

J. F. Campbell

Widely Lodge

Kensington

London W.

Campbell 1. f. 32

AN ENGLISH-WELSH PRONOUNCING DICTIONARY,

WITH

PRELIMINARY OBSERVATIONS ON THE ELEMENTARY SOUNDS OF THE ENGLISH LANGUAGE, A COPIOUS VOCABULARY OF THE ROOTS OF ENGLISH WORDS, AND A LIST OF SCRIPTURE PROPER NAMES.

GEIRIADUR CYNANIAETHOL

SEISONEG A CHYMRAEG,

YNG NGHYD A

SYLWADAU RHAGARWEINIOL AR SEINIAU EGWYDDOROL YR IAITH
SEISONEG, LLECHRES O'I GWREIDDEIRIAU, A GEIRFA
O ENWAU PRIODOL YSGRYTHYROL.

GAN

WILLIAM SPURRELL.

[AIL ARGRAFFIAD.]

CAERFYRDDIN: WILLIAM SPURRELL.

MDCCCLXI.

CARMARTHEN: WM. SPURRELL, PRINTER.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

THE favourable reception given to the first edition of this Work has induced the compiler to issue a second, revised with much care and labour.

The system of condensation adopted in the former volume has been carried out to a much greater extent in that now before the reader, which, though lower in price, and of a size more suitable for a manual, is much enlarged as regards its contents, and comprises, besides a copious list of Scripture Proper Names now appended, several thousand useful additions interspersed through its pages.

Carmarthen, Feb. 12th, 1861.

PREFACE TO THE FIRST EDITION.

IN compiling the Work now offered to the public, the principal object aimed at has been to compress into the volume as much useful matter as the limits contemplated would admit of. The formation of a complete vocabulary of English words has not been attempted. Indeed, as every living language is in a state of transition, some of its words becoming obsolete, and new terms being constantly added, such a production if desirable would be impossible.

It would have been an easy task to extend the Work to double its present size, without in any material degree increasing its utility, by the insertion of large classes of derivatives presenting no difficulty or irregularity in their orthography, pronunciation, or translation. By the omission of such words, space has been left for the introduction of a great number of modern terms, and for a careful notice of numerous anomalies in etymology and orthoepy, a feature which distinguishes the present work from those which have preceded it. The compiler has also availed himself of various typographical expedients which have enabled him to comprise in 435 pages matter which would otherwise have occupied about 470.

In the preparation of this, the only English-Welsh Pronouncing Dictionary that has appeared, twenty-one dictionaries of authority have been constantly referred to; and in cases of disputed pronunciation, a general but by no means a servile deference has been paid to the authority of Smart, whose elaborate and comprehensive work is undoubtedly the best reflex of the customary pronunciation of educated English speakers, the true criterion of correct English orthoepy.

August 16th, 1850.

THE
ELEMENTARY SOUNDS
OF THE
ENGLISH LANGUAGE.

§ 1. THE elementary sounds of the English language are thirty-eight in number.

§ 2. The English alphabet used to represent these sounds contains only twenty-six letters, and exhibits the following imperfections:—

(1.) A great many English letters have more than one sound each; as *c* in *cot* and *cell*; *s* in *so*, *is*, *sure*, and *measure*.

(2.) Frequently different letters stand for the same sound; as *c* in *cat*, *k* in *kin*, *q* in *quick*.

(3.) Sometimes two letters represent a single sound; as *sh* in *shall*, *th* in *thin* and *this*, *ng* in *sing*.

(4.) Sometimes two sounds are represented by a single letter; as *u* in *tune*, *x* in *fox*, *j* in *jar*.

(5.) Letters are often mute, that is, they are found in the written words, but not in the spoken; as *b* in *lamb*, *c* in *victuals*, *g* in *sign*, *p* in *psalm*.

(6.) Occasionally sounds are heard in words which, when written, have no character to represent those sounds; as *g* in *stronger* (*strongger*).

§ 3. Hence, it will be convenient to employ in the following pages a few distinctive marks not found in the English alphabet.

§ 4. The following is a list of the English elementary sounds, with the characters which will be here used to represent them:—

Charac- ters.	Examples of the sounds.	Charac- ters.	Examples of the sounds.	Charac- ters.	Examples of the sounds.			
(1.)	ŵ	oo in cool	(14.)	r	r in fare	(26.)	d	d in done
(2.)	w̄	oo in cook	(15.)	h	h in hot	(27.)	s	s in so
(3.)	ō	o in more	(16.)	p	p in put	(28.)	z	z in zone
(4.)	ô	o in cord	(17.)	b	b in bad	(29.)	n	n in name
(5.)	o	o in cot	(18.)	wh	wh in where	(30.)	sh	sh in shall
(6.)	â	a in father	(19.)	w	w in well	(31.)	zh	z in azure
(7.)	a	a in fat	(20.)	m	m in man	(32.)	l	l in law
(8.)	ê	e in there	(21.)	f	f in for	(33.)	r	r in row
(9.)	e	e in then	(22.)	v	v in vow	(34.)	yh	hu(yhŵ)in humid
(10.)	î	i in pique	(23.)	th	th in thick	(35.)	y	y in yes
(11.)	i	i in pin	(24.)	TH	th in this	(36.)	k	k in kill
(12.)	û	u in curve	(25.)	t	t in ton	(37.)	g	g in gig
(13.)	u	u in cut				(38.)	ng	ng in sing

§ 5. This scheme differs in some particulars from the arrangements adopted in other works on the subject, the writer being unable to acquiesce entirely in any of the systems hitherto propounded.

§ 6. The sounds are here arranged in a natural order, beginning in each division with those sounds produced in the anterior part of the mouth, and ending with those formed most internally.

§ 7. The sounds are usually divided into two classes: vowels and consonants. The first thirteen sounds in the list are vowels; the last twenty-three are consonants. The sounds *r* and *h*, however, are anomalous; *h* being an unarticulated aspiration, and *r* an obscure sound partaking of the nature of both vowel and consonant.

VOWELS.

§ 8. The vowels* are clear open sounds of the voice alone. They are very irregularly represented in the established system of orthography. The following examples of the various letters and combinations employed for this purpose will give an idea of the perplexity arising from this source:—

Sound	Represented by	Sound	Represented by
ŵ	<i>oo</i> in <i>cool</i> , <i>o</i> in <i>to</i> , <i>ou</i> in <i>through</i> , <i>eu</i> in <i>rheumatism</i> , <i>ew</i> in <i>threw</i> , <i>u</i> in <i>sure</i> , <i>ue</i> in <i>true</i> , <i>ui</i> in <i>cruise</i> , <i>oe</i> in <i>shoe</i> , <i>œu</i> in <i>manœuvre</i> , <i>wo</i> in <i>two</i>	<i>e</i>	<i>e</i> in <i>then</i> , <i>ea</i> in <i>head</i> , <i>u</i> in <i>bury</i> , <i>eo</i> in <i>leopard</i> , <i>ei</i> in <i>heifer</i> , <i>ie</i> in <i>friend</i> , <i>a</i> in <i>many</i> , <i>ae</i> in <i>Michael</i> , <i>ai</i> in <i>said</i> , <i>ay</i> in <i>says</i>
ŵ	<i>oo</i> in <i>cook</i> , <i>u</i> in <i>pull</i> , <i>ou</i> in <i>could</i> , <i>o</i> in <i>wolf</i>	î	<i>i</i> in <i>pique</i> , <i>e</i> in <i>me</i> , <i>ee</i> in <i>seen</i> , <i>ea</i> in <i>sea</i> , <i>ei</i> in <i>seize</i> , <i>ie</i> in <i>field</i> , <i>æ</i> in <i>Cæsar</i> , <i>æ</i> in <i>phœnix</i> , <i>y</i> in <i>any</i> , <i>ay</i> in <i>quay</i> , <i>ey</i> in <i>key</i> , <i>eo</i> in <i>people</i>
ō	<i>o</i> in <i>more</i> , <i>oa</i> , in <i>roar</i> , <i>oo</i> in <i>door</i> , <i>ou</i> in <i>pour</i>	î	<i>i</i> in <i>pin</i> , <i>e</i> in <i>England</i> , <i>u</i> in <i>busy</i> , <i>y</i> in <i>system</i> , <i>ui</i> in <i>build</i> , <i>ee</i> in <i>breeches</i> , <i>ie</i> in <i>sieve</i> , <i>o</i> in <i>women</i>
ô	<i>o</i> in <i>cord</i> , <i>au</i> in <i>cause</i> , <i>a</i> in <i>all</i> , <i>aw</i> in <i>awl</i> , <i>awe</i> in <i>awe</i> , <i>oa</i> in <i>broad</i> , <i>ou</i> in <i>ought</i>	î	<i>u</i> in <i>curve</i> , <i>e</i> in <i>serve</i> , <i>i</i> in <i>bird</i> , <i>y</i> in <i>myrrh</i> , <i>ea</i> in <i>learn</i> , <i>eu</i> in <i>amateur</i> , <i>o</i> in <i>work</i> , <i>ou</i> in <i>scourge</i>
o	<i>o</i> in <i>cot</i> , <i>a</i> in <i>wash</i> , <i>au</i> in <i>laurel</i> , <i>ou</i> in <i>trough</i> , <i>ow</i> in <i>knowledge</i>	u	<i>u</i> in <i>cut</i> , <i>o</i> in <i>son</i> , <i>oe</i> in <i>does</i> , <i>ou</i> in <i>tough</i> , <i>oo</i> in <i>flood</i> , <i>wo</i> in <i>two-pence</i> ; in conjunction with <i>w</i> , <i>o</i> in <i>one</i>
â	<i>a</i> in <i>father</i> , <i>au</i> in <i>jaunt</i> , <i>ea</i> in <i>heart</i> , <i>e</i> in <i>clerk</i>		
a	<i>a</i> in <i>fat</i> , <i>ai</i> , in <i>plaid</i>		
ê	<i>e</i> in <i>there</i> , <i>a</i> in <i>mare</i> , <i>ai</i> in <i>stair</i> , <i>ea</i> in <i>pear</i> , <i>ei</i> in <i>heir</i>		

§ 9. There are two classes of vowels: open and stopped. Open vowels are those which have a full uninterrupted sound. Stopped vowels are those the sound of which is interrupted or stopped by a succeeding consonant. With the exception of *ō*, which has no corresponding stopped sound in English, the vowels may be arranged in pairs; thus:—

Open ... ŵ cool ... ō more ... ô north... â far ... ê there ... î pique ... û curve
 Stopped.. Ẁ cook... — ... o not ... a fat ... e then ... i pick ... u cut

§ 10. Of these vowels *ô* is the most open, and *î* the most confined; *ŵ* partakes most of the labial character, and *û* most of the guttural; *î* requires the greatest effort in pronouncing it, and *û* the least, the organs when in a state of rest

* In the previous edition of this Dictionary, the characters

ā ē ī ō ū Ẁ, ă ę ĭ ő ű ẁ, ô, a i o u

were employed to represent the vowels where the following are now used—

â ê î ô û ẁ, a e i o u Ẁ, ô, ä ï ö ü

The present plan has the technical advantage of necessitating the use of fewer accented letters, and those used are available for other purposes. The letters *a*, *e*, *i*, *o*, *u*, too are used in it to represent their usual sounds, while the diæresis does not un-naturally suggest the complex nature of the diphthongs which it marks (§15).

being in the position required for pronouncing it: hence *û* is not unfitly called the *natural vowel*.

§ 11. The vowel *ô* is nearly allied to *û*; but the passage at the lips is more confined in the latter. *ê* and *î* have a similar resemblance, the passage between the tongue and the palate being more contracted in pronouncing *î*.

§ 12. In pronouncing *û* and *ô*, the interior of the mouth is in just the same state as in pronouncing *â* and *ô*, but the lips are brought closer together. The French *u* and *eux*, which so much puzzle Englishmen, bear the same relation, the former to *î*, and the latter to *ê* or perhaps to *û*.

§ 13. The vowel *a*, as it is usually pronounced by Englishmen, is not the exact correlative of *â*, but rather of a peculiar pronunciation of the Welsh *long a* heard in Montgomeryshire, and intermediate between *â* and *ê*.

§ 14. Orthoepists differ much in their opinions as to the vowel sounds, and as to the relations of those sounds to each other. Their disagreement very frequently arises from the fact that the sounds of the different pairs are often represented by different letters. Thus, the relationship between *ô* and *o*, is often lost sight of when they are respectively represented by *aw* and *o*, as in *bawl* and *not*; but it is quickly recognized when both sounds are represented by the same letters, as in the words *north* and *not*, *walnut* and *wallet*, *quarter* and *quality*. Under these circumstances an error of an opposite nature is often committed. Reid, for instance, makes no distinction between the open vowel sounds represented by *a* in the words *quarter*, *squall*, and *walnut*, and the stopped sounds represented by the same letter in *quality*, *squat*, and *wallet*, and in many other similar cases in which the distinction is marked by Smart, Walker, Knowles, Sheridan, Worcester, and other authorities. Craig pretty nearly coincides with him, but he distinguishes between the sound of *a* in *squat* and that of *a* in *wattle* where no difference exists. The sounds *ê* and *e*, and *î* and *i* are for the same reason liable to be improperly classified.

DIPHTHONGS.

§ 15. When two vowels coalesce, and are sounded together in one syllable, the combination is called a diphthong. There are six diphthongs (§27), which will be thus represented here:—*ä*, *î*, *ô*, *ü*, *ôi*, *ûw* (§8, *note*). Four of them are the names of four letters usually supposed to represent so many simple sounds.

§ 16. (1.) *ä* is represented by *a* in *mate*, *ai* in *pail*, *ei* in *eight*, *ay* in *pay*, *au* in *gauge*, *ea* in *great*, *ao* in *gaol*, *ey* in *survey*. This diphthong is by English orthoepists generally, treated of as a simple sound. The distinction they make between *stayer* (one who stays) and *stare* (to gaze), is simply making one a word of two syllables and the other a word of one syllable. The sound *î*, however, is heard in *stayer* as in *stay*, while it is not in words like *stare*, *flare*, *stair*, *ware*, and other syllables ending in *air* and *are*. This diphthong is a compound of *a* in *mare*, or *e* in *there*, and *e* in *me*, or *ê*, *î*, in the foregoing list, and is not identical with *a* (*ê*) in *mare*. The sound *ê* is found only before *r*, and in that position it is in pronouncing dictionaries confounded with the diphthong *ä*.

§ 17. (2.) *î* is represented by *i* in *fine*, *ei* in *height*, *ie* in *hie*, *uy* in *buy*, *eye* in *eye*, *y* in *shy*, *ye* in *lye*. It is said to be compounded of *â* *î*, but it may be questioned whether *û* *î* are not its true components. For instance, the word *pine* seems compounded rather of *pu* in *purse*, and *ine* in *machine*, than of *pa* in *path*, and *ine*.

§ 18. (3.) *ô*, like *ä*, is considered a simple sound. It is represented by *o* in *note*, *oa* in *boat*, *oe* in *toe*, *ou* in *soul*, *ow* in *tow*, *eau* in *beau*, *ew* in *sew*, *oo* in *brooch*. The interjection *O* and the verb *owe* are by Englishmen correctly pronounced alike. In pronouncing these words, there certainly is a change in the position of the organs. That change if carefully examined will be found the same as would be required to pronounce *ô* *û* (or perhaps *ô* *û*) in succession. Of these sounds the name sound of the English *o* is formed. Writers on this subject

make no distinction between this diphthong and the vowel \bar{o} , which latter is the same as the long o in French and Welsh. The only difference they notice between the words *mower*, *sower*, *stower*, and *more*, *sore*, *store*, is that they make the first three to consist of two syllables; thus, *mo-ur*, *so-ur*, *sto-ur*; and the last three of one syllable; thus, *mor*, *sor*, *stor*, or, what is the same thing, *more*, *sore*, *store*, with the final e silent, and the o long in each case. But it seems undeniable that there is a difference besides that pointed out by their plan of pronunciation. The sound \hat{w} certainly occurs in *mower*, *sower*, *stower*, as it does in *mow*, *sow*, *stow*; but it is not heard in *more*, *sore*, *store*. In other words, the diphthong \bar{o} exists in one case, and the long \bar{o} in the other. \bar{o} , like \hat{e} , occurs only before r .

§ 19. (4.) The diphthong \bar{u} is formed of \hat{i} and \hat{w} . It is represented by u in *muse*, ew in *mew*, ue in *sue*, ui in *suit*, ieu in *lieu*, iew in *view*, eu in *therapeutic*, eau in *beauty*, eue in *ewe*. The long or name sound of the letter u is undoubtedly a diphthong when preceded by a consonant in the same syllable. When, however, it commences a syllable, it is by some persons resolved into $i\hat{w}$, by others into $y\hat{w}$, who say *an union*, *an unit*, &c., or *a union*, *a unit*, &c., according to the sound they give the letter in question.

§ 20. (5.) The diphthong $\hat{o}\hat{i}$ is composed of \hat{o} \hat{i} . It is seldom, if ever, represented by any other letters than oi , as in *coin*, and oy , as in *boy*. In *lawyer*, y is a consonant, and forms part of the second syllable, aw (\hat{o}) being pronounced in the first.

§ 21. (6.) The diphthong $\hat{u}\hat{w}$ is represented by ow in *cow*, ou in *bound*. It is supposed to consist of \hat{u} and \hat{w} . As in the case of the diphthong \bar{y} , this is questionable. The \hat{u} , if heard at all, is so very imperfectly formed that it can scarcely be distinguished from \hat{u} : \hat{u} and \hat{w} are here considered the elements of this diphthong.

§ 22. The influence of accent on unaccented vowels and diphthongs is worthy of notice. Accent not only affects the syllable on which the stress is laid, but by rendering that syllable more distinct, it necessarily occasions more or less obscurity in the unaccented syllables of the word. This will appear on comparing the vowels in the following words, in each of which the same vowel occurs twice:—*afar* (\hat{a} - $\hat{f}\hat{a}$ '), *extend* (\hat{e} - \hat{k} - \hat{s} - \hat{t} - \hat{e} '), *repeat* (\hat{r} - \hat{i} - \hat{p} - \hat{i} '), *hangman* (\hat{h} - \hat{a} '), *tenets* (\hat{t} - \hat{e} - \hat{n} - \hat{e} - \hat{t} - \hat{s} '), *feasibly* (\hat{f} - \hat{i} - \hat{z} - \hat{i} - \hat{b} - \hat{l} - \hat{i} '). This effect of the accent is particularly observable in words having \bar{o} unaccented, which in many cases might be marked indifferently u or o ; as in *compel*. Often, too, the same word has u or o according as the word is used colloquially or otherwise. In the pronunciation of Scripture proper names and in solemn discourse in general, the unaccented vowels are sounded more distinctly. Diphthongs under this secondary influence of the accent are often compressed into simple sounds; as, ai into e in *again*, and \bar{y} in *combine* into \hat{i} in *combination*. The \bar{y} in this last word would by some orthoepists be marked i , but this arises from the error not unfrequently fallen into of confounding an unaccented open vowel with its relative stopped sound. A similar error is observable in such words as *delicate*, the last syllable of which is sometimes marked ket . H following an accented syllable is subject to the influence referred to; as *Wrexham*, *Durham*, in which h cannot be produced without an effort. Instances of the different opinions formed of sounds thus obscured occur in the words *orange* and *villain*, in the former of which the a is resolved into i by Walker, e by Smart, and a by Knowles, in the latter ai (equal to \hat{a}), is pronounced i by Walker and Smart, and e by Knowles. The e in *barrel* is marked i by Walker, Sheridan, and Craig, and e by Smart and Reid. Some of the phonographers would in the three words resolve the unaccented vowel into u . According to Latham, there is a difference in spelling only between the words *pitted* and *pitied*: an opinion of doubtful accuracy.

"R" OBSCURE AND "h".

§ 23. These sounds are classed with the consonants. There is, however, an ambiguity in their character which renders a separate notice of them desirable.

§ 24. The sound h is a simple aspiration or whisper. It is essentially distinct from the vowels; but in uttering it, there does not appear to be any contact or contraction of the organs, which is a leading characteristic of the consonants. It is uniformly represented by the same letter; but the letter is sometimes found in the written word when the sound is not heard in the spoken; as in *hour*, *honour*, *honest*; and it is often used with another letter to represent a sound quite distinct from h; as *th* in *this*, *gh* in *cough*, *ph* in *physic*, *sh* in *show*.

§ 25. The letter r has two distinctly different sounds in English. When beginning a syllable, its sound well serves to convey the ideas expressed by the words *rough*, *rigid*, *rugged*, *rude*. When it is preceded by an open vowel in the same syllable, it has an obscure sound partaking largely of the nature of a vowel, and it is by some speakers incorrectly pronounced like â; *farther* and *father*, for instance, being by such persons pronounced alike: a high authority has sanctioned this grave impropriety. This sound, which may be termed R obscure, is represented by r in *fur*, rr in *err*, rrrh in *myrrh*.

§ 26. When R obscure is preceded by î or û, the sound of û is heard in connection with R; *fear*, *poor*, being pronounced fiûr, pôûr. It is questionable, however, whether the û precedes the R, or whether both are sounded together. When R is preceded by ê and ô, these sounds contrasting less with the û, the û is more obscured; and after â and ô, the û is scarcely distinguishable, if heard at all; as in *farm*, *form*. The vowels â, ô, and û seem almost modified by R, as some of the French vowels are by the nasal n. In words like *payer*, *flayer*, *mower*, and *stower*, the diphthongal sounds ä and ö, terminating respectively in î and û, are heard before ûr, which constituting a separate syllable, these words are dissyllables: but in words like *pair*, *flare*, *more*, and *store*, having the same final sound as those in the first-named series, the simple vowels ê and ô are heard, and the words are monosyllables. *Prayer*, a supplication, is a word of one syllable, and pronounced prêûr; *prayer*, one who prays, has the diphthongal ä, and is pronounced prä-ûr, the û being more distinct on account of its being preceded by ä (ê î). All the other vowels flow easily into R, if followed by that sound; as in *lord*, *far*, *curd*. Indeed û does not exist in English, except as an element of the diphthong î in *fine* and ûû in *cow*, and when followed by R, or united with it; for, as said before, the two sounds seem to be pronounced together. In the word *murmur* for instance, the tongue is kept curved upwards from first to last, before the m is pronounced, and after the sound has ceased; but in pronouncing ôr and âr, the vowels in which coalesce easily with R, there is a sinking of the lower jaw, which brings the tongue a little farther from the palate, as will be observed in the first syllable of *former* and *farmer*, which motion is not observable in *murmur* and the like. In the long syllables like *curd*, the R is continuous as well as the û.

§ 27. It has been said (§15) that the number of English diphthongs is six. The assertion requires qualification. If û and R are pronounced consecutively, it is obvious that in words like *fear* (fiûr), *poor* (pôûr), *mare* (mêûr), *store* (stôûr), four other diphthongs occur; for these words are monosyllables and two vowels coming together in the same syllable form a diphthong. On the same grounds, triphthongs must exist in *fire* (fiûûr), *flour* (flûûûr), *pure* (piûûr), or these words must be dissyllables.

§ 28. R obscure does not stop the vowel preceding it, but the vowel often is or appears to be shorter when followed by an aspirate consonant, and longer when followed by a vocal consonant, than when not followed by either; as in *curse*, *cur*, *curve*; *hurt*, *her*, *heard*.

§ 29. When the letter *r*, preceded by a long vowel, ends a syllable and is followed by a vowel, both *ʀ* and *r* are heard in the pronunciation; as *hearing*, pronounced hîûr'ring.

§ 30. Orthoepists are divided in their opinions of the sounds of certain vowels when preceding *ʀ* in accented syllables. Walker marks the sound represented by the *e* in *mermaid*, *i* in *virtue*, and *y* in *myrrh*, as if it were identical with that of *e* in *merry* and *met*; and he distinguishes these sounds from that of *u* in *murder*, *hurt*. It is generally acknowledged that *e*, *i*, and *y* in *mermaid*, *virtue*, *myrrh*, are merely different ways of writing the same sound; but there is an obvious distinction between that sound and that of *e* in *merry* and *met*. The difference, however, between that of *e* in *mermaid*, and *u* in *murder* is not so clear, and it is questioned by some authorities. In the words *mermaid*, *fîr*, *ferment*, *myrrh*, and the like, the tongue takes the position requisite to form the *ʀ*, while the lips form *m* and *f*, as before noticed with respect to the word *murmur* (§26); but in *ferry*, *merry*, and the like, the tongue does not assume that position till the *f* and *m* are pronounced. The distinction, if any, between *er* and *ur*, in *mermaid* and *murder*, or between the words *fîr* and *fur*, is so slight that writers of the best authority disregard it.

CONSONANTS.

§ 31. Consonants are generally defined as "letters which cannot be sounded by themselves," or "cannot be perfectly sounded without the help of a vowel." These definitions are founded in error; for all the consonants may be pronounced alone. The sounds *p*, *b*, *t*, *d*, *c*, and *g* indeed cannot be continuously pronounced, either with or without a vowel; because in forming these sounds, the passage of the breath is perfectly closed. Most, if not all, of the other consonants may be continuously pronounced without a vowel; of which fact any person may convince himself, by pronouncing words ending in *th*, *s*, *z*, *f*, as in *month*, *miss*, *size*, *stiff*, and dwelling on the last sounds. A familiar instance of pronouncing a consonant alone is found in the action called *hissing*, which is nothing more than a continuous pronunciation of the sound *s*. The word *size* in the above example may be supposed to terminate in a vowel; but vowels are here spoken of as sounds, not as letters, and in this case *e* is mute; that is, it has no sound.

§ 32. It must also be remembered that the *name* of every one of the consonants contains a vowel; and a distinction must be made between things so different as the name and the thing named. The sound *s*, for instance, though called *ess* (*es*), has no *e* in it; but is merely the hissing sound which begins *so* and terminates *miss*, and which is quite detached from a vowel in the words *scribe* and *acts*. Not attending to this obvious distinction has been the cause of many misconceptions with respect to the nature and power of consonants.

§ 33. It is curious to find Englishmen assert that a consonant cannot be pronounced without a vowel, when we find four, five, six, and even seven consonants in the English language, without an intervening vowel. Examples:—

4 consonants,	<i>exclaim</i> , k, s, k, l
5	„ <i>postscript</i> , s, t, s, k, r
6	„ <i>large spray</i> , ʀ, d, zh, s, p, r
7	„ <i>enlarg'd screen</i> , ʀ, d, zh, d, s, k, r
7	„ <i>parcl'd scroll</i> , ʀ, t, sh, t, s, k, r
7	„ <i>filch'd strawberries</i> , l, t, sh, t, s, t, r

§ 34. Not only can consonants be pronounced alone, they in many instances form distinct syllables in the English language, without the assistance of any vowel. The *e* being mute in the last syllable of the words *able*, *trifle*, *heaven*, *rattles*, that syllable is in these words destitute of a vowel. Some orthoepists

mark these as words of one syllables; but general usage, supported by the authority of those best judges of sound, the poets, is opposed to that view of the subject.

§ 35. As is the case with vowels, scarcely any of the consonants are uniformly represented by the same character. An idea of the irregularity of the English system of orthography, in this respect, may be obtained from the following illustrations:—

Sound	Represented by	Sound	Represented by
p	<i>p</i> in <i>put</i> , <i>pp</i> in <i>stopped</i> , <i>ph</i> in <i>diphthong</i> , <i>pb</i> in <i>raspberry</i> *	n	<i>n</i> in <i>mane</i> , <i>nn</i> in <i>inn</i>
b	<i>b</i> in <i>bad</i> , <i>bb</i> in <i>ebb</i> , <i>pb</i> in <i>cupboard</i> *	sh	<i>sh</i> in <i>shall</i> , <i>ch</i> , in <i>chaise</i> , <i>ti</i> in <i>motion</i> , <i>ssi</i> in <i>mission</i> , <i>ce</i> in <i>ocean</i> , <i>ci</i> in <i>social</i> , <i>si</i> in <i>man-sion</i> , <i>s</i> in <i>sure</i> , <i>sci</i> in <i>con-science</i> ; in conjunction with <i>t</i> , <i>c</i> i <i>nvioloncello</i> , <i>t</i> in <i>nature</i> , <i>ch</i> in <i>charge</i> ; with <i>k</i> , <i>xi</i> in <i>anxious</i>
wh	<i>wh</i> in <i>where</i>	zh	<i>z</i> in <i>azure</i> , <i>s</i> in <i>measure</i> , <i>g</i> in <i>rouge</i> , <i>si</i> in <i>hosier</i> , <i>ssi</i> in <i>ab-scission</i> , <i>zi</i> in <i>brazier</i> ; in conjunction with <i>d</i> , <i>j</i> in <i>jam</i> , <i>g</i> in <i>age</i> (See <i>d</i>)
w	<i>w</i> in <i>well</i> , <i>u</i> in <i>quick</i> ; in conjunction with <i>u</i> , <i>o</i> in <i>one</i>	l	<i>l</i> in <i>law</i> , <i>ll</i> in <i>all</i>
m	<i>m</i> in <i>man</i> , <i>mm</i> in <i>rammed</i>	r	<i>r</i> in <i>row</i> , <i>rh</i> in <i>rhyme</i> , <i>rr</i> in <i>hurry</i>
f	<i>f</i> in <i>for</i> , <i>ph</i> in <i>physic</i> , <i>ff</i> in <i>off</i> , <i>gh</i> in <i>laugh</i>	yh	in conjunction with <i>w</i> , <i>hu</i> in <i>humid</i> (<i>yh</i> <i>w</i> 'mid)
v	<i>v</i> in <i>vow</i> , <i>f</i> in <i>of</i> , <i>u</i> in <i>lieutenant</i> †, <i>ph</i> in <i>nephew</i>	y	<i>y</i> in <i>yes</i> , <i>i</i> in <i>onion</i>
th	<i>th</i> in <i>thick</i> , <i>tth</i> in <i>Matthew</i>	k	<i>c</i> in <i>can</i> , <i>k</i> in <i>kill</i> , <i>ck</i> in <i>lick</i> , <i>ch</i> in <i>stomach</i> , <i>q</i> in <i>quilt</i> , <i>qu</i> in <i>quadrille</i> , <i>que</i> in <i>pique</i> ; in conjunction with <i>s</i> , <i>x</i> in <i>box</i> ; in conjunction with <i>sh</i> , <i>x</i> in <i>anxious</i>
TH	<i>th</i> in <i>this</i>	g	<i>g</i> in <i>gig</i> , <i>gg</i> in <i>rigged</i> , <i>gh</i> in <i>ghost</i> ; in conjunction with <i>z</i> , <i>x</i> in <i>exalt</i>
t	<i>t</i> in <i>ton</i> , <i>d</i> in <i>pressed</i> , <i>th</i> in <i>thyme</i> , <i>tt</i> in <i>butt</i> , <i>z</i> in <i>mezzotinto</i> ; in conjunction with <i>sh</i> , <i>c</i> in <i>vermicelli</i> , <i>ch</i> in <i>chair</i>	ng	<i>ng</i> in <i>sing</i> , <i>n</i> in <i>ink</i>
d	<i>d</i> in <i>done</i> , <i>dd</i> in <i>add</i> ; in conjunction with <i>zh</i> , <i>j</i> in <i>jar</i> , <i>g</i> in <i>gin</i> , <i>gg</i> in <i>exaggerate</i> , <i>de</i> in <i>grandeur</i> , <i>d</i> in <i>verdure</i> , <i>di</i> in <i>soldier</i>		
s	<i>s</i> in <i>so</i> , <i>c</i> in <i>ice</i> , <i>ss</i> in <i>miss</i> , <i>z</i> in <i>waltz</i> , <i>sc</i> in <i>scene</i> , <i>sch</i> in <i>schism</i> ; in conjunction with <i>k</i> , <i>x</i> in <i>fox</i>		
z	<i>z</i> in <i>zone</i> , <i>s</i> in <i>cries</i> , <i>c</i> in <i>sacrifice</i> , <i>sc</i> in <i>discern</i> , <i>ss</i> in <i>scissors</i> , <i>x</i> in <i>xebec</i> , <i>zz</i> in <i>buzz</i> ; in conjunction with <i>g</i> , <i>x</i> in <i>example</i>		

§ 36. The consonants are capable of four distinct classifications:—

(1.) They may be classed according to the organs by which they are formed.

1. Those in pronouncing which the lips are used are called labials.

2. Those formed by means of the action of the tongue are called linguals.

The labials are capable of subdivision, into pure labials, *p*, *b*, *wh*, *w*, and *m*; and dento-labials, *f* and *v*.

The linguals may be subdivided into dentals, in forming which the tongue touches or approaches the teeth; they are *th* and *TH*; dento-palatals, *t*, *d*, *s*, *z*,

* In the cases of *pb* in *raspberry* and *cupboard*, one consonant only is heard; each of the sounds may therefore be said to be represented by *pb*; or *b* may be said to be silent in one word, and *p* in the other. In such words as *manner* and *sinning*, the vowel in the first syllable is stopped by the consonant that begins the second syllable; two consonants are not pronounced.

† Smart attributes the anomalous pronunciation of this word to the practice which once prevailed of using *u* and *v* indifferently in the spelling of words, the gradations in the corruption from *lieutenant* being *lieutenant*, *livten'ant*, *livten'ant*.

and *n*: palatals, formed near the roof of the mouth, *sh*, *zh*, *l*, *r*, *yh*, and *y*; and gutturals, formed in the throat, *k*, *g*, and *ng*.

(2.) They may be classed according to the channel through which the breath passes in pronouncing them.

1. Those in pronouncing which the breath passes through the mouth are orals. They are *p*, *b*, *t*, *d*, *k*, *g*, *wh*, *w*, *f*, *v*, *th*, *TH*, *s*, *z*, *sh*, *zh*, *l*, *r*, *yh*, and *y*.

2. Those in pronouncing which the breath passes through the nose are nasals. They are *m*, *n*, and *ng*.

(3.) They may be classed according to the manner of pronouncing them.

1. Those which are incapable of being pronounced continuously, the breath being stopped in its passage, may be called shut consonants. They are *p*, *b*, *t*, *d*, *k*, and *g*.

2. Those in pronouncing which the breath passes continuously may be called open or continuous consonants. Most of them have more or less of a hissing or buzzing sound. They are *wh*, *w*, *f*, *v*, *th*, *TH*, *s*, *z*, *sh*, *zh*, *l*, *r*, *yh*, *y*, *m*, *n*, and *ng*.

(4.) The consonants may again be classed into those which are formed with the vibration in the larynx, and those which are formed without it; that is those in which the voice is heard, and those in which the breath is heard alone. They may be distinguished by the terms *aspirate* and *vocal*.

1. The aspirate consonants are *p*, *t*, *k*, *wh*, *f*, *th*, *s*, *sh*, and *yh*.

2. The vocal consonants are *b*, *d*, *g*, *w*, *v*, *TH*, *z*, *zh*, *l*, *r*, *y*, *m*, *n*, and *ng*.

§ 37. The following table exhibits the four systems of classification at one view:—

		ORAL.				NASAL.
		SHUT.		OPEN.		OPEN.
		Aspirate.	Vocal.	Aspirate.	Vocal.	Vocal.
Labial	Pure Labial	p	b	wh	w	m
	Dento-labial			f	v	
	Dental			th	TH	
	Dento-palatal	t	d	s	z	n
Lingual	Palatal			sh	zh	
					l	
					r	
	Guttural	k	g	yh	y	ng

§ 38. Of these sounds, *yh*, *z*, *zh*, are not found in the Welsh language. *Wh* and probably *sh*, sometimes heard in Welsh words, are borrowed from the English. On the other hand, the Welsh language possesses the aspirates of *l* and *r*, in *ll* and *rh*; and an aspirate open oral guttural *ch*, which has no corresponding vocal in either Welsh or English. Probably the vocal sound in question did exist at one time in the Welsh language; for where *g* now disappears in Welsh mutations on account of the absence of this sound (which by analogy would be the soft mutation of *g*), a letter found amongst the old British characters called "Coelbren y Beirdd," was used, which is a presumption in favour of the existence of this vocal sound. Aspirating *l* or *r*, or pronouncing them forcibly with the *breath alone*, is the secret of uttering the Welsh sounds *ll* and *rh*. The idea of the simple character of *rh* has not occurred to writers on Welsh grammar (1850), who uniformly treat of it as a compound of *r* and *h*. It is, however, quite distinct from *r* which is a vocal consonant, while *rh* is essentially aspirate.

§ 39. The sound *zh* never commences a word in English, and in pure English words never ends a word except in conjunction with *d*, as in *age* (ädzh). The

sound ng also is never found at the commencement of a syllable, which is the only situation the sound h occupies.

§ 40. All the nasal consonants are vocal* and continuous. The breath passing through the nose, without the voice, would be either inaudible, or incapable of variation. In Welsh, however, they are followed by an aspiration; but they are not altered in sound, the voice is not omitted as it is in converting TH into th. Mh, nh, and ngh, used in Welsh, are really compounds of m, n, ng, and h: the combined sounds are uttered consecutively.

§ 41. All the vocal oral consonants may be considered as compound, inasmuch as they consist of breath and voice. This is quite evident in TH, z, zh, and v, in which the voice (in the throat) and the breath (in the mouth) are distinctly audible. In b, d, and g, in which the passage of the breath is stopped, the voice may be continued for a short time, and heard as a murmur, which ceases when the breath is allowed to pass. Grammarians who class s as a semi-vowel, lose sight or are not aware of the distinction between aspirates and vocals.

§ 42. The vocal consonants approach very nearly to vowels in character, which accounts for their being in some cases capable of forming syllables without the aid of a vowel. As in other subjects which nature presents for our investigation, there is here an almost insensible gliding of one class into the other. The close i, which is the greatest departure from the open ô, is by many considered identical with y. Again w in *wet* is considered identical with ð (*oo* in *good*). But both these consonants are more compressed than the vowels they so much resemble, and both are found in words of one syllable followed by the sounds with which they are said to be identical, as in *yeast*, *wood*, while it is generally admitted that it is impossible to repeat the same sound consecutively in one and the same syllable. Besides this, w and y, like most of the other consonants, are capable of being converted into their corresponding aspirates, as in *whet*, *humid* (yhw-mid), which is a further reason for classing them with the consonants.

§ 43. It is curious, that this fact has entirely escaped observation.† Walker says, "The Saxons, as Dr. Lowth observes, placed the *h* before the *w*, as *hwat*: and this is certainly its true place: for, in the pronunciation of all words beginning with *wh*, we ought to breathe forcibly before we pronounce the *w*, as if the words were written *hoo-at*, *hoo-ile*, &c." It is surprising that while thus discussing the situation of the aspiration, he did not observe that the aspiration is neither before nor after the sound w, that neither w nor ð exists in the sound wh, which is really a simple aspirate sound, the voice not being heard till the following vowel is commenced.

* Dr. Latham, indeed, asserts that ng, the only nasal sound he concedes to the language, is a vowel of a peculiar character, that is a nasal vowel. The propriety of terming it a vowel depends of course on the meaning attached to the word. He does not, however, assign any reason for this classification which would not apply to m and n; nor does he show why m and n should be classed with his liquids, and ng not. The three sounds unite with equal readiness with other consonants: some combinations are difficult; angp for instance; but this is not more so than amk. That the three belong to the same class and are nasals, is obvious; as the breath in pronouncing each passes through the nose, which is not the case with any of the other consonants. This may be readily shown by continuing the pronunciation of any one of the three nasals after a full inspiration of the breath, when the next act of breathing will be an inspiration; whereas attempting to continue any other consonant that closes the oral passage, as b, d, g, results in an expiration, shewing that the breath has not passed. His dictum that sh bears the same relation to s, as f does to p is equally arbitrary, and is opposed to fact, as will be seen by comparing their characteristics exhibited in table (§37).

† This opinion of the simple nature of wh and yh was advanced by the writer, in December, 1849, in a letter in the *Athenæum*; and it appeared in a reply from a correspondent that the existence of these sounds had been asserted by Mr. Ellis, in his *Essentials of Phonetics*, a work the writer had not an opportunity of referring to at the time of writing these introductory remarks.

§ 44. There is an important affinity between the consonants, which ought to be attended to. Aspirate sounds generally unite more easily with aspirates, and vocals more readily with vocals, than either do with one of the other class. This is the case to so great an extent that an aspirate is often in English converted into a vocal when following a vocal consonant, and *vice versa*. The letter *s*, in the third person singular of verbs, and in the plural of nouns, is pronounced as *s* or *z*, accordingly as it is preceded by an aspirate or a vocal consonant, and *ed* in verbs when the *e* is mute, is subject to the same law. The following are examples:—

Final consonant aspirate.	<i>s</i> and <i>ed</i> pronounced <i>s</i> and <i>t</i> .		Final consonant vocal.	<i>s</i> and <i>ed</i> pronounced <i>z</i> and <i>d</i> .	
top	tops	tops	tub	tubs	tubz
rot	rots	rots	load	loads	löd ^z
book	books	bŵks	bag	bags	bagz
muff	muffs	muff's	glove	gloves	gluvz
miss	missed	mist	seize	seized	sizd
walk	walked	wälkt	wag	wagged	wagd
wash	washed	washt	waged	waged	wäjd

§ 45. It matters not how the sound is represented, whether alone, as in *k*, *c*, *ss*, *z*, *sh*, or *zh*, or in combination with another sound, as in *ch*, *g*, which are composed of *tsh*, *dz*. These compounds also show the operation of the same principle in themselves as well as in their union with the terminations before mentioned: *x* is another instance, which is pronounced *ks* in *execute*, *gz* in *example*; never *kz* or *gs*, in the English language at least.

§ 46. Dr. Latham goes so far as to say that it is impossible to pronounce combinations of aspirate and vocal (or, as he terms them, sharp and flat) sounds; but he does not appear to be aware that all consonants are either aspirate or vocal, and that *r* and *l*, in particular, are vocal (flat) consonants, having corresponding aspirate (sharp) consonants, though not in the English language. These vocal sounds (*l* and *r*) are in English often united to aspirate sounds, as, *false*, *malt*, *true*. In Welsh, on the contrary, the tendency is to join the aspirate *ll* and *t*, and *l* and *d*, as in *boltt*, a bolt, *gallt*, a cliff, *gwallt*, hair, *gwellt*, straw, *gwyllt*, wild, *hallt*, salt, *holtt*, a slit, *mollt*, a wether, *swllt*, a shilling; *ffald*, a fold, *mold*, a mould; but it would be absurd to argue from this that the vocal *l* and the aspirate *t* cannot be united.

§ 47. The difficulty is much less when an aspirate consonant follows a vocal than when it precedes it; and less after some vocal consonants than after others. Hence, *lt*, *rs*, *mt*, *ns*, *ngk*, in *salt*, *verse*, *exempt*, *once*, and *ink*, are easily pronounced; *egs*, *ads*, *ebs*, would be nearly as easy. Few Welshmen would find it an unsurmountable difficulty to pronounce *stags* with the *g* vocal and *s* aspirate, which is one of the combinations Dr. Latham considers it impossible to pronounce; and in *width*, *breadth*, such a combination as he describes actually does exist, according to all authorities on the subject the writer has been able to consult; though *witth*, *bretth*, would perhaps be easier.

§ 48. The difficulty of combining consonants of opposite characters, and the impossibility of pronouncing the same consonant twice consecutively in the same syllable, account for the different ways of pronouncing, and consequently of writing, some of the affixes of the English language. When a noun or verb ends in any one of the sounds *s*, *z*, *sh*, and *zh*, the possessive termination 's, the plural termination *es*, and the termination *es* in the third person singular present tense of verbs, are pronounced *iz*. But when the primitive word ends in any other consonant, there is no vowel in the affix; but the 's or *s* is pronounced as *s* or *z* accordingly as the primitive word ends in an aspirate or a vocal consonant; unless, as is sometimes the case, the final consonant of the primitive word undergoes a change.

EXAMPLES.

's and es, pronounced iz.

Verb or Noun, Original form.	Noun Possessive.	Noun Plural.	Third Person Singular Present Indicative.
race	race's	races	races
miss	miss's	misses	misses
prize	prize's	prizes	prizes
fish	fish's	fishes	fishes
watch	watch's	watches	watches
change	change's	changes	changes
box	box's	boxes	boxes

s pronounced z, the final sound being vocal.

club	club's	clubs	clubs
command	command's	commands	commands
dog	dog's	dogs	dogs
seal	seal's	seals	seals
fear	fear's	fears	fears
wave	wave's	waves	waves

s pronounced s, final sound being aspirate.

drop	drop's	drops	drops
print	print's	prints	prints
stick	stick's	sticks	sticks

§ 49. Examples might be multiplied as the principle prevails with respect to all the consonants; though it may operate in a different manner; as in words like *knife* and *mouth*, which vocalize the final consonant in the singular word, instead of aspirating the plural termination; as *knives* (nīvz), *mouths* (múŵthz). Verbs like *breathe*, *wreathe*, *strive*, derived from nouns with aspirate terminations, seem to be vocalized preparatory to forming the inflections *breathes*, *breathed*, &c.

§ 50. Again, when the verb in the infinitive ends in *d*, or *t*, the vowel *e* is heard in the termination *ed* in the past tense and past participle, when they are formed by adding that termination. It is, however, not heard when the verb in the infinitive ends in any other consonant, but the *d* is pronounced *t*, if the infinitive ends in an aspirate consonant, though the letter representing the sound is not altered in spelling the words.

EXAMPLES.

Infinitive.	Past Tense.	Pronunciation.
rent	rented	ren'ted
end	ended	end'ed
warp	warped	wôrpt
talk	talked	tôkt
press	pressed	prest
wash	washed	wosht
ebb	ebbed	ebd
drag	dragged	dragd
gaze	gazed	gäzd
edge	edged	edzhd

§ 51. Words ending in a vowel take the vocal sound in all the above cases; as *sea*, possessive *sea's* (siz), plural *seas* (siz); *fee*, third person singular, present tense, *fees* (fiz), past tense *feed* (fid).

KEY TO THE PRONUNCIATION.

Charac- ters.	Examples of the sounds.	Corresponding Welsh sound.
â	<i>a</i> in <i>path, father</i>	<i>a</i> in <i>tad, father; cas, hateful</i>
a	<i>a</i> in <i>fat, an</i>	<i>a</i> in <i>pan, when; cant, a hundred</i>
ä	<i>a</i> in <i>fate</i> = ê î	No similar Welsh sound
b	<i>b</i> in <i>bad, tub</i>	<i>b</i> in <i>bwyd, food; pab, pope</i>
d	<i>d</i> in <i>done, sad</i>	<i>d</i> in <i>deg, ten; tad, father</i>
ê	<i>e</i> in <i>ere, a</i> in <i>fare</i>	<i>e</i> in <i>pell, far; ser, stars</i>
e	<i>e</i> in <i>met, end</i>	<i>e</i> in <i>pen, head; er, though</i>
f	<i>f</i> in <i>for, ff</i> in <i>muff</i>	<i>ff</i> in <i>ffordd, way; cyff, a block</i>
g	<i>g</i> in <i>give, gig</i>	<i>g</i> in <i>gallu, power; gwag, empty</i>
h	<i>h</i> in <i>had, how</i>	<i>h</i> in <i>haid, swarm; hawdd, easy</i>
i	<i>i</i> in <i>machine</i>	<i>i</i> in <i>ir, juicy; hi, she</i>
i	<i>i</i> in <i>pin, in</i>	<i>i</i> in <i>sicr, sure</i>
î	<i>i</i> in <i>line</i> = û î	<i>ei</i> colloquially in <i>ei, his, her</i>
j	<i>j</i> in <i>judge</i> = dzh	No similar Welsh sound
k	<i>k</i> in <i>kill, ck</i> in <i>sick</i>	<i>c</i> in <i>cof, memory; cwc, a lump</i>
l	<i>l</i> in <i>law, ll</i> in <i>all</i>	<i>l</i> in <i>tawel, calm; hawl, a claim</i>
m	<i>m</i> in <i>man, am</i>	<i>m</i> in <i>min, edge; mam, mother</i>
n	<i>n</i> in <i>name, in</i>	<i>n</i> in <i>newydd, new; man, a place</i>
ng	<i>ng</i> in <i>sing, long</i>	<i>ng</i> in <i>angel, angel</i>
ô	<i>o</i> in <i>ore, fore</i>	<i>o</i> in <i>modd, manner; coch, red</i>
ô	<i>o</i> in <i>orb, aw</i> in <i>awl</i>	No similar Welsh sound
o	<i>o</i> in <i>on, cot</i>	<i>o</i> in <i>ffon, staff; pot, a pot</i>
ö	<i>o</i> in <i>no, ode</i> = ð w	No similar Welsh sound
p	<i>p</i> in <i>put, sup</i>	<i>p</i> in <i>pren, stick; hwp, a push</i>
r	<i>r</i> in <i>row, rigid</i>	<i>r</i> in <i>pur, pure; tref, town</i>
s	<i>s</i> in <i>so, this</i>	<i>s</i> in <i>gwas, servant; saith, seven</i>
sh	<i>sh</i> in <i>she, wash</i>	<i>si</i> in <i>sionc, brisk</i>
t	<i>t</i> in <i>to, not</i>	<i>t</i> in <i>ton, wave; at, to</i>
th	<i>th</i> in <i>thin, pith</i>	<i>th</i> in <i>athrist, very sad; peth, thing</i>
TH	<i>th</i> in <i>this, breathe</i>	<i>dd</i> in <i>addfocyn, meek; pridd, earth</i>
û	<i>u</i> in <i>curve</i>	like <i>y</i> in <i>dy, thy</i>
u	<i>u</i> in <i>up, cut</i>	<i>y</i> in <i>llyncu, swallow</i>
ü	<i>u</i> in <i>mute</i> = î w or yw	<i>w</i> in <i>lliw, colour</i>
v	<i>v</i> in <i>vow, eve</i>	<i>f</i> in <i>fel, so; nef, heaven</i>
w	<i>oo</i> in <i>too, ooze</i>	<i>w</i> in <i>swn, sound</i>
w	<i>oo</i> in <i>took, cook</i>	<i>w</i> in <i>cwm, dingle; wrth, by</i>
wh	<i>wh</i> in <i>where, what</i>	<i>chw</i> (in South Wales*) in <i>chwaer, sister</i>
w	<i>w</i> in <i>well, work</i>	<i>w</i> in <i>yn wyn, white</i>
y	<i>y</i> in <i>yes, yet</i>	like <i>i</i> in <i>Ior, the Lord</i>
z	<i>z</i> in <i>zone, gaze</i>	No similar Welsh sound
zh	<i>z</i> in <i>azure</i>	No similar Welsh sound
r	<i>r</i> in <i>poor</i>	No similar Welsh sound

* Dr. Davies, in his learned grammar, published in 1621, notices the substitution of *wh* for *chw* by the inhabitants of South Wales, in the pronunciation of such words as *chwaer*, a sister, *chwerthin*, to laugh, *chwith*, sinister, &c., a local peculiarity which prevails at the present day.

The letters *ü, î, ö, ü,* and *j*, representing compound sounds, are used for typographical convenience. Bearing in mind that the first four stand for the *name sounds* of the letters, and *j* for *dzh* (its usual sound), no error can arise from their introduction.

At the commencement of a syllable, *ü* is by some authorities pronounced *yû*, by others *î û* (§19). The use of the adjective *a* or *an* before words beginning with this compound sound, is regulated by the opinion the speaker forms of its elements; as *a union* (*â yû'nî-un*), or *an union* (*an îû'nî-un*). When *ü* is preceded by *h*, the compound sound is resolvable into *yhû* or *hîû* (§42). In these cases *ü* and *hü* are used in the Dictionary, and the determination of the sounds left to the reader's discretion.

No mute or silent letters are used in marking the pronunciation. Thus, *fate, mete, site, pope, tune, rouge*, are marked *fät, mît, sît, pôp, tün, rûzh*.

When *r* follows an open vowel in the same syllable, it represents the obscure sound *R*, described in §25, §26; as *fârm=fârm*.

Accented syllables spelt with *er, ir, yr* (as in the words *mercy, fir, myrtle*), and marked *ûr* in the pronunciation, are by Walker, Sheridan, Knowles, and others pronounced *er*, like *er* in *merry*, which is undoubtedly an error. Smart makes a nice distinction between the sound in question and that of *ur* in *fur*, which "delicacies of pronunciation," he remarks, "even the more refined classes of society" disregard in common words. Worcester observes, that "there is little or no difference" in the vowel sounds of "*her, fir, fur, myrrh*." They are here treated as identical. (See §30.)

The apostrophe (') used before *r* in the pronunciation implies the presence of *û* in conjunction with *R* obscure, and indicates that the sound *ûr* does not form a separate syllable. Poor, *pû'r*, is equivalent to *pûûr* (§26).

The (') besides its actual office, supplies the place of a hyphen in separating a word into syllables.

The mark = used in the foregoing table, and in the head-lines of the Dictionary, means, "equivalent to."

ERRORS COMMITTED BY WELSHMEN.

Welshmen are apt to fall into the following errors in pronouncing English words:—

1. Using *ô* for *ô*; as *lôrd, nôrth, ôl*, for *lôrd, nôrth, ôl* (*lord, north, all*).
2. Using *a* for *o*; as *kwâl'î-tî, wasp*, for *kwol'î-tî, wosp* (*quality, wasp*).
3. Using *ê* for *ä*; as *lêt, plên, sên*, for *lät, plän, sän* (*late, plane, sane*).
4. Using *ô* for *ö*; as *ar nôt, rôz, sôp*, for *nôt, rôz, sôp* (*note, rose, soap*).
5. Omitting *w* before *û* or *ÿ*; as *ûm, ÿd*, for *wûm, wÿd* (*womb, wood*).
6. Using *r* instead of *R* in such words as *far, mar, mortar*.
7. Putting emphasis on the consonant after a long vowel, instead of on the vowel, and generally dwelling longer on consonants than Englishmen do: thus pronouncing *finite, mocking*, nearly as an Englishman would *fine night, mock king*, with the emphasis on *fine* and *mock*.
8. They also have a habit of shortening open vowels, and lengthening stopped vowels.

IRREGULARITIES IN ETYMOLOGY.

The irregular formation of plurals of nouns, comparative and superlative degrees of adjectives, and past tenses and past participles of verbs, are marked between parentheses after primitive words in the Dictionary. When the regular inflection is also used, the irregular form is printed in *italics*.

The regular formations are as follows:—

NOUNS.

1. Nouns ending in *s*, *sh*, *ch*, *x*, and *o* (not *io*), take *es* in the plural. (See §48.)
2. Nouns ending in *y* preceded by a consonant, change *y* into *ies*.
3. Nouns with any other termination take *s*.

ADJECTIVES.

There are four regular formations of the comparative and superlative degrees of adjectives.

1. By adding *r* and *st* to positives ending in *e*; as *white*, *whiter*, *whitest*; *free*, *freer*, *freest*.
2. By omitting *y* and adding *ier* and *iest* to positives ending in *y* preceded by a consonant; as *dry*, *drier*, *driest*.
3. By doubling the final consonant of positives (of one syllable, or accented on the last syllable) ending in a single consonant preceded by a single vowel, and adding *er* and *est*; as *hot*, *hotter*, *hottest*.
4. By adding *er* and *est* in all other cases; as *black*, *blacker*, *blackest*.

VERBS.

Regular verbs are those the past tense and past participle of which end in *ed*. All others are irregular. For the principles regulating the pronunciation of some other inflections of regular verbs, see §48 to §51.

There are five conjugations of regular verbs distinguished by the termination of the infinitive mood. An example of each conjugation is given in the Table, in which the verbs, *be*, *have*, *do*, *will*, *shall*, *can*, and *may*, called auxiliaries, from their being used with other verbs to convey ideas which cannot be otherwise expressed, are added on account of their frequent occurrence.

1. Verbs ending in *e*; as *love*.
2. Verbs ending in *a*, *ch*, *o*, *s*, *sh*, *x*, *z*; as *vex*.
3. Verbs ending in *y* preceded by a consonant; as *try*.
4. Verbs of one syllable, or accented on the last syllable, ending in a single consonant, preceded by a single vowel; as *fit*.
5. Verbs having any terminations other than those enumerated; as *fear*.

Be is the only verb that has the hypothetical mood. The past indicative of other verbs is used instead.

Be and *have* are used as auxiliaries in all their moods and tenses: *be* with the present and past participle, *have* with the past participle only.

Do, auxiliary, is used in the indicative and imperative moods, and *will*, *shall*, *can*, and *may* in the indicative only, with verbs in the infinitive.

As principal verbs, *will* is regular, of the 5th conjugation, and *do* irregular, having *done* for its past participle.

TABLE OF VERBS.

MOODS.	TENSES NUMBER.	PRO-NOUNS.	REGULAR VERBS.					IRREGULAR AUXILIARY VERBS.						
			I.	II.	III.	IV.	V.	am	have	do	will	SOMETIMES PRINCIPAL.	shall	can
INDICATIVE	<i>Present Singular</i>	1st I	love	vex	try	fit	fear	am	have	do	will	shall	can	may
		2nd thou	lovest	vexest	triest	fittest	fearst	art	hast	doest	wilt	shalt	canst	mayest
		3rd he	loves	vexes	tries	fits	fears	is	has	does	will	shall	can	may
	<i>Plural</i>	1st we	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
		2nd you	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
		3rd they	love	vex	try	fit	fear	are	have	do	will	shall	can	may
HYPOTHETICAL	<i>Past Singular</i>	1st I	loved	vexed	tried	fitted	feared	was	had	did	would	should	could	might
		2nd thou	lovedst	vexedst	triedst	fittedst	fearedst	wast	hadst	didst	wouldst	shouldst	couldst	mightst
		3rd he	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
	<i>Plural</i>	1st we	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
		2nd you	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
		3rd they	loved	vexed	tried	fitted	feared	were	had	did	would	should	could	might
IMPERATIVE	<i>Present Singular</i>	1st I						were						
		2nd thou						were						
		3rd he						were						
	<i>Plural</i>	1st we						were						
		2nd you						were						
		3rd they						were						
PARTICIPLES	<i>Present</i>		love	vex	try	fit	fear	be	have	do				
	<i>Past</i>		loving	vexing	trying	fitting	fearing	being	having	doing				
			loved	vexed	tried	fitted	feared	been	had	done				

ABBREVIATIONS.—TALFYRIADAU.

<i>a</i>	...	adjective	...	...	<i>enw gwan, ansoddair</i>
<i>ad</i>	...	adverb	...	...	<i>rhagferf, gorair</i>
<i>c</i>	...	conjunction	...	...	<i>cyssylltiad</i>
<i>cd</i>	...	comparative degree	...	...	<i>gradd gymharol</i>
<i>d</i>	...	diminutive	...	...	<i>bychanig</i>
<i>def</i>	...	defective	...	...	<i>diffygiol</i>
<i>f</i>	...	feminine	...	...	<i>benywol</i>
<i>i</i>	...	interjection	...	...	<i>cyfryngiad, ebychiad</i>
<i>n</i>	...	noun	...	...	<i>enw cadarn, sylhoeddair</i>
<i>p</i>	...	plural	...	...	<i>lluosog</i>
<i>pp</i>	...	past participle	...	...	<i>cyfraniad gorphenol</i>
<i>pr</i>	...	preposition	...	...	<i>aroddodiad</i>
<i>pn</i>	...	pronoun	...	...	<i>rhagenw</i>
<i>pt</i>	...	past tense	...	...	<i>amser gorphenol</i>
<i>pæ</i>	...	prefix	...	...	<i>blaenddodiad</i>
<i>s</i>	...	singular	...	...	<i>unig, unigol</i>
<i>sd</i>	...	superlative degree	...	...	<i>gradd eithafol</i>
<i>v</i>	...	verb active and neuter	...	...	<i>perwyddiad gweithredol a rhydd</i>
<i>vi</i>	...	verb neuter or intransitive	...	...	<i>perwyddiad canolig, perwyddiad rhydd</i>
<i>vt</i>	...	verb active or transitive	...	...	<i>perwyddiad gweithredol</i>

A.	...	...	Arabic	...	...	...	<i>Arabaeg</i>
C.	...	...	Celtic	...	...	...	<i>Celtaeg</i>
D.	...	...	Dutch	...	...	...	<i>Isalmaeneg</i>
Da.	...	...	Danish	...	...	...	<i>Daeneg</i>
F.	...	...	French	...	...	...	<i>Ffrancaeg</i>
G.	...	...	Greek	...	...	...	<i>Groeg</i>
Ga.	...	...	Gaelic	...	...	...	<i>Gaeleg</i>
Ge.	...	...	German	...	...	...	<i>Almaeneg</i>
Go.	...	...	Gothic	...	...	...	<i>Gothaeg</i>
H.	...	...	Hebrew	...	...	...	<i>Hebraeg</i>
I.	...	...	Italian	...	...	...	<i>Italaeg</i>
Ic.	...	...	Icelandic	...	...	...	<i>Islandneg</i>
Ir.	...	...	Irish	...	...	...	<i>Gwyddelaeg</i>
L.	...	...	Latin	...	...	...	<i>Lladin</i>
P.	...	...	Portuguese	...	...	...	<i>Portugaeg</i>
Pe.	...	...	Persian	...	...	...	<i>Persiaeg</i>
S.	...	...	Anglo-Saxon	...	...	...	<i>Sacsoneg</i>
Sp.	...	...	Spanish	...	...	...	<i>Ysfaeneg</i>
Sw.	...	...	Swedish	...	...	...	<i>Swedaeg</i>
T.	...	...	Teutonic	...	...	...	<i>Teutonaeg</i>
Tur.	...	...	Turkish	...	...	...	<i>Tyrcaeg</i>

GEIRIADUR CYNANIAETHOL

SEISONEG A CHYMRAEG.

pâth, fat, êre, met, mâ.rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tw=too, twk=took ;
ôre ; lâte, line, nô, mûte ; she, zh=z âzûre ; thin, THIS ; j=dzh.

A. ansoddair heb un gair Cymraeg yn cyfateb iddo. Fe'i cynenir fel *â* yn *late*, pan byddo'r pwyslais arno, ac fel *â*, pan heb y pwyslais. Arferir *an* o flaen llafarsain ; megys, An owl, An uncle, An hour ; ac o flaen *h*, pan bo'r acen ar yr ail sillaf ; megys, An historical account. Arferir *a* yn mhob sefyllfa arall ; megys, A man, A union. A house. Such a one, y cyfryw un. A penny a yard, ceiniog y llath
A, *â px*, talfyriad o *at*. To go a-walking, myned i rodio. **A-bed,** ar y gwely
A-, Ab-, Abs- *px*, oddi wrth, ymaith
A-, An- *px*, di-, an-, am-, af-, heb
Aback, *â.bak' ad*, yn ol, yn wysg y cefn
Abacus, *ab'â.kus n*, bwrdd cyfrif
Abaddon, *â.bad'un n*, y diafol, dinystrydd
Abaft, *â.baft' ad*, yn ol, wrth y llyw
Abaisauce, *â.bâ'sans n*, ymddarostyngiad
Abalienate, *ab.â'li.en.ât vt*, trosi, arallu
Abalienation, *ab.â.li.en.â'shun n*, trosiad, aralliad
Abandon, *â.ban'dun vt*, rhoi i fyny, gadael
Abandonment, *â.ban'dun.ment n*, rhoddriad i fyny, gadawiad [i lawr
Abase, *â.bâs' vt*, darostwng, iselu, tafnu
Abasement, *â.bâs'ment n*, iseliad
Abash, *â.bash' vt*, cywilyddio
Abashment, *â.bash'ment n*, cythrudd, braw ; cywilydd ; delwad
Abate, *â.bât' v*, gostwng ; lleihau ; colli
Abatement, *â.bât'ment n*, gostyngiad
Abb, *ab n*, yr edau yng ngwennol gwëydd
Abbacy, *ab'â.si n*, abadaeth
Abbess, *ab'es n*, abades, penfynaches
Abbey, *ab'i n*, abbatty, mynachlog
Abbot, *ab'but n*, abad, penfynach

Abbreviate, *a.brí'vi.ât vt*, byrhau, cwtogi, talfyru ; geirdori
Abbreviation, *a.brí.vi.â'shun n*, talfyriad ; geirdoriad ; darnair [cwtogwr
Abbreviator, *a.brí'vi.â.tûr n*, talfyrydd
Abbreviature, *a.brí'vi.â.tshûr n*, byrnod, talfyrnod [hometaidd
Abdest, *ab'dest n*, puredigaeth
Abdicate, *ab'di.kât vt*, gadaw ; rhoi i fyny
Abdication, *ab.di.kâ'shun n*, llysiant ; ymadawiad, rhoddriad i fyny
Abditive, *ab'di.tiv a*, a eill ymguddio
Abdomen, *ab.dô'men n*, bol, ceudod
Abdominal, *ab.dom'i.nat*, Abdominous, *ab.dom'i.nus a*, perthynol i'r bol
Abduce, *ab.düs' vt*, tynu ymaith ; neillduo, gwahanu [tyniadwy
Abducent, *ab.dü'sent a*, gwahanadwy ;
Abduction, *ab.duk'shun n*, tyniad yn ol
Abductor, *ab.duk'tûr n*, treisddygywr
Abecedarian, *â.bi.sí.dê'ri.an n*, dysgawdwr yr egwyddor ; llythyrenwr
Abecedary, *â.bi.sí'dur.i a*, egwyddorol
Aberance, *ab.er'ans n*, cyfeiliornad, crwydrad [crwydrol
Aberant, *ab.er'ant a*, cyfeiliornus,
Aberration, *ab.e.râ'shun n*, cyfeiliorn, gôyrad [attegu
Abet, *â.bet' vt*, cefnogi ; cynnorthwyo ;
Abetment, *â.bet'ment n*, cefnogaeth ; cynnaliaeth [nogwr
Abettor, *â.bet'ûr n*, cynnorthwywr ; an-
Abeysance, *â.bâ'ans n*, gorddysgwylid
Abgregate, *ab'gri.gât vt*, didoli
Abhor, *ab.hôr' vt*, ffeiddio, casäu
Abhorrence, *ab.hor'ens n*, casineb, ffeiddiad, casäd
Abhorrent, *ab.hor'ent a*, adgas, ffaidd

Abide, â.bîd' (abode) *v*, aros, cyfan-
neddu; goddef. I cannot abide it, nis
gallaf ei oddef [cymbwysder
Ability, â.bil'i.ti *n*, gallu, nerth, medr;
Abintestate, ab.in.tes'tât *n*, etifedd y
neb ag sydd yn marw heb ewylls
Abject, ab.jekt' *vt*, bwrw ymaith, gwrthod
Abject, ab.jekt *a*, distadl, gwael
Abjectness, ab.jekt.nes *n*, gwaeledd,
salwedd; iseledd [rhyddhau
Abjugate, ab.jü.gät' *vt*, gollwng, di-ieno,
Abjuration, ab.jü.rä'shun *n*, ymwadiad,
diofryd; ymwrthodiad; anudoniaeth
Abjure, ab.jür' *vt*, gwadu ar lw, rhoi i
fyny, ymwrthod â
Ablactate, ab.lak'tät' *vt*, diddyfnu [iad
Ablactation, ab.lak.tä'shun *n*, diddyfn-
Ablaqueation, ab.lak.wi.ä'shun *n*, dad-
briddiad, gwraiddnoethiad [maith
Ablation, ab.lä'shun *n*, cymmeriad y-
Ablative, ab.lä.tiv *a*, tarddiadol, deilliog
Able, ä'bl *a*, galluog, medrus, dawnus.
I am able, gallaf, medraf
Ablegate, ab.li.gät' *vt*, arfon oddi cartref
ar genadwri [medredd
Ableness, ä'bl.nes *n*, cryfder, nerth;
Ablepsy, ä'lep.si *n*, tywyllni, dallineb
Abliguration, ab.lig.ü.rish'un *n*, afrad-
londeb [golchai
Abluent, ab'lü.ent *a*, golchiadol: *n*,
Ablution, ab.lü'shun *n*, golchiad; pur-
edigaeth [diarddelwi
Abnegate, ab.ni.gät' *vt*, nacäu, pallu;
Abnegation, ab.ni.gä'shun *n*, gwadiad,
nacäd, pall [doriad
Abnodation, ab.nö.dä'shun *n*, ysplin-
Abnormal, ab.nôr'mal *a*, afreolaidd;
afnuiaidd [anferthwch
Abnormity, ab.nôr'mi.ti *n*, afreolaeth;
Aboard, â.bô'rd' *ad*, ar fwrdd, mewn llong
Abode, â.böd' *n*, annedd, trigfa, cartrefe,
haddef; arosiad, preswyliad, cartref-
iad: *pt* & *pp*.—Abide [argoel
Abodement, â.böd'ment *n*, rhagarwydd,
Abolish, â.bol'ish *vt*, diddymu, dilëu
Abolition, ab.ö.lich'un *n*, dilead, di-
ddymiad [ffiaidd
Abominable, â.bom'i.nä.bl *a*, adgas, cas,
Abominableness, â.bom'i.nä.bl.nes *n*,
adgasrwydd [casäu
Abominate, â.bom'i.nät' *vt*, ffeiddio,
Abomination, â.bom.i.nä'shun *n*, ffeidd-
dra; esgyimmun-beth; bryntni
Aboriginal, ab.ö.rif'i.nal *a*, cyntaf, cys-
sefin [ion

Abortive, â.bôr'tiv *a*, annhymmig, er-
thylog: anffodiog
Abound, â.bû'nd' *vi*, cael gwala, meddu
digon; bod yn lluosog
About, â.bûwt' *pr*, perthynol; ger llaw;
yng nghylch, o ddeutu; ani; tua: *ad*,
yn ol, o amgylch. Round about, am-
gylch ogylch. To send round about,
cylchanfon. To spit about, amboeri
Above, â.buv' *pr*, uwch, goruwch, uwch
law, uwch ben; *ad*. fry [gyfaredd
Abracadabra, ab.rä.kä.dab'rä *n*, cryd-
Abrade, ä.bräd' *vt*, treulio ymaith,
rhasglio [rhasgliad
Abrasion, ä.brä'zhun *n*, rhwbiad ymaith,
Abreast, â.brest' *ad*, ochr yn ochr
Abridge, â.brij' *vt*, talfyru, crynoi
Abridgement, â.brij'ment *n*, talfyriad
Abroach, ä.brötsh' *ad*, ar ollyngiad
Abroad, ä.bröd' *ad*, allan, ar led; oddi
cartref
Abrogate, ab.rö.gät' *vt*, diddymu, dilëu
Abrogation, ab.rö.gä'shun *n*, diddymiad
Abrupt, ab.rupt' *a*, disymmwth, byr-
bwyll; serth; anamserol [sertbedd
Abruptness, ab.rupt'nes *n*, byrbwylldra;
Abscess, ab'ses *n*, cornwyn, dargod
Abscind, ab.sind' *vt*, rhwygo, tori ymaith
Abscission, ab.sizh'un *n*, rhwygiad, toriad
Abscond, ab.skond' *vi*, ymguddio, ym-
gelu, llechu, encilio
Absence, ab'sens *n*, absenoldeb, absen
Absent, ab'sent *a*, absennol; ar goll;
anystyriol, disylw
Absent, ab.sent' *vt*, asswyno, absennoli
Absentee, ab.sen.ti' *n*, ymabsennwr,
anghywiad [wedig
Absinthiated, ab.sin'thi.ä.ted *a*, chwer-
Absist, ab.sist' *vi*, peidio
Absolute, ab.sö.lüt *a*, cwbl, hollol; di-
ammodol; hanfodol; annibynol
Absoluteness, ab.sö.lüt.nes *n*, diderfyn-
oldeb, tra-awdurdod, arbenigrwydd
Absolution, ab.sö.lü'shun *n*, gollyngiad;
maddeuant [maddeuol
Absolutive, ab.sol'ü.tur.i *n*, rhyddhaol,
Absolve, ab.zolv' *vt*, rhyddhau, gollwng;
maddeu [gwrthun
Absonant, ab'sö.nant *a*, anghysson,
Absorb, ab.sôrb' *vt*, llyncu, sugno, sychu
Absorbent, ab.sôrb'ent *n*, sugnydd,
sychydd: *a*, sugnol, sychol, llyncol
Absorption, ab.sôrp'shun *n*, llynciad,
sugniad [ymgadw
Abstain, ab.stän' *vi*, ymattal; dirwestu;
Abstemious, ab.sti'mi.us *a*, cymmedrol,
sobr, ymattalgar

Abstemiousness, ab.stí'mí.us.nes *n*,
 cymmedroldeb; ymattaliad
 Abstention, ab.sten'shun *n*, gocheliad,
 ymogeliad, ymocheliad
 Absterge, ab.stúr'j' *vt*, glanhau, sychu
 Abstergent, ab.stúr'jent *a*, glanhaol, purol
 Abstertion, ab.stúr'shun *n*, glanhâd,
 sychiad [attaliad
 Abstinence, ab'stí.nens *n*, dirwest, ym-
 Abstinent, ab.stí'nent *a*, cymmedrol, sobr
 Abstract, ab.strakt' *vt*, neillduo; crynoi,
 talfyru [nwsyiad: *a*, dansoddol
 Abstract, ab'strakt' *n*, crynodeb, cyn-
 Abstraction, ab.strak'shun *n*, dansodd-
 iad, neillduad; diystyrwech am y byd
 Abstruse, ab.strws' *a*, anamlwg, tywyll;
 dyrys; annealladwy [anhawsder
 Abstruseness, ab.strws'nes *n*, tywyllni,
 Absume, ab.süm' *vt*, difa, dinystrio
 Absurd, ab.sür'd' *a*, afresymol; gwrthun;
 ynfyd, ffol
 Absurdity, ab.sür'dí.tí, Absurdness, ab-
 sür'd'nes *n*, afresymoldeb, ynfydrwydd,
 ffoledd [amlder, llawnder
 Abundance, â.bun'dans *n*, digonedd,
 Abundant, â.bun'dant *a*, helaeth, cyf-
 lawn, llawn, toreithiog, fflwch
 Abuse, â.büs' *n*, camdriniaeth, am-
 mharch; difriad; llygriad; trais
 Abuse, â.büz' *vt*, cam-arfer, cam-
 ddefnyddio; difenwi, difrïo; treisio
 Abusive, â.bü'siv *a*, enllybaidd, tra-
 häus, sarhäus [mharch
 Abusiveness, â.bü'siv.nes *n*, enllib, am-
 Abut, â.but' *vi*, cydio, cyffinio; cyfarfod
 Abutment, â.but'ment *n*, ffin, cyffiniad
 Abuttals, â.but'alz *np*, minion, cyffiniau;
 terfynau; pentanau
 Abyss, â.bizm', Abyss, â.bis' *n*, eigion,
 gagendor, anoddyfn
 Academician, ak.â.dí'mí an, Academic,
 ak.â.dem'ík, Academician, ak.â.di-
 mish'an, Academicist, â.kad'i.mist *n*,
 ysgolhâig, prif ysgolwr, aelod o ryw
 brif ysgol [golaidd
 Academical, ak.â.dem'ík.al *n*, prif-ys-
 Academy, â.kad.i.mí *n*, prif ysgol,
 athrofa [blaenllym
 Acanacious, ak.â.nä'shus *a*, pigog,
 Acanthus, â.kan'thus *n*, troed yr arth
 Acatalectic, â.kat.â.lek'tik *n*, gwers
 ddiwall [gelaidd, annealladwy
 Acataleptic, â.kat.â.lep'tik *a*, tra dir-
 Accede, ak sid' *vi*, cytuno, cydsynio
 Accelerate, ak.sel'ür.ät *vt*, prysuro,
 brysio; ffystio [uriad, brysiad
 Acceleration, ak.sel.u.rä'shun *n*, prys-

Accend, ak.send' *vt*, tanio, gosod ar dân
 Accension, ak.sen'shun *n*, taniad, ffagl-
 iad, ennyniad
 Accent, ak'sent *n*, acen, pwyslais ar sill
 Accent, ak'sent' *vt*, acenu
 Accentuate, ak.sen'tshü.ät *vt*, acenu;
 dynodi acen gair [ceniad; acenyddiaeth
 Accentuation, ak.sen.tshü.ä.shun *n*, a-
 Accept, ak.sept' *vt*, derbyn (yn gym-
 meradwy)
 Acceptable, ak.sep'tä.bl *a*, derbyniol,
 cymmeradwy, croesawus, boddlawn
 Acceptance, ak.sep'tans *n*, derbyniad;
 tanysgrifeniad; ysgrifenyw
 Acceptation, ak.sep.tä'shun *n*, cymmer-
 iad; yr ystyr y cymmerir gair ynddo
 Acceptilation, ak.sep.tí.lä'shun *n*, ma-
 ddeuant o ddyled heb dderbyn arian
 Access, ak.ses' *n*, dyfodfa, nesâd, agosiad
 Accessible, ak.ses'í.bl *a*, hygyrch;
 mwynaid, hawdd nesu ato
 Accession, ak.sesh'un *n*, dyfodiad; y-
 chwanegiad
 Accessory, ak'ses.ur.í *a*, cynnorthwyol,
 cyfranogol: *n*, cyfranogwr, cefnogwr
 Accidence, ak.sí.dens *n*, mabddysg,
 rhaglith, gramadeg
 Accident, ak.sí.dent *n*, dygwyddiad,
 damwain; priodolder anhanfodol
 Accidental, ak.sí.den'tal *a*, damweiniol
 Accipient, ak.sip'yent *n*, derbyniwr
 Accite, ak.sit' *vt*, gwysio, dyfynu
 Acclaim, a.kläm', Acclamation, ak.lä-
 mä'shun *n*, bloedd, banllef; moliant,
 gorfoledd, uchelglod
 Acclamatory, a.klam'ä.tur.í *a*, banllefol;
 gorfoleddol [rhiw, gorifyny
 Acclivity, a.kliv'í.tí *n*, esgyniad, gallt,
 Accloy, a.klói' *vt*, gorlenwi, llaru, diwallu
 Accoil, a.kôiil *vi*, yndrafferthu, ffystio,
 ffwdanu; ymwithio [addas
 Accommodable, ak.kom'ö.dä.bl *a*, cyf-
 Accommodate, a.kom'ö.dät *vt*, diwallu;
 cymhwyso: *a*, addas, cyfaddas
 Accommodation, a.kom.ö.dä'shun *n*, cyf-
 addasiad, cymhwysiad; diwalliad;
 cymmod; lletty [cydfynediad
 Accompaniment, a.kum'pã.ni.ment *n*,
 Accompany, a.kum'pã.ní *vt*, cydym-
 deithio; hebrwng [cyfranogwr
 Accomplice, a.kom'plis *n*, cyfrinachwr,
 Accomplish, a.kom'plish *vt*, cyflawnu,
 cwblhau, gorphen, perffeithio
 Accomplished, a.kom'plisht *a*, perffeith-
 lawn; doniog, dawnwych; dillynaidd
 Accomplishment, a.kom'plish.ment *n*,
 cwblhâd, cyflawniad; addurn

ACQ pàth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, òrb, on, cûrve, cut, t w̄=too, twk=took;

Accompt, a.kûwnt' *n*, Accomptant, a.kûwntant *n*,—Account, Accountant
Accord, a.kôrd' *n*, cydfod, cydsyniad;
bodd: *v*, cytuno, cyd-weddu, cyd-daro.
According to, yn ol, yn gyfatebol *i*.
With one accord, o unfryd, yn gytûn
Accordance, a.kôrdans *n*, cydsyniad,
cydweddiad, cytundeb
Accordant, a.kôrdant *a*, cydsyniol, cytûn
Accorporate, a.kôrpôrât *vt*, cydgorffori
Accost, a.kost' *vt*, cyfarch, anerch
Accostable, a.kostâ.bl *a*, cyfeillgar
Accoucheur, a.kwsh.ûr' *n*, colwynydd
Account, a.kûwnt' *vt*, cyfrif: *n*, rhif,
cyfrif; cymmeriad. Accounts, cyfrifon;
rhifyddiaeth, rhifydddeg. Of no ac-
count, dibarch, dinod. To account
for, rhoddi rheswm am. To give an
account, rhoddi cyfrif
Accountable, a.kûwntâ.bl *n*, cyfrifol,
atebol [rhifyddwr
Accountant, a.kûwntant *n*, cyfrifydd,
Accouple, a.kupl' *vt*, cyssylltu; cydio;
ieuo; cymharu
Accourt, a.kôrt' *vt*, croesawu yn garedig
Accoutre, a.kw'tûr *vt*, taclu, trwsiadu,
arfogi, amwisgo, addurno
Accoutrements, a.kw'tûr.ments *np*, offer,
arfau, taclau, gwisgoedd
Accredit, a.kred'it *vt*, coelio, credu
Accretion, a.krî'shun *n*, cynnydd, tyfiant
Accretive, a.krî'tiv *a*, tyddfôl [bach
Accroach, a.krôtsh' *vt*, tynu (megys â
Accrue, a.krô'v *vi*, chwaneu, tarddu,
deillio, codi [iad
Accubation, a.kû.bâ'shun *n*, lledorwedd-
Accumbent, a.kum'bent *a*, lledorweddol
Accumulate, a.kû.mü.lät *v*, casglu, pen-
tyru, tyru, ymhelaethu
Accumulation, a.kû.mü.lä'shun *n*, tyr-
iad, pentyriad, cyflawnder
Accumulative, a.kû.mü.lä.tiv *a*, cyn-
nyrchol, pentyrol
Accumulator, a.kû.inü.lä.tûr *n*, casglwr,
pentyrydd [gofal
Accuracy, ak'ü.rä.sî *n*, cywreindeb;
Accurate, ak'ü.rät *a*, cywir, celfgar,
gofalus, cywrain
Accurse, a.kûrs' *vt*, mellithio, rhegu;
esgymuno [beius
Accusable, a.kü'zâ.bl *a*, achwynadwy,
Accusant, a.kü'zant *n*, cyhuddwr, a-
chwynwr [cwyn
Accusation, ak.ü.zâ'shun *n*, cyhuddiad,
Accusative, a.kü'zâ.tiv *a*, cyhuddol
Accusatory, a.kü'zâ.tur.â *a*, cyhudd-
adwy, beius

Accuse, a.küz' *vt*, cyhuddo, beio;
achwyn ar
Accuser, a.kü'zûr *n*, cyhuddwr, athrodwr
Accustom, a.kus'tum *vt*, arfer, ymarfer,
cynnefino. Accustomed, arferedig,
cyffredin, defodol
Accustomable, a.kus'tum.â.bl *a*, defodol,
arferol [cyffredin
Accustomary, a.kus'tum.ur.â *a*, arferol,
Ace, âs *n*, nod yr un; âs
Acephalous, â.sef'â.lus *a*, pen-goll, diben
Acerb, â.sûrb' *a*, sur, chwerw; sarig
Acerbate, â.sûr'bät *vt*, suro, chwerwi
Acerbity, â.sûr'bi.ti *n*, surni, chwibledd;
sarigrwydd
Acervate, â.sûr'vât *vt*, crugio, pentyru
Acervation, as.ûr.vâ'shun *n*, crugiad
Acescent, â.ses'ent *a*, surol, chwiblaidd
Acetose, â.sî.tös', Acetous, â.sî'tus *a*,
egr, chwibl, sur. Acetic acid, sur surig
Ache, äk *n*, dolur, gwÿn, poen, cur: *v*,
gwÿnio, poeni [adwy
Achievable, â.tshî'vâ.bl *a*, gwneuthur-
Achieve, â.tshîv' *vt*, cyflawnu, gorphen;
cwbllhau [waith, gorchest
Achievement, â.tshîv'ment *n*, gorchest-
Achor, ä'kôr *n*, math o grugdardd
Achromatic, ä.krö.mat'ik *a*, diliwiadol
Acid, as'id *a*, sur, egr, chwibl: *n*, suryu
Acidify, â.sid'î.fi, Acidulate, â.sid'ü.lät
vt, suro, chwiblo
Acidity, â.sid'î.ti, Acidness, as'id.nes *n*,
surni, chwibledd
Acknowledge, ak.nol'ej *vt*, cydnabod,
cyfaddef [cydnabyddiaeth
Acknowledgement, ak.nol'ej.ment *n*,
Acme, ak'mî *n*, uchradd; eithaf
Acolothist, â.kol'ö.thist *n*, isweinydd
Aconite, ak'ö.nit *n*, llysian'r blaidd
Acorn, ä'körn *n*, mesen [seinddysg
Acoustics, â.kûws'tiks *np*, swniadaeth,
Acquaint, a.kwânt' *vt*, hysbysu, amlygu;
arfer. Acquainted with, adnabyddus
â; cynnefino â
Acquaintance, a.kwän'tans *n*, cyfaill,
cydnabyddiaeth; cynnefindra
Acquest, a.qwest', Acquist, a.kwist' *n*,
cyrhaeddiad, ennilliad
Acquiesce, ak.wi.es'v, ymostwng, ym-
lonyddu; cydsynio, cydsyniad; goddef
Acquiescence, ak.wi.es.ens *n*, cydsyn-
iad; goddefiad [adwy
Acquirable, a.kwî'r'â.bl *a*, cyrhaedd-
Acquire, a.kwî'r' *vt*, cyrhaedd, caffael,
cael; casglu, ennill
Acquirement, a.kwî'r'ment, Acquisition,
ak.wi.zish'un *n*, ennilliad

Acquisitive, a.kwiz'f.tiv *a*, enlilledig
 Acquit, a.kwit' vt, rhyddhau, cyfiawn-
 hau, gollwng. To acquit of blame,
 difeio
 Acquittment, a.kwit'ment, Acquittal,
 a.kwit'al *n*, rhyddhâd, dienogiad
 Acquittance, a.kwit'ans *n*, rhyddhâd;
 ysgrifen rhyddhâd, addefiad o dale-
 digaeith
 Acre, ä'kûr *n*, erw, cyfar
 Acreage, ä'kûr.äj *n*, mesur, maintioli
 Acrid, ak'rid *a*, sur, chwerw, llymsur
 Acrimonious, ak.rî.mö'nî.us *a*, sarig,
 sariglym, chwerwedig
 Acrimony, ak'rî.mun.î *n*, surni, llymder,
 toster; sarigrwydd [archwaeth sur
 Acritude, ak'rî.tüd, Acuity, ak'rî.tî *n*,
 Acroamatic, ak-rö.ä.mat'ik *a*, gor-
 ddysgeidiol
 Across, ä.kros' ad, yn groes, ar draws
 Acrostic, ä.kros'tik *n*, penenwad
 Act, akt *v*, gweithio, gweithredu; chwara-
 eu: *n*, gweithred, gorchwyl; deddf.
 A great act, gorchest. A noble act,
 rhagorgamp. A wicked act, cyflafan.
 To act vainly, gwageddu
 Actinolite, ak.tin'ö.lit *n*, rheiddfaen
 Action, ak'shun *n*, gweithred; cwyn,
 cynghaws, hawl, dadl; brwydr, cad
 Actionable, ak'shun.ä.bl *a*, cospadwy;
 holadwy, dadlenadwy
 Active, ak'tiv *a*, bywiog, gweithgar,
 esgud, heinif; sionc; gweithredol
 Activeness, ak'tiv.nes, Activity, ak.tiv'-
 î.ti *n*, bywiogrwydd, sioncedd
 Actor, ak'tür *n*, gweithredwr; chwaraeydd
 Actress, ak'tres *n*, chwaraeyddes [diau
 Actual, ak'tshü.al *a*, gweithredol, gwir,
 Actuary, ak'tshü.ur.î *n*, ysgrifenydd
 Actuate, äk'tshü.ät vt, cynhyrfu, cyffroi:
a, cynhyrfiedig
 Acuate, äk'ü.ät vt, blaenllymu, golymu
 Acuity, ä.kü'î.tî *n*, llymder [blaenllym
 Aculeate, äk.ü'li.ät *a*, pigog, cylinol,
 Acumen, ä.kü'men *n*, llymdra; craffder,
 synwyr, cyfrwysdra
 Acuminate, ä.kü'mî.nät vt, blaenllymu,
 pigfeinio
 Acute, ä.küt' *a*, llym; synwyrol, deallus;
 cywrain. Acute accent, acen feinlais
 Acuteness, ä.küt'nes *n*, llymder; syn-
 wyroldeb, craffder
 Ad-, Ac-, Af-, Ag-, Al-, An-, Ap-, Ar-,
 As-, At- *px*, wrth, at, i
 Adagio, ad'ä'j *n*, diareb, direb, gwirair
 Adagio, ä.dä'gi.ö *n*, gair am anser araf
 Adamant, ad'ä.man'tî, diemwnt, adamant

Adamantine, ad.ä.man'tin *a*, adamant-
 aidd; anhydraid, caled [hyweddu
 Adapt, ä.dapt' vt, cymhwysu, addasu,
 Adaptation, ad.ap.tä'shun *n*, cyfaddasiad
 Add, ad vt, cynnodi, cyssylltu, chwaneu
 Addecimate, a.des'î.mät vt, degymu
 Addeem, a.dim' vt, tybio, cyfrif; dyfrio
 Addendum, a.den'dum (*p* addenda
 a.den'dâ) *n*, attodiad, atddodiad
 Adder, ad'ür *n*, neidr, gwiber, sarff.
 Adder's stone, maen glain
 Addible, ad'î.bl *a*, chwanegadwy
 Addice, ad'is *n*, neddyf, bwyell gam
 Addict, a.dikt' vt, ymroddi, diofrydu
 Addicted, a.dik'ted *a*, chwannog, ym-
 roddgar, tueddol [rwydd
 Addictedness, a.dik'ted.nes *n*, tuedd-
 Additament, a.dit'ä.ment *n*, cynnodiad
 Addition, a.dish'un *n*, ychwanegiad;
 attodiaeth [ychwanegol
 Additional, a.dish'un.al *a*, cynnodol,
 Addle, ad'l *a*, gwag, clwc, gorllyd,
 Addle-pated, Addle-headed, penwan,
 syfrdan, hurt, ffol, diymenydd
 Address, a.dres' vt, anerch, cyfeirio;
 ymosod: *n*, cyfarchiad; cyfarwyddid;
 erfyniad; medr; dehurwydd
 Adduce, a.düs' vt, dwyn ym mlaen
 Adducent, a.dü'sent *a*, attynol
 Addulce, a.duls' vt, melysu, pereiddio
 Ademption, ä.dem'shun *n*, difeddiad,
 dygiad ymaith [ar y chwarenau
 Adenography, ad.î.nog'râ.fî *n*, traith
 Adenoid, ad.î.nôid, Adenose, ad'î.nös
a, chwarenaidd [ineb
 Adepagia, ad.î.fä'j.â *n*, duwies glyth-
 Adept, ä.dept' *n*, celfyddwr; un hyddysg
 Adequate, ad'î.kwät *a*, cyfartal, cystal,
 cymmesur, cyfaddas, digonol
 Adequateness, ad'î.kwät.nes *n*, cyfartal-
 wch, addasrwydd [ansawdd
 Adfected, ad.fek'ted *a*, cymmysg; cyf-
 Adhere, ad.hî'r' vi, ymllynu, glynu wrth
 Adherence, ad.hî'r'ens *n*, ymlyniad
 Adherent, ad.hî'r'ent *a*, unol; glynol,
 yng nglyn: *n*, dilynwr, canlynwr, di-
 lynieddyd; pleidiwr [gyssylltiad
 Adhesion, ad.hî'zhun *n*, glyniad, ym-
 Adhesive, ad.hî'siv *a*, ymlynol, gafaelgar
 Adhibit, ad.bib'it vt, cymhwysu; defny-
 yddio [cymhwysiad
 Adhibition, ad.hî.bish'un *n*, defnydd,
 Adhortation, ad.hôr.tä'shun *n*, cynghor,
 annogaeth
 Adhortatory, ad.hôr'tä.tür.î *a*, annogol
 Adiaphorous, ad.î.af'ö.rus *a*, amhleid-
 gar, amhleidiol

ADU pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took;

Adiaphory, od.f.af.ur.î *n*, ammhleidgar-wch, didueddrwydd

Adieu, â.dî' *i*, bydd wych! yn iach!

Adipose, ad.f.pôs, Adipous, ad.f.pus *a*, seimlyd, tew

Adit, ad'it *n*, mynedfa dan y ddaiar

Adjacency, a.jä'sen.sî *n*, agosrwydd

Adjacent, a.jä'sent *a*, cyfagos, ger llaw

Adject, a.jekt' *vt*, cyssylltu, ychwanegu

Adjection, a.jekt'shun *n*, cynnodiad; ychwanegiad [soddair

Adjective, aj'ek.tiv *n*, enw gwan, an-

Adjoin, a.jôin *vt*, cydio, cyssylltu, uno

Adjoining, a.jôin'ing *a*, yn ymyl, cy-

nghyffwrdd, nesaf

Adjourn, a.jûrn *vt*, gohirio, oedi[oediad

Adjournment, a.jûrn'ment *n*, gohiriad,

Adjudge, a.juj' *vt*, dyfarnu, barnu

Adjudicate, a.jü'di.kät *vt*, barnu, dyfarnu

Adjugate, aj'ü.gät *vt*, ieno wrth

Adjunct, aj'ungkt *n*, attodiad [cydiad

Adjunction, a.jungk'shun *n*, cyssylltiad,

Adjurate, aj'ü.rät *vt*, cynnorthwyo

Adjuration, aj.ü.rä'shun *n*, tyngediad

Adjure, a.jür' *vt*, tyngedu [trefnu

Adjust, a.just' *vt*, cymhwyso, addasu

Adjustment, a.just'ment *n*, addasiad,

trefniad, uniawniad [cynnorthwyol

Adjutant, aj'ü.tant *n*, is-gadben: *a*,

Adjute, a.jüt' *vt*, cynnorthwyo, helpu

Adjutor, a.jü'tür *n*, cynnorthwywr

Adjutory, aj'ü.tur.î *a*, cynnorthwyol

Adlegation, ad.lî.gä'shun *n*, cynghen-

adaeth [mesuriad

Admeasurement, ad.mezh'ür.ment *n*,

Administer, ad.min'is.tür *vt*, gweinyddu;

dirprwyo [gweinyddiaeth

Administration, ad.min.is.trä'shun *n*,

Administrator, ad.min'is.trä.tür *n*,

gweinyddwr

Administratorship, ad.min'is.trä.tür-

ship *n*, swydd weinyddol

Administratrix, ad.min.'is.trä.triks *n*,

gweinyddes [da; rhagorol

Admirable, ad'mî.rä.bl *a*, rhyfeddol;

Admiral, ad'mî.ral *n*, llyngesydd, llyng-

eswr [môr-lywiant

Admiralty, ad'mî.ral.tî *n*, môr-lÿs,

Admiration, ad.mî.rä'shun *n*, rhyfeddod,

syndod; hoffder. Note of admiration

(!) rhyfeddnod [hoffi

Admire, ad.mî'r' *vt*, rhyfeddu, mawrygu;

Admirer, ad.mî'r'ür *n*, mawrygwr;

serchwr, carwr [goddefadwy

Admissible, ad.mis'î.bl *a*, derbyniadwy;

Admission, ad.mish'un *n*, derbyniad;

caniatâd, addefiad

Admit, ad.mit' *vt*, derbyn; caniatâu,

goddef, addef [addefiad

Admittance, ad.mit'ans *n*, derbyniad;

Admix, ad.miks' *vt*, cymmysgu

Admixture, ad.miks'tshûr *n*, cymmysg-

iad; cymmysgedd

Admonish, ad.mon'ish *vt*, rhybuddio;

ceryddu, cynghori; dwyn ar gof

Admonition, ad.mö.nish'un *n*, rhybudd,

cynghor, cerydd [iol

Admonitory, ad.mon'î.tur.î *a*, rhybudd-

Admove, ad.môv' *vt*, nesu, dynesu

Adnoun, ad'nûwn *n*, ansoddair, enw gwan

Ado, â.dô' *n*, trafferth, cynhwrf, terfysg

Adolescence, ad.ö.les'ens *n*, blodau

ieuenctyd; ieuenctyd [iau'r cwsg

Adonis, â.dö'nis *n*, blodau'r gwynt, llys-

Adopt, â.dopt' *vt*, mabwysiadu [mabwys

Adoption, â.dop'shun *n*, mabwysiad,

Adoptive, â.dop'tiv *a*, mabwysaidd

Adorable, â.dör'ä.bl *a*, addoladwy,

parchadwy, [parch, anrhydedd

Adoration, ad.ö.rä'shun *n*, addoliad;

Adore, â.dör' *vt*, addoli; caru; mawrhau,

anrhydeddu [trwsio

Adorn, â.dörn' *vt*, addurno, harddu,

Adornment, â.dörn'ment *n*, addurniad

Adown, â.dûwn' *ad*, i lawr, i waered

Adread, â.dred' *ad*, yn ofnus, yn ofnog

Adrift, â.driff' *ad*, gyda'r dwfr, gyda'r

llif [hyfedr

Adroit, a.drôit' *a*, medrus, deheu, hylaw,

Adroitness, a.drôit'nes *n*, medrusrwydd,

hylawder, [benthycol

Adscititious, ad.sî.tish'us *a*, ffugiol,

Adstriction, ad.strik'shun *n*, cydglym-

iad, cydrwymiad [truth

Adulation, aj.ü.lä'shun *n*, gweniaith,

Adulator, aj'ü.lä.tür *n*, gwenieithwr,

truthiwr [truthgar

Adulatory, aj'ü.lä.tur.î *a*, gwenieithus,

Adult, â.dult' *n*, un mewn oedran: *a*,

cyfandwf, mewn oedran

Adulterate, â.dul'tur.ät *v*, llygru, cym-

mysgu; rhithio: *a*, halogedig, cym-

mysgedig; ffugiol [iad; cymmysgiad

Adulteration, â.dul.tu.rä'shun *n*, llygr-

Adulterer, â.dul'tur.ür *n*, godinebwr

Adulteress, â.dul'tur'es *n*, godineb-

wraig, godinebes, putain

Adulterine, â.dul'tur.in *n*, bastardd

Adulterous, â.dul'tur.us *a*, godinebus,

puteiniol, puteinig [dra

Adultery, â.dul'tur.î *n*, godineb, putein-

Adumbrate, ad.um'brät *vt*, cysgodi;

braslunio [odiad

Adumbration, ad.um.brä'shun *n*, cysg-

Adunation, ad.ü.nä'shun <i>n</i>, undeb, uned, under [iad, g'wyrni Aduncity, â.dun'si.ti <i>n</i>, camedd, crym- Aduncous, â.dung'kus, Adunque, â- dungk' <i>a</i>, g'wyrngam Adure, â.dür' <i>vt</i>, deifio, golosgi, crasu Adust, â.dust' <i>a</i>, golosgedig, cras Adustible, â.dus'ti.bl <i>a</i>, hylosg, llosg- adwy [deiffiad Adustion, â.dust'shun <i>n</i>, goddeithiad, Advance, ad.vans' <i>n</i>, mynediad; cyn- nydd: <i>v</i>, myned ym mlaen; dyrchafu; gwelläu; cynnyg, gosod allan; talu ym mlaen llaw, rhagdalau. Advanced in years, oedranus, hen. Advance- guard, y fyddin flaen, cynnhorf Advancement, ad.vans'ment <i>n</i>, dyrchaf- iad, gwelliant Advantage, ad.van'täj <i>n</i>, budd, lles, mael, elw, mantais; goruchafiaeth; blaenafiaeth: <i>vt</i>, llesäu, manteisio Advantageous, ad.van.täj'us <i>a</i>, buddiol, llesol [buddioldeb, llesoldeb Advantageousness, ad.van.täj'us.nes <i>n</i>, Advectitious, ad.vek.tish'us <i>a</i>, tramor Advene, ad.vin' <i>vi</i>, dyfod at, cyfarfod Advenient, ad.vi'ni.ent <i>a</i>, dynesol Advent, ad'vent <i>n</i>, dyfodiad; yr adfent Adventine, ad.ven'tin, Adventitious, ad- ven.tish'us, Adventive, ad.ven'tiv <i>a</i>, damweiniol, arddyfodol; ammherthyn- asol [adfent Adventual, ad.ven'tshü.al <i>a</i>, perthynoli'r Adventure, ad.ven'tshûr <i>n</i>, antur; en- bydwaith: <i>v</i>, beiddiol, lyfasu, ymantur Adventureous, ad.ven'tshûr.sun <i>a</i>, eofn, dibryder [hy, difyglw Adventurous, ad.ven'tshûr.rus <i>a</i>, anturiol, Adverb, ad'vûrb <i>n</i>, rhagferf, gorair Adverbial, ad.vûr'bi.al <i>a</i>, rhagferfol, goreiriol [adwy Adversable, ad.vûr'sâ-bl <i>a</i>, gwrthwyneb- Adversaria, ad.vur.sê'r'i.â <i>n</i>, nod-lyfr Adversary, ad'vûr.sur.i <i>n</i>, gwrthwyneb- wr, gelyn Adverse, ad'vûrs <i>a</i>, adfydig, anffodus, gwrthwynebus, croes. Adverse party, gwrthbblaid. An adverse saying, gom- medd [drygfyd, ing Adversity, ad.vûr'si.ti <i>n</i>, adfyd, cyni, Advert, ad.vûrt' <i>vi</i>, ystyried, dal sylw Advertence, ad.vûr'tens, Advertency, ad.vûr'ten.sî <i>n</i>, ystyriaeth, sylwad, daliad sylw, golygiad ar Advertise, ad'vûr.tiz <i>vt</i>, hysbysu, cy- hoeddi, mynegu [bysiad, cyhoeddiad Advertisement, ad.vûr.tiz.ment <i>n</i>, hys-	Advesperate, ad.ves'pur.ätvi, prydnawnio Advice, ad.vis' <i>n</i>, cynghor; mynegiad; hanes [as; call Advisable, ad.vi'zâ.bl <i>a</i>, cymhwys, add- Advisableness, ad.vi'zâ.bl.nes <i>n</i>, cy- mhwysder, addasrwydd Advise, ad.viz' <i>vt</i>, cynghori, annog; hysbysu. Ill-advised, annoeth; an- ystyriol. Well-advised, synwryol, call; pwyllog [yn ystyriol Advisedly, ad.vi'zed.lf <i>a</i>, yn bwyllog; Advocacy, ad'vö.kä.sî, Advocation, ad- vö.kä'shun <i>n</i>, dadleuyddiaeth, eiriol- aeth, amddiffyn, arddadl Advocate, ad'vö.kät <i>n</i>, eiriolwr, am- ddiffynwr, dadleuwr, arddadlwr: <i>vt</i>, eirioli, dadleu Advolation, ad.vö.lä'shun <i>n</i>, ymdyniad Advolution, ad.vö.lü'shun <i>n</i>, ymdreigliad Advoutry, ad.vûw'tri <i>n</i>, godineb Advow, ad.vûw' <i>vt</i>, haeru, gwirio Advowee, ad.vûw.i' <i>n</i>, glwys tadog Advowson, ad.vûw'sun <i>n</i>, hawl i gyf- lwyno offeiriad i eglwys Adze, adz <i>n</i>, bwyell, bwyell gam; neddyf Aerial, ä.fîr'i.al <i>a</i>, awyryol, wybrol; uchel Aerie, îr'i <i>n</i>, nyth adar ysglyfeithgar Aerolite, êr'ö.lit <i>n</i>, awyrfaen [olaeth Aerology, êr.ol'ö.ji <i>n</i>, awyrddysg, awyr Aeromancy, êr'ö.man.sî <i>n</i>, awyrgoel Aerometer, êr.om'i.tûr <i>n</i>, awyrbwysai Aerometry, êr.om'i.trî <i>n</i>, awyrfeidraeth- Aeronaut, êr'ö.nôt <i>n</i>, awyrydd, awyr- deithiwr Aeroscopy, êr.os'kö.pi <i>n</i>, awyrnodiad Aerostatic, êr.os.tat.ik <i>a</i>, awyriaethol Aerostation, êr.os.tä'shun <i>n</i>, awyrydd- Esthetic, is-thet'ik <i>a</i>, deiniol [iaeth Afar, â.fâr' <i>a</i>, pell, hirbell, anghysbell Afeard, â.fîr'd' <i>a</i>, brawychus, ofnus Afer, ä'fûr <i>n</i>, gwynt y deau-orllewin Affability, af.ä.bil'i.ti, Affableness, af- ä.bl.nes <i>n</i>, mwynder, tiriondeb, hy- nawsedd [foes Affable, af.ä.bl <i>a</i>, mwyn, addfwyn, hy- Affabrous, af.ä'brus <i>a</i>, cyfan, perffiaith Affair, a.fêr' <i>n</i>, gorchwyl; achos; perwyl. An affair of importance, mater o bwys Affear, Affere, a.fîr' <i>vt</i>, sicrhau, sefydlu Affect, a.fekt' <i>n</i>, serch, teimlad; naws; nwyd: <i>vt</i>, cyffroi; ceisio; ffuantu Affectation, af.ek.tä'shun, Affectedness, a.fek'ted.nes <i>n</i>, cymhendod, mursen- dod, coegdyb Affected, a.fek'ted <i>a</i>, coegaidd [gar Affecting, a.fek'ting <i>a</i>, cynhyrfiol; rhiith-

AGG pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, òrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, twk=took;

Affection, a.fek'shun *n*, cariad, serch; affeithiad, tuedd; clefyd haint
Affectionate, a.fek'shun.ât *a*, serchog, caruaid, tyner [ffröus
Affective, a.fek'tiv *a*, teimladwy, cy-Affettuoso, a.fet.ii.õ'sõ *ad*, yn dyner a pheraidd
Affiance, a.f'i'ans *n*, ymddiried, cred, goglod: *vt*, ymddiried, dyweddïo
Affidation, af.f.dä'shun. Affidature, af.f.dä.tshür *n*, cyfammodiad
Affidavit, af.f.dä'vit *n*, llw cyhoedd
Affiliation, a.fil.f.ä'shun *n*, mabwysiad
Affinage, af.f.näj *n*, purad, coethiad
Affined, a.f.înd' *a*, yn perthyn
Affinity, a.fin'f.ti *n*, perthynas trwy briodas; tebygoliaeth
Affirm, a.fûrm' *vt*, haeru; sicrhau, gwirio
Affirmable, a.fûr'mâ.bl *a*, haeradwy
Affirmant, a.fûr'mant *n*, sicrhäwr, honwr
Affirmation, af.ür.mä'shun *n*, cadarnhâd
Affirmative, a.für'mä.tiv *n*, sicrhaol, cadarnhaol [cyssylltu
Affix, a.fiks' *vt*, cydio, sicrhau, hoelio; Affix, af'iks *n*, cyssawd, olddodiad
Afflation, a.flä'shun *n*, anadliad
Afflict, a.flikt' *vt*, gofidio, trallodi, drygu
Affliction, a.flik'shun *n*, cystudd, adfyd
Afflictive, a.flik'tiv *a*, trallodus, gofidus
Affluence, af'lü.ens *n*, llawnder, cyfoeth
Affluent, af'lü.ent *a*, goludog, gorlawn
Afflux, af'lüks, Affluxion, a.fluk'shun *n*, llanw, llifeiriad
Afford, a.fõ'rd *vt*, rhoddi, gweini; cynnyrchu; gallu [breinio
Affranchise, a.fran'tshiz *vt*, rhyddhau; Affray, a.frä' *n*, ymryson, terfysg, ymladd: *vt*, brawychu, dychrynu
Affriction, a.frik'shun *n*, rhatiadiad
Affright, a.frît', Affrightment, a.frît'ment *n*, braw, dychryn
Affront, a.frun't' *n*, sarhâd, anfri, ammharch: *vt*, difrio, sarhau; digio
Affrontive, a.frun'tiv *a*, sarhäus
Affuse, a.füz' *vt*, tywallt un peth ar arall
Affusion, a.fü'zhun *n*, tywalltiad ar beth
Affy, a.f'i' *vt*, dyweddïo; hyderu
Afield, â.fild' *ad*, i'r maes, yn y maes
Aflat, â.flat' *ad*, yn wastad
Afloat, â.flöt' *a*, ar nawf; yn symmud
Afoot, â.fwt' *ad*, ar draed, ar droed
Afore, â.fõ'r' *pr* and *ad*, rhag, cyn, o flaen, o'r blaen
Aforehand, â.fõ'r'hand *ad*, ym mlaen llaw, o'r blaen, rhag llaw
Aforesaid, â.fõ'r'sed *a*, rhagddywededig, rhagenwedig, a enwyd o'r blaen

Aforetime, â.fõ'r'tim *ad*, o'r blaen, gynt
Afraid, â.fräd' *a*, dychrynedig, ofnus. I am afraid, mae ofn arnaf, ofnaf. To make one afraid, brawychu un, peri iddo ofni, dychrynu
Afresh, â.fresh' *ad*, o'r newydd, eilwaith, eto, trachefn
Afront, â.frun't' *ad*, cyferbyn, o flaen
Aft, aft *ad*, yn ol, wrth y llyw
After, af'tür *pr*, gwedi, ar ol. After-birth, olysgar, y brych. After-math, adladd. After-pains, poenau wedi esgor. After-wit, olsynwyr. After this manner, fel hyn. To go after him, myned ar ei ol, dilyn, canlyn
Afternoon, af.tür.nw'n' *n*, echwydd, pryd-nawn
Afterwards, af'tür.würdz *ad*, gwedi hyny
Aga, ä'gâ *n*, swyddog milwraidd yn Nhwrci
Again, ä.gen' *ad*, eilwaith, drachefn, eto, hefyd. As big again, cymmaint arall, Over again, o'r newydd. To repeat again, ailadrodd. To raise or rise again, adgyfodi
Against, ä.genst' *pr*, erbyn, yn erbyn, cyferbyn; rhag-, gwrth-. Against one's consent, yn groes i ewyllys un; o'i
Agape, ä.gäp' *ad*, yn safnrwth [anfodd
Agarie, ag'ä.rîk *n*, madarch
Agast, ä.gast' *a*, syn, brawychus
Agate, ag'ät *n*, maen muchudd
Age, äj *n*, oed, oedran; oes, einioes, hoedl, cenedlaeth. Of age, un ar hugain oed. Old age, henaint. Persons of the same age, cyfoedion
Aged, ä'jed *a*, hen, oedranus, oediog
Agency, ä'jen.sî *n*, goruchwyliaeth
Agent, ä'jent *n*, goruchwylwr, dirprwy; - achos [iä
Aggelation, ä.j.e.lä'shun *n*, clymiad yr
Aggeneration, ä.jen.u.rä'shun *n*, cyd-genedliad
Aggerate, äj'ur.ät *vt*, pentyru [sypio
Agglomerate, a.glom'ur.ät *v*, pellenu, Agglutinate, a.glü'ti.nät *v*, cydlydio
Aggrandise, ag'ran.diz *vt*, urddasu, anrhydeddu, mawrhau, dyrchafu, codi
Aggrandisement, ag'ran.diz.ment *n*, dyrchafiad [herio, cyffroi
Aggravate, ag'rä.vät *vt*, mwyhâu bai;
Aggravation, ag.rä.vä'shun *n*, mwyhâd bai; cyffroad
Aggregate, ag'rî.gät *a*, cydgrynöedig, rhesawl: *n*, crynoad, cyfanswm: *vt*, cydgorlanu; casglu, cynnull [casgliad
Aggregation, ag.rî.gä'shun *n*, cynnodiad,

Aggress, a.gres' vi, dechreu cynhen, ymosod
 Aggression, a.gresh'un n, ymosodiad, dechreuad cynhen [y gynhen
 Aggressor, a.gres'ür n, ymosodydd, cwd
 Aggravance, a.grí'vans n, gofid, gormes, alaeth [poeni
 Aggrieve, a.grív' vt, blino, gormesu,
 Aggroup, a.grûp' vt, crynoi, cydgasglu
 Aghast, â.gast' a, syn, dychrynedig
 Agile, aj'il a, ystwyth, esgud, heinyf, sionc [n, bywiogrwydd
 Agility, a.jil'i.tí, Agileness, aj'il.nes
 Agio, aj'i.ö n, y gwahaniaeth mewn cyfnewidwriaeth arian tramor
 Agist, â.jist' vt, cymmeryd anifeiliaid i bori; casglu arian
 Agistage, â.jis'täj, Agistment, â.jist'ment n, tir porfa [dadleu
 Agitate, aj'i.tät vt, cynhyrfu, aflonyddu;
 Agitation, aj'i.tä'shun n, cynhyrriad; aflonyddwch [aflonyddwr
 Agitator, aj'i.tä.tur n, cynhyrfwr,
 Aglet, ag'let n, pwntel, olpai
 Agminal, ag'mi.nal a, byddinol
 Agnail, ag'näl n, corn; ewinor, ewinwasg [tad
 Agnation, ag.nä'shun n, carenydd o du
 Agnition, ag.nish'un n, cydnabyddiaeth
 Agnize, ag.niz' vt, cydnabod, addef
 Agnomination, ag.nom.i.nä'shun n, cyfatebiad geiriau
 Ago, â.gö' ad, cyn hyn [awyddus
 Agog, â.gog' ad, yn chwannog, yn
 Agonize, ag.ö.niz vi, dirboeni
 Agonistes, ag.ö.niz'tiz n, ymdrechwr; cleddyfwr
 Agony, ag.ö.ni n, gloes, ing; ymdrech
 Agrarian, â.grê'r'i.an a, arddwriaethol, maesyddaidd, gwledig [cyfateb
 Agree, â.grí' vt, cytuno, heddychu;
 Agreeable, â.grí'â.bl a, cyfatebol; boddus [rwydd; hyfrydwch
 Agreeableness, â.grí'â.bl.nes n, addas-
 Agreement, â.grí'ment n, cytundeb, cyfatebiad
 Agrestic, â.gres'tic a, gwledig; taiogaidd
 Agricultural, ag.ri.kul'tshü.ral a, amaethyddol [yddiaeth
 Agriculture, ag'ri.kul.tshûr n, amaeth-
 Agriculturist, ag.ri.kul'tshü.rist n, llafurwr, amaethydd, ffermwr
 Aground, â.grû'wnd' ad, ar lawr, ar dir
 Agree, a.gü n, y cryd, y deirthion.
 Tertian agree, cryd tridiau [aidd
 Aguish, a.gü.ish a, crydol, crynol, oer-
 Ah, â i, O! och! aha! wb

Aha, â.hâ' i, wfft! ha
 Ahead, â.hed' ad, ym mlaen, o flaen
 Ajar, â.jâr' ad, hanner agored
 Aid, äd vt, cynnorthwy, nerthu, helpu
 Aid, äd, Aidance, ä'dans n, porth, cy-
 mborth, nawdd
 Aidant, ä'dant a, cynnorthwyol
 Aid-de-camp, ê.dü.kong' n, gweinydd cadflaenwr
 Aidless, äd'les a, digymhorth, diborth
 Ail, äl v, dolurio, poeni, gofidio [us
 Ailing, ä'ling a, doluriol, clafaid, clwyf-
 ailment, äl'ment n, dolur, afiechyd
 Aim, äm v, annelu, amcanu, cyfeirio: n, amcan, cyfeiriad, nod
 Air, ê'r n, awyr, awel; dygan, alaw: vt, awyro, awyru: twymo, heulo. Air-
 built, disail, ffugiol, dychymmygol.
 Air-gun, awyrdröyll. Air-shaft, my-
 nedfa i awyr, mwndwll
 Airiness, ê'r'i.nes n, llonder, awyriad
 Airless, ê'r'les a, di-awyr, cauedig
 Airling, ê'r'ling n, coegyn, ysgentyn
 Airs, ê'rz np, pêr donau; coegddulliau
 Airy, ê'r'i a, awyrol, awelog; coegffol
 Aisle, il n, rhodfa mewn eglwys
 Ait, ät n, ynysig mewn afon
 Akin, â.kin' a, perthynol [mynor
 Alabaster, al'â.bas.tür n, math o faen
 Alack, â.lak', Alackaday, â.lak'â.dä i, och fi! [rodrydd
 Alacrity, a.lak'ri.tí n, bywiogrwydd, pa-
 Alamode, ä.lâ.möd' ad, yn ol yr arfer
 Alarm, â.lärm' vt, dychrynu; galw at arfau: n, ofn, dychryn; rhybudd, gwaedd, bloedd [rhybudd
 Alarum, â.lar'um n, gwaedd perygl,
 Alas, â.las' i, och! och fi! aha!
 Alb, alb n, gwenwisg
 Albeit, ôl.bí'it c, er, er hyny, anllai, eto
 Albion, al'bì.un n, hen enw Prydain
 Alcaic, al.kä'ik n, pennill Alcæus
 Alcaid, al.käd' n, enw swyddog yr His-
 paen [Hispaen
 Alcavala, al.kav'â.lâ n, toll a delir yn yr
 Alchemist, al'kem.ist n, un yn hõni y gall droi meteloedd yn aur, uchfferyll
 Alchemy, al'kem.i n, uchfferylliaeth
 Alcohol, al'kö.hol n, gwirf [gwirfiad
 Alcoholization, al.kö.hol.i.zä'shun n,
 Alcoholize, al'kö.hö.liz vt, gwirfio
 Alcoran, al'kö.ran n, Beibl y Mahomet-
 iaid [fwd
 Alcove, al-köv' n, ystafell nenfwd, cell-
 Alder, ôl'dür n, gwernen [eddwr
 Alderman, ôl'dür.man n, henadur, sen-
 Ale, äl n, cwrw, diod, heiddlyn

Aleberry, al'ber.i *n*, math o ddiod gymmysgedig [cwrw
 Aleconner, al'kon.ûr *n*, golygwr mesurau
 Alectryomancy, â.leck'tri.ô.man.sî *n*,
 ceiliog-ddewiniaeth
 Alegar, al'i.gâr *n*, cwrw sur
 Alehouse, al'hûws (alehouses, al'hûw-
 ziz) *n*, cwrwfdy, diotty, tafarn
 Alembic, â.lem'bik *n*, math o ddystyll-
 Alength, â.length'ad, yn ei hyd [lestr
 Alert, â.lûrt' a, bywiog, heini, gwyliad-
 wrus [hoewder
 Alertness, â.lûrt'nes *n*, bywiogrwydd,
 Alewife, al'wif *n*, tafarnwraig
 Alexandrine, a.eg.zan'drin *n*, llinell yn
 cynnwys deuddeg sill
 Alexipharmic, a.eks.i.fâr'mik, Alex-
 iteric, a.eks.i.ter'ik *a*, cyfareddol rhag
 gwenwyn [llythyrenol, alsawdd
 Algebra, al'gî.bra *n*, alsoddeg, rhyfydddeg
 Algebraic, al.jî.brâ'ik, Algebraical, al-
 jî.brâ'i.cal *a*, alsoddol
 Algebraist, al'jî.brâ.ist *n*, alsoddegydd
 Algid, al'jid *a*, oerllyd, fferllyd
 Algidity, al'jid'i.ti, Algor, al'gôr *n*, oer-
 fel, oerni, anwyd
 Algorithm, al'gô.rithm *n*, rhifyddiaeth
 Alias, â.li.as *ad*, neu, yn amgen
 Alibi, al'i.bî *n*, lle arall. To prove an
 alibi, profi absenoldeb [hyfaeth
 Alible, al'i.bl *a*, maethlawn, maethus,
 Alien, â'li.en *n*, allwlad, alltud, estron
 Alienable, â'li.en.â.bl *a*, trosglwyddadwy
 Alienate, â'li.en.ât *vt*, dyeithro; trosi,
 arallu: *a*, estronol, dyeithr
 Alienation, â'li.en.â'shun *n*, aralliad,
 trosiad, gwerthiad
 Alight, â.lit' vi, disgyn, dyfod i lawr
 Alike, â.lik'ad, yn debyg, yn gyffelyb,
 unddull, cymmaeth [bwyd
 Aliment, al'i.ment *n*, maeth, lluniaeth,
 Alimantal, al.i.men'tal, Alimonious, al-
 i.mö'ni.us *a*, maethol
 Alimony, al'i.mun.i *n*, maeth; rhan
 gwraig wedi ysgar heb achos cyfreith-
 lawn
 Aliquant, al'i.kwant *a*, anghydrif
 Aliquot, al'i.kwot *n*, cydnifer
 Alish, â'lish *a*, cwrwaidd
 Alive, â.liv' a, byw, yn fyw, bywiog, sionc
 Alkhest, al'kâ.hest *n*, ardrwyth
 Alkali, al'kâ.li *n*, gwrthsur
 Alkaline, al'kâ.lin *a*, gwrthsuraidd
 Alkermes, al.kûr'mîz *n*, cyffaith grawn
 kermes
 All, ôl *a*, oll, holl, pawb, y cwbl
 Allatrate, al'â.trät *vt*, cyfarth, difrïo

Allaudable, a.lö'dâ.bl *a*, canmoladwy,
 gwiwglod, clodwïw
 Alay, a.lä' *vt*, tymheru; cymmysgu;
 linaru: *n*, adwyn, cymmysgedig ag
 un mwy gwerthfawr [deniad, llihiad
 Allectation, a.ek.tä'shun *n*, hudiad,
 Allegation, al.i.gä'shun *n*, haerïad; dadl
 Allege, a.lej' *vt*, hõni, haeru, gwirio
 Allegeable, a.lej'â.bl *a*, traethadwy
 Allegiance, a-li'ji.ans *n*, ffyddlondeb i'r
 llywodraeth [dammegol
 Allegorical, al.i.gor'i.kal *a*, arallegol,
 Allegory, al'i.gor.i *n*, aralleg, cyffelyb-
 Allegro, al'i.grö *a*, yn fywiog [iaeth
 Alleluja, al.i.lü'vä *n*, moliant i Dduw
 Alleviate, a.l'vi.ät *vt*, ysgyfuha, es-
 mwytho, esmwythäu
 Alleviation, al.i.vi.ä'shun *n*, ysgafnhâd
 Alley, al'i *n*, rhodfa; heol gul
 Allhallowtide, ôl.hal'ö.tid *n*, calan gauaf
 Alliance, a.li'ans *n*, cyfathrach, cynghrair
 Alliciency, a.lish'en.sî *n*, attyniad, swyn
 Allied, a.li'd' a, cyfathrachol, cynghreir-
 iol, cyfunedig
 Alligation, al.i.gä.shun *n*, cydglymiad
 Alligate, al'i.gät *vt*, cydglymu
 Alligator, al'i.gä.tûr *n*, crocodil, addanc
 Allision, a.lizh'un *n*, cyd-daro, cyttaro
 Alliteration, a.lit.u.rä'shun *n*, cydlyth-
 yreniad [cyd-ddodiad
 Allocation, al.ö.kä'shun *n*, gosodiad,
 Allocution, al.ö.kü'shun *n*, cyfarchiad-i
 arall [rhydd
 Allodial, a.lö'di.al *a*, breninol, annibynol,
 Allodium, a.lö'di.um *n*, rhydd-feddiant
 Allonge, a.lunj' *n*, gwth neu gais ag arf
 Allot, a.lot' *vt*, gosod, penodi, cyfranu
 Allotment, a.lot'ment *n*, cyfran, dawg,
 darn o dir [twng
 Allow, a.lûw' *vt*, caniatäu; goddef, gos-
 Allowable, a.lûw'â.bl *a*, goddefol, can-
 iataol, goddefadwy
 Allowance, a.lûw'ans *n*, goddefiad; dogn
 Alloy, a.lö'i' *n*, adwyn o is werth yn gym-
 mysgedig ag aur, arian, &c., er eu
 caledu: *vt*, cymmysgu meteloedd
 Allubescency, al.ü-be'sen.sî *n*, parod-
 rwydd
 Allude, a.lüd' *vi*, cyfeirio, cyffelybu
 Alluminate, a.lü'mi.nät *vt*, addurno,
 gwychu [lliwydd
 Aluminor, a.lü'mi.nûr *n*, pantiwr,
 Allure, a.lü'r' *vt*, hudo, denu, llihiio
 Allurement, a.lü'r'ment *n*, hudoliaeth
 Allusion, a.lü'zhun *n*, cyfeiriad; aw-
 grym

Allusive, a.lü'siv *a* cyffelybol; cyfeiriol

Alluvium, a.lü'vi.um *n*, ysbwrial a gludir gan ddwfr [*vt*, ymgyfathrachu
 Ally, a.lí' *n*, cynghreiriad; cyfaill; câr:
 Almacantar, al.mâ.kan'tûr *n*, cylch yn cyfochrolîr terfyngylch
 Almanac, al'mâ.nak *n*, amseroni, dyddlyfr. Almanac-maker, amseronydd
 Almandine, al'man.dîn *n*, math o faen gwerthfawr
 Almighty, ôl.mí'ti *a*, Hollalluog: *n*, Duw
 Almond, â'mund *n*, ffrwyth y pren almon. Almonds of the throat, chwartenau y gwddf
 Almoner, al'mun.ûr *n*, elusenwr
 Almonry, al'mun.rî, Amry, âm'rî *n*, elusenfa
 Almost, ôl'möst *ad*, ym mron, agos, braidd, o fewn ychydig, prin
 Alms, âmz *n*, elusen, cardod, cardawd. Alms-deeds, elusenau. Alms-house, elusendy, ysbytty
 Aloes, al'öz *n*, sudd pren alws
 Aloetic, al.ö.et'ik *a*, alwsaidd
 Aloft, â.loft' *ad*, yn uchel, fry, i fyny
 Alogy, al'ö.ji *n*, afresynoldeb, ynfydrwydd [*hun*
 Alone, â.lön' *a*, unig, unigol, wrtho ei
 Along, â.long' *ad*, ym mlaen; bellach. Along-side, wrth ochr y llong
 Aloof, â.lw'f' *ad*, o bell, o hirbell
 Alopecy, al'ö.pi.sî *n*, syrthiad y gwallt
 Aloud, â.lû.wd' *ad*, yn uchel, yn groch
 Alpha, al'fâ *n*, y llythyren gyntaf yn yr egwyddor Roeg
 Alphabet, al'fâ.bet *n*, yr egwyddor
 Alphabetical, al'fâ.bet'î.kal *a*, egwydd-
 Alpine, al'pîn *a*, mynyddig [*oraidd*
 Already, ôl.red'î *ad*, eisoes, yn barod, cyn hyn, o'r blaen
 Also, ôl'sö *c*, hefyd, yn yr un modd
 Altar, ôl'tûr, *n*, allor, bwrdd y cymmun
 Altarage, ôl'tur.äj *n*, yr offwrwm
 Alter, ôl'tûr *v*, newid, arallu
 Alterable, ôl'tur.â.bl *a*, newidiadwy
 Alterant, ôl'tur.ant *a*, newidiol
 Alteration, ôl.tu.rä'shun *n*, newidiad, cyfnewidiad [*gweithio yn raddol*
 Alternative, ôl'tu.rä.tiv *n*, cyffer yn
 Altercate, ôl'tûr.kät *vi*, ymeirio, ymgecu
 Altercation, ôl.tûr.kä'shun *n*, ymryson, ymddadleuad
 Alternate, ôl.tûr'nät *a*, cylchynol, bob yn ail: *v*, newid bob yn ail
 Alternation, ôl.tûr.nä'shun *n*, cylchyniad
 Alternative, ôl.tûr.nä.tiv *n*, dewisiad o un o ddau beth, dewis
 Althea, al.thí'â *n*, prysgen flodeuawl

Although, ôl.THÖ' *ad*, er, pe, cyd bo
 Altiloquence, al.til'ö.kwens *n*, chwyddiaith [*uchfesuriad*
 Altimetry, al.tim'î.trî *n*, uchfeidraeth,
 Altisonant, al.tis'ö.nant *a*, uchelseiniol
 Altitude, al'ti.tüd *n*, uchder, uchelder
 Altogether, ôl.tw.geTH'ûr *ad*, yn hollol, i gyd, yn llwyr, yn gyfan-gwbl
 Aludel, al'ü.del *n*, math o lestr a arferir mewn fferylliaeth
 Alum, al'un *n*, allawg, alwm
 Aluminous, â.lü'mi.nus *a*, allogaidd, alymaidd [*gwenynfa*
 Alveary, al'vi.ur.î *n*, gardd wenyn,
 Always, ôl'wäz, *ad*, yn wastadol, bob amser sennol Be)
 Am, am *vi*, wyf, vdwyf. (Amser pre-
 Amability, ä.mä.bil'î.ti *n*, hawddgarweh, anwylddeb [*yn egnïol*
 Amain, â.män' *ad*, â'r holl egni, yn lew,
 Amalgam, â.mal'gam *n*, corfforiad adwynau [*gu adwynau*
 Amalgamate, â.mal'gâ.mät *vt*, cymmys-
 Amand, â.mand' *vt*, anfon, gyru ymaith
 Amandation, â.man.dä'shun *n*, cenadwriaeth [*fenydd geiriau arall*
 Amanuensis, â.man'ü.en.sis *n*, ysgri-
 Amaranth, am'â.ranth *n*, blodau ammor, anfarwaint [*aid*
 Amaranthine, am.â.ran'thin *a*, ammor-
 Amaritude, â.mar'î.tüd *n*, chwerwder
 Amass, â.mas' *vt*, casglu, cronî, pentyru
 Amassment, â.mas'ment *n*, pentyriad
 Amate, â.mät' *vt*, dychrynu, arswydo
 Amateur, â.mâ.tûr' *n*, carwr y celfydd-
 Amatory, am'â.tur.î *a*, serchlawn [*ydau*
 Amaurosis, am.ô.rö'sis *n*, gwendid golwg
 Amaze, â.mäz' *vt*, synu, rhyfeddu; brawychu, irdangu
 Amazement, â.mäz'ment *n*, syndod, aruthredd, brow [*garwen*
 Amazon, am'â.zun *n*, gwraig wraidd,
 Ambages, am.bä'jiz *n*, cylchymadrodd
 Ambassador, am.bas'â.dûr *n*, prif genadwr, negesydd
 Ambassage, am'bas.äj *n*, cenadwri
 Amber, am'bûr *n*, gwefr, elydr
 Ambergris, am'bûr.gris *n*, ambyr
 Ambidexter, am-bî.deks'tûr *n*, un deheuig o bob llaw; un dauwynebog; dyhiryn
 Ambidextrous, am.bî.deks'trus *a*, cyflawiog; dauwynebog
 Ambient, am'bi.ent *a*, amgylchol
 Ambigu, am'bi.gü *n*, dysglaid o gymmysgedd dyeithr [*aeth; mwysder*
 Ambiguity, am.bi.gü'î.ti *n*, amnheu-

- Ambiguous, am.big'û.us *a*, ammbëus; mwys; arbetrusol
- Ambiguousness, am.big'û.us.nes *n*, anilyrwydd, mwysder [petrusiaeth
- Ambiloquy, am.bil'ö.kwi *n*, annilysiaeth
- Ambilquous, am.bil'ö.kwus *a*, am-mheul, petrusol [iad
- Ambit, am'bit *n*, amgylchedd, cylchyn-
- Ambition, am.bish'un, Ambitiousness, am.bish'us.nes *n*, uchelgais, ucheldrem [awyddus
- Ambitious, am.bish'us *a*, uchelfrydig,
- Ambitude, am'bi.tüd *n*, cylch, cwmpas
- Amble, am'bl *vi*, rhygyngu: *n*, rhygyngiad [duwiau
- Ambrosia, am.brö'zhi.â *n*, bwyd y
- Ambrosial, am.brö'zhi.al *a*, per, hyfryd;
- Ambry, am'brî *n*, bwytty, cardotty
- Ambulation, am.bü.lä'shun *n*, rhodiad, cerddediad [aramredol
- Ambulatory, am'bü.lä.tur.i *a*, rhodianol,
- Ambury, am'bu.rî *n*, dafaden waedlyd ar geflyl
- Ambuscade, am.bus.käd', Ambush, am'bwsh *n*, cynllwyn, cynllwynfa, rhagodfa; cadbwll [gwlyb-llosgiad
- Ambustion, am.bust'shun *n*, llosgiad,
- Amel, am'el *n*, arliw, barnais
- Amelcorn, am'el.kôn *n*, gwenith Ffrengig [gwelläu
- Ameliorate, â.mi'li.ö.rät *vt*, diwyllio,
- Amen, ä'men' *ad*, yn wir; boed felly
- Amenable, â.mi'nä.bl *a*, atebol, cyfrifol
- Amenance, am'en.ans *n*, ymddygiad, agwedd [diwygio
- Amend, â.mend' *v*, adgyweirio, gwelläu
- Amendment, â.mend'ment *n*, diwygiad, gwellâd [rwydd
- Amends, â.mendz' *np*, iawn, boddlon-
- Amenity, â.men'i.tî *n*, hyfrydweh lle
- Amerce, â.mürs' *vt*, dirwyo
- Amercement, â.mürs'ment *n*, dirwy, camlwrw [fawr
- Amethyst, am'i.thist *n*, maen gwerth-
- Amiable, ä'mi.â.bl *a*, hawddgar, pryd-weddol, serchus [ystinos
- Amiantbus, am.i.an'thus *n*, math o faer
- Amicable, am'i.kä.bl *a*, caredig, hygar, hynaws, cyfeillgar [grys
- Amice, am'is *n*, pilyn isaf yr offieren-
- Amid, â.mid', Amidst, â.midst' *pr*, yng nghanol, ym mhlith, plith, ym mysg, rhwng [warthus
- Amiss, ä.mis' *ad*, ar fai, yn feius, yn
- Amission, ä.mish'un *n*, colled, cöll, difuddiad
- Amit, â.mit' *vt*, gollwng ymaith
- Amity, am'i.tî *n*, cariad, cyfeillach
- Ammonia, a.mö'nî.â *n*, math o wrthsur
- Ammonium, a.mö'nî.üm *n*, math o adwyn [rhyfel
- Ammunition, am.ü.nish'un *n*, arlwy
- Amnesty, am'nes.tî *n*, deddf e bargofiad troseddau
- Amomum, â.mö'mum *n*, math o ffirwyth
- Among, â.mung', Amongst, â.mungst' *pr*, ym mhlith, ym mysg, rhwng
- Amorist, am'ö.rist *n*, cariad-fab
- Amorous, am'ö-rus *a*, careugar; anllad
- Amort, â.mört' *a*, digalon, trwm, prudd
- Amount, â.müwnt' *n*, cyfanswm, swm: *vt*, cyrhaedd, cynnyddu, [waith
- Amour, ä.mw'r' *a*, anllad, serch, nwyf-
- Amove, â.mwv' *vt*, symmud; diswyddo
- Amphi-, Amph- *px*, yn arwyddo dau
- Amphibious, âm.fib'yus *a*, deu-elfenog, cyntefin
- Amphibology, am.fî.bol'ö.jî *n*, mwysiaith, mwysair [ieithol
- Amphibolous, am.fib'ö.lus *a*, mwys-
- Amphisbæna, am.fis.bi'nâ *n*, anwibon
- Amphiscii, am.fish'yî *n*, trigolion y cylch poeth [reudy, chwareufa
- Amphitheatre, am.fî.thî.â.tür *n*, chwamphora, am'fö-râ *n*, math o ddiodiestr
- Ample, am'pl *a*, helaeth, mawr, eang; cyflawn [llawnder
- Ampleness, am'pl.nes *n*, helaethder,
- Ampliation, am.plî.ä'shun, Amplification, am.plif.i.kä'shun *n*, helaethiad
- Amplify, am'pli.fî *vt*, chwanegu, eangu, taenu, lledu [eangder
- Amplitude, am'plî.tüd *n*, helaethrwydd,
- Amputate, am'pü.tät *vt*, tori aelod, amdori [iad
- Amputation, am.pü.tä'shun *n*, amdor-
- Amulet, am'ü.let *n*, swyn-gyfaredd
- Amuse, â.müz' *vt*, difyru; hudfoddio
- Amusement, â.müz'ment *n*, difyrweh, digrifweh [boddhäus
- Amusive, â.mü'siv *a*, difyrol, hyfryd,
- Amygdalate, â.mig'dâ.lät *a*, almonaidd
- An, an *a*.—A
- Anabaptist, an.â.bap'tist *n*, ail-fedyddiwr
- Anacampic, an.â.kamp'tik *a*, adlamol, adlewyrchiol
- Anacathartic, an.â.kâ.thâr'tik *n*, meddyginiaeth gyfogol
- Anachorete, an.ak'ö.ret, Anachorite, an-ak'ö.rît *n*, mendwy [arfrudiaeth
- Anachronism, an.ak'rö.nizin *n*, cam-
- Anaclastics, an.â.klas'tiks *n*, pell-dremiaeth [dull Anacreon
- Anacreontic, an.ak.rî.on'tik *a*, yn ol

Anadiplosis, an.â.dî.plö'sis *n*, ail-ddybl-
iad; ail-roddiad
Anagogical, an.â.goj'î.kal *a*, dirgelaidd
Anagram, an'â.gram *n*, traws-symmud-
iad llythyrenau [awduron
Analects, an'â.lekts *n*, pigeon o amryw
Analeptic, an.â.lep'tik *a*, adferol, cryf-
haol
Analogical, an.â.loj'î.cal, Analogous,
â.nal'ö.gus *a*, cyfatebol, tebyg
Analogy, â.nal'ö.jî *n*, cyffelybiad; cy-
fatebiad
Analysis, a.nal'î.sis (analyses, â.nal'î-
sîz) *n*, dadansoddiad, dadglymiad
Analytic, an.â.lit'îk, Analytical, an.â-
lit'î.kal *a*, dosranol [dyfynu
Analyze, an'â.lîz *vt*, dattod, dansoddi,
Anamorphosis, an.â.môr'fö.sis *n*, an-
ffurfedigaeth
Ananas, â.nâ'nas *n*, afal pinwydden
Anapaest, an'â.pest *n*, math o fydr cerdd
Anaphora, â.naf'ö.râ *n*, brawd-addurn
Anarch, an'âr.k *n*, terfysgwr, anllywodwr
Anarchy, an'âr.kî *n*, terfysg; anhrefn,
aflywodraeth, gwrthdeyrnedd
Anasarca, an.â.sâr'kâ *n*, dyfrglwyf
Anastrophe, â.nas'trö.fi *n*, newidiad trefn
naturiol geiriau [melltith
Anathema, â.nath'î.mâ *n*, esgymmuniad;
Anathematize, â.nath'î.mâ.tîz *vt*, es-
gymmuno; rhegu [arlog
Anatocism, â.nat'ö.sîzm *n*, llog ar log,
Anatomical, an.â.tom'î.kal *a*, difyn-
iadol, difynol [difynwr
Anatomist, â.nat'ö.mîst *n*, difynydd,
Anatomy, â.nat'ö.mî *n*, difyniaeth ys-
gerbwdd [tors, hynafiaid, teidiau
Ancestor, an'ses.tûr *n*, cyndad. Ances-
Ancestral, an'ses.tral *a*, hynafaidd, cen-
edlawl [gwelygordd
Ancestry, an'ses.trî *n*, achau, bonedd,
Anchor, ang'kûr *n*, angor; *vt*, angori,
bwrw angor. Anchor-smith, gof an-
gorion [angordreth
Anchorage, ang'kö.räj *n*, angorfa;
Anchoret, ang'kö.ret, Anchorite, ang'-
kö.rît *n*, meudwy, ancr [bychain
Anchovy, an.tshö'vî *n*, math o forbysg
Ancient, än'shent *a*, hen, hirhoedlog;
oesol: *n*, llumanwr. Ancients, hyn-
afiaid, hynaif, tadau. Ancient of Days,
Hen Ddihenydd
Anciently, än'shent.lî *ad*, gynt, yn y
cynfyd [bonedd, achau
Ancientry, än'shen.trî *n*, hynafiaeth,
Ancillary, an'sil-ur.î *a*, gwasanaethol
Ankle, ang'kl *a*, fêr, nigwrn

And, and *c*, *a*, *ac* [egllur
Andante, an.dan'tî *ad*, yn gymmedrol *ac*
Andiron, an'dî.ûrn *n*, brigwn, gobed
Androgynal, an.droj'î.nal *a*, deurywiol
Anecdote, an'ek.döt *n*, hanesyn, chwedl
Anemography, an.î.mog'râ.fi *n*, gwynt-
graffiad
Anemone, â.nem'ö.nî *n*, llysiâu'r gwynt
Anemoscope, â.nem'ö.sköp *n*, gwynt-
fesurydd
Anent, â.nent' *ad*, gyferbyn, ar gyfer
Aneurism, an'û.rîzm *n*, eangiad rhed-
wely
Anew, â'nü' *ad*, o'r newydd, eilwaith
Anfractuous, an.frak'tshü.us *a*, tröedig,
dyrus
Angel, än'jel *n*, angel; cenad; ansawd;
hardd; hen ddarn o arian gwerth 6s. 8c.
Angelic, an.jel'îk, Angehical, an.jel'î-
kal *a*, angyllaidd [cerdd
Angelot, an.jî.lot *n*, math o offeryn
Anger, ang'ûr *n*, dig, digter, gwg, llið:
vt, digio, lliedio, anfoddloni
Angiography, an.jî.og'râ.fi *n*, darluniad
o lestri y corff
Angle, ang'gl *n*, ongl, congl, cornel,
genwair: *vi*, genweirio, pysgota
Anglesey, ang'gl.sî *n*, Mon, Ynys Mon
Anglicise, ang'glî.sîz *vt*, Seisnigo, troi i'r
Seisoneg
Anglicism, ang'glî.sîzm *n*, Seisnigaeth
Angober, ang'gö.bûr *n*, math o beran
Angry, ang'grî *a*, dig, lliديو, digllawn.
To be angry, digio [cystudd
Anguish, ang'gwish *n*, ing, gloes, dirboen,
Angular, ang'gü.lûr, Angulous, ang'-
gü.lus *a*, ongllog, conglog
Angulated, ang'gü.lä.ted *a*, ongledig
Angust, ang.gust' *a*, cul, cyfyng
Angustation, ang.gus.tä'shun *n*, culni,
cyfyngder [diffyg anadl
Anhelation, an.hî.lä'shun *n*, dyheuad,
Anhelose, an'hî.lôs *a*, allan o anadl
Aniented, an'yen.ted *a*, diddymiedig
Anility, â.nil'î.tî *n*, gwracheiddrwydd;
ail fabandod
Animadversion, an.î.mad.vûr'shun *n*,
sylwad, ystyriaeth, beirniadaeth; cer-
ydd [ol, sylwiadol
Animadversive, an.î.mad.vûr'siv *a*, barn-
Animadvert, an.î.mad.vûrt' *vt*, barnu,
sylwi; ceryddu, beio
Animal, an'î.mal *n*, anifail, mil, milyn:
a, enediol, bywiol, nwyfol
Animalcule, an.î.mal'kü.l *n*, milyn an-
weledig i'r llygad [imalcule
Animalcula, an.î.mal'kü.lâ *np*. — An-

ANT pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tw=too, twk=took;

- Animality, an.î.mal'î.ti n, eneidiolrwydd, bywyd
Animate, an'î.mât a, byw, bywydog: vt, bywhau, cefnogi, calonogi
Animation, an.î.mâ'shun n, bywhâd, byw- iogrwydd [nogaethol
Animative, an'î.mâ.tiv a, bywhaol, an-
Animose, an'î.môs a, poethlyd, gwresog
Animosity, an.î.mos'î.ti n, gelyniaeth, casineb, dygasedd
Aniseed, an'î.sîd n, gwewyrlys, had anis
Anker, ang'kûr n, barilan deg galwyn
Ankle, ang'kl n, migwrn, ffêr, asgwrn y ffêr
Annalist, an'al.ist n, hanesydd blynyddol
Annals, an'alz np, blyyddol hanesion
Annats, an'ats np, blaenffrwythau, cyn- gnowd
Anneal, a.nîl' vt, tymheru gwydr; pobi
Annex, a.neks' vt, cyssylltu, cynnodi
Annexion, a.nek'shun, Annexation, an- ek.sâ'shun n, cyssylltiad, cyfrwymiad, atddodiad [dinystrio
Annihilate, a.nî'hî.lât vt, diddymu,
Annihilation, a.nî.hî.lâ'shun n, diddym- iad, diddymiant
Anniversary, an.î.vûr'sur'î n, cylchwyl : a, blynyddol, blyyddol [aidd
Annolis, an'ö.lis n, ymlysgiad Americ-
Annotation, an.ö.tâ'shun n, nodau eg- lurhaol, sylwadau [esboniwr
Annotator, an'ö.tâ.tûr n, nodiedydd,
Announce, a.nûwms' vt, dadgan, cyhoeddi
Annoy, a.nôi' vt, drygu, niweidio; blino
Annoyance, a.nôi'ans n, aflonyddwch, sarhâd
Annual, an'ü.al a, blynyddol, blyyddol
Annuitant, a.nü'î.tant n, un a hawl ganddo i dâl blynyddol [blynyddol
Annuity, a.nü'î.ti n, dogn neu dâl
Annul, a.nul' vt, diddymu, dilëu, dirymu
Annular, an'ü.lûr a, crwn, modrwyaidd
Annulet, an'ü.let n, modrwyg; addurn- gerfiad bychan o gyleb colofn arch
Annunerate a.nü'mur.ät vt, rhifo, cyfrif
Annunciate, a.nun'shî.ät vt, hysbysu, dwyn cenadwri [archiad
Annunciation, an.un.sî.ä'shun n, cyf-
Anodyne, an'ö.dîn n, esmwythäydd, llinarydd : a, esmwythaol, llynyddol
Anoint, â.nôi'nt' vt, iro, eneinio
Anomalism, â.nom'â.lizm, Anomaly, â- nom'â.lî n, anghyfartaledd
Anomalous, â.nom'â.lus a, anghydredol, direol, afreolaidd
Anomy, an'ö.mî n, anghyfraith, annhrefn
Anon, â.non' ad, yn fyr, yn fuan, yn y man
- Anonymous, â.non'î.mus a, anadna- byddus, dienw
Anorexy, an'ö.rek.sî n, anchwant at fwyd
Another, an.UTH'ûr a, arall, un arall, nid yr un
Ansated, an'sä.ted a, dolenog, carnog
Answer, an'sûr vt, ateb; cyfateb : n, ateb, atebiad; dadbrawf
Answerable, an'sûr.â.bl a, atebol, cyfrifol
Ant, ant n, morgrugyn, mywionyn
Antagonist, an.tag'ö.nist n, gwrthwyn- ebwr, gwrthblaid [hanol eiriad
Antanaclasis, ant.an.â.klâ'sis n, gwa-
Antarctic, an.târk'tik a, deheuol. An- tarctic pole, pegwn y de
Ante- px, cyn, o flaen, rhag- [flaenu
Antecede, an.tî.sîd' v, blaenori, rhag-
Antecedence, an.tî.sî'dens n, blaenafiaeth
Antecedent, an.tî.sî'dent n, rhagflaenor, blaenor : a, blaenorol, blaenfed
Antechamber, an'tî.tshâm.bur n, rhag- ystafell [ydd
Antecessor, an.tî.ses'ûr n, rhagarwein-
Antedate, an'tî.dät vt, rhagddyddio
Antediluvian, an.tî.dî.lü'vi.an a, cyn y dylif, o'r cynfyd [bychan
Antelope, an'tî.löp n, math o garw
Antemeridian, an.tî.mî.rîd'yan n, cyn nawn, bore [y byd
Antemundane, an.tî.mun'dän a, o flaen
Antepast, an'tî.past n, blaenbrawf, byr- bryd [ond dwy
Antepenult, an.tî.pî.nult' n, y sill olaf
Antepileptic, ant.ep.î.lep'tik a, gwrth- ddirgrynawl
Anterior, an.tî.r'î.ûr a, blaenorol, cyn
Anteriority, an.tî.r.î.or'î.ti n, blaenoriaeth
Anthem, an'them n, mawlgan
Anthology, an.thol'ö.ji n, blodeugerdd, blodeulyfr [ddysg
Anthropology, an.thrö.pol'ö.ji n, difyn-
Anthropophagi, an.thrö.pof'â.jî np, bwyt- awyr dynion [ddysg
Anthroposophy, an.thrö.pos'ö.fî n, dynol-
Anthypnotic, an.thip.not'ik a, gwrth- gysgawl
Anti-, Ant- px, gwrth, yn erbyn
Antic, an'tik a, hen, digrif, gwatwaraidd : n, ysgentyn, ystumiwyr. Antics, castiau digrif, munudiau
Antichrist, an'tî.krîst n, anghrist
Antichristian, an.tî.kris'tshan a, gwrth- gristiol, anghristaidd
Anticipate, an.tis'î.pät vt, rhagachub, dysgwyl, blaenbrofi, rhagweled
Anticipation, an.tis.î.pä'shun n, blaen- brofiad, rhagfwynhâd, dysgwyliad

Anticlimax, an.ti.kli'maks <i>a</i> , gradd-ddisgyriad	Anvil, an'vil <i>n</i> , eingion. Anvil-stock, cyff eingion
Anticonvulsive, an.ti.kon.vül'siv <i>a</i> , gwrthddirgrynol	Anxiety, ang.z'i'ti, Anxiousness, angk'shus.nes <i>n</i> , pryder, gofal, anesmwythder, trymfryd [awyddus
Anticor, an'ti.kôr <i>n</i> , clwyf yr ysgyfaint	Anxious, angk'shus <i>a</i> , pryderus, gofalus;
Antidot, an'ti.dö.tal <i>a</i> , gwrthwenwynol	Any, en'á <i>a</i> , un, unrhyw, neb, rhyw, nebawd, dim
Antidot, an'ti.döt <i>n</i> , meddyginiaeth rhag gwenwyn, &c. [ynol	Anywise, en'i.wiz <i>ad</i> , mewn rhyw ddull
Antifebrile, an.ti.feb'ril <i>a</i> , gwrthdwyym-	Aorist, ä'ö.rist <i>n</i> , enw amser amhhenodol
Antilogy, an.til'ö.ji <i>n</i> , gwrthddywed- iad mewn awdwr [gwrthdeyrniol	Aorta, ä.ör'tâ <i>n</i> , y rhedwely fawr
Antimonarchical, an.ti.mö.nâr'ki.kal <i>a</i> ,	Apace, ä.päs'ad, yn fuan, ar ffwrst, ar frys
Antimony, an'ti.mun.i <i>n</i> , math o adwyn	Apagogical, ap.ä.goj'i.kal <i>a</i> , gwyrgyrchiol
Antinomial, an.ti.nö.mi.an <i>n</i> , anti- nomiad, gwrthdeddfiad	Apartment, ä.pärt'ad, o'r neilldu, ar wahan
Antinomy, an'ti.nö.mi <i>n</i> , gwrthddywed- iad rhwng dwy ddeddf	Apartment, ä.pärt'ment <i>n</i> , rhandy, ys- tafell
Antipathy, an.tip'ä.thi <i>n</i> , gwrthnaws; casineb [gwrth-heintiol	Apathetic, ap.ä.thet'ik <i>a</i> , dideimlad
Antipestifential, an.ti.pes.ti.len'shal <i>a</i> ,	Apathy, ap'ä.thi <i>n</i> , annheimlad; syrthni
Antiphone, ad.tif'ö.ni <i>n</i> , atebgerdd, ateb- gân	Ape, äp <i>n</i> , ab, epa, gwrab; dynwarded- ydd: <i>vt</i> , dynwarded, amredu
Antiphrasis, an.tif'râ.sis <i>n</i> , gwrtheiriaid	Apepsy, ä.pép'si <i>n</i> , treulaid, afreolaidd
Antipodes, an.tip'ö.diz <i>n</i> , gwrthdraedwyr	Aperient, ä.pir'i.ent <i>a</i> , rhyddhaol
Antipope, an'ti.pöp <i>n</i> , gwrthbabydd	Apertion, ä.pür'shun <i>n</i> , agoriad mynedfa
Antiquarian, an.ti.kwê'r'i.an, Antiquary, an.ti.kwê'r.i <i>n</i> , hynafiaeth [ddymu	Aperture, ap'ür.tshü'r <i>n</i> , bwlech, twll
Antiquate, an'ti.kwät <i>vt</i> , heneiddio; di- Antique, an.tik'á, henaidd, oedranus, hynod: <i>n</i> , henbeth, gorhenyn, hen- waith	Apetalous, ä.pet'ä.lus <i>a</i> , heb ddail blodau
Antiquity, an.tik'wi.ti <i>n</i> , hynafiaeth, yr amser gynt. Antiquities, hynafiaeth- au, hynafion [cyhydedd	Apex, ä'peks (apices) <i>n</i> , blaen, pwynt, pen, copa, crib
Antiscii, an.tish'yí <i>n</i> , trigolion dau du y	Aphelion, ä.fl'i.li.un <i>n</i> , y rhan bellaf oddi wrth yr haul o glychdro y planed
Antiscorbatic, an.ti.skôr.bu'tik <i>a</i> , da rhag y llwg	Aphorism, af'ö.rizm <i>n</i> , gosodedigaeth, prif-reol, call-chwedl
Antiseptic, an.ti.sep'tic <i>n</i> , gwrthfraenol	Apiarian, a.pir'i.an <i>a</i> , cadwr gwenyn, gwenynwr
Antispasmodic, an.ti.spaz.mod'ik <i>a</i> , gwrthwrystaid	Apiary, ä'pi.ur.i <i>n</i> , gwenynlle, gwenynfa
Antisplenetic, an.ti.splen'i.tik <i>a</i> , da rhag y dduewgst [cerdd	Apices, ap'i.siz <i>np</i> .—Apex
Antistrophe, an.tis'trö.fi <i>n</i> , ail bennill	Apish, ä'pish <i>a</i> , gwrabaidd, dynwarddol, ffol [digrifwch
Antistromatic, an.ti.strw.mat'ik <i>a</i> , da rhag y manwynau, gwrthfanwyn	Apishness, ä'pish.nes <i>n</i> , coegedd, ffol,
Antithesis, an.tith'i.sis (<i>p</i> antitheses, an.tith'i.siz) <i>n</i> , cyferbyniaeth'	Apoc-, Ap- <i>px</i> , oddi wrth, ymaith
Antitrinitarian, an.ti.trin.i.tê'r'i.an <i>n</i> , gwrthdrindodiad: <i>a</i> , gwrthdrindodaidd	Aplustre, ä.plus'tür <i>n</i> , math o faner
Antitype, an'ti.tif <i>n</i> , gwrthlun, gwrth- gysgod [y frech losg	Apocalypse, ä.pok'ä.lips <i>n</i> , dadguddiad, gweledigaeth [guddiadol
Antivenereal, an.ti.vi.nir'i.al <i>n</i> , da rhag	Apocalyptic, ä.pok.ä.lip'ti.kal <i>a</i> , dad-
Antlers, ant'lürs <i>np</i> , cyn y carw	Apocope, ä.pok'ö.pi <i>n</i> , toriad ymaith y sill olaf [mhëus
Antœci, an.ti'si <i>n</i> , gwrthdrigolion	Apocrypha, ä.pok'ri.fä <i>np</i> , llyfrau am-
Antonomasia, an.tö.nö.mä'zhi.ä <i>n</i> , gwrth- enwad	Aprocryphal, ä.pok'ri.fal <i>a</i> , anawduredig, ammhëus [osiadol
Antre, an'tür <i>n</i> , ogof, lloches, ffau	Apodictical, ä.pö.dik'ti.kal <i>a</i> , arddang-
	Apodixis, ap.ö.dik'sis <i>n</i> , prawf, arddang- osiad
	Apogee, ap'ö.ji <i>n</i> , y rhan bellaf o glych- dro yr haul neu blaned oddi wrth y ddaiar [nod
	Apogiatura, ä.pö.ji.ä.tür'ä <i>n</i> , addurn-
	Apologetical, ap.ol.ö.jet'i.kal <i>a</i> , esgusodol, ymddiffynol

- Apologist, â.pol'ô.jist *n*, diheurydd, amddiffynydd
- Apologize, â.pol'ô.jiz *vi*, amddiffyn, dihenro; esgusodi
- Apologue, ap'ô.log *a*, chwedl, moeswers
- Apology, â.pol'ô.ji *n*, diffyniad, esgusawd
- Apomecometry, ap.ô.mi.kom'i.tri *n*, pellfesuriaeth [tynu ymaith llysnafedd]
- Apophlegmatic, ap.ô.fleg.mat'ik *a*, yn Apophthegm, ap'ô.them *n*, doethair, diareb [lys mud]
- Apoplectic, a.pö.plek'tik *a*, o natur par-Apoplexy, ap'ô.plek.sí *n*, parlys mud
- Apostacy, â.pos'tâ.sí *n*, gwrthgiliad, gwrthgwmp [gwmpwr]
- Apostate, â.pos'tät *n*, gwrthgiliwr, gwrth-Apostatize, â.pos'tâ.tiz *vi*, gwrthgilio
- Aposteme, ap'os.tim *n*, math o gornwyd neu grawniad [casglu]
- Apostemate, â.pos'ti.mät *vi*, crawnu,
- Apostle, â.pos'l *n*, apostol, cenad
- Apostleship, â.pos'l.ship *n*, apostoliaeth
- Apostolic, â.pos.tol'ik *a*, apostolaidd
- Apostrophe, â.pos'tr'ö'fi *n*, sillgoll (')
- Apothecary, a.poth'i.kur.i *n*, cyferiwr
- Apothegm, ap'ô.them *n*, doethair, diareb
- Apotheosis, ap.ö.thi'ö.sis *n*, dwyfygysgeiriad
- Apozem, ap'ö.zem *n*, trwyth, isgell, diod
- Appal, a.pól' *vt*, dychrynu, digaloni, synu
- Appalment, a.pól'ment *n*, arswyd, braw, dyddelwad
- Apparatus, ap.â.rä'tus (*p* apparatus) *n*, offer, arlwy [engaf]
- Appanage, ap.â.näj *n*, tir i'r plant ieu-
- Apparel, a.par'el *n*, dillad, gwisgiad, trwsiad: *vt*, dilladu, trwsio, addurno
- Apparent, a.pê'r'ent *a*, ymddangosiadol; anlwg, eglur
- Apparition, ap.â.rish'un *n*, drychiolaeth; ysbryd; elyll [iwr]
- Apparitor, a.par'i.tür *n*, rhingyll, gwys-
- Appay, â.pä' *vt*, talu, gollwng ymaith
- Appeach, a.pitsh' *vt*, cyhuddo, achwyn, ceryddu [frawd: *vi*, appelio]
- Appeal, â.pil' *n*, appeliad, crychiad am
- Appear, a.pir' *vi*, ymddangos; bod yn debyg, dyfod i'r golwg
- Appearance, a.pir'ans *n*, ymddangosiad, golwg, dull, rhith, agwedd, tebygol-iaeth; cyrchfa
- Appease, a.piz' *vt*, gostegu, dystewi, dyhuddo [dystewiad]
- Appeasement, a.piz'ment *n*, diddigiad,
- Appellant, a.pel'ant *n*, appeliwr; beidd-iwr [i'w erbyn]
- Appellate, a.pel'ät *n*, y neb yr appeliwr
- Appellation, ap.e.lä'shun *n*, enwad, galwad; enw, titl
- Appellative, a.pel'ä.tiv *n*, enw cyffredin: *a*, enwedigol, galwedigol
- Append, a.pend' *vt*, crogi wrth, cydio; cymmodi, attodi [attodiad]
- Appendage, a.pen'däj *n*, ychwanegiad,
- Appendant, a.pen'dant *n*, cydiad: *a*, glynol [attodi]
- Appendicate, a.pen'di.kät *vt*, cyssylltu,
- Appendix, a.pen'diks (*p* appendices, a-pen'di.siz) *n*, attodiad, ychwanegiad
- Appertain, ap.ür.tän'vi, perthynu, deiryd
- Appertinent, a.pür'ti.nent *a*, perthynol
- Appetence, ap'i.tens *n*, awydd, blys
- Appetibility, ap.et.i.bil'i.ti *n*, awydd, chwennycholdeb [munol]
- Appetible, ap'i.ti.bl *a*, chwennychol, dy-
- Appetite, ap'i.tit *n*, awydd; chwant bwyd, bwydflys [fori, mawrygu]
- Applaud, a.plöd' *vt*, canmol, moli, clod-
- Applause, a.plöz' *n*, clod, canmoliaeth, moliant
- Apple, ap'l *n*, afal. Apple of the eye, canwyll llygad. Apple-yard, perllan, afallach
- Applicable, ap.li.kä.bl *a*, cymhwysiadol
- Applicant, ap.li.kant *n*, gofynwr, deisyfwr; cymhwysydd
- Application, ap.li.kä'shun *n*, cymhwysiad, cyfaddasiad, cyflead, cais; ymroad [ymroawl]
- Applicative, ap'li.kä.tiv *a*, cyfaddasol;
- Apply, a.pli' *v*, cymhwyso; ymosod, ymroi [penodi, dogni, penu]
- Appoint, a.pöint' *vt*, gosod, trefnu, nodi,
- Appointment, a.pöint'ment *n*, gosodiad, trefniad, penodiad; cytundeb
- Apportion, a.pö'r'shun *vt*, dogni, cyfranu
- Appose, a.pöz' *vt*, holi, chwilio
- Apposite, ap'ö.zit *a*, cymhwysiadol, cyfaddas [cyfladdiad]
- Apposition, ap.ö.zish'un *n*, arddodiad;
- Appraise, a.präz' *vt*, prisio, cywerth-yddio
- Appraisalment, a.präz'ment *n*, prisiad
- Appreciate, a.pri'shi.ät *vt*, mawrhau, gwerthfawrogi; prisio, iawnbrisio
- Apprehend, ap.ri.hend' *vt*, dirnaid; tybio; ofni; dal; cymmeryd i fyny
- Apprehension, ap.ri.hen'shun *n*, amgyffred; deall; ofa
- Apprehensive, ap.ri.hen'siv *a*, ofnus, pryderus; synwryol
- Apprentice, a.pren'tis *n*, breintwas, dysgiadur, egwyddorwas: *vt*, rhwymo yn freintwas

- Apprenticeship, a.pren'tis.ship *n*, dysg-
iadwriaeth, breintwasaeth
- Apprise, a.priz' *vt*, hysbysu, rhybuddio
- Approach, a.prötsh' *n*, dynesiad, nesäd:
perygulus; afrwydd
vt, dynesu, nesäu [wyaeth]
- Approval, a.prö.bä'shun *n*, cymmerad-
wriad, a.prw'f *n*, prawf; cymmerad-
wyad, cymmeradwyaeth
- Appropriate, a.prö'pri.ät *vt*, neillduo;
priodoli: *a*, neillduol; addas, priodol
- Appropriation, a.prö.pri.ä'shun *n*, pri-
odoldeb, cyfaddasiad [derbyniadwy]
- Approvable, a.prw'vä.bl *a*, profadwy
- Approval, a.prw'val, *n*, cymmeradwy-
aeth, ymfoddlonrwydd mewn peth
- Approve, a.prwv' *vt*, cymmeradwyo;
profi, dangos [ymlynu]
- Approximate, a.prok'si.mät *vi*, dynesu,
- Approximation, a.prok.si.mä'shun *n*,
dynesiad, ymlyniad, nesiad
- Appulse, a.puls' *n*, tarawiad wrth
- Appurtenance, a.pür'ti.nans *n*, perth-
ynas, darymsawdd. Appurtenances,
perthynolion
- Apricot, ap'ri.kot *n*, bricyllen
- April, ä'pril *n*, Ebrill, mis Ebrill
- Apron, ä'prun, ä'pürn *n*, ffedog, arffedog;
barelod, balog [brydlawn]
- Aprpos, ap'rö.pö *ad*, i'r perwyl; yn
- Apsis, ap'sis *n*, y rhanau hyny mewn
cylchdro planed ag sydd bellaf oddi
wrth, ac agosaf at, yr haul neu'r
ddaiair [mhwys, parod]
- Apt, apt *a*, chwannog, hyddysg; cy-
Aptitude, ap'ti.tüd *n*, cymhwysder;
tueddrwydd [rwydd]
- Aptness, apt'nes *n*, addasrwydd; deheu-
Aptote, aptöt *n*, sylweddair â dim ond
un terfyniad iddo
- Aquafortis, ä.kwä.för'tis *n*, sur blorig
- Aquarius, ä.kwë'r'i.us *n*, y Dyfrwr
- Aquatic, ä.kwat'ik *a*, dyfrol, dyfrog
- Aquavitæ, ä.kwä.vi'ti *n*, dwfr y bywyd;
brandi [dyfrffös]
- Aqueduct, ak'wi.dukt *n*, dyfrlwybr,
- Aqueous, ä'kwä.us *a*, dyfrllyd, dyfraidd
- Aquiline, ak'wi.lin *a*, eryraidd
- Arabic, ar'ä.bik *a* & *n*, Arabaeg
- Arable, ar'ä.bl *a*, arddadwy, aradwy
- Araneous, ä.rä'ni.us *a*, fel gwe copyn
- Aration, ä.rä'shun *n*, arddwriaeth
- Arbalat, ärbä.lat, Arbalist, ärbä.list *n*,
bwa croes; albrys
- Arbiter, ärb'i.tür, Arbitrator, ärb'i-trä-
tür *n*, dyddiwr, canolwr, cyflafareddwr;
athrywynwr; rhaglaw
- Arbitrariness, ärb'i.trur.i.nes *n*, traws-
edd, trahäusder [gormesol]
- Arbitrary, ärb'i.trur.i.a, tra-awdurdodol,
- Arbitrate, ärb'i.trät *v*, dyddio, cyflafar-
eddu, barnu rhwng [cyflafaredd]
- Arbitration, ärb'i.trä'shun *n*, barn,
- Arboreous, ärbör'i.us *a*, gwyddwasg-
- Arboret, ärbör.ret *n*, manwydden [odol]
- Arborist, ärbör.ist *n*, naturiaethwr coed
- Arbour, ärbür *n*, gwasgodfa, deildy
- Arbuscle, ärbus.kl *n*, manwydden
- Arbute, ärbüt *n*, mefusbren, pren syfi
- Arc, ärk *n*, bwa, arch
- Arcade, ärkäd' *n*, mwdrodfa
- Arcanum, ärkä'num (*p* arcana, ärkä'
nä) *n*, peth dirgel, dirgeledd
- Arch, ärtsh *n*, bwa; mwdd, mwd; nen:
a, ysmala: *vt*, bwäu, gwneyd bwäu;
mydu: *px*, prif-, arch-
- Archæology, ärkä.ol'ö-jî *n*, hynafiaeth
- Archaism, ärkä.izm *n*, hen eiriad
- Archangel, ärk.än'jel *n*, arangel, arch-
angel
- Archbishop, ärtsh.bish'up *n*, archesgob
- Archdeacon, ärtsh.dî'kn *n*, prifddeon,
archddiacon [ddeoniaeth]
- Archdeaconry, ärtsh.dî'kn.rî *n*, arch-
Archduke, ärtsh.dük' *n*, archddug
- Archer, ärtshür *n*, saethydd, saethwr
- Archery, ärtshur.i *n*, saethyddiaeth
- Archetypal, ärk'i.ti.pal *a*, argynddel-
waidd [cynddelw]
- Archetype, ärk'i.tip *n*, argynddelw;
- Archidiaconal, ärk.i.dî.ak'ö.nal *a*, arch-
ddiaconawl [esgobaidd]
- Archiepiscopal, ärk.i.pis'kö.pal *a*, arch-
Archipelago, ärk.i.pel'ä.gö *n*, môr yn-
ysol, lluos-ynys-fôr [prifsaer]
- Architect, ärk'i.tekt *n*, saer, pensaer,
- Architecture, ärk.i.tek'tshür *n*, pen-
saerniaeth, adeiladaeth
- Architrave, ärk'i.träv *n*, prifdrawst,
capan colofn [lyfrdy]
- Archives, ärkivz *np*, cofnodiadau; cof-
Archprelate, ärtsh.prel'ät *n*, archesgob
- Archwise, ärtsh'wiz *ad*, yn fwaog, yn
fwaol, fel bwa [caethiwed]
- Arctation, ärk.tä'shun *n*, carchariad,
- Arctic, ärk'tik *a*, gogleddol. Arctic
pole, pegwn y gogledd [mydiad]
- Arcuation, ärkü.ä'shun *n*, crymiad,
- Ardency, ärd'en.sî, Ardentness, ärd'en-
nes *n*, taerni; aidd; trymder; poethni,
angerdd, gwres [og, poeth]
- Ardent, ärd'ent *a*, taer, awchus; gwres-
- Ardour, ärdür *n*, awyddfryd; taerni,
aidd: gwresogrwydd

Arduous, âr'dü.us *a*, anhawdd, caled, dyrus, anhyddring, uchel
 Area, ê'rî.â *n*, gwynebfesur, arwyneb; llanerch, clawr, buarth, cadlas, cwrt
 Aread, Areed, â.rîd' *vt*, cyngchori, cyfarwyddo [crasiad
 Arefaction, ar.i.fak'shun *n*, sychiad
 Arenacious, ar.i.nä'shus, Arenose, ar.i.nös' *a*, tywodlyd
 Areotics, êr.i.ot'iks *n*, meddyginiaethau agorol neu ryddhaol, carthohon
 Argent, âr'jent *a*, arianaidd, arianlliw
 Argil, âr'jil *n*, clai y crochenydd
 Argillaceous, âr.jil.ä'shus, Argillous, âr.jil.us *a*, cleiog
 Argol, âr'gol *n*, halen gwaddod gwin
 Argosy, âr'gö.sî *n*, llestr masnach fawr
 Argue, âr'gü *v*, dadleu, rhesymu, profi
 Argument, âr'gü.ment *n*, dadl, rheswm, cyfreswm; testyn dadl
 Argumentation, âr.gü.ment.tä'shun *n*, rhesymiad, dadleuad
 Argumentative, âr.gü.ment.tä.tiv *a*, rhesymegol; dadleugar
 Argute, âr.güt' *a*, llym, craff; arebawl
 Arian, ê'rî.an *n*, dysgybl Arius. Ariad
 Arianism, ê'rî.an.izm *n*, Ariaeth
 Arid, ar'id *a*, sych, crin, cras, gwyw
 Aridity, â.rîd'î.tî *n*, sychder [Hwrdd
 Aries, ê'rî.iz *n*, yr Hwrdd, arwydd yr Arietate, ê'rî.î.tät' *vt*, hyrddio, gwthio
 Arietation, ê'rî.î.tä'shun *n*, hyrddiad
 Arietta, ê'rî.et.â *n*, cân neu don fer
 Aright, â.rît' *ad*, yn iawn, yn gywir, yn ei le, fel y dylai fod
 Ariolation, ê'rî.î.ö.lä'shun *n*, dewiniad
 Arise, â.rîz' (arose, â.röz'; arisen, â.rîz'n) *vi*, codi, cwnu, esgyn, ymddyrchafu
 Aristocracy, ar.is.tok'râ.sî *n*, pendefiglywiaeth [lywiol
 Aristocratic, ar.is.tö.krat'ik *a*, pendefigarithmeticiancy, ar'ith.man.sî *n*, rhifddarogan [rhifydddeg, rhiffiaeth
 Arithmetic, â.rith'mî.tik *n*, rhifyddiaeth
 Arithmetician, ar.ith.mî.tish'un *n*, rhifyddwr, rhifyddegwr
 Ark, ârk *n*, arch; llong; cawell; cist
 Arm, ârm *n*, braich; cainc; adwy dwfr; nerth; arf: *vt*, arfogi. Armed, arfog.
 Arm-pit, cesail, twll y gesail
 Armada, âr.mä.dä *n*, llynges arfog
 Armadillo, âr.mä.dil'ö *n*, math o anifail
 Armament, âr'mâ.ment *n*, llu neu llynges arfogol; arfiad
 Armature, âr'mâ.tshü'r *n*, arfogaeth
 Armigerous, âr.mij'ur.us *a*, arfog
 Armgaunt, ârm'gânt *a*, egwan, gwanaidd

Armillary, âr'mil.ur.î *a*, breichrwyol
 Arminian, âr.min'yan *n*, Arminiad
 Arminianism, âr.min'yan.izm *n*, Arminiaeth [dewr-arfog
 Armipotent, âr.mip'ö.tent *a*, rhyfelgryf
 Armistice, âr'mî.stis *n*, byr gynghrai, arfattaliad
 Armlet, ârm'let *n*, breichled [bonedd
 Armorial, âr.mör'î.al *a*, perthynol i arfau
 Armory, âr'mur.î *n*, arfdy; pais arfau
 Armour, âr'mûr *n*, arfogaeth, rhyfelwisg. Armour-bearer, yswain, cludydd arfau
 Armonrer, âr'mur.ûr *n*, arfwr, gof arfau
 Army, âr'mî *n*, llu, byddin, cadu
 Aromatic, ar.ö.mat'ik *a*, peraroglaidd
 Aromatics, ar.ö.mat'iks *n*, peraroglan
 Aromatize, â.rö.mâ.tiz' *vt*, perarogli
 Arose, â.röz' *pt*.—Arise [tu, o ddeutu
 Around, â.rû.wnd' *ad*, o amgylch, o bob
 Arouse, â.rû.wz' *vt*, deffroi, dihuono; cyffroi [hwnt
 Aroynt, â.röint' *ad*, ffwrdd, ymaith
 Arquebus, âr'kwî.bus *n*, llawdryll, gwn llaw [cnau cocoa
 Arrack, ar'ak *n*, gwirod a wneir o'r
 Arraign, ar.rän' *vt*, cyhuddo o flaen brawdle
 Arraignment, ar.rän'ment *n*, cyhuddiad
 Arrange, ar.ränj' *vt*, trefnu, rhesu, rhestru
 Arrangement, â.ränj'ment *n*, trefniad
 Arrant, ar'ant *a*, hysbys, hynod; cywilyddus, gwarthus; carn
 Arras, ar'as *n*, teisban, eurlen
 Array, ar.rä' *n*, gwisg, trwsiad; trefn: *vt*, addurno; trefnu; byddino
 Arread, Arreed, ar.rîd' *vt*, cyfarwyddo
 Arrear, ar.rî'r' *n*, olddyled [cyngchori
 Arrest, ar.rest' *vt*, dal, dal yn garcharor; attal: *n*, dalfa; attaliad
 Arret, ar.ret' *n*, deddf, barn: *vt*, penodi
 Arriere, ar.rîê'r' *n*, rhan olaf byddin
 Arrival, ar.rî'val *n*, dyfodiad; tiriad
 Arrive, ar.rîv' *vi*, dyfod, cyrhaedd; tiriog
 Arrode, ar.röd' *vt*, cnoi, difa
 Arrogance, âr'ö.gans *n*, balchder, trahâ, hunanol [häus
 Arrogant, ar'ö.gant *a*, uchelfrydig, tra-
 Arrogate, ar'ö.gät' *vt*, rhyfygu, ymhoeni
 Arrosion, ar.röz'hun *n*, cnoad [hunanu
 Arrow, ar'ö *n*, saeth [dwfr
 Arsefoot, ärs'fwt *n*, math o aderyn y
 Arsenal, âr'sen.al *n*, arfdy, ystordy arfau [wenwyn cryf
 Arsenic, âr'sî.nik *n*, aur bibau; math o
 Art, ärt *n*, celf, celfyddyd; crefft; cyweinrwydd, medrusrwydd; medr; cyfrwysdra; manylwaith

Arterial, âr.tîr'î.al <i>a</i>, rhedwelfol Arteriotomy, âr.tîr'î.ot'ô.mî <i>n</i>, gwaed- iad o'r rhedweli Artery, âr'tur.î <i>n</i>, rhedweli [hyfedr Artful, ârt'fwl <i>a</i>, dichellgar, ystrywgar; Arthritic, âr.thrit'ik <i>a</i>, cymmalwstog Article, âr'tî.kl <i>n</i>, bannod, nod bannog; ammod, erthygl, pen: <i>vt</i>, ammodi Articulate, âr.tik'û.lât <i>a</i>, cymmalog; cydseiniol; croew, eglur: <i>v</i>, llefaru yn groew, cymanu Articulation, âr.tik.û.lâ'shun <i>n</i>, cymmal- iad; cynaniad; clymau coed; cydsain Artifice, âr'tî.fis <i>n</i>, hoced, ystryw, dichell Artificer, âr.tif'î.sûr <i>n</i>, crefftwr, celf- yddwr [waredol Artificial, âr.tî.fish'al <i>a</i>, celfawl; dyn- Artillery, âr.til'ur.î <i>n</i>, offer rhyfel, mag- nelau [yddwr Artisan, âr'tî.zan <i>n</i>, crefftwr, llawgelf- Artist, âr'tist <i>n</i>, celfyddwr, manyl- weithydd [didwyll Artless, ârt'les <i>a</i>, anghelydd; syml Artlessness, ârt'les.nes <i>n</i>, symledd, di- dwylledd [grymus Artuose, âr'tshû.ôs <i>a</i>, cadarn, cryf, Arundinaceous, â.run.dî.nâ'shus <i>a</i>, cors- Aruspice, â.rus'pis <i>n</i>, perfedddgoel [enog As, az <i>c</i>, megys, fel, mal; tra; cyn, mor; a, ag; cy-, -ed [drewllyd, baw y diawl Asafetida, as.â.fet'î.dâ <i>n</i>, math o sudd Asbestos, az.bes'tus <i>n</i>, maen ystinos, urael [annifaol Asbestine, az.bes'tin <i>a</i>, o natur ystinos, Ascend, a.send' <i>vi</i>, esgyn, dringo Ascendant, a.sen'dant <i>n</i>, uwchder; gor- uchafiaeth: <i>a</i>, uwch, trech, goruwch Ascendency, a.sen'den.sî <i>n</i>, awdurdod, goruchafiaeth, blaen, blaenafiaeth Ascension, a.sen'shun <i>n</i>, esgyniad, dyrch- afaid. Ascension-day, Dydd Dyrch- afael, Dydd Iau Dyrchafael Ascent, a.sent' <i>n</i>, esgynfa, rhiw, llethr Ascertain, as.ûr.tân' <i>vt</i>, sicrhau, gwirio, mynu gwybod; sefydlu Ascertainment, as.ûr.tân'ment <i>n</i>, sicr- hâd, cadarnhâd, sefydliad Ascetic, a.set'ik <i>n</i>, meudwy: <i>a</i>, meu- dwyaid; hunanymwadol Ascites, a.sî'tîz <i>n</i>, dyfrglwyf y bol Ascitic, a.sit'ik, Ascitical, a.sit'î.kal <i>a</i>, dyfrglwyfus [wanegiadol Ascititious, as.î.tish'us <i>a</i>, attodawl, ych- Ascribable, as.kri'bâ.bl <i>a</i>, cyfrifadwy Ascribe, as.kri'b' <i>vt</i>, cyfrif i (fel achos), priodoli, rhoddi Ascription, as.krip'shun <i>n</i>, priodoliad	Ash, ash <i>n</i>, onen, on, onwydden. Ground- ash, onen y ddaiar. Mountain ash, cerddinen, cerdinen Ashame, â.shâm' <i>vt</i>, cywilyddio. He is ashamed, mae cywilydd arno Ashen, ash'n <i>n</i>, onenaidd, o onen Ashes, ash'îz <i>np</i>, lludw, ulw, ulwyn Ashlar, ash'lûr <i>n</i>, careg nadd arw o'r gloddfa [arlan Ashore, â.shôr' <i>ad</i>, ar dir, ar y traeth, Ashwednesday, ash.wenz'dâ <i>n</i>, Dydd Mercher Lludw, Mercher y Lludw Ashy, ash'î <i>a</i>, o liw yr onen, llwydwyn Aside, â.sîd' <i>ad</i>, o'r neilldu, o'r naill ochr, ar osgo; ar wahan; heibio Asinary, as'î.nur.î, Asinine, as'î.nîn <i>a</i>, asynaidd; hurt Ask, ask <i>v</i>, gofyn, holi; deisyf, ceisio Askaunce, as.kâns', Askaunt, as.kânt' <i>ad</i>, yn llygad-draws, yn gam Askew, as.kû' <i>ad</i>, ar osgo, yn wrygam Aslant, â.slant <i>ad</i>, ar ogwydd, ar ystlys Asleep, â.slip' <i>ad</i>, yng nghwsg, yn cysgu Aslope, â.slop' <i>ad</i>, ar lechwedd, ar wyr, ar leddf [yr asp Asp, asp, Aspic, as'pik <i>n</i>, math o sarti, Asp, asp <i>n</i>, aethwydden Aspect, as'pekt <i>a</i>, ymddangosiad, golyg- iad; edrychiad; trem Aspectable, as.pek'tâ.bl <i>a</i>, gweladwy Aspen, as'pen <i>n</i>, aethnen, aethwydden Asper, as'pûr <i>n</i>, bath Tyrcaidd gwerth ffyrlling: <i>a</i>, garw Asperate, as'pur.ât <i>vt</i>, garwhau Asperity, as.per'î.tî <i>n</i>, gerwindeb, sarig- rwydd, llymder [diofalwch Aspernation, as.pur.nâ'shun <i>n</i>, dirmyg; Asperse, as.pûrs' <i>vt</i>, taenellu; gwarad- wyddo, gwarthruddo [friad Aspersion, as.pûr'shun <i>n</i>, taenelliad; di- Asphaltic, as.fal'tik <i>a</i>, glydiog, pygaidd Asphaltum, as.fal'tum <i>n</i>, math o byg Aspirant, as.pî'rânt <i>n</i>, un uchelfrydig Aspirate, as'pî.rât <i>vt</i>, seinio yn arw-gryf, seinio ag anadl gref: <i>n</i>, llythyren arw-sain [anadl-gynaniad Aspiration, as.pî.râ'shun <i>n</i>, gorawydd, Aspire, as.pî'r' <i>vi</i>, uchelgeisio; ymgeisio Asquint, â.skwint <i>ad</i>, yn llygad-draws Ass, as <i>n</i>, asyn, haw; asen, hawes Assail, a.sâl' <i>vt</i>, ymosod ar, rhuthro ar, taro, bwrw [adwy Assailable, a.sâ'lâ.bl <i>a</i>, rhuthradwy, cur- Assailant, a.sâ'lant <i>n</i>, ymosodwr, taraw- Assart, a'sârt' <i>vt</i>, chwynu coed [ydd Assassin, a.sas'in <i>n</i>, dirgel-lofrudd Assassinate, a.sas'î.nât <i>vt</i>, cuddlofruddio

AST pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cût, t'w=too, t'wk=took;

Assassination, a.sas.i.nâ'shun *n*, bradladdiad, cuddlofruddiad
Assation, a.sâ'shun *n*, rhostiad, crasiad
Assault, a.sôlt' *n*, rhuthr; ymosodiad; sarhâd: *vt*, taro, ymgyrchu, ymosod ar
Assay, a.sâ' *n*, cais, cynnygiad; prawf: *vt*, profi adwynau; ceisio; cynnyg
Asscetation, a.sek.tâ.shun *n*, gofal
Asscution, as.i.kû'shun *n*, cyrhaeddiad
Assemblage, a.sem'blâj *n*, cydgynulliad, casgliad; cynulleidfa
Assemble, a.sem'bl *v*, ymgynull. casglu, crynoi, cynull, galw yng nghyd
Assembly, a.sem'blî *n*, cynulleidfa, cymmanfa, cyfarfod
Assent, a.sesent' *n*, cydsyniad, cytuniad: *vi*, cydsynio, cytuno
Assert, a.sûrt' *vt*, haeru, hõni, gwirio, dywedyd, taeru, dadgan, mynegu
Assertion, a.sûr'shun *n*, haeriad
Assess, a.ses' *vt*, trethu, gosod treth
Assessment, a.ses'ment *n*, trethiad; ysgriflyfr y dreth; treth
Assessor, a.ses'ûr *n*, trethwr, dogrwr teyrnged [telir dyledion
Assets, a.sets' *n*, meddiannau o'r rhai y
Asseverate, â.sev'ur.ât *vt*, gwirio, haeru, hõni, tyngu [sicrhâd trwy lw
Asseveration, as.ev.ur.â'shun *n*, honiad
Assiduity, as.i.dû'î.tî *n*, diwydrwydd, dyfalwch, astudrwydd [astud
Assiduous, a.sid'û.us *a*, dyfal, gofalus,
Assiento, as.i.en'tõ *n*, cytundeb am gaethweision
Assign, a.sîn' *vt*, peni, rhoddi; trosi
Assignable, a.sî'nâ.bl *a*, trosiadwy
Assignment, a.sig.nâ'shun *n*, trosiad; penodiad; eilwydd
Assignee, a.sî.nî' *n*, dirprwywr, rhaglaw
Assignment, a.sîn'ment *n*, neillduad; aralliad, trosiad
Assimilate, a.sim'î.lât *v*, gwneyd neu droi yn debyg; corfforaethu
Assimilation, a.sim.û.lâ'shun *n*, tebygriad, dynwarediad [asynwr
Assinego, as.i.nî'gõ *n*, ceidwad asynod,
Assist, a.sist' *vt*, cynnorthwyo, amddiffyn
Assistance, a.sis'tans' *n*, porth, nawdd, cymhorth, cynnorthwy
Assize, a.sîz' *n*, brawdlys, gorsedd, eisteddfod barn; penodiad pris: *vt*, penodi pris, mesur, a phwysau
Associate, a.sõ'shî.ât *v*, cymdeithasu, cyweithasu: *n*, cydymaith
Association, a.sõ.shî.â'shun *n*, cymmanfa; cymdeithasiad, cyweithasiad [dod
Assail, a.sõ'îl *vt*, rhyddhâu o esgymmun-

Assonance, as'õ.nans *n*, adsain, cydsain
Assort, a.sõrt' *vt*, cymmathu, cyhafalhau, cyd-drefnu [pigion
Assortment, a.sõrt'ment *n*, cymmathiad;
Assot, a.sot' *vt*, ynfydu, penwanu
Assuage, a.swâj' *vt*, llonyddu, llinaru, esmwythâu, dofi [âd; dyhuddiant
Assuagement, a.swâj'ment *n*, esmwyth-
Assuasive, a.swâ'siv *a*, esmwythaol, llinarol, dyhuddol
Assubjugate, a.sub'jü.gât *vt*, darostwng
Assuefaction, a.sü.î.fak'shun *n*, cynnefindra
Assume, a.süm' *vt*, cymmeryd yn rhyfygus
Assumption, a.sum'shun *n*, cymmeriad, cymmyraeth, tybiaeth
Assumptive, a.sum'tiv *a*, a ellir ei gymmeryd neu feddiannu
Assurance, â.shw'r'ans *n*, sicrwydd; hyder, hyfder; cytundeb; haerllugrwydd
Assure, â.shw'r' *vt*, sicrhau, gwarantu, yswirio; digolledu
Asterisk, as'tur.isk *n*, serenig, seren (*)
Asterism, as.tur'izm *n*, sergynnulliad, cydser [gwerthfawr
Asterites, as.ter'î.tiz *n*, math o faeu
Asteron, as.tûrn' ad, ar ol y llong, tua'î phen ol [mogfa
Asthma, ast'mâ *n*, diffyg anadl, mygfa,
Asthmatic, ast.mat'ik *a*, anadl-fyr
Astonish, as.ton'ish *vt*, brawychu, synu
Astonishment, as.ton'ish.ment *n*, syndod, rhyfeddod; braw, dychryn
Astound, as.tûwnd' *vt*, synu, peri rhyfedd
Astraddle, as.trad'l ad, troed o bobtu
Astragal, as.trâ.gal *n*, ffêr; addurn-gylch i ben colofn
Astral, as'tral *a*, serenog, dysglair
Astray, as.trâ' ad, ar gyfeiliorn, ar grwydr, ar ddiraw
Astrict, as.trikt' *vt*, cylymu, rhwymo
Astriction, as.trik'shun *n*, cydgylymiad, cylymiad, rhwymiad
Astride, as.trîd' ad, â'r traed ar led
Astringe, as.trinj' *vt*, rhwymo, cylymu
Astringent, as.trin'jent *a*, argaeol, bolrwymol [luniad
Astrography, as.trog'râ.fi *n*, serddar-
Astrolabe, as.trõ.lâb *n*, offeryn seryddol
Astrologer, as.trol'õ.jûr *n*, serddewin
Astrology, as.trol'õ.jî *n*, serddewiniaeth
Astronomer, as.tron'õ.mûr *n*, seryddwr
Astronomical, as.trõ.nom'î.kal *a*, seryddol, serenol
Astronomy, as.tron'õ.mî *n*, seryddiaeth
Astrotheology, as.trõ.thî.õ'õ.jî *n*, serdduwinyddiaeth

Astute, as.tüt' n, fflast, call
 Asunder, â.sun'dûr ad, o'r neilldu, ar
 ddidol, ar wahan, yn wahanredol
 Asylum, â.s'i'lum n, noddfa, nawddle
 Asymmetry, â.sim'i.tri n, anghymmesur-
 olaeth, affuniaeth
 At, at pr, yn, wrth, ger, ar; yn ol
 Atabal, at'â.bal n, math o dabwrdd
 Ataraxy, at'â.rak.sî n, llonyddwch, es-
 mwythder
 Ataxy, at'ak.sî n, annhrefn, hylldrefn
 Atheism, ä.thi.izm n, didduwiaeth, a-
 theistiaeth
 Atheist, ä'thi.ist n, un didduw, un annuw
 Atheistical, ä.thi.is'ti.kal a, annuwiaidd
 Athirst, â.thürst' a, sychedig [didduw
 Athletic, ath.let'ik a, pybyr, cadarn,
 cryf, grymus [drwodd
 Athwart, â.thwört' ad, ar draws, ar wÿr,
 Atlantes, at.lan'tiz n, lluniau dynion
 neu anifeiliaid yn cynnal adail
 Atlas, at'las n, darlunlen-lyfr
 Atmosphere, at'mos.fîr n, awyrgylch
 Atom, at'um n, mymryn, brycheuyn,
 gronyn [manwl
 Atomical, â.tom'i.kal a, gronyniaidd;
 Atone, â.tön' v, rhoi iawn; cymmodi
 Atonement, â.tön'ment n, iawn, cymmod
 Atop, â.top' ad, ar ben, ar gopa
 Atrabiliarian, at.râ.bi.le'r'i.an, Atrabil-
 iarious, at.râ.bi.le'r'i.n.s a, pruddglwyfus
 Atramental, at.râ.men'tal, Atramentous,
 at.râ.men'tus a, du, incaidd
 Atrocious, â.trö'shus a, creulawn, er-
 chyll, ysgeler, echryslawn, anfad,
 echrydus, carn [gelderder
 Atrocity, â.tros'i.ti n, creulondeb, ys-
 Atrophy, at'rö.fi n, didyciant ymborth
 Attach, a.tatsh' vt, dal, atafaelu
 Attachment, a.tatsh'ment n, ymaffiad;
 ymlyniad, serch, cariad
 Attack, a.tak' n, rhuthr, ymosodiad,
 cyrch: vt, ymosod ar [gafael
 Attain, a.tän' vt, ennill; cyrhaedd; cael
 Attainable, a.tän'â.bl a, cyrhaeddadwy
 Attainder, a.tän'dûr n, collfarniad;
 gwarth [dawn, dysg, gwybodaeth
 Attainment, a.tän'ment n, caffaeliad;
 Attaint, a.tänt' vt, euogfarnu; llygru
 Attemper, a.tem'pûr, Attemperate, a-
 tem'pur.ät vt, tymmeru, cyd-dym-
 meru; cymmedrolï
 Attempt, a.tempt' vt, anturio, ceisio,
 cynnyg, ymdrechu: n, anturiaeth,
 ymgais, cynnyg, ymdrech
 Attend, a.tend' v, gweini; gofalu, gwrân-
 do, ystyried; canlyn, heilio

Attendance, a.ten'dans n, gweiniad,
 gwasanaeth, gweinyddiaeth
 Attendant, a.ten'dant n, cydymaith,
 gwas, gweinydd: a, dylynol, cydfynedol
 Attention, a.ten'shun n, clust-ymwran-
 dawiad; ystyriaeth; dyfalwch
 Attentive, a.ten'tiv a, gwrandawgar;
 ystyriol, gwyliadwrus, astud
 Attentiveness, a.ten'tiv.nes n, gwran-
 dawiad, dyfalwch, astudrwydd
 Attenuate, a.ten'ü.ät a, teneu: vt, ten-
 euo; lleihau [lleihâd
 Attenuation, a.ten.ü.ä'shun n, teneuad;
 Attest, a.test' vt, tystio, gwirio
 Attestation, a.tes.tä'shun n, tystiolaeth
 Attic, at'ik a, hardd, dilyn: n, uwch-
 ystafell, nenlofft
 Attire, a.tîr' n, gwisg, dillad; cyrn carw:
 vt, gwisgo, trwsiadu, addurno [safiad
 Attitude, at'i.tüd n, ystum, agwedd,
 Attinge, a.tinj' v, cyffwrdd yn ysgafn
 Attolent, a.tol'ent a, dyrchafadwy
 Attorney, a.tür'ni n, dirprwywr; cyf-
 reithiwr, canllaw: vt, dirprwyo [hudo
 Attract, a.trakt' vt, atynnu, denu, llithio,
 Attraction, a.trak'shun n, atyniad
 Attractive, a.trak'tiv a, denol, hudolaidd
 Attrahent, at'râ.hent a, tyniadol: n,
 tyniedydd
 Attributable, a.trib'ü.tâ.bl a, cyfrifadwy
 Attribute, at'ri.büt n, priodoledd, priod-
 ooliaeth [ar, cyfrif i
 Attribute, a.trib'üt vt, priodoli, gosod
 Attribution, at.ri.bü'shun n, priodioliad
 Attributive, a.trib'ü.tiv a, a briodola
 Attrition, a.trish'un n, treuliad, rhwbiad;
 tristwch am bechod
 Attune, a.tün' vt, hwylio, cyweirio
 Auburn, ô'bûrn a, gwineu [cynnyddol
 Auctifical, ôk.tif'i.kal, Auctive, ôk'tiv a,
 Auction, ôk'shun n, arwerthiad, gwerth-
 iad i'r cynnygiwr uchaf [arwerthwr
 Auctioneer, ôk.shun.i'r' n, arwerthydd
 Aucupation, ô.kü.pä'shun n, daliad adar
 Audacious, ô.dä'shus a, digywilydd,
 haerllug, hyf, rhyfygus, eofn, anturus
 Audacity, ô.das'i.ti n, eondra
 Audible, ô'di.bl a, hygryw, eglur; clyw-
 edig; soniarus, croch
 Audience, ô'di.ens n, gwrandawyr;
 clywedigaeth; gosteg
 Audit, ô'dit vt, chwilio a phrofi cyfrifon:
 n, prawf cyfrifon, holiad tystion
 Auditor, ô'di.tür n, gwrandäwr; golyg-
 wr cyfrifon [nulleidfa
 Auditory, ô'di.tur.i n, gwrandawle, cyn-
 Aul, ôf n, ffwl, hurtyn, lleban

AVO pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin; òrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took,

Auger, ô'gûr *n*, ebill, taradr, trwyddew
Aught, ô't *n*, un peth, unrhyw beth, dim
Augment, ôg.ment' *vt*, ychwanegu, cynnyddu, amlhau [todiad
Augment, ôg'ment *n*, cynnyddiad; at-
Augmentation, ôg.men.tâ'shun *n*, helaethiad, amlhâd
Augur, ô'gûr *n*, dewin: *v*, dewino
Augury, ô'gû.rî *n*, dewindeb; adargoel
August, ô'gust *n*, Awst [eddog
August, ô.gust' *a*, ardderchog, mawr-
Augustness, ô.gust'nes *n*, urddasrwydd, bri, ardderchogrwydd
Aulic, ô'lik *a*, llysol, breiniol
Auln, ô'n *n*, mesur llathen a chwarter
Aunt, ânt *n*, modryb
Aurelia, ô.rî'li.â *n*, chwiler
Auricula, ô.rik'ü.lâ *n*, math o floden
Auricle, ô.rî.kül *n*, clysten, godren'r glust
Auricular, ô.rik'ü.lûr *n*, clustaidd, dirgel. Auricular confession, clust-gyffes
Auriferous, ô.rif'ur.us *a*, eurddwyn
Aurist, ô'rist *n*, clustfeddyg
Aurora, ô.rô'r'â *n*, gwenddydd, serenddydd; *y* wawr-ddydd, *y* wawr.
Aurora-borealis, *y* goleuni gogleddol
Auscultation, ôs.kul.tâ'shun *n*, gwrandawriad
Auspice, ôs'pis *n*, adargoel; nawdd, llad
Auspicial, ôs.pish'al *a*, argoelaidd
Auspicious, ôs.pish'us *a*, llwyddiannus, ffodiog [iant, ffawd
Auspiciousness, ôs.pish'us.ness *n*, ffyn-
Austere, ôs.tî'r' *a*, gerwin, creulawn, tost, sarig, garw [igrwydd
Austerity, ôs.ter'i.tî *n*, gerwindeb, sar-
Austral, ôs'tral *a*, deheuol, deheuberthig
Authentic, ô.then'tik *a*, awduredig, dyls, gwir [gwirio, profi, awdurdodi
Authenticate, ô.then'tî.kât *vt*, gwarantu,
Authenticity, ô.then.tis'i.tî *n*, dilysrwydd, awdurdodiad [awdur
Author, ô'thûr *n*, gwneuthurwr; awdwr,
Authority, ô.thor'i.tî *n*, awdurdod, gallu
Authorize, ô.thô.rîz *vt*, awdurdodi;
Authoritative, ô.thor'i.tâ.tiv *a*, awdurdodol; meistrolaidd, gorchymynol
Autocracy, ô.tok'râ.sî *n*, unbenaeth
Autograph, ô'tô.graf *n*, llawysgrifen
Automath, ô'tô.math *n*, hunanaddysgwr
Automaton, ô.tom'â.tun (*p* automata, ô.tom'â.tâ) *n*, peiriant â'i allu symmudol ynddo ei hun; hunanysgogydd
Automatous, ô.tom'â.tus *a*, hunanysgogol, hunan-symmudol
Autopsy, ô'top.sî *n*, prawf golygol

Autoptical, ô.top'tî.kal *a*, canfyddol
Autumn, ô'tum *n*, hydref, cynauaf
Autumnal, ô.tum'nal *a*, hydrefol
Auxesis, ôg.zî'sis *n*, helaethiad
Auxiliary, ôg.zil'yûr *a*, cynnorthwyol
Auxiliary, ôg.zil'yur.i *a*, cynnorthwyol: *n*, cynnorthwywr, helpiwr. Auxiliaries, byddinoedd cynnorthwyol
Avail, â.vâl' *n*, lles, budd, enill: *vt*, llesäu, cynnorthwyo [cyrhaeddadwy
Available, â.vâ'lâ.bl *a*, llesol, effeithiol;
Availment, â.vâl'ment *n*, budd, llesâd
Avale, â.vâl' *v*, gostwng, iselu, suddo,
Avant, â.vong' *a*, blaenaf [arlethu
Avantguard, â.vong'gârd *n*, blaenlu, blaenfyddin [want
Avarice, av'â.ris *n*, cybydd-dod, trach-
Avaricious, av.â.rish'us *a*, cybyddlyd; crintach [aros
Avast, â.vast' *i*, gan bwyll, dal dy law,
Avaunt, â.vônt' *i*, ymaith, ffwrdd
Avel, â.vel', Avulse, â.vuls' *vt*, tynu ymaith [Mair
Ave-Maria, ä.vî.mâ.rî'â *n*, gweddi ar
Avenge, â.venj' *vt*, dial, ymddial
Avengement, â.venj'ment *n*, dialeddiad, dialedd [rhodfa
Avenue, av'en.ü *n*, dyfodfa; cyntedd;
Aver, â.vûr' *vt*, gwirio, haeru, sicrhau
Average, av'ur.äj *n*, canolbris, canolrif
Averment, â.vûr'ment *n*, haeriad
Avernat, â.vûr'nat *n*, math o rawnwin
Averuncate, av.u.rung'kât *vt*, diwreiddio, chwynu [ebiad, annhuedd
Aversation, av.ûr.sâ'shun *n*, gwrthwyn-
Averse, â.vûrs' *a*, gwrthwynebol, gelyndol
Averseness, â.vûrs'nes *n*, anewyllysgarwch, cas [casineb
Aversion, â.vûr'shun *n*, gwrthwynebiad,
Avert, â.vûrt' *vt*, eiriach, troi heibio, rhagflaenu, datroi
Aviary, ä'vi.ur.i *n*, adardy, adargell
Avidity, â.vid'i.tî *n*, awydd; gwanc, rhaib, ainc, trachwant
Avocate, av'ö.kât *vt*, galw ymaith
Avocation, av.ö.kâ'shun *n*, galwad ymaith, gorchwyl achlysurol
Avoid, â.vôid' *vt*, gochel, cilio, dianc
Avoidable, â.vôid'â.bl *a*, gocheladwy
Avoidance, â.vôid'dans *n*, gocheliad
Avoidless, â.vôid'les *a*, anocheladwy
Avoirdupois, av.ûr.dü.pôiz' *n*, *y* pwysau 16 wns [aith, diangiad
Avolation, av.ö.lâ'shun *n*, ehediad ym-
Avouch, â.vûwtsh' *vt*, gwirio, haeru; arddelwi: *n*, arddelw, tystiad, gwiriant
Avow, â.vûw' *vt*, addef; arddelwi

Avowable, â.vûw'â.bl *a*, arddeladwy
 Avowal, â.vûw'al *n*, cyffes; arddelwad
 Avowee, â.vûw'î' *n*, tadog eglwys
 Avowry, â.vûw'r'î *n*, rhydd gyffes; dy-
 heurad
 Avowtry, â.vûw'trî *n*, godineb, puteindra
 Avulsion, â.vul'shun *n*, gwahan-dyniad
 Await, â.wät' *vt*, dysgwyl, aros; gweini
 Awake, â.wäk' (*awoke*) *v*, deffro, di-
 huno, deffroi: *a*, effro, ar ddihun
 Awaken, â.wä'kn *v*, deffro, dihun
 Award, â.wörd' *vt*, dyfarnu, rhoddi barn:
n, barn, cylafaredd, dedfryd
 Aware, â.wêr' *a*, rhagystyriol, yn rhag-
 ganfod, arwybodus. To be aware of,
 gwybod am
 Away, â.wä' *ad*, ymaith, ffwrdd
 Awe, ô *n*, arswyd, ofn, parchedig ofn:
vt, dychrynu, peri arswyd
 Awful, ô'fwl *a*, ofnadwy, arswydus
 Awfulness, ô'fwl.nes *n*, arswydolrwydd
 Awhape, â.whäp' *vt*, taro, curo; dyrysu
 Awhile, â.whil' *ad*, encyd, ennyd
 Awkward, ôk'wûrd *a*, trwsgl, chwithig,
 lledchwith [rwydd
 Awkwardness, ôk'wûrd.nes *n*, anneheu-
 Awl, ôl *n*, minawyd
 Awless, ô'les *a*, diofn, diarswyd, dibarch
 Awn, ôm *n*, mesur o 36 galwyn
 Awn, ôn *n*, col yd
 Awning, ô'ning *n*, gwasgodlen; cysgodfa
 Awoke, â.wök' *pt*.—Awake
 Awry, ô.rî' *ad*, ar wÿr, ar lettraws, yn
 lledgam, yn lleddf
 Axe, aks *n*, bwyell, cymmynai
 Axes, ak'sis *np*.—Axis
 Axillary, äk.sil'ur.î *a*, ceseilaidd
 Axiom, ak'shum *n*, gwireb, arwired,
 gosodiad [gwerthyd
 Axis, ak'sis (*p* axes) *n*, echell, pegwn,
 Axle, ak'sl, Axletree, ak'sl.trî *n*, echel,
 Ay, âî *ad*, îe [echel men
 Aye, ä *ad*, yn wastadol, byth, pyth
 Azimuth, az'î.muth *n*, cyfeirle. Az-
 imuth-compass, math o beiriant
 Azote, az'öt *n*, blorai
 Azure, ä'zhûr *n*, asur, nefliw, glas,
 goleulas, lliw'r wybr
 Azymous, az'î.mus *a*, croew

B.

BAA, bä *vi*, brefi fel dafad
 Baal, bä'al *n*, un o eilunod Canaan
 Babble, bab'l *vi*, baldorddi, gwagsiarad,
 dwyndro: *n*, ffegawd, filoreg
 Babe, bäb, Baby, bä'bi *n*, baban, maban

Babery, bä'bur.î *n*, ffiriliau i foddhau
 plant [aidd
 Babish, bä'bish *a*, babanaidd, plentyn-
 Baboon, bâ.bwn' *n*, math o epa lled fawr
 Babyhood, bä'bi.hwd *n*, babandod, mab-
 andod [ierid
 Baccated, bak'ä.ted *a*, addurnedig, myr-
 Bacchanalian, bak.â.nä'li.an *n*, medd-
 wyn, gloddestwr [oedd, wttresau
 Bacchanals, bak'â.nalz *np*, gwinwledd-
 Bacciferous, bak.sif'ur.us *a*, eirinog
 Bachelor, batsh'i.lûr *n*, mab ieuanc;
 mab gweddog, dyn gweddw, hen lanc,
 henfab. Bachelor of arts, gwyr yf yn
 y celfyddydau
 Back, bak *n*, cefn; gwegil, cil: *v*, cefn-
 ogi, cynnal; myned yn wysg cefn: *ad*,
 yn ol, yn y gwrthol [enllibio
 Backbite, bak'bit *vt*, absenu, athrodi,
 Backbone, bak'bôn *n*, asgwrn y cefn
 Backdoor, bak'dör' *n*, drws y cefn
 Backfriend, bak'frend *n*, cyfaill gau
 Backgammon, bak.gam'un *n*, chwarae
 gwyddbwyll; chwarae ffisial a thawl-
 fwrdd
 Backslide, back.slid' (*pt* backslid, bak-
 slid'; *pp* backslidden, bak.slid'n) *vi*,
 gwrthgilio, encilio [hwylybren
 Backstay, bak'stä *n*, rhaff i ddiysgogi
 Backsword, bak'sörd' *n*, cleddyf unfîn,
 cleddyf gwegilog
 Backward, bak'wûrd *ad*, yn ol, yn wysg
 y cefn: *a*, hwyrfydig, anewyllysgar,
 ammharod [ysgarwch
 Backwardness, bak'wûrd.nes *n*, anewyll-
 Bacon, bä'kn *n*, cig moch hallt sych
 Bad, bad (worse, worst) *a*, drwg, dryg-
 ionus: niweidiol; gwael, sal. As bad,
 Bade, bad *pt*.—Bid [cynddrwg
 Badge, baj *n*, arwydd, nod, amlygyu: *vt*,
 nodi, arwyddnodi [byr-hwch
 Badger, baj'ûr *n*, daiarfochyn, edwicwr,
 Badinage, bad'î.nazh *n*, araith ddigrifol
 Badness, bad'nes *n*, drwg, drygedd, dryg-
 ion; bai, anhwylddeb; drwg gywair
 Baffle, baf'l *vt*, dyrysu; siomi; trechu
 Bag, bag *n*, cwd, cod, ffetan, sach, ys-
 grepan: *vt*, cydu, ysgrepanu; hel i
 gwd [gwaelbeth
 Bagatelle, bag.â.tel' *n*, ffiril, ffiloreg,
 Baggage, bag'äj *n*, clud, celfi, llu;
 dÿhiren. Bag and baggage, cod a
 chelfi [trythylldy
 Bagnio, ban'yö *n*, ymolchdy, twymdy;
 Bagpipe, bag'pip *n*, codbib
 Bail, bäl *n*, mechnïaeth; meichiau, mach:
vt, mechnïo, ymwystlo

BAR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, orb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Bailable, bǎ'lá.bl *a*, mechniadwy
Bailiff, bá'lif *n*, maer; maeron; hafodwr, ceisbwl; ceisiad; gwysiwyr, rhingyll
Bailiwick, bá'li.wik *n*, maerdref, cantref, cwmwd
Bait, bāt *n*, llith, hud; abwyd; byrbryd: *vt*, abwydo; adwledda; baeddu
Baize, bāz *n*, brethyn cedenog [eirthio
Bake, bāk *v*, pobi, crasu. Baking-trough, toeseg, noe
Bakehouse, bāk'hûws, Bakehouses, bāk'hûw.ziz *n*, pobdy, ffyrndy
Bakur, bāk'kûr *n*, pobwr, pobydd, tylinwr. Baker-legged, coesgam
Balance, bal'ans *n*, clorian, tafol; cydbwysedd; mantiolaeth; *vt*, pwysio; cydbwyso; mantioli; gwastatäu
Balcony, bal'kō.nī *n*, ystlysen
Bald, bōld *a*, moel, gwalltgoll. Bald-headed, penfoel [baldordd
Balderdash, bōl'dûr.dash *n*, ffregawd, Baldness, bōld'nes *n*, moelni, moledd
Baldric, bōl'drik *n*, gwregys; y sidydd
Bale, bāl *n*, trwsa, bwrn; corn, ystwc; trallod: *vt*, byrnio, byrneidio; sypynu [galarus
Baleful, bāl'fŵl *a*, alaethus, gresynol, Balegoods, bāl'gŵdz *n*, nwyfau pynerog
Balk, bōk *n*, siom; trawst, tylath; balc, malc: *vt*, siomi; balcio, twyllo
Ball, bōl *n*, pel, pellen, bwl; dawns gymmanfa; tor y llaw
Ballad, bal'ad *n*, cân gyffredin, baled. Ballad-singers, cler y dom; canwyr baledau [sarnu
Ballast, bal'ast *n*, balasarn: *vt*, bala-
Ballatry, bal'at.rī *n*, llamddawns; cân
Ballet, bal'é *n*, math o ddawns
Balloon, ba.lŵn' *n*, awyren
Ballot, bal'ut *n*, coelbren, y tugel: *vt*, dewis trwy goelbren, tugelu
Balm, bām *n*, triagl; y wenwynog
Balmy, bām'ī *a*, adfywiol; peraroglaidd
Balneary, bal'nī.ur.ī *n*, ymolchdy, ymdrochdy [ymdrochiad
Balneation, bal'nī.ä'shun *n*, ymolchiad
Balsam, bōl'sam *n*, enaint; math o bren bychan [adfywiol
Balsamic, bōl.sam'ik *a*, iachao!, adferol
Baluster, bal'us.tûr *n*, cledren, canllaw, canbost, colofnig [canllaw
Balustrade, bal'us.träd *n*, manbyst
Bam, bam *n*, twyll, siom; *vt*, twyllo, siomi [Indiaidd
Bamboo, bam.bŵ' *n*, corsen neu fesur
Bamboozle, bam.bŵ'zl *vt*, twyllo, rhithdwylllo, siomi
- Ban, ban *n*, cyhoeddiad; rheg; gosteg; esgyrundod: *v*, rhegu. Ban-dog, cadwyn-gi, cystaweci
Banana, bā.nā'nā *n*, math o blinigyn
Band, band *n*, rhwymyn, caw; cwlwm; mintai; cōr o berorwyr [rwym
Bandage, ban'dāj *n*, rhwymyn, gwasg-
Bandbox, band'boks *n*, cistan ysgafn
Bandelet, ban'dī.let *n*, addurn-gerfiad, gwyneb wastad; arch
Bandit, ban'dit (*p* banditti, ban.dit'ī) *n*, ysbeiliwr, carnleidr dinawdd
Bandoleers, ban.dō.lī'rz' *np*, cōd-dyllau i gadw ergydion
Bandy, ban'dī *vt*, ymryson, ymbleidio; taenn chwedlau: *a*, camfachog: *n*, ffon belgib Bandy-legged, coesgam
Bane, bān *n*, andwyad; gwenwyn
Baneful, bān'ful *a*, dinystriol, marwol; andwyol, niweidiol; gwenwynol
Bang, bang *a*, ergyd, dyrnod, llab, llach, dul: *vt*, pwyo, ffusto, baeddu, curo
Banian, ban.yan' *n*, pren Indiaidd; boreu-
Banish, ban'ish *vt*, alltudo, deol [wisg
Banishment, ban'ish.ment *n*, alltudaeth, alltudiaeth, deoliad
Banister, ban'is.tûr, Baluster, bal'us-tûr *n*, cledren, colofnig; canllaw
Banjo, ban'jō *n*, math o offeryn cerdd
Bank, bangk *n*, glan, torlan; bryncyn, twmpath; clawdd; ariandy, cedfa. Banknote, ysgrifdocyn arianydd
Banker, bang'kûr *n*, sylltydd, arianydd
Bankrupt, bangk'rupt *n*, methdalwr, torged [aeth, methdal
Bankruptcy, bangk'rupt-sī *n*, toredig-
Banner, ban'tûr *n*, lluman, baner
Banneret, ban'ur.et *n*, marchog y faner
Bannerol, ban'ur.öl *n*, lluman bychan
Bannock, ban'uk *n*, teisen geirch
Banquet, bang'kwet *n*, gwledd, cyfeddach, gwestfa: *v*, gwledda, cydwledda
Banshee, ban'shi *n*, ellyll, lledrith
Bansticle, ban'stī.kl *n*, crothell: *p* crethyll [cellwair
Banter, ban'tûr *n*, gwawd: *vt*, gwawdio,
Bantling, bant'ling *n*, llencyn; baban
Baptism, bap'tizm *n*, bedydd
Baptismal, bap.tiz'mal *a*, bedyddiol
Baptist, bap'tist, Baptizer, bap.tī'zûr *n*, bedyddiwr [bedyddfa
Baptistery, bap'tis.tur.ī *n*, bedyddfan,
Baptize, bap.tiz' *vt*, bedyddio
Bar, bār *n*, bar, bollt, trosol; rhwystr; traethell; ban; lle carcharor mewn brawdlys; ystafell weini tafarndy: *vt*, bario, bolltio; attal, rhwystro

Barb, bârb *n*, ceffyl o Barbaria; barf; ad-
fach: *vt*, eillio; adfachu [glawdd
Barbacan, bâr'bâ.kan *n*, rhagfur, rhag-
Barbarian, bâr.bêr'î.an *n*, barbariad,
dyn diddysg: *a*, creulawn, anfoesog
Barbaric, bâr.bar'ik *a*, estronol, tramor,
alltud; anwar; creulawn
Barbarism, bâr'bur.izm *n*, anfoes; an-
nysg; llediaith [cieidd-dra
Barbarity, bâr.bar'î.tî *n*, creulondeb,
Barbarous, bâr'bur.us *a*, anghywrain,
diddysg, trwsgl, anfoesgar; cren-
lawn, ffyrnig; gwyllt, anwareiddiedig
Barbecue, bâr'bi.cü *n*, mochyn wedi ei
drin yn gyfan
Barbed, bârbd *a*, barfog; adfachog
Barbel, bâr'bel *n*, barfogyn (pysgodyn)
Barber, bâr'bûr *n*, eilliwr, barfwr
Barbican, bâr'bi.kan *n*.—Barbacan
Barbles, bâr'blz *n*, y llyfanwst, llyfan-
Bard, bârd *n*, bardd, prydydd [tafod
Bare, bêr *a*, noeth, llwm, moel, unig:
v, noethi, llymhau, moeli. Bare-boned,
tenuu iawn, trachul. Bare-faced, di-
gywilydd; wynebagored. Bare-foot,
Bare-footed, troednoeth
Bare, bêr *pt*.—Bear [prinder
Bareness, bêr'nes *n*, llymder, moelni;
Bargain, bâr'gân *n*, cytundeb, ammod:
v, cytuno, cyfammodi [ysgraff
Barge, bârj *n*, bad neu gwch mawr,
Bargeman, bârj'man *n*, badwr, cychwr,
ysgraffwr [math o wrthsur
Barilla, bâ.ril'â *n*, lludw coed a llysiau,
Bark, bârk *n*, rhisgl, rhisg; math o
long: *v*, dirisglo, rhisglo; cyfarth
Barley, bâr'li *n*, haidd, barlys. Barley-
corn, heidden [diod
Barm, bârm *n*, burym, swyf neu ewyn
Barn, bârn *n*, ysgubor
Barnacle, bâr'nâ.kl *n*, genfa; math o
wyddau gwylltion; gwyrain
Barometer, bâ.rom'î.tûr *n*, awyrbwys-
ydd, tywyddfesurydd
Baron, bar'un *n*, brëyr, barwn
Baronage, bar'un.äj, Barony, bar'ö.nî
n, brëyriaeth, barwniaeth [ferch
Baroness, bar'un.es *n*, brëyres, baron-
Baronet, bar'ö.net *n*, brëyrfarchog,
baronig, barwnig
Baroscope, bar'ö.sköp *n*, awyrbwysydd
Barracan, bar'â.kan, brethyn garw
Barrack, bar'ak *n*, lluest neu fwth milwr
Barrator, bar'â.tûr *n*, ymgyfreithiwr
Barrel, bar'el *n*, baril, celwrn: *vt*, barilo
Barren, bar'en *a*, anffrwythlawn, diffiaeth;
ammhlantadwy; hysp, afiith; gwag

Barrenness, bar'en.es *n*, anffrwythlon-
deb, hysprwydd, diffrwythder
Barricade, bar.i.käd' *n*, argae, attalga,
argau-waith, amgaer: *vt*, argau
Barrier, bar'î.fûr *n*, attalfa, terfyn, cyffin
Barrister, bar'is.tûr *n*, dadlenwr, cy-
nghawsydd
Barrow, bar'ö *n*, berfa, carthglwyd;
crug, gwyddgrug. Barrow-hog, moch-
yn dysbadd
Barshot, bâr'shot *n*, bwled ddeuben
Barter, bâr'tûr *v*, cyfnewidio: *n*, newid-
Barton, bâr'tun *n*, tai allanol [wriaeth
Barytes, bâ.rî'tiz *n*, daiar drom
Basalt, bâ'sôlt' *n*, math o faen mynor
Base, bäs *a*, brwnt; gwrthun; gwael,
dirmygus; isel; gau, ffigiol; cymmysg:
n, sylfaen, gosail; sylwedd; bon
Baseborn, bäs'börn *a*, basdarddaidd
Baseless, bäs'les *a*, disylfaen, disail
Baseness, bäs'nes *n*, gwaelder, diffieith-
der; bryntni; lledryw, basdarddiaeth
Bases, bâ'sîz *np*.—Basis
Bashaw, bâ.shô' *n*, rhaglaw ym mys g y
Tyrciaid [gwylaidd
Bashful, bash'fwl *a*, cywilyddgar, yswil,
Bashfulness, bash'ful.nes, *n*, cywilydd-
dra, gwlaideidd-dra
Basil, baz'il *n*, y breninlys; osgo-fin
offeryn; ledr o groen llo
Basilic, bâ.zil'ik *a*, yn perthyn i wythïen
yr afu [esgobdy
Basilica, bâ.zil'ik.â *n*, gwythïen yr afu;
Basilicon, bâ.zil'ik.un *n*, math o eli
Basilisk, baz'î.lisk *n*, sarff gribog; math
o fagnel [crwnlyn
Basin, bâ'sn *n*, cawg; prydfan, nawfle,
Basis, bâ'sis (bases), *n*, sail; gwaelod
Bask, bask *v*, bronhenlo, ymheulo
Basket, bas'ket *n*, cawell, basged, mwys.
Basket-maker, basgedwr
Bass, bäs *n*, islais, isalaw
Bass, bas *n*, math o bysgod; mat
Basset, bas'et *v*, math o chwaren cardiau
Bassoon, ba.swn' *n*, math o offeryn cerdd
Bassrelief, bas.ri.lif' *n*, goysgythriad
Bassviol, häs.vi'ul *n*, crwth yr isalaw
Bastard, bas'tûrd *n*, basdardd, plentyn
gordderch: *a*, basdarddol, lledrywiol
Bastardize, bas'tûr.dîz *vt*, basdarddio
Bastardy, bas'tûr.dî *n*, basdarddiaeth
Baste, bäs't *v*, iro; brasbwytho; ffionodio
Bastile, bas.tîl' *n*, carchar yn Paris gynt
Bastinade, bas.tî.näd', Bastinado, bas-
tî.nä'dö *vt*, ffionodio gwadnau y traed;
dwys guro [glawdd
Bastion, bas'tshun *n*, rhagfur, gwrth-

Bat, bat *n*, ystlun; cwlbren, humog.
 Bat-fowling, daliad adar yn y nos
 Batch, batsh *n*, pobiad, ffyrnaid
 Bate, bät *v*, lleihau, colli, gostwng, suddo
 Bateful, bät'fwl *a*, cynhenlyd, cecrus
 Bath, bâth (baths, bätHIZ) *n*, ymdrochfa, badd, baddon; mesur Iuddewig, 7½ gal.
 Bathe, bätH *v*, ymdrochi, ymolchi
 Batoon, bâ.tŵn' *n*, berlysg; llawffon
 Battailous, bat'ä.lus *a*, milwraidd
 Battalia, ba.tä'li.ä *n*, brwydr-drefn
 Battalion, ba.tal'yun *n*, byddin o 500 i 800 o wŷr [gwrteithio; ymdreiglo
 Batten, bat'n *n*, murais: *vt*, tewychu;
 Batter, bat'ür *n*, defnydd cremog: *vt*, curo, dyrnodio, pwyo. Battering-ram, hwrdd dyrnodiol, hwrdd-beiriant
 Battery, bat'ur.î *n*, magnelfa, gwn-glawdd; rhuthr-gyrch [golchffon
 Batting-staff, bat'ing-staf *n*, golchbren,
 Battle, bat'l *n*, cad, ymladd, brwydr, rhyfel: *v*, ymladd, brwydro, ymwrïo.
 Battle-array, trefn brwydr, aerdrefn
 Battleaxe, bat'laks *n*, bwyell, ennileg, arf-fwyell
 Battledoor, bat.l.dör' *n*, pelgip; llyfr corn
 Battlement, bat'l.ment *n*, canllaw, gwalc
 Battology, ba.tol'ö.ji. *n*, ffladredd
 Baubee, bô.bî' *n*, dimai Albanaidd
 Bauble, bô'bl *n*, ffril, tegau
 Bavaroy, bav'ä.rôi *n*, arwisg, hugan
 Bavin, bav'in *n*, fflagoden, ysgubell
 Bawbling, bô'bling *a*, gwael, diwerth
 Bawd, bôd *n*, carn butain, llattai
 Bawdry, bô'dri *n*, anlladiaeth, serthedd
 Bawdy, bô'dî *a*, anniwair, serth, aflan.
 Bawdy-house, *n*, puteindy [bloeddio
 Bawl, bôl *vi*, gwaeddi, crochlefaen,
 Bawrel, bô'rel *n*, math o guryll
 Bay, bä *n*, môr-gilfach, angorfa; cwlas: *a*, gwineu, gwineu goch: *vi*, cyfarth.
 To keep at bay, peri sefyll, attal
 Bayard, bä'yûrd *n*, ceffyl gwineu
 Bayonet, bä'yun.et *n*, gwnfidog, bidogan
 Baysalt, bä'sôlt *n*, math o halen
 Baytree, bä'tri *n*, llawryf, llawrwydden
 Bdellium, del'yum *n*, sudd peraroglus
 Be, bi (am, was, been) *vi*, bod, hanfod.
 To be about to, bod ar fedr
 Be-, *px*, oddi amgylch; rhag-
 Beach, bitsh *n*, traethell, tywyn, beisdon
 Beacon, bi'kn *n*, gwylfa, goleudy
 Beaconage, bi'kn.ij *n*, treth gwylfa
 Bead, bid *n*, glain. Beads, gleiniau; y paderau
 Beadle, bi'dl *n*, rhingyll, plwyfwas
 Beagle, bi'gl *n*, olrhead, olrhein-gi

Beak, bik *n*, pig, gylfin, gylfant; duryr
 Beaker, bi'kür *n*, diodlestr [llong
 Beal, bil *n*, llynoryn, penddüyn
 Beam, bîm *n*, trawst, tylath, swmer; pelydryn, paladr: *vi*, pelydru
 Bean, bîn *n*, ffäen. Bean-pods, codau ffä. Bean-shells, plisg, masgl, neu gibau ffä. Bean-stalks, gwellt ffä, calldr ffä
 Bear, bê'r *n*, arth; arthes: *vt* (bore, bare; borne, born), dwyn, cludo, cynnal, cario; goddef, dal. To bear with, cyd-ddwyn â, ymaros â. To bear witness, tystiolaethu, tystio
 Beard, bi'rd *n*, barf, col yd, adfach: *vt*, barfu, sarhau; blaendocio [moel
 Beardless, bi'rd'les *a*, difarf, heb farf,
 Bearer, bê'r'ür *n*, cludwr, cariwr [fysgle
 Beargarden, bê'r'gâr.dn *n*, arthfa; ter-
 Beast, bist *n*, anifail, mil, bwystfil
 Beastliness, bist'li.nes *n*, anifeildra; budreddi, bryntni, mochneidd-dra
 Beastly, bist'li *a*, anifeilaidd, aflan, mochynaidd, brwnt, ffaidd
 Beat, bit (*pt* beat, bet; *pp* beaten, bi'tn) *vt*, curo, baeddu, pwnio, taro: *n*, cur; tic oriawr; rhodfa gwiliwr. To beat a drum, canu neu chwareu tabwrdd. A beaten path, llwybr sathredig
 Beatific, bi.ä.tif'ik, Beatifical, bi.ä.tif'ikal *a*, gwynfydlawn
 Beatification, bi.at.i.fi.kä'shun *n*, gwynfydedigrwydd [fydoli
 Beatify, bi.at'ifî *vt*, gwyneithu, gwyn-
 Beatitude, bi.at'itüd *n*, llawn wynfyd, dedwyddwch
 Beau, bö *n*, coegyn, coegddyn, pefryn
 Beauish, bö'ish *a*, coegaidd, coegyinaidd
 Beaumonde, bö.mond' *n*, y byd llun-
 ieddwyh [hardd
 Beauteous, bü'tshus *a*, glân, prydferth,
 Beauteousness, bü.tshus.nes *n*, tegwch, harddwch, gwycheder [hardd
 Beautiful, bü'ti.ful *a*, glân, prydferth,
 Beautify, bü'ti.fî *vt*, harddu, prydferthu
 Beauty, bü'ti *n*, glendid, prydferthwch, gwycheder, harddwch; creiries, manon
 Beaver, bi'vür *n*, ffrancon, llostlydan
 Becafico, bek.ä.fi'kö *n*, aderyn tebyg i'r eos, ag sydd yn porthi ar ffigs
 Becalm, bi.kâm' *vt*, llonyddu, llinaru
 Because, bê'köz' *c*, o herwydd, o blegid, o achos, o ethryb; gan, am
 Beck, bek *n*, amnaid, awgrym; gofer
 Beckon, bek'n *v*, amneidio, rhoi amnaid neu awgrym
 Beclip, bi.klip' *vt*, cofleidio

Become, bi.kum' (<i>pt</i> became, bi.käm'; <i>pp</i> become) <i>vt</i> , gweddu, perthynu; dyfod [eidd-dra	Beget, hi.get' (<i>pt</i> begat, bi.gat', begot; <i>pp</i> begotten) <i>vt</i> , cenedlu, eppilio
Becomingness, bi.kum'ing.nes <i>n</i> , gwedd-	Beggar, beg'ür <i>n</i> , cardotyn, crefwr: <i>vt</i> , llymhau, tlodi; rheiduso [fawaidd
Bed, bed <i>n</i> , gwely, gorweddfa	Beggary, beg'ür.li <i>a</i> , anghenog: <i>ad</i> , yn
Bedabble, bi.dab'l <i>vt</i> , gwlychu, taenellu	Beggary, beg'ür.i <i>n</i> , tlodi, angenoctyd, eisieu [reu, cychwyn
Bedaggle, bidag'l, Bedraggle, bi.drag'l <i>vt</i> , caglu, diblo [gwlychu	Begin, bi.gin' (began; begun) <i>vt</i> , dech-
Bedash, bi.dash' <i>vt</i> , taenellu, ysgeintio,	Begird, bi.gürd' <i>vt</i> , gwregysu; cylchynu
Bedaub, bi.döh' <i>vt</i> , diwyno, dwbio, priddo, tomi	Beglerbeg, beg'lür.beg <i>n</i> , llywodraethwr ar dalaith yn Twrci
Bedazzle, bi.daz'l <i>vt</i> , dallu, tywyllu	Begone, bi.gon' i, ymaith! ffwrdd!
Bedchamber, bed'tshäm.bür <i>n</i> , ystafell wely, cuddigl	Begot, bi.got' <i>pt</i> .—Beget
Bedclothes, bed'klöthz <i>np</i> , dillad gwely	Begotten, bi.got'n <i>pp</i> .—Beget
Bedeck, bi.dek' <i>vt</i> , addurno, trwsio	Begrease, bi.griz' <i>vt</i> , iro, seimio; ymiro
Bedehouse, bid'hüws <i>n</i> , ysbytty, elusendy	Begrime, bi.grim' <i>vt</i> , duo, pardduo, budreddu [twyllo
Bedew, bi.dü' <i>vt</i> , gwliho, gwlychu	Beguile, bi.gil' <i>vt</i> , hudo, llithio, denu,
Bedfellow, bed'fel.ö <i>n</i> , cywely, cydwelywr	Begun, bi.gun' <i>pp</i> .—Begin
Bedight, bi.dit' <i>a</i> , trwsiedig, ymbinciedig	Behalf, bi.hät' <i>n</i> , plaid, rhan, achos, tu
Bedim, bi.dim' <i>vt</i> , dallu, tywyllu	Behave, bi.häv' <i>vi</i> , ymddwyn, ymarweddu, gwneyd. To behave one's self, ymddwyn yn addas, ymddwyn
Bedizen, bi.diz'n <i>vt</i> , addurno	Behaviour, bi.hä'vi.ür <i>n</i> , ymddygiad, moes [tori pen
Bedlam, bed'lam <i>n</i> , gwallgofdy, bedlem	Behaid, bi.hed' <i>vt</i> , dybenu, torfynyglu,
Bedlamite, bed'lam.it <i>n</i> , dyn gorphwyll-og, ynyf-ddyn	Behemoth, bi'hü.moth <i>n</i> , afonfarch
Bedrid, bed'rid <i>a</i> , gorweddiog	Behest, bi.hest' <i>n</i> , addewid, gorchymyn; arch, archiad [cefn
Bedrop, bi.drop' <i>vt</i> , taenellu, ysgeintio	Behind, bi.hünd' <i>pr</i> , yn ol, ar ol, y tu
Bedstead, bed'sted <i>n</i> , pren gwely, ochr gwely, erchwyn gwely	Behindhand, bi.hünd'hand <i>ad</i> , yn ol llaw, ar ol
Bedtime, bed'tim <i>n</i> , amser cysgu	Behold, bi.höld' (<i>pt</i> beheld, bi.held'; <i>pp</i> beheld, beholden) <i>vt</i> , edrych, gweled, golygu, tremio
Bedung, bi.dung' <i>vt</i> , tomi, teilio	Beholden, bi.höld'n <i>a</i> , rhwymedig, dan ddyled: <i>pp</i> .—Behold [lles
Bedust, bi.dust' <i>vt</i> , llychwino, llychio	Behoof, bi.hw'f' <i>n</i> , mantais, elw, budd,
Bee, bi <i>n</i> , gwenynen [ffawyddden	Behoovable, bi.hw'vä.bl <i>a</i> , gweddus; llesol, addas [addas
Beech, bitsh, Beech-tree, bitsh'tri <i>n</i> ,	Behoove, Behove, bi.hwv' <i>vi</i> , bod yn
Beechen, bitsh'n <i>a</i> , o ffawydd [ffawydd	Being, bi'ing <i>n</i> , hanfod, bod
Beechmast, bitsh'mast <i>n</i> , ffrwyth y	Belabour, bi.lä'bür <i>vt</i> , dwys guro, baeddu
Beef, bif (<i>p</i> beeves) <i>n</i> , cig eidion; ych	Belamy, bel'ä.mi <i>n</i> , cyfaill, cyfeillachwr
Beehive, bi'hiv <i>n</i> , cwch gwenyn, bodrydaf	Belated, bi.lä'ted <i>a</i> , diweddar, hwyr
Been, bin <i>pp</i> .—Be	Belay, bi.lä' <i>vt</i> , cyllwyn, rhagod; sicrhau rhaff
Beer, bi'r <i>n</i> , heiddlyn, cwrw, diod	Belch, belsh <i>vi</i> , bytheirio: <i>n</i> , bytheiriad
Beet, bit <i>n</i> , beatws, betysen	Beldam, bel'dam <i>n</i> , hen wrach, hen fall
Beetle, bi'tl <i>n</i> , chwilen; gordd bren: <i>vi</i> , hongian allan, pwyso ym mlaen.	Beleague, bi.lig' <i>vt</i> , cylchynu, gwarch-äu, amgylchynu [ydd
Beetle-headed, hurt, pendew	Belfounder, bel'fü.wn.dür <i>n</i> , clych-dodd-
Beeves, bivz <i>np</i> , ychain [meryd lle	Belfry, bel'fri' <i>n</i> , llofft y gloch
Befall, bi.föl' <i>v</i> , dygwydd, darfod, cym-	Belial, bi'li.al <i>n</i> , y fall, diafol; drygioni
Beñt, bi.fit' <i>v</i> , gweddu, ymweddu	Belie, bi.li' <i>vt</i> , athrodi, enllibio, cam-gyhuddo; celwyddu [iniaeth, credo
Befool, bi.fw'l' <i>vt</i> , twyllo; gwatwar	Belief, bi.li' <i>n</i> , ffydd, coel, cred, cred-
Before, bi.för' <i>pr</i> , o flaen, ger bron, cyn: <i>ad</i> , gynt, o'r blaen [llaw	
Beforehand, bi.för'hand <i>ad</i> , ym mlaen	
Befoul, bi.fü.w'l' <i>vt</i> , diwyno, halogi	
Befriend, bi.frend' <i>vt</i> , gwneyd cym-mwynas, cedu [neu eddi	
Befringe, bi.frinj' <i>vt</i> , addurno â sider	
Beg, beg <i>vt</i> , erfyn, deisyf, ymbil; cardota	
Began, bi.gan' <i>pt</i> .—Begin	

Behevable, bi.h'vâ.bl <i>a</i> , credadwy, hygoel [ddiried]	Benediction, ben.i.dik'shun <i>n</i> , bendith, bendithiad [mwynas, haeledd, ced
Believe, bi.liv' <i>vt</i> , credu, coelio, ym-	Benefaction, ben.i.fak'shun <i>n</i> , cym-
Believer, bi.liv'vûr <i>n</i> , credadyn, ffyddloniad	Benefactor, ben.i.fak'tûr <i>n</i> , cymmwynaswr, noddwr [wynaswraig
Belike, bi.lîk' <i>ad</i> , ysgatfydd, tebygol	Benefactress, ben.i.fak'tres <i>n</i> , cym-
Bell, bel <i>n</i> , cloch: <i>p</i> , clych, clychau.	Benefice, ben'i.fis <i>n</i> , bywioliaeth eglwysig [wch, haelioni
Bell-metal, clychfetel, clychadwyn.	Benevolence, bi.nev'i.sens <i>n</i> , mwynasgar-
Canterbury bells, clych y perthi	Benevolent, bi.nev'i.sent <i>a</i> , hael, haelionus, haelfrydig, llawrydd, daionus
Belle, bel <i>n</i> , coegeiddferch, glanferch	Beneficial, ben.i.fish'al <i>a</i> , buddiol, llesol
Belles-lettres, bel.ê'tru <i>n</i> , tlws-ddysg	Beneficiary, ben.i.fish'ur.i <i>a</i> , glwysfuddog; yn dal bywoliaeth dan arall
Bellied, bel'id <i>a</i> , boliog, crothog	Benefit, ben'i.fît <i>n</i> , budd, lles; cymmwynas: <i>v</i> , llesâu, peri budd. Benefit of clergy, braint eglwyswyr
Belligerent, be.lîj'ur.ent <i>a</i> , rhyfelog	Benet, bi.net' <i>vt</i> , maglu, rhwydo
Bellipotent, be.lîp'ö.tent <i>a</i> , cadarn mewn rhyfel [cyhoeddwr	Benevolence, bi.nev'ö.lens <i>n</i> , ewyllys da, daioni, caredigrwydd
Bellman, bel'man <i>a</i> , clochydd, crîwr,	Benevolent, bi.nev'ö.lent <i>a</i> , daionus, caredig, earuaidd [hael
Bellow, bel'ö <i>vi</i> , rhuo, bresi, bugunaw	Benign, bi.nin' <i>a</i> , tirion, mwyn, gwâr,
Bellows, bel'us <i>np</i> , megîn	Benignant, bi.nig'nant <i>a</i> , hynaws, rhadlawn; da [mwyneidd-dra
Belluine, bel'ü.in <i>a</i> , bwystfilaidd, creulawn, gwyllt, anwar	Benignity, bi.nig'ni.ti <i>n</i> , hynawsedd,
Belly, bel'i <i>n</i> , bol, bola; ceudod, cest, tor; croth, bru: <i>vi</i> , bolio, chwyddo allan [coluddwst	Benison, ben'i.zn <i>n</i> , bendithiad
Bellyache, bel'i.äk <i>n</i> , bolwst, dolur bol,	Bent, bent <i>n</i> , ystumiad, plygiad; tuedd, gogwyddiad: <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Bend
Bellybound, bel'i.bûwnd <i>a</i> , bolrwym	Benumb, bi.num' <i>vt</i> , merwino, fferu
Bellyful, bel'i.fwl <i>n</i> , bolaid, gwala	Benzoin, ben.zôin' <i>n</i> , math o ystor
Belong, bi.long' <i>vi</i> , perthynu, perthyn, deiryd, bod yn feddiant i	Bepaint, bi.pänt' <i>vt</i> , amliwio, arliwio
Belout, bi.lûwt' <i>vt</i> , difrïo	Beplume, bi.plüm' <i>vt</i> , addurno â phlyf
Beloved, bi.luvd' <i>a</i> , anwyl, en, hoff, cariadus: <i>n</i> , anwylyd, anwylddyn, cariad	Bequeathe, bi.kwîth' <i>vt</i> , cymmynu, rhoi mewn ewllys
Below, bi.lö' <i>pr</i> & <i>ad</i> , is, is law, isod, obry, oddi tanodd [boesachwr	Bequest, bi.kwest' <i>n</i> , cymmyn, cymmynrodd, rhodd mewn ewyllys
Belswagger, bel'swag.âr <i>n</i> , rhodreswr,	Bereave, bi.riv' (<i>pt</i> & <i>pp</i> bereft, bi.ref't') <i>vt</i> , difuddio, difeddu; amddifadu
Belt, belt <i>n</i> , gwregys, rhwymyn	Bereavement, bi.riv'ment <i>n</i> , difeddiad,
Belwether, bel'we.th.ûr <i>n</i> , llwdn y gloch, yr arweinydd [adwyddo	Bergamot, bûr'gâ.mot <i>n</i> , pêr-bren
Bemire, bi.mîr' <i>vt</i> , diwyno, tomi; gwar-	Bergmaster, bûrg'mas.tûr <i>n</i> , goruchwyliwr ar fwngloddwyr [wyr
Bemoan, bi.mön' <i>vt</i> , cwyno, galaru; ymofidio, cwynfan, cwynfanu	Bergmote, bûrg'möt <i>n</i> , llys mwnglodd-
Bemoil, bi.môil' <i>vt</i> , budreddu, anurddo	Bergomask, bûr'gö.mask <i>n</i> , math o ddawns gwledig gynt
Bemourn, bi.mörn' <i>vt</i> , galaru, cwyno ar; arwyo; hiraethu am	Berlin, bûr'lin <i>n</i> , math o gerbyd
Bench, bentsh <i>n</i> , mainc, eisteddle; gorseddfa, brawdle; eisteddfod; y cydeistedd [gyfreithiol	Bernardine, bûr'nûr.din <i>n</i> , mynach o urdd St. Bernard [cyrawel, aeron
Bencher, ben'tshûr <i>n</i> , aelod athrofa	Berries, ber'iz (<i>s</i> berry, ber'i) <i>np</i> , grawn,
Bend, bend (<i>pt</i> & <i>pp</i> bent) <i>v</i> , plygu, dolenu; gwyro; camu, annelu, cyfeirio; ymblygu: <i>n</i> , plyg, camedd, crymedd. To bend a bow, annelu bwa	Bertram, bûr'tram <i>n</i> , pelydr gwyllt
Bendable, ben'dâ.bl <i>a</i> , plygadwy, hyblyg	Beryl, ber'il <i>n</i> , y maen beryl
Bendlet, bend'let <i>n</i> , taleithig	Beseech, bi.sitsh' (<i>pt</i> & <i>pp</i> besought) <i>vt</i> , atolygu, deisyf, erfyn, ymbil, crefu
Beneath, bi.nîth' <i>pr</i> & <i>ad</i> , is, is law, isod, obry, tan, goris	Beseem, bi.sîm' <i>vi</i> , gweddu, cydweddu
Benedictine, ben.i.dik'tin <i>a</i> , yn perthyn i fynachod o urdd Benedict	Beseemingness, bi.sîm'ing.nes <i>n</i> , gwedd-eidd-dra

Beset, bi.set' *vt*, cynllwyn; amgylchynu
 Beshrew, bi.shrŵ' *vt*, difrio, senu, rhegu
 Beside, bi.sid', Besides, bi.sidz' *pr*, ger
 llaw, wrth, yn ochr, yn ymyl, yn agos
 at; heb law, gyda. Beside one's self,
 gwallgofus, ynyfd, maes o'i bwyll
 Besiege, bi.sij' *vt*, gwarchae, amgylchu
 Besmear, bi.smi'r' *vt*, iro, dwbio
 Besmoke, bi.snök' *vt*, mygu, mygsychu
 Besmut, bi.smut' *vt*, pardduo, huddiglo
 Besom, bi'zum *n*, ysgubell, ysgub
 Besort, bi.sört' *vi*, gweddu, hyweddu
 Besot, bi.sot' *vt*, lled-feddwi; syfrdanu
 Besought, bi.sôt' *pt* & *pp*.—Beseech
 Bespangle, bi.spang'gl *vt*, serenu, dy-
 frithio [enllibio
 Bepatter, bi.spat'ür *vt*, diblo, diwyno;
 Bepawl, bi.spöl' *vt*, poeri, amboeri
 Bespeak, bi.spik' (bespoke, bi.spök'; be-
 spoken, bi.spök'n) *vt*, rhagerchu,
 rhagofyn, rhagddangos [fritho
 Bespeckle, bi.spek'l *vt*, amliwio, man-
 Bepew, bi.spiü' *vt*, chwydu ar
 Bespot, bi.spot' *vt*, manu, britho, brychu
 Bespread, bi.spred' (*pt* & *pp* bespread)
vt, taenu, lledu, gorchuddio
 Besprinkle, bi.spring'kl *vt*, taenellu
 Besputter, bi.sput'ür *vt*, taenu poer
 Best, best *a*, goreu: *ad*, yn oreu: *sd*.—
 Good, Well. To the best of my know-
 ledge, hyd eithaf fy ngwybodaeth
 Bestial, bes'tshal *a*, anifeilaidd, bwyst-
 fliaidd; ffiaidd, brwnt
 Bestow, bi.stö' *vt*, rhoddi, anrhegu;
 cyfleu [nihwyllog
 Bestraught, bi.strôt' *a*, gwallgofus, am-
 Bestrew, bi.strŵ' *vt*, gwasgaru, taenu
 Bestride, bi.ströd' (bestrode, bi.ströd';
 bestridden, bi.strid'n) *vt*, myned goes
 o bob tu, marchäu
 Bestud, bi.stud' *vt*, boglynu
 Bet, bet *n*, cyngwystl: *vt*, cyngwystlo
 Betake, bi.täk' *vt*, ymosod, ymroddi;
 rhoi bryd; cyrchu at
 Beteem, bi.tim' *vt*, anrhegu [adgofio
 Bethink, bi.think' *vi*, ystyried; pwylllo;
 Bethral, bi.thröl' *vt*, caethiwo, darostwng
 Bethump, bi.thump' *vt*, dynodio, pwyo
 Betide, bi.tid' *v*, damweinio, dygwydd
 Betimes, bi.timz' *ad*, yn brydlawn, yn
 gynnwr, yn fore [rhagddangos
 Betoken, bi.tök'n *vt*, arwyddo, argoeli,
 Betray, bi.trä' *vt*, bradychu, dadguddio,
 cyhuddo [hoewi
 Betrim, bi.trim' *vt*, trwsio, cymhenu,
 Betroth, bi.troth' *vt*, dyweddio, ymgredu
 Betrust, bi.trust' *vt*, ymddiried i

Better, bet'ür *a*, gwell, rhagorach: *ad*,
 yn well: *cd*.—Good, Well: *vt*, gwell-
 äü. So much the better, goreu gyd.
 To get the better of, gorchlygu. To
 get better, to make better, gwella,
 gwelläü [trwy ddrws
 Betty, bet'i *n*, math o offeryn at dori
 Between, bi.twin, Betwixt, bi.twikst' *pr*,
 rhwng (dau), ym mysg
 Bevel, bev'l *n*, conglyn, pedror, pedryd
 Beverage, bev'ur.äj *n*, diod, gwirod
 Bevy, bev'i *n*, haid o adar; myntai,
 diadell [galaru, alaethu
 Bewail, bi.wäl' *vt*, cwyno, cwyntan,
 Bewailable, bi.wälä.bl *a*, gwiw-gwyn,
 alaethol [gadw, ymogelyd
 Beware, bé.wér' *vt*, gochel, gwilio, ym-
 Bewet, bi.wet' *vt*, gwlychu, mwydo
 Bewilder, bi.wil'dür *vt*, dyrysu, annhrefnu
 Bewitch, bi.witsl' *vt*, rheibio, llygad-
 dynu, hudo; swyno; tynu serch, denu
 Bewray, bi.rä' *vt*, dadguddio, bradychu
 Bey, bä *n*, llywydd ym mysg y Tyrciaid
 Beyond, bi.yond' *pr*, dros, tros, tra, tu
 hwnt i, tu draw i; ym mbellach;
 uwch law [carw
 Bezantler, bi.zant'lür *n*, ail gangen corn
 Bezoar, bi.zö'r' *n*, math o gareg rin-
 weddol rhag gwenwyn
 Bezonian, bi.zö'ni.an *n*, dyhiryn, adyn
 Bezzle, bez'l *vi*, gloddesta, diota
 Biangulous, bi.an'gü.lus *a*, dwyonglog
 Bias, bi'as *n*, tueddiad, gwyredd: *vt*,
 tueddi, lledochri; denu
 Bib, bib *n*, bronliain: *v*, llymeitian, diota
 Bible, bi'bl *n*, y Beibl; yr Ysgrythyr
 Lân; y Llyfr [yrol
 Biblical, bi'li.kal *a*, beiblaidd, ysgryth-
 Bibliography, bi.li.og'râ.fi *n*, llyfrydd-
 iaeth, llyfroniaeth [wr
 Biblioplist, bi.li.op'ö.list *n*, llyfrwerth-
 Bibliotheca, bi.li.ö.thi.kâ *n*, llyfrgell
 Bibulous, bi'ü.lus *a*, yspwngaidd, masw
 Bicapular, bi.kap'sü.lür *a*, deuranol
 Bice, bis *n*, math o liw glas
 Bicipital, bi.sip'i.tal, Bicipitous, bi.sip'-
 i.tus *a*, deubenog [ymgecu
 Bicker, bik'ür *vi*, ymryson, ymrafaelio,
 Bickering, bik'ür.ing *n*, cynhen
 Bickern, bik'örn *n*, haiarn blaenfain
 Bicorn, bi'körn, Bicornous, bi.kör'nus
a, deugornio
 Bicornporal, bi.kör'pö.ral *a*, deugorffog
 Bid, bid (bade; bidden) *vt*, erchu; gwa-
 hodd; cynnyg. To bid farewell, canu
 Bidden, bid'n *pp*.—Bid [yn iach
 Bidder, bid'ür *n*, archwr, cynnygiwr

Bide, bîd (*pt* & *pp* bode) *vi*, aros, trigo
 Bidental, bî.den'tal *a*, deuddeintiog
 Biennial, bî.en'yal *a*, dwyflwyddol
 Bier, bî'r *n*, elor, elorwydd
 Biestings, bîs'tingz *np*, llaeth tor
 Bifarious, bî.fêr'i.us *a*, deublyg, dyblyg;
 ammhêus
 Biferous, bî'ur.us *a*, deugnydiog
 Bifid, bî'fid, Bifidated, bî'fî.dâ.ted *a*,
 Bifold, bî'föld *a*, dyblyg [fforchog
 Biformed, bî'fôrm.d *a*, deuffurfiog
 Bifurcated, bî.fûr'kâ.ted *a*, deubigog
 Big, big *a*, mawr; braisg, beichiog;
 torog. As big, cymmaint. Big-bellied,
 boliog, crothog; beichiog. Big with calf,
 cyflo. Bigger, mwy. Biggest, mwyaf
 Bigamist, big'â.mist *n*, dwywreigiwr
 Bigamy, big'â.mî *n*, dwywreigiaeth
 Biggin, big'in *n*, taleithgap baban; piser
 Bight, bî't *n*, cylchdorh rhaff angor
 Bigness, big'nes *n*, maint, maintioli
 Bigot, big'ut *n*, dallbleidiwr, dyn pen-
 boeth, penboethyn [boethni
 Bigotry, big'ut.rî *n*, dallbleidiad, pen-
 Bilander, bil'an.dûr *n*, math o long fechan
 Bilberries, bil'ber.iz *np*, llus, llus duon
 bach. Bilberry-tree, lluswydden
 Bilbo, bil'bô *n*, cleddyf
 Bilboes, bil'böz *n*, cyffion llongwyr
 Bile, bîl *n*, geri, llyn y bustl; penddüy
 Bilge, bilj *n*, lled gwaelod llong: *v*, ym-
 dolchi, ymdryllio
 Bilingual, bî'ling'gwal *a*, dwyieithog
 Bilinguous, bî.ling'gwus *a*, deudafodog
 Bilious, bil'yus, Biliary, bil'yur.i *a*, ger-
 Bilk, bilk *vt*, siomi, twyllo [iog, geriaidd
 Bill, bil *n*, crafft; dyleb, ysgrifen-rwym;
 rhybudd cyhoedd; pig, gylfant, gylfin,
 dury: *vt*, pig-gusanu, anwesu; cy-
 hoeddi. Bill-hook, glaif. Hedging-
 bill, gwddi, cryman cau
 Billet, bil'et *n*, llythyr byr, nodyn, cipyll:
vt, rhoi lletty-lythyr
 Billetdoux, bil.ê.dw' *n*, llythyr caru
 Billiards, bil'yûrdz *n*, math o chwaraeu â
 phelau ifori [iynau
 Billion, bil'yun *n*, biliwn, miliwn o fil-
 Bellow, bil'ô *n*, ton, gwaneg, morgaseg,
 Billowy, bil'ô.i *a*, tônog, tônol [moryn
 Bin, bin *n*, cist, cist ystyfflog
 Binary, bî'nur.i *a*, dyblyg, deuol
 Bind, bînd (*pt* & *pp* bound) *vt*, rhwymo,
 clymu, ymylwisgo [wisgiad
 Binding, bîn'ding *n*, rhwymiad, ymyl-
 Binnacle, bin'â.kl *n*, compawd-gist llong
 Binocle, bin'ô.kl *n*, syllddrych i'r ddau
 lygad

Binocular, bî.nok'ü.lûr *a*, deulygeidiog
 Binomial, bî.nö'mî.al *a*, deuenwol
 Biographer, bî.og'râ.fûr *n*, buchdraeth-
 ydd, bugraffydd [buchdraethiad
 Biography, bî.og'râ.fi *n*, bywgraffiad,
 Biparous, bip'ar.us *a*, gyfeillddwyn
 Bipartite, bip'âr.tît *a*, dwyran, deuran
 Biped, bî'ped *n*, creadur deudroed
 Bipedal, bip'i.dal *a*, deudroediog, deu-
 droed
 Bipennated, bî.pen'â.ted *a*, dwyadeiniog
 Bipetalous, bî.pet'â.lus *a*, dwyddalenog
 Biquadrate, bî.kwod.rât, Biquadratic,
 bî.kwô.drat'ik *n*, pedrysawdd: *a*, pedr-
 ysoddog [bedwen
 Birch, bûrtsh *n*, bedw. Birch-tree,
 Birchen, bûrtsh'n *a*, o fedw
 Bird, bûrd *n*, aderyn, edn, edyn
 Birdlime, bûrd'lim *n*, glud, ysgrawling
 Birgander, bûr'gan.dur *n*, llwynogwydd
 Birt, bûrt *n*, lleden y môr, tafod yr hydd
 Birth, bûrth *n*, genedigaeth; esgoriaeth.
 Of good birth, boneddig. Untimely
 birth, erthyl. Second birth, aden-
 edigaeth
 Birthday, bûrth'dä *n*, dydd genedigaeth
 Birthright, bûrth'rît *n*, genedigaeth
 fraint [galed
 Biscuit, bis'kit *n*, bara caled, teisen
 Bisekt, bî.sekt' *vt*, deubarthu, rhanu
 Bishop, bish'up *n*, esgob, golygwr; math
 o ddiod
 Bishopric, bish'up.rik *n*, esgobaeth
 Bisk, bisk *n*, cawl, isgell, potes
 Bismuth, biz'muth *n*, math o adwyn,
 ystaenwydr
 Bison, biz'un *n*, ych gwyllt, bual
 Bissextile, bi.seks.til *n*, blwyddyn naid
 Bisson, bis'un *a*, dall, tywyll [fforchog
 Bisulcous, bî.sul'kus *a*, fforchog, ewin-
 Bit, bit *n*, tamaid, safnaid, difyn, dernyn;
 Bitch, bitsh *n*, gast, gasten [genfa
 Bite, bit *n*, cnoad; brath; tamaid; hoked;
 hodedydd: *vt* (*pt* bit; *pp* bitten, bit'n,
 bit), cnoi; brathu, pigo; twyllo
 Bittacle, bit'â.kl *n*, onglyrgist, com-
 pawdgist
 Bitter, bit'ûr *a*, chwerw, bustlaidd, tost
 Bittern, bit'urn *n*, aderyn y bwn, bwmp
 y gors [bustledd
 Bitterness, bit'ûr.nes *n*, chwerwder,
 Bittervetch, bit'ûr.vetsh *n*, pys y garanod
 Bitumen, bî.tü'men *n*, pyg-glai, pyglöyn,
 dyglist
 Bituminous, bî.tü'mî.nus *a*, dyglistaidd
 Bivalve, bî.valve, Bivalvular, bî.val'vü-
 lûr *a*, deufasglog; dwygragenog

- Bivouac, bī'vō.ak *vi*, bod dan arfau trwy'r nos: *n*, cadwylid
- Bizantine, biz'an.tīn *n*, darn o aur gwerth pumtheg punt
- Blab, blab *vt*, digelu chwedl, clepian; ffadru: *n*, clepiwr, hauwr chwedlau
- Black, blak *a*, du; tywyll, erchyll, dybryd: *n*, dyn du: *vt*, duo, duliwio. To beat black and blue, cleisio, dygleisio. Black art, y gelfyddyd ddu, dewiniaeth
- Blackamoor, blak'ā.mō'r *n*, dyn du
- Blackberries, black'ber.iz *np*, mwyaer duon. Blackberry-bush, dyryslwyn, mierinllwyn [aderyn du
- Blackbird, blak'būrd *n*, mwyalchen, yr
- Blackcap, blak'ap *n*, penlöyn, y lleian
- Blackcock, blak'ok *n*, ceiliog du, ceiliog y mynydd
- Blacken, blak'n *vt*, duo, gordduo; tywyllu [ddyn
- Blackguard, blag'ārd *n*, dyhiryn, dryg
- Blacking, blak'ing *n*, du esgidiau; duad
- Blackish, blak'ish *a*, lled ddu, duaidd, tywyll, hyl [duder
- Blackness, blak'nes *n*, düwch, duedd,
- Blacksmith, blak'smith *n*, gof, gof du
- Bladder, blad'ūr *n*, pledren, chwysigen
- Blade, blād *n*, llafn, llain; egynyn; paladr; pefryn, brolyn; llefnyn, llencyn: *vt*, llafnu, ymwychu. Blade of an oar, palf rhwyf. Blade of grass, glaswelltyn, blewyn glas. Blade-bone, asgwrn y balfais, crafell yr ysgwydd
- Blain, blān *n*, penddŷyn; chwisigl; llynoryn, gweli, malaith
- Blamable, blā'mā.bl *a*, ceryddadwy, beius
- Blame, blām' *n*, bai, cwl; gwyd: *vt*, beio, ceryddu; dwrديو
- Blameless, blām'les *a*, difai, difeius, diargyhoedd [gochelyd; dioli
- Blanch, blantsh *vt*, canu; dirisglo;
- Bland, bland *a*, mwyn; afaethus
- Blandiloquence, blan.dil'ō.kwens *n*, gweniaith, hudiath
- Blandish, blan'dish *vt*, gweneithio; mwythdenu [gweneithiad
- Blandishment, blan'dish.ment *n*, afaeth;
- Blank, blangk *n*, gwagle, siom-gwtws: *a*, gwelw-lwyd, gwyn; syn. Blank verse, mesur diodl
- Blanket, blang'ket *n*, brycan, gwrthban
- Blare, blē'r *vi*, rhuo; ennyn, ffaglu
- Blaspheme, blas.fim' *vt*, cablu, difenwi
- Blasphemous, blas'fī.mus *a*, cablednus, cablaidd [difenwad
- Blasphemy, blas'fī.mī *n*, cabledd, cabl,
- Blast, blast *n*, chwa, pwff, gwynt; chwyth; maldod, deifiad, rhwd: *vt*, deifio; anafu; seithugio
- Blatant, blā'tant *a*, yn brefu [dordd
- Blatter, blat'ūr *vi*, rhuo, buguno; bal-
- Blay, blā, Bleak, blik *n*, math o wyniad
- Blaze, blāz *n*, ffam, ffagl; seren wen yn nhalcen march: *vi*, ffamio: *vt*, cyhoeddi [arwydd-farddoniaeth
- Blazon, blā'zn, Blazonry, blā'zn.rī *n*,
- Blazon, blā'zn *vt*, egluro arwyddion ar bais arfau; gwychu, addurno; cyhoeddi; dathlu [glaswellt
- Bleach, blitsh *vt*, canu yn yr haul ar y
- Bleak, blik *a*, oer, oerlyd, anwydog; gwelw: *n*, gwyniad [rhyndod
- Bleakness, blik'nes *n*, oerni; fferdod,
- Blear, blī'r *vt*, cilgochi'r llygaid; cibddallu: *a*, gwlyb, molog, tost, gwan. Blear-eyed, llygadwlyb, llygadgoch
- Bleat, blit *n*, brefiad: *vi*, brefu
- Bleed, blid (*pt* & *pp* bled) *v*, gwaedu, gollwng gwaed; colli gwaed
- Blemish, blem'ish *n*, anaf, bai, meff, gwrthuni: *vt*, anafu, anharddu, niweidio, gwrthuno
- Blench, blentsh *vi*, tynu yn ol, ymrwystro
- Blend, blend *v*, cymmysgu, cydgymmysgu; cyd-dymmeru; cyssoddi
- Bless, bles *vt*, bendithio, lladu. Blessed, gwynfydedig, bendigedig, gwyn ei fyd
- Blessing, bles'ing *n*, bendith, llad
- Blessedness, bles'ed.nes *n*, bendigedig-rwydd, dedwyddyd, gwynfyd
- Blew, blū *pt*.—Blow
- Blight, blit *n*, golosgiad, deifiad; cawod: *vt*, golosgi, deifio; difwyno
- Blind, blīnd *a*, dall, tywyll: *vt*, dallu, tywyllu; mwgydu; bwrw hud ar: *n*, caeadlen, gorchudd, mwgwd. Blindman's buff, chwareu mwgwd. Blind side, ochr ddall, ffaeledd
- Blindfold, blīnd'fōld *vt*, mwgydu y llygaid: *a*, ā'r llygaid wedi eu cuddio
- Blindness, blīnd'nes *n*, dallineb, dellni
- Blindworm, blīnd'wūrm *n*, dallneidr
- Blink, blīnk *vi*, ysmicio, amrantu
- Blinkard, blīng'kūrd *n*, ysmiciwr, cillygadwr [gorhoen
- Bliss, blis *n*, gwynfyd, dedwyddyd,
- Blissful, blis'fūl *a*, gwynfydedig, dedwyddlawn [wch
- Blissfulness, blis'fūl.nes *n*, dedwydd-
- Blister, blis'tūr *n*, chwydalen, pothell; chwysigl, coden: *vt*, pothellu, chwydalu
- Blithe, blī'th, Blithesome, blī'th'sum *a*, llawen, llon, digrif, hoenus

Bloat, blöt <i>v</i> , chwyddo; chwythu i fyny	Blushet, blush'et <i>n</i> , geneth wylaidd
Bloatedness, blö'ted.nes <i>n</i> , chwyddiant	Bluster, blus'tûr <i>n</i> , rhuaed, trwst, terfysg:
Blob, blob, Blobber, blob'ûr <i>n</i> , chwysigen, bwrlwm. Blob-cheeked, bochedew, bochog	<i>vi</i> , trystio, dadwrdd, gwagfygwth
Block, blok <i>n</i> , cyff, boneyff, cipyll: <i>vt</i> , cau i fyny, gwarchäu	Blustering, blus'tur.us <i>a</i> , tymmestlog, trystfawr, brochus [ymguddiad
Blockade, blo.käd' <i>n</i> , argae, gwarchae, cychyniad [hurthgen	Bo, bö <i>i</i> , ho! bolol! Bo peep, mig-Boar, bōr' <i>n</i> , baedd, tremyniad
Blockhead, blok'hed <i>n</i> , penbw], hurtyn	Boarish, bōr'ish <i>a</i> , baeddaidd; taiogaidd
Blockhouse, blok'hûws <i>n</i> , argaeborth	Board, bōrd' <i>n</i> , eisteddfod; astell, planc; bwrdd: <i>v</i> , byrddio, byrddu; tâl-westu.
Blockish, blok'ish <i>a</i> , hurt, penglogaidd	Board-wages, dogn at ymborth
Blomary, blö'mur.î <i>n</i> , tawddffwrn haiarn	Boardyard, bōrd'yârd <i>a</i> , astellfa
Blood, blud <i>n</i> , gwaed, crau; tras; wttreswr	Boast, büst <i>n</i> , ffrost, ymffrost, bocsach, bost, brol: <i>vi</i> , ymffrostio, bocsachu, bostio [ffrostgar, bostgar
Bloodshed, blud'shed <i>n</i> , tywalltiad gwaed	Boastful, böst'fŵl, Boastive, hōs'tiv <i>a</i> ,
Bloodshot, blud'shot <i>n</i> , y fflameg: <i>a</i> , gwaedgleisiog [am waed	Boat, böt <i>n</i> , had, cwch. Ferry-boat, ceubal; ysgraff
Bloodthirsty, blud'thûrs.tî <i>a</i> , sychedig	Boatman, böt'man <i>n</i> , badwr, ysgraffwr
Bloodvessel, blud'ves.el <i>n</i> , gwaed lestr, rhedweil, gwythfen	Boatswain, bö'sn <i>n</i> , penbadwr
Bloody, blud'î <i>a</i> , gwaedlyd, creulawn.	Bob, bob <i>n</i> , dyrnod ysgafn, cnith; croes-air: <i>a</i> , byr, cwta: <i>vt</i> , taro yn ysmala; gwawdio; twyllo; maeddu
Bloody flux, gwaedlif, gwaedlifant	Bobcherry, bob'tsher.î <i>n</i> , math o chware plant [plethwäell
Bloom, blŵm <i>n</i> , blodau; glasbaill, glesni, gwrid: <i>vi</i> , blodeuo, blaguro; ffynu	Bobin, bob'in <i>n</i> , math o linyngwyn;
Blossom, blös'um <i>n</i> , blodeuyn: <i>vi</i> , blodeuo, blaguro	Bobtail, bob'täl <i>n</i> , cynffon gwta
Blot, blot <i>n</i> , du, dunod, dufan; anaf; anair: <i>vt</i> , duo, duwyno. To blot out, dilëu. Blotting-paper, sugnbapyr	Bobwig, bob'wig <i>n</i> , gwallt gapan gwta
Blotch, blotsh <i>n</i> , crugdardd; llynoryn	Bode, böd <i>vt</i> , darogan, argoeli, rhagarwyddo: <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Bide [goel
Blouse, blŵz <i>n</i> , cot ysgafn	Bodement, böd'ment <i>n</i> , daroganiad, ar-
Blow, blö <i>n</i> , dyrnod, ergyd, enoc, ffat, llab, cernod: <i>v</i> (<i>pt</i> blew, blü; <i>pp</i> blown, blön), chwythu; blodeuo	Bodice, bod'is <i>n</i> , gwasgrwym merch
Blowze, blâwz <i>n</i> , llances fochgoch	Bodiless, bod'iles <i>a</i> , digorff, anghorffol
Blowsy, blüw'zî <i>a</i> , wynebgoch, swga	Bodily, bod'li.î <i>a</i> , corffol, corfforol
Blubber, blub'ûr <i>n</i> , brasder y morfil: <i>vt</i> , wylo nes chwyddo'r bochau	Bodkin, bod'kin <i>n</i> , gwäell; mynawyd; nodwydd [paladr; llu
Bludgeon, bluj'un <i>n</i> , cwlbren, pastwn	Body, bōd'î <i>n</i> , corff; un; swm, crynodeb;
Blue, blü <i>n</i> , lliw glas, glas, nefliw: <i>a</i> , glas, asurliw: <i>vt</i> , glasu, lliwio yn las	Bog, bog <i>n</i> , cors, mignen, siglen, pydwern [llygaeron, llygeirin
Blueness, blü'nes <i>n</i> , glesni; claisliwiad	Bogberries, bog'ber.îz (<i>s</i> bogberry) <i>np</i> ,
Bluff, bluf <i>a</i> , traws-falch, cuchiog	Boggle, bog'l <i>vi</i> , petruso; tynu yn ol; cloffsiarad
Blunder, blun'dûr <i>n</i> , amryfusedd, camgymeriad, camsyniad; coll: <i>vi</i> , camsynied [ddryll, gwn byr	Boggy, bog'î <i>a</i> , corsog, siglenog
Blunderbuss, blun'dûr.bus <i>n</i> , rhwth-Blunderhead, blun'dûr.hed <i>n</i> , hurtyn	Bohea, bö.hî' <i>n</i> , math o de garw [herwi
Blunt, blunt <i>a</i> , pŵl; difoes, trwsgl, lled-arw: <i>vt</i> , pylu, diawchu	Boil, bōil <i>n</i> , penddüyn, llynoryn: <i>v</i> ,
Bluntness, blunt'nes <i>n</i> , pylni; difoesedd	Boiler, bōil'ûr <i>n</i> , callawr, pair, berwedydd
Blur, blûr <i>n</i> , duad, brycheuyn; anaf; magl: <i>vt</i> , ysbrychu; diwyno	Boisterous, bōis'tur.us <i>a</i> , terfysglyd, bloeddgar [aeth, terfysg
Blurt, blûrt. <i>n</i> , digelu chwedl, baldorrd	Boisterousness, bōis'tur.us.nes <i>n</i> , afreol-
Blush, blush <i>vi</i> , gwrido, cochi, yswilio: <i>n</i> , gwryd, gwyledd; gwridiad	Bold, böld <i>a</i> , hyf, eon, diarswyd, anturiol, hyderus, dewr; ehud; gwastadlyfn. To make bold to, cymmeryd ar, beiddio, bod yn hyf, ymeoni

Bolden, böld'n *v*, eoni, ymeoni, ymhyf hau
 Boldness, böld'nes *n*, hyfder, eonder, dewredd; haerllugrwydd
 Bole, böl *n*, priddell; mesur o 12 cibyn

Bolis, bö'lis *n*, pelen o dân a deflir i'r awyr
 Boll, bö'l *n*, paladr; calaf; bolltad: *v*, corsenu, hadu [vt, attegu
 Bolster, bö'l'stûr *n*, gobenydd, clustog:
 Bolt, bölt *n*, bollt, bar, trosol, gefyn: *v*, bolltio; saethu; traflyncu; gogrynu, peillio. Bolting-house, peilldy
 Boltsprit, bûw'sprit *n*, hwylbren yn ffureg llong.—Bowsprit
 Bolus, bö'lus *n*, pelen feddygol
 Bomb, bum, Bombshell, bum'shel *n*, pelen hylosg [hylosg
 Bombard, bum.bârd' *vt*, ergydio pelenau
 Bombardier, bum.bâr.dî'r' *n*, triniwr gynau y pelenau hyn [mysgwe
 Bombasin, bum.bâ.zîn' *n*, math o gym-
 Bombast, bum.bast' *n*, y pren cotwm; math o frethyn cotymog; chwyddiaith
 Bombastic, bum.bas'tik *a*, chwyddedig, gorwag [trwst
 Bombilation, bum.bî.lä'shun *n*, swn,
 Bombketch, bum'ketsh *n*, llong i daflu pelenau hylosg [putain
 Bonaroba, bö.nâ.rö'bâ *n*, gordderch,
 Bonassus, bö.nas'us *n*, bual, ych gwyllt
 Bonchretien, bon.kret'yen *n*, math o beren
 Bond, bond *n*, rhwymyn, cadwyn, tid; rhwymedigaeth, rhwymiad, ysgrifennwym [carchar
 Bondage, bon'däi *n*, caethiwed, caethfyd,
 Bondman, bond'man *n*, caethwas
 Bondservice, bond'sûr.vis *n*, caethwasanaeth, caethwasaeth, gwarogaeth
 Bondwoman, bond'wîm.an (bondwomen, bond'wim.en) *n*, caethwraig
 Bone, bö'n *n*, asgwrn: *vt*, diasgyrnu.
 Bone-setter, gosodwr esgyrn
 Bonelace, bö'n.läs *n*, ysnoden lin
 Boneless, bö'n'les *a*, diesgyrn, diasgwrn
 Bonfire, bon'fîr *n*, coelcerth, bonffagl
 Bongrace, böng'gras *n*, heulrod, cysgod-dalaith [guweh, capan merch
 Bonnet, bon'et *n*, cwcwll, penwsg, pen-
 Bonny, bon'î *a*, hoew-wych, dilyn; hoenus; difyr [enwyn sur
 Bonnyclapper, bon'î.klap.ûr *n*, llaeth
 Bony, bö'nî *a*, esgyrniog, ysgyrniog
 Booby, böw'bi *n*, hurtyn, drelyn, penbwl; aderyn mawr o'r enw
 Book, bök *n*, llyfr. A little book, llyfryn, llyfrau. Book-keeper, cyfrifydd, llyfrwr. Book-keeping, llyfr-yddiaeth, cyfrifyddiaeth [wr
 Bookbinder, bök'bîn.dûr *n*, llyfr-rwym-
 Bookcase, bök'äs *n*, llyfrgell

Bookish, bök'ish *a*, llyfrgar; astud
 Bookmate, bök'mät *n*, cydysgolhaig
 Bookseller, bök'sel.ûr *n*, llyfrwerthwr
 Bookworm, bök'wûrm *n*, llyfrbryf; dar-llenydd diffin [rhuthro; ymgyrchu
 Boom, böwm *n*, hwyl bawl; trwst: *v*,
 Boon, böwn *n*, arch, deisyfiad; rhodd, ced: *a*, llawen, difyr, cellweirus
 Boor, böw'r *n*, drelyn, delffyn, taiogddyn, gwerinwr [aidd, delffaidd
 Boorish, böw'r'ish *a*, taiogaidd, gwlad-
 Boorishness, böw'r'ish.nes *n*, taiogrwydd
 Boose, böwz *n*, côr mew'n beudy, preseb
 Boot, böwt *n*, botasen, cwran, coesarn; eist cerbyd; mantais, elw, ennill; an-rhaith: *vt*, elwa, ennill; gwisgo botasau
 Booth, böwth *n*, bwth, luestty, caban
 Bootjack, böwt'jak *n*, botasbren
 Bootless, böwt'les *a*, anfuddiol, diles, ofer
 Booty, böw'tî *n*, ysglyfaeth, anrhaith, caffaeliad, yshail
 Borachio, bö.ratsh'ö *n*, costrel, barilan
 Borax, bö'raks *n*, math o halen
 Bordel, bö'r'del *n*, puteindy
 Border, bö'r'dûr *n*, ffin, cyffin, cyffiniad, terfyn; bargod; ymyl; godre; ymyl-waith: *v*, cyffinio, terfynu; ymylu
 Borderer, bö'r'dur.ûr *n*, cyffiniwr
 Bore, bö'r *n*, twll; twll clo; ceudwll: *vt*, tyllu, ebillio: *pt*.—Bear
 Boreal, bö'r'i.al, Borealis, bö'r.i.ä'lis *a*, gogleddol, gogleddig
 Boreas, bö'r'i.as *n*, gogleddwynt
 Born, börn *pp*, ganedig.—Bear. First-born, cyntafanedig
 Borne, börn *pp*, cynnaledig.—Bear
 Borough, bur'ö *n*, bwrdeisdref
 Borrow, bor'ö *vt*, echwyna, benthyca
 Boscage, bos'käj *n*, coedwig; gwig-ffrwythau
 Bosky, bos'kî *a*, coediog, garwaidd
 Bosom, böwz'um *n*, mynwes, monwes, cilfach: *v*, mynwsu; coffleidio, col-eddu. Bosom friend, cyfaill anwyl
 Boss, bos *n*, boglyn; bogeilglwm, oddf
 Botanic, bö.tan'ik, Botanical, bö.tan'î-kal *a*, llysieuaidd [ydd
 Botanist, bot'ân.ist *n*, llysieuwr, llysieu-
 Botany, bot.ân.nol'ö.jî *n*, llysieudraith
 Botany, bot'ân.nî *n*, llysieuath, llysieu-wriaeth, llysieuyddiaeth
 Botch, botsh *n*, pyloryn, llynoryn, crach-en; braswaith: *vt*, brasdrwsio, hagr-glytio; trysglweithio; anafu
 Both, böth *a*, dau, dwy, deuoedd, dwy-oedd. Both of us, ni ein dau
 Bots, bots *np*, euon, gwyrn, pryfigedd

BRA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cût, t^w=too, t^{wk}=took;

Bottle, bot'l *n*, potel, costrel: *vt*, potelu, costrelu. Small bottle, costrelan, costrelig, potelan
Bottom, bot'um *n*, gwaelod, sail, sylfan; sawdd, llawr; godre; pant, dyffryn, ystrad. Bottoms, gwaelodion
Bottomless, bot'um.les *a*, diwaelod.
Bottomless-pit, uffern, annwfn, annwn
Bottomry, bot'um'ri *n*, llong wystl, arian echwyn ar long
Boud, bû'wd *n*, prfyn yd, yd-sydd
Bouge, bû'j *v*, treiddio, trydyllu, tyllu; chwyddo allan
Bough, bû'w *n*, cainc, cangen, gwrysgen, clofen, osgl. A little bough, cangenig
Bought, bôt *pt* & *pp*.—Buy: *n*, camedd, cwlm; fôn dafl
Bougie, bû'zhî *n*, trwyddew
Bounce, bû'w's *n*, naid, ysbonc: *vi*, neidio; trystio; boesachu, bostio
Bound, bû'wnd *n*, terfyn, ffin, cyffin: *v*, cyffinio; neidio: *pt* & *pp*.—Bind
Boundary, bû'wn'dûr.î *n*, terfyn, cyffin
Bounden, bû'wn'dn *a*, rhwymedig
Boundless, bû'wnd'les *a*, annherfynol
Bounteous, bû'wn'tshus, Bountiful, bû'wn'ti.fwl *a*, hael, rhodddgar, cedawl, haelionus, cymmwynasgar
Bounty, bû'wn'ti, Bountifulness, bû'wn'ti.fwl.nes *n*, haelioni, rhadonedd
Bourgeois, bûr.jôis' *n*, math o argrafflythyren [blaguro
Bourgeon, bûr'jun *vi*, tarddu, egino
Bourn, bô'rn *n*, terfyn, cyffin; nant
Bouse, bû'z *vi*, meddwi [cornant
Bousy, bû'zi *a*, brwysgawl, lledfeddw
Bout, bû'wt *n*, tro; prawf, cais, yngais; ffrwgwd [dro rhosb
Boutade, bû.tad' *n*, mympwy, chwïdr
Bow, bô *n*, bwa. Fiddle-bow, bwa crwth, ffloryn. Bow-legged, coesgam.
Bow-window (neu Bay-window), cromfenestr
Bow, bû'w *n*, ymgrymiad, cyfarchiad; ffureg llong: *v*, ymgrymu, plygu; ymostwng; camu
Bowel, bû'w'el, *vt*, diberfeddu [dosturi
Bowelless, bû'w'el.les *a*, dideimlad, dibowels, bû'w'elz *np*, ymysgaroedd, colnddion, perfedd [angor
Bower, bû'w'ûr *n*, dcildy, gwasgodfa;
Bowery, bû'w'ur.î *a*, gwasgodol
Bowl, bôl *a*, cawg, mail; bwl, pelen, cnapen, cronell, peldreigl: *vt*, peldreiglo. Bowling-green, bwlgamlas
Bowline, bô'lîn *n*, rhaff yng nghanol hwy
Bowman, bô'man *n*, saethydd

Bowman, bû'w'man *n*, rhwyfwr wrth ffureg cwch [wyddedig yn y ffureg
Bowsprit, bû'w'sprit *n*, yr hwylyren gog
Bowssen, bû'w'sn *vt*, gwlychu, mwydo
Bowyer, bô'yûr *n*, bwëydd, saer bwâu
Box, boks *n*, blweh, golwrch, cisten; bocys: *vt*, dyrnodio, dwrn-guro, paffio. A box in the ear, bocnclust. Boxing-match, dyrnodfa, dyrnodwaith. Box-tree, bocysen, pren bocs. Coach-box, eisteddle cerbydwr. Christmas-box, calenig [foecs
Boxen, bok'sn *a*, wedi ei wneuthur o
Boy, bôî *n*, bachgen, llanc, llencyn, hogyn. A little boy, bachgenyn; crwt, crwtyn
Boyish, bôî'ish *a*, bachgenaidd [rwydd
Boyishness, bôî'ish.nes *n*, bachgeneidd
Brabble, brab'l *n*, ymgecraeth, ymgiprys: *vi*, ymgegu, ymeirio, ymdaeru
Brace, bräs *n*, craff, rhwymyn; cwpl; cyplysnod (—): *vt*, cydio, cyfrwyno, rhwymo; tynhau, cryfhau
Bracelet, bräs'let *n*, breichled, breichrwy
Bracer, bräs'ûr *n*, cyfrwymydd; tynhäwr
Braces, bräs'siz *n*, hwyllraffau; crog-gareiau [aidd
Brachial, brä'ki.al *a*, breichiol, breich-Brachygraphy, brä.kig'rä.fî *n*, berysgrifen, bervsgrif
Brachylogy, brä.kil'ö.jî *n*, bydraith
Brack, brak *n*, breg, agen, toriad
Bracket, brak'et *n*, ysgwyddyn, gobenyddiad; cromfach []
Brackish, brak'ish *a*, hallt, heliaidd
Brad, brad *n*, hoel fain heb glopa
Brag, brag *n*, ymfrost, bocsach, rhodres: *vi*, brolio, ffrostio, gwagfostio
Bragger, brag'ûr, Braggart, brag'ûrt, Braggadocio, brag.â.dô'shö *n*, ymfrostiwr, bocsachwr, broliwr
Bragget, brag'et *n*, bragod, bragodlyn
Braid, bräd *n*, pleth, penbleth; cudyn modrwyog; sidanbleth: *vt*, plethu, crychu, modrwyo [hwy
Brails, brälz *np*, rhaffau i gymhlygu
Brain, brän *n*, ymenydd; deall: *vt*, diymenyddio. Brain-pan, penglog, siäd, siol, crenan. Brain-sick, penwan, hanner pan, gwallgofus. Hair-brained, penffol, ansefydlog, amhwylllog
Brainless, brän'les *a*, diymenydd, disynwyr, ffol, ynfyd, hurt, penwag
Brait, brät *n*, diemwnt anghaboledig
Brake, bräk *n*, dyryslwyn, gwyddle, heislan, cardden; genfa ffrwyn; braich sugnbeuriant llong: *pt*.—Break

Braky, brä'kfi *n*, dreiniog; perthlawn
 Bramble, bram'bl *n*, miaren, dyrysien
 Brambling, bram'bling *n*, gwine
 Bramin, brä'min *n*, offeiriad yn yr India
 Bran, bran *n*, rhuddion, eisin. Bran-
 new, tanlli, newydd tanlli
 Branch, brantsh *n*, cangen, gwrysgen,
 caine, osgl: *v*, ceincio, cangenu
 Branchless, brantsh'les *a*, diwrysg, di-
 gainc [og, brigog
 Branchy, bran'tshî *a*, ceincio, cangen-
 Brand, brand *n*, tewyn, pentewyn; dunod;
 haiarn-nod: *vt*, haiarn-nodi; gwarad-
 wyddo. Brand-iron, haiarn nodi.
 Brand-geese, math o aderyn gwyllt
 Brandish, bran'dish *vt*, chwyrenllu, ys-
 gwyd, chwyfio
 Brandling, brand'ling *n*, pryf y gwlith,
 abwyd i'r brithyll
 Brandy, bran'di *n*, poethlyn
 Brangle, brang'gl *vi*, ymdaeru, ymgecu
 Brank, brangk *n*, gwenith yr hydd
 Brass, bras *n*, pres, efydd, elydr
 Brassy, bras'i *a*, o bres, efyddaidd
 Brat, brat *n*, bretyn; crwtyn, croten
 Bravado, bra.vä'dö *n*, gwagymffrost
 Brave, bräv *a*, dewr, glew, calonog,
 mawrfrydig, hy; taclus; ardderchog:
vt, gofyn gwaethaf, herio; ymwychu
 Bravery, brä'vur.i *n*, glewder, gwroldeb;
 dewrder, hoewder; mawrfrydigrwydd
 Bravo, brä'vo *n*, hurlofrudd, dyhirwas
 Bravo, brä'vö *i*, da iawn! da mechgyn i!
 Brawl, bröl *n*, cecraeth, cynhen, ym-
 ryson: *vi*, ymdaeru, cecru, clewtian
 Brawler, brö'lür *n*, cecryn, ymdaerwr
 Brawn, brôn *n*, baeddgig; cyhyrgig;
 grym, cryfder [cryf
 Brawny, brö'nî *a*, cyhyrog; gewynog,
 Bray, brä *v*, pwyo, briwio, malurio:
 brefu neu ruo fel asyn; pwywr;
 offeryn at falurio
 Braze, bräz *vt*, efyddu, cyfanu, asio
 Brazen, brä'zn *a*, efyddaidd; haerllug,
 hyf, hyfaidd. Brazen-faced, wyneb-
 galed, digywilydd, haerllug
 Brazenness, brä'zn.es *n*, haerllugrwydd
 Brazier, brä'zhür *n*, gof pres, gof copr,
 efyddweithiwr
 Brazil, brä.zil' *n*, gwlad yn America
 Ddeheuol; math o goed lliwio o'r wlad
 hönö [anghydfod
 Breach, britsh *n*, adwy, breg, rhwyg;
 Bread, bred *n*, hara. Bread-chipper,
 gwas pobydd. Bread-corn, yd bara
 Breadth, bredth *n*, lled, llydander; eang-
 der, helaethder, helaethrwydd

Break, bräk (broke, broken) *v*, tori (nid
 ag offeryn awchus); dryllio, hyweddu:
n, toriad methiad, agoriad. Break of
 day, toriad y dydd, gwawr. Broken-
 boned, asgwrndwn. Broken-backed,
 cefndwn. Broken-bellied, holdwn.
 Broken-hearted, calon friw, digalon.
 Broken-winded, wedi tori ei wynt
 Breakers, bräk'kürz *np*, beisdon, beis-
 dönau, mordönau
 Breakfast, brek'fast *n*, boreubryd: *vi*,
 tori ympryd, cymmeryd boreufwyd
 Breakwater, bräk'wô.tür *n*, noddfur
 Bream, bräm *n*, math o bysg: *vt*, golosgi
 gwaelod llong
 Breast, brest *n*, bron, dwyfron; mynwes.
 Breast-bone, asgwrn y ddwyfron.
 Breast-cloth, bronliain. Breast-knot,
 bronglwm. Breast-plate, dwyfroneg,
 brong. Breast-plough, gwtharadr.
 Breast-work, bronglawdd
 Breath, breth *n*, anadl, ffün, chwyth,
 awel; awyrgyrciad
 Breathe, brät *v*, anadlu; byw; gorphwys
 Breathless, breth'les *a*, allan o anadl,
 maes o anadl; dianadl; marw
 Bred, bred *pt & pp*.—Breed. Well-bred,
 moesgar, moesog. Ill-bred, anfoesgar,
 drwg ei foes
 Brede, brid *n*, pleth, penbleth; lled [bon
 Breech, britsh *n*, cyfeistedd, tin, bontin;
 Breeches, britsh'iz *np*, llofrau, clos.
 Breeches-maker, llodrwr
 Breed, brid *n*, rhyw, rhywogaeth, hil,
 epil: *v* (bred), epilio, hilio, planta;
 magu, maethu
 Breeze, bríz *n*, awel ysgafn
 Breezy, brí'zi *a*, awelog; oeraidd
 Bret, bret *n*, lleden y môr [ther
 Brethren, brät'ren *np*, brodyr.—Bro-
 Breve, briv *n*, manig; gwyslythyr
 Breviary, brí'vi.ur.i *n*, llyfr gwasanaeth
 eglwys Rhufain
 Breviate, brí'vi.ät *n*, crynodeb, talfyriad
 Breviature, brí'vi.ät.shu'r *n*, byrnod
 Brevier, brí'vi'r' *n*, math o argraff-
 Brevity, brev'f.ti *n*, byrder [lythyren
 Brew, brw *vt*, mysgu, darllaw. Brew-
 house, darllawdy
 Brewis, brw'is *n*, brywes, micas, potes
 Bribe, bríb *n*, gwobr, llygrwobr: dobr,
vt, llygrwobrwyo; dobrwyo, hurio
 Bribery, brí'bur.i *n*, budrwobraeth, hud-
 wobraeth, llygrwobrwyath
 Brick, brik *n*, priddfaen, priddlech
 Brickbat, brik'bat *n*, darn o briddfaen
 Brickdust, brik'dust *n*, llwch priddfeini

BRO pàth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, òrb, on, cùrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Bricklayer, brik'lä.ür *n*, saer priddfeini
Brickmaker, brik'mä.kûr *n*, priddellwr
Brickwork, brik'wûrk *n*, priddfeinwaith
Bridal, brí'dal *n*, neithior, priodas: *a*,
neithioraidd, priodasol
Bride, bríd *n*, priodferch, priodasferch,
y wraig ieuanc. Bride-cake, teisen
briodas. Bride-bed, gwely priodas.
Bride's-maid, morwyn priodas. Bride's-
man, gwas priodas
Bridegroom, bríd'grûm *n*, priodfab
Bridemaid, bríd'mäd *n*, morwyn priodas
Brideman, bríd'man *n*, gwas priodas
Bridewell, bríd'wel *n*, carchar-weithdy
Bridge, brij *n*, pont
Bridle, brí'dl *n*, ffirwyn, genfa; attaliad:
vt, ffirwyno, attal, arafu
Brief, brif *a*, byr, cryno, cwta: *n*, cryn-
oad; gwyslythyr; dyfynlythyr
Briefness, brif'nes *n*, byrder, bydra,
crynodeu, cwtogrwydd
Brier, brí'ür *n*, miaren, dyrysien
Brigade, brí.gäd' *n*, un fintai mewn llu,
byddindorf, yn cynnwys o 8 i 10
squadron o wfr meirch; neu o 4 i 6
battalion o droedfilwyr
Brigadier, brig.ä.di'r' *n*, llywydd y fath
fintai; byddynwr
Brigand, brig'and *n*, ysbeiliwr, carnleidr
Brigandage, brig'an.däj *n*, lladrad, an-
rhaith, ysbail [bais
Brigandine, brig'an.din *n*, llurig; cad-
Brigantine, brig'an.tin *n*, math o long
ysgafn [ian, ysblenydd
Bright, brít *a*, clær, gloew, cànaid, eir-
Brighten, brí'tn *vt*, dysgleirio, gloewi
Brightness, brít'nes *n*, gloewder, dys-
gleirdeb, llewyrch, can, eirianwch
Brigose, brí.gös' *a*, ymyrsongar, cecrus
Brigade, brig *n*, ymrafael: *vt*, erfyn,
gofyn pleidleisiau [wychder
Brilliance, bril'yan.sí *n*, gloewder, gor-
Brilliant, bril'yant *a*, clærwych, llachar;
arderchog: *n*, diemwnt tryloew
Brim, brim *n*, glan, ymyl, min, cwr, ochr:
vt, llenwi; lodi [gorlawn
Brimful, brim'fûl *a*, llawn hyd yr ymyl,
Brimless, brim'les *a*, diymyl
Brimmer, brim'ür *n*, cwpan llawn
Brimstone, brim'stön *n*, mygfaen, llosg-
faen, melynfaen [brych
Brimbled, brin'dld *a*, brith, anryliw,
Brine, brin *n*, heli; dwfr hallt. Brine-
pit, pwll heli, heledd
Bring, bring (brought) *vt*, dwyn, cyrchu,
cludo, cywain, arwain, arweddu. To
bring about, dwyn i ben, achosi

Brink, bringk *n*, ochr, min, ymyl, cwr,
Briny, brí'ni *a*, hallt, heliaidd [glan
Brisk, brisk *a*, bywiog, heinyf, sionc,
gwisgi, cyflym, hoenus, hawn
Brisket, bris'ket *n*, y barwydden
Briskness, brisk'nes *n*, bywiogrwydd,
sioncedd, cyflymder, hoewder
Bristle, bris'l *n*, gwrychyn, rhawyn:
vi, codi gwrychyn, gwrychio, ymhyllu
Bristly, bris'li *a*, gwrychog, rhawnog,
blewog, garw
Brit, brit *n*, math o bysgodyn [einig
British, brit'ish *a*, Prydanaidd, Pryd-
Briton, brit'un *n*, Brython, Prydeiniad
Brittle, brit'l *a*, brau, breuol, bregus,
brecus, gwan [older
Brittleness, brit'l.nes *n*, brender, breu-
Brize, bríz *n*, clyryn, cacynen y meirch
Broach, brötsh *n*, bêr: *vt*, agor baril,
gollwng; taenu ar led, mynegu
Broad, bröd *a*, llydan; eang, helaeth.
As broad, lleted. Broader, lled, llet-
ach. Broad day, dydd goleu
Broadcloth, bröd'kloth *n*, brethyn deuled
Broaden, brö'dn *v*, lledanu, helaethu
Broadness, bröd'nes *n*, lled, llydander,
llydandra, eangder
Broadside, bröd'sid *n*, ystlys-ergyddion;
wyneblen argraffedig [llydan
Broadsword, bröd'sö'rd *n*, cleddyf llafn-
Broadwise, bröd'wíz *ad*, ar draws, ar led
Brocade, brö.käd' *n*, sidanwe: *vt*, eur-
blethu
Broccoli, brok'ö.li *n*, math o fresych
Brock, brok *n*, daiarfochyn, hyrhwch
Brocket, brok'et *n*, carw dwyflwydd
Broggle, brog'l *vi*, dal llyswod
Brogue, brög *n*, math o esgud; llediaith
Broid, bröid, Broider, bröi'dür *vt*, plethu,
brodio, crychu
Broil, hröil *n*, terfysg, cynhwrf; ym-
ryson: *vt*, rhostio uwch tân, golosgi
Brokage, brö'käj, Brokerage, brö'kur.äj
n, gwobr cyflogwerthydd, maeldal;
masnach mewn hen nwyddau
Broke, brök *pt*.—Break
Broker, brö'kür *n*, cyflogwerthydd, dir-
prwy-fasnachwr, rhyngfasnacydd
Broken, brö'kn *a*, toredig: *pp*.—Break
Brome, bröm *n*, gwlybwr tra phwysig
Bronchial, bron'ki.al *a*, mynyglaidd
Bronchotomy, bron.kot'ö.mi *n*, breuant-
doriad, toriad y corn gwynt
Brontology, bron.tol'ö.ji *n*, traith ar
dyrfau; tarandraith [bathodyn
Bronze, bronz *n*, pres; lliw pres;
Brooch, brötsh *n*, tlws, glain gwddf

Brood, brw'd <i>n</i> , hil; deoriad, nythiad: <i>vi</i> , eistedd, gori, deor; trwm fyfyrío	Bubble, bub'l <i>n</i> , morwysiad, bwrlwm, cloch y dwfr; gwaelbeth; siomiant, meddalddyn: <i>v</i> , bwrlymu, boglynu, crychferwi, clochi; twyllo, hocedu,
Broody, brw'di <i>a</i> , gorllyd; yn deor; yn dwys fyfyrío	Bubby, bub'i <i>n</i> , bron benyw [siomi]
Brook, brw'k <i>n</i> , nant, cornant, gofer, afonig: <i>vt</i> , goddef, cyd-ddwyn â	Bubo, bü'bö <i>n</i> , llynoryn arffed
Broom, brw'm <i>n</i> , banadl; ysgub fanadl; ysgub, ysgubell [ysgub]	Buccanier, buk.ä.ni'r' <i>n</i> , morleidr yn America, morwilliad
Broomstick, brw'm'stik <i>n</i> , pren neu goes	Buck, buk <i>n</i> , bwch; y gwryw o'r geifr, cwingod, &c.; lleisw coed, trwyth: <i>v</i> , golchi â lleisw
Broth, broth <i>n</i> , potes, cawl, isgell, sew	Bucket, buk'et <i>n</i> , ystwe, celwrn, crwc
Brothel, broth'el <i>n</i> , puteindy, trythyllyd	Buckish, buk'ish <i>a</i> , gwyech, balch
Brothelry, broth'el.ri <i>n</i> , puteindra, anlladrwydd, serthedd, trythyllwch	Buckle, buk'l <i>n</i> , boglwm, bwcl, gwäeg: <i>vt</i> , boglymu; ymosod ar; ymostwng
Brother, bruth'ür (<i>brethren</i>) <i>n</i> , brawd. Brothers, brodyr o'r un teulu. Brethren, brodyr o'r un gymdeithas	Buckler, buk'lür <i>n</i> , bweled, tarian, as-Buckram, buk'ram <i>n</i> , sythliain [talch]
Brotherhood, bruth'ür.hw'd <i>n</i> , brawdoliaeth; cymdeithas [olrwydd]	Bucolic, bü.kol'ik <i>n</i> , bugeilgerdd, bugeileg; bugeilfardd: <i>a</i> , bugeilaidd
Brotherliness, bruth'ür.li.nes <i>n</i> , brawd- Brotherly, bruth'ür.li <i>a</i> , brawdol; serchog: <i>ad</i> , fel brawd. Brotherly love, brawdgarwch	Bud, bud <i>n</i> , blaguryn, eginyn, bywullyn: <i>vi</i> , blaguro, eginio, blaendarddu, bywullu
Brought, brôt <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Bring	Buddle, bud'l <i>n</i> , golchle, mwolchfa: <i>vt</i> , golchi neu ddadfysgu mwn
Brow, brw'w <i>n</i> , ael; tal, talcen; ellael. Brow-sick, prudd, digalon, athrist	Budge, buj <i>vi</i> , syfhyd, ymsymmud: <i>n</i> , oen-gen: <i>a</i> , sarig; hoenus
Browbeat, brw'w'bit <i>vt</i> , bygylu; cuch-ddwrddio; cuchio	Budget, buj'et <i>n</i> , cwd, coden, bwlgan
Browless, brw'w'les <i>a</i> , talgryf, digywilydd	Buff, buf <i>n</i> , bualgen; hyddgen [bittolws]
Brown, brw'wn <i>a</i> , llwyd; gwineu, gwineu-goch. Brown - black, gwineuddu.	Buffalo, buf'äl.lö <i>n</i> , bual, ych gwyllt,
Brown study, myfyrdod dwfa	Buffet, buf'et <i>n</i> , cernod, bonclust, cernhep: <i>vt</i> , cernodio, bonclustio
Brownish, brw'wn'ish <i>a</i> , lled winen, llwydwinen	Buffet, bu.fet' <i>n</i> , onglgell, llawgell
Browse, brw'wz <i>vi</i> , brigbori, difrigo: <i>n</i> , glasgoed, pawrfrig, pawrddail	Buffle, buf'l <i>vt</i> , posio, dyrysu, penffwdanu: <i>n</i> , ych gwyllt. Buffle-headed, pendew [croesan]
Bruise, brw'z <i>n</i> , clais, ysgiad; anafod: <i>vt</i> , ysgio, cleisio; pwyo, malu; dryllio	Buffoon, bu.fw'n' <i>n</i> , digrifwas, ysgentyn,
Bruit, brw't <i>n</i> , son, swn, gair, chwedl: <i>vt</i> , taenu chwedl, rhoi gair allan	Buffoonery, bu.fw'nur.i <i>n</i> , croesanaeth
Brumal, brw'mal <i>a</i> , gauafaid, oer, llym	Bug, bug <i>n</i> , drewbryf, bwg
Brunette, brw.net' <i>n</i> , gwineuen, merch wineuliw [lam]	Bugbear, bug'bê'r <i>n</i> , bwgan, bo, bw, bwbach, hwdwg, bwci
Brunt, brunt <i>n</i> , rhuthr, hyrddiad; dryg-	Bugle, bü'gl <i>n</i> , buelin, bual, ych gwyllt
Brush, brush <i>n</i> , gwrychrugl, gwrychell; curfa: <i>vt</i> , ysgubo, rhuglo, crafellu; rhoi curfa	Buglehorn, bü'gl.hörn <i>n</i> , bualgorn, corn hela
Brushwood, brush'w'wd <i>n</i> , manwydd, gwyw-wydd, gosgymmon [fygylu]	Build, bild (<i>pt</i> & <i>pp</i> built, bilt) <i>vt</i> , adeiladu, adeilo; murio; seilio. To build upon, pwyso ar, ymddiried yn
Brustle, brus'l <i>vi</i> , rhugldrystio; croch-	Building, bil'ding <i>n</i> , adail, adeilad, adeiladaeth, ty
Brutal, brw'tal <i>a</i> , anifeilaidd; creulawn	Bulb, bulb <i>n</i> , crwnwreiddyn, llor
Brutality, brw.tal'i.ti <i>n</i> , anifeildra; bryntni [ymgreuloni]	Bulbous, bul'bus <i>a</i> , crwnwreiddiog
Brutalize, brw'täl.liz <i>vt</i> , anifeileiddio;	Bulge, bulj <i>n</i> , tolc, hollt, twll: <i>vt</i> , tolcio, agenu, ymddryllio [glwyf]
Brute, brw't <i>n</i> , anifail, mil, milyn, ysgrubl: <i>a</i> , anifeilaidd; afresymol, anwar	Bulimy, bü'li.mi <i>n</i> , y wanc, y newyn-
Brutish, brw'tish <i>a</i> , anifeilig; anfoesgar	Bulk, bulk <i>n</i> , swm; maint, corffolaeth; corff; clamp; bwlg, rhagfwrdd [braisg]
Bub, bub <i>n</i> , diod gadarn	Bulky, bul'ki <i>a</i> , helaeth; mawr, corffol,
	Bull, bw'l <i>n</i> , tarw, bwla; gwrthiaith, trosgliaith: cyhoedd lythyr y pab

BUS pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, orb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Bullace, bŵl'âs *n*, eirin perthi o'r fath fwyaf [lythrau y pab
Bullary, bŵl'ur.î *n*, casgliad o gyhoedd
Bulldog, bŵl'dog *n*, ci tarw, cystawcci
Bullet, bŵl'et *n*, pelen gwn, pelen
Bulletin, bŵl'î.tin *n*, byrhanes swyddol o newyddion cyhoeddus, byrfyng
Bullfeast, bŵl'fist *n*, gwyl ymladd teirw
Bullfinch, bŵl'fintsh *n*, coch y berllan
Bullhead, bŵl'hed *n*, penbwl, crothell
Bullion, bŵl'yun *n*, aur neu arian yn y clamp heb ei fathu
Bullition, bŵ.lich'un *n*, berwad
Bullock, bŵl'uk *n*, bustach, eidion, ych
Bullrushes, bŵl'rush.iz *np*, llafwrwn, y môr hesg. Bullrush, llafwrwyn
Bullstag, bŵl'stag *n*, adfwl, attarw
Bulltrout, bŵl'trâwt *n*, brithyll mawr, brithyll gwryw
Bully, bŵl'î *n*, bygylwr, ymgecrwr: *vt*, hyllddwrдио, bocsachu, tân-boeri
Bulwark, bŵl'wûrk *n*, gwrthglawdd, amddiffynfa; uchochrau llong, nawdd-
Bum, bum *n*, bontin, ffolen [glwyd
Bumbailiff, bum.bâ'lif *n*, ceisbwl, gwysiw
Bumblebee, bun'bl.bî *n*, gwenynen wyllt
Bumboat, bun'bôt *n*, porthgwch
Bunip, bump *n*, dyrnod; chwydd, cnwc: *v*, dyrnodio; codi yn gnwc
Bumper, bunipûr *n*, llawn gwpanaid
Bumpkin, bum'kin *n*, delff, drel, lleban,
Bun, bun *n*, chwïogen, bara miod [llabi
Bunch, buntsh *n*, swp, sypyn; cwlwm; oddf; chwydd, hwrwg: *vi*, chwyddo allan. Bunchback, cefn crwea
Bundle, bun'dl *n*, sypyn, sopen, bwrn, bwrnel, rhwymfaich: *vt*, sypynu, sopenu, cydrwymo
Bung, bung *n*, bwng-genad
Bunghole, bung'höl *n*, twll baril, bwng
Bungle, bung'gl *n*, bonglerwaith; trysgl-
edd: *vi*, bonglera, trwsglweithio [gler
Bungler, bung'glûr *n*, bongleryn, bon y
Bunt, bunt *n*, cneudd neu chwydd hwyl gan wynt: *vi*, chwyddo gan wynt
Bunting, bun'ting *n*, aderyn bras yr yd. Bunting-line, rheffyn hwyl
Buoy, bôî *n*, nofnod mewn porthladd, nawf ddangosydd: *vt*, cynnal, dal i fyny, codi i fyny. To buoy one up, codi calon un [duedd
Buoyancy, bôî'an.sî *n*, hynawfedd, nawf-
Buoyant, bôî'ant *a*, nofiol, esgynol, ysgafn
Burbot, bûr'bot *n*, llofenhysg, llofenan
Burden, bûr'dn *vt*, beichio, pynio, pynorio, llwytho: *n*, baich, pwn; llwyth, clud, pwys; gair cyrch, adgof cân
Burdensome, bûr'dn.sum *a*, trwm, pwys-
fawr, beichiol
Bureau, bü.rö' *n*, ysgrifengist: swyddfa
Burgage, bûr'gäj *n*, ammodau perthynol i fwrdeisdrefi
Burganot, Bergamot, bûr.gâ.mot' *n*, math o ellaig; math o berarogl
Burganet, bûr'gâ.net *n*, helm, penffestin
Burgess, bûr'jes *n*, dinesydd, bwrdais
Burgess-ship, bûr'jes.ship *n*, bwrdeis-
iaeth, dinasfrant
Burgh, bürg *n*, bwrdeisdref; corfforiaeth
Burgher, bûr'gûr *n*, bwrdais, dinesydd
Burghmote, bürg'möt *n*, llys bwrdeisdref
Burglar, bürg'lûr *n*, torwr ty yn y nos
Burglary, bûr'glûr.î *n*, toriad annedd-dy yn y nos, tydoriad
Burgomaster, bûr'gö.mas.tûr *n*, maer tref yn yr Iseldiroedd [Almaen
Burgrave, bûr'gräv *n*, llywydd yn yr
Burial, ber'î.âl *n*, claddiad. Burial-
place, beddrod; mynwent, claddfa
Burine, bü'r'in *n*, cerf-offeryn
Burlesque, bûr.lesk' *n*, gwatwargerdd, gogerdd, gwawdiaith: *vt*, gwatwar, goganu [cerddgan
Burletta, bûr.let'â *n*, coegchwareu,
Burly, bûr'li *a*, chwyddedig, mawr
Burn, bûrn *n*, losg, losgiad: (*burnt*) *v*, losgi, golosgi; goddeithio, deifio. To burn one's fingers, cael colled. Burn-
ing-glass, llogswydr
Buraish, bûr'nish *vt*, caboli, llathru, gloewi, yslipanu, lluganu
Burnt, bûrnt *pt* & *pp*.—Burn
Burr, bûr *n*, llabed y glust; oddf ar fôn corn hydd; cefndedyn llo
Burrel, bur.el *n*, peren, gelleigen
Burrow, bur'ö *v*, tyllu, daiaru: *n*, twll cwnigen; cwning-gaer
Bursar, bûr'sûr *n*, trysorydd mewn coleg
Burse, bürs, Bourse, bû'rs *n*, marchnad-
yddfa, cyfnewidfa
Burst, bürst *n*, ymdoriad; rhwyg; rhuthr; trwyd: *v* (*pt* & *pp* burst), ymdori; dryllio; rhuthro
Burt, bûrt *n*, math o bysgod
Burthen, bûr'thn *n* & *vt*.—Burden
Bury, ber'î *vt*, claddu; daiaru [fion cadno
Bush, bûsh *n*, perth, llwyn, twyn; cyn-
Bushel, bûsh'el *n*, pwysel, mesur wyth galwyn. Imperial Bushel, y mesur a ddefnyddir yn bresennol ym Mhrydain, yn cynnwys 2218.192 o fodfeddi tryfesur. Winchester Bushel, yr hen fesur yn cynnwys 2150.42 o fodfeddi tryfesur

Bushy, bŵsh'î a, perthog, dreiniog; cud-ynog [lafur
 Busiless, biz'î.les a, diwaith, segur, di-Business, bis'nes n, galwad, celfyddyd, crefft, gwaith, gorchwyl, swydd, neges, achos; ffwdan, trafferth
 Busk, busk n, bronatteg, bronbren: v, parotol, ymwisgo [llopan
 Buskin, bus'kin n, gwentas, coesarn
 Buss, bus n, math o gwch pysgota; cusan: vt, cusanu
 Bust, bust n, penddelwedd; hannerlun
 Bustard, bus'tûrd n, gwerniar
 Bustle, bus'l n, godwrdd, terfysg, ffrwst, ffwdan, trafferth: vt, trafferthu, ffwdanu, ymdrafferthu [prysur
 Busy, bis'î a, diwyd, gweithgar, llafurus, Busybody, bis'î.bod.î n, ymyrwr
 But, but c, ond, eithr, er hyny: pr, oddi eithr, heb law: n, ffin, terfyn
 Butcher, bŵt'shûr n, cigydd: vt, cigyddio, lladd. Butcher's broom, celyn Mair
 Butcherly, bŵt'shûr.li a, cigyddlyd, creulawn, gwaedlyd, llawrudd, galanasol
 Butchery, bŵt'shur.î n, cigyddiaeth, gwaith cigydd; cigyddfa; galanasdra
 Butler, but'lûr n, trulliad, heilyn, gwall-Butment, but'ment n, mydatteg [ofiad
 Butt, but n, nod; gwawd-nod; llestr o 126 galwyn: vt, cornio, hyrddu, gyrddu
 Butter, but'ûr n, ymenyn
 Butterfly, but'ûr.fî n, eilir, glöen byw, iar fach yr haf
 Butteris, but'ur.is n, math o offeryn gof
 Buttermilk, but'ûr.milk n, llaeth enwyn
 Butterspoon, but'ûr.spôn n, crafell ymenyn [llydan
 Butterspout, but'ûr.tŵth n, rhagddant
 Buttery, but'ur.î n, ymenyn-gell, bwyd-gell: a, ymenynog, ymenynllyd
 Buttock, but'uk n, ffolen, pedrain
 Button, but'n n, botwm, boglwm: vt, botymu, boglymu. Button-hole, twll botwm [nalfur: v, ategu
 Buttress, but'res n, atteg, canbost; cyn-Butyraceous, bü.ti.rä'shus, Butyrous, bü.ti.rus a, ymenynaidd
 Buxom, buk'sum a, bywiog, sionc, llawen, gwisgi, hoenus, nwyfus
 Buxomness, buk'sum.nes n, bywiog-rwydd, gorhoen; anlladrwydd
 Buy, bî (bought, bôt) vt, prynu
 Buzz, buz n, su, sis, sisial, husting, swngwenyn: v, suo, sisialu, husting
 Buzzard, buz'ûrd n, bwncath, bod y gwerai. Bald buzzard, bod tinwyn, iar dinwen

By, bî pr, gan, wrth, trwy, ger, ger llaw: ad, heibio; yn agos: pz, yn arwyddo dirgelwch, heibio, ar naill ochr. By-and-by, ar fyr, yn y man, allan o law, maes o law, yn ddoed. By-blow, celddyrnod. By-end, cam ddyben, gau amcan. By-gone, gynt, gorphenedig. By-law, deddf gartrefol, cyfraith neillduol. By-name, llysenw. By-path, By-walk, coeglwybr. By-place, diarffordd, llechfan. By-road, ffordd goeg. By-room, ystafell ddirgel. By-stander, edrychwyr, sefyllwyr. By-street, heol gefn, coeghoel. By-view, hunanles. By-way, ffordd ddiramwy. By-word, gwawd, diareb, gwatwargyff
 Bye, bî (hen air) n, trigfa, pentref, tref. Good bye (God be wi ye), yn iach
 Byzantine, biz'an.tin n, darn o aur o werth pymtheg punt

C.

CAB, kab n, mesur Iuddewig o dri pheint; hungerbyd un ceffyl
 Cabal, kâ.bal' n, cydgynghor, cydgyfrinach; vi, cydlunio, cydfwriadu, cyfradu
 Cabala, kab'â.lâ n, y traddodiadau Iuddewig
 Cabalist, kab'â.list n, rhinddysgwawdwr
 Cabalistical, kab.â.lis'ti.cal a, traddodiadol, dirgel, cyfrinachol
 Caballine, kab'a.lin n, math o aloes garw
 Cabaret, kab'â.rê n, tafarndy, gwindy
 Cabbage, kab'äj n, bresychen, bresychawl: vt, darnladrata
 Cabin, kab'in n, caban, cell, cuddigl, lluest, twlc. Cabin-boy, morlanc
 Cabinet, kab'i.net n, cloergell, amgüeddgist, tlysgist, tlysgell; cyfringynghor [anwr
 Cabinetmaker, kab'i.net.mä.kûr n, cist-Cable, kä'bl n, rhaff angor
 Cabriolet, kab.ri.ö.lê' n, math o gerbyd
 Cachectical, kâ.kek'ti.kal a, anniwygiol
 Cachexy, kâ.kek'si n, anniwyg; drwg ansawdd corff [iniad uchel
 Cachination, kak.i.nä'shun n, chwerth-Cackerel, kak'ur.el n, math o bysgodyn
 Cackle, kak'l vi, clwcian, crecian
 Cacoehymy, kak'ö.kim.î n, drwg ansawdd y gwaed [drwg, cythraul
 Cacodæmon, kak.ö.dí'mun n, ysbryd
 Cacophony, kâ.kof'ö.ni n, drygsain
 Cadaver, kâ.dä'vûr n, celan, corff
 Cadaverous, kâ.dav'ur.us a, celanaidd
 Caddis, kad'is n, ysnoden; abwydyn

CAL pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^wk=took;

Cade, kâd *n*, llestry, barilan: *vt*, llawfaethu: *a*, tyner, dof, gwâr. Cadelamb, oen llawfaeth. Cade of herings, mwys o benweig

Cadence, kâ'dens *n*, disgynsain

Cadene, kâ.dîn' *n*, llawrlen Dyrcaidd

Cadent, kâ'dent *a*, arostyngiad, gostyngol

Cadet, kâ.det' *n*, cadlanc

Cadge, kaj *vt*, cludo, dwyn baich; llwytho

Cadger, kaj'ûr *n*, edwiewr, adwerthydd

Cadi, kâ'dî' *n*, pen swyddog Tyrcaidd

Cadillac, kâ.dil'ak *n*, math o ellaig

Caducity, kâ.du'si.tî' *n*, brender, gwendid [y Persiaid

Caftan, kaf'tan *n*, math o wisg ym mysg

Cag, kag *n*, barilan, llestry

Cage, kaj' *n*, cawell; adardy; gwialgell

Caisson, kâ'son *n*, cist o bylor neu beli rhyfel [caethwas, adyn

Caitiff, kâ'tif *n*, dyhiryn, diffeithiwr;

Cajole, kâ.jöl' *vt*, twyllo; gwenieitho; hudo; twyllfoddio

Cake, kâk *n*, teisen, afrladen, chwïogen: *v*, teisenu, torthi; glynu yng nghyd

Calamanco, kal.â.mang'kô' *n*, math o wlanwe

Calamary, kal'â.mur.î' *n*, morgylllell

Calamine, kal'â.min *n*, mwn afryttel neu sine

Calamint, kal'â.mint *n*, mintys y gath

Calamitous, kâ.lam'i.tus *a*, adfydus, tralodus, blin, truenus, trychinebus

Calamity, kâ.lam'i.tî' *n*, adfyd, blinfyd, helbul, tralod, trueni, drygfyd, trychineb, cystudd [beraroglaidd

Calamus, kal'â.mus *n*, math o gorsen

Calander, kal'an.dur *n*, pryf yr yd

Calash, kâ.lash' *n*, cerbyd agored; math o benwisg [calchog

Calcareous, kal.kê'r'i.us *a*, calchaidd,

Calces, kal'siz *np.*—Calx

Calcination, kal.sî.nâ'shun *n*, calchlosgiad [losgi

Calcine, kal.sîn' *vt*, calchlosgi, gwyn-

Calcinatory, kal.sîn'â.tur.î' *n*, calchlosglestr, tawddlestr

Calcography, kal.kog'râ.fî' *n*, calchysgythriaeth

Calculate, kal'kü.lät' *v*, cyfrif, bwrw cyfrif; olrhain; addasu, cymmesuro

Calculation, kal.kü.lä'shun *n*, cyfrifiad, cyfrif, amcan, amcaniad

Calculous, kal'kü.lus. Calculose, kal.kü.lös' *a*, graianog, caregog

Calculus, kal'kü.lus (calculi, kal'kü.lî') *n*, y gareg yn y bledren; dull o gyfrif

Caldron, kôl'drun *n*, pair, callawr

Caledonian, kal.i.dô'nî.an *n*, Ysgotyn: *a*, Ysgotaidd [iad, poethiad

Calefaction, kal.i.fak'shun *n*, gwresog-

Calefactory, kal.i.fak'tur.î' *a*, gwresog, poethiannol [gwresogi

Calefy, kal'i.fî' *v*, twymo, poethi,

Calendar, kal'en.dûr *n*, dyddlyfr, dyddiadur: *vt*, cymmyrd cyfrif, coffâu

Calender, kal'en.dûr *n*, llathrwasg lleiniau: *vt*, llathru, llyfnwasgu, twynwasgu

Calends, kal'endz *n*, calan-ddyddiau

Calenture, kal'en.tshû'r *n*, twymynboeth, morgryd [croth esgair. In calf, cyflo

Calf, kâf (*p* calves) *n*, llo; croth y goes,

Calibre, kal'i.bûr *n*, mesur cenedd gwn

Calico, kal'i.kô' *n*, cotymwe [poeth

Calid, kal'id *a*, tanllyd, tanbaid, twym,

Calidity, kâ.lid'i.tî' *n*, poethder

Caligation, kal.i.gâ'shun *n*, tywyllni, caddug [og, anamlwg

Caliginous, kâ.lîj'i.nus *a*, tywyll, niwl-

Caligraphy, kâ.lîg'râ.fî' *n*, ysgrifeniad teg, llaw deg [metiaid

Caliph, kâ'lif *n*, archoffeiriad y Maho-

Caliver, kal'i.vûr *n*, llawddryll

Calix, kal'iks *n*, cwpan [pygedig

Calc, kôk *vt*, cau agenau llong â charth

Call, kôl *n*, galwad; gofyniad; gwahoddiad: *v*, galw; gwysio; enwi. To call often, gelwain, mynych atw. To call to mind, cofio, adgofio. Calling, galwad, celfyddyd, crefft

Callet, kal'et *n*, cyffoden, diffeithwraig

Callid, kal'id *a*, cyfrwys; ystrywgar

Callidity, kâ.lid'i.tî' *n*, cyfrwysdra

Callipers, kal'i.pârz *n*, math o gwmpas neu gwmpawd coesgam

Callosity, kal.los'i.tî' *n*, caledwch, chwydd caled; annheimladrwydd [caled

Callous, kal'us *a*, croendew; dideimlad,

Callow, kal'ô' *a*, diblu, noeth, croenllwm

Calm, kâ'm *vt*, tawelu, gostegu; dyhuddo: *n*, tawelwch, tegwch, hindda: *a*, dystaw, tawel, llynydd, digyffro, araf

Calmness, kâ'm'nes *n*, tawelwch; llarieidd-dra [byw

Calomel, kal'ô.mel *n*, darpariad o arian

Caloric, kâ.lor'ik *n*, defnydd gwres, gwres [twymynol, gwresogol

Calorific, kal.ô.rî'ik *a*, poethiannol,

Calotte, kâ.lot' *n*, math o gwpan; ceudwll crwn

Caltrop, kal'trop *n*, math o ysgall; offeryn rhyfel [camgyhuddo

Calumniate, kâ.lum'nî.ät' *vt*, enllibio,

Calumniator, kâ.lum'nî.ätûr *n*, athrodwr, enllibiwr, absenwr

Calumny, kal'um.ní <i>n</i> , anair, enllib, cabl, athrod, drwg absen	Cancel, kan'sel <i>vt</i> , dilëu, dirymu, dídymu [diddymiad]
Calve, kâv <i>vi</i> , dyfog â llo, bwrw llo	Cancellation, kan.se.lä'shun <i>n</i> , dilead,
Calves, kâvz <i>np</i> .—Calf	Cancellate, kan'sel.ä.ted <i>a</i> , groes-yng-nghroes [crane]
Calvinism, kal'vin.izm <i>n</i> , Calfiniaeth	Cancer, kan'sûr <i>n</i> , dafaden wyllt, caner,
Calvinistic, kal.vi.nis'tik <i>a</i> , Calfinaidd	Cancerate, kan'sur.ät <i>vi</i> , cancru, crancu
Calx, kalks (<i>p</i> calces) <i>n</i> , calch	Cancerous, kan'sur.us <i>a</i> , cancraind
Calyce, kal'i.kl <i>n</i> , blaguryn, bywullyn	Cancerine, kang'krin <i>a</i> , morgranciaidd
Calycks, kal'iks <i>n</i> , deilwal blodeny	Candent, kan'dent <i>a</i> , poeth, tanbaid, llachar [hynaws]
Cambering, kam'bur.ing <i>a</i> , bwaog, mydog [gyfnewidydd]	Candid, kan'did <i>a</i> , teg, gonest, didwyll,
Cambrist, kam'bist <i>n</i> , cyfnewidydd, arian	Candidate, kan'di.dät <i>n</i> , ymgeisiwr; swydderlynwr, swyddgeisiwr
Cambrian, kam'brí.an <i>n</i> , Cymro: <i>a</i> , Cymraeg, Cymreig, Cymreigaidd, perthynol i Gymru	Candify, kan'di.fi <i>vt</i> , canu, gwynu
Cambric, kâm'brik <i>n</i> , sindal, meinllian	Candle, kan'dl <i>n</i> , canwyll
Came, kâm <i>pt</i> .—Come	Candleberry-tree, kan'dl.ber.i.trí <i>n</i> , math o helyg per [canwyllau]
Camel, kam'el <i>n</i> , cammarch, cawrfarch	Candlemas, kan'dl.mas <i>n</i> , gwyl Fair y
Cameleopard, kam'el.ep.ûrd <i>n</i> , cawr-leopard, camel-leopard	Candlestick, kan'dl.stik <i>n</i> , canwyllbren, canwyllyr, canwyllarn [rwydd]
Camelot, kam'i.lot <i>n</i> , math o gymmysgwe	Candour, kan'dûr <i>n</i> , tegwch, rhywiog-
Cameo, kam'yö <i>n</i> , math o onycs; arlun o un lliw	Candy, kan'di <i>v</i> , crawanu â siwgr
Camera obscura, kam'ur.â ob.skü'r.â <i>n</i> , ystafell dywell; math o beiriant tremawl	Cane, kân <i>n</i> , calaf, corsen, corsifon: <i>vt</i> , ffonodio, ffonio. Cane-reed, cawnen, corsen [blawr]
Camerate, kam'ur.ät <i>vt</i> , bwâu, mydu	Canescent, kâ.nes'ent <i>a</i> , llwyd, henaidd,
Cameration, kam.u.rä'shun <i>n</i> , mydiad, bwâd [plygein-gyrc]	Canicular, kâ.nik'ü.lûr <i>a</i> , perthynol i seren y ci; poeth. Canicular days, dyddiau'r cwn
Camisado, kam.i.sä'dö <i>n</i> , nosruthr;	Canine, kâ.nîn' <i>a</i> , ciaidd, cystogaidd. Canine tooth, ysgythrddant. Canine madness, y gynddaredd
Camlet, kam'let <i>n</i> , math o ddefnydd gwlanaid [ysmw]	Canister, kan'is.tûr <i>n</i> , blyehyn, blwch te
Camous, kâ'mus <i>a</i> , trwynlydan, trwyn-	Canker, kang'kûr <i>n</i> , cancer, rhwd, rhydni, ysiad: <i>v</i> , rhydu, cancro, ysu. Canker-worm, pryf y rhwd
Camp, kamp <i>n</i> , gweryll, gweryllfa	Cannel, kan'el <i>n</i> , pibell baril. Cannel-bone, corn breuant, corn gwddf. Cannel-coal, math o lo [breuad]
Campaign, kam.pân' <i>n</i> , gwastattir; rhyfel dymmor	Cannibal, can'i.bal <i>n</i> , dynfwytäwr,
Campaigner, kam.pä'nûr <i>n</i> , hen filwr	Cannon, kan'un <i>n</i> , magnel, cyfleg. Cannon-ball, pelen magnel
Campanel, cam'pä.nel <i>n</i> , clych y perthi	Cannonade, kan.un.äd' <i>n</i> , magneliad: <i>vt</i> , magnelu, cyflegu [cyflegrrw]
Campestral, kam.pes'tral <i>a</i> , maesaidd;	Cannoneer, kan.un.'îr' <i>n</i> , magnelwr,
Camphor, kam'fûr <i>n</i> , camphyr [gwyllt]	Canny, kan'i <i>a</i> , call, cyfrwys
Camphorate, kam'fur.ät <i>a</i> , mysgedd â champhyr	Canoe, kâ.nw' <i>n</i> , ceubal, cwrwgl, cwch
Campion, kam'pî.un <i>n</i> , rhos, campan, llysiâu yr ychain	Canon, kan'un <i>n</i> , canon, rheol, deddf; math o argraff-lythyren
Can, kan (<i>pt</i> could) <i>vt</i> , gallaf, gelli, gall, &c., medraf, medri, medr, &c., dichon: <i>n</i> , piser	Canonical, kâ.non'i.kal <i>a</i> , canonaidd, awdurdodig, rheolaidd
Canakin, kan.â.kin <i>n</i> , cwpan, diodlestr, piser [y bobl]	Canonicals, kâ.non'i.kalz <i>n</i> , y gwisgoedd offeiriadol
Canaille, kâ.nâ'il <i>n</i> , gwerinos, gwehilion	Canonist, kan'un.ist <i>n</i> , cyfreithiwr eg-lwysig; canonwr [iad]
Canal, ka.nal' <i>n</i> , dyfrffôs, dyfrglawdd	Canonization, kan.un.f.zä'shun <i>n</i> , seint-
Canaliculated, kan.â.lik'ü.lä.ted <i>a</i> , ffosaidd	
Canary, kâ.nêr'i' <i>n</i> , math o ddawns: <i>vi</i> , dawnsio, campio, rhonta. Canary-bird, y melynog mwyn. Canary-grass, glaswellt y cwn. Canary-wine, gwin o'r Nysoedd Dedwydd	

CAR pàth, fat, ère, met, mà-rine, pin, òrb, on, cùrve, cut, t̀w=too, t̀ẁk=took;

- Canonize, kan'un.iz *vt*, seintio, santioli
Canonry, kan'un.ri *n*, canoniaeth
Canopy, kan'ò.pi *n*, gortho, mwlden,
gorchuddlen: *vt*, gwrthoi, mwldenu
Canorous, kâ.nò'r.us *a*, llafar, soniarus,
cerddgar
Cant, kant *n*, truthiaith, iaith ffugiol;
rhagrith; iaith ddisylwedd: *vt*, ffregodi,
truthio, gwagsynio, rhagrithio
Cantata, kan.tà.tà *n*, adroddgan
Cantation, kan.tà'shun *n*, caniad, cy-
nghaniad
Canteen, kan.tin' *n*, gwirodlestr milwr;
tafarndy milwraidd
Canter, kan'tur *vi*, gogarlamu: *n*,
rhygyngiad; rhagrithiwr
Cantharides, kan.thar'i.diz *np*, cyllion
Paradwys, cyllion Yspæn
Canthus, kan'thus *n*, cil y llygad
Canticle, kan'ti.cl *n*, canig, cân, caniad,
cathl; Cân Solomon [dryll, rhan
Cattle, kan'tl *vt*, darnio, dryllio: *n*, darn,
Cantlet, kant'let *n*, darn, dryll, talp
Canto, kan'tò *n*, cân, dosbarth o gân
Canton, kan'tun *n*, rhandir, talaeth, ar-
dal, tiriogaeth; dinas yn China
Canton, kan'tun, Cantonize, kan'tun.iz
vt, rhanu, dosbarthu [tiriogaeth
Cantonment, kan'tun.ment *n*, rhandir,
Cantred, kan'tred *n*, cantref, cwmmwd
Canvass, Canvas, kan'vas *n*, sachliain,
brasliain, cywarchlen [ceisio
Canvass, kan'vas *vt*, holi, chwilio; gofyn,
Cany, kâ'nî *a*, corsenog [fer, canig
Canzonet, kan'zò.net *n*, erddygan, cân
Cap, kap *n*, cap, capan, heulrod, cwflen:
vt, capio. Cap-a-pie, o'r pen i'r traed
Capability, kâ.pâ.bil'i.ti *n*, gallu, gallu-
ogrwydd, cymhwysder
Capable, kâ'pâ.bl *a*, galluog, cyfaddas,
digonol [cynnwysfawr
Capacious, kâ.pâ'shus *a*, helaeth, eang,
Capaciousness, kâ.pâ'shus.nes *n*, he-
laethrwydd [cyfaddasu
Capacitate, kâ.pas'i.tät *vt*, galluogi,
Capacity, kâ.päs'i.ti *n*, medr; gallu,
cymhwysder; sefyllfa, cyflwr
Caparison, kâ.par'i.sun *n*, seirch; add-
urnwsg march: *vt*, addurno, trwsiadu
Caparisoned, kâ.par'i.sund *a*, mewn
seirch, llurigog, seirchiog
Cape, kâp *n*, penrhyn, penarth, pentir.
Cape of Good Hope, Penrhyn Go-
baith Da
Caper, kâ'pür *n*, llamsach, crychlamiad:
vi, rhonta, crychneidio, crychlamu
Capers, kâ'pürz *n*, math o gyfaith
- Capias, kâ'pi.as *n*, dienwys [forwyn
Capillaire, kap.i.lê'r' *n*, sew o wallt y
Capillament, kâ.pil'â.ment *n*, gwreidd-
iach; briger
Capillary, kâp'il.ur.i *n*, mân, gwalltaidd,
brigeriaidd. Capillary veins, mân
wythenau
Capital, kap'i.tal *a*, prif, penaf, arbenig:
n, argyfre; arian treigl; penglwm,
penyn, heiliog. Capital punishment,
prifgosp, dienyddiad [penau
Capitation, kap.i.tä'shun *n*, treth y
Capitol, kap'i.tol *n*, cabidwl, cabidyldy
Capitular, kâ.pit'ü.lür *n*, corff o ddeddfau
Capitulate, kâ.pit'ü.lät *vi*, ymroddi ar
ammodau [roddiad ar ammodau
Capitulation, kâ.pit.ü.lä'shun *n*, ym-
Capon, kâ'pn *n*, ceiliog dysbaidd, capwllt
Capouch, kâ.pw'tsh' *n*, cwcwll, cwfi
Caprice, kâ.pris' *n*, chwidredd, mympwy,
gwannaldyb
Capricious, kâ.pris'h.us *a*, gwammal, an-
wadal, penchwiban, chwidr
Capricorn, kap'ri.körn *n*, arwydd yr Afr
Caprifole, kâ'pri.föl *n*, gwyddfïd
Capriole, kâ'pri.öl *n*, gafrlam, carlam
Capstan, kap'stan *n*, dirwynlath llong
Capsular, kap'sü.lür *a*, ceuaidd, cistan-
aidd [edig: *vt*, cau
Capsulate, kap'sü.lät *a*, mewn cist, cau-
Capsule, kap'sül *n*, hadlestr, cibyn
Captain, kap'tän *n*, cadben, blaenor
Captaincy, kap'tän.sî, Captainship, kap'-
tän.ship *n*, cadbeniaeth
Caption, kap'shun *n*, daliad, gafaeliad
Captious, kap'shus *a*, ymrafaelgar, cec-
rus, croes [denu
Captivate, kap'ti.vät *vt*, caethiwo; hudo,
Captive, kap'tiv *n*, caethglud, carcharor:
a, caeth [caethiwed
Captivity, kap.tiv'i.ti *n*, caethgludiad
Captor, kap'tür *n*, ysgyfaelwr, caeth-
gludwr [cymmeryd, dal
Capture, kap'tshür *n*, ysglyfiad: *vt*,
Capuchin, kap.ü.shin' *n*, cycyllfrawd;
math o fantell; math o golomen
Car, kâr *n*, car, cerbyd; certwyn, men
Carac, kap'ak *n*, math o lwythlong Ys-
paenaidd
Carat, kar'at *n*, pwys o bedwar gronyn
Caravan, kar.â.van' *n*, mintai o fasnach-
wyr; men döedig
Caravansary, kar.â.van'sur.i *n*, lletty
cyffredin yn y Dwyrain
Caraway, kar'â.wä *n*, y garddwy
Carbine, kâr.bîn', Carabine, kar.â.bîn *n*,
dryll byr

Carbineer, kar.bi.ni'r' *n*, marchfilwr ys-gafn; milwr byrddryll
 Carbon, kâr'bun *n*, golosg, ulyf, ulwyn, prif elfen yr adamant; coed llosgedig
 Carbonade, kâr'bö.näd *vt*, rhostio cig yn ddarnau ar farwor
 Carbonic, kar.bon'ik *a*, ulyfig. Carbonic acid gas, nwy sur ulyfig, tagnwy
 Carboy, kâr'bôi *n*, costrel fawr mewn gwaith gwiail
 Carbuncle, kâr'bung'kl *n*, carbwnel; llynoryn dugoch [gleiniol
 Carcanet, kâr'kâ.net *n*, gwddffglych
 Carcase, kâr'käs, Carcass, kâr'kas *n*, celan, abwy, ysgerbwd, corff marw, abod, buria, ysgrwd
 Card, kârd *n*, cerdyn: *v*, cardio, cribo gwlan; chwareu cardiau [Paradwys
 Cardamoms, kâr'dâ.mumz *np*, grawn
 Cardiac, kâr'di.ak *a*, cryfhaol, adfywiol
 Cardinal, kâr'di.nal *a*, prif, arbenig: *n*, penadur cochl; cochl benyw. Cardinal points, gogledd, deheu, dwyrain, gorllewin. Cardinal signs, arwyddion y sidydd.—Zodiac
 Care, kê'r *n*, gofal, pryder, ystigrwydd: *vi*, dawr, gofalu, gwylio, pryderu; maelio
 Careen, kâ.rin' *v*, diddosi llong, cyweirio
 Career, kâ.rî'r' *n*, gyrfa, rhedfa, helynt, hynt
 Careful, kê'r'fwl *a*, gofalus, gwyliadwrus, carcus [care
 Carefulness, kê'r'fwl.nes *n*, gofal, pryder
 Careless, kê'r'les *a*, diofal, esgeulus
 Carelessness, kê'r'les.nes *n*, diofalwch, esgeulusdra [dodi
 Caress, kâ.res' *vt*, anwesu, llochi, mal-
 Caret, cêr'et *n*, gwallnod, diffygnod (Δ)
 Cargo, kâr'gö *n*, llwyth llong, llong-
 lwyth [digriflun
 Caricature, kar.i.kâ.ti'r' *n*, anferthlun,
 Caries, kê'r'i.iz, Cariosity, kê'r.i.os'i.ti
n, pydrni esgyrn
 Carious, kê'r'i.us *a*, pwdr, ysedig
 Cark, kârk *vi*, gofalu, rhyofalu, pryderu
 Carleat, kâr'l'kat *n*, gwreath, cath wryw
 Carle, kârl *n*, cerlyn, bawddyn, crinwas
 Carman, kâr'man *n*, certwynwr, certwr,
 gyrwr [brawd o urdd Carmel
 Carmelite, kâr'mel.it *n*, carmeliad,
 Carminative, kâr.min'â.tiv *n*, meddyg-
 iniaeth i chwalu gwynt: *a*, gwyntyrol
 Carmine, kâr.mî'n' *n*, sylwedd mwnawl
 o liw goleugoch
 Carnage, kar'näj *n*, galanasdra, lladdfa
 Carnal, kâr'nal *n*, cnawdol; anianol

Carnality, kâr.nal'i.ti *n*, cnawdolrwydd
 Carnation, kâr.nä'shun *n*, blodeuyn teg cigliw
 Carnelion, kâr.ni'li.un *n*, math o agat, cigfaen [cnodiog, ciglyd
 Carneous, kâr'ni.us, Carnous, kâr'nus *a*,
 Carnify, kâr'ni.fi *vi*, tewychu, brasäu,
 pwyntio [wyl
 Carnival, kâr'ni.val *n*, gloddestwyl, cig-
 Carnivorous, kar.niv'ö.rus *a*, cigysol,
 ciglwnc, cigreibus, rheibus
 Carnosity, kâr.nos'i.ti *n*, cnodigrwydd
 Caroche, kâ.rösh' *n*, pleser gerbyd
 Carol, kar'ul *n*, mawlderdd nadolig: *v*,
 canu; moli, canmol; mawrygu
 Carousal, kâ.rüw'zal *n*, gloddest, cyf-
 eddach, wttres
 Carouse, kâ.rüwz' *vi*, gloddesta, wttresa
 Carp, kârp *n*, llynbysg: *v*, cnoi, senu,
 pigo beiau, beio, ceuru
 Carpenter, kâr'pen.tür *n*, saer, saer coed
 Carpentry, kâr'pen.tri *n*, sacrnäeth,
 saerwaith, gwaith saer coed
 Carpet, kâr'pet *n*, llawrlen; bwrddlen.
 To bring a thing upon the carpet,
 dwyn peth dan sylw
 Carriage, kar'äj *n*, clud, cludai, cerbyd;
 cludiad; ymddygiad, ymarweddiad
 Carrier, kar'i.ür *n*, cariwr, cludydd, ar-
 weddodwr, cyweiniwr
 Carrion, kar'i.un *n*, burgyn, llurgyn,
 celan, buria, abwy [byr
 Carronade, kar.un.äd' *n*, cyfflegr haiarn
 Carrot, kar'ut *n*, moronen: *p*, moron,
 moron cochion. Wild carrots, llysiau
 y meddyglyn [moronliw
 Carroty, kar'ut.î *n*, coch, pengoch,
 Carry, kar'i *v*, cario, arwedd, cywain;
 ymddwyn. To carry the day, ennill
 y dydd. To carry away a mast, colli
 hwyllbren. To carry through, cwblhau
 Cart, kârt *n*, men, certyn, trol, car.
 Dray-cart, car llusg. Cart-wright,
 mensaer, saer meni
 Cartebianche, kârt.blösh' *n*, papyr
 gwyn i'w lenwi; trwydded
 Cartel, kâr'tel *n*, cytundeb i newid carch-
 arorion rhyfel
 Cartilage, kâr'ti.läj *n*, madruddyn
 Cartilaginous, kâr.ti.laj'i.nus *a*, madr-
 uddog [bapyr
 Cartoon, kâr.twn' *n*, bras gynllun ar
 Cartouch, kâr.twsh' *n*, cod i gadw pelenau
 Cartridge, kâr'trij *n*, papyraid o bylor;
 ergydrol. Cartridge-box, cod i gadw
 ergydroliau
 Caruncle, kar'ung.kl *n*, difyn o gig, cigyn

CAT pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^wk=took;

- Carve, kâr *vt*, cerfio; ysgythyru, naddu; tori bwyd
- Case, kâs *n*, cyflwr, ansawdd, helynt; amwisg, gorchudd; mater, peth; achos, treigl: *vt*, gorchuddio, gweinio, amwisgo. A hard case, cyflwr caled. In case, os, pe. Book-case, llyfrgell. Nominative case, achos enwedigol. Put the case, gadêwch, caniatêwch
- Caseharden, kâs'hâr.dn *vt*, durgaledu, durfingo
- Caseknife, kâs'nif *n*, cyllell fawr
- Casemate, kâs'mât *n*, gwaith bwaog
- Casement, kâs'ment *n*, rhwyll; colofngap [rhyfel, cod belau
- Caseshot, kâs'shot *n*, sydyn o fân belau
- Cash, kash *n*, arian parod, mwnai
- Cashew, kâ.shw' *n*, math o bren cnau
- Cashier, kâ.shi'r' *n*, arianwas: *vt*, diswyddo, diraddu
- Cask, kask *n*, baril, barilan
- Casket, kas'ket *n*, cistan, prenfol, blwch, golwrch, gemflwch
- Casque, kask *n*, helm, penffestin
- Cass, kas, Cassate, ka.sât' *vt*, dilêu, dirymu, diddymu [iad
- Cassation, ka.sâ'shun *n*, dilead, dirym-
- Cassia, kash'â *n*, rhisgl per
- Cassidony, kas'i.dun.i *n*, math o flodeuyn; maen myrierid
- Cassock, kas'uk *n*, crysbais offeiriad; hugan [o'r India
- Cassowary, kas'ô.wêr.i *n*, aderyn mawr
- Cast, kast (*pt* & *pp* cast) *vt*, bwrw, lluchio, ergydio; toddi, bathu, tawdd-lunio; trefnu; cyfrifo; colffarnu: *n*, tafliad, ergyd; prawf, prawen; cynnyg; gwawr, gwedd; bath. To cast abroad, gwasgaru. To cast down, gostwng, iselu. To cast up, cyfrif. Casting-voice, terfynlais. Casting-net, rhwyd fwrw. A cast in the eye, traws yn y llygad.
- Castanet, kas.tâ.net' *n*, dwylawrugl dawnswyr [collddyn
- Castaway, kast'â.wâ *n*, un gwrthodedig,
- Castellan, kas'tel.an *n*, ceidwad castell
- Castellany, kas'tel.an.i *n*, rhandir castell
- Castellated, kas'tel.â.ted *a*, castellog
- Castellet, kas'tel.et *n*, castell, castellan
- Castigate, kas'ti.gât *vt*, ceryddu; cystwyo, curo [gaeth, cystwyad
- Castigation, kas.ti.gâ'shun *n*, cospedi-
- Castle, kas'l *n*, castell, tŵr, amddiffynfa
- Castling, kast'ling *n*, erthyl, peth anrhymmig [lostlydan
- Castor, kas'tûr *n*, yr afanc, francon,
- Castrametation, kas.trâ.mi.tâ'shun *n*, gwersylliaeth [anafu
- Castrate, kas'trât *vt*, dysbaddu, cyweirio;
- Castration, kas.trâ'shun *n*, dysbaddiad
- Castrel, kas'trel *n*, y cudyll coch, cudyll, ceinlly goch [gwyddol
- Casual, kazh'û.al *a*, damweiniol, dy-
- Casualty, kazh'û.al.ti *n*, damwain, dygwyddiad [mheuo cydwybod
- Casuist, kazh'û.ist *n*, dattodwr am-
- Casuistry, kazh'û.is.tri *n*, beirniadaeth achosion cydwybod
- Cat, kat *n*, cath. To turn cat in the pan, chwareu'r ffon ddwybig. Cat-o'-nine-tails, math o fflangell
- Cata-, Cat- *px*, i lawr; gwrth-, erbyn
- Catabaptist, kat.â.bap'tist *n*, gwrthwyn-ebwr bedydd [rhy bell o air
- Catachresis, kat.â.kr'is *n*, arferiad
- Catachrestical, kat.â.kres'ti.kal *a*, rhy bell, treisiol [gorlif
- Cataclysm, kat'â.klizm *n*, llif, dylif,
- Catacombs, kat'â.kômz *n*, claddgelloedd, claddogofeydd
- Catalepsy, kat'â.lep.si *n*, pang-glefyd
- Catalogue, kat'â.log *n*, rhestr, cofrestr, llechres, rhifres [bryntni, bryntwas
- Catamite, kat'â.mit *n*, llanc at drin
- Cataphract, kat'â.frakt *n*, marchogwr llawn arfog [meddalai
- Cataplast, kat'â.plazm *n*, sugaethan,
- Catapulta, kat.â.pul'tâ *n*, tafberiant
- Cataract, kat'â.rakt *n*, rhaiadr; sech bilen ar y llygad [mwyth
- Catarrh, kâ.târ' *n*, pen ddyferwst, gorr-
- Catarrhal, kâ.tar'al, Catarrhous, kâ.tar'us *a*, gormwythig
- Catastrophe, kâ.tas.trö.fi *n*, gwrthdro; troad a diweddiad; drwg ddiweddi; damwain, anhap
- Catcal, kat'kôl *n*, math o chwibanogl
- Catch, katsh (caught) *vt*, dal, gafaclu, ymafyd yn, cipio, cymmeryd; boddhau: *n*, bach, clicied; dalfa, ysglyf; difyrngan. Catch word, dangosair. A catching disease, haint
- Catchfly, katsh'fli *n*, glydlys. Bladder catchfly, llyisiau poer [ceisiad
- Catchpoll, katsh'pôl *n*, ceisbwl, rhingyll,
- Catchup, katsh'up *n*, math o gyffraith [ig
- Catechetical, kat.i.ket'i.kal *a*, egwyddor-
- Catechism, kat'i.kizm *n*, holwyddoreg, egwyddorlith, holiadlith [gwyddorwr
- Catechist, kat'i.kist *n*, egwyddorwr,
- Catechize, kat'i.kiz *vt*, egwyddori; holi
- Catechumen, kat.i.kü'men *n*, dysgybl egwyddorig

Categorical, kat.i.gor'i.kal <i>a</i> , pendant, penodol, eglur [ddrychian	Cavation, kâ.vä'shun <i>n</i> , daiargafniad
Category, kat'i.gur.i <i>n</i> , trefn meddyl-	Cave, käv <i>n</i> , ogof, gogof, ceudwll, ffau, cell
Catenarian, kat.i.nê'r'i.an <i>a</i> , cadwyn-aidd [cyfrwymiad	Caveat, kâ'vi.at <i>n</i> , rhybudd, gwaharddiad
Catenation, kat.i.nä'shun <i>n</i> , cadwyniad,	Cavern, kav'ürn <i>n</i> , ceudwll, ogof, llechfa
Cater, kü'tür <i>v</i> , darparu neu brynu lluniaeth, arlwyo [pryf cadachog	Cavernous, kav'ür.nus <i>a</i> , ogofawg, tyllog
Caterpillar, kat'ür.pil.ür <i>n</i> , llindys, y	Cavesson, kav'es.un <i>n</i> , trwyngaw march
Caterwaul, kat'ür.wöl <i>vi</i> , cathderica	Caviare, kav.yê'r' <i>n</i> , cyffiaith o rawn pysg
Cates, käts <i>np</i> , danteithion, anwynion	Cavil, kav'il <i>n</i> , coeg wrthddadl, traws-ddadl: <i>vi</i> , ymgecu, ymeirio
Catgut, kat'gut <i>n</i> , tant telyn, tannau erwth [iadol	Cavity, kav'i.ti <i>n</i> , ceudod, ceudwll, ogof
Cathartic, kâ.thâr'tik <i>a</i> , rhyddhaol, carth-	Caw, kô <i>vi</i> , crawcian, creu, crefu
Cathedral, kâ.thi'dral <i>n</i> , eglwys gadeir-iol: <i>a</i> , esgobawl, henaidd, hybarch	Cawl, kôl <i>n</i> , penre, penrwym, rhwyden
Catholic, kath'ôlik <i>a</i> , cyffredinol, cath-olig [inedd	Cease, sis <i>v</i> , peidio, gadael, gorphwys, ymattal [phwys, didawl
Catholicism, kâ.thol'i.sizm <i>n</i> , cyffred-	Ceaseless, sis'les <i>a</i> , dibaid, didor, dior-
Catholicon, kâ.thol'i.kun <i>n</i> , meddyg-inaeth holliachaol [dwdwf	Cecity, si'si.ti <i>n</i> , dellni, dallineb
Catkins, kat'kinz <i>n</i> , cenawon cyll, coed-	Cedar, si'dür <i>n</i> , cedrwydden, pren cedr
Catling, kat'ling <i>n</i> , cyllell llawfeddyg	Cede, sid, <i>vt</i> , ymroi, rhoi i fyny, trosi
Cattle, kat'l <i>np</i> , anifeiliaid, gwartheg, da byw	Cedrine, si'drin <i>a</i> , cedraidd, o gedr
Caudebek, kö'di.bek <i>n</i> , math o het ysgafn	Ceil, sil <i>vt</i> , cronglwydo, nenfydu, mydu
Candle, kö'dl <i>n</i> , llymeidfwyd; sucán	Ceiling, si'ling <i>n</i> , mwd, nenfwd; myd-iad; cronglwyd
Cauf, köf <i>n</i> , cistan dyllog at bysgod	Celandine, sel'an.din <i>n</i> , llysiau'r clefyd melyn; llysiau'r llygaid
Caught, kôt <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Catch	Celature, si'lâ.tshü'r <i>n</i> , cerfiaeth
Cauk, kôk <i>n</i> , math o wydrfaen garw	Celebrate, sel'i.brät <i>vt</i> , dadgan; dathlu; cadw gwyl; gweini. A celebrated man, gwr enwog
Caul, kôl <i>n</i> , gweren fol; rhwyden	Celebration, sel.i.brä'shun <i>n</i> , cadwad gwyl; canmoliad [edig, hyglo
Cauliflower, kol'i.flüw.ür <i>n</i> , blodfresych	Celebrious, si.l'i'brü.us <i>a</i> , enwog, nod-
Causal, kö'zal <i>a</i> , achosol, achlysurol	Celebrity, si.leb'ri.ti <i>n</i> , enwogrwydd, clodforedd [dra, brys
Causation, kö.zä'shun <i>n</i> , achosiad	Celerity, si.ler'i.ti <i>n</i> , buander, cyflym-
Cause, kôz <i>n</i> , achos, ethryb, achlysur; cynghaws, hawl, dadl: <i>vt</i> , peri, achosi, effeithio, achlysu	Celery, sel'ür <i>n</i> , bwydlysiau. Wild celery, helogan
Causeless, kôz'les <i>a</i> , diachos; dechrenol	Celestial, si.les'tshal <i>a</i> , nefol, nefolaidd
Causeway, kôz'wä, Causey, kô'zi <i>n</i> , sarn, llwybr troed [poethnaws	Celibacy, sel'i.bä.sü <i>n</i> , gweddwdod, unig-rwydd, annyweddiaeth, anweddogoeth
Caustic, kös'tik <i>a</i> , osgol, difaol: <i>n</i> , eli	Cell, sel <i>n</i> , cuddigl, cell, celfa, llechfa
Cautelous, kö'tel.us <i>a</i> , pwylllog, gochelgar, cyfrwys	Cellar, sel'ür <i>n</i> , diodgell, trull
Cauterize, kö'tur.iz <i>vt</i> , serio; llosgysu	Cellarist, sel'ür.ist <i>n</i> , trulliad, diodwas
Cautery, kö'tur.i <i>n</i> , haiarn poeth; seriad	Cellular, sel'ü.lür <i>a</i> , cellog, ceuol
Caution, kö'shun <i>n</i> , pryder, pwyll, goche-liad; rhybudd; <i>vt</i> , rhybuddio, rhag-rybuddio	Celsitude, sel'si.tüd <i>n</i> , uchder, uchelder
Cautious, kö'shus <i>a</i> , gochelgar, pwylllog, gofalus [garwch, pwyll	Celtic, sel'tik, kel'tik <i>a</i> , Celtaidd
Cautiousness, kö'shus.nes <i>n</i> , gochel-	Cement, sem'ent <i>n</i> , cymmwrw, syth, glud
Cavalcade, kav.alkäd' <i>n</i> , gosgorddiad; marchogdaith [marchfilwr	Cement, si.ment' <i>vt</i> , cymmrydu, cydludio, cydio [went, claddle
Cavalier, kav.â.l'r' <i>n</i> , marchogwr,	Cemetery, sem'i.tur.i <i>n</i> , beddrod, myn-
Cavalierly, kav.â.l'r'li <i>a</i> , yn uchelfalch	Cenatory, si'nâ.tur.i <i>a</i> , swperaidd
Cavalry, kav'al.rü <i>np</i> , marchoglu, gwyr meirch, marchfilwyr	Cenobitic, si.nö.bit'ik <i>a</i> , cydweithasol
	Cenotaph, sen'ö.taf <i>n</i> , urddwyddfa, coeg-feddrod
	Cense, sens <i>n</i> , perarogl: <i>vt</i> , perarogli
	Censer, sen'sür <i>n</i> , padell dân

CHA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Censor, sen'sûr *n*, beirniad; hyfeiwr
Censorious, sen.sô'r'ius *a*, hyfarn, en-
llibus, goganus, hyfai, cyhuddgar
Censoriousness, sen.sô'r'ius.nes *n*. cy-
huddgarwech [beius
Censurable, sen'shû.râ.bl *a*, ceryddadwy,
Censure, sen'shûr *n*, sen, barn, gogan;
cerydd: *vt*, barnu, beio, ceryddu, senu
Census, sen'sus *n*, cyfrifiad y bobl, gwerin-
gyfrif, gwerinrif
Cent, sent, Centum, sen'tum *n*, cant
Centaur, sen'tôr *n*, anghenfil dychym-
mygol; y Saethydd [ddaiar
Centaury, sen'tô.rî *n*, arlladlys, bustl y
Centenary, sen'ti.nur.î *n*, cant; cylchwyf
ganmlyneddol: *a*, canfedrifol
Centesimal, sen.tes'î.mal *a*, canranol
Centifidous, sen.tif'î.dus *a*, canranol,
candryll [og
Centifolious, sen.tif'ô.li.us *a*, candalen-
Centipede, sen'ti.pîd *n*, cantroedyn
(math o bryf)
Cento, sen'tô *n*, dryllbryddest
Central, sen'tral *a*, canolbarthaidd
Centre, sen'tûr *n*, canol, canolbarth,
cymmherfedd, perfeddbwnc: *vt*, cym-
mherfeddu, canolgyfeirio; cydgyfarfod
Centric, sen'trik *a*, canolaidd, canolawg
Centrifugal, sen.trif'û.gal *a*, canol-ochel
Centripetal, sen.trip'î.tal *a*, canolgyrch-
ol, canolgais
Centumvir, sen'tum.vûr (centumviri,
sen.tum.vî'rî) *n*, cannwriad
Centuple, sen'tû.pl *a*, canplyg, can cym-
maint [yn gannoedd
Centuriate, sen.tû'r'î.ât *vt*, canrifo, rhanu
Centuriator, sen.tû'r'î.âtûr *n*, oesfrud-
iwr, oeshanesydd
Centurion, sen.tû'r'î.un *n*, cannwriad
Century, sen'tshû.rî *n*, canrif, can mlyn-
edd, oes
Cephalalgia, sef'al.al.jî *n*, dolur pen
Cephalic, si.fal'ik *a*, da rhag dolur pen
Cerastes, si.ras'tiz *n*, sarff gyrnig
Cerate, si'rât *n*, eli cwyrog, cwyreli
Cere, si'r *vt*, cwyro, gludio, pygu
Cerebrum, ser'î.brum *n*, yr ymenydd
Cercloth, si'r'kloth, Cerement, si'r.ment
n, pigliain, cwyrlhain, sugliain
Ceremonial, ser.î.mô'nî.al *n*, llyfr def-
odau: *a*, defodol [moesgar
Ceremonious, ser.î.mô'nî.us *a*, ffurfiol,
Ceremony, ser'î.mun.î *n*, defod, rhwysg,
rhodres
Certain, sûr'tân *a*, sier, diau, dir, diam-
mheu, dilys, gwir; rhyw, rhai. A
certain person, rhyw un

Certainty, sûr'tân.tî, Certitude, sûr'tî-
tiid *n*, sierwydd, dir, dilysrwydd, dieu-
rwydd, hysbysrwydd, diammheuaeth
Certificate, sûr.tif'î.kât *n*, ysgrifendyst
Certify, sûr'tî.fî *vt*, hysbysu, ardystio,
gwirio [canghell-lys
Certiorari, sûr.shî.ô.rê'r'î *n*, gwys o'r
Cerulean, si.rû'li.an, Ceruleous, si.rû'-
li.us *a*, brithlas, nefsiw
Cerumen, si.rû'men *n*, cwyr y glust
Ceruse, si'rûs *n*, gwynblwm puredig
Cervical, sûr'vi.kal *a*, gyddfôl
Caesarian, si.sê'r'î.an *a*, Cesariaidd. Ce-
sarian operation, crothdoriad
Cess, ses *n*, treth; tasg: *vt*, trethddogni,
trethu
Cessation, se.sâ'shun *n*, paid, tor, gor-
phwysiad, seibiant, ymattaliad
Cessible, ses'î.bl *a*, ymollyngadwy
Cession, sesh'un *n*, ymollyngiad, ym-
roddiad; trosiad
Cessment, ses'ment *n*, treth, trethiad
Cestus, ses'tus *n*, gwregys Gwener
Cesura, si.zû'r'â *n*, toriad gair neu
linell mewn barddoniaeth
Cetaceous, si.tâ'shus *a*, morfilaidd
Chace, tshäs *n*, helfa; gwigfa: *vt*, hela,
Chad, shad *n*, math o bysgodyn [ymlid
Chafe, tshäf *n*, digder, soriant, cynddar-
edd: *vt*, poeth rwbio; brydio; cyffroi.
Chafing-dish, tanddysgl, padellig dân
Chaff, tshaf *n*, us, manus, peiswyn,
hedion, mwl
Chaffer, tshaf'ûr *vî*, marchnata, edwica:
n, marchnatwr, masnachwr [fraith
Chaffinch, tshaf'intsh *n*, gwinc, asgell-
Chaffy, tshaf'î *a*, llawn us, manusog;
ÿsgafn
Chagrin, shâ.grîn' *n*, cythrudd, gofid: *vt*,
blino, gofidio, anfoddloni
Chain, tshän *n*, cadwyn, torch, tid, syg,
tres: *vt*, cadwyno, tido. Chain-cable,
Chain-shot, tidbelen
Chair, tshê'r *n*, cadair; eisteddfa; sedd
Chaise, shäs *n*, cerbydan, taithgerbyd
Chalcedony, kal.sed'ô.nî *n*, math o faen
gwerthfawr [gerfiadaeth
Chalceography, kal.kog'râ.fî *n*, pres-
Chaldron, tshô'l'drun *n*, callawr; pair;
calloraidd
Chalice, tshal'is *n*, cwpan y cymmun
Chalk, tshôk *n*, priddgalch, siale, marm:
vt, marmu, priddgalchu. Chalk-cut-
ter, codwr marin
Challenge, tshal'enj *n*, baidd, heriad;
arddelw; hawl; nam: *vt*, beiddio;
herio; arddelwi; llysu

Chalybeate, kâ.lib'yāt *a*, duraidd, durillyd
 Cham, kam *n*, penadur Tartari
 Chamade, shâ.mād' *n*, sain tabwrdd i
 ofyn cyflafaredd
 Chamber, tshâm'bûr *n*, ystafell, lloft
 Chambering, tshâm'bur.ing *n*, wtres ;
 trythyllwch [ydd
 Chamberlain, tshâm'bûr.lân *n*, ystafell-
 Chambermaid, tshâm'bûr.mād *n*, ystaf-
 ellyddes [fall newidliw
 Chameleon, kâ.mf'li.un *n*, math o fad-
 Chamfer, tshan'fûr *n*, rhigol, rhych,
 pannel : *vt*, rhigoli, rychu, pannelu
 Chamois, shâ.môî' *n*, math o afr
 Champ, tshamp *vt*, cnoi, dygnoi
 Champagne, sham.pân' *n*, math o win
 Champaign, sham.pân' *n*, gwastadedd,
 rhos, bro ; tir digoed : *a*, gwastad
 Champion, tshan'pi.un *n*, campiw ; or-
 nestwr, penymlddwr ; cawr
 Chance, tshans *n*, damwain, dygwydd-
 iad, hap : *vi*, damweinio, dygwyddo.
 Chance medley, damwain-laddiad
 Chancel, tshan'sel *n*, canghell, llogawd
 Chancellor, tshan'sel.ûr *n*, canghellydd
 Chancellorship, tshan'sel.ûr.ship *n*,
 canghellwriaeth, canghellyddiaeth
 Chancery, tshan'sur.î *n*, llys cydwybod
 Chancere, shang'kûr *n*, llynoryn drwg
 Chandelier, shan.di.li'r' *n*, canwylyr
 Chandler, tshand'lûr' *n*, canwylydd
 Change, tshânj *n*, newid, newidiad, arall-
 iad, tro : *vt*, cyfnewid, arallu, troi
 Changeable, tshân'jâ.bl, Changeful,
 tshân'j.fwl *a*, cyfnewidiol, newidiol
 Changeling, tshâng'ling *a*, anwadaly
 Channel, tshan'el *n*, cyfyngfor ; rhedle ;
 dyfrlle ; rhych, ffos : *vt*, cwysu neu
 rychu colofn
 Chant, tshant *vt*, canu, corganu ; pyncio
 Chanticleer, tshan.ti.kli'r' *n*, crochgein-
 iad ; y ceiliog
 Chantry, tshan'trî *n*, corgafell, corgapel
 Chaos, kâ'os *n*, annhrefn, cymmysgedd
 Chaotic, kâ.ot'ik *a*, didrefn, afluniaidd
 Chap, tshop *n*, gên, bochgern. Chap-
 fallen, bochlaes, llaesweff ; digalon
 Chap, tshap *vt*, agenu, ymagor, hollti :
n, agen, holltiad
 Chape, tshâp *n*, daliedydd, gafaelydd
 Chapel, tshap'el *n*, addoldy, cyssegrfa,
 capel, ty cwrdd, ty gweddi
 Chapelry, tshap'el.rî *n*, terfynau addoldy
 Chaperon, shap'ur.on *n*, math o gap neu
 gwff : *vt*, gweini ar foneddiges
 Chapter, tshap'î.tûr *n*, heuliog neu ben-
 cwlwm colofn

Chaplain, tshap'lân *n*, caplan, capelwr
 Chapless, tshop'les *a*, cegnoeth, diweff
 Chaplet, tshap'let *n*, coronig, coronbleth,
 talaith [nachwr
 Chapman, tshap'man *n*, maeler, mas-
 Chapter, tshap'tûr *n*, pennod ; senedd
 eglwys gadeiriol : *vt*, trethu ; cyhuddo ;
 ceryddu. Chapter-house, cabidwl ;
 cadeirdy [vi, dyddweithio
 Char, tshêr *n*, dyddorchwyl, byrwaith :
 Char, tshâr *n*, y torgoch : *vt*, golosgi
 Character, kar'ak.tûr *n*, gair, enw, cym-
 meriad, nodweddiad ; nod, arwydd ;
 coel [deb
 Characterism, kar'ak.tur.izm *n*, nodol-
 Characteristic, kar.ak.tur.is'tik *a*, nod-
 weddol : *n*, nodwedd, nodweddiad
 Characterize, kar'ak.tur.iz *vt*, nodweddu,
 nodi ; hynodi, priodlunio
 Charcoal, tshâr'kôl *n*, golosg
 Chare, tshêr *n*, heolan, lon
 Charge, tshâj *n*, gorchymmyn, archiad,
 annogaeth ; gofal, cadwraeth ; cwyn,
 cyhuddiad ; traul ; rhuthr : *vt*, erchi,
 gorchymmyn ; cyhuddo ; rhuthro, ym-
 osod ar ; gofyn tâl ; llwytho
 Chargeable, tshâr'jâ.bl *a*, treulfawr ; cy-
 huddadwy. Chargeable to, i'w dalu
 gan [march rhyfel, cadfarch
 Charger, tshâr'jûr *n*, cawg, dysgl ;
 Chariness, tshêr'î.nes *n*, gocheliad, gofal,
 cynnildeb, crintachrwydd
 Chariot, tshâr'î.ut *n*, cerbyd, cludai
 Charioteer, tshâr.î.u.tîr' *n*, gywr cer-
 byd, cerbydwr [elusengar
 Charitable, tshâr'î.tâ.bl *a*, cariadus, hael ;
 Charity, tshâr'î.tî *n*, cariad ; tostri ;
 cardod, elusen [gwagymhonwr
 Charlatan, shâr'lâ.tan *n*, crachfeddyg ;
 Charlatanical, shâr.lâ.tan'î.kal *a*, gwag-
 ymhonawl
 Charm, tshârm *n*, swyn, swyngyfaredd ;
 swynserch : *vt*, swyno ; rheibio ; llygad-
 dynu ; boddio ; ennill serch ; hudo, denu
 Charming weather, hin hyfryd
 Charnel, tshâr'nel *a*, yn cynnwys cig, neu
 gelanedd. Charnel-house, esgyrudy
 Chart, tshârt *n*, darlunlen, argrafflen
 Charter, tshâr'tûr *n*, breintlen, baint
 ysgrif : *vt*, awdurdodi, breinio
 Charwoman, tshâr'wûm.an *n*, hurwraig
 Chary, tshêr'î *a*, gofalus, gochelgar,
 cynnil ; dyfal ; crintachllyd
 Chase, tshäs *n*, helwriaeth ; erlyniad ;
 coedwig : *vt*, hela ; ymlid, erlid, erlyn.
 Beast of chase, anifail hela [adwy
 Chasm, kazm *n*, agen, gagendor, cyfwng,

- Chaste, tshǎst *a*, diwair, dihalog, pur, dilwgr [ceryddu, cospi]
- Chasten, tshǎ'sn, Chastise, tshas.tiz' *vt*, Chastisement, tshas'tiz.ment *n*, cerydd, cosp, cystwyad
- Chastity, tshas'tí.tí *n*, diweirdeb, purdeb
- Chat, tshat *n*. clebar, cogor, siaradach: *vi*, bragaldio, baldordd, pepu
- Chattellany, tshat'el.an.i *n*, tiriogaeth castell [symmudol]
- Chattels, tshat'elz *n*, daoedd, da, daoedd
- Chatter, tshat'úr *vi*, llolio, trydar, ymddadwrdd, gwagsiarad [pepryn]
- Chatterbox, tshat'úr.boks *n*, clebryn,
- Chavender, tshav'en.dúr *n*, y penci
- Chawdron, tshó'drun *n*, perfedd, coluddion, coludd [werth]
- Cheap, tshíp *a*, rhad, isel, iselbris; di-Cheapen, tshí'pn *vt*, lleihau gwerth
- Cheapness, tshíp'nes *n*, iswerth, newid, rhadedd, rhadlonedd
- Cheat, tshít *n*, hoced, dichell, twyll; twyllwr: *vt*, twyllo, hocedu, hudo, siomi, colledu
- Check, tshek *n*, rhwystr; gwastatâd cyfrif, archeb: *vt*, attal; ceryddu, arafu
- Cheek, tshik *n*, grudd, boch, cern
- Cheer, tshí'r' *n*, hoen, llonder; arlwy: *v*, lloni, siriol; ymhyfhau. Be of good cheer, cymmerwech gysur
- Cheerful, tshí'r'fwl *a*, llon, hoenus, llawen, dyddan [sirioldeb]
- Cheerfulness, tshí'r'fwl.nes *n*, llawenydd,
- Cheerless, tshí'r'les *a*, annyddan, trist, annifyr [llon, go lon]
- Cheerly, tshí'r'li, Cheery, tshí'r'i *a*, siriol,
- Cheese, tshíz *n*, caws [werthydd]
- Cheesemonger, tshíz'mung.gúr *n*, caws-Cheesepress, tshíz'pres *n*, gwryf caws
- Cheeselip, tshíz'lip *n*, gwrach y llydw
- Chely, kí'li *n*, crafanc pysgodyn cragenog
- Chemical, kem'í.kal *a*, fferyllaidd
- Chemist, kem'ist *n*, fferyllydd, fferyllyd
- Chemistry, kem'is.trí *n*, fferylliaeth
- Cheque, tshek *n*, brithliain, lliain croesreng
- Chequer, tshek'úr *vt*, ymryliwio, britho.
- Chequer-work, croeswaith, amrywaith
- Cherish, tsber'ish *vt*, meithrin, achlesu, mynwesu, ymgeleddu, cefnogi
- Cherry, tsher'í *n*, ceiriosen, surain. Cherry-checked, rhuddfochog, boch-
- Chert, tshürt *n*, math o gallestr [goch]
- Cherub, tsher'ub (*cherubim*) *n*, cerub, angel
- Cherubic, tshí.rw'bik, Cherubical, tshí.rw'bi.kal *a*, cerubaidd, angylaidd, nefol
- Cherubim, tsher'ü.bim *np*.—Cherub
- Cherup, tsher'up *vi*, trydar, cathlu, grillio
- Chervil, tshür'vil *n*, sierfel. Wild chervil, nodwydd y bugail
- Chess, tshes, *n*, gwyddbwyll
- Chessboard, tshes'bó'rd *n*, tawlfwrdd, clawr y wyddbwyll [wyddbwyll]
- Chessmen, tshes'men *np*, gwerin y
- Chest, tshest *n*, cist; cledr y ddwyfron. Chest of drawers, cist logellog
- Chestnut, tshes'nut *n*, castan, pigneuen. Chesnut-tree, castanwydden
- Chevalier, shev.â.li'r' *n*, marchog
- Chevaux de frise, shev.ô.dü.friz' *n*, diffynwrych [croen myn]
- Cheveril, tshev'ur.il *n*, myn, mynyn;
- Chevin, tshev'in *n*, pysg penfawr, y penci [cil]
- Chew, tshü *vt*, cnoi. Chew the cud, cnoi'r
- Chicane, shí.kän', Chicanery, shí.kä'nür.î *n*, cecraeth, twyll, geubwyll, ystrywddaid, ystranc
- Chicory, tshik'ur.i *n*, math o ddant y llew a gymmysgir â choffi
- Chick, tshik *n*, ydbys mân cochion
- Chick, tshik, Chicken, tshik'in *n*, cyw. Chicken-hearted, digalon, llwfr, ofnus. Chicken-pox, brech yr ieir
- Chickweed, tshik'wid *n*, gwlydd
- Chide, tshid (*pt* chid, tshid; *pp* chidden, tshid'n, chid) *vt*, senu; ceryddu, dwrddio, dondio
- Chief, tshif *a*, pen, penaf, arbenig, prif: *n*, pen, penaeth, blaenor, udd, llywydd
- Chiefdom, tshif'dum *n*, blaenoriaeth
- Chiefly, tshif'li *ad*, yn benaf, gan mwyaf
- Chieftain, tshif'tän *n*, blaenor, penadur, tywysog [malerth]
- Chilblain, tshil'blän *n*, llosg eira, cibwst,
- Child, tshild (*p* children) *n*, plentyn; maban, baban
- Childbearing, tshild'bê'r.ing *a*, plantog, yn planta: *n*, esgoriad, dygiad plant
- Childbed, tshild'bed, Childbirth, tshild'bürth *n*, esgorfan, gwelyfod, gwely esgor [mabanoed, mabolaeth]
- Childhood, tshild'hüd *n*, mebyd, maboed,
- Childish, tshild'ish, Childlike, tshild'lik *a*, plentynaid, mabanaidd [diblant]
- Childless, tshild'les *a*, amhhlantadwy,
- Children, tshil'dren *np*.—Child
- Chiliad, kil'yad *n*, mil o rifedi canlynol
- Chiliahedron, kil.yâ.hi'drun *n*, dull milochrog [milwriad]
- Chiliarch, kil'yârk *n*, llywydd ar fil,
- Chiliast, kil'yast *n*, milfwyddiad, credwr yn y mil o flynyddoedd

Chill, tshil *n*, fierdod, rhyndod: *a*, annwydog, oer: *vt*, fieru, rhyngu, oeri
 Chillness, tshil'nes *n*, annwyd, oerni
 Chilly, tshil'f *a*, rhylllyd, annwydog, oer, oerllyd, fierllyd, oeraidd
 Chime, tshim *n*, cynghaneddglych, cydsain: *vt*, cynghaneddu, cytuno
 Chimera, ki.mí'r'â *n*, gwag ddychymmyg
 Chimerical, ki.mer'f.kal *a*, dychymmygol, mympwyol, ffugiol
 Chiminage, shim'f.nâj *n*, gwigdoll
 Chimney, tshim'nî *n*, sundde, sinnai, sawell, mygdwll, ffumer. Chimney-piece, cladde
 Chin, tshin *n*, gên; elgeth. Chin-cloth, miswrn, genain. Double-chin, tagell. Double-chinned, tagellog. [China
 Chinaware, tshí'nâ.wê'r *n*, priddlestri
 Chincough, tshin'kof *n*, sych beswch, pas
 Chine, tshin *n*, llain y cefn, cefndryll
 Chink, tshing *n*, agen, hollt, holltiad: *v*, tincian; agenu, ymagor, hollti
 Chinky, tshing'ki *a*, agenog, holltog
 Chintz, tshints *n*, math o gotymwe
 Chip, tship *vt*, asglodi; hacio, naddu: *n*, asglawd, asglodyn [enydd
 Chirographer, ki.rog'râ.für *n*, ysgrif-
 Chirographist, ki.rog'râ.fist *n*, ysgrif-
 enydd; llawddewin [ysgrifwaith
 Chiography, ki.rog'râ.fî *n*, ysgrifeniad,
 Chiology, ki.rol'ö.jî *n*, amneidiaeth
 Chiromancer, ki'rö.man.sür *n*, llaw-
 ddewin [iniaeth
 Chiromancy, ki'rö.man.sî *n*, llaw-ddew-
 Chirp, tshûrp *vi*, trydar, clochdar, grill-
 ian, gwicheleisio, cathlu, pyncio
 Chirper, tshûr'pür *n*, cethlydd
 Chirurgeon, ki.rür'jun *n*, llawfeddyg
 Chirurgery, ki.rür'jur.î *n*, llawfeddygaeth
 Chisel, tshiz'l *n*, gaing, cŷn cerfio
 Chit, tshit *n*, coryn; eginy, hlaguryn: *vi*, egino, blaendarddu [llo
 Chitchat, tshit'tshat *n*, trydar, siaradach,
 Chitterlings, tshit'ür.lingz *n*, coludd; plethaddurn
 Chitty, tshit'f *a*, brych, brycheulyd
 Chivalry, shiv'al.rî *n*, urddas milwraidd; marchwriaeth; camp, gwrolgamp
 Chives, tshivz *np*, cenin y gwinwydd, cenin syfi; canoldwf blodau
 Chlorosis, klö.rö'sis *n*, y glasglwyf
 Chocolate, tshok'ö.lät *n*, math o foreulyn
 Choice, tshôis *n*, dewis, dewisiad: am-
 rywiaeth: *a*, dewisol, rhagorol, odiaeth
 Choiceness, tshôis'nes, *n*, rhagoriaeth
 Choir, kwî'r *n*, côr, cafell; coraid o gantorion

Choke, tshök *vt*, tagu, lindsayu; mogi
 Choky, tshö'ki *a*, taglyd [llydaws, llyd
 Cholera, kol'ür *n*, geri, bustl; digter,
 Cholera, kol'ur.â *n*, geri, geriwst, geri marwol [nawswyllt
 Choleric, kol'ur.ik *a*, gerio; digofus,
 Choose, tshwz (chose, chosen) *vt*, dewis, ethol, dethol, pigo, dichlynu
 Chop, tshop *vt*, dryllio, darnio, briwo; cyfnewid; llewa: *n*, dyrnod, holltiad, dernyn, dryll. Chop-house, bwytty. Chopping-knife, cylllell friwo [Alban
 Chopin, tshö'pin' *n*, chwart gwin yn yr
 Choppy, tskop'î *a*, agenog, tyllog, holltog
 Choral, kô'r'al *a*, coraidd, cafellaidd
 Chord, kôrd *n*, tant; gafael, cyssain: *vt*, cyduno, cydseino [corgeniad
 Chorister, kor'is.tür, Chorist, kô'r'ist *n*,
 Chorographer, kö.rog'râ.für *n*, parth-
 ddarluniwr, gorograffydd
 Chorography, kö.rog'râ.fî *n*, parth-
 ddarluniad, gorograffiaeth
 Chorus, kô'r'us *n*, cydgor, cydgan
 Chose, tshöz *pt*.—Choose
 Chosen, tshö'zn *pp*.—Choose
 Chough, tshuf *n*, coegfran, cawci, palores,
 Choule, tshûwl *n*, crombil; cern [cegid
 Chouse, tshûws *n*, ffwl, gwirionyn; hud, hoked: *vt*, hokedu, twyllo, siomi
 Chrism, krizm *n*, eneiniad; yr olew cys-
 segredig [fŵch
 Chrismatory, kriz'mâ.tur.î *n*, yr eneini-
 Chrisom, kriz'um *n*, y lliain sanctaidd
 Christ, krist *n*, Crist, Eneiniog. Christ-
 cross row, kris'kros.rö, yr egwyddor
 Christen, kris'n *vt*, bedyddio, Cristionogi
 Christendom, kris'n.dum *n*, gwledydd cred, y byd Cristionogol
 Christian, kris'tshan *n*, Cristion; cred-
 adyn: *a*, Cristionogol. Christian name, enw bedydd [ogaeth
 Christianity, kris.tshí.an'f.tî *n*, Cristion-
 Christianize, kris'tshan.iz *vt*, Cristionogi
 Christianlike, kris'tshan.lik *a*, Cristion-
 ogaidd [mas-box, calenig; cyfarwys
 Christmas, kris'mas *n*, Nadolig. Christ-
 chromatic, krö.mat'ik *a*, perthynol i liwiau neu beroriaeth [barhäus
 Chronic, kron'ik *a*, hen, parhaol, hir-
 Chronicle, kron'f.kl *n*, brud, brut, coflyfr, oeslyfr, hanes: *vt*, cofrestru, brudio
 Chronicler, kron'f.klür *n*, brudai, am-
 seryddwr, cofrestrydd, hanesydd
 Chronogram, kron'ö.gram *n*, cofargraff
 Chronologer, krö.nöl'ö.jür *n*, amserydd-
 wr, oesrestrydd [restrol
 Chronological, krö.nöl.øj'f.kal *a*, oes-

CIR pàth, fat, ère, met, mà-rine, pin, òrb, on, cùrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Chronology, krö.nol'ò.ji *n*, brudiaeth, amseryddiaeth [fynag, oriawr
Chronometer, krö.nom'i.tür *n*, awr
Chrysalis, kris'â.lis (chrysalides, kris'al'i.dis) *n*, chwilyryn; elindys (*p*)
Chrysolite, kris'ò.lit *n*, yr eurfacen
Chub, tshub *n*, y pysg penfawr, y penci; delff. Chub-checked, bochdew
Chubby, tshub'i *a*, penfawr, pendew, tew
Chuck, tshuk *v*, clweian; taro tan yr ên: *n*, clwciad; dymnod dan yr ên
Chuckle, tshuk'l *v*, crechwenu; hofflochi, clweian; chwerthin
Chuff, tshuf *n*, delff, drel, drellyn, lleban
Chum, tshum, *n*, cywely, cydynaith
Chump, tshump *n*, boncyff, cipyll, cyff
Church, tshûrtsh *n*, eglwys; llan: *vt*, rhyddhau gwraig
Churchman, tshûrtsh'man *n*, eglwysydd; gwr eglwysig
Churchwarden, tshûrtsh'wôr.dn *n*, golgydd eglwys [beddlan, beddrod
Churchyard, tshûrtsh'yârd *n*, mynwent
Churl, tshûrl *n*, delff, drel; cybydd, carl, cerlyn [cybyddlyd
Churlish, tshûr'lish *a*, dreilaidd, taiogaidd;
Churlishness, tshûr'lish.nes *n*, taiogrydd, anfoes; cybydd-dra
Churme, tshûrn *n*, swm, trwst
Churn, tshûrn *n*, buddai: *vt*, corddi
Chylaceous, kî.lî'shus *a*, ceulaidd
Chyle, kîl *n*, caul
Chylifaction, kî.lî.fak'shun *n*, ceulad
Chyme, kîm *n*, sudd ymborth treuliedig, maethsudd
Cibarious, sî.bê'r'i.us *a*, bwytdwy
Cibol, sib'ul, Ciboul, si.bwl', Chibbol, tshib'ul *n*, sibolen
Cicatrice, sik'â.tris *n*, craith, crachen
Cicatrize, sik'â.trîz *v*, creithio, crachenu
Cicerone, tshî.tshê.rônê *n*, cyfarwyddwr dyeithriaid
Cicisbeo, tshî.tshis.bê'ò *n*, cariadfab gwraig briod yn yr Eidal [weddu
Cicurate, sik'û.rât *vt*, dofi, arafu, hycicuration, sik.û.râ'shun *n*, dofiad
Cider, sî'dûr *n*, afalddiod, osai [arafiad
Ciliary, sil'yur.i *n*, deilgerfiad
Ciliary, sil'yur.i *a*, amrantaidd
Cilicious, sî.lîsh'us *a*, blewog, garw
Cimmerian, si.mî'r'i.an *a*, erchyllddu, caddugol, tywyll, dudew
Cimmerii, si.mî'r'i.î *np*, trigolion dyffryn Italaidd, lle y dywedir ni thwyynai yr haul byth [rhwyynyn
Cincture, singk'tshûr *n*, gwregys,
Cinder, sin'dûr *n*, marworyn

Cineritious, sin.ur.ish'us, Cinereous, sî-nî'r'i.us *a*, lludwaidd, ulwaidd
Cingl, sing'gl *n*, cengl [delid coch
Cinnabar, sin'â.bâr *n*, mwn arian byw,
Cinnamon, sin'â.mun *n*, canel, synamwn
Cinque, singk *n*, pump. Cinque-pace, math o daplas neu ddawns. Cinque ports, pump porthladd, Dover, Sandwich, Hastings, Romney, a Hythe, at y rhai ychwanegwyd Winchelsea, Rye, a Seaford
Cion, si'un *n*, blaguryrn, impyn, ysbrigyn
Cipher, sî'fûr *n*, goddim (0); dirgelnod: *vi*, bwrw cyfrif, cyfrifo
Ciphering, sî'fûr.ing *n*, cyfrifyddiaeth
Circinate, sûr'sî.nât *vt*, crynhau, gwneyd cylch
Circle, sûr'kl *n*, cylech, cylechwy, cant, cwmpas: *vt*, cylchynu; cantio [torch
Circlet, sûr'klet *n*, cylechig, cylchen
Circuit, sûr'kit *n*, amgylchedd, cylchen, cyrchyd; cylchdaith: *vt*, cylchynu
Circuiteer, sûr.kî.tî'r' *n*, cylchdeithiwr
Circuitous, sûr.kû'i.tus *a*, cwmpasog
Circular, sûr'kü.lûr *a*, cylchol: *n*, cylchlythyr, cylechnod
Circularity, sûr.kû.lûr'i.tî *n*, cylchogrydd [gerdded; cylchanfon
Circulate, sûr'kü.lât *v*, ymdroi, cylch-
Circulating, sûr'kü.lä.ting *a*, cylchredawl [cylchrediad
Circulation, sûr.kü.lä'shun *n*, amlifiad
Circum- *px*, cylch-, am-
Circumambieny, sûr.kum.am'bî.en.sî *n*, cylchyniad [amredol, cylchynol
Circumambient, sûr.kum.am'bî.ent *a*,
Circumambulate, sûr.kum.am'bü.lät *vi*, cylchrodio, amrodio
Circumcise, sûr'kum.sîz *vt*, enwaedu
Circumcision, sûr.kum.sîzh'un *n*, enwaediad
Circumcurrent, sûr.kum.kur'ent *a*, amredol, cylchredol
Circumduct, sûr'kum.dukt *vt*, cylch-arwain; amluddio, gwrthdrin
Circumduction, sûr.kum.duk'shun *n*, cylcharweiniad
Circumference, sûr.kum'fûr.ens *n*, cylched, cylchedd, cwmpas [cylchedydd
Circumferentor, sûr.kum.fûr.en'tûr *n*,
Circumflex, sûr'kum.fleks *n*, nod hir dôn; ffôrchnod fel hyn (^)
Circumfluence, sûr.kum'fû.ens *n*, cylchliifiad, amlifiad
Circumfluent, sûr.kum'fû.ent, Circumfluos, sûr.kum'fû.us *a*, cylchliifiol, amlifiol, cylchlifeiriol

Circumforaneous, sūr.kum.fō.rā'nī.us <i>a</i> , yn myned o ddrws i ddrws	Cistern, sis'tūrn <i>n</i> , dyfrgist, pydew, ffynnon [t̄wr
Circumfulgent, sūr.kum.ful'jent <i>a</i> , am- dywynawl [tywallt o bob tu	Citadel, sit'ā.del <i>n</i> , castell, amddiffynfa,
Circumfuse, sūr'kum.fūz <i>vt</i> , amdywallt,	Cital, sī'tal, Citation, sī.tā'shun <i>n</i> , gwŷs eglwysig ; llythyr dyfyn ; dyfyniad,
Circumfusion, sūr.kum.fū'zhun <i>n</i> , am- dywalltiad [dreiglo, cylchdroi	Citatory, sī'tā.tur.ī <i>a</i> , dyfynol, gwysiol
Circumgyrate, sūr.kum'jī.rāt <i>vt</i> , am-	Cite, sīt <i>vt</i> , gwysio ; dyfynu, geiradrodd
Circumition, sūr.kum.ish'un <i>n</i> , cylch- fynediad [gyffiniol	Cithern, sith'ūrn <i>n</i> , math o hen delyn
Circumjacent, sūr.kum.jā'sent <i>a</i> , ar-	Citizen, sit'ī.zn, Cit, sit <i>n</i> , dinesydd, bwrdaes [maen crisialaidd
Circumligation, sūr.kum.lī.gā'shun <i>n</i> , cylchwrwymiad, amrwymiad	Citrine, sit'rin <i>a</i> , melynliw, eurliw : <i>n</i> ,
Circumlocution, sūr.kum.lō.kū'shun <i>n</i> , cylchymadrodd, amgylchiaith, cylch- ddyweddiad, cylecheiriad	Citron, sit'run <i>n</i> , afal euraidd, eurafal
Circumnavigate, sur.kum.nav'ī.gāt <i>vt</i> , cylchfordwyo, amfordwyo	City, sit'ī <i>n</i> , dinas, dinasdref, din, caer
Circumnavigation, sūr.kum.nav.ī.gā'- shun <i>n</i> , amfordwyad, cylchfordwyad	Civet, siv'et <i>n</i> , perarogl tebyg i fwsg.
Circumnavigator, sūr.kum.nav'ī.gā.tūr <i>n</i> , amfordwywr [cylchosodiad	Civet-cat, cath fwsig, cath Peru
Circumposition, sūr.kum.pō.zish'un <i>n</i> ,	Civic, siv'ik <i>a</i> , dinasaidd ; gwladol. Civic crown, coronbleth a roddid gynt yn wobr am orchestwaith gwladol
Circumrotation, sūr.kum.rō.tā'shun <i>n</i> , cylchdroad, amdreigliad	Civil, siv'il <i>a</i> , gwledig ; dinasol, gwladol ; moesgar. Civil law, y gyfraith wladol.
Circumrotatory, sūr.kum.rō'tā.tur.ī <i>a</i> , cylchdroawl [argyfyngu	Civil war, rhyfel gartrefol [wr
Circumscribe, sūr'kum.skrib <i>vt</i> , angau,	Civilian, sī.vil'yan <i>n</i> , cyfreithiwr ; dinas- Civility, sī.vil'ī.tī <i>n</i> , moes, moesgarwch, hynawsedd, mwneidd-dra
Circumscription, sūr.kum.skrip'shun <i>n</i> , cylchysgrifeniad	Civilization, siv.il.ī.zā'shun <i>n</i> , moesol- iad, gwareiddt dian
Circumspect, sūr'kum.spekt <i>a</i> , amwel, gochelgar, gwyliadwrus, gofalus, call	Civilize, siv'il.iz <i>vt</i> , moesoli, hyweddu, gwareiddio, dynoli
Circumspection, sūr.kum.spek'shun <i>n</i> , gwyliadwriaeth, gofal	Clack, klak <i>n</i> , clec, clep, clebar, clegyr : <i>vi</i> , clecian, clepio, clepian, clegyr
Circumstance, sūr'kum.stans <i>n</i> , am- gylchiad, dygwyddiad, achos, sefyllfa,	Clad, klad <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Clothe
Circumstantial, sūr.kum.stan'shal <i>a</i> , amgylchiadol, manwl, manol	Claim, clām <i>n</i> , hawl, arddelw, arddelwad : <i>v</i> , arddelwi, hōni hawl ; ceisio
Circumstantiate, sūr.kum.stan'shī.āt <i>vt</i> , manwl ddangos, profi	Claimable, klā'mā.bl <i>a</i> , arddeladwy
Circumvagrant, sūr.kum.vā'gant <i>a</i> , cylchgrwydrol, amgrwydrol	Claimant, klā'mant <i>n</i> , arddelwydd, ym- hōnwr, hawlwr [sythu
Circumvallation, sūr.kum.va.lā'shun <i>n</i> , gwrachlawdd, amglawdd	Clam, klam <i>v</i> , glynu, gludio ; lluddio ;
Circumvection, sūr.kum.vek'shun <i>n</i> , cylchddygiad [gorymestyn	Clamber, klam'būr <i>vi</i> , dringo, ymgribo
Circumvent, sūr'kum.vent <i>vt</i> , twyllō,	Clamminess, klam'ī.nes <i>n</i> , gludedd, gwydnedd [toeslyd
Circumvention, sūr.kum.ven'shun <i>n</i> , siomiant, hocedwaith [amddilladu	Clammy, klam'ī <i>a</i> , gludiog, gwydn,
Circumvest, sūr'kum.vest <i>vt</i> , amwisgo,	Clamorous, klam'ō.rus <i>a</i> , trystfawr, bloeddffawr, gwaedddgar, ystwrillyd
Circumvolution, sūr.kum.vō.lū'shun <i>n</i> , amdrail, amrod, cylchdroad, cylch- rediad [cylchdroi	Clamour, klam'ūr <i>n</i> , dadwrdd, gwaedd, trwst, twrf : <i>vi</i> , croch rwnnach, diaspad
Circumvolve, sūr'kum.volw <i>v</i> , amdroi,	Clamp, klamp <i>n</i> , darn o bren neu haiarn : <i>vt</i> , cyssylltu astellod trwy rychu.
Circus, sūr'kus <i>n</i> , cemmaes, maes y campau	Clamp of bricks, odyndaid o briddfeini
Cist, sist <i>n</i> , gwain, cod ; ceud ; penddigid	Clan, klan <i>n</i> , tylwyth, cenedl
	Clancular, klank'kü.lūr <i>a</i> , celgar, dirgel, dan gudd [dan law
	Clandestine, klan.des'tin <i>a</i> , lladradaidd,
	Clang, klank <i>v</i> , crochseinio, cloncio : <i>n</i> , swm, croch, clonc [crochsain
	Clangor, klank.gūr <i>n</i> , swm, croch, clec,
	Clangous, klank.gus <i>a</i> , crochseinol

Clank, klangk *vt*, clewtian, clecian, crasdinco: *n*, crochsain, clonc
 Clap, klap *n*, twrf, trwst: *v*, curo, taro, dulio, bwrw; clecian, clepian, clebran
 Clapboards, klap'bô'rdz *n*, estyll barilau
 Clapper, klap'ûr *n*, curwr dwylaw; clebren; clep melin; tafod cloch; ystwffwl
 Clapperclaw, klap'ûr.klô *vt*, difrîo, tafodi
 Clarenceux, klar'ens.yw *n*, yr ail arwyddfardd
 Clare-obscure, klê'r.ob.skî'r' *n*, goleu a gwyll mewn lluniadaeth
 Claret, klar'et *n*, gwîn coch Ffrengig
 Clarichord, klar'î.kôrd *n*, math o offeryn cerdd, glaerdant [gloewad
 Clarification, klar'î.ff.câ'shun *n*, teriad
 Clarify, klar'î.fî *vt*, teri, gloewi, puro
 Clarion, klar'î.un *n*, udgorn, llugorn
 Clarionet, klar'î.ô.net *n*, math o delgorn
 Clarity, klar'î.tîd, Clarity, klar'î.ti *n*, gloewder, claerder, terder
 Clash, klash *v*, mawdrystio; gwrthdaro, anghytuno, anghydsynio
 Clasp, klasp *n*, gwâeg, boglwm, craffglwm: *vt*, tytwymo, boglymu; cofleidio; cau. Clasp-knife, cylllell yn cau yn y carn
 Class, klas *n*, trefnu, gradd, dosbarth, rhes: *vt*, trefnu, rhestru [awdurol
 Classic, klas'îk *n*, prif awdur: *a*, prif
 Classical, klas'î.kal *a*, awdurol, uchelraddol, dysgedig, prifawdurol
 Classification, klas'î.ff.kâ'shun *n*, dosbarthiad, rhestriad [rhesu, trefnu
 Classify, klas'î.fî *vt*, dosbarthu, rhestru
 Clatter, klaf'ûr *n*, clewt, twrddglep, baldordd: *v*, clewtian, crochddadwrdd
 Clause, klôz *n*, adnod, adran, erthygl
 Claustral, klô'stral *a*, mynachol [gwers
 Clause, klô'shûr *n*, cauedigaeth, carch-
 Clave, kläv *pt*.—Cleave [ariad
 Clavicle, klav'î.kl *n*, trybedd yr ysgwydd
 Claw, klô *n*, crafanc, ewin, palf: *vt*, crafu, crafangu, cripio [iwr
 Clawback, klô'bak *n*, gwenieithwr, truth-
 Clay, klä *n*, clai, priddgist. Clay-cold, difywyd, marw [cleiog
 Clayey, klä'î, Clayish, klä'ish *a*, cleilyd,
 Claymore, klä'mô'r *n*, math o gleddyf mawr dwy law
 Clean, klin *a*, glân, gloew, glanwaith; pur: *vt*, glanhau, gloewi, puro: *ad*, yn gwbl, yn hollol [edd
 Cleanliness, klen'li.nes *n*, glendid, pur-
 Cleanly, klen'li *a*, glân, pur
 Cleanness, klin'es *n*, glendid, gloewder, purder; glanweithdra

Cleanse, klenz *vt*, glanhau, puro; coethi
 Clear, klî'r'a, amlwg, eglur; glân, gloew; goleu, clær; rhydd, dieuog; croew: *ad*, yn llwyr, yn gwbl, yn lân: *vt*, glanhau; dieuogi, rhyddhau. Clear of debt, allan o ddyled, Clear-sighted, craff, craffolwg [rhyddhâd
 Clearance, klî'r'ans *n*, gollyngdod,
 Clearness, klî'r'nes *n*, eglurder; croewder
 Cleave, kliv (cleft; cleft, cloven) *vt*, holhti, ysgyrioni; fforchogi: *vi* (*pt* *clave*), glynu, ymlynu [ydd, asgai
 Cleaver, klî'vûr *n*, holltwr; bwyell cig-
 Cleft, klef *n*, allwedd [pp.—Cleave
 Cleft, kleft *n*, hollt, agen, rhigol: *pt* &
 Clemency, klem'en.sî *n*, tynerwch, hynawsedd, tiriondeb, trugarogrwydd
 Clement, klem'ent *a*, gwâr, mwyu, tirion, trugarog, hynaws
 Clench, klentsh *vt*, rhybedio, gwrthhoelio. To clench the fist, cau'r dwrn
 Clepe, klip *vt*, galw, enwi
 Clergy, klâr'jî *n*, gwÿr llen, offeiriad. Benefit of clergy, baint eglwyswyr
 Clergyman, klâr'jî.man *n*, offeiriad, gweinidog yr eglwys [ig
 Clerical, kler'î.kal *a*, offeiriadol, eglwys-
 Clerk, klârk *n*, ysgolhaig; offeiriad, gwr llen; ysgrifenydd; llyfrwr; cyfrifwas. Parish clerk, clochydd
 Clerkship, klârk'ship *n*, ysgolheigdod; swydd ysgrifenydd [goel
 Cleromancy, kler'ô.man.sî *n*, coelbren-
 Clever, klev'ûr *a*, medrus, hylaw, hyfedr
 Cleverness, klev'ûr.nes *n*, deheuder
 Clew, klü *n*, pellen edafedd; hyfforddiad, awgrym: *vt*, codi yr hwylliau
 Click, klik *vi*, clecian, tincian, clepiau
 Clicker, klik'ûr *n*, drwsawahodddwr
 Clicket, klik'et *n*, clicied, ystwffwl
 Client, klî'ent *n*, nawdd-ddyn, huriwr cyfreithiwr [clogwyn, gallt
 Cliff, klif, Clift, klist *n*, dibyn, clegr,
 Clifty, klifi, Clifty, klif'ti *a*, clegrog, serth, clogwynog
 Climacter, kli.mak'tûr, Climacteric, kli-mak.ter'ik *n*, pob saith mlynedd o einioes dyn. Grand climacteric, y drydedd flwyddyn a thrigain
 Climate, klî'mät *n*, hinsawdd [iaith
 Climax, klî'maks *n*, gradddeb, gradd-
 Climb, klîm *v*, dringo, esgyn; ymgodi
 Clime, klîm *n*, gwlad, parthran; hin, hinsawdd
 Clinch, klintsh *vt*, cau; gwrthblygu, gwrth-hoelio; sicrhau; tynafaela: *n*, cwllwm

- Cling, klong (clung) *vi*, glynu, cydio, cynghafu, ymlynu
 Clinic, klin'ik *n*, dyn gorweddiog
 Clinical, klin'f.kal *a*, gorweddiog, claf
 Clink, klingk *vi*, tincian, tincio
 Clinquant, kling'kant *n*, brodiad: *a*, dysglaer, gwych
 Clip, klip *vt*, cneifio, brigdori, tocio.
 Clippings, cneifion; ciniach
 Clipper, klip'ür *n*, tociwr arian bathol; math o long
 Cloak, klök *n*, mantell, cochl, hug, hukan, coban, casul: *vt*, mantellu; dirgelu, cuddio, celu
 Clock, klok *n*, awrlais, cloch, cloc
 Clockmaker, klok'mä.kur *n*, orleisydd, awrleisiwr [clocwaith
 Clockwork, klok'würk *n*, pwyswaith
 Clod, klod *n*, tywarchen, priddell, mawnen
 Cloddy, klod'f *a*, tywarchog, priddellog
 Clodpate, klod'pät, Clodpole, klod'pöl *n*, un pendew, hurtyn, taiogddyn
 Clog, klog *n*, attal, lludd, rhwystr; pren- esgid, fföllach; llyffethar: *vt*, gorlwytho, lluddias, rhwystro; llyffetheirio
 Cloister, klöis'tür *n*, mynachdy; lleiandy; rhodfa golofnog, cyntedd colofnog: *vt*, cau i fyny mewn mynachlog
 Cloisteral, klöis'tur.al *a*, mynachaid
 Cloke, klök.—Cloak [unigol
 Close, klös *n*, cae: *a*, cauedig, tyn; cyfagos, agos; tawedog. Close-stool, troethlestr. Close-handed, llawgauad, crintach. Close-hauled, ar y gwynt
 Close, klöz *v*, cau; terfynu; dybenu; cyssylltu: *n*, terfyn; clo, diweddglo
 Closeness, klös'nes *n*, agosrwydd, nes- rwydd; tynder; anhaelder; tawedog- rwydd; durfingrwydd
 Closet, kloz'et *n*, cell, cuddigl, llogawd; llogell: *vt*, cau mewn cell; cuddio
 Closure, klöz'hür *n*, cae; diweddglo
 Clot, klot *n*, tywarchen; tolchen o waed: *vi*, tolchi, tolcheno, ceulo
 Cloth, kloth *n*, brethyn; lliain. Table- cloth, bwrdd-len; lliain bord
 Clothe, klöth (clad) *vt*, dilladu, gwisgo, trwsiadu. Well-clothed, Well- clad, trwsiadus, taclus
 Clothes, klöthz *np*, dillad, gwisgoedd
 Clothier, klö'thi.ür *n*, brethynwr, dill- edydd [trwsiad
 Clothing, klö'thing *n*, dillad, gwisgiad
 Clotty, klot'f *a*, tolchenog
 Cloud, klüwd *n*, cwmwl, nifwl: *vt*, cy- mylu; tywyllu, gorchuddio. Cloud- capped, äi ben yn y cymylau
 Cloudberries, klüwd'ber.is *np*, mwyar berwyn [clae
 Cloudless, klüwd'les *a*, digwmwl, eglur
 Cloudy, klüwd'f *a*, cymylog, tywyll; euchiog
 Clough, kluf *n*, dibyn, gallt, clegyr
 Clout, klüwt *n*, clwt, bril, bretyn, cad- ach: *vt*, clwtio; hoelio [aidd
 Clouterly, klüw'tür.lf *a*, annhaelns; llab-
 Clove, klöv *n*, ewin garleg; saith pwys o wlan; grawn per o'r India
 Cloven, klö'vn *pp*.—Cleave. Cloven- footed, fforchog ei ewin, ewinfforchog
 Clover, klö'vür *n*, meillion. Clover- grass, meillion-wair
 Clown, klüwn *n*, drel, lleban, buach, drelyn, taiog, taiogyn; croesan, ffwl y ffair, digrifwas
 Clownish, klüw'nish *a*, trwsgl, gwladaidd
 Clownishness, klüw'nish.nes *n*, gwlad- eiddrwydd, taiogrwydd
 Cloy, klöf *vt*, digoni, llenwi, arddigoni
 Cloyless, klöf'les *a*, nas gellir ei ddigoni
 Cloyment, klöf'ment *n*, digoniant, gwala, llawndid, arddigoniant
 Club, klub *n*, cnwpa, pastwn; cym- deithas gydranol: *v*, pastynu; cyf- uno i dalu. Club-footed, troedgam, troedglwp. Club-headed, penfawr, pendew. Club-law, cyfraith arfau, nerth arfau. Club-room, ystafell cym- deithas
 Cluck, kluk *vi*, clwcian, clochdarddain
 Clue, klü *n*, pellen, edefyn; godreu hwyll
 Clump, klump *n*, cnwff, clamp, cyff
 Clumps, klumps *n*, delff, lleban
 Clumsiness, klum'zi.nes *n*, anheue- rwydd [lledchwith
 Clumsy, klum'zi *n*, trwsgl, anfedrus
 Clung, klung *pt* & *pp*.—Cling: *a*, gwystyn, celfain
 Cluster, klus'tür *n*, swp, sypyn, pwn, bagwy: *v*, cydmysypio, bagadu
 Clutch, klutsh *n*, crafanc, pawen; craf- angiad: *vt*, crafangu, ysbachu [trwst
 Clutter, klut'ür *n*, dadwrdd, cynhwrf
 Clyster, klis'tür *n*, chwistrell, rhesfrolch
 Coacervate, kö.ä.sür'vät *vt*, crugio
 Coach, kötsch *n*, cerbyd. Coach-box, cerbydgist. Coach-house, cerbytty
 Coachmaker, kötsch'mä.kür *n*, saer cer- bydau
 Coachman, kötsch'man *n*, cerbydwr
 Coact, kö.akt' *vi*, cydweithredu, cyduno
 Coaction, kö.ak'shun *n*, cydweithrediad; gorfod [weithredol
 Coactive, kö.ak'tiv *a*, cydweithiol, cyd-

- Coadjutant, kô.â.jû.tant *a*, cynnorthwyol
 Coadjutor, kô.â.jû.tûr *n*, cynnorthwywr,
 cyfnerthwr, cydweithredwr
 Coadjutress, kô.â.jû.tres, Coadjatrix,
 kô.â.jû.triks *n*, cynnorthwyes [uniad
 Coaduniton, kô.ad.ü.nish'un *n*, cyd-
 Coagent, kô.â.jënt *n*, cydweithredwr,
 cydweithiwr [ludio, cydio
 Coagment, kô.ag'ment *vt*, cytтыру; cyd-
 Coagulate, kô.ag'ü.lät *v*, ceulo, troi yn
 geulad [tolcheniad
 Coagulation, kô.ag.ü.lä.shun *n*, ceulad,
 Coal, kôl *n*, glöyn; glo. Burning coals,
 marwor, marwor tanlyd. Anthracite
 or stone coal, glo caled. Bituminous
 or soft coal, glo rhinc, glo rhwym.
 Coal-pit, pwll glo, globwll. Coal-
 black, du iawn, du fel y glo
 Coalery, kô'lur.i *n*, gwaith glo, glowaith
 Coalesce, kô.â.les'v, cydymuno, cyduno
 Coalescence, kô.â.les'ens *n*, cyduniad,
 cyssylltiad
 Coalescent, kô.â.les'ent *a*, cyfunol; undwf
 Coalition, kô.â.lish'un *n*, undeb, cyf-
 uniad, cydiad; cynghreiriad
 Coaly, kô'li *a*, fel glo; yn cunwys glo
 Coaptation, kô.ap.tä.shun *n*, cyfaddas-
 iad, cymhwysiad
 Coaret, kô.â.rkt', Coaretate, kô.â.rkt'tät
vt, cyfyngu; tynhau, gwasgu
 Coarse, kô'rs *a*, garw, bras, braisg;
 trwsgl; gwael [mhurdeb
 Coarseness, kô'rs'nes *n*, garwedd; am-
 Coast, kôst *n*, arfordir, glan, goror,
 cyffin; *vi*, hwylio gyda'r tir
 Coat, kô't *n*, cochl, coban, amwsg, pais-
 wisg, cot. Great coat, côb uchaf,
 hugan. Coat of arms, pais arfau,
 arfbais. Coat of mail, pais ddur, cad-
 bais, llurig [hudo
 Coax, kôks *vt*, twyll-foddio; gwenieithio,
 Cob, kob *n*, gwylan lwyd; cybydd. Cob-
 horse, ceffyl byr cryf
 Cobalt, kô'bôlt *n*, math o adwyn
 Cobble, kob'l *vt*, trwsio, clytio, bras-
 glytio, trysglytio [brasglytiwr
 Cobbler, kob'lur *n*, cyweiriwr esgidiau;
 Cobcal, kob'kal *n*, math o esgid
 Cobiron, kob'i.ûrn *n*, brigwn, boged
 Cobnut, kob'nut *n*, math o gneuen;
 chwareu bechgyn
 Cobswan, kob'swan *n*, yr alarch blaen
 Cobweb, kob'web *n*, gwe'r cor [lliwio
 Cochineal, kotsh.i.nil' *n*, math o bryf
 Cochlear, kok'li.ûr *n*, troell Archimedes
 Cochleary, kok'li.ur.i *a*, ar ddull troell,
 neu granc malwoden
- Cock, kok *n*, ceiliog; dwsel; mwddwl;
 gwalc: *vt*, gwalcio; codi, syth-godi;
 mwddylu, clo-drecio. Cock-brained,
 penchwiban. Cock-grass, dail troed
 y ceiliog. Cock-sure, cwbl sicr. Heath-
 cock, ceiliog du [rosyn
 Cockade, ko.käd' *n*, cernbleth, het-
 Cockahoop, kok'â.hâp *a*, gorhoenus
 Cockatrice, kok'â.tris *n*, sarff ddy-
 chymmygol
 Cockboat, kok'bôt *n*, cwch llong, bad
 Cockcrowing, kok'rö.ing *n*, caniad y
 ceiliog; y plygain
 Cocker, kok'ur *vt*, cocru, anwesu, llochi
 Cockerel, kok'ur.el *n*, cyw ceiliog,
 ceiliogyn
 Cocket, kok'et *n*, toll ysgrifen: *a*, bywiog
 Cockfighting, kok'fi.ting *n*, ymladdfa
 ceiliogod [fuddugol
 Cockhorse, kok'hôrs *ad*, yn falch; yn
 Cockle, kok'l *n*, ller, gith, ydig, bulwg,
 lleren: *v*, crychu, tolcio, crebachu.
 Cockles, cocos, coacs, rhythion. Cockle-
 stairs, grisiau nydd-droellog
 Cockloft, kok'loft *n*, crogloft
 Cockmatch, kok'matsh *n*, ymladdfa
 ceiliogod
 Cockney, kok'nî *n*, un o Lundain
 Cockpit, kok'pit *n*, twmpath ceiliogod;
 ystafell y clwyfedig mewn llong ryfel
 Cockroach, kok'rôtsh *n*, math o chwilen
 Cockscorb, koks'kôrn *n*, crib ceiliog;
 coegddyn [prydawn; nos
 Cockshut, kok'shut, *n*, hwy'r, ucher,
 Cockswain, kok'sn *n*, badlywydd
 Cocoa, kô'kô *n*, math o rawn neu graw-
 el; diodyln o'r unrhyw. Cocoa-nut,
 math o gneuen o'r India
 Coctible, kok'ti.bl *a*, hyferw, berwady
 Coction, kok'shun *n*, berwad
 Cod, kod *n*, cibyn, plisgyn; y penfras
 Coddle, kod'l *vt*, berwi, goferwi, lledferwi
 Coddling, kod'ling *n*, math o afal berw-
 Code, kôd *n*, llyfr; deddf-lyfr [adwy
 Codex, kô'deks *n*, deddf-lyfr eglwysig
 Codicil, kod'i.sil *n*, ychwanegiad at
 ewyllys [effeithiad
 Coefficacy, kô.ef'i.kä.sî *n*, cyfallu, cyd-
 Coefficiency, kô.e.fish'en.sî *n*, cyfachos-
 iaeth, cydeffiaith
 Coefficient, kô.e.fish'ent *a*, cyweithiol
 Coemption, kô.em'shun *n*, ollbryniad
 Coequal, kô.i'kwul *a*, gogystal, gogyf-
 uwch, cydradd [deb
 Coequality, kô.i.kwol'i.tî *n*, cydraddol-
 Coerce, kô.ûrs' *vt*, cymhell, gorfodi
 Coercion, kô.ûr'shun *n*, cymhelliad

Coercive, kō.ûr'siv <i>a</i> , gorfodol	Cohort, kō'hôrt <i>n</i> , mintai o filwyr (500)
Coessential, kō.e.sen'shal <i>a</i> , cydhanfodol [cydoed, unoed]	Coif, kōif <i>n</i> , moled, penwisg, cap
Coetaneous, kō.i.tā'nī.us <i>a</i> , cyfoed,	Coigne, kōin <i>n</i> , congl
Coeternal, kō.i.târ'nal <i>a</i> , cyd-dragwyddol [a, cyfoed]	Coil, kōil <i>n</i> , rhaff dorchedig; torch: <i>v</i> , torchi rhaff; cylchddyrrwyn; ymdorchi
Coeval, kō.i'val <i>n</i> , cyfoedydd, cyfoesydd:	Coin, kōin <i>n</i> , arian bath, mw nai: <i>vt</i> , bathu; ffugio; ffurfio [bathol]
Coevous, kō.i'vus <i>a</i> , cyfoed, cyfoes	Coinage, kōi'nāj <i>n</i> , bathiad; yr arian
Coexist, kō.eg.zis't vi, cydfod, cydhanfodi	Coincide, kō.in.sid' vi, cytuno; cydgyffarfod; cyd-daro, cyfateb
Coexistence, kō.eg.zis'tens <i>n</i> , cydfod, cydhanfodiad	Coincidence, kō.in'si.dens <i>n</i> , cytundeb
Coexistent, kō.eg.zis'tent <i>a</i> , cydhanfod-	Coincident, kō.in'si.dent <i>a</i> , cyd-ddygywyddol; cydredol
Coetend, kō.eks.tend vi, cyffedu [ol]	Coistril, kōis'tril <i>n</i> , cachgi, annewryn; cudyll, curyll, hebog
Coffee, kof'i <i>n</i> , coffi	Coit, kōit <i>n</i> , coeten [iad, uniad]
Coffer, kof'ûr <i>n</i> , cist, coffor, trysorgist	Coition, kō.ish'un <i>n</i> , cyd-dneddiad, cyd-
Coffin, kof'in <i>n</i> , arch corff marw; preniad, ysgrin: <i>vt</i> , doddi mewn arch	Cojoin, kō.jōin' <i>vt</i> , uno, cytuno, cyfuno
Cog, kog <i>v</i> , hudo, siomi, twyllo, ffuantu: <i>n</i> , dant olwyn, cocus [grym, nerth]	Coke, kōk <i>n</i> , golosg, golosglo, marwor: <i>v</i> , troi yn olog
Cogency, kō.jen.sī <i>n</i> , dirni, effeithioldeb,	Colander, kul'an.dûr <i>n</i> , hidl, gwagr, gogr
Cogent, kō.jent <i>a</i> , grymus, effeithiol	Colation, kō.lā'shun, Colature, kō.lā-tshûr <i>n</i> , hidliad [noden]
Cogitate, kō.ji.tāt vi, meddylio, ystyried	Colbertine, kol.bur.tin' <i>n</i> , math o ysgold,
Cogitation, kō.ji.tā'shun <i>n</i> , argynghyd, myfyriad, myfyriaeth, ystyriaeth	Cold, küld <i>a</i> , oer, annwydog, oerllyd; diawydd: <i>n</i> , oerni, oerfel; annwyd, gormwyth. To catch cold, cael annwyd
Cogitative, kō.ji.tā.tiv <i>a</i> , meddylgar	Coldish, kōl'dish <i>a</i> , oeraidd, lled oer
Cognate, kog'nāt <i>a</i> , cyfathrachol, perthynasol, cydryw	Coldness, kōld'nes <i>n</i> , oerni, oerfel, oerder
Cognition, kog.nā'shun <i>n</i> , tras, carenydd	Colic, kol'ik <i>n</i> , bolwst, coluddwst
Cognisee, kog.nī.zī' <i>n</i> , derbyniwr dirwy	Collapse, ko.laps' vi, cydsyrthio; adfeilio
Cognisor, kog'nī.zûr <i>n</i> , gorchymynwr, dirwywr	Collar, kol'ûr <i>n</i> , torch, gwddflorech; myncei; penffestiu: <i>vt</i> , llindagu
Cognition, kog.nish'un <i>n</i> , adnabyddiaeth, gwybodaeth [i'w brofi]	Collate, ko.lāt' <i>vt</i> , cymharu; chwilio; cyffêu, rhoddi [ystlys]
Cognizable, kog'nī.zā.bl <i>a</i> , holadwy,	Collateral, ko.lat'ûr.al <i>a</i> , cyfochrol, cyf-
Cognizance, kog'nī.zans <i>n</i> , gwybuddiaeth, chwiliad [enw]	Collation, ko.lā'shun <i>n</i> , cymhariad; cyflwyniad; gwledd [lwynwr]
Cognomen, kog.nō'men <i>n</i> , cyfenw, llyscognominate, kog.nom'i.nāt <i>vt</i> , cyfenwi, llysenwi [wybod, chwiliadwy]	Collator, ko.lā'tûr <i>n</i> , cymharwr; cyf-
Cognoscible, kog.nos'i.bl <i>a</i> , a ellir ei	Colleague, ko.lig' <i>n</i> , cydswyddwr, cydwas, cydweithredwr; cyfaiil
Cogue, kōg <i>n</i> , llestryn pren	Collect, ko.lekt' <i>v</i> , casglu, cynnull, crynoi; ymgasglu, ymgynnull
Cohabit, kō.hab'it vi, cydfyw, cyd-drigo; cydwelya [wr]	Collect, kol'ekt <i>n</i> , gweddi fer
Cohabitant, kō.hab'i.tant <i>n</i> , cydannedd-	Collection, ko.lek'shun <i>n</i> , casgl, casgliad
Cohabitation, kō.hab.i.tā'shun <i>n</i> , cyddyaeth, cyd-drigias	Collective, ko.lek'tiv <i>a</i> , cryno, casgliadol
Coheir, kō.êr' <i>n</i> , cydetiffedd	Collector, ko.lek'tûr <i>n</i> , casglwr; tollwr, cyllidwr [goldy, clasgor]
Cohere, kō.hīr' vi, ymlynu, cydlynu, cytuno [sondeb]	College, kol'ej <i>n</i> , brawdoliaeth; prif ysgollegian, ko.l'jī.an <i>n</i> , aelod o brif ysgolgy; ysgolwr [ysgolgy]
Coherence, kō.hīr'ens <i>n</i> , cydlyniad, cys-	Collegiate, ko.lī'jī.āt <i>a</i> , perthynol i brif
Coherent, kō.hīr'ent <i>a</i> , cydlynol; cytun; cysson [rwywiad, ymlyn]	Collide, ko.līd' <i>v</i> , gwrthdaro, cyd-daro
Cohesion, kō.hī'zhun <i>n</i> , cydlyniad, cyf-	Collier, kol'yûr <i>n</i> , glōwr; glolestr
Cohesive, kō.hī'siv <i>a</i> , cydlynol, glymol, gludiog [ffurwyno]	Colliery, kol'yur.ī <i>n</i> , gwaith glo, pwl glo, glowaith [iad]
Cohibit, kō.hib'it <i>vt</i> , attal, lluddias,	Colligation, kol.i.gā'shun <i>n</i> , cydglym-
Cohobate, kō'hō.bāt <i>vt</i> , ad-ddystyllo	

COM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Colligate, kol'î.kwät *v*, toddi, cyddoddi; meddalhau [cyd-darawiad
Collision, ko.lizh'un *n*, gwrthdarawiad
Collocate, kol'ô.kät *vt*, cyflêu, gosod, sefydlu [gosodiad
Collocation, kol'ô.kä'shun *n*, cyflead,
Collocution, kol'ô.kü'shun *n*, ymddyddan, cyflafaredd
Collogue, ko.lög' *vi*, mwynlithio, llithio
Colloq, kol'up *n*, golwyth
Colloquial, ko.lö'kwî.al *a*, cydymddyddanol, gwerinol [nadledd
Colloquy, kol'ô.kwî *n*, cylafaredd, cyn-
Collow, kol'ô *n*, parddu, huddigl
Collocation, kol.uk.tä'shun *n*, cydymdrechiad [bradychu
Collude, ko.lüd' *vi*, cydwneyd twyll
Collusion, ko.lü'zhun *a*, cyd-dwyll, hoced
Collusive, ko.lü'siv *a*, cydffuantus, twyllodrus, cydhocedus
Colly, kol'î *vt*, pardduo: *n*, parddu
Colon, kö'lun *n*, gorwahannod (:); y coluddyn mawr
Colonel, kûr.nel *n*, milwriad
Colonize, kol'ô.niz *vt*, trefiannu, poblogi
Colonnade, kol'ô.näd' *n*, colofnedd, colofn-res
Colony, kol'ô.nî *n*, trefedigion; trefedigaeth, gwladychfa [fawr
Colophonite, kol'ô.fon.î't *n*, maen gwerth-
Colophony, kol'ô.fon.î *n*, ystor du, pyg
Colorate, kul'ur.üt *a*, lliwiedig, goliwiol
Colossus, kö.lo'sus *n*, delw fawr
Colour, kul'ûr *n*, lliw, eiliw; gwawr; ffug, rhith; lluman, baner: *v*, lliwio; ymliwio, cochi, gwrido; ffugio
Colourable, kul'ur.ä.bl *a*, golygus, harddeg; tebygol
Colt, költ *n*, ehol; llwdn, ffilog. Colt's foot, llysian carn yr ehol [lomen
Columbine, kol'um.bîn *n*, troed y go-
Columbarry, kol'um.bur.î *n*, colomendy
Column, kol'um *n*, colofn, cynnalbost, post, piler
Coma, kö'mâ *n*, cwsg, gorchwsg; blew planigyn; pelydrau planed
Comate, kö.mät' *n*, cydymaith, cyfaill
Comate, kom'ät *a*, blewog, pelydrog
Comatose, kö'mâ.tös *a*, cysgiadol
Comb, köm *n*, crib; ysgrafell: *vt*, cribo
Combat, kum'bat *n*, trin, ymgyrch, ymryson, ornest, trafod: *vt*, ymladd, gwrthsefyll [rhyswr
Combatant, kum'bâ.tant *n*, ornestwr
Combinate, kom'bi.nät *a*, dyweddïol, sefydledig [deb, cydfwriad
Combination, kom.bi.nä'shun *n*, cytun-
Combine, kum'bîn' *v*, cydymgyssylltu; cyssoddi, cyssylltu, cymmysgu
Combustible, kum.bus'ti.bl *a*, hylog
Combustion, kum.bus'tshun *n*, llosgiad
Come, kum (came, come) *vi*, dyfod, dynesu. To come near, nesäu. To come to pass, dygwydd, dygwyddo
Comedian, kum.î'di.an *n*, digrifschwarynydd, cymwawdydd [cymwawd
Comedy, kom.î.dî *n*, chwârdd-draeth
Comeliness, kum'li.nes *n*, glendid, prydfertwhwch, harddwch [hardd
Comely, kum'li *a*, glân, gweddus, teg
Comet, kom'et *n*, seren gynffonog, seren wib [felusion
Comfits, kum'fits *np*, anwynion, sych-
Comfort, kum'fûrt *n*, cysur; hyfrydwch: *vt*, cysuro, dyddanu
Comfortable, kum'fûr.tâ.bl *a*, cysurus, dyddanus; hyfryd [annyddan
Comfortless, kum'fûrt.les *a*, digysu;
Comic, kom'ik, Comical, kom'î.kal *a*, digrif, arabedus, ysmala, ffeinig
Comitia, kö.mish'â *np*, cymmanfaedd
Comitial, kö.mish'al *a*, cymmanfaol
Comity, kom'î.tî *n*, moesgarwch
Comma, kom'â *n*, rhagwahannod (,)
Command, ku.mand' *n*, arch, archiad, gorchymmyn; awdurdod, llywodraeth: *vt*, erchi, llywio, rheoli
Commandant, kom.an.dant' *n*, penllywydd, gwarchodlu
Commander, ku.man'dûr *n*, penaeth, penciwdd. Commander in chief, cadlyw, penllywydd [chymryn, arch
Commandment, ku.mand'ment *n*, gor-
Commark, ku.mark' *n*, cyffin, terfyn gwlad [defnydd
Commaterial, kom.â.tîr'î.al *a*, o'r un
Commemorable, ku.mem'ô.râ.bl *a*, gwiw-gof [cadw coffa, cofio
Commemorate, ku.mem'ô.rät *vt*, coffäu,
Commemoration, ku.mem.ô.rä'shun *n*, coffadwriaeth; cofwyl [wyn
Commence, ku.mens' *v*, dechreu, cych-
Commencement, ku.mens'ment *n*, dechreuad, cychwyniad [mol
Commend, ku.mend' *vt*, cyflwyno, can-
Commendable, ku.men'dâ.bl *a*, canmoladwy, clodwiw [eglwysfudd
Commendam, ku.men'dam *n*, gwag
Commendation, kom.en.dä'shun *n*, canmoliaeth, clod [moliaethol
Commendatory, ku.men'dä.tur.î *a*, can-
Commensurability, ku.men.shü.râ.bil'î.tî *n*, cymmesuroldb [cymmesurol
Commensurable, ku.men.shü.râ.bl *a*,

Commensurate, ku.men'shü.rät *vt*, cymmesuro, cyfartalu : *a*, cyfartal, cyfaddas
 Commensuration, ku.men.shü.rä'shun *n*, cymmesuriad
 Comment, kom'ent *vi*, sylwi, esbonio, eglurhau, arnodi : *n*, nod, sylwad, sylwnod, esboniad
 Commentary, kom.en.tur'î *n*, eglurhâd, agoriad, sylwad, esboniad
 Commentator, kom'en.tä.tur *n*, esboniwr, sylwedydd
 Commentitious, kom.en.tish'us *a*, dychymmygol, ffugiol [cyweithas
 Commerce, kom'ürs *n*, trafniadiaeth
 Commercial, ku.mür'shal *a*, trafniadol, masnachol [symmud trigias
 Commigrate, kom'î.grät *vi*, cydfudo
 Commination, kom.î.nä'shun *n*, bygythiad, bygyliad [iol
 Comminatory, ku.min'â.tur.î *a*, bygyth
 Commingle, ku.ming'gl *v*, cymmysgu, cymhlitho [urio
 Comminute, kom'î.nüt *vt*, manfalu, mal
 Comminution, kom.î.nü'shun *n*, manfaliad, llychiad [iadwy
 Commiserable, ku.miz'ur.â.bl *a*, tostur
 Commiserate, ku.miz'ur.ät *vt*, tosturio, trugarhau [tostur, cydymdeimlad
 Commiseration, ku.miz.u.rä'shun *n*,
 Commissariat, kom.î.sê'r'î.at *n*, y swyddwyr mewn byddin sydd yn edrych ar ol y bwyd a defnyddiau rhyfel, cadddarparwyr, cad-ddirprwywyr
 Commissary, kom'is.ur.î *n*, rhaglaw, dirprwywr, arswyddog
 Commission, ku.mish'un *n*, gorchymyniad, negesiaeth, archiad; dirprwy, dirprwyaeth, arswyddogaeth; gwneuthuriad : *v*, awdurdodi, swyddo
 Commissioner, ku.mish'un.ür *n*, dirprwywr, dirprwyadur, negesydd
 Commisure, ku.mish'ür *n*, cymmal, gwniad, cysswllt
 Commit, ku.mit'vt, gorchymyn; cyflawnu, gwneyd; traddodi; cyflwyno; bwrw i [carchar-warrant
 Commitment, ku.mit'ment *n*, traddodiad
 Committee, ku'mit'î *n*, cyfeistedd, pwyllgor. Members of a committee, cyfeisteddwyr
 Commix, ku.miks' *v*, cydgymmysgu, cymhlitho; cydgymmysgu
 Commixion, ku.mik'shun *n*, cymmysgiad
 Commode, ku.möd' *n*, math o benwisg benyw; troethstol
 Commodious, ku.mö'di.us *a*, cyflëus; cymhwys, cyfaddas, defnyddiol

Commodiousness, ku.mö'di.us.nes *n*, cymhwysder, helaethder, eangder
 Commodity, ku.mod'î.tî *n*, ced, lles, buddioldeb, elw; nwyf, nwydd, daoedd masnachol [is-lyngeswr
 Commodore, kom'ö.dö'r *n*, mor-raglaw
 Common, kom'un *n*, tir cyffredin, cyttir : *a*, cyffredin; gwael; arferol, cynnefin : *v*, cydfwyta; cydbori. Common law, y gyfraith draddodiadol. Common pleas, yr ail lÿs gwladol. Commonplace, cyffredin, arferol. Commonplace book, nodlyfr, coflyfr. Book of Common Prayer, Llyfr Gweddi Gyffredin [bori
 Commongage, kom'un.äj *n*, hawl i gyd
 Commonalty, kom'un.al.tî *n*, y werin, y cyffredin [cyffredinwr
 Commoner, kom'un.ür *n*, gwrengwr;
 Commontion, kom.ö.nish'un *n*, rhybudd, cyngbor [edd; cyfraniad
 Commonness, kom'un.es *n*, cyffredin
 Commons, kom'unz *n*, cyfymorth; cyffrediniaid.—Common. House of Commons, Ty y Cyffredin
 Commonwealth, kom'un.welth *n*, gwladwriaeth; gweriniaeth
 Commorance, kom'ö.rans *n*, anedd
 Commorant, kom'ö.rant *a*, trigiannol
 Commot, ko.mut *n*, cwmwd
 Commotion, ku.mö'shun *n*, aflonyddwch, cyffro, cyffroad, cynhwrf, terfysg
 Commove, ku.möw' *vt*, cyffroi, aflonyddu, terfysgu
 Commune, ku.mün' *vi*, ymddyddan, chwedleua; cymmuno
 Communicable, ku.mü'ni.kä.bl *a*, cyfranadwy [n, hygyrchedd
 Communicableness, ku.mü'ni.kä.bl.nes
 Communicant, ku.mü'ni.kant *n*, cymmunwr; cyfranwr
 Communicate, ku.mü'ni.kät *v*, cymmuno; cyfranu; hysbysu, mynegu
 Communication, ku.mü.ni.kä'shun *n*, cyfranogiad, cydymddyddan; rhydd-dramwy; ffordd, tramwyfa
 Communicative, ku.mü'ni.kä.tiv *a*, cyfrangar, rhydd feddwl [cymmunde
 Communion, ku.mü'ni.un *n*, cymmun
 Community, ku.mü'ni.tî *n*, gweriniaeth, gwladwriaeth, y cyffredin
 Commutable, ku.mü'tä.bl *a*, newidiadwy
 Commutation, kom.ü.tä'shun *n*, cyfnewidiaeth [ymaith gosp
 Commute, ku.müt' *vt*, cyfnewid; prynu
 Compact, kom'pakt *n*, cytundeb, cyf-ammod, cynghair

COM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Compact, kum.pakt' a, cryno, taclus, cynnwys, cysbell, cymhen; cadarn-gryf: v, cytuno; cyfuno; cyfammodi
Compactness, kum.pakt'nes n, crynoder, cynnwysder; ffyrder, cadernid
Compacture, kum.pak'tshûr n, cydgyssylltiad, cysswllt [cyddeseb
Coinpages, kum.pâ'jiz (p compages) n,
Compagination, kum.paj.i.nâ'shun n, cyfunedd, uniant [cyfaill, cydwr
Companion, kum.pan'yun n, cydymaith,
Company, kum.pâ.ni n, cymdeithas, cymdaith; cymdeithion; cydgyfuniad
Comparable, kom'pur.â.bl a, cymharadwy; i'w gystadlu, tebyg, cyffelyb
Comparative, kum.par'â.tiv a, cymhar-iaethol, cymharof
Compare, kum.pê'r' n, cymhariaeth, cystadliad: vt, cymharu, cydraddu
Comparison, kum.par'i.sn n, cymhar-iaeth, cyffelybiaeth
Compart, kum.pârt' vt, parthu, rhanu
Partition, kom.pâr.tish'un n, dosbarthiad, rhaniad, dosraniad
Compartment, kum.pârt'ment, Com-
partment, kum.pâr.ti.ment n, rhan
Compass, kum'pas n, cwmpas, cwm-
pawd, cylch, amgylchedd; onglyr: vt, amgylchu, cwmpasu; dwyn i ben; cael
Compasses, kum.pas'iz np, cwmpodau
Compassion, kum.pash'un n, tosturi, trugaredd, cydymdeimlad
Compassionate, kum.pash'un.ât a, tost-
uriol, trugarog: vt, tosturio
Compatibility, kom.pat.i.bil'i.ti n, cyd-
weddoldeb [cydunol
Compatible, kum.pat'i.bl a, cydweddol,
Compatriot, kum.pâ'tri.ut n, cydweid-
iad, cydwladwr, cywladwr
Compeer, kum.pî'r' n, cyfurddor, cyd-
raddwr: v, cydraddio, cystadlu
Compel, kum.pel' vt, cymhell, dirgy-
mhell, gorfodi [cyfarchiad
Compellation, kom.pe.lâ'shun n, dull
Compendious, kum.pen'di.us a, cyn-
nwysfawr, byr, cryno
Compendium, kum.pen'di.um n, cryn-
odeb, talfyriad
Compensate, kum.pen'sât, Compense,
kum.pens' vt, talu, gwneuthur iawn,
gwobrwyo; iawnu
Compensation, kom.pen.sâ'shun n, tâl,
iawn, boddloniad; iawn-dâl, cyfar-
bwysiad [gohirio
Comperendinate, kom.pur.en'di.nât vt,
Compete, kum.pit' vi, cydymgeisio, cyd-
geisio; cystadlu, ymgystadlu
Competence, kom'pi.tens, Competency,
kom'pi.ten.si n, cyfraid, cyfaddas-
rwydd, gweddeidd-ran; digonedd
Competent, kom'pi.tent a, cymhwys,
digonol, addas [gweddus
Competible, kum.pet'i.bl a, cydweddawl,
Competition, kom.pi.tish'un n, cydgais,
cyfymryson, cystadlunaeth [geisiwr
Competitor, kum.pet'i.tûr n, cydym-
Compilation, kom.pi.lâ'shun n, casgliad
Compile, kum.pil' vt, casglu, cyfansoddi
Complacency, kum.plâ'sen.si, Complac-
ence, kum.plâ'sens n, ymfoddloniad,
addfwynder, ymhfyrydiad, cymmod-
lonedd [cyfoddus, boddlaw
Complacent, kum.plâ'sent a, hynaws,
Complain, kum.plân' vt, achwyn, cwyno;
beio, grwgnach [wr; hawlblaidd
Complaiuant, kum.plâ'nant n, achwyn-
Complaisance, kom.plâ.zans' n, moes-
garwch, hynawsedd [boneddigaidd
Complaisant, kom.plâ.zant' a, hynaws,
Complanate, kum.plâ'nât, Complane,
kum.plân' vt, llyfnhau
Complement, kom'pli.ment n, cyflenwad,
llawnrif [lenwol
Complemental, kom.pli.men'tal a, cyf-
Complete, kum.plit' a, perffaith, hollol,
cydol, cwbl, cyfan: vt, perffeithio,
cwbllhau, cyflawnu
Completeness, kum.plit'nes n, perffeith-
rwydd, cyflawnder [perffeithiad
Completion, kum.pli'shun n, cwblhâd,
Completory, kom'pli.tur.i n, y weddi
olaf [rys; cymhlyg
Complex, kom'pleks a, amrywiog; dy-
Complexion, kum.plek'shun n, hoen,
gwedd, pryd, gwawr, gwyneblw
Compliance, kum.pli'ans n, cydsyniad,
ymroddiad [ufudd, hyblyg
Compliant, kum.pli'ant a, cydsyniol,
Complicate, kom'pli.kât a, cymhlyg,
cymhleth; dyrys: vt, cymhlygu,
cymmysgu; dyrysu
Complication, kom.pli.kâ'shun n, cy-
mhlygiad, cymhlithiad
Complice, kom'plis n, cyfranogwr
Complicity, kom.plis'i.ti n, cyfranogaeth
Compliment, kom'pli.ment n, moesair,
cyfarchiad: v, moesyfarch; truthio
Complimental, kom.pli.men'tal a, moes-
awg, moesgar [anerchol
Complimentary, kom.pli.men'tur.i a,
Compline, kom'plin n, y weddi olaf
Complot, kom'plot n, cydfwriad, cyd-
frad: v, cydunio, cydfwriadu
Comply, kum.pli' vi, cydsynio, ymroddi

Component, kum.pö'nent <i>a</i> , ansoddol, cyfansoddol [weddu]	Compulsory, kum.pul'sur.i <i>a</i> , gorfodol, cymhelliadol
Comport, kum.pö'rt' <i>v</i> , cytuno; ym-	Compunction, kum.pungk'shun <i>n</i> , dwys-
Comport, kom'pürt, Compartment, kum-	bigiad; edifeirwch; enoad cydwybod
pö'rt' ment <i>n</i> , ymddygiad	Compurgation, kom.pür.gä'shun <i>n</i> , tyst-
Comfortable, kum.pö'r'tä.bl <i>a</i> , cyng-	iad dros arall
gweddol, gweddus [llonyddu, tawelu]	Computable, kum.pü'tä.bl <i>a</i> , cyfrifadwy
Compose, kum.pöz' <i>vt</i> , cyfansoddi;	Computant, kum.pü'tant <i>n</i> , cyfrifwr
Composedness, kum.pö'zed.nes <i>n</i> , taw-	Computation, kom.pü.tä'shun <i>n</i> , cyfrif,
elwch, arafwch, llonyddwch	cyfrifiad; amcan-gyfrif
Composition, kom.pö.zish'un <i>n</i> , cyfan-	Compute, kum.püt' <i>vt</i> , cyfrifo; bwrw
soddiad; cymmysgiad; cymmod	cyfrif [filwr]
Compositor, kum.pos'i.tür <i>n</i> , cyssodydd;	Comrade, kom'räd <i>n</i> , cydymaith; cyd-
cyfansoddwr	Con-, Co-, Cog-, Col-, Com-, Cor- <i>px</i> , o'r
Compost, kom'pust, Composture, kum-	un ystyr â cy-, cyd-, cyf-, cyn-, cys-
pos'tshür <i>n</i> , tail, gwrtæth	Con, kon <i>vt</i> , efrýdu, myfyrio; dirnad
Compost, kum.post' <i>vt</i> , teilo, gwrtæithio	Concamerate, kon.kam'ur.ät <i>vt</i> , mydu,
Composure, kum.pö'zhür <i>n</i> , trefn, agwedd;	eronglwydo [wyno]
tawelwch [yfed, cyfeddach]	Concatenate, kon.kat'i.nät <i>vt</i> , cydgad-
Computation, kom.pö.tä'shun <i>n</i> , cyd-	Concatenation, kon.kat.i.nä'shun <i>n</i> , cyd-
Compound, kom'pü'wnd <i>n</i> , cyssawdd;	gadwyniad; rhes olynol
gair cyfansawdd: <i>a</i> , cymmysg, cyfan-	Concause, kon.köz' <i>n</i> , cyfachos
sawdd. Compound interest, adlog	Concave, kong'käv <i>a</i> , cau, ceuol; rhonca
Compound, kum.pü'wnd' <i>v</i> , cymmysgu;	Concavity, kon.kav'i.ti <i>n</i> , ceuedd, ceudod
cyfrandalu [amgyffred]	Conceal, kon.sil' <i>vt</i> , cuddio, celu, celcio,
Comprehend, kom.pri.hend' <i>n</i> , cynnwys;	dirgelu [celadwy]
Comprehensibility, kom.pri.hen.si.bil'i.ti	Concealable, kon.si'lä.bl <i>a</i> , cuddiadwy,
<i>n</i> , amgyffrediad, amgyffredoldeb	Concealment, kon.sil'ment <i>n</i> , celedigaeth;
Comprehensible, kom.pri.hen'si.bl <i>a</i> ,	cuddfa [addef]
dirnadwy, amgyffredadwy	Concede, kon.sid' <i>vt</i> , cysbeidio; caniatäu,
Comprehension, kom.pri.hen'shun <i>n</i> , am-	Conceit, kon.sit' <i>n</i> , tyb, coegdyb; hunan-
gyffred, dirnadaeth	dyb, balchder: <i>v</i> , tybio; dychymmygu.
Comprehensive, kom.pri.hen'siv <i>a</i> , cyr-	Conceited, hunan-dybas, mympwyol
haeddgair; cynnwysfawr	Conceivable, kon.sivä.bl <i>a</i> , tebygol; am-
Compress, kum.pres' <i>vt</i> , gwasgu, dir-	gyffredadwy, dirnadwy
wasgu, cydwasgu: <i>n</i> , gwasgdusw	Conceive, kon.siv' <i>v</i> , amgyffred, deall, dir-
llawfeddyg	nod; tybied; dychymmygu; beichiogi
Compressible, kum.pres'i.bl <i>a</i> , cydwasg-	Concent, kon.sent' <i>n</i> , cynghanedd, cys-
adwy [iad, cyngwasg]	sondeb, cydsain
Compression, kum.presh'un <i>n</i> , cydwasg-	Concentrate, kon.sen'trät <i>vt</i> , canolgasglu,
Compressive, kum.pres'iv <i>a</i> , gwasgiadol	cymherfeddu [gasgliad]
Compressure, kum.presh'ür <i>n</i> , gwasg-	Concentration, kon.sen.trä'shun <i>n</i> , canol-
iad, cydwasgiad [dealliad]	Concentre, kon.sen'tür <i>v</i> , cydgyfarfod
Comprisal, kum.pri'zal <i>n</i> , cynnwysiad,	Concentric, kon.sen'trik, Concentrical,
Comprise, kum.pri'z' <i>vt</i> , amgyffred, cyn-	kon.sen'tri.kal <i>a</i> , cymherfeddol
nwys, dal [brofiad, arwriant]	Concentual, kon.sen'tshü.al <i>n</i> , cynghan-
Comprobation, kom.pri.bä'shun <i>n</i> , cyd-	eddol [dirnadadwy]
Compromise, kom.pri.miz <i>n</i> , cyfadd-	Conceptible, kon.sep'ti.bl <i>a</i> , dealladwy,
awd, cytundeb: <i>vt</i> , cyfaddaw, cylafar-	Conception, kon.sep'shun <i>n</i> , amgyffred,
Compt, komt <i>a</i> , hoew, sionc [eddu]	dirnadaeth; beichiogiad
Comptrol, kon.tröl'.—Control	Concern, kon.sürn' <i>n</i> , neges, gorchwyl,
Compulsative, kum.pul'sä.tiv <i>a</i> , cymhell-	achos, trafferth, gofal; dyddordeb; cur,
iadol [mhelliadol, gorfodol]	gofid: <i>vt</i> , perthynu, deiryd, trafferthu.
Compulsatory, kum.pul'sä.tur.i <i>a</i> , cy-	To be concerned at, bod yn flin am.
Compulsion, kum.pul'shun <i>n</i> , dirdrais,	Concerning, am, yn achos, yng nghyleh,
dirgymhelliad, gorfod, gorfodaeth	mewn perthynas i [deb; gorchwyl]
Compulsive, kum.pul'siv <i>a</i> , gorfodol	Concernment, kon.sürn'ment <i>n</i> , dyddor-

Concert, kon'sûrt <i>n</i> , cydgynganedd, cingherdd; cydgynghor	Concrete, kon.kri.ât' <i>vt</i> , cydgreu
Concert, kon.sûrt' <i>vt</i> , cydlunio, cyddrefnu, cydbwyso, cydgynllunio	Concrete, kon.krit' <i>v</i> , cyd-dyru, casglu
Concession, kon.sesh'un <i>n</i> , addefiad, caniatâd, goddefiad [goddefol]	Concrete, kong'krit <i>a</i> , cydgorfforedig: <i>n</i> , cymmrawd, mortar
Concessive, kon.ses'iv <i>a</i> , caniatatol	Concretion, kon.kri'shun <i>n</i> , cydgorfforiad [dra]
Conch, kongk <i>n</i> , cragen pysgodyn [ydd]	Concubinage, kon.kü'bî.näj <i>n</i> , putein-
Conchologist, kong.kol'ô.jist <i>n</i> , cregyn-	Concubine, kong.kü.bîn <i>n</i> , gordderch, cyffoden, putain, gordderchfun
Conchology, kong.kol'ô.ji <i>n</i> , cregyniaeth	Concubinate, kon.kul'kät <i>vt</i> , sathru, sarnu
Conciliate, kon.sil'i.ät <i>vt</i> , boddloni, dyhuddo, heddychu, cymmodi	Concupiscence, kon.kü'pis.ens <i>n</i> , chwant; anlladrwydd [anllad]
Conciliation, kon.sil.i.ä'shun <i>n</i> , cymmodiad, heddychiad [dyhuddwr]	Concupiscent, kon.kü'pis.ent <i>a</i> , trythyll,
Conciliator, kon.sil'i.ä.tûr <i>n</i> , cymmodwr	Concur, kon.kûr' <i>vi</i> , cytuno, cydsynied
Conciliatory, kon.sil'yä.tur.i <i>a</i> , cymmodol, dyhuddol [cydweddiad]	Concurrence, kon.kur'ens <i>n</i> , cydrediad, cyduniad, cydsyniad [unol]
Concinnity, kon.sin'î.ti <i>n</i> , dillynedd,	Concurrent, kon.kur'ent <i>a</i> , cydredol, cyd-
Concinnous, kon.sin'us <i>a</i> , cryno, gweddus, destlus [fawr]	Concussion, kon.kush'un <i>n</i> , ysgydwad, ysgytiad [cynhyrfiol]
Concise, kon.sis' <i>a</i> , byr, cryno, cynnwys-	Concussive, kon.kus'iv <i>a</i> , ysgytiol,
Conciseness, kon.sis'nes <i>n</i> , byrder, cynnwysder, crynodeb	Condemn, kon.dem' <i>vt</i> , euogfarnu, dyfarnu, collfarnu [damniol]
Concision, kon.sizh'un <i>n</i> , cyd-doriad	Condemnable, kon.dem'nâ.bl <i>a</i> , beius;
Concitation, kon.si.tä'shun <i>n</i> , twrf, cynhyrfiad [floedd, banllef]	Condemnation, kon.dem.nä'shun <i>n</i> , collfarniad, collfarn, dyfarniad [farnol]
Conclamation, kong.klâ.mä'shun <i>n</i> , cyd-	Condemnatory, kon.dem'nâ.tur.i <i>a</i> , coll-
Conclave, kong'kläv <i>n</i> , cymmanfa yr isbabyddion; cyfarfod dirgel, cyfarfod dan glo	Condensate, kon.den'sät <i>vt</i> , cyd-dewychu, cyd-ddwyso
Conclude, kon.klüd' <i>v</i> , diweddu, dybenu, cwblhau; penderfynu, barnu	Condensation, kon.den.sä'shun <i>n</i> , cyd-dewychiad, dwysiad
Conclusion, kon.klü'zhun <i>n</i> , diweddglo, cload, terfyniad; canlyniad	Condense, kon.dens' <i>v</i> , tewychu, tewhau, dwysäu: <i>a</i> , tew, dwys [edd]
Conclusive, kon.klü'siv <i>a</i> , penderfynol, diymwad [cydgeulo]	Condensity, kon.den'si.ti <i>n</i> , tewedd, dwys-
Concoagulate, kong.kö.ag'ü.lät <i>vt</i> , ceulo	Conder, kon'dûr <i>n</i> , arweinydd pysgotwyr
Concoct, kon.kokt' <i>vt</i> , treulio yn y cylla; berwi; llunio, dyfeisio [cydferwad]	Condescend, kon.dî.send' <i>vi</i> , ymostwng
Concoction, kon.kok'shun <i>n</i> , treuliad;	Condescension, kon.dî.sen'shun <i>n</i> , ymblygiad, iselfrydedd, hynawsedd, difalchedd [iannol, rhyglyddol]
Concomitance, kon.kom'î.tans <i>n</i> , cydfynediad, cyd-darwriad	Condign, kon.dîn' <i>a</i> , dyledus, haedd-
Concomitant, kon.kom'î.tant <i>a</i> , cydfodawl, cydredol, cydfynedol: <i>n</i> , cydymaith, cyd-deithiwr	Condignity, kon.dig'ni.ti <i>n</i> , gwiwdeb, rhyglyddiant [cyffaith]
Concord, kong'kôrd <i>n</i> , cydgord, cyfundeb; cyssonedd, cydweddiad	Condiment, kon'dî.ment <i>n</i> , cyffeithiad;
Concord, kon.kôrd' <i>vi</i> , cydfod, cytuno, cydgordio	Condite, kon.dît' <i>vt</i> , cyffeithio; halltu
Concordance, kon.kôr'dans <i>n</i> , cytuniaeth; mynegai, mynegeir, dangoseg	Condite, kon'dît <i>a</i> , cyffeithiedig
Concordant, kon.kôr'dant <i>a</i> , cytunol, unfeddwyl, cysson, cydgordiol	Condition, kon.dish'un <i>n</i> , cyfiwr, helynt, sefyllfa; ansawdd, tuedd; gradd; ammod: <i>vi</i> , ammodi
Concordate, kon.kôr'dät <i>n</i> , cyfammod	Conditional, kon.dish'un.al <i>a</i> , ammodol, tan ammodau [modedig]
Concorporate, kon.kôr'pö.rät <i>vt</i> , cydgorffori cydgasgliad	Conditionary, kon.dish'un.ur.i <i>a</i> , am-
Concourse, kong'kô'rs <i>n</i> , tyrfa, cyrchfa,	Condole, kon.döl' <i>v</i> , cydalaru, cydgywyno, cydofidio
	Condolement, kon.döl'ment <i>n</i> , cydymdeimlad, cydgywyn [cydofidiad]
	Condolence, kon.döl'ens <i>n</i> , cydalaeth,
	Condonation, kon.dö.nä'shun <i>n</i> , madd-euad, maddeuant

Condene, kon.dön' vt, maddeu, pardynu
 Condor, kon'dür n, aderyn tra mawr yn cartrefu yn America Ddeheuol
 Conduce, kon.düs' vi, cydarwain, cyddueddu; bod o les [cynorthwyol
 Conducible, kon.dü'si.bl a, llesiadol
 Conducive, kon.dü'siv a, gwasanaethgar, gweinyddol [arweddiad
 Conduct, kon'dukt n, ymddygiad, ym-
 Conduct, kon.dukt' vt, ymarweddu; ar-
 wain; trefnu [cyfarwyddwr
 Conductor, kon.duk'tür n, arweinydd;
 Conduit, kun'dit n, dyfrlle, dyfr-bibell
 Cone, kön n, cyfan-gorff cyfddull â thorth siwgr, con; hirgrwnell
 Coney, kö'ni n, cwningen, ffigen
 Confabulate, kon.fab'ü.lät vi, siarad, chwedleua, cydymgomio
 Confabulation, kon.fab.ü.lä'shun n, ymddyddan, siaradach
 Confect, kon.fekt' vt, cymmysgu, cyffeithio
 Confect, kon'fekt, Confection, kon.fek'shun n, cyffaith; anwyn [ffeithiwr
 Confectioner, kon.fek'shun.ür n, cy-
 Confectionery, kon.fek'shun.ur.i n, cyffeithiau, anwyn, ammeuthyn
 Confectory, kon.fek'tur.i n, cyffeithdy
 Confederacy, kon.fed'ur.â.si n, cynghrair, cydfwriad, cyfundeb
 Confederate, kon.fed'ur.ät n, cynghreiriwr, cynghreiriad, cysswynwr: v, cynghreirio, cydfwriadu, cybbleidio: a, cybbleidiol, cynghreiriol
 Confederation, kon.fed.ur.rä'shun n, cynghreiriad, cynghrair
 Confer, kon.für' v, cynnaddu, ymgomio; anrhegu, cynnysgaethu; cymharu
 Conference, kon.fur.ens n, cynnadledd, cydymddyddan [cydnabod
 Confess, kon.fes' v, cyffesu, cyfaddef
 Confessary, kon.fes'ur.i n, cyffeswr, cyfaddefwr [cyffesiad, cyffes
 Confession, kon.fesh'un n, cyfaddefiad
 Confessional, kon.fesh'un.al n, cyffesfa, cyffesgell [cyffesiadau, cyffesydd
 Confessor, kon.fes'ür n, gwrandawydd
 Confidant, kon.fi.dant' n, cyfrinachwr, cyfaill mynwesol [cyfeilles
 Confidante, kon.fi.dant' n, cyfrinaches
 Confide, kon.fid' v, hyderu, ymddiried
 Confidence, kon.fi.dens n, ymddiried, hyder; eonder [hyf
 Confident, kon'fi.dent a, hyderus; eon
 Confidential, kon.fi.den'shal a, ymddiriedus, ffyddlawn, cyfrinachol
 Configuration, kon.fig.u.rä'shun n, cyfluniad, cyfddulliad

Configure, kon.fig'ür vt, cydffurfio, cyflunio [goror, ymyl
 Confine, kon'fin n, cyffin, terfyn, ffin
 Confine, kon.fin' vt, cyffinio, gosod terfyn; attal, carcharu, caethiwo; cyfyngu ar: gwarchäu
 Confinement, kon.fin'ment n, attaliad; caethiwed, carchariad; carchar
 Confinity, kon.fin'i.ti n, cymmydogaeth
 Confirm, kon.fürn' vt, sefydlu, cadarnhau; awdurdodi; rhoddi bedydd esgob
 Confirmable, kon.für'mâ.bl a, profadwy, arddangosadwy, sefydgladwy
 Confirmation, kon.für.mä'shun n, cadarnhäd; bedydd esgob
 Confirmative, kon.für'mä.tiv a, cyfnerthol, cadarnhaol
 Confiscate, kon.fis'kät vt, attafaelu; dirwyo: a, attafaeliedig
 Confiscation, kon.fis.kä'shun n, attafaeliad, dirwyad, anrhaith [meuthyn
 Confiture, kon'fi.tshü'r n, anwyn, am-
 Confix, kon.fiks' vt, sierhau i lawr, cyssodi
 Conflagrant, kon.flä'grant a, goddeithiol, cydflamiol [losgiad, tanllwyth
 Conflagration, kon.flä.grä'shun n, cyd-
 Conflation, kon.flä'shun n, cydchwythiad; toddiad delid [ymdrech
 Conflict, kon'flikt n, ymladd, brwydr
 Conflict, kon.flikt' vi, ymdynu, ymryson, ymornest. Conflicting statements, gwrthddywediadau, croeshaeriadau
 Confluence, kon.flü.ens n, cydlif; tyrfa, cychfa; aber [cydredol
 Confluent, kon.flü.ent a, cydlifeiriol
 Conflux, kon'fluks n, cydffrydiad; cydgyrchiad [cydffurfio
 Conform, kon.förn' v, cydymffurfio
 Conformable, kon.för'mâ.bl a, unfurf, cytün, cyfatebol; unol
 Conformation, kon.för.mä'shun n, cyfluniad, cydweddiad
 Conformist, kon.för'mist n, cydffurfiwr
 Conformity, kon.för'mi.ti n, cydffurfiad, cyfaddasiad, cyfweddiad [cryfhäd
 Confortation, kon.för.tä'shun n, nerthiad
 Confound, kon.fü'wänd vt, cymmysgu; dyrysu; gwaradwyddo [frawdoliaeth
 Confraternity, kon.frä.tür.ni.ti n, cyd-
 Confront, kon.fruent' v, gwynebu; gwrthwynebu; cymharu; cyfarwynebu
 Confuse, kon.füz' vt, cymmysgu, dyrysu; cywilyddio; didrefnu, rhwystro
 Confusion, kon.fü'zhun n, annhrefn, terfysg; syndod; amryfusedd [adwy
 Confutable, kon.fü'tä.bl a, gwrthbrof-
 Confutant, kon.fü'tant n, gwrthbrofwr

Confutation, kon.fü.tä'shun <i>n</i> , dad-brawf, gwrthbrofiad, gwrthbrawf	Congressive, kon.gres'iv <i>a</i> , cydymgyrchol, cyfarfodol
Confute, kon.füt' <i>v</i> , dadbrofi, gwrthbrofi; dyrysu	Congrue, kon.grŵ' <i>vi</i> , cyfuno
Conge, kon'ji <i>n</i> , moesblygiad; moesgenadiad: <i>vt</i> , moesblygu; ymado.	Congruence, kong'grŵ.ens, Congruity, kon.grŵ'i.ti <i>n</i> , cydnawseddiad, cyssondeb, cyfundeb, cyfaddasrwydd
Congé-d'élire, kōng'zhi.dē.lir', cenad i ddewis esgob	Congruent, kong'grŵ.ent, Congruous, kong'grŵ.us <i>a</i> , cyfaddas, cydred, cymhwys, cytunol
Congea, kon.jil' <i>v</i> , rhewi; tewychu, ceulo [cydgenladwy]	Conic, kon'ik, Conical, kon'ikal <i>a</i> , conol, bonbraff a blaenfaen
Congeaalable, kon.jil'lä.bl <i>a</i> , hyrew;	Conjectural, kon.jek'tshü.ral <i>a</i> , tebygol, dychymmygol, amcanadwy, tybiadwy
Congelation, kon.ji.lä'shun <i>n</i> , rhewiad; cyd-dewychiad [cydrywiol]	Conjecture, kon.jek'tshür <i>n</i> , amcan, tyb, dychymmyg: <i>v</i> , tybio, dyfalu
Congenerous, kon.jen'ur.us <i>a</i> , cydryw,	Conjoin, kon.jōin' <i>v</i> , cyssylltu, cydrwymo, cyfuno, cydio [asol]
Congenial, kon.ji'nial <i>a</i> , cydnaws, cydgynneddf, cyfnaws	Conjugal, kon'jü.gal <i>a</i> , dyweddiol, priod-
Congeniality, kon.ji.ni.al'i.ti <i>n</i> , cydrywiaeth, cyfnawsedd [darddiad]	Conjugate, kon'jü.gät <i>vt</i> , cydieuo; treiglo berf, cyfymredu [ad; treigliad]
Congeniture, kon.jen'i.tshür <i>n</i> , cyd-	Conjugation, kon.jü.gä'shun <i>n</i> , cydieu-
Conger, kong'gür <i>n</i> , môr lyswên, pendoll [betheuach]	Conjunct, kon.jungkt' <i>a</i> , cyssylltedig, cyfunedig [cyssylltiad]
Congeries, kon.ji'r'i.fiz <i>n</i> , crug o amryw	Conjunction, kon.jungk'shun <i>n</i> , undeb;
Congest, kon.jest' <i>vt</i> , crugio, pentyru; croni [gasgliad, croniad]	Conjunctive, kon.jungk'tiv <i>a</i> , cyssylltiol, cyfunol, cyflyniadol
Congestion, kon.jes'tshun <i>n</i> , crawn-	Conjuncture, kon.jungk'tshür <i>n</i> , cyfnod, arfod; trefn, ansawdd, amgylchiad
Congiary, kon.ji.ur.i <i>n</i> , rhodd i'r bobl Rhufeinig [rhewi]	Conjuration, kon.jü.rä'shun <i>n</i> , cyfrad; dewiniaeth, swyngyfaredd
Conglaciare, kon.glä'shi.ät <i>v</i> , troi yn ia,	Conjure, kon.jü'r' <i>vt</i> , tynghedu; cydfradu
Conglobate, kong'glö.bät <i>vt</i> , pellenu, pelenu [pelen, clobyn]	Conjure, kun'jür <i>vt</i> , dewino, swyno, chwareu'r llaw ysgafn
Conglobation, kong.glö.biä'shun <i>n</i> , pellen,	Connascence, ko.nas'ens <i>n</i> , cyfenidrwydd
Conglobulate, kong.glob'ü.lät <i>vi</i> , ymbellenu	Connate, ko.nät' <i>a</i> , cyfenid, cydryw
Conglomerate, kon.glom'ur.ät <i>vt</i> , pellenu, sypio, crugio: <i>a</i> , pellenddull, pelenog: <i>n</i> , careg gymmysgedig	Connatural, ko.nat'shü.ral <i>a</i> , cydanian, greddfoll, cydnaws; [cydio, uno]
Conglomeration, kon.glom.ur.ä'shun <i>n</i> , pentyriad, crugiad, sypiad	Connect, ko.nekt' <i>vt</i> , cyssylltu, cyfrwymo,
Conglutination, kon.glü.ti.nä'shun <i>n</i> , cydludiad, gludiad	Connection, ko.nek'shun <i>n</i> , cyssylltiad, cydiad; perthynas
Congo, kong'gö, Congou, kong'gŵ <i>n</i> , math o de du lled dda	Connivance, ko.ni'vans <i>n</i> , goddefiad; esgeulusiad [ddwyn]
Congratulate, kon.grat'ü.lät <i>vt</i> , cydlawenhau; llon-gyfarch	Connive, ko.niv' <i>vi</i> , ymoddef ä, cyd-
Congratulation, kon.grat.ü.lä'shun <i>n</i> , cydlawenychiad, llon-gyfarchiad	Connaisseur, kon.ä.sür' <i>n</i> , beirniad, un cyfarwydd [arddangosiad]
Congratulatory, kon.grat'ü.lä.tur.i <i>a</i> , llon-gyfarchiadol	Connotation, kon.ötä'shun <i>n</i> , cyfnodiad,
Congree, kon.gri' <i>vi</i> , cyduno, cydfwriadu	Connote, ko.nöt' <i>v</i> , dynodi, arwyddo, arddangos [priodasol]
Congreet, kon.grit' <i>vt</i> , cydanerch, cydgyfarch [crynoi]	Connubial, ko.nü'bi.al <i>a</i> , cydweddog,
Congregate, kong'gri.gät <i>v</i> , ymgynnull,	Conoid, kō'nōid <i>n</i> , ffurf tebyg i gon, conaidd [siglo, symmud]
Congregation, kong.gri.gä'shun <i>n</i> , cynulleidfa, tyrfa [cynnulleidfaol]	Conquassate, kon.kwas'ät <i>vt</i> , ysgwyd,
Congregational, kong.gri.gä'shun.al <i>a</i> ,	Conquer, kong'kwür <i>vt</i> , gorchfygu, goresgyn, trechu [fygadwy]
Congress, kong'gres <i>n</i> , cymmanfa; cydhenuriaeth; cydgyfarfod; ymgyrchfa	Conquerable, kong'kwur.ä.bl <i>a</i> , gorch-
	Conqueror, kong'kwur.ür <i>n</i> , gorchfygwr, goresgynydd, goresgynwr, gorfodwr

Conquest, kon'kwest <i>n</i> , goruchafiaeth, buddugoliaeth [cydwaed	Conserve, kon.sūr' <i>vt</i> , cadw, noddi, achlysur, amddiffynfa; cyffeithio
Consanguineous, kon.sang.gwin'yus <i>a</i> ,	Consider, kon.sid'ūr <i>v</i> , ystyried, pwyllō; meddylid, edrych ar, craffu ar
Consanguinity, kon.sang.gwin'f.ti <i>n</i> , carenydd, cydwadolaeth	Considerable, kon.sid'ūr.â.bl <i>a</i> , haeddol o ystyriaeth, cyfrifol; mawr, pwysfawr
Conscience, kon'shens <i>n</i> , cydwybod	Considerableness, kon.sid'ūr.â.bl.nes <i>n</i> , cyfrifolder; mawrder [pwyllōg
Conscientious, kon.shi.en'shus <i>a</i> , cydwybodol, cywir, gonest, ffyddlawn	Considerate, kon.sid'ūr.ät <i>a</i> , ystyriol
Conscientiousness, kon.shi.en'shus.nes <i>n</i> , cydwybodoldeb, cydwybodolrwydd	Considerateness, kon.sid'ūr.ät.nes <i>n</i> , ystyrioldeb, pwylledd
Conscionable, kon'shun.â.bl <i>a</i> , cydwybodol, rhesymol [cydwybodus	Consideration, kon.sid.ur.ä'shun <i>n</i> , ystyriaeth, myfyriad; pwyll, dysbwyll; parch, bri; iawn, täl
Conscious, kon'shus <i>a</i> , ymwybodol	Consign, kon.sin' <i>vt</i> , trosi, trosglwyddo
Consciousness, kon'shus.nes <i>n</i> , ymwybodolrwydd	Consignable, kon.sinâ.bl <i>a</i> , trosiadwy
Conscript, kon'skript <i>a</i> , rhestredig	Consignation, kon.sig.nä'shun <i>n</i> , trosiad, trosglwyddiad [iddo
Conscription, kon.skrip'shun <i>n</i> , rhestriad, cofrestriad [neillduo, urddo	Consignee, kon.si.ni' <i>n</i> , yr hwn y trosir
Consecrate, kon'si.krät <i>vt</i> , cysegru;	Consignment, kon.sin'ment <i>n</i> , da trosglwyddedig [bod; cynnwys
Consecration, kon.si.krä'shun <i>n</i> , cysegriad; urddiad [lyniadol	Consist, kon.sist' <i>vi</i> , sefyll, cydsefyll;
Consecraneous, kon.sek.tä'nî.us <i>a</i> , can-	Consistence, kon.sis.tens, Consistency, kon.sis'ten.si <i>n</i> , cyssondeb, cydsafiad; tewedd, sylwedd, tewder
Consectary, kon.sek'tur.î <i>n</i> , canlyniad, casgliad, cload	Consistent, kon.sis'tent <i>a</i> , cysson, cyfunfod, tewychol
Consecution, kon.si.kü'shün <i>n</i> , olyniad, dilyniad, oliant [olynol	Consistorial, kon.sis.tör'i.al <i>a</i> , gorseddfaol, eglwyslysol [eglwyslys
Consecutive, kon.sek'ü.tiv <i>a</i> , canlynol	Consistory, kon.sis'tur.î <i>n</i> , cwrt yr esgob
Conseminate, kon.sem'i.nät <i>vt</i> , hau hadau cymmysg [bodd	Consociate, kon.sö'shi.ät <i>v</i> , cydgyfeillachu: <i>n</i> , cyfaelod, cydynaith
Consension, kon.sen'shun <i>n</i> , cydsyniad	Consolable, kon.sö'lâ.bl <i>a</i> , dyddanadwy, cysuradwy [dyddanweh
Consent, kon.sent' <i>vt</i> , cydsynio, cytuno: <i>n</i> , cydsyniad, bodd, caniatäd. Against one's consent, o'i anfodd	Consolation, kon.sö.lä'shun <i>n</i> , cysur
Consentaneous, kon.sen.tä'nî.us, Con-	Consolatory, kon.sol'ä.tur.î <i>a</i> , cysurus, dyddanol, llon [sirioli
sentient, kon.sen'shent <i>a</i> , cydsyniol, cysson, unfryd, cytün, cyduol [pwys	Console, kon.söl' <i>vt</i> , cysuro, dyddanu
Consequence, kon'si.kwens <i>n</i> , canlyniad;	Consolidant, kon.sol'i.dant <i>a</i> , iachael: <i>n</i> , eli iachael
Consequent, kon'si.kwent <i>a</i> , arlynol, arlyniog, canlynol: <i>n</i> , arlyniad, dir-darddiad	Consolidate, kon.sol'i.dät <i>v</i> , cyssylltu, cyfrwymo; cryfhau, ffyrfhau
Consequential, kon.si.kwen'shal <i>a</i> , canlyniadol; o fawr bwys, pwysfawr; uchelfrydig [cyfaddasiad	Consolidation, kon.sol.i.dä'shun <i>n</i> , cyfaniad; cryfhäd [syniad
Consertion, kon.sūr'shun <i>n</i> , cyffuniad	Consonance, kon.sö.nans <i>n</i> , cydsain, cyd-
Conservancy, kon.sūr'van.si <i>n</i> , cyrtiau a gedwir er diogelu pysgod yn afon Tafwys [wraeth	Consonant, kon.sö.nant <i>a</i> , cyssain; cysson, cytün: <i>n</i> , cydsain; cydsyniad
Conservation, kon.sūr.vä'shun <i>n</i> , cad-	Consonous, kon.sö.nus <i>a</i> , cydseinol, cynganeddol
Conservative, kon.sūr'vä.tiv <i>a</i> , cadwriaethol, noddawl: <i>n</i> , ceidwadwr, cadwriaethwr, gwrthwynebwr cyfnewidiadau byrbwyll yn yr eglwys ar wladwriaeth	Consort, kon.sört <i>n</i> , gwr neu wraig; cydwedd; cyfeill-long. Prince Consort, Tywysog Priod, Tywysog Cydweddōg [priodi
Conservator, kon.sūr.vä.tur <i>n</i> , ceidwad, noddwr [le, nawddle; llysieufa	Consort, kon.sört' <i>v</i> , ymgyfeillachu,
Conservatory, kon.sūr'vä.tür.î <i>n</i> , maeth-	Dispersion, kon.spūr'shun <i>n</i> , taenelliad
Conserve, kon'sürv <i>n</i> , cyffäuth	Conspicuity, kon.spî.kü'i.ti <i>n</i> , eglurdeb, amlygrwydd

CON pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Conspicuous, kon.spik'û.us *a*, amlwg, hywel, hysbys, eglur; banog [cydfrad
Conspiracy, kon.spir'â.sî *n*, cydfwriad
Conspirator, kon.spir'â.tûr *n*, cydfradwr, bradwr [fwriadu
Conspire, kon.spî'r' *v*, bradfwriadu, cyd-
Constable, kon.stâ.bl *n*, heddeidwad, heddwâs [ffyddlondeb; parhâd
Constancy, kon.stan.sî *n*, gwadalwch
Constant, kon.stant *a*, dianwadal, gwas-tadol; dyfal; ffyddlawn
Constellation, kon.ste.lâ'shun *n*, cydser
Consternation, kon.stûr.nâ'shun *n*, braw, dychryn, syndod, arswyd
Constipate, kon.stî.pât *vt*, rhwymo, tyn-hau, cyssychu [bolrwymiad
Constipation, kon.stî.pâ'shun *n*, tynhâd
Constituent, kon.stit'û.ent *a*, elfenol, ansoddol; hanfodol: *n*, cyssail, elfen; etholydd, anfonwr [soddi
Constitute, kon.stî.tût *vt*, arosod, cyfan-
Constitution, kon.stî.tû'shun *n*, cyfan-soddiad; ffurflywodraeth; tymmer, ardymer, naws, ansawdd
Constitutional, kon.stî.tû'shun.al *a*, cyf-ansoddiadol, gwreiddiol; cyfreithlawn
Constitutive, kon.stî.tû.tiv *a*, sefydladwy
Constrain, kon.strân' *vt*, dirgymhell, gorfodi [adwy
Constrainable, kon.strâ'nâ.bl *a*, cymhell-
Constraint, kon.strânt' *n*, cymhell, trais, dir, gorthrech [rwymiad
Constriction, kon.strik'shun *n*, cyd-
Constringe, kon.strinj' *vt*, cydwasgu, tyurwymo [iadol, bolrwymol
Constringent, kon.strinj'ent *a*, rhwym-
Construct, kon.strukt' *vt*, ffurfio, adeilo, adeiladu; cyfansoddi
Construction, kon.struk'shun *n*, adeilad; cyfansoddiad; deongliad, ystyr; cyst-trawiad [adaeth, cydosodiad
Constructive, kon.struk'tshûr *n*, adeil-
Construe, kon.strû' *vt*, deongli; cyfieithu
Constuprate, kon.stû.prât *vt*, treisio, di-forwyno, llathruddo
Constupration, kon.stû.prâ'shun *n*, treis-iad, llathruddiad, diforwyniad
Consubstantial, kon.sub.stan'shal *a*, cyd-sylweddol [cydsylweddu
Consubstantiate, kon.sub.stan'shî.ât *vt*,
Consuetude, kon'swi.tûd *n*, arferiad, defod [masnachol
Consul, kon'sul *n*, uchelfaer; negesydd
Consular, kon'sû.lûr *a*, uchelfaeronol
Consulate, kon'sû.lât, Consulship, kon'sul.ship *n*, uchelfaeroniaeth [resymu
Consult, kon.sult' *vt*, ymgynghori, ym-

- Consultation, kon.sul.tâ'shun *n*, ym-gynghoriad; ystyriaeth
Consumable, kon.sû'mâ.bl *a*, difrodad-wy, difadwy, ysadwy
Consume, kon'sûm' *v*, dyfetha, treulio, difa, distrywio, ysu; afradloni; nychu, dyhoeni, edwi; llosgi; gwneyd defnydd o, defnyddio
Consummate, kon.sum'ât *a*, perffeith-iedig, cyflawn: *v*, gorphen, perffeithio
Consummation, kon.su.mâ'shun *n*, cwbl-hâd, diweddïad
Consumption, kon.sum'shun *n*, treuliad; defnyddïad; darfodedigaeth, ysgyfeim-wst [darfodedigol
Consumptive, kon.sum'tiv' *a*, nychlyd
Consumptiveness, kon.sum'tiv.nes *n*, darfodedigrwydd
Contabulate, kon.tab'û.lât *vt*, llorio ag estyll, astellu, plancio [iad
Contact, kon'takt *n*, cyffwrdd, cyffyrdd-
Contagion, kon.tâ'jun *n*, haint, heintnod
Contagious, kon.tâ'jus *a*, heintus, llygrol. A contagious disease, clefyd cael, haint
Contain, kon.tân' *vt*, cynnwys, dal; am-gyffred
Contaminate, kon.tam'î.nât *vt*, halogi, llygu, diwyno: *a*, halogedig, llygredig
Contamination, kon.tam'î.nâ'shun *n*, halogedigaeth, llygriad [difrîo
Contemn, kon.tem' *vt*, diystyru, dirinygu,
Contemperate, kon.tem'pur.ât *vt*, cyd-dymmeru [tymmer, anian
Contemperament, kon.tem'pur.â.ment *n*,
Contemplate, kon.tem'plât *v*, myfyrio, ymsynied, ystyried yn ddwys
Contemplation, kon.tem.plâ'shun *n*, myfyriad, myfyrdod, meddylïad
Contemplative, kon.tem'plâ.tiv *a*, my-fyrgar, meddylgar [ydd, myfyriwr
Contemplator, kon.tem.plâ.tûr *n*, efryd-
Contemporary, kon.tem'pô.rur.î, Co-porary, kô.tem'pô.rur.î *n*, cyfoeswr, cyfoedydd [oesi, cyfoesi
Contemporize, kon.tem'pô.rîz *vt*, cyd-
Contempt, kon.tem't' *n*, dirmyg, diystyr-wch, anfri
Contemptible, kon.tem'tî.bl *a*, dirmyg-adwy, dirmygus, yn haeddu dirmyg
Contemptuous, kon.tem'tshû.us *a*, tra-hâus, diystyrlyd, dirmygus, yn dir-mygu, uchelfalch
Contemptuousness, kon.tem'tshû.us.nes *n*, diystyrwch, dirmyg
Contend, kon.tend' *v*, amrafaelio, ym-dynu; ymdaeru; ymryson, cynhentu, ymwrial, ymladd, ymdrechu

Content, kon.tent' n, boddlonrwydd: a, boddlawm; esmwyth; parod: vt, boddloni, rhyngu bodd. To be content, cytuno. Contented, boddlongar
 Contention, kon.ten'shun n, cynhen, ymryson, cecraeth, anghydfod; aidd
 Contentious, kon.ten'shus a, ymrysongar, cecrus, cyndyn, amrafaelgar
 Contentiousness, kon.ten'shus.nes n, ymrysongarwch [anfoddlawm
 Contentless, kon.tent'les a, anfoddog
 Contentment, kon.tent'ment n, boddlondeb, rhanebodd [cyfanswm
 Contents, kon.tents' np, cynnwysiad
 Continuous, kon.tür'mi.nus a, cyfagos, cyffiniol [cynhen
 Contest, kon'test n, ymdrech, ymryson
 Contest, kon.test' v, gwrthdaeru, ymdynu, ymdrechu [annyls
 Contestable, kon.tes'tâ.bl a, dadleuadwy
 Context, kon'tekst n, cyd-destyn, cyfadnodau [mhleth
 Context, kon.tekst' a, cydweol, cy-
 Contexture, kon.teks'tshür n, cydwead, cymhlethiad [iad
 Contignation, kon.tig.nä'shun n, cledr-
 Contiguity, kon.ti.gü'ü.ti n, cyfagosrwydd, cyfnesafedd, agosrwydd
 Contiguous, kon.tig'ü.us a, cyfagos, cynghyffwrdd, wrth eu gilydd
 Continence, kon'ti.nens, Continency, kon'ti.nen.sí n, diweirdeb, ymattaliad
 Continent, kon'ti.nent a, diwair, ymat-
 talgar, dihalog: n, cyfandir
 Continental, kon.ti.nen'tal a, cyfandir
 Contingence, kon.tin'jens, Contingency, kon.tin'jen.sí n, damwain
 Contingent, kon.tin'jent n, dygwyddiad; dogn, cyfran: a, dygwyddol, damweiniol
 Continual, kon.tin'ü.al a, dibaid, gwas-
 tadol, didawl, parhäus [arosiad
 Continuance, kon.tin'ü.ans n, parhâd;
 Continuate, kon.tin'ü.ät a, didor, dibaid, digyfrwng [estyniad, gohriad
 Continuation, kon.tin'ü.ä'shun n, parhâd;
 Continuator, kon.tin'ü.ä.tür n, gores-
 tynydd, estynydd [estyn, hirio
 Continue, kon.tin'ü v, parhau, aros;
 Continuity, kon.ti.nü'ü.ti n, parhausder, cydolrwydd, parhâd didor, gorestyniad
 Continuous, kon.tin'ü.us a, parhäus, par-
 haol; dibaid, diaros, didor
 Contort, kon.tört' vt, nydd-droi; dirdynu
 Contortion, kon.tör'shun n, nydd-droad
 Contour, kon.tw'r' n, cylchlinell
 Contra- px, gwrth-, croes- [edig
 Contraband, kon'trä.band a, gwahardd-

Contract, kon'trakt n, ammod, cyfam-
 mod; cytundeb, yngred
 Contract, kon.trakt' v, ammodi, cyfam-
 modi, cytuno; dyweddio, cyfaddaw;
 byrhau, cwtogi. To contract a debt,
 rhedeg i ddyled. To contract a habit,
 dysgu arfer [ammodadwy
 Contractible, kon.trak'ti.bl a, byradwy
 Contractile, kon.trak'til a, crebachaidd
 Contraction, kon.trak'shun n, byrhâd,
 cwtogiad; crebachiad [cymmerwr
 Contractor, kon.trak'tür n, ammodwr;
 Contradict, kon.trâ.dikt' vt, gwrthddy-
 wedyd, croesddadleu; gwadu
 Contradiction, kon.trâ.dik'shun n, gwrth-
 ddywediad, gwrtheiriad
 Contradictory, kon.trâ.dik'tur.i a, croes,
 gwrthwynebol; cecrus
 Contradistinct, kon.trâ.dis.tingkt' a,
 gwrthddynodol
 Contradistinction, kon.trâ.dis.tingkt'shun
 n, gwrthddyndiant, gwrthwahaniad
 Contradistinguish, kon.trâ.dis.ting'-
 gwish vt, gwrthwahanu
 Contramure, kon'trä.mür' n, gwrthfur,
 gwrthglawdd [gwrthgyflead
 Contraposition, kon.trâ.pö.zish'un n,
 Contrariant, kon.trê'r'i.ant a, croes,
 anghysson [wedd, gwrthdarwriad
 Contrariety, kon.tru.r'i.ti n, gwrth-
 Contrariwise, kon'tru.rí.wiz ad, yn y
 gwrthwyneb, o'r tu arall, yn hytrach
 Contrary, kon'tru.ri a, gwrthwyneb,
 anghytunol. Contrary wind, gwrth-
 wynt. Contrary witness, gwrthdyst.
 On the contrary, i'r gwrthwyneb
 Contrast, kon'trast n, cyferbyniad [osod
 Contrast, kon.trast' v, cyferbyn, gwrth-
 Contravallation, kon.trâ.va.lä'shun n,
 gwrthgaer [rhwystro
 Contravene, kon.trâ.vin' vt, gwrthdrin;
 Contravention, kon.trâ.ven'shun n, di-
 fuddiad, dieffeithiad [drethol
 Contributory, kon.trib'ü.tur.i n, cyd-
 Contribute, kon.trib'üt v, rhoddi, cyfranu
 Contribution, kon.tri.bü'shun n, cyd-
 daliad, casgliad [wyadwy
 Contributive, kon.trib'ü.tiv a, cynnorth-
 Contributor, kon.trib'ü.tür n, cyfranwr,
 cyfrodwr; gohebydd, cydysgrifenydd
 Contributory, kon.trib'ü.tur.i a, cyd-
 roddawl, cynnorthwyol [pruddhau
 Contristate, kon.tris'tät vt, tristäu,
 Contrite, kon'trit a, briwedig, cystuddiol,
 cystuddiedig, edifeiriol, edifarus
 Contrition, kon.trish'un n, rhwbiad;
 edifeirwch, cystudd calon

COO pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cût, tû=too, tûk=took;

- Contrivance, kon.trî'vans *n*, dyfais, dychymmyg [trefnu
Contrive, kon.trîv' *v*, dyfeisio, llunio;
Control, kon.trôl' *n*, rheolaeth, awdurdod: *vt*, ffirwyno, rheoli, cyfattal, goruchwylio [ffirwynadwy
Controllable, kon.trôl'â.bl *a*, attaliadwy,
Controlment, kon.trôl'ment *n*, attaliaeth, rheolaeth
Controversial, kon.trô.vûr'shal *a*, dadleuol, ymddadleuol [dadleuwr
Controversialist, kon.trô.vûr'shal.ist *n*,
Controversy, kon'trô.vûr.sî *n*, dadl, ymrafael, cynghaws [gwrthddywedyd
Controvert, kon'trô.vûrt *vt*, gwrthddadlu,
Controvertible, kon.trô.vûr.ti.bl *a*, dadleuadwy, ammhêus
Controvertist, kon'trô.vûr.tist *n*, dadleuwr, cystadlwr [dyn, ystyfnig
Contumacious, kon.tû.mâ'shus *a*, cyn-
Contumacy, kon'tû.mâ.sî *n*, gwrthnysigrwydd [llibus, dirmygus
Contumelious, kon.tû.mî'li.us *a*, en-
Contumely, kon'tû.mî.li *n*, anfri, sarhâd, diystyrwch [pwyo
Contuse, kon.tûz' *vt*, briwio, dryllio,
Contusion, kon.tû'zhun *n*, cymmriw; pwyad; clais, briw, clwyf
Conundrum, kô.nun'drum *n*, mwysair cellweirus [holiad
Conusance, kon'û.sans *n*, gwybyddiaeth,
Convalescence, kon.vâ.les'ens *n*, gwelliant, gwellâd [ar wellâd
Convalescent, kon.vâ.les'ent *a*, gwellaol,
Convenable, kon.vî'nâ.bl *a*, cydweddol, cymhwys [cydymgynnull
Convene, kon.vîn' *vt*, galw yng nghyd,
Convenience, kon.vî'nî.ens *n*, cyfleusdra, cyfleusdod, odfa, egwyl
Convenient, kon.vî'nî.ent *a*, cyflêus; cyfaddas; tymmorol
Convent, kon'vent *n*, cyfaint, mynachlog
Convent, kon'vent' *v*, gwysio, galw i farn
Conventicle, kon.ven'ti.kl *n*, cyfarfod bychan [cyfammod; cymmanfa
Convention, kon.ven'shun *n*, cytundeb;
Conventional, kon.ven'shun.al *a*, cymmanfaol; cymdeithasol, moesddefodol
Conventionality, kon.ven.shun.al'i.tî *n*, ffurfioldeb, moesddefod
Conventional, kon.ven'tshû.al *n*, mynach: *a*, mynachlogaidd [gyfeirio
Converge, kon.vûrj' *vi*, cyd-dueddu, cyd-
Convergent, kon.vûr'jent *a*, cydgyfeiriol
Conversable, kon.vûr'sâ.bl *a*, siaradwy; cyfeillgar [cynnefin
Conversant, kon.vûr'sant *a*, cyfarwydd;
- Conversation, kon.vûr.sâ'shun *n*, ymddygiad; ymddyddan [eillachu
Converse, kon.vûrs' *vi*, siarad; ymgyf-
Converse, kon'vûrs *a*, gwrthwynebol, croes: *n*, y gwrthwyneb; cyfeillach
Conversion, kon.vûr'shun *n*, tröedigaeth, dychweliad, proselytiaeth
Convert, kon'vûrt *n*, dychwelwr, dysgybl
Convert, kon.vûrt' *vt*, troi, dychwelyd; newid [newidiadwy
Convertible, kon.vûr'ti.bl *a*, troadwy,
Convex, kon'veks *a*, crwm, cynghrwm, amgrom: *n*, crwmach [crymedd
Convexity, kon.vek'sî.tî *n*, amgrymedd,
Convey, kon.vâ' *vt*, cludo; cywain; trosi
Conveyance, kon.vâ'ans *n*, trosglwydd, cyweiniad; trosiad, aralliad [troswr
Conveyancer, kon.vâ'an.sûr *n*, arallydd,
Convict, kon.vikt' *vt*, euogbrofi, euogfarnu, barnu yn euog
Convict, kon'vikt *n*, collddyn, un wedi ei euogbrofi [argyhoeddiad
Conviction, kon.vik'shun *n*, euogbrofiad;
Convictive, kon.vik'tiv *a*, euogbrofol
Convince, kon.vins' *vt*, argyhoeddi
Convincement, kon.vins'ment *n*, argyhoeddiad; sarhâd [adwy
Convincible, kon.vin'sî.bl *a*, argyhoedd-
Convive, kon.vîv' *v*, gwledda; gwesta; difyru [cydymlonol
Convivial, kon.viv'yal *a*, cydweddol,
Convocate, kon'vô.kât *vt*, gwysio yng nghyd, cydalw, cydwysio
Convocation, kon.vô.kâ'shun *n*, cymmanfa eglwysig; cydwys
Convoke, kon.vök' *vt*, gwysio, cydwysio, cydalw [edig
Convolved, kon'vô.lü.ted *a*, ymdorch-
Convolution, kon.vô.lü'shun *n*, cydamdoad, dirwyniad [nydd-droi
Convolve, kon.volv' *v*, amdroi, dirwyn,
Convolvulus, kon.vol'vô.lus *n*, cynghafog, tagwydd, taglys. Wild convolvulus, cwlwm y coed, clych y perthi
Convoy, kon'vôi *n*, canymdo; amddiffyn
Convoy, kon.vôi' *vt*, canymdoi; noddi llongau [ysgwyd
Convulse, kon.vuls' *vt*, dirgrynu, dir-
Convulsion, kon.vul'shun *n*, dirgryniad, dirgryd, dirdyniad
Convulsive, kon.vul'siv *a*, dirgrymol
Cony, kô'nî *n*, cwnigen, ffiogen. Conywarren, cwning-gaer
Coo, kû *vi*, lleisio fel colomen
Cook, kûk *n*, cog, cogydd, ceginwr; coges, ceginwraig: *vt*, arlwyo, trin bwyd.
Cookshop, bwyty, bwydle

Cookery, k'w'k'ur.i n, cogyddiaeth, arlwy-aeth, ceginiaeth, bwyd-driniaeth	Coquet, kö.ket' v, rhithgaru, hoedena
Cool, k'w'l v, oeri, llygoeri, tawelu: a, oer, lledoer; llariaidd, arafaidd	Coquetry, kö.ket'ri n, hoedenwaith
Cooler, k'w'lür n, oeriedydd, llestr oeri	Coquette, kö.ket' n, chwidwen, croesen, hoeden, rhithgares [cwrwgl
Coolish, k'w'lish a, lledoer, go-oer, oer-aidd [arafwch	Coracle, kor'â.kl n, corwg, corwgl, cwrwg,
Coolness, k'w'l'nes n, oerfelgarwch;	Coral, kor'al n, gwylar, lluchochr; tegan plentyn
Coom, k'w'm n, huddygl	Coraline, kor'al.in a, lluchochraidd
Coomb, k'w'm n, mesur sych o bedwar pwysel [argau, cutio	Corant, kö.rant' n, math o ddawns fuan
Coop, k'w'p n, adardy, cut ieir: vt, cau,	Corb, körb n, cawell, basged globwll
Coopee, k'w'.pi' n, ysgogiad taplasol	Corban, körb'an n, elusen-gawell; rhodd, elusen
Cooper, k'w'pür n, cylchwr, cwper, hwper	Corbel, körb'el n, corbed, ysgwyddiad
Cooperage, k'w'pur.äj n, cylchweithfa	Cord, körd n, cord, cort, rheffyn, tennyn; tant: vt, cortio, rheffynu; cludeirio
Co-operate, kö.op'ur.ät vi, cydweithio	Cordage, körd'äj n, rheffynwaith, rhaffiad
Co-operation, kö.op.ur.ä'shun n, cydweithiad, cydweithrediad	Cordelier, körd.li'ri' n, mynach o urdd St. Francis
Co-optation, kö.op.tä'shun n, cyfabwys-iaid [cystadl	Cordial, körd'i.al n, meddyglyn; dyddanwch: a, diffuant; caredig; calonog, gwresog
Co-ordinate, kö.ör'di.nät a, cydradd,	Cordiality, körd.li'al.ti n, caredigrwydd, serch; gwresogrwydd, calonogrwydd
Coot, k'w't n, corsiar, dyfriar	Cordon, körd'öng n, rhestr o geryg
Cop, kop n, coryn, copa; brig, crib, cob	Cordwain, körd'wän, Cordovan, körd'dövan n, lledr Cordofa yn Yspaan
Copal, kö'pal n, math o ystor	Cordwainer, körd'wä.nür n, crydd
Coparcenary, kö.pär'si.nur.i, Coparceny, kö.pär'si.ni, Copartnership, kö.pärt'nür.ship n, cydgyfranogaeth, cydfasnach [wr, cydranwr	Core, kö'r n, bywedyn, calon; crawn
Copartner, kö.pärt'nür n, cydgyfranog-	Coriaceous, kö'r.i.ä'shus a, lledraidd
Copatriot, kö.pä'tri.ut n, cydwladgarwr	Coriander, kö'r.i.an'dür n, llysiau'r bara, brwysgedlys. Coriander of Rome, bulwg Rhufain
Cope, köp n, cochl; mwd, crib: v, mydu; ymgystadlu, brwydro, ymwrio	Corinthian, kö.rin'thi.an a, Corinthaidd. The Corinthian order, pedwaredd reol adeiladaeth, Corinthdull [vt, corcio
Copernican, kö.pür'ni.kan a, perthynol i gyfundraith henlog Copernicus, Copernicaidd [aill	Cork, körk n, core, corcyn, madarch:
Copessmate, köps'mät n, cydymaith, cyf-	Cormorant, körm'ö.rant n, mulfran, morfran; gloddestwr
Copious, kö'pi.us a, helaeth, dibrin, llawn [digonedd	Corn, körn n, yd, ydau, grawn yd, llafur; corn, oddf: vt, sychu, halltu, caledu â halen [werthwr yd
Copiousness, kö'pi.us.nes n, helaethder,	Cornchandler, körn'tshand.lür n, ad-
Coppel, köp'el n, math o dawddlestr	Cornel-tree, kör'nel.tri n, cwyros, cwyrwialen
Copper, köp'ür n, copr, efydd, elydr; pair, crochan. Copper-plate, argraff-lafn. Copper-smith n, gof copr	Cornelian, körn.ni'li.an.—Carnelian
Copperas, köp'ur.as n, copras, du'r crydd	Corneous, körn'i.us a, cornaidd, caled
Coppice, köp'is, Copse, kops n, coedwig; glasgoed, prysgoed [ymrewyddu	Corner, körn'nür n, congl, ongl, cornel; lloches, llechfa, dirgelia, cilfach. Corner-stone, conglfaen. Corner of the eye, cil y llygad
Copulate, köp'ü.lät v, cydio, ymreain,	Cornet, körn'net n, llumanwr marchoglu; udgornwr; math o udgorn
Copulation, köp'ü.lä'shun n, cydiad, cydgnawd, ymread [sylltiol	Cornetcy, körn'net.si n, swydd llumanwr
Copulative, köp'ü.lä.tiv a, cydiol, cys-	Cornice, körn'nis n, addurdalaith
Copy, köp'i n, adysgrifen; cynysgrifen, arlun, cynllun, eilun, copi: vt, adysgrifenu; efelychu, cynnelwi. Copyhold, daliad tir wrth adysgrif rheol y llys. Copy-right, meddiant o lyfr, ysgrif hawl	Cornicle, körn'ni.kl n, cornyn, cornig, corn bach [corniog
Copyist, köp'i.ist n, adysgrifenwr	Cornigerous, körn.nij'ur.us a, cynrig,

Cornish, kôr'nish *a*, Cerniwaidd. The Cornish language, y Gerniwaeg [der
 Cornucopia, kôr.nû.kô'pî.â *n*, cornlawn
 Cornute, kôr.nût' *vt*, cychwalltu, diwrlo
 Cornuto, kôr.nû'tô *n*, cornicyll
 Corny, kôr'ni *a*, cornaidd; grawnaidd
 Corollary, kor'ol.ur.î *n*, casgliad, can-
 lyniad, cload, penderfyniad
 Coronal, kor'ô.nal *n*, gwyrten, coron-
 bleth: *a*, corynol [onol
 Coronary, kor'ô.nur.î *a*, coronaidd, cor-
 Coronation, kor.ô.nâ'shun *n*, coroniad
 Coroner, kor'ô.nûr *n*, coronwr. Coron-
 er's jury, trengholwyr. Coroner's
 inquest, trengholiad
 Coronet, kor'ô.net *n*, coronig, talaith
 Corporal, kôr'pô.ral *n*, dengwriad: *a*, yn
 perthyn i'r corff, corfforol
 Corporality, kôr.pô.ral'î.ti *n*, corffolaeth
 Corporate, kôr'pô.rât *a*, corfforedig
 Corporation, kôr.pô.râ'shun *n*, corffor-
 aeth [â chorff ganddo
 Corporeal, kôr.pô'r'î.al *a*, corffog, corffol
 Corporealist, kôr.pô'r'î.al.ist *n*, corff-
 olwr [deb, corffeg
 Corporeity, kôr.pô.r'î.ti *n*, defnyddiol-
 Corporify, kôr.por'î.fi *vt*, corffori
 Corps, kôr (*p* corps, kôr'z) *n*, byddin-
 ran, catrawd
 Corpse, kôrps *n*, corff marw, burgyn, celan
 Corpulence, kôr'pü.lens *n*, corffogrwydd,
 tewdra [cnawdog
 Corpulent, kôr'pü.lent *a*, corffog, tew
 Corpulence, kôr'pus.kl *n*, mymryn, corffilyn
 Corpuscular, kôr.pus'kü.lûr *a*, mymrynol
 Corrade, ko.râd' *vt*, cydrwbio, cydgrafu
 Corradiation, ko.râ.di.â'shun *n*, cyd-
 lewyrchiad, cydbelyriad
 Correct, ko.rekt' *a*, cywir, manol, cyw-
 rain: *vt*, cospi, ceryddu; diwygio,
 cywiro, gwellâu
 Correction, ko.rek'shun *n*, diwygiad,
 cyweiriad; cerydd, cystwy
 Corrective, ko.rek'tiv *a*, diwygiadol; tym-
 merol: *n*, ardymmerydd, cyweirydd
 Correctness, ko.rekt'nes *n*, cywirdeb,
 manylrwydd
 Corrector, ko.rek'tûr *n*, diwygiwr; cosp-
 wr; cystwywr [Yspæn
 Corregidor, ko.rej'î.dôr *n*, uchynad yn
 Correlate, kor'î.lât *n*, gwrthberthynas
 Correlative, ko.rel'â.tiv *a*, cydberth-
 ynasol [gyhoeddiad
 Correption, ko.rep'shun *n*, cerydd, ar-
 Correspond, kor.î.spon'd' *vi*, cyfateb;
 gohebu [atebiad; gohebiaeth
 Correspondence, kor.î.spon'dens *n*, cyf-

Correspondent, kor.î.spon'dent *a*, cyf-
 atebol, addas: *n*, cyfatebwr, gohebydd
 Corridor, kor.î.dôr' *n*, oriel o gwmpas ty,
 amrodfa [diwygiadwy
 Corrigible, kor'î.ji.bl *a*, ceryddadwy;
 Corriual, ko.rî'val *n*, cydymgeisiwr
 Corriuation, kor.î.vâ'shun *n*, cydffrydiau,
 aber [cryfhaol
 Corroborant, ko.rob'ô.rant *a*, cyfnerthol,
 Corroborate, ko.rob'ô.rât *vt*, cyfnerthu,
 cadarnhau: *a*, sefydledig, sicr
 Corroborative, ko.rob'ô.râ.tiv *a*, cyf-
 nerthol, cadarnhaol [cyfysu
 Corrode, ko.röd' *v*, ysu, difa, amguoi,
 Corrodent, ko.röd'ent *a*, ysol, difaol
 Corrodible, ko.röd'î.bl *a*, ysadwy
 Corrosion, ko.rô'zhun *n*, andraul, ysiad
 Corrosive, ko.rô'siv *a*, ysol, cyfysol, di-
 faol: *n*, eli cyfysol [crebachu
 Corrugate, kor'û.gät *vt*, crychu, rhychu,
 Corrupt, ko.rupt' *a*, llygredig, halogedig,
 pwdr, hadl; anonest: *v*, halogi, diwyno,
 pydrû; gwobri [oldeb, hylygredd
 Corruptibility, ko.rup.ti.bil'î.ti *n*, llygr-
 Corruptible, ko.rup'ti.bl *a*, llygradwy,
 pydradwy [crawn, gôr
 Corruption, ko.rup'shun *n*, llygredigaeth;
 Corruptive, ko.rup'tiv *a*, llygrol, hylwgr
 Corruptness, ko.rup'tnes *n*, llygredd,
 halogrwydd; anonestrwydd
 Corsair, kôr.sêr' *n*, morleidr
 Corse, kôr's *n*, celan, ysgerbwdd, abwy
 Corselet, kôr'slet *n*, dwyfroneg
 Corset, kôr'set *n*, bron-gengl
 Cortes, kôr'tez *np*, seneddwyr Yspæn
 Cortex, kôr'teks *n*, rhisgl, rhisg
 Cortical, kôr'ti.kal, Corticose, kôr'ti-
 kôs *a*, rhisglog, rhisglyd [fel rhisg
 Corticated, kôr'ti.kâ.ted *a*, rhisglaidd,
 Coruscant, kö.rus'kant *a*, dysgleiriol
 Coruscate, kö.rus'kât *vi*, llewyrchu
 Corvette, kôr.ve't' *n*, llong rhyfel
 Corvine, kôr'vin *a*, branaidd
 Corvizor, kôr'vî.zûr *n*, crydd
 Cosey, kö'zî *a*, chwedleugar
 Cosier, kö'zhî.ûr *n*, bonglieryn: *a*, trwsgl
 Cosmetic, koz.met'ik *a*, tecaol, addurnol:
n, meddyginiaeth a bair degwech prydd,
 tegolech, tlwsolch
 Cosmical, koz'mî.kal *a*, perthynol i'r
 byd; yn codi neu fachlud gyda'r haul
 Cosmogony, koz.mog'ô.nî *n*, cread, neu
 haniad y byd [ddarluniwr
 Cosmographer, koz.mog'râ.fûr *n*, byd-
 Cosmography, koz.mog'râ.fi *n*, byd-
 ddarluniad [bydyssawd
 Cosmolatry, koz.mol'â.trî *n*, addoliad y

Cosmopolitan, kos.mō.pol'i.tan, Cosmopolite, kos.mop'ō.lit n, dinasydd y byd	Counteract, kûw'n.tur.akt' vt, gwrthsefyll, gwrthweithredu [gwrthbwyso
Cossack, kos'ak n, milwr yn Rhwssia	Counterbalance, kûw'n.tûr.bal'ans vt,
Cosset, kos'et n, oen llawfaeth	Counterbalance, kûw'n'tûr.bal.ans n,
Cossick, kos'ik a, alsoddol	gwrthbwys, cydbwys [rwym
Cost, kost (p ^t & pp cost) n, traul, cost, pris; ais, eisen: vt, costio, bod yn werth. It cost me a shilling, mae yn sefyll i mi swllt	Counterbond, kûw'n'tûr.bond n, gwrth-
Costal, kos'tal a, eisawl, eisenawl [masw	Countercharge, kûw'n'tûr.tsârj n,
Costard, kos'turd n, pen; math o afal	gwrthgyhuddiad [attaliad; cerydd
Costive, kos'tiv a, bolrwym, rhwym	Countercheck, kûw'n'tûr.tshek n, gwrth-
Costiveness, kos'tiv.nes n, bolrwymiad	Counterfeit, kûw'n'tûr.fit a, gau, flugiol,
Costless, kost'les a, digost, rhad	ffuantus: vt, ffugio; dynwared: n,
Costliness, kost'li.nes n, gwerthfawrogrwydd	ffugbeth, rhith, twyll. Counterfeit
Costly, kos'tli a, gwerthfawr; costfawr	money, arian drwg
Costume, kos.tûm' n, dullwisgiad [twlc	Countermand, kûw'n.tûr.mand' vt,
Cot, kot n, bwth, lluest, caban, bwthyn,	gwrthorchymmyn [gwrthgyrchu
Cote, köt vt, gadael ar ol: n, corlan, lloc	Countermand, kûw'n.tûr.martsh' vi,
Cotemporary, kō.tem'pō.rur.î n, cyfoedydd, cyfoesydd: a, cyfoesol	Countermand, kûw'n'tûr.martsh n,
Coterie, kō.tur'î n, llon-gymmanfa, cymdeithas [ion merched	gwrthgyrch
Cotnean, kot'kwîn n, myrwr â mater-	Countermine, kûw'n'tûr.mîn n, gwrth-
Cottage, kot'āj n, bwth, cabandy, twlc	glawdd: vt, dadymchwelyd
Cottager, kot'ājūr, Cotter, kot'ûr, Cot-	Counterpane, kûw'n'tûr.pân n, teisban
tier, kot'yûr n, bwthynwr	Counterpart, kûw'n'tûr.pâr n, gwrthran
Cotton, kot'n n, cotwm, ceden	Courterplea, kûw'n'tûr.plî n, gwrthddadl
Cottony, kot'n.î a, cotymaidd	Counterplot, kûw'n'tûr.plot n, gwrthfrad
Couch, kûw'tsh n, glwthfainc, trwl, gwâl, gorweddffainc: v, gorwedd, cynnwys; tynu pelenau oddi ar lygaid; annelu. To couch a spear, rhoi gwaewffon ar annel [orweiddiol	Counterpoint, kûw'n'tûr.pôint n, cynganedd [bwyso: n, gwrthbwys
Couchant, kûw'tshant a, yswatiol, tor-	Counterpoise, kûw'n'tûr.pôiz vt, gwrth-
Couchee, kw'shî n, ymweliad nosawl	Counterscarp, kûw'n'tûr.skârp n, gwrth-
Cough, kof n, peswch: v, pesychu.	glawdd [wyddo
Hooping-cough, Chin-cough, y pas	Countersign, kûw'n'tûr.sîn vt, llawar-
Could, kwd pt.—Can	Countertide, kûw'n'tûr.tid n, gwrthlif
Coulter, kôl'tûr n, cwlltyr	Countervail, kûw'n.tûr.vâl' vt, cyfartalu; cyfiawnu; cyferbynu
Council, kûw'n'sil n, cynghor, cynghorfa	Countervail, kûw'n'tûr.vâl n, cydbwysedd
Councillor, kûw'n'sil.ûr n, aelod cynghor	Countess, kûw'n'tes n, iarll
Counsel, kûw'n'sel n, cynghor; dadleuwr, cynghorwr: vt, cynghori; hyfforddi	Countless, kûw'n't'les a, aneirif, dirif
Counsellor, kûw'n'sel.ûr n, cynghorwr, cynghawysydd, dadleuwr	Countrified, kun'tri.fid a, gwladaidd
Count, kûw'nt n, iarll; cyfrif: v, rhifo, cyfrifo. Counting-house, cyfrifdy	Country, kun'tri n, gwlad; bro, goror, ardal; tir: a, gwladaidd, gwledig
Countenance, kûw'n'ti.nans n, gwyneb, gwedd, gwynebpryd; nawdd, cefnogiaid: vt, noddi, cefnogi. Keep your countenance, na wridwch	Countryman, kun'tri.man n, gwladwr, dyn o'r wlad; cydwladwr
Counter, kûw'n'tûr n, ffug arian; bwrdd cyfrif; uwchlais, uchalaw: a, croes, gwrth, gwrthwyneb: ad. yn groes, yn erbyn, yn y gwrth: p ^x , gwrth-	County, kûw'n'tî n, sir, swydd, rhandir; iarllaeth: a, siryddol, perthynol i swydd [llamsach
	Coupee, kw.pê' n, ysgogiad taplasol;
	Couple, kup'l n, par, dau, cwpl; magl: vt, cyssylltu, cymharu, cydieuo, priodi
	Couplet, kup'let n, pennill dwy fraich
	Courage, kur'āj n, dewrder, glewder, calonid, gwroldeb [dewr, calonog
	Courageous, ku.rā'jus a, gwrol, glew,
	Courageousness, ku.rā'jus.nes n, gwroldeb, gwrhydri, dewredd, glewder
	Courant, kw.rant' n, math o daplas
	Courb, kw'rb vt, ymblygu, crymu, camu: a, cam [wr, cenad
	Courier, kw'r.î.ûr n, brysgenad, rhedeg-

CRA pãth, fat, êre, met, mâ-rfne, pin, ðrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Course, kō'rs *n*, ystod, gyrfã; rhedegfa; cylch, chwyl; helynt, hynt; llwybr; haen, rhes: *v*, hela; rhedeg; erlyn, ymlid. Courses, misglwyf

Courser, kō'r'sûr *n*, rhedegfarch

Court, kō'rt *n*, llys, brawdlys, neuadd; barnwr neu ynadon mewn llys; bre-nindy; teulu breninol; cwrt; cyntedd: *vt*, caru; addolwyn, erfyn. Bank-ruptcy Court, Torgedlys. Court of Arches, Llys yr Archau. Court of Common Pleas, Dfflys. Court of Ex-chequer, Cyllidlys. Court of Queen's Bench, Llys Mainc y Frenines. Small-debts Court, County Court, Manddy-ledlys. Court-leet, Llys Pentrefol. Court Martial, Cwrt Milwraidd. Court-hand, llawysgrifen a arferir i gofrestru

Courteous, kō'r'tshus *a*, moesog, caru-aid, mwyn [deb, mwynder

Courteousness, kō'r'tshus.nes *n*, tirion-

Courtesan, kûr.ti.zan' *n*, putain [edd

Courtesy, kûr'ti.si *n*, tirionfoes, hynaws-

Courtesy, kûrt'si *n*, glinostyngiad

Courtier, kō'r'ti.ûr *n*, gwr llys, llyswr;

carwr [hyfoesedd

Courtliness, kō'rt'li.nes *n*, moeswychedd,

Courtly, kō'rt'li, Courtlike, kō'rt'lik *a*,

moeswych; dilyn; gwenieithus

Courtship, kō'rt'ship *n*, carwriaeth

Cousin, kuz'n *n*, câr; cefndf (f cyf-

nither). Second cousin, cyfyrdwr

Cove, kōv *n*, cil, cilfach, ebach, lloches;

llanc, llencyn

Covenant, kuv'i.nant *n*, cyfammod, cy-

nghrair: *v*, cyfammodi, cytuno

Covenanter, kuv'i.nan.tûr *n*, cyfammod-

wr, ammodwr, rhagammodwr

Cover, kuv'ûr *n*, clawr, caead, croeg,

gorchudd, to: *vt*, gorchuddio, cysgodi,

toi [caead

Covercle, kuv'ûr.kl *n*, gorchudd, hulier,

Coverlet, kuv'ûr.let, Coverlid, kuv'ûr.lid

n, huling, teisban, torsed, brecan

Covert, kuv'ûrt *n*, gwasgawd, cuddlwyn,

eudded, cuddfa: *a*, cudd, dirgel

Covertness, kuv'ûrt.nes *n*, dirgelrwydd

Coverture, kuv'ûr.tshû'r *n*, cyflwr gwraig

dan nawdd ei gwr; cysgod

Covet, kuv'et *vt*, chwennychu, deisyfu

Covetous, kuv'i.tus *a*, trachwantus, cy-

byddlyd [ariangarwch

Covetousness, kuv'i.tus.nes *n*, trachwant,

Covey, kuv'i *n*, haid, nythlwyth o adar

Covin, kuv'in *n*, cyd-dwyll, cydfrad

Covinous, kuv'i.nus *a*, twyllodrus

Cow, kûw *n*, buwch, buch; bon: *vt*, di-galoni, pruddhau. A cow near calving, buwch ddowydd. A young cow, an-neirfuwch. Cow-wheat, y gliniogai.

Cow-grass, buchlaswell. Cow-herd,

bugail, heusor, grêwr. Cow-house,

beudy. Cow-blake, gleiad. Lady-

cow, y fuwch gota

Coward, kûw'ûrd *n*, anwr, llyfrgi, cachgi,

annewryn [annewredd

Cowardice, kûw'ûr.dis *n*, llyfrdra, ofn,

Cowardize, kûw'ûr.diz *vt*, llyfrhau, di-

galoni [aidd, llwfr

Cowardly, kûw'ûrd.li *a*, digalon, cachgi-

Cowbane, kûw'bân *n*, cegid y dwfr

Cower, kûw'ûr *v*, cwrian, cwrcydu

Cowish, kûw'ish *a*, ofnus, llwfr, digalon

Cowl, kûwl *n*, cwewll, cwfl. Cowl-staff,

pawl, berllysg [yn, pefryn

Coxcomb, koks'kôm *n*, coegyn, ysgoeg-

Coxcomical, koks.kom'i.kal *a*, coegyn-

aid, cymhen [aidd

Coy, kôï *a*, mursenaidd, osgoilyd, gwyl-

Coyness, kôï.nes *n*, mursendod, gwyledd

Cozen, kûz'n *vt*, twyllo, hudo, siomi

Cozenage, kuz'n.äj *n*, twyll, dichell

Crab, krab *n*, cranc, morgranc; afal sur,

cogwrn. Crab-tree, afallen sur

Crabbed, krab'ed *a*, sarig, anffoddog

Crabbedness, krab'ed.nes *n*, surni; sar-

igrwydd, anffodlondeb; astrusi

Crack, krak *n*, breg, agen, hollt; trwst;

bost: *v*, hollti; crochdrystio; brolio.

Crack-brained, penchwiban, penwan

Cracker, krak'ûr *n*, ffamyg; gwagfost-

iwr [lwgach

Crackle, krak'l *vt*, clindarddach, ysgwr-

Cracknel, krak'nel *n*, teisen galed

Cradle, krä'dl *n*, cryd; cawell, alch: *v*,

siglo cryd, crydsiglo

Craft, kraft *n*, celf, crefft; ystryw, cyf-

rwysder; celfi pysgota; llong fechan

Craftiness, kraf'ti.nes *n*, cyfrwysedd

Craftsman, krafts'man *n*, celfyddwr,

crefftwr

Crafty, kraft'ti *a*, cyfrwys, dichellgar

Crag, krag *n*, craig, clegyr, clogwyn

Cragginess, krag'i.nes *n*, garwder

Craggy, krag'i *a*, ysgythrog, serth, garw

Cram, kram *v*, gorlenwi, bol-lwytho

Crambo, kram'bôn, rhosb, rhosbchwareu

Cramp, kramp *n*, yr wrwst, cwllwm

gwythi; creffyn: *v*, caethiwo: creff-

ynu; dirwasgu: *a*, anhawdd, caled,

rhwystrus. Cramp-iron, craff, creffyn,

gafaelfach [wern, cryglys

Cranberries, kran'ber.iz *np*, ceirios y

Crane, krän *n*, garan, crëyr, crychydd, cregyr; dyrwynlath, dyrwynydd
 Cranebill, krän'bil *n*, mynawyd y bugail.
 Stinking-cranebill, llysiâu'r llwynog
 Cranium, krä'nî.um *n*, penglog, iad
 Crank, krangk *n*, offeryn bachog; dyrwynlath: *a*, heinif, bywiog, iachus, cryf
 Crankle, krang'kl *v*, dolenu fel afon: *n*, crychiad; doleniad
 Crankness, krangk'nes *n*, bywiogrwydd
 Cranny, kran'î *n*, agen, hollt, agenig
 Crape, kräp *n*, galarwe
 Crapulence, krap'ü.lens *n*, afiechyd trwy anghymmedroldeb [meddw-glaf
 Crapulous, krap'ü.lus *a*, glwth, meddw
 Crash, krash *n*, grem, grill, rhinc, tor-drwt: *v*, chwilfriwio, gremio
 Crasis, krä'sis *n*, ardyimmer, cymmysgedd
 Crassitude, kras'î.tüd *n*, tewedd, praffrader, trymder [oediad
 Crastination, kras.tî.nä'shun *n*, gohiriad,
 Cratch, kratsh *n*, preseb; rhesel; cafn ebran
 Crate, krät *n*, cawell i gario priddlestri
 Crater, krä'tûr *n*, safn mynydd tanllyd; twll; adwy
 Craunch, kräntsh *vt*, rhygnu dannedd
 Cravat, krä.vat' *n*, math o wddf-liain
 Crave, kräv *vt*, crefu, deisyf, chwennyh
 Craven, krä'vn *n*, ceiliogyn digalon; llyfrwas, annewryn
 Craw, krô *n*, crombil, cromil, cropa
 Crawfish, krô'fish, Crayfish, krä'fish *n*, ceimwch coch, ceimwch Mair [gripiän
 Crawl, krôl *vi*, ymlusgo, cropian, ym-Crayon, krä'un *n*, pwyntel sialc
 Craze, kräz *vt*, syfrdanu, gwallgofi
 Craziness, krä'zi.nes *n*, methiant; am-mhwyll, gwallgofrwydd, penwendid
 Crazy, krä'zi *a*, methodig, ysig; penwan
 Creak, krik *vi*, grillian, gwichian, crecian
 Cream, krîm *n*, hufen: *vi*, hufenu
 Creamy, krî'mî *a*, hufenog, hufenllyd
 Crease, kris *n*, ol plygiad, crychiad: *vt*, crychiadu, peri crychiad
 Create, krî.ät' *vt*, creu, peru; urddo
 Creation, krî.ä'shun *n*, cread, creadigaeth
 Creative, krî.ä'tiv *a*, creadawl, creawl
 Creator, krî.ä'tûr *n*, crëwr, creawdwr, creawdydd, crëydd
 Creature, krî'tshûr *n*, creadur; dynyn
 Crebitude, kreb'ri.tüd *n*, mynychdra
 Crebrous, krî'brus *a*, mynych
 Credence, krî'dens *n*, cred, coel, ffydd
 Credent, krî'dent *a*, credus, crediniol
 Credentials, krî.den'shalz *n*, credlythyr-au, llythyrâu canmoliaeth

Credibility, kred.i.bi'lî.tî, Credibleness, kred'î.bl.nes *n*, crededd, coelected, coel-edigaeth, tebygoliaeth [hygoel
 Credible, kred'î.bl *a*, credadwy, coeladwy,
 Credit, kred'it *n*, coel, cred; cymmeriad, cyfrifiad, bri, parch, enw, ymddiried: *vt*, credu, coelio, ymddiried i [asol
 Creditable, kred'î.tâ.bl *a*, cyfrifol, urdd-
 Creditableness, kred'î.tâ.bl.nes *n*, cymmeriad, bri [iwr, achretor
 Creditor, kred'î.tûr *n*, gofynwr, coel-
 Credulity, krî.dü'li.tî *n*, hygoeidd
 Credulous, kred'ü.lus *a*, coelgar, hygred, hawdd ganddo goelio [garwch
 Credulousness, kred'ü.lus.nes *n*, coel-
 Creed, krîd *n*, pynciau ffydd, credo
 Creek, krik *n*, cilfach, crigyll, ebach: *vi*, gwichian, grillio
 Creeky, krî'kî *a*, cilfachog, bachog
 Creep, krîp (crept) *vi*, ymlusgo, cropian, ymgreinio [neuad
 Cremation, krî.mä'shun *n*, llosgiad, cyn-
 Cremor, krî'môr *n*, sylwedd hufenog
 Crenated, krî'nä.ted *a*, bylchog, garw
 Crepitation, krep.î.tä'shun *n*, clindardd-
 Crept, krept *pt & pp.*—Creep [ach
 Crepuscule, krî.pus'kü.l *n*, cyfnos, cyf-dddydd, cyflychwyr [dywyll
 Crepusculous, krî.pus'kü.lus *a*, llwyd-
 Crescent, kres'ent *n*, cyfalloer, hanner lleuad; hanner cylch, cilgant
 Crescent, kres'ent, Crescive, kres'iv *a*, cynnyddol, tyfol
 Cress, kres *n*, berw, berwr, berwy. Water-cress, berw'r dwfr
 Cresset, kres'et *n*, tân-fwdwl, trybedd
 Crest, krest *n*, crib, cribyn, copa; mwng; helm gribog, arfau bonedd. Crest-fallen, digalon, isel
 Crested, kres'ted *a*, cribog, cobynog
 Crestless, kest'les *a*, diarfog, digrib; pen-isel [farm, marmog
 Cretaceous, krî.tä'shus *a*, sialcaidd, o
 Crevice, krev'is *n*, agen, hollt, rhigol
 Crew, krû *n*, cydforwyr, llongwyr, gwŵr llong; haid o ddyhirwyr: *pt*—Crow
 Crewel, krû'el *n*, edan fain o wlan
 Crib, krib *n*, preseb; rhesel; bwthyn: *vt*, darn-guddio, celcio; caethiwo
 Cribbage, krib'äj *n*, math o chwareu
 Cribble, krib'l *n*, gogr, gwagr tro
 Cribration, krî.brä'shun *n*, gogryniad
 Crick, krik *n*, grill, sythdod y gwddf
 Cricket, krik'et *n*, criciad, criciodyn, grilliedydd; chwareu pel a chlwa
 Cricoid, krî'kôid *a*, cylchaid, modrwy-
 Crier, krî'ûr *n*, crïwr, cyhoeddwr [aid

- Crime, krîm *n*, bai, trosedd, camwedd, pechod, euogrwydd [niwed
 Crimeless, krîm'les *a*, dienuog, difai, di-
 Criminal, krim'î.nal *n*, troseddwr, drwg-
 weithredwr: *a*, camweddus, beius
 Criminality, krim'î.nal'î.tî *n*, camwedd, euogrwydd [yn erbyn
 Criminate, krim'î.nât *vt*, cyhuddo, rhoi
 Crimination, krim'î.nâ'shun *n*, cyhudd-
 iad, achwyniad [og
 Criminatory, krim'î.nâ.tur'î *a*, cyhudd-
 Crimp, krimp *a*, crych; crimpol, brau, crispin: *v*, crychu
 Crimple, krim'pl *v*, crychu, crimpio
 Crimson, krim'zn *n*, coch dwfn, porphor
 Crinated, krî'nâ.ted *a*, gwalltiedig, gwalltlaes, â gwallt neu flew hir
 Crinum, kring'kum *n*, chwimp, creffyn
 Cringe, krinj *vi*, cynffoni, iseldruthio: *n*, truthblygiad, gwaseiddfoes
 Crinigerous, krî.nij'ur.us, Crinose, krî'nôs *a*, gwalltog, blewog, garw
 Crinkle, kring'kl *n*, crych, plyg: *v*, crychu, rhychu, tolcio
 Crinoline, krin'ö.lîn *n*, defnydd a wneir o flew ceffyl, blew-we; peisgyloch neu gylchbais (o'r cyfryw) [der
 Crinosity, krî.nos'î.tî *n*, gwalltiedd, garw-
 Cripple, krip'l *n*, un cloff, efrydd, dyn baglog: *vt*, efryddu, cloffi
 Crisis, krî'sis (*p* crises, krî'sîz) *n*, uchder clefyd; cyfrwng o berygl neu fawr ddysgwylad, dwys gwrfrwng
 Crisp, krip *a*, crispin, sychgras: *v*, crispinio, sychgrasu; crychu
 Crispation, kris.pâ'shun *n*, dwysgrasiad
 Crispness, krisp'nes *n*, sychgrasder
 Criterion, krî.î'r'î.un (*p* criteria, krî-tî'r'î.â) *n*, prawf, maen prawf
 Critic, krit'ik *n*, beirniad, llenfeirniad, arholwr [enbyd
 Critical, krit'î.kal *a*, beirniadol, manwl;
 Criticalness, krit'î.kal.nes *n*, manyldeb, enbydrwydd
 Criticism, krit'î.sizm *n*, beirniadaeth, arholiad [manwl farnu; beio
 Criticize, krit'î.sîz *v*, beirniadu; arholi,
 Critique, krî.tik' *n*, manwlsylwad; beirniadaeth
 Croak, krük *vi*, crygleisio, grymial: *n*, cryglais llyffant neu frân
 Croceous, krö'shus *a*, saffyraidd, melyn
 Crochet, krö'shê *n*, cromfach
 Crocination, kros.î.tâ'shun *n*, crygleisiad brân [vi, pardduo
 Crock, krok *n*, y parddu ar gefu crochan:
 Crockery, krok'ur.î *n*, llestri pridd
 Crocodile, krok'ö.dil *n*, afanc, addanc
 Crocus, krö'kus *n*, saffyr, saffrwm
 Croft, kroft *n*, cae bychan, erw, cadlas
 Croisade, kröi.säd' *n*, rhyfel y groes
 Croise, kröis *n*, rhyfelwr y groes, pererin
 Crone, krön *n*, hen ddafad, hen wrach
 Crony, krö'ni *n*, cyfaill, cyfeilles
 Crook, krŵk *n*, crwbach, crwbachffon, ffon gnwpa, baglan; bugeilffon: *v*, crwbachu, crymu; gwyrddroi. Crook-backed, cefnigrwm, gwargam
 Crooked, krŵk'ed *a*, erwca; gwyrddraws; bachog [gwyrni, crymedd
 Crookedness, krŵk'ed.nes *n*, camedd,
 Croop, krŵp *n*, clefyd yn y gwddf, crygwst
 Crop, krop *n*, enwd, adgen, ffrwyth, cynnyrch; cropa, cromil: *vt*, tocio, blaendori; difrigo, ysgythru; blaenbori; cneifio; medi: *a*, cwta, cwtog.
 Crop-sick, claf trwy loddest
 Crosier, krö'zhûr *n*, ffon esgob, bugeilffon [baban
 Croslet, kros'let *n*, croesig; talaith
 Cross, kros *n*, croes, crog, crwys; adfyd, blinder, rhwystr: *a*, croes, traws; anynad: *v*, croesi; gwrthwynebu. Cross-bow, albrys, bwa croes. Cross-examine, gwrth holi, croesholi. Cross-grained, trabluddus, anynad [adrwydd
 Crossness, kros'nes *n*, croesineb, anyn-
 Crosswise, kros'wîz *ad*, croeswedd, ar wedd groes, ar draws [ffwrch pren
 Crotch, krotsh *n*, bach; fforch neu Crotchet, krotsh'et *n*, corfanig, penddu; coegdyb [gwenieithio
 Crouch, krûwtsh *vi*, iselgrymu, ymblygu
 Croup, krŵp *n*, pedrain, ffolen, cloren
 Croupade, krŵ.päd' *n*, uchel-lam; naid dros y pen
 Crow, krö *n*, brân; trosol haiarn: *vi* (*crew, crown*), canu fel ceiliog; ymffrostio. A flock of crows, haid o frain, branes. Crow's foot, crafane y frân. Carrion-crow, breuan, cigfran. Young crows, branos
 Crowd, krûwd *n*, torf, tyrfa, tyndorf, lluaus: *v*, ymdyru; ymwasgu
 Crowder, krûw'dûr *n*, crythor, crythwr
 Crown, krûwn *n*, coron, coronrwy; talaith; coronbleth; coryn, copa; coron, pum swllt, 5s.: *vt*, coroni; addurno
 Crown, krön *pp*.—Crow
 Crucial, krŵ'shal *a*, croes, traws, croesawl [ydio, poeni
 Cruciate, krŵ'shî.ät *vt*, arteithio, poen-
 Crucible, krŵ'sî.bl *n*, tawddlestr

Crucifix, krw'si.fiks *n*, llun Crist ar y groes; crog, crogwedd [hoeliad
 Crucifixion, krw'si.fik'shun *n*, croes-
 Crucify, krw'si.fi *vt*, croeshoelio [addfed
 Crude, krw'd *a*, llymrig, ammrwd; an-
 Crudeness, krw'd'nes, Crudity, krw'di.ti
n, llymrigrwydd; anaddfedrwydd
 Cruel, krw'el *a*, creulawn, ffyrnig, ciaidd,
 didosturi, dideimlad [eindra
 Cruelty, krw'el.ti *n*, creulondeb, mil-
 Cruentous, krw'en.tus, Cruentate, krw'-
 en.tät *a*, creuled, gwaedlyd
 Cruet, krw'et *n*, costrelig
 Cruise, krw'z *n*, gwylfordwyaeth; cwpan,
 costrelan: *vt*, gwylfordwyo, gwib-
 fordwyo, gwibhwyllo
 Cruiser, krw'zür *n*, gwiblong
 Crumb, krum *n*, mwydionyn; difyn,
 briwsionyn; bywyn [malu
 Crumble, krum'bl *v*, briwsioni, briwioni,
 Crummy, krum'i *a*, mwydionog, bywynog
 Crump, krum *a*, cam, erwin, crwca
 Crumpet, krum'pet *n*, teisen fwyth
 Crumple, krum'pl *v*, crychu; annbrefnu:
n, crych, crychiad [lleisio fel creyr
 Crunk, krungk, Crunkle, krung'kl *vi*,
 Cruor, krw'ür *n*, gôr, gwyr [pystylwyn
 Crupper, krum'ür *n*, pedram, bontin,
 Crural, krw'r'al *a*, coesaidd, esgeiriol
 Crusade, krw.säd' *n*, rhyfel y groes;
 darn arian â chroes arno
 Cruse, krw'z *n*, cwpan, costrelan
 Cruset, krw'zet *n*, tawddlestr gof aur
 Crush, krush *n*, gwasgiad, llethiad;
 dinstyr: *v*, ysigo, malurio, dyfetha
 Crust, krust *n*, crawen; crafen, cresten,
 cramen: *v*, crawen; crestenu
 Crustaceous, krus.tä'shus *a*, crawen-
 aidd; cragenaid, cragenog
 Crustiness, krus'ti.nes *n*, crawenog-
 rwydd; swri, sarigrwydd [sarig
 Crusty, krus'ti *a*, crawenog; afrywiog,
 Crutch, krutsh *n*, bagl, ffönfagl
 Cry, kri *n*, bloedd, gwaedd, llef, dolef,
 cri: *v*, wylo, llefain, gwaeddi, cyhoeddi.
 To cry aloud, goralw, llefain yn groch
 Crier, kri'ür *n*, criwr, cyhoeddwr
 Crypt, kript *n*, cafell, cell dywell
 Cryptography, krip.tog'rä.fi *n*, celys-
 grifen [iaith
 Cryptology, krip.tol'ö.ji *n*, celiath, nod-
 Crystal, kris'tal *n*, crisial, crisiant,
 gloew-wydr [tryloew
 Crystalline, kris'tal.in *a*, crisialaid,
 Crystallization, kris.tal.i.zä'shun *n*, cris-
 ialiad [iannu
 Crystallize, kris.tal'iz *v*, crisialu, cris-

Cub, kub *n*, ceneu, cenaw; colwyn
 Cubation, kü.bä'shun *n*, gorweddiad,
 gorphwysiad [gorweddol
 Cubatory, kü'bä.tur.i *a*, lledorweddol,
 Cube, küb *n*, cub, cyfan-gorff chwe
 chyfochrol. Cube-root, trysawdd; try-
 soddiaeth
 Cubic, kü'bik, Cubical, kü'bi.kal *a*,
 chwechochrog, trifesur
 Cubit, kü'bit *n*, cufydd, cyfelin (18
 modfedd) [drochi
 Cuckingstool, kuk'ing.stwł *n*, ystol
 Cuckold, kuk'uld *n*, cyrnicyll, gwanwr:
vt, diwirio, godinebu
 Cuckoldom, kuk'ul.dum *n*, godinebiad;
 godineb [dirmygadwy
 Cuckoldy, kuk'ul.di *a*, salw, gorwael,
 Cuckoo, kwk'w *n*, cog, cethlydd, ewew;
 hurtyn. Cuckoo-pint, pidyn y gog.
 Cuckoo-spittle, poer y gog [len
 Cucquean, kwk'win *n*, chwidwen, mwyg-
 Cucullate, kü.kul'ät *a*, cwflaidd
 Cucumber, kü'cum.bür *n*, y chwerw-
 ddwfr, chwerwddyflrys; cucumer
 Cucurbit, kü'kür.bit *n*, math o lestr
 fferyllaidd
 Cud, kud *n*, cil boch; bwyd cilfoch.
 To chew the cud, cnoi'r cil; myfyrio,
 hoffgofio
 Cuddle, kud'l *v*, llechu, yswatio; coff-
 eidio [llong
 Cuddy, kud'i *n*, lle mangelloedd mewn
 Cudgel, kuj'el *n*, ffon, cwblren, lach-
 bren, pastwn: *vt*, ffonodio, pastynu
 Cudweed, kud'wid *n*, llysiaur gynddar-
 edd; yr adafeddog, llwyd y ffordd
 Cue, kü *n*, awgrym; diwedd, cynffon;
 tymmer; gwthbren, ffon belre
 Cuff, kuf *n*, torch llawes; dyrnod, cern-
 od: *v*, torchi; dyrnodio, cernodio
 Cuirass, kw'iras *n*, dwyfroneg, llurig
 Cuirassier, kw'ra.sir' *n*, milwr llurigog
 Cuisse, kwis *n*, morddwyd-arfogaeth
 Culinary, kü'li.nur.i *a*, ceginaidd
 Cull, kul *vt*, cwlio, dewis, pigo
 Cullender, kul'en.dür *n*, hidl
 Cullion, kul'yun *n*, dyhiryn, adyn
 Cully, kul'i *n*, dyn a dwyllwyd gan
 fenyw: *vt*, siomi, twyllo, hudo
 Culm, kulm *n*, math o lo mân, cwlm
 Culminate, kul'mä.nät *vi*, ucheddu, bod
 mewn enrych [weddus
 Culpable, kul'pä.bl *a*, beius, cylus, cam-
 Culprit, kul'prit *n*, drwgweithredwr
 Cultivate, kul'ti.vät *vt*, diwyllio, a-
 maethu, llafurio, gwrteithio; meithrin,
 coleddu

CUS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Cultivation, kul.ti.vâ'shun, Culture, kul'tshûr *n*, amaethiad, diwylliant, gwellineb; addysgiad; coleddiad
Culver, kul'vûr *n*, colomen; ysguthan
Culverin, kul'vûr.in *n*, cyfflegr mawr
Culvert, kul'vûrt *n*, crymfa, ceuffios
Cumber, kum'bûr *vt*, rhwystro, beichio, gorlwytho [iad; trafferthiad
Cumberance, kum'bur.ans *n*, afrwydd-
Cumbersome, kum'bûr.sum, Cumbrous, kum'brus *a*, llwythfawr, rhwystrol; lled chwith; gorthrwn
Cumin, kum'in *n*, llysiau yr ehedydd
Cumulate, kü'mü.lät *vt*, crugio, pentyru, carneddu [pentyriad
Cumulation, kü.mü.lä'shun *n*, casgliad
Cunctation, kungk.tä'shun *n*, oediad, gohiriad
Cuneal, kü'ni.al, Cuneated, kü'ni.ä.ted, Cuneiform, kü.ni'förm *a*, fel colpes, cynaidd, cyniol
Cunning, kun'ing *a*, cyfrwys, call, dichellgar, iselgraff; cywrain, medrus: cyfrwysder, dichell; medr
Cup, kup *n*, cwpan; cib, cibyn: *vt*, cibwaedu. In his cups, Cup-shot, meddw. Cup-bearer, heilyn, trulliad
Cupboard, kub'örd *n*, llogawd, clogell, cwpan-gell, nester
Cupel, kü'pel *n*, coeth-lestr. Cupel dust, llwch i lanhau adwynau
Cupid, kü'pid *n*, duw cariad [trachwant
Cupidity, kü.pid'i.ti *n*, arianchwant
Cupola, kü'pö.lä *n*, eromen [aidd
Cupreous, kü'prü.us *a*, efyddaidd, copr-
Cur, kûr *n*, corgi, costog [adwy
Curable, kü'r.ä.bl *a*, meddygadwy, gwell-
Curableness, kü'r.ä.bl.nes *n*, iachaol-
Curacy, kü'r.ä.sî *n*, perigloriaeth [rwydd
Curate, kü'r.ät *n*, periglor, curad
Curative, kü'r.ä.tiv *a*, iachaol, meddygol
Curator, kü.r.ä.tûr *n*, cyfeiriwr; arolygydd
Curb, kûrb *vt*, frwyno, attal, cadw i mewn: *n*, genfa, attaliad; rhwystr
Curd, kûrd *n*, caul, ceulfran
Curdle, kûr'dl *v*, ceulo, ceuledu, cawsio
Curdy, kûr'di *a*, cawsog, ceuledawg
Cure, kü'r *n*, iachâd, gwellâd; perigloriaeth: *v*, iachâu, meddygiaethu; halltu [iachaol
Cureless, kü'r.les *a*, anfeddygiaethol, an-
Curfew, kûr'fû *n*, dyhuddgloch; tan-orchudd
Curiosity, kü'r.i.os'i.ti *n*, manylwch; cyweinbeth. Curiosities, cywreinion
Curious, kü'r'i.us *a*, manol, cywrain, chwilfrydig; celfydd; tlws

- Curl, kurl *n*, crychgydyn; doleniad gwallt: *v*, crychu, modrwyo, dolenu
Curlew, kûr'lû *n*, y gylfinhir, chwibanogly mynydd [bawddyn, cybydd
Curmudgeon, kûr.mu'j'un *n*, cerlyn,
Currant, kur'ant *n*, rhyf, grawn Corinth.
Currant-tree, rhyfwydden
Currency, kur'en.sî *n*, hydreigledd, rhwydd-rhediad, cylchrediad; arian neu werth derbyniol
Current, kur'ent *n*, ffrwd, cerhynt, hoewal: *a*, derbyniol, cymmeradwy, presennol. A current of air, awel
Currie, kur'i.kl *n*, cerbydan dwy olwyn
Currier, kur'i.ûr *n*, lledrwr; ysgrafellwr
Currish, kur'ish *a*, corgiaidd, sarig
Curry, kur'i *vt*, trin lledr; ysgrafellu; eribo; gwenieithio: *n*, cyffiaith o'r enw. Curry-comb, ysgrafell, crafell
Curse, kûrs *n*, melltith, rheg; blinder: *v* (curst), melltithio, rhegu; gofidio
Cursitor, kûr.sî.tûr *n*, swyddwr yn llys cydwybod [ar ffrwst, buan
Cursory, kûr'sur.î *a*, esgeulus, byrbwyll,
Cursoriness, kûr'sur.i.nes *n*, brys, cyflymedd, diofalwch
Curst, kûrst *pt & pp.*—Curse
Curt, kûrt *a*, byr, cwta [ogi
Curtail, kûr.täl' *vt*, byrhau, gofyr, cwt-
Curtain, kûr'tän *n*, llen, croglen, caeadlen. Curtain-lecture, gwely-wers gan wraig
Curtilage, kûr'ti.läj *n*, cadlas, buarth
Curvated, kûr.vä.ted *a*, cam, crwca, crwm
Curvation, kûr.vä'shun *n*, crymiad, doleniad, camiad [ystum
Curvature, kûr.vä.tshû'r *n*, camedd, dol-
Curve, kûrv *v*, camu, gwyro: *n*, cemi, crymder, crymedd, camedd, camder
Curvet, kûr'vet *n*, naid, crychnaid, carlam: *vt*, carlamu, neidio
Curvilinear, kûr.vi.lin'yûr *a*, crymlinellaidd [crymiad
Curvity, kûr'vi.ti *n*, camedd, gwyrni,
Cushion, kûsh'un *n*, gobenydd, elustog
Cusp, kusp *n*, cyn y loer; blaen, pig
Cuspidate, kus'pî.dät *vt*, blaenllymu, pigfeinio, blaenfeinio [fwyd
Custard, kus'tûrd *n*, ceulfwyd, melus-
Custodial, kus.tö'dî.al *a*, cadwrol, ceidwadol [carchar
Custody, kus'tö.dî *n*, cadwraeth; dalfa,
Custom, kus'tum *n*, defod, arfer, moes; masnach, cysmeriaeth; toll, arian porth, cyllid, treth. Custom-house, tollddy, tollfa [arferedig
Customable, kus'tum.ä.bl *a*, tolladwy;

Customary, kus'tum.ur.i *a*, defodol, arferol, cyffredin [meriad; masnachwr
 Customer, kus.tum'ür *n*, prynwr, cys-
 Customary, kus'tū.mur.i *n*, llyfr cyf-
 reithiau a defodau
 Cut, kut (*pt* & *pp* cut) *vt*, tori (ag
 offeryn minig); naddu; archolli;
 trychu; gwahanu: *n*, toriad, archoll;
 briw; argrafflun, llun; dyfrglawdd.
 To cut in pieces, dryllio, tori yn ddarn-
 au. To cut capers, carlamu. To cut
 teeth, cael dannedd. Cut-throat,
 llofrudd, bradwr, torgog. Cut-purse,
 lleidr
 Cutaneous, kü.tä'nī.us *a*, croenaidd
 Cute, küt *a*, call, cyfrwys [hysbys
 Cuth, kuth *n*, gwybodaeth, medr: *a*,
 Cuticle, kü'tī.kl *n*, croen, uchgroen
 Cuticular, kü.tik'ü.lür *a*, croenaidd
 Cutlass, kut'las *n*, bidog, cleddyf byr
 Cutler, kut'lür *n*, cylllellwr
 Cutlery, kut'lur.i *n*, offer awch
 Cutlet, kut'let *n*, darn tenau o gig
 Cutter, kut'ür *n*, llong ysgafn; torwr
 Cuttle-fish, kut'l.fish *n*, ysdifflog, mor-
 gyllell, bron alarch
 Cycle, sī'kl *n*, cylch, cylchwy; cylchwyl
 Cycloid, sī'klōid *n*, llun cylchol, ffurf
 cylchol
 Cyclopædia, sī.klō.pī'dī.â *n*, cylchgwy-
 bodaeth, cylch y celfyddydau, llyfr yn
 cynnwys pob math o wybodaeth, corff
 o wybodaeth, gwyddoniadur
 Cygnet, sig'net *n*, cyw alarch, alarchen
 Cylinder, sil'in.dür *n*, rhol, trol; crwn-
 geuedd [crwn-geuol
 Cylindrical, sī.lin'dri.kal *a*, rholaidd;
 Cymar, sī.mâr' *n*, ysgwyddwisg
 Cymbal, sim'bal *n*, symbal
 Cymbiform, sim'bf.förm *a*, cychaidd
 Cynegeticks, sī.nī.jet'iks *np*, helyddiaeth,
 y gelfyddyd o ddysgu cŵn i hela
 Cynic, sin'ik *n*, dilynwr Diogenes;
 chwyrnwr [sarig
 Cynic, sin'ik, Cynical, sin'ī.kal *a*, cfaidd,
 Cynorexy, sin'ō.rek.sī *n*, y rhaibglwyf
 Cynosure, sī'nō.shü'r *n*, seren y gogledd,
 yr arth leiaf, seren y morwyr
 Cypress, sī'pres *n*, cypreswydden, ffyll-
 wydden; arwydd galar. Field cypress,
 troed y gath bali [Gwener, putain
 Cyprian, sip'ri.an *n*, gwasanaethyddes
 Cyprus, sī'prus *n*, ysnoden Fair, brwynen
 Cyriologic, sī.rī.ö.loj'ik *a*, bras-lythyrenol
 Cyst, sist *n*, coden, crawn-goden
 Czar, zâr *n*, ymherawdwr Rhwssia
 Czarina, zâ.rī'nâ *n*, ymherodres Rhwssia

D.

DAB, dab *n*, lleden y laid, llythien;
 cnith: celfyddwr; *vt*, ysgafn daro
 Dabble, dab'l *v*, sicio; tryboli; ymyraeth
 Dabbler, dab'lür *n*, ymdrybaeddwr;
 gwanymyrwr, bwngler
 Dabchick, dab'tshik *n*, math o adar dwfr
 Da capo, dâ kâ'pō *ad*, eto, eilwaith
 Dace, däs *n*, brwyniad [hir, a dwy fer
 Dactyl, dak'til *n*, mesur o dair sill, un
 Dad, dad, Daddy, dad'ī *n*, tad, tata
 Daddock, dad'uk *n*, pren gwyn, pren
 pwdr [cyfrwys, dyrus
 Dædal, dī'dal, Dædalian, dī.dä'li.an *a*,
 Daffodil, daf'ō.dil *n*, cenin y gwinwydd
 Daft, daft *a*, gorphwyllog; meddw
 Dag, dag *vt*, blaen-gneifio; dwbio, di-
 wyno. Dag-locks, blaen-gneifion
 Dagger, dag'ür *n*, dagr, cleddyf byr;
 bidog (†). Double dagger, bër (†)
 Dahlia, dä'li.â *n*, blodeuyn ysblenydd
 Dabble, dag'l *v*, diblo, budro, diwyno
 Daily, dä'li *a*, beunyddiol, dyddiol: *ad*,
 beunydd, o ddydd i ddydd [dichlynedd
 Daintiness, dän'ti.nes *n*, moethusder;
 Dainty, dän'tī *n*, dantaith, danteithfryd,
 ammeuthyn: *a*, danteithiol, dichlyn
 Dairy, dê'r'ī *n*, hafod, llaethdy, maerdy.
 Dairy-maid, llaethwraig. Dairy-man,
 hafodwr, hafotwr
 Daisy, dä'zi *n*, llygad y dydd, sensigl
 Daker, dä'kür *n*, deg o rifedi. Daker-
 hen, creciar [doldir
 Dale, дәl *n*, dyffryn, glyn, ystrad, döl,
 Dalliance, dal'yans *n*, maldod, maswedd;
 cudeb; oediad [talp
 Dallop, dal'up *n*, twff, cnwff, crynswth,
 Dally, dal'ī *vi*, maldodi; gobirio
 Dam, dam *n*, mam; arglawdd, cronfa: *vt*,
 argau, cron, llynio
 Damage, dam'äj *n*, niwed, colled; ad-
 daliad, iawn: *v*, colledu, gwaethu, ar-
 gyweddu, gwaethygu. Damage-fea-
 sant, niweidio anifail [adwy
 Damageable, dam'äj.â.bl *a*, gwaethy-
 Damascene, dam'â.sīn *a*, Damascidd:
n.—Damson [a, blodeuwedd
 Damask, dam'ask *n*, lliain blodeuwedd:
 Damaskeen, dam'as.kīn *vt*, brithosod
 haiarn ag aur neu arian
 Damaskin, dam'as.kīn *n*, cleddyf llydan
 Dame, däm *n*, meistres; benyw
 Damn, dam *v*, dyfarnu; melltithio, rhegu
 Damnable, dam'nâ.bl *a*, barnadwy; ys-
 geler, echryslawn, melltigol [aeth
 Damnation, dam.nä'shun *n*, barnedig-

DEA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Damnatory, dam'nâ.tur.î *a*, collfarnol
Damnify, dam'nî.fî *vt*, colledu, niweidio
Damp, damp *a*, llaith, tarthlyd, gwlyb:
n, lleithder, gwlybnaws; tarth, myg-
darth; gwan-galondid: *vt*, lleithio,
lledwlychu; llyfrhau, digaloni
Dampish, dam'pish, Dampy, dam'pî *a*,
lledlaith; prudd
Damsel, dam'zel *n*, geneth, herlodes,
lances, bun, morwyn, merch
Damson, dam'zn *n*, eirynddu
Dance, dans *n*, dawns, taplas; *v*, taplasa,
crychneidio, llemain, llamsachu. Dan-
cing-master, dawnsddysgwr
Dandelion, dan.dî.lî.un *n*, dant y llew
Dandiprat, dan'dî.prat *n*, coryn
Dandle, dan'dl *vt*, dorlota, mwynfoddio
Dandriff, dand'rîff, Dandruff, dand'ruff
n, marwdon, mardon, can [Daniaid
Danegelt, dän'gelt *n*, treth a delid i'r
Danger, dän'jûr *n*, perygl, pyd, enbyd-
rwydd [ogel
Dangerless, dän'jûr.les *a*, diberygl, di-
Dangerous, dän'jûr.us *a*, peryglus, en-
bydus [bydrwydd, perygl
Dangerousness, dän'jûr.us.nes *n*, en-
Dangle, dang'gl *v*, rhydd-grogî, hongian;
llusgo ar ol, ymganlyn, dilyn
Dank, dangk *a*, gwlyb, llaith
Dankish, dang'kish *a*, go wlyb, lledlaith
Dapper, dap'ûr *a*, bach a bywiog, cryno
Dapperling, dap'ûr.ling *n*, dynyn, coryn
Dapple, dap'l *a*, amryliw, mânog, brith-
liw. Dapple-gray, brithlas, brithlwyd
Dare, dé'r (*durst*) *v*, beiddio, anturio
Daring, dêr'ing *a*, hyf, eon, rhyfygus,
anturio: *n*, eondra, hyfder
Dark, dârk *a*, tywyll, gwyll, caddugol;
aneglur, anamlwg [caddugo
Darken, dâr'kn *v*, tywyllu, duo, nosi,
Darkish, dâr'kish *a*, go dywyll, llwyd-
dywyll, anoleu [magddu
Darkness, dâr'nes *n*, tywyllwch, caddug;
Darksome, dârk'sum *a*, tywyll, dilewyrch
Darling, dâr'ling *a*, anwyl, hoff, gorhoff,
cu: *n*, anwylyd; anwylddyn; anwyles
Darn, dârn *vt*, darn-wnio, cyweirio
Darnel, dâr'nel *n*, drewg, efre, efrau
Darrain, dar.rân' *vt*, byddino i frwydr;
Darrein, dar.rân *a*, diweddaf [beiddio
Dart, dârt *n*, picell, pilwrn, gaffach,
saeth: *v*, picio, ymsaethu; picellu.
Dart-fish, brwyniad
Dash, dash *n*, esgyd, tarawiad; cymmysg;
llinell (—): *v*, taro, chwyrndaro;
malurio; cymmysgu; arwlychu, ys-
wilio; synu; dilëu

Dastard, das'tûrd *a*, anwr, cachgi, baw-
ddyn, cilgi, llyfrwas
Dastardly, das'tûrd.lî *a*, anwraidd, llwfr
Data, dâ'tâ *n p.*—Datum.
Date, dât *n*, dyddiad; math o ffrwyth
pêr: *vt*, dyddio, dyddnodi [ddyddio
Dateless, dât'les *a*, annyddiedig, heb ei
Dative, dâ'tiv *a*, rhoddedigol
Datum, dâ'tum (*p data*) *n*, gwirionedd
addefedig; sylfaen ymadrodd
Daub, dôb *vt*, dwbio; priddo, cleio;
iro; truthio
Daughter, dô'tûr *n*, merch. Daughter-
in-law, merch yng nghyfraith, dawes,
gwaudd. Step-daughter, llysferech
Daunt, dânt *vt*, digaloni, brawychu,
llwfrhau; synu, peri ofn
Dauntless, dânt'les *a*, calonog, hyf, di-
ddychrwn, difraw, eofn
Dauphin, dô'fin *n*, edlin coron Ffrainc
Dauphiness, dô'fi.nes *n*, gwraic y Dau-
Daw, dô *n*, corfran, cawci, palores [phin
Dawdle, dô'dl *vi*, llercian, ofera
Dawk, dôk *n*, toriad: *v*, tori, asglodi
Dawn, dôn *n*, gwawr, dychlais, gwawr-
ddydd, cyfddydd, glasddydd, glasiad
dydd: *vi*, gwawrio, dyddio, goleuo
Day, dâ *n*, diwrnod, dydd, dwthwn;
goleu, golenni. This day, heddyw.
Every day, beunydd. Next day,
tranoeth. The day before yesterday,
echdoe. The day after to-morrow,
trenydd. Day-book, dyddlyfr. Day-
break, toriad dydd, gwawr. Day-
labourer, dyddweithiwr. Day-light,
golen'r dydd, dydd wawl. Day's-man,
dyddiwr, cylafareddwr, cyfryngwr.
Day-spring, gwawr. Day-star, yseren
ddydd; Gwener. Day-time, amser
golen'r dydd, y dydd. Day-work,
gwaith wrth y dydd, dyddwaith [dallu
Dazzle, daz'l *v*, gorddysgleirio, serenu,
Dazzling, daz'ling *a*, llachar, gorddys-
De-px, i lawr; oddi wrth, at- [glaer
Deacon, dî'kn *n*, diacon, dyweinydd
Deaconess, dî'kn.es *n*, diacones, dywein-
yddes [ship *n*, diaconiaeth
Deaconry, kî'kn.rî, Deaconship, dî'kn-
Dead, ded *a*, marw; difwyd; diflas;
gwyw, gwywedig; trwm. Dead of
night, canol nos [gwanhau
Deaden, ded'n *vt*, marweiddio, lladd,
Deadly, ded'li *a*, marwol, angeuol, di-
nystriol
Deadness, ded'nes *n*, marweidd-dra
Deaf, def *a*, byddar; trymglyw; diglyw.
Deaf-mute, un mud a byddar

Deafen, def'n vt, byddaru, syfrdanu
 Deafness, def'nes n, byddardra, bydderi
 Deal, dil n, rhan, cyfran: v (pt & pp dealt), cyfranu; masnach, delio; ymdrin, trin. A great deal, llawer, amledd, helaethder. Dealings, ymarferiad; masnach; triniaeth. Double-dealing, dauwynebedd. Deal-tree, ffawwydden, pinwydden
 Dealbation, di.al.bä'shun n, gwynhäd, canad [rhanwr
 Dealer, di'lür n, cywerthydd, maeliwr
 Dealt, delt pp & pt.—Deal [ymdeithiol
 Deambulatory, di.am'bü.lä.tur.i a, gor-Dean, din n, deon; corflaenor
 Deanery, di'nur.i n, deoniaeth; deondy
 Dear, di'r n, anwyl, cu, hoff; drud, prin. Dear-bought, wedi ei brynu yn ddrudd. My dear, fy anwyl, fy nghalon
 Dearness, di'r'nes n, anwyledd, cudeb; drudaniaeth
 Dearth, dürh n, prinder, drudaniaeth; newyn [malu
 Dearticulate, di.är.tik'ü.lät vt, dadgym-Death, deth n, angeu, dylaith, marwol-aeth, transc, dien. Death-bed, gwely angeu. Death-like, llonydd, digyffro, tawel. Death-watch, ticbryf
 Deathless, deth'les a, anfarwol
 Deauration, di.ö.rä'shun n, goreurad
 Debar, di.bär' vt, lluddias, llesteirio, cau allan [lwytho
 Debark, di.bärk' v, tirio, glanio; dad-Debase, di.bäs' vt, iselu; gwaethu; di-brisio, difrö [iad, llygriad
 Debasement, di.bäs'ment n, gwaethyg-Debatable, di.bä'tä.bl a, dadleuadwy
 Debate, di.bät' v, ymresymu, dadleu, amrafaelio: n, dadl; ymryson
 Debauch, di.bôtsh' v, wttresu, halogi, llygru; treisio, diforwyno: n, gormodedd, rhyseidd, wttres, gloddest
 Debauchee, deb.ö.shi' n, meddwy, cyf-eddachwr, anlladfab, gloddestwr
 Debauchery, di.bô'tshur.i n, rhyseidd-waith, bryntni [iad, llygriad
 Debauchment, di.bôtsh'ment n, halog-Debel, di.bel', Debellate, di.bel'ät vt, goresgyn, gorchfygu [am ddyled
 Debenture, di.ben'shür n, hawlysgrifen
 Debile, deb'il a, gwan, eiddil, llesg
 Debilitate, di.bil'i.tät vt, gwanychu, llesgäu [nychdod
 Debility, di.bil'i.ti n, gwendid, llesgedd,
 Debris, dé'brí n, malurion creigiau
 Debonair, deb.ö.nê'r' a, moesgar; hoenus
 Debt, det n, dyled, dyl; gofyn

Debtor, det'ür n, dyledwr
 Deca-, Dec-px, deg
 Decade, dek'äd n, deg; degaid; degnos
 Decadence, di.kä'dens n, adfeiliad
 Decadist, dek'ä.dist n, hanesydd deng-mlwyddol [ochrog
 Decagon, dek'ä.gun n, darlun deng-
 Decalogue, dek'ä.log n, y deg gorchym-myn, y dengair deddf [mudo, ffoi
 Decamp, di.kamp' vi, dadwersyllu;
 Decampment, di.kamp'ment n, dadwer-sylliad; mudiad, ffoad
 Decant, di.kant' vt, araf dywallt, tywallt
 Decanter, di.kant'ür n, gwallofydd; gwydrel [dibenu
 Decapitate, di.kap'i.tät vt, torfynyglu,
 Decapitation, di.kap.i.tä'shun n, diben-
 iad, torfynygliad
 Decay, di.kä' n, adfeiliad, methiant, nychdod: vi, nychu, dihoeni, gwanhau
 Decease, di.sis' n, ymadawiad, trawiad: vi, marw, trengu, ymado
 Deceased, di.sis't' a, trancedig, marw, ymadawedig [hud
 Deceit, di.sit' n, twyll, hoced, geudeb,
 Deceitful, di.sit'ful a, twyllodrus, ys-tryw-ddrwg, gau
 Deceitfulness, di.sit'ful.nes n, twyll, ffalsder, hudoliaeth [dwyll
 Deceivable, di.sí'vä.bl a, dichellgar, hy-
 Deceivableness, di.sí'vä.bl.nes n, dichell, hydwyllledd [hocedu
 Deceive, di.siv' vt, twyllo, siomi, hudo,
 December, di.sem'bür n, Rhagfyr, y mis du bach [iaeth
 Decemvirate, di.sem'vi.rät n, dengwr-
 Decency, di'sen.si n, gweddusrwydd, gweddeidd-dra, iawnfoes, cymhwys-der, prydfertwhch
 Decennial, di.sem'yäl a, dengmlwyddol
 Decent, di'sent a, gweddaidd, moesgar, prydfertth [hudadwy
 Deceptible, di.sep'ti.bl a, twylladwy,
 Deception, di.sep'shun n, twyll, hud, siom; dichell [gar
 Deceptive, di.sep'tiv a, twyllodrus, siom-
 Deceptory, di.sep'tur.i a, hudol
 Decerpt, di.sürpt' a, didoledig, gwahanol
 Decerptible, di.sürpt'i.bl a, gwahanadwy
 Decerption, di.sürp'shun n, gwahaniad, tyniad ymaith [iad, cynhen
 Decertation, di.sür.tä'shun n, ymryson-
 Decession, di.sesh'un n, ymadawiad, gadawiad [gwrth-hudo
 Decharm, di.tshârm' vt, gwrthswyno,
 Decide, di.sid' v, penderfynu
 Deciduous, di.sid'ü.us a, syrthiadol

DED pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Decimal, des'î.mal *a*, degawl, degymawl.
Decimals, degiadau; degiadaeth. Duo-
decimals, dauarddegiadaeth
Decimate, des'î.mât *vt*, degymu, degu
Decimation, des.î.mâ'shun *n*, degymiad,
degiad [dynodi
Decipher, di.sî'fûr *vt*, deongli, egluro,
Decision, di.sizh'un *n*, barn, barniad;
penderfyniad, diofryd
Decisive, di.sî'siv *a*, terfynol, dybenol
Decisiveness, di.sî'siv.nes *n*, terfynol-
rwydd, penderfynolrwydd
Deck, dek *n*, bwrdd llong: *vt*, taclu,
trwsio, addurno; ymbincio [feio
Declaim, di.klâm' *v*, ymadroddi; dwys-
Declamation, dek.lâ.mâ'shun *n*, areith-
floedd, areithiad
Declamatory, di.klam'â.tur.î *a*, croch-
siaradol [gwiriadwy
Declarable, di.klê'r'â.bl *a*, traethadwy.
Declaration, dek.lâ.râ'shun *n*, adrodd-
iad, ardystiad [mynegol
Declarative, di.klar'â.tiv *a*, hysbysol,
Declaratory, di.klar'â.tur.î *a*, dadganol
cadarnhaol, adroddol
Declare, di.klê'r' *vt*, mynegu, dadgan,
adrodd, cyhoeddi; dangos, ardystio,
gwirio; cyffesu
Declension, di.klen'shun *n*, gogwyddiad,
adfeiliad, dirywiad; treigliad
Declinable, di.klî'nâ.bl *a*, hydreigl;
gocheladwy [iad; graddbellder
Declination, dek.li.nâ'shun *n*, gogwydd-
Declinator, dek.li.nâ.tûr *n*, offeryn at
wneyd deial
Decline, di.klîn' *n*, darfodedigaeth, ys-
gyfeinwst, adfeiliad: *v*, nychu, gwan-
hau; gochelyd, gwrthod; gogwyddo;
treiglo gair [wedd, llethr
Declivity, di.kliv'î.tî *n*, goriwared, llech-
Declivous, di.klî'vus *a*, llethrog, serth
Decoet, di.kokt' *vt*, berweddu, trwytho;
treulio [treuliadwy
Decoetible, di.kok'tî.bl *a*, berwadwy,
Decoction, di.kok'shun *n*, berwad, dy-
ferwad, meddyglyn
Decoecture, di.kok'tshûr *n*, trwyth, isgell
Decollate, di.kol'ât *vt*, torfynyglu, tori
pen [dibeniad
Decollation, dek.o.lâ'shun *n*, pendoriad,
Decompose, di.kum.pöz', Decomound,
di.kum.pâ'wnd' *v*, adgymnysgu, dad-
ansoddi [sawdd
Decomposite, di.kum.pos'it *a*, adgyfan-
Decorate, dek'ö.rät *vt*, addurno, gwychu,
harddu, trwsio [trwsiad
Decoration, dek.ö.râ'shun *n*, addurniad,
- Decorous, di.kö'rus *n*, gweddus, gwedd-
aid, prydfferth, hawddgar
Decorticate, di.kör'tî.kät *vt*, dirisglo
Decortication, di.kör.tî.kä'shun *n*, di-
risgliad [harddwch
Decorum, di.kö'rum *n*, gweddeidd-dra,
Decoy, di.kôi' *vt*, hudo, denu, lithio;
twyllo: *n*, hud, deniad; hudlyn. De-
coy-duck, hudhwyad
Decrease, di.kris' *v*, lleihau, treio,
cilio: *n*, lleihâd, treiad; cil y lloer
Decree, di.kri' *v*, deddfu; lluniaethu,
arfaethu, gosod gorchymmyn: *n*, gor-
chymmyn, deddf; arfaeth [iad; traul
Decrement, dek'ri.ment *n*, lleihâd, treul-
Decrepit, di.krep'it *a*, methedig, cleir-
iach, egwan, llesg [darddiad, crinelliad
Decrepitation, di.krep.î.tä'shun *n*, clin-
Decrepitude, di.krep.î.tüd *n*, methiant,
llesgedd [treiol
Decrescent, di.kres'ent *a*, lleihaol,
Decretal, di.kri'tal *n*, gosodiad; deddf-
lyfr y Pab: *a*, gorchymmynol, gosod-
edigol [terfynol
Decretory, dek'ri.tur.î *a*, barnedigol;
Decrial, di.kri'al *n*, difenwad, goganiad
Decry, di.kri' *vt*, goganu, beio; dirïo
Decumbence, di.kum'bens *n*, gorweddiad
Decumbent, di.kum'bent *a*, gorweddol;
isel [orweddiad
Decumbiture, di.kum'bî.tshû'r *n*, claf-
Decuple, dek'ü.pl *a*, degplyg
Decurion, di.kû'r'î.un *n*, dengwriad
Decursion, di.kûr'shun *n*, dylifiant, rhed-
iad [byrhâd
Decurtation, di.kûr.tä'shun *n*, cwtogiad,
Decussate, di.kus'ät *vt*, croesi, cynghroesi
Decussation, di.ku.sä'shun *n*, cy-
nghroesiad [sarhau
Dedecorate, di.dek'ö.rät *vt*, gwaradwyddo,
Dedecorus, di.dek'ö.rus *a*, gwarad-
wyddus [dannedd
Dedentition, di.den.tish'un *n*, colliad
Dedicate, ded'î.kät *vt*, cyssegru, cyf-
flwyno, priodoli [cyflwyniad
Dedication, ded.î.kä'shun *n*, cyssegriad,
Dedicatory, ded'î.kä.tur.î *a*, anrhegol,
cyflwynol. Epistle dedicatory, llythyr
cyflwyn [road
Dedition, di.dish'un *n*, ymroddiad, ym-
Deduce, di.düs' *vt*, casglu
Deducement, di.düs'ment *n*, casgliad
Deducible, di.dü'sî.bl *a*, casgladwy
Deduct, di.dukt' *vt*, tynu allan, erthynu
Deduction, di.duk'shun *n*, casgliad;
erthyniad, tyniad allan [erthynol
Deductive, di.duk'tiv *a*, casgliadol,

Deed, did *n*, gweithred, gorchestwaith ;
 gwaith, gorchwyl, ffaith ; ammod-
 ysgrif [segur
 Deedless, did'les *a*, diweithred ; swrth,
 Deem, dim *vt*, tybied, meddwl, meddylio,
 barnu, cyfrif, ystyried
 Deemster, dim'stur *n*, barnwr ym Manw
 Deep, dip *a*, dwfn, dofn, gorddwfn : *n*,
 dyfnder, eigion, anoddyfn, affwys.
 Deep-mouthed, crochleisiol. Deep-
 musing, prudd, trist, meddylgar.
 Deep sleep, trymgwsg. Deep sorrow,
 tristwch mawr, gofid blin
 Deepen, di'pn *v*, dyfnhau, trymhau
 Deepness, dip'nes *n*, dyfnder, dyfnedd
 Deer, di'r (*p* deer) *n*, danas, ewig, hydd ;
 carw, eilion [harddu ; dilēu
 Deface, di.fās' *vt*, hacru, gwrthuno, an-
 Defacement, di.fās'ment *n*, afluniad, an-
 ferthiad ; dilead [bydrdra
 Defiance, di.fā'lans *n*, meth, diffyg,
 Defalcate, di.fal'kāt *vt*, blaendori ; cwtogi
 Defalcation, di.fal.kā'shun *n*, brigdorïad ;
 collgyfrif [cabl, gogan
 Defamation, def.â.mā'shun *n*, difenwad,
 Defamatory, di.fam'tur.î *a*, athrodus,
 enllibus, aneiriol [cablu
 Defame, di.fām' *vt*, absennu, athrodi,
 Defatigate, di.fat'î.gāt *vt*, blino
 Defatigation, di.fat.î.gā'shun *n*, lludd-
 ediad, blinder [daliad
 Default, di.fōlt' *n*, diffyg, gwall ; pall-
 Defeasance, di.fī'zans *n*, dirymiad ; dad-
 ymrwymiad
 Defeasible, di.fī'zī.bl *a*, diddymadwy
 Defeat, di.fit' *n*, gorchfygiad ; maedd-
 iad ; curfa : *vt*, gorchfygu, gorthrechu,
 dymchwelyd ; dirymu
 Defeature, di.fī'tshûr *n*, gwedd-newidiad
 Defecate, def'î.kāt *vt*, diwaddodi, puro,
 teru [iad, puredigaeth
 Defecation, def.î.kā'shun *n*, diwaddod-
 Defect, di.fekt' *n*, bydrdra, diffyg, coll,
 gwall, meth [mherffraith
 Defectible, di.fekt'î.bl *a*, diffygiol, am-
 Defection, di.fek'shun *n*, gwrthgiliad
 Defective, di.fek'tiv *a*, gwallus, beius,
 anafus, cloff, byr [gwallusrwydd
 Defectiveness, di.fek'tiv.nes *n*, bydrdra,
 Defence, di.fens' *n*, amddiffyn, diffyn,
 amnawdd, cysgod. City of defence,
 dinas gadarn. Self-defence, ymddi-
 ffyniad [amddiffyn
 Defenceless, di.fens'les *a*, dinodded, di-
 Defend, di.fend' *vt*, amddiffyn, diffyn,
 diogelu, noddi, difreidio. To defend
 one's self, ymddiffyn

Defendant, di.fen'dant *n*, diffynwr, diffyn-
 blaid [achubadwy
 Defensible, di.fen'si.bl *a*, diffynadwy,
 Defensive, di.fen'siv *a*, amddiffynol
 Defer, di.fūr' *v*, oedi, gohirio ; cyfeirio
 at, ymröi [ostyngiad
 Deference, def'ur.ens *n*, parch, bri ; ym-
 Deferent, def'ur.ent *n*, dygiedydd, dyg-
 wr, cludydd [her, aws
 Defiance, di.fī'ans *n*, beiddiad, heriad,
 Deficiency, di.fish'en.sî *n*, diffyg, bydrdra,
 eisieu, yn eisieu
 Deficient, di.fish'ent *a*, diffygiol, byr,
 anorphen [rwydd
 Deficit, def'î.sit *n*, diffyg, ammherffeith-
 Defile, di.fil' *n*, culffordd, llwybr, coeg-
 lwybr : *vt*, halogi, diwyno, diforwyno
 Defilement, di.fil'ment *n*, halogedigaeth,
 llygiad [deffiniadwy
 Definable, di.fī'nâ.bl *a*, darluniadwy,
 Define, di.fīn' *vt*, penodi, deffinio ; am-
 lygu, darlunio [sîc
 Definite, def'î.nit *a*, penodol, pendant,
 Definiteness, def'î.nit.nes *n*, penodoldeb,
 sicrwydd [beniad
 Definition, def.î.nish'un *n*, deffiniad, dos-
 Definitive, di.fin'î.tiv *a*, penodol, ter-
 fynol, pendant ; eglur
 Deflagrate, def'lâ.grâ.bl *a*, llogadwy
 Deflagrate, def'lâ.grât *vt*, tanio
 Deflagration, def.lâ.grā'shun *n*, llogiad
 Deflect, di.flekt' *v*, gwyrngamu, cam-
 lwybro, troi heibio [wyrad
 Deflection, di.flek'shun *n*, gwyrad, traws-
 Deflection, di.flō.rā'shun *n*, treisiad,
 diforwyniad ; dewisiad [diflodeuo
 Deflour, di.flū.w'r' *vt*, treisio, lathruddo,
 Defluous, def'lū.us *a*, llifiannaidd, syrth-
 iannaidd [syrthiad gwallt
 Defluvium, di.flū'vi.um *n*, cwympiad,
 Defluxion, di.fluk'shun *n*, llifiad, llifiant,
 dyferwst [afanhâd
 Defœdation, def.î.dā'shun *n*, halogiad,
 Deforcement, di.fō'rs'ment *n*, traisattal-
 aeth [hagru
 Deform, di.fōrm' *vt*, anffurfio, gwrthuno,
 Deformity, di.fōr'mi.tî *n*, anferthwch,
 gwrthuni, afluneiddrwydd
 Defraud, di.frōd' *vt*, twyllo, camgolledu ;
 siomi, hocoedu [gost
 Defray, di.frā' *vt*, talu, dwyn traul neu
 Deft, deft *a*, prydferth, hardd, deheu
 Defunct, di.fungkt' *a*, marw [marwolaeth
 Defunction, di.fungk'shun *n*, tranc,
 Defy, di.fī' *vt*, beiddio, herio ; dirmygu
 Degeneracy, di.jen'ur.â.sî *n*, dirywiad ;
 llygredigaeth

- Degenerate, di.jen'ur.ät *vt*, dirywio, af-rywiogi: *a*, dirywio, llygredig, afryw
 Degenerateness, di.jen'ur.ät.nes *n*, dirywiaeth, llygriad [diffaith, gwael
 Degenerous, di.jen'ur.us *a*, dirywio, g
 Deglutinate, di.glü'ti.nät *vi*, diludio
 Deglutition, deg.lü.tish'un *n*, llynciad, llwnc [iad, diraddiad
 Degradation, deg.râ.dä'shun *n*, difreindegrade, di.gräd' *vt*, diraddu, diurddo, difreinio, iselu
 Degree, di.gri' *n*, gradd, urdd; mesur. By degrees, yn raddol, yn araf
 Degustation, di.gus.tä'shun *n*, blasiad, archwaethiad [galoni
 Dehort, di.hôrt' *vt*, gwrthgynggori, di-Dehortation, di.hôr.tä'shun *n*, gwrthgynggor [hoeliad
 Deicide, di'i.sid *n*, duwladdiad, y croes-Deification, di.i.fi.kä'shun *n*, dwyfoliad
 Deify, di'i.fï *vt*, duwioli, dwyfoli, gwneyd yn dduw [wiw gan
 Deign, dän *v*, teilyngu, caniatâu, bod yn Deintegrate, di.in.ti.grät *vt*, lleihau
 Deism, di'izm *n*, duwiaeth; anghristiaeth
 Deist, di'ist *n*, anffyddiwr, duwgredydd
 Deistical, di.is'ti.cal *a*, rhydd-dybiol, anffyddiol
 Deity, di'i.ti *n*, duwdod, duwdeb; Duw
 Deject, di.jekt' *vt*, digaloni, llwfrhau, tristâu [galondid, ymollyngiad
 Dejection, di.jek'shun *n*, trymfryd, di-Dejecture, di.jek'tshür *n*, ysgarth, tom
 Dejection, dej.u.rä'shun *n*, dwysdyniad
 Delactation, di.lak.tä'shun *n*, dilaethiad, diddyfniad
 Delapse, di.laps' *vi*, llithro i lawr
 Delate, di.lät' *vt*, dwyn, dygyd, cludo; cyhuddo [cyhuddiad
 Delation, di.lä'shun *n*, trosglwyddiad
 Delay, di.lä' *n*, oed, aros, attreg, godrig, gohir: *v*, addoedi, gohario; aros
 Dele, di'li *vt* (gorchymmynol), dilea
 Delectable, di.lek'tä.bl *a*, hyfrydlawn, dymunol, maws
 Delectableness, di.lek'tä.bl.nes *n*, hyfrydwch, tirionwch [dywenydd
 Delection, di.lek.tä'shun *n*, ffawg
 Delegacy, del'i.gä.si *n*, dirprwyaeth
 Delegate, del'i.gät' *vt*, anfon yn genad; rhoi mewn swydd: *n*, cenad, dirprwy, rhaglaw [swyddogaeth
 Delegation, del.i.gä'shun *n*, dirprwyad
 Delete, di.lit' *vt*, dilü
 Deleterious, di.li.ti'r'i.us *a*, gwenwynig, niweidiol, dinystriol, marwol
 Deletion, di.li'shun *n*, dilead, dinystriad
 Delf, delf *n*, cleddiwig, cloddfa; llestri pridd [prawf, cynnyg
 Delibation, di.li.bä'shun *n*, chwaethiad;
 Deliberate, di.lib'ur.ät *v*, arystyried, pwyso, petruso: *a*, pwylllog; dwysfyfyrgar [ogrwydd
 Deliberateness, di.lib'ur.ät.nes *n*, pwyll-Deliberation, di.lib.u.rä'shun *n*, ystyriaeth, dysbwyll [pwyllus
 Deliberative, di.lib'ur.ä.tiv *a*, ystyriol
 Delicacy, del'i.kä.si *n*, manylwch, cynnilwch; moesgarwch; meindra; ammenthyn. Delicacies, danteithion
 Delicate, del'i.kät *a*, moethus, cynnil
 Delicateness, del'i.kät.nes *n*, manylder; tynerwch [moethus; per
 Delicious, di.lish'us *a*, danteithiol
 Deliciousness, di.lish'us.nes *n*, pereidd-dra [i fyny
 Deligation, del.i.gä'shun *n*, rhwymiad
 Delight, di.lit' *n*, hyfrydwch, dywenydd; boddhâd: *vt*, difyru; ymhoffi; ymserchu
 Delightful, di.lit'ful *a*, dyddan, hyfrydlawn [lonedd
 Delightfulness, di.lit'ful.nes *n*, hyfryd-Delineate, di.lin'i.ät *vt*, arlunio, llunio
 Delineation, di.lin.i.ä'shun *n*, llun, ffurf, brasluniad [beiusrwydd
 Delinquency, di.ling'kwen.si *n*, bai;
 Delinquent, di.ling'kwent *n*, troseddwr, camweddwr [dadlaith
 Deliquate, del'i.kwät *v*, toddi; ymdoddi;
 Deliquation, del.i.kwä'shun *n*, toddiad, ymdoddiad [dylliad, llesmeiriad
 Deliquium, di.li.k'wi.um *n*, poethddys-Delirious, di.lir'i.us *n*, pensyfrdan; gor-phwyllus [gwallgof, collbwyll
 Delirium, di.lir'i.um *n*, penysgafnder
 Deliver, di.liv'ür *vt*, traddodi; gwaredu, rhyddhau. To deliver one's self, ymwaredu, dianc. To deliver a speech, traethu ymadrodd, areithio. To be delivered, esgor
 Deliverance, di.liv'ur.ans *n*, achubiaeth, gollyngdod, ymward, rhyddhâd; ymadroddiad [esgorfa; traddodiad
 Delivery, di.liv'ur.i *n*, rhyddhâd; tymp
 Dell, del *n*, glyn, pant, dyffryn, cwm
 Delta, del'tä *n*, D Groeg (Δ); tir yng nghanol aber
 Deltoid, del'tôid *a*, tebyg i *d*delta. Deltoid muscle, un o gyhyrau yr ysgwydd [hudadwy
 Deludable, di.lü'dä.bl *a*, twylladwy
 Delude, di.lüd' *vt*, twyllo, hudo, llithio
 Deluge, del'uj *n*, dylif, dilaw, gorlif, llif-eiriant: *vt*, dylifo, hifeirio, gorlifo

Delusion, di.lü'zhun <i>n</i>, twyll, siom, hudoliaeth [<i>a</i>, twyllodrus Delusive, di.lü'siv, Delusory, di.lü'sur.í Delve, delv <i>n</i>, ffos, clawdd, twll, pwll, pydew: <i>v</i>, cloddio, palu, agor, chwilio Demagogue, dem'á.gog <i>n</i>, blaenor ymbleidiaeth, corn y gynhen Demand, di.mand' <i>n</i>, gofyniad, holiad, arch, galwad: <i>vt</i>, gofyn, holi, ceisio Demandant, di.man'dant <i>n</i>, gofynydd, hawlblaidd, hawlwr Demean, di.mín' <i>vt</i>, ymddwyn, ymarweddu; dibrisio [ymddygiad Demeanour, di.mín'núr <i>n</i>, ymarweddiad, Dementate, di.men'tát <i>a</i>, gwallgofus, ynfyd [bwyll, marwerydd Dementation, di.men.tá'shun <i>n</i>, coll- Demerit, di.mer'it <i>n</i>, anhaeddiant, drygedd [suddiant Demersion, di.múr'shun <i>n</i>, suddiad, Demesne, di.mín' <i>n</i>, treftadaeth, tiriogaeth; maerdref Demi-<i>pa</i>, hanner [hanner duw Demigod, dem'í.god <i>n</i>, lled-dduw, Demigrate, dem'í.grät <i>vi</i>, mudo Demilance, dem'í.lans <i>n</i>, bêr, rhaidd Demise, di.míz' <i>n</i>, marwolaeth, ymadawiad: <i>v</i>, cymmynu, rhoi mewn ewylls [gorgrychyn Demisemiquaver, dem.í.sem.í.kwá'vúr <i>n</i>, Demission, di.mish'un <i>n</i>, iseliad, diradd- Demit, di.mit' <i>v</i>, darostwng, iselu [iad Democracy, di.mok'râ.sí <i>n</i>, gweriniaeth Democrat, dem'ö.krat, Democratist, di-mok'râ.tist <i>n</i>, gweriniaethwr [aidd Democratic, dem.ö.krat'ík <i>a</i>, gwerin- Demolish, di.mol'ish <i>vt</i>, dymchweliá, distrywio [dadymchweliad Demolition, dem.ö.lich'un <i>n</i>, dinystriad, Demon, di'mun <i>n</i>, cythraul, ysbryd drwg, elyll [thraul ynddo Demoniac, di.mö'ni.ak <i>n</i>, un â chy- Demoniacal, dem.ö.ní'á.kal <i>a</i>, cythreulig Demonology, dem.on.ól'ö.jí <i>n</i>, cythreul- draeth [profi Demonstrate, di.mon'strät <i>vt</i>, arddangos, Demonstration, dem.on.strá'shun <i>n</i>, arddangosiad, eglurhâd, prawf Demonstrative, di.mon'strá.tiv <i>a</i>, arddangosiadol, egluroi Demoralization, di.mor.al.í.zá'shun <i>n</i>, anfoesoliad [llygru Demoralize, di.mor'al.iz <i>vt</i>, anfoesoli; Demulcent, di.mul'sent <i>a</i>, esmwythaol, meddalhaol, llinarol Demur, di.múr' <i>n</i>, petrusder, attreg; oed- ol: <i>v</i>, petruso; gwrthddadlu; oedi	Demure, di.múr' <i>a</i>, yswil, rhithyswil, mursenaidd [gweppddifrifwch Demureness, di.múr'nes <i>n</i>, yswilder, Demurrage, di.mur'áj <i>n</i>, dogu am attal llongau [cyngaws Demurrer, di.mur'úr <i>n</i>, attaliad mewn Demy, di.mí' <i>n</i>, papyr 22½ modfedd o hyd, a 18 modfedd o led Den, den <i>n</i>, ogof, ffau, gwâl, lloches Denary, den'ur.í <i>a</i>, deg; yn cynnwys deg Denegation, den.í.gá'shun <i>n</i>, gwadiad, nacâd, nad [hywad Deniable, di.ní'á.bl <i>a</i>, gwadadwy, Denial, di.ní'al <i>n</i>, gwad, gwadiad; negyddiad, nacâd, nag Denigrate, den'í.grät <i>vt</i>, duo, ardduo Denizen, den'í.zn <i>n</i>, dinesydd, bwrtais: <i>vt</i>, breinio, rhyddfreinio [enwi, galw Denominate, di.nom'í.nät <i>vt</i>, enwi, cyf- Denomination, di.nom.í.ná'shun <i>n</i>, enw, enwad, cyfenwad [ydd Denominator, di.nom'í.nä.tür <i>n</i>, enwed- Denotation, di.nö.tá'shun <i>n</i>, penodiad, dynodiad [hynodi Denote, di.nöt' <i>vt</i>, arwyddo, darnodi, Denounce, di.núw'ns' <i>vt</i>, argyhuddo, arddadgan [ythiad Denouncement, di.núw'ns'ment <i>n</i>, bygdense, dens <i>a</i>, tew, dwysedig; durfing Density, den'sí.tí <i>n</i>, tewychder, cynnwysedd; durfingdra Dent, dent <i>n</i>, bwlech, tolc, rhiogol, rhint: <i>vt</i>, gylfu, bylchu, rhigoli Dental, den'tal <i>a</i>, deintiol, danneddol. Dentals, deintolion Denticulated, den.tik'ü.lä.ted <i>a</i>, deint-iog [neddiad, deintiad Denticulation, den.tík.ü.lá'shun <i>n</i>, dan- Dentifrice, den'tí.fris <i>n</i>, deintlwech Dentist, den'tist <i>n</i>, deintydd Dentition, den.tish'un <i>n</i>, deintiad [iad Denudation, den.ü.dá'shun <i>n</i>, dynoeth- Denude, di.núd' <i>vt</i>, noethi, dihatru Denunciate, di.nun'shi.ät <i>vt</i>, argyhuddo, arddadgan [ddadganiad Denunciation, di.nun.sí.á'shun <i>n</i>, ar- Deny, di.ní' <i>vt</i>, gwadu, dad-ddywedyd; gommedd, pallu Deodand, di'ö.dand <i>n</i>, duwinrodd, dirwy, diofrydbeth [rhwyddhau ffordd Deopilate, di.op'í.lät <i>vt</i>, dig'aregu, Deosculate, di.os'kü.lät <i>vt</i>, cusanu Depaint, di.pánt' <i>vt</i>, arlunio, darnodi Depart, di.párt' <i>vi</i>, ymadael, cefnu ar; ymwahanu: <i>n</i>, ymadawiad Department, di.párt'ment <i>n</i>, lle, dybarth, dosbarth, swydd

Departure, di.pâr'tshûr *n*, ymadawiad
 Depasture, di.pas'tshûr *vi*, pori, porfân
 Depauperate, di.pô'pur.ât *vt*, tloedi, llym-
 hau; andwyo
 Depectible, di.pek'ti.bl *a*, gludiog, gwydn,
 toeslyd [hoeddldrad
 Depeculation, di.pek.ü.lä'shun *n*, cy-
 Depend, di.pend' *vi*, ymddibynu; hy-
 deru, gorphwys [dibynol
 Dependant, di.pen'dant *a*, ymddibynol,
 Dependence, di.pen'dens *n*, dibyniad,
 ymorphwysiad, gogluad, hyder, ym-
 ddiried; atteg
 Dependent, di.pen'dent *n*, ymddibynydd
 Deperdition, di.pûr.dish'un *n*, coll, cyfr-
 golledigaeth
 Dephlegm, di.flem', Dephlegmate, di-
 fleg'mät *vt*, dilysnafeddu
 Depict, di.pikt' *vt*, darlunio, darliwio
 Depilation, dep.i.lä'shun *n*, diwalltiad,
 moeliad
 Depilatory, di.pil'ä.tur.i *a*, moelnawsol
 Depilous, dep'i.lus *a*, moel, diflew, di-
 wallt [lenwad
 Depletion, di.pli'shun *n*, gwaghad, dad-
 Deplorable, di.plô'r'ä.bl *a*, galarus, trist
 Deplorableness, di.plô'r'ä.bl.nes *n*, trueni,
 gresynder, gresyndod [galaru
 Deplore, di.plô'r' *vt*, tostaruo, gofidio
 Deplumation, dep.lü.mä'shun *n*, dibluad
 Dephume, di.plüm' *vt*, dibluo; pluo
 Deponent, di.pö'nent *n*, tyst ar lw, ar-
 dyst, tyngedydd [difrodi
 Depopulate, di.pop'ü.lät *vt*, diboblogi;
 Depopulation, di.pop.ü.lä'shun *n*, difrod-
 iad, anghyfnannediad
 Deport, di.pô'rt' *vi*, ymddwyn, bucheddu:
n, ymddygiad [iaeth, deoliad
 Deportation, di.pô'r.tä'shun *n*, alltud-
 Deportment, di.pô'rt'ment *n*, ymddygiad
 Depose, di.pöz' *vt*, tystio ar lw, tyngu;
 diswyddo, diraddio
 Deposit, di.poz'it *n*, adneu, gwystl,
 cyngwystl; gwaclodion: *vt*, doddi lawr;
 gwystlo; tystio
 Depositary, di.poz'i.tur.i *n*, gwystl-
 ddaliwr, llaw gadw
 Deposition, dep.ö.zish'un *n*, tystiad ar
 lw; difreiniad [sorfa, ystordy
 Depository, di.poz'i.tur.i *n*, cronfa, try-
 Dépôt, dë.pö' *n*, cronfa, ystorgell, try-
 sorfa [gwaethygiad, diwyniad
 Depravation, dep.rä.vä'shun *n*, llygriad,
 Deprave, di.präv' *vt*, llygru, halogi
 Depravity, di.prav'i.ti *n*, drygioni
 Deprecate, dep'ri.kät *vt*, gwrthymbil,
 gwrtherfyn, gweddio rhag

Deprecation, dep.ri.kä'shun *a*, archan,
 gwrthymbiliad, gwrtherfyniad
 Depreciate, di.pr'i'shi.ät *vt*, difrio, iselu,
 bychana [glyfio
 Depredate, dep'ri.dät *vt*, preiddio, ys-
 Depredation, dep.ri.dä'shun *n*, difrodiad,
 anrheithiad [dadguddio
 Deprehend, dep.ri.hend' *vt*, dadenluddo,
 Deprehension, dep.ri.hen'shun *n*, dad-
 guddiad [iselu
 Depress, di.pres' *vt*, arlethu, gostwng,
 Depression, di.presh'un *n*, pwysiant;
 goriseliad; iselder
 Depressor, di.pres'ür *n*, gorthrymwr;
 un o gyhyran y llygad [diraddiad
 Deprivation, dep.ri.vä'shun *n*, difuddiant,
 Deprive, di.priv' *vt*, difeddu; diraddu
 Depth, depth *n*, dyfnder, dyfnedd
 Depucelate, di.pü'si.lät *vt*, diforwyno
 Depulsion, di.pul'shun *n*, ymlidiad
 ymaith, gyriad ymaith
 Depurate, dep.ü.rät *a*, pur, glân: *vt*,
 puro, coethi [coethiad
 Depuration, dep.ü.rä'shun *n*, puriad,
 Deputation, dep.ü.ti'shun *n*, cenadwr-
 iaeth; dirprwywr; penodi dirprwy
 Depute, di.püt' *vt*, anfon dirprwy; rhoi
 swydd i un [cenadwr
 Deputy, dep.ü.ti *n*, dirprwywr, rhaglaw,
 Deracinate, di.ras'i.nät *vt*, diwreiddio
 Deraign, di.rän' *vt*, profi; cyfiawnhau
 Derange, di.ränj' *vt*, annhrefn, an-
 hwylio. Deranged, maes o'i bwyll
 Derangement, di.ränj'ment *n*, annhrefn;
 annhrefniad; gwallgofrwydd
 Dereliction, der.i.lik'shun *n*, gadawiad,
 ymwrthodiad; esgeulusiad
 Deride, di.rid' *vt*, gwatwar, gwawdio
 Derision, di.rizh'un *n*, gwatwar, gwawd
 Derisive, di.r'i'siv *a*, gwatwarus
 Derivable, di.r'i.vä.bl *a*, tarddadwy, deill-
 iadwy [cyrchiad, deilliad
 Derivat, di.riv' *vt*, gwawdio
 Derivation, der.i.vä'shun *n*, tarddiad,
 Derivative, di.riv'ä.tiv *a*, tarddedig,
 deilliol, hanedig: *n*, tarddair
 Derive, di.riv' *v*, cyrchu; olrheiniog;
 tarddu, hanu, deillio [ol, diweddfaf
 Dernier, dâr'nî.ür (der'nî.ê) *a*, olaf, unig-
 Derogate, der.ö.gät *vt*, dirnygu, bychynu;
 tolio: *a*, gwaethygedig, niwiediedig
 Derogation, der.ö.gä'shun *n*, lleihad,
 iseliad; anfrriad [gwarthus
 Derogatory, di.rog'ä.tur.i *a*, anfrïol,
 Dervis, dâr'vis *n*, mynach Tyrcaid
 Descant, des'kant *n*, traethiad; pynciad.
 tôn • [pyncio, traethu
 Descant, di.skant' *vi*, ardraethu, ar-

Descend, dî.send' <i>vi</i> , disgyn, ymostwng; hanu [hiliogaeth]	Desolate, des'ô.lät <i>a</i> , anrheithiedig; anghyfannedd; amddifad: <i>vt</i> , anrheithio, diffeithio, difrodi
Descendant, dî.sen'dant <i>n</i> , hil, eppil, Descendent, dî.sen'dent <i>a</i> , disgynol, haniadol [diraddiad]	Desolation, des.ô.lä'shun <i>n</i> , anghyfan-nedd-dra; difrodiad, difrod
Descension, dî.sen'shun <i>n</i> , disgyniad; Descent, dî.sent' <i>n</i> , disgynfa; goriwaered; rhuthr; ach. Ôf high descent, boneddig. Of low descent, lledryw	Despair, di.spêr' <i>n</i> , anobaith: <i>vi</i> , anobeithio; gwan-galoni
Describe, dî.scrib' <i>vt</i> , darlunio, arddangos	Despatch, dî.spatsh' <i>n</i> , brys, dyfrys, brysgenadwri: <i>vt</i> , brysio; anfon; gorphen, dybenu [ysgelerddyn]
Description, dî.skrip'shun <i>n</i> , darluniad, darnodiad, arddulliad; eilun, delw, dull, bath [cyflawn]	Desperado, des.pu.rä'dö <i>n</i> , diriedwas, Desperate, des'pur.ät <i>a</i> , diobaith; byrbwyll, ffyrnig [wylttedd]
Descriptive, dî.skrip.tiv <i>a</i> , darluniadol; Descry, dî.skrî' <i>vt</i> , canfod, dirnad, digelu	Desperateness, des'pur.ät.nes <i>n</i> , gordesperation, des.pu.rä'shun <i>n</i> , anobaith; gorwylltiad [salw, gorwael]
Desecrate, des'i.krät <i>vt</i> , digyssegru, halogi [iad, halogiad]	Despicable, des'pî.kâ.bl <i>a</i> , dirmygadwy; Despicableness, des'pî.kâ.bl.nes <i>n</i> , dielwigrwydd [difrifol]
Desecration, des.i.krä'shun <i>n</i> , digyssegr	Despisable, dî.spî'zâ.bl <i>n</i> , salw, dielwig, Despise, dî.spîz' <i>vt</i> , dirmygu, diystyru
Desert, dî.zürt' <i>n</i> , haeddiant, gobryn, rhyglydd: <i>v</i> , gadael; encilio; gwrthod; ffoi	Despite, dî.spît' <i>vt</i> , sarhau, amnharchu, tralloi; <i>n</i> , dirmyg, diystyrwech; cas, sarhâd, maiais
Desert, dez'ürt <i>n</i> , anialwch, diffeithwch: <i>a</i> , anghyfanedd, diffaith; anial	Despiteful, dî.spît'fwl <i>a</i> , trahäus, dygasog; sarhäus [dygasedd]
Desertion, dî.zur'shun <i>n</i> , enciliad, ffoad, gadawiad	Despitefulness, dî.spît'fwl.nes <i>n</i> , trahâ,
Desertless, dî.zürt'les <i>a</i> , diwerth, diles	Despoil, dî.spôil' <i>vt</i> , anrheithio, ysbeilio
Deserve, dî.zûrv' <i>vt</i> , haeddu, teilyngu	Despoliation, dî.spô.lä'shun <i>n</i> , anrheithiad, difuddiad [galoni]
Desiccate, dî.sik'ät <i>v</i> , dysychu, agerddu	Despond, dî.spond' <i>vi</i> , anobeithio, gwan-
Desiccative, dî.sik'ä.tiv <i>a</i> , dysychol	Despondency, dî.spon'den.sî <i>n</i> , digalon-
Desiderata, dî.sid.u.rä'tâ.—Desideratum	Despondid, gwanobaith [digalon]
Desiderate, dî.sid'ar.ät <i>vt</i> , chwennyechu	Despondent, dî.spon'dent <i>a</i> , diobaith,
Desideratum, dî.sid.u.rä'tüm (<i>p</i> desiderata) <i>n</i> , peth dymunol	Desponsate, dî.spon'sät <i>vt</i> , dyweddio
Design, de.sîn' <i>n</i> , arfaeth, amcan, bwr-iad; cynllun, arfel: <i>vt</i> , arfaethu, ar-ofyn; cynllunio. A designing person, un dichellgar [dynodi]	Despot, des'put <i>n</i> , archdeyrn; gorthrymwr, gorneswr [iaethol]
Designate, des'ig.nät <i>vt</i> , nodi allan,	Despotie, dî.spot'ik <i>a</i> , tra-arglwydd-
Designation, des.ig.nä'shun <i>n</i> , llunieithiad; dynodiant	Despotism, des'pö.tizm <i>n</i> , tra-awdur-
Designative, des'ig.nä.tiv <i>a</i> , arwyddhaol; darluniadol [iad]	dod, teyrniaeth unbenaethol
Designment, dî.sîn'ment <i>n</i> , dyfais, bwr-	Despumate, dî.spü'mät <i>vi</i> , diewynu, puro [iad; swyf]
Desinence, des'i.nens <i>n</i> , terfyn, clo, cload	Despumatation, dî.spü.mä'shun <i>n</i> , diewyn-
Desirable, dî.zîr'ä.bl <i>a</i> , dymunol, hy-fryd, ceiswiv	Dessert, de.zurt' <i>n</i> , hail o ffrwythau
Desire, dî.zîr' <i>n</i> , dymuniad, erfyniad: chwant, hiraeth: <i>vt</i> , chwennyech, ewyllysio; bod â chwant arno; erchi, gofyn, deisyf; blysiu, hiraethu am. I desire no more, digon yw genyf	Destination, des.tî.nä'shun <i>n</i> , amcan, lluniaethiad, pen taith [frydu]
Desirous, dî.zîr'us <i>a</i> , chwannog, awyddus [heibio]	Destine, des'tin <i>vt</i> , penu; bwriadu; ded-
Desist, dî.sist' <i>vi</i> , ymattal, peidio, rhoi	Destiny, des'tî.nî <i>n</i> , tynged, tyngedfen
Desistance, dî.sis'tans <i>n</i> , peidiad, paid	Destitute, des'tî.tüt <i>a</i> , anghenus, amddifad, amdlawd, mewn eisieu, heb, di-. Destitute of friends, digeraint
Desk, desk <i>n</i> , darllenfa; areithfa; osg-fwrdd, ysgrifnfwrdd	Destitution, des.tî.tü'shun <i>n</i> , angen, amddifedi, angenoctyd [lladd]
	Destroy, dî.strôil' <i>vt</i> , distrywio, dyfetha;
	Destructible, dî.struk'tî.bl <i>a</i> , dinystradwy [colledigaeth]
	Destruction, dî.struk'shun <i>n</i> , distryw,

DEW pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, orb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Destructive, di.struk'tiv *a*, dinystriol, difrodol [dirfawr]
Desudation, des.û.dä'shun *n*, chwysiad
Desuetude, des'wi.tüd *n*, anghynnefindra [ammherthynol]
Desultory, des'ul.tur.î *a*, ansefydlog
Desume, di.süm' vt, cymmeryd oddi wrth, benthycia [anfon]
Detach, di.tatsh' vt, neillduo; gwahan-
Detachment, di.tatsh'ment *n*, gwahan-
lu, gwahanrif [iad]
Detail, di'täl *n*, adroddiad manol, adnod-
Detail, di.täl' vt, adrodd yn fanol
Detain, di.tän' vt, dal, attal, caethiwo
Detainder, di.tän'dür *n*, ysgrifen i attal
mewn carchar [dal]
Detect, di.tekt' vt, dadguddio, diargelu
Detection, di.tek'shun *n*, dynoethiad,
daliad [taliad]
Detention, di.ten'shun *n*, carchariad, at-
Deter, di.tür' vt, rhwystro; brawychu
Deterge, di.türj' vt, glansychu, glanhau,
carthu [lanhaol, glanbarol]
Detergent, di.tür'jent *a*, glanhaol, clwyf-
Deteriorate, di.tür'î.ö.rät *v*, gwaethygu
Determent, di.tür'ment *n*, rhwystr, lludd
Determinable, di.tür'mî.nâ.bl *a*, terfyn-
adwy
Determinate, di.tür'mî.nät *v*, terfynu;
sefydlu, gosod: *a*, penderfynedig
Determination, di.tür.mî.nä'shun *n*, pen-
derfyniad; diofryd [derfynol]
Determinative, di.tür'mî.nä.tiv *a*, pen-
Determine, di.tür'min *v*, terfynu, pen-
derfynu, penodi; bwriadu, llwyr-fwr-
iadu; ymroi
Detersion, di.tür'shun *n*, glanhâd archoll
Detersive, di.tür'siv *a*, clwyfianhaol,
glanhaol [llwyr gasâu]
Detest, di.test' vt, ffeiddio, casâu,
Detestable, di.tes'tâ.bl *a*, ffiائد; adgas,
dygas [gasrwydd, ffeidd-dra]
Detestableness, di.tes'tâ.bl.nes *n*, ad-
Detestation, di.tes.tä'shun *n*, ffeiddiad,
casineb [freinio]
Dethrone, di.thrön vt, diorseddu; di-
Dethronement, di.thrön'ment *n*, dïor-
seddiad [erbyn camattaliwr]
Detinue, det'î.nü *n*, cwyn cyfraith yn
Detonate, det'ö.nät *v*, swnio fel tarau
Detort, di.tört' vt, gwyrdroi, gwyro
Detract, di.trakt' vt, bychanu; athrodi,
enllibo, absenu [absen, absenw]
Detraction, di.trak'shun *n*, enllib, athrod,
Detractor, di.trak'tür *n*, athrodwr, difri-
wr [hortiol]
Detractory, di.trak'tur.î *a*, enllibus,
Detriment, det.rî'ment *n*, colled, niwed,
argywedd [colledus]
Detrimental, det.rî.men'tal *a*, niweidiol,
Detrition, di.trish'un *n*, treuliad
Detritus, di.trî'tus *n*, mân falurion a
olchir i lawr gan afonydd; llifwaddod
Detrude, di.trüd' vt, gwthio i lawr, iselu
Detrusion, di.trw'zhun *n*, gwthiad i lawr
Deuce, düs *n*, carden deulygad; y fall,
y diawl, y diafol
Deuterogamy, dü.tu.rog'â.mî.n, ailbriodas
Deuteronomy, dü.tu.ron'ö.mî *n*, Deuter-
onomium; eilddeddf
Deuterostomy, dü.tu.ros'kö.pî *n*, ail-
amcan, ail fwriad
Devastate, dev'as.tät vt, diffeithio, difrodi
Devastation, dev.as.tä'shun *n*, difroddiad,
diffeithiad [amlygu; dadblygu]
Develop, di.vel'up vt, dynoethi, egluro,
Devexity, di.vek'sî.tî *n*, gwyredd, llethr-
edd; llethr [gwibio, gadael ffordd]
Deviate, di.vî.ät vt, gwyro, ymgyrdro,
Deviation, di.vî.ä'shun *n*, gwyrad;
trawsgiliad [dyfeiswaith]
Device, di.vîs' *n*, dyfais, dychymmyg,
Devil, dev'l *n*, diawl, diafol, hen was,
hen lanc; cythraul, andras: vt, gor-
boethi â phubyr. Devil's-fish, mor-
lyffiant
Devilish, dev'l.ish *a*, diawlaidd, dieffig
Devilkin, dev'l.kin *n*, diefflyn
Devious, di'vî.us *a*, diarffordd, gwyrog,
cyfeiliornus
Devise, di.vîz' vt, dyfeisio, dylunio;
dychymmygu; cymmynu: *n*, cym-
myniad; ewyllys [gymmyneg]
Devisee, dev.î.zî' *n*, derbynwr trwy
Devitable, dev'î.tâ.bl *a*, gocheladwy
Devoid, di.vöid' *a*, gwag, llwyr wag,
amddifad [gwasanaeth]
Devoir, dev.wâr' *n*, parchddangosiad;
Devolution, dev.ö.lü'shun *n*, disgyniad,
synmudiad [syrthio]
Devolve, di.volv' vi, disgyn, treiglo,
Devoration, dev.ö.rä'shun *n*, ysiad,
llynciad [diofrydu]
Devote, di.vöt' vt, cyssegru, cyflwyno;
Devotee, dev.öt'î' *n*, ymgyffwynwr;
coelgrefyddwr [hewyd]
Devotion, di.vö'shun *n*, duwiolder; dy-
Devotional, di.vö'shun.al *a*, crefyddus,
crefyddol, ymroddol [difa]
Devour, di.vüw'r' vt, gwancio, trafynnu,
Devout, di.vüw't' *a*, duwiol; crefyddol
Devoutness, di.vüw't'nes *n*, crefyddol-
deb, duwioldfryd
Dew, dü *n*, gwllith; arien: vt, gwllithio

Dewberry, dü'ber.i n, math o fwyaren
 Dewdrop, dü'drop n, gwllithyn
 Dewlap, dü'lap n, tagell [arienog
 Dewy, dü'f a, gwllithog, gwllithlawn,
 Dexter, dek'stûr a, deheu [usrwydd
 Dexterity, dek.ster'i.ti n, dehender, medr-
 Dexterous, dek'stur.us a, deheu, hylaw,
 medrus, hyfedr, celfydd
 Dey, dä n, prif lywydd Algiers
 Dia-px, trwy, try- [dyfrlif
 Diabetes, di.â.bí'tiz n, trwythlif, trochlif,
 Diabolic, di.â.bol'ik, Diabolical, di.â-
 bol'ikal a, dieffig, diawlaidd
 Diachylon, di.ak'i.lun n, math o eli
 Diaconal, di.ak'ö.nal a, diaconol
 Diacone, di.ak'ö.pî n, rhyngsang; math
 o bysgod; cysswllt yr iad
 Diacoustics, di.â.kûw's'tiks np, seinydd-
 iaeth [coronbleth
 Diademi, di'â.dem n, coron; talaith,
 Diæresis, di.er'î.sis (p diæreses, di.er'î-
 siz) n, dydoleg, dydolnod (")
 Diagnostic, di.ag.nos'tik n, arwydd-
 brawf, argoelnod, arwyddnod
 Diagonal, di.ag'ö.nal n, croeslinell o
 gongl i gongl: a, goleddf, croes
 Diagram, di.â.gram n, dyfais arddang-
 osyddol, argrafflun [luniad
 Diagraph, di.â.graf n, cynllun, dar-
 Dial, di'al n, deial, amserfyng
 Dialect, di'â.lekt n, tafodiaith, priod-
 iaith, cangeniaith; geirwedd [ol
 Dialectical, di.â.lek'ti.kal a, rhesymeg-
 Dialing, di'al.ing n, deialiaeth
 Dialogue, di.â.log n, cydymddyddan
 Diameter, di.am'i.tûr n, tryfesur
 Diametrical, di.â.met'ri.kal a, tryfesurool,
 canoldraws
 Diamond, di'â.mund n, diemwnt, ada-
 mant; math o argrafflythyren
 Diapason, di.â.pâ'zun n, cyfan-gerdd
 Diapente, di.â.pen.ti n, math o fedd-
 yginiaeth yn cynnwys pum sylwedd
 gwahanol [euwe
 Diaper, di'â.pûr n, lliain caerog; blod-
 Diaphanous, di.af'â.nus a, tryloew, gloew
 Diaphoretic, di.â.fö.ret'ik a, chwysbair
 Diaphragm, di'â.fram n, y llegend
 Diarrhoea, di.â.rî'â n, y dolur rhydd,
 rhyddglwyf
 Diary, di'ur.i n, dyddylyfr, dyddiadur
 Diastole, di.as'tö.li n, estyniad; ym-
 lediad y galon
 Diatonic, di.â.ton'ik a, trydonol [v, planu
 Dibble, dib'l n, planbren, haiarn planu:
 Dice, dis np.—Die [canol
 Dichotomy, di.kot'ö.mi n, rhanriad yn y

Dicker, dik'ûr n, deg
 Dictate, dik'tät v, ymadroddi; addysgu,
 penodi: n, cyfarwyddyd; rheolroddiad
 Dictator, dik.tä'tûr n, pen rheolwr,
 archwr [dik'tâ.tur.i a, meistrolaidd
 Dictatorial, dik.tâ.tö'r'i.al, Dictatory,
 Dictatorship, dik.tä'tûr.ship n, pen-
 rheolaeth [iad
 Diction, dik'shun n, ieithwedd; ymrodd-
 Dictionary, dik'shun.ur.i n, geiriadur,
 Did, did pt.—Do [geirlyfr
 Didactic, di.dak'tik a, addysgiadol,
 addysgedigol, eirchiol; athrawiaethol
 Didapper, did'ap.ûr n, tindroed fechan
 Diddle, did'l vi, honcian; twyllo
 Die, di (p dice) n, ffristant, ffrist: n
 (p dies), bath, nodbeiriant: vi, marw,
 trengi, diffodd. Dying, yn marw;
 marwolaeth, transc. Dice-box, ffristial,
 ffristiol. To throw dice, ffristialu
 Diet, di'et n, ymborth, lluniaeth penodol;
 eisteddfod tywyssogion
 Differ, dif'ûr vi, amrywio; anghytuno
 Difference, dif'ur.ens n, gwahaniaeth;
 amrafael [hanol; amgen
 Different, dif'ur.ent a, amrywiol, gwa-
 Difficile, dif'i.sil, Difficult, dif'i.kult a,
 anhawdd, caled, rhwystrus, cyfyng
 Difficulty, dif'i.kul.ti n, dyryswch, caledi,
 astrusi, cyfyngdra [ddiried
 Diffide, di.fid' vi, gwan-gredu, anym-
 Diffidence, dif'i.dens n, anymddiried,
 anhyder [petrusgar
 Diffident, dif'i.dent a, anghoelgar;
 Diffuence, dif'li.ens n, hylifedd, amlifiad
 Difform, di.förm' a, anghyflun
 Diffractionement, di.fran'tshiz.ment n,
 difreiniad [amdaenu, tywallt
 Diffuse, di.füz' vt, taenu, lledwasgaru,
 Diffuse, di.füs' a, anghryno; helaeth
 Diffusible, dif.ü'zi.bl a, gwasgaradwy,
 taenadwy [taeniad
 Diffusion, di.fü'zhun n, gwasgariad,
 Diffusive, di.fü'siv a, helaeth daenedig,
 helaeth, ymledol [edd
 Diffusiveness, di.fü'siv.nes n, gwasgar-
 Dig, dig (pt & pp dug) v, cloddio, ceibio,
 palu [addfedu
 Digest, di.jest' v, iawndrefnu; treulio;
 Digest, di.jest n, crynodeb o ddeddfau
 gwladol [refnadwy
 Digestible, di.jes'ti.bl a, treuliadwy
 Digestion, di.jes'tshun n, treuliad; cyd-
 doddiad [treulbar
 Digestive, di.jes'tiv a, a bâr dreuliad,
 Dight, di't vt, trwsio, addurno: a,
 trwsiedig

Digit, dij'it *n*, lled bys, $\frac{3}{4}$ modfedd: unigrif, sef a fo is law deg; deuddegfed ran o dryfesur yr haul neu'r lloer
 Digital, dij'i.tal *a*, perthynol i'r bysedd
 Digitalis, dij.i.tă'lis *n*, bysedd y cŵn
 Digitated, dij'i.tă.ted *a*, byseddol
 Digladiation, di.glad.f.ă'shun *n*, ymgleddyfiad
 Dignification, dig.ni.fi.kă'shun *n*, urddasiad, dyrchafiad [asu
 Dignify, dig'ni.fi *vt*, anrhydeddu, urdd-
 Dignitary, dig'ni.tur.i *n*, eglwyswr urddasol [bri, addurniant
 Dignity, dig'ni.ti *n*, bonedd; urddas
 Digraph, di'graf *n*, deugraff; dwy lythren ag un sain
 Digress, di.gres' *vi*, gwyro, gadael, osgoi
 Digression, di.gresh'un *n*, dywaniad; osgoad, gwyrad
 Digressive, di.gres'iv *a*, ymhelaethol
 Dijudicate, di.jü'di.kăt *vi*, barnu rhwng, cylafareddu [eddiad
 Dijudication, di.jü.di.kă'shun *n*, cylafar-
 Dike, dik *n*, clawdd, ffos; argae
 Dilacerate, di.las'ur.ăt *vt*, dryllio, llarpio, rhwygo [iad, darniad
 Dilaceration, di.las.u ră'shun *n*, rhwyg-
 Dilaniate, di.lan'i.ăt *vt*, eigyddio, dryllio, darnio [iad, drylliad
 Dilaniation, di.lan.f.ă'shun *n*, distryw-
 Dilapidate, di.lap'i.dăt *v*, adfeilio, ymsyrthio [iad, adfeiliad
 Dilapidation, di.lap.i.dă'shun *n*, difur-
 Dilatable, di.lă'tă.bl *a*, lledadwy, ymledol [laethu ar
 Dilate, di.lăt' *v*, ymhelaethu, lledu; he-
 Dilatoriness, di.lă.tur.i.nes *n*, hwyrfrydigrwydd, diogrwydd
 Dilatory, di.lă.tur.i *a*, oedgar, hwyr-frydig, gohiriog, diog
 Dilemma, di.lem.ă *n*, astrusi, cyfyngder o bob tu; anhawsder; rheswm dwybig
 Diligence, dil'i.jens *n*, diwydrwydd, dyfalwch difflin, eorth
 Diligent, dil'i.jent *a*, diwyd, ystig
 Dill, dil *n*, ffenigl, llyisiau'r gwewyr
 Dilucid, di.lü'sid *a*, eglur, gloew, tryloew
 Dilucidate, di.lü'si.dăt *vt*, egluro, amlygu, goleno
 Diluent, dil'ü.ent *n*, teneuydd
 Dilute, di.lüt' *vt*, teneuhau; cymmysgu â dwfr; gwanhau: *a*, teneu, gwan
 Dilution, di.lü'shun *n*, teneuhâd, gwanhâd, tymmeriad
 Diluvial, di.lü'vi.al *a*, dylifol, llifeiriol
 Diluvium, di.lü'vi.um *n*, gwaelodion ar ol llif, llifwaddod

Dim, dim *a*, tywyll, pŵl, anoleu; gwan: *vt*, tywyllu, cymylu [ioli
 Dimension, di.men'shun *n*, mesur, maint-
 Diminish, di.min'ish *v*, lleihau, bychanu; treio, cilio
 Diminution, dim.f.ni'shun *n*, tohiant, lleihâd, bychaniad, triad, prinhâd
 Diminutive, di.min'ü.tiv *a*, bychanig, lleiedigol: *n*, bychanigair, eiddilair
 Diminutiveness, di.min'ü.tiv.nes *n*, bychander, eiddilwch
 Dimissory, dim'i.sur.i *a*, gollyngol
 Dimity, dim'i.ti *n*, math o gotwm main
 Dimness, dim'nes *n*, pylni, tywyllni
 Dimple, dim'pl *n*, pannwl, bochdŵll, pant
 Din, din *n*, dyar, twrdd, dadwrdd, trwst: *vt*, syfrdanu, byddaru
 Dine, dĭn *vi*, ciniawa, bwyta ciniaw.
 Dining-room, ciniawfa, ciniawgell
 Dinetical, di.net'i.kal *a*, cylchdroawl, hydroawl
 Ding, ding *v*, taro; trystio, rho; syfrdanu: *n*, dynod, dwrn-gnith, tarawiad
 Dingle, ding'gl *n*, cwm, glyn, dyffryn
 Dingy, din'ji *a*, tywyll; budr, brwnt, aflan
 Dinner, din'ŕ *n*, ciniaw
 Dint, dint *n*, ergyd, ol; grym, nerth, awch: *vt*, tyllu, pantio, nodi [rifiad
 Dinumeration, di.nü.mu.ră'shun *n*, un-
 Diocesan, di.os'i.zan *n*, esgob: *a*, esgob-
 Diocese, di'ö.sis *n*, esgobaeth [aethol
 Dioptrical, di.op'tri.kal *a*, pelldreiniol
 Dioptries, di.op'triks *n*, pelldreiniaeth
 Dip, dip *v*, trochi; gwlychu; braschwilio
 Diphthong, dip'thong *n*, deusain
 Diploma, di.plö'mă *n*, graddlythyr, graddfrait
 Dipsas, dip'sas *n*, math o sarff
 Diptote, dip'töt *n*, enw deudreigl
 Diptych, dip'tik *n*, cofrestr o ferthyron
 Dire, di'r *a*, arswydus, echryslawn
 Direct, di.rekt' *n*, cyfeirnod: *a*, uniawn-
 grych, uniawn, dioed: *vt*, cyfarwyddo, addysgu; cyfeirio
 Direction, di.rek'shun *n*, hyfforddiad, tywysiad, trefniad; arch; gorchym-
 myn; cyfeiriad [wysol
 Directive, di.rek'tiv *a*, hyfforddiadol, ty-
 Directness, di.rekt'nes *n*, unionder, cyfeirioldeb [llywydd
 Director, di.rek'tür *n*, cyfarwyddwr;
 Directorial, di.rek.tö'r'i.al *a*, cyfarwydd-
 ol; addysgol [iadur; rheol
 Directory, di.rek'tur.i *a*, cyfarwydd-
 Directress, di.rek'tres *n*, hyfforddes
 Directful, di'r'fŵl *a*, echryslawn, erchyll
 Direness, di'r'nes *n*, echryslonedd

- Direption, dī.rep'shun *n*, anrheithiad, trais [gan
 Dirge, dīrj *n*, galarnad, marwnad, galar-
 Dirk, dīrk *n*, math o gleddyf byr, bidog
 Dirt, dūrt *n*, baw, tom, llaca, llaid
 Dirtiness, dūr'ti.nes *n*, bryntni, budredd
 Dirty, dūr'ti *a*, budr, brwnt, swga,
 bawaidd, aflan: *vt*, diwyno, budreddu,
 lleidio. A dirty woman, bronten
 Diruption, dī.rup'shun *n*, ymdoriad, ym-
 rwygiad
 Dis-, Di-, Dif- *px*, yn arwyddo nacâd,
 dadwneuthriad, neu wahaniad
 Disability, dis.â.bil'i.ti *n*, anallu, gwen-
 Disable, diz.â'bl *vt*, analluogi [did
 Disabuse, dis.â.büz' *vt*, didwylo, iawnu
 Disaccomodation, dis.a.kom.ö.dä'shun *n*,
 anghyfleusdra
 Disaccord, dis.a.kôrd' *vt*, anghytuno
 Disacknowledge, dis.ak.nol'ej *vt*, anaddef,
 gwadu
 Disadvantage, dis.ad.van'täj *n*, colled,
 anfantais, afies: *v*, colledu, drygu
 Disadvantageous, dis.ad.van.tä'jus *a*,
 anghyflëus [dyeithro
 Disaffect, dis.a.fekt' *v*, peri anghariad,
 Disaffection, dis.a.fek'shun *n*, anserch,
 anfoddlonedd [brofiad, gwad
 Disaffirmance, dis.a.für'mans *n*, gwrth-
 Disafforest, dis.a.for'est *vt*, digoodwigo
 Disagree, dis.ä.gri *vi*, anghytuno
 Disagreement, dis.â.gri'ment *n*, amra-
 fael, anghytundeb, anghydweddiad,
 anghydfod [fyddlawn
 Disalliege, dis.a.lij' *vi*, myned yn an-
 Disallow, dis.a.lüw' *vt*, anghymmerad-
 wyo, gwrthod
 Disanchor, diz.ang'kür *vt*, diangori
 Disanimate, diz.an'i.mät *vt*, digaloni;
 dieneidio, lladd [dirymu
 Disannul, dis.a.nul' *vt*, dilëu, diddymu,
 Disappear, dis.a.pir' *vi*, diflanu, llifanu
 Disappoint, dis.a.pôint *vt*, siomi, seith-
 ugio, twyllo [siomiant
 Disappointment, dis.a.pôint'ment *n*,
 Disapprove, dis.a.prwv *vt*, anghymmer-
 adwyo, gwrthod
 Disarm, diz.ârm' *vt*, dadarfogi, diarfu,
 diarfogi [ansefydlu
 Disarrange, dis.a.ranj' *vt*, dadrestru,
 Disarray, dis.a.rä' *n*, adwisg; terfysg,
 annhrefn: *vt*, dadwisgo; annhrefnu
 Disaster, diz.as'tür *a*, anhap, trychineb,
 dryglam [anffodus
 Disastrous, diz.as'trus *a*, trychinebus,
 Disavow, dis.â.vüw' *vt*, diarddelwi
 Disavowal, dis.â.vüw'al *n*, gwad, nag
 Disband, dis.band' *vt*, difyddino; goll-
 wng ymaith; gwasgaru
 Disbark, dis.bärk' *vt*, dadlwytho, glanio
 Disbelief, dis.bi.lif' *n*, anghoel, anfydd-
 iad [anghoelio
 Disbelieve, dis.bi.liv' *vt*, anghredu,
 Disbench, dis.bentsh' *vt*, dieisteddfodi
 Disbranch, dis.brantsh' *vt*, digangenu,
 digeincio [lwytho
 Disburden, dis.bür'dn *vt*, difeichio, dad-
 Disburse, dis.bürs' *vt*, gwario, treulio,
 talu arian [talad; cost
 Disbursement, dis.bürs'ment *n*, traul,
 Discalceate, dis.kal'shi.ät *vt*, diesgidio
 Discandy, dis.kan'di-vi, toddi, dadleithio
 Discard, dis.kärd' *vt*, diswyddo, diar-
 Discarnate, dis.kar'nät *a*, dignawd [ddel
 Disceputation, dis.ep.tä'shun *n*, dadl; yn-
 resymiad [gwabaniaethu
 Discern, di.zürn' *vt*, canfod, dirnad
 Discernible, di.zür'ni.bl *a*, amlwg, deall-
 adwy [dirnadaeth
 Discernment, di.zürn'ment *n*, craffder,
 Discerptible, di.sürp'ti.bl *a*, gwahanadwy
 Discharge, dis.tsharj' *v*, gollwng, rhydd-
 hau; talu; cyflawnu; ymarllwys; di-
 lwytho; diswyddo; saethu, ergydio:
n, gollyngdod; talnod; taliad; ergyd
 Discinct, di.singkt' *a*, laes, rhydd, llac
 Discind, di.sind' *vt*, gwahanu, rhanu,
 darnio [dylwnwr
 Disciple, di.sip'l *n*, dysgybl, ysgolhaig,
 Disciplinable, dis'i.plin.â.bl *a*, athrylith-
 gar, llywodraethus
 Disciplinary, dis.i.pli.nê'r'i.an *n*, dysg-
 yblwr; carwr trefn [dysgyblaidd
 Discipline, dis'i.plin.ur.i *a*, trefnus;
 rheolaeth: *vt*, dysgyblu, addysgu
 iawn drefnu; hyfforddi; ceryddu
 Disclaim, dis.klām' *vt*, diarddel, diar-
 ddelwi, gwadu, gwrthod [amlygu
 Disclose, dis.klöz' *vt*, dynoethi, digelu
 Disclosure, dis.klöz'shür *n*, dynoethiad,
 dadguddiad [liwio
 Discolour, dis.kul'ür *vt*, diliwio, dryg-
 Discomfit, dis.kum'fit *vt*, gorchfygu,
 dynchwelyd [fygiad
 Discomfiture, dis.kum'fi.tshü'r *n*, gorch-
 Discomfort, dis.kum'fürt *vt*, tristäu,
 gofidio, anghysuro, aflonyddu: *n*,
 anghysur, tristwch, gofid, aflonydd-
 wch [anghanmol
 Discommend, dis.ku.mend' *vt*, beio,
 Discommendable, dis.ku.men'dâ.bl *a*,
 beius, ceryddus [lonyddu
 Discommode, dis.ku.möd' *vt*, blino, af-

DIS pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Discommodious, dis.ku.mö'di.us *a*,
anghyflëus [annhrefnu
Discompose, dis.kum.pöz' *vt*, aflonyddu;
Discomposure, dis.kum.pöz'hür *n*, an-
nhrefniad; cynhwrf, aflonyddwch
Disconcert, dis.kon.sürt' *vt*, siomi, ter-
fysgu, cyffroi [anghydffurfiad
Disconformity, dis.kon.för.mi.ti *n*,
Discongruity, dis.kon.grw'í.ti *n*, anghys-
sondeb, anghydweddiad
Disconsolate, dis.kon'sö.lät *a*, prudd,
anghysurus [foddlonrwydd
Discontent, dis.kon.tent' *n*, trystyd, an-
Discontented, dis.con.ten'ted *a*, anfodd-
og, anesmwyth [anfoddlondeb
Discontentment, dis.kon.tent'ment *n*,
Discontinuance, dis.kon.tin'ü.ans *n*, am-
mharhâd, peidiant, dysbeidiad, toliant
Discontinue, dis.con.tin'ü *v*, peidio, di-
barhau; attal
Discontinuity, dis.kon.ti.nü'í.ti *n*, di-
barhâd; anghyfander
Discord, dis'kôrd *n*, anghydgorrd; gwrth-
sain [anghydgerdd
Discordance, dis.kôr.dans *n*, anundeb,
Discordant, dis.kôr'dant *a*, anghywir,
anghysson, anghywair [gyngkori
Discounsel, dis.küwn'sel *vt*, gwrth-
Discount, dis.küwnt' *vt*, erthynu, tynn
allan [tawlgryfrif
Discount, dis'küwnt *n*, erthyniad, toliad,
Discourtenance, dis.küwn'ti.nans *vt*,
anghefnogi [galoni
Discourage, dis.kur'äj *vt*, llwfrbau, di-
Discouragement, dis.kur'äj.ment *n*, di-
galonidd, anghefnogiad
Discourse, dis.kôrs' *n*, ymddyddan,
traethawd: *vt*, ymresymu; traethu;
areithio. Introductory discourse, rhag-
draeth [anfoesgar
Discourteous, dis.kô'r'tshus *a*, anfwyn,
Discourtesy, dis.kür'ti.sí *n*, anfwyn-
eidd-dra
Discous, dis'kus *a*, fel dysgl, fel coeten
Discover, dis.kuv'ür *vt*, dadguddio, dar-
ganfod, digelu, canfod
Discoverable, dis.kuv'ur.â.bl *a*, dir-
nadwy, olrheinadwy
Discovery, dis.kuv'ur.í *n*, dadguddiad,
dadenhuddiad, darganfyddiad
Discredit, dis.kred'it *n*, gwaradwydd,
anghlod, drygair: *vt*, anghoelio;
gwaradwyddo [pwylllog
Discreet, dis.krit' *a*, call, synwrol;
Discrepancy, dis.krep'ans, Discrepancy,
dis'krep'an.sí *n*, anghydfod [barthedig
Discrete, dis.krit' *a*, gwahanedig; dos-
Discretion, dis.kresh'un *n*, dysbwyll,
callineb, pwyll; synwyr. At discre-
tion, heb ammodau
Discretionary, dis.kresh'un.ur.f *a*, di-
gyfyngol, diammodol
Discretive, dis.kri'tiv *a*, dosbarthus
Discriminable, dis.krim'í.nâ.bl *a*, gwa-
hanadwy [haniaethu, dynodi
Discriminate, dis.krim'í.nüt *v*, gwa-
Discrimination, dis.krim.f.nâ'shun *n*,
gwahaniaethiad; dynodiad
Discriminous, dis.krim'í.nus *a*, enbydus
Discubitory, dis.kü'bî.tur.í *a*, lled-
orweddeol [orweddiad
Discumbency, dis.kum'ben.sí *n*, lled-
Discumber, dis.kum'bür *vt*, diddyrysu;
dadrwystro [amrediad
Discursion, dis.kür'shun *n*, amwibiad,
Discurive, dis.kür'siv *a*, amredol, gwib-
iog, crwydrol, amherthynol
Discusory, dis.kür'sur.í *a*, rhesymiadol
Discus, dis'kus *n*, tafl-lech, coeten
Discuss, dis.kus' *vt*, holi, chwilio, trin;
eglhurhau; chwalu [ymchwiliad
Discussion, dis.kush'un *n*, arholiad,
Discontent, dis.kü'shent *a*, gwrthweith-
iol: *n*, meddyginiaeth wrthweithiol
Disdain, dis.dän' *a*, dirmyg, ffeiddiad;
trahâ; ysgorn; *v*, diystyru; ffeiddio;
ysgornio [diystyrlyd
Disdainful, dis.dän'fwl *a*, ffroenuchel,
Disease, diz.iz' *n*, clefyd, dolur, clwyf,
afiechyd; anesmwythder, poen: *vt*,
aflonyddu, poeni [poenedig
Diseased, diz.izd' *a*, claf, afachus;
Disedged, diz.ejd' *a*, difin, diawch, pwl
Disembark, dis.em.bârk' *v*, tirio, glanio,
dadlwytho [ddyrysu, dadrwystro
Disembarrass, dis.em.bar'as *vt*, dad-
Disembitter, dis.em.bit'ür *vt*, melusu,
dachedwerwi [edig
Disembodied, dis.em.bod'id *a*, anghorff-
Disembogue, dis.em.bög' *v*, ymarllwys;
aberu [dad-ddyrysu
Disembroil, dis.em.brôil' *vt*, difeichio,
Disenable, dis.en.ä'bl *vt*, analluogi; an-
addasu [dadswyno
Disenchant, dis.en.tshant' *vt*, dadreibio,
Disencumber, dis.en.kum'bür *vt*, dad-
rwystro, difeichio
Disengage, dis.en.gäj' *vt*, gollwng; di-
ddyrysu; rhyddhau [urddasu
Disennoble, dis.e.nö'bl *vt*, diraddu, di-
Disentangle, dis.en.tang'gl *vt*, dad-
ddyrysu; rhyddhau [gwaredu
Disenthrall, dis.en.thröl' *vt*, rhyddhau,
Disenthroned, dis.en.thrön' *vt*, diorseddu

Disentrance, dis.en.trans' <i>vt</i> , deffroi o lewyg [ysgar	Disingenuous, dis.in.jen'ü.us <i>a</i> , hocused, dichellgar; annheg, anonest
Disespouse, dis.es.pûwz' <i>vt</i> , gwahanu,	Disinherit, dis.in.her'it <i>vt</i> , didreftadu, dietifeddu
Disesteem, dis.es.tîm' <i>n</i> , dibarchiad, anfri: <i>vt</i> , difrîo, dibarchu, bychanu	Disinter, dis.in.tûr' <i>vt</i> , dadgladdu
Disfavour, dis.fâ'vûr <i>n</i> , anghymmeriad: <i>vt</i> , anghefnogi; anhoffi	Disinterested, diz.in'tur.est.ed <i>a</i> , anhunanol; diduedd, teg
Disfiguration, dis.fig.ür.râ'shun <i>n</i> , anffurfigaeth [harddu; hagra	Disinterestedness, diz.in'tur.est.ed.nes <i>n</i> , dihunanedd, tegwech [uno, ysgar
Disfigure, dis.fig'ûr <i>vt</i> , anffurfio; an-	Disjoin, dis.jôin' <i>vt</i> , dadgyssylltu, dad-
Disfigurement, dis.fig'ûr.ment <i>n</i> , hylliad, anffurfiad [difuddio	Disjoint, dis.jôint' <i>vt</i> , dadgymmalu
Disfranchise, dis.fran'tshiz <i>vt</i> , difreinio;	Disjudication, dis.jü.di.kâ'shun <i>n</i> , penderfyniad [sylltiad
Disfurnish, dis.fûr'nish <i>vt</i> , diosg, dy-noethi [diosg	Disjunction, dis.jungk'shun <i>n</i> , dadgys-
Disgarnish, dis.gâr'nish <i>vt</i> , diaddurno,	Disjunctive, dis.jungk'tiv <i>a</i> , dadgys-
Disglorify, dis.glôr'î.fî <i>vt</i> , darostwng, iselu, diogoneddu	Disjunctive adol: <i>n</i> , gwahaniedydd. Dis-
Disgorge, dis.gôrj' <i>v</i> , arllwys, chwydu, ymarllwys, dadlyncu	Disjunctive conjunction, cyssylltiad gwa-
Disgrace, dis.gräs' <i>vt</i> , gwarthruddo; gwaradwyddo: <i>n</i> , gwaradwydd; sarhâd, cywilydd; dianrhydedd	Disk, disk <i>n</i> , gwyneb gweledig yr haul, y lleuad, neu'r ser; coeten, tafl-lech
Disgraceful, dis.gräs'fwl <i>a</i> , cywilyddus, ammharchus, gwarthus [anfwyn	Dislike, dis.lîk' <i>n</i> , anhoffedd, ffeiddiad, casâd: <i>vt</i> , anhoffi, angharu, casäu
Disgracious, dis.grä'shus <i>a</i> , angharedig,	Dislike, dis.lî'kn <i>vt</i> , anghyffelybu, annhebygu
Disguise, dis.giz' <i>n</i> , ledrith, ffuant; twyllwisg: <i>v</i> , ymddyethrio, ffuantu, ffugio, gwedd-ädullio, ledrithio. Dis-	Dislimb, dis.lim' <i>vt</i> , diaelodi, dryllio
guised in liquor, meddw	Dislocate, dis'lökät <i>vt</i> , dadgymmalu
Disgust, dis.gust' <i>n</i> , diflasrwydd; ffeidd-	Dislocation, dis.lökä'shun <i>n</i> , dadgym-
rwydd: <i>vt</i> , diflasu, anfoddhau	Dislodge, dis.loj' <i>vt</i> , dilochesu, didyo,
Disgustful, dis.gust'fwl <i>a</i> , diflas, ffaidd, adgas, cas; ffinion, ffinionlyd	Disloyal, dis.loi'al <i>a</i> , anffyddlawn, anghywir; gwrthfreiniol
Dish, dish <i>n</i> , dysgl, ysgudell; dysglaid	Dismal, diz'mal <i>a</i> , cethin, erchyll, echryslawn; hyll; galarus, gresynol; tywyll; ansiriol, chwith. A dismal moan, oerlef [hyllder, chwithrwydd
Dishabile, dis.â.bil' <i>n</i> , borewisg, anwisg	Dismalness, diz'mal.nes <i>n</i> , erchyllder,
Dishabit, dis.hab'it <i>vt</i> , bwrw o gartref	Dismantle, dis.man'tl <i>vt</i> , difurio; difan-
Disharmony, dis.hâr'mö.nü <i>n</i> , anghys-sondeb [gwangaloni	tellu, diosg
Dishearten, dis.hâr'tn <i>vt</i> , digaloni,	Dismask, dis.mask' <i>vt</i> , digelu, dihatru
Dishevel, di.shev'el <i>vt</i> , dyrysu gwallt	Dismast, dis.mast' <i>vt</i> , tori hwyllbren, dadhwylbrenu
Dishonest, diz.on'est <i>a</i> , anffyddlawn, anonest, anghywir, twyllodrus	Dismay, dis.mä' <i>n</i> , braw, ofn, dychryn, arswyd: <i>vt</i> , brawychu, ofni, digaloni
Dishonesty, diz.on'est.î <i>n</i> , anonestrwydd, anghyfiawnder; anniweirdeb	Disme, dîm <i>n</i> , degwm [darnio
Dishonour, diz.on'ûr <i>n</i> , dianrhydedd, ammrant; gwarth: <i>vt</i> , dianrhydeddu, gwaradwyddo; diforwyno	Dismember, dis.mem'bûr <i>vt</i> , diaelodi,
Dishorn, dis.hörn' <i>vt</i> , digornio	Dismiss, dis.mis' <i>vt</i> , diswyddo; gollwng ymaith; rhyddhau
Disincarcerate, dis.in.kâr'sur.ät <i>vt</i> , rhyddhau, digarcharu	Dismissal, dis.mis'al, Dismission, dis-
Disinclination, dis.in.kli.nä'shun <i>n</i> , anhueddiad; gwrthwynebiad	mish'un <i>n</i> , diswyddiad, gollyngdod;
Disincline, dis.in.klîn' <i>vt</i> , anhueddu	Disfoniad ymaith; rhyddhâd [wystlo
Disincorporate, dis.in.kör'pö.rät <i>vt</i> , digorffori, gwahanu [weh	Dismortgage, dis.mör'gäj <i>vt</i> , dadar-
Disingenuity, dis.in.ji.nü'î.tî <i>n</i> , annheg-	Dismount, dis.mûwnt' <i>v</i> , disgyn, dyfod i lawr; taflu i lawr, dadymchwelyd; didrwylo cyfflegr [dod
	Disobedience, dis.ö.bí'di.ens <i>n</i> , anfu-dd-
	Disobedient, dis.ö.bí'di.ent <i>a</i> , anhydyn, gwrthnysig, arufudd, anhywedd

DIS pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, orb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Disobey, dis.ö.bä' *vt*, anufuddhau, tros-eddu [digio; drygu
Disoblige, dis.ö.blj' *vt*, anfoddhau;
Disorder, diz.ôr'dûr *n*, annhrefn, ter-fysg; afiechyd: *vt*, annhrefnu; an-hwyllo [penrydd, didrefn
Disorderly, diz.ôr'dûr.lî *a*, afreolus;
Disordinate, diz.ôr'dî.nät *a*, afreolaidd, anghymmedrol [weirio
Disorganize, diz.ôr'gâ.niz *vt*, dadgy-Disown, diz.ön' *vt*, gwadu, gwrthod, diarddel, diarddelwi [amledu
Dispand, dis.pand' *vt*, lledu allan, taenu,
Dispansion, dis.pan'shun *n*, amlediad, ymlediad [bychanu, difrïo
Disparage, dis.par'äj *vt*, ammharchu,
Disparagement, dis.par'äj.ment *n*, anfri, gwarth, gogan, dirmyg
Disparate, dis.pâ.rät *a*, anghyfartal
Disparity, dis.par'i.ti *n*, anghyfartalwch
Dispart, dis.pärt' *vt*, rhanu, gwahanu
Dispersion, dis.pash'un *n*, diddirgydd, llarieidd-dra [pwyllus
Dispassionate, dis.pash'un.ät *a*, arafaidd,
Dispel, dis.pel' *vt*, chwalu, gwasgaru
Dispensable, dis.pen'sâ.bl *a*, gwariadwy, treuliadwy [meddygy
Dispensary, dis.pen'sur.î *n*, cyfferdy;
Dispensation, dis.pen.sä'shun *n*, goruch-wyliad, trefniad; goddefiad, esgusod-
iad; trwydded [lyfr
Dispensatory, dis.pen'sâ.tur.î *n*, cyffer-Dispense, dis.pens' *v*, rhanu; gweinyddu; esgusodi
Dispeople, dis.pî'pl *vt*, dibobli, difrodi
Disperse, dis.pûrj' *vt*, taenellu, taenu
Disperse, dis.pûrs' *v*, gwasgaru, chwalu, taenu, hau [gwasgariad
Dispersion, dis.pûr'shun *n*, gwasgarawd,
Dispirit, dis.pir'it *vt*, digaloni, anwroli, llwfrhau [le, symmud
Displace, dis.pläs' *vt*, anghyflëu; troi o
Displacement, dis.plä'sen.si *n*, aufoddlon-
edd; anfoesedd [blanu
Displant, dis.plant' *vt*, diwreiddio, dad-Displantation, dis.plan.tä'shun *n*, di-
wreiddiad, dadblaniad
Display, dis.plä' *n*, dabblygiad, arddan-
gosiad: *vt*, gosod allan, amlygu, taenu
ar led. To display a banner, dyrchafu
baner [adgas
Displeasant, dis.plez'ant *a*, anhyfryd,
Displease, dis.pliz' *vt*, anfoddio, digio,
diflasu. To be displeased, digio, sori
Displeasure, dis.plezh'ûr *n*, anfodd, sor-
iant, digter [gyda thwrf
Displode, dis.plöd' *vt*, gollwng allan
- Disposion, dis.plö'zhun *n*, traisruthriad
Dispoil, dis.pöil' *vt*, anrheithio, ysbeilio
Disport, dis.pö'rt' *n*, difyrwch: *v*, difyru
chwareu; anlladu [rheoliad; arallia
Disposal, dis.pö'zal *n*, trefniad, triniad
Dispose, dis.pöz' *vt*, tueddu; addasu
trefnu, dosbarthu; cyflëu; defnyddio
To dispose of, gwerthu; rhoddi; cae
gward o. To be disposed to, bod â'
fryd ar, clywed ar ei galon. To be
disposed of, ar werth, i'w werthu
Disposition, dis.pö.zish'un *n*, trefniad
dosbarthiad; llywiad; gogwyddiad
cymhwysiad, tuedd, hwyf, tymmer
ansawdd, aniaeth, greddf
Dispossess, dis.pu.zes' *vt*, difeddiannu
difeddu [moladwy
Dispraisable, dis.prä'zâ.bl *a*, anghan-
Dispraise, dis.präz' *n*, anghlod, anfoliant
anair: *vt*, anfoli, goganu, beio; cablu
Dispread, dis.pred' *vt*, taenu ar led, lled-
aenu [collec
Disprofit, dis.prof'it *n*, afes, anfudd
Disproof, dis.prwf' *n*, gwrthbrawf
Disproportion, dis.prö.pö'r'shun *n*
anghymmesuriaeth, anghyfartaledd
anghymmedroldeb: *vt*, anghydranu
anghymmesuro; anghyfartalu
Disproportionable, dis.prö.pö'r'shun.â.bl
Disproportionate, dis.prö.pö'r'shun.ät
a, anghydran, anghyfatebol
Disprovable, dis.prw'vâ.bl *a*, gwrthbrof-
adwy [brofi
Disprove, dis.prwv' *vt*, dadbrofi, gwrth-
Dispunishable, dis.pun'ish.â.bl *a*.
anghospadwy
Dispurse, dis.pûrs' *vt*, gwastraffu, treulic
Disputable, dis.pü'tâ.ble *a*, dadleuadwy,
ammhëus [resymwr
Disputant, dis.pü'tant *n*, dadleuwr, ym-
Disputation, dis.pü.tä'shun *n*, dadleuad,
ymddadleuad
Disputations, dis.pü.tä'shus, Disputa-
tive, dis.pü'tâ.tiv *a*, dadleugar, cecc-
aidd, ymrysongar, croes
Dispute, dis.püt' *n*, dadl, ymryson, am-
rafael: *v*, ymbyncio, dadleu, ymryson;
gwrthwynebu [bynciwr
Disputer, dis.püt'tûr *n*, dadleuwr, ym-
Disqualify, dis.kwol'î.fi *vt*, anaddasu,
anghymhwyso [trallodi
Disquiet, dis.kwî'et *vt*, aflonyddu, blino,
Disquiet, dis.kwî'et, Disquietude, dis-
kwî'î.tüd *n*, auesmwythder, aflonydd-
wch, anorphwysdra; cynhwrf, blinder
Disquisition, dis.kwî.zish'un *n*, arholiad,
yinchwiliad, dadleuol

Disregard, dis.rí.gârd' *n*, diystyrwch, anfríad : *vt*, diystyru, bychanu
 Disregardful, dis.rí.gârd'fwl *a*, esgeulus ; dirnyglawn
 Disrelish, dis.rel'ish *n*, diflasdod ; ffeiddrwydd : *vt*, diflasu ; anhoffi
 Disreputable, dis.rep'ü.tâ.bl *a*, anghlodfawr, dibarch
 Disrepute, dis.rí.pât' *n*, Disreputation, dis.rep.ü.tâ'shun *n*, anfri : *vt*, amharchu
 Disrespect, dis.rí.spekt' *n*, amharch, drygfoes [gar, dibarch
 Disrespectful, dis.rí.spekt'fwl *a*, anfoes-Disrobe, dis.röb' *vt*, dadwisgo, diosg, dihatru
 Disruption, dis.rup'shun *n*, ymdoriad, ymrwygiad ; gwahaniad
 Dissatisfy, di.sat'is.fí *vt*, anfoddio, anfoddloni [chwilio
 Dissect, di.sekt' *vt*, difynu, manwl-Dissection, di.sek'shun *n*, difyniad ; difyniaeth
 Disseize, di.síz' *vt*, difeddiannu, difeddu
 Disseizee, dis.i.zí' *n*, un difeddiannedig
 Disseizin, di.sí'zin *n*, difeddiad, traisddifeddiad
 Disseizor, di.sí'zâr *n*, difeddiannwr
 Dissemblance, di.sem'blans *n*, annhebygrwydd
 Dissemble, di.sem'bl *vi*, ffugio, lledrithio ; argelu. Dissembling, dauwynebog, rhagrithiol [ar led, lledu
 Disseminate, di.sem'í.nât *vt*, hau, taenu
 Dissemination, di.sem.í.nâ'shun *n*, heuad, taeniad
 Dissension, di.sen'shun *n*, anghydsyniad
 Dissensions, di.sen'shus *a*, cynhenus
 Dissent, di.sent'n.anghytundeb ; anghydsyniad, ymneillduad, neillduad : *vi*, anghytuno, anghydsynio ; ymwahanu, ymneillduo ; gwrthdybio. Dissenting-chapel, ty cwrdd ymneillduwyr
 Dissentaneous, dis.en.tâ'ní.us *a*, anghytunol
 Dissenter, di.sen'tûr *n*, ymneillduwr
 Dissident, di.sen'shent *a*, anghydsyniol : *n*, ymneilldüydd, nacäwr
 Dissertation, dis.âr.tâ'shun *n*, traith ; ymresyniad [drygu
 Disserve, di.sûrv' *vt*, aflesu, niweidio,
 Disservice, di.sûr'vis *n*, anghymmwynas
 Dissever, di.sev'ûr *vt*, dadgyssylltu, dyranu
 Dissidence, dis'î.dens *n*, anghytundeb
 Dissiltion, dis.î.lish'un *n*, ymdoriad
 Dissimilar, di.sim'î.lûr *a*, annhebyg, amryfal, amryfeilryw, anghyffelyb

Dissimulation, di.sim.ü.lä'shun *n*, rhagrith, ffugiad, lledrithiant
 Dissipable, dis'í.pa.bl *a*, gwasgaradwy
 Dissipate, dis'í.pât *vt*, chwala, gwasgaru, afradloni, gwastraffu
 Dissipation, dis.í.pâ'shun *n*, gwasgarriad ; gwastraff, afradlondeb
 Dissociate, di.sö'shí.ât *vt*, digyfeillio, digyfiemo [gwahaniad
 Dissociation, di.sö.shí.ä'shun *n*, ysgariad,
 Dissolute, dis'ö.lüt *a*, penrydd, afradlawn, diffaith [oferedd
 Dissoluteness, dis'ö.lüt.nes *n*, penryddid,
 Dissolution, dis.ö.lü'shun *n*, ymddattodiad, toddiad, ymddodiad ; marwolaeth ; gollyngiad ; diddymiad, dadgorfforiad
 Dissolvable, di.zol'vá.bl, Dissoluble, dis'ö.lü.bl *a*, dattodadwy, dadmeradwy
 Dissolve, di.zolv' *v*, toddi, dadleithio, ymollwng ; dattod ; digorffori, dadgorffori, dadgyssylltu ; diweddu. To dissolve parliament, gollwng ymaith y senedd [dadleithydd
 Dissolvent, di.zol'vent *n*, dadmerydd,
 Dissonance, dis'ö.nans *n*, anghydseiniad
 Dissonant, dis'ö.nant *n*, anghydsain, anghysson [gwrthannog
 Dissuade, di.swäd' *vt*, gwrthgymhell,
 Dissuasion, di.swä'shun *n*, gwrthgynghor
 Dissyllable, di.sil'â.bl *n*, gair o ddwy sill, dwysill
 Distaff, dis'taf *n*, cogail, cogeilyn
 Distain, dis.tän' *vt*, ystaenio, goliwio
 Distance, dis'tans *n*, pellder, pelldra ; cyfrwng : *vt*, pellâu, gadael ar ol. A great distance, hirbell
 Distant, dis'tant *a*, pell, pellenig, anghysbell. Not distant, nid ym mhell
 Distaste, dis.täst' *n*, diflasrwydd : *vt*, diflasu ; casâu ; alaru [adgas
 Distasteful, dis.täst'fwl *a*, ffaidd, diflas,
 Distemper, dis.tem'pûr *n*, gwst, anhwy, saldra : *vt*, annhymmeru ; annhrefnu
 Distemperate, dis.tem'pur.ät *a*, anghymmedrol [annhymmerusrwydd
 Distemperature, dis.tem'pur.ät.shû'r *n*,
 Distend, dis.tend' *vt*, arledu, arlydnu, lledu, eangu [eangiad
 Distention, dis.ten'shun *n*, arlediad,
 Distich, dis'tik *n*, pennill dwy fraich ; cywydd denair
 Distil, dis.til' *v*, distyllio ; dyhidlo
 Distillation, dis.ti.lä'shun *n*, distylliad, defnyniad [distylldy
 Distillery, dis.til'ur.î *n*, distyllfyddiaeth,
 Distinct, dis.tingkt' *a*, eglur, amlwg ; gwahannodol ; croew

Distinction, dis.tingk'shun <i>n</i> , gwahan-iaeth; rhagoriaeth [iaethol	Ditcher, ditsh'ûr <i>n</i> , cloddiwr, ffosiwr
Distinctive, dis.tingk'tiv <i>n</i> , gwahan-	Dithyrantb, dith'f.ramb <i>n</i> , gwin-gerdd
Distinctness, dis.tingkt'nes <i>n</i> , eglurder, manwl nodiad, amlygrwydd	Ditto, dit'ô <i>ad</i> , eto, yr un, yr un peth
Distinguish, dis.ting'gwish <i>v</i> , gwahan-iaethu, dosbarthu, dynodi; hynodi; enwogi [gwahanadwy	Ditty, dit'i <i>n</i> , cân, canig. A sorrowfu ditty, cwyn-gerdd [trwythba
Distinguishable, dis.ting'gwish.â.bl <i>a</i> ,	Diuretic, di.û.ret'ik <i>a</i> , troethbar
Distort, dis.tôrt' <i>vt</i> , gwyrgamu, cam-ystumio [croesdroad	Diurnal, di.ûr'nal <i>n</i> , dyddlyfr: <i>a</i> . dydd iol, beunyddiol [rwyd
Distortion, dis.tôr'shun <i>n</i> , camystum,	Diurnity, di.û.tûr'nî.tî <i>n</i> , parhaus
Distract, dis.trakt' <i>vt</i> , aflonyddu, blino; gwallgofi. Distracted, ynyfyd, gwallgof, gwallgofus	Divan, di.van' <i>n</i> , y prif gynghor yr Nhwcrci [hanrant
Distraction, dis.trak'shun <i>n</i> , annhrefn; gwallbwyll, gorphwylliad	Divaricate, di.var'i.kât <i>v</i> , fforchogi, gwa
Distrain, dis.trân' <i>vt</i> , gafaelu, attafaelu	Divarication, di.var.i.kâ'shun <i>n</i> , fforchogiad; ymranïad
Distrainable, dis.trâ'nâ.bl <i>a</i> , attafaeladwy	Dive, div <i>vi</i> , ymsuddo, dwfndreiddic olrhain. Diving-bell, suddgloch
Distraint, dis.trânt' <i>n</i> , attafael, attafeiliad	Diver, di'vûr <i>n</i> , ymsuddiwr; dwfn dreiddiwr [lledwyr
Distream, dis.trîm' <i>vi</i> , llofo, dylifo, ffrydio	Diverge, di.vûrj' <i>vi</i> , ymbellâu, osgoi
Distress, dis.tres' <i>n</i> , cyfyngder, ing, blinder, trallod, adfyd, helbul; attafaeliad: <i>vt</i> , arwasgu, gorthrymu, blino, cystuddio, trallodi	Divergent, di.vûr'jent <i>a</i> , ymbellaol, osgoawl [llawe
Distressful, dis.tres'fwl <i>a</i> , gofidus, adfydus, gorthrymderus, helbulus, blin	Divers, di'vûrz <i>n</i> , amryw, amryfal, anl
Distribute, dis.trib'ût <i>vt</i> , rhanu, dosbarthu; cyfranu, cyflêu	Diverse, di'vûrs <i>a</i> , gwahanol; anhhebyd
Distribution, dis.trî.bi.û'shun <i>n</i> , rhaniad; cyflead; iawndrefniad; dosbarthiad	Diversification, di.vûr.sf.fi.kâ'shun <i>n</i> amrywiad, tryfrithiad [hanredu
Distributive, dis.trib'û.tiv <i>a</i> , cyfranedigol: haelionus [ardal	Diversify, di.vûr'si.fi <i>vt</i> , amrywio; gwa
District, dis'trikt <i>n</i> , tiriogaeth; rhandir,	Diversion, di.vûr'shun <i>n</i> , difyrwch, adloniad; gwyrad; troad o'r neilldu
District, dis.trust' <i>n</i> , anhyder, anymddiried: <i>vt</i> , anymddiried, drwgdybio	Diversity, di.vûr'si.tî <i>n</i> , amryfeiliant amrywiaeth [difyru, llon
Distrustful, dis.trust'fwl <i>a</i> , drwgdybus; pryderus [thruddo; terfysgu	Divert, di.vûrt' <i>vt</i> , troi o'r neilldu
Disturb, dis.tûrb' <i>vt</i> , aflonyddu, cy-	Divertive, di.vûr'tiv <i>a</i> , difyrus, difyrga
Disturbance, dis.tûr'bans <i>n</i> , terfysg, cynhwrf, cyffro, aflonyddwch, cythrudd	Divertisement, di.vûr'tiz.ment <i>n</i> , difyrwch, adloniad
Disuniform, dis.û'nî.fôrm <i>a</i> , anunffurf, anunwedd [gariad	Divest, di.vest' <i>vt</i> , dihatru, diosg, difeddiannu [difuddiac
Disunion, dis.û'nî.un <i>n</i> , anghydfod; y-	Divesture, di.ves'tshûr <i>n</i> , diosgiad
Disunite, dis.û.nî't' <i>v</i> , gwahanu, ysgaru, daduno [oliaeth	Dividable, di.vî'dâ.bl, Dividant, di.vî'dant <i>a</i> , rhanadwy
Disunity, dis.û'nî.tî <i>n</i> , annudeb, anun-	Divide, di.vid' <i>v</i> , cyfranu; dosbarthu gwahanu [talgyfrat
Disusage, dis.û'zâj, Disuse, dis.ûs' <i>n</i> , anghynneffindra, anarferiad	Dividend, di.vî.dend <i>n</i> , rhan, rhanwy
Disuse, dis.ûz' <i>vt</i> , anarferu, diarferu	Divider, di.vî'dûr <i>n</i> , rhanwr, dosbarthwr
Disvaluation, dis.val.û.â'shun <i>n</i> , dibriiad, sarhâd	Dividual, di.vîj'û.al <i>a</i> , rhanedig, dosbarthedig
Disvalue, dis.val'û <i>vt</i> , dirmygu, bychann	Divination, di.vî.nâ'shun <i>n</i> , dewiniaeth
Disvouch, dis.vûwtsh' <i>vt</i> , gwrthbrofi, anwirio, gwadu	Divine, di.vîn' <i>n</i> , duwinydd, dewinydd <i>a</i> , duwiol, duwinyddol, dewin: <i>v</i> dewino, darogan; dyfalu
Ditch, ditsh <i>n</i> , clawdd, ffos, camlas: <i>v</i> , cloddio. Ditch-dock, tafol Mair	Diviner, di.vî'nûr <i>n</i> , dewin, daroganwr
	Divinity, di.vîn'i.tî <i>n</i> , duwdod; duwinyddiaeth
	Divisibility, di.viz.î.bil'i.tî <i>n</i> , hyranedd
	Divisible, di.viz'î.bl <i>a</i> , rhanadwy
	Division, di.vizh'un <i>n</i> , rhan, cyfranrhaniad; cyfraniaeth; ymranïad. Sigr of division (÷), cyfraneb, cyfrannod

Divisor, di.vi'zür <i>n</i> , cyfranydd, rhan-iedydd [ysgariaeth; llythyr ysgar	Doggish, dog'ish <i>a</i> , ciaidd, brathlyd
Divorce, di.võ'rs <i>vt</i> , ysgar, gwahanu: <i>n</i> ,	Dogma, dog'mâ <i>n</i> , egwyddor sefydledig; pwnc athrawiaethol
Divorcement, di.võ'rs'ment <i>n</i> , ysgariad	Dogmatical, dog.mat'ikal <i>a</i> , hunan-gryf, cyndyn [ddysg
Divulgate, di.vul'gät, Divulge, di.vulj' <i>vt</i> , cyhoeddi, dadgelu [dattodiad	Dogmatism, dog'mâtizm <i>n</i> , meistrol-
Divulsion, di.vul'shun <i>n</i> , dadgyssylltiad,	Dogmatist, dog'mâtist <i>n</i> , awduriaeth-
Dizen, di'zn <i>vt</i> , taclu, addurno, gwychu	Dogmatize, dog'mâtiz <i>vi</i> , awduriaethu;
Dizzard, diz'ürd <i>n</i> , ffol, cadafael, hurthgen, hurtyn [madronod	Doily, dô'li <i>n</i> , math o liain
Dizziness, diz'ines <i>n</i> , penysgafnder,	Doit, dôit <i>n</i> , darn o arian
Dizzy, diz'i <i>a</i> , pensyfrdan, difeddwl	Dole, dôl <i>n</i> , cyfran, dogn; cwynfan, alaeth: <i>vt</i> , cyfranu, rhanu
Do, dâ (did, done) <i>v</i> , gwneuthur, gwneyd, gwnelyd. I have done, yr wyf wedi dybenu. How do you do? sut yr ydych chiwi? That will do, gwna hwna y tro. Do not, peidiwch â, Do I? a ydwyf fi? To do well, llwyddo. Doings, gweithredoedd; trafferth; ystâwr. Did I, thou, he, &c? a ddarfu i mi, i ti, iddo?	Doleful, dôl'fwl, Dolesome, dôl'sum <i>a</i> , galarus, trymlyd [rwydd, iradedd
Docile, dos'ibl, Docile, dos'il <i>a</i> , hydrin, hyddysg, hydyn [fryd; gwaredd	Dolefulness, dôl'fwl.nes <i>n</i> , alaethus-
Docility, dô.sil'i.ti <i>n</i> , hyddysgedd, eorth-	Doll, dol <i>n</i> , delwan plentyn
Dock, dok <i>n</i> , llongborth; cloren march; tafol: <i>vt</i> , tori. Dock-leaf, dail tafol. Sour dock, surain y maes. Dock-yard, llongorsaf	Dollar, dol'ür <i>n</i> , darn arian gwerth yng nghylch 4s. 6c.
Docket, Doquet, dok'et <i>n</i> , hyfforddnod, cyfeirnod	Dolor, dô'lür <i>n</i> , gofid; poen; galar, alaeth [neu ofid
Doctor, dok'tür <i>n</i> , cadeirdraw, dysgawdwr, athraw, doethawr	Dolorific, dol.õ.rif'ik <i>a</i> , yn achosi poen
Doctrinal, dok'tri.nal <i>a</i> , athrawiaethol	Dolorous, dol'õ.rus <i>a</i> , alaethus; galarus; dolurus
Doctrine, dok'trin <i>a</i> , athrawiaeth, athron-ddysg [ysgrifenbrawf	Dolphin, dol'fin <i>n</i> , môr-hwch, dolffyn
Document, dok'ü.ment <i>n</i> , addysgiad;	Dolt, dôlt <i>n</i> , delff, penbwl, hurthgen
Documental, dok.ü.men'tal <i>a</i> , hyfforddiadol; ardstiol [ochrog	Doltish, dôlt'ish <i>a</i> , delffaidd, hurt, penbylaidd
Dodecagon, dô.dek'â.gun <i>n</i> , dull denddeg	Domain, dô.män' <i>n</i> , treftadaeth, etifeddiaeth, tir meddiant; arglwyddiaeth
Dodge, doj <i>v</i> , traws-ddadlen, ceclu,	Dome, dôm <i>n</i> , cromen, tŵr bwaog
Doe, dô <i>n</i> , ewig [geirdroi	Domestic, dô.mes'tik <i>a</i> , tyaidd, teuluaidd, cartrefol: <i>n</i> , teulu was, gwas, gweinydd [cartref
Doff, dof <i>vt</i> , dadwisgo, dihatru; gohirio	Domicil, dom'isil <i>n</i> , annedde, trigfa,
Dog, dog <i>n</i> , ci; cian: <i>vt</i> , dirgel-olrhain.	Dominant, dom'in.nant <i>a</i> , yn llywodraethu, â'r llywodraeth ganddo, yn rheoli; arglwyddiaethol: <i>n</i> , y pumnod (mewn cerddoriaeth)
Dog-briar, mieri Mair, rhôs Mair.	Dominate, dom'in.nät <i>v</i> , gorthrech, darostwng; arglwyddiaethu
Dog-cheap, rhy isel-bris. Dog-days, dyddiau'r cŵn. Dog-fish, morgi, penci, ci coeg. Dog-kennel, cynhorby, ty cŵn. Dog-sleep, ffuant-gwsg, cwsg ci. Dog-star, seren y ci	Domination, dom.in.nä'shun, <i>n</i> , rheoliad, arglwyddiaeth [arglwyddiaethu
Doge, dôj <i>n</i> , penllywydd Venis gynt	Dominer, dom.in'nr' <i>v</i> , rhwystro, tra-
Dogged, dog'ed <i>a</i> , ystyfnig; ciaidd, sarig	Dominical, dô.min'ikal <i>a</i> , perthynol i'r Arglwydd. Dominical-letter, llythyr y Sul [Dominic
Doggedness, dog'ed.nes <i>n</i> , ystyfnigrwydd; cieidd-dra, anhynawsedd	Dominican, dô.min'ikan <i>a</i> , o urdd
Dogger, dog'ür <i>n</i> , ysgoren, llong fechan	Dominion, dô.min'yun <i>n</i> , llywodraeth, arglwyddiaeth, rheolaeth, awdurdod
Doggerel, dog'ur.el <i>a</i> , gorwael, salw, anghelfydd, crach: <i>n</i> , pryddest wael neu afreolaidd	Domino, dom'in.nö <i>n</i> , cwecwll mynach
	Don, don <i>n</i> , enwad uchelwr yn yr Hispaen [doni'ud
	Donation, dô.nä'shun <i>n</i> , rhodd, anrheg;
	Donative, don'â.tiv <i>n</i> , rhodd; rhodd ddigyfrwng: <i>a</i> , rhoddedig, rhoddiannol
	Done, dun <i>pp.</i> —Do.

Donee, dö.ní' n, derbyniwr rhodd	Dove, duv n, colomen. Stock-dove
Donor, dö'núr n, anrhegwr, rhoddwr	cuddan, ysguthan. Ring-dove, ysguthan gadwynog. Turtle-dove
Doodle, dŵ'dl n, diogyn; oferwr, hurty'n	turtur, colomen Fair. Dove-cot
Doom, dŵm n, dedfryd, barn, brawd:	colomendy [niwec
<i>vt</i> , barnu, dyfarnu, colfarnu. Doom's-	Dovelike, dúv'lik a, colomenaid, di-
day, dydd y farn, dydd brawd.	Dovetail, dúv'täl n, math o gysswll
Doom's-day book, cofrestr o etifedd-	mewn gwaith coed: <i>vt</i> , cyssylltu
iaethau a wnaethpwyd ar arch Gwilym	Dowable, dúw'â.bl a, gwaddoladwy
I. Doom's-man, barnwr	Dowager, dúw'ä.jür n, gwraig weddw
Door, dö'r, n, drws, dor; porth. Door-	Queen dowager, brenines waddolog
frame, attegwisg drws. Door-keeper,	Dowdy, dúw'dí n, benyw annhaclus e
drysor, porthor. Door-post, gorsin,	gwisg
gorsing, post drws. Upper door-post,	Dowel, dúw'el n, hoelbren, ebillen
capan drws, gwarddrws	Dower, dúw'ür, Dowery, dúw'ur.î n
Doree, dö'rä n, yr eurgefn. Gelwir yn	gwaddol, cynnysgaeth, agweddi
gyffredin John Doree (jaune doré)	Dowerless, dúw'ür.les a, digynnysgaeth
Doric, dor'ik a, Doraid	Dowlas, dúw'las n, math o liain cryf
Dormant, dôr'mant a, yn cysgu; tan	Down, dúwn n, manblu, pân, plucan
gudd, o'r golwg. Dormant tree, prif-	goffew, plu'r gweunydd; gwastadedd
drawst, swmer drws	rhos: <i>ad</i> , i lawr, i waered, obry, tua'
Dormer, dôr'mür n, ffenestr yn nen ty	llawr. Downs, noethdir, gwastatfir
Dormitive, dôr'mi'tiv n, meddyginiaeth	Downcast, dúwn'kast a, prudd, digalon
cwsgbar [hundy; hunfa y meirw	crymedig [dinyst
Dormitory, dôr'mi.tur.î n, ystafell gyssgu,	Downfall, dúwn'föl n, cwymp, codwm
Dormouse, dôr'müws n, pathew	Downhill, dúwn'hil n, gwaered, gori
Dorn, dôrn n, math o bysgodyn	waered, llethr, llechwedd
Dorp, dôrp n, pentref, cordref	Downright, dúwn'rit a, noeth, amlwg
Dorsal, dôr'sal a, cefnol	didwyll, gonest, pendant
Dorser, dôr'sür n, cefn-gawell, baner	Downward, dúwn'wârd a, tua'r llawr
Dose, dös n, dogn: <i>vt</i> , dogni	Downward, dúwn'wûrd, Downwards:
Dot, dot n, man, nod: <i>v</i> , mànu, nodi	dúwn'wûrdz <i>ad</i> , i lawr, i waered, tua,
Dotage, dö'täj n, penwendid, lledfryd-	i waered [esmwyt]
edd, gwallgof	Downy, dúw'ni a, pluaid, manbluog
Dotal, dö'tal a, gwaddolog	Dowse, düws n, cernod, dyrnod, bon
Dotard, dö'tûrd, Doter, dö'tûr n, tra-	clnst: <i>vt</i> , cernodio [wer
serchwr; un penwan	Doxology, doks.ol'ö.jî n, mawlgan, mawl
Dote, döt <i>vi</i> , gorhoffi, ffolserchu; ynfydu	Doxy, dok'si n, cyffoden, putain, dyhire
Dottard, dot'ûrd n, coeden a docir yn	Doze, döz <i>vi</i> , huno, lledgyssgu, hepian
barhäus	n, cwsg ysgafn, gogwsg, amrant-hun
Double, dub'l a, dyblyg, deublyg, dau-	Dozen, duz'n n, deuddeg, dwsin
ddyblyg: <i>v</i> , plygu, dyblygu, deu-	Doziness, dö'zi.nes n, cysgadrwydd
blygu; rhedeg a gwrthreddeg: <i>n</i> , plyg,	syrrhni [aid-
dyblygiad, dill; cymmaint arall.	Dozy, dözi a, cysglyd, syfrdan, marw
Double-meaning, mwysder [par	Drab, drab a, llwydwn: <i>n</i> , budrogen
Doublet, dub'let n, math o wasgawd;	Drachm, dram n, wythfed ran o wns
Doubloon, dub.lŵn' n, bath Hispaen-	Drachma, drak'mâ n, hen ddarn arian
aid (£3 4s.)	werth wyth ceiniog [gwaddo
Doubt, düwt <i>v</i> , ammheu, petruso, rhuso:	Draff, draf n, soeg, gweisgion, golehir
<i>n</i> , ammheu, ammheuaeth; dadl	Dräffy, dräf'i a, soeglyd, gwaddodlyd
Doubtful, düwt'fwl a, ammheuol, annilys,	Dräft, draft n, cynllun, cynysgrif; hawl
petrusol [ddiammheu	ysgrif, arianysgrif
Doubtless, düwt'les <i>ad</i> , yn ddiau, yn	Drag, drag n, car llusg: tynfach: <i>v</i>
Douceur, dü.sür' n, gwobr; budrwobr	llu-go, dylusgo; tynu, rhwyd-dynu
Dough, dö n, toes [dewr	Draggle, drag'l v, diblo, dylusgo
Doughty, düw'ü a, gwyech, dewrwel	Drabble, draggle-tail, yslobi
Doughy, dö'i a, toeslyd, fel toes [trochi	Dragnet, drag'net n, llusgrwyd
Douse, düws n, trochiad: <i>v</i> , cernodio:	

- Dragon, drag'un *n*, draig. Snap-dragon, trwyn y llo. Dragon-fly, gwas y neidr [dirgymbell, gorfodi]
- Dragoon, drâ.gw'n' *n*, marchfilwr: *vt*, Drain, drän *n*, dyfrffôs, soch: *v*, dyhyspyddu, sychu, cwteru
- Drainable, drâ'nâ.bl *a*, dyhyspyddadwy
- Drainage, drâ'nâj *n*, dyhyspyddiaeth
- Drake, dräk *n*, ceiliog hwyad, adiad
- Dram, dram *n*, traflwnc o wirod; wythfed ran o wns
- Drama, dram'â *n*, chwareu dynwaredol
- Dramatic, drâ.mat'ik *a*, chwârëyddol
- Dramatist, dram'â.tist *n*, awdwr chwadrant, drangk *pt*.—Drink [reuwaieth
- Drape, dräp *v*, gwneyd brethyn
- Draper, drä'pür *n*, brethynwr; llieniwr
- Drapery, drä'pür.î *n*, brethyniaeth, brethynau; llieniau [iol
- Drastic, dras'tik *a*, cryf, nerthol, effeithdraugh, draf *n*, golchion, soeg, sorod
- Draught, draft *n*, traflwnc, llymaid; llynciad; arloesdy, geudy; tyn, tyniad, tynfa: arlun, cynllun; brasgynllun; cynysgrif; gwahanlu. Draught-horse, march tynu
- Draughts, drafts, *n*, math o chwareu
- Draw, drö (drew, drawn) *v*, tynu, llusgo; arwain; lunio, llinellu. Draw near, agosäu, nesäu
- Drawback, drö'bak *n*, ad-dal, ad-daliad
- Drawbridge, drö'brij *n*, ysgrogell
- Drawers, dröz *np*, llofrau. Chest of drawers, llogellgist [darluniad
- Drawing, drö'ing *n*, tyniad; arlun, llun
- Drawl, dröl *v*, llusgo geiriau, trwm
- Drawn, drôn *pp*.—Draw [siarad
- Dray, drä *n*, car, car hir, car trol
- Drayman, drä'man *n*, cariwr, gyrwr trol
- Drazil, draz'l *n*, bndrogen, dyhiren
- Dread, dred *n*, ofn, arswyd, braw, dychryn: *a*, ofnadwy, arswydus, dychrynllyd: *vt*, ofni [irad
- readful, dred'fwl *a*, erchyll, echryslawn,
- readless, dred'les *a*, diofn, diarswyd, difraw, eon [*n*, breuddwyd
- ream, drim (dreamt) *v*, breuddwydio:
- reamless, drim'les *n*, difreuddwyd
- rear, dri'r, Dreary, dri'r'i *a*, hyll, erchyll, echrysol [dra
- reariness, dri'r.i.nes *n*, tywyllni, hyllredge, drej *n*, rhwvd llymeirch; cymmysgedd: *vt*, treillio; blodio bwyd yn rhostio. Dredging-box, blawdfwch, treillfwch
- reggy, dreg'i *a*, gwaddodlyd [gwehilion
- regs, dregz *np*, gwaddod, gwaelodion;
- Drench, drentsh *n*, meddyglyn i farch: *vt*, mwydo; trwytho; trochi
- Dress, dres *n*, gwisg, gwisgiad, dillad, trwsiad; addurniad: *v*, gwisgo, dilladu; addurno, trwsio, trin; gwrteithio; cyweirio, cyffeithio. Well-dressed, trwsiadus
- Dresser, dres'ür *n*, ceginfwrdd; gwisgwr
- Dressy, dres'i *a*, gwisgwych
- Drew, drw *pt*.—Draw
- Dribble, drib'l *v*, defnynu; dyboeri
- Dribblet, drib'let *n*, manddyled
- Drier, dri'ür *n*, sychydd: *a*, sychach
- Drift, drift *n*, amcan, nwyd, tuedd; lluchfa; cluder; croeslwybr: *v*, lluchio, lluwchio; gyru
- Drill, dril *n*, trwydden, ebill, trul; cor-nant; epa: *vt*, treulio; dysgu milwyr; goferu
- Drink, dringk *n*, diod, llyn, gwirod: *v* (drank, drunk), yfed; traflyncu; ymddiodi. Sour drink, chwiblen [yfed
- Drinkable, dring'kâ.bl *a*, yfadwy, i'w
- Drip, drip *n*, dyferiad: *vi*, dyferu, defnynu. Dripping, toddion, dyferion. Dripping-pan, padell y toddion
- Drive, driv (drove, driven) *v*, gyru, gwthio, ymlid. Driven snow, mân ôd
- Drivel, driv'l *n*, glafoerion, ymboer; ynfydyn: *vi*, ymboeri; ynfydu
- Driveller, driv'l.ür *n*, glafoerwr; un penwan, ynfydyn
- Driver, dri'vür *n*, gyrwr, gyriedydd
- Drizzle, driz'l *vi*, defnynu, gwllithwlawio. Drizzling weather, lleith-hin
- Drizzly, driz'li *a*, manddefhynog, defnög
- Droil, dröil *vi*, araf weithio: *n*, diogyn
- Droll, dröl *n*, ysgentyn, digrifwas: *a*, digrif, cellweirus, ysmala
- Drollery, drö'lur.î *n*, arabedd, cynwedd
- Dromedary, drum'i.dur.î *n*, math o gammarch [diogyn
- Drone, drön *n*, begegyr, bychgyr;
- Dronish, drö'nish *a*, diog, cysglyd
- Droop, drw'p *vi*, dihoeni, llipäu, methu
- Drop, drop *n*, dyferyn, dafn, defnyn; clusttlysyn: *v*, dyferu, defnynn;
- Droplet, drop'let *a*, defnyn [syrtio
- Dropsical, drop'si.kal *a*, dyfrglwyfus
- Dropsy, drop'si *n*, dyfrglwyf
- Dropwort, drop'würt *n*, crogedyf, crog-edeu [sinidr
- Dross, dros *n*, sorod, sothach; gorferw;
- Drossy, dros'i *a*, sothachlyd, ammhur
- Drought, drüwt, Drouth, drüwth *n*, sychder, gwres; syched

- Droughty, drûw'tî *a*, sych-hinog, tesog, sychedig [mintai: *pt.*—Drive
- Drove, dröv *n*, gyr, deadell, cenfaint,
- Drover, drö'vür *n*, porthmon, gyrwr, gyriedydd [trochi
- Drown, drûwn *v*, boddi, suddo, soddi,
- Drowning, drûw'ning *n*, bawdd, boddiaid.
- Drowning-place, boddfa [syrthni
- Drowsiness, drûw'zi.nes *n*, cysgadrywydd,
- Drowsy, drûw'zi *a*, cysglyd, marwaidd
- Drub, drub *n*, ffonod, llach, dyrnod, llab: *vt*, llabio, llachio, dulio, ffustio
- Drudge, druj *n*, cystogwr, cystegwr; cystoges: *vi*, gwneyd gwaith gwael, cystogi [waith, cwst
- Drudgery, druj'ur.î *n*, caledwaith, budr-
- Drug, drug *n*, cyffyr meddygol; gwael-
- Drugget, drug'et *n*, math o lawrlen [beth
- Druggist, drug'ist *n*, cyfferiwr
- Druid, drû'id *n*, derwydd
- Druidical, drû'id'i.kal *a*, derwyddol
- Druidism, drû'id.ism *n*, derwyddiaeth, derwyddoniaeth
- Drum, drum *n*, tabwrdd, rhuglen: *v*, tabyrddu. Drum-major, prifdabyrddwr. Drum-stick, tabyrddffon
- Drummer, drum'ûr *n*, tabyrddwr
- Drunk, drungk *a*, meddw, brwysg: *pp.*—Drink [brwysgyn, diotwr
- Drunkard, drung'kûrd *n*, meddwyn,
- Drunken, drung'kn *a*, meddw, brwysg
- Drunkenness, drung'kn.es *n*, meddw-dod, brwysgedd
- Dry, dri *a*, sych (*f* sech), hysp (*f* hesp), sychlyd, sychedig; crâs: *v*, sychu; crasu; dyhyspyddu. Dry-eyed, llygadsych; dideimlad. Dry land, sychdir, tir sych. Dry-salter, cighalltwr. Dry-shod, troedsych
- Dryness, dri'nes *n*, sychder, crasder
- Dual, dü'al *a*, deuol, perthynol i ddau
- Duality, dü.al'i.ti *n*, deuaid
- Dub, dub *vt*. urddo, urddasu, dyrchafu
- Dubious, dü'bi.us *a*, ammhëus, petrus, annily [ansier
- Dubitable, dü'bi.tâ.bl *a*, ammhëuadwy,
- Dubitation, dü.bi.tü'shun *n*, ammhëuaeth, petrusder [iol
- Ducal, dü'kal *a*, perthynol i ddug, dug-
- Ducapè, dü.käp *n*, math o sidanwe
- Ducat, duk'at *n*, bath tramor, gwerth yn arian, tua 3s. 4c.; yn aur, 9s. 4c.
- Duchess, dutsh'es *n*, duges [iaeth
- Duchy, dutsh'i *n*, tiriogaeth dug, dug-
- Duck, duk *n*, hwyad, hwyaden: *v*, trochi, ymsuddo, tafiu dan ddwfr.
- Ducking-stool, ystôl drochi
- Duckling, duk'ling *n*, hwyad ieuanc
- Duckweed, duk'wid *n*, bwyd yr hwyad, y gyflafan, llinos y dwfr
- Duct, dukt *n*, pibell; ffordd, llwybr [blyg
- Ductile, duk'til *n*, hydyn, ystwyth, hy-
- Ductility, duk.til'i.ti *n*, ystwythdra
- Dudgeon, duj'un *n*, bidogan; drygnwyd, llid, dig
- Due, dü *n*, dyled; haeddiant; iawn: eiddo: *a*, dyledus, dyladwy; iawn: da; addas [dau
- Duel, dü'el *n*, ornest, ymladdiad rhwag
- Duellist, dü'el.list *n*, ornestwr
- Duenna, dü'en.â *n*, hen lywyddes, hyn-afwraig [deulais
- Duet, dü.et', Duetto, dü.et'ö *n*, cân
- Dug, dug *n*, teth; diden, did, bron: *pt* & *pp.*—Dig
- Duke, dük *n*, dug
- Dukedom, dük'dum *n*, dugiaeth
- Dulcet, dul'set *a*, melus, hyfryd, perchweg [eiddiad, melusiad
- Dulcification, dul.sî.fi.kü'shun *n*, per-
- Dulcify, dul'sî.fi, Dulcorate, dul'kö.rät *v*, melusu, pereiddio
- Dulcimer, dul'sî.mûr *n*, dwsmel
- Dull, dul *a*, hurt, syfrdan, synwyrbwl marwaidd, swrth; diflas; diawch, pwl diflin: *v*, hurtio, syfrdanu; pylu trymhau
- Dullard, dul'ûrd *n*, penbwl, hurtyndelf
- Dulness, dü'l'nes *n*, hurtrwydd; pylni tywyllni [aeth caethio
- Dulocracy, dü.lok.râ.sî *n*, goruchreol-
- Duly, dü'li *ad*, yn ddyladwy, yn addas
- Dumb, dum *a*, mud, aflafar; dystaw tawelog. A dumb person, mudan
- Dumbness, dum'nes *n*, aflafaredd, mudanaeth
- Dumfound, dum'fûwnd, Dumfounder dum'fûwn.dûr *vt*, dystewi, dyrysu
- Dumous, dü'mus *a*, llawn perthi, mier iog [gosari
- Dumpish, dum'pish *a*, dystawddig
- Dumpling, dump'ling *n*, rholen, poten
- Dumps, dumps *n*, ysmigwst [torpel
- Dun, dun *a*, gwineuddu, llwyd-ddu: *n* ceisbwl: *vt*, dirgymbell, mynych ofydyled. Dun-bee, Dun-fly, clyryn llwyd caeynen y meirch
- Dunce, duns *n*, brebwl, delf, penbwl
- Duncery, dun'sur.î *n*, hurtrwydd
- Dung, dung *n*, tom, baw, tail, biswail ebod: *v*, teilo, tomi, bisweilio; gwr teithio, ebodi [carcha
- Dungeon, dun'jun *n*, daiardy, dyfn-gell
- Dunghill, dung'hil *n*, tomen dail

Dungy, dung'i a, teilog, tomlyd; budr, aflan [ddegiaeth
 Duodecimals, dü.ö.des'i.malz np, deu-
 Duodecimo, dü.ö.des'i.mö (12mo) a, deu-
 ddegplyg, 12plyg
 Duoglot, dü'ö.glot a, dwyieithog
 Dupe, düp n, dyn hydwyll, symlyn, gwirionyn: vt, twyllo, siomddenu
 Duple, dü'pl a, deublyg, dyblyg
 Duplex, dü'pleks a, dyblyg, cyfansawdd
 Duplicate, dü'pli.kät n, adysgrifen, adlythyr: a, deublygol, dyblyg
 Duplication, dü.pli.kä'shun n, deublygiad; adluniad [iaeth, dyblygedd
 Duplature, dü'pli.kä'tshü'r n, deublyg-
 Duplicity, dü.plis'i.ti n, dyblygrwydd; deuwnebedd, dichell
 Durable, dü'r.ä.bl a, parhäus, parhaol, safadwy, dalus, cryf
 Durability, dü'r.ä.bil'i.ti n, parhausder
 Durance, dü'r.ans n, carchariad, caethiwed, dalfa
 Duration, dü.rä'shun n, parhäd; arosiad
 Dure, dü'r vi, parhau, aros, sefyll, dal
 Dureless, dü'r.les a, dibara, darfodedig
 Duress, dü'r.es n, carchariad; traisddaliad, caethiwed
 During, dü'r'ing pr, yn parhau, tra parhao, cyd ag, hyd, tra [wch
 Durity, dü'r'i.ti n, caledrwydd, caled-
 Durst, dürst pt.—Dare [y nos
 Dusk, dusk n, cyfnos, cyflychwyr, gwyll
 Duskiness, dus'ki.nes n, tywyllni, gwyll
 Dusky, dus'ki a, goddyll, led-dywyll
 Dust, dust n, llwch, pylor; meilon; ffylor: v, llychwino, llychiannu
 Dusty, dus'ti a, llychlyd, llychwin
 Dutch, dutsh a, Isalmaen The Dutch language, yr Isalmaeneg. Dutch-myrtle, mordywydd
 Duteous, dü'tshus, Dutiful, dü'ti.fwl a, ufudd, gostyngedig [wch; ufudd-dod
 Dutifulness, dü'ti.fwl.nes n, dyledgar-
 Duty, dü'ti n, dyled, dyledswydd; gwasanaeth; cyllid, toll, teyrnged, treth. On duty, yng nghyflawniad ei swydd
 Duumvirate, dü.um'vi.rät n, llywodraeth ddenol
 Dwarf, dwârf n, cor, cöryn (f coren, cores), nar; pegor: a, cöraidd
 Dwarfish, dwârfish a, cöraidd, naraidd
 Dwell, dwel (dwelt) vi, anneddu, trigo, trigiannu: aros; ymhelaethu. Dwelling, Dwelling-place, annedd, annedde, anneddfa, trigfa, preswylfod, praswylfa, ty, cartref

Dwelt, dwelt pt & pp.—Dwell [gwywo
 Dwindle, dwin'dl vi, dyhoeni, gwanhau,
 Dye, di n, lliw, gne: vt, lliwio, lliwo.
 Dye-house, lliwdy. Dyeing, yn lliwio.
 Dyer's weed, banadlos, eurfanadl
 Dyer, di'ür n, lliwydd, lliwiwr
 Dynamics, di.nam'iks np, grymofyddiaeth
 Dynasty, din'as.ti n, llin o freninoedd; teyrnach; rheolaeth [ansawdd corff
 Dyscracy, dis'krä.sî n, anhawnt, drwg
 Dysentery, dis'en.tur.i n, clefyd y gwaed
 Dysnomy, dis'nö.mi n, anghyfraith; drwglywiad [n, byr olwg
 Dysopsia, dis.op'shî.â, Dysopsy, dis.op'si
 Dyspepsia, dis.pép.shî.â, Dyspepsy, dis.pép'si n, gwalldreuliad, annhreuliad
 Dyspeptic, dis.pép'tik a, â gwalldreuliad arno: n, un gwan ei gylla
 Dysphagia, dis.fä'gi.â n, anhawsder enoi
 Dysphonia, dis.fö'ni.â, Dysphony, dis.fö.ni n, attal dwyediad [anadl
 Dyspnea, disp.nî â n, diffyg anadl, byr
 Dysuria, dis.ür'i.â, Dysury, dis'ür.i n, y tostedd, attal dwfr, dwfr-attaliad

E.

EACH, itsh a, pob, pob un. Each other, y naill y llall, eu gilydd. On each side, o'r ddeutu, ar bob ochr
 Eager, i'gûr a, taer, awyddus; awchus; gwancus; haerllug [chwant
 Eagerness, i'gûr.nes n, awydd; dir-
 Eagle, i'gl n, eryr (f'eryres). Eagle-eyed, llygadlym, llygadgraiff. Eagle-stone, eryrai, eryraen
 Eaglet, i'glet n, eryran, cyw eryr
 Ear, i'r n, clust, ysgyfarn; twysen; dolen: v, twysenu, hedeg; hadu. To give ear, ymwrando. About one's ears, am ei ben. Having ears, clust-iog. Within ear-shot, yng nghyrhaedd y glust, mewn clyw. Ear-ring, clust-tlws, clustfodry. By the ears, penben [og milwrol
 Earl, ûrl n, iarll. Earl-marshal, swydd-
 Earldom, ûrl'dum n, iarllaeth
 Earless, i'r.les a, diglust, heb glust
 Earliness, ûr'li.nes n, cynnarwch, boreuedd [cyn: ad, yn fore
 Early, ûr'li a, cynnar; prydlawn; bore;
 Earn, ûrn vt, ennil, elwa
 Earnest, ûr'nest a, difrif, prysur; diwyd, taer: n, ern, ernes, gwystl. In earnest, o ddifrif, yn brysur
 Earnestness, ûr'nest.nes n, dyfalwch, awyddfryd, taerineb, difrifwch

- Earth, ùrth *n*, daiar, tir, pridd; y llawr; daiaren: *v*, priddo, claddu; daiaru; ymddaiaru. Earth-born, ganedig o'r pridd. Fuller's earth, priddgalch. Earth-worm, abwyden (*p* abwyd), amwydyn [priddlyd, priddin]
- Earthen, ùr'thn *a*, o'r pridd, priddol
- Earthenware, ùr'thn.wè'r *n*, llestri pridd
- Earthliness, ùrth'li.nes *n*, daiaroldeb
- Earthling, ùrth'ling *n*, bydolddyn
- Earthly, ùrth'li *a*, daiarol, bydol
- Earthquake, ùrth'kwäk *n*, daiargryn, daiargryd, daiar grÿn [ammhur]
- Earthy, ùr'thi *a*, daiaraidd, priddlyd;
- Earwig, i'r'wig *n*, pryf y glust
- Ease, iz *n*, gorphwysdra, llonyddwch, esmwythdra; rhwyddineb: *vt*, esmwytho; llinaru; rhwyddhan, haws-äu; cysuro. At ease, esmwyth arno, mewn hawddfyd, tawel, difraw. With ease, yn hawdd, yn esmwyth. To give ease, esmwythäu. Chapel of ease, capel anwes
- Easel, i'zl *n*, attegwydd arlywydd
- Easement, iz'ment *n*, esmwythâd, ys-gafnhâd
- Easily, i'zili *ad*, yn hawdd, yn esmwyth. Easily pleased, diddig, hyfodd
- Easiness, i'zili.nes *n*, rhwydd-deb, rhwydd-ineb, hwylusder; hynawsedd
- East, ist *n*, dwyrain, codiad haul
- Easter, is'tür *n*, gwyl y Pasc, y Pasc
- Easterly, is'tür.li *a*, dwyreiniol: *ad*, tua'r dwyrain
- Eastern, is'türn *a*, dwyreiniol
- Eastward, ist'würd *ad*, tua'r dwyrain
- Easy, i'zi *a*, hawdd, esmwyth, rhwydd; hynaws; meddal. Of easy temper, hynaws, araf, dyoddefgar
- Eat, it (*pt* ate, eat; *pp* eaten, i'tn) *vt*, bwyta, ymborthi; difa, treulio, ysu. Eating-house, bwytty
- Eat, et *pt*, bwytaodd.—Eat
- Eatable, i'tâ.bl *a*, bwytaowy: *n*, bwyd
- Eater, i'tür *n*, bwytäwr; dyn glwth
- Eaves, ivz *np*, bargod, bondo [fargod]
- Eavesdrop, ivz'drop *vi*, clustfeinio dan eavesdropper, ivz'drop.ür *n*, gwrändäwr chwedleu; clepiwr
- Ebb, eb *n*, trai, adlif, mordrai, ertrai, dysdyl: *vi*, treio, adlifo; lleihau
- Ebionite, eb'yun.it *n*, canlynwr Ebion, yr hwn a wrthyd bob Efengyl ond eiddo Matthew
- Ebon, eb'un, Ebony, eb'un.i *n*, math o bren du caled o'r India [edd]
- Ebriety, i.brï'i.ti *n*, meddwod, brwysg-
- Ebriosity, i.brï.os'i.ti *n*, ymroddiad i feddwod [crychias; cynhwrf]
- Ebullition, eb.u.lish'un *n*, gorferwad,
- Eccentric, ek.sen'trik *a*, gwyrog, yn cilio oddi wrth y canolbwynt; afreol-aidd; amhwyllog; pengam
- Eccentricity, ek.sen.tris'i.ti *n*, gwyrog-rwydd; gwallgofrwydd
- Ecclesiastes, e.kli.zi.as'tiz *n*, llyfr y Pregethwr [gwr eglwysig]
- Ecclesiastic, e.kli.zi.as'tik *n*, eglwyswr,
- Ecclesiastical, e.kli.zi.as'ti.kal *a*, eglwysaidd, eglwysig
- Echinated, i.ki'nä.ted *a*, dreiniog, gwrychog [ddraenog]
- Echinus, e.ki'nus *n*, draenog; y mor-
- Echo, ek'ö *n*, adsain, dadsain, adlef, careg ateb: *v*, adseinio, dadseinio, adleisio [lygiad, eglrhâd]
- Eclaircissement, e.klê'r'sis.mong *n*, am-
- Eclat, ä.klô', ê.klä' *n*, dysgleirdeb; clod, urdduniant [i ddewis]
- Eclectic, ek.lek'tik *a*, dewisol; â hawl
- Eclipse, i.klips' *n*, diffyg; cil, cwmwl: *v*, peri diffyg; cymyly, tywyllu
- Ecliptic, i.klip'tik *n*, cylch y diffygion
- Eclogue, ek'log *n*, bugeilgerdd
- Economical, ek.ö.nom'i.kal *a*, teulü-wriaethol; cynnil; diwastraff
- Economist, i.kon'ö.mist *n*, cynnilwr; iawndrefnwr [cynnilo]
- Economize, i.kon'ö.miz *v*, trefnyddu;
- Economy, i.kon'ö.mi *n*, teulüyddiaeth; cynnildeb; cyfundrefn
- Ecstasy, ek'stä.sì *n*, perlewyg, gorawen
- Ecstatic, ek.stat'ik *a*, perlesmeiriol, perlewygol
- Ectype, ek'tip *n*, adysgrifen; arlun
- Edacity, i.das'i.ti *n*, gwanc, glythni
- Edder, ed'ür *n*, caud penclawdd
- Eddy, ed'i *n*, cylchdroad dwfr neu wynt; gwrthlif: *a*, cylchdroawl; chwyrdroawl [dyfrglwyfus]
- Edematous, i.dem'ä.tus *a*, chwyddedig,
- Edentated, i.den'tä.ted *a*, diddannedd
- Edge, ej *n*, min; awch; ymyl, cwr, oehr, goror: *v*, minio, awchu, hogi; cilio ymaith. To set the teeth on edge, peri'r ddeincod. Edged tools, offerynau awch, celfi min. A two-edged sword, cledlyf deufiniog. To take off the edge, diawchu
- Edgeless, ej'les *a*, pwl, difin, diawch
- Edgewise, ej'wiz *ad*, tua'r min
- Edible, i'di.bl *a*, bwytaowy, a ellir ei fwyta [hoeddiad]
- Edict, i'dikt *n*, deddf gyhoedd, cy-

Edification, ed.i.fí.kä'shun *n*, adeilad-
aeth; addysgiad [waith
Edifice, ed'i.fis *n*, adail, adeilad, adeil-
Edify, ed'i.fí *vt*, adeiladu, addysgu
Edile, í'díl *n*, enw swyddog Rhufeinig
Edit, ed'it *vt*, darparu gwaith i'r wasg
Edition, i.dish'un *n*, argraffiad
Editor, ed'i.túr *n*, golygydd
Editorial, ed.i.tó'r'f.al *a*, arolygol
Educate, ej'ü.kät *vt*, meithrin; addysgu,
dysgu, hyfforddi
Education, ej.ü.kä'shun *n*, dysg, addysg,
addysgiad [dangos
Educe, í.düs' *vt*, dwyn neu dynu allan,
Education, í.duk'shun *n*, dygiad allan,
amlygiad [iad, pereiddiad
Edulcoration, í.dul.kö.rä'shun *n*, melus-
Eel, íl *n*, llyswen (*p* llyswod)
Effable, ef'ä.bl *a*, hydraeth, traethadwy,
hyson [dilëu
Efface, e.fäs' *vt*, dinstro, diddymu;
Effect, e.fek't *n*, effaith, canlyniad; lles,
budd; ystyr, amcan, dyben, perwyl: *vt*,
effeithio, achosi; arlwyddo; dwyn i ben;
digoni; cyflawnu, cwblhau. Effects,
da, daoedd, eiddo, meddiannau
Effectible, e.fek'ti.bl *a*, effeithiadwy,
gwneuthuradwy, dichonadwy
Effective, e.fek'tiv *a*, effeithiol; galluog,
grymus [difudd
Effectless, e.fekt'les *a*, dieffaith, dirym,
Effector, e.fek'túr *n*, effeithiwr, achosydd
Effectual, e.fek'tshü.al *a*, effeithiol, gorol,
achosol; digonol [achosi, dwyn i ben
Effectuate, e.fek'tshü.ät *vt*, effeithio,
Effectuation, e.fek.tshü.ä'shun *n*, eff-
eithiolaeth [dra, mwythusder
Effeminacy, e.fem'i.nä.sí *n*, maswedd-
Effeminate, e.fem'i.nät *a*, merchaidd,
benywaidd: *vt*, masweddu, gwreigeiddio
Effervesce, ef.ür.ves' *vi*, dyferwi, ym-
gynhyrfu [ymgynhyriad
Effervescence, ef.ür.ves'ens *n*, dyferwiad,
Effete, e.fít' *a*, methianllyd, gwanllyd
Efficacious, ef.í.kä'shus *a*, effeithiol
Efficacy, ef'í.kä.sí *n*, effeithioldeb
Efficiency, e.fish'ens *n*, effeithiad, achos-
iad; grym [nerthog
Efficient, e.fish'ent *a*, effeithiol, achosol,
Effigy, ef'í.jí *n*, llun, eilun, delw, dy-
luniad [tarddiad
Efflorescence, ef.lö.res'ens *n*, blodeuad;
Efflorescent, ef.lö.res'ent *a*, blodeuog,
blodeuwedd [tarddiad
Effluence, ef'lü.ens *n*, dylifiad, dulliad,
Effluent, ef'lü.ent *a*, dylifol, ffrydiol,
tarddiadol

Effluvium, e.flü'vi.um (*p* effluvia, e.flü'-
vi.â) *n*, drygsawr, chwysghedion,
chwysdarth, aroghghedion, sawrghed-
ion, mws
Efflux, ef'luks *n*, ffrydiad, dylifiad, rhed-
iad [gwthio
Efforce, e.fórs' *vt*, dirio, dirgymhell;
Effort, ef'ürt *n*, dyrawr, cais, hwp,
hypynt, ymdrech, egni. To make an
effort, cynnyg; ymdrech, ymagnïo
Effusion, e.fosh'un *n*, cloddiad, paliad
Effrontery, e.frun'tur.í *n*, digywilydd-
dra, anfoes [llewyrchiad
Effulgence, e.ful'jens *n*, arddysgleirdeb;
Effulgent, e.ful'jent *a*, gloew, dysglaer;
llewyrchus [colli
Effuse, e.füz' *v*, tywallt ar led; gollwng;
Effusion, e.fü'zhun *n*, tywalltiad
Eft, eft *n*, geneugoeg, budrchwilen
Egestion, í.jes'tshun *n*, carthiad y corff
Egg, eg *n*, wy: *vt*, cyffroi, annog, cym-
hell, symbylu, gwthio, gyru, cyn-
hyrfu. Addled egg, wy clwc, clwc-
wy. Egg-shell, plisgyn wy, cibyn
wy. Nest-egg, wy addawd
Eglantine, eg'lan.tin *n*, mieri Mair,
dyrysien ber. Eglantine berries,
egroes. Wild eglantine, rhos y cŵn
Egotism, eg'ó.tizm *n*, myfiaeth, hunan-
oliaeth [ganmolydd
Egotist, eg'ó.tist *n*, myfiwr, hunan-
Egotistical, eg.ó.tis'ti.kal *a*, hunanfalech
Egotize, eg'ó.tiz *vi*, myfio, hunanfoli
Egregious, í.grí'jli.us *a*, nodedig, hynod;
gwrthun [rwydd, aruthredd
Egregiousness, í.grí'jli.us.nes *n*, hynod-
Egress, í'gres, Egression, í.gresh'un *n*,
mynediad allan, ymadawiad, allanfa
Egret, í'gret *n*, aderyn y bwn
Egriot, í'grí.ut *n*, math o surianen
Egyptian, í.jip'shan *n*, Aiphtwr, Aipht-
iwr: *a*, Aiphtaid. **Egyptian type**,
argrafflythyrenan Aiphtaid. Eyp-
tians, Aiphtiaid, Aiphtaid, Aiphtwyr
Eh, a i, ow! och fi! ha!
Eight, ät *a* & *n*, wyth, 8 [ar bymtheg
Eighteen, ä.tin' *a* & *n*, deunaw, tri (f'tair)
Eighteenth, ä.tinth' *a*, deunawfed, 18fed
Eighth, ä.tth *a*, wythfed, 8fed
Eightieth, ä'ti.eth *a*, pedwar-ugainfed
Eighty, ä'tí *a* & *n*, pedwar ugain, 80
Eigne, ä'ní *a*, cyntafanedig
Eisel, í'sel *n*, gwinegr, aesel; surbeth
Either, í'thür *a*, un o'r ddau, y naill
neu'r llall: *c*, naill ai
Ejaculate, í.jak'ü.lät *v*, saethu, ergydio;
saethweddio; gwaeddi

ELO pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, orb, on, cûrve, cut, tẃ=too, tẃk=took;

Ejaculation, i.jak.ü.lä'shun *n*, gwaedd, saethweddi; ergydiad [diragfyfyr
Ejaculatory, i.jak'ü.lä.tur.î *a*, saethol;
Eject, i.jekt' *vt*, bwrw allan, taflu allan: didyo [didyad
Ejection, i.jek.shun *n*, bwriad allan;
Ejectment, i.jekt'ment *n*, ysgrifenedd
Eke, ik *vt*, estyn allan; cyflenwi: *ad*, hefyd, heb law hyn, ym mhellach, gyda hyny, yn yr un modd
Elaborate, i.lab'ö.rät *a*, cywraïn, manwl; llafurfawr: *vt*, llafurio, ymboeni [allan
Elance, i.lans' *vt*, bwrw allan, saethu
Elaphine, el'â.fin *a*, perthynol i'r carw
Elapse, i.laps' *vi*, myned heibio, dianc, ymlithro, ffoi
Elastic, i.las'tik *a*, gwrthneidiol; twythol, ystwyth: *n*, ysnoden ystwyth
Elasticity, i.las.tis'i.ti *n*, ystwythder
Elate, i.lät' *a*, dyrchafedig, uchelfrydig, penuchel: *vt*, dyrchafu, balchïo
Elation, i.lä'shun *n*, ymfalchïad, ymchwyyd
Elbow, el'bö *n*, penelin, elin; plyg; ongl.
Elbow-chair, cadair ddwyfraich. Elbow-room, lle i droi; rhyddid
Elder, el'dûr *n*, henuriad, henadur, hynafgwr; ysgawen: *a*, hÿn, hynach, heneiddiacl: *cd*.—Old. Dwarf elder, ysgaw Mair
Elderly, el'dûr.li *a*, henaidd, oedranus
Eldership, el'dûr.ship *n*, henaduriaeth
Eldest, el'dest *a*, hynaf, heneiddiaf, henaf: *sd*.—Old [mawr, marchalan
Elocampane, el.i.kam.pän' *n*, clafrilys
Elect, i.lect' *vt*, ethol, dewis: *a*, ethol-edig, detholedig. The elect, yr ethol-edigion [edigaeth
Election, i.lek'shun *n*, etholiad; ethol-
Elective, i.lek'tiv *a*, etholiadol, dewisiadol. Elective franchise, etholfraint
Elector, i.lek'tûr *n*, etholwr, dewisydd
Electoral, i.lek'tö.ral *a*, etholyddol
Electorate, i.lek'tö.rät *n*, ardal etholydd; etholyddiaeth [elydr
Electre, i.lek'tûr *n*, gwefr, ystor coeth;
Electric, i.lek'trik *a*, trydanol, gwefreiddiol, gwefrol. Electric fluid, lluchiasan. Electric telegraph, gwefrhysbysai
Electrical, i.lek.tri'kal *a*, trydanol
Electrician, i.lek.trish'an *n*, trydanwr
Electricity, i.lek.tris'i.ti *n*, trydaniaeth
Electrify, i.lek'tri.fi *vt*, trydanu. Electrifying machine, peiriant trydanol
Electuary, i.lek'tshü.ur.î *n*, cyffaith; cymmysgedd tew

Eleemosynary, el.i.moz'i.nur.î *a*, elusenol
Elegance, el'igans *n*, dillni, tlynsni, prydfert hwch [wych; hyawdl
Elegant, el'igant *a*, dillynaidd, gor-
Elegiac, el.i.ji'ak *a*, alaethol, galarnadol
Elegiac, el.i.ji'ast, Elegist, el'ijist *n*, ysgrifenydd marwnadur
Elegy, el'ijî *n*, marwnad, galarnad
Element, el'i.ment *n*, elfen; egwyddor
Elemental, el.i.men'tal, Elementary, el.i.men'tur.î *a*, elfenol, elfyddol; egwyddorol; dechreuol, gwreiddiol
Elench, i.lengk' *n*, dadl gyfwrws
Elephant, el'ifant *n*, elephant, cawfil
Elephantine, el.i.fan'tin *a*, cawfilaidd
Elevate, el'i.vät *vt*, dyrchafu, urddasu; lloni: *a*, dyrchafedig, uchel
Elevation, el.i.vä'shun *n*, dyrchafiad;
Eleven, i.lev'n *a* & *n*, un-ar-ddeg [uchder
Eleventh, i.lev'nth *a*, unfed-ar-ddeg,
Elf, elf (elves) *n*, elyll, anysbyrd, diafol. Elf-lock, cudyn yr elyll
Elfin, el'fin, Elfish, el'fish *a*, elyllaidd
Elicit, i.lis'it *vt*, dwyn i oleuni, eglurhau
Elicitation, i.lis.it.ä'shun *n*, eglurbâd trwy weithred [geirdrychu
Elide, i.lid' *vt*, chwilfriwi, dinystrïo:
Eligibility, el.i.ji.bil'i.ti *a*, dewisoldeb, dymunoldeb, rhagoriaeth [munol
Eligible, el'ij.bl *a*, dewisiadwy; dy-
Eliminate, i.lim'i.nät *vt*, gollwng yn rhydd, rhyddhau [gwrthodiad
Elimination, i.lim.i.nä'shun *n*, deoliad:
Elinguid, i.ling'gwid *a*, mud, dilafar, aflafar [wahaniad
Eliqutation, el.i.kwä'shun *n*, tawdd-
Elision, i.lizh'un *n*, toriad ymaith. Mark of elision, or apostrophe ('), sillgoll.
Elite, ê.lit' *np*, dewisolion [tolnod
Elixation, i.lik.sä'shun *n*, araf-ferwad
Elixir, i.lik'sûr *n*, sylweddlyn; meddyg-
Elk, elk *n*, math o garw mawr [lyn
Ell, el *n*, llathen a phedwaran
Ellipsis, e.lip'sis (ellipses, e.lip'siz) *n*, dull hirgrwn; diffyg, agen
Elliptical, e.lip'ti.kal *a*, hirgrynol; diffygiol; ammheuol
Elm, elm *n*, llwyf, llwyfan, claswydden.
Witch-elm, llwyfanen lyfnddail
Elocution, el.ö.kü'shun *n*, ffraethoneg, parabled; areithyddiaeth
Elodes, i.lö'diz *n*, chwysglefyd
Elongate, i.long'gät *vt*, hwyhau, estyn; dychwelyd [hwyhâd, pellâd
Elongation, i.long.gä'shun *n*, estyniad.
Elope, i.löp' *vi*, dianc, encilio; ffoi neu redeg i bant yn ddirgel

Elopement, i.löp'ment *n*, enciliad, ffoad, diangiad, ymadawiad
 Elops, i'lops *n*, math o bysgodyn; morneidr
 Eloquence, el'ö.kwens *n*, hyawdledd, fraethineb [hyawdl
 Eloquent, el'ö.kwent *a*, parablus, fraeth,
 Else, els *a*, all, arall: *ad*, os amgen, pe amgen, onid *e*, oni bai hyny
 Elsewhere, els'whér *ad*, mewn lle arall
 Elucidate, i.lü'si.dät *vt*, eglurhau, amlygu
 Elucidation, i.lü.sí.dü'shun *n*, eglurhâd
 Elucidator, i.lü'si.dä.tür *n*, eglurhâwr
 Elucubration, i.lü.kü.brä'shun *n*, nos-gyfansoddiad [ochel
 Elude, i.lüd' *vt*, gochelyd, cyfrwys-
 Eludible, i.lü'di.bl *a*, gocheladwy
 Elumbated, i.lum'bä.ted *a*, gwan yn yr arenau [ystryw
 Elusion, i.lü'zhun *n*, cyfrwys ocheliad,
 Elusive, i.lü'siv, Elusory, i.lü'sur.i *a*, gochelus, hocedus
 Elute, i.lüt', Elutriate, i.lü'tri.ät *vt*, golchi ymaith, glanhau, puro; hidlo
 Eluxate, i.luk'sät *vt*, dadgymmalu
 Elver, el'vür *n*, mân lyswén
 Elves, elvz *np*.—Elf [hyfrydlawn
 Elysian, i.lizh'yan *a*, paradwysaidd,
 Elysium, i.lizh'yum *n*, hyfryd-ddolydd
 Emaciate, i.mä'shi.ät *v*, teneno, culhau, curio; gwastio [ffrydiol
 Emanant, em'ä.nant *a*, deilliol, tarddiol,
 Emanate, em'ä.nät *vi*, deillio, dylifo, tarddu [tarddiad
 Emanation, em.ä.nä'shun *n*, deilliad,
 Emanative, em'ä.nä.tiv *a*, deilliol
 Emancipate, i.man'si.pät *vt*, breinio, digaehtu, rhyddhau, gollwng yn rhydd
 Emancipation, i.man.sí.pä'shun *n*, rhyddfreiniad; gwarediad [anwrio
 Emasculate, i.mas.kü.lät *vt*, dysbaddu,
 Emasculation, i.mas.kü.lä'shun *n*, anwriad, anwrywiad, dysbaddiad [syppio
 Embale, em.bäl' *vt*, cydrwymo, cyd-
 Embalm, em.bâm' *vt*, perarogli, pereneinio [hwylio
 Embargo, em.bâr'gö *n*, gwaharddiad i Embark, em.bâr'k' *v*, myned neu osod ar long; hwylio; ymrwymo
 Embarkation, em.bâr.kä'shun *n*, arhwyliad, cychwyniad [dyrysu
 Embarrass, em.bar'as *vt*, rhwystro,
 Embarrassment, em.bar'as.ment *n*, cyfyng-gynghor [diraddu
 Embase, em.bäs' *vt*, llygru, gwaethu,
 Ambassador, em.bas'ä.dür, Embassy, em'bas.i *n*, cenadwriaeth, cenadwri, cenadaeth.—Ambassador

Embattle, em.bat'l *vi*, byddino, llueddu
 Embay, em.bä' *vt*, llochi, cornelu, cilfachu; trochi [harddu, gwycho
 Embellish, em.bel'ish *vt*, addurno,
 Embellishment, em.bel'ish.ment *n*, addurn, hardd wisgiad, gwychiad
 Embers, em'bürz *np*, marwor, marwydos, lludw. ulw. Ember-days, Dyddiau'r Llundw. Ember-week, Wythnos y Cydgoriau
 Embezzle, em.bez'l *vt*, celcio, darn-guddio, dwyn y peth a roddwyd dan ymddiried iddo [guddiad, afradiad
 Embezzlement, em.bez'l.ment *n*, darn-
 Emblaze, em.bläz', Emblazon, em.blä'zn *vt*, addurno; llunio arfau bonedd
 Emblem, em'blem *n*, arwyddlun
 Emblematical, em.bli.mat'i.kal *a*, arwyddlunol, arwyddol [llafurdir, cnwd
 Emblems, em'bli.ments *np*, ffurwyth
 Embody, em.bod'i *vt*, corffori
 Embolden, em.böl'dn *vt*, hyfhau, eoni, calonogi [gorymddwyn
 Embolism, em'bö.lizm *n*, dysoddiad, y
 Emboss, em.bos' *vt*, boglynu; angau
 Embow, em.bö' *vt*, crymu, bwäu; mydu
 Embowel, em.büw'el *vt*, tynu perfedd, diberfeddu
 Embrace, em.bräs' *vt*, coffleidio, breich-
 eidio: *n*, coffleidiad, gwasgiad
 Embrasure, em.brä'zhür *n*, saethdwl
 Embrocate, em'brö.kät *vt*, twymolchi, twymrwbio, twymfwydo
 Embrocation, em.brö.kä'shun *n*, twymfwydiad, golchdrwyth [brodio
 Embroider, em.bröi'dür *vt*, brwydweithio.
 Embroidery, em.bröi'dür.i *n*, brodiad, brwydwaith [afonyddu
 Embroil, em.bröil' *vt*, enny terfysg
 Embryo, em'brí.ö *n*, cynffurf, milrith, llysrith, anelwig ddefnydd, gwaed cyn delwad; peth anorphen [diwygiad
 Emendation, em.en.dä'shun *n*, gwellâd
 Emendator, em'en.dä.tür *n*, gwellâwr, diwygiwr [gwerddem
 Emerald, em'ur.ald *n*, gwyrddfaen,
 Emerge, i.mür'j' *vi*, deillio
 Emergency, i.mür'jen.sí *n*, deilliad; dir-dro, dirni, diffyg
 Emergent, i.mür'jent *a*, deilliol
 Emerods, em'ur.odz *n*, clwyf y marchogion, lledewigwst
 Emersion, i.mür'shun *n*, dadsuddiant
 Emery, em'ur.i *n*, mwn yn cynnwys clai, callestr, a haiarn [a, cyfogol
 Emetic, i.met'ik *n*, cyfogydd, carthlyn:
 Emication, em.i.kä'shun *n*, gwreichiant

ENC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Emigrant, em'î.grant *n*, ymfudwr, ymgiliwr: *a*, crwydol, mudol [mudo
Emigrate, em'î.grât *vi*, symmud trigias,
Emigration, em.î.grâ'shun *n*, ymfudiad
Eminence, em'î.nens *n*, rhagoriaeth,
hynodedd, enwogrwydd; uchedd, ar-
ucheled; copa, pen
Eminent, em'î.nent *a*, uchel, enwog,
hynod, arderchog
Emissary, em'î.sur.î *n*, cenadwr; cel-
geniad, ysbîwr [fwriad allan
Emission, î.mish'un *n*, anfoniad neu
Emit, î.mit' *vt*, rhoddi neu fwrw allan
Emmet, em'et *n*, morgrugyn
Emmew, e.mü' *vt*, cau i mewn, argau
Emolliency, î.mol'yen.sî *n*, mwythedd,
meddaledd [tynerol
Emollient, î.mol'yent *a*, meddalhaol,
Emollition, em.o.lish'un *n*, tyneriad,
ystwythiad [elw, ennil
Emolument, î.mol'ü.ment *n*, budd, ced,
Emotion, î.mö'shun *n*, cyffroad, ysgog-
iad, cynhyrfiad
Empeople, em.pî'pl *vt*, pobli, poblogi
Emperor, em'pur.ûr *n*, ymherawdwr,
amherawdwr, unben, archdeyrn
Emphasis, em'fâ.sis (*p* emphases, em'-
fâ.siz) *n*, pwyslais, dirlais
Emphatic, em.fat'ik, Emphatical, em-
fat'î.kal *a*, arnodol, arbenodol, tra-
phwysig; grymus, nerthol
Emphysematous, em.fî.sî'mâ.tus *a*,
chwyddedig
Empire, em'pî'r *n*, ymherodraeth
Empiric, em.pir'ik *n*, coegfeddyg, crach-
feddyg [crachfeddygol
Empirical, em.pir'î.kal *a*, coegfeddygol,
Empiricism, em.pir'î.sizm *n*, crach-
feddygiaeth [dwbio
Emplaster, em.plas'tûr *vt*, plastrio,
Emplastic, em.plas'tik *a*, glynol, eliöl,
glydiog [huddo
Emplead, em.plid' *v*, arddadlau; cy-
Employ, em.plôi' *vt*, rhoi gwaith i;
gorchwylhau; arferu, defnyddio. To
employ one's time, treulio ei anser
Employ, em.plôi', Employment, em-
plôi'ment *n*, gorchwyl, galwad, gwaith;
gwasanaeth, galwedigaeth, swydd;
defnyddiad [cyflogwr
Employer, em.plôi'ûr *n*, rhoddwr gwaith;
Empoison, em.pôi'zn *vt*, gwenwyno
Emporium, em.põ'r'î.um *n*, prif-farch-
Empress, em'pres *n*, ymherodres [uadfa
Emprize, em.priz' *n*, anturiaeth
Emptiness, em'tî.nes *n*, gwagder, gor-
wagedd, coegedd

- Emption, em'shun *n*, pryniad; rhyddhâd
Empty, em'tî *a*, gwag, gorwag, coeg: *v*,
arllwys, gwaghau; dyspyddu; di-
fuddio; aberu [wybrol, nefolaidd
Empyreal, em.pir'î.al *a*, uchwybrenol,
Empyrean, em.pî.rî'an *n*, nef y nefoedd:
a, uchwybrenol, wybrol, nefolaidd
Empyrosis, em.pî.rõ'sis *n*, goddaith, cyd-
Emu, î.mü *n*, estrys y deheu [losgiad
Emulate, em'ü.lät *vt*, cydorchestu; cen-
figenu; efelychu [cydyndrech
Emulation, em.ü.lä'shun *n*, cydymgais,
Emulator, em.ü.lä'tûr *n*, cydymgeisiwr
Emulgent, î.mul'jent *a*, dyhyspyddol,
sugol [trechgeisiol
Emulous, em'ü.lus *a*, awyddus i ragori;
Emulsion, î.mul'shun *n*, meddyglaeth
En-, Em-, Im- *px*, yn arwyddo gwneu-
thuriad; am-
Enable, en.ä'bl *vt*, nerthn, galluogi
Enact, en.akt' *vt*, deddfu, sefydlu, gosod
Enallage, î.nal'ä.jî *n*, newidiad geiriau
Enambush, en.am'bûsh *vt*, cynllwyn
Enamel, en.am'el *vt*, arliwio, amliwio,
calchu: *n*, arliw, amlwiad
Enamour, en.am'ûr *vt*, ennyn cariad
Enarration, en.a.rä'shun *n*, mynegiad,
adroddiad [caethiwo
Encage, en.kä'j' *vt*, cau i fyny, argau;
Encamp, en.camp' *v*, gwersyllu
Encampment, en.camp'ment *n*, gwersyll,
gwersyllt, lluesty [beichiog
Enceinte, ôn.sânt' *a*, dan ei gofal,
Encephalgia, en.sef.al'jî.â *n*, dolor yn y
pen [cyffroi
Enchafe, en.tshä'f' *vt*, lldio, cynhyrfu,
Enchain, en'tshän' *vt*, cadwyno, tido,
rhwymo [hudo, serch
Enchant, en.tshant' *vt*, swyno, cyfareddu,
Enchanter, en.tshan'tûr *n*, swynwr, hud-
olwr [edd, hudoliaeth
Enchantment, en.tshant'ment *n*, cyfar-
Enchantress, en.tshan'tres *n*, dewines,
hudoles [mewn aur, gordlysu
Enchase, en.tshäs' *vt*, gosod tlysu
Encircle, en.sûr'kl *vt*, cychlynu, am-
gylchu [yn, modrwyig
Encirclet, en.sûr'klet' *n*, cylchig, cylch-
Enclitic, en.klit'ik *n*, gair ymlyn
Encloister, en.klõt'stûr *vt*, cau mewn
mynachty [cylchynu
Enclose, en.klöz' *vt*, amgau, gwarchäu,
Enclosure, en.klõ'zhûr *n*, cae, cadlas,
cenfaes, caeadle [molydd
Encomiast, en.kõ'mî.ast *n*, gwawdydd,
Encomium, en.kõ'mî.um (encomia, en-
kõ'mî.â) *n*, clod, molawd, arwyrain

Encompass, en.kum'pas <i>vt</i> , cwmpasu, amgylchu [amgylchyniad	Endurance, en.dür'ans <i>n</i> , parhâd, goddefiant [aros
Encompassment, en.kum'pas.ment <i>n</i> ,	Endure, en.dür'v, parhau; goddef, ym-
Encore, ong.kõr' <i>ad</i> , eto, unwaith eto: <i>vt</i> , galw am fyned dros yr un gân eilwaith	Endwise, end'wiz <i>ad</i> , gerfydd ei ben, ar ei ben
Encounter, en.kûwn'tûr <i>n</i> , ymgyrch, gwrthdrin, brwydr: <i>vt</i> , cyfarfod; ymladd; gwrthwynebu; brwydro	Enema, i.nî'mâ (enemata, i.nî'mâ.tâ) <i>n</i> , chwystrell, rhefrolch; chwystrellbib
Encourage, en.kûr'äj <i>vt</i> , cefnogi, calonogi, gwoli	Enemy, en'î.mî <i>n</i> , gelyn, gwrthwynebw; andras
Encouragement, en.kur'äj.ment <i>n</i> , an-nogaeth, cefnoctyd; calonddid	Energetic, en.ür.jet'ik <i>a</i> , grymus, nerthol, effeithiol [bywiogi
Encroach, en.krõtsh' <i>vi</i> , cyfyngu, gormesu; traisfeddiannu	Energize, en'ür.jiz <i>vt</i> , grymuso, nerthu;
Encroachment, en.krõtsh'ment <i>n</i> , gormes, trawsymwthiad [beichio	Energy, en'ür.jî <i>n</i> , grym, gallu, yni, nerth [dinerthu, gwanhau
Encumber, en.kum'bûr <i>vt</i> , gorlwytho,	Enervate, i.nür'vât, Enerve, i.nürv' <i>vt</i> ,
Encumbrance, en.kum'brans <i>n</i> , arludd, rhwystr, baich, arlwyth. An encumbrance on an estate, dyled ar dir	Enervation, en.ür.vâ'shun <i>n</i> , llesgâd, llethiad, dinerthiad
Encyclical, en.sik'li.cal <i>a</i> , cylchaidd	Enfeeble, en.fî'bl <i>vt</i> , gwanhau, llesgäu, eiddilo [iant
Encyclopædia, en.sî.klõ.pî'dî.â <i>n</i> , cylch y celfyddydau, corff o wybodaeth neu addysg, gwyddoniadur	Enfeoff, en.fef' <i>vt</i> , gosod mewn medd-
End, end <i>n</i> , diwedd, terfyn, pen; dyben; amcan, bwriad: <i>v</i> , gorphen, terfynu, cwblhau, diweddu. To the end that, er mwyn, fel. Never ending, diderfyn	Enfeoffment, en.fef'ment <i>n</i> , gosodiad mewn meddiad [wyno
Endamage, en.dam'äj <i>vt</i> , niweidio, coll-edu, aflesu [turio	Enfetter, en.fet'ûr <i>vt</i> , llyffetheirio, cad-
Endanger, en.dan'jûr <i>vt</i> , peryglu, an-	Enfilade, ôn.fî.lad' <i>n</i> , cydres, cydresiad: <i>vt</i> , cydresu; saethu ar draws cydres
Endangerment, en.dân'jûr.ment <i>n</i> , en-bydrwydd, perygl	Enforce, en.fõ'rs' <i>vt</i> , rhoi mewn grym a gweithrediad; cyfnerthu, grymuso; dirgymhell, dirio, gorfodi
Endear, en.dîr' <i>vt</i> , anwylhau, anwylu	Enforcement, en.fõ'rs'ment <i>n</i> , gorfodiad
Endearment, en.dîr'ment <i>n</i> , anwylder, carueiddwch, anwylhâd	Enfranchise, en.fran'tshiz <i>vt</i> , breinioli; rhyddhau [breiniad; rhyddhâd
Endeavour, en.dev'ûr <i>n</i> , cais, egui, ymdrech, llafur: <i>v</i> , egnïo, ymegnïo, ymdrechu, ymgeisio, ceisio	Enfranchisement, en.fran'tshiz.ment <i>n</i> ,
Endemial, en.dî'mî.al, Endemic, endem'ik <i>a</i> , perthynol i ryw wlad, lle, neu genedl; lleol	Engage, en.gäj' <i>v</i> , ammodi; rhwymo, ymrwymo; ymgyduno, addaw; denu; ymosod ar; ymladd, brwydro. To engage one's affections, ennill ei serch
Endenize, en.den'iz, Endenizen, en.den'izn <i>vt</i> , rhyddhau, breinio	Engagement, en.gäj'ment <i>n</i> , cytundeb; rhwymedigaeth; ymrwymiad, ammod; gorchwyl; brwydr, cad [yddu
Endive, en'div <i>n</i> , ysgall y meirch	Engarrison, en.gar'î.sn <i>vt</i> , gwarchlû-
Endless, end'les <i>a</i> , diddiwedd, diderfyn, didranc, annherfynol	Engender, en.jen'dûr <i>vt</i> , epilio, cenedlu; magu; achosi, peri
Endorse, en.dõrs' <i>vt</i> , arysgrifenu	Engine, en'jin <i>n</i> , peiriant; offeryn. Fire-engine, diffoddyr, dwfrbeiriant. Steam-engine, agerbeiriant
Endorsement, en.dõrs'ment <i>n</i> , arysgrif	Engineer, en.jî.nî'r' <i>n</i> , peiriannydd
Endow, en.dûw' <i>vt</i> , gwaddoli, cynnysgaethu; donio	Enginery, en'jin.rî <i>n</i> , peiriannau, peirianwaith; magnelau [wregysu
Endowment, en.dûw'ment <i>n</i> , gwaddol, arddawn, dawn, rhodd; gwaddoliad, doniad, rhoddiad	Engird, en.gûrd' <i>vt</i> , amrwymo, am-
Endue, en.dû' <i>vt</i> , donio; cynnysgaethu	English, ing'lish <i>a</i> , Seisonig, Seisnig; Lloegraidd: <i>n</i> , math o argrafflythyren. English language, Seisoneg, Seisneg, Seisonaeg, Saesonaeg. To translate into English, Seisnigo. Englishman, (<i>p</i> Sais, pobl Lloegr). English cheese, caws Lloegr. Old English, llythyren ddu
Endurable, en.dû'r.a.bl <i>a</i> , goddefadwy	

- Englut, en.glut' *vt*, ymrythu, gorlenwi; glythu; gwancio
- Engorge, en.gôrj' *vt*, bolrythu, llyncu
- Engraft, en.graft' *vt*, impio
- Engrail, en.gräl' *vt*, ymylfylchu
- Engrain, en.grän' *vt*, dwfnliwio, adliwio
- Engrave, en.gräv' *vt*, cerfio, crifellu, ys-gythru [ydd
- Engraver, en.grä'vûr *n*, cerfiwr, crified-
- Engraving, en.grä'ving *n*, cerfiad, ys-gythriad; darlun [feddiannu
- Engross, en.grös' *vt*, ysgrifenu; llwyr-
- Engrossing, en.grös'ing *n*, ysgrifeniad; rhagbryniad [hau; codi
- Enhance, en.hans' *vt*, ychwanegu; mwy-
- Enhancement, en.hans'ment *n*, mwylhad, ychwanegiad; codiad [dychymmyg
- Enigma, i.nig'mâ *n*, dammeg, cymmyg,
- Enigmatical, i.nig.mat'i.kal *a*, aneglur, dammegol [cyfarwyddo
- Enjoin, en.jôin' *vt*, gorchymmyrn, erchi;
- Enjoy, en.jôi' *vt*, meddu, mwynhau, ym-hyfridu yn. To enjoy one's self, bod wrth ei fodd, ymfwynhau
- Enjoyment, en.jôi'ment *n*, mwyniant, meddiant, amwes [cynneu
- Enkindle, en.kin'dl *vt*, ennyn, ennynu,
- Enlarge, en.lârj' *vt*, ychwanegu; eangu, helaethu, ymhelaethu; rhyddhau
- Enlargement, en.lârj'ment *n*, helaethiad; gollyngdod, rhyddhâd
- Enlighten, en.lî'tn *vt*, goleuo; egluro
- Enlink, en.ling'k' *vt*, cadwyno, tido
- Enlist, en.list' *v*, rhestru, ymrestru
- Enliven, en.lî'vn *vt*, adfywio, bywiogi, bywiocâu; sirioli [bywhâd
- Enlivening, en.lî'vn.ing *n*, bywiocâd,
- Emmesh, en.mesh' *vt*, rhwydo, maglu
- Enmity, en'mî.tî *n*, gelyniaeth, dygas-edd, casineb, chwerwfustledd
- Ennoble, en.nö'bl *vt*, urddasu, ardderch-ogi, urddo [iad, uchradidiad
- Ennoblement, en.nö'bl.ment *n*, urddas-Ennui, ön.wî' *n*, lludded, blinder
- Enodation, i.nö.dä'shun *n*, dattodiad, dadglymiad [gelderder; dirfaint
- Enormity, i.nôr'mî.tî *n*, anfadrwydd, ys-
- Enormous, i.nôr'mus *a*, anfadlawn, ys-geler; dirfawr, dros fesur, difesur; an-wedd, anferth
- Enough, i.nuf' *n*, digon, digonedd, gwala: *a* & *ad*, digon. Large enough, digon mawr, digon o faint. To give one enough, digoni, llenwi, boddloni
- Eurage, en.räj' *vt*, gwylltio, cynddeir-iog, lliديو [wyllt
- Enraged, en.räjd' *a*, lliديو, gwyllt, gor-
- Enrapture, en.rap'tshûr *v*, gorloni, gor-foddhau [londer, perlewyg
- Enravishment, en.rav'ish.ment *n*, gor-
- Enrich, en.ritsh' *vt*, cyfoethogi; brasäu
- Enring, en.ring' *vt*, cylchynu, modrwyo
- Enrobe, en.röb' *vt*, dilladu; harddwisgo, arwisgo [rolio
- Enrol, en.röl' *vt*, cofrestru, coflyfru; am-
- Enrolment, en.röl'ment *n*, cofrestriad,
- Enroot, en.rwt' *vt*, gwreiddio [rhestriad
- Ens, enz *n*, bod, hanfod, bodoliaeth [llun
- Ensampler, en.sam'pl *n*, enghraifft, cyn-
- Ensanguine, en.sang'gwin *vt*, llychwino â gwaed [gelu
- Ensnare, en.skons' *vt*, amgloddio, dio-
- Enseam, en.sim' *vt*, cydwnio, gwnio i fyny [noddi
- Enshield, en.shild' *vt*, gorthoi, amddiffyn,
- Enshrine, en.shrin' *vt*, coffri; creirgadw
- Ensign, en'sin *n*, lluman, baner; llum-anwr, banierydd
- Enslave, en.släv' *vt*, caethiwo, caethu
- Enslavement, en.släv'ment *n*, caethiwed, caethiant [byddaglu, rhwydo
- Ensnare, en.snê'r' *vt*, maglu, bachellu,
- Ensnarer, en.snê'r'ûr *n*, byddaglwr, maglwr [dichellgar
- Ensnaring, en.snê'r'ing *a*, bachellgar;
- Ensteeple, en.stip' *vt*, mwydo, sicio, sicioni
- Enstue, en.sü' *vi*, dilyn, canlyn, arganlyn, dyfod ar ol
- Ensuing, en.sü'ing *a*, canlynol, nesaf
- Ensure, en.shw'r' *vt*, diogelu, sicrhau
- Entablature, en.tab'lä.tshû'r, Entable-ment, en.tä'bl.ment *n*, capan colofn
- Entail, en.täl' *n*, rhwymiad anaralladwy ar etifeddiad: *vt*, sicrhau etifeddiath fel nas gellir ei harallu; anarallu
- Entame, en.täm' *vt*, dofi, hyweddu
- Entangle, en.tang'gl *vt*, dyrysu, maglu, rhwydo, clymu, nidro
- Enter, en'tûr *v*, myned neu ddyfod i mewn; ysgrifenu mewn; cychwyn. To enter into a bond, ymrwymo. To enter into conversation; dechreu ymddyddan. To enter into covenant, ammodi, cytuno. To enter into service, cyflogi, ymglyflogi i
- Enterology, en.tu.ro'l'ö.jî *n*, coluddiaeth
- Enterparlance, en.tûr.pâr.lans *n*, cyf-lafaredd, cylafaredd
- Enterprise, en'tûr.priz *n*, arfeiddiad, anturiaeth: *vt*, anturio, arfeiddio
- Entertain, en.tûr.tän' *vt*, llettyo, gwestu; difyru, lloni, dyddanu
- Entertaining, en.tûr.tä'ning *a*, dyddan, difyrus; croesawgar

Entertainment, en.tür.tän'ment *n*, llettyad; cynnaliaeth; gwledd; difyrwch, chwareu [chafu
 Enthroned, en.thrön' *vt*, gorseddu; dyr-
 Enthusiasm, en.thü'zi.azim *n*, penboeth-
 der; gwynfydiaeth, brwdfrydedd
 Enthusiast, en.thü'zi.ast *n*, gwylltym-
 dorwr; gwynfydwr, coegdybiwr
 Enthusiastic, en.thü.zi.as'tik *a*, brwd-
 frydus; penboeth [amherffraith
 Enthymeme, en.thi.mim *n*, cyfreswm
 Entice, en.tis' *vt*, hudo, denu, llithio
 Enticement, en.tis'ment *n*, llithiad, hud-
 oliaeth, deniad
 Entire, en.tir' *a*, cyfa, cyfan, cyflawn,
 cyfan-gwbl, hollol, llwyr
 Entitle, en.titl' *vt*, enwi, rhoi enwad;
 rhoi hawl [aeth
 Entity, en'ti.ti *n*, hanfod, bod; hanfod-
 Entoil, en.toil' *vt*, dyrysu, maglu; ym-
 rwystro [bedd, daiaru
 Entomb, en.twm' *vt*, claddu, doddi mewn
 Entomology, en.tö.mol'ö.ji *n*, trychbryf-
 draeth [fedd, ymysgaroedd
 Entrails, en'trälz *np*, coluddion, per-
 Entrance, en'trans *n*, mynediad i mewn;
 drws; porth; cychwyniad; derbyniad
 Entrance, en.trans' *vt*, rhoi mewn llwyg
 Entrap, en.trap' *vt*, maglu, dal mewn
 magl, bachellu, rhwydo; dyrysu
 Entreat, en.trit' *v*, atolygu, deisyfu, ym-
 hwedd, ymbil, erfyn, dymuno
 Entreaty, en.trit' *n*, erfyniad, ymbiliad,
 gweddi [coelio
 Entrust, en.trust' *vt*, ymddiried, hyderu;
 Entry, en'tri *n*, cyntor, cyntedd, porth;
 mynediad i mewn; meddiant, gors-
 esgyn; cofnodiad, llyfriad; mewniad
 Entwine, en.twin' *v*, cyfrododdu, am-
 droi, cordeddu [hinonaidd
 Enubilus, i.nü'bi.lus *a*, digwmwl, teg,
 Eucleate, i.nü'kli.ät *vt*, dignewullu;
 eglurhau
 Enumerate, i.nü'mur.ät *vt*, cyfrif, rhifo
 Enumeration, i.nü.mu.rä'shun *n*, cyf-
 rifiad, rhifiad
 Enunciate, i.nun.shi.ät *vt*, dadgan, ad-
 rodd, hysbysu, llefaru, cynanu
 Enunciation, i.nun.shi.ä'shun *n*, ad-
 roddiad, hysbysiad, cynaniad [amlenu
 Envelop, en.vel' *vt*, cuddio, enhuddo
 Envelope, en'vi.lop *n*, gorchudd; amlen,
 llythyrglawr; gorthöydd
 Envenom, en.ven.um *vt*, gwenwyno
 Enviable, en'vi.ä.bl *a*, cenfigenadwy
 Envier, en'vi.ür *n*, cenfigenwr
 Envious, en'vi.us *a*, cenfigenus, dygas

Environ, en.vir'un *vt*, amgylchu; am-
 wregysu; gwarchäu
 Environs, en.vir'unz *np*, amgylchoedd,
 y wlad o amgylch [negeswr
 Envoy, en'vöi *n*, cenadwr, cenad, herodr,
 Envy, en'vi *n*, cenfigen: *vt*, cenfigenu
 Enwomb, en.wwm' *vt*, ffwrwythloni; cudd-
 io, celu [amdoi
 Enwrap, en.rap' *vt*, amblygu, amwisgo,
 Epact, i'pakt *n*, y gwahamaeth (un di-
 wrnod ar ddeg) rhwng y flwyddyn
 heulaidd a'r un leuadol
 Epaullet, ep'ö.let *n*, ysgwydd-addurn
 Epaulment, i.pöl'ment *n*, ystlyswaith,
 amddiffynfa [forol
 Epenetic, ep.i.net'ik *a*, canmolawl, clod-
 Epenthesis, i.pen'thi.sis *n*, chwanegiad
 llythyren yng nghanol gair
 Ephemera, i.fem'ur.ä *np*, cilion neu
 bryfed un dydd; cryd diwrnod
 Ephemeral, i.fem'ur.al *a*, dyddiol
 Ephemeris, i.fem'ur.is *n*, dyddlyfr y
 planedau
 Ephemerist, i.fem'ur.ist *n*, serolygydd
 Ephialtes, ef.i.al'tiz *n*, yr hunllef, yr
 hunllewyg [wisg
 Ephod, ef'ud *n*, ysgwyddliain, ysgwydd-
 Epi-, Ep-, *px*, ar
 Epic, ep'ik *a*, hanesiol, arwraidd: *n*,
 pryddest hanesiol, cerdd arwraidd
 Epicede, ep'i.sid, Epicedium, ep.i.sid'ü.m
n, galargan, marwnad
 Epicene, ep'i.sin *a*, deurywiol, deuryw
 Epicure, ep'ikü'r *n*, glythyu, ancwynai,
 moethyn, glwth
 Epicurean, ep.i.kü.rí'an *a*, hlysig, moeth-
 gar, glwth [blysigrwydd
 Epicurism, ep'ikü.r.izm *n*, glythineb,
 Epidemic, ep.i.dem'ik *n*, haint llynol,
 haint llŷn, haint glynol neu ymdaenol
 Epidemic, ep.i.dem'ik, Epidemical, ep.i-
 dem'ik.al *a*, cyffredin, ymdaenol, llŷn,
 llynol [groen
 Epidermis, ep.i.dür'mis *n*, y rhwyd-
 Epigastric, ep.i.gas'trik *n*, perthynol i'r
 rhan uchaf o'r bol
 Epiglottis, e.pi.glot'is *n*, ardafod
 Epigram, ep'i.gram *n*, englyn, pennill
 Epigrammatic, ep.i.gra.mat'ik *a*, eng-
 lynnaidd; digriflwm, sylweddlawn
 Epigrammatist, ep.i.gram'ä.tist *n*, eng-
 lynydd, englynwr [lech
 Epigraph, ep'i.graf *n*, argraff, argraff-
 Epilepsy, ep.i.lep.si *n*, yr haint dygwydd,
 llesmeirglwyf [i'r haint dygwydd
 Epileptic, ep.i.lep'tik *a*, darostyngedig
 Epilogue, ep'i.log *n*, diweddlog, olaraeth

ERA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Epiphany, î.pif'â.nî <i>n</i> , yr ystwyll	Equiangular, ek.wî.ang'gû.lûr <i>a</i> , cyfongl
Episcopacy, î.pis'kô.pâ.sî <i>n</i> , esgobaeth; esgobyddiaeth [gobaidd	Equicrural, ek.wî.krŵ'r.al <i>a</i> , cyfystlys, cynghoesol [un pellter
Episcopal, î.pis'kô.pal <i>a</i> , esgobol, es-	Equidistant, ek.wî.dis'tant <i>a</i> , cydbell, o'r
Episcopalian, î.pis.kô.pâ'li.an <i>n</i> , esgobaethwr, esgobydd [swydd esgob	Equiform, ek'wî.fôrm <i>a</i> , cyflun, gogyflun [edd
Episcopate, î.pis'kô.pât <i>n</i> , esgobaeth	Equiformity, ek.wî.fôr'mî.tî <i>n</i> , cyflun-
Episcopy, î.pis.kô.pî <i>n</i> , arolygiaeth; goruchwyliad	Equilateral, ek.wî.lat'ur.al <i>a</i> , cyfochrog
Episode, ep'î.söd <i>n</i> , adgan, ystlysgan	Equilibrate, ek.wî.lib'ri.ât <i>vt</i> , cydbwys
Epispastic, ep.î.spas'tik <i>a</i> , tyniadol, pothellbar, sugnol: <i>n</i> , chwydalen	Equilibrium, ek.wî.lib'ri.um <i>n</i> , cydbwysedd, cydbwysiad, cydbwys
Epistle, î.pis'l <i>n</i> , llythyr, epistol	Equinal, î.kwî'nal <i>a</i> , perthynol i'r ceffyl, marchol [reidiol, cyfreidiol
Epistolary, î.pis'tô.lur.î <i>a</i> , llythyrdaidd, llythyrol, epistolaidd	Equinecessary, ek.wî.nes'e.sur.î <i>a</i> , cyd-
Epitaph, ep'î.taf <i>n</i> , heddargraiff, beddlith	Equinoctial, ek.wî.nok'shal <i>a</i> , cyhydedd, cylch y cyhydedd, cyhyddlin
Epithalamium, î.pith.â.lâ'mî.um <i>n</i> , priodasgerdd, cerdd briodas	Equinox, ek'wî.noks <i>n</i> , cyhydedd dydd a nos, cyhydros. Vernal equinox, alban eilîr, Mawrth 21fed. Autumnal equinox, alban elfed, Medi 21fed
Epithem, ep'î.them <i>n</i> , golch, golchiad	Equinumerant, ek.wî.nû'mur.ant <i>a</i> , cydrifol [seirchic
Epithet, ep'î.thet <i>n</i> , addasair, enw dodi, gair dodi; cylymair [fyriad, crynoad	Equip, î.kwip' <i>vt</i> , taclu, offeru, trecio.
Epitome, î.pit'ô.mî <i>n</i> , crynodeb, tal-	Equipage, ek'wî.päj <i>n</i> , taclau, trec-seirch [treciad, seirchiad
Epitomist, î.pit'ô.mist <i>n</i> , crynowr	Equipment, î.kwip'ment <i>n</i> , tacliad
Epitomize, î.pit'ô.mîz <i>vt</i> , crynoi, talfyru	Equipoise, ek'wî.pôiz <i>n</i> , cydbwysedd
Epoch, ep'uk <i>n</i> , cyff cyfrif, amsernod	Equipollency, ek.wî.pol'en.sî' <i>n</i> , cyfalluedd, cydnerth [cyfrymus
Epode, ep'öd <i>n</i> , trydydd pennill cerdd	Equipollent, ek.wî.pol'ent <i>a</i> , cydnerthol
Epopee, ep.ö.pî <i>n</i> , cerdd arwraidd	Equiponderance, ek.wî.pon'dur.ans <i>n</i> , cydbwysedd [cydbwy:
Epulary, ep'ü.lur.î <i>a</i> , gloddestol	Equiponderant, ek.wî.pon'dur.ant <i>a</i>
Epulation, ep.ü.lä'shun <i>n</i> , gwledd, cyf- eddach; llonder [gloddest	Equiponderate, ek.wî.pon'dur.ât <i>vt</i> , cydbwyso [cyfiawn, cymhwy:
Epulosity, ep.ü.los'î.tî <i>n</i> , glythineb, glythi	Equitable, ek'wî.tâ.bl <i>a</i> , iawn, uniawn
Epulotic, ep.ü.lot'ik <i>a</i> , clwyfiachaol	Equity, ek'wî.tî <i>n</i> , cyfiawnder, uniondeb cywirdeb. Court of equity, llys cydwybod [edd, cywertl
Equability, ek.wâ.bil'î.tî <i>n</i> , cymhwysdra, cyfartaledd [gwastad	Equivalence, î.kwiv'â.lens <i>n</i> , cyfwerth
Equable, ek'wâ.bl <i>a</i> , cyfartal, cymhwys	Equivalent, î.kwiv'â.lent <i>n</i> , cydwerth cywerthydd: <i>a</i> , cywerthol, cywertho
Equal, î'kwul <i>a</i> , cyfartal, cystal, cystadl, cydradd, cyd-: <i>n</i> , un cydradd, cydraddolwr: <i>vt</i> , cystadlu, cydraddu, cymmeintio, bod yr un faint ag. Of equal breadth, height, length, weight, cyfled, cyfawch, cyhŷd, cydbwys	Équivalocal, î.kwiv'ö.kal <i>a</i> , amwys, am mhêus, mwys
Equality, î.kwol'î.tî <i>n</i> , cydwastadrwydd, cydraddoldeb. Sign of equality (=), cyfartaleb [taliad	Equivocate, î.kwiv'ö.kät <i>vi</i> , mwyseric deueirio; dywedyd celwydd
Equalization, î.kwol.î.zä'shun <i>n</i> , cyfar-	Equivocation, î.kwiv.ö.kä'shun <i>n</i> , mwys eiriad, amwysedd; celwydd [eirîw
Equalize, î'kwul.îz <i>vt</i> , cyfartalu, cymhwyso	Equivocator, î.kwiv'ö.kä.tûr <i>n</i> , nydd
Equanimity, î.kwâ.nim'î.tî <i>n</i> , cymmedroldeb, tawelfryd [boddlaw	Equivocate, Equivoque, ek'wî.vök <i>n</i> , geir dro, mwysair, mwysdro
Equanimous, î.kwan'î.mus <i>a</i> , tawel	Era, î'r'â <i>n</i> , cyff cyfrif, prifnod amser amsergyff, amsernod
Equation, î.kwâ'shun <i>n</i> , cyfartaliad, cymmedriad [canolgyrch	Eradiation, î.rä.di.ä'shun <i>n</i> , pelydriad gwreichioniad [dadwreiddi
Equator, î.kwä'tûr <i>n</i> , y cyhydedd, y	Eradiccate, î.rad'î.kät <i>vt</i> , diwreiddi
Equatorial, ek.wâ.tô'r'î.al <i>a</i> , cyhydeddol	
Equerry, ek'wur.î <i>n</i> , marchwr, gwas-trawd [urddasol	
Equestrian, î.kwes'tri.an <i>n</i> , marehogol;	

Eradication, i.rad.i.kä'shun <i>n</i> , dadwreiddiad; dinystriad	Erysipelas, er.i.sip'i.las <i>n</i> , tan iddwf
Erase, i.räs' <i>vt</i> , dilëu, crafu ymaith; difa	Escalade, es.kâ.läd' <i>n</i> , murddringiad
Erasement, i.räs'ment <i>n</i> , dilead; difâd	Escapade, es.kâ.päd' <i>n</i> , carlam, crychlam, crychnaid; bai
Ere, ê'r <i>pr</i> , cyn. Ere long, cyn bo hir. Ere now, cyn hyn. Ere while, yn ddiweddar, gynneu fach	Escape, es.käp' <i>v</i> , dianc, cilio, ffoi; gochelyd; diangfa, ymwared, ffoad
Erect, i.rekt' <i>a</i> , syth (<i>f</i> seth), uniawn-syth; uniawn: <i>vt</i> , adeiladu, codi, sythu, sythgodi [sythgodiad]	Escargatoire, es.kâr.gâ.twâr' <i>n</i> , nythlwyth o falwod
Erection, i.rek'shun <i>n</i> , adeiladiad;	Eschalot, esh.â.lot' <i>n</i> , math o wenwyn
Erectness, i.rekt'nes <i>n</i> , uniawnsafiad;	Eschar, es'kâr <i>n</i> , craith
Eremite, er'i.mit' <i>n</i> , meudwy [sythder]	Escharotic, es.kâ.rot'ik <i>a</i> , llogol, ysol, difaol [arddelwi]
Eremitical, er.i.mit'i.kal <i>a</i> , meudwyol	Escheat, es.tshit' <i>n</i> , diarddelwad: <i>v</i> , di-
Ergo, ûr'gö <i>c</i> , am hyny, gan hyny, o herwydd pa ham	Escheator, es.tshi'tûr <i>n</i> , dirwywr
Eringo, i.ring'gö <i>n</i> , celyn y môr, boglynon	Eschew, es.tshü' <i>vt</i> , gochel, cilio rhag, ffoi, ymochel [mhorth]
Eristic, i.ris'tik <i>a</i> , dadleuol	Escort, es'kôrt <i>n</i> , canymdo, porth, cy-
Ermine, ûr'min <i>n</i> , pali, cath bali; croen manflewog y gath bali [groen cath bali]	Escort, es.kôrt' <i>vt</i> , canymdoi, noddi
Ermined, ûr'mind <i>a</i> , mewndillad o	Escritoir, es.kri.twâr' <i>n</i> , ysgrifengist
Erode, i.röd' <i>vt</i> , amguoi, ysu, difa, rhydu	Esculent, es'kü.lent <i>a</i> , bwytdwy: <i>n</i> , bwyd [Yspæn]
Erogation, er.ö.gä'shun <i>n</i> , rhoddiad	Escurial, es.kü'r'i.al <i>n</i> , llys brenin
Erosion, i.rö'zhun <i>n</i> , ysiad, amgnoad	Escutcheon, i.skut'shun <i>n</i> , arfgwnsallt, pais arfau, arfbais
Err, ûr <i>vi</i> , ymgrwydro, gwibio, diarfforddi; camsynied, cyfeiliorni; camwneuthur; dotio	Esox, i'soks <i>n</i> , y penhwyad [ganghenog]
Errand, er'and <i>n</i> , neges, cenadwri, herodraeth. Errand-boy, negeswas	Espalier, es.palyûr <i>n</i> , coeden wastad
Errant, er'ant <i>a</i> , erwydraidd, gwibiog	Especial, i.spesh'al <i>a</i> , arbenig; neillduol; enwedigol; prif, penaf; priodol
Errantry, er'ant.ri <i>n</i> , erwydredigaeth	Especialy, i.spesh'al.i ad, yn enwedig, yn benodol, yn anad dim [ysbiad]
Errata, e.rä'tä <i>np</i> .—Erratum	Espial, i.sp'i'al <i>n</i> , sylwad, ardremiad;
Erratic, e.rat'ik <i>a</i> , erwydraidd. Erratic stars, ser gwibiog	Espier, i.sp'i'ûr <i>n</i> , ysbüwr [iaeth]
Erratum, e.rä'tum (errata) <i>n</i> , bai, gwall mewndysgrifeniad neu argraffiad	Espionage, es'pi.ö.näj <i>n</i> , gwylyddydd
Erroneous, e.rö'ni.us <i>a</i> , cyfeiliornus, amryfus, beius, gwallus, gau	Espousal, i.spüw'zal <i>a</i> , dyweddïol, priodasol: <i>n</i> , dyweddïad, priodas
Erroneousness, e.rö'ni.us.nes <i>n</i> , geulrwydd, bai, beiusrwydd	Esponse, i.spüw'z' <i>vt</i> , dyweddïo; priodi: noddi [gwylio]
Error, er'ûr <i>n</i> , cyfeiliornad; geugred; bai, camgymeriad, amryfusedd	Espy, i.sp'i' <i>v</i> , selu, canfod, ysbïo, sylu;
Erse, ûrs <i>n</i> & <i>a</i> , Gaeleg	Esquire, i.skwi'r' <i>n</i> , yswain, cludydd arfau [traethawd, bydraeth]
Erst, ûrst ad, gynt, cyu hyn	Essay, es'ä <i>n</i> , cais; prawf, cyubrawf;
Erbescence, er.ü.bes'ens <i>n</i> , gwridgochiad; ymwriddiad [eirio]	Essay, e.sä' <i>vt</i> , gwneyd prawf neu gais, ymgeisio [odydd]
Eructate, i.ruk'tät <i>vi</i> , darlyneu, bytheructation, i.ruk.tä'shun <i>n</i> , darlynciad; bytheiriad [heigaidd]	Essayist, es'ä.ist <i>n</i> , traethodwr, fraeth-
Erudite, er'ü.dit <i>a</i> , dysgedig, ysgol-erudition, er.ü.dish'un <i>n</i> , dysgeidiaeth, ysgolheigod, dysg	Essence, es'ens <i>n</i> , anian, sylwedd, cynryw; hanfod; perarogl: <i>vt</i> , perarogli
Eruinous, i.rw'ji.nus <i>a</i> , efyddaidd	Essential, e.sen'shal <i>a</i> , hanfodol, sylweddol, anhebgorol: <i>n</i> , bod, hanfod, hanfodaeth. Essentials, pethau anhebgorol, anhebgorolion
Eruption, i.rup'shun <i>n</i> , ball, crugdardd; chwyrdarddiad, rhuthriad allan, toriad allan [ruthrol]	Essoin, e.söin' <i>n</i> , asswyn, esgusawd
Eruptive, i.rup'tiv <i>a</i> , ymdorol; ym-	Establish, i.stab'lish <i>vt</i> , sefydlu, gosod, cadarnhau [awduredig]
	Established, i.stab'lish't <i>a</i> , sefydledig;
	Establishment, i.stab'lish.ment <i>n</i> , sefydliad; cyfnerthiad. The establishment, yr eglwys sefydledig

Estate, i.stiät' *n*, etifeddiaeth, treftad-
aeth; golud; cyflwr, ansawdd. Man's
estate, oedran gwr, cyflawn oedran
Esteem, i.stim' *n*, cymmeriad, cyfrifiad,
bri, parch: *vt*, parchu, dyfrïo; cyfrif;
priso, gwerthfawrogi [gwerthfawr
Esteemable, es'ti.mâ.bl *a*, hybarch;
Esthetics, es.thet'iks *np*, deinofyddiaeth
Estimable, es'ti.mâ.bl *a*, gwerthfawr,
hybarch, parchus
Estimate, es'ti.mät *vt*, priso; cyfrif:
n, prisiad, cyfrif, gosod pris ar
Estimation, es.ti.mä'shun *n*, parch,
cymmeriad; cyfrifiad
Estival, es'ti.val *a*, hafaidd, hafol
Estivate, es'ti.vät' *vi*, treulio'r haf
Estrade, es.trad' *n*, ystrad, gwastadle,
dyffryn [pellïu
Estrange, i.stränj' *vt*, estroni, dyeithrio;
Estrangement, i.stränj'ment *n*, estron-
iad, dyeithriad; pellâd
Estray, i.strä' *n*, anifail crwydr, crwydr-
yn: *vi*, crwydro
Estreat, i.strit' *n*, adysgrifen
Estuary, es'tshü.ur.i *n*, cainefor, culfor
Estuate, es'tshü.ät *vi*, berwi, tarddellu,
chwyddo [chwyddiad
Estuation, es.tshü.ä'shun *n*, berwad,
Esurient, i.zü'r'i.ent *a*, newynog
Esurine, ez'ü.rîn *a*, ysol, difaol
Eteç, etsh *vt*, darlunio â surai
Etching, etsh'ing *n*, math o gerfiadaeth,
surddarlunïad
Eternal, i.tür'nal *a*, tragwyddol, tra-
gwyddol, bythol, annherfynol
Eternalize, i.tür'nal.iz, Eternize, i.tür'-
niz *vt*, tragwyddoli, bytholi, anfarwoli
Eternally, i.tür'nal.i *ad*, byth, byth
bythoedd, yn oes oesoedd, yn dragy-
wyddol, yn dragwydd [oldeb
Eternity, i.tür'nä.ti *n*, byth, tragwydd-
Etesian, i.ti'zhan *a*, blynyddol, anserol
Ether, i'thür *n*, uwchawyr, awyr bur,
uwchwybr; nyfel [pur
Ethereal, i.thi'r'i.al *a*, awyrol, wybrenol;
Ethic, eth'ik, Ethical, eth'i.kal *a*, moesol,
moesaidd [athroniaeth
Ethics, eth'iks *np*, moesaddysg, moes-
Ethnic, eth'nik *a*, cenedlig: *n*, pagan,
cenedlddyn, ethnig [cenedldraeth
Ethnology, eth.nol'ö.ji *n*, cenedlddysg,
Ethology, i.thol'ö.ji *n*, moesogaeth, moes-
draethawd [ddfed
Etiquette, et'i.ket *n*, arfer, defod, ar-
Etui, et.wi' *n*, offerwain
Etymological, et.i.mö.loj'i.kal *a*, cyf-
iachol, cyfachol, tadogaethol

Etymologicon, et.i.mö.loj'i.kon *n'*
gwreidderiadur, cyneiriadur, cyn-
eirlyfr [iachydd
Etymologist, et.i.mol'ö.jist *n*, cyf-
Etymology, et.i.mol'ö.ji *n*, geiryddiaeth,
cyfiachyddiaeth, geirdarddiad, cyfiach
Etymon, et'i.mon *n*, gwreiddair, cynair,
Eu- *px*, da [tadogair
Eucharist, ü'kä.rist *n*, cymmun; coffa
diolchus [munol; diolchus
Eucharistical, ü.kä.ris'ti.kal *a*, cym-
Euchology, ü.kol'ö.ji *n*, ffurf o weddiâu
Eucrasy, ü'krä.sî *n*, ardymmmer iachus
y corff [sudd y corff
Enchymy, ü'kf.mî *n*, ardymmmer iachus,
Enlogist, ü'lö.jist *n*, molwr, canmolwr
Eulogy, ü'lö.ji *n*, clodair, molawd
Eunuch, ü'nuk *n*, dysbaidd; ystafellydd
Eunuchate, ü'nuk.ät *vt*, dysbaddu
Eupathy, ü'pä.thi *n*, teimlad da
Eupepsy, ü'pep'si *n*, cydferwad neu
dreulïad da
Euphonical, ü.fon'i.kal *a*, perseiniol
Euphony, ü'fö.ni *n*, pereiddsain, er-
ddygan [ogleddwynt
Euroclydon, ü.rok'li.dun *n*, dwyreïn-
Europe, ü'röp *n*, Ewropa, Ewrop
European, ü'r.öp'i'an *a*, Ewropaidd: *n*,
Ewropïad
Eurus, ü'r'us *n*, dwyreïnwynt [weddiad
Eurythmy, ü'rith.mî *n*, iawndrefn, cyd-
Eutaxy, ü'tak.sî *n*, trefn sefydledig
Euthanasia, ü'than.ä.zi *n*, marwolaeth
ddedwydd
Entrophy, ü'trö.fi *n*, iawnaethiad
Evacuate, i.vak'ü.ät *v*, arloesi, gwaghau,
dyspyddu; gadael [arloesiad
Evacuation, i.vak.ü.ä'shun *n*, gwaghâd,
Evade, i.väd' *vt*, cilio, gochelyd; mwys-
eirio [ad
Evagation, i.vä.gä'shun *n*, gwib; crwydr-
Evagination, i.vaj.i.nä'shun *n*, tyniad,
dadweiniad [difant
Evanescence, ev.â.nes'ens *n*, diflanedd;
Evanescence, ev.â.nes'ent *a*, diflanol,
difanol, dedwinol, darfodol [aid
Evangelical, ev.an.jel'i.kal *a*, efengyl-
Evangelism, i.van'jel.izm *n*, efengyl-
iaeth [efengyles
Evangelist, i.van'jel.ist *n*, efengylwr;
Evangelize, i.van'jel.iz *vt*, efengylu
Evanid, i.van'id *a*, gwanaidd, diflanol,
diflanus [anweddu
Evaporate, i.vap'ö.rät *v*, mygdarthu,
Evaporation, i.vap.ö.rä'shun *n*, myg-
darthiad [mwyseiriad
Evasion, i.vä'zhun *n*, cyfrwys ocheliad,

Evasive, i.vä'siv *a*, gochelus, cyfrwys
 Eve, iv *n*, min nos, noswyl, nos o flaen gwyl. On the eve of departure, ar fynediad, ar fin mynediad
 Even, i'vn *a*, gwastad, cydwastad, gwastadlyfn; llyfn; cyfartal, gogymmaint; tawel: *ad*, hyd yn oed; yn ddiau, sef; yn yr un modd. To be even with a person, talu'r pwyth i un. To make even, gwastatáu, gwastadu
 Evening, i'vn.ing, Even, i'vn *n*, pryd-nawn, min nos, yr hwyr, ucher, echwydd, godechwydd, diwedd-dydd, diwedydd. Evening-prayer, pryd-nawnol weddi, gosper [dra; tawelwch
 Evenness, i'vn.es *n*, cyfartaledd, llyfn
 Event, i.vent' *n*, dygwyddiad; canlyniad, diwedd. At all events, beth bynag
 Eventerate, i.ven'tur.üt *vt*, rhwygo neu agor y bol [pwysig
 Eventful, i.vent'fwl *a*, dwysganlyniadol
 Eventide, i'vn.tid *n*, ucherddaw, pryd-nawn [yllio; chwilio allan
 Eventilate, i.ven'ti.lät *vt*, nithio, gwynt-
 Eventual, i.ven'tshü.al *a*, dygwyddol; canlyniadol
 Ever, ev'ür *ad*, bob amser, yn wastad, erioed, byth, yn dragwydd. For ever and ever, byth bythoedd, yn oes oesoedd
 Evergreen, ev'ür.grin *a*, bythddeiliog, bythwyrdd: *n*, pren neu lysieuyn bythwyrdd [didranc; oesol: *n*, byth
 Everlasting, ev.ür.las'ting *a*, tragwyddol, tragwyddol
 Everlastingness, ev.ür.las'ting.nes *n*, byth, tragwyddolrwydd, bytholrwydd
 Everlastingly, ev.ür.las'ting.li *ad*, yn dragwydd, byth [bythfodol
 Everliving, ev.ür.liv'ing *a*, anfarwol,
 Evermore, ev.ür.mō'r' *ad*, yn ddiawol, yn ddiranc, yn oes oesoedd
 Eversion, i.vür'shun *n*, dadymchweliad
 Evert, i.vürt' *vt*, dymchwelyd; didrefnu
 Every, ev'ür.i *a*, pob. Every other day, bob ail ddydd
 Everybody, ev'ür.i.bod.i *n*, pawb, pob dyn, pob un [pobpeth
 Everything, ev'ür.i.thing *n*, pob peth,
 Everywhere, ev'ür.i.whè'r *ad*, ym mhob lle, ym mhob man [olrhain
 Evestigate, i.ves'ti.gät *vt*, chwilio allan,
 Evict, i.vikt' *vt*, difeddiannu, difeddu
 Eviction, i.vik'shun *n*, prawf; dyfarniad
 Evidence, ev'i.dens *n*, tyst, tystiolaeth; eglurder: *vt*, tystio, profi; amllygu
 Evident, ev'i.dent *a*, amlwg, goleu, eglur

Evil, i'vl (worse, worst) *a*, drwg, blin, drygionus, anfad: *n*, drwg, drygioni, niwed, aflwydd, anffawd; abred. King's evil, clefyd y brenin, manwyn.
 Evil-doer, drwgweithredwr, drygddyn
 Evilness, i'vl.nes *n*, drygioni
 Evince, i.vins' *vt*, arddangos; profi
 Evincible, i.vin'si.bl *a*, arddangosadwy
 Eviration, ev.i.rä'shun *n*, anwrywiad, anwriad; dysbaddiad
 Eviscerate, i.vis'ur.ät *vt*, diberfeddu
 Evitable, ev'i.tä.bl *a*, gocheladwy
 Evitate, ev'i.tät *vt*, gochel, cilio rhag, dianc rhag [gwysiad o
 Evocation, ev.ö.kä'shun *n*, galwad allan,
 Evoke, i.vök' *vt*, galw ar, ymbil, gwysio
 Evolation, ev.ö.lä'shun *n*, ehediad ym-aith [troellogiad
 Evolution, ev.ö.lü'shun *n*, dabblygiad;
 Evolve, i.volv' *v*, dabblygu, egori; treiglo; rhoddi allan; ymagor
 Evulgate, i.vul'gät *vt*, cyhoeddi
 Evulsion, i.vul'shun *n*, tyniad allan, diwreiddiad
 Ewe, ü *n*, dafad; mamog. A young ewe, hespin, dafadan. An ewe with young, mamogiad
 Ewer, ü'ür *n*, dyfrlestr, ystên
 Ex-, E-, Ef- *px*, allan, o
 Exacerbation, eg.zas.ür.bä'shun *n*, gerwinder, uchder clefyd
 Exact, eg.zakt' *a*, manwl, cywraint, cryno; llym; cywir: *vt*, mynu, dirgeisio, trawsfynu, gormesu
 Exaction, eg.zak'shun *n*, cribddail, gorthrymdreth, gormes
 Exactness, eg.zakt'nes *n*, cywirdeb, cywreinrwydd, manyldra [trymhau
 Exaggerate, eg.zaj'ur.ät *vt*, mwyhau,
 Exaggeration, eg.zaj.u.rä'shun *n*, ychwanegiad, helaethiad, mwynhâd
 Exalt, eg.zölt' *vt*, mawrhau, mawrygu, dyrchafu [dyrchafiad
 Exaltation, eg.zölt.tä'shun *n*, arwyrain;
 Examination, eg.zam.i.nä'shun *n*, ymholiad, chwiliad, ymfyniad, profiad; prawf [profi, chwilio
 Examine, eg.zam'in *vt*, holi, arholi
 Examiner, eg.zam'in.ür *n*, holydd, arholwr, chwiliwr [llun
 Example, eg.zam'pl *n*, enghraifft, cyn-
 Exanimate, eg.zan.i.mät *a*, dienaid, difwyd, diysbryd: *vt*, dieneidid; digaloni [iad; digalondid
 Exanimation, eg.zan.i.mä'shun *n*, treng-
 Exarch, eks'ärk *n*, rhaglaw, llywydd; cenadwr

- Exarchate, eks'âr.kât *n*, rhaglawiath
 Exasperate, eg.zas'pur.ât *vt*, cyffroi,
 chweraŵi, lldio, cythruddo [ddigiad
 Exasperation, eg.zas.pu.râ'shun *n*, gor-
 Exauctorate, eg.zôk'tô.rât *vt*, difuddio o
 blywf [troednoeth
 Excalceated, eks.kal'shî.ât.ed *a*, diesgid,
 Excandescence, eks.kan.des'ens *n*, poeth-
 ni, gwres; gwylltineb
 Excarnate, eks'kâr.nât, Excarnificate,
 eks.kâr.nif'i.kât *vt*, dignawdio; cig-
 yddio [cloddio
 Excavate, eks'kâ.vât *vt*, cafnu, ceudyllu,
 Excavation, eks.kâ.vâ'shun *n*, tirdoriad,
 tirgloddiaid [myned tu hwnt i
 Exceed, ek.sid' *vt*, rhagori, blaenori,
 Exceeding, ek.sî'ding *a*, yn rhagori;
 rhagorol; dirfawr iawn [ben
 Exceedingly, ek.sî'ding.lî *ad*, tra, dros
 Excel, ek.sel' *v*, blaenori, rhagori; trechu
 Excellence, ek'sel.ens *n*, rhagoriaeth,
 ardderchogrwydd, godidogrwydd, en-
 wogrwydd; urddas
 Excellent, ek'sel.ent *a*, rhagorol; od;
 godidog; gwiw; ardderchog
 Except, ek.sept' *pr*, eithr, oddi eithr,
 ond, onid, namyn, heb law, oddi gerth:
 c, oddi eithr; oni, onid, oni bai; pe
 na, os na, pe nad, os nad: *v*, eithro,
 llysu, gadael allan; gwrthddadleu
 Exception, ek.sep'shun *n*, eithriad,
 eithrad, gwrthddadl, nam, ardroad
 Exceptionable, ek.sep'shun.â.bl *a*, eithr-
 adwy, gwrthodadwy
 Exceptionous, ek.sep'shus *a*, hyfeiol, ceurus
 Exceptive, ek.sep'tiv *a*, llysiannol, eithriol
 Excern, ek.sûrn' *vt*, hidlo allan, gwasgu
 allan [lloffiad; detholiad
 Excerption, ek.sûrn'shun *n*, pigiad,
 Excess, ek.ses' *n*, gormodedd, anghym-
 medroldeb, rhyseidd
 Excessive, ek.ses'iv *a*, gormodol, rhy,
 dirfawr. Excessively large, tra mawr
 Exchange, eks.tshänj' *n*, newidwriaeth,
 cyfnewitty: *vt*, cyfnewid, newid
 Exchequer, eks.tshek'ûr *n*, sylltly, y
 trysorlys; argedlys [adwy
 Excisable, ek.sî'zâ.bl *a*, tolladwy, treth-
 Excise, ek.sîz' *n*, toll, cyllid, treth: *vt*,
 gosod toll. Exciseman, tollydd, cyll-
 idwr [myn; dinystriad
 Excision, ek.sîzh'un *n*, trychiad, cym-
 Excite, ek.sît' *vt*, cynhyrfu, annog, cyffroi
 Excitement, ek.sît'ment *n*, cyffroad, an-
 nogaeth, annosiad, cynhyrfiad
 Exclaim, eks.kläm' *vt*, crochlefaïn,
 gwaeddi, bloeddio; wftio
- Exclamation, eks.klä.mä'shun *n*, ban-
 llef, cri; rhyfeddeb. Note of exclama-
 tion, rhyfeddnod (!) [leisiol
 Exclamatory, eks.kläm'â.tur.î *a*, croch-
 Exclude, eks.klüd' *vt*, cau allan, bwrw
 allan; gwrthod, gwahardd
 Exclusion, eks.klü'zhun *n*, gwrthodiad,
 llysiant [duol, didol
 Exclusive, eks.klü'siv *a*, llysiannol, neill-
 Excogitate, eks.koj'î.tât *vt*, dyfeirio;
 cael allan [dychymmyg
 Excogitation, eks.koj.î.tâ'shun *n*, dyfais,
 Communicate, eks.ku.mü'nî.kât *vt*,
 esgymmuno [shun *n*, esgymmundod
 Excommunication, eks.ku.mü.nî.kä'-
 Excoriate, eks.kô'r'î.ât *vt*, digroeni,
 blingo, dirisglo; pillo [iad
 Excoriation, eks.kô'r.î.â'shun *n*, digroen-
 Excorticate, eks.kô'r.tî.kât *vt*, dirisglo
 Excrete, eks'krît *vt*, hochi, hochboeri
 Excrement, eks'krî.men't *n*, ysgarth, tom
 Excremental, eks.krî.men'tal *a*, ysgarth-
 ol, tomol [atwf, oddf, hwrwg
 Excrescence, eks.kres'ens *n*, gorthwfiad,
 Excretion, eks.krî'shun *n*, ysgarthiad,
 ymgarthiad [krî'tur.î *a*, arloesol
 Excretive, eks.krî'tiv, Excretory, eks-
 Excruciate, eks.krŵ'shî.ât *vt*, arteithio,
 dirboeni [gusodi
 Exculpate, eks.kul'pât *vt*, difeio, es-
 Exculpation, eks.kul.pâ'shun *n*, difeïad,
 digyhuddiaid, esgus [daith; gwibiad
 Excursion, eks.kûr'shun *n*, gwibym-
 Excursive, eks.kûr'siv *a*, gwibdeithiol
 Excusable, eks.kû'sâ.bl *a*, esgusadwy,
 maddenadwy [diheuro
 Excusatory, eks.kû'zâ.tur.î *a*, esgusol,
 Excuse, eks.kûs' *n*, esgus, esgusawd,
 diheurad. Without excuse, diesgus
 Excuse, eks.kûz' *vt*, esgusodi; diheuro
 Execrable, eks'î.krâ.bl *a*, adgas, meltt-
 igedig, ysgeler [ffieiddio
 Execrate, eks'î.krât *vt*, melttithio, rhegu,
 Execration, eks.î.krâ'shun *n*, melttith,
 rhegfa, rheg; ffieiddiaid
 Execute, eks'î.küt *vt*, cyflawnu, cwblhau;
 dienyddio. To execute judgement,
 gwneuthur barn
 Execution, eks.î.kû'shun *n*, cyflawniad,
 dienyddiaid [dienyddwr
 Executioner, eks.î.kû'shun.ûr *n*, crogwr:
 Executive, eks.ek'ü.tiv *a*, gweithred-
 iadol; llywiol [weinydd
 Executor, eks.ek'ü.tûr *n*, cymmyn-
 Executrix, eks.ek'ü.triks *n*, cymmyn-
 weinyddes [iad
 Exigesis, eks.î.jî'sis *n*, eglurhâd, esbon-

Exegetical, eks.i.jet'i.kal <i>a</i>, eglurhaol Exemplar, eg.zem'plür <i>n</i>, enghraifft, cyn- llun, deongliad [enghreffitiol Exemplary, eg'zem.plur.f <i>a</i>, dilynwiw, Exemplification, eg.zem.pli.fi.kä'shun <i>n</i>, arddangosiad, cynddelwad; eglurhâd Exemplify, eg.zem'pli.fi <i>vt</i>, egluro, ad- ysgrifenu, dangos Exempt, eg.zemt' <i>vt</i>, rhyddhau, dirwymo, esgusodi: <i>a</i>, rhydd, esgusodol Exemption, eg.zem'shun <i>n</i>, trwydded, rhyddfrait Exenterate, eks.en'tur.ät <i>vt</i>, diberfeddu Exequies, eks'i.kwiz <i>n</i>, arwyliant, arwyl Exercent, eg.zür'sent <i>a</i>, arferiaethol, yn ymarfer ä Exercise, eks'ür.siz <i>n</i>, ymarferiad, gor- chwyl, gwaith, llafur, golafur; ymar- arial, ymysgwyd; ymdrechwaith; dognuwaith: <i>v</i>, arferu, ymarfer, profi, trin [arferiad Exercitation, eg.zür.sî.tä'shun <i>n</i>, ym- Exert, eg.zürt' <i>vt</i>, ymegnio, ymdrechu, ymorchestu. To exert an influence on, effeithio ar [egnïad, ymdrech Exertion, eg.zür'shun <i>n</i>, ymroddiad, ym- Exesion, eg.zi'zhun <i>n</i>, bwytdad trwodd, treiddiad [ferwad, crychias Exestuation, eg.zes.tshü.ä'shun <i>n</i>, go- Exfoliate, eks.fö'li.ät <i>vi</i>, deillio allan; delltenu, pilio Exhalation, eks.hä.lä'shun <i>n</i>, myg- darthiad; ager, tawch [darthu Exhale, eg.zäl' <i>v</i>, anadlu allan; myg- Exhaust, eg.zöst' <i>vt</i>, gwaghau, gwan- hau; dyhyspyddu [gwanhâd Exhaustion, eg.zöst'shun <i>n</i>, gwaghâd, Exhaustless, eg.zöst'les <i>a</i>, anhyspydd- adwy, anhyspydd, didrai Exhibit, eg.zib'it <i>vt</i>, dangos, darlunio, gosod allan, darddangos, arddangos Exhibition, eg.zi.bish'un <i>n</i>, arddangos- iad; heiddwobr i ysgolheigion Exhibitioner, eg.zi.bish'un.ür <i>n</i>, ysgol- haig, gwobrwyedig [bywiogi Exhilarate, eg.zil'ur.ät <i>vt</i>, lloni, sirioh, Exhort, eg.zört' <i>vt</i>, cynghori, annog, cymhell [annogaeth; rhybudd Exhortation, eks.hör.tä'shun <i>n</i>, cynghor, Exhortative, eg.zör'tä.tiv, Exhortatory, eg.zör'tä.tur.f <i>a</i>, annogaethol Exhumation, eks.hü.mä'shun <i>n</i>, sym- mudiad o'r bedd, dadgladdiad Exigence, eks'i.jens <i>n</i>, angen, gofyniad; achos [henrhaid; dirachos Exigent, eks'i.jent <i>n</i>, dirangen; ang- Exiguous, eg.zig'ü.us <i>a</i>, bychan, eiddil	Exile, eks'il <i>n</i>, alltud; alltudes; alltud- aeth, alltudedd, herwriaeth, deoliad: <i>vt</i>, alltudo, allwladu, deol, difroi Exilement, eg.zil'ment <i>n</i>, alltudaeth Exility, eg.zil'i.ti <i>n</i>, eiddilwch, meinder Exinanition, eg.zin.ä.nish'un <i>n</i>, gwag- hâd; diddymiad [bod yn fyw Exist, eg.zist' <i>vi</i>, bod, hanfodi, byw, Existence, eg.zis'tens <i>n</i>, bod, bodoliaeth, hanfod [mewn bod Existent, eg.zis'tent <i>a</i>, bodol, hanfodol, Exit, eks'it <i>n</i>, mynediad allan; yma- dawiad; marwolaeth. He made his exit, aeth allan [ymadawiad Exodus, eks'ö.dus, Exody, eks'ö.dî <i>n</i>, Exogenous, eks.oj'i.nus <i>a</i>, ellyfol, es- tyfol; alltwf [tyffys Exogens, eks'ö.jenz <i>np</i>, estyffion, es- Exomphalos, eg.zom'fä.lus <i>n</i>, bogeil- rwyg, toriad llengig Exonerate, eg.zon'ur.ät <i>vt</i>, esmwythäu, difeichio [iad, dadlwythiad Exoneration, eg.zon.u.rä'shun <i>n</i>, difeich- Exoptable, eg.zop'tä.bl <i>a</i>, dymunol Exorable, eks'ö.rä.bl <i>a</i>, cymmodadwy, hyblyg, hynaws [medroldeb Exorbitance, eg.zör'bi.tans <i>n</i>, anghym- Exorbitant, eg.zör'bi.tant <i>a</i>, anwedd, gormodol. Exorbitant price, crogbrys Exorbitate, eg.zör'bi.tät <i>vi</i>, drawswyro, diarfforddi [eddu Exorcise, eks'ör.siz <i>vt</i>, tyngedu, cyfar- Exorcism, eks'ör.sizm <i>n</i>, swyngyfaredd, tyngediaeth [swynwr Exorcist, eks'ör.sist <i>n</i>, tyngedydd, Exordium, eg.zör'dî.um <i>n</i>, rhagdraeth, rhagymadrodd, rhagliith [addurniad Exornation, eks.ör.nä'shun <i>n</i>, addurn; Exortive, eg.zör'tiv <i>a</i>, dwyreiniol, cyfodol Exosseous, eks.zosh'us <i>a</i>, diesgyrn Exotic, eg.zot'ik <i>a</i>, dyeithrol, estronol, pellenig: <i>n</i>, peth tramor Expand, eks.pand' <i>v</i>, taenu, lledu; ym- ledu, ymagor; darledu; dadblygu Expanse, eks.pans' <i>n</i>, eangder; ymlediad Expansion, eks.pan'shun <i>n</i>, taeniad, taen, eangiad, llediad, chwyddiant Expansive, eks.pan'siv <i>a</i>, ymdaenol, ym- ledol [ymledu Expatriate, eks.pä'shi.ät <i>vi</i>, ymhelaethu, Expatriate, eks.pä'tri.ät <i>vt</i>, allwladu, alltudio, difroi Expatriot, eks.pä'tri.ut <i>n</i>, anghywleidi- ad; alltud [edrych am Expect, eks.pekt' <i>vt</i>, dysgwyl, aros, Expectancy, eks.pek'tan.sî <i>n</i>, dysgwyl- iad; etifeddiaeth ddysgwylidig

Expectant, eks.pek'tant <i>a</i> , dysgwylgar; <i>n</i> , dysgwyliwr [iad; ymarosiad	Expletory, eks'pli.tur.î <i>a</i> , cyflenwol, yn llenwi [deongladwy
Expectation, eks.pek.tâ'shun <i>n</i> , dysgwyl-	Explicable, eks'pli.kâ.bl <i>a</i> , egluradwy,
Expectorant, eks.pek'tô.rant <i>a</i> , poer- garthol	Explicate, eks'pli.kât <i>vt</i> , dabblygu. dattod, egluro
Expectorate, eks.pek'tô.rât <i>vt</i> , poeri, peswehboeri [peswehboeriad	Explication, eks.pli.kâ'shun <i>n</i> , dad- blygiad, deongliad [agoriadol
Expectoration, eks.pek.tô.râ'shun <i>n</i> ,	Explicative, eks'pli.kâ.tiv <i>a</i> , eglurhaol
Expedience, eks.pî'di.ens <i>n</i> , cyfaddas- rwydd, cymhwysder; lles	Explicator, eks'pli.kâ.tûr <i>n</i> , eglurhâwr
Expedient, eks.pî'di.ent <i>a</i> , addas, cy- mhwys, cyflêus; llesol: <i>n</i> , dyfais, ffordd addas	Explicit, eks.plis'it <i>a</i> , amlwg, eglur penodol, manwl
Expedite, eks'pî.dît <i>vt</i> , dirwystro, rhwyddhau, prysuro: <i>a</i> , rhwyddol, parod, ebrwydd	Explode, eks.plöd' <i>v</i> , ffrwydro; hwtio gwrthod yn ddirmygus. The theory is exploded, maer dyb wedi ei dadbrof
Expedition, eks.pî.dish'un <i>n</i> , prysuriad, cyflymedd, brys; hynt filwraidd, cad- gyrch, ymgyrchiad [cyflym, esgud	Exploit, eks.plôit' <i>n</i> , gorchest, gwrol- waith, gorchestwaith
Expeditions, eks.pî.dish'us <i>a</i> , ebrwydd,	Exploration, eks.plô.râ'shun <i>n</i> , fforiad chwiliad allan [fforio, olrhain
Expel, eks.pel' <i>vt</i> , bwrw allan, gyru ymaith, tarfu [gwario, treulio	Explore, eks.plô'r' <i>vt</i> , chwilio allan
Expend, eks.pend' <i>vt</i> , difa, afradu;	Explosion, eks.plô'zhun <i>n</i> , ffrwydriad ysgortiad; ergyd [ruthrc
Expenditure, eks.pen'di.tshû'r <i>n</i> , traul, cost; treuliad	Explosive, eks.plô'siv <i>a</i> , ysgortiol, tan
Expense, eks.pens' <i>n</i> , traul, cost	Export, eks'pô'rt <i>n</i> , nwydd tramoredig
Expenseless, eks.pens'les <i>a</i> , didraul, digost; rhad [costus; drud	Export, eks.pô'rt' <i>vt</i> , anfon allan, tros glwyddo, allgludo [iad, mordrosia-
Expensive, eks.pen'siv <i>a</i> , treulfawr,	Exportation, eks.pô'rtâ'shun <i>n</i> , tramor
Experience, eks.pî'r'i.ens <i>n</i> , prawf, profiad; hirbrawf, ymbrawf, ymarfer- iad; cyfarwyddyd: <i>vt</i> , profi; teimlo, ymbrofi [cyfarwydd	Expose, eks.pöz' <i>vt</i> , amlygu, dynoeth dangos allan; gwaradwyddo; perygl
Experienced, eks.pî'r'i.ens <i>t</i> , profedig;	Exposition, eks.pô.zish'un <i>n</i> , agoriad, eg- lurhâd, deongliad; sefyllfa [arnodyd
Experiment, eks.per'i.ment <i>n</i> , prawf; cais, cynnyg: <i>vi</i> , gwneuthur prawf	Expositor, eks.poz'i.tûr <i>n</i> , deonglwr
Experimental, eks.per.i.ment'al <i>a</i> , profi- iadol [hyddysg, medrus, hylaw	Expostulate, eks.pos'tshû.lât <i>vi</i> , ym- liwied, ymddadleu, ymresymu
Expert, eks.pûrt' <i>a</i> , cyfarwydd, hyfedr,	Expostulation, eks.pos.tshû.lâ'shun ; ymresymiad [ymliwaid
Expertness, eks.pûrt'nes <i>n</i> , dehurwydd, deheuedd, medruswydd [dileadwy	Expostulatory, eks.pos'tshû.lâ.tur.î
Expiable, eks'pî.â.bl <i>a</i> , maddeuadwy,	Exposure, eks.pöz'hûr <i>n</i> , dynoethiaid gwaradwyddiad [deong
Expiate, eks'pî.ât <i>vt</i> , gwneyd iawn; dy- huddo [mod; iawniad	Expound, eks.pûwnd' <i>vt</i> , egluro, egor
Expiation, eks.pî.â'shun <i>n</i> , iawn; cym-	Expounder, eks.pûwn'dûr <i>n</i> , deonglyd- lladmerydd, eglurhâwr
Expiatory, eks'pî.â.tur.î <i>a</i> , dyhuddol, cymmodroddol	Express, eks.pres' <i>vt</i> , mynegu, dywedy- adrodd; dadgan, traethu; darluni- gwasgu allan, gwryfio: <i>a</i> , penodol eglur, hysbysol, gwir: <i>n</i> , brysgenad
Expiration, eks.pî.râ'shun <i>n</i> , anadliad allan; ymadawiad; terfyniad	Expressible, eks.pres'î.bl <i>a</i> , traethadw darluniadwy
Expire, eks.pî'r' <i>v</i> , anadlu allan; trengu, darfod, diweddu [agor	Expression, eks.presh'un <i>n</i> , gair, yn adrodd, dyweddiad; dull ymadrodd gwasgiad allan. Expression of con- tenance, dull gwynebpryd
Explain, eks.plân' <i>vt</i> , egluro, deongli,	Expressive, eks.pres'iv <i>a</i> , mynegol; da- luniadol; dwysddywedol, grymu cynnwysfawr
Explanation, eks.plân.nâ'shun <i>n</i> , eglur- hâd, amlygiad, deongliad	Expressly, eks.pres'li <i>ad</i> , wrth ei en- yn benodol, yn eglur [dadgani-
Explanatory, eks.plan.â.tur.î <i>a</i> , eglur- haol, amlygiadol [diangenrhaid	Expressure, eks.presh'ûr <i>n</i> , mynegia
Expletive, eks'pli.tiv <i>n</i> , gair llanw, gair	

Exprobrate, eks'prō.brāt <i>vt</i> , edliw, ymliw, dannod i, wftio	Extenuation, eks.ten.ū.ā'shun <i>n</i> , lleihād; esgusodiad, goguddiad
Exprobation, eks.prō.brā'shun <i>n</i> , edliwiant, dannodiaeth, cyhuddiad dirmygus [trosi	Exterior, eks.tī'r'i.ūr <i>a</i> , allanol, oddi allan, o faes: <i>n</i> , tu faes, ymddangosiad allanol
Expropriate, eks.prō'prī.āt <i>vt</i> , arallu; Expugn, eks.pūn' <i>vt</i> , gorthrechu, gorchfygu, goresgyn; tarfu	Exterminate, eks.tūr'mī.nāt <i>vt</i> , llwyr ddyfetha, diwreiddio [wreiddiad
Expugnable, eks.pug'nā.bl <i>a</i> , goresgynadwy, ennilladwy [fygiad, trechiad	Extermination, eks.tūr.mī.nā'shun <i>n</i> , di-
Expugnation, eks.pug.nā'shun <i>n</i> , gorch-	External, eks.tūr'nal <i>a</i> , nesaf allan, allanol, o'r tu allan
Expugner, eks.pū'nūr <i>n</i> , gorthrechwr	Externals, ex.tūr'nalz <i>np</i> , allanolion
Expulsion, eks.pul'shun <i>n</i> , tarfiad; troad neu fwriad allan, gyriad ymaith	Extersion, eks.tūr'shun <i>n</i> , dilead, rhwb- iad ymaith
Expulsive, eks.pul'siv <i>a</i> , a yro allan	Extil, eks.til' <i>vi</i> , dyhidlo neu ddysdyllu o
Expunction, eks.pungk'shun <i>n</i> , dilead, tyniad ymaith [allan	Extillation, eks.ti.lā'shun <i>n</i> , dyhidliad
Expunge, eks.punj' <i>vt</i> , dilēu; croesi	Extinct, eks.tingkt <i>a</i> , diffoddedig; wedi darfod, difanedig
Expurgate, eks.pūr'gāt <i>vt</i> , carthu; puro, glanhau [puredigaeth	Extinction, eks.tingk'shun <i>n</i> , diffoddiad; llwyr ddyfethiad; dilead
Expurgation, eks.pūr.gā'shun <i>n</i> , glanhād,	Extinguish, eks.ting'gwish <i>vt</i> , diffodd; diddymu, dilēu; llwyr ddifa
Expurgatory, eks.pūr'gā.tur.i <i>a</i> , ys-garthol, glanweithiol	Extinguishable, eks.ting'gwish.ā.bl <i>a</i> , diffoddadwy [ffoddyr
Exquisite, eks'kwī.zit <i>a</i> , rhagorol, odiaeth, godidog, dethol; perffaith, eithaf	Extinguisher, eks.ting'gwish.ūr <i>n</i> , di-
Exquisiteness, eks'kwī.zit.nes <i>n</i> , manyrwydd, cywreinrwydd, destlusrwydd	Extirpate, ex.tūr'pāt <i>vt</i> , diwreiddio; dinystrio [iad; distrywiad
Exsanguious, eks.sang'gwī.us <i>a</i> , diwaed	Extirpation, eks.tūr.pā'shun <i>n</i> , diwreidd-
Exsibilate, eks.sib'i.lāt <i>vt</i> , hysio neu hwtio ymaith	Extol, eks.tol' <i>vt</i> , mawrygu, dyrchafu, arwyrain, cannot, clodfōri [ddeilaidd
Exsiccant, eks.sik'ant <i>a</i> , sychaidd	Extorsive, eks.tōr'siv <i>a</i> , treisiol, crib-
Exsiccate, eks.sik'āt <i>vt</i> , sychu, dysychu	Extort, eks.tōrt' <i>vt</i> , cribddeilio, edwica, gwasgu [gorthrymiant
Exsuccous, eks.suk'us <i>a</i> , sychlyd, disudd	Extortion, eks.tōr'shun <i>n</i> , cribddail,
Exsuction, eks.suk'shun <i>n</i> , sugniad allan	Extortionate, eks.tōr'shun.āt <i>a</i> , treisiol
Exsudation, eks.sū.dā'shun <i>n</i> , chwysiad,	Extortioner, eks.tōr'shun.ūr <i>n</i> , cribddeil-iwr, gorthrymwr, gormeswr
Exsude, eks.sūd' <i>v</i> , chwysu [dyhidlad	Extra- <i>px</i> , allan o, tu hwnt i
Exsuscitate, eks.sus'i.tāt <i>vt</i> , dihuono, cyffroi	Extract, eks.trakt' <i>vt</i> , dethol, gwasgu, tynu neu bigo allan
Extancy, eks'tan.sī <i>n</i> , bodoldeb	Extract, eks'trakt <i>n</i> , detholiad, dewis-ran, sylweddran. Extracts, pigion, dewision, dyfyniadau
Extant, eks'tant <i>a</i> , yn bod, mewn bod,	Extraction, eks.trak'shun <i>n</i> , tyniad allan; gwelygordd, bonedd, cyff. Of low extraction, lledryw. Of high extrac-tion, diledryw, boneddig
Extasy, eks'tā.sī.—Ecstasy [i'w gael	Extractor, eks.trak'tūr <i>n</i> , tyniedydd
Extemporaneous, eks.tem.pō.rā'nī.us,	Extrajudicial, eks.trā.jū.dish'al <i>a</i> , allan o reol cyfraith, afreolaidd
Extemporize, eks.tem.pō.rur.i <i>a</i> , dir-agfyfyr, disyfyd	Extramission, eks.trā.mish'un <i>n</i> , anfon-iad allan [bydol
Extempore, eks.tem.pō.rī <i>ad</i> , heb fyfyrdod, yn ddifyfyr, yn ddiattreg	Extramundane, eks.trā.mun'dän <i>a</i> , tra-
Extemporize, eks.tem.pō.riz <i>vi</i> , llafaru yn ddiragfyfyr [eangu, arledu	Extraneous, eks.trā'nī.us <i>a</i> , estronaidd, arallaid, allanol, diberthynas, am-mherthynol, dyeithr
Extend, eks.tend' <i>v</i> , estyn, cyrhaedd,	Extraordinary, eks.trōr'dī.nur.i <i>a</i> , hynod, anghyffredin, od, odiaeth, anarferol
Extendible, eks.ten'si.bl <i>a</i> , estynadwy, lledadwy [lediad, eangiad	
Extension, eks.ten'shun <i>n</i> , estyniad, ar-	
Extensive, eks.ten'siv <i>a</i> , eang, helaeth, maith [haeddiad, eangder	
Extensiveness, eks.ten'siv.nes <i>n</i> , amgyr-	
Extent, eks.tent' <i>n</i> , cyrhaedd, helaeth-der, maint [gafnhau	
Extenuate, eks.ten'ū.āt <i>vt</i> , lleihau, ys-	

Extraparochial, eks.trâ.pâ.rô'ki.al *a*, am-
mhlwyfol, allan o'r plwyf
Extravagance, eks.trav'â.gans *n*, afrad,
gwastraff, gormodedd, difrodaeth, af-
radlonedd; afresymoldeb
Extravagant, eks.trav'â.gant *a*, gormod,
gwastraffus, difrodus, didrefn, afres-
ymol; afradlawn, treulgar, treulfawr
Extravagate, eks.trav'â.gât *vi*, ynyfd-
siarad, ffladru [o'i briod lestr
Extravasated, eks.trav'â.sâ.ted *a*, allan
Extraveneate, eks.trâ.vi'nât *a*, wedi
tarddu o'r gwythïenau [allan
Extraversion, eks.trâ.vûr'shun *n*, tafliad
Extreme, eks.trim' *n*, eithafedd, tserfyn,
y nod pellaf: *a*, eithaf, pellaf, diweddaf;
dirfawr, rhyfawr, gor-, tra-. Extreme
heaviness, trathrymder. Extreme age,
gorhenaint [ddirfawr, tra, gor-
Extremely, eks.trim'li *ad*, dros ben, yn
Extremity, eks.trem'i.ti *n*, pen pellaf,
eithaf, cwr eithaf, cyfyngder, gwasgfa;
enbydrwydd [ddyrysu; dadfaglu
Extricate, eks.trî.kât *vt*, rhyddhau; di-
Extrication, eks.trî.kâ'shun *n*, diddyrys-
iad, dirwydiad [allanol
Extrinsic, eks.trin'sik *a*, amhriodol,
Extrude, eks.trûd' *vt*, gwthio ymaith;
bwrw allan [ymaith
Extrusion, eks.trû'shun *n*, gwthiad
Extubérance, eks.tû'bur.ans *n*, oddf,
hwrwg, twddf [chwyddiad
Extumescence, eks.tû.mes'ens *n*, chwydd,
Exuberance, eg.zû'bur.ans *n*, arddigon-
edd; gordyfiant [gormodol
Exuberant, eg.zû'bur.ant *a*, rhyllawn,
Exuberate, eg.zû'bur.ât *vi*, gorlenwi,
gorlifo, rhylenwi
Exuccous, ek.suk'us.—Exsuccous
Exude, ek.sûd'.—Exsude
Exulcerate, eg.zul'sur.ât *vi*, gweliô,
llynori [iad, crawniad
Exulceration, eg.zul.su.râ'shun *n*, gwel-
Exult, eg.zult' *vi*, gorfoleddu, llawen-
ychu, ymffrostio
Exultation, eg.zul.tâ'shun *n*, gorfoledd,
gorhoen, ymorfoleddiad, ymffrost
Exundation, eks.un.dâ'shun *n*, gorllif,
liffeiriant
Exuperance, ek.sû'pur.ans *n*, traphwys
Exustion, eg.zus'tshun *n*, llosgiad, try-
llosgiad
Exuviae, eg.zû'vi.i *np*, crwyn a fwrir
Eyas, i'as *n*, hebog ieuanc
Eye, i *n*, llygad; golwg, trem, gweled;
blaguryn; rhwyll; nythaid o goed ieir:
vt, llygadu, tremio, edrych, gwylio.

Eye-ball, canwyll y llygad. Eye-
brow, ael y llygad. Eye-drop, deigryn.
Eye-glass, drychwydr Eye-lash,
blew yr amrant. Eye-lid, amrant,
caead llygad. Eye-service, golwg-
wasanaeth. Eye-shot, cipolwg, trem-
yn. Eye-sight, golwg. Eye-sore,
peth cas i'r golwg. Eye-string, gian'r
llygad. Black-eyed, llygad-ddu,
llygeittu. Blear-eyed, llygadwlyb.
Blue-eyed, llygadlas. Evil-eyed, eidd-
igus. Goggle-eyed, llygadfawr. Moon-
eyed, cibddall. One-eyed, unlygeidiog.
Squint-eyed, llygadgam, llygad-draws.
Wall-eyed, llygadfrith. To cast sheep's
eyes, edrych ar wŷr ar un
Eyeless, i'les *a*, dilygad, dall
Eyelet, i'let, Eyelet-hole, i'let.höl *n*, olp,
olpai, twll olpai
Eyeot, i'ot *n*, ynysan, ynysig [cylchlys
Eyre, êr *n*, llys barnwr yndeithiol,
Eyry, i'r'i *n*, nythle adar ysglyfgar

F.

FABACEOUS, fâ.bâ'shus *a*, o natur ffâen,
ffâenaidd
Fable, fâ'bl *n*, ffugchwedl, rhith hanes,
damneg, ffugeb; ffalsedd: *v*, ffug-
lunio, ffugio, chwedlu [waith, cydwe
Fabric, fâ'brik *n*, adail, adeilad, adeil-
Fabricate, fab'ri.kât *vt*, adeilo; llunio.
ffurfio, gwneuthur; llyfelu; ffugio
Fabrication, fab.ri.kâ'shun *n*, adeilad-
iad, gwneuthuriad; anwreidd
Fabulist, fab'ü.list *n*, chwedlydd, dam-
megwr, chwedleuydd
Fabulous, fab'ü.lus *a*, dychymmygol
ffugiol, disail [rwydc
Fabulousness, fab'ü.lus.nes *n*, ffugiol
Façade, fâ.sâd' *n*, gwyneb adeiliad
Face, fâs *n*, gwyneb, gwynebpryd, ar
wyneb: *v*, wynebu, gwynebu, gwrth
wynebu. Bare-faced, digywilydd
Double-faced, deuwynebog, rhagrith
iol. Pale-face, wyneblwyd, piglas
gweblas. Shame-faced, cywilyddus
A wry face, gwep. Facing a person
gyferbyn ag un. To make faces
gwepio
Facet, fas'et *n*, arwyneb bychan
Facetious, fâ.sî'shus *a*, cellweirus, araf
arabeddus, digrif [edd, digrifwe
Facetiousness, fâ.sî'shus.nes *n*, arab
Facial, fâ'shal *a*, gwynebol. Faci-
angle, ongl a ffurfir gan linellau o
clust i'r genau, ac o'r genau i'r talce

Facile, fas'il <i>a</i> , hawdd, rhwydd, hyblyg, hydyn [rwyddo]	Fairness, fêr'nes <i>n</i> , tegwch, glendid; uniondeb, cyfiawnder
Facilitate, fâ.sil'i.tät <i>vt</i> , rhwyddhau, hy-	Fairy, fêr'i <i>n</i> , ellyll, anysbyrd: <i>a</i> , per-
Facility, fâ.sil'i.ti <i>n</i> , hwylusdod, rhwydd- ineb, rhwydded [fad, diried]	thynol i'r tylwyth teg. Fairies, <i>y</i> tylwyth teg, bendith eu mamau
Facinorous, fâ.sin'ö.rus <i>a</i> , ysgeler, an-	Faith, fäth <i>n</i> , ffydd, crediniaeth, cred, coel; hyder, ymddiried; ffyddlondeb.
Fact, fakt <i>n</i> , gweithred; ffaith. In fact, mewn gwirionedd	To break one's faith, tori ei air
Faction, fak'shun <i>n</i> , plaid, ymblaid, ter- fysgblaid [bleidgar]	Faithful, fäth'fwl <i>a</i> , ffyddlawn, cywir, didwyll. The faithful, <i>y</i> ffyddloniaid, <i>y</i> credinwyr
Faction, fak'shus <i>a</i> , terfysgus, ym-	Faithfulness, fäth'fwl.nes <i>n</i> , ffyddlondeb, cywirdeb [ffyddlawn]
Factitious, fak.tish'us <i>a</i> , gwneuthuredig	Faithless, fäth'les <i>a</i> , diffydd, digred; an-
Factor, fak'tür <i>n</i> , goruchwylydd, dir- prwy, rhyngfaelydd [dros arall]	Fake, fäk <i>n</i> , torch rhaff, un tro ar raff
Factorage, fak'tur.ij <i>n</i> , marchnadaeth	Fakir, fäk'ür <i>n</i> , plaid o grefyddwyr pen- boeth yn <i>y</i> dwyrain [bachog]
Factorship, fak'tur.ship <i>n</i> , goruchwyl- iaeth, marchnadaeth dros arall	Falcated, fal'kä.ted <i>a</i> , crymanaidd;
Factory, fak'tur.i <i>n</i> , gweithfa; trigle neu gymdeithas masnachwyr dir- prwyol [gwaith]	Falcation, falkä'shun <i>n</i> , gwyrni, crym- edd [crwmgleddyf]
Factotum, fak.tö'tum <i>n</i> , gwas pob	Falchion, fôl'tshun <i>n</i> , cryman-gledd,
Faculty, fak'ul.ti <i>n</i> , medr, galluedd, baint; cynneddf; <i>y</i> gymdeithas fedd- ygol, <i>y</i> meddygon	Falclform, fal'si.fôrm <i>a</i> , bachog, crwm, crymandull
Facundity, fâ.kun'di.ti <i>n</i> , hyawdledd, ffraethineb [siarad]	Falcon, fô'kn <i>n</i> , math o hebog, curyll
Faddle, fad'l <i>vi</i> , ofera, ffwdanu, ofer- fade, fäd <i>v</i> , edwi, difanu, diflanu, di- hoeni; gwywo. Apt to fade, diflan- adwy. Never-fading, anniflanol	Falconer, fô'kn.ür <i>n</i> , hebogydd
Fady, fä'di <i>a</i> , diflan, gwywedig, edwin	Falconet, fal'kö.net <i>n</i> , cyflegr bychan
Fæces, fî'sîz <i>n</i> , ysgarthion	Falconry, fô'kn.rî <i>n</i> , hebogyddiaeth
Fag, fag <i>v</i> , baeddu, curo; ymfino, llesg- äu. Fag-end, gobed brethyn, <i>y</i> pen gwaethaf	Faldstool, fôld'stôwl <i>n</i> , mainc a ddefn- yddir i goroni
Fagot, fag'ut <i>n</i> , ffagod, ffagell, cedysen, cidysen: <i>vt</i> , ffagodi, cydrwymo, cidysio	Fall, fôl (fell, fallen) <i>vi</i> , cwympto, syrthio; tramgyddo; dygwyddo: <i>n</i> , cwymp, cwympiad, codwm; disgyniad, syrth- iad; dygwydd, syrth; dinystr. To fall in with, cyfarfod. To fall out, dygwydd; ymryson, cwympto maes. To fall back, cilio yn ol, encilio. Fall- ing sickness, <i>y</i> haint dygwydd
Fail, fäl <i>vi</i> , ffael, methu, diffygio, pallu; tori i fyny. Never-failing, diball	Fallacious, falä'shus <i>a</i> , twyllodrus, twyllgar, ffugiol [iaeth]
Failure, fä'lü'r <i>n</i> , ffaeliad, methiant, pall, gwalliad, diffyg, bai; toriad	Fallacy, fal'ä.si <i>n</i> , twyll, hoced, hudol-
Fain, fän <i>a</i> , awyddus, chwannog, ewyll- vsgr: <i>ad</i> , yn chwannog, tan orfod. I fain would, chwennychwn, da fyddai genyf, dymunwn	Fallen, fôl'n <i>pp</i> .—Fall [gwendid]
Faint, fänt <i>a</i> , egwan, methedig, llwfr; aneglur: <i>vi</i> , llesmeirio, llewygu; llesgäu [lyd]	Fallibility, fal.i.bil'i.ti <i>n</i> , hydwylledd,
Faintish, fän'tish <i>a</i> , gwanlyd, gwanych-	Fallible, fal'i.bl <i>a</i> , hyball, hysiom, hyfeth
Faintness, fänt'nes <i>n</i> , gwendid, llesgedd, nychdod; llyfrder, llyfrdra	Fallopiän, fal'ö'pi.an <i>a</i> , Fallopiaidd
Fainty, fän'ti <i>a</i> , llesmeiriol, llwfr, egwan	Fallow, fal'ö <i>n</i> , braenar, adwydd: <i>v</i> , braenaru: <i>a</i> , hyddliw, gwyneugoch: braenarliw. Fallow-deer, danys, gafr danys, danas, hydd
Fair, fêr <i>n</i> , ffair; <i>y</i> rhyw fenywaidd: <i>a</i> , teg, glân, prydiether, telaid, mwyn- aidd; gloew, claer; cyfiawn, didwyll.	False, fôls <i>a</i> , anwir, ffugiol, gau, cel- wyddog, twyllodrus. A false oath, geulw, anudon, llw anudon
Fair or foul, teg neu amheg	Falsehood, fôls'hwd, Falsity, fôl'si.ti <i>n</i> , ffalsedd, geudeb, anwiredd, celwydd
Fairing, fêr'ing <i>n</i> , ffeiryng, rhodd o ffair	Falsifier, fôl'si.fi.ür, <i>n</i> , ffugiwr, geu- eiriwr, celwyddwr [gwrthbrofi]
	Falsify, fôl'si.fi <i>v</i> , ffugio; llygru;
	Falter, fôl'tür <i>vi</i> , petrûso; bloesgi, methu

FAS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, orb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Faltering, fôl'tur.ing <i>n</i> , bloesgni	Farce, fârs <i>n</i> , coegchwareu; esgusbeth, lliw o beth [digrifol]
Fame, fâm <i>n</i> , bri, clod, enwogrwydd, enw; gair, son, chwedl, newydd	Farcical, fâr'si.kal <i>a</i> , coegchwareuol;
Famed, fâmd <i>a</i> , enwog, clodfawr, hyglood	Farcy, fâr'sî <i>n</i> , y clefri mawr, gwahanglwyf y meirch. Water farcy, y clefri dyfrllyd
Fameless, fâm'les <i>a</i> , anenwog, anhynod	Fardel, fâr'del <i>n</i> , sypyn [erw]
Familiar, fâ.mil'yûr <i>a</i> , cyfeillgar, cyfeillaidd; adnabyddus; tenluaidd: <i>n</i> , cyfall, cydnabod. Familiar spirit, ysbryd dewiniaeth	Fardingdeal, fâr'ding.dîl <i>n</i> , chwarter
Familiarity, fâ.mil.i.ar'i.tî <i>n</i> , cydnabyddiaeth; cyfeillach; cynnefndra	Fare, fêr <i>n</i> , lluniaeth, bwyd; ymborth; cludlog: <i>vi</i> , bod, byw; ymborthi
Familiarize, fâ.mil'yur.îz <i>vt</i> , cynnefino, yngynnefino [ach	Farewell, fê'r.wel'î, bydd wych, yn iach: <i>n</i> , cyfarchiad ymadawol, caniad yn iach. To bid farewell, canu yn iach
Family, fam'î.li <i>n</i> , teulu; cenedlaeth	Farinaceous, far.i.nâ'shus <i>a</i> , blodwy, blodiog, blawdog, blawdaidd
Famine, fam'in <i>n</i> , newyn, diffyg ymborth	Farm, fârm <i>n</i> , tyddyn, syddyn, fferm: <i>vt</i> , amaethu; llafurio'r tir [ffermwr]
Famish, fam'ish <i>v</i> , newynu; marw o newyn [hyglod, nodedig	Farmer, fâr'mûr <i>n</i> , amaethydd, hwsmon,
Famous, fâ'mus <i>a</i> , clodfawr, enwog	Farthest, fâr'môst <i>n</i> , eithaf, pellaf
Fan, fan <i>n</i> , gwyntyll, nithlen: <i>vt</i> , gwyntyllio, puro, nithio	Farness, fâr'nes <i>n</i> , pellder, pelledd
Fanatic, fâ.nat'ik <i>n</i> , penboethiad; crefyddwr penboeth [gwallgofus	Farraginous, fa.raj'î.nus <i>a</i> , cymmysg
Fanatical, fâ.nat'î.kal <i>a</i> , penboeth	Farrago, fa.râ'gö <i>n</i> , cymmysgedd
Fanaticism, fâ.nat'î.sizm <i>n</i> , penboethni, gwallbwyll [iedig	Farrier, far'î.ûr <i>n</i> , meddyg meirch; pedolwr [iadaeth
Fancied, fan'sid <i>a</i> , dychymmygol, flug	Farriery, far'î.ur.î <i>n</i> , meirch feddyg
Fanciful, fan'sî.fwl <i>a</i> , dychymmygus, coelgar, ffoldybus [pwyath	Farrow, far'ö <i>v</i> , bwrw perchyll, dyfod â perchyll: <i>n</i> , torllwyll. A sow in farrow, hwch dorog. A farrow cow, myswynog
Fancifulness, fan'sî.fwl.nes <i>n</i> , mym-	Farther, fâr'thûr <i>a</i> , pellach: <i>ad</i> , ym mhellach; <i>eto</i> , hefyd: <i>cd</i> .—Far
Fancy, fan'sî <i>n</i> , dychymmyg, darfelydd; oferdyb, mympwy, llettyb; hoffiedd: serch, <i>v</i> , dychymmygu, tybio; serchu	Farthest, fâr'thest <i>a</i> , pellaf, eithaf eithafig; <i>sd</i> .—Far
Fandango, fan.dang'gö <i>n</i> , math o daplas	Farthing, fâr'thing <i>n</i> , ffyrlling, ffyrlling. A penny three farthings, dwy ond ffyrlling. Sixpence farthing chwech a ffyrlling [peisgylle
Fane, fân <i>n</i> , teml, addoldy, eglwys, llan	Farthingale, fâr'thing.gäl <i>n</i> , cylchbais
Fanfaron, fan'fâ.run <i>n</i> , bygyllwr, gwagymffrostiwr [boesach, ffrost	Fasces, fas'îz <i>n</i> , ysgub o wial a ddygic o flaen hen lywiawdwywr Rhufain
Fanfaronade, fan.fâ.rö.nâd' <i>n</i> , rhodres	Fascia, fash'â <i>n</i> , addurn dalaith
Fang, fang <i>n</i> , ysgythr; crafanc, ewin	Fasciated, fash'î.ä.ted <i>a</i> , rhwymedig: gwial [rhwymia
Fanged, fangd <i>a</i> , ysgythrog	Fasciation, fash.î.ä'shun <i>n</i> , cyfrwymiad
Fangled, fang'gld <i>a</i> , coegffurfiedig, ffugiedig [grafanc	Fascicular, fa.sik'ü.lûr <i>a</i> , rhwymynol
Fangless, fang'les <i>a</i> , diysgythr, difannel, fan'el, Fanon, fan'un <i>n</i> , ysgwyddrwyll offeiriad	Fascinate, fas'î.nät <i>vt</i> , rheibio, hude swyno [dyniad, llithia
Fantastic, fan.tas'tik, Fantastical, fantas'tî.kal <i>a</i> , ffoldybus, coegfalch, penchwiban; mympwyol, anwadal	Fascination, fas.î.nâ'shun <i>n</i> , llygad
Fantasticalness, fan.tas'tî.kal.nes <i>n</i> , anwadalwch, penchwibandod	Fascine, fâ.sîn' <i>n</i> , ffagoden, cidysen
Fantasy, fan'tâ.sî <i>n</i> , mympwy, oferdyb	Fasinous, fas'î.nus <i>a</i> , rheibiol, swynol
Far, fâr (farther, further; farthest, furthest) <i>a</i> , pell, pellenig, anghysbell; hirbell: <i>ad</i> , ym mhell, pell. By far, o lawer. He is not far off, nid yw efe ym mhell. As far, cybelled. Thus far, hyd yma. Far better, llawer gwell, gwell o lawer	Fashion, fash'un <i>n</i> , dull, gwedd, dull wedd, ffurf, ffunud, llun; ffordd modd; arfer, defod: <i>vt</i> , ffurfio, lluni-agweddu. In this fashion, fel hy To fashion alike, cydlunio

Fast, fast <i>n</i> , ympryd, dirwest, cythlwng: <i>vi</i> , ymprydio, dirwestu, ymatal: <i>a</i> , tyn, sicr, diysgog, diogel, safadwy; buan, cyflym, clau, ffest, chwai: <i>ad</i> , yn dyn; yn fuan. Fast-asleep, mewn tryngwsg. Fast-day, dydd ympryd. To play fast and loose, chwareu'r ffon ddwybig [gafaelu, rhwymo	Faultiness, fôl'ti.nes <i>n</i> , beiusrwydd; drygedd [nam, perffaith
Fasten, fas'n <i>v</i> , sicrhau; cadarnhau;	Faultless, fôlt'les <i>a</i> , difai, diddrwg; di-
Fastidious, fas.tid'yus <i>a</i> , cymhenfalch, ffroenuchel [hausder	Faulty, fôlt'i <i>a</i> , beius, ar fai, o le, cylus, anaddas, gwallog, amryfus
Fastidiousness, fas.tid'yus.nes <i>n</i> , tra-	Faun, fôn <i>n</i> , duw gwledig, gwyddan
Fastigium, fas.tij'i.um <i>n</i> , talog, talfa	Fauna, fô'nâ <i>np</i> , anifeiliaid ardal
Fastness, fast'nes <i>n</i> , sadrwydd; diogelfa; sicrhâd [uchel, balch	Favillous, fâ.vil'us <i>a</i> , lludwâidd
Fastuous, fas'tshü.us <i>a</i> , trahâus, ffroen-	Favour, fâ'vür <i>n</i> , hoffedd, serch, cym-
Fat, fat <i>n</i> , brasder; mehin; gwer; blon-	meriad, ewyllys da, hawddgarwch, cymmwynas, ffafir; ysnoden rodd: <i>vt</i> , hofi, cymmwynasu, ffafrio; derbyn wyneb. Ill-favoured, hagr, anferth. Well-favoured, prydweddol
Fatness, fat'nes <i>n</i> , sadrwydd; diogelfa; sicrhâd [uchel, balch	Favourable, fâ'vür.â.bl <i>a</i> , hynaws; ffafir- iol, cymmwynasol
Fatuous, fas'tshü.us <i>a</i> , trahâus, ffroen-	Favourableness, fâ'vür.â.bl.nes <i>n</i> , tirion-
Fat, fat <i>n</i> , brasder; mehin; gwer; blon-	deb, rhadlondeb [cefnogwr
eg: <i>a</i> , bras, tew; ffirwythlawn; gwerog, blonegog. To grow fat, tewhau, brasâu. To make fat, pesgu, brasâu.	Favourer, fâ'vür.ür <i>n</i> , hoffwr, noddwr,
Fat-witted, penbylaidd, synwyrbwl	Favourite, fâ'vür.it <i>a</i> , cu, hoff: <i>n</i> , hoff-
Fatal, fâ'tal <i>a</i> , tyngedfenol; angeuol, marwol [iaeth	ddyn, anwylyd
Fatalism, fâ'tal.izm <i>n</i> , tyngedfenydd-	Fawn, fôn <i>n</i> , elain, rhydain, carw ieuanc: <i>vi</i> , llydnu; truthio, gwenieitho
Fatalist, fâ'tal.ist <i>n</i> , tyngedfenydd	Fay, fâ <i>n</i> , ellyll, anysbyrd: <i>v</i> , cyssylltu
Fatality, fâ.tal'i.ti <i>n</i> , angeuolrwydd; tyngedfen [anochel	Feaberry, fi'ber.i <i>n</i> , eirynden Mair, grwys-
Fatally, fâ'tal.i <i>ad</i> , yn angeuol; yn	wydden [aeth
Fate, fât <i>n</i> , tynged; anffawd, aflwydd, dinystr, dyraith; dedfryd	Fealty, fi'al.ti <i>n</i> , ffyddlondeb, gwiriog-
Fated, fâ'ted <i>a</i> , arfaethedig, rhaglun-	Fear, fi'r <i>n</i> , ofn, arswyd, braw, dychryn; arynaig; <i>v</i> , ofni, dychrynu, arswydo. To put in fear, brawychu, peri ofn ar. Without fear, diofn, hy, dewr
iedig. Ill-fated, anffodiog	Fearful, fi'r'fwl <i>a</i> , ofnus, brawychus; ofnadwy, dychrynlyd, arswydus
Father, fâ'thür <i>n</i> , tad: <i>vt</i> , tadu, tadogi, mabwysiadu [tadogaeth	Fearfulness, fi'r'fwl.nes <i>n</i> , ofnusrwydd; llyfrdra; echryslonrwydd
Fatherhood, fâ'thür.hwd <i>n</i> , tadaeth,	Fearless, fi'r'les <i>a</i> , diofn, dibryder, di-
Fatherless, fâ'thür.les <i>a</i> , didad, am-	arswyd, difraw, dewr, calonog
ddifad [tad, yn dadol	Fearlessness, fi'r'les.nes <i>n</i> , conder, di-
Fatherly, fâ'thür.li <i>a</i> , tadol: <i>ad</i> , fel	ofnusrwydd, dewrder [hawsedd
Fathom, fath'um <i>n</i> , gwrhyd, chwech troedfedd: <i>vt</i> , gwrhydio; plymio; am-	Feasibility, fi.zi.bil'i.ti <i>n</i> , hywneledd,
gyffred [annirnadwy	Feasible, fi'zi'bl <i>a</i> , hawdd ei wneyd; dichonadwy, posibl
Fathomless, fath'um.les <i>a</i> , diwaelod;	Feast, fist <i>n</i> , gwledd; cyfeddach; gwyl: <i>v</i> , gwledda; gloddesta, wtresu. Wed-
Fatidical, fâ.tid'i.kal <i>a</i> , tyngedfynegol, prophwydol [euol	d-ding-feast, neithior. Feast-rite, defod gwledd. A solemn feast, uchelwyl, arwyl, prif wyl, cylehwyl
Fatiferous, fâ.tif'ur.us <i>a</i> , marwol, ang-	Feaster, fis'tür <i>n</i> , gwleddwr; wtreswr, bolerwr [gwledda
Fatigue, fâ.tig' <i>n</i> , lludded, blinder: <i>vt</i> , peri lludded, blino, lluddedu	Feasting, fis'ting <i>n</i> , cyfeddach: <i>v</i> , yn
Fatling, fat'ling <i>n</i> , anifail pasgedig	Feat, fit <i>n</i> , camp, gorchest, rhagorgamp
Fatness, fat'nes <i>n</i> , tewder, brasder; ffirwythlondeb [tewychu	Feather, fe'thür <i>n</i> , plüyn, plufyn, pluen, plufen (<i>p</i> plu, pluf): <i>vt</i> , pluo; dibluc; addurno â phluf. Feathered fowls, ehediaid, adar asgellog. Feather-bed, gwely plu. Feather-dresser, plufwr, plüwr
Fatten, fat'n <i>v</i> , tewhau, pesgu, brasâu,	
Fatuity, fâ.tü'i.ti <i>n</i> , ffolineb, hurturwydd	
Fatuous, fat'shü.us <i>a</i> , delfäidd, ynfyd	
Faucet, fô'set <i>n</i> , dwsel	
Fault, fôlt <i>n</i> , bai; trosedd; amryfusedd, cwll; anaf. To commit a fault, tros-	
eddu. To find fault, beio, bwrw bai	

FEO pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Featherless, ferh'ûr.les *a*, diblu
Featly, fit'li *a*, deheugig, hyfedr, tlws
Featness, ftt'nes *n*, destledd, deheuder
Feature, fit'shur *n*, gwynebpryd, gwedd-
nod, gweddnodiad, golygwedd
Feaze, fiz *vt*, dattroi, dadblethu
Febrific, fi.brif'ik *a*, crydbar
Febrifuge, feb'rî.fûj *n*, meddygiaeth
wrthgrydol: *a*, gwrthgrydol, tarf-
grydol [crydol
Febrile, feb'ril *a*, crydbar, twymynol
February, feb'rŵ.ur.i *n*, Chwefror [aeth
Februation, feb.rŵ.ä'shun *n*, huredig-
Feculence, fek'û.lens *n*, gwaddodlyd-
rwydd; gwaddod, gwaelodion
Feculent, fek'û.lent *a*, gwaddodlyd
Fecund, fek'und *a*, ffrwythlawn, tor-
eithiog, ffaeth, cynnyrchiol
Fecundate, fek'un.dät *vt*, ffrwythloni
Fecundity, fi.kun'dî.ti *n*, ffrwythlondeb;
Fed, fed *pt* & *pp*.—Feed [toraeth
Fedary, fed'ur.i, Federary, fed'ur.ur.i *n*,
cyfranogwr [modol
Federal, fed'ur.al *a*, cyfammedol, am-
Fee, fi *n*, gwobr, tâl, cyflog: *vt*, cyflogi;
gwobrwyo; llwgr wobrwyo. Fee farm,
tir cydnabod. Fee simple, hawl rydd.
Fee-tail, hawl ammodol
Feeble, fi'bl *a*, gwan, egwan, eiddil,
llesg. To make feeble, to wax feeble,
to grow feeble, gwanhau, llesgäu
Feebleness, fi'bl.nes *n*, gwendid, eiddil-
wch, llesgedd, egwander
Feed, fid (fed) *v*, porthi, bwydo; tewhau,
pesgu; ysbori: *n*, ebran, ceirchddogn;
porthiant [bwydäwr
Feeder, fi'dûr *n*, porthydd; maethydd;
Feel, fil (felt) *v*, teimlo, clywed; profi;
ymdeimlo [iad
Feeling, fi'ling *n*, teimlad; profiad; syn-
Feet, fit *np*, traed.—Foot
Feign, fän *v*, dychymmygu; ffuantu,
ymrithiol [rhythiol
Feigned, fänd *a*, gau, ffugiol, ffuantus,
Feint, fânt *n*, rhith, lledrith, lliw: *a*,
gau, gwag, ffugiol, ffals
Felicitate, fi.lis'i.tät *vt*, llwyddiannu,
dedwyddo; dymuno llwyddiant, llon-
gyfarch [ddymuniant
Felicitation, fi.lis.i.tä'shun *n*, llwydd-
Felicity, fi.lis'i.ti *n*, dedwyddwch, ded-
wyddydd, gwynfyd, llwydd
Feline, fi'lin *a*, cathaidd, fel cath
Fell, fel *a*, creulawn, gwaedlyd, ffyrnig:
n, croen, bling-groen: *vt*, tori i lawr,
taro i lawr; cymmynu: *pt*.—Fall
Feller, fel'ûr *n*, cymmynwr, taflwr coed

Fellmonger, fel'mung.gûr *n*, crwynwr,
crwynfaelwr, crwynwerthwr
Fello, fel'ö *n*, cameg, cylich olwyn
Fellow, fel'ö *n*, cyfaill, cydymaith, cy-
mhar, cydradd, cydwr, brodor; cyd-:
vt, cymharu, cyfieuo; cyffelybu. Fel-
low-creature, cydgreddur. Fellow-
feeling, cyd-deimlad. Fellow-soldier,
cydfilwr. A wicked fellow, dyhiryn.
A little fellow, dynyn
Fellowship, fel'ö.ship *n*, cymdeithas,
cydgyfeillach, cyfranogaeth
Fellwort, fel'würt *n*, chwerwlys
Felly, fel'i *ad*, yn ffyrnig, yn greulawn:
n, cylich olwyn, cameg, cañog
Felo de se, fi.lö.di.si' *n*, hunanleiddiad
Felon, fel'un *n*, lleidr, cyflafanwr, drwg
weithredwr, drygweithredwr; bystwr,
gwrlllys: *a*, ffyrnig [radol; ysgeler
Felonious, fi.lö.ni.us *a*, cyflafanol, llad-
Felony, fel'un.i *n*, cyflafan, lladrad
Felt, felt *n*, brethyn llawban, brethyn
hetiau: *vt*, llawbanu: *pp*.—Feel
Feltre, fel'tûr *n*, dwyfrong
Felucca, fi.luk'â *n*, bad â chwech rhwyf
Female, fi'mäl *a*, benywaidd, benywol:
n, benyw, dynes, merch, bun, gwraig
Femecover, fim.cö.vürt' *n*, gwraig briod
Femesole, fim.söl' *n*, benyw weddw
Feminality, fem.i.nal'i.ti *n*, benyweidd-
rwydd
Feminine, fem'i.nin *a*, benywaidd
Femorol, fem'ö.ral *a*, morddwydol
Fen, fen *n*, corsdir, cors, gwaen wleb-
morfa. Fen-berries, ceirios y waen
Fen-cricket, rhinc y tes. Fen-duck
corshwyad
Fence, fens *v*, cau, caeru, amgau, am-
gaeru, argau; amddiffyn; chwaret
diffyn â'r cleddyf: *n*, gwrych, clawdd
cae, pawlgae; diogelfa. A fence
city, dinas gadarn, dinas gaerog
Fenceible, fen'si.bl *a*, amddiffynadwy
diffynadwy: *n*, amddiffynwr
Fencing, fen'sing *n*, cleddyfyddiaeth
Fend, fend *v*, cadw draw; dadlen
gwrthresymu [wydgyli
Fender, fen'dûr *n*, gwale aelwyd, ael
Fenestral, fi.nes'tral *a*, ffenestrol [erllo;
Feneration, fen.u.rä'shun *n*, ocr, ocræth
Fenugreek, fen'ü.grik *n*, y grogwyran
Fennel, fen'el *n*, ffenigl
Fenny, fen'i *a*, corsog, corslyd [dan ara
Feodal, fü'däl *a*, gwriogaethol; a ddali
Feodary, fü'dur.i *n*, deiliad dan wriog
Feoff, fef *vt*, rhoi llwyr feddiant [aet
Feoffee, fe.fi' *n*, meddiannydd cyflawn

- Feoffer, *fef'ür n*, rhoddwr mewn meddiant
 Feoffment, *fef'ment n*, llawn feddiant
 Feracious, *fi.rä'shus a*, ffrwythlawn, cnydiol, cnydfawr, toreithiog
 Feracity, *fi.ras'ití n*, ffrwythlonedd
 Feral, *fi'r'al a*, alaethus, galarus; marwol
 Feriation, *fi.r.i.ä'shun n*, cadwad gwyl
 Ferine, *fi'r'in a*, gwylltflaidd, anwar, ffyrnig [nigrwydd]
 Ferineness, *fi.r'nes*, Ferity, *fer'ití n*, ffyr-
 Ferment, *für'ment n*, eples, berem, ymwaith; cynhwrf
 Ferment, *für'ment' v*, gweithio; eplesu, lefeinio, burymu; bragodi
 Fermentation, *für.men.tä'shun n*, ymweithiad, ymferwad, ymgynhyriad; ymlefeiniad [lefeiniol]
 Fermentative, *für.men'tä.tiv a*, eplesol
 Fern, *fürn n*, rhedynen (*p* rhedyn)
 Ferny, *für'ni a*, rhedynog, rhedynaidd
 Ferocious, *fi.rö'shus a*, ffyrnig, gorwyllt, creulawn [creulonedd]
 Ferocity, *fi.ros'ití n*, mileinrwydd
 Ferreous, *fer'i.us a*, haiarnaidd, o haiarn
 Ferret, *fer'et n*, iegen, ffured: *vt*, olrhain, hela, ffuredu; chwilio allan
 Ferriage, *fer'ä.j n*, porthlog, porthdal
 Ferruginous, *fe.rw'ji.nus a*, haiarnaidd
 Ferrule, *fer'il n*, amdorch, amgarn: *vt*, amgarnu, amdorchi
 Ferry, *fer.i n*, porth, porthfa, ceubalfa: *v*, croesi'r borth, trosglwyddo. Ferryboat, ceubal, ysgraff, trosglwyddfad. Ferry-man, porthwas, ysgraffwr
 Fertile, *für'til a*, ffrwythlawn, cnydfawr, ffaeth, toreithiog, cynnyrchiol
 Fertility, *für.til'ití n*, ffrwythlondeb
 Fertilize, *für'ti.liz vt*, ffrwythloni
 Ferula, *fer'w.lä n*, crafell i guro llaw
 Fervency, *für'ven.sí*, Ferventness, *für'vent.nes n*, gwresogrwydd, awyddfryd, taerni, taerineb [tanbaid; taer
 Fervent, *für'vent a*, brwd, gwresog
 Fervescence, *für.ves'ent a*, poethol, twymnol [gwresog
 Fervid, *für'vid a*, brwdfrydus, poeth;
 Fervour, *für'vür n*, gwresogrwydd; taerineb, brwdfrydedd
 Fescue, *fes'kü n*, cyfeirbin, dangosbin
 Fessitude, *fes'itüd n*, lludded, blinder
 Festal, *fes'tal a*, gwleddol, llon, gohenu [braenu
 Fester, *fes'tür vi*, crawnn, gori, madru
 Festinate, *fes'ti.nät a*, buan, ffyrstiog, brysgar [iad, ffrwst, ffyrstiad
 Festination, *fes.ti.nä'shun n*, brys, brys-
 Festival, *fes'ti.val n*, gwyl, gwledd; dydd gwyl: *a*, gwleddol. High festival, uchel wyl. Principal festival, prif wyl, gwyl arbenig [hoenus
 Festive, *fes'tiv a*, gwleddol, gwestfaol
 Festivity, *fes.tiv'ití n*, llawenydd, difyrwch; gwledd [flodau
 Festoon, *fes.twn' n*, addurnbleth
 Festucous, *fes'tü.kus a*, o wellt, gwellog
 Fetal, *fi'tal a*, milrithol
 Fetch, *fetsh vt*, cyrchu, ceisio, hol; dwyn, cywain, cludo; cyrhaeddyd; dwyn pris: *n*, ystryw; dichelldro; ystranc. Far-fetched, annaturl, maes o le [brwnt
 Fetid, *fet'id a*, drewllyd; adgas, ffaidd
 Fetidness, *fet'id.nes n*, drewi, drewsawr, drewdod, drygsawr [lawn
 Fetiferous, *fi.tif'ur.us a*, hilig, ffrwyth-
 Fetish, *fi'tish n*, eilun Indiaidd
 Fetlock, *fet'lok n*, egwyd, swrn, mwydle, cudyn; delw, melwn
 Fetor, *fi'tör n*, drygsawr, gwynt cas
 Fetter, *fet'ür n*, llyffethar, hual, gefyn, burwy: *vt*, llyffetheiro, hualu, troedogi
 Fettle, *fet'l vi*, simera, ofera; gwag daclu [ydd, gwaed cyn delwad
 Fetus, *fi'tus n*, milrith, anelwig ddefn-
 Feud, *füd n*, dygasedd; cynhen, ymryson
 Feudal, *fü'dal a*, gwriogaethol
 Feudatory, *fü'dä.tur.i a*, deliaidd dan wriogaeth
 Fever, *fi'vür n*, cryd, twymyn, llucheden, poethgryd; teithion. Intermittent fever, cryd dysbeidiol. A continual fever, cryd diddysbaid. Inflammatory fever, y cryd poeth. Nervous fever, twymyn nychlyd. Putrid or Typhus fever, twymyn fraenol. Scarlet fever, eirosglwyf, twymyn goch. Yellow fever, twymyn felen [amranwen
 Feverfew, *fi'vür.fü n*, llysiaur fam,
 Feverish, *fi'vür.ish a*, crydol, poeth
 Few, *fü a*, ychydig, bychydig; anaml, In few words, mewn byr eiriau. There are but a few of them, nid oes nemawr o honynt [bychandra
 Fewness, *fü'nes n*, anamledd, anamllder,
 Fiat, *fi'at n*, y gair Bydded, gorchymyn, deddf; gosodiad
 Fib, *fi'b n*, ffug, geudeb, anwiredd, celwydd: *vi*, dywedyd celwydd, celwyddu, celwyddo, ffugio
 Fibre, *fi'bür n*, mân edefyn (*p* mân edafedd, mân wraidd)
 Fibrous, *fi'brus a*, manwreiddiog

FIN pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^{wk}=took;

Fickle, fik'l *a*, anwastad, anwadal, an-safadwy, ysgoew, orïog, gwammal
Fickleness, fik'l.nes *n*, anwastadrwydd, gwammaldra, anwadalwch
Fictile, fik'til *a*, o bridd, cleïog, priddin
Fiction, fik'shun *n*, ffugchwedl, ffugiad; anwiredd, celwydd [us *a*, ffugiol
Fictious, fik'shus, Fictitious, fik.tish'-
Fiddle, fid'l *n*, crwth: *vi*, crythorio.
Fiddle-faddle, coegwaith, oferedd.
Fiddle-stick, bwa crwth, ffilyryn.
Fiddle-string, tant crwth. Scotch fiddle, y crafu
Fiddler, fid'lür *n*, crythor, ffilor
Fidelity, fi.del'i.ti *n*, ffyddlondeb, cy-wirdeb, uniondeb
Fidget, fij'et *vi*, ofer hela, ffwdanu; sygogi: *n*, ffwdan; un ffwdanllyd
Fidgety, fij'et.i *a*, aflonydd, anesmwyth
Fiducial, fi.dü'shal *a*, ymddriedus, ffyddiadol [olwr: *a*, hyderus
Fiduciary, fi.dü'shur.i *n*, ymddiried-
Fie, fi i, ffi! ffi! hach!
Fief, fif *n*, maenor gwriogaethol
Field, fild *n*, cae, maes, maesan; cad-faes, cadfa. Field-book, llyfr tîr-fesurwr. To take the field, myned allan i ryfel, meïo. The field of blood, maes y gwaed, erw'r gwaed
Fieldfare, fild'fê'r *n*, socan eira, socan lwyd, caseg y ddryghin
Fiend, find *n*, cythraul, diafl, ellyll, dera
Fiendlike, find'lik *a*, dieffyg, ellyllaidd
Fierce, fi'rs *a*, ffyrnig, gerwin, gorwyllt, creulawn. To grow fierce, cynddeir-iogi [cynddeiriogrwydd, cieidd-dra
Fierceness, fi'rs.nes *n*, ffyrnigrwydd,
Fiery, fi'r'i *a*, tanllyd, tanbaid, o dân; poeth, eïrias
Fife, fif *n*, pib feïnllais, chwibanog!
Fifer, fi'für *n*, pibydd, chwibanydd
Fifteen, fif.tin' *a* & *n*, pymtheg, 15
Fifteenth, fif.tin'th' *a*, pymthegfed, 15fed
Fifth, fifth *a*, pummed, 5med [50fed
Fiftieth, fif'ti.eth *a*, degfed a deugain,
Fifty, fi'f'ti *a* & *n*, hanner cant, deg a deugain, 50
Fig, fig *n*, ffïgysen (*p* ffïgys). Fig-tree, ffïgysbren, ffïgyswydden
Fight, fit (*pt* & *pp* fought) *v*, ymladd, ymwrio, ymbaffio; rhyfela: *n*, ymladdfa, brwydr, cad, aer
Figuement, fig'ment *n*, ffug chwedl, ffug ddyfais, dychymmyg
Figurate, fig'ü.lät *a*, priddgleïog, priddin
Figurability, fig.ü.râ.bil'i.ti *n*, hylunedd
Figurable, fig'ü.râ.bl *a*, lluniadwy, hylun

Figural, fig'ü.ral, Figurate, fig'ü.rät *a*, darluniadol [lluniad
Figuration, fig.ü.rä'shun *n*, ffurfiad,
Figurative, fig'ü.rä.tiv *a*, cysgodol; arddangosol; ail-ystyriaethol; traws-fudol; allegol
Figure, fig'ür *n*, llun, dull, ffurf, ffanud, ystum, gwedd, agwedd, llunwedd; ffugr, ffugryn; eilun, delw; rhith, cyffelybiaeth, alleg, aralledd, troell-ymadrodd; rhifnod, rhifeb: *v*, llunio, llunwedu, ffurfio; rhifnodi; cysgodi.
Figure-head, addurn yn ffureg llong. To cut a mean figure, bod â golwg wael arno, bod yn wael ei ddrwy
Figwort, fig würt *n*, gornher [wreiddiol
Filaceous, fil.ä'shus *a*, edafeddog, man-
Filacer, fil'ä.sür *n*, swyddog cyfreithiol
Filament, fil'ä.ment *n*, mân edefyn; manwreiddyn
Filbert, fil'bürt *n*, cneuen y gerddi
Fillet, fil'tsh *vt*, chwiwo, chwiwbigo, chwiwladrata, ysgipio
File, fil *n*, durlif; rhes; rhestr; llinyn: *v*, durlifo; rhencio; llinynu. File-cutter, gof durlifiau. File-dust, blawd durlif, durlifion [edig, melynlywyd
Filemot, fil'i.mot *n*, llyw dalen wyw-
Filiat, fil'yal *a*, mabol, mabaid
Filiation, fil.i.ä'shun *n*, mabwysiad
Filigree, fil'i.gri *n*, gwaith edafog a aur neu arian
Fill, fil *v*, llenwi, diwallu, digoni; cyforio *n*, llonaid, gwala, digon, digonedd To take one's fill, ymlenwi, ymddigon
Fillet, fil'et *n*, ysnoden, ffïnen, rhwym-yn; eïrion-gylech; morddwyd-ddryll *vt*, rhwymo; addurn-gylchu
Fillibeg, fil'i.beg *n*, gwisg yn yr Alban math o bais fechan
Fillip, fil'ip *n*, cnipws, enocell: *v*, rho cnipws neu gnozell, cnipysu
Filly, fil'i *n*, eboles, ffilog
Film, fil'm, *n*, pilen, pilionen, cronen
Filmy, fil'mi *a*, pilenog, croenynaidd
Filter, fil'tür *n*, hydlydd: *v*, hidlo, glanhidlo [tor
Filtth, fil'th *n*, bryntni, budredd; baw
Filthiness, fil'thi.nes *n*, bryntni, budredd, afeiddid [ffiaidd, afa
Filthy, fil'thi *a*, brwnt, bawlyd, bud-
Filtration, fil.trä'shun *n*, hidlad
Fimbriate, fim'br'i.ät *vt*, ymylweithio
Fin, fin *n*, aden neu asgell pysgodyn
Final, fi'näl *a*, diweddaf, terfynol
Finale, fi.nä.lê *n*, diwedd cerdd [fyn
Finally, fi'näl.i *ad*, o'r diwedd, yn dei

Finance, fī.nans' n, ardreth y deyrnas
 Financial, fī.nan'shal a, ardrethol
 Financier, fin.an.sī'r' n, trysorydd, gol-
 ygydd y sylltly; cyllid-ddamcanydd
 Finch, fintsh n, pinc, pineyn, pila, telor
 Find, fīnd (pt & pp found) vt, cael;
 deall. To find fault, beio. How do
 you find yourself? sut yr ydych chiwi?
 Fine, fīn a, main, manwl; mân; pur,
 coeth, tēr; tlws, pinc, lluniaidd,
 gwych, teg, hardd: n, dirwy, camlwrw,
 fforfed: vt, dirwyo; coethi, puro,
 glanburo. Fine-spun, cywreiniol.
 Fining-house, coethdy, terdy. Fining-
 pot, tawddlestr, coethlestr. In fine,
 yn olaf, yn y diwedd [fanwl
 Finely, fīn'li ad, yn wych, yn dlws; yn
 Fineness, fī'nes n, meinder; purder;
 gwychder [häwr
 Finer, fī'nūr n, purwr, coethwr, glan-
 Finery, fī'nūr.ī n, gwychder, harddwisg;
 coethffwrn, coethefail [dichell
 Finesse, fī.nes' n, ystryw, ystranc,
 Finew, fī'ū n, braenllwydni
 Finger, fīng'gūr n, bys (p bysedd): vt,
 bysio, bysdeimlo; ymdrafod. Fore-
 finger, bys blaen, mynegfys. Middle-
 finger, hirfys, canolfys. Ring-finger,
 bys y fodrwy. Little-finger, bys bach.
 Light-fingered, Long-fingered, llad-
 ronaid. Finger-post, mynegbost.
 Having fingers, bysog, byseddog
 Fincal, fīn'kal a, cymhenffol, coeg-
 ynaidd, pinc [rwydd
 Fincalness, fīn'kal.nes n, coegeneidd-
 Finis, fī'nīs n, diwedd, terfyn
 Finish, fīn'ish v, diwedu, gorphen,
 cwblhau, cwpla; perffeithio: n, cwbl-
 hād; perffeithiad [benwr
 Finisher, fīn'ish.ūr n, gorphenwr, dy-
 Finite, fī'nīt a, terfynol, mesurol,
 meidrol [meidroldeb
 Finiteness, fī'nīt.nes n, terfynoldeb,
 Finless, fīn'les a, diesgyll, diedyn
 Finny, fīn'ī a, adeiniog fel pysg
 Fir, fūr n, ffeinidwydden, ffinidwydden,
 ffawwydden, pîn
 Fire, fī'r n, tân; ufel; goddaith, tan-
 llwyth: v, tanio; goddeithio; ufelu.
 Fire-arms, arfau tân. Fire-brand, pen-
 tewyn, tewyn; fflaglydd. Fire-damp,
 tanchwa, tanfa. Fire-drake, awyr-
 dan. Fire-engine, diffoddyr. Fire-
 fly, math o löen. Fire-proof, tan-
 brawf. Fire-wood, tanwydd, coed tân.
 St. Anthony's fire, tân iddwf. To set
 on fire, to set fire to, tanio, gosod ar dân

Fireman, fīr'man n, tanddifodwr
 Fireside, fīr'sīd n, aelwyd, simdde; teulu
 Firing, fīr'ing n, cynnud, tanwydd;
 taniaid; goddeithiad
 Firk, fūr vt, fflangellu, cystwyo
 Firkin, fūr'kin n, llestr o naw galwyn
 Firm, fūr'm a, cadarn, dianwadal, di-
 ysgog, safadwy, sad, cryf, ffyrf: n,
 enwau, cydfasnachwyr: vt, cadarn-
 hau, sefydlu, cryfhau, ffyrfhau
 Firmament, fūr'mâ.ment n, ffurfafen,
 awyren, entrych [wybrenol
 Firmamental, fūr.mâ.ment'al a, awyrol,
 Firmness, fūr'm'nes n, cadernid, cryfder,
 disigledd, diysgogrwydd, ffyrfder
 First, fūrst a, unfed, cyntaf; blaenaf;
 prif, penaf; cyn-: ad, yn gyntaf.
 First-born, cyntafanedig, cynblyntyn.
 First-fruit, blaenffrwyth. First-milk,
 cynllaeth, cynlaeth: sd.—Fore [anedig
 Firstling, fūrst'ling n, anifail cyntaf-
 Fiscal, fis'kal a, perthynol i gyllid y
 deyrnas, cyllidol
 Fish, fish n, pysg, pysgodyn: v, pysgota;
 treillio, rhwydo. Fish-garth, Fish-
 wear, cored. Fish-market, marchnad
 bysgod. Fish-pond, pysgodlyn. Fish-
 spawn, grawn pysgod. Cod-fish,
 penfras. Cray-fish, ceimwech coch.
 Dog-fish, penci. Flat-fish, lleden,
 llythien. Needle-fish, mornodwydd.
 Saw-fish, morlif. Sword-fish, cledd-
 bysg [n, pysgotwr, pysgodwr
 Fisher, fish'ūr, Fisherman, fish'ūr.man
 Fishery, fish'ūr.ī n, pysgodfa, pysgodle
 Fishing, fish'ing n, pysgota. Fishing-
 rod, gwialen bysgota, genwair [pysgod
 Fishmonger, fish'mung.gūr n, gwerthwr
 Fishy, fish'ī a, pysgodol, pysgodaidd
 Fissile, fis'il a, holltadwy; hyhollt [agenu
 Fissure, fish'ūr n, hollt, agen: vt, hollti,
 Fist, fist n, dwrn. Close-fisted, arian-
 gar, cybyddol, cynnil, llawgauad [oryn
 Fistula, fis'tshü.lâ n, pibglwyf, piblyn-
 Fistulous, fis'tshü.lus a, pibello; pib-
 glwyfus [ladd â dyrnau
 Fisty, fis'tī n, dyrnol. Fisty-cuff, ym-
 Fit, fit n, llewyg, gloes; cyrch y cryd,
 chwiw: a, addas, cymhwys, cymmesur,
 cyfladd, gweddus, rhesymol, uniawn:
 v, cyfaddasu, cyttaro; cyfateb, cyd-
 weddu; darparu, parotoi; cyweirio.
 To fit out, trwsio
 Fitch, fitsh, Fitchet, fit'shet n, ffwlbart,
 gwichyill, gwichydd, gwichyn [llygod
 Fitches, fit'shiz n, gwygbyns, pys y
 Fitful, fit'fwl a, anwadal, gwammal

FLA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Fitness, fit'nes *n*, addasrwydd, cymhwys-
Fitting, fit'ing *a*, cyfaddas, addas [der
Fitz, fits *n*, mab, ab, ap
Five, fiv *a* & *n*, pump, pum, 5
Fivefold, fiv'föld *a*, pumdybyg, pumplyg
Fives, fivz *np*, chwareu pel humog;
afiechyd ar feirch
Fix, fiks *v*, sicrhau, sefydlu, gosod;
caledu; ymsefydlu; ymgaledu [wadal
Fixed, fikst *a*, sefydledig, sicr, dian-
Fixedness, fik'sed.nes *n*, diysgogrwydd
Fixidity, fik.sid'i.ti, Fixity, fik'si.ti *n*,
tynosodiad
Fixture, fiks'tshûr *n*, dodrefn anghyffro
Fizgig, fiz'gig *n*, tryfer morwyr
Fizz, fiz, Fizzle, fiz'l *vi*, sio
Flabbiness, flab'i.nes *n*, lliprynrywydd,
meddalwch [llibin, llac
Flabby, flab'i *a*, llipa, meddal, masw,
Flaccid, flak'sid *a*, nychlyd, llibin, llipa;
gwyw [twythder
Flaccidity, flak.sid'i.ti *n*, llipryndod; ys-
Flag, flag *n*, lluman, banier, penwr;
llechfacn, fflag; hesgen: *vt*, llechu;
llipäu, llesgäu, diffygio. Flag-ship,
llumanlong. Flag-staff, llumanbren
Flagellant, flaj'e.lant *n*, dilynwr y meu-
dwy Rainer, yr hwn a ddaliai fod
ffangelliad mor rhinweddol a bedydd
neu'r cymmun; fflangellwr, ffrewyll-
ydd [io, ffonodio
Flagellate, flaj'le.ät *vt*, fflangellu, ffrewyll-
Flagellation, flaj.e.lä'shun *n*, fflangelliad
Flageolet, flaj'ö.let *n*, pibell, chwibanogl
Flagginess, flag'i.nes *n*, lliprynrywydd,
lacrwydd [diflas
Flaggy, flag'i *a*, llipa, llibin, ymollyngol;
Flagitious, flä.jish'us *a*, anfad, drwg,
ysgeler [wch, anfadrwydd
Flagitiousness, flä.jish'us.nes *n*, dyhir-
Flagon, flag'un *n*, cwpan grothog, costrel
Flagrancy, flä'gran.sî *n*, fflamiad; hy-
nodrwydd; ysgelerder, gwarthusrwydd
Flagrant, flä'grant *a*, gwresog, brwd,
llachar, fflamiol; hynod; cyhoedd;
gwarthus, ysgeler
Flail, fläl *n*, ffust. Flail-handle, troed
ffust. Flail-yard, gwial ffust
Flake, fläk *n*, tafell, fflochen, clwyden;
gwanaf: *vi*, fflochenu
Flaky, flä'ki *a*, clwydenog, fflochenog
Flam, flam *n*, chwedl, celwydd, siom:
vt, siomi, twyllo; chwedla [canwyll byg
Flambeau, fläm'bö *n*, carthganwyll
Flame, fläm *n*, fflam, fflagl, gwenfflam:
vi, fflamio, fflaglu; ennyn [gynt
Flamen, flä'men *n*, offeiriad paganaudd
Flamingo, flä.ming'gö *n*, aderyn â gwddf
a choesau hir [ffagliad
Flammation, flä.mä'shun *n*, fflamiad,
Flammeous, fläm'yus *a*, fflamaidd
Flammiferous, flä.mif'ur.us *a*, fläm-
ddwyn [boer
Flammivomous, flä.miv'ö.mus *a*, fläm-
Flamy, flä'mi *a*, fflamlyd, fflamiog
Flank, flangk *n*, tenewyn; adeinlu,
ystlyslu: *v*, ymylu. Flank-work,
asgellwaith
Flannel, flän'el *n*, gwlanen
Flap, flap *n*, palfod; llipddarn, gwerchyr;
cautel: *v*, palfodio; lliprynu. The
flaps, afiechyd ar weflau meirch
Flapdragon, flap'drag.un *n*, math o
chwareu
Flare, flê'r *v*, difa; gwanoleuo; serenu
Flash, flash *n*, llucheden, mellten, fflach:
fflamiad, mellteniad; gwagfostiad: *v*.
melltenu, lluchedenu, fflacnio [diflas
Flashy, flash'i *a*, disylwedd, bostgar:
Flask, flask *n*, costrel, fflasc; pylorffwch
Flasket, flas'ket *n*, cawell, basged
Flat, flat *a*, gwynebwastad, gwastad
lyfn, lleddf; diflas: *n*, beisle, traeth-
ell. To lay flat, rhoi yn ei orwedd
To lie flat, gorwedd yn ei hyd
Flatfish, flat'fish *n*, lledan
Flatness, flat'nes *n*, gwastadrwydd; di-
flasrwydd [eiddio, pylt
Flatten, flat'n *v*, gwastatäu; marw-
Flutter, flat'ür *vt*, gwenieithio, truthio
Flutterer, flat'ür.ür *n*, gwenieithwr
truthiwr, truthfolwr [glafriac
Flattery, flat'ür.i *n*, gweniaith, truth
Flattish, flat'ish, *a*, lledwastad; lled-
ddiflas, diflasaidd
Flatulence, flat'ü.lens, Flatulency, flat'
ü.len.sî *n*, gwyntchwydd, gwynt yn
cylla, bolwynt, gwyntogrwydd
Flatulent, flat'ü.lent *a*, gwyntchwyddol
gwyntog, bolwyntog [ei wynel
Flatwise, flat'wiz *ad*, ar ei wastad, a
Flaunt, flânt *vi*, ymrodresu, coegym
drwsio: *n*, balchdro; ymlediad
Flavorous, flä'vur.us *a*, blasus, sawrus
aroglber [arog
Flavour, flä'vûr *n*, archwaeth, blas, sawr
Flavous, flä'vus *a*, melyn
Flaw, flô *n*, agen, gagen, fflaw, hollt
rhwyg, breg, bradwy; bai, diffyg, gwal
meth: *vt*, fflawio, agenu, hollti, rhwyg
Flawy, flô'i *a*, agenog, fflawiog; gwallu
Flax, flaks *n*, llin. Flax-comb, heislar
Flax-dresser, llinwr. Flax-raiser
codwr llin

Flaxen, flak'sn <i>a</i> , o lin, llinaidd. Flaxen hair, gwallt goleu, gwallt melynwyn	Flexion, flek'shun, Flexure, flek'shür <i>n'</i> plygiad, troad, ystumiad; camedd, cemi [camedig]
Flay, flä <i>vt</i> , pilio, digroeni, blingo	Flexuous, flek'shü.us <i>a</i> , cam, ystumiol,
Flea, flî <i>n</i> , chwanen (<i>p</i> chwain): <i>v</i> , chweina. Flea-bite, brath chwanen; mymryn. Flea-bitten, wedi ei frathu gan <i>y</i> chwain; manog; gorwael	Flicker, fik'ür <i>vi</i> , ysgwyd adenydd
Fleabane, flî'bän <i>n</i> , ammhrydlwyd	Flier, flî'ür <i>n</i> , ehedydd; ffoadur; ciliwr
Fleak, flik <i>n</i> , cudyn, edefyn	Flight, flit <i>n</i> , hedfa; encil, ffoad. Flight of steps, rhes o risiau. To put to flight, gyru ar ffo [gwyllt]
Fleam, flim <i>n</i> , flaim	Flighty, flî'tî <i>a</i> , ansefydlog; ysgafn,
Fleawort, flî'würt <i>n</i> , llyisiau'r lludw	Flimsy, flim'zî <i>a</i> , masw, gwan, gwael; distadl [ymollwng]
Fleck, flek, Flecker, flek'ür <i>vt</i> , manu, britho	Flinch, flintsh <i>vi</i> , olgilio; ymlacäu,
Fled, fled <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Flee [plu	Fling, fling (<i>pt</i> & <i>pp</i> flung) <i>vt</i> , taflu, bwrw, ergydig, lluchio: <i>n</i> , tafliad, ergyd
Fledge, flej <i>vt</i> , pluenu, magu plu, rhoi	Flint, flint <i>n</i> , callestr, callestren, cellt, careg dân. Flint-hearted, dideimlad.
Fledged, flejd <i>a</i> , pluenog, pluog, llawn	Flint-skin, cybydd, cerlyn
Fledgeling, flej'ling <i>n</i> , cyw pluog [pluf	Flinty, flin'tî <i>a</i> , callestrol, celltaidd
Flee, flî (<i>pt</i> & <i>pp</i> fled) <i>vi</i> , flöi, cilio, dianc [cneifio; ysbeilio	Flip, flip <i>n</i> , math o ddiod gymmysg
Fleece, flis <i>n</i> , cnu, cnuf, cnaif: <i>vt</i> ,	Flippancy, flip'an.sî <i>n</i> , llafar sionc, gorffraethder [sionc
Fleecy, flî'sî <i>a</i> , cnuog, gwlanog	Flippant, flip'ant <i>a</i> , ffraeth, tafodrydd;
Fleer, flî'r <i>n</i> , gwawd: <i>v</i> , gwatwor, gwawdio	Flirt, flûrt <i>n</i> , ysbonc; hoeden, mwyglen: <i>v</i> , taflu gwawd; sioncneidio; chwyfio gwynt; anwadal; hoedena
Fleer, flî'ür <i>n</i> , ffoadur [gar	Flirtation, flûr.tä'shun <i>n</i> , sioncysgogiad, mursendod [flanu
Fleering, flî'ring <i>a</i> , gwatwarus, gwawd-	Flit, flit <i>vi</i> , symmud; hedeg heibio; di-
Fleet, flit <i>n</i> , llynges, llyngfintai; crigyll: <i>a</i> , cyflym, buan, buandroed: <i>vi</i> , diflanu, cyflymu	Flitch, flitsh <i>n</i> , hannerob, hannereg, ystlys mochyn
Fleeting, flî'ting <i>a</i> , diflanedig, yn myned heibio, prysurol. Fleeting-dish, ysgal hufen, flol denau	Flitter, flit'ür <i>n</i> , dernyn cremog. All to flitters, yn yfflon, yn chwilfriw. Flitter-mouse, ystlum
Fleetness, flit'nes <i>n</i> , buander, cyflymder	Float, flöt <i>v</i> , nofio, ysgafn nofio, nofio ar wyneb: <i>n</i> , cludair; llif, llifant, dylif
Flesh, flesh <i>n</i> , cig, cigfwyd, cnawd; cyhyr: <i>vt</i> , annog; caledu; gorlenwi. Flesh-brush, croen-ysgrafell, croen-wrychell. Flesh-colour, cigliw; gwyn-goch. Flesh-fly, cyhyryn. Flesh-fork, cigwain. Flesh-hook, cigfach. Proud flesh, cig marw	Flock, flok <i>n</i> , deadell, praidd; llu; haid; mintai, tyrfa; casnach, cneifion gwlan: <i>vi</i> , cyd-dyru, cydymgasglu, ymdyru
Fleshiness, flesh'i.nes <i>n</i> , cigogrwydd, ciglydrwydd, cnodigrwydd	Flog, flog <i>vt</i> , fflangellu, ffrewyllio; cystwyo, ffonodio
Fleshless, flesh'les <i>a</i> , dignawd; teneu	Flood, flud <i>n</i> , llif, llifddwfr, llifeiriant, ffrydlif, rhyferthwy; cefullif, dylif; llanw, gorllanw: <i>vt</i> , llifo; gorlifo, llifeirio, dyfru. Flood-gate, dyfrddor, bala llyn. Flood-mark, ol grym llif
Fleshliness, flesh'li.nes <i>n</i> , cnawdolrwydd	Flook, flûk <i>n</i> , gafaelfach angor.—Fluke
Fleshly, flesh'li <i>a</i> , cnawdol: cnawdwyllt	Floor, flö'r <i>n</i> , llawr: <i>v</i> , llorio; llechlorio. Floor-cloth, llawrlen, llorlen
Fleshmonger, flesh'mung.gûr <i>n</i> , cigydd, cigwerthwr; llatai	Floral, flö'r'al <i>a</i> , blodeuaidd
Fleshy, flesh'i <i>a</i> , cigog, cnawdog, tew	Floret, flö'r'et <i>n</i> , bloden
Fletch, fletsh <i>vt</i> , pluo fel saeth	Florid, flor'id <i>a</i> , blodeuog, godidog, harddwyeh; tîrf, ireiddlawn; gwrid-goch, gwridog [llynsi; tîrfder
Fletcher, flet'shür <i>n</i> , saer saethau; paledrydd [dagrau	Floridness, flor'id.nes <i>n</i> , gwridgochder;
Fleiferous, flî.tif'ur.us <i>a</i> , yn achosi	Floriferous, flö.rif'ur.us <i>a</i> , blodeufag, a ddwg flodau
Flew, flü <i>n</i> , gweflau bytheuad: <i>pt</i> .—Fly	
Flewed, flüd <i>a</i> , gweflog, laeswetl	
Flexibility, flek.si.bil'i.tî <i>n</i> , hyblygrwydd, hyblygedd, ystwythder	
Flexible, flek'si.bl <i>a</i> , hyblyg, ystwyth, plygadwy; hydro; hydrin, ystumgar	

FOL pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Florin, flor'in *n*, darn arian o werth dau swllt, flwring
- Florist, flor'ist *n*, blodeuwr, blodeuydd
- Florescous, flos'kü.lus *a*, blodeuog
- Floss, flos *n*, manblu
- Flota, flö'tâ, Flotilla, flö.til'â *n*, llynges Yspaenaidd [eu gyru hyd y môr
- Flotson, flöt'sun *n*, nwyddau yn cael
- Flounce, flö'wns *n*, addurn ymyl gwisg, sider: *v*, sideru; ymdaflu, ymddigio
- Flounder, flö'wn'dûr *vi*, ymluchio; ymsoddi: *n*, lledan, lleden, llythïen
- Flour, flö'w'r *n*, bawd, peillied, peillion, paill: *vt*, blodio
- Flourish, flur'ish *n*, blodeuwaith; blaengerdd, rhagchwareu; gwagfost, ymfrost: *v*, blodeno; addurno; llwyddo, ffynu, rhagchwareu; ffrostio, gwagfostio; ysgwyd [llwyddiannus
- Flourishing, flur'ish.ing *n*, blodeuad: *a*,
- Flout, flö'wt *v*, gwawdio: *n*, gwawd
- Flow, flö *vi*, dylifo; tarddu, deillio; rhedeg: *n*, llif, ffrwd, llanw; rhediad, llifant. To flow again, adlifo. To flow back, gwrthlifo. To flow out, llifo allan, tarddu. A flow of spirits, llawndid o ysbryd
- Flower, flö'w'ûr *n*, blodeuyn, blodyn, blaendardd: *vi*, blodeuo, gwullio.
- Flowers, gwull. Flower-de-luce, camined, elestr
- Floweret, flö'w'ur.et *n*, bloden, blodionyn (*p* blodionos) [lawn
- Flowery, flö'w'ur.î *a*, blodeuog, blodeu-
- Flown, flön *pp*.—Fly [safadwy
- Fluctuant, fluk'tshü.ant *a*, anwstad, an-
- Fluctuate, fluk'tshü.ät *vi*, bwhwman, anwadalu [log; petrusol
- Fluctuating, fluk'tshü.ä.ting *a*, ansefyd-
- Fluctuation, fluk.tshü.ä'shun *n*, anwadalwch; ysgogiad, newidiad; ym-
- doniad [pibell, simdden
- Flue, flü *n*, manbluf, manfleu, pân;
- Fluency, flü'en.sî *n*, rhugledd, hyawdled, ffraethder parablus, rhugl
- Fluent, flü'ent *a*, hyawdl, ffraeth,
- Fluid, flü'id *n*, aw, gwy, llifnodd, gwlybwr: *a*, hylif, ffrydiol, rhedegog, llifian-
- naidd [rwydd
- Fluidity, flü.id'î.tî *n*, hylifedd, ffrydiol-
- Fluke, flük *n*, adfach, gafaelfach angor; lleden, lledan, llythïen (*p* llythi)
- Flummery, flum'ur.î *n*, llymry, uwd sucân, mwdrân. Flummery-stuff, bwyd sucân
- Flung, flung *pt* & *pp*.—Fling [ffwdan
- Flurry, flur'î *n*, chwa o wynt; ffrwst,
- Flush, flush *a*, iawn; gorlawn; balch: *n*, gwridliw; gwrid; hafug, amledd: *v*, gwridgochi, cochi; gorlenwi, gorloni
- Fluster, flus'tûr *n*, cynhwrf, terfysg, ffwdan: *v*, annhrefnu; ffwdanu
- Flute, flüt *n*, pibell, chwibanogl; rhych: *vt*, rhychu, rhigoli
- Flutter, flüt'ûr *n*, rhychedfan, ymchwyr-ian; ymddyrsu, ymderfysgu, ffwdanu: *n*, ysgydwad adenydd; curiad y galon: cyffroad, ffwdan
- Flux, fluks *n*, llif, dylif; gwaedlif llifeiriad; dolurrhydd, y bib, darymrec
- Fluxibility, fluks.sî.bil'î.tî *n*, hylifedd
- Fluxion, fluks'shun *n*, darliffiad, rhediad ffrydiad, lliffiad
- Fly, flî *n*, gwybedyn, cylionyn, ednogyn clyryn, cleren: *vi* (flew, flown), ehedeg, ehedfan; ffoi; ymholli. Fly-blows chwyth y cyllion. To let fly, saethu ergydio. Dragon-fly, gwas y neidr gwaell neidr, chwildarw. Spanish-flies, cyllion paradwys [hedegog
- Flying, flî'ing *n*, ehediad; ffoad; *a*
- Foal, föl *n*, ebol (*f* eboles), llwdn: *v* llydnu, bwrw ebol. In foal, cyfebol
- Foam, fôm *n*, ewyn, ysgai, swyf, burym berem; dystrych: *vi*, malu ewyn bwrw ewyn, ewynu; glaferi
- Foamy, fö'mâ *a*, ewynog, ewynllyd
- Fob, fob *n*, coden oriawr: *vt*, siomi twyllo, dichellu; llogellu
- Focus, fö'kus (*p* foci, fö'sî) *n*, cynnull fan pelydrau; aelwyd, ffoc
- Fodder, fod'ûr *n*, portiant, gogor: *vt* portli, ebranu, gogorio
- Foe, fö'n, gelyn, casddyn, gwrthwynebw
- Fœtus, fi'tus *n*, anelwig ddefnydd, mil rith, gwaed cyn delwad, ebrwad
- Fog, fog *n*, niwl, tarth, caddug; adlad
- Fogage, fog'äj *n*, myngwellt, porfa sech
- Foggy, fog'î *a*, niwlog; godywyll
- Foible, föi'bl *n*, gwendid, y man gwan
- Foil, föil *vt*, cilwthio, maeddu, gorchfygu: *n*, gorfychiad; prawfgledd gwrthlun [gwanu, brath
- Foin, fôin *n*, ysgôd, ysgôth, gwân: *i*
- Foison, föi'zn *n*, helaethrwydd, digoned-
- Foist, föist *vt*, ffugddodi, ffugosod
- Fold, föld *n*, cail, corlan; ffald, lloc plyg, dyblygiad: *v*, corlanu, ffaldio plygu, dyblygu. A hundred-folk canplyg. Easily folded, hyblyg
- Foliage, fö'i.äj *n*, dail; deilfryg, deil-iant [deili
- Foliate, fö'i.ät *a*, deiliog; *v*, dalen

Foliation, fô.li.ä'shun <i>n</i>, daleniad; blodeuddail Folio, fô'li.ö <i>n</i>, dalen lawn: <i>a</i>, unplyg, llawnddalen, dalenlawn [ion] Folk, fök, Folks, föks <i>np</i>, pobl, dyn- Folklore, fök'lör <i>n</i>, llen y werin Follicle, fol'i.kl <i>n</i>, hadgoden; cibyn Follow, fol'ö <i>v</i>, canlyn, dilyn; erlyn, erlid, ymlid Follower, fol'ö.ür <i>n</i>, canlynwr [ffolineb] Folly, fol'i <i>n</i>, ynfydrwydd, ffoledd, Foment, fö.ment' <i>vt</i>, cynhesu, twym-dwyro; twymolchi; achlesu; magu, cefnogi. To foment a quarrel, chwythu marwor anghydfod [olchiad] Fomentation, fö.ment.ä'shun, <i>n</i>, twym- Fond, fond <i>a</i>, hoff, maldodus; ysmala; ffol [lota] Fondle, fon'dl <i>vt</i>, gorhoffi, llochi, dor- Fondling, fond'ling <i>n</i>, anwylyd, hoffddyn; maldod [faldodus; yn ffol] Fondly, fond'li <i>ad</i>, yn anwesog; yn Fondness, fond'nes <i>n</i>, gorhoffedd, cudeb Font, font <i>n</i>, bedyddfaen, bedyddfan Fontanel, fon'tä.nel <i>n</i>, agen yn y siol Food, fôwd <i>n</i>, bwyd, ymborth, maeth, lluniaeth [lluniaeth] Foodful, fôwf'fwl <i>a</i>, maethlawn, llawn Foodless, fôw'les <i>a</i>, difwyd Fool, fôwl <i>n</i>, ynfyd-ddyn, ffwl, ffolwas, hurtyn: <i>v</i>, siomi, twyllo; ofera, afradu. To make a fool of, siomi, twyllo [gwegi] Foolery, fôw'lur.i <i>n</i>, ffoledd; ffloreg, Foolish, fôw'lish <i>a</i>, ffol, annoeth, ynfyd, anghall [annoethineb] Foolishness, fôw'lish.nes <i>n</i>, ffolineb, Foolscap, fôw'z'kap <i>n</i>, math o bapyr 17 fodfedd o hyd a 13½ o led [ion] Fooltrap, fôw'l'trap <i>n</i>, magl i ddal ynfyd; Foot, fôwt (feet) <i>n</i>, troed, ped, pedd-troedfedd: <i>v</i>, troedio, pedestru, sathru, cerdded. Four-footed, pedwarcarnol, pedwartroediog. Light-footed, gwisgi, ysgafndroed. Nimble-footed, buandroed. Splay-footed, troedgall. Sure-footed, diasgendraed. Web-footed, cyfan-droed. Bare-foot, troednoeth. To set on foot, gosod ar droed, rhoi dechreuad i beth. Football, fôwt'bôl <i>n</i>, pel droed [bren] Footbridge, fôwt'brij <i>n</i>, pont droed, pont- Footing, fôwt'ing <i>n</i>, cerddediad; pedestrig, lle troed; ymsefydliad; sefyllfa, cyflwr; ammod Footman, fôwt'man <i>n</i>, pedestrydd, gwr traed. Running-footman, rhedegwas	Footpad, fôwt'pad <i>n</i>, lleidr traed, lleidr pen ffordd [ffordd] Footpath, fôwt'pâth <i>n</i>, llwybr troed, troed- Footpost, fôwt'pöst <i>n</i>, traedredegwr Footstep, fôwt'step <i>n</i>, ol troed, arlwybr; cam, camre Footstool, fôwt'stôl <i>n</i>, troedfainc, lleithig Fop, fop <i>n</i>, ysgoegyn, mursyn, coegyn Foppery, fop'ur.i <i>n</i>, mursendod, balchder Foppish, fop'ish <i>a</i>, coegyinaidd, coegwych Foppishness, fop'ish.nes <i>n</i>, coegffoledd; coegddull, coegwychder For, för <i>pr</i>, tros, yn lle, rhag, er, o blegid: <i>c</i>, canys, o blegid, o herwydd, gan, am, o blaid, o achos, o ethryb Forage, for'äj <i>n</i>, gogor, ebran, porthiant: <i>v</i>, casglu porthiant; anrheithio Foraminous, fö.ram'i.nus <i>a</i>, tyllog Forasmuch, for.az.mutsh' <i>c</i>, yn gymmaint, gan, o herwydd, am Forbear, för.bêr' (<i>pt</i> forbore, för.bör'; <i>pp</i> forborne, för.börn') <i>v</i>, ymattal, peidio; goddef, cyd-ddwyn Forbearance, för.bêr'ans <i>n</i>, dyoddefgarwch, ymaros Forbid, för.bid' (<i>pt</i> forbade, för.bad'; <i>pp</i> forbidden, för.bid'n) <i>v</i>, gwahardd, gommedd. God forbid, na ato Duw Force, fôrs <i>n</i>, grym, gallu, nerth, egni, dirni; trais, gorthrech, gorfod; byddin, llu, milwyr: <i>v</i>, dirgymhell; gwthio; goresgyn [diallu] Forceless, fôrs'les <i>a</i>, dirym, dînerth, Forceps, för'seps <i>n</i>, gefail llawfeddyg Forcible, för'si.bl <i>a</i>, cadarn, grymus, nerthol [rhydio, beisio, croesi] Ford, fôrd <i>n</i>, rhyd, rhydle, bais: <i>vt</i>, Fore, fô'r (former; foremost, first) <i>a</i>, blaen, blaenaf: <i>ad</i>, ym mlaen: <i>px</i>, cyn-, rhag-, blaen- Foreappoint, fô'r.a.pôint' <i>vt</i>, rhagbenodi Forebode, fô'r.böd' <i>vt</i>, darogan, rhag-argoeli Forecast, fô'r.kast' (<i>pt</i> & <i>pp</i> forecast) <i>v</i>, rhagddarbod, rhaglunio Forecast, fô'r.kast <i>n</i>, rhagddyfais, rhagweliad [llong] Forecastle, fô'r.kas.l <i>n</i>, ffloreg, blaen Forechoose, fô'r.tshwz' (<i>pt</i> forechose, fô'r.tshös'; <i>pp</i> forechosen, fô'r.tshö'zn) <i>vt</i>, rhagddewis Foredeck, fô'r.dek <i>n</i>, arfwrdd blaen llong [rhagbenu] Foredoom, fô'r.dwm' <i>vt</i>, rhagarfaethu, Forefather, fô'r'fä.thür <i>n</i>, hynaf, cyndad Forefend, fô'r.fend' <i>vt</i>, rhagddiogelu; troi heibio; rhwystro

FOR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, òrb, on, cûrve, cut, tẃ=too, tẃk=took;

Forego, fō'r.gō' (*pt* forewent, fō'r.went';
pp foregone, fō'r.gon') *vt*, rhoi i fyny;
rhagfyned; gollwng gafael
Forehead, for'ed *n*, tal, talcen
Foreign, for'in *a*, estronol, tramor,
pellenig [*dyeithriad*, tramoryn
Foreigner, for'in.ūr *n*, alltud, estron,
Forejudge, fō'r.juj' *vt*, rhagfarnu
Foreknow, fō'r.nō' (*pt* foreknew, fō'r.nū';
pp foreknown, fō'r.nōn) *vt*, rhagwybod;
rhagddeall [*bodaeth*
Foreknowledge, fō'r.nol'ej *n*, rhagwy-
Foreland, fō'r.land *n*, penryn, pentir
Forelay, fō'r.lā' *vt*, cynllwyn, rhagodi
Forelock, fō'r.lok *n*, taldrwch, cudyn
talcen. Take time by the forelock,
brysio, achub yr adeg
Foreman, fō'r.man *n*, blaenor; hy-
fforddwr [*grybwylledig*
Forementioned, fō'r.men'shund *a*, rhag-
Foremost, fō'r.mōst *a*, blaenaf: *ad*, ym
mlaenaf: *sd*.—Fore [*anterth*
Forenoon, fō'r.nōn *n*, bore, rhagnawn,
Forensic, fō'ren'sik *a*, cyfreithiol
Foreordain, fō'r.ōr.dān' *vt*, rhagdrefnu,
rhagarfaethu [*blaen*
Forepart, fō'r.pārt *n*, rhag flaen, pen
Foreran, fō'r.run' (*pt* foreran, *pp* fore-
run) *vt*, blaenredeg, rhagredeg
Forerunner, fō'r.run'ur *n*, rhagflaenydd,
rhagredwr [*blaenhwy*
Foresail, fō'r.sāl *n*, hwyl flaen llong,
Foresee, fō'r.sī' (foresaw, foreseen) *vt*,
rhagweled; rhagwybod
Foreshow, fō'r.shō' *vt*, rhagddangos;
darogan [*weliedi*
Foresight, fō'r.sīt *n*, rhagolwg, rhag-
Foreskin, fō'r.skin *n*, blaen-groen
Forest, for'est *n*, coedwig, fforest, gwigfa,
celli: *vt*, fforestu, gwigio
Forestall, fō'r.stōl' *vt*, rhagbrynu, edwica,
rhagystrancu [*fforestwr*
Forester, for'es.tūr *n*, ceidwad coedwig,
Foretaste, fō'r.tāst *n*, blaenbrawf, rhag-
flas [*chwaethu*
Foretaste, fō'r.tāst' *vt*, rhagbrofi, cyn-
Foretell, fō'r.tel' (*pt* & *pp* foretold) *vt*,
rhagfynegu, darogan [*cynbwyll*
Forethought, fō'r.thōt *n*, rhagfwiad,
Foretoken, fō'r.tō.kn *n*, rhagarwydd,
argoel [*argoelio*
Foretoken, fō'r.tō'kn *vt*, rhagarwyddo,
Forewarn, fō'r.wōrn' *vt*, rhagrybuddio
Forfeit, fō'r.fit *n*, camlwrw, dirwy; colled;
penyd: *vt*, fforsfedu, fforsfetiō, colli,
talu camlwrw [*fforsfetiad*
Forfeiture, fō'r.fi.tshūr *n*, collediad,

Forfex, fō'r.feks *n*, gwellaif
Forficula, fō'r.fik'ū.lā *n*, pryf y glust
Forge, fō'rj *n*, ffwrnweithdy, morth-
wylfa; ffwrn; gefail: *vt*, morthwyllo;
ffugio, ffugfathu, ffuglunio
Forger, fō'r'jūr *n*, ffagluniwr, ffugiwr
Forgery, fō'r'jur' *n*, ffugiad; ffug-
ysgrifeniad; twyllfathiad
Forget, fōr.get' (*pt* forgot, fōr.got';
pp forgotten, fōr.got'n) *vt*, ebargofio,
anghofio, gollwng yn anghof
Forgetful, fōr.get'fwl *a*, anghofus, gwan
ei gof [*ebargofiad*
Forgetfulness, fōr.get'fwl.nes *n*, anghof,
Forgive, fōr.giv' (*pt* forgave, fōr.gāv';
pp forgiven, fōr.giv'n) *vt*, maddeu i;
rhyddhan. Ready to forgive, maddeu-
gar [*gollyngdod*
Forgiveness, fōr.giv'nes *n*, maddeuant,
Fork, fōrk *n*, fforch, pigfforch; cigwain.
Tuning-fork, cyweirfforch
Forked, fōrk'd *a*, fforchog
Forlorn, fōr.lōrn' *a*, diymgeledd, di-
gyfaill, amddifad, truan; gwrthodedig,
colledig, diobaith. Forlorn-hope, ta-
maid angau, myntai a osodir ar
orchwyl tra enbydus
Forlornness, fōr.lōr.nes *n*, amddifedi
Form, fōrm *n*, ffurf, dull, agwedd; modd,
trefn, ystum; gwâl ysgyfarnog: *vt*,
ffurfio, llunio, ystumio
Form, fōrm *n*, mainc, gorseddfa
Formal, fōr'mal *a*, ffurfiol; rheolaidd,
trefnus; ffurfgar [*iolwr*, arddefodwr
Formalist, fōr'mal.ist *n*, un ffurfiol, ffurf-
Formality, fōr.mal'itī *n*, ffurfioldeb:
trefnusrwydd, arddefod, urddfoes
Formalize, fōr'mā.liz *v*, ffurfio; ffurfioli
Formation, fōr.mā'shun *n*, ffurfiad, llun-
iad, arduwiad [*iadwy*
Formative, fōr'mā.tiv *a*, ffurfiadwy, llun-
Former, fōr'mār *n*, ffurfiwr, lluniwr
lluniedydd: *a*, cynt, blaenorol: *cd*.—
Fore
Formerly, fōr'mār.lī *ad*, gynt, cyn hyn
er ys talm, er ys llawer dydd
Formic, fōr'mik *a*, morgrugaidd
Formidable, fōr'mī.dā'bl *a*, arswydus
brawychus, ofnadwy
Formless, fōr'm'les *a*, dilun, afluanaidd
Formula, fōr'mū.lā *n*, ffurf-reol, ffurf
Formulary, fōr'mū.lur.ī *n*, ffurffyfr
rheol [*inebt*
Fornicate, fōr'nī.kāt *vi*, puteinio, god-
Fornication, fōr'nī.kā'shun *n*, puteindra
anniweirdeb [*gordderchw*
Fornicator, fōr'nī.kātūr *n*, puteiniwr

- Fornicatress, fôr'ñi.kä.tres *n*, putain, anlladferch, gordderchwraig
 Forsake, fôr.säk' (*pt* forsook, fôr.sw'k'; *pp* forsaken, fôr.sä'kn) *vt*, gadael, gadu, ymadael â
 Forsooth, fôr.sw'êh' *ad*, yn wir, yn ddiaw
 Forswear, fôr.swêr' (*pt* forswore, *pp* forsworn) *v*, annodi, tyngu anudon
 Fort, fôr't *n*, caer, castell, amddiffynfa
 Forte, fôr'tê *n*, lleisiad llawn-gryf
 Forted, fôr'ted *a*, caerog, castello
 Forth, fôr'th *ad*, allan, ym mlaen, rhag llaw, i maes. To set forth, cychwyn; gosod allan. To bring forth, dwyn allan
 Forthcoming, fôr'th.kum'ing *a*, parod i ymddangos [*rhag* blaen
 Forthright, fôr'th'rît *ad*, yn uniawn,
 Forthwith, fôr'th.with' *ad*, yn ddiattreg, yn ddiwed, ar y gair
 Fortieth, fôr'ti.eth *a*, deugeinfed, 40fed
 Fortification, fôr.ti.fi.kä'shun *n*, amddiffynfa, angaer [*caeru*, angaeru
 Fortify, fôr'ti.fi *vt*, cadarnhau, cryfhau;
 Fortilage, fôr'ti.lä.j, Fortlet, fôr't'let *n*, castellyn
 Fortitude, fôr'ti.tüd *n*, gwroldeb, calonid, mawrfrydedd, glewder; cadernid, grym, dewrder [*nos*
 Fortnight, fôr'tnît *n*, pythefnos, pymtheg-
 fortress, fôr'tres *n*, amddiffynfa, caer, cader; castell [*dygwyddol*
 Fortuitous, fôr.tü'i.tus *a*, damweiniol,
 Fortuity, fôr.tü'i.ti *n*, damchwaen, dygwyddiad, hap, damwain
 Fortunate, fôr'tshü.nät *a*, ffyniannus, hylwydd, ffodiog, llwyddiannus, ffodus
 Fortune, fôr'tshün *n*, tyngedfen; hap, damwain; ffawd, ffyniant; gwaddol; cynnysgaeth. Fortune-hunter, gwaddolgeisiwr. Fortune-teller, adroddwr tesni, darllenwr tesni, tesniwr
 Forty, fôr'ti *a* & *n*, deugain, dau ugain, 40
 Forum, fôr'um (*p* fora, fôr'â) *n*, areithle, brawdle
 Forward, fôr'wûrd *a*, eon, eofn, hyfaidd; awyddus; cynnar: *ad*, ym mlaen, rhagddo: *vt*, anfon ym mlaen; hyrwyddo; hwylusu, cyfarwyddo, pry-suro. From this time forward, o hyn allan
 Forwardness, fôr'wûrd.nes *n*, parodrwydd, awyddfrydedd; digywilydd-dra; cynnarwech
 Forwards, fôr'wûrdz *ad*, ym mlaen, yn y blaen, rhag blaen, rhagddo, rhago
 Foss, fos *n*, ffos, clawdd [*fyny*, mwrol
 Fossil, fos'il *n*, mwn: *a*, a gloddir i
- Fossilist, fos'i.list *n*, casglwr mwneu
 Foster, fos'tûr *vt*, magu, maethu, meithrin; annog, cefnogi. Foster-father, tad maeth. Foster-brother, brawd maeth, brawd unfon
 Fosterage, fos'tur.äj *n*, meithriniad, maethiad, arfedogaeth
 Fought, fôt *pt* & *pp*.—Fight
 Foul, fûwl *a*, aflan, brwnt, budr, ffaidd; ammbur; annheg, anonest; afiach: *vt*, diwyno, budreddu. Foul rope, rhaff ddyryslyd. Foul wind, gwynt croes. To run foul of, gwrthdaro, rhedeg ar draws
 Foulness, fûwl'nes *n*, bryntni, budreddi, brynti; gwrthuni; annhegwch
 Found, fûwnd *vt*, seilio, sylfaenu, sefydlu, gosod sail, berthogi; bwrw: *pt* & *pp*.—Find
 Foundation, fûwn.dä'shun *n*, sail, sylfan, gwaelod. Foundation-stone, sylfaen, careg sylfan
 Founder, fûwn'dûr *n*, seiliwr, sylfaenwr; sefydlwr; bwriwr, toddydd: *v*, suddo, dryllio, ymddyllio; cloffi
 Foundery, fûwn'dur.f, Foundry, fûwn'dri *n*, tawdd-dy, tawddle
 Foundling, fûwnd'ling *n*, plentyn cael, plentyn diarddel
 Fount, fûwnt, Fountain, fûwn'tän *n*, ffynnon, ffynnonell. Fount of types, nifer cyfrdro o argrafflythyrenau, Fountain-head, llygad y ffynnon
 Fountful, fûwnt'fûl *a*, llawn ffynnonau
 Four, fôr *a* & *n*, pedwar (*f* pedair), 4. Four-cornered, pedronglog. Four-fold, pedwarplyg; ar ei bedwerydd. Four-score, pedwar ugain
 Fourbe, fôr'b *n*, dichellwr, twyllwr
 Fourchy, fôr'shi *n*, fforch, pigfforch
 Fourteen, fôr.tîn' *a* & *n*, pedwar ar ddeg
 Fourteenth, fôr.tinth' *a*, pedwerydd ar ddeg, 14ydd [*edd*]: *n*, peddeiran
 Fourth, fôr'th *a*, pedwerydd (*f* pedwar-
 Fowl, fûwl *n*, aderyn, edn, ehedyn, ehediad: *vi*, adara, saethu adar. Water-fowl, adar y dwfr, adar cyfandroed. Fowling-piece, adarddryll, dryll adara
 Fowler, fûwlûr *n*, adarwr
 Fox, foks *n*, cadno, llwynog, gwyddgi. Bitch-fox, cadnöes, llwynoges, llwynogast. Fox-case, croen-llwynog. Fox-chase, helfa llwynog. Fox-hunter, heliwr llwynog
 Foxglove, foks'gluv *n*, bysedd y cŵn, bysedd ellyllon, bysedd cochion

Foxlike, fok's'lik <i>a</i> , cadnoaid, llwyn-ogaidd [ffyddlondeb	Fratricide, frat'ri.sîd <i>n</i> , brawdlddiad; brawdleiddiad [ystryw
Foy, fôî <i>n</i> , gwledd gychwyn; ffydd,	Fraud, frôd <i>n</i> , twyll, hocedwaith, siom,
Fracas, frâ.kâ' <i>a</i> , ymryson, cecraeth	Fraudless, frôd'les <i>a</i> , didwyll
Fract, frakt <i>vt</i> , tori, darnio, trawsdori	Fraudulence, frô'dü.lens, Fraudulency, frô'dü.len.si <i>n</i> , dichell, twyll, hoced-iaeth [fŵl <i>a</i> , twyllodrus
Fraction, frak'shun <i>n</i> , toriad, rhwygiad; twnrif, darn o rif	Fraudulent, frô'dü.lent, Fraudful, frôd'-
Fractional, frak'shun.al <i>a</i> , twnrifol	Fraught, frôt <i>a</i> , llwythog, llawn: <i>n</i> , llwyth. Fraught with danger, per- yglus, llawn perygl, enbydus
Fractious, frak'shus <i>a</i> , ceintachlyd, cecrus, croes [ineb, ceintachrwydd	Fray, frâ <i>n</i> , ymryson; ymgiprys, ym- laddfa: <i>v</i> , yndreilio, ymrwbio; dych- rynu [mymppy: <i>vt</i> , britho
Fractiousness, frak'shus.nes <i>n</i> , croes-	Freak, frik <i>n</i> , chwidr-dro, ysmal-dro,
Fracture, frak'tshûr <i>n</i> , toriad, gorthor- iant; bwlech: <i>vt</i> , tori, dryllio	Freakish, fri'kish <i>a</i> , penchwiban, penwan
Fragile, fraj'il <i>a</i> , brau, breuol, hydor	Freakishness, fri'kish.nes <i>n</i> , penwendid, penchwidredd [fan
Fragility, fra.jil'i.ti <i>n</i> , breuder, breuolder	Freckle, frek'l <i>n</i> , brych, brychyn, brych- Freckled, frek'ld <i>a</i> , brychedig, brychlyd
Fragment, frag'ment <i>n</i> , dryll, darn, cetyn, cilcyn, biwionyn, briwsionyn	Freckliness, frek'li.nes <i>n</i> , brychni
Fragmentary, frag'men.tur.i <i>a</i> , o fân ddarnau [gran.si <i>n</i> , peraroglaidd	Freckly, frek'li <i>a</i> , brychlyd
Fragrance, fra'grans, Fragrancy, fra'-	Free, fri <i>a</i> , rhydd, breiniol; hael, parod rhwydd, eon, hy: <i>vt</i> , rhyddhau breinio, breinioli. To set free, rhydd- hau, gollwng yn rhydd
Fragrant, fra'grant <i>a</i> , peraroglus	Freebooter, fri'bŵ.tûr <i>n</i> , ysbeiliwr, ys- glyfaethwr [rhydc
Frail, frâl <i>a</i> , brau, gwan; anwadal; hyfeth, hygwyp, darostyngedig i wendidau: <i>n</i> , basged frwyn; brwyn	Freeborn, fri'bôrn <i>a</i> , wedi ei eni y
Frailty, frâl'ti <i>n</i> , breuolder, breuoled, breuder; gwendid, llesgedd	Freedom, fri'dum <i>n</i> , rhyddid, rhydd-did baint, dinasfrait
Frame, främ <i>n</i> , ffurf, ansawdd, agwedd, trefn; cyfansoddiad, adeilad, cyd- osodiad, cyd-drefniad, swydd, llwyf, attegwydd, gwalc, ystram: <i>vt</i> , ffurfio, llunio, cyfansoddi, cyd-drefnu; dy- feisio; ymgylechu [werth deg ceiniog	Freehold, fri'höld <i>n</i> , rhydd-ddaliad rhyddfeddiant: <i>a</i> , diardreth, rhydd
Franc, frangk <i>n</i> , darn arian Ffrengig o	Freeholder, fri'höld.ûr <i>n</i> , rhydd-ddeil iad, uchelwr [hae
Franchise, fran'tshiz <i>n</i> , baint, ethol- fraint, rhyddfrait: <i>vt</i> , breinio, rhydd- hau [Francis	Freely, fri'li <i>ad</i> , yn rhydd, yn rhodd, y
Franciscan, fran.sis'kan <i>a</i> , o urdd St.	Freeman, fri'man <i>n</i> , dinesydd, bwrdais gwr rhydd
Frangible, fran'ji.bl <i>a</i> , hydor, breuol, brau, toradwy	Freeness, fri'nes <i>n</i> , rhwydd-deb, haeled
Frank, frangk <i>n</i> , Ffrencyn; rhyddhâd llythyr: <i>a</i> , ffراع, bywiog; rhydd- galon, hael; didwyll: <i>vt</i> , rhyddfreinio	Freestone, fri'stôn <i>n</i> , careg nadd, mat o dywodfaen [dybiw
Frankalmoigne, frang.kal.môin' <i>n</i> , elus- endir, cardottir	Freethinker, fri'thing'kûr <i>n</i> , rhydd
Frankincense, frang'kin.sens <i>n</i> , thus	Freeze, friz (froze, frozen) <i>v</i> , rhew fferu, oergeulo (<i>vt</i> , llwytho llon
Frankly, frangk'li <i>ad</i> , yn rhydd, o fodd, yn rhwydd [claufrydedd	Freight, frät <i>n</i> , llwyth llong; hur llong
Frankness, frangk'nes <i>n</i> , rhydd-der,	French, fren'tsh <i>a</i> , Ffrengig. French man, Ffrancwr. French language, Ffranceg. French woman, Ffrances
Frantic, fran'tik <i>a</i> , gwallgofus, gorwyllt, ynyfyd, llerth [gwallgof	Frenchify, fren'tshi.fï <i>vt</i> , ffrengigio
Franticness, fran'tik.nes <i>n</i> , gorphwyll,	Frenetic, fri.net'ik <i>a</i> , gwallgofus, goi wyllt, ynyfyd, ffyrnig
Fraternal, frâ.tûr'nal <i>a</i> , brawdol, brawd- gar [brodoriaeth	Frenzy, fren'zi <i>n</i> , gorphwyll, cynddared
Fraternity, frâ.tûr'nî.ti <i>n</i> , brawdoliaeth,	Frequency, fri'kwen.si <i>n</i> , mynychder
Fraternization, frat.ûr.nî.zä'shun <i>n</i> , bro- doriad, brawdoliad [brodori	Frequent, fri'kwent <i>a</i> , mynych, am cyffredin
Fraternize, frat'ûr.nîz <i>vi</i> , brawdoli,	Frequent, fri.kwent' <i>vt</i> , mynychdramw; mynychgyrchu, mynychu, cymiwau

Frequented, frí.kwen'ted <i>a</i>, mynychedig, hygyrch Frescade, fres.käd' <i>n</i>, cysgodfa [arliwiad Fresco, fres'kö <i>n</i>, cysgod, oerawel ; ír- Fresh, fresh <i>a</i>, newydd, crai, cri ; ffres, croew, gwyrf ; bywiog ; gwridog, tîrf ; go-oer : <i>n</i>, llif, llifeiriant [creio Freshen, fresh'n <i>v</i>, croewi ; bywiogi ; Freshlet, fresh'let <i>n</i>, llyn o ddwfr croew Freshness, fresh'nes <i>n</i>, croewder, newyddder ; bywiogrwydd Fret, fret <i>v</i>, rhuglo, rhwbio ; digio, blino, chwewi : <i>n</i>, cythrudd, soriant ; treulïad [digofus Fretful, fret'fwl <i>a</i>, anfoddog, anynad, Fretfulness, fret'fwl.nes <i>n</i>, ffromder, drygnawsedd [rhwyll Fretwork, fret'wûrk <i>n</i>, rhwyllwaith, Friable, fri'â.bl <i>a</i>, hyfriw, briwsionllyd Friar, fri'ûr <i>n</i>, mynach, crefyddfrawd Friarlike, fri'ûr.lîk <i>a</i>, mynachaidd Friary, fri'ur.î <i>n</i>, mynachlog, mynachdy Fribble, frib'l <i>n</i>, ffrityn, ffirlyn, eiddilyn : <i>vi</i>, ffritian, oferchwareu, ofera Fricassee, frik.a.sî' <i>n</i>, manfwyd[rhwtiad Friction, frik'shun <i>n</i>, rhathïad, rhwbiad, Friday, fri'dä <i>n</i>, dydd Gwener. Good Friday, dydd Gwener y Croglith Friend, friend <i>n</i>, cyfaill, cydymaith, câr ; cyfeilles. To make friends, cymmodi, adgymmodi ; ymgymmodi [amddifad Friendless, friend'les <i>a</i>, digyfaill, diborth, Friendliness, friend'li.nes <i>n</i>, cyfeillgarwch, caredigrwydd, hynawsedd Friendly, friend'li <i>a</i>, cyfeillgar, caredig, caruaid, hynaws Friendship, friend'ship <i>n</i>, cyfeillach ; caredigrwydd, anwylyd Frieze, Frize, friz <i>n</i>, brethyn tewban ; addundalaith pen colofn Frigate, frig'ät <i>n</i>, llong rhyfel ysgafn Right, frît <i>n</i>, arswyd, echryn, ofn, braw, orn, dychryn : <i>vt</i>, arswydo, dychrynu Righten, frî'tn <i>vt</i>, brawychu, dychrynu, peri ofn ar, arswydo Rightful, frît'fwl <i>a</i>, dychrynlyd, hagr, erchyll, anferth, ofnadwy, arswydus Rigid, frij'id <i>a</i>, oer, rhewllyd ; marwaidd, egwan. Frigid zone, rhewgylch Rigidity, frij'id'î.tî <i>n</i>, oerni, fferdod, fferdra ; marweidd-dra ; gwendid Rigorous, fri.gö.rif'ik <i>a</i>, oeriadol Rill, fril <i>v</i>, crynu : <i>n</i>, crychddill, ffril Ring, frinj <i>n</i>, sider, ynylwe, amaerwy : <i>vt</i>, eddïo, sitrachu, sideru Ripperer, frip'ur.ûr <i>n</i>, gwerthwr hen ddillad ; bragaldiwr ; oferwr	Frippery, frip'ur.î <i>n</i>, gwerthle hen bethau ; hen ddillad ; baldorodd, gwagsiarad : <i>a</i>, gwael, dirnygus Friseur, fri.zûr' <i>n</i>, gwallttrwsïwr Frisk, frisk <i>n</i>, crychnaid, rhont : <i>vi</i>, crychneidio, crychlamu, rhonta Frisket, fris'ket <i>n</i>, llen-gylch, haiarn-gylch argraffwasg [rhontus Frisky, fris'ki <i>a</i>, chwareugar, nwyfus, Frit, frit <i>n</i>, lludw i wneyd gwydr Frith, frith <i>n</i>, cyfyngfor, cainc o fôr Fritinancy, frit'î.nan.sî <i>n</i>, ysgrech, crech Fritter, frit'ûr <i>n</i>, cremogen, mïoden, crammwythen : <i>vt</i>, manddryllïo. To fritter away, lleihau, gwastraffu Frivolity, fri.vol'î.tî <i>n</i>, gorwaeledd, coegedd, ffolineb, oferedd [disylwedd Frivolous, friv'ö.lus <i>a</i>, dibwys, gorwag, Frizz, friz, Frizzle, friz'l <i>vt</i>, crychu, Fro, frö <i>ad</i>, yn ol [modrwyo Frock, frok <i>n</i>, twyg, hugan, arwïg Frog, frog <i>n</i>, llyffiant melyn, ffroga ; bywyn carn ceffyl. Frog-spawn, griffï, griffyll, penbyliaid Froise, fröiz <i>n</i>, cremog, crammwyth Frolic, fro'ik <i>n</i>, gwammalwech, cellweirgamp : <i>a</i>, chwareugar : <i>vi</i>, masweddu, prancio, chwareu Froliesome, fro'ik.sum <i>a</i>, gorhoenus, afieithus, chwareugar ; difyr From, from <i>pr</i>, o, oddi, o wrth, oddi wrth Front, frunt <i>n</i>, tal, talcen ; gwyneb, tu blaen ; blaen : <i>v</i>, gwynebu Frontal, fron'tal <i>n</i>, taladdurn ; talaith : <i>a</i>, perthynol îr talcen. Frontal bone, asgwrn y talcen [cyffiniol Frontier, fron'tî'r <i>n</i>, cyffin, terfyn : <i>a</i>, Frontiniac, fron.tin.yak' <i>n</i>, math o win Ffrengig [addurn, wyneblun Frontispiece, fron'tis.pîs <i>n</i>, wyneb- Frontless, frunt'les <i>a</i>, talgryf, haerllug Frontlet, front'let <i>n</i>, talaith, rhactal Frost, frost <i>n</i>, rhew. Frost-bitten, deifiedig gan rew. Hoar-frost, barug, llwydrew Frosty, fros'tî <i>a</i>, rhewlyd, rhewllyd Froth, froth <i>n</i>, ewyn, ewyngant, burym, broch : <i>vi</i>, ewynu. To skim off froth, diewynu [gafnder, gwagder Frothiness, froth'î.nes <i>n</i>, ewynedd ; ys- Frothy, froth'î <i>a</i>, ewynog ; disylwedd, gwag [vt, crychu Frounce, frûwîs <i>n</i>, annhreffn ; dafaden : Froward, frö'wûrd <i>a</i>, cyndyn, anhydyn, anhywaith, ystyfnig [rwydd Frowardness, frö'wûrd.nes <i>n</i>, cyndyn- Frower, frö'ûr <i>n</i>, delltgylllell, holltydd

FUM pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Frown, frûwn *n*, cuch, cuwch, gwg, cilwg: *vi*, cuchio, cuwchio, gygu
 Frowning, frûw'ning *a*, cuchiog, digus, cilygus [drewllyd; tywyll
 Frowzy, frûw'zi, Frowy, frûw'i *a*, mws, Froze, fröz *pt*.—Freeze
 Frozen, frö'zn *pp*.—Freeze [iol, cnydiol
 Fructiferous, fruk.tif'ur.us *a*, cynnyrch
 Fructify, fruk'ti.fï *v*, cnydio; frwythiannu, ffrwythloni [ffrwythlawn
 Fructuous, fruk'tshü.us *a*, cnydfawr, Frugal, frû'gal *a*, cynnil, ymarbedus; anhael [falwch
 Frugality, frû.gal'i.ti *n*, cynnildeb; dy-Frugiferous, frû.jif'ur.us *a*, cnydiol, ffrwythol, ffrwythddwyn [aeron
 Frugiverous, frû.jiv'ur.us *a*, yn hwyta
 Fruit, frût *n*, ffrwyth, cnwd, cynnyrch; toraeth; aeron. Fruit-bearing, yn dwyn ffrwyth, cnydiol. Fruit-tree, pren ffrwythau [ydd
 Fruitage, frû'täj *n*, ffrwythau, ffrwyth-Fruiterer, frû'tur.ür *n*, aeronwerthydd
 Fruityer, frû'tur.i *n*, ffrwythfa; aeron-gell
 Fruitful, frût'fwl *a*, ffrwythlawn, cnydfawr, toreithiog; ffaeth
 Fruitfulness, frût'fwl.nes *n*, ffrwythlondeb, ffrwythlonedd [meddiant
 Fruition, frû.ish'un *n*, mwyniant,
 Fruitive, frû'i.tiv *a*, mwynhaol, meddiannol
 Fruitless, frût'les *a*, ofer, seithug, diles, difudd, anfuddiol; diffwyth
 Frumentaceous, frû.men.tä'shus *a*, o yd; tebyg i yd
 Frumentarious, frû.men.tê'r'i.us *a*, ydol
 Frumenty, frû'men.ti *n*, cawl gwenith
 Frump, frump *n*, cellwair, gwawd: *vt*, gwawdio, gwatwar
 Frush, frush *n*, bywyn carn ceffyl: *vt*, tori, ysigo, malurio
 Frustrable, frus'trä.bl *a*, siomiadwy
 Frustrate, frus'trat *vt*, seithugo, siomi; diddymu: *a*, ofer, difudd, diles
 Frustraneous, frus.trä'nî.us *a*, seithug, ofer, aflesol [siomiant
 Frustration, frus.trä'shun *n*, seithugiad,
 Frustrative, frus'trä.tiv *a*, seithugiol, twyllodrus
 Frustrum, frus'trum *n*, dernyn toredig
 Frutescent, frû.tes'ent *a*, manwyddog
 Fry, frî *n*, grawn pysgod; pysghaig; manbysg: *vt*, crasbobi, ffrîo. Frying-pan, padell ffrîo
 Fub, fub *vt*, bwrw heibio, oedi; siomi
 Fucate, fû'kät *a*, rhithliwiedig
 Fucus, fû'kus *n*, golchliw, arliw; morlysieun [feddwi; cyfeddwogi
 Fuddle, fud'l *vi*, ymyfed, diota, ym-Fuddled, fud'ld *a*, meddw, brwysg
 Fuddler, fud'lûr *n*, meddwyn
 Fudge, fuj *n*, ffug, ffugbeth, ffugwaith
 Fuel, fû'el *n*, tanwydd, cynnud, tanwent
 Fugacious, fû.gä'shus *a*, hedegol, ffoadurus, difanol
 Fugacity, fû.gas'i.ti *n*, ffoadurwydd
 Fugitive, fû'ji.tiv *n*, ffoadur, enciliwr: *a*, ffoadurus, ffoawl, crwydrus, hyffo; ysgafn, difyfyf, hedegol
 Fugue, fûg *n*, canred mewn cerdd [atteg
 Fulciment, ful'si.ment *n*, cynnalbost,
 Fulcrum, ful'krum *n*, gwifrwym
 Fulfil, fwl.fil' *vt*, cyflawnu, dybenu, gorphen, cwblhau
 Fulfilment, fwl.fil'ment *n*, cwblhâd
 Fulgency, ful'jen.sî *n*, dysgleirdeb, gloewder [gloew
 Fulgent, ful'jent *a*, dysglaer; llachar
 Fuliginous, fû.li'jî.nus *a*, huddyglyd
 Fulimart, fû'li.märt *n*, ffwlbart [myglyd
 Full, fwl *a*, llawn, cyflawn; cyfan; perffraith: *n*, llonaid: *vt*, panu. Full of sorrow, gofidus. Full moon, cyfanlloer, llawn lloer
 Fuller, fwl'ür *n*, panwr, golchydd
 Fuller's earth, gogarth, pridd y panwr
 Fullery, fwl'ur.i *n*, pandy, melinbanu
 Fulling, fwl'ing *n*, pan, panfa, paniad
 Fully, fwl'i *ad*, yn gyfan, yn hollol, yr gwbl, yn llawn, yn gyflawn [byglyu
 Fulminant, ful'mî.nant *a*, taranllyd
 Fulminate, ful'mî.nät *v*, taranu; bwgwtl
 Fulmination, ful.mî.nä'shun *n*, taraniad; bygythiad [bygythio
 Fulminatory, ful'mî.nä.tur.i *a*, taranol
 Fullness, fwl'nes *n*, llawnder, cyflawnder gwala [brwnt; truthfwy
 Fulsome, ful'sum *a*, chwydlyd, ffaidd
 Fulsomeness, ful'sum.nes *n*, bryntu; ffeiddrwydd; gorfwynder
 Fulvid, ful'vid *a*, melyngoch, rhuddfely
 Fumado, fû.mä'dö *n*, pysgodyn coch pysgodyn mygiedig
 Fumble, fum'bl *v*, llawweithio, tri yn chwithig [hyla
 Fumbler, fum'blûr *n*, bongler, un ar
 Fume, fûm *n*, tarth, ager, mwg; digter *v*, mygu; sori, digio, brochi, ffroni
 Fumet, fû'mê *n*, cagl hydd [tarthly
 Fumid, fû'mid *a*, myglyd; tarthio
 Fumigate, fû'mî.gät *vt*, mygdarthu mvgu [darthia
 Fumigation, fû.unî.gä'shun *n*, myg

Fumitory, fū'mi.tur.i n, cwd y mwg, pww y mwg. Hedge-fumitory, mwg
 Funy, fū'mi a, mygdarthiol [y perthi
 Fun, fun n, digrifwch, ysbleddach, cell-
 wair, difyrwch [ddawnsio
 Funambulate, fū.nam'bū.lät vi, rhaff-
 Funambulist, fū.nam'bū.list n, rhaff-
 ddawnsiwr [igaeth
 Function, fungk'shun n, swydd, galwed-
 Functionary, fungk'shun.ur.i n, un mewn
 swydd, swyddog
 Fund, fund n, cyff, arian-gyff, trysorfa
 Fundament, fun'dā.ment n, yr eistedd-
 fod, y cyfeistedd, y rhefr, y cwthr
 Fundamental, fun.dā.men'tal a, sylfaen-
 ol; gwreiddiol, hanfodol; arbenig;
 prif, penaf: n, gwreiddbwnc, egwyddor
 Funeral, fū.nur.al n, angladd, cladded-
 igaeth; arwyl
 Funereal, fū.nī'r'i.al a, angladdol; ga-
 larus, trist, gresynol; tywyll
 Fungous, fung'gus a, madarchaidd, ys-
 byngaidd; masw
 Fungus, fung'gus (fungi, fun'ji) n,
 meddalig; madarch, bwyd ellyllon,
 callod, ffwng, bwyd y boda
 Funicular, fū.nik'ū.lūr a, mân-edefynog
 Funk, fungk n, drewdawch, tagfwg: vi,
 drewi trwy ofn; llwfreiddio [ffumer
 Funnel, fun'el n, ffynel, twmffed, pibell,
 Funny, fun'i a, digrifol, arabeddu,
 ysmala, cellweirus
 Fur, fūr n, mân flew, pân, ffwrwr; cen:
 vt, panu; cenu; crestenu
 Furacity, fū.ras.i.ti n, lladraeth
 Furbelow, fūr'bi.lö n, sider, amaerwy
 Furbish, fūr'bish vt, gloewi, caboli,
 llathru, trwsio [trwsiw
 Furbisher, fūr'bish.ūr n, llugenydd;
 Furcate, fūr'kät a, fforchog
 Furcation, fūr'kä.shun n, fforchogrwydd
 Furious, fūr'i.us a, cynddeiriog, ffyrnig
 Furiousness, fūr'i.us.nes n, cynddaredd,
 ffyrnigrwydd, cynddeiriogrwydd
 Furl, fūr vt, crychio, plygu, cymhlygu
 Furlong, fūr'long n, ystaden, wythfed
 ran milltir [milwr
 Furlough, fūr'lö n, ysgrifen ymabsenniad
 Furmenty, fūr'men.ti n, cawl gwenith
 Furnace, fūr'näs n, ffwrn, ffwrnais, ffoc;
 ody, cyl, cylyn; creisier
 Furnish, fūr'nish vt, dodrefnu; diwallu,
 digoni; cynnal, cynnysgaeddu, dar-
 paru, arlwygo [parwr
 Furnisher, fūr'nish.ūr n, diwallwr, dar-
 niture, fūr'ni.tshü'r n, dodrefn, llestri,
 taclau, trec, celfi, offer, arfau; addurnau

Furrier, fūr'i.ur n, gwerthwr pân, panydd
 Furrow, fūr'ö n, cwys, rhych; rhigol;
 ffos, ffynegl: vt, cwys, rhychu;
 Furry, fūr'i a, panog; cenog [ffyneglu
 Further, fūr'thūr a, pellach: ad, ym
 mbellach, eto, hefyd, heb law hyn;
 mwy: vt, rhwyddhau, hyrwyddo, dwyn
 ym mlaen: cd.—Far
 Furthermore, fūr'thūr.ans n, rhwyddhâd,
 cynnorthwyad, dygiad ym mlaen
 Furthermore, fūr'thūr.mō'r ad, ym
 mbellach, heb law hyn, hefyd
 Furthest, fūr'thūr.mōst, Furthest,
 fūr'thest, pellaf, eithaf, olaf: sd.—Far
 Furtive, fūr'tiv a, lladradol
 Furuncle, fūr'ung.kl n, llynoryn
 Fury, fūr'i n, cynddaredd, ffyrnigrwydd,
 gorphwyl; cythraes. Furies, plant
 y fall, cethryn, cythreuliaid
 Furze, fūrz n, eithin, aith
 Furzy, fūr'zi a, eithinog
 Fuse, füz v, toddi; ymdoddi
 Fusee, Fusil, fū.zi' n, dryll ysgafn
 Fusible, fū.zi.bl a, toddadwy, hydawdd
 Fusilier, fū.zi.lir' n, milwr yn cario
 dryll ysgafn
 Fusion, fū.zhun n, toddiad, dadleithiad
 Fuss, fus n, ffwdan, dadwrdd, gwag
 helynt, ffwrst
 Fust, fust n, paladr colofn
 Fustian, fus'tshan n, math o frethyn;
 iaith chwyddedig, chwyddiaith
 Fustic, fus'tik n, math o bren llwio
 Fustilarian, fus.ti.lēr'i.an n, bayddyn
 Fustiness, fus'ti.nes n, drewiant; mysni
 Fusty, fus'ti a, llwyd; drewllyd; mws
 Futile, fū'til a, gwag, coeg, siaradus;
 diles [ffladredd
 Futility, fū.til'i.ti n, gwagedd, oferedd;
 Future, fū'tshūr a, dyfodol, dyfodadwy, i
 ddyfod: n, yr amser i ddyfod. For
 the future, o hyn allan [fod, dyfodiant
 Futurity, fū.tūr'i.ti n, yr amser i ddy-
 Fuzz, fuz n, lluwchion: vi, lluwchio;
 dadwau. Fuzz-ball, cwd y mwg
 Fy, Fie, fi i, fiei! fi! hach! wfft!

G.

GAB, gab, Gabble, gab'l vi, clebran,
 bragawthan: n, gwagsiarad, bal-
 dordd, clebar [mantell werddonig
 Gabardine, gab.ūr.din' n, bugeilwisg,
 Gabel, gä'bel n, treth, ardreth
 Gabion, gä'bi.un n, cawell llawn o bridd
 Gabionade, gä.bi.un.äd' n, amddiffyn-
 waith o gewyl llawn o bridd

Gable, gä'bl *n*, talcen ty
 Gaby, gä'bî *n*, hurty'n, delff, clwpa
 Gad, gad *n*, llafn o aur; crifell: *vi*,
 crwydro, gwibio, rhodiena. Gad-fly,
 cacynen y meirch
 Gaelic, gä'lik *n*, Gaeleg
 Gaff, gaf *n*, math o fach pysgota
 Gaffer, gaf'ûr *n*, hen wr; uchlafuriwr,
 uchweithiwr [bardyn
 Gaffle, gaf'l *n*, gafflach; tynfach; ys-
 Gag, gag *n*, safn-glo: *vt*, cau y safn
 Gage, gäj *n*, gwystl, arwystl, adneu: *vt*,
 gwystlo, arwystlo. Green gage, eiryne'n
 wen (*p* eiry'n gwyn)
 Gaggie, gag'l *vi*.—Cackle
 Gaiety, gä'i.ti *n*, gorhoen, llonder,
 hoewder, llonwycheder [llawen
 Gaily, gä'li *ad*, yn hoew-wych; yn
 Gain, gän *n*, elw, budd, ced, mael,
 mantais: *v*, elwa, ennill, manteisio,
 cyrhaedd [haeddadwy
 Gainable, gän.nä.bl *a*, ennilladwy; cyr-
 Gainful, gän'fwl *a*, ennillfawr, buddfawr,
 cedlaw'n [dielw
 Gainless, gän'les *a*, difudd, diennill,
 Gainsay, gän'sä (*pt* & *pp* gainsaid,
 gän'sed) *vt*, gwrthddywedyd, ammheu
 Gait, gät *n*, rhodiad; agweddfoes
 Gaiter, gät'tür *n*, brocsen, amgoes, coes-
 Gala, gälä *n*, prif wyl [arn, socas
 Galaxy, gal'ak.sî *n*, y llwybr laethog,
 eirianrod, Caer Gwydion, galaeth, heol
 y gwynt; cynnuiliad gorwydych
 Gale, gäl *n*, awel, chwa; buelyn, adfwl
 Galeated, gal'ä.ted *a*, helmog
 Gall, gól *n*, bustl, geri; dygasedd,
 chwerwffustledd; oddfyn neu gneuen
 yntyfu ar dderwen: *v*, digroeni, dolurio,
 poeni. Gall-stones, ceryg yn y bledren.
 Gall-bladder, coden y bustl
 Gallant, gal'ant *a*, gwrol, dewrwydych
 Gallant, gal.ant' *n*, cariad-ddyn, gor-
 dderchw'r: *a*, carengar [dewrder
 Gallantness, gal'ant.nes *n*, gwrollder,
 Gallantry, gal'ant.ri *n*, dewredd; gwy-
 chder; nwyfneges; anlladrwydd
 Galleas, gal'yas *n*, math o rwyflong
 Galleon, gal'yun *n*, llong Ysphaenaidd
 Gallery, gal'ur.î *n*, oriel, uchlawr
 Galley, gal'i *n*, rhwyflong; offeryn
 argraffydd. Galley-foist, math o gwch
 neu fad mawr [ddawns, corelw
 Galliard, gal'yûrd *n*, hoewddyn; llam-
 Gallic, gal'ik *a*, Ffrengig [aidd
 Gallican, gal'i.kan *a*, Ffrengig, Ffrainc-
 Gallicism, gal'i.sizn *n*, llafardull
 Ffrengig

Galligaskins, gal.i.gas'kinz *np*, uch-
 lodrau, rhyddglos
 Gallimaufry, gal'i.mô.fri *n*, cymmysg-
 fwyd, cymmysgedd
 Gallinule, gal'i.nül *n*, corsiar
 Galliot, gal'yut *n*, llong ysgafn
 Gallipot, gal'i.pot *n*, blwch enaint
 Gallon, gal'un *n*, galwyn, galwynaid,
 pedwar chwart
 Galloon, gal.lwn' *n*, ysnoden gref
 Gallop, gal'up *n*, carlam, gwillhobain:
vi, carlamu, gwillhobain
 Gallow, gal'ö *vt*, dychrynu, brawychu.
 Gallow-glass, hen droedfilwr Iwerddon
 Galloway, gal'ö.wä *n*, crynfarch [dyoddef
 Gallows, gal'us *n*, crogbren, pren
 Galvanic, gal.van'ik *a*, trydanol
 Galvanism, gal'vä.nizm *n*, trydaniaeth
 fferyllaidd, neu heb rwbïad
 Gambado, gam.bä'dö *n*, math o fotasen
 Gamble, gam'bl *vi*, chwarae am arian
 Gambler, gam'blür *n*, twyllchwarenydd
 Gamboge, gam.bw'j' *n*, math o sudd
 llysieuaidd o liw melyn
 Gambol, gam'bul *n*, chwydawiath,
 crychnaid, pranc: *vi*, crychlamu, rhonta
 Gambrel, gam'brel *n*, coes ol march: *vt*,
 clymu wrth y goes
 Game, gäm *n*, chwareu, chware, camp;
 asgafaeth, helwriaeth: *vi*, chwareu,
 campio; gwawdio, cellwair. Game-
 cock, ceihog ymladd. Game-keeper,
 ceidwad helwriaeth. Gaming-house,
 chwareudy; chwiredfan. Game-leg,
 coes glymedig, coes gam
 Gamesome, gäm sum *a*, chwarëus; nwyfus
 Gamester, gäm'stûr *n*, chwarëydd
 Gammer, gam'ûr *n*, hen fenyw
 Gammon, gam'un *n*, cnuch mochyn
 Gamut, gam'ut *n*, seinradd, graddeg,
 egwyddor cerddoriaeth [wydd
 Gander, gan'dûr *n*, ceiliogwydd, clac-
 Gang, gang *n*, mintai, torf, haid: *vi*,
 hyntio, myned
 Ganglion, gang'gli.un *n*, chwydd y gïau
 Gangrel, gang'grel *n*, lleban, llabwst
 Gangrene, gang'grin *n*, madredd, cig
 marw, braenedd: *v*, magu cig drwg
 Gangrenous, gang'gri.nus *a*, braenedig,
 mallus, madreddog
 Gangway, gang'wä *n*, rhodfa ar long
 Gannet, gan'et *n*, gwylan lwyd, hucan
 Gantlet, gant'let, Gantelope, gant'löp *n*,
 dyrnfol, gwialgosp
 Ganza, gan'za *n*, math o ôydd wyllt
 Gaol, jäl *n*, carchar
 Gaoler, jäl'ûr *n*, ceidwad carchar

Gap, gap *n*, bwlich, adwy; agen, agendor
 Gape, gáp *vi*, dylyfu *gen*; agenu, ymagor; llygadrythu
 Garb, gârb *n*, gwisg, trwsiad, arddull
 Garbage, gâr'bâj *n*, syrth, ysgarthion; tripa [difrychu
 Garble, gâr'bl *vt*, darnbigio, dethol;
 Garboil, gâr'bôil *n*, cynhwri, ymgripys, terfysg, cyffroad
 Garden, gâr'dn *n*, gardd: *v*, garddu. Kitchen-garden, arbawr, ceginardd
 Gardening, gâr'dn.ing *n*, garddwriaeth
 Gare, gâr *n*, gwlan garw; eeden
 Garfish, gâr'fish *n*, y mornodwydd, y cornbig [ceglyn
 Gargarism, gâr'gar.izm *n*, golch safn,
 Garget, gâr'get *n*, math o haint ar amfeiliad [*n*, gwddfólch
 Gargle, gâr'gl *vt*, golchi'r safn a'r gwddf:
 Gargol, gâr'gul *n*, haint ar foch
 Garish, gâr'ish *a*, hoewych, coegwych, nwyflawen [talaith
 Garland, gâr'land *n*, coronbleth, gwyrten,
 Garlick, gâr'lik *n*, garleg, craf y gerddi. Chive garlic, cibellys. Wild garlic, troed yr asen [gwisg, achre
 Garment, gâr'ment *n*, dilledyn, twyg,
 Garner, gâr'nûr *n*, ysgubor, ydle, ydlofft, ytt: *vt*, ysguborio, ystorio, ydgellu
 Garnet, gâr'net *n*, maen rhudd gwerthfawr, rhuddem, gwenithfaen
 Garnish, gâr'nish *vt*, addurno, harddu, trwsiadu: *n*, addurn
 Garniture, gâr'nî.tshûr *n*, addurniad
 Garret, gar'et *n*, nenlofft, uchystafell, uchlofft, nenawr; taflawd
 Garreteer, gar.et.ir' *n*, a fo byw mewn uchlofft, nenorydd
 Garrison, gar'î.sn *n*, gwarchawdlu, milwrfâ; gwrsyll, gwrsyllfa: *vt*, gwarchllyddu, gosod llu i warchod, amddiffyn
 Garron, gar'un *n*, corfarch, crynfarch
 Garrote, ga.rôt' *vt*, llyndagu
 Garrulity, ga.rw'li.ti *n*, dywedgarwech; baldordd, siaradgarwech [*us*
 Garrulous, gar'ü.lus *a*, tafodrydd, siarad-
 Garter, gâr'tûr *n*, gardas, gardys: *v*, gardasa. Garter king-at-arms, arwyddfardd y gardys. Knight of the garter, marchog y gardys aur
 Garth, gârth *n*, cored bysgota; clos
 Gas, gas *n*, nwy; llosgnwy
 Gasconade, gas.kö.näd' *n*, bocfach, coegfolach, brol: *vi*, brolio, gwagfostio
 Gash, gash *n*, archoll, dyfndoriad: *vt*, archolli, hacio, trychu [glos
 Gaskins, gas'kinz *np*, uchlodrau, rhydd-

Gasp, gasp *n*, tyniad anadl; chwyth, ffyn: *vi*, tynu anadl mewn lludded; dyheu; hiraethu
 Gate, gât *n*, porth, talddrws, lliidiart, clwyd. Gate-house, cynhordy, porthdy, tolldy. Gate-keeper, porthor; drysor. Turnpike-gate, tollborth
 Gather, gath'ûr *v*, casglu, cynnull, crynoi, pentyru; crawnu, gori; tewychu; plygu: *n*, plygiad, casgliad
 Gaud, gôd *n*, coegaddurn; tegan
 Gaudiness, gô'di.nes *n*, coegwyehder, gorwychder, ceinedd
 Gaudy, gô'di *a*, coegwych, gorwych, hoewffol, fflawnt: *n*, gwyl, gwledd
 Gauge, gâj *n*, cyfartalai; mesurai; mesur: *vt*, mesuro, ffonfesuro; cyfartalu [ydd, cyllidwr, tollwr
 Gauger, gâ'jûr *n*, mesurydd, ffonfesur-
 Gaunt, gânt *a*, enl, achul, culfain, teneu
 Gauntlet, gânt'let *n*, dyrnfol, maneg ddur
 Gaul, gôl *n*, Ffrainc; Ffrancwr [niwlwe
 Gauze, gôz *n*, teneuwe o lin neu sidan,
 Gave, gâv *pt*.—Give
 Gavel, gav'el *n*, treth, teyrnged; ardreth. Gavel-kind, rhaniad tir yn gyfartal rhwng meibion
 Gaveloc, gav'î.lok *n*, trosol haiarn
 Gavot, gâ.vot' *n*, tôn fywiog; chwaidaplas
 Gawk, gôk, Gawky, gô'ki *n*, yslebog, yslebryn, hurtyr, clwpa [barilau
 Gawn, gôn *n*, baril. Gawn-tree, trestl
 Gay, gâ *a*, gwyth, dillyn, fflawnt; hoen-
 Gayety, gâ'î.ti.—Gaiety [*us*, dyddan
 Gaze, gâz *n*, sylliad; ardrem; hyllrem: *vi*, syllu, ardremio, llygadrythu. Gazing-stock, gwawdyff
 Gazelle, gâ.zel' *n*, gafrewig [methdalwyr
 Gazette, gâ.zet' *n*, newyddiadur; rhestr
 Gazetteer, gaz.e.ti'r' *n*, llyfr daiaryddol
 Gear, gi'r *n*, cer, seirch, tree, taclau, trefnau, tresi, offer, trwsiad
 Geese, gi's *np*.—Goose
 Gelable, jel'â.bl *a*, ceuladwy, hygaul
 Gelatine, jel'â.tin *n*, glydgeuled, ceuled
 Gelatinous, ji.lat'î.nus *a*, ceuledig
 Geld, geld *vt*, dysbaddu; cyweirio: *n*, treth. Gelded bull, adfwl, attarw. A gelding (horse), march dysbaidd, adfarch
 Gelid, jel'id *a*, fferlyd, rhewedig, oer
 Gem, jem *n*, glain, gem, em, tlws; cynflaguryr [blygiad, adblygedd
 Geminatio, jem.î.nâ'shun *n*, ad-ddy-
 Gemini, jem'î.ni *n*, arwydd y Gefelliad
 Geminous, jem'î.nus *a*, dyblyg

Gemmary, jem'ur.f, Gemmy, jem'i a, gemog
 Gender, jen'dûr n, rhyw, ystlen; math: v, cenedlu, epilio, hiliio; magu. Neuter gender, y canolryw [ofyddol
 Genealogical, ji.ni.â.loj'i.kal a, achol, ach-
 Genealogist, ji.ni.al'ô.jist n, achwr, achofydd, hanesydd achau
 Genealogy, ji.ni.al'ô.ji n, ach, cenedl, llinach; achyddiaeth; bonedd
 Genera, jen'ur.â np.—Genus
 General, jen'ur.al a, cyffredin, mynych, cyffredinol: n, cadflaenor, llueddwr
 Generalissimo, jen.ur.al.is'i.mö n, pen-ciwdod, categyrn [rwydd
 Generality, jen.u.ral'i.ti n, cyffredinol
 Generalization, jen.ur.al.i.zä'shun n, dosbarthiad, rhestriad
 Generalize, jen'ur.al.iz vt, dosbarthu
 Generally, jen'ur.al.i ad, yn gyffredin, yn gyffredinol, yn fynychaf, gan mwyaf, yn amlaf [iaeth
 Generalness, jen'ur.al.nes n, cyffredin-
 Generalship, jen'ur.al.sship n, cadflaenor-iaeth; medr llyyddol [magu
 Generate, jen'ur.ät vt, cenedlu, epilio;
 Generation, jen.u.rä'shun n, cenedliad, hiliad; cenedlaeth, hiliogaeth; gened-igaeth; oes
 Generative, jen'ur.ä.tiv a, hiliol, epilio
 Generic, ji.ner'ik, Generical, ji.ner'ik.kal a, rhywogaethol [tirionwech
 Generosity, jen.u.ros'i.ti n, haelioni;
 Generous, jen'ur.us a, hael, haelionus; rhyddfrydig, rhyddgalon, llawagor, boneddigaidd; rhywiog
 Genesis, jen'i.sis n, cenedliad; llyfr cenedliad [math o wenci
 Genet, jen'et n, math o farch cyflym;
 Genial, ji'ni.al a, genedigol, naturiol, hiliogaethol; rhywiol, rhywiog; llon, gorboenus
 Genialness, ji'ni.al.nes n, rhywiogrwydd
 Geniculate, ji.nik'ü.lät a, cylmog,
 Genii, ji'ni.i np.—Genius [clymog
 Genio, ji'ni.ö n, dyn o feddwl neillduol
 Genital, jen'i.tal a, cenedlol, hiliol
 Genitals, jen'i.talz np, rhanau cenedliad
 Geniting, jen'i.ting n, afal cynnar
 Genitive, jen'i.tiv a, hiliol, tarddiadol.
 Genitive case, achos meddiannol
 Genius, ji'ni.us n, ysbryd da neu ddrwg (p genii); athrylith, anian, awen, anian-duedd; dyn athrylithfawr (p geniuses)
 Genteel, jen.til' a, moesog, gweddeidd-
 dlws, boneddigaidd

Genteelness, jen.til'nes n, boneddig-
 eiddrwydd [lys
 Gentian, jen'shan n, crwynllys, chwerv-
 Gentianella, jen.shan.el'ä n, math o
 Gentil, jen'til n, math o hebog [lysieuy
 Gentile, jen'til n, cenedlddym, ethnig: a, cenedlig [wch
 Gentillesse, jen.ti.les' n, moes, moesgar-
 Gentilizm, jen'ti.lizm n, eilunaddoliaeth, paganiaeth [uchelradd
 Gentility, jen.til'i.ti n, boneddigaeth:
 Gentle, jen'tl a, boneddig; tirion, rhad-lawn, mwynaid, esmwyth; gwâr, dof araf: n, cynronyn; hebog [boneddwi
 Gentleman, jen'tl.man n, gwr boneddig
 Gentleness, jen'tl.nes n, addfwynder tiriondeb
 Gentlewoman, jen'tl.wwm.an (gentle-women, jen'tl.wim.en) n, gwraig fon-
 eddig, boneddiges
 Gently, jen'tli ad, yn dirion, yn addfwyn gan bwyll, yn araf [maw
 Gentry, jen'tri np, boneddigion; gwŷ
 Genuflection, jen.ü.flek'shun n, plygiae y glin [dilwgr; cynnwyno
 Genuine, jen'ü.in a, pur, digymmysg
 Genuineness, jen'ü.in.es n, purdeb cywirdeb
 Genus, ji'nus (genera) n, math, rhyw ogaeth, tylwyth, teulu
 Geodæsia, ji.ö.dí'zhâ n, wynebfesuriaeth
 Geographer, ji.log'ra.für n, daiaryddwr; daiarddarluniwr
 Geographical, ji.ö.graf'i.kal a, daiaryddol, daiarddarluniol
 Geography, ji.log'ra.fi n, daiaryddiaeth; daiarddarluniad [draith, daiare
 Geology, ji.ol'ö.ji n, daiarddysg, daiare
 Geomancy, ji'ö.man.sí n, daiargoel
 Geometer, ji.om'i.tûr, Geometrician, ji.om.i.trish'an n, daiarfesurydd, meid ofydd [egol, meidrofydd
 Geometrical, ji.ö.met'ri.kal a, mesur
 Geometry, ji.om'i.tri n, mesureg, daiare fesuriaeth, meidrofyddiaeth
 Geoponic, ji.ö.pon'ik a, amaethyddol
 Geoponics, ji.ö.pon'iks np, garddwriaeth amaethyddiaeth [yddiaeth, llafure
 Georgic, ji.ôr'jik n, pryddest ar amaeth
 Geranium, ji.rä'ni.um n, math o floe euyn [blaguryn, impyn, eginy
 Germ, jûrm, German, jûr'men n, bragu
 German, jûr'man n, Allman: a, Al manaidd; cyfnesaf; unwaed. Brothe german, brawd undad unfam. Cousin german, cefnder unwaed. Germs Ocean, y Môr Tawch

Germander, jūr'man.dūr *n*, derwen
 Caersalem [braguro
 Germinate, jūr'mī.nāt *vi*, blaguro, egino
 Germination, jūr.mī.nā'shun *n*, blaen-
 darddiad, blaendwf [iadol, cyfrediad
 Gerund, jer'und *n*, sylweddair cyfran-
 Gest, jest *n*, arddangosiad, gweithred
 Gestation, jes.tā'shun *n*, dygiad yn y
 groth, cyfebriad
 Gesticulate, jes.tik'ū.lāt *vi*, ystumio
 Gesticulation, jes.tik.ū.lā'shun *n*, ys-
 tumiad [ystum
 Gesture, jes'tshūr *n*, agwedd, arddull
 Get, get (*pt* & *pp* got) *v*, cael, caffael;
 ceisio; darparu; ennill; myned, dy-
 fod. To get up, codi, cyfodi. To get
 down, disgyn, dyfod i lawr. To get
 a foal, cyfebru [tyrmant: *a*, diwerth
 Gwgaw, gū'gō *n*, coegbeth; tegan; ys-
 Ghastliness, gast'līnes *n*, hyllrwydd,
 erchyllod; truanwedd, gwelwedd
 Ghastly, gast'lī *a*, elyllaidd, erchyll,
 irad, girad, cethin, gwelw, hyll [iedig
 Gherkin, gūr'kin *n*, cucumer gyfeith-
 Ghost, gōst, *n*, ysbrvd; ellyll, bwbach.
 bwgan, gwyll. Holy Ghost, Ysbryd
 Glān. To give up the ghost, marw
 Ghostly, gōst'li *a*, ysbrydol; elyllaidd
 Giant, jī'ant *n*, cawr
 Giantess, jī'ant.es *n*, cawres
 Gibber, gib'ūr *vi*, ffregodi, baldorrdi
 Gibberish, gib'ūr.ish *n*, ffreg, ffregawd,
 baldorrd, gwagedd, gwagsiarad
 Gibbet, jib'et *n*, crogbren, crogwydd,
 pren dyoddef: *vt*, crogosod, crogi
 Gibbosity, gi.bos'i.tī, Gibbousness, gib'-
 us.nes *n*, crwmddull, crymedd
 Gibbous, gib'us *a*, crymaidd, cefn-grwn
 Gibe, jīb *n*, gwawd, gwatwar: *v*, goganu,
 gwawdio [hwyaden
 Giblets, jib'lets *n*, syrth gwŷdd neu
 Giddiness, gid'i.nes *n*, penddaredd,
 madrondd, pendro; anofaledd
 Giddy, gid'i *a*, syfrdan, penchwiban;
 anwadal, diofal, anofalus, byrbwyll
 Gift, gift *n*, rhodd, dawn, anrheg, gwobr
 Gifted, gif'ted *a*, doniol, dawnus
 Gig, gig *n*, cerbydan; trodegan
 Gigantic, jī.gan'tik, Giantlike, jī'ant-
 lik *a*, cawraidd, dirfawr [chwerthin
 Giggle, gig'l *vi*, cilchwerthin, ffol-
 Giglot, gig'lot *n*, mwyglen, coegen,
 trythylles, cyffoden, hoeden
 Gild, gild (*gilt*) *vt*, euro, goreuro
 Gilder, gil'dūr *n*, goreurwr, eurwr
 Gill, gil *n*, cyffoden, cymmones, putain;
 tagell, crogen

Gill, jil *n*, pedwaran peint; dail eidral,
 eiddew'r ddaiar
 Gillyflower, jil'i.flūw.ūr *n*, blodeuyn
 Gorphenaf, llysieu'r llaw
 Gilt, gilt *pt* & *pp*.—Gild
 Gilthead, gilt'hed *n*, eurben, banwes
 Gimbāl, jim'bal *n*, modrwy ddyblyg
 Gimcrack, jim'krak *n*, tegan, ffiril, ffirilyn
 Gimlet, gim'let *n*, ebillen, trwyddew
 Gimp, gimp *n*, eirionwe o sidan
 Gin, jin *n*, magl, croglath, annel, byddagl;
 meryw-wyrod
 Ginger, jin'jūr *n*, poethwraidd tramor
 Gingerbread, jin'jūr.bred *n*, bara perffas
 Gingerly, jin'jūr.lī *ad*, yn araf, yn
 esmwyth [dannedd
 Gingival, jin'ji.val *a*, perthynol i gig y
 Gingle, jing'gl *n*, tinc, tincian, rhinc:
v, tincio, cyd-dincio, tincian
 Ginnet, jin'et *n*, ceffyl bach cyffym,
 Ginshop, jin'shop *n*, gwiroty [corfarch
 Gip, jip *vt*, tynu perffed ysgadan
 Gipsy, jip'sī *n*, crwydryn, crwydriad
 Giraffe, zhī.raf' *n*, cawrlewparad [mawr
 Girandole, zhī'r'an.dōl *n*, canwyllbren
 Gird, gūr'd (*girt*) *vt*, amwregysu,
 gwregysu, gwisgo; cenglu; gwatwar:
n, pang, poen
 Girder, gūr'dūr *n*, gwregysdrawst, llogail
 Girdle, gūr'dl *n*, gwregys, rhwymyn,
 cengl; planc; sidydd. Girdle-cake=
 Griddle-cake
 Girl, gūr'l *n*, geneth, bachgenes, herlodes,
 llances, hoecell. A little girl, croten
 Girlish, gūr'lish *a*, genethaidd, plentyn-
 Girrock, gir'uk *n*, mornodwydd [aidd
 Girt, gūr't *pt* & *pp*.—Gird
 Girth, gūrth *n*, cengl; cylchfesur,
 cwmpas: *v*=Gird [sylwedd
 Gist, jist *n*, prif bwnc mewn dadl, ergyd
 Give, giv (*pt* gave, gäv; *pp* given,
 giv'n) *v*, rhoddi, anrhegu, donio; ym-
 roddi. To give way, cilio. To give
 advice, cynghori. To give offence,
 anfoddhau. To give in, rhoddi i fyny.
 To give battle, brwydro, ymladd. To
 give over, peidio â. Given to laugh-
 ing, chwerthingar. Given to drink-
 ing, diodgar, yfedgar, llymeidgar
 Giver, giv'ūr *n*, rhoddwr, doniwr, deon,
 cyfranwr [afu glas
 Gizzard, giz'urd *n*, glasog, glasgylla,
 Glacial, glā'shal *a*, äidd, rhewlyd [yn ia
 Glaciate, glā'shi.ät *vi*, ceulo, rhewi, troi
 Glaciation, glā.shi.ä'shun *n*, troad yn ia,
 Glacier, glas'yūr *n*, iäen [rhewiad
 Glacis, glā.sis' *n*, llethrglawdd

Glad, glad *a*, llawen, llon, siriol, hoenus.
 I am glad, mae yn dda genyf
 Gladden, glad'n *v*, lloni, llawenhau,
 cysuro; ymlawenhau, ymloni
 Glade, gläd *n*, goleufwlch, llanerch
 Gladiator, glad'ä.tûr *n*, cleddyfwr,
 ymladdwr, ornestwr Rhufeinig [edd
 Gladness, glad'nes *n*, llawenydd, gorfol
 Gladsome, glad'sum *a*, dyddanus, difyr,
 llon, llawen, siriol, hoenus
 Glair, glê'r *n*, gwyn wy; math o waew-
 ffon: *vt*, arddwbio â gwyn wy
 Glance, glans *n*, cipolwg, tremyn; pel-
 edryn: *v*, ciledrych, tafu cipolwg;
 ysgafn-gyffwrdd; pelydru
 Gland, gland *n*, chwaren, cilchwyrn
 Glandage, glän'däj *n*, porthiant ar fës
 Glanders, glän'dûrs *np*, clwy yr ysgyfaint,
 clwy'r chwarenau [meslawn
 Glandiferous, glän.dif'ur.us *a*, mesog,
 Glandular, glän'dü.lûr *a*, chwarenog
 Glandulosity, glän.dü.loss'î.tî *n*, chwa-
 reniaeth
 Glare, glê'r *n*, gorddysgleirder, arddys-
 glaerder: *v*, arwynygio, serenu, dys-
 gleirio, gorddysgleirio
 Glass, glas *n*, gwydr; gwydryn; gwydr-
 aid, gwydrynaid [tryloew
 Glassy, glas'î *a*, o wydr, gwydraidd;
 Glaucous, glô'kus *a*, gwyrddlwyd
 Glave, gläv *n*, cleddyf llydan
 Glaze, gläz *vt*, gwydro; caboli, llathru,
 arliwio: *n*, bernais
 Glazier, glä'zhûr *n*, gwydrwr, gwydrydd
 Gleam, glim *n*, llachar, llygeidyn, pel-
 ydryn: *vi*, tywynu, pelydru, lluchio
 Glean, glin *v*, lloffa, casglu lloffion
 Gleaner, glî'nûr *n*, lloffwr; casglwr
 Glebe, glib *n*, clasdir, tir eglwys; ty-
 Glede, glid *n*, barcutan [warchen
 Glee, glî *n*, llonder, llawenydd, gorawen
 Gleek, glik *n*, cynghanedd; cerddor;
 gwawd: *vi*, cellwair; gwawdio
 Gleen? glin *vi*, poethdywynu, llewyrchu
 Gleet, glit *n*, hadred, hadlif; dyfrlif
 Gleety, glî'tî *a*, crawnaidd; hadlifaidd
 Glen, glen *n*, glyn, cwm, dyffryn
 Glene, glin *n*, twll y llygad
 Glib, glib *a*, llyfu, ysliip, llithrig, hylithr
 Glibness, glib'nes *n*, llyfnedd; parod-
 rwydd, ysliipan [lifo
 Glide, glid *vi*, ymlithro, ymlusgo; llyfu-
 Glimmer, glim'ûr *vi*, godywynu, gwan-
 lewyrchu [cipolwg: *vi*, ciledrych
 Glimpse, glimps *n*, golewyrch; lledolwg,
 Glisten, glis'n, Glister, glis'tûr *vi*, claer-
 lewyrchu, gorddysgleirio, echdywynu

Glitter, glit'ûr *vi*, dysgleirio, tywynu, ser-
 enu: *n*, gorddysgleirdeb
 Gloat, glöt *vi*, trawsedrych, llygadrythu
 Globe, glöb *n*, crownen, cronell, pel, pellen
 Globose, glö.bös', Globous, glö'bus,
 Globular, glob'ü.lûr, Globulous, glob'-
 ü.lus *a*, cronellog, crwn, cyfrgrwn,
 angrwn [grymedd
 Globosity, glö.bös'î.tî *n*, cronelliad, am-
 Globule, glob'ül *n*, crynyn; defnyn
 Glomerate, glom'ur.ät *vt*, cronellu, pell-
 enu: *a*, cronelledig
 Gloom, glwm, Gloominess, glw'mî.nes
n, caddug, tywyllni, gwyll; gorbrudd-
 der, trymder meddwl [gorbrudd
 Gloomy, glw'mî *a*, caddugol, cymylog;
 Glorification, glö'r'î.fi.kä.shun *n*, go-
 gonneddiad, dygiad i ogoniant
 Glorify, glö'r'î.fi *vt*, gogoneddu; clodfori,
 mawrygu, moliannu [dderchog
 Glorious, glö'r'î.us *a*, gogoneddus; ar-
 Glory, glö'r'î *n*, gogoniant; godidog-
 rwydd; clod, bri, mawl, molawd; an-
 rhydedd; urddas: *vi*, ymogoneddu,
 ymfrostio; bostio; gorfoleddu
 Gloss, glos *n*, wynebliw, dysgleirdeb
 arwynebol; egluriad, agoriad; rhith-
 ddeongliad: *vi*, arlathru, caboli; de-
 ongli, eglurhau
 Glossalgia, glo.sal'jî.ä *n*, poen yn y tafod
 Glossary, glös'ur.î *n*, geirdeonglydd;
 geireglureg, esboniadur, geirlyfryn
 Glossiness, glös'î.nes *n*, llathreithrwydd
 Glossographer, glo.sog'râ.fûr, Glossolo-
 gist, glo.sol'ö.jist *n*, geirddeonglwr
 Glossography, glo.sog'râ.fi *n*, geirdde-
 onglyddiaeth
 Glossy, glös'î *a*, claellyfn, llathr, dysglaer
 Glottis, glöt'is *n*, bendagfwlch
 Glout, glüwt *v*, edrych yn guchiog, gygu
 Glove, gluv *n*, maneg, amlaw, dyrnfol
 Glover, gluv'ûr *n*, menygwr, dyrnfolydd
 Glow, glö *vi*, twymwrido; gwyniasu,
 ymboethi: *n*, twymwrid; poethias,
 eirias. Glow-worm, y gyfarwydd,
 magien
 Gloze, glöz *vi*, gwenieithio; wynebliwio
 Glue, glü *n*, glud, ysgrawling, syth: *vt*,
 gludio, ysgrawlingo; asio. Glue-
 boiler, gludiwr. Glue-pot, gludlestr
 Gluey, glü'î *a*, gludiog, hylud, gwydn
 Glueyness, glü'î.nes *n*, gludrwydd,
 gludiogrwydd, gwydnedd
 Glum, glum *a*, anhylon, diserch, sarig
 Glut, glut *vi*, gorlenwi, arddigoni,
 gwancio, glythu, glythinebu: *n*, gor-
 modedd, arddigonedd

Gluten, glü'ten *n*, glud llysienuol
 Glutinous, glü'ti.nus *a*, gludiog, ysgrawlingaidd [rythwr, rhemmwth
 Glutton, glut'n *n*, glwth, gewai, bol-gluttonize, glut'n.iz *vi*, ymrythu, glythu
 Gluttonous, glut'n.us *a*, bolwrth, rheibus
 Gluttony, glut'n.i *n*, glythineb, bolrythni, glythni, gwanc [chwyrnu
 Gnar, nâr, Gnarl, nârl *vi*, grymial, Gnarled, nârl'd *a*, cylymog, cygnog; garw
 Gnash, nash *v*, rhincian, ysgyrnygu [yn
 Gnat, nat *n*, gwbybedyn, ednogyn, cyllion
 Gnaw, nô *v*, cnoi, deintio; amgnoi; difa,
 Gnoff, nof *n*, cybydd, crinwas [ysu
 Gnome, nôm *n*, ysbryd dychymmygol yn trigo yng nghanol y ddaiar
 Gnomon, nô'mun *n*, mynegfys, bys deial
 Gnomonics, nô.mon'iks *np*, y gelf o ddeialu [yn y ganrif gyntaf
 Gnostics, nos'tiks *np*, plaid o grefyddwyr
 Gnu nü *n*, math o garw
 Go, gö (went, gone) *vi*, myned, cychwyn; cerdded, rhodio. To go back, dychwelyd. To go with, cydfyned â. To let go, gollwng ymaith, gadael yn rhydd. To go well with, bod yn llywyddiannus. A go-between, cyfryngwr. To go beyond, twyllo, siomi
 Goad, göd *n*, garthon, swmbwl, irai, ierthi: *vt*, symbylu, pigo; gyru, annog
 Goal, göl *n*, gâl, cyrchnod
 Goat, göt *n*, gafr, cidws, lill. Goat-herd, bugail geifr. Goat-sucker, troellwr (aderyn). Gelded goat, hyfr. He-goat, bwch gafr. She-goat, gafr fenyw, lillen. Young goat, efyrrig
 Goatish, gö'tish *a*, gafraid, fel bwch gafr; mws; trythyll [safnaid
 Gob, gob, Gobbet, gob'et *n*, tamaid, Gobble, gob'l *v*, cegu, bochlwytho, trafylncu, cegylncu [mail
 Gobbet, gob'let *n*, ffiol, cwpan, gwn,
 Goblin, gob'lin *n*, ellyll, g'wyll
 Goby, gö'bi *n*, hud, siom, twyll, rhithdro
 God, god *n*, Duw, Duw Celi, Naf, Ner, Ion, Ior: *vt*, dwyfoli, duwioli, addoli.
 God-father, alltraw, tad bedydd. Godmother, mam bedydd, alltrawes. Godson, mab bedydd
 Goddess, god'es *n*, duwies [duwiaeth
 Godhead, god'hed *n*, duwdod, duwdeb,
 Godless, god'les *a*, didduw, annuwiol
 Godlike, god'lik *a*, duwiaidd, dwyfol
 Godliness, god'li.nes *n*, duwioldeb, dwyfollder [yddol
 Godly, god'li *a*, duwiol, dwyfol, cref-
 Godward, god'wûrd *ad*, tuag at Dduw

Godwit, god'wit *n*, aderyn hirgoes. Common godwit, chwigen y mynydd
 Goggle, gog'l *vi*, lawnrhythu, edrych yn llygadgam. Goggle-eyed, llygadfawr
 Gold, göld *n*, aur. Gold-beater, aurddalenwr. Gold-finer, eurydd, purwr aur, aurgoethydd
 Golden, göld'n *a*, euraidd, euraidd, eurin
 Goldfinch, göld'fintsh *n*, telor, eurbinc, peneuryn [aur
 Goldsmith, göld'smith *n*, eurych, gof
 Golf, golf *n*, math o chwarae â phel a Gome, göm *n*, cymmysg iraid [phastwn
 Gondola, gon'dö.lâ *n*, math o gwch
 Gondolier, gon.dö.li'r' *n*, ysgraffwr,
 Gone, gon *pp*.—Go [badwr
 Gonfalon, gon'fâ.lon *n*, lluman, baner
 Gong, gong *n*, math o symbal
 Gonorrhœa, gon.ö.ri'â *n*, hadred, hadlif
 Good, g'wd (better, best) *a*, da, daionus, mad; llesol, buddiol: *n*, da, daioni, b'udd, lles, mad, llad. Goods, nwyddau. Household goods, dodrefn. Goodbye, yn iach. Good-natured, hynaws. As good, cystal. A good way off, ym mhell, encyd o ffordd. A good while, encyd o amser, cety'n o amser. As good as his word, cystal a'i air
 Goodliness, g'wd'li.nes *n*, tegwch, prydfertwhch [cain
 Goodly, g'wd'li *a*, hardd, teg, prydfertwh,
 Goodness, g'wd'nes *n*, daioni, tosturi, madedd. Have the goodness to, byddwch gystal *a*, atolwg
 Goosander, g'wsan.dür *n*, math o w'ydd
 Goose, g'ws (geese), *n*, g'wydd. Wild geese, elcys. Wild goose chase, ymdrech ffol ac ofer. Goose-pen, ffronc gwyddau, cut gwyddau
 Gooseberry, g'wz'ber.i *n*, eiryren Mair, grwysen. Gooseberry-bush, euddrainen. Gooseberry-fool, grwysfwyd [potenog
 Gorbellied, gôr'bel.id *a*, cestog, bolwrth,
 Gordian, gôr'di.an *a*, dyrus, rhwystrus
 Gore, gôr *n*, gôr, gwyar, gwaedgrawn; cwysed: *vt*, cormio; gori
 Gorge, gôrj *n*, corn gwddf, corn pori, sefnig: *v*, gorlenwi, dyslyncu, gwancio
 Gorgeous, gôr'jus *a*, hoew-wych, claerw-ych, gorwych, mawrych [der
 Gorgeousness, gôr'jus.nes *n*, gorwych-
 Gorget, gôr'jet *n*, broneg, brondor, dwyfroneg, mynyglwis
 Gorgon, gôr'gun *n*, anghenfil, hyllyn
 Gormandize, gôr'man.diz *vi*, bolrythu, gorfwyta, glythinebu, glythu

Gorse, gôrs *n*, eithyn, aith
 Gory, gô'r'i *a*, gorllyd, gwaedlyd
 Goshawk, gos'hôk *n*, cuddonwalch, gwalch mawr
 Gosling, goz'ling *n*, gwyddan, cyw gŵydd
 Gospel, gos'pel *n*, efengyl, newydd da
 Gossamer, gos'â.mûr *n*, gosymerth, gwawn
 Gossip, gos'ip *n*, chwedlai, clepwraig, clecai; clap, clec: *vi*, clecian, clepian,
 Got, got *pt & pp*.—Get [chwedleua
 Gothic, goth'ik *a*, Gothaidd, henddulliog.
 Gothic type, llythyrenau

COTHAIDD

Gouge, gŵj *n*, gaing gau, cŷn llwy
 Gourd, gô'rd *n*, math o gostrel; cicaion
 Gourdy, gô'r'di *a*, â choesau chwyddedig
 Gout, gûwt *n*, cymmalwst. Gout-weed, llysiaur gymmalwst [anlyfyn
 Gouty, gûw'ti *a*, troedwstog; cnyciog,
 Govern, guv'ûrn *v*, llywodraethu, rheoli, llywio [hydryn, rheoladwy
 Governable, guv'ûr.nâ.bl *a*, hylw,
 Governance, guv'ûr.nans *n*, llywodraeth, llywodri, llywiedigaeth
 Governante, guv'ûr.nant, Governess, guv'ûr.nes *n*, llywiodres, athrawes
 Government, guv'ûr.nment *n*, llywodraeth, llywyddiaeth, gwledwch
 Governor, guv'ûr.nûr *n*, llywydd, llywodraethwr, llywiawdwr, rheolwr
 Gown, gûwn *n*, gŵn, ysgin, hug, twyg.
 Gowns-men, ysginogion, gynogion
 Gowned, gûwnd *a*, gynog, ysginog
 Grabble, grab'l *vi*, palfalu, chwilota
 Grace, grâs *n*, gras, rhad, llad, rhadlonedd; ced, caredigrwydd; bendith; gweddusrwydd: *vt*, urddasu; prydferthu, addurno. Graces, grasusau, rhadau; taleidion; moesdduwiesau, y tair chwaer delediwr [cain, teg
 Graceful, grâs'fwl *a*, prydferth, telaid,
 Gracefulness, grâs'fwl.nes *n*, harddwch, gweddusder [anfad
 Graceless, grâs'les *a*, diras, aurasol,
 Gracile, grâs'il *a*, main, eiddil
 Gracious, grâ'shus *a*, graslawn, grasol, rhadlawh, trugarog, tirion [rwydd
 Graciousness, grâ'shus.nes *n*, graslon-
 Gradation, grâ.dâ'shun *n*, graddiad, gradd, esgyniad
 Gradatory, grad'â.tur.î *n*, rhes o risiau
 Grade, grâd *n*, gradd. Of low grade, iselradd
 Gradient, grâ'di.ent *a*, graddfyndol: *n*, gradd esgyniad, llethredd
 Gradual, graj'û.al *a*, graddol

Graduate, graj'û.lît *n*, graddolwr, graddog, graddor, urddog: *v*, graddio
 graddoli, graddogi [aeth, graddiant
 Graduation, graj.û.â'shun *n*, graddedig.
 Graff, graf, Graft, graft *n*, imp, impyn *vt*, impio. Grafting-stock, coettrych
 To cleft-graft, hollimpio
 Grain, grân *n*, gronyn; temig; mymryn yden; graen, grân. Grain of wood llin, llinon. Cross-grained, afrywiog
 Grains (brewer's), soeg
 Grallatores, gral.â.tô'r'iz *np*, rhydyddion hirgoesion, adar coeshir
 Gallic, gra'lik *a*, tudfachog, â choesat hirion, hirgoes, coeshir
 Gramineal, grâ.min'yal, Graminous gram'î.nus, Graminaceous, gram.î.nâ'shus *a*, glaswelltog
 Graminivorous, gram.î.niv'ô.rus *a*, y bwyta glaswellt [adu
 Grammar, gram'ûr *n*, gramadeg, ieith
 Grammarian, gra.mê'r'î.an *n*, gramadegydd, ieithydd [madeg
 Grammatical, gra.mat'î.kal *a*, gra
 Grammatist, gram'â.tist *n*, crach ramadegwr
 Grampus, gram'pus *n*, mor-hwch, morf
 Granary, gran'ur.î *n*, ystordy yd, ydlodyloffit, heiniardy
 Grand, grand *a*, mawrwydych, mawreddu prif, arbenig, uchel, dyrchafedig, au dderchog, godidog
 Grandam, gran'dam *n*, nain; hen feny
 Grandchild, grand'tshild *n*, wŷr
 Grand-daughter, gran'dô.tûr *n*, wyre
 Great grand-daughter, gorwyres
 Grandee, gran.di' *n*, pendefig, uchelwr
 Grandeur, gran'jûr *n*, mawrwydychderhwysg, rhialtweh
 Grandfather, grand'fâ.thûr, Grandsir grand'sîr *n*, taid, tad cu, henda
 Great grandfather, hendaïd. Great grandfather's father, gorhendaïd
 Grandiloquence, gran.dil'ô.kwens chwyddiaith
 Grandiloquent, gran.dil'ô.kwent, Grandiloquous, gran.dil'ô.kwus *a*, chwyddedig, chwyddieithog
 Grandmother, grand'muth.ûr *n*, nain mam gu. Great grandmother, hennain, gorhennain
 Grandson, grand'sun *n*, wŷr. Great grandson, gorwŷr. Grandchild grandson, goresgynydd [yd
 Grange, grân] *n*, maerdy, hafotty; ydla
 Graniferous, grâ.nif'urus *a*, grawnddw:

- Granite, gran'it *n*, gronynfaen, ithfaen
 Granitic, grâ.nit'ik *a*, ithfeinig [arrawn
 Granivorous, grâ.niv'ö.rus *a*, yn byw
 Grant, grant *n*, rhoddiad, anrheg; go-
 ddefiad; cenad, caniatâd: *vt*, rhoddi,
 cenadu; addef, cyfaddef; caniatäu
 Grantee, gran.ti' *n*, derbyniwr, derbynydd
 Grantor, gran.tôr' *n*, rhoddwr, caniatäwr
 Granulary, gran'ü.lur.i *a*, gronynol,
 graianol [ynu
 Granulate, gran'ü.lät *vt*, graianu, gron-
 Granulation, gran.ü.lä'shun *n*, gronyn-
 iad, graianiad
 Granule, gran'ül *n*, gronyn, graianen
 Granulosity, gran.ü.los'i.ti *n*, graiander
 Granulous, gran'ü.lus *a*, graianol, gron-
 yng, gronynol
 Grape, gräp *n*, gwinronyn (*p* grawn
 gwin, gwinrawn). Grape-shot, math
 o beleni cyflegr [cywraint, manwl
 Graphic, graf'ik *a*, argrafol, darluniadol;
 Grapel, grap'nel *n*, gafaelfach, angoryn
 Grapple, grap'l *v*, bachu, bachgydio;
 crabiniö; cydyngydio: *n*, gafaelfach
 Grapy, grä'pi *a*, llawn gwinrawn
 Grasp, grasp *v*, gafaclu, tynafaelu,
 crafangu: *n*, crafangaid, dyrnaid;
 dwrnwasgiad, gafaeliad; afflau, gafael
 Grass, gras *n*, glaswellt, gwelltglas,
 porfa, gwellt. Latter-grass, aethwellt,
 adladd Blade of grass, blewyn glas.
 Reed-grass, cawn. Scurvy-grass,
 llysiâu'r llwy. Hound-grass, glas-
 wellt y cwn. Cock's-foot grass, dant
 y ci [rhedyn
 Grasshopper, gras'hop.ür *n*, ceiliog y
 Grassy, gras'i *a*, glaswelltog, porfaog,
 irlas
 Grate, grät *n*, alch; gradell: *v*, rathellu,
 rhygnu; gofidio, anfoddhau
 Graterul, grät'fwl *a*, diolchgar; boddus,
 derbyniol, blasus
 Gratefulness, grät'fwl.nes *n*, diolchgar-
 Grater, grät'tür *n*, rhathell, crafell [weh
 Gratification, grat.i.fi.kä.shun *n*, bodd-
 häd, boddloniad; taliad; digoniad
 Gratify, grat'i.fi *vt*, boddloni, boddhau
 Grating, grät'ing *a*, garw, anhfyriad
 llym: *n*, alchwaith; eiswaith; cledriad
 Gratis, grät'is *ad*, am ddim, yn rhad,
 yn rhodd [iolweh
 Gratitude, grat'i.tüd *n*, diolchgarwch,
 Gratuitous, grät.tü'i.tus *a*, anrhegol;
 rhad; gwirfoddol; dibrawf
 Gratuity, grät.tü'i.ti *n*, rhodd, gwobr;
 cydnabyddiad [llon-gyfarch
 Gratulate, grat'ü.lät *vt*, cyfarch gwell,
- Gratulation, grat.ü.lä'shun *n*, cyd-
 lawenhäd, hawddammawr, llwydd-
 anerchiad [ol, cyfarchiadol
 Gratulatory, grat'ü.lä.tur.i *a*, anrech-
 Grave, gräv *a*, difrif, dwys, sobr: go-
 dywyll: *n*, bedd, beddrod: *v* (graven),
 cerfio, crifellu; crafu. Grave-clothes,
 amdo. Grave-stone, careg bedd,
 beddfaen, beddlech
 Gravel, grav'el *n*, graian, marian, gro;
 grut; graianwst: *vt*, graianu
 Gravelly, grav'el.i *a*, graianog, graian-
 Graven, gräv'n *pp*.—Grave [llyd
 Graveness, gräv'nes *n*, difrifoldeb, dwys-
 der, sobrydd [crifell
 Graver, gräv'ür *n*, cerfiwr; cÿn cerfio,
 Gravidity, grâ.vid'i.ti *n*, beichiogrwydd
 Gravitate, grav'i.tät *vi*, dysgyrchu, dym-
 gyrchu, creiddio
 Gravitation, grav'i.tä.shun *n*, dysgyrch-
 iad, dymgyrchiad, creiddiad
 Gravity, grav'i.ti *n*, gobwysiad; difrif-
 weh. Centre of gravity, craidd
 Gravy, gräv'i *n*, sudd cig, irnodd cig tew
 Gray, grä *a*, llwyd, blawr, llwydwyn.
 Gray-beard, henddyn, henwr. Black-
 ish gray, raven gray, llwyd-ddu,
 dulwyd. Gray mare, caseg las
 Grayish, gräv'ish *a*, lledlwyd, golwyd,
 llwydaidd. Grayish blue, llwydglas.
 Grayish white, llwydwyn
 Grayling, gräv'ling *n*, teimbysg, gwyniad
 Graze, gräz *v*, pori, porfäu, porfelu;
 gogyffwrdd, cyffhwrdd yn ysgafn
 Grazier, gräv'zhür *n*, porfäwr, porthwr
 anifeiliaid, porthmon
 Grease, gris *n*, ir, iraid, saim, mehin
 Grease, griz *vt*, iro, seimio, ireidio
 Greasiness, griz'nes *n*, seimlydrwydd;
 brasder [llythnig
 Greasy, griz'i *a*, seimlyd, ireidlyd;
 Great, grät *a*, mawr, mawreddus; cyf-
 rinachol. As great, cymmaint. How
 great soever, pa faint bynag. In-
 finitely great, anfeidrol o faint. To
 make great, mawrhau, mawrygu. A
 great swelling, gorchwydd
 Greatness, grät'nes *n*, maintioli, maint;
 mawredd; mawrwychedd, rhwysg,
 bonedd
 Greave, griv *n*, coesarn, coesarf, botas
 Grebe, grib *n*, tindroed [Groegwr
 Grecian, gri'shan *a*, Groegaidd: *n*,
 Grecism, gri'sizin *n*, Groegeiddiaeth
 Greediness, gri'di.nes, Greed, grid *n*,
 ainc, awydd, trachwant, gwanc, rhaib,
 bolrythni, bolrythi

- Greedy, gri'di *a*, chwannog, awchus, rheibus, trachwantus, gwancus, bol-rwth [Groegwr
 Greek, grik *n*, Groeg; Groegaeg;
 Green, grin *a*, gwyrdd; llysienol; gwirion. Green cheese, caws newydd. Greenfinch, llinos werdd. Green gage, eirynen werdd. Green grass, glaswellt. Green horn, gwirionyn. Green-house, llysieudy. Green sickness, y glasglwyf. Greens, bresych; cawl. Green trees, glasgoed. Bluish green, gwyrddlas. Sea-green, morliw. The green-eyed monster, eiddedd
 Greenish, gri'nish *a*, gwyrddaid, lled-wyrdd. Greenish blue, gwyrddlas
 Greenness, gri'nes *n*, gwyrddedd, gwyrddlesni; irder; anaddfedrwydd
 Greet, grit *vt*, anerch, llwyddanerch, cyfarch [anerchiad
 Greeting, gri'ting *n*, anerch, cyfarch,
 Gregarious, gri.gê'r'i.us *a*, deadelloeg,
 Grenade, gri.nâd' *n*, tanbelen [minteioeg
 Grenadier, gren.â.dî'r' *n*, talfilwr; tan-grew, grŵ *pt*.—Grow [belenydd
 Grey, grâ *a*.—Gray
 Greyhound, grâ'hûwnd *n*, milgi, hyddgi. Greyhound-bitch, milast
 Grice, gris *np*, grisiau
 Griddle, grid'l *n*, greidell, gradell. Grid-dle-cake, bara planc
 Gridelin, grid'i.lin *a*, symmudliw, gwyn-goch [greidyll
 Gridiron, grid'i.ûrn *n*, alch, greidell,
 Grief, grif *n*, gofid, tristwch, dolur, trym-der, tristyd, cystudd, blinder, alaeth, galar [sarhâd; cwyn
 Grievance, gri'vans *n*, gofid, gormes,
 Grieve, griv *v*, gofidio, dolurio, tristâu; galaru, biraethu
 Grievous, gri'vus *a*, trwm, gorthrwm, gofidus, poenus, blin, tralodus, galarus
 Grievousness, gri'vus.nes *n*, trymder; adgasedd, blinder [grufft, egrufft
 Griffin, grif'in, Griffon, grif'un *n*, gruff,
 Grig, grig *n*, corlyswen; ysgentyn
 Grill, gril *vt*, rhostio ar alch [alch
 Grillade, gri.lâd' *n*, bwyd rhostiedig ar
 Grim, grim *a*, cuchiog, gerwin, hyll
 Grimace, gri.mâs' *n*, mingamiad, hyll-drem. To make a grimace, mingamu, gwneyd gwep, gwepio
 Grimalkin, gri.mal'kin *n*, hen gath
 Grime, grîm *n*, parddu; budreddi, baw, llaid: *vt*, budreddu, pardduo, dwbio
 Grimness, grim'nes *n*, cuchiogrwydd, gerwindeb, hyllder, hylldra
 Grin, grin *vi*, ysgyrnygu; coegchwerth-in: *n*, dysgyrniad, esgyrnygiad
 Grind, grind (ground) *v*, malu, chwil-friwio; breianu, llifo; gorthrymu. To grind on a grind-stone, llifo. To grind the teeth, rhincian y dannedd. Grind-stone, hogfaen, breuanllif, maenllif
 Grinder, grin'dûr *n*, malwr, llifiannwr; cilddant. Grinders, dannedd malu
 Grindery, grin'du.rî *n*, offer crydd
 Grinning, grin'ing *a*, dysgyrnol
 Gripe, grip *n*, crafangiad; tynwasgiad; crafanc: *vt*, crafangu; tynwasgu; cribddeilio; cnoi. Gripes, cnofa, bol-gnofa, bolwst, gwaew
 Grisamber, gris.am'bûr *n*, gwefr
 Grise, gris *n*, porchellyn
 Grisette, gri.zet' *n*, merch, geneth
 Griskin, gris'kin *n*, glain cefn mochyn
 Grisly, griz'li *a*, erchyll, hyll, ffyrnig ofnadwy [arfae
 Grist, grist *n*, mâl, maliad; yd i'w falu
 Gristle, grist'l *n*, madruddyn, mwythan
 The gristle between the nostrils, teis-ban y ddwyffroen [ynog
 Gristly, gris'li *a*, madruddog, madrudd-
 Grit, grit *n*, grut, graianlwech, grutfae
 Grittiness, gri'ti.nes *n*, graianogrwydd grutnaws [grutio
 Gritty, grit'ti *a*, graianllyd, tywodlyd
 Grizzled, griz'ld *a*, llwyd, dulwyd llwydwyn, broc, brogla
 Groan, grôn *n*, och, erthwch, griddfan cwyn: *vi*, ochneidio, ochain, griddfan tuchan, erthychain
 Groat, grôt *n*, pedair ceiniog
 Grocer, grô'sûr *n*, perlysiuwr, chweg nwyddwr. Green grocer, bresychwr
 Grocery, grô'sur.i *n*, perlysiau
 Grog, grog *n*, gwirod a dwfr
 Grogram, grog'ram *n*, math o sidau cyfrodeddwe [yr arffed, gweryc
 Groin, grôn *n*, cesail morddwyd, cylc
 Groom, grôm *n*, marchwas, gwastraw
 Groove, grôv *n*, rhigol, rych, ceurigol *vt*, rhigo, rhigoli, rychu
 Grope, grôp *vi*, palfalu, palfu, ymbalfah
 Gross, grôs *a*, tew, bras; braisg; gwrth un; ammhur; hurtbwl: *n*, cyfanrit deuddeg dwsin. In the gross, yn e grynswth, y cyfan drwyddo. To mak gross, to become gross, brasâu
 Grossbeak, grôs'bik *n*, y gylfinbraff
 Grossness, grôs'nes *n*, tewedd; ammhur edd [addurnge
 Grot, grot, Grotto, grot'ô *n*, ogofdy
 Grotesque, grô'tesk *a*, digrifdull

Ground, grûwnd *n*, llawr, daiar; sail, sylfaen; gwaelod; testyn, cynddefnydd: *vt*, seilio, sylfaenu; sefydlu: *pt* & *pp*.—Grind. Ground-colour, cynlliw. Ground-work, sail, gosail. To gain ground, cryfhau, cynnyddu. Grounds, seiliau; gwaddodion
 Groundless, grûwnd'les *a*, disail, direswm
 Groundling, grûwnd'ling *n*, pysgodyn *a* driga yug ngwaelod dwfr
 Groundsel, grûwnd'sel *n*, hiniog, gosail
 Group, grûp *n*, twr, crug, llauws, swp: *vt*, cydosod
 Grouse, grûws *n*, ceiliog du, ceiliog y mynydd [breisgion
 Grouts, grûwts *np*, rhyinion, rhyinflawd,
 Grove, gröv *n*, llwyn, cell, celli, gwigfa
 Grovel, grov'l *vi*, ymlusgo; ymfaweiddio
 Grow, grö (*pt* grew, *pp* grown) *v*, tyfu, prifio; chwaneu; codi. To grow bold, ymhyfhau. To grow day, dyddhau. To grow fat, tewhau. To grow old, heneiddio. To grow worse, gwaethygu. To grow together, cyttyfu
 Growl, grûwl *vi*, chwyrnu, grymial, grwgnach, rhochi, conach
 Grown, grön *pp*.—Grow
 Growth, gröth *n*, twf, tyfiant, tyfiad, cynnydd; cynnyrch, adgen
 Grub, grub *n*, corbryf; cynronyn: *v*, diwreiddio, dadwreiddio; chwynu
 Grubble, grub'l *v*, ymbalfalu; ymgribo
 Grudge, gruj *n*, dygasedd, cenfigen, llid, bet: *v*, gwarafun, grwgnach. To owe a grudge, dal gwg, dal bet, cadw llid, dwyn malais
 Gruel, grû'el *n*, cawl, grual, isgell. Barley-gruel, heiddgawl. Water-gruel, cawl dwfr, dyfrgawl
 Gruff, gruf, Grum, grum *a*, sarig, diserch, garw [fwynder
 Gruffness, gruf'nes *n*, sarigrwydd; an-
 Grumble, grum'bl *vi*, grwgnach, conach, tuchan, grymial [ceulwaed
 Grume, grûm *n*, gwaed tolchenog;
 Grumous, grû'mus *a*, tolchenog, ceulog
 Grunt, grunt *n*, rhoch, grydwst: *vi*, rhochi, rhochain, erthrychain fel moch
 Brunter, grun'tûr *n*, rhochwr; math o bysg [edd
 Bryphosis, grî.fö'sis *n*, clefyd yr ewin-
 Buaiacum, gwä'yä.kum *n*, math o goed tramor [môr adar
 Juano, gü.â'nö *n*, adardom, ysgarthion
 Guarantee, gar.an.tí', Guaranty, gar'an-ti *n*, gwarantydd, mechnydd; mach, mechni: *vt*, ateb dros; mechnö

Guard, gârd *n*, gwyliadwriaeth; gochel-
 iad; gwyliwr; gwarchodlu, gos-
 gorddlu: *v*, cadw, amddiffyn, diogelu,
 gwarchadw; gwylid, gwartu. Fire-
 guard, cylch aelwyd. Life-guards,
 gosgordd y frenines. Rear-guard,
 olfyddin. Van-guard, blaenfyddin
 Guardian, gâr'di.an *n*, gwarcheidwad,
 arffedogwr, gwarchodydd, ymgeledd-
 wr, noddwr, golygwr: *a*, gwarcheid-
 wadol. Board of Guardians, bwrdd
 gwarcheidwaid [cheidwadaeth
 Guardianship, gâr'di.an.ship *n*, gwar-
 Guardless, gârd'les *a*, diwyliadwriaeth,
 diofal, penrydd; dinodded
 Gubernation, gü.bûr.nä'shun *n*, rheol-
 aeth, gofal
 Gudgeon, guj'un *n*, gwyniad; symlyn
 Guerdon, gûr'dun *n*, gwobr, gwobrwy,
 tâl, iawn
 Guess, ges *n*, amcan, dyfaliad, tybiaeth,
 dychymmyg: *v*, dyfalu, bwrw amcan,
 lled-dybio, dychymmygu
 Guest, gest *n*, gwestai, gwestwr, osb.
 Guests, gwahoddedigion
 Guggle, gug'l *vi*, bwrlymu, boglymu
 Guidage, gî'däj *n*, gwobr hyfforddwr
 Guidance, gî'dans *n*, hyfforddiad, ar-
 weiniad, tywysiad, cyfarwyddiad
 Guide, gîd *n*, hyfforddwr, cyfarwyddwr,
 cyfeiriadur: *vt*, cyfarwyddo, tywys,
 arwain
 Guideless, gîd'les *a*, dihyfforddiad
 Guidon, gî'dun *n*, llumanwr, banerydd;
 lluman, baner
 Guild, gild *n*, cymdeithas, brawdoliaeth,
 corfforiaeth; dirwy, treth, ardreth.
 Guild-hall, bwrdeisdý, llys y dref
 Guile, gîl *n*, twyll, dichell, hoced, ystryw
 Guileful, gîl'fwl *a*, hocedus, dichellgar
 Guilefulness, gîl'fwl.nes *n*, twyllgarwch
 Guileless, gî'les *a*, didwyll, annichellgar
 Guillotine, gil.yö.tin' *n*, peiriant i dori
 pen cyflafanwr, peiriant dienyddol,
 torben: *vt*, tori pen
 Guilt, gilt *n*, euogrwydd; bai, pechod
 Guiltiness, gil'ti.nes *n*, euogrwydd
 Guiltless, gilt'les *a*, dienog, difai, di-
 Guilty, gil'ti *a*, euog, beius [bechod
 Guinea, gin'i *n*, gwlad yn Affrica; darn
 aur o werth un swllt ar hugain
 Guise, gîz *n*, modd, dull, sut, llun,
 gwedd, rhith; defod, arfer; gwisgiad
 Guitar, gî.târ' *n*, math o offeryn cerdd
 Gulch, gultsh *n*, bolerwr, ymrythwr,
 glwth, trafyncwr
 Gules, gülz *a*, rhudd, coch, rhuddgoch

Gulf, gulf *n*, morgaint, morgerwyn; cadduglyn, llynclyn; gagendor
 Guffy, gul'fî *a*, llynclynog
 Gull, gul *n*, gwylan; gwirionyn, symlyn: *vt*, twyllo, hudo, siomi, hocedu
 Gullet, gul'et *n*, sefnig, corn pori, corn y gwddf, breuant, cegen [gwiriondeb
 Gullibility, gul.i.bil'i.tî *n*, hygoledd.
 Gully, gul'î *vi*, cegleisio, gorlyncu: *n*, math o ffos. Gully-hole, ffosdwl
 Gulosity, gul.los'i.tî *n*, gwanc, rhaib, glythi, glythedd, glythineb
 Gulp, gulp *n*, traflwnc, darlwnc, cegiad: *vt*, traflyncu, darlyncu, cegu
 Gum, gum *n*, glud, gwyddlu, mol: *vt*, sythu, gludio, glud-ddwbio. Gums, gorchfannau, cig y dannedd. Gum-boil, llynoryn yng nghig y dannedd
 Gummy, gum'î *a*, gludiog; molog
 Gun, gun *n*, gwn, cyfiegr, dryll tanio. Great gun, cyfiegr mawr, magnel
 Gunnel, Gunwale, gun'el *n*, trawst llong
 Gunner, gun'ûr *n*, gynwr, cyfiegrwr
 Gunnery, gun'ur.î *n*, gynyddiaeth
 Gunpowder, gun'pûw.dûr *n*, pylor gwn, ffamlwch
 Gunshot, gun'shot *n*, ergyd gwn
 Gunsmith, gun'smith *n*, gof gynau, gynwerthwr
 Gunstock, gun'stok *n*, bon gwn
 Gurge, gurj *n*, llynclyn, pwll tro
 Gurgion, gur'jun *n*, blawd garw
 Gurgle, gur'gl *vi*, bwrlymu [pengernyn
 Gurnet, gur'net, Gurnard, gur'nûrd *n*,
 Gush, gush *n*, ffrwd, gorlif; llifeiriad: *vi*, ffrydio; llifeirio, pistyllio
 Gusset, gus'et *n*, cwysed, llain, dernyn
 Gust, gust *n*, awel, chwa, hyrddwynt; chwaeth, blas [blasiad
 Gustation, gus.tâ'shun *n*, archwaethiad,
 Gustatory, gus'tâ.tur.î *a*, archwaethol
 Gustful, gus'fwl *a*, archwaethus, blasus
 Gusto, gus'tô *n*, sawr, chwaeth, blas
 Gusty, gus'tî *a*, chwaol, ystormus, awelog
 Gut, gut *n*, perfeddyn, coluddyn, mon-ochen: *vt*, diberfeddu, tynu perfedd.
 Guts, perfedd, coludd, ymysgaroedd
 Gutter, gut'ûr *n*, ffos, dyfrglawdd, cwter, rhewyn: *v*, ffosi, cwteru
 Guttle, gut'l *v*, cegu, ymddyfoli, bolera, glythinebu, traflyncu; llyneu
 Guttler, gut'lûr *n*, boleraï, bolrythwr
 Guttural, gut'ur.al *a*, cegaidd, garw-seiniol, sefnigol. Gutterals, sefnigol
 Guy, gî *n*, dyrwynraff llong [ion
 Guzzle, guz'l *vi*, ymyfed, coffio, bol-rythu, traflyncu, glythinebu

Guzzler, guz'lûr *n*, traflyncwr, coffiwr, glwth [ysgolwr
 Gymnasiarch, jim.nâ'zhi.âr.k *n*, pen-
 Gymnasium, jin.nâ'zhi.um *n*, ymdrech-
 le, gorchestfa, campfa
 Gymnastic, jim.nas'tik *a*, gorchestol,
 noethymdrechol. Gymnastics, ym-
 drechwaith; gwrolgampau [iasol
 Gymnotus, jim.nô'tus *a*, llyswen luch-
 Gynecocracy, jin.i.kok'râ.sî *n*, llywodr-
 aeth y bais, llywodraeth benywod
 Gypsum, gip'sum *n*, glyfaen [cylchdroad
 Gyration, jî.râ'shun *n*, chwildroad,
 Gyre, jî'r *n*, cylchwy; chwildro: *vt*,
 chwildroi [ddewiniaeth
 Gyromancy, jî'r'ö.man.sî *n*, math o
 Gyve, jîv *n*, gefyn, hual, llyffethar

H.

HA, hâ *i*, ha! och!
 Haak, hâk *n*, y cegddn.—Hake
 Habeas-corporis, hâ.bi.as.kôr'pus *n*, gwys
 neu lythyr dyfn i ddwyn carcharor
 i'r frawdle
 Haberdasher, hab'ûr.dash.ûr *n*, gwerth-
 wr nwyddau mân, mannwyddwr
 Haberdashery, hab.ûr.dash'ûr.î *n*, man-
 nwyddau [ei halltu a'i sychu
 Haberdine, hab'ûr.din *n*, penfras wedi
 Habergeon, hab'ûr.jun *n*, dwyfroneg,
 brondor, llurig
 Habilitment, hâ.bil'i.ment *n*, dillad, trws-
 iad, gwisg [mhwyso
 Habitante, hâ.bil'i.tât *vt*, addasu, cy-
 Habitability, hâ.bil'i.tî *n*.—Ability
 Habit, hab'it *n*, cyflwr, ansawd; defod,
 arfer; greddf, tuedd; agwedd, dull,
 moes; gwisg, gwisgiad; acen: *vt*,
 gwisgo, dilladu, trwsiadu
 Habitable, hab'î.tâ.bl *a*, preswylidwy
 Habitant, hab'î.tant *n*, trigwr, cyfan-
 neddwr, preswylid, preswylwr
 Habitation, hab.î.tâ'shun *n*, trigfan, trig-
 fa, annedd, cartref, preswylfa
 Habitual, hâ.bit'shü.al *a*, arferol, de-
 fodol; cysson; ansoddol [ymarfer
 Habituate, hâ.bit'shü.ât *vt*, cynnefino,
 Habitude, hab'î.tüd *n*, greddfuedd;
 ymarfer, cynnefindra; perthynas
 Habnab, hab'nab *ad*, yn fyrbwyll
 Hack, hak *v*, hacio, tori; hurio allan
 Hack, hak, Hackney, hak'ni *n*, yr hyn a
 logir neu a arferir yn fynych. Hack-
 horse, ceffyl llog, llogfarch. Hack-
 servant, gwas i bawb. Hackney-
 coach, cerbyd llog

Hackle, hak'1 *n*, heisyllt, crib llin, heislan: *vt*, cribo, heislanu
 Had, had *pt* & *pp*.—Have [forbysg
 Haddock, had'uk *n*, corbenfras, math o
 Hades, hä'diz *n*, cartref ysbrydion ymadawedig; uffern
 Hæmorrhoids, hem'or.ôidz *np*, clwyf y marchogion, lledewigwst
 Haft, haft *n*, carn, said, coes, dwrn: *vt*, carnio, gosod carn neu ddwrn
 Hag, hag *n*, gwiddanes, hen wrach, hudoles: *vt*, aflonyddu, poeni, blino.
 Hag-ridden, a flinir gan yr hunllef
 Haggard, hag'urd *a*, gwrthun; truan, cul; gwyllt: *n*, gweirlan, ydlan
 Haggis, hag'is *n*, selsigen o friwigig
 Haggish, hag'ish *a*, gwiddanaidd, hagr, hyll, gwrachaidd
 Hagle, hag'l *vi*, gwrthundori; edwica
 Hagiocracy, hä.ji.ok'rá.sî *n*, llywodraeth offeiriadol
 Hagiographer, hä.ji.og'rá.für *n*, ysgrifenydd sanctaidd [au'r saint
 Hagiology, hä.ji.ol'ö.jî *n*, hanes bywyd
 Hail, hä1 *n*, cenllysg, cesair: *i*, groesaw! henffych well: *vi*, bwrw cenllysg, ceseirio; cyfarchalw. Hail-stone, ceseiryn, careg genllysg
 Haily, hä'li *a*, cenllysgog, ceseiriog
 Hair, hêr *n*, gwallt, briger; blew. A single hair, blewyn. Hair-brained, penffol, penchwiban. Hair-breadth, lled blewyn. Hair-cloth, carthen rawn. Horse-hair, rhawn. Red-haired, pengoch, gwalltgoch
 Hairiness, hêr'î.nes *n*, blewogrwydd
 Hairless, hêr'les *a*, moel, diflew; penfoel
 Hairy, hêr'î *a*, blewog, gwalltog, garw
 Hake, häk *n*, y cegddu [ffôn
 Halberd, hal'bûrd *n*, ffonfwyell, gwaewhalberdier, hal.bûr.dî'r' *n*, ffonfwyellwr
 Halcyon, hal'shun *a*, tawel, teg: *n*, math o aderyn, pjöden y dwfr. Halcyon days, y saith niwrnod cyn a gwedi Alban Arthan; dyddiau clodfawr
 Hale, hä1 *a*, iäch, iachus, cryf; pybyr: *vt*, llusgo, llurgunio, dirdynu
 Half, häf (*p* halves) *n*, hanner, hannereg: *vt*, tori neu ranu yn hanner, hanneru.
 Half-bred, cymmysgryw, lledryw.
 Half-dead, hanner marw, adfyw.
 Half-moon, hanner lleuad. Half-naked, hanner noeth. Half-pike, gwaewffôn fer. Half-seas-over, hanner meddw, brwysg. Half-witted, hanner call. Half-way, ar hanner ffordd

Halfpenny, hä'pen.i (*p* halfpence, hä'pens) *n*, dimai. Three halfpence, ceiniog a dimai. Seventeen pence halfpenny, deunaw ond dimai. Have you halfpence? Oes genych ddimeiau?
 Halfpennyworth, hä'pen.i.würth *n*, gwerth dimai, dimeiwerth
 Halibut, hal'î.but *n*, lleden y môr
 Hall, hól *n*, llys; neuadd; dadleudy; eisteddlys. Town hall, llys y dref
 Hallage, hól'äj *n*, toll marchnatty
 Hallelujah, hal.î.lü'yâ *vi*, molwch yr Arglwydd: *n*, mawlgan, mawlwers
 Halloo, ha.lw' *v*, bloeddio, gawri: *n*, bloedd, gwaedd; dolef
 Hallow, hal'ö *vt*, cyssegru, sancteiddio
 Hallowed, hal'ö.ed *a*, sancteiddiedig, bendigedig, cyssegredig, cyssegrian, glwys [camsyniad; gwallgofrwydd
 Hallucination, ha.lü.sî.nä.shun *n*, gwall, Halm, hóm *n*, callod, gwellt, cyrs
 Halo, hä'lö *n*, gnötai, cylch oddentu'r haul neu'r planedau
 Halse, Hawse, hós *n*, rhaffdwl llong
 Halser, Hawser, hós'ür *n*, tynraff at lusgo llong
 Halt, hól't *n*, cloffni, heciad; gor-phwysiad: *a*, cloff: *vi*, hecian, cloffi; sefyll, aros
 Halter, hól'tûr *n*, cebystr, penrheffyn; tennyn, cortyn, corden: *vt*, cebystru; tennynu
 Halve, häv *vt*, hanneru, deubarthu
 Halves, hävz *np*.—Half [maerdy
 Ham, ham *n*, ffölen, morddwyd; y gar;
 Hamated, hä'mâ.ted *a*, â bachau yddo
 Hame, häm *n*, mynci [pentref, cordref
 Hamlet, ham'let *n*, maesdref, rhandir;
 Hammer, ham'ür *n*, morthwyl; gordd: *v*, morthwyllo; pwyo. The yellow hammer, melyn yr eithin [wely
 Hammock, ham'uk *n*, gwely crog, crog
 Hammer, ham'ür *n*, cawell, fflag: *vt*, drysu, rhwystro, maglu. A small hamper, cawellan
 Hamstring, ham'string *n*, llinyn y gar: *vt*, tori llinyn y gar [balleglys
 Hanaper, han'â.pür *n*, sylltty, trysorfä,
 Hand, hand *n*, llaw; lled llaw, dyrnfedd, pedair modfedd: *v*, estyn; arwain gerfydd y llaw; trosglwyddo; traddodi.
 Hand-breadth, dyrnfedd, lled llaw.
 Hand-cuff, llawdorch, llyffethar, gefyn.
 Hand-maid, llawforwyn. Hand-mill, breuan, llawfelin. At hand, ger llaw, yn agos. Hand in hand, llaw yn llaw, Off hand, ar unwaith, maes o law, yn

- ddioed. To get the upper hand, gorthrechu. Even-handed, cyflawn. One-handed, unllaw. Open-handed, llawagored, hael, haelionus
- Handful, hand'fwl *n*, dyrnaid, llaweth, llonaid llaw; crafangaid [yd, crefft
- Handicraft, han'di.kraft *n*, llawgelfydd-
Handicraftsman, han'di.krafts.man *n*, llawgelfyddiwr, llawweithiwr
- Handiness, han'di.nes *n*, deheurwydd, hylawder, parodrwydd
- Handiwork, han'di.wîrk *n*, llawwaith, gorchwyl [llawfoled, llawliain
- Handkerchief, hang'kûr.tshif *n*, cadach, Handle, han'dl *n*, carn, said; coes; troed; dolen, clust, dwrn, dyrnddol: *vt*, llofi, dylofi, darllofi; trin; teimlo
- Handsel, hand'sel *n*, goseb, honseil
- Handsome, hand'sum *a*, hardd, glân, tlws, prydfferth, teg, telaid, gweddus, gweddaidd, golygus; hael
- Handsoneness, hand'sum.nes *n*, teleid-
rwydd, tegwch, prydfferthwch, hardd-
wch, gweddeidd-dra [trosol
- Handspike, hand'spik *n*, trosolbren, Handwriting, hand'ri.ting *n*, llawysgrif, llawysgrifen
- Handy, han'di *a*, hylaw, deheug, parod, medrus. Handy-dandy, minddu manddel [ymddibynu
- Hang, hang (*hung*) *v*, crogi; dibynu; Hanger, hung'ûr *n*, bidog, cleddyf byr. Hanger-on, truthymlynwr, dibynydd
- Hanging, hang'ing *n*, croglen, caeadlen
- Hangman, hang'man *n*, crogwr, dienyddiwr [cenglu edau
- Hank, hangk *n*, cengl; cloffrwm: *vi*, Hanker, hang'kûr *vi*, chwantu, blysiu. To hanker after, hiraethu am
- Hansel, han'sel *n*, goseb, honseil, calenig
- Hap, hap *n*, hap, damwain, damchwaen: *vi*, hapio, dygwyddo, dygwydd
- Hapless, hap'les *a*, anhapus, anffodiog
- Haply, hap'li *ad*, o ddamwain, ysgatfydd, ef allai, nid hwyrach, hwyrach
- Happen, hap'n *vi*, damweiniu, cymmeryd lle, dygwyddo, dygwydd
- Happiness, hap'nes *n*, dedwyddwch, dedwyddydd, hapusrwydd, gwynfyd, gwynfydedigrwydd; ffawd
- Happy, hap'i *a*, dedwydd, gwynfydedig, gwyn ei fyd
- Harangue, hâ.rang' *n*, araeth, arawd; chwedl hir: *v*, areithio; hirschwedleua
- Harass, har'as *vt*, aflonyddu, dyrysu, blino; anrheithio [biaenredwr
- Harbinger, hâr'bin.jûr *n*, rhagredegwr, Harbour, hâr'bûr *n*, porthladd, llong-borth; angorfa; lletty: *v*, llettya; croesawu, arfolli; llochesu; noddi
- Harbourage, hâr'bur.aj *n*, lletty, lloches
- Harbourless, hâr'bûr.les *a*, diborth; dinodded, diloches, diamgeledd
- Hard, hârd *a*, caled, durfin, durfing, tyn cynnil, crintach; annhyner: *ad*, yr agos. Hard by, ger, ger llaw. Hard of hearing, trwm ei glywed. Hard-hearted, creulawn, calon-galed. Hard to learn, anhawdd. Hard-mouthed, phen anhydyn. Hard-ware, nwyddau haiarn, durdwyddau, durgelfi
- Hardiness, hâr'di.nes, Hardihood, hâr'di.hwd *n*, eonder, hyfder, gwroldeb dewredd; haerllugrwydd
- Hardish, hâr'dish *a*, gogaled, lled galed
- Hardly, hâr'dli *ad*, yn galed; yn anhawdd; yn orthrymus, prin, braidd
- Hardness, hâr'dnes *n*, caledwch; anhawder [gorthrymde
- Hardship, hâr'dship *n*, caledu, cam
- Hardy, hâr'di *a*, caled, cadarn, cryf; hy calonog, hyfaidd, dewr, eofn. Fool hardy, rhyfygus, ynfyd-ddewr
- Hare, hê'r *n*, ysgyfarnog, ceinach, catl eithin: *vt*, brawychu; aflonyddu
- Hare-bells, cloch yr eos. Hare brained, penchwiban, anwadal, bralog
- Hare-hearted, ofnus, digalon. Hare foot, meillion cedenog. Hare-lip, bylchfin, gwefus fylchog. Hare-pipe, yslepan, magl. Buck-hare, ysgyfarno wryw. Doe-hare, ysgyfarnog fenyw
- Harem, hê'rem *n*, ty'r gwragedd neu gorderchadon yn y Dwyrain
- Hariolation, hê'r.i.ô.lâ'shun *n*, dewinia
- Hark, hârk *i*, hai! ho! gwrando! clyw *vi*, gwrando, clustfeiniu
- Harlequin, hâr'li.kin *n*, ysgentyn, digrit was [dyhiren, hure
- Harlot, hâr'lut *n*, putain, mwyglei
- Harlotry, hâr'lut.ri *n*, puteindra, godine
- Harm, hârm *n*, niwed, drwg; sarhâc colled; cam: *vt*, niweidio, drygu
- Harmful, hârm'fwl *a*, niweidiol, dryglaw
- Harmless, hârm'les *a*, diniwed, diddrw; diadwyth [rwyd
- Harmlessness, hârm'les.nes *n*, diniweic
- Harmonic, hâr.mon'ik, Harmoniou hâr.mô'ni.us *a*, cynghaneddol, cynghanol, cydseiniol
- Harmonics, hâr.mon'iks *np*, cynghar ddysg, athrawiaeth cynghanedd
- Harmoniousness, hâr.mô'ni.us.nes cydseiniolrwydd, cyssondra

Harmonist, hâr'mö.nist *n*, cynganeddwr, cerddor
 Harmonize, hâr'mö.niz *v*, cynghanu, cynghaneddu, cydseinio, cyssoni
 Harmony, hâr'mö.ni *n*, cynghanedd, peroriaeth; cyssondeb
 Harness, hâr'nes *n*, harnais, cêr, seirch, trec; arfogaeth, rhyfelwisg: *vt*, harneisio, seirchio; arfogi. Harness-maker, harneisiwr
 Harp, hârp *n*, telyn: *vi*, telynorio, telynori, chwaraeu ar y delyn
 Harper, hâr'pûr, Harpist, hâr'pist *n*, telynor, telynwyr [*vt*, tryferu
 Harpoon, hâr.pw'n' *n*, tryfer morfeirch
 Harpooner, hâr.pw'nûr, Harpooneer, hâr.pw.ni'r' *n*, tryferwr, tryferydd
 Harpsichord, hârp'si.kôrd *n*, math o oferyn cerdd
 Harpy, hâr'pî *n*, aderyn aflan; rheib-ddyn, cribddeiliwr. White-headed harpy, cath y wern, y penwyn [butain
 Harridan, har'î.dan *n*, hen butain, carn
 Harrier, har'î.ûr *n*, helgi, ceinachgi; bwnecath, bod y gwerni. Hen-harrier, hebog llwydlas
 Harrow, har'ö *n*, og, oged: *vt*, llyfnu, ogi. To harrow up the feelings, aflonyddu, dwysbigor teimladau
 Harsh, hârsh *a*, garw, afrywiog, llym, sarig [sarigrwydd
 Harshness, hârsh'nes *n*, gerwindeb
 Hart, hârt *n*, hydd, carw; eilon; elain
 Hartshorn, hârts'hörn *n*, corn yr hydd
 Harvest, hâr'vest *n*, cynauaf: *vt*, cyn-euafa, cywain. Harvest-home, cyn-euafwledd. Harvest-lord, blaenor y fedel. Harvest-moon, cyneuafloer
 Has, haz *vt*.—Have [friwo cig
 Hash, hash *n*, briwgig: *vt*, briwo, manhaslet, has'let, Harslet, hârs'let *n*, syrth mochyn, perfedd mochyn
 Hasp, hasp *n*, cloig, cloigyn, hespen: *vt*, cloigydd, hespenu
 Hassock, has'uk *n*, hesor, clustog benlin
 Hast, hast *vt*.—Have
 Haste, häst *n*, brys, ffrwst, prysurdeb: *v*, brysidio, prysuro, dyfrysidio. In haste, ar frys. Make haste, brysiwch
 Hasten, hä'sn *v*, brysidio, prysuro
 Hastiness, hä'sti.nes *n*, ffrwdan, byrbwylldra [ffrwythau cynnar
 Hastings, hä'stingz *np*, pys cynnar;
 Hasty, hä'sti *a*, brysiol, ffrystiol, buan, brysgar; byrbwyll, nawswyllt, anystyriol. Hasty-pudding, gwynod, prysboten

Hat, hat *n*, het; heulrod, capan. Hat-band, llinyn het, rhwymyn het
 Hatch, hatsh *n*, deoriad, nythlwyth, haid o gywion; gwarddrys: *v*, deori; dyfeisio, llunio
 Hatchel, hat'shel *n*, heisyllt, heislan, crib, llin: *vt*, cribo, heislanu
 Hatchet, hat'shet *n*, bwyell, cymmynai. A cut with a hatchet, bwyellawd
 Hatchment, hatsh'ment *n*, marwgwnsallt [glawrddorau llong
 Hatchway, hatsh'wä *n*, ffordd dros
 Hate, hä't *vt*, casäu, ffeiddio: *n*, cas, casineb, dygasedd. I hate, cas genyf
 Hatful, hä't'fwl *a*, cas, adgas, dygas, ffaidd [dygasedd
 Hatfulness, hä't'fwl.nes *n*, dygasrwydd
 Hatred, hä'tred *n*, cas, casineb, dygasedd
 Hatter, hat'ûr *n*, hetwr, hetiwyr
 Hattock, hat'uk *n*, ysgub o yd; cogwrn
 Haughtiness, hô'ti.nes *n*, balchder, trahâ, balchedd [ffroenuchel, trahâus, uchel
 Haughty, hô'ti *a*, balch, uchelfrydig,
 Haul, hâl *vt*, tynu, dirdynu, llusgo
 Haum, hôm *n*, callod, gwellt, cyrs [clun
 Haunch, hântsh *n*, morddwyd, ffolen,
 Haunt, hânt *n*, cyrchfa, cynniweirfa, cyrchle: *vt*, cynniwair, mynychgyrchu; aflonyddu [mefysen
 Hautboy, hö'bôî *n*, rhibib, telgorn;
 Hauteur, hö.tûr' *n*, balchder, trahausder
 Have, hav (had) *vt*, cael, meddu, meddiannu; dwyn. I have, mae genyf, mae i mi. I have (thou hast, he has) been, yr wyf (yr wyt, y mae) wedi bod. To have mercy, cymmeryd trugaredd, trugarhau [aber, cilfach
 Haven, hä'vn *n*, porthladd, llongborth,
 Havoc, hav'uk *n*, difrod, anrhaith, hafog: *vt*, difrodi, hafogi, anrheithio
 Haw, hô *n*, pilen ar lygad ceffyl; grawn y ddraenen wen, cyrafol y moch
 Hawk, hök *n*, hebog, gwalch, cudyll, curyll: *v*, heboga; hochboeri; gwica. Hawk's beard, llysiaur gwalch. Sparrow-hawk, cudyll coch. Hawk-weed, llysiaur hebog
 Hawker, hökûr *n*, hebogydd; gwicäwr, gwicwr, edwicwr [draenen wen
 Hawthorn, hôt'hörn *n*, ysbyddaden
 Hay, hä *n*, gwair, gweirwellt, gwyran. Hay-cock, mwdwl gwair. Hay-field, gweirglawdd, cae gwair. Hay-loft, tafod wair. Hay-maker, cyweiriwr gwair. Hay-rick, das wair. Hay-yard, hay-guard, hay-garth, or haggard, ydian, gweirlan

Hazard, haz'ûrd *n*, enbydrwydd, perygl; antur; damwain; hap: *vt*, anturio, pydio, peryglu, arberyglu, enbydu. Hap-hazard, damwain noeth [yglus Hazardous, haz'ûr.dus *a*, enbydus, per-haze, hâz *n*, niwl, tarth, tawch Hazel, hâ'zl *n*, collen: *a*, gwineu golem, fel collen. Hazel-grove, collwyn, coll-wydd, celli, celliwig, llwyn cyll Haziness, hâ'zi.nes *n*, niwlogrwydd Hazy, hâ'zi *a*, niwlog, godywyll He, hi *pn*, efe, ef, e; efo, fo, o. He also, yntau. He-goat, bwch gafr Head, hed *n*, pen; copa; clopa, clop; talcen; blaen; blaenor, penaeth: *vi*, blaenori, llywio; dybenu. Head-band, penrwymyn. Head-borough, maer bwrdeisdref. Head-covering, diddosben. Head-land, penarth, pentir, penryn; talar. Head-piece, helm, penffestin; deall. Light-headed, penysgafn, syfrdan, ehud. Thick-headed, hurt, pendew, pengam. Forepart of the head, iad. Side of the head, cern. Top of the head, coryn. To make head against, gwrthsefyll, llwyddo yn erbyn Headache, hed'âk *n*, dolor neu gur pen Headily, hed'i.li *ad*, chwidrwyll Headiness, hed'i.nes *n*, ehudrwydd; cryfder diod Headless, hed'les *a*, diben, heb ben Headlong, hed'long *ad*, pendramwnwgl: *a*, chwyrnwyllt, byrbwyll, ffiriofol; serth [blaenoriaeth Headship, hed'ship *n*, penaduriaeth, Headstrong, hed'strong *a*, anhywedd, cyndyn [brwysgaidd Heady, hed'i *a*, ehud, byrbwyll; cryf, Heal, hil *v*, iachân, meddyginiaethu Health, helth *n*, iechyd, pwynt. In health, iach, yn iach. Your health, iechyd da i chwi Healthful, helth'fwl, Healthy, hel'thi *a*, iach, iachusol [rwydd Healthfulness, helth'fwl.nes *n*, iachus-Heap, hîp *n*, crug, twr, pentwr, carnedd, twmpath: *vt*, crugio, pentyru, cludeirio Hear, hîr (*pt* & *pp* heard, hûrd) *v*, clywed, erglywed; gwrando; clywed son Hearer, hîr'ûr *n*, clywedydd, gwrandäwr Hearing, hîr'ing *n*, clyw, clybod, clyw-edigaeth; gwrandawiad; achlust, gosteg [clustfeinio Hearken, hâr'kn *v*, gwrandaw, andaw, Hearsay, hîr'sä *n*, son, sw, siarad, gair Hearse, hûrs *n*, elor feirch, elorgerbyd

Heart, hârt *n*, calon; canol; rhuddin madruddyn pren. Heart-ache, dolor calon, trallod. Heart-burn, ingloes llosg cylla. Heart's ease, y feidio; drilliw, y blodau ofergaru. Heart felt, teimledig yn y gydwybod. Heart-rending, torcalonus. Heart-strings gewynau'r galon. Broken-heart, calon doredig. Broken-hearted, calonfriw wedi tori ei galon. Faint-hearted, llwf llesg. False-hearted, twyllodrus, an ffyddlawn. Great-hearted, mawrfrydig, dewr. Hollow-hearted, rhagrithio Light-hearted, llawen, hoenus. Open hearted, calon rwydd, hael. True hearted, pur, ffyddlawn. Of little hear-gwan ei galon. To learn by hear-dysgu ar ei dafod Heartburn, hârt'bûrn *n*, llosg cylla Hearten, hâr'tn *vt*, calonogi, cefnog Heart, hârth *n*, aelwyd [sirioc Heartiness, hâr'ti.nes *n*, diffuantrwydd calonogrwydd, yni, dyfalwch Heartless, hâr'tles *a*, digalon, diysbry annewr [gwresog, diffuar Hearty, hâr'ti *a*, calonog; iachu Heat, hit *n*, gwres, brydaniaeth; poetl der, twymdra; cynhesrwydd; ia angerdd; rhedfa, gyrfa; *v*, twym twymo, poethi; cynhesu; ymdwym Heath, hiith, Heather, hî'thûr, he'th' *n*, grug, myncog; grugos; rhos. Heat-berries, gruglys, grygon. Heathe-bell, blodau'r grug Heathen, hî'thn *n*, cenedlddyn, ethnï pagan: *a*, cenedlig, digred Heathenish, hî'thn-ish *a*, cenedlig, gred, paganaidd [anghr Heathenism, hî'thn-izm *n*, paganiaet Heathy, hî'thi *a*, grugog Heave, hîv *v*, codi; chwyddo; dyhe *n*, dyrchafael; codiad Heaven, hev'n *n*, nef [nefolrwy Heavenliness, hev'n.li.nes *n*, nefold Heavenly, hev'n.li *a*, nefolaidd, nefol Heaviness, hev'i.nes *n*, trymder, triwch, gorthrymder; pwys Heavy, hev'i *a*, trwm, pwysfawr, dw-pwysig; cysglyd; hwydrwm; trathrwm, athrist. Heavy-laden, llwyog, trymlwythog. Top-heavy, pdrwm; meddw Hebdomad, heb'dö.mad *n*, wythnos Hebdomadal, heb.dom'â.dal, Hebdor-dary, heb.dom'â.dur.i *a*, wythnosol Hebetate, heb'i.tät *vt*, hurtio, pmarweiddio

Hebetude, heb'f.tüd *n*, pylni, hurtrwydd
 Hebraism, hī'brā.izm *n*, priod-ddull
 Hebreaidd
 Hebraist, hī'brā.ist, Hebrewist, hī'brw-
 ist, Hebrician, hī.brish'an *n*, Hebrēwr
 Hebrew, hī'brw *n*, Hebrēwr: *a*, Hebrēig,
 Hebreaidd. Hebrew language, Hebrāig
 Hecatomb, hek'ā.tom *n*, aberth can anifail
 Hectic, hek'tik *a*, gwastadol, dibaid
 Hectolitre, hek'tō.lī.tūr *n*, mesur Ffren-
 g, yn cynnwys 22.009668 o alwyni,
 neu 2.7512085 o bwyseli Prydeinig
 Hector, hek'tūr *n*, bygylwr, ymfrostiwr:
v, bygylu, bwgwth, bygwch, bocsachu
 Hederaceous, hed.u.rā'shus, Hederal,
 hed'ur.al *a*, eiddewog
 Hedge, hej *n*, gwrych, gwydding, perth,
 clawdd: *v*, cau, bidio, cloddio. Hedg-
 ing-bill, cryman cau, gwyddlif
 Hedgehog, hej'hog *n*, draenog, ballog,
 armell. Sea-hedgehog, morddraenog
 Hedger, hej'ūr *n*, caewr, gwrychwr [cae
 Hedgerow, hej'rō *n*, gwydding, gwyddi,
 Heed, hīd *n*, gofal, pwyll, gwrandawiad,
 ystyriaeth, gocheliad: *v*, ystyried,
 pwylo, ymgadw [gwagelog
 Heedful, hīd'fwl *a*, gofalus, gochelgar,
 Heedfulness, hīd'fwl.nes *n*, ymogeliad,
 gwageliad [esgeulus
 Heedless, hīd'les *a*, anochelgar, diofal,
 Heel, hīl *n*, sawdl, ffal, tap: *v*, sodli;
 gogwyddo, taplasu [*n*, tepyn
 Heelpiece, hīl'pis *v*, tapio, trwsio sawdl:
 Heft, heft *n*.—Haft [etiaid
 Hejira, hej'ī.rā *n*, cyff cyfrif y Mahom-
 Heifer, hef'ūr *n*, anner, treisiad; meinoles
 Heigho, hī'hō *i*, hoho! haiho!
 Height, hīt *n*, uchder, uchelder
 Heighten, hī'tn *vt*, uchelu, dyrchafu,
 codi yn uwch; mwyhau
 Heinous, hä'nus *a*, echryslawn, anfad,
 ysgeler, cyflafanaidd, gwaedfawr
 Heinousness, hä'nus.nes *n*, erchylldra,
 drygedd, ysgelerder
 Heir, ē'r *n*, etifedd, treftadog; edlin.
 Joint-heir, cydetifedd. Heir-apparent,
 edlin, edling
 Heiress, ē'r'es *n*, etifeddes, treftadoges
 Heirless, ē'r'les *a*, dietifedd
 Heirship, ē'r'ship *n*, treftadogaeth
 Heliacal, hī.lī'ā.kal *a*, heulaidd, yn
 gadael neu yn dyfod i mewn i oleuni
 yr haul [droellog
 Helical, hel'ī.kal *a*, nydd-dröedig, nydd-
 Helicentric, hī.lī.ō.sen'trik *a*, gwelwedig
 o'r haul [haul
 Heliolatory, hī.lī.ō'ā.trī *n*, addoliad yr

Helioscope, hī'fī.ō.sköp *n*, heulddrych
 Heliotrope, hī'fī.ō.tröp *n*, blodeuyn yr
 haul; gwaedfaen
 Helix, hel'iks *n*, llinell nydd-droellog
 Hell, hel *n*, uffern, alis, afagddu, annwfn,
 annwn. Hell-black, erchyllddu. Hell-
 born, diefig. Hell-cat, hen wrach
 Hellebore, hel'ī.bō'r *n*, pelydr Yspaen
 Hellish, hel'ish *a*, uffernol, uffernig
 Hellishness, hel'ish.nes *n*, uffernolrwydd
 Helm, helm *n*, llyw; helm, penawr
 Helmet, hel'met *n*, helm, penwisg dur,
 penffestin [haint y chwys
 Helodes, hī.lō'diz *n*, cryd chwyslyd,
 Helot, hel'ut *n*, caethwas Spartaidd
 Helotism, hel'ut.ism *n*, caethwasanaeth,
 caethwasaeth, caethrawd, caethiwed
 Help, help *n*, porth, cynnorthwy; ym-
 geledd: *v*, cymhorth, cynnorthwyo,
 cyfnerthu, helpio. So help me God
 (in oaths), hel yr atefaf i Dduw
 Helpful, help'fwl *a*, cynnorthwyo, ym-
 geleddgar [nodded, diymgeledd
 Helpless, help'les *a*, digymhorth, di-
 Helpmate, help'mät *n*, cydymaith, cyfaill
 Helterskelter, hel.tūr.skēl'tūr *ad*, didrefn
 Helve, helv *n*, coes bwyell, troed, carn
 Helvetic, hel.ve'tik *a*, perthynol i'r
 Swisiaid
 Hem, hem *n*, hem, gwrym, gwald, haech:
vt, hemio, gwrymio; amgylchynu
 Hematoid, hī.mā.tōid *a*, gwaedlyd
 Hematosis, hī.mā.tō'sis *n*, gwaedlif
 Hemi-*px*, hanner
 Hemiplegy, hem'ī.plej.ī *n*, parlys lleol,
 parlys mewn un hanner o'r corff
 Hemisphere, hem'ī.sfi'r *n*, hannergrwn,
 arddrych [crwn
 Hemispherical, hem.ī.sfer'ī.kal *a*, hanner
 Hemistich, hem'ī.stik *n*, hanner llinell
 Hemlock, hem'lok *n*, cegydd, cegyrr.
 Water-hemlock, brelwg
 Hemorrhage, hem'or.āj *n*, gwaedlif,
 tarddelliad gwaed
 Hemorrhoids, hem'or.ōidz *np*, clwyf y
 marchogion, lledewigwst
 Hemp, hemp *n*, cywarch. Fimble-hemp,
 cywarch benyw [warch, carthol
 Hempen, hem'pn *a*, cywarchog, o gy-
 Hen, hen *n*, iâr, giâr, dicen. Hen-
 pecked, tan gnwc gwraig. Heath-hen,
 iâr y mynydd. Moor-hen, cotiar,
 corsiar [llewyg yr iâr
 Henbane, hen'bän *n*, ffâr moch, y bela,
 Henchman, hentsh'man *n*, gwas, dilynwr
 Hence, hens *ad*, oddi yma, odd yma: *i*,
 ymaith! ffwrdd!

Henceforth, hens'fô'rth, Henceforward, hens.fô'r'wûrd *ad*, bellach, rhag llaw, mwyach, o hyn allan
 Hend, hend *vt*, gafaclu, dal; amgylchynu
 Hepatical, hî.pat'î.kal *a*, afuol, afuaidd
 Hepatitis, hep.â.tî'tis *n*, ennynfa yr afu
 Heptagon, hep.tâ.gnn *n*, dull seithochr
 Heptagonal, hep.tag'ô.nal *a*, seithochrol
 Heptangular, hep.tang'gü.lûr *a*, seithonglog [iaeth
 Heptarchy, hep'târ.kî *n*, seithlywydd
 Her, hûr *pn*, ei; hî. Hers, eiddi. Her also, hîthau
 Herald, her'ald *n*, achydd, achwr, achofydd; cyhoeddwr; herodr: *vt*, cyhoeddi; herodri. Herald king at arms, brenin pen beirdd
 Heraldic, hî.ral'dik *a*, herodrig
 Heraldry, her'ald.rî *n*, achyddiaeth, achofyddiaeth, arwyddfarddoniaeth, herodraeth
 Herb, hûrb *n*, llysieuyn, glaswelltyn
 Herbaceous, hûr.bâ'shus *a*, llysiennaidd, llysieuol; llysiengar
 Herbage, hûr'bâj *n*, porfa, tir porfa, llysia; degwm porfa; rhyddid i gyd-bori. Fresh herbage, irwellt
 Herbal, hûr'bal *n*, llysieulyfr
 Herbalist, hûr'bal.ist *n*, llysieuydd
 Herbivorous, hûr.biv'ô.rus *a*, yn bwyta llysia, llysfwyta
 Herby, hûr'bi *a*, llysieulyd, llawn o lysiau
 Herculean, hûr.kü'lî.an *a*, cawraidd, gorchestol, arwrol
 Hercules, hûr.kü.lîz *n*, Ercwlf, Ercwl
 Herd, hûrd *n*, gyr; mintai, cenfaint, gre, deadell: *v*, cydymdyru, deadellu
 Herdsman, hûrdz'man *n*, bugail, grêwr, deadellwr, buelydd, bugeilwr
 Here, hîr *ad*, yma, yn y lle hwn, yn y fan yma, yn y fan hon; dyma, llyma. Here he is, dyma fe [yma
 Hereabouts, hîr'â.bûwts *ad*, o ddeutu
 Hereafter, hîr.af'tûr *ad*, wedi hyn, ar ol hyn, o hyn allan, rhag llaw: *n*, y byd i ddyfod, y byd a ddaw
 Hereat, hîr.at' *ad*, ar hyn, wrth hyn
 Hereby, hîr.bî' *ad*, wrth hyn
 Hereditable, hî.red'î.tâ.bl, Heritable, her'î.tâ.bl *a*, etifeddadwy
 Hereditament, her.î.dit'â.ment *n*, da etifeddol [treftadol
 Hereditary, hî.red'î.tur.î *a*, etifeddol
 Herefrom, hîr.from' *ad*, oddi yma
 Herein, hîr.in', Hereinto, hîr.in'tw' *ad*, yn hyn; yma; i hyn
 Hereof, hîr.of' *ad*, o hyn; ei

Hereon, hîr.on', Hereupon, hîr.up.on' *ad*, ar hyn [gred, archwrthgredwr
 Heresiarch, her'î.sî.ârk *n*, blaenor geu
 Heresy, her'î.sî *n*, geugred, gwrthgred, geugrefydd, geulith, camgred, geufydd, cyfeiliornad, geuathrawiaeth
 Heretic, her'î.tik *n*, geugrefyddwr, camgredwr, geuffyddiwr, geugredwr
 Heretical, hî.ret'î.kal *a*, geugrefyddol, geuffyddiol, cyfeiliornus
 Hereto, hîr.tw', Hereunto, hîr.un.tw' *ad* i hyn, at hyn, wrth hyn; hyd yn hyn
 Heretofore, hîr.tw'.fô'r' *ad*, gynt, cyr hyn, o'r blaen [hyn
 Herewith, hîr.with' *ad*, gyda hyn, ef
 Heriot, her'î.ut *n*, ebediwr [tadaetl
 Heritage, her'î.tâj *n*, etifeddiaeth, tref
 Hermaphrodite, hûr.maf'rô.dît *n*, deurywyn; ceiliogiar: *a*, deurywiol
 Hermaphroditical, hûr.maf.rô.dît'î.kal *a*, deurywiol, deuryw
 Hermetic, hûr.met'ik, Hermetical, hûr.met'î.kal *a*, fieryllaidd [elai
 Hermit, hûr'mit *n*, meudwy, didryfw
 Hermitage, hûr.mî.tâj *n*, meudwyfoc meudwyfan [didry
 Hermitical, hûr.mî'tî.kal *a*, meudwy
 Hernia, hûr'nî.â *n*, rhwyg; bolystyr torgest, toriad llengig [dewry
 Hero, hîr'ö *n*, arwr, gwron, gwrolddyr
 Heroic, hî.rö'ik, Heroical, hî.rö'î.kê *a*, gwronaidd, mawrfrydig, tragwro arwrol. Heroic verse, mesur deg troe
 Heroine, her'ö.in *n*, arwraig, arwres
 Heroism, her'ö.izm *n*, arwredd, arwiaeth, gwroliath, dewredd, gwroniaeth
 Heron, her'un *n*, crêyr, crychydd
 Heronry, her'un.rî *n*, crêyfa [iddv
 Herpes, hûr'pîz *n*, tarddwaint; tâ
 Herring, her'îng *n*, penwag, ysgudanyr
 Himself, hûr.self' *pn*, hi ei hunan, hunan [mhueaeth, oedia
 Hesitancy, hez'î.tan.sî *n*, petrusder, an
 Hesitate, hez'î.tât *vi*, petruso, gohiri oedi; ammheu; geirdagu
 Hesitation, hez.î.tâ'shun *n*, pestrusde geirdagiad; ammheuaeth. Without hesitation, dibetrus
 Hesperian, hes.pîr'î.an *a*, gorllewinol
 Heteroclite, het'ur.ö.klit *n*, sylweddaipeth, neu ddyn afreolaidd: *a*, afreolaidd. Heteroclitcs, amrydreigliaid
 Heterocritical, het.ur.ö.klit'î.kal *a*, afrolus, gwyrol [iol, geu
 Heterodox, het'ur.ö.doks *a*, gwrthdy
 Heterodoxy, het'ur.ö.dok.sî *n*, allfar geuddysg, geuffydd, geuathrawiaeth

Heterogeneous, het.ur.ö.ji'ni.al, Heterogeneous, het.ur.ö.ji'ni.us <i>a</i>, allryw, amryfeilryw, brithryw Hetman, het'man <i>n</i>, llywydd [mynu Hew, hü (<i>hewn</i>) <i>vt</i>, naddu, tori, cym-Hewn, hün <i>pp</i>.—Hew Hexagon, hek'sâ.gun <i>n</i>, chwechochr Hexagonal, heg.zag'ö.nal <i>a</i>, chwech-ochrol, chwechongl, chwechonglog Hexameter, heg.zam'i.tür <i>n</i>, chwebanog, mesur chwetroed Hey, hä, Heyday, hä'dä <i>i</i>, ha! wi! oi! oian! oio! haio! hai! [ffosp Hiation, hi.ä'shun <i>n</i>, dylfiad gên; agen, Hiatus, hi.ä'tus <i>n</i>, agen, gagendor, gagen Hibernial, hi.bür'nal <i>a</i>, gauafol, gauafaidd Hiberniate, hi'bür.nät <i>vi</i>, gauafu Hibernation, hi.bür.nä'shun <i>n</i>, gauafiad Hibernian, hi.bür.ni.än <i>n</i>, Gwyddyl, Gwyddel: <i>a</i>, Gwyddelig, Iwerddonig Hiccup, Hiccough, hik'up <i>n</i>, ig, yr ig: <i>v</i>, igian, eigian Hickwall, hik'wöl, Hickway, hik'wä <i>n</i>, caseg y ddryghin, delor y derw, cym-mynwr y coed Hide, hîd (<i>pt</i> hid; <i>pp</i> hidden, hid'n, hid) <i>v</i>, cuddio, celcio, celu, dirgelu: <i>n</i>, croen, cen, bling-groen. Mesur am-mhenodol o dir, o 60 i 120 erw. Hide-and-peek, migymguddiad, chwareu chwîw. Hide-bound, croenrwym Hideous, hid'yus <i>a</i>, hyll, erchyll, echryslawn, hyllgrych (<i>f</i>hyllgrech) Hie, hi <i>vi</i>, brysio, prysuro, ffrystio. Hying, yn prysuro; prysuriad Hierarch, hi'i.rärk <i>n</i>, penadur eglwysig Hierarchy, hi'i.rär.ki <i>n</i>, llywodraeth eglwysig; alsantaeth Hieroglyph, hi'i.rö.glif, Hieroglyphic, hi.i.rö.glif'ik <i>n</i>, nod arwyddol, arwyddlun. Hieroglyphics, batheiriau Hieroglyphical, hi.i.rö.glif'i.kal <i>a</i>, bath-einiol, arwyddol, arwyddlunio Higgie, hig'l <i>vi</i>, edwica, tyfnasnachu Higgledy-piggledy, hig'l.di.pig'l.di <i>ad</i>, yn draphlith, yn ddidrefn High, hi <i>a</i>, uchel, ban, banog, tal; balch; drud; llawn; croch; mawr. High-flown, uchelfalch. High-mettled, ffroenuchel. High-minded, uchelfrydig. High road, y ffordd fawr, cefnffordd. High sea, cefnfor. High-spirited, calonog, hy. Ten feet high, deg troedfedd o uchder. As high, cyfawch. It is high time, mae yn llawn bryd. To set on high, dyrchafu. From on high, oddi uchod.	Highland, hi'land <i>n</i>, ban, ucheldir, mynydd-dir Highlander, hi'lan.dür <i>n</i>, mynyddwr Highly, hi'li <i>ad</i>, yn fawr; yn falch; yn uchel. Highly-seasoned, poeth i'r chwaeth [blaenaf Highest, hi'möst <i>a</i>, uchaf; cyntaf, Highness, hi'nes <i>n</i>, uchder, uwchder, uchelder, uchelradd. His Royal Highness, ei Uchelder Breninol [lanw Highwater, hi'wô.tür <i>n</i>, gorllanw, gor- Highway, hi'wä <i>n</i>, ffordd fawr, prif-ffordd Highwayman, hi'wä.man <i>n</i>, lleidr pen ffordd [usrwydd, hyfrydwch Hilarity, hi.lar'i.ti <i>n</i>, llawenydd, hoen- Hilary, hi'l.ur.i <i>n</i>, yn agos i wyl Hilary (Ionawr 13). Hilary-term, un o dym-morau'r gyfraith, yn dechreu yn Ionawr Hilding, hi'l.ding <i>n</i>, bawddyn, cachgi Hill, hil <i>n</i>, bryn, moel, cefn, garth, trum. Ant-hill, myrdwyn, mordwyn [path Hillock, hi'l.uk <i>n</i>, bryncyn, ponc, twm- Hilly, hi'li <i>a</i>, mynyddig, bryniog Hilt, hilt <i>n</i>, carn cleddyf [also, yntau Him, him <i>pn</i>, ef, efe, fe, e, efo, fo, o. Him Himself, him.self' <i>pn</i>, ei hun, ei hunan. He is beside himself, mae efe allan o'i bwyll [taiog: <i>a</i>, ol Hind, hînd <i>n</i>, ewig; llafurwas, gwas, Hinder, hi'n.dür <i>a</i>, ol Hinder, hi'n.dür <i>v</i>, rhwystro, attal, rhagod, lluddias, llesteirio Hinderance, hi'n.dür.ans, Hindrance, hi'n.drans <i>n</i>, rhwystr, llestair, lludd Hindermost, hi'n.dür.most, Hindmost, hi'nd'most <i>a</i>, olaf, diweddaf; bonol Hinge, hi'ng <i>n</i>, colyn drws, colfach: <i>v</i>, colfachu; dibynu, ymddibynu Hint, hint <i>n</i>, amnaid, awgrym, arwydd: <i>vt</i>, aneidio, crybwyll, crybwyllio Hip, hip <i>n</i>, clun, pen uchaf y glun; duegwst, pruddglwyf; ogfaen; ffrywth marchfieri, egroesen: <i>vt</i>, laesu cym-mal pen y glun. Hip-shot, wedi ysigo pen y glun, clunlaes [pruddglwyfus Hippish, hi'p-ish <i>a</i>, isel o ysbryd, trist, Hippishness, hi'p-ish.nes <i>n</i>, clefyd y dduwg, pruddglwyf; iselder ysbryd Hippocentaur, hi.p.ö.sen'tôr <i>n</i>, math o anghenfil, dynfarch [dychymmygol Hippogriph, hi.p.ö.grif <i>n</i>, march asgellog Hippopotamus, hi.p.ö.pot'â.mus <i>n</i>, yr afonfarch, behemoth yr Ysgrythyr Hire, hi'r <i>n</i>, cyflog, hur, llog: <i>vt</i>, cyflogi, hurio, llogi [hurwas Hireling, hi'r'ling <i>n</i>, gwas cyflog;

HOL pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Hirsute, hûr.süt' *a*, blewog, cedenog;
His, hiz *pn*, eiddo ef, ei eiddo, ei [garw
Hiss, his *n*, chwithrwd, chwythlais, si;
bwt: *v*, chwythleisio, sïo, hwtio
Hist, hist *i*, ust! tewch! taw!
Historian, his.tõ'r'i.an *n*, hanesydd, ys-
torïawr [torïol
Historical, his.tor'i.kal *a*, hanesol, ys-
Historify, his.tor'i.fï *vt*, hanesu, adrodd
Historiographer, his.tõ.rî.õg'râ.fûr *n*,
hanesydd; brudai [yddiaeth
Historiography, his.tõ.rî.õg'râ.fï *n*, hanes-
History, his'tur.i *n*, hanes, brud, ystori;
edrybod, hanesyddiaeth. Natural
history, mildraeth
Histrionic, his.tri.on'ik *a*, chwârëyddol
Hit, hit (*pt* & *pp* hit) *n*, ergyd, taraw-
iad; damwain: *v*, taro, cyffwrdd;
dygwyddo [cwlwm; gafaelfach
Hitch, hitsh *v*, gafaelu, bachu: *n*,
Hitchel, hit'shel *n*, heisyllt
Hithe, hîth *n*, porthladd bychan [yma
Hither, hit'h'ur *ad*, yma, hyd yma, tuag
Hithermost, hit'h'ûr.mõst *a*, nesaf yma
Hitherto, hit'h'ûr.tŵ *ad*, hyd yma, hyd
yn hyn, hyd hyn
Hitherward, hit'h'ûr.wõrd *ad*, tuag yma
Hive, hïv *n*, cwch gwenyn, bodrydaf: *v*,
cychu, llestru gwenyn
Ho, hõ *i*, ho! hai! clyw! clywch!
Hoar, hõ'r *a*, llwyd, llwydwyn, blawr.
Hoar-frost, llwydrew, barug, arien
Hoard, hõ'rd *n*, cuddfa, cuddgrug;
cronfa: *v*, casglu, tyru, croni [llwydni
Hoariness, hõ'r'i.nes *n*, llwydedd; pen-
Hoarse, hõ'rs *a*, cryg, cryglyd. To
grow hoarse, crygu, myned yn gryg
Hoarseness, hõ'rs'nes *n*, crygni, crygi,
crygiant [penllwyd
Hoary, hõ'r'i *a*, llwyd, blawr, arienog;
Hoax, hõks *n*, twyll, hoked, siom: *vt*,
twyllo, siomi, hudo
Hob, hob *n*, pentan, pentanfaen
Hobble, hob'l *n*, herciad; dyryswech,
magl, trallod: *vi*, hercian, cloffgerdded
Hobby, hob'i *n*, corfach; math o hebog;
hurtyn; anwylbeth, hoffbeth
Hobgoblin, hob'gob.lin *n*, ellyll, anys-
bryd, bygwydd, bo, bygel nos
Hobnail, hob'näl *n*, hoel glofa
Hock, hok *n*, coesgyn, gar, coesddarn
blaen o gig mochyn; math o win
Hock, hok, Hockle, hok'l *vt*, tori gwyn
y gar
Hocus-pocus (hoc est corpus, hwn yw'r
corff), hõ.kus.põ.kus *n*, hud, hud a
flug, hoked, twyll

Hod, hod *n*, cafn cymmrawd, hawc
Hodful, hod'fwl *n*, hawcaid
Hoddy, hod'i *a*, cryf, iachus
Hodgepodge, hõj'poj, Hotchpotch, hotsh'
potsh *n*, cymmysgedd didrefn, cybolfa,
cawldeb [heddyw
Hodiernal, hõ.dî.âr'nal *a*, perthynol i
Hodman, hod'man *n*, cymmrydwr, hawcwr
Hoe, hõ *n*, chwynogl, caib, cribyn-gaib:
vt, chwynogli, cribyn-geibio
Hog, hog *n*, mochyn, llwdn hwch, twrch,
Hog's lard, bloneg. Hog-cot, Hog-
sty, cwt, twlc mochyn
Hoggerell, hog'ur.el *n*, hespwrn, hespin
Hoggish, hog'ish *a*, mochaidd; drellaidd
Hoggishness, hog'ish.nes *n*, mocheidd-
dra, mochyneidd-dra
Hogherd, hog'hûrd *n*, ceidwad moch
Hogo, hõ'gõ *n*, drewiant, drewdod
Hogshead, hõgz'hed *n*, myddi, baril fawr;
54 galwyn o ddiod neu gwrw
Hoiden, hõ'i'dn *n*, hoiden, hobi
Hoist, hõist *vt*, codi, dyrchafu
Hoity-toity, hõi.ti.tõi'ti *i*, hai, haio, ha
Hold, höld *n*, gafael, dalfa; amddiffynfa;
lloches; cendod llong: *v* (*pt* held,
held: *pp* held, holden, hol'dn), dal;
gafael; attal; cadw: *i*, dal! aros!
paid! To lay hold of, ymaflyd yn.
To hold one's peace, tewi, tewi â son
Holdfast, höld'fast *n*, gafaelfach, dalbren
Hole, höl *n*, twll, bwt; ffau
Holidam, hol'i.dam *n*, sancteiddfam
Holiday, Holyday, hol'i.dä *n*, dydd gwyl
Holiness, hõ'li.nes *n*, sancteiddrwydd
Holloa, Hollo, hol'õ' *i*, hai! clyw!
gwrandaw! *vi*, galw, gwaeddi: *n*,
gwaedd, galwad
Hollow, hol'õ *n*, ceule, ceudwll, cau,
ceued: *a*, cau, cafnog, ceul; di-
waelod: *v*, ceuo, cafnu: *ad*, hollol,
trwyadl. Hollow sound, clonc, rhonc
Hollowness, hol'õ.nes *n*, ceuedd, ceudod
Holly, hol'i *n*, celyn, pren celyn.
Holly-grove, celynog, celynlwyn
Hollyhock, hol'i.hok *n*, hocys bendigaidd
Holm, holm *n*, prinwydden, y dderwer
fythddeiliog, glasonen; maran, mar-
ian, marianedd, ynys mewn afon neu
gilfach
Holocaust, hol'õ.kõst *n*, llosgaberth
poethoffirwm [—Helj
Holpen, hol'pn *a*, cynnorthwyedig: *pp*
Holster, hõl'stûr *n*, gwain llawddryll
Holy, hõ'li *a*, sanctaidd, glân, cyssegr-
edig. The holy of holies, cyssegr sanct-
eiddiolaf

Homage, hom'äj *n*, ymostyngiad, addol-
iad, gwriogaeth [warogaeth
Homager, hom'äj.jür *n*, deiliad dan
Home, hóm *n*, cartref, tref, trigfa, haddef:
ad, adref, i dref; at y pwnc. At
home, gartref. Home thrust, gwth
byd adref. Home-spun, cartrefig, a
wnaed gartref; diaddurn [rwydd
Homeliness, hóm'lî.nes *n*, cartrefeidd-
Homely, hóm'lî *a*, cartrefaidd; gwladaidd
Homer, hóm'mûr *n*, mesur Hebreaidd o
gylch tri pheint
Homestead, hóm'sted *n*, cartrefle [adref
Homeward, hóm'wûrd *ad*, adref, tuag
Homicide, hóm'i.sîd *n*, lleiddiad dyn,
llofrudd, llawrudd; llofruddiaeth, dyn-
laddiad, galanas [wriaeth
Homilectics, hom.llek'tiks *np*, pregeth-
Homily, hom'i.lî *n*, bydraeth, byr-
draethawd, pregeth fer [gallt
Hommoc, hom'uk *n*, bryncyn, garth,
Homocentric, hóm.mö.sen'trik *a*, cy-
mherfeddol, cynghraidd
Homœopathy, hóm.mi.op'â.thî *n*, y gel-
fyddydd o iachâu â dognau o anfeidrol
fychander [rywiog, cyfunrhyw
Homogeneous, hóm.mö.ji'ni.us *a*, cyd-
Homogeneousness, hóm.mö.ji'ni.us.nes *n*,
cydrywiaeth, unrhywiaeth
Homologous, hóm.mol'ö.gus *a*, gogymmedr,
gogyfartal, cyffelyb [amhëus
Homonymous, hóm.mon'i.mus *a*, mwys,
Homophonous, hóm.mof'ö.nus *a*, unsain,
gogydsain [unseinedd
Homophony, hóm.mof'ö.nî *n*, cydseinedd,
Homotonous, hóm.mof'ö.nus *a*, unwedd
Hone, hön *n*, hogfaen, ellynfaen, hogalen:
vt, hofi, llymu ar hogfaen
Honest, on'est *a*, cyfiawn, cywir, di-
dwyll, gonest, addwyn, uniawn
Honesty, on'es.tî *n*, uniondeb, addwyn-
der, gonestrwydd, cywiredd, cywirdeb
Honey, hun'i *n*, mêl. Honey-bag, cwd
y mêl, cylla gwenyn. Honey-comb,
dil mêl, crwybr. Honey-dew, mel-
wlith, melgawod. Honey-moon, mis
yr afaeth, mis cyntaf ar ol priodi.
Honey-mouthed, mwyndafod
Honeysuckle, hun'i.suk.l *n*, gwyddfifd,
gwyddwydd, blodau'r mêl
Honeywort, hun'i.wûrt *n*, llysiaur'r mêl
Honied, hun'id *a*, llawn mêl, melus
Honorary, on'ö.rur.i *a*, mygedol; anwobr-
wyedig, heb ei dalu; anrhydeddus
Honorificabilitudinity, on.ö.rif.i.kâ.bil.i-
tütü.din'i.tî *n*, anrhydeddusrwydd (y
gair hwyaf yn yr iaith Seisnig)

Honour, on'ür *n*, anrhydedd, bri, parch,
enw, ardduniant, urddas, erniyyg, ed-
myg: *vt*, anrhydeddu, parchu. With-
out honour, dibarch, dianrhydedd
Honourable, on'ür.â.bl *a*, anrhydeddus,
parchus. Right Honourable, Gwir An-
rhydeddus [rhydeddusrwydd
Honourableness, on'ür.â.bl.nes *n*, an-
Hood, hwd *n*, cwfl, cwewll, penguwch
Hoodwink, hwd'wingk *vt*, mwgydu, gor-
Hoof, hwf *n*, carn, ewingarn [chuddio
Hoofed, hwf't *a*, carnog, carnol. Hoofed
animals, carnolion
Hoofless, hwf'les *a*, digarn
Hook, hwk *n*, bach, bechyn: *v*, bachu,
bachellu, dyfachu, dal. Bill-hook,
glaf. Fish-hook, bach pysgota.
Pruning-hook, gwyddlif. Reaping-
hook, cryman. By hook or by crook,
rhyw ffordd neu gilydd. Hook and
eye, bach a llygad, bach a dolen
Hookah, hw'kâ *n*, math o bib hir
Hoop, hwp *n*, cylch, cylchyn, cant: *vt*,
cylchu, cantio. Hooping-cough, y pas
Hoot, hwt *v*, hwtian, hwtio
Hop, hop *n*, gonaid, hwp, dylam, hec,
here, llam untroed: *v*, llemain, hec-
ian; hopysu. Hop, skip, and jump,
hwp a cham a naid
Hope, hüp *n*, gobaiith, goglud, hyder: *v*,
gobeithio, hyderu, ymddiried. Hope-
deserted, diobaith. Forlorn hope,
tamaid angen
Hopeful, hüp'fwl *a*, gobeithiol; golygus
Hopefulness, hüp'fwl.nes *n*, gobeithiol-
rwydd [dihyder
Hopeless, hüp'les *a*, diobaith, anobeithiol,
Hopelessness, hüp'les.nes *n*, anobaith
Hopper, hop'ür *n*, hopran melin; basged
Hopple, hop'l *vt*, cydrwymo'r traed
Hops, hops *np*, llewyg y blaidd, hopys
Horal, hō'r'al, Horary, hō'r'ur.i *a*, awrol,
oriol, perthynol i oriau
Horde, hō'rd *n*, tylwyth, torf, mintai
Horehound, hō'r'hûwnd *n*, morddanadl.
White horehound, llwyd y cwn [wel
Horizon, hō.rî'zun *n*, terfyngylch, gor-
Horizontal, hor.i.zon'tal *a*, gwastad;
terfyngylchol; gorweddol, llorwedd
Horn, hōrn *n*, corn. Horn-book, llyfr
corn. Hunting-horn, helgorn. Inner
horn, mab gorn. Without horns,
moel, digorn. Green horn, gwirionyn
Hornblende, hōrn'blend *n*, math o gareg
Horned, hōrn'ed *a*, corniog, cyrnig
Hornet, hōr'net *n*, cacynen y meirch,
chwiliores, gwenynen y meirch

Hornpipe, hõrn'pîp *n*, math o daplas
 Horny, hõrn'î *a*, cornaidd, cyrnaidd
 Horologe, hor'õ.loj *n*, awrfyneygydd
 Horology, hor'õ.lõ.ji *n*, awroniaeth
 Horometry, hõ.rom'î.tri *n*, awrfesuriaeth
 Horoscope, hor'õ.skõp *n*, cyd-dremiad
 y planedau [dychrynlyd
 Horrent, hor'ent *a*, gwrychog, garw;
 Horrible, hor'î.bl *a*, erchyll, ofnadwy,
 hyll, dychrynlyd, echryslawn, echrys
 Horribleness, hor'î.bl.nes *n*, echryslon-
 edd, erchyldra [anferth
 Horrid, hor'id *a*, erchyll, echrydus,
 Horrific, ho.rif'ik *a*, dychrynlyd, ar-
 swyds, brawychus, yn peri ofn
 Horrisonous, ho.ris'õ.nus *a*, erchyll-
 seinïol [erchyldod
 Horror, hor.ûr *n*, arswyd, dychryn, braw,
 Horse, hõrs *n*, march; ceffyl: *vt*, rhoi ar
 farch; marchogaeth. Horse-block,
 careg farch, esgynfaen. Horse-breaker,
 torwr meirch. Horse-cloth, hws,
 cefnlliaïn. Horse-dealer, porthmon
 meirch. Horse-fly, cacynen y meirch.
 Horse-laugh, crechwen. Horse-race,
 marchred, marchredgfa. Horse-shoe,
 pedol ceffyl. Horse-trappings, seirch.
 Entire horse, march. Hobby-horse,
 ceffyl pren. Pack-horse, pynfarch.
 Race-horse, rhedfarch, rhedegfarch.
 Stalking-horse, ceffyl brethyn. War-
 horse, cadfarch, rhyfelfarch. On horse-
 back, ar gefn ceffyl, yn marchocâu, yn
 marchgâu, yn marchâu
 Horseman, hõrs'man *n*, marchwr, gwr
 march, marchog [wriaeth
 Horsemanship, hõrs'man.ship *n*, march-
 Hortation, hõr.tâ'shun *n*, annogaeth,
 cynghor
 Hortative, hor'tâ.tiv, Hortatory, hõr'tâ-
 tur.î *a*, annogaethol, rhybuddïol
 Horticulture, hõr'ti.kul.tshûr *n*, gardd-
 wriaeth [gardd
 Hortulan, hõr'tü.lan *a*, garddol, fel
 Hosanna, hõ.zan'â *n*, gair Hebräeg yn
 arwyddo "Achub, atolwg"
 Hose, hõz (*p* hose, hõz, hosen, hõ'zn)
 n, hosan
 Hosier, hõ'zhûr *n*, hosanydd, hosaneuwr
 Hospitable, hos'pî.tâ.bl *a*, llettygar,
 croesawgar
 Hospital, hos'pî.tal *n*, ysbytty, clafdy
 Hospitality, hos.pî.tal'î.ti *n*, llettygar-
 wch, ysbyd, haelïoni
 Host, hõst *n*, llu, byddin; llettywr;
 tafarnwr; aberth yr offeren [ddyn
 Hostage, hos'täj *n*, mach, gwystl, gwystl-

Hostess, hõs'tes *n*, llettywraig; tafarn-
 wraig [rhyfelgar
 Hostile, hos'til *a*, gelyniaethus, gelydol;
 Hostility, hos.til'î.ti *n*, gwrthryn, gelyn-
 iaeth, gelyndolrwydd; rhyfel; casineb
 Hostler, os'lûr *n*, marchwas, ostler
 Hostel, hõs'tel, Hostelry, hõs'tel.rî, Host-
 ry, hõs'tri *n*, marchdy cyffredin=Hotel
 Hot, hot, *a*, twym, gwresog, brwd, poeth.
 Hot-brained, penboeth, ffrochwyllt.
 Hot-headed, penboeth, ffyrnig, gor-
 wyllt. Burning hot, poeth angerddol.
 Red hot, gwynias, yn dân coch
 Hotbed, hot'bed *n*, gwely brwd [ostl
 Hotel, hõ.tel' *n*, lletty cyffredin, gwestty,
 Hothouse, hot'hûws *n*, twymdy
 Hotspur, hot'spûr *n*, dyn nwydwyllt
 Hottentot, hot'en.tot *n*, brodor Penryn
 Gobaith Da; dyn gwyllt
 Hough, hok *n*, gar: *vt*, tori llinyn y gar
 Hound, hûwnd *n*, bytheuad, hwad.
 huadgi, helgi. Blood-hound, gwaedgi.
 Hound-bitch, bytheuades. Hound-
 fish, y pysg picwd, penci. Hound-tree
 pysgwydden [awrwydryr
 Hour, ûw'r *n*, awr. Hour-glass, awrwydr
 Hourly, ûw'r'li *ad*, bob awr: *a*, oriol
 House, hûws (*p* houses, hûw'ziz) *n*
 ty. House-warming, gwledd cynhes-
 iad ty. Dwelling-house, ty annedd
 trigfan. Pest-house, heintty. Play-
 house, chwareudy. Public-house
 tafarn. Summer dwelling-house
 hafod, hafotty. Mean paltry houses
 teiach
 House, hûw'z *v*, llettya, dwyn i dy, tyo
 Housebreaker, hûws'brä.kûr *n*, tydorw
 Housebreaking, hûws'brä.king *n*, ty
 doriad [ty; tyai
 Household, hûws'hõld *n*, teulu, tylwyth
 Householder, hûws'hõl.dûr *n*, gwr ty
 perchen ty [teulüydd
 Housekeeper, hûws'kî.pûr *n*, perchen ty
 Houseless, hûws'les *a*, diannedd, di
 gartref [luaid
 Housemaid, hûws'mäd *n*, morwyn deu
 Housewife, huz'wif (*p* housewife
 huz'wivz) *n*, teulüyddes, gwreigan
 Housewifery, huz'wif.rî *n*, teulüyddiaeth
 Housing, hûw'zing *n*, hws, huling marc
 Hovel, hov'el *n*, penty, bwthyn, clerty
 Hover, hov'ûr *vi*, chwyfio, hofio, hofiaf
 cwhwfanu, chwylo, ehedfan
 How, hûw' *ad*, pa, mor, pa mor, pa gy
 pa fodd, pa sut. How old is he
 beth yw ei oedran? [c
 Howbeit, hûw'bî'it *ad*, er hyny, er hy

However, hûw.ev'ûr, Howsoever, hûw-sö.ev'ûr *ad*, pa fodd bynag, beth bynag; er hyny, enllai
 Howitzer, hûw'it.zûr *n*, math o gyfleg
 Howl, hûwl, Howling, hûw'ling *n*, ud, udiad, udfa; oernad, drygnad
 Howl, hûwl *vi*, udo, udain; oernadu
 Howlet, hûwlet *n*, dylluan ieuanc
 Hox, hoks *vt*, tori llinyn y gar
 Hoy, hôi *n*, math o long fechan
 Hubbub, hub'ub *n*, gwag derfysg, da-dwrdd, godwrdd, iwbwb [bras
 Huckaback, huk'â.bak *n*, math o liain
 Huckle, huk'l *n*, gafael y glun. Huckle-backed, cefngrwm. Huckle-bone, asgrwn y glun [wr
 Huckster, huk'stûr *n*, edwiewr, adwerth-
 Huddle, hud'l *vt*, brysdyr, brysguddio: *n*, cymmysgfa
 Hue, hü *n*, lliw, eiliw, gwawr, gwedd, gne, gorne; gwaedd, iwbwb. Hue-and-cry, gwaedd ac ymlid
 Huff, huf *n*, anfoddionedd, soriant; sarhâd: *v*, senu; sardio, bygylu [falch
 Huffy, huf'ish *a*, anniddig; trahaus-
 Hug, hug *vt*, cofeidio, breicheidio: *n*, cofeidiad, breicheidiad
 Huge, hüj *a*, dirfawr, enfawr, erfawr, aruthrol, amrogo, anferthol [fawredd
 Hugeness, hüj'nes *n*, aruthredd, gor-
 Huguenots, hü'gî.nuts, hüg'nô *n*, llysenw ar y Protestaniaid Calфинаidd yn Ffrainc
 Hulk, hulk *n*, corff llong, cyff llestr
 Hull, hul *n*, corff llong; cibyn, plisgyn
 Hully, hul'i *a*, cibynog, plisgog, eisinog
 Hum, hum *n*, si gwenyn, si; sibrwd: *v*, mwngial, mudleisio, mwmial
 Human, hü'man *a*, dynol, dyniadol.
 Human nature, dynoliant, dynoliaeth
 Humane, hü.män' *a*, hynaws, tirion, tyner, dyngarol [madegydd
 Humanist, hü'man.ist *n*, ieithydd, gra-
 Humanity, hü.man'î.ti *n*, dynoliaeth, dyngarwch [eiddio
 Humanize, hü'man.iz *vt*, dynoli, gwar-
 Humble, um'bl *a*, difalch, gostyngedig, iselfrydig, ufudd, ufill; gwael, isel, tlawd: *vt*, iselu, darostwng, gostwng.
 Humble-bee, gwenynen wyllt. To humble one's self, ymostwng
 Humbles, *np*.—Umbles [twyllo
 Humbug, hum'bug *n*, twyll, twyllwr: *vt*,
 Humdrum, hum'drum *a*, pendrwm: *n*, delf [lleithio
 Humectate, hü.mek'tät *vt*, gwlychu,
 Humeral, hü'mur.al *a*, ysgwyddol

Humid, hü'mid *a*, gwlyb, llaith, ir; dyfrllyd, gwlyborllyd, gwlybyrog
 Humidity, hü.mid'î.ti *n*, gwlybrwydd, gwlybaniaeth, lleithder
 Humific, hü.mif'ik *a*, lleithbar, gwlyb-
 yrog [iselu
 Humiliate, hü.mil'î.üt *vt*, darostwng,
 Humiliation, hü.mil.î.ä'shun *n*, iseliad, darostyngiad, gostyngiad; ymostyng-
 iad, ymddarostyngiad
 Humility, hü.mil'î.ti *n*, iselfrydedd, gos-
 tyugeiddrwydd, difalchedd
 Hummingbird, hum'ing.bûrd *n*, math o aderyn bach
 Humour, ü'mûr *vt*, boddhau, mwyntrin: *n*, irnaws, sudd, llyn, gorlif; tuedd, tymmer, hwyl, mympwy; arabedd, cellwair, digrifwch. Good-humoured, hynaws, addfwyn. Ill-humoured, anfwyn, sarig
 Humourist, ü'mur.ist *n*, gwammalddyn
 Humourous, ü'mur.us *a*, penchwiban, gwammal; digrif, hoenus, cellweirus, ysmala; irnawsaidd, llynorol
 Humoursome, ü'mûr.sum *a*, gwyniog, anfoddog, anniddig, anynad, dryg-
 naws, anwadal
 Hump, hump *n*, crwmach. Hump-back, cefn crwm. Hump-backed, cefngrwm, crwca, cefngam
 Hunch, huntsh *n*, penelinawd, crwmach: *vt*, penelino; dyrnodio. Hunch-backed, ysgwyddgam, cefngrwm
 Hundred, hun'dred *n*, cantref: *a* & *n*, cant, 100. Hundred times, canwaith
 Hundredth, hun'dredth *a*, canfed, 100fed
 Hung, hung *pt* & *pp*.—Hang
 Hunger, hung'gûr *n*, newyn, chwant bwyd: *v*, newynu, dwyn newyn, bod â chwant bwyd arno
 Hungriness, hung'grî.nes *n*, newyndod
 Hungry, hung'grî *a*, â chwant bwyd ar, newynog, gwancus [was
 Hunks, hunks *n*, cerlyn, cybydd, crin-
 Hunt, hunt *n*, helyddiaeth; helfa, hela; haid o helgwn: *v*, hela, hely, hel, helyd; asgafaethu; erlyn, ymlid, erlid; olrhain [farch
 Hunter, hun'tûr *n*, heliwr; helgi; hel-
 Hunting, hun'ting *n*, helwriaeth; helfa
 Huntress, hun'tres *n*, helyddes, helwraig
 Huntsman, hunts'man *n*, helwr, heliwr, cynydd [helwriaethol
 Huntsmanship, hunts'man.ship *n*, medr
 Hurden, hûr'dn *n*, math o liain bras
 Hurdle, hûr'dl *n*, clwyd, clwyden, lli-
 iart, pleiden: *vt*, clwydo, gwialgwydo

Hurds, hûrdz *np*, breision llin
 Hurl, hûrl *v*, taflu, ergydio, chwyrnellu, chwyrnadaflu: *n*, chwyrnadafliad, ergyd
 Hurlbat, hûrl'bât *n*, maneg ddyrnodio
 Hurlwind, hûrl'wind *n*, trowynt, corwynt
 Hurly, hûr'li *n*, trwst. Hurly-burly, cynhwrf, terfysg, ffwndwr
 Hurrah, hŵ.râ' *i*, hwra!
 Hurricane, hur'î.kân *n*, gyrwynt, rhuthrwynt, tymmestl, hyrddwynt, corwynt
 Hurrier, hur'î.ûr *n*, ffyrstiwyr, ystunwr
 Hurry, hur'î *n*, ffwrst, brys, ffwdan, ffull: *v*, prysuro, brysio, ystuno, ffwdanu
 Hurst, hûrst *n*, coed, gwig, coedwig
 Hurt, hûrt *n*, niwed, afes, drwg; anafod: *vt* (*pt* & *pp* hurt), niweidio, colledu; gwneyd dolor i, dolurio; drygu
 Hurtful, hurt'fŵl *a*, niweidiol, anafol
 Hurtle, hûr'tl *vt*, hergydio, gwrthdaro. Hurtle-berries, llus duon bach
 Hurtless, hûrt'les *a*, didda wg, diniwed
 Husband, huz'band *n*, gwr priod, gwr, priod: *vt*, iawndrefnu; amachthu. Ship's husband, dirprwywr perchenogion llong [gweddwr
 Husbandless, huz'band.les *a*, heb wr, Husbandman, huz'band.man *n*, arddwr, amaethydd, llafurwr
 Husbandry, huz'band.rî *n*, llafuriaeth, arddwriaeth, amaethyddiaeth; cynnildeb
 Hush, hush *i*, ust! taw! ystaw! *v*, dystewi, gostegu; dyhuddo. Hush-money, arian taw, cyflog tewi
 Husk, husk *n*, plisgyn, usyn, eisinyr, cib, cibyn, coden, mesglyn
 Husky, hus'ki *a*, usog, eisinog, cibog
 Hussar, hŵ.zâr' *n*, math o farchfilwr
 Hussy, huz'î *n*, dyhiren, maden, cecren
 Hustings, hus'tingz *np*, esgynlawr, tafloed areithio
 Hustle, hus'l *vt*, cydysgwyd, ysgytian
 Huswife, huz'wif *n*, teulüyddes.—Housewife [cut
 Hut, but *n*, bwth, lluestty, twlc, ffronc,
 Hutch, hutsh *n*, ydgist; cist, cwningen
 Hux, huks *vi*, pysgota penlhwyaidd â bach
 Huzza, hŵ.zâ' *n*, bloedd, bloddest, banllef: *vi*, bloeddio: *i*, hwra!
 Hyacinth, hî'â.sinth *n*, math o faen gwerthfawr; cenin y brain. Wild hyacinth, glas y llwyn, botasen y gog, cenin y brain
 Hyades, hî'â.diz, Hyads, hî'adz *np*, y pum seren siriol (ym mhen Arwydd y Tarw) [aid, tryloew
 Hyaline, hî'â.lin *a*, gwydraidd, crisial-

Hybrid, hî'brid *n*, milyn neu lysieuyr cymmysgryw: *a*, cymmysgryw
 Hydra, hî'dra *n*, ffugarsarf amiben a laddwyd gan Ereulf; cydrif o ser deheuol
 Hydragogue, hî'drâ.gog *n*, meddyginiaeth i garthu y llifynoedd
 Hydraulic, hî.drô'lik *a*, awellaidd
 Hydraulics, hî.drô'liks *np*, awelliaeth
 Hydrocele, hî'drô.sil *n*, dyfrglwyf y gail
 Hydrocephalus, hî.drô.sef'â.lus *n*, dyfrglwyf yn y pen
 Hydrogen, hî'drô.jen *n*, ulai
 Hydrographer, hî.drog'râ.fûr *n*, morderddarluniwr [ddarluniad
 Hydrography, hî.drog'râ.fî *n*, morderddarluniad
 Hydrology, hî.drol'ô.jî *n*, dyfrdraeth
 Hydromancy, hî'drô.man.sî *n*, dyfrogan, dyfrgoel [ddwfr
 Hydromel, hî'drô.mel *n*, medd, mel
 Hydrometer, hî.drom'î.tûr *n*, dyfrfesurydd, dyfrbwysai
 Hydropathist, hî.drop'â.thist *n*, gwlybrydd, meddyg sy'n gwella â dwfr oer
 Hydropathy, hî.drop'â.thî *n*, dyfrfeddygiaeth
 Hydrophobia, hî.drô.fô'bi.â *n*, y gynyddaredd [dyfro
 Hydrophilic, hî.drop'î.kal *a*, dyfrglwyfys
 Hydropsy, hî'drop.sî *n*, dyfrglwyf
 Hydrostatics, hî.drô.stat'iks *n*, dyfrbwysiant, awsafiaeth [glwyf y ffrô
 Hydrothorax, hî.drô.thô'raks *n*, dyfr
 Hydrotic, hî.drot'ik *n*, meddyginiaeth symmud ymaith ddwfr neu lysnafed
 Hydrus, hî'drus *a*, dyfrol
 Hyemal, hî.i'mal *a*, gauafaidd, gauafol
 Hyena, hî.i'nâ *n*, udhil, udfलाई
 Hygeian, hî.jî'an *a*, iechydol
 Hygiene, hî.jî'in *n*, iechyd; ffordd gadw iechyd
 Hygrometer, hî.grom'î.tûr, Hygroscope hî.grô.sköp *n*, offeryn i fesur lleithde yr awyr [y bilen forwyn
 Hymen, hî'men *n*, duw priodas; priodas
 Hymeneal, hî.me.nî'al, Hymenean, hî.me.nî'an *a*, priodasol: *n*, priodasgerd
 Hymn, him *n*, emyn, cathl, mawlgerdd *v*, canu mawl, dyganu, emynu
 Hymnist, him'nist *n*, emynydd, hymnw
 Hymnology, him.nol'ô.jî *n*, casgliad hymnau
 Hyper- *px*, yn arwyddo gormodaeth
 Hyperbole, hî.pûr'bô.li *n*, gormodiaith gorwireb
 Hyperbolic, hî.pûr.bol'î.kal *n*, druben gwir, tu hwnt i'r gwir, gormodo
 Hyperbolize, hî.pûr'bô.liz *v*, mwyhau

Hyperborean, hī.pūr.bō'r'i.an *a*, uchogleddig, gogleddol : *n*, gogleddwr
 Hypercritic, hī.pūr.krit'ik *n*, beirniad rhy fanwl [feirniadaeth
 Hypercriticism, hī.pur.krit'ī.sizm *n*, gor-
 Hyphen, hī'fen *n*, cysylltnod, cyplysnod, anorphennod (-) [cwsgrbar
 Hypnotic, hip.not'ik *n*, meddyginiaeth
 Hypo- *px*, tan-
 Hypochondria, hip.ō.kon'dri.â *n*, clefyd y dduwg, gwyntglwyf; iselder ysbryd, pruddglwyf
 Hypochondriac, hip.ō.kon'dri.ak *a*, claf o'r dduwg, pruddglwyfus : *n*, un pruddglwyfus [rith, ffug
 Hypocrisy, hī.pok'ri.sī *n*, rhagrith, lled-
 Hypocrite, hip'ō.krit *n*, rhagrithiwr, ffuantwr [ruthiol, ffuantus
 Hypocritical, hip.ō.krit'ī.kal *a*, rhag-
 Hypostasis, hī.pos'tā.sis *n*, hanfodoldeb, personoldeb [fodol; sylweddol
 Hypostatical, hip.ō.stat'ī.kal *a*, han-
 Hypothesis, hī.poth'ī.sis (hypotheses, hī.poth'ī.siz) *n*, amcansail, llettyb, tybiad, amcandyb [tybseiliedig
 Hypothetical, hip.ō.thet'ī.kal *a*, tybiol,
 Hyrax, hī'r'aks *n*, cwningen y creigiau
 Hyson, hī'sun *n*, math o de gwyrdd
 Hyssop, hīs'up *n*, isop
 Hysterie, his.ter'ik, Hysterical, his.ter'ī.kal *a*, mamwstaidd, mamystog, dirgrynol. Hysterie ball, llewyg belen
 Hysterics, his.ter'iks *np*, y famwst, clefyd y fam [y groth
 Hysterotomy, his.tī.rot'ō.mī *n*, difyniad
 Hystrix, hīs'triks *n*, balasc, draenog

I.

I, ī *pn*, mī, myfi; i. I also, minnau
 Iambic, I.am'bik *n*, math o fydraeth, yn cynnwys sill fer a hir bob yn ail
 Iambus, ī.am'bus *n*, corfan talgrwn
 Ibox, ī'beks *n*, math o afar wyllt
 Ibis, ī'bis *n*, aderyn Aiphtaidd
 Ice, īs *n*, ia; caenrew [Pharaoh
 Ichneumon, ik.nū'mun *n*, llygoeden
 Ichnographer, ik.nog'rā.fūr *n*, seilddarluniwr [adail
 Ichnography, ik.nog'rā.fī *n*, cynllun
 Ichor, ī'kōr *n*, cornwydlif, sudd y corff
 Ichorous, ī'kor.us *a*, noddlifol, dyfrllyd
 Ichthyolite, ik'thī.ō.lit *n*, pysgodyn wedi ei droi yn gareg
 Ichthyologist, ik.thī.ōl'ō.jist *n*, pysgydd
 Ichthyology, ik.thī.ōl'ō.jī *n*, pysgyddiaeth

Ichthyosis, ik.thī.ō'sis *n*, pysg-groen
 Icicle, ī'sī.kl *n*, cloyn ia, cloch ia
 Iciness, ī'sī.nes *n*, iäeth, iäedd; oerder
 Icon, ī'kun *n*, cywirlun, llun, darlun, delw [doriad
 Iconoclasm, ī.kon'ō.klazm *n*, delw-
 Iconoclast, ī.kon'ō.klast *n*, delwdorwr
 Iconolater, ī.kō.nol'ā.tūr *n*, eilunaddolwr, delwaddolwr [ochrog
 Icosahedral, ī.kō.sā.hī'dral *a*, ugain-
 Icosahedron, ī.kō.sā.hī'drun *n*, corff ugainochrog cyfartal
 Icteric, ik.ter'ik *a*, claf o'r cryd melyn
 Icterus, ik'tī.rus *n*, y clefyd melyn
 Icy, ī'sī *a*, lawm ia, rhewllyd, iäidd
 Idea, ī.dī'ā *n*, meddylddrych, meddylryth, dychymyg, amgyffred, cyffred, tyb, delwad peth yn y meddwl
 Ideal, ī.dī'al *a*, dychymmygol, tybiol
 Idealism, ī.dī'al.izm *n*, ansylweddiaeth, meddylddrychiaeth, cred y rhai a haerant nad oes sylwedd corfforol
 Identie, ī.den'tik, Identical, ī.den'tī.kal *a*, yr un, unrhywiol, hwnw ei hun
 Identify, ī.den'tī.fī *vt*, profi mai efe ei hunan yw, profi unrhywdeb, hunaniaethu [deb, hunaniaeth
 Identity, ī.den'tī.tī *n*, unrhywdeb, hunan-
 Ides, īdz *np*, enw a roddid gynt ar amryw o ddyddiau'r flwyddyn; sef y 15fed o Fawrth, Mai, Gorphenaf, a Hydref, a'r 13ydd o'r misoedd ereill
 Idiocy, id'yō.sī, Idiocy, id'yut.sī *n*, gwallgofrwydd, ynyfdrwydd
 Idiom, id'yum *n*, priod-ddull iaith, ieithwedd, ebdull, llafarwedd
 Idiosyncrasy, id.yō.sin'krā.sī *n*, tymmer priodol, priod-ddull meddwl
 Idiot, id'yut *n*, ffol geni, ynyfydyn, un soeg, hurtyn, gwirionyn [iaith
 Idioticon, id.ī.ot'ī.kun *n*, geiriadur un-
 Idiotism, id'yō.tizm *n*, gwallgof; ynyfdrwydd; priod-ddull iaith, ebdull
 Idle, ī'dl *a*, diog, segur, dioglyd; diwaith, gwag, coeg: *vi*, diogi, segura, ofera
 Idleness, ī'dl.nes *n*, diogi, segurddod
 Idler, īd'lūr *n*, diogyn, segurwr, segurddyn, seguryn, diogddyn
 Idol, ī'dul *n*, delw, eilun, eilundduw
 Idolater, ī.dol'ā.tūr *n*, delwaddolwr, eilunaddolwr, genaddolwr
 Idolatrize, ī.dol'ā.trīz *vi*, delwaddoli
 Idolatrous, ī.dol'ā.trus *a*, eilunaddolgar
 Idolatry, ī.dol'ā.trī, Idolizm, ī'dō.lizm *n*, eilunaddoliaeth [addoli
 Idolize, ī'dō.līz *vt*, gorhoffi, gorbarchu,
 Idoneous, ī.dō'nī.us *a*, addas, cymhwys

IMA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Idyl, i'dil *n*, bugeilgerdd; cân fer, canig
If, if *c*, os, od, o, pe, ped, pes. If not, os
ni, os na, onid, onid *e*
Igneous, ig'ni.us *a*, tanlyd, tanol, llachar
Ignis fatuus, ig'nis fat'û.us (*p* ignes
fatui, ig'niz fat'û.i) *n*, llewyrn, mall-
dan, ellyllan, tanwedd, tanwy
Ignite, ig.nit' *v*, enny, tanio, cynneu
Ignitable, ig.ni'ti.bl *a*, llosgadwy, cyn-
neuol, ennyol, fflamadwy
Ignition, ig.nish'un *n*, tandawd, ennyiad
Ignivomous, ig.niv'ö.mus *a*, yn bwrw
allan dân, tanboerol [salw
Ignoble, ig.nö'bl *a*, anenwog; gwael
Iguominious, ig.nö.min'yus *a*, gwarthus,
cywilyddus, gwaradwyddus [gwarth
Ignominy, ig'nö.min.i *n*, gwaradwydd;
Ignoramus, ig.nö.rä'mus *n*, dyn anwy-
bodus, hurthgen, penbwl [annysg
Ignorance, ig'nö.rans *n*, anwybodaeth,
Ignorant, ig'nö.rant *a*, anwybodus, an-
neallus, anhyddysg, anhyfedr, diwybod
Ignore, ig.nö'r' *vt*, gwrthod, gwadu;
dilëu; hönì anwybodaeth o beth
Il- *px*, di-, an-, heb
Iliac, il'yak *a*, coluddaidd, coluddol.
Iliac passion, ymbleth y coluddion
Iliad, il'yad *n*, cerdd arwraidd gan Homer
Ill, il (worse, worst) *a*, drwg; claf, sal,
salw, afiach, drwg ei hwyl, anhwylyd;
beius: *ad*, yn ddrwg: *n*, drwg, niwed,
anhap, adfyd, trueni. Ill-advised,
disynwyr, drygbwyll, haerllug. Ill-
affected, drygnawsus. Ill-bred, an-
foesog, anfoesgar. Ill-contrived,
afuniadaidd, anghryno, annhaclus. Ill-
fated, aflwyddiannus. Ill-looking,
salw, cas ei olwg. Ill-manners, an-
foes. Ill-natured, drwg-anwydus,
anfoddog. Ill-sorted, anghymhar,
anghydwedd. Ill-starred, anfodus,
anhapus. Ill-timed, allan o amser,
anamserol. Ill-will, dygasedd, ewyll-
ys drwg. As ill, cynddrwg. Ill at
ease, claf; anesmwyth [mherffaith
Illaborate, i.lab'ö.rät *a*, dilafur; am-
Illacerate, i.las'ur.ät, Illacerable, i.las'-
ur.ä.bl *a*, anhyrwyg, anrhwygadwy
Illachrymable, i.lak'ri.mä.bl *a*, di-
ddagrau, diddeigr
Illapse, i.laps' *n*, arlithrad; rhuthrad
Illaqueate, i.lak'wi.ät *vt*, maglu; dyrysu
Illation, i.lä'shun *n*, casgliad, canlyniad
Illative, il'ä.tiv *a*, canlyniadol, casgli-
iadol, casgledigol
Illaudable, i.lö'dä.bl *a*, anghanmoladwy,
anhwfawll, anhyglod
- Illegal, i.li'gal *a*, anghyfreithlawn,
anghyfreithiol [londeb
Illegality, i.li.gal'i.ti *n*, anghyfreith-
Illegibility, i.lej.i.bl'i.ti *n*, annarllenol-
rwydd, aneglurdeb
Illegible, i.lej'i.bl *a*, annarllenadwy
Illegitimacy, i.li.jit'i.mä.sfi *n*, basdardd-
iaeth; anghyfreithlondeb
Illegitimate, i.li.jit'i.mät *a*, basdardd-
aidd; anghyfreithlawn
Illeivable, i.lev'yä.bl *a*, anghasgladwy
Illoberal, i.lib'ur.al *a*, anhael, bawdaidd
crintach, anhyged; anfoneddigaidd
Illoberality, i.lib.ur.al'i.ti *n*, anhaelder
crintachrwydd; anfoneddigrwydd; an-
syberwyd [nheg
Illicit, i.lis'it *a*, anghyfreithlawn, an-
Ilighiten, i.li'tn *vt*, goleuo.—Enlighten
Illimitable, i.lim'i.tä.bl *a*, annherfyn-
adwy, annherfynol, diderfyn
Iliterate, i.li'tur.ät *a*, diddysg, an-
lythrenog, annysgedig
Illness, il'nes *n*, afiechyd, clefyd, an
hwylddeb, anhwyll; bai; drygioni
Illogical, i.loj'i.kal *a*, anadlol, afres
ymegol [gwawdi
Illude, i.lüd' *vt*, twyllo, siomi, cellwain
Illume, i.lüm', Illumine, i.lü'min, Illu-
minate, i.lü'mi.nät *vt*, goleuo, eglur-
hau, llewyrchu, llewychu; harddu
Illumination, i.lü.mi.nä'shun *n*, golen
ad, llewyrchiad, claeroleuad; canwyll
iad; egluriad [iaet
Illusion, i.lü'zhun *n*, twyll, hud, hudol
Illusive, i.lü'siv, Illusory, i.lü'sur.i
hudol, lledrithiog, siomgar, ffab
twyllodrus, gau, hudoliaethus
Illustrate, i.lus'trät *vt*, gloewi, egluro
amlygu, goleuo; darlunio
Illustration, i.us.trä'shun *n*, eglurhâc
agoriad, amlygiad; darlun
Illustrative, i.lus'trä.tiv *a*, eglurhao
agoriadol [enwog, godido
Illustrious, i.lus'tri.us *a*, ardderchog
Image, im'äj *n*, delw, eilun, llun, darlun
rhith, cyffelybiaeth, arddull; tyb: *v*
llunio, darfelyddu, tybied. Image
worship, eilunaddoliaeth [iaet
Imagery, im'ä.jur.i *n*, delwant, arlun
Imaginable, i.maj'i.nä.bl *a*, dychymmyg
adwy [ol, tybi
Imaginary, i.maj'i.nur.i *a*, dychymmyg
Imagination, i.maj.i.nä'shun *n*, d
chymmyg, meddwl, tyb, amgyffe-
darfelydd, dirnadiad
Imagine, i.maj.in *v*, dychymmygu, tyb
Iman, i'man *n*, offeiriad Mahometaidd

Imbank, im.bangk' <i>vt</i> , amgloddio, amgau [rym, egwan; penwan	Immediacy, i.mí'dí.ä.sí <i>n</i> , annibyndod
Imbecile, im.bí.sil' <i>a</i> , gwan, diallu, di-	Immediate, i.mí'dí.ät <i>a</i> , digyfrwng;
Imbecility, im.bí.sil'í.tí <i>n</i> , eiddilwch,	diattreg, dioed, uniongyrchol, diaros
gwendid, penwendid	Immedicable, i.med'í.kä.bl <i>a</i> , anfedd-
Imbibe, im.bíb' <i>vt</i> , sugno, derbyn, llyncu	yginiathol, aniachael
Imbitter, im.bit'ür <i>vt</i> , chwervei	Immemorable, i.mem'ö.râ.bl <i>a</i> , anhygof
Imbody, im.bod'í <i>vt</i> , corffori, cynnwys	Immemorial, im.i.mör'í.al <i>a</i> , dros ben
Imbolden, im.bol'dn <i>vt</i> , hyfhau, eoni;	cof; hen, anghofadwy [dirfawr
calonogi, cefnogi	Immense, i.mens' <i>a</i> , anfeidrol, tramawr
Imbosom, im.bw'z'um <i>vt</i> , mynwesu	Immensity, i.men'sí.tí <i>n</i> , anfeidroldeb
Imbound, im.búw'nd' <i>vt</i> , amgau	Immensurable, i.men'shü.râ.bl <i>a</i> , an-
Imbow, im.bö' <i>vt</i> , bwäu, mydu	fesurool, anfeidrol, difesur
Imbower, im.búw'ür <i>vt</i> , gwyddwasgodi,	Immerge, i.múrj' <i>v</i> , suddo, trochi
gwyddguddio [doriad cenol	Immerit, i.mer'ít <i>n</i> , annheilyngdod,
Imbrication, im.brí.kä'shun <i>n</i> , bwlch-	Immerse, im'ürs <i>vt</i> , trochi [anwiwdeb
Imbrue, im.brw' <i>vt</i> , trochi, gwlychu,	Immersion, i.mür'shun <i>n</i> , trochiad
mwydo [anifeilhau	Immethodical, im.f.thod'í.kal <i>a</i> , an-
Imbrute, im.brwt' <i>vt</i> , anifeilyddio,	nhrefnus, didrefn, direol
Imbue, im.bü' <i>vt</i> , tryliwio; egwyddori	Imminence, im'í.nens <i>n</i> , agosrwydd
Imburse, im.bûrs' <i>vt</i> , dwyn cost; edryd	Imminent, im'í.nent <i>a</i> , ymwng, cyfagos,
arian dyledus, ad-dalu	agos, bygythiol, yn crogi uwch ben
Imbursement, im.bûrs'ment <i>n</i> , cost, traul	Imminution, im.f.nü'shun <i>n</i> , lleihâd,
Imitable, im'í.tä.bl <i>a</i> , dylnadwy, dyn-	bychaniad [adwy
waredadwy, efelychadwy [ychol	Immiscible, i.mis'í.bl <i>a</i> , anghymmysg-
Imitary, im'í.tur.í <i>a</i> , dynwardol, efel-	Immission, i.mish'un <i>n</i> , tafliad i mewn
Imitate, im'í.tät <i>vt</i> , dynward, efelychu,	Immit, i.mit' <i>vt</i> , tafu i mewn
arddullio [efelychiad	Immix, i.miks, Immingle, i.ming'gl <i>vt</i> ,
Imitation, im'í.tä'shun <i>n</i> , tebygiad,	cymmysgu [adwy
Imitative, im'í.tä.tiv <i>a</i> , arddullio,	Immixable, i.miks'ä.bl <i>a</i> , anghymmysg-
eilfyddog [waredydd	Immobility, im.ö.bil'í.tí <i>n</i> , ansymmud-
Imitator, im'í.tä.tür <i>n</i> , efelychw, dyn-	oldeb, anghyfröedigaeth, diysgog-
Immaculate, i.mak'ü.lät <i>a</i> , difrychenlyd,	rwydd, disigledd, diymmodrwydd
dianaf, difai, pur, glân [adwy	Immoderate, i.mod'ur.ät <i>a</i> , anghymmed-
Immalleable, i.mal'yä.bl <i>a</i> , anwrthwyl-	rol, anghymmesur, anweddol
Immanacle, i.man'ä.kl <i>vt</i> , llyffetheirio	Immoderateness, i.mod'ur.ät.nes, Im-
Immane, i.män' <i>a</i> , dirfawr, creulawn	moderation, i.mod.ur.ä'shun <i>n</i> , gor-
Immanent, im'ä.nent <i>a</i> , mewnol, priod-	modedd, anghymmedroldeb
ol, hanfodol, naturiol [anamlwg	Immodest, i.mod'est <i>a</i> , anweddol, an-
Immanifest, i.man'í.fest <i>a</i> , aneglur,	niwair, digywilydd, anllad
Immanity, i.man'í.tí <i>n</i> , creulonedd,	Immodesty, i.mod'es.tí <i>n</i> , anweddeidd-
cieidd-dra [flanedig	dra, anweddusrwydd, anniweirdeb
Immarcessible, im.är.ses'í.bl <i>a</i> , anni-	Immolate, im'ö.lät <i>vt</i> , aberthu, offrymu
Immartial, i.mâr'shal <i>a</i> , anfilwraidd	Immolation, im.ö.lä'shun <i>n</i> , aberthiad,
Immask, i.mask' <i>vt</i> , mygydu	offryniad [eddol
Immaterial, im.ä.tí'r'í.al <i>a</i> , anghorfforol,	Immoral, i.mor'al <i>a</i> , anfoesol, anfuch-
ansylweddol, annefnyddiol; dibwys,	Immortality, im.ö.ral'í.tí <i>n</i> , anfoesoldeb
disylwedd, diwerth	Immortal, i.môr'tal <i>a</i> , anfarwol, didranc
Immaterialism, im.ä.tí'r'í.al.izm <i>n</i> ,	Immortality, im.ör.tal'í.tí <i>n</i> , anfarwol-
anghorffolaeth, ansylweddoliaeth	deb [oli, anfarwoli
Immortality, im.ä.tí'r'í.al'í.tí <i>n</i> ,	Immortalize, i.môr'tal.iz <i>vt</i> , tragwydd-
anghorfforoldeb; annefnyddioldeb	Immovable, i.mw'vä.bl <i>a</i> , diysgog, di-
Immature, im.ä.tü'r' <i>a</i> , anaddfed, am-	ymmod, ansymmudol, dianwadal, disigl,
mhyrdlawn [rwydd	digyffro; cadarn
Immaturity, im.ä.tü'r'í.tí <i>n</i> , anaddfed-	Immunity, i.mü'ní.tí <i>n</i> , breiniolaeth,
Immeasurable, i.mezh'ur.ä.bl <i>a</i> , an-	trwydded, rhyddid
fesurool, difesur, anfeidrol	Immure, i.mü'r' <i>vt</i> , caethiwo, amgaeru
	Immusical, i.mü'zi.kal <i>a</i> , angherddgar

IMP pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Immutability, i.mü.tâ.bil'i.ti *n*, dianwadalwch, anghyfnewidioldeb

Immutable, i.mü'tâ.bl *a*, anghyfnewidiol, digyfnewid, sicr

Imp, imp *n*, imp, impyn; diefflyn, mab y fall: *vt*, impio; helaethu; estyn, hwyhau [wasgu]

Impact, im.pakt' *vt*, gyru yn agos, taer

Impaint, im.pänt' *vt*, arlliwio, darllunhwio [niweidio]

Impair, im.pê'r' *v*, lleihau; gwaethygu,

Impale, im.päl' *vt*, argäu, pawlgäu, pawlwanu [pawlwaniad]

Impalement, im.päl'ment *n*, argaead,

Impalm, im.pâm' *vt*, llawafaelu

Impalpable, im.pal'pâ.bl *a*, annheimladwy; mân, tra mân

Impalsy, im.pôl'zi *vt*, taro â'r parlys

Impannel, im.pan'el *vt*, tyngu rheithwyr

Imparadise, im.par'â.dîs *vt*, rhoi mewn gwynfyd, paradwyso

Imparity, im.par'i.ti *n*, anghyfarledd

Imparlance, im.pâr'lans *n*, cynnadledd, cyflafaredd, oedgais [rhoddi]

Impart, im.pärt' *vt*, cyfranu, cyfroddi,

Impartance, im.pâr'tans *n*, cyfraniad

Impartial, im.pâr'shal *a*, diduedd, ammhleidgar, teg, cyfiawn, didderbyn wyneb [mhleidgarwch]

Impartiality, im.pâr.shal'i.ti *a*, am-

Impartible, im.pâr'ti.bl *a*, cyfranadwy

Impartment, im.pâr'tment *n*, cyfraniad, rhoddiad [anhydraidd]

Impassable, im.pas'â.bl *a*, anhyffordd,

Impassible, im.pas'i.bl, Impassive, im-pas'iv *a*, anhyboen [mhoeniad]

Impassibility, im.pas.i.bil'i.ti *n*, am-

Impassion, im.pash'un *vt*, ennynu

Impatience, im.pä'shens *n*, anamynedd

Impatient, im.pä'shent *a*, diamynedd, anamyneddgar, anoddefgar, anymaröus, dibwyll, awchus, gwyllt

Impatronize, im.pä'trö.nîz *vt*, rhoddi mewn meddiant o fywioliaeth eglwysig

Impawn, im.pôn' *vt*, arwystlo, gwystlo

Impeach, im.pitsh *vt*, cyhuddo, achwyn ar, argyhuddo, dwyn ewyn yn erbyn

Impeachment, im.pitsh'ment *n*, cyhudd, cyhuddgwyn, cyhudded, achwyn; attalfa [hybechedd]

Impeccability, im.pek'â.bil'i.ti *n*, an-

Impeccable, im.pek'â.bl *a*, anhybech, dibechod [luddias, lluddio]

Impede, im.pid' *vt*, attal, rhwystro,

Impediment, im.ped'i.ment *n*, attalfa, rhwystr, lludd, goludd, attal. Impediment in one's speech, attal dywedyd

Impel, im.pel' *vt*, cymhell, annog, gyru, hyrddio, gwthio ym mlaen

Impellent, im.pel'ent *a*, dirgymhellol

Impend, im.pend' *vi*, crogi uwch ben

Impendent, im.pen'dent, Impending, im.pen'ding *a*, yn crogi uwch ben, bygythiol, agos, ger llaw, ar ddyfod

Impenetrability, im.pen.i.trâ.bil'i.ti *n*, anhreiddadrwydd, anhydreiddedd

Impenetrable, im.pen.i.trâ.bl *a*, anhreiddiadwy, anhydraidd

Impenitence, im.pen'i.tens *n*, anedifeirwch, calongaledwch [diedifar]

Impenitent, im.pen'i.tent *a*, anedifeiriol,

Impennous, im.pen'us *a*, diedyn, diesgyll, anadeiniog

Imperate, im'pur.ät *a*, gwirfoddol

Imperative, im.per'â.tiv *a*, gorchymynol, archedigol

Imperceptible, im.pür.siv'â.bl, Imperceptible, im.pür.sep'ti.bl *a*, anweladwy, annirnadwy, anhysyn, anhywel

Imperfect, im.pür'fekt *a*, amherffiaith, diffygiol, anghyfan, anorphenol

Imperfection, im.pür.fek'shun *n*, amherffeithrwydd, diffyg, gwall, bai, meth, ffael, anaf [iedig, didwll]

Imperforate, im.pür'fö.rät *a*, anhreidd-

Imperial, im.pür'i.al *a*, amherodrol, ymherodrol [awdrydd]

Imperialist, im.pür'i.al.ist *n*, amher-

Imperious, im.pür'i.us *a*, meistrolgar, trahäus, tra awdurdodaidd

Imperiousness, im.pür'i.us.nes *n*, arglwyddeiddrwydd

Imperishable, im.per'ish.â.bl *a*, diddarfod, didranc [ol]

Impersonal, im.pür'sun.al *a*, amherson-

Imperspicuous, im.pür.spik'ü.us *a*, anamlwg, aneglur [narbwylladwy]

Impersuasible, im.pür.swä'zi.bl *a*, an-

Impertinence, im.pür'ti.nens *n*, diberthynasedd; coeghyfder; trawsymwthiad

Impertinent, im.pür'ti.nent *a*, amherthynasol; ymyrgar; coegffol, haerllug; ymwithiol, digywilydd

Imperturbable, im.pür.tür'bâ.bl *a*, anghyffroadwy, tawel, llynydd, dystaw

Impervious, im.pür'vi.us *a*, anhrywanadwy, anhydraidd, anhygyrch

Impetrate, im'pi.trät *vt*, cael trwy erfyn

Impetuosity, im.pet.shü.os'i.ti *n*, tanbeidrwydd, angerdd, ffyrnigrwydd

Impetuous, im.pet'shü.us *a*, egniol, gorwyllt, poethlyd, ffromwyllt, ffyrnig, brysgar [ynt

Impetus, im'pi.tus *n*, egni, rhuthr, lluch-

Impiety, im.pī'ī.tī <i>n</i>, annuwioldeb, drygionia [arwystlo Impignorate, im.pig'nō.rāt <i>vt</i>, gwystlo Impinge, im.pinj' <i>vi</i>, tori yn erbyn, gwrthdaro [tewhau, brasäu Impinguate, im.ping'gwät <i>vt</i>, pesgi Impious, im'pī.us <i>a</i>, annuwiol, anfad, anwir, diras, rhyfygus Impish, im'pish <i>a</i>, impaidd, diefig Implacability, im.plä.kâ.bil'ī.tī <i>n</i>, annyhuddiant, anghymmodlonedd Implacable, im.plä'kâ.bl <i>a</i>, anghymmodlawn, anfaddeugar [planu Implant, im.plant'<i>vt</i>, impio; gwareiddio; Implausible, im.pló'zi.bl <i>a</i>, anweddol, annhebygol, afresymol, anolygus, gwrthun [gwyno Implead, im.plid' <i>vt</i>, argyhuddo; hawl- Implement, im'pli.ment <i>n</i>, trecyn, offeryn, peiriant, arf (<i>p</i> cêr, trec, offer, celfi, peiriannau; arfau; dodrefn) Impletion, im.plis'hun <i>n</i>, llenwad Implex, im'pleks <i>a</i>, cymhlethedig, dyrus Implicate, im'pli.kät <i>vt</i>, cymhlethu; cydgynnwys. Implicated, cyfranog Implication, im.pli.kä'shun <i>n</i>, cydymbleth; cydgasgliad; dirganlyniad Implicit, im.plis'it <i>a</i>, cuddgasgliadol, canlynol; dibynol ar arall, diymchwiliad, cymhleth Implicitly, im.plis'it.li <i>ad</i>, o ganlyniad Implore, im.plō'r' <i>vt</i>, atolygu, ymbil, erfyn, erchi, ymhwedd Implumous, im.plū'mus <i>a</i>, diblu Imply, im.pli' <i>vt</i>, cynnwys; dal allan; arwyddo, arwyddocäu Impoison, im.pōi'zn <i>vt</i>, gwenwyno Impolicy, im.pol'ī.sī <i>n</i>, anghallineb, annoethedd, annoethineb, ffoledd Impolite, im.pō.lit' <i>a</i>, anfoesog, difoes Impolitic, im.pol'ī.tik <i>a</i>, anghyfrwys, anghall, annoeth Imponderable, im.pon'dur.â.bl <i>a</i>, amhwysig, dibwys. Imponderables, sylweddau amhwysig; sef, gwres, goleuni, a thrydaniaeth Imponderous, im.pon'dur.us <i>a</i>, dibwys, amhwysig, na ellir ei hwyso Imporosity, im.pō.ros'ī.tī <i>n</i>, dwysder, durfingrwydd [annhyllog Imporous, im.pō'r'us <i>a</i>, durfing, didwll Import, im'pōrt <i>n</i>, cynnwysiad, llawnystyr, arwyddocäd; defnydd Import, im.pōrt' <i>vt</i>, arwyddo; cynnwys Import, im.pōrt' <i>vt</i>, dwyn neu dros-glwyddo i mewn, adgludo, dadfori Imports, im'pōrts <i>np</i>, dadforion	Importance, im.pōr.tans' <i>n</i>, pwysigrwydd, pwys, dwysder, canlyniad mawr; cynnwysiad, ystyr; grym Important, im.pōr'tant <i>a</i>, pwysfawr, pwysig, dirfawr; dwysganlyniadol Importation, im.pōr.tä'shun <i>n</i>, dygiad i mewn o wledydd tramor, adgludiad, dadforiad Importer, im.pō'r'tür <i>n</i>, trosglwyddydd i mewn, dadforiwr [werth Importless, im.pōrt'les <i>a</i>, dibwys, di- Importunate, im.pōr'tshü.nät <i>a</i>, taer, deisyfgar, ymbilgar, cethrus Importune, im.pōr.tün' <i>vt</i>, dyfal geisio, taer erfyn, erfyn, ymhwedd, cethru Importunity, im.pōr.tü'ni.tī <i>n</i>, taerni, taerred, taergais; haerllugrwydd Imposable, im.pō'zâ.bl <i>a</i>, arddodadwy Impose, im.pōz' <i>vt</i>, gosod ar, trethu. To impose upon, twyllo Imposer, im.pō'zür <i>a</i>, arddodwr; twyllwr Imposition, im.pō.zish'un <i>n</i>, arddodiad, gosodiad; ardrethiad; gormes; siom, twyll, hoced. Imposition of hands, arddodiad dwylaw Impossibility, im.pos.ī.bil'ī.tī <i>n</i>, anallu, analiuoldeb, annichonolrwydd Impossible, im.pos'ī.bl <i>a</i>, analluadwy, annichonadwy, anhyall Impost, im'pōst <i>n</i>, toll, treth, ardreth, cyllid [ori, casglu Imposthume, im.pos'tshü.mät <i>v</i>, llyn- Imposthume, im.pos'tshüme <i>n</i>, llynoryn, llynor, addwyd, gorgasgliad, cornwyd Impostor, im.pos'tür <i>n</i>, twyllwr, hudwr; siomwr [twyll Imposture, im.pos'tshür <i>n</i>, hudoliaeth Impotence, im'pō.tens, Impotency, im'pō.ten.sī <i>n</i>, annalluedd, annerth, dialluedd, gwendid, analluogrwydd Impotent, im'pō.tent <i>a</i>, analluog, dirym, dinerth; heb allu ymreain Impound, im.pū'wnd' <i>vt</i>, gwarchäu, caethiwo Impoverish, im.pov'ur.ish <i>vt</i>, tloidi, digyfoethogi; llymbau, diffirwytho, gwaghau [llymhäd Impoverishment, im.pov'ür.ish.ment <i>n</i>, Impower, im.pū'w'ür <i>vt</i>, galluogi Impracticability, im.prak.ti.kä.bil'ī.tī <i>n</i>, annichonoldeb, anarferolrwydd Impracticable, im.prak'ti.kä.bl <i>a</i>, anwneuthuradwy, anhywnel, anarferadwy [rhegu, melltithio Imprecate, im'pri.kät <i>vt</i>, deisyfu drwg, Imprecation, im.pri.kä'shun <i>n</i>, rheg, rhegiad, melltithiad

Imprecatory, im'prî.kä.tur.î <i>a</i> , drwg-erfyniol, mellithiol	Imprudence, im.prŵ'dens <i>n</i> , annoeth-ineb, anghallineb, ffoledd, drygbwyll
Imprecision, im.prî.sish'un <i>n</i> , anfyngl-rwydd [nât <i>vt</i> , beichiogi, ffwrthloni	Imprudent, im.prŵ'dent <i>a</i> , anghall, anhybwyll [dra
Impregn, im.prin', Impregnate, im.preg'-	Impudence, im'pü.dens <i>n</i> , digywilydd-
Impregnable, im.preg'nä.bl <i>a</i> , cadarn, anoresgynadwy [farn	Impudent, im'pü.dent <i>a</i> , haerllug, digywilydd [ymosod ar
Imprejudicate, im.prî.jü'di.kät <i>a</i> , dirag-	Impugn, im.pün' <i>vt</i> , gwrthwynebu,
Impress, im'pres <i>n</i> , argraff, gwasg nod	Impuissance, im.pi'i.sans <i>n</i> , annertth, gwendid, llesgedd
Impress, im.pres' <i>vt</i> , argraffu, nodi; dirgymbhell, argymbhell	Impulse, im'puls <i>n</i> , gwthiad, cynhyrriad, cymbelliad, diriad, cyffroad [gyrawd
Impressible, im.pres'i.bl <i>a</i> , argraffadwy	Impulsion, im.pul'shun <i>n</i> , ffwyrad,
Impression, im.presh'un <i>n</i> , argraffiad; argraff, nod, ol [cyffröus	Impulsive, im.pul'siv <i>a</i> , dirgymbhellol
Impressive, im.pres'iv <i>a</i> , argraffiadol	Impunity, im.pü'nî.ti <i>n</i> , angherydd, anghosp. With impunity, heb gosp
Impressment, im.pres'ment <i>n</i> , dirgymbelliad [iad	Impure, im.pü'r' <i>a</i> , amnhur, brwnt, budr, aflan, anghoeth, halogedig
Impressure, im.presh'ûr <i>n</i> , gwasg-graff-	Impurity, im.pü'r'i.ti <i>n</i> , ammhuredd, atfendid, budreddi, bryntni
Imprimis, im.prî'mis <i>ad</i> , yn y lle cyntaf	Impurple, im.pür'pl <i>vt</i> , glasgochi
Imprint, im'print <i>n</i> , argraffnod; enw yr argraffydd	Imputable, im.pü'tä.bl, Imputative, im-pü'tä.tiv <i>a</i> , cyfrifadwy; cyfrifol
Imprint, im.print' <i>vt</i> , argraffu	Imputation, im.pü.tä'shun <i>n</i> , cyfrifiad
Imprison, im.priz'n <i>vt</i> , carcharu	Impute, im.püt' <i>vt</i> , cyfrif i; priodoli; gosod yn erbyn, bwrw ar
Imprisonment, im.priz'n.ment <i>n</i> , carchariad [nhebygolrwydd	Imputrescible, im.pü.tres'i.bl <i>a</i> , anlygradwy, amhhydradwy
Improbability, im.prob.â.bil'i.ti <i>n</i> , an-	In, in <i>pr</i> & <i>px</i> , yn, mewn, o fewn. In that, am, o herwydd, o achos
Improbable, im.prob'â.bl <i>a</i> , annhebygol	In-, Iç-, Il-, Im-, Ir- <i>px</i> , di-, an-, heb
Improbate, im'prö.bät <i>vt</i> , gwrthod, anghymmeradwyo	Inability, in.â.bil'i.ti <i>n</i> , anallu, gwendid
Improbation, im.prö.bä'shun <i>n</i> , llysiant, gwrthodiad, anghymmeradwyaeth	Inabstinence, in.ab'stî.nens <i>n</i> , diym-arbediad, anymataliad
Improbity, im.prob'i.ti <i>n</i> , anonestrwydd, anghywirdeb, anuniondeb [iannu	Inaccessible, in.ak.ses'i.bl <i>a</i> , anhygyrch
Improlificate, im.prö.lif'i.kät <i>vt</i> , ffwrth-	Inaccuracy, in.ak'ü.rä.sî <i>n</i> , anghywirdeb, anfyngl-rwydd; camsyniad
Impropmtu, im.pronp'tü <i>a</i> , difyfyf, diragfyfyf, byrfyfyf: <i>ad</i> , yn ddifyfyf	Inaccurate, in.ak'ü.rät <i>a</i> , anghywir
Improper, im.prop'ûr <i>a</i> , anghymbhwys, anaddas, anghyfaddas, ammhriodol; anweddus [neillduoli	Inaction, in.ak'shun <i>n</i> , anwaith; seguryd, diogi, segurdd, syrthni
Improprate, im.prö'prî.ät <i>vt</i> , priodoli,	Inactive, in.ak'tiv <i>a</i> , anweithgar, diog, anfywiog, dioglyd, swrth, diegni
Impropration, im.prö.pri.ä'shun <i>n</i> , priodoliad; bywioliath neu diroedd eglwysig yn nwyllaw gwr lleyg	Inactivity, in.ak.tiv'i.ti <i>n</i> , diogi, syrthni, gorphwysdra, seguryd
Improprator, im.prö'pri.ä.tur <i>n</i> , gwr lleyg ym meddiannu tiroedd eglwysig	Inadequate, in.ad'i.kwät <i>a</i> , anghyfaddas, anghyfartal, anghyfatebol, diffygiol
Improprity, im.prö.pri'i.ti <i>n</i> , ammhriodolder, anghymhwysder	Inadmissible, in.ad.mis'i.bl <i>a</i> , annerbyniadwy, annerbyniol
Improsperous, im.pros'pur.us <i>a</i> , anffyn-iannus, aflwyddiannus, dilwydd	Inadverteuce, in.ad.vür'tens <i>n</i> , ansylw, ansyniad, anstyriaeth, diofalwch
Improvable, im.prŵ'vä.bl <i>a</i> , diwygiadwy, gwelladwy [diwygio, diwyllio	Inadvertent, in.ad.vür'tent <i>a</i> , ansyniol, anofalus, anstyriol [adwy
Improve, im.prŵv' <i>v</i> , gwelläu, gwella,	Inalienable, in.ä'li.en.â.bl <i>a</i> , anarall-
Improvement, im.prŵv.ment <i>n</i> , diwygiad, gwelliant, gwelläd [bodaeth	Inalimentary, in.al.i.men'tal <i>a</i> , difaeth
Impvidence, im.prov'i.dens <i>n</i> , annar-	Inamissible, in.â.mis'i.bl <i>a</i> , anhygoll
Impvident, im.prov'i.dent <i>a</i> , annar-	Inamorato, in.am.ö.rä'tö <i>n</i> , carwr, cares
bodus; diragddarbod, diddarpar	Inane, in.än' <i>a</i> , gwag, diddefnydd, ofer

Inangular, in.ang'gü.lür *a*, anonglog
 Inanimate, in.an'î.mät *a*, difywyd, anfyw,
 dienaïd, marw [ioldeb, anfywiogrwydd
 Inanimation, in.an'î.mä.shun *n*, anfyw-
 Inanition, in.â.nish'un, Inanity, in.an'-
 i.ti *n*, gwagder [anfys
 Inappetence, in.ap'î.tens *n*, anchwant,
 Inapplicable, in.ap'li.kâ.bl *a*, anghy-
 mhwyriadol, anghyfadddasol
 Inapplication, in.ap.lî.kä'shun *n*, an-
 ymroddiad [anaddas
 Inapposite, in.ap'ö.zit *a*, anghyfaddas,
 Inapt, in.ap't *a*, anghymhwys
 Inarable, in.ar'â.bl *a*, anurddadwy
 Inarticulate, in.âr.tik'ü.lät *a*, anghroew,
 aneglur [aneglurdeb
 Inarticulation, in.âr.tik.ü.lä'shun *n*,
 Inartificial, in.âr.ti.fish'al *a*, anghelf-
 ydd, anghrefftwraidd; naturiol
 Inattention, in.a.ten'shun *n*, anwrän-
 dawiad, diofalwch, esgeulusdod
 Inattentive, in.a.ten'tiv *a*, diofal, es-
 geulus, anystyriol, disylw
 Inaudible, in.ô'di.bl *a*, anhyglyw, disain
 Inaugurate, in.ô'gü.rät *vt*, urddfrenio,
 urddedigo, cyssegru, gosod mewn
 swydd [iad, urddeiniad, cyssegriad
 Inauguration, in.ô.gü.rä'shun *n*, urdd-
 Inaurate, in.ô'rät *vt*, goreuro
 Inauspicious, in.ôs.pish'us *a*, anffodus,
 drwgargoelus, anffodiog, trwstan
 Inbeing, in'bi.ing *n*, anwahanolrwydd
 Inborn, in'börn *a*, cynhenid, mewnol
 Inbred, in'bred *a*, greddföf. naturiol
 Incalculable, in.kal'kü.lä.bl *a*, anghyf-
 rifadwy [iad
 Incalescence, in.kâ.les'ens *n*, gwresog-
 Incandescence, in.kan.des'ens *n*, gwyn-
 iasiad, gwynboethni
 Incandescent, in.kan.des'ent *a*, gwyn-
 boeth, gwynias [gan, cyfareddgan
 Incantation, in.kan.tä'shun *n*, swyn-
 Incapability, in.kä.pä.bil'î.ti *n*, anallu,
 anaddasrwydd [anaddas
 Incapable, in.kä'pâ.bl *a*, analluog
 Incapacious, in.kä.pä'shus *a*, anhelaeth,
 aneang, cyfyng [asu, analluogi
 Incapacitate, in.kä.pas'î.tät *vt*, anadd-
 Incapacity, in.kä.pas'î.ti *n*, analluedd;
 anghymhwysder, anfedr [caethiwo
 Incarcerate, in.kâr'sur.ät *vt*, carcharu,
 Incarn, in.kâr'n'vt, cnawdio; cnawdoli
 Incarnadine, in.kâr'nâ.din *a*, cigliw,
 rhuddgoch: *vt*, cochliwio
 Incarnate, in.kâr'nät *a*, cnawdol
 Incarnation, in.kâr.nä'shun *n*, cnawd-
 oiaeth, cnawdiad, ymgnawdoliad

Incarnative, in.kâr'nâ.tiv *a*, cnawddbar
 Incase, in.käs' *vt*, amwisgo, gweinio
 Incautious, in.kô'shus *a*, anochelgar,
 anofalus, dibwyll [ceunog, ceuol
 Incavated, ing'kâ.vä.ted *a*, cafnog,
 Incendiary, in.sen'di.ur.î *n*, ffaglydd,
 fflleimiad; terfysgydd [darth
 Incense, in'sens *n*, arogldarth, myg-
 Incense, in.sens' *vt*, digio, cyffroi, lldio
 Incensement, in.sens'ment *n*, digter
 Incension, in.sen'shun *n*, cynneuad,
 enynniad, taniad; flamiad
 Incensor, in.sen'sür *n*, cyffröwr, enynwr
 Incensory, in.sen'sur.î *n*, llestr arogl-
 darth, thuser
 Inceptive, in.sen'tiv *n*, cynhyrfiad, an-
 nogiad: *a*, annogol, cynhyrfiol
 Inception, in.sep'shun *n*, dechreuad
 Incertitude, in.sür'ti.tüd *n*, ansicrwydd,
 ammheuaeth, annylsrwydd [didawl
 Incessant, in.ses'ant *a*, dibaid, didor,
 Incest, in'sest *n*, llosgach, ymlosgach
 Incestuous, in.ses'tshü.us *a*, euog o
 losgach
 Inch, intsh *n*, modfedd, lled bawd
 Inchipin, in'tshî.pin *n*, herwth bydd
 Inchoate, ing'kö.ät *vt*, dechreu [dechreu
 Inchoation, in.kö.ä'shun *n*, dechreuad,
 Inchoative, ing'kö.ä.tiv *a*, dechreuedigol
 Incident, in'sî.dent, Incidence, in'sî.dens
n, damwain, dygwyddiad, hap, dam-
 chwaen, dychwaen
 Incident, in'sî.dent, Incidental, in.sî-
 den'tal *a*, damweiniol, dygwyddiadol
 Incinerate, in.sin'ur.ät *vt*, llosgi yn ulw
 Incipient, in.sip'yent *a*, dechrenol
 Incircumspection, in.sür.kum.spek'shun
n, diamwelediad, anghallineb
 Incise, in.süz' *vt*, tori, parthu, trychu
 Incision, in.sizh'un, Incisure, in.sizh'ür
n, haciad, toriad, trychiad
 Incisor, in.sî'sür *n*, blaenddant
 Incite, in.sit' *vt*, annog, cyffroi, cynhyrfu
 Incitement, in.sit'ment, Incitation, in.sî-
 tä'shun *n*, annogiad, cynhyrfiad
 Incivility, in.sî.vil'î.ti *n*, anfoesgarwch,
 anfoes, anfwyneidd-dra [io
 Inclasp, in.klasp' *vt*, tynafaelu, coffeid-
 Inclemency, in.klem'en.sî *n*, afrywiog-
 rwydd, garwder, gerwindeb; creulon-
 edd; oerder; annhymmoredrwydd
 Inclement, in.klem'ent *a*, gerwin, garw,
 afrywiog, annhymmoraidd
 Inclinable, in.kli'nä.bl *a*, tueddol, parod
 Inclination, in.kli.nä'shun *n*, tueddiad,
 tuedd, tueddfryd, gogwyddiad, lled-
 awydd; ewyllys

Incline, in.klîn' *v*, tueddu, gogwyddo, lleddfu. To be inclined, clywed ar ei galon, fod yn chwannog i
 Inclip, in.klip' *vt*, amgau, cau i mewn
 Inclose, in.klöz' *vt*, cau i mewn, amgylchu, amgylchynu [edig
 Inclosure, in.klöz'zhûr *n*, cae, maes cau
 Incloud, in.klûwd' *vt*, tywyllu, cymylu
 Include, in.klûd' *vt*, cau i mewn, cynnwys
 Inclusion, in.klû'zhun *n*, cynnwysiad
 Inclusive, in.klû'siv *a*, cynnwysedig, cyfrifedig [angheuladwy
 Incoagulable, in.kö.ag'ü.lâ.bl *a*,
 Incogitancy, in.koj'î.tan.sî *n*, anfeddylgarwch [gar
 Incogitative, in.koj'î.tä.tiv *a*, anfeddyl
 Incognito, in.kog'nî.tö, Incog, in.kog'ad, adnabyddus, dirgel, dan gel
 Incoherence, in.kö.hî'r'ens, Incoherency, in.kö.hî'r'en.sî *n*, anghydlynïad, anghyssondeb, anghytundeb
 Incoherent, in.kö.hî'r'ent *a*, anghysson, anghytunol, anghydweddol
 Incolumity, in.kö.lü'mî.tî *n*, diogelwch
 Incombustible, in.kum.bus'tî.bl *a*, anhylog, anllosgadwy [cyllid
 Income, in.g'kum *n*, derbyniadau, rhent,
 Incommensurable, in.ku.men'shü.râ.bl *a*, anghymmesuradwy
 Incommensurate, in.ku.men'shü.rät *a*, anghyfeidrol, anghymmesur
 Incommiscible, in.ku.mis'î.bl *a*, anfysgadwy, anghymysgadwy
 Incommode, in.ku.möd' *vt*, rhwystro, peri anghyfleusdra, blino [anghyflëus
 Incommodious, in.ku.mö'dî.us *a*,
 Incommunicable, in.ku.mü'nî.kâ.bl *a*, anghyfranadwy; annhraethadwy
 Incommunicative, in.ku.mü'nî.kâ.tiv *a*, anghyfranol; taw, tawedog
 Incommutable, in.ku.mü'tâ.bl *a*, anghynewidiadwy, anghynewidiol
 Incompact, in.kum.pakt' *a*, anghryno
 Incompactness, in.kum.pakt'nes *n*, anghrynodeb
 Incomparable, in.kom'pur.â.bl *a*, anghymharol, digyffelyb, digymhar, digynnyg, digystal, rhagorol
 Incompassionate, in.kum.pash'un.ät *a*, annhrugarog, annhosturiol
 Incompatibility, in.kum.pat.î bil'î.tî *n*, anghydweddiad, gwrthwynebrwydd
 Incompatible, in.kum.pat'î.bl *a*, anghydweddol, anghydwedd
 Incompetence, in.kom'pî.tens *n*, anghymhwysder, anghyfadrasrwydd

Incompetent, in.kom'pî.tent *a*, anaddas, annigonol, anghyfaddas
 Incomplete, in.kum.plit' *a*, anghyfan, anghwbl, amherffaith, anghyfadwn
 Incomplex, in.kum.pleks' *a*, anghymblyg [syniol
 Incompliable, in.kum.plî'â.bl *a*, anghyd
 Incomposite, in.kum.poz'it *a*, digymmysg
 Incomprehensibility, in.kom.pri.hen.sî bil'î.tî *n*, anamgyffrediad
 Incomprehensible, in.kom.pri.hen'sî.bl *a*, anamgyffredadwy, annealladwy, annirnadwy, anhydyb [*n*, anamgyffred
 Incomprehension, in.kom.pri.hen'shun
 Incompressible, in.kum.pres'î.bl *a*, anghydwasgadwy, anghyfyngadwy
 Incomputable, in.kum.pü'tâ.bl *a*, anghyfrifadwy, aneirif [adwy
 Inconcealable, in.kon.sî'lâ.bl *a*, anghel
 Inconceivable, in.kon.sî'vâ.bl, Inconceivable, in.kon.sep'tî.bl *a*, annirnadwy, annealladwy, anhydyb
 Inconcinnity, in.kon.sin'î.tî *n*, annhrefnusrwydd [lyniadol
 Inconcludent, in.kon.klü'dent *a*, anghan
 Inconclusive, in.kon.klü'siv *a*, annybenol, anorphenol
 Inconcoct, in.kon.kokt' *a*, annhreuliedig, anadddfed [annhreuliant
 Inconcoction, in.kon.kok'shun *n*,
 Inconcurrency, in.kon.kur'ens *n*, anghytunïad [red
 Inconcurring, in.kon.kur'ing *a*, anghyd
 Inconcusible, in.kon.kus'î.bl *a*, anysgwydadwy
 Incondite, in.kon'dit *a*, aflathraidd, anghydwedd, annhrefnus, trwsgl
 Incongealable, in.kon.jî'lâ.bl *a*, angheladwy, anhyrew
 Incongruity, in.kon.grw'î.tî, Incongruence, in.kong'grw'ens *n*, anghyssondeb, anghydweddiad, gwrthwynebrwydd, anghytundeb
 Incongruous, in.kong'grw.us *a*, anghysson, anghydwedd, anghytûn
 Inconscientness, in.kon.shus.nes *n*, anymwybyddiaeth [anghanlyno
 Inconsequent, in.kon'sî.kwent *a*
 Inconsiderable, in.kon.sid'ur.â.bl *a*, anghyfrifol, bychan, dibwys
 Inconsiderableness, in.kon.sid'ur.â.bl.nes *n*, anghyfrifoldeb, bychander
 Inconsiderate, in.kon.sid'ur.ät *a*, anstyriol, byrbwyll, diofal, disylw
 Inconsiderateness, in.kon.sid'ur.ät.nes
 Inconsideration, in.kon.sid.u.râ'shur *n*, anstyriaeth, byrbwylldra

Inconsistency, in.kon.sis'ten.sî.n, anghyd-weddiad, anghytundeb, anghyssondeb	Incorruptibility, in.ko.rup.tî.bil'fî.n, anlygradwyaeth, anlygredigaeth
Inconsistent, in.kon.sis'tent a, anghyd-weddol, anghysson, anghytân	Incorruptible, in.ko.rup'tî.bl a, anlygradwy, ammhýdradwy
Inconsolable, in.kon.sö'lâ.bl a, annyddan-adwy, anghysuradwy	Incorruption, in.ko.rup'shun n, anlygredigaeth [llygredd]
Inconsonancy, in.kon'sö.nan.sî n, anghynghanedd, anghyssondeb	Incorruptness, in.ko.rup'tnes n, an-Incrassate, in.kras'ät vi, tewhau, tewychu
Inconsonant, in.kon'sö.nant a, anghyd-lais, anghyflafar [hywel, anamíwg]	Incrassation, in.kra.sä'shun n, tewhâd, tewychiad [iaeth i dewhau]
Inconspicuous, in.kon.spik'ü.us a, an-Inconstancy, in.kon'stan.sî n, anwadal-wech, anfyddlondeb	Incrassative, in.kras'â.tiv n, meddyg-Increase, ing'kris n, cynnydd, mwyhâd, prifant, cynnyrch, chwaneigiad, tyfiant, twf, eangiad
Inconstant, in.kon'stant a, ansefydlog, anwadal, anwastad, anfyddlawn [adwy]	Increase, in.kris' v, cynnyddu, tyfu, cynnyrchu, prifio, chwaneigu, mwyhau, estyn, arledu, eangu
Inconsumable, in.kon.sü'mâ.bl a, annif-Inconsummate, in.kon.sum'ät a, am-mherffäith, anghyflawn [anfyfyrgar]	Increate, ing'kri.ät a, digrëedig
Incontemplative, in.kon.tem'plä.tiv a,	Incredibility, in.kred.i.bil'fî.n, anhygoeidd [hygred]
Incontestable, in.kon.tes'tâ.bl a, annad-leuadwy; diammbeuol	Incredible, in.kred'fî.bl a, anhygoel, an-Incredulity, in.kri.dü'fî.n, anghred-inaeth, anghoelgarwech
Incontiguous, in.kon.tig'ü.bl a, anghyff-wrdd, anghydol, anghyfagos	Incredulous, in.kred'ü.lus a, anghred-iniol, anghoelgar, anhygred
Incontinence, in.kon'ti.nens n, anni-weirdeb, anlladrwydd; godineb	Incremable, in.kri'mâ.bl a, anhylog
Incontinent, in.kon'ti.nent a, anniwair, anymattalus, trythyll, anllad, godinebus [adwy, anattaliadwy]	Increment, ing'kri.ment n, cynnydd, cynnyrch [dio, senu]
Incontrollable, in.kon.trö'lâ.bl a, afreol-Incontrovertible, in.kon.trö.vür'tî.bl a, anymchweladwy, annad-leuadwy	Increate, ing'kri.pät vt, ceryddu, dwr-Increpation, in.kri.pä'shun n, seniad; ceryddiad, sen [mwyhaol]
Inconvenience, in.kon.vi'nî.ens n, anghyfleusdra [addas, anghyffüus]	Increscent, in.kres'ent a, cynnyddol,
Inconvenient, in.kon.vi'nî.ent a, an-Inconversible, in.kon.vür'sâ.bl a, diymddyddan, anymadroddus, anhyfwyn	Incriminate, in.krim'i.nät vt, cyhuddo, euogi, cydeuogi [caenu]
Inconvertible, in.kon.vür'tî.bl a, anhydro, annhroadwy, annychweladwy	Incrust, in.krust' vt, crestenu, crawenu,
Inconvexity, in.kon.vek'sî.tî n, anghrymder, anghrymedd	Incrustation, in.krus.tä'shun n, crestiad, craweniad [eistedd ar wyau]
Inconvincible, in.kon.vin'sî.bl a, anargyhoeddadwy [cyfuno, uno]	Incubate, ing'kü.bät vi, deor, deorain;
Incorporate, in.kôr.pö.rät v, corfföri,	Incubation, in.kü.bä'shun n, deoriad
Incorporation, in.kôr.pö.rä'shun n, cydgorfföriad, corfföriad	Incubus, ing'kü.bus n, hullef
Incorporeal, in.kôr.pö'rî.al, Incorporal, in.kôr.pö.ral, Incorporate, in.kôr.pö.rät a, anghorffol, digorff; ysbrydol	Inculcate, in.kul'kät vt, hyfforddi; mynych rybuddio, addysgu
Incorporeity, in.kôr.pö.rî.fî.n, anghorffoldeb	Inculcation, in.kul.kä'shun n, addysgiad, hyfforddiad
Incorrect, in.ko.rekt' a, anghywir, gwallus. Incorrect diction, cameiriad	Inculpable, in.kul'pâ.bl a, difeius, difai
Incorrectness, in.ko.rekt'nes n, anghywirdeb [iadwy]	Incult, in.kult' n, anniwylliedig, didrin-iaeth, diwrtaeth
Incorrigible, in.kor'î.jî.bl a, anniwyg-	Incumbency, in.kum'ben.sî n, meddiant o fywoliaeth eglwysig, perigloriaeth; rhwymedigaeth, dyledswydd
Incorrupt, in.ko.rupt' a, anlygredig, dilwgr, pur, glân, purlan	Incumbent, in.kum'ben n, perchenog bywoliaeth eglwysig, periglor: a, perthynol i, yn gorphwys ar, dyladwy, dyledus [dyfod dan, haeddu]
	Incur, in.kür' vt, rhedeg i, tynu arno,
	Incurable, in.kür'ä.bl a, anwelladwy, anfeddyginiaethol, anaele

IND pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, orb, on, cûrve, cut, tẃ=too, tẃk=took;

- Incurious, in.kûr'i.us *a*, anfanwl, anymofyngar [rhuthriad
Incursion, in.kûr'shun *n*, ymgyrch,
Incurvate, in.kûr'vât *vt*, plygu, camu, crymu [plygiad
Incurvation, in.kûr.vâ'shun *n*, crymiad,
Incurvity, in.kûr'vi.ti *n*, camder, cemi, gwyrmi, crymiad, crymder
Indagate, in.dâ.gât *vt*, chwilio, olrhain
Indagation, in.dâ.gâ'shun *n*, chwiliad, olrheiniad [arholwr
Indagator, in.dâ.gâ.tûr *n*, chwiliwr,
Indart, in.dârt' *vt*, picellu *i*, picio *i*
Indebted, in.det'ed *a*, mewn dyled, dyledus; rhwymedig [dra
Indecency, in.dî'sen.sî *n*, anweddeidd
Indecent, in.dî'sent *a*, anweddaidd, anwedus, diaddwyn, anhardd
Indeciduous, in.dî.sid'û.us *a*, anhywalltiol [derfyniad
Indecision, in.dî.sizh'un *n*, amhhen
Indecisive, in.dî.sî'siv *a*, ammhenderfynol [nhreigliadwy
Indeclinable, in.dî.klî'nâ.bl *a*, an
Indecorous, in.dî.kôr'us *a*, anwedus, anweddaidd, gwrthun, anaddwyn
Indecorum, in.dî.kôr'um *n*, anwedusder, anharddwch, anweddeidd-dra
Indeed, in.did' *ad*, yn wir, yn ddiau, yn ddios, mewn gwirionedd, yn sicr
Indefatigability, in.dî.fat.i.gâ.bil'i.ti *n*, difinder, difinedd, glewder
Indefatigable, in.dî.fat'i.gâ.bl *a*, difin, dyfal, anhyffin, diludded, glew
Indefeasible, in.dî.fî'zi.bl *a*, anniddymadwy, anniddymol
Indefectibility, in.dî.fek.ti.bil'i.ti *n*, anhyballedd, anniffygrwydd
Indefectible, in.dî.fek'ti.bl *a*, anhyball, anniffygiadwy, diball
Indefensible, in.dî.fen'si.bl *a*, anymddiffynadwy, anniffynadwy
Indefinable, in.dî.fî'nâ.bl *a*, aneffiniadwy, annarluniadwy, annysgrifiadwy
Indefinite, in.def'i.nit *a*, amhhenodol, annherfynol
Indefiniteness, in.def'i.nit.nes *n*, annherfynedigaeath, annherfynoldeb
Indeliberate, in.dî.lib'ur.ât *a*, byrbwyll, diragfwriad, amhwylllog
Indelible, in.del'i.bl *a*, annileadwy
Indelicacy, in.del'i.kâ.sî *n*, annestledd, annillynedd, anfoesgarwch
Indelicate, in.del'i.kât *a*, annestlus, annhyner; anfoesgar; anghoeth
Indemnification, in.dem.nî.fi.kâ'shur *n*, digollediad, diogeliad rhag colled
- Indemnify, in.dem'nî.fî *vt*, digolledu, sicrliau, diogelu
Indemnity, in.dem'nî.tî *n*, digollediad; diogeliad. Act of indemnity, gweithred ebergofiad [mbrofadwy
Indemonstrable, in.dî.mon'strâ.bl *a*, am
Indent, in.dent' *v*, minfylchu, bylchu; ammodi, ymrwymo: *n*, bwlech
Indentation, in.den.tâ'shun *n*, bylchiad
Indenture, in.den'tshûr *n*, bylchiad, bylchdoriad; cyfammod
Independence, in.dî.pen'dens *n*, annibyniaeth, anymddibyniaeth
Independent, in.dî.pen'dent *a*, annibynol: *n*, annibynwr, anymddibynwr
Indescribable, in.dî.skri'bâ.bl *a*, annysgrifiadwy, annhraethadwy, annarluniadwy
Indesert, in.dî.zûrt' *n*, annheilyngdod
Indesinent, in.des'i.nent *a*, dibaid
Indestructible, in.dî.struk'ti.bl *a*, anynfethadwy, diddinystriadwy
Indeterminable, in.dî.tûr'mî.nâ.bl *a*, annherfynadwy
Indeterminate, in.dî.tûr'mî.nât *a*, ansefydlog, amhhenodol, annherfynedig, annherfynol [fryd
Indevotion, in.dî.vô'shun *n*, annuwiol
Indevout, in.dî.vûwt' *a*, anaddolgar
Index, in'deks *n*, dangoseg, mynegai, mynegres; mynegfys: *n* (*p* indices, in.dî.siz), mesur alsodol
Indexterity, in.deks.ter'i.tî *n*, anneheuder, anneheuedd, anneheurwydd
Indicant, in'dî.kant *a*, mynegol, amlygol
Indicate, in'dî.kât *vt*, dangos, mynegu, hysbysu, arnodi [arwydd, nod
Indication, in.dî.kâ'shun *n*, dangosiad,
Indicative, in'dî.kâ.tiv *a*, dangosiadol; arwyddol; mynegol [mynegol
Indicative, in.dî.kâ.tiv *a*, (*y* modd)
Indict, in.dît' *vt*, achwyn ar, cyhuddo
Indictable, in.dî'tâ.bl *a*, cyhuddadwy
Indiction, in.dîk'shun *n*, cyhuddwys; cylch o anser yn cynnwys 15 mlynedd
Indictment, in.dît'ment *n*, cyhudd, cyhuddgwyn; ysgrif cyhuddiad
Indifference, in.dîf'ur.ens *n*, diofalwch, annhueddgarwch, difaterwch, oerfelgarwch, anofaledd
Indifferent, in.dîf'ur.ent *a*, anofalus, diofal; annhueddgar; diawydd; o ychydig bwys; canolig; diddrwg didda
Indigence, in.dî.jens *n*, angenoetd, tlodi, eisieu, angen
Indigene, in.dî.jîn *n*, priodor [cynenid
Indigenous, in.dî.jî.nus *a*, genedigol,

- Indigent, in'di.jent *a*, angenus, tlawd, rheidus [nhreuliedig
 Indigested, in.dí.jes'ted *a*, didrefn; an-
 Indigestible, in.dí.jes'tí.bl *a*, anhydraul
 Indigestion, in.dí.jes'tshun *n*, diffyg traul bwyd, annhreuliad, gwalldreuliad, malldraul [brofi
 Indigitate, in.dij'í.tät *vt*, bysnodi, eglur-
 Indign, in.dün' *a*, annheilwng, anwiur
 Indignant, in.dig'nant *a*, digllawn
 Indignation, in.dig.nä'shun *n*, dig, lliid, digofaint, soriant, digllonedd, bär
 Indignity, in.dig'ni.tí *n*, ammharch, sarhâd, anfri [India: *a*, dulas
 Indigo, in'di.gö *n*, lliw glas, glas yr
 Indilgent, in.dil'í.jent *a*, annyfal, diog, anniwyd, segurilyd
 Indirect, in.dí.rekt' *a*, anghyfeiriol, gwyrgyrchol; annheg, anuniongyrchol
 Indirectness, in.dí.rekt'nes *n*, anghyfeiriolrwydd; anunionrwydd
 Indiscernible, in.dí.zür'ní.bl *a*, anhywel, anweledig, anamlwg
 Indiscerptible, in.dí.sûrp'tí.bl *a*, anhydor, annrylliadwy
 Indiscreet, in.dis.krit' *a*, ansynwryol, anghall, annoeth, drygbwyll
 Indiscretion, in.dis.kresh'un *n*, anghallineb, ffolineb [wahan, didrefn
 Indiscriminate, in.dis.krim'í.nät *a*, di-
 Indiscrimination, in.dis.krim.í.nä'shun *n*, anwahanïaeth, diwahanïaeth
 Indispensable, in.dis.pen'sâ.bl *a*, anheggorol, anheggor [garadwy
 Indispersible, in.dis.pûr'sí.bl *a*, anwas-
 Indispose, in.dis.pöz' *vt*, anaddasu; an-
 anhueddu, anhwylö
 Indisposed, in.dis.pöz'd' *a*, annhueddol; anhwylus, afiachus, lledglaf
 Indisposition, in.dis.pö.zish'un *n*, anhwyl, annhuedd, afiechyd
 Indisputable, in.dis'pli.tâ.bl *a*, diddadl, annadleuadwy, diammhenol
 Indissolubility, in.dis.ö.lü.bil'í.tí *n*, annattoddrydd
 Indissoluble, in.dis'ö.lü.bl, Indissol-
 vable, in.dí.zol'vá.bl *a*, anhydawdd, an-
 nhoddadwy, annattodadwy
 Indissolvent, in.dí.zol'vent *a*, annattodol
 Indistinct, in.dis.tingkt' *a*, aneglur, an-
 hyglyw, anamlwg
 Indistinction, in.dis.tingkt'shun, Indis-
 tinctness, in.dis.tingkt'nes *n*, aneglur-
 der, anamlygrwydd
 Indistinguishable, in.dis.ting'gwish.â.bl
a, diwahan, anwahanol [weh
 Indisturbance, in.dis.tûr'bans *n*, tawel-
- Indite, in.dit' *vt*, cyfansoddi, ysgrifennu
 Individual, in.dí.vij'ü.al *a*, diwahan;
 neillduol: *n*, un, un dyn, un neillduol,
 unigolyn [fodaeth neillduol
 Individuality, in.dí.vij'ü.al'í.tí *n*, han-
 Individually, in.dí.vij'ü.al.â *ad*, bob yn
 un [hybarthedd
 Indivisibility, in.dí.viz.í.bil'í.tí *a*, an-
 Indivisible, in.dí.viz'í.bl *a*, anhyran,
 anhybarth, anrhanadwy
 Indocible, in.dos'í.bl, Indocile, in.dos'íl
a, anhyddysg, annysgadwy, anhydrin,
 anhywaith [rwydd
 Indocility, in.dö.sil'í.tí *n*, anhyddysg-
 Indocitrate, in.dok'tri.nät *vt*, athraw-
 iaethu, dysgu, addysgu
 Indolence, in'dö.lens *n*, seguryd, syrthni,
 diogi, segurddod, annyfalwch
 Indolent, in'dö.lent *a*, swrth, dioglyd,
 esgeulus, annyfal [adwy
 Indomitable, in.dom'í.tâ.bl *a*, annof-
 Indorse, in.dôrs' *vt*, arysgrifenu, cefn-
 ysgrifenu [grif
 Indorsee, in.dôr.sf' *n*, derbyniwr arys-
 Indraught, in'draft *n*, ffrydle, mynedfa i
 mewn [trwytho
 Indrench, in.drentsh' *vt*, mwydo; trochi,
 Indubious, in.dü'bf.us, Indubitable, in-
 dü'bf.tâ.bl *a*, ammethrus, diammhen-
 ol, diau, dios, dilys [denu; cymhell
 Induce, in.düs' *vt*, tueddu, darbwyllo;
 Inducement, in.düs'ment *n*, annogaeth
 Induct, in.dukt' *vt*, arwain i mewn;
 gosod mewn meddiant o eglwys, rhoi
 goresgyn
 Induction, in.duk'shun *n*, gosodiad mewn
 meddiant, dygiad i mewn, rhoddiad
 goresgyn; tynwyddyd, casgliad [iadol
 Inductive, in.duk'tiv *a*, arweiniol; casgl-
 Indue, in.dü' *vt*, cynnysgaethu, donio
 Indulge, in.dulj' *v*, boddhau, mwyth-
 foddio, llochi, maldio, cocri, anwesu;
 caniatâu
 Indulgence, in.dul'jens *n*, anwes, lloch-
 iad, cyd-ddygiad; tynerweh, hynaws-
 edd; maddeuant-lythyr y Pab
 Indulgent, in.dul'jent *a*, anwesgar, tyner
 Indult, in.dult', Indulto, in.dul'tö *n*,
 brait, trwydded
 Indurate, in'dü.rät *v*, caledu, haiarnu
 Induration, in.dü.rä'shun *n*, caledwch
 Indure, in.dü'r' *v*, parhau, ymaros; dy-
 oddef
 Industrial, in.dus'triäl *a*, gweithiol
 Industrious, in.dus'trius *a*, diwyd, llafur-
 us, dyfal, gweithgar [falwch
 Industry, in'dus.trí *n*, diwydrwydd, dy-

Inebriate, in.î.bri.ât *vt*, meddwi, brwysgo
 Inebriation, in.î.bri.â'shun, Inebriety,
 in.î.bri'î.ti *n*, meddwod [diolygedig
 Inedited, in.ed'î.ted *a*, anghyhoeddedig,
 Ineffable, in.ef'â.bl *a*, anhydraeth, an-
 nhraethol, anhyson, annhraethadwy
 Ineffective, in.e.fek'tiv, Ineffectual, in-
 e.fek'tshü.al *a*, aneffeithiol, dieffaith;
 aflesol [dirym, dinerth, dirinwedd
 Inefficacious, in.ef.î.kä'shus *a*, egwan,
 Inefficacy, in.ef'î.kä.sî *n*, aneffeithiol-
 deb, gwendid [analluedd
 Inefficiency, in.e.fish'en.sî *n*, anallu
 Inefficient, in.e.fish'ent *a*, anallnog, di-
 effaith [ystwyth
 Inelastic, in.î.las'tik *a*, anhydwyth, an-
 Inelegance, in.el'î.gans *n*, annhlynsi, an-
 nilynder, anwychder
 Inelegant, in.el'î.gant *a*, anghymhen,
 annhlws, ammhrydferth [haeddwi
 Ineligible, in.el'î.ji.bl *a*, annewisol, an-
 Ineloquent, in.el'ö.kwent *a*, anffraeth,
 anhyawdl [efrydiol, diles, difudd
 Inept, in.ept' *a*, anaddas, ffol, ofer, an-
 Ineptitude, in.ep'ti.tüd *n*, anaddasrwydd;
 ffledd [artaledd
 Inequality, in.î.kwol'î.ti *n*, anghyf-
 Inequipollent, in.ek.wi.pol'ent *a*, anghyf-
 rymus [iawn
 Inequitable, in.ek'wi.tâ.bl *a*, anghyf-
 Inequivalve, in.ek'wi.valv *a*, â'chragenau
 anghyfartal [wreiddiol
 Ineradicable, in.î.rad'î.kâ.bl *a*, annad-
 Inergetic, in.ür.jet'ik *a*, hwydrwm,
 anfywiog, marwaidd [adwy
 Inerrable, in.er'â.bl *a*, anghyfeiliorn-
 Inert, in.ürt' *a*, swrth, anfywiog, diegni
 Inertia, in.ür'shâ *n*, anegni; syrthni
 Inertness, in.ürt'nes *n*, anfywiogrwydd,
 syrthni, diogi
 Inestimable, in.es'ti.mâ.bl *a*, anhywerth,
 ammhriiadwy [aneglur, anhywel
 Inevident, in.ev'î.dent *a*, anamlwg,
 Inevitable, in.ev'î.tâ.bl *a*, anocheladwy
 Inexcitable, in.ek.sî'tâ.bl *a*, anghyffro
 Inexcusable, in.eks.kü'zâ.bl *a*, diesgus,
 anesgusodol
 Inexhalable, in.eg.zä'lâ.bl *a*, dian-
 weddadwy [edig
 Inexhausted, in.eg.zôs'ted *a*, annyspydd-
 Inexhaustible, in.eg.zôs'ti.bl *a*, diddar-
 fod; annyspyddadwy
 Inexistence, in.eg.zis'tens *n*, anfodolaeth
 Inexistent, in.eg.zis'tent *a*, dihanfod,
 anhanfodol
 Inexorable, in.eks'ö.râ.bl *a*, annyhudd-
 adwy, anghymmodlawn, diysgog

Inexpansible, in.eks.pan'sî.bl *a*, an-
 nhaenol [asrwydd
 Inexpedience, in.eks.pî'df.ens *n*, anadd-
 Inexpedient, in.eks.pî'df.ent *a*, anghyf-
 addas; anghyflens; anfuiddiol, aflesol
 Inexpeditious, in.eks.pî.dish'ns *a*, an-
 frysgar, oedog
 Inexperience, in.eks.pî'r'î.ens *n*, an-
 ymarferiaeth, ammhrofiad
 Inexpert, in.eks.pürt' *a*, anghyfarwydd,
 anfedrus, anhyllaw [adwy, annileadwy
 Inexpiable, in.eks'pî.â.bl *a*, aniawn-
 Inexplicable, in.eks'pli.kâ.bl *a*, annat-
 todol, anegluradwy
 Inexplicit, in.eks.plis'it *a*, aneglur, ty-
 wyll [nhraethadwy
 Inexpressible, in.eks.pres'î.bl *a*, an-
 Inexpugnable, in.eks.pug'nâ.bl *a*, anor-
 esgynadwy [tyniad
 Inextension, in.eks.ten'shun *n*, anys-
 Inextinguishable, in.eks.ting'gwish.â.bl
a, anniffoddadwy
 Inextricable, in.eks'tri.kâ.bl *a*, anattod-
 adwy, annadrysadwy, anesgorol, dyrys
 Ineye, in.î' *vi*, llygadimpio, impio
 Infallibility, in.fal.î.bil'î.ti *n*, anffaeled-
 igrwydd, anhydwylledd, anfethiant,
 anghyfeiliornad [ball
 Infallible, in.fal'î.bl *a*, anffaeledig, anhy-
 Infame, in.fäm' *vt*, enllibo, difrio, athrodi
 Infamous, in.fâ.mus *a*, gwaradwyddus,
 gwarthus, cywilyddus [enllib, gwarth
 Infamy, in.fâ.mî *n*, anair, gwaradwydd,
 Infancy, in.fan.sî *n*, mabandod, mebyd,
 maboed. From his infancy, o'i faban-
 dod, er yn blentyn
 Infant, in'fant *n*, maban, baban, mebai;
 mebyn, dyn bach; yn ol cyfraith
 Lloegr, un dan 21 mlwydd oed
 Infanta, in.fan'tâ *n*, enwawd ar dywys-
 ogesau Portugal ac Yspaen
 Infanticide, in.fan'ti.sîd *n*, babanladd-
 iad, mabanladdiad
 Infantile, in'fan.til, Infantine, in'fan.tin
a, babanaidd, mabanaidd, plentynaidd
 Infantry, in'fan.trî *n*, milwyr traed,
 traedffilwyr, pedyd, peddyd
 Infatuate, in.fat.shü.ât *vt*, ynfydn, pen-
 wanu, gorphwyllo; llygad-dynnu, rhei-
 bio: *a*, penwan, ynfyd
 Infatuation, in.fat.shü.â'shun *n*, ynfyd-
 iad, ammhwylliad; ammhwyllineb,
 penwendid, ynfydrwydd [adwy
 Infeasible, in.fî'zî.bl *a*, anwneuthur-
 Infect, in.fekt' *vt*, llynu, adwytho, heintio,
 gwenwyno; llygru, halogi [glyniol
 Infection, in.fek'shun *n*, llwgr, haint

Infectious, in.fek'shus *a*, heintus, adwythig, heintddwyn, heintiol
 Infecund, in.fek'und *a*, anffrwythlawn, diffaeth [londeb, diffaethder
 Infecundity, in.fi.kun'di.ti *n*, anffrwyth-
 Infelicity, in.fi.lis'i.ti *n*, annedwyddwch
 Infer, in.für' *vt*, casglu, tynu casgliad
 Inference, in.fur.ens *n*, casgliad
 Inferior, in.fir'i.ür *a*, is, iselach, gwaelach; llai: *n*, isafiad, israddwr
 Inferiority, in.fir'i.or'i.ti *n*, israddiad, isgyflwr, gwaelder, iseled, isder
 Infernal, in.für'nal *a*, uffernol, dieflig
 Inferrible, in.fer'i.bl *a*, casgliadwy
 Infertile, in.für'til *a*, anffrwythlawn, diffaeth [londeb
 Infertility, in.für.til'i.ti *n*, anffrwyth-
 Infest, in.fest' *vt*, aflonyddu, blino
 Infestive, in.fes'tiv *a*, anllon, dilon, aflon
 Infidel, in.fi.del *n*, anghredadyn, anffyddiwr, anghrediniwr, diffydd: *a*, anghrediniol, digred
 Infidelity, in.fi.del'i.ti *n*, anghrediniaeth, anffyddiaeth; anffyddlondeb
 Infinite, in.fi.nit *a*, anfeidrol, aneirif, annherfynol; afrised, dirif, diderfyn
 Infiniteness, in.fi.nit.nes, Infinitude, in.fin'i.tüd, Infinity, in.fin'i.ti *n*, anfeidroldeb, annherfynoldeb, afrifoldeb
 Infinitive, in.fin'i.tiv *a*, annherfynadwy. Infinitive mood, modd annherfynol
 Infirm, in.fürm' *a*, egwan, gwan, claf, methianllyd, llesg, dinerth, dirym, cymhercyn: *vt*, gwanhau, llesgäu
 Infirmary, in.für'mur.i *n*, ysbytty, clafdy
 Infirmity, in.für'mi.ti *n*, gwendid, llesgedd; afiechyd, cleydy; meth, methiant
 Infirmiss, in.fürm'nes *n*, eiddilwch, llesgedd, gwendid
 Infix, in.fiks' *vt*, gyru i mewn; sicrhau
 Inflamm, in.fläm' *v*, ennyñ, flanio; cyffroi, llidio. Inflamed, llidus
 Inflammability, in.flam.ä.bil'i.ti *n*, flamllydrwydd, hylogrwydd [ychadwy
 Inflammable, in.flam'ä.bl *a*, hylog, flaml-
 Inflammation, in.flam.ä.shun *n*, flameg, brydaniaeth; ennyñfa, tandde, llogfa
 Inflammatory, in.flam'ä.tür.i *a*, flamegol; cyffröus
 Inflate, in.flät' *vt*, chwyddo, balchïo
 Inflation, in.flä'shun *n*, chwyddiad; gwyntchwydd, gwyntogrwydd
 Infect, in.flekt' *vt*, plygu; treiglo, troi, newid, amrywio, amrywioli
 Inflection, in.flek'shun *n*, plygiad i mewn; croesogwyddiad; newidiad, cyweiriad; treigliad

Inflexibility, in.flek.si.bil'i.ti *n*, anystwythder, anhyblygedd, diblygedd
 Inflexible, in.flek'si.bl *a*, anhyblyg, anystwyth, anystumgar; diysgog
 Inflict, in.flikt' *vt*, rhoddi cosp, cospi
 Infliction, in.flik'shun *n*, cosproddiad, cospedigaeth [iadol
 Inflictive, in.flik'tiv *a*, cospedigol, cosp-
 Influence, in.flü.ens *n*, effeithioldeb, dylanwad; rhinwedd: *vt*, dylanwadu; cynhyrfu, annog [dylifol
 Influent, in.flü'ent *a*, yn llifo i mewn,
 Influential, in.flü.en'shal *a*, dylanwadol, cynhyrfol, cymhellol, annogol
 Influenza, in.flü.en'zä *n*, annwydhaint, annwydwt, haint annwyd
 Influx, in'fluks *n*, dylifiad, ymlanwad, rhediad i mewn, ymlifad [amblygu
 Infold, in.föld' *vt*, dyblygu; amwisgo,
 Infoliate, in.fö'li.ät *vt*, deiliannu, deilio,
 Inforce, in.fö'rs.—Enforce [dalenu
 Inform, in.förm' *v*, hysbysu, addysgu, cyfarwyddo, adrodd, mynegu. To inform upon, achwyn ar, cyhuddo
 Informal, in.för'mal *a*, afreolaidd, afreolus [cyhuddwr
 Informant, in.för'mant *n*, mynegwr;
 Information, in.för.mä'shun *n*, hysbysrwydd, hysbysiaeth, hanes; addysg; achwyniad, cyhuddiad
 Informer, in.för'mür *n*, hysbyswr; cyhuddwr, achwynwr [swyd
 Informidable, in.för'mi.dä.bl *a*, diar-
 Informity, in.för'mi.ti *n*, aflunieidd-dra; annhrefn [dori
 InfRACT, in.frakt' *vt*, tori, dryllio; man-
 Infraction, in.frak'shun *n*, toriad
 Infralapsarian, in.frä.lap.sê'ri.an *a*, ar ol cwmp Adda: *n*, tan-gwypiedydd
 Inframundane, in.frä.mun'dän *a*, isfydol
 Infrangible, in.fran'ji.bl *a*, annhoradwy, anhyfriw [anfynychder
 Infrequency, in.fri'kwen.si *n*, anamledd,
 Infrequent, in.fri'kwent *a*, anaml, anfynych, auarferol [rhewi
 Infrigidate, in.frij'i.dät *vt*, oeri, fferu,
 Infringe, in.frinj' *vt*, tori, troseddu
 Infringement, in.frinj'ment *n*, toriad, trawsdoriad, troseddiad [lawn
 Infuctuose, in.fruk'tshü.ös *a*, anffrwyth-
 Infugiferous, in.fw'jif'ur.us *a*, diffrwyth, heb ddwyn ffirwyth
 Infucate, in.fü'kä't *vt*, arliwio
 Infumate, in.fü'mät *vt*, mwgysychu
 Infuriate, in.für'i.ät *a*, cynddeiriog-wyllt, gorwyllt, ffyrnig, llidiog
 Infusate, in.fus'kä't *vt*, duo, pygdduo

- Infuse, in.füz' *vt*, tywallt i mewn; mwydo, trwytho, sicio
- Infusible, in.fü'zi.bl *a*, annhoddadwy
- Infusion, in.fü'zhun *n*, tywylltiad, mwydiad; mwydlyn, isgell, dyferwad
- Infusive, in.fü'siv *a*, trwythol, mwydol
- Ingelable, in.jel'â.bl *a*, angheuladwy
- Ingeminate, in.jem'i.nät *vt*, dyblu, ailadrodd, ailddywedyd [*iad*]
- Ingemination, in.jem.i.nä'shun *n*, dybl
- Ingenerate, in.jen'ur.ät, Ingenerated, in.jen'ur.ät.ed, Ingenite, in.jen'it *a*, naturiol, cynenid, greddföf
- Ingenious, in.ji'ni.us *a*, athrylithgar, cywrain, celfyddgar, dyfeisgar
- Ingenuity, in.ji.nü'i.ti *n*, cywreinrwydd, cywreindeb, athrylith, celfyddgarwch
- Ingenuous, in.jen'ü.us *a*, didwyll, teg, rhydd, rhwydd, annichellgar
- Ingenuousness, in.jen'ü.us.nes *a*, difhuantrwydd, tegwch, didwyllledd
- Ingest, in.jest' *vt*, taflu i'r cylla
- Inglorious, in.glö'r'i.us *a*, anghlodfawr, anenwog, dianrhydedd, gwarthus, diglod, dirmygus [*neu arian*]
- Ingot, ing'gut *n*, clamp, neu dalp o aur
- Ingraft, in.graft' *vt*, impio, dwfnsefydlu
- Ingrain, in.grän' *vt*, dwfnosod
- Ingrate, ing'grät *n*, anniolechn, dyn diddiolch: *a*, anniolechgar, diddiolch
- Ingratiate, in.grä'shi.ät *vt*, ennill bodd da, ymlusgo i gymmeriad [*garwch*]
- Ingratitude, in.grat'i.tüd *n*, anniolechn
- Ingredient, in.gri'di.ent *n*, cyffyr, defnydd, cymmysgran
- Ingress, ing'gres *n*, dyfodiad i mewn
- Ingression, in.gresh'un *n*, mynediad i mewn; porth
- Inguinal, ing'gwi.nal *a*, arffedol [*llyncu*]
- Ingulf, in.gulf' *vt*, sugno i lynclyn;
- Ingurgitate, in.gür'ji.tät *v*, rheiblyncu
- Instable, in.gus'tä.bl *a*, anarchwaethadwy, diflas
- Inhabile, in.hab'il *a*, anfedrus
- Inhabit, in.hab'it *v*, cartrefu, cyfanneddu, trigo, preswyllo [*cyfanneddu*]
- Inhabitable, in.hab'i.tä.bl *a*, trigiannol.
- Inhabitant, in.hab'i.tant *n*, trigiannydd, cyfanneddwr, preswylwr, cartrefwr, gwladychydd. Inhabitants of the same place, cyd-drigolion
- Inhale, in.häl' *vt*, tynu i mewn gyda'r anadl, anadlu i mewn
- Inharmonious, in.hâr.mü'nf.us *a*, anghynganeddol [*feirch*]
- Inharse, in.hürs' *vt*, amgau mewn elor
- Inhere, in.hi'r' *vi*, dwfu ymlynu, glyuu
- Inherence, in.hi'r'ens *n*, glyniad, ymlynriad [*lynol*]
- Inherent, in.hi'r'ent *a*, cynhenid; dyfn
- Inherit, in.her'it *vt*, etifeddu; meddiannu, perchenogi [*etifeddol*]
- Inheritable, in.her'i.tä.bl *a*, treftadol.
- Inheritance, in.her'i.tans *n*, etifediaeth. Paternal inheritance, treftadaeth
- Inheritor, in.her'i.tür *n*, etifedd
- Inheritress, in.her'i.tres, Inheritrix, inher'i.triks *n*, etifeddes [*lyniad*]
- Inhesion, in.hi'zhun *n*, greddfriad, ym-
- Inhibit, in.hib'it *vt*, gwahardd, gwarafun, lluddias [*iad, attaliad*]
- Inhibition, in.hi.bish'un *n*, gwahardd-
- Inhospitable, in.hos'pi.tä.bl *a*, anllettygar, anghroesawgar [*anllettygarwch*]
- Inhospitableness, in.hos'pi.tä.bl.nes *n*,
- Inhuman, in.hü'man *a*, annynol, creulawn, dideimlad, didrugaredd
- Inhumane, in.hü.män' *a*, anhynaws, annhyner, annhirion, annyngar
- Inhumanity, in.hü.man'i.ti *n*, creulondeb, cieidd-dra, annhiriondeb
- Inhume, in.hü'mät, Inhume, in.hüm' *vt*, claddu, daiaru [*wynebus*]
- Inimical, in.im'i.kal *a*, gelymol, gwrth-
- Inimitable, in.im'i.tä.bl *a*, anefelychadwy, digyffelyb, rhagorol
- Iniquitous, in.ik'wi.tus *a*, drygionus, anghyfiawn, traws, pechadurus
- Iniquity, in.ik'wi.ti *n*, drygioni, anwir-
edd, camwedd, anghyfiawnder, trosedd
- Initial, in.ish'al *a*, dechrenol, egwyddorol. Initial letters, dechreuolion
- Initiate, in.ish'i.ät *vt*, egwyddori; derbyn i mewn; dechreu
- Initiation, in.ish.i.ä'shun *n*, cychwyniad, egwyddoriad, gosodiad mewn swydd [*iadol*]
- Initiatory, in.ish'yâ.tur.i *a*, egwyddor-
- Inject, in.jekt' *vt*, chwistrellu i, taflu i mewn [*mewn*]
- Injection, in.jek'shun *n*, chwistrelliad i
- Indicable, in.jü'di.kä.bl *a*, anfarnadwy
- Indjudicial, in.jü.dish'al *a*, anghyfreithiol [*asynwryol, annoeth*]
- Indjudicious, in.jü.dish'us *a*, difarn,
- Injection, in.jungk'shun *n*, gorchymyn, arch, archiad; gwaharddiad; gwaharddeb [*gwneyd cam i*]
- Injure, in'jür *vt*, niweidio, colledu, drygu,
- Injurious, in.jür'i.us *a*, niweidiol, camweddus, sarhäus, traws
- Injuriousness, in.jür'i.us.nes *n*, niweidioldeb, camweddusrwydd [*colled*]
- Injury, in'jur.i *n*, cam, sarhâd, niwed,

Injustice, in.jus'tis *n*, anghyfiawnder, cam, camwri [grifeulyn
 Ink, ingk *n*, du, inc, du ysgrifenu, ys-
 Inkhorn, ing'körn *n*, corn du, dugorn
 Inkle, ing'kl *n*, llinynwe gul [arwydd
 Inkling, ingk'ling *n*, awgrym, amnaid,
 Inky, ing'ki *a*, duog
 Inland, in'land *a*, diarfor, canoldirog:
n, canoldir [gyfraith
 Inlaw, in.ló' *vt*, dwyn dan nawdd y
 Inlay, in.lä' (*pt* & *pp* inlaid, in.läd')
vt, brithaddurno, brithosod
 Inlet, in'let *n*, ffrydle, adwy, mynedfa *i*.
 Sea-inlet, morgulfach, angoria
 Inly, in'li *a*, mewnlol, tufewnol [cyttywr
 Inmate, in'mät *n*, llettywr, gwesttai,
 Inmost, in'möst *a*, nesaf i mewn, dyfnaf
 Inn, in *n*, tafarn, tafarndy, ostl, lletty,
 gwestty, gwestfa, gwestle. Inns of
 Court, ysgoldai cyfreithwyr [ol
 Innate, i.nät *a*, cynhenid, naturiol, mewnlol
 Innavigable, i.navi.gä.bl *a*, anfordwy-
 adwy, difordwyol
 Inner, in'ür *a*, tufewnol, nes i mewn
 Innermost, in'ür.möst *a*, nesaf i mewn
 Innerve, i.nür' *vt*, cryf'hai
 Innings, in'ingz *np*, tiroedd a ennillwyd
 o'r môr [tywyr
 Innkeeper, in'kíp.ür *n*, tafarnwr, gwest-
 Innocece, in'ö.sens *n*, diniweidrwydd
 Innocent, in'ö.sent *a*, diniwed, gwirion,
 dieuog, glân, diddrwg, difai, pur: *n*,
 un diniwed; gwirionyn. Innocents'
 Day, Gwyl y Gwirioniaid
 Innocuous, i.nok'ü.us *a*, diniwed, di-
 ddrwg, diberygl
 Innominate, i.nom'f.nät *a*, dienw [defod
 Innovate, in'ö.vät *v*, newyddu, newid
 Innovation, in'ö.vä'shun *n*, dygiad defod
 newydd i mewn, defodnewidiad
 Innovator, in'ö.vä.tür *n*, newyddiwr,
 newidiwr, defodnewidiwr
 Innoxious, i.nok'shus *a*, diddrwg, di-
 niwed [awgrym
 Innuendo, in.ü.en'dö *n*, lledarwydd
 Innumerable, i.nü'mur.ä.bl *a*, aneirif,
 afrifed, dirif, dirifedi
 Innutritious, in.ü.trish'us *a*, anfaethlawn
 Inobservable, in.ob.zür'vä.bl *a*, annod-
 adwy, anhynod, anweladwy
 Inoculate, in.ok'ü.lät *vt*, impio; llygad-
 impio, bywyllu, gosod y frech wen
 Inoculation, in.ok.ü.lä'shun *n*, llygad-
 impiad; ffordd o roddi y frech wen
 Inodorous, in.ö.dö.rus *a*, diargol, an-
 sawrus [ddrwg, didramgwydd
 Inoffensive, in.o.fen'siv *a*, diniwed, di-

Inofficial, in.o.fish'al *a*, answyddol
 Inofficious, in.o.fish'us *a*, anymyrgar
 Inopinate, in.op'i.nät *a*, annysgwyliedig
 Inopportune, in.op'ör.tün *a*, ammhryd-
 lawn, anamserol, anghyflës
 Inoppressive, in.o.pres'iv *a*, anorthrymol
 Inordinate, in.ör'di.nät *a*, anghynhes,
 afreolus, anweddol, gormodus. In-
 ordinate desire, trachwant
 Inorganic, in.ör.gan'ik *a*, anermigol,
 ammheiriannol, anghyfluniol, anar-
 dumig [cyssylltu
 Inosculate, in.os'kü.lät *v*, cyfuno, uno,
 Inoscultation, in.os.kü.lä'shun *a*, cusan
 Inquest, ing'kwest *n*, chwiliad, rheith-
 holiad, holiad, rheithbrawf. Coroner's
 inquest, trengholiad [der, aflonyddwch
 Inquietude, in.kw'i.tüd *n*, anesmwyth-
 Inquinat, ing'kwä.nät *vt*, halogi, llygru
 Inquination, in.kwä.nä'shun *n*, halogiad
 Inquire, in.kw'i'r' *v*, ymofyn, holi, gofyn
 Inquiry, in.kw'i'r'i *n*, ymofyniad, holiad
 Inquisition, in.kw'i.zish'un *n*, chwiliad;
 chwil-lys [holgar
 Inquisitive, in.kwiz'f.tiv *a*, ymofyngar,
 Inquisitor, in.kwiz'f.tür *n*, chwiliedydd
 Inquisitorial, in.kwiz.f.tö'r'iäl *a*, chwil-
 iedyddaidd, chwil-lysaidd
 Inrail, in.räl' *vt*, amledru, amgarfanu
 Inroad, in'röd, *n*, ymygrech, rhuthrgyrch
 Insalubrious, in.sä.lü'br'i.us *a*, afiachus,
 afiach [iaethol
 Insanable, in.san'ä.bl *a*, anfeddygin-
 Insane, in.säu' *a*, gwallgofus, ynydd,
 ammhwylllog, gorphwylllog
 Insanity, in.san'i.ti *n*, ynyfdrwydd,
 gorphwyll, gwallgofrwydd
 Insatiable, in.sä'shi.ä.bl, Insatiate, in-
 sä'shi.ät *a*, anniwalladwy, gorwancus,
 annigonol, diwala [anfoddlonrwydd
 Insatisfaction, in.sat.is.fak'shun *n*,
 Insaturable, in.sat'shü.rä.bl *a*, an-
 lanwadwy [lwyno
 Inscribe, in.skrüb' *vt*, arysgrifenu; cyf-
 Inscription, in.skríp'shun *n*, arysgrifen,
 craifft, argraff; cyflwyniad, argyllwya-
 iad [iadwy, anchwiliadwy
 Inscrutable, in.skrw'tä.bl *a*, anolrhein-
 Insculp, in.skulp' *vt*, cerfio, crifio,
 crifellu [crifelliad
 Insulpture, in.skulp'tshür *n*, cerfiad,
 Inseam, in.sim' *vt*, gwrymwno [filyn
 Insect, in'sekt *n*, trychbryfyn, trych-
 Insection, in.sek'shun *n*, toriad *i*, trwch
 Insectivorous, in.sek.tiv'ö.rus *a*, yn
 bwyta trychfilod [iwr trychfilod
 Insectologer, in.sek.tol'ö.jür *n*, darlun-

- Insecure, in.sî.kû'r' *a*, annÿgel, ansicr, peryglus [peryg]
- Insecurity, in.sî.kû'r'f.ti *n*, annÿgelwch
- Insensate, in.sen'sât *a*, dideimlad, hurt
- Insensibility, in.sen.sî.bil'f.ti *n*, annheimladrwydd, dideimladrwydd
- Insensible, in.sen'sî.bl *a*, annheimladwy, anwreladwy, anamgyffredadwy a'r syn-wyrau allanol; dideimlad [dideimlad]
- Insentient, in.sen'shent *a*, disynwyr;
- Inseparability, in.sep.ur.â.bil'f.ti *n*, an-neilltuoldeb, anesgaraeth
- Inseparable, in.sep'ur.â.bl *a*, anwahanadwy, anesgarol [mewn]
- Insert, in.sûr't' *vt*, gosod neu ddodi i
- Insertion, in.sûr'shun *n*, gosodiad i mewn; yr hyn a osodir i mewn
- Inservient, in.sûr'vî.ent *a*, defnyddiol, gwasanaethgar, atebol i ddyben
- Inshell, in.shel' *vt*, cuddio mewn cragen
- Inside, in.sîd' *n*, y tu mewn: *a*, mewnol
- Insiduous, in.sîd'û.us *a*, dichellgar, twyllgar, bradwrs [dichell, brad]
- Insiduousness, in.sîd'û.us.nes *n*, twyll
- Insight, in'sît *n*, dwfn olygiad, cyfarwyddyd, golwg i'r tu mewn
- Insignia, in.sig'nî.â *np*, arwyddion o swyddogaeth neu anrhydedd
- Insignificance, in.sig.nif'î.kans *n*, ansylwedd, dibwysedd; anarwyddocâd
- Insignificant, in.sig.nif'î.kant *a*, disylwedd, dibwys, diystyr
- Insincere, in.sin.sîr' *a*, anghywir, rhagrithiol, twyllodrus, gau [rhagrith]
- Insincerity, in.sin.ser'î.ti *n*, ffuantrwydd
- Insinuant, in.sin'û.ant *a*, gwenieithol
- Insinuate, in.sin'û.ât *v*, trwythylusgo, gwenieithio; lledarwyddo, amneidio
- Insinuation, in.sin.û.â'shun *n*, trwythylusgiad, crybwylliad cyfrwys, lledgrybwylliad [merf]
- Insipid, in.sip'id *a*, diflas, amblasus.
- Insipidity, in.sî.pid'î.ti *n*, diflasrwydd, adflas, merfdra [wendid, hurtrwydd]
- Insipience, in.sip'yens *n*, ffledd, pen-
- Insist, in.sist' *vi*, sefyll ar; haeru, hõni; dirgymhell, dal her [rwydd]
- Insitiency, in.sish'en.sî *n*, disychedd
- Insition, in.sish'un *n*, impiad [rhysedd]
- Insobriety, in.sõ.br'î.ti *n*, meddwod;
- Insociable, in.sõ'shî.â.bl *a*, anghyfeill-
- Insolate, in'sõ.lät *vt*, haulsychu [gar]
- Insolation, in.sõ.lä'shun *n*, haulsychiad, dynoethiad i belydrau yr haul; gordarawiad yr haul, neu glefyd a achosir gan ei belydrau [hyfder]
- Insolence, in'sõ.lens *n*, trahausder, gor-
- Insolent, in'sõ.lent *a*, haerllug, trawsfalch [anhydawdd]
- Insoluble, in.sol'û.bl *a*, annhoddadwy,
- Insolvency, in.sol'ven.sî *n*, methdaliad, palldaliad, toredigaeth, torgedaeth
- Insolvent, in.sol'vent *n*, methdalwr, palldalwr, torged: *a*, analluog i dalu, wedi tori [iog]
- Insomnions, in.som'ni.us *a*, breuddwydd-
- Insomuch, in.sõ.mutsh' *ad*, yn gymmaint ag, gan, hyd oni, fel, nes, fel ag
- Inspect, in.spek't' *vt*, edrych i mewn i, golygu [olygiad, arolygiad]
- Inspection, in.spek'shun *n*, goruch-
- Inspector, in.spek'tûr *n*, arolygwr, ymwelwr, goruchwyliwr
- Insersion, in.spûr'shun *n*, ardaenelliad
- Insphere, in.sfîr' *vt*, gosod mewn rhod
- Inspirable, in.spîr'â.bl *a*, anadladwy
- Inspiration, in.spî.rä'shun *n*, anadliad; ysbrydoliad, ysbrydoliaeth
- Inspire, in.spîr' *v*, tynu yr anadl i mewn, anadlu i; ysbrydoli
- Inspirit, in.spîr'it *vt*, bywiocâu, rhoi ysbryd mewn un, calonogi, cefnogi
- Inspissate, in.spis'ät *vt*, tewychu, tewhau
- Inspissation, in.spî.sä'shun *n*, tewychiad
- Instability, in.stä.bil'î.ti *n*, anwadalwch, cyfnewidioldeb, ansardrwydd
- Instable, in.stä'bl *a*, anwastad, anwadal gwammal, cyfnewidiol
- Install, in.stöl' *vt*, urddo, graddio gorseddu, rhoddi mewn meddiant
- Installation, in.stö.lä'shun, Installment in.stöl'ment *n*, urddiad, gorseddiad
- Instance, in'stans *n*, enghraifft, cynllun dymuniad, deisyfiad, taergais: *v*, soi am, rhoi cynllun
- Instant, in'stant *n*, cythrym, mynydyn amrantiad, hannercyn: *a*, taer; di attreg, ebrwydd. The fifth instant y pummed dydd o'r mis presennol, pummed cyfisol
- Instantaneous, in.stan.tä'ni.us *a*, cythrymol, disyfyd, disymmwrth
- Instantly, in'stant.lî *ad*, yn daer, y ddyfal; mewn mynydyn, yn ddioe yn ddiares, toc, chwap
- Instate, in.stät' *vt*, gosod mewn rhy urdd neu sefyllfa, urddasu
- Instaurate, in.stö.rät *vt*, adferu, adgyweirio, adnewyddu
- Instauration, in.stö.rä'shun *n*, adferiad
- Instead, in.sted' *ad*, yn lle, tros; cystal
- Instep, in'step *n*, gwar troed, arsang
- Instigate, in'stî.gät *vt*, cynhyrfu, anno cynhell, annos

Instigation, in.stí.gä'shun *n*, cynhyrriad
 Instigator, in'stí.gä.tür *n*, cynhyrfiwr, annogwr, cymhellwr [wyddori
 Instil, in.stil' *vt*, defnynu i mewn; eg-
 Instillation, in.stí.lä'shun *n*, cyfraniad addysg, egwyddoriad
 Instinct, in'stingkt *n*, greddf, anian-duedd; *a*, bywiog; cymhelledig
 Instinctive, in.stingk'tiv *a*, greddfol, anianol, cyngreddfol
 Institute, in'stí.tüt *n*, egwyddor, cynddeddf, deddf, cynraith; gosodiad; cymdeithas, celfyddfa: *vt*, gosod, sefydlu; addysgu
 Institution, in.stí.tü'shun *n*, gosodiad, sefydliad; addysgiad; celfyddfa
 Instruct, in.strukt' *vt*, addysgu, cyfarwyddo, dysgu, hyfforddi
 Instruction, in.struk'shun *n*, addysg, hyfforddiad, cyfarwyddiad; dysg. Juvenile instruction, mabinogi
 Instructive, in.struk'tiv *a*, athrawaidd, addysgiadol, dysgedigol, hyfforddiadol
 Instructor, in.struk'tür *n*, dysgawdwr, athraw, cyfarwyddwr, dysgedydd
 Instructress, in.struk'tres *n*, athrawes
 Instrument, in'strw.ment *n*, offeryn, peiriant, trecyn, arf, erfyn, dilyr; ysgrifen, gweithred
 Instrumental, in.strw.men'tal *a*, offerynol, defnyddiol [offerynoldeb
 Instrumentality, in.strw.men.tal'i.ti *n*,
 Insuavity, in.swav'i.ti *n*, ansirioldeb
 Insubjection, in.sub.jek'shun *n*, annarostyngiad [ymostyngiad
 Insubmision, in.sub.mish'un *n*, an-
 Insubordinate, in.sub.ör'di.nät *a*, afreolus, terfysglyd, gwrthlywodraethol
 Insubordination, in.sub.ör.dí.nä'shun *n*, afreolled, terfysg [efadwy
 Insufferable, in.suf'ur.â.bl *a*, annyodd-
 Insufficiency, in.su.fish'en.sí *n*, annigonedd; anallu [anaddas
 Insufficient, in.su.fish'ent *a*, annigonol
 Insufflation, in.su.flä'shun *n*, anadiad ar
 Insular, in'sü.lür *a*, ynysol; ynysog
 Insulate, in'sü.lät *vt*, ynysu, neillduo, dydoli, unigoli
 Insult, in'sult *n*, sarhâd, dirmyg, trahâ
 Insult, in.sult' *vt*, dirmygu, ammharchu, difrïo, anfrïo [gwatwarus
 Insulting, in.sul'ting *a*, diystyrllyd,
 Insuperable, in.sü'pur.â.bl *a*, anorchfygol, anorfodol [anorfodedd
 Insuperableness, in.sü'pur.â.bl.nes *n*,
 Insupportable, in.su.pör'tâ.bl *a*, anoddefadwy, anoddefol

Insuppressible, in.su.pres'i.bl *a*, anattaliol, anattaliadwy
 Insurance, in.shw'r'ans *n*, diogeliad, digollediad, digollediant, yswiriant. Insurance-office, diogelfa, digolledfa
 Insure, in.shw'r' *v*, diogelu, yswirio, digolledu; sierhau
 Insurgent, in.sür'jent *n*, terfysgwr
 Insurmountable, in.sür.müwn'tâ.bl *a*, anorchfygadwy [gwrthgodiad
 Insurrection, in.su.rek'shun *n*, terfysg,
 Intactable, in.tak'tâ.bl *a*, annheimladwy
 Intaglio, in.tal'yö *n*, careg geungerfiedig
 Intangible, in.tan'ji.bl *a*, digyffyrddadwy
 Intastable, in.tä'stâ.bl *a*, anarchwaeth
 Integer, in'ti.jür *n*, cyfanrif, sym [adwy
 Integral, in'ti.gral *a*, cyfan, cyflawn
 Integrity, in.teg'ri.ti *n*, uniondeb, cywirdeb [croenyn, pilen
 Integument, in.teg'ü.ment *n*, croen,
 Intellect, in'te.lekt *n*, deall, dealltwriaeth; synwyr, meddwl
 Intellectual, in.te.lek'tiv, Intellectual, in.te.lek'tshü.al *a*, deallol, dealltol, dealledigol, meddyliol
 Intelligence, in.tel'i.jens *n*, dealltwriaeth, gwybodaeth; hysbysrwydd, hysbysiaeth, hanes [yddiwr
 Intelligencer, in.tel'i.jen.sür *n*, new-
 Intelligent, in.tel'i.jent *a*, deallgar, synwryol, deallus, gwybodus
 Intelligible, in.tel'i.ji.bl *a*, dealladwy, hawdd ei ddeall
 Intemperament, in.tem'pur.â.ment *n*, annhymmer, ansawdd drwg
 Intemperance, in.tem'pur.ans *n*, annhymmer; anghymmedroldeb, annhymmerusedd; meddwod
 Intemperate, in.tem'pur.ät *a*, annhymmerus; anghymmedrol
 Intemperature, in.tem'pur.ä.tshür *n*, annhymmerusedd
 Intenable, in.ten'â.bl *a*, annaliadwy
 Intend, in.tend' *vt*, meddwl, bwriadu, amcanu, bod ar fedr
 Intendancy, in.ten'dan.sí *n*, golygiaeth, golygiad [uchwyliwr
 Intendant, in.ten'dant *n*, golygwr, gor-
 Intendment, in.tend'ment *n*, bwriad, gwirfeddwl, dyben [tyneru
 Intenerate, in.ten'ur.ät *vt*, meddalu,
 Intense, in.tens' *a*, angerddol, tanbaid, terwyn, tra mawr, tra dwys, dwys
 Intenseness, in.tens'nes, Intensity, in.ten'si.ti *n*, tanbeidrwydd, ingder, angerddolder; dirfawredd [gofal
 Intensive, in.ten'siv *a*, dwysddyfal, llawn

INT pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Intent, in.ten't' a, â'i fryd, llwyrfrydig, tra dyfal: n, bwriad, amcan; gwirfodd, bryd, medr; meddwl; ystyr; dyben; golwg
- Intention, in.ten'shun n, amcan, bryd, bwriad, gwirfodd, cyngyd [bwriadol
- Intentional, in.ten'shun.al a, amcanol.
- Intensive, in.ten'tiv a, bwriadlawn, dyfal
- Intentively, in.ten'tiv.li, Intently, intent'li ad, yn dra dyfal, o lwyrfryd calon, yn wresog [dyfalweh
- Intentness, in.ten'tnes n, diwydrwydd.
- Inter, in.tûr' vt, claddu, daiaru
- Inter-px, rhwng; cy-, cyd-
- Intercalary, in.tûr'kâ.lur.î a, ymsangol.
- Intercalary days, dyddiau ymsang, dyddiau gorymddwyn. Intercalary stanza, y gair cyrch, ymsang mewn cerdd [gorymddwyn
- Intercalate, in.tûr'kâ.lât vt, doddi i mewn,
- Intercalation, in.tûr.kâ.lâ'shûn n, gosodiad y gorymddwyn
- Intercede, in.tûr.sid' vi, myned rhwng; cyfryngu, eiriol [edigol
- Intercedent, in.tûr.si'dent a, cyfryng-
- Intercept, in.tûr.sept' vt, rhwystro, attal, rhagod, luddias, rhagddal
- Interception, in.tûr.sep'shun n, rhagod, rhagddaliad [dod, eiriolaeth
- Intercession, in.tûr.sesh'un n, cyfryng-
- Intercessor, in.tûr.ses'ûr n, cyfryngwr, eiriolwr, eiriolydd
- Interchain, in.tûr.tshân' vt, cydgadwyno
- Interchange, in.tûr.tshânj' vt, cydnewid, cydgyfnewid [iad
- Interchange, in.tûr.tshânj n, cydnewid-
- Interchangeable, in.tûr.tshânjâ.bl a, cydgyfnewidiol, cydnewidiol
- Interchangement, in.tûr.tshânj'ment n, cydgyfnewidiad [rhwng
- Intercident, in.tûr.si.dent a, yn dyfod
- Intercipient, in.tûr.sip'yent a, luddiol, rhagodol: n, rhwyst'r [luddias
- Interclude, in.tûr.kliûd' vt, cau allan,
- Intercolumniation, in.tûr.kö.lum.ni.ä'shun n, cyfwng colofnau
- Intercommon, in.tûr.kom'un v, cydfwyta; cydbori ar geimle
- Intercommunicate, in.tûr.ku.mü'ni.kät vi, cydgyfranogi, cydgyfrinach
- Intercommunity, in.tûr.ku.mü'ni.ti n, cydfeddiant, cydgyfranogiad [asenan
- Intercostal, in.tûr.kos'tal a, rhwng yr
- Intercourse, in.tûr.kõrs n, rhyddrediad; cydfasnach; cyweithas; cydgyfeillach
- Intercur, in.tûr.kûr' vi, dyfod rhwng; dygwyddo
- Intercurrence, in.tûr.kur'ens n, dyfodfa rhwng, dygwyddiad rhwng
- Interdict, in.tûr.dikt' vt, gwahardd, cyhoedd wahardd; dwys warafun; esgymmuno [grif
- Interdict, in'tûr.dikt n, gwahardd ysg-
- Interdiction, in.tûr.dik'shun n, gwaharddiad, warafun
- Interest, in'tur.est n, budd, cyfles, lles, llesiant, elw; rhan, hawl, braint; llog, oeraeth; dyddordeb: vt, bod mewn gofal; dwyn dan ofal, peri gofal, cynhyrfu. Compound interest, arlog, adlog. To take an interest in, gofalu am, ymdrafferthu yng nghylech
- Interested, in'tur.es.ted a, cyfranog
- Interesting, in.tur.es'ting a, pwysfawr, tadwys, dyddorol [yru, ymhel
- Interfere, in.tûr.fîr' vi, cyfryngu, ym-
- Interference, in.tûr.fîr'ens n, cyfryngiad; ymyraeth
- Interfluent, in.tûr.flü.ent, Interfluous, in.tûr.flü.us a, yn lifo rhwng
- Interfulgent, in.tûr.ful'jent a, yn tywynu rhwng [rhwng
- Interfused, in.tûr.füz'd a, tywalltedig
- Interim, in'tur.im n, cyfanser, cyfrwng
- Interior, in.tîr'i.ûr a, tufewnol, nesaf i mewn; n, perffed gwlad, canol gwlad
- Interjacent, in.tûr.jä'sent a, yn gorwedd rhwng, rhyngorweddol [rhwng
- Interject, in.tûr.jekt' v, taflodi; taflu
- Interjection, in.tûr.jek'shun n, taflodiad, cyfryngdaf; cyfryngair, cyfryngiad, ebychiad, ebychair
- Interjective, in.tûr.jek'tiv a, taflodol
- Interjoin, in.tûr.jöin' vt, cydgyssylltu
- Interknowledge, in.tûr.nol'ej n, cydwywybodaeth [resu
- Interlace, in.tûr.läs' vt, cymhlethu; cyf-
- Interlapse, in'tür.laps n, cyfanser, ysbaid rhwng dau bryd [frithe
- Interlard, in.tûr.lârd' vt, brasfysgu, bras-
- Interleave, in.tûr.liv' vt, gosod dai gwynion rhwng y rhai argraffedig rhyngddalenu, rhyngddeilio
- Interline, in.tûr.lîn' vt, rhynglinellu
- Interlinear, in.tûr.lîn'yûr a, rhynglinellog
- Interlineation, in. tûr. lin.î.ä'shun n, rhynglinelliad, adlinelliad
- Interlink, in.tûr.ling' vt, cydgadwyno
- Interlocution, in.tûr.lö.kü'shun n, cydsiariad [chwedleuw
- Interlocutor, in.tûr.lok'ü.tûr n, cyd-
- Interlocutory, in.tûr.lok'ü.tur.î a, cydymatebol [rhyngymyri
- Interlope, in.tûr.löp' vi, ymwithio i mewn

Interloper, in.tür.lö'pür <i>n</i> , rhyngymyrwr, gormes fasnachwr [rhwng	Interpret, in.tür'pret <i>vt</i> , deongli ; cyfieithu [onghiad
Interlucent, in.tür.lü'sent <i>a</i> , yn tywynu	Interpretation, in.tür.pri.tä'shun <i>n</i> , de-
Interlude, in'tür.lüd <i>n</i> , coegchwareu	Interpreter, in.tür'pret.ür <i>n</i> , deonglwr ; cyfieithydd, lladnerydd, lladmer
Interlunar, in.tür.lü'nür <i>a</i> , rhwng yr hen leuad a'r newydd	Interpunction, in.tür.pungk'shun <i>n</i> , rhyngnodiad, gwahannodiad
Intermarry, in.tür.mar'i <i>vi</i> , cydbriodi, priodi ym mysg eu gilydd	Interregnum, in.tu.reg'num, Interreign, in'tu.rän <i>n</i> , y cyfwng rhwng dau frenin [deyrn
Intermeddle, in.tür.med'l <i>v</i> , ymyru, ymhel [rhodreswr	Interrex, in'tu.reks <i>n</i> , rhaglaw, rhyng-
Intermeddler, in.tür.med'lür <i>n</i> , ymyrwr,	Interrogate, in.ter'ö.gät <i>v</i> , holi, gofyn
Intermedial, in.tür.mi'di.al, Intermediate, in.tür.mi'di.ät <i>a</i> , cyfryngol, cyfryngedig, cyfryngaid [rwng	Interrogation, in.ter.ö.gä'shun <i>n</i> , holiad, holedigaeth, gofyniad. Note of interrogation, gofynnod, holnod (?)
Intermedium, in.tür.mi'di.um <i>n</i> , cyf-	Interrogative, in.tu.rog'ä.tiv <i>a</i> , holiadol, holedigol : <i>n</i> , gofyniad ; gair holiadol, megys pwy, pa, ai, a, onid
Interment, in.tür'ment <i>n</i> , claddiad, claddedigaeth, daiariad	Interrogator, in.ter'ö.gä.tür <i>n</i> , holwr, ymfynydd, gofynwr, gofynydd
Intermication, in.tür.mi.kä'shun <i>n</i> , tywyniad rhwng [newidiad trigfau	Interrogatory, in.tu.rog'ä.tur.i <i>a</i> , holiadol ; <i>n</i> , gofyniad, holiad
Intermigration, in.tür.mi.grä'shun <i>n</i> ,	Interrupt, in.tu.rupt' <i>vt</i> , rhwystro, gadori, attal, lluddio, lluddias
Interminable, in.tür.mi.nä.bl, Interminate, in.tür.mi.nät <i>a</i> , diderfyn	Interruption, in.tu.rup'shun <i>n</i> , rhwystr, aflonyddiad [grifenu
Intermingle, in.tür.ming'gl <i>v</i> , cydgymmysgu, cymmysgu	Interscribe, in.tür.scrib' <i>vt</i> , rhyngys-
Intermission, in.tür.mish'un <i>n</i> , dysbaid, paid, hamdden, gorphwysiad, seibiant	Intersecant, in.tür.sí'kant <i>a</i> , cynghroes
Intermit, in.tür.mit' <i>v</i> , dyspeidio, peidio	Intersect, in.tür.sekt' <i>v</i> , cynghroesi, croesi eu gilydd, cydgroesi
Intermittent, in.tür.mit'ent <i>a</i> , dysbeidiol	Intersection, in.tür.sek'shun <i>n</i> , cynghroesiad, croesdoriad, ymgroesiad
Intermix, in.tür.miks' <i>v</i> , cymmysgu, cydgymmysgu	Interseminate, in.tür.sem'i.nät <i>vt</i> , hau ym mysg [rhwng, rhyngosod
Intermixture, in.tür.miks'tshür <i>n</i> , cymmysgedd [fynyddoedd	Intersert, in.tür.sürt' <i>vt</i> , gosod neu ddodi
Intermontane, in.tür.mon'tän <i>a</i> , rhyng-	Interserion, in.tür.sür'shun <i>n</i> , rhyngosodiad, rhyngddodiad
Intermural, in.tür.mür'al <i>a</i> , rhwng dau fur [canolbarthol	Intersperse, in.tür.spürs' <i>vt</i> , gwasgaru yma thraw, rhyngwasgaru
Internal, in.tür'nal <i>a</i> , mewol, tufewnol,	Interspersion, in.tür.spür'shun <i>n</i> , mysgwasgariad, rhyngwasgariad
International, in.tür.nash'un.al <i>a</i> , rhwng gwahanol wledydd	Interstellar, in.tür.stel'ür <i>a</i> , rhwng y ser
Internecine, in.tür.ní'sin <i>a</i> , marwol, angeuol, dinystriol, rhysgwladol	Interstice, in.tür.stis <i>n</i> , cyfrwng, cyfwng
Internecion, in.tür.ní'shun <i>n</i> , cyflafan, galanas [genad	Intertexture, in.tür.teks'tshür <i>n</i> , cymhlethiad, cydwead
Internuncio, in.tür.nun'shi.ö <i>n</i> , cyfrwng-	Intertwine, in.tür.twín' <i>v</i> , cymhlethu
Interpellation, in.tür.pe.lä'shun <i>a</i> , gwyriad, galwad [ddadlu	Interval, in'tür.val <i>n</i> , cyfrwng, cyfwng, cyfwlch, bwlch, adwy ; hamdden, seibiant [fod rhwng
Interplead, in.tür.plid' <i>vi</i> , dadlu, rhyng-	Intervene, in.tür.vín' <i>vi</i> , cyfryngu, dy-
Interpolate, in.tür.pö.lät <i>vt</i> , ffugddodi, chwanegu yn lladradaid mewn llyfr neu ysgrifen, llygru	Intervention, in.tür.ven'shun <i>n</i> , cyfryngiad
Interpolation, in.tür.pö.lä'shun <i>n</i> , gauychwanegiad, llygriad	Intervert, in.tür.vürt' <i>vt</i> , gwyrddroi, tro
Interpolator, in.tür.pö.lä.tür <i>n</i> , ffuggy-mmysgwr, newidiwr ystyr, llygrwr	Interview, in'tür.vü <i>n</i> , cyfrwch, ymgyfarfod, cydymweliad
Interposal, in.tür.pö'zal, Interposition, in.tür.pö.zish'un <i>n</i> , cyfryngiad, cyfryndod ; cyfrwng [cyfryngu	Intervolve, in.tür.volv' <i>vt</i> , cyd-ddyrysu
Interpose, in.tür.pöz' <i>v</i> , myned rhwng,	Interweave, in.tür.wiv' <i>vt</i> , cydweu

- Intestacy, in.tes'tâ.sî *n*, anghymmynedd
 Intestate, in.tes'tât *a*, heb ewylllys, di-ewylllys, digymmyn [luddol
 Intestinal, in.tes'tî.nal *a*, perfeddol, co-
 Intestine, in.tes'tin *a*, tufewnol, cartref-
 ol. Intestines, ymysgaroedd, perfedd,
 coluddion. Intestine war, rhyfel teis-
 ban, rhyfel cartrefol
 Inthral, in.thrôl' *vt*, caethiwo, caethu,
 gorthrymu [caethfyd
 Inthralment, in.thrôl'ment *n*, caethiwed,
 Inthrone, in.thrôn' *vt*, dyrchafu, gor-
 seddu [nabyddiaeth
 Intimacy, in'tî.mâ.sî *n*, cyfeillach, cyd-
 Intimate, in'tî.mât *a*, cyfeillgar, anwyl,
 agos: *vt*, yngan, crybwyll, arwyddo:
n, cyfaill, cyfeillachwr [crybwylliad
 Intimation, in.tî.mâ'shun *n*, ynganiad,
 Intimidate, in.tim'î.dât *vt*, digalonî, peri
 ofn, brawychu [ychiad
 Intimidation, in.tim.î.dâ'shun *n*, braw-
 Intitle, in.tî'tl, Intitule, in.tî'tül *vt*, enwi,
 rhoddi hawl. Intituled, a elwir, a enwir
 Into, in'tŵ *pr*, i, i mewn i
 Intolerable, in.tol'ur.â.bl *a*, anoddefadwy
 Intolerance, in.tol'ur.ans *n*, anghyd-
 ddygiad, anoddefgarwch
 Intolerant, in.tol'ur.ant *a*, anoddefgar,
 anghydoddef [seiniadaeth
 Intonation, in.tö.nâ'shun *n*, seiniad;
 Intort, in.tört' *vt*, dirdroi, plethu
 Intoxicate, in.tok'sî.kât *vt*, meddwi,
 brwysgo [dod
 Intoxication, in.tok.sî.kâ'shun *n*, meddw-
 Intractable, in.trak'tâ.bl *a*, anhywaith,
 anhydrin, cyndyn, afreolus
 Intractableness, in.trak'tâ.bl.nes *n*, cyn-
 dynrwydd [yddwech
 Intranquillity, in.tran.kwil'î.tî *n*, aflon-
 Intransitive, in.tran'sî'tiv *a*, didrosiad,
 ansymmunodol. Intransitive verb, per-
 wyddiad rhydd neu ganolig
 Intranslatable, in.tran.slâ'tâ.bl *a*,
 anghyfieithadwy, anghyfiaith
 Intransmutable, in.trans.mü'tâ.bl *a*, an-
 newidiadwy, digyfiawdiadwy [tyru
 Intreasure, in.trezh'ûr *vt*, trysori, pen-
 Intrench, in.trentsh' *v*, amgloddio, am-
 gaeru; gormesu, cyfyngu
 Intrenchment, in.trentsh'ment *n*, am-
 glawdd, amgaer [hy, hyf, dewr
 Intrepid, in.trep'id *a*, gwrol, diofn, con,
 Intrepidity, in.trî.pid'î.tî *n*, gwrolder,
 dewrder, dewredd, glewder, cofnder
 Intricacy, in'tri.kä.sî *n*, dyryswch, as-
 trusi [astrus
 Intricate, in'tri.kät *a*, dyrys, rhwystrus,
 Intrigue, in.trig' *n*, cuddneges; dichell-
 waith; nwyfygfrinach, nwyfneges:
vt, cuddnegesena
 Intrinsic, in.trin'sik, Intrinsic, in.trin'-
 si.kal *a*, priodol, hanfodol, gwirber-
 Intro- *px*, i mewn [thynol
 Introduce, in.trö.düs' *vt*, arwain i mewn,
 rhagarwain; rhwngosod; cyflwyno
 Introduction, in.trö.duk'shun *n*, ar-
 weiniad i mewn; rhwngosodiad; cyf-
 lwyniad; rhagymadrodd, rhagdraith,
 rhaglith
 Introductory, in.trö.duk'tö.rî *a*, arwein-
 iol; rhaglithol [iad i mewn
 Intromission, in.trö.gresh'un *n*, dyfod-
 Intromission, in.trö.mish'un *n*, anfoniad
 i mewn, gollyngiad i mewn
 Intromit, in.trö.mit' *vt*, gollwng i mewn
 Introspect, in.trö.spekt' *vt*, edrych i
 mewn
 Intrude, in.trôd' *v*, ymwithio i mewn;
 traisruthro; gormesu ar; ymyru
 Intruder, in.trôd'ûr *n*, trawsymwthiwr
 Intrusion, in.trôz'hun *n*, ymwithiad,
 trawsymwthiad, gormesiad, gormes,
 trawsfeddianniad
 Intrusive, in.trô'siv *a*, trawsymwthiol
 Intrust, in.trust' *vt*, ymddiried, gosod
 dan ofal [adl, treiddiad meddwl
 Intuition, in.tü.ish'un *n*, canfodiad trwy-
 Intuitive, in.tü'î.tiv *a*, yn gwybod ar
 unwaith, yn amgyffred heb resymu,
 meddylgraff [dymchwydd
 Intumescence, in.tü.mes'ens *n*, chwydd.
 Inturgescence, in.tür.jes'ens *n*, chwydd-
 iad, dargodiad [chysgodau, cysgodi
 Inumberate, in.um'brät *vt*, gorchuddio â
 Inunction, in.ungk'shun *n*, eneiniad
 Inundate, in.un'dät *vt*, llifeirio â dwfr
 gorlifo, rhyferthwyo
 Inundation, in.un.dâ'shun *n*, llifddwfr
 llifeiriant, llif [igeiddrwydd
 Inurbanity, in.ür.ban'î.tî *a*, anfonedd-
 Inure, in.ü'r' *vt*, cynnefino, arferu
 Inurement, in.ü'r'ment *n*, cynnefindra
 Inurn, in.ürn' *vt*, claddu, daiaru
 Inustion, in.us'tshun *n*, nodiad â thân
 llosgnodiad
 Inutile, in.ü'til *a*, diddefnydd, afeso-
 diles, annefnyddiol [afse
 Inutility, in.ü.til'î.tî *n*, anfuaddioldeb
 Invade, in.väd' *vt*, rhuthro i, ymosod a:
 cychruthro, traisruthro, rhuthro
 Invalence, in.vâ.les'ens *n*, iechyc
 cryfder, nerth
 Invalid, in.val'id *a*, gwan, dirym, dinert
 Invalid, in.vâ.lid' *n*, methfilwr; un cla

- Invalidate, in.val'i.dät *vt*, gwanhau; dirymu [anallu
 Invalidity, in.vâ.lid'i.ti *n*, dirymedd;
 Invaluable, in.val'ü.â.bl *a*, uwch law gwerth, tra gwerthfawr, anhywerth
 Invariable, in.vê'r'i.â.bl *a*, digyfnwid, anghyfnewidiol [osodiad, cadgyrch
 Invasion, in.vâ'zhun *n*, rhuthrgyrch, ym-
 Invasive, in.vâ'siv *a*, traisruthrol, rhuthrol, cadgyrchol
 Invective, in.vek'tiv *n*, tuchan, goganair, enllibiaith: *a*, goganus, enllibus, sengar [goganu
 Inveigh, in.vâ'vi, diffrö, cablu, senu,
 Inveigle, in.vi'gl *vt*, twyllo, llithio, hudo, denu [iaeth, twylliad, deniad
 Inveiglement, in.vi'gl.ment *n*, hudol-
 Invendible, in.ven'di.bl *a*, anwerthadwy
 Invent, in.vent' *vt*, dyfeisio, dychymmygu
 Invention, in.ven'shun *n*, dyfais, darfelyddiad, cynnyged; dychymmyg
 Inventive, in.ven'tiv *a*, dyfeisgar; ystrywgar; dychymmygol
 Inventor, in.ven'tür *n*, dyfeisiwr, darfelyddwr, awdwr; lluniwr, dychymmygwr [au da a dodrefn; dodrefnres
 Inventory, in.ven.tur.i *n*, llechres o enw-
 Inverse, in.vürs' *a*, gwrthdroedig, gwrthgyfatebol [trawsddodiad
 Inversion, in.vür'shun *n*, gwrthdroad,
 Invert, in.vürt' *vt*, gwrthdroi; trawsddodi
 Invest, in.vest' *vt*, gwisgo, urddo; gosod mewn meddiant; amgau, gwarchae
 Investigable, in.ves'ti.gâ.bl *a*, olrheinadwy, a ellir ei chwilio allan
 Investigate, in.ves'ti.gät *vt*, olrhain, chwilio allan [rheiniad
 Investigation, in.ves.ti.gä'shun *n*, ol-
 Investiture, in.ves'ti.tshü'r *n*, rhoddiad meddiant; urddsodiad, urddwisgiad, urddasiad [gylchol; gwisgiadol
 Investive, in.ves'tiv *a*, cylchynol, am-
 Investment, in.vest'ment *n*, gwisgad; urddiad; rhoddiad meddiant; gwar-
 chaead [dynrwydd
 Inveteracy, in.vet'ur.ä.sî *n*, canlid, cyn-
 Inveterate, in.vet'ur.ät *a*, hen, sefydlog, gwrthnysig, hirbarhaol [gyndynrwydd
 Inveterateness, in.vet'ur.ät.nes *n*, hen
 Invention, in.vet.u.rä'shun *n*, canli-
 diad
 Invidious, in.vid'yus *a*, cenfigenus; adgas
 Invidiousness, in.vid'yus.nes *n*, cenfigen
 Invigorate, in.vig'ö.rät *vt*, cryfhau, bywi-
 ioli, arialu, nerthu
 Invincible, in.vin'si.bl *a*, anorchfygol, anorchfygadwy, anorfodadwy, anorfod
- Inviolable, in.vi'ö.lâ.bl *a*, annhoradwy; anhalogadwy [nhoredig
 Inviolatè, in.vi'ö.lät *a*, dihalog; an-
 Inviscate, in.vis'kät *vt*, dwbio; ym-
 ddwbio [igrwydd
 Invisibility, in.viz.i.bil'i.ti *n*, anweled-
 Invisible, in.viz'i.bl *a*, anweledig, anwe-
 adwy, anhywel. Invisible green, du-
 wyrdd [galwad; deniad
 Invitation, in.vi.tä'shun *n*, gwahoddiad,
 Invite, in.vit' *v*, gwahodd, galw; denu
 Invoke, in.vö.kät *vt*, galw ar, gweddio
 ar, ymbil [deisyfiad
 Invocation, in.vö.kä'shun *n*, galwad ar,
 Invoice, in.vöis *n*, llwythrestr, llwyth-
 lechres, cofrestr o lwyth llong [ymbil
 Invoke, in.vök' *vt*, galw ar, ymoralw,
 Involuntarily, in.vol'un.tur.i.li *ad*, o
 anfodd [anewyllysgar
 Involuntary, in.vol'un.tur.i *a*, anfoddus,
 Involution, in.vö.li'shun *n*, cymhlygiad,
 dyblygiad, cymhlethiad
 Involve, in.volv' *vt*, dyrysu, cymmysgu,
 cymhlethu; maglu; cynnwys. In-
 volved, mewn dyled; dyrus
 Invulnerable, in.vul'nur.â.bl *a*, anhy-
 glwyf, anarcholladwy, anhywan
 Inward, in.würd, Inwardly, in.würd.li,
 Inwards, in.würdz *ad*, o'r tu mewn, o
 fewn, oddi fewn, oddi mewn; yn y galon
 Inward, in.würd *a*, mewnol, tufewnol
 Inwards, in.würdz *np*, coluddion, perfedd
 Inweave, in.wiv' *vt*, cymmysgwau, cyf-
 rodeddu, gwau i mewn [wig
 Inwood, in.wüd' *vt*, cuddio mewn coed-
 Inwreathe, in.rith' *vt*, amdorechi
 Inwrought, in.rôt' *a*, addurnedig â gwaith
 Ionic, i.on'ik *a*, dull mewn adeiladaeth,
 Ioniaidd
 Iota, i.ö'tâ *n*, iot, mymryn, tipyn
 Iotacismus, i.ö.tâ.sis'mus *n*, gwall yn y
 peiriannau ymadrodd [yn cyfogbar
 Ipecacuanha, ip.i.kak.ü.an'â *n*, gwreidd-
 Ir *px*.—In
 Irascible, i.ras'i.bl *a*, hyddig, digiadwy,
 cyffroadwy, anghymmodol, gwaed-
 wyllt [llidiogrwydd, gwyth
 Ire, i'r *n*, dig, digter, digllonedd, bär, llid,
 Ireful, i'r'fwl *a*, digllawn, llidiog, ffyrnig,
 barog, gwythig, gwythol, gwythog
 Irenical, i.ren'i.kal *a*, heddychol, tang-
 nefedus [enfys
 Iridescent, ir.i.des'ent *a*, llywiog fel yr
 Iris, i'r'is *n*, yr enfys, bwa'r gwlaw;
 elestr, camined. Stinking iris, llys-
 iau'r hychgryg [guage, Gwyddelaeg
 Irish, i'r'ish *a*, Gwyddelig, Irish lan-

ISL pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Irishman, i'r'ish.man *n*, Gwyddel (*p*
Gwyddyl, Gwyddelod)
Irk, ûrk *vt*, dygnffino, blino, gofidio
Irksome, ûrk'sum *a*, blinderus, gofidus
Iron, i'ûrn *n*, haiarn: *a*, haiarnaid: *vt*,
haiarnu; llyfnhau. Iron-clad, arfog,
llurigog. Iron-mould, ystaen melyn
mewn llain. Iron-sick, haiarn-glaf.
pan fo llong yn gollwng dwfr am fod
yr boelion a'r haiarn wedi rhydu a
darfod. Iron-work, gwaith haiarn
Ironical, i.ron'i.kal *a*, gwawdicethiol,
gwatwarus, goganol
Ironmonger, i'ûrn.mung.gûr *n*, haiarn-
werthwr, haiarnwr, haiarnydd
Ironmongery, i.ûrn.mung'gur.î *n*,
nwyddau haiarn [iaeth, gwawdiaith
Irony, i'r'un.î *n*, goganwawd, gwatwar-
Irony, i'ûrn.î *a*, haiarnllyd; caled
Irradiance, i.râ'di.ans *n*, pelydredd, llew-
yrch, dysgleirdeb, claerder [dysgleirio
Irradiate, i.râ'di.ât *vt*, pelydru, goleuo,
Irradiation, i.râ.di.â'shun *n*, dysgleiriad,
goleuad, pelydriad
Irrational, i.rash'un.al *a*, direswm, am-
mhwylllog, afresymol
Irrationality, i.rash.un.al'i.ti *n*, afres-
ymoldeb, gwallbwyll [iadwy
Irreclaimable, ir.i.klâ'mâ.bl *a*, anniwyg-
Irreconcilable, ir.i.kon.sî'lâ.bl *a*, anghym-
modadwy, anghymmodlawn
Irrecoverable, ir.i.kuv'ur.â.bl *a*, anad-
feradwy, cyfrgolledig, anwelladwy, di-
adfer [adwy
Irreducible, ir.i.dû'si.bl *a*, annarostyng-
Irrefragable, i.ref'râ.gâ.bl *a*, annhor-
adwy, anwrthwynebadwy, diymwad
Irrefutable, ir.i.fû'tâ.bl *a*, anwrthbrof-
adwy [son, annhrefnus
Irregular, i.reg'û.lûr *a*, afreolus, anghys-
Irregularity, i.reg.û.lar'i.ti *n*, annhrefn-
edd, afreoledd, annhrefn
Irregularitate, i.reg'û.lûr *vt*, annhrefnu
Irrelative, i.rel.â.tiv *a*, diberthynas
Irrelevant, i.rel'i.vant *a*, ammerthynol
Irreligion, ir.i.lij'un *n*, anghrefydd, an-
nuwiaeth, annuwioldeb
Irreligious, ir.i.lij'us *a*, anghrefyddol
Irremcable, ir.i.mî.â.bl *a*, annychwel-
adwy, diadlam
Irremediable, ir.i.mî'di.â.bl *a*, anfeddyg-
iniaethol, anfeddygol, diymwared, an-
welladwy [adwy
Irremissible, ir.i.mis'i.bl *a*, anfaddeu-
Irremovable, ir.i.mw'vâ.bl *a*, ansymmud-
adwy [obrwyadwy
Irremunerable, ir.i.mû'nur.â.bl *a*, an-
Irreparable, i.rep'ur.â.bl *a*, anadgy-
weiriadwy, anwelladwy
Irrepealable, ir.i.pil'â.bl *a*, anniddym-
adwy [adwy
Irrepleviable, ir.i.plev'yâ.bl *a*, anadfer-
Irreprehensible, i.rep.ri.hen'si.bl *a*, di-
feius, diargyhoedd, difai
Irrepressible, ir.i.pres'i.bl *a*, anattaliol,
anattaladwy [diwarth
Irreproachable, ir.i.prö'tshâ.bl *a*, difeffi,
Irreprovable, ir.i.prw'vâ.bl *a*, difai, an-
hyfai [wrthwynebedd
Irresistibility, ir.i.zis.ti.bil'i.ti *n*, an-
Irresistible, ir.i.zis'ti.bl *a*, anwrthwy-
nebol
Irresolvable, i.rez'ö.lü.bl *a*, anhydawdd
Irresolute, i.rez'ö.lüt *a*, diymroad, gwan-
galon, anwadal
Irresolution, i.rez.ö.lü'shun *n*, gwan-
galondid, anwadalwch, annewredd
Irretrievable, ir.i.tri'vâ.bl *a*, anadfer-
adwy [anfri
Irreverence, i.rev'ur.ens *n*, ammharch,
Irreverent, i.rev'ur.ent *a*, ammharchus,
anedmygol, dibarch
Irreversible, ir.i.vûr'sf.bl *a*, diwrthdrowl
Irrevocable, i.rev'ö.kâ.bl *a*, anwrthaw-
adwy, diadlam
Irrigate, ir'i.gât *vt*, dyfrhau; dyfru, am-
ddyfru, gwlychu; mwydo
Irrigation, ir.i.gâ'shun *n*, dyfrhâd
Irrigulous, i.rig'û.us *a*, amddyfrol, dyfrol
Irrision, i.rizh'un *n*, gwawdiad, gwatwar-
iad [foddus
Irritable, ir'i.tâ.bl *a*, hyddig, digus, an-
Irritate, ir'i.tât *vt*, ystuno, cynhyrfu,
herio, gwytho; digio, lliديو
Irritation, ir.i.tâ'shun *n*, anfoddogiad,
cyffroad, ystuniad [gwlychiad
Irroration, ir.ö.râ'shun *n*, gwllithiad,
Irruption, i.rup'shun *n*, rhuthrlif;
rhuthrgyrrh
Is, iz *vi*, mae, sydd, yw, ydyw, oes; am-
ser presennol Be. Is there? a oes?
There is, oes. Is there not? onid
oes? There is not, nac oes. Is he
[she, or it]? a ydyw? He [she, or
it] is, ydyw. She is not here, nid
ydyw hi yma. He is wise, y mae efe
yn ddoeth. It is he is wise, efe sydd
ddoeth [blaenoro
Isagogical, i.sâ.goj'i.kal *a*, arweiniol
Isatis, i.sâ'tis *n*, glaslys, llysiâu'r lliw
Ischury, is'kü'r.î *n*, attaliad y dwfr
Isinglass, i.zing.glas *n*, pysglud
Island, i'land, Isle, il *n*, ynys. A little
island, ynysig, ynysan

Islander, ʔlan.dūr *n*, ynyswr, ynysydd
 Islet, ʔlet *n*, ynysan, ynysig. Islet-hole, olpai, olp, rhwyll.—Eylet-hole
 Isochronal, i.sock' rō.nal *a*, cydbarhaol
 Isolate, ʔsō.lät *vt*, neillduo, gwahan-dodi, unigo, unigoli, ynysu
 Isosceles, i.sos' i.liz *a*, deugyfochrog
 Israelite, iz' rā.el.īt *n*, Israeliad; Iuddew
 Issue, ish' ū *n*, mynediad allan; diwedd, canlyniad; tarddiad, tarddell, ffynnon-ell; llynor, llifweli, gorddin, dyferlif; hiliogaeth, hil, epil, had: *v*, tori, codi, tarddu, deillio, neu ffrydio allan; cyhoeddi, danfon allan
 Issueless, ish' ū.les *a*, diepil, diblant
 Isthmus, ist' mus *n*, cyfyngdir, culdir, lleindir
 It, it *pn*, efe, fe, e, ef, efo, fo, o; hi. It is I, myfi yw. It is I that speak, myfi sydd yn llefaru. It is so, felly y mae. Is it not so? onid felly y mae? It is cold, y mae hi yn oer. It dawns, y mae hi yn gwawrio
 Italian, i.tal' yan *a*, Italaidd: *n*, Italiad
 Italic, i.tal' ik *a*, Italaidd
 Italics, i.tal' iks *np*, llythyrenau *Italaidd*
 Itch, itsh' vi, ysu, cosi, bwyta: *n*, y crafu, yr ymgrafu, y cosi [fan
 Itching, itsh' ing *n*, cos, cosfa, ysfa, ys-tem, ʔtem *ad*, hefyd: *n*, amnaid, awgrym; pen, peth, pwnc
 Iterant, it' ur.ant *a*, ad-ddywedol
 Iterate, it' ur.ät *vt*, ailddywedyd, adwneuthur [adwneuthuriaeth
 Iteration, it.u.rä'shun *n*, ailfynegiad,
 Itinerant, i.tin' ur.ant *a*, teithiol, amdeithiol, cylehdeithiol: *n*, teithiwr, ymdeithiwr, cylehdeithiwr
 Itinerary, i.tin' ur.ur.ä *n*, teithlyfr: *a*, crwydrol, ymdeithiol [deithio
 Itinerate, i.tin' ur.ät *vi*, teithio, cyleh-itsel, it.self' *pn*, ei hun, ei hunan
 Ivory, ʔvō.rī *n*, dant y cawrfil, ifori.
 Ivory-black, ifori llosgedig, milddu-losg, golosg esgyrn
 Ivy, ʔvi *n*, iorwg, eiddiorwg, eiddew.
 Ground-ivy, llyisiau yr esgyrn, y ganwraidd las, bydiog las

J.

JABBER, jab' ūr *vi*, bragawthan, gwag-siarad, baldorddi: *n*, baldordd, clebar
 Jabberer, jab' ur.ūr *n*, bryddonwr, llolyn
 Jacent, jā'sent *a*, yn ei orwedd, gorwedd-ol [fawr
 Jacinth, jā'sinth *n*, math o faen gwerth-

Jack, jak *n*, berdröydd; marchbren llifo; y penhwyad; ceiliog hebog. Jack-a-dandy, coegyn. Jack-a-lantern, ellyll-dan, malldan. Jack-ketch, dienyddiwr cyffredin, cogrydd. Jack-pudding, digrifwas, ysgentyn. Boot-jack, bot-asyn, botaswas
 Jackal, jak' ōl *n*, gwas y llew
 Jackalant, jak' ā.lent *n*, dynyn yswil
 Jackanapes, jak' an.äps *n*, epa, gwrab; coegyn
 Jackdaw, jak' dō *n*, cogfran, coegfran, corfran, cawci, palores [siaced
 Jacket, jak' et *n*, hugan, hugyn, toryn
 Jacobin, jak' ö.bin *n*, plaid chwildröus yn Ffrainc
 Jacobite, jak' ö.bīt *n*, pleidiwr Iago II.
 Jaculation, jak.ü.lä'shun *n*, tafliad, ergydiad
 Jade, jäd *n*, dyhiren, budrogen; salfarch, diogfarch: *v*, blino, ystrancio, llwfrhau
 Jewish, jä' dish *a*, dioglyd; castiog; anllad
 Jag, jag *n*, rhint, rhwgn, bwlc: *vt*, sitrachu, rhygnfylichu
 Jaggy, jag' i *a*, sitrachog, rhintach, llarp-iog, rhygnfylichog
 Jaguar, jag' ū.är *n*, teigr Americaidd
 JAH, jā *n*, Arglwydd, Duw, Ior, Iehofah
 Jail, jäl *n*, carchar, carchardy. Jail-bird, carcharor, carchares [geidwad
 Jailer, jä' lūr *n*, ceidwad carchar, carchar-Jakes, jäs *n*, ysgothfa, gendy, ty bach
 Jalap, jal' ap *n*, gwreiddyn carthiadol, carthwreiddyn
 Jam, jam *n*, aeron-gyfaith: *vt*, tynwasgu, tyn-gynio, llethu, briwio
 Jamb, jamb *n*, ystlysbost, gorsin
 Jangle, jang' gl *n*, ymgecraeth, baldordd; swn diderfyn: *vi*, ymdaeru, ymryson
 Janitor, jan' i.tūr *n*, ceidwad drws, porth-or, drysor [Nhwrci
 Janizary, jan' i.zur.ä *n*, traedfilwr yn
 January, jan' ū.ur.ä *n*, Ionawr
 Japan, jā.pan' *n*, gwlad yn y dwyrain; barnais: *vt*, arliwio, barneisio, claerliwio
 Jar, jār *n*, costrel, costrelan; anghyd-sain; anghydfod: *v*, ysgortio, gwrth-eirio; gwrthdaro; costrelu. A-jar, cilagored. Jarring, clogyrnog
 Jarful, jār' fwl *n*, costrelaid
 Jargon, jār' gun *n*, ffreg, ffregod, fflorege, brithiaith, briwiaith, bolysothach
 Jargonelle, jar.gö.nel' *n*, math o elleigen
 Jasey, jā' zī *n*, gwalltapan
 Jasmine, jas' min *n*.—Jessamine
 Jasper, jas' pūr *n*, maen gwerthfawr

Jaundice, jân'dis *n*, y melyn, y cryd melyn. To look at a thing with a jaundiced eye, edrych yn ragfarnllyd ar beth [gwibrodio, darymred
 Jaunt, jânt *n*, darymred, hytynt: *vi*, Jauntiness, jân'ti.nes *n*, ysgafnder, hawnt
 Jaunty, jân.ti *a*, trwsiadus, hoenus
 Javelin, jav'lin *n*, picell, gwaew, gwaewffon, safwy
 Jaw, jô, Jawbone, jô.bôn' *n*, gên, car yr ên, cern, bochgern, mant, aelgerth, elgeth. Locked jawed, ymgaued yr ên, clefyd y gân a effeithia er analluogi asgwrn yr ên, g-englod. Lower jaw, isfant. Upper jaw, gorfant. Toothless jaw, mantach [caseg y ddryghin
 Jay, jü *n*, piogen y coed, ysgrech y coed,
 Jazel, jâ'zel *n*, maen glas gwerthfawr
 Jealous, jel'us *a*, eiddigus, drwgdybus
 Jealousy, jel'us.i *n*, eiddigedd; drwgdyb
 Jean, jän *n*, math o gotymwe
 Jeer, jî'r *n*, gwawd, gwatwariaeth: *v*, gwawdio, gwatwar, chwerthin am ben
 JEHOFAH, jî.hö'vâ *n*, Iehofah, Duw, Arglywydd, Ior, Ion, Ner
 Jejune, jej'un *a*, sychlyd; difudd, diflas
 Jejuneness, jej'un.es *n*, diflasrwydd
 Jelly, jel'i *n*, ceulfwyd, ceuled [bychan
 Jennet, jen'et *n*, march Ysbaenaidd
 Jenneting, jen'et.ing *n*, math o afal cynnar, afal minswyn
 Jeopard, jep'ûrd, Jeopardize, jep'ûr.diz *vt*, peryglu, enbydu [bydus
 Jeopardous, jep'ûr.dus *a*, peryglus, en-Jeopardy, jep'ûr.di *n*, perygl, enbyd-
 Jerboa, jer.böâ' *n*, pathew Syria [rwydd
 Jerk, jûrk *n*, yshonc, llam, naid; tafliad: *v*, yshoncio; tafu dan fraich
 Jerkin, jûr'kin *n*, hugan; math o hebog
 Jersey, jûr'zi *n*, math o frethyn [aroglus
 Jessamine, jes'â.min *n*, blodeuyn per-
 Jest, jest *n*, cellwair, digrifair; gwatwar: *vi*, cellwair, cellweirio; gwatwar
 Jester, jes'tûr *n*, cellweiriwr, digrifwas
 Jesuit, jes'ü.it *n*, pleidiwr Pabyddol, aelod o gymdeithas yr Iesu
 Jesuitical, jes'ü.it'i.kal *a*, dichellgar, cyfrwys, Iesuitaidd
 JESUS, jî'zuz *n*, Iesu
 Jet, jet *n*, muchudd, maen muchudd; ffrydiad, pistylliad: *vi*, corbelu, tafu allan, ysgwyddo, tarddu [iad
 Jetsam, jet sam *n*, daoedd o longdryll-
 Jetty, jet'i *a*, du, muchuddol
 Jew, jü *n*, Iudew, Iddew. Jew's harp, ysturmant [emig
 Jewel, jü'el *n*, gem, em, glain, tlws;

Jeweller, jü'el.ûr *n*, gemydd, ceinionydd
 Jewellery, jü'el.ur.i, Jewelry, jü'el.rî *n*, gemyddiaeth, gemwaith
 Jewess, jü'es *n*, Iudewes, Iddewes
 Jewish, jü'ish *a*, Iudewaidd, Iudewig
 Jib, jib *n*, y gynhwyl mewn llong
 Jiboya, jî.böi'â *n*, sarff Americaidd
 Jiffy, jî'f'i *n*, mynydyn [llamddawnsio
 Jig, jig *n*, llamddawns: *v*, crychlamu,
 Jilt, jilt *n*, cariadferch dwyllodrus, twyllodres, dyhiren: *v*, siomi mewn cariad
 Jingle, jing'gl *v*, toncio, tincio, tincian
 Job, job *n*, tasg, gorchwyl; ergyd, dyrnod: *v*, gorchwyllo; tasgu; ergydio, taro
 Jobber, job'ûr *n*, prynwr a gwerthwr, masnachydd, porthmon, tasgiedydd, tasgwr. Stock-jobber, arianfasnachwr
 Jockey, jok'i *n*, marchogwr; porthmon ceffylau; torwr ceffylau, marchdorwr: *vt*, siomi, twyllo
 Jocose, jö.kös, Jocular, jok'ü.lûr *a*, llawen, digrif, cellweirus, arab
 Jocularity, jok.ü.lar'i.ti *n*, cellweirgarwch, digrifwch, arabedd
 Jocund, jok'und *a*, llonwych, difyrlawn, digrif, llon, chwârëus, hoew, arab
 Jog, jog, Joggle, jog'l *n*, lledysgydwad, honc: *v*, lledwthio, penelino; ysgwyd, ysgytio; goduthio; honcian. A jog trot, goduth [cydrwymo
 Join, jöin *v*, cydio, cyssylltu, uno, asio,
 Joinder, jöin'dûr *n*, cyssylltiad, cydiad. asiad [saer coed
 Joiner, jöin'ûr *n*, cyssylltydd, asiedydd;
 Joinery, jöi'nur.i *n*, saernïaeth
 Joint, jöint *n*, cysswllt, cymmal, cwgn-dryll: *v*, rhanu, gwahanu; cyfuno: *a*, cyd-. Joint heir, cydetifedd. Joint surety, cydfechnïwr
 Joiner, jöin'tûr *n*, llyfniedydd, saer coed
 Jointress, jöin'tres *n*, gwraig waddolog
 Jointure, jöin'tshûr *n*, cynnysgaeth, ag-
 Joist, jöist *n*, dist, trawst, ceibr [wedd
 Joke, jök *n*, cellwair, gwawdair: *v*, cell-
 Jole, jöl *n*, pen pysgodyn [weiric
 Jollification, jol.i.fi.kä'shun *n*, gloddes
 Jollity, jol'i.ti *n*, hoewder, hoenusrwydd llawenydd, llonder; cyfeddach, rhysed
 Jolly, jol'i *a*, llonwych, hoew-wych llawen; boliog. Jolly-boat, iolfad
 Jolt, jölt *n*, ysgytiad, ysgydwad, hypynt *v*, ysgytio, honcian, haldian. Jolt head, penbwl, delff, clwpa
 Jordan, jör'dn *n*, pot, llestr, troethlestr
 Jostle, jos'l *vt*, herwthio, ysgytio: *n* ysgwyddiad, hergwd

Jot, jot *n*, mymryn, tipyn, iot: *vt*, cofnodi
 Jotting, jot'ing *n*, cofnod, cofnodiad
 Journal, jû'nal *n*, dyddlyfr; teithlyfr
 Journalism, jû'nal.izm *n*, newyddiadur-
 iaeth
 Journalist, jû'nal.ist *n*, ysgrifenydd
 dyddlyfr, newyddiadurwr
 Journey, jû'ni *n*, taith, ymdaith, helynt:
vi, teithio, ymdeithio, hyntio
 Journeyman, jû'ni.man *n*, dyddweith-
 iwr, hurweithiwr
 Journeywork, jû'ni.wûrk *n*, dyddwaith
 Jour, just *n*, math o rithymladdfa ar
 feirch [llon, llawen
 Jovial, jô'vi.al *a*, digriflon, llonwych,
 Jovialness, jô'vi.al.nes *n*, digrifwch,
 llonder, llawenwch [ochr yn ochr
 Jowl, jöl *n*, pen, cern. Cheek by jowl,
 Joy, jôi *n*, llawenydd, gorfoledd: *v*,
 lloni, llawenychu, sirioli, gorfoleddu
 Joyful, jôi'fwl *a*, llawen, gorfoleddus,
 llon, hoenus [ydd
 Joyfulness, jôi'fwl.nes *n*, lloniant, llawen-
 Joyless, jôi'les *a*, annyddan, aflawen,
 prudd, dilawenydd, dihoen
 Joyous, jôi'us *a*, llawen, dyddanus,
 hoenus, gorfoleddus
 Jubilant, jü'bi.lant *a*, gorfoleddol
 Jubilee, jü'bî.li *n*, gwyl gyhoedd;
 blwyddyn gollyngdod [Iuddewiaidd
 Judaic, jü.dä'ik, Judaical, jü.dä'ikal *a*,
 Judaism, jü'dä.izm *n*, Iuddewiaeth
 Judaize, jü'dä.iz *v*, Iuddewieiddio
 Judge, juj *n*, barnwr, brawdwr, ynad,
 yngnad; beirniad: *v*, barnu; dirnad;
 cyrif, iawnddeall
 Judgement, juj'ment *n*, barn, brawd,
 barnedigaeth; dedfryd; iawnfarn; tyb,
 meddwl. Judgement-day, dydd y
 farn, dydd brawd. Judgement-seat,
 gorsedd barn, brawdle
 Judicatory, jü'di.kä.tur.i *n*, brawdle,
 brawdlys, brawdriaeth: *a*, barnol,
 cyfreithiol
 Judicature, jü'di.kä.tshûr *n*, yngneid-
 iaeth; brawdriaeth; awdurdod i
 farnu; brawdlys
 Judicial, jü.dish'al *a*, barnol, brawdwr-
 aidd, barnedigol; cyfreithiol
 Judiciary, jü.dish'yur.i *n*, brawdlys,
 brawdle; brawdriaeth: *a*, barnol,
 cyfreithiol
 Judicious, jü.dish'us *a*, call, deallus,
 synwyrol, doeth; medrus, cyfarwydd
 Jug, jug *n*, ystên, piser, diodlestr
 Jugal, jü'gal *a*, tebyg i iau. Jugal bone,
 asgwrn y rudd

Juggle, jug'l *n*, hud, siom, twyll: *v*,
 hudo, hocoedu, chwido, twyllo
 Juggler, jug'lûr *n*, ystranciwr; chwidw,
 hudolwr, twyllwr, hocoedydd
 Juggling, jug'ling *n*, chwidogaeth; hocoed
 Jugular, jü'gü.lûr *a*, perthynol i'r gwddf.
 Jugular vein, gwythïen y gwddf
 Jugulate, jü'gü.lät *vt*, tori gwythïen y
 gwddf, lladd trwy dori'r gwddf
 Juice, jüs *n*, sug, sugn, sudd, nodd
 Juiceless, jüs'les *a*, sych, disudd, dinodd
 Juiciness, jü'si.nes *n*, irder, ireidd-dra
 Juicy, jü'si *a*, noddlyd, iraidd, suddlaw'n
 Jujube, jü'jüb *n*, math o sudd cyffeithiedig
 Julep, jü'lep *n*, meddyglyn melus
 July, jü.li' *n*, Gorphenaf
 Jumble, jum'bl *n*, cymmysgfa, mwchwl:
vt, cymmysgu, didrefnu
 Jump, jump *n*, naid, llam: *vi*, neidio,
 llamu, crychneidio, llamsach
 Jumper, jum'pûr *n*, neidiwr, llamsachwr.
 Jumpers, Llamwyr, plaid o grefyddwyr
 penboeth
 Juncate, jung'kät *n*, amneuthyn
 Juncous, jung'kus *a*, llafswynog
 Junction, jungk'shun *n*, cydiad, cyfun-
 iad; undeb. Junction of rivers, aber
 Juncture, jungk'tshûr *n*, cydiad; cysswllt,
 cyfwlch, cyfwng, cyfrwng; agwedd
 June, jün *n*, Mehefin [coedwigfa
 Jungle, jung'gl *n*, coedwal, coedwig,
 Junior, jü'ni.ûr *a*, iau, ieuangach; ieuaf
 Juniper, jü'ni.pûr *n*, meryw [hen raffau
 Junk, jungk *n*, llong fechan Chineiaidd;
 Junket, jung'ket *n*, ammenthyn: *vi*, dir-
 gelwledda [blaid, cydfwriadwyr
 Junto, jun'tö *n*, cydgyfrinachwyr; ym-
 Jupiter, jü'pi.tûr, Jove, jöv *n*, Iau, Iou
 Jupon, ju.pon' *n*, math o hugan fer
 Jurat, jü'rät *n*, heddynad
 Juridical, jü.ri.d'i.kal *a*, cyfreithiol,
 brawdfaol [gynghorwr
 Juriconsult, jü'r'is.kon.sult *n*, deddf-
 Jurisdiction, jü'r.is.dik'shun *n*, awdur-
 dodaeth, rhaglawiaeth, brawdriaeth
 Jurisprudence, jü'r.is.prû'dens *n*, gwy-
 bodaeth yn y gyfraith, deddfwybod-
 aeth
 Jurist, jü'r'ist *n*, cyfreithiwr gwladol
 Juror, jü'r'ûr, Juryman, jü'r'i.man *n*,
 rheithiwr
 Jury, jü'r'i *n*, rheithwyr. Coroner's
 jury, trengreithwyr. Grand jury,
 uchreithwyr. Petty jury, isreithwyr.
 Special jury, rheithwyr neillduol.
 Trial by jury, rheithbrawf. Jury-
 mast, hwylybren amserol

Just, just *a*, iawn, cyfiawn, uniawn, gwir, cywir, cyfartal, teg, rhinweddol, didwyll: *ad*, yn uniawn, yn gywir, yn gym:lwys; yn agos; prin, braidd. Just now, ar y fynydd, yr awrhon; gynneu fach. Just published, newydd ei gyhoeddi. Just so, i.e., felly. To just mention, gosonio

Justice, jus'tis *n*, cyfiawnder, barn; rhesymoldeb; ynad, yngnad, ustus. Justice of the peace, ynad yr heddwch, heddynad. Chief-justice, prif-ynad. Lord chief-justice, arglwydd brif-ynad

Justiceship, jus'tis.ship *n*, ynadaeth, yngneidiaeth [nad, barnwr

Justiciary, jus.tish'yur.î *n*, ynad, yng-Justifiable, jus'ti.fî.â.bl *a*, cyfiawnadwy, amddiffynadwy [iawnhâd

Justification, jus.ti.fî.kâ'shun *n*, cyf-Justificator, jus'ti.fî.kâ.tûr, Justifier, jus'ti.fî.ûr *n*, cyfiawnhâwr

Justify, jus'ti.fî *vt*, cyfiawnhau, dienogi, amddiffyn, diheuro

Justle, jus'l *v*, gwthio, hyrddio, hergydio Justness, just'nes *n*, cyfiawnder, uniondeb; rhesymoldeb

Jut, jut *vi*, corbedu, taflu allan

Jutty, jut'î *n*, ysgwyddiad; crogiad drosodd: *v*, corbedu

Juvenile, jü'vi.nil *a*, mabin, mabinog, ieuanc. Juvenile game, mabolgamp

Juvenility, jü.vi.nil'î.ti *n*, mabinogrwydd, ieuencydd [erbyniad, cytosodiad

Juxtaposition, juks.tâ.pö.zish'un *n*, cyf-

K.

CALENDAR, kal'en.dûr *n*, amseroni

Kail, Kale, kâl *n*, math o fresych

Kali, kâ'li *n*, gwyg, gwymon

Kam, kam *a*, cam, gwyrngam, plygedig

Kaw, kô *vi*, creu, crawcio, cogor fel brân

Kayle, kâl *n*, ceilys, chwareu ceilys

Keck, kek *vi*, hachio, ymchwylu

Keckle, kek'l *vt*, amgortio rhaff; hachio

Kecks, keks, Kecksy, kek'sî *n*, cegid

Kedger, kej'ûr *n*, angor bychan, llusg-angor

Keel, kil *n*, trumbren, gwaelod llong

Keelfat, kil'fat *n*, cerwyn, llestr oeri

Keelhale, kil'hâl, Keelhaul, kil'hôl *vt*, llusgo dan y trumbren [bren llong

Keelson, kel'sun *n*, y pren nesaf at drum-

Keen, kin *a*, craff, llym, awchlym,

awchus, miniog; cyfrwysgall, synwyr-

lym. Keen-eyed, llygadlym

Keeness, kin'es *n*, craffder, llymder, awchlymedd; gorawydd

Keep, kîp (*pt* & *pp* kept) *v*, cadw, dal, cynnal; gwarchad, gwarchadw; magu: *n*, diogelfa, cadarnfa, castell, daiargell; cadwraeth. To keep silence, tewi, gostegu

Keeper, kî'pûr *n*, ceidwad, gwarcheidwad

Keeping, kî'ping *n*, cadwraeth

Keepsake, kîp'säk *n*, rhodd er cadw coffadwriaeth y rhoddwr, cofrodd

Keg, keg *n*, barilan

Kelp, kelp *n*, lludw gwymon, gwrthsur Ken, ken *n*, golwg, trem, tremyn: *vt*, canfod, gweled; dirnad, gwybod

Kennel, ken'el *n*, ty cŵn, cyndy, cynllwst; cnud o gŵn hela; ceuffos

Kept, kept *pt* & *pp*.—Keep

Kerbstone, kûrb'stön *n*, maen yn ymylu llwybr, ymylfaen [neisiad

Kerchief, kûr'tshif *n*, cadach, moled,

Kern, kûrn *n*, milwr Gwyddelig; breu-

an: *vi*, graenu, gronynu

Kernel, kûr'nel *n*, cnewullyn, bywyn

Kersy, kûr'zî *n*, math o frethyn caerog

Kestrel, kes'trel *n*, curyll, cudyll coch

Ketch, ketch *n*, llong fawr drom. Jack-

kettle, ket'l *n*, callawr, crochenyn.

Kettle-drum, tabwrdd pres

Kex, keks *n*, cegid

Key, kî *n*, agoriad, allwedd; ebill;

cywair. Key-note, cyweirnod, cyweir-

sain. Master-key, allwedd i agor amryw gloau, prif allwedd. Flat key,

cywair lleddf. Sharp key, cywair

Keyage, kî'äj *n*, porthladd-doll [llon

Keyhole, kî'höl *n*, twll y clo

Keystone, kî'stön *n*, careg clo

Kibe, kîb *n*, malaith, cibwst, llosgeira

Kick, kik *n*, troediad, cic: *v*, troedio; gwingo, cicio [eithion

Kickshaw, kik'shô *n*, dysglaid o ddant-

Kickshoe, kik'shŵ *n*, digrifwr, dawnsiwr

Kid, kid *n*, myn gafr; cidysen o eithyn

Kidder, kid'ûr *n*, edwicwr yd

Kidnap, kid'nap *vt*, lladrata plant neu ddynion [plantleidr

Kidnapper, kid'nap.ûr *n*, lleidr dynion,

Kidney, kid'nî *n*, aren, elwlen: math, rhyw. Kidney-beans, ffa Ffrengig

Kilderkin, kil'dûr.kin *n*, mesur gwylb o 18 galwyn, hanner baril

Kill, kil *vt*, lladd, dieneidio, llofruddio. The killed and wounded, y lladdedig-

ion a'r elwyfedigion [llofrudd

Killer, kil'ûr *n*, lladdwr, lleiddiad,

Killow, kil'ō *n*, pridd dulas
 Kiln, kil *n*, odyn, cyl, cylyn. To kiln-
 dry, crasu ar odyn [pais
 Kilt, kilt *n*, math o wisg Albanaidd,
 Kimbo, kin'bō *a*, cam, plygiedig, crwm.
 With his arms a-kinbo, â'i ddwylaw
 ym mhen ei glun
 Kin, kin *n*, cār, perthynas, cydryw,
 carenyydd. Next of kin, cyfnesafiad
 Kind, kīnd *n*, rhyw, rhywogaeth, math,
 ystlen, natur: *a*, cymmwynasgar,
 caruaidd, hynaws, mwyn, mwynasgar,
 cu, caredig. Be kind enough, da
 chwi. If you will be so kind, os gwel-
 wch yn dda. Of the same kind, cyd-
 ryw
 Kindle, kin'dl *v*, ennyu, ennyu, cynneu
 Kindly, kīnd'li *ad*, yn gymmwynasgar,
 yn hynaws: *a*, rhywiog; addfryn, teg
 Kindness, kīnd'nes *n*, mwynas, rhadlon-
 edd, cymmwynasgarwch, caredig-
 rwydd
 Kindred, kin'dred *n*, cystlynedd, cyfath-
 rach, carenyydd, perthynas, tras, cyd-
 genedl, ceraint: *a*, cydrywiol, perthynol
 Kine, kīn *np*, buch, buchod, gwartheg.
 Milch kine, da blithion.—Cow
 King, king *n*, brenin, teyrn, unben, rhi.
 King-at-arms, penarwyddfardd.
 King's evil, clwy'r brenin. King's
 stone, math o forbysg
 Kingcraft, king'kraft *n*, teyrnystryw
 Kingdom, king'dum *n*, teyrnas, brenin-
 iaeth. Animal kingdom, y greadig-
 aeth anifeilaidd. Vegetable kingdom,
 y greadigaeth lysieuol. Mineral king-
 dom, y greadigaeth ddifywyd
 Kingfisher, king'fish.ūr *n*, glas y dorlan
 Kingly, king'li *a*, breninol, ardderchog
 Kingship, king'ship *n*, brenindod, teyrn-
 edd, breninfraint [au, cydgenedl
 Kinsfolk, kinz'fök *n*, ceraint, perthynas-
 Kinsman, kinz'man (kinsmen, kinz'men)
n, cār, cyfnesaf; cyfathrach. Kins-
 men by the father's side, tadwys. Kins-
 men by the mother's side, mamwys
 Kinswoman, kinz'wōm.an (kinswomen,
 kinz'wim.en) *n*, cares
 Kipskin, kips'kin *n*, croen anner
 Kirk, kūr *n*, addoldy; eglwys
 Kirtle, kūr'tl *n*, arwisg, hugan, gŵn
 Kiss, kis *n*, cusan: *vt*, cusanu. Kiss-
 ing-crust, y crawen lle y cyffyrdda
 dwy dorth â'u gilydd wrth bobi. To
 kiss one another, ymgusanu
 Kit, kit *n*, crwth bychan; ystwe llydan,
 cath fechan; ysgrepan milwr

Kitchen, kit'shen *n*, cegin. Kitchen-
 maid, ceginferch. Kitchen-stuff, bras-
 der y crochan
 Kite, kit *n*, barcut, barcutan, bod, beri,
 beiri. Frog-kite, bod y gwerni
 Kitten, kit'n *n*, mabcath, cath fechan:
vi, bwrw cathod
 Kliek, klik *vi*, clecian, tincian
 Knab, nab *vt*, trystgnoi, trystfrathu
 Knack, nak *n*, ystranc, ystryw; medr
 Knacker, nak'ūr *n*, prynwr hen geffylau
 Knag, nag *n*, cwllwm, cwgn
 Knaggy, nag'i *a*, clymog, cygnog
 Knap, nap *n*, cnap, telpyn, twmpath,
 crug: *vt*, brathu, enipgnoi, gwringain
 Knappy, nap'i *a*, cnapiog
 Knapsack, nap'sak *n*, ysgrepan milwr
 Knapweed, nap'wid *n*, pengaled
 Knar, nār, Knarl, nār *n*, clwm, cwllwm
 Knarled, nārld *a*, clymog, clymog
 Knave, nāv *n*, dyhiryn, crogyn, twyllwr
 Knavery, nāvur.i *n*, dyhirwech, anfad-
 rwydd, twyll
 Knavish, nāvish *a*, anfad, anonest
 Knead, nīd *vt*, tyllino. Kneading-trough,
 cafn, tyllino, noe
 Knee, nī *n*, glin, pen y lin, pen y glin.
 Knee-deep, hyd y gliniau. Knee-pan,
 padell pen y glin, penlin [glin-gam
 Kneel, nīd *a*, gliniog. Knock-kneel,
 Kneel, nīl (*pt* & *pp* knelt, nelt) *vi*, pen-
 linio, myned ar liniau
 Knell, nel *n*, cnul, cnull, clul
 Knew, nū *pt*.—Know
 Knick-knack, nik'nāk *n*, tegan
 Knife, nif (*p* knives) *n*, cylllell, twca.
 Bowie-knife, brathgyllell. Pruning-
 knife, cylllell ysgythrū. Scooping-
 knife, cylllell gam
 Knight, nīt *n*, marchog. Knight-errant,
 crwydrfarchog. Knight of the Garter,
 marchog o Urddas y Gardas. Knight-
 service, cadweini
 Knighthood, nīt'hōd *n*, marchogiaeth
 Knightly, nīt'li *a*, marchogaidd
 Knit, nīt (*pt* & *pp* knit) *v*, gwau;
 clymu; cyssylltu. To knit the brows,
 gygu, cuchio, talgrychu [gweuydd
 Knitter, nīt'ūr *n*, gwēwr, gwēydd,
 Knittle, nīt'l *n*, llinyn rhedeg
 Knives, nīvz *np*.—Knife
 Knob, nob *n*, cnap, cwgn, cnwe, oddfyn
 Knobby, nob'i *a*, cnapiog, cnyciog
 Knock, nok *n*, cnoc, flat, dyrnod, llab:
v, encio, taro, curo, dulio
 Knocker, nok'ūr *n*, tarawydd; ystwfwl
 Knoll, nōl *v*, canu cnull, cnullio

Knot, not <i>n</i>, clwm, cwlwm; cymmal, cwgn: <i>v</i>, clymu; uno; dyrys. Bow-knot, cwlwm dolen. Gordian knot, cwlwm annatodadwy; cwlwm priodas Knotgrass, not'gras <i>n</i>, canclwm, can-clawdd, clymls Knotted, not'ed, Knotty, not'i <i>a</i>, clymog, cygnog, dyrys [Rhwssia Knout, nûwt <i>n</i>, flangell <i>a</i> ddefnyddir yn Know, nô (knew, known) <i>v</i>, gwybod, deall, dirnad, adnabod, nabyddu, ad-waen. To know before hand, rhag-wybod. To let one know, hysbysu peth i un. To make known, hysbysu Knowing, nô'ing <i>a</i>, gwybodus, deallus; medrus, cyfarwydd [yn fedrus Knowingly, nô'ing.lî <i>ad</i>, trwy wybod; Knowledge, nol'ej <i>n</i>, gwybodaeth, deallt-wriaeth; adnabyddiaeth; cyfarwydd- yd. Not to my knowledge, dim am a wn i. Without my knowledge, heb wybod i mi. To the best of my knowledge, hyd eithaf fy ngwybodaeth Known, nön <i>pp</i>.—Know Knownothings, nô'nuth.ingz <i>np</i>, dim- wybodyddiaid (plaid yn America) Knuckle, nuk'l <i>n</i>, cymmal, migwrn, cwgn: <i>vi</i>, migyrnu, rhoi migwrn ar Knuff, nuf <i>n</i>, delff, drel, lleban [lawr Kokob, kô'kob <i>n</i>, sarff wenwynig Koran, kô'r'an <i>n</i>, Beibl y Mahometiaid Kraken, krä'ken <i>n</i>, moranghenfil dy- chymmygol Krout, krûwt <i>n</i>, cawl bresych	Labourer, lä'bur.ür <i>n</i>, gweithiwr, lla- furiwr; ceibiwr Laburnum, lä.bûr'num <i>n</i>, y ddrewgoed Labyrinth, lab'i.rinth <i>n</i>, dyrysfa, bach- drofa Lac, lak <i>n</i>, math o ystor meddygol Lace, läs <i>n</i>, ysnodyn, ymylwe, addurnwe, sider: plethlinyn, carai: <i>vt</i>, ysnodenu, cau â charai Laceman, läs'man <i>n</i>, ysnodenwr, siderwr Lacerable, las'ur.â.bl <i>a</i>, rhwygadwy, hyrwyg [darnio, dryllio Lacerate, las'ur.ät <i>vt</i>, rhwygo, llarpio, Laceration, las.u.rä'shun <i>n</i>, rhwygiad, llarpiad [ynog Lachrymal, lak'ri.mal <i>a</i>, deigriol, deigr- Lachrymation, lak.ri.mä'shun <i>n</i>, deigr- iad, dagriad [lestr Lachrymatory, lak'ri.mä.tur.i <i>n</i>, deigr- Lacinated, lä.sin'i.ä.ted <i>a</i>, siderog Lack, lak <i>n</i>, eisieu, diffyg, gwall: <i>v</i> bod mewn angen, bod ag eisieu ar Lack-brain, ynfyd, un disynwyr Lackaday, lak'ä.dä <i>i</i>, och! och fi! Lacker, lak'ür <i>n</i>, eurliw, melynliw barnais: <i>vt</i>, eurliwio, melynliwio Lackey, lak'i <i>n</i>, gwastrodyn, troedwas gwas troed [fyrog Laconic, lä.kon'ik <i>a</i>, byreiriog, byr, tal- Laconism, lak'ö.nizm <i>n</i>, byreiriad, ber- iaith [of Lactant, lak'tant <i>a</i>, yn rhoi llaeth, llaeth Lactary, lak'tur.i <i>a</i>, llaethol: <i>n</i>, llaethd; Lactation, lak.tä'shun <i>n</i>, llaethiad Lactéal, lak'ti.al, Lacteous, lak'ti.us <i>a</i> llaethog, llaethlyd; llaethliw Lactescent, lak.tes'ent, Lactific, lak tif'ik <i>a</i>, blithog [yn, llan Lad, lad <i>n</i>, bachgen, crwt, hogyn, llenc Ladder, lad'ür <i>n</i>, ysgol, llettring Lade, läd (laden) <i>vt</i>, llwytho, pynori Laden, lä'dn <i>pp</i>.—Lade & Load Lading, lä'ding <i>n</i>, llwyth; baich, pwn Ladle, lä'dl <i>n</i>, lledwad; llwy Ladleful, lä'dl.fwl <i>n</i>, lledwadaid; llwyai Lady, lä'di <i>n</i>, arglwyddes; pendefig: boneddiges, boneddes, gwraig foneddi- ghies, rhian. Lady-bird, Lady-cov math o drychflyn. Lady-day, Gw Fair y cyhydedd, y 25ed o Fawrth Ladylike, lä'di.lik <i>a</i>, rhianaidd, tyner Lag, lag <i>vi</i>, dyfod yn olaf, llercian: <i>a</i> olaf, diweddaf, diocaf: <i>n</i>, yr olaf Laggard, lag'ürd <i>a</i>, araf, diog: <i>n</i>, diogy Lagger, lag'ür <i>n</i>, llercyn; diogyn Lagoon, lä.gwn', Lagune, lä.gün' : morlyn

L.

LA, lô <i>i</i>, wele! nycha! och fi! Labdanum, lab'dâ.num <i>n</i>, ystor Creta Labefaction, lab.i.fak'shun <i>n</i>, gwanhâd, adfeiliad, dirywiad Label, lä'bel <i>n</i>, llabed, llabedyn Labent, lä'bent <i>a</i>, llyfn, llithrig Labial, lä'bi.al <i>a</i>, gwefusol, gwefiol. Labial consonants, gwefusolion Laborant, lab'ö.rant <i>n</i>, fferyll, fferyllydd Laboratory, lab'ö.rä.tur.i <i>n</i>, gweithfa; fferyllfa, gweithdy fferyllydd Laborious, lä.bö'ri.us <i>a</i>, llafurus; poen- fawr, poenus, gweithgar Labour, lä'bûr <i>n</i>, llafur, gwaith, trafod, trafael, poen, lludded, gorchwyl; gwewyr esgor: <i>v</i>, llafurio, gweithio, ymboeni, trafferthu; ymegnio, ymor- chestu. Labouring man, gweithiwr, dydd weithiwr, llafuriwr. Light la- bour or exercise, golafur	Lactant, lak'tant <i>a</i>, yn rhoi llaeth, llaeth Lactary, lak'tur.i <i>a</i>, llaethol: <i>n</i>, llaethd; Lactation, lak.tä'shun <i>n</i>, llaethiad Lactéal, lak'ti.al, Lacteous, lak'ti.us <i>a</i> llaethog, llaethlyd; llaethliw Lactescent, lak.tes'ent, Lactific, lak tif'ik <i>a</i>, blithog [yn, llan Lad, lad <i>n</i>, bachgen, crwt, hogyn, llenc Ladder, lad'ür <i>n</i>, ysgol, llettring Lade, läd (laden) <i>vt</i>, llwytho, pynori Laden, lä'dn <i>pp</i>.—Lade & Load Lading, lä'ding <i>n</i>, llwyth; baich, pwn Ladle, lä'dl <i>n</i>, lledwad; llwy Ladleful, lä'dl.fwl <i>n</i>, lledwadaid; llwyai Lady, lä'di <i>n</i>, arglwyddes; pendefig: boneddiges, boneddes, gwraig foneddi- ghies, rhian. Lady-bird, Lady-cov math o drychflyn. Lady-day, Gw Fair y cyhydedd, y 25ed o Fawrth Ladylike, lä'di.lik <i>a</i>, rhianaidd, tyner Lag, lag <i>vi</i>, dyfod yn olaf, llercian: <i>a</i> olaf, diweddaf, diocaf: <i>n</i>, yr olaf Laggard, lag'ürd <i>a</i>, araf, diog: <i>n</i>, diogy Lagger, lag'ür <i>n</i>, llercyn; diogyn Lagoon, lä.gwn', Lagune, lä.gün' : morlyn

Laic, lä'ik *n*, gwr lleyg, lleygwr
 Laic, lä'ik, Laical, lä'ikal *a*, lleygol
 Laid, läd *pt & pp.*—Lay
 Lain, län *pp.*—Lie
 Lair, lë'r *n*, gorweddle gwylltfil
 Laird, lë'rd *n*, arglwydd maenor
 Laity, lä'ti *n*, lleygion, gw'r lleyg
 Lake, läk *n*, llyn, llwch; llïw coch
 Lamb, lam *n*, oen (*p* wÿn): *vi*, bwrw
 oen, dyfod ag oen. Little ewe lamb,
 oenig. Little lamb, oenyn. Little
 lambs, wynos. In lamb, cyfoen
 Lambative, lam'bâ.tiv *a*, i'w leibio, hylaib
 Lambert, lam'bent *a*, lleibiol, llyfol
 Lambkin, lam'kin *n*, oen bach, oenan,
 oenyn, oenig (*p* wynos) [hynaws
 Lamblike, lam'lik *a*, addfwyn, oenaidd,
 Lame, läm *a*, cloff, efrydd, anafus, cy-
 mhercyn; gwan, ammherffaieth: *vt*,
 cloffi, anafu, efryddu
 Lamellar, lam'el.ür *a*, dalenog
 Lameness, läm'nes *n*, cloffni, cloffi
 Lament, lâ.ment' *v*, galaru, cwynfan;
 alaethu, wylofain, cwyno [gresynol
 Lamentable, lam'en.tâ.bl *a*, galarus,
 Lamentation, lam.en.tä'shun *n*, galar,
 galarnad, cwynfan, alaeth, wylofain,
 doloch, cwyn, galargwyn
 Lamina, lam'i.nä (*p* laminæ, lam'i.ni)
n, haen, llafn, dalen
 Laminated, lam'i.nä.ted *a*, dalenog,
 gorchuddiedig â llafnau teneu
 Lammas, lam'as *n*, y dydd cyntaf o
 Awst, dydd Awst, calan Awst
 Lammeret, lam'ur.et *n*, hebogyn
 Lamp, lamp *n*, llusern, llugorn, erllen
 Lampas, lam'pas *n*, y findag [ddu
 Lampblack, lamp'blak *n*, huddygl, par-
 Lampoon, lam.pw'n' *n*, gogangerdd,
 tuchan: *vt*, tuchanu, gogau
 Lamponer, lam.pw'nür *n*, tuchanwr,
 goganwr [bendoll
 Lamprey, lam'prä *n*, lleiprog, llyswen
 Lanarious, lä.në'r'i.us *a*, gwlanog
 Lanary, lä'nur.i *n*, gwlandy
 Lance, lans *n*, gwaew, gwaewffon, bêr,
 safwy, picell, beran, par, rheinen: *vt*,
 ffeimio, agor dolur; rheinio
 Lancet, lan'set *n*, flaim
 Laciniate, lan'si.nät *vt*, rhwygo, llarpio,
 dryllio, darnio
 Land, land *n*, daiar, tir; gwlad: *v*,
 tirio, glanio; dadlwytho. Land-forces,
 milwyr. Land-tax, y dreth fawr,
 treth y frenines. Arable land, llafur-
 dir. Dry land, sychdir. High-land,
 ucheldir. Low-land, iseldir

Landau, lan.dô' *n*, math o gerbyd
 Landed, lan'ded *a*, tiriog; wedi tirio.
 Landed-property, tiriogaeth [Almaen
 Landgrave, land'gräv *n*, enwad yn yr
 Landholder, land'höl.dür *n*, deiliad tir
 Landing, lan'ding *n*, porthfa. Land-
 ing-place, pen grisiau, glanle
 Landlady, land'lä.di *n*, meistres tir;
 tafarnwraig, meistres tafarn
 Landless, land'les *a*, didir
 Landlord, land'lörd *n*, meistr tir; ta-
 farnwr [terfyn
 Landmark, land'mârk *n*, ffin, cyffin,
 Landscape, land'skäp *n*, arbeiath, golwg
 ar diroedd. Landscape painting, dar-
 luniadaeth arbeiol [fesurydd
 Landsurveyor, land'sûr.vä.ür *n*, daiar-
 Landwaiter, land'wä.tür *n*, tollwylwr
 Landward, land'würd *ad*, tua'r tir
 Lane, län *n*, heolan, heol gyfyng, wtre
 Language, lang'gwäj *n*, iaith; tafod-
 iaith, ymadrodd. A strange language,
 anghyfiaith. Barbarous language,
 brithiaith, briwiaith. One's native
 language, iaith ei fam. Welsh lan-
 guage, Cymraeg [null tafod
 Langwet, lang'gwet *n*, unrhyw beth yn
 Languid, lang'gwid *a*, llesg, methedig,
 egwan, digalon, dihoen
 Languish, lang'gwish *vi*, nychu, methu,
 dihoeni, llesgäu, gwanhau
 Languishment, lang'gwish.ment *n*, nych-
 dod, dihoeniad, nych
 Languor, lang'gwür *n*, gwendid, llesg-
 edd, llyfrdra, nychdod
 Laniary, lan'yur.i *n*, cigyddfa, cigyddle.
 Laniaries, ysgythrddant
 Laniate, lan'i.ät *vt*, darnio, cigyddio
 Laniferous, lä.nif'ur.us, Lanigerous, lä-
 nij'ur.us *a*, gwlanog
 Lanifce, lan'i.fis *n*, gweithfa gwlan
 Lank, langk *a*, cul, teneu; llïbin, llïpa.
 A lank person, llabwst, llabi, climach
 Lankness, lang'nes *n*, teneuder
 Lanner, lan'ür *n*, math o hebog
 Lanneret, lan'ur.et *n*, hebogyn
 Lansquenet, lans'ken.et *n*, milwr traed;
 math o chwareu cardiau
 Lantern, lan'türn *n*, llusern. Lantern-
 jaws, gwyneb teneu
 Lap, lap *n*, arffed; afflau, arffedog: *v*,
 llepian; amblygu
 Lapdog, lap'dog *n*, arffedgi
 Lapful, lap'fwl *n*, arffedaidd; arffedogaid
 Lapidate, lap'i.sid *n*, saer ceryg
 Lapidary, lap'i.dur.i, Lapidist, lap'i.dist
n, maenydd, maen-gabolwr, gemydd

- Lapidate, lap'î.dät *vt*, llabyddio, ladd â cheryg
- Lapidation, lap.î.dä'shun *n*, llabyddiad
- Lapideous, lâ.pid'yus *a*, caregaidd, careg-Lappet, lap'et *n*, llipddarn [og, maenol
- Lapse, laps *n*, lithrad, syrthiad; gwall: *vi*, lithro, cwympo; dygwydd. Lapse of time, ennyd [heibio
- Lapsed, lapst *a*, syrthiedig; wedi myned
- Lapstone, lap'stôn *n*, arffedfaen crydd
- Lapwing, lap'wing *n*, cornicyll, cornicell, cornchwigl [long
- Larboard, lâr'bô'rd *n*, yr ochr aswy i
- Larceny, lâr'sî.nî *n*, lladrad. Petty larceny, chwíwladrad
- Larch, lãrtsh *n*, llarswydden, llarwydden
- Lard, lãrd *n*, bloneg: *v*, blonegu; pesgu
- Larder, lãrd'ûr *n*, cig-gell, bwydgell
- Large, lãrj *a*, helaeth, eang, mawr, maith, gorfawr. As large, cymmaint. At large, yn rhydd; yn gyflawn. To set at large, rhyddhau [der
- Largeness, lãrj'nes *n*, mawredd, helaeth-
- Largess, lãr'jes *n*, anrheg, rhodd
- Lark, lãrk *n*, uchedydd, ehedydd, hed-ydd, meilierydd. Wood-lark, eniden
- Larkspur, lãrk'spûr *n*, llyisiau yr uchel-
- Larum, lar'um *n*, rhybudd [ydd
- Larva, lãr'vã (p larvæ, lãr'vi) *n*, macai
- Larynx, lar'ingks *n*, bendag
- Lascivious, la.siv'yus *a*, anllad, nwyfus, trythyll, anniwair [rwydd
- Lasciviousness, la.siv'yus.nes *n*, anllad-
- Lash, lash *n*, llach, gwialenod; carai, fflangell: *v*, llachio, fflangellu, ffrewyly; rhwyng
- Lask, lask *n*, y dolur rhydd
- Lass, las *n*, merch, herlodes, llances, geneth. Lass-lorn, wedi colli ei gãriad
- Lassitude, las'î.tüd *n*, lludded, blinder
- Last, last *a*, olaf, diweddaf: *ad*, yn olaf: *sd*.—Late: *vt*, parhau, para, aros, ymaros: *n*, pren troed; rhif neu bwysau o amryw fath. At last, o'r diwedd, yn y diwedd. To breathe one's last, trengu, marw [safadwy, dalus
- Lasting, las'ting *a*, parhäus, parhaol,
- Latch, latsh *n*, clicied: *v*, cliciedu
- Latchet, lat'shet *n*, carai neu linyngsgid
- Late, lät (latter, last) *a*, hwyr, diweddar: *ad*, yn hwyr. Of late, yn ddiweddar. To grow late, hwyrhau, myned yn hwyr [der
- Latency, lä'ten.sî *n*, tywyllni, aneglur-
- Lateness, lät'nes *n*, diweddarwch
- Latent, lä'tent *a*, dirgel, cudd, anamlwg
- Lateral, lat'ur.al *a*, ystlysol, ochrol
- Lateran, lat'ur.an *n*, eglwys yn Rhufain
- Lath, lâth (p laths, lâthz) *n*, aseth, eisen, delten: *vt*, eisio, delltu
- Lathe, lâth *n*, troell, troadur
- Lather, lãth'ûr *n*, sebondrwyth: *v*, seboni, sebondrwytho [Lladinaidd
- Latin, lat'in *n*, Lladin, Lladinaeg: *a*, Latinism, lat'in.izm *n*, Lladinddull; Lladiniaeth [wr
- Latinist, lat'in.ist *n*, Lladinydd, Lladin-
- Latinity, lâ.tin'î.ti *n*, Lladiniaeth, Lladin
- Latinize, lat'in.iz *v*, Lladinio [croew
- Latish, lä'tish *a*, hwyrtaidd, lled hwyr
- Latitancy, lat'î.tan.sî *n*, celedigaeth
- Latitant, lat'î.tant *a*, cuddiedig, celedig
- Latitude, lat'î.tüd *n*, lledred; llydander, eangder; pellder oddi wrth y cyhydedd
- Latitudinarian, lat.î.tü.dî.nêr'î.an *n*, rhydd-dybiwr, penrhyddiad
- Latrant, lä'trant *a*, cyfarthol
- Latten, lat'en *n*, llatwm, alcan, efydd
- Latter, lat'ûr *a*, olach, hwyrach, diweddarach; olaf, hwyrach, diweddaraf o'r ddau, *sd*.—Late [wellt
- Lattermath, lat'ûr.math *n*, adladd, aeth-
- Lattice, lat'is *n*, dellt; delltwaith, cledrwy: *vt*, delltu, eisio, cledrwyo
- Laud, lôd *n*, mawl, moliant, clodforedd, canmoliaeth: *vt*, canmol, clodfori, moli
- Laudable, lô'dã.bl *a*, canmoladwy, gwiwglod, hyglod [weddawns y pabi
- Laudanum, lod'ã.num *n*, cysglyn, syl-
- Laudatory, lô'dã.tur.î *a*, moliannol, clodforol, canmoliaethol
- Laugh, lâf *v*, chwerthin, chwârddu.
- Laughing-stock, gwatwarnod. Horse-laugh, crechwen. To burst out a laughing, codi crychwen. To laugh at one, chwerthin amben un; gwatwaru
- Laughable, lâf'ã.bl *a*, chwerthinus, digrif [chwerthiniaid
- Laughter, lâf'tûr *n*, chwerthin, chwârdd,
- Launch, lãntsh *v*, gwrthio neu ddisgyn i'r môr; ergydio, tafu, bwrw
- Launder, lân'dûr *n*, dyfrgafu
- Laundress, lân'dres *n*, golchydde
- Laundry, lân'dri *n*, golchdy, golchfa
- Laureate, lô'ri.ät *n*, cadeirfardd, penfardd, llawrwyddfardd: *a*, coronedig â llawrwydd
- Laurel, lor'el *n*, llawrwydd, llawryf, llorwydd, pren y gerwin: *vt*, coroni â llawrwydd [llawrwydd
- Lauriferous, lô.rif'ur.us *a*, yn dwyn
- Lava, lä'vã *n*, sylwedd gwydrol a ffrydia allan o losgfynddoedd, llogswy
- Lavation, lä.vã.shun *n*, golchiad, glauhãd

Lavatory, lav'ä.tur.î n, golchfa; baddon, ymdrochle, trochfa, trochle
 Lave, läv v, golchi; trochi; dyfrhau
 Lavender, lav'en.dûr n, llafant
 Laver, lä'vûr n, noe, golchnoe, osged
 Lavish, lav'ish vt, afradu, gwastraffu, ofera, treulio: a, rhy hael, treulgar, afradlawn, gwastraffus [lonedd
 Lavishness, lav'ish.nes n, corawd, afrad-
 Law, lô n, cyfraith, deddf; rheol. Canon or ecclesiastical law, cyfraith eglwys. Ceremonial law, cyfraith ddefodol, cyfraith Iuddewig, cyfraith Moses. Civil law, cyfraith y byd, cyfraith wladol. Common law, cyfraith anysgrifenedig, cyfraith y wlad. Martial law, cyfraith rhyfel. Moral law, y ddeddf foesol. Organic law, deddf arduinol. Physical law, deddf naturiol. Poor law, cyfraith y tlodion. Statute law, cyfraith ysgrifenedig, cyfraith seneddol. Brother-in-law, brawd yng nghyfraith
 Lawful, lô'fwl a, cyfreithlawn
 Lawfulness, lô'fwl.nes n, cyfreithlonedd
 Lawgiver, lô'giv.ûr n, deddfwr, deddf-roddwr
 Lawless, lô'les a, digyfraith, diddeddf
 Lawn, lân n, llanerch, gwastadfaes; sindal [raith
 Lawsuit, lô'süt n, cynghaws, cwyn cyf-
 Lawyer, lô'yûr n, cyfreithiwr
 Lax, laks a, rhydd; llac, yslac; anghryno, anghywraint, didrefn: n, y dolur rhydd, math o bysgodyn [llacâd
 Laxation, lak.sä'shun n, rhyddhâd;
 Laxitive, lak'si.tiv a, rhyddhaol, rhydd-
 bair: n, carthai, cyffyr rhyddhaol
 Laxity, lak'si.ti, Laxness, laks'nes n, rhyddni, darymred, y dolur rhydd
 Lay, lä n, cân, cerdd; pruddgerdd; haen: n, lleygol: vt (pt & pp laid), gosod, dodi, llëu; gostegu; dal, cyn-
 ngwystlo; dodws: pp.—Lie. Lay-
 land, gwyndwn, tondir. To lay about one, llachio, ffonodio. To lay aside, rhoi heibio. To lay out money, treulio arian. To lay up, ystorio. I lay it down, yr wyf yn ei osod i lawr. I lay down, gorweddais
 Layer, lä'ûr n, haen, gwanaf; gwely; planfrigyn, plangyff; iar ddodwyog
 Layman, lä'man n, gwr lleyg, lleygwr
 Laystall, lä'stöl n, tomen, tomle
 Lazar, lä'zûr n, dyn heintus. Lazar-
 house, clafdy [ysbytty
 Lazaretto, laz.ä.ret' n, clafdry, clafdy;

Laziness, lä'zi.nes n, diogi, syrthni; seguryd, segurdod [dioglyd
 Lazy, lä'zi a, diog, musgrell, swrth
 Lea, li n, tir cauedig, llawnt, doldir
 Lead, led n, plwm; plymen
 Lead, lid (pt & pp led) v, arwain, tywys; blaenori
 Leaden, led'n a, o blwm
 Leader, led'ûr n, arweinydd, tywysog, blaenor. Leader of a faction, corn y gynhen
 Leaf, lif (p leaves) n, deilen, dalen
 Leafless, lif'les a, diddail, heb ddalen
 Leafy, lif'fi a, deiliog
 League, lig n, cyfammed, cyfundeb; tair milltir: vi, cynghreirio, cyfuno
 Leak, lik n, agen, hollt, dyferfa, dyfer-
 hollt: v, gollwng dwfr, gollwng, gyll-
 wng. To spring a leak, ymagenu
 Leakage, lik'aj n, iawn am gollod a geir trwy ddyfrholltau
 Leaky, lik'ki a, agenog, holltog
 Lean, lin a, teneu, cul: v (pt & pp leant, lent), pwyso ar; gogwyddo at
 Leanness, lin'es n, teneuder, culni, culi
 Leap, lip n, naid, llam, crychlam: v (pt & pp leapt, lept), neidio, llamu. Leap-frog, math o chwareu plant. Leap-year, blwyddyn naid
 Learn, lûrn (pt & pp learnt, lûrnt) v, dysgu, cyminyrd dysg; deall. Apt to learn, hyddysg
 Learner, lûr'nûr n, dysgwr, ysgolhaig
 Learning, lûr'ning n, dysg, ysgolheigodod, llên, dysgeidiaeth
 Lease, lis n, gafaerlwym, ammodrwym, ammodweithred: vt, gosod dros amser penodol, lloffa
 Leaser, lis'sûr n, lloffwr, casglwr
 Leash, lish n, llinyn neu garai dywyso, cynllyfan; tri [deb
 Leasing, lis'zing n, twyll, celwydd, geu-
 Least, list n, lleiaf, bychanaf: ad, yn lleiaf: sd.—Little. At least, o leiaf
 Leasy, li'zi a, teneu, ysgafn, disylwedd
 Leat, lit n, ffos, dyfrlle, dyfrgronfa
 Leather, leth'ûr n, lledr, croen. Leather-
 coat, math o afal. Leather-dresser, cyweiriwr lledr. Leather-seller, lledr-
 wr. Scraps of leather, lledrach
 Leathern, leth'ûrn a, lledrin, o ledr
 Leathery, leth'ur.î a, lledraidd, fel lledr
 Leave, liv n, cenad, rhyddid, trwydded, caniatâd: v (pt & pp left), gadael; gadu; ymadael. To leave by will, cymmynu. To leave off, peidio â. Leav-
 ings, gweddillion, olion

LEN pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^{wk}=took;

Leaved, livd *a*, deiliog. Many-leaved, amlddeiliog, amlddalenog
Leaven, lev'n *n*, surdoes, epl'es: *vt*, surdoesi, epl'esu, lefeinio [dail twrch
Leaves, livz *np*.—Leaf. Park-leaves,
Lech, letsh *vt*, llyfu
Lecher, let'shûr *n*, anlladwas, gordderch-
wr: *vi*, puteinio, trythyllu
Lecherous, let'shur.us *a*, trythyll, anllad,
serth [tesach
Lechery, let'shur.f *n*, anlladrwydd, dyre,
Lecture, lek'shun *n*, darllen, darlleniad
Lecturer, lek'shur.ur.f *n*, llyfr gwas-
anaeth Pabaidd
Lecture, lek'tshûr *n*, llith, darlith, llen-
lith; pregeth, gwars; sen, cerydd: *v*,
darllen, pregethu, darlithio
Lecturer, lek'tshur.ûr *n*, darlithiwr,
pregethwr [yddiaeth
Lectureship, lek'tshûr.ship *n*, darllen-
led, led *pt* & *pp*.—Lead
Ledge, lej *n*, rhes, haen; cefnen; ymylfa
Ledger, lej'ûr *n*, cyfrifyfr, gorsaflyfr.
Ledger-lines, llinellau chwanegol
Lee, li *n*, yr ochr gyferbyn â'r gwynt.
Lees, gwaddod, gwaelodion
Leech, litsh *n*, gele, geloden, meddyg
anifeiliaid. Cow-leech, gelen bendoll.
Horse-leech, gele'r meirch. Leech-
craft, y gelfyddyd o iachâu anifeiliaid
Leek, lik *n*, ceninen (*p* cenin). House-
leek, llysiâu pen tai, llysiâu'r gwaew.
Leek-porridge, cawl cenin
Leer, li'r *n*, cilolwg, cilwen: *v*, cilolygu
Leet, lit *n*, llys, llyddydd, maenorlys
Leeward, li'wûrd *ad*, oddi wrth y gwynt,
gyferbyn â'r gwynt
Left, left *a*, aswy, chwith, asw: *pt* & *pp*.
—Leave. Left hand, llaw aswy, llaw
chwith, cledd
Leg, leg *n*, coes, clun, esgair, llopp, ber.
Long-legged, hirgoes, tal. Three-
legged stool, ystôl deitroed
Legacy, leg'â.sî *n*, cymmynrodd, cym-
myn, rhodd ewyllys, gwyllysged
Legal, li'gal *a*, deddfol, cyfreithlawn,
cyfreithiol [reithlondeb
Legality, li.gal'i.tî *n*, deddfoldeb, cyf-
Legalize, li'gal.iz *vt*, cyfreithloni
Legate, leg'ât *n*, cenadwr y Pab [rodd
Legatee, leg.â.tî' *n*, derbyniwr cymmyn-
Legation, li.gâ'shun *n*, cenadwriaeth
Legator, leg.â.tôr' *n*, cymmynwr
Legend, lej'end *n*, llithlyfr; coeg chwedl,
hanesy; crafft ar ddarn aur neu
arian [ffugiol
Legendary, lej'en.dur.f *a*, dychymmygol,

Legerdemain, lej.ûr.dî.mân' *n*, castiau
llaw ysgafn, hudgastiau, chwidogaeth
Legerity, li.jer'i.tî *n*, ysgafnder, sionc-
Legging, leg'ing *n*, coesarn [rwydd
Legible, lej'i.bl *a*, darllenadwy
Legion, li'jun *n*, lleng, llu
Legionary, li'jun.ur.f *a*, llengol; lluosog
Legislate, lej'is.lät *vi*, gwneyd deddfau
Legislation, lej.is.lä'shun *n*, gosodiad
deddfau, arlywiad, llywodraethiad
Legislative, lej'is.lä.tiv *a*, deddfwneuth-
urol, llywodraethol
Legislator, lej'is.lä.tûr *n*, gwneuthurwr
cyfraith, deddfwr, rheolwr, seneddwr
Legislature, lej'is.lä.tshûr *n*, llywodr-
aeth, deddfwyr, seneddwyr
Legist, li'jist *n*, cyfreithiwr, un dysgedig
yn y gyfraith
Legitimacy, li.jit'i.mä.sî *n*, cyfreithlon-
edd, iawnedd; genedigaeth, cyfreith-
lawn [vt, cyfreithloni, breinio
Legitimate, li.jit'i.mät *a*, cyfreithlawn:
Legume, leg'üm, Legumen, li.gü'men *n*,
pys, ffa, ydrawn [fel ffa
Leguminous, li.gü'mî.nus *a*, ydrawnol,
Leisurable, lezh'ur.â.bl *a*, hamddenol
Leisure, lezh'ûr *n*, odfa, seibiant, arfod,
hamdden, amser [bwyll
Leisurely, lezh'ûr.li *ad*, yn araf, gan
Leman, lem'an *n*, cwyelywr; gordderch
Lemma, lem'â *n*, rhagosodiad [melynhir
Lemon, lem'un *n*, math o eurafal, afal
Lemonade, lem.un.äd' *n*, diod eurafalau
Lemur, li'mûr *n*, math o epa
Lend, lend (*pt* & *pp* lent) *vt*, rhoi
echwyn, rhoi benthgy; llogi. To lend
an ear, rhoi clust, gwrandio
Lender, len'dûr *n*, rhoddr echwyn
Length, length *n*, hyd, hirder, meithder
pellder. At length, o'r diwedd, bell-
ach, weithian. At his length, ar e
hyd. Of equal length, cyhÿd
Lengthen, leng'thn *v*, estyn, hwyhau
hirio, hirhau
Lengthwise, length'wiz *ad*, gyda'r hyd
Lement, li'ni.ent *a*, tyner, esmwyth
Lenify, len'i.fî *vt*, tyneru, llinaru, es
mwytho, tirioni [mwythac
Lenitive, len'i.tiv *n*, llinarydd: *a*, es
Lenity, len'i.tî *n*, tynerwch, tiriondeb
Lens, lenz *n*, gwydr cynghrwn, cryn
wydryn
Lent, lent *n*, y grawys: *pt* & *pp*.—Len
Lent, lent, Lenten, len'ten *a*, grawysol
Lenticular, len.tik'û.lûr *a*, deugnol
Lentils, len'tilz *n*, manbys, gwygby
pys y llygod, pys y wig

Lentigo, len'ti.gö *n*, brychni
 Lentous, len'tus *a*, gwydn, glydiog
 Lentur, len'tür *n*, gwydnedd; arafwch
 Leod, li'od *n*, cenedl, pobl, gwlad
 Leonine, li'ö.nin *a*, llewaidd [glwyf
 Leontiasis, li.on.ti'ä.sis *n*, math o wahan-
 Leopard, lep'ürd *n*, llewpart
 Leper, lep'ür *n*, un gwahanglaf
 Leporine, lep'ö.rin *a*, ysgyfarnogaidd
 Leprosy, lep'rö.si *n*, gwahanglwyf, clefri,
 brech yr Iuddewon
 Leprous, lep'rus, Leperous, lep'ur.us *a*,
 gwahanglwyfus, gwahanglaf
 Leptology, lep.tol'ö.ji *n*, eglurhâd manwl
 o bethau dibwys
 Less, les *a*, llai: *ad*, yn llai: *cd*.—Little.
 Much less, llawer llai, llai o lawer,
 chweithach. Causeless, diachos. End-
 less, diddiwedd, diderfyn
 Lessee, le.si' *n*, ammod-ddeiliad [treio
 Lessen, les'n *v*, bychanu, lleihau; tolio;
 Lesser, les'ür *a*, llai: *cd*.—Little
 Lesson, les'n *n*, gwers, lith, darlith: *vt*,
 gwersu, rhoi gwers, dysgu
 Lessor, les'ör *n*, rhoddwr ammodysgrif,
 ammodosodwr
 Lest, lest *c*, rhag, fel na, fel nas
 Let, let *n*, attalfa, rhwystr, lludd: *vt*
 (*pt* & *pp* let), gadael; goddef; attal,
 luddio; hurio; llogi; gosod. Let
 him alone, gad ef yn llonydd; gad
 iddo. Let me hear, moes (par, gad,
 dyro) i mi glywed. Let us go, awn.
 Let God arise, let his enemies be
 scattered, cyfoded Duw, gwasgarer ei
 elynion. To let blood, gollwng gwaed,
 gwaedu. To let off, saethu, ergydio
 Lethal, li'thal *a*, marwol, angeuol
 Lethargic, li.thâr'jik *a*, hunglwyfus, â'r
 hunglwyf arno; cysglyd, swrth
 Lethargy, leth'âr.ji *n*, yr hunglwyf;
 gorgwsg, gorhun
 Lethe, li'thi *n*, ebarhof, afon anghof
 Lethan, li.thi'an *a*, anghofus
 Lethiferous, li.thif'ur.us *a*, angeuol,
 dinystriol
 Letter, let'ür *n*, llythyren; llythyr: *vt*,
 llythyrenu; llythyru. Letter-bag,
 llythyrgod. Letter-case, llythyrglawr.
 Letter-founder, llythyrenydd. Let-
 ters-patent, breintlythyrâu, breint-
 ysgrif. Letter-press, argraffwasg. A
 man of letters, dyn dysgedig, dyn
 llythyrenog. Capital letters, PRIF
 LYTHYRENAU. Small capital let-
 ters, PRIF LYTHYRENAU MAN. Black
 letter, llythyren ddu

Lettuce, let'is *n*, gwylaeth. Lamb's
 lettuce, llysiau yr oen
 Leucorrhæa, lü.ko.rí'ä *n*, gwynlif
 Levant, lev'ant *a*, dwyreiniol
 Levant, li.vant' *n*, arfordiroedd dwy-
 reiniol Môr y Canoldir
 Levee, lev'i *n*, bwrdd ymdrwsio; boreu-
 ymweliad neu gyfarhiad; cynwyre
 Level, lev'el *n*, gwastadedd, gwastad;
 gwastodyn; cydraddiad; annelfa, cyf-
 eirfa; cyfeirffos; cyferdwll: *a*, gwas-
 tad, llyfn; cywir; cyfartal: *vt*, gwas-
 tatâu, llyfnu, llyfelu; annelu, cyfeirio.
 Level with, yn un â
 Leveller, lev'el.ür *n*, gwastatäwr
 Levelness, lev'el.nes *n*, gwastadrwydd
 Lever, li'vür *n*, trosol, gwif [glasdorch
 Leveret, lev'ur.et *n*, ysgyfarnog ieuanc,
 Leverock, lev'ur.ok *n*, hedydd, ehedydd
 Levable, lev'yä.bl *a*, trethadwy, codadwy
 Leviathan, li.vi'ä.than *n*, y morfil, neu
 ef allai yr afanc [llyfnbau
 Levigate, lev'i.gät *vt*, rhwbio; malu;
 Levite, li'vit *n*, Lefiad [aid
 Levitical, li.vit'i.kal *a*, Lefiaidd, Lefitic-
 Levity, lev'i.ti *n*, ysgafnder, maswedd
 Levy, lev'i *vt*, trethu, codi dirwy, codi
 teyrn-ged; codi gwÿr. To levy war,
 dechreu rhyfel [anllad, diffaith
 Lewd, lüd *a*, anfad, brwnt, serth, trythyll,
 Lewdness, lüd'nes *n*, anlladrwydd
 Lexicographer, lek.si.kog'râ.für *n*, geir-
 lyfrwr [iadwraeth
 Lexicography, lek.si.kog'râ.fi *n*, geir-
 Lexicology, lek.si.kol'ö.ji *n*, geirystyr-
 iaeth, geirofyddiaeth
 Lexicon, lek'si.kun *n*, geirlyfr, geiriadur
 Liability, li.ä.bil'i.ti *n*, cyfrifoldeb,
 rhwymedigaeth, y cyflwr o fod yn
 agored i beth. Liabilities, dyledion
 Liable, li'ä.bl *a*, darostyngedig, rhwym-
 edig, agored [wyddgi
 Liar, li'ür *n*, celwyddwr, geuwr, cel-
 Libation, li.bä'shun *n*, diodoffrwm
 Libel, li'bel *n*, cabledd, athrodiaeth,
 duchan, enllib: *v*, enllibo, athrodi, go-
 ganu [enllibwr
 Libeller, li'bel.ür *n*, cabldraethydd,
 Libellous, li'bel.us *a*, athrodus, enllibus
 Liberal, lib'ur.al *a*, hael, syber, cedol;
 rhydd, diragfarn; boneddigaidd. Li-
 beral arts, celfyddydau rhyddedog, cel-
 fyddyddau breiniol; sef, gramadeg,
 areithyddiaeth, rhesymeg, rhifydd-
 iaeth, meidrofyddiaeth, cerddoriaeth,
 ac anianddysg. Liberal translation,
 cyfieithiad anghaeth neu rydd

- Liberality, lib.u.ral'î.tî *n*, haelioni, syberwyd [hael]
- Liberalize, lib'ur.al.iz *vt*, gwneyd yn
- Liberate, lib'ur.ât *vt*, rhyddhau, gollwng yn rhydd, digaethu [gollyngdod]
- Liberation, lib.u.râ'shun *n*, rhyddhâd,
- Libertine, lib'ûr.tin *n*, un penrydd, oferdyn; anlladwr: *a*, penrydd, anghrefyddol, anllad
- Libertinizm, lib'ûr.tî.nizm *n*, penryddid
- Liberty, lib'ûr.tî *n*, rhyddid, trwydded, braint; cenad; hyfder; cyffin, ffin, terfyn. To set at liberty, rhyddhau, gollwng. To take the liberty, cymeryd cenad, bod yn hyf
- Libidmist, li.bid'î.mist *n*, anlladwr
- Libidinous, li.bid'î.nus *a*, anniwair, anllad, gordderchol
- Libra, li'brâ *n*, arwydd y Fantol
- Librarian, li.brêr'î.an *n*, llyfrgellwr, llyfrwr, llyfrydd [llyfrgawn]
- Library, li'brur.î *n*, llyfrgell, llyfrfa;
- Librate, li'brât *vt*, mantoli, pwyso
- Libration, li.brâ'shun *n*, mantoliaeth
- Lice, lis *np*.—Louse
- License, li'sens *n*, trwydded, rhyddid, cenad, caniatâd: *vt*, cenadu, trwyddedu
- Licentiate, li.sen'shi.ât *n*, trwyddedog
- Licentious, li.sen'shus *a*, penrydd, afreolus [ryddid]
- Licentiousness, li.sen'shus.nes *n*, penlichen, litsh'en *n*, goferllys, llyisiau yr afu, cen y ceryg
- Lichen, li'ken *n*, tarwden, tarddwreinyng
- Licit, lis'it *a*, cyfreithlawn
- Lick, lik *n*, llyfiad, llaib: *vt*, llyfu, lleibio, llepio. Lick-spittle, truthiwr, gwenieithwr [felus]
- Lickerish, lik'ur.ish *a*, mwythus, dant-
- Licorice, lik'ur.is *n*, math o wraidd, perwraidd, y gwylys
- Lictor, lik'tûr *n*, rhingyll Rhufeinig
- Lid, lid *n*, caead, clawr, hulier
- Lie, li *n*, celwydd, anwiredd: *vi*, dywedyd celwydd. Lying, yn dywedyd celwydd; anwir. You tell a great lie, ti a ddywedi gelwydd yn dy ddannedd
- Lie, li (pt lay, pp lain) *vi*, gorwedd; ymorwedd. Lying down, yn ei orwedd. To lie in wait, cynllwyno. To lie in, esgor. A place to lie down, gorweddfa
- Lief, lif *ad*, yn ewyllysgar, yn gystal
- Liege, lij *a*, ffyddlawn, cywir, ufudd; gwarogaethol: *n*, arglwydd, penadur
- Lieger, li'jûr *n*, cenadwr trigiannol
- Lieu, lû *n*, lle. In lieu of, yn lle
- Lieutenancy, liv.ten'an.sî, Lieutenantship, liv.ten'ant.ship *n*, rhaglawaeth, isgadbeniaeth; dirprwyaeth
- Lieutenant, liv.ten'ant *n*, rhaglaw, isgadben. Lord lieutenant, arglwydd raglaw
- Life, lif (*p* lives) *n*, bywyd, einioes, oes, hoedl; buchedd; bywiogrwydd. A long life, hirhoedl. Single life, gweddwdod. Long-lived, long'lîvd, hirhoedlog, hir ei oes. Short-lived, short'lîvd, byrhoedlog, byr ei oes; dibara. [aidd]
- Lifeless, lif'les *a*, difywyd, marw; marw-
- Lifetime, lif'tîm *n*, oes, einioes; hoedl
- Lift, lift *n*, codiad; dyrchafiad; hwp, hwbaid: *vt*, codi, dyrchafu, cwnu
- Ligament, lig'â.ment *n*, rhwymyn; gieuyn, gewyn
- Ligation, li.gâ'shun *n*, rhwymiad
- Ligature, lig'â.tshû'r *n*, rhwymyn, cyfrwym; llythyren ddyblyg, megys fl, ffi, æ, œ
- Light, lît (*lit*) *n*, goleu, gole, goleuni, gwawl, llewyrch; canwyll; ffenestr: *a*, goleu, dysglaer; ysgafn; disylwedd: *v*, goleuo; cynneu; disgyn. Light-footed, Light-heeled, gwisgi, ysgafndroed. Light-horse, marchoglu yn dwyn arfau ysgafn. By day-light, wrth liw dydd, liw dydd
- Lighten, li'tn *v*, llewyrchu, goleuo; melltenu, cynneu dreigiau, taflu mell; ysgafnhau; sirioli
- Lighter, li'tûr *n*, bad ysgafn. Lighterman, cychwr, badwr [dwr]
- Lighthouse, lit'hâws *n*, goleudy, goleu-
- Lightness, lit'nes *n*, ysgafnder; sionedd, siriolder; anwadalwch; goleuedd
- Lightning, lit'ning *n*, mellt, lluched
- Lights, lits *np*, ysgyfaint; goleuadau
- Lightsome, lit'sum *a*, goleulawn; siriol hoenus, bywiog
- Ligneous, lig'nî.us *a*, prenaidd, o bren
- Ligure, li'gû'r *n*, maen gwerthfawr
- Like, lik *a*, tebyg, cyffelyb, cyfryw cynhebyg, unfath, unwedd: *v*, caru hoffi; dewis, dymuno, mynu: *ad*, yn debygol, fel, megys; -aidd. Like: child, plentynaid. Like a dog, cîaidd To his liking, i'w fodd
- Likelihood, lik'li.hwd, Likeliness, lik'li nes *n*, tebygoliaeth, tebygolrwydd
- Likely, lik'li *a*, tebygol: *ad*, yn debygc
- Liken, li'kn *vt*, tebygu, cyffelybu; cy mharu [delw, arlu]
- Likeness, lik'nes *n*, tebygrwydd; llus

Likewise, lĭk'wĭz *ad*, felly, yn yr un modd: *c*, hefyd
 Lilac, lĭ'lak *n*, math o bren
 Lily, lĭ'lĭ *n*, lili, elestr. May lily, Lily of the valley, lĭlĭ'r dyffrynoedd. White water lily, alaw'r dwfr, y fagwyr wen. Yellow water lily, y bwlyts
 Limation, lĭ.mä'shun *n*, caboliad
 Limb, lĭm *n*, alod; cety'n, darn: *vt*, diaelodi, darnio, dryllio
 Limbec, lĭm'bek *n*, disdyll-lestr [twyth
 Limber, lĭm'būr *a*, llipa, hyblyg, ys-Limberness, lĭm'būr.nes *n*, ystwythder
 Limbo, lĭm'bō *n*, uffern, purdan; carchar
 Lime, lĭm *n*, calch; glud: *vt*, calchu, gwyn-galchu; gludio. Lime-stone, calchfaen. Lime-tree, palalwyf, eurwernen, gwaglwyf. Lime-twigs, gludwydd. Slaked lime, calch tawdd. Quick lime, calch brwd, calch poeth
 Limebound, lĭm'hū'nd *n*, gwaedgi
 Limit, lĭm'it *n*, terfyn, ffin, cyffin, goror: *vt*, gosod terfyn ar, penu, cyffinio
 Limitary, lĭm'ĭ.tur.ĭ *a*, cyffiniol, terfynol
 Limitation, lĭm.ĭ.tä'shun *n*, terfyniad
 Limn, lĭm *vt*, eilunio, tynu llun, delweddu
 Limner, lĭm'nūr *n*, eiluniwr, delweddwyr, lluniedydd, paentiwr
 Limous, lĭ'mus *a*, lleidiog, glydog
 Limp, lĭmp *a*, llipa, masw, ystwyth, hyblyg: *vt*, clunhecian, cloffi, selgyngian
 Limpet, lĭm'pet *n*, brenigen, llygad myharen [tēr
 Limpid, lĭm'pid *a*, gloew, tryloew, clae'r
 Limpidness, lĭm'pid.nes *n*, gloewder, clae'rder [blygedd, maswedd
 Limpness, lĭmp'nes *n*, ystwythder, hy-Limy, lĭ'mĭ *a*, calchaid; gludio, gwydn [biu
 Linchpin, lĭntsh'pin *n*, gwarbin, echel-
 Line, lĭn *n*, llinyn; llin; llinell; ffunen; rhes; amglawdd: *vt*, llinellu, llinynu; amresu, rhesu. Line of battle, cadres. Line of battle ship, cadreslong
 Lineage, lĭn'ĭ.āj *n*, ach, llinach, llin; hil, tylwyth, hiliogaeth, bonedd
 Lineal, lĭn'yäl *a*, unionlin, llin-lin; llinellol, olynol
 Lineament, lĭn'yä.ment *n*, gwynebwedd, gwynebddull, pryd, gwedd
 Linear, lĭn'yūr *a*, llinellog, llinellaidd
 Lineation, lĭn.ĭ.ä'shun *n*, llinelliaid, arliniad [Linen-draper, llineiniwr
 Linen, lĭn'en *n*, llian, lliain, llineinwe.
 Ling, lĭng *n*, breninbysg; grug, myncog
 Linger, lĭng'gūr *v*, gohurio, oedi, aros; sefyllian, chwarian

Linget, lĭng'get *n*, tafodyn
 Lingo, lĭng'gō *n*, ffregod, iaith drwsgl
 Linguacious, lĭng.gwä'shus *a*, baldorddus, tafodrydd, siariadus
 Linguist, lĭng'gwĭst *n*, ieithydd
 Liniment, lĭn'ĭ.ment *n*, enaint, iraid, eli
 Lining, lĭ'ning *n*, gwrthlain
 Link, lĭngk *n*, dolen, cadwyndorch, modrwy; canwyll byg, ffaglen: *v*, dolgydio, cydfachu, cydgadwyno, cydrwymo, cyssylltu, cydio. Link-boy, cariwr canwyllau pyg, ffaglenwas
 Linnet, lĭn'et *n*, llinos, llinosen, aderyn y llin. Read-headed linnet, llinos bengoch. Mountain-linnet, llinos y mynydd
 Linseed, lĭn'sĭd *n*, had llin, llinhad
 Linseywoolsey, lĭn.zĭ.wŵl'zĭ *n*, tenli, cymmysgwe o lin a gwlan
 Linstock, lĭn'stok *n*, ffordanio, tanffon
 Lint, lĭnt *n*, llineinrwd, naddion lliain
 Lintel, lĭn'tel *n*, gwarddrws, capan drws
 Lion, lĭ'un *n*, llew. Lion-hearted, dewr-Lioness, lĭ'un.es *n*, llewes [galon
 Lionlike, lĭ'un.lĭk *a*, llew-eilun; dewr
 Lip, lĭp *n*, gwefus, min; gwefl. Large-lipped. Blubber-lipped, gwefusfawr, gwefffawr. Lip-devotion, rhithaddol-
 iad. The lip of an animal, gwefl [iol
 Lipothymous, lĭ.poth'ĭ.mus *a*, lesmeir-
 Lipothymy, lĭ.poth'ĭ.mĭ *n*, llewyg, les-
 Lippitude, lĭp'ĭ.tüd *n*, cibdellni [mair
 Liquefaction, lĭ.kwä'shun *n*, toddiad, todd-
 iant [igaeth
 Liquefaction, lĭk.wĭ.fak'shun *n*, todded-
 Liquefiable, lĭk.wĭ.fĭ'ä.bl *a*, hydawdd,
 toddadwy [loewi, ymdoddi
 Liquefy, lĭk'wĭ.fĭ *v*, toddi, dadmer; ym-
 Liquescent, lĭ.kwes'ent *a*, toddiadol
 Liqueur, lĭ.kūr *n*, gwirodlyn
 Liquid, lĭk'wid *n*, gwlyb, llyn, gwlybwr; toddlythyren: *a*, gwlyb, llynol, hylif
 Liquidate, lĭk'wĭ.dät *vt*, toddi, llyneidd-
 iö; talu (dyled) [gwirod
 Liquor, lĭk'ūr *n*, llyn, gwlybwr, diod,
 Lisp, lĭsp *v*, bloesgi, bloesgsiarad
 Lissing, lĭs'ping *n*, bloesgedd, bloesgni
 List, lĭst *n*, rhestr, cofrestr, llechres, mynegres; eirionyn brethyn; ymdrechfa, camp-gychwynfa: *v*, chwennychu; gwrando; rhestru
 Listen, lĭs'n *vi*, gwrando, clustfeinio
 Listless, lĭst'les *a*, dihawnt, diawch, di-
 ofal, lledfrydig [syllw, syrthni
 Listlessness, lĭst'les.nes *n*, diofalwch, an-
 Lit, lĭt *pt & pp*.—Light
 Litany, lĭt'an.ĭ *n*, gweddi gyffredin

LOC pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Literal, lit'ur.al *a*, llythyrenol; cywir
Literary, lit'ur.ur.î *a*, llenyddol, llenorol,
llythyrog, llythyriannol. Literary
man, llenor, llenydd
Literate, lit'ur.ît *a*, dysgedig, hyddysg
Literati, lit'ur.â.ti *n*, dysgedigion, llen-
orion, llenyddion, llenogion, gwfr llen
Literature, lit'ur.â'tshûr *n*, llenyddiaeth,
llenoriaeth, llen, dysg
Litharge, lith'ârj *n*, gorferw plwm
Lithe, litH, Lithar, lit'rhûr, Lithsome,
litH'sum *a*, ystwyth, hyblyg, anwadal
Lithographer, li.thog'râ.fûr *n*, maen-
argraffydd [graffiad
Lithography, li.thog'râ.fî *n*, maenar-
Lithomancy, lith'ö.man.sî *n*, maengoel
Lithotropic, lith.on.trip'lk *a*, maen-
doddol [drychwr
Lithotomist, li.thot'ö.mist *n*, maen-
Lithotomy, li.thot'ö.mî *n*, maendrychiad
Lithoxile, li.thok'sil *n*, pren caregedig
Litigant, lit'î.gant *n*, ymgyfreithiwr
Litigate, lit'î.gât *v*, cyfreithio; ymgecu
Litigation, lit.î.gâ'shun *n*, ymgyfreith-
iad, cynghaws [henlyd, cecrus
Litigious, li.tij'us *a*, cyfreithgar; cyn-
Litigiousness, li.tij'us.nes *n*, ymgyfreith-
garwch; cecru, cecraeth
Litre, lit'ûr *n*, mesur Ffrengig 61.028
o fodfeddi cyfangorff
Litter, lit'ûr *n*, elor feirch, cludai;
llaesod, gwasarn; torllwyth, gwaling;
annhrefn: *v*, gwasarnu; bwrw tor-
llwyth, porchellu, dyfod â moch bach
Little, lit'l (less, least) *a*, bach, bychan;
mân, ychydig: *n*, ychydig, ychydigyn,
tipyn, ticyn, bychodedd, bachigyn.
A little fountain, ffynnonell. A little
child, plentyn. A little tipsy, gofeddw,
llefeddww. As little, cyn lleied. Ever
so little, y tipyn lleiaf. Give me
a little, rhoddwch i mi ychydig.
Give me little, rhoddwch i mi ond
ychydig. Little children, plantos;
plantach. Little ones, plant, rhai
bychain. Stay a little, aros ronyn. To
make little, bychanu, lleihau
Littleness, lit'l.nes *n*, bychander
Littoral, lit'ö.ral *a*, glanol, morlanol
Liturgy, lit'ûr.jî *n*, gwasanaeth cyffredin,
ffurf o weddiau cyhoeddus, ffurfwas-
anaeth
Live, liv *a*, byw, bywiol, bywiog. A
live coal, marworyn (*p* marwor)
Live, liv *vî*, byw; bucheddu; oesi, hoedli.
To live on, ymborthi ar. While I live,
yn fy mywyd, tra byddwyf.—Life
Livelihood, liv'li.hwd *n*, bywioliaeth,
cynnaliaeth
Liveliness, liv'li.nes *n*, bywiogrwydd
Livelong, liv'long *a*, maith, hirfaith
Lively, liv'li *a*, bywiog, bywiol; hoenus,
hoew, llon, llawen, heinif
Liver, liv'ûr *n*, yr au, yr afu; bucheddwr.
Liver-clung, claf o'r llechau. Pigeon-
livered, ofnus, llwfr. White-livered,
cenfigenus. Affection of the liver,
auad
Liverwort, liv'ûr.würt *n*, llyisiau yr afu.
Leprous liverwort, cen y ceryg, claf-
gen. Wild liverwort, llyisiau'r dryw
Livery, liv'ûr.î *n*, rhoddiad neu gadwad
meddiant; gosgorddwisg, swyddwisg.
Livery-man, gwr breiniol, dinesydd.
Livery-stable, marchdy cyffredin
Lives, livz *np*.—Life
Livid, liv'id *a*, dulas, cleisiog
Living, liv'ing *n*, bywioliaeth; person-
iaeth: *a*, byw, bywiol, yn fyw
Livre, liv'ûr *n*, darn o arian Ffrengig,
gwerth o ddeutu 9½c.
Lixivium, liks.iv'yum *n*, lleisw, trwyth
Lizard, liz'ûrd *n*, budrchwilen, madfall,
geneugoeg, gwedresi [Ddeheuol
Llama, lâ'mâ *n*, cammarch America
Lo, lö *i*, wele, wela, nycha
Load, löd *n*, llwyth, pwys, baich, pwn:
v (*pp* laden), llwytho, beichio, pyn-
orio. Load-star, seren y gogledd
Loadstone, löd'stön *n*, ehediäen, maen-
tynu, tywysfaen
Loaf, löf (*p* loaves) *n*, torth
Loam, löm *n*, tywodglai, marl, priddglai
Loamy, lö'mî *a*, priddgleiog, marlaidd
Loan, lön *n*, benthg, echwyn
Loath, löth *a*, anewyllysgar, anfoddawn
anfoddog [llaru, diflasi
Loathe, löth *vt*, ffeiddio, casäu, alaru
Loathsome, löth'sum *a*, ffaidd, adgas
brwnt, ffinionlyd
Loathsomness, löth'sum.nes *n*, ffeidd
rwydd, adgasrwydd
Loaves, lövz *np*.—Loaf
Lob, lob *n*, drel, hurtyn, clwpa, penbw)
Lobby, lob'î *n*, cyntedd, cynteddfa
Lobe, löb *n*, dernyn, rhaniad; dalen
Lobster, lob'stûr *n*, ceimwch, llegest
Local, lö'kal *a*, lleol; cyfieol; sefydlog
Locality, lö.kal'î.ti *n*, lleoldeb, hanfo
lleol; sefyllfa [gosc
Locate, lö.kät' *vt*, llehau, lleu, sefydl
Location, lö.kä'shun *n*, llehäd, llea
gosodiad, sefydliad
Loch, lok *n*, llyn, llwch; cyflaith

Lock, lok *n*, clo, cloig; cudyn; dylofyn o wlan; argae, argaeddrys: *v*, cloi; cau. Fire-lock, dryll. A lock of hair, cudyn o wallt. Locked jaw, ymgauad yr ên, gengload.—Jaw
Locket, lok'et *n*, addurnglo, mynygl-
Lockram, lok'ram *n*, brasliain [dlws
Locomotion, lö.kö.mö'shun *n*, ymsym-
mudiad o le i le, hunansymmudiad
Locomotive, lö.kö.mö'tiv *a*, symmudleig,
ymsymmudol: *n*, anweddbeiriant
Locust, lö'kust *n*, llyndys [fariaeth
Locution, lö.kü'shun *n*, llafarddull, lla-
Lodge, loj *n*, lletty, lluest, hafotty,
maesdy: *v*, llettya, trigo; aros; gor-
wedd. To lodge one's self, ymlettya
Lodgement, loj'ment *n*, lluest, gwersyll;
sefydliad; sefyllfa, gorsaf; cymmeriad
meddiant o weithiau'r gelyn
Lodger, loj'ür *n*, llettywr, gwestai
Lodging, loj'ing *n*, gwestty (*p* gwesttai),
lletty, gwestfa
Loft, loft *n*, tafnod, llwyf, hurtr; lloft
Loftiness, lof'ti.nes *n*, uchder; balchder
Lofty, lof'ti *a*, uchel, aruchel, goruchel,
dyrchafedig; uchelwych, trahausfalch.
Lofty words, geiriau chwyddedig
Log, log *n*, cyff, boncyff, cipyll. Log-
book, llyfr y cyfrifbill. Log-line,
llinyn y cyfrifbill
Logarithm, log'u.rithm *n*, dirprwyn.
Science of logarithms, dirprwyniaeth
Loggerhead, log'ür.hed *n*, delff, clwpa,
penbwl; math o dugorn. At logger-
heads, benben brigfrig
Loggerheaded, log'ür.hed.ed *a*, pendew,
penbwl, hurt, delffaidd
Logic, loj'ik *n*, rhesymeg, arbwyllig
Logical, loj'i.kal *a*, rhesymegol, dad-
leuyddol, arbwylligol [leuydd
Logician, lö.jish'an *n*, rhesymegwr, dad-
Logistic, lö.jis'tik *a*, alsoddol [feisiwr
Logodædalist, lö.gö.ded'al.ist *n*, geirddy-
Logomachy, lö.gom'â.ki *n*, amryson yng
nghylch geiriau, geirddadl
Logwood, log'wöd *n*, coed lliwyddion
Loin, lôin *n*, llwyn, llyfen; aren
Loiter, lôi'tür *vi*, gohirio, ystelcian, chwil-
bawa, llercio, oedi, sefyllian, chwarian
Loiterer, lôi'tür.ür *n*, llercion, ystelciwr
Loll, lol *vi*, ymdrolio, ymddiocio, tordain
Lollards, lol'ürdz *np*, plaid o Brotest-
aniaid, canlynwyr Wickliff
Lone, lön, Lonely, lön'li, Lonesome, lön'-
sum *a*, unig, wrtho ei hun; didram-
wy, disathr; diymgeledd
Loneliness, lön'li.nes *n*, unigder

Long, long *a*, hir, maith; parhäus, hir-
llaes: *vi*, hiraethu, chwantu, blytio,
chwennychu. Long-boat, hirgwch,
bad mawr. Long-headed, synwyrol,
call. Long-suffering, hirymaros;
goddefgar. All day long, trwy'r
dydd. As long as, cyhÿd ag; tra.
Longer and longer, hwy-hwy. Long
hours, oriau meithion. Long sound,
hirsain. Not long after, cyn nemawr.
Of long continuance, parhäus. Some-
what long, gohir. Long and slender,
hirfaen. To grow long, ymestyn,
hirhan [edd, hirymaros
Longanimity, long.gâ.nim'i.ti *n*, amyn-
Longe, lunj *n*, hergw, hergawd
Longer, long'ür *n*, hiraethwr
Longer, long'gür *a*, hwy.—Long
Longest, long'gest *a*, hwyaf.—Long
Longevity, lon.jev'i.ti *n*, hiroes, hir-
hoedl; hiroesiad, hirhoedlog
Longevous, lon.ji'vus *a*, hirhoedlog
Longimanous, lon.jim'â.nus *a*, llawhir
Longimetry, lon.jim'i.tri *n*, mesuriad
peller [hydred, hydedd
Longitude, lon'ji.tüd *n*, hirder, hyd;
Longitudinal, lon.ji.tü'di.nal *a*, ar ei hyd;
hydredol, hydol
Longsome, long'sum *a*, hirfaith, rhyhir
Longspun, long'spun *a*, dygnfaith, an-
nyben, hir, hirchwedlog
Longways, long'wäz, Longwise, long'-
wiz *ad*, gyda'r hyd, hydredol, ar hyd,
yn ei hyd [Loo-table, bwrdd crwn
Loo, lü *n*, math o chwrau ar gardiau.
Loobily, lö'bi.li *ad*, yn dreilaidd, yn hurt
Looby, lö'bi *n*, lleban, drelyn, hurtyn
Loof, löf *vt*, dwyn llong at y gwynt
Look, lök *n*, gwynebpryd, golwg, trem,
edrych; edrychiad; ymddangosiad,
gwedd: *v*, edrych, syllu; dysgwyl;
chwilio: *i*, wela, wele, nycha. Look-
out, golygfa. Looking-glass, drych,
gwydrddrych. To look around, am-
dremu. To look for, dysgwyl. To
look intently, arsyllu. To look out,
edrych am, gochel, gwilio
Looker, lök'ür *n*, edrychwyr, syllwr,
tremiwr [yn aneglur
Loom, löm *n*, gwÿdd: *vi*, ymddangos
Loom, löm *n*, gwirionyn, delff, dyhiryn
Loop, löp *n*, arwestr, dolen; tytynwy:
v, arwestru, dolfachu, dolenu. Loop-
hole, dolendwil; esgus, bwich
Loose, löws *a*, rhydd; yslac, llac; pen-
rydd; anllad, anniwair: *vt*, gollwng,
rhyddhau, dattod, laesu

LUC pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Loosen, lŵ'sn <i>v</i> , gollwng, dattod, rhydd-hau, llacâu, llaesu, yslacio, dadrwy mo	Loveless, luv'les <i>a</i> , digariad, diserch
Looseness, lŵ'snes <i>n</i> , llaesder, darymred; dirywiaeth, anniweirdeb; y dolur rhydd	Loveliness, luv'li.nes <i>n</i> , hawddgarwch
Lop, lop <i>vt</i> , ysgythru, brigladd,ocio, brigdocio. Loppings, ysgythrion	Lovely, luv'li <i>a</i> , hawddgar, cariadusol, hoffain, hygar, teg, prydferth
Loquacious, lŵ.kwâ'shus <i>a</i> , siaradus, tafodrydd, chwedlog, ffraeth	Lover, luv'ûr <i>n</i> , cariad, carwr, cariad-ddyn. A lover of his country, gwladgarwr. A lover of mankind, dyngarwr
Loquacity, lŵ.kwas'i.ti <i>n</i> , dywedgarwch, ffraethder, llo, siaradgarwch	Loving, luv'ing <i>a</i> , cariadus, caredig
Lord, lôrd <i>n</i> , arglwydd, meistr; ner, muner, rhi, peryf, naf, ior, ion, gwanar, udd; gwledig; baron, brêyr: <i>v</i> , arglwyddiaethu, rhwysgo. Lord of the manor, maenorydd, arlwydd	Lovingkindness, luv.ing.kînd'nes <i>n</i> , serch, tynerwch; trugaredd
Lordliness, lôrd'li.nes <i>n</i> , arglwyddeiddrwydd, bonedd; gorfalchder	Low, lŵ <i>a</i> , isel; prudd; gostyngedig; gwael, -ach; gwan, truan: <i>vi</i> , brefu rhuo, buguned, buchio. Low-bred difoes, hurthol; gwael. Low Sunday Pase bychan. Low in the world tlawd. Lowest of the people, gwehilion y bobl. A low country, iseldir doldir, gwastadedd. The low parts of the earth, iselderau'r ddaiar
Lordling, lôrd'ling <i>n</i> , arglwyddyn	Lower, lŵ'ûr <i>v</i> , gollwng; iselu, darostwng, gostwng: <i>a</i> , <i>cd</i> , is. Lower-casotype, y llythyrenau mân, a, b, c, & c
Lordly, lôrd'li <i>a</i> , arglwyddaidd; balch	Lower, lŵ'ûr <i>vi</i> , tywyllu, cymylu: <i>n</i> prudd-der, trymder golwg; cymyliad
Lordship, lôrd'ship <i>n</i> , arglwyddiaeth	Lowermost, lŵ'ûr.möst <i>a</i> , isaf, iselaf
Lore, lôr <i>n</i> , athrawiaeth; dysg	Lowland, lŵ'land <i>n</i> , iseldir; morfa
Loricæ, lor'î.kät <i>vt</i> , dalenwisgo, dalenu	Lowliness, lŵ'li.nes <i>n</i> , gostyngedeiddrwydd
Lorimer, lor'î.mûr <i>n</i> , genfâydd	Lowly, lŵ'li <i>a</i> , isel, gostyngedig
Lorn, lôrn <i>a</i> , gwrthodedig, diymgeledd, amddifad. Love-lorn, cariadgoll	Lown, lŵ'n <i>n</i> , dyhiryn [gwaelde
Lose, lŵz (<i>pt</i> & <i>pp</i> lost) <i>v</i> , colli; cael	Lowness, lŵ'nes <i>n</i> , iselder, iseledd
Loser, lŵ'zûr <i>n</i> , colledwr, collwr [colled	Loyal, lŵ'al <i>a</i> , ffyddlawn i'r brenin, cywi
Loss, los <i>n</i> , coll, colled; sarhâd; afles	Loyalist, lŵ'al.ist <i>n</i> , cywirddyn
Lot, lot <i>n</i> , coelbren, cwtws; dygywddiad, syrth; tynged; rhan, cyfran, dogn	Loyalty, lŵ'al.ti <i>n</i> , ffyddlondeb, cywir edd, teyrngarwch
Lotion, lŵ'shun <i>n</i> , golchdrwyth	Lozenge, loz'enj <i>n</i> , dull pedair ochr a onglau anghyfartal; chwiogen fedd
Lottery, lot'ur.î <i>n</i> , chwareu damwain, damweiniaeth, coelbreniaeth	Lubber, lub'ûr <i>n</i> , diogyn, llabi [ygc
Lotus, lŵ'tus <i>n</i> , alaw'r dwfr	Lubberly, lub'ûr.li <i>a</i> , lledchwith, diog
Loud, lŵ'd <i>a</i> , croch, uchel, ban	Lubric, lŵ'brik <i>a</i> , llithrig, llyfn; anllad
Loudness, lŵ'd'nes <i>n</i> , uchder, crochder	Lubricate, lŵ'bri.kät <i>vt</i> , llithrigo, llyfn hau [anwadaledd; anlladedd
Lough, lok <i>n</i> , llyn, llwch	Lubricity, lŵ.bris'î.ti <i>n</i> , llithrigrwydd
Lounge, lŵ'nj <i>vi</i> , llechu, ystelcian, segura, diogi, mewyda	Luce, lŵs <i>n</i> , penhwyd wedi llawn dyf
Louse, lŵws (<i>p</i> lice) <i>n</i> , lleuen. Hog-louse, horen (<i>p</i> horod). Sheep-lice, heuslau. Wood-louse, gwrrach y coed	Lucent, lŵ'sent <i>a</i> , claer, dysglaer, goleu gloew, llachar
Louse, lŵwz <i>n</i> , hela llau, lleua	Lucid, lŵ'sid <i>a</i> , llachar, dysglaer; eglu
Lousewort, lŵws'wûrt <i>n</i> , melsugn. Pasture lousewort, llysiâu'r cwn	Lucidity, lŵ.sid'î.ti <i>n</i> , dysgleirdeb, gloew der, llachar [seren ddydd; diaf
Lousy, lŵw'zi <i>a</i> , llenog; bawaidd, salw	Lucifer, lŵ'sî.fûr <i>n</i> , seren y boreu,
Lout, lŵwt <i>n</i> , delff, lleban, llabwst, drel	Luciferous, lŵ.sif'ur.us <i>a</i> , goleuddwyr gwawlddwyn [llwyd
Loutish, lŵw'tish <i>a</i> , delffaidd, drellaidd	Luck, luk <i>n</i> , damwain, hap, ffawc
Louver, lŵ'vûr <i>n</i> , twll y mwg, mygdwll	Luckiness, luk'î.nes <i>n</i> , hapusrwydd ffyniant [afwyddiant
Love, luv <i>n</i> , cariad, serch, hoffder, cyfymserch, cudeb, cuedd, anwylwch: <i>vt</i> , caru, hoffi, gorhoffi, serchu. Love-letter, llythyr cyfymserch. Love-sick, claf o gariad. Love-song, cerdd cyfymserch. Love-suit, carwriaeth.	Luckless, luk'les <i>a</i> , anffodus, anhapu
Love-toy, anrheg oddi wrth garwr.	Lucky, luk'î <i>a</i> , llwyddiannus, ffyniant
Loved one, anwylid (<i>p</i> anwyliaid)	Lucrative, lŵ'krâ.tiv <i>a</i> , ennillfawr

Lucre, lū'kūr *n*, elw, enmill, mael, budd
 Lucubrate, lū'kü.brät *vi*, efrydu wrth
 oleuni canwyll [iad, nosefrydiad
 Lucubration, lū.kü.brä'shun *n*, nosfyfyr-
 Lucubratory, lū'kü.brä.tur.ī *a*, a wnaed
 wrth oleuni canwyll [lurder
 Luculence, lū'kü.lens *n*, claerder, eg-
 Luculent, lū'kü.lent *a*, claer, gloew-wych
 Ludicrous, lū'di.krus *a*, ysmala, digrifol,
 digrif, chwerthinus
 Ludicrousness, lū'di.krus.nes *n*, arabedd,
 chwerthinedd [wariad
 Lufidification, lū.dī.fī.kü'shun *n*, gwat-
 Luff, luf *vi*, cadw llong at y gwynt
 Lug, lug *v*, llusgo, tynu: *n*, clust;
 mesurlath; math o bysg
 Luggage, lug'āj *n*, cludlwyth, cludgelfi
 Lugubrious, lū.gū'brī.us *a*, galarus,
 alaethus, athrist, irad
 Lukewarm, lūk'wōrm *a*, clauar, lugoer
 Lukewarmness, lūk'wōrm.nes *n*, clauar-
 der, llugdwym, clauaredd, clauarineb
 Lull, lul *vt*, sŷo, canu i gysgu, suo
 Lullaby, lul'ā.bī *n*, hungan
 Lumbago, lum.bā'gō *n*, llwynwst
 Lumbar, lum'bur *a*, llwynol
 Lumber, lum'būr *n*, hen ddodrefn di-
 ddefnydd: *vt*, pentyr, urcio [wawl
 Luminary, lū'mī.nur.ī *n*, goleuad, ar-
 Luminous, lū'mī.nus *a*, goleu, goleulawn
 Lump, lump *n*, clamp, clap, mwl, talp,
 telpyn, cwllf, chwalp, swp; crynswdd,
 crynswth, cyfan: *vt*, cymmyrd neu
 gyfrif wrth y talp. A little lump,
 telpyn [trwm, dwl
 Lumpish, lum'pish *a*, clobynaidd, dilun,
 Lumpy, lum'pī *a*, talpiog, clampiog
 Lunacy, lū'nā.sī *n*, lloerigrwydd, gor-
 phwyllrwydd, gwallgofrwydd
 Lunar, lū'nūr, Lunary, lū'nūr.ī *a*, lloer-
 ol, lleuadol, perthynol i'r lloer
 Lunarian, lū.nār.ī.an *n*, lloerdrigr
 Lunatic, lū'nā.tik *n*, lloerigyn: *a*, lloer-
 ig, ynfyd, gorphwylllog. Lunatic asy-
 lum, lloerigdy, gwallgoffdy
 Lunation, lū.nā'shun *n*, lloeriad
 Lunch, luntsh, Luncheon, lun'tshun *n*,
 cnwff, rhagbryd o fwyd
 Lunette, lū.net' *n*, lloeren
 Lungs, lungz *np*, ysgyfaint. (Defnyddir
 y rhif unigol yn—right lung, left lung,
 ysgyfaint dde, ysgyfaint aswy). Lung-
 wort, callod y derw. Disease of the
 lungs, ysgyfeinwst. Lobes of the
 lungs, dalenau yr ysgyfaint
 Lunt, lunt *n*, magdan i danio cyflegrau
 Lupine, lū'pin *n*, math o flodeuyn

Lurch, lūr'tsh *n*, dalfa, magl, suddiad;
 dyryswch: *v*, cynllwyn, maglu, twyllō;
 suddo; llercio. To leave in the lurch,
 gadael mewn cyfyngder, cefnu ar
 Lurcher, lūr'tshūr *n*, llerciwr, cynllwyn-
 wr; glwth, bolrhythwr; cynllwyn-gi
 Lure, lūr' *n*, hud, arhud, lithiad: *v*,
 hudo, denu [erchyllddu
 Lurid, lūr'id *a*, cethin, erch, tywyll
 Lurk, lūr'k *vi*, cynllwyn, llercian, ys-
 telcian, llechu. Lurking-place, cyn-
 llwynfa, cuddle, cuddfan
 Lurker, lūr'kūr *n*, ystelciwr, gwilliad
 Luscious, lūsh'us *a*, tra melus, chweg
 Lusciousness, lūsh'us.nes *n*, gorfelusder
 Lusk, lusk *a*, diog, segurlyd, diddefnydd
 Luskiness, lū'ski.nes *n*, marweidd-dra,
 syrthni [grif, cellweirus
 Lusurious, lū.sō'r'ū.us *a*, chwareuol, di-
 Lust, lust *n*, chwant, trachwant, anllad-
 rwydd: *vi*, trachwantu, chwenyachu
 Lustful, lūst'fūl *a*, cnawdwyllt, anllad,
 anniwair [rwydd, anniweirdra
 Lustfulness, lūst'fūl.nes *n*, chwantach-
 Lustiness, lūst'fūl.nes *n*, pybyrwch, cryfder
 Lustrate, lūst'rāt *vt*, glanhau, puro
 Lustration, lūst'rā'shun *n*, paredigaeth
 Lustre, lūst'rū *n*, glewder, dysglærder
 ysbaidd o bum mlynedd. Lack-lustre,
 annysglær
 Lustring, lūst'ring *n*, math o sidanwe
 Lustrous, lūst'rū *a*, goleulawn, eirian
 Lusty, lūst'ū *a*, gwrol, heinif, cryf, pybyr,
 grymus, nerthol, cyhyrog. Lusty
 man, clamp o ddyn [laid
 Lutarius, lū.tē'r'ū.us *a*, yn byw mewn
 Lute, lūt *n*, offeryn cerdd tantog; llaid:
vt, cleio geneuau llestri
 Lutheran, lū'thur.an *a*, Lutheraidd: *n*,
 Lutheriad [iaeth
 Lutheranism, lū'thur.an.izm *n*, Luther-
 Lutulent, lū'tū.lent *a*, lleidiog, cleiog;
 aflan [malu, digymmalu
 Lux, luks, Luxate, luk'sāt *vt*, dadgym-
 Luxation, luk.sā'shun *n*, dadgymmaliad
 Luxuriance, lūg.zū'r'ū.ans, Luxuriance,
 lūg.zū'r'ū.an.sī *n*, gormodedd, ar-
 dddigonedd; brasdyfiant, ffaethder
 Luxuriant, lūg.zū'r'ū.ant *a*, brasdyfol,
 ffaeth, gormodol [glythu
 Luxuriate, lūg.zū'r'ū.āt *vi*, gorthyfu;
 Luxurious, lūg.zū'r'ū.us *a*, rhyseddgar,
 wttresgar, gwleddgar; rhydyfol
 Luxury, lūk'sūr.ī *n*, arddigonedd, glodd-
 est, rhysedd, wttres; gorhaeledd
 Lycanthropy, lī.kan'thrō.pī *n*, cynddar-
 edd a wna i ddyn udo fel blaidd

MAG pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Lye, lî *n*, lleisw, trwyth, llytrod
Lymph, limf *n*, dyfrnaws
Lymphatic, lim.fat'ik *a*, dyfrnawsol;
gwallgofus. Lymphatics, dyfrlynolion
Lynx, lingks *n*, bwystfil brith llygad-
graff. Lynx-eyed, llygadgraff
Lyre, li'r *n*, telyn, offeryn tannau
Lyric, lir'ik *a*, telynaidd: *n*, telyneg;
telynwr, telynfardd [fardd
Lyrical, lir'ist *n*, telynwr, tantawr; telyn-

M.

MAB, mab *n*, ellyles
Mac, Mc, mak *n*, mab, ab, ap [yn
Macaroni, mak.â.rô'nî *n*, brithyn, coeg-
Macaronic, mak.â.rôn'ik *n*, brithiaith:
a, brithieithig; coegynaidd
Macaroon, mak.â.rôn' *n*, math o ber-
eiddfwyd; coegyn
Macaw, mâ.kô' *n*, math o barot
Mace, mäs *n*, brysgyll, berllysg; per-
lysieuyn. Mace-bearer, brysgyllwr
Macerate, mas'ur.ät *vt*, teneuhau; mwydo
Maceration, mas.u.rä'shun *n*, tenenad,
tenenhâd; mwydiad [rwsyddrwyg
Machinelian, mak.i.â.vi'li.an *a*, cyf-
Machinal, mâ.shî'nal *a*, peiriannol
Machinate, mak'i.nät *vt*, cynllunio,
cynllwynio, dychymmygu, dyfeisio
Machination, mak.i.nä'shun *n*, dyfais,
dichell, dichellwaith, ystryw [ermig
Machine, mâ.shîn' *n*, peiriannol, offeryn,
Machinery, mâ.shî'nur.i *n*, peiriannwaith
Machinist, mâ.shî'nist *n*, peiriannydd
Macilent, mas'i.lent *a*, teneu, truan, cul
Mackerel, mak'nr.el *n*, macrell, math o
bysgodyn brithog
Macrocosm, mä'krö.kozm *n*, y byd, byd-
yssaawd [iad
Maetation, mak.tä'shun *n*, aberth-ladd
Macula, mak'ü.lä (*p* maculæ, mak'ü.li)
n, man, brych, ysmot, ysmotyng
Maculate, mak'ü.lät *vt*, manu, ysbrychu,
diwyno: *a*, brycheulyd, ysmotiog
Maculation, mak.ü.lä'shun *n*, brycheuad,
brychiad, ysmotiad, maniad
Mad, mad *a*, ynyfyd, gwallgofus, cyn-
ddeiriog. A mad dog, ci cynddeiriog
Madam, mad'am *n*, meistres, arglwyddes
Madcap, mad'kap *n*, penboethyn
Madden, mad'n *v*, gorphwyllo, ynyfydu
Madder, mad'ür *n*, y wreiddrudd, y
briwydd wen; lliw coch
Made, mäd *pt* & *pp*.—Make [iad
Madefication, mad.i.fi.kä'shun *n*, gwlych-
Madefy, mad'i.fi *vt*, gwlychu, mwydo

Madhouse, mad'hûws *n*, gorphwyllyd,
ynyfytty, gwallgofdy [gwallgofus
Madman, mad'man *n*, ynyfydyn, dyn
Madness, mad'nes *n*, gorphwyll, cyn-
ddaredd, gwallgofrwydd
Madona, mä.dö'nä, Madonna, mä.don'ä
n, darlun Mair y Forwyn
Madrigal, mad'ri.gal *n*, bugeilgan
Magazine, mag.â.zin' *n*, arfdy, gorsaf;
ystordy, cronfa; cylchgrawn, greal
Maggot, mag'ut *n*, eynronyn, macai
Maggotty, mag'ut.i *a*, cynronllyd; an-
wadal, penchwiban
Magi, mä.ji *np*, doethion dwyreiniol
Magian, mä.ji.an *n*, athronydd dwy-
reiniol: *a*, perthynol i'r Magi [aredc
Magic, maj'ik *n*, dewiniaeth, swyngyf-
Magic, maj'ik, Magical, maj'ikal *a*
swynol, cyfareddus, denol, hudolaidd
Magician, mä.jish'an *n*, swynwr, dewin
gorcheiniad, swyngyfareddwr
Magisterial, maj.is.ti'ri.al *a*, awdurdod-
aid, meistrolgar; uchelfalch, trahäu
Magistracy, maj.is.trä.si *n*, llywyddiaeth
penswyddogaeth, ynadaeth
Magistrate, maj.is.trät *n*, swyddog, hedd-
ynad, ynad yr heddwch; penswyddog
Magna Charta, mag.nä.kär'tä *n*, pri-
freintlen rhyddid y Prydeiniaid
Magnalily, mag.nal'i.ti *n*, mawredd
Magnanimity, mag.nä.nim'i.ti *n*, mawr-
wri, mawrfryd, mawrfrydigrwydd
Magnanimous, mag.nan'i.mus *n*, mawr-
frydig [suraid
Magnesia, mag.ni'shä *n*, sylwedd gwrth
Magnet, mag'net *n*, ehedfaen, tyngaen
Magnetic, mag.net'ik, Magnetical, mag-
net'ikal *a*, tryawchol, durdynol
Magnetism, mag'net.izm *n*, tryawchl
tryawchedd, durdyniad
Magnetize, mag.net.iz *vt*, tryawchu
Magnifice, mag.nif'ik, Magnificent, mag-
nif'ikal *a*, mawrwyh, ardderchog
Magnificence, mag.nif'i.sens *n*, mawr-
edd, ardderchogrwydd, godidogrwydd
Magnificent, mag.nif'i.sent *a*, mawr-
wyh, mawreddog, mawreddus, ar-
dderchog, mawrygol, godidog [Venic
Magnifico, mag.nif'ikö *n*, pendefig y
Magnify, mag'ni.fi *vt*, mawrygu, mawr-
eddu, moli, mwyhau, mawrhai
Magnifying-glass, mwyad-ddrycl
chwyddwydr [iait
Magniloquence, mag.nil'ö.kwens *n*, nche
Magnitude, mag'ni.tüd *n*, maint, main-
ioli; mawrder [pioge
Magpie, mag'pi *n*, pi, pia, piode

Mahogany, mâ.hog'â.nî *n*, math o goed gwerthfawr [Mahometiaeth
 Mahometanism, mâ.hom'î.tan.izm *n*,
 Maid, mäd *n*, geneth, gwyrff, morwyn,
 eigr. Old maid, ben ferch weddw
 Maiden, mä'dn *n*, gwyrff; offeryn i
 ddienyddio: *a*, morwynol, gwyrffol.
 Maiden-hair, briger Gwener, diwlith
 Maidenly, mä'dn.lî *a*, morwynaidd
 Maidhood, mäd'hwd, Maidenhood, mä'-
 dn.hwd *n*, morwyndod, gwyrffod
 Maidservant, mäd'sür.vant *n*, gwasan-
 aethferch, gwasanaethyddes
 Mail, mäl *n*, llythyrgod, codaid o lyth-
 yrau; man ar blu aderyn; llurig.
 Mail-coach, llythyrgerbyd, llythyr-
 glud [*n*, nam, anaf, anafod; niwed
 Maim, mäm *vt*, anafu, briwo, efryddu:
 Main, män *a*, penaf, prif, mwyaf: *n*,
 cwbl, y cyfan; crynswdd; y cefnfor.
 Main-land, cyfandir. Main-mast, yr
 hwylbren mawr. Main-sail, yr hwyll
 fawr. Main-sea, y môr mawr, cefnfor,
 cyfanfor. Main-top, pen yr hwyllbren
 mawr. Main-yard, yr hwyll-lath fawr.
 The main body, y corff cyfan
 Mainly, män'lî *ad*, yn benaf, yn alluog
 Mainpernable, män'pûr.nâ.bl *a*, mech-
 niadwy [mach
 Mainpernor, män'pûr.nûr *n*, meichai,
 Mainprize, män'prîz *n*, mach gorfodog
 Maintain, män.tän' *vt*, dal, cynnal, cadw,
 myntumio, diffyn, amddiffyn, porthi
 Maintainable, män.tän'nâ.bl *a*, cynnal-
 adwy, amddiffynadwy
 Maintenance, män'ten.ans *n*, cynnaliaeth
 Maize, mäz *n*, gwenith India
 Majestic, mâ.jes'tik *a*, breninaidd, tywys-
 ogaid, mawrhydig, ardderchog
 Majesty, maj'es.tî *n*, ardderchogrwydd,
 mawrhydi, mawredd, teyrnoldeb
 Major, mä'jûr *a*, mwy, mwyaf, penaf,
 prif: *n*, uchgadben
 Majority, mâ.jor'î.tî *n*, mwyafrif, mwyaf-
 iaeth, y rhan fwyaf; llawn oedran
 Make, mäk (made) *vt*, gwneuthur,
 gwneyd; creu; peri; achosi: *n*, gwneu-
 thuriad, cyfansoddiad; dull, ffurf,
 gwedd. To make a bed, taenu gwely.
 To make amends, gwneuthur iawn,
 talu am y niwed. To make a noise,
 cadw ystwr. To make away with,
 lladd, llofruddio. To make friends,
 heddychu, cydgymmodiad, gwneu-
 thur cymmod rhwng. To make haste,
 dyfrysio, brysio. To make off, cilio,
 zei. To make ready, parotoi. To

make sure, sicrhau. To make use
 of, defnyddio. To make war, rhyfela.
 To make way, cilio yn ol, troi o'r
 ffordd. To make words, amlhau geir-
 iau [awdwr
 Maker, mä'kûr *n*, gwneuthurwr; Cre-
 Maladministration, mal.ad.min.is.trä'-
 shun *n*, camlywodraeth, camdriniaeth,
 dryglywodraeth [iechyd
 Malady, mal'â.di *n*, clefyd, dolur, af-
 Malapert, mal'â.pürt *a*, caseiriog, haer-
 llug, tafodgas, tafodrydd
 Malar, mä'lûr *a*, bochaidd
 Malaxate, mâ.lak'sät *vt*, meddallhau,
 meddalu, lleithio, tyneru
 Male, mäl *n*, gwryw: *a*, gwryw
 Malecontent, mal'kon.tent *a*, anfoddog:
n, gwrthryfelwr, gwrthbleidiwr
 Maledicted, mal'i.dik'ted *a*, melltigedig
 Malediction, mal'i.dik'shun *n*, rheg,
 rhegfa, melltith [camwedd
 Malefaction, mal'i.fak'shun *n*, trosedd,
 Malefactor, mal'i.fak.tûr *n*, drygweith-
 redwr, drwgweithredwr [weidiol
 Malefic, mâ.lef'ik *a*, drygionus, ni-
 Malevolence, mâ.lev'ö.lens *n*, drwg
 ewylls, dryganian, dygasedd
 Malevolent, mâ.lev'ö.lent *a*, drwg ei
 ewylls, maleisus, gwenwynig
 Malice, mal'is *n*, malais, cenfigen, dygen,
 cynghorfynd, llid; gwenwyn
 Malicious, mâ.lish'us *a*, maleisus, cen-
 figenus, dygasog [aniaeth
 Maliciousness, mâ.lish'us.nes *n*, dryg-
 Malign, mâ.lîn' *a*, maleisus, niweidiol,
 gwenwynig, dinystriol, drygiog, adgas:
vt, caserlyn, casidrygu, niweidio,
 drygu; enllibio, trawsdduo
 Malignancy, mâ.lig'nän.sî, Malignity,
 mâ.lig'nî.tî *n*, dryganian, drygedd,
 dryganiaeth, adwythedd, dygasedd
 Malignant, mâ.lig'nant *a*, athryfar,
 dryganiannus, anianddrwg; adwythig
 Malkin, mô'kin *n*, ysgubell ffwrn, mop,
 mopa; bwgan adar; budrogen
 Mall, môl *n*, gordd; chwareu pel-ordd;
 talwrn pel-ordd: *vt*, curo â gordd,
 pwyo, taro, baeddu
 Mallard, mal'ûrd *n*, ceiliog hwyad gwyllt
 Malleability, mal.yâ.bil'î.tî *n*, mwrth-
 wyledd
 Malleable, mal'yâ.bl *a*, mwrthwyliadwy
 Malleate, mal'i.ät *vt*, mwrthwylio
 Mallet, mal'et *n*, gordd bren, gordd
 Mallow, mal'ö *n*, hocys, y feddalai.
 Garden mallows, hocys bendigaid.
 Marshmallows, hocys y morfa

MAN pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tw=too, twk=took;

- Malmsey, mām'zī *n*, math o feluswin
Malpractice, mal.prak'tis *n*, drygwaith
Malt, môlt *n*, brag, heiddfrag: *v*,
bragu, brago, gwneyd brag. Malt-
house, bragdy. Malt-kiln, odyn frag.
Malt-worm, diotwr. A grain of malt,
bregyn [ddrwg
Maltreat, mal'trit *vt*, cam-drin, trin yn
Maltreatment, mal.trit'ment *n*, cam,
drygdriniaeth, triniaeth ddrwg
Maltster, môl'stâr *n*, bragwr [dichelldro
Malversation, mal.vûr.sâ'shun *n*, ystryw,
Mamma, ma.mâ' *n*, mam
Mammal, mam'al *n*, anifail sydd yn
rhoi sugn, anifail tethog [tethogion
Mammalia, ma.mâ'liâ *np*, mammaethion,
Mammet, mam'et *n*, delwan, llamddelw
Mammillary, mam'il.ur.i *a*, bronol,
bronaidd, tethol [*n*, dryllyn
Mammoc, mam'nk *vt*, darnio, dryllio:
Mamnon, mam'un *n*, duw y bydolddyn;
eilun-dduw cyfoeth; cyfoeth, golud
Mammonist, mam'un.ist *n*, bydolddyn,
crinwas, cybydd, cerlyn
Mammoth, mam'uth *n*, cawrfil y cynfyd,
cawrfil cloddiannol, mammwth
Man, mau (*p* men) *n*, dyn, gwr, gwryw:
vt, diwallu â gwŷr. Man-eater, dyn-
fwytâwr. A little man, dynyn. Lit-
men, dynos. Man-of-war, llong ryfel,
cadlong. Man of war, milwr, rhyfelwr
Manacle, man'â.kl *n*, llawhual, gefyn
i'r dwylaw, breichrwym: *vt*, rhwymo
dwyllaw, llawhual, gefynu'r dwylaw
Manage, man'âj *v*, rheoli, trefnu, trin;
llywodraethu, llywiadu: *n*, trefniad,
triniaeth; marchwriaeth
Manageable, man'â.jâ.bl *a*, rheoladwy,
hydrin, hywedd, hydyn, hywar
Management, man'âj.ment *n*, trefniad,
llywiadaeth, triniaeth, rheolaeth
Manager, man'â.jâr *n*, trefnwr, rheolwr
Manation, mâ.nâ'shun *n*, deilliad, tardd-
iad [can
Manchet, man'tshet *n*, barâ coesed, bara
Mancipate, man'si.pât *vt*, caethiwo;
trosi meddiant
Manciple, man'si.pl *n*, darparwr llun-
iaeth, arlwywr mewn athrofa
Mandamus, man.dâ'mus *n*, llysochym-
myn, archwys [China
Mandarin, man.dâ.rin' *n*, pendefig yn
Mandate, man'dât *n*, gorchymmyn, arch
Mandatory, man'dâ.tur.i *a*, gorchym-
mynol, eirchiol [gwrn yr ên
Mandible, man'di.bl *n*, gên, genogl, as-
Mandrake, man'drâk *n*, mandragor
- Mandril, man'dril *n*, math o epa
Manducate, man'dü.kät *vt*, cnoi, bwyta
Manducation, man.dü.kä'shun *n*, cnoad
Mane, män *n*, mwng; myngen [meirw,
Manes, mâ'niz *np*, gwyllion, ysbrydion y
Manful, man'fwl *a*, gwrol, dewr, eofn
Manfulness, man'fwl.nes *n*, gwroldeb,
dewredd [llwydwyn
Mangnese, mang'gâ.niz *n*, adwyn
Mange, mänj *n*, clafr, clefri, brech y cwn
Manger, män'jûr *n*, preseb, cafn ebran
Mangle, mang'gl *vt*, cigyddio; anafu;
difynio; llyfnhau
Mango, mang'gö *n*, ffrwyth o'r India
Mangouse, mang'gûz, Mangouste,
mang'gûst *n*, llygoden Pharaoh
Mangy, män'ji *a*, clafrlyd, clafrog
Manhood, man'hwd *n*, oedran gwr, dyn-
deb, dyndod, gwrolaeth, gwroldeb
Mania, mä'ni.â *n*, gwallgotrwydd, cyn-
ddaredd [fydyn: *a*, gwallgofus
Maniac, mä'ni.ak *n*, gwallgofyn, yn-
Manifest, man'i.fest *a*, eglur, goleu,
amlwg: *vt*, amlygn, diargelu, dangos:
n, longysgrif, rhestr llwyth llong
Manifestation, man.i.fes.tâ'shun *n*, am-
lygiad, eglurhâd [rwydd
Manifestness, man'i.fest.nes *n*, amlyg-
Manifesto, man.i.fes.tö *n*, cyhoeddiad,
cylchlythyr [aml, amrywiol
Manifestö, man'i.föld *a*, amryw, lluosog,
Manikin, man'i.kin *n*, dynyn, cöryn
Manilio, mâ.nil'yö *n*, breichled
Maniple, man'i.pl *n*, dyrnaid; byddin
fechan; breichled offeiriad Pabaidd
Mankind, man.kind' *n*, dynolryw
Manks, mangks *n*, Manawaeg
Manlike, man'lik *a*, gwraidd, dynol
Manliness, man'li.nes *n*, gwroldeb,
gwreidd-dra, dyndeb, dewredd
Manly, man'li *a*, gwrol, dewr, dynol,
gwrolwylch [wlith
Manna, man'â *n*, manna; awyrfel, mel-
Manner, man'ûr *n*, modd, dull, gwedd,
agwedd, sut, moes; ffordd; arfer-
defod. Good manners, moesau da
Mannerism, man'ur.izm *n*, priod-ddull
Mannerliness, man'ûr.li.nes *n*, moesgar-
wch, moesolrwydd
Mannerly, man'ûr.li *a*, moesog, moesgar
Manish, man'ish *a*, dynol, gwraidd
Manœuvre, mâ.nû'vûr *n*, dyfais, dyfeis-
dro, cyfrwyswaith, calldro, ystryw:
v, callddyfeisio, trefnu yn gyfrwys
Manor, man'ûr *n*, arglwyddiaeth, maen-
or, maenol. Manor-house, maenordy
Manse, mans *n*, persondy, fferm

Mansion, man'shun *n*, trigfa, trigle, cartref, maenordy, preswylfod
 Manslaughter, man'slô.tûr *n*, dynladdiad, lofruddiaeth diragfyfyr
 Manslayer, man'slä.ür *n*, dynleiddiad, lofrudd [tiriondeb
 Mansuetude, man'swi.tüd *n*, tynerwch
 Manteger, man'ti.gûr *a*, math o epa mawr [n, mantellan
 Mantelet, man'tlet, Mantlet, mant'let
 Mantle, man'tl *n*, mantell, cochl, faling: *v*, mantellu; lledu esgyll
 Mantlepiece, man'tl.pis *n*, cladde
 Mantology, man.tol.ö.ji *n*, dawn prophwydol
 Mantua, man'tü *n*, gwn benyw, ysgin
 Mantuamaker, man.tü.mä.kür *n*, gwni-
 adyddes; ysginyddes
 Manual, man'ü.al *a*, perthynol i'r llaw: *n*, llawlyfr, llyfryn, llyfran. Manual labour, gwaith llaw
 Manualist, man'ü.al.ist *n*, llawgelyfyddwr
 Manubial, mâ.nü'bi.al *a*, a ysglyfiwyd mewn rhyfel [arweiniad
 Manuction, man.ü.dnk'shun *n*, llaw-
 Manufactory, man.ü.fak'tur.î *n*, gwaith, gweithfa, gweithdy
 Manufacture, man.ü.fak'tshûr *n*, llaw-
 waith, gwaith; gwneuthuriad: *v*, llaw-
 weithio, gweithio, gwneuthur
 Manufacturer, man.ü.fak'tur.ür *n*, llaw-
 weithiwr, gallofydd; meist'r llaw-
 weithwyr [hâd, gollyngod
 Manumission, man.ü.mish'un *n*, rhydd-
 Manumit, man'ü.mit *vt*, rhyddhau, di-
 gaethiwo, rhyddfrenio, gollwng
 Manurable, mâ.nür'â.bl *a*, gwrteith-
 iadwy, achlesadwy [amaethiad
 Manure, mâ.nür'äj *n*, gwrteithiad,
 Manure, mâ.nür' *n*, tail, gwrtaith, achles: *vt*, gwrteithio; teilo, brasâu
 Manuscript, man'ü.skript *n*, ysgrifen, llawysgrifen; ysgrifyfr, ysgrifwaith
 Manx, mangks *n*, Mauawaeg
 Many, men'i (more, most) *a*, llawer, aml, lluosog, tra aml. As many, cynifer. Many-leaved, amldeiliog.
 Many-coloured, amryliw, amlwiog.
 Many a time, Many times, yn fynych, llawer gwaith, amlwaith, yn aml.
 How many times? pa sawl gwaith?
 Map, map *n*, darlun, darlunlen, daiarlen: *v*, darlunio [math o fasarn
 Maple, mä'pl *n*, gwiniolen, peisgwyn;
 Mar, mâr *vt*, niweidio, auafu, llygru, gwrthuno, gwaethygu [Iuddewiaidd
 Maranatha, mar.â.nâ'thâ *n*, mellithiad

Maraud, mâ.rôd' *vi*, ysbeilio, anrheithio
 Marauder, mâ.rô'dûr *n*, ysbeilfilwr, anrheithiwr, ysglyfeithwr
 Marble, mâr'bl *n*, mynor, marmor, maen clais: *a*, marmoraidd, mynoraidd: *vt*, mynori, mynorliwio
 Marcasite, mâr'kâ.sit *n*, maen tân
 Marcescent, mâr.ses'ent *a*, gwywol
 Marcescible, mâr.ses'i.bl *a*, diflanadwy, gwywadwy
 March, mâr'tsh *n*, Mawrth; ymdaith, hynt, rhyfelgyrch; cyffin, terfyn: *vi*, cyrchu
 Marchioness, mâr'shun.es *n*, ardalyddes
 Marchpane, mâr'tsh'pän *n*, math o fara melus, perdeisen
 Marcid, mâr'sid *a*, cul, teneu, gwywedig
 Mare, mâr' *n*, caseg, gwilog; yr hunllef
 Margarite, mâr'gâ.rît *n*, maen myrierid
 Margin, mâr'jin *n*, mynl, cwr, goror
 Marginal, mâr'ji.nal *a*, ymylawl, ar yr ymyl. Marginal note, ymylnod
 Margrave, mâr'gräv *n*, ardalydd
 Margraviate, mâr'grä'vi.ät *n*, ardalyddiaeth, ardalaeth
 Margravine, mâr'grâ.vin *n*, ardalyddes
 Marigold, mar'i.göld *n*, rhyddos, gold, goldwyr. Corn marigold, graban
 Marinate, mar'i.nät *vt*, cyffeithio pysg mewn olew
 Marine, mâ.rin' *a*, morol, arforol, llyngesol: *n*, morfilwr. Marines, morfyddin, morlu [mordwywr
 Mariner, mar'i.nür *n*, morwr, longwr
 Marish, mar'ish *a*, corslyd, siglenog, rhoslyd: *n*.—Marsh
 Marital, mâ.ri'tal *a*, perthynol i wr priod
 Maritime, mar'i.tim *a*, morol, arforol, arfor. Maritime town, arfordref.
 Maritime country, arfordwy, arfordir
 Marjoram, mâr'jö.ram *n*, eidran, penrydd. Wild marjoram, mintys y creigiau
 Mark, mâr'k *n*, nod, arnod, marc, arwydd; amlygyn; man; ol, arlwybr; more (sef 13s. 4c.): *vt*, nodi, marcio; edrych; ystyried; craffu ar; gwahanodi. Land-mark, ffin, cyffin. The mark of his feet, ol ei draed. Mark of elision, ysgythrnod (')
 Market, mâr'ket *n*, marchnad, maelor, maelfa: *vi*, marchnata; maelera. Market-house, marchnatty. Market-place, marchnadfa. Market-price, pris y farchnad. Market-town, maeldref
 Marketable, mâr'ket.â.bl *a*, gwerthadwy, a ellir ei werthu, hywerth, marchnadol
 Marksman, mâr'ks'man *n*, annelydd

- Marl, mâr'l *n*, marl, cleibridd, brasbridd: *v*, marlio, cleibriddo
- Marline, mâr'lin *n*, llinyn pygedig, pyglynyn. Marline-spike, twca morwr
- Marly, mâr'li *a*, marlaidd, llawn marl
- Marmalade, mâr'mâ.läd *n*, cyffaith aeron
- Marmorean, mâr.mô'r'i.an *a*, mynoraidd; marmoraidd [bychan
- Marmoset, mâr'mö.zet *n*, math o epa
- Marque, mâr'k *n*, braint i attreisio
- Marquee, mâr.ki' *n*, maesbabbell
- Marquis, mâr'kwis *n*, ardalydd, ardalawr
- Marquisate, mâr'kwiz.ät *n*, ardalaeth
- Marriage, mar'äj *n*, priodas; neithior
- Marriageable, mar'ä.jä.bl *a*, priodadwy, mewn oed i briodi [ruddyn
- Marrow, mar'ö *n*, mer, madrudd, mad-
- Marrowfat, mar'ö.fat *n*, math o bys
- Marry, mar'i *v*, priodi, ynbriodi, dyweddfo; gweddogi; gwreica. Married, priod, gweddog
- Marsh, mârsh *n*, morfa; corsdir
- Marshal, mâr'shal, Mareschal, mar'eshal *n*, cadlyw, cadlywydd, penciwdd; pengwastrawd; byddinwr; trefnydd. Field-marshal, maeslywydd
- Marshal, mâr'shal *vt*, iawndrefnu, rhestru
- Marshalship, mâr'shal.ship *n*, swydd byddinwr, cadlywyddiaeth [morfaog
- Marshy, mâr'shi *a*, corsog, siglenog,
- Marsupial, mâr.sü'pi.al *a*, bolgodog: *n*, anifail bolgodog
- Marsupialia, mâr.sü.pi.ä.'li.ä *np*, bolgodogion
- Mart, mâr't *n*, maelfa, maelawr; marchnad, marchnadfa [o wenci
- Marten, mâr'ten *n*, bele, carlwm, math
- Martial, mâr'shal *a*, milwraidd, rhyfelog, rhyfelgar [laddwr
- Martialist, mâr'shal.ist *n*, rhyfelwr, ym-
- Martin, mâr'tin, Martlet, mâr'tlet *n*, math o wennol. House martin, gwennol y tai. Sand martin, gwennol y môr
- Martingale, mâr'tin.gäl *n*, cenglffrwyd
- Martinmas, mâr'tin.mas *n*, gwyl Farchin, Tachwedd 11fed [merthyru
- Martyr, mâr'târ *n*, merthyr, tyst: *vt*, Martyrdom, mâr'târ.dum *n*, merthyrdod
- Martyrology, mâr.tu.rol'ö.ji *n*, merthyraeth, hanes y merthyron
- Marvel, mâr'vel *n*, rhyfeddod, syndod, eresi: *vi*, rhyfeddu, synu, arutbro, cresu
- Marvellous, mâr'vel.us *a*, rhyfeddol, aruthr, aruthrol, eres, syn [gwroli
- Masculate, mas'kü.lät *vt*, gwreiddio,
- Masculine, mas'kü.lin *a*, gwryw, gwrywaidd; gwrol, dynol, dewr
- Mash, mash *n*, cymmysg, eisin gymmysg: *vt*, cymmysgu; swtrysu, dryllio.
- Mashing-stick, rhodol, ffon gerwyn
- Mask, mask *n*, mwgwd: *v*, mygydu, cuddio, gwynebguddio [cymmysgedig
- Maslin, maz'lin *n*, amydd, brithyd, yd
- Mason, mä'sn *n*, saer maen, saer cervg. Free Masons, cymdeithas a elwir felly, Maenseiri Rhyddion
- Masonic, mä.son'ik *a*, perthynol i'r Maenseiri Rhyddion
- Masonry, mä'sn.rî *n*, maensaerniaeth, saerniaeth maen; gwaith maen
- Masquerade, mas.ku.räd' *n*, mygyddawns
- Mass, mas *n*, clamp, clap, mwl, talp, crug, twr; corff y bobl; yr offeren: *vi*, offerenu, offerena. A round mass, crynswdd, crwnswth
- Massacre, mas'ä.kür *n*, galanasdra, cyflafan: *vt*, cigyddio, lladd, cyflafanu
- Massiness, mas'i.nes, Massiveness, mas'iv.nes *n*, trymder, dwysbraffder; gorfaint, mawrswm, pwysfawredd
- Massive, mas'iv, Massy, mas'i *a*, trwm, pwysig, pwysfawr; mawr; cadarnbraff, corffog, braisg
- Mast, mast *n*, hwyllbren; ffrwyth ffawydd a derw. Fore-mast, rhaghwyllbren. Main-mast, prif hwyllbren. Mizzen-mast, hwyllbren ol
- Master, mas'tür *n*, meistr, llywydd; athraw: *vt*, meistrolï, gorfod, llywio, trechu; dysgu yn llwyr. Master-hand, pen-gampwr. Master of arts, athraw yn y celfyddydau
- Masterdom, mas'tür.dum *n*, meistrolaeth
- Masterless, mas'tür.les *a*, direolaeth, cildyn, difeistr
- Masterly, mas'tür.li *a*, trachywrain, penigamp, campus; meistrol, meistrolgar, meistrolaidd
- Masterpiece, mas'tür.pis *n*, campwri, campwaith, prifwaith, prif orchwyl
- Mastership, mas'tür.ship *n*, meistrolaeth, penogaeth, uwchafiaeth; medr, cywreindeb [ddannodd
- Masterwort, mas'tür.würt *n*, llysiaur
- Mastery, mas'tur.i *n*, goruchafiaeth, gorthrech; cywreindeb. To get the mastery over, gorchfygu, meistrolaethu
- Mastic, mas'tik *n*, math o wyddlud, glud
- Masticate, mas'ti.kät *vt*, dygnoi, cnoi
- Mastication, mas.ti.kä'shun *n*, dygnoad
- Masticatory, mas'ti.kä.tur.i *n*, meddygiaeth i'w gnoi: *a*, dygnoawl [cadgi
- Mastiff, mas'tif *n*, gafaelgi, cystawcci,

- Mat, mat *n*, mat, bannas, rhestog, ys-träil: *vt*, plethu fel mat, cydblethu
- Match, matsh *n*, pabwyrn; cymhar; priodas; ymdrechfa: *vt*, cymharu; cystadlu; cyfartalu; cydweddu; cydieuo; cyfaddasu. Match-maker, luniwr priodasau
- Matchable, mat'shâ.bl *a*, cymharadwy, cyfaddasol, cymhwys; gogystal, cydraddol, ieuadwy [gyffelyb, digynnyg
- Matchless, matsh'les *a*, digymhar, di-Mate, mät *n*, cydymaith; islywydd, islyw: *vt*, cymharu, cydraddu, cydieso
- Mateless, mät'les *a*, digyfaill, amddifad
- Material, mâ.ti'r'i.al *a*, defnyddiol, sylweddol, corfforol; pwysfawr; hanfodol: *n*, defnydd, sylwedd, nwydd. Materials, defnyddiau, moddion
- Materialism, mâ.ti'r'i.al.izm *n*, defnydd-ioldraeth, sylweddoliaeth
- Materialist, mâ.ti'r'i.al.ist *n*, defnydd-iawdwr, defnyddiolwr, sylweddolwr
- Materiality, mâ.ti'r'i.al'i.ti *n*, defnydd-ioldeb, corfforoldeb [iadu
- Materialize, mâ.ti'r'i.al.iz *vt*, defnydd-Materially, mâ.ti'r'i.al.i *ad*, o lawer, o gryn bwys, yn fawr; o ddefnyddiau; yn hanfodol
- Materiate, mâ.ti'r'i.ät *a*, sylweddol
- Materiation, mâ.ti'r'i.ä'shun *n*, defnydd-iad, defnyddiant
- Maternal, mâ.tür'nal *a*, mamol, mam-aid; tyner, caruaid [mamogaeth
- Maternity, mâ.tür'ni.ti *n*, mamwys,
- Math, math *n*, glaswellt, gweirladd. Latter math, adladd
- Mathematical, math.î.mat'î.kal *a*, mesuronol, gwyddonol; arddangosyddol, diammhenol. Mathematical demonstration, eglurbrawf diymwad
- Mathematician, math.î.mâ.tish'an *n*, gwyddonydd, meidronydd
- Mathematics, math.î.mat'îks *np*, meidroniaeth, mesuroniaeth, gwyddoniaeth, celfyddyd rhif a mesur
- Mathesis, mâ.thi'sis *n*, athrawiaeth, gwyddoniaeth, gwybodaeth
- Matin, mat'in *a*, boreuol, boreol, plyginiol: *n*, plygain [plygain
- Matins, mat'ins *np*, addoliad boreuol
- Matrass, mat'ras *n*, math o ddysyll-lestr
- Matrice, mä'tris, Matrix, mä'triks *n*, croth, bru; mold, llythyrfold
- Matricide, mat'ri.sid *n*, mamladdiad, mamlofruddiaeth; mamlofrudd, mamleiddiad [fyned yn aelod o brifysgol
- Matriculate, mâ.trik'ü.lät *v*, derbyn neu
- Matrimonial, mat.ri.mö'nf.al *a*, priodasol
- Matrimony, mat'ri.mun.i *n*, priodas
- Matron, mä'trun *n*, hynafwraig, gwreig-dda; meistres
- Matronly, mä'trun.li *n*, gwreigaidd
- Matross, mâ.tros' *n*, magnelflwr
- Matter, mat'ür *n*, defnydd, sylwedd; mater, peth, achos; gôr, crown, gwaed-grawn: *vi*, gori, crawni; dawr. A matter of fact statement, adroddiad diaddurn. It is no matter of mine, ni pherthyn i mi. It matters not, ni ddawr, ni waeth, nid gwaeth. What is the matter with you? pa beth sydd arnoch?
- Mattery, mat'ur.i *a*, crawnllyd, gorllyd, gorlyd [ceibio
- Mattock, mat'uk *n*, caib, matog: *v*,
- Mattress, mat'res *n*, matras, gwely gwellt
- Maturate, mat'shü.rät *v*, addfedu; gori, crawn [addfediad
- Maturation, mat.shü.rä'shun *n*, goriad
- Mature, mâ.tü'r' *a*, addfed; mewn oed; pwyllus, ystyriol; cyflawn, perffaith: *vt*, addfedu; perffeithio
- Maturity, mâ.tü'r'i.ti *n*, addfedrwydd, addfedd; llawndyfiad, llawn oed, perffeithiad, perffeithrwydd
- Maudlin, möd'lin *a*, lledfeddw [ddioldch
- Maugre, mö'gür *ad*, er gwaethaf, heb
- Maul, möl *vt*, maeddu, baeddu, pwyo, curo: *n*, gordd bren, gordd [dota
- Maund, mänd *n*, basged gestog: *vi*, car-Maunder, män'dür *vi*, grwgnach, grymial; cardota: *n*, cardotyn
- Maundy, män'di *n*, cardawd, cyfarwys.
- Maundy Thursday, dydd Iau Cablyd
- Mausoleum, mö.sö.li'um *n*, gwyddfa, beddgor, beddadail
- Maw, mö *n*, crombil, crofa, caul, cylla.
- Maw-worm, llyngyren y cylla
- Mawkish, mö'kish *a*, diflas, merf [neblyd
- Mawmish, mö'mish *a*, ynfyd; gwrthwy-
- Maxillary, mak'sil.ur.i *a*, perthynol i asgwrn yr ên uchaf, bochgernol
- Maxim, mak'sim *n*, arwireb, diareb, gosodedigaeth, gwireb
- May, mä *n*, Mai; blodeufis: *v*, def (*pt* might), gallaf, gelli, &c.; dichon i mi, i ti, &c. May-bloom, blodau'r drain gwynion, ysbyddad. May-day, dydd calanmai. May-pole, bedwen Fai. May be, fe allai. Be what may, bydded a fyddo
- Mayor, më'r *n*, maer, penswyddog
- Mayoralty, më'r'al.ti *n*, maeronaeth
- Mayoress, më'r'es *n*, maeres, maerones

Mazard, maz'ûrd *n*, asgwrn yr ên, cern, bochgern, gên: *vt*, cernodio
 Mazarine, maz.ur.in' *n*, lliw glas tywyll
 Maze, máz *n*, dyrysfa, bachdrofa; syndod, astrusi, petrusi, petruser
 Mazy, mä'zi *a*, dyrus, tröedig
 Me, mî *pn*, myfi, mi, fi, i. Me also, minnau. From me, oddi wrthyf
 Mead, mid *n*, medd, meddyglyn
 Mead, mîd, Meadow, med'ô *n*, dôl, gweirglawdd, gwaen; rhos. Meadow-sweet, llyisiau'r forwyn, erwaint
 Meagre, mî'gûr *a*, cul, teneu, truan, gwanclyd [culni
 Meagreness, mî'gûr.nes *n*, truander,
 Meak, mik *n*, bach hirdroed
 Meal, mîl *n*, blawd; pryd o fwyd: *vt*, blodio, blota. Meal-begger, blotai.
 Meal-house, blotty. Meal-man, blod-iwr, blawdwerthwr, bloteiwr. To beg meal, blota. To sprinkle with meal, blodio
 Mealy, mî'li *a*, blodiog, blodwy. Mealy-mouthed, safnfeddal, gwenieithus
 Mean, mîn *n*, cyfrwng; modd; canolfordd: *a*, canolig; gwael, gorwael, arwael, isel, salw, -ach: *vt* (*meant*), meddwl, tybio, bwriadu, amcanu, arwyddocâu, arwyddo. The mean time, y cyfamer. Mean people, poblach
 Meander, mî.an'dûr *n*, dolystumiad, amlywyr, amdroad; dyryswch: *vi*, amlywbro, dolystunio, dolenu
 Meaning, mî'ning *n*, ystyr, meddwl, arwyddocâd, amcan, bwriad, deall. Words of double meaning, mwyseirian
 Meanness, mî'nes *n*, salwedd, gwaelder, dielwedd; crintachrwydd, anhaelder, cybydd-dod, cybyddiaeth
 Means, mînz *np*, moddion, offerynau; cyfryngau; meddiant, cyfoeth. By fair means or foul, trwy deg neu trwy hagr. By all means, trwy bob modd. By any means, mewn un modd. By no means, er dim. By what means?
 Meant, ment *pt* & *pp*.—Mean [pa fodd?
 Meantime, mîn'tîm, Meanwhile, mîn'-whîl *ad*, yn y cyfamer [cant
 Mease, mîz *n*, mwys o benweig, sef pum
 Measles, mî'zls *np*, y frech goch
 Measurable, mezh'ûr.â.bl *a*, mesuradwy
 Measure, mezh'ûr *vt*, mesur, mesuro: *n*, mesur; meidr, mydr; llestraid; ffordd, trefn; cyfran, dogn. Cubic measure, mesur cyfangorff, tryfesur. Square measure, mesur ysgwâr. To devise or adopt measures, llunio ffyrdd

Measureless, mezh'ûr.les *a*, difesur, an-fesuro, anfeidrol
 Measurement, mezh'ûr.ment *n*, mesuryddiaeth, meidraeth, mesuredigaeth
 Meat, mit *n*, ymborth, bwyd; cigfwyd.
 Meat-offering, bwydoffrwm. Meat-safe, bwydgell. Fat meat, cig bras. Lean meat, cyhyrgig. Meat and drink, bwyd a diod, bwyd a llyn
 Mechanic, mî.kan'ik *n*, llawgelfyddwr, crefftwr, gallofydd, llawweithiwr, celfyddydwr. Mechanics' institution, gwyddonfa crefftwyr
 Mechanic, mî.kan'ik, Mechanical, mî.kan'î.kal *a*, gallofyddol, llaw-weithiol. Mechanical arts, llaw-gelfyddydau. Mechanical power, mudalluoedd
 Mechanician, mek.â.nish'an, Mechanist, mek'â.nist *n*, peiriannydd, gallofydd, gallofyddiaethwr
 Mechanic, mî.kan'iks *np*, gallofiaeth, gallofyddiaeth, llawgelfyddiaeth; gallofyddion, y llawgelfyddydau
 Mechanism, mek'â.nizm *n*, llawgelfyddwaith, peirianwaith
 Meconium, mî.kô'ni.um *n*, sudd y pabi
 Medal, med'al *n*, bathodyn
 Medallie, mî.dal'ik *a*, batheiniol
 Medallion, mî.dal'yun *n*, bathodyn mawr
 Medallist, med'al.ist *n*, batheinydd
 Meddle, med'l *vi*, ymyru, ymhel
 Meddler, med'lûr *n*, ymyrydd, ymyrwr
 Meddlesome, med'l.sum *a*, ymyrus
 Mediate, mî'dî.ät *a*, cyfryngol; canol-aidd: *vi*, cyfryngu, eiriol, eirioli
 Mediation, mî.dî.ä.shun *n*, cyfryngdod
 Mediator, mî'dî.ä.tûr *n*, cyfryngwr, eiriolwr, canolwr
 Mediatorial, mî.dî.ä.tõ'r'î.al *a*, cyfryngol
 Mediatorship, mî'dî.ä.tûr.ship *n*, cyfryngyddiaeth, eirioliaeth
 Mediatix, mî'dî.ä.triks *n*, cyfrynges
 Medicable, med'î.kâ.bl *a*, meddygadwy, iachadwy, gwelladwy
 Medical, med'î.kal, Medicinal, mî.dîs'î.nal *a*, meddygol, meddyginiaethol, meddygin, iachaol
 Medicament, med'î.kâ.ment *n*, meddyginiaeth, meddygiaeth, eli
 Medicate, med'î.kät *vt*, meddygu
 Medicine, med'î.sin *n*, meddygiaeth, meddyginiaeth, cyffer, moddion meddygol [hanner
 Mediety, mî.dî'î.tî *n*, canoligrwydd
 Mediocre, mî'dî.ö.kûr *a*, canolig
 Mediocrity, mî.dî.ok'î.rî.tî *n*, canoledd canoligrwydd, cymmédroler

- Meditate, med'f.i.tät *v*, myfyrio, meddylio, ystyried, darbwylllo; bwriadu; dyfeisio
 Meditation, med.f.i.tä'shun *n*, myfyrdod, myfyriaeth, ystyriaeth, darbwyll, efyrd
 Meditative, med'f.i.tä.tiv *a*, myfyrgar, meddylgar, myfyriol, ystyriol
 Mediterranean, med.f.i.te.rä'ní.an *a*, canoldir, canoldirol. Mediterranean Sea, Môr y Canoldir
 Medium, mi'di.um *n*, cyfrwng; y canol
 Medlar, med'lür *n*, cerien, afal tindoll, merys. Medlar tree, meryswydden
 Medley, med'li *n*, cymmysgedd, cymmysg, cybolfa. Chance medley, dynladdiad damweiniol
 Medullar, mi.dul'ür, Medullary, mi.dul'ur.i *a*, meraidd, merol
 Meed, mid *n*, gwobrwy, gwobr, tâl, rhodd
 Meek, mik *a*, addfwyn, llariaidd
 Meeken, mi'kn *vt*, llareiddio
 Meekness, mi'nes *n*, addfwynder, llar-Meer, mi'r *n*, llyn [ieidd-dra, tiriondeb
 Meet, mit (*pt* & *pp* met) *v*, cyfarfod, cyfwrdd, taro wrth; mesuro: *a*, addas, gweddus, cymhwys, priodol
 Meeting, mi'ting *n*, cyfarfod, cyffwrdd.
 Meeting-house, ty cwrdd, addoldy
 Meetness, mi'nes *n*, addasrwydd, cymhwysder, gweddusdra
 Megalonyx, meg.â.lö'niks, Megalosaurus, meg.al.ö.sö'rus, Megatherium, meg.â.thi'r'i.um *n*, anghenfilod y cynoesoedd; amrosgfil
 Megalopolis, meg.â.lop'ö.lis *n*, prifddinas
 Megrim, mi'grim *n*, y bendro
 Meiosis, mi.ö'sis *n*, lleihâd, eiddileb
 Melancholic, mel.an.kol'ik, Melancholy, mel'an.kol.i *a*, prudd, athrist, trymlyd; pruddglwyfus
 Melancholy, mel'an.kol.i *n*, pruddglwyf. dulyn, dueg, duegwst; cyllaeth: *a*.—Melancholic
 Melange, mê.longzh' *n*, cymmysgedd
 Meliorate, mi'li.ö.rät *vt*, trwsio; gwelläu, diwygio [gwelliant, diwygiad
 Melioration, mi.li.ö.rä'shun *n*, gwellhâd,
 Melliferous, me.lif'ur.us *a*, melddwyn
 Mellification, mel.f.i.kä'shun *n*, gwneuthuriad mêl, melwneuthuriad
 Mellifluous, me.lif'lü.ens *n*, melred, melfrydiad, melrediad
 Mellifluent, me.lif'lü.ent, Mellifluous, me.lif'lü.us *a*, meldardd, melredol; parablber, melenau, melusber
 Mellow, mel'ö *a*, addfed; meddal; gofeddw: *v*, addfedu; meddallhau
 Mellowness, mel'ö.nes *n*, addfedrwydd
 Melodious, mi.lö'di.us *a*, peroriaethol, perseiniol, hyfrydlais
 Melody, mel'ö.di *n*, peroriaeth, melusgerdd, eilw, maws, erddygan
 Melon, mel'un *n*, melwn, pompiwn
 Melt, melt *v*, toddi, dadleithio, dadmer, ymdoddi
 Member, mem'bûr *n*, aelod, aelawd. Member of parliament, seneddwr, aelod y senedd [croenyn
 Membrane, mem'brän *n*, pilen, pilionen, Membraneous, mem.brä'ní.us *a*, pilenaidd, croenaidd [cofarwydd
 Memento, mi.men'tö *n*, arwydd coffaol
 Memoir, mem'wôr *n*, cofiant, dargofiant, brud [cofus; hynod, hygof
 Memorable, mem'ö.rä.bl *a*, cofiadwy, Memorandum, mem.ö.ran'dun (*p* memoranda, mem.ö.ran'dâ) *n*, cofnod, cofnodiad. Memorandum-book, cofyfr
 Memorial, mi.mö'r'i.al *n*, cofeb, cofiaeth, dargoffa, coffa, coffadwriaeth, cofarwydd, cofwyl, deiseb
 Memorialist, mi.mö'r'i.al.list *n*, dargofiwr, cofenwr; deisebydd, gofyniedydd
 Memorialize, mi.mö'r'i.al.iz *vt*, erchi
 Memorize, mem'ö.riz *vt*, dargoffa [deisyf
 Memory, mem'ö.ri *n*, cof; coffadwriaeth
 Memphian, mem'fi.an *a*, Aiphtaid
 Memphitis, mem'fi.tis *n*, drewchwa
 Men, men *np*, dynion, gwfr.—Man
 Menace, men'äs *n*, bwgwl, bwgwth, mynas: *vt*, bwgwth, bygylu, mynasu
 Menage, men.âzh' *n*, milgasgliad: *vt*, tori ceffyl mewn
 Menagerie, men.âzh'ur.i *n*, milfa, milodfa
 Mend, mend *v*, gwelläu, cyweirio, trwsio
 Mendable, men'dâ.bl *a*, diwygiadwy, gwellaadwy [wch, celwydd
 Mendacity, men.das'î.ti *n*, celwyddgar
 Mendicant, men'di.kant *a*, cardotol, cardotlyd: *n*, cardotai, cardotyn
 Mendiccate, men'di.kät *vt*, cardota
 Mendicity, men.dis'î.ti *n*, cardoteiaeth
 Menial, mi'ní.al *a*, teuluaid, cartrefol: *n*, gwas, iswas, isweinydd
 Menology, men.ol'ö.ji *n*, misrestriad
 Menses, men'siz *np*, misglwyf, mishifant
 Menstrual, men'strw.al *a*, misglwyf
 Menstruous, men'strw.us *a*, misglwyfus
 Menstruum, men'strw.um *n*, dadleithydd, toddydd [adwy
 Mensurable, men'shü.rä.bl *a*, mesur
 Mensurate, men'shü.rät *vt*, mesur, mesuro
 Mensuration, men.sü.rä'shun *n*, mesuriaeth, mesureg
 Mental, men'tal *a*, meddyliol, synwryol

Mention, men'shun <i>n</i>, crybwyll, cor- bwyll, gair; <i>vt</i>, crybwylllo, coffâu, son. Above-mentioned, rhagddywededig Mentorial, men.tõ'r'i.al <i>a</i>, cyngoriadol Mephitic, mi.fit'ik, Mephitical, mi.fit'i- kal <i>a</i>, drewchwaol, drewedig [sawr Mephitis, mef'i.tis <i>n</i>, drewchwa, drew- Meracious, mi.râ'shus <i>a</i>, pur, gloew, digymmysg [masnachol Mercantile, mûr'kan.til <i>a</i>, marchnadol, Mercenariness, mûr'si.nur.i.nes <i>n</i>, cyflog- eiddrwydd; hunanedd; gwobrgarwch Mercenary, mûr'si.nur.i <i>a</i>, gwobr- chwantus, hunangeisgar, hunanus, cyflogaidd; <i>n</i>, cyfloggydyn [ydd Mercer, mûr'sûr <i>n</i>, sidanwerthwr, sidan- Mercery, mûr'sur.i <i>n</i>, nwyddau sidan Merchandize, mûr'tshan.diz <i>n</i>, da neu nwyddau masnach; maeleriaeth, mas- nachaeth, marsianaeth: <i>vi</i>, masnachu Merchant, mûr'tshant <i>n</i>, masnachydd, trafnidydd, maelwr, marsiandwr Merchantable, mûr'tshan.tâ.bl <i>a</i>, march- nadol, hywerth [nachlong Merchantman, mûr'tshant.man <i>n</i>, mas- Merciful, mûr'si.fwl <i>a</i>, trugarog, trugar, tosturiol [ogrwydd Mercifulness, mûr'si.fwl.nes <i>n</i>, trugar- Merciless, mûr'si.les <i>a</i>, didrugaredd, an- nhrugarog, dideimlad, annhosturiol Mercurial, mûr.kiur'i.al <i>a</i>, a wnaed o arian byw; hoew, bywiog, hoenus Mercury, mûr'kü.rî <i>n</i>, y duw Mercher; y blaned Mercher; arian byw Mercy, mûr'sî <i>n</i>, trugaredd, tosturi; maddeuant. Mercy-seat, trugareddfa Mere, mi'r <i>a</i>, unig, syml, gwir, pur; moel, noeth; hollol: <i>n</i>, llyn, llwch Merely, mi'r'li <i>ad</i>, yn unig, yn hollol Meretricious, mer.i.trish'us <i>a</i>, anllad, puteinllyd, budr, budrogaidd Merganser, mûr.gan'sûr <i>n</i>, hwyadwydd Merge, mûrj <i>v</i>, soddi, suddo, trochi Meridian, mi.rid'yan <i>n</i>, canolddydd, nawn; llinell canolddydd [nawnol Meridional, mi.rid'yun.al <i>n</i>, deheuol, Merino, mi.rî'nõ <i>n</i>, math o ddafad Ys- paenaidd; <i>vt</i> o wlanan Merit, mer'it <i>vt</i>, haeddu, rhyglyddu, teilyngu, dirperu: <i>n</i>, haeddiant, teil- yngdod, rhyglyddiant, arobryn, arobrid Meritorious, mer.i.tõ'r'i.us <i>a</i>, teilwng, haeddiannus, haeddiannol, clodwiw Merlin, mûr'lin <i>n</i>, math o gudyll Mermaid, mûr'mäd <i>n</i>, morforwyn Merriment, mer'i.ment <i>n</i>, llawenydd, di- grifwch, hoenusrwydd	Merry, mer'i <i>a</i>, hylon, hoenus, llawen. Merry-andrew, chwydawydd, croesan, ffwl y ffair, digrifyn, ysgentyn. Merry- making, noswaith lawen. Merry- thought, asgwrn y gwenydd Mersion, mûr'shun <i>n</i>, trochiad, suddiant Mesenteric, mez.en.ter'ik <i>a</i>, perthynol i'r cefndedyn Mesentery, mez'en.ter.i <i>n</i>, cefndedyn llengig, llieingig, percini, perfeddlen Mesh, mesh <i>n</i>, magl, masg, masgl, twl Meshy, mesh'i <i>a</i>, masglog, tyllog [rhwyg Meslin, mez'lin <i>n</i>, brithyd, cymmysgyd Mesne, min <i>a</i>, canol [bwyta, cydfwyta Mess, mes <i>n</i>, arlwy, saig o fwyd: <i>vi</i> Message, mes'aj <i>n</i>, cenadwri, neges, gai Messenger, mes'en.jûr <i>n</i>, cenad, neges ydd, negeswas MESSIAH, me.sî'â <i>n</i>, Crist, Eneiniog Messieurs, mesh'ûrz <i>np</i>, meistri, f meistri [sai; Messmate, mes'mät <i>n</i>, cydfwytäwr, cys Messuage, mes'wäj <i>n</i>, tyddyn, ty a gard- Met, met <i>pt</i> & <i>pp</i>.—Meet Meta- <i>px</i>, tros, traws, ar- Metabasis, mi.tab'â.sis <i>n</i>, trosfyndiad Metachronism, mi.tak'rõ.nizm <i>n</i>, cam Metage, mi'täj <i>n</i>, mesuriad [amseria Metal, met'al <i>n</i>, metel, delid, adwyn Metalepsis, met.â.lep'sis <i>n</i>, trawsgyrr meriad [merc Metaleptic, met.â.lep'tik <i>a</i>, trawsgyrr Metallic, mi.tal'ik <i>a</i>, metelaidd, ac wynol, delidaidd Metalline, met'al.in <i>a</i>, metelog, delido Metallist, met'al.list, Metallurgist, met al.ûr.jist <i>n</i>, delidwr, fferyllt Metallurgy, met'al.ûr.ji <i>n</i>, meteliaeth Metamorphose, met.â.mõr'fõs <i>vt</i>, dul newidio, gweddnewid Metamorphosis, met.â.mõr'fõ.sis (<i>p</i> me amorphoses, met.â.mõr'fõ.siz) gweddnewidiad, dullnewidiad Metaphor, met'â.für <i>n</i>, trawssymmud iad, trawsymddwyn; cyffelybiaeth Metaphorical, met.â.for'i.kal <i>a</i>, traw symmudol; cyffelybiaethol Metaphrase, met'â.fräz <i>n</i>, cyfieithi caeth, cyfieithiad llythyrenol Metaphrast, met'â.frast <i>n</i>, cyfieithy llythyrenol [soddol, uchania Metaphysical, met.â.fiz'i.kal <i>a</i>, ardda Metaphysics, met.â.fiz'iks <i>np</i>, athrona arddansoddau, uchaniaeth, dansod iaeth, arddansoddiaeth Metastasis, mi.tas'tâ.sis <i>n</i>, symmudia trosglwyddiad

Metatarsus, met.â.târ'sus <i>n</i> , gwar y troed ; esgyrn bychain y traed	Microscope, mī'krö.sköp <i>n</i> , chwyddwydr, mwyadur
Metathesis, mī.tath'î.sis <i>n</i> , trawsosodiad	Mid, mid <i>a</i> , canol, cydbell
Mete, mīt <i>vt</i> , mesur, mesuro, meidro	Midday, mid'ä <i>n</i> , hanner dydd, canol dydd, canolddydd, nawn
Metempsychosis, mī.temp.sî.kö'sis <i>n</i> , trawseneidiad [<i>ionen</i>]	Middle, mid'l <i>n</i> , canol, craidd : <i>a</i> , canol. Middle-aged, canoloediog
Meteor, mī'tî.ür <i>n</i> , awyrdan, goruch-	Middlemost, mid'l.möst, Midmost, mid'-möst <i>a</i> , nesaf i'r canol
Meteoric, mī.tî.or'îk <i>a</i> , goruchionllyd. Meteoric stones, ceryg y lluched, ceryg y cythraul ; awyrfeini	Middling, mid'ling <i>a</i> , canolig ; cymmedrol
Meteorologist, mī.tî.or.ol'ö.jist <i>n</i> , goruchionydd [<i>iondraeth</i>]	Midge, mij <i>n</i> , gwybedyn, ednogyn
Meteorology, mī.tî.or.ol'ö.ji <i>n</i> , goruch-	Midland, mid'land <i>a</i> , canoldirol [<i>nos</i>]
Meter, mī'tür <i>n</i> , mesurydd [<i>medd</i>]	Midnight, mid'nît <i>n</i> , canol nos, hanner
Metheglin, mī.theg'lin <i>n</i> , meddyglyn,	Midriff, mid'rif <i>n</i> , llieingig, lllengig
Methinks, mī.things' (<i>pt</i> methought) <i>v</i> , <i>def</i> , yr wyf yn tybied, tebygwn, tebygaf, tybiaf [<i>dull</i>]	Midshipman, mid'ship.man <i>n</i> , is swyddog ar long, canol-longydd
Method, meth'ud <i>n</i> , trefn, ffordd, modd,	Midst, midst <i>n</i> , canol, hanner, craidd
Methodical, mī.thod'î.kal <i>a</i> , trefnus, rheolaidd [<i>iaeth</i>]	Midstream, mid'strîm <i>n</i> , canolffrwd, brwynen afon
Methodism, meth'ud.izm <i>n</i> , trefnydd-	Midsummer, mid'sum.ür <i>n</i> , canol haf, alban hefin. Midsummer day, gwyl Ioan, 21fed o Fehefin
Methodist, meth'ud.ist <i>n</i> , Trefniedydd, Trefnydd [<i>trefnu</i>]	Midway, mid'wä <i>n</i> , hanner y ffordd
Methodize, meth'ud.îz <i>vt</i> . iawndrefnu,	Midwife, mid'wîf (<i>p</i> midwives, mid'-wîvz) <i>n</i> , bydwraig, colwynes, esgorwraig. Man-midwife, colwynydd
Methought, mī.thôt' <i>pt</i> .—Methinks	Midwifery, mid'wîf.rî <i>n</i> , bydwreigaeth, colwynyddiaeth
Metonymy, met'ö.nim.î <i>n</i> , trawsenwad	Midwinter, mid'win.tür <i>n</i> , canol gauaf, byrddydd gauaf, alban arthan
Metre, mī'tür <i>n</i> , mydr, mesur, meidr ; mesur yd Ffrengig, 39.37079 o fodfeddi. Compound metres, adlawiaid	Mien, mîn <i>n</i> , golwg, pryd, gwedd, agwedd, edrychiad, trem
Metrical, met'ri.kal <i>a</i> , mydrol, mesurol, cyghaneddol, ar gân	Might, mît <i>n</i> , nerth, grym, cadernid, gallu, galluedd : <i>pt</i> .—May
Metropolis, mī.trop'ö.lis <i>n</i> , mamddinas, prifddinas [<i>esgob</i> : <i>a</i> , prifddinasol	Mightiness, mī'tî.nes <i>n</i> , galluogrwydd
Metropolitan, mī.trö.pol'î.tan <i>n</i> , arch-	Mighty, mī'tî <i>a</i> , cadarn, galluog, cryf, grymus, nerthol. Mighty in arms, dewrarfog [<i>mudo</i>]
Mettle, met'l <i>n</i> , hawnt, bywiogrwydd, yni, calon, awch, ysbyrd, bywyd	Migrate, mī'grät <i>vi</i> , symmud trigias,
Mettled, met'ld <i>a</i> , bywiog, calonog, ynig, hoenus. High-mettled, ffroenuchel	Migration, mī.grä'shun <i>n</i> , symmudiad, mudiad, trawsfudiad
Mew, mü <i>n</i> , hebogdy, mud, muding ; gwylan : <i>v</i> , mewian ; cau i mewn ; bwrw plu ; bwrw cyrn ; bwrw henflew	Milch, milts <i>a</i> , blith, blithog, llaethog. Milch-cows, gwartheg blithin
Mewl, mü <i>vi</i> , bloeddian fel baban	Mild, mild <i>a</i> , tyner, tirion, mwynaid, hynaws, llariaidd, gwâr, tawel
Mezzo- <i>px</i> , hanner	Mildew, mil'dü <i>n</i> , melgawod, melwlith, mallder, brychni, llwydni
Mezzorelievo, met.zö.rî.lî.vö <i>n</i> , math o gerfiad yn sefyll allan ond ychydig	Mildness, mīld'nes <i>n</i> , tynerwch, tiriondeb, mwyneidd-dra, llarieidd-dra, hynawsedd, addfwynder
Mezzotinto, met.zö.tin'tö <i>n</i> , math o gerfiad ar elydr neu ddr, hanner-baent fiasma, mī.az'mâ (<i>p</i> miasmata, mī.az'-mâ.tâ) <i>n</i> , nwy heintddwyn	Mile, mil <i>n</i> , milltir, milldir, 1760 llath
Mice, müs <i>np</i> .—Mouse [<i>29fed</i> o Fedi	Milestone, mil'stön <i>n</i> , careg filltir
Michaelmas, mik'l.mas <i>n</i> , gwyl Fihangel,	Miliary, mil'yur.î <i>a</i> , bychan, gronynol
fiche, mitsh <i>vi</i> , llechu, llercian	Militant, mil'î.tant <i>a</i> , milwrus, rhyfelus, milwriaethus
fickle, mik'l <i>a</i> , llawer : <i>n</i> , cryn lawer	Military, mil'î.tur.î <i>a</i> , milwraidd, milwriaethol, rhyfelgar, llwyddog
licrocasm, mī'krö.kozm <i>n</i> , hyd bychan, bydan ; dyn [<i>fesur-offeryn</i>]	
licrometer, mī.krom'î.tür <i>n</i> , math o	

- Militate, mil'î.tât *v*, ymegnio, milwrio
 Militia, mî.lîsh'â *n*, milwyr cartrefol, cartreflu
 Milk, milk *n*, llaeth, blith: *vt*, godro; armeilio. Milk-maid, llaethwraig, maerones. Milk-pail, ystwe godro, celwrn, cunnog. Milk-pan, padell laeth. Milk-porridge, cawl llaeth. Milk-sop, mursenddyn. Milk-tray, ceulawr; mail. Milk and water, glasdwr. Destitute of milk, dilaeth. First-milk, cynllaeth, blaenllaeth. Second-milk, armael. Sweet-milk, llefrith
 Milken, mil'kn *a*, o laeth, llaethaidd
 Milkiness, mil'ki.nes *n*, llaetheiddrwydd
 Milky, mil'ki *a*, llaethawl, llaethblyd. Milky-way, y llwybr llaethog, galaeth. heol y gwynt, Caer Gwydion, eirianrod
 Mill, mil *n*, melin; breuan: *vt*, malu, melino; ymyl-rigoli. Mill-dam, pwnt, argae melin. Mill-race, ffrwd y felin. Mill-stone, maen melin
 Millenarian, mil.en.ê'r'i.an *n*, milffyn-yddwr
 Millennial, mi.len'y'al *a*, milffwydd
 Millennium, mi.len'yum *n*, milffwyddiant, y mil o ffynyddau
 Millepede, mil'î.pîd *n*, milcerdd, miltroed, milred, gwraich y lludw
 Miller, mil'îr *n*, melinydd, malwr. Miller's-thumb, penbwl, penbwla
 Millesimal, mi.les'i.mal *a*, milfedol
 Millet, mil'et *n*, milet [yddes
 Milliner, mil'î.nîr *n*, ysgines, penwisg
 Millinery, mil'î.nur.î *n*, penwisgoedd
 Million, mil'yun *n*, miliwn, milfil, mil o filoedd, buna, deg rhialla, 1,000,000
 Millionaire, mil.yun.ê'r' *n*, un a biau filiwn o bunnau, dyn cyfoethog
 Millionth, mil'yunth *a*, miliynfed
 Milt, milt *n*, grawn pysgod, lleithon, lleithban, cleddyf Bleddyn
 Milter, mil'tîr *n*, pysgodyn, lleithon, pysgodyn gwryw
 Mime, mîm *n*, dynwaredydd, digrifwas
 Mimic, mîm'îk *n*, dynwaredydd, gwtwarydd: *vt*, dynwaredu, argydgamu, mocio, gwatwar: *a*. dynwaredol
 Mimicry, mîm'îk.rî *n*, dynwaredyddiaeth
 Mimographer, mî.mog'râ.fûr *n*, ysgrifenydd coegehwareuon
 Minaceous, mî.nâ'shus, Minatory, min'â.tur.î *a*, bygythiol, bygylus
 Minaret, min'ur.et *n*, pigwn uchel
 Mince, mins *vt*, manfriwio; goddywedyd, ledguddio; rhygyngu, mursennu
 Mind, mînd *n*, meddwl, bryd, gofeg, bwriad; tyb, barn; cof; pwyll: *v*, meddylïed, ystyried; gofalu; cofio. Double-minded, ansefydlog. Narrow-minded, anhael. Out of his mind gorphwyllog, maes o'i bwyll. Of sound mind, yn ei iawn bwyll, yn e synwyrâu. Presence of mind, parodrydd meddwl, pwyll. Sober minded ystyriol, pwylllog. To have a mind to bod am, bod â chwant arno, bod â' fryd ar. Time out of mind, cyn cof To bear in mind, cofio. Worldly-minded, bydolfryd, bydolerchus
 Mindful, mînd'fwl *a*, gofalu, cofus meddylgar [garwel
 Mindfulness, mînd'fwl.nes *n*, gofal; cof
 Mindless, mînd'les *a*, diofal, anghofus
 Mine, mîn *pn*, fy, mau, eiddof: *v*, mwn gloddio: *n*, mwnglawdd, cuddglawdd cloddfa. A silver mine, mîwn ariarianglawdd, ariangloddfa. To spring a mine, chwythu cuddglawdd. A friend of mine, cyfaill i mi. This i mine, mî biau hwn
 Miner, mî'nîr *n*, mwnwr, mwngloddïwr
 Mineral, min'ur.al *n*, mîwn: *a*, mwnol
 Mineralist, min'ur.al.îst *n*, mwnydd
 Mineralogist, min.ur.al'ô.jîst *n*, mwnyddiaethydd, mwnofydd [iaet
 Mineralogy, min.ur.al'ô.jî *n*, mwnofydd
 Mingle, ming'gl *v*, cymmysgu; britho
 Miniature, min'yâ.tshûr' *n*, manddarlu
 Miniature painting, manddarluniad
 Minikin, min'î.kin *n*, bychanigyn: *a*, bychanig [wyn; còry
 Minim, min'îm *n*, mymryn, adfanig, pei
 Minimum, min'î.mum *n*, y gradd lleiat
 Minion, min'yun *n*, anwylddyn; gwet ieithiwr; math o argrafflythyren
 Minish, min'îsh *v*, lleihau, cwtâu, toli
 Minister, min'is.tîr *v*, gweini, gwein dogaethu: *n*, gweiniog, gweinydd
 Prime minister, prif weinydd, cynw:
 Ministerial, min.is.tîr'î.al *a*, gweiniogaethol [swyc
 Ministry, min'is.tur.î *n*, gwasanaeth
 Ministrant, min'is.trant *a*, gweiniogogweiniol [iad, gweinyddi
 Ministration, min.is.trâ'shun *n*, gwein
 Ministry, min'is.trî *n*, gweiniogogaeth gweinyddiaeth; gwasanaeth
 Minnow, min'ô, Menow, men'ô *n*, pi codyn, math o bysgodyn bychan
 Minor, mî'nîr *a*, bychan; llai: *n*, dan oed [t
 Minorate, min'ô.rät *vt*, lleihau, bychan

Minoration, min.ō.rā'shun <i>n</i>, lleihād, toliad, bychaniad Minority, mī.nor'ī.tī <i>n</i>, maboed, mebyd; isrif, nifer lleiaf, lleiafrif, lleirif Minotaur, min'ō.tōr <i>n</i>, anghenfil dychymyngol rhwng dyn a tharw Minster, min'stūr <i>n</i>, mynachlog; eg-lwys gadeiriol [teleiddwr, ffilor Minstrel, min'strel <i>n</i>, clerwr, cerddor, Minstrelsy, min'strel.sī <i>n</i>, clerwriaeth Mint, mint <i>n</i>, bathdy; mintys: <i>v</i>, bathu. Fish mint, mintys y dwfr. Spear mint, mintys Mair. Wild mint, mintys llwydion [fathu Mintage, min'tāj <i>n</i>, bathiad; treth am Mintman, mint'man <i>n</i>, bathwr, bathydd Minuet, min'ū.et <i>n</i>, math o daplas Minus, mī'nus <i>a</i>, llai: <i>n</i>, erthyneb (—) Minute, mī.nūt' <i>a</i>, bach, bychan, mân; manwi Minute, min'it <i>n</i>, mynyd, meityn; cofnod: <i>vt</i>, cofnodi, byrnodi. Minute-gun, dryll a danir bob mynyd Minuteness, mī.nūt'nes <i>n</i>, manylrwydd Minutiae, mī.nū'shī.ī <i>np</i>, manion, mân bynciau, manylion Minx, mingks <i>n</i>, coegen, mursen Miracle, mir'ā.kl <i>n</i>, gwyर्थ, rhyfeddod Miraculous, mī.rak'ū.lus <i>a</i>, gwyर्थiol, aruthrol, rhyfeddol, goruchaniaiol Miraculousness, mī.rak'ū.lus.nes <i>n</i>, gwyर्थioldeb, rhyfeddolrwydd Mirador, mir.ā.dōr' <i>n</i>, oriel, rhodfa Mirage, mī.rāzh' <i>n</i>, hudnwy, twyll-olwg Mire, mīr <i>n</i>, llaid, llaca, tom, baw Mirksome, mīrk'sum, Mirky, mīrk'ī <i>a</i>, tywyll, gwyll, anoleu, gwrin Mirror, mir'ūr <i>n</i>, drych Mirth, mīrth <i>n</i>, llawenydd, digrifwch Mirthful, mīrth'fwl <i>a</i>, llawen, hylon, gorfoleddus, llon Miry, mīr'ī <i>a</i>, lleidiog, tomlyd, bawlyd Mis- <i>px</i>, yn arwyddo amhriodoldeb, neu fai; cam- [cammymmeriad Misacceptation, mis.ak.sep.tā'shun <i>n</i>, Misadventure, mis.ad.ven'tshūr <i>n</i>, dryg-ddamwain, anffawd, aflwydd Misadvice, mis.ad.vīs' <i>n</i>, gaugynghor Misadvise, mis.ad.vīz' <i>vt</i>, camgynghori Misaim, mis.ām' <i>v</i>, camgyfeirio Misanthrope, mis'an.thrōp <i>n</i>, dyn-gas-āwr [gar Misanthropic, mis.an.thrōp'ik <i>a</i>, annyn- Misanthropy, mis.an'thrōp.ī <i>n</i>, dyn-gasedd, annyngarwch Misapplication, mis.ap.li.kā'shun <i>n</i>, camgymhwysiad, camddefnyddiad	Misapply, mis.a.plī' <i>vt</i>, cambriodoli, cam- arfer, camddefnyddio, camgynhwysio Misapprehend, mis.ap.rī.hend' <i>vt</i>, cam-ddeall [camsyniad Misapprehension, mis.ap.rī.hen'shun <i>n</i>, Misarrange, mis.a.rānj' <i>vt</i>, camdrefnu Misascibe, mis.as.krib' <i>vt</i>, cambriodoli Misbecome, mis.bī.kum' <i>vt</i>, drwgweddu Misbehave, mis.bī.hāv' <i>v</i>, camgynddwyn Misbehaviour, mis.bī.hā'vī.ūr <i>n</i>, cam-yymddygiad, drygfoes, anweddusrwydd Misbelief, mis.bī.līf' <i>n</i>, camgoel, geugred Misbelieve, mis.bī.liv' <i>vi</i>, camgredu; anghoelio Miscal, mis.kōl' <i>vt</i>, camenwi, difenwi Miscalculate, mis.kal'kū.lāt <i>v</i>, camgyfrif, camrifo, camfwrw Miscarriage, mis.kar'āj <i>n</i>, erthyliad, twymyn wely; aflwyddiant [anffynu Miscarry, mis.kar'ī <i>vi</i>, erthylu; methu, Miscellaneous, mis.e.lā'nī.us <i>n</i>, amryw-iog, amlyrw, amrywiol, amryfath Miscellany, mis'el.ā.nī <i>n</i>, amrygasgliad, amrywdeb, brithnodach Mischance, mis.tshans' <i>n</i>, dryglam, aflwydd, drygddamwain Mischief, mis'tshif <i>n</i>, drwg, drygioni, asbri, camwedd, ysgelderder, anras; niwed, dryglam, aflwydd: <i>vt</i>, drygu, niweidio. Mischief-maker, terfysgwr, pwt y gynhen, cwd y gynhen Mischievous, mis'tshī.vus <i>a</i>, drygionus, niweidiol, diraid, asbriol, barus Mischievousness, mis'tshī.vus.nes <i>n</i>, di-reidi, drygedd, anfadrwydd Miscible, mis'ī.bl <i>a</i>, cymmysgadwy Miscitation, mis.ī.tā'shun <i>n</i>, geuddyfyniad, camddyfyniad Miscite, mi.sīt' <i>vt</i>, camddyfynu Misclaim, mis.klām' <i>n</i>, camhawl, cam- arddelw: <i>v</i>, camofyn, camarddelwi Misconceive, mis.kon.siv' <i>v</i>, camddeall, camdybied [dyb Misconception, mis.kon.sep'shun <i>n</i>, cam- Misconduct, mis.kon'dukt <i>n</i>, camym-ddygiad [ddwyn Misconduct, mis.kon.dukt' <i>vt</i>, camym- Misconjecture, mis.kon.jek'tshūr <i>n</i>, cam-amcaniaeth: <i>v</i>, camddychymmygu Misconstruction, mis.kon.struk'shun <i>n</i>, camddeongliad, camgymmeriad Misconstrue, mis.kon'strū' <i>vt</i>, camdde-ongli, comesbonio [rifo Miscount, mis.kū.wnt' <i>v</i>, camgyfrif, cam- Miscreance, mis'krī.ans <i>n</i>, geugred Miscreant, mis'krī.ant <i>n</i>, anfadyn, adyn, ysgelerddyn; anghredadyn

- Miscreate, mis'kri.ät *a*, camffurfiedig
 Misdate, mis.dät' *vt*, camddyddio
 Misdeed, mis.did' *n*, drygweithred, drygwaith, trosedd [synied
 Misdeem, mis.dim' *vt*, camfarnu; cam-
 Misdemean, mis.di.min' *vt*, camymddwyn
 Misdemeanour, mis.di.mi'nûr *n*, cam ymddygiad, trosedd
 Misdevotion, mis.di.vö'shun *n*, gau-
 addoliad [wyddo
 Misdirect, mis.di.rekt' *vt*, camgyfar-
 Misdo, mis.dw' (*pt* misdid, mis.did', *pp* misdone, mis.dun') *v*, camwneuthur.
 Misdoings, camweddu, troseddau
 Misdoubt, mis.dûw't' *vt*, drwgdybio; ofni
 Misemploy, mis.em.plô'i' *vt*, camdefnyddio, camarferu: camosod ar waith
 Miser, mî'zûr *n*, cybydd, cerlyn, crinwas, crintachwr, bydolddyn, mab y crinwas
 Miserable, miz'ur.â.bl *a*, gresynol; crintach; annedwydd, truan. A miserable person, truenny
 Misery, miz'ur.î *n*, gofid; trueni, adfyd, drygfyd, gresyni; annedwyddwch; cybydd-dod, crintachrwydd
 Misfashion, mis.fash'un, *vt*, camffurfio, aflunio [ffurfio
 Misform, mis.fôm' *vt*, dryglunio, cam-
 Misfortune, mis.fôr'tshun *n*, anffawd, anhap, drygddamwain, aflwydd
 Misgive, mis.giv' (*pt* misgave, mis.gäv', *pp* misgiven, mis.giv'n) *vt*, gwan-gredu; ofni drwg. Misgiving, am-beuaeth, drygdyb
 Misgovern, mis.guv'ûrn *vt*, camlywodraethu, aflwyodraethu, camreoli
 Misgovernment, mis.guv'ûrn.ment *n*, aflwyodraeth [fforddiad
 Misguidance, mis.gi'dans *n*, camhy-
 Misguide, mis.gid' *vt*, camarwain, camdywys [aflwydd
 Mishap, mis.hap' *n*, anhap, dryglam,
 Mishear, mis.hî'r' (*pt* & *pp* misheard, mis.hûrd') *vt*, camglywed
 Misinfer, mis.in.fûr' *vt*, camgasglu
 Misinform, mis.in.fôr'm' *vt*, camhysbysu, camadrodd, camfynegu [ddeongli
 Misinterpret, mis.in.tûr'pret *vt*, cam-
 Misjoin, mis.jôin' *vt*, camgyssylltu
 Misjudge, mis.juj' *vi*, camfarnu, traws-
 Miskin, mis'kin *n*.—Mixer [farnu
 Mislay, mis.lä' *vt*, camosod, camgyflëu
 Misle, miz'l *vi*, manwlawio
 Mislead, mis.lid' (*pt* & *pp* misled, misled') *vt*, camarwain, camdywys [casineb
 Mislike, mis.lîk' *vt*, angharu, casäu: *n*,
 Misly, miz'li *a*, manddefnydol
 Mismange, mis.man'äj *vt*, camdrin, camdrefnu [camdrefniad
 Mismangement, mis.man'äj.ment *n*
 Mismatch, mis.matsh' *vt*, camgymharu
 Misname, mis.näm' *vt*, camenwi
 Misnomer, mis.nö'mûr *n*, camenwad
 Misobserve, mis.ob.sûrv' *vt*, camsylwi camweled [prioda
 Misogamist, mi.sog'â.mist *n*, casäu
 Misogyny, mi.soj'i.nî *n*, casineb at fen ywod
 Mispersuasion, mis.pûr.swä'zhun *a*, camdyb, geugred [gyflëu, camdod
 Misplace, mis.pläs' *vt*, camosod, cam
 Misprint, mis.print' *vt*, camargraffu: *n* camargraffiad, gwall [ysgorui
 Misprise, mis.prîz' *vt*, camgymmeryd
 Misprision, mis.prîzh'un *n*, esgeulusdr: dirmyg, diystyrwch; bradgeliad
 Mispronounce, mis.prö.nûw'ns' *vt*, camgyfanu [gymmesur
 Misproportion, mis.prö.pö'r'shun *vt*, cam
 Misquote, mis.kwöt' *vt*, camddyfynu
 Misrecite, mis.rî.sit' *vt*, camadrodd
 Misreckon, mis.rek'n *vt*, camgyfrif
 Misrelate, mis.rî.lät' *vt*, camadrodd
 Misreport, mis.rî.pö'r't' *vt*, camfynegu
 Misrepresent, mis.rep.rî.zent' *vt*, camddangos, dywedyd anwiredd
 Misrule, mis.rûl' *n*, annhrefn, aflwyod: aeth, afreolaeth: *vt*, camreoli
 Miss, mis *n*, meistresan; cywelye-meth, pall: *v*, ffaelw, methu, colli
 Missal, mis'al *n*, llyfr yr offeren
 Misshape, mis.shäp' *vt*, aflunio, camlun
 Missile, mis'il *a*, ergydiol, tafladw hydafi: *n*, arf tafi
 Mission, mish'un *n*, anfoniad; cena cenadaeth, cenadwri, cenadwriaeth
 Missionary, mish'un.ur.î *n*, cenadw cenad: *a*, cenadol, cenadwriaethol
 Missive, mis'iv *a*, tafladwy; anfonadw: *n*, cenadwr; llythyr; rhodd
 Misspeak, mi.spik' (*pt* misspoke, mspök, *pp* misspoken, mi.spö'kn) camddywedyd [silla
 Misspel, mi.spel' *vt*, camsillebu, car
 Misspend, mi.spend' *vt*, gwastraffu
 Misstate, mi.stät' *vt*, camadrodd
 Mist, mist *n*, niwl, niwlen; tarth; cadd
 Mistake, mis.täk *n*, camgymmeria camsyniad, gwall, gwallawd, amrfusedd: *v* (*pt* mistook, mis.tûk, ; mistaken, mis.tä'kn), camgymmery camsynied, amryfuseddu. To be mistaken, camsynied, cael ei gamarwai cael ei gamddeall

Misteach, mis.títsh' (<i>pt</i> & <i>pp</i> mistaught, mis.tôt') <i>vt</i> , camddysgu, camaddysgu, camathrawiaethu [alw	Moat, möt <i>n</i> , amglawdd, ffos, cylchffos
Mistern, mis.tûrn' <i>vt</i> , camenwi, cam-	Mob, mob <i>n</i> , gwerinos, gwerin, tyrfa, gwerindorf, y bileinllu; math o gap: <i>vt</i> , cyd-derfysgu; difrîo
Misthink, mis.thingk' (<i>pt</i> & <i>pp</i> misthought, mis.thôt') <i>vt</i> , camfeddwl, camdybio [amseru	Mobile, mö.bil' <i>a</i> , symmdol; anwadal: <i>n</i> , y werin, gwerinos, pobl gyffredin
Mistime, mis.tîm' <i>vt</i> , camamseru, an-	Mobility, mö.bil'î.tî <i>n</i> , bywiogrwydd, symmdoldeb; anwadalwch; y werin
Mistiness, mis'tî.nes <i>n</i> , tywyllni, niwledd	Mock, mok <i>n</i> , moc, gwawd; gwatwar-gerdd: <i>a</i> , dynwaredol, gau, rhithiol: <i>v</i> , mocio, gwawdio, gwatwar; min-gamu; dynwared, twyllo, cellwair
Mistle, mis.tî'tl <i>vt</i> , camenwi, camalw	Mockery, mok'ur.î <i>n</i> , gwawd, gwatwar, dirmyg; chwerthiniaid am ben; ffug
Mistletoe, miz'l.tö <i>n</i> , uchelfal, uchelfar	Modal, mö'dal <i>a</i> , damweiniol
Mistress, mis'tres <i>n</i> , meistres; cariad-ferch; gordderchwraig, cywelys	Mode, möd <i>n</i> , arfer, dull, ffordd, trefn
Mistrust, mis.trust' <i>n</i> , drygdyb, pryder: <i>vt</i> , drygdybio, anghoelio [pryderus	Model, mod'el <i>n</i> , cynllun, cynddelw: <i>a</i> , cynddelwig: <i>vt</i> , llunio, cynllunio, arlunio, cynddelwi, ffurfio
Mistrustful, mis.trust'fwl <i>a</i> , drygdybus,	Moderate, mod'ur.ät <i>a</i> , cymmedrol, canolig; rhesymol; hynaws, rhywiog: <i>vt</i> , cymmedroli, gweddoli, arafu
Mistrustless, mis.trust'les <i>a</i> , ymddiriedus [niwlog	Moderation, mod.u.rä'shun <i>n</i> , cymmedrolder, cymmedroldeb, gweddoldeb; arafwch [canolwr
Misty, mis'tî <i>a</i> , cymylog, caddugol,	Moderator, mod'ur.ä tür <i>n</i> , cymmedrolwr,
Misunderstand, mis.un.dur.stand' (<i>pt</i> & <i>pp</i> misunderstood, mis.un.durstwd') <i>vt</i> , camddeall, camsynied	Modern, mod'ûrn <i>a</i> , newydd, diweddar
Misunderstanding, mis.un.der.stan'ding <i>n</i> , camdealliad; amrafael	Modernize, mod'ûr.nîz <i>vt</i> , newydd-dullio, newyddu [diweddariaid
Misusage, mis.ü'säj <i>n</i> , camdriniaeth	Moderns, mod'ûrnz <i>np</i> , dynion diweddar
Misuse, mis.üs' <i>n</i> , camarfer, sarhâd	Modest, mod'est <i>a</i> , gwyllaidd, gweddaidd, diwair [deb
Misuse, mis.üz' <i>vt</i> , camarfer, camdrin	Modesty, mod'es.tî <i>n</i> , gwylder; diweir-
Mite, mît <i>n</i> , hatling, mymryn, briwyn: gwyfyn, meisgn, gwiddonyn. Full of mites, euddonog. To breed mites, euddoni, magu euddon neu lwygod	Modicum, mod'î.kum <i>n</i> , ychydigyn, tameidyn, tipyn, rhan
Mithridate, mith'ri.dät <i>n</i> , meddyginiaeth rhag gwenwyn; cyffaith Damocrates, meddyg Mithridates, brenin Pontus; mwstardd	Modification, mod.î.fî.kä'shun <i>n</i> , agweddiad, dulliad [mhwyso
Mitigate, mit'î.gät <i>vt</i> , esmwythäu, llinaru, llonyddu, ysgafnhau, lleihau	Modify, mod'î.fî <i>vt</i> , dullio, agweddu; cy-
Mitigation, mit.î.gä'shun <i>n</i> , llinariad	Modillion, mö.dil'yun <i>n</i> , math o ysgwyddyn [wych
Mitre, mî'tür <i>n</i> , meitr, coron esgob	Modish, mö'dish <i>a</i> , moddgar, manol-
Mitred, mî'türd <i>a</i> , meitrog; coronog	Modishness, mö'dish.nes <i>n</i> , moddusrwydd, arfergarwch [cymhwyso
Mittens, mit'enz <i>np</i> , dyrnfolau, menygeb fysedd	Modulate, mod'ül.ät <i>vt</i> , cyweirio llais,
Mittent, mit'ent <i>a</i> , anfonol, yn anfon	Modulation, mod.ül.lä'shun <i>n</i> , cyweiriad y llais neu seiniau, trawsgyweiriad
Mittimus, mit'î.mus <i>n</i> , carcharwarant	Modulator, mod'ü.li.tür <i>n</i> , cyweirydd cerdd, cynghaneddwr
Mity, mî'tî <i>a</i> , gwyddonog, euddonog	Module, mod'ül <i>n</i> , darlun, gwaglun
Mix, miks <i>v</i> , mysgu, cymmysgu	Modus, mö'dus <i>n</i> , tâl yn lle degwm; dogndal [dostan
Mixen, mik'sn <i>n</i> , tomen	Mogul, mö.gul' <i>n</i> , amherawdwr Hin-
Mixture, miks'tshûr, Mixtion, miks'tshun <i>n</i> , cymmysg, cymmysgiad, cymmysgedd, mysgiad	Mohair, mö.hê'r' <i>n</i> , blew gafr Tyrciaidd
Mizmaze, miz'mäz <i>n</i> , dyrysfa, dyryswch	Moidore, möi'dôr' <i>n</i> , darn o aur Portugalaidd, gwerth £1 7s.
Mizzen, miz'n <i>n</i> , hwyll ol, hwyll y llyw	Moiety, mö'î.tî <i>n</i> , hanner, hannereg
Mizzle, miz'l' <i>vi</i> , manwlawio	Moil, möil <i>v</i> , ffwdanu, ystano, trybaeddu
Mizzy, miz'î <i>n</i> , mignen, siglen, cors	
Mnemonics, ni.mon'iks <i>np</i> , cofyddiaeth	
Moan, mön <i>n</i> , cwyn, cwynfan: <i>v</i> , cwyno, galaru, ymofidio, cwynfan, griddfanu	

- Moist, môist *n*, llaith, iraidd, suddlyd, gwlyb, gwlyborllyd [gwlychu
 Moistest, môis'n *v*, lleithio, ireiddio,
 Moistness, môist'nes *n*, lleithder, ireidd-
 der, gwlybanaeth, gwlybyrwech
 Moisture, môis'tshûr *n*, irdra, yf, lleith-
 dra, sudd, gwlybwr, gwlych
 Molar, mô'lûr *a*, maluriol. Molar Teeth,
 dannedd malu [triagl
 Molasses, mô.las'iz *n*, gwaddod siwgr,
 Mole, môl *n*, gwadd, twrch daiar; man
 geni; mwnt, argae, pwnt. Mole-
 catcher, gwaddotwr, gwaddwr, tyrch-
 wr. Mole-hill, pridd y wadd
 Molecule, mô'l.kûl *n*, tameidyn, mym-
 ryn, temig, gronyn
 Molest, mô.lest' *vt*, ystuno, aflonyddu,
 tralodi, blino, dygnu, molochi, drygu
 Molestation, mol.es.tâ'shun *n*, aflonydd-
 wch, blinder [arol
 Mollient, mol'yent *a*, esmwythaol, llin-
 Mollifiable, mol'i.fi.â.bl *a*, meddaladwy
 Mollification, mol.i.fi.kâ'shun *n*, tyner-
 iad, llinariad, meddallhâd
 Mollify, mol'i.fi *vt*, meddalhau, tyneru,
 ystwytho, esmwytho, llinaru; llonyddu
 Mollusca, mo.lus'kâ *np*, creaduriaid
 meddalion, meddalogion [meddal
 Molluscous, mo.lus'kus *a*, meddalog,
 Molten, mol'tn *pp*.—Melt: *a*, tawdd,
 toddedig. A molten image, delw dawdd
 Molybdenum, mol.lib.dî'num *n*, math o
 Mome, môm *n*, delff, drel, chwpa [adwyn
 Moment, mô'ment *n*, mynydyn, meidyn,
 meityn, amrantiad; pwys, mawrbwys
 Moments, mô.men'tâ *np*.—Momentum
 Momentary, mô'men.tur.i *a*, cythrymol,
 diflanedig [pwysig, dwys
 Momentous, mô.men'tus *a*, pwysfawr,
 Momentum, mô.men'tum (*p* momenta)
n, egni, egnïad, ysgogrym
 Momus, mô'mus *n*, duw y cellwair
 Monachal, mon'â.kal *a*, mynachaidd
 Monachism, mon'â.kizm *n*, mynachaeth
 Monad, mon'ad *n*, peth anhyran, unoldeb
 Monarch, mon'ûrk *n*, brenin, teyrn, un-
 ben, penadur, archdeyrn
 Monarchial, mô.nâr'ki.al. Monarchical,
 mô.nâr'ki.kal *a*, archdeyrnol, unbenol
 Monarchy, mon'ûr.ki *n*, unbenaeth,
 teyrnedd, breniniaeth, unbenaduriaeth
 Monastery, mon'as.tur.i *n*, mynachlog,
 mynachlys, mynachdy
 Monastic, mô.nas'tik, Monastical, mô-
 nas'ti.kal *a*, mynachaidd
 Monday, mun'dâ *n*, dydd Llun. Plough
 Monday, dydd Llun wedi yr Ystwyll
- Money, mun'î *n*, arian, arian bathol
 mwnai. Money-changer, arian-newid
 iwr, sylltydd. Pin-money, arian llog
 ell gwraig. Pocket-money, arian trat
 Moneyed, mun'id *a*, arianog; goludog
 Moneyless, mun'î.les *a*, diarian, tlawd
 Moneywort, mun'î.wûrt *n*, canclwyf
 Monger, mung'gûr *n*, gwerthwr, mas-
 nachwr [lledry
 Mongrel, mung'grel *a*, cymmysgryw: *s*
 Monish, mon'ish *vt*, cyngchori, rhybuddi
 Monition, mô.nish'un *n*, cyngchor, rhy-
 budd; addysgiad
 Monitor, mon'î.tûr *n*, rhybuddiedyd,
 rhybuddiwr; is-ysgolfeistr
 Monitory, mon'î.tur.i *a*, rhybuddiol
 Monk, mung'k *n*, mynach, monac.
 Monk's-hood, llysiâu'r blaidd
 Monkery, mung'kur.i *n*, mynachaeth
 Monkey, mung'ki *n*, ab, epa, simach
 Monkish, mung'kish *a*, mynachaid
 Mono-*px*, un- [mynach
 Monochord, mon'ô.kôrd *n*, cyweirdant
 Monocular, mô.nok'û.lûr *a*, unlygei-
 iog [ger
 Monody, mon'ô.dî *n*, galargan, gala
 Monogamist, mô.nog'â.mist *n*, un *a*
 yn erbyn ail briodas, unwreigydd
 Monogamy, mô.nog'â.mî *n*, unbriodas
 Monogram, mon'ô.gram *n*, llythra
 llythyrnod, llythyrenau plethedig
 Monologue, mon'ô.log *n*, hunaraeth
 Monomachy, mô.nom'â.ki *n*, orne-
 ymladd benben [gofrwy
 Monomania, mon.ô.mâ'nî.â *n*, unwa
 Monomaniac, mon.ô.mâ'nî.ak *n*, un f
 ar un pwnc [ddalen
 Monopetalous, mon.ô.pet'â.lus *a*, u
 Monopolist, mô.nop'ô.list *n*, gorfael
 edwicwr, rhagbrynwr [edwi
 Monopolize, mô.nop'ô.liz *vt*, gorfae
 Monopoly, mô.nop'ô.li *n*, gorfaelae
 marchnad unllaw, edwicaeth
 Monoptote, mon'op.tôt *n*, enw ag
 cytiwr iddo [air, gair un
 Monosyllable, mon.ô.sil'â.bl *n*, uns
 Monotheist, mon'ô.thî.list *n*, credwr
 un Duw
 Monotonous, mô.not'ô.nus *a*, und-
 undonol, unsain, unseinol
 Monotony, mô.not'ô.nî *n*, undonyc
 iaeth, cyfacen, unseinad
 Monsoon, mon.sôn' *n*, gwynt sydd
 chwythu yr un ffordd am chwech i
 Monster, mon'stûr *n*, cynfil, anghenfil
 Monstrosity, mon.stros'î.tî *n*, anfer-
 edd, gwrthuni; dirfawredd

Monstrous, mon'strus *a*, anghenfilaidd, gwrthun, anferth, anferthol; dirfawr; hyl, erchyll, aruthr
 Montero, mon.ti'r'ö *n*, cap marchfilwr
 Monteth, mon'teth *n*, llestr i olchi gwydrau ynddo
 Month, munth *n*, mis; misgwaith. A month old, misyriad, mis oed
 Monthly, munth'li *a*, misol, bob mis. Monthly publications, misolion
 Monument, mon'ü.ment *n*, cofadail, cofarwydd, gwyddfa; beddgor, bedd-adail [coffadwriaethol
 Monumental, mon.ü.men'tal *a*, coffaol, Mood, mwd *n*, tymmer, tuedd; modd. Merry mood, anian lawen
 Moodiness, mwd'ä.nes *n*, anfoddogrwydd
 Moody, mwd'di *a*, anfoddog, digus; meddylol; prudd, trist
 Moon, mwn *n*, llenad, loer, canaid. Honey-moon, mis yr afaeth. Conjunction of the moon, cyfrwng dwy leuad. Crescent of the moon, cefn y lleuad. First quarter of the moon, blaen loer. Second quarter, adfan cynnydd. Half moon, hanner lleuad. Increase of the moon, cynnydd y lleuad. Last quarter of the moon, cil y lleuad, adfan cil. Wane of the moon, adeg y lleuad, gwendid y lleuad
 Moonbeam, mwn'bim *n*, lloerbelydryn
 Mooncalf, mwn'kaf *n*, anghenfil; delff
 Moonless, mwn'les *a*, dileuad, dilewyrch
 Moonlight, mwn'lit *n*, goleu leuad, lloergan, goleu'r lleuad [lewyrch
 Moonshine, mwn'shin *n*, lloergan, lloer-foony, mwn'ni *a*, lloeraidd, lleuadol
 Moor, mw'r *n*, dyn du; morfa, rhos, corsle: *v*, angori; deuangori
 Mooring, mw'r'ing *n*, angorfa, angorle
 Moorish, mw'r'ish, Moory, mw'r'i *a*, corsog, rhoslyd
 Moorland, mw'r'land *n*, rhosdir, morfa
 Moose, mws *n*, math o garw
 Moot, mw't *vt*, dadleu [vt, mopio
 Mop, mop *n*, mop, mopa, ysgubell eddi:
 Mope, möp *vi*, pendrymu: *n*, diogyn
 Moping, mö'ping *a*, trymlyd, marwaidd
 Moral, mor'al *n*, moeswers: *a*, moesol; bucheddol; deddfol. The moral law, y ddeddf foesol, y deg gorchymyn.
 Morals, moesau; bucheddiad, ymar-weddiad, ymddygiad
 Moralist, mor'al.ist, Moralizer, mor'al-izür *n*, moesolwr, dysgawdwr moesau
 Morality, mö.ral'i.ti *n*, moesoldeb, moes-older, moesolrwydd, moesddyg

Moralize, mor'al.iz *vi*, moesoli, moes-addysgu, moesresymu, moesddeongli
 Morally, mor'al.i *ad*, yn foesol; yn ol rheswm, yn debygol [nen
 Morass, mö.ras' *n*, cors, siglenydd, mig-Morbid, môr'bid *a*, afiach, clefychlyd
 Morbidness, môr'bid.nes *n*, afiechyd, heintusrwydd [bar; heintus
 Morbific, môr.bif'ik *a*, heintddwyn, heint-Morceau, môr'sö *n*, tameidyn, tipyn
 Mordacious, môr.dä'shus *a*, danneddog, llymeiriog, brathlyd
 Mordant, môr'dant *a*, brathol, cnoawl: *n*, sylwedd a ddefnyddir gan liwyddion
 More, mö'r *a*, ychwaneg, mwy; rhagor: *ad*, yn fwy, mae efe wedi marw, mae wedi darwod, darfu am dano. More and more, fwyfwy. Once more, eto, eil-waith, trachefn, unwaith eto
 Moreover, mö.r.ö'vür *ad*, ym mhellach, heb law, gyda hyny, ac hefyd, hefyd
 Morigerous, mö.rij'ur.us *a*, hynaws, ufudd; moesol
 Morion, mö'r'i.un *n*, penffestin, helm
 Morkin, môr'kin *n*, burgun, buria, abwy
 Morling, môr'ling *n*, gwlan hifio, gwlan gin
 Mormonite, môr'mon.it *n*, dilynwr Io-seph Smith, penboethiad Americaidd; un o saint y dyddiau diweddf
 Morn, môrn *n*, bore, boreu
 Morning, môr'ning *n*, boreu, bore: *a*, boreuol, boreol. Morning-gown, boreu-dwyg. This morning, boreu heddyw. Early to-morrow morning, boreu fory yn fore
 Morocco, mö.rok'ö *n*, gwlad yn Affrica; lledr Morocco [porphor
 Morone, mö.rön' *a*, coch dwfn, dugoch,
 Morose, mö.rös' *a*, anynad, anniddig, anfwyn, sarig [ros'i.ti *n*, sarigrwydd
 Moroseness, mö.rös'nes, Morosity, mö-Morphew, môr'fü *n*, y clefri gwyn, ysgen
 Morphia, môr'fi.ä *n*, cyglys, cysgnur
 Morrisdance, mor'is.dans *n*, dawns y Mwriaid
 Morrow, mor'ö *n*, y fory. On the mor-row, tranoeth. The day after to-mor-row, trenydd. Three days hence, tradwy. To-morrow, y fory. To mor-row night, nos y fory
 Morse, mö'rs *n*, morfarch.—Walrus
 Morsel, môr'sel *n*, tamaid, safnaid, tam, tipyn, tameidyn
 Morsure, môr'shür *n*, cnoad
 Mort, môrt *n*, cân helwriaethol; cemyw

- Mortal, môr'tal *a*, marwol; angeuol: *n*.
 un marwol, dyn. Mortals, marwolion,
 daiarolion [euolrwydd, marw
 Mortality, môr.tal'i.ti *n*, marwoldeb, ang-
 Mortar, môr'târ *n*, cymmrwd, priddgaleh;
 breuan, cymmriwel; math o gyffegr
 Mortgage, môr'gäj *n*, arwystl, tirwystl:
vt, arwystlo, marw-wystlo
 Mortgagee, môr.gä.ji' *n*, arwystlwr, tir-
 wystlwr, achretäwr
 Mortgager, môr'gä.jâr *n*, gwystlroddwr,
 benthyciwr, echwynwr
 Mortiferous, môr.tif'ur.us *a*, marwol,
 dinystriol, angeuol
 Mortification, môr.ti.fi.kä'shun *n*, marw-
 lygradi, madreddi; siomedigaeth, dar-
 ostyngiad, dwysofid
 Mortify, môr'ti.fi' *v*, marwlygru, marw-
 eiddio; blino, siomi, gofidio
 Mortise, môr'tiz *n*, mortais, rhwyll: *vt*,
 morteisio, rhwylllo [aralladwy
 Mortmain, môrt.män *n*, meddiant an-
 Mortuary, môr'tshü.ur.i *n*, rhodd i eglwys
 Mosaic, mö.zä'ik *a*, Moesenol; brith,
 amryliw
 Mosque, mosk *n*, teml Fahometaidd
 Mosquito, mos'ki.tö *n*, math o wybedyn
 colynog tramor
 Moss, mos *n*, mwswg, mwsvgl, mwswn,
 migwyn; gweryd. Mosses, migneint
 Mossy, mos'i *a*, mysyglyd, mysoglyd
 Most, möst *a*, mwyaf; amlaf: *ad*, yn
 fwyaf, yn benaf, tra: *sd*.—Much,
 Many. Most of all, yn benaf. Most
 wicked, gwaethaf. At most, o fwyaf,
 o eithaf, o bellaf
 Mostic, mos'tik *n*, ategffon arliwiwr
 Mostly, möst'li *ad*, gan mwyaf, yn fyn-
 ychaf, yn fwyaf, yn amlaf
 Motation, mö.tä'shun *n*, cynhyrriad,
 symmudiad, cyffroad, ysgogiad [yn
 Mote, möt *n*, brych, brycheuyn, lluwch-
 Moth, moth *n*, gwyfyn, meisgyn, prifyn
 dillad. Moth-eaten, ysedig gan wyfon
 Mother, mutn'ur *n*, mam. Mother-in-
 law, mam yng nghyfraith. Mother-
 spot, man geni. Mother-tongue,
 mamiaith, prifaith. Step-mother,
 llysfam [mamaeth
 Motherhood, mutn'ür.hwd *n*, mamedd,
 Motherless, mutn'ür.les *a*, difam, heb
 fam [ol
 Motherly, mutn'ür.li *a*, mamaidd, mam-
 Motherwort, mutn'ür.würt *n*, llysiâu'r
 fam [odlyd
 Mothery, mutn'ür.i *a*, blodeulyd, gwadd-
 Motific, mö.tif'ik *a*, symmudbar, ysgogol
- Motion, mö'shun *n*, chwyf, chwí
 chwiml, chwyfiad, symmudiad, cy-
 road, ysgogiad, annogiad; cynnygis
 ymarllwysiad [symm
 Motionless, mö'shun.les *a*, digyffro,
 Motive, mö'tiv *n*, cynhyrriad, cymhe-
 iad, cyffroad; egwyddor: *n*, symm-
 bar, ysgogol
 Motley, mot'li *a*, amlwiog, amryliw
 Motto, mot'ö *n*, arwyddair, arwyddwe
 Mould, möld *n*, pridd, daiar; mold, cy-
 llun; llwydni: *v*, moldio, dylur
 llunio; llwydo. Mould-board, chwel-
 Moulder, möl'dür *v*, troi yn llwch, m-
 urio; adfeilio: *n*, moldiwr [llwy
 Mouldiness, möl'di.nes *n*, llwyde
 Moulding, möl'ding *n*, addurn-gerfiac
 Mouldwarp, möld'wörp *n*, gwadd, tw-
 daiar
 Mouldy, möl'di *a*, llwyd, brithlwyd, *n*
 Moults, mölt *vi*, bwrw plu
 Mound, müwnd *n*, mwnt, gwarglaw,
 clawdd: *vt*, amgau, amgloddio
 Mount, müwnt *n*, mwnt, bryn, esgyn:
v, esgyn, dringo, dyrchafu
 Mountain, müwntän *n*, mynydd, m-
 bryn. A little mountain, mynydd
 A prominent mountain, ban
 Mountaineer, müwntä.ni'r' *n*, myny-
 Mountainous, müwntä.nus *a*, myny-
 Mountebank, müwnti.bank *n*, crwy-
 feddyg, crachfeddyg, gwagfosti-
 llamidydd, digrifwr
 Mourn, mörn *v*, galaru, cwyno, arw-
 Mourner, mörn'ür *n*, galarydd, cw-
 fanwr [trwm, alaet
 Mournful, mörn'fwl *a*, galaru, t-
 Mourning, mörn'ing *n*, galarwisg
 Mouse, müws (*p* mice, müs) *n*, llygo-
 Mouse-ear, y flewynog. Mouse-t-
 llygodfagl, magl llygod. Field-mo-
 twrlla, llyg. Rear-mouse, ystl-
 Shrew-mouse, llygoden goch, chwis
 Mouse, müwz *v*, llygota, dal llygod
 Mouser, müw'zür *n*, llygotwr, llygot
 Mouth, müwth (*p* mouths, müwt'
n, genau, safn, ceg
 Mouth, müwth *v*, cegu, safnu, gw-
 mingamu. Foul-mouthed, drygi-
 og, budreiriog, drwg ei dafof. Me-
 mouthed, safnfeddal, gwenieit
 Open-mouthed, cegagored, rheis-
 chwedleugar, tafodrydd. Roof of
 mouth, tafod y geneu. Wide-mout-
 safnrwth. Wry-mouthed, minga
 Mouthful, müwth'fwl *n*, safnaid, tan-
 cegaid, llonaid pen

Move, m'w v, ysgogi, symmud, cyffroi, cynhyrfu, cymhell, cynnyg, chwyfio, chwimio	Mugwort, mug'würt n, llysiau llwyd, canwraidd lwyd, bydiog lwyd
Moveable, m'w'vâ.bl a, symmudadwy, hydreigl, symmudol: n, cyfodedyn	Mulatto, mü.lat'ö n, un ganedig o rieni o wahanol liwiau, un melynddu
Moveables, m'w'vâ.blz np, da symmudol, da cyffro, cyfodedion	Mulberry, mul'ber.i n, ffrwyth merwydd.
Movement, m'w'ment n, symmudiad, ysgogiad, cyffroad; troellwaith	Mulberries, mwyar Mair, mwyar ffreinig. Mulberry-tree, merwydden
Moving, m'w'ving a, cyffröus, cynhyrfiol, cyffrowl, ymsymmudol	Mulct, mulkt n, dirwy, camlwrw: vt, Mule, mü n, mul [dirwyo
Mow, mö (pp mown, mön) n, mwdwl, das, beisgawn: vt, lladd [gwair	Muleteer, mü.le.ti'r' n, gyrwr mulod
Mower, mö'ür n, pladurwr, lladdwr	Muliebriety, mü.li.eb'ri.ti n, gwreigdra, gwreigeiddrwydd [anhydyn
Moyle, möil n, mul	Mulish, mü'lish a, mulaidd; cyndyn,
Much, mutsh (more, most) a, llawer: ad, yn fawr. As much, cymmaint. Too much, gormod. Much ado, mawr orchest, ystwr mawr, ffwdan. So much the better, goren i gyd. So much the worse, gwaetha'r modd	Mull, mul vt, brydio, berwi
Mucid, mü'sid a, llwyd, mws, llysgog	Mulleen, mul'in n, canwyll yr adar
Mucidness, mü'sid.nes n, llwydui, llydni, mysni [llysnafedd	Muller, mul'ür n, malurfaen, llawfaen malurio
Mucilage, mü'si.läj n, sudd; llysllyn,	Mullet, mul'et n, barf bysg, penfras
Mucilaginous, mü.s'i.laj'i.nus a, llysllysnafedd, llysnafeddog, llysllyd	Mulligrubs, mul'i.grubz np, pryfigedd, ymgno'r coluddion; sarigrwydd
Muck, muk n, tail, gwrtaeth, tom, baw: vt, teilo, gwrteithio. Muck-heap, Muck-hill, tomen. Muck-worm, pryf y dom; cybydd [cadach	Mulloc, mul'uk n, baw, ysbwrial
Muckender, muk'en.dür n, llawlian,	Mulse, muls n, melwin, bragodwin
Muckiness, muk'i.nes n, baweidd-dra	Multangular, mul.tang'gü.lür a, amlonglog [gellog
Muckle, muk'l a, llawer: n, syryn	Multicapsular, mul.ti.kap'sü.lür a, aml-
Mucky, muk'i a, bawlyd, brwnit	Multifarious, mul.ti.fê'r'i.us a, amlyrw, amryfath, amrywiol
Mucous, mü'kus, Muculent, mü'kü.lent a, llysnafeddog, llysnafol [pigog	Multifiduous, mul.tif'i.dus a, amryholtt
Mucronated, mü'krö.nä.ted a, blaenfain,	Multiform, mul'ti.förm a, amlddull, amryddull, llyuosddull [fath
Mucus, mü'kus n, llysnafedd	Multigenerous, mul.ti.jen'ur.us a, aml-
Mud, mud n, llaid, llaca, baw: v, lleidio, budreddu, budrogi [afloewder	Multilateral, mul.ti.lat'ur.al a, aml-ochrog [eiriog
Muddiness, mud'i.nes n, lleidiogrwydd,	Multiloquent, mul.til'ö.kwent a, aml-
Muddle, mud'l vi, lledfeddwi, gofrwysgo	Multinomial, mul.ti.nö'mi.al, Multinomial, mul.ti.nom'i.nal a, amlenwog
Muddled, mud'ld a, lledfeddw, brwysg	Multipartite, mul.tip'ür.tit a, amranog, llyuosran
Muddy, mud'i a, lleidiog, lleidlyd, afloew: vt, lleidio [glai	Multipede, mul'ti.pid a, amldroediog
Mudwall, mud'wöl n, gwal bridd, gwal luff, muf n, dyrndorch, clydwain [gen	Multiple, mul'ti.pl a, ambllygog, amlyrifol: n, llyuosrif
Muffin, muf'in n, math o deisen, chwio-	Multiplicable, mul'ti.pli.ä.bl a, llyuosadwy [ogai
Muffle, muf'l v, moledu, cuddio, mygydu	Multiplicand, mul'ti.pli.kand n, llyuos-
Muffler, muf'lür n, moled, wyneborchudd	Multiplication, mul.ti.pli.kä'shun n, llyuosyddiaeth, llyuosiaeth, llyuosogaeth
Mufti, muf'ti n, archeffeiriad Mahomet-	Multiplicator, mul'ti.pli.kä.tür n, llyuosogydd
Mug, mug n, diodlestr, cwpan [aidd	Multiplicious, mul.ti.plish'us a, llyuosog
Muggish, mug'ish, Muggy, mug'i a, llwydlyd; llaith, tartblyd, tartdrwm	Multiplicity, mul.ti.plis'i.ti n, llyuosedd, llyuosogrwydd
Mugent, mü'j.ent a, bryfol, bugunol	Multiplier, mul'ti.pli.ür n, llyuosogwr, llyuosogydd. Mark of multiplication (x), llyuoseb, nod llyuosogi
Mugweed, mug'wid n, llysiau'r groes	Multiply, mul'ti.pli v, llyuosi, llyuosogi, amlyhau [amryallu
	Multipotent, mul.tip'ö.tent a, amrynerth

- Multitude, mul'ti.tûd *n*, lluwys, torf, tyraf, mintai; y werin, y werinos
 Multitudinous, mul.ti.tû'di.nus *a*, lluosog
 Multocular, mul.tok'û.lûr *a*, aml-lygeid-iog [fals]
 Multure, mul'tshûr *n*, tâl neu doll am
 Mum, mum *n*, math o gwrw o frag gwenith: *i*, ust! taw â son! taw!
 Mumble, mun'bl *vi*, mantachu, grymial
 Mumbler, mun'blûr *n*, mantachwr, myngialwr, grymialydd
 Mummer, mun'ûr *n*, mudchwareuydd
 Mummery, mun'ur.f *n*, mudchwareu
 Mummy, mum'i *n*, corff wedi ei berarogli
 Mump, mump *v*, chwylnoi, buan-gnoi; isel ddywedyd, cardota
 Mumper, mum'pûr *n*, chwylnöwr, bol-erwr; cardotyng
 Mumpish, mum'pish *a*, sarig
 Mumps, mumps *n*, esogryn, y bynsach, y dawedwst, y dwymyn doben
 Munch, muntsh *v*, cnoi, dygnoi
 Mund, mund *n*, tanc, hedd, esmwythder, llonyddwch, tawelwch
 Mundane, mun'dän *a*, bydol [purad
 Mundation, mun.dä'shun *n*, glanhâd
 Mandatory, mun'dä.tur.f *a*, glanhaol
 Mündic, mun'dik *n*, maen tân [purol
 Mundify, mun'di.f *vt*, glanhau, gwynu, puro [gwobrwyol
 Munerary, mü'nur.ur.f *a*, anrhegol
 Mungrel, mung'grel *n*.—Mongrel
 Municipal, mü.nis'f.pal *a*, dinasol, bwr-deisiol, dinasfeiniol [deisiaeth
 Municipality, mü.nis.f.pal'f.ti *n*, bwr-Munificence, mü.nif'f.sens *n*, haelder, haelioni [cedfawr
 Munificent, mü.nif'f.sent *a*, hael, cedig
 Muniment, mü'ni.ment *n*, amddiffyn; caerwaith; hawl
 Munishun, mü.nish'un *n*, amddiffynfa, amgaer, diffynwaith, moddion rhyfel
 Munite, mü.nit' *vt*, amgaeru, cadarnhau
 Murage, mü'r'äj *n*, murdreth
 Mural, mü'r'al *a*, muriol, caerol
 Murder, mü'r'dûr *n*, llofruddiaeth, llaw-ruddiaeth, murn, murndwrn: *vt*, llofruddio, murnio. Self-murder, hunan-laddiad, ymddienyddiaeth
 Murderer, mü'r'dur.ûr *n*, llofrudd, lleiddiad. Self-murderer, hunanleiddiad
 Murderous, mü'r'dur.us *a*, llofruddiog, gwaedlyd [caeru
 Mure, mü'r *n*, mur: *vt*, murio, gwario,
 Muriatic, mü'r.f.at'ik *a*, heliaidd, heliol
 Muricated, mü'r'f.kä.ted *a*, llymbigog
 Murk, mürk *n*, cibyn, plisgyn; tywyllni
- Murky, mü'r'ki *a*, tywyll, cymylog gwrn; cucliog
 Murmur, mü'r'mûr *vi*, grwgnach, conac-gythn; godyrddu, godyfu: *n*, grwr-grwyth, grydwst; grwgnach, tuchan-goruad, dadwrdd. Murmuring of tl sea, bwmbwr y môr [grymialydd
 Murmurer, mü'r.mur.ûr *n*, grwgnachwr
 Murr, mü'r *n*, annwyd
 Murrain, mur'an *n*, chwaren, pla ar ar
 Murrey, mur'f *a*, cochddu [feiliaid
 Murrion, mur'f.un *n*, helm, penwisg
 Musaph, mü'saf *n*, deddflyfr Tyrcaidd
 Muscadel, mus'kä.del, Muscat, mus'k *n*, math o winrawn per
 Muscadel, mus'kä.del, Muscadine, mus'kä.din *n*, math o win; math o elleig
 Muscle, mus'l *n*, cyhir, llywethan, llyeth, gwythi; pysg cragen las
 Muscosity, mus.kos'f.ti *n*, mysyglydec
 Muscular, mus'kü.lûr *a*, llywethog, cyhyrog, cyhyrol, cryf
 Muse, müz *n*, awen: *v*, myfyrio, ystyied, cyngydio. Muses, naw duw dysg neu gerdd, anant [g
 Museful, müz'fwl *a*, myfyrdodol, myf
 Museum, mü.zi'um *n*, amgeuedd-creirfa, amgueddgell, cywreinfia. British Museum, y Gywreinfia Brydein
 Mushroom, mush'rwm *n*, bwyd y barcmaethen
 Music, mü'zik *n*, cerddoriaeth; al-eilyw, eilon, cynganedd, peroriae
 Doctor of music, bardd alaw. Mus-
 master, dysgawdwr cerddoriaeth. In-
 strumental music, cerdd dannau. Vocal music, cerdd dafod
 Musical, mü'zi.kal *a*, cerddgar, cynganeddol. Musical instrument, offer cerdd
 Musician, mü.zish'an *n*, cerddwr, cerdor, tantor, cynganeddwr, peror. Child musician, pencerdd
 Musk, musk *n*, mwsg. Musk-mel, pompiwn peraroglus. Musk-rhinosyn tra pheraroglus
 Musket, mus'ket *n*, gwn llaw, cad-ddu
 Musketeer, mus.ke.ti'r' *n*, saethydd
 Musketoon, mus.ke.twn' *n*, gwn byr
 Musky, mus'ki *a*, mwsgaidd, fel mws
 Muslin, muz'lin *n*, meinwe cotwm
 Musrol, mus'röl *n*, trwyn-firwyn mar-
 Mussel, mus'l *n*, misglen, pysg cragen las. Mussels, y cregin gleision
 Mussulman, mus'ul.man *n*, crefydd-
 Mahometaidd [diod yn yr il: *v*, llwyd
 Must, must *n*, gwin neu ddiod newy,

Must, must *v*, *def*, rhaid yw, dir yw. I must read, rhaid i mi ddarllen. I must not, ni raid i mi; rhaid i mi beidio; nid rhydd i mi
 Mustache, mus.tāsh', Mustachio, mus.tā'shō *n*, trawswh, barf y wefus uchaf
 Mustard, mus'tûrd *n*, ceddw, mwstardd. Wild mustard, berw'r fam, berw'r gauaf
 Muster, mus'tûr *v*, byddino; profi; rhifrestru: *n*, prawf-olygiad; byddin-rifiad. Muster-book, llyfr enwau milwyr. Muster - master, byddin - restrydd. Muster-roll, cofrestr llw
 Mustiness, mus'ti.nes *n*, llwydni; mysni
 Musty, mus'ti *a*, llwyd; mws; drewllyd. To grow musty, llwydo
 Mutability, mü.tā.bil'i.ti *n*, anwadalwch, cyfnewidioldeb [iol
 Mutable, mü.tā.bl *a*, anadal, cyfnewid-
 Mutation, mü.tā'shun *n*, newidiad, cyfnewidiad
 Mute, müt *n*, mudan; mudsain, llythyren fud; adar-dom: *a*, mud, tawedog, dilafar: *vi*, tomi, teilo, ystlomi
 Mutilate, mü'ti.lät *vt*, anafu, anharddu, llurgunio, tori aelod
 Mutilation, mü.ti.lä'shun *n*, anafiad, llurguniad, anharddiad, toriad aelod
 Mutineer, mü.ti.ni'r' *n*, terfysgwr, gwrthgodwr, gwrthryfelwr [terfysglyd
 Mutinous, mü'ti.nus *a*, gwrthryfelgar
 Mutiny, mü'ti.ni *vi*, terfysgu, gwrthgodi: *n*, terfysg, gwrthgodiad
 Mutter, mut'ûr *v*, tuchanu, grwnach, mwngial, grymial, conach
 Mutton, mut'n *n*, cig mollt, cig dafad, cig myharan; dafad, myharan
 Mutual, mü'tshü.al *a*, cy-, cyd-, cyf-, cys-, o'r ddwy ochr, y naill a'r llall. Mutual hatred, cydgasâd [newidiad
 Mutuality, mü.tshü.al'i.ti *n*, cydgyf-
 Mutually, mü'tshü.al'i *ad*, ar gylch, ar gyfnewid, o bob ochr, cyd-
 Mutuation, mü.tshü.ä'shun *n*, echwyniad
 Muzzle, muz'l *n*, genau, safn, ceg; penffwyn, penor, penwar: *v*, penffwyno, safurwymo, rhoi penor ar drwyn
 Muzzy, muz'í *a*, meddw
 My, mī (heb wyslais, mī) *pn*, fy; mau. My own, eiddof, eiddof fi, eiddof fi fy hun
 Myography, mī.og'râ.fi *n*, cyhyrydd-
 Myology, mī.ol'ö.ji *n*, cyhydraeth [iaeth
 Myope, mī'öp *n*, un byr ei olwg
 Myopy, mī'ö.pi *n*, byrdra golwg [mil
 Myriad, mir'í.ad *n*, myrdd, 10,000, deng
 Myrmidon, mur'mi.dun *n*, dyhiryn, anfad-ddyn, ysgelerddyn

Myrrh, mûr *n*, myr: *a*, myrilyd
 Myrtle, mûr'tl *n*, myrtwydd, madwydd
 Myself, mī.self' *pn*, mi fy hun, myfi fy hunan [dirgelion
 Mystagogue, mis'tâ.gog *n*, deonglydd
 Mysterious, mis.ti'r'i.us *a*, dirgelaidd, dirgel, tywyll, aneglur, cyfrinol
 Mysteize, mis'tur.iz *vt*, dirgel ddywedyd
 Mystery, mis'tur.i *n*, dirgelwch, rhin, cyfrin, cyfriniaeth; mwysder [gelion
 Mystic, mis'tik *n*, dychymmygwr dir-
 Mystic, mis'tik, Mystical, mis'ti.kal *a*, cyfrinol, cudd, dirgel, dirgelaidd
 Mysticism, mis'ti.sizem *n*, dirgelyddiaeth
 Myth, mith *n*, dammeg, chwedl
 Mythic, mith'ik *a*, dammegol, chwedlonog [aidd
 Mythological, mith.ö.loj'í.kal *a*, chwedl-
 Mythologist, mī.thol'ö.jist *n*, deonglwr chwedlau, chwedlonydd
 Mythologize, mī.thol'ö.jiz *v*, trin neu ddeongli yr hen chwedlau paganaidd
 Mythology, mī.thol'ö.ji *n*, chwedl ddysg, chwedloniaeth, chwedldduwinyddiaeth

N.

NAB, nab *vt*, dal yn ddisymwth
 Nabob, nä'bob *n*, penaeth yn yr India
 Nadir, nä'dûr *n*, y fan dan ein traed, isbwynt, gwrthwyneb
 Nag, nag *n*, crynfarch, corfarch
 Naiad, nä'ad *n*, duwies y dyfroedd a'r ffynnonau, afonduwies
 Nail, nä'l *n*, hoel, hoelen, cethr, cethren; ewin; ewinfedd, 2¼ o fodfeddi: *vt*, hoelio, cethru
 Nailer, nä'lûr *n*, hoeliwr, gof hoelion
 Nailery, nä'lur.i *n*, gweithfa hoelion
 Naked, nä'ked *a*, noeth, llwm. Stark-naked, noethlymun. The naked truth, y gwir diorchudd. To strip naked, dynoethi [dra
 Nakedness, nä'ked.nes *n*, noethni, llym-
 Name, näm *n*, enw, enwad: *vt*, enwi; galw. To call names, difenwi, difrio
 Nameless, näm'les *a*, dienw, dienwad
 Namely, näm'li *ad*, wrth enw, yn enwedigol; sef, hyny yw
 Namesake, näm'säk *n*, cyfenwydd
 Nankeen, nan.kin' *n*, math o gotymwe
 Nap, nap *n*, hun, hunell, amrant-hun; ceden, casnach, pân, gra: *v*, huno, dargysgu; cedenu. A short nap, hunyn. To take a nap, cygu hun
 Nape, näp *n*, gwar; gwegil
 Napery, nap'ur.i *n*, bwrddlieiniau

NEB pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^{wk}=took;

Naphtha, nap'thâ *n*, gwlybwr hylog
Napiform, nap'î.fôrm *a*, ar ddull erfinen
Napkin, nap'kin *n*, cedaflen, cadach,
cewyn; llawliain

Napless, nap'les *a*, digeden, digasnach

Nappy, nap'î *a*, cedenog, casnachog

Narcotic, nâr.kot'ik *a*, cysgbar

Narcotics, nâr.kot'iks *np*, cysgolion

Nard, nârd *n*, frysgen beraroglus

Nare, nêr *n*, ffroen [adwy

Narrable, nar'â.bl *a*, adroddadwy, traeth-

Narration, na.râ'shun, Narrative, nar'â-
tiv *n*, adroddiad, traethiad, mynegiad;
hanes; chwedl [ydd

Narrator, na.râ'tûr *n*, adroddwr, hanes-

Narrow, nar'ö *a*, cul, cyfyng; caeth,

crintach, anhael: *v*, culhau, cyfyngu.

Narrow cloth, brethyn unled. Nar-
row-minded, culfaru. Long and nar-
row, hirgul

Narrowly, nar'ö.li *ad*, yn gyfyng; yn
graff, yn fanwl; prin, o'r braidd

Narrowness, nar'ö.nes *n*, culedd, culdra,
culder, culni, culi; cyfyngder; crin-
tachrwydd [sonants, trwynolion

Nasal, nä'zal *a*, trwynol. Nasal con-

Nascent, nas'ent *a*, cynnyddol, tarddol

Nastiness, nas'ti.nes *n*, budreddi, ffeidd-
dra [bawlyd

Nasty, nas'ti *a*, brwnt, aflan, budr, swga,

Natal, nä'tal *a*, genedigol, genol

Natalitions, nä.tâ.lish'us *a*, perthynol i
ddydd genedigaeth

Natation, nä.tâ'shun *n*, nofiad, nofiant

Natatores, nä.tâ.tö'r'iz *np*, nofiedyddion

Nathless, nath'les *ad*, eto, er hyny

Nation, nä'shun *n*, cenedl, ciwdod; gwlad

National, nash'un.al *a*, gwladol, gwlad-
wriaethol; cenedlaethol

Nationality, nash.un.al'i.ti *n*, cenedligr-
wydd, cenedlgarwch

Native, nä'tiv *n*, brodor, priodor: *a*,
genedigol, genol; cynnwynol, cynhenid,
greddföf; dechreuol

Nativity, nä.tiv'i.ti *n*, genedigaeth

Natural, nat'shü.ral *a*, anianol, naturiol,
cynnwynol; hanfodol: *n*, fföf geni,
synlyn, ynfydyn. A natural child,
anhap ei fam, basdardd, plentyn gor-
dderch. Natural philosopher, anian-
ydd

Naturalism, nat'shü.ral.izm *n*, aniander

Naturalist, nat'shü.ral.ist *n*, anianydd,
naturaethwr [rhyddfrefiniad

Naturalization, nat.shü.ral.i.zä'shun *n*,

Naturalize, nat'shü.ral.iz *vt*, trwydded-
ogi; cywladu; breinioli, brodori

Nature, nä'tshûr *n*, anian, natur, nawd
naturaeth; *y* byd, *y* greadigaeth
rhyw, math, bath. Good-nature
mwynder. Good-natured, mwyn
caruaid. Ill-nature, gwrthyni. Ill-
natured, sarig, cas. Of the sam-

nature, unrhyw
Naught, nô't *n*, dim: *a*, drwg, brwnt
Naughtiness, nô'ti.nes *n*, direidi, dryg
ioni [ionu

Naughty, nô'ti *a*, diriaid, drwg, dryg

Naumachy, nô'mâ.ki *n*, rhiith moryn
ladd [loesygia

Nausea, nô'shi.â *n*, gwrthwynebedd, ar

Nauseate, nô'shi.ât *vt*, gwrthwynebt
ffeiddio, gwrthod

Nauseous, nô'shus *a*, gwrthwyneblyc

ffiaidd, diflas; adgas [rwyd

Nauseousness, nô'shus.nes *n*, ffeidd

Nautical, nô'ti.kal *a*, mordwyol, llong

wriaethol, morwriaethol

Nautilus, nô'ti.lus *n*, math o gragenbys

Naval, nä'val *a*, llyngesol; morol

Nave, näv *n*, corff eglwys; bogel, bot

Navel, nä'vl *n*, bogel; *y* canol [bv

Navelwort, nä'vl.würt *n*, dail y gro

bogel-lys, bogail y forwyn. Wi
navelwort, llysiaur geiniog

Navigable, nav'i.gâ.bl *a*, mordwyadw
moriadwy [wrio, llongiac

Navigate, nav'i.gät *vt*, mordwyo, llon;

Navigation, nav.i.gä'shun *n*, mordw

aeth, moryddiaeth, llongiadaeth

Navigator, nav'i.gä.tûr *n*, mordwyw

llongwr; llywydd llong

Navy, nä'vi *n*, llynges; morfyddin.

little navy, llyngesan

Nay, nä *ad*, na, nag *e*; nid felly; na dd
nid hyny yn unig

Neaf, Nief, nif, Nieve, nîv *n*, dwrn

Neal, nil *v*, tymmeru trwy wres

Neap, nîp *a*, isel; treiol. Neap tic
llanw isel, iselfor

Near, nîr (nearer, next) *a*, agos, c;
agos, eiddwng, wng: *ad*, yn ag
ger llaw: *v*, agosäu. To draw ne
nesäu, dynesu. Nearer, nes, agosäu

Nearest, nesaf, agosaf [tachrwy

Nearness, nîr'nes *n*, agosrwydd; cr

Neat, nît *a*, dillyn, destlus, cryno, th
twf, hardd, gweddaiidd; pur, digy
mysg, glân: *n*, ych, eidion. Ne

herd, bugail gwartheg, heusor. Ne
cattle, da duon, gwartheg

Neatness, nît'nes *n*, destledd, tlysnî, d
ynder; digymmysgedd, purder

Neb, neb *n*, trwyn, pig, gylfin; ceg, s

Nebula, neb'ū.lā (*p* nebulae, neb'ū.li) *n*,
niwlen, niwl-sēr; pilen ar y llygad
Nebulose, neb.ū.lōs', Nebulous, neb'ū.lus
a, cymylog, niwlog
Nebulosity, neb.ū.los'f.ti, Nebulousness,
neb'ū.lus.nes *n*, cymylogrwydd, niwl-
ogrwydd, caddugrwydd
Necessarian, nes.e.sēr'i.an, Necessitar-
ian, nī.ses.ī.tēr'i.an *n*, gwadwr rhydd
weithrediad, angenrheidiwr
Necessary, nes'e.sur.ī *a*, rhaid, rheidiol,
angenrheidiol, dir, anheggorol: *n*, peth
angenrheidiol; geudy. Necessaries,
rheidiau, angenrheidiau, cyfreidiau,
bwyd ac ymborth. Not necessary,
afreidiol, diangenrhaid
Necessitate, nī.ses'ī.tāt *vt*, dirgymhell,
angenu, dirio, rheidio, angenrheidio,
gorfod, gorfodogi [rheidus, tlawd
Necessitous, nī.ses'ī.tus *a*, angenus,
Necessitude, nī.ses'ī.tūd *n*, angen, angen-
dod, angenoctyd, eisieu
Necessity, nī.ses'ī.ti *n*, angenrhaid, rhaid,
rheidd; dir, dirni. To make a
virtue of necessity, cymmeryd cy-
nghor gan angen, gwneyd rhinwedd
o reidded
Neck, nek *n*, gwddf, gwddw, mwnwgl.
Neck-band, gwddfdoch. Neck-bone,
chwilgorn gwddf. Neck-cloth, cad-
ach gwddf, gwddwgen. Stiff-necked,
gwar-galed. Wry-necked, gwddfgam.
To break the neck, tori gwddf, tor-
fynyglu
Necklace, nek'lās *n*, mwndlws, gwddf-
gadwyn [olaethau
Necrology, nī.krol'ō.ji *n*, cofrestr marw-
Necromancer, nek'rō.man.sūr *n*, gor-
cheinwr, swynwr, dewin, dyn hysbys,
un yn hōui cyflafaredd â'r meirw
Necromancy, nek'rō.man.sī *n*, gorchein-
iaeth, dewiniaeth [esgyrn
Necrosis, nī.krō'sis *n*, marweiddiad yr
Nectar, nek'tūr *n*, diod y duwiau
Nectarine, nek'tur.in *n*, math o ffrwyth
eirinog: *a*, melus
Nectarious, nek.tēr'i.us *a*, melusber
Need, nid *n*, angen, rhaid, eisieu, eisiewd,
rheidd, tlodi: *v*, rheidio, eisieu,
angenu, bod mewn eisieu [eisieu
Neediness, nī'di.nes *n*, angen, tlodi,
Needful, nid'fwl *a*, rheidiol, angen-
rheidiol, dir, rhaid, cyfreidiol
Needle, nī'dl *n*, nodwydd, nydwydd;
gwachell. Needle-maker, nodwyddwr.
Knitting-needle, gwäell, gwachell
Needleful, nī'dl.fwl *n*, nodwyddaid

Needless, nid'les *a*, afreidiol, diachos
Needlework, nī'dl.würk *n*, gwaith nod-
wydd, gwniadwaith, nodwyddwaith
Needs, nidz *np*, rheidiau: *ad*, o raid.
He must needs, rhaid iddo
Needy, nī'di *a*, angenog, rheidus, tlawd
Neese, nīz *vī*, tisio, trewi
Nef, nef *n*.—Nave [ionus, ysgeler
Nefarious, nī.fēr'i.us *a*, anfad, dryg-
Negation, nī.gū'shun *n*, nag, nacād,
gwad, negyf, negyddiad
Negative, neg'ā.tiv *n*, nag, negyf, nag *e*,
negydd: *a*, nacaol, negyddol, gwadol:
vt, naciū, gommedd, gwadu
Neglect, neg.lekt' *n*, esgeulusdra, di-
ofalwch: *vt*, esgeuluso, gwalluso
Neglectful, neg.lekt'fwl *a*, esgeulus, di-
ofal [wisg
Negligee, neg.li.zhé' *n*, math o ŵn; am-
Negligence, neg'li.jens *n*, esgeulusdod,
anofaledd [gwallus
Negligent, neg'li.jent *a*, esgeulus, diofal,
Negotiable, nī.gō'shī.ā.bl *a*, newidiad-
wy, marchnadol, masnachadwy
Negotiate, nī.gō'shī.āt *v*, gorchwyllo; ne-
geseua, trafniديو; marchnadu, march-
nata; cyflafareddu, cynnadlu
Negotiation, nī.gō'shī.ā.shun *n*, neges-
euaeth; cyflafaredd, trafniديو
Negotiator, nī.gō'shī.ā.tūr *n*, negeseuwr;
cynnadlydd, cyflafareddwr
Negro, nī'grō *n*, dyn du [swgr
Negus, nī'gus *n*, cymmysg o win, dwfr, a
Neigh, nā *vī*, gweryru: *n*, gweryriad
Neighbour, nā'būr *n*, cymmydog[ogaeth
Neighbourhood, nā'būr.hwđ *n*, cymmyd-
Neighbouring, nā'būr.ing *a*, cymmydog-
aethol, cyfagos, yn y gymmydogaeth
Neighbourly, nā'būr.li *a*, cymmydogol,
caredig
Neither, nī'thūr *c*, na, nac, ychwaith:
a, na'r naill na'r llall, nid yr un o'r ddau
Nemoral, nem'ō.ral, Nemorous, nem'ō-
rus *a*, llwynol [weddog
Neogamist, nī.og'ā.mist *n*, un newydd-
Neology, nī.ol'ō.ji *n*, dyfeisiad geiriau
newyddion [newydd
Neomenia, nī.ō.mī'nī.ā *n*, gwyf y lloer
Neophite, nī'ō.fīt *n*, dysgybl ieuanc
Neoteric, nī.ō.ter'ik *a*, newydd, diweddar
Nepenthe, nī.pen'thī *n*, cyffyr rhag pob
poen
Nephew, nev'ū *n*, nai [gareg
Nephritic, nī.frit'ik *a*, da rhag dolur y
Nephritis, nī.frit'is *n*, ennyfna yr arenau
Nepotism, nep'ō.tizm *n*, neiaintgarwch
Nereid, nī'r'ī.d *n*, mordduwies

Nerve, nûrv <i>n</i>, gi, giën, giëuyn, gewyn: <i>vt</i>, cryfhau, nerthu. Affection of the nerves, gihaint. Auditory nerve, giën clywed. Cervical nerves, giâu'r gwddf. Ganglionic nerves, giâu clymedig. Gustatory nerve, giën archwaeth. Olfactory nerve, giën aroglu. Optic nerve, giën golwg, giën gweled Nerveless, nûrv'les <i>a</i>, egwan, dirym Nervous, nûrv'vus <i>a</i>, giog, gewynaid, nerthol, cryf; pruddglwyfus, ofnus Nervousness, nûrv'vus.nes <i>n</i>, grymusder, cryfder; gwendid, ofnusrwydd Nescience, nesh'ens <i>n</i>, anwybodaeth Ness, nes <i>n</i>, penrhyn, pentir; trwyn Nest, nest <i>n</i>, nyth, nythyn: <i>v</i>, nythu. A little nest, nythyn [fynwesu Nestle, nes'l <i>v</i>, nythu; cydgoleddu, ym- Nestling, nes'ling <i>n</i>, nythgyw, cywyn Net, net <i>n</i>, rhwyd, balleg, rhwyden, ballegrwyd: <i>a</i>, glân, disothach. Net-weight, glân bwys. Wear-net, ballaweg [dyfnach; uffernol Nether, NETH'ûr <i>a</i>, is, isach, iselach; Nethermost, NETH'ûr.möst <i>a</i>, isaf, iselaf Netmaker, net'mä.kûr <i>n</i>, rhwydweydd Netting, net'ing, Network, net'wûrk <i>n</i>, rhwydwaith Nettle, net'l <i>n</i>, danadl: <i>vt</i>, pigo; llidio; cyffroi, cynhyrfu. Blind nettle, Dead nettle, danadlen ddall, danadlen farw. Nettle-rash, danadl-darddiant Neurosis, nü.rö'sis <i>n</i>, clefyd y giâu Neuter, nü'tûr, Neutral, nü'tral <i>a</i>, amhleidiol: <i>n</i>, amhleidydd; canolydd. Verb neuter, perwyddiad rhydd. Neuter gender, y ganolryw [wch Neutrality, nü.tral'i.ti <i>n</i>, amhleidgar Neutralize, nü'tral.iz <i>vt</i>, dieffieithio, gwrthweithredu Never, nev'ûr <i>ad</i>, ni (nid) ... erioed, ni...un amser, ni...byth: <i>px</i>, di-, an-. Never-ending, diderfyn, annherfynol. Never-failing, dibaid. There never was, ni bu erioed. There never will be, ni fydd byth, byth ni bydd. Never being, heb fod erioed, heb fod byth Nevertheless, nev.ûr.thi.les' <i>ad</i>, nid allai, eto, er hyny, er hyn oll New, nü <i>a</i>, newydd; diweddard; cri; ffres. Bran-new, Span-new, newydd tanlli. New-fangled, newydd ffurfiog. New-year's-day, dydd calan. New-year's-gift, calenig Newborn, nü'börn <i>a</i>, newydd-eni Newel, nü'el <i>n</i>, canolbost grisiau	Newly, nü'li <i>ad</i>, o newydd, yn ddiweddar Newness, nü'nes <i>n</i>, newydd-deb, newydd-der, newyddrwydd News, nüz <i>n</i>, newydd, newyddion Newsman, nüz'man <i>n</i>, newyddiadurwr Newslinger, nüz'mung.gûr <i>n</i>, heliwr chwedlau, newyddiwr Newspaper, nüz'pä.pûr <i>n</i>, papyr newydd, newyddiadur [chwiler] Newt, nü't <i>n</i>, madfall, geneugeog, budr Next, nekst <i>a</i>, nesaf: <i>ad</i>, yn nesaf <i>sd</i>.—Near [vt, pwyntio; blaen] Nib, nib <i>n</i>, blaen pin ysgrifennu; telpyn Nibble, nib'l <i>v</i>, deintio; dargnoi; cnithio Nice, nis <i>a</i>, moethus; destlus; cain manol, gofalus, cywraint, dichlyn, per Niceness, nis'nes <i>n</i>, manylrwydd Nicety, nis'i.ti <i>n</i>, cywreinbeth, manylwaith; manylbwnc; manylder. Nice ties, ammeuthyddion, danteithion Niche, nitch <i>n</i>, cloer, eilunfa, delwgell Nick, nik <i>n</i>, bwlech, rhint: <i>vt</i>, bylcht rhygndori; taro'r nod; iawn amseru twyllo, siomi. The nick of time, y iawn bryd, yr adeg [enw] Nickname, nik'näm <i>n</i>, llysenw: <i>vt</i>, llyso Nictate, nik'tät <i>vi</i>, amrantu, ysmicio Nide, nid <i>n</i>, nythiad, nythlwyth Nidification, nid.i.fi.kä'shun <i>n</i>, nythia Nidorous, ni'dur.us <i>a</i>, yn arogl fel ei rhost [iar Nidulation, nid.ü.lä'shun <i>n</i>, nythdrig Niece, nis <i>n</i>, nith [cerly Niggard, nig'ûrd <i>n</i>, cybydd, crinwa Niggardliness, nig'ûrd.li.nes <i>n</i>, crinw tachrwydd, cybydd-dod Niggardly, nig'ûrd.li <i>a</i>, cybyddly crintach, llawgeud: <i>ad</i>, yn gybyddly Niggle, nig'l <i>vi</i>, cydofera Nigh, ni <i>a</i>, agos, cyfagos: <i>ad</i>, yn agosger llaw, yn ymyl: <i>v</i>, agosau, nesau Nighness, ni'nes <i>n</i>, agosrwydd, agosed Night, nüt <i>n</i>, nos; noson, noswait Night-faring, nosdeithiol. By night liw nos, ar hyd y nos. Dead of night dyfnder nos. Last night, neithiw Night before last, echnos, ymanno To-night, heno. To draw toward night, nosi; hwyrhau Nightcap, nüt'kap <i>n</i>, cap nos Nightfall, nüt'fôl <i>n</i>, cyfnos Nightgown, nit'gûwn <i>n</i>, gûwn nos Nightingale, ni'tin.gäl <i>n</i>, eos, eaw eosig (<i>d</i>) [ad, bob nos, o hyd <i>n</i> Nightly, nüt'li <i>a</i>, nosol, nosweithic Nightman, nüt'man <i>n</i>, carthwr geudai Nightmare, nüt'mêr <i>n</i>, yr hunllef, gwyl

Nightshade, nīt'shād *n*, llysiar' moch, mochlys. Deadly nightshade, cod-warth. Enchanter's nightshade, lly Stephan. Woody nightshade, man-yglog
 Nightward, nīt'wūrd *ad*, tua'r nos
 Nightwatch, nīt'watsh *n*, gwyladwriaeth nos; noswyladwriaeth [yn duo
 Nigrescent, nī.gres'ent *a*, caddugol;
 Nihilism, ni.bil'f.ti *n*, dimedd, diddymder
 Nill, nil *v*, anewyllysio; pallu, gwrthod: *n*, gwreichion elydr toddedig
 Nimbiferous, nim.bif'ur.us *a*, tymmestl-ddwyn [sionc
 Nimble, nim.bl *a*, cyflym, buan, heinif
 Nimious, nim'yus *a*, gormodol, rhyfawr
 Nincompoop, ning'kom.pōp *n*, penbwl
 Nine, nīn *a* & *n*, naw, 9 [dyblyg
 Ninefold, nīn'fōld *a*, nawplyg, naw
 Ninepin, nīn'pin *n*, ceilysen (*p* ceily)
 Nineteen, nīn.tīn' *a* & *n*, pedwar ar bymtheg, 19
 Nineteenth, nīn.tīnth' *a* & *n*, pedwerydd ar bymtheg, 19ydd [ugain
 Ninetieth, nīn'tī.eth *a*, degfed a phedwar
 Ninety, nīn'tī *a* & *n*, pedwar ugain a deg
 Nippy, nīn.i, Nippyhammer, nīn'i.ham-ūr *n*, penbwl, hurtyn, clwpa
 Ninth, nīnth *a*, nawfed, 9fed
 Nip, nīp *n*, cno, cnoad; daif, deifiad: *vt*, cnoi; gwasgu; deifio; gwywo
 Nippers, nīp'ūr *np*, gefail, gefēiliau
 Nipple, nīp'l *n*, diden, teth, tithen, penig bron, bronig
 Nisi, nī'sī *c*, oddi eithr. Nisi prius, gwys, gwarant. Court of nisi prius, lly yr achosion cyffredin. Justices of nisi prius, y barnwyr cyffredin
 Nit, nīt *n*, nedden, wy lleuen [deb
 Nitency, nī'ten.sī *n*, claerder, dysgleir-
 Nitid, nīt'id *a*, gloew, dysglaer, clær
 Nitre, nīt'ūr *n*, halen y graig, creighalen
 Nitrogen, nīt'rō.jen *n*, blorai, un o ranau cyfansawdd yr awyr
 Nitrous, nīt'rūs *a*, blorog
 Nitty, nīt'i *a*, neddog, llawn nedd [eira
 Nival, nī'val *a*, eiryog, llawn nyf neu
 Niveous, nīv'yus *a*, eiryaidd, purwyn
 No, nō *a*, neb, neb rhyw, neb un, dim: *ad*, ni, nid, nis, na, nac, nad, nas; nag e, na ddo. At no time, byth. By no means, nid mewn un modd, er dim. He is no better, nid yw efe dipyn gwell. No person, No one, neb. No work shall be done, ni wneir dim gwaith. To no purpose, yn ofer, yn ddiles. Yes or no, iē heu nag e

Nobilitate, nō.bil'f.tāt *vt*, boneddu
 Nobility, nō.bil'f.tī *n*, bonedd, uchelfonedd, dyledogaeth, uchelwaedogaeth; dyledogion, pendefigion
 Noble, nō'bl *a*, dyledog, ardderchog, godidog, arwraidd, boneddig, urddasol; haelionus: *n*, pendefig, boneddwr, dyledog; bath aur o werth 6s. 8c. [defig
 Nobleman, nō'bl.man *n*, dyledog, pen-
 Nobleness, nō'bl.nes *n*, dyledogrwydd, bonedd; mawredd, ardderchogrwydd
 Nobless, nō'bles *n*, uchelfonedd
 Nobly, nō'bli *ad*, yn foneddol; yn ardderchog; yn haelionus; yn rhagorol
 Nobody, nō'bod.i *n*, neb, neb un, neb-awd, undyn, neb rhyw un, nid...neb, nid...un [niweidiol
 Nocent, nō'sent, Nocive, nō'siv *a*, drygus,
 Noctambulist, nok.tam'bū.list *n*, nos-
 rodiwr, nosgerddwr [dydd a nos
 Noctidial, nok.tid'yal *a*, yn cynnwys
 Noctiferous, nok.tif'ur.us *a*, nosddwyn
 Noctiluca, nok.til'ū.kā *n*, nosoleuad
 Noctuary, nok'tū.ur.i *n*, noslyfr
 Nocturn, nok'tūr *n*, noswasanaeth, nosweddi [nosol
 Nocturnal, nok.tūr'nal *n*, deial nos: *a*,
 Nod, nod *v*, amneidio; hepian, hepio, penogwyddo: *n*, penogwyddiad, hep; awgrym [siol
 Noddy, nod'l *n*, penglog, clopa, clol,
 Noddy, nod'f *n*, hurthgen, drelyn; cerbyd deuolwynog [cynghroesiad
 Node, nōd *n*, cwlwm, clwm, oddf, cwgn;
 Nodous, nō'dus *a*, clymog, cyngog
 Noggin, nog'in *n*, cwpan; chwarter pint
 Noise, nōiz *n*, swm, twrf, godwrf, sain, dadwrdd, twrdd, trwst, diaspad: *v*, dadwrdd; cyhoeddi. A blustering noise, dwndwr. A chattering noise, trydar. A rumbling noise, godwrdd. Noise of birds, sain adar
 Noiseless, nōiz'les *a*, diswn, dystaw, didwrdd, didrwt
 Noisiness, nōiz'zī.nes *n*, twrddusrwydd
 Noisome, nōiz'sum *a*, ffaidd, drewllyd
 Noisomeness, nōiz'sum.nes *n*, adgasrwydd, ffeiddrwydd [ystyrllyd
 Noisy, nōiz'zī *a*, trystfawr, bloeddafwr,
 Nolation, nō.lich'un *n*, anfyriad, anfodd
 Nombres, num'blz *np*, perfedd carw
 Nomenclator, nō'men.klā.tūr *n*, enwed-ydd, galweddydd
 Nomenclature, nō'men.klā.tshūr *n*, enw-lyfr; enwau pethau [igol
 Nominal, nom'i.nal *a*, enwol; galwed-

NOU pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^wk=took;

- Nominally, nom.^f.nal.i *ad*, wrth ei enw, erbyn ei enw; o ran enw, mewndim ond enw, mewndim enw yn unig [penodi
Nominate, nom.^f.nât *vt*, enwi, galw;
Nomination, nom.^f.nâ'shun *n*, enwad, penodiad, enwedigaeth
Nominative, nom.^f.nâ.tiv *a*, enwedigol
Nonage, non.^f.âj *n*, anoed, maboed
Nonappearance, non.a.pî'rans *n*, pallymddangosiad, ammhresenoldeb, absennoldeb
Nonce, nons *n*, amcan, dyben, bwriad
Nonconformist, non.kon.fôr'mist *n*, anghydfurfiwr, ymneilldwiwr
Nonconformity, non.kon.fôr'mi.ti *n*, anghydfurfiad; ymneillduaeth
Nondescript, non.dî.skript *n*, peth anarluniadwy
None, nun *pn*, neb, dim, dim un
Nonentity, non.en.ti.ti *n*, dihanfoddedd, diddim, anfodoliaeth
Nonesuch, nun'sutsh *n*, un digymhar
Nonexistence, non.eg.zis'tens *n*, anfodolaeth [annhyngol
Nonjuring, non.jûr'ing *a*, annhwng
Nonjuror, non.jûr'ûr *n*, annhyngwr
Nonpareil, non.pâ.rel' *n*, peth digymhar; math o afal; math o argrafflythyren
Nonpayment, non.pâ'ment *n*, methdaliad
Nonplus, non'plus *n*, dyrysnod, astrusi: *vt*, peri taw; gorddyrysi; attal
Nonponderous, non.pon'dur.us *a*, dibwys, amhwysig
Nonresident, non.rez'i.dent *n*, annhriagianydd: *a*, annhriagianol [rynedd
Nonresistance, non.rî.zis'tans *n*, diwrthnonsense, non'sens *n*, ffoledd, ffirgod
Nonsensical, non.sen'si.kal *a*, direswm, disynwyr [ddattodiad
Nonsolution, non.sö.lü'shun *n*, methnonsuit, non'süt *n*, anhawl, hawlgoll: *vt*, dihawlio [fach
Nook, n^wk *n*, congl, ongl, cornel; cilnoon, n^wn, Noonday, n^wn'dä, Noontide, n^wn'tid *n*, nawn, hannerddydd, canolddydd: *a*, nawnol
Noose, n^wz *n*, byddagl, magl; cwlwm rhedeg: *vt*, byddaglu, maglu
Nor, nôr *c*, na, nac
Normal, nôr'mal *a*, rheolaidd, unionsyth, syth. Normal school, ysgol athrawon
Norse, nôrs *n*, Llychlynaeg
North, nôrth *n*, gogledd: *a*, gogleddol. North wind, gogleddwynt
Northerly, nôr'thür.li, Northern, nôr'thürn *a*, gogleddol. Northern lights, goleuni gogleddol, gogleddwawr
- Northward, nôrth'wûrd *ad*, tua'r gogledd
Nose, nôz *n*, trwyn: *v*, trwyno; arogl.
To turn up the nose, ffrownochi
Nosegay, nôz'gä *n*, blodeuglwm, twff, gwullglwm. clwm blodau
Noseless, nôz'les *a*, didrwyn, heb drwyn
Nostril, nos'tril *n*, ffroen
Nostrum, nos'trum *n*, cyfaredd
Not, not *ad*, na, nac, nad, ni, nid; di-an-, af-. Not many, nemawr. Not thankful (unthankful), anniolchgar, diddiolch. Not knowing, heb wybod
Notable, nô'tä.bl *a*, nodadwy, nodedig, hynod, enwog; gofalus
Notableness, nô'tä.bl.nes *n*, hynodrwydd, enwogrwydd; dyfalwch
Notary, nô'tur.i *n*, nodiadur, nodiedydd
Notation, nô.tä'shun *n*, nodiant, nodiad
Notch, notsh *n*, bwlech, rhwgn, rhint, gwlf: *vt*, bylchu, bylchdori
Note, nôt *n*, arwydd, marc, nod; ysgrifnod; sylwnod, eglurnod; nodiad; tonnod, sain-nod; enwogrwydd, hynodrwydd: *vt*, nodi, sylwi, dal sylwcofnodi. Marginal note, ymylnod.
Note of hand, Promissory note, ysgrifenrwym
Noted, nô'ted *a*, nodedig, hynod, enwog
Nothing, nuth'ing *n*, dim, diddim
Nothing at all, dim yn y byd
Notice, nô'tis *n*, sylw, rhybudd, hysbysrwydd. To take notice, dal sylw
Notification, nô.ti.fi.kä'shun *n*, rhybuddiad, hysbysiad [amlygu
Notify, nô'ti.fi *vt*, hysbysu, cyhoeddi
Notion, nô'shun *n*, tyb, meddwl, barn rhith, syniad [mygo
Notional, nô'shun.al *a*, tybiol, dychym
Notoriety, nô.tö.rî'i.ti, Notoriousness, nô.tö.rî.us.nes *n*, hynodrwydd, amlygrwydd, rhempusrwydd
Notorious, nô.tö.rî.us *a*, honaid, carn hysbys, cyhoedd, hynod
Not^t, not *vt*, cneifio: *pp*, cneifiedig
Notus, nô'tus *n*, y deheuwynt
Notwithstanding, not.with.stan'ding *c* er hyny, eto, anllai: *pr*, er (0
Nought, nôt *n*, dim, diddim; gwagnoc
Noun, nôwn *n*, enw; gair. Noun adjective, enw gwan, ansoddair. Noun substantive, enw cadarn, sylweddair
Nourish, nur'ish *vt*, maethu, meithrinmagn, cynnal [meithrinadwy
Nourishable, nur'ish.ä.bl *a*, hyfaeth
Nourishment, nur'ish.ment *n*, lluniaeth portkiant; maeth, meithriniaeth; cynnaliaeth; ymborth

Nousle, nuz'l *vt*, anwesu; maglu, caeth-
 Novation, nõ.vä'shun *n*, newyddiad [iwo
 Novel, nov'el *a*, newydd: *n*, newydd-
 chwedl, ffugchwedl, ffugdraethawd
 Novelist, nov'el.ist *n*, ffugchwedlwr
 Novelty, nov'el.ti *n*, newydd-der, new-
 ydd-dra; newydd-beth, peth newydd
 November, nõ.vem'bûr *n*, Tachwedd
 Novercal, nõ.vûr'kal *a*, llysfamaidd
 Novice, nov'is *n*, newyddian, dechreuwr
 Novitiate, nõ.vish'i.ät *n*, newyddianiaeth,
 amser prawf
 Now, nõw *ad*, yn awr, y pryd hwn, yr
 awr hon, awron: *c*, bellach, weithian.
 Just now, yn awr, gynneu, yn awr fach.
 Now-a-days, yn y dyddiau hyn, yr oes
 hon. Now and then, ambell waith,
 yn awr ac yn y man
 Nowes, nõz *n*, y cwlwm priodasol
 Nowhere, nõ'whêr *ad*, diin yn unlle
 Nowise, nõ'wiz *ad*, dim mewn un modd
 Noxious, nok'shus *a*, niweidiol, drygus,
 afiach [megin
 Nozzle, noz'l *n*, trwyn, duryu; trwyn
 Nubble, nub'l *vt*, dyrnodio, pwyo
 Nubiferous, nü.bif'ur.us *a*, yn dwyn
 cymylau [duo
 Nubilate, nü'bî.lät *vt*, cymylu; tywyllu,
 Nubile, nü'bil *a*, dyweddadwy
 Nubilous, nü'bî.lus *a*, cymylog, tywyll
 Nuciferous, nü.sif'ur.us *a*, cneuddwyn
 Nucleus, nü'kli.us *n*, cnewullyn, bywyn
 Nudity, nü'di.ti *n*, noethni, noethedd
 Nugacity, nü.gas'i.ti *n*, coegchwedliad,
 gwagsiarad [oferwag
 Nugatory, nü'gâ.tur.i *a*, gorwag, ofer,
 Nuisance, nü'sans *n*, niweidbeth, blin-
 beth, casbeth, bryntwaith, bryntni
 Null, nul *a*, diddim, dirym, ofer [gred
 Nullifidian, nul.i.fid'yan *a*, dihyder, di-
 Nullify, nul'i.fî *vt*, diddymu, dirymu
 Nullity, nul'i.ti *n*, diddymder
 Nullo, nul'ö *n*, gwagnod (0)
 Numb, num *a*, merwinllyd, fierllyd, wedi
 merwino: *vt*, fieru, merwino
 Number, num'bûr *vt*, rhifo, cyfrif: *n*,
 nifer, rhif, rhifedi, eirif, rhifed; rhifyn.
 Numbers, cynghanedd, prydyddiaeth.
 A great number, lluaws. Cardinal
 numbers (first, second, &c.), rhestr-
 olion (cyntaf, ail, &c.). Ordinal num-
 bers (one, two, &c.), rhifolion (un,
 dau, &c.). One of their number, un
 o honynt [aneirif, dirif, dirifedi
 Numberless, num'bûr.les *a*, afrif, afrifed,
 Numbness, num'nes *n*, merwin, merwin-
 dod, fierdod; ewinrew
 Numerable, nü'mur.â.bl *a*, rhifadwy
 Numeral, nü'mur.al *a*, niferol, rhifol: *n*,
 rhifnod, rhifeb. Arabic numerals,
 rhifolion Arabaidd, 1, 2, 3, &c. Ro-
 man numerals, rhifolion Rhufeinaidd,
 I, II, III, IV; i, ii, iii, iv, &c.
 Numerary, nü'mur.ur.i *a*, rhifiannol
 Numerate, nü'mur.ät *vi*, rhifiannu, rhif-
 nodi, rhifo
 Numeration, nü.mu.rä'shun *n*, rhifiant,
 rhifedigaeth, rhifnodiad, niferiant
 Numerator, nü'mur.ä.tûr *n*, rhifedydd,
 niferai [niferol
 Numerical, nü.mer'i.kal *a*, rhifnodol,
 Numerous, nü'mur.us *a*, rhifiog, niferog,
 lluosog, aml, tra aml, llawer
 Numerousness, nü'mur.us.nes *n*, nifer-
 edd, lluosogrwydd
 Numismatic, nü.miz.mat'ik *a*, bath-
 ofyddol [ofyddiaeth
 Numismatics, nü.miz.mat'iks *np*, bath-
 Numismatist, nü.miz'mat.ist, Numis-
 matolojist, nü.miz.mâ.tol'ö.jist *n*, bath-
 Nummary, num'ur.i *a*, arianol [ofydd
 Numskull, num'skul *n*, penbwl, clwpa
 Nun, nun *n*, mynaches, lleian
 Nunchion, nun'tshun *n*, rhyngfwyd
 Nunciature, nun'shi.ä.tshû'r *n*, cenadwr-
 iaeth
 Nuncio, nun'shi.ö *n*, cenadwr y Pab
 Nuncupative, nung'kü.pä.tiv *a*, geiriol,
 cyhoedd-fyngol
 Nunnery, nun'ur.i *n*, lleiandy, gwryfydy
 Nuptial, nup'shal *a*, priodasol, neithiorol.
 Nuptial feast, gwledd briodas
 Nuptials, nup'shalz *np*, priodas, neithior
 Nurse, nûrs *n*, mammaeth, mag wraig:
vt, magu; meithrin
 Nursery, nûr'sur.i *n*, ystafell fagu;
 maethdy, meithrinfa; plaufa, planigfa
 Nursling, nûrs'ling *n*, plentyn maeth,
 maethyn, maethen, maethfab
 Nurture, nûr'tshûr *n*, maeth, mag,
 maethiad, meithrin, dygiad i fyny: *vt*,
 meithrin, addysgu [wesu
 Nustle, nus'l *vt*, maethu; achlesu, an-
 Nut, nut *n*, cneuen; gwain hoel dro.
 Nut-cracker, gefail gnau. Nut-gall,
 afal y derw. Nut-tree, pren cnau,
 collen. Earth-nuts, bywi, cnau'r ddai-
 ar, cylor, clor. Slip-shelled nuts,
 cnau gweisgi [blygiad
 Nutation, nü.tä'shun *n*, ysgogiad; go-
 Nuthatch, nut'hatsh *n*, delor y cnau
 Nutmeg, nut'meg *n*, pergneuen India
 Nutriment, nü'tri.ment *n*, maeth, llun-
 iaeth, ymborth, porthiant; magwriaeth

- Nutritional, nü.tri.men'tal, Nutritious, nü.trish'us, Nutritive, nü'tri.tiv a, maethol, maethlawn, maethus [iad]
- Nutrition, nü.trish'un n, maeth, maeth-Nutriture, nü'tri.tshü'r n, maetholrwydd
- Nutshell, nut'shel n, plisgyn cneuen
- Nuzzle, nuz'l v, trwyno'r ddaiar fel hwch; trwyn-haiarnu
- Nymph, nimf n, duwies y coedydd, y gweunydd, a'r dyfroedd; angyles; tloferch, benywen, meinir. Sea-nymph, mordduwies
- Nympean, nim.fi'an, Nymphical, nim'fi.kal, Nymphish, nim'fish, Nymph-like, nimf'lik a, perthynol i dduwiesau'r coedydd
- Nymphomania, ni.fö.mä'nî.â n, goranlladedd [amrantiad]
- Nystagmus, nis.tag'mus n, gwinciad,

O.

- O, ö px, gwrth-: i, O! oio! ha!
- Oaf, öf n, delff, hurtyn, penbwl, drel
- Oafish, ö'fish a, delffaidd, penbylaidd
- Oafishness, ö'fish.nes n, hurtrwydd
- Oak, ök n, derwen, mesbren; dâr. Oak-apple, afal y derw, darafal. Oak-grove, llwyn derw, derlwyn. Heart of oak, derlin. Jerusalem oak, derwen Gaersalem. A scarlet oak, prinwydden. A stately oak, caterwen. A stunted oak, cor dderwen. A young oak, glas dderwen
- Oaken, ö'kn a, deri, derw, derwin
- Oakum, ö'kum n, rhaffau dattodedig
- Oar, ö'r n, rhwyf, rhodl [n, rhwyfwr]
- Oarsman, ö'rz'man (oarsmen, ö'rz'men)
- Oasis, ö'â.sis (p oases, ö'â.siz) n, ynysdir, ffrwythlonfa
- Oast, öst n, ody'n i sychu hopys
- Oat, öt n, ceirchen. Oats, ceirch. Oatcake, teisen geirch. Wild oats, ffetur
- Oaten, ö'tn a, o geirch, ceirchol
- Oath, öth (p oaths, öTHz) n, llw, twng, rhaith; achred. Oath-breaking, llwdoriad, anudon. A vain oath, lledlw
- Oatmeal, öt'mil n, blawd ceirch. Oatmeal-bread, bara ceirch
- Oaty, ö'ti a, o geirch, ceirchaidd
- Ob-, oc-, of-, op- px, yn arwyddo, "yn y ffordd," gwrth-
- Obambulate, ob.am'bü.lät n, amrodio
- Obduction, ob.duk'shun n, gorchuddiad
- Obduracy, ob'dü.rä.sî n, caledwch, cyndynrwydd; gwargaledrwydd; calon-galedrwydd; ystyfnigrwydd
- Obdurate, ob'dü.rät a, caled, calon-galed, cyndyn, anhyblyg [iad]
- Obduration, ob.dü.rä'shun n, ymgaled-
- Obedience, ö.b'ä.di.ens n, ufudd-dod; gwarogaeth, darostyngedigaeth
- Obediential, ö.bi.di.en'shal a, ufudd, ymostyngol [ymgrymiad]
- Obeisance, ö.bä'sans n, moesblygiad.
- Obelisk, ob'i.lisk n, colofn; bernod (†)
- Oberration, ob.e.rä'shun n, crwydrad
- Obese, ö.bis' a, tew, bras; pendew
- Obeseness, ö.bis'nes, Obesity, ö.bes'î.t n, tewder, gordewedd
- Obey, ö.bä' vt, ufuddhau, ymostwng
- Obfuscate, ob.fus'kät, Offuscate, o.fus'kät vt, cymylu, tywyllu
- Obit, ö'bit n, arwyl, marwddedod
- Obituary, ö.bit'shü.ur.î n, marwrestr
- Object, obj'ekt n, gwrthddrych, nod bwriad [gwrthddadleu, achwyr]
- Object, obj'ekt' vt, eithro, gwrthwynebu
- Objection, ob.jek'shun n, gwrthddadl gwrthreswm, gwrtheb, gwrthair, bai
- Objectionable, ob.jek'shun.â.bl a, eithradwy, beiadwy, gwrthwynebadwy
- Objective, obj'ek'tiv a, gwrthddrychol
- Objector, ob.jek'tür n, gwrthebydd gwrthddadleuydd, gwrthddadlwr
- Objuration, ob.jü.rä'shun n, tyngediad tyngiad [argyhoedd]
- Objurgate, ob.jür'gät vt, ceryddu, sent
- Objurgation, ob.jür.gä'shun n, cerydd argyhoeddiad, sen
- Oblate, ob.lät' a, gwastad-ben, lledgrw
- Oblation, ob.lä'shun n, offrwm, rhodd
- Oblectation, ob.lek.tä'shun n, boddhâd difyrwch, dyddanwch
- Obligate, ob'li.gät vt, cymhell, rhwym
- Obligation, ob.li.gä'shun n, dylec rhwym, rhwymedigaeth
- Obligatory, ob'li.gä.tur.î a, dyledus rhwymedigol, rhwymedigaethol
- Oblige, ö.blij' vt, rhwymo, dwyn ta rhwymedigaeth; dirio; boddio; dir gymbell, gorfodi. He is obliged to go, mae rhaid iddo fynd. I am obliged to you, diolch i chi
- Obligee, ob.li.ji' n, gofynwr, rhwymwr
- Obligor, ob.li.gör' n, dyledwr
- Oblique, ob.lik' a, lleddf, gŵyr, lledba
- Obliqueness, ob.lik'nes, Obliquity, ob'lik'wi.ti n, gwyredd, gwyrni, gosg-gogwydd, lledbeiad [dioli, dilë]
- Obliterate, ob.lit'ur.ät vt, dadlythyr
- Obliteration, ob.lit.u.rä'shun n, dilead dadlythyriad, dadoliad

Oblivion, ob.liv'yun <i>n</i> , anghof, ebargofiant, ebargofiad [anghofus]	Obstetrics, ob.stet'riks <i>np</i> , colwynyddiaeth, bydweigiaeth
Oblivious, ob.liv'yus <i>a</i> , ebargofus,	Obstinacy, ob'sti.nä.sí <i>n</i> , cildynrwydd, cyndynrwydd, ystyfnigrwydd
Oblong, ob'long <i>a</i> , hirgul, hirgylch	Obstinate, ob'sti.nät <i>a</i> , cildyn, cyndyn, ystyfnig, anhydyn, gwirhynsig, pengam, gwargaed, gwarsyth
Obloquy, ob'lö.kwi <i>n</i> , anair, gwarth, gwaradwydd; gogan, enllib	Obstipation, ob.sti.pä'shun <i>n</i> , caudad agenau; bolrwyredd
Obmutescence, ob.mü.tes'ens <i>n</i> , llafargolliad [edig; beius]	Obstreperous, ob.strep'ur.us <i>a</i> , gwrthflooddgar, dadyrddus, bloeddfawr
Obnoxious, ob.nok'shus <i>a</i> , darostyng-	Obstruction, ob.strik'shun <i>n</i> , rhwymedigaeth, rhwymad [lluiddio]
Obnubilate, ob.nü'bi.lät <i>vt</i> , cymylu, tywyllu [myliad]	Obstruct, ob.strukt' <i>vt</i> , attal, rhwystro,
Obnubilation, ob.nü.bi.lä'shun <i>n</i> , cy-	Obstruction, ob.struk'shun <i>n</i> , rhwystr, lludd, lluddiant, attalfa
Obreption, ob.rep'shun <i>n</i> , ymlusgiad, ymlithriad [lithro]	Obstructive, ob.struk'tiv <i>a</i> , rhwystrol, lluddiol, arluddiol, attaliedigol
Obreptious, ob.rep'shus <i>a</i> , dirgel ym-	Obstruent, ob'ströw.ent <i>n</i> , rhwystr, attalfa: <i>a</i> , rhwyströw. lluddiol
Obscene, ob.sín' <i>a</i> , brwnt, aflan, anliad, anniwair, serth, serthol	Obtain, ob.tän' <i>vi</i> , cael, caffael, cyrhaedd, cyrhaeddyd, ennill, ymhill
Obscenity, ob.sen'i.tí <i>n</i> , bryntni, budriaith, serthi, ffieidd-dra [iad]	Obtainable, ob.tä'nä.bl <i>a</i> , cyrhaeddadwy, ennilladwy [cyrhaeddiad]
Obscuration, ob.skü.rä'shun <i>n</i> , tywyll-	Obtainment, ob.tän'ment <i>n</i> , caffaeliad,
Obscure, ob.skü'r' <i>a</i> , aneglur, tywyll, anghlaer; anenwog, anhynod, iselradd: <i>vt</i> , tywyllu, dyrysu	Obtenebration, ob.ten.i.brä'shun <i>n</i> , tywyllwch; tywylliad
Obscureness, ob.skü'r'nes, Obscurity, ob.skü'r'i.tí <i>n</i> , aneglurder, tywyllni; anenwogrwydd, dinodedd	Obtest, ob.test' <i>v</i> , taer ddeisyf, erfyn
Obsecration, ob.sí.krä'shun <i>n</i> , deisyfiad; ymbiliad, erfyniaeth	Obtestation, ob.tes.tä'shun <i>n</i> , erfyniaeth, ymhwedd [gymhell]
Obsequies, ob'sí.kwíz <i>np</i> , arwyliant, arwyl, defodau angladdol	Obtrude, ob.trüd' <i>vt</i> , ymwithio, traws-
Obsequious, ob.sí'kwí.us <i>a</i> , ufuddgar, hyblyg, parod i wneyd a fyner	Obtruncate, ob.trung'kät <i>vt</i> , dialodi
Obsequiousness, ob.sí'kwí.us.nes <i>n</i> , ufuddgarwch, gwasanaethgarwch	Obtrusion, ob.trw'zhun <i>n</i> , trawsgymbelliad, ymwrthiad
Observable, ob.zür.vä.bl <i>a</i> , nodadwy, hynod, gweladwy	Obtrusive, ob.trw'siv <i>a</i> , ymwithgar
Observance, ob.zür'vâns <i>n</i> , cadwad, parch; manylbarch; cyfarchwyliad; cyflawniad; nodiad; trefniad, rheol, defod [gofalus]	Obtund, ob.tund' <i>vi</i> , pylu; marwhau
Observant, ob.zür'vant <i>a</i> , gwyliadwrus,	Obtuse, ob.tüs' <i>a</i> , pwl, difin, anfiniog
Observation, ob.zür.vä'shun <i>n</i> , sylw, sylwad, nodiad, ardremiad; cadwad	Obtuseness, ob.tüs'nes, Obtusion, ob-tt'zhun <i>n</i> , pyliad; pylni, pyledd
Observer, ob'zür.vä.tür <i>n</i> , arsyllwr, nodiedydd [tremfa, tremynfa]	Obumbrate, ob.um'brät <i>vt</i> , cysgodi, tywyllu, cymylu, bwrw cysgod dros
Observatory, ob.zür'vä.tur.i <i>n</i> , arsyllfa,	Obvert, ob.vürt' <i>vt</i> , troi tuag at
Observe, ob.zür' <i>v</i> , nodi, arnodi, dal sylw; sylu ar; cadw, parchu, ufuddhau	Obviate, ob'vi.ät <i>vt</i> , rhagflaenu; rhagod, troi heibio, llesteirio
Obsession, ob.sesh'un <i>n</i> , rhagymosodiad, gwarchaead	Obvious, ob'vi.us <i>a</i> , eglur, amlwg, hywel
Obsidional, ob.sid'yun.al <i>a</i> , gwarchaeol	Obviousness, ob'vi.us.nes <i>n</i> , amlygrwydd
Obsolescent, ob.sö.les'ent <i>a</i> , yn heneiddio [henaidd, diarfer]	Occasion, o.kä'zhun <i>n</i> , achlysur; achos, ethryb, oedfa; cyfle, adeg: <i>vt</i> , peri, achosi, achlysur
Obsolete, ob'sö.lit <i>a</i> , anarferedig, hen,	Occasional, o.kä'zhun.al <i>a</i> , achlysurol; dygwyddiadol [dellni, delli]
Obstacle, ob'stä.kl <i>n</i> , rhwystr, lludd, attalfa [wreigiol, esgoriadol]	Occcation, ok.sí.kä'zhun <i>n</i> , dalliad;
Obstetric, ob.stet'rik <i>a</i> , colwynol, byd-	Occident, ok'sí.dent <i>n</i> , gorllewin
	Occidental, ok.sí.den'tal <i>a</i> , gorllewinol
	Occiput, ok'sí.put <i>n</i> , gwegil
	Oclude, o.klüd' <i>vt</i> , cau i fyny
	Oclude, o.klüs' <i>a</i> , canedig

OFF pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Occult, o.kult' a, cuddiedig, dirgel, cel
Occultation, ok.ul.tâ'zhun n, cuddiad,
celedigaeth; machludiad
Occupation, ok.ü.pâ'zhun, Occupancy,
ok'ü.pan.sî n, meddianniad, daliad;
meddiant; galwad, crefft
Occupier, ok'ü.pî.ûr, Occupant, ok'ü-
pant n, meddiannydd, daliwr, deiliad;
goresgynydd [dal
Occupy, ok'ü.pî vi, meddu, meddiannu;
Occur, o.kûr' vi, dygwydd, cymmeryd
lle; dyfod i gof [damwain
Occurrence, o.kur'ens n, dygwyddiad,
Occursion, o.kûr'shun n, ymgyfarfod
Ocean, ô'shun n, môr, cefnfor, cyfanfor,
dyfnfor, gweilgi, eigion. Atlantic
Ocean, Môr Werydd. German Ocean,
Môr Tawch. Indian Ocean, Môr
Indiaidd. Pacific Ocean, Môr Taw-
Oceanic, ô.shî.an'ik a, eigionol [elog
Ocellated, ô.sel'â.ted a, llygeidiog, fel
llygaid
Ocelot, ô.sî.lot n, math o lewpart
Ochre, ô'kûr n, math o liw pridd
Octagon, ok'tâ.gun n, wythongl, dull
wythochrog
Octagonal, ok.tag'un'al, Octangular,
ok.tang.gü.lûr a, wythonglog
Octahedral, ok.tâ.hî'dral a, wythochrog
Octant, ok.tant n, trem yn cynnwys 45
gradd
Octave, ok'täv n, wythfed dydd o wyl;
wythradd tön, gafael wyth [wythplyg
Octavo, ok.tä'vö a, wythplyg: n, llyfr
Octennial, ok.ten'yal a, wythmlwyddol
October, ok.tö'bûr n, Hydref
Otonocular, ok.tö.nok'ü.lûr a, wyth-
lygeidiog
Octuple, ok'tü.pl a, wythplyg
Ocular, ok'ü.lûr a, golygol, llygadol
Oculist, ok'ü.list n, meddyg llygaid
Odd, od a, anghynnifer, anghydrif; anar-
ferol, digymhar, anghyffredin, hynod,
rhyfedd; tros ben, ychwaneg. Odd-
fellow, Odydd. Odd glove, maneg
wedd, maneg anghymhar
Oddity, od'i.tî, Oddness, od'nes n,
anghyffredinrwydd; hynodrwydd. An
oddity, anwastadyn, gwamaldydd
Odds, odz np, rhagoriaeth, gwahaniaeth;
ymrafael, anghydfod; mantais
Ode, öd n, awdl, tantgerdd
Odious, ô'di.us a, adgas, cas; ffaidd
Odiousness, ô'di.us.nes n, adgasrwydd
Odium, ô'di.um n, cas, casedd; gwarth
Odoriferous, ô.dö.rif'ur.us, Odorous, ô'-
dur.us a, peraroglus, aroglber

Odour, ô'dûr n, arogl, arogledd, sawr,
sawyr [inol
Oedemical, ek.ü.men'ikal a, cyffred-
Edema, i.dî'mâ n, chwydd gwyn
Eiliad, i'li.ad n, amrantiad, gwing
Esophagus, i.sof'â.gus n, ceg, sefuig
Of, ov pr, o; gan; am; yng nghylch.
Of me [thee, him, &c.], o honof
[honot, hono, &c.]. The fleetness of
the greyhound, cyflymdra'r milgi.
The mind of man, meddwl dyn. The
strength of a horse, nerth ceffyl
Off, of ad, ymaith, oddi yma, i ffwrdd,
draw: pr, oddi, oddi wrth: i, ymaith!
ffwrdd! hwnt! Off hand, allan o
law. To get off, disgyn; dianc. To
set off, cychwyn; saethu, ergydio.
Badly off, yn dlawd arno. Well off,
yn weddol o gyfoethog, da ei fyd
Offal, of'öl n, syrth; gweddillion; col-
uddion, perfedd
Offence, o.fens' n, trosedd, camwedd;
sarhâd, tramgwydd, rhwystr, argawdd
Offenceless, o.fens'les n, diuiwed, di-
dramgwydd, diddrwg, difai
Offend, o.fend' v, troseddu, pechu;
rhwystro, tramgwyddo; sarhau; an-
foddio, anfoddloni, digio. To be off-
ended, digio [weithredwr
Offender, o.fen'dûr n, troseddwr, dryg-
Offensive, o.fen'siv a, adgas, ffaidd;
rhwystr; tramgwyddol, gormesol;
ymosodol, rhuthrol,
Offer, of'ûr n, cynnyg, cais, cynnygiad:
v, cynnyg; offrynu; cyflwyno; beiddio
Offering, of'ur.ing n, aberth, offrwm;
offrymiad. Burnt offering, poeth
offrwm, aberth llosg. Heave-offering,
offrwm dyrchafael. Peace-offering
aberth hedd, heddoffrwm. Sin-offer-
ing, pechaberth, pechoffrwm
Offertory, of'ûr.tur.î n, offrymiad; off-
rymfâ; offrwmwasanaeth
Office, of'is n, swydd, swyddogaeth,
gorchwylfa; gwasanaeth; dyledswydd
swyddfa. Pay-office, tâldy. A kind
office, cymmwynas, tra da
Officer, of'isûr n, swyddwr, swyddog
Brother officer, cydswyddog
Official, o.fish'al a, swyddol, swyddfaol
n, is-swyddog; rhaglaw
Officialty, o.fish'al.tî n, is-swyddogaeth
Officiate, o.fish'i.ät vi, gweinidogaethu
darllen gwasanaeth yr eglwys
Official, of'is'nal a, masnachol
Officious, o.fish'us a, swyddgar, neges-
gar; ymyrgar, ymyrus, ymyrol

- Officiousness, o.fish'us.nes *n*, swyddgar-
wch, ymyraeth [arfor
Offing, of'ing *n*, môr yng ngolwg tir,
Offscouring, of'skûw'r.ing *n*, ysgarth,
sorod, ysbwrial, carthion
Offset, of'set *n*, ysgewyllyn; blaguryn
Offspring, of'spring *n*, hiliogaeth, epil,
hil, plant
Oft, oft, Often, of'n. Oftentimes, of'n-
tîmz, Ofttimes, of'tîmz *ad*, yn fynych,
lawer gwaith, yn aml, amlwaith
Ogee, ô.ji', Ogive, ô.jiv' *n*, math o fold-
addurn
Ogle, ô'gl *vt*, llygadu, cilwenu, cipolygu :
n, llygadiad, cilwen, nwyfolwg
Ogre, ô'gûr, Ogress, ô'gres *n*, anghenfil
dychymmygol yn y dwyrain
Oh, ô i, o! och! oho!
Oil, ôil *n*, olew, ul : *vt*, iro, rhoi olew ar,
ireidio. Oil colour, olewliw, paent
olew. Salad oil, olew yr olewyydd.
Train oil, olew'r morfil
Oiliness, ôi'li.nes *n*, oleweiddrwydd
Oilman, ôil'man *n*, olewwerthwr
Oily, ôi'li *a*, olewaidd; ireidlyd
Oint, ôint *vt* eneinio, iro, elfio
Ointment, ôint'ment *n*, enaint, eli
Old, old (*elder, eldest*) *a*, hen, oedranus,
oediog. Old-fashioned, anarferedig,
henddullaidd. Old age, henaint. Of
old, gynt, er ys talm; erioed. Two
years old, dwy flwydd oed. Old
English, **llythyren ôdu**, llythyren
flewog
Olden, ôl'dn *a*, hen. Olden times, yr
amser gynt [hen
Oldish, ôl'dish *a*, henaidd, go hen, lled-
Oldness, ôld'nes *n*, hender, heneidd-dra
Oleaginous, ô.li.aj'i.nus, Oleose, ô'li.ös,
Oleous, ô'li.us *a*, olewaidd
Oleander, ô.li.an'dûr *n*, rhoswydden
Oleaster, ô.li.as'tûr *n*, olewyydden wyllt
Olfactory, ol.fak'tur.i *a*, aroglïadol, ym-
sawrus [aroglus
Olibanum, ol.i.bä'num *n*, gwyddllud per-
Olid, ol'id, Olidious, ol'i.dus *a*, drewllyd
Oligarchal, ol.i.gâr'kal, Oligarchical, ol-
i.gâr'ki.kal *a*, ambellenigol
Oligarchy, ol'i.gâr.ki *n*, ambellenigaeth,
llywodraeth gan ychydig lywiawdwyr
Olio, ô.li.ö *n*, cymmysgedd [ardd
Olitry, ol'i.tur.i *a*, perthynol i gegin-
Olivaster, ol'i.vas.tûr *a*, olewyyddliw
Olive, ol'iv *n*, pren olew, olewyydden.
Olive-berries, Olives, grawn yr olew-
wydden, olifaidd. Olive colour, olew-
wyddliw, gwineuwyrdd
- Olympiad, ô.limp'yad *n*, ysbaid pedair
blynedd gan y Groegiaid gynt
Olympic, ô.lim'pik *a*, Olympaidd. Ol-
ympic games, campau mynydd Olym-
pus, a gynnelid bob pedair blynedd
Omega, ô.meg'â *n*, y llythyren olaf yn
yr egwyddor Roeg; yr olaf, y diweddaf
Omelet, om'let *n*, cremog wyau, ffroes
Omen, ô'men *n*, argoel, arwydd, rhag-
arwydd, coel, arnes, darogan, rhamant
Omer, ô'mûr *n*, omer, mesur Iuddewaidd
Ominate, om'inüt *vt*, darogan, argoeli
Ominous, om'i.nus *a*, argoelus, darogan-
us, rhagddangosol, rhagarwyddol
Omission, ô.mish'un *n*, gadawiad allan,
esgeulusiad, arwall, gwall, hebgoriad
Omit, ô.mit' *vt*, gadael heibio neu allan,
esgeuluso, peidio â gwneuthur, hebgor
Omnifarious, om.ni.fêr'i.us *a*, hollfath,
hollyrw, hollyrwiol
Omniferous, om.nif'ur.us *a*, holddwyn
Omnific, om.nif'ik *a*, hollwneuthuról
Omniform, om.ni.fôrm *a*, hollwedd,
holldull, o bob dull
Omnigenous, om.nij'i.nus *a*, hollyrw,
hollyrwiog, hollyrwiol [hollsylwad
Omnipercipency, om.ni.pûr.sip'yen.sî *n*,
Omnipotence, om.nip'ö.tens, Omnipoten-
cy, om.nip'ö.ten.sî *n*, hollalluogrwydd,
hollalluogaeth, hollallu, hollalluedd
Omnipotent, om.nip'ö.tent *a*, hollalluog
Omnipresence, om.ni.prez'ens *n*, holl-
wyddoldeb, hollbresennoldeb
Omnipresent, om.ni.prez'ent *a*, holl-
wyddol, hollbresennol, hollwyddfodol
Omniscience, om.nish'ens *n*, hollwybod-
aeth, hollwybod
Omniscient, om.nish'ent *a*, hollwybodol
Omnivorous, om.niv'ö.rus *a*, hollysol,
hollysglyfiol
On, on *pr*, ar warthaf: *ad*, ym mlaen
Onager, on'â.jûr *n*, asyn gwyllt
Onanism, ô'nan.izm *n*, hunanhalogiaid
Once, wuns *ad*, unwaith; gynt. At once,
ar unwaith. This once, y waith hon
One, wun *a*, naill, un : *n*, un, rhyw un.
Great ones, mawrion, rhai mawrion,
gwŵr mawr. Little ones, plant, rhai
bach, rhai bychain. One another, un
y llall. One by one, bob yn un. Some
one, rhyw un. To love one another,
ymgaru, caru eu gilydd
Oneirocritic, ô.nîr.ö.krit'ik *n*, deonglwr
breuddwydion [rwydd
Oneness, wun'es *n*, undod, unedd, unig-
Onerary, on'ur.ur.i *a*, llwythol, pynol
Onerate, on'ur.ät *vt*, llwytho, beichio

OPP pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Onerous, on'ur.us *a*, llwythfawr, trwm, pwsig; llafurus [onions, sibwl
Onion, un'yun *n*, wynwynyn. Young
Only, ön'li *a*, unig: *ad*, un unig; ond
Onomancy, on'ö.man.sí *n*, enwddewiniaeth
Onomatope, on'ö.mâ.töp, Onomatopy, on'ö.mâ.tö.pí *n*, gair â'i sain yn arwydd o'i ystyr; megys, *murmur*, *buzz*, *shriek*; *bombwr*, *suo*, *ysgrech*
Onset, on'set, Onslaught, on'slôt *n*, ymosod, rhuthr, argyrc'h, ymgyrc'h
Ontology, on.tol'ö.jí *n*, bodeg, arddan-soddiaeth, bodofyddiaeth
Onward, on'wûrd *ad*, ym mlaen, rhagof
Onyx, ö'nîks *n*, math o faen gwerthfawr
Oolite, ö'ö.lit *n*, grawnfaen
Ooze, w̄z *vi*, nawasio, dynoddi, godarddu, tarddellu, bêru: *n*, llaid; nawsiad; rhisgflawd, blawd rhisg derw
Oozy, w̄zî *a*, gwlyb, dynodol, lleidiog
Opacate, ö.pä'kät *vt*, tywyllol, cymylu
Opacity, ö.pas'í.tí *n*, afroewder, tywyllni, aneglurder, annhryloewder
Opacous, ö.pä'kus, Opaque, ö.päk' *a*, annhryloew, tywyll, anoleu, cymylog
Opal, ö'pal *n*, math o faen gwerthfawr
Ope, öp *v*, agor; ymagor
Open, ö'pn *v*, agor, agori, egori; ymagor: *a*, agored, anghaued, anglo; amlwg, digel, digudd, cyhoedd; rhwydd, rhydd; didwyll
Opening, ö'pn.ing *n*, agoriad, egoredigiaeth, bwlch; ymagoriad; gwig
Openly, ö'pn.lí *ad*, ar gyhoedd, yn amlwg, ger bron y byd
Openness, ö'pn.es *n*, anghaeadrwydd; amlygrwydd; dihocedrwydd
Opera, op'ur.â *n*, cân-chwareu. Operahouse, cân-chwareudy. Opera-glass, trembeiriant, syllddrych
Operant, op'ur.ant *a*, gweithredol
Operate, op'ur.ät *v*, gweithredu, goberu; effeithio, gweithio
Operation, op.u.rä'shun *n*, gweithrediad; gweithred; effeithiad; meddygwaith
Operative, op'ur.ä.tiv *a*, gweithredol, gweithiol; effeithiol: *n*, gweithiwr, crefftwr, llawgelyddwr, gweithredwr
Operator, op'ur.ä.tür *n*, gweithredai, gweithredydd, goberydd; llawfeddyg
Operose, op'ur.ös *a*, poenfawr, llafurus, trafaclus, blin [dirgel
Opertaneous, op.ür.tä'nî.us *a*, celedig,
Ophiasis, ö.fí'â.sis *n*, moelni [ar seirfí
Ophiophagous, of.í.of'â.gus *a*, yn byw
Ophites, ö.fí'tis *n*, sarffgareg

Ophthalmia, op.thal'mf.â, Ophthalmym, op'thal.mî *n*, ennydfa neu fflameg y llygaid, llygadwst
Ophthalmic, op.thal'mik *a*, perthynol i'r llygaid, llygadol
Opiate, ö'pí.ät *n*, cwsgfeddyginiaeth, sudd y pabi: *a*, cwsgbar, yn peri cwsg
Opificer, ö.pif'í.sür *n*, crefftwr, celyddwr, celyyddydwr
Opinator, op'í.nä.tür, Opiniator, ö.pin'í.ä.tür, Opinionist, ö.pin'yun.ist *n*, mympwywr, cryfdybiwr, ymgildynwr
Opine, ö.pin' *vi*, tybio, mympwyo, rhoddi tyb, llettybio
Opiniated, ö.pin'í.ä.ted, Opiniative, ö.pin'í.ä.tiv, Opinionate, ö.pin'yun.ät, Opinionated, ö.pin'yun.ä.ted, Opiniative, ö.pin'yun.ä.tiv *a*, cryfdybus, mympwyol, tybgar; hunandybiol, pengam, ystyfnig, cyndyn
Opiniativeness, ö.pin'í.ä.tiv.nes, Opiniatory, ö . pin'yâ . trí, Opiniativeness, ö.pin'yun.ä.tiv.nes *n*, ystyfnigrwydd
Opinion, ö.pin'yun *n*, tyb, meddwl, barn; cred, coel; tybygiad, daliad; mympwy
Opiparous, ö.pip'â.rus *a*, mawrwyd, gorwyd [cymhorth
Opitulation, ö.pit.shü.lä'shun *n*, porth
Opium, ö'pî.um, *n*, cysglys, cysgnur, sudd y pabi
Opletree, ö'pl.trí *n*, pren cyrafol
Opodeldoc, op.ö.del'dok *n*, math o feddyginiaeth sebonaidd, sebondrwyth
Oppidan, op'í.dan *n*, trefwr, dinesydd
Oppigenerate, ö.pig'nur.ät *vt*, gwystlo
Oppilation, op.í.lä'shun *n*, bolrwymiad
Opponency, ö.pö'n.en.sí *n*, gwrthwynebiad, gwrthwynebrwydd, gelyniaeth
Opponent, ö.pö'nent *n*, gwrthwynebrwr, gwrthebydd, gwrthblaid, cyferbyniad gelyn: *a*, gwrthwynebus, croes
Opportune, op.ür.tün' *a*, prydlawn, cyfaddas, cyfamserol, cyflës
Opportunity, op.ür.tü'nî.tí *n*, amser cyfaddas, cyfle, cyfamser, cyfleusdra, achlysur, odfa, oedfa, hamdden, adeg
Oppose, ö.pöz' *vt*, gwrthwynebu, gwrthio, gwrthsefyll; gwrthddadleu; cyferbynu, gwynebu, rhwystro
Opposite, op'ö.zit *a*, gwrthwynebu, croes cyfarwynebu, cyferbyn; gogyfer
Opposition, ö.ö.zish'un *n*, gwrthwynebiad, gwrthsafiad; cyferbyniad, gwrthosodiad, cyfarwynebiad
Oppress, ö.pres' *vt*, gorthrymu, gorthrechu, gormesu [gorme
Oppression, ö.presh'un *n*, gorthrymder

Oppressive, o.pres'iv a, gorthrymus, gormesol, treisiol, gorthrechol
 Oppressor, o.pres'ûr n, gorthrymwr, gorthrechwr, gormeiwiwr, gormeswr
 Opprobrious, o.prö'bri.us a, gwarthus, enllibus [gwarthusrwydd
 Opprobriousness, o.prö'bri.us.nes n,
 Opprobrium, o.prö'bri.um n, gwaradwydd, gwarth [wynebu
 Oppugn, o.pün' vt, gwrthsefyll, gwrth-
 Oppugnancy, o.pug'nan.si n, gwrthwynebiad, gwrthryn, gwrthymdrech
 Opsimathy, op.sim'ä.thi n, addysg ddiweddar, hwyrdysg
 Optative, op'tä.tiv a, dymunedigol, dymuniannol, eiddunedigol
 Optic, op'tik, Optical, op'ti.kal a, golygol, tremol. Optical instrument, trembeiriant
 Optic, op'tik n, llygad, golwg-beiriant.
 Optics, tremyddiaeth, tremfyddiaeth
 Optician, op.tish'an n, trembeiriannwr, tremiadur, tremofydd. Optician's trade, trembeiriannaeth, tremyddiaeth
 Optimacy, op'ti.mä.si n, goreugwyr, goreuon, boneddigaeth [defig
 Optimate, op'ti.mät n, goreugwr, pen-
 Optimism, op'tim.izm, Optimity, optim'it.i n, goreuaeth
 Opinion, op'shun n, dewisiad, dewis
 Opulence, op'ü.lens, Opulency, op'ü.lens i n, cyfoeth, golud, cyfoethogrwydd
 Opulent, op'ü.lent a, cyfoethog, goludog
 Or, ör c, neu, ai, ynte, naill ai: n, eurliw, aur [gwr doeth
 Oracle, or'ä.kl n, dewinfa; ateb-dduw;
 Oracular, ör.rak'ü.lür a, dwyfol, dewiniol
 Oraison, or'ä.zn n, gweddi.—Orison
 Orator, ör'al a, geneuol, geiriol, o enau i enau, anysgrifenedig
 Orange, or'änj n, eurafal, afal euraidd: a, melyngoch, rhuddfelen [berllan
 Oranger, or'än.jur.i n, eurafallach, eurbator, ör.rä'shun n, araeth, arawd
 Oratorical, or.ä.tür n, areithiwr
 Oratorical, or.ä.tör'i.kal a, areithyddol
 Oratorio, or.ä.tör'i.ö n, cyfansoddiad cynghaneddol
 Oratory, or'ä.tur.i n, areithyddiaeth, ffraetheb; cafell weddi
 Orb, ör b, pel, pellen, bwl, cronen, cronell; y llygad. Orb of the Moon, lloergant [dad
 Orbate, ör'bät a, amddifad; diblant; dirbation, ör.bä'shun n, amddifadiad
 Orbed, ör'bed a, cylchol, cylchog
 Orbicular, ör.bik'ü.lür a, erwn, cyfrgrwn

Orbit, ör'bit n, cylchlwybr, rhod, cylchdro, cylchdaith, chwylylech: pwll y llygad, twll y llygad
 Orchard, ör'tshürd n, perllan, afallach. Cherry-orchard, ceirioslan
 Orchestra, ör'kes.trä n, cerddfa
 Orchis, ör'kis n, caldris [ordeinio
 Ordain, ör.dän' vt, gosod, sefydlu; urddo
 Ordeal, ör'di.al n, tanbrawf; dwfbrawf
 Order, ör'dür n, trefn, rheol; rhestr, trefniant, dull; gorchymmyn, archeb; gosodiad; urdd: v, trefnu, trin; gorchymmyn, erchi; urddo. In order, trefnus. In order to, er mwyn
 Orderless, or'dür.les a, didrefn, didrefnus
 Orderliness, ör'dür.li.nes n, trefnoldeb, trefnusrwydd, rheoleiddrwydd
 Orderly, ör'dür.li a, rheolaidd, trefnus, gweddaidd: ad, mewn trefn, yn drefnus
 Ordinal, ör'di.nal a, rhestrol, trefniadol: n, urddlyfr esgob; rheol-lyfr crefydd-dy. Ordinal numbers, rhestr-olion (cyntaf, ail, &c.)
 Ordinance, ör'di.nans n, deddf, cyfraith, rheol sefydledig, gorchymmyn; gosod-edigaeth, gosodiad, ordinhäd, trefnedigaeth, penodiad; defod
 Ordinary, ör'di.nur.i a, cyffredin, arferol; canolig, lledwael, lledhagr, gwrthun: n, gweinigod sefydledig, rhaglwg esgob; ciniaw cyffredin
 Ordinate, ör'di.nät a, trefnus, rheolaidd: vt, trefnu, gosod, penodi
 Ordination, ör.di.nä'shun n, gosodiad, urddiad, urddiant [nelau
 Ordinance, örd'nans n, cyflegrau, mag-
 Ordinance, ör.don'ans n, iawndrefniad rhanau adeilad
 Ordure, ör'jür n, tom, baw, tail [edig
 Ore, ö're n, mwn, delid, metel anghoeth-
 Orfgild, örf'gild n, iawn a wna cantref am ysbeiliad liw dydd [waddol
 Orgal, ör'gal n, gwaddod gwin, sych-
 Organ, ör'gan n, organ; offeryn, peiri-
 ant, ermig. Organ-builder, saer organ. Organs of nutrition, peiriannau maeth. Organs of reproduction, peiriannau adepiliad. Organs of speech, peiriannau llafar, peiriannau yr ymadrodd. Chylifactive organs, ceul-
 iadon. Digestive organs, peiriannau treuliannol
 Organic, ör.gan'ik a, offerynol, ermigol, peiriannol; cyfluniedig, cyfluniol, ar-
 dumiol; gwreiddiol
 Organism, ör'gä.nizm n, gosodiad peiriannol, cyd-drefniad rhanau

OTA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Organist, ôr'gâ.nist *n*, organwr
Organization, ôr.gan.î.zâ'zhun *n*, ffurf-
iad, gosodiad, cyfluniad, cymheiriant
Organize, ôr'gâ.nîz *vt*, trefnu, ardumio
Organy, ôr'gâ.nî *n*, llyisiau'r coludd.
Wild organy, mintys y creigiau
Orgasm, ôr'gazm *n*, ysbone, hwp; cais
Orgy, ôr'jî *n*, gloddestwyl, noswyl y
meddwyn
Orgillous, ôr'gil.us *a*, balch, uchelfalch
Orient, ôr'î.ent *n*, dwyrain, dwyr: *a*,
dwyrain; dwyreol; dysglaer
Oriental, ôr'î.en.tal *a*, dwyreiniol: *n*,
dwyreiniwr
Orientalist, ôr'î.en.tal.ist *n*, un hyddysg
yn yr ieithoedd dwyreiniol
Orifice, or'î.fis *n*, agorfa; safn briw
Origan, or'î.gan *n*, mintys y creigiau
Origin, or'î.jin *n*, dechreu, dechrenad;
ffynnon; gwreiddyn; cynwraidd; bon-
edd; cyff
Original, ô.rîj'î.nal *n*, cynllun, cynysgrif:
a, dechreuol, gwreiddiol, cyntefig,
cyssefin, cynenid; hen; cyn-
Orinary, ô.rîj'î.nur.î *a*, cyntefig, dech-
reuol [codiad, cychwyn
Originate, ô.rîj'î.nât *v*, dechreu; tarddu,
Origination, ô.rîj.î.nâ'shun *n*, dechreuad,
Orison, or'î.zn *n*, gweddi [deilliad
Orlop, ôr'lop *n*, llongloft
Ornament, ôr'nâ.ment *n*, addurn, dilyn;
harddwch; tlws: *vt*, addurnio, trwsio,
harddu, prydfferthu. Ornaments, cein-
ion, addurnau [addurniadol
Ornamental, ôr.nâ.men'tal *a*, addurnol,
Ornate, ôr.nât' *a*, addurnedig
Orniture, ôr'nâ.tshür' *n*, addurniaeth,
trwsiaadaeth [adaryddiaeth, ednogaeth
Ornithology, ôr.nî.thol'ö.jî *n*, adardraeth,
Orography, ô.rog'rá.fi *n*, mynydd-ddar-
luniaeth
Orology, ô.rol'ö.jî *n*, mynyddyddiaeth
Orphan, ôr'fan *n*, amddifad, plentyn am-
ddifad: *a*, amddifad, heb rieni, dirïant
Orphanage, ôr'fan.äj *n*, amddifedi
Orpiment, ôr'pî.ment *n*, eurlliw, eur-
bibau
Orpine, ôr'pin *n*, llyisiau Taliesin, canewin
Orrery, or'ur.î *n*, serddarluneg, cysodell
Orris, or'is *n*, y gleddyfflys
Orthodox, ôr'thō.doks *a*, uniongred,
iawn-ffyddiog, uniondyb
Orthodoxy, ôr'thō.dok.sî *n*, iawn-ffydd-
iaeth, iawn-grededd, iawn-gred
Orthoepy, ôr'thō.î.pî *n*, llafareg, llafar-
iaeth, iawn-gynaniaeth [ydd
Orthoepist, ôr'thō.î.pist *n*, iawn-gynan-

Orthogon, ôr'thō.gun *n*, dull uniawn-
onglog [onglog
Orthogonal, ôr.thog'ö.nal *a*, uniawn-
Orthographer, ôr.thog'rá.für *n*, arddy-
graffydd [ddygraffol
Orthographical, ôr.thō.graf'î.kal *a*, ar-
Orthography, ôr.thog'rá.fi *n*, llythyraeth,
llythyreniaeth, arddygraff, orgraff,
silliadaeth, llythyreniad
Ortive, ôr'tiv *a*, cyfodol, dwyreol [enw
Ortolan, ôr'tö.lan *n*, aderyn bychan o'r
Orts, ôrts *np*, gweddillion, gwehilion
Orvietan, ôr.vî.î'tan *n*, gwrthwenwyn
Oscillate, os'il.ät *vi*, ymsiglo, sigldafu
yn ol ac ym mlaen fel dringlyn
Oscillation, os.î.lä'shun *n*, sigldaffiad,
dringlyniad, sigliad o ystlys i ystlys
Oscillatory, os'î.lä.tur.î *a*, dringlynaidd
Oscitancy, os'î.tan.sî, Oscitation, os.î.tä'-
shun *n*, dylyfiad gên; cysgadwydd.
syrrhni, diofalwch
Oscitant, os'î.tant *a*, cysglyd
Oscitate, os'î.tät *vi*, dylyfyu gên
Osculate, os'kü.lät *vt*, cusanu
Osculation, os.kü.lä'shun *n*, cusaniad
Osier, ô'zhûr *n*, merhelygen. Ozier-
holt, merhelygfa [gwalch y weilg
Ospray, os'prä *n*, moreryr, eryr y môr
Osselet, os'î.let *n*, gargragen march
Osseous, os'hûs *a*, esgyrnog, esgyrnol
Ossicle, os'î.kl *n*, esgyrnyn [esgyrniac
Ossification, os.î.fî.kä'shun *n*, asgyrniad
Ossifrage, os'î.fräj *n*, gwyddwalch, mor-
eryr mawr; esgyrn-dorwr
Ossiify, os'î.fî *v*, esgyrnu, esgyrneiddio
Ossivorous, o.siv'ö.rus *a*, yn difa esgyrn
Ossuary, os'ü.ur.î *n*, esgyrnfa, esgyrnyd
Ost, öst *n*, odyr i grasu hopys
Ostealgia, os.tî.al'jî.â *n*, poen yn yr es-
gyrn, esgyrnwst
Ostensible, os.ten'sî.bl *a*, dangosadwy
ymddangosol [ddangosol
Ostensive, os.ten'siv *a*, dangosol, ym
Ostent, os.tent' *n*, ymddangosiad, dull
Ostentation, os.ten.tä'shun *n*, rhodre-
gwag ymddangosiad, balchder
Ostentatious, os.ten.tä'shus *a*, rhodre-
gar, dangosiadus, gwagogoneddgar
Osteocope, os'tî.ö.köp *n*, esgyrnwst
Osteology, os.tî.ol'ö.jî *n*, esgyrndaeth
Ostiary, os'tshî.ur.î *n*, ceg afon, aber
Ostler, os'lûr *n*, ostler; marchwas
Ostracism, os'trâ.sizm *n*, alltudiaeth
Ostrich, os'tritsh *n*, estrys
Otaousticon, ö.tâ.kûw'stî.kon, Otacou-
tic, ö.tâ.kûw'stik *n*, offeryn i gyf-
northwyo'r clyw, clywgron

Other, *úth'úr pn*, all, arall, llall. From one end to the other, o ben bwygilydd. One another, eu (eich, ein) gilydd. Somehow or other, trwy ryw fodd neu gilydd. The other side of, y tu hwnt i
 Otherwise, *úth'úr.wiz ad*, amgen, os amgen, amgenach, onid e, oni bai hyny, mewn modd arall, yn wrthwyneb
 Otter, *ot'úr n*, dyfrgi, dwrgi [fechan
 Ottoman, *ot'ö.man a*, Tyrciaidd: *n*, ystol
 Ought, *öt n*, un petli, un rhyw beth, dim: *v, def*, I [thou, he, &c.] ought, dylwn, dylit, dylai, dylem, dylech, dylent. I ought to have been, dylaswn fod
 Ounce, *úwñs n*, wns; math o wylltfil
 Ouphe, *wf n*, ellyll, gwagysbryd
 Our, *úw'r pn*, ein; ein...ni
 Ouranography, *úw'r.an.og'râ.fî n*, ser-ddarlunïad
 Ours, *úw'rz pn*, eiddom, einom, eiddom ...ni. A friend of ours, cyfaill i ni
 Ourselves, *úw'r.selvz' pn*, ni, nynt, ein hunain
 Ousel, *w'zl n*, aderyn du, merwys, mwyalchen. Water ousel, rhegen y dwfr
 Oust, *úwst vt*, gwaghaus; cymmeryd ymaith; bwrw allan, troi allan, difeddu
 Out, *úwt n*, allan, i maes: *px*, rhag-, tra-, gor-. Out of humour, maes o hwy. Out of spite, o genfigen. Out of time, amhrydlawn. Out of use, anarferedig. Out of pocket, ar ei gollod. To put out, troi allan; dyrys. To speak out, llefaru yn groch, siared yn uchel
 Outact, *úwt.akt' vt*, gweithredu tu hwnt i
 Outbid, *úwt.bid' vt*, cynnyg dros ben, uwch-gynnyg
 Outbound, *úwt.bûwñd' a*, allfordwyol
 Outbrave, *úwt.bräv' vt*, dirmygu, trechfeiddio [haerllugrwydd
 Outbrazen, *úwt.brä'zn vt*, trechu trwy
 Outbreak, *úwt.bräk n*, torïad allan
 Outcast, *úwt'kast n*, crwydryn, crwydrïad, gwibiad, gwibddyn, deolyn. Outcasts of society, gwehilion y bobl
 Outcry, *úwt'kri n*, gwaedd, bloedd, dolef, arwaedd [trechfeiddio
 Outdare, *úwt.dêr' vt*, anturio tu hwnt i
 Outdo, *úwt.dw' (pt outdid, úwt.did'; pp outdone, úwt.dun') vt*, rhagori, blaenu
 Outer, *úwt'tûr a*, allanol, nes allan [ar
 Outermost, *úwt'tûr.möst a*, nesaf allan; eithaf, pellaf [nebu, gwynebfeiddio
 Outface, *úwt.fäs' vt*, taeru allan; gwy-Outfall, *úwt'föf n*, pistyll; gofer; ym-ryson, cynhen

Outfit, *úwt'fit n*, darparïad i fordaith
 Outform, *úwt'förm n*, ymddangosiad allanol [allanfa
 Outgate, *úwt'gät n*, mynedfa allan,
 Outgeneral, *úwt.jen'ur.a vt*, rhagori mewn cyfswysdra
 Outgoings, *úwt'gö.ingz np*, mynedïadau allan; costau, cyrau eithaf
 Outgrow, *úwt.grö' (pt outgrew, úwt-grw'; pp outgrown, úwt.grön') vt*, trech-dyfu, tyfu mwy
 Outguard, *úwt'gård n*, blaen-warchawd-wyr [ysgelder, gorherodi
 Outherod, *úwt.her'od vt*, rhagori mewn
 Outhouse, *úwt'hûwñs n*, allandy, maesdy
 Outlandish, *úwt.lan'dish a*, dyeithr, estronol, allwladol, allaidd
 Outlast, *úwt.last' vt*, parhau yn hwy
 Outlaw, *úwt'lô n*, ysbeiliwr; un allan o nodded y gyfraith, dyn nawdd-goll; herwr
 Outlaw, *úwt.lô' vt*, dinoddi [noddïad
 Outlawry, *úwt'lö.rî n*, herw-farn, di-
 Outlay, *úwt'lä n*, traul, cost [dysg
 Outlearn, *úwt.lûrn' vt*, rhagori mewn
 Outlet, *úwt'let n*, gollyngle, allanfa
 Outline, *úwt'lîn n*, amlinell, cylchlinell, cynlinell, braslunïad [fucheddu
 Outlive, *úwt.liv' vt*, byw yn hwy, gor-
 Outlook, *úwt.lw'k' vt*, gwynebfeiddio
 Outmeasure, *úwt.mezh'úr vt*, rhagori mewn mesur
 Outmost, *úwt'möst a*, nesaf allan; eithaf
 Outnumber, *úwt.num'bûr vt*, rhagori mewn nifer, bod yn lluosocach
 Outpace, *úwt.päs' vt*, blaenu ar
 Outparish, *úwt'par.ish n*, allanblwyf
 Outpost, *úwt'pöst n*, rhagorsaf
 Outpour, *úwt.pör' vt*, tywallt allan
 Outprize, *úwt.priz' vt*, gorbarchu; gorbri-
 Outrage, *úwt'räj n*, dirdra, trais, dirdrais; terfysgwaith, terfysg; ysgelder: *vt*, dirdreisio, sarhau
 Outrageous, *úwt.räj'jus a*, drygwyllt, ffyrnig; cynddeiriog, gorddrygus, anfad, ysgeler [gelderder
 Outrageousness, *úwt.räj'jus.nes n*, ys-
 Outreach, *úwt.rîtsh' vt*, cyrhaedd ym mhellach; twyllo
 Outrider, *úwt.rî.dûr n*, rhagfarchogydd
 Outright, *úwt.rît' ad*, yn gwbl, yn llwyr; yn ddiattreg, yn ddioid [wreiddio
 Outroot, *úwt.rwt' vt*, diwreiddio, dad-
 Outrun, *úwt.run' (pt outran, úwt.ran'; pp outrun) vt*, rhedeg yn gynt na, gadael ar ol, rhedeg heibio i

OVE pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Outsail, ûwt.sâl' *vt*, hwylio yn gynt
Outset, ûwt'set *n*, dechreu, dechreuad
Outshine, ûwt.shîn' (*pt* & *pp* outshone, ûwt.shon') *vi*, dysgleirio mwy, gorddysgleirio; tywynu allan
Outside, ûwt.sîd' *n*, y tu allan, arwynebedd; clawr: *a*, nesaf allan, allanol
Outsit, ûwt.sit' (*pt* & *pp* outsat, ûwt-sat') *vt*, eistedd yn hwy
Outspread, ûwt.spred' (*pt* & *pp* outspread) *v*, llettaenu
Outstanding, ûwt.stan'ding *a*, dyledus
Outstretch, ûwt.stretsh' *vt*, estyn
Outstrip, ûwt.strip' *vt*, blaenu, rhedeg yn gynt *na*
Outswear, ûwt.swêr' (*pt* outswore, ûwt-swôr'; *pp* outsworn, ûwt.swôr'n') *vt*, trechu trwy dyngu
Outtalk, ûwt.tôk', Outtongue, ûwt.tung' *vt*, trechu â'r tafod [pris
Outvalue, ûwt.val'û *vt*, rhagori mewn
Outvie, ûwt.vî' *vt*, rhagori, trechu
Outvote, ûwt.vôt' *vt*, trechu trwy bleidleisiau [na, blaenu
Outwalk, ûwt.wôk' *vt*, cerdded yn gynt
Outwall, ûwt.wôl *n*, allanfur
Outward, ûwt.wûrd *a*, allanol, nesaf allan: *ad*, i barthau tramor, tuag allan
Outwardly, ûwt.wûrd.li *ad*, yn allanol, oddi allan, o'r tu allan, yn arwynebol
Outwards, ûwt.wûrdz *ad*, tuag allan
Outweigh, ûwt.wâ' *vt*, gorbwyso
Outwit, ûwt.wit' *vt*, bod yn rhy gall i, trechu trwy gyfwrysdra, hud-dwylo
Outwork, ûwt.wûrk *n*, rhagddiffynwaith, diffynwaith allanol
Oval, ô'val *a*, hirgrwn, ar ddull wy; hirgylchol: *n*, hirgylch [wyaidd
Ovarious, ô.vêr'î.us *a*, yn magu wyau;
Ovary, ô'vur.i *n*, hadlestr
Ovate, ô'vât *n*, ofydd: *a*, hirgrwn
Ovation, ô.vâ'shun *n*, isorfoledd
Oven, uv'n *n*, ffwrn
Ovenful, uv'n.fwl *n*, ffyrnaid
Over, ô'vûr *pp*, uch, uwch ben, tros: *ad*, rhy, tra: *px*, gor-, tra-, rby-. Over-anxious, tra gofalus. Over-kind, rhy dirion. Over and above, heb law, dros ben. Spotted all over, tryfrith. To be over, bod wedi myned heibio. Before the service was over, cyn gorphen y gwasanaeth
Overact, ô.vûr.akt' *v*, gornweuthur
Overarch, ô.vur.ârtsh' *vt*, mydu, bwâu
Overawe, ô.vur.ô' *vt*, cadw dan ofn, arswydo [gorbwyso
Overbalance, ô.vûr.bal'ans *v*, gorfantoli,

Overbearing, ô.vûr.bêr'ing *a*, meistrolgar, anghydoddef [i'r mô
Overboard, ô.vûr.bôrd' *ad*, tros y bwrdd
Overburden, ô.vûr.bûr'dn *vt*, gorlwytho
Overbuy, ô.vûr.bî' (*pt* & *pp* overbought ô.vûr.bôt') *v*, prynu yn rhy ddrud prynu gormod [bel
Overcarry, ô.vûr.kar'î *vt*, cario yn rhy
Overcast, ô.vûr.kast' (*pt* & *pp* overcast) *vt*, taflu yn rhy bell; cymyla tywyllu; trawsbwytho, trawswnio
Overcharge, ô.vûr.tshârj' *vt*, gorlwytho gorlenwi; gorofyn, gofyn gormod: *n* gorbris [cymybl
Overcloud, ô.vûr.klûwd' *vt*, caddug
Overcome, ô.vûr.kum' (*pt* overcame, ô.vûr.kâm'; *pp* overcome) *vt*, gorchfygu darostwng, meistrolï, trechu
Overdo, ô.vûr.dw' (*pt* overdid, ô.vûr.did'; *pp* overdone, ô.vûr.dun') *v* gwneuthur gormod; gorweithio
Overdress, ô.vûr.dres' *vt*, gordrwsio
Overexalt, ô.vur.eg.zôlt' *vt*, gorddyrchafu, tra dyrchafu
Overfeed, ô.vûr.fid' (*pt* & *pp* overfed ô.vûr.fed') *vt*, gorbesgi, bolrythu
Overfill, ô.vûr.fil' *vt*, gorlenwi [drosod
Overflow, ô.vûr.flô' *v*, gorlifo, llif
Overflow, ô'vûr.flô *n*, arlanw
Overgrow, ô.vûr.grô' (*pt* overgrew, ô.vûr.grw'; *pp* overgrown, ô.vûr.grôn) *v*, gordyfu; gorthyfu, gorchuddio
Overhang, ô.vûr.hang' (*pt* & *pp* overhung, ô.vûr.hung') *v*, gorddibynn crogi drosodd; crogi uwch ben
Overhead, ô.vûr.hed' *ad*, uwch ben
Overhear, ô.vûr.hîr' (*pt* & *pp* overheard ô.vûr.hûrd') *vt*, celglywed, goglywed
Overheat, ô.vûr.hît' *vt*, gorfrydio, go-dwymo [lawenhau; gorlawenych
Overjoy, ô.vûr.jôî' *vt*, gorlawenu, go.
Overlade, ô.vûr.lâd' (*pt* overladen, ô.vûr.lâ'dn) *vt*, gorlwytho
Overlay, ô.vûr.lâ' (*pt* & *pp* overlaid ô.vûr.lâd') *vt*, arlethu, gorchuddio
Overleap, ô.vûr.lip' *vt*, neidïo dros
Overlie, ô.vûr.lî' (*pt* overlay, ô.vûr.lî' *pp* overlain, ô.vûr.lân') *v*, gorwedd *a*
Overlive, ô.ver.liv' *v*, byw ar ol, byw y hwy, goroesi
Overload, ô.vûr.lôd' (overladen, ô.vû.lâ'dn) *vt*, trallwytho, gorlwytho
Overlook, ô.vûr.lôk' *vt*, arolygu, go uchwylio; edrych dros; esgeuluso
Overmaster, ô.vûr.mas'tûr *vt*, gorchfygu, gorthrechu [drech, trech
Overmatch, ô.vûr.matsh' *vt*, bod y

Overmatch, ö'vür.matsh <i>n</i>, un trech nag arall, un rhy gryf i arall Overmeasure, ö.vür.mezh'ür <i>vt</i>, mesur tros ben ; camfarnu [blaenaf Overmost, ö'vür.möst <i>a</i>, nchaf ; penaf, Overpass, ö.vür.pas' <i>vt</i>, myned dros ; myned heibio ; esgeuluso Overpay, ö.vür.pä' (<i>pt</i> & <i>pp</i> overpaid, ö.vür.päd') <i>vt</i>, gordalu, gorbwytho Overplus, ö'vür.plus <i>n</i>, gweddill, sarid, gwarged, rhelyw Overpoise, ö'vür.pôiz <i>n</i>, traphwys Overpoise, ö.vür.pôiz' <i>vt</i>, traphwyso Overpower, ö.vür.pûw'ür <i>vt</i>, gorthrechu, gorchfygu, trechu [wasgu Overpress, ö.vür.pres' <i>vt</i>, gorwasgu, dar- Overprize, ö.vür.priz' <i>vt</i>, gorbarchu ; gorhoffi ; gorbrisiö [drethu Overrate, ö.vu.rät' <i>vt</i>, gorbrisiö ; gor- Overreach, ö.vu.rítsh' <i>v</i>, gorhaeddu, gormestyn, myned dros ; twyllo Overrule, ö.vu.rwíl' <i>vi</i>, gordwyo, goruchreoli ; meistrolí ; gwrthod, llysu dadl Overrun, ö.vu.ran' (<i>pt</i> overran, ö.vu.ran' ; <i>pp</i> overrun) <i>v</i>, rhedeg dros, ymdaenu dros ; gorchuddio ; anrheithio : trawsredeg llinellau argraffwaith Oversee, ö.vür.sí' (<i>pt</i> oversaw, ö.vür.sô' ; overseen, ö.vür.sin') <i>vt</i>, edrych ar ol, arolygu, goruchwylied Overseer, ö.vür.sír' <i>n</i>, arolygwr, golygwr, goruchwyliwr, gorwyliwr Overset, ö.vür.set' (<i>pt</i> & <i>pp</i> overset) <i>v</i>, dymchwel, dadymchwel, dymchwelyd Overshadow, ö.vür.shad'ö, Overshade, ö.vür.shäd' <i>vt</i>, argysgodi, cysgodi ; caddugo, tywyllu Overshoot, ö.vür.shw't' (<i>pt</i> & <i>pp</i> over-shot, ö.vür.shot') <i>vt</i>, saethu dros y nod, gorergydio ; goranturio Oversight, ö'vür.sít <i>n</i>, amryfusedd gwallolygiaeth ; arolygiaeth Oversleep, ö.vür.slíp' (<i>pt</i> & <i>pp</i> overslept, ö.vür.slept') <i>vt</i>, cysgu dros yr amser, cysgu gormod, gorluno Overspend, ö.vür.spend' (<i>pt</i> & <i>pp</i> overspent, ö.vür.spent') <i>v</i>, airadu Overspread, ö.vür.spred' (<i>pt</i> & <i>pp</i> overspread) <i>vt</i>, gordaenu ; gorchuddio Overstep, ö.vür.step' <i>v</i>, pasio, myned dros Overstock, ö.vür.stok' <i>vt</i>, gorystorio, gorlenwi, prynu gormod [estyn Overstrain, ö.vür.strän' <i>v</i>, gorthynnu, gor- Overstride, ö.vür.stríd' <i>v</i>, gorchamu Oversway, ö.vür.swä' <i>vt</i>, goruchreoli, meistrolí Overt, ö'vürt <i>a</i>, amlwg, eglur ; cyhoedd	Overtake, ö.vür.täk' (<i>pt</i> overtook, ö.vür-tw'k' ; <i>pp</i> overtaken, ö.vür.tä'kn) <i>vt</i>, gorddiwed, gorddiwes, dal [dasgu Overtask, ö.vür.task' <i>vt</i>, gorthasgu, gor- Overtax, ö.vür.taks' <i>vt</i>, gordrethu Overthrow, ö.vür.thrö' (<i>pt</i> overthrew, ö.vür.thröw' , <i>pp</i>, overthrown, ö.vür-thrön') <i>vt</i>, dinystrio, dymchwel, dadymchwel, dadymchwelyd [dinystr- Overthrow, ö'vür.thrö <i>n</i>, dadymchwelyd, Overtly, ö'vürt.li <i>ad</i>, yn amlwg, yn gyhoedd [rhagori ar Overtop, ö.vür.top' <i>vt</i>, tyfu yn uwch ; Overture, ö'vür.tshür' <i>n</i>, cynnyg, cynnygiad ; cyfansoddiad cerddorol Overturn, ö.vür.türn' <i>vt</i>, dymchwelyd Overvalue, ö.vür.val'ü <i>v</i>, gorbrisiö Overveil, ö.vür.väl' <i>vt</i>, gorhuddo, gorchuddio [arwylio Overwatch, ö.vür.watsh' <i>vt</i>, gorwylio, Overweening, ö.vür.wí'ning <i>a</i>, rhy hunan-gar, ucheldybus, gorfalch [phwyso Overweigh, ö.vür.wä' <i>vt</i>, darbwyo, tra- Overwhelm, ö.vür.whelm' <i>vt</i>, gorwasgu, gorchuddio, gorlwytho, gorchfygu Oviform, ö'vi.förm <i>a</i>, ar lun wy, hirgrwn Ovine, ö'vín <i>a</i>, perthynol i ddefaid Oviparous, ö.vip'ur.us <i>a</i>, yn dwyn wyau, dodwyol, dodwyog ; a fagir o wy Ovipositor, ö.vi.poz'ü.tür <i>n</i>, wyosodydd Ovoid, ö'vöid <i>a</i>, hirgrwn, ar ddull wy Owe, ö <i>vt</i>, bod mewn dyled, bod dan rwymau, dylu Owl, üw'l <i>n</i>, dylluan, cuan, y flodenwedd, Screech-owl, aderyn y corff. Young owl, coegddylluan Owler, üw'lür <i>n</i>, nos-rednwyfwr Owlet, üw'let <i>n</i>, coegddylluan Own, ön <i>pn</i>, eiddo : <i>a</i>, priod, priodol : <i>vt</i>, meddu, perchenogi ; arddel, addef, arddelwi, cyfaddef, cydnabod ; piau. My own, eiddof, eiddof fi, eiddof fy hun. His own, ei eiddo ei hunan Owner, ö'nür <i>n</i>, perchenog, meddiannydd Ownership, ö'nür.ship <i>n</i>, perchenaeth Ox, oks (<i>p</i> oxen, ok'sn) <i>n</i>, ych, eidion. Ox-eyed, llygadfawr. Ox-driver, cethreawr, cethreinydd. Ox-stall, côr ychen. Oxen, ychen. A wild ox, bual. A young ox, bustach Oxide, oks'id <i>n</i>, egrid Oxidize, oks'id.íz <i>v</i>, egrido Oxlip, oks'lip <i>n</i>, llysiaur parlys Oxonian, oks.ö'nü.an <i>n</i>, aelod neu raddolwr prifysgol Rhydychain Oxter, oks'tür <i>n</i>, cesail [egr a dwfr Oxycrate, ok'si.krät <i>n</i>, cymmysg o win-

PAL pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Oxygen, ok'si.jen *n*, ufelai [a mêl
Oxymel, ok'si.mel *n*, cymmysg o winegr
Oxyphony, oks.if'ô.ni *n*, crochder llais
Oyer, ô'yûr *n*, gwrandawiad. Oyer and
terminer, llys clyw a dosbarth, prawf-
Oyes, ô.yes' i, clywch; gosteg [lys
Oyster, ôis'tûr *n*, llymarch, llymarchen.
Oyster-wench, Oyster-wife, Oyster-
woman, llymeirchwraig; budrogen
Ozæna, ô.zi'nâ *n*, llynor yn y firoenau

P.

PABULAR, pab'û.lûr, Pabulous, pab'-
û.lus *a*, ymborthol, maethol [maeth
Pabulation, pab.û.lâ.shun *n*, porthiant.
Pabulum, pab'û.lum *n*, ymborth, bwyd
Pacated, pâ.kâ'ted *a*, heddychedig
Paciation, pâ.kâ'shun *n*, heddychiad
Pace, päs *n*, cam, camre; mesur cam,
2½ droedfedd: *v*, camu, mesur â
chamrau; rhygyngu, cerdded yn araf.
Geometrical pace, 5 troedfedd [ydd
Pacer, pâ'sûr *n*, rhygyngfarch, rhygyng-
Pacha, pâ.shô' *n*, islywydd yn Nhwrci
Pachydermata, pak.i.dûr'mâ.tâ *np*, mil-
od tewgroen, tewgroenolion
Pacific, pâ.sif'ik *a*, heddychol, hedd-
ychlawn, heddu, dyhuddgar; tawel,
llonydd. Pacific Ocean, Môr Tawelwg,
Môr Tawel
Pacification, pâ.sif.i.kâ'shun *n*, hedd-
ychiad, dyhuddiad, tangnefeddiad
Pacifcator, pa.sif'i.kâ.tûr, Pacifier, pas'-
i.fi.ûr *n*, tangnefeddwr, heddychwyr
Pacify, pas'i.fi *vt*, dyhuddo, diddigio,
heddychu, tawelu
Pack, pak *n*, swp, sypyn, trwl, beichyn,
pwn, baich, byrnaid, bwrnel; cnud:
v, sypynio, llwytho, pynorio, pynio.
Pack-cloth, sachliain. Pack-horse,
pynfarch. Pack-saddle, ystrodur.
Pack-thread, edau rywmo [sypyn
Package, pak'aj *n*, pynordal; sypyniad;
Packet, pak'et *n*, sypyn; llythyrgod;
llong
Pact, pakt, Paction, pak'shun *n*, am-
mod, cyfammod, cytundeb
Pad, pad *n*, clustogan; corfarch, ceffyl-
yn; lleidr traed: *v*, troedio; ysbeilio;
sachellu, clustogi
Padar, pad'ûr *n*, rhynion, brasflawd
Paddle, pad'l *n*, rhodl; rhwyf: *v*, rhodli,
rhwyfo; yslotian
Paddock, pad'uk *n*, llyffiant mawr; llan-
erch, cae. Paddock-stool, bwyd y
barcud

Padlock, pad'lok *n*, clo egwyd [oroia
Pæan, pi'an *n*, cân o orfoledd, mawlgar
Pædobaptism, Pedobaptism, pi.dö.bap-
tizm *n*, bedydd babanod
Pagan, pä'gan *n*, cenedlddym, un digred
eilunaddolwr: *a*, digred
Paganism, pä'gan.izm *n*, paganiaeth,
anghristiaeth, eilunaddoliaeth
Page, päj *n*, tudalen; gwesyn, gwa-
gwastrodyn: *vt*, nodi tudalenau; gwei-
Pageant, paj'ant *n*, coeglun: *a*, coeg-
wych, gwagfalch, rhodresol
Pageantry, paj'an.tri *n*, coegwychde-
rhodres, rhwysgfafredd, gwagyrd-
ddangosiad
Paginal, pä'ji.nal *a*, tudalenol
Pagoda, pä.gö'dâ, Pagod, pä'god
eilun-demi Indiaidd
Paid, päd *pt & pp.*—Pay
Pail, päil *n*, ystwe, erwe, celwrn, paeol
Pailful, päil'fwl *n*, ystycaid, celyrnaid
Pain, pän *n*, poen; gwaew, gwst, dol-
gofid; poenedigaeth; llafur; cosp:
poeni, dolurio, blino. Pains-takin-
llafurus, diwyd. Pain of the bowe-
coluddwst. Extreme pain, dirbo-
To take pains, ymboeni, ystigo, y-
drafferthu [llafu
Painful, päil'fwl *a*, poenus, doluri
Painfulness, päil'fwl.nes *n*, poenusrwy
Painim, pä'nim *n*, anghredadyn [haw
Painless, pä'nles *a*, diboen; esmwy
Paint, pänt *n*, paent, lliw, darlunliw:
paentio, lliwio, arliwio; darlunio
Painter, päntûr *n*, paentiwr; arliwy-
darliwydd, arluniwr [darl-
Painting, pänt'ing *n*, paentiad; ll-
Pair, pær *n*, par, dau, cwpl: *v*, pa-
cymharu; cydio. Pairs, cymharia
Palace, pal'äs *n*, llys, plas, neuadd [cr
Paladin, pal'â.din *n*, marchog y bwr
Palæology, pä.li.ol'ö.ji *n*, hensafondra
Palæontology, pä.li.on.tol'ö.ji *n*, clo-
iandraeth, henfodfaeth
Palanquin, pal.an.kin' *n*, math o glu-
a ddygir ar ysgwyddau dynion
Palatable, pal'â.tâ.bl *a*, chwaeth,
blasus
Palatal, pal'â.tal *a*, gorchfannol. Pa-
tal consonants, gorchfannolion
Palate, pal'ät *n*, tafod y geneu, gor-
fant, gorchfannedd; archwaeth, bla-
Palatial, pä.lä'shal *a*, llysaidd, lly-
ardderchog; gorchfanneddol
Palatic, pal'â.tik *a*, gorchfanneddol
Palatinate, pä.lat'i.nät *n*, breinia-
aeth, breinfa

- Palatine, pal'â.tin *a*, breiniarlaidd, breiniog. Count palatine, breiniarl
- Palaver, pâ.lâ'vûr *n*, gormod-siarad, baldordd: *vi*, bragaldian, gwagsiarad
- Pale, pâl *a*, gwelw, gwelwlas, gwynwelw, glaswyn, llwydaidd; glas: *n*, pawl, cledr, cledrbawl; palis; clawdd; awdurdodaeth, rhaglafiaeth; argae, caerau, amgaerau: *v*, cledru, cledrgau; palisio. Pale-eyed, llygadbwyl. Pale-faced, wyneblwyd. To turn pale, gwyneblasu
- Palendar, pal'en.dûr *n*, math o long fechan [wyni]
- Paleness, pâl'nes *n*, gwelwedd; glas-Paleous, pâ'li.us *a*, eisinog, uslyd, cibog
- Palette, pal'et *n*, lliwfwydd paentiwr
- Palfrey, pal'fri *n*, crynfach, palfre, palfrai, gwilwt
- Palinode, pal'i.nöd *n*, gwrthgan
- Paling, pâ'ling *n*, cledriad, paliswaith
- Palisade, pal.i.säd', Palisado, pal.i.sä'dö *n*, palis, gwalc, cledrwaith
- Palisade, pal.i.säd' *vt*, cledrgau, palisio
- Palish, pâ'lish *a*, gowelw, llwydaidd
- Pall, pôl *n*, elorlen: *v*, diflasu; llyfrhan; brawychu; cuddio ag elorlen
- Palladium, pa.lä'di.um *n*, math a fetel; diogelwch
- Pallet, pal'et *n*, gwely bychan, glwth
- Palliant, pal'yâ.ment *n*, gwisg, dilledyn, achre
- Palliard, pal'yûrd *n*, godinebydd
- Palliate, pal'i.ät *vt*, esgusodi; ysgafnhau
- Palliation, pal.i.ä'shun *n*, esgusodiad
- Palliative, pal'i.ä.tiv *a*, esgusol; esmwythol: *n*, esgusodai; llinarydd
- Pallid, pal'id *a*, gwelw, glaswyn, llwyd
- Pallmall, pel.mel' *n*, math o chwareu â phel a gordd; gordd
- Palm, pâm *n*, palf, llawf, cledr llaw; lled llaw; balalwyf; palmwydden; buddugoliaeth: *vt*, palfu; cudd-dwylo; taduar. Palm-Sunday, Sul y blodau. Palm-tree, palmwydden, palmidwydden
- Palmer, pâ'mûr *n*, pererin. Palmer-worm, pryf cadachog [wydden]
- Palmetto, pal.met'ö *n*, math o balm
- Palmiferous, pal.mif'ur.us *a*, a ddygo balmwydd [palfdroediog]
- Palmiped, pal'mî.ped *a*, cyfandroed,
- Palmister, pal'mis.tûr *n*, llawddewin, palfswynwr
- Palmistry, pal'mis.trî *n*, palfddewiniaeth
- Palmly, pâ'mî *a*, palmwyddog
- Palpability, pal.pä.bil'i.ti *n*, hydeimledd; eglurder, amlygrwydd
- Palpable, pal'pâ.bl *a*, hydeiml, teimladwy; hynodol, eglur, amlwg
- Palpitate, pal'pi.tät *vi*, dychlamu, curo, dyheuo, tysmwyo
- Palpitation, pal.pi.tä'shun *n*, dychlamiad y galon, calon-guriad, tysmwyad
- Palsgrave, pôlz'gräv *n*, teyrn-iarll
- Palsical, pôlz'i.kal, Palsied, pôlz'id *a*, parlysaidd [gwywhaint]
- Palsy, pôl'zi *n*, parlys, haint y gïau,
- Palter, pôl'tûr *v*, gwastraffu, ofera; ceeru [gwaeledd]
- Paltriness, pôl'tri.nes *n*, distadledd,
- Paltroun, Poltroun, pôl.trûn' *n*, llyfrgi
- Paltry, pôl'tri *a*, distad, gwael, gorwael
- Paludal, pâ.lü'dal *a*, corsog, corsenog
- Pampas, pam'pâz *np*, gwastadleoedd
- Deheudir America
- Pamper, pam'pûr *vt*, pesgu, mwythborthi, mwythlenwi, gorbesgu
- Pamphlet, pamf'let *n*, llyfran, llyfryn
- Pamphleteer, pamf.le.tî'r' *n*, llyfrenydd
- Pan, pan *n*, padell, padellan, pan
- Panacea, pan.â.sî'ä *n*, meddyginiaeth holliachol [uwd bara can]
- Panada, pâ.nä'dâ, Panado, pâ.nä'dö *n*,
- Pancake, pang'käk *n*, cremog, cremogen, crammwyth, crammwythen [us]
- Pancreatic, pan.krat'ik *a*, meistol-gamp-
- Pancreas, pang'kri.as *n*, cefndedyn
- Pandect, pan'dekt *n*, cyflawn-draethawd
- Pandemic, pan.dem'ik *a*, perthynol i'r bobl neu'r wlad oll, cyffredinol
- Pandemonium, pan.di.mö'ni.um *n*, cythreulfa, cythreul-lys, mallgyrch
- Pander, pan'dûr *n*, llatai, ceisydd putain: *vi*, gweini, nwyfweini
- Panderism, pan'dur.izm *n*; llateiaeth
- Pandiculation, pan.dik.ü.lä'shun *n*, ymystwyriad, estyniad
- Pandour, pan'dûr' *n*, traedfilwr yn Awstria [crwth]
- Pandurated, pan'dûr.ä.ted *a*, ar ddull
- Pane, pân *n*, pedronyn, cwar, cwarel
- Panegyric, pan.i.jer'ik *n*, canmoliaeth, arwyrain [einiol, moliannol]
- Panegyric, pan.i.jer'ik *a*, arwyr-
- Panegyrist, pan.i.jer'ist *n*, moliannwr
- Panel, pan'el *n*, pennill, pedronglyn o estyllwaith; rheithrestr [gwaew]
- Pang, pang *n*, gloes, pang, gwasgfa,
- Panic, pan'ik *n*, dychryn, arswyd, braw, echrys, echrynod, dychryn diachos: *a*, disymmwyth, heb achos. Panic-struck, Panic-stricken, dychrynedig
- Panivorous, pâ.niv'ö.rus *a*, yn bwyta bara, barafwyta

PAR pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Pannade, pa.näd' *n*, carlam, carlamiad
Pannage, pan'äj *n*, mes a chyffelyb
ffwythau'r goedwig; mesfaint, hawl
i fesa [sadell, pynoreg; cromil hebog
Pannel, pan'el *n*, panel, ystrodyr, ystarn;
Pannier, pan'yûr *n*, cefn-gawell, ys-
borthen, pynoreg
Panoply, pan'ô.pli *n*, llwyrafogaeth
Pansofical, pan.sof'i.kal *a*, hollddoeth
Pansy, pan'zi *n*, y feidiog drilliw, y
bloden ofergaru
Pant, pant *vi*, dyhëu, dychlamu; hiraethu
Pantaloon, pan.tâ.lw'n' *n*, digrifwas, ys-
gentyn. Pantaloons, llodrau
Pantheon, pan.thi'un *n*, teml yr holl
dduwiau, yn Rhufain ac Athenia
Panther, pan'thûr *n*, math o fwystfil
rheibus, tebyg i'r llewpart
Pantile, pan'til *n*, cafubeithynen
Pantler, pant'lûr *n*, ceidwad y bara
Pantofle, pan.tw'fl *n*, esgid, nosesgid
Pantology, pan.tol'ô.ji *n*, hollwyddoreg
Pantometer, pan.tom'i.tûr *n*, ollfesur-
ydd, hollfesurydd
Pantomime, pan.tö.mim *n*, mudchwaren;
ymystumiwr, mud-ddynwaredydd
Pantry, pan'tri *n*, bwydgell, bwyty
Panurgy, pâ.nûr'ji *n*, hollfedrussedd
Pap, pap *n*, uwd; diden, teth, bron
Papa, pâ.pâ' *n*, tad, tada, data
Papacy, pâ.pâ.sî *n*, pabaeth
Papal, pâ.pal *a*, pabol, pabaidd [pabiol
Papaverous, pâ.pav'ur.us *a*, pabiâidd,
Paper, pâ.pûr *n*, papyr: *vt*, papyro; rhoi
ar bapyr. Paper-maker, papyrydd,
papyrwr. Paper-mill, melin bapyr.
Paper-stainer, papyrliwydd. Blot-
ting-paper, sugnbapyr. Brown-paper,
papyr llwyd
Papery, pâ.pur.î *a*, papyraidd, fel papyr
Papescent, pâ.pes'ent *a*, bywynog;
meddal
Papier-mâché, pap.î.ê.mâ'shê *n*, defn-
ydd cyfansoddedig o bapyr mwydedig
Papilio, pâ.pil'yö *n*, eilier, glöyn byw
Papilla, pâ.pil'â (*p* papillæ, pâ.pil'i) *n*,
diden, teth, tethan
Papillary, pap'i.lur.î, Papillous, pap'i-
lus *a*, didenol, tethol, tethog
Papist, pâ.pist *n*, pabydd [aidd
Papistical, pâ.pis'ti.kal *a*, pabyddol, pab-
Papistry, pâ.pis.trî *n*, pabyddiaeth
Pappous, pap'us *a*, gofewog, panog
Pappy, pap'i *a*, suddlyd, meddal
Papyrus, pâ.pî'r'us (*p* papyri, pâ.pî'r'i)
n, math o gawn neu gorsfrwynen
Aiphtaid, papyrfrwyn

Par, pār *n*, cyfartaidd; cydbwys, cyf-
werth, llawn bris. On a par, yn gyf-
Para-*px*, yn agos at, wrth ochr [artal
Parable, par'â.bl *n*, dammeg, cyffelyb-
iaeth [conawl
Parabola, pâ.rab'ö.lâ *n*, dosbarthran
Parabolic, par.â.bol'ik, Parabolical, par-
â.bol'i.kal *a*, dammegol
Parachronism, pâ.rak'run.izm *n*, cam-
amseriad [en
Parachute, par.â.shw't' *n*, disgyn-awyr-
Paraclete, par'â.klit *n*, eiriolwr, dyddan-
ydd; yr Ysbyrd Glân
Parade, pâ.räd' *n*, camas, rhodfa, rhodle.
cammonfa, ymddangosfa, rhestrfa.
ymddangosiad; rhodres; rhwysg
Paradigm, par'â.dim *n*, cynllun; cyd-
ieudad [nef. Bird of paradise, iâr wynt
Paradise, par'â.dîs *n*, paradwys, gwynfa
Paradisaiacal, par.â.di.sî'â.kal *a*, parad-
wysaidd [rydyl
Paradox, par'â.doks *n*, anghyfylyb, am-
Paradoxical, par.â.dok'sî.kal *a*, anghyf-
dybus, anghysson
Paradrome, par'â.dröm *n*, oriel agored
Paragoge, par'â.gö.ji *n*, argymmeriad
Paragon, par'â.gun *n*, peth rhagor
gampus; un digymbar; math o ar
grafflythyren
Paragraph, par'â.graf *n*, dosbarthrar
gwahanran, ymadrodd; dosbarthnod
gwahanai (¶)
Paraleipsis, par.â.lip'sis *n*, crybwyllb
Parallax, par'al.aks *n*, amgenedigaeth
Parallel, par'al.el *a*, cyfochrol, cyfochrog
gogyfartal: *n*, cyfochriad, cyffinel
cyfredlin, cyfatebiad, cyfrediad, tebyg
iad. Parallels, dyblin (||)
Parallelism, par'al.el.izm *n*, cyfochredd
Paralogism, pâ.ral'ô.jizm, Paralogy, pâ
ral'ô.ji *n*, gauresyniad, twyllreswn
geuddadlled, gwrthreswm
Paralogize, pâ.ral'ô.jîz *vi*, geuddadh
twyllresymu [gia
Paralysis, pâ.ral'i.sis *n*, parlyys, haint
Paralytic, par.â.lit'ik *a*, claf o'r parlyys
Paralyze, par'â.lîz *vt*, clefyachu â'r par-
lyys, parlysu
Paramount, par'â.mûwnt *a*, goruche
uchaf, penaf, o'r urdd uchaf
Paramour, par'â.mû'r *n*, cariadfab, go-
dderchwr; cariadferch, gordderel-
wraig, gordderchfun
Paranymph, par'â.nimf *n*, gwas prioda
Parapet, par'â.pet *n*; canllawfur, rha-
fur [iant gwra
Paraphernalia, par.â.fîr.nâ'li.â *np*, med-

Paraphrase, par'ā.frāz *n*, arallair, all-eiriad, amgenair: *v*, aralleirio, amgen-eirio, alleirio [alleiriwr
 Paraphrast, par'ā.frastr *n*, aralleiriwr,
 Paraplrastical, par.ā.fras'ti.kal *a*, ar-
 alleiriol, alleiriol [iwr
 Parasite, par'ā.sit *n*, gwenieithiwr, truth-
 Parasitic, par.ā.sit'ik, Parasitical, par-
 ā.sit'ī.kal *a*, gwenieithgar, truthiol
 Parasol, par.ā.sol' *n*, henlrod
 Parasynexis, par.ā.sī.nēk'sis *n*, cwrdd
 bach; cynulleidfa ddirgel
 Parathesis, pā.rath'ī.sis *n*, atddodiad
 Parboil, pâr'bôil *vt*, goferwi, lledferwi
 Parcel, pâr'sel *n*, swp, sypyn; cyfran;
 twysgen: *vt*, rhanu, dyranu, amranu
 Parcener, pâr'sī.nûr *n*, cydetifedd
 Parcenery, pâr'sī.nur.ī *n*, cydfeddianniad
 Parch, pâr'tsh *v*, crasu, deifio, golosgi
 Parched, pâr'tsht *a*, cras, crasboeth,
 crasedig, golosgedig, wedi ei losgi
 Parchment, pâr'tsh'ment *n*, crasgroen,
 ysgrifgroen, memrwn
 Pard, pâr'd *n*, llewpart
 Pardon, pâr'dn *n*, maddeuant, pardwn:
vt, maddeu, pardynu. I beg your par-
 don, maddeuwch i mi, esgusodwch fi
 Pardonable, pâr'dn.â.bl *a*, maddeuadwy
 Pare, pâr' *vt*, didoni, pilio, digroeni
 Paregoric, par.ī.gor'ik *a*, llinarol, llon-
 yddol: *n*, meddyginiaeth esmwythaol
 Parenchymous, par.en'ki.mus *a*, ys-
 byngaidd, meddal [Parents, rhieni
 Parent, pâr'ent *n*, tad neu fam, rhiant.
 Parentage, pâr'en.tāj *n*, rhieniaeth, tad-
 ogaeth; gwelygordd, gwehelyth; bon-
 edd, ach, cyfathrach
 Parental, pâr'en'tal *a*, rhieniol; tyner
 Parenthesis, pâr'en'thī.sis (*p* parenthe-
 ses, pâr'en'thī.siz) *n*, cromfach, ym-
 sang, gwahansang (); ymadrodd
 rhwng cromfachau
 Parenticid, pâr'en'tī.sīd *n*, rhianladd-
 iad, tadladdiad, mamladdiad; rhian-
 leiddiad, tadleiddiad, mamleiddiad
 Parer, pâr'ûr *n*, offeryn digroeni, pil-
 iedydd
 Parergy, par'ûr.jī *n*, peth disylwedd
 Parget, pâr'jet *n*, cynmwrdd, plastr
 Parhelion, pâr.hī'li.un *n*, rhith-haul
 Parietal, pâr.rī'tal *a*, ystlysfuriol. Pa-
 rietal bone, asgwrn y siol
 Parity, pâr'il'ī.tī *n*, tebygolrwydd
 Paring, pâr'ing *n*, piliad, piliant; craw-
 en. Parings, pilion, naddion, creffion
 Parish, par'ish *n*, plwyf, plwy: *a*, plwyf-
 ol, plwyfog

Parishioner, pâr.ish'un.ûr *n*, plwyfwr,
 un plwyfog (*p* plwyfolion, plwyfogion)
 Parisian, pâr.rizh'yan *n*, Parisiad
 Parisyllabic, par.ī.si.lab'ik *a*, cydsillafol
 Paritor, par'ī.tûr *n*, rhingyll, gwysiw
 Parity, par'ī.tī *n*, cymmeintiolaeth, cyfar-
 talrwydd, cydraddolrwydd, cystadledd
 Park, pâr'k *n*, parc, cae, hyddgae, ceufaes
 Parley, pâr'li *n*, cyflafaredd: *v*, cynnaddlu
 Parliament, pâr'li.ment *n*, senedd, sen-
 eddr. Parliament-house, senedd-dy.
 Act of parliament, gweithred senedd-
 ol. Member of parliament (M.P.), aelod
 o'r senedd, seneddwr (A.S.) [eddol
 Parliamentary, par.li.ment'ur.ī *a*, sen-
 Parnassian, pâr.nash'an *a*, awenyddol
 Parlour, pâr'lûr *n*, parlaur, gwestgell
 Parlons, pâr'lus *a*, llymgraft, cyfrwys
 Parochial, pâr.rô'ki.al *a*, plwyfol
 Parochiality, pâr.rô.ki.al'ī.tī *n*, plwyf-
 oiaeth [trawswawdiad
 Parody, par'ô.dī *n*, trosglwyddwrs;
 Parol, par'ol *a*, geiriol, ar dafod
 Parole, pâr.rôl' *n*, gair; addewid: *a*,
 geiriol [gyfenw, argyfenwad
 Paronomasia, par.ô.nô.mā'zhi.â *n*, ar-
 Paronymous, pâr.on'ī.mus *a*, tebyg i enw
 neu air arall [bychan
 Paroquet, par.ô.ket' *n*, math o barot
 Parotid, pâr.rot'id *a*, poerol, glyfoerol
 Parotis, pâr.rô'tis *n*, glyfoer-chwaren
 Paroxysm, par'oks.izm *n*, cyrch, poeth-
 gyrch [ol, tadladdol
 Parricidal, par'ī.sī.dal *a*, rhianladdiad-
 Parricide, par'ī.sīd *n*, tadladdiad, rhian-
 laddiad; tadleiddiad, rhianleiddiad
 Parrot, par'ut *n*, yr aderyn parot
 Parry, par'ī *v*, gochelyd, troi heibio
 Parse, pâr's *vt*, dosbarth-dreiglo geiriau
 Parsimonius, pâr.sī.mō'nī.us *a*, anhael,
 arbedus, llawgauad, cybyddol [rwydd
 Parsimony, pâr'sī.mun.ī *n*, crintach-
 Parsley, pâr's li *n*, perlllys, persli. Hedge-
 parsley, troed y cyw
 Parsnep, pâr'snep, Parsnip, pâr'snip *n*,
 panas, llysiâu Gwyddelig. Cow-par-
 snip, efwr, efyrllys
 Parson, pâr'sn *n*, offeriad, periglor
 Parsonage, pâr'sun.āj *n*, perigloriaeth;
 perigloryd, periglorfa
 Part, pâr't *n*, rhan, cyfran, darn, dryll,
 peth; parth, parthed; tu, plaid, ochr:
v, rhanu, parthu; gwahanu; ymranu;
 ymwahanu; ymadael. A man of parts,
 dyn doniog. Parts of speech, rhanau
 ymadrodd. Parts, doniau. To part
 with, ymadael â, gollwng ymaith

PAS pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Partage, pâr'tâj *n*, rhanïad, ymadawiad
Partake, pâr.tâk' *v*, cyfranu; cyfranogi
Partaker, pâr.tâ'kûr *n*, rhanwr, cyfranwr
Parterre, pâr.iê'r' *n*, blodeufa gardd, blodeuardd
Partial, pâr'shal *a*, rhanol, hannerog; pleidiol, untuog, tueddol
Partiality, pâr.shî.al'i.ti *n*, tueddgarwch, pleidgarwch, tueddolrwydd
Partialize, pâr'shal.iz *vt*, ochri, pleidio, tueddoli, gwyro barn [ran
Partially, pâr'shal.i *ad*, yn dueddgar; o
Partible, pâr'ti.bl, Partable, pâr'tâ.bl *a*, rhanadwy [n, cyfranogwr
Participant, pâr.tis'i.pant *a*, cyfranog;
Participate, pâr.tis'i.pât *vt*, cyfranogi, cael rhan [ranogiad
Participation, pâr.tis.i.pâ'shun *n*, cyfranogwr
Participator, pâr.tis'i.pâ.tûr *n*, cyfranydd [iadol, cyfraniadol
Participial, pâr.ti.sip'yal *a*, rhangymmer
Participle, pâr'ti.sip.ln, rhangymmeriad, cyfrani
Particle, pâr'ti.kl *n*, dryllyn, dernyn, mymryn, dos, tipyn, til, ith; banyrn, arsil. Broken particles, malurion
Particular, pâr.tik'û.lûr *a*, neillduol, penodol, hysbysol, enwedigol, priodol: *n*, pwnc, pen, dosben, peth neillduol, Particulars, manylion
Particularity, pâr.tik.û.lar'i.ti *n*, neillduoldeb, rhaled, penodoldeb
Particularize, pâr.tik'û.lur.iz *vt*, penodi, dosbenu [iad: *a*, ymadawol
Parting, pâr'ting *n*, gwahaniad; ymadaw
Partisan, pâr'ti.zan *n*, pleidiwr, pleiddyn, cefnogwr; cadbleidydd; ffonllywydd
Partition, pâr.tish'un *n*, rhanïad; pared, canolfur: *vt*, gwahanranu, dosbarthu
Partlet, pâr'tlet *n*, gwdddforch; iâr
Partly, pâr'tli *ad*, mewn rhan, o ran
Partner, pâr'tûr *n*, cyfall, cydymaith; cydwr, cyfranogwr, cyd-drinwr
Partnership, pâr'tûr.ship *n*, cyfranogaeth, cyd-driniaeth, cymdeithas
Partridge, pâr'trij *n*, corïar, petrusen, clugiar [esgor
Parturient, pâr.tiû'r'i.ent *a*, ar esgor, yn
Party, pâr'ti *n*, plaid; un, rhyw un, person. Party-coloured, amlwiog, brithliw [fannau
Parulis, pâr.rw'lis *n*, llynoryn yn y gorch
Parvenu, pâr'vi.nû *n*, newyddian
Parvitude, pâr'vi.tiûd, Parvity, pâr'vi.ti *n*, bychander, bychanedd
Pas, pâ *n*, cam; blaenoriaeth
Paschal, pas'kal *a*, perthynol i'r Pasc
Pasquin, pas'kwîn, Pasquinade, pas'kwî.nâd' *n*, duchan, gogangerdd
Pass, pas *v*, myned heibio, hwntu, pasio; cerdded; gwario, treulio; hwylio ym mlaen; brathu: *n*, cyflwr, sefyllfa; culfordd, bwlech; taith-drwydded, mudwarant; brath. To bring to pass, dwyn i ben. To pass for, myned yn lle. To pass over, gadael allan, esgeuluso. To pass sentence, rhoddi barn, dedfrydu. To pass away time, dyfyr yr amser. To pass through, trwyddedi. Passing-bell, cnul, cnill, clul, marw-gloch
Passable, pas'â.bl *a*, hylwybr; derbynïol
Passado, pas.sâ'dô *n*, gwth, ysgwthïad
Passage, pas'âj *n*, tramwyfa, mynedfa, ffordd; trosglwydd-daith, taith; trosglwydd; mynedïad; ymadrodd, gwers, rhan o gyfansoddiad
Passenger, pas'en.jûr *n*, teithydd, tramwywr, trwyddedwr
Passeres, pas'ur.iz *np*, golfanod, adar cyffelyb i adar y to
Passerine, pas'ur.in *a*, o ryw adar y to
Passibility, pas.i.bil'i.ti *n*, dyoddefol
Passible, pas'i.bl *a*, dyoddefadwy [del
Passion, pas'h'un *n*, dyoddefaint, goddefiant; gwyn, nwyd; drygnwyd, poethwyn, gwylltneb; traserch, cariad
Passion-week, yr wythnos cyn y Pasc
Iliac passion, cnofa'r coluddion mân
Passionate, pas'h'un.ât *a*, hyddig, nwyd-wyllt, tanllyd; traserchus, chwannoq
Passive, pas'iv *a*, goddefol, goddefgar
Passiveness, pas'iv.nes *n*, goddefgarwch
Passover, pas'ô.vûr *n*, y Pasc
Passport, pas'pô'rt *n*, taithdrwydded
Past, past *a*, wedi myned heibio, yn ol *pr*, wedi. Half-past two o'clock hanner awr wedi dau o'r gloch
Paste, pâst *n*, toes; glud; syth: *v*, gludi
Pasteboard, pâst'bô'rd *n*, papyrwrdd gludlen
Pastern, pas'tûrn *n*, egwyd march, deil
Pastil, pas'til *n*, gludbaent
Pastille, pas.til' *n*, glud peraroglus
Pastime, pas'tim *n*, chwaren, difyrwch
Pastor, pas'tûr *n*, bugail; gweinidog
Pastoral, pas'tô.ral *a*, bugeilaidd, bugeilol: *n*, bugeilgerdd
Pastorate, pas'tô.rât *n*, swydd gweinidog
Pastry, pas'tri *n*, cyffeithfryd, paste yddiaeth. Pastry-cook, cyffeithfryd pasteiwr [porfadw
Pasturable, pas'tshû.râ.bl *a*, hybaw

Pasturage, pas'tshū.rāj *n*, porfād
 Pasture, pas'tshūr *n*, porfa, porfel, am-
 bawr: *v*, porfāu, porfelu, poriannu,
 pori. Pasture-ground, tir porfa
 Pasty, pās'tī *n*, pastai
 Pat, pat *vt*, godaro, enithio, palfio: *n*,
 palfod, cis, ysgafu-gis, cnith: *ad*, yn
 dra-addas: *a*, llwyr berthynol
 Pataca, pat'â.kâ, Patacoon, pat.â.kw'n'
n, bath Yspaenaidd, 4s. 3c.
 Patch, patsh *n*, clwt, clytyn; ysmot: *vt*,
 clytio, cyweirio; ysmotio
 Pate, pāt *n*, siol, pen, copa, iad. Bald-
 pated, corynfoel
 Patefaction, pat.î.fak'shun *n*, dynoeth-
 iad, amlygiad, cyhoeddiad
 Patella, pâ.tel'â *n*, padell y benlin
 Paten, pat'en *n*, cymmunddysgl
 Patent, pat'ent *n*, breintlythyr: *a*,
 breintlythyrog; agored, cyhoedd; pri-
 odol [breintlythyr
 Patentee, pat.en.tî' *n*, meddiannydd
 Paternal, pâ.tūr'nal *a*, tadol, tadaidd,
 tadwy [aeth
 Paternity, pâ.tūr'nî.tî *n*, tadogaeth, tad-
 paternoster, pat.ūr.nos'tūr *n*, gweddi yr
 Arglwydd, pader
 Path, pāth (*p* path, pāTHZ) *n*, llwybr,
 ffordd, rhodde. A beaten path, llwybr
 sathredig
 Pathetic, pâ.thet'ik, Pathetical, pâ.thet'-
 i.kal *a*, per-wresog; traserchus, serch-
 gynhyrhol, cynhyrhol, deffrōs
 Pathless, pāth'les *a*, dilwybr, diffordd,
 disathr, ansathredig
 Pathology, pâ.thol'ô.jî *n*, clefyd-ddysg
 Pathos, pā'thos *n*, poethder, teimlad,
 gwres, angerddoldeb
 Pathway, pāth'wā *n*, troedffordd, arlwybr
 Patible, pat'î.bl *a*, dygadwy, goddefadwy
 Patience, pā'shens *n*, amynedd
 Patient, pā'shent *a*, amyneddgar, goddef-
 gar: *n*, dyn claf, claf, goddefydd
 Patin, pat'in *n*, cymmunddysgl
 Patois, pat'wō *n*, priodiaith y werin,
 gweriniaith, llediaith [dad, patriarch
 Patriarch, pâ'trî.ârk *n*, prifdad, uchel-
 patriarchal, pâ.trî.âr'kal *a*, patriarchaidd
 Patriarchate, pâ.trî.âr'kât, Patriarchy,
 pâ.trî.âr'kî *n*, patriarchaeth, uchel-
 dadaeth, prifdadaeth
 Patrician, pâ.trish'an *n*, boneddwr: *a*,
 dyledog, boneddig, boneddigaidd
 Patrimonial, pat.rî.mō'ni.al *a*, treftadol
 Patrimony, pat'rî.mun.î *n*, etifeddiaeth,
 treftad, treftadaeth
 Patriot, pâ'trî.ut *n*, gwladgarwr

Patriotic, pâ.trî.ot'ik *a*, gwladgar,
 gwladgarol
 Patriotism, pâ'trî.ot.izm *n*, gwladgarwch
 Patrol, pâ.trōl' *n*, cylchwylwyr, nos-
 wylwyr: *vi*, cylchwyllo, cylcholygu
 Patron, pâ'trun *n*, noddwr, cynneilydd,
 cynneiliad, tadog, ymgeleddwr
 Patronage, pâ'trun.āj *n*, tadogaeth;
 nawdd, ymgeledd
 Patronal, pâ'trîn.al *a*, tadogol, noddol
 Patroness, pâ'trun.es *n*, noddwraig
 Patronize, pâ'trun.iz *vt*, noddi, am-
 geleddu, amddiffyn
 Patronymic, pat.rō.nim'ik *n*, tadenw
 Pattelliform, pa.tel'î.fōrm *a*, ar ddull
 padell
 Patten, pat'en *n*, gwadn colofn; ffollach.
 Patten-maker, ffollachwr
 Patter, pat'ūr *vi*, pwyo, trwstguro
 Pattern, pat'ūr'n *n*, llun, cynllun, cynnellw
 Paucity, pō'sî.tî *n*, anamllder, anamledd
 Paunch, pāntsh *n*, poten; ceudod, bol,
 perfedd: *vt*, cestio; diberfeddu
 Pauper, pō'pūr *n*, tlotyn, rheidusyn,
 un tlawd [tloidi
 Pauperism, pō'pur.izm *n*, rheidusedd,
 Pause, pōz *n*, seibiant; ymsafiad, safiad,
 peidiad, paid, gorphwysiad, saib: *vi*,
 gorphwys; ystyried
 Pavan, pâ'van *n*, math o daplas
 Pave, pâv *vt*, palmantu, llorio, llasarnu,
 llechlorio [lawr, lawr ceryg
 Pavement, pâv'ment *n*, palmant, llech-
 Pavier, pâ'vi.ūr *n*, llasarnwr, lloriwr
 Pavid, pav'îd *a*, ofnus [babell
 Pavilion, pâ.vil'yun *n*, pabell, teyrn-
 Pavo, pâ'vō, Pavone, pâ.vōn' *n*, paen,
 pawan [aidd
 Pavonine, pav'ō.nîn *a*, paenaidd, peun-
 Paw, pō *n*, palf, pawen; crafanc: *v*,
 palfu, pawenu, palfchwareu
 Pawk, pōk *n*, ceimwech bychan
 Pawn, pōn *n*, gwystl, arwystl; un o
 werin y wyddbwyll: *vt*, gwystlo, ar-
 wystlo; pridio [fasnachwr
 Pawnbroker, pōn'brō.kūr *n*, gwystl-
 Pawnee, pō.nî' *n*, gwystlwr
 Pay, pâ (*pt* & *pp* paid) *v*, talu; gwobr-
 wyo: *n*, tâl, cyflog
 Payable, pâ'â.bl *a*, dyledus, taladwy
 Paymaster, pâ'mas.tūr *n*, taliedydd;
 pentalwr [aeth
 Payment, pâ'ment *n*, tâl, taliad, taledig-
 Pea, pî *n*, pysen. Peas-cod, Peas-shell,
 coden pys. Peas-haulm, callod. Peas-
 porridge, cawl pys. Chick-peas, pys
 y llygod. Heath-peas, pys y coed

- Peace, pis *n*, hedd, heddwh, tangnefedd, tanc, tangnef, taw: *i*, ust! gosteg!
 Peace-maker, tangnefeddwr. Peace-offering, heddoffrwm, heddaberth.
 Peace-officer, heddswyddog. Clerk of the peace, ysgrifenydd yr heddwh.
 To swear the peace against, tyngu ofn un. To hold one's peace, tewi, tewi â son. Justice of the peace, heddynad [dystaw; tangnefeddus
 Peaceable, pî'sâ.bl *a*, heddychlawn;
 Peaceableness, pî'sâ.bl.nes *n*, heddychlonedd [lawn
 Peaceful, pî's'fwl *a*, heddychol, heddych-
 Peach, pî'tsh *n*, eiryren wlanog, afal gwlanog. Peach-coloured, gwynrudd
 Peachick, pî'tshik *n*, cyw pawan
 Peacock, pî'kok *n*, ceiliog pawan, paen Peahen, pî'hen *n*, iar bawen, paenes
 Peak, pîk *n*, pig; crib, blaenwedd, copa, ban, bâl: *vi*, nychu, salwedd; llechian
 Peal, pîl *n*, cydolsain clych, darystain: *v*, cydseinio; darysteinio
 Pean, pî'an *n*, mawlgan
 Pear, pî'r *n*, gelleigen, peran, rhwynen. Pear-tree, gelleigwydden
 Pearl, pîrl *n*, myrieriden, perl, gem; math o argrafflythyren. Mother of pearl, cragen llymarch. Seed-pearls, perlau mân
 Pearly, pîr'li *a*, myrieridaidd; perlaidd
 Pearmain, pî'r.mân' *n*, math o afal per
 Peasant, pez'ant *n*, gwladeiddiwr, taiogyn; taiogus
 Peasantry, pez'ant.rî *n*, y gwladeiddi-
 wyr, y gwledigion, pobl y wlad, y gwreng, y taiogiaid
 Peat, pî't *n*, mawn, cleiad, bating, biating
 Pebble, pîb'l, Pebblestone, pîb'l.stôn *n*, gröyn, caregan. Pebbles, gro, caregos
 Pebbly, pîb'li *a*, llawn caregos
 Peccability, pek.â.bil'i.ti *n*, hybechedd
 Peccable, pek'â.bl *a*, a allo bechu, hybech [bychan
 Peccadillo, pek.â.dil'ö *n*, beiyn, pechod
 Peccancy, pek'an.sî *n*, pechadurusrwydd, drygnawsedd, drygioni
 Peccant, pek'ant *a*, beius, pechadurus
 Peccavi, pek.ä'vi *vi*, pechais: *n*, dull o ofyn maddenant
 Peck, pek *n*, pec, pecaid, wyth chwart; cnoc: *vt*, pigo; cnocellu. To peck at, beio ar, ymhel â, blino
 Pecker, pek'ur *n*, pigwr, cnocell
 Pectinated, pek'ti.nä.ted *a*, cribddull
 Pectoral, pek'tur.al *a*, dwyfronol: *n*, addurn y ddwyfron, dwyfroneg

- Peculate, pek'ü.lät *v*, twyllo'r wlad
 Peculation, pek.ü.lä'shun *n*, celciad lladradd, ysbeiliad trysor cyffredin
 Peculator, pek'ü.lä.tür *n*, ysbeiliwr ariar y cyhoedd
 Peculiar, pî.kü'li.für *a*, priod, priodol neillduol, unig; arbenig: *n*, petl neillduol; plwyf gwahan-freiniol
 Peculiarity, pî.kü.li.ar'i.ti *n*, neillduol rwydd; peth neillduol [arian, ariano
 Pecuniary, pî.kü'ni.ur.i *a*, perthynol
 Ped, ped *n*, panelyn, basgedan; pyniory
 Pedagogue, ped'ä.gog *n*, athraw plant ysgolfeistr [organ
 Pedal, ped'al *a*, troedol: *n*, troedbi
 Pedant, ped'ant *n*, crachathraw, crach ysgolhaig, coegathraw
 Pedantic, pî.dan'tik *a*, coegddysgedig
 Pedantry, ped'an.tri *n*, coegddysgeid iaeth [werth
 Peddle, ped'l *v*, ofera, simera; man
 Pederast, ped'ur.ast *n*, gwrywgydiwr
 Pederasty, ped'ur.as.ti *n*, gwrywgydiad
 Pederero, ped.i.rîr'ö *n*, cyflegr bychan
 Pedestal, ped'es.tal *n*, bonsang
 Pedestrial, pî.des'tri.al *a*, troedol
 Pedestrian, pî.des'tri.an *n*, pedestrydd gwr traed; troedol
 Pedestrians, pî.des'tri.us *a*, pedestraidd
 Pedicle, ped'i.kl *n*, coes neu baledryn deilen [dik'ü.lus *a*, lleuo
 Pedicular, pî.dik'ü.lür, Pediculous, pî
 Pedigree, ped'i.gri *n*, ach, achwedd gwlygordd, bonedd [coroni
 Pediment, ped'i.ment *n*, talog, talf
 Pedler, ped'lür *n*, gwiçawr, gwiçw taithfasnachydd [crachfasnac
 Pedlery, ped'lür.i *n*, crachnwyddat
 Pedling, ped'ling *n*, crachfasnachaeth *a*, crachfasnachol, gwiçol; gwael
 Pedobaptism, pî.dö.bap'tizm *n*, bedydd babanod [plai
 Pedobaptist, pî.dö.bap'tist *n*, bedyddiwr
 Pedometer, pî.dom'i.tür *n*, camfesuryd
 Peel, pîl *n*, pil, croen, rhisgl; ffwr bren, rhawlech: *v*, pilio, dirisglo
 Peep, pîp *n*, cipolwg: *vi*, cipedyd ysbïo. Peep of day, toriad y wawr
 Peer, pî'r *n*, pendefig, dyledog, arglwydd cyfurddor, cydradd: *v*, cilymddange
 Peerage, pî'r'äj, Peerdom, pî'r'dum: cyfurddoriaeth, dyledogaeth, pendefig
 Peeress, pî'r'es *n*, pendefiges [aet
 Peerless, pî'r'les *a*, digymhar, digyffely
 Peevish, pî'vish *a*, gwenwynllyd, croe anffoddog, anniddig [anniddigrwyç
 Peevishness, pî'vish.nes *n*, drygnaw

Peg, peg <i>n</i> , hoel bren, pin pren; ebillen, ebill: <i>vt</i> , pinio, ebillio	Penetration, pen.i.trä'shun <i>n</i> , treiddiad, athreiddiad; crafder, anggyfred, dirnadaeth [craff, synwyrgraff
Pegasus, peg'ä.sus <i>n</i> , march adeiniog, ehedfarch yr Awen	Penetrative, pen'i.trä.tiv <i>a</i> , treiddiol;
Pelf, pelf <i>n</i> , mwnws, mwnai; cyfoeth	Penguin, pen'gwin <i>n</i> , aderyn tebyg i wydd; math o ffrwyth
Pelican, pel'i.kan <i>n</i> , aderyn o'r enw	Peninsula, pi.nin'sü.lä <i>n</i> , meisynys, goynys, goynys [farhäd
Pelisse, pi.lis' <i>n</i> , ysgin, pilys	Penitence, pen'i.tens <i>n</i> , edifeirwch, edipenitent, pen'i.tent <i>a</i> , edifar, edifarus, edifeirol: <i>n</i> , edifeiriolwr, edifarhäwr. Penitents, edifeiriolion, edifeiryddion, edirfeirwyr
Pell, pel <i>n</i> , croen, croen bwystfil. Clerk of the pells, swyddwr yn y trysorlys	Penitential, pen.i.ten'shal <i>a</i> , edifeiriol
Pellage, pel'äj <i>n</i> , treth ar grwyn	Penitentiary, pen.i.ten'shur.i <i>n</i> , penydiwr; penydfa, edifeirdy
Pellet, pel'et <i>n</i> , pelen, pellen	Penknife, pen'if (penknives, pen'ivz) <i>n</i> , pin-gyllell, cyllellan
Pellicle, pel'i.kl <i>n</i> , pilen, teneugroen	Penman, pen'man (penmen, pen'men) <i>n</i> , ysgrifenydd
Pellitory, pel'i.tur.i <i>n</i> , pelydr. Pellitory of the wall, llysiau'r pared, cantafod, barthlys	Penmanship, pen'man.ship <i>n</i> , ysgrifeneddawn; ysgrifeniwaith
Pellmell, pel.mel' <i>ad</i> , yn llwyr ddirdefn, blith draphlith, ben draphen	Pennant, pen'ant <i>n</i> , penwn, banerig
Pellucid, pel.lü'sid <i>a</i> , tryloew, clauer	Pennate, pen'ät <i>a</i> , adeiniog, asgellog
Pelt, pelt <i>n</i> , gin, croen bwystfil, irgroen; tarawiad: <i>vt</i> , lluchio, taflu; baeddu	Penner, pen'ür <i>n</i> , ysgrifenydd
Peltmonger, pelt'mung.gür <i>n</i> , ginwerthwr	Penniless, pen'iles <i>a</i> , digeiniog, diarian
Peltry, pel'tri <i>n</i> , irgrwyn, crwyn, ginion	Pennon, pen'un <i>n</i> , banerig, penwn
Pelvis, pel'vis <i>n</i> , gwaelod y bol	Penny, pen'i (pence) <i>n</i> , ceiniog. Two-pence, dwy geiniog. Two pennies, dau ddarn ceiniog. A two-penny loaf, torth ddwy geiniog
Pen, pen <i>n</i> , pin, ysgrifell; lloc, ffald, clwyd: <i>vt</i> , ysgrifenu: <i>vt</i> (<i>pt</i> & <i>pp</i> <i>pent</i>), llocio, corlanu, ffaldio, cau i mewn, argau [ydiol	Pennyroyal, pen.i.röi.al <i>n</i> , llysiau'r coludd, llysiau'r gwaed, brymllys
Penal, pi'nal <i>a</i> , cospol, cospedigol, pen-penalty, pen'al.ti <i>n</i> , poen, cosp; cospedigaeth; dirwy, caungwl; penyd	Pennyweight, pen'i.wät <i>n</i> , 24 o ronynau
Penance, pen'ans <i>n</i> , penyd; cyfarchwel	Pennywise, pen'i.wiz <i>a</i> , call am geiniog
Pence, pens <i>np.</i> —Penny. Eighteen pence, deunaw ond ceiniog, dwy geiniog ar bumtheg. Sixteen pence, pedair grot. Twenty pence, pum rot	Pennyworth, pen'i.würth <i>n</i> , ceiniogwerth, gwerth ceiniog
Pencil, pen'sil <i>n</i> , pwyntel: <i>v</i> , darlunio	Pensile, pen'sil <i>a</i> , dibynol; llethrog
Pendant, pen'dant <i>n</i> , dibynydd; clustdlws; banerig [iad	Pension, pen'shun <i>n</i> , talwobr, segurdal
Pendence, pen'dens <i>n</i> , dibyniad; tuedd-	Pensionary, pen'shun.ur.i.n, un yn derbyn talwobr; swyddog dinasaid: <i>a</i> , yn derbyn talwobr [cyflogddyn
Pendency, pen'den.si <i>n</i> , dibynrwydd; annherfyniad, oediad, gohiriad	Pensioner, pen'shun.ür <i>n</i> , gwobrwas;
Pendent, pen'dent <i>a</i> , dibynol, yng nghrog	Pensive, pen'siv <i>a</i> , athrist, prudd, trist, galarus; meddylgar, myfyrgar
Pending, pen'ding <i>a</i> , yn dibynu; yn ddiderfynedig, heb ei derfynu; dan ystyriaeth [nghrog	Pensiveness, pen'siv.nes <i>n</i> , prudd-der, tristwch; myfyrgarwch
Pendulous, pen'dü.lus <i>a</i> , dibynaid, yng	Pent, pent <i>pt</i> & <i>pp.</i> —Pen. Pent-house, penty; rhagdo
Pendulum, pen'dü.lum <i>n</i> , dibynai, pendyl, dringlyn [dreiddrwydd	Pentacapsular, pent.tâ.kap'sü.lür <i>a</i> , pumcellog [offeryn pumtant
Penetrability, pen.i.trä.hil'i.ti <i>n</i> , hy-	Pentachord, pen'tâ.körd <i>n</i> , pumtant,
penetrable, pen'i.trä.bl <i>a</i> , treiddiadwy, hydraid; dirnadwy, amgyffredadwy	Pentagon, pen'tâ.gun <i>n</i> , pumochr
penetrancy, pen'i.tran.si <i>n</i> , treiddrwydd	Pentagonal, pen.tag'ö.nal <i>a</i> , pumochrog
penetrant, pen'i.trant <i>a</i> , treiddiol, synwyrgraff, craff [amgyffred, dirnad	Pentahedrous, pen.tâ.hi'drus <i>a</i> , pumochrol [pumbanog
penetrate, pen'i.trät <i>v</i> , treiddio, trywanu;	Pentameter, pen.tam'i.tür <i>n</i> , mesur

Pentangular, pen.tang'gû.lûr *a*, pum-onglog [pum llyfr Moses
 Pentateuch, pen'tâ.tûk *n*, y Pumlyfr
 Pentecost, pen'ti.kost *n*, y Pentecost; y Sulgwyn [ond un
 Penultima, pi.nul'ti.mâ *n*, y sill olaf
 Penumbra, pi.num'brâ *n*, gogysgod
 Penurious, pi.nû'r'i.us *a*, cybyddlyd, llawgauad, anhael, crintach
 Penuriousness, pi.nû'r'i.us.nes *n*, crintachrwydd, cybydd-dra
 Penury, pen'û'r.i *n*, tlodi, angen, eisieu
 Peony, pi'ô.ni *n*, blodau'r brenin, coronllys
 People, pi'pl *n*, pobl, pobloedd, maon; cenedl: *v*, poblogi. The common people, gwerin, gwreng, gwerinos
 Pepastick, pi.pas'tik *n*, meddyginiaeth i gynnorthwyo treuliad bwyd
 Pepper, pep'ûr *n*, poethlys, poethrawn, pubyr. Wall-pepper, clauarllys
 Peppercorn, pep'ûr.kôrn *n*, pupren, poethronyn [poethion
 Peppermint, pep'ûr.mint *n*, mintys
 Peppery, pep'ûr.i *a*, poeth, nawswyllt
 Peptic, pep'tik *a*, treulbar
 Per-, Pel- *pæ*, hollol, trwodd
 Peracute, pur.â.kût' *a*, tra llym
 Peradventure, pur.ad.ven'tshûr *ad*, ysgatfydd, ef allai, fe allai
 Peragate, pur.â'grât *vt*, traws Wibio
 Peragratiôn, pur.â.grâ'shun *n*, trawsgrwydriad, traws Wibiad
 Perambulate, pur.am'bû.lât *vt*, amdramwy, amdeithio, cylchrodiô
 Perambulation, pur.am.bû.lâ'shun *n*, amdramwyad, cylchrodiad
 Perceivable, pûr.sî'vâ.bl, Perceptible, pûr.sep'ti.bl *a*, dirnadwy, canfodadwy, gweladwy, amgyffredadwy, dealladwy
 Perceive, pûr.sîv' *vt*, dirnad, canfod, gweled, amgyffred, deall
 Percentage, pûr.sen'taj *n*, canttoll
 Perceptibility, pûr.sep.ti.bil'i.ti *n*, canfodrwydd, dirnadaeth, dirnadwyaeth, hyweledd; hydeinledd
 Perceptible, pûr.sep'ti.bl *a*, dirnadwy
 Perception, pûr.sep'shun *n*, dirnadaeth, syniad, gwelediad, amgyffrediad
 Perceptive, pûr.sep'tiv *a*, dirnadol, gweliediannol, syniol
 Perch, pûrtsh *n*, gwialen, erwydden, dilerbren, tudlath; ystengiad; traws-lath, clwyd, trawsfrigyn; trosten, gweilging; math o bysgodyn: *v*, disgyn neu eistedd ar draws bren [ef allai
 Perchance, pûr.tshans' *ad*, ysgatfydd,

Percipient, pûr.sip'yent *a*, gweliad craff, canfyddol
 Percolate, pûr'kô.lât *v*, hidlo, llwyr-hic
 Percolation, pûr.kô.lâ'shun *n*, hidlad
 Percuss, pûr.kus' *vt*, taro, gwrthdaro
 Percussion, pûr.kush'un *n*, tarawia gwrthdarawiad, ergydiad, targ
 Perdition, pûr.dish'un *n*, colledigaeth
 Perdue, pûr'dû *a*, yn geledig, dan gel
 Perdulous, pûr'dû.lus *a*, colledig, gwrtodedig
 Perdurable, pûr'dû.râ.bl *a*, hirbarhât
 Perduration, pûr.dû.râ'shun *n*, barhâd, hythbarhâd [crwy
 Peregrinate, per'i.grî.nât *vt*, pererir
 Peregrination, per.i.grî.nâ'shun *n*, periniad, crwydriad
 Peregrine, per'i.grin *a*, pellenig; dyei
 Perempt, pe.remt' *vt*, lladd, dyfeti gwasgn [diddym
 Peremption, pe.rem'shun *n*, dyfethi
 Peremptorily, per'em.tur.i.li *ad*, pendios, dinag [meistrola
 Peremptory, per'em.tur.i *a*, penda
 Perennial, pe.ren'yal *a*, tryflwyd-blwydd-barhaol; bythol, gwastado
 Perennity, pe.ren'i.ti *n*, bytholrwydd
 Perfect, pûr.fek't *a*, perffaieth, cylcyfangwbl; pur, difai: gorphegorphenedig: *vt*, perffeiethio; gorpcwblhau; gwneuthur yn hyfaddysgu yn berffaieth
 Perfection, pûr.fek'shun *n*, perffei-rwydd, cyflawnder [ffeieth
 Perfectionate, pûr.fek'shun.ât *vt*, p
 Perfective, pûr.fek'tiv *a*, perffeiethiad
 Perfectness, pur'fekt.nes *n*, perffeieth; hyfedredd, medredd
 Perfidiousness, pûr.fid'yus.nes, Perf pûr'fi.di, *n*, bradoldeb, bradwusrwbradwch, brad, twyll [trychw
 Perflute, pûr'flât *vt*, chwythu dr
 Perforate, pûr'fö.rât *vt*, tyllu, trydy, amdyllu; trywanu [treidd
 Perforation, pûr.fö.râ'shun *n*, trydyll
 Perforator, pûr'fö.râ.tûr *n*, trydyllc
 Perforce, pûr.fö'rs' *ad*, trwy drais
 Perform, pûr.förm' *v*, cyflawnu, gorpcwblhau; gwneyd, gwneuthur; chreu. To perform one's promise, lawnu ei air, talu ei adduned
 Performance, pûr.förmans *n*, cyflaiad, cwblhâd; gorchwyl, gwa, gweithred, gweithrediad
 Performer, pûr.förmêr *n*, cyflawni, gweithredydd; chwareuydd [perai
 Perfume, pûr.füm' *n*, perarogl; t

Perfumer, pūr.fū'mūr *n*, peraroglydd
 Perfectoriness, pūr'funkk.tō'r.i.nes *n*,
 diofalwch [esgeulus
 Perfumery, pūr'funkk.tō'r.ī *a*, diofal,
 Perfuse, pūr.fūz' *vt*, taenu; ystaenio
 Perfusion, pūr.fū'zhun *n*, taenelliad
 Perhaps, pūr.haps' *ad*, ysgatfydd, ef allai
 Peri- *px*, amgylchogylich [galon
 Pericardium, per.ī.kār'di.um *n*, pīlen y
 Pericranium, per.ī.krā'nī.um *n*, pīlen y
 siol [byd
 Perilous, pe.rik'ū.lus *a*, peryglus, en-
 erigee, per.ī.jī *n*, daiarnesiant, daiar-
 nesafiant [haulnesafiant
 Perihelion, per.ī.hī'li.un *n*, haulnesiant,
 Peril, per'īl *n*, perygl, enbydrwydd, pyd:
v, enbydu, peryglu, arberyglu
 Perilous, per'īl.us *a*, peryglus, enbydus,
 pydus [cylch, cwmpas
 Perimeter, pe.rim'ī.tūr *n*, cylchedd,
 Period, pī'r'ī.ud *n*, cyfanwers; diwedd-
 nod, cyfannod (.), pennod; ysbaid,
 cyfnod, chwyl; cylchnodiad
 Periodical, pī'r'ī.od.ī.kal *a*, cylchol,
 cylchynol: *n*, cyhoeddiad cyfnodol.
 Periodicals, cyfnodolion. Periodical
 disorder, cylch-glefyd, clefyd cyrch
 Peripatetic, per.ī.pā.tel'īk *a*, amgrwydr-
 ol. Peripatetics, dilynwyr addysg
 Aristotle, dargrwydriad
 Periphery, pe.rif'er.ī *n*, amgylchedd,
 rhygylch, cylch, cwmpas, cant [roddi
 Periphrase, per'ī.frāz *vt*, cylchymad-
 eriphrasis, pe.rif'rā.sis *n*, gogylichiaith,
 cylchddyweddiad, cylchymadrodd
 Periphrastic, per.ī.fras'tī.kal *a*, cylch-
 ymadroddol, ameiriol
 Peripneumony, per.ip.nū'mun.ī. *n*, en-
 nynfa yn yr ysgyfaint, ysgyfeinwst
 Perish, per'ish *vi*, marw, trengu, methu,
 diflanu, darfod; braenu, llygru, mallu
 Perishable, per'ish.ā.bl *a*, darfodadwy,
 brau; malladwy, aballadwy
 Perishableness, per'ish.ā.bl.nes *n*, dar-
 fodoldeb, breuolder
 Perispheric, per.ī.sfer'īk *a*, crwn
 Peristaltic, per.ī.stal'tik *a*, trōedig,
 nydd-drōedig
 Peristyle, per'ī.stil *n*, cylchres o golofnau
 Peritomeum, per.ī.tō.nī'um *n*, llicingig
 y bol [g uwch
 Periwig, per'ī.wig *n*, ffugwallt, pen-
 riwinkle, per.ī.wing'kl *n*, gwichiad;
 ysgarllys bychan
 Perjure, pūr'jūr *vt*, tyngu anudon, cam-
 dyngu, anudoni. To perjure one's self,
 To commit perjury, tyngu anudon

Perjury, pur'jur.ī *n*, anudon, geu-lw,
 camdyngiad [ymffrwyno
 Perk, pūr'k *v*, hoew-ymstyhu, coeg-
 Perkin, pūr'kin *n*, math o osai
 Permanence, pūr'mā.nens, Permansion,
 pūr.man'shun *n*, parhâd, safedd
 Permanent, pūr'mā.nent *a*, parhâns,
 sefydlog, safadwy [hydraid
 Permeable, pūr'mī.â.bl *a*, treiddiadwy,
 Permeant, pūr'mī.ant *a*, treiddiol
 Permeate, pūr'mī.ât *vt*, trwyo, treiddio
 Permiscible, pūr.mis'ī.bl *a*, cymmysg-
 adwy [caniataol, goddefol
 Permissible, pūr.mis'ī.bl *a*, goddefadwy,
 Permission, pūr.mish'un *n*, caniatâd,
 trwydded, cenad, rhyddid
 Permissive, pūr.mis'iv *a*, caniataol
 Permixture, pūr.mis'tshun, Permixon,
 pūr.miks'tshun *n*, cymmysgiad
 Permit, pūr.mit' *vt*, caniatâu, goddef,
 gadael, gadaw, cenadu
 Permit, pūr'mit *n*, trwydded-lythyr
 Permittance, pūr.mī'ans=Permission
 Permutation, pūr.mū.tā'shun *n*, cyfnew-
 idiaeth, trynewidiaeth
 Pernicious, pūr.nish'us *a*, niweidiol,
 dinystriol, drwg [eidiolrwydd
 Perniciousness, pūr.nish'us.nes *n*, niw-
 pernacity, pūr.nis'ī.tī *n*, cyflymder, cyf-
 lymdra, buandra
 Pernio, pūr'nī.ō *n*, llosgaira, cibwst
 Pernoctation, pūr.nok.tā'shun *n*, arosiad
 dros nos [diweddglo araeth
 Peroration, per.ō.rā'shun *n*, cynghlo,
 Perpend, pūr.pend' *vt*, dwys ystyried
 Perpendicular, pūr.pen.dik'ū.lār *a*, un-
 ionsyth, unionseth, darbenol
 Perpension, pūr.pen'shun *n*, ystyriaeth
 Perpetrate, pūr.pī.trät *vt*, gwneyd, cyf-
 lawnu, drygweithredu [weithrediad
 Perpetration, pūr.pī.trä'shun *n*, dryg-
 Perpetual, pūr.pet'shū.al *a*, parhaol, di-
 baid, gwastadol, tragwyddol, bythol
 Perpetuate, pūr.pet'shū.ât *vt*, bytholi,
 tragwyddoli
 Perpetuity, pūr.pī.tū'ī.tī *n*, bytholrwydd
 Perplex, pūr.pleks' *vt*, dyrysu, petruso;
 cythryblu, dwysffino, trallodi, methlu
 Perplexity, pūr.plek'sī.tī *n*, dyryswch,
 astrusi, petrusder; cyfyng-gynghor,
 cythrudd [dod
 Perpotation, pūr.pō.tā'shun *n*, gorfedd-
 Perquisite, pūr'kwī.zit *n*, adfael, swydd-
 fael
 Perry, per'ī *n*, gelleigwin, gelleiglyn
 Persecute, pūr'sī.küt *vt*, erlid, erlyn,
 ymlid, gorthrymu

Persecution, pûr.sî.kû'shun <i>n</i> , erlidig- aeth [gorthrymwr	Perterebration, pûr.tî.rî.brâ'shun <i>n</i> , try dylliad [cyndyn, cildyn
Persecutor, pûr'sî.kû.tûr <i>n</i> , erlidwr,	Pertinacious, pûr.tî.nâ'shus <i>a</i> , ystyfni,
Persistence, pûr.sî.vî'r'ans <i>n</i> , parhâd, hirbarliâd, dyfalbara	Pertinacity, pûr.tî.nas'î.tî <i>n</i> , cyndyr rwydd, ystyfnigrwydd
Persevere, pûr.sî.vî'r' <i>vi</i> , parhau, para, dyfalbarhau, hirbarhau [dom	Pertinence, pûr'tî.nens, Pertinency, pûr tî.nen.sî <i>n</i> , cyfaddasrwydd, cymhwyr der [mhwys, cyfadd:
Persicaria, pûr.sî.kê'r'î.â <i>n</i> , llysiaur	Pertinent, pûr'tî.nent <i>a</i> , perthynol, c:
Persist, pûr.sist' <i>vi</i> , sefyll at, dal at; aros; dwys haeru, taeru. To persist in an assertion, dala haer	Pertingent, pûr.tin'jent <i>a</i> , cyhyrddo cyfhyrddol; agos
Persistence, pûr.sis'tens, Persistency, pûr.sis'ten.sî <i>n</i> , parhâd; haerïad; cyndyrwydd	Pertness, pûr'tnes <i>n</i> , pertedd, ffraethde
Person, pûr'sn <i>n</i> , dyn, gwr neu wraig, un, person; ansawd, dynsawd; corffol- aeth [golygus	Pertrusion, pûr.trw'zhun <i>n</i> , treiddiad
Personable, pûr'sun.â.bl <i>a</i> , prydweddol,	Perturbate, pûr.tûr'bât <i>vt</i> , terfysg cynhyrfu, cyffrôi
Personage, pûr'sun.âj <i>n</i> , dynsawd enw- og; agwedd person	Perturbation, pûr.tûr.bâ'shun <i>n</i> , aflô yddwch meddwl, cymhelri
Personal, pûr'sun.al <i>a</i> , dynsodol, ansodol, personol, dynweddiadol; priod.	Peruke, per'ûk <i>n</i> , gwalltgapan, ffu, wallt, gwalltwe
Personal property, Personals, da sym- mudol	Perusal, pe.rw'zal <i>n</i> , darlleniad
Personality, pûr.sun.al'î.tî <i>n</i> , ansodol- deb, ansodwedd; diffrïad	Peruse, pe.rw'z' <i>vt</i> , darllen, tryddarllen
Personate, pûr'sun.ât <i>vt</i> , ymrithio fel un arall, dynwared	Pervade, pûr.vâd' <i>vt</i> , tryddedu, treiddi heiniog; myned trwy, trydaenn
Personification, pûr.son.î.fî.kâ'shun <i>n</i> , ansodiad, dynsodiad	Pervasion, pûr.vâ'zhun <i>n</i> , treiddiad
Personify, pûr.son'î.fî <i>vt</i> , ansodi, dynsodi	Pervasive, pûr.vâ'siv <i>a</i> , tryddedol, hein
Perspective, pûr.spek'tiv <i>a</i> , golygol, goly- giadol, arbeiol: <i>n</i> , arlwg, golygiant, deddfau arbaith; ysbïenddrych	Perverse, pûr.vûr's' <i>a</i> , gwrthgas, gwrth nysig, trofâus, gwyrngam, penga cyndyn, cildyn; croes [rwy
Perspicacious, pûr.spî.kâ'shus <i>a</i> , craff, llygadgraff, synwrylm	Perverseness, pûr.vûr'snes <i>n</i> , cildy
Perspicacity, pûr.spî.kas'î.tî <i>n</i> , craffder	Perversion, pûr.vûr'shun <i>n</i> , gwyrd camwri, llygriad
Perspicuity, pûr.spî.kû'î.tî <i>n</i> , eglurdeb, egllurder, amlygrwydd [lur, hywel	Pervert, pûr.vûrt' <i>vt</i> , camdroi, gwyrd trawsywro; llygru
Perspicuous, pûr.spîk'û.us <i>a</i> , amlyg, eg-	Perverter, pûr.vûrtûr <i>n</i> , gwyrdrov camdrowr [wy, hyc
Perspicuousness, pûr.spîk'û.us.nes <i>n</i> , egllurder, amlygder, eglurdeb	Pervertible, pûr.vûrt'î bl <i>a</i> , gwyrdros
Perspiration, pûr.spî.râ'shun <i>n</i> , chwys; chwysïad; anadliad trwodd [trwodd	Pervicacious, pûr.vî.kâ'shus <i>a</i> , ystyfn cyndyn [ad
Perspire, pûr.spî'r' <i>v</i> , chwysu; anadlu	Pervious, pûr.vî.us <i>a</i> , hydraid, treic
Persuadable, pûr.swâ'dâ.bl, Persuasive, pûr.swâ'sî.bl <i>a</i> , darbwylladwy	Pesade, pez.äd' <i>n</i> , ysgogiad march
Persuade, pûr.swâd' <i>vt</i> , darbwylllo, dy- bwylllo; cynggori, annog, peri, coelio	Pest, pest <i>n</i> , pla, haint, mallhaint
Persuasion, pûr.swâ'zhun <i>n</i> , darbwyll- ïad; cred, coelled, barn, tyb	Pester, pes'tûr <i>vt</i> , blino, aflonyddn
Persuasive, pûr.swâ'siv <i>a</i> , darbwyllol; annogaethol, denol [ffrydiad	Pestiferous, pes.tif'ur.us <i>a</i> , heintddyg
Persultation, pûr.sult.â'shun <i>n</i> , gwaed- Pert, pûrt <i>a</i> , ffraeth, pert, cliw, cymben, tafodrydd; bywiog, sionc	Pestilence, pes'tî.lens <i>n</i> , heintnod, ha llŷn, cornwyd, pla, pla'r nodau, hai y nodau, cwyn, mallhaint
Pertain, pûr.tân' <i>vi</i> , perthyn, perthynu	Pestilent, pes'tî.lent, Pestilential, pes. len'shal <i>a</i> , heintnodol, cornwyc heintus, heintiol, heintddwyn
	Pestle, pes'l <i>n</i> , pwyadur, pestl
	Pet, pet <i>n</i> , anwyllyn, maldodyn. P lamb, oen llawfaeth
	Petal, pet'al <i>n</i> , gwullddeilen
	Petard, pî.târd' <i>n</i> , peiriant at chwyd pyrth yn agored
	Petechial, pî.tek'yal <i>a</i> , heintfanol
	Petit, pu.tit' <i>a</i> , bychan, bach.—Petty

- Petition, pi.tish'un *n*, erfyniad, archiad, deisyfid, deiseb, arch, deisyfiaeth : *vt*, erfyn, deisyf, gofyn, erchi
- Petitioner, pi.tish'un.ur.i *a*, erfyniol
- Petrel, pet'rel *n*, cas gan longwr [iad
- Petrescent, pi.tres'ent *a*, ymgreigiol, ymgaregol ; maeneiddiol
- Petrification, pet.ri.fak'shun *n*, caregiad
- Petrifactive, pet.ri.fak'tiv *a*, caregol
- Petrify, pet'ri.fi *v*, caregu ; ymgaregu
- Petroleum, pi.tró'li.um *n*, craigolew
- Petronel, pet'ró.nel *n*, llawddryll bychan
- Petticoat, pet'i.kót *n*, pais, ambais
- Pettifogger, pet'i.fog.úr *n*, crachgyfreithiwr, ceecryn y llys
- Pettifogging, pet'i.fog.ing *a*, gwael, isel
- Pettiness, pet'i.nes *n*, bychander, gwaeledd croes, anfwyn
- Pettish, pet'ish *a*, anfoddog, anynad
- Pettishness, pet'ish.nes *n*, anfoddogrwydd, croesineb
- Pettitoes, pet'i.töz *np*, traed perchyll
- Petto, pet'ö *n*, y fron. In petto, yn ddirgel, yng nhadw
- Petty, pet'i *a*, bach, bychan ; gwael, isel, Petty jury, isreithwyr. Petty larceny, lladrad o beth gwerth llai na swllt. Petty treason, lledfrad
- Petulance, pet'ü.lans *n*, drygnaws ; sarigrwydd, anniddigrwydd ; coegni, crasder
- Petulant, pet'ü.lant *a*, anniddig, drygnaws ; anfoddog, craseiriog ; anllad, nwyfus [fellow, cydymaith
- Pew, pü *n*, eisteddle, côr ; cwir. Pew-
- Pewit, pi'wit *n*, cornicell y dwfr
- Pewter, pü'tür *n*, ffetur, ystaen
- Phaeton, fü'i.tun *n*, cerbydan
- Phagedena, faj.i.dí.nâ *n*, llynoryn ysol
- Phagedenic, faj.i.den'ik *a*, ysol
- Phalanges, fá.lan'jiz *np*, bys-esgyrn
- Phalanx, fal'angks *n*, llu anhydor o wfr, cunell
- Phantasm, fan'tazm *n*, lledrith, geurith, dychymmyg, gwag-ysbryd, drychiolaeth [chymmyg=Fantastical
- Phantastical, fan.tas'ti.kal *a*, fol-ddyhantom, fan'tum *n*, tremyniad, drychiolaeth, gwag-ysbryd, ellyll, bygel nos
- Pharisaical, far.i.sä'i.kal *a*, phariseaidd, defodgar ; rhagrithiol
- Pharisee, far'i.sí *n*, pharisead ; lledrithiwr, defodwr ; rhagrithiwr
- Pharmacologist, fâr.mâ.kol'ö.jist *n*, cyfferiaethwr
- Pharmacology, fâr.mâ.kol'ö.ji *n*, cyfferiaeth, meddygiaeth, cyffyrddysg
- Pharmacopalist, fâr.mâ.kop'á.list *n*, cyfferiwr, gwerthwr moddion meddygol
- Pharmacopeia, fâr.mâ.kö.pi'yâ *n*, cyfferlyfr [ddarparu cyfferi ; cyfferiaeth
- Pharmacy, fâr'mâ.sí *n*, y gelfyddyd o Pharos, fêr'os *n*, goleudy, gwylfa
- Phase, fâz *n*, ymddangosiad
- Phasels, fá'zelz *np*, ffa Ffrengig, pys hirion [ddangosiad
- Phasis, fá'sis (*p* phases, fá'siz) *n*, ym-
- Phasm, fazm *n*, gau ymddangosiad
- Pheasant, fez'ant *n*, ceiliog y coed, iâr y coed
- Pheese, fiz *vt*, cribo ; ysgrafellu ; lleihau
- Phenomenon, phi.nom'en.um (*p* phenomena, phi.nom'en.â) *n*, ymddangosiad rhyfeddol [costrelu
- Phial, fî'al *n*, costrelan, costrelig : *vt*, Philanthropic, fil.an.throp'ik *a*, dyngarol, dyngar [garwr
- Philanthropist, fi.lan'thrö.pist *n*, dyngarol
- Philanthropy, fi.lan'thrö.pi *n*, dyngarwch [araeth
- Phillippic, fi.lip'ik *n*, duchan, gogan
- Philologer, fi.lol'ö.jür, Philologist, fi.lol'ö.jist *n*, ieithydd, ieithofydd, dwnedwr, llythyregwr, geiroydd, geirydd, gramadegydd
- Philological, fi.lö.loj'i.kal *a*, ieithyddol
- Philology, fi.lol'ö.ji *n*, ieithyddiaeth, ieithofyddiaeth, geiroyddiaeth, llythyregiaeth
- Philomath, fil'ö.math *n*, dysgarwr
- Philomel, fil'ö.mel *n*, yr eos, yr eaws
- Philosophaster, fi.los'ö.fas.tür *n*, coegathronydd
- Philosopher, fi.los'ö.für *n*, athronydd, ofydd, gwyddon. Philosopher's stone, eurfaen [ol, athronyddol
- Philosophical, fil.ö.sof'i.kal *a*, gwyddon-
- Philosophize, fi.los'ö.fiz *vi*, gwyddoni, athroniaethu
- Philosophy, fi.los'ö.fi *n*, athroniaeth, gwyddoniaeth, athronddysg, ofyddiaeth. Mechanical philosophy, gall- ofyddiaeth. Moral philosophy, moes-ddysg, moesathrawiaeth. Natural philosophy, anianyddiaeth, anianddysg
- Philter, fil'tür *n*, swyn serch
- Phiz, fiz *n*, gwyneb, wyneb, wynebpryd
- Phlebotomize, fi.bot'ö.miz *vt*, gollwng gwaed, gwaedu [iad
- Phlebotomy, fi.bot'ö.mi *n*, gwaedollying-
- Phlegm, flem *n*, cornboer, llysnafedd
- Phlegmatic, fleg.mat'ik *a*, llysnafeddog ; oerllyd, diegni [chwyddiad
- Phlegmon, fleg'mun *n*, penddiged,

Phlegmonous, fleg'mun.us <i>a</i> , fflamegol	Piacular, pi.ak'û.lûr <i>a</i> , ysgeler, tra dry ionus; dyhuddol
Phleme, flim <i>n</i> , fflaim, cylllell waedu	Pia-mater, pi.â.mâ'tûr <i>n</i> , isgrefadur
Phlogistic, flö.jis'tik <i>a</i> , llosgol, poeth	Pianet, pi.â.net <i>n</i> , pioden; cnocell coed, y ddelor fechan
Phlogiston, flö.jis'tun <i>n</i> , y rhan hylosg o gyrff	Piano, pi.an'ö <i>a</i> , isel, esmwyth, tyn
Phoenix, fi'niks <i>n</i> , aderyn dychymmygol	Piano-forte, math o offeryn cerdd
Phonetic, fö.net'ik <i>a</i> , seindebol, seindebygol [seinebiaeth]	Piaster, pi.as'tûr <i>n</i> , darn o arian It. aidd, o werth 4s. 4c.
Phonetics, fö.net'iks <i>np</i> , seinyddiaeth.	Piazza, pi.az'â <i>n</i> , rhodfa golofnog
Phonic, fö'nik <i>a</i> , lleisiol [iadaeth]	Pibroch, pi'brok <i>n</i> , math o alaw milw aidd yn yr Alban [lythy
Phonics, fö'niks <i>np</i> , seinddysg, swn	Pica, pi.kâ <i>n</i> , pioden; math o argre
Phonographic, fö.nö.graf'ik <i>a</i> , seinygrifenol [grifiaeth]	Picaron, pic.â.rwn' <i>n</i> , morleidr, ysbe
Phonography, fö.nog'râ.fi <i>n</i> , seiny	Piccege, pi.ki'r' <i>n</i> , bwthdoll [y
Phosphorus, fos'fur.us <i>n</i> , y seren ddydd; tanfwn, defnydd fferyllaidd fflamlyd, llosgnur	Pick, pik <i>n</i> , pig-drecyn, pig: <i>v</i> , pi dewis, dethol, dichlynu. To pick quarrel, pigo cynhen
Photograph, fö'tö.graf <i>n</i> , ffoddgraiff	Pickaxe, pik'aks <i>n</i> , cyfegydd, caibfwy
Photography, fö.tog'râ.fi <i>n</i> , ffoddgraiffiaeth [ydd]	Pickback, pik'bak <i>a</i> , ar y cefn
Photometer, fö.tom'i.tûr <i>n</i> , gwawl-fesur	Picked, pik'ed <i>a</i> , pigog, llymbigog
Phrase, frâz <i>n</i> , geiriad, ymadrodd, dywediad, gofrawd: <i>v</i> , geiriadu, geirio	Pickeer, pi.ki'r' <i>vi</i> , ysbeilio, lladrata
Phraseology, frâ.zi.ol'ö.ji <i>n</i> , ieithiad, geiriolaeth, geirweddiad; priodiaeth	Picker, pik'ûr <i>n</i> , pigwr; cyfegydd
Phrenetic, fri.net'ik <i>a</i> , gorwyllt, gorphwyllog [ydd]	Picket, pik'et <i>n</i> , pigbawl; gwyliwr: gosod gwyliwr
Phrenitis, fri.ni'tis <i>n</i> , ennyfa yr ymen	Pickle, pik'l <i>n</i> , cyffaith; <i>v</i> , cyffeithio
Phrenology, fri.nol'ö.ji <i>n</i> , ymenddysg, meddyldraeth, ymenyddeg, penglog-ddysg [gof]	Picklock, pik'lok <i>n</i> , dadgloadur, g allwedd
Phrensy, fren'zi <i>n</i> , cynddaredd, gwall	Pickpocket, pik'pok.et <i>n</i> , codleidr
Phthisis, ti'sis, Phthisic, tiz'ik <i>n</i> , darfodedigaeth ysgyfeiniol, ysgyfeinwst	Pickthank, pik'thank <i>n</i> , gwenieithy
Phthisical, tiz'ikal <i>a</i> , darfodedigol	Picktooth, pik'twth <i>n</i> , dantbigwr
Phylactery, fi.lak'tur.i <i>n</i> , darn o femrwn â geiriau o'r ddeddf arno	Picnic, pik'nik <i>n</i> , cywestach
Physic, fiz'ik <i>n</i> , meddygiaeth, meddyginaeth. Physics, anianyddiaeth, dandsoddiaeth, natureg, anianeg, anianseth	Pictorial, pik.tö'ri.al <i>a</i> , darluniadol
Physical, fiz'ikal <i>a</i> , meddygol; anianyddol. Physical force, nerth braich ac ysgwydd, grym corfforol [ygydd]	Pict, pikt <i>n</i> , Brithwr, Ffichtiad
Physician, fi.zish'an <i>n</i> , meddyg, medd	Picture, pik'tshûr <i>n</i> , llun, darlun, arllv, darlunio, paentio
Physico-theology, fiz.i.kö.thi.ol'ö.ji <i>n</i> , aniandduwiaeth [ddewin]	Picturesque, pik.tshü.resk' <i>a</i> , darluni
Physiognomist, fiz.i.og'nö.mist <i>n</i> , wyneb	Pie, pi <i>n</i> , pastai; pi, pioden, pi
Physiognomy, fiz.i.og'nö.mi <i>n</i> , wynebgoel, wynebddysg [yddol, anianodol]	Mince-pie, pastai fanfriw [amry
Physiological, fiz.i.ö.loj'ikal <i>a</i> , anian	Piebald, pi'böld <i>a</i> , brith, amlwi
Physiologist, fiz.i.ol'ö.jist <i>n</i> , aniandraethydd [anianddysg]	Piece, pis <i>n</i> , dryll, daru, rhan, cet clwt, llain: <i>v</i> , darnio, clytio, lleir un. All to pieces, yn chwilfriw, ddarnau, yn gandryll, yn gatiâu, llarpiau. A small piece, derb
Physiology, fiz.i.ol'ö.ji <i>n</i> , aniandraeth	Field-piece, maes-gyffegr. Fowli piece, adarddryll. Shilling a pi swllt yr un. To tear in pieces, dry
Phytivorous, fi.tiv'ö.rus <i>a</i> , yn bwyta llyisiau, llysfwyta	Pieccemeal, pi'smil <i>a</i> , gwahan, gwaharad, yn ddarnau, yn gatiâu
Phytology, fi.tol'ö.ji <i>n</i> , llysieuaeth	Pied, pid <i>a</i> , brith, brithedig, amryliv
Piacle, pi.â.kl <i>n</i> , mawrddrwg	Pieled, pild <i>a</i> , gwalltfyr, moel
	Pier, pi'r <i>n</i> , piler, canbost. Pier-gl, drych mawr
	Pierce, pi'rs <i>vt</i> , gwanu, brathu, try, trywanu, treiddio, trwyo, trwyo, ebillio; dwysbigio

Piercing, pi'r'sing *a*, llym, treiddiol
 Piety, pi'i.ti *n*, duwiolfryd, duwioldeb
 Pig, pig *n*, mochyn, hob, porch: *vi*,
 porchellu, bwrw perchyll. Pig-nut,
 cneuen y ddaiar. A little pig,
 porchell, porchellan. To buy a pig
 in a poke, prynu cath mewn cwd
 Pigeon, pi'jun *n*, colomen. Pigeon-
 hearted, ofnus, annewr. Pigeon-hole,
 rhaniad mewn ysgrifengist. Pigeon-
 house, colomendy. Pigeon-livered,
 llwfr. Wood pigeon, ysguthan
 Pigger, pig'in *n*, picyn, cunnogyn
 Pigment, pig'ment *n*, paent, dwblw
 Pigmy, pig'mi *n*, cor, cöryn: *a*, cöraidd
 Ignorance, pig.nö.rii'shun *n*, arwystlad
 Pike, pik *n*, gwaewffon; penhwyad
 Pikestaff, pik'staf *n*, coes gwaewffon
 Plaster, pi.las'tür *n*, pileryn, colofnig
 Pilch, pilsh, Pilcher, pil'tshür *n*, gwisg
 fanflewog
 Pilchard, pil'tshürd, Pilcher, pil'tshür
n, math o benwag, penwag Mair
 Pile, pil *n*, crug, pentwr, cruglwyth,
 das; pawl, cledr; blew, pan: *vt*,
 crugio, pentyru, cruglwytho. Piles,
 clwyf y marchogion, lledewigwst
 Pilfer, pil'für *v*, chwiwladrata [leidr
 pilferer, pil'für.ür *n*, chwiwgi, chwiw-
 llyfery, pil'für.i *n*, chwiwladrad
 Pilgarlic, pil.gâr'lik *n*, moelyn
 Pilgrim, pil'grim *n*, pererin, teithiwr
 crefyddol: *vi*, pererinio; crwydro
 Pilgrimage, pil'grim.äj *n*, pererindod
 Pill, pil *n*, pel, pelen, pelenig: *v*, pilio,
 dirisglo; gwisgö, blingo, digroeni
 Pillage, pil'äj *n*, ysbail, anrhaith, ys-
 glyfaeth: *vt*, preiddio, anrheithio
 Pillar, pil'ür *n*, colofn, piler, pileryn
 Pillion, pil'yun *n*, ysgil-gyfrwy, pilyn
 Pillory, pil'ür.i *n*, rhigod, gwddf-gyffion
 Pillow, pil'ö *n*, gobenydd, clustog: *vt*,
 clustogi, gobenyddu. Pillow-bear,
 Pillow-case, tudded clustog, clustog-
 orchudd [blewedd
 Pility, pi.los'i.ti *n*, blewogrwydd,
 Pilot, pi'lut *n*, llong-lywydd, llong-
 lywiedydd, cyfarwyddwr llongau
 Pilotage, pi'lut.äj *n*, llongliwiaeth
 Pilewort, pil'würt *n*, bronwy, bronwst
 Pimenta, pi.men'tâ, Pimento, pi.men'tö
n, math o bubyrr [earnweinyddu
 Pimp, pimp *n*, llatai, nwyfveinydd: *vi*,
 impernel, pim'pür.nel *n*, llysiaur
 cryman, brathlys. Bastard pimpernel,
 llysiaur yr archoll, bril-lys. Water
 pimpernel, claerllys

Pimple, pim'pl *n*, pyloryn, cyfoden,
 pigwryn [gorynog, crugynog
 Pimpled, pim'pld *a*, llynorog, llyfrith,
 Pin, pin *n*, pin: *vt*, pinio. Pin-dust,
 pinlwch, llifion piniau. Pin-money,
 arian llogell gwraig. Push-pin, math
 o chwareu plant
 Pincers, pin'sürz *np*, gefail
 Pinch, pintsh *v*, tynwasgu; gefeilio;
 crimpio; ewinwasgu; cynnilio; crib-
 ddeilio: *n*, ewinwasg, byseddwasg;
 gwasgfa, cyfyngder
 Pinchbeck, pintsh'bek *n*, math o efydd
 Pinchers, pin'tshürz *np*, gefail
 Pinchfist, pintsh'fist, Pinchpenny, pintsh'
 pen.i *n*, bawai, bawddyn, cerlyn
 Pincushion, pin'kùsh.un, Pincase, pin'-
 käs *n*, pin-glustog, clustog binau
 Pindarie, pin.dar'ik *a*, Pindaraidd, fel
 Pindar (prydydd Groegaidd)
 Pine, pin *n*, pinwydden, ffynidwydden,
 ffawwydden, pin, fleinidwydden: *vi*,
 dyboeni; nychu, curio. Pine-apple,
 afal pinwydd. Pine-end, piniwn, tal-
 Pinery, pi'nur.i *n*, pinwyddlan [cen ty
 Pinfold, pin'föld *n*, buarth, buarthfa, ffald
 Pinguid, ping'gwid *a*, tew, blonegog, bras
 Pinion, pin'yun *n*, asgell; adain, aden;
 hual: *vt*, rhwymo yr elinoedd, adain-
 rwymo, hualu, breichrwymo
 Pinioned, pin'yund *a*, adeiniog, asgellog;
 rhwymedig
 Pink, pink *n*, math o flodeuyn, ceilys;
 math o long; pilcodyn: *a*, gwyngoch:
 v, gwanu, trydyllu; ysmicio [weithiwr
 Pinmaker, pin'mä.kür *n*, pineuwr, pin-
 Pinnace, pin'äs *n*, ysgafnlong, badlong
 Pinnacle, pin'â.kl *n*, pinagl, uchelfaen
 adail [weithiwr, pineuwr
 Pinner, pin'ür *n*, math o benwisg; pin
 Pinnock, pin'uk *n*, gwas y gog; mor-
 frithyll [pint, dobyn
 Pint, pint *n*, peint, hanner chwart. Half-
 Pioneer, pi.ö.ni'r' *n*, byddin-gloddiwr
 Pious, pi'us *a*, duwiol, crefyddol
 Piousness, pi'us.nes *n*, crefyddolrwydd,
 duwioldeb
 Pip, pip *n*, ysmotyng; y big, afiechyd ar
 dafod aderyn: *vi*, trydar, grillio
 Pipe, pip *n*, pib, pibell; piben: *v*, canu
 pibell, pibellu, chwibanu
 Piper, pi'pür *n*, pibydd; y cornbig
 Piping, pi'ping *a*, gwan, afiach; cwyn-
 gar. Piping hot, poethfrwd
 Pipkin, pi'kin *n*, crochenyn
 Pippin, pip'in *n*, esblydden, math o afal
 Piquancy, pi'kan.si *n*, llymder, llymedd

Piquant, pi'kant *a*, pigog, llym, tost
 Pique, pik *n*, soriant; gwg, cilwg; dy-
 gasedd: *v*, peri soriant; ymfawrygu
 Piquet, pi.ket' *n*, math o chwareu cardiau
 Piracy, pi'r'â.sî *n*, morladrad; morys-
 bail, morherwriaeth; lienladrad
 Pirate, pi'r'ât *n*, morleidr; llenleidr: *v*,
 morladrata; llenladrata
 Piratical, pi.rat'i.kal *a*, morladronaidd
 Pirouette, pi.r'et' *n*, chwildro
 Piscary, pi's'kur.i *n*, pysgodfa, pysgole
 Piscation, pi.s.kâ'shun *n*, pysgotiad
 Piscatory, pi's.kâ.tur.i *a*, pysgol
 Piscivorous, pi.siv'ö.rus *a*, pysgfwyta
 Pish, pish *i*, pw! wff! och! [en
 Pismire, pi'zi'mi'r *n*, morgrugyn, morion-
 Pistachio, pi.s.tâ'shō *n*, math o gneuen o
 Pistil, pi's'til *n*, paledryn [Syria
 Pistillation, pi.s.ti.lâ'shun *n*, pwyad,
 maluriad [llawddryll
 Pistol, pi's'tul *n*, llawddryll: *vt*, lladd â
 Pistole, pi.s.tōl' *n*, darn o aur
 Piston, pi's'tun *n*, pillffon, sugnlath
 Pit, pit *n*, twll, pwll, pydew, ffos; pant:
vt, pyllu, pantio. Pit-coal, glo'r pwll,
 Pit-fall, bradbwll. Pit-saw, llif hir
 Pitapat, pi't'â.pat *n*, dychlam, dychlamiad
 Pitch, pitsh *n*, pyg; gradd, mesur,
 maint; trumiad, cyflethr: *v*, tafu,
 uniawndafu; disgyn ar; gosod,
 penodi. Pitched battle, brwydr or-
 safol. Pitch-dark, erchyllddu. Pitch
 pipe, graddbib, graddbiben. To pitch
 a camp, gwersyllu
 Pitcher, pi't'shûr *n*, piser, cunnog, ystên
 Pitchfork, pi'tsh'fōrk *n*, pig, piefforch
 Pitchiness, pi't'shî.nes *n*, pyglydrwydd
 Pity, pi't'shî *a*, piglyd; du, tywyll
 Piteous, pi't'yus *a*, truenus, tosturus;
 gwael, distadl
 Pith, pith *n*, mwydyn, mwydionyn,
 bywyn; mwydion; mer; grym, syl-
 wedd [sych; diystyr
 Pithless, pi'th'les *a*, difywyn; disylwedd;
 Pithy, pi'th'i *a*, mwydionog, bywynog;
 bywiog, dwyswresog, sylweddawn
 Pitiable, pi't'yâ.bl *a*, truan, truanaid
 Pitiful, pi't'i.fwl *a*, tosturus, gresyngar;
 gresynol, truenus; gwael, distadl
 Pitifulness, pi't'i.fwl.nes *n*, gresynol-
 rwydd; distadled, gorwaelder; tru-
 garogrwydd [edd, calongaled
 Pitiless, pi't'i.les *a*, annosturiol, didrugar
 Pitman, pi't'man *n*, pyllwr
 Pittance, pi't'ans *n*, dogn, cyfran
 Pituite, pi't'ü.it *n*, llysnafedd
 Pituitous, pi.tü'i.tus *a*, llysnafeddol

Pity, pi't'i *n*, tosturi, trugaredd, gresy:
 tynerwch: *v*, trugarhau, tosturi
 tynerdeimlo [pegor, pegor
 Pivot, pi'v'ut *n*, corddyn, goddyn, coly
 Pix, piks, *n*, offerenffwch
 Placability, plâ.kâ.bil'i.ti *n*, cymmodlo
 edd, hynawsedd
 Placable, plâ'kâ.bl *a*, dyhuddadwy, h:
 fodd, hynaws, cymmodlawn
 Placard, plâ.kârd' *n*, hysbysiad argrat
 edig neu ysgrifenedig, hysbyslen: *v*
 gosod hysbysleni [llonyddu, dyhud
 Placate, plâ'kât *vt*, cymmodi, heddych
 Place, pläs *n*, lle, man, mangre; pla
 sefyllfa; swydd: *vt*, lläu, cyfläu, goso
 sefydlu. High place, uchelfa. Hidin
 place, cuddfa, cuddle. Retired plac
 dirgelfa. Shady place, cysgodfa
 Placenta, plâ.sen'tâ *n*, brych, olysgar
 Placid, plas'id *a*, araf, tawel, llonyd
 hynaws, diddig [yddw
 Placidness, plas'id.nes *n*, arafwch, llo
 Plagiarism, plâ'jur.izm *n*, llenledrad
 Plagiarist, plâ'jur.ist *n*, llenleidr [ledr:
 Plagiary, plâ'jur.i *n*, llenleidr; lle
 Plague, pläg *n*, pla, haint y nodau, ma
 haint; chwaren; dygn-ffinder: *vt*, ta
 â phla; dirboeni, gofidio, aflonyddu
 Plaguay, plâ'gî *a*, blin, dygnfflin; adwyt
 Plaique, pläs *n*, lleden, lleden y môr [l
 Plaid, plad *n*, brithwe, breithwe
 Plain, plän *a*, gwastad, llyfn; egh
 amlwg, noeth; syml, dihoced, c
 addurn; salw, anhardd: *n*, gwaste
 gwastadedd, gwastadle, llanerc
 Plain-dealing, gonest, didwyll. Pla
 dealing, gonestrwydd. Plain woi
 gwniadwaith diaddurn
 Plainness, plän'es *n*, gwastadrwyd
 eglurder; amlygrwydd; gonestrwyd
 synledd [f
 Complaint, plänt *n*, cwyn, achwyniad; cwy
 Plaintiff, plän'tif *n*, cwynwr, achwynw
 hawlblaidd, gofynydd
 Plaintive, plän'tiv *a*, cwynol, cwynfan
 Plait, plät *n*, dill, plyg, pleth: *vt*, dill
 plygu, plethu, crychu, cymhlethu
 Plan, plan *n*, rhagfwrriad, cynllun:
 rhagfwrriadu, cynllunio, dyfeisio
 Planch, plantsh *vt*, byrddio=Plank
 Plane, plän *n*, canwyr, llyfniedyd
 arwynebedd, gwastadlain: *a*, arwy
 ebol, gwastad, as: *vt*, canwyr, llyf
 han. Plane-tree, planwydden
 Planet, plan'et *n*, seren wib, goruch:
 planed. Planet - struck, deified
 dychrynedig, synedig

Planetary, plan'et.ur.î *a*, planedol [au
 Plangent, plan'jent *a*, yn euro fel y tön-
 Planifolious, plan.î.fö'li.us *a*, gwastad-
 ddeiliog [iaeth
 Planimetry, plâ.nim'î.trî *n*, wynebfeur-
 Planish, plan'ish *vt*, llyfnhau, gwastatäu;
 caboli, llathru
 Planisphere, plan'is.fî'r *n*, arwynebylch
 Plank, plangk *n*, astell, estyllen, plane.
 Plank-yard, estyllfa
 Planoconcave, plä.nö.kong'käv *a*, gwas-
 tadgeuol [tadgonol
 Planoconical, plä.nö.kon'î.kal *n*, gwas-
 Planoconvex, plä.nö.kon'veks *a*, gwas-
 tadgrwn [planu
 Plant, plant *n*, planigyn, pren plan: *v*;
 Plantain, plan'tän *n*, dail llydain y ffordd.
 Buck's-horn plantain, llysiâu Efa.
 Ribwort plantain, llysiâu yr ais. Sea
 plantain, llysiâu'r defaid. Small
 plantain, dail llwyn y neidr. Water
 plantain, dyfrlys
 Plantal, plan'tal *a*, planigol [planfa
 Plantation, plan.tä'shun *n*, planigfa,
 Planter, plan'tür *n*, planiedydd, planwr
 Plash, plash *n*, corbwll, corlyn; ysgeint-
 iad: *vt*, bidio, ysgythru
 Plashy, plash'î *a*, corbyllog
 Plasm, plazm *n*, mold, cynllun
 Plaster, plas'tür *n*, cymmrwd, dwb;
 paeled, eli, plastr, sugliain: *vt*, cym-
 mrydu, dwbio; rhoi plastr ar
 Plastic, plas'tik *a*, delwadol, lluniedyddol
 Plat, plat *n*, tyno, darn o dir: *v*, plethu,
 plethweu, cymhlethu
 Plate, plät *n*, dysgl, dysglan; llestri aur
 neu arian; darlun; llafn: *vt*, arwisgo
 â metel, dalenu
 Plateau, plâ.tö' *n*, gwastadle uchel
 Platen, plat'en *n*, gwasgfrdd argraff-
 wasg [lawr, banlawr
 Platform, plat'förm *n*, llwyfan; esgyn-
 Platina, plat'î.nâ, Platinum, plat'î.num
n, math o fetel gwyn trwm
 Platitude, plat'î.tüd *n*, llydander; diflas-
 dod; gwagsiarad [pur
 Platonic, plâ.ton'ik *a*, yn ol dull Plato,
 Platoon, plâ.twn' *n*, minteian bedrongl
 Platter, plat'ür *n*, dysgl, noe [o filwyr
 Plaudit, plö'dit *n*, clod, canmoliaeth,
 clodfioedd [clodforus
 Plauditory, plö'di.tur.î *n*, darfoliannol,
 Plausibility, plö.zi.bil'î.ti *n*, golygus-
 rwydd, tebygolrwydd, wynebdewgch
 Plausible, plö.zi.bl *a*, ymddangosiadus,
 golygus, wynebdeg [us
 Plausible, plö'siv *a*, canmoliadol, molach-

Play, plä *n*, chwareu; chwaryddiaeth:
v, chwareu. To play on an instru-
 ment, canu. To play the fool, ynfydu.
 To play tricks, gwneyd castiau. To
 play truant, bod yn absennol heb genad
 Playday, plä'dä *n*, chwareuddydd
 Player, plä'ür *n*, chwareuwr, chwaryydd
 Playfellow, plä'fel.ö *n*, cyd-chwaryydd
 Playful, plä'fwl *a*, chwareugar, chwareus
 Playhouse, plä'hûws (playhouses, plä'-
 hûw.ziz) *n*, chwareudy
 Plaything, plä'thing *n*, tegan, ffril
 Plea, pli *n*, arddadl, dadl; hawl; esgus,
 esgusawd [amddiffynu
 Plead, plid *v*, dadleu, ymddadlu; haeru;
 Pleadable, plä'dä.bl *a*, dadleuadwy
 Pleader, plä'dür *n*, dadleuwr, cynghaws
 Pleasant, plez'ant *a*, hyfryd, teg; llon,
 dyddan, boddhaol, tîrion, difyrlawn,
 maws, difyr, peraidd, siriol; digrif
 Pleasantness, plez'ant.nes *n*, hyfryd-
 wch; tîriondeb [wair
 Pleasantry, plez'an.trî *n*, digrifwch, cell-
 Please, pliz *v*, boddhau, boddloni, rhyngu
 bodd; bod yn wiw gan. If you please,
 os mynwch; os gwelwch yn dda
 Pleasing, plä'zing *a*, boddhaol, hygar,
 hyfryd, tîrion [boddhawl
 Pleasurable, plezh'ur.â.bl *a*, hyfrydlawn,
 Pleasure, plezh'ür *n*, hyfrydwch, dywen-
 ydd; maws; difyrwch; digrifwch;
 oferedd, meluschwant; cymmwynas.
 At one's pleasure, wrth ei ewyllys
 Plebeian, plä.bi'an *n*, gwerinwr, gwreng,
 adlaw: *a*, gwerinol, gwerinaidd,
 gwrengaidd, gwaerol, taio
 Pledge, plej *n*, adneu, gwystl, ern, ernes,
 sierwydd; mach: *vt*, gwystlo, arwystlo
 Pledget, plej'et *n*, lleinrwd
 Pleiades, plä'yâ.diz, Pleiads, plä'yadz *np*,
 y twr ser, y saith seren siriol, y twr
 tewdws [perffraith
 Plenary, plä'nur.î *a*, llawn, cyflawn,
 Plenilunar, plän.lü'nür *a*, llawnlleroel
 Plenipotence, plä.nip'ö.tens *n*, llawn-
 allu [og
 Plenipotent, plä.nip'ö.tent *a*, llawnallu-
 Plenipotentiary, plän.i.pö.ten'shur.î *n*,
 llawnallueddwr, cenad llawnalluog
 Plenist, plä'nist *n*, athronydd a ddeil fod
 yr holl eangder yn llawn defnydd,
 gwadwr gwagder [llawnder
 Plenitude, plän'î.tüd *n*, cyflawnedd,
 Plenteous, plän'tshus *a*, llawn, helaeth
 Plenteousness, plän'tshus.nes *n*, hel-
 aethrwydd [llawn
 Plentiful, plän'ti.fwl *a*, helaeth, cyflawn,

POD pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Plenty, plen'tî *n*, helaethrwydd, amlder, amledd, llawnder, llawndid; digonedd
Plenum, pli'num *n*, halant, gorm
Pleonasm, pli'ô.nazm *n*, geirlenwad, amleiriad, gair llanw
Plethora, pleth'ô.râ, Plethory, pleth'ô.ri *n*, gorllawnedd gwaed, gorllawnder gormeslyn, llynorllawnedd
Plethoretic, pleth.ô.ret'ik, Plethoric, pli-thor'ik *a*, gorllawnol
Pleura, plû'r.â *n*, pilionen y ddwyfron
Pleurisy, plû'r.î.sî *n*, eisglwyf
Pleuritic, plû.rit'ik *a*, eisglwyfus
Plevin, plev'in *n*, rhyddhad, abtafel
Pliable, pli'â.bl *a*, ystwyth, hyblyg
Pliability, pli'â.bl.nes, Pliantness, pli-ant.nes, Pliancy, pli'an.sî *n*, hyblyg-edd, ystwythder
Pliant, pli'ant *a*, hyblyg, ystwyth
Plicature, plik'â.tshûr *n*, plygiad
Pliers, pli'urz *np*, gefail fechan
Plight, plit *n*, cyflwr, agwedd, gwedd; gwystl: *vt*, addaw, gwystlo
Plinth, plinth *n*, gwadn pedrongl colofn
Plod, plod *vi*, ymdrafferthu, llafurio, dyfaldidilyn, ffwdanu; dwyslyfyrio
Plot, plot *n*, cydfrad, cydfwriad; amcan, cynllun, darlun; dernyn o dir, tyno, llain: *v*, cydfwriadu; cynllunio, llunio
Plough, plûw *n*, aradr, yltyd: *v*, aradu, aredig, aru. Plough-beam, arnodd. Plough-handle, haeddel. Plough-monday, dydd Llun wedi yr Ystwyll. Plough-wright, saer erydr
Ploughman, plûw'man *n*, aradrwr, arddwr
Ploughshare, plûw'shêr *n*, swch, cwlltyr, cwlltwr
Ploughtail, plûw'tâl *n*, haeddel fawr
Plover, pluv'ûr *n*, cwtiar, rhostog, bronddu'r twynau. Golden plover, chwilgorn y mynydd. Grey plover, cornicell
Pluck, pluk *n*, tyn, tyniad, chwipdyniad, chwipdyniad; ymysgar, syrth: *vt*, tynu, dwysdynu; plufio
Plug, plug *n*, top, topyn, tywysel, pillgyn: *vt*, topio, ystopio, pillgynio
Plum, plum *n*, eiryneyn; £100,000.
Plum-pudding, poten eiryneyn
Plumage, plû'mâj *n*, plu, pluf, pluawr
Plumb, plum *n*, plymen, llinyn blwm: *vt*, plymio, profi â phlymen: *a*, union-syth, darbenol, plwm
Plumbago, plum.bâ'gö *n*, plwm du, sylwedd cynnwysedig o haiarn a golosg
Plumber, plum'ûr *n*, plwmweithiwr, plymydd, plymwr
Plumbery, plum'ur.î *n*, plymwriaeth
Plume, plûm *n*, pluen, plufen; pluf-gobyn: *vt*, pluenu, plufio; pluf-drwsio; ymfalchïo
Plumigerous, plû.mij'ûr.us *a*, pluog
Plummet, plum'et *n*, plymen
Plumous, plû'mus, Plumose, plû.môs' *a* plufol, pluog
Plump, plump *a*, tew, cnodig; digudd didwyll: *v*, chwyrn-syrthio, taflu
Plumpness, plump'nes *n*, tewedd, cnodigrwydd; gonestrwydd
Plummy, plû'mî *a*, plufol, pluol
Plunder, plun'dûr *n*, ysbail, anrhaith ysglyfaeth: *vt*, anrheithio, difrodi, ysglyfaethu, anrheithu ysbailiwr
Plunderer, plun'dur.ûr *n*, anrheithiwr
Plunge, plunj *n*, trochiad; grawth plwng; tindaffiad march: *v*, trochi ymdrochi; neidio i; tindaffu
Plunket, plung'ket *n*, math o lasliw
Pluperfect, plû'pûr.fekt *a*, tragorphenol
Plural, plû'r.al *a*, lluosog
Pluralist, plû'r.al.ist *n*, amleglwyssydd
Plurality, plû.ral'î.tî *n*, lluosogedd, lluosedd [fedaidd cotymo]
Plush, plush *n*, math o ddefnydd mel
Pluvial, plû'vi.al, Pluvius, plû'vi.us *c* gwlawog, gwlybyrog, gwlawiol, gwly
Ply, pli *v*, glynu wrth, ymroddi, dyfal ymarfer; plygu: *n*, plyg, tro; tuedd gogwydd. The steamer plies, mae agerddlong yn mordwyo
Pneumatic, nü.mat'ik *a*, chwythol awyrog, awyriadol
Pneumatics, nü.mat'iks *np*, awyryddiaeth, awyrolaeth, awyrogaeth
Pneumatology, nü.mâ.tol'ö.jî *n*, ysbrydyddiaeth
Poach, pôtsh *v*, herwela; lledferwi
Poacher, pö'tshûr *n*, herwheliwr, lladrad heliwr, troseddwr cyfreithau helwr
Poachy, pö'tshî *a*, laith, corslyd [iaet
Pock, pok *n*, crugardd y frech. Pock hole, craith neu ol brech
Pocket, pok'et *n*, llogell, llawgell, llawgod, coden: *vt*, llogellu, rhoi yn nghadw. Out of pocket, ar gollec
Pocket-book, codlyfr. Pocket-glas llogellddrych. Pocket-money, aria traul
Pockiness, pok'î.nes *n*, brechlydrwydd
Pocky, pok'î *a*, brechog, brechlyd
Poculent, pok'ü.lent *a*, yfadwy
Pod, pod *n*, coden, plisgyn, masgl, ciby
Podagra, pö.dag'râ, pod'â.grâ *n*, troedws cymmalwst

Podagrical, pō.dag'ri.kal *a*, troedwstol
 Podge, poj *n*, leidbwill; cymmysgedd
 Poem, pō'em *n*, pryddest, cerdd, awen-
 gerdd, cywydd, caniad, cân
 Poesy, pō'is' *n*, prydyddiaeth, bardd-
 oneg, awenyddiaeth
 Poet, pō'et *n*, prydydd, bardd, awenydd
 Poetaster, pō'et.as.tūr *n*, crachfardd,
 coegbrydydd, coegfardd, bon y gler
 Poetess, pō'et.es *n*, prydyddes, awenyddes
 Poetic, pō.et'ik, Poetical, pō.et'ik.al *a*,
 prydyddol, barddol, barddonol, awenol,
 awenyddol [cywyddu
 Poetize, pō'et.iz *vt*, prydyddu, barddoni,
 Poetry, pō'et.ri *n*, prydyddiaeth, bardd-
 oniaeth, awenyddiaeth, cywyddiaeth
 Poignancy, pōi'nan.sī *n*, llymedd, llym-
 der, tostlymedd, aethlymedd
 Poignant, pōi'nant *a*, llym, llymdost,
 pigog, aethlawn, aethol, aethus
 Point, pōint *n*, pwnc, pen, pwynt; pig;
 blaen; nod: *v*, blaenllymu; pwyntio;
 cyfeirio. Point blank, yn uniongyrch.
 At the point of death, ar fin angeu.
 Point of a rock, clogwyn. Blunt
 pointed, pwl. Cardinal points of the
 compass, prif bwyntiau'r cwmpawd
 (gogledd, de, dwyrain, a gorllewin).
 On the point of going, ar fedr myned.
 Sharp-pointed, pigfain, blaenllym,
 pigoglym, llym. To bring to a point,
 blaenllymu, pigfeinio. To point out,
 dangos, hysbysu, mynegu
 Pointel, pōin'tel *n*, pwyntl; peth ar flaen
 Pointer, pōin'tūr *n*, pwyntiwr; cyfeirgi
 Pointless, pōint'les *a*, diflaen, pwl;
 diystyr [wyno
 Poison, pōi'zn *n*, gwenwyn: *vt*, gwen-
 Poisonous, pōi'zn.us *a*, gwenwynig,
 gwenwynllyd, gwenwynol
 Poitrel, pōi'trel *n*, brongengl
 Poize, pōiz *n*, pwys, cydbwys: *vt*, pwyso,
 cydbwysu, tafoli, mantoli
 Poke, pōk *n*, pwt; coden, cwd: *vt*, ym-
 balfau, dallgeibio, pwtio [pwtiedydd
 Poker, pō'kūr *n*, prociedydd, tanffon,
 Poland, pō'land *n*, Pwyl, y Pwyl
 Polar, pō'lūr *a*, pegynol, tua'r pegwn
 Polarity, pō.lar'i.ti *n*, tuedd at y pegwn
 Pole, pōl *n*, pegwn; pawl; pastwn;
 trosten; ystang, erwydd; Pwyliad.
 Pole-axe, ffonfwyell. Pole-star, Polar
 star, seren y gogledd. North pole,
 pegwn y gogledd. South pole, pegwn
 y de
 Polecat, pōl'kat *n*, cath goed, ffwlbart
 Poledavy, pōl'dā.vi *n*, math o liain garw

Polemic, pō.lem'ik *a*, dadlwriaethol, dadl-
 euol: *n*, dadlwr, dadleuwr. Polem-
 ics, daddreithiau, dadleuaeth
 Police, pō.lis' *n*, heddllywodraeth
 Policeman, pō.lis'man *n*, heddwes
 Policy, pol'i.sī *n*, llywodraethyddiaeth,
 callineb, cyfrwysdra; ysgrifen digoll-
 ediad, yswireb
 Polish, pol'ish *n*, caboledd, llathredd;
 cabol: *v*, caboli, llyfnhau, llathreiddio
 Polish, pol'ish *a*, Pwylaidd
 Polished, pol'isht *a*, moesog, harddfoes-
 og; cabol, caboledig, llathraidd, llathr
 Polite, pō.lit' *a*, boneddigaidd, moesgar,
 moesog, moeswydh
 Politeness, pō.lit'nes *n*, moesgarwch
 Politic, pol'i.tik *a*, cyfrwysgall; gwladol,
 gwladwriaethol
 Political, pō.lit'ik.al *a*, gwladwriaethol,
 gwleidiadol, gwladol [wr
 Politician, pol.i.tish'an *n*, gwladwriaeth-
 Politics, pol'i.tiks *np*, llywod-ddysg,
 gwladyddiaeth, gwleidiadaeth [aeth
 Polity, pol'i.ti *n*, llywiaeth, trefn llywodr-
 Poll, pōl *n*, pen; cofres pleidleiswyr: *vt*,
 cneifio; talgrynu; pleidleisio. Poll-
 tax, treth y penau
 Pollard, pol'urd *n*, tocbrén, pawlbren;
 y pysg penci; rhuddion, goflawd
 Pollen, pol'en *n*, llwchflawd blodau
 Pollute, pol'ūt' *vt*, halogi, diwyno, llygru,
 bydrhau; diforwyno [amhuredd
 Pollution, pol.lū'shun *n*, halogiad, aflan-
 hād [Bwylaidd
 Polonaise, pō.lō.nāz' *n*, math o wisg
 Polonese, pō.lō.nīz' *n*, Pwylaeg
 Poltroon, pōl.trōn' *n*, cilgi, cachgi
 Poly- *px*, aml-, amry- [seiniol
 Polyacoustic, pol.i.ākūw'stik *a*, aml-
 Polyanthus, pol.i.an'thus *n*, briallu coch-
 ion, briallu amlffodeuog
 Polygamist, pol.ig'ā.mist *n*, ambriod,
 amlwreicwr, amlweddog [wreigiaeth
 Polygamy, pol.ig'ā.mi *n*, ambriodas, aml-
 Polyglot, pol'i.glot *a*, amliaith, aml-
 ieithog [amlochr
 Polygon, pol'i.gun *n*, dull amlonglog,
 Polygonal, pol.ig'ō.nal *a*, amryonglog
 Polygram, pol'i.gram *n*, dull aml-
 linellog [wragedd
 Polygyny, pol.ij'i.ni *n*, lluosogedd o
 Polyhedron, pol.i.hi'drun *n*, amlochr
 Polyhedrous, pol.i.hi'drus *a*, amlochrog
 Polylogy, pol.hi'ō.ji *n*, siaradgarwch
 Polymathy, pol.lim'ā.thi *n*, amryddysg
 Polyphonic, pol.i.fon'ik *n*, amlseiniol
 Polyphylous, pol.if'il.us *a*, amlddeiliog

Polypous, pol'i.pus *a*, amldroediog
 Polypus, pol'i.pus (*p* polypi, pol'i.pī) *n*,
 amldroed, llof, morgudyn
 Polysyllabic, pol.i.si.lab'ik *a*, amsillof,
 amrysill [amsillof
 Polysyllable, pol'i.si.l.â.bl *n*, amsill, gair
 Polytechnic, pol.i.tek'nik *n*, amlgelf
 Polytheism, pol'i.thi.izm *n*, anldduw-
 iaeth, amrydduwaeth [amldduwiad
 Polytheist, pol'i.thi.ist *a*, amldduwydd,
 Pomace, pô.mäs' *n*, gweisgion afalau
 Pomaceous, pô.mä'shus *a*, afaleuog, afal-
 Pomade, pô.mäd' *n*, enaint [og
 Pomander, pô.man'dûr *n*, perbelen
 Pomatum, pô.mä'tum *n*, gwalltenaint
 Pome, pôm *vi*, crwndyfu
 Pomecitron, pôm.sit'run *n*, eurafal
 Pomegranate, pôm.gran'ät *n*, grawnafal
 Pomeroy, pôm.rôl *n*, math o afal mawr
 Pomiferous, pô.mif'ur.us *a*, afa.ddwyn,
 afalog, yn cynnyrchu afalau
 Pommel, pum'el *n*, gwarglwm, ysgwydd-
 glwm; cnap; penglwm cleddyf: *vt*,
 dyrnodio, pwyo, curo [rhialltwech
 Pomp, pomp *n*, rhwysg; gorwycheder,
 Pompét, pum'pet *n*, incbelen argraffydd
 Pompion, pum'pi.un. *n*, pwmpa, pompiwn
 Pomposity, pom.pos'i.ti *n*, rhwysgfawr-
 edd, rhodres, ffraethfalchedd
 Pompous, pom'pus *a*, rhwysgfawr, cein-
 wych, gorwych, ffraethfalch
 Pond, pond *n*, llyn [pwyso, darbwylllo
 Ponder, pon'dûr *v*, ystyried, myfyrio,
 Ponderable, pon'dur.â.bl *a*, pwysadwy
 Ponderal, pon'dur.al *a*, a gyfrifir wrth
 bwysau [rwydd
 Ponderosity, pon.du.ros'i.ti *n*, pwysig-
 Ponderous, pon'dur.us *a*, pwysig, trwm
 Ponent, pô'nent *a*, tua'r gorllewii
 Poniard, pon'yûrd *n*, bidog, byrgledd
 Pontage, pon'tak *n*, math o win
 Pontage, pon'täj *n*, treth pont, pontdoll
 Pontiff, pon'tif *n*, archoffeiriad; y Pab
 Pontifical, pon.tif'i.kal *a*, archoffeiriad-
 ol, Pabol: *n*, llyfr defodau'r Pab
 Pontificate, pon.tif'i.kät *n*, teyrnasiad
 Pab; llywodraeth y Pab; Pabaeth
 Pontoon, pon.twn' *n*, pont fadau
 Pony, pô'ni *n*, corfarch, ceffyl, merlyn
 Pool, pôl *n*, pwll, llyn
 Poop, pôp *n*, ol ganllaw, llywle llong
 Poor, pô'r *a*, tlawd, angenus, rheidus,
 bychodog, truan, gwael, sal, distadl.
 Poor-house, tlotty. Poor little thing!
 druan bach! Poor rate, treth y tlodi.
 A poor eater, un sydd yn bwyta ond
 ychydig. The poor, y tlodion

Poorly, pô'r'li *ad*, yn ddiawydd, yn
 sal: *a*, lledglaf, afiach, gwael, claf
 Pop, pop *n*, ffrwtsain: *v*, ffrwtseinic
 ffrwydro, ffrwtsaethu, ffrwtneidio
 Pope, pôp *n*, Pab; math o bysgodyn
 Pope's eye, cneuen y forddwyd
 Popedom, pôp'dum *n*, pabaeth
 Popery, pô.pur.i, Papistry, pâ'pis.tri *n*,
 pabyddiaeth
 Popgun, pop'gun *n*, gwn pren
 Popinjay, pop'in.jä *n*, y gaseg wanwyr
 cnocell y coed; ysgoegyn
 Popish, pô'pish *a*, pabaidd, pabyddol
 Poplar, pop'lür *n*, poplysen, llathrwydd
 en. Black poplar, pwmpieren. Whit
 poplar, aethwydden, peisgwyn [gwla
 Poplin, pop'lin *n*, cymmysgwe o sidan
 Poppy, pop'i *n*, pabi, llyisiau cwsg, mat
 goll. Corn poppy, pabi coch yr yd
 Populace, pop'ül.äs *n*, y cyffredin,
 werin, y lluaws, y cyhoedd
 Popular, pop'ü.lär *a*, enwog, poblogaidd
 gwerinaidd [poblogrwyd
 Popularity, pop.ü.lär'i.ti *n*, enwogrwyd
 Populate, pop'ü.lät *vt*, pobli, poblogi
 Population, pop.ü.lä'shun *n*, poblogia
 poblogaeth
 Populous, pop'ü.lus *a*, poblog, llawn po
 Populousness, pop'ü.lus.nes *n*, poblog
 rwydd [fath or
 Porcelain, pô'r'slä'n *n*, llestri pridd
 Porch, pô'rth *n*, porth, cyntor, cyntec
 Porcupine, pô'r.kü.pün *n*, y ballasg,
 ddraenog fawr
 Pore, pô'r *n*, chwydswll, twll chwy
 mandwl: *vi*, syllu, tremio, craffsyll
 Pork, pô'rk *n*, cig mochyn [*n*, porchell
 Porker, pô'r.kür, Porkling, pô'rk'li
 Porosity, pô.ros'i.ti, Porousness, pô'r'u
 nes *n*, tyllogrwydd, amrydyledd
 Porous, pô'r.us, Pory, pô'ri *a*, chwy
 dyllog, mandyllog, tyllog, amrydyl
 Porphyry, pô'r.fur.i *n*, molafon, myldar
 Porpoise, Porpus, pô'r.pus *n*, morhwe
 llamidydd, pysgodyn du [ceninwyr
 Porraceous, po.rä'shus *a*, gwyrddaic
 Porret, por'et *n*, math o genin
 Porridge, por'ij *n*, cawl, potes. Mil
 porridge, cawl laeth [gawl, posn
 Porringer, por'in.jür *n*, cawlgwpan, fi
 Port, pô'rt *n*, porthladd, porthle, port
 twll gwn, agwedd, edrychiad, yn
 ddygiad. Port-hole, cyffegrdr
 Port-wine, gwin Oporto, gwin coch
 Portability, pô'r.tä.bil'i.ti *n*, hygluded
 Portable, pô'r.tä.bl *a*, dygadwy, b
 ddwyn, cludadwy

Portage, pō'r'tāj <i>n</i>, arian clud, porthdal Portal, pō'r'tal <i>n</i>, porth, cyntedd, rhag- borth Portcullis, pō'rt.kul'is <i>n</i>, porthgwlas Porte, pō'rt <i>n</i>, llys ymherawdr y Tyre- iaid [rhagarwyddo Portend, pōr.tend' <i>vt</i>, argoelio, darogan, Portension, pōr.ten'shun <i>n</i>, rhagargoel- iad, rhagarwyddiad, darogan Portent, pōr.tent' <i>n</i>, rhagargoel Portentous, pōr.ten'tus <i>a</i>, daroganus Porter, pō'r'tūr <i>n</i>, porthor, drysor; cludydd; math o gwrw Portorage, pō'r'tur.āj <i>n</i>, cyflog cludydd Portfolio, pō'rt.fō'li.ō <i>n</i>, papyrgod, papyr- gwd, papyrglawr Portgrave, pō'rt'glāv <i>n</i>, cledd-ddygiedydd Portico, pō'r'ti.kō <i>n</i>, porthfa; pendist Portion, pō'r'shun <i>n</i>, rhan, cyfran, rhan- dwy; agweddi; gwaddol; cynnysg- aeth: <i>vt</i>, cyfrannu, gwaddoli; cynnysg- aethu, cynnysgaeddu Portliness, pō'rt'li.nes <i>n</i>, gweddusrwydd Portly, pō'rt'li <i>a</i>, cryfweddog [gilgist Portmanteau, pō'rt.man'tō <i>n</i>, bolgan, ys- Portrait, pō'r'trät <i>n</i>, arlun, llun, arfel, ardeb, darlun [luniad Portraiture, pō'r'trä.tshü'r <i>n</i>, delwad, ar- Portray, pō'r.trä' <i>vt</i>, arlunio, delweddu, tynu llun [faer Portreeve, pō'rt'riv <i>n</i>, porthlywydd, porth- Portress, pō'r'tres <i>n</i>, drysores, porthores Pose, pöz <i>vt</i>, dyrys-holi, dyrysu; posio Position, pō.zish'un <i>n</i>, cyflead; sefyllfa, sefydliad; ystum; trefniad; rhagosod- iad, gosodedigaeth Positional, pō.zish'un.al <i>a</i>, gosodiadol Positive, poz'ī.tiv <i>a</i>, gwiriol, gwriedigol; gosodedigol; pendant, sier, sierhaol, penodol; awdurdodol. Positive de- gree, y radd gyssefin, cyssefinradd Positiveness, poz'ī.tiv.nes <i>n</i>, dieurwydd Posnet, poz'net <i>n</i>, padellan, posned Posse, pos' <i>n</i>, mawrlu, torf, arfoglu. Posse comitatus, holl allu sir Possess, po.zes' <i>vt</i>, meddu, meddiannu, mwynhau, perchenogi. To possess one's self of, cymmeryd meddiant o Possession, po.zesh'un <i>n</i>, meddiant; perchenaeth, elw; etifeddiaeth; mwyniant, mwynhâd; goresgyn Possessive, po.zes'iv, Possessory, po- zes'ur.i <i>a</i>, perchenol, meddol, medd- iannol, meddiannedigol Possessor, po.zes'ur <i>n</i>, meddiannydd, perchen, perchenog, perchenwr Posset, pos'et <i>n</i>, posel, meiddlyn	Possibility, pos.i.bil'iti <i>n</i>, galleudigaeth Possible, pos'ī.bl <i>a</i>, hyall, galluadwy, dichonadwy, posibl; tebygol Possibly, pos'ī.bli <i>adv</i>, ef allai, fe allai; ysgatfydd, agatfydd Post, pöst <i>n</i>, post; llythyrfa; swydd: <i>v</i>, cyflymdeithio; sefydlu, cyflëu; trefnu cyfrifon; postio: <i>px</i>, gwedi, ar ol. Post-boy, llythyrwas. Post- chaise, brysglud; hurgerbyd. Post- haste, ar fawrfrys, ar frys, nerth traed. Post-horse, brysfarch. Post-man, llythyrwas, llythyrwr. Post-master, penllythyrwr, ceidwad llythyrdy. Post-office, llythyrdy, llythyrfa. Post- office order, archeb llythyrfa. Post- town, llythyrdfref Postage, pös'tāj <i>n</i>, llythyrdoll, llythyr- dal. Postage-stamp, llythyrnod Postdate, pöst.dät' <i>vt</i>, olddyddio, olam- seru: <i>n</i>, olddyddiad Postdiluvian, pöst.di.lü'vi.an <i>a</i>, gwedi'r diluw: <i>n</i>, olddyfliad Poster, pös'tür <i>n</i>, brydsdeithiwr, rhed- egwr; hysbyslen fawr Posterior, pos.ti'r'i.ür <i>a</i>, hwyrach, di- weddarach, olach, ar ol [israddiad Posteriority, pos.ti'r.i.or'ī.ti <i>n</i>, olafedd; Posteriors, pos.ti'r'i.ürz <i>np</i>, pen ol Posterity, pos.ter'ī.ti <i>n</i>, cenedlaethau dyfodol; oliad, olafiaid, adian; hil- iogaeth [borth Postern, pös'türn <i>n</i>, drws bychan, cil- Postexistence, pöst.eg.zis'tens <i>n</i>, olfod- oiaeth Posthumous, pos'tü.mus <i>a</i>, a gyhoedd- wyd neu a aned ar ol claddu yr aw- dwr neu'r tad; olargraffedig; olanedig Postil, pos'til <i>n</i>, ynylnod Postillion, pos.til'yun <i>n</i>, rhagfarchogwr Postmeridian, pöst.mi.rid'yan <i>a</i>, pryd- nawnol, olnawnol, wedi'r canolddydd Postmortem, pöst.môr'tem <i>a</i>, ar ol marw- olaeth [gohirio Postpone, pöst.pön' <i>vt</i>, troi heibio; oedi Postponement, pöst.pön'ment <i>n</i>, gohir- iad, oediad [ciniaw Postprandial, pöst.pran'di.al <i>a</i>, ar ol Postscript, pöst'script <i>n</i>, olysgrifen, ol- ysgrif, olymadrodd Postulate, pos'tshü.lät <i>n</i>, gosodiad erfyn- iedig: <i>vt</i>, adrodd heb brawf, cym- meryd yn ganiataol [heb brawf Postulation, pos.tü.lä'shun <i>n</i>, honiad Postulatum, pos.tshü.lä'tum (<i>p</i> postula- ta, pos.tshü.lä'tâ) <i>n</i>, gosodiad erfyn- iedig, gosodiad dibrawf

PRA pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cârve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Posture, pos'tshûr *n*, munud, ystum, sefyllwedd, safiad, sefyllfa; agwedd.
Posture-master, ystumydd [modrwy
Posy, pö'zi *n*, blodeuglwm; arwyddair
Pot, pot *n*, pot, potyn; crochan: *vt*,
potio. Pot-bellied, cestog, cestfawr.
Pot-companion, cydyfwr, cyfeddach-
wr. Pot-herbs, llysiau berwadwy. Pot-
hooks, bachau crochan. Pot-house,
diotty. Pot-metal, math o wydr lliw-
iog. Pot-valiant, diod-ddewr
Potable, pö'tâ.bl *a*, yfadwy [o'r India
Potagra, pö.tag'râ *n*, math o gyffraith
Potamology, pot.â.mol'ö.jî *n*, afondraeth
Potash, pot'ash *n*, golchludw, trwyth-
ludw, llys-halen [lynciad
Potation, pö.tä'shun *n*, yfediad; traf-
Potato, pö.tä'tö *n*, cloronen, taten
Potch, potsh *vt*, gorferwi, lledferwi
Potency, pö'ten.si *n*, galluedd, nerthedd,
cadernid
Potent, pö'tent *a*, cadarn, galluog, grym-
us, nerthol, nerthog, cryf [deyrn
Potentate, pö'ten.tät *n*, penadur, arch-
Potential, pö.ten'shal *a*, galluogol, gallu-
adwy [ogrwydd
Potentiality, pö.ten.shî.al'i.ti *n*, gallu-
Pother, pot'h'ûr *n*, twrf, dadwrdd, ystwr:
v, ffwdanu, ymdrafferthu yn ofer; blino
Potion, pö'shun *n*, llymaid, trancell,
llwnc [lestr
Potsherd, pot'shûrd *n*, deryn o bridd-
Pottage, pot'äj *n*, cawl, potes, isgell
Potter, pot'ûr *n*, priddlestrydd, croch-
enydd, cregenydd, priddawr
Pottery, pot'ur.î *a*, crochenyddiaeth;
lestri pridd; priddweithfa
Pottle, pot'l *n*, mesur o hanner galwyn
Potulent, pö'tü.lent *a*, yfadwy; meddw
Pouch, pûwtsh *n*, cod, coden, cwd;
bola: *vt*, llogellu, llyncu
Poult, pölt *n*, cyw, cywen, cywyn
Poulterer, pöltur.ûr *n*, adarwerthwr,
ednwerthwr
Poultice, pöltis *n*, sugaethan, meddalai
Poultry, pölt'ri *n*, adar dof, ednod dof,
ieir dof, creaduriaid plufog
Pounce, pûwns *n*, panlwch; crafanc,
ewin: *v*, panlychu; disgyn, syrthio.
Pounce-box, trydylflwch
Pound, pûwnd *n*, pwys; punt; ffald,
gwarchae: *vt*, ffaldio, gwarchäu;
pwyo, pwnio
Poundage, pûwn'däj *n*, puntdal
Pounder, pûwn'dûr *n*, pwyedydd; cyf-
legr. A six pounder, cyfflegr chwe
phwys ei belen

- Pour, pö'r *v*, tywallt, gwallaw, gwelyn
Pourparty, pû'r.pâr'ti, Purparty, pûr
pâr'ti *n*, rhan, cyfran
Pout, pûwt *n*, laes wefl, golwg sariq
pwd: *v*, laesweflu, cilwgu, pwdu
Poverty, pov'ûr.ti *n*, tlodi, angen, anger
octyd, llymder, llymdra
Powder, pûw'dûr *n*, llwch, pylor: *v*
llychio, meiloni. Powder-chest, pylor-
gîst. Powder-horn, pylorgorn. Pow-
der-mill, pylor felin. Gun-powde
ffamlwch, meilon
Powdery, pûw'dur.i *a*, llychog, pylorog
Power, pûw'ûr *n*, gallu, nerth, gryn
cryfder; awdurdod, llywodraeth, rheo-
aeth [cr.
Powerful, pûw'ûr.fwl *a*, galluog, nerth
Powerless, pûw'ûr.les *a*, dirym, dinert-
diallu, gwan, egwan
Pox, poks *n*, brech. Chicken pox, bre-
yr ieir. Confluent small pox, bre-
las. Cow pox, brech y fuwch. Gre-
pox, poethglwyf, y frech losg. Sma-
pox, y frech wen. Swine pox, bre-
y moch
Poy, pôi *n*, pawl, pawl rhaffiddawnsiw
Pream, prâm *n*, math o fad [d
Practicability, prak.ti.kâ.bil'i.ti *n*, haw
Practicable, prak'ti.kâ.bl *a*, gwnenthu
adwy, hyall
Practical, prak'ti.kal *a*, ymarfer
gwneuthuro, buchedd l, defnyddiol
Practice, prak'tis *n*, arfer, arferiad, yr
arferiad [dîl
Practise, prak'tis *v*, arferu, ymarfer
Practiser, prak'ti.sûr *n*, arferwr
Practitioner, prak.tish'un.ûr *n*, arf-
iedydd, ymarferiedydd
Præmunire, prî.mû.nîr'i *n*, gwys t
ddwyn i mewn awdurdod tramu
rhagrybudd; cosp, dirwy
Pragmatic, prag.mat'ik, Pragmatic
prag.mat'i.kal *a*, ymarferol, gorche-
ol; ymyrgar; rhodresus [hela
Prairie, prêr'i *n*, gwastattir, gweuny
Praise, prâz *n*, mawl, moliant, canm
iaeth, clod, darfawl, molawd; gwaw
vt, moli, clodfori, moliannu
Praiseworthy, prâz'wûr.thî *a*, canm
adwy, clodwîw
Prance, prans *vi*, carlamu, crychneidi
Prank, prangk *n*, cast, ystranc, prau
vi, ymbincio, prancio, ystrancio
Prate, prât, Prattle, prat'l *vi*, bragak
bragaldian, llolio, baldordd, dwnd
clebran, brygawthan
Prattler, prat'lûr *n*, bragaldiwr, lloly

Pravity, prav'i.ti n, halogrwydd, drygedd	Precipitation, pri.sip.i.tä'shun n, chwyrndafliad; gwisgiad; byrbwylldra
Prawn, prôn n, corgeimwch	Precipitous, pri.sip'i.tus a, serth, clogwynog, llethrol
Pray, prä v, gweddïo, ioli, atolygu. I pray you, atolwg	Precise, pri.sis' a, penodol, manwl; taclusfer, cywir, gorfanwl; destlus, ffurfiol [manyldra
Prayer, prä'r n, gweddi, deisyfiad, adolwch, erfyn. Prayer-book, llyfr gweddi. The Lord's Prayer, y Pader	Preciseness, pri.sis'nes n, manylrwydd, Precisian, pri.sizh'an n, un gorfanol, defodwr [cywiredd
Prayer, prä'ür n, gweddïwr, ymbiliwr	Precision, pri.sizh'un n, manylrwydd, Preclude, pri.klüd' vt, rhagrwystro, rhagattal
Prayerless, prä'r'les a, diweddi	Precocious, pri.kö'shus n, rhagaddfed
Pre-px, cyn-, rhag-, blaen-	Precocity, pri.kos'i.ti n, rhagaddfed-rwydd [rhagystyrio
Preach, pritsh v, pregethu	Precogitate, pri.koj'i.tät vt, rhagfeddwl, Precogitation, pri.koj.i.tä'shun n, rhagfeddyliad, rhagystyriaeth
Preacher, pri'tshür n, pregethwr	Precognition, pri.kog.nish'un n, rhagwybodaeth, cynwybodaeth
Preachment, pritsh'ment n, brygawthiad	Precompose, pri.kum.pöz' vt, rhaggyfansoddi [dyb
Preadamite, pri.ad'am.it a, cyn Adda, cynaddafol [rhaglith	Preconceit, pri.kon.sit' n, cyndyb, rhag-
Preamble, prä'am.bl n, rhagymadrodd,	Preconceive, pri.kon.siv' vt, rhagddirnad
Prebend, preb'end n, corgyfran, corddogn [ydd, corberiglor	Preconception, pri.kon.sep'shun n, rhagdyb, rhagddyghymyg, cynrith, cyn-ddealliad, cynddarbodaeth
Prebendary, preb'en.dur.i n, corwein-	Preconcert, pri.kon.sürt' vt, rhagdrefnu
Precarious, pri.kê'r'i.us a, ansicr, ansafadwy [sicrwydd	Precontract, pri.kon'trakt n, rhaggytundeb, rhagammod
Precariousness, pri.kê'r'i.us.nes n, an-	Precontract, pri.kon.trakt' v, rhaggytuno
Precative, prek'ä.tiv, Precatory, prek'ä.tur.i a, erfyngar, ymbilgar	Precurrent, pri.kur'ent a, blaenredol
Precaution, prä.kö'shun n, rhagofal, rhagocheliad: vt, rhagrybuddio	Precurse, pri.kürs' n, rhagrediad, rhagflaeniad [rhagflaenydd
Precantious, prä.kö'shus a, darbodus	Precursor, pri.kür'sür n, blaenrbed,
Precantious, pres.i.dä'ni.us a, blaenorol, blaenllaw [rhagflaenu	Precursory, pri.kür'sur.i a, blaenorol, blaenol, rhagredol
Precede, prä.sid' vt, blaenori, blaenu,	Predaceous, pri.dä'shus a, ysglyfaethus, rheibus, ysglyfiannus, anrheithgar
Precedence, prä.sid'ens n, blaenoriaeth, blaenafiaeth, y blaen	Predal, prä.dal a, ysbeilus, ysglyfaethol
Precedent, prä.sid'ent a, blaenorol	Predation, prä.dä'shun n, anrheithiad, ysglyfiant [ysglyfaethus
Precedent, pres'id'ent n, cynreol, blaendrych, cynllun, enghraifft [prifgantor	Predatory, prä.dä.tur.i a, anrheithgar,
Precentor, prä.sen'tür n, blaengeiniad,	Predecessor, prä.dä.ses'ür n, rhagredwr, cyneifiad, rhagflaenor, hynafiad
Precept, prä.sept n, gorchymmyn, arch, cynraith [eirchiol	Predestinarian, prä.des.ti.nê'r'i.an n, rhagarfaethydd
Preceptive, prä.sep'tiv a, gorchymmynol,	Predestination, prä.des.ti.nät vt, rhaglunio, rhagdrefnu, rhagarfaethu
Preceptor, prä.sep'tür n, athraw, dysgawdwr [rhagfynediad	Predestination, prä.des.ti.nä'shun n, rhagdrefniad, rhagarfaeth
Precession, prä.sesh'un n, rhagflaeniad,	Predestine, prä.des'tin vt, rhagarfaethu
Precinct, prä.singkt n, cylehran, terfyn, cyffin [drud	Predetermination, prä.dä.tür.mi.nä'shun n, rhagderfyniad [odi
Precious, presh'us a, gwerthfawr, prid,	Predetermine, prä.dä.tür'min vt, rhagben-
Preciousness, presh'us.nes n, gwerthfawredd, gwerthfawrogrwydd [myn	Predial, prä.dä.al a, tyddynol
Recipe, prä.si.pi n, ysgrifen, gorchym-	
Recipe, pres'i.pis n, dibyn, diffwys, affwys, clogwyn, serthan	
Recipitance, prä.sip'i.tans n, ffwrst, byrbwylldra, gorfrys [byrbwyll	
Recipitant, prä.sip'i.tant a, dibwyll,	
Recipitate, prä.sip'i.tät n, gwaelodion: v, chwyrndafliad, bwrw bendramwngl, gwrystgio, gwaelodi; brysiö: a, gwywsg, ffyrstgiog, byrbwyll	

PRE pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Predicable, pred'î.kâ.bl *a*, adroddadwy, honiadwy: *n*, pethadroddadwy. Predicables, adroddolion
- Predicament, pri.dik'â.ment *n*, cyflwr, helynt, sefyllfa; dosbarth, ansawdd
- Predicant, pred'î.kant *n*, rhagadroddwr
- Predicate, pred'î.kât *n*, yr adroddol, darddelw: *vt*, darddodi, rhagadrodd, honi, haeru [wad, honiad
- Predication, pred.î.kâ'shun *n*, darddel
- Predict, pri.dikt' *vt*, daroganu, rhagfynegu, rhagddywedyd [iad
- Prediction, pri.dik'shun *n*, rhagddywed
- Predictor, pri.dik'tûr *n*, daroganydd
- Predilection, pri.di.lek'shun *n*, cynhoffder, rhaghoffder
- Predispose, pri.dis.pöz' *vt*, cynddarparu
- Predisposition, pri.dis.pö.zish'un *n*, rhagddarpariad; rhagdueddiad
- Predominance, pri.dom'î.nans *n*, goruchafiaeth, rhagoriaeth
- Predominant, pri.dom'î.nant *a*, penaf, trechaf, arliwiadol, gorfodol
- Predominate, pri.dom'î.nät *vi*, goruchafu, gorfodi, tycio, llwyddo, ffynu
- Pre-elect, pri.î.lekt' *vt*, rhagddewis, rhagethol, cynethol [iaeth
- Pre-eminence, pri.em'î.nens *n*, rhagor-
- Pre-eminent, pri.em'î.nent *a*, rhagorol, ardderchog, godidog [bryniant
- Pre-emption, pri.em'shun *n*, rhag-
- Preen, prin *n*, gwäell: *vt*, trwsio, pincio
- Pre-engage, pri.en.gäj' *vt*, rhagrwyo
- Pre-engagement, pri.en.gäj' ment *n*, rhagrwymiad, rhagymrwymiad
- Pre-establish, pri.î.stab'lish *vt*, rhagsefydlu, cynsefydlu
- Pre-establishment, pri.î.stab'lish.ment *n*, rhagsefydliad [cynfod
- Pre-exist, pri.eg.zist' *vi*, cynhanfodi,
- Pre-existence, pri.eg.zis'tens *n*, rhaghanfod, cynfod [hanfodol
- Pre-existent, pri.eg.zis'tent *a*, rhag-
- Preface, pref'äs *n*, rhaglith, rhagymadrodd, cynarawd: *v*, rhaglithio
- Prefatory, pref'â.tur.î.a, rhagymadroddol
- Prefect, pri.fekt *n*, rhaglaw, rhaglywydd
- Prefecture, pri.fek.tshü'r *n*, rhaglafiaeth
- Prefer, pri.für' *vt*, dewis, rhagor-ddewis, blaenberchi, dyrchafu; cyflwyno. He prefers, gwell ganddo [ach
- Preferable, pref'ur.â.bl *a*, gwell, rhagor-
- Preference, pref'ur.ens *n*, rhagoriaeth, blaenoriaeth, y blaen, dewis
- Preferment, pri.für'ment *n*, dyrchafiad, codiad [ddarluniad
- Prefiguration, pri.fig.ü.rä'shun *n*, rhag-
- Prefigure, pri.fig'ûr. Prefigure, pri.fig'û.rät *vt*, rhagddangos, rhagddarlunio, rhaggysgodi, rhagamlygu; cynddullio, arluniaethu
- Prefine, pri.fîn' *vt*, rhagderfynu
- Prefix, pri.fiks' *vt*, blaenddodi, rhagddodi, darddodi, arddodi
- Prefix, pri'fiks *n*, blaenddod, blaenddodiad, rhagddod, arddod
- Preform, pri.förm' *vt*, rhagffurfio, rhaglunio [rwydd; amdrymde
- Pregnancy, preg'nän.sî *n*, beichiog
- Pregnant, preg'nant *a*, beichiog, trou
- Prejudice, pri.jü'di.kät *v*, rhagfarnblaenfarnu, rhagddedfrüdu
- Prejudication, pri.jü.di.kä'shun *n*, rhagfrawd, rhagfarniad, blaenfarniad
- Prejudice, prej'ü.dis *n*, rhagfarn; niwevt, rhagdueddoli; niweidio, colledu
- Prejudicial, prej.ü.dish'al *a*, niweidio colledus [esge
- Prelacy, prel'â.sî *n*, esgobaeth; swyc
- Prelate, prel'ät *n*, esgob
- Prelatical, pri.lat'î.kal *a*, esgobol
- Prelation, pri.lä'shun *n*, blaenoriaeth
- Prelation, pri.lek'shun *n*, rhaglith
- Prelibation, pri.lî.bä'shun *n*, blaenbravrhagbrawf, rhagarchwaethiad
- Preliminary, pri.lim'î.nur.î *n*, rhammod, rhagsail: *a*, rhagflaenor, rhagarweiniol, darpariadol
- Prelude, prel'üd *n*, rhagchwareu; cyarawd: *vt*, rhagchwareu
- Prelusive, pri.lü'siv *a*, rhaglithiol
- Premature, pri.mâ.tü'r' *a*, rhagaddfrhygynnar, amhrydlawn
- Prematureness, pri.mâ.tü'r'nes, Prematurity, pri.mâ.tü'r'î.tî *n*, amhrylonedd [fyrio, cynarfaet
- Premeditate, pri.med'î.tät *v*, rhagl
- Premeditation, pri.med.î.tä'shun *n*, rhagfyfyrdod, cynarfaeth
- Premerit, pri.mer'it *vt*, rhaghaeddu
- Premices, prem'î.siz *np*, blaenffrwyfau'r ddaiar
- Premier, pri'mî.ür *n*, cynwas, fweiniog: *a*, blaenaf, penaf, prif
- Premise, pri.miz' *v*, rhagosod, cynseil
- Premise, Premiss, prem'is *n*, cynsMajor premise, y fraich gyntaf mecyfreswm. Minor premise, yr fraich mewn cyfreswm. Premi: tai, tiroedd

Premium, prī.mī.um *n*, gwobr, gobrwy; tāl-ddogn
 Premonish, prī.mon'ish *vt*, rhagrybuddio
 Premonition, prī.mō.nish'un *n*, rhagrybudd [rybuddiol
 Premonitory, prī.mon'ī.tur.ī *a*, rhag-
 Premonstrate, prī.mon'strāt *vt*, rhagddangos [enwi, cynenwi
 Prenominate, prī.nom'ī.nāt *vt*, rhag-
 Prenomination, prī.nom.ī.nā'shun *n*, cynenwad [rhagdyb
 Prenotion, prī.nō'shun *n*, rhagamcan,
 Prenunciation, prī.nun.sī.ā'shun *n*, rhagddyweddiad, rhagfynegiad
 Preoccupancy, prī.ok'ū.pan.sī, Preoccupation, prī.ok.ū.pā'shun *n*, rhagfeddiant, cynfeddiant [rhagfeddiannu
 Preoccupy, prī.ok'ū.pī *vt*, rhagddal,
 Preominate, prī.om'ī.nāt *vt*, rhagar-goeli, rhagddangos, rhagarwyddo
 Preopinion, prī.ō.pin'yun *n*, rhagdyb
 Preordain, prī.ōr.dān' *vt*, rhagdfrefnu, rhagosod, rhagbenodi, rhagarfaethu
 Preordinance, prī.ōr'di.nans *n*, rhagosodiad, cynddeddf, cynarfaethiad
 Preparation, prep.u.rā'shun *n*, darpariad, parotoad, arlwyant, darbodaeth
 Preparatory, prī.par'ā.tur.ī *a*, darpariadol, parotoawl, rhagbarotoad
 Prepare, prī.pēr' *v*, parotoi, darparu, darbod, darmerthu, arlwyo, cyfarpar
 Prepend, prī.pens' *a*, rhagfwriadol
 Prepollent, prī.pol'ent *a*, trechol, ffyniannol; goruchaf, penaf
 Preponderance, prī.pon'dur.ans *n*, rhagorbwys, darbwys
 Preponderate, prī.pon'dur.āt *v*, rhagorbwyo, gorbwyo, darbwyo
 Prepose, prī.pōz' *vt*, cynosod, rhagddodi
 Reposition, prep.ō.zish'un *n*, rhagair, arddodiad [iannu, cynfeddiannu
 Repossess, prī.po.zes' *vt*, rhagfedd-
 Repossession, prī.po.zesh'un *n*, cynfeddiant; rhagfarn, rhagdyb
 Reposterior, prī.pos'tur.us *a*, chwith, annhrefnus, chwithig; annaturiol, afresymol
 Repuce, prī.pūs *n*, blaengroen
 Require, prī.rī.kwīr' *vt*, cynerchi, rhaggeisio [rhagofyniad, cynarch
 Requisite, prī.rek'wī.zit *n*, cynraid,
 Rerogative, prī.rog'ā.tiv *n*, braint, cynfaint, uchelfaint, rhagofaint
 Resage, pres'āj, Presagement, prī.sāj'ment *n*, rhagarwydd, arwydd, coel, argoel, rhagargoel [argoeli
 Resage, prī.sāj' *vt*, darogan, daroganu,

Presbyter, prez'bī.tūr *n*, henaduriad, hynefydd, offeiriad [ol
 Presbyterial, prez.bī.tī'r'ī.al *a*, henadur-
 Presbyterian, prez.bī.tī'r'ī.an *a*, henadur-
 urol: *n*, henadur. Presbyterians, henaduriaid, plaid o ymneillduwyr
 Presbyterianism, prez.bī.tī'r'ī.an.izm *n*, henaduriaeth
 Presbytery, prez'bī.tur.ī *n*, henaduriaeth, cymmanfa henaduriaethol
 Prescience, prī'shens *n*, rhagwybodaeth
 Prescient, prī'shent, Prescious, prī'shus *a*, rhagwybodus, prophwydol
 Prescind, prī.sind' *vt*, tori ymaith
 Prescribe, prī.skrib' *v*, rhagysgrifenu, rhagysgrifio, rhagnodi, cyfarwyddo
 Prescript, prī'skript *n*, cyfarwyddyd; rhagysgrif: *a*, cyfarwyddiedig
 Prescription, prī.skrip'shun *n*, rhagysgrifen, rhagbenodiad; cyfarwyddiad; henfeddiant [nol, rhagbenodol
 Prescriptive, prī.skrip'tiv *a*, henfeddian-
 Presence, prez'ens *n*, gwydd, cynwedd, gerfod, presen, cynrychioldeb. Presence-chamber, cyfarchfa. In thy presence, ger dy fron, yn dy wyydd, yn dy olwg, o'th flaen. Presence of mind, meddylbwyll, pwyll, parodrwydd
 Present, prez'ent *a*, presennol, cynnrychiol, gwyddfodol: *n*, anrheg, cyflwyn, rhodd, cyfarwys
 Present, prī.zent' *vt*, cyfarwyso, anrhegu, rhoddi; cyflwyno; dangos
 Presentable, prī.zen'tā.bl *a*, cyflwynadwy [iad; rhoddiad
 Presentation, prez.en.tā'shun *n*, cyflwyn-
 Presentee, prez.en.tī' *n*, derbyniwr cyflwyn [rhegydd
 Presenter, prī.zen'tūr *n*, cyflwynydd, an-
 Presentiate, prī.zen'shī.āt *vt*, cynnrychioli
 Presentiment, prī.sen'ti.ment *n*, cynfeddwl, rhagdybiaeth, rhagfeddwl
 Presently, prez'ent.li *ad*, yn bresennol, yn ddioed, yn ebrwydd, yn fuan, yn y man, toc [iad
 Presentment, prī.zent'ment *n*, cyflwyn-
 Preservation, prez.ūr.vā'shun *n*, cadwraeth, cadwad, gwardigaeth
 Preservative, prī.zūr'vā tiv *a*, ceidwadol: *n*, cadwedydd, diogelydd; rhagfeddyginiaeth
 Preserve, prī.sūr'v' *vt*, cadw, diogelu, noddi, gward; cyffeithio: *n*, cyffeithfwyd [diogelwr
 Preserver, prī.zūr'vūr *n*, cynnaliwr;
 Preside, prī.zīd' *vi*, rhageistedd, gorseistedd, rheoli, llywyddu

PRI pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=look;

- Presidency, prez'î.den.sî, Presidentship, prez'î.dent.ship *n*, arlywvddiaeth, rheolaeth, rhaglafiaeth [llywydd
President, prez'î.dent *n*, cadeirydd.
Presidial, pri.sid'y'al *a*, perthynol i warchodlu, gwarchllyddol
Press, pres *n*, gwasg, gwryf: *v*, gwasgu, dwyswasgu, gwryfio; dirgymhell, dir-dreisio. Press-bed, cistwely. Press-gang, dirdorf. Press-man, argraff-wasgydd. Press-warrant, dirwarant. Clothes-press, dilladgloer. Liberty of the press, rhyddid y wasg
Pression, presh'un *n*, gwasgiad, dir-wasgiad [fawr
Pressitant, pres'î.tant *a*, gwasgol, pwys-
Pressure, presh'ûr *n*, gwasgiad, gwasgfa, pwys [benthyg
Prest, prest *a*, parod: *n*, arian parod;
Prestige, pres'tizh *n*, hoced, hud; swyn
Prestigious, pri.stij'î.us *a*, hudoliaethus
Presto, pres'tô *ad*, yn ebrwydd, yn fuan
Presumable, pri.zû'mâ.bl *a*, tybiadwy
Presume, pri.zûm' *v*, tybio, tybygu, barnu; anturio, beiddio; rhyfygu
Presumption, pri.zum'shun *n*, rhyfyg, gorhyfder, beiddiad; tybygiad
Presumptive, pri.zum'tiv *a*, tebygol; golygiedigol; trahäus
Presumptuous, pri.zum'tshü.us *a*, rhyfygus, gorhyf, beiddgar, trahäus
Presupposal, pri.su.pö'zal, Presupposition, pri.sup.ö.zish'un *n*, blaendyb, rhagdybiad [rhagdybio
Presuppose, pri.su.pöz' *vt*, rhagfeddwl
Presurmise, pri.sûr.miz' *n*, cyndyb, cynddirnad: *vt*, rhagdybio, rhagfwrw
Pretence, pri.tens' *n*, cyfrith, rith, esgus, ffug; rith-hawl; ymhoiad
Pretend, pri.tend' *v*, lledrithio, ffugio, ffuantu; cymmeryd arno
Pretender, pri.ten'dûr *n*, twyllhonwr, fugiwr [ffug, esgus
Pretention, pri.ten'shun *n*, twyllhoniad,
Preter-*px*, tu hwnt i, ym mhellach na
Preterimperfect, pri.tur.im.pûr'fekt *a*, anghynnherfynol, anorphenol
Preterite, pret'ur.it, Preterperfect, pri-tûr.pûr'fekt *a*, cynnherfynol, gorphenol
Preterition, pret.u.rish'un, Pretermis-sion, pri.tûr.mish'un *n*, gadawiad heibio, mynediad heibio [myned heibio
Preterlapsed, pri.tûr.lapst' *a*, wedi
Preterlegal, pri.tûr.lî'gal *a*, anghy-reithlawn [esgeuluso
Pretermit, pri.tûr.mit' *vt*, gadael, heibio,

- Preternatural, pri.tûr.nat'shü.ral *a*, gwrthanianol, goruchanianol
Preterpluperfect, pri.tûr.plü.pûr'fekt *a*, gorgynnherfynol, perffaith orphenol
Pretext, pri.teks' *vt*, cuddio, gorchuddio
Pretext, pri.tekst' *n*, rithesgus, esgus cyfrith, ffug [gynt
Pretor, pri'tôr *n*, ynad, maer yn Rhufain
Pretorian, pri.tô'rî.an *a*, ynadol, maerol
Prettiness, pret'î.nes *a*, dillynedd, tlysnï, pertedd
Pretty, pret'î *a*, pert, pefr, dilyn, tlws, cain: *ad*, cryn, go, lled. Pretty large, yn weddol o faint. Pretty well, yn weddol, yn weddol o dda
Pretypify, pri.tip'î.fî *vt*, rhaggysgodi, rhagarwyddo [gorfod, gorchfygu
Prevail, pri.väl' *vi*, tycio, ffynu, llwyddo
Prevalence, prev'â.lens *n*, ffyniant, gor-uchafiaeth, cyffredinolrwydd
Prevalent, prev'â.lent *a*, gorchfygol cyffredin, ymdaenol
Prevaricate, pri.var'î.kä *vi*, mwys ddadleu, ymgroes-ddadleu; cecrus hocedu, mwysdroi, geirdroi
Prevarication, pri.var.î.kä'shun *n*, hoced mwysairdra, trawsddadleuad
Prevenient, pri.vî'ni.ent *a*, rhagflaenol
Prevent, pri.vent' *vt*, rhagodi, rhagflaenu; attal, lluddias, rhwystro
Prevention, pri.ven'shun *n*, rhagflaen-iad; lluddiad, attaliad, llesteiriad
Preventive, pri.ven'tiv *a*, rhagflaenol rhwystrol: *n*, rhagflaenydd; diogelyd
Previous, pri'vi.us *a*, blaenorol, rhagblaen-, cyn-
Prey, prä *n*, ysglyf, ysglyfaeth, ysbledd ach, ysbail, anrhaith; praidd: *vi*, y: glyfio, ysglyfaethu, anrheithio
Priapism, pri'â.pizm *n*, llostrudd
Priapus, pri'â.pus *n*, llostddolur, llosfawr duw'r gerddi, duw firwythlon
Price, pris *n*, gwerth, pridwerth pri-*vt*, gosod pris ar, prisio
Prick, prik *n*, pig, pigyn, swmbw pigiad, brathiad; pigdwl; gwyne, *v*, pigo, symbylu; pignodi, olnodi
Pricket, prik'et *n*, hydd dwyflywydd
Prickle, prik'l *n*, draen, eithen, pigyn
Prickleback, prik'l.bak *n*, crothe brithyll y dom
Prickly, prik'li *a*, pigog
Pride, prid *n*, balchder, balchedd: balchïo, ymfalchïo [y
Prier, pri'ûr *n*, craffchwiliwr, rhyge
Priest, prist *n*, offeiriad; offerenwr, p-iglor. Priest's office, offeiriadaeth

- Priestcraft, prist'kraft *n*, dichell offeir-
 Priestess, prist'es *n*, offeiriades [iadol
 Priesthood, prist'hwd *n*, offeiriadaeth
 Priestliness, prist'li.nes *n*, offeiriadrwysg
 Priestly, prist'li *a*, offeiriadol, offerenol
 Priestridden, prist'rid.n *a*, twylledig gan
 offeiriad; yn asyn i'r offeiriad
 Prig, prig *n*, coegyn, pertyn; chwiw-
 leidr, manleidr: *vt*, lladrata
 Priggism, prig'izm *n*, coegni, coegedd
 Prill, pril *n*, arlledbysg
 Prim, prim *a*, cymhenwych, gorfanol
 Primacy, primä.sí *n*, blaenafiaeth, uch-
 afiaeth [llwythdal
 Primage, primäj *n*, arian llwythad,
 Primary, primur.í *a*, prif, penaf, cyntaf,
 cysefin, gwreiddiol, dechreuol [esgob
 Primate, primät *n*, prifesgob, arch-
 Prime, prim *a*, cynt, penaf, prif, cyntaf;
 rhagoraf, goreu: *n*, y goreu; y prif;
 perffeithrwydd: *vt*, cynlychu; cyn-
 lliwio. Prime cost, pris cyntaf. Prime
 of life, blodau bywyd, boreu oes
 Primeness, prim'nes *n*, rhagoroldeb;
 blaenoriaeth, cynraddiaeth
 Primer, primur *a*, cyntaf
 Primer, prim'ur *n*, cynlyfr; llyfr gweddi
 Pabaidd. Great primer, Long primer,
 enwau argrafflythyrenau
 Primeval, prim'val *n*, cynoesol, cyn-
 fydol, cysefin, cyntefig
 Primitive, prim'í.tiv *a*, cyntefig, cysefin;
 prif. Primitive ages, prif oesoedd.
 Primitives, cyntefigion, cyneiriau
 Primitiveness, prim'í.tiv.nes *n*, cysefin-
 iaeth [cymhendod
 Primness, prim'nes *n*, gorddillynedd;
 Primogenial, primö.jí.ní.al *a*, cyntaf-
 enid, cyntenid [cyntafanedigaeth
 Primogeniture, primö.jen'í.tshü'r *n*,
 Primordial, primör.dí.al *a*, dechreuol
 Primrose, primröz *n*, briallu
 Prince, prins *n*, tywysog. Prince's
 metal, math o efydd
 Principedom, prins'dum *n*, tywysogaeth
 Princelike, prins'lik, Princely, prins'li
a, tywysogol, tywysogaidd
 Princess, prin'ses *n*, tywysoges
 Principal, prin'sí.pal *a*, prif, penaf,
 arbenig: *n*, pen, blaenor, penrhaith,
 penadur, arbenor; prif swm
 Principality, prin.sí.pal'í.tí *n*, tywysog-
 aeth. The Principality, y Dywysog-
 aeth, Cymru
 Principle, prin'sí.pl *n*, egwyddor, dan-
 sawdd; cynneddf; gosodedigaeth: *v*,
 egwyddori; dysgu
- Princock, prin'kok, Princox, prin'koks
n, ysgoegyn, ysgentyn
 Print, print *n*, argraff, llun, ol: *v*, ar-
 graffu, printio. In print, argraffedig
 Printer, prin'tur *n*, argraffydd, argraffwr
 Printing, prin'ting *n*, argraffyddiaeth.
 Printing-office, argraffdy. Printing-
 press, argraffwasg. Printer's devil,
 egwyddorwas ieuengaf argraffydd
 Printless, print'les *a*, diargraff, diol
 Prior, pri'ur *a*, cyntaf, cynt, blaenorol:
n, pen mynachlog, penfynach
 Prioress, pri'ur.es *n*, penfynaches
 Priority, pri.or'í.tí *n*, blaenoriaeth
 Priory, pri'ur.í *n*, mynachdy
 Prisage, pri'säj *n*, toll ar win
 Prism, prizm *n*, gwydryn triongl;
 rheiddell [tebyg i reiddell
 Prismoid, priz'môid *n*, corif sylweddol
 Prison, priz'n *n*, carchar, carchardy.
 Prison-base, Prison-bars, math o
 chwareu gwledig [wr
 Prisoner, priz'nur *n*, carcharor, carchar-
 Prisonment, priz'n.ment *n*, carchariad
 Pristine, pris'tis *n*, y pysg morlif [hen
 Pristine, pris'tin *a*, cyntaf, cyntefig;
 Prithee, prith'í *i*, atolwg, adolwyn
 Privacy, pri'vä.sí *n*, dirgelwch, dirgel-
 edd; cyfrinach; cyfrinfa, dirgelfa, celfa
 Private, pri'vät *a*, cyfrin, dirgel, cudd,
 cyfrinachol; unig; cuddiedig; neill-
 duol: *n*, milwyr o'r radd iselaf. In
 private, yn ddirgel
 Privateer, pri.vä.tí'r' *n*, herwlong, cad-
 long briodol [dirgeledd
 Privateness, pri'vät.nes *n*, dirgelwch,
 Privation, pri.vä'shun *n*, diddymiad,
 difeddiad, difuddiad; toliant; coll;
 eisieu [iedigol, nacaol
 Privative, pri'vä.tiv *a*, toliannol, difudd-
 Privet, priv'et *n*, cwyros
 Privilege, priv'í.lej *n*, baint, gorfraint:
vt, breinio, breiniogi, breinioli
 Privity, priv'í.tí *n*, dirgeledd; cyfrin-
 ach; gwybodaeth
 Privy, priv'í *a*, dirgel, cudd; cyfrin: *n*,
 ysgothfa, geudy, ty bach
 Prize, priz *n*, campdlws, campwobr;
 ysbail: *vt*, prisio; gwerthfawrogi.
 Prize-essay, traethawd buddugol,
 traethawd 'arobryn. Prize-fighter,
 campymlladdwr
 Pro-, For-, Pour-, Pur- *px*, am, rhag,
 cyn- [rwydd
 Probability, prob.â.bil'í.tí *n*, tebygol-
 Probable, prob'â.bl *a*, tebygol, tebyg
 Probable, prö'bâ.bl *a*, chwiliadwy

Probate, prö'bät <i>n</i> , cymmynbrawf	Procumbent, prö.kum'bent <i>a</i> , yn ei orwedd, gorweddol
Probation, prö.bä'shun <i>n</i> , prawf, profiad, profiant; profedigaeth, holedigaeth	Procurable, prö.kü'r'â.bl <i>a</i> , cyrhaeddadwy, caffaeladwy, ennilladwy
Probationary, prö.bä'shun.ur.î <i>a</i> , profedigol, profiannol	Procuration, prok.ü.rä'shun <i>n</i> , caffaeliad, cyrhaeddiad [iwr, dirprwy]
Probationer, prö.bä'shun.ür <i>n</i> , prawfddyn, newyddian, creiddyn	Procurator, prok'ü.rä.tür <i>n</i> , gorchwyf
Probe, pröb <i>n</i> , profiedydd, chwilydydd: <i>vt</i> , chwilio archoll, chwilio; holi	Procure, prö.kü'r' <i>v</i> , ceisio, cael, caffael ennill; cyrhaedd; prynu; mynu carnweinyddu
Probity, prob'î.tî <i>n</i> , rhinwedd, gonestrwydd, cywirdeb	Procurer, prö.kü'r'ür <i>n</i> , caesydd, caffaelydd; llatai; carnweinydd
Problem, prob'lem <i>n</i> , profen, gofyniad, gofyneb, dwfndestyn, pwnc	Procuress, prö.kü'r'es <i>n</i> , llateies, hudoles, carnweinyddes [gorhae]
Problematical, prob.lem.at'î.kal <i>a</i> , dychynmygol, gorchestol, gorddwn, ammhüs, dadleuol	Prodigal, prod'î.gala, afradlawn, afradus
Proboscis, prö.bos'is <i>n</i> , duryn	Prodigality, prod.î.gal'î.tî <i>n</i> , afradlodeb, afradlonedd, gwastraff
Procasty, prö.kas'î.tî <i>n</i> , haerilugrwydd, sarigrwydd [orol, cynfyndol]	Prodigious, prö.dij'us <i>a</i> , aruthrol, di-fawr, tramawr, anferthol, anferth[ed]
Procatartic, prö.kat.ârk'tik <i>a</i> , blaen-Procatarxis, prö.kat.ârk'sis <i>n</i> , rhagachos	Prodigy, prod'î.jî <i>n</i> , rhyfeddod, aruthrodion
Procedure, prö.sî'jür <i>n</i> , mynediad ym mlaen, hwyl, hynt; erlyniad	Prodigious, prö.dish'un <i>n</i> , bradychia bradwriaeth [v]
Proceed, prö.sid' <i>vi</i> , myned ym mlaen; erlyn, dilyn; deillio, tarddu, hanu	Proditor, prod'î.tür <i>n</i> , bradwr, bradychol
Proceeding, prö.sî'ding <i>n</i> , gweithrediad, gorchwyl	Produce, prö.düs' <i>vt</i> , dwyn allan, dangos cynnyrchu; estyn; dwyn ffrwyth
Proceeds, pros'îdz <i>np</i> , cynnyrchiant, cynnyrch, elwant, ennill; deilliad	Produce, prod'üs <i>n</i> , cynnyrch; ffrwyth
Procerity, prö.ser'î.tî <i>n</i> , taldra, uchder	Producent, prö.dü'sent <i>n</i> , dangoswr dygwr allan
Process, pros'es <i>n</i> , mynediad ym mlaen; cyfraith, cynghawsedd	Producible, prö.dü'si.bl <i>a</i> , dygadwy
Procession, prö.sesh'un <i>n</i> , gorymdaith, cydgordaith, torfdrefnus	Product, prod'ukt <i>n</i> , dail, cynnyrch
Prochronism, prö.kron.izm <i>n</i> , rhagddyddiad, cynddyddiad	Productile, prö.duk'til <i>a</i> , estynadwy
Proclinet, prö.singkt' <i>n</i> , parotoad i weith-	Production, prö.duk'shun <i>n</i> , cynnyrchia dygiad allan, dangosiad; estyniad
Proclaim, prö.kläm' <i>vt</i> , cyhoeddi [red]	Productive, prö.duk'tiv <i>a</i> , cynnyrchiffrwythlawn; cenedledigol; toreithi
Proclamation, prok.lâ.mä'shun <i>n</i> , cyhoeddiad [tueddiad]	Proem, pro'em <i>n</i> , rhaglith, rhagymrod, rhagdraeth
Proclivity, prö.kliv'î.tî <i>n</i> , gogwyddiad,	Proemial, prö.î'mî.al <i>a</i> , rhaglithiol
Proclivous, prö.kliv'vus <i>a</i> , tueddol; parod	Profane, prö.fäs' <i>i</i> , croesaw i ti!
Proconsul, prö.kon'sul <i>n</i> , israglaw	Profanation, prof.â.nä'shun <i>n</i> , halogia
Proconsulship, prö.kon'sul.ship <i>n</i> , israglawiaeth [gohirio]	Profane, prö.fän' <i>a</i> , halog, halogedd
Procrastinate, prö.kras'ti.nät <i>vi</i> , oedi,	Profane history, hanesiaeth cyffred
Procrastination, prö.kras.ti.nä'shun <i>n</i> , oediad, gohiriad, addoediad	Profanity, prö.fän'î.tî <i>n</i> , halogrwydd, drygfuchedd, anedmygedd
Procreate, prö'krî.ant <i>a</i> , cenedliadol, epilaid, ffrwythlawn [cenedlu]	Profess, prö.fes' <i>v</i> , profesu; cyffwrdd, addef, arddelwi
Procreate, prö'krî.ät <i>vt</i> , epilio, hilio,	Profession, prö.fesh'un <i>n</i> , profes, profesiad, addefiad; galwad, galweddiad [igaethol, profioliad]
Procreation, prö.krî.ä'shun <i>n</i> , hiliad, epilïad, cenedliad [ol]	Professional, prö.fesh'un.al <i>n</i> , galweddiad
Procreative, prö'krî.ä.tiv <i>a</i> , cenedledig-	Professor, prö.fes'ur <i>n</i> , athraw, entrwydd, profieswr, cadeirdraw
Procreator, prö'krî.ä.tür <i>n</i> , cenedlydd, epilïwr	Professorship, prö.fes'ür.ship <i>n</i> , profesiad, cadeirdrawiaeth, cadeirswydd
Proctor, prok'tür <i>n</i> , dirprwywr, dadleuwr	Proffer, prof'ür <i>vt</i> , cynnyg, rhoi cais, cynnyg, cynnygiad

Proficiency, prö.fish'ens, Proficiency, prö.fish'en.si n, cynnydd, cyrhaeddiad ; gwelliant, graddiad
 Proficient, prö.fish'ent a, hyddysg : n, dyn dysgedig ; graddwr [manteisiol
 Proficuous, prö.fik'ü.us a, defnyddiol ;
 Profile, prö'fil n, llun cyfarystlys, ystlyswyneblun, ystlyslun, ystlyswedd
 Profit, prof'it v, buddio, llesäu, llesio, elwa, ennil ; cedu ; manteisio ; gwelläu : n, budd, ced, elw, ennil, lles, elwant, buddiant ; cynnyrch, firwyth
 Profitable, prof'itâ.bl a, buddiol, llesol, lesiannol [ioldeb
 Profitableness, prof'itâ.bl.nes n, buddrofifless, prof'it.les a, difudd, diles, diennill, diffirwyth ; ofer, gwag
 Profigacy, prof'li.gä.sî n, anfadedd, drygfuchedd, dyhirwech, anfadrwydd
 Profigate, prof'li.gät a, anfad, dyhir, dirnwedd, diras, penrydd, anfucheddol ; ysgeler : n, dyhiryn, drygfab
 Profuence, prof'lü.ens n, rhediad, llfiad
 Profuent, prof'lü.ent a, darlifol, deilliol
 Profound, prö.fü.wnd' a, dwfn, gorddwfn ; dirgel, cudd ; trwyadl
 Profundity, prö.fun'di.tî, Profoundness, prö.fü.wnd'nes n, dyfnder, dyfnedd
 Profuse, prö.füs' a, trahael, gorhael, rhyhael, trahelaeth ; afradus, gwas-traffus, treulgar, dyfethgar [afrad
 Profuseness, prö.füs'nes n, gorhaeledd ;
 Profusion, prö.fü'zhun n, gorhaeledd, gormodedd, arddigonedd, gorddigonedd ; afradlonedd, gwastraff
 Prog, prog n, lluniaeth, arlwy : vi, hela lluniaeth [cenedliad
 Progeneration, prö.jen.u.rä'shun n,
 Progenitor, prö.jen'itür n, hynafiad ; cenedlor ; hendaad, hendaid [essill
 Progeny, proj'î.nî n, hil, epil, hiliogaeth,
 Prognostic, prog.nos'tik n, argoel, rhagarwydd, cyntair, darogan : a, rhagar-goelus, daroganus, arwyddol
 Prognosticate, prog.nos'ti.kät vt, rhagddangos, rhagarwyddo ; rhagddewino
 Prognostication, prog.nos.ti.kä'shun n, rhagddangosiad ; daroganiad
 Prognosticator, prog.nos'ti.kä.tür n, dewin, daroganwr, rhagfynegwr
 Programme, prö'gram n, rhaghysbysiad ; hysbyslen, rhaglen
 Progress, prog'res n, mynediad ym mlaen, ymdaith, cylchdaith ; hynt
 Progress, prö.gres' vi, myned ym mlaen
 Regression, prö.gresh'un n, mynediad ym mlaen, graddiant, cynnyddiant

Progressional, prö.gresh'un.al, Progressive, prö.gres'iv a, gradd-ddringol, graddol, graddiannol ; cynnyddol
 Progressiveness, prö.gres'iv.nes n, graddfynedolrwydd, graddolrwydd
 Prohibit, prö.hib'it vt, attal, gwahardd, gwarafun [iad, gwarafuniad
 Prohibition, prö.hi.bish'un n, gwahardd
 Prohibitory, prö.hib'it.tur.î, Prohibitive, prö.hib'it.tiv a, gwaharddol
 Proin, prö.in v, tocio, blaendori ; ysgythru
 Project, prö.jekt' v, dyfeisio, cynllunio, rhaglunio, cynlinellu ; ysgwyddo, crogi allan ; tafu allan, ergydio [fwriad
 Project, proj'ekt n, dyfais, cynllun, rhag-
 Projectile, prö.jek'til a, hydafl, tafledigol, ergydiol : n, tafledigydd, tafsbeth
 Projection, prö.jek'shun n, tafliad, ergydiad ; dyfeisiad ; cynlluniad ; ysgwyddiad [lluniwr
 Projector, prö.jek'tür n, dyfeisiwr, cyn-
 Projecture, prö.jek'tshür n, tafliad, ergydiad, ysgwyddiad
 Prolapse, prö.laps' vi, gorestyn allan : n, gorestyniad [hirgrwn, fel wy
 Prolate, prö.lät' vt, dadgan, adrodd : a,
 Prolation, prö.lä'shun n, dadganiad
 Prolegomena, prol.i.gom'en.ä np, rhagymadroddion, rhagnodion, rhagaraeth (s prolegomenon, prol.i.gom'î.non)
 Prolepsis, prö.lep'sis n, rhagddirniad, rhaggymeriad, rhagatebiad
 Proleptic, prö.lep'tik a, rhagddirnadol
 Prolific, prö.lif'ik a, hiliog, epillog, epilgar ; firwythlawn, toreithiog
 Prolix, prö.lik's' a, hirfaith, maith, hir
 Proximity, prö.lik'si.ti n, meithder ; geirgarwech [llefwrwr
 Prolocutor, prol'ö.kü.tür n, rhaglefarwr,
 Prologue, prol'og n, rhagymadrodd, rhagaraeth [oedi, gohirio
 Prolong, prö.long' vt, estyn, hwyhau ;
 Prolongation, prö.long.gä'shun n, estyniad ; addoediad [rhagllith
 Prolosion, prö.lü'zhun n, rhagchwareu,
 Promenade, prom.en.äd' n, rhedfa
 Prominence, prom'in.ens n, ysgwyddiad allan, crogiad drosodd, bargodle ; ban
 Prominent, prom'in.ent a, yn ysgwyddo allan, bargodol, darnodol ; ban, banog
 Promiscuous, prö.mis'kü.us a, cymmysgedig, plithdraphlith
 Promise, prom'iz v, addaw, gaddaw
 Promise, prom'is n, addaw, addewid, gair. Breach of promise, toraddewid
 Promising, prom'izing a, gobeithlawn, gobeithiol : n, addawiad

PRO pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took

- Promissory, prom'î.sur.î *a*, addawedigol, addewidiol. Promissory note, addaweb
- Promontory, prom'un.tur.î *n*, pentir, penarth, penryn, penmaen, morben, twyn
- Promote, prö.möt' *vt*, dwyn ym mlaen; hyrwyddo; dyrchafu [rhwyddhäwr
- Promoter, prö.mö'tûr *n*, dyrchafydd
- Promotion, prö.mö'shun *n*, dyrchafiad, codiad, rhaciant [mlaen, codi
- Promove, prö.möw' *vt*, symmud ym
- Prompt, promt *a*, parod, dioed, hylaw, buan: *vt*, cofweini, clustlefaru, clustweini; annog, cynhyrfu, cymhell.
- Prompt payment, arian parod
- Prompter, prom'tûr *n*, cofweinydd, clustweinydd; annogwr
- Promptitude, prom'ti.tüd, Promptness, prom'tnes *n*, parodrwydd
- Promptuary, prom'tshûr.î *n*, trysorfa; bwydgell, ystordy [annogiad
- Prompture, prom'tshûr *n*, cymhelliad,
- Promulgate, prö.mul'gät, Promulge, prö.mulj' *vt*, cyhoeddi, hysbysu, lledaenu, taenu, dadgan
- Promulgation, prom.ul.gä'shun *n*, hysbysiad, cyhoeddiad, taeniad ar led
- Promulgator, prom'ul.gä.tûr *n*, adroddwr, cyhoeddwr, lled-daenwr
- Prone, prön *a*, gogwyddol, llechweddol; tueddol, chwannog, tueddgar
- Proneness, prö'nes *n*, gogwyddiad, llechwedd; chwannogrwydd, tuedd, tueddprong, prong *n*, fôrch, pig fôrch [iad
- Pronominal, prö.nom'î.nal *a*, rhagenwol
- Pronoun, prö.nûwn *n*, rhagenw
- Pronounce, prö.nûwns' *v*, cynanu, seinio; traethu, llefaru. A pronouncing dictionary, geirlyfr cynaniaethol, geiriadur cynaniadol neu seinriadol
- Pronunciation, prö.nun.sî.ä'shun *n*, cynaniad, cynaniaeth, seinriad; traethiad
- Proof, pröw' *n*, praw, prawf, profiad; tystiolaeth; arddangosiad; prawflen, proflen; arwydd [brawf
- Proofless, pröw'les *a*, amhrofedig, di-Prop, prop *n*, ateg, annel, canbost, colofn, cynnalbost: *vt*, attegu, cynnal
- Propagable, prop'ä.gä.bl *a*, cenedladwy; taenadwy, lluosogadwy
- Propaganda, prop.ä.gan'dâ *n*, cymdeithas genadol Rufeinaidd
- Propagate, prop'ä.gät *v*, epilio, cenedlu, lluosogi; taenu, lled-daenu, cyhoeddi
- Propagation, prop.ä.gä'shun *n*, cenedliad; cyhoeddiad, lled-daeniad
- Propagator, prop'ä.gä.tûr *n*, cenedlwr; cyhoeddwr, hauwr, magwr
- Propel, prö.pel' *vt*, gyru ym mlaen
- Propend, prö.pend' *vt*, pwyso ym mlae tueddu at, gogwyddo
- Propendence, prö.pen'dens, Propendence prö.pen'den.sî *n*, gogwydd, gogwyddiad, tuedd, tueddiad [
- Propense, prö.pens' *a*, chwannog, tuedd
- Propension, prö.pen'shun, Propensit prö.pen'sî.tî *n*, tueddiad, tueddfryd
- Proper, prop'ûr *a*, priod, priodol; iaw addas, cyfaddas, cymhwys, cymmesgweddaidd; gosgeiddig, tlws [add
- Properly, prop'ûr.î *ad*, yn briodol,
- Properness, prop'ûr.nes *n*, addasrwyd priodoldeb, gosgeiddrwydd
- Property, prop'ur.tî *n*, priodoledd, priodoliaeth, cynneddf, cynddawn, cyduedd, anianduedd, anianawd; pchenogaeth, eiddo, meddiant. Rproperty, meddiannau anghyffro
- Prophecy, prof'î.sî *n*, prophwydoliae darogan, rhagfynegiad
- Prophesy, prof'î.sî *v*, prophwydo, rhagfynegu, rhagddywedyd, daroganu
- Prophet, prof'et *n*, prophwyd; darogar
- Prophetess, prof'et.es *n*, prophwyd daroganes
- Prophetic, prö.fet'ik, Prophetical, profet'ikal *a*, prophwydol, prophwydoliaethol; daroganol [og
- Propheticize, prof'et.iz *v*, prophwydo, prophylactic, prof'î.lak'tik *a*, rhagflaol, cadwadol, rhwyströl
- Propine, prö.pîn' *vt*, cynnyg yn garu
- Propinquity, prö.ping'kwî.tî *n*, agos; cymnydogedd; perthynas
- Propitiable, prö.pish'yâ.bl *a*, cymmodwy, dyhuddadwy
- Propitiate, prö.pish'î.ät *vt*, cymmheddychu, boddloni, dyhuddo
- Propitiation, prö.pish.î.ä'shun *n*, huddiant, heddychiad, cymmod, cmodiad; dadolweh, iawn; boddhâ
- Propitiatory, prö.pish'yâ.tur.î *n*, gareddfa: *a*, cymmodol, dyhuddol
- Propitious, prö.pish'us *a*, tosturiol, tin, graslawn, trugarog, rhadlawn, hyn; boddlawn, dyhuddol
- Proplasm, prö'plazm *n*, mold, cynllu
- Proponent, prö.pö'nent *n*, cynnygiw
- Proportion, prö.pö'r'shun *n*, cyfartal, cyfartalwch, cyfran: *vt*, cymmeddi, cymmesuro, cyfartalu, cyweirio
- Proportionable, prö.pö'r'shun.ä.bl, proportional, prö.pö'r'shun.al, Proportionate, prö.pö'r'shun.ät *a*, cyfartal, caesur, cymmeiniol, cymmedrol

- Proportionality, prō.pō'r.shun.al'ī.ti,
 Proportionateness, prō.pō'r.shun.ät-
 nes *n*, cymmedredd, cymmeintiolaeth,
 cymhwysedd, cyfartalrwydd, cyfartal-
 edd, cymmeseured [gymmesurol
 Proportionally, prō.pō'r.shun.al'ī *ad*, yn
 Proposal, prō.pō'zal *n*, cynnyg, cynnygiad
 Propose, prō.pōz' *v*, cynnyg; bwriadu
 Proposition, prop.ō.zish'un *n*, cynnygiad;
 testyn; gosodiad, gosodedigaeth
 Propositional, prop.ō.zish'un.al *a*, cyn-
 nygiadol, testynol, gosodedigol
 Propound, prō.pū'nd' *vt*, cynnyg, gosod-
 ger bron, rhoi o flaen
 Proprietary, prō.prī'f.tur.ī *n*, perchen,
 perchenog, meddiannydd: *a*, perchenol
 Proprietor, prō.prī'f.tūr *n*, perchenog,
 perchen, perchenydd, meddiannydd
 Propriety, prō.prī'f.ti *n*, priodoldeb,
 priodolder, cymhwysder, addasrwydd
 Propugn, prō.pūn' *vt*, amddiffyn, diffynu
 Propugnation, prō.pug.nā'shun *n*, am-
 ddiffyniad, diffyniad
 Propugner, prō.pū'nūr *n*, amddiffynydd
 Propulsion, prō.pul'shun *n*, ergydiad,
 ergyd, gwrthiad, gyriad
 Prore, prō'r *n*, ffureg llong
 Prorogation, prō.rō.gā'shun *n*, godoriad,
 oediad, gohiriad [gohirio
 Prorogue, prō.rōg' *vt*, godori, addoedi,
 Proruption, prō.rup'shun *n*, toriad allan
 Prosaic, prō.zā'ik *a*, difydr, rhyddieithol
 Proscenium, prō.sī'nī.um *n*, chwareufa,
 chwareufwrdd [gwahardd
 Proscribe, prō.skrib' *vt*, dinoddi, difroi;
 Proscript, pros'kript *n*, un nawddgoll
 Proscription, prō.skrip'shun *n*, dinoddiad,
 nawddgoll
 Prose, prōz *n*, rhyddiaith; rhydd-draith
 Prosecute, pros'i.kūt *v*, arganlyn, dilyn,
 erlyn; cyhuddo [iad, erlyniad
 Prosecution, pros.i.kū'shun *n*, canlyn-
 Prosecutor, pros'i.kū.tūr *n*, canlynwr,
 erlynwr, cospwr, cyhuddwr
 Proselyte, pros'ī.lit *n*, dysgybl, dychwel-
 wr: *vt*, troi, ennill
 Prosodial, prō.sō'di.al *a*, mydraidd
 Prosodian, prō.sō'di.an, Prosodist, pros'-
 ō.dist *n*, mydrydd
 Prosody, pros'ō.dī *n*, mydryddiaeth;
 acenyddiaeth, tonyddiaeth
 Prosopœia, pros.ō.pō.pī'yā *n*, dysod-
 wedd, ansodwedd
 Prospect, pros'pekt *n*, ardrem, rhagdrem,
 rhagolwg, golwg, golygiad, drychiant
 Prospection, prō.spek'shun *n*, rhagolyg-
 iad, rhagdremiad

- Prospective, prō.spek'tiv *a*, ardremol, ar-
 beiol [iad, rhaglen
 Prospectus, prō.spek'tus *n*, rhaghysbys-
 Prosper, pros'pūr *v*, llwyddo, tycio, ffynu
 Prosperity, pros.per'ī.ti *n*, llwyddiant,
 ffyniant, hawddfyd, ffawd [ffodus
 Prosperous, pros'pur.us *a*, llwyddiannus,
 Prospheysis, pros'fī.sis *n*, cyd-dyfiad ael-
 odau
 Prostate, pros'tāt *a*, rhagosodedig. Pros-
 tate gland, chwaren wrth eneu'r bled-
 ren [der, prudd-der
 Prosternation, pros.tūr.nā'shun *n*, isel-
 Prosthesis, pros'thē.sis *n*, ychwanegiad
 o lythren at air
 Prosthetic, pros.thet'ik *a*, rhagosodedig
 Prostitute, pros.ti.tūt *a*, ymwerthedig;
 drygonus: *n*, gwobrferch, putain,
 huren, hoeden, dyhiren, gwraig llwyn a
 pherth: *vt*, ymwerthu; camddefnyddio
 Prostitution, pros.ti.tū'shun *n*, putein-
 dra, puteinwaith, ymwerthiad, ymlog-
 iad; camddefnyddiad
 Prostrate, pros'trāt *a*, ar lawr, ar hyd,
 gohyd: *vt*, bwrw i lawr, iselu, gostwng.
 To prostrate one's self, syrthio i lawr,
 ymiselu, ymostwng, ymgrymu
 Prostration, pros.trā'shun *n*, ymostyng-
 iad, iseliad, crymiad, ymgrymiad
 Prostyle, prō'stīl *n*, rhes o gŵofnau
 Prosy, prōzī *a*, rhyddieithog; diflas
 Protect, prō.tekt' *vt*, amddiffyn, achlesu,
 noddi, diogelu [noddod, nawdd
 Protection, prō.tek'shun *n*, amgeledd,
 Protectionist, prō.tek'shun.ist *n*, diffyn-
 dollwr [noddol
 Protective, prō.tek'tiv *a*, amddiffynol,
 Protector, prō.tek'tūr *n*, amddiffynydd
 Pretend, prō.tend' *vt*, estyn allan, go-
 hirio [rwydd, sarigrwydd
 Protervity, prō.tūr.vi.ti *n*, afrywiog-
 Protest, prō.test' *v*, gwrthdystio, ardystio
 Protest, prō'test *n*, gwrthfarn, gwrthair
 Protestant, prot'es.tant *n*, gwrthdyst,
 ardystiwr; gwrthbabyddwr: *a*, ar-
 dystiol; gwrthbabyddol [babyddiaeth
 Protestantism, prot'es.tant.izm *n*, gwrth-
 Protestation, prot.es.tā'shun *n*, gwrth-
 dystiad, ardystiad [nodiadur
 Prothonotary, prō.thon'ō.tur.ī *n*, prif-
 Protocol, prō'tō.kol *n*, cofrestr
 Protomartyr, prō'tō.mār.tūr *n*, cynferth-
 yr [llun
 Prototype, prō'tō.tip *n*, cynddelw, cyn-
 Protract, prō.trakt' *vt*, oedi, gohirio,
 estyn [oediad
 Protraction, prō.trak'shun *n*, gohiriad,

Protractive, prö.trak'tiv <i>a</i> , gohiriol, addoedol [fesurydd]	Provoking, prö.vö'king <i>a</i> , cyffroawl, bl
Protractor, prö.trak'tür <i>n</i> , oedwr; congl-	Provost, prov'öst <i>n</i> , uchelfaer, arlywyc
Protreptical, prö.trep'ti.kal <i>a</i> , cynghor-	Prow, prö <i>n</i> , ffureg, pen blaen llong
ol, annogaethol [gwthio allan]	Prowess, prüw'es <i>n</i> , dewrder, grymusd
Protrude, prö.trüw'd <i>v</i> , ymwthio allan;	Prowl, prüwl <i>vi</i> , crwydrhela, crwydro
Protrusion, prö.trüw'shun <i>a</i> , gwthiad	Prox, proks <i>n</i> , math o garw
allan [hwrwg; chwydd]	Proximate, prok'si.mät, Proxime, prok-
Protuberance, prö.tü'bur.ans <i>n</i> , oddf,	sim <i>a</i> , nesaf, agosaf, digyfrwng
Protuberant, prö.tü'bur.ant <i>a</i> , hwrygol,	Proximity, prok.sim'i.ti <i>n</i> , agosrwydd
oddfog [allan]	Proxy, prok'si <i>n</i> , dirprwy [adwery]
Protuberate, prö.tü'bur.ät <i>vi</i> , chwyddo	Prude, prüd <i>n</i> , mursen, coegen, pince
Proud, prüwd <i>a</i> , balch. Prond fiesh,	Prudence, prüdens <i>n</i> , callineb, calli-
cig marw. Purse-proud, arianfalch	synwyr, pwyll [call, doe]
Provable, prüv'vä.bl <i>a</i> , profadwy, hy-	Prudent, prüdent <i>a</i> , synwyrol, deall
brawf, a ellir ei brofi	Prudential, prü.den'shal <i>a</i> , cynghori-
Prove, prüv (<i>pp</i> proven, prüvn) <i>v</i> ,	call, pwyllus [callin]
profi; arddangos. It proved true,	Prudentials, prü.den'shalz <i>np</i> , rheol
trodd allan ei fod yn wir [porthiant]	Prudery, prüdur.i <i>n</i> , mursendod, coeg
Provender, prov'en.dür <i>n</i> , ebran, gogawr,	Prudish, prü'dish <i>a</i> , mursenaidd, coe
Proverb, prov'ürb <i>n</i> , diareb	Pruina, prü'i.nä <i>n</i> , glesni ar eirin
Proverbial, prö.vür'bí.al <i>a</i> , diarebol	Prune, prün <i>n</i> , eirinen sych; <i>v</i> , toc
Proverbialist, prö.vür'bí.al.ist <i>n</i> , diar-	ysgythru, digeincio, brigladd; pinc
ebwr, diarebydd	taclu [felyngc]
Provide, prö.vüd' <i>vt</i> , darpar, darparu,	Prunello, prü.nel'ö <i>n</i> , llensidan; eirin
darbod, parotoi, arlwyo, darmerthu.	Pruniferous, prü.nif'ür.us <i>a</i> , eirinddw
Provided that, os	Prurience, prü'r'i.ens, Prurieney, prü-
Providence, prov'i.dens <i>n</i> , rhagluniaeth,	i.en.sí <i>n</i> , ysfa, gorffys
rhagwelediad, rhagddarbodaeth, rhag-	Prurient, prü'r'i.ent <i>a</i> , llawn o ysfa, <i>y</i>
lyd [bodus]	Pruriginous, prü.rij'i.nus <i>a</i> , craffyd
Provident, prov'i.dent <i>a</i> , cylghorus, dar-	Prurigo, prü'r'i.gö <i>n</i> , <i>y</i> crafu, <i>y</i> cosi
Providential, prov.i.den'shal <i>a</i> , rhaglun-	Pry, prü <i>vi</i> , chwilota, craffchwilio, chw-
iaethol, rhagluniaethus	manta, chwiliad
Provider, prö.vi'dür <i>n</i> , darparwr, arlywyr	Psalm, sâm <i>n</i> , salm, cân ddwyfol
Province, prov'ins <i>n</i> , talaeth, tiriog-	Psalmist, sâm'ist <i>n</i> , salmydd; caniedy
aeth, ardal; swydd; priodorchwyl,	Psalmody, sal'mö.dí <i>n</i> , salmyddiaeth
gorchwyliaeth	Psalmography, sal.mog'râ.fí <i>n</i> , sal-
Provincial, prö.vin'shal <i>a</i> , taleithiol;	gyfansoddiad, salmysgrifeniaeth
gwladol: <i>n</i> , taleithben	Psalter, söl'tür <i>n</i> , llyfr salmau, sallw.
Provincialism, prö.vin'shal.izm <i>n</i> , llafar	Psaltery, söl'tür.i <i>n</i> , nabl, saltring
ardal, llediaith	Psellimus, sel'i.mus <i>n</i> , attal dywedyd
Provision, prö.vizh'un <i>n</i> , darpariaeth,	Pseudo- <i>px</i> , gau, ffug, anwir [fra
darbodaeth; arlwy, lluniaeth, ym-	Pseudoadelphus, sü.dö.â.del'fus <i>n</i> , <i>g</i>
borth; cynnaliaeth; ammod	Pseudoapostle, sü.dö.â.pos'l <i>n</i> , geuaf
Provisional, prö.vizh'un.al <i>a</i> , ammodol,	tol, geugenadydd
darbodol, darparol	Pseudodox, sü'dö.doks <i>a</i> , anwir, gau
Proviso, prö.vizö <i>n</i> , ammod, rhagam-	Pseudograph, sü'dö.graf, Pseudograp-
mod, eithriad, rhagddarbodiad; go-	sü.dog'râ.fí <i>n</i> , twyllysgrifen
cheliad [merthydd]	Pseudology, sü.dol'ö.jí <i>n</i> , celwydd
Provisor, prö.viz'ür <i>n</i> , darparwr, dar-	Pseudomartyr, sü.dö.mâr'tür <i>n</i> , <i>g</i>
Provisory, prö.vi'zur.i <i>a</i> , darparol; am-	ferthyr
modol, darbodol	Pseudomorphous, sü.dö.môr'fus <i>a</i> , aff-
Provocation, prov.ö.kä'shun <i>n</i> , annog-	Pseudonyme, sü'dö.nim <i>n</i> , ffugenw
iant, cyffroad; ymrysonfa [cynhyrliol]	Pseudonymous, sü.don'i.mus <i>a</i> , ff-
Provocative, prö.vö'kä.tiv <i>a</i> , cyffroawl,	enwol, dan ffugenw
Provoke, prö.vök' <i>vt</i> , annog, cyffroi, cy-	Pshaw, shö <i>i</i> , wff! pw! och! ffei!
nhyrfu, blino, lliديو, cythruddo	Psora, sö'râ <i>n</i> , ymgrafu, <i>y</i> crafu, <i>y</i>
	Psoriasis, sö.rí.â.sis <i>n</i> , crachen <i>y</i> clat

Psychology, sī.kol'ō.jī n, traethawd ar yr enaid
 Psychomachy, sī.kom'ā.kī n, ymdrech rhwng corff ac enaid
 Psychomancy, sī'kō.man.sī n, ellyllgoel
 Ptarmigan, tār'mī.gan n, aderyn tebyg i'r betrysen, yn cartrefu yn y gogledd
 P'tisan, tiz'an n, math o ddiōd feddygol; heidd-ddwr [ran, plwyn, addfedoed
 Puberty, pū'būr.tī n, addfedrwydd oed-
 Pubescence, pū.bes'ens n, addfediad, plwyniad [oed
 Pubescent, pū.bes'ent a, mewn addfed-
 Public, pub'lik a, cyhoeddus; cyffredin: n, cyffredin, gwladwriaeth. Public-house, tafarn dy, ty tafarn. Public opinion, llais y wlad. In public, ar gyhoedd, yn gyhoeddus. The public, y cyhoedd, y cyffredin
 Publican, pub'li.kan n, trethgasglwr; tafarnwr [iad
 Publication, pub.li.kā'shun n, cyhoedd-
 Publicity, pub.lis'ī.tī n, cyhoeddusrwydd
 Publish, pub'lish vt, cyhoeddi, gosod allan [adrodwr
 Publisher, pub'lish.ūr n, cyhoeddwr;
 Puce, pūs a, gwineugoch, chwanoenliw
 Pucelage, pū'sel.āj n, morwyndod
 Puck, puk n, ellyll. Puck-ball, coden fwg, coden hyred [crychu
 Pucker, puk'ūr n, cryeh, crychni: vt,
 Pudder, pud'ūr n, ffwdan; dadwrdd, dwn-dwr, dwn-driad: v, ffwdanu; dwn-dro, dadyrddu
 Pudding, pū'd'ing n, poten. Pudding-bag, cwd poten, poten-gwd. Pudding-pan, padell boten. Pudding-time, llawn pryd, yr iawn adeg
 Puddle, pud'l n, corbwl, lleidbwl, llaca
 Puddly, pud'li a, lleidiog, bawlyd
 Pudency, pū'den.sī, Pudicity, pū.dis'ī.tī n, diweirdeb [genaidd
 Puerile, pū'ur.il a, plentynaid, bach-
 Puerility, pū.u.ril'ī.tī n, plentynrwydd
 Puerperal, pū.ūr'pur.al a, esgorol [esgor
 Puerperous, pū.ūr'pur.us a, esgorol, yn
 Puff, puf n, pwff, chwa, chwyth, awel, awelan; coden flodio: v, chwythu, pyffio, erthychain, breman, ym-
 chwyddo; gwagfoli, gwagfostio. Puff-ball, cwd y mwg, coden eurych
 Puffin, puf'in n, pal
 Puffy, puf'i a, awelog, cwthynog
 Pug, pug n, ab, epa, gwrab; ei bychan
 Puging, pug'ing n, cymmrwd garw
 Pugh, pw i, pw! tw! [dyrnaid
 Pugnacious, pug'nā'shus a, ymladdgar
 Pugnacity, pug.nas'ī.tī n, ymladdgar-
 wch, ceurusrwydd
 Puisne, pū'nī a, iau; is [nerth
 Puissance, pū'is.ans n, gallu, grym,
 Puissant, pū'is.ant a, galluog, grymus,
 nerthol, nerthog, cadarn, cryf
 Puke, puk v, cyfogi, tafu i fyny, gloesi: n, gloes; cyfōg
 Puker, pū'kūr n, cyfōg, gloes; cyfōglyn
 Pulchritude, pul'kri.tūd n, harddwch,
 tegid, tegwch, glendid, teleidrydd
 Pule, pūl vi, cwynleisio, cwynfan
 Pulicose, pū'li.kōs a, chweiniog [landiaid
 Pulkha, pul'kā n, cerbyd llusg y Lap-
 Pull, pwl n, tyn, tynfa, tyniad: vt, tynu.
 To pull hard, dirdynu
 Pullet, pwl'et n, cywen, iaren, cywes
 Pulley, pwl'i n, chwerman, troell
 Pullulate, pul'ū.lāt vi, blaendarddu,
 blaguro, egino, bywyllu
 Pulmonary, pul'mon.ur.ī, Pulmonic,
 pul.mon'ik a, ysgyfeiniol. Pulmon-
 ary consumption, darfodedigaeth, ys-
 gyfeinwst
 Pulp, pulp n, bywyn, mwydionyn
 Pulpit, pwl'pit n, areithle, pregethfa
 Pulpy, pul'pī a, bywynaid, mwydion-
 aidd, meddal, tyner [guriad
 Pulsation, pul.sā'shun n, curiad, gwaed-
 Pulse, puls n, cur y galon, curiad y
 gwaed, gwaedguriant; ydbys, pys, fia
 Pulsion, pul'shun n, gyriad ym mlaen
 Pulverable, pul'vur.ā.bl a, llychadwy
 pyloradwy, gronynadwy
 Pulverization, pul.vur.ī.zā'shun n, llych-
 iad, manbwyad, pyloriad
 Pulverize, pul'vur.īz vt, llychu, malu,
 pylori, manbwyo
 Pulverulent, pul.ver'ū.lent a, llychlyd
 Puma, pū'mā n, llew America
 Pumice, pum'is n, llosgfaen
 Pump, pump n, sugnedydd, sugnai,
 sugnbib; esgid ddiweltas: v, sugn-
 dynu, sugn-godi
 Pumpkin, pump'kin n, pwmpa, pompiwn
 Pun, pūn n, geirdro, mwysair: vi, geir-
 droi, geirchwareu, mwysairio
 Punch, puntsh n, tylliedydd, trydyllydd;
 cymmysglyn; pwt o ddyd; ysgentyn:
 vt, trydyllu; tyllu; gwthio
 Punched, punt'shun n, tylliedydd, try-
 dyllydd; gwlybfsur o 120 galwyn
 Punchinello, pun.tshī.nel'ō n, ysgentyn

Psychology, sī.kol'ō.jī n, traethawd ar yr enaid
 Psychomachy, sī.kom'ā.kī n, ymdrech rhwng corff ac enaid
 Psychomancy, sī'kō.man.sī n, ellyllgoel
 Ptarmigan, tār'mī.gan n, aderyn tebyg i'r betrysen, yn cartrefu yn y gogledd
 P'tisan, tiz'an n, math o ddiōd feddygol; heidd-ddwr [ran, plwyn, addfedoed
 Puberty, pū'būr.tī n, addfedrwydd oed-
 Pubescence, pū.bes'ens n, addfediad, plwyniad [oed
 Pubescent, pū.bes'ent a, mewn addfed-
 Public, pub'lik a, cyhoeddus; cyffredin: n, cyffredin, gwladwriaeth. Public-house, tafarn dy, ty tafarn. Public opinion, llais y wlad. In public, ar gyhoedd, yn gyhoeddus. The public, y cyhoedd, y cyffredin
 Publican, pub'li.kan n, trethgasglwr; tafarnwr [iad
 Publication, pub.li.kā'shun n, cyhoedd-
 Publicity, pub.lis'ī.tī n, cyhoeddusrwydd
 Publish, pub'lish vt, cyhoeddi, gosod allan [adrodwr
 Publisher, pub'lish.ūr n, cyhoeddwr;
 Puce, pūs a, gwineugoch, chwanoenliw
 Pucelage, pū'sel.āj n, morwyndod
 Puck, puk n, ellyll. Puck-ball, coden fwg, coden hyred [crychu
 Pucker, puk'ūr n, cryeh, crychni: vt,
 Pudder, pud'ūr n, ffwdan; dadwrdd, dwn-dwr, dwn-driad: v, ffwdanu; dwn-dro, dadyrddu
 Pudding, pū'd'ing n, poten. Pudding-bag, cwd poten, poten-gwd. Pudding-pan, padell boten. Pudding-time, llawn pryd, yr iawn adeg
 Puddle, pud'l n, corbwl, lleidbwl, llaca
 Puddly, pud'li a, lleidiog, bawlyd
 Pudency, pū'den.sī, Pudicity, pū.dis'ī.tī n, diweirdeb [genaidd
 Puerile, pū'ur.il a, plentynaid, bach-
 Puerility, pū.u.ril'ī.tī n, plentynrwydd
 Puerperal, pū.ūr'pur.al a, esgorol [esgor
 Puerperous, pū.ūr'pur.us a, esgorol, yn
 Puff, puf n, pwff, chwa, chwyth, awel, awelan; coden flodio: v, chwythu, pyffio, erthychain, breman, ym-
 chwyddo; gwagfoli, gwagfostio. Puff-ball, cwd y mwg, coden eurych
 Puffin, puf'in n, pal
 Puffy, puf'i a, awelog, cwthynog
 Pug, pug n, ab, epa, gwrab; ei bychan
 Puging, pug'ing n, cymmrwd garw
 Pugh, pw i, pw! tw! [dyrnaid
 Pugnacious, pug'nā'shus a, ymladdgar
 Pugnacity, pug.nas'ī.tī n, ymladdgar-
 wch, ceurusrwydd
 Puisne, pū'nī a, iau; is [nerth
 Puissance, pū'is.ans n, gallu, grym,
 Puissant, pū'is.ant a, galluog, grymus,
 nerthol, nerthog, cadarn, cryf
 Puke, puk v, cyfogi, tafu i fyny, gloesi: n, gloes; cyfōg
 Puker, pū'kūr n, cyfōg, gloes; cyfōglyn
 Pulchritude, pul'kri.tūd n, harddwch,
 tegid, tegwch, glendid, teleidrydd
 Pule, pūl vi, cwynleisio, cwynfan
 Pulicose, pū'li.kōs a, chweiniog [landiaid
 Pulkha, pul'kā n, cerbyd llusg y Lap-
 Pull, pwl n, tyn, tynfa, tyniad: vt, tynu.
 To pull hard, dirdynu
 Pullet, pwl'et n, cywen, iaren, cywes
 Pulley, pwl'i n, chwerman, troell
 Pullulate, pul'ū.lāt vi, blaendarddu,
 blaguro, egino, bywyllu
 Pulmonary, pul'mon.ur.ī, Pulmonic,
 pul.mon'ik a, ysgyfeiniol. Pulmon-
 ary consumption, darfodedigaeth, ys-
 gyfeinwst
 Pulp, pulp n, bywyn, mwydionyn
 Pulpit, pwl'pit n, areithle, pregethfa
 Pulpy, pul'pī a, bywynaid, mwydion-
 aidd, meddal, tyner [guriad
 Pulsation, pul.sā'shun n, curiad, gwaed-
 Pulse, puls n, cur y galon, curiad y
 gwaed, gwaedguriant; ydbys, pys, fia
 Pulsion, pul'shun n, gyriad ym mlaen
 Pulverable, pul'vur.ā.bl a, llychadwy
 pyloradwy, gronynadwy
 Pulverization, pul.vur.ī.zā'shun n, llych-
 iad, manbwyad, pyloriad
 Pulverize, pul'vur.īz vt, llychu, malu,
 pylori, manbwyo
 Pulverulent, pul.ver'ū.lent a, llychlyd
 Puma, pū'mā n, llew America
 Pumice, pum'is n, llosgfaen
 Pump, pump n, sugnedydd, sugnai,
 sugnbib; esgid ddiweltas: v, sugn-
 dynu, sugn-godi
 Pumpkin, pump'kin n, pwmpa, pompiwn
 Pun, pūn n, geirdro, mwysair: vi, geir-
 droi, geirchwareu, mwysairio
 Punch, puntsh n, tylliedydd, trydyllydd;
 cymmysglyn; pwt o ddyd; ysgentyn:
 vt, trydyllu; tyllu; gwthio
 Punched, punt'shun n, tylliedydd, try-
 dyllydd; gwlybfsur o 120 galwyn
 Punchinello, pun.tshī.nel'ō n, ysgentyn

PUR pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Punctilio, punk.til'yōn, pyncyn, manyl- bwnc [rhyfanol]	Purgatory, pûr'gâ.tur.î n, purdan
Punctilious, punk.til'yus a, manylaidd,	Purge, purj n, carthiedydd, carthai: a carthu, arllwyso, glanhau, gogarthu
Punctual, punk'tshü.al a, cywir i'r pwnc, geirwir, manol, gofalus, manyl- aidd; iawnamserol, prydlawn	puro, coethu; rhyddhau. Purgin carthiad; rhyddni, y bib
Punctuality, punk.tshü.al'î.tî n, man- ylrwydd; prydlonrwydd	Purification, pûr'î.fî.kâ'shun n, pura puredigaeth
Punctuate, punk'tshü.ät vt, gwahan- nodi [hannodiad, gwahanodiath	Purificative, pû.rif'î.kâ.tiv a, pureiddi
Punctuation, punk.tshü.ä'shun n, gwa-	Purifier, pûr'î.fî.ür n, purwr, coethw purydd [ter
Punctulate, punk'tshü.lät vt, pigfanu	Purify, pûr'î.fî.v, coethi, puro, pureiddi
Puncture, punk'tshûr n, pigiad, pig- dwll, pigfan: vt, pigfanu	Puritan, pûr'î.tan n, coethyn, purddi
Pundle, pun'dl n, trolen o fenyw, trolen	Puritanic, pûr'î.tan'ik a, coeg-grefyde ol, llymgrefyddol, coethynol [de
Pungency, pun'jen.sî n, llymder	Puritanism, pûr'î.tan.izm n, coethy
Pungent, pun'jent a, llym, irad, tost	Purity, pûr'î.tî n, purdeb, purd
Punic, pû'nik a, perthynol i'r Cartha- giniaid; twyllodrus, anffyddlawn	Puredd; glendid; coethder
Puniness, pû'nî.nes n, eiddiledd, bych- ander, bychanedd	Purl, pûrl n, chwerw-lysyn; eirionw v, freulo, crychleisio [ae
Punish, pun'ish vt, cospi, ceryddu; poeni	Purlieu, pûr'lü n, cyffin, ffin, cymmydo
Punishable, pun'ish.â.bl a, cospadwy	Purlin, pûr'lin n, trawslath, croeslath
Punishment, pun'ish.ment n, cosp, cosp- edigaeth. Capital punishment, dien- yddiaeth, cosp eithaf y gyfraith, prif gosp [iad	Purloin, pûr.lôin' vt, darnyddio, twy guddio; chwilena; lladrata, dwyn
Punition, pû.nish'un n, cospiad, cerydd-	Purple, pûr'pl a, porphor, glasgo cochlas, rhuddgoch, dulas, gwaedli
Punitive, pû'nî.tiv a, cospol, ceryddol	Purples, pûr'plz np, heintnodau
Punk, punk n, putain, hoeden, huren	Purplish, pûr'plish a, porphoraidd
Punster, pun'stûr n, geidröedydd [llyfn	Purport, pûr'pûrt a, ystyr; sylwe swm, cynnwysiad, ergyd; tueddi rhediad: vt, arwyddo; cynnwys
Punt, punt n, cwch bychan â gwaelod	Purpose, pûr'pus n, bwriad, medd amcan, dyben, perwyl, arfaeth amcanu, bwriadu. For this purpose er mwyn hyn. To no purpose, ofer, yn ddiles
Puny, pû'nî a, egwan, eiddil, bychan	Purr, pûr n, morhedydd
Pup, pup n, ci bach, ciyn, colwyn, cenaw ci: vi, dyfod a chûn, bwrw cûn	Purse, pûrs n, alwar, amner; cod: amneru, cadw. Purse-proud, ari falch
Pupil, pû'pil n, ysgolhaig, ysgolwr; dys- gybl, dysgadur; canwyll llygaid	Purser, pûr'sûr n, alwerydd, amnery
Pupilage, pû'pil.äj n, dysgoed, dysgaeth, dysgyblaeth; mabod, meyd	Pursiness, pûr'sî.nes n, byranadl gan dewdra, tordynrwydd, cestogrw
Pupillary, pû'pil.ur.î a, dysgedyddol	Purslain, pûrs'lân n, llysieun o'r en
Puppet, pup'et n, delwan, llamddelw. Puppet-show, delwlamsach, chwareu llamddelwau [cian; coegyn	Pursuable, pûr.sü'â.bl a, canlynad, erlynadwy [erly
Puppy, pup'î n, ci bach, cynyn, ciyn,	Pursuance, pûr.sü'ans n, canlyn
Pur, pûr vi, chwrnu: n, gryngiad	Pursuant, pûr.sü'ant a, canlynol
Purana, pû.râ'nâ n, llyfrau sanctaidd yr India [ddall, byrwel	Pursue, pûr.sü' v, canlyn, dilyn, er erlid, ymlyd; olrhain
Purblind, pûr'blind a, cibddall, coeg-	Pursuit, pûr.süt' n, canlyniad, er erlyniad, erlid, ymlid, ymlydiad; ; lidfa, erlidfa; olrheiniad
Purblindness, pûr'blind.nes n, cibdellni	Pursuivant, pûr'swi.vant n, rhin arwyddfardd; cenad gwlad
Purchase, pûr'tshäs vt, prynu, pwrcau: n, pryniad, pwrcau [mysg; gwir	Pursy, pûr'sî a, byranadlog gan dew tordyn, cestog
Pure, pûr a, pur, glân, purlan; digym-	Purtenance, pûr'ti.nans n, syrth ani
Pureness, pûr'nes n, purdeb, puredd, purder, purdra [iad	
Purgation, pûr.gâ'shun n, glanhâd, carth-	
Purgative, pûr.gâ.tiv n, carthai, carth- iedydd: a, carthedigol; glanhau	

Purulence, pü'r'ü.lens, Purulency, pü'r'ü.len.sî *n*, crawniad, madriad
 Purulent, pü'r'ü.lent *a*, crawnllyd, gorllyd, madreddol
 Purvey, pür.vä' *v*, darparu lluniaeth, darmerthu, porthmona; prynu bwyd
 Purveyance, pür.vä'ans *n*, porthmonaeth
 Purveyor, pür.vä'ür *n*, porthmon, darmerthydd, arlwywr [bodiad
 Purview, pür'vü *n*, ammod; rhagddar-
 Pus, pus *n*, crown, gôr, madredd
 Push, püsh *n*, gwth, hergwd, ysgwd, ysgwth, hwp, hwrdd; ymdrech: *v*, gwthio, hyrddio; ymwithio, ymdrechu
 Pusillanimity, pü.sil.an.im'fî *n*, gwangalonidd, llyfdrä, annewredd
 Pusillanimous, pü.si.lan'i.mus *a*, gwangalon, digalon, annewr, anwrol, llwfr
 Puss, püs *n*, cath, titw; ysgyfarnog
 Pustule, pus'tshül *n*, penddäyn, llynoryn, crugdardd [gorynaidd
 Pustulous, pus'tshü.lus *a*, crugdarddlyd,
 Put, pwt (*pt & pp* put) *vt*, gosod, dodi, rhoddi, cyfeirio. To put an end to, diwedd. To put aside, neillduo. To put asunder, gwahanu. To put in order, trefnu, cyweirio. To put in prison, carcharu, rhoi yng ngharchar. To put off, oedi, gohirio. To put on (to wear), gwisgo, rhoi am. To put out, diffodd. To put out the eyes, dilgeidio, tynu'r llygaid. To put to death, lladd, rhoi i farwolaeth. To put to silence, gostegu, dystewi. To put together, uno, cyssylltu [cardiau
 Put, put *n*, drel, lleban; math o chwareu
 Putage, pü'täj *n*, anniweirdeb benyw
 Putanism, pü'tä.nizm *n*, puteindra, puteinwaith [igol
 Putative, pü'tä.tiv *a*, tybiedig, cyfrifed-
 Putid, pü tid *a*, ffaidd, gwael
 Putrefaction, pü.tri.fak'shun *n*, braeniad, mallor, llygriad, pydredd, madredd
 Putrefactive, pü.tri.fak'tiv *a*, llygrol, braenedigol, hadlaidd, madreddol
 Putrefy, pü'tri.fî *v*, braenu, pydrü, mallu, hadlu, madreddu, madru
 Putrescence, pü.tres'ens *n*, malldod, pydredd, hadledd, madredd
 Putrescent, pü.tres'ent *a*, yn pydrü, yn braenu, yn llygru; pwr
 Putrid, pü'trid *a*, braenllyd, pwrdr, mall, llygredig, hadlog, drewllyd
 Putridness, pü'trid.nes, Putridity, pü'trid'i.ti *n*, braenedd, pydredd, hadledd
 Puttock, put'uk *n*, curyll, cudyll
 Putty, put'i *n*, sythdoes, toeslud

Puzzle, puz'l *n*, dyrysweh, cyfyng-gynghor, petrusdod: *v*, dyrysu, penffwdanu, petruso
 Pygarg, pi'gärg *n*, gwyddafr; yr hebog glas, yr eryr tinwyn [aidd
 Pygmean, pig.mi'an *a*, corddynol, cörr-
 Pygmy, pig'mi *n*, corddyn, dynyn, cöryn
 Pyramid, pi.rä.mid *n*, cyfangorif pigfain ä thair ochr neu ychwaneg; bera, pigwrn, pigadail, pigdwr
 Pyramidal, pi.rä.mid'i.kal, Pyramidal, pi.ram'i.dal *a*, ar ddull bera, beraol
 Pyre, pi'r *n*, tanllwyth angladdol, coelcerth
 Pyretics, pi.ret'iks *n*, gwrthgryd, meddyginiaeth rhag twymynod
 Pyretology, pi.rät.töl'ö.jî *n*, poethgrydyddiaeth [tanfaen, careg dân
 Pyrite, pi.r'it (*p* pyrites, pi.r'itiz) *n*,
 Pyrogenous, pi.roj'i.nus *a*, tanol
 Pyrolatry, pi.röl'ä.tri *n*, tanaddoliad
 Pyromancy, pi.r'ö.man.sî *n*, taddewiniaeth, tangoel
 Pyrometer, pi.rom'i.tür *n*, gwresfesurydd
 Pyrosis, pi.rö'sis *n*, dyfrlif, dyfr-red
 Pyrotechnic, pi.r'ö.tek'nik *a*, tangelfyddol [yd, ufelyddiaeth
 Pyrotechny, pi.r'ö.tek.nî *n*, tangelfydd-
 Pyrotic, pi.rot'ik *a*, lloggol [edd
 Pyrrhonism, pi.r'ö.nizm *n*, anghoelgar-
 Pythagorean, pi.thag.ö.ri'an *n*, Pythagoraidd [iades Apolo
 Pythian, pith'yan *a*, perthynol i offeir-
 Pythoness, pith'ö.nes *n*, chwilioges
 Pyx, piks *n*, cymmynflwch pabaidd

Q.

QUAB, kwob *n*, y gwyniad pendew
 Quack, kwak *n*, crachfeddyg; cyfared-dwr: *a*, coegfeddygol: *vi*, chwareu'r coegfeddyg; lleisio fel hwyad [iaeth
 Quackery, kwak'ur.i *n*, crachfeddyg-
 Quadragesimal, kwod.rä.jes'i.mal *a*, grawysol, perthynol i'r grawys
 Quadrangle, kwod'rang.gli *n*, pedrongl, pedrog, petryal, ysgwâr [onglog
 Quadrangular, kwod.rang'gü.lûr *a*, pedr-
 Quadrant, kwod'rant *n*, pedwaredd ran cylch; pedryan; ysgwâr cyflegrydd
 Quadrantal, kwod.ran'tal *a*, pedwar-
 ranol
 Quadrate, kwod'rät *a*, pedwarochrog, ysgwâr: *n*, pedryor, pedroglyn, pedryd: *vi*, pedrydu, pedryoli, pedrori, pedru, pedrongli; cyfateb [pedryorol
 Quadratic, kwod.rat'ik *a*, pedrydaidd,

- Quadrature, kwod'rä.tshü'r *n*, pedror-
 iad, pedrogliaid [blwyddol
 Quadrennial, kwod.ren'yal *a*, pedair-
 Quadrable, kwod'ri.bl *a*, pedryadwy
 Quadrifid, kwod'ri.fid *a*, pedwarholltog
 Quadriform, kwod'ri.fôrm *a*, pedwar-
 ddull [warochrol, pedwarochrog
 Quadrilateral, kwod.rî.lat ur.al *a*, ped-
 Quadrille, kâ.dril' *n*, math o daplas;
 math o chwareu pedeirllaw ar y card-
 iau [warenwol
 Quadrinomial, kwod.rî.nö'mî.al *a*, ped-
 Quadrupartite, kwod.rîp'âr.tit *a*, pedeir-
 ranol [ddalenog
 Quadriphyllous, kwod.rî.fil'us *a*, pedr-
 Quadrisyllable, kwod.rî.sil'â.bl *n*, gair
 pedwarsill
 Quadrivial, kwod.riv'yal *a*, pedeirffordd
 Quadrumana, kwod'rŵ.mâ.nâ *np*, milod
 pedeirllaw [deirllaw
 Quadrumanous, kwod'rŵ.mâ.nus *a*, pe-
 Quodruped, kwod'rŵ.ped *n*, pedwar-
 troed, pedwarcarn, pedrybed. Quad-
 rupeds, pedwarcarnolion
 Quadruple, kwod'rŵ.pl *a*, pedwarplyg
 Quadruplicate, kwod.rŵ'pli.kât *a*, ped-
 warddyblyg: *vt*, pedwarddyblygu
 Quadruplication, kwod.rŵ.pli.kä'shun
n, pedwarddyblygiad
 Quæsitæ, kwî'si.tâ *np*, pethau gofynedig
 Quaff, kwaf' *n*, llawnlwc, traflwnc: *v*,
 drachtio, cofftio, gorlyncu
 Quagga, kwag'â *n*, math o asyn gwyllt
 Quaggy, kwag'î *a*, siglenog, mignog,
 corslyd [mignen
 Quagmire, kwag'mîr *n*, siglen, cors,
 Quail, kwäl *n*, soffliar, rhinc, rhegen yr
 yd. Quail-pipe, rhincbib, rhegenhud
 Quaint, kwânt *a*, cymhen, cymhenllyd;
 coedlyd [coegedd
 Quaintness, kwânt'nes *n*, cymhendod,
 Quake, kwäk *vi*, crynu, crydio: *n*, crynfa
 Quaker, kwäk'kûr *n*, crynwr; aelod o
 Gymdeithas y Cyfeillion
 Quakerism, kwäk'kur.izm *n*, crynyddiaeth
 Qualification, kwol.fî.kä'shun *n*, cy-
 mhwysder, cymhwysiad, cynnysgaeth-
 iad, dawn, arddawn
 Qualify, kwol'fî *vt*, addasu, cymhwyso,
 tymheru, cyfaddasu
 Quality, kwol'î.tî *n*, rhinwedd, rhin,
 camp; bonedd, urdd; rhyw, rhywog-
 aeth, ansawdd; teithi, naw, natur,
 anian; cynneddf [gwasgfa
 Qualm, kwâm *n*, gloes, llesmair, llewyg,
 Qualmish, kwâm'ish *a*, gloesog, lles-
 meiriol, gloesaidd

- Quandary, kwon.dê'r'i (Qu'en dirai je
 Pa beth a ddywedaf am dano?) ;
 cyfyng-gynghor, petrusdod, dyryswel
 penbleth, astrusi, amnhenaeth
 Quantity, kwon'tî.tî *n*, dognedd, cyfra-
 rhan; swm, mesur, maint, meintio
 iaeth; cynnwysiad. A great quantit
 llawer. A small quantity, ychydig
 Quantum, kwon'tum *n*, dognedd, swi
 cyfran; cymmaint
 Quarantine, kwor'an.tin *a*, diheinbraw
 dengeinnydd prawf
 Quarrel, kwor'el *n*, amrafael, cynhe
 ymryson, amryson, ceintach: *vi*, yn
 ryson, amrafaelio, cynhenu, ceintach
 cweyrlu, ymgiprys, ymgynhenu
 Quarrelsome, kwor'el.sum *a*, ymryso-
 gar, cweyrlus, cecrus, amrafaelgar
 Quarrelsome-ness, kwor'el.sum.nes *n*, at
 rysongarwch, cecrusrwydd
 Quarry, kwor'î *n*, cleddiwig, clodd'
 maengloddfa, maengloddd; ysgly
 aeth: *v*, cloddio, maengloddio; y
 glyfio, ysglyfaethu. Quarry-ma
 cloddiwr, maengloddiwr [galw
 Quart, kwôr't *n*, chwart, pedwaredd r
 Quartan, kwôr'tan *a*, pedwarydd. Qua-
 tan ague, cryd bob pedwerydd dydd
 Quartation, kwôr.tä'shun *n*, math
 orchwyl fferyllaidd
 Quarter, kwôr'tûr *n*, pedwaredd r
 pedryran, pedryfan, pedwaran, pede
 an; lle, parth, man, cwr; naw
 arbediad, trugaredd, bywyd; cryn-
 peg, pegaid, wyth pwysel; llet
 gwestle, gorsaf, gweryllfa: *v*, pe
 waru, pedeir-ranu, pedryfanu; llet
 lluestu, dofri, dofreithio. Quarter-de
 pedryfwrdd. Quarter-master, llue
 eiwr. Quarter-sessions, brawdlys t
 misol. Quarter-staff, ffion bedror, f
 ddwybig. To give quarter, arl
 einioes. Winter-quarter, gauafle, g
 saf gauaf [dâl trimi
 Quarterage, kwôr'tur.äj *n*, cyflog r
 Quarterly, kwôr'tûr.li *a* & *ad*, trimis
 Quartern, kwôr'tûrn *n*, pedwaran
 Quarto, kwôr'tô *a*, pedwarplyg: *n*, ll
 pedwarplyg. 4to, 4plyg
 Quartz, kwôr'ts *n*, creig-grisial
 Quash, kwosh *v*, diddymu, llysu, bw
 allan; darostwng; distewi; bwrly
 (fel dwfr): *n*, pompiwn, pwmpa; me
 Quassia, kwosh'â *n*, chwerwbren [

Quatrain, kwot'rän *n*, pedair llinell yn odli bob yn ail
 Quaver, kwä'vür *n*, crychyn, crychnod; crychiad llais: *vi*, crychleisio
 Quay, kî *n*, llongborth, llwythfa, porthfa
 Quean, kwîn *n*, putain, dyhiren, anlladferch [gloesygiad
 Queasiness, kwí'zî.nes *n*, gwasgfa cylla
 Queasy, kwí'zî *a*, gwrthwynebyld, ffaidd
 Queen, kwîn *n*, brenines, teyrnes, banon.
 Queen-bee, cornor y gwenyn
 Queenly, kwîn'li *a*, breninesaidd
 Queer, kwí'r *a*, od, hynod, digrif, ysmala
 Queerness, kwí'r'nes *n*, hynodrwydd, digrifedd [wylt
 Queest, kwist *n*, ysguthan, colomen
 Quell, kwel *v*, darostwng, gorthrechu, llonyddu; ymlonyddu [ffril
 Quelquechose, kelk'shöz *n*, rhywbeth.
 Quench, kwentsh *v*, diffodd, diffoddi, dofi; dyhuddo. To quench thirst, tori syched
 Quenchable, kwen'tshâ.bl *a*, diffoddadwy
 Quenchless, kwentsh'les *a*, anniffoddadwy [cwyn
 Querele, kwí'r'îl *n*, achwyniad wrth lys,
 Querent, kwí'r'ent *n*, achwynwr
 Querimomous, kwér.î.mö'nî.us *n*, cwyn-gar, achwyngar, ceintachlyd [holydd
 Querist, kwí'r'ist *n*, gofynwr, holiydd
 Quern, kwûrn *n*, llawfelin, breuan
 Querpo, kwûr'pö *n*, gwasgbais, tynwisg
 Querulous, kwér'û.lus *a*, achwyngar, cwyn-gar, ceintachlyd, tuchanllyd
 Querulousness, kwér'û.lus.nes *n*, cwyn-garwch, tuchanrwydd
 Query, kwí'r'î *n*, holiad, gofyniad, ymofyniad: *v*, gofyn, holi; ammheu
 Quest, kwest *n*, ymofyniad; rheithwyr
 Questant, kwes'tant *n*, ceisydd, ymofynydd, ceisiwr, ymofynwr
 Question, kwes'tshun *n*, gofyniad, holiad, holedigaeth; arhawl; dadl, os, ammeuaeth: *v*, holi, arholi, gofyn, posio; ymholi, ymofyn, ammheu. To put the question to him, gofyn iddo
 Questionable, kwes'tshun.â.bl *a*, ammeuadwy, dadleuadwy, dadleuol
 Questionless, kwes'tshun.les *a*, diammeuol, diddadl, dilys, dibetrus
 Questman, kwest'man *n*, ymofynwr
 Questor, kwes'tûr *n*, trehdrysorydd
 Questuary, kwes'tshü.ur.î *a*, cybyddol, cybyddlyd, rheibus, gwancus
 Quib, kwib *n*, chwip, geifrath, ceclair
 Quibble, kwib'l *n*, geidro, mwysair, mwysdro: *vi*, geidro, cyfrwyseirio

Quibbling, kwib'ling *a*, mwyseiriol: *n*, mwyseiriad; anwysedd, amwysiad
 Quick, kwik *a*, byw, bywiog; ebrwydd, cyflym, sionc, heinif, gwisgi, buan, clau, pres, prysur, chwib, chwipyn; disymmwth, sydyn, dioed, ffrystioi; craff: *n*, byw, bywyn [brysiol, prysuro
 Quicken, kwik'n *v*, bywhau, bywiogi
 Quickness, kwik'nes *n*, cyflymder, buander; craffder [sugndraeth
 Quicksand, kwik'sand *n*, traeth byw,
 Quickset, kwik'set *n*, planigyn byw; planddraenen: *vt*, planu â glasgoed, planu â drain: *a*, planedig â glasgoed. A quickset hedge, bid, gwrychyn, gwrych, planwrych, coedwrych
 Quicksilver, kwik'sil.vür *n*, arian byw
 Quiddany, kwid'ân.î *n*, math o gyflaith
 Quiddity, kwid'î.tî *n*, hanfod, sylwedd
 Quiescence, kwí.es'ens, Quiescency, kwí.es'en.sî *n*, anghyffroad, llonyddiad, llonyddwch, gorphwysiad
 Quiescent, kwí.es'ent *a*, dystaw, llonydd, anghyffro, gorphwysol
 Quiet, kwí'et *a*, llonydd, gorphwysol, dystaw, digynhwrf, digyffro, tawel, esmwyth: *n*, llonyddwch, tawelwch: *vt*, llonyddu, tawelu, ffrewynu. Be quiet, peidiwch, byddwch llonydd, gadewch eich gwaith [iaeth
 Quietism, kwí'et.izm *n*, gorphwysydd
 Quietist, kwí'et.ist *n*, gorphwysydd
 Quietness, kwí'et.nes, Quietude, kwí'î.tüd *n*, llonyddwch, esmwythdra, tawelwch, dystawrwydd, gorphwysdra
 Quietus, kwí'î.tus *n*, rhyddhâd, gollyngod; ymadawiad; angeu
 Quill, kwil *n*, bon asgell, pluenfon, dirwynbin [dichell
 Quillet, kwil'et *n*, ystryw, cywreinbwnc,
 Quilt, kwilt *n*, teisban: *vt*, arwnïo
 Quinary, kwí'nur.î *a*, pumol, pumpol
 Quince, kwins *n*, math o bren a'i ffirwyth
 Quincunx, kwing'kungks *n*, math o lun ar y planedau
 Quinquagesima, kwîn.kwâ.jes'î.mâ *n*, dydd Sul Ynyd [punonglog
 Quinquangular, kwîn.kwang'gü.lûr *a*,
 Quinquarticlar, kwîn.kwôr.tik'ü.lûr *a*, pumerthyglog [pumddeintio
 Quinquedentate, kwîn.kwí.den'tät *a*,
 Quinquennial, kwîn.kwen'yâl *a*, pummlwyddol [pumranol
 Quinquartite, kwîn.kwí.pâr'tît *a*,
 Quinquina, kwîn.kwí'nâ *n*, math o risgl
 Quinsy, kwîn'zî *n*, ysbinog, fflameg yn y gwddf, mynyglog

Quint, kwint *n*, cydrif o bump
 Quintain, kwintân, Quintin, kwintin
n, math o chwareu
 Quintal, kwintal *n*, canpwys
 Quintessence, kwint.es'ens *n*, sylwedd;
 rhinwedd, anian
 Quintuple, kwint'ül *pl a*, pumplyg
 Quip, kwip *n*, digrifair, cellweirgno
 Quire, kwîr *n*, drefa, 24 llen o bapyr;
 côr: *vi*, corganu, cydgynghanu
 Quirister, kwîr'is.tûr *n*, corgeniad
 Quirk, kwûrk *n*, dichelldro, cyfrwysdro,
 geirdro, dichell, ystryw
 Quit, kwit (*pt & pp quit*) *vt*, gadaw,
 gadael, ymadael â, symmud; rhydd-
 hau; talu, llwyrdalu: *a*, rhydd, wedi
 cwbl dalu. Quits, yn unionlaw, yn
 rhydd, wedi talu. Quit-rent, rhydd-
 dreth
 Quite, kwit *ad*, cwbl, llwyr, hollol
 Quittance, kwit'ans *n*, rhyddhâd, rhyddeb
 Quiver, kwiv'ûr *n*, cawell saethau, saeth-
 gawell: *vi*, crynu, crydio, crydain;
 crychbyncio [*n*, cellweirddyn
 Quiz, kwiz *vt*, gwatwar, cellweirddyrsu:
 Quob, kwob *vi*, dychlamu, tysnwyo
 Quodlibet, kwod'li.bet *n*, manylbwnc,
 dyrsbwnc, cywreinbwnc
 Quodlibetarian, kwod.li.be.têr'i.an *n*,
 manylbynciwr, oll-ddadleuwr
 Quodlibetical, kwod.li.bet'i.kal *a*, oll-
 destynol
 Quoin, kôin *n*, conglaen; gaing, cŷn
 Quoit, kôit *n*, tafl-lechen, llechen dafll,
 coeten, coetan
 Quondam, kwon'dam *a*, gynt, a fu, hen
 Quorum, kwô'r'um *n*, nifer cyfaddas i
 gynnwys pwyllgor [*nifer*
 Quota, kwô'tâ *n*, rhan, cyfran, dogn,
 Quotation, kwô.tâ'shun *n*, dyfyniad.
 Quotation marks, dyfynnodau, rhag-
 wandro (" ")
 Quote, kwôt *vt*, dyfynu, cofnodi [*ebai*
 Quoth, kwuth *vt*, def, medd, meddai, eb,
 Quotidian, kwô.tid'yan *a*, dyddiol, beu-
 nyddiol [*niferif*, deff
 Quotient, kwô'shent *n*, cynniferydd, cyf-

R.

RABATE, râ.bât' *vi*, dwyn hebog yn ol
 i'r llaw
 Rabato, râ.bä'tö *n*, math o wddf-dorch
 Rabbet, rab'et *n*, cynghwys, rhychgys-
 swllt: *vt*, cynghwyso, rhychgysylltu
 Rabbi, rab'i, Rabbin, rab'in *n*, athraw,
 dysgawdwr Iuddewig, rabbin

Rabbinical, ra.bin'i.kal *a*, athrawaidd
 rabinaidd [*nysgeidiaeth y rabiniaid*
 Rabbinst, ra.bin.ist *n*, un hyddysg y
 Rabbist, rab'it *n*, cwning, ffioger
 Rabbit-warren, cwning-gaer
 Rabble, rab'l *n*, gwerinos, adlawiaid
 dynionach, dynos, gwerindorf, bileinll
 Rabid, rab'id *a*, cynddeiriog, ffyrnig
 Rabies, rä'bi.iz *n*, y gunddaedd
 Race, räs *n*, gyrfa, hynt, rhedfa, rhed
 efga; ach, cenedl, teulu; gwreiddyn: *v*
 Raceme, ras'im *n*, swp, pwng [*rhede*
 Racer, rä'sûr *n*, gyrf'eydd, rhedegydd
 rhedegfarch
 Raciness, rä'si.nes *n*, addfedflas gwin
 Rack, rak *n*, arteithglwyd, dirdynglwy,
 clwyd, sychglwyd, rhesel; artait
 dirboen; arteithiad, dirboeniad: *v*
 arteithio, dirdynu, dirboeni; diwae
 odi, diwaddodi. Rack-rent, tyner
 eithafrent [*drwst*, cl
 Racket, rak'et *n*, humog, pelgip; maw
 Racoon, rä.kw'n' *n*, milyn o America
 Racy, rä'si *a*, o flas peraddfed, addfe
 flas; blasus; arab
 Radiance, rä'di.ans, Radiancy, rä'di.a
 si *n*, llewyrch, oleuder, claerd
 dysgleirdeb [*llewyrch*
 Radiant, rä'di.ant *a*, dysglaer, pelydru
 Radiata, rä.di.ä'tâ *np*, rheiddogion
 Radiate, rä'di.ät *v*, pelydru, peilio, rheic
 Radiation, rä.di.ä'shun *n*, pelydriad
 Radical, rad'i.kal *a*, gwreiddiol, c
 cyssefin: *n*, ymbleidiwr tros gyfnew
 iadau gwreiddiol yn ffurf y llywo
 aeth; gwreidd-ddiwygiwr [*c*
 Radicalness, rad'i.kal.nes *n*, gwreidd
 Radicate, rad'i.kät *vt*, gwreiddio
 Radication, rad.i.kä'shun *n*, gwreidd
 Radish, rad'ish *n*, rhuddygl. Hor
 radish, rhuddygl y meirch. Wi
 radish, bysedd yr iâr
 Radius, rä'di.us (*p* radii, rä'di.i)
 hanner tryfesur cylch; asgrwn crw
 rhan isaf o'r fraich [*sa*
 Radix, rä'diks *n*, gwreiddyn; dechret
 Raff, raf *vt*, ysgubo: *n*, cymmysge
 Riff-raff, gwehilion y bobl, ysgragl
 Raffle, raf'l *n*, ffristialiad, chwareu ffr
 iau: *vi*, ffristialu, taflu ffristiau
 Raft, raft *n*, clwydfad, cludeirfad, ch
 Rafter, raf'tûr *n*, ceibr, ceibern, tyla
 Rag, rag *n*, brat, bral, bril, carp, ll
 bretyn, llerpyn, cerpyn, cadecl
 Rag-man, carpiwr, cadachwr. I
 stone, hogfaen bras. Rag-tag d
 bob-tail, ysgraglach, bileinllu

Ragamuffin, rag'â.muf.in *n*, brelun, brelun, distadlyn
 Rage, räjä *n*, cynddeiriogrwydd, llied, cynddaredd, ffyrnigrwydd, gwylltineb: *vi*, gwylltio, creuloni, terfysgu, gorddigio, ffyrnigio [sitrachog, llarpiog
 Ragged, rag'ed *a*, carpiog, bratiog
 Raggedness, rag'ed.nes *n*, carpiogrwydd
 Ragout, rä.gw' *n*, cigfwyd uchelffas
 Ragwort, rag'würt *n*, llysiau'r gin-groen
 Rail, räil *n*, canllaw, cledren, rheilen, carfan, sofïar: *v*, cledru, amgledru, carfanu; difrïo, difenwi, gwawdio, sarhau, goganu
 Railing, rä'ling *n*, cledrgae, canllawiad; cabledd, difenwad, sarhäd, difriäd
 Raillery, rä'ur.ä *n*, difenwad, gogan, cabhlaith, gwawdfeiad, chwerthinwad
 Railroad, rä'l.röd, Railway, rä'l.wä *n*, rheilffordd, ffordd haiarn, cledrffordd.
 Raiment, rä'ment *n*, dillad, gwisg, trws
 Rain, räin *n*, gwlaw: *v*, gwlawio, brwr gwlaw. Heavy-rain, curwlaw. To secure from rain, diddosi. Rains, gwlawogydd
 Rainbow, rä'n'bö *n*, enfys, enfysg, bwa'r gwlaw, bwa yr arch, bwa'r cwmwl
 Raininess, rä'n.ä.nes *n*, gwlawogrwydd
 Rainy, rä'n.ä *a*, gwlawog, gwlawiog, gwlawlyd, gwlyb, gwlybyrog. Rainy weather, dihinedd [dyrchafu, cwnu
 Raise, räz *vt*, codi, cyfodi, dyrchu
 Raisin, rä'zn *n*, rhesinen. Raisins, gwin-rawn sychion, rhesin
 Raising, rä'zing *n*, codiad, dyrchafiad
 Rajah, rä'jä *n*, tywysog Indiaidd
 Rake, räk *n*, cribyn, rhacan, rhacai, crafedydd; afradyn, oferddyn, wtreswr, meddwyn: *v*, cribynio, crafu, rhacanu; rhysodi; ofera, wttresu
 Rakish, rä'kish *a*, penrydd, afradlawn, diffaith, wttresgar, gwastraffus, ofer
 Rally, rä'l *v*, difyrwawdio, gwawdsennu, gwawdio; adfyddino, adgynnnull
 Rallying, rä'l.ing *n*, difyrwawdiad; adfyddiniad. Rallying-point, cynnullfan
 Ram, ram *n*, hwrdd, myharan: *vt*, hyrddu, gorddio, tynbwyo. Battering-ram, offeryn rhyfel, blifai, hwrdd rhyfel
 Bamage, ram'äj *vt*, gwibchwilio, gwibi- iena: *n*, ceinciad, ymestyniad
 Ramble, ram'bl *n*, gwib, gwibfa, gwib- daith: *vi*, gwibio, gwibiena, gwib- deithio, crwydro, rhodiena; gwibsiared
 Rambler, ram'blür *n*, gwibiwr, gwib- gerddwr, crwydrwr [eniad
 Ramification, ram.f.fi.kä'shun *n*, cang-

Ramify, ram'f.ifi *v*, cangenu, dosbarthu
 Rammer, ram'ür *n*, hyrddiedydd, pwy- edydd; gordd, gorddwyn, pwyodr
 Rammish, ram'ish *a*, drewllyd, mws
 Ramous, rä'mus *a*, cangenog, ceinciog
 Ramp, ramp *n*, naid, llam: *vi*, chwären yr hobi, llamu, neidio [thyfiant
 Rampancy, ram'pan.si *n*, gorhyfder; gor- Rampant, ram'pant *a*, cyrneidiol, ar y rhuthruid; afreolus, anlywodraethus, gorwyllt, nwyfus, rhontus
 Rampart, ram'pärt, Rampire, ram'p'ir *n*, gwrthglawdd, rhagfur, amgaer, am- glawdd, ysgor: *vt*, amgaeru, caeru
 Ramrod, ram'rod *n*, gwnwialen
 Ran, ran *pt*.—Run [sawrus
 Rancid, ran'sid *a*, mws, drewllyd, dryg- Rancidness, ran'sid.nes *n*, mysni, drew- iant, drygsawrusrwydd
 Rancorous, rang'kur.us *a*, dygasog, gwreiddgas, maleisus, cenfigenus
 Rancour, rang'kür *n*, hen lid, dygasedd, malais, cenfigen [wrym
 Rand, rand *n*, gwaldas; gwrym, ymyl- Random, ran'dum *n*, antur, amcan, afreol, damwain: *a*, damweiniol, di- annel, didrefn, digyfeiriad
 Rang, rang *pt*.—Ring
 Range, ränj *n*, rhestr, rhes, haen; rhenc, ystre; amgyrhaedd, eangder; gogr, rhuwch; paladr cerbyd; crwydrad, darymred; *v*, trefnu, rhestru, cyfrestru, rhesu, cyfrillio; rhodiena, crwydrwibio, amredeg, gwibio, amrodio
 Ranger, rä'n'jür *n*, trefnuwr, rhestrwr, trefniedydd, gwibiwr, fforestwr
 Rank, rangk *n*, rhes, rhenc, rheng, rhill, rhestr, trefn; gradd, urdd, urddas, bri: *v*, rhestru, rhesu; cyfraddu: *a*, mws, drewllyd; gorthyfol, braisg, rhyfras; hysbys, hynod. Rank poison, gwen- wyn parod, gwir wenwyn
 Rankish, rang'kish *a*, drygsawraidd
 Rankle, rang'kl *vi*, crawnu, gori, madru, llygru; ymlidid, maethu neu fagu llied
 Rankness, rangk'nes *n*, brasdyfiant, drygsawr, drewiant, mysni
 Ransack, ran'sak *vt*, gorchwilio, chwil- ota, ysglyfio, anrheithio, ysbeilio
 Ransom, ran'sum *n*, pridwerth, pris gollyngdod; prynwerth; iawn: *vt*, prynu, gwaredu, achub
 Ransomer, ran'sum.ür *n*, prynwr, pryn- iawdwr, gwaredydd, pryniawdydd
 Ransomless, ran'sum.les *a*, dibridwerth
 Rant, rant *n*, coegaraeth, ffregod, bal- dordd: *vi*, coegfroio, crochddadwrdd

- Eanter, ran'tûr *n*, ffegodwr, baldordd-wr, penboethiad, penchwibanddyn
 Rantipole, ran'ti.pôl *a*, gwibwyllt
 Rap, rap *n*, cnoc, dul, cnip, ergyd, cras-ergyd: *vt* (*pp* *rapt*), cnocio, crasdar
 Rapacious, râ.pâ'shus *a*, rheibus, rheib-
 iog, ysglyfaethol, gwancus, treisgar
 Rapaciousness, râ.pâ'shus.nes, Rapacity,
 râ.pas'î.ti *n*, rheibusrwydd, cipgarwch,
 gwancusrwydd
 Rape, rap *n*, trais, anfodd, llathrudd,
 llathruddiaeth; erfin gwylltion. To
 commit rape, treisio, llathruddo
 Rapid, rap'id *a*, cyflym, buan, chwyrn;
 gwyllt, disymmwth: *n*, ffrwd, gwyllt-
 red
 Rapidity, râ.pid'î.ti, Rapidness, rap'id-
 nes *n*, chwyrnder, buandra, cyflymedd
 Rapier, râ'pi.ûr *n*, cleddyf hir culfain.
 Rapier-fish, cleddbysg [traisladrâd
 Rapine, rap'in *n*, trais, ysglyfaethiad,
 Rapper, rap'ûr *n*, drwsforthwyl
 Rapt, rapt *a*, perlewygol, gorlawen
 Raptor, rap'tûr *n*, treisiwr; ysbeiliwr
 Raptores, rap.tõ'r'iz *np*, adar ysglyfaeth-
 us [mair, gorllonder, gorhoen
 Rapture, rap'tshûr *n*, perlewyg, perles-
 Rapturous, rap'tshû.rus *a*, perlewygol,
 melusber, gorlawen, gorhoenus
 Rare, rê'r *a*, anghyffredin, anfynych,
 anaml, prin; godidog; teneu
 Rarefaction, rê'r.î.fak'shun *n*, teneuad
 Rarefiable, rê'r'î.fî.â.bl *a*, teneuadwy
 Rarefy, rê'r'î.fî *v*, teneuo, teneuhau
 Rareness, rê'r'nes *n*, anghyffredinrwydd,
 anfynychder, prinder; godidogrwydd;
 teneuder, teneuedd
 Rarity, rê'r'î.ti *n*, anghyffredinedd; an-
 amlder, anfynychder; tenender; prin-
 edd. A rarity, ammenthyn
 Rascal, ras'kal, Rascalion, ras.kal'yun
n, dyhiryn, adyn, diffeithiwr, bawyn
 Rascality, ras.kal'î.ti *n*, diffeithder;
 gwehilion y bobl, adlawiaid
 Rascally, ras'kal.î *a*, brwnt, bawaid,
 dyhir: *ad*, yn fawaid
 Rase, rãz *vt*, crafu, dinystrio, dilëu,
 llwyrddinystrio, llwyrddymchwelyd
 Rash, rash *a*, chwidr, ehud, byrbwyll,
 ffyrstgar, disynward, brysgar, brysiol,
 rhull: *n*, crugdarddiad, llyfrithiad
 Rasher, rash'ûr *n*, teneuddarn, golwyth:
cd.—Rash
 Rashly, rash'li *ad*, yn fyrbwyll, yn
 chwidr [chwidredd
 Rashness, rash'nes *n*, byrbwylldra,
 Basores, râ.zõ'r'iz *np*, ysgrafedyddion

- Rasp, rasp *n*, rhasgl, rhathell: *vt*
 rhasglio, rhathellu [feddyg
 Rastatory, ras'pâ.tur.î *n*, rhathell llaw.
 Raspberry, ras'per.î *n*, afanen, mafonen
 Raspberry bush, afanwydd, mafonlwy
 Rasure, rä'zhûr *n*, dilead, distrywiad
 rhathiad, llwyrlyfnhâd
 Rat, rat *n*, llygoden Ffrengig, llygode;
 fawr, llygoden freinig: *v*, newid plaic
 To smell a rat, drwgdybio
 Ratable, rä'tâ.bl *a*, prisiadwy, trethadw
 Ratafia, rat.â.fî.â *n*, math o wirol
 Ratan, râ.tan' *n*, math o gorsen Indiaid
 Ratcatcher, rat'katsh.ûr *n*, llygotwr
 Rate, rät *n*, pris, gwerth; dogn, dogr
 edd, cyfran, rhandwy, maint, dul
 modd; treth: *v*, prisio, dogni; treth
 dwrديو. At a high rate, yn wttresga
 yn ddrud. At this rate, fel hyn
 Rath, rath *n*, bryn, crug, moel, garth
 Rath, râTH *a*, cynnar, rhygydd: *ad*, y
 gynnar, yn brydlawn. Rather, o flae
 hytrach, yn well, yn enwedig. I ha
 rather, I would rather, gwel geny
 dewiswn. Rather little, gofychan
 Rather, râTH'ûr *ad*, *cd.*—Rath
 Ratification, rat.î.fî.kä'shun *n*, cadar
 hâd, sicrhâd [hau, sicrhâ
 Ratify, rat'î.fî *vt*, cymmeradwyo, cadar
 Ratio, rä'shõ *n*, dogn, dognedd, cyfra
 mesur, cymmiesuriaeth, cyfartahaet
 Ratiocinate, rash.î.os'î.nät *vt*, cymhwyl
 rhesymu, ymresymu
 Ratiocination, rash.î.os.î.nä'shun *n*, rhe
 ymiad, ymresymiad, cymhwylant
 Ratiocinative, rash.î.os'î.nä.tiv *a*, rhe
 ymiadol, ymresymiadol, cymhwylu
 Ration, rä'shun *n*, cyfran o fwyd, saig
 Rational, rash'un.al *a*, rhesymol, i
 bwylllog, synwryol, doeth
 Rationale, rä.shõ.nä'li *n*, eglurhâd
 Rationalism, rash'un.al.izm *n*, rhesy
 oliaeth; rhydd-dybiaeth
 Rationalist, rash'un.al.ist *n*, rhesymol
 Rationality, rash.un.al'î.ti *n*, rhesy
 olrwydd, rhesymoldeb, cymhwylled
 Rationally, rash'un.al.î *ad*, yn rhesy
 Ratsbane, rats'bän *n*, gwenwyn llygo
 Rattle, rat'l *n*, rhugl, rhuglan, rhu
 degan: *v*, rhugldrystio, crochddwr
 clerenu, rhwncian, chwyrnogli. R
 tle-headed, trystfawr; penchwib
 Rattle-pate, chwalwr chwedlau. R
 tles, cleren, rhwnc, chwyrnogl
 Rattlesnake, rat'l.snäk *n*, sarff g
 ffrondrwt, rhuglneidr [i
 Raucity, rõ'sî.ti *n*, crygi crygni, cr

Raucous, rō'kus *a*, cryg, garw, afrywiog
 Ravage, rav'āj *n*, anrhaith, difrod, hafog;
vt, anrheithio, hafogi, difrodi
 Rave, rāv *vi*, ymlefyrydd; gwallgofi,
 ynfydu; penwanu, penysgafnu
 Ravel, rav' *v*, dadweu, dattod, dad-
 ddirwyn, edafeddu; dyrysu [ddull
 Ravelin, rav'ī.lin, *n*, mur hanner-lleuad
 Raven, rä'vn *n*, cigfran. Night-raven,
 math o ddylluan
 Raven, rav'n *v*, gorcwancio, gwancio;
 ysglyfio, gwanclyncu, cigyddio
 Ravenous, rav'en.us *a*, rheibus, gor-
 wancus, cigwancus, cigfreinig
 Ravenousness, rav'en.us.nes *n*, gwanc-
 usrwydd, rheibiaeth
 Raver, rä'vür *n*, ynfydwr, gwallgofwr
 Ravin, rav'in *n*, ysbail, ysglwyf, ysglyfiad
 Ravine, rä.vin' *n*, ceunant, crigyll,
 cornant, ole
 Raving, rä'ving *n*, penwendid: *a*, pen-
 wan, ffyrnig, gorwyllt
 Ravish, rav'ish *vt*, treisio, llathruddo,
 treissddwyn, dwyn; gwychoffdio, gor-
 loni [iwr
 Ravisher, rav'ish.ür *n*, ysglyfydd, treis-
 Ravishing, rav'ish.ing *n*, treisiad: *a*,
 llesmeirber, melusber, hyfrydber, per-
 seiniol; tra hyfryd, gorlonol
 Ravishment, rav'ish.ment *n*, treisiant,
 treisiad, trais; gorlonedd
 Raw, rô *a*, ir, ammrwd; crai, cri, digroen,
 llymrig, anadfed; anhyddysg. Raw-
 boned, esgyrniog, teneu. Raw flesh,
 cig byw. Raw silk, sidan crai. Raw
 weather, tywydd oerllyd
 Rawness, rō'nes *n*, irdeb, ammrydedd;
 digroenedd; anhyfedredd, anfedrus-
 rwydd
 Ray, rä *n*, paladr, pelydryn, goleun,
 golewyrch; morgath, cath för, rhaien:
vt, pelydru, rheiddio
 Rayless, rä'les *a*, dibelydr; tywyll
 Race, räz *n*, math o wreiddyn.—Race
 Razor, rä'zür *n*, ellyn, cylllell eillio
 Razorbill, rä'zur.bil *n*, llurs, gwalch y
 penweig, morgylllell
 Lazure, rä'zhür *n*, dinystriad, crafad
 Re-*px*, ad-, ail; megys: Reaffirm,
 adwirio, ailhaeru. Re-elect, ailethol
 Reaccess, ri.ak.ses' *n*, ailddyfodfa
 Reach, ritsh *v*, cyrhaeddu, estyn; ym-
 gyrhaedd, ymestyn; amgyffred; dir-
 nad; hercu; cyfogi, bwrw i fynu,
 chwydu: *n*, cyrhaedd, cyrhaeddiad;
 amgyrhaedd; gallu [diymroad
 Reachless, ritsh'les *a*, digais, esgeulus,

React, ri.akt' *v*, ailweithredu, gwrth-
 weithredu [gwrthweithrediad
 Reaction, ri.ak'shun *n*, gwrthweithiad,
 Read, rid (*pt* & *pp* read) *v*, darllen.
 Reading-room, darllengell. Reading-
 desk, darllensfa
 Read, red *pt* & *pp*.—Read
 Readeption, ri.ä.dep'shun *n*, adgaffaeliad
 Reader, ri'dür *n*, darllenydd, darllöydd
 Readership, ri'dür.ship *n*, darlleniaeth
 Readily, red'ī.li *ad*, yn barod, yn
 ewyllysgar, yn rhwydd; yn hyfedr
 Readiness, red'ī.nes *n*, parodrwydd,
 ewyllysgarwch, hwylusdod, rhwydd-
 ineb [llengar
 Reading, ri'ding *n*, darlleniad: *a*, dar-
 Reading, red'ing *n*, tref yn Lloegr
 Readjust, ri.a.just' *vt*, aildrefnu
 Readmission, ri.ad.mish'un *n*, ad-dder-
 byniad [dderbyn
 Readmit, ri.ad.mit' *vt*, aildderbyn, ad-
 Ready, red'ī *a*, parod, parotöedig, rhwydd;
 agos; ewyllysgar; medrus, hyfedr,
 hwylus, hylaw, deheuig
 Reaffirmance, ri.a.für'mans *n*, adwiriad
 Real, ri'al *a*, gwir, gwirioneddol; syl-
 weddol, diffuant, diledrith; treftadol,
 anghyffro, ansymmudedig: *n*, arian
 bath Yspañig
 Reality, ri.al'ī.ti *n*, gwired, gwirion-
 edd, diffuantrwydd, diledrithedd; syl-
 weddoldeb, hanfodoledd, hanfodoldeb
 Realize, ri'al.iz *vt*, gwirio, gwireddu;
 peri bod, hanfodoli, sylweddoli; gwir-
 brofi; cyflawnu, gwirgyflawnu
 Really, ri'al.ī *ad*, yn wir, yn ddiau
 Realm, relm *n*, teyrnas
 Realty, ri'al.ti *n*, teyrngarwch [lenu
 Ream, rim *n*, ugain drefa, 480 o bapyr-
 Reanimate, ri.an'ī.mät *vt*, adfywhau,
 ailfywio, adfywiogi [glymu
 Reannex, ri.a.neks' *vt*, adgyssylltu, ad-
 Reap, rip *v*, medi, cynauafu
 Reaper, ri'pür *n*, medwr, medelwr,
 cynauafwr, crymanydd
 Reappear, ri.a.pür' *vi*, ailymddangos
 Rear, ri'r *n*, bon, cynffon, pen ol;
 oliaid: *v*, codi, dyrchafu; ymgodi;
 magu. Rear-admiral, ol-lyngeswr,
 Rear-mouse, ystlumyn. A lamb reared
 by hand, oen llawfaeth, oen swci
 Rearward, ri'r'würd *a*, ol: *n*, bon, cyn-
 ffon, pen ol [ddringo
 Reascend, ri.a.send' *vt*, adesgyn, ail-
 Reason, ri'zn *n*, rheswin, arbwyll, cy-
 mhwyll; synwyr, deall: *v*, rhesymu,
 arbwyll; ymresymu

REC pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cnt, tû=too, tûk=took;

- Reasonable, rî'zn.â.bl *a*, rhesymol, cymhwyllog; teg, cymhwys, synwryol, deallus [ymôldeb]
- Reasonableness, rî'zn.â.bl.nes *n*, rhes-
- Reasonless, rî'zn.les *a*, direswm, di-synwyr, diddeall
- Reassemble, rî.a.sem'bl *vt*, adgynnull, adgasglu, ad-dyru, ailgynnull; ailym-gynnull; adwysio
- Reassert, rî.a.sûrt' *vt*, ailhaeru
- Reassign, rî.a.sîn' *vt*, ailbenodi
- Reassume, rî.a.süm' *vt*, adgymmeryd
- Reassure, rî.a.shû'r' *vt*, ailaddo, adwiro
- Reaugment, rî.ôg.ment' *v*, adchwanegu
- Reave, rîv (*pt* & *pp* *refl*) *vt*, difeddu, difeddiannu
- Rebaptize, rî.bap.tîz' *vt*, ailfeddyddio
- Rebate, rî.bât' *vt*, pylu; toli, erthynu, taldolio: *n*, lleihâd, erthyniad
- Rebeck, rî'bek *n*, crwth trihant
- Rebel, reb'el *n*, gwrthryfelwr
- Rebel, rî.bel' *vs*, gwrthryfela
- Rebellion, rî.bel'yun *n*, gwrthryfel
- Rebellious, rî.bel'yus *a*, gwrthryfelgar; cyndyn [ryfelgarwch]
- Rebelliousness, rî.bel'yus.nes *n*, gwrth-
- Reboation, rî.bö.â'shun *n*, adruad, ad-fugunad
- Rebound, rî.bû.wnd' *n*, adlam, gwrth-*n*aid; *v*, adlamu, gwrthneidio, dad-neidio; curo yn ol
- Rebuff, rî.buf' *n*, nag, nacâd, gommeddiad, ateb sarig, gwrthgais: *vt*, ysbwyo, curo yn ol, gwrthguro, nacâu
- Rebuild, rî.bild' *vt*, adadeiladu
- Rebukable, rî.bû'kâ.bl *a*, ceryddadwy
- Rebuke, rî.bûk' *n*, cerydd, ceryddair, sen: *vt*, ceryddu, senu [gar]
- Rebukeful, rî.bûk'fwl *a*, ceryddgar, sen-
- Rebus, rî'bus *n*, dammeg, dychymmyg
- Rebut, rî.but' *vt*, gwrthio, gwrthddy-wedyd, gwrthbrofi
- Recall, rî.kôl' *vt*, gwrthtalw, galw yn ol, adalw, ailalw, olalw
- Recant, rî.kant' *v*, dadgyffesu, dad-broffesu, dad-ddywedyd; gwrthganu
- Recantation, rî.kan.tâ'shun *n*, dadgyffesiad, dadgyffes, dadbroffes [ogi]
- Recapacitate, rî.kâ.pas'itât *vt*, ailallu
- Recapitulate, rî.kâ.pit'shülât *vt*, ailad-*r*odd [n, ailgymmeriad]
- Recapture, rî.kap'tshûr *vt*, ailgymmeryd:
- Recarnify, rî.kâr'nî.fî *vt*, aildewychu
- Recede, rî.sîd' *vi*, encilio, cilio yn ol, gwrthgilio; treio
- Receipt, rî.sit' *n*, derbyniad; derbyneb, taleb; cyfarwyddyd
- Receivable, rî.sî'vâ.bl *a*, derbyniadwy
- Receive, rî.sîv' *vt*, derbyn, cymmyrd caffael, cael [byniedyd]
- Receiver, rî.sîv'ûr *n*, derbyniwr, der
- Recent, rî'sent *a*, newydd, diweddar
- Recentness, rî'sent.nes, Recency, rî'sen-sî *n*, diweddarwch, newyddrwydd
- Receptacle, rî.sep'tâ.kl *n*, derbynf-*der*bynle, cronfa [iedi]
- Receptary, rî.sep'tur.î *n*, peth derbyr
- Receptibility, rî.sep.tî.bil'î.tî *n*, hydda
- Receptible, rî.sep'tî.bl *a*, hyddal [rwyd]
- Reception, rî.sep'shun *n*, derbynia croesaw, croesawiad
- Receptive, rî.sep'tiv *a*, derbyniedigol
- Recertify, rî.sûr'tî.fî *vt*, adwiro
- Recess, rî.ses' *n*, cil, encil; ymadawia cilïad; cilfach, dirgelfa, ymguddfa
- Recession, rî.sesh'un *n*, enciliad, cilïad
- Recharge, rî.tshârj' *vt*, adlwytho; a orchymmyn; adgyhuddo, ailmosod
- Recheat, rî.tshît' *vi*, adalw, galw yn o
- Recidivate, rî.sîd'î.vât *vi*, gwrthgydio
- Recipe, res'î.pi *n*, cyfarwyddyd meddyg
- Recipient, rî.sip'yent *n*, derbyniwr
- Reciprocal, rî.sip'rö.kal *a*, adgyrchi cylchgyfnewidiol, o'r ddwy ochr, pert ynol i'r ddwy ochr, cy-, cyf-, cy-
- Reciprocal forbearance, cydymaros
- Reciprocate, rî.sip'rö.kât *v*, cydgyfnev
- Reciprocation, rî.sip'rö.kâ'shun *n*, cy-gyfnewidiad [newidiol]
- Reciprocity, res'î.pros'î.tî *n*, cydg
- Recision, rî.sîzh'un *n*, toriad ymaith
- Recital, rî.sî'tal, Recitation, res'î.tâ'sh *n*, adroddiad, dadganiad, traethiad
- Recitative, res'î.tâ.tiv' *n*, adrodd cynganadroddiad, treithgar
- Recitative, res'î.tâ.tiv *a*, adroddol, d ganol, treithiadol; cyngandraeth
- Recite, rî.sît' *v*, adrodd, dadgan, trae
- Reck, rek *v*, gofalu, gwilio; gofalu a
- Reckless, rek'les *a*, diofal, difeddwl
- Recklessness, rek'les.nes *n*, anofalw
- Reckon, rek'n *v*, cyfrif, rhifo, dy; gwneyd cyfrif; barnu, bwrw; pris
- Reckoner, rek'n.ûr *n*, cyfrifwr, rhi
- Ready-reckoner, cyfrifydd parod
- Reckoning, rek'n.ing *n*, cyfrifiant, cyfrifiad; tymp
- Reclaim, rî.klâm' *vt*, diwygio, gwel, diwyllio, adferu, dychwelyd; adg
- Reclaimable, rî.klâ'mâ.bl *a*, diwygiad, gwelladwy, diwylliadwy
- Reclamation, rî.klâ.mâ'shun *n*, adfer
- Recline, rî.klîn' *v*, lledogwyddo, wyddo, lledorwedd, gorwedd

Reclude, rî.klüd' *vt*, agor, dadgloi
 Recluse, rî.klüs' *a*, cauedig i fyny, neill-
 duol, neillduedig, meudwyaidd, di-
 dryfol: *n*, meudwy, adfonach; lleian
 Reclusion, rî.klü'zhun *n*, neillduedd
 Recognition, rek.og.nish'un *n*, ailadna-
 byddiaeth, cydnabyddiad, adnabydd-
 iaeth; ailolygiad, adchwiliad
 Recognizance, rî.kog'nî.zans *n*, cyd-
 nabyddiaeth; ymrwymiad
 Recognize, rek'og.nîz *vt*, adwaen, ad-
 nabod, ailadnabod; ailbrofi, ailwrando
 Recognizee, rî.kog.nî.zî' *n*, rhwymedig-
 aethydd [iedydd, y rhwymedig
 Recognizer, rî.kog.nî.zôr' *n*, ymrwym-
 Recoil, rî.kôil' *v*, adlamu, gwrthneidio,
 encilio: *n*, adlam, gwrthnaid
 Recoin, rî.kôin' *vt*, ailfathu
 Recoinage, rî.kôinäj *n*, ailfathiad
 Recollect, rek.o.lekt' *vt*, cofio, adgofio
 Recollect, rî.ko.lekt' *vt*, ailgynnull
 Recollection, rek.o.lek'shun *n*, adgofiant,
 adfeddwl, adfeddyliad, cof, eilgof
 Recollection, rî.ko.lek'shun *n*, ailgyn-
 nulliad [reu
 Recommence, rî.ku.mens' *vt*, ailddech-
 Recommend, rek.u.mend' *vt*, canmol,
 argannol, cymmeradwyo; cymmynu
 Recommendation, rek.um.en.dä'shun *n*,
 canmoliaeth, cymmeradwyaeth
 Recommendative, rek.u.men'dä.tiv, Re-
 commendatory, rek.u.men'dä.tur.i *a*,
 canmoliaethol, cymmeradwyol
 Recommit, rî.ku.mit' *vt*, ailwneuthur,
 aildraddodi; ailanfôn i garchar
 Recompence, rek.un.pens *vt*, ad-dalu,
 gwobrwyo, talu: *n*, pwyth, tâl, taled-
 igaeth, taliad, gwobr, gwobrwy
 Recompile, rî.kum.pil' *vt*, adgasglu
 Recompose, rî.kum.pöz' *vt*, aildrefnu,
 ailgyfansoddi; adesmwytho
 Reconcilable, rek.on.silä.bl *a*, cymmod-
 adwy,cymmodlawn [cymmodlonrwydd
 Reconcilableness, rek.on.silä.bl.nes *n*,
 Reconcile, rek'un.sil *vt*, cymmodi, ad-
 gymmodi, cymmodloni, dyhuddo, tang-
 nefeddu, heddychu
 Reconciliation, rek.on.sil.i.ä'shun *n*, hedd-
 ychiad, cymmod, cymmodiad
 Reconciliatory, rek.on.sil'yä.tur.i *a*, cym-
 modol, heddychol, adgymmodol
 Recondense, rî.kon.dens' *vt*, ad-dewychu
 Recondite, rî.kon'dit *a*, dwfn, cudd, cel,
 tywyll [trysorle
 Reconditory, rî.kon'di.tur.i *n*, trysorfa,
 Reconduct, rî.kon.dukt' *vt*, ailarwain

Reconjoin, rî.kon.jôin' *vt*, adgysylltu
 Reconnoitre, rek.o.nôi'tür *vt*, llygad-
 olrain, cyfarchwyllo, adolygu
 Reconquer, rî.kong'kwür *vt*, ailorchfygu
 Reconsecrate, rî.kon'si.krät *vt*, adgys-
 segru, ailgyssegru [ailymgynnull
 Reconvene, rî.kon.vin' *v*, ailgynnull,
 Record, rek'örd *n*, cofiaeth, cofiant, cof-
 lyfr; tystiolaeth; coffadwriaeth
 Record, rî.kôrd' *vt*, coffäu, cofnodi, cof-
 lyfru, cofrestru, brudio: *n*, cofysgrif.
 Court of record, coflys
 Recorder, rî.kôrd'ür *n*, cofiadur, cof-
 restrydd, cofiadwr; offeryn cerdd
 Record, rî.küwnt' *vt*, ailgyfrif, adgyf-
 rif, adrho; rhifo, cyfrif; adrodd, traethu
 Recourse, rî.körs' *n*, adred, adgyrch,
 cyrch, rhedfa, cyrchfa. To have re-
 course to, ymgyrchu at, defnyddio
 Recover, rî.kuv'ür *v*, ailgaffael, adennill;
 gwella, gwelläu, dadebru, iachäu,
 adferu [adwy; gwellaadwy, adferadwy
 Recoverable, rî.kuv'ur.ä.bl *a*, adennill-
 Recovery, rî.kuv'ur.i *n*, adgaffaeliad;
 gwellaad, adferiad, iachäd [llwfr
 Recreant, rek'ri.ant *a*, gorwael, digalon,
 Recreate, rek'ri.ät *v*, ailgreu; adfywio;
 difyru, adloni [difyrwch, adloniad
 Recreation, rek.ri.ä'shun *n*, ailgreuad;
 Recreative, rek'ri.ä.tiv *a*, adfywiol; difyr
 Recrement, rek'ri.ment *n*, sorod, ys-
 garth, sothach [lyd, aflan
 Recremental, rek.ri.men'tal *a*, sothach-
 Recriminate, rî.krim'i.nät *v*, gwrthgy-
 huddo, adfeio, gwrthachwyn, cyd-
 gyhuddo, gwrthfeio, adgeryddu
 Recrimination, rî.krim.i.nä'shun *n*,
 gwrthgyhuddiad, gwrthsen
 Recriminatory, rî.krim'i.nä.tur.i *a*,
 gwrthgyhuddol, adfeiol [luriad
 Recrudescence, rî.krw.des'ens *n*, ad-ddo-
 Recruit, rî.krät' *n*, adlenwad, adlanw;
 adflwr: *v*, adlenwi, adgyflenwi, ad-
 gyfanu, adwrygio; codi gwŷr. To
 recruit one's strength, adgryfhau
 Rectangle, rekt'ang.gl *n*, cyfongl; dull
 pedeir cyfonglog [onglog, cyfonglog
 Rectangular, rekt.ang'gü.lur *a*, union-
 Rectifiable, rek'ti.fi.ä.bl *a*, diwygiadwy
 Rectification, rek.ti.fi.kä'shun *n*, un-
 ioniad, cyweiriad, diwygiad, iawniad
 Rectify, rek'ti.fi *vt*, unioni, diwygio;
 iawnu, cywiro; dysdyllio [og
 Rectilinear, rek.ti.lin'yür *a*, unionlinell-
 Rectitude, rek'ti.tüd *n*, uniondeb, un-
 iawnedd, unionder, cyfiawnder
 Rector, rek'tür *n*, periglor; rheolwr

REE pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cârve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Rectorial, rek.tôr'i.al *a*, personiaethol
 Rectorship, rek'tûr.ship *n*, perigloriaeth
 Rectory, rek'tur.i *n*, periglорdy, per-
 sondy; personiaeth, perigloriaeth
 Rectum, rek'tum *n*, cwthr
 Recubation, rek.Û.bâ'shun, Recumbency,
 rî.kum'ben.sî *n*, gorweddiad, ymor-
 phwysiad, gorphwysdra
 Recumbent, rî.kum'bent *a*, gorweddol,
 gogwyddol, lledorweddol
 Recur, rî.kûr' vi, adredeg, attroi, ail-
 gyrchu, adyngyrchu, adchwelyd
 Recurrence, rî.kur'ens, Recursion, rî-
 kûr.shun *n*, dychweliad, adchwel,
 dadred, attychweliad, attroad
 Recurrent, rî.kur'ent *a*, dychweliadol,
 dadredol, adgyrhol, dadred, ad-
 chwellog [blygu, gwrthgamu, adgamu
 Recurve, rî.kûr' vt, gwrthblygu, ad-
 Recurvous, rî.kûr'vus *a*, gwrthgam, ad-
 wyraidd, gwrthblygol, adblygol
 Recusant, rek'Û.zant *n*, ymwrthodwr,
 anghyddfurfiwr, ymneilldûwr
 Recusation, rek.Û.zâ'shun *n*, ymwrthod-
 iad, anghyddfurfiad, ymneillduad
 Recuse, rî.kûz' vt, gwrthod, gwrth-
 wynebu, ymwrthod â
 Recussion, rî.kush'un *n*, gwrthdarawiad
 Red, red *a* & *n*, coch, rhudd, ffion. Bright
 red, gloewgoch. Brownish red, gwineu-
 goch. Dark red, dugoch. Deep red,
 rhuddgoch. Light red, gwyngoch.
 Red hot, gwynias, purboeth; ffyrnig.
 Red lead, plwm coch, cochblwm.
 Red man, Indiaid Americaidd. Red-
 shank, troedgoch, coesgoch, bodda.
 To become red, cochi, rhuddo. To
 make red, cochi, cochnodi, rhuddo.
 Yellowish red, melingoch [brofi
 Redargue, rî.dâr'gû vt, gwrthbrofi, dad-
 Redbreast, red'brest *n*, bronrhuddyn,
 brongoch, cochgam, robingoch
 Redden, red'n *v*, cochi, rhuddo; gwriddo
 Reddish, red'ish *a*, lledgoch, cochlyd
 Reddishness, red'ish.nes *n*, cochder
 Reddition, re.dish'un *n*, dadroddiad, ad-
 feriad, rhoddiad yn ol [edigol
 Redditive, red'i.tiv *a*, adferedigol; ateb-
 Reddle, red'l *n*, mwn coch, cochfwn
 Rede, rid *n*, cynghor: *v*, cyngkori
 Redeem, rî.dîm' vt, adbrynu, gwared,
 rhyddhau, achub. To redeem time,
 prynu yr amser. The redeemed, y
 gwaredigion, y prynedigion
 Redeemable, rî.dî'mâ.bl *a*, adbrynadwy
 Redeemer, rî.dî'mûr *n*, prynwr, pryn
 iawdr, pryniawdwr, gwaredwr
 Redeliver, rî.dî.liv'ûr vt, adwardu, ad
 ollwng [adofy
 Redemand, rî.dî.mand' vt, adgeisic
 Redemption, rî.dem'shun *n*, adbryniad
 pryniad, prynedigiaeth
 Redemptory, rî.dem'tur.i *a*, prynedigol
 Redient, rî.dî.ent *a*, dychweledigol
 Redintegrate, rî.din'tî.grât vt, adfero
 adnewyddu [newyddia
 Redintegration, rî.din.tî.grâ'shun *n*, ad
 Redness, red'nes *n*, cochder, rhudd-der
 Redolence, red'ô.lens, Redolency, red
 ô.len.sî *n*, perarogledd, pereidd-dr.
 perarogl [eiddsav
 Redolent, red'ô.lent *a*, peraroglus, pe
 Redouble, rî.dub'l *v*, ad-ddyblygu, ai
 ddyblu; adnewyddu; adchwanegu
 Redoubt, rî.dûw't *n*, rhag-gaer
 Redoubtable, rî.dûw'tâ.bl *a*, ofnadw
 erchgyrf, cadarnwedd; gwych
 Redoubted, rî.dûw'ted *a*, ofnadwy, a
 swydus, erchyll; coegddewr
 Redound, rî.dûw'nd' vi, ymhelaeth
 gorllenwi, dylenwi, dylio; tueddu
 Redpole, red'pôl *n*, math o linos
 Redress, rî.dres' vt, iawnu, diwygio, a
 trefnu, dadlwytho, ysgafnhau, iachâ
n, esmwythâd; iawniad, taliad
 Redressive, rî.dres'iv *a*, esmwythaol
 Redstart, red'stârt *n*, coch y berll
 llostruddyn, y rhongell goch, y rhaw
 goch, timboeth, tingoch
 Redstreak, red'strik *n*, math o afal; o
 Reduce, rî.dûs' vt, ennill, adenn
 adferu, dwyn yn ol, edfryd; ise
 goresgyn, darostwng, dymchwely
 cwtogi, lleihau, byrhau. To red
 to ashes, troi yn lludw, llosgi yn ol
 Reducible, rî.dû'sent *a*, darostyngol
 Reducible, rî.dû'si.bl *a*, darostyngadw
 Reduction, rî.duk'shun *n*, adferiad; g
 tyngiad; lleihâd; darostyngiad
 Redundance, rî.dun'dans, Redundan
 rî.dun'dan.sî *n*, gormodedd, gorllav
 der, arddigonedd, gorddigion
 Redundant, rî.dun'dant *a*, gormodol,
 ddigonol [ailddybly
 Reduplicate, rî.dû'pli.kât vt, adbly
 Reduplication, rî.dû.pli.kâ'shun *n*,
 ddyblygiad, eilblygiad
 Reduplicative, rî.dû'pli.kâ.tiv *a*,
 blygol, adblyg, dyblyg [aderyn yr
 Redwing, red'wing *n*, coch yr ad
 Ree, rî vt, rhidyllio, gogrynu: *n*, der
 o arian bath Portugalaidd
 Re-echo, rî.ek'ô *n*, adsain, ail-ads;
 ail-adlais: *v*, ailddadseinio, dadse

Reed, rîd *n*, cawnen, corsen, cecysen, calaf, peithyn; pibell. Reed-grass, cawnwelt [adeiladu
 Re-edify, rî.ed'î.fî *vt*, ailadeiladu, ad-
 Reedy, rî'dî *a*, cawnog, corsog
 Reef, rîf *n*, hwylyblyg, plygiad hwyl;
 iselgraig: *vt*, cwtogi hwyl, tynu hwyl-
 iau i mewn, plygu hwyl
 Reek, rik *n*, ager, angerdd, anwedd,
 tARTH: *vi*, mygu, tARTHu, mygdARTHu
 Reeky, rî'kî *a*, myglyd, melynddu
 Reel, ril *n*, cengliadur, ceingliadur, es-
 tyllod dyrwyn, ceingyll, ceingell; tap-
 las: *v*, cenglu; honcian, hwntian
 Re-elect, rî.f.lekt' *vt*, adethol, aiddewis
 Re-embark, rî.em.bâr'k' *vi*, adlongi
 Re-enact, rî.f.nakt' *vt*, aildeddfu, ail-
 ordeinio, ad-ddeddfu
 Re-enforce, rî.en.fô'rs' *vt*, ailgyfnerthu,
 adnerthu [ailrwymo
 Re-engage, rî.en.gâj' *vt*, ailymrwymo;
 Re-enjoy, rî.en.jô'î' *vt*, adfwynhau
 Re-enter, rî.en.tûr *vt*, adfynd i mewn
 Re-enthroned, rî.en.thrôn' *vt*, adorseddu
 Re-entry, rî.en'trî *n*, ailoresgyn; ailgof-
 nodiad [adsefydlu
 Re-establish, rî.i.stab'lish *vt*, ailsefydlu,
 lœeve, riv *n*, maer, penswyddog [chwilio
 Re-examine, rî.eg.zam'in *vt*, ailholi, ad-
 sefction, rî.fek'shun *n*, adlonbryd, bwyd;
 meddyginiaeth adgrifhaol
 Reflective, rî.fek'tiv *a*, adfywiol, cryfhaol
 Refectory, rî.fek'tur.î *n*, bwydfa, ym-
 borthfa, bwydgell mynachlog
 Refel, rî.fel' *vt*, gwrthbrofi, dadbrofi
 Refers, rî.fûr' *v*, cyfeirio at, gosod ar,
 bwrw at, golygu; gadael ar; perthyn i
 Referee, ref.u.rî *n*, dyddiwr, cyflafaredd-
 wr, canolwr, heddw'r
 Reference, ref'ur.ens *n*, cyfeiriad; gol-
 ygiad; cyfeirnod; perthyniad, per-
 thynas. Marks of reference, cyfeir-
 nodau:—Asterisk (*), seren; dagger
 (†), bidog; double dagger (‡), bër;
 section (§), adrannod; parallels (||),
 dyblin; paragraph (¶), dosbarthnod,
 gwahanai [ailfragodi, ailfurymu
 Refinement, rî.fûr.ment' *v*, adweithio,
 Refinement, rî.fûr'ment *n*, cyfeiriad
 Referrable, rî.fer'î.bl *a*, cyfeiriadwy
 Refine, rî.fîn' *v*, puro, coethi, teru, di-
 wygio, diwyllio; manwldraethu
 Refinement, rî.fîn'ment *n*, purad, coeth-
 iad; manyliant, coethuser
 Refiner, rî.fîn'ûr *n*, purwr, coethydd
 Refit, rî.fit' *vt*, adgyweirio, aildaclu, ail-
 gynhwyso, ailaddasu

Reflect, rî.flekt' *v*, adlewyrchu, atty-
 wynu, tywynu; gwrthlunio, adlunio;
 adfeddylid, adfyfyrîo, ystyried; beio,
 goganu, gwarthruddo; gwrthdroi
 Reflection, rî.flek'shun *n*, gwrthdroad,
 gwrthluniad, adfyfyrîad, ystyriaeth;
 gwrthnodiad. Reflections, adfyfyrion.
 To pass reflections on, beio, goganu,
 gwarthruddo
 Reflective, rî.flek'tiv *a*, adlewyrchol,
 attywynol, gwrthlewyrchol; adfyfyr-
 iol; beiol, goganus, achwynol, goganol
 Reflector, rî.flek'tûr *n*, adlewyrchydd
 Reflex, rî.fleks' *n*, adlewyrchiad, gwrth-
 dafliad: *a*, yn taflu yn ol, adlewyrchol
 Reflex, rî.fleks' *vt*, gwrthdaffu [blygedd
 Reflexibility, rî.flek.sî.bil'î.tî *n*, gwrth-
 Reflexible, rî.flek'sî.bl *a*, gwrthdroadwy,
 gwrthdaffadwy, attroadwy
 Refloat, rî.flôt' *n*, adlifant, gwrthlif,
 adlif, a, ailnofio
 Reflorescence, rî.flô.res'ens *n*, adflodeuad
 Reflorescent, rî.flô.res'ent *a*, adflodeuol
 Reflourish, rî.flur'ish *vt*, attyfu, adflod-
 euo, ailffynu [lifefirio
 Reflow, rî.flô' *vi*, adlifo, gwrthlifo, ad-
 Refluent, ref'lü.ent *a*, adlifefirîol, gwrth-
 lifol [lifiant
 Reflux, rî'fluks *n*, gwrthlif, adlif, gwrth-
 Reform, rî.f.ôrm' *n*, diwygiad, adffurfiad:
v, diwygio, adffurfio, attrefnu, adlunio,
 gwellaü, gwella [iad, gwella'd
 Reformation, ref.ôr.mâ'shun *n*, diwyg-
 reformer, rî.f.ôr'mûr *n*, diwygiwr
 Refract, rî.frakt' *vt*, gwrthdori, dad-
 lewyrchu [gwrthdoriad
 Refraction, rî.frak'shun *n*, dadlewyrch,
 Refractive, rî.frak'tiv *a*, gwrthdoredigol
 Refractoriness, rî.frak'tur.î.nes *n*, cyn-
 dynrwydd [dyn, afrywiog
 Refractory, rî.frak'tur.î *a*, anhydyn, cyn-
 Refragable, ref'râ.gâ.bl *a*, hawdd ei
 ddryllio, hydor [arbed
 Refrain, rî.frân' *v*, attal, ffwyno; ym-
 Refrangibility, rî.fran.jî.bil'î.tî *n*, gwrth-
 doradrwydd [adwy
 Refrangible, rî.fran'jî.bl *a*, gwrthdor-
 Refrenation, ref.rî.nâ'shun *n*, attaliad
 Refresh, rî.fresh' *vt*, adfywio, adfyw-
 iocâu, adfywiogi, dadebru, adloni, di-
 ludeddu, dadffino; adnewyddu
 Refreshment, rî.fresh'ment *n*, adfywiad,
 adloniad, cynnaliaeth, lluniaeth, ad-
 Refret, rî.fret' *n*, adgof cân [faeth
 Refrigerant, rî.frij'ur.ant *a*, oerol, add-
 oerol: *n*, meddyginiaeth oerol
 Refrigerate, rî.frij'ur.ât *vt*, addoeri, oeri

- Refrigeration, rî.frij.u.râ'shun *n*, addoeriad, oeriad [edigol
 Refrigerative, rî.frij'ur.â.tiv *a*, addoer-
 Refrigeratory, rî.frij'ur.â.tur.i *a*, oerol:
n, oeriedydd [holtt
 Rest, rest *pt* & *pp*.—Reave: *n*, agen,
 Refuge, ref'uj *n*, nawdd, nodded, noddfa,
 diogelfa, ymguddfa, lloches, celefrad
 Refugee, ref.ü.ji' *n*, ymnoddwr
 Refulgence, rî.ful'jens *n*, adlewyrchiad,
 adlewyrchiad, dysgleirdeb, attywyn,
 eirianedd, claerder
 Refulgent, rî.ful'jent *a*, adlewyrchiol,
 dysglaer, goleulawn, ysblenydd, eirian
 Refund, rî.fund' *vt*, ad-dalu, talu yn ol
 Refusal, rî.fü'zal *n*, pall, nag, nacâd,
 gommeiddiad, gwrthodiad, llysiad
 Refuse, ref'üs *n*, ysgubion, ysgarthion,
 carthion, ysbwriol; olion, gwebilion,
 dyhidlion, mwlweh, mwlwg, sorod
 Refuse, rî.füz' *v*, nacäu, gommead, pallu,
 llysu, gwrthod
 Refusal, rî.fü'tal, Refutation, ref.ü.tä'-
 shun *n*, gwrthbrawf, dadbrofiad
 Refute, rî.füt' *vt*, gwrthbrofi, dadbrofi
 Regain, rî.gän' *vt*, adgaffael, adennill
 Regal, rî'gal *a*, breninol, teyrnaidd
 Regale, rî.gäl' *v*, gwledda: *n*, gwledd,
 breninwledd [gwledd
 Regalement, rî.gäl'ment *n*, gwleddiad,
 Regalia, rî.gä'li.â *np*, teyrnaddurnau,
 rhwysgaddurnau, teyrndrec
 Regality, rî.gäl'i.ti *n*, breninoldeb, teyrn-
 urddas, breninfraint
 Regard, rî.gârd' *n*, golygiad; ystyriaeth;
 sylw, dawr; gofal; parch, bri, perth-
 ynas: *vt*, golygu; dal sylw, sylwi,
 sylu ar, ystyried; parchu, perchu,
 hoffi [barch, gwiwbarch, gwiwnod
 Regardable, rî.gâr'dâ.bl *a*, nodadwy, hy-
 Regardful, rî.gârd'fwl *a*, ystyriol, gofalus
 Regardless, rî.gârd'les *a*, anystyriol,
 diofal, esgeulus, disylw, anofalus [wch
 Regardlessness, rî.gârd'les.nes *n*, diofal-
 Regatta, rî.gat'â *n*, rhedegfeydd cychod
 Regency, rî.jen.sî *n*, rhaglafiaeth, rhag-
 lywiaeth, rhagdeyrnedd
 Regenerate, rî.jen'ur.ât *vt*, adgenedlu,
 aileni, adeni: *a*, adgenedledig
 Regenerateness, rî.jen'ur.ât.nes *n*, ad-
 genedledigaeth
 Regeneration, rî.jen.u.râ'shun *n*, ad-
 genedliad, adenedigaeth [edlog
 Regenerative, rî.jen'ur.â.tiv *a*, adgen-
 Regent, rî'jent *n*, llywydd, rhagdeyrn,
 rhaglyw, rhaglaw, huail: *a*, llywiol,
 llywyddol, llywodraethol
 Regentship, rî'jent.ship *n*, rhaglywyd-
 iaeth, rhaglafiaeth, rhagdeyrnedd
 Regeminate, rî.jür'mî.nät *vi*, adegin
 adfywyllu, adflaguro, aildarddu, atty
 Regeneration, rî.jür.mî.nä'shun *n*, a
 eginriad, adfywylliad
 Regible, rej'i.bl *a*, llywodraethadwy
 Regicide, rej'i.süd *n*, teyrnleiddiad, lleid-
 iad brenin; teyrnladdiad, lladdi-
 brenin [trefniad ymbor
 Regimen, rej'i.men *n*, rheoldrefn; rhe-
 Regiment, rej'i.ment *n*, catrawd, bydd
 llüyddrawd [byddi
 Regimental, rej.i.men'tal *a*, catrod
 Regimentals, rej.i.men'talz *np*, byddi
 wisg, milwrwisg
 Region, rî.jun *n*, ardal, talaeth, par-
 goror, gwlad. Lower regions, annv
 uffern, gorddyfnderau, iselderau
 Register, rej'is.tür *n*, coflyfr, cofres
 mesurydd: *vt*, cofrestru, cofnodi, c
 lyfru [lyfr
 Registrar, rej'is.trür *n*, cofrestrydd, c
 Registry, rej'is.trî *n*, coflyfrfa; cofres
 iad, coflyfriad; cofrestryddiaeth
 Reglet, reg'let *n*, cyfrynglain argraff
 Regnancy, reg'nan.sî *n*, teyrnasi-
 goruchafiaeth [fo
 Regnant, reg'nant *a*, yn teyrnasu; g
 Regorge, rî.gôrj' *vt*, adlyncu, ady-
 lenwi; chwydu [cilio yr
 Regrade, rî.gräd' *vt*, ymneillduo, enci
 Regraft, rî.graft' *vt*, adimpio, ailimpio
 Regrate, rî.grät' *vt*, adofidio, ailffi
 Regreet, rî.grit' *vt*, adgyfarch [edw
 Regress, rî.gres *n*, mynediad yn ol,
 trwydd, ailfyndiad, dychweliad.
 gress and Regress, rhydd-did i fy
 a dyfod [ol, dattramv
 Regress, rî.gres' *vi*, dychwel, myned
 Regression, rî.gresh'un *n*, mynediad
 ol; enciliad, ciliad
 Regret, rî.gret' *n*, gofid, blinder, tr
 wch, addiant: *vt*, gofidio, edifi-
 ymfodio. I regret, drwg genyf
 Regular, reg'ü.lür *a*, rheolaidd, trefn
 trefngar, cysson. Regular figu
 dulliau cyfonglog-gyfochrog
 Regularity, reg.ü.lär'i.ti *n*, rheolei-
 dra, rheolusrwydd; cymmedrolder
 Regulate, reg'ü.lät *vt*, trefnu, ia-
 drefnu, rheoleiddio, gweddeiddio
 Regulation, reg.ü.lä'shun *n*, trefn
 rheol, cysswy, trefniadaeth, iawndr-
 iad, rheoleiddiad, rheolaeth
 Regulator, reg'ü.lä.tür *n*, trefnwr, c-
 medrolydd, rheoleiddwr

Regulize, reg'ü.liz vt, coethi, puro
 Regulus, reg'ü.lus n, iarll; rian buraf
 delidau [dafu]
 Regurgitate, ri.gur'ji.tät v, adlyneu, ad-
 lehabilitate, ri.hä.bil'i.tät vt, adferyd,
 edfryd, ailsefydlu
 Rehearsal, ri.hür'sal n, adroddiad, dad-
 ganiad; prawf-draethiad
 Rehearse, ri.hürs' vt, dadgan; prawf-
 draethu; ailadrodd
 Reign, rän n, teyrnasiad, llywodraeth,
 gwledychiad: vi, teyrnasu, llywodr-
 aethu, gwledychu; blaenori
 Reimbody, ri.im.bod'i vi, adgorffori
 Reimburse, ri.im.bürs' vt, talu yn ol,
 attalu, ad-dalu [taliad]
 Reimbursement, ri.im.burs'ment n, at-
 leimpregnate, ri.im.preg'nät vt, adlen-
 wi, adfeichiogi
 Reimpress, ri.im.pres' vt, adargraffu
 Rein, rän n, carai, awen firwyn; aren,
 elwlen: vt, firwyno, attal
 Reindeer, rän'di'r n, carw Llychlyn
 Reinforce, ri.in.förs' vt, adgryfhau, ad-
 gyfnerthu, ailgryfhau [gyfnerthiad
 Reinforcement, ri.in.förs'ment n, ad-
 leinsert, ri.in.sürt' vt, adosod i mewn
 Reinspire, ri.in.spür' vt, adysbrydoli
 Reinstal, ri.in.stöl' vt, ailorseddu
 Reinstatement, ri.in.stät' vt, ailsefydlu
 Reinvest, ri.in.vest' vt, ailsefydlu, ail-
 swyddogi, adurddo [iocäu, adnerthu
 Reinvigorate, ri.in.vig'ö.rät vt, adfyw-
 leit, rit n, gwymon
 Reiterate, ri.it'ür.ät vt, ailadrodd, ad-
 draethu; adwneuthur, mynychu, ail-
 wneuthur [roddiad
 Reiteration, ri.it.u.rä'shun n, ailad-
 leject, ri.jekt' vt, gwrthod, llysu, bwrw
 ymaith; anghymmeradwyo
 Rejectable, ri.jek'tä.bl a, gwrthodadwy,
 anghymmeradwy [llysiant
 Rejection, ri.jek'shun n, gwrthodiad,
 Rejoice, ri.jöis' v, llawenu, llawenhau,
 llawenychu, gorfoleddu; ymlawenhau
 Rejoicing, ri.jöi'sing n, gorfoleddiad;
 llawenydd, gorfoledd
 Rejoin, ri.jöin' v, adgyssylltu, ailgydio;
 gwrthateb, ateb [atebiad
 Rejoinder, ri.jöin'dür n, gwrthatebiad,
 Rejudge, ri.juj' vt, aifarnu, adfarnu
 Rejuvenescence, ri.jü.vi.nes'ens a, ail-
 ienangeiddiad; ailieuenctyd
 Rekindle, ri.kin'dl v, adennyn, ailennyn
 Relapse, ri.laps' vi, adlithro, adgwympo;
 adglefychu, ailwanychu: n, adlithriad,
 ailgwyp, adgwyp; adglefychiad

Relate, ri.lät' v, adrodd, traethu, mynegu;
 perthynu, dwyn perthynas
 Relation, ri.lä'shun n, adroddiad, traeth-
 iad, mynegiad; carennydd, perthynas,
 câr [edd
 Relationship, ri.lä'shun.ship n, cystlyn-
 Relative, rel.ä.tiv a, perthynol, perthyn-
 asol, perthynedigol, cystlynedigol: n,
 câr, perthynas, carennydd
 Relax, ri.laks' v, llacäu, llacio, llaesu,
 ysgafnhau, llyfrhau, diofalhau, ym-
 ollwng
 Relaxation, rel.ak.sä'shun n, llacäd,
 llaesder; seibiant, rhyddiant; difyrwech
 Relaxative, ri.lak'sä.tiv a, ymollyngol,
 llaesol [gwn: vt, ailosod
 Relay, ri.lä' n, newidfeirch; cynllwyn-
 Release, ri.lis' vt, rhyddhau, gollwng,
 gwaredu: n, rhyddhäd, gollyngdod
 Relegate, rel'i.gät vt, alltudo, allwladu,
 deol [deoliad
 Relegation, rel.i.gä'shun n, alltudaeth,
 Relent, ri.lent' v, edifarhau, tosturio;
 tyneru, nawseiddio, meddallhau
 Relentless, ri.lent'les a, annhosturiol,
 didosturi; didynerwech, caledgalon
 Relevance, rel'i.vans n, perthynas
 Relevant, rel'i.vant a, cyfodol, cym-
 mhorthol; perthynasol, perthynol
 Reliance, ri.li'ans n, ymddiried, hyder,
 ymddibyniad, goglud; coel, cred
 Relic, rel'ik n, gweddill, rhelyw; crair
 Relict, rel'ikt n, gweddw, gwraig weddw
 Relief, ri.lif' n, cymhorth, cynnorthwy,
 porth, gwared, adnerth; cysur; es-
 mwythäd, ysgafnhäd; cyrchfa. Bass-
 relief, goysgythriad, iselsaf, lledlun.
 Bold relief, High relief, uchel saf,
 bansaf
 Relieve, ri.liv' vt, cymhorth, cynnorth-
 wyo, diwallu, cynnal; symmud; llin-
 aru; cyfnewid. Relieving-officer,
 gweinydd y eardodau [deb; cred
 Religion, ri.lij'un n, crefydd; duwiol-
 Religionist, ri.lij'un.ist n, crefyddwr
 Religious, ri.lij'us a, crefyddol; duwiol,
 duwiolfrydus
 Relinquish, ri.ling'kwish vt, gadaw, gad-
 ael, rhoi i fyny, diafaelu, gollwng
 Relinquishment, ri.ling'kwish.ment n,
 gadawiad [gell
 Reliquary, rel'i.kwur.i n, creirfa, creir-
 Relish, rel'ish n, blas, chwaeth, ar-
 chwaeth, chwaeg, sawr, sawyr: v,
 blasu, chwaethu, archwaethu
 Relishable, rel'ish.ä.bl a, blasus
 Relucant, ri.lü'sent a, dysglac, gloew

- Reluctance, ri.luk'tans *n*, anewyllysgarwch, anfodd, annhueddiad, gwrthymdrech, gwrthdyniad, anfoddlondeb
- Reluctant, ri.luk'tant *a*, anewyllysgar, anfoddog, gwrthymdynol
- Relume, ri.lûm', Relumine, ri.lû'min *vt*, adoleuo, aildywynu [ymddibynu
- Rely, ri.li' *vi*, hyderu, ymddiried, pwyso
- Remain, ri.mân' *vi*, aros; preswyllo, trigo; parhau, bod yn weddill, bod dros ben: *n*, crair. Remains, olion, gweddillion; corff y marw. Remains of a city, adfeilion dinas
- Remainder, ri.mân'dûr *n*, gweddill, gwardged, rhelyw, y rhan ar ol
- Remand, ri.mand' *vt*, gwrthalw, adanfon, galw yn ol, gwrthanfon, ailanfon
- Remanent, rem'ân.nent *n*, gweddill, cilc, cilcyn, rhelyw: *a*, arosol
- Remark, ri.mâr' *n*, nod, nodiad, sylw, sylwad: *v*, nodi, sylwi, darsylwi
- Remarkable, ri.mâr'kâ.bl *a*, nodadwy, hynod, od [nodrwydd
- Remarkableness, ri.mâr'kâ.bl.nes *n*, hynod
- Remediable, ri.mî'di.â.bl *a*, gwelladwy, meddyginiaethol; diwygiadwy
- Remediless, rem'î.di.les *a*, anwelladwy, anfeddyginiaethol
- Remedy, rem'î.di *n*, meddyginiaeth; gwellað, gwelliant, iachâd, adgyweiriad: *vt*, meddyginiaethu, gwellaü
- Remember, ri.mem'bûr *vt*, cofio, meddwl am, cadw mewn cof, adgofio, galw i gof; adgoffa, coffäu
- Remembrance, ri.mem'brans *n*, cof, adgof; ymadgof, adgofiad, coffa, adgoffa; coffadwriaeth; cofiaeth
- Remembrancer, ri.mem'bran.sûr *n*, cofweinydd, cofiedydd, cofiadur, coffäwr
- Remigrate, rem'î.grät *vi*, adsymmud, adfudo [mudiad, adfudiad
- Remigration, rem.i.grä'shun *n*, adsymmud
- Remind, ri.mind' *vt*, adgofio, ailgoffa, adgoffäu, coffäu [ymadgofiad
- Reminiscence, rem.î.nis'ens *n*, adgofiad
- Reminiscent, rem.î.nis'ent *n*, adgofiwyr
- Remiss, ri.mis' *a*, esgeulus, diofal, llac, anniwyd, annyfal [dileadwy
- Remissible, ri.mis'î.bl *a*, maddeuadwy
- Remission, ri.mish'un *n*, maddeuant, cyreifiant, dilead; gollyngdod; ysgafuhâd, lleihâd, gollyngiad, toliad
- Remissness, ri.mis'nes *n*, esgeulusdra, esgeulusdod, diofalwch, anniwydrwydd
- Remit, ri.mit' *v*, dychwelyd, gwrthanfon, trosglwyddo; maddeu, cyreifio, diläu; llacäu, ysgafuhau, lleihau
- Remittable, ri.mit'â.bl *a*, dychweladwy, maddeuadwy
- Remittance, ri.mit'ans *n*, arian trosglwydd, trosglwyddswm; gwrthanfoniad; maddeuant [cilc, rhely
- Remnant, rem'nant *n*, gweddill, cilcyn
- Remodel, ri.mod'el *vt*, adlunio
- Remonstrance, ri.mon'strans *n*, gwrthachwyniad, gwrthresyniad, adgwygwrthdystiad [dystiv
- Remonstrant, ri.mon'strant *n*, gwrthachwyn
- Remonstrate, ri.mon'strät *vi*, gwrthachwyn, gwrthgwyno, gwrthresymgwrthddangos [sugnyb:
- Remora, rem'ö.râ *n*, rhwystr; attalf
- Remorse, ri.mõ'rs' *n*, gorbicrwydd, agno'r meddwl, colyn neu gnofa cywybod, dwysbigiad [tyn
- Remorseful, ri.mõ'rs'fwl *a*, tosturi
- Remorseless, ri.mõ'rs'les *a*, diymadgof, anedifar, anedifar, anedifeiriol; costuri, dideimlad, didrugaredd
- Remote, ri.mõt' *a*, pell, pellenig, anghyagos, anghysbell [pelle
- Remoteness, ri.mõt'nes *n*, pelld
- Remount, ri.mû'wnt' *v*, adesgyn
- Removable, ri.mû'wâ.bl *a*, symmudadwy, mudadwy [i
- Removal, ri.mû'val *n*, symmudiad, mudadwy
- Remove, ri.mû'v' *v*, symmud, symmududo, newid lle: *n*, symmudiad, symmudfa. To remove from office, swyddo [adwy, gwobrwr
- Remunerable, ri.mû'nur.â.bl *a*, gwol
- Remunerate, ri.mû'nur.ät *vt*, gwobrwr ad-dalu, talu yn ol
- Remunerative, ri.mû'nur.ä.tiv *a*, taliad gwobrwyedigol; yn talu
- Renal, ri'nal *a*, arenol
- Renard, ren'ârd *n*, madyn, madog, mairyn, cadno, llwynog, gwyddgi
- Renascence, ri.nas'ens *n*, aildarddiad
- Renascent, ri.nas'ent *a*, attarddol, flaflurol, aildarddol, attyfol
- Rencounter, ren.kû'wn'tûr *n*, gwr gyfarch, gwrthgyrch, ysgarmes, y ladd, dychyfaer: *v*, gwrthgyfar dychyfaeru, gwrthladd, ymosod ar
- Render, rend (pt & pp rent) *v*, rhwydryllio, darnio, llarpio, rhico
- Render, ren'dûr *vt*, talu, ad-dalu, dywel; rhoi i fyny; troi, cyfieithu; cyrrydu: *n*, rhwygwr, drylliwyr
- Rendezvous, ren'di.vû *n*, ymgycir, cyrchfa, ymgasglfa, ymgynnullfa
- Rendition, ren.dish'un *n*, ymroddiad, daliad; cyfieithiad

Renegade, ren.í.gäd, Renegado, ren.í.gä'-
dö *n*, gwrthgiliwr
 Renege, ri.nij' *v*, gwadu, gwrthod
 Renew, ri.nü' *vt*, adnewyddu, adgyweirio
 Renewable, ri.nü'ä.bl *a*, adnewyddadwy
 Renewal, ri.nü'al *n*, adnewyddiad
 Reniform, ri.ní.förm *a*, arenddull
 Renitence, ri.ní'tens, Renitency, ri.ní'-
ten.sí *n*, gwrthymegniad
 Renitent, ri.ní'tent *a*, gwrthymegniol
 Rennet, ren'et *n*, math o afal; ceuled,
caul, ceulon [wadu, gwadu
 Renounce, ri.nüwñs' *vt*, ymwrthod, ym-
renovate, ren'ö.vät *vt*, adnewyddu; ad-
feru [iad
 Renovation, ren.ö.vä'shun *n*, adnewydd-
 Renown, ri.nüwñ' *n*, bri, clod; enw, an-
rhydedd, enwogrwydd: *vt*, enwogi.
 Renowned, enwog, clodfawr
 Rent, rent *n*, ardreth, rhent; rhwyg,
rhwygiad: *vt*, ardrethu, rhentu, cym-
meryd neu osod dan ardreth: *pt* &
pp.—Rend. Rent-charge, ardrethdal,
rhentdal. Rent-roll, rhentlyfr. Rack-
rent, tynrent, rhent eithaf
 Rentable, ren'tä.bl *a*, ardrethadwy
 Rental, ren'tal *n*, ardrethlyfr, rhentlyfr
 Renter, ren'tür *vt*, wynebnö: *n*, ar-
drethwr [wrthodiad, gwrthodiad
 Renunciation, ri.nun.sí.ä'shun *n*, ym-
lenverse, ren.vürs' *vt*, gwrthdroi
 Reordain, ri.ör.dän' *vt*, ailurddo, adosod
 Reordination, ri.ör.dí.nä'shun *n*, adurdd-
iad, ailurddiad
 Repaid, ri.päd' *pt* & *pp*.—Repay
 Repair, ri.pê'r' *v*, cyweirio, adgyweirio,
adweirio, taclu, trwsio; cyrchu,
myned: *n*, cyweiriad, tacliad; cyrchiad
 Repairable, ri.pê'r'ä.bl *a*.—Reparable
 Repandous, ri.pan'dus *a*, plygiedig tuag
i fyny [gwelladwy
 Repairable, rep'ur.ä.bl *a*, cyweiriadwy,
 Reparation, rep.u.rü'shun *n*, adgyweir-
iad, cyweiriad; rhoddiad iawn, iawn-
hâd
 Reparative, ri.par'ä.tiv *a*, adgyweiriol
 Repartee, rep.är.tí' *n*, ffraethair, ffraeth-
ateb, cymhenair, ateb parodlym
 Repass, ri.pas' *v*, ailgroesi; dychwelyd
 Repast, ri.past' *n*, pryd o fwyd, adfaeth,
adgyweirbryd; ynborthiad
 Repay, ri.pä' (*pt* & *pp* repaid) *vt*, ad-
dalu, attalu, talu yn ol [attaledigaeth
 Repayment, ri.pä'ment *n*, ad-dal, attaliad,
 Repeal, ri.pil' *n*, diddymiad, adfarniad,
dadreithiad: *vt*, diddymu, dirymu,
adfarnu, galw yn ol, gwrthaw

Repealable, ri.pil'.ä.bl *a*, diddymadwy
 Repeat, ri.pit' *vt*, ailadrodd, aildraethu;
mynychu; adwneuthur: *n*, mynychnod
 Repeater, ri.pí'tür *n*, adroddwr, ailad-
roddwr; oriadur a darawo yr oriau
 Repel, ri.pel' *v*, curo yn ol, gyru yn ol,
gwrthguro, gwrthdaro, gwrthhyrddio
 Repellent, ri.pel'ent *a*, gwrthguro: *n*,
meddyginiaeth wrthweithiol
 Repent, ri.pent' *v*, edifarhau, edifaru,
bod yn edifar gan
 Repent, ri'pent *a*, ymlusgol
 Repentance, ri.pen'tans *n*, edifeirwch
 Repentant, ri.pen'tant *a*, edifeiriol, edi-
farus, edifar
 Repeople, ri.pí'pl *vt*, ailbobli, adbobli
 Repercuss, ri.pür.kus' *vt*, gwrthguro,
gwrthdaro, adguro, adlamu, gwrth-
neidio [guriad
 Repercussion, ri.pür.kush'un *n*, gwrth-
 Repercussive, ri.pür.kus'iv *a*, gwrth-
guro [lyfr; trysorfa
 Repertory, rep'ür.tur.í *n*, rhestrlyfr, cof-
 Repetition, rep.í.tish'un *n*, ailwneuthur-
iad, mynchiad, adroddiad, ailadrodd-
iad. Repetition of words, adeiriad
 Repetitional, rep.í.tish'un.al, Repitition-
ary, rep.í.tish'un.ur.í *a*, ailadroddol,
adeiriol, mynchiadol
 Repine, ri.pín' *vi*, ymofidio, anfoddogi,
ymddigio, grwnach, cenfigenu
 Replace, ri.pläs' *vt*, adlëu, adsefydlu,
adosod; ailosod, cymmyrdd lle arall
 Replait, ri.plät' *vt*, ad-dillio, adblygu
 Replant, ri.plant' *vt*, adblanu, ailblanu
 Replenish, ri.plen'ish *vt*, diwallu, digoni,
arddigoni, llenwi, cyflenwi, adlenwi
 Replete, ri.plit' *a*, llawn, cyflawn, gor-
llawn, gorllawn [gorllawnedd
 Repletion, ri.plí'shun *n*, gorllawniad
 Replevin, ri.plev'in, Replevy, ri.plev'í *n*,
rhyddhâd attafael, gollyngdod, at-
atafaelgoll: *v*, rhyddhau attafael, di-
atafaelu [iad, ailatebiad
 Replication, rep.li.kä'shun *n*, gwrthateb-
 Reply, ri.plí' *n*, ateb, gwrtheb, gwrth-
ateb: *v*, ateb; gwrthebu, gwrthateb
 Repolish, ri.pol'ish *vt*, adgabili
 Report, ri.pört' *n*, chwedl, son, swm,
adchwedl; gair, enw; swm ergyd,
ysgort, diashad; adroddiad, mynegiad,
hysbysiad, hanes: *vt*, adrodd, mynegu,
hysbysu, dywedyd, cyhoeddi, taenu
chwedl, rhoi ar led
 Reporter, ri.pört'ür *n*, mynegwr, hys-
byswr; ysgrifwr tros newyddiadur
 Reposal, ri.pó'zal *n*, gorphwysiad

- Repose, ri.pöz' *n*, esmwythdra, gor-phwysdra, llonyddwch; cwsg, hun; goglod, ymddiried: *v*, gorphwysu, ymlonyddu; cysgu, huno; ymddiried, hyderu, rhoi hyder
- Reposedness, ri.pöz'ed.nes *n*, gorphwysedigaeth, tawelwch
- Reposit, ri.pöz'it *vt*, rhoi yng nghadw
- Reposition, ri.pöz'ish'un *n*, adlead, ad-sefydliad, adosodiad
- Repository, ri.pöz'î.tur.î *n*, ystorfa, cadwfa, cronfa, trysorfa [berchenogi
- Repossess, ri.po.zes' *vt*, adfeddiannu, ail-
- Reprehend, rep.ri.bend' *vt*, argyhoeddi, ceryddu, sardio, senu [ceryddadwy
- Reprehensible, rep.ri.hen'si.bl *a*, beius,
- Reprehension, rep.ri.hen'shun *n*, beiad, cerydd, sen [geryddol
- Reprehensive, rep.ri.hen'siv *a*, beiol, ad-
- Repräsent, rep.ri.zent' *vt*, arddangos, dangos, gosod allan, darlunio, cynnrychioli, adresennoli
- Representation, rep.ri.zen.tä'shun, Re-presentment, rep.ri.zent'ment *n*, ar-ddangosiad, gosodiad allan; darluniad; darlun, delw; cynnrychioliad
- Representative, rep.ri.zen.tä.tiv *a*, cynnrychedigol, dangosedigol: *n*, cynnrychiolwr, cynnrychiolydd
- Repress, ri.pres' *vt*, attal, firwyno
- Repression, ri.presh'un *n*, attaliad
- Repressive, ri.pres'iv *a*, attaledigol
- Reprieve, ri.priv' *n*, gwarant, dienoed, oedwarant: *vt*, dienoedi
- Reprimand, rep'ri.mand *n*, argyhoeddiad, cerydd, sen: *vt*, ceryddu, beio, senu
- Reprint, ri.print' *vt*, adargraffu, ailar-
- Reprint, ri'print *n*, ailargraffiad [graffu
- Reprisal, ri.priz'al *n*, adgipiad, attrais, attraisiad, gwrthysgafael
- Reprise, ri.priz' *n*, adgip, attrais
- Reproach, ri.prötsh' *n*, sarhâd, gwarth, gwarthrudd, anair, cywilydd, gwaradwydd, edliw, lliwiant: *vt*, gwarthruddio, gwaradwyddo, edliw, senu
- Reproachable, ri.prötshâ.bl *a*, gwaradwyddadwy [wyddus
- Reproachable, ri.prötsh'fwl *a*, gwarad-
- Reproach, rep'rö.bät *a*, gwrthodedig, anghymeradwy, diras, adfad: *n*, dryg-ddyn, dirieid-ddyn, dyhiryn: *vt*, gwrthod, llwyrwrthod; gwrthwynebu
- Reprobation, rep.rö.bä'shun *n*, gwrthodedigaeth, llwyrwrthodiad
- Reproduce, ri.pöz'üs' *vt*, adgynnyrchu
- Reproduction, ri.pöz'duk'shun *n*, adgynnyreliad, adepliad
- Reproductive, ri.pöz'duk'tiv *a*, adgynnyrchol. Reproductive organs, peiriannau epilaid
- Reproof, ri.pröv' *n*, cerydd, argyhoeddiad, sen, ceryddair, dwrddiad
- Reprovable, ri.pröv'vä.bl *a*, ceryddadwy, beiadwy [hoeddi, sen
- Reprove, ri.pröv' *vt*, ceryddu, argy
- Reputation, rep.tä'shun *n*, ymlusgad
- Reptile, rep'til *n*, ymlusgiad, sarddar *a*, ymlusgol, sarddol
- Republic, ri.pub'lik *n*, gweriniaeth, gwerinlywodraeth, gwerinwladwriaeth
- Republican, ri.pub'li.kan *a*, gweriniaethol: *n*, gweriniaethwr
- Republicanism, ri.pub'li.kan.izm, gweriniaeth, gwerinlywodraeth
- Republish, ri.pub'lish *vt*, ailgyhoeddi
- Repudiable, ri.pü'di.ä.bl *a*, gwrthodadwy
- Repudiate, ri.pü'di.ät *vt*, rhoddi ymaitysgar, gwrthod, diarddel
- Repudiation, ri.pü'di.ä'shun *n*, ysgaria, gwrthodiad, diarddeliad
- Repugnance, ri.pug'nans, Repugnance, ri.pug'nans.î *n*, gwrthwynebiad [erc
- Repugnant, ri.pug'nant *a*, gwrthwyno
- Repullulate, ri.pul'ülät *vi*, ailflaguro
- Repulse, ri.puls' *n*, cilgwth, gwrthodol, gwrtherygd, gwrthgur; nacé pall: *vt*, gwrthdaffu, dadergyd, gwrthdaro, curo yn ol, gwrthguro
- Repulsion, ri.pul'shun *n*, gwrthguriaeth
- Repulsive, ri.pul'siv, Repulsory, ri.pul'sur.î *a*, cilwthiol, gwrthryiol
- Repurchase, ri.pär'tshäs *vt*, adbryu, ailbrynu, prynu yn ol
- Reputable, rep'ü.tä.bl *a*, cymmeradwyparchus, cyfrifol, clodwiw, ystadus
- Reputation, rep.ü.tä'shun *n*, bri, cymmeriad, cymmeredigaeth, cyfrifiad
- Repute, ri.püt' *n*, parch, bri, gwiwdd, *vt*, cyfrif, golygu, ystyried, twied. no repute, anenwog [gymmer
- Reputeless, ri.püt'les *a*, dibarch,
- Request, ri.kwest' *n*, arch, deisyfiferfyniad, erfyn, dymuniad: *vt*, deisyfu, deisyf, erfyn, erchi, dymuno
- Requicken, ri.kwik'n *vt*, adfywhau
- Requiem, ri.kwi.em *n*, gorphwysd, gorphwysgan, marwgan, angladdg
- Requirable, ri.kwi'r.ä.bl *a*, gofynadwy
- Require, ri.kwi'r' *vt*, gofyn, ceisio
- Requisite, rek'wi.zit *a*, angenrheidiol, anheborol, gofynedig, rheidiol
- Requisites, rek'wi.zits *np*, angenrheidiol, anheborion [gofyn
- Requisition, rek.wi.zish'un *n*, galw

Requital, rî.kwî'tal *n*, gwobr, iawn, ad-dal
 Requite, rî.kwî't *vt*, talu, gwobrwyo, ad-
 Resale, rî.säl' *n*, adwerthiant [dalu
 Resalute, rî.sâ.lüt' *vt*, adanerchu, ail-
 gyfarch [dirymu
 Rescind, rî.sind' *vt*, tori, diddymu,
 Rescision, rî.sizh'un *n*, diddymiad
 Rescribe, rî.skrîb *vt*, adysgrifenu, ail-
 ysgrifo [ysgrif
 Rescript, rî'skript *n*, adysgrif, gwrth-
 Rescue, res'kü *n*, gwarediad, traisachub-
 iaeth, rhyddhâd: *vt*, gwaredu, achub,
 rhagachub, traisryddhau
 Research, rî.sûrtsh' *n*, adchwiliad, ad-
 gais: *vt*, adgeisio, adchwilio. To
 search and research, dyfalchwilio
 Reseize, rî.sîz' *vt*, adafaelu
 Resemblance, rî.zem'blans *n*, cyffelyb-
 rwydd, tebygolrwydd, tebygrwydd;
 llun, eilun, delw, delwedd, dull
 Resemble, rî.zem'bl *vt*, tebygu, cyffel-
 ybu, efelychu, cyfahau
 Resend, rî.send' (*pt* & *pp* resent, rî-
 sent') *vt*, ailanfon [ad-dalu, atteimlo
 Resent, rî.zent' *vt*, cymmeryd yn ddrwg,
 Resentful, rî.zent'fwl, Resentive, rî.zen-
 tiv *a*, anfoddog, digofus, hyddig
 Resement, rî.zent'ment *n*, dig, digder,
 anfoddlonrwydd; ad-daliad
 Reservation, rez.ûr.vâ'shun *n*, darn-
 geliad, adgadwad, cadwad yn ol; am-
 modiad. Mental reservation, tawedog-
 rwydd meddyliol [trysorgell
 Reservatory, rî.zûr'vâ.tur.î *n*, ystordy
 Reserve, rî.zûrv' *n*, olfyddin; tawedog-
 rwydd; pwylledd: *vt*, cadw, rhoi i
 gadw. In reserve, yn ol, o'r neilldu
 Reservedness, rî.zûr'ved.nes *n*, tawedog-
 rwydd [fa, dyfrgîst
 Reservoir, rez'ûrv.wôr *n*, cronfa, cadw-
 Resiance, rez'yans *n*.—Residence
 Resiant, rez'yant *n*, Resident
 Reside, rî.zîd' *vi*, cartrefu, preswyllo,
 cyfanneddu, trigo, trigiannu, aros
 Residence, rez'î.dens *n*, cartref, trigfa,
 preswylfod, trîgle, trigias; trigiad
 Resident, rez'î.dent *n*, trigiannydd, cyf-
 arosydd: *a*, trigianoll, cyfanneddol
 Residentiary, rez'î.den'shur.î *a*, trigian-
 nol, cyfarosol: *n*, gweinidog cyfarosol
 Residual, rî.zîd'ü.al, Residuary, rî.zîd'-
 ü.ur.î *a*, gweddilledigol
 Residue, rez'î.dü, Residuum, rî.zîd'ü.um
n, gweddill, gwaged, rhelyw; gwadd-
 od [roddi
 Resign, rî.zîn' *vt*, rhoddi i fyny, ym-
 Resign, rî.sin' *vt*, ailnodi, ail-lawnodi

Resignation, rez.ig.nâ'shun *n*, rhoddiad
 i fyny, ymroddiad
 Resignee, rez.î.nî' *n*, adgymmerydd, der-
 bynydd [rhoddwr i fyny
 Resigner, rî.zî'nur *n*, rhoddiedydd,
 Resilâh, res'î.lâ *n*, math o hen arian bath
 Resilience, rî.sîl'yens, Resiliency, rî.sîl'-
 yen.sî *n*, gwrthneidiad, atwythiad,
 gwrthneidrwydd [attwythol, adlamol
 Resilient, rî.sîl'yent *a*, gwrthneidiol,
 Resin, rez'in, Rosin, roz'in *n*, ystor
 Resinous, rez'î.nus, *a*, ystoraidd [iad
 Resipiscence, res.î.pis'ens *n*, adsynwyr-
 Resist, rî.zîst' *v*, gwrthsefyll, gwrthwy-
 nebu, gwrthymlad, gwrthio
 Resistance, rî.zîs'tans *n*, gwrthwynebiad
 Resistibility, rî.zîs.tî.bil'î.tî *n*, gwrth-
 wynebolrwydd, caledrwydd [adwy
 Resistible, rî.zîs'tî.bl *a*, gwrthwyneb-
 Resistive, rî.zîs'tiv *a*, gwrthwynebol
 Resistless, rez'îs'tles *a*, anwrthwynebol
 Resoluble, rez'ö.lü.bl *a*, attoddadwy
 Resolute, rez'ö.lüt *a*, llawnfrydig, pen-
 derfynol, bwriadlawn, diysgog, disigl,
 calonog, gwrol, dewrwyh
 Resoluteness, rez'ö.lüt.nes *n*, llwyrfwriad,
 diysogrwydd, gwroldeb
 Resolution, rez.ö.lü'shun *n*, bwriad,
 llawnfryd, penderfyniad; dyhewyd,
 calondid, gwroldeb; dattodiad
 Resolute, rez'ö.lü.tiv *a*, dattodol
 Resolvable, rî.zol'vâ.ble *a*, dattodadwy
 Resolve, rî.zolv' *n*, bwriad, ymroddiad,
 llwyrfwriad, penderfyniad: *v*, bwriadu,
 penderfynu, llwyrfwriadu; dattod,
 dosbarthu, dosranu; toddi, attoddi;
 agor, deongli, egluro [frydedd
 Resolvedness, rî.zol'ved.nes *n*, llwyr-
 Resolvent, rî.zol'vent *a*, dattodol
 Resonance, rez'ö.nans *n*, adseiniad,
 gwrthseiniad [seiniol
 Resonant, rez'ö.nant *a*, adseiniol, dad-
 Resorb, rî.sôr'b' *vt*, llyncu
 Resort, rî.zôrt' *vi*, cynniwair, cyrchu,
 ymgyrchu: *n*, cynnulliad, cydym-
 gasgliad; cyrchfa, cynnullfan, cyn-
 niweirfa, cyrchfan, cyrchle [arseinio
 Resound, rî.zû'wnd' *v*, dadseinio, adleisio,
 Resource, rî.sôrs' *n*, adnawdd, adgyf-
 nerth; noddfa; dyfais; edryf
 Resp, resp *n*, clefyd ar ddefaid
 Respect, rî.spekt' *n*, cymmeriad, bri,
 parch, edmyg, edmygedd; cyfrif; ys-
 tyriaeth, ystyr; golygiad; perthynas:
vt, parchu, ystyried, edmygu; per-
 thyn, perthynu. To respect persons,
 derbyn wyneb

- Respectable, rî.spek'tâ.bl *a*, parchus, gwiwbarch, cyfrifol, ystadus
 Respectful, rî.spekt'fŵl *a*, parchlawn, parchus, edmygus; gostyngedig
 Respective, rî.spek'tiv *a*, neillduol, priodol, priod, gwahanredol, gwahanol, perthynol
 Resperse, rî.spûrs' *vt*, taenellu
 Respiration, res.pî.râ'shun *n*, anadliad
 Breathe, rî.spîr' *v*, anadlu, cyrchu anadl, alanu, analu
 Respite, res'pit *n*, oed, oediad, dysbaid, attreg, seibiant, hamdden, hoe; dien-oed: *vt*, addoedi, gohirio; dienoedi, oedi
 Resplendence, rî.splen'dens, Resplendency, rî.splen'den.sî *n*, cyflewyrchiad, dysgleirdeb, eirianedd
 Resplendent, rî.splen'dent *a*, llewyrchol, ysblenydd, eirian, dysglær
 Respond, rî.spond' *vi*, ateb, gwrthebu
 Respondent, rî.spond'ent *n*, atewr
 Response, rî.spons' *n*, ateb, gwrtheb
 Responsible, rî.spon'si.bl *n*, atebadwy, atebol, rhwym i ateb [atebol
 Responsive, rî.spon'siv *a*, atebol, ym-
 Rest, rest *n*, gorphwysdra, llonyddwch, esmwythdra, tawelwch, gorphwysfa; hoe; rhelyw, gweddill, gwarged, y rhai ereill; gorphwysnod: *v*, gorphwyso; ymorphwys. Resting-place, gorphwysfa. At rest, yn gorphwys, yn sefyll, disymmud. The rest, y lleill, y rhelyw
 Restagnant, rî.stag'nant *a*.—Stagnant
 Restoration, rî.stô.râ'shun *n*, adferiad, edfryd [tawel
 Restful, rest'fŵl *a*, llonydd, esmwyth
 Restiff, res'tif *a*, rhusog.—Restive
 Restitution, res.ti.tû'shun *n*, adferiad, edfrydiad, rhoddiad yn ol
 Restive, res'tiv *a*, ystyfnig, anhywaith, anhydyn, rhuslyd, ystranclyd
 Restiveness, res'tiv.nes *n*, ystyfnigrwydd
 Restless, rest'les *a*, aflonydd, diorphwys, anesmwyth; dihun [der; dihunedd
 Restlessness, rest'les.nes *n*, anesmwyth
 Restorable, rî.stô.r'â.bl *a*, adferadwy, edfrydadwy [iad
 Restoral, rî.stô.r'al *n*, adferiad, edfryd
 Restoration, res.tô.râ'shun *n*, adferiad, edfrydiad, adferedigaeth
 Restorative, rî.stô.r'â.tiv *a*, adferol, adferedigol, cryfhaol: *n*, meddyginiaeth adferiadol
 Restore, rî.stô.r' *vt*, attroi, adferyd, adferu, dadebyrd; ad-dalu; adgyweirio. To restore to health, iachâu
 Restrain, rî.strân' *vt*, attal, firwyn tywo, rhwystro; cyfyngu, lluddio
 Restrained, rî.strâ'nâ.bl *a*, attaladwy
 Restraint, rî.strânt' *n*, attaliad, rhwyst caethiad, lludd [terfynu; caeth
 Restrict, rî.strikt' *vt*, attal, cyfyng
 Restriction, rî.strik'shun *n*, attalia cyfyngiad, terfyniad, rhwymiad
 Restrictive, rî.strik'tiv *a*, attaliadol, rha; rywomol, terfyndedigol, rhwymedigol
 Restricting, rî.strin'jent *a*, rhwymol; gwaedattaliadol: *n*, rhwyr ydd; meddyginiaeth attaliadol
 Resty, res'ti *a*.—Restive
 Result, rî.zult' *n*, canlyniad, frwytt effaith: *vi*, tarddu, deillio, codi
 Resume, rî.zûm' *vt*, adgymmeryd, a ymaffyd yn, aildechreu
 Resummon, rî.sum'un *vt*, ailwysio
 Resumption, rî.zump'shun *n*, adgymeriad, ailgymeriad; adeiriad
 Resumptive, rî.zump'tiv *a*, adgymer
 Resupinate, rî.sû'pî.nât, Resupine, rî.s'pîn *a*, â'r gwyneb isaf i fyny, gwrtdröedig, gwyneb i waered
 Resurrection, rez.u.rek'shun *n*, adgodiad, cyfodiad [corff-le
 Resurrectionist, rez.u.rek'shun.ist
 Resuscitate, rî.sus'î.tât *v*, adfywio, i fywhaul, adfywio, dadebru
 Resuscitation, rî.sus.î.tâ'shun *n*, adfywiad, adfywio, adfywhâd
 Retail, rî.tâl' *vt*, manwerthu, adwert
 Retailer, rî.tâl' *a*, manwerth, adwerthia
 Retailer, rî.tâl'lûr *n*, manwerthydd, manwerthwr, ailwerthwr, adwerthwr
 Retain, rî.tân' *v*, cadw, dal, dal gafaf, cofio; llogi, cyflogi; hurio dadleuw
 Retainable, rî.tâ'nâ.bl *a*, cadwadwy
 Retainer, rî.tâ'nûr *n*, llogwr, cyflog canlynydd, dibynydd, heilyn
 Retake, rî.täk' *vt*, adgymeriad, aden
 Retaliate, rî.tal'î.ät *v*, gorbwytho, dalu, talu'r pwyth, dialu [dial
 Retaliation, rî.tal.î.ä'shun *n*, ad-dal
 Retard, rî.târd' *vt*, rhwystro, afrwydd, goluddio, arluddio, lluddias, attal, oedi, hwyrbau, addoedi
 Retardation, rî.târ.dä'shun *n*, attal, afrwyddiad, goluddiad; oediad, hw
 Retch, ritsh *vi*, cyfogi, chwydu [d
 Reticious, rî.ti'shus *a*, rhwydol
 Retention, rî.ten'shun *n*, attaliad; ddaliad [nwysol; gafaf
 Retentive, rî.ten'tiv *a*, attaliedigol, c
 Reticent, ret'î.sent *a*, dystaw, gosteg
 Reticle, ret'î.kl *n*, rhwyden

Reticulate, ri.tik'ü.lät <i>vt</i> , rhwydo	Retrude, ri.trôw'd' <i>vt</i> , gwrthio yn ol
Reticular, ri.tik'ü.lâr, Reticulated, ri-tik'ü.lä.ted <i>a</i> , rhwydog	Retund, ri.tund' <i>vt</i> , pylu; diawchu
Reticule, ret'î.kül <i>n</i> , coden; rhwyden	Return, ri.tûrn' <i>n</i> , dychwel, adchwel, dychweliad, adferiad, attaith: <i>v</i> , dychwelyd; attalu. Returns, atebion, cyrifebau. Return of the year, pen y fwyddyn. To return an answer, ateb. To return thanks, diolch
Retina, ret'î.nâ <i>n</i> , rhwydlen y llygad	Returnable, ri.tûr'nâ.bl <i>a</i> , dychweladwy
Retinue, ret'î.nû <i>n</i> , gosgordd, gosgorddlu	Retuse, ri.tüs' <i>a</i> , pwl [arfod
Retire, ri.tîr' <i>vi</i> , ymneillduo, encilio, cilio, ymado, myned o'r neilldu	Reunion, ri.ü'nî.un <i>n</i> , adgyssylltiad; cyf-Reunite, ri.ü.nît' <i>v</i> , aduno, adgydio, adgyssylltu, ailuno [amlygu
Retiredness, ri.tîr'd'nes <i>n</i> , neillduol-rwydd, dirgelrwydd, unigrwydd	Reveal, ri.vîl' <i>vt</i> , dadguddio, egluro,
Retirement, ri.tî'r'ment <i>n</i> , neillduedd, unigedd, encil, ciliad o'r neilldu	Revel, rev'el <i>n</i> , gloddest, wttres, cyfeddach: <i>vi</i> , gloddesta, wttresa, gorwledda. Revel-rout, gloddestdorf,
Retort, ri.tôrt' <i>n</i> , gwrthgis, gwrthsen, gwrthgno; ateb ffraethlym; gwrthdro; math o fferyll-wydryn: <i>v</i> , gwrthsensu, gwrthgnoi, gwrthateb; ednyddu	Revel, ri.vel' <i>vt</i> , tynu yn ol [terfysglu
Retortion, ri.tôr'shun <i>n</i> , ednyddiad	Revelation, rev.î.lä'shun <i>n</i> , dadguddiad
Retouch, ri.tutsh' <i>vt</i> , ailgyffwrdd	Revelry, rev'el.rî <i>n</i> , gloddest, gloddest-waith, wttresiad, cyfeddach
Retrace, ri.träs' <i>vt</i> , adolrhain. To retrace one's steps, dychwelyd	Revenge, ri.venj' <i>n</i> , dial, dialiad, dialedd: <i>vt</i> , dial, dialeddu. To revenge one's self, To be revenged, ymddial
Retract, ri.trakt' <i>v</i> , galw geriau yn ol, dad-ddywedyd; tynu yn ol [wediad	Revengeful, ri.venj'fwl <i>a</i> , dialgar, ymddialgar, dialeddus [garwch
Retraction, ri.trak.tä'shun <i>n</i> , dad-ddywedyd	Revengefulness, ri.venj'fwl.nes <i>n</i> , dial-
Retractile, ri.trak'til <i>a</i> , gwrthdynol	Revenger, ri.ven'jûr <i>n</i> , dialydd, dialeddwr
Retraction, ri.trak'shun <i>n</i> , tyniad yn ol	Revenue, rev'en.ü <i>n</i> , ardreth, cyllid
Retreat, ri.trit' <i>n</i> , cil, encil, enciliad, gwrthdaith; celfan, adfan, lloches, llechfa, diogelfa, dirgelfa: <i>vi</i> , cilio, encilio, gwrthdeithio; ffoi	Reverberant, ri.vûr'bur.ant <i>a</i> , adseiniol
Retrench, ri.trentsh' <i>v</i> , lleihau, cynnilo; amgloddio, amddiffyn, adgloddio	Reverberate, ri.vûr'bur.ät <i>v</i> , gwrthseinio, dadseinio, adseinio, gwrthguro, adguro, gwrthdaro, adleisio
Retrenchment, ri.trentsh'ment <i>n</i> , cynniliad, cynnildeb; adglawdd, amgaer	Reverberation, ri.vûr.bur.ä'shun <i>n</i> , ad-sain, amseiniad, gwrthseiniad
Retribute, ri.trib'üt <i>vt</i> , attalu, talu yn ol	Reverberatory, ri.vûr'bur.ä.tur.î <i>a</i> , dadseiniol, gwrthgurol, gwrthseiniol
Retribution, ret.ri.bü'shun <i>n</i> , ad-daliad	Revere, ri.vîr' <i>vt</i> , parchu, anrhydeddu
Retributive, ri.trib'ü.tiv, Retributory, ri.trib'u.tur.î <i>a</i> , attaledigol, ad-dalol	Reverence, rev'ur.ens <i>n</i> , parch, erbarch, edmyg, ardduniant, anrhydedd, bri; ofn: <i>vt</i> , parchu, perchi, anrhydeddu
Retrievable, ri.trî'vä.bl <i>a</i> , adferadwy	Reverend, rev'ur.end <i>a</i> , parchedig, hybarch. The Right Reverend the Lord Bishop of—, y Gwir Barchedig Arglwydd Esgob—
Retrieval, ri.trî'val <i>n</i> , adferiad, edfryd	Reverent, rev'ur.ent, Reverential, rev.u-ren'shal <i>a</i> , parchus; gostyngedig
Retrieve, ri.trîv' <i>vt</i> , adferu, ailennill	Reverie, rev.u.rî', Revery, rev'ur.î <i>n</i> , hep-hynt, mympwy, gofreuddwyd, breuddwyd effro
Retriever, ri.trî'vûr <i>n</i> , math o adargi	Reversal, ri.vûr'sal <i>n</i> , dymchweliad, diddymiad, gwrthiad, gwrthdroad
Retrospect, ri.trö.ak'shun <i>n</i> , gwrthwaith, gwrthweithred	Reverse, ri.vûrs' <i>n</i> , tro, troad, cyfnewidiad; gwrthwyneb; anffawd, aflwydd: <i>v</i> , gwrthwynebu, gwrthdroi, galw yn ol, dirymu [gwrthdroadwy
Retrocession, ri.trö.sesh'un <i>n</i> , gwrthrod-iad, enciliad [arweiniad	Reversible, ri.vûr'sî.bl <i>a</i> , ymchweladwy,
Retroduction, ri.trö.duk'shun <i>n</i> , gwrthetroflex, ri.trö.fleks <i>a</i> , gwrthblygol	
Retrograde, ri.trö.gräd <i>a</i> , gwrthgrwydr-ol: <i>vi</i> , myned yn ol	
Retrogression, ri.trö.gresh'un <i>n</i> , olgiliad, atymchweliad, dadchweliad	
Retrospect, ri'trö.spekt <i>n</i> , gwrthedrych, gwrtholwg, ailolwg [edrychiad	
Retrospection, ri.trö.spek'shun <i>n</i> , ol-	
Retrospective, ri.trö.spek'tiv <i>a</i> , ol-olygol	
Retrovert, ri.trö.vûrt' <i>vt</i> , gwrthdroi	

RID pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Reversion, rî.vûr'shun *n*, gwrthdroad; ymchweliad, attychweliad; olfeddiant
Reversionary, rî.vûr'shun.ur.î *a*, ymchweladigol, olfeddigol
Revert, rî.vûrt' *v*, troi yn ol, dychwelyd
Revertible, rî.vûr'tî.bl *a*, ymchweladwy
Revest, rî.vest' *vt*, adwisgo; ailosod mewn meddiant [dilladfa
Revestiary, rî.ves'tshur.î *n*, gwisgfa,
Review, rî.vû' *vt*, ailystyried, adolygu, edlygu [gwaradwyddo, senu
Reville, rî.vîl' *vt*, difenwi, cablu, difrîo,
Revisal, rî.vî'zal, Revision, rî.vîzh'un *n*, adchwiliad, adolygiad, adholiad; addarllenriad
Revise, rî.vîz' *vt*, adchwilio, adbrofi, adolygu: *n*, ailbroffen, eilbrawf
Revisit, rî.vîz'it *vt*, ailymweled, adofwyo
Revisitation, rî.vîz.î.tâ'shun *n*, ailymweliad, adymweliad
Rivival, rî.vî'val *n*, adfywiad, dadebriad
Revive, rî.vîv' *v*, adfywio, adfywhau, bywhau, bywiogi, dadebru, dadlewygu
Revivicate, rî.vîv.î.kât, Revivify, rî.vîv'î.fî *vt*, adfywio, adfywioçâu [iad
Reviviscence, rev.î.vis'ens *n*, ymadfyw-
Revocable, rev'ô.kâ.bl *a*, gwrthalwadwy
Revocation, rev.ô.kâ'shun, Revokement, rî.vök'ment *n*, gwrthalwad; galwad yn ol, diddymiad [diddymu
Revoke, rî.vök' *v*, gwrthalw; dattroi,
Revolt, rî.völt' *v*, gwrthgiliad, gwrthryfel, gwrthgynhwrf: *n*, gwrthgilio, gwrthymgyfodi, gwrthryfela
Revolution, rev.ô.lû'shun *n*, chwyldroad; cylchdro, adchwyl, adchwylfa, adgylechiad, amdreiglâd, cylchdaith
Revolutionary, rev.ô.lû'shun.ur.î *a*, chwylyfaol, gwrthryfelgar
Revolve, rî.volv' *v*, amdroi, cylchdroi, amdreiglo; dwysystyried, myfyrio ar
Revulsion, rî.vul'shun *n*, gwrthdroad, gwrthdro, gwrthdaffiad
Reward, rî.wörd' *n*, gwobr, gwobrwy, tâl, taledigaeth: *vt*, gwobrwyo, gwobri; talu [adwy
Rewardable, rî.wôr'dâ.bl *a*, gwobrwy-
Reword, rî.wûrd' *vt*, adeirio, aileirio
Reynard, ren'ûrd' *n*, cadno, llwynog, gwyddgi, madog, madryn, madyn
Reys, râz *n*, cadben llong Aiphtaidd
Rhabdomancy, rab'dö.man.sî *n*, gwialenddwiniaciaeth
Rhama, râ'mâ *n*, geudduw Indiaidd
Rhapsodist, rap'sö.dist *n*, ffregodydd
Rhapsody, rap'sö.dî *n*, cymmysgdraith, gwylltdraith, ffregod; gwylltaraeth
Rheda, rî'dâ *n*, math o gerbyd
Rhetoric, ret'ô.rik *n*, areitheg, ffraethel
Rhetorical, rî.tor'î.kal *a*, areithyddo areithiol, ffraethebol
Rhetorician, ret.ô.rish'an, Rhetor, rî'tî *n*, areithiwr, arodawr [gormwyt
Rheum, rûm *n*, diferwst, lliflyn y pe
Rheum, rî'um *n*, arianllys [malysto
Rheumatic, rû.mat'ik *a*, gwynegol, cyn
Rheumatism, rû.mâ.tizm *n*, gwynws gwynnegau, clefyd y gân, cryd y cyn
Rheumy, rû'mî *a*, gormwythig [mal
Rhexis, rek'sis *n*, toriad gwythien
Rhinalgia, rî.nal'jî.â *n*, trwynwst
Rhino, rî'nö *n*, arian
Rhinoceros, rî.nos'ur.us *n*, trwyngornf
Rhinsburgers, rinz.bûr'gûrz *n*, plaid grefyddwyr heb offeiriad
Rhodium, rô'dî.um *n*, math o adwyn
Rhomboid, rom'bôid *n*, lleddfbetryal ochrau cyferbyniol yn gyfartal
Rhombus, rom'bus, Rhomb, romb lleddfbetryal â'r 4 ochr yn gyfartal
Rhubarb, rû'bûrb *n*, arianllys [dri
Rhumb, rumb *n*, math o linell nÿc
Rhyme, rîm *n*, odl, cynganedd; rhin yn: *v*, odli, cynganeddu, cydodli
Rhythm, rithm *n*, mydr a chynghane
Rhythmical, rith'mî.kal *a*, odl cynganeddol, mydraidd
Rial, rî'al *n*, darn o aur gwerth 10s. a 1
Rib, rib *n*, asen, eisen, corfasen; e drawst. Rib-roast, llachio, pwyo, ct Spare-rib, eisglwyd mochyn
Ribald, rib'ald *n*, croesan, croesaniad
Ribaldish, rib'al.dish *a*, serth, anll croesanaidd, budreiriog [iad
Ribaldry, rib'ald.rî *n*, serthedd, budro
Ribbed, ribd *a*, eisog, eisedig
Ribbon, rib'un *n*, ysnoden
Rice, ris *n*, math o ydrawn, reis
Rich, ritsh *a*, cyfoethog, golud gwerthfawr, gwyech, godidog, ffwy lawn; costus, helaeth; danteitl bras. To become rich, ymgyfoetho. To make rich, cyfoethogi
Riches, ritsh'îz *np*, cyfoeth, golud, berthedd, alaf, alluoedd, meddiann
Richness, ritsh'nes *n*, cyfoethogrwy goludogrwydd; brasder
Rick, rik *n*, das, daswl, daswrn, b helm: *vt*, dasu, dasyrnu, deisio
Rickets, rik'ets *np*, y llechau
Rickety, rik'et.î *a*, gwan yn y cymma
Rid, rid (*pt & pp* rid) *vt* troi he, rhyddhau, gwaredu, gyru ymaith. To get rid of, cael gwared o

Riddance, rid'ans *n*, gwarediad, rhydd
 Ridden, rid'n *pp.*—Ride [hād
 Riddle, rid'l *n*, dammeg, dyfal, cuddhol-
 iad; rhidyll, hesgyn: *v*, rhidyllio
 Ride, rīd (rode, ridden) *v*, marchogaeth,
 marchocāu, marchāu; nofio wrth
 angor. To ride behind, ysgilio
 Rider, rīd'ūr *n*, marchogwr, marchog,
 marchwr, marchoges; attodiad
 Ridge, rij *n*, grwn, trum, crimp, cefn,
 crib, esgair, rhych: *vt*, gryniog, trumio,
 rhychu [anifail un-gaill
 Ridgel, rij'el, Ridgeling, rij'ling, *n*,
 Ridgetile, rij'til *n*, peithynen gribog
 Ridgy, rij'i *a*, cribog, trumiog, gryniog
 Ridicule, rid'kūl *n*, gwawd, gwatwar,
 chwerthinwawd, chwarddwawd: *vt*,
 gwawdio, gwatwar, chwerthin an ben
 Ridiculous, rīd'ik'ūlus *a*, dirmygus,
 ffol, gwawdwiw; ysmala
 Riding, rīd'ing *n*, parthran o Sir Efrog,
 sef y drydedd ran (*trithing*); march-
 ogiad. Riding-coat, marchogwisg.
 Riding-habit, gwisg marchoges. Ri-
 ding-hood, penwisg marchoges
 Rise, rif *a*, aml; cyffredin; rhugl, ffwch
 lifeness, rif'nes *n*, amllder, cyffredinol-
 rwydd [rhychddryll
 Rise, rīf *vt*, anrheithio, ysbeilio: *n*,
 isffraff, rif'raf *n*, gwebilion y bobl
 Rift, rift *n*, agen, hollt, rhwyg: *a*, agen-
 og: *v*, hollti, rhwygo; ymagenu
 Rig, rig *n*, gwawd; anllades; anifail han-
 ner dysbaidd: *v*, taclu, gwisgo. To
 run the rig upon, cellweirio ā
 Rigadon, rig.ā.dōn' *n*, math o daplas
 Riggish, rig'ish *a*, anllad, puteinlyd
 Wiggle, rig'l *vi.*—Wriggle
 Right, rīt *a*, iawn, uiawn, cyfiawn; cy-
 wir; addas, cymhwys; teg; syth: *ad*,
 yn iawn, yn gywir: *vt*, iawnu, unioni;
 cymmoni: *n*, iawn, iawnder, def, un-
 iondeb; braint; hawl: *i*, o'r goreu!
 da! Rights, iawnderau, defion. Right
 angle, unionōngl, cyfōngl. Right hand,
 llaw ddeheu, deheulaw. To set to
 rights, trefnu, iawndrefnu
 Righteous, rīt'shus *a*, cyfiawn, uiawn
 Righteousness, rīt'shus.nes *n*, cyfiawnder,
 uniondeb [gwir
 Rightful, rīt'fūl *a*, cyfreithlawn, iawn;
 Rightness, rīt'nes *n*, iawnder, uniondeb,
 unionder, tegwch, cywiredd
 Rigid, rij'id *a*, anhyblyg, tyn, ystyfnig,
 syth, anystwyth; manwl
 Rigidity, rij'id.nes *n*, diblygedd, an-
 ystywythder, sythder; manylwch

Rigmarole, rig'mā.rōl *n*, ffregod
 Rigol, rī'gul *n*, cylch; coronig
 Rigorous, rig'ur.us *a*, garw, gerwin,
 caled, llym, tost, tostylym, llymdost;
 oerllym [toster
 Rigour, rig'ūr *n*, gerwindeb, llymder,
 Rill, ril *n*, cornant, goffrwd, gofer, afonig,
 aberig, rhean: *vi*, goferu, aberu
 Rillet, ril'et *n*, cornant, nentig
 Rim, rim *n*, ymyl, cylch, cant, cantell,
 min: *vt*, ymylu [agen, hollt
 Rime, rīm *n*, barug, arien, llwydrew;
 Rimose, rī.mōs', Rimous, rī'mus *a*, agen-
 og, holltog [crychu, plyg
 Rimple, rim'pl *vt*, crychu, plygu: *n*,
 Rimy, rī'mī *a*, barugog, llwydrewog
 Rind, rīnd *n*, pil, pihōyn, crawen, croen,
 Rindle, rīn'dl *n*, cwteran, ffosig [rhisgl
 Ring, ring *n*, rhwy, modrwy; cylch, cant,
 sid, sidyll; clochswn: *v* (rang, rung),
 canu cloch; seinio. Ring-bone, ewin-
 or march. Ring-dove, ysguthan gad-
 wynog. Ring-worm, gwreiny, taro-
 den, marchwreiny, dwfrwreiny,
 tarddwreiny. A little ring, modrwy-
 ig. Ear-ring, clustdlws [geiniad
 Ringer, ring'ūr *n*, clychganwr, clych-
 Ringleader, ring.l'd'ūr *n*, blaenor, pen-
 aeth, cornor, corn y gynhen
 Ringlet, ring'let *n*, cudyn modrwyog
 Ringtail, ring'tāl *n*, iâr dinwen
 Rinse, rins *vt*, golchi, dystreulio, adolchi
 Riot, rī'ut *n*, terfysg, afreolaeth, rhysedd;
 brythaint, brythawd, wttres, gloddest:
vi, terfysgu; gloddesta, wttresa
 Rioter, rī'ut.ūr *n*, terfysgwr; gloddestwr,
 brythai; wttreswr
 Riotous, rī'ut.us *a*, terfysgus, terfysglyd;
 brythain; wttresgar. Riotous living,
 glythineb [rhwyg
 Rip, rip *v*, rhwygo, dattod, dadwnio: *n*,
 Ripe, rip *a*, addfed, ffaeth: *v*, addfedu
 Ripen, rī'pn *v*, addfedu, ffaethu
 Ripeness, rip'nes *n*, addfedrwydd
 Ripier, rip'yūr *n*, adwerthwr pysgod
 Ripple, rip'l *n*, crychiad dwfr, crych:
v, crychu; heislannu llin
 Rise, rīz (rose, risen) *vi*, codi, cyfodi,
 dwyreain, dwyre, cwnu; tarddu
 Rise, rīs *n*, codiad, cyfodiad, dyrchafiad,
 esgyniad, dwyre; dechreuad, tarddiad,
 Risen, riz'n *pp.*—Rise [cychwyniad
 Risibility, riz.i.bil'i.ti *n*, chwerthinedd
 Risible, riz'i.bl *a*, chwarddus, chwerth-
 inus, hychwardd; digrif, digrifol
 Rising, rī'zing *n*, codiad, dwyread; es-
 gynfa. Rising ground, uchelfa, twyn

- Risk, risk *n*, perygl, antur, enbydrwydd; hap, damwain: *vt*, peryglu, anturio
- Rite, rîr *n*, defod, arddefod [adgof cân
- Ritornello, rî.tôr.nel'ô *n*, ailadroddiad,
- Ritual, rit'shü.al *n*, defodlyfr, llyfr defodau: *a*, defodol, arddefodol
- Ritualist, rit'shü.al.ist *n*, arddefodwr
- Rival, rî'val *n*, cydgarwr, cydymgeisiwr, cyderlyniwr: *v*, cydymgeisio, cydymdynu, gwrthwynebu
- Rivalry, rî'val.rî, Rivalship, rî'val.ship *n*, cydymgais; cydgarwriaeth
- Rive, rîv (*pt* rove, rôv; *pp* riven, riv'n) *v*, holti, delltu, agenu
- Rivel, riv'l *n*, crychni: *vi*, crychu
- River, riv'ûr *n*, afon, dyfrffwrdd; afonig. River-horse, afonfarch
- Rivet, riv'et *n*, gwrth-hoel, hoel wrthben, gwrthben: *vt*, gwrth-hoelio, gwrthbenu, gwrthbwyo, rhybedio; sicrhau
- Rivulet, riv'û.let *n*, corafon, afonig, nant, cornant, gofer, ffrwd, rhidys, clais
- Rixation, rik.sâ'shun *n*, cynheniad
- Rixdollar, riks.dol'ûr *n*, darn o arian tramor, gwerth o ddeutu 5s.
- Roach, rôtsh *n*, torgoch, rhuffell
- Road, rüd *n*, ffordd; angorfa. Railroad, cledrffordd, rheilffordd, ffordd haiarn. High road, ffordd fawr, prif ffordd
- Roadstead, rüd'sted *n*, angorfa
- Roadster, rüd'stûr *n*, teithfarch
- Roam, röm *vi*, crwydro, gwibio
- Roan, rön *a*, brych, gwineulwyd, broc
- Roar, rô'r *vi*, rhoio, buguned, croch-floeddio, gorddyaru, oernadu, crochnadu: *n*, rhu, rhoad, bugunad, gor-
- Roary, rô'rî *a*.—Roral [ddyar
- Roast, rôst *a*, rhost: *v*, rhostio; gwawdio. To roast coffee, crasu coffi. To roast potatoes, pobi cloron
- Rob, rob *vt*, ysbeilio, lladrata, anrheithio
- Robber, rob'ûr *n*, lleidr, ysbeiliwr
- Robbery, rob'ur.î *n*, lladrad, ysbeiliad
- Robe, rôb *n*, ysgin, ffaling, cwnsalt, mantell, gŵn, gwisg: *vt*, gwisgo, arwisgo, ymwisgo, amwisgo
- Robin, rob'in, Robin-redbreast, rob.in-red'brest *n*, rhuddog, bronrhuddyn
- Roborant, rô'bô.rant *a*, cryfhaol
- Roborean, rô.bô'r.ian, Roboreus, rô.bô'r.î.us *a*, derwin, o dderwen; cryf
- Robust, rô.bust' *a*, cadarn, cryf, grymus
- Robustness, rô.bust'nes *n*, pybyrwch, grymusder, cadernid
- Rocamble, rok'am.böl *n*, garlleg Yspañ
- Rochet, rotsh'et *n*, torgoch [esgob
- Rochet, rok'et *n*, offeren-grys, gwisg
- Rock, rok *n*, craig, clegr: *v*, sigl
- Rock-alum, allog y graig, cochallo
- Rock-crystal, creig-grisial. Rock-oil, creigolew. Rock-ruby, rhudder
- Rock-salt, halen y graig. Rockin-stone, maen chwyfan
- Rocket, rok'et *n*, tanbelen, pelen o dâ math o flodeuyn
- Rockiness, rok'î.nes *n*, creigiogrwydd
- Rockless, rok'les *a*, digraig
- Rocky, rok'î *a*, creigiog, clogwyn clogyrnog. Rocky-place, creigle
- Rod, rod *n*, gwialen; llath. Curtai rod, llenlath. Fishing-rod, genwa gwialen bysgota
- Rode, rôd *pt*.—Ride [np, cnow
- Rodentia, rô.den'shâ, Rodents, rô'den
- Rodomont, rô'ô.mont *n*, gwagymffro iwr, ymfrostiwr: *a*, ymfrostiol
- Rodomontade, rô.ô.mun.täd' *n*, cofost, gwagfost: *vi*, bocsbachu, ffrost
- Roe, rô *n*, iyrches, ewig; grawn pysg gronell
- Roebuck, rô'buk *n*, iwrech, carw, eilon
- Rogation, rô.gâ'shun *n*, gofyniad, erfriad, gweddi. Rogation-week, wy nos y gweddïau [cardo
- Rogue, rôg *n*, hocedwr, twyllwr; crwyd
- Roguary, rô'gur.î *n*, hocedwaith, twy
- Roguish, rô'gish, Roguy, rô'gi *a*, b edus, twyllodrus, twyllgar, anonecastiog, cellweigar
- Roguishness, rô'gish.nes *n*, dyhirw twyll, anonestrwydd [gwagffro
- Roist, rôist, Roister, rôis'tûr *vi*, trys
- Roll, rôl *n*, rhol, plyglyfr, rhestrfa, llyfr; rholyn: *v*, rhoio, treiglo, trwlio. Rolling-pin, rholbren. Rolling eyes, llygaid gwibiog
- Roller, rô'lûr *n*, rholbren, rholfaen
- Romage, rum'âj *n*, terfysg, cynhwrf
- Roman, rô'man *n*, Rhufeiniwr: *a*, R feinaidd, Rhufeinig. Roman catho, pabydd; pabaid. Roman bala, pwyslath. Roman cement, mat gymmrd
- Romance, rô.mans' *n*, ffugchwedl, ffhanes, rhamant: *vi*, ffugdreithio, imantuo, celwyddu
- Romancer, rô.man'sûr *n*, ffugdreith ffugiedydd; celwyddwr, celwyddg
- Romanist, rô'man.ist *n*, pabydd
- Romanize, rô'man.îz *v*, pabyddu; F feinyddio; Lladineiddio
- Romantic, rô.man'tik *a*, aruthrol, matwyllt; anhygoel, dychymmygol, ffio, rhamantus; ffoldybus

Romish, römish *a*, Rhufeinaidd, pabaid
 Romist, römist *n*, pabydd
 Romp, romp *n*, hoeden, hobi, rhonten;
vi, hoedena, gwilhersu, hobiö, rhontio
 Rondeau, Rondo, ron'dö *n*, math o hen
 brydyddiaeth
 Rondle, ron'dl *n*, twr crwn
 Ronion, ron'yun *n*, dynes fras
 Ront, runt *n*, corfilyn.—Runt
 Rood, rwd *n*, pedwaran erw; y grog, y
 groes. Rood-loft, lloft y grog
 Roof, rwf *n*, nen, cronglwyd, cromglwyd,
 pen ty: *vt*, toi, gosod nen. Roof of a
 house, clwyd ty. Roof of the mouth,
 tafod y geneu, gorcharfannedd, gorch-
 fant, ystefaig
 Rook, rwk *n*, ydfran, brân, brân bigwen,
 brân dyddyn; hocedydd, twyllwr; un
 o werin y wyddbwyll: *v*, hocedu,
 twyllo, ysbeilio
 Rookery, rwk'ur.î *n*, nythfa ydfrain,
 llwyn y brain, llwyn yr ydfrain
 Room, rwm *n*, lle; cyfwng; rhandy,
 cell, ystafell; llogawd. Room to find
 fault, lle i achwyn, achos i feio
 Roominess, rwm'ines *n*, helaethrwydd,
 lle, cangder, lleogrwydd
 Romy, rwm'î *a*, eang; helaeth, lleog
 Root, rwst *n*, clwyd ieir, ieirglwyd: *vi*,
 clwydo, myned i'r glwyd; llettya
 Root, rwt *n*, gwreiddyn, bon, dechreuad,
 gwaelod, gwreiddair, cynair: *v*, bwrw
 gwraidd, gwreiddio. Garden roots,
 gwreiddysiau. Greek roots, gwreidd-
 olion Groeg. To root up, diwreiddio,
 dadwreiddio. To take root, bwrw
 Rootlet, rwt'let *n*, gwreiddyn [gwraidd
 opalic, rö.pal'ik *a*, clwpddulliog,
 ar ddull cnwpa; chwyddog
 Rope, röp *n*, rhaff, cort; rheffyn, cortyn:
vi, llinynogi, rhwymo; gludiogi. Rope-
 dancer, rhaffddawnsiwr. Rope-trick,
 ysgeleredd, ysgelerdro. Rope-walk,
 Rope-yard.—Ropery
 Roper, röp'pür, Ropemaker, röp'mä.kür
n, rhaffwr, rheffynwr
 Ropery, röp'pur.î *n*, rhaffle, rhaffrofa,
 rhafflan, rhaffweithfa [gludiogrwydd
 opiness, röp'pi.nes *n*, tew-wydnedd,
 Ropy, röp'pi *a*, llinynog; gludiog
 Riquelaure, rok.i.lör'î *n*, hukan gwr
 Rival, rör'al, Rorid, rör'id, Rory, rör'î
a, gwllithog [logiad
 Rotation, rö.rä'shun *n*, gwllithiad, gwllith-
 ysary, rö.rur.î *n*, rhosfa, gwely rhos;
 rhosbleth; padergadwyn y Pabyddion
 Roscid, ros'id *a*, gwllithog, llawn gwllith

Rose, röz *vt*.—Rise: *n*, rhosyn, breila,
 breilw. Rose-bud, rhos-flaguryn.
 Rose-bush, rhosberth, rhoslwyn. Rose-
 coloured, rhosliw, coch, gwridog. Rose-
 noble, darn o aur o werth 6s. 8c. Rose-
 tree, rhoswydden. Rose-water, rhos-
 ddwfr. Rose-wood, rhoswydd, rhos-
 goed. Corn-rose, pabi coch yr yd,
 bulwg. Dog-rose, rhos y perthi.
 Guelder-rose, corswigen. Rock-rose,
 creigros,orros. Water-rose, bwltys.
 Under the rose, dan gudd, dan gel
 Roseate, rö'zhî.ät *a*, rhosog, gwridog
 Rosemary, röz'mur.î *n*, rhos Mair. Wild
 rosemary, gwallt y forwyn
 Rosenfelders, rö.zen.fel'dürz *np*, plaid o
 benboethiaid Almaenaidd
 Roset, rö'zet *n*, rhosliw, liw coch
 Rosette, rö.zet' *n*, cwlm o ysnodenau
 Rosicrucians, roz.î.krw'shanz *np*, plaid
 o benboethiaid gynt, Rhosgroesogion
 Rosin, röz'in *n*, ystor [gwridgochedd
 Rosiness, rö'zi.nes *n*, gwridgochni, cochni,
 Rostral, ros'tral *a*, gylfinaidd, durynog
 Rostrated, ros'trä.ted *a*, gylfinog
 Rostrum, ros'trum *n*, gylf, gylfant,
 gylfin, pig; duryn llong; pregethfa,
 areithle [rhosliw, gwridgoch
 Rosy, rö'zi *a*, rhosynaidd, rhosynog,
 Rot, rot *n*, mallod, mellni, y pwd: *v*,
 braenu, mallu, pydru, madru. Dry
 rot, sychbydredd
 Rotary, rötur.î, Rotatory, rötät.tur.î *a*,
 cyclehol, cyclehdroad, yn troi
 Rotate, rötät *vi*, cylehdroi, chwyldroi
 Rotation, rötä'shun *n*, cylchyniad,
 chwyliad, chweliad, cylehdroad, tro
 Rotator, rötät'tür *n*, cyhyryn o'r enw
 Rote, röt *n*, cylchred, tafoddeferydd;
 offeryn cerdd: *v*, dysgu ar dafod-
 deferydd, mynychadrodd
 Rotten, rot'n *a*, braenllyd, braenedig,
 pwr, mall, mallain, hadl, pydreidig.
 A rotten egg, wy clw [hadledd
 Rottenness, rot'nes *n*, mallod, pydredd,
 Rotund, rötund' *a*, crwn, cylehgrwn
 Rotundity, rötun'di.ti *n*, crynder, bol-
 Rotundo, rötun'dö *n*, cronadail [awd
 Rouge, röz'h *n*, cochliw; gruddliw
 Rough, ruf *a*, garw, gerwin; anlyfn,
 anwastad; bras; gwyntog, tônog;
 sarig, anfwyn. Rough-cast, braslun,
 brasgyllun; cymmrwd garw. Rongh-
 draw, braslunio, brasdynu. Rongh-
 hew, brasnaddu. Rough-rider, torwr
 cefylau. To grow rough, gerwino.
 To make rough, garwhau

- Roughen, ruf'n *v*, garwhau, gerwino
 Roughness, ruf'nes *n*, garwder, gerwin-
 deb, gerwinder; anlyfnedd
 Rounceval, rûwn'si.val *n*, math o bys
 Round, rûwnd *a*, crwn, cylchgrwn, cyfr-
 grwn: *n*, cylch, tro, cylchdro; ym-
 drechdro, cwmp; *ad*, amgylch,
 cylch-, am-, dam-: *v*, crynhau, am-
 grynu, talgrynu. Rounds, cykhoedd,
 gwylgylchoedd. Round-robin, deiseb.
 Long and round, birgrwn. Round
 about, amgylch, amgylch ogyrch;
 amleiriog; oddi amgylch. Round
 about us, o'n hamgylch
 Roundelay, rûwn'di.lâ *n*, cylchgan
 Roundheads, rûwnd'hedz *np*, Pengryn-
 iaidd, pleidwyr yn amser Siarl I.
 Roundhouse, rûwnd'hûws *n*, nosgarchar
 Roundish, rûwn'dish *a*, crynaidd, lled-
 Roundlet, rûwnd'let *n*, cylchen [grwn
 Roundly, rûwnd'li *ad*, yn grwn; yn dal-
 grwn, yn amlwg, yn rhugl [lawnedd
 Roundness, rûwnd'nes *n*, crynder; llyfn-
 Rouse, rûwz *v*, dihuo, deffroi; cyffroi
 Rout, rûwt *n*, mawrdwrdd, terfysghaid;
 terfysg, cythrwfl, annhrefn; ffœdig-
 aeth: *v*, terfysgu; gorchfygu, gyru ar
 ffo, gorthrechu, ymlid [hynt
 Route, rût *n*, ffordd, llwybr; taith;
 Routine, rû.tin' *n*, arfer, arferiad, trefn
 Rove, röv *v*, crwydro, gwibio: *pt*.—Rive
 Rover, rövûr *n*, crwydrad, gwibiad,
 morleidr, herwr
 Row, rö *n*, rhes, rhestr, haen, gwanaf: *v*,
 rhwyfo, rhodli. To put in a row, rhesi
 Row, rûw *n*, terfysg, cythrwfl
 Rowel, rûw'el *n*, troell ysbardyn; rhol-
 bren i ddal lliain i ymsychu, llifweli,
 lynor: *vt*, tori llifweli, ceingoraethu
 Rower, rövûr *n*, rhwyfwr, rhwyfydd
 Royal, rôi'al *a*, breninol, teyrnaidd.
 The royal family, y teulu breninol
 Royalist, rôi'al.ist *n*, breninwr, brenin-
 Royalize, rôi'al.iz *vt*, breninoli [oliad
 Royalty, rôi'al.ti *n*, brenindod, brenin-
 oliaeth, breninfraint, teyrnolaeth
 Rub, rub *v*, rhwtio, rhwbio, rathu,
 rhuglo, crafu: *n*, rhwtiad, rhwb,
 rhwbiad; rhwystr. To rub down a
 horse, glanhau ceffyl. To rub out, dilëu
 Rubbish, rub'ish *n*, malurion; ysgarth-
 ion, ysbwrial, gweddillion, sothach,
 sorod; murddy
 Rubble, rub'l *n*, ceryg mân, cerygos
 Rubicund, rûw'bi.kund, Rubiform, rûw-
 bi.förm *a*, cochlyd, lledgoch, cochaidd
 Rubific, rûw.bif'ik *a*, cochliwiol, cochol

- Rubify, rûw'bi.fi, Rubricate, rûw'brî.kä
vt, cochliwio, cochnod
 Rubious, rûw'bi.us *a*, rhudd, cochlyd
 Rubric, rûw'brîk *a*, coch, rhuddgoch: ;
 rhuddel, rhuddell; cyfeireb
 Rubrical, rûw'brî.kal *a*, coch
 Ruby, rûw'bi *n*, rhuddem, cochem; crug
 dardd; math o argrafflythyren;
 rhuddgoch, coch, cochrudd. Roc
 ruby, gwenithfaen
 Ructation, ruk.tä'shun *n*, brytheiriad
 Rud, rud *n*, pysgodyn o'r enw
 Rudder, rud'ûr *n*, llyw, llyw llong
 Ruddiness, rud'i.nes *n*, rhuddni, gwri-
 gochni, cochder [rhudd
 Ruddle, rud'l *n*, nod coch, rhuddbrid
 Ruddock, rud'uk *n*, bronrhuddyn, coc
 gam, brongoch
 Ruddy, rud'i *a*, rhudd, coch, rhuddgoc
 rholiwr, gwridliwr, gwridgoch; lledgo
 Rude, rûd *a*, difoes, anfoesgar; anghe
 ydd; diddysg, gwladaidd; garw
 Rudeness, rûd'nes *n*, difoesedd, anfo
 anfoesgarwch; gwladaiddrwydd
 Rudesby, rûdz'bi *n*, anfoesddyn
 Rudiment, rûw'di.ment *n*, egwydd
 cynbrawf, cynreol, cysail
 Rudimental, rûw.di.ment'al, Rudime-
 tary, rûw.di.ment'ur.i *a*, egwyddoro
 Rue, rû *v*, galaru, gofidio: *n*, llysiaw
 echrys-haint
 Rueful, rûw'fwl *a*, galarus, trist, ir
 gofidus, athrist [galarusrwy
 Ruefulness, rûw'fwl.nes *n*, tristw
 Ruelle, rûw'el *n*, cymmanfa mewn
 annedd; cylch [bysgoc
 Ruff, ruf *n*, crychdoroch gwddf; mat
 Ruffian, ruf'yan *n*, cyflafanwr, h
 lofrudd, adyn, anfad-ddyn, grafel:
 murniol, ffyrnig, creulawn, ciaidd
 Ruffie, ruf'l *v*, crychu, dillio, addu
 crychu, annhrefnau, anffoddogi, cyff
 cythruddo: *n*, addurn-grych
 Rug, rug *n*, tersed, cwrlid, huling
 Rugged, rug'ed *a*, garw, gerwin;
 wastad, anlyfn; afrywiog
 Ruggedness, rug'ed.nes *n*, garw
 anwastadrwydd; afrywiogrwydd
 Rugin, rûw'jin *n*, rhathell llawfeddyg
 Rugose, rûw.gös' *a*, rhychog, crychog
 Ruin, rûw'in *n*, distryw, dinystr; ad
 adfeiliad: *v*, distrywio, dinystrio,
 fetha, andwyo, diadeilo; anafu
 Ruinate, rûw'i.nät *vt*, andwyo, dyfeth
 Ruination, rûw'i.nä'shun *n*.—Ruin
 Ruinous, rûw'i.nus *a*, adfeiliog, ad-
 iedig, dinystriol, distrywiol, andw

- Rule, rŵl *n*, rheol, llywodraeth, rheol-aeth ; deddf : *v*, llinellu ; llywodraethu, rheoli. Rule of three, cymhariaeth
- Ruler, rŵlŵr *n*, rheolwr, llyw, llywydd, llywodraethwr, teyrn, muner ; llinellai,
- Rum, rum *n*, gwirod o'r enw [llinellyr
- Rumble, rum'bl *vi*, treigldrystio, grwytho, godyrddio, godyrfu, godwrdd. Rumbling-noise, treigldrwt
- Ruminant, rŵ'mi.nant *a*, yn enoi ei gil, adgnoawl : *n*, anifail adgnoawl
- Ruminantia, rŵ'mi.nan'shâ *np*, anifeiliaid adgnoawl
- Ruminate, rŵ'mi.nät *v*, enoi cil, adgnoi, eilgnoi, cilgnoi ; ystyried, adystyried, dwysfyfyrio ar
- Rumination, rŵ'mi.nä'shun *n*, adgnoad, cilgnoad ; adfyfyriad [chwilfach
- Rummage, rum'äi *v*, manol chwilio,
- Rummer, rum'ür *n*, diodwydryn
- Rumour, rŵ'mür *n*, chwedl, gair, son, swyn, lledgynt : *vt*, taenu chwedl, cyhoeddi [conell
- Rump, rump, *n*, gwar y gynffon ; cloren,
- Rumple, rum'pl *vt*, crychiadu, didrefnu : *n*, tolc, crychiad, crychni
- Run, run (*pt* ran, *pp* run) *v*, rhedeg, rhedu ; dywadnu ; llifo : *n*, rhe, rhed, rhedeg, rhedfa. In the long run, yn y diwedd, yn y pen draw. To run to seed, hadu. To run away, ffoi, dianc. To run through, trywanu
- Runagate, run'ä.gät, Runaway, run'ä-wä *n*, ffoadur, cilgi
- Bundle, run'dl *n*, troellen, sidell ; ffonysgol ; cawell melin
- Bundlet, rund'let *n*, barilan, llestryn
- Bunlet, run'let *n*, cornant, afonig ; barilan, mesur 18½ galwyn
- Bung, rung *pp*.—Ring
- Bunic, rŵ'nik *a*, Gothaid, henddulliog
- Bunnel, run'el *n*, rhean, nant, cornant, aber, afonig [cwyrddeb
- Bunnet, run'et *n*, caul, ceuled, cywer, unning, run'ing *n*, rhediad ; ffrydiad, llifiad, rhead : *a*, rhedegog, rhedol.
- Running-match, rhedymdrech
- Bunt, runt *n*, corffilyn, cor o anifail
- Burpee, rŵ.pi' *n*, darn o arian Indiaidd gwerth 1s. 10¼c.
- Burpion, rup'shun *n*, breg, toriad
- Burpion, rup'tshûr *n*, rhwygdoriad ; bolwst, bolystyn, toriad llengig, torgest
- Bural, rŵ'r'al *a*, gwledig, gwladol, gwladaidd, maesol
- Burality, rŵ.ral'i.ti, Ruralness, rŵ'r'al-nes *n*, gwladolrwydd, gwladeiddrwydd
- Ruricolist, rŵ.rik'ö.list *n*, gwladwr, gwladolwr, taiogyn
- Ruse, rŵz *n*, dichell, ystryw
- Rush, rush *n*, brwynen, pabwyren ; rhuthr, rhuthriad : *v*, rhuthro, ymrutho. Rush-candle, canwyll frwynen. Full of rushes, pabwyrog, brwynog. To gather rushes, pabwyrä, brwynä
- Rushlight, rush'lit *n*, canwyll frwynen
- Rushy, rush'i *a*, brwynog, pabwyrog
- Rusk, rusk *n*, math o fara caled, bara cras, teisen gras
- Russet, rus'et *a*, rhuddgoch, rhuddlwyd, gwineugoch, blawrgoch, llwydgoch : *n*, gwisg wledig ; math o afal
- Rust, rust *n*, rhwd, rhydni : *v*, rhydu
- Rustic, rus'tik, Rustical, rus'ti.kal *a*, gwladaidd, gwledig, gwerinol, drelaidd, taiog, anfoesog, diaddurn
- Rustic, rus'tik *n*, gwladwr, dyn gwledig ; taiogyn ; lleban, drelyn, cabrotai
- Rusticate, rus'ti.kät *vi*, gwledigo, gwladogi, gwladeiddio
- Rusticity, rus.tis'i.ti *n*, gwladeiddrwydd, gwledigrwydd, cabrawd ; taiogrwydd
- Rustiness, rus'ti.nes *n*, rhydni
- Rustle, rus'l *vi*, chwithrwd, ysgwrlwgach, rhugldrystio
- Rusty, rus'ti *a*, rhydlyd, rhwdog
- Rut, rut *v*, rhidio, cydio : *n*, ol olwyn ; clais ffordd ; rhidiad neu ymread hyddod. Rutting season, hyddfref
- Rutabaga, rŵ.tä.bä.gä *n*, erfin Swedaidd
- Ruth, rŵth *n*, tosturi, trugaredd, cydeimlad [tyner
- Ruthful, rŵth'fŵl *a*, tosturiol, trugarog,
- Ruthfulness, rŵth'fŵl.nes *n*, tosturiaeth, tosturi [creulawn, didosturi
- Ruthless, rŵth'les *a*, annhosturiol,
- Ruthlessness, rŵth'les.nes *n*, annhostur-
- Rutilant, rŵ'ti.lant *a*, dysglaer [iaeth
- Rutilate, rŵ'ti.lät *vi*, dysgleirio
- Ruttish, rut'ish *a*, anllad, chwantus, cnawdwyllt, nwyfus
- Rye, ri *n*, rhyg. Rye-bread, bara rhyg, rhygfara. Rye-grass, rhygwellt

S.

- SAADS, sä'adz *np*, plaid o grefyddwyr yn yr India [oedd
- Sabaath, sä.bä'oth *np*, byddinoedd, llusabbatarian, sab.ä.tê'ri.an *n*, sabbathydd, un a gadwo'r sabbath Iuddewig
- Sabbath, sab'ath *n*, gorphwysfa, seibiant.
- Sabbath, sabboth. Sabbath-breaker, torwr sabbath

Sabbathless, sab'ath.les *n*, disabbath
 Sabbatical, sa.bat'î.kal *a*, sabbathaidd,
 sabbathol, gorphwysol
 Sabbatism, sab'â.tizm *n*, sabbathydd-
 iaeth, manwl gadwraeth y sabbath;
 gorphwysdra, seibiant
 Sabian, sä'bî.an *n*, addolwr llu'r nefoedd
 Sabellian, sä.bel'yan *n*, Sabeliad
 Sable, sä'bl *n*, bele; croen a blew'r bele:
a, o liw'r bele; du tywyll
 Sabre, sä'bûr *n*, cleddyf llydan: *vt*, taro
 â chleddyf [graiannedd
 Sabulosity, sab.ü.loss'î.tî *n*, graiander,
 Sabulous, sab'ü.lus *a*, graianog, tywod-
 Saccade, sa.käd' *n*, ffrwyndyniad [lyd
 Sacchariferous, sak.u.rif'ur.us *a*, yn
 dwyn sugr
 Saccharine, sak'u.rin *a*, sugraidd, melus
 Sacerdotal, sas'ûr.dö.tal *a*, offeiriadol
 Sachim, sä'tshem *n*, penaeth Indiaidd
 Sack, sak *n*, sach, fietan; anrheithiad;
 math o win melus: *vt*, sachu; difrodi,
 anrheithio, ysbeilio. Sack-cloth, sach-
 len, sachliain, sachwsg. Sack-posset,
 posel gwin a llaeth
 Sackbut, sak'but *n*, math o offeryn cerdd
 Sackful, sak'fwl *n*, sachaid, llonaid sach
 Sacrament, sak'râ.ment *n*, ymrwymiad
 ar lw; sacrament, y cymmunedb
 Sacramental, sak.râ.ment'al *a*, sacra-
 mentol, cymmudol
 Sacred, sä'kred *a*, sanctaidd, dihalog,
 glân, cyssegredig, cyssegrian
 Sacredness, sä'kred.nes *n*, cyssegredd,
 sancteiddrwydd [adwy
 Sacrificable, sä.krif'î.kâ.bl *a*, aberth-
 Sacrificator, sä.krif'î.kâ.tûr, Sacrificer,
 sak'ri.fî.zur *n*, aberthwr, offrymwr
 Sacrifice, sak'ri.fîs *n*, aberth, offrwm
 Sacrifice, sak'ri.fîz *vt*, aberthu, offrymu
 Sacrificial, sak.ri.fish'al *a*, aberthol,
 offrymedigol
 Sacrilege, sak'ri.lej *n*, cysseggradrad,
 cysseggradrais, eglwysysbeiliad
 Sacrilegious, sak.ri.lî'jus *a*, cyssegr-
 lradradol [beihwr, cyssegroleidr
 Sacrilegist, sak'ri.lej.ist *n*, eglwysys-
 Sacring, sä'kring *a*, cyssegrol: *n*, dyrch-
 afiad yr offeren. Sacring-bell, cloch
 yr offeren
 Sacrist, sä'krist, Sacristan, sä'kris.tan
n, ceidwad pethau cyssegredig
 Sacristy, sä'kris.tî *n*, gwisgle eglwys
 Sacrum, sä'krum *n*, asgwrn y gloren
 Sad, sad *a*, trist, athrist, prudd, anhylon,
 galarus; gresynol, trwm, blin. tost
 Sadden, sad'n *v*, pruddhau, tristäu

Saddle, sad'l *n*, cyfrwy, gobell, dibr: *v*
 cyfrwyo, gobellu. Saddle-bag, marc
 god. Side-saddle, cyfrwy unt
 Saddle-tree, pren cyfrwy. Pacl
 saddle, pynoreg, ystrodyr, ystarn, pan
 Saddler, sad'lûr *n*, cyfrwywr, dibrwr
 Sadducee, sad'ü.si *n*, anffyddiwr Iuddeu
 ig a wadai adfyodiad y meirw
 Sadiron, sad'î.urn *n*, haiarn golchydde
 Sadly, sad'li *ad*, yn drwm, yn brudd
 Sadness, sad'nes *n*, tristwch, tristy
 prudd-der, trymder, iselder ysbryd
 Safe, säf *a*, diogel, diangol, diasge
 iach: *n*, cell, cloer; bwydgell
 Safeguard, säf'gârd *n*, amddiffynfa, a
 ddiffyniad, canymdo; ambais; arba
vt, canymdoi, amddiffyn
 Safety, säf'tî, Safeness, säf'nes *n*, diog-
 wch, diogelrwydd. A place of safe
 diogelfa, noddfa
 Saffron, säf'run *n*, saffrwm, saffr, saffrw
a, melyn [hongi
 Sag, sag *v*, crogi o'r naill ochr; llwytl
 Sagacious, sä.gä'shus *a*, call, cr:
 craffus, synwyrol, synwyrgall; gred
 gall, doethlym; olrheinllym
 Sagaciousness, sä.gä'shus.nes, Sagaci
 sä.gas'î.tî *n*, craffder, synwyr, cyfly
 der deall, doethbwyll, synwyröld
 doethder, callder; ffroenllymder
 Sagamore, sag'â.mô'r *n*, teyrn, brenin
 Sage, säj *a*, doeth, synwyrol, call:
 doethwr, doethyn, gwr doeth, athr
 ydd, gwyddon; saeds, y geidw
 Wood-sage, llwyd yr eithin
 Sageness, säj'nes *n*, callder, synwyrol
 Sagitta, säj'it.â *n*, saeth; maen clo
 Sagittarius, säj.i.té'r'i.us, Sagittary, s
 î.tur.î *n*, y Saethydd.—Zodiac
 Sago, sä'gö *n*, math o gyffraith, sago
 Sagoin, sä'göin *n*, math o epa
 Saic, sä'ik *n*, math o long yn Nhwr
 Said, sed *pt* & *pp*.—Say
 Sail, säl *n*, hwyl: *v*, hwylio, morio, u
 dwyo. Sail-cloth, lliain hwylio, h
 liain. Sail-maker, hwyliwneuthu
 Fore sail, hwyl flaen. Jib sail, c
 hwyl. Main sail, hwyl fawr. M
 zen sail, dant-hwyl. Top sail, g
 hwyl [llon r
 Sailor, sä'lûr *n*, morwr, mordw
 Saim, säm *n*, iraid, bloneg, saim [c
 Sainfoin, sänföin *n*, gogawr feil
 Saint, sänt *n*, sant: *vt*, santio, se
 Sainted, duwiol. Patron saint, mab
 Saintly, sänt'li, Saintlike, sänt'lik
 santiaidd; sanctaidd

saintship, sânt'ship *n*, santaeth
 sake, sük *n*, achos, ethryb; mwyn. For
 my sake, er fy mwyn, erddof fi
 baker, sä'kūr *n*, hebog; math o gyfleg
 labale, sä'lā.bl *a*, gwerthadwy, hywerth
 lableness, sä'lā.bl.nes *n*, hywerthedd
 labacious, sä.lā'shus *a*, nwyfus, anllad,
 trythyll, anniwair [serthedd
 labacity, sä.las'ī.tī *n*, anlladrwydd,
 labad, sal'ad *n*, bwyd-ddail, bwydlysiau,
 addail. Salad-oil, olew yr olewyydden
 alamander, sal.ā.man'dūr *n*, pryf y tân,
 tanbryf; geneugeog [i bryf y tân
 alamandrine, sal.ā.man'drin *a*, tebyg
 alanx, sal'angks *n*, penhwyad
 alary, sal'ur.ī *n*, cyflog, hur, tâl
 ale, sül *n*, gwerth, arwerth; gwerth-
 iant, arwerthiad, arwerthiant. For
 sale, ar werth, i'w werthu
 alebrous, sal'ī.brus *a*, garw, anwastad
 alesmau, sälz'man *n*, gwerthwr
 alient, sä'li.ent *a*, neidiol, ar neidio
 alify, sal'ī.fī *v*, halenu, halltu, hallu
 aligot, sal'ī.got *n*, ysgall y dwfr
 aline, sä.līn', Salinous, sä.lī'nus *a*,
 heliaidd, helfog, halenog, hallt, hall;
 gohallt [wrth y goron
 alique, sal'ik *a*, yn cau benywod oddi
 aliva, sä.lī'vā *n*, aliw, haliw, poer
 alival, sä.lī'val, Salivary, sal'ī.vur.ī *a*,
 haliwog, poerlyd, poerol
 alivate, sal'ī.vät *vt*, haliwo, dwyn poer-
 lif, glyfoerio [haliwiad
 alivation, sal.ī.vā'shun *n*, poerlifant,
 alivous, sä.lī'vus *a*, haliwog, poerlyd
 allow, sal'ö *n*, merhelygen: *a*, lliw mer-
 helyg, melynlas, melyn; clafaidd,
 salw. Sallow face, gwyneb dimai
 allowness, sal'ö.nes *n*, melynrydd
 ally, sal'ī *n*, cyrch, rhuthr, rhuthr-
 gych: *vi*, cyrchu, rhuthrgyrchu,
 rhuthro. Sally-port, rhuthrborth
 almagundi, sal.mā.gun'dī *n*, math o
 gymnysgfywd o ysgadan a chig
 almon, sam'un *n*, eog, gleisiad, gleis-
 iedyn. Salmon-peel, Samlet, A young
 salmon, gaflaw, glasfaran, cogyn,
 ffithell. Salmon-net, gleisiadeg, gaf-
 laweg. Salmon-trout, eogfrithyll,
 gwyniedyn, brithyll y môr. Spawn-
 ing salmon, maran. Female salmon,
 hwyddell, hwyfell, chwiwell (*p* chwiw-
 iaid). Male salmon, cemyw
 aloon, sä.lw'n' *n*, uchelneuadd
 alt, sôlt *n*, halen: *a*, hallt, hall; cyn-
 äig: *vt*, halltu, hallu, halenu. Bas-
 ket-sait, halen o'r fath decaf. Salt-

box, crwth halen. Salt-cellar, halenai.
 Salt-pan, Salt-pit, heledd, pwll heli.
 To go a salting, cwna, cyneica. To
 turn to salt, halenu
 Saltant, sal'tant, Saltatory, sal'tā.tur.ī,
 Saltorious, sal.tō'r'ī.us *a*, neidiol
 Saltation, sal.tā'shun *n*, neidiad, llamiad
 Salter, sôlt'tūr *n*, halltwr, halenwr
 Saltern, sôlt'tūr *n*, gwaith halen, heledd
 Saltier, sal'tī.ūr, Saltire, sal'tī'r *n*, nod
 ar lun croes St. Andrew (X)
 Saltinbanco, sal.tin.bang'kō *n*, ysgentyn
 Saltish, sôlt'tish *a*, halltaidd, gohallt
 Saltless, sôlt'les *a*, diballt, croew, crai
 Saltness, sôlt'nes *n*, halltrwydd, halltni,
 halltedd, halltineb [creighalen
 Saltpetre, sôlt'pī.tūr *n*, halen y graig,
 Salutary, sal'ū.tur.ī *a*, iachus, iechydol
 Salutation, sal.ū.tā'shun *n*, anerchiad,
 anerch, cyfarchiad
 Salute, sä.lüt' *vt*, cyfarch, anerch, dy-
 anerch; cusanu: *n*, cyfarch, anerch;
 cusan [iach, iechyd-ddwyn
 Salutiferous, sal.ū.tif'ur.us *a*, iachus,
 Salvable, sal'vā.bl *a*, achubadwy, gwared
 Salvage, sal'vāj *n*, achubdal [adwy
 Salvation, sal.vā'shun *n*, iachawdwr-
 iaeth, iechydwriaeth, iechineb, gwar-
 edigaeth, achubiaeth, ymwared
 Salvatory, sal'vā.tur.ī *n*, cadwfa: *a*,
 achubedigol, gwaredigol
 Salve, säv *n*, eli, enaint: *vt*, elïo, iachäu,
 meddyginiaethu; cyfarch. Eye-salve,
 eli llygaid
 Salver, sal'vūr *n*, achubydd; heilddysgl
 Salvo, sal'vō *n*, esgus, cysgod, lloches
 Same, säm *a*, yr un, nid arall, hwnw ei
 hunan; hwn; hon [rhywiaeth
 Sameness, säm'nes *n*, hunaniaeth, un-
 samlet, sam'let *n*.—Salmon
 Sampane, sam'pān *n*, llong Chineaidd
 Samplire, sam'fūr *n*, ffenigl y môr, y
 godog, corn carw'r môr [cynllun
 Sample, sam'pl *n*, golygyn, cynbrawf,
 Sampler, sam'plūr *n*, cynllun
 Sanable, san'ā.bl *a*, gwelldadwy, iachadwy
 Sanative, san'ā.tiv *a*, iachael, gwelldedigol
 Sanctification, sangk.tī.fī.kā'shun *n*,
 sancteiddiad, sancteiddhâd, sancteidd-
 rwydd, purdeb [puro, glanhau
 Sanctify, sangk'tī.fī *vt*, sancteiddio,
 Sanctimonious, sangk.tī.mō'ni.us *a*, sant-
 weddus, ar wedd sant, santweddog
 Sanctimony, sangk'tī.mun.ī *n*, santwedd
 Sanction, sangk'shun *n*, cadarnhâd, aw-
 durdod; nawdd, arnoddiad, diffyniad:
vt, cadarnhau, amddiffyn, noddi

Sanctitude, sangk'ti.tûd, Sanctity, sangk'ti.ti n, sancteiddrwydd, duwioldeb, purdeb [amddiffyn	Sans, song <i>pr</i> , heb
Sanctuarize, sangk'tshü.ur.iz <i>vt</i> , noddi,	Sap, sap <i>n</i> , nodd, sudd, sug, gwynin tangloddiaid, cloddiaid tan fur: <i>v</i> , ta gloddio, diseilio
Sanctuary, sangk'tshü.ur.i n, cyssegr, cyssegrfa, noddfa, nawddle	Sapid, sap'id <i>a</i> , blasus, chwaethus
Sand, sand <i>n</i> , tywod, traeth: <i>v</i> , taenellu tywod. Sand-bank, traethell, tyrwn, tywodfanc. Sand-blind, cibddall, coeg-ddall. Sand-eel, llymrien. Sand-piper, pibydd y traeth. Quick-sand, sugndraeth. A grain of sand, tywod-yn. To form sand, tywodi. To gather sand, tywota	Sapidity, sâ.pid'i.ti, Sapidness, sap'ines <i>n</i> , blasusrwydd [wyr, callin
Sandal, san'dal <i>n</i> , math o esgid, carnialach. Sandal-wood, pren o'r India	Sapience, sâ'pi.ens <i>n</i> , doethineb, sy
Sandarac, san'dâ.rak <i>n</i> , math o ystor	Sapient, sâ'pi.ent <i>a</i> , doeth, synwyr call [l
Sanderling, san'dûr.ling <i>n</i> , hutan lwyd, hutan y tywod, aderyn o'r enw	Sapless, sap'les <i>a</i> , dinodd, disudd, sy
Sandever, Sandiver, san'di.ver <i>n</i> , gorferw gwydr	Sapling, sap'ling <i>n</i> , glaswydden, glâren, marchwialen
Sandish, san'dish <i>a</i> , tywodaidd, fel tywod	Saponaceous, sap.ö.nâ'shns, Saponasap'ö.nur.i <i>a</i> , sebonol, sebonaidd, sebonllyd, sebonog
Sandix, san'diks <i>n</i> , plwm coch	Saponify, sâ.pon'i.fï <i>vt</i> , troi yn sebon
Sandstone, sand'stôn <i>n</i> , tywodfaen, math o graig friwisionllyd	Sapor, sâ'pôr <i>n</i> , blas, chwaeth, archwa
Sandy, san'di <i>a</i> , tywodlyd; melyngoch	Saporific, sap.ö.rif'ik, Saporous, sap'rus <i>a</i> , blasroddol, blasusol, blasus
Sane, sän <i>a</i> , iach; diwallgof, yn ei iawn	Sapphire, saf'ûr <i>n</i> , gem o'r enw, glas
Sang, sang <i>pt</i> .—Sing [bwyll	Sappiness, sap'ines <i>n</i> , ireidd-der, ireiddrwydd; hurtrwydd
Sangiac, san'ji.ak <i>n</i> , taleithlyw yn Nhwrcei [ddygol	Sappy, sap'i <i>a</i> , iraidd, suddlawn, no lyd; penfeddal, delffaidd, penwan
Sanguiferous, san.gwif'ur.us <i>a</i> , gwaed	Sapskull, sap'skull <i>n</i> , clwpa, hurtyr
Sanguification, sang.gwi.fi.kä'shun <i>n</i> , gwaedogaeth, gwaedogiaid	Saraband, sar'â.band <i>n</i> , dawns Ysop
Sanguifluous, san.gwif'lü.us <i>a</i> , gwaedlifel [troi yn waed	Saracen, sar'â.sen <i>n</i> , Saraceniad [a
Sanguify, sang'gwi.fï <i>vi</i> , dwyn gwaed	Sarcasm, sâr'kazm <i>n</i> , brathair, cellwano, cellwair du, gwatwareg, gwaw
Sanguinarity, sang'gwi.nur.i.nes <i>n</i> , gwaedlydrwydd	Sarcastic, sâr.kas'tik, Sarcastical, :kas'ti.kal <i>a</i> , gwawdus, gwatwano, brathgar, pigog, gwartheiriol
Sanguinary, sang'gwi.lur.i <i>a</i> , gwaedlyd; creulawn, sychedig am waed	Sarcel, sâr'sel <i>n</i> , aden curyll [tene
Sanguine, sang'gwin <i>a</i> , gwaedog, gwaedlyd; llawn gwaed; gwaedwylt; gwresog, brwd, hyderus	Sarcenet, sârs'net <i>n</i> , math o si
Sanguineness, sang'gwin.es, Sanguinity, san.gwin'i.ti <i>n</i> , gwresogrwydd	Sarcele, sâr'kl <i>vt</i> , chwynu yd
Sanguineous, san.gwin'yus <i>a</i> , gwaedol, gwaedlyd	Sarcoline, sâr'kö.lin <i>a</i> , cigliw, gwing
Sanguisuge, sang'wi.süj <i>n</i> , gele, gelen	Sarcology, sâr.kol'ö.ji <i>n</i> , cigdraeth
Sanhedrim, san'hi.drim <i>n</i> , prif gynghor yr Iuddewon yn cynnwys 70 o henur	Sarcophagous, sâr.kof'â.gus <i>a</i> , enafwyaol, cigysol, cnawdysol
Sanicle, san'i.kl <i>n</i> , clust yr arth [iaid	Sarcophagus, sâr.kof'â.gus (<i>p</i> saphagi, sâr.kof'â.ji) <i>n</i> , beddrod ca, maenfedd, arch gareg
Sanies, sâ'ni.iz <i>n</i> , gôr, crown, madredd	Sarcophagy, sâr.kof'â.ji <i>n</i> , cnawdfw
Sanious, sâ'ni.us <i>a</i> , crownllyd, gorllyd	Sarcotic, sâr.kot'ik <i>a</i> , fago gnawd
Sanitary, san'i.tur.i <i>a</i> , perthynol i iechyd, iechydol	Sardan, sâr'dan, Sardin, sâr'din <i>n</i> , rith o ysgadenyn bychan
Sanity, san'i.ti <i>n</i> , iechyd; iawnbwyllledd	Sardine, sâr'din, Sard, sârd, Sar
Sank, sangk <i>pt</i> .—Sink	Sâr'di.us, Sardonyx, sâr'dö.nik <i>n</i> , math o faen cigliw gwerthfawr

Sassafras, sas'á.fras *n*, pren meddygol
 Americaidd
 Sassorol, sas'ö.rol *n*, colomen y creigiau
 Sat, sat *pt.*—Sit
 Satan, sät'an *n*. Satan, diafol, y cythraul
 Satanic, sä.tan'ik, Satanical, sä.tan'ik.kal
a, satanaidd, dieflyg, cythreulig
 Satchel, Sachel, satsh'el *n*, llyfrgod,
 trythgod, sachell, cwodyn [ddigoni
 Sate, sät *vt*, digoni, llenwi, diwallu, ar-
 Satelese, sät'les *a*, annigonol; diwala
 Satellite, sat'el.it *n*, lleuaden, adblaned,
 seren osgorodd. Satellites, gosgoroddlu
 Satiat, sä'shi.ät *vt*, digoni, diwallu,
 llenwi, arddigoni: *a*, diwall, digonol
 Satiety, sä.ti'i.ti *n*, digonedd, gwala,
 digon, digonoldeb, diwallrwydd, ar-
 ddigonedd, llawnder
 Satin, sat'in *n*, math o sidan, pali
 Satire, sat'ür *n*, gwatwargerdd, gwawd-
 iaith, gogan-gerdd, trawsgan
 Satiric, sä.tir'ik, Satirical, sä.tir'ik.kal
a, goganus, duchanus, gwawdiol
 Satirist, sat'ür.ist *n*, duchanwr, gogan-
 wr, gwatwarwr [wawdio, duchanu
 Satirize, sat'ür.iz *vt*, trawsganu, sen-
 Satisfaction, sat.is.fak'shun *n*, bodd-
 lonrwydd, boddineb, boddlondeb, bodd-
 häd, bodd; iawn, ad-daliad
 Satisfactory, sat.is.fak'tur.i *a*, boddhaol,
 boddlongar, boddlonol
 Satisfiable, sat'is.fi.ä.bl *a*, boddlonadwy
 Satisfy, sat'is.fi *vt*, boddio, boddloni,
 boddhau; diwallu, digoni, digonoli
 Sative, sä'tiv *a*, haunedig mewn gerddi
 Satrap, sä'trap *n*, taleithlywydd
 Saturable, sat'shü.rä.bl *a*, diwalladwy,
 llanwadwy [digonol
 Saturated, sat'shü.rant *a*, diwallhadol,
 Saturate, sat'shü.rät *vt*, llenwi, digoni
 Saturation, sat.shü.rä'shun *n*, llanwad,
 llawnlenwad
 Saturday, sat'ür.dä *n*, dydd Sadwrn
 Saturity, sä.tür'i.ti *n*, llawnder
 Saturn, sat'ürn *n*, Sadwrn, un o'r geu-
 dduwiau; un o'r planedau
 Saturnalian, sat.ür.nä'li.an *a*, anfad,
 trythyll [thyllwleddol
 Saturnian, sä.tür'nf.an *a*, dedwydd; try-
 Saturnine, sat'ür.nin *a*, trymaidd, trist,
 prudd
 Satyr, sat'ür *n*, ellyll; gwyddan
 Satyriasis, sat.u.ri'ä.sis *n*, llostgyfod
 Sauce, sôs *n*, blesyn, blaslyn, cyffraith,
 sibr: *vt*, blasuos, baseiddio, sibraw.
 Saucebox, coegyn, haerllugyn
 Saucepan, sôs'pan *n*, llawgallawr, posned

Saucer, sô'sür *n*, dysglan [rwydd
 Sauciness, sô'si.nes *n*, coegni, haerllug-
 Saucy, sô'si *a*, coeg, craseiriog, tafod-
 rwydd, craslyd, gorphwëg; haerllug, del.
 To be saucy, rhoi ei dafod
 Saunter, sän'tür *vi*, rhodiana, rhodiens,
 esmwythroddio, segura [madfall
 Saurian, sô'ri.an *a*, madfallaidd: *n*,
 Sausage, sô'säj *n*, selsig, selsigen
 Savage, sav'äj *a*, gwyllt, anifeilaidd,
 ffyrnig, creulawn, anwar; anfoes: *n*,
 dyn gwyllt, anwariad: *vt*, anwareiddio,
 creuloni [crelunedd
 Savageness, sav'äj.nes *n*, gwylltdyfiant;
 Savagery, sav'äj.ur.i *n*, gwylltedd,
 crelunedd [America
 Savanna, sä.van'ä *n*, gwaendir, rhosdir
 Save, säv *v*, achub, arbed; cadw, gwared;
 noddi; cynnilo, casglu: *pr*, oddi eithr,
 heb law. Save-all, cyfrachub. To
 save one's bacon, dianc ä chroen cyfan
 Savin, sav'in *n*, eithyn fyw
 Saving, sä'ving *n*, achubiad, cadwedig-
 aeth: *a*, arbedus, cynnil: *pr*, heb law.
 Savings-bank, cedfa cynnilion
 Saviour, sä'vi.ür *n*, achubwr, gwaredwr,
 achubydd, iachawdwr, ceidwad
 Savory, sä'vur.i *n*, math o berlysieuyn
 Savour, sä'vür *n*, sawr, sawyr; arogl,
 arogledd, gwynt; blas, chwaeth, ar-
 chwaeth: *v*, sawrio; arogl
 Savoury, sä'vur.i *a*, sawrus; blasus
 Savoy, sä.vôi *n*, math o fresych gauaf
 Saw, sô *pt.*—See: *n*, llif: *v* (*pp* sawn,
 sôn), llifio. Saw-dust, blawd llif.
 Saw-pit, pwll llif. Cross-saw, traws-
 lif. Hand-saw, llifunllaw, llawllif. Pit-
 saw, Whip-saw, llif hir, llif bwll, hesglif
 Sawyer, sô'yür *n*, llifiwr, llifiedydd
 Saxifrage, sak'si.fräj *n*, tormaen [drol
 Saxifragous, sak.sif'rä.gus *a*, careg-
 Saxon, sak'sun *a*, Sacsonig, Sacsonaidd:
n, Sais; Sacsonaeg, Sacsoneg
 Say, sä *n*, tenllif sidan: *vt* (*pt* & *pp*
 said), gwedyd, dywedyd, llafaru, llef-
 aru, adrodd, ymadroddi. That is to
 say, hyny yw, sef
 Saying, sä'ing *n*, dywedriad, ymadrodd,
 gair, adroddiad; diareb, chwedl
 Scab, skab *n*, crachen, cramen; clafr
 Scabbard, skab'ürd *n*, gwain
 Scabbedness, skab'ed.nes, Scabbiness,
 skab'i.nes *n*, crachogrwydd, crach-
 lydrwydd, clefri [clafrllyd
 Scabby, skab'i *a*, crachlyd, cramenog,
 Scabious, skä'bî.us *n*, clafrllys, clefryn;
 penlas wen: *a*, clafrllyd, crachlyd

- Scabrous, skä'brus *a*, garw, gerwin, afrywiog [gerwinder]
- Scabrousness, skä'brus.nes *n*, garwedd,
- Scaffold, skaf'öld *n*, esgynlawr, esgyn-glwyd, adeilglwyd, ysgaffell
- Scaffolding, skaf'öld.ing *n*, defnyddiau esgynlawr
- Scalade, skâ.läd', Scalado, skâ.lä'dö *n*, murddringediad, dringediad
- Scald, sköld *n*, gwlyblosg, berwlog, goferwad: *vt*, gwlyblosgi, llaithlosgi; poethi, goferwi. Scald-head, pengrach, crach drwg
- Scale, skäl *n*, cen; clorian, tafol, mantol; graddfesurfa, graddeg; dringraddau: *v*, enu; digenu, pilio; dringo mur.
- Sliding-scale, llethr raddol
- Scalene, skâ.lin' *a*, anghyfochrog
- Scaliness, skä'li.nes *n*, cenogrwydd
- Scall, sköl *n*, crach drwg [sibolyn]
- Scallion, skal'yun *n*, math o winwyn,
- Scallop, skol'up *n*, minfylchiad; math o gragen-bysgodyn: *vt*, minfylechu
- Scalp, skalp *n*, croen y pen, clolgroen, pen-groen: *vt*, iadflingo, penflingo
- Scalpel, skal'pel *n*, cyllell llawfeddyg
- Scaly, skä'li *a*, cenog, llawn cen
- Scamble, skam'bl *v*, brasredeg; ymlyfhau; erafang
- Scammony, skam'un.i *n*, math o ystor; math o blaniogyn, math o gynghafog
- Scamper, skam'pür *vi*, ffoi ar frys, brysredeg, brasgann
- Scan, skan *vt*, holi, profi, chwilio, arbrofi, manwlchwilio; mesur pennill
- Scandal, skan'dal *n*, tramgwydd; athrod, gwarth, gwaradwydd: *vt*, athrodi, gwaradwyddo, gwarthu, enllibio
- Scandalize, skan'dä.liz *vt*, gwaradwyddo, gogann, gwarthu, enllibio
- Scandalous, skan'dä.lus *a*, gwarthus, gwaradwyddus, cywilyddus, sarhäus
- Scandent, skan'dent *a*, dringol
- Scansion, skan'shun *n*, pennillfesuriad
- Scansores, skan.sör'iz *np*, dringiedyddion, dosbarth o adar
- Scant, skant *a*, prin, cwta, cyfyng, bychan; cul; anaml; cynnil; annigonol: *v*, prinbau, cwtogi, cyfyngu
- Scantiness, skan'ti.nes *n*, bychander, prinder, annigonedd; tloidi
- Scantle, skan'ti *v*, pallu, bod yn eisieu
- Scantlet, skant'let *n*, dernyn, cetyn
- Scantling, skant'ling *n*, mesur, maint, maintioli, enghraifft; dernyn, tameidyn
- Scantiness, skan'ti.nes, Scantness, skant'nes *n*, prinder, culni, annigonedd
- Scanty, skan'ti *a*, prin, cwta, bychan cul, annigonol, rhy fach. To grov scanty, prinbau, myned yn bryn
- Scape, skäp *v*, dianc, cilio, ffoi: *n* diangfa, ymwared. Scape-goat, bwc diangol. Scape-grace, dyhiryn, ady
- Scapula, skap'ü.lä *n*, crafell yr ysgwydd asgrwn y balfais, gwäell yr ysgwyddol
- Scapulary, skap'ü.lur.i *a*, ysgwyddol
- Sear, skär *n*, craith, clais: *vt*, creithio, cleisio [digrifw]
- Scaramouch, skar'ä.müwtsh *n*, ysgenty
- Scarce, skê'rs *a*, prin, anaml, ambeanghyffredin, anfynych: *ad*.—Scarce
- Scarcely, skê'rs'li *ad*, braidd, yn briodid, yn anfynech, yn anaml
- Scarceness, skê'rs'nes, Scarcity, skê'rs'ti *n*, prinder, anamllder, drudaniaeth
- Scare, skê'r *vt*, brawychu, dychryn tarfu, bwbachu. To scare crow bugeila brain
- Scarecrow, skê'r'krö *n*, bwgan brai tarf hutan, bwbach; drych meirionig
- Scarf, skärf *n*, ysgablar, ysgwyddrwy
- Scarification, skar.i.fi.kä'shun *n*, craff
- Scarifier, skar'i.fi.ür *n*, craffiniwr [i]
- Scarify, skar'i.fi *vt*, craffinio, tori'r cro
- Scarlet, skär'let *n* & *a*, ysgarlad, ysgarl ysgarladliw, purgoch. Scarlet-fev eirosgryd. Scarlet-runner, fäen go
- Scarlet-oak, prinwydden
- Scarp, skärp *n*, llethr amddiffyn-glaw
- Scate, skät *n*, llithresgid; rhai rhwchws, morgath: *vi*, lithr-ec ar ia
- Scath, skath *vt*, dinystrio, difrodi, di
- Scathful, skath'fwl *a*, niweidiol, nystriol, difaol
- Scathless, skath'les *a*, dimiwed, difriv
- Scatter, skat'ür *v*, gwasgaru, chwylled-daenu. Scattered, ar wasgar
- Scavenger, skav'en.jür *n*, ysgul heolydd, heolgarthwr, heolgarthydd
- Scelerat, sel'ür.at *n*, drygddyn, hiryn, ysgeleradyn, milain
- Scene, sin *n*, golwg, golygfa, golygiad, darlunlen, drychlen
- Scenery, si'nur.i *n*, golygfa; darlun; darluneni, darluniad
- Scenic, si'nik, Scenical, sen'i.kal, golygfaol, chwaryddol
- Scenography, si.nog'rä.fi *n*, darlun iadaeth, golygiadaeth
- Scent, sent *n*, arogl, arogledd, gwylchwa, sawr; arwynt, adrywedd, larywedd: *vt*, aroglu, sawrio, gwyboda. Sweet-scented, peraroglaidd

Sceptic, skep'tik *n*, ammheuwyr, rhydd-
dybiwr, anghredadyn, anffyddiwr
Sceptic, skep'tik, Sceptical, skep'ti.kal
a, ammheugar, ammhëus
Scepticism, skep'ti.sizm *n*, ammheu-
garwch ; anghrediniaeth
Sceptre, sep'tür *n*, teyrnwialen [teyrnol
Sceptred, sep'türd *a*, teyrnwialenog,
Schedule, shed'ül *n*, atlen, cofrestr
Scheme, skün *n*, cynllun, darluniad,
amcan, dyfais, arfel, dychymmyg : *v*,
dyfeisio, llunio, dychymmygu
Schemer, skí'mür, Schemist, skí'mist *n*,
dyfeisiwr, lluniedydd
Schesis, skí'sis *n*, greddf, ansawdd, tuedd
Schism, sizm *n*, rhwyg eglwysig, ym-
raniad [a, ymraniadol
Schismatic, siz.mat'ik *n*, eglwysrwygwyr :
Schismatical, siz.mat'i.kal *a*, ymbleid-
gar, ymraniadol [rwygo, ymranu
Schismatize, siz.mâ.tiz *v*, eglwys-
Scholar, skol'ür *n*, ysgolhaig, ysgolor ;
dysgadur, efrdydd
Scholarship, skol'ür.ship *n*, ysgolheigddod,
ysgolfraint ; llenyddiaeth, llenoriaeth
Scholastic, skö.las'tik *a*, athrofäus,
ysgolheigiol, llenyddol, llenog
Scholiast, skö'li.ast *n*, arnodwr, de-
onglwr, eglurwr
Scholium, skö'li.um *n*, eglurnod
School, skwl *n*, ysgol, ysgoldy : *vt*,
addysgu, ysgolori ; dwrديو. Charity-
school, ysgol rad. Day-school, ysgol
ddyddiol. Free school, ysgol rydd.
Infant-school, mebai-ysgol. Normal-
school, ysgol athrawon. Sunday-
school, ysgol Sál [ysgolfab
Schoolboy, skwl'böi *n*, plentyn ysgol,
Schoolday, skwl'dä *n*, ysgolddydd
Schoolfellow, skwl'fel.ö *n*, cydysgolhaig
Schooling, skwl'ling *n*, ysgolheigiad
Schoolman, skwl'man *n*, ysgolddyn
Schoolmaster, skwl'mas.tür *n*, ysgol-
feistr, athraw ysgol, dysgawdwr,
addysgwyr [feistres, dysgodres
Schoolmistress, skwl'mis.tres *n*, ysgol-
Sciagraphy, si.ag'râ.fi *n*, darluniadaeth
Sciatheric, si.ä.ther'ik *a*, perthynol i
Sciatic, si.at'ik *a*, clunwstaidd [ddeial
Sciatica, si.at'i.kä *n*, clunwst
Science, si'ens, *n*, gwyddor, gwyddor-
iaeth, gwyddoniaeth ; -eg, -iaeth, -aeth.
Science of music, peroriaeth, cerdd-
oriaeth. Natural Science, anianeg.
A man of science, A scientific person,
gwyddon [yddydol
Sciential, si.en'shal *a*, gwyddorol, celf-

Scientific, si.en.tif'ik *a*, gwybodur, celf-
yddgar, ofyddol [byr crymaidd
Scimitar, Scymitar, sim'i.tür *n*, cleddyf
Scintillate, sin'til.ät *vi*, gwreichioni
Scintillation, sin.ti.lä'shun *n*, gwreich-
ioniad
Sciolist, si'ö.list *n*, un baswybodur
Sciolous, si'ö.lus *a*, arwynebdoeth
Sciomachy, si.om'â.ki *n*, ymladdfa â
chysgod [iaeth
Sciomancy, si'ö.man.sin, cysgod-ddewin-
Scion, si'un *n*, impyn, bywullyn, brigyn
Scirrhus, ski.ros'i.ti *n*, chwariad
Scirrhous, skir'us *a*, caledchwyddog
Scirrhous, skir'us (*p* scirrh, skir'i) *n*,
caledchwydd, chwariad, dafaden [adwy
Scissible, sis'i.bl, Scissile, sis'il *a*, tor-
Scission, sizh'un *n*, toriad ; holltiad
Scissors, siz'ürz *n*, siswrn, gwelleifyn
Scissure, sizh'ür *n*, toriad ; hollt
Sclerotic, skli.rot'ik *a*, caled ; garw :
pilen y llygad
Scoat, sköt *vt*, attal olwyn [gwawdio
Scoff, skof *n*, gwawd : *v*, gwatwar,
Scoffer, skof'ür *n*, gwatwarwr, gwawdiwr
Scold, sköld *n*, ceeren, clewtan, tafodes :
v, clewtian, tafodi
Scollop, skol'up *n*.—Scallop
Sconce, skons *n*, cainc-ganwyllyr ; am-
ddiffynfa, diffynfa ; dirwy, ffordfed ; y
pen : *vt*, dirwyo
Scoop, skwp *n*, ceueg, ceuraw, cefnraw,
crafwy, ysgau, rhawbal : *vt*, ceuegn ;
codi neu grafu allan
Scope, sköp *n*, tuedd, cyfeiriad, bwriad,
amcan ; rhydd-did, rhwysg
Scorbatic, skör.bü'tik *a*, poethglefrog,
clafillyd, crachlyd
Scorch, skörtsh *v*, deifio, crasu, poethi,
rhostio, golosgi, crasboethi
Score, skör *n*, ugain ; dyled ; cyfrif ;
cyfrifbren, cyfrifes ; hac, rhygn : *vt*,
rhygnu, gorthori, nodi, bwchdori ;
cyfrifo. To run up a score, rhedeg i
ddyled. Six-score, chwech ugain, 120
Scoria, skör'i.ä (*p* scorïæ, skör'i.i) *n*,
sothach, sorod, sindw, sinidr [lyd
Scorious, skör'i.us *a*, sinidrog, sothach
Scorn, skörn *n*, dirmyg, diystyrwch, ys-
gorn : *v*, dirmygu, ysgornio, gwatwar
Scornful, skörn'fwl *a*, ysgornllyd, diys-
tyrillyd [iant
Scornfulness, skörn'fwl.nes *n*, dirmyg-
Scorpion, skör'pi.un *n*, math o ymlus-
giad gwenwynig ; un o ddeuddeg ar-
wydd y sidydd [newid
Scorse, skör's *n*, cyfnewidiad : *v*, cyf-

SCU pãth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Scot, skot *n*, gwr o'r Alban, Ysgotiad; rhan o dâl neu o gyfrif, tâlaid.
Scot-free, rhydd, didal. Scot and lot, tâl a threth. Scots, Isgoedogion
Scotch, skotsh *vt*, hacio; mân drychu: *n*, hac, attal olwyn. Scotch-collops, golwythion (o gig llo)
Scotch, skotsh, Scottish, skot'ish *a*, Ysgotaidd, Albanaid. Scotch language, Albaneg
Scotchman, skotsh'man (Scotchmen, skotsh'men) *n*, Ysgotiad, gwr o'r Alban
Scotomy, skot'ô.mi *n*, pendro, pensyndod
Scotticism, skot'i.sizm *n*, Ysgotyddiaeth
Scoundrel, skûwn'drel *n*, diffaethiwr, dyhiryn, anfadyn
Scour, skûw'r *v*, glanhau, carthu, arloesi; ysgwrio, glanrwbio, dirydu; ysgubo
Scourge, skûrj *n*, ffrewyll, fflangell: *vt*, ffrewyllio, fflangella
Scout, skûwt *n*, fforiwr, peithiwr, ysbïwr: *v*, peithio, blaenchwilio, olrhain; wftio, gwrthod. Scout-boat, peithas
Scovel, skuv'l *n*, ysgubell ffrwn; mop
Scowl, skûwl *n*, cuwch, cuch, gwg: *v*, cuwchïo, cuchïo, gygu [cripio
Scraffle, skraf'l *vi*, yngripio, ymbalfalu
Scrag, skrag *n*, culddarn, ysgerbwd
Scragged, skrag'ed, Scraggy, skrag'i *a*, garw, ysgythrog, esgyrnllym, teneu, cul, truan [salwedd
Scragginess, skrag'i.nes *n*, teneuder
Scramble, skram'bl *vi*, cipio, cipgeisio, crabino: *n*, ciprys, ymgiprys, cipgais
Scranch, skrãntsh *vt*, grillnoi, crasnoi
Scrannel, skran'el *a*, crychleisio; diwerth
Scrap, skrap *n*, tameidyn, deryn, darn, cety, dryllyn, dryll, ychydigyn
Scrape, skrãp *n*, crafïad; dryswch, cyfyngder: *v*, crafu, crafellu, ysgrafu
Scraper, skrã'pûr *n*, crafïedydd, crafell: crythwr, fflor [creifion
Scrapings, skrã'pingz *np*, crafion
Scratch, skratsh *n*, crip, cripiad, crafïad, cosïad: *v*, crafu, crafellu, ysgrafu, cosï
Scratches, skrat'shiz *np*, y llyncoes, clefyd ar draed ceffyl [mardon
Scraw, skrô *n*, arwyneb; marwdon
Scrawl, skrôl *n*, ysgrifen hagr, ysgrafen: *v*, dwbduo, hagrsgrifenu
Scray, skrã *n*, morwennol
Screable, skrï'ã.bl *a*, poeradwy
Scream, skrik *n*, crochwaedd, crech, cryglais: *vi*, grillian, gwichian.—Creak
Scream, skrim *n*, crochwaedd, ysgrech, crochlais: *vi*, crochwaeddu, ysgarmain ysgrechain, ballaw, crochleisio
Screech, skritsh *n*, oergri, ysgrech crochlais: *vi*, ysgrechain, hwrtian crochleisio. Screech-owl, dylluan rudd, crech-ddylluan, aderyn y corff
Screen, skrin *n*, cysgodlen, ffedon, gwasg odfa, achwre; marchridyll: *vt*, gwasgodi, cysgodi: marchridyllio
Screw, skrw *n*, troell, cogwrn tro troellhoel, hoeldro: *vt*, nydd-dro tyndroi, troellhoelio; troellwasgu, tyr wasgu. Cork-screw, allwedd costre
Scribble, skrib'l *n*, coegysgrifen, braslaw: *vi*, brasysgrifenu [coegawdy
Scribbler, skrib'lûr *n*, coegysgrifenydd
Scribe, skrib *n*, ysgrifenydd, ysgrifydd
vt, ysgrifo, nodi, ysgrifnodi
Scrine, skrin *n*, cist, llyfrgloer [grify
Scrip, skrip *n*, ysgrepy, llerpyn; y
Script, skript *n*, llawysgrif [ysgrif
Scriptory, skrip'tûr.i *a*, ysgrifenydd
Scriptural, skrip'tshû.ral *a*, ysgrythy
Scripture, skrip'tshûr *n*, ysgryth: Holy Scripture, Ysgrythyr Lân [y
Scripturist, skrip'tshû.rist *n*, ysgrythyr
Scrivener, skriv.n.ûr *n*, ysgrifenydd
Scrofula, skrof'û.lã *n*, manwyn, madwyn, clwy'r brenin, clefyd y brenin
Scrofulous, skrof'û.lus *a*, manwynog
Scroll, skrôl *n*, rhol-lyfr, plyglyfr, y
Serotum, skrô'tum *n*, ceillgwd [grif
Scrub, skrub *n*, gelach, gwaelddyn, bany: *vt*, dwysrwbio, dyrathu, glanhau
Scrubbing-brush, rhwbïedydd
Scrubby, skrub'i *a*, gorwael, dirmygu
Seruff, skruf *n*, gwar, gwegil.—Scurf
Scruple, skrû'pl *n*, petrusedd; au pwys 20 gronyn: *v*, petruso, rhu amheu [petrusgar, gorfa
Scrupulous, skrû'pû.lus *a*, amhue
Scrupulousness, skrû'pû.lus.nes, Scrupulosity, skrû.pû.los'i.ti *n*, amhagarwch, petrusedd, petrusder
Scrutable, skrû'tã.bl *a*, chwiliadwy, rheiniadwy [ymholiad, olrheiniad
Scrutation, skrû.tã'shun *n*, chwiliad
Scrutator, skrû.tã'tur, Scrutineer, skti.ni'r' *n*, chwiliwr, adchwiliwr
Scrutinize, skrû'ti.niz *vt*, adchwilio, rheinio, manwl chwilio [ymho
Scrutinous, skrû'ti.nus *a*, chwiliad
Scrutiny, skrû'ti.ni *n*, olrheawd, manwlchwiliad, olrheiniad
Scrutoire, skrû.twâr' *n*, ysgrifengist
Seud, skud *n*, cawod, gwyntgawod, guth: *vi*, brysio ymaith, ysgudo
Scuffle, scuf'l *n*, ceintach, ymgiprys, ceintachu, ymdynu, ymyson

Sculk, skulk *vi*, llechu, golechu, techu, godechu: *n*, llech, tech, godech; cnud o gadnoaid. Skulking-place, godechfa, techfa, llechfa
 Scull, skul *n*, penglog, iad, clol; llywrwyf, rhodl; cwch unrwyf, rhodlfad: *vt*, rhodoli, rhodli. Scull-cap, nosgapan, clolgap
 Sculler, skul'ûr *n*, badwr unrwyf, rhodlydd, rhodolydd; bad unrwyf
 Scullury, skul'ur.î *n*, golchdy, golchfa
 Scullion, skul'yun *n*, ceginferch, ceginwas, golchwr neu olchyddes y llestri
 Sculp, sculp *vt*.—Sculpture
 Sculptile, skulp'til *a*, cerfiol, cerfiadol
 Sculptor, skulp'tûr *n*, cerfiedydd, cerfiwr
 Sculpture, skulp'tshûr *n*, cerfiadaeth: cerfiad; cerffuniau: *vt*, cerfio
 Scum, skum *n*, ewyn, gorferw, isgal, crest, ysgwyf, sinid, sinidr; gwehilion, sorod: *vt*, diewynu
 Scummer, skum'ûr *n*, diewynwr, lledwad
 Scupper, skup'ûr *n*, ystlysdwll llong
 Scurf, skûrf *n*, cen, crest, mardon, marwdon, ysgen, claf; crafion
 Scurfiness, skû'fî.nes *n*, crestogrwydd
 Scurfy, skû'fî *a*, crestog, ysgenog
 Scurrile, skû'îl, Scurrilous, skur'îl.us *a*, croesanaidd, bustlaidd, tafod-ddrwg, trahâus, caseiriog
 Scurrility, sku.ril'î.tî, Scurrilousness, skur'îl.us.nes *n*, drwgdafod, brwniaith
 Scurviness, skû'vî.nes *n*, crachogrwydd, baweiddrwydd, bryntni
 Scurvy, skû'vî *n*, y clefri poeth, y llwg: *a*, crachlyd; bawlyd, gorwael. Scurvy-grass, llysiâu'r llwg
 Scut, skut *n*, cwt, cynffon, conell, ysgwt, cloren, llosgwrn, ffwtog
 Scutate, skû'tât *n*, arian gwasanaeth
 Scutate, skû'tât *a*, cenog
 Scutcheon, skut'shun *n*.—Escutcheon
 Scuttle, skut'l *n*, cawell; cafn glo; gwaddeg melin; awyrdwll yn ochr llong; mynediad cyflym, prysuriad: *v*, tyllu ochr llong; prysur hwylio ymaith
 Scythe, sÿrh *n*, pladur
 Sea, sî *n*, môr, llyr, gweilgi, cefnfor; moryn. Sea-bear, arth gwyn. Sea-boat, morlong, morgwch. Sea-born, moranedig. Sea-boy, morlanc, morherlod. Sea-breeze, morawel. Sea-built, a adeiladwyd i'r môr. Sea-calf (Seal), moelron, morlo. Sea-cob, gwylan. Sea-coal, glo cyffredin. Sea-coast, arfordir. Sea-cow, morfuwch. Sea-devil, morgath fawr. Sea-dog, morlo,

moelron; y morgi bychan. Sea-egg, morddraenog. Sea-eagle (Ospray), moreryr. Sea-farer, morwr, mordwywr. Sea-faring, mordwy; mordwyol. Sea-fight, morgad, morfrwydr. Sea-fish, mor-bysg. Sea-fowl, moraderyn. Sea-girt, amgylchedig gan y môr. Sea-gull, Sea-mew, gwylan. Sea-fox, math o forgi. Sea-hen, dybryan, dybrych. Sea-hog (Porpoise), pysgodyn du, llamidydd. Sea-horse (Walrus), morfarch. Sea-star, pumbys, serenbysg. Sea-needle, y cornbig. Seapropupine, ballasgbysg. Sea-port, porthladd. Sea-risk, morberygl, morantur. Sea-room, môr anghaeth, morle. Sea-rover, morleidr, morherwr. Sea-serpent, morneidr. Seaservice, morwasanaeth. Sea-shore, morwerydd, glan y môr, traeth. Seashell, morgragen. Sea-sick, morglaf. Sea-sickness, morglesyd, dolur y môr. Sea-side, arfor, morfin. Sea-spray, morluwch. Sea-surgeon, llongfeddyg. Sea-term, morair. Sea-urchin, morddraenog. Sea-water, dwfr y môr, morddwfr. Sea-weed, Sea-wrack, gwymon, ysnoden y môr. Half-seas over, gofeddw. Beyond the sea, tramor. The briny sea, y môr heli. Main sea, cyfanfor, cefnfor, gweilgi
 Seal, sil *n*, moelron, morlo; sel, insel, argraff, bath: *v*, selio. Sealing-wax, cwyr selio
 Seam, sim *n*, gwnïad, gwrym, gwni; craith: *vt*, gwrymio, cydwnïo, creithio
 Seaman, sî'man *n*, morwr, llongwr, mordwywr [llongwriaeth
 Seamanship, sî'man.ship *n*, morwriaeth
 Seamless, sim'les *a*, diwnïad, diwrym
 Seamster, sim'stâr *n*, gwnïydd, gwnïed-ydd [gwnïyddes
 Seamstress, sim'stres *n*, gwnïadwraig
 Seamy, sî'mî *a*, gwrymiog
 Sear, sî'r *vt*, serio, craithlosgi: *a*, sych, crin, sychgrin, dinodd. Sear-cloth, pyglian, cwyrhain
 Searce, sî'rs *n*, gogr, manogr, gwagr: *vt*, gogryn, peillio, rhuchio, gwegru
 Search, sÿrtsh *n*, cais, chwiliad, ymofyniad: *v*, chwilio, ceisio, chwilena
 Searchable, sÿr'tshâ.bl *a*, chwiliadwy
 Season, sî'zn *n*, tymmor, amser, pryd, adeg: *v*, tymmeru, cyweirio, per-eiddio, blasuso, cyffeithio; halltu. In due, season, mewn iawn bryd. Out of season, amhlyrdlaw, anamserol

SEE pāth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ðrb, on, cûrve, cut, tð=too, tðk=took;

- Seasonable, s'zn.â.bl *a*, tymmoraidd, tymmorol, amserol, prydlawn
Seasonableness, s'zn.â.bl.nes *n*, tymmoreiddwch, amseroldeb, prydlondeb
Seasonably, s'zn.â.blî *ad*, mewn iawn bryd, mewn amser, yn brydlawn, yn anserol [blasion]
Seasoning, sî'zn.ing *n*, tymmeriad;
Seat, sî't *n*, sedd, eisteddfa, cadair, mainc; anneddfa, trigfa, neuadd; swydd: *vt*, gorseddu, gosod mewn eisteddle
Seaward, sî'wûrd *ad*, tua'r môr
Seabee, seb.un.dî', Sebundy, seb'un.dî' *n*, milwr yn yr India [iedol]
Sicant, sî'kant *n*, trwechlinell: *a*, trych
Secede, sî.sid' *vi*, ymneillduo, hanredu, ymwahanu, encilio [wahanwr]
Seceder, sî.sî'dûr *n*, ymneilldûwr, ym-
Secern, sî.sûrn' *vt*, gwahanu, neillduo
Secession, sî.sesh'un *n*, ymneillduad, ymwahaniad, enciliad
Secle, sî'kl *n*, canrif, canmlynedd
Seclude, sî.kliûd' *vi*, cau allan, bwrw allan, neillduo, gwrthod
Seclusion, sî.kliû'zhun *n*, caud allan, darguddiad, ysgariad
Second, sek'und *a*, ail: *n*, ail, ailydd, cynnorthwywr, pleidiwr, cefn, cefnogwr; eiliad: *vt*, eilio, cynnorthwyo, cefnogi. Second-hand, eil-law, eilwerth. Second-rate, eilfaint, eilradd. Second-sight, rhagwelediad, eilolwg. Second-time, eilwaith, eilchwyl
Secondary, sek'un.dur.f *a*, ail, o'r ail radd, adlawiadol: *n*, rhaglaw, ailraddwr
Secrecy, sî'krî.sî *n*, dirgeledd, dirgelwch, dirgelrwydd, cystrin, celedigaeth
Secret, sî'kret *n*, cyfrinach, dirgelwch, rhin: *a*, dirgel, cyfrinachol, cyfrin, cuddiedig, cudd, rhiniol. A secret retold, adrin. Secrets, dirgelion
Secretariship, sek'ri.tur.î.ship *n*, cofiaduraeth [ysgrifraglaw, cofiadur
Secretary, sek'ri.tur.î *n*, ysgrifenydd,
Secrete, sî.krit' *vt*, cuddio, celu, celcu, dirgelu, didoli, neillduo [haniad
Secretion, sî.kri'shun *n*, dydoliad; gwa-
Secretist, sî'kret.ist *n*, cyfrinwr, dirgelwr
Secretitious, sî.kri.tish.us *a*, dydoliadol, gwahanedig [cyfrinedd
Secretness, sî'kret.nes *n*, dirgelrwydd,
Secretary, sî.kri'tur.î *a*, dydolaidd
Sect, sekt *n*, plaid, arblaid, pleidgrefydd
Sectarian, sek.tê'r'î.an *a*, pleidgrefyddol: *n*, pleidgrefyddwr [grefyddiaeth
Sectarianism, sek.tê'r'î.an.izm *n*, pleid-
Sectary, sek'tur.î, Sectator, sek.tâ'tû *n*, pleidgrefyddwr
Section, sek'shun *n*, toriad, gwahandoriad; rhan, adran, dosbarth; adran nod (\$))
Sector, sek'tûr *n*, offeryn mesuryddol
Secular, sek'û.lûr *a*, bydol; anghysgegiol, oesol, lleygol [lleygiaeth
Secularity, sek.û.lar'î.tî *n*, bydoldel
Secularize, sek'û.lur.iz *vt*, digyssegru troi at wasanaeth cyffredin [bryc
Secundine, sek'un.dûn *n*, hemysgar;
Secure, sî.kû'r' *a*, diangol, diogel; sic hyderus, diberygl; difraw, diofal: *t* diogelu, sicrhau, carcharu
Security, sî.kû'r'î.tî *n*, diogelwch, diofawch; sicrwydd; gwystl; mach, mecni, meichai, meichiau, ymwystlwr
Sedan, sî.dan' *n*, cludgadair
Sedate, sî.dî't' *a*, tawel, llonydd, dignhwrf, esmwyth [w
Sedateness, sî.dât'nes *n*, tawelwch, ar-
Sedative, sed'â.tiv *a*, esmwythedig llonyddol, llinarol, esmwythaol
Sedentary, sed'en.tur.î *a*, eisteddog, e-
teddol, seddol, llonydd, anghyffrous
Sedge, sej *n*, hesg, merydd, elest. Sed-
bed, hesglwyn, llwynmerydd
Sedgy, sej'î *a*, hesgog, hesglawn
Sediment, sed'î.ment *n*, gwaelodi gwaelod, gwaddod [bradfwr
Sedition, sî.dish'un *n*, terfysg, ymbl-
Seditious, sî.dish'us *a*, ymbleidgar, br-
fwriadus [ryfelgar
Seditiousness, sî.dish'us.nes *n*, gwi-
Seduce, sî.dûs' *vt*, lithio, trawsddo-
hudo, trawsbudo, twyllarwain, der-
Seducer, sî.dû'sûr *n*, twyllwr, der-
lithiedydd [iâ
Seducible, sî.dû'sî.bl *a*, hudadwy, ll-
Seduction, sî.duk'shun *n*, hudolia-
hudiad, llithiad, trawsddeniad [h
Seductive, sî.duk'tiv *a*, denol, llit-
Sedulity, sî.dû'li.tî *n*, diwydrwydd
Sedulous, sed'û.lus *a*, diwyd, d-
llafurus, gofalus, diesgeulus, d-
ystig, astud [r
Sedulousness, sed'û.lus.nes *n*, di-
See, sî *n*, esgobaeth, esgobawd: *vt* (*n*,
seen), gweled, canfod, edrych, dir-
ymweled â
Seed, sid *n*, had; hil, epil: *v*, h-
hedeg, hodi. Seed-cake, had-d-
teisen felus. Seed-corn, hadyd. S-
lip, hadlestr. Seed-time, pryd m-
Seed-vessel, cib, hadgib. A s-
seed, hedyn. To run to seed, hadu s-
di

Seedling, sīd'ling *n*, hadblanigyn
 Seedsman, sīdz'man *n*, hadwr, gwerthwr
 Seedy, sī.dī *a*, hadog, llawn had [hadau
 Seeing, sī'ing *n*, gwelediad, y golwg: *a*,
 llygeidiog. Seeing that, yn gymmaint
 ā, gan [argeisio, chwilio
 Seek, sīk (*pt & pp* sought) *vt*, ceisio,
 Seel, sīl *v*, troi ar led ogwydd, troi,
 rholio; amrantwnō, mwgydu
 Seem, sīm *vi*, ymdaigos, bod yn debyg.
 It seems, mae yn debyg
 Seemingly, sī'ming.li *ad*, i'r golwg, mewn
 ymddangosiad, mewn rhiith
 Seemingness, sī'ming.nes *n*, ymddangos-
 iad [harddwch
 Seemliness, sīm'li.nes *n*, gweddeidd-dra,
 Seemly, sīm'li *a*, gweddaidd, gweddus,
 hardd, cymhwys, prydfferth, addas
 Seen, sīn *pp*.—See [phwyd
 Seer, sī'r *n*, gweledydd, gwelwr; pro-
 Seesaw, sī'sō *n*, sigldyhoedan, sigldy-
 hongian: *vi*, chwareu sigldyhoedan
 Seethe, sīth (*pt sod, pp sodden*) *v*,
 araf-ferwi, poethiasu, berwi
 Segment, seg'ment *n*, dernyn, darn,
 rhan; rhan cylch
 Segregate, seg'ri.gāt *vt*, dydoli, pigo allan,
 neillduo, gwahanu [neillduad
 Segregation, seg.ri.gā'shun *n*, dydoliad,
 Seigneurial, sī.nū'ri.al, Seigniorial, sī-
 nī.ō'rī.al *a*, awdurdodol, arglwyddiaidd
 Seignior, sīn.yūr' *n*, arglwydd, meist.
 Grand seignior, amberawdwr Twrci
 Seigniorize, sī'nī.ur.iz *vt*, arglwyddiaethu
 Seigniorry, sī'nī.ur.ī *n*, arglwyddiaeth
 Seine, sīn *n*, rhwyd hir [adwy
 Seizable, sī'zā.bl *a*, attafaeliadwy, gafael-
 Seize, sīz *v*, attafaelu, gafaelu, cym-
 meryd, dal, cipio, goresgyn. To be
 seized of, meddiannu
 Seizin, sī'zin *n*, attafaeliad, goresgyniad
 Seizor, sī'zōr *n*, goresgynydd
 Seizure, sī'zhūr *n*, daliad, attafaeliad;
 attafael, gafaeliad
 Seldom, sel'dum *ad*, anfynych, nid myn-
 ych, anaml, ambell waith
 Seldomness, sel'dum.nes *n*, anfynychder
 Select, sī.lekt' *a*, dewisol, detholedig,
 pigiedig: *vt*, dewis, dethol, ethol,
 etholi, deffol, pigo allan, gorddethol
 Selection, sī.lek'shun *n*, detholiad, dewis-
 iad; detholrif [yddiaeth
 Selenography, sel.ī.nog'rā.fī *n*, lloer-
 Self, self (*p* selves) *n*, hun, hunan,
 hunaniaeth: *pn*, hun, hunan: *px*, ym-
 Self-approbation, hunan-gymmerad-
 wyaeth. Self-conceited, hunandybus.

Self - condemnation, hunanfarniad.
 Self-confidence, hunanhyder. Self-
 deception, hunandwyll. Self-delusion,
 hunanhud. Self-denial, hunanymwad.
 Self-esteem, balchder. Self-evident,
 hunandystiol, diywad. Self-ex-
 amination, hunanholiad. Self-exist-
 ent, hunanfodol. Self-interest, hunan-
 les, hunanfudd. Self-love, hunan-
 serch, hunangariad. Self - murder
 (Suicide), hunanladdiad. Self-praise,
 hunanglod, ymfrost. Self-respect,
 hunanbarch. Self-righteous, hunan-
 gyfiawn. Self-same, yr un, nid arall.
 Self - seeking, hunangeisiol. Self-
 sufficient, hunanddigonol. Self-willed,
 hunanfoddog, cyndyn. To please
 one's self, ymfoddloni
 Selfish, self'fish *a*, hunanol, hunanus
 Selfishness, self'fish.nes *n*, hunanedd,
 hunanoldeb, hunanserch
 Selion, sī'li.un *n*, cefn o dir
 Sell, sel (*pt & pp* sold) *v*, gwerthu,
 arwerthu. Sold here, ar werth yma
 Sellander, sel'an.dūr *n*, egwyd-grachen
 Seller, sel'ūr *n*, gwerthwr, arwerthwr
 Selvage, self'vāj *n*, mymlwe, amwe
 Selves, selvz *pn, np*.—Self [hafal
 Semblable, sem'blā.bl *a*, tebyg, cyffelyb,
 Semblance, sem'blans *n*, cyffelybrwydd,
 tebygrwydd, efelwch, ymrith, darym-
 rith, rhiith, eiliw, eilun
 Semblative, sem'blā.tiv *a*, tebyg
 Semi-, sem'ī *px*, hanner
 Semiannular, sem.ī.an'ū.īlūr *a*, hanner-
 grwn, hannergylochog [moel
 Semibreve, sem.ī.briv *n*, gofanig, pen-
 Semicircle, sem'ī.sūr.kl *n*, hannergyloch
 Semicolon, sem'ī.kō.lun *n*, rhagwahan-
 nod (;) [ner tryfesur
 Semidiameter, sem.ī.dī.am.ī.tūr *n*, han-
 Semidiaphaneity, sem.ī.dī.ā.fā.nī.ī.ti *n*,
 hanner tryloewder [ner tryloew
 Semidiaphanous, sem.ī.dī.ā.fā.nus *a*, han-
 Semifluid, sem'ī.flū.īd *a*, lledlifol
 Semilunar, sem.ī.lū'nūr *a*, hannerlloer-
 aidd, hannergrwn, hannergylochog
 Seminal, sem'ī.nal *a*, hadog, hadol
 Seminary, sem'ī.nur.ī *n*, hadfa, magfa,
 cymbanfa, athrofa; ysgol, addysgia
 Semination, sem.ī.nā'shun *n*, hanad
 Semific, sem.nīf'ik *a*, hadbarol
 Semiopacous, sem.ī.ō.pā'kus *a*, godywyll
 Semipellucid, sem.ī.pe.lū'sid *a*, lledloew
 Semiperspicuous, sem.ī.pūr.spīk'ū.us *a*,
 lledeglur [yn, gogrychyn
 Semiquaver, sem'ī.kwā.vūr *n*, corgrych-

- Semitone, sem'i.tôn *n*, hanner tôn
 Semivowel, sem'i.vûŵ.el *n*, hanner llafariad, golafariad [wyrdd
 Sempervirent, sem.pûr.vîr'ent *a*, byth-
 Sempiternity, sem.pî.tûr'nî.tî *n*, byth-
 olrwydd, bythbarhâd [chwechol
 Senary, sî'nur.î *n*, yn cynnwys chwech
 Senate, sen'ât *n*, senedd, prifgyngkor.
 Senate-house, senedd-dy [henefydd
 Senator, sen'â.tûr *n*, seneddwr, henadur,
 Senatorial, sen.â.tôr'i.al *a*, seneddol
 Senatorship, sen'â.tûr.ship *n*, senedd-
 wriaeth
 Send, send (*pt* & *pp* sent) *vt*, anfon,
 danfon, gyru, hebrwng, hel, hêla,
 hebrwng. To send word, anfon at
 Senescence, sî.nes'ens *n*, heneiddiad
 Seneschal, sen'esh.al *n*, senyllt, prif-
 olygydd, penoruchwylwr
 Senile, sî'nîl *a*, heneiddiadol
 Senility, sî.nîl'i.tî *n*, henaint, hender
 Senior, sî'nî.ûr *a*, hŷn, henach: *n*, hynaf,
 hynefydd [aint
 Seniority, sî.nî.or'i.tî *n*, hynafedd, hyn-
 Senna, sen'â *n*, dail meddygol tramor
 Sennight, sen'it (seven-night) *n*, wyth-
 nos [iol
 Senocular, sî.nok'ûl.ûr *a*, chwechlygeid-
 Sensation, sen.sâ'shun *n*, syniad, ym-
 syniad, teimlad
 Sense, sens *n*, synwyr, deall, rheswm;
 ystyr, barn, meddwl, arwyddocâd.
 In one's senses, yn ei bwyll. To lose
 one's senses, gwallgofi, amhwyll
 Senseless, sens'les *a*, ynfyd, ffol, disyn-
 wyr, diddeall; dideimlad
 Senselessness, sens'les.nes *n*, ynfydrwydd,
 disynwyredd, ffolineb, dideimlad-
 rwydd [rwydd, tynerweh
 Sensibility, sen.sî.bîl'i.tî *n*, teimlad-
 Sensible, sen'sî.bl *a*, teimladwy, tyner;
 deallus, call, synwyr
 Sensitive, sen'sî.tiv *a*, teimladol; byw
 Sensorium, sen.sôr'i.um *n*, synwyrfa,
 ymdeimlfa; yr ymenydd
 Sensual, sen'shü.al *a*, anianol, cnawdol
 Sensualist, sen'shü.al.ist *n*, cnawdol-
 ddyn, aniaiddyn [rwydd
 Sensuality, sen.shü.al'i.tî *n*, cnawdol-
 Sensualize, sen'shü.al.îz *vt*, cnawdoli
 Sent, sent *pt* & *pp*.—Send [anianoli
 Sentence, sen'tens *n*, barn, dedfryd,
 brawd; ymadrodd, brawd, brawddeg:
vt, barnu, dedfrydu, dyfarnu. Sen-
 tence of death, barn marwolaeth, coll-
 farn. To sentence to death, collfarnu
 Sentential, sen.ten'shal *a*, brawddegol
 Sententious, sen.ten'shus *a*, byreiriog
 doetheiriog [eiriogrwydd
 Sententiousness, sen.ten'shus.nes *n*, byr
 Sentient, sen'shent *a*, canfodol, dirnadol
 byw: *n*, canfyddwr
 Sentiment, sen'ti.ment *n*, tyb, barn
 meddwl; mympwy; ymadrodd byr
 doethair, synwyr
 Sentimental, sen.ti.ment'al *a*, synwyr
 doethdybiol, dwysgall, meddylgar, ys
 tyriol, myfyrgar
 Sentinel, sen'ti.nel, Sentry, sen'trî
 gwyllydydd, gwylwr, gwyllyadwr
 Separable, sep'ur.â.bl *a*, dydoladwy
 ysgaradwy, gwahanadwy
 Separate, sep'ur.ât *a*, gwahan, gwahano
 neillduol, de; ar wahan: *v*, gwahan
 dydoli, neillduo, deoli, ysgar, esgart
 ymwahan [olrwyd
 Separateness, sep'ur.ât.nes *n*, gwahar
 Separation, sep.ur.â.shun *n*, gwahania-
 dydoliad, ysgariad; gwahaniaeth, y:
 gariaeth, neillduaeth; ymneillduaeth
 Separatist, sep'ur.â.tist *n*, ymwahanwr
 ymneilldwr [math o liw gwinc
 Sepia, sî'pî.â *n*, ystifflog, morgyllle
 Sepiment, sep'i.ment *n*, clawdd
 Sept, sept *n*, llwyth, tylwyth, epil
 Septangle, sep'tang.g.l *n*, seithongl
 Septangular, sep.tang'gü.lûr *a*, seith-
 ongl [sai
 Septemary, sep'tem.ur.î *a*, seithol:
 September, sep.tem'bûr *n*, Medi, yr
 Medi
 Septennial, sep.tem'y'al *a*, seithflwyddo
 Septentrion, sep.tem'trî.un, Septentrio
 al, sep.tem'trî.un.al *a*, gogleddol
 Septentrionate, sep.tem'trî.un.ât
 tueddu tua'r gogledd
 Septfoil, sept'fôil *n*, melyn yr eithin
 Septic, sep.tik *a*, malliadol, braenol
 Septilateral, sep.ti.lat'ur.al *a*, seith-
 ochrog, seithochrol
 Septuagenary, sep.tü.aj'i.nnr.î, Septu-
 gesimal, sep.tü.â.jes'i.mal *a*, yn cy-
 nwys deg a thrigain
 Septuagesima, sep.tü.â.jes'i.mâ *n*,
 trydydd Sul cyn y Grawys (tua
 dydd cyn y Pasc)
 Septuagint, sep'tü.â.jint *n*, cyfieithi
 yr Hen Destament i'r Groeg gan
 deg a thrigain
 Septuary, sep'tü.ur.î *n*, wythnos; unrh:
 beth cyfansoddedig o'r rhifyn saith
 Septuple, sep'tü.pl *a*, seithplyg
 Sepulchral, sî.pul'kral *a*, beddrodol
 Sepulchre, sep.ul.kûr *n*, bedd, beddro

Sepulchre, si.pul'kür vt, claddu, bedd-
 roddi [aeth, claddiad, angladd
 Sepulture, sep.ultshür n, claddedig-
 Sequacious, si.kwä'shus a, canlynol,
 dylynol; ystwyth, hyblyg
 Sequacity, si.kwas'i.ti n, ystwythder
 Sequel, si'kwel n, canlyniad [rhes
 Sequence, si'kwens n, trefn-ganlyniad,
 Sequent, si'kwent a, canlyniadol
 Sequester, si.kwes'tür, Sequestrate, si-
 kwes'trät vt, gorfodogi, rhoi mewn
 llaw arall, diarddel, neillduo, di-
 berchenogi [duad
 Sequestration, sek.wes.trä'shun n, neill-
 Sequestrator, sek'wes.trä.tür n, gor-
 fodogwr [lladfa, puteindy
 Seraglio, si.ral'yö n, tyr gwagedd, an-
 Seraph, ser'af (p Seraphim, ser'ä.fim)
 n, seraph, angel, archangel [aidd
 Seraphic, si.raf'ik a, seraphaidd, angyl-
 Seraskier, Serasquier, si.ras'ki.ür n,
 cadfaenor ym mysg y Tyrciaid
 Sere, si'r a, gwyw, gwywedig, sychlyd
 Serenade, ser.i.näd' n, nosgan, nosgerdd,
 nosgaine: v, canu nosgaine
 Serene, si.rin' a, tawel, hinonaidd, di-
 gwmwl, teg, goleudeg, clærdeg, araul:
 vt, tawelu, lloni
 Sereneness, si.rí'nes, Serenity, si.ren'i-
 ti n, clærdegwch, tawelwch, areuledd,
 hinonrwydd, sirioldeb
 Serf, sùrf n, caethwas amaethyddol
 Serge, sùrj n, math o wlanan teneu
 Sergeant, sàr'jant n, is-swyddog, rhing-
 yll. Sergeant-at-arms, rhingyll y
 brenin. Sergeant at law, cyfreithiwr
 uchradol
 Serial, si'r'i.al a, rhestrol; mewn rhanau
 Series, si'r'i.iz n, rhes, cyfres, rhifres
 Serious, si'r'i.us a, prysur, difrif, dwys,
 prudd, digellwair
 Seriousness, si'r'i.us.nes n, difrifoldeb,
 difrifwch, prudd-der [areithiwr
 Sermocinator, sùr.mos'i.nä.tür n, coeg-
 sermon, sùr'mun n, pregeth; traethawd
 sermonize, sùr'mun.iz vi, pregethu,
 darlithio [gwaed
 Serosity, si.ros'i.ti n, dyfrillydrwydd y
 Serous, si'r'us a, meiddlyd, dyfrillyd
 Serpent, sùr'pent n, sarif, neidr, gwiber
 Serpentine, sùr'pen.tin a, sariffaidd;
 Serpet, sùr'pet n, cawell [dolenog
 Serpiginous, sùr.pij'i.nus a, ymlusgol
 Serpigo, sùr.pi'gö n, gwreinyu, tarwden,
 marchwreinyu, dwfrwreinyu
 Serrate, ser'ät, Serrated, ser'ä.ted a, lif-
 ddanneddog, danneddog, bylchog

Serration, se.rä'shun, Serrature, ser'ä-
 tshür n, danneddiad, ar ddull llif
 Serrous, ser'us a, danneddog
 Serum, si'r'um n, meiddwaed
 Servant, sùr'vant n, gwas, gwasanaethwr,
 gweinydd, gwasanaethferch, morwyn,
 gwasanaethyddes, gweinyddes
 Serve, sùrv v, gwasanaethu, gweini,
 gweinyddu, gwasio. Serving-man,
 heilyn, gweinydd. Time-server, dyn
 anwadal. To serve one right, gwneyd
 yn iawn ag un
 Service, sùr'vis n, gwasanaeth; hail.
 Eye-service, llygad-wasanaeth. Ser-
 vice-berries, rhafol, cyrafol. Service-
 tree, rhafolen, cyrafolen
 Serviceable, sùr'vis.ä.bl a, gwasanaeth-
 gar, buddiol [yddioldeb
 Serviceableness, sùr'vis.ä.bl.nes n, defn-
 Servile, sùr'vil a, gwasaid, caethwasaid
 Servility, sùr.vil'i.ti, Servileness, sùr-
 vil.nes n, gwaseidd-dra; gorwaeledd
 Servitor, sùr'vi.tür n, heilyn, gweinydd
 Servitude, sùr'vi.tüd n, gwasanaeth;
 caethwasanaeth, caethiwed
 Sesquialteral, ses.kwi.al'tur.al a, hanner
 yn fwy, megys 4 a 6, 15 a 10
 Session, sesh'un n, eisteddfa, eisteddfod.
 Quarter sessions, brawdlys trimisol
 Sesterce, ses'türs n, darn o arian bath
 Set, set (pt & pp set) v, gosod, dodi,
 rhoi; planu; sefydlu, sicrhau, llëu;
 machludo, myned dan ei gaerau, gos-
 twng: n, llawnrif, cydrif, cyfanrif;
 impyn, planigyn. To set apart or
 aside, dodi o'r neilldu. To set about,
 dechreu. To set forth, cyhoeddi,
 mynegu, hysbysu; cychwyn. To set
 in order, trefnu. To set a bone, dodi
 asgwrn yn ei le. To set on edge, peri
 deincod. To set out, cychwyn, cyrchu
 allan, myned. To set to music, rhoi
 cân i gerdd. To set right, uniawnu.
 To set up, dyrchafu; dechreu crefft,
 codi masnach. To set up a cry,
 gwaeddi, codi llef [og
 Setacious, si.tä'shus a, gwrychiog, blew-
 Seton, si'tun n, llifweli, ceingoreth
 Setose, si.tös', Setous, si'tus a, blewog
 Settee, se.ti' n, cadeirfainc; math o long
 Setter, set'ür n, planwr, gosodwr; math
 o adargi, cyfeirgi; gwas ceisbwl
 Settle, set'l n, ysgiw, perging: v, sefydlu,
 cadarnhau, sicrhau; penderfynu, pen-
 glymu, terfynu; gwastatäu; cytuno;
 llonyddu, tawelu; cartrefu, trigo, pres-
 wyllo, triganu, gwladychu: disgyn ar

SHA pâth, fat, êre, met, mâ-rînz, pin, ôrb, on, cârve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Settledness, set'ld.nes *n*, sefydlogrwydd
Settlement, set'l.ment *n*, sefydliad;
cartrefle, preswylfod; gwladychfa;
rhwymiad, agweddi; gwaddod
Seven, sev'n *a* & *n*, saith, 7, vii.
Sevenfold, sev'n.föld *a*, seithblyg: *ad*,
ar y seithfed, seithwaith
Seventeen, sev.n.tîn' *a* & *n*, dau ar
bymtheg, deg a saith, 17 [bymtheg
Seventeenth, sev.n.tinth' *a*, deufed ar
Seventh, sev'nth *a*, seithfed, 7fed
Seventhly, sev'nth.li *ad*, yn seithfed
Seventieth, sev'n.ti.eth *a*, degfed a thri-
gain, 70fed
Seventy, sev'n.ti *n*, deg a thrigain, 70
Sever, sev'ûr *v*, gwahanu, dydoli, dad-
gyssylltu, daduno, neillduo, tori ym-
aith
Several, sev'ur.al *a*, amryw, amrafael,
amrai; gwahanol, gwahanredol, neill-
duol; llawer, aml
Severalty, sev'ur.al.ti, Severance, sev'-
ur.ans *n*, dydoliad, gwahaniad
Severally, sev'ur.al.i *ad*, ar wahan, pob
un ar ei ben, yn neillduol, yn wahanol
Severe, si.vîr' *a*, caled, chwerw, tost,
llym, llymdost, ffyrnig, creulawn, ger-
win, gerwinol, cras, hallt. A severe
winter, ganaf caled
Severer, sev'ur.ûr *n*, rhanwr, gwahanwr
Severer, si.vîr'ûr *a*, caletach; llymach
Severity, si.ver'i.ti *n*, toster, llymder,
tostedd, gerwindeb, creulondeb
Sew, sô *v*, gwnïo; pwytho
Sewage, sw'aj *n*, carhiad ceuffosydd
Sewer, sô'ûr *n*, gwnïwr, gwnïedydd,
gwnïadyddes [ffosell
Sewer, sw'ûr *n*, ceuffos, gwehynffos,
Sewer, sô'ûr *n*, swyddog gynt yn heilio
gwledd
Sewerage, sw'ur.aj *n*, ceuffosyddiaeth
Sex, seks *n*, rhyw, rhywogaeth, ystlen,
ysglen [trigain oed
Sexagenarian, seks.aj.i.nêr'i.an *n*, un
Sexagenary, seks.aj'i.nur.i *a*, trigain
Sexagesima, seks.â.jes'i.mâ *n*, yr ail
Sul cyn y Grawys (yng nghylch 60
diwrnod o flaen y Pasc) [geiniol
Sexagesimal, seks.â.jes'i.mal *a*, tri-
Sexangular, seks.ang.gü.lûr *a*, chwech-
ochrog.—Hexagonal
Sexennial, seks.en'yal *a*, chweblwyddol
Sexifid, seks'i.fid *a*, chwechranol
Sextain, seks'tân *n*, chweban, pennill
chwebraich
Sextant, seks'tant *n*, chweched ran
cylch; offeryn at fesuro

- Sexton, seks'tun *n*, clochydd; bedd-dor
Sextuple, seks'tii.pl *a*, chwephlyg [w
Sexual, sek'shü.al *a*, rhywiol, ysglenol
Shab, shab *vi*, gwaelystrywio [gwaeled
Shabbiness, shab'i.nes *n*, baweidd-dr
Shabby, shab'i *a*, bawaid, bawlyd, gwae-
gorwael, salw, budr
Shackle, shak'l *n*, hual, gefyn, llyffetha-
vt, hualu, llyffetheirio, troedogi, g-
fynu; caethu, rhwystro
Shad, shad *n*, gwangen
Shade, shäd *n*, cysgod; cysgodfa; gwy-
gwagysbryd: *vt*, cysgodi, gwasgoc
godywyllu [cysgodrwy-
Shadiness, shäd'i.nes *n*, cysgodolrwyd
Shadow, shad'ö *n*, cysgod: *vt*, cysgo-
gwasgodi; tywyllu [iol, disylwe
Shadowy, shad'ö.i *a*, cysgodol, rhiit
Shady, shäd'i *a*, cysgodol, gwasgod
cauadfrig. A shady place, cysgod
Shaft, shaft *n*, paladr; saeth, pic-
mwndwll [brethyn ceder
Shag, shag *n*, ceden, hirflew; ceden
Shaggy, shag'i *a*, cedenog, hirflewog
Shagginess, shag'i.nes *n*, cedenogrwy
Shagreen, shâ.grin' *n*, croen rhyw by-
odyn
Shake, shäk (*pt* shook, shöwk; *pp* s-
kên, shä'kn) *v*, siglo, ysgwyd, ysgyl-
crynu: *n*, sigl, sigliad, ysgydwad,
gwydfa; cryn, siglnod
Shale, shäl *n*, cibyn, plisgyn; teneuf
Shall, shal (*pt* should) *v*, def, caf,
caiff, &c.—Will [te
Shalloon, sha.löwn' *n*, gwlanwe tei
Shallop, shal'up *n*, bad â dau hwybl
Shallow, shal'ö *n*, basle, beisle, beis-
rhydle: *a*, bas, beisiog; penbyla
hurt [der; penb
Shallowness, shal'ö.nes *n*, basedd, l-
Shalot, shä.lot' *n*, math o wynwyn
Sham, sham *a*, ffugiol, gau, rhithiol
twyll, ffug, ffuant, hud: *v*, tw-
ffugio, ffuantu, rhithio [cigy
Shambles, sham'blz *np*, cigfa, c-
Shame, shäm *n*, cywilydd, gwaradw-
gwarth, achlod: *v*, cywilyddio, gwa-
ruddo, gwaradwyddo [gwar
Shameful, shäm'fwl *a*, gwaradwydd
Shameless, shäm'les *a*, digwyilydd
Shamelessness, shäm'les.nes *n*, digy-
ydd-dra, haerllugrwydd
Shammy, sham'i, Shamois, shä.möi,
math o afr wyllt.—Chamois [c
Shamrock, sham'ruk *n*, meillionen
Shank, shangk *n*, coes, gomach, g-
garan, gar, esgar, coesgyn; palu

Shanked, shangkt *a*, coesog, beriog.
 Long-shanked, coes-hir. Slender-shanked, berfain. Thick-shanked, Shanty, shan'ti *n*, bwthyn [bondew
 Shape, shäp *pn*, llun, dull, ffurf, gosgedd, gwedd, agwedd, ystum: *vt* (*shapen*), llunio, ffurfio, dullio, ystumio
 Shapeless, shäp'les *a*, afluniaidd, dilun
 Shapeliness, shäp'li.nes *n*, gosgeidd-rwydd, gweddeiddrwydd, harddlun
 Shapely, shäp'li *a*, lluniaidd
 Shapen, shäp'pn *pp*, lluniedig.—Shape
 Shard, shârd *n*, deryn o bridlestr, priddell, cragen; masgl wy
 Share, shêr *n*, rhan, cyfran, dog; swch aradr: *v*, rhanu, cyfranu; cyfranogi. Share-bone, gwerddyr. To go shares, cyfranogi
 Shark, shârk *n*, morgi, morflaidd, dera'r môr; rheibiwr, ysglyfiwr, trawsgipiwr: *v*, rheibio, gwancio
 Sharp, shârp *a*, llym, miniog, awchlym, awchus, pigog; craff; glew; tost; sur, chwibl, chwigws; llon, cras: *v*, hudladrata, cyfrwysdwylo. Sharp and flat sounds, seiniau cras a lleddf
 Sharpen, shâr'pn *v*, awchu, awchlymu, hogi, minio; pigfeinio; blaenlymu
 Sharper, shâr'pûr *n*, un cyfrwyslym; hudleidr [surni, chwibledd
 Sharpness, shârp'nes *n*, llymder, awch;
 Sharpset, shârp'set *a*, gwancus
 Shaster, shas'tûr, Shastras, shas'tras *n*, ysgrythrau Hindw
 Shatter, shat'ûr *v*, dryllio, chwilfriwio, darnio, ysigo. Shatter-pated, Shatter-brained, penhonc, penwan [drefion
 Shatters, shat'ûrz *np*, yfflon, briwion,
 Shave, shäv (*pt & pp shaven*, shä'vn) *v*, eillio, difarfu; rhasglio, pilio, gonaddu, gorasglio. Shavings, gonaddion, gorasglod [barfwr
 Shaver, shä'vûr *n*, eilliwr, eilliedydd,
 Shaw, shô *n*, prysg, prysgoed, coedwig
 Shawl, shôl *n*, gwarlen, gwddfgochl
 Shawm, shôm *n*, chwythgorn
 She, shi *pn*, hi. She also, hithau
 Shea, shi *n*, ymenyn-wyddden
 Sheaf, shif *n*, ysgub: *vt*.—Sheave
 Shear, shîr (*pt shore*, *pp shorn*) *vt*, cneifio, gwelleifio. Shear-man, cneifiwr brethyn. Shear-steel, dur at wneuthur offerynau awch. Shear-water, gwylan lwyd [lestr
 Sheard, shîrd *n*, deryn toredig o bridd-shearer, shîr'ûr *n*, cneifiwr, gwelleifydd
 Shearing, shîr'ing *n*, cnaif, cneifiad

Shears, shîrz *np*, gwellaif, gwelleifiau
 Sheatfish, shî't'fish *n*, math o lyswên
 Sheath, shîth *n*, gwain
 Sheathe, shîth *vt*, gweinio, rhoi mewn gwain; goseilio llong
 Sheathing, shî'thing *n*, amblanciad llong
 Sheathy, shî'thi *a*, fel gwain, gweiniog
 Sheave, shiv *vt*, rhwymo yn ysgubau, ysgubo
 Shed, shed *n*, lluest, penty: *v* (*pt & pp shed*), tywallt; gollwng; colli; gwehynu, dyhidlo, bwrw
 Sheen, shin *n*, llewyrch, eirianedd, ysblan, gloewder: *a*, claer, dysglaer, ysblenydd, canaid
 Sheep, shîp (*p sheep*) *n*, dafad, llwdn dafad. Sheep-cot, buarth defaid, defeitty. Sheep-fold, cail, corlan, caeor. Sheep-hook, bugeiffion. Sheeplice, heuslau. Sheep-shank, math o gwllwm. Sheep-shearing, amser cneifio. Sheep-skin, croen dafad. Sheep-walk, defeidiog, pordir defaid
 Sheepish, shî'pish *a*, yswil, dafadaidd, gwylaidd, hurt [rwydd, yswilder
 Sheepishness, shî'pish.nes *n*, gwyleidd-
 Sheer, shîr *a*, pur, gloew, glân; hollol, gwir: *v*, dianc neu ffrystio ymaith.
 Sheer-grass, hesg
 Sheers, shîrz *np*, peiriant ar lun \wedge i godi hwyllbrenau a phwysau mawrion
 Sheet, shît *n*, llen, llen gwely; cynfas; hwytraff. Sheet-anchor, prif angor.
 Sheet of paper, papyrlen. Winding-sheet, amdo, amwisg [llenliain
 Sheeting, shî'ting *n*, lliain cynfasau,
 Sheik, shîk *n*, offeiriad Mahometaidd
 Shekel, shek'l *n*, darn o arian Iuddewig, gwerth tua hanner coron
 Shelf, shelf *n*, talfaine, astell ddal; murastell, trestlffwrdd
 Shell, shel *n*, cragen; mesglyn, plisgyn, cibyn: *v*, masglu, dibliso, gweisgio.
 Shell-fish, cragenbysg. The shell of a building, magwren [draenen wen
 Shellelagh, she.lä.lä *n*, pastwn Gwyddel;
 Shelly, shel'i *a*, cragenog, cibog, masglog
 Shelter, shel'tûr *n*, gwasgod, gwasgodfa, cysgod, achwre, diddos, diddosfa, celt, nawdd, noddfa, clydfan, cwdd, cwddyn: *v*, cysgodi, noddi, gwasgodi
 Shelterless, shel'tûr.les *a*, dinodded
 Sheltic, Shelty, shel'ti *n*, meryn Ysgotaidd [gosod nail ochr
 Shelve, shelv *vi*, llechweddu, llethru: *vt*,
 Shely, shel'vi *a*, beisleog, beisiog, creigiog. Shely shore, creiglan

SHO pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Shend, shend *vt*, dyfetha, ysbeilio; gorchfygu
- Shepherd, shep'ûrd *n*, bugail, bugeilydd, areiliwr. Shepherd's-crook, bugeilffon. Shepherd's-dog, bugeilgi. Shepherd's-purse, llysiâu'r bugail
- Shepherdess, shep'ûr.des *n*, bugeiles, areiles [gwladaidd]
- Shepherdish, shep'ûr.dish *a*, bugeilaidd
- Shepherdism, shep'ûr.dizm *n*, bugeil-Sherbet, shûr'bet *n*, surfedd [iaeth]
- Sheriff, sher'if *n*, sirydd. Under-sheriff, rhaglaw sirydd
- Sheriffalty, sher'if.al.tî, Sheriffdom, sher'if.dum *n*, siryddiaeth [gwin gwyn]
- Sherry, sher'î *n*, math o win o Yspaen, Shew, shô, Shewn, shôn.—Show, Shown
- Shibboleth, shib'ô.leth *n*, arwyddair plaidd
- Shield, schild *n*, tarian, aesawr, rhodawr, cadell, ysgwyd, asafar; arflen: *vt*, tarianu; gorthoi, amddiffyn
- Shift, shift *n*, dychymmyg, dyfais, ystryw, ymdro, esgus; crys merch, hefys: *v*, newid, cyfnewid; ymdaro, glewa, ymddarbod, darparu, gochelyd; dyfeisio ffordd, trefnu [wadalwr]
- Shifter, shif'tûr *n*, glewai, bocedwr, an-Shiftless, shift'les *a*, diddarbod, difedr, difordd, didoraeth
- Shilling, shil'ing *n*, swllt. One shilling and eleven pence, dau ond ceiniog. Two [shillings] and nine pence, tri ond tair, tri swllt ond tair ceiniog, dau a naw. Two [shillings] and two pence, dau a dwy. Ten shillings, chweugain.—Penny [anwadal]
- Shillishalli, shil'î.shal.î *a*, ansefydlog
- Shin, shin *n*, crimog, gomach
- Shine, shîn (*pt* & *pp* shone) *v*, dysgleirio, llewyrchu, tywynu, goleuo: *n*, gloewder, claerder, dysgleirdeb
- Shiness, shî'nes *n*, gwyledd.—Shyness
- Shingle, shing'gl *n*, peithynen; cledren, astell, estyllen, astelldo, astell hollt, ysgyren, aserw [dardd; eryri]
- Shingles, shing'glz *np*, math o grug
- Shining, shî'ning, Shiny, shî'ni *a*, claer, dysglaer, gloew, tywynol
- Ship, ship *n*, llong: *vt*, doddi mewn llong, llongi. Ship's husband, pentalwr llong, trefnw'r taliadau llong
- Shipboard, ship'bôrd *ad*, ar fwrdd llong
- Shipbuilder, ship'bil.dûr *n*, llongsaer
- Shipmaster, ship'mas.tûr *n*, llonglywydd, cadben llong
- Shipmoney, ship'mun.î *n*, llongdreth
- Shipping, ship'ing *n*, llongau, morlestri
- Shipwreck, ship'rek *n*, llongddrylliad
- llongdoriad: *vt*, llongddryllo; llwyrd-dinystrio [llongau]
- Shipwright, ship'rit *n*, llongsaer, saer
- Shire, shî'r *n*, sir, swydd
- Shirk, shûrk *vi*, gochel, diane oddi wrtl
- Shirt, shûrt *n*, crys: *vt*, gwisgo â chrys
- Shirtless, shûrt'les *a*, digrys, heb grys
- Shittah, shit'â, Shittim, shit'im *n*, matl o goed gwerthfawr
- Shive, shîv *n*, ysgyren, flochen
- Shiver, shiv'ûr *n*, asgri, chwefan dro dellddarn, ysgyriodyn, yfflyn: *v*, crynu, achrethu; flochenu, deltic ysgyrioni, tori yn yfflon
- Shivering, shiv'ur.ing *n*, dellteniaid cryndod, achreth
- Shivery, shiv'ur.î *a*, breulyd, hydo delltenol, anghryno
- Shoal, shôl *n*, haig, morhaig, hafu, lluaws; basle, beisle, beisfa, rhydd *a*, bas, beisiol: *vi*, basâu, beisio; heig
- Shoaliness, shô'lî.nes *n*, beisfaogrwydd
- Shoally, shô'lî *a*, beisleog, beisfaol
- Shock, shok *n*, siglergyd, siglad, ergy cyfergyd, ysgytiad; cogwrn, ystw *vt*, brawychu; ysgwyd; cywilyddio
- Shocking, shok'ing *a*, echryslawn, a swydus, erchyll, echrydus
- Shoe, shô *n*, esgid, archen, pedol: *v* (*pt* & *pp* shod, shod), archenu, pedo
- Shoe-boy, Shoe-black, glanhâwr esgiau. Shoe-horn, Shoeing-horn, co esgidiau. Shoe-last, gweddyg, troe bren. Shoe-string, Shoe-tie, llin esgyd. To shoe a horse, pedoli cef
- Shoemaker, shô'mä.kûr *n*, crydd, esgi iwr, archenwr [iae]
- Shoemaking, shô'mä.king *n*, crydda
- Shog, shog *n*, cyd-darawiad, ysgydw *v*, siglo; myned ymaith
- Shone, shon *pt* & *pp*.—Shine
- Shook, shôk *pt*.—Shake
- Shoot, shô't *n*, blaguryn, imp, imp ysbrygyn, eginyr: *v* (*pt* & *pp* sho blaguro, blaendarddu, tori allan, tard allan, egino; saethu, ergydio, cyfleg To shoot up, tyfu, codi i fyny
- Shooter, shô'tûr *n*, saethydd, ergydiv boltt clo
- Shop, shop *n*, masnachdy, sylldy, mas
- Shopboard, shop'bôrd *n*, bwrdd gweit
- Shopkeeper, shop'ki.pûr *n*, masnach maelwr, maelfâwr
- Shoplifter, shop'lif.tûr *n*, ysbeili masnachdai [mae
- Shopman, shop'man *n*, masnach

Shore, shō'r n, glan y môr, traeth, tywyn; atteg, annelbost: *vt*, attegu, gosod attegiōn; *pt*.—Shear [tra eang
 Shoreless, shō'rless *a*, didraeth, dilan,
 Shorling, shōr'ling *n*, croen dafad gnaif,
 Shorn, shōrn *pp*.—Shear [cneifgroen
 Short, shōrt *a*, byr, ber, cwta, bychan; hydor. Short-hand, llaw fer, byr-ysgrif. Short-lived, byrhoedlog. Short-sighted, byr ei olwg; annoeth. Short-winded, byranadlog. Short-witted, anghraff, disynwyr. In short, yn fyr, mewn byr eiriau. To be short of, bod mewn eisieu. To fall short of, methu â. To stop short, aros yn ddisymmwrth
 Shortly, shōrt'li *ad*, yn fyr, ar fyr, toc, yn ddioid, yn union
 Shortness, shōrt'nes *n*, byrder, byrdra. Shortness of breath, difygy anadl
 Shot, shot *n*, ergyd; gwnbelen; gwnrawn; ergydiad; cyfrif, cyfrifiad: *a*, symmudliw: *pt* & *pp*.—Shoot. Shot-free, heb dalu, yn ddigost. Shot silk, sidan symmudliw
 Shotten, shot'n *a*, wedi bwrw ei rawn, dirawn; dadgymmaledig
 Shough, shok *n*, math o gi hirflewog
 Should, shōvd *pt*.—Shall. I should, thou shouldst, he should, &c., dylwn, dylit, dylai, dylem, dylech, dylent. If I should go, should I go, pe elwn. If I should go (if I should be permitted to go), pe cawn fyned. Lest he should say, rhag iddo ddywedyd, rhag dywedyd o hono. I had [should have] fainted, if I had not believed, diffygiaswn pe na chredaswn.—Would
 Shoulder, shōl'dūr *n*, ysgwydd, palfais, ysgwyddog, ysbawd: *vt*, ysgwyddo, gorysgwyddo; attegu; dal neu wthio ar ysgwydd; hergydio. Shoulder-belt, ysgwyddwregys. Shoulder-blade, palfais, gwāell ysgwydd, crafell yr ysgwydd. Shoulder-clapper, ceisbwl. Shoulder-knot, ysgwydd addurn. Shoulder-slip, dadgymmaliad yr ysgwydd
 Shout, shōwt *n*, bloedd, gwaedd, llefain, banllef, dolef, crochlef: *v*, bloeddio, gwaeddi, dolefain, crochlefain
 Shove, shuv *v*, gwthio, hergydio: *n*, gwth, ysgwd, bergwd, hyrddawd
 Shovel, shuv'l *n*, rhaw: *vt*, rhawio, rhofio
 Shoveller, shuv'l.ūr *n*, rhawiwr; y llwybig, math o aderyn
 Shovelful, shuv'l.fwl *n*, rhawaid

Show, shō (pp shown) *v*, dangos, arddangos; dadgan, mynegu, profi; hyffordi: *n*, golwg, golygiad; dangosiad, arddangosiad; dull, rhith, lliw. Show-bread, bara gosod, bara dangos. To show off, rhodresu
 Shower, shōw'ūr *n*, cawod, cawad, cafod: *v*, cawodi, bwrw cawod
 Shower, shō'ūr *n*, dangoswr [iog
 Showery, shōw'ur.ī *a*, cawodog, gwlaw
 Shown, shōn *pp*.—Show
 Showy, shō'ī *a*, dangosiadus [ysgythriad
 Shrag, shrag *vt*, brigdori, ysgythru; *n*,
 Shrank, shrangk *pt*.—Shrink
 Shred, shred *n*, llarp, llerpyn, carp, cinyn, difyn, dernyn, ciniechyn: *vt* (*pt* & *pp*), cinynio, manddarnio
 Shrew, shrōw *n*, cecren, cecres; math o lygoden, llygoden goch, llyg, chwistl
 Shrewd, shrōd *a*, cyfrwys, fiel, hengall, dwfn [calldra
 Shrewdness, shrōd'nes *n*, cyfrwysdra,
 Shrewish, shrō'ish *a*, cecrus, croes, annynad [ddigrwydd, croesineb
 Shrewishness, shrō'ish.nes *n*, anni-
 Shriek, shriek *n*, ysgreth, crochlais, crochwaedd, ysgri, crech, cryglais: *vi*, crechian, crochleisio, ysgrechain
 Shrieval, shrī'val *a*, siryddol
 Shrievalty, shrī'val.tī *n*, siryddiaeth
 Shrift, shrift *n*, clustgyffes
 Shrike, shriek *n*, aderyn o'r enw [meinlais
 Shrill, shril *a*, llym, main, uchelseiniol,
 Shrillness, shril'nes *n*, uchelseinedd, meinllymedd
 Shrimp, shrimp *n*, bardysen, berdas
 Shrine, shrīn *n*, creirfa, creirgell
 Shrink, shrinkk (*pt* shrunk & shrank, *pp* shrunk & shrunken) *v*, crebachu, swbachu, ymgrynoi, tynu yn ol, cilio, lleihau, telcu, tyrfu, treio
 Shrite, shrīt *n*, tresglen, bronfraith
 Shrive, shriv (*pt* shrove) *v*, gwrando cyffes; cyffesu
 Shrivel, shriv'l *v*, crychu, crebachu
 Shriver, shriv'vūr *n*, gwrandaŵr cyffes
 Shroud, shrōwd *n*, amdo, amwisg; gorchudd; hwyllraff; attegiōn hwyllbren llong: *v*, amdoi, gwasgodi
 Shrove, shrōv *pt*.—Shrive. Shrove-Tuesday, Shrove-tide, gwyl y gyffes, Mawrth Ynyd
 Shrub, shrub *n*, prysgen, prysgoeden, gwydden, manwydden, prysgwydden: math o ddiod gymmysgedig
 Shrubbery, shrub'ur.ī *n*, prysglwyn, prysgle, gwyddfa

Shrubby, shrub'i a, prysglog, manwyddog Shrug, shrug v, codi, crebachu, codi yr ysgwyddau: n, codiad ysgwyddau Shrunk, shrungk pt & pp.—Shrink Shrunken, shrung'kn pp.—Shrink Shudder, shud'ûr vi, crynu, dychrynu, echrydu: n, crynfa, echrydiad Shuffle, shuf'l v, cyfrwysdroi, cecruso, anghywiro; rhithdrwsio; chwareu ffon ddwybig: n, rhith-escgus, cyfrwys- gast. Shuffle-cap, math o chwareu Shuffler, shuf'lûr n, hocedwr, twyllwr Shuffling, shuf'ling n, hocedwaith, ffug- Shun, shun v, gochel, gochelyd [waith Shunt, shunt v, symmud o'r naill reil- ffordd i'r llall Shunless, shun'les a, anocheiadwy Shut, shut (pt & pp shut) v, cau: a, caead, cau, caued, cauedig. To shut in, cau i mewn, argau Shutter, shut'ûr n, caudad, gwerchyr Shuttle, shut'l n, gwennol gwëydd Shuttlecock, shut'l.kok n, ehedgore Shy, shî a, gwagelog, anghyfeillgar, gochelgar; gwylaidd, gwyledog, gwyl, cywilyddgar, yswil, anhyf, ymgelgar; osgoilyd: vi, osgoi Shyly, shî'li ad, yn wylaidd, yn yswil Shyness, shî'nes n, gochelgarwch, ys- wildod, tawedogrwydd, cywilyddgar- wch, gwyledd, gwylder Sib, sib a, yn geraint o waed Sibilant, sib'i.lant a, chwithrwdol, siol, chwiffiol: n, cydsain siol [iad, siad Sibilation, sib.i.lâ'shun n, chwythleis- Sibyl, sib'il n, dewines Siccate, sik'ât vt, sychu, sychiadu [iant Siccation, sik.â'shun n, sychiad, sych- Siccative, sik'â.tiv a, sychol Sicchasia, sik.â'shâ n, alar, alariad Siccidity, sik'si.ti n, sychder Sice, sîz n, y rhif chwech ar ffriestiau Sick, sik a, claf, sal, anhwylyd, llesg. Sick-brained, amhwylylog. Moon- sick, lloerig. Thought-sick, myfyr- glaf. To fall sick, clefychu Sicken, sik'n v, clefychu, clafu Sickish, sik'ish a, clafaidd, lledglaf Sickle, sik'l n, cryman Sickness, sik'li.nes n, anhwylydeb, clefyd, clwyfiant, dolur, saldra Sickly, sik'li a, clafus, clwyfus, clafaidd, afiach, lledglaf, clefyca, clefychlyd, anhwylyd, salaidd Sickness, sik'nes n, afiechyd, clefyd, haint, dolur, saldra. Sickness of the stomach, cyllâwst	Side, sîd n, ochr, ystlys; tu, plaidd ymyl: v, ochri, pleidio, bod o du Side-face, ystlyswyneb. Side-saddle cyfrwy untuog, cyfrwy benyw. On one side, o'r neilldu. Side of a bed erchwyn gwely. Side of a leaf, t dalen. The other side of the river yr ochr draw (tu draw) i'r afon The river side, glan yr afon Sideboard, sîd'bôrd n, ystlysfwrdd Sideling, sîd'ling a, ystlysgam Sideral, sîd'ur.al, Sidereal, si.dîr'i.a Sideran, sîd'ur.an a, serol, yn ol y sa Siderated, sîd'ur.â.ted a, deifiedig Sideration, sîd.u.râ'shun n, tân iddwf Siderite, sîd'ur.it n, ehedfaen Siderography, sid.u.rôg'râ.fi n, cerffia ar ddur [warcheidw: Sidesman, sîdz'man n, ystlyswr, i Sideways, sîd'wâz, Sidewise, sîd'wîz a yn gyfarystlys, gerfydd ei ochr n ystlys [wy Sidewind, sîd'wind n, ystlyswynt, asge Sidle, sî'dl vi, cerdded yn wysg ei och Siege, sij n, gwarchae Siesta, si.es.tâ n, prydawn-gwsg Sieve, siv n, gogr, gwagr; hesgyn, rhi yll. Sieve-maker, gogrw, gwagrw Sift, sift vt, gogrynu, nthio; chwilio Sifter, sîf'tûr n, marchridyll; gogryn Sigh, sî n, ochenaidd, uchenaidd, ebw vi, ocheneiddio, ucheneiddio, ochain Sight, sît n, golwg, gweled, trem; gw ediad, edrychiad; sylw, drych. Quick sighted, Sharp-sighted, llygadgr Second-sight, lledrith-olwg. Sho sighted, byr ei olwg; anghraff Sightless, sît'les a, diolwg, dall, tywy Sightliness, sît'li.nes n, golygusrwy harddweh [han Sightly, sît'li a, golygus, gweddus, t Sigil, sij'il n, sel, insel Sign, sîn n, nod, arwydd, arwyddr arnod, argoel; amnaid, awgrym: arwyddnodi, nodi, llawnodi. Si post, arwyddbost Signal, sig'nal n, arwydd, awgrym, wyddnod: a, hynod, nodol, rhyfedd arwyddo, rhybuddio Signalize, sig'nal.iz vt, hynodi, enwo Signation, sig.nâ'shun n, arwyddnod Signatory, sig'nâ.tur.i a, nodol, pen- ynol i sel Signature, sig'nâ.tshû'r n, arwydd l enw, marc, llaw wrth'ysgrifen, llaw l rhestrnod; arwyddnod argraffydd odreu tudalen (fel 20 ar dudalen 1)

ignet, sig'net *n*, sel, insel; selfodryw
 ificance, sig.nif'í.kans, Significancy,
 sig.nif'í.kan.sí *n*, ystyr, arwyddocâd;
 pwys, pwysigrwydd
 ificant, sig.nif'í.kant *a*, arwyddo-
 caol, arddangosol; pwysfawr, pwysig;
 sylweddawn, cynnwysfawr
 ignification, sig.nif'í.kä'shun *n*, ar-
 wyddocâd, arwyddiad, ystyr, meddwl
 ignificative, sig.nif'í.kä.tiv, Significa-
 tory, sig.nifi.kä.tur.í *a*, mynegol, ar-
 wyddedigol, arwyddocaol
 ignify, sig'ni.fí *v*, arwyddo, arwydd-
 ocâu; hysbysu, mynegu, dangos, llesäu
 ilence, sí'lens *n*, taw, gosteg, dystaw-
 rwydd; tawdogrwydd, tawelwch: *vt*,
 gostegu, dystewi, tawelu: *i*, gosteg!
 dystawrwydd! To proclaim silence,
 gostegu. To put one to silence, rhoi
 taw ar un. [mud, disiarad; mud
 ilent, sí'lent *a*, dystaw, tawdog, ter-
 flex, sí'leks *n*, callestr, cellt, careg dân
 ilicify, sí.lis'í.fí *v*, caregu, callestru
 ilicious, sí.lish'us *a*, callestraidd
 iliquose, sí.lí.kwös', Siliquous, sí'lí-
 kwus *a*, plisgog, cibog
 ilk, silk *n*, sidan. Silk-mercer, sidan-
 ydd. Silk-mercery, sidanau. Silk-
 weaver, sidanwëydd. Silk-worm, pry'r
 sidan, sidanbryf. Raw-silk, eurlin
 ilken, sí'kn *a*, sidanog, o sidan
 ilky, sí'ki *a*, sidanaidd. To make
 silky, sidanu
 ill, síl *n*, trothwy, corbel, careg ffenestr
 illabub, sí'lá.bub *n*, ewyngaws, ewyn-
 gaul, surgaul
 illness, sí'lí.nes *n*, ffoledd, ynfydrwydd,
 gwiriondeb, ffolineb
 illy, sí'lí *a*, ffol, gwirion, asynwryfol,
 penwan, anghall, ynfyd. A silly fel-
 low, ynfyd-ddyn, gwirionyn. A silly
 female, ffoleg, gwirionen
 ilt, sílt *n*, gwaelodion afon
 ilures, sí.lürz' *np*, pobl Gwent a Mor-
 ganwg a'r ardaloedd cyfnesol, yr Essyll-
 dvan, sí'van *a*, coedog, gwyddelig [wyr
 iver, sí'vür *n*, arian: *vt*, arianu.
 Silver-coloured, arianlliw. Silver-
 mine, arianglawdd. Silver-smith,
 ariangof, gof arian. A silver hue,
 arianell
 ivery, sí'vür.í *a*, arianaidd, arianaid
 izar, sí.mâr' *n*, ysgin, gwisg rydd
 imia, sí'm'yâ *n*, math o epa
 imilar, sí'mí.lür *a*, tebyg, cyffelyb, cy-
 nhebyg, mal, hafal, cyhafal, unfath,
 cyfath, unwedd

Similarity, sí.mí.lar'í.tí *n*, cyffelyb-
 rwydd, tebygolrwydd [iaeth
 Simile, sí'mí.lí *n*, cyffelybiaeth, cymhar-
 Similitude, sí.mil'í.tüd *n*, cyffelybiaeth,
 cyffelybiad, dammeg; cyffelybrwydd
 Simmer, sí'mür *vi*, lledferwi, sician,
 goferwi, brydiannu
 Simnel, sí'm'nel *n*, chwioegen
 Simoniac, sí.mö'ni.ak, Simonist, sí'mun-
 ist *n*, cysegrfasnachwr, cysegrbryn-
 ydd, cysegrwerthwr, Simoniad
 Simoniacal, sí.mö.ní.ä.kal *a*, cysegrfas-
 nachol [Simoniaeth
 Simony, sí'mun.í *n*, cysegrfasnach,
 Simoom, sí.mwm', Simoon, sí.mwn' *n*,
 gwynt poeth y Dwyrain
 Simous, sí'mus, *a*, gwastad-drwyn
 Simper, sí'mpür *n*, cilwen, glaswen,
 glascherthin: *vi*, cilwenu, llonwenu
 Simple, sí'mpl *a*, syml (f' seml); di-
 addurn; digymmysg, unigol; gwirion,
 annichellgar, anghall, ynfyd: *n*, llys-
 ieuyn meddyginiaethol: *vi*, casglu
 llysiâu
 Simpleness, sí'mpl.nes *n*, symledd; di-
 gymmysgedd [n, llysieuydd
 Simpler, sí'mplür, Simplist, sí'mplíst
 Simpleton, sí'mpl.tun *n*, symlyn, drel
 Simplicity, sí.mplis'í.tí *n*, symledd, syml-
 der, symlrwydd; diniweidrwydd;
 gwiriondeb, anghallineb
 Simplify, sí'mpli.fí *vt*, symlio, symla
 Simply, sí'mplí *ad*, yn syml; yn unig
 Simular, sí'mülür *n*, ffuantwr, ffugiwr,
 ymbonwr [gwaghoni
 Simulate, sí'mülüt *vt*, ffugio, ffuantu,
 Simulation, sí.mülä'shun *n*, ffugiad,
 ffuantiad, edrith, rhagrith
 Simultaneous, sí.mul.tä'ní.us *a*, cyd-
 weithredol, cydarunwaith
 Sin, sín *n*, pech, pechod, bai, trosedd,
 camwedd, gwyd, deddfdoriad: *vi*,
 pechu, troseddu, camweddu. Sin-
 offering, pechaberth, pechoffrwm.
 Original sin, pechod Adda, cynbechod
 pechod gwreiddiol [tardd
 Sinapism, sí'nä.pizm *n*, sugaethan nws-
 Since, síns *pr*, gan, yn gymmaint â; er,
 er pan: *ad*, gwedi hyny. Not long
 since, yn ddiweddar
 Sincere, sín.sí'r' *a*, gwir, cywir, diffuant,
 gonest, clau, diragrith, didwyll, pur,
 dilwgr, digymmysg [ragrithrwydd
 Sincerity, sín.ser'í.tí *n*, cywirdeb, di-
 Sinciput, sí'n.sí.put *n*, rhan flaenaf y pen
 Sindon, sí'dun *n*, amdwyg o liau main
 Sine, sín *n*, math o linell fesurool

Sine-, Sin- <i>px</i> , heb, di- [segurswydd	Sire, sîr' n, tad, tadwys, rhiant
Sinecure, sî'ni.kûr' n, swydd segur,	Siren, sîr'en' n, morforwyn; hydoles:
Sinew, sin'û' n, gaw, gwyn, cyhyr	hudol, denol
Sinewy, sin'û.' a, cryf, gewynog	Siriasis, si.rî'â'sis' n, ennyfya yrymeny
Sinful, sin'fwl' a, pechadurus [rwydd	Sirius, sir'i.us' n, seren y ci
Sinfulness, sin'fwl.nes' n, pechadurus-	Sirloin, sîr'lôin' n, llwyn eidion
Sing, sing (<i>pt</i> sang, <i>pp</i> sung) <i>v</i> , canu,	Sirname, sîr'nâm' n, cyfenw
cathlu, perleisio. Singing, sing'ing,	Sirocco, si.rok'ô' n, poethwynt deddu
yn canu; caniad	reiniol Syria a Sisili
Singe, sinj' <i>vt</i> , deifio, golosgi. Singeing,	Sirrah, sur'â' n, syr, syre
sinj'ing, yn deifio; deifiad	Sirup, sur'up' n, sudd melus.=Syrup
Singer, sing'ûr' n, canwr, cantor, canied-	Sister, sis'tûr' n, chwaer, chwiawr
ydd, cethlydd, cerddor	Sisterhood, sis'tûr.hûd' n, chwaerolia
Singer, sin'jûr' n, deifiwr	Sisterly, sis'tûr.li' a, chwaerol, chwio
Single, sing'gl' a, syml, sengl, unig,	Sit, sit (<i>pt</i> & <i>pp</i> sat) <i>vi</i> , eistedd, sed
unigol, gweddwr; neillduol: <i>vt</i> , dewis,	To sit up, eistedd i fyny; gwylhed
pigo. Single-handed, digynnorthwy.	Site, sît' n, sefyllfa, safiad, safle
Single-hearted, Single-minded, di-	Sith, sith' c, gan, er, er pan, gan hyn
dwyll. Single-stick, ffon, llachbren.	Sitiology, sî.ti.ol'ô.ji' n, traethawd
A single hair, blewyn, gwelltyn. A	fwydydd
single person, un gweddwr, un am-	Sitting, sit'ing' n, eisteddiad, eisteddf
mhrïod. To single out, neillduo o	Situate, sit'shû.ât, Situated, sit'shi
fysg ereill, pigo i maes	ted' a, yn sefyll; yn gorwedd; yn a
Singleness, sing'gl.nes' n, symledd, syml-	cyffloedig [cy
rwydd, sengledd	Situation, sit.shû.â'shun' n, lle; sefy
Singular, sing'gû.lûr' a, unigol, unig,	Six, siks' a & n, chwech, 6, vi. At s
hynod, od, neillduol, digymhar	and sevens, yn blith draphlith
Singularity, sing.gû.lar'i.ti' n, neillduol-	Sixfold, siks'fôld' a, chwethro, chwepl
rwydd, unigolder, unigolrwydd, hy-	Sixpence, siks'pens' n, chwecheiniog,
nodrwydd, odrwydd; niympwy	Sixteen, siks.tin' a & n, un ar bymtheg
Singult, sing'gult' n, ochenaid, ebwch	Sixteenth, siks.tinth' a, unfed ar bym
Sinister, sin'is.tûr' n, aswy, chwith,	Sixtieth, siks'ti.eth' a, trigeinfed, 60
chwithig: a, gau, annheg, gwrthgas	Sixth, siksth' a, chweched, chwechfe
Sinistrous, sî.nis.trus' a, cyndyn, gwrth-	Sixty, siks'ti' a & n, trigain, 60
nysig, cildyn, chwithig	Sizable, sî'zâ.bl' a, gweddol o faint
Sink, singk (<i>pt</i> sank, <i>pp</i> sunk) <i>v</i> , soddi,	Size, sîz' n, maint, maintioli; glud
suddo; treio, lleihau; ymollwng: n,	Sizer, sî'zur' n, isefrydydd ym ml-
ceubwll, ysgarthffios, sugndwll. Sink-	ysgol Caergrawnt [gw
hole, ysgarthdwll, ysgarthfa	Sizy, sî'zî' a, gludiog, lledsyth
Sinless, sin'les' a, dibechod, anhybech	Skate, skât' <i>vt</i> , llithrwadnu, llithr-
Sinlessness, sin'les.nes' n, dibechodrwydd	n, llithrwadn; morgath, rhaien
Sinner, sin'ûr' n, pechadur, troseddwr	Skean, skân' n, cleddyf byr, bidog; cyll
Sinoper, sin'ô.pûr', Sinople, sin'ô.pl' n,	Skegger, skeg'ûr' n, eogyn, gaflaw
math o faen gwerthfawr	Skein, skân' n, cenglyn, deisyn
Sinuate, sin'û.ât' <i>vt</i> , dolenu, dolystumio	Skeleton, skel'i.tun' n, ysgerbwdd, ys
Situation, sin.û.â'shun' n, doleniad,	Skellum, skel'um' n, dyhiryn, adyn
ystumiad, dolystumiad	Skep, skep' n, cawell, ydlestr
Sinuuous, sin'û.us' a, dolenog, ystumog	Sketch, skets' n, cynllun, braslun, l-
Sinus, sî'nus' n, agoriad; ceudwll	linelliad: <i>vt</i> , cynddelwi; brasddar
Sip, sip' <i>vt</i> , llymeidio, llymeitian: n,	Skew, skû' ad, ar draws: <i>vt</i> , trawsdr
llymaid, llymeityn [losg	Skewer, skû'ûr' n, gwâell, pwyniad
Siphilis, sif'i.lis' n, y frech fawr, y frech	gwâellu, gweillio, pwynio
Siphon, sî'fun' n, pibell ddyspyddu, ar-	Skiff, skif' n, ceubal, cwch, badlong
loesbib, dwsel	Skilful, skil'fwl' a, medrus, cyfarv
Sipper, sip'ûr' n, llymeitiwr, llymeitai	hyfedr, cywraint, celfyddgar, dea
Sippet, sip'et' n, tameidyn, sopyn	Skilfulness, skil'fwl.nes' n, medrusr
Sir, sîr' n, syr, meistr	hyfedredd, cywreirwydd

kill, skil *n*, medr, cymmedr, cywreindeb
 killed, skild *a*, cyfarwydd, medrus
 killet, skil'et *n*, calloryn, peiryn, posned
 kim, skim *v*, dihufenu; diewynu; pigo'r
 goreu; ysgafn redeg dros. Skim-
 milk, llaeth dihufen. Skimming-dish,
 llestr at ddihufenu
 kimmer, skim'ūr *n*, hufenai; morwennol
 kin, skin *n*, croen; ton, tonen: *v*,
 digroeni, blingo; croeni. Skin-flint,
 cybydd. Scarf-skin, y croen uchaf.
 Thick-skinned, garw, tewgroen
 kink, skingk *n*, diod, potes: *vi*, diodi
 kinker, sking'kūr *n*, trulliad, heilyn
 kinner, skin'ūr *n*, crwynwr; blingwr
 kinny, skin'ī *a*, croenllyd; teneu
 kip, skip *vi*, llamsach, llemain, neidio,
 crychneidi; rhipio: *n*, llam, naid,
 crychnaid, llainsach; llamwesyn,
 gwastrodyn. Skip-jack, conach. Skip-
 kennel, gwas troed, rhedegwas
 kipper, skip'ūr *n*, llamidydd; morwr,
 meistr math o long; y cornbig lleiaf,
 y mornodwydd
 kirmish, skūr'mish *n*, ysgarmes, ym-
 laddiad: *vi*, ymgiprys, ymgarmesu,
 kirr, skūr *v*, ffyrstio, brysio [goym-ladd
 kirret, skir'et *n*, panas y dwfr [ylu
 kirt, skūr't *n*, godre, cwr, ymyl: *vt*, ym-
 kit, skit *n*, anllades; cyfrwysgast;
 gogan [us; chwareugar
 kittish, skit'ish *a*, nwyfus, anllad; ofn-
 kittles, skit'lz *np*, chwareu naw nod-
 wydd, ceilys [at rwymo llyfrau
 kiver, skī'vūr *n*, croen dafad teneu
 kreen, skrin *n*, cysgodlen, ysgrin;
 marchridyll: *vt*, rhidyllio; amddiffyn
 kull, skul *n*, penglog, siol, iad, clol.
 Skull-cap, iadgap, paeled. Thick-
 skulled, pendew, hurt
 kunk, skungk *n*, math o wenci
 ky, skī *n*, wybren, wybr, awyr; banwel.
 Sky-coloured, o liw yr awyr, asur,
 goleulas. Sky-dyed, awyr-liwiog,
 liw yr wybr. Sky-lark, uchedydd,
 ehedydd, meilierydd. Sky-light,
 ffenestrmewn to, nenwawl, nenffenstr.
 Sky-high, tra uchel. Sky-rocket,
 tanbelen. Blue sky, awyr las, asur
 kyey, skī'ī, Skyish, skī'ish *n*, awyrol,
 wybrenol; goleulas, asur
 lab, slab *n*, llech, cynastell [boeri
 labber, slab'ūr *v*, soegi; glafoerio, ym-
 labby, slab'ī *a*, gwlybfudr, gwlyblithrig,
 lithrig; tomyld, swga, soeglyd
 lack, slak *a*, llaes, yslac, rhydd; es-
 geulus: *n*, glo mân: *v*.—Slacken

Slacken, slak'n *v*, yslacio, llacio, llaesu,
 toli, diofalfau [rwydd, esgeulusdra
 Slackness, slak'nes *n*, llaesder, yslac-
 Slag, slag *n*, losgrosod, sinidr, sindw
 Slain, slān *pp*.—Slay
 Slake, slāk *v*, yslacio, toddi, tawddwlychu
 Slander, slan'dūr *n*, athrod, absen, enllib,
 hort, drwg absen: *vt*, athrodi, absenu,
 enllibio, cablu, hortio, gwaradwyddo,
 goganu, difrō [lībiwr
 Slanderer, slan'dūr.ūr *n*, athrodwr, en-
 Slandering, slan'dūr.ing *n*, athrodiad,
 enllibiad [athrodus, cableddus
 Slanderous, slan'dūr.us *a*, enllibus,
 Slang, slang *n*, darn o dir, llain; iaith
 isel a gwael
 Slant, slant, Slanting, slan'ting *a*, ar
 osgo, osgoawl; l lethrog
 Slant, slant *v*, gwyro, agwyro; osgoi,
 llechweddu, llethru [palfodi
 Slap, slap *n*, yslap, palfod: *vt*, yslapio,
 Slapdash, slap.dash' *vt*, brithliwio, ar-
 liwio: *ad*, ar ergyd, yn ddisymwth
 Slash, slash *n*, hac, archoll, ffosawd,
 ffrewylliad, ffangelliad; carai: *vt*,
 dyfnhacio, ffrewyllio, ffangellu
 Slate, slāt *n*, llech, elech, tolech; ysgrif-
 lech: *v*, toi â llechau, llechdoi
 Slater, slā'tūr *n*, tōwr, llechdōwr
 Slatern, slat'ūr *n*, yslebren, hafnai,
 budrogen, hafr, soegen
 Slaughter, slō'tūr *n*, lladdfa, aer, aerfa,
 cyflafan, galanas, laddiad: *vt*, lladd,
 cyflafanu, cigyddio. Slaughter-house,
 cigydd-dy, lladd-dy. Slaughter-man,
 lladdwr, cigydd [creulawn, aerog
 Slaughterous, slō'tūr.us *a*, gwaedlyd,
 Slave, slāv *n*, caethwas, caethfab, caeth,
 gweurydd; caethferch; caethes: *v*,
 gweithio yn galed, poeni, caledweithio.
 Slave-trade, caethfasnach
 Slaver, slā'vūr *v*, glafoeri, poeri, ym-
 boeri: *n*, poer, glafoer, glafoerion;
 caethlong; caethfasnachlong
 Slavery, slā'vūr.ī *n*, caethiwed, caeth-
 wasanaeth [caethwasaid
 Slavish, slā'vish *a*, caethiw, gwasaidd,
 Slavishness, slā'vish.nes *n*, gwaseidd-dra
 Slay, slā *n*, peithyn gwēydd: *vt* (slew,
 slain), lladd, llofruddio
 Slayer, slā'ūr *n*, lladdwr, llofrudd
 Sleeve, slīv *a*, sidan didro: *vt*, diddyrysu
 Sleazy, Sleezy, slī'zī *a*, teneu, masw
 Sled, sled, Sledge, sledj *n*, car, llusg.
 Sledge-hammer, morthwyl gof
 Sleek, slik, Sleeky, slī'kī *a*, llyfn, claer-
 lyfn, llathr. Sleek-bodied, archlyfn

- Sleek, slik *vt*, llyfnhau, clærlyfnhau, llathru. Sleek-stone, cabolfaen
- Sleekness, slik'nes *n*, llyfnedd, llyfnadra
- Sleep, slip *n*, cwsg, hun: *vi* (slept), cysgu, huno. A sleeping partner, cydfasnachwr anweithiol. A wink of sleep, amrant-hun. Deep-sleep, trymgwsg. Light sleep, dargwsg. To sleep slightly, gogysgu, hepian. Causing sleep, cwsgbar, cysgbar
- Sleeper, slip'pûr *n*, cysgwr, cysgadur, cysgiadur; atteg, trawst [cysgrwydd
- Sleepiness, slip'pi.nes *n*, cysgiadrwydd, Sleepless, slip'les *a*, digwsg, dihun, anhunog, deffrôs, effro
- Sleeplessness, slip'les.nes *n*, anhunedd
- Sleepy, slip'pi *a*, cysglyd, swrth
- Sleet, slit *n*, eirwlaw, odwlaw
- Sleety, slit'i *a*, eirwlawog, odwlawog
- Sleeve, sliv *n*, llawes, breichell
- Sleeved, slivd *a*, llawesog
- Sleeveless, sliv'les *a*, dilawes, dilewys; gorwag, afresymol, ofer
- Sleight, slit *n*, dehendro, cyfrwysdro. Sleight-of-hand, chwareu llaw ysgafn
- Slender, slen'dûr *a*, main, meindlws, addfain, eiddil; egwan, gwanaid; prin, cul [eiddilwch
- Slenderness, slen'dûr.nes *n*, meinder,
- Slept, slept *pt* & *pp*.—Sleep
- Slew, slû *pt*.—Slay
- Slice, slis *n*, tafell, crafell, ysglem; rhawlech: *vt*, tafellu, crafellu, ysgleifio
- Slide, slid (*pt* & *pp* slid, slid; *pp* slid-den, slid'n) *v*, lithro, ymlithro, ysglento: *n*, llithrfa, llithrigfa, ysglent, llithred. Sliding-rule, llithrlath
- Slight, slit *a*, ysgafn, teneu, disylwedd, eiddil, gwael, gwan, diwerth: *n*, dirmyg, diystyrwch, sarhâd: *vt*, dirmygu, diystyru [der
- Slightness, slit'nes *n*, eiddilwch; ysgafn
- Slim, slim *a*, main, hirfain, eiddil. A slim fellow, hirian, llabwst, climach
- Slime, slim *n*, llaid, llaca; dyglist, liys, Slimy, slim'i *a*, lleidiog, lleidlyd; llysllyd
- Sling, sling *n*, ffôn daff, taffffon; arwestr, dolenrwm, dyrwynraff: *vt* (slung), taflu, ergydio; arwestru, dolrwydo, doddrywyn, crogdrywyn
- Slinger, sling'ûr *n*, taflydd, tafliedydd
- Slink, slingk *n*, erthyl; llo erthyl, marwlo: *v* (slunk), erthylu; ymlusgo
- Slip, slip *n*, llithr, llithred, llithrad; camsyniad; llain, cilddernyn, cynyn; ysbrign: *v*, lithro, ymlithro; syrthio; dianc. Slip-knot, cwlwm rhedeg. Slip-
- shell nuts, cnau gweisgi. Slip-sho â'i esgid dan ei draed. Slip-slop, sa soegen; diod ddiflas
- Slipper, slip'ûr *n*, llopan, yslopan
- Slipperiness, slip'ur.i.nes *n*, llithri rwydd, hylithredd [anhycd
- Slippery, slip'ur.i *a*, llithrig, hylith
- Slit, slit (*pt* & *pp* slit) *n*, hollt, rhwy agen: *v*, hollti, agenu, rhwygo, trych
- Slive, sliv, Sliver, sliv'ûr *n*, tafell, y glem, ysglaif: *v*, tafellu, hollti
- Sloat, slôt *n*, cyssylltbrn
- Slobber, slob'ûr *v*, glafoeri, ymboeri
- Sloe, slô *n*, eiryndu ddu fach. Sloe-tr draened ddu. Sloes, eiryndu perthi
- Sloop, slôp *n*, llong un hwybren
- Slop, slop *n*, gwlybwr, gwael-wlybwr *vt*, budrwlychu. Slops, golchion
- Slope, slôp *n*, osgo, gosgo, lledbeir llethr, llechwedd: *v*, osgoi, lledbeir
- Slopeness, slôp'nes *n*, lledbeirwydd
- Sloperwise, slôp'wiz, Slopingly, slôp'pin ad, ar osgo, ar ledbai, yn lletraws
- Sloping, slôp'ing *n*, lledbeiad, lle weddiad: *a*, ledbai, lleddf
- Sloppy, slop'i *a*, lleidiog, tomlyd, bu
- Slops, slops *np*, llodrau morwyr
- Slopseller, slop'sel'ûr *n*, gwerthwr lle
- Slot, slot *vt*, trwindaro, chwyrd, lachio: *n*, ol carw
- Sloth, slôth *n*, diogi, diogrwydd, segyd, syrthni, musgrelli, musgredd, diogyn, milyndu araf-gerddedol
- Slotful, slôth'fwl *a*, diog, musg swrth [grellni, segyrd, syrthni
- Slotchfulness, slôth'fwl.nes *n*, diogi, r
- Slouch, slûw'tsh *n*, llipryn, llipyn, llipän, llipannu. Slouched ear, ear lipa. Slouched hat, het lipa
- Slough, slûw *n*, cors, yslwch, siglen
- Slough, sluf *n*, croen neidr wedi ei ffryn; crawn, llynor: *vi*, crawn, llynor
- Sloughy, slûw'i *a*, corslyd, yslwch: *d*, ffoslyd, siglenog
- Sloughy, sluf'i *a*, crawnlyd, llynor
- Sloven, sluv'en *n*, bawai, swlyn, swydd, budrogyn, musgrellyn [ridd
- Slovenliness, sluv'en.li.nes *n*, annha
- Slovenly, sluv'en.li *a*, swga, swla, annhaclus, annyben, anghryno
- Slow, slô *a*, araf, afrys, difrys, bryfydig, hwyr, hwydrwm. Slow-wan, dallneidr. Slow of foot, troedtr
- Slowly, slô'li ad, yn araf, yn ddys. To go more slowly, arafu. To tread slowly, godeithio [hwyrfrydigr dd
- Slowness, slô'nes *n*, arafwch, araf,

Slubber, slub'ür *vt.* budrddwbio
 Sludge, sluj *n.* llaid, llaca, baw, plwca
 Slug, slug *n.* malwoden, malwen, gwllith-
 en, gwllithfalwen, malwoden dawdd;
 pelen hirgron; llong hwyrdrom; diogyn
 Sluggard, slug'ürd, Slugabed, slug'ä.bed
n. cysgadur, diogyn, segurddyn
 Sluggish, slug'ish *a.* diog, dioglyd,
 musgrell, swrth, cysglyd, hwyr, llusg-
 enol [grellni
 Sluggishness, slug'ish.nes *n.* diogi, mus-
 luice, slüs *n.* dyfrddor, dyfrargae, ar-
 gae: *vt.* agor argae, gollwng
 Slumber, slum'bür *n.* hun, hunell, hep-
 hun, dargwsg: *v.* huno, hep-huno,
 hepian, dargysgu [hepianllyd, hunol
 Slumberous, slum'bur.us *a.* cysglyd,
 slump, slump *vi.* cwympto i mewn, ym-
 slug, slung *pt & pp.*—Sling [soddi
 slunk, slungk *pt & pp.*—Slink
 Slur, slür *n.* gwarthnod, anaf, anair,
 meff; budrad, budreiddiad; llithren:
vt. diwyno, dwbio
 Slush, slush *n.* llaca, llaid, plwca, baw
 Slut, slut *n.* budrogen, bronten, huren
 Sluttish, slut'ish *a.* swga, annhaclus,
 budr, budrog
 Sluttishness, slut'ish.nes *n.* budreddi
 Sly, slī *a.* cyfrwys, cadnoaid, celgar,
 cyfrwysgall, ffalst. Sly-boots, cyf-
 rwsyddyn, ffelddyn [dichell, ffalsder
 Slyness, slī'nes *n.* cyfrwysdra, caldra,
 smack, smak *n.* chwaeth, blas, äfflas;
 clec; llong fechan; cusan: *v.* clecian,
 gwefusglecian; cusanu
 Small, smôl *a.* bach, bychan, mân, main:
px. -an, -yn, -en, -ig, cor-. Small-
 arms, mân-arfau. Small-beer, diod
 fain. Small-coal, glo mân. A small
 jar, costrelog, costrelian. As small,
 cyn lleied. The small of the back,
 main y cefn. The small of the leg,
 main y goes. Smaller, llai. Smallest,
 lleiaf [gofychan
 Smallish, smô'lish *a.* bachig, bychanig,
 smallness, smôl'nes *n.* bychanedd;
 malt, smôlt *n.* glaslwech [eiddilwech
 maragd, smar'agd, Smaragdus, sma-
 rag'dus *n.* gwyrddfaen, gwyrddem
 maragdine, sma.rag'din *a.* gwyrdd-
 emaid
 Smart, smârt *a.* llym, hylm, bywiog,
 heinif, tlws. pinc, twtnais, dillyn,
 hoew, ffel, pert, fraeth: *vi.* gwynio,
 llymdeimlo: *n.* arian rhyddhâd.
 Smart pain, dolur llym. Smart girl,
 perten. A smart shower, cawod drom

Smartness, smârt'nes *n.* dillynedd, pert-
 rwydd, pincrwydd, pertedd; cyflm-
 der, llymder; fraethder [friwio
 Smash, smash *vt.* tori yn yfflon, chwil-
 Smatch, smatsh *n.* blas, äfflas
 Smatter, smat'ür *n.* blesyn, basddysg,
 lled-ddysgiad, coegwybodaeth, go-
 ddysg: *vi.* siared yn anfedrus
 Smatterer, smat'ür.ür *n.* crachysgolhaig,
 basdriniwr, un baswybodus [dwbio
 Smear, smî'r *vt.* diwyno, llychwino,
 Smeary, smî'r'i *a.* dwbiol, gludiog,
 glymol, bawlyd
 Smeath, smîth *n.* moraderyn o'r enw
 Smeetite, smek'tit *n.* pridd y pahwr
 Smegmatic, smeg.mat'ik *a.* sebonaidd
 Smell, smel *n.* arogl, gwynt, arwynt,
 sawr; edryw: *v.* arogl, sawrio,
 gwyntio, clywed arogl; drewi. A
 foul smell, drygsawr
 Smellfeast, smel'fist *n.* hoffwr ei fol,
 glwth, gwenieithwr [iad
 Smelling, smel'ing *n.* arogliaid, arwynt-
 Smelt, smelt *n.* brwyniad, morfrithyll:
vt. toddi mwn, mwndoddi
 Smelter, smel'târ *n.* toddwr, mwndoddwr
 Smicker, smik'ür *vi.* cilwenu, glas-
 chwerthin [hefys
 Smicket, smik'et *n.* crys merch, crysan,
 Smile, smil *n.* gwên, arwen, glaswen,
 cilwen: *vi.* gwenu, glaschwerthin
 Smirk, smûrk *vi.* cilwenu, gwenu, glas-
 wenu
 Smite, smît (*pt* smote, smöt; *pp* smit-
 ten, smit'n & smit) *v.* taro, curo;
 archolli; lladd
 Smith, smith *n.* gof, gofant [gefail, gofail
 Smithery, smith'ur.î, Smithy, smith'i *n.*
 Smock, smok *n.* crys benyw, hefys
 Smoke, smök *n.* mwg; *v.* mygu, ys-
 mygu, ysmwco; chwiffio; mwgsychu;
 tryfygu. To smoke dry, mwgsychu
 Smoker, smök'ür *n.* ysmygwr, chwiffiwr
 Smoky, smök'i *a.* myglyd
 Smooth, smôth *a.* llyfn, gwastad, llathr:
vt. llyfnhau, caboli; gwenieithio
 Smoothly, smôth'li *ad.* yn esmwyth,
 yn rhwydd, gan byll [mwythder
 Smoothness, smôth'nes *n.* llyfnder; es-
 Smother, smuth'ür *v.* mygu, llethu;
 tagu, celdagu: *n.* tawch, mygdarth
 Smoulder, smôl'dûr *vi.* cuddlogi, mud-
 losgi. Smouldering fire, tân mud
 Smug, smug *a.* pert, hoew, pinc, twtnais
 Smuggle, smug'l *vt.* trosglwyddo pethau
 yn anholledig, nwydd redeg. Smug-
 gled goods, rhednwyddau

- Smuggler, smug'ŵr *n*, nwyddredwr
 Smuggling, smug'ling *n*, celcfasnach
 Smugness, smug'nes *n*, tlysni, pinc-
 rwydd, dillynedd
 Smut, smut *n*, parddu, huddygl; duedd,
 rhwd, llosg; serthedd: *v*, duo, llosgi
 Smutch, smutch *vt*, pardduo, dwbio
 Smuttiness, smut'ines *n*, pardduedd;
 serthedd, budreiriad [du; serth
 Smutty, smut'i *a*, huddyglyd; brwnt;
 Snack, snak *n*, rhan, cyfran [ffenestr
 Snacket, snak'et *n*, clicied, cloigyn
 Snaffle, snaf'l *n*, genfa, ffroenfa: *vt*,
 Snag, snag *n*, ysgythrddant [ffrwyno
 Snail, snâl *n*, malwoden, malwen
 Snake, snäk *n*, neidr, sarff [meddygol
 Snakeroot, snäk'rŵt *n*, math o wraidd
 Snaky, snä'ki *a*, neidraidd, nadreddog
 Snap, snap *n*, byrdoriad, tameidyn; clec:
v, cnipgnoi, cipdala; byrdori; gwring-
 ain, cecru [llo; math o chwaraeu
 Snapdragon, snap'drag.un *n*, trwyn y
 Snappish, snap'ish *a*, brathlyd, pigog,
 sarig, cecrus, sengar [cecri
 Snappishness, snap'ish.nes *n*, cipgarwch,
 Snapsack, snap'sak *n*.—Knapsack
 Snare, snê'r *n*, magl, croglath, telm,
 byddag: *vt*, maglu, bachellu, rhwydo
 Snarl, snârl *vi*, ysgyrnygu, chwyrnu,
 swrnachu, ymddantio: *n*, ysgyrnwg,
 chwyrniad, swrnach [aid
 Snarling, snâr'ling *a*, chwyrnog, corgi-
 Snary, suê'r'i *a*, twyllodrus, ystrywgar
 Snast, snast *n*, llosgben canwyll
 Snatch, snatsh *v*, cipio, ysgipio, crapio,
 cipgeisio: *n*, cip, crap; cipdamaid.
 Snatch-block, math o chwerau
 Sneak, snik *vi*, cuddymlusgo, llechian:
n, llechianwr, llechgi, celgi, conglwr;
 bawddyn, bawai, crinwas
 Sneaking, sni'king *a*, llechaid, bawaid,
 gorwael, llechgiaidd, llechwyrus
 Sneap, snip *vt*, ceryddu, argyhoeddi,
 dwrddio, senu: *n*, cerydd, sen
 Sneek, snek *n*, clicied drws
 Sneer, sni'r *n*, gwatwarwen, gwatwar-
 drem; *v*, ffroenwawdio, gwawdwenu,
 dirmygwenu, canmol yn watwarus
 Sueze, sniz *vi*, trewi, ystrewi, tisian,
 tisiu: *n*, trew, entrew, tisiad, tis
 Snicker, snik'ûr *vi*, coegchwerthin,
 chwerthin dan law [gwyntio
 Sniff, snif, Sniffle, snif'l *v*, ffroeni,
 Sniggle, snig'l *v*, llyswena, dal llyswod
 Snip, snip *n*, gwellaifdrwch, bwlch, tor-
 iad; cynyn, deryn, ciniechyn: *vt*,
 tori, holti; cinynio, trychu, gwelleifio
- Snipe, snip *n*, giach, ysnid, m yni
 ysniten; penbwl, hurtyr
 Snippers, snip'ûrz *np*, gwellaif
 Snippet, snip'et *n*, rhan fechan, cyfran
 Snite, snit *n*, giach: *vt*, chwythu'r trwy
 Suivel, sniv'l *n*, llysnafedd y trwy
 ffroenlif: *vi*, llefain yn blentynaid
 crewtiau, gwefio; ffroenlifo, llyfio
 Snore, snô'r *vi*, chwyrnu: *n*, chwyrnia
 Snort, snôrt *vi*, ffroenu, chwythu yn
 Snout, snot *n*, llysnafedd y trwyn [ffro
 Snotty, snot'i *a*, llysnafeddog [tu
 Suout, snûwt *n*, trwyn anifail, dury
 Snow, snö *n*, eira, nyf, ôd, eiry:
 bwrw eira, odi, nyfio. Snow-be
 pelen eira. Large snow-ball, forr
 by rolling, caseg eira. Snow-flake, e
 Snowdrop, snö'drop *n*, cloch maban [r
 Snowy, snö'i *a*, eiryaidd, eiryog; purw
 Snub, snub *n*, cwgyn, cwlwm me
 coed, cwnc; cerydd, sen, dwrddiad:
 ceryddu, dwrddio, cystwyo. Snubl
 nose, trwyn pwt
 Snuff, snuf *n*, trelwch, trwynlw
 tislwch; llosgben canwyll: *v*, ffro
 ymddigio, trwynsori; cymmyrd tr
 lwch; tori pen canwyll; ffroensug
 Snuff-box, blwch trelwch, trefwl
 Snuffers, snuf'ûrz *np*, salltrin, gl
 iadur, toriadur pen canwyll
 Snuffle, snuf'l *vi*, siared trwy'r trwy
 Snuffler, snuf'lûr *n*, dyn trwyn gauz
 Snug, snug *a*, cryno; cynhes, cl
 diogel
 Snuggle, snug'l *vi*, ymgynhesu, ymg
 So, sö *ad*, felly, fel hyny, yr un mo
 c, fel, felly, felly hefyd, mal, me
 mor, cyn. So and so said so and
 hwn a hwn a ddywedodd hyn a
 And so forth, ac felly ym ml
 Very so-so, yn ddistadl iawn.
 much, cymmaint. So much the be
 goreu i gyd; cymmaint gwell.
 much the worse, gwaetha'r modd
 Soak, sök *v*, mwydo, gwlybnawsio, ll
 Soap, söp *n*, sebon: *vt*, seboni. S
 boiler, sebonydd, gweithydd se
 Soap-house, sebondy, sebonwei
 Soap-suds, sicion sebon, sebondr
 Soap-wort, sebonllys
 Soaplike, söp'lik *a*, sebonaidd, fel se
 Soar, sö'r *vi*, uch-hedeg, ym
 gwalchu, gwalchio, esgyn
 Sob, sob *n*, ig, ebwch, uchenaidd
 igian, crych-ucheneiddio
 Sober, sö'bûr *a*, sobr, anfeddw,
 medrol; pwyllus

Soberness, sö'bür.nes, Sobriety, sö.brí'í.tí *n*, sobrywdd, cymmedroldeb; pywll; difrifwch
 Sobriquet, sob'ri.kê *n*, llysenw, ffugenw
 Soccage, sok'áj *n*, hawl swch a chwlltyr
 Sociability, sö.shâ.bl'í.tí, Sociableness, sö'shâ.bl.nes *n*, cymdeithasgarwch, cydymaithgarwch, carueiddwch
 Sociable, sö'shâ.bl *a*, cyfeillgar, cymdeithasol, caruaidd, cymdeithasgar
 Social, sö'shal *a*, cymdeithgar, cyfeillgar
 Socialists, sö'shal.ists *np*, canlynwyr Robert Owen; cyfeillachwyr
 Society, sö.sí'í.tí *n*, cymdeithas; cyfeillach. Society for the Promotion of Christian Knowledge, Cymdeithas er Taenu Gwybodaeth Gristionogol. Society for the Propagation of the Gospel in Foreign Parts, Cymdeithas er Lledaeniad yr Efengyl mewn Gwledydd Tramor. British and Foreign Bible Society, y Feibl Gymdeithas Frytanaidd a Thramor. Church Missionary Society, Cymdeithas Genadol yr Eglwys. Religious Tract Society, Cymdeithas y Traethodau Crefyddol
 Socinian, sö.sin'yan *n*, undodiad, Sosiniad, un yn dal athrawiaeth Faustus Socinus: *a*, Sosiniaidd [iaeth
 Socinianism, sö.sin'yan.izm *n*, Sosin-ock, sok *n*, socas, cocysen
 Socket, sok'et *n*, twll, mortais; crai
 Socratic, sö.krat'ík *a*, yn ol dull Socrates, holiadol [Seethe
 Od, sod *n*, tywarchen, mawnen: *pt.*—oda, sö'dâ *n*, math o wrthsur
 Odality, sö.dal'í.tí *n*, cyfeillach, brawd-odden, sö'd *n* *pp.*—Seethe [oliaeth
 Oddy, sö'dí *a*, tywarchog
 Odomite, sö'ö.mít *n*, gwrywgydiwr
 Odomitical, sö'ö.mit'í.kal *a*, gwrywgydiol, Sodomaidd
 Odomy, sö'ö.mí *n*, gwrywgydiad
 Oeuer, sö.ev'ür *ad*, pynag [seibfaine
 Ofa, sö'fâ *n*, glwthfaine, esmwythfaine, offit, sof'it *n*, nenfwd
 Oft, soft *a*, meddal, tyner; masw; araf.
 Soft language, iaith dirion [arafu
 Often, sof'n *v*, meddalhau; esmwythän,
 oftness, soft'nes *n*, meddalwch, tynerwch
 Oggy, sog'í *a*, llaiht
 Oho, sö.hö'í, haihow! clyw! holo!
 Oil, söil *n*, pridd, tir; tom, tail: *vt*, diwyno, budreddu; teilo. Night-soil, ysgarthion ysgothfaoedd
 Oirée, swá'rê *n*, ucherwest

Sojourn, sö'jurn *vi*, ymdaith, ymdeithio, trigo, aros [ymdeithydd
 Sojourner, sö'jür.nür *n*, alltud, pererin
 Solace, sol'äs *n*, cysur, dyddanwch: *vt*, cysuro, dyddanu, lloni, lloddi
 Solar, sö'für *a*, perthynol i'r haul, heulog, haulog. Solar-system, y gyfundrefn heulog, cyssawd heulog
 Sold, söld *pt* & *pp.*—Sell
 Soldan, sol'dan *n.*—Sultan
 Solder, sö'dür *n*, metel asio, iasfetal, sawdur: *vt*, asio, sawdro, sawdurio
 Soldier, sö'l'jür *n*, milwr, sawdiwr, cadwr.
 Soldier-like, milwraidd. Fellow-soldier, cydfilwr
 Soldiery, sö'l'jur.í *n*, llulifwyr, milwyr
 Sole, söl *a*, unig, unigol, un: *n*, gwadn, gosail; math o bysg, lleden, tafod yr hydd: *vt*, gwadnu, goseilio
 Solecism, sol'í.sizm *n*, ymgroesiaith, anghyssonaiath, ammhriodolder
 Solemn, sol'em *a*, difrifol, edmyg, dwys, parchus [difrifedd
 Solemnity, sö.lem'ni.tí *n*, edmygedd,
 Solemnization, sol.em.ní.zä'shun *n*, difrifgadwad, gweinyddiad
 Solemnize, sol'em.níz *vt*, difrifgadw; difrifweinyddu
 Solicit, sö.lis'it *vt*, erfyn, crefu, deisyfu
 Solicitation, sö.lis.í.tä'shun *n*, deisyfiad, erfyniad, ymhweddriad
 Solicitor, sö.lis'í.tür *n*, erfyniwr; dirprwywr; cyfreithiwr [falus
 Solicitous, sö.lis'í.tus *a*, pryderus, gosolicitress, sö.lis'í.tres *n*, erfynwraig, deisyfes [cur
 Solicitude, sö.lis'í.tüd *n*, gofal, pryder,
 Solid, sol'id *n*, cyfangorff; sylwedd: *a*, caled, sylweddol, ffyrf, durfing; cryf
 Solidify, sö.lid'í.fí *v*, ffyrfhau, caledu
 Solidity, sö.lid'í.tí, Solidness, sol'id.nes *n*, cyfander, sadrwydd, ffyrfder, sylwedd, dwysder, caledrwydd, durfingder
 Solidungulates, sol.id.ung'gü.läts *np*, cyfan-garnolion [an-garn
 Solidungulion, sol.id.ung'gü.lus *a*, cyf-Solidifian, sö.lí.fid'yan *n*, unigffyddiad
 Soliloquy, sö.lil'ö.kwi *n*, hunanymddyddan, ymson
 Soliped, sol'í.ped *n*, milyn cyfandroed
 Solitaire, sol.í.tê'r' *n*, meudwy, ancr; gwddfdllws [unigedd, unigrwydd
 Solitariness, sol'í.tur.í.nes *n*, unigder,
 Solitary, sol'í.tur.í *a*, unig; anghyfan-nedd. A solitary way, ffordd disathr
 Solitude, sol'í.tüd *n*, unigedd, unigolder, ymneillduedd; ansathrle

Solo, sô'lô <i>n</i> , cân unllais [y gwr doeth	Songster, song'stûr <i>n</i> , cantwr, cantor
Solomon, sol'ô.mun <i>n</i> , Selyf, Solomon,	canor, caneuwr, cerddor, cethlydd
Solstice, sol'stis <i>n</i> , heulorsaf. Summer	Songstress, song'stres <i>n</i> , caniadyydd
solstice, alban hefin, canol haf, hir-	cantores, cerddores, cantwraig
ddydd haf. Winter solstice, alban	Sonnet, son'et <i>n</i> , canuan, cenig
arthan, canol gauaf, byrddydd gauaf	Sonneter, son.e.ti'r' <i>n</i> , crachbrydydd
Solstitial, sol.stish'al <i>a</i> , heulorsafol	Sonometer, sô.nom'i.tûr <i>n</i> , swnfesurydd
Solubility, sol.û.bil'i.ti <i>n</i> , hydoddedd	Sonorific, sô.nô.rif'ik, Soniferous, sô.nif
Soluble, sol'û.bl <i>a</i> , toddadwy, hydawdd	ur.us <i>a</i> , seiniannol [iarus, rhoi
Solute, sô.lût' <i>a</i> , dattodedig, hylifiol	Sonorous, sô.nô'r'us <i>a</i> , seinfawr, soi
Solution, sô.lû'shun <i>n</i> , dattodiad, eg-	Sonship, sun'ship <i>n</i> , mabyddiaeth
luriad, esboniad; toddiant	Soon, sôn <i>ad</i> , yn fuan, yn ebrwydd, y
Solutive, sol'û.tiv <i>a</i> , rhyddhaol, agorol	glau. As soon, cyn gynted. Soone
Solvable, sol'vâ.bl <i>a</i> , toddadwy; dad-	cynt. Soonest, cyntaf
ddyrysadwy, esboniadwy [dattod	Soot, swt <i>n</i> , huddygl, parddu, swta
Solve, solv <i>vt</i> , agor, egawr, deongli;	Sooth, swth <i>n</i> , gwir, gwiredd
Solvency, sol'ven.si <i>n</i> , gallu i dalu dyled	Soothe, swth <i>vt</i> , boddio, llinaru; llo
Solvent, sol'vent <i>a</i> , galluog i dalu: <i>n</i> ,	yddu, dofi, tawelu; gwenieithio
trwyth, todd-drwyth	Soothsay, swth'sâ <i>vi</i> , dewinio
Somatic, sô.mat'ik <i>a</i> , corffol	Soothsayer, swth'sâ.ûr <i>n</i> , dewin, dewi
Somatist, sô'mâ.tist <i>n</i> , defnyddiolwr	wr, dyn hysbys, chwiliogyn
Somatology, sô.mâ.tol'ô.ji <i>n</i> , corffydd-	Soothsaying, swth'sâ.ing <i>n</i> , dewiniad
iaeth, sylwedoliaeth.—Materialism	Sooty, swt'i <i>a</i> , huddyglyd, pardduog
Sombre, sôm'bûr, Sombrous, sôm'brus	Sop, sop <i>n</i> , gwlychdamaid: <i>vt</i> , mwy
<i>a</i> , tywyll, caddugol; prudd	neu wlychu
Some, sum <i>a</i> , rhai, rhyw, peth, ychydig:	Soph, sof <i>n</i> , ysgolhaig dwyflwydd
<i>n</i> , rhywrai, rhywfaint: <i>ad</i> , o ddeutu,	Sophi, sô'fi <i>n</i> , ymherawdwr Persia
ying nghylch. Some time, er ys talm	Sophism, sof'izm <i>n</i> , twyllddadl, g
Somebody, sum'bod.i <i>n</i> , rhywun [sut	reswm, ffugreswm, cyfrwys reswm
Somehow, sum'hû.w <i>ad</i> , rhyw fodd, rhyw	Sophist, sof'ist <i>n</i> , twyllddadlenwr, g
Somersault, sum'ûr.sôlt, Somerset, sum'	ddadlwr, geuresymwr, twylllofydd
ûr.set <i>n</i> , math o lamsach	Sophistical, sô.fis'ti.kal <i>a</i> , cyfrwysdda
Something, sum'thing <i>n</i> , rhywbeth	enol, geuresymol
Sometimes, sum'timz <i>ad</i> , weithiau, am-	Sophisticate, sô.fis'ti.kât <i>vt</i> , ffugresyr
bell waith, rhai prydiau	twyllddadlen, geuddadlen; llygru
Somewhat, sum'whot <i>n</i> , rhywbeth: <i>ad</i> ,	twyllddadleul; ammhur, llwgr
i ryw raddau, go-, lled-, -aidd.	Sophistication, sô.fis.ti.kâ'shun <i>n</i> , lly
Somewhat awkward, go chwith, lled-	iad, anurddiad; twyllgymmysgiad
chwith, chwithaid	Sophistry, sof'is.tri <i>n</i> , twyllresym
Somewhere, sum'whêr <i>ad</i> , yn rhywle	geuddadlenad [dw
Somnambulist, som.nam'bû.list <i>n</i> , cwsg-	Sophomore, sof'ô.mô'r <i>n</i> , ysgolhaig d
grwydrwr, cwsgrodiwr	Soporate, sop'ô.rât <i>vt</i> , peri cysgu
Somniferous, som.nif'ur.us, Somnific,	Soporiferous, sop.ô.rif'ur.us, Sopor
som.nif'ik <i>a</i> , huddwyn, cwsgbar	sop.ô.rif'ik <i>a</i> , hunbar, cwsgbar
Somnifugous, som.nif'û.gus <i>a</i> , cwsg-	Soporiferousness, sop.ô.rif'ur.us.nes
rwystrol [lefarwr	cysgiadrwydd [s
Somniloquist, som.nil'ô.kwist <i>n</i> , cwsg-	Sopranist, sô.prâ'nist <i>n</i> , cantwr n
Somnites, som'nits <i>np</i> , plaid o Faho-	Sorcerer, sôr'sur.ûr <i>n</i> , swynwr, dewi
metiaid	Sorceress, sôr'sur.es <i>n</i> , hudoles, sw
Somnolence, som'nô.lens <i>n</i> , cysgadrydd	wraig, dewines, chwilioges
Somnolent, som'nô.lent <i>a</i> , cysglyd	Sorcery, sôr'sur.i <i>n</i> , swyngyfaredd
Son, sun <i>n</i> , mab, ab, ap. Son-in-law,	Sord, sôrd <i>n</i> .—Sward
mab yng nghyfraith, daw. Foster-	Sordes, sôr'diz <i>n</i> , gwaddod; budred
son, mabmaeth [oriaethol	Sordid, sôr'did <i>a</i> , bawlyd, brwnt, l
Sonata, sô.nâ'tâ <i>n</i> , cyfansoddiad per-	aidd, salw, gwael; crintach
Song, song <i>n</i> , cân, caniad, cathl, cerdd.	Sordidness, sôr'did.nes <i>n</i> , baweidd
A nuptial song, priodasgerdd	cybyddiaeth, crintachrwydd

sore, sör'n, anafod. archoll, briw, dolur, clwyf; carw teirblwydd: *a*, tost, blin, dolurus, poenus: *ad*, yn dost
 sorrel, sor'el *n*, carw dwyffwydd [rwydd
 sorreness, sör'nes *n*, toster. poenus-
 jorex, sör'eks *n*, math o lygoden
 sorricide, sö.ror'i.sid *n*, chwaerladdiad;
 chwaerleiddiad, chwaerlofrudd
 sorrel, sor'el *n*, surau y gog: *a*, gwineu-
 goch, melyngoch. Wood-sorrel, bara
 can y gog, bwyd y gwew
 sorrow, sor'ö *a*, tristwch, trystyd, gofid,
 blinder, aeth, alaeth, trymder: *vi*, trist-
 äu, gofidio. Sorrow-stricken, blinedig,
 gofidus, galarus, adfyds
 sorrowful, sor'öfwl *a*, trist, galarus,
 cwynfanus. To make sorrowful, go-
 fidio, tristäu, blino, adfydu
 sorry, sor'i *n*, trist; salw; gwael. I am
 sorry, drwg genyf. To be sorry,
 edifaru. I am sorry to say, gwaetha'r
 modd, drwg genyf ddyweyd
 sort, sört *n*, modd; math, bath, rhyw;
 gradd: *v*, trefnu, cymmathu; dos-
 barthu. Of many sorts, amryw.
 Of one sort, unrhyw. Of the same
 sort, cydryw. Some sort, rhyw fath
 sortable, sör'tä.bl *a*, cymmthadwy
 sortie, sör'ti *n*, rhuthgrych
 sortilege, sör'ti.lej *n*, bwriad coelbren
 sortment, sört'ment *n*, cymmathiad,
 pigion addas o nwyddau amryfath
 soss, sos *vi*, swrthddisgyn
 sot, sot *n*, diotai, brwysgyn, ymfrwysg-
 wr, diottwr: *v*, ymfrwysgo
 sothis, sö'this *n*, seren y ci
 sottish, sot'ish *a*, meddw; diodgar
 sottishness, sot'ish.nes *n*, diodgarwch
 sou, sw *n*, bath ffrengaidd bychan
 souchong, sw.shông' *n*, math o de du
 gwell na *congou* [chwyffiad
 sough, sôf *n*, ffos gudd; chwythiad,
 sought, sôt *pt* & *pp*.—Seek
 soul, söl *n*, enaid, ysbryd
 soulless, söl'es *a*, dienaid, difywyd
 sound, sünd *n*, sain, swn, trwst, llais;
 basfor: *v*, seinio; plymio; chwilio:
a, iach; dianaf; cyfan. A confused
 noise, dwndwr. An articulate sound,
 siar. Sound sleep, trymgwsg
 sounding, sünd'ing *a*, seinfawr, son-
 iarus: *n*, seinriad; plymiad; dyfnedd.
 Sounding-board, seinfwrdd. Sound-
 ing-line, llinyn plymio
 soundly, sünd'li *ad*, yn ddwys, yn dda
 soundness, sünd'nes *n*, iachusrwydd;
 cadernid; cyfander

Soup, swp *n*, isgell, potes, cawl
 Sour, sũw'r *a*, sur, chwibl, egr; sarig:
v, suro, chwiblo; sarigo
 Source, sörs *n*, fflynnionell, tarddiad;
 gwreiddyn, dechreu, edryf
 Sourish, sũw'r'ish *a*, surlyd, egraidd
 Sourness, sũw'r'nes *n*, surni, suredd,
 suri; sarigrwydd
 Souse, sũws *n*, surgyffraith; cyffeithgig:
v, cyffeithio; rhoi chwyrndrochfa,
 chwyrndrochi, chwyrnddisgyn ar
 Souter, sw'tür *n*, crydd
 South, sũwth *n*, deheu, deau, de
 Southerly, suth'ür.li *a*, deheuol: *ad*,
 tua'r deheu
 Southern, suth'ürn *a*, deheuol. The
 southern dialect, y ddeheubartheg [heu
 Southing, sũw'thing *n*, tyniad tua'r de-
 Southward, sũwth'würd *ad*, tua'r deheu
 Sovereign, sov'ur.in *n*, penllywydd, teyrn,
 brenin; penadur, punt, 20s.: *a*, gor-
 uchaf, goruchel; effeithiol
 Sovereignty, sov'ur.in.ti *n*, arglwydd-
 iaeth, teyrnedd, breniniaeth, goruch-
 afaeth; effeithioldeb
 Sow, sũw *n*, hwch, cunar. A barrow-
 sow, banwes. A young sow, hespin-
 Sow, sö (*pp sown*) *v*, hau, heu [hwch
 Sows, sö'anz *n*, llymru, llymruwd
 Sowbread, sũw'bred *n*, llysiaur ddidol
 Sower, sö'ür *n*, hauwr, heuwr
 Sowing, sö'ing *n*, heuad, hauad
 Sowins, sö'inz *n*, llymru, llymruwd
 Sowish, sũw'ish *a*, hychaidd, fel hwch
 Sown, sön *pp*.—Sow [non feddygol
 Spa, spö *n*, dwfr meddygiaethol, ffyn-
 Space, späs *n*, encyd, cyfwng, ysbaid,
 ystod; eangder; gofod; gwers, Empty
 space, gwagle
 Spacious, spä'shus *a*, eang, helaeth
 Spaciousness, spä'shus.nes *n*, eangder,
 helaethrwydd [blwydd
 Spade, späd *n*, pal, rhaw; hydd teir-
 Spadiceous, spä.dish'us *a*, goleugoch
 Spagyric, spä.jir'ik, Spagyric, spä.jir'-
 i.kal *a*, fferyllol
 Spagyryst, spä'ir.ist *n*, fferyllydd
 Spake, späk *pt*.—Speak [glodyn
 Spall, spöl *n*, ysgwydd; asglodyn, ys-
 Span, span *n*, rhychwant, naw modfedd:
vt, rhychwantu: *pt*.—Spin
 Spangle, spang'gl *n*, claeffoglyn: *vt*,
 claeffoglynu; serenu
 Spaniel, span'yel *n*, adargi
 Spanish, span'ish *a*, Yspaenaidd: *n*,
 Yspaeneg. Spanish-flies, cylion Par-
 adwys, poethchwilod

SPE pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Spank, spangk <i>vt</i> , taro â chledr y llaw	Specific, spî.sif'ik <i>n</i> , priod feddyginiaeth
Spanker, spang'kûr <i>n</i> , bath bychan; un llydan-gryf	<i>a</i> , priodol, penodol, neillduol, rhywogaethol; parthol [rhywia]
Spar, spâr <i>n</i> , bolt; ceibren; gwydrfaen: <i>v</i> , boltio; ymladd o hyd breichiau	Specifically, spî.sif'î.kal.î <i>ad</i> , wrth
Sparable, spar'â.bl <i>n</i> , hoelen ddiglopa	Specification, spes.î.fî.kâ'shun <i>n</i> , perodiad, gwahannodiad
Spare, spêr <i>a</i> , cynnil; teneu; hebgorol: <i>vt</i> , cynnilo; arbed; hebgor. Spare-rib, eisglwyd mochyn, asen y frân, culasen. Spare man, dyn teneu	Specify, spes'î.fî <i>vt</i> , penodi, gwahannod dangos yn benodol [cynllu]
Spareness, spêr'nes <i>n</i> , teneuder, meinder [crintach]	Specimen, spes'î.men <i>n</i> , rhagbraw
Sparing, spêr'ing <i>a</i> , prin, cul, cynnil	Specious, spî'shus <i>a</i> , golygus, rhythiol
Sparingness, spêr'ing.nes <i>n</i> , cynnildeb	Speak, spek <i>n</i> , magl, man, brycheny ysmoty: <i>vt</i> , manu, brychu
Spark, spâr <i>n</i> , gwreichionen; coegyn, cariadfab [gweisgi; nwyfus]	Speckle, spek'l <i>n</i> , man, menyn: <i>v</i> , britho, manfritho, brychu, manu
Sparkish, spâr'kish <i>a</i> , dillyn, gwych,	Spectacle, spek'tâ.kl <i>n</i> , drych, golwg
Sparkle, spâr'kl <i>v</i> , gwreichioni	Spectacles, spek'tâ.klz <i>np</i> , llygeidwyd au, syllwydrau, golwgwydrau
Sparkling, spâr'ling <i>a</i> , gwreichionllyd: <i>n</i> , gwreichioniad	Spectator, spek.tâ.tûr <i>n</i> , gwelyd edrychw, syllydd, canfyddwr
Sparling, spâr'ling <i>n</i> , y pysg brwyniad	Spectatorial, spek.tâ.tôr'i.al <i>a</i> , arolyg
Sparrow, spar'ö <i>n</i> , aderyn y to, golfan. Hedge-sparrow, brych y cae, gwas y gog, gwrychell, llwyd y baw	Spectatress, spek.tâ'tres, Spectatr. spek.tâ'triks <i>n</i> , golygyddes
Sparse, spârs <i>a</i> , ar wasgar: <i>vt</i> , gwasgaru	Spectre, spek'tûr <i>n</i> , drychiolaeth, elly lledrith, gwagysbryd
Spasm, spazm <i>n</i> , cwlm gwythi, yr wrwst, gwaew [gwyrstaidd]	Speculate, spek'ü.lät <i>v</i> , rhagfasnach golygiannu, brydolygu, anturiaethu
Spasmodic, spaz.mod'ik <i>a</i> , gwynegol,	Speculation, spek'ü.lä.shun <i>n</i> , brydsy iad, meddyliad, golygiedigaeth
Spat, spat <i>n</i> , cragenbysg ieuanc: <i>pt</i> .—	Speculative, spek'ü.lä.tiv <i>a</i> , golygiad golygiannol, anturiaethol
Spathic, spath'ik <i>a</i> , dalenog [Spit	Speculator, spek'ü.lä.tûr <i>n</i> , golygiann
Spatiate, spä'shi.ät <i>v</i> , crwydro, gwibio	Speculum, spek'ü.lum (<i>p</i> specula, spe ü.lä) <i>n</i> , drych
Spatter, spat'ûr <i>v</i> , taenwlychu; diblo	Speech, spîsh <i>n</i> , llafar, lleferydd; y adrodd, araeth. Organs of spee peiriannau ymadrodd, peiriann llafar. Parts of speech, rhanau y adrodd
Spatterdashes, spat'ûr.dash.iz <i>np</i> , so-casau, soecysau, brocsenau [bodol]	Speechify, spî'tshî.fî <i>vi</i> , coegareithio
Spatula, spat'ü.lä, Spattle, spat'l <i>n</i> , ys-	Speechless, spîsh'les <i>a</i> , mud, aflafar
Spavin, spav'in <i>n</i> , llyncoes	Speed, spîd (<i>pt</i> & <i>pp</i> sped) <i>n</i> , bry brysiad; cyflymder, buander: <i>v</i> , bry: prysuro; llwyddo, fyynu. At <i>i</i> speed, nerth ei draed, nerth ei gart
Spawl, spôl <i>n</i> , poer: <i>vi</i> , glafoeri	Speediness, spîdî.nes <i>n</i> , cyflymdra, ¹ andra, cyflymedd, cyflymder
Spawn, spôn <i>n</i> , grawn, groned, gronell pysgod; grifft llyfaint, griffyll: <i>v</i> , silio, bwrw grawn; hilio [gronellbysg]	Speedwell, spîd'wel, Speedwort, sp wûrt <i>n</i> , llysiâu Llewelyn
Spawner, spônûr <i>n</i> , pysgodyn benyw,	Speedy, spî'dî <i>a</i> , buan, cyflym, ebrw
Spay, spä <i>vt</i> , dysbaddu creadur benyw	Spell, spel <i>n</i> , cyfaredd, swyngyfare-sias o waith: <i>v</i> , swyno; sillafu
Speak, spîk (<i>pt</i> spoke & spake, <i>pp</i> spoken) <i>v</i> , llafaru, llefaru, siarad. Evil-speaking, enllib, drwg absen	Spelling, spel'ing <i>n</i> , silliad, sillaf. Spelling-book, silliadur
Speakable, spî'kâ.bl <i>a</i> , llefarol	Spelt, spelt <i>n</i> , math o ydrawn gwael
Speaker, spî'kûr <i>n</i> , llafarwr, ymadrodd-wr, areithydd, areithiwr	Spelter, spel'tûr <i>n</i> , math o fetel.—Zi
Spear, spî'r <i>n</i> , bêr, ysbêr, gwaewffôn; tryfer: <i>vt</i> , trywanu	Spend, spend (<i>pt</i> & <i>pp</i> spent) <i>v</i> , treu, gwario, hêla; afradloni, gwastra
Spearmint, spî'r.mint <i>n</i> , mintys Mair	
Spearwort, spî'r.wûrt <i>n</i> , llysiâu'r gwaew	
Special, spesh'al <i>a</i> , neillduol; arbenig, penigol: <i>n</i> , penodolrwydd	
Specie, spî'shî <i>n</i> , arian bathol	
Species, spî'shîz (<i>p</i> species) <i>n</i> , adryw, rhyw, math, rhywogaeth	

spendthrift, spend'thrift <i>n</i> , gwastraffwr, oferddyn, afradyn	Spine, spīn <i>n</i> , asgwrn y cefn
spent, spent <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Spend	Spinet, spī'net <i>n</i> , orgau dannau
perable, spī'r'ā.bl <i>a</i> , gobethiadwy	Spiniferous, spī.nif'ur.us <i>a</i> , dreiniog
perm, spūrn <i>n</i> , had, rith, anian	Spinosity, spī.nos'ī.tī <i>n</i> , dreiniogrwydd, dyrysni; sarigrwydd
permaceti, spūr.mā.sī'tī <i>n</i> , cwyr y morfil	Spinous, spī'nus, Spiny, spī'ni <i>a</i> , dreiniog, dreiniol, dreinllyd
permatic, spūr.mat'ik <i>a</i> , hadol, hadog	Spinozism, spī'nō.zizm <i>n</i> , athrawiaeth
permatorrhœa, spūr.mā.to.rī'a <i>n</i> , hadlif	Spinoza, holdduwiaeth
permologist, spūr.mol'ō.jist <i>n</i> , un yn traethu ar hadau, llysieuwr [chwydu	Spinster, spin'stūr <i>n</i> , nyddwraig; merch weddw, merch anweddog
præw, spū <i>v</i> , cyfogi, gloesi, ymgyfogi	Spiral, spī'r'al <i>a</i> , fel cogwrn tro, nydddroellog, troellog
phacelate, sfas'ī.lāt <i>v</i> , marwhau, mallu	Spire, spī'r <i>n</i> , dyrwyndro; twysen; clochdy blaenfaen, pigwrn, bera, meindwr: <i>v</i> , twysenu; blaenfeinio
phenoid, sfī'nōid <i>a</i> , ar ddull cŷn, cyddull. Sphenoid-bone, clicied yr ên	Spirit, spir'it <i>n</i> , ysbryd, enaid; gwrol-fryd; gwirod. Lowness of spirits, iselder ysbryd, dybyrdod. Party spirit, pleidwyn. Public spirit, gwladgarwch, awydd at les y cyhoedd
phere, sfī'r <i>n</i> , cronell, clobyn	Spirited, spir'it.ed <i>a</i> , ysbrydlawn, gwrol. High-spirited, hy, calonog. Low-spirited, Weak-spirited, digalon, prudd, llaes, llwfr. Mean-spirited, isel, gwael, gwaelfrydig
spheric, sfē'rik, Spherical, sfer'ī.kal <i>a</i> , cyfrgrwn, crwn, cronellog	Spiritedness, spir'it.ed.nes, Spiritfulness, spir'it.fwl.nes <i>n</i> , bywiogrwydd, gwroldeb [poethgryf; hoew
sphericity, sfī.ris'ī.tī <i>n</i> , crynedd	Spiritous, spir'īt.us <i>a</i> , pur; gwirodol
spheroid, sfī.rōid' <i>n</i> , corff hirgrwn	Spiritual, spir'it.shū.al <i>a</i> , ysbrydol
spheroidal, sfī.rōi'dal <i>a</i> , hirgrwn, lled	Spirituality, spir.it.shū.al'ī.tī <i>n</i> , ysbrydolrwydd [brydoli
spherule, sfer'ūl <i>n</i> , pelen, clobyn [grwn	Spiritualize, spir'it.shū.al.iz <i>vt</i> , yspirituosus, spir'it.shū.us <i>a</i> , gwirodol
sphincter, sfing'k'tur <i>n</i> , cyhyryn caul	Spirit, spārt <i>n</i> , ysbonc: <i>v</i> , ysboncio; pistyllio; chwistrellu; ffrydio, tarddu
sphinx, sfingks (<i>p</i> sphinges, sfin'jiz) <i>n</i> , anghenfil chwedlaidd yr Aipht; math o wyfyn	Spiry, spī'r'ī <i>a</i> , blaenllym, pigfain
phygmic, sfig'mik <i>a</i> , gwaedgurol	Spissated, spis'ā.ted <i>a</i> , tewychedig
pial, spī'al <i>n</i> , ysbīwr, gwyliwr	Spissitude, spis'ī.tūd <i>n</i> , tewychedd, tewedd, tewychiant
spice, spīs <i>n</i> , perlysieuyn: <i>vt</i> , perlysieuo, spiced, spīst, Spicy, spī'sī <i>a</i> , llysieuog	Spit, spit <i>n</i> , bêr, beran, per: <i>vt</i> , gosod ar fêr: <i>v</i> (<i>pt</i> spat & spit, <i>pp</i> spitten & spit), poeri. To spit about, dyboeri
spicery, spī'sur.ī <i>n</i> , perlysiau; ystordy perlysiau	Spital, spit'al <i>n</i> .—Hospital
spicosity, spī.kos'ī.tī <i>n</i> , pigfeindedd	Spite, spit <i>n</i> , cenfigen, malais, mic, dygasedd: <i>vt</i> , migio, migusio. In spite of one, er ei waethaf [dygas
spider, spī'dūr <i>n</i> , cor, cōryn, copyn, pryfgopyn, cyffniden. Gossamer-spider, cōryn y gwawn. Water-spider, carwr dwfr, gafr y dwfr. Spider's web, gwe'r cor, copwe	Spiteful, spit'fwl <i>a</i> , migus, maleisus, Spitefulness, spit'fwl.nes <i>n</i> , migusedd, dygasedd, malais, cenfigen
spigot, spig'ut <i>n</i> , ysbigod	Spitten, spit'n <i>pp</i> .—Spit
spike, spīk <i>n</i> , pig, ysbig, pwyniad, hoelen hir, cethr, cethren: <i>vt</i> , hoelio, cethru; blaenllymu, pigfeinio	Spittle, spit'l <i>n</i> , poer, poeryn, haliw
spikenard, spīk'nūrd <i>n</i> , ysbicnard, nard	Splanchnology, splangk.nol'ō.jī <i>n</i> , coluddiaeth
spiky, spī'kī <i>a</i> , blaenllym, pigfain	Splash, splash <i>v</i> , arwlychu; lleidio
spill, spil <i>n</i> , dernyn, dryllyn: <i>v</i> (<i>pt</i> & <i>pp</i> spilt, spilt), colli, tywallt	Splashy, splash'ī <i>a</i> , pyllog, lleidlyd
piloma, spī'lō.mā <i>n</i> , goferllys	
spin, spin (<i>pt</i> span & spun, <i>pp</i> spun) <i>v</i> , nyddu. To spin out time, oedi. Spinning-wheel, troell nyddu	
spinage, spin'āj <i>n</i> , pigoglys, pigoga	
spinal, spī'nal <i>a</i> , perthynol i asgwrn y cefn. Spinal cord, Spinal marrow, madruddyn y cefn	
spindle, spin.dl <i>n</i> , gwerthyd; echel; canolbost grisiau; ysbigod, gwäell. Spindle-shanked, coesfain. Spindle-tree, pigwydden	

Splay, splä <i>vt</i> , goleddfu, cribweithio gwal; llaesu palfais march: <i>a</i> , cam.	Sponsor, spon'sûr <i>n</i> , mach, mechnïydd tad bedydd, mam fedydd; alltraw
Splay-footed, troedgam. Splay-mouthed, â gweflau cam	Sponsorial, spon.sô'r'i.al <i>a</i> , meichiol
Spleen, splin <i>n</i> , cleddyf Bleddyn; dneg, pruddglwyf; drwgewyllys, dyfn-gas.	Spontaneity, spon.tâ.ni'f.ti <i>n</i> , gwi foddolrwydd
Spleenful, splin'fwl, Spleeny, spli'ni <i>a</i> , digllawn, digus	Spontaneous, spon.tä'ni.us <i>a</i> , gwi foddol, o hono ei hun
Spleenwort, splin'wârt <i>n</i> , rhedyn y fagwyr. Scabby-spleenwort, llysiâu'r dduwg	Spool, spw'l <i>n</i> , gwerthyd. Spoolin wheel, rhod nyddu, troell
Splenalgia, splen.al'ji.â <i>n</i> , clefyd y dduwg	Spoom, spw'm <i>vi</i> , myned yn gyflym
Splendid, splen'dent, Splendid, splen'did <i>a</i> , claer, ysblenydd, dysgleirwyrch	Spoon, spw'n <i>n</i> , llwy. Spoon-me: llwyfwyd
Splendour, splen'dûr <i>n</i> , gwycheder, cein-edd; rhialltweh	Spoonbill, spw'n'bil <i>n</i> , y llwybig [llv
Splenetic, splen'i.tik <i>a</i> , claf o'r dduwg; croes, digus, anfwyn, anynad	Spoonful, spw'n'fwl <i>n</i> , llwyaidd, llona
Splenetic, splen.et'ik <i>n</i> , meddyginiaeth rhag y dduwg	Sport, spôrt <i>n</i> , chwareu; digrifwe cellwair; helwriaeth: <i>v</i> , ymddigrif cellwair; chwareu. To make spo of, gwatwar, chwerthin am ben
Splenic, splen'ik <i>a</i> , perthynol i'r dduwg	Sportful, spôrt'fwl, Sportive, spôr' <i>a</i> , chwareugar, cellweirus, difyr, dig hoenus
Splentive, splen'i.tiv <i>a</i> , poethlyd, anynad	Sportsman, spôrts'man <i>n</i> , heliwr; ad
Splent, splent, Splint, splint <i>n</i> , dyfloen, dellten, fflochen, ysgyren. Splint-bone, asgwrn bychan y goes	Sportule, spôr'tül <i>n</i> , elusen, rhodd
Splice, splis <i>vt</i> , cymhlethu penau rhaff; cydgyssylltu: <i>n</i> , cymhlethiad	Spot, spot <i>n</i> , man, lle, brycheu: ysmoty: <i>vt</i> , manu, brychu, ysmol
Splinter, splin'tûr <i>v</i> , delltu, fflochenu, ysgyrioni: <i>n</i> , dellten, esgarden	On the spot, yn y man, yn ddisymmwr
Split, split (<i>pt</i> & <i>pp</i> split) <i>v</i> , holti; delltu, delltenu, agenu; rhanu	Spotless, spot'les <i>a</i> , difrycheulyd, p glân [brycheulyd, mà
Splutter, splut'ûr <i>n</i> , godwrdd, ffwdan	Spotted, spot'ed, Spotty, spot'i <i>a</i> , bri
Spoil, spôil <i>n</i> , anrhaith, ysbail, ysglyfaeth: <i>v</i> , anrheithio, ysbeilio, ysglyfaethu, rheibio; difrodi; andwyo	Spousal, spûw'zal <i>n</i> , priodas; dywed'iad: <i>a</i> , dyweddïol, priodasol
Spoiler, spôi'lûr <i>n</i> , difrodwr, anrheithiwr	Spouse, spûwz <i>n</i> , dyweddi, priod
Spoilful, spôi'fwl <i>a</i> , difrodgar, ysbeilgar	Spout, spûwt <i>n</i> , pistyll; ffwd; gw aeth melin: <i>v</i> , pistyllio, ffrydio, dyl Water-spout, morbistyll [ys
Spoke, spök <i>n</i> , aden olwyn, carfan gwëydd: <i>pt</i> .—Speak	Sprain, sprän <i>n</i> , twrf; ysgiad: <i>vt</i> , ty
Spoken, spö'kn <i>pp</i> .—Speak	Sprang, sprang <i>pt</i> .—Spring
Spokesman, spöks'man <i>n</i> , llefarwr	Sprat, sprat <i>n</i> , morgrothell, corben
Spoliate, spö.li.ät <i>vt</i> , anrheithio, ysbeilio; difrodi; andwyo; ysglyfaethu	Sprawl, spröl <i>vi</i> , ymestyn ar lawr, y greinio, ymrwyfo [tawch, mory:
Spoliation, spö.li.ä'shun <i>n</i> , anrheithiad	Spray, sprä <i>n</i> , prigyn, ysbrigyn; ew
Spondee, spon'di <i>n</i> , dau sillaf hir, corfan hir	Spread, spred (<i>pt</i> & <i>pp</i> spread) <i>v</i> , lle taenu; peilio; ymdaenu: <i>n</i> , taen taeniad, ymdaeniad. To spr abroad, gwasgaru, llettaenu, taent led; cyhoeddi
Sponge, spunj <i>n</i> , ysbwng, morfadarch; bolerwr, glwth: <i>v</i> , ysbyngu, sychu ag ysbwng; bolera, bolrythu, glythu, gloddestu ar gost arall. Sponging-house, geoldy, blingdy, ty ceisbwl	Sprece, sprï <i>n</i> , cellweirgamp
Sponginess, spun'ji.nes <i>n</i> , ysbyngeiddrwydd [meddal	Sprent, sprent <i>a</i> , taenelledig, taen
Spongy, spun'ji <i>a</i> , ysbyngaidd, masw	<i>pp</i> .—Sprinkle [gwy
Sponsal, spon'sal <i>a</i> , priodasol, dyweddïol	Sprig, sprig <i>n</i> , brigyn, ysbrigyn,
Sponson, spon'shun <i>n</i> , ymrwymiad i ateb	Spriggy, sprig'i <i>a</i> , brigog, brigynog
	Spright, sprit <i>n</i> , drychiolaeth, elyll
	Sprightliness, sprit'li.nes <i>n</i> , hoer rwydd, bywiogrwydd, heinffdra, hoen, sionerwydd
	Sprightly, sprit'li, Sprightful, sprit' <i>a</i> , bywiog, eidiog, gorhoenus, sion

Spring, spring *n*, ffinnon, ffinnonell ; tarddiad ; llam, crychnaid ; gwanwyn : *v* (*pt* sprang & sprung, *pp* sprung), tarddu, egino, blaguro ; ffinnoni ; dychlamu. Day-spring, codiad *y* wawr. Spring-halt, clunheciant. Spring-head, llygad ffinnon. Spring-tide, gorllif, penllif, uchelfor. Spring-water, dwfr ffinnon. To spring a leak, ymagenu, gollwng dwfr i mewn
 Springal, spring'al *n*, llencyn, glaslane
 Springe, sprinj, Springle, spring'gl *n*, croglath, tagfagl
 Springiness, spring'i.nes *n*, gwrthneidiolrwydd, ardwythder, twythiant
 Springy, spring'i *a*, gwrthneidiol, ardwythol, twythig, llawn ffinnonau
 Sprinkle, spring'ki *v*, taenellu, ysgeimio
 Sprit, sprit *n*, blaguryu ; polyn. Sprit-sail, yr hwyl flaeu
 Sprite, sprit *n*, ellyll, bwgan, mwci
 Sprout, sprüt *vt*, blaendarddu, blaguro, egino. Sprouts, ysgewyll ; adfresych
 Spruce, sprüs *a*, tlws, dillyn ; hoew, pinc, cryno, sionc, destlus, twnais : *n*, pefrwyddyn, pyrwydden [ni, hoewder
 Spruceness, sprüs'nes *n*, dillynedd, tlysprucify, sprw'si.fi *v*, tacluso, twtneisio, hoewi, pincio, ymbincio
 Sprung, sprung *pt* & *pp*.—Spring
 Spud, spud *n*, darn cylllell ; pwtyn
 Spume, spüm *n*, ewyn, gorferw : *vi*, ewynu, malu ewyn, gorferwi
 Spumous, spü'mus *a*, ewynog ; gwag
 Spun, spun *pt* & *pp*.—Spin
 Spunge, spunj *n*.—Sponge
 Spunk, spungk *n*, pren gwyn, pren pwr sych ; arial, bywyd
 Spur, spür *n*, ysbardyn, barog ; swmbwl ; cymhellai ; annogaeth : *v*, ysbardyn, symbylu ; dirgymhell, dirannog. Spur-gall, ol yr ysbardyn
 Spurge, spürj *n*, fflamgoed, llysiau'r llaeth, llaeth yr ysgyfarnog. Sea-spurge, llaeth y fammaeth
 Spurious, spür'i.us *a*, ffugiol, basdarddaid, geurywiol [basdarddiaeth
 Spuriousness, spür'i.us.nes *n*, ffugedd
 Spurling, spür'ling *n*, math o forbysgodyn [gwrthwingo : *n*, gwrthodiad
 Spurn, spürn *v*, gwrthod gyda dirmyg
 Spurrier, spur'i.ür *n*, gwneuthurwr ysbardynau [pistyllio
 Spurt, spürt *n*, hwp, hep-hynt : *v*, tarddu
 Sputation, spü.tä'shun *n*, poeriad
 Spatter, spüt'ür *v*, poeri wrth siarad : *n*, ffwdan, godwrdd

Spy, spi *n*, ysbüwr, ysbienwr ; gwylied-ydd, chwiliedydd : *v*, ysbio, ysbiena, chwilio, canfod. Spy-glass, ysbien-ddrych, syllwydr, syllddrych
 Squab, skwob *n*, sachglustog ; gorwedd-faine ; dyn byrdew ; trolen, ffwtog : *vi*, syrthio yn syth
 Squabbish, skwob'ish, Squabby, skwob'i *a*, ysmwt, bondew, ffolenog, tewlydan
 Squabble, skwob'l *n*, ffirwgwd, ymgiprys : *vi*, ffrygydu, syrthio allan, cynhenu
 Squadron, skwob'run *n*, llynges ; byddin, mintai, llu, catrawd. Squadron of horse, marchoglu o 100 i 200 o wfr. Squadron of ships, mintai o longan, llynges [swgfudr
 Squalid, skwol'id *a*, brwnt, bawlyd, budr
 Squalidity, skwô.lid'i.ti, Squalidness, skwol'id.nes *n*, bawlydrwydd, budredd, aflendid, gorfudredd
 Squall, skwôl *vi*, ysgrechain, crechleisio : *n*, ysgrech ; awel ddisyfyd, chwa, chwythwm [gwyntog
 Squally, skwô'li *a*, chwawiog, awelog
 Squalor, skwä'lür *n*, budredd, budreddi
 Squamose, skwä.mös', Squamous, skwä'mus *a*, cenog, crestog
 Squander, skwon'dür *vt*, gwasgaru, gwastraffu, afradloni
 Square, skwê'r *a*, ysgwâr, cwar, pedwarochrog, pedronglog : *n*, pedrongl, ysgwâr, pedryfal, pedryal : *v*, ysgwario, pedryoli, petryalu, pedrori ; trefnu, llunio. Square root, arsaidd ; ar-soddiaeth [petryaledd
 Squareness, skwê'r'nes *n*, pedrongledd
 Squarrose, skwo.rös', Squarrous, skwor-us *a*, cenog, crestog
 Squash, skwosh *vt*, gwasgu yn deisen
 Squat, skwat *n*, cwrcwd, crwcd ; un byr a llydan, cnwff : *vi*, yswatio, crycydu, eistedd ar y garau
 Squeak, skwik *vi*, gwichio, gwichian, gwichleisio, fflechu, fflichio : *n*, fflich, gwich, gwichlef. A weak squeaking voice, llais main, llais dimai [gwichian
 Squeal, skwil *vi*, gwilrin, gwichio, Squeamish, skwi'mish *a*, alarlllyd, gwrthneugar, gwrthwynebus
 Squeamishness, skwi'mish.nes *n*, gwrthwynebrwydd, gwrthwyneb
 Squeeze, skwiz *n*, gwasg : *v*, gwasgu
 Squelch, skwel'tsh *vt*, llethu : *n*, swrthgodwm [duchan
 Squib, skwib *n*, ffug-felthen, fflamig ; Squill, skwil *n*, winwynen y môr. Vernal squill, serenyn

Squinancy, skwin'an.sî <i>n</i> , y fynyglog, flameg yn y gwddf.—Quinsy	Staircase, stê'r'käs <i>n</i> , dringfa
Squint, skwint <i>n</i> , trawsolwg: <i>a</i> , g ^w ywr, traws: <i>v</i> , llygadwyro, trawsdremio.	Stairs, stê'rz <i>np</i> , grisiau
Squint-eyed, llygadgroes, llygadwyr.	Stake, stäk <i>n</i> , pawl; cyngwystl: <i>v</i> polioni; cyngwystlo, dal, anturi- peryglu. Cowhouse-stake, buddel
Squinting outwardly, llygadgall	Stalactite, stäl.lak'tit <i>n</i> , cydgorffia calchaid yn dibynu mewn ogofëyde
Squirrel, skwur'el <i>n</i> , gwiwer [chwistrellu	Stalagmite, stäl.lag'mit <i>n</i> , defnydd calc- aidd yn ymgasglu ar waelod ogofëyde
Squirt, skwürt <i>n</i> , chwistrell: <i>v</i> , pistyllo.	Stale, stäl <i>a</i> , hen, henaidd; diflas, eg egraidd: <i>n</i> , trwnc, lleisw: <i>v</i> , troi y ddiffas; troethi, gollwng trwnc
Stab, stab <i>vt</i> , brathu, gwanu, trywanu: <i>n</i> , brath, gwân, erwan, trywan	Staleness, stäl'nes <i>n</i> , hendra, eged egri, diflasrwydd
Stabiliment, stä.bil'i.ment <i>n</i> , atteg, cadarnhäd [cadernid	Stalk, stök <i>vi</i> , paladru, corsenu; rhod yn benuchel: <i>n</i> , paladr, bonyn, cor en, gwelltyn, callodryn; rhodiad syt falch. Stalking-horse, ceffyl adar ceffyl brethyn; ffugorchudd
Stability, stä.bil'i.ti <i>n</i> , sefydlogrwydd.	Stalky, stök'i <i>a</i> , paladrog, corsenog
Stable, stä'bl <i>a</i> , diysgog, diwagl, sefydlog, cadarn-gryf, safadwy, ansigladwy: <i>n</i> , marchdy, aman, ystabl	Stall, stöl <i>n</i> , cör, preseb; marchnadfaï gweithgell; bawdle, bysle; bwth
Stableness, stä'bl.nes <i>n</i> , diysgogrwydd, sefydlogrwydd [meirch	Stallage, stöl'laj <i>n</i> , ffeirdoll, bwthdoll
Stabling, stä'bling <i>n</i> , cadwad, porthiant	Stalled, stöld <i>a</i> , pasgedig, tewbasg
Stablish, stab'lish <i>vt</i> , sefydlu, cadarnhau	Stallion, stal'yun <i>n</i> , march, amws [c
Stack, stak <i>n</i> , das, mwdwl, twr; crug: <i>vt</i> , dasu, mydylu. A stack of chimneys, twr o sinneiau	Stalworth, stöl'wüth <i>a</i> , cadarn, deu
Staddle, stad'l <i>n</i> , ystöl, mwdwl, ffon fagl, atteg, bagl; marchwydd	Stamen, stä'men (<i>p</i> stamina, stam'i.e: <i>n</i> , briger blodeuyn
Stadium, stad'yum (<i>p</i> stadia, stad'yä) <i>n</i> , mesur Rhufeinaidd, yn cynnwys 606 $\frac{2}{3}$ o droedfeddi [ar yr Isellmyn gynt	Stamina, stam'i.nä <i>n</i> , sylwedd, grym
Stadholder, stad'höl.dür <i>n</i> , penllywydd	Stamineous, stä.min'yus <i>a</i> , llinynog
Staff, staf (<i>p</i> staves) <i>n</i> , ffon, llachbren, berllysg, brysgyll, pastwn; pawl; yr holl bengadbeniaid mewn llu. Staff-bearer, brysgyllddygydd, dygiedydd y ferlysg. Hand-staff, troedffust	Stammel, stam'el <i>n</i> , math o liw coch
Stag, stag <i>n</i> , carw, cerwyd, cellaig	Stammer, stam'ür <i>v</i> , bloesgi, blo siarad, siarad ag attal arno: <i>n</i> , att ddywedyd, bloesgni
Stage, stäj <i>n</i> , chwareufa, chwareufwrdd, esgynlawr, tafod; gradd; teithradd	Stammering, stam'ur.ing <i>n</i> , bloesge attal dywediad, bloesgni
Stage-coach, teithgerbyd. Stage-player, dynwaredydd [iedydd	Stamp, stamp <i>n</i> , argraff, argraffnod, bath, nodbeiriant: <i>v</i> , pwyo, briv encio â thraed; nodi, argraffu; bat
Stager, stä'jür <i>n</i> , dynwaredydd; arfer-	Stanch, stântsh <i>a</i> , diddos, cyfan, digog, cadarn: <i>v</i> , attal; sychu
Staggard, stag'ürd <i>n</i> , carw pedeirblwydd	Stanchion, stan'tshun <i>n</i> , atteg, attegt
Stagger, stag'ür <i>v</i> , honcian; petruso	Stanchless, stântsh'les <i>a</i> , anattaladw
Staggers, stag'ürz <i>np</i> , dera, penddaredd, pendro, gysp	Stanchness, stântsh'nes <i>n</i> , diddosrwy diysgogrwydd, cadarnedd
Stagnancy, stag'nän.sî, Stagnation, stag-nä'shun <i>n</i> , croniad, llyniad	Stand, stand (<i>pt</i> & <i>pp</i> stood) <i>v</i> , sef, bod, aros: <i>n</i> , safiad; safle, gor; petrusod, dyryswh. Stand s, sefwch, aroswh, sefwch yn llony
Stagnant, stag'nant <i>a</i> , llonydd, marw, disymud. Stagnant-water, merddwfr, llynwyn, marwddwfr [sefyll	To stand aghast, synu, brawyc
Stagnate, stag'nät <i>vi</i> , croni, llynio.	To stand by a person, amddiffyn
Staid, städ <i>pt</i> & <i>pp</i> .—Stay: <i>a</i> , difrif, arafaid, dwys, sobr, rheolaidd	To stand in awe, ofni. To stand in need, bod ag eisieu arno
Staidness, städ'nes <i>n</i> , difrifwch, sobrwydd	Standard, stan'durd <i>n</i> , lluman, basafon, safonbrawf; prawfreol: y gosodedig; yn ol prawfreol. Stand-bearer, llumanwr, banerwr
Stain, stän <i>n</i> , ystaen, brycheuyn, diwyniad; gwarthnod: <i>v</i> , ystaenio, diwyno, anurddo, brycheuo; gwaradwyddo, gwarthruddo	

Standel, stan'del *n*, pren a hirsafodd
 Stander, stan'dûr *n*, hen goeden. Stander-
 by, edrychwyr, un yn sefyll ger llaw
 Standing, stan'ding *n*, safiad; safle;
 oed; parhâd: *a*, sefydlog, safadwy.
 Standing army, llw sefydlog. Stand-
 ing corn, llafur heb ei feddi
 Standish, stan'dish *n*, corn du, inc-lestr
 Stang, stang *n*, ystang, ystengaid
 Stank, stangk *pt*.—Sink
 Stannary, stan'ur.î *n*, ystaen-glawdd,
 cloddfa plwm gwyn
 Stanza, stan'zâ *n*, pennill
 Staple, stâ'pl *n*, marchnadfa, marchnad
 sefydlog; ystwwfl: *a*, sefydledig;
 penodol, henaf
 Star, stâr *n*, seren. Star-fish, serbysg,
 pymbys. Star-gazer, serdremiedydd.
 A shooting star, A falling star, seren
 hedegog. Evening star, Gweno, seren
 y nos. Morning star, Gwener, seren
 y boreu. North star, seren y gogledd,
 seren y pegwn. The seven stars, y
 saith seren siriol, y twr ser.—Pleiades
 Starboard, stâr'bôrd *n*, tu deheu llong
 Starch, stâr'tsh *n*, syth, lledlud, sythlud:
vt, sythu. Starched, ffurfgar, gorfanol
 Stare, stâr'v *v*, llygadrythu, syldremio:
n, llygadrythiad, syldrem; aderyn yr
 eira, drudwy
 Stark, stâr'k *a*, syth, afriwiog, anystwyth.
 Stark-blind, hollol ddail. Stark-
 naked, noethlymun
 Starless, stâr'les *a*, diser, heb oleu ser
 Starlight, stâr'lît *n*, ser-oleu
 Starling, stâr'ling *n*, aderyn yr eira,
 drudwy; atteg, canbost
 Starred, stârd *a*, serfrithedig, serig.
 Ill-starred, anffodus, afwyddiannus
 Starry, stâr'î *a*, serenog, serog
 start, stâr't *n*, llam, naid, torf; osgoad;
 rhuthr: *v*, swrthneidio, tasgu; tafnu;
 cychwyn gyrfa; dwyn ger bron; codi.
 To get the start, cael y blaen. To start
 aside, osgoi. To start a hare, codi
 ysgyfarnog
 starter, stâr'tûr *n*, codwr; tarfgi
 startish, stâr'tish *a*, anwadal; hydarf
 startle, stâr'tl *v*, brawychu, peri dy-
 chryn; neidio gan ddychryn
 starve, stâr'v *v*, newynu, fferu, rhynu,
 sythu. To starve with cold, sythu,
 fferu. To starve with hunger, newynu
 starveling, stâr'ving *n*, un bolwag: *a*,
 newynog, gwag ei gylla
 starwort, stâr'wûrt *n*, llyisiau'r tenewyn.
 Water starwort, brigwlydd

Statory, stâ'tur.î *a*, diysgog, sefydlog,
 safadwy; penderfynol
 State, stât *n*, cyflwr, ansawdd, helynt,
 sefyllfa, rhwysg, teyrnwychder; llyw-
 odraeth, gwladwriaeth: *vt*, adrodd,
 gosod ger bron, mynegu, dadgan;
 sefydlu. State-bed, teyrnwely. To lie
 in state, gorwedd dan deyrngrwys.
 United States, Taleithiau Cyfunol
 Stateliness, stât'li.nes *n*, gorwychedd,
 rhwysgfwredd, mawreddogrwydd
 Stately, stât'li *a*, uchelwylch, balch; ys-
 tadus [gwladweinydd; ystadegwr
 Statesman, stâ'ts'man *n*, gwladwriaethwr,
 Static, stat'ik, Statical, stat'ikal *a*,
 pwysyddiaethol, pwysol
 Statics, stat'iks *np*, pwysyddiaeth
 Station, stâ'shun *n*, sefyllfa, gorsaf;
 safle; galwad, safiad: *vt*, sefydlu,
 gosod mewn lle, gorsafu
 Stationariness, stâ'shun.ur.î.nes *n*, gor-
 safoldeb, safolrwydd
 Stationary, stâ'shun.ur.î *a*, sefydlog,
 gorsafol, sefydledig
 Stationer, stâ'shun.ûr *n*, papyr-werthwr
 Stationery, stâ'shun.ur.î *n*, papyr, inc,
 a nywddau o'r fath [tadegwr
 Statist, stâ'tist *n*, gwladwriaethwr; ys-
 Statistical, stâ.tis'ti.kal *a*, ystadegol
 Statistics, stâ.tis'tiks *np*, ystadiaeth,
 ystadeg, ystadegau
 Statuary, stat'û.ur.î *n*, cerfiwr delwau,
 delwedydd; delwedyddiaeth, delw-
 gerfiadaeth; delwgerfiad
 Statue, stat'û *n*, delw, cerfyll, cerflun
 Statuette, stat.û.et' *n*, delwen
 Stature, statsh'ûr *n*, uchder, taldra
 Statutable, stat'û.tâ.bl *a*, cyfreithiol
 Statute, stat'ût *n*, deddf, cyfraith, gweith-
 red seneddol. Statute-book, deddflyfr
 Staunch, stântsh.—Stanch
 Stave, stäv (*pt* & *pp* stove) *vt*, dryllio,
 dryllio yn erwydd: *n*, erwydden;
 pumllun cerdd
 Staves, stävz *np*.—Staff & Stave
 Stavesacre, stäv.zä.kûr *n*, llyisiau'r llau
 Stay, stâ (*pt* & *pp* staid) *v*, aros, trigo;
 attegn, dal, attal: *n*, arosiad, preswyl-
 iad; atteg. Stay-lace, carai gwasg-
 rwym
 Stays, stävz *np*, gwasgrwym merch
 Stead, sted *n*, lle. To stand in one's
 stead, llenwi lle un
 Steadfast, sted'fast *a*, sicr, dianwadal,
 diysgog, disigl, ansigladwy, gorddi-
 fwng, diymmod, cywir [alwch
 Steadfastness, sted'fast.nes *n*, dianwad-

STI pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Steadiness, sted'i.nes <i>n</i> , diwammal-rydd, diysgogrwydd	Stentorophonic, sten.tur.ö.fon'ik <i>a</i> , crochleisiol. Stenterophonic-tube. llafargorn, gwaeddgorn, udgorn llafar
Steady, sted'i <i>a</i> , diwammal, dianwadal, diysgog, gwastad	Step, step <i>n</i> , cam, camre, cerddediacion ysgol: <i>vi</i> , camu; cerdded. To step aside, troi naill ochr. To step back, myned cam yn ol, rhoi adlar cilio yn ol
Steak, stäk <i>n</i> , golwyth, deryn o gig. Beef-steak, haen eidion	Stepbrother, step'bruth.ür <i>n</i> , llysfraw
Steal, stäl (<i>pt</i> stole, <i>pp</i> stolen) <i>v</i> , dwyn, lladrata, cipio, ysgipio. To steal away, myned ymaith yn ddirgel	Stepdaughter, step'dó.tür <i>n</i> , llysfere merch wen [gw]
Stealth, stelth <i>n</i> , lladrad. By stealth, yn lladradradd; yn ddirgelaidd	Stepfather, step'fä.tHür <i>n</i> , llysdad, t:
Stealthy, stel'thi <i>a</i> , lladradaidd; dirgel	Stepmother, step'muth.ür <i>n</i> , llysfam mam wen
Steam, stäm <i>n</i> , ager, agerdd, anwedd; tarth: <i>v</i> , anweddu, agerddu; tarthio. Steam-boat, agerddfad, agerfad.	Steppe, step'i <i>n</i> , gwastattir diffaeth
Steam-ship, agerddlong, agerlong	Stepson, step'sun <i>n</i> , llysfab, mab gwyn
Steamer, stä'mür <i>n</i> , agerddlong	Stercoration, stür.kö.rä'shun <i>n</i> , teiliac
Steed, städ <i>n</i> , march, ceffyl; carnwyd	Stere, stür <i>n</i> , mesur Ffrengig 35.3165 o droedfeddi cyfangorff [ei d]
Steel, stäl <i>n</i> , dur, malaen: <i>vt</i> , dürio, caledu. Steel-clad, dur-arfog	Stereodox, stür'í.ö.döks <i>a</i> , digyfnwid
Steely, stä'li <i>a</i> , durol, duriol, caled	Stereometry, stür.i.om'í.tri <i>n</i> , cyfesuriaeth [ystryde]
Steelyard, stäl'yûrd <i>n</i> , pwyslath, durlath	Stereotype, stür'í.ö.tip <i>n</i> , ystrydeb:
Steep, stöp <i>n</i> , dibyn, llethr, tyle: <i>a</i> , serth, llethrol: <i>vt</i> , mwyo, soegi, sicio	Sterile, ster'il <i>a</i> , diffrwyth, anfuddi hysp [diffrwytho]
Steeple, stä'pl <i>n</i> , clochdy. Steeple-chase, meirchredgfa dros berthi a chloddiau	Sterility, ste.ril'í.ti <i>n</i> , anffrwythlond
Steepness, stöp'nes <i>n</i> , serthedd, llethredd	Sterilize, ster'il.iz <i>vt</i> , diffrwytho
Steepy, stä'pi <i>a</i> , dibynaid, serth, llethrog [io; cyfeirio]	Sterling, stür'ling <i>n</i> , arian bath deyrnas: <i>a</i> , gwirfath; cyfreithlaw pur, dilwgr; cynnwynol; rhagorol
Steer, stür <i>n</i> , bustach, enderig: <i>v</i> , llyw	Stern, stürn <i>a</i> , sarig, surlym, cuchi <i>n</i> , llyw llong; y pen ol [ddwyf]
Steerage, stür'äj <i>n</i> , llywiad; llywle	Sternal, stür'näl <i>a</i> , perthynol i asgwr
Steersman, stür'z'man <i>n</i> , llonglywydd	Sternmost, stür'nöst <i>a</i> , olaf, nesaf
Steganography, steg.â.nog'râ.fi <i>n</i> , celysgrifiath	Sternness, stür'nes <i>n</i> , sarigrwydd [I]
Stegnosis, steg.nö'sis <i>n</i> , bolrwymiad	Sternum, stür'num <i>n</i> , asgwrn y ddwyf
Stegnotic, steg.not'ik <i>a</i> , bolrwymol	Sternutation, stür.nü.tä'shun <i>n</i> , trriad, tisiad
Stele, stäl <i>n</i> , bon, carn	Sternutative, stür.nü.tä.tiv, Sternutatory, stür.nü.tä.tur.i <i>a</i> , yn peri tisiad
Stelene, stel'in <i>a</i> , colofnaidd, colofnog	Stertorous, stür.tör'í.us, Stertor, stür'tö.rus <i>a</i> , chwyrnog
Stellar, stel'ür, Stellary, stel'ur.i <i>a</i> , serol, serenol, serig	Stew, stü <i>n</i> , isgell; twymdy; puteir <i>v</i> , araf-ferwi [dys]
Stellate, stel'ät <i>a</i> , serenaidd, pelydraidd	Steward, stü'ürd <i>n</i> , goruchwyll
Stellation, ste.lä'shun <i>n</i> , ymlwyrchiad, pelydriad, sereniad	Stewardship, stü'ürd.ship <i>n</i> , goruchuaeth; dysteiniaeth [gwerth]
Stelliferous, ste.lif'ur.us <i>a</i> , serog [ddull]	Stica, stä'kä <i>n</i> , arian bath Sacs g
Stelliform, stel'í.förm <i>a</i> , pelydrol, ser-	Stick, stik <i>n</i> , pren, ffon, pastwn, lffon: <i>v</i> (<i>pt</i> & <i>pp</i> stuck), gly; gludo; rhuso, petruso; gwann
Stellionate, stel'í.ö.nüt <i>n</i> , gwerthiant eiddo arall, gauwerthiant	Stickiness, stik'í.nes <i>n</i> , gludiogrwyd
Stem, stem <i>n</i> , paladr, corsen, cyff, pill, bon; ach; tylwyth; pen blaen, duryn llong: <i>vt</i> , nosio yn erbyn; gwrthsefyll; attal; darostwng	Stickle, stik'l <i>v</i> , ymdrafferthu; ymaeth; ymbleidio [dom, cro]
Stench, stentsh <i>n</i> , drewdod, drygsawr, archwa: <i>vt</i> , drewi, drygsawrio	Stickleback, stik'l.bak <i>n</i> , brithy y
Stencil, sten'sil <i>vt</i> , arlliwio [llawfer]	Stickler, stik'lür <i>n</i> , ymyrwr, glynwi
Stenography, stä.nog'râ.fi <i>n</i> , byrsgrif	Sticky, stik'i <i>a</i> , gludiog, glynol
Stentorian, sten.tör'í.an <i>a</i> , uchelgroch	

tiff, stif *a*, syth, anystwyth, anhyblyg; gwrthnysig, ystyfnig. Stiff gale, awel gref. Stiff with cold, wedi sythu tiffen, stif'n *v*, sythgaledu; sythu tiffnecked, stif'nekt *a*, gwargaled tiffness, stif'nes *n*, anhyblygedd, syth-dra, sythni; anhynawsedd
 tifle, sti'fl *vt*, mygu, diffoddi; celu tigna, stig'mâ *n*, nod haiarn; gwarth-nod, anair [gwaradwyddo
 tignatize, stig'mä.tiz *vt*, gwarthnodi, tile, stil *n*, camfa, llamfa
 tiletto, sti.let'ö *n*, bidog, cylllegledd till, stil *a*, llongydd, tawel, dystaw, digyffro: *vt*, tewi, llongyddu: dystewi: *ad*, eto, er hyn, er hyny, yn wastadol: *n*, distyllai. Still-born, marw-anedig, erthyllaid. Still life, bywyd llysieuol tillatitious, stil.â.tish'us *a*, distyllaid tillatory, stil.â.tur.i *n*, distylldy tillness, stil'nes *n*, tawelwch, dystaw-rwydd, llongyddwch [hirgoes
 tilt, stilt *n*, tudfach, ystudfach; aderyn simulant, stim'ü.lant *a*, cyffroawl; cynhyrriol: *n*, cyffröydd
 stimulate, stim'ü.lät *vt*, symbylu; an-nog, cymhell, cyffroi [iad
 stimulation, stim.ü.lä'shun *n*, symbyl-timulus, stim'ü.lus (*p* stimuli, stim'ü.li) *n*, cymhellai
 ting, sting (*pt* & *pp* stung) *n*, colyn, conyn: *vt*, pigo, brathu â cholyn; dwysbigo. Having a sting, colynog tinginess, stin'ji.nes *n*, crintachrwydd tingless, sting'les *a*, digolyn; diniwed tingo, sting'gö *n*, hen gwrw cryf
 tingy, stin'ji *a*, crintach, anhael, calon-gauad. A stingy one, cledryn; cledren tink, stingk *n*, drewi, drewdod, drew-sawr, drygsawr: *vi* (*pt* stunk & stank, *pp* stunk), drewi. Stinking, drewlyd tinkard, sting'kürd *n*, drewgi, drewfil tint, stint *vt*, terfynu; dogni, prinbau, cyfyngu: *n*, terfyn, cyffin
 tipend, sti'pend *n*, tal, cyflog; hur tipendiary, sti.pen'di.ur.i *n*, cyflogddyn
 tipping, stip'ling *n*, math o gerhad tipulate, stip'ü.lät *v*, ammodi; cytuno tipulation, stip.ü.lä'shun *n*, ammod; ammodiad, cytundeb
 tir, stür *n*, ystwr, cynhwrf, cyffro, twrdd, dadwrdd: *v*, cyffroi, cynhyrfu, annog, cymhell; symmud, ymsym-mud, rhodio. Stir-about, llymru, uwd, sucan. To stir up a tumult, codi terfysg, peri cynhwrf
 tirless, stür'les *a*, digyffro, disymnud

Stirp, stürp *n*, ach, teulu, cenedlaeth
 Stirrup, stur'up *n*, gwarthaff, gwrthaff, gwarthol. Stirrups, gwartholion, dwyar
 Stitch, stitsh *n*, pwyth; gwaew, gwyneg: *vt*, pwytho; gwnö
 Stithy, stith'i *n*, eington; gofail
 Stive, stiv *vt*, maldwymno; tynlenwi
 Stoat, stöt *n*, earlwm, gwichydd [iad
 Stoccado, sto.kä'dö *n*, brath, cleddfraith
 Stock, stok *n*, bon, cyff, boncyff, coet-trych; tylwyth, edryf; da, anifeiliaid; nwyddau; golud; gwddfdorch, gwddf-liain: *vt*, cyffio, bonio; ystorio; cyf-lenwi. Stock-dove, ysguthan. Stock-jobber, prynwr neu werthwr dyled y deyrnas. Stock-lock, clo cyff gwn. Gazing-stock, gwawd-ddrych. Laughing-stock, gwatwarnod. Stock-still, digyffro. Stock and bit, tröwr, tylliad-yr. Stocks, cyffion, gefyn; dyledion y deyrnas; seilgyffiau llong
 Stocking, stok'ing *n*, hosan. Blue-stock-ing, benyw ddysgedig
 Stoic, stö'ik *n*, Stoiciad, un o ddysgybl-ion Zeno, athronydd yn Athen gynt
 Stoical, stö'ï.kal *a*, fel Stoiciad, didemlad
 Stoke, stök *v*, edrych ar ol tân
 Stoker, stök'ür *n*, tanborthwr
 Stole, stöl *n*, math o wisg urddasol: *pt*. —Steal [amser hebgor
 Stolen, stöl'n *pp*.—Steal. Stolen hours,
 Stolid, stol'id *a*, ffol, ynyf, hurt
 Stolidity, stö.lid'i.ti *n*, ffledd
 Stomach, stum'ak *n*, cylla; chwant bwyd: *vt*, digio, ymddigio, ffioni; cuddoddef. Pit of the stomach, geneu'r cylla
 Stomacher, stum.â.tshür *n*, bronfoll, dwyfroneg; broneg [crombilaid
 Stomachful, stum'ak.fwl *a*, sarig: *n*, Stomachfulness, stum'ak.fwl.nes *n*, sar-igrwydd [i'r cylla: *a*, llesol i'r cylla
 Stomachic, stö.mak'ik *n*, meddyginiaeth
 Stond, stond *n*, sefyllfa, safle
 Stone, stön *n*, careg, maen; 14 pwys; 8 pwys o gig; clefyd y maen, y gareg: *vt*, llabyddio, baeddu â cheryg: *a*, meinin; o geryg. Stone-bells, clych y ceryg. Stone-chat, math o aderyn. Stone-mason, saer maen. Blue-stone, copras glas. Boundary-stone, maen ffin. Grind-stone, maen llif, macu llifo, hogfaen. Precious stone, maen gwerthiawr. Rocking-stone, maen ysgwyd. Stone in the bladder, maen tostedd. Stone of testimony, coelmaen. To cut for the stone, maendrychu

STR pàth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cat, tâ=too, tûk=took

Stonecrop, stôn'krop *n*, briweg, briweg
y ceryg, bywlys
Stonewort, stôn'wûrt *n*, rhawn yr ebol
Stony, stô'nî *a*, caregog, ceryglyd, maen-
ol; caled. A stony place, creigle
Stood, stô'd *pt* & *pp*.—Stand
Stool, stô'wl *n*, maine, ystôl; ymgarth
Stoop, stô'p *v*, plygu, ymgrymu, crymu;
ymostwng
Stop, stop *v*, attal, rhwystro; cau; gor-
phwys: *n*, arosiad, attaliad; gor-
phwysnod [attaliadigaeth; arosiad
Stoppage, stop'âj *n*, rhwystro, attaliad,
Stopper, stop'ûr, Stopple, stop'l *n*, cau-
edydd, top, topyn
Store, stô'r *n*, ystôr, trysor; amledd;
ystorfa: *vt*, ystorio; diwallu; trysori
Storehouse, stô'r'hûws, (storehouses,
stô'r'hûwz.iz) *n*, ystordy
Stork, stôrk *n*, ciconia, chwibon
Storm, stôrm *n*, ystorm, tymmestl, gyr-
wynt; rhuthrgyrch: *v*, tymmestlu, ys-
tornio; tyrddu; rhuthro ar. To take
a fortification by storm, cymmeryd
amddiffynfa trwy nerth arfau
Stormy, stô'r'mî *a*, tymmestlog, ystormus
Story, stô'r'î *n*, hanes; chwedl; llofft:
vt, rhoi hanes, adrodd. Story-teller,
chwedleuwr; celwyddwr
Stound, stû'wnd *vt*, gofidio: *n*, gofid
Stout, stû'wt *a*, mawr, cadarn; talgryf;
dewr, gwrol, glew [der, glewder
Stoutness, stû'wt'nes *n*, pybyrwch, cryf-
Stove, stôv *n*, twymdy; tân-gell: *pt* &
pp.—Stave
Stow, stô *vt*, cyflëu, gosod mewn trefn
Stowage, stô'âj *n*, ystorle, ystordy;
cyfiead; ystordal [llygadwyrni
Strabism, strâ'bizm *n*, trowsedrychiad,
Straddle, strad'l *vi*, bongamu; sefyll,
cerdded, neu farchogaeth â'r traed ar led
Straggle, strag'l *vi*, gwahan-grwydro
Straggler, strag'lûr *n*, crwydryn
Straight, strât *a*, uniawn, cymhwys: *ad*,
rhag blaen, ar gyfer wyneb, rhagddo.
Straight-edge, llinellai, llinellyr.
Straight-forward, didwyll, annichell-
gar, uniawn; cymhwys
Straighten, strât'n *vt*, unioni, uniawnu
Straightness, strât'nes *n*, unionedd
Straightway, strât'wâ *ad*, yn union-
gyrchol, yn ddiattreg
Strain, strân *n*, ysiadiad, dirdroad, twrf;
tynder; ymdrech; iaith, tôn, dull: *v*,
tyrfu, dirdroi, ysgio; ymegnio; tynhau;
hidlo. A lofty strain, uchel-dôn
Strainer, strâ'nûr *n*, bidl, lliain hidlo

Strait, strât *ad*, cyfyng, cul, tyn, caeti
n, cyfyngder; cyfyngfor, culfor, mein-
for. Strait-waistcoat, caethwasgod
Straiten, strât'n *vt*, cyfyngu; tynhau
Straitness, strât'nes *n*, cyfyngedd; tynd
Strand, strand *n*, traeth, glan dwf
cainc (rhaff): *v*, llorio, gyru ne-
redeg ar draeth
Strange, strânj *a*, dyeithr, estronol, rh-
fedd, anarferol, newydd, chwith
Strangeness, strânj'nes *n*, dyeithrwech
Stranger, strânj'ûr *n*, dyeithriad, dyeith-
yn, alltud, estron, adwel
Strangle, strang'gl *vt*, tagu, ystag
llindagu. Strangle-weed, gorfana
tagwyg [clwyf yr ysgyfai
Strangles, strang'glz *np*, ysgyfeinw
Strangulation, strang.gü.lä'shun *n*, ta-
iad, ystagiad, llindagiad [ferddv
Strangury, strang'gû'r.î *n*, tostedd, c
Strap, strap *n*, carai; ffrewyll:
ffrewyllio, llabio â charai [iaetl
Strapado, strâ.pä'dô *n*, cospiad milw
Strapper, strap'ûr *n*, llabi; llabies
Strata, strât'a *np*.—Stratum
Stratagem, strât.â.jem *n*, ystranc,
tryw, cyfrwysdro, dichell, dichelli
Stratification, strat.î.fî.kä'shun
gwelyaeth, haeniad
Stratify, strat'î.fî *vt*, haenu, gwanafi
Stratocracy, strâ.tok'râ.sî *n*, cadly-
odraeth [gwanaf, gw
Stratum, strât'um (*p* strata) *n*, ha-
Stratus, strât'us *n*, niwlgwnwl
Straw, strô *n*, gwellt; gwelltyn. Stra-
colour, Straw-coloured, melynwyn
Strawberry, strô'ber.î *n*, syfïen, mefu
Strawy, strô'î *a*, gwelltaidd, gwellto
Stray, strâ *vi*, crwydro, cyfeiliorni,
crwydryn, anifail crwydr: *a*, crwyd-
colledig, ar goll, ar gyfeiliorn
Streak, strik *n*, llinell, llin, llinell,
rhes; ol, hawc: *vt*, rhesu, llinu,
linellu. Ring-streaked, cylchfrit
Streaky, strî'kî *a*, rhesog, llinellog
Stream, strîm *n*, ffrwd, ffrwdlif, n:
brwynen afon: *v*, ffrydio, lifo
Streamer, strî'mâr *n*, baner, llun,
baniar [ffrydan, cori
Streamlet, strîm'let *n*, corffrwd, goffi
Streamy, strî'mî *a*, ffrydiol, ffrydiog
Street, strît *n*, heol, ystrôd. Str-
walker, putain gyhoedd
Strength, strength *n*, cryfder, ne-
gryn, gallu, cadernid, galluedd
Strengthen, streng'thn *v*, nerthu, c-
hau, grymuso, cadarnhau [cadarni

Strengthener, streng'thn.ūr *n*, cryfhäwr,
 Strengthless, strength'les *a*, dinerth,
 dirym, gwan, egwan
 Strenuous, stren'ū.us *a*, bywiog, pybyr,
 ymdrechgar, ymegniol, gwresog, glew
 Strepent, strep'ent, Streperous, strep'-
 ur.us *a*, trystfawr, bloeddgar
 Stress, stres *n*, pwys, mawrbwys
 Stretch, stretch *v*, estyn, dirdynu, tynu,
 tynhau; ymestyn, ymystwyo: *n*,
 estyn, tyn, estyniad; ymestyniad
 Stretcher, stret'shūr *n*, trestl, trawst
 Strew, strw (strawn) *vt*, gwasgaru, llet-
 taenu, taenellu, taenu, taenu ar led,
 wynebaenn, sarnu; chwalu
 Striae, strī'i *np*, rhychau mewn cregin
 neu golofnau [rhychog
 Striate, strī'ät, Striated, strī'ä.ted *a*,
 Stricken, strik'n *pp*.—Strike. Stricken
 in years, hen, oedranus
 Strickle, strik'l, Strike, strik *n*, cyfor-
 bren, gwastadbren, cyforydd
 Strict, strikt *a*, cyfyng, caeth, caethiwus,
 manwl, tyn, llym, tost, tostylym
 Strictness, strikt'nes *n*, manylrwydd,
 manyledd, manylwch, caethder
 Stricture, strik'tshūr *n*, rhwymiad; byr-
 sylwad, cyffyrddiad, sylw deilliol
 Stride, stride (*pt* strode, *pp* stridden,
 strid'n) *v*, rhoi hirgam, brasgamu:
n, cam, hirgam, brasgam [trwst
 Stridor, strī'dōr *n*, mawdrwrst, trwf,
 Strife, strif *n*, cynhen, ymryson, terfysg,
 amrafael, ceeraeth [ion (*p*)
 Strigment, strig'ment *n*, crafiad; creif-
 strike, strik (*pt* struck, *pp* stricken,
 strik'n) *v*, taro, curo; gwastatäu,
 cyforio; gostwng, iselu: *n*, cyfor;
 mesur gwastad, pwysel
 Striker, strī'kūr *n*, tarawydd; cyforbren
 Striking, strī'king *a*, hynod, nodedig,
 od: *n*, tarawiad; cyforiad
 String, string *n*, llinyn; tant: *vt* (*pt* &
pp strung), llinynu; tantio, tenynu
 Stringent, strin'jent *a*, rhwymol, caeth,
 tyn; bolrwymol [ar anifeiliaid
 Stringhalt, string'hôlt *a*, math o gloffni
 Stringy, string'i *a*, llinynog; gludiog
 Strip, strip *n*, llain, llafn, llesfyn: *vt*,
 diosg, dadwisgo, dynoethi, ysbeilio
 Tripe, strip *n*, gwialenod, fflangelliad,
 ffonod; llinellres: *vt*, brithresu, llin-
 ellresu, rhesu; ffreyllio [llencyn
 Tripling, strip'ling *n*, glaslane, llane,
 Trive, striv (*pt* strove, *pp* striven,
 striv'n) *vi*, ymegniō, ymdrech, ym-
 orchestu, ymgeisio; ymryson

Strix, striks *n*, dylluan, cuan
 Stroke, ströd *pt*.—Stride
 Stroke, strök *n*, dymod, ergyd, tarawiad,
 tone; llinell: *vt*, lochi, dylofi, gorlyfnu
 Stroll, ströl *vi*, erwydro, ymwibio, gwib-
 grwydro, rhodiena
 Stroller, ströl'ūr *n*, gwibiad, gwibddyn,
 gwill, erwydryn; gwibferch, erwydres
 Strong, strong *a*, cryf, galluog, grymus,
 cadarn, gwrdd, erddrym, nerthol, pybyr.
 Stronger, strong'gūr *ed*, trech, cryf-
 ach. Strongest, strong'gest *sd*, trechiaf,
 cryfaf [amddiffynfa
 Stronghold, strong'höld *n*, cadarnfa,
 Strop, strop *n*, carai hogi, min-garai;
 rhaff dorchedig: *vt*, minio
 Strophe, strof'i *n*, pennill
 Strophos, strof'os *n*, bolwst
 Strout, strûwt *v*, balch-chwyddo, ym-
 Strove, ströv *pt*.—Strive [chwyddo
 Strown, strön *pp*.—Strew
 Struck, struk *pt* & *pp*.—Strike [iadol
 Structural, struk'tshü.ral *a*, cyfansodd-
 Structure, struk'tshūr *n*, adail, adeilad,
 adeiladaeth; fflurf, gosodiad, trefniad;
 cyfansoddiad
 Struggle, strug'l *n*, ymdrech, ymorechest:
vi, ymdrech, ymryson, ymwithio
 Struma, strw'mä (*p* strumæ, strw'mi)
n, manwyn, mandwyn, clwy'r brenin,
 clefyd y brenin [dwynog
 Strumous, strw'mus *a*, manwynog, man-
 Strumpet, strum'pet *n*, putain, cyffoden
 Strung, strung *pt* & *pp*.—String
 Strut, strut *vi*, balchrodio
 Stub, stub *n*, cyff, cippill, bonyn, bon-
 cyff: *vt*, codi bonion, dadwreiddio.
 Stub-nail, darn hoelen
 Stubble, stub'l *n*, soff, celefeurydd
 Stubborn, stub'ūr *a*, gwrthnysig, ys-
 tyfnig, cyndyn, gwargaled, eildyn
 Stubbornness, stub'ūr.nes *n*, gwrthnysig-
 rwydd, ystyfnigrwydd, cyndynrwydd
 Stubby, stub'i *a*, llawn bonau; byrdew
 Stucco, stuk'ō *n*, math o gymmrawd
 Stuck, stuk *pt* & *pp*.—Stick
 Stud, stud *n*, haid o feirch a chesyg
 magn, gre, grewys; boglynyn; hoelen
 â chlop mawr: *vt*, boglynu
 Student, stü'dent *n*, myfyriwr, ysgolhaig,
 astudiwr, efrydidd, efrydwr
 Studious, stü'di.us *a*, llengar, myfy-
 gar, llyfrgar, meddylgar, efrydus
 Study, stud'i *n*, myfyriad, myfyrdod,
 efryd, astudiaeth, myfyriaeth; myfy-
 gell, llyfrgell, efrydgell: *v*, myfyrio,
 efrydu, astudio, rhagifyfyrto

SUB pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Stuff, stuf *n*, defnydd; dodrefn; cymmysgwge, tenlli; peth, gwaelbeth, ffladredd, ffwlbri; *v*, sachu, sengu; tylenwi, gorlenwi; glythu, bolrythu
Stultify, stul'ti.fî *vt*, fflobrofi
Stultiloquence, stul.til'ô.kwens *n*, fflo-siarad, baldordd, gwagsiarad
Stum, stum *n*, gwin ar waith: *vt*, adnewyddu gwin trwy ailymweithiad
Stumble, stum'bl *v*, tramgwyddo, ymrwystro: *n*, tramgwydd, cam gwag.
Stumbling-block, maen tramgwydd
Stump, stump *n*, bonyn, cyff, honeyff
Stumpy, stum'pi *a*, bonog, honeyffnog
Stun, stun *vt*, syfrdanu, byddaru, hurtio
Stung, stung *pt* & *pp*.—Sting
Stunk, stunk *pt* & *pp*.—Stink
Stunt, stunt *vt*, rhwystro twf, cori
Stupe, stûp *n*, meddyginiaeth gynhesol; hurtyn, drel, penbwl, delff
Stupefaction, stû.pi.fak'shun *n*, syfrdan-
iad, hurtiad [syfrdanol
Stupefactive, stû.pi.fak'tiv *a*, syfrdanus,
Stupendous, stû.pen'dus *a*, aruthrol, rhy-
feddol, mawrwyh, enfawr [dwl
Stupid, stû'pid *a*, hurt, syfrdan, pendew,
Stupidity, stû.pid'i.ti *n*, hurtrwydd, syfr-
dandod, syfrdanedd, penffoedd
Stupify, stû.pi.fî *vt*, syfrdanu, hurtio
Stupor, stû.pôr *n*, hurtrwydd, madron-
dod, malldod, syndod, irdanc
Stuprate, stû'prât *vt*, treisio, halogi,
llathruddo [diforwyniad
Stupration, stû.pra'shun *n*, llathruddiad,
Sturdiness, stûr'di.nes *n*, cyndynrwydd,
ystyfnigrwydd; cryfder
Sturdy, stûr'di *a*, ystyfnig, cyndyn, tal-
gryf, talgaled, haerllug; cryf, tewgryf,
pybygryf; caledsyth
Sturgeon, stûr'jun *n*, morbysg o'r enw
Sturk, stûrk *n*, bustach; anner, treisiad;
dyniawed [bloesgi
Stufter, stut'ûr *vi*, siarad ag attal arno,
Sty, sti *n*, cwt, twlc moch, cut; lle
brwnt; llyfrithen, llefrithen, llyfelyn
Stygian, stj'i.an *a*, uffernol
Style, stil *n*, dull, modd; dull ymad-
rodd, ieithwedd; awyrfynag, nodwydd
deial; craffol, pin; enwad; coesig
blodeuyn: *vt*, enwi, cyfenwi, galw
Styptic, stip'tik *a*, gwaeddattaliol [olion
Styptics, stip'tiks *np*, gwaed-ddiddos-
Suasible, swâ'si.bl *a*, darbylladwy, an-
nogadwy [iad, deniad
Suasion, swâ'zhun *n*, annogaeth, cynghor-
Suasive, swâ'siv *a*, ennillol, argyhoeddol,
denol, darbylliadol
Suavity, swav'i.ti *n*, meluser, pereidd
der, mwynder; boneddigeddrydd
Sub- *px*, tan, is-, go- [gosu
Subacid, sub.as'id *a*, gosur, lled sur; *v*
Subacid, sub.ak'rid *a*, lledlym, egraid
Subaction, sub.ak'shun *n*, darostyngiad
Subaltern, sub'ôl.tûrn *n*, is-swyddog: *v*
is, tan, israddol [ar gylch, cylchyn
Subalternate, sub.ôl.tûr'nât *a*, cylech
Subalavian, sub.klâ'vi.an *a*, ceseiliol [ge
Subcommittee, sub.ku.mit'i *n*, isbwyll
Subcutaneous, sub.kû.tâ'ni.us *a*, isgroei
Subdean, sub.din' *n*, isddeon [g
Subdecuple, sub.dek'û.pl *a*, yn cynnw-
un ran o ddeg
Subdivide, sub.di.vîd' *v*, adranu, dyrar
Subdivision, sub.di.vizh'un *n*, adra
adraniad, dadran [rw
Subdulous, sub'dô.lus *a*, dichellgar, cy
Subdominant, sub.dom'i.nant *a*, isly-
sain [vt, tynu ymai
Subduce, sub.düs', Subduct, sub.dul
Subduction, sub.duk'shun *n*, dygi
ymaith [gorchfygu, gorthree
Subdue, sub.dü' *vt*, goresgyn, darostwi
Subglobular, sub.glob'û.lûr *a*, gogrv
crynaidd, lledgrwn [disyf
Subitaneous, sub.i.tâ'ni.us *a*, disymmw
Subject, sub.jä'sent *a*, isorweddol
Subject, subjekt *n*, deiliad; pwnc, t
tyn: *a*, darostyngedig; caeth; rhwy
rhwymedig, agored [c
Subject, subjekt' *vt*, darostwng, dw
Subjection, sub.jek'shun *n*, gostyngi-
ymostyngiad [pv
Subjective, sub.jek'tiv *a*, perthynol
Subjoin, sub.jöin' *vt*, adchwaneu, c
sylltu, attodi [ostw
Subjugate, sub.jü.gät *vt*, gwarogi, d
Subjugation, sub.jü.gä'shun *n*, dyg-
dan iau, gwarogaeth [iedi
Subjunctive, sub.jungk'tiv *a*, cyssy
Sublapsarian, sub.lap.sêr'i.an *n*,
gwmpiedydd, un yn dal etholeidga
wedi'r cwmp: *a*, isgwmpiedydd
Sublation, sub.lä'shun *n*, cymmer-
ymaith, dygiad ymaith
Sublimate, sub'li.mät *n*, unrhyw t
fferyllgoethedig: *vt*, fferyllgoe;
uchelu, dyrchafu [arddu
Sublime, sub.lim' *a*, goruchel, arddu,
Sublimity, sub.lim'i.ti, Sublimen-
sub.lim'nes *n*, ucheledd, ardduniar
Sublingual, sub.ling'gwal *a*, dan y t:
Sublunar, sub.lü'nur, Sublunary, s-
lü.nur.i *a*, isleuadol, isloerol, daia
Submarine, sub.mâ.rin' *a*, tanforl

Submerge, sub.mûr' v, soddi; trochi
 Submersion, sub.mûr'shun n, soddiad
 Submission, sub.mish'un n, ymostyngiad
 Submissive, sub.mis'iv a, ymostyngol,
 gostyngedig, isel, ufudd, ufuddgar
 Submit, sub.mit' v, ymostwng, ymroddi,
 ymddarostwng, ufuddhau
 Subnascent, sub.nas'ent a, isdyfol
 Subordinacy, sub.ôr'di.nä.sî, Subordi-
 nancy, sub.ôr'di.nän.sî n, isymblygiad,
 israddoliad, israddiad
 Subordinate, sub.ôr'di.nät a, israddol
 Subordination, sub.ôr.di.nä'shun n, is-
 osodedigaeth, israddiad, ymostyngiad
 Suborn, sub.örn' vt, llogi dynion i dyngu
 anudon neu gyflawnu trosedd
 Subornation, sub.ôr.nä'shun n, tyst-
 gyfflogiad, cyfflogiad gau dystion neu
 droseddwy [wys: vt, tystwyso
 Subpæna, su.pî'nâ n, gwyslythyr, tyst-
 Subreptitious, sub.rep.tish'us a, lladrad-
 aidd.—Surreptitious [arall
 Subrogate, sub.rö.gät vt, gosod yn lle
 Subscribe, sub.skrîb' v, tanysgrifio, llaw-
 nodi, doddi llaw wrth beth; cydsynio
 Subscriber, sub.skrî'bûr n, tanysgrifwr,
 rhagdalwr; cydsyniedydd
 Subscription, sub.skrîp'shun n, tanys-
 grifiad; rhagdaliad
 Subsecutive, sub.sek'ü.tiv a, dilydol
 Subsequent, sub.sî.kwent a, canlynol,
 gwedi, dilydol, ar ol [wasanaethu
 Subserve, sub.sûrv' vt, gwasanaethu, is-
 Subserving, sub.sûr'vi.ens, Subservi-
 ency, sub.sûr'vi.en.sî n, iswasanaeth-
 iad, gwasanaetholrwydd
 Subserving, sub.sûr'vi.ent a, gwasan-
 aethgar, isdefnyddiol, cynnorthwyol,
 offerydol [yddu, darfod
 Subside, sub.sîd' vi, gwaelodi, ymlon-
 Subsidence, sub.sî'dens n, gwaelodion
 Subsidiary, sub.sîd'yur.i a, cynnorth-
 wyol, cymhortbol
 Subsidiize, sub.sî.dîz vt, talu am gy-
 morth; rhoi cymhorth [porthdal
 Subsidy, sub.sî.dî n, arian cymhorth,
 Subsign, sub.sî'n' vt, tanysgrifonnu
 Subsist, sub.sîst' v, gorsefyll, parhau;
 byw, bod; ymborthi; porthi, cynnal
 Subsistence, sub.sîs'tens n, cynnaliaeth,
 bywoliaeth, bywiolaeth; hanfodiad,
 bodoliaeth; para; arosiad
 Subsistent, sub.sîs'tent a, hanfodol
 Substance, sub'stans n, sylwedd, defn-
 ydd; swm; golud, cyfoeth, da
 Substantial, sub.stan'shal a, sylweddol,
 corfforol, defnyddiol; cryf; cyfoethog

Substantiality, sub.stan.shî.al'fî.tî, Sub-
 stantialness, sub.stan'shal.nes n, syl-
 weddolrwydd; cryfder
 Substantiate, sub.stan'shi.ät vt, syl-
 weddu, sylweddoli, profi, gwirio
 Substantive, sub'stan.tiv a, sylweddol,
 tansafedigol: n, enw eadarn, sylweddair
 Substitute, sub'stî.tüt n, dirprwywr,
 tannorth; rhagflwr: vt, rhoi yn lle
 Substitution, sub.stî.tü'shun n, dirprwy-
 osodiad, gosodiad yn lle
 Substratum, sub.strä'tum (p substrata,
 sub.strä'tâ) n, is-haen [adeilad
 Substruction, sub.struk'shun n, tan-
 Subsultive, sub.sul'tiv, Subsultory, sub-
 sul'tur.i a, llamol, dychlamol, ar neid-
 iau [dan
 Subtend, sub.tend' vt, tanledu, ymestyn
 Subterfluent, sub.tür'flü.ent a, isredgol
 Subterfuge, sub'tür.füj n, cyfrwys-
 ocheliad, esgus, diangdwl, gochelgast
 Subterranean, sub'ter.än n, tanddaiarfa
 Subterraneous, sub.te.rä'nî.us, Subter-
 renean, sub.te.rä'nî.an, Subterrene,
 sub.te.rî'n' a, tanddaiarol
 Subtile, sub'til a, mân, manwy; cyf-
 rwys, synwrylwm, ffel, craff, dichell-
 gar, ystrywgar; treiddiol, teneu
 Subtleness, sub'til.nes, Subtility, sub-
 til'fî.tî n, manwydd; treiddiolrwydd,
 teneuder; cyfrwysder, craffder, ffelder
 Subtilization, sub.tî.lî.zä'shun n, teneu-
 ad [cyfrwys-ddadleu; ffuantu
 Subtilize, sub'tî.lîz v, teneuo, teneuhau;
 Subtle, sut'l a, cyfrwys, ystrywgar, ffel,
 dichellgar, ffelgraff
 Subtleness, sut'l.nes, Subtlety, sut'lî.tî
 n, cyfrwysder, dichell [erthynu
 Subtract, sub.trakt' vt, tynu ymaith,
 Subtraction, sub.trak'shun n, tyniad
 allan, erthyniaeth [erthynir
 Subtrahend, sub'trâ.hend n, y rhif a
 Suburb, sub'ûrb n, rhagddinas, maes-
 dref [maesdrefol
 Suburize, sù.bûr'ban a, rhagddinasol,
 Subventaneous, sub.ven.tä'nî.us a,
 gwyntog; gwag [porth, help
 Subvention, sub.ven'shun n, cymhorth,
 Subversion, sub.vûr'shun n, dymchweliad
 Subversive, sub.vûr'siv a, dymchwelol,
 dinystriol, dymchweliadol; gwyrdro-
 awl [chwelyd, dinystrïo; gwyrdroi
 Subvert, sub.vûrt' vt, dadymchwel, dym-
 Subworker, sub'wûr.kûr n, isweithiwr
 Succedaneous, suk.sî.dä'nî.us a, cyf-
 lëyddol, yn llenwi lle peth arall [ydd
 Succedaneum, suk.sî.dä'nî.um n, cyflë-

- Succeed, suk.sid' *v*, olynu, canlyn, dilyn; llwyddo, ffynu, tycio. To succeed to property, etifeddu meddiannau, goresgyn
- Success, suk.ses' *n*, llwyddiant, llwydd, ffyniant, ffawd; tyciant, rhwydd-deb
- Successful, suk.ses'fwl *a*, llwyddiannus, ffyniannus, ffodus [llwyddiant
- Successfulness, suk.ses'fwl.nes *n*,
- Succession, suk.sesh'un *n*, olynïad, olynïaeth, oliant, dilynïad, canlynïad
- Successive, suk.ses'iv *a*, olynol, oliannol, dilynol, canlynol
- Successful, suk.ses'les *a*, aflwyddiannus, dilwydd, anffodus, anhyciannus
- Successor, suk.ses'ûr *n*, olynïydd, dilynïydd, goresgynïydd; etifedd [gwympo
- Succiduous, suk.sid'û.us *a*, parod i
- Succinct, suk.singkt' *a*, amwregysedig; taclus, cryno, talfyr [byrdra
- Succinctness, suk.singkt'nes *n*, crynodeb,
- Succour, suk'ûr *n*, porth, cymhorth, cynnorthwy, ymgeledd, amgeledd; ymward: *vt*, cynnorthwyo, cymhorth; ymgeleddu, amgeleddu
- Succorless, suk'ûr.les *a*, digymhorth digynnorthwy, diachles, diamgeledd
- Succulence, suk'û.lens, Succulency, suk'û.len.sî *n*, ireidd-dra, irder
- Succulent, suk'û.lent *a*, ireiddlyd, ir, iraidd, suddlawn [i fyny
- Succumb, su.kum' *vi*, ymostwng, rhoddi
- Succussation, suk.u.sâ'shun *n*, ysgyd-wad; tuthïad, trotiad [ysgytiad
- Succussion, su.kush'un *n*, ysgydwad.
- Such, sutsh *a*, cyfryw, y fath, cyffelyb, Such a man as he, gwr o'i fath ef. Such and such a place, y fan a'r fan. Such a one, y cyfryw un. Such as these, fel y rhai hyn. To such as do so, i'r sawl [i'r rhai] a wnant felly
- Suck, suk *v*, sugno, dyfnu; sugniad: *n*, sugn, bron, laeth bron
- Sucker, suk'ûr *n*, sugnwr, sugnai, sugneddyd; ysgewyllyn, impyn
- Sucket, suk'et *n*, pergymmysg, ancwyn
- Suckle, suk'l *vt*, rhoi bron, sugno
- Suckling, suk'ling *n*, plentyn sugno, maethblentyn; creadur sugno; laeth-oen, oen sugno; math o feillion gwyn
- Suction, suk'shun *n*, sugn, sugndynïad
- Sudation, sü.dâ'shun *n*, chwysïad; chwys
- Sudatory, sü'dâ.tur.î *n*, chwysdy, chwysfa: *a*, chwysiol, chwysbair
- Sudden, sud'en *a*, disyfyd, dirybudd, disymwth, sydyn
- Suddenness, sud'en.es *a*, disymmythdra
- Sudorific, sü.du.rif'ik *a*, chwysbair, chwysbar: *n*, meddyginiaeth chwysbar
- Suds, sudz *np*, sebondrwyth
- Sue, sü *v*, rhoi cwyn, rhoi cyfraith, cwyno ar; ymbil, ymhwedd, deisyf, erfyn, crefu
- Suet, sü'et *n*, gwer, swyf, swyfedd
- Suety, sü'et.î *a*, gwerog, swyfog
- Suffer, suf'ûr *v*, goddef, dyoddef; caniatâu, gadael
- Sufferable, suf'ur.â.bl *a*, goddefadwy
- Sufferance, suf'ur.ans *n*, goddefiad: amynedd [ddefw
- Sufferer, suf'ur.ûr *n*, dyoddefwr, go-
- Suffering, suf'ur.ing *n*, goddefiad dyoddefaint: *a*, dyoddefol, dyoddefus
- Suffice, su.fiz' *v*, bod yn ddigon, digoni digonoli, diwallu, boddolm
- Sufficiency, su.fish'en.sî *n*, digonedd digonoldeb, digonolrwydd
- Sufficient, su.fish'ent *a*, digon, digonol
- Suffix, su.fiks' *vt*, olddodi, ychwanegu
- Suffix, suf'iks *n*, olddodiad, terfynïad
- Sufflate, su.flât' *vt*, chwythu i fyny [fyn
- Sufflation, su.flâ'shun *n*, chwythïad
- Suffocate, suf'ö.kät *vt*, mygu, tagu
- Suffocation, suf.ö.kâ'shun *n*, mygia: tagiad [tagiad
- Suffocative, suf'ö.kä.tiv *a*, mygo
- Suffragan, suf'râ.gan *a*, cynnorthwyo: *n*, esgob cynnorthwyol [cydsyni
- Suffragant, suf'râ.gant *a*, cynnorthwyo
- Suffragate, suf'râ.gät *vt*, pleidleis gyda, pleidio
- Suffrage, suf'räj *n*, cymhorth; etho fRAINT, pleidlais; gweddi cynulleidf
- Suffumigate, su.fü.mî.gät *vt*, tanfyg twymfygu [tanfygi
- Suffumigation, su.fü.mî.gâ'shun
- Suffumige, suf'ü.mij *n*, mygdarth
- Suffuse, su.füz' *vt*, tywallt, taenellu dr
- Suffusion, suf'üz'zhun *n*, lettaeniad dr
- Sug, sug *n*, chwanen y môr
- Sugar, shw'g'ûr *n*, sugr: *vt*, sugro
- Sugary, shw'g'ur.î *a*, sugraidd, melus
- Sugescent, sü.jes'ent *a*, sugnol
- Suggest, su.jest' *vt*, araf-grybwy sibrwd, dirgel-goffâu, crybwyll
- Suggestion, su.jes'tshun *n*, crybwyllia cyrbwyllïad, amnaid, awgrym
- Suggestive, su.jes'tiv *a*, awgrymol, crybwyllïadol [ac yn]
- Suggilate, suj'î.lät *n*, maeddu yn d
- Suggil, suj'il *vt*, difrio
- Suicide, sü'i.sid *n*, hunanladdïad, hu anladd; hunanleiddïad, hunanlofru
- Suicidal, sü'i.sî.dal *a*, hunanddinystrï

Suillage, sü'íl.áj *n*, budrffos; budreddi
 Suit, süt *n*, cwyn, cynghaws, hawl;
 deisyfiad, cais; trwsiad, cyflawnwisg,
 par: *v*, cyfatebu, gweddu, cyfweddu,
 cyfaddasu, cymmathu; trwsiadu
 Suitable, sü'tá.bl *a*, cyfaddas, cydweddol,
 addas, cyfaddas, cymhwys, gweddaidd
 Suitableness, sü'tá.bl.nes *n*, cyfaddas-
 rwydd, cymhwysder, addasrwydd
 Suite, swít *n*, cyfres; gosgordd, cym-
 deithlon, cydganlynwyr
 Suitor, sü'túr *n*, erfyniwr, deisyfwr,
 ymgeisydd; carwr, cariadfab
 Suitress, sü'tres *n*, ymgeisyddes; car-
 iadferch [ymddigio
 Sulk, sulk *vi*, sarigo, cuchio, sori, cudd-
 Sulkiness, sul'kí.nes *n*, sarigrwydd,
 surni, afrywiogrwydd [sur, sarig
 Sulky, sul'kí *a*, anfoddog, afrywiog,
 Sullen, sul'en *a*, sarig, anhylon, cuchiog
 Sullenness, sul'en.es *n*, afrywiogrwydd,
 soriant, anfoddogrwydd, sarigrwydd
 Sully, sul'í *vt*, diwyno, llychwino
 Sulphate, sul'fät *n*, ufelawd
 Sulphur, sul'fúr *n*, brwmstan, llosgfaen
 Sulphuration, sul.fu.rá'shun *n*, myg-
 faeniaeth, càniad
 Sulphureous, sul.für'í.us, Sulphurous,
 sul'fur.us *a*, brwmstanaidd, ufelaidd
 Sulphuric, sul.fü'r'ík *a*, ufelig
 Sulphury, sul'fur.í *a*, brwmstanol
 Sultan, sul'tan *n*, ymberawdwr Twrci
 Sultana, sul.tá'nâ, Sultanness, sul'tan.es
n, ymherodrés Twrci [ddwyreiniol
 Sultanry, sul'tan.rí *n*, ymberodraeth
 Sultriness, sul'tri.nes *n*, mwrndra, trym-
 des, mwlldra [desog, tesog
 Sultry, sul'trí *n*, mwrn, mwll, trwm-
 sum, sum *n*, sum, swm, cyfanrif; syl-
 wedd: *vt*, cydgrynoi, cydgasglu, symio
 Sumach, shw'mak *n*, corn yr hydd
 Sumless, sum'les *a*, aneirif, dirif, afrifed
 Summary, sum'ur.í *a*, byr, cryno;
 taclus: *n*, crynodeb, crynoad
 Summer, sum'úr *n*, haf: *a*, hafol, hefin,
 hafaidd: *v*, hafota, treulio yr haf.
 Summer-house, hafdy, hafod, hafotty.
 Summer-time, hafin, amser haf
 Summit, sum'it *n*, pen, copa, crib, top,
 cribyn, blaen, ban, bar, col
 Summon, sum'un, Summons, sum'unz
vt, gwysio, arwysio, dyfynu; galw
 Summons, sum'unz *n*, gwys, dyfyn. *A*
 general summons, llwyrwys
 Sumpter, sum'túr *a*, pynfarch
 Sumptuary, sum'tshü.nr.í *a*, perthynol
 i gost; traulgymmedryddol

Sumptuous, sum'tshü.us *a*, costfawr,
 gwerthfawr; mawrwyeh, ardderchog
 Sumptuousness, sum'tshü.us.nes *n*,
 gwerthfawrogrwydd; mawrwychedd
 Sun, sun *n*, haul, huan; y gánaid: *vt*,
 heulo; ymheulo. Sun-dial, deial haul,
 heuloriawr, heulfynag. Sun-flower
 heulflodeuyn, blodeuyn yr haul.
 Sun-stroke, Stroke of the sun, ergyd
 yr haul, gordarawiad yr haul.—Inso-
 lation [edyn
 Sunbeam, sun'bim *n*, pelydryn, mych-
 Sunburnt, sun'búrn *a*, heulfelyn, mel-
 ynog [Arglwydd
 Sunday, sun'dä *n*, dydd Sul, dydd yr
 Sunder, sun'dúr *vt*, ysgar, gwahanu, dy-
 doli [amrywion, amrywiolion
 Sundries, sun'driz *np*, amryw bethau,
 Sundry, sun'dri *a*, amryw, amrywiol
 Sung, sung *pp*.—Sing
 Sunk, sungk *pp*.—Sink
 Sunniness, sun'í.nes *n*, heuledd
 Sunny, sun'í *a*, heulog, tesog, araul
 Sunrise, sun'ríz *n*, codiad haul
 Sunset, sun'set *n*, machludiad haul
 Sunshine, sun'shin *n*, heuledd, tywyn-
 iad haul. Summer-sunshine, hafgan
 Sup, sup *n*, llymaid; llymeidyn: *v*, lly-
 meitian; cwynosa, swpera, swperu
 Super-*px*, uwch, goruwch; gor-, tra-, ar-
 Superable, sü'pur.â.bl *a*, gorchfygadwy
 Superabound, sü.pur.â.búwnd' *vi*, gor-
 modi, arddigoni, bod yn orhelaeth
 Superabundance, sü.pur.â.bun'dans *n*,
 arddigonedd, gormodedd
 Superabundant, sü.pur.â.bun'dant *a*,
 gormodol, arddigonol, gorchelaeth
 Superadd, sü.pur.ad' *vt*, arddodi, gor-
 chwanegu, rhoi dros ben
 Superannuate, sü.pur.an'ü.ät *v*, an-
 addasu gan oedran; oedfreinio, rhydd-
 hau oddi wrth lafur ar segurdal
 Superannuation, sü.pur.an.ü.ä'shun *n*,
 oedfreiniad [eddog, godidog
 Superb, sü.purb' *a*, mawrwyeh, mawr-
 Supercargo, sü.pur.kâr'gö *n*, goruch-
 wylwr llwyth llong [uchwybrol
 Supercelestial, sü.pur.si.les'tshal *a*, gor-
 Supercilious, sü.pur.sil'yus *a*, balch,
 gorfalch, uchelfalch, ysgornllyd,
 ffroenuchel [gorfalchedd
 Superciliousness, sü.pur.sil'yus.nes *n*,
 Superconception, sü.pur.kon.sep'shun *n*,
 ailfeichogiad
 Supereminence, sü.pur.em'í.nens *n*, gor-
 uchragoriaeth [uchragorol
 Supereminent, sü.pur.em'í.nent *a*, gor-

SUP pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

- Supererogate, sŭ.pur.er'ô.gât *vi*, gornweuthur, gorgyflawnu
- Supererogation, sŭ.pur.er'ô.gâ.shun *n*, afraid; gorhaeddiant, gorober
- Superexcellence, sŭ.pur.ek'sel.ens *n*, trarhagoriaeth, trarhagoroled, gorragoriaeth [rhagorol, gorodidog]
- Suprexcellent, sŭ.pur.ek'sel.ent *a*, tra-
- Superfetate, sŭ.pur.fi'tât *vi*, ail-feichiogi [feichiogiad]
- Superfetation, sŭ.pur.fi.tâ'shun *n*, ail-Superfice, sŭ.pur.fis *n*, wyneb, arwyneb
- Superficial, sŭ.pur.fish'al *a*, arwynebol, bas; ansylweddol
- Superficialness, sŭ.pur.fish'al.nes *n*, basder, arwynebolrwydd; ansylwedd
- Superficies, sŭ.pur.fish'i.iz *n*, arwynebedd, gwynebfesur
- Superfine, sŭ.pur.fin' *a*, meinwch, dinesig, tecaf, goreu [edd, gormodedd]
- Superfluity, sŭ.pur.flü'i.ti *n*, arddigon-
- Superfluous, sŭ.pur.flü.us *a*, gormod, gormodd, afraid, arddigon [gormodedd]
- Superfluosity, sŭ.pur.flü.us.nes *n*,
- Superinduce, sŭ.pur.in.düs' *vt*, dwyn i mewn yn chwane; llawndueddu
- Superintend, sŭ.per.in.tend' *vt*, arolygu, goruchwylied, golygiadu, edrych ar ol
- Superintendence, sŭ.pur.in.ten'dens *n*, arolygiad, golygiad, goruchwyliad: goruchwyliaeth, golygiadaeth
- Superintendent, sŭ.pur.in.ten'dent *n*, arolygwr, goruchwyliwr, golygiedydd
- Superior, sŭ.pi'r'i.ûr *a*, uwch, uwch law, goruwch; trech; gwell, rhagorach: *n*, blaenor, uchafiad
- Superiority, sŭ.pi'r.i.or'i.ti *n*, uchafiaeth, blaenoriaeth, rhagoriaeth
- Superlative, sŭ.pur.lâ.shun *n*, gorddyrchafiad, gormodedd; mwyhâd
- Superlative, sŭ.pur.lâ.tiv *a*, uchaf, uchclaf; eithafol; goreu
- Superlatively, sŭ.pur.lâ.tiv.li *ad*, yn y radd uchaf, dros ben [uchafrwydd]
- Superlativeness, sŭ.pur.lâ.tiv.nes *n*,
- Superlunar, sŭ.pur.lü.nûr *a*, uchloerol, uchleuadol [fudol]
- Supermundane, sŭ.pur.mun'dän *a*, uch-
- Supernal, sŭ.pur'nal *a*, goruchol; nefol
- Supernatant, sŭ.pur.nâ'tant *a*, yn nofio ar y wyneb [nofiad ar y wyneb]
- Supernatation, sŭ.pur.nâ.tâ'shun *n*,
- Supernatural, sŭ.pur.nat'shü.ral *a*, goruchnaturiol, goruchanianol, goranianol, uchanianol
- Supernumerary, sŭ.pur.nü'mur.ur.i *n*, un dros ben y rhif: *a*, goruchrifol
- Superscribe, sŭ'pür.scrib' *vt*, arysgrifenu arlythyru, ysgrifen uwch ben
- Superscription, sŭ.pür.scrip'shun *n*, arysgrifen, arysgrifeniad, arysgrif
- Supersede, sŭ.pür.sid' *vt*, diswyddo, difreinio; cymmeryd ei le
- Superstition, sŭ.pür.stish'un *n*, coel grefydd, ofergoel, geugoel, gorgred
- Superstitious, sŭ.pür.stish'us *a*, coel grefyddol, ofergoelus, gorgredus
- Superstructure, sŭ.pür.struk'tshûr *n*, aradail, goruchadeilad
- Supervene, sŭ.pür.vin' *vi*, dyfod a ddamwain, dyfod yn ychwanegol
- Supervient, sŭ.pür.vi'ni.ent *a*, dan weinddyfodol, ychwanegol
- Supervention, sŭ.pür.ven'shun *n*, dan weinddyfodiad [arolyg
- Supervise, sŭ.pür.viz' *vt*, gorucholyg
- Supervisor, sŭ.pür.vi'zûr *n*, ucholygw arolygydd, goruchwyliwr
- Supine, sŭ.pin' *a*, â'r wyneb i fyn dioglyd, segurlyd, diwaith, digycwyn, anofalus [berf
- Supine, sŭ'pin *n*, math o enw cada
- Supineness, sŭ.pin'es *n*, diofalwch, syrtni, anofalwch
- Suppeditate, su.ped'i.tât *vt*, diwallu
- Supper, sup'ûr *n*, cwynos, swper, hwy
- Supperless, sup'ûr.les *a*, digwynos [br
- Suppliant, su.pli'ant *vt*, disodli, twy drechu, gweithio danodd
- Supplanter, su.plan'tûr *n*, disodlwr
- Supple, sup'l *a*, ystwyth, hyblyg, lli twythig: *v*, ystwytho, llipläu
- Supplement, sup'li.ment *n*, attodiad
- Supplemental, sup.li.ment'al, Supplementary, sup.li.ment'ur.i, Supplementary, sup'li.tur.i *a*, cyflawniadol, cyflawedigol, adchwanebol, attodiadol
- Suppleness, sup'l.nes *n*, ystwythder
- Supplial, su.pli'al *n*, adgyflenwad
- Suppliant, sup'li.ant, Supplicant, sup'li.kant *n*, ymbiliwr, gweddïwr: *a*, erigar, deisyfol, ymostyngol
- Supplicate, sup'li.kât *v*, erfyn, gwed, ymbilio, deisyfol, crefu, erchi
- Supplication, sup.li.kâ'shun *n*, deidiad, erfyniad, ymbiliad; archiad
- Supplicatory, sup.li.kâ'tô.ri *a*, erfyniad
- Supply, su.pli' *n*, porth, cynhorth, northwy; adgyflenwad: *vt*, cyflen; dirprwyo; cynnorthwyo, cynnal
- Support, su.pö'rt' *n*, atteg, gwrthgwybodaeth, cynnal, gwrthgefnu, dal i fyny, cynnal, gwrthgwybodaeth, myntunio, cefnogi

Supportable, su.põ'r'tâ.bl a, cynnaladwy ;
 goddefadwy, [tybiadwy
 Supposable, su.põ'zä.bl a, tybygadwy,
 Supposal, su.põ'zäl n, tyb, tybygiad
 Suppose, su.põz' vt, tybio, tybied, tyb-
 ygu, meddylid ; cymmeryd yn gan-
 lataol [meddyliad
 Supposition, sup.ö.zish'un n, tyb,
 Suppositional, sup.ö.zish'un.al a, dy-
 chymmygol, tybygol
 Suppositious, su.põz.i.tish'us a, gau,
 twyllddirprwyol, ffugiol, ffugiedig
 Suppositive, su.põz'i.tiv a, tybiedig.
 Suppositives, goddoliön [ygiaeth
 Suppository, su.põz'i.tur.i n, rheirfedd-
 Suppress, su.pres' vt, cyfarsangu, llethu,
 celu, dirgelu ; dystewi, gostegu
 Suppression, su.presh'un n, diddymiad,
 llethiad ; celiad [iadol
 Suppressive, su.pres'iv a, celiadol, lleth-
 Suppurate, sup'ü.rät v, crawnu, gori,
 llynori, madru
 Suppuration, sup.ü.rä'shun n, goriad,
 crawnrediad, madredd, llynoriad
 Suppurative, sup'ü.rä.tiv a, crawnlyd
 Supputation, sup'ü.tä.shun n, cyfrifiad
 Suppute, su.püt' vt, cyfrif, bwrw cyfrif
 Supralapsarian, sü.prâ.lap.së'r'i.an n,
 uchgwmpiedydd ; un yn dal ethol-
 edigaeth cyn cwmp Adda : a, uch-
 gwmpiedyddol
 Supramundane, sü.prâ.mun'dän a, uch-
 daiarol, nefol [ol
 Supravulgar, sü.prâ.vul'gür a, uchwerin-
 Supremacy, sü.prem'ä.sî n, uchafiaeth,
 goruchafiaeth [prif, penaf
 Supreme, sü.prim' a, uchaf, goruchaf,
 Sural, sü'r'al a, perthynol i groth y goes
 Surance, shw'r'ans n, sicrwydd
 Surbase, sür'bäs n, eilsail, eilwadn
 Surbate, sür.bät' vt, cleisio'r traed
 Surcease, sür.sis' n, peidiad : v, peidio ;
 darfod, dybenu
 Surcharge, sür.tshârj' vt, adfeichio, gor-
 lwytho, arlwytho ; attrethu
 Surcharge, sür'tshârj n, adofyniad, eil-
 faich, arlwyth ; attreth, ad-dreth
 Surcingle, sür.sing'gl n, argengl, uch-
 gengl, cengl [mabgaine
 Surele, sür'kl n, ysgewyllyn, brigyn,
 Surcoat, sür'kõt n, cob, arbais, arhugan
 Surculate, sür'kü.lät vt, brigdori
 Surd, sürd a, byddar ; direswm, ynyfyd
 Surdity, sür'di.ti n, byddardod
 Sure, shw'r a, sicr, gwir, diogel, dilys ;
 diammheu, diau ; hyderus ; ffyddlawn.
 To make sure, sicrhau

Sureness, shw'r'nes n, sicrwydd, diu-
 rwydd, dilysdod [mechni
 Suretiship, shw'r'ti.ship n, mechnäeth,
 Surety, shw'r'ti n, mach, mechnïydd,
 meichai. To become surety, meichio
 Surf, sürf n, traethfor, gwarthfor, gorun
 Surface, sür'fäs n, gwyneb, wyneb, ar-
 wyneb, y tu allan
 Surfeit, sür'fit n, alar, gorlwyth : v, alaru,
 llaru, gorlythu, bol-lwytho
 Surge, sürj n, ton, tonen, garw, gorun,
 morgaseg : vi, dygyfor, codi yn dönau
 Surgeon, sür'jun n, llawfeddyg
 Surgery, sür'jur.i n, llawfeddygaeth ;
 llawfeddygfa, difyn-gell
 Surgical, sür'ji.kal a, llawfeddygol
 Surgy, sür'ji a, gwanegog, tônog, garw
 Surliness, sür'li.nes n, sarigrwydd, af-
 rywiogrwydd, cieidd-dra
 Surly, sür.li a, sarig, surlyd, anhynaws,
 ciaidd. A surly fellow, afrywiogyn
 Surmise, sür.müz' n, tyb, llettyb, godyb :
 vt, llettybio, llettybio, godybio
 Surmount, sür.müwnt' vt, codi dros,
 myned dros, gorchfygu, trechu, gorfod,
 goresgyn [fygadwy
 Surmountable, sür.müwnt'â.bl a, gorch-
 Surmullet, sür.mul'et n, y barfbysg
 Surmulot, sür'mü.lot n, llygoden fawr
 Surname, sür'näm n, cyfenw, arenw,
 gorenw : vt, cyfenwi, arenwi, gorenwi
 Surpass, sür.pas' vt, rhagori ar, blaenori
 ar, hwntu ; trechu
 Surplice, sür'plis n, gwenwisg, offeren-
 grys, gwisg wen offeiriad
 Surplus, sür'plus n, gwarged, gweddill,
 rhelyw, gweilw
 Surplusage, sür'plus.äj n, gormodedd
 Surprise, sür'priz' n, syndod, brawych-
 iad : vt, peri syndod, dyfod yn ddi-
 rybudd, aruthro, dyrysu [aruthrol
 Surprising, sür.prizing a, rhyfeddol,
 Surquedry, sür'kwed.rî n, balehder
 Surrebutter, sur.i.bu'tür n, gwrthateb
 Surrender, su.ren'dür n, rhoddiad i fyny :
 v, rhoddi i fyny ; traddodi ; ymroddi
 Surreption, su.rep'shun n, ymosodiad
 byrbwyll
 Surreptitious, sur.ep.tish'us a, lladrad-
 aidd, hocedus [law, trwy dwyll
 Surreptitiously, sur.ep.tish'us.li ad, tan
 Surrogate, sur'ögät n, rhaglaw esgob :
 vt, gosod yn lle un arall
 Surround, su.rüwnt' vt, cylchynu, cwm-
 pasu, amgylchu, amgylchynu
 Surtout, sür.twt' n, arwisg, hug, côb
 Surveillance, sür.väl'yans n, arolygiaeth

Survène, sŭr.vîn' <i>vt</i> , dyfod yn ychwanegol [wylïo; mesur	Suttee, su.ti' <i>n</i> , geudduwies Indiaidd offrymiad gwaraig ar fygedorth ei gw
Survey, sŭr.vâ' <i>vt</i> , arolygu, cyfarch-	Suttle, sut'l <i>a</i> , iawnbwysol [cydia
Survey, sŭr.vâ' <i>n</i> , arolyg, golwg, ar-	Suture, sŭ'tshŭr <i>n</i> , gwnïad, cysswell
dremyn, cyfarchwyl; mesur, mesuriad	Swab, swob <i>n</i> , mop, mopa: <i>vt</i> , miopi
Surveyor, sŭr.vâ'ŭr <i>n</i> , mesurydd; ar-	glanhau â mop [ffunenu, rhwymyn
olygydd [iaeth	Swaddle, swod'l <i>n</i> , ffunen, rhwymyn: <i>v</i>
Surveyorship, sŭr.vâ'ŭr.ship <i>n</i> , arolyg-	Swaddling, swod'ling <i>a</i> , rhwymync
Survival, sŭr.vi'val <i>n</i> , gorfucheddiad	Swaddling-bands, cawiau. Swa
Survive, sŭr.vi'v' <i>v</i> , oesi yn hwy, oloesi,	dling-clothes, cadachau
gorfucheddu, goroesi	Swag, swag <i>vi</i> , soddi wrth ei bwy
Surviver, Survivor, sŭr.vi'vŭr <i>n</i> , gor-	honcio, trwmsuddo
fucheddwr, goroeswr [fucheddwrïaeth	Swagger, swag'ŭr <i>v</i> , bolchwyddo, bo
Survivorship, sŭr.vi'vŭr.ship <i>n</i> , gor-	sachu, gwagfrolio, rhodresu
Susceptibility, su.sep.ti.bil'i.ti <i>n</i> , der-	Swaggy, swag'i <i>a</i> , honclyd, trwm
byngarwch, teimladrwydd	Swain, swân <i>n</i> , iangwr, dyn ieuau
Susceptible, su.sep'ti.bl, Susceptive, su-	dyn gwledig, gwas amaethyddol [di
sep'tiv <i>a</i> , derbyngar, teimladol	Swale, swâl, Sweal, swil <i>vi</i> , oferlos;
Susception, su.sep'shun, Suscipiency, su-	Swallow, swol'ö <i>n</i> , gwennol, gwenf
sip'yen.sî <i>n</i> , derbyniad, cymmeriad	llwnc, golf; sefnig: <i>vt</i> , llyncu
Suscipient, su.sip'yent <i>n</i> , derbynydd,	Swam, swam <i>pt</i> .—Swim
cymmerwr: <i>a</i> , derbyniadol [annog	Swamp, swomp <i>n</i> , cors, siglen, migne
Suscitate, sus'i.tät <i>vt</i> , cynhyrfu, cyffroi,	<i>vt</i> , suddo, soddi; gorchfygu
Suscitation, sus.i.tä'shun <i>n</i> , cynhyrfiad	Swampy, swom'pi <i>a</i> , corslyd, siglenog
Suspect, sus.pekt' <i>v</i> , drygdybio, tybied,	Swan, swon <i>n</i> , alarch. Swan-dov
meddwl, ammheu: <i>n</i> , drygdyb, am-	manblu alarch; math o frethyn t
mheud [ammheugar	Swan-skin, gwlanen esmwythfain
Suspectful, sus.pekt'fwl <i>a</i> , drygdybus,	Swanlike, swon'lik <i>a</i> , alarchaidd
Suspend, sus.pend' <i>vt</i> , dibynu, crogi;	Swap, swop <i>v</i> , newidio: <i>n</i> , cyfnew
gohirio, oedi; diswyddo, difuddio dros	tarawiad: <i>ad</i> , yn ebrwydd, yn fuar
amser [oediad	Sward, swôrd <i>n</i> , glasdonen, tonen, gw
Suspense, sus.pens' <i>n</i> , ammheuaeth,	yd, tudwed, tudwedd: <i>vt</i> , tywarchu
Suspension, sus.pen'shun <i>n</i> , crogiad;	Sware, swê'r <i>pt</i> .—Swear
oediad; dodiad heibio; diswyddiad	Swarm, swôrm <i>n</i> , haid, hain; torf, tyr
dros amser. Suspension-bridge, crog-	<i>v</i> , heidio, heinio; cydymgasglu; dri
bont. Suspension of arms, attaliad	Swart, swôrt, Swarth, swôrth, Swa
rhyfel	swôr'ti <i>a</i> .—Swarthy
Suspensive, sus.pen'siv, Suspensory, sus-	Swarthiness, swôr'thi.nes <i>n</i> , melynnddu
pen'sur.i <i>a</i> , crogol, gohiriol	Swarthy, swôr'thi <i>a</i> , melynnddu, ceth
Suspicion, sus.pish'un <i>n</i> , drygdyb, am-	brychddu, cibddu, gwineuddu
mheud [ammheuol	Swash, swosh <i>vi</i> , clecian, dadyrd
Suspicious, sus.pish'us <i>a</i> , drygdybus,	tyrddu: <i>n</i> , dyfrdwrdd
Suspiciousness, sus.pish'us.nes <i>n</i> , dryg-	Swath, swoth <i>n</i> , ystod o wair; tynia
dybiaeth [nonell	Swathe, swäth <i>vt</i> , ffunenu, rhwymy
Spiral, sus.pîr'al <i>n</i> , awyrdwll; ffyn-	<i>n</i> , rhwymyn, ffunen
Spiration, sus.pî.rä'shun <i>n</i> , ochneidiad	Sway, swä <i>n</i> , awdurdod, llywodra
Suspire, sus.pîr' <i>vi</i> , dwfnadlu	rheolaeth, gallu, rhwysg: <i>v</i> , rho
Sustain, sus.tän' <i>vt</i> , cynnal, ategu;	llywodraethu, rhwysgo, llywio
porthi, darborthi; sefyll dan, dwyn,	Swear, swê'r (sware, sworn) <i>v</i> , ty
goddef. To sustain a loss, cael colled	rheithio, cymmeryd neu roddi
Sustenance, sus'ti.nans <i>n</i> , cynnaliaeth,	To swear falsely, tyngu anndon.
bwyd, ymborth, porthiant, lluniaeth	swear the peace, tyngu ofn
Sustentation, sus.ten.tä'shun <i>n</i> , cynnal-	Sweat, swet <i>n</i> , chwys; llafur: <i>v</i> (?
iad, ategiad; cynnaliaeth	pp sweat), chwysu; llafurio, p
Susurration, sü.su.rä'shun <i>n</i> , sibrwd, si	Sweating-sickness, chwys-haint
Sutler, sut'lŭr <i>n</i> , gwerthwr ymborth,	Sweaty, swet'i <i>a</i> , chwysol, chwyslyd
mewn gwersyll	Swede, swid <i>n</i> , Swediad, brodor Swe

Sweep, swip (*pt* & *pp* swept) *v*, ysgubo, ysgubellu: *n*, ysgubiad, ysgubelliad; ysgubydd, ysgubwr. Sweep-net, ysgubrwyd
 Sweepings, swi'pingz *np*, ysgubion
 Sweepstakes, swip'stäks *n*, cyfanennilliad
 Sweet, swit *a*, melus, chweg, per, per-aid. Sweet-briar, dyrysien ber
 Sweetbread, swit'bred *n*, cefndedyn
 Sweeten, swi'tu *v*, melusu, pereiddio
 Sweetheart, swit'härt *n*, cariad, anwyl yn
 Sweetish, swi'tish *a*, lledfelus, gofelus
 Sweetmeat, swit'mit *n*, anwyn, am-meuthyn, pereiddfyw'd
 Sweetness, swit'nes *n*, meluser
 Swell, swel (*swollen*) *v*, chwyddo, codi, ymchwyddo: *n*, chwydd, ymchwydd
 Swelter, swel'tür *v*, crasu; lluddedu
 Swept, swept *pt* & *pp*.—Sweep
 Swerve, swürv *vi*, gwyro, troi ymaith, crwydro; cyfeiliorni [chwyrn
 Swift, swift *a*, cyflym, buan, ysgafndroed,
 Swiftness, swift'nes *n*, buandra, cyflymdra
 Swig, swig *v*, trafynceu, goryfed
 Swill, swil *v*, golchi, bolera, ymddyfoli: *n*, golchion; ymddyfoliad
 Swim, swim (*pt* swam, *pp* swum) *v*, nofio, nofied: *n*, awyrgwd pysgodyn
 Swindler, swind'lür *n*, hudleidr, lleidr pen ffair, twyllwr, hocedwr
 Swine, swin (*p* swine) *n*, mochyn.
 Swine-herd, meichiad, mychiad.
 Swine-pipe, aderyn yr eira. Swine-wort, canclwm, gwaedlys
 Swing, swing *n*, siglraff; sigl, rhydd-rwysg: *v* (*pt* & *pp* swung), siglhong-ian, siglgrogi. Swinging, swing'ing, yn siglhongian
 Swinge, swinj *vt*, ffrewyllu, fflangellu.
 Swinging, Swingeing, swin'ing, yn fflangellu; mawr, aruthr
 winger, swing'ür *n*, siglgrogwr
 winger, swin'jür *n*, fflangellwr
 wingle, swing'gl *v*, ymgrogi; curo llin.
 Swingle-tree, cambren
 winish, swi'nish *a*, mochynaidd, moch-aid, tyrchaid, aflan, brwnt
 wiple, swipl *n*, gwial ffust
 witch, switsh *n*, gwialen: *v*, gwialen-odio; llamgerdled
 wivel, swivl *n*, bollttid: math o gyffegr
 wollen, swöln *pp*.—Swell
 woon, swön *n*, llewyg, llesmair: *vi*, llewygu, llesmeirio
 woop, swöp *n*, disgyniad hebog ar ei ysglyfaeth: *vt*, disgyn, ymsaethu
 wop, swop *vt*, newid, cyfnewid, newidio

Sword, sö'rd *n*, cledd, cleddyf, cleddeu.
 Sword-exercise, cleddyfyddiaeth. A stroke with a sword, cleddyfal. Armed with a sword, cleddog. To put to the sword, ladd ä'r cleddyf
 Swordsman, sö'rdz'man *n*, cleddyfwr,
 Swore, swö'r *pt*.—Swear [cleddwr
 Sworn, swö'rn *pp*.—Swear
 Swum, swum *pt* & *pp*.—Swim
 Swung, swung *pt* & *pp*.—Swing
 Sycamore, sik'ä.mö'r *n*, masarn. Sycamore-tree, sycamorwydden, masarn
 Sycophancy, sik'ö.fan.sí *n*, gweniaith, truth, gwaseidd-dra [truthiwr
 Sycophant, sik'ö.fant *n*, gwenieithwr,
 Syllabic, si.lab'ik *a*, sillebol, syllafol
 Syllabication, sil.ab.f.kä'shun *n*, silliad; silliadaeth, sillebiaeth
 Syllable, sil'ä.bl *n*, sill, sillaf, silleb.
 Words of one [two] syllables, geiriau un-sill [dwy-sill]
 Syllabus, syl'ä.bus *n*, crynodeb
 Syllogism, sil'ö.jizm *n*, cyfreswm, cynnull-ddadl
 Syllogistic, sil.ö.jis'tik *a*, cyfresymol
 Syllogize, sil'ö.jiz *vi*, cyfresymu
 Sylph, silf *n*, un o'r tylwyth teg
 Sylvan, sil'van *a*, coedaidd, coedog, gwyddelig: *n*, gwyddan, coed-dduw, taiogyn [cysgodlun
 Symbol, sim'bul *n*, arwydd; nod, cydnod,
 Symbolical, sim.bol'ikal *a*, cysgodol, arwyddol [yn debyg i
 Symbolize, sim'bul.iz *v*, arwyddo; bod
 Symmetrical, si.met'ri.kal *a*, cydfesurol, cymmesurol, cydluniaidd [cyfatebiad
 Symmetry, sim'i.tri *n*, cymmesuredd;
 Sympathetic, sim.pä.thet'ik *a*, cydoddef-ol, cydoddefus; cydymdeimladol
 Sympathize, sim'pä.thiz *vi*, cyd-ddy-oddef; cydymdeimlo
 Sympathy, sim'pä.thi *n*, cydoddef; cyd-ymdeimlad, cyd-deimlad
 Symphonious, sim.fö'nü.us *a*, cynghaneddol, cydseiniol [cyfundon
 Symphony, sim'fö.ni *n*, cynghanedd,
 Symphoresis, sim.fö.rí.sis *n*, cyfagwedd
 Symposium, sim.pö'zhi.um *n*, cydwledd-iaid
 Symptom, sim'tum *n*, argoel, arwydd, arddangosiad, arfyng, myng, nod, arwyddnod, rhagarwydd
 Symptomatic, sim.tö.mat'ik, Symptom-atical, sim.tö.mat'ikal *a*, cyd-ddygywddol, arwyddol, arddangosol
 Symptosis, sim.tö'sis *n*, cyduniad llafar-seiniau, fel yn y gair "gwaewawr"

TAI pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Syn-, Sy-, Syl-, Sym- *px*, cyd-
 Synæresis, sin.er'î.sis *n*, uniad dwy sillaf
 Synagogue, sin'â.gog *n*, synagog, cyn-
 nullfa
 Synarchy, sin'âr.kî *n*, cydlywodraeth
 Synaxis, sin.ak'sis *n*, cynulleidfa; swper
 yr Arglwydd, cymmun
 Synchronal, sing'krö.nal *a*, cydamserol,
 cydoesol [seredd
 Synchronism, sing'krö.nizm *n*, cydam-
 Synchrope, sing'kö.pî *n*, byrhâd gair,
 canoldrweh; llesmair, marwlewyg
 Syndic, sin'dik *n*, rhaglaw, barnwr
 Syndicate, sin'di.kät *vt*, barnu, beio: *n*,
 cynghorfa [ddyfodiad
 Syndrome, sin'drö.mî *n*, cydrediad, cyd-
 Synecdoche, sin.ek'dö.kî *n*, cyforddwy
 Synod, sin'ud *n*, cymmanfa eglwysig
 Synodal, sin'ö.dal, Synodical, sin.od'î.kal
a, cymmanfaol, seneddol
 Synonyme, sin'ö.nim *n*, gair cyfystyr
 Synonymize, sin.on'î.miz *vt*, cyfystyrio
 Synonymous, sin.on'î.mus *a*, cyfystyr
 Synopsis, sin.op'sis (*p* synopses, sin-
 op'siz) *n*, cyfolog, cyfolygiad; cyd-
 grynoad, crynodeb
 Synoptical, sin.op'ti.kal *a*, cydolygol
 Syntactic, sin.tak'tik *a*, cystrawenol
 Syntax, sin'taks *n*, cystrawen, cystraw-
 iaeth [wybod
 Synteresis, sin.tî.rî'sis *n*, adgno cyd-
 Synthesis, sin'thî.sis (*p* syntheses, sin'-
 thî.siz) *n*, cydosodiad, cyfosodiad
 Synthetic, sin.thet'ik, Synthetical, sin-
 thet'î.kal *a*, cyfosodol
 Syntaxis, sin.tek'sis *n*, darfodedigaeth
 Syphilis, sif'î.lis *n*.—Siphilis
 Syphon, si'fun *n*, arlloesbib.—Siphon
 Syringe, sir'inj *n*, chwistrell, sugn-bib:
vt, chwistrellu, saethu dwfr
 Syriax, sir'ingks *n*, pibglwyf, piblynoryn
 Syrtis, sür'tis *n*, mignen, siglen, cors
 Syrup, sur'up *n*, cyffaieth, suddfelus
 System, sis'tem *n*, cyfundraith, cyfun-
 drefn, dosbarth, cynllun, deseib, trefn-
 iant. Solar system, y gyfundrefn heul-
 og. Starry system, seroliaeth, seron
 Systematic, sis.tem.at'ik, Systematical,
 sis.tem.at'î.kal *a*, cyssodol, rheolaidd
 Systematize, sis'tem.â.tiz, Systemize,
 sis'tem.iz *vt*, trefniannu, trefnoli, dos-
 barthu
 Systole, sis'tö.li *n*, ymgrynoad y galon
 wrth anadlu; byrhâd sill hir
 Systyle, sis'til *n*, adail dew golofnog
 Syzigy, siz'î.jî *n*, cyssylltiad dau o'r
 cyrff wybrenol

T.

TABARD, tab'ûrd *n*, tabar, laeswig
 Tabby, tab'i *n*, tonogwe, sidanwe troel
 og: *a*, troellog, troellweol, dônog
 llwyd-droellog, brithlwyd
 Tabefaction, tab.i.fak'shun *n*, nychia
 darfodiad, darfodedigaeth
 Tabefy, tab'î.fî *vi*, nychu; ysgafnha
 teneuhan; difa
 Tabernacle, tab'ûr.nak.l *n*, pabe
 trigfan: *vi*, pabellu, cyfanneddu
 Tabes, tä'biz *n*, darfodedigaeth, nychia
 Tabid, tab'id *a*, nychlyd, darfodedigol
 Tablature, tab'lâ.tshûr *n*, darlun ar f
 Table, tä'bl *n*, bwrdd (N.W.), bc
 (S.W.); llech, llechfaen; taflen, my
 egai, dangoseb, llechres: *v*, byrdd
 byrddu; tafenu. Table-beer, s
 ddiod, diod fain. Table-book, nodly
 Table-cloth, bwrddliain, lliain bord
 Tableful, tä'bl.fwl *n*, byrddaid
 Tablet, tab'let *n*, llechen, llech; tafle
 Labour, tä'bûr *n*, tabwrdd: *vi*, tabyrd-
 curo tabwrdd
 Tabular, tab'û.lur *a*, taflenol, llechres
 Tabulate, tab'û.lät *vt*, tafenu, llechr
 Tabulation, tab.û.lä'shun *n*, tafleni
 llechresiad [llaw
 Tachygraphy, tâ.kig'râ.fî *n*, berysg
 Tacit, tas'it *a*, dystawg, dison, tawedo
 Taciturnity, tas.i.tûr'nî.tî *n*, dyst-
 rwydd, termudrwydd, tawedogrwy
 Tack, tak *n*, corhoelen; pwyth, b
 bwyth; troad llong, hwyldroad:
 corhoelio; brasbwytho; hwyld
 newid yr hynt. Tack-wind, asgellw
 Tacket, tak'et *n*, hoelen fechan
 Tackle, tak'l *n*, taclau, offer, trec
 Tact, takt *n*, teimlad; callder; trefn
 Tactic, tak'tik *a*, byddinol, iawn-dre
 Tactician, tak.tish'an *n*, byddindrefn
 Tactics, tak'tiks *np*, byddindrefn
 cadyddiaeth, cadofyddiaeth
 Tactile, tak'til *a*, hydeiml, teimladw
 Taction, tak'shun *n*, cyffyrddiad, teir
 Tadpole, tad'pöl *n*, penbwl, penbwla
 Taffeta, taf'î.tâ, Taffety, taf'î.tî *n*, r
 o sidanwe
 Tag, tag *n*, pwyntl: *vt*, pwyntlo; c
 brasgydio. Tag-sore, clefyd ar e-
 faid. Tag-rag and bob-tail, gwel
 y bobl, mileinlu, ysgraglach
 Tail, tä'l *n*, cynffon, llosgwrn, c
 conyn, rhonell, cloren; cwt, godr
 Taillage, tä'läj *n*, treth, ardreth, to
 Tailor, tä'lûr *n*, dilledydd, teiliwr

Taint, tänt *v*, budreddu, llygru; naws-eiddio: *n*, llwgr, llygriad, budreddi; naws; anurddiad
 Taintless, tänt'les *a*, dihalog, dilwgr
 Take, tāk (*pt* took, tōk; *pp* taken, tāk'n) *v*, cymmeryd, derbyn. To take care, gofalu. Take care! gan byll!
 Take flight, ffoi, ehedeg. Take notice! dal sylw! To take a turn, rhoi tro. To take a city, ennill dinas. To take delight in, ymhyfrydu yn. To take heed, gochelyd. To take in, twyllo, hokedu. To take oath, tyngu. To take pity or compassion on, trugarhau wrth, tosturio wrth. To take place, dygwydd. To take one's word, credu un, cymmeryd ei air. To take refuge, ymnoddi. To take to the heels, dywadnu, ffoi. To take up arms, ymarfogi. To take upon trust, ehudgoelio
 Talbot, tōl'but *n*, math o helgi
 Tale, täl *n*, ystori, chwedl, ffughanes, ffugchwedl; cyfrif, rhif. Tale-bearer, claggi, clepiwr, chwedlwr, hustingwr
 Talent, tal'ent *n*, darn o aur, talent; dawn, rhodd, galluedd
 Tales, täl'iz *np*, rheithwyr llanw
 Talisman, tal'is.man *n*, swyneilun, swyn
 Talismanic, tal.is.man'ik *a*, swynol
 Talk, tōk *vi*, siarad, son, chwedleua, ymddyddan: *n*, siarad, ymddyddan, ymadrodd. Table-talk, Small-talk, siaradach. To talk idly, gwag-siaradiad. He is much talked of, y mae mawr son am dano [euog, tafodrydd
 Talkative, tō'kâ.tiv *a*, siaradus, chwedl-
 Talkativeness, tō'kâ.tiv.nes *n*, siarad-
 Tall, tōl *a*, tal, hir; nchel [garwch
 Tallage, tal'āj *n*.—Taillage
 Tallness, tōl'nes *n*, taldra, talder
 Tallow, tal'ō *n*, gwer. Tallow-chandler, canwyllwr. Tallow-face, drych meirionig, gwyneb dimai. Tallow-faced, gwynebfelyn, gwyneblwyd. A cake of tallow, gweren
 Tallowy, tal'ō.f, Tallowish, tal'ō.ish *a*, gwerol, gveraidd, gwerllyd
 Tally, tal'i *n*, cyfrifbren, rhygnbren: *v*, rhygn-gyfrif; cyfateb, cytuno
 Allyman, tal'i.man *n*, coelwerthwr
 Talmud, tal'mud *n*, llyfr traddodiadau yr Iuddewon
 Talmudist, tal'mud.ist *n*, traddodiedydd, dysgawdwr Iuddewig
 Talon, tal'un *n*, ewin, crafanc
 Taloned, tal'und *a*, crafangog, ewinog

Talwood, tal'wōd *n*, coed tân
 Tamarind, tam'u.rind *n*, math o aeron pereiddsur
 Tamarisk, tam'u.risk *n*, grugbren
 Tambourine, tam.bu.rin', Tambour, tam'būr *n*, math o dabwrdd neu dympan, gogr-dabwrdd
 Tame, tām *a*, dof, gwâr, hywedd; diysbryd: *vt*, dofi, ystofi, gwarhau, hywedd, gwareiddio [dofaeth
 Tameness, tām'nes *n*, gwaredd, dofdra,
 Taminy, tam'i.ni, Tammy, tam'i *n*, math o wlan tenlli
 Tamper, tam'pūr *vi*, ymhêl â, ymyru â, rhoi cais ar, ymarfer â
 Tan, tan *n*, cyffaith rhisgl derw; melynedd: *vt*, crwyn-gyffeithio; llosgi yn yr haul. Tan-pit, cyffeithbwl, crwynbwl. Tan-yard, crwynfa, crwyn-drwythfa
 Tandem, tan'dem *ad*, y naill geffyl wedi ei harneisio o flaen y llall. (Mwys-eiriad o'r gair Lladin *tandem*, at length, o'r diwedd.)
 Tang, tang *n*, adfas, sawr; swn
 Tangent, tan'jent *n*, cyffwrddlinell
 Tangibility, tan.ji.bil'i.ti *n*, hydeimledd
 Tangible, tan'ji.bl *a*, cyffyrddadwy, teimladwy, hydeiml
 Tangle, tang'gl *v*, dyrysu, cymhlethu, rhwystro: *n*, dyrysglwm, dyrysi; math
 Tank, tangk *n*, dyfrgist [o wymon
 Tankard, tang'kürd *n*, diodlestryn, paeol
 Tanner, tan'ür *n*, barcer, crwyn-drwythwr, rhisglgyffeithydd, crwyngyffeithydd, lledrydd, lledrwr [fa
 Tannery, tan'ür.in, crwynweithfa, crwyn-
 Tansy, tan'zî *n*, ystrewlys. Wild tansy, gwyn y merched, torllwyd, torllwydog
 Tant, tant *n*, cöryn coch
 Tantalism, tan'tâ.lizm *n*, siomyddiaeth
 Tantalize, tan'tâ.liz *vt*, blino â gau obeithion, twyll addaw, siomi
 Tantamount, tan'tâ.mûwnt *a*, cyfwerth, cydwerth, cyfartal, cyfrdal, cystadl
 Tantivy, tan.tiv'i *ad*, ar frys, ar ffrwst, ar garlam gwyllt, nerth carn ceffyl
 Tap, tap *n*, dwsel, twsel; cnith, ergyd ysgafn, ffat: *v*, dwselu, twselu, agor, gollwng; cnithio, ysgafn-daro, ffatio.
 Tap-house, diotty, ty cwrw. Tap-root, gwreiddyn brigfain-bonbraff
 Tape, tãp *n*, llinynwe, ymylwe, ysnoden
 Taper, tã'pūr *n*, canwyll gwyr, cwyren: *v*, meinhan, brigfeinio
 Tapering, tã'pur.ing *a*, brigfain, brigfeiniol, brigfain-bonbraff

- Tapestry, tap'es.tri *n*, teishan; crogleni: *vt*, addurno â theishanau. Tapestry-maker, teishbanwëydd
- Tapeti, tap'i.ti *n*, math o ysgyfarnog
- Tapir, tâ'pûr *n*, milyn tewgroen o'r enw
- Tapis, tap'i *n*, llawrlen; bwrddorchudd.
On the tapis, tan sylw
- Tapster, tap'stûr *n*, gollyngwr diod
- Tar, târ *n*, ulbyg, pyg teneuwlyb; pyglencyn, pyglanc, llongwr, morwr: *vt*, pygu; blino, aflonyddu
- Tarabe, tâ.râb' *n*, parot pengoch
- Tarantula, tâ.ran'tü.lâ *n*, còryn mawr
- Tardigradous, târ'di.grä.dus, Tardigrade, târ'di.gräd *a*, arafgerddol, arafsymmudol, arafgerddedol
- Tardiness, târ'di.nes, Tardity, târ'di.ti *n*, hwyrdwr, hwyrdrymedd, arafedd
- Tardy, târ'di *a*, diweddar, hwyr, hwyrdwrn, musgrell, araf
- Tare, tê'r *n*, cynnwysgoll. Tares, efran.
Tare and tret, cynnwysgoll a thraulgoll [targed, aes
- Target, târ'get *n*, tarian, bwcled, asafar,
- Targum, târ'gum *n*, aralleiriad yn y Galdäeg ar lyfrau Moses
- Tariff, tar'if *n*, tolldaflen, tollrestr
- Tarn, târn *n*, cors, mignen; llyn
- Tarnish, târ'nish *v*, diwyno, anurddo, llychwino
- Tarpaulin, târ.pô'lin *n*, pyglen
- Tarrace, tar'äs, Tarrass, tar'as, Terras, ter'as *n*, dwfrgymmrwd
- Tarragon, tar'â.gun *n*, amgwyn
- Tarriance, tar'i.ans *n*, arosiad; oediad; trigiad, trigias
- Tarry, tar'i *vi*, aros, oedi; trigo, preswyllo: *a*, pyglyd [droed
- Tarsal, târ'sal *a*, perthynol i wadn y
- Tarsus, târ'sus *n*, gwadn y droed, asgwrn y droed
- Tart, târt *n*, pastai aeron, pasteian: *a*, sur, surlyd, egr, llym
- Tartan, târ'tan *n*, brithwe, breithwe
- Tartar, târ'tûr *n*, Tartariad; gwaddodgen, chwigl; deintgen; chwerwyn.
To catch a tartar, taro wrth ei drech, dal chwerwyn
- Tartarean, târ.têr'i.an *a*, uffernol
- Tartarious, târ.têr'i.us, Tartarous, târ'tur.us, Tartaric, târ.tar'ik *a*, chwiglaidd
- Tartarize, târ'tur.iz *vt*, surgenu, cenu
- Tartarus, târ'tur.us *n*, uffern, annwn
- Tartish, târ'tish *a*, chwiblaidd, go sur
- Tartness, târt'nes *n*, suredd, surni, egri, egredd, llymnawsedd
- Task, task *n*, gwaithddogn, gorchwyl tasg: *vt*, tasgu. Task-master, meist gwaith, tasgfeistr. To take to task cymmeryd mewn llaw
- Tassel, tas'el *n*, siob, sioba, tusw, tasel hebog, curyll gwryw
- Tasselled, tas'eld *a*, siobog
- Tasses, tas'iz *np*, morddwyd-arfogaeth
- Taste, täst *n*, archwaeth, chwaeth, blas sawr; chwaethiad; prawf, profiad: *v* archwaethu, chwaethu, blasu, clyweblas; profi
- Tasteful, täst'fûl *a*, blasus; dillyn
- Tasteless, täst'les *a*, diflas
- Tasty, täs'ti *a*, dillyn [bretyn, brely
- Tatter, tat'ûr *n*, carp, cerpyn, bra
- Tatterdemalion, tat.ûr.di.mal'yun *n*, bretyn bratiog, brenin y bratiau
- Tattle, tat'l *n*, baldorrd, gwagsiarad, clebr, clegar: *vi*, coegsiarad, bragaldian, baldorrdi, llolian, chwedleu.
- Tittle-tattle, clec, clebar
- Tattler, tat'lûr *n*, clebryn, baldorrdy clepgi, llolyn, chwedleuwr
- Tattoo, ta.tŵ' *n*, seindon ar dabwrdd alw milwyr i'w lletty, tabyrddwys: *v* croenliwio, wynebliwio
- Taught, töt *pt* & *pp*.—Teach
- Taunt, tänt *n*, gwawdair, cellweigr ymlw: *vt*, gwawdio, dirmygu, dound
- Taunt, tönt *a*, tra uchel; tra hir
- Tautological, tô.tö.loj'i.kal *a*, adeiric adeiriadol [iad, adeiri
- Tautology, tô.tol'ö.ji *n*, mynychadrod
- Tautophony, tô.tof'ö.ni *n*, mynye adroddiad o'r un swm
- Tavern, tav'ûrn *n*, tafarn, tafarn diotty. Tavern-keeper, tafarnwr
- Taw, tô *n*, mynorbel: *vt*, gwyngyweillledr [gwaelwyche
- Tawdriness, tô'dri.nes *n*, coegwyche
- Tawdry, tô'dri *a*, coegdlws, gwaelwyche
- Tawny, tô'nî *n*, melynddu
- Tax, taks *n*, treth, ardreth: *vt*, tretlodi treth; cyhuddo. Indirect tax, treth ar nwyddau. Land-tax, y dreth fawr. Property-tax, meddian-doll
- Taxable, tak'sâ.bl *a*, trethadwy
- Taxation, taks.â'shun *n*, trethiad
- Taxer, tak'sûr *n*, trethydd, trethcodwr treth. Tax-gatherer, trethgasglydd, trethwr
- Taxidermy, tak'si.dûr.mi *n*, y gelfydd o ragddarpar cynlluniau o anifeili trwy sychu a llenwi eu croen; crodrefniad, croenluniad
- Taxonomy, taks.on'ö.mi *n*, dosbarthi:

Tea, tī <i>n</i> , dail prysgwydden o China, te	Telegraphic, tel.ġ.graf'ik <i>a</i> , pellebrol
Teach, tītsh (<i>pt</i> & <i>pp</i> taught) <i>vt</i> , dysgu, addysgu, athrawiaethu	Telescope, tel'ġ.skōp <i>n</i> , pellddrych, syll-ddrych, ysbēnddrych, tremiadur
Teachable, tī'tshā.bl <i>a</i> , addysgadwy, hyddysg; gwareiddiol	Telesia, tī.lī'zhā <i>n</i> , maen gwerthfawr o'r enw.—Sapphire
Teachableness, tī'tshā.bl.nes <i>n</i> , hyddysgedd; gwareiddiolrwydd	Telesm, tel'ezm <i>n</i> , math o swyngyfaredd
Teacher, tī'tshūr <i>n</i> , athraw, dysgawdwr	Tell, tel (<i>pt</i> & <i>pp</i> told) <i>v</i> , dywedyd, dyweyd, gwedyd, gweyd; traethu, adrodd, mynegu; cyfrif, rhifo [rhifwr
Teague, tig <i>n</i> , Gwyddel, Gwyddelyn	Teller, tel'ūr <i>n</i> , traethydd, mynegwr;
Teak, tik <i>n</i> , math o bren tramor	Tellural, tel'ū.ral <i>a</i> , daiarol
Teal, til <i>n</i> , corhwyad, chwiws	Telltale, tel'täl <i>n</i> , clepgi, chwedlwr, chwedlai, chwedleuwr
Team, tim <i>n</i> , gwedd, adgor	Temerarious, tem.u.rē'r'ġ.us <i>a</i> , ehud, byrbwyll; rhyfygus [bwylldra
Tear, tī'r <i>n</i> , deigryn, dagr, daigr, deigr; rhwyg. To shed tears, bwrw dagrau	Temerity, tī.mer'ġ.tī <i>n</i> , rhyfyg; byr-
Tear, tē'r (<i>pt</i> tore, <i>pp</i> torn) <i>v</i> , rhwygo, rhico, dryllio, darnio, llarpio	Temper, tem'pūr <i>n</i> , tymmer, naws, ar-
Tearful, tī'r'fvl <i>a</i> , deigrwl	dymmer: <i>vt</i> , tymmeru; cyfnawsu, cym-
Tearless, tī'r'les <i>a</i> , diddagrau, diddeigr	medroli. Good temper, natur dda.
Tease, tīz <i>vt</i> , chwalu gwlan, cribo gwlan; blino, aflonyddu, poeni [panwr	Ill temper, natur ddrwg
Teasel, tī'zl <i>n</i> , llysiâu'r cribau; cribau'r	Temperament, tem'pur.ā.ment <i>n</i> , tym-
Teat, tit <i>n</i> , teth, tiden; bron [celfyddys	mer, cyfansawdd, cyfnaws
Technical, tek'nġ.kal <i>a</i> , celfyddydol	Temperance, tem'pur.ans <i>n</i> , dirwest, cymmedroldeb, sobrwydd. Temper-
Technology, tek.nol'ō.ġi <i>n</i> , celfyddyd-	ance society, cymdeithas ddirwestol
Techy, tet'shī <i>n</i> .—Touchy [dracth	Temperate, tem'pur.ät <i>a</i> , cymmedrol; sobr; gweddol
Tectonic, tek.ton'ġk <i>a</i> , adeilaidd	Temperateness, tem'pur.ät.nes <i>n</i> , naws-
Ted, ted <i>vt</i> , gwasgaru gwair	edd; cymmedrollder; tymmerusrwydd
Te Deum, tī dī'um <i>n</i> , Ti Dduw; enw'r emyn sy'n dechreu, "Ti, Dduw, a folwn"	Temperature, tem'pur.ä.tshūr <i>a</i> , ardymer, tymmeredd, naws. Degree of temperature, gradd yr hinsawdd
Tedious, tī'di.us <i>a</i> , hirfaith, gorfaith, dygn; blin, blinderus, poenus	Tempest, tem'pest <i>n</i> , tymmestl, gyrywnt, rhyferthwy, enawel, ystorm
Tediousness, tī'di.us.nes <i>n</i> , meithder	Tempestuous, tem.pes'tshū.us <i>a</i> , ystormus, tymmestlog
Tediun, tī'di.um <i>n</i> , blinder [heigio	Templar, tem'plūr <i>n</i> , temlydd, un o efrydwy'r y Deml yn Llundain
Teem, tim <i>v</i> , esgor, hilio; beichiogi;	Temple, tem'pl <i>n</i> , teml; arlais, neidrwydd, eneidrwydd
Teemfwl, tim'fvl, Teeming, tī'ming <i>a</i> , ffrwythlawn; epillog, bechiog, cyf-rog; llawn [lawn; aflesol	Temporal, tem'pō.ral <i>a</i> , tymmorol, amserol; bydol, lleygol, anghyssegrol; arleisiol, perthynol i'r arlais
Teemless, tim'les <i>a</i> , diffrwyth, anffrwyth-	Temporality, tem.pō.ral'ġ.tī <i>n</i> , gwŷr lleyg, lleygion. Temporalities, meddiannau tymmorol, tymmorolion
Teem, tīn <i>v</i> , cynhyrfu: <i>v</i> , gofid, trallod	Temporary, tem'pō.rur.ġ <i>a</i> , dros amser, amserol, tymmorol
Teens, tīnz <i>np</i> , ardegau, o 12 i 20 oed	Temporize, tem'pō.rīz <i>vi</i> , oedi; dilyn yr amser, troi gyda'r amser, amseroli, nosio gyda'r firwd [temptio; profi
Teeth, tīth <i>np</i> .—Tooth [neddu	Tempt, temt <i>vt</i> , denu, hudo, lluthio,
Teethe, tīth <i>vi</i> , magu dannedd, dan-	Temptation, tem.tä'shun <i>n</i> , hudiad; profedigaeth [denwr
Teetotalter, tī.tō'tal.ūr <i>n</i> , llwyrymattal-iwr rhag diodydd meddwol	Tempter, tem'tūr <i>n</i> , hudwr, llithiwr,
Regular, teg'ū.lūr <i>a</i> , priddlechaidd	Temulence, tem'ū.lens <i>n</i> , meddwdod,
Tegment, teg'ū.ment <i>n</i> , gorchudd, tuded, arwisg, pilyn, croen	Temse, tems <i>n</i> , gwagr [brwysgedd
Tehee, tī.hī' <i>vi</i> , chwerthin: <i>i</i> , ha-ha!	
Teil, til <i>n</i> , pisgwydden, gwaglwyfen	
Telary, tī'lur.ġ <i>a</i> , gweol, gweuol [fyNEG	
Telegram, tel'ġ.gram <i>n</i> , pellfyNEG, bryselegraph, tel'ġ.graf <i>n</i> , hysbysai, brysebyr, brysfynag, telegraff: <i>vt</i> , hysbysu, gwefrhysbysu. Electric telegraph, hysbysai gwefrol, gwefrhysbysai	

TER pâth, fat, êre, met, m^a-rine, pin, ôrb, on, c^urve, cut, t^w=too, t^wk=took;

- Ten, ten *a* & *n*, deg, deng, 10, x. Ten times, dengwaith [wy
Tenable, ten ^â.bl *a*, daliadwy; diffynad-
Tenacious, tî.nâ'shus *a*, gludiog; gwydn, glynol, gafaelgar
Tenacity, tî.nâ'sî.tî *n*, gafaelgarwch, ymlyniad, tyn-ymlyniad, cyndyn-rywydd; cybydd-dod [llawfeddyg
Tentaculum, tî.nak'û.lum *n*, bachyn
Tenancy, ten'an.sî *n*, deiliadaeth
Tenant, ten'ant *n*, deiliad [ddeiliad
Tenantable, ten'ant.â.bl *a*, addas i
Tenantless, ten'ant.les *a*, diddeiliad
Tenantry, ten'ant.rî *n*, deiliaid, deiliadon
Tench, tentsh *n*, gwrachen
Tend, tend *v*, gweini, heilio, gweinyddio; tueddu, gogwyddo; arwain; tywys
Tendence, ten'dens, Tendency, ten'densi *n*, gweinyddiad; tuedd, gogwydd
Tender, ten'dûr *a*, tyner, tirion, tostur-
io, mwyn; mwyth, esmwyth; meddal; ieuanc: *n*, cynnyg, cynnygiad: *vt*, cynnyg. Tender-hearted, calon-dyner
Tenderling, ten'dûr.ling *n*, anwesyn, anwylyn, hoffyn; tyner-gorn hyd
Tenderness, ten'dûr.nes *n*, tiriondeb, tynerwch, mwynder; meddalwch
Tendous, ten'dî.nus *a*, gewynog
Tendon, ten'dun *n*, gîeuyn, gewyn, cyhyr
Tendril, ten'dril *n*, amglymydd, ysgewyllyn
Tenebrious, tî.nî'brî.us, Tenebrous, ten'î.brus *a*, tywyll, gwyll, dioleu
Tenebrosity, ten.î.bros'î.tî *n*, caddug, tywyllni, tywyllwch, gwylledd
Tenement, ten'i.ment *n*, tyddyn, daliad, ty a thir, eisyddyn
Tenemental, ten.î.men'tal, Tenementary, ten.î.men'tur.î *a*, tyddynol
Tenesmus, tî.nez'mus *n*, diffyg ymarllwys [egwyddor
Tenet, ten'et *n*, tyb, daliad, barn
Tennis, ten'is *n*, math o chwared, human, humog. Tennis-ball, human, parled
Tenon, ten'un *n*, mortais-dafod, tyno
Tenor, ten'ûr *n*, tueddiad, rhediad, gogwyddiad; hwyldrefn; ystyniad; amcan, ystyr; cyfalaw, canol-lais. Counter-tenor, uchalw, uchlais
Tense, tens *n*, amser, pryd: *a*, tyn, estynedig, syth [estynadwy
Tensible, ten'si.bl, Tensile, ten'sil *a*,
Tension, ten'shun, Tensure, ten'shûr *n*, estyniad, ymestyniad; tyndra
Tensive, ten'siv *a*, anystwyth
Tent, tent *n*, pabell, luestty, bwth, gwersyll; goraeth: *v*, pabellu
Tentaculum, ten.tak'û.lum (*p* tentacula, ten.tak'û.lâ) *n*, syniad-offeryn
Tentation, ten.tâ.shun *n*, profedigaeth
Tentative, ten'tâ.tiv *n*, prawf, profiad
cais: *a*, profol, profiadol; ceisiol
Tenter, ten'tûr *n*, deintur, estyniedydd
Tenth, tenth *a* & *n*, degfed, 10fed
Tenuate, ten'û.â *vt*, teneuhau
Tenuifolious, ten.û.î.f'ô'li.us *a*, cudeilenog
Tenuirostral, ten.û.î.ros'tral *a*, culylfo
Tenuity, tî.nû'î.tî *n*, teneuder, teneued
meinder, eiddilwch, bychandra
Tenuous, ten'û.us *a*, teneu, eiddil, mai
Tenure, ten'ûr *n*, daliad, gafael; ammod ar ba un y delir tir, tir-amm
Tepid, tep'id *a*, clauar, mwygl
Tepidness, tep'id.nes *n*, clauarder
Tepify, tep'î.fî *vt*, clauaru, twymo
Teratology, ter.â.tol'ô.jî *n*, chwyddiait
Terebrate, ter'î.brât *vt*, trydyllu, tyllu
Terebration, ter.î.brâ'shun *n*, tylliad
Teredo, tî.rî'dô *n*, math o gragenbysg
Tergeminal, tûr.jem'î.nal, Tergemina
tûr.jem'î.nât *a*, triphlyg, tridyblyg
Tergiversate, tûr.jî.vûr'sât *vt*, troi y tresi, troi cefn, cilio, ymgilio
Tergiversation, tûr.jî.vûr.sâ'shun
troad cefn, gwrthdroad; gairdroad
Tergiversator, tûr.jî.vûr'sâ.tûr *n*, y gliwr, ystranciwr; croesddadleuwr
Term, tûrm *n*, gair, ymadrodd, e ammod; tymmor, pryd, adeg, ar penodol: *vt*, galw, enwi. On g terms with one, mewn heddwch ag
To come to terms, cytuno. Ter, telerau [gecraeth, tafod d
Termagancy, tûr.mâ.gan.sî *n*, cro
Termagant, tûr'mâ.gant *n*, crochgec
arthwraig, cecces, ceccen: *a*, cro
geccus, tafod-ddrwyg, bloeddgar
Terminable, tûr'mî.nâ.bl *a*, ffinad, terfynadwy [i
Terminate, tûr'mî.nât *v*, terfynu, i
Termination, tûr'mî.nâ'shun *n*, diw d, diweddiad, dybeniad, gorpheniad
Terminer, tûr'mî.nûr *n*, penderfyn
prawflys.—Oyer
Terminus, tûr'mî.nus *n*, terfynfan
Termite, tûr'mît *n*, morgrugyn gwy
Termless, tûrm'les *a*, diderfyn, i
Tern, tûrn *n*, morwennol [nheriol
Ternary, tûr'nur.î *a*, triannol, triol: i
Ternate, tûr'nât *a*, triphlyg
Terrace, ter'âs *n*, uchelsarn, uchelr d
Terraqueous, te.rak'wi.us *a*, yn cyn ys
tir a dwfr, dwfrddaiarol, daiarodd: i

Terrene, te.rin', Terrestrial, te.res'tri.al
a, daiarol, daiarog. Terrestrial-
 world, daiarfyd; daiaren
 Terreous, ter'i.us *a*, priddlyd, daiarllyd
 Terrestrify, te.res'tri.fï *vt*, daiaroli
 Terrestrial, te.res'tri.us *a*, daiarol,
 daiarog; daiarllyd, priddlyd
 Terrible, ter'i.bl *a*, dychrynllyd, ar-
 swydus, ofnadwy, brawychol, erchyll,
 erch, echrydus [brawychdod
 Terribleness, ter'i.bl.nes *n*, erchyllod,
 Terrier, ter'i.ür *n*, daiargi; tir-ysgrif
 Terrific, te.rif'ik *a*, dychrynllyd, ar-
 swydus, erchyll, brawychol, echrydus
 Terrify, ter'i.fï *vt*, brawychu, dychrynu,
 arswydo, peri braw, peri ofn [daiarol
 Terrigenous, te.rij'i.nus *a*, o'r ddaiar,
 Territorial, ter.i.tö'r'i.al *a*, tiriogaethol
 Territory, ter'i.tur.i *n*, tiriogaeth, ardal
 Terror, ter'ür *n*, dychryn, braw, bräwch,
 arswyd, echryd. Terror-stricken
 dychrynedig. Reign of terror, ansfer
 terfysgol yn Ffrainc, o Hydref, 1793,
 hyd Gorphenaf, 1794 [dillynaidd
 Terse, türs *a*, cryno; llyfn; glân, hardd,
 Terseness, türs'nes *n*, dillynder; ffraethder
 Tertian, tü'r'shan *a*, triannol, bob trydydd
 Tertiate, tü'r'shi.ät *vt*, trioli [dydd
 Tertinary, tü'r'shur.i *a*, trydyddol
 Tesselar, tes'el.ür, Tesseraiic, tes.u.rä'ik
a, brithaddurnedig, brithwaith
 Tessellate, tes'el.ät *vt*, brithweithio
 Test, test *n*, prawf, profiad, holiad;
 moddion prawf; prawf-lestr
 Testaceous, tes.tä'shus *a*, cregynog,
 cregynol, cragenog, cragenaidd
 Testament, tes'tä.ment *n*, llythyr cym-
 myn, cymmyniaeth, cymmynedigaeath,
 ewyllys. Old Testament, Hen Desta-
 ment. New Testament, Testament
 Newydd [myniaethol
 Testamentary, tes.tä.ment'ur.i *a*, cym-
 estate, tes'tät *a*, cymmyn-lythyrog
 Testation, tes.tä'shun *n*, tyst, tystiol-
 aeth, prawf, ardystiad [mynwr
 Testator, tes.tä'tür *n*, cymmynai, cym-
 estatix, tes.tä'triks *n*, cymmynwraig,
 cymmynes [chwecheiniog
 Testar, tes'tür *n*, cysgodlen, pen gwely;
 Testern, tes'türn *n*, chwecheiniog
 Testicle, tes'ti.kl *n*, caill, careg
 Testification, tes.ti.fï.kä'shun *n*, tystiol-
 aethiad, ardystiad [ardystydd, tyst
 Testifier, tes'ti.fï.ür *n*, tystiolaethwr,
 estify, tes'ti.fï *v*, tystiolaethu, tystio
 Testimonial, tes.ti.mö'n'i.al *n*, tysteb,
 tystlythyr: *a*, tystiolaethol; ardystiol

Testimony, tes'ti.mun.i *n*, tystiolaeth;
 tystiad, ardystiad [sarigrwydd
 Testiness, tes'ti.nes *n*, afrywiogrwydd,
 Testy, tes'ti *a*, anynad, anfoddog, sarig,
 anhynaws, croes, afrywiog
 Tetanus, tet'ä.nus *n*, ymgauad yr ên,
 engload, clefyd y gïau a effeithia er
 analluogi asgwrn yr ên [ffromder
 Tetchiness, tet'shi.nes *n*, anynadrwydd,
 Tetchy, tet'shi *a*.—Touchy
 Tete, tät *n*, pen; gwallt gosod, ffug wallt.
 Tete-a-tete, cuddymddyddan, cyfrin-
 ach wyneb yn wyneb
 Tether, tet'h'ür *n*, tidraff, buddeiraff,
 tidmwy: *vt*, tidmwyo, tidraffu, tido
 Tetrad, tet'rad *n*, y rhif pedwar
 Tetragon, tet'rä.gun *n*, pedryled, pedror
 Tetragonal, tet.rag'ö.nal *a*, pedronglog
 Tetrahedral, tet.rä.hi'dral *a*, pedwar-
 ochrog, pedwarochrol [wullddeiliog
 Tetrapetalous, tet.rä.pet'ä.lus *a*, pedr-
 Tetrapod, tet'rä.pod *n*, milyn pedwar-
 carn [waredd ran, tetrarch
 Tetrarch, tet'rark *n*, llywodraethwr ped-
 Tetrarchate, tet'rär.kät, Tetrarchy, tet'-
 rär.ki *n*, pedrylywiaeth [ban
 Tetrastich, ti.tras'tik *n*, pennill pedwar
 Tetric, tet'rik, Tetrical, tet'ri.kal, Tet-
 ricous, tet'ri.kus *a*, sur, sarig; cyn-
 dyn, anhydyn [dynrwydd
 Tetricity, ti.tris'i.ti *n*, sarigrwydd; cyn-
 Tetter, tet'ür *n*, gwreiny, tarddwreiny.
 Tetter-berry, paderau'r gath, y wyn-
 wydden wen
 Teutonic, tü.ton'ik *a*, Teutonaeg
 Tew, tü *v*, lusog, tyau, tido; llafurio:
n, tid, cadwyn
 Tewel, tü'el *n*, math o bibell haiarn
 Text, tekst *n*, testyu, adnod, adran,
 brawd. Text hand, llaw fras [yddol
 Textile, teks'til *a*, gweol, gweuol, gwë-
 Textman, tekst'man *n*, un cyfarwydd
 mewn testynau, testynwr
 Textorial, teks.tö'r'i.al *a*, gweol
 Textrine, teks'trin *a*, gweol, gwenol
 Textuary, teks'tshü.ur.i *n*, un cyfarwydd
 yn yr ysgrhythyr, ysgrhythyrwr: *a*, tes-
 tynol; awdurol
 Texture, teks'tshür *n*, pleth, plethiad,
 gwead, cymhlethiad, cyfansoddiad
 Than, than *c*, na, nag [brëvr
 Thane, thän *n*, hen enwad o anrhydedd,
 Thank, thangk *vt*, diolch, talu diolch.
 Thank-offering, aberth diolch, aberth
 moliant, aberth mawl. Thank you,
 diolch i chwi [olchus
 Thankful, thangk'fwl *a*, diolebgar, di-

Thankfulness, thangk'fwl.nes *n*, diolch-garwch [diddiolch
 Thankless, thangk'les *a*, annïolchgar,
 Thanklessness, thangk'les.nes *n*, an-
 nïolchgarwch
 Thanks, thangs *np*, diolch, diolwch
 Thanksgiving, thangs.giv'ing *n*, di-
 olechiad; diolch
 That, THAT *pn*, yr hwn, yr hon, yr hyn:
a, hwnw, hona, hyna (present); hwnw,
 hòno, hyny (absent); hwn yna, hon
 yna, hyn yna (near); hwn acw, hon
 acw, hyn acw (at a distance): *c*, mai,
 taw; mal, fal, fel; am, o blegid. That
 man, y dyn yna. He that, y sawl, y
 neb, yr hwn, *a*. O that she were here!
 Ona baihi yma! That is, That is to say,
 hyny yw. Who is that? pwy yw hwna?
 pwy yw hona? It is said that they
 did not agree, dywedir nad oeddylnt
 yn cytuno. It appears that there was
 another chief in the island, ymddeng-
 ys fod pendefig arall yn yr ynys. It
 is also said that a congress of bards
 was held in the 7th century, dywedir
 hefyd i eisteddfod gael ei chynnal yn
 y 7fed ganrif. It is said that Lles ab
 Coel was the first Christian king in
 Britain, dywedir mai Lles ab Coel
 oedd y brenin Cristionogol cyntaf ym
 Mhrydain. That that I say is this:
 that that, that that gentleman has
 advanced, is not that that he should
 have proved, y peth a ddywedaf yw
 hyn: nad ydyw yr hyn a haerodd y
 honeddwr acw y peth ag y dylasai
 ei brofi.—Who
 Thatch, thatsh *n*, to, to gwellt: *vt*, toi,
 gwelltdoi. Thatched roof, to gwellt
 Thatcher, that'shûr *n*, tôwr, gwelltdôwr
 Thatching, that'shing *n*, toad, gwellt-
 doad; to [uriad peth rhyfedd
 Thaumaturgy, thô'mâ.tûr.ji *n*, gwneuth-
 Thaw, thô *n*, dadmer, dadlaith: *v*, dad-
 leithio, dadmeru, meirioli, dadrewi,
 toddi. Thawing, meiriol
 The, THÛ (amhwysleisiol o flaen cyd-
 sain, THÛ) *a*, y, yr. The heat of the
 sun, gwres yr haul. The Proverbs of
 Solomon, Diarebion Solomon. Heaven,
 y nef. Jesus, yr Iesu [ddyn
 Theanthropos, thi.an'thrô.pos *n*, Duw-
 Thearchy, thi'âr.ki *n*, duwlywiaeth
 Theatre, thi'â.tûr *n*, chwareudy, chwâr-
 eufa; campfa, cemmaes
 Theatric, thi.at'rik, Theatrical, thi.at'ri-
 kal *a*, chwârëyddol

Theave, thiv *n*, hespin flywydd
 Thee, THÛ *pn*, ti, tydi; di, dydi. Tl
 also, tithau. To thee, atat, wrthyt
 Theft, theft *n*, lladrad, lladradaeth
 Their, THÛ'r *pn*, eu [eiddynt h
 Theirs, THÛ'rz *pn*, eiddynt, yr eiddy
 Theism, thi'izm *n*, duwiaeth, crefy
 Theist, thi'ist *n*, duwgredydd [na
 Them, THEM *pn*, hwy, hwynt, eu. Th
 also, hwyntau. Them both, ill dai
 Theme, thim *n*, testyn, pwnc; gwreid
 air; traethawd
 Themselves, THEM.selvz' *pn*, eu hunn
 By themselves, wrthynt eu hunn
 wrth eu hunain, ar wahan
 Then, THEN *ad*, y pryd hyny; gw
 hyny: *c*, am hyny, yna [hy
 Thence, THENS *ad*, oddi yno, o hyny,
 Thenceforth, THENS'fô'rth, Thence
 ward, THENS'fô'rward *ad*, o'r an
 hwnw, o hyny allan [duwiola
 Theocracy, thi.ok'rá.si *n*, duwlywia
 Theocratical, thi.ô.krat'ikal *a*, dwy
 duwiolaethol, duwlywiaethol
 Theodolite, thi.od'ô.lit *n*, onglfesury
 Theogony, thi.og'ô.ni *n*, cenedlia
 duwiau [ddawin
 Theologaster, thi.ol'ô.gas.tûr *n*, ec
 Theologian, thi.ô.lô'ji.an *n*, duwiny
 dewinydd [yddol, duwinae
 Theological, thi.ô.loj'ikal *a*, duw
 Theologist, thi.ol'ô.jist, Theologue, t
 ô.log *n*, duwinydd
 Theology, thi.ol'ô.ji *n*, duwinyddia
 difynyddiaeth, duwineb, dwyfyddia
 Theomachy, thi.om'â.ki *n*, duwirwyd
 Theomancy, thi'ô.man.si *n*, math o
 ddewiniaeth [côl
 Theorbo, thi.ôrb'ô *n*, math o offn
 Theorem, thi'ô.rem *n*, rheol brofad;
 gwriedigaeth; pwnc i gael ei bro
 Theoretic, thi.ô.ret'ik, Theoretical,
 ô.ret'ikal *a*, golygiadol, golygia
 damcanol [côr
 Theorist, thi'ô.rist *n*, golygiannwr, d
 Theorize, thi'ô.riz *vi*, amcanu, dyfe
 Theory, thi'ô.ri *n*, damcan, damcan
 damcaniaeth, tyb, llettybiaeth, r
 fais; golygddysg; golygiad [dd
 Theosophical, thi.ô.sof'ikal *a*, dw
 Theosophy, thi.os'ô.fi *n*, gwybodae
 Dduw; duwioldeb [medôl
 Therapeutic, ther.â.pû'tik *a*, iac
 There, THÛ'r *ad*, yno, yna, acw, d y;
 dyna, llyna, dacw. There he is, na
 fe, dacw fe. There is, There a y
 mae, mae. There is not, nid oes

Thereabout, THĒ'r.ā.būw't, Thereabouts, THĒ'r.ā.būw'ts *ad.* o ddeutu yno, yng nghylch hyny, yn agos
 Thereafter, THĒ'r.af'tūr *ad.* gwedi hyny, ar ol hyny [hyny, am hyny
 Thereat, THĒ'r.at' *ad.* yno, wrtho, wrth
 Thereby, THĒ'r.bī' *ad.* trwyddo, wrtho, trwy hyny
 Therefore, THĒ'r.fō'r *c.* gan hyny. am hyny, o blegid hyny, o herwydd hyny
 Therefrom, THĒ'r.from' *ad.* oddi yno, oddi wrth hyny, o hyny [ynddo, ynddynt
 Therein, THĒ'r.in' *ad.* yn hyny, yn hyn.
 Thereinto, THĒ'r.in.tū' *ad.* i mewn i hyny, i mewn iddo neu iddi
 Thereof, THĒ'r.of' *ad.* o hono, ei, eu
 Thereon, THĒ'r.on', Thereupon, THĒ'r.pon' *ad.* arno, ar hyny
 Thereout, THĒ'r.ūw't' *ad.* allan o hyny, oddi yno, oddi yna
 Thereto, THĒ'r.tū'w', Thereunto, THĒ'r.un.tū'w' *ad.* ato, ati, at hyny, i hyny, i hyn, hyd hyny
 Thereunder, THĒ'r.un'dūr *ad.* dan hyny
 Therewith, THĒ'r.with', Therewithal, THĒ'r.with.ōl' *ad.* gyda hyny, gyda hwnw, gyda hyn; yn ddioed
 Theriacal, thĒ.rī.ā.kal *a.* triaglaidd, meddygol, gwrthwennynol [milod
 Theriomy, thĒ.r.i.ōt'ō.mī *n.* difyniaeth
 Thermogen, thūr.mō.jen *n.* sylwedd gwres, defnydd gwres, gwres
 Thermometer, thūr.mom'itūr, Thermoscope, thūr.mō.skōp *n.* gwresfesurydd, gwresfynag [gwresfesurolog
 thermometrical, thūr.mō.met'rī.kal *a.* hese, thiz *np.* y rhai hyn, y rhai yma.
 These and those, y rhai'n a'r rhei'ny, y rhai hyn a'r rhai hyny
 Thesis, thī'sis (*p* theses, thī'sīz) *n.* gosodedigaeth, testyn, pwnc, sail
 theurgy, thī'ūr.jī *n.* dewiniaeth, dwyfoliaeth [cyhyr, gwyn
 hew, thū *n.* moes, arfer, ymddygiad; hey, thā *pn.* hwy, hwynt, hwynt-hwy, nhwy. They also, hwythau
 thick, thik *a.* tew, praſi, braisg, trwchus; lluosog, aml: *ad.* yn dew, yn aml, yn fynych. Thick-skulled, pendew, hurt. Thick-set, wedi eu plauu yn dew; ſiſlachog [lluosogi
 hicken, thik'n *v.* tewhau, tewychu; hicket, thik'et *n.* tewlwyn, caeadlwyn, prysglwyn, gwyddwal, llwyn dyrys
 hickish, thik'ish *a.* lled dew, tewaidd
 hickness, thik'nes *n.* tewder, trwch, praſſder, breisgedd

Thief, thif *n.* lleidr. Thief-catcher, dal-iwr lladron
 Thieve, thiv *vi.* lladrata, lledrata, dwyn
 Thievery, thī'vur.i *n.* lladraeth, lladrad
 Thievish, thī'vish *a.* lladraid, lladrad-aid [wch
 Thievishness, thī'vish.nes *n.* lladradgar-
 Thigh, (thī *n.* morddwyd, bon clun
 Thill, thil *n.* siaft cart. Thill-horse, ceffyl bon, ceffyl siaft
 Thimble, thim'bl *n.* gwniador
 Thin, thin *a.* teneu, main, cul; anaml, prin: *vt.* teneuo, teneuhau; prinhau
 Thine, thīn *pn.* eiddot, eiddot ti; dy, tau
 Thing, thing *n.* peth, dim
 Think, think (*pt* & *pp* thought) *v.* meddwl, meddylied, meddylio, synied, tybio, tybied; ystyried [anamlaidd
 Thinly, thīn'lī *ad.* yn deneu, yn anaml, Thinness, thīn'es *n.* teneuder; meinedd;
 Third, thūrd *a.* trydydd, trydedd, 3ydd,
 Thirdly, thūrd'lī *ad.* yn drydydd [3edd
 Thirl, thūrl *vt.* tyllu, trydyllu; treiddio
 Thirst, thūrst *n.* syched: *vi.* sychedu
 Thirsty, thūr'stī *a.* sychedig. To be thirsty, bod â syched arno, sychedu
 Thirteen, thūr.tīn' *a* & *n.* tri-ar ddeg, tair ar ddeg, 13, xiii. [ddeg, 13ydd
 Thirteenth, thūr.tīnth' *a.* trydydd ar
 Thirtieth, thūr.tī.eth *a.* degfed ar hugain
 Thirty, thūr'tī *a* & *n.* deg ar hugain, 30
 This, thīs (*p* these) *a.* hwn, hon, hyn; hwn yma, hon yma, hyn yma. This subject, hyn o hwnc. This day, heddyw. This day week, wythnos i heddyw. This night, heno. This year, eleni
 Thistle, thīs'l *n.* ysgallen. Bur-thistle, marchysgallen. Carline-thistle, Silver-thistle, ysgallen wen. Sow-thistle, Milk-thistle, ysgallen y moch. Thistle-finch, peneuryn. Thistle-stalks, callod
 Thistly, thīs'lī *a.* ysgallog
 Thither, thīth'ūr *ad.* yno, tuag yno. Hither and thither, yn ol ac yn mlaen
 Thitherto, thīth'ūr.tū'w' *ad.* hyd yno [yno
 Thitheward, thīth'ūr.wūrd *ad.* tuag
 Thole, thōl *v.* dysgwyl, dyoddef: *n.* rhwyfbin; nenfwd teml [careio
 Thong, thong *n.* carai. To cut in thongs, Thoracic, thō.ras'ik *a.* bronol, dwyfronol
 Thorax, thō'r'al *a.* gwelyol
 Thorax, thō'r'aks *n.* y ddwyfron, cledr neu glwyd y ddwyfron, brongledr
 Thorn, thōrn *n.* draen, draenen. Black thorn, draenen ddu. White thorn, Hawthorn, draenen wen. Hawthorn berries, cyrawel y moch

- Thornback, thörn'bak, Thornbut, thörn'-but *n*, cornbig, mornodwydd
 Thornless, thôrn'les *a*, heb ddrain
 Thorny, thôr'nî *a*, dreiniog, dreinllyd
 Thorough, thur'ô *a*, cyflawn, hollol, trwyadl, cyfangwbl, perffaith, digoll, difreg: *px*, try-
 Thoroughbred, thur'ô.bred *a*, tryryw
 Thoroughfare, thur'ô.fê'r *n*, trwyddeafa
 Thoroughpaced, thur'ô.pâst *a*, hollol, trwyadl, digoll
 Thorp, thôrp *n*, pentref [y sawl
 Those, thôz *a*, y rhai hyny, y rhai yna;
 Thou, thûw *pn*, ti, tydi. Thou also, tithau. Thou hast, mae genyt
 Though, thô *c*, er, pe, cyd. As though, megys. Though it is so, er ei fod felly
 Thought, thôt *n*, meddwl; bwriad. meddylfryd, meddyliaid, sylw: *pt* & *pp*.—Think [iol, meddylgar
 Thoughtful, thôt'fwl *a*, myfyrgar, ystyr-
 Thoughtfulness, thôt'fwl.nes *n*, meddylgarwch, ystyriaeth, gofaledd
 Thoughtless, thôt'les *a*, anystyriol, difeddwl, diofal, anofalus, disylw
 Thoughtlessness, thôt'les.nes *n*, diofalwch, esgeulusdra, anofaledd [cant
 Thousand, thûw'zand *a* & *n*, mil, deg
 Thousandth, thûw'zandth *a*, milfed
 Thowl, thöl *n*, rhwyfbin [caethiwed
 Thraldom, thröl'dum *n*, caethwasanaeth,
 Thrall, thröl *n*, caethwas, caethfab, caethferch, caethes: *vt*, caethiwo
 Thrapple, thrap'l *n*, breuant anifail
 Thrash, thrash *v*, dyrnu; ffustio, curo
 Thrasonical, thrâ.son'î.kal *a*, ymfrostgar
 Thrave, thräv *n*, drefa, 24 o ysgubau
 Thread, thred *n*, edau, edaf, edefyn: *vt*, edafu, dodî edau mewn nodwydd, dodî aredefyn. Pack-thread, edau rhwymo. Point-thread, edau'r crydd. A single thread, edefyn [llom, wedi treulio
 Threadbare, thred'bê'r *a*, digotwm, llwm,
 Threaden, thred'n *a*, edafol, fel edau
 Threap, thrip *vi*, ymresymu, ymdaeru
 Threat, thret *n*, bwgwth, bygythiad, bygyliad, dwrđ, dwrđiad, dondiad
 Threaten, thret'n, *vt* bwgwth, bygythio, bygylu, dondio, dwrđio
 Three, thri *a* & *n*, tri, tair, 3, iii. Three-cornered, trionglog. Three-leaved, teirddalenog. Three-legged stool, ystôl deirtroed. Three-pile, math o felfed cryf. Three-piled, pentyredig; cryf. Three-score, tri-gain. Three days, tridiau. Three hundred, trichant, 300, ccc.
- Threefold, thri'föld *a*, tridyblyg, triphly;
 Threepence, thrip'ens *n*, tair ceiniog, 3c
 Threepenny, thrip'en.î *a*, tair ceiniog
 Threepenny-loaf, torth dair ceiniog
 Threne, thrin *n*, galarnad [torth dair
 Threnetic, thri.net'ik *a*, galarus [na
 Threnody, thren'ô.di *n*, galargan, galar
 Thresh, thresh *vt*, dyrnu, ffustio. Threshing-floor, llawr dyrnu
 Thresher, thresh'ûr *n*, dyrnwr, ffustiwr
 Threshold, thresh'öld *n*, trothwy, hinio
 Threw, thrw *pt*.—Throw
 Thrice, thris *ad*, teirgwaith
 Thri-fallow, thri'fal.ö *vt*, aru deirgwait drosodd, triaru *n*, trydydd âr
 Thrift, thrift, Thriftiness, thri'f.ti.nes cynnildeb, cynnilwch; diwydrwyd dyfalwch, gofal [lawn, gwastraffi
 Thriftless, thri'f'les *a*, anghynnil, afra-
 Thrifty, thri'f'i *a*, cynnil, diwastra gweithgar [awyrdd
 Thrill, thril *v*, tyllu, treiddio; tincio:
 Thrive, thriv (*pt* thrive, *pp* thrive thri'v'n) *vi*, llwyddo, ffynu, cynnydd
 Throat, thro't *n*, gwddf, ceg [pri
 Throb, throb *vi*, dychlamu, curo, yr guro, dyhëu, tismwyo, gwytho
 Throe, thro *n*, dolur, poen, gloes: poeni, dolurio; curo
 Throne, thron *n*, gorseddfainc, gorsei teyrnfainc, breninfainc: *v*, gorseddi
 Throng, throng *n*, tyrfa, torf, lluaws: tynlenwi, tynwasgu, cyd-dyrnu, llua
 Throstle, thros'l *n*, bronfraith
 Throttle, throt'l *n*, corn y gwynt, corgeg, breuant: *vt*, llyndagu, tagu
 Through, thrw *pr*, trwy: *ad*, trwyd trwyddi, trwodd, trwyo. To go through, treiddio. To pierce through, trydyll trywanu. To shine through, tlewychu, trylewyrchu
 Throughont, thrw.âwt' *pr*, trwy: *a* ben bwygilydd, trwyddo, yn gwbl,
 Throve, thro'v *pt*.—Thrive [ho
 Throw, thro (*pt* threw, *pp* thrown) tafu, ergydio, bwrw, lluchio: *n*, taffiad, ergyd, lluch
 Thrower, thro'ûr, Throwster, thro's' *n*, tafwr; dyrwynwr sidan
 Thrown, thron *pp*.—Throw
 Thrum, thrum *v*, dyrnodio offeryn cer: *n*, eddi, edafedd
 Thrush, thrush *n*, bronfraith, tresg; llindag, gân, dolur ar blant
 Thrust, thrust *n*, gwth, hergwd: *v* & *pp* thrust), gwthio, hyrddu, lgydio; gwamu, brathu

Thrustle, thrus'l n, bronfraith [bodio
 Thumb, thum n, bawd, bawdfys: vt,
 Thump, thump v, dyrnodio, dwrnbwyo,
 ysbancio, passio: n, dyrnod, cnoc, panc
 Thumper, thum'pūr n, passiwyr, dyrnod-
 iwr; clamp, peth mawr [n, dyrnodiad
 Thumping, thum'ping a, passiol; mawr:
 Thunder, thun'dūr n, taran, trwst, tryst-
 au: v, taranu. Thunder-bolt, mellten,
 taranfollt. Thunder-clap, Clap of
 thunder, trwst. Thunder-shower,
 taran-gawod. Thunder-stone, taran-
 faen. Thunder-struck, dychrynedig,
 gorsynedig [anydd
 Thunderer, thun'dur.ūr n, taranwr, tar-
 Thundering, thun'during a, taranllyd;
 bygythiol
 Thunderous, thun'dur.us a, taranddwyn
 Thuriferous, thū.rif'ur.us a, yn dwyn
 thus [darthiad
 Thurification, thū.r.î.fî.kā'shun n, arogl-
 Thursday, thūr.z'dā n, dydd Iau, dydd
 Iou. Ascension-Thursday, dydd Iau
 Dyrchafael. Maundy-Thursday, dydd
 Iau Cablyd
 Thus, THUS ad, fel hyn, yn llyn
 Thus, thus n, thus.—Frankincense
 Thwack, thwak vt, taro, passio, curo,
 llachio: n, pass, ergyd trwm, dyrnod
 Thwart, thwōrt v, croesi; gwrthwynebu,
 rhwystro, attal: a, croes; gwrthwyneb-
 Thwittle, thwit'l n, math o gyllell [us
 Thy, THĪ pn, dy, tau
 Thyme, tīm n, teim
 Thymy, tī'mī a, llawn teim, peraroglaidd
 Thyroid, thīr'ōid a, tarianaidd
 Thyself, THĪ.self' pn, dy hun, dy hunan
 Tia, tī.ēr'ā n, talaith, coron, penwisg
 Tibia, tib'yā n, asgrwn y grimog
 Tibial, tib'yal a, perthynol i asgrwn y
 tice, tīs vt, hudo.—Entice [grimog
 Tick, tik n, twygliain; torogen, heus-
 lenen; coel, echwyn; dyled; curoriawr:
 v, prynu ar goel, rhedeg i dyled, coelio;
 curo fel oriawr; rhygn-nodi, arnodi
 Ticket, tik'et n, tocyn, cwtysyn, ar-
 wyddyn: vt, tocynu
 Ticking, tik'ing n, twygliain gwely
 Tickle, tik'l vt, gogleisio, dasmalu: n,
 gogleis
 Tickleish, tik'lish a, gogleisiog, llawn
 gogleis; ansefydlog, anwadal, peryglus
 Tickleishness, tik'lish.nes n, gogleisiog-
 rwydd; anwadalwch, enbydrwydd
 Tid, tid a, meddal, tyner; mwythus
 Tidal, tī'dal a, perthynol i'r llanw
 Tiddle, tid'l vt, maldodi, hofflochi, llochi

Tide, tid n, llanw; amser, pryd, gwyl:
 v, llifo allan, ffrydlifo. Tide-guage,
 llanwfsurai. Tide-waiter, porthwyl-
 iwr. Neap-tide, llanw-isel, isel-fôr.
 Spring-tide, gorllanw, uchel-fôr
 Tidiness, tī'di.nes n, taclusrwydd
 Tidings, tī'dingz np, newyddion; newydd
 Tidy, tī'dī a, taclus, twt, twtnais, cryno,
 destlus, glanwaith, trwsiadus, cymhen
 Tie, tī n, cwlwm, rhwym, rhwymyn:
 vt, clymu, rhwymo. Tie-bow of a
 plough, cōb aradr
 Tier, tī'r n, rhes, rhenc [wyn
 Tierce, tī'rs n, llestr yn cynnwys 42 gal-
 Tiff, tīf n, diod, gwlybwr; ymgiprys:
 v, cynhenu; trwsio [gafn, niwlwe
 Tiffany, tīf'ā.nī n, math o sidanwe ys-
 Tig, tig n, math o chwerau plant
 Tiger, tī'gūr n, teigr, dywalgi. Tiger-
 cat, math o gath wylt
 Tight, tīt a, tyn, dwysdyn, cryno, twt,
 dan sang; cyfyng; diddos
 Tighten, tī'tn vt, tynhau; diddosi
 Tighter, tī'tūr n, rhwymyn: a, tynach
 Tightish, tī'tish a, go dyn, lled dyn
 Tightness, tīt'nes n, tynder; crynoder
 Tigress, tī'gres n, dywalast
 Tike, tik n, ci, corgi; taiogyn
 Tilbury, til'ber.ī n, math o gerbyd
 Tile, tīl n, peithynen, priddlech: vt, toi
 â pheithyn, peithynu, llechdoi. Pan-
 tile, cafnbeithyn
 Tiler, tī'lūr n, peithynwr, llechdöwr
 Tiling, tī'ling n, to priddlechau, to ceryg;
 priddlechiad, peithyndoed
 Till, til n, cloergell, ariangell: c, hyd,
 hyd oni, hyd'pan: pr, hyd, hyd at:
 vt, llafurio, diwyllio, trin, ffaehtu.
 Till now, hyd hyn. Till then, hyd hyny
 Tillage, til'āj n, amaethyddiaeth, llafur-
 iaeth, diwylliaeth, triniaeth tir, aradiad
 Tiller, til'ūr n, amaethydd, diwyllydd,
 llafurwr, trinwr; llywgoes llong;
 ariangell, cloergell; pren ieuane
 Tilt, tilt n, lluestlen, cysgodlen; gwrth-
 gamp: v, chwerau gwrthgamp; llen-
 gysgodi, gorthoi; dymchwelyd. Tilt-
 hammer, mwrthwyl mawr
 Tilth, tilth n, amaethyddiaeth.—Tillage
 Timbal, tim'bal n, math o dabwrdd
 Timber, tim'būr n, coed, pren. Timber-
 merchant, coedfasnachwr, coedwerth-
 wr. Timber-trees, coed seiri (yn ol y
 gyfraith, y dderwen, yr onen, a'r llwyf-
 anen). Timber-like trees, y ffawydden,
 y sycamorwydden, &c. Timber-yard,
 cadlas coed. Unseasoned timber, irgoed

- Timbrel, tim'brel *n*, tympan, tabwrdd
 Time, tim *n*, amser, pryd, tymmor, gwaith, tro; adeg, odfa; tymp: *vt*, amseru, rheoleiddio. Time-keeper, amserydd. At all times, bob amser, yn wastad. At no time, erioed, byth. At that time, pryd hyny. At this time, yn awr. At times, weithiau. Any time, rhyw bryd. Every time, pob tro. In due time, mewn iawn bryd. In time, mewn pryd. Many times, llawer gwaith, llawer tro. Much time, llawer o amser. Some time, ychydig amser. Sometimes, weithiau, ambell waith. Ten times, dengwaith
 Timely, tim'li *a*, amserol, prydlawn; cynnar: *ad*, yn amserol, mewn pryd
 Timeous, tim'i.us *a*, amserol, prydlawn
 Timepiece, tim'pis *n*, oriawr, orlais, oriadur, amseriadur
 Timid, tim'id *a*, ofnus, ofnog, aneon, aneofn, anewr, gwangalon, digalon
 Timidity, tim'id'iti *n*, ofnusrwydd, aneondra, llyfrdra [anewr
 Timorous, tim'ö.rus *a*, ofnus, aneon, Timorousness, tim'ö.rus.nes *n*, ofnusrwydd, llyfrdra, aneondra [cynnar
 Timous, tim'us *a*, amserol, prydlawn;
 Tin, tin *n*, ystaen, alcan. Tin-mine, alcan-glawdd. Tin-work, gwaithalcan
 Tincal, ting'kal *n*, math o halen
 Tinct, tingkt *vt*, lliwio, ystaenio, arliwio; blasu: *n*, lliw, gwawr, ystaeniad
 Tincture, tingk'tshûr *n*, lliw, arliw, adliw, eiliw, gorliw; adflas, adchwaeth; trwyth, isgell, sylweddnaws: *vt*, lliwio, goliwio; blasu; nawtio
 Tinder, tin'dûr *n*, llosgliain, golosged, golosg, magdan. Tinder-box, tanflwch. German tinder, madarch magdanol
 Tine, tîn *n*, dant oged, ewin fforch: *v*, enny, ennyu; argau; llenwi [fforest
 Tineman, tin'man *n*, noswyliwr mewn
 Tinge, tinj *vt*, lliwio, arliwio, ystaenio: *n*, lliw, lledliw, eiliw, gwawr
 Tingent, tin'jent *a*, arliwiol
 Tingle, ting'gl *vi*, tincian; merwino
 Tink, tingk *vi*, tincian, tincio, darysteinio
 Tinker, ting'kûr *n*, tinciwr, tincerdd
 Tinkle, ting'kl *v*, tincial, tincian, tincio, darysteinio [iad; darystain
 Tinkling, tingk'ling *n*, tinciad, darystein-
 Tinman, tin'man *n*, ystaeniwr, alcanydd
 Tinsel, tin'sel *n*, ffug-eurwe; gwael-
 beth: *a*, coegddysglær: *vt*, coegwychu
 Tint, tint *n*, lliw, arliw, goliw, gwawr: *vt*, lliwio, arliwio, goliwio
- Tintinabulary, tin.ti.nab'ü.lur.i, Tintin-
 abulant, tin.ti.nab'ü.lant *a*, clychseinio
 Tiny, t'ni *a*, bychanig, bychan, main
 Tip, tip *n*, top, blaen, pen: *v*, blaent
 ymylu. Tip-toe, blaen y droed. Tip-
 top, gradd uchaf, pen uchaf
 Tippet, tip'et *n*, torynig, ysgwydd-dore
 Tipple, tip'l *v*, llymeitian, diota
 Tippler, tip'lûr *n*, diotai, meddwyn
 Tipstaff, tip'staf *n*, ffôn-ringyll, ceisbw
 Tippy, tip'si *a*, meddw, gofeddw, llec-
 feddw, gofrwysg
 Tirade, ti.räd' *n*, bloeddaraeth
 Tire, tîr *n*, rhes, rhenc; penwisg; cylc
 olwyn: *v*, blino, lluddedu; penwisg
 Tiring-room, gwisgle chwârëyddion
 Tiresome, tîr'sum *a*, blinderus, blin
 Tiresomeness, tîr'sum.nes *n*, blinde
 blinderusrwydd, llyfferthedd
 Tirret, tir'et *n*, llyffethar
 Tissue, tish'ü *n*, cymhlethwe; rhes: *v*
 cymhlethu; eurblethu, arianbleth
 Tissue-paper, papyr sidan
 Tit, tit *n*, corfarch; llancesig.—T
 mouse. Tit for tat, cast am gast
 Titan, ti'tan *n*, cawr dychymmyg
 mab nef a daiar
 Titbit, tit'bit *n*, tamaid dewisol
 Tithable, ti'thâ.bl *a*, degymadwy
 Tithe, tîth *n*, degwm: *vt*, degyn
 Tithing-man, degymwr
 Titillate, tit'il.ät *vt*, gogleisio
 Titillation, tit.i.lä'shnn *n*, gogleisiad
 Titlark, tit'lârk *n*, corhedydd
 Title, ti'tl *n*, enw, enwad, cyfenwa
 hawl, hawlfraint: *vt*, enwi, rhoi enw:
 rhoi hawl. Title-deed, hawlysgrif
 Titlepage, ti'tl.päj *n*, gwynebdden
 Titmouse, tit'mûws *n*, penlûyn, sywid
 yswigw, cap y lleian, glas y par
 gwas y dryw
 Titter, tit'ûr *vi*, chwerthin dan dd-
 nedd, cilchwerthin: *n*, cilchwardd
 Tittle, tit'l *n*, pyncyn, tipyn, mymr
 tip, til [cam gv
 Titubate, tit'ü.bät *vi*, tramgwyddo, r
 Titubation, tit.ü.bä'shnn *n*, tramgwy-
 iad; ffwdan, anesmwythdra
 Titular, tit'ü.lûr, Titulary, tit'ü.lur.i,
 enwol, mewn enw
 Tiver, ti'vûr *n*, math o liw-bridd [1
 Tivy, tiv'i *ad*, ar bedwar carn, ar fa-
 To, tŵ *pr*, i, at, hyd, hyd at, er mw
 wrth, yn. To-day, heddyw.
 tomorrow, y fory, efory. To-ni-
 heno. To and fro, yma a thraw.
 be, bod. To go, myned

Toad, töd *n*, llyffant, llyffan, llyffant du, llyffant dafadenog. Toad-eater, gwenieithwr. Toad-flax, y gingroen fechan, llin y llyffant. Toad-stool, bwyd y llyffant, bwyd ellyllon, madalch, madarch, bwyd y barcud, bwyd y boda
 Toast, töst *n*, crasfara, crasdeisen; cibli, llwncdestyn: *v*, crasu; rhoi cibli.
 Toast-master, cibliwr, llwncdestynwr
 Tobacco, tö.bak'ö *n*, myglys, ffwgws
 Tobacconist, tö.bak'ö.nist *n*, myglysydd, ffwgyswr [bydwreigiaeth
 Tocology, tö.kol'ö.jî *n*, colwynyddiaeth,
 Tocsin, tok'sin *n*, alarngloch [llwynog
 Tod, tod *n*, perth; 28 pwys o wlan;
 Toddle, tod'l *vi*, llesg-gerdded
 Toddy, tod'i *n*, cymmysglyn o wirod, dwfr, a sugr
 Toe, tö *n*, bys troed. Great toe, bawd troed. A horse's toe, blaen carn ceffyl
 Toft, toft *n*, llwyn, gallt o goed; man lle bu ty
 Toga, tö'gá *n*, twyg, llaeswisg
 Together, tö.geth'ür *ad*, yng nghyd, ar unwaith, gyda'u gilydd, cyd-, cy-.
 To join together, cyssylltu. To bind together, cydrwymo, cyfrwymo
 Toil, töil *n*, llafur, trafferth; rhwyd, magl: *v*, llafurio, poeni, ymboeni, foilet, töi'let *n*, trwsfwrdd [ymdrafferthu
 Toilsome, töil'sum *a*, llafurus, trafferthus, blinderus [rwydd
 Toilsomeness, töil'sum.nes *n*, llafurus-
 oise, töiz *n*, gwrhyd, hyd gwr, o ddeutu
 chwech troedfedd
 'okay, tö.kä' *n*, math o win
 'oken, tö'kn *n*, arwydd, argoel, nod: *vt*, arwyddo, argoeli, arddangos
 'old, töld *pt* & *pp*.—Tell
 'ole, töl *vt*, denu, hudo
 'olerable, tol'ur.â.bl *a*, goddefadwy; gweddol, canolig, go dda
 'olerance, tol'ur.ans *n*, goddefgarwch, goddefiad, goddefiant
 'olerant, tol'ur.ant *a*, goddefus, goddefgar [gadu
 'olerate, tol'ur.ät *vt*, goddef, camiatäu,
 'oleration, tol.ür.ä'shun *n*, goddefiant
 'oll, töl *n*, toll, maelged, treth: *v*, tolli, codi toll; canu cloch, cnulio. Toll-
 booth, tolldy, tollfa; carchar. Toll-
 free, didoll. Toll-gate, tollborth.
 Toll-house, tolldy
 'olsey, tol'zi *n*, maelfa, marchnadfa
 'olutation, tol.ü.tä'shun *n*, rhygyngiad
 'omahawk, tom.â.hök *n*, aeriwyell
 Indiaidd

Tomb, töm *n*, hedd, gwyddfa, beddrod: *vt*, claddu, gosod mewn beddrod.
 Tomb-stone, beddfaen, careg bedd
 Tombless, töm'les *a*, difeddrod
 Tomboy, tom'bôi *n*, hoeden, rhonten
 Tome, töm *n*, cyfrol [flewog
 Tomentose, tö.men.tös' *a*, blewog, man-
 Tomtit, tom.tit' *n*.—Titmouse
 Ton, tun *n*, tynell, ugain canpwys
 Tonation, tö.nä'shun *n*, tonyddiaeth
 Tone, tön *n*, tön, goslef, acan, acen; ardwyth, iechyd, nerth
 Toneless, tön'les *a*, didôn, angherddgar
 Tongs, tongz *np*, gefail
 Tongue, tung *n*, tafod; tafodiaith, iaith; balog. Tongue-tied, tafodrwym, bloesg.
 Double-tongued, deueiriog, twyll-
 odrus. Smooth-tongued, tafodlyfn.
 Vulgar-tongue, iaith y werin. Hold
 your tongue, tewch â son. To use
 the tongue, To scold, tafodi
 Tongueless, tung'les *a*, didafod, disiarad,
 mud [meddyginiaeth gryfhaol
 Tonic, ton'ik *a*, tonol; cryfhaol: *n*,
 Tonnage, tun'äj *n*, tâl ar y dynell,
 tynelldoll; cludallu llong, mesur llwyth
 Tonsil, ton'sil *n*, chwaren y gwddf [llong
 Tonsor, ton'sür *n*, gwalltdorwr, eillwr
 Tonsure, ton'shür *n*, coryneilliad, gwalltdoriad [groesdal
 Tontine, ton.tin' *n*, dogn dâl i oroeswyr,
 Tony, tö'nî *n*, symlyn [c, hefyd
 Too, töw *ad*, rhy, yn ormodol, dros ben:
 Took, tök *pt*.—Take [trecyn, peiriant
 Tool, töwl *n*, arf, offeryn, celfyn, erfyn,
 Toot, töw *v*, seinio corn; ysbïo allan
 Tooth, töwth (*p* teeth) *n*, dant: *vt*, cyn-
 nysgaethu â dannedd; bylchdori.
 Tooth-drawing, tyniad dannedd.
 Tooth-powder, deintbylor. Cheek-
 tooth, bochddant. Eye-tooth, ysgythr-
 ddant. Fore-tooth, rhagddant. Jaw-
 tooth, bochddant, dant malu, cilddant.
 Chattering of the teeth, deintgryd. A
 little tooth, deintws [nodd
 Toothache, töwth'äk *n*, deintwst, dan-
 Toothed, töwtht *a*, danneddog, deintiog
 Toothless, töwth'les *a*, danneddgoll, di-
 ddanedd, mantach
 Toothpick, töwth'pik *n*, danneddbig [us
 Toothsome, töwth'sum *a*, danteithiol, blas-
 Top, top *n*, pen, brig, crib, blaen, top,
 cop, copa: *v*,ocio, ysgythru, difrigo,
 gorchuddio, blaendori. Top-heavy,
 pendrwm, meddw. Top-sawyer, gwr
 gwar y pwll. Top-stone, y gareg uchaf
 Toparch, top'ärk *n*, pen ardal

- Toparchy, top'âr.ki *n*, ardal [fawr
 Topaz, tŏ'paz *n*, maen eurlliw gwerth-
 Tope, tŏp *vî*, diota, meddwi: *n*, morgi
 Toper, tŏ'pûr *n*, diotai, diotwr, meddwyn
 Topgallant, top.gal'ant *a*, uwch na'r
 uch-hwylbren [fus *n*, tywodfaen
 Toph, tof, Tophin, tof'in, Tophus, tŏ'-
 Tophaceous, tŏ.fâ'shus *a*, tywodlyd,
 Tophet, tŏ'fet *n*, uffern [graiianllyd
 Topic, top'ik *n*, testyn, pwnc, pen
 Topical, top'i.kal *a*, lleol, perthynol i le
 Topknot, top'not *n*, penglwm
 Topless, top'les *a*, diben, difrig
 Topmast, top'mast *n*, uch-hwylbren
 Topmost, top'möst *a*, uchaf, penaf, prif
 Topographer, tŏ.pog'râ.für *n*, lleddar-
 luniwr, llëyddwr [iaeth
 Topography, tŏ.pog'râ.fi *n*, lleddarlun-
 Toppingly, top'ing.li *ad*, yn odidog, yn
 wych, yn hyf [lawr
 Toppie, top'l *v*, syrthio, cwmpo; taflu i
 Topsyturny, top.sî.tur'vî *ad*, pendra-
 mwnwgl, â'r gwaelod i fyny a'r wyneb
 i lawr, pendraphen, gwyneb i waered
 Tor, tôr *n*, tŵr; uchelfan, craig uchel
 Torch, tôrtsh *n*, fflag, fflaglen, canwyll
 gwyr fawr. Torch-bearer, fflaglen-
 gludydd
 Tore, tôr *pt*.—Tear [aeth, artaith, gofid
 Torment, tôr'ment *n*, poen, poenedig-
 Torment, tôr.ment' *vt*, poeni, poenydio,
 arteithio, blino [ydiwr, arteithiwr
 Tormentor, tor.men'tûr *n*, poenwr, poen-
 Torn, tôrn *pt*.—Tear
 Tornado, tôr.nâ'dö *n*, gyrwynt, corwynt
 Torpedo, tôr.pî'dö *n*, yswythbysg, y
 fargath luchiasol
 Torpent, tôr'pent *a*, marwaidd, difywyd,
 cyffiedig, swrth [dra, merwindod
 Torpescence, tôr.pes'ens *n*, marweidd-
 Torpescent, tôr.pes'ent *a*, marweiddiol
 Torpid, tôr'pid *n*, marwaidd, cyffiedig,
 trymaidd, cysglyd, swrth
 Torpidity, tôr.pî'dî.ti, Torpidness, tôr'-
 pid.nes, Torpitude, tôr'pî.tüd, Torpor,
 tôr'pôr *n*, marweidd-dra, merwindod,
 cysgadwydd, trymedd, syrthni
 Torpify, tôr.pî.fi *vt*, marweiddio
 Torporific, tôr.pö.rif'ik *a*, marweiddiol
 Torque, tôrk *n*, gwddfôrch, torch
 Torrefaction, tor.i.fak'shun *n*, poethiad,
 sychiad, deifiad, crasiad [crasu
 Torrefy, tor'i.fi *vt*, poethi, sychu, deifio,
 Torrent, tor'ent *n*, cefllif, cenllif, ffrwd,
 ffrydlif, llif, rhyferthwy: *a*, ffrwdlifol,
 Torrid, tor'id *a*, poeth, cras, sychboeth.
 Torrid zone, poethgyich
 Torridity, to.rid'i.ti *n*, crasboethedd
 Torse, tôrs *n*, torch, plethdorch
 Torsel, tôr'sel *n*, peth nydd-dröedig
 Torsion, tôr'shun *n*, nydd-droad
 Tort, tôrt *n*, cam, sarhâd, niwed
 Tortile, tôr'til, Tortive, tôr'tiv *a*, tröedig
 nydd-dröedig, torchog
 Tortious, tôr'shus *a*, niweidiol
 Tortoise, tôr'tiz *n*, crwban, llyry
 Tortuosity, tôr.tshü.ös'i.ti *n*, gwyr-gem
 dolenogrwydd, torchogrwydd
 Tortuous, tôr'tshü.us *a*, torchog, gwy-
 gam, dolenog, nydd-dröedig
 Torture, tôr'tshûr *n*, poen, dirboen, au-
 taith: *vt*, poeni, poenydio, arteithi-
 dirboeni [rwyd
 Torvity, tôr'vî.ti *n*, gerwindeb, sarig
 Torvous, tôr'vus *a*, gerwin, sarig
 Tory, tôr'i *n*, Tori, cadwriaethwr, yn
 bleidydd dros yr eglwys a'r llywodraet
 Tose, töz *v*, tori neu gribo gwlan
 Toss, tos *v*, taflu, lluchio, bwrw: *n*, ta-
 tafliad, lluch. Toss-pot, diota
 meddwyn. To toss about, gwasgar
 Total, tö'tal *a*, cwbl, cyfan, cyfan-gwl
 llwyr, oll: *n*, y cwbl, y cyfan, y cyfa-
 swm, crynswth, crynswdd
 Totality, tö'tal'i.ti *n*, cwbledd, crynswt
 crynswdd, cyfanedd, llwyredd
 Totally, tö'tal.i *ad*, yn gwbl, yn holl
 yn llwyr [telgy
 Totter, tot'ûr *vî*, honcian, siglo, gweg
 Tottery, tot'ur.i, Tottering, tot'ur.i
a, serfyll, adfeiliedig, gwegföol, ar y s
 Touch, tutsh *v*, teimlo, cyffwrdd, cy-
 gyffwrdd: *n*, teiml, teimlad, cyffwr-
 cyffyrddiad; ergyd, cnith; pra-
 Touch-hole, tandwll drill. Touc-
 stone, maen prawf. Touch-wo-
 pren pwr, pwdrbren. To touch
 adgyweirio. To touch upon, trin
 ysgafn, gosonio am. Touching, me-
 perthynas i; cyffröus, cynhyrfiol
 Touchiness, tut'shi.nes *n*, anfodd-
 rwydd, croesni, hyddigrwydd
 Touchy, tut'shi *a*, anfoddog, hyde-
 anynad, afrywiog, croes
 Tough, tuf *a*, gwydn; ystyfnig, c-
 anhydyn [cal
 Toughen, tut'n *v*, gwydn, gwydnh;
 Toughness, tuf'nes *n*, gwydnedd; cry-
 Toupee, tŵ.pî', Toupet, tŵ.pä' *n*, bla-
 l'our, tŵ'r *n*, cylchdaith, taith [gu
 Tourist, tŵ'r'ist *n*, cylchdeithiwr
 Tournament, tŵ'r'nâ.ment *n*, ffag-
 gyrch, camp filwraidd [attal gw
 Tourniquet, tûr'ni.ket *n*, rhwymy

Touse, tûwz, Tousle, tûw'zl <i>v</i>, tynu, llusgo, dylusgo, rhwygo Tow, tō <i>n</i>, carth, breisgion: <i>vt</i>, llusgo llong â rhaff, rhafflusgo, llonglusgo. Tow-rope, llusgraff Towage, tō'āj <i>n</i>, llusgiad; llusgdal Toward, tō'ûrd <i>a</i>, hydrin, hydyn, nawsaidd, llesol, buddiol, tueddol, da ar les: <i>pr</i>, tua, tuag at Towardliness, tō'ûrd.li.nes, Towardness, tō'ûrd.nes <i>n</i>, hydrinedd, hynawsedd Towardly, tō'ûrd.li <i>a</i>, hydrin, hydyn, hynaws; ufudd Towards, tō'ûrdz <i>pr</i>, tua, tuag at Towel, tûw'el <i>n</i>, llawhain, lliain ymysychu, cedafen [hedeg, ymgodi Tower, tûw'ûr <i>n</i>, tŵr: <i>vi</i>, esgyn, uch- Towering, tûw'ur.ing <i>a</i>, uch-hedol, uch- Towery, tûw'ur.î <i>a</i>, twrog [hedegol Town, tûwn <i>n</i>, tref, tre. Town-hall, llys y dref, llysdyr dref. Town-talk, chwedl, tref, chwedl gyffredin [dref Townclerk, tûwn'klâr <i>n</i>, ysgrifenydd y Township, tûwn'ship <i>n</i>, trefgordd Townsmān, tûwnz'mān <i>n</i>, trefwr. Fellow-townsmān, cyttrefwr [wynllyd Toxical, tok'si.kal <i>a</i>, gwenwynig, gwen- Toxicology, tok.sî.kol'ô.ji <i>n</i>, gwenwyn-draeth, gwenwynddysg Toxophilote, tok.sof'ô.lit <i>n</i>, bwāwr Toy, tōi <i>n</i>, tegān, gwaelbeth, oferdws: <i>vi</i>, chwāreu, maldodi, ysbleddach, ofera, masweddu. Toy-mān, gwerthwr tegānau, tegānwr. Toy-shop, tegāndy Toyish, tōi'ish <i>a</i>, tegānaidd; maldodus Toze, tōz <i>vt</i>, llusgo, tynu Trace, trās <i>n</i>, ol, adrywedd, brisg; tres, syg: <i>vt</i>, olrhain, olrheinio, dilyn, olddilyn, adryweddu Traceless, trās'les <i>a</i>, diol, anolrhain Trachea, trā'ki.â <i>n</i>, breuant, gwyntgorn, corn y geg, corn chwyth [ddrychiad Trachiotomy, trā.ki.ot'ô.mi <i>n</i>, breuant- Trachitis, trā.ki'tis <i>n</i>, ennynfār freuant Track, trak <i>n</i>, ol wlyn; arlywyr, brisg, hawg: <i>vt</i>, olrhain, arlywbro. Track-boat, Track-scout, llong neu fad a lusgir [sathredig Trackless, trak'les <i>a</i>, diol, dilwyr, anfract, trakt <i>n</i>, ardal, rhandir; treithodwn Tractable, trak'tā.bl <i>a</i>, hydrin, trinadwy, ewyllysgar [rwydd, hydrinedd Tractableness, trak'tā.bl.nes <i>n</i>, hydyn- Tractarian, trak.tê'r'ian <i>n</i>, treithodwr Tractate, trak'tāt <i>n</i>, llyfryn, traethodyn Tractile, trak'til <i>a</i>, estynadwy, ystwyth Tractiōn, trak'shun <i>n</i>, tyniad, llusgiad	Tractive, trak'tiv <i>a</i>, tyniadol Tractor, trak'tur <i>n</i>, tyniedydd Trade, trād <i>n</i>, masnach, trafrnidaeth, maeriaeth; galwedigaeth, crefft, celyfddydd: <i>vi</i>, masnachu, marchnata, trafrnidio, maelera [maelwyr Trade-sfolk, trād'z'fök <i>np</i>, masnachwyr, Tradesmān, trād'zman (tradesmen, trād'z'men) <i>n</i>, masnachwr, maelwr; celyfddwr, crefftwr [clyw, hengof Tradition, trā.dish'un <i>n</i>, traddodiad, cof Traditional, trā.dish'un.al, Traditional, trā.dish'un.ur.î, Traditive, trad'i.tiv <i>a</i>, traddodiadol, o ben i ben, geneuol Traduce, trā.dūs' <i>vt</i>, gwaradwyddo, enllibio, goganu [anair, enllib Traducement, trā.dūs'ment <i>n</i>, difenwad, Traducēt, trā.dū'sent <i>a</i>, goganol, enllibus, athrodol, aneiriol Traduction, trā.duk'shun <i>n</i>, enllibiad; trosglwyddiad, deilliad, traddodiad Traffic, traf'ik <i>n</i>, trafrnidaeth, trafrnid, marchnadaeth, masnach, maeriaeth: <i>v</i>, trafrnidio, masnachu, maelera Tragacanth, trag'â.kanth <i>n</i>, math o ystor [ëydd Tragedian, trā.ji'di.an <i>n</i>, pruddchwar- Tragedy, traj'i.di <i>n</i>, pruddchwareu; echryswaith, galanas, prudd-damwain Tragic, traj'ik, Tragical, traj'ikal <i>a</i>, pruddchwareuol, galarus, echryslawn Tragicalness, traj'ikal.nes <i>n</i>, echryslon-rwydd, echryslonder Trail, trāl <i>n</i>, llusg; godre gwisg: ol: <i>v</i>, llusgo, tynu, ymlusgo Train, trān <i>n</i>, gorymdaith, gosgordd, canlynwyr; godre, llyw gŵn; cludres, cerbydres, agerdd-glud; rhes, cyfres; dilyniad, canlyniad: <i>vt</i>, hyfforddi, addysgu, meithrin, dwyn i fyny; ffurfio, llunio, ystumio. Train-bands, milwyr cartrefol, cartreflu. Train-oil, olw'r morfil. In train, mewn trefn Trainable, trā'nā.bl <i>a</i>, hydrin, trinadwy Traipse, trāps <i>vi</i>, cerdded â'r dillad yn annhaclus Trait, trā <i>n</i>, nodiad, arnod [teyrnfradwr Traitor, trā'tûr <i>n</i>, bradwr, bradychwyr, Traitorly, trā'tûr.li, Traitorous, trā'turus <i>a</i>, bradwrus, bradychus [yches Traitress, trā'tres <i>n</i>, bradwraig, brad- Traject, traj'ekt <i>n</i>, ceubalfa, trosglwyddfa [trwy Traject, trā.jekt' <i>vt</i>, trosglwyddo, taflu Tralatitious, trā.lā.tish'us <i>a</i>, anlythyrenol, tywyll, cyffelybiaethol Traliniate, trā.lin'î.ât <i>vi</i>, gwyro

TRA pâth, fat, êre, met, mâ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Tram, tram <i>n</i> , cart glo. Tram-road, math o reilffordd neu gledrffordd	Transformation, trans.fôr.mă'shun <i>n</i> ffurfnewidiad, dullnewidiad
Trammel, tram'el <i>n</i> , rhwystr, ludd; cloffrwyd, hual; rhwyd hir; bach haiarn: <i>vt</i> , rhwystro, dal, lluddias; cloffrwyd, hualu, gefynu	Transfuse, trans.füz' <i>vt</i> , tywallt i arall trosglwyddo [dywalltiad]
Tramontane, tram'un.tăn <i>a</i> , tu hwnt i'r mynyddoedd; dyeithr [sathru]	Transfusion, trans.fü'zhun <i>n</i> , traws
Tramp, tramp <i>n</i> , crwydryn: <i>v</i> , crwydro;	Transgress, trans.gres' <i>v</i> , troseddu, cam weddu, pechu, cyfeiliorni
Trample, tram'pl <i>v</i> , sathru, sangu, mysangu, damsangu, mathru, darfathru	Transgression, trans.gresh'un <i>n</i> , tros eddiad, camwedd, pechod, bai
Tranation, trăn.nă'shun <i>n</i> , nofiad dros	Transgressor, trans.gres'ür <i>n</i> , trosedd wr, camweddwr
Trance, trans <i>n</i> , llewyg, llesmair	Transient, tran'shent <i>a</i> , diflanol, dibara
Tranced, transt <i>a</i> , mew'n llesmair	Transientness, tran'shent.nes <i>n</i> , fföedig rwydd, darfodrwydd [ia]
Trangram, trang'gram <i>n</i> , dyrysbeth, astrusbeth [llonydd, diderfysg]	Transilience, trans.sil'yens <i>n</i> , trawsneid
Tranquil, trang'kwil <i>a</i> , tawel, esmwyth,	Transire, tran'sir' <i>n</i> , trwydded, ysgr oddef [troia]
Tranquility, trang.kwil'i.ti <i>n</i> , tawelwch, llonyddwch [llonyddu, tawelu]	Transit, tran'sit <i>n</i> , trawsfud, trawd
Tranquilize, trang'kwil.iz <i>vt</i> , esmwytho,	Transition, trans.sizh'un <i>n</i> , trawssymudiad, troddiad, trosiad
Trans-, Tran-, Tra- <i>px</i> , tros-, tra-, try-, traws-	Transitional, trans.sizh'un.al <i>a</i> , trosiad
Transact, trans'akt <i>vt</i> , trin, trefnu, cyf-	Transitive, tran'si.tiv <i>a</i> , trofus, trawsfynedigol. Transitive verb, berf weithredol, perwyddiad gweithredol
Transaction, trans.ak'shun <i>n</i> , gorchwyl, neges; gwneuthuriad, cyflawniad	Transitoriness, tran.sit.tur.i.nes <i>n</i> , diflanedigrwydd
Transactor, trans.ak'tür <i>a</i> , goruchwylydd, trefnwr, trafudiwr, gwneuthurwr	Transitory, tran'si.tur.i <i>a</i> , ebrwyddfyndol, dibara, diflanol [adw]
Transanimate, trans.an'i.mät <i>vt</i> , trawseneidio [blaenori]	Translatable, trans.lă'tă.bl <i>a</i> , cyfeithl
Transcend, trans.send' <i>vt</i> , trahagori,	Translate, trans.lăt' <i>vt</i> , cyfieithu; egluro; trosglwyddo, symmud. To translate into Welsh, Cymreigio
Transcendence, tran.sen'dens, Transcendence, tran.sen'den.sî <i>n</i> , rhagoriaeth, blaenoriaeth	Translation, trans.lă'shun <i>n</i> , cyfieithia cyfieithad; symmudiad. Free translation, aralleiriad
Transcendent, tran.sen'dent <i>a</i> , godidog, trahagorol, ardderchog	Translator, trans.lăt'tür <i>n</i> , cyfieithw cyfieithydd, lladmerydd [edig]
Transcolate, trans.kö.lăt <i>vt</i> , hidlo	Translatory, trans.lăt'tur.i <i>a</i> , symmud
Transcribe, trans.skrib' <i>vt</i> , adysgrifo, adysgrifenu, ailysgrifenu	Translucent, trans.lü'sent, Translucit trans.lü'sid <i>a</i> , tryloew
Transcript, trans.kript <i>n</i> , adysgrif, adysgrifen, ysgrifeniad	Transmarine, trans.mă.rin' <i>a</i> , tramallmyr [fudol: <i>n</i> , mudy]
Transcur, trans.kür' <i>vi</i> , trawsredeg	Transmigrant, trans.migrant <i>a</i> , traw
Transcursion, trans.kür'shun <i>n</i> , trawsrediad, gwibiad [glwyddiad]	Transmigrate, trans.migrät <i>vi</i> , newtrigfan, trawsfudo
Transduction, trans.duk'shun <i>n</i> , tros-	Transmigration, trans.migrä'shun trawsfudiad, erchywyniad. Transmigration of souls, trawseneidiad, abro
Trans-Elementation, trans.el.i.men.tä'shun <i>n</i> , trawseleniad, trawssylwedd-	Transmission, trans.mish'un <i>n</i> , trosglwyddiad [for]
Transept, tran'sept <i>n</i> , croes [iad]	Transmissive, trans.mis'iv <i>a</i> , trawsa
Transfer, trans.für <i>n</i> , trosglwyddiad, trosiad, aralliad [arallu]	Transmit, trans.mit' <i>vt</i> , anfon at, tawdrosodd, trosglwyddo [i]
Transfer, trans.für' <i>vt</i> , trosglwyddo,	Transmittal, trans.mit'al <i>n</i> , trosglwydd
Transferable, trans.für'â.bl <i>a</i> , trosglwyddadwy, aralladwy	Transmogrify, trans.mogr'ri.fî <i>vt</i> , cynewid
Transfiguration, trans.fig.ür.rä'shun <i>n</i> , gweddnewidiad, dullnewyddiad	Transmutable, trans.nü'ütä.bl <i>a</i> , traw
Transfigure, trans.fig'ür <i>vt</i> , gweddnewid	
Transfix, trans.fiks' <i>vt</i> , trywanu, gwanu	
Transform, trans.förm' <i>v</i> , cyfnewid	

Transmutation, trans.mū.tā'shun *n*, llwyrnewidiad, trawssylweddiad
 Transmute, trans.mūt' *vt*, trawsnewid
 Transom, tran'sum *n*, croeslath, croes-drawst [loewder
 Transparency, trans.pē'r'en.sī *n*, try-
 Transparent, trans.pē'r'ent *a*, tryloew
 Transpierce, trans.pī'rs' *vt*, trywanu
 Transpire, transpī'r' *v*, anadlu trwodd ;
 rhoddi, llithro, neu ddianc ar led ;
 dyfod i glyw
 Transplace, trans.plās' *vt*, trawsosod
 Transplant, trans.plant' *vt*, trawsblanu
 Transport, trans.pō'rt' *vt*, trosglwyddo ;
 alltudo, allwladu, deol ; peri llawen-
 lewyg, taflu i wyniasedd
 Transport, trans.pō'rt *n*, trosglwydd-
 long ; deolddyn ; perlewyg, gwynias,
 gwylltias, gorawen
 Transportable, trans.pō'r'tā.bl *a*, yn
 agored i alltudaeth, deoladwy
 Transportation, trans.pō'r.tā'shun *n*, de-
 oliad, alltudaeth [trawsosodiad
 Transposal, trans.pō'zal *n*, trawsgyfiead,
 Transpose, trans.pōz' *vt*, trawsddodi,
 trawsosod, trawsgyfïeu [ddodiad
 Transposition, trans.pō.zish'un *n*, traws-
 ransubstantiate, tran.sub.stan'shī.āt *vt*,
 trawssylweddu, newid sylwedd
 Transubstantiation, tran.sub.stan.shī.ā'-
 shun *n*, trawssylweddiad, trawselfen-
 iad, newidiad sylwedd
 Transude, tran.sūd' *vi*, chwysu trwodd
 Transumption, tran.sum'shun *n*, traws-
 gymmeriad
 Transverse, trans.vūrs' *a*, croes, traws
 Tranter, tran'tūr *n*, pysgwerthwr
 Trap, trap *n*, carfagl, yslepiant, magl,
 dalfagl, telm ; math o graig : *vt*, dal,
 maglu ; addurno. Trap-door, brad-
 ddrws, drws codi
 rapes, trāps *n*, diogen, swgan
 rapesium, trā.pī'zi.um *n*, dull ped-
 waronglog anghyfochrog
 rappings, trap'ingz *np*, seirch, add-
 urnau meirch [ffiril
 rash, trash *n*, sothach, sorod, ffwlbrī ;
 rashy, trash'ī *a*, sothachlyd ; ffwlbrīaidd,
 gorwael, diwerth [archollion ; iachael
 raumatic, trō.mat'ik *a*, perthynol i
 ravail, trav'al *vi*, bod mewn gwewyr
 esgor, trafaelu, trafaelio, ymboeni : *n*,
 llafur, trafael ; gwewyr esgor
 ravel, trav'el *v*, teithio, ymdeithio : *n*,
 taith, ymdaith, hynt. To travel on
 foot, pedestru [deithydd
 raveller, trav'el.ūr *n*, teithiwr, ym-

Traverse, trav'ūrs *a*, traws, lletraws,
 croesyngroes, croes : *v*, trawsdeithio,
 trawsfyned ; croesi, croeschwalu : *n*,
 rhagiad cwyn ; gwrthdro
 Travesty, trav'es.tī *a*, gwatwaredig : *n*,
 gwawdaralleiriad : *vt*, gwawdaralleirio
 Trawl, rōl *n*, rhywd lugs.—Troll
 Tray, trā *n*, heilyr ; noe, ceulor, eiler,
 mail. Tray-trip, math o chwaren
 Treacherous, tret'shur.us *a*, bradus,
 bradwrus, bradychus, bradwriaethus
 Treachery, tret'shur.ī *n*, brad, bradwch,
 Treacle, tri'kl *n*, triagl [bradwriaeth
 Tread, tred (*pt* trod, *pp* trod & trodden)
v, sengu, sathru, arsangu, troedio,
 mathru ; ceiliogi, cocwyo : *n*, sang,
 sathr ; troediad ; llwybr ; rhith ceiliog
 Treadle, tred'l *n*, troedlath gwēydd ;
 rhith ceiliog, gorllydd ceiliog
 Treason, trī'zn *n*, brad, bradwch, brad-
 wriaeth. High treason, teyrnfrad,
 uchelfrad. Petit treason, iselfrad,
 lledfrad [ol, bradol
 Treasonable, trī'zn.ā.bl *a*, bradwriaeth-
 Treasure, trezh'ūr *n*, trysor : *vt*, trysori.
 Treasure-trove, arian cloddiedig o'r
 ddaiair. A golden treasure, eurgrawn.
 To treasure up, trysori [trysorwr
 Treasurer, trezh'ūr.ūr *n*, trysorydd,
 Treasurership, trezh'ūr.ūr.ship *n*, trysor-
 yddiaeth, swydd trysorwr
 Treasury, trezh'ūr.ī *n*, trysorfa, trysor-
 dy, sylltly. The public treasury,
 trysorlys, cyllidfa
 Treat, trīt *n*, arfoll, rhadwledd : *v*, rhydd-
 wledda, gwestu, arfolli, croesawu ; ym-
 drin ā, traethu ar, cylafareddu ; cyf-
 ammodi, cytuno
 Treatable, trī'tā.bl *a*, hydrin, trinadwy
 Treatise, trī'tiz *n*, traethawd
 Treatment, trīt'ment *n*, triniaeth, triniad
 Treaty, trī'tī *n*, cynnadledd ; cytundeb,
 cyfammod [v, triphlygu
 Treble, treb'l *n*, meullais : *a*, triphlyg ;
 Tree, trī *n*, pren, coeden, gwydden. A
 young tree, glasbren
 Treen, trīn *np*, prenau : *a*, o goed
 Treenail, trī'nāl *n*, coedhoel, gwyddbīn
 Trefoil, trī'fōil *n*, meillion gwynion
 Treillage, trēl'āj *n*, coedatategion [waith
 Trellis, trēl'is *n*, delltwaith coed, cledr-
 Tremble, trem'bl *vi*, crynu, dychrynu,
 echrynu, echrydu, arswydo
 Tremendous, trī.men'dus *a*, dychryn-
 llyd, ofnadwy, arswydus, anaele
 Tremor, trem'ūr *n*, crydiant ; crynfa ;
 dychryn, cryndod, dychryndod

TRI ¹ pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^wk=took;

- Tremulous, trem'û.lus *a*, hygryn, cryn-
edig, crynol; ofnus [dod
Tremulousness, trem'û.lus.nes *n*, cryn-
Tren, tren *n*, tryfer, bêr
Trench, trentsh *n*, ffos, gwyth, rhigol;
clawdd: *v*, ffosi, cloddio, rhigoli
Trenchant, tren'tshant *a*, llym, miniog
Trencher, tren'tshûr *n*, prenddysgl,
prenddysglan. Trencher-fly, truth-
folerwr. Trencher-friend, cydfwyt-
âwr; gwenieithwr. Trencher-man,
bolrythwr; cogydd [glanhau gwlan
Trend, trend *vi*, tueddu, gogwyddo;
Trepan, tri.pan' *n*, taredryn, cylchlif
llawfeddyg; magl: *vt*, llifo'r siol,
taredrynu; maglu [sioldyllu
Trepine, tri.fin' *n*, sioldylliedydd: *vt*,
Trepid, trep'id *a*, crydus, ofnus
Trepidation, trep.i.dâ'shun *n*, cryndod
Trespass, tres'pas *n*, trosedd, camwedd,
trais, gormes: *vi*, trosedd, camwedd;
peri colled i arall; myned yn anghyf-
reithlawn ar dir arall
Tress, tres *n*, cudyn gwallt
Trestle, Tressel, tres'l *n*, trestl, atteg
Tret, tret *n*, pwysgoll, traul, traulgoll
Trevet, trev'et *n*.—Trivet
Trey, trâ *n*, y rhif tri ar gardiau
Triable, tri'â.bl *a*, holiadwy, chwiliadwy
Triad, tri'ad *n*, tri. Triads, trioedd
Trial, tri'al *n*, prawf, profiad, profedig-
aeth; hawl, holiad, arholiad, holedig-
aeth, cynghaws
Triangle, tri'ang.gl *n*, triongl, tryfal.
Equilateral triangle, tryfal cyfochrog.
Isocles triangle, tryfal deugyfochrog.
Oblique-angled triangle, tryfal lleddi.
Right-angled triangle, tryfal union-
onglog. Scalene triangle, tryfal
anghyfochrog [tryfalog
Triangular, tri.ang'gû.lûr *a*, trionglog,
Tribe, tri'b *n*, llwyth, tylwyth, cenedl,
gwehelyth, edryf [oferyn gof aur
Triblet, trib'let, Tribolet, trib'ô.let *n*,
Tribrach, tri'brack *n*, corfan trwm, cor-
fan o dair sillaf fer
Tribulation, trib.û.lâ'shun *n*, trallod,
ing, cystudd, helbul, cyfyngder, blin-
fyd, blinder; erlidigaeth
Tribunal, tri.bû.nal *n*, brawdle, gorsedd
barn, llys barn [areitlifa
Tribune, trib'ûn *n*, swyddog Rhufeinig;
Tributary, trib'û.tur.i *a*, dan dreth, dan
deyrnged, teyrngedol, trethedig, trethol
Tribute, trib'ût *n*, teyrnged, treth
Trice, tris *n*, mynydyn, cythrym
Trichiasis, tri.kî.â.sis *n*, dolur y llygaid

- Trick, trik *n*, pranc, ystranc, ystryw
dichelldro, twyll, east: *vt*, twyllo
Trickery, trik'ur.i *n*, dichellwaith
Trickish, trik'ish *a*, ystrywgar, hocedus
castiog, ystrancus [llifo, rhedei
Trickle, trik'l *vi*, dyferu, tr-iglo, dafnu
Trickster, trik'stûr *n*, twyllwr, hocedw
Tricksy, trik'si *a*, bywiog, cyflym, sion
Tricky, trik'i *a*, hocedus, iselgraff, ys
Tricolor, tri'kul.ûr *n*, baner drillyn
Ffrainc (coch, gwyn, a glas) [tryf
Trident, tri'dent *n*, teyrnwialen Neifior
Triennial, tri.en'y'al *a*, taibrlyneddol
Trifle, tri'fl *n*, ychydigyn, gwaelbetl
coegbeth, oferdlws, anober, tegar
fril, ffado: *v*, ofera, oferdreulio, simera;
segura [ofer, gwa
Trifling, tri'fling *a*, diwerth, dibwy
Trifoliate, tri.fô.li.ât *a*, teirdalenog
Triform, tri'fôr.m *a*, teirffurf, tridull
Trifurcated, tri.fûr.kâ.ted *a*, teirfforch
Trig, trig *vt*, cloi, cloigynu, dalgloi
Trigamy, trig'â.mî *n*, teirwreigiaeth
Trigger, trig'ûr *n*, ystordyn; clicieis
Trigon, tri'gun *n*, triongl, tryfal [clo
Trigonal, trig'ô.nal *a*, trionglog, tryfal
Trigonometry, trig.ô.nom'i.tri *n*, tryfa
feidraeth, trionglfesuriaeth, trionglae
Trigram, tri'gram, Trigraph, tri'graf
trigraff, tair llythyren ag iddynt o
un sain (fel *sch* yn *schism*)
Trilateral, tri.lat'ur.al *a*, trioehrog
Trilithon, tril'ith.un *n*, cromlech
Trill, tril *n*, crychnod, crychlais:
chwibio, crychleisio; dyferu
Trillion, tril'yun *a*, miliwn o filiynau
filiynau, 1,000,000,000,000,000,000
Trim, trim *n*, gwisg, trwsiad, diwy
trefn, addurn: *a*, trwsiadus, tacl
dillyn, destlus: *vt*, taclu, destlu, trws
addurno; tocio; cymhwyso
Trimmer, trim'ûr *n*, trwsiwr, addurn
tociwr; cymhwyswr; un dauwyneb
Trimness, trim'nes *n*, destledd, tacl
Trinal, tri'nal *a*, triphlyg [rwy
Trine, trin *a*, triol
Tringa, tring'gâ *n*, pibydd y traeth
Trinitarian, trin.i.tê'r'i.an *n*, trindodi:
trindodydd: *a*, trindodol [trindoda
Trinitarianism, trin.i.tê'r'i.an.izm
Trinity, trin'i.tî *n*, trindod
Trinket, tring'ket *n*, tegan, oferdlws
Triobolar, tri.ob'ô.lûr *a*, gwael, diwer
Trip, trip *n*, trip, llithrad; berdai
v, tripio, llithro, syrthio, codi sodl
disodli; ysgafn-gerdded
Tripartite, trip'âr.tî.t *a*, teirranog

Tripe, tríp *n*, penyg, tripa
 Tripedal, trī.pí.dal *a*, teitroediog
 Triphthong, trip'thong *n*, trisain, tair bogail unsain [triphlygu, tridyblygu
 Triple, trip'l *a*, triphlyg, tridyblyg: *vt*,
 Triplet, trip'let *n*, triban, triunrhyw
 Triplicate, trip'li.kät *a*, tribanol, tri-
 phlyg, tridyblyg [triphlygiad
 Triplication, trip.li.kä'shun *n*, tribaniad,
 Triplicity, trī.plis'i.tí *n*, tribaniaeth
 Tripod, trī'pod *n*, tribedd, trybedd, ystól
 deitroed [o gareg
 Tripoli, trip'ö.li.n, gwlad yn Affrica; math
 Triptote, trip'töt *n*, sylweddair ag iddo
 ond tri chyflwr
 Trisection, trī.sek'shun *n*, teirraniad
 Tristful, trist'fwl *a*, trist, prudd
 Trisyllabic, tris.i.lab'ik *a*, trisillog
 Trisyllable, trī.sil'á.bl *n*, gair tri sill
 Trite, trít *a*, cyffredin, henaidd, arferol
 Ritensness, trít'nes *n*, cyffredinrwydd,
 hendra, hender
 Ritheism, trī'thī.izm *n*, tridduwiaeth
 Ritheist, trī'thī.ist *n*, tridduwydd
 Riturable, trī'tü.râ.bl *a*, maluriadwy
 Riturate, trī'tü.rät *vt*, manlychu, mal-
 urio, pylori, pwyo
 Rituration, trī.tü.rä'shun *n*, maluriad
 Riumph, trī'umf *n*, gorfoledd, cyhoedd-
 orfoledd; buddugoliaeth: *vi*, gor-
 foleddu; buddugoliaethu
 Riumphal, trī.um'fal *a*, gorfoleddol;
 buddugol [buddugoliaethus
 Riumphant, trī.um'fant *a*, gorfoleddus;
 Riumvir, trī.um'vür (*p* triumviri, trī-
 um'vi.rí) *n*, triwrydd
 Riumvirate, trī.um'vi.rät *n*, triwryiaeth
 Riune, trī'ün *a*, triun, triunol [deitroed
 rivet, triv'et *n*, tribedd, trybedd, ystól
 rivial, triv'yal *a*, gwael, salw, distadl,
 dibwys; bychan; digyfrif, diwerth
 riviality, triv.i.al'i.ti, Trivialness, triv'-
 yal.nes *n*, gwaelledd
 roat, tröt *vi*, brefu fel hydd
 rocar, trök'ür *n*, offeryn llawfeddygol
 roche, trök'i *n*, pelen feddygol
 rochee, trök'i *n*, corfan rhywiog, cor-
 fan o sill hir a byr [chwyldroawl
 rochilic, trök'il'ik *a*, cylchdroawl,
 rochilics, trök'il'iks *np*, cylchdröeg
 rod, trod *pt* & *pp*.—Tread
 rodden, trod'n *pp*.—Tread
 roglodyte, trog'lö.dit *n*, ogofbreswyl-
 iwr; ab, epa, gwrab; math o ddryw
 rojan, trö'jan *n*, brodor Caerdroia
 roll, tröl *v*, rholio, trollo, trolian; pysg-
 ota. Trolling-net, llusgrwyd

Trollop, tro'l'up *n*, hafnen, budrogen
 Trollopee, tro'l.u.pí' *n*, rhyddwisg, llac-
 Trombone, trom.bön' *n*, eddgorn [wisg
 Tronage, trö'näj *n*, toll am bwysu gwlan
 Tronator, trö.nä'tür *n*, gwlanbwyswr
 Troop, tröp *n*, byddin, catrawd; llu,
 tyrfa, torf, mintai: *vi*, ymgasglu, ym-
 gynnul; cyrchu
 Trooper, trö'pür *n*, marchflwr
 Trope, tröp *n*, troell, troellair, cyffelyb-
 iad, gloes ymadrodd [cadfuddiant
 Trophy, trö'fí *n*, arwydd buddugoliaeth,
 Tropic, trop'ik *n*, trofan, trofa, trogylech.
 Tropic of Cancer, trofa'r Cranc, tro-
 fan Alban Hefin. Tropic of Capri-
 corn, trofa yr Afr, trofan Alban Ar-
 than [iaethol
 Tropical, trop'í.kal *a*, trofanol; cyffelyb-
 Tropology, trö.pol'ö.jí *n*, troelliath [trot
 Trot, tröt *vi*, tuthio, trotian: *n*, tuth,
 Troth, troth *n*, cyfnaith; gwir, gwiredd,
 ffyddlondeb [lawn
 Trothless, troth'les *a*, digred, anffydd-
 Trotter, tro'tür *n*, troterth; troed dafad
 Troubadour, tröw.bâ.dw'r' *n*, cerddor gynt
 o Provence yn Ffrainc
 Trouble, trub'l *n*, blinder, gofid, trallod,
 aflonyddwch, cythrudd, helbul, hel-
 gur, gorthrymder; llafur, trafferth:
vt, blino, poeni, aflonyddu; trafferthu;
 cythruddo, gorthrymu, cyffroi. To
 trouble one's self, ymdrafferthu
 Troublesome, trub'l.sum *a*, blin, blin-
 derus, terfysgus, terfysglyd, aflonydd
 Troublous, trub'lus *a*, blinedig, helbulus,
 aflonyddol, terfysglyd
 Trough, trof *n*, cafn, noe, ciler, twba
 Trounce, trüw'ns *vt*, ffonodio; trechu
 Trout, trüwt *n*, brithyll, brychyll. Sal-
 mon-trout, gwyniedyn, eog-frithyll,
 brithog [iannau attaliedig
 Trover, trö'vür *n*, cynghaws am fedd-
 Trow, trö *vi*, tybied, meddylid, credu
 Trowel, trüw'el *n*, llwyarn, llwyar
 Trowsers, trüw'zürz *np*, llofrau
 Truant, trüw'ant *n*, godechwr, dydechwr,
 llechwr: *a*, godechlyd, llechlyd. To
 play the truant, godechiad
 Truce, trüws *n*, rhyfelbaed, attaliad arfae,
 cadymblaid; byrgynghrair
 Trucidation, trüw.sí.dä'shun *n*, lladdiad
 Truck, truk *n*, newidwriaeth, newidiad,
 trwc; berfa olwynion, troglud: *v*, cyf-
 newid, newid, newidio
 Truckle, truk'l *n*, troellan, chwerfan,
 trwel: *vi*, plygu, ymostwng. Truckle-
 bed, trwl, trowely

TUM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

- Truculence, trû'kü.lens, Truculency, trû'kü.len.sî *n*, ffyrnigwedd
Truculent, trû'kü.lent *a*, gwynebgethin, ffyrnig, garwguchiog
Trudge, truj *vi*, trwmgerdded [ffyddlaw
True, trû *a*, gwir, cywir, didwyll, diau,
Trueness, trû'nes *n*, gwirionedd, cywir-
Truffle, truf'l *n*, cneuen y ddaiar [edd
Trug, trug *n*, hawg, cafu [lwg
Truism, trû'izm *n*, gwirineb, gwir am-
Trull, trul *n*, cyffoden, budrogen, puten
Truly, trû'li *ad*, yn wir, yn ddiau, yn wirioneddol, yn gywir
Trump, trump *n*, udgorn; y cerdyn buddugol: *v*, udganu; twyllo
Trumpery, trum'pur.i *n*, gwaelgelfi, gwaelbethau; ffwlbrî, gwagsiarad
Trumpet, trum'pet *n*, udgorn: *vt*, udganu, cyhoeddi. Ear-trumpet, Hearing-trumpet, clywgorn. Speaking-trumpet, llafargorn, gwaeaddgorn. War-trumpet, llugorn [genydd
Trumpeter, trum'pi.tûr *n*, udganwr, ud-Truncate, trung'kât *vt*, byrdori, anafu
Truncation, trung.kâ'shun *n*, cwtogiad, byrdoriad, trychiad
Truncheon, trun'tshun *n*, berllysg, brysgyll, llachbren: *vt*, ffonodio, llachio
Truncheoneer, trun.tshun.i'r' *n*, berllysgydd [treiglo, rholio
Trundle, trund'l *n*, trolig, trol: *v*, trolio
Trunk, trungk *n*, bon, bonyn, cyff, boncyff, paladr; cist, croeu-gist, byle; corff. Elephant's trunk, duryn cawrfil
Trunion, trun'yun *n*, ystlysfoglyn cyf-
Trusion, trû'zhun *n*, gwthiad [legr
Truss, trus *n*, trwsa, sopen, bwrn, gwregys: *vt*, syppnu, byrnio, gwâellu
Trussel, trus'el *n*, atteg, attegbost
Trust, trust *n*, ymddiried, goglud, cred, coel: *v*, hyderu, ymddiried, goglud; coelio [gwarchodwr
Trustee, trus.ti' *n*, ymddiriedolwr,
Trustiness, trus'ti.nes *n*, ffyddlondeb
Trustless, trust'les *a*, diymddiried; anffyddlaw [gonest, haeddgol
Trustworthy, trust'wûr.THÎ *a*, ffyddlaw,
Trusty, trus'ti *a*, ffyddlaw, cywir; cryf
Truth, trûth *n*, gwir, gwiredd, gwirionedd. Truth-speaking, geirwir. In truth, mewn gwirionedd, yn ddiau
Truthful, trûth'fwl *a*, gwir, gwirioneddol [gau
Truthless, trûth'les *a*, anwir, celwyddog;
Trutination, trû.ti.nâ'shun *n*, dwysystyried; pwysiad
Try, trî *v*, profi, holi; cynnyg, ceisio

- Tube, tub *n*, twba, twb, trwpa, twrnel
Powdering-tub, llestr halltu
Tuber, tü'bûr *n*, gwraidd oddfog [oddfyr
Tubercle, tü'bûr.kl *n*, chwydd bychan
Tubercular, tü.bûr'kü.lûr *a*, oddfyngog, crugynog, gorynog, llynorog
Tuberous, tü'bur.us *a*, oddfyngog, oddfog
Tubipore, tü'bi.põr *n*, math o wylar
Tubular, tü'bû.lûr, Tubulated, tü'bû.läted, Tubulous, tü'bû.lus, Tubuliform, tü'bû'li.fõrm *a*, pibgeuog, pibgeuopibellog, cafnol, hirgau, chwibolog
Tubular-bridge, ceubont
Tubule, tü'bül *n*, pibellan, piban
Tuck, tuk *n*, cledd-dwca, bidogan; plycrychiad, cwtyn; rhwyden; chwerfa: *vt*, cwtâu; crynoi; plygu
Tucker, tuk'ûr *n*, bronliain
Tuesday, tüz'dä *n*, dydd Mawrth
Shrove Tuesday, gwyl y gyffe
Tuff, tuf *n*, sindw, sinidr [Mawrth Yn
Tuft, tuft *n*, siobyn, cobyn, tusw, twytwf: *vt*, siobynu, siobaddurno
Tufty, tuf'ti *a*, siobynol; gwasod
Tug, tug *v*, llusgo, tynu: *n*, tyn, tyniadwysdyniad; llusgfad, tynfad
Tuition, tü.ish'un *n*, addysgiaeth, gof atbrawaidd, addysg [tiwl
Tulip, tü'lip *n*, blodeuyn tra adnabydd
Tumble, tum'bl *n*, cwmpo; treigymdreiglo; llamidyddio, llamdreigl
n, codwm, cwmp, ymdreiglad
Tumbler, tum'blûr *n*, llamdreigldiodwydryn [gad
Tumbrel, tum'bril *n*, teilgart; troc
Tumbril, tum'bril *n*, cawell, gwairgaw
Tumefaction, tü.mi.fak'shun *n*, chwyctumefy, tü'mi.fi *v*, chwyddo [chwyddi
Tumid, tü'mid *a*, chwyddedig
Tumorous, tü'mur.us *a*, chwyddedig
Tumour, tü'mûr *n*, chwydd; crangen
Tump, tump *n*, twyn, twmpath, twncrug, crugyn: *vt*, twmpathu
Tumular, tü.mû.lûr *a*, twmpathol
Tumulose, tü'mû.lûs, Tumulous, tü'n-lus *a*, twmpathog, crugynog
Tumult, tü'mult *n*, terfysg, cynhw*vi*, codi terfysg, ymderfysgu
Tumultuary, tü.mul'tshû.ur.i, Tumtuos, tü.mul'tshû.us *a*, terfysgterfysgus, afreolus; brochwylt
Tumultuousness, tü.mul'tshû.us.nes, terfysgedd, afreoledd
Tumulus, tü'mû.lus (tumuli, tü'mû)n, carn, carnedd, crug, twmp, twpath; crugfedd, bedd, gwyddfa

Tun, tun *n*, tynell, 252 galwyn: *vt*,
barilo, tynellu. Tun-bellied, bolfawr
Tunable, tū'nā.bl *a*, tonadwy, tonyddol,
cynghaneddol
Tundish, tun'dish *n*, ffynel
Tune, tūn *n*, tōn, erddygan, cywair,
alawon, alawen, cainc, mesur: *v*, per-
seinio, ceincio; cyweirio. Out of tune,
anghysain, anghygerdd [eddol
Tuneful, tūn'fwl *a*, perseiniol, cynghan-
tuneless, tūn'les *a*, anghynghaneddol,
digynghanedd
Tungsten, tung'sten *n*, adwyn o'r enw
Tunic, tū'nik *n*, hukan, tynhug, honffest
Tunicle, tū'nī.kl *n*, pilen, croenen
Tunnel, tun'el *n*, ffynel; tryffordd, ceu-
ffordd: *vt*, trydyllu, gwneyd ceuffordd
Tunny, tun'ī *n*, morbysgodyu o'r enw
Tup, tup *n*, hwrdd: *v*, hyrddu
Turban, tūr'ban *n*, pendorch, penrwym-
yn, penwisg trigolion y dwyrain. Tur-
ban-shell, math o gragen. Turban-
top, math o fadarch
Turbary, tūr'bur.ī *n*, rhyddid i ladd
mawn; mawnfa, mawndir
Turbid, tūr'bid *a*, afloew, cymmysglyd,
tew, lleidiog [lleidiogrwydd
Turbidness, tūr'bid.nes *n*, afloewder,
Turbinate, tūr'bī.nāt, Turbinated, tūr'-
bī.nāt.ed *a*, cogyrnog, troellog
Turbot, tūr'but *n*, arlledbysg
Turbulence, tūr.bū.lens, Turbulency,
tūr'bū.len.sī *n*, terfysg, afreolaeth,
annbrefa, cyffro, terfysgedd
Turbulent, tūr'bū.lent *a*, terfysglyd, af-
reolus, direol, tōnog
Tyracism, tūr'sizm *n*, crefydd y Tyre-
iaid, Tyrciaeth
Tureen, tū'rīn *n*, cawg isgell
Turf, tūr'f *n*, mawn, tywarch, ton: *vt*,
toi ā thyweirch. The turf, meirch-
redegfa [tywarchlyd
Turfy, tūr'fi *a*, tywarchog, mawnog,
Turgent, tūr'jent *a*, chwyddol, oddfog
Turgescence, tūr.jes'ens *n*, chwyddiad;
chwyddiaith
Turgid, tūr'jid *a*, chwyddedig
Turgidity, tūr.jid'ī.tī, Turgidness, tūr'-
jid.nes *n*, chwyddiad
Turk, tūr'k *n*, Twrc, Tyrciad [enw
Turkey, tūr'kī *n*, twrci, aderyn dof o'r
urm, tūrm *n*, torf, tyrfa, llu, mintai
Turmeric, tūr'mur.ik *n*, gwreiddyn
melyn meddygol
Turmoil, tūr'mōil *n*, trafferth, ffwdan,
cythrwf: *v*, ymboeni, ffwdanu, ym-
drfferthu

Turn, tūr'n *n*, tro, trofa; troell: *v*, troi,
dymchwelyd, ymchwelyd, chwelyd,
newid, cynewid; turnio. By turns,
bob yn ail, y naill ar ol y llall. It is
my turn to read, myfi sydd i ddarllen
Turncoat, tūr'n'kōt *n*, gwrthgiliwr
Turner, tūr'nūr *n*, turnwr, trōydd
Turnip, tūr'nip *n*, erfinen, meipen
Turnkey, tūr'n'kī *n*, allweddwas
Turnover, tūr'n'ō.vūr *n*, egwyddorwas
trosglwyddedig
Turnpike, tūr'n'pik *n*, tollborth, toll-
glyd. Turnpike-road, ffordd dollfa,
prif-ffordd, ffordd fawr
Turnsick, tūr'n'sik *a*, penysgafn, syfrdan
Turnspit, tūr'n'spit *n*, ber-drōydd, math
Turnstile, tūr'n'stil *n*, camfa dro [o gi
Turpentine, tūr'pen.tīn *n*, twrpant
Turpith, tūr'pith *n*, math o lysieuyn
Turpitude, tūr'pī.tūd *n*, gwarthusrwydd
Turquoise, tūr.kwīz' *n*, glasfaen gwerth-
Turret, tur'et *n*, twred, twryn [fawr
Turtle, tūr'tl *n*, crwbān. Turtle-dove
turtur [tw! pw!
Tush, tush, Tut, tut *i*, ust! tewch!
Tusk, tusk *n*, ysgythrddant, ysgythr
Tusked, tusked, Tusky, tus'kī *a*, ysgythrog
Tassle, tus'l *n*, ymdrech: *vi*, ymdrechu
Tutelage, tū'tī.lāj *n*, gwarcheidwadaeth,
ymgeledd, nawdd
Tutelar, tū'tī.lūr, Tutelary, tū'tī.lur.ī *a*,
noddol, diffynol, ymgeleddol
Tutor, tū'tūr *n*, ymgeleddwr; hyffordd-
wr, dysgawdwr, addysgwr, athraw:
vt, addysgu, dysgu, hyfforddi
Tutorage, tū'tur.āj *n*, dysgiad, addysg-
iaeth; awdurdod athraw
Tutress, tū'tur.es, Tutress, tū'tres,
Tutrix, tū'triks *n*, athrawes, hyfforddes
Tutsan, tut'san *n*, dail y twrch
Twaddle, twod'l *n*, gwagsiarad, bal-
dordd: *vi*, gwagsiarad, bragaldian
Twain, twān *n*, dau, dwy, ill dau, ill dwy
Twang, twang *n*, clec, cydsain, seindon;
adffas; llediaith, mallacen: *v*, clecian,
tautseinio, dolysteinio
Twank, twangk *vi*, peri i beth seinio
Twankay, twang'kā *n*, math o de gwyrdd
Twattle, twot'l *vi*, baldordd, gwagsiarad
Tweak, twik *vt*, byswasgu, tw-wasgu
Tweak, twik, Tweag, twig *n*, astrusi,
dyryswh [gofysio
Tweedle, twi'dl *vt*, gorygnu tannau,
Tweezers, twi'zūrs *np*, blewefail, gefeilan
Twelfth, twelfth *a*, deuddegfed. Twelfth-
tide, Twelfth-day, dydd gwyl Ystwyll
Twelve, twelv *a* & *n*, deuddeg, 12, xii.

Twelvemonth, twel'vunth *n*, deuddeg mis, blwyddyn, blynedd
 Twentieth, twen'ti.eth *a*, ugeinfed, 20fed
 Twenty, twen'ti *a* & *n*, ugain, 20, xx.
 Twibil, twi'bil *n*, caib; math o waewffon
 Twice, twis *ad*, dwywaith
 Twiddle, twid'l *vt*, ysgafn gyffwrdd
 Twig, twig *n*, brigyn, blaguryn, impyn, gwialen [brigau
 Twiggy, twig'î *a*, brigog, brigol, llawn
 Twilight, twi'lit *n*, cyflychwyr, llych-wyr. Evening twilight, min nos, cyfnos, gwyll y nos. Morning twilight, plygain, pylgain, gwawrddydd, gwyll y boreu. Partial, twilight, gogyfnos
 Twin, twin *n*, gefell, lllallog, lllallogan, lllallogen (*f*)
 Twine, twin *n*, edau gyfrodedd, llinyn: *v*, cyfrodeddu, amdorchi, nydd-droi, amdroi; ymdroi, ymnyddu
 Twinge, twinj *v*, enoi, peri cnofa, poeni, blino; tynwasgu, arwasgu
 Twinkle, twing'kl *vi*, gwreichioni, serenu; amrantu, ysmician: *n*, amrantiad, cythrym. In the twinkling of an eye, mewn tarawiad amrant, ar darawiad llygad, ar amrantyn
 Twinling, twin'ling *n*, gefell-oen
 Twire, twi'r *vi*, trydar
 Twirl, twi'rl *v*, chwyrndroi, chwyldroi, nydd-droi: *n*, chwyrndro, cylchdroad
 Twist, twist *v*, nyddu, cymhlethu, nydd-droi, cyfrodeddu: *n*, tro; edau gyfrod-
 Twit, twit *vt*, dannod, edliw [eddog
 Twitch, twitsh *vt*, tymmigo; brathgnoi: *n*, tymmig, cipdyniad; brathgnoad, gloes [trydar
 Twitter, twit'ûr *vi*, trydar: *n*, ffrill
 Two, tŵ *a* & *n*, dau, dwy, 2, ii.
 Twopence, tup'ens *n*, dwy geiniog
 Twopenny, tup'en.i *a*, dwy geiniog.
 Twopenny book, llyfr dwy geiniog
 Tynbal, tim'bal *n*, tabwrdd efydd
 Tympan, tim'pan *n*, tabwrdd; memrwn argraffwasg [seinlen y glust
 Tympanum, tim'pâ.num *n*, tabwrdd;
 Tympany, tim'pâ.ni *n*, bolchwydd, gwyntglwyf
 Type, tip *n*, cysgod, cysgodlun, rhagarwydd; argrafflythyren, argraffnod. *Italic type*, llythyrenau *Italaidd*. Roman type, llythyrenau cyffredin, llythyrenau Rhufeinig [braenol
 Typhoid, ti'fôid *a*, irdangol, gwanhaol;
 Typhoon, ti.fŵn' *n*, ystorm droawl, corwynt, rhuthrwynt; gyrwynt mor-eedd China; poethwynt y Dwyrain

Typhus, ti'fus *n*, twymyn echryslaw; or enw, twymyn fraenol
 Typical, tip'i.kal *a*, cysgodol, arwyddol
 Typify, tip'i.fi *vt*, cysgodi, arwyddo
 Typographer, ti.pog'râ.fur *n*, argraffydd
 Typographical, tip.ô.graf'i.kal *a*, argraffyddol [iaeth, argraffwait
 Typography, ti.pog'râ.fi *n*, argraffydd
 Tyrannical, ti.ran'i.kal *a*, gorthrymu tra arglwyddiaethol
 Tyrannicide, ti.ran'i.sid *n*, lladdiad gomesdeyrn; lleiddiad gomeswr
 Tyrannize, tir'an.iz *vi*, gorthrymu, tu arglwyddiaethu, gomesu
 Tyrannous, tir'an.us *a*, tra arglwyddiaethol, gorthrymus
 Tyranny, tir'an.i *n*, tra-arglwyddiaet gomeslywodraeth, gormes, gorthrai
 Tyrant, tir'ant *n*, gormesdeyrn, go meiliwr, gorthrechwr, gormeswr
 Tyro, ti'r'ô *n*, newyddian, egwyddori dechreuwr ieuauc
 Tzar, zâr *n*, amherawdwr Rhwssia.
 Tzarina, zâ.rî.nâ *n*.—Czarina [Cz

U.

UBEROUS, u'bur.us *a*, ffrwythlaw helaeth, ffaeth [c
 Uberty, u'bûr.ti *n*, ffrwythlonder, ffaet
 Ubiquitary, u.bik'wi.tur.i, Ubiquito u.bik'wi.tus *a*, hollbresennol
 Ubiquity, u.bik'wi.ti *n*, hollbresennol
 Udder, ud'ûr *n*, piw, cader
 Ugliness, ug'li.nes *n*, gwrthuni, anferwch, hagredd, hagrwech, hylldra [h
 Ugly, ug'li *a*, hagr, gwrthun, anfer
 Ukase, u'käs *n*, cyhoeddiad amherodi
 Ulcer, ul'sûr *n*, gorfa, gorweli, llynor crawnddolur, cornwyd
 Ulcerate, ul'sur.ät *v*, llynori, gweliö, g
 Ulceration, ul.su.râ.shun *n*, llyuori gweliad, gorlad [crawnl
 Ulcerous, ul'sur.us *a*, llynorog, gorll
 Ule, ul *n*, dydd Nadolig.—Yule
 Ulex, u'leks *n*, eithin
 Uliginous, u.lij'i.nus *a*, lleidiog; llyso
 Ulna, ul'nâ *n*, esgyrn mawr yr iselin
 Ulterior, ul.ti'r'i.ûr *a*, tu draw i, tu h
 i, pellach [c
 Ultimate, ul'ti.mät *a*, diweddaf, eit
 Ultimatum, ul.ti.mä'tum, (ultima, ti.mä.tâ) *n*, ateb olaf, penderfyn
 Ultra-px, tu hwnt i [olaf, eithaf
 Ultraist, ul'trâ.ist *n*, eithafwr
 Ultramarine, ul.trâ.mâ.rin' *n*, gla
 goleu: *a*, tramor, tu hwnt i'r môr

tramontane, ul.trâ.mon'tän a, tu hwnt i'r mynyddoedd, tramynyddol; gwrthwynebol i oruchafiaeth y Pab
 tramundane, ul.trâ.mun'dän a, tu draw i'r byd, trabydol [ewyllysgar
 troneous, ul.trö'nî.us a, gwirfoddol, ulate, ul.ü.lät vi, ubain, udo [oernad
 ulation, ul.ü.lä'shun n, udiad, udfa; ober, um'bâr n, math o felynlw, abilic, um.bil'ik n, bogail [melynfwn
 abilical, um.bil'i.kal a, bogeiliol. Um-
 ilical cord, llinyn y bogail
 abilicus, um.bil'i.kus n, bogail [garw
 ables, um'blz np, ymysgar hydd neu
 abrage, um'bräj n, cysgod, gwasgod; lrygdyb; tramgwydd, anfoddlonrwydd
 abrageous, um.brä'jus a, cysgodol, cysgodaidd, gwasgodol [cudd
 abratic, um.brät'ik a, dan gysgod, abrella, um.brel'ân n, gwlawrod, gwlaw-
 en [gwasgodrwydd
 abrosity, um.bros'i.tî n, cysgodrwydd, ipirage, um'pî.räj n, cyflafareddiad
 ipire, um'pî'r n, dyddiwr, canolwr - px, an-, am-, af-, di-, heb. Gellir
 i osod o flaen bron pob ansoddair
 erfol, neu sylweddair neu garferf yn arddu o'r unrhyw; yn neillduol o flaen
 geiriau o'r Sacsonig a sylweddeiriau yn erfynu yn *ness*; fel, *unabased*, heb ei
 selu; *unadorned*, anaddurnedig, di-
 addurn, heb addurn, heb ei addurno;
unadorned, anaddysgiadol; *unavoid-
 able*, *unavoidably*, anocheladwy, diochel,
 llylys; *unavoidableness*, dilydsod, an-
 ochelrwydd. Defnyddir *in* yn gyffredin
 gyda geiriau o'r Lladin a'r Ffrengaeg,
 sylweddeiriau yn *tude*, *ice*, a *ty*; fel
infallible, anffaeledig, diball, difeth;
indifference, difaterwch, anofaledd;
inhabile, anfedrus; *inaptitude*, *inapt-
 ness*, anghymhwysder; *injustice*, *un-
 justness*, anghyfiawnder; *inequality*,
inequality, anghyfartaledd; *infert-
 ility*, *unfertility*, anffrwythlondeb,
 anffrwythder [hyf
 abashed, un.â.basht' a, digywilydd,
 abated, un.â.bä'ted a, heb ei leihau
 able, un.â.bl a, analluog, diallu
 abridged, un.â.brijd' a, annhalfyr-
 dig [edig, anacenol
 accentuated, un.ak.sen'ted a, anacen-
 acceptable, un.ak.sep'tä.bl a, anghym-
 meradwy [a, anfwyn, gwrthnysig
 accommodating, un.a.kom'ö.dä.ting
 accomplished, un.a.kom'plisht a, an-
 rphenedig, heb ei orphen

Unaccountable, un.a.küw'n'tä.bl a, an-
 nirnadadwy, anegluradwy, dyeithr,
 rhyfedd; anatebol
 Unaccustomed, un.a.kus'tumd a, anghyn-
 nefn, anymarfer, anarferol, diymarfer
 Unacknowledged, un.ak.nol'ejd a,
 anghyfaddef, anghyfaddefedig
 Unacquired, un.a.kwi'rd' a, heb ei gael;
 cyngreddfol, naturiol [anghymhwys
 Unadapted, un.â.dap'ted a, anaddas,
 Unadmired, un.ad.mi'rd' a, anhoff
 Unadmonished, un.ad.mon'isht a, di-
 rybudd [dibarch
 Unadored, un.â.dör'd' a, anaddoledig,
 Unadulterated, un.â.dul'tur.ä.ted a, di-
 gymmysg, dilwgr, heb ei lygru, pur
 Unadvised, un.ad.vizd' a, byrbwyll
 Unaffected, un.a.fek'ted a, dideimlad,
 digyffro; anfurseiaidd, syml
 Unaffectionate, un.a.fek'shun.ät a,
 anghariadus, diserch [gystudd
 Unafflicted, un.a.flik'ted a, diadfyd, di-
 Unagitated, un.a.j'i.tä.ted a, digynhwrff
 Unaided, un.ä'ded a, diborth, digymhorth,
 digynnorthwy [diglwyf, diboen
 Unailing, un.ä'ling a, diddolur, iach,
 Unalienable, un.ä'li.en.â.bl a, anarall-
 adwy [faethol
 Unalimentary, un.al.i.men'tur.i a, an-
 Unallied, un.a.lid' a, diberthynas
 Unalloyed, un.a.löid' a, digymmysg, pur
 Unalterable, un.äl'tur.â.bl a, digyfnwid,
 dianwadal, anghyfnwidiol
 Unambiguous, un.am.big'ü.us a, an-
 nhywyll, eglur [geisiol
 Unambitious, un.am.bish'us a, anym-
 Unamiable, un.ä'mi.ä.bl a, anhawddgar
 Unamended, un.â.men'ded a, anniwyg-
 iedig, heb ei adgyweirio
 Unanimated, un.an'i.mä.ted a, anfyw-
 iol, marwaidd, difywyd [cydsyniad
 Unanimity, ün.nim'i.tî n, unfrydded,
 Unanimous, ün.nan'i.mus a, unfryd, cyd-
 syniol [ei dymmeru
 Unannealed, un.a.nild' a, didymmer, heb
 Unanswerable, un.an'sür.â.bl a, anateb-
 adwy, anatebol, diateb [mhryderus
 Unanxious, un.angk'shus a, difoal, am-
 Unappalled, un.a.pöld' a, diddychryn
 Unappeasable, un.a.pí'zä.bl a, anghym-
 modlawn, anheddychol, annyhuddol
 Unapprehensive, un.ap.rí.hen'siv a, di-
 ddirnad, diamgyffred; anofnus [adwy
 Unapproved, un.a.prwv'd' a, anghymmer-
 Unapt, un.ap't' a, anaddas, anghymhwys,
 anweddu; diawch, amharod
 Unarm, un.ärm' v, dadarfogi, diarfogi

Unarrayed, un.a.râd' a, annhrwsiadus	Unbesought, un.bî.sôt' a, heb ei ofyn
Unasked, un.askt' a, diofyn, heb ei ofyn	Unbestowed, un.bî.stöd' a, anrhoddec
Unaspiring, un.as.pîr'ing a, anyngeis- iol [anymosodadwy	Unbewailed, un.bî.wâld' a, dialar, d aeth, heb gwyn am dano
Unassailable, un.a.sâ'lâ.bl a, diogel,	Unbid, un.bid', Unbidden, un.bid'n a, wahoddeddig, diwahodd, diorchymn
Unassisted, un.a.sis'ted a, digymhorth, digymorthwy [edig, isel	Unbigoted, un.big'ut.ed a, annallbleic diragfarn
Unassuming, un.a.sü'ming a, gostyng-	Unbind, un.bînd' vt, dadrwyymo, d glymu, dattod, rhyddhau [c
Unassured, un.a.shw'rd' a, anhyderus	Unblamable, un.blâ'mâ.bl a, dife
Unattainable, un.a.tâ'nâ.bl a, anghyr- haeddadwy, anghaffaeladwy	Unbleached, un.blitsht' a, cri, crai
Unattempted, un.a.tem'ted a, heb ei anturio, amhrofedig, heb ei gynnyg	Unblemished, un.blem'isht a, din dianaf, difest, difai, difreg
Unattended, un.a.ten'ded a, digydym- aith; anghysylltedig [dodol	Unblenched, un.blentsht' a, diwarthr
Unauthorized, un.ôthö.rîzd a, anawdur-	Unblest, un.blest' a, difendith, anfen- aid, melltigedig; annedwydd, truo
Unavailable, un.â.vâ'lâ.bl, Unavailing, un.â.vâ'ling a, anfuddiol, diles, ofer	Unblown, un.blön' a, heb egori, flooduo; heb ei chwythu
Unavowed, un.â.vûwd' a, anaddefedig	Unblunted, un.blun'ted a, miniog, ly
Unaware, un.â.wêr', Unawares, un.â- wêrz' ad, yn ddisymmwth, yn ddiar- wybod, yn ddirybudd, yn ddisyfyd.	Unboiled, un.bôild' a, ammrwd, amn
Unawares to one, heb wybod iddo	Unbolt, un.bölt' vt, dadfolltio
Unawed, un.ôd' a, diofn, dibryder	Unborn, un.börn' a, heb ei eni, diane
Unbaked, un.bâkt' a, heb ei bobi	Unborrowed, un.bor'öd a, diechwyn fenthyg, naturiol [dadgn
Unbaptized, un.bap.tîzd' a, difedydd	Unbosom, un.bwz'um vt, agor y fyn
Unbar, un.bâr' vt, dadfolltio, dadfario	Unbought, un.bôt' a, heb ei brynu
Unbashful, un.bash'fwl a, digywilydd	Unbound, un.bûwnd' a, afrwym, rhy
Unbay, un.bâ' vt, rhyddhau, gollwng	Unbounded, un.bûwn'ded a, annher edig, diderfyn, difesur; eang
Unbearable, un.bêr'â.bl a, anhyddwyn, anoddefadwy [sathr	Unbowel, un.bûw'el vt, diberfeddu
Unbeaten, un.bîtn a, ansathredig, di-	Unbrace, un.brâs' vt, dadrwyymo, dat
Unbeauteous, un.bü'tshus a, anhardd. ammhrydferth, hagr [us, anaddas	Unbred, un.bred' n, diddysg; difoes
Unbecoming, un.bî.kum'ing a, anwedd-	Unribbed, un.brîbd' a, diwobr [pen d
Unbefitting, un.bî.fit'ing a, anghyfaddas, anweddaidd, anweddu [edig	Unbridled, un.brî'dld a, heb ei ffwr o;
Unbegotten, un.bî.got'n a, anghenedl-	Unbroken, un.brö'kn a, cyfan, he ei
Unbeguile, un.bî.gil' vt, didwyllo	dori; heb ei ddofi [fog u
Unbelief, un.bî.lif' n, anghrediniaeth	Unbuckle, un.buk'l vt, dadwâegu, l-
Unbeliever, un.bî.lî'vûr n, anghredadyn, anghredwr, anffyddiwr, diffydd	Unburden, un.hâr'dn vt, dadlwytho feichio, ysgafnhau
Unbelieving, un.bî.lî'ving a, digred, anghrediniol, diffydd	Unburied, un.ber'id a, anghladdedi
Unbeloved, un.bî.luvd' a, angharedig	Unbutton, un.but'n vt, dadfotymu w
Unbend, un.bend' v, dadblygu	Uncalled, un.köld' a, analwedig, b ei
Unbending, un.ben'ding a, anystwyth, ystyfnig, syth [oliaeth eglwysig	Uncalm, un.kâm' vt, aflonyddu [oi dd
Unbeneficed, un.ben'î.fist a, heb fyw-	Uncanonical, un.kâ.non'î.kal a, ang a-
Unbeneficial, un.ben.î.fisl'al a, diles	Uncase, un.kâs' vt, dadweinio; dyn hi
Unbenevolent, un.bî.nev'ö.lent a, anghar- edig, anfwyn [goleu	Uncaught, un.kôt' a, annaliedig
Unbenighted, un.bî.nî'ted a, annhywyll,	Uncensured, un.sen'shûrd a, digery
Unbenign, un.bî.nîm' a, annhirion	Uncertain, un.sûr'tân a, ansier, an s
Unbent, un.bent' a, ammhlygedig	Uncertainty, un.sûr'tân.tî n, ansier ld
Unbeseeming, un.bî.sî'ming a, anwedd- aidd, anweddu, anaddas	Unchain, un.tshân' vt, dadgadwyn
	Unchangeable, un.tshân'jâ.bl a, an newidiol, digyfnewid, sefydlog
	Unchangeableness, un.tshân'jâ.bl r n, anghyfnewidioldeb, dianwadalwo
	Uncharitable, un.tshar'î.tâ.bl a, an ar- iadus, annhirion; anelusengar

charitableness, un.tshar'î.tâ.bl.nes <i>n</i> ,	Uncompounded, un.kum.pûw'n'ded <i>a</i> ,
inghariatoldeb [godinebus	digymmysg [diamgyffred
chaste, un.tshäst' <i>a</i> , anniwair, anllad,	Uncompressed, un.kom.pri.wair s'iv <i>a</i> ,
chastity, un.tshas'ti.ti, Unchasteness,	Uncompressed, un.kum.prest' <i>a</i> , anghyd-
un.tshäst'nes <i>n</i> , anniweirdeb	wasg [diystyriaeth
checked, un.tshekt' <i>a</i> , diattal	Unconcern, un.kon.sûrn' <i>n</i> , diofalwch,
cheerful, un.tshî'r'fwi <i>a</i> , prudd	Unconcerned, un.kon.sûrnd' <i>a</i> , diofal,
christened, un.kris'nd <i>a</i> , difedydd	difater [anghymmodol
christian, un.kris'tshan <i>a</i> , anghrist-	Unconciliatory, un.kon.sil'yâ.tur.î <i>a</i> ,
onogol [anghristionogi	Uncondemned, un.kon.demd' <i>a</i> , anny-
christianize, un.kris'tshan.iz <i>vt</i>	farnedig [ammod, heb delerau
circumcised, un.sûr'kum.sizd <i>a</i> , di-	Unconditional, un.kon.dish'un.al <i>a</i> , di-
nwaededig, heb ei enwaedu	Unconfined, un.kon.fînd' <i>a</i> , anghaeth
circumcision, un.sûr.kum.sizh'un <i>n</i> ,	Unconformable, un.kon.fôr'mâ.bl <i>a</i> ,
ienwaediad	anghydffurfiol
circumscribed, ûn.sûr'kum.skribd <i>a</i> ,	Uncongealed, un.kon.jild' <i>a</i> , anghueledig
annherfynol, diderfyn, anattaliedig	Uncongenial, un.kon.ji'nî.al <i>a</i> , anghyn-
circumspect, un.sûr'kum.spekt <i>a</i> , an-	hennyd, gwrthnawsol, gwrthnaws
nyliadwrus, ammhwylllog	Unconjugal, un.kon'jü.gal <i>a</i> , annywedd-
civil, un.siv'il <i>a</i> , anfoesgar, anfwyn	og [anorchfygol
civilized, un.siv'il.izd <i>a</i> , heb ei war-	Unconquerable, un.kong'kwur.â.bl <i>a</i> ,
iddio, anwareiddiedig	Unconscionable, un.kon'shun.â.bl <i>a</i> ,
clad, un.klad' <i>a</i> , heb dillad, noeth	anghydwybodol, anghyfiawn; afres-
klasp, un.klasp' <i>vt</i> , dadfoglemu	ymol [diarwybod
cle, ung'kl <i>n</i> , ewythr	Unconscious, un.kon'shus <i>a</i> , anwybodol,
clean, un.klîn' <i>a</i> , aflan, budr, brwnt	Unconsecrated, un.kon'si.krâ.ted <i>a</i> ,
cleanness, un.klîn'es <i>n</i> , aflendid	anghysegredig, heb ei gyssegru
cleft, un.kleft' <i>a</i> , anhollt, anholltog	Unconsenting, un.kon.sen'ting <i>a</i> , an-
clench, un.klentsh' <i>vt</i> , agor	foddolawn, anghytunol, anghaniataol
clug, un.klog' <i>vt</i> , dadrwystro	Unconstrained, un.kon.strând' <i>a</i> , anghy-
close, un.klöz' <i>vt</i> , agor, agoryd, agori	mhelledig, o'i wirfodd
clothe, un.klôth' <i>vt</i> , dadwisgo, diosg,	Unconsumed, un.kon.sümd' <i>a</i> , anysedig
wnoethi [goleu	Uncontaminated, un.kon.tam'î.nâ.ted <i>a</i> ,
clouded, un.klûw'ded <i>a</i> , digwmwl;	dihalog, dilwgr, heb ei ddiwyno
cloued, un.klôid' <i>a</i> , heb gael gormod	Uncontested, un.kon.tes'ted <i>a</i> , diamry-
coagulable, un.kö.ag'ü.lâ.bl <i>a</i> ,	son, diwrthwynebiad, diddadl
angheuladwy [dorchi	Uncontrollable, un.kon.trô'lâ.bl <i>a</i> , an-
coil, un.kôil' <i>vt</i> , dad-ddyrwyn, di-	feistroladwy, afreolus
collected, un.ko.lek'ted <i>a</i> , anghasg-	Uncord, un.kôrd' <i>vt</i> , dadgortio, dattod,
lig, heb ei gasglu, ar wasgar	dadrwymo, dadglymu, rhyddhau
combed, un.kömbd' <i>a</i> , heb ei gribo	Uncorrected, un.ko.rek'ted <i>a</i> , angher-
comely, un.kum'li <i>a</i> , anhardd, an-	yddedig; anniwygiedig; anghywir
eddus, ammhrydferth	Uncorrupt, un.ko.rupt' <i>a</i> , anllygredig,
comfortable, un.kum'für.tâ.bl <i>a</i> ,	dihalog, dilwgr, pur, glân, gonest
anghysurus, annyddan	Uncountable, un.kûwn.tâ'bl <i>a</i> , dirif,
common, un.kom'un <i>a</i> , anghyffredin,	anghyfrifadwy, aneirif, afrifed
marferol; dyeithr [tawedog	Uncouple, un.kup'l <i>vt</i> , gwahanu
communicative, un.ku.mü'nî.kä.tiv <i>a</i> ,	Uncourteous, un.kô'r'tshus <i>a</i> , anfwyn
compact, un.kum.pakt' <i>a</i> , anghryno,	Uncourtly, un.kô'rt'li <i>a</i> , anfoesog, an-
inhactus [anghymbellol	foneddigaidd [garw
compellable, un.kum.pel'â.bl <i>a</i> ,	Uncouth, un.kw'th' <i>a</i> , trwsgl, lledchwith,
complaining, un.kum.plî'ning <i>a</i> , dil-	Uncover, un.kûv'ûr <i>vt</i> , dattoi, dymoethi,
hwyn, amyneddgar, dirwgnach	dadorchuddio, anhuddo [diorchudd
complicated, un.kom'plî.kä.ted <i>a</i> ,	Uncovered, un.kûv'ûrd <i>a</i> , angheledig,
anghymhleth, annyrys	Uncreate, un.kri.ät', Uncreated, un.kri-
complying, un.kum.plî'ng <i>a</i> , anghyd-	ä'ted <i>a</i> , anghrëedig [asol, gwarthus
niol; anhyblyg, gwrthneul	Uncreditable, un.kred'î.tâ.bl <i>a</i> , anurdd-

UND pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tẃ=too, tẃk=tool

- Uncredited, un.kred'î.ted *a*, anghoel-
Uncrown, un.krûwn' *vt*, digoroni [iedig
Unction, unġk'shun *n*, eneiad; enaint
Unctuous, unġk'tshû.us *a*, seimlyd, bras,
ireidlyd
Unculpable, un.kul'pâ bl *a*, difeius, difai
Uncultivated, un.kul'ti.vâ.ted *a*, anni-
wylliedig, anwrteithiedig; diddysg
Unnumbered, un.kum'bûrd *a*, dirwysr,
diludd [penrydd
Uncurbed, un.kûrbd' *a*, diffrwyn, diattal
Uncured, un.kûrd' *a*, anwelledig, heb
ei iachâu; anghyffeithiedig
Uncurl, un.kûrl' *v*, dadfodrwyo
Uncustomary, un.kus'tum.ur.î *a*, anar-
ferol, anghyffredin, dyeithr
Uncut, un.kut' *a*, heb ei dori [waethygu
Undamaged, un.dam'âjd *a*, heb ei
Undaunted, un.dân'ted *a*, diofn, eofn, hyf
Undebauched, un.dî.bôtsht' *a*, anllath-
ruddedig, dihalog [ochr ar ddeg
Undecagon, un.dek'â.gun *n*, dull ag un
Undecayed, un.dî.kûl' *a*, anfethedig
Undeceive, un.dî.siv' *vt*, didwylo
Undecided, un.dî.sîded *a*, amhenodol;
gwammal; heb ei benderfynu
Undecimaly, un.des'î.mur.î *a*, yn cym-
meryd lle bob un flwyddyn ar ddeg
Undeck, un.dek' *vt*, diosg, didrwsio
Undeclared, un.dî.klêrd' *a*, anghyhoedd-
edig, annadganedig
Undeclinable, un.dî.klî'nâ.bl *n*, anhy-
dreigl; anwrthodadwy [anaddurnedig
Undecorated, un.dek'ô.râ.ted *a*, diaddurn,
Undefaced, un.dî.fîst' *a*, heb ei anharddu
Undefended, un.dî.fen'ded *a*, diamddi-
ffyn, dinawdd [dihalog; dilwgr, glân
Undeified, un.dî.fîld' *a*, anllathruddedig,
Undefinable, un.dî.fî'nâ.bl *a*, annar-
luniadwy [amhenodol
Undefined, un.dî.fînd' *a*, annarluniedig,
Undeferred, un.dî.frâd' *a*, heb ei dalu
Undemolished, un.dî.mol'isht *a*, heb ei
ddistroywio [anhybrawf
Undemonstrable, un.dî.mon'strâ.bl *a*,
Undeniable, un.dî.nî'â.bl *a*, anwadadwy
Undeplored, un.dî.plôrd' *a*, heb gwyn am
dano, heb alar ar ei ol [osodedig
Undeposited, un.dî.poz'î.ted *a*, an-
Under, un'dûr *pr*, tan, dan, oddi tan, o
dan, is, is law, goris: *ad*, tanodd, oddi
tanodd: *px*, is-, tan-
Underact, un.dur.akt' *v*, isweithredu
Underbid, un.dûr.bid' (*pt* underbid, *pp*
underbidden, un.dûr.bid'n) *vt*, cynnyg
dan [rhy fach
Undercharge, un.dûr.tshârj' *v*, gofyn
- Undergird, un.dûr.gûrd *vt*, tanwregy:
Undergo, un.dûr.gô' (*pt* underwe
un.dûr.went'; *pp* undergone, un.d
gon') *vt*, dyoddef, goddef, dwyn
Underhand, un'dûr.hand *a*, lladradaï
dirgel: *ad*, dan law, dan gel
Underlay, un.dûr.lâ' *vt*, attegu, gosei
Underline, un.dûr.lîn' *vt*, tanlinellu
Underling, un'dûr.ling *n*, iswas, isafi.
Undermine, un.dûr.mîn' *vt*, tanglod
cloddio tanodd; disodli
Undermost, un'dûr.möst *a*, isaf, isela
Underneath, un.dûr.nîrh' *ad*, dan, c
tanodd, i lawr: *pr*, tan, dan
Underpin, un.dûr.pin' *vt*, attegu
Underrate, un.du.rât' *vt*, tanbrisio
Undersell, un.dûr.sel' *vt*, iswerthu [
Underset, un.dûr.set' *vt*, attegu, g
Underset, un'dûr.set *n*, isffrwd
Understand, un.dûr.stand' (*pt* &
understood, un.dûr.stw'd) *vt*, d
dirnad, amgyffred. To give to un-
stand, rhoi ar ddeall, hysbysu
Understanding, un.dûr.stan'ding *n*, d
dealltwriaeth, synwyr, dirnada
gwybodaeth: *a*, deallus, gwybodu
Understrapper, un'dûr.strap.ûr *n*,
oruchwyliwr; iswas
Undertake, un.dûr.täk' (*pt* undert
un.dûr.tw'k'; *pp* undertaken, un-
tä'kn) *v*, ymgymeryd, cymm
mewn llaw, cymmeryd ar
Undertaker, un.dûr.tä'kûr *n*, wa
gymmero peth arno; arwylianny
Undertaking, un.dûr.tä'king *n*,
gymmeriaid, gorchwyl, antur;
rwywiad, ysgrifenyw
Undervalue, un.dûr.val'ü *vt*, dibu
difro; tanbrisio, isbrisio
Underwood, un'dûr.ww'd *n*, glasg
mangoed, prysg, prysgl, isgoed
Underwork, un'dûr.wûrk *n*, tanwai
Underwork, un.dûr.wûrk' *vt*, gwe
am lai, isweithio, tanweithio, disc
Underwrite, un.du.rît' *vt*, tanysgrif
Underwriter, un'du.rî.tûr *n*, ymrw
wr, digolliannwr, digolledwr
Undescribed, un.dî.skrîbd' *a*, ar r-
luniedig, annysgrifedig
Undescried, un.dî.skrîd' *a*, heb ei n-
haeddu, anhaeddol, anhaeddedig
Undeserving, un.dî.zûr'ving *a*, anhu
d-iannol, annheilwng, dihaeddiant
Undesigned, un.dî.sînd' *a*, anfwriad
Undesigning, un.dî.sî'ning *a*, did ll,
diddrygfwriad, gonest, dihoced

Undesirable, un.dī.zī'r'ā.bl <i>a</i> , anny-munol, annewisol [beithiol	Undrained, un.drānd' <i>a</i> , annyhyspydd-edig, heb ei ddyhyspyddu, gwlyb
Undespairing, un.dī.spēr'ing <i>a</i> , go-	Undreaded, un.dred'ed <i>a</i> , heb ei ofni
Undestroyed, un.dī.strōid' <i>a</i> , annistryw-iedig, heb ei ddistrywio [iedig	Undress, un.dres' <i>vt</i> , dadwisgo, diosg
Undetected, un.dī.tek'ted <i>a</i> , annadgudd-	Undress, un'dres <i>n</i> , ledwisg, rhyddwisg
Undetermined, un.dī.tūr'mind <i>a</i> , am-mhenderfyndig [ychu	Undressed, un.drest' <i>a</i> , anwisgedig
Undeterred, un.dī.tūrd' <i>a</i> , heb ei fraw-	Undried, un.drīd' <i>a</i> , ansychedig, ir
Undeveloped, un.dī.vel'upt <i>a</i> , aneglur, anamlwg, heb ei ddadorchuddio	Undue, un.dū' <i>a</i> , annyledus; annheg
Undeviating, un.dī.vī.ā.ting <i>a</i> , anwyrol	Undulate, un'dū.lāt <i>v</i> , tonogi, codi yn dōnau: <i>a</i> , â gwaith tōnog arno
Undevious, un.dī.vī.us <i>a</i> , anwyrog, uniongyrch [annuwiol	Undulation, un.dū.lā'shun <i>n</i> , tonogiad
Undevout, un.dī.vūwt' <i>a</i> , digrefydd,	Undulatory, un'dū.lā.tur.ī <i>a</i> , tonogol
Undexterous, un.deks'tur.us <i>a</i> , chwith, anfedrus, anghelfydd, anneheug	Undutiful, un.dū'ti.fwl, Unduteous, un-dū'tshus <i>a</i> , anufuddgar [didranc
Indigenous, un.dij'ī.nus <i>a</i> , epiliedig gan ddwfr [iedig	Undying, un.dī'ing <i>a</i> , anfarwol, parhaol
Indigested, un.dī.jes'ted <i>a</i> , annhreul-	Unearth, un.ūrth' <i>vt</i> , dad-ddaiaru
Indignified, un.dig'nī.fīd <i>a</i> , anurddasol, difri, gwael, isel [heb ei leihau	Unearthly, un.ūrth'li <i>a</i> , annaiarol
Indiminished, un.dī.min'isht <i>a</i> , cyfan,	Uneasiness, un.ī.zī.nes <i>a</i> , anesmwyth-der, aflonyddwch; anhawser
Indirected, un.dī.rek'ted <i>a</i> , anghyfeiriedig [fodedig	Uneasy, un.ī.zī <i>a</i> , anesmwyth, aflonydd
Indiscerned, un.dī.zūrd' <i>a</i> , anghan-	Uneatable, un.ī.tā.bl <i>a</i> , anfwytadwy
Indiscerning, un.dī.zūr'ning <i>a</i> , annir-nadol, anghraff, anghall	Unedified, un.ed'ī.fīd <i>a</i> , heb ei adeiladu
Indisciplined, un.dis'ī.plīd <i>a</i> , di-addysg, didrefn, diddysgyblaeth	Uneducated, un.ej'ū.kā.ted <i>a</i> , diaddysg, anwybodus, annysgedig
Indiscovered, un.dis.kuv'ūrd <i>a</i> , an-amlygedig, cuddiedig, dirgel	Uneffaced, un.e.fāst' <i>a</i> , annilēedig
Indisguised, un.dis.gīzd' <i>a</i> , diledrith, didwyll, diffuant, agored	Unelated, un.ī.lā'ted <i>a</i> , annyrchafedig
Indismayed, un.dis.mād' <i>a</i> , heb ei ddy-chrynu, diofn, difraw, eofn	Unelected, un.ī.lek'ted <i>a</i> , anetholedig
Indisputed, un.dis.pū'ted <i>a</i> , diddadl, annadlunedig, cyfaddefedig	Unemancipated, un.ī.man'sī.pā.ted <i>a</i> , heb ei ryddfrenio, caeth
Indissembling, un.dī.sem'bling <i>a</i> , anffugiol, diledrith, diffuant [nhoddadwy	Unembarrassed, un.em.bar'ast <i>a</i> , diast-rusi; fraeth, parod [chwerwi
Indissoluble, un.dī.zol'vā.bl <i>a</i> , an-	Unembittered, un.em.bit'ūrd <i>a</i> , heb ei
Indistinguishable, un.dīs.ting'gwish.ā-bl <i>a</i> , anwahanadwy; aneglur, anamlwg	Unemphatic, un.em.fat'ik <i>a</i> , amhwsy-leisiol, dibwyslais [segur
Indisturbed, un.dīs.tūrbd' <i>a</i> , tawel, llongydd, digynhwrff [wedd, unddull	Unemployed, un.em.plōid' <i>a</i> , diwaith,
Indiversified, un.dī.vūr'sī.fīd <i>a</i> , un-	Unencumbered, un.en.kum'būrd <i>a</i> , di-rwysr, diludd; rhydd o ddyled
Individed, un.dī.vī'ded <i>a</i> , anranedig, anwahanedig, cyfan, heb ei ranu	Unending, un.en.ding <i>a</i> , diderfyn, an-nherfynol, parhāus, parhaol, bythol
Indivorced, un.dī.vōrst' <i>a</i> , anysaredig	Unendowed, un.en.dūwd' <i>a</i> , anwaddol, digynnysgaeth; diddawn [wanhau
Indivulged, un.dī.vuljd' <i>a</i> , annadgudd-iedig, anghyhoeddedig	Unenervated, un.ī.nūr'vā.ted <i>a</i> , heb ei
Indo, un.dw' (<i>pt</i> undid, un.did'; <i>pp</i> undone, un.dun') <i>vt</i> , dadwneyd, dadwneuthur; dattod; dyfetha, anafu	Unenlightened, un.en.lī'tnd <i>a</i> , anoleu-edig, tywyll [rhydd
Indoubted, un.dūw'ted <i>a</i> , diamhenol, dios, dilys [anamhēus	Unenslaved, un.en.slāvd' <i>a</i> , digaeth,
Indoubting, un.dūw'ting <i>a</i> , ymddiriedus,	Unenterprising, un.en.tūr.pri.zing <i>a</i> , diantur [anghaeth
	Unenthralled, un.en.thrōld' <i>a</i> , rhydd,
	Unentombed, un.en.twmd' <i>a</i> , heb ei gladdu, anghladdedig
	Unenumerated, un.ī.nū'mur.ā.ted <i>a</i> , anghyfrifedig, heb eu rhifo
	Unenvied, un.en'vid <i>a</i> , heb ei genfigenu
	Unenvious, un.en'vī.us <i>a</i> , digenfigen
	Unepitaphed, un.ep'ī.taft <i>a</i> , difeddar-graff [anghydwastad
	Unequable, un.ek'wā.bl <i>a</i> , anghyfartal,

Unequal, un.î'kwul <i>a</i> , anghyfartal, anwastad. Of unequal age, anghyfoed. Of unequal degree, anghyfradd. Of unequal number, anghyfnifer. Of unequal weight, anghydbwys. Unequal in height, anghyfuwch	Unfaithfulness, un.fâth'fŵl.nes <i>n</i> , anffyddlondeb [syρθiedig
Unequaled, un.î'kwuld <i>a</i> , digymhar	Unfallen, un.fô'ln <i>a</i> , safol, yn sefyll, an-
Unequitable, un.ek'wî.tâ.bl <i>a</i> , anghyfiaw'n [tal	Unfallowed, un.fal'ôd <i>a</i> , heb ei fraenaru
Unequivalent, un.î.kwiv'â.lent <i>a</i> , anghys-	Unfamiliar, un.fâ.mil'yûr <i>a</i> , anghyfeillgar; anghyffredin, anadnabyddus
Unequivocal, un.î.kwiv'ô.kal <i>a</i> , dianwys, eglur [digyfeiliorn	Unfasten, un.fas'n <i>vt</i> , dadafaelu, dattod, dadfolltio [ddifad
Unerring, un.er'ing <i>a</i> , anghyfeiliornus,	Unfathered, un.fâ'rhûrd <i>a</i> , didad, ym-
Unessayed, un.e.sâd' <i>a</i> , heb ei brofi	Unfathomable, un.fath'un.â.bl <i>a</i> , diwaelod; annirnadwy [diffin
Unessential, un.e.sen'shal <i>a</i> , anhanfodol; hebgorol [yldedig	Unfatigued, un.fâ.tigd' <i>a</i> , anluddedig.
Unestablished, un.î.stab'lisht <i>a</i> , ansef-	Unfaulty, un.fôl'ti <i>a</i> , difai; diniwed
Uneven, un.î'vn <i>a</i> , anghyfartal, anwastad	Unfavourable, un.fâ'vur.â.bl <i>a</i> , anbynaws; ammhrydlawn, anffodus
Unevenness, un.î'vn.es <i>n</i> , anwastadrwydd	Unfavoured, un.fâ'vûrd <i>a</i> , anhoffedig
Uneventful, un.î.vent'fŵl <i>a</i> , heb ddwys ganlyniadau, ammhwysig	Unfeared, un.fî'rd' <i>a</i> , anffonedig
Unexaggerated, un.eg.zaj'ur.â.ted <i>a</i> , heb ei fwyhau, heb ei helaethu	Unfearing, un.fî'r'ing <i>a</i> , cofn, diarswyd
Unexamined, un.eg.zam'ind <i>a</i> , anchwiledig, anholedig [elyb	Unfeasible, un.fî'zi.bl <i>a</i> , annichonadwy
Unexampled, un.eg.zam'pld <i>a</i> , digyff-	Unfeathered, un.fern'hûrd <i>a</i> , diblu; heb e
Unexceptionable, un.ek.sep'shun.â.bl <i>a</i> , aneithradwy, anwrthodadwy; dinam	Unfed, un.fed' <i>a</i> , ammhorthedig [ddiblu
Unexecuted, un.eks'î.kû.ted <i>a</i> , anwneuthuredig; heb ei ddiennyddio	Unfeed, un.fid' <i>a</i> , diwobr, didad
Unexempt, un.eg.zem't' <i>a</i> , anesgusodol, rhwym [yddedig	Unfeeling, un.fî'ling <i>a</i> , dideinlad, an-nhosturiol, caled [nheimladrwydd
Unexhausted, un.eg.zôs'ted <i>a</i> , annyhysp-	Unfeelingness, un.fî'ling.nes <i>a</i> , an-
Unexistent, un.eg.zis'tent <i>a</i> , anhanfodol, anfodol [ledu	Unfeigned, un.fând' <i>a</i> , diffuant, gwirion-
Unexpanded, un.eks.pan'ded <i>a</i> , heb ei	Unfelt, un.felt' <i>a</i> , annheimledig [eddo
Unexpected, un.eks.pek'ted <i>a</i> , annysgwyliedig, diddysgwyl [iedig	Unfenced, un.fenst' <i>a</i> , anghauedig; digae'r; gorest [weithiedig
Unexpended, un.eks.pen'ded <i>a</i> , annhreu-	Unfermented, un.fûr.men'ted <i>a</i> , an
Unexpired, un.eks.pî'rd' <i>a</i> , anorphenedig, annherfyunedig, heb ddyfod i ben, heb ddarfod, heb derfynu [edig	Unfertile, un.fûr'til <i>a</i> , anfrwythlawn
Unexplained, un.eks.plând' <i>a</i> , aneglur-	Unfervid, un.fûr'vid <i>a</i> , anwresog
Unexplored, un.eks.plô'rd' <i>a</i> , anchwiledig, anolrheiniedig	Unfetter, un.fet'ûr <i>vt</i> , dadlyffetheirio
Unexposed, un.eks.pôzd' <i>a</i> , heb ei ddy-noethi, diogel, amnawdd	Unfilial, un.fil'yal <i>a</i> , anfâbol, anuffudd
Unextinguishable, un.eks.ting'gwish.â-bl <i>a</i> , anniffoddadwy, diddiffodd	Unfilled, un.fil'd' <i>a</i> , heb ei lenwi; gwag
Unextirpated, un.eks.tûr'pâ.ted <i>a</i> , heb ei ddadwreiddio, heb ei ddifa yn llwyr	Unfinished, un.fin'isht <i>a</i> , anorphenedig
Unfading, un.fâ'ding <i>a</i> , annifanol	Unfirm, un.fûrm' <i>a</i> , siglog, ansafadwy
Unfailing, un.fâ'ling <i>a</i> , diball, difeth	Unfit, un.fit' <i>a</i> , anghymhwys, anweddus, anaddas, anghyfaddas, ammhriodol: <i>vt</i> , anghymhwyso, anaddasu
Unfair, un.fê'r' <i>a</i> , annheg, anonest	Unfitness, un.fit'nes <i>n</i> , anaddasrwydd
Unfairness, un.fê'r'nes <i>n</i> , annhegwch	Unfix, un.fiks' <i>vt</i> , dadsefydlu, dattod
Unfaithful, un.fâth'fŵl <i>a</i> , anffyddlawn, anghywir, bradus, twyllodrus	Unfixed, un.fikst' <i>a</i> , ansefydlog, ansicu ansafadwy; petrusol, anwadal, anwas-tad [ieithol, diweniait
	Unflattering, un.flat'ur.ing <i>a</i> , anwen
	Unfledged, un.flejd' <i>a</i> , diblu, noeth
	Unflinching, un.flin'tshing <i>a</i> , diysgo; diwrthgil, diymollwng; gwrol, dewr
	Unfold, un.fôld' <i>v</i> , dadblygu; agogori; deongli, egluro
	Unforbearing, un.fôr.bê'r'ing <i>a</i> , anoddefo anymarôs [edig, diwahard
	Unforbidden, un.fôr.bid'n <i>a</i> , anwahard
	Unforced, un.fôrst' <i>a</i> , digymhell, anni
	Unfordable, un.fô'r'dâ.bl <i>a</i> , anhyry-anfas, dwfn

Unforeknown, un.fõ'r.nõn' a, diragwybod	Ungenteel, un.jen.til' a, anfoneddigaidd, anfoesog, anfoneddig [ion, anllariaidd
Unforeseen, un.fõ'r.sin' a, heb ei ragweled, anrhagweledig [edig	Ungentle, un.jen'tl a, anfwyn, annhir-
Unforeskinned, un.fõ'r.skind a, enwaed-	Ungentlemanlike, un.jen'tl.man.lïk, Un-
Unforetold, un.fõ'r.töld' a, heb ei ragfynegu [rybuddiedig, diwahardd	gentlemanly, un.jen'tl.man.li a, an-
Unforewarned, un.fõ'r.wõrnd' a, anrhag-	foneddigaidd
Unforgiven, un.fõr.giv'n a, anfaddeuedig	Ungentleness, un.jen'tl.nes n, anfwynder, anwaredd, anhynawsedd, annhiriondeb
Unforgiving, un.fõr.giv'ing a, anfaddeuol, annhrugarog, anfaddeugar	Ungifted, un.gif'ted a, diddawn
Unforgotten, un.fõr.got'n a, heb fyned yn anghof, cofiedig, heb ei anghofio	Ungird, un.gürd' (pt & pp ungirt) vt, dadwregysu, dadgenglu, diwregysu
Unformed, un.fõrmd' a, anffurfiedig, dilun, afluniedig, anelwig	Unglorified, un.glõ'r.ï.fid a, heb ei ogoneddu [noeth
Unforsaken, un.fõr.sä'kn a, heb ei adael	Ungloved, un.gluvd' a, heb fenyg, llaw-
Unfortified, un.fõr'ti.fid a, anghaerog	Unglue, un.glü' vt, dadludio [deb
Unfortunate, un.fõr'tshü.nät a, anffodiog, anhapus, aflwyddiannus	Ungodliness, un.god'li.nes n, annuwiol-
Unfortunateness, un.fõr'tshü.nät.nes n, annedwyddwch, anffawd	Ungodly, un.god'li a, annuwiol
Unfound, un.füw'nd' a, heb ei ganfod, ar goll [faen	Ungovernable, un.guv'ür.nä.bl a, anlywiadwy, afreolus, aflywodraethus
Unfounded, un.füw'nded a, disail, disyl-	Ungovernated, un.guv'ürnd a, brochwylt
Unframed, un.främd' a, anffurfiedig	Ungown, un.güwn' v, dadwigo; diswyddo [anhardd, ammhrydferth
Unfrequent, un.fri'kwent a, anfynych, anaml, anghyffredinol	Ungraceful, un.gräs'fwl a, annheleidiw,
Unfrequent, un.fri.kwent' vt, gadael	Ungracefulness, un.gräs'fwl.nes n, anharddwch, ammhrydferthwch [anrasol
Unfrequented, un.fri.kwen'ted a, anhygyrch, didramwy, ansathredig	Ungracious, un.grä'shus a, anrhadlawn,
Unfriendliness, un.frend'li.nes n, anghyfeillgarwch, angharedigrwydd	Ungrammatical, un.gra.mat'i.kal a, anramadegol
Unfriendly, un.frend'li a, anghyfeillgar, angharedig, anhynaws	Ungrateful, un.grät'fwl a, anniolchgar, diddiolch; anffasus [niolchgarwch
Unfrozen, un.frõ'zn a, anrhewedig	Ungratefulness, un.grät'fwl.nes n, an-
Unfruitful, un.frw't'fwl a, anffrwythlawn, diffwrth, difaeth, amhlantadwy	Ungreted, un.gri'ted a, dianerch
Unfruitfulness, un.frw't'fwl.nes n, anffrwythlondeb, anffrwythlonrwydd	Ungrudging, un.gruj'ing a, dirwgnach
Unfulfilled, un.fwl.fild' a, heb ei gwblhau	Unguarded, un.gär'ded a, anwyliadwrus; byrbwyll, amhwylllog, diofal
Unfurl, un.für'l' vt, dabblygu, lledu	Unguent, un'gwent n, enaint, eli
Unfurnished, un.für'nisht a, diddodrefn	Unguiculate, un.gwik'ü.lät, Unguiculated, un.gwik'ü.lät.ed a, ewinog
Unfused, un.füz'd' a, anhoddedig	UngUILTY, un.gil'ti a, dieuog [carnogion
Ungainful, un.gän'fwl a, dielw, diles	Ungulate, un.gü.lät n, milyn carnol
Ungainly, un.gän'li a, chwithig, lledchwith, trwsogl, ammhrydferth	Unhale, un.häl' a, anghyfan; afiach
Ungallant, un.ga.lant' a, anghareugar	Unhallow, un.hal'õ vt, halogi
Ungallant, un.gal'ant a, annewr, llwfr	Unhallowed, un.hal'õd a, ansanctaidd
Ungarnished, un.gär'nisht a, diaddurn	Unhand, un.hand' vt, rhyddhau o'r dwylaw [edd, annehender
Ungathered, un.gät'ürd a, anghlasgl-	Unhandiness, un.han'di.nes n, anfedrus-
Ungear, un.gi'r' vt, diseirchio [edig	Unhandsome, un.hand'sum a, ammhrydferth, anhardd; gorwael, bawaidd
Ungenerate, un.jen'ür.ät, Ungenerated, un.jen'ür.ät.ed a, anghenedledig	Unhandy, un.han'di a, anhylaw, anfedrus, chwithig [wyddwch
Ungenerative, un.jen'ür.ätiv a, anhiliol	Unhappiness, un.hap'i.nes n, anned-
Ungenerous, un.jen'ür.us a, anhael, crintach, bawaidd, anhaelionus	Unhappy, un.hap'i a, annedwydd
Ungential, un.ji'ni.al a, anhyffrwyth, anhirion, anhynaws, afrywiog	Unhardy, un.här'di a, tyner [friw
	Unharmful, un.härmd' a, heb niwed, di-
	Unharmonious, un.här.mõ'ni.us a, digynghanedd, anghlynganeddol

UNI pâth, fat, ère, met, mâ-rine, pin, òrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=took;

Unharness, un.hâr'nes *vt*, dadseirchio
Unhatched, un.hatsht' *a*, anneoredig
Unhealthy, un.hel'thî *a*, afiach, claf, afiachus, clefyca, clefychlyd
Unheard, un.hûrd' *a*, heb ei wrando.
Unheard-of, newydd, digynllun [galoni
Unheart, un.hârt' *vt*, digaloni, gwan-
Unheated, un.hî'ted *a*, ammrwd, oer
Unheeded, un.hî'ded *a*, heb sylw arno
Unheeding, un.hî'ding *a*, anofalus, byr-
bwyll, diofal, diddawr, anochelgar
Unhelped, un.helpt' *a*, digymhorth, di-
gynnorthwy [dibetrus
Unhesitating, un.hez'î.tâ.ting *a*, parod,
Unhewn, un.hûn' *a*, heb ei naaddu
Unhidden, un.hid'n *a*, anghudd, digel,
amlwg, hywel, mewn golwg
Unhinge, un.hinj' *vt*, codi oddi ar fach-
au; annbrefnu [rwydd
Unholiness, un.hõ'li.nes *n*, ansancteidd-
Unholy, un.bõ'li *a*, ansanctaidd, annu-
iol, anfadus [dibarch
Unhonoured, un.on'ûrd *a*, dianrhydedd,
Unhook, un.hûk' *vt*, dadfachu, difachu
Unhoop, un.hûp' *vt*, dadgylchu
Unhopeful, un.hõp'fwl *a*, anobeithiol
Unhorse, un.hõrs' *vt*, tynu oddi ar farch
Unhouse, un.hûwz' *vt*, didyo, troi o dy,
digartrefu, dibreswyllo [mun
Unhouselled, un.hûw'zeld *a*, heb y cym-
Unhumbled, un.um'bl'd *a*, heb ei iselu,
heb ei ostwng, gorfalch
Unhung, un.hung', Unhanged, un.hangd'
a, heb ei grogi, anghrogedig
Unhurt, un.hûrt' *a*, difriw, diddolor
Unhurtful, un.hûrt'fwl *a*, diniwed
Unhusbanded, un.huz'ban.ded *a*, gwas-
traffedig; heb ei iawn drefnu
Unicorn, û'nî.kõrn *n*, unicorn, unicornfil
Unification, û.nî.fî.kâ'shun *n*, uniad
Uniflorous, û.nî.flõ'r'us *a*, unflodeuog
Unifoliolate, û.nî.fõ'li.ât *a*, unddalenog
Uniform, û'nî.fõrm *a*, unffurf, unwedd,
unddull: *n*, unweddwwig, gosgorddwwig
Uniformity, û.nî.fõr'mî.tî *n*, unffurfiad
Unigeniture, û.nî.jen'î.tshû'r *n*, unig-
enedigaeth [rhyw, unrhywiog
Unigenous, û.nij'î.nus *a*, unrhywiol, un-
Unilateral, û.nî.lat'ur.al *a*, unochrog
Unilateral, û.nî.lit'ur.al *a*, cynnwysedig
o un lythyren [wyll, anoleu
Unilluminated, un.i.lû'mî.nâ.ted *a*, ty-
Unimaginable, un.i.maj'î.nâ.bl *a*, an-
nychymmygadwy [efelychu
Unimitted, un.im'î.tâ.ted *a*, heb ei
Unimpaired, un.im.pêrd' *a*, anwaeth-
edig, heb ei waethygu

Unimpassioned, un.im.pash'und *a*, dof
tawel, araf [anghyhuddadwy
Unimpeachable, un.im.pî'tshâ.bl *a*
Unimpeded, un.im.pî'ded *a*, diattal, hel
ei rwystro, dirwystr, diludd
Unimportant, un.im.põr'tant *a*, dibwys
Unimportunate, un.im.põr'tshû.nât *a*
annhaer [welladwy, anniwygiadwy
Uninprovable, un.im.prw'vâ.bl *a*, an
Uninclined, un.in.klînd' *a*, anogwydd
annhueddol [nyledu
Unincumbent, un.in.kum'bent *a*, an
Unindustrious, un.in.dus'tri.us *a*, an
weithgar, diog, anniwyd [llosgadwy
Uninflammable, un.in.flam'â.bl *a*, a..
Uninfluenced, un.in.flû.enst *a*, diannog
Uninformed, un.in.fõrmd' *a*, digyfar-
wydd, anghyfarwydd, anwybodus
Uninhabitable, un.in.hab'î.tâ.bl *a*, ar
hydrig, anghyfaneddol
Uninhabited, un.in.hab'î.ted *a*, anghy-
annedd, annhreffedig, anial, dibobl
Uninjured, un.in.jûrd *a*, difriw, diniwe
Uninscribed, un.in.skrîbd' *a*, diarysgr
heb ei gyffwyno [bryd
Uninspired, un.in.spîrd' *a*, heb ei y
Uninstructed, un.in.struk'ted *a*, a
hyfforddedig, annysgedig, diddysg
Unintelligent, un.in.tel'î.jent *a*, ansy-
wyrol, anwybodus [adv
Unintelligible, un.in.tel'î.ji.bl *a*, annea-
Unintentional, un.in.ten'shun.al *a*, a
fwriadol, difwriad [nyddol
Uninteresting, un.in.tu.res'ting *a*, a
Unintermitting, un.in.tûr.mit'ing *a*, pe-
haol, dibaid, parhâus [lw
Uninterpolated, un.in.tûr.põ.lâ.ted *a*,
Uninterpreted, un.in.tûr'pret.ed
anghyfieithedig, heb ei ddeongli
Uninterred, un.in.tûrd' *a*, anghladde
Uninterrupted, un.in.tu.rup'ted *a*,
dor, anrhwystredig, dirwystr [glaw
Untrenched, un.in.trentsht' *a*, dia
Unintricate, un.in.trî.kât *a*, annyrus
Uninvited, un.in.vî'ted *a*, diwahodd
Union, û'nî.un *n*, undeb, uniant, und
under; cyfundeb; uniad
Unique, û.nîk' *a*, unig, unigol, digym
Unison, û'nî.zun *n*, unsain, unseinec
a, unseiniol, cynganeddol
Unisonance, û.nis'õ.nans *n*, cyngane
Unisonant, û.nis'õ.nant, Unisonous,
nis'õ.nus *a*, cynganeddol
Unit, û'nît *n*, un, rhif un; undod
Unitarian, û.nî.têr'i.an *n*, undodiad:
undodaidd [dodia
Unitarianism, û.nî.têr'i.an.izm *n*,

Unite, ü.nit' v, uno, cyfuno, cyduno, cydio, cyssylltu, cydgyssylltu
 Union, ü.nish'un n, uniad, cyduniad
 Unitive, ü.nit'iv a, cyfunol
 Unity, ü.nit'i n, cyfundeb, cyfundod, undeb, undod, unoliaeth, cydundeb
 Univalve, ü.ni.valv a, ungloriog, ungragengog: n, cragen ungafell
 Universal, ü.ni.vür'sal a, cyffredinol, cyffredin, hollol; penbaladr
 Universalism, ü.ni.vür'sal.ism n, credyng nghadwedigaeth pawb
 Universalist, ü.ni.vür'sal.ist n, credwryng nghadwedigaeth gyffredinol
 Universality, ü.ni.vür.sal'i.ti n, cyffredinolrwydd, cyffredinrwydd
 Universe, ü.ni.vürs n, byd, bydyssawd
 University, ü.ni.vür'si.ti n, prifysgol, prifathrofa, mamysgol [un ystyr
 Univocal, ü.niv'õ.kal a, unllais, ungeiriol
 Unjoin, un.jõin' vt, dadgyssylltu
 Unjoint, un.jõint' vt, dadgymmalu
 Unjointed, un.jõin'ted a, anghyssylltedig, wedi ei ddadgymmalu
 Unjoyful, un.jõif'wl a, dihoen, aflawen, annyddan, anhylon [anfarnedig
 Unjudged, un.juid' a, heb ei farnu
 Unjust, un.just' a, anghyfiawn, annheg
 Unjustifiable, un.jus.ti.f'i.ä.bl a, anghyfiawnadwy, anniffynadwy
 Unkennel, un.ken'el vt, dilochesu
 Unkept, un.kept' a, anghadwedig
 Unkernelled, un.kür'neld a, dignewull
 Unkind, un.kind' a, angharedig, an-nhirion, anhynaws, anfwyn, afrywiog
 Unkindness, un.kind'nes a, anfwynder, afrywiogrwydd [seddu
 Unking, un.king' vt, dideyrno, dior-ökingly, un.king'li a, anfrainaidd
 Unknit, u.nit' vt, dadwëu [dad-ddyrysu
 Unknot, u.not' vt, dadglymu, dattod, unknowing, u.nõ'ing a, anwybodus
 Unknowingly, u.nõ'ing.li ad, diarwybod, heb wybod
 Unknown, u.nõn' a, anadnabyddus; dyeithr, anhysbys [rhwydd
 Unlaboured, un.lä'bürd a, diymdrech, nlace, un.läs' vt, llaesu, dattod
 Unlade, un.läd' (unladen) vt, dadlwytho
 Unladen, un.lä'dn pp.—Unlade & Unload [ddodi
 Unlaid, un.läd' a, anosodedig, heb ei
 Unlamented, un.lä.men'ted a, heb alar
 Unlap, un.lap' vt, dabblygu [ar ei ol
 Unlash, un.lash' vt, dadrwymo [ghiciedu
 Unlatch, un.lats'h' vt, agor clicied, di-nlaurelled, un.lor'eld a, dianrhydedd

Unlawful, un.lõf'wl a, anghyfreithlawn
 Unlearn, un.lürn' vt, dad-ddysgu
 Unlearned, un.lür'ned a, annysgedig, diddysg, anwybodus, anlythyrenog
 Unleavened, un.lev'nd a, disurdoes, dilefeinllyd, dieples, croew, crai, cri
 Unless, un.les' c, oni, onid, onis, onibyddai, oddi eithr, oddi gerth, pe na, os na
 Unlessened, un.les'nd a, heb ei leihau
 Unlessoned, un.les'nd a, annysgedig, diddysg [diddysg, anwybodus
 Unlettered, un.let'ürd a, anlythyrenog
 Unlevel, un.lev'el a, anwastad, anlyfiu
 Unlicensed, un.lis'enset a, didrwydded
 Unlightsome, un.lit'sum a, tywyll, anoleu, gwyll
 Unlike, un.lik' a, anghyffelyb, annhebyg
 Unlikelihood, un.lik'li.hw'd, Unlikeli-ness, un.lik'li.nes n, annhebygolrwydd
 Unlikely, un.lik'li a, annhebygol [rwydd
 Unlikeness, un.lik'nes n, anghyffelyb-
 Unlimber, un.lim'bür a, anystwyth, anhybylg: vt, dattrefnu magnel
 Unlimitable, un.lim'i.tä.bl a, annherfynadwy [nherfynol, amnhenodol
 Unlimited, un.lim'i.ted a, diderfyn, an-
 Unlink, un.ling' vt, dadrwyo, dadfachu
 Unliquidated, un.lik'wi.dä.ted a, an-nhaledig, heb ei dalu
 Unliquified, un.lik'wi.f'id a, annhoddedig
 Unlively, un.liv'li a, anfywiog
 Unload, un.löd (pp unladen) vt, dad-
 Unlock, un.lok' vt, dadglo [lwytho
 Unlodge, un.loj' vt.—Dislodge
 Unloose, un.lws' v, gollwng, rhyddhau, dattod; ymddattod [hygar, gwrthun
 Unlovely, un.luv'li a, angharuaid, an-
 Unloving, un.luv'ing a, anserchog, diserch; anghariadus
 Unlucky, un.luk'i a, anhapus, anffodus
 Unlute, un.lüt' vt, dadgleio [aidd
 Unmaidenly, un.mä'dn.li a, anforwyn-
 Unmaimed, un.mämd' a, dianaf, difriw
 Unmake, un.mäk' (pt & pp unmade, un.mäd') vt, dadwneuthr, dadwneyd
 Unmalleability, un.mal.i.ä.bil'i.ti a, an-forthwyledd [wyliadwy
 Unmalleable, un.mal'yä.bl a, anforth-
 Unman, un.man' vt, diwrio, digaloni
 Unmanageable, un.man'ä.jä.bl a, an-nhriniadwy, afreolus, afywodraethus
 Unmanliness, un.man'li.nes n, anwrol-der; llyfrdra [aidd; llwfr
 Unmanly, un.man'li a, anwrol, anwr-
 Unmanned, un.mand' a, heb wÿr, heb forwyr; wedi ei ddigaloni, digalon

Unmannered, un.man'ûrd, Unmannerly, un.man'ûr.lî a, anfoesog, difoes	Unmortgaged, un.môr'gâjd a, heb arwystlo [farweidd
Unmantle, un.man'tl vt, dadfantellu	Unmortified, un.môr'tî.fîd a, heb
Unmanured, un.mâ.nûrd' a, dîwrtaith, diachles [nodi	Unmotherly, un.murh'ûr.lî a, anfaraid, anfamol [da
Unmarked, un.mârkt' a, dinod, heb ei	Unmourned, un.mõ'rnd' a, heb alar e
Unmarried, un.mar'id a, anweddog, gweddw, dibriod, ammhriod	Unmoved, un.mw'vd' a, anghyffröedi digyffro, safedig [anghyffröus, disyff
Unmarred, un.mârd' a, dianaf, dinam	Unmoving, un.mw'ving a, digyff
Unmarriageable, un.mar'â.jâ.bl a, ammhriodadwy	Unmuffle, un.muf'l vt, difoledu
Unmarried, un.mar'id a, anweddog, gweddw, dibriod, ammhriod	Unmurmuring, un.mûr'mur.ing a, rwnach; boddlongar, anyneddgar
Unmarry, un.mar'i vt, dadbriodi, ysgar, gwahanu [dysbaddu.—Emasculate	Unmusical, un.mû'zi.kal a, angherog gar [cyf
Unmasculate, un.mas'kü.lät vt, anwrio,	Unmutilated, un.mü'tî.lä.ted a, dian
Unmask, un.mask' vt, dadgyfydu, diorchuddio, dynoethi, dadgyddio	Unmuzzle, un.muz'l vt, dadbenrwyng
Unmasterable, un.mas'tur.â bl a, anfeistroladwy, anorchfygadwy	Unnatural, u.nat'shü.ral a, annatur diserch, dideimlad; chwith, lledchw
Unmatched, un.matsht' a, digymhar, dial; dibriod, anweddog [diystyr	Unnaturalness, u.nat'shü.ral.nes n, naturioldeb [dwyol, anhyna
Unmeaning, un.mî'ning a, disynwyr,	Unnavigable, u.nav'î.gâ.bl a, an
Unmeasured, un.mezh'ûrd a, anfesuredig, difesur [allofyddol	Unnecessary, u.nes'e.sur.î, Unneedt u.nîd'fwl a, afreidiol, diraid, afraid
Unmechanical, un.mî.kan'î.kal a, an	Unneighbourly, u.nâ'bûr.lî a, anghy mydogol, angharuaid
Unmeddling, un.med'ling a, anymyrgar	Unnervate, u.nûr'vât, Unnerved, u.nûr a, dinerth, egwan, gwan [dinert
Unmeditated, un.med'î.tä.ted a, difyfyf	Unnerve, u.nûr' vt, gwanhau, diry
Unmeet, un.mît' a, anaddas, anweddus, ammhriodol, anghymhwys	Unnestle, u.nes'l vt, dinitio [e
Unmellowed, un.mel'öd a, anaddfed	Unnoticed, u.nõ'tist a, disylw, ansy
Unmelodious, un.mî.lõ'dî.us a, ammherseniol [bwylledig	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmentioned, un.men'shund a, anghry-	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmercantile, un.mûr'kan.til a, anfasnachol [anywerth	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmerchandise, un.mûr'tshân.tâ.bl a,	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmerciful, un.mûr'sî.fwl a, annhru-garog, didrugaredd; creulawn	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmercifulness, un.mûr'sî.fwl.nes n, annhru-garogrwydd; creulondeb	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmerited, un.mer'î.ted a, anhaeddedig	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmilitary, un.mil'î.tur.î a, anfilwraidd	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmindful, un.mînd'fwl a, anystyriol, difeddwl, diofal, anofalus; esgeulus	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmingle, un.ming'gl vt, dadgymmysgu	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmingled, un.ming'gld a, digymmysg, anghymmysgedig [weinidogaethol	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unministerial, un.min.is.tî'rî.al a, an	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmissable, un.mist' a, angholledig	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmistakable, un.mis.tî'kâ.bl a, eglur, amlwg [leihau, heb ei esmwythâu	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmitigated, un.mît'î.gä.ted a, heb ei	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmixed, un.mikst' a, digymmysg, anghymmysgedig, pur [wlychu	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmoistened, un.mõ'snd a, sych, heb ei	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmolested, un.mõ'les.ted a, heb ei aflynyddu [angor	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af
Unmoor, un.mw'r' vt, diangori, codi	Unnumbered, u.num'bûrd a, dirif, af

noil, un.öil' *vt*, dadolewi
 nopened, un.ö'pnd *a*, anagoredig
 nopposed, un.o.pözd' *a*, diwrthwyneb
 noppresed, un.o.prest' *a*, anorthym-
 edig, diormail, diormes [lnnedig
 norganized, un.ör'gan.izd *a*, anghyf-
 nornamented, un.ör'nâ.men.ted *a*, di-
 adorn, anaddunedig
 northodox, un.ör'thü.doks *a*, anun-
 iongred, geuffyddiog [rodres
 ostentatious, un.os.ten.tä'shus *a*, di-
 owned, un.önd' *a*, anaddefedig
 pacific, un.pâ.sif'ik *a*, anheddychol
 pack, un.pak' *vt*, dadbynorio, dad-
 lwytho; dadsypynu
 paid, un.päd' *a*, annhaledig
 painful, un.pän'fwl *a*, diboen [diffas
 palatable, un.pal'â.tâ.bl *a*, anflanus,
 paragoned, un.par'â.gund *a*, digym-
 mhar, digystal [digyffelyb, diail
 paralleled, un.par'al.eld *a*, digymhar,
 pardonable, un.pâr'dn.â.bl *a*, an-
 addeuadwy, anfaddenol, difaddeu
 pardoning, un.pâr'dn.ing *a*, an-
 addenol, annhrugarog [anseneddol
 parliamentary, un.pâr.li.men'tur.i *a*,
 pastoral, un.pas'tur.al *a*, anfugetiaidd
 pathed, un.pâthd' *a*, dilwybr, di-
 fordd [nhyrffiol
 pathetic, un.pâ.thet'ik *a*, anghy-
 patriotic, un.pâ.tri.ot'ik *a*, anwladgar
 patronized, un.pâ'trun.izd *a*, dinawdd
 peaceable, un.pî'sâ.bl, Unpeaceful,
 un.pî's'fwl *a*, anheddychol, anheddog
 penetrating, un.pen'i.trä.ting *a*, an-
 bhreiddiol [wobr, anwobrwyedig
 pensioned, un.pen'shund *a*, didal-
 peopled, un.pî'pld *a*, ammhoblogedig;
 heb drigolion, dibobl
 perceived, un.pûr.sivd' *a*, anweledig,
 unnealedig [geirwir
 perjured, un.pûr'jûrd *a*, dianudon,
 perplexed, un.pûr.plekt' *a*, dibetrus
 perturbable, un.pûr.tûr.bâ.bl' *a*,
 anghyffroadwy, tawel, llonydd
 philosophical, un.fil.ö.sof'i.kal *a*, an-
 thronol, anathronyddol, anofyddol
 pierced, un.pîrst' *a*, annhrywanedig
 pin, un.pin' *vt*, dibinio [am dano
 pitied, un.pit'id *a*, digwyn, heb alar
 pitying, un.pit'i.ing *a*, anuhosturiol,
 idrugar, creulawn [swydd
 placed, un.pläst' *a*, anosodedig; di-
 blagued, un.plägd' *a*, heb ei flino
 planted, un.plan'ted *a*, ammhlanedig,
 diblan [diweniaeth
 plausible, un.plö'zi.bl *a*, annhebyg;

Unpleasant, un.plez'ant *a*, anhyfryd
 Unpleased, un.plizd' *a*, anfoddlawn
 Unpleasing, un.pli'zing *a*, anfoddus,
 anfoddol, anhyfryd [heb ei wystlo
 Unpledged, un.plej'd' *a*, anwystledig,
 Unpliant, un.pli'ant *a*, anystwyth, an-
 hyblyg, syth, ystyfnig
 Unploughed, un.plüwd' *a*, heb ei aru
 Unplume, un.plüm' *vt*, dibluo, dadbluio
 Unpoetic, un.pö.et'ik, Unpoetical, un-
 pö.et'i.kal *a*, anfarddonol, diawen
 Unpointed, un.pöin'ted *a*, pwl, diflaen
 Unpolished, un.pol'isht *a*, anlyfn, an-
 llathr, anghaboledig [anfoesgar
 Unpolite, un.pö.lit' *a*, difoes, anfoesog,
 Unpolluted, un.pö.li'ted *a*, dihalog
 Unpopular, un.pö'ü.lûr *a*, ammhoblog-
 aidd, annerbyniol gan y werin
 Unportable, un.pör'tâ.bl *a*, annygadwy
 Unpossessed, un.po.zest' *a*, heb berchen
 Unpotable, un.pö'tâ.bl *a*, anyfadwy
 Unpracticable, un.prak'ti.kâ.bl *a*, an-
 wneuthuradwy, anhyall
 Unpractised, un.prak'tist *a*, anarferedig
 Unpraised, un.prazd' *a*, diganmoliaeth
 Unprecarious, un.pri.kér'i.us *a*, dilys,
 diammhenol, sicr, safadwy
 Unprecedented, un.pres'i.den.ted *a*, di-
 flaenddrych, digynllun, heb gynreol,
 heb ragreol, digyffelyb
 Unprecise, un.pri.sis' *a*, anfanol, anghy-
 wir [ragfynegu
 Unpredicted, un.pri.dik'ted *a*, heb ei
 Unprejudiced, un.prej'ü.dist *a*, dirag-
 faru [diragfyfyr
 Unpremeditated, un.pri.med'i.tä.ted *a*,
 Unprepared, un.pri.pêrd' *a*, ammharod,
 Unprepossessing, un.pri.po.zes'ing *a*,
 gwrthwynebyld, anhudol [gymhell
 Unpressed, un.prest' *a*, anwasgedig, di-
 Unpresumptuous, un.pri.zum'tshü.us *a*,
 diryfyg [aidd, dihonol
 Unpretending, un.pri.ten'ding *a*, gwyl-
 Unprevailing, un.pri.vä'ling *a*, an-
 nhyeciannus, afwyddiannus [diludd
 Unprevented, un.pri.ven'ted *a*, dirwystr,
 Unpriestly, un.prist'li *a*, anoffeiriadol
 Unprincipled, un.pri.nsi.pld *a*, difoes,
 diegwyddor
 Unprinted, un.pri.n'ted *a*, anargraffedig
 Unprizable, un.pri'zâ.bl *a*, diwerth, di-
 bris [fawrogi
 Unprized, un.pri.zd' *a*, heb ei werth-
 Unproductive, un.pri.duk'tiv *a*, an-
 ffwrwythlawn, diffiaeth, annhoreithus
 Unprofaned, un.pri.fänd' *a*, dihalog,
 sanctaidd, glân

UNR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took

Unprofitable, un.prof'it.â.bl <i>a</i> , difudd, anfuddiol, dielw [waharddedig]	Unreclaimed, un.rî.klâmd' <i>a</i> , anniwygiedig; anniwylliedig
Unprohibited, un.prô.hib'it.ed <i>a</i> , an-	Unrecognized, un.rek'og.nîzd <i>a</i> , anghyaddef, diadnabod [wobrwyed]
Unprolific, un.prô.lif'ik <i>a</i> , anffrwythlawn [argoelus]	Unrecompensed, un.rek'um.penst <i>a</i> , a-
Unpromising, un.prom'î.zing <i>a</i> , drwg-	Unrecorded, un.rî.kôr'ded <i>a</i> , heb ei gcrestru [adros]
Unprompted, un.prom'ted <i>a</i> , digymbell	Unrecounted, un.rî.kû'wn'ted <i>a</i> , heb
Unpronounceable, un.prô.nû'wn'sâ.bl <i>a</i> , anghynaniadwy [mhrophwydol]	Unrecovered, un.rî.kuv'ûrd <i>a</i> , heb ei aennill, anadferedig [chwyliad]
Unprophetic, un.prô.fet'ik <i>a</i> , am-	Unrecurrent, un.rî.kur'ent <i>a</i> , ann
Unpropitious, un.prô.pish'us <i>a</i> , drwg-argoelus; annhosturiol, annhirion	Unredeemed, un.rî.dîmd' <i>a</i> , diadbryn
Unproportioned, un.prô.pôr'shund <i>a</i> , anghyfartal, anghymnesur	Unrefined, un.rî.fînd' <i>a</i> , anghoethedig
Unproposed, un.prô.pôzd' <i>a</i> , anghynnygiedig, heb ei gynnyg	Unreformable, un.rî.fôr'mâ.bl <i>a</i> , anwygiadwy [heb ei adfywic]
Unprosperous, un.pros.pur.us <i>a</i> , an-	Unrefreshed, un.rî.fresh't' <i>a</i> , lludded
nhyciannol, aſwyddiannus, aſwyddol	Unrefusing, un.rî.fû'zing <i>a</i> , anwrthnegar, cydsyniol [br]
Unprotected, un.prô.tek'ted <i>a</i> , anniffynedig, diamddiffyn, dinawdd	Unrefuted, un.rî.fû'ted <i>a</i> , heb ei wrt
Unproved, un.prô.vd' <i>a</i> , ammfrofedig	Unregarded, un.rî.gar'ded <i>a</i> , diystyrec
Unprovided, un.prô.vî'ded <i>a</i> , annarbod-	Unregenerate, un.rî.jen'ur.ât <i>a</i> , ann
edig, annarpar [nhyrfiedig]	genedledig [gofres]
Unprovoked, un.prô.vôkt' <i>a</i> , anghy-	Unregistered, un.rej'is.tîrd' <i>a</i> , heb
Unpublished, un.pub'lish't <i>a</i> , anghy-	Unreined, un.rând' <i>a</i> , diffrwyg
hoeddedig [edig, digosp]	Unrejected, un.rî.jek'ted <i>a</i> , anwrth-
Unpunished, un.pun'isht <i>a</i> , anghosp-	edig [asol; anadrodde]
Unpurged, un.pûrjd', Unpurified, un-	Unrelated, un.rî.lâ'ted <i>a</i> , ammhert
pûr'î.fîd' <i>a</i> , ammhuredig, ammhur	Unrelated, un.rî.len'ting <i>a</i> , anedifar
Unpursued, un.pûr.sûd' <i>a</i> , dierlyd	annhosturiol, creulawn [b]
Unqualified, un.kwol'î.fîd' <i>a</i> , anghy-	Unremitting, un.rî.mit'ing <i>a</i> , dyfal,
mhwys, anaddas, anghymhwysedig; difraint; hollol, perffiaith	Unremovable, un.rî.mw'vâ.bl <i>a</i> , ausy-
Unqualify, un.kwol'î.fî'et, anghymhwys-	mudadwy, ansymmudol [annhale]
o, anaddasu, difreinio	Unremunerated, un.rî.mû'nur.âted
Unquenched, un.kwen'tshâ.bl <i>a</i> , anniffoddadwy, diddiffodd [edig]	Unrenounced, un.rî.nû'wnst' <i>a</i> , anwr-
Unquenched, un.kwentsht' <i>a</i> , anniffodd-	odedig [diglod, dianrhyd]
Unquestionable, un.kwes'tshun.â.bl <i>a</i> , diammhueol, dilys [mwyth]	Unrenowned, un.rî.nû'wnd' <i>a</i> , anenw-
Unquiet, un.kwî'et <i>a</i> , aſonydd, anes-	Unrepaid, un.rî.pâd' <i>a</i> , heb ei âttalu
Unransomed, un.ran'sumd <i>a</i> , caeth	Unrepaired, un.rî.pê'rd' <i>a</i> , heb ei
Unravel, un.rav'l <i>v</i> , dad-ddyrysu, dad-	gyweirio
wên; egluro, deongli, dadguddio	Unrepealed, un.rî.pild' <i>a</i> , anniddym-
Unrazored, un.râ'zûrd <i>a</i> , aneilliedig	Unrepenting, un.rî.pen'ting, Unrep-
Unread, un.red' <i>a</i> , annarllenedig, diddarllen; annysgedig, diddysg	ant, un.rî.pen'tant <i>a</i> , anedifeiriol
Unready, un.red'î <i>a</i> , ammharod, an-	Unrepining, un.rî.pî'ning <i>a</i> , anymc-
ewyllysgar [anwir]	iol, dirwgnach; amyneddgar [c]
Unreal, un.rî'al <i>a</i> , ffuantus, ansylweddol,	Unreplenished, un.rî.plen'isht <i>a</i> , anniw-
Unreasonable, un.rî'zn.â.bl <i>a</i> , direswm, afresymol [afresymoldeb]	Unreprieved, un.rî.pri'vd' <i>a</i> , anfad-
Unreasonableness, un.rî'zn.â.bl.nes <i>n</i> ,	edig, heb ei arbed [r]
Unreave, un.riv' <i>et</i> , dad-ddyrysu	Unreproached, un.rî.protsh't' <i>a</i> , diwa-
Unrebukable, un.rî.bû'kâ.bl <i>a</i> , angher-	Unreproved, un.rî.prô'vd' <i>a</i> , digeryd
yddadwy, difai	Unrepugnant, un.rî.pug'nant <i>a</i> , diw-
Unreceived, un.rî.sîvd' <i>a</i> , annerbyniedig	ladd, diwrthwyneb
	Unrequested, un.rî.kwes'ted <i>a</i> , heb i
	geisio, anneisfyfedig [r]
	Unrequisite, un.rek'wî.zit <i>a</i> , dian-
	Unrequited, un.rî.kwî'ted <i>a</i> , diw-
	annhaledig, didal [rhwyddedd c]
	Unreserve, un.rî.zûrv' <i>n</i> , rhydd

Unreserved, un.rí.zûrvd' a, agored, rhydd, digel [neidiol
 Unresilient, un.rí.sil'yent a, anwrth-
 Unresisting, un.rí.zis'ting a, anwrthwyn-
 ebol [adwy
 Unresolvable, un.rí.zol'vá.bl a, anagor-
 Unresolved, un.rí.zolvd' a, ammhender-
 fynol; anwadal [sain
 Unresounding, un.rí.zûwn'ding a, diad-
 Unrespected, un.rí.spek'ted a, dibarch
 Unresting, un.res'ting a, diorphwys
 Unrestored, un.rí.stôrd' a, anadferedig
 Unrestricted, un.rí.strik'ted a, diadrwym.
 heb ei ragattal [alw yn ol
 Unretracted, un.rí.trak'ted a, heb ei
 Unreturned, un.rí.tûrnd' a, annychwel-
 edig [iedig
 Unrevealed, un.rí.vild' a, annadgudd-
 Unrevenged, un.rí.venjd' a, annialedig,
 digosp; heb ddial; heb ei ddial
 Unrevoked, un.rí.vökt' a, diwrthwal, heb
 ei alw yn ol [edig, diwobr, didal
 Unrewarded, un.rí.wôr'ded a, anwobrwy-
 Unriddle, un.rid'l vt, deongli, egluro
 Unrig, un.rig' vt, didaclu, didrwsio
 Unrighteous, un.rí'tshus a, anghyfiawn
 Unrighteousness, un.rí'tshus.nes a,
 anghyfiawnder, anuniondeb
 Unrightful, un.rí'tfvl a, anghyfiawn
 Unring, un.ring' vt, dadfodrwyo, difod-
 Unrip, un.rip' vt.—Rip [rwyo
 Unripe, un.ríp' a, anaddfed, anffaeth
 Unrivalled, un.rí'vald a, digydgais; di-
 Unrivet, un.riv'et vt, dadhoelio [gymhar
 Unrobe, un.röb' vt, dadwisgo
 Unroll, un.röl' vt, dadrollo, dadblygn
 Unroof, un.rwf' vt, didoi, tynu to, dy-
 Unroosted, un.rws'ted a, diglwyd [noethi
 Unroot, un.rwt' v, dadwreiddio
 Unrough, un.ruf' a, diarw, difarf
 Unroyal, un.röi'al a, anfreninol
 Unruffle, un.ruf'l vi, tawelu, llonyddu
 Unruffled, un.ruf'ld a, tawel, digyffro
 Unruled, un.rwld' a, dilywodraeth, an-
 rheoledig [aeth, aflywodraeth
 Unruliness, un.rw'li.nes n, anllywodr-
 Unruly, un.rw'li a, afreolus, terfysglyd,
 penwyllt, direol, aflywodraethus
 Unriddle, un.sad'l vt, dadgyfrwyo
 Unsafe, un.säf' a, annioleg, peryglus
 Unsaid, un.sed' pt & pp.—Unsay
 Unsalable, un.sälá.bl a, anwerthadwy
 Unsalted, un.sól'ted a, anhallt, croew
 Unsanctified, un.sangk'ti.fid a, ansanct-
 eiddiedig, ansanctaid, halogedig
 Unsatated, un.sä'ted a, diwala [ddigoni
 Unsatiated, un.sä'shi.ä.ted a, heb ei

Unsatisfactory, un.sâ.tir'i.kal a, anoganus
 Unsatisfactory, un.sat.is.fak'tur.i a, an-
 foddlonol, anfodddhaol [ei ddigoni
 Unsatisfied, un.sat'is.fid a, diwala, heb
 Unsatisfying, un.sat'is.fí'ing a, anfodd-
 lonus, annigonol [anffasus, afflas
 Unsavoury, un.sä'vur.i a, ansawrus,
 Unsay, un.sä' (unsaid) vt, dad-ddywedyd
 Unscarce, un.skêrs' a, diambell, dibrin,
 Unscared, un.skêrd' a, didarf [llawn
 Unscarred, un.skârd' a, digraith [iach
 Unscathed, un.skath't' a, difriw, diniwed;
 Unscholastic, un.skö.las'tik a, anysgol-
 heigiol, anysgolaid [diddysg
 Unschoolled, un.skö'wld' a, annysgedig
 Unscorched, un.skôrtsht' a, anneftiedig,
 dilosg [ei ridyllho
 Unscreened, un.skrind' a, digysgod; heb
 Unscrew, un.skrw' vt, dattroi
 Unscriptural, un.scrip'tshü.ral a, anys-
 grythyrol [betrus
 Unscrupulous, un.skrw'pü.lus a, di-
 Unseal, un.sil' vt, dadselio
 Unseam, un.sím' vt, dadwrymio, dad-
 wnïo, rhwygo [iadwy
 Unsearchable, un.sûr'tshâ.bl a, anchwil-
 Unseasonable, un.si'zn.ä.bl a, ammhryd-
 lawn, anamserol, anhymmorol
 Unseasoned, un.si'znd a, heb ei dym-
 meru, anhymmeredig; anhallt. Un-
 seasoned timber, defnydd-goed ir
 Unseat, un.sit' vt, diorseddu, dadorseddu
 Unsecluded, un.sí.klü'ded a, diachudd
 Unseconded, un.sek'un.ded a, heb ei eilio,
 heb ei gefnogi
 Unseduced, un.sí.düst' a, anhudedig
 Unseeing, un.sí'ing a, diweled, heb
 weled, dall [eidd-dra, anharddwch
 Unseemliness, un.sím'li.nes n, anwedd-
 Unseemly, un.sím'li a, ammhrydus, an-
 addas, anweddaidd; ammhrydferth
 Unseen, un.sín' a, anweledig
 Unsent, un.sent' a, ananfonedig; heb ei
 anfon. Unsent-for, anwahoddedig
 Unseparated, un.sep.ur.ä'ted a, anwa-
 hanedig [gladdu, difeddrod
 Unsepulchred, un.sep'ul.kûrd a, heb ei
 Unserviceable, un.sûr'vis.ä.bl a, anefn-
 yddiol, anwasanaethol, diwasanaeth,
 diddefnydd [ydlu
 Unsettle, un.set'l vt, ansefydlu, dadsef-
 Unsevered, un.sev'urd a, annydoledig,
 anwahanedig, heb ei ddadgyssylltu
 Unsex, un.seks' vt, dadrywio [rhyddhau
 Unshackle, un.shak'l vt, dadhualu;
 Unshadowed, un.shad'öd, Unshaded, un-
 shä'ded a, anghysgodog, digysgod

Unshaken, un.shä'kn <i>a</i> , disigl, diysgog, diergryn, dianwadal	Unsoured, un.sŵ'rd' <i>a</i> , heb ei suro
Unshamed, un.shämd' <i>a</i> , digywilydd	Unsowed, un.söd' <i>a</i> , anheuedig
Unshapen, un.shä'pn <i>a</i> , afluniedig, aflun-iaidd, dilun [ei ranu	Unsparing, un.spê'ring <i>a</i> , diarbed, an- arbedus; hael [gwrthddywedyd
Unshared, un.shê'rd' <i>a</i> , anrhanedig, heb	Unspeak, un.spik' <i>vt</i> , dad-ddywedyd,
Unsheathe, un.shîth' <i>vt</i> , dadweinio	Unspeakable, un.spikâ.bl <i>a</i> , annhraeth- adwy, annbraethol [odi
Unshed, un.shed' <i>a</i> , annhywalltedig	Unspecified, un.spes'îfid <i>a</i> , heb ei ben-
Unsheltered, un.shel'tûrd' <i>a</i> , digysgod	Unspent, un.spent' <i>a</i> , annbreuliedig
Unship, un.ship' <i>vt</i> , dadlongi[gywilyddio	Unspied, un.spîd' <i>a</i> , heb ei ganfod
Unshoeked, un.shokt' <i>a</i> , difraw; heb ei	Unspilt, un.spilt' <i>a</i> , annhywalltedig
Unshod, un.shod' <i>a</i> , diarchen, diesgid- iau; dibedol, dibedolau; troednoeth	Unspirit, un.spir'it <i>vt</i> , digaloni
Unshorn, un.shörn <i>a</i> , anghneifedig	Unspiritual, un.spir'it.shü.al <i>a</i> , anys- brydol, cnawdol [heb ysglyfaeth
Unshot, un.shot' <i>a</i> , heb ei saethu	Unspoiled, un.spöld' <i>a</i> , annifrodedig;
Unshrinking, un.shring'king <i>a</i> , diysgog	Unspotted, un.spot'ed <i>a</i> , difrycheulyd
Unshut, un.shut' <i>a</i> , anghauad, agored	Unstable, un.stä'bl <i>a</i> , ansafadwy, ys- gogadwy, anwadal, gwammal
Un sifted, un.sif'ted <i>a</i> , anchwiledig, am- mhrofedig; heb ei nithio	Unstaid, un.städ' <i>a</i> , gwammal, ansefyd- log, anwadal [diwarth
Un sightliness, un.sît'li.nes <i>n</i> , anolygus- rwydd, hylldra, anferthwch	Unstained, un.ständ' <i>a</i> , heb ei ddiwyno:
Un sightly, un.sît'li <i>a</i> , hamgr, anhardd, anferthol, anolygus, ammhyrferth	Unstanch ed, un.stäntsht' <i>a</i> , heb ei attal
Unsinew, un.sin'û <i>vt</i> , diewynu, gwanhau	Unstate, un.stät' <i>vt</i> , anurddasu
Unsing ed, un.sinj'd' <i>a</i> , aneifeidig	Unstationary, un.stä'shun.ur.î <i>a</i> , anor- safol, ansefydlog [reithlawr
Un sinking, un.sing'king <i>a</i> , ansuddol	Unstatutable, un.stat'ü.tâ.bl <i>a</i> , anghyf-
Unsinning, un.sin'ing <i>a</i> , dibechod, an- nhroseddol, difai [fawr	Unsteadfast, un.sted'fast <i>a</i> , gwammal ysgogol, anwadal, ansefydlog
Unsizeable, un.sî'zâ.bl <i>a</i> , rhy fach, rhy	Unsteadiness, un.sted'î.nes <i>n</i> , anwad- alwch, gwammal dra, ansefydlogrwydd
Unskilful, un.skil'fwl, Unskilled, un- skild' <i>a</i> , anheueig, anghelyydd, anghyfarwydd, anfedrus, difedr	Unsteady, un.sted'î <i>a</i> , gwammal, an- wadal, ansefydlog; gwaglog
Unskilfulness, un.skil'fwl.nes <i>n</i> , anghel- fyddydd, anfedrusedd [ladd	Unsteeped, un.stîpt' <i>a</i> , heb ei fwydo
Unslain, un.slän' <i>a</i> , anladdedig, heb ei	Unstinted, un.stin'ted <i>a</i> , dibriu, helaett
Unslaked, un.släkt' <i>a</i> , heb ei dawdd- wlychu. Unslaked lime, calch brwd	Unstitch, un.stiitsh' <i>vt</i> , dadbwytho
Unsleeping, un.slî'ping <i>a</i> , anghysgol, an- hunol, dibun, deffro [heb ei fwgsychu	Unstrained, un.stränd' <i>a</i> , anhidledig anestynedig; rhwydd [baeni
Unsmoked, un.smökt' <i>a</i> , heb ei fygu,	Unstratified, un.strat'îfid <i>a</i> , heb e
Unsociable, un.sö'shâ.bl <i>a</i> , anghyfeilgar	Unstrengthened, un.streng'thnd <i>a</i> , hel ei nertau; digymhorth
Unsoiled, un.söld' <i>a</i> , heb ei ddiwyno,	Unstring, un.string' (<i>pt</i> & <i>pp</i> unstrung <i>vt</i> , dillynu, dattod tannau
Unsold, un.söld' <i>a</i> , heb ei werthu [glân	Unstruck, un.struk' <i>a</i> , didaro, digyffro
Unsoldierlike, un.söl'jûr.lîk, Unsoldierly, un.söl'jûr'li <i>a</i> , anfilwraidd, anfilwrol	Unstudied, un.stud'îd <i>a</i> , difyfyf, naturio
Unsolicited, un.sö.lis'î.ted <i>a</i> , heb ei ofyn	Unsubdued, un.sub.dü'd' <i>a</i> , anorchfyg edig [tyngedi:
Unsollicitous, un.sö.lis'î.tus <i>a</i> , anofalus	Unsubjected, un.sub.jekt'ed <i>a</i> , annaros
Unsolid, un.sol'îd <i>a</i> , anffyrf; hylif	Unsuborned, un.sub.örnd' <i>a</i> , diwobr
Unsolvable, un.sol'vâ.bl <i>a</i> , anegluradwy	Unsubserving, un.sub.sûr'vi.ent <i>a</i> , an wasanaethgar [sylwedde
Unsonorous, un.sö.nö'r'us <i>a</i> , ansoriarius, anseiziol, anseinfawr	Unsubstantial, un.sub.stan'shal <i>a</i> , an
Un sophisticated, un.sö.fis'tî.kä.ted <i>a</i> , anllygredig, pur, dilwgr	Unsuccessful, un.suk.ses'fwl <i>a</i> , aflwydd iannus, dilwydd [anffaw
Unsorted, un.sör'ted <i>a</i> , annosbarthedig	Unsuccessfulness, un.suk.ses'fwl.nes <i>n</i>
Un sought, un.sôt' <i>a</i> , angheisiedig	Unsuccessive, un.suk.ses'iv <i>a</i> , anolynol
Unsound, un.sûwnd' <i>a</i> , afiachus; anafus; powdr, braenllyd, llygredig	Un sufferable, un.suf'ur.â.bl <i>a</i> , anoddef adwy, anoddefol, anhyddwyn

Unsuitable, un.sü'tâ.bl *a*, anaddas, anghymhwys, anghyfaddas [pur
 Unsullied, un.sul'id *a*, heb ei ddiwyno,
 Unsunned, un.sund' *a*, anheuledig
 Unsuperfluous, un.sü.pûr'flü.us *a*, an-ormodol
 Unsupplied, un.su.plid' *a*, annirprwyedig
 Unsupportable, un.su.põr'tâ.bl *a*, anoddefadwy, anoddefol
 Unsupported, un.su.põr'ted *a*, am-mhorthedig, diborth
 Unsure, un.shw'r' *a*, annilys, ansicr
 Unsurmountable, un.sûr.mûwn'tâ.bl *a*, anorfodadwy, anorchfygol [byniadwy
 Unsusceptible, un.su.sep'ti.bl *a*, anner-
 Unsuspected, un.sus.pek'ted *a*, anam-mheuedig [mhëus
 Unsuspecting, un.sus.pek'ting *a*, anam-
 Unsuspectious, un.sus.pish'us *a*, diddryg-dyb [ysborthadwy
 Unsustainable, un.sus.tâ.nâ.bl *a*, an-
 Unswathe, un.swâr'h' *vt*, dadrwymynu
 Unswayed, un.swäd' *a*, heb ei reoli, rhydd
 Unswear, un.swêr' *v*, dad-dyngu, di-dyngu [lw
 Unsworn, un.swõrn' *a*, heb gymmeryd ei
 Unsystematical, un.sis.tem.at'i.kal *a*, direol [glân
 Untainted, un.tân'ted *a*, dilwgr, dihalog,
 Untaken, un.tä'kn *a*, heb ei gymmeryd; heb ei ddal, annaliedig
 Untamable, un.tä'mâ.bl *a*, annofadwy
 Untangle, un.tang'gl *vt*, dad-ddyrysu
 Untarnished, un.târ'nisht *a*, dilwgr, dysglaer, gloew, heb ei ddiwyno
 Untasted, un.täs'ted *a*, ammhfrofedig, heb ei archwaethu [edig, anaddysgedig
 Untaught, un.tõt' *a*, diddysg, annysg-
 Untaxable, un.tak'sâ.bl *a*, annharethadwy
 Unteachable, un.ti'tshâ.bl *a*, anaddysg-adwy, anhyddysg; anwar [dymmeru
 Untempered, un.tem'pûrd *a*, heb ei
 Untenable, un.ten'â.bl *a*, anniffynadwy, annaliadwy [iad
 Untenanted, un.ten'an.ted *a*, heb ddeil-
 Untender, un.ten'dûr *a*, annhyner, caled, didosturi [iedig
 Untendered, un.ten'dûrd *a*, anghynnyg-
 Unterrified, un.ter'fîd *a*, diifraw, di-ddychryn, diarswyd, diofn
 Unthankful, un.thangk'fwl *a*, annïolch-gar, diddiolch [annïolchgarweh
 Unthankfulness, un.thangk'fwl.nes *n*,
 Unthawed, un.thõd' *a*, annhoddedig
 Unthinking, un.thing'king *a*, difeddwl, diofal, byrbwyll
 Unthorny, un.thõr'nî *a*, diddrain

Unthoughtful, un.thõt'fwl *a*, anystyriol.
 Unthought-of, difeddwl am dano
 Unthread, un.thred' *vt*, dadedefynu
 Unthreatened, un.thret'nd *a*, heb ei fygythio [radwr
 Unthrift, un'thrift *n*, gwastraffwr, af-
 Unthrifty, un.thrif'ti *a*, afradus, afrad-lawn, anghynnil
 Unthriving, un.thrî'ving *a*, digynnydd, aflwyddiannus, dilwydd
 Untidy, un.ti'di *a*, annhaclus, anghryno
 Untie, un.ti' *vt*, dadglymu, dattod [hyd
 Until, un.til' *ad&pr*, hyd at, hyd oni, nes,
 Untile, un.til' *vt*, didoi [driniaeth
 Untilled, un.tild' *a*, anniwylhedig, di-
 Untimely, un.tim'li *a*, anamserol, am-mhrydlawn, annhymmoraid; anadd-fed, glas. An untimely birth, erthyl
 Untinged, un.tinj'd' *a*, anlliwiedig; di-
 Untiring, un.tîr'ing *a*, diffin [lwgr
 Untitled, un.ti'tld *a*, dihawlfraint, dienw
 Unto, un'tw' *pr*, i, at, hyd, hyd at, wrth
 Untold, un.tõld' *a*, anfynegedig; afrifed
 Untomb, un.twm' *vt*, dadgladdu
 Untoothsome, un.twth'sum *a*, diflas, anflasus, annanteithiol [dideimlad
 Untouched, un.tutsh't *a*, heb ei gyffwrdd;
 Untoward, un.tõ'ûrd *a*, chwithig; an-hywaith, anffodus [iadwy
 Untraceable, un.trä'sâ.bl *a*, anolrhein-
 Untracked, un.trakt' *a*, dilwybr, diol
 Untractable, un.trak'tâ.bl *a*, anhydyn, anhydrin, ystyfnig, cyndyn
 Untrained, un.tränd' *a*, anaddysgedig, heb ei hyffõrddi [diludd
 Untrammelled, un.tram'eld *a*, dirwystr,
 Untransferable, un.trans.fur'â.bl *a*, an-nhrosglwyddadwy [anghyfieithadwy
 Untranslatable, un.trans.lä'tâ.bl *a*,
 Untransparent, un.trans.pêr'ent *a*, an-nhryloew, aflow, tywyll [deithio
 Untravelled, un.trav'eld *a*, ansathr; heb
 Untread, un.tred' *vt*, dadsangu; dychwel
 Untreasured, un.trezh'ûrd *a*, annhrysor-edig [mhrofedig
 Untried, un.trid' *a*, heb ei gynnyg, am-
 Untrod, un.trod', Untrodden, un.trod'n *a*, ansathredig, disathr
 Untroubled, un.trub'ld *a*, diofid; llonydd
 Untrue, un.trw' *a*, anwir, anwireddus, gau [wirionedd, celwydd
 Untruth, un.trwth' *n*, anwiredd, an-
 Untune, un.tün' *vt*, anghyweirio
 Untutored, un.tü'tûrd *a*, annysgedig, diddysg, heb ei ddysgu
 Untwine, un.twîn', Untwist, un.twist' *vt*, dadnyddu, dadgyfrododdu

- Unupheld, un.up.held' *a*, heb ei gynnal
 Unurged, un.ûrjd' *a*, anghymhelledig, digymhell [nefin
 Unused, un.üzd' *a*, anarferol, anghyn-
 Unusual, un.ü'shü.al *a*, anarferol, anghyffredin, dyeithr
 Unutterable, un.ut'ur.â.bl *a*, anhraethadwy, anhydraeth, anhraethol
 Unvalued, un.val'üd *a*, amhhrisiedig, heb ei werthfawrogi [anorchfygadwy
 Unvanquishable, un.vang'kwish.â.bl *a*,
 Unvaried, un.vêr'id *a*, anghyfnewidiol, digyfnewid [iol, annewidiol
 Unvarying, un.vêr'i.ing *a*, anamryw-
 Unveil, un.väl' vt, dadlenu, dadorchuddio [awyro
 Unventilated, un.ven'ti.lä.ted *a*, heb ei
 Unversed, un.vürst' *a*, anhyddysg
 Unvexed, un.vekst' *a*, digur, diofid
 Unviolated, un.vï'ô.lä.ted *a*, dihalog, annhreisiedig; heb ei dori [weddol
 Unvirtuous, un.vür'tshü.us *a*, anrhin-
 Unvisited, un.viz'i.ted *a*, anofwyedig
 Unwakened, un.wä'knd *a*, aneffro, aneffröedig, yn eysgu [gaer
 Unwalled, un.wöld' *a*, anghaerog, di-
 Unwarlike, un.wôr'lik *a*, anrhyfelgar
 Unwarned, un.wörn'd *a*, heb ei rybuddio
 Unwarped, un.wôrpt' *a*, diduedd
 Unwarrantable, un.war'an.tâ.bl *a*, an-
 warantadwy; anesgusodol
 Unwary, un.wêr'i *a*, anochelgar, diofal
 Unwashed, un.washt' *a*, anolchedig, heb ei olchi [wastraffu
 Unwasted, un.wäs'ted *a*, annifrod, heb ei
 Unwatchful, un.wotsh'fwl *a*, anwyliad-
 wrus [dianwadal
 Unwavering, un.wä'vur.ing *a*, diysgog,
 Unwearied, un.wi'r'id *a*, diffin, anludd-
 Unweave, un.wiv' vt, dadwëu [edig
 Unwed, un.wed' *a*, Unwedded, un.wed'ed
a, dibriod, anweddog, amhriod
 Unweeting, un.wi'ting *a*, anwybyddol
 Unweighed, un.wäd' *a*, amhhwysedig
 Unwelcome, un.wel'kum *a*, digroesaw
 Unwell, un.wel' *a*, anhwylyus, afiach
 Unwept, un.wept' *a*, digwyn
 Unwholesome, un.höl'sum *a*, afiachus
 Unwieldiness, un.wil'di.nes *n*, gorfairt, amrosgöedd [lwyth
 Unwieldy, un.wil'di *a*, amrosgo, anhy-
 Unwilling, un.wil'ing *a*, anewyllysgar, anfoddlawn [ewyllysgarwch
 Unwillingness, un.wil'ing.nes *n*, an-
 Unwind, un.wünd' (*pt* & *pp* unwound)
v, dad-ddyrwyn [ffol
 Unwise, un.wiz' *a* annoeth, anghall,
- Unwished, un.wisht' *a*, heb ei ddymuno
 Unwished-for, annyymunol
 Unwitnessed, un.wit'nest *a*, didyst, di-
 dystiolaeth [wybo
 Unwittingly, un.wit'ing.li *ad*, yn ddiar
 Unwonted, un.wun'ted *a*, anarferol,
 anghyffredin, anghynnefin
 Unwooed, un.wöd' *a*, angheisiedig
 Unworn, un.wörn' *a*, anhreuliedig
 Unworthiness, un.wür'thi.nes *n*, an-
 nheilyngdod, anhaeddiant
 Unworthy, un.wür'thi *a*, annheilwng
 anhaeddiannol, anwiw
 Unwounded, un.wön'ded *a*, diarchol
 diglwyf, anghlwyfedig [dorcl
 Unwreath, un.rîth' vt, dadblethu, dac
 Unwritten, un.rit'n *a*, anysgrifenedig
 Unwrung, un.rung' *a*, annirwasgedig
 Unyielding, un.yil'ding *a*, diysgog; dew-
 gwrol; anhyblyg [dadgyssyllt
 Unyoke, un.yök' vt, dadieuo, di-ieuo
 Up, up *ad*, i fyny; *i*, cyfod! To ro-
 up, dadwreiddio. Up and down,
 fyny ac i waered
 Upas, ü'pas *n*, math o bren gwenwynly
 Upbraid, up.bräd' vt, dannod, edliwio
 Upheave, up.hiv' *v*, dadymyddo
 Uphill, up'hill *a*, esgynol, ar i fyny, a
 hawdd: *n*, gorifyny, gallt
 Uphold, up.höld' (*pt* upheld, up.held
pp upheld & upholden, up.hold'
vt, dal i fyny, cynnal, attegu
 Upholsterer, up.höl'stur.ür *n*, dodref-
 wr, gwelywr
 Upholstery, up.höl'stur.i *n*, lliciniau
 Upland, up'land *n*, ucheldir, mynyd-
 dir, gorthir; blaenau: *a*, uchdirol
 Uplay, up.lä' (*pt* & *pp* uplaid, up.läc
vt, pentyrn, cadw
 Uplift, up.lift' vt, dyrchafu, codi i fyn
 Upmost, up'möst *a*, uchaf, uchelaf
 Upon, up.on' *pr*, ar warthaf, aruchaf
 Upper, up'ür *a*, uwch, uch, uchaf
 Uppermost, up'ür.möst *a*, uchaf, pena
 Upraise, up.räz' vt, dyrchafu, codi
 fyny, cwnu [ma
 Uprear, up.rî'r' vt, codi, cyfodi, dyrel
 Upright, up'rît *a*, syth, uniawn, unic-
 syth; cyfiawn, cywir
 Uprightness, up'rît.nes *n*, uniond
 gonestrwydd, cywirdeb
 Uprise, up.riz' (*pt*, uprose, up.röz';
 uprisen, up.rizn') *vi*, ymgodi, y
 Uprise, up'rüz *n*, ymgyfodiad [gyf
 Uproar, up.rö'r' *n*, terfysg, cythr-
 cynhwrff, dadwrdd [wreid'
 Uproot, up.rwt' vt, dadwreiddio,

Uprouse, up.rûwz' <i>vt</i>, deffroi, dihuno ; cynhyrfu, cyffroi ; yngyffroi Upset, up.set' (<i>pt</i> & <i>pp</i> upset) <i>v</i>, dymchwelyd [canlyniad] Upshot, up'shot <i>n</i>, dyben, diwedd, Upside, up.sîd <i>n</i>, ochr uchaf. Upside down, âi wyneb i waered, âi wyneb yn isaf, ar ei wyneb. To turn upside down, dadymchwel [cono] Upstart, up'stârt <i>n</i>, conach, pendodiad, Upstart, up.stârt' <i>vi</i>, swrthneidio i fyny Upturn, up.tûrn' <i>vt</i>, troi i fyny ; cwysu Upward, up.wûrd <i>a</i>, esgynol : <i>ad.</i>— Upwards [i fyny] Upwards, up.wûrdz <i>ad</i>, ar i fyny, tuag Uranography, ûr.an.og'râ.fi <i>n</i>, serddarluniaeth Uranolite, ûr'an.ö.lît <i>n</i>, awyrfaen Uranology, ûr'an.ol'ö.ji <i>n</i>, seryddiaeth Urban, ûr.ban <i>a</i>, dinasol, dinesig Urbane, ûr.bân' <i>a</i>, mwyn, boneddigaidd Urbanity, ûr.ban'î.tî <i>n</i>, moesgarwch, mwynder, boneddigeiddrwydd Urchin, ûr'tshin <i>n</i>, draenog, draened, ballog, draen y coed ; crwtyn Ureter, ûr'î.tûr <i>n</i>, troethbibell Urethra, ûr'î.thrâ <i>n</i>, troethbibell Uretic, ûr.et'ik <i>n</i>, meddygiaeth dwfrbarol : <i>a</i>, dwfrbarol, troethbar Urge, ûr.j <i>v</i>, cymhell, annog, dirwasgu Urgency, ûr.jen.sî <i>n</i>, angenrhaid, dirni, dir-angen [annogol] Urgent, ûr.jent <i>a</i>, cymhelliadol, taer, Urnal, ûr'î.nal <i>n</i>, trwnclestr, troethlestr ; troethfa [trwnc, troethol] Urinary, ûr'î.nur.î <i>a</i>, perthynol i'r Urnative, ûr'î.nâ.tiv <i>a</i>, troethbar Urnator, ûr'î.nâ.tûr <i>n</i>, ymsuddwr dan ddwfr, dyfneddwr Urine, ûr'î.n <i>n</i>, troeth, trwnc, lleisw, dwfr Urinous, ûr'î.nus <i>a</i>, trwythog, troethog Urn, ûrn <i>n</i>, gwrn, llestr i gadw lludwr meirw [darlleniad dwfr] Uroscopy, ûr.os'kô.pî <i>n</i>, trwncbrawf, Urry, ur'î <i>n</i>, math o glai du, glo-glai Ursine, ûr'sin <i>a</i>, arthaidd Ursuline, ûr.sü'lin <i>n</i>, urdd o leianod Urus, ûr'us <i>n</i>, ych gwyllt, bual Us, us <i>pn</i>, ni, nynti ; yn, ein. Us also, minnau. To hear us, i'n clywed, er mwyn ein clywed. From us, oddi wrthym. Towards us, tuag atom Usage, ü.zäi <i>n</i>, arfer, defod ; triniaeth Usance, ü.zans <i>n</i>, arferiad ; llog Use, üs <i>n</i>, arfer, arferiad, ymarfer, defod, defnydd, gwasanaeth, cynnefindra. The use of my arms, ffrwyth fy nuraich	Use, üz <i>v</i>, arfer, arferu, defnyddio ; trin, ymdrin â, ymddwyn at ; ymarfer, ymgynnefino [iol, defnyddiol] Useful, üs'fwl <i>a</i>, gwasanaethgar, budd- Usefulness, üs'fwl.nes <i>n</i>, defnyddioldeb Useless, üs'les <i>a</i>, diddefnydd, difudd, diober, annefnyddiol [ioldeb] Uselessness, üs'les.nes <i>n</i>, annefnydd- Usher, ush'ûr <i>n</i>, isddysgawdwr, isathraw ; berllysgydd, rhingyll : <i>vt</i>, arwain i mewn, dwyn ym mlaen Usquebaugh, us.kwî.bô' <i>n</i>, dwfr y bywyd, pwtwn, math o wirol (o'r Iwerddon) Ustion, us'tshun, Ustulation, us.tshü-lä'shun <i>n</i>, llosgiad, duad Ustorious, us.tô'r'î.us <i>a</i>, llosgol Ustulate, us'tshü.lät <i>a</i>, llosgedig, du Usual, ü.zhü.al <i>a</i>, arferol, cyffredin, cynnefin [amser] Usufruct, ü.zü.frukt <i>n</i>, meddiant dros Usurer, ü.zhü.rûr <i>n</i>, ocrwr, arlogwr Usurious, ü.zûr'î.us <i>a</i>, ocrus, arlogus, ocröl [ocraeth] Usuriousness, ü.zûr'î.us.nes <i>n</i>, ocredd, Usurp, ü.zûrp' <i>vt</i>, traisfeddiannu, camoresgyn, traisoresgyn, gormesu Usurpation, ü.zûr.pä'shun <i>n</i>, traisfeddiant, camfeddiant [gormeswr] Usurper, ü.zûr.pûr <i>n</i>, traisfeddiannwr, Usury, ü'zhü.ri <i>n</i>, ocr, ocri, ocraeth, arlog, arllog, llog [llestryn] Utensil, ü.ten'sil <i>n</i>, dodrefnyn, dof, Uterine, ü'tur.in <i>a</i>, perthynol i'r groth ; unfam, ungroth Uterus, ü'ter.us <i>n</i>, croth, bru Utilitarian, ü.til.î.têr'î.an <i>a</i>, llesgeisiol, buddgeisiol : <i>n</i>, llesgeisiwr, dysgybl Jeremy Bentham [lles] Utility, ü.til'î.tî <i>n</i>, defnyddioldeb, budd- Utilization, ü.til.î.zä'shun <i>n</i>, llesâd Utilize, ü'til.iz <i>vt</i>, llesäu, llesu Utmost, ut'möst <i>a</i>, eithaf, pellaf, eithafig Utopian, ü.tô'pî.an <i>a</i>, dychymmygol Utter, ut'ûr <i>a</i>, eithaf, eithafig, pellaf ; nesaf allan ; hollol, llwyr, cyflawn : <i>vt</i>, yngan, traethu, adrodd, dywedyd ; llettaenu, gwario [dywedadwy] Utterable, ut'ur.â.bl <i>a</i>, traethadwy, Utterance, ut'ur.ans <i>n</i>, llafarawd, llafarwedd, llafariad, parabliad, ymadrodd ; lleferydd, gallu i lafaru, goddeg ; llettaeniad, gwariad [eithafig] Uttermost, ut'ûr.möst <i>a</i>, eithaf, pellaf, Uvula, ü'vü.lâ <i>n</i>, cloch yr ymadrodd Uvular, ü'vü.lûr <i>a</i>, perthynol i gloch yr ymadrodd [gwreigffol, maldodus] Uxorious, ug.zô'r'î.us <i>a</i>, gwreig-gar,

V.

- VACANCY, vâ'kan.sî *n*, cyfwng; gwagle, lle gwag, gwagfa; gwagder
- Vacant, vâ'kant *a*, gwag; didrafferth; disynwyr [dirymu]
- Vacate, vâ.kât' *vt*, gwaghau, ymadael â;
- Vacation, vâ.kâ'shun *n*, dysbaid, gor-phwysiant, hamdden, seibiant; oed-ddyddiau; gwaghâd
- Vaccary, vak'ur.î *n*, beudy; llaethdy
- Vaccina, vak.sî'nâ *n*, brech y fuwch
- Vaccinate, vak'sî.nât *vt*, gosod brech y fuwch
- Vaccination, vak.sî.nâ'shun *n*, gosodiad brech y fuwch [i fuwch]
- Vaccine, vak'sîn *a*, buchol, perthynol
- Vacillancy, vas'il.an.sî *n*, petrusedd, an-wadalwch, gwannaldra [ansefydlog]
- Vacillant, vas'il.ant *a*, anwadal, petrusol
- Vacillate, vas'il.ât *vi*, petruso, anwadolu
- Vacillation, vas.i.lâ'shun *n*, petrusiad, anwadalwch [gwaghâd]
- Vacuation, vak.ü.ä'shun *n*, arloesiad,
- Vacuity, vâ.kü'î.tî *n*, gwag, gwagder
- Vacuous, vak'ü.us *a*, gwag, heb ei lenwi [gwagle, gwagfa]
- Vacuum, vak'ü.um *n*, gwag, gwagder,
- Vade, vâd *vi*, pasio heibio, diflanu
- Vade-mecum, vâ.di.mi'kum *n*, codlyfr
- Vagabond, vag'â.bund *n*, crwydryn, crwydriad, gwibiad, gwibddyn, gwill, gwilliad: *a*, crwydraidd, crwydröl
- Vagabondizm, vag'â.bun.dizm *n*, crwydrad, crwydri, crwydreiaeth
- Vagary, vâ.gêr'î *n*, gwibdyb, gwyllt-feddwl, mympwy
- Vagina, vâ.jî'nâ *n*, gwain; pibell y groth
- Vaginal, vâ.jî'nal *a*, fel gwain, gweiniol
- Vaginant, vâ.jî'nant *a*, gweiniol, gor-chuddiol
- Vagous, vâ'gus *a*, crwydraidd, gwibiol
- Vagrancy, vâ'gran.sî *n*, crwydreiaeth, gwibrodiad, crwydri, herwriaeth
- Vagrant, vâ'grant *n*, gwibiad, gwibddyn, crwydryn, gwilliad: *a*, crwydraidd
- Vague, vâg *a*, ansefydlog, ansylweddol, dystyr, amhenodol, annyls
- Vail, vâl *vt*, ymostwng
- Vails, vâlz *np*, damweinael, rhoddfaer
- Vain, vân *a*, gwag, gorwag, coegfalch; ofer, aneffeithiol. Vain-glorious, gwag-ogoneddgar. Vain-glory, gwagogoniant. In vain, yn ofer [ifoledd]
- Vainness, vân'es *n*, oferedd, gwagedd,
- Valance, val'ans *n*, cylchedlen gwely
- Vale, vâl *n*, dyffryn, cwm, ystrad
- Valediction, val.i.dik'shun *n*, iacheirch-
iad, caniad yn iach, cyfarchiad ym-
adawol [io]
- Valedictory, val.i.dik'tur.î *a*, iacheirch-
- Valentine, val'en.tîn *n*, cariad; llythy-
cariad, llythyr serch
- Valerian, vâ.li'r'î.an *n*, y driaglog. Grea-
wild valerian, llyisiau Cadwgan, cyn-
ffon y ceiliog
- Vales, vâlz *np*, damweinael, rhoddfaer
- Valet, val'et *n*, gweinydd, gwas. Valet-
de-chambre, val.ê.du.shômbr', ystaf
ellwas
- Valetudinarian, val.i.tü.dî.nêr'î.an *n*,
dyn afiachus, dyn claf, un lledglaf
a. — Valetudinary
- Valetudinary, val.i.tü'dî.nur.î *a*, afiach-
clefyca, clefychlyd, anhwylus, lledgla
- Valiance, val'yans, Valiancy, val'yan.s
n, dewredd, gwolder, arwredd
- Valiant, val'yant *a*, dewr, dewrwydych, hy-
calonog, gwrol, arwrol, cadarn, glew
- Valiantness, val'yant.nes *n*, dewredd,
gwolder, grymusder, glewder, hyfde
- Valid, val'id *a*, cadarn, nerthol; safadwy
cyfreithlawn, unol â'r gyfraith
- Validate, val'id.ât *vt*, cadarnhau, sefydl
- Validity, vâ.lid'î.tî *n*, cadarnid, gryn-
nerth; cyfreithlondeb [gilgy]
- Valise, vâ.liz' *n*, bolgan, croen-gist, y-
- Vallancy, val'an.sî *n*, gwalltgapan
- Valley, val'î *n*, dyffryn, cwm, ystrad.
Deep valleys, dyfn-neint
- Valorous, val'ur.us *a*, dewr, calonog,
gwrol, gwydych, pybyr [arwred]
- Valour, val'ûr *n*, dewrder, gwrolde
- Valuable, val'ü.â.bl *a*, gwerthfawr
- Valuation, val.ü.ä'shun *n*, cyfrifio
gwerth, cywerthyddiad, prisiad
- Value, val'ü *n*, gwerth: *vt*, gwerthfaw-
ogi; prisio. Of great value, gwertl
fawr. Of no value, dibris
- Valueless, val'ü.les *a*, diwerth, dibris
- Valve, valv *n*, caeadyn, clorig, clory
clawr, gwyntddor. Safety-valve, d
ogelglawr
- Vamp, vamp *n*, uchafedd esgid: *vt*, c-
weirio, cefndrwsio [mav]
- Vampire, vam'pîr *n*, math o ystlum;
- Van, van *n*, blaen byddin, blaen llynge-
men, certwyn; gwyntyll: *vt*, gwynt
gwyntyllio, nithio. Van-guard, blaef-
yddin, blaenres, cynnhorf
- Vane, vân *n*, ceiliog gwynt, awelfynag
- Vanish, van'ish *vi*, diflanu, darfod
- Vanity, van'î.tî *n*, gwagedd, gorwagedd
gwagogoniant, oferedd, gwegi

Vanquish, vang'kwish *vt*, gorchfygu, darostwng, goresgyn, gorfod, trechu
 Vantage, van'täg *n*, elw, budd, enmill, mantais. Vantage-ground, goruch-afedd [egr
 Vapid, vap'id *a*, diflas, merf, marwaidd, Vapidness, vap'id.nes *n*, diflasdod, marweidd-dra, egrí, egredd [weddu
 Vaporate, vap'ör.rät *vi*, mygdarthu, an- Vapour, vä'pür *n*, tawch, tarth, agerdd, mwg: *v*, tarthio; brolio, trystio [iwr
 Vapourer, vä'pur.ür *n*, bocschwr, brol- Vaporous, vä'pur.us *a*, mygdarthog, tawchlyd [glwyfus
 Vapoury, vä'pur.í *a*, mygdarthog; prudd- Vapulation, vap.ü.lä'shun *n*, chwipiad, fflangelliad, ffrewylliad
 Variable, vē'r'í.â.bl *a*, ansefydlog, an- wadal, cyfnewidiol, newidiol
 Variableness, vē'r'í.â.bl.nes *n*, anwad- alwch, cyfnewidioldeb, amryfaidd, amrywioldeb, newidioldeb
 Variance, vē'r'í.ans *n*, amrywiad; am- rafael, anghydfod, amryson, cynhen, anghytundeb
 Variate, vē'r'í.ät *vt*, amrywio, newid
 Variation, vē'r'í.ä'shun *n*, amrafaeliad, amrywiad; gŵyrad
 Varicose, vē'r'íkös *a*, chwyddedig
 Varigate, vē'r'í.gät *vt*, amryliwio, amrywio, amryfalu, amliwio, britho, tryfritho, amryweddu. Variegated- work, amrywaith [iad; amrywiad
 Variegation, vē'r'í.gä'shun *n*, amryliw- Variety, vä.r'í.tí *n*, amrywiaeth
 Variform, vē'r'í.för *n*, amryddull
 Variola, vē'r'í.ö'lâ *n*, y frech wen [aml
 Various, vē'r'í.us *a*, amrywiol, amryfal; Varix, vē'r'iks *n*, llediad neu chwyddiad gwythïen [adyn
 Varlet, vār'let *n*, dyhiryn, drygddyn, Varletry, vār'let.rí *n*, gwerinos
 Varnish, vār'nish *n*, adliw: *vt*, adliwio
 Vary, vē'r'í *v*, amrywio, amryfalu; newid; anghytuno: *n*, newidiad; am- Vascular, vas'kü.lür *a*, llestrïog [rywiad
 Vase, vâz *n*, addurn-gawg
 Vassal, vas'al *n*, caethddeiliad, taiog, aill; caethwas [wasanaeth
 Vassalage, vas'al.äj *n*, gwarogaeth, caeth- Vast, vast *a*, dirfawr, tramawr, gorfawr, anferthol: *n*, gwagle [aruthredd
 Vastness, vast'nes *n*, mawredd, eangder, Vasty, vas'tí *a*, dirfawr, aruthrol
 Vat, vat *n*, cerwyn, gwasg-gafn, twrnel
 Vatican, vat'í.kan *n*, eglwys Sant Pedr a phlas y Pab yn Rhufain

Vaticide, vat'í.síd *n*, beirdd-lofrudd
 Vaticinate, vâ.tis'í.nät *v*, prophwydo, dewinio, daroganu, rhagddywedyd
 Vaticination, vâ.tis.í.nä'shun *n*, dewin- iad, prophwydoliaeth, daroganiad
 Vault, völt *n*, daiargell, cell fwaog; cromgell, mwd, cromen: *v*, bwäu, mydu, pontio; neidio, ymdaflu
 Vaultage, völt'äj *n*, cromgell
 Vaultier, völt'tür *n*, llamidydd, neidiwr
 Vaunt, vönt *v*, ymfrostio, bocschu, bostio, uchelsiarad: *n*, ymfrost, bost
 Vauntful, vönt'fwl *a*, ymfrostiol, bostgar
 Vauntmure, vönt'mür *n*, bron-glawdd, gwrthglawdd
 Vavasour, vav'â.sür *n*, isfrëyr, brëyryn
 Veal, vil *n*, cig llo; llo
 Vection, vek'shun *n*, cludiad
 Veda, v'í.dâ *n*, llyfr sanctaidd yr Hin- dŵaid [hwylio
 Veer, v'ir *v*, troi, cylchdroi; traws- Vegetable, vej'í.tâ.bl *n*, llysiuyn, plan- igyn: *a*, llysiuog, tyfol, hydwf
 Vegetate, vej'í.tät *vi*, hydyfu, tyfu
 Vegetation, vej'í.tä'shun *n*, hydyfiant, tyfiad llysiu, blaguriad
 Vegetative, vej'í.tä.tiv, Vegetive, vej'í- tiv *a*, tyfedigol, llysydyfol, blaguról
 Vegete, v'í.jit' *a*, bywiog, tirl
 Vehemence, v'í.hí.mens, Vehemency, v'í- hí.men.sí *n*, angerdd, taerni, awch
 Vehement, v'í'hí.ment *a*, angerddol, tanbaid, ffyrnig; taer; nerthol
 Vehicle, v'í'hí.kl *n*, cludai, cludiedydd, clud, cerbyd [bydol
 Vehicular, v'í.hik'ü.lür *a*, cludol, cer- Veil, väl *n*, gorchudd, gorchuddlen, cuddlen: *v*, gorchuddio, cuddio
 Vein, vän *n*, gwythen, gwythïen; tuedd; linell, rheng. Poetic vein, awen
 Veined, vänd, Veiny, v'ä.ní *a*, gwythenog
 Veliferous, v'í.lif'ur.us *a*, hwyliog
 Velleity, ve.l'í.tí *n*, lledfys, lledchwant
 Vellication, vel.í.kä'shun *n*, cnoad; tym- migiad, annogiad [llyfn-groen
 Vellum, vel'um *n*, membrwn (o groen llo),
 Velocipede, vi.los'í.pid *n*, traedgerbyd
 Velocity, vi.los'í.tí *n*, buander, buandra, cyflymdra, cyflymder
 Velvet, vel'vet *n*, melfed, pali [we
 Velveteen, vel.ve.tin' *n*, math o gotwm-
 Velvety, vel'vet.í *a*, fel melfed, meddal
 Venal, v'í.nal *a*, cyflogadwy, prynadwy, gwobrchwantus; gwythenol
 Venality, v'í.nal'í.tí *n*, cyflogeiddrwydd
 Venary, v'í.nur.í *a*, helwriaethol
 Venatic, v'í.nat'ík *a*, helwraidd

VER pâth, fat, ère, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;

Venation, vî.nâ'shun *n*, helwriaeth
Vend, vend *vt*, gwerthu; arwerthu
Vendee, ven.dî' *n*, prynwr, pryniedydd
Vender, ven'dûr, Vendor, ven.dôr' *n*,
gwerthwr, gwerthydd
Vendibility, ven.dî.bil'i.tî *n*, hywerthedd
Vendible, ven'dî.bl *a*, gwerthadwy, hy-
werth [gwerthiant
Vendue, ven.dish'un *n*, gwerthiad,
Vendue, ven'dü *n*, arwerthiad
Veneer, vî.nîr' *n*, clawrgoed, arddalen:
vt, goruchwynebu, arddalenu
Veneficial, ven.î.fish'al *a*, gwenwynol;
swynhudol [gwenwynlyd
Venenate, vî.nî'nât *vt*, gwenwyno: *a*,
Venensation, ven.î.nâ'shun *n*, gwenwyn-
iad [gwenwynlyd
Venene, vî.nin', Venenose, vî.nî'nös *a*,
Venerable, ven'ur.â.bl *a*, hybarch,
parchus; parchadwy [barchedd
Venerableness, ven'ur.â.bl.nes *n*, hy-
Venerate, ven'ur.ät *vt*, parchu, perchi,
anrhydeddu, dyfrïo [parch
Veneration, ven.ur.â'shun *n*, anrhydedd,
Venerator, ven'ur.â.tûr *n*, anrhydeddwr
Venereal, vî.nîr'î.al, Venerean, vî.nîr'-
î.an, Venereous, vî.nîr'î.us, Vener-
ous, ven'ur.us *a*, cydgnodiol; chwant-
achol, anllad. Venereal disease,
poethglwyf, llosgfrech, anlladwst,
clefyd trythyll, clefyd drwg
Venery, ven'ur.î *n*, cydgnawd; helwr-
iaeth, helyddiaeth [ollyngiad
Venesection, vî.nî.sek'shun *n*, gwaed-
Venezy, ven'î *n*, gwth, hergwd; tarawiad
Venge, venj *vt*.—Avenge
Vengeance, ven'jans *n*, dial, dialedd,
cospedigaeth. With a vengeance, yn
angerddol; yn y radd eithaf
Vengeful, venj'fwi *a*, dialeddgar, dialfawr
Vengement, venj'ment *n*, dial, dialedd
Venial, vî.nî.al *a*, maddeuadwy [danas
Venison, ven'zn *n*, hyddgig, helgig, cig
Venom, ven'um *n*, gwenwyn; malais
Venomous, ven'um.us *a*, gwenwynig,
gwenwynlyd, gwenwynol [wyndra
Venomousness, ven'um.us.nes *n*, gwen-
Venous, vî'nus *a*, gwythenol
Vent, vent *n*, agoria, awyrdwll; agerfa;
gwynt, anadl; mynedfa, diangfa;
gwerthiant: *v*, tyllu, rhoi gwynt i;
gollwng allan. To give vent to, agor,
gollwng
Venter, ven'tûr *n*, croth, bru; mam
Ventiduct, ven'tî.dukt *n*, gwynt-fynedfa
Ventilate, ven'tî.lät *vt*, awyro, awyru,
awyroli, rhoi gwynt i; chwilio, trin

Ventilation, ven.tî.lä'shun *n*, awyriad,
awyroliath, awyrdywsiad
Ventilator, ven'tî.lä.tûr *n*, gwyntddor,
gwyntylliedydd, awyrdwrws, awyrdwll
Ventosity, ven.tos'i.tî *n*, gwyntogrwydd
Ventral, ven'tral *a*, perthynol i'r bol
Ventricle, ven'tri.kl *n*, cylla, crofa
Ventricose, ven.trî.kös', Ventricous, ven'-
trî.kus *a*, chwyddog, bollog
Ventriloquism, ven.tril'ö.kwizm *n*, bol-
lafariaeth, cuddlafariaeth
Ventriloquist, ven.tril'ö.kwist *n*, cudd-
lafarwr, bol-lafarwr, twyll-lafarwr
Venture, ven'tshûr *v*, anturio, beiddio
n, antur, anturiaeth, baidd
Venturesome, ven'tshûr.sum, Venturous
ven'tshur.us *a*, anturiol, beiddiol
Venus, vî'nus *n*, Gwener; seren Gwener
Veracious, vî.rä'shus *a*, geirwir, gwir
Veracity, vî.ras'i.tî *n*, geirwiredd; gwir
Veranda, vî.ran'dâ *n*, pendist [ionedd
Verb, vûrb *n*, perwyddiad, parwyddiad
berf, gair, prifair [geirio
Verbal, vûr'bal *a*, perwyddiadol, berfol
Verbalize, vûr'bal.îz *vt*, geirioli, geirio
Verbally, vûr'bal.î *ad*, mewn geiriau
Verbatim, vûr.bä'tim *ad*, gair am air
yn yr un geiriau [baeddi
Verberate, vûr'bur.ät *vt*, curo, taro
Verberation, vûr.bu.rä'shun *n*, curiad
baeddiad, maeddiad, tarawiad
Verbiage, vûr'bi.äj *n*, geirgarwch, geir-
iogrwydd, amleiriaeth
Verbose, vûr.bös' *a*, geirgar, geirio
geiriolus, amleiriog [amleiriaeth
Verbosity, vûr.bos'i.tî *n*, geirgarwel
Verdancy, vûr'dansî *n*, gwyrdlesn
gwyrdni, gwyrddedd
Verdant, vûr'dant *a*, gwyrdllas, gwyrd
Verderer, Verderor, vûr'dur.ûr *n*, golyg-
ydd coedwig
Verdict, vûr'dikt *n*, dedfryd, rheithfarn
Verdigris, vûr'dî.gris *n*, gwyrddrwd efyd
Verditer, vûr'dî.tûr *n*, math o wyrddi
Verdure, vûr'jûr *n*, gwyrdded, gwyrdd-
lesni [l
Verdurous, vûr'ju.rusa, gwyrdd, gwyrdd
Verecund, ver'î.kund, Verecundious, ver-
î.kun'dî.us *a*, gwylaidd, cywilyddgar
Verecundity, ver.î.kun'dî.tî *n*, gwri-
iad; gwyledd, yswildod
Verge, vûrj *n*, gwialen, berllysg; cyffi-
ynyl, goror: *vi*, tueddu, gogwydd
Verger, vûr'jûr *n*, byrllysgydd [tyw
Verifiable, ver'î.fî.â.bl *a*, profadwy
Verification, ver.î.fî.kä'shun *n*, gwi-
iad, gwriedigaeth, profiad, cadarnhâ

Verify, ver'î.fî vt, gwirio, gorchwirio
 Verily, ver'î.lî ad, yn wir, yn ddiau
 Verisimilar, ver.î.sim'î.lûr a, tebyg, te-
 bygol [olrwydd
 Verisimilitude, ver.î.sî.mil'î.tûd n, tebyg-
 Veritable, ver'î.tâ.bl a, gwirioneddol
 Verity, ver'î.tî n, gwir, gwiredd, gwir-
 Verjuice, vûr'jûs n, surlyn, aesel[ionedd
 Vermeology, vûr.mî.o'ô.jî n, pryfdraeth
 Vermicelli, vûr.mî.tshel'î n, math o gyff-
 aith ar ddull pryfed
 Vermicular, vûr.mik'ü.lûr, Vermiculous,
 vûr.mik'ü.lus a, pryfol, pryfedol;
 torchedig [weithio
 Vermiculate, vûr.mik'ü.lät vt, brith-
 Vermifuge, vûr.mî.fûj n, tarfbryf
 Vermillion, vûr.mil'yun n, cochliw, gloew
 Vermin, vûr'min n, pryf, pryfyn, pryfed,
 cynron; trychfilod; milod bychain
 dynastyriol [pryfed
 Verminate, vûr'mî.nät vî, pryfedu, magu
 Vermination, vûr.mî.nä'shun n, pryfed-
 iad, magiad pryfed [ol
 Verminous, vûr'mî.nus a, pryfedog, pryf-
 Vermiparous, vûr.mip'â.rus a, pryfedog,
 cynronlyd [aol
 Vermivorous, vûr.miv'ö.rus a, pryf-fwyt-
 Vernacular, vûr.nak'ü.lûr a, cynhenid,
 cynwynol, brodorol, eiddo'r wlad ei
 hun. Vernacular tongue, iaith y wlad
 Vernal, vûr'nal a, gwanwynol. Vernal
 equinox, alban eilir, Mawrth 21 [las
 Vernant, vûr'nant a, blodeuog, gwyrdd-
 Vernility, vûr.nil'î.tî a, gwaeledd, gwas-
 eidd-dra, ufuddgarwch
 Verrucose, ver'ü.kôs a, dafadenog
 Versal, vûr'sal a, cyffredinol, hollol
 Versatile, vûr'sâ.til a, hydro; amryw-
 iog, cyfnewydiol, amryddawn
 Versatility, vûr.sâ.til'î.tî n, hydröedd,
 amryddoniaeth, amryfeiliant
 Verse, vûrs n, gwers, adnod; braich o
 bennill; prydyddiaeth, mydr. Blank
 verse, mesur diodl, cân benrydd. In
 verse, ar gân
 Versed, vûrst a, cyfarwydd, hyddysg
 Versicle, vûr'sî.kl n, gwersig, gwersan
 Versification, vûr.sî.fî.kä'shun n, mydr-
 aeth, mydryddiaeth, cywyddiaeth
 Versifier, vûr'sî.fî.ûr n, mydrwr; pry-
 ydd [prydu
 Versify, vûr'sî.fî v, mydru, cywyddu,
 Version, vûr'shun n, cyfieithiad; troad
 Versus, vûr'sus pr, yn erbyn
 Vert, vûrt n, gwyrddgoed: a, gwyrdd
 Vertebra, vûr'tî.brâ (p vertebrae) n, glain
 y cefn, un o esgyrn y cefn

Vertebrae, vûr'tî.brî np, esgyrn y cefn,
 asgwrn y cefn, tumon {y cefn
 Vertebral, vûr'tî.bral a, perthynol i lain
 Vertebrata, vûr'tî.brä.tâ np, tumonogion
 Vertebrate, vûr'tî.brät a, glein-gefnol
 Vertex, vûr'teks (p vertices, vûr'tî.siz)
 n, top, pen uchaf, copa, nen, crib, y
 pwynt uwch ben
 Vertible, vûr'tî.bl a, hydro, troadwy
 Vertical, vûr'tî.kal a, nenol, uchbenol.
 Vertical angle, nenongl [droad
 Verticity, vûr.tis'î.tî n, hydröedd, cylch-
 Vertiginous, vûr.tij'î.nus a, hydroawl,
 cylchdroawl; pendröedig
 Vertigo, vûr'tî.gö n, y bendro, y gysp
 Vervain, vûr'vân n, llysiaur hudol, briw'r
 march
 Vervel, vûr'vel n, coesrwy gwalch
 Very, ver'î a, gwir, yr un: ad, yn gwbl,
 dros ben, tra, tra-, gor-. Very
 well, o'r goreu; yn dda iawn. The
 very best, y goreu oll, y goreu i gyd
 Vesicant, ves'î.kant a, poethhellol
 Vesicate, ves'î.kät vt, poethellu, chwyd-
 alu, chwysigennu
 Vesicatory, vî.sik'â.tur.î a, poethellyn,
 chwydalen [cn
 Vesicle, ves'î.kl n, chwysigen, chwysigl-
 Vesicular, vî.sik'ü.lûr a, chwysiglog,
 poethellog [ucher, yr hwyr
 Vesper, ves'pûr n, y seren nos, Gweno;
 Vespers, ves'pûrz np, ucherwyl, pry-
 nawnol weddi [pawol
 Vespertine, ves'pûr.tin a, ucherol, pry-
 Vespiary, ves'pî.ur.î n, nith caewn
 Vessel, ves'el n, llestr; dodrefnyn; llong:
 vt, doddi mewn llestr, llestru. Air-
 vessel, awrygell, awyren, awyrell.
 Seed-vessel, cib, hadgib
 Vest, vest n, gwisg, dilledyn; bronwisg:
 vt, gwisgo; urddo, breinio
 Vestal, ves'tal n, lleian, gwyrif sanct-
 aidd: a, lleianol, gwyrifol, pur, diwair
 Vestibule, ves'tî.bül n, porth, cyntedd
 Vestige, ves'tij n, ol, ol troed, brig
 Vestment, vest'ment n, gwisg, anwisg,
 dilledyn
 Vestry, ves'trî n, gwisgfa, gwisgle offeir-
 iad mewn eglwys; cyfarfod plwyfol.
 Vestry-clerk, ysgrifenydd plwyf
 Vestuary, ves'tshü.ur.î n, dilladgell
 Vesture, ves'tshûr n, gwisg, arwisg, dillad
 Vetch, vetsh n, ffacbysen, gwygbysen
 Vetchy, vet'shî a, llawn ffacby
 Veteran, vet'ur.an n, hen filwr, caled-
 filwr, un hirbrofedig: a, hen, ocd-
 ranus, profedig, henbrawf

VIM pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, t^w=too, t^wk=took;

- Veterinarian, vet.ur.i.nê'r'i.an *n*, meddyg
anifeiliaid, milfeddyg
Veterinary, vet.ur.i.nur.i *a*, milfeddygol
Veto, vî'tô *n*, gwaharddiad, gwahardd
Vex, veks *v*, blino, poeni, trallodi, gofidio,
curo; ymboeni, ymofidio
Vexation, vek.sâ'shun *n*, gofid, blinder
Vexations, vek.sâ'shus *a*, gofidus, poenus,
trallodus, helbulus
Vexil, vek'sil *n*, llunan [llunanog
Vexillary, vek'sil.ur.i *n*, llunanwr: *a*,
Viable, vî'â.bl *a*, bywadwy [bont
Viaduct, vî'â.dukt *n*, pontffordd, ffordd-
Vial, vî'al *n*, costrelan, costrelig, ffiol:
vt, costrelu, dodî mewn costrel [fwyd
Viand, vî'and *n*, bwyd, ymborth, cyweir-
Viatic, vî.at'ik *a*, teithiol
Viaticum, vî.at'i.kum *n*, bwyd i'r daith,
teithfwyd, bwyllwrw, gosymaith
Vibrate, vî'brüt *v*, crynu, siglo yn ol ac
ym mlaen, dolysteinio, ymchwareu,
ymsiglo, ysgwyd [gydwad
Vibration, vî.brâ'shun *n*, ymsiglad, ys-
Vibrative, vî.brâ.tiv, Vibratory, vî.brâ-
tur.i *a*, ymysgydwol, crydiol [beriglor
Vicar, vik'ûr *n*, ebrwyd, periglor, uch-
Vicarage, vik'ur.âj *n*, perigloriaeth.
Vicarage-house, periglordy
Vicarial, vî.kê'r'i.al *a*, periglorol
Vicarious, vî.kê'r'i.us *a*, dirprwyol
Vice, vis *n*, drygioni, drygedd, bai, gwyd;
cogwrn tro, gafaelawr, gafaelai: *vt*,
tynu: *px*, rhag-, is-. Vice-admiral,
rhaglyngeswr. Vice-chancellor, rhag-
ganghellydd. Vice-president, islwydd
Vicegerent, vîs.jî'r'ent *n*, rhaglaw, huail,
rhaglofydd, rhaglyw
Vicenary, vî'sî.nur.i *a*, ugeiniol
Viceroy, vîs'rôî *n*, rhagdeyrn [frenin
Viceroyalty, vîs.rôî'al.tî *n*, urddas rhag-
Viceroyship, vîs'rôî.ship *n*, swydd rhag-
frenin, rhagdeyrnaeth [rwydd
Vicety, vî'sî.tî *n*, manylwaith, manyl-
Vicinage, vî'sî.nâj *n*, cymmydogaeth
Vicinal, vî.sî'nal, Vicine, vî.sin' *a*, agos,
cyfagos, cymmydogaethol [agosrwydd
Vicinity, vî.sin'i.tî *n*, cymmydogaeth;
Vicious, vîsh'us *a*, drygionus, gwydus,
gwydiol, anfad [drygnawsedd
Viciousness, vîsh'us.nes *n*, drygioni,
Vicissitude, vî.sîs'i.tîd *n*, newidiad ol-
ynol, cylchgyfnewidiad, cylchdroad,
cylchdreigliad; cyfnewidioldeb
Vicissitudinarity, vî.sîs.i.tî'dî.nur.i, Vi-
cissitudinous, vî.sîs.i.tî'dî.nus *a*,
newidiol, cylchnewidiol [ysglyfaeth
Victim, vik'tim *n*, aberth; ysglyfaberth;

- Victimize, vik'tim.iz *vt*, anrheithio, ys-
belio, ysglyfaethu, aberthu
Victor, vik'tûr *n*, gorchfygwr, gorfodai
Victoria, vik.tô'r'i.â *n*, duwies buddugol-
iaeth, Buddug
Victorious, vik.tô'r'i.us *a*, buddugol
gorchfygol, buddugoliaethus. To be
victorious, buddugoliaethu, buddugo-
Victory, vik'tur.i *n*, buddugoliaeth, gor-
uchafiaeth. The goddess of victory
Buddug [gorchfyge
Victress, vik'tres *n*, buddugoliaethes
Victual, vit'l *vt*, porthi, bwydo, diwallu
Victualer, vit'lûr *n*, bwydiedydd; gwerth
ydd bwyd [bwytal, portl
Victuals, vit'lz *np*, lluniaeth, bwyd
Videlicet, vî.del'i.set *ad*, sef, hyn yw
Vidual, vid'û.al *a*, gweddw, unigol
Viduity, vî.dû'i.tî *n*, gweddwdod [blae
Vie, vî *vî*, cystadlu; eilfyddu, ceisio
View, vû *n*, golygfa, golwg, golygiad
golygiant, trem; bwriad, barn: *v*
edrych, golygu, tremio
Vigesimation, vij.es.i.mâ'shun *n*, llado-
iad un ym mhob ugain
Vigil, vij'il *n*, noswyl, gwynnos, ucherwy
Keeping of vigils, noswyliaid
Vigilance, vij'i.lans *n*, gwyliadwriaeth
gofal, dyfalwch [gofal
Vigilant, vij'i.lant *a*, gwyliadwrus, efr
Vignette, vin.yet' *n*, addurdalaeth lly
Vigorous, vig'ur.us *a*, grymus, bywio
egnuol, eidiol, pybyr [d
Vigorousness, vig'ur.us.nes *n*, grymu
Vigour, vig'ûr *n*, nwyfiant, grym, nert
egni, yni, pybyrwech [difiâit
Vile, vil *a*, gwael, gorwael, bawaid
Vileness, vil'nes, Vility, vil'i.tî *n*, gwae-
edd, salwedd; drygioni
Vilifier, vil'i.fi.ûr *n*, bychanwr, dirmy-
wr, difriwr, athrodwr, enllibiwr
Vilify, vil'i.fi *vt*, amharchu, athro-
difriô, enllibio, difenwi
Villa, vil'â *n*, gwlaty [du
Village, vil'âj *n*, pentref, maesdref, ce
Villager, vil'â.jûr *n*, pentrefwr
Villagery, vil'â.jur.i *n*, pentrefi
Villain, vil'an *n*, taio, caeth-ddeilia-
bilein; adyn, dyhiryn, esgelderdy
Villanize, vil'â.nîz *vt*, difriô [drygdd
Villanous, vil'â.nus *a*, ysgeler, adg-
drygus, anfadus, dyhir
Villany, vil'â.nî *n*, dyhirwech, ysgeler
Villatic, vil.lat'ik *a*, pentrefig, pentref
Villose, vil.lôs', Villous, vil'us *a*, blew-
cedenog, garw [gwi
Viminal, vî'mi.nal *a*, gwialenol, yn dw

Vimineous, vī.min'yus *a*, gwialenol
 Vinaceous, vī.nā'shus *a*, gwinol, gwin-
 Vincible, vin'si.bl *a*, gorchfygadwy [goch
 Vincture, vīngk'tshūr *n*, rhwymyn;
 rhwymiad [ddiffyn; cyfiawnhau
 Vindicate, vin'di.kāt *vt*, haeriannu, am-
 Vindication, vin.dī.kā'shun *n*, diffyniad,
 amddiffyniad, haeriant, cyfiawnhād
 Vindicative, vin'di.kā.tiv *a*, cyfiawn-
 haol, amddiffynol
 Vindicator, vin'di.kā.tur *n*, amddiffynwr
 Vindictory, vin.dī.kā'tur.ī *a*, dialeddol,
 cospedigol, cospol; cyfiawnhaol [gar
 Vindicative, vin.dik'tiv *a*, dialeddol, dial-
 Vine, vīn *n*, gwinwydden. Vine-dresser,
 gwinllanydd [surlyn
 Vinegar, vin'f.gūr *n*, gwinegr, aesel,
 Vineyard, vin'yūrd *n*, gwinllan
 Vinolency, vī'nō.lens.ī *n*, meddwod
 Violent, vī'nō.lent *a*, gwingar
 Vinous, vī'nus *a*, gwinaid, gwinllyd
 Vintage, vin'tāj *n*, casgliad gwinrawn,
 cynauaf gwin; cnwd y winllan
 Vintager, vin'tā.jūr *n*, casglwr gwinrawn
 Vintner, vint'nūr *n*, gwerthwr gwin,
 gwinwr, gwinydd
 Vintry, vin'tri *n*, gwinfa, gwindy
 Viol, vī'ul *n*, crwth, crythyn
 Violable, vī'ō.lā.bl *a*, llygradwy, treis-
 iadwy, halogadwy, [toseddu
 Violate, vī'ō.lāt *vt*, halogi, treisio; tori,
 Violation, vī'ō.lā'shun *n*, toriad; treis-
 iad, troseddīad [torwr, troseddwr
 Violator, vī'ō.lā.tūr *n*, halogwr, treisiwr;
 Violence, vī'ō.lens *n*, gormes, trais, cam,
 trahā, gorthrech; grym, angerddoldeb
 Violent, vī'ō.lent *a*, tanbaid, ffyrnig,
 tanllyd, angerddol. A violent op-
 pressor, dirdreisiwr
 Violet, vī'ō.let *n*, crynllys, millynen,
 meddygyn, llysiâu'r Drindod: *a*, du-
 iolin, vi.ō.lin' *n*, crwth, crythyn [las
 Violinist, vī.ō.lin'ist *n*, crythor, ffïlor
 Violoncello, vi.ō.lōn.tshel'ō *n*, higrwrth
 Viper, vī'pūr *n*, gwiber, neidr, sarif
 Viperine, vī'pur.in, Viperous, vī'pur.us
a, gwiberog, gwiberaidd
 Viper, vī.rā.gō *n*, gwrwraig, mabwraig,
 gwrforwyn, gwrolwraig, rhyfelwraig,
 garwen, cecren, tafodes [gwyrdldas
 Virescent, vi.res'ent *a*, gwyrdhaid,
 Virogin, vūr'jin *n*, gwyrif, morwyn, eigr:
a, dihalog, morwynol, gwyrifol. Vir-
 gin bees, cynhaid [cerdd o'r enw
 Virginal, vūr'jī.nal *a*, pur: *n*, offeryn
 Virginitv, vūr'jīn'ī.tī *n*, morwyndod,
 gwyrifod; diweirdeb

Virgo, vūr'gō *n*, un o arwyddion y
 Virile, vir'il *a*, gwraidd, gwrol [sidydd
 Virility, vī.ril'ī.tī *n*, gwreiddrwydd,
 gwreindod [redol, galluedigol
 Virtual, vūr'tshū.al *a*, effeithiol; gweith-
 Virtually, vūr'tshū.al.ī *ad*, mewn effaith
 Virtue, vūr'tshū *n*, rhinwedd, effaith,
 gallu, nerth; diweirdeb. To make a
 virtue of necessity, troi rhaid yn
 rheswm
 Virtueless, vūr'tshū.les *n*, dirinwedd
 Virtuoso, vūr.tū.ō'zō (*p* virtuosi. vūr-
 tū.ō'zī) *n*, hoffwr cywreimbethau a
 hynafiaethau, hynafieithydd
 Virtuous, vūr'tshū.us *a*, rhinweddol,
 effeithiol; daionus [weddoldeb
 Virtuousness, vūr'tshū.us.nes *n*, rhin-
 Virulence, vir'ū.lens, Virulency, vir'ū-
 len.s' *n*, gwenwyn; adwythigrwydd,
 ffyrnigrwydd [figenus, adwythig
 Virulent, vir'ū.lent *a*, gwenwynig; cen-
 Virus, vir'us *n*, gōr, crawn brŵ; gwen-
 wyn [gwedd, golwg
 Visage, viz'āj *n*, gwyneb, gwynebpryd,
 Viscera, vis'ur.ā *np*, perfedd, coluddion
 Visceral, vis'ur.al *a*, perfeddol
 Viscerate, vis'ur.āt *vt*, diberfeddu
 Viscid, vis'id *a*, gwydn, gludiog
 Viscidity, visid'ī.tī, Viscosity, vis.kos'-
 ī.tī *n*, gwydnedd, gludiogrwydd
 Viscount, vī'kū.wnt *n*, coriarll, isiarll
 Viscountess, vī'kū.wn.tes *n*, coriarlles,
 isiarlles [aeth
 Viscountship, vī'kū.wnt.ship *n*, isiarll-
 Viscous, vis.kus *a*, gludiog, gwydn
 Visibility, viz'ī.bil'ī.tī, Visibleness, viz'-
 ī.bl.nes *n*, hyweledd, amlygedd, am-
 lygrwydd [amlwg, canfodadwy
 Visible, viz'ī.bl *a*, hywel, gweladwy,
 Vision, vizh'un *n*, gweledigaeth; golwg,
 gweled [wydiolrwydd
 Visionariness, vizh'un.ur.ī.nes *n*, breudd-
 Visionary, vizh'un.ur.ī *a*, dychymmygol,
 breuddwydiol, gwagddychymmygol:
n, coegweledydd, breuddwydiwr
 Visit, viz'it *v*, ymweled ā, gofwyo,
 gwesta: *n*, ymweliad, gofwyad, gwest
 Visitant, viz'ī.tant *n*, gwestwr, ymwelwr,
 gwestai [gofwy
 Visitation, viz'ī.tā'shun *n*, ymweliad,
 Visitor, viz'ī.tūr *n*, ymwelwr, gwestai,
 Visive, vī'siv *a*, gwelediadol [gofwywr
 Visor, viz'ūr *n*, ffug, miswrn, gwyneb-
 fwgwd [coed
 Vista, vis'tā *n*, golygfa neu rodfa rhwng
 Visual, vizh'ū.al *a*, golygol, tremiol
 Vital, vī'tal *a*, bywiol, bywydol

Vitability, vî.tâ.bil'î.tî *n*, bywydoliaeth
 Vitals, vî.talz *np*, bywydoliôn [halogi
 Vitate, vish'î.ât *vt*, llygru, gwaethu,
 Vitiating, vish.î.â'shun *n*, llygriad,
 gwaethygiad, halogiad
 Vitiosity, vish.î.os'î.tî *n*, dwfn-lygriad,
 halogrwydd [aid
 Vitreous, vit'ri.us *a*, gwydrol, gwydr-
 Vitrification, vit.ri.fi.kä'shun *n*, gwydr-
 oliad, gwydrogiad [ynwydroli
 Vitrify, vit'ri.fi *v*, gwydroli, gwydrogi,
 Vitriol, vit'ri.ul *n*, defnydd adnabyddus
 o'r enw [perthynol i gig llo
 Vituline, vit'ü.lin *a*, perthynol i lo,
 Vituperate, vi.tü'pur.ät *vt*, beio, cablu,
 ceryddu, gwarthruddo
 Vituperation, vi.tü.pu.rä'shun *n*, cer-
 yddiad, cabliad [ceryddol
 Vituperative, vi.tü'pur.ätiv *a*, beiol,
 Vivacious, vî.vä'shus *a*, bywiog, heinif,
 hawntus, hoew, hoenus [gorhoen
 Vivacity, vî.vas'î.tî *n*, bywiogrwydd,
 Vives, vîvz *n*, math o afiechyd ar feirch
 Vivid, viv'id *a*, bywiog; heinif, eidiol,
 hoenus [eidiogrwydd
 Vividness, viv'id.nes *n*, bywiogrwydd,
 Vivific, vî.vif'ik *a*, bywhäus, bywocäus
 Vivificate, vî.vif'î.kät *vt*, bywiogi, by-
 iocäu, bywhau; adnewyddu
 Vivification, viv.î.fi.kä'shun *n*, bywiocâd
 Vivify, viv'î.fi *vt*, bywio, bywiogi, by-
 Viviparous, vî.vip'ur.us *a*, bywhiliog [hau
 Vixen, vik'sn *n*, arthwraig, ceeren,
 llwynoges [hyny yw
 Viz., viz (talfyriad o *Videlicet*) *ad*, sef,
 Vizard, viz'ürd *n*, mwgwd, miswrn
 Vizard, viz'yür *n*, prifswyddog yn Nhwc
 Vocabal, vö'kä.bl *n*, gair; enw
 Vocabulary, vö.kab'ü.lur.î *n*, geirlyfryn,
 geirlechres, broddiadur, geirlyfr, geir-
 iadur, geirfa, geirgrawn
 Vocal, vö'kal *a*, lleisiol, llafarseiniol,
 llafarol. Vocal music, ceiniedi, cerdd
 dafod. Vocal rock, craig lefair
 Vocalist, vö'kal.ist *n*, cantor, cerddor
 Vocality, vö.kal'î.tî, Vocalness, vö'kal-
 nes *n*, llafarogrwydd, lleisiolrwydd
 Vocalize, vö'kal.iz *vt*, llafarseinio
 Vocation, vö.kä'shun *n*, galwad, galwad-
 igaeth, swydd, celfyddyd
 Vocative, vok'ä.tiv *a*, galwedigol. Voca-
 tive case, galwai, cyflwr galwedigol
 Vociferate, vö.sif'ur.ät *v*, bloeddio,
 gwaeddi, crochlefiain, ysgrechain, ban-
 llefiain, bloeddian, crochwaeddi
 Vociferation, vö.sif.u.rä'shun *n*, croch-
 floedd, banllefiad, arwaedd

Vociferous, vö.sif'ur.us *a*, bloeddfawr,
 crochleisiol, banllefol [cymmeriad
 Vogue, vög *n*, defod, arfer, arferiad,
 Voice, vöis *n*, llais, lleferydd, llef, llafar;
 gair. Imperfect voice, lledlef. Of a
 rough voice, gerwinllais. Squeaking
 or effeminate voice, gwichlais, llais
 gwan, llais benywaidd; llais dimai.
 To cry with a shrill voice, crochleisio
 Void, vöid *a*, gwag, ofer, dirym; di-
 an-, heb: *vt*, arlloesi, ymadael â, cotli:
n, gwag, gwagle, gwagfa. To make
 void, dirymu. Void of light, diolu.
 anoleu, heb oleu [rymadwy
 Voidable, vöi'dä.bl *a*, arlloesadwy; di-
 Voidance, vöi'dans *n*, arlloesiad
 Voider, vöi'dür *a*, cawell briwfydd
 Voidness, vöid'nes *n*, gwagder, gwagedd
 Volant, vö'lant *a*, hedegog, hedegol;
 hedol, chedog
 Volatile, vol'ä.til *a*, hedegol, hedini,
 anwadol, gwammal, ysgafn, hoecwan
 Volatility, vol.ä.til'î.tî *n*, chedogrwydd
 ffw; gwammalra, auwadalwch
 Volatilization, vol.ä.til.î.zä'shun *n*, hed-
 Volatilize, vol'ä.til.iz *v*, hedino [inia
 Volcanic, vol.kan'ik *a*, llosgffnyddol
 Volcano, vol.kä'nö.n, llosgfal, llosgffnydd
 Volery, vol'ur.î *n*, haid o adar
 Volitation, vol.î.tä'shun *n*, ehediad
 Volition, vö.lish'un *n*, ewyllysiad, mynia
 Volley, vol'î *n*, crochruthr; cawod
 ergydion: *v*, tafu allan, cydsaethu
 Voltagraphy, volt.ag'rä.fi *n*, trydar
 Voltaic, vol.tä'ik *a*, trydanol [debiaet
 Voltaism, vol'tä.izm *n*, trydaniaeth ffie-
 yllol, galfaniaeth [galfaniaeth
 Voltmeter, vol.täm'î.tür *n*, trydaniady
 Volubility, vol.ü.bil'î.tî *n*, hydreigled,
 ffraethder, ffraethineb, hyawdledd
 Voluble, vol'ü.bl *a*, hydreigl; ffraet
 hyawdl, rhugl, lithrig, parablus
 Volume, vol'üm *n*, cyfrol, cyflyfr; mair
 maintioli, corffolaeth
 Voluminous, vö.lü'mi.nus *a*, tewbly
 ambllyg, amlran, helaeth, llawn.
 voluminous work, llyfr helaethllawn
 Voluntariness, vol'un.tur.î.nes *n*, gw-
 foddoldeb, ewyllysgarwch
 Voluntary, vol'un.tur.î *a*, gwirfodd
 ewyllysgar. Voluntary system, cyfu-
 drefn wirfoddol, gwirfoddoliaeth
 Volunteer, vol.un.ti'r' *n*, gwirfoddio
 milwr gwirfodd: *v*, rhyddgynn;
 rhoi ei hun yn wirfoddol
 Voluptuary, vö.lup'tshü.ur.î *n*, glw-
 gloddestwr, ancwynai, trythyllwr

oluptuous, vö.lup'tshü.us *a*, glwth, glythig, gloddestgar; trythyll
 voluptuousness, vö.lup'tshü.us.nes *n*, glythineb, glythni; trythyllwch
 olutation, vol.ü.tä'shun *n*, yndreigliad
 olution, vö.lü'shun *n*, nydd-droad
 omit, vom'it *n*, cyfog, chwyd, gor-
 chwyd; cyfoglun, cyfogydd: *v*, chwydu,
 cyfogi, bwrw i fny
 omission, vö.mish'un *n*, cyfogiad
 omitive, vom'i.tiv *a*, cyfogl
 omitory, vom'i.tur.i *a*, chwydbair: *n*,
 cyfoglun; diangddrws chwaredy
 oracious, vö.rä'shus *a*, gwancus, rheibus
 oraciousness, vö.rä'shus.nes, Voracity,
 vö.ras'i.ti *n*, gwanc, gwancusrwydd
 ortex, vö'r'teks (*p* vortices, vö'r'ti.siz) *n*,
 sugnbwll, pwll tro; tortint, corwynt
 ortical, vor'ti.kal, Vortiginous, vör-
 tij'nius *a*, troawl, cylchdroawl
 otaress, vö'tur.es *n*, addunwraig, eidd-
 unwraig, addoles, diofrydes
 otary, vö'tur.i *n*, addunwr, eiddunwr;
 addolwr: *a*, diofrydog, addunedol
 ote, vöt *n*, pleidlais: *v*, pleidleisio;
 ethol, dewis
 oter, vö'tür *n*, pleidleiswr [cyssegredig
 otive, vö'tiv *a*, addunedol, diofrydol,
 ouch, vüw'tsh *v*, gwirio, gwarantu
 oucher, vüw'tshür *n*, prawfysgrif; tyst
 ouchsafe, vüw'tsh.säf' *v*, gweled yn
 dda, teilyngu, bod yn wiw gan, can-
 iatäu [yngiad
 ouchsafement, vüw'tsh.säf'ment *n*, teil-
 ow, vüw *n*, adduned, eidduned, addew-
 id, gofunad, diofryd: *v*, addunedu,
 eidduno, gofuno, diofrydu
 owel, vüw'el *n*, llafariad, llafari,
 bogail; llafarsain; llafarlythyren
 oyage, vöi'aj *n*, mordaith, mordwyaeth:
v, morio, mordeithio, mordwyo
 oyager, vöi'ä.jür *n*, mordeithwr, mor-
 dwywr, morwr, moriwr
 ulcan, vul'kan *vt*, duw'r tân
 ulcanian, vul.kä'ni.an *a*, tanol
 ulcanize, vul'kan.iz *vt*, llosgfeinio
 ulgar, vul'gür *a*, cyffredin; gwerinol;
 anfoesgar, difoes; isel, gwael: *n*, gwer-
 inos, gwerin
 ulgarity, vul.gar'i.ti *n*, anfoesgarwch,
 difoesedd; serthedd [iaith
 ulgarizm, vul'gur.izm *n*, serthair, isel-
 algate, vul'gät *n*, y cyfieithiad Lladin
 o'r Bibl a arferir yn eglwys Rhufain
 ulnerable, vul'nur.ä.bl *a*, archolladwy
 ulnerary, vul'nur.ur.i *a*, clwyfiachael:
n, llysieun neu eli addas i glwyfau

Vulnerate, vul'nur.ät *vt*, archolli
 Vulnerose, vul.nür.ös' *a*, llawn archollion,
 archolledig
 Vulpine, vul'pin *a*, llwynogaid, cadno-
 aid; ystrywgar, cyfrwys
 Vulture, vul'tshür *n*, aderyn rheibus o'r
 enw, ffwlur, bury, aderyn y llwch gwyn
 Vulturine, vul'tshü.rin *a*, perthynol i'r
 ffwlur; gwancus, rheibus
 Vulturous, vul'tshü.rus *a*, tebygol i'r
 ffwlur; rheibus, gorwancus

W.

WABBLE, wob'l *vi*, honcian, hwntian,
 telgynu, telgyngu
 Wad, wod, Wadding, wod'ing *n*, tusw,
 syppn, sechddefnydd, tenlli
 Waddle, wod'l *vi*, myned o glun i glun
 fel hwyaden, bongamu, clunhecian,
 honcian, siglgerdded [rhydio, beisio
 Wade, wäd *vi*, cerdded trwy ddwfr,
 Wafer, wä'für *n*, llethen; afrlladen, ar-
 laden, arlladen: *vt*, selio â llethen
 Waft, waft *v*, chwyfanu, chwyfio, chwyf-
 drosi, trosglwyddo; hwylio drosodd:
 chwyfiad, chwyfaniad, cyclwyfan
 Waftage, waf'täj *n*, nawfdrosiad, chwyf-
 gludiad [glwyddwr
 Wafter, waf'tür *n*, trosglwyddfad; tros-
 Wag, wag *n*, digrifwas, cellweiriwr; ys-
 gentyn: *v*, ysgwyd, siglo, honcian
 Wage, wäj *vt*, cyngwystlo. To wage
 war, rhyfela, gwneuthur rhyfel, llü-
 yddu, luedda [ngwystlo
 Wager, wä'jür *n*, cyngwystl: *v*, cy-
 Wages, wä'jiz *np*, cyflog, hur
 Waggery, wag'ür.i, Waggishness, wag'-
 ish.nes *n*, digrifedd, ysnaldod
 Waggish, wag'ish *a*, digrif, cellweirus
 Waggle, wag'l *v*, gwegian, honcian, ym-
 siglo, gwaglo [certwyn
 Waggon, wag'un *n*, men pedair olwyn,
 Waggoner, wag'un.ür *n*, certwynwr
 Wagtail, wag'täl *n*, tinsigl y gwys, sigl-
 din y gwys, sigl ei gwt, brith yr oged;
 chwidrferch, chwidrogen
 Waif, wäf *n*, diffaeth, peth diarddel
 Wail, wäl *v*, cwynfan, wylofain, galaru,
 gwylo, cwynofain: *n*, wylofain, cwyn-
 fan, ochain, oernad, oergri
 Waiful, wäl'fwl *a*, galarus, cwynfanus
 Wain, wän *n*, certwyn, men. Charles's
 wain, y cydser llun y llong, y saith
 seren ogleddol, yr arth fwyaf
 Wainscot, wän'skut *n*, parwydwaith
 coed, paredfwrdd: *vt*, parwydfyrddio

WAR pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took

- Waist, wäst *n*, gwasg, mein-gorff, canol y gwregys. Slender-waisted, arch-fain [bais
- Waistcoat, wäst'köt *n*, gwasgod, gwasg-
- Wait, wät *v*, aros, dysgwyl. To wait on heilio, gwasanaethu; ymweled â. To lie in wait, cynllwyno. Waiting-maid, llawforwyn [heilydd; heilyr
- Waiter, wät'ûr *n*, dysgwylwr; heilyn,
- Waits, wäts *np*, cylchgler, nosglerwyr
- Waive, wäv *vt*, rhoi i fyny; cymmeryd yn esgusodol
- Wake, wäk (*woke*) *v*, deffroi, deffro, di-buno; gwyllo: *n*, gwylmabsant, gwyl-nos, gwylhadwriaeth; ol neu hoewal llong ar ddwr [iadwrus
- Wakeful, wäk'fŵl *a*, dihun, efro, gwyl-
- Wakefulness, wäk'fŵl.nes *n*, defrôus-rywydd, anhunedd
- Wale, wäl *n*, crychni mewn brethyn; estyll allanol ystlysau llong; clais
- Walk, wök *v*, cerdded, rhodio, rhodiena, tramwy: *n*, cerddediad, rhodiad; rhod-fa, llwybr. Walking-stick, ffon, llawffon. Walk-mill, pandy. Milk-walk, cylch llaethwerthwr mewn trefydd. Sheep-walk, pordir defaid. To walk in, dyfod i mewn
- Wall, wöl *n*, mur, gwal, caer, magwyr; pared, parwyd: *vt*, gwasio, murio, caeru, amgaeru, magwyo. Wall-eyed, llygadfrith. Wall-flower, blodau'r fagwyr, murflodeuyn. Wild wall-flower, llyisiau'r llaw. Wall-fruit, murffrwyth, ffirwyth ar fur. Party-wall, gwahanfur
- Wallet, wol'et *n*, ysgrepan, cwd deuben
- Wallop, wol'up *vt*, crychiasu, berwi; curo, llachio, baeddu
- Wallow, wol'ö *v*, ymdreiglo, ymdryboli, ymdrybola: *n*, ymdreigl
- Walnut, wöl'nut *n*, cneuen Ffrengig. Walnut-tree, collen Ffrengig
- Walrus, wöl'rus, Waltron, wöl'trun *n*,
- Waltz, wöltz *n*, math o daplas [morfarch
- Wamble, wom'bl *vi*, chwydu
- Wan, won *a*, gwelw, gwelwlas, glaswyn, gwynwelw, llwyd
- Wand, wond *n*, gwialen, meinffon. Magician's wand, hudlath. Mete-wand, mesur, llath [amrodio; cyfeiliorni
- Wander, won'dûr *v*, crwydro, gwibio,
- Wanderer, won'dur.ûr *n*, crwydyn, gwibiad, crwydrai, gwibiwr
- Wanderoo, won'dur.w *n*, math o epa
- Wane, wän *n*, traul, trai; adeg, gwendid, cil: *vi*, treio, cilio, lleihau, ymgilio
- Wanghee, wang'hi *n*, math o gorsen
- Wanness, won'es *n*, gwelwedd, gwy-lesni, gwanliw, glaswyni
- Want, wont *n*, angen, eisieu, eisiw, ei-
iwed, eisiwyd, gwall; tloidi: *v*, b
mewn eisieu; bod heb feddu. Wa-
of, di-, an-. Want of breath, diff
anad. Want of care, diofaledd, ar-
faledd. I want to see him, yr w
am ei weled [eisieu o, yn t
- Wanting, won'ting *a*, diffygiol, me-
- Wanton, won'tun *a*, anllad, nwyf-
trythyll, cnawdwyllt, llosgwannus:
anllad-ddyn, anlladferch: *vi*, nw-
chwareu, anlladn, maswedd
- Wantonness, wan'tun.es *n*, anlladrwy-
anlladedd, nwyfiant, maswedd
- Wantwit, wont'wit *n*, ynyfydyn
- Wanty, won'ti *n*, tengl, uchgengl [ai-
- Wapacut, wä'pâ.kut *n*, dylluan Amer-
- Wapentake, wä'pn.täk *n*, cwmnwd, ca-
- Wapiti, wä'pi.ti *n*, math o garw [t
- War, wôr *n*, rhyfel; milwriaeth; s-
cad: *v*, rhyfela, milwrio. Man-
war, cadlong. Man of war, rhyfel-
- Weapons of war, cunnellt, arfau rhy-
- Warble, wôr'bl *v*, crychleisio, pyn-
canu, cathlu
- Warbler, wôr'blûr *n*, cethlydd
- Warbling, wôr'bling *a*, crychleisi-
The warbling of birds, cathliad ad-
- Ward, wôrd *n*, cadwraeth, ceidwada-
gwarchodaeth; un dan geidwada-
neu nawdd; dalfa, carchar; parthu
ardal; rhwyll clo neu allwedd:
gwarchadw, gwarchod, gwylled, s-
ddifyn. To ward off, troi heibio
- Wardage, wôr'däj *n*, tâl yr wylfa
- Warden, wôr'dn *n*, gwarcheidwad
- Wardenship, wôr'dn.ship *n*, gwarch-
wadaeth
- Warder, wôr'dûr *n*, gwarchodwr, gwy-
- Wardmote, wôr'môt *n*, cymhartly-
- Wardrobe, wôr'röb *n*, gwisgfa, dilla-
dilladgell [ceidwada-
- Wardship, wôr'dship *n*, gwarchoda-
- Ware, wêr *a*, gochelgar: *n*, ei-
gwerthadwy. Wares, nwyddau. Ea-
en-ware, llestri pridd. Hard w-
nwyddau haiarn. Small wares, nwy-
au mân [ystorfa, nwyddau
- Warehouse, wêr'hûws *n*, ystorfa
- Warfare, wôr'fêr *n*, milwri, milwria-
rhyfel, cadfel [pryder, p-ll
- Wariness, wêr'i.nes *n*, gochelgarw-
- Warlike, wôr'lik *a*, rhyfelgar, milwr-
d
- Warlock, wôr'luk *n*, swynwr, dewin

Warm, wōrm *a*, twym, twymn, gwresog, brwd, cynhes: *v*, twymo, cynhesu, clauaru; gwresogi. Warming-pan, padell dwymo, twymynai. To warm one's self, ymdwymo, ymdwymno
 Warmness, wōrm'nes, Warmth, wōrmth *n*, gwres, gwresogrwydd, cynhesrwydd, twymdra, twymedd, twynder
 Varn, wōrn *vt*, rhybuddio, rhagrybuddio
 Varning, wōr'ning *n*, rhybudd, rhybuddiad; gwŷs
 Varp, wōrp *n*, ystof, dylif: *v*, ystofi, dylifo; gwyro, lleddfu; camdroi
 Varrant, wor'an *n*, gwarant, arwariant; gwŷs, attafaelwys; awdurdod: *vt*, gwarantu; dilysu, arwirio, arwaesu, ardystio; awdurdodi
 Varrantable, wor'an.tā.bl *a*, gwarantadwy, cyfiawnadwy
 Varrantee, wor'an.tī' *n*, achretāwr
 Varrantor, wor'an.tōr' *n*, gwarantydd
 Varranty, wor'an.tī' *n*, gwantrwydd, arwaesaf; awdurdod
 Warren, wor'en *n*, cwning-gaer
 Warrener, wor'en.ūr *n*, cwningwr, ceidwad cwning-gaer
 Warrior, wor'i.ūr *n*, rhyfelwr, brythwr, milwr, aerwr, cadwr, llüyddwr
 Wart, wōrt *n*, dafaden, yllr
 Warty, wōr'tī *a*, dafadenog [pwylllog
 Wary, wē'r'ī *a*, gochelgar, gwagelog,
 Was, woz *vi*, oeddwn; oedd; bum, buais; bu: *pt*.—Be
 Wash, wosh *v*, golchi, glanhau: *n*, golch, golchfa; mignen, corsle; golchion. Wash-ball, golchbelen, pelen olchi. Wash-beetle, golchbren, golchffon. Wash-bowl, ymolchgawg. Wash-brew, uwd sucen, mwdran, llymry. Wash-house, golchdy, ty golchi. Wash-pot, crochan golchi. Wash-tub, twba golchi
 Washerwoman, wosh'ūr. wōm.an (*p* washerwomen, wash'ur.wim.en) *n*, golchwraig, golchuries, golchyddes
 Washing, wosh'ing *n*, golchiad; ymolchiad. Washing-place, golchfa; ymolchfa. Washings, golchion [llyd
 Ashy, wosh'ī *a*, dyfrllyd, llaith, golchasp, wosp *n*, cacynen. Wasps, cawcn, cawcn geifr [cecrus, afrywiog
 Aspish, wos'pish *a*, cacynaidd, colynog, aspishness, wos'pish.nes *n*, anniddgrwydd, afrywiogrwydd
 Assault, wos'el *n*, math o wirod
 Waste, wost *pt*, ail berson unigol.—Be. Thou wast, oeddit

Waste, wäst *v*, gwastraffu, oferdreulio, afradu, difa; difrodi, anrheithio, ysbeilio; methu, difanu, nychu: *a*, ofer, difudd, diles; anghyfannedd, diffaith, anial, gwyllt, gorest: *n*, gwastraff, colled; difrod, gorest, anghyfanneddle, diffeithdir; nychdod, darfodedigaeth. Waste-book, dyddlyfr. Waste-land, tir diffwyth. To lay waste, anrheithio, diffeithio
 Wasteful, wäst'fwl *a*, gwastraffus, afradus, afradlawn [afradlonedd
 Wastefulness, wäst'fwl.nes *n*, gwastraff
 Wastel, wos'tel *n*, math o fara [afradyu
 Wastethrift, wäst'thrift *n*, gwastraffwr
 Watch, wotsh, *v*, gwylio, gwylied; gwar-chod; dysgwyl: *n*, gwyliadwriaeth; oriawr, orlais. Watch-house, gwylyfa, gwyldy, gwylyfan. Watch-tower, gwyldwr, gwylyfa. Watch-word, arwyddair, cyfrinair, gwylair. Watch and ward, gwyliad nos a dydd. Night-watch, nos wyliadwriaeth
 Watchet, wot'shet *a*, goleulas, glaswyn
 Watchful, wotsh'fwl *a*, gwyliadwrus, anhunog, effro, gofalus
 Watchfulness, wotsh'fwl.nes *n*, gofal, gwyliadwrusrwydd, dyfalwch
 Watching, wot'shing *n*, gwyliadwriaeth, gwyliad
 Watchmaker, wotsh'mä.kûr *n*, oriorydd
 Watchman, wotsh'man *n*, gwyliedydd, gwylydd, gwyliwr
 Water, wō'tûr *n*, dwfr, dwr; aw, gwy: *vt*, dyfrhau, dyfru. Water-bearer, dyfrgludydd. Water-beaten, ton-gurog. Water-circled, Water-girded, ynsol. Water-closet, ysgothgell. Water-colours, dyfrliwiau. Water-flag, hesg. Water-floods, llifeiriant dyfroedd. Water-fox, llynbysg. Water-fowl. Water-bird, aderyn y dwr, dwfraderyn, Water-gruel, grual dwr, cawl dwr. Water-hen, corsiar, dyfriar, cotiar. Water-lily, y fagwyr wen, lili'r dwr. Water-mark, terfyn gorllanw, llifnod. Water-mill, melin ddwr. Water-mint, mintys gwylltion. Water-pot, dwfrlestr. Water-proof, dyfrbrawf. Water-rat, llygoden y dwfr. Water-spider, carwr dwr. Water-spout, pistyll, dyfrbistyll; toriad cwmwl. Water-wagtail, sigl ei gwt. Watering-place, dyfrfan, ymdrochle. High water-mark, ertrai. His teeth waters, His mouth waters, mae chwant arno, mae blys arno

Watercourse, wô'tûr.kô'rs <i>n</i> , dyfrlle, dyfrffos [hen, berw'r dwfr	Weakling, wik'ling <i>n</i> , un gwan, gwan
Watercress, wô'tûr.kres <i>n</i> , barf y gwr	Weakness, wik'nes <i>n</i> , gwendid, llesge
Waterfall, wô'tûr.fôl <i>n</i> , rhaiadr, dwfr-ddisgynfa	Weal, wil <i>n</i> , llwydd, llwyddiant, llffyniant, budd. The public weal, l y wlad [andred, tir gwy
Wateriness, wô'tur.î.nes, Waterishness, wô'tur.ish.nes <i>n</i> , dyfrllydrwydd	Weald, wild <i>n</i> , coed, coedwig, anialc
Waterish, wô'tur.ish <i>a</i> , dyfrllyd, dyfrol	Wealth, welth <i>n</i> , cyfoeth, golud, meddiannau [rwy
Waterless, wô'tur.les <i>a</i> , diddwr	Wealthiness, wel'thî.nes <i>n</i> , cyfoethic
Waterman, wô'tur.man <i>n</i> , porthwys, cychwr, badwr	Wealthy, wel'thî <i>a</i> , cyfoethog, golud
Waterwork, wô'tûr.wûrk <i>n</i> , dyfrwaith	Wean, win <i>vt</i> , diddyfau [cefi
Watery, wô'tur.î <i>a</i> , dyfrllyd, dyfrol	Weaned, wind <i>a</i> , diddwyn
Wattle, wot'l <i>vt</i> , clwydo, plethu: <i>n</i> , tagell ceiliog; clwyd, plethiau gwaiil	Weanling, win'ling <i>n</i> , diddyfau
Waul, wôl <i>vi</i> , mewian, cathderica	Weapon, wep'un <i>n</i> , arf, erfyn, offeryn
Wave, wâv <i>v</i> , chwyfio, codi yn dônau, bhwman, cychwyfan, cyhwfan: <i>n</i> , ton, toniar, gwaneg. Wave-offering, offrwm cyhwfan	Weaponless, wep'n.les <i>a</i> , diarf, anarf
Waver, wâ'vûr <i>vi</i> , bhwman, chwyfan, honcian, anwadal, petruso, gwammalu	Wear, wêr (wore, worn) <i>v</i> , treulio, didfrodi; gwisgo: <i>n</i> , traul; gwisgau
Wavering, wâ'vur.ing <i>a</i> , anwadal, ansefydlog, anwastad, gwammal	Wear, Weir, Wier, wî'r <i>n</i> , gored, cor argae, pynfarch: <i>vt</i> , goredu. We net, ballaweg, ballegrwydd [lyfe
Wavy, wâ'vi <i>a</i> , tònog, tònol	Weariness, wî'r.î.nes <i>n</i> , blinder, lludc
Wax, waks (<i>waxen</i>) <i>n</i> , cwyr: <i>v</i> , cwyro; myned, tyfu, cynnyddu. Wax-candle, canwyll gwyr. Cake of wax, cwyren. To wax bold, myned yn hyf, hyfhau. To wax cold, oeri. To wax faint, diffygio. To wax rich, ymgyfoethogi. To wax old, henciddio.	Wearing, wê'r.ing <i>n</i> , gwisgiad; treul
Waxen, wak'sn <i>a</i> , o gwyr: <i>pp</i> .—Wax	Wearing, wî'r.ing <i>n</i> , gorediad [yma
Waxlight, waks'lîr <i>n</i> , canwyll gwyr	Wearish, wî'r.ish <i>a</i> , corsog, sigler dyfrllyd; diflas
Waxwork, waks'wûrk <i>n</i> , cwyrrwaith, delwau mewn cwyr	Wearisome, wî'r.î.sum <i>a</i> , blinderus, lludol, blin, llyferthus, llyferthol
Waxy, wak'sî <i>a</i> , cwyrraidd, cwyrol	Weary, wî'r.î <i>a</i> , diffygiol, lluddedig, blinedig, blinderog, llesg: <i>vt</i> , bluddedu, peri blinder. To grow weary, blino ar [gwynt, gwyntg
Way, wâ <i>n</i> , ffordd, fforddwydd, llwybr; modd; arfer. A great way off, hirbell. By the way, ar y ffordd. In the way, yn y ffordd. Out of the way, diarffordd	Weasand, wî'zand <i>n</i> , brenant, cor
Wayfarer, wâ'fêr.ûr <i>n</i> , teithiwr [iol	Weasel, wî'zl <i>n</i> , gwenci, bronwen, lenan. White weasel, carlwm
Wayfaring, wâ'fêr.ing <i>a</i> , fforddol, teithwaylay, wâ.lâ' (<i>pt</i> & <i>pp</i> waylaid, wâ.lâd) <i>vt</i> , cwyllwyn, cynllwyno	Weather, weth'ûr <i>n</i> , tywydd, hincdal yn wyneb tywydd; hwylio he i. Weather-beaten, hin-gure
Wayless, wâ'les <i>a</i> , diffordd, dilwybr	Weather-bound, hin-rwym, tywrwym, yn gaeth gan y tyw
Wayward, wâ'wûrd <i>a</i> , cyndyn, ystyfnig, gwrthnysig [rwydd	Weather-bow, yrochr nesaf i'r tyw neu'r gwynt. Weather-cock, ce gwynt; Sion bob ochr. Weatguage, hinfynegydd; mantais gw
Waywardness, wâ'wûrd.nes <i>n</i> , cyndyn	Weatherglass, weth'ûr.glas <i>n</i> , ddangosydd, hinwydr, awyrbwys
Wayworn, wâ'wô'rn <i>a</i> , blinedig, blin	Weave, wîv (wove, woven) <i>v</i> , gwau, g
We, wi <i>pn</i> , ni, nynt. We also, ninnau	Weaver, wî'vûr <i>n</i> , gwëydd, gweu; pysgodyn o'r enw
Weak, wik <i>a</i> , gwan, egwan, dirym, llesg, dinerth. Weak-hearted, digalon, dysbryd, gwangalon. Weak-minded, anghall, ffol, ansynwryol, gwirion. To grow weak, gwanhau [llesgâu	Web, web <i>n</i> , gwe. Web-footed, tiweog, cyfandroed. The end of a cynwe
Weaken, wi'kn <i>v</i> , gwanhau, gwanychu,	Webster, web'stûr <i>n</i> , gwëydd, gweu

ednesday, wenz'dä *n*, dydd Mercher.
 Ash-Wednesday, dydd Mercher Lludw
 ee, wî *a*, bach, bychan
 eed, wid *n*, chwynyn; galarwisg
 gweddw, gwisg gweddwdod: *vt*,
 chwynu, chwynogli. Weeding-hook,
 eedy, wî'di *a*, chwynog [chwynogl
 eek, wîk *n*, wythnos. Week-day, dydd
 gwaith, diwrnod gwaith. Rogation
 week, wythnos y gweddïau
 eekly, wîk'li *a*, wythnosol: *ad*, yn
 wythnosol, bob wythnos [bysgota
 eel, wîl *n*, llyn tro, trobwl; cawell
 een, wîn *vi*, tybied, meddylid, dy-
 chymmygu [llefain, arwylo
 eep, wîp (wept), *v*, wylo, wylofain,
 eerish, wîr'ish *a*.—Wearish
 eet, wît *vi*, gwybod
 eevil, wî'vl *n*, gwyfyn yr yd, meisgyn
 eft, west *n*, anwe, arwe; eiddo di-
 berchen, peth diarddel [cymhlethiad
 eftage, wef'täj *n*, pleth, gwead, arwe,
 eigh, wä *v*, pwyso; ystyried; barnu.
 To weigh anchor, dadangori, codi
 angor. To weigh down, gorbwyso,
 gorthrymu
 eigh, Wey, wä *n*, 40 pwysel
 eight, wät *n*, pwys, pwysigrwydd
 eightness, wä'tînes *n*, pwysigrwydd
 eightless, wät'les *a*, dibwys, ysgafn
 eighly, wä'tî *a*, pwysfawr, pwysig,
 eism; sylweddlaun, prysur
 eir, wîr *n* & *vt*.—Wear
 eird, wîrd *a*, swynol; daroganol: *n*,
 wyngyfaredd; tynged, tyngedfen
 ecome, wel'kum *n*, croesaw, hawdd-
 mmawr, arfoll: *a*, arfollwg, croesaw-
 dig: *vt*, croesawu, arfolli, hawdd-
 mmori
 eeld, weld *n*, planigyn i liwio melyn:
 t,asio, iasu. Of welding heat, gwynias
 efare, welfêr *n*, llwydd, llwyddiant,
 yniant, dedwyddwch, lles, llesiant;
 awddfyd, iechyd
 ekin, wel'kin *n*, wybren, ffurfafen,
 ekybr. Welkin eyes, llygaid gleision
 el, wel (better, best) *a*, da, iach;
 wyddiannus; dedwydd: *ad*, yn dda,
 n iawn, yn addas: *i*, da! wel! *n*,
 ynnon, ffynnonell, pydew. Well-
 ived, call, synwryol. Well-being,
 wydd, lles, ffyniant. Well-bred,
 oesog; boneddigaid, moeswch.
 Well-a-day, och! och fi! ow! Well-
 eased, llwyrfoddlawn. Well-pleas-
 ing to, cymmeradwy gan, boddlongar.
 Well-spent, iawndreuliedig. Well

done, da! da iawn! Well nigh, yn
 agos, o fewn ychydig, braidd, bron.
 A little well, ffynnonig. As well as,
 crystal *a*. Very well, digon da; o'r
 goreu [nonell
 Wellspring, wel'spring *n*, ffynnon, ffyn-
 Wellwisher, wel.wish'ür *n*, ewyllysiwr da
 Welsh, welsh *a*, Cymreig; Cymraeg:
n, Cymraeg, iaith Gymreig; y Cymry.
 Welsh tongue, Cymraeg, iaith y
 Cymry, iaith Cymru. Belonging to
 Wales, Cymroaidd. One skilled in
 Welsh, Cymreigiwr, Cymreigydd.
 To translate into Welsh, Cymreigio
 Welshified, wel'shi.fïd *a*, Cymreigaidd,
 Cymreigiol
 Welshman, welsh'man (*p* Welshmen,
 welsh'men) *n*, Cymro. Ancient Welsh-
 men, hen Gymry, Brythoniaid
 Welshwomen, welsh'wîm.an (Welsh-
 women, welsh'wîm.en) *n*, Cymrâes
 Welt, welt *n*, gwald, gwaldas; eirionyn,
 amaerwy, aerwy, ymyl, ymylwe: *vt*,
 gwaldu, gwaldasu, gwaltysu; ymylu
 Welter, wel'tür *vi*, ymdroi, yndrybaeddu
 Wem, wem *n*, brychenyn, man
 Wen, wen *n*, crangen, llyngranc, oddfyn
 Wench, wentsh *n*, llances, herlodes: *vi*,
 mercheta, puteinia [einiwr
 Wencher, wen'tshür *n*, merchetwr, put-
 Wend, wend *vi*, myned, cerdded
 Wenny, wen'i *a*, crangenog, odfog
 Went, went (hen amser gorphenol Wend)
 aeth *pt*.—Go
 Wept, wept *pt* & *pp*.—Weep
 Were, wêr *vi*.—Be. If he were, pe
 byddai. He was, bu, oedd [Be
 Wert, wêrt *vi*, ail berson modd ammodol
 West, west *n*, gorllewin, machlud haul:
a, gorllewinol: *ad*, tua'r gorllewin.
 South-west, deheu-orllewin
 Westerly, wes'tür.li, Western, wes'türn,
 Westward, west'wûrd *a*, gorllewinol
 Westward, west'wûrd, Westwardly,
 west'wûrd.li *ad*, tua'r gorllewin, i'r
 gorllewin
 Wet, wet *n*, gwlyb, gwlybwr, gwlyban-
 iaeth: *a*, gwlyb, gwlybyrog, gwlyb-
 orllyd, llaith: *vt*, gwlychu, gwlybu,
 gwlybhau. Wet nurse, mammaeth
 wlyb [myharan
 Wether, weth'ür *n*, mollt, llwdn dafad,
 Wetness, wet'nes *n*, gwlybaniaeth, llaith-
 Wetshod, wet'shod *a*, troedwlyb [der
 Wettish, wet'ish *a*, gwlybaidd, gwlybyr-
 aidd [gwynt
 Wezand, wî'zand *n*, breuant, corn y

Whale, whâl <i>n</i> , morfil, moran	Whereinto, whê'r.in.tw' <i>ad</i> , i'r hyn, hwn [hyn; o ba be
Whalebone, whâl'bôn <i>n</i> , asgwrn morfil	Whereof, whê'r.of' <i>ad</i> , o'r hyn, am
Wharf, whôrf <i>n</i> , porthfa, llonglwythfa	Whereon, whê'r.on', Whereupon, whê up.on' <i>ad</i> , ar yr hyn, ar hyun; ar beth
Wharfage, whôr'fâj <i>n</i> , tâl am lanfa	Wheresoever, whê'r.sô.ev'ûr, Wherev whê'r.ev'ûr <i>ad</i> , pa le bynag, ym n le bynag [un.tw' <i>ad</i> , i ba
Wharfinger, whôr'fin.jûr <i>n</i> , golygydd neu geidwad porthfa	Whereto, whê'r.tw'. Whereunto, wh
What, whot <i>pn</i> , yr hyn; pa beth, beth: <i>a</i> , pa: <i>ad</i> , o ran, rhwng. I will do what [that which] I can, gwnaf yr hyn a allwyf, gwnaf a allaf	Wherewith, whê'r.with', Wherewith whê'r.witru.ôl' <i>ad</i> , â'r hyn, â pha be trwy ba beth
Whatever, whot.ev'ûr, Whatsoever, whot-sô.ev'ûr <i>pn</i> , pa bynag, pa beth bynag. Whatever he may do, gwneled a wnelo, beth bynag a wnelo	Wherret, wher'et <i>n</i> , bonclust, cern <i>vt</i> , bonclustio, cernodio [porth
Wheat, whil <i>n</i> , chwysigen, crugdardd	Wherry, wher'i <i>n</i> , cychfad, ceu
Wheat, whit <i>n</i> , gwenith. Cow-wheat, gliiniogai, biwlith. A grain of wheat, gwenithen, gronyn gwenith	Whet, whet <i>vt</i> , hogi, minio, awchu, awlymu: <i>n</i> , hog, hogiad
Wheatear, whit'ir <i>n</i> , y gynffon wen	Whether, wher'ûr <i>pn</i> , pa un: <i>c</i> , ai un ai, pa un bynag [hogi, llymec
Wheaten, whi'tn <i>a</i> , o wenith. Wheaten bread, bara can [llithio	Whetstone, whet'stôn <i>n</i> , hogfaen, m
Wheedle, whi'dl <i>vt</i> , denu, hudo, twyllo	Whey, whâ <i>n</i> , madd, meiddlyn, chw
Wheel, whil <i>n</i> , olwyn, rhod; troell; sidell: <i>v</i> , chwildroi, treiglo, cludo mewn berfa olwyn. Wheel-work, troellwaith, rhodwaith. Spinning-wheel, rhod nyddu. A little wheel, olwynig, troellan [og, berfa drol	Wheyey, whâ'i, Wheyish, whâ'ish meiddlyd
Wheelbarrow, whil'bar.ö <i>n</i> , berfa olwyn	Which, whitsh <i>pn</i> , pa un, p'un, pa yr hyn, yr hwn, y rhai: <i>a</i> , pa. Wh of them? p'un [pa rai] o hony? Which is which, p'un yw p'un.—
Wheeled, whild <i>a</i> , olwynog, troellog, ag iddo olwynion neu droellau	Whichever, whitsh.ev'ûr, Whichsoe whitsh.sô.ev'ûr <i>pn</i> , pa un bynag
Wheeler, whi'lûr, Wheelwright, whil'rît <i>n</i> , saer olwynion, olwynwr, rhodwr	Whiff, whif <i>n</i> , chwiff, pwff, chw chwa: <i>vt</i> , chwiffio, pwffio, chwyth
Wheeze, whiz <i>vi</i> , cegwichio, gwich-anadlu, cegleisio	Whiffle, whif'l <i>n</i> , chwibanogl: <i>vt</i> , ch an; gwasgaru â chwythiad
Whelk, whelk <i>n</i> , crwnc; crugdardd	Whiffler, whif'lûr <i>n</i> , chwibanwr; an alwr, anwadalynd [anwad
Whelm, whelm <i>vt</i> , gorchuddio, dymchwelyd [torllwyth o genawon	Whiffing, whif'ling <i>n</i> , anwadalwel
Whelp, whelp <i>n</i> , cenaw, cenau: <i>vi</i> , bwrw	Whig, whig <i>n</i> , madd glas, surf, d, chwigyn; gwladwriaethwr â'i du iad tua gweriniaeth, Chwig, Wig
When, when <i>ad</i> , pan, pa bryd	Whiggish, whig'ish <i>a</i> , tebyg i'r Wig
Whence, whens <i>ad</i> , o ba le, o ba un	Whiggism, whig'izm <i>n</i> , Wigiaeth
Whenever, when .ev'ûr, Whenever, when.sô.ev'ûr <i>ad</i> , pa bryd bynag	While, whil <i>n</i> , ennyd, encyd, talm, ar <i>v</i> , segura, llercio, gwastraffu an
Where, whê'r <i>ad</i> , ym mha le, ym mha fan; yn y lle, yn y fan; pa le, pa fan. Any where, yn rhyw fan, yn rhyw le. No where, nid mewn un lle, nid mewn un man [nghylich pa le	A good while since, er ys meityn A little while, ennyd. A long v le, amser hir, amser maith. It is v th while, e dâl am ei wneuthur
Whereabouts, whê'r.â.bûwts' <i>ad</i> , yng	While, whil, Whilst, whilst <i>ad</i> , cyhy
Whereas, whê'r.az' <i>c</i> , gan	Whilom, whi'lum <i>ad</i> , gynt, cyn n, yn yr amser a aeth hebio; unwa
Whereat, whê'r.at' <i>ad</i> , wrth yr hyn	Whim, whim <i>n</i> , nymphy, rhosp, nt, hep-hynt, chwidrdro; sugnberia
Whereby, whê'r.bi' <i>ad</i> , trwy yr hyn; trwy ba beth	Whimbrel, whim'brel <i>n</i> , coeg gylfir
Wherefore, whê'r'fôr <i>ad</i> , pa ham, am ba beth, i ba beth, o herwydd pa ham	Whimper, whim'pûr <i>vi</i> , gerain, gol in
Wherein, whê'r.in' <i>ad</i> , yn yr hyn, yn yr hwn, ym mha beth	Whimsical, whim'zi.kal <i>a</i> , ysmala, m-pwyol, hyntiog, chwidr

Whimsy, whim'zî n, mympwy, coegdyb
 Whimwham, whim'wham n, coegbeth,
 tegan, ffril, peth gwael
 Whin, whin n, eithin, eithinen [cwyno
 Whine, whin vi, cwynleisio, truanleisio
 Whinny, whin'î vi, gweryru, gwilrin: a,
 eithinog, llawn eithin
 Whinyard, whin'yûrd n, cleddyf
 Whip, whip n, chwip, ffrewyll, fflangell:
 v, chwipio, ffrewyllu, fflangellu; crwn-
 wnïo, crwnhemio, crwnblethu; cipio,
 brysio. Whip-cord, chwipgort. Whip-
 hand, llaw uchaf, mantais. Whip-
 lash, carai chwip, chwipai. Whip-
 staff, braich y llyw. Whipping-post,
 chwipbost, chwipbawl
 Whipper, whip'ûr n, chwipiwr, fflangell-
 wr. Whipper-in, isheliwr
 Whipster, whip'stûr n, hocedwr; hud-
 leidr [droi, chwyrndrystio
 Whir, whûr, Whirry, whur'î v, chwyrn-
 hirl, whûrl n, chwif, chwarf, chwerfan,
 chwyrn, chwyldro, chwildro, chwiw,
 chwip: v, chwyrnellu, chwyrndroi,
 chwyldroi
 Whirlbone, whûrl'bôn n, padell y glin
 whirligig, whûrl'î.gig n, chwyrnell
 Whirlpool, whûrl'pwl n, pwll tro, tro-
 bwll, llyn tro, llynclyn, sugnbwll [wynt
 whirlwind, whûrl'wind n, trowynt, cor-
 hisk, whisk n, tusw, ysgubell; crych-
 naid: v, tusio, ysgubo; crychneidio
 Whisky, whis'kî n, perwirod, pwtwn
 Whisper, whis'pûr n, sygan, husting,
 sibrdw, sis: v, sisial, syganu, gosonio,
 sibrdw, husting
 Whist, whist n, math o chwaren cardiau:
 i, ust! taw! ystaw! dystaw!
 Whistle, whis'l n, chwib, chwiban;
 chwibanogl, chwythell: v, chwibanu.
 Apt to whistle, chwibanllyd [ryn
 hit, whit n, tip, tipyn, gronyn, mym-
 bite, whit a, gwyn, can, cànaid; pur:
 vt, gwynu, cànu. White bear, arth y
 zogledd. White swelling, manwyn.
 White thorn, draenen wen. White
 wine, gwin gwyn. White of an egg,
 zwyn wy. Milk-white, Snow-white,
 laethwyn, purwyn
 Whitebait, whit'bât n, math o ysgadenyn
 White, whi'tn v, gwynu, cànu
 Whiteness, whit'nes n, gwynder, can,
 gwyndra, gwyni, gwyndeb
 Whites, whits np, gwynllif
 Whitewash, whit'wosh n, gwyngalch,
 galchlyn: vt, gwyngalchu, gwynolchi
 Whither, whith'ûr ad, i ba le, i ba fan

Whithersoever, whith.ûr.sö.ev'ûr ad, i
 ba le bynag
 Whiting, whi'ting n, gwyniad, gwynied-
 yn, morwyniad; math o wynfwn
 Whitish, whi'tish a, gwynaidd, lled wyn
 Whitlow, whit'lô n, ewinor, bystwn
 Whitster, whit'stûr n, cànwyr, gwynwr
 Whitsunday, whit.sun'dä n, Sulgwyn
 Whitsuntide, whit'sn.tid n, gwyl y Sul-
 gwyn, wythnos y Sulgwyn
 Whittle, whi'tl n, mantell fagu; cyllell-
 an: vt, rhoi mewr mantell, mantellu;
 tori â chyllell, cyllellu [ellu, chwyrnogli
 Whizz, whiz vi, sïo, chwyrnu, chwyrn-
 Whizz, whiz, Whizzing, whiz'ing n, si,
 su, sïad, chwiban, chwibaniad
 Who, hû pn, yr hwn, yr hon, y neb, y
 sawl, y rhai: pwy. Defnyddir who
 am bersonau, which am bethau, a that
 yn lle y nail a'r llall: He who [that]
 doeth this, y neb a wnelo hyn. The
 book which [that] I bought, y llyfr
 a brynais. Mae that i'w ddewis yn
 yr ymadroddion fel y canlyn: Who
 that understands the matter, would
 say so? pwy ag sydd [ac efe]
 yn deall y pwnc a ddywedai
 felly? Which that you have seen do
 you prefer? pa un sy well genych o'r
 rhai a welsoch? The last that ar-
 rived, yr olaf a ddaeth. The same
 story that he heard, yr un chwedl a
 glywodd yntau. The boy and the
 articles that you sent for, y bachgen
 a'r pethau yr anfonasoch am danynt.
 It was I that did it, myfi a'i gwnaeth
 Whoever, hû.ev'ûr pn, pwy bynag
 Whole, hól a, cwbl, cyfan, cyfangwbl,
 hollol, holl, oll; iach, holliach: n,
 swm, crynswth, crynswdd, cyfan, cwbl.
 To make whole, iachäu, gwneuthur yn
 iach; cyfanu. Whole-blood, gwaed-
 lawn [rwydd
 Wholeness, hól'nes n, cyfander; iachus-
 Wholesale, hól'säl n, cyfanwerth: a,
 cyfanwerthol, ar gyfanwerth. Whole-
 sale dealer, cyfanwerthwr [iachusol
 Wholesome, hól'sum a, iach, iachus,
 Wholesomeness, hól'sum.nes n, iachus-
 rwydd [llwyr, achlan
 Wholly, hól'li ad, yn hollol, yn gwbl, yn
 Whom, hûm pn, yr hwn, yr hon; pwy?
 Whomsoever, hûm.sö.ev'ûr pn, pwy
 bynag
 Whoop, hûp n, bloedd, gryd, gwaedd:
 v, bloeddio, banllefain, grydio [einio
 Whore, hõ'r n, putain, puten: v, put-

Whoredom, hō'r'dum *n*, puteindra
 Whoremaster, hō'r'mas.tûr, Whoremonger, hō'r'mung.gûr *n*, puteiniwr
 Whoreson, hō'r'sun *n*, bastardd, plentyn gorderch: *a*, bastarddol
 Whorish, hō'r'ish *a*, puteinig, puteiniol
 Whortleberries, hō'r'tl.ber.iz, Whorts, hōrts, Whurts, hûrts *np*, llusi duon bach [yr hwn, yr hon, y rhai
 Whose, hŵz *pn*, eiddo pwy? pwy biau?
 Whosoever, hŵ.sō.ev'ûr *pn*, pwy bynag
 Why, whî *ad*, pa ham? pam? am ba achos? [wyll neu lusern
 Wick, wik *n*, pabwyr, pabwyrin can-
 Wicked, wik'ed *a*, drwg, drygionus, dir-
 iaid. anfad, annuwiol, ysgeler
 Wickedness, wik'ed.nes *n*, drygioni, an-
 fadrwydd, annuwioldeb, direidi
 Wicker, wik'ûr *n*, merhelygen; gwialen
 eilio. Wicker-work, gwialenwaith. A
 wicker basket, basged o ferhelyg
 Wicket, wik'et *n*, gorddrrws, gorddor
 Wide, wîd *a*, llydan, eang, helaeth;
 rhwth. As wide, lleted. Wider,
 lled, lletach. Widest, lletaf
 Wide, wîd, Widely, wîd'li *ad*, yn eang,
 ym mhell, ar led
 Widen, wîdn *v*, lledu, eangu, helaethu
 Wideness, wîd'nes *n*, lled, llydander,
 llydanedd; helaethrwydd, eangder
 Widegeon, wij'un *n*, chwiwell
 Widow, wîd'ō *n*, gweddw, gwraig weddw:
a, gweddw, unig, dibriod
 Widower, wîd'ō.ûr *n*, gwr gweddw
 Widowhood, wîd'ō.hwd *n*, gweddwdod
 Width, width *n*, lled, llydander; eang-
 der. Of equal width, cyffled. To
 make of equal width, cyffledu
 Wiold, wild *vt*, llywio, rheoli; trin
 Wioldy, wil'di *a*, llywiadwy; trinadwy
 Wife, wîf (*p* wives, wîvz) *n*, gwraig,
 gwraig briod, priod. To take a wife,
 gwreica, priodi, cymmeryd gwraig
 Wifeless, wîf'les *a*, diwraig
 Wifely, wîf'li *a*, gwreigaidd, gwreigiol
 Wig, wig *n*, gwalltgapan [buan, cyflym
 Wight, wît *n*, person; dyn, dynyn: *a*,
 Wigwam, wig'wam *n*, bwthyn, bwthyn
 Indiaidd
 Wild, wild *a*, gwyllt, bwyst, anwar,
 annof; anialog, anial, diffaith, an-
 niwyll: *n*, anial, anialfan, diffeithdir.
 Wild beast, gwylltfil, bwystfil. Wild-
 fire, tân gwyllt, gwylltdan. Wild
 fowl, aderyn gwyllt, gwylltedn. Wild
 honey, mel gwenyn gwylltion
 Wilder, wil'dûr *vt*, dyrysu, annhrefnu

Wilder, wil'dûr *a*, gwylltach: *cd*.—W
 Wilderness, wil'dûr.nes *n*, diffeithw
 diffaeth, anialwch, anial, anialfa [c
 Wilding, wil'ding *n*, math o wyllt:
 Wildly, wild'li *ad*, yn wyllt, yn afreol.
 To look wildly, hylldremio
 Wildness, wild'nes *n*, gwylltineb; g
 phwyll [c
 Wile, wil *n*, dichell, ystranc, ystr
 Wilful, wil'fûl *a*, gwirfoddol, bwria
 anhydyn, ystyfnig, cyndyn [ty
 Wilfully, wil'fûl.i *ad*, o wirfodd; yn
 Wilfulness, wil'fûl.nes *n*, ystyfnigrw
 Wiliness, wîl'i.nes *n*, arystryw, cyfrw
 dra, ffelder
 Wilk, wilk *n*, cragenbysg o'r enw
 Will, wil *n*, ewyllys, gwyllys; ysgrif
 lythyr cymmyn: *v* (*pt would*), de
 mynu; ewyllysio. Against one's
 o'i anffodd. Come what will, deud
 ddelo. I will go, mi a af, mynaf fy
 I shall go, af, caf fyned. Thou
 go, ti ei, myni fyned. Thou shalt
 cei fyned, rhaid i ti fyned, mynaf i
 fyned. He will go, fe ä, myn fy
 He shall go, caiff fyned, rhaid
 fyned, mynaf iddo fyned. We wil
 ni a awn, mynwn fyned. We sha
 awn, cawn fyned. You will go, e
 mynwech fyned. You shall go, ce
 fyned, rhaid i chwi fyned, mynaf i
 fyned. They will go, ant, my
 fyned. They shall go, cânt fy
 rhaid iddynt fyned, mynaf iddynt
 fyned. Will I go? a ewyllysiaf fy?
 a ydych yn meddwl yr af? Sb I
 go? a gaf fi fyned? a adêwch ni
 fyned? Wilt thou go? a ei d
 a fyni di fyned? Shalt thou go?
 di? a fydd i ti fyned? a fwried
 fyned? a gei di fyned? Will he
 a eiff efe? a fydd iddo fyned? a y
 yn meddwl yr ä efe? a ydyw
 foddllawn i fyned? Shall he g
 gaiff efe fyned? a adêwch chwi
 fyned? Will we go? a ydyw
 meddwl yr awn? Shall we g
 gawn ni fyned? a adêwch chw
 fyned? Will you go? a ewch c
 Shall you go? a ewch chwi? a f
 chwi fyned? a fwriedwech chwi f
 a gewch chwi fyned? Will the
 a ant hwy? a fydd iddynt fyn
 ydych yn meddwl yr ant? a ydy
 foddllawn i fyned? Shall they
 a gânt hwy fyned? a adêwch w
 iddynt fyned

Willing, wil'ing *a*, ewyllysgar, gwylls-gar, ewyllysiol, boddlonol, boddlawn, parod: *n*, ewyllysiad, gwyllysiad. To be willing, ewyllysiol, bod yn foddllawn
Willow, wil'ô *n*, helygen, pren helyg. Willow-grove, helyglwyn, llwyn helyg. Sweet willow, helyg Mair, gwyrddling. Water-willow, merhelygen
Willowy, wil'ô. *f a*, helygaidd, llawn helyg
Wimble, wim'bl *n*, ebillen, trwyddew, tylliadyr: *a*, chwim, sionc, heinif, buan
Wimble, wim'brl *n*, aderyn o'r enw
Wimple, wim'pl *n*, gwempl
Win, win (*pt & pp* won) *v*, ennil, ynnill; elwa, maelio. To win the day, ennil y dydd, cario'r dydd, trechu
Wince, wins *v*, gwingo, tafllu, tindafllu
Winch, wintsh *n*, braich droi, dyrwynai
Wind, wind *n*, gwynt, awel, awelan, chwa, chwyth, anadl, anal. Wind-bound, caeth gan y gwynt. Wind-egg, wy gwag, wy clwc. Wind-fall, gwynt-gwyp; hap dda. Wind-flower, llysiâu'r gwynt. Wind-gun, awyrddryll. Wind-thrush, coch yr aden, aderyn yr eira. Long-winded, hir ei anadl. Short-winded, byr ei anadl. Cross wind, croeswynt, asgellwynt. Trade-wind, tymmorwynt. The cardinal winds, y prif wyntoedd. To take wind, myned ar led. North wind, gogleddwynt. South wind, deheuwynt
Wind (wound) *vt*, dyrwyn, troi, amddyrywn. To wind off, dad-ddyrwyn. To wind up, dwyn i ben
Winder, win'dûr *n*, dyrwynwr; dyrwynai
Windhover, wind'ho. *v*, curyll, cudyll y gwynt
Windiness, win'dî. *nes n*, gwyntogrwydd
Windlass, wind'las *n*, dyrwynlath, dyrindle, win'dl *n*, cengliadur [wynai
Windless, wind'les *a*, tawel
Windmill, wind'mil *n*, melin wynt
Window, win'dô *n*, ffenestr, alches
Windpipe, wind'pîp *n*, breuant, corn y gwynt, corn y geg, corn y gwddf
Windward, win'wûrd *a & ad*, tua'r gwynt [chwythig
Windy, win'dî *a*, gwyntog, chwythlyd, ne, win *n*, gwin. Wine-bibber, gwin-yncwr, yfwr gwin. Wine-glass, gwin-rydryn. Wine-merchant, gwinfasachwr. Wine-press, gwinsang, gwinsasg, gwinwryf. Wine-vat, gwingafng, wing *n*, aden, adain, asgell, ffilog: *n*, adeinio, asgellu; ehedeg

Winged, wingd *a*, adeiniog, asgello. Winged-animals, ednaint, ednod
Wingless, wing'les *a*, diaden, diasgell
Wingy, win'gi *a*, asgello; cyflym, buan
Wink, wingk *n*, gwinc, ysmig, tarawiad llygad, amrantiad, amnaid: *vi*, gwincio, amneidio â llygad; esgeuluso, cyd-
Winner, win'ûr *n*, ennillwr [ddwyn
Winning, win'ing *n*, ennil, ennilliad, ynnilliad: *a*, ennillgar, denol, hudolaidd
Winnow, win'ô *v*, nithio, gwyntyllio
Winnowing, win'ô. *ing n*, nithiad. Winnowing-machine, peiriant nithio
Winsome, win'sum *a*, tawel; telaid
Winter, win'tûr *n*, gauaf: *v*, gauafu
Winterly, win'tûr. *li*, Wintry, win'trî *a*, gauafol, gauafaidd
Winy, wi'ni *a*, gwinaidd, fel gwin
Winze, winz *n*, awyrddwl
Wipe, wîp *n*, sych, sychiad, sychrwbaid; dyrnod, ffat, enoc; edliwiant: *vt*, sychu, dilychu, diwlychu, glanhau [cosfa
Wiping, wîping *n*, sychiad, sychrwbaid;
Wire, wîr *n*, gwyfr
Wiredraw, wî'r'drô *vt*, gwyfrdynu
Wiry, wî'rî *a*, gwyfraidd, fel edef haiarn
Wis, wis *v*, def, gwn
Wisdom, wiz'dum *n*, doethineb, callineb
Wise, wiz *a*, doeth, call, synwryol: *n*, ffordd, modd, dull, gwedd, sut
Wiseacre, wiz'ä. *kûr n*, doethyn, coeg-ddoethyn, ffwlcyn, caffwl, iolyn, iolen
Wisely, wiz'li *ad*, yn ddoeth, yn synwryol
Wish, wish *n*, dymuniad, deisyfiad, dais: *v*, dymuno, ewyllysiol, deisyf; hiraethu, chwennychu, bod am
Wisher, wish'ûr *n*, deisyfwr, chwennychwr. Well-wisher, ewyllysiwr da
Wishful, wish'fwl *a*, chwennychgar; blysig, hiraethlawn [ddiod wan
Wishwash, wish'wash *n*, te neu unrhyw
Wisket, wis'ket *n*, cawell, basged
Wisp, wisp *n*, tusw, sypyn, tasgell, dylwf; torch, amdorch. Will-o-the-wisp, ellyldan, malldan
Wist, wist *v*, def. I wist, gwybyddwn
Wistful, wist'fwl *a*, dwysystyriol, sylwgar
Wistit, wis'tit *n*, math o epa
Wit, wit *n*, synwryd, deall, fraethder, arabedd, cymhendod; arebydd, cymhenwr, un synwrygall. Half-witted, hanner call. Quick-witted, synwrygraff. To wit, sef, y sef, hyny yw
Witch, witsh *n*, rheibes, dewines, swynwraig, gwiddan, gwiddanes, rheibwraig, gwyll. Witch-ridden, hun-gwlyfus

- Witchcraft, witsh'kraft, Witchery, witshur. *n*, dewiniaeth, swyngyfaredd, rheibiaeth
- Witcracker, wit'krak.ûr *n*, cellweiriwr, digrifwas [waith
- Witcraft, wit'kraft *n*, dyfais, dyfeis-
- With, WITH *pr*, â, ag, gyda, gydag, efo: *px*, yn ol, gwrth-. With neither beginning nor end, without either beginning or end, heb na dechreu na diwedd
- Withal, WITH.ôl' *ad*, hefyd, heb law hyny, efo hyny, â'r hwn, ym mhellach
- Withdraw, WITH.drô' (withdraw, WITH.drô'v'; withdrawn, WITH.drôn') *v*, cilio, encilio, neillduo, tynu yn ol, cadw yn ol, galw yn ol, ymado, ymbellâu
- Withdrawal, WITH.drô'al, Withdrawment, WITH.drô'ment *n*, ciliad, tyniad yn ol
- Withe, WITH *n*, gwden, brigyn helyg
- Wither, WITH'ûr *v*, gwywo, crino, edwi, edwino, dyhoewi. Wither - wrung, wedi ei ddolurio yn yr ysgwyddau
- Witheredness, WITH'ûrd.nes *n*, gwywder, edwiniaeth [gwydd march
- Witherlock, WITH'ûr.lok *n*, eudyn-ys-
- Withers, WITH'urz *np*, ysgwydd march
- Withhold, WITH.hôld' *vt*, attal, dal, dal yn ol, cadw yn ol, rhwystro, luddio [iad
- Withholdment, WITH.hold'ment *n*, attal-
- Within, WITH.in' *pr*, mewn, o fewn, tu fewn, yn. From within, oddi fewn
- Without, WITH'ûwt *pr*, heb, di-: *c*, oddi eithr, oddi gerth: *ad*, yn allanol, tu allan. From without, oddi allan.
- Without compulsion, o wirfodd, yn ddigymhell. Without doubt, dianmhen
- Withstand, WITH.stand' *vt*, gwrthsefyll
- Witless, wit'les *a*, disynwyr, ynfyd, ffôl
- Witling, wit'ling *n*, symlyn, hurryn
- Witness, wit'nes *v*, tystio, tystiolaethu, ardstio, arwrio: *n*, tyst; tystiolaeth. Ear-witness, clust-dyst, clywedydd. Eye-witness, llygad-dyst; gwybyddiad. False-witness, geu-dyst
- Wits, wits *np*, synwyrâu. Out of one's wits, ynfyd. To be at one's wit's end, bod mewn cyfyng-gynghor
- Witsnapper, wit'snap.ûr *n*, geirfrathwr
- Witticism, wit'isizm *n*, fiolbertwrydd, gwagffraethder [arebol
- Wittily, wit'li *ad*, yn synwyrôl, yn
- Wittingly, wit'ing.li *ad*, trwy wybod, yn
- Wittol, wit'ul *n*, cyrniçyll [fwriadol
- Witty, wit'i *a*, synwyrôl, synwyrlym, cymhenddoeth, ffraeth, arain, arebol
- Witwal, wit'wol *n*, cnocell y coed
- Wive, wiv *v*, gwreica, priodi gwraig
- Wively, wiv'li *a*, gwrageddol, gwreigaidd
- Wiver, wiv'ûr, Wiverin, wiv'ûr.in, Wvern, wiv'ûrn *n*, math o ddraig ddy
- Wives, wivz *np*.—Wife [chymmyg
- Wizard, wiz'ûrd *n*, cynghallen, brudiwr swynwr, dewin
- Woad, wöd *n*, llysiau'r lliw, mel y cẁt
- Woe, wö *n*, gwae, gofid, drygfyd, truer
- Woe-begone, athrist, prudd [gofid
- Woful, wöfwl *a*, alaethus, gresyn
- Woke, wök *pt*.—Wake
- Wold, wöld *n*, gwastad, ystrad
- Wolf, wölf (wolves) *n*, blaidd, be
- Wolf-bitch, bleiddast. Wolf-fis morflaidd
- Wolfbane, wölf'bän *n*, llysiau'r blaidd
- Wolfdog, wölf'dog *n*, bleiddgi, bugeil
- Wolfish, wölf'fish *a*, bleiddaidd
- Wolverine, wölv.vu.rin' *n*, anifail bych
- Wolves, wölvz *np*.—Wolf [gwanc
- Woman, wöwm'an (women) *n*, gwra dynes, benyw, merch, bun. A handsome woman, meinir. A little woman, gwreigan. An old woman, hen wraigwrach. A young woman, meieuanc. A pretty young woman, meinir, meinwen, prydwen
- Womanhood, wöwm'an.hwd *n*, merche gwreigod, priodoledau gwraig
- Womanish, wöwm'an.ish, Womanish wöwm'an.li *a*, benywaidd; gwreigaidd, merchaidd, gwreigiol
- Womanize, wöwm'an.iz *vt*, gwreigeiddo masweddu [fenywa
- Womankind, wöwm'an.kind *n*, rh
- Womb, wöwm *n*, croth, bru [fawr, e
- Womby, wöwm'i *a*, crothog; cynnw
- Women, wim'en *np*.—Woman
- Won, wun *pt* & *pp*.—Win
- Wonder, wun'dûr *n*, rhyfeddod, synd gwrth: *vi*, aruthro, rhyfeddu, sy
- Wonder-struck, syndedig, dychryngig. Wonder-working, gwyrth-wneturol. I wonder if he will come, wn i a ddaw efe. I wonder what he thinks of it, beth mae efe yn feddwl dano, ni wn i. Seven wonders of the world, saith rhyfeddod y byd: 1, Pigadeiliau yr Aipt; 2, Beddadail temesia; 3, Teml Diana yn Ephe; 4, Muriau a gerddi crog Babylon; 5, Cawrddelw Rhodes; 6, Delw u Olympus; 7, Gwyldyrau Alecsan
- Wonderful, wun'dûr.fwl *a*, rhyfeddol, aruthrol, nthrol [uth: d
- Wonderfulness, wun'dûr.fwl.nes *n*,

Wonderment, wun'dûr.ment *n*, syndod, rhyfeddod, aruthredd [dyeithrol
 Wondrous, wun'drus *a*, rhyfeddol, uthrol,
 Wont, want *v*, def, arferu, ymarferu: *n*, defod, arfer, moes. As he was wont, fel oedd ei arfer [won't, ni wnaif
 Won't, wönt (byrhâd o *will not*). I
 Wanted, wun'ted *a*, arferedig, arferol,
 Woo, wû *v*, caru; atolygu [cyffredin
 Wood, wûd *n*, coed, gwÿdd; pren; coedwig, gwyddlan, gwyddwig, coedwin; gallt. Wood-chat, y cigydd, aderyn o'r enw. Wood-cut, coedgerfiad. Wood-dove, Wood-culver, ysguthan. Wood-engraving, coedgerfiadaeth. Wood-nymph, gwyddanes. Wood-offering, coedoffirwm. Wood-pigeon, ysguthan
 Woodashes, wûd'ash.iz *np*, coedludw,
 Woodbine, wûd'bin *n*, gwyddfifd [coedulw
 Woodcock, wûd'kok *n*, cyfflog
 Wooded, wûd'ed *a*, coededig, coedog
 Wooden, wûd'n *a*, coedol, o goed, o bren, Wooden-chest, prenfol. Wooden spoon, llwy bren
 Woodfretter, wûd'fret.ûr *n*, pry'r coed
 Woodiness, wûd'i.nes *n*, coedogrwydd
 Woodland, wûd'land *n*, coettir, tir coedog: *a*, coediog, coedog, coettirow.
 Woodland country, gwlad goediog
 Wooklark, wûd'lârk *n*, esgudogyll, hed-ydd y coed, telawr y coed, enid
 Woodless, wûd'les *a*, digoed, heb goed
 Woodlouse, wûd'lûws (*p* woodlice, wûd'lis) *n*, mochyn y coed
 Woodman, wûd'man (woodmen, wûd'men) *n*, coedwr
 Woodmonger, wûd'mung.gûr *n*, gwerthwr tanwydd, tanwyddwr
 Woodpecker, wûd'pek.ûr *n*, delor, coblyn y coed, cnocell y coed, caseg wanyyn [uchwyliwr coed
 Woodreeve, wûd'rîv *n*, coedolygwr, gor-
 Woodroof, wûd'rûf *n*, llysiau yr eryr
 Woodsare, wûd'sêr *n*, coedewyn
 Woody, wûd'i *a*, coedog, llawn coed, fel coed. Woody on all sides, amgoed.
 Woody cliff, gallt [ceisydd
 Woer, wû'ûr *n*, carwr, ymgeisydd,
 Woof, wûf *n*, anwe, arwe; y bwrw
 Wool, wûl *n*, gwlan. Wool-sack, sach o wlan; cadair y prifganhellwr yn Nhy yr Arglwyddi. Wool-stapler, gwlanfaelcher. Wool-staple, gwlanfaelcha, marchnadfa gwlan. Flocks of wool, casnach, cneifion [gribwr
 Woolcomber, wûl'kô.mûr *n*, gwlan-
 Woolfel, wûl'fel *n*, croen â'r gwlan arno

Woollen, wûl'en *a*, o wlan, gwlanaid, gwlanog. Woollen cloth, brethyn.
 Woollen-draper, brethynwr. Superfine woollen cloth, brethyn dinesig
 Wooliness, wûl'i.nes *n*, gwlaneiddrwydd
 Woolly, wûl'i *a*, gwlanog, fel gwlan
 Woolward, wûl'wûrd *ad*, mewn gwlan
 Word, wûrd *n*, gair: *v*, geiriadu, geirio. By word of mouth, trwy ymadrodd. The Word, y Gair, Crist. To have words, cynhenu. To send word, hysbysu
 Wordiness, wûrd'i.nes *n*, geiriogrwydd
 Wordless, wûrd'les *a*, dystaw, atafar
 Wordy, wûrd'i *a*, geirgar, geiriog, aml-
 Wore, wûr *pt*.—Wear [eiriog
 Work, wûrk *n*, gwaith; gweithred; gorchwyl: *v* (*wrought*), gweithio; gweithredu. Chequer-work, gwaith y gwenyn. Needle-work, brodiad. Patch-work, clytwaith. Working-classes, gweithwyr, dosbarth gweithiol.
 Working-day, dydd gwaith
 Worker, wûr'kûr *n*, gweithiwr; gweithredwr. Fellow-worker, cydweithwr
 Workfellow, wûr'fel.ö *n*, cydweithiwr, cydweithredwr
 Workhouse, wûrk'hûws (*p* workhouses, wûrk'hûw.ziz) *n*, gweithdy, tlotty
 Workman, wûrk'man (*p* workmen, wûrk'men) *n*, gweithiwr, gweithydd
 Workmanlike, wûrk'man.lik *a*, saerniaid, celfydd, celfyddus
 Workmanship, wûrk'man.ship *n*, crefft-wriaeth, gweithiant, gweithrediant, celfyddyd, gwnenthuriad [gweithle
 Workshop, wûrk'shop *n*, gweithfa,
 Workwoman, wûrk'wûm.an (*p* workwomen, wûrk'wim.en) *n*, gweithyddes
 World, wûrd *n*, byd, daiarfyd; y cyhoedd, y cyffredin. For all the world, yn gwbl, yn hollol [bydgarwch
 Worldliness, wûrd'li.nes *n*, bydolrwydd,
 Worldling, wûrd'ling *n*, bydolddyn, bydgarwr, bydodyn
 Worldly, wûrd'li *a*, bydol, bydgar, bydgarol. Worldly-minded, bydolfryd
 Worm, wûrm *n*, pryf, pryfyn, abwydyn; llyngyren; troellifon, tyndroell: *v*, dibryfedu; cyfrwysweithio. Worm-eaten, ysedig gan bryfed. Blind-worm, dall-neidr, madfall. Grave-worm, breuad. Maw-worm, llyngyren. Sheep-worms, euod. Tape-worm, cyclebryf [droawl
 Wormlike, wûrm'lik *a*, pryfol; nydd-
 Wormwood, wûrm'wûd *n*, chwerwlys
 Wormy, wûr'mi *a*, pryfedog, pryfedol

- Worn, wōrn *pp.*—Wear
 Wornils, wōr'nîlz *np.*, gwyrng, gwyrn
 Worrel, wor'el *n.*, budrchwilen yr Aipht
 Worry, wur'î *vt.*, cnoi; anafu, blino, erlid, poeni, cystuddio
 Worse, wûrs *a.*, gwaeth: *cd.*—Bad. To grow worse, gwaethu, gwaethygu, myned yn waeth. To make worse, gwaethygu. Worse and worse, gwaeth-gwaeth. So much the worse, gwaetha'r modd, gwaethaf i gyd
 Worship, wûr'ship *n.*, addoliaeth, iolaeth; urddas: *v.*, addoli, ioli; anrhydeddu. Place of worship, addolfa, addoldy
 Worshiper, wûr'ship.ûr *n.*, addolwr, iolychwr, iolwr
 Worshipful, wûr'ship.fwl *a.*, parchedig, anrhydeddus, parchlawn
 Worst, wurst (*sd.*—Bad) *a.*, gwaethaf: *v.*, gorchfygu, trechu
 Worsted, wûr'sted *n.*, edafedd hirwlan
 Worsted, wûr'sted *pt* & *pp.*—Worst
 Wort, wûrt *n.*, breci; llysiuyn. Wortvat, cafn breci
 Worth, wûrth *n.*, gwerth, pris; gwiwdeb; teilyngdod. It is worth a shilling, e dâl swllt, y mae yn werth swllt
 Worthiness, wûr'thî.nes *n.*, teilyngdod, haeddiant, rhyglydd, rhyglyddiant
 Worthless, wûrth'les *a.*, diwerth, dibris
 Worthlessness, wûrth'les.nes *n.*, dibrisdra
 Worthy, wûr'thî *a.*, teilwng, gwiw; addas: *n.*, dyn teilwng, gorwr
 Worthy, wûr'tî *a.*, breciâidd
 Wot, wot *pt.*—Weet. I wot, gwyddwn, mi wyddais
 Would, wûd *v.*, *def.*, *pt.*—Will. I would go, if I should, mi elwn, pe cawn. I should go, if I would, cawn fyned, pe mynwn. I would have gone, if I should, mi aethwn, pe cawswn. I should have gone, if I would, cawswn fyned, pe mynaswn. He should not do so, ni ddylai wneuthur felly. He would talk for hours on the subject, efe a siariadai am oriau ar y pwnc. What would you that I should do for you? beth a fynech i mi ei wneuthur i chwi? I would not that ye should be ignorant that [of], ni fynwn i chwi fod heb wybod, ni ewyllyswn eich bod heb wybod fod. Would to God it were morning! Gwyn fyd na ddenai'r boreu
 Wound, wûnd *n.*, archoll, clwyf, briw, gweli: *vt.*, archolli, clwyfo, briwo
 Wound, wûwnd *pt* & *pp.*—Wind [gweliô
 Woundwort, wûnd'wurt *n.*, briwlys
- Wove, wöv *pt* & *pp.*—Weave. Woven paper, papyr gwastadlyfn
 Woven, wöv'n *pp.*—Weave
 Wrack, rak *n.*, gwymon; dinystr, dryllia
 Wrackful, rak'f'wl *a.*, dinystriol
 Wraith, räth *n.*, drychiolaeth dyn ar far
 Wrangle, rang'gl *v.*, ceclu, ymgeer ymeirio: *n.*, ymgecraeth, cynhen, da
 Wrangler, rang'glûr *n.*, ceclryn, ymdae wr, cynhenwr: uchysgolhaig
 Wranglesome, rang'gl.sum *a.*, ceclrus
 Wrap, rap *vt.*, plygu, plygdroi, goblyg amblygu, amwisgo, plygu yng nghy gorthoi, amdoi
 Wrapper, rap'ûr *n.*, amdrws, amdwy gorthöydd, amlen, amdo [uch
 Wrappascal, rap.ras'kal *n.*, hugan, c
 Wrass, Wrasse, ras *n.*, gwrachen y mô
 Wrath, roth *n.*, llid, bâr, dig, digder, digaint, gwyth, lliidiogrwydd, soriant
 Wrathful, roth'f'wl *a.*, lliidiog, digllaw dig, digofus, gwytblawn, barog
 Wrathfulness, roth'f'wl.nes *n.*, diglloned lliidiogrwydd, gwythlondeb
 Wrathless, roth'les *a.*, dilid, diddig, a nigofus, diddigder
 Wrawl, rôl *vi.*, mewian
 Wreak, rik *vt.*, tywallt; dial, dialeddu
 Wreakful, rik'f'wl *a.*, dialgar, dialeddu
 Wreakless, rik'les *a.*, annialgar, egwau
 Wreath, rith *n.*, amdorch, plethdore plethwe, addurnbleth, talaith, corcbleth, gwrydd [plethu, gwryd
 Wreathe, rith *v.*, amdorch, plethwe
 Wreathy, ri'thî *a.*, torchaid, modruaid, argrych
 Wreck, rek *n.*, llongdrylliad, llongd llong-goll; llongdrylliau, ysgyr llong, dylusg; dinystr, distryw, llw: goll; gwymon: *v.*, llongdryllio, c llong
 Wreckage, rek'äj *n.*, llongdrylliadan
 Wrecker, rek'ûr *n.*, ysbeilydd llongdrylliau, lleidr dylusg, lleidr glan môr
 Wren, ren *n.*, dryw, dryw bach, baran
 Wrench, rentsî *n.*, dirdro, croesdro, nydro: *vt.*, dirdroi, croesdroi; tyrfu
 Wrest, rest *vt.*, dirdroi, dirdynu, trawgipio, gwyrddroi, gwyrgamu: *n.*, gwdro, dirdyn, trawsgip
 Wrestle, res'tl *vi.*, ymfaelyd, ymafi ymafael, ymdrech [wr, codyr
 Wrestler, res'lûr *n.*, ymafaelwr, ymdre
 Wrestling, res'ling *n.*, ymafaeliad, ymdrechiad. Wrestling-match, cod ymdrechfa [ddyn, trau
 Wretch, retsh *n.*, adyn, truenyn, gwa

X.

Wretched, ret'shed *a*, truan, truol, truenus, gresynol, gresynus; salw, gorwael [gresyndod, gorwaelni
 Wretchedness, ret'shed.nes *n*, trueni,
 Wriggle, rig'l *v*, gwingo, mymstumio, ymnyddu, ymddyrywn [llawweithiwr
 Wright, rit *a*, saer, gweithiwr, celfyddwr,
 Wring, ring *n*, gwasg, dirwasg, nyddwasg: *v* (*wrung*), gwasgu; dirdroi, trowasgu, nydd-droi, nyddwasgu
 Wrinkle, ring'kl *n*, crych, crychni, rhych, tolc: *v*, crychu, rychu, tolcio
 Wrist, rist *n*, arddwrn
 Wristband, rist'band *n*, arddyrynwyn
 Writ, rit *n*, ysgrhythyr; ysgrif, ysgrifen, ysgriflen; dyfynlythyr, gwyslythyr: *pp.*—Write (*anarferol*). Holy Writ, Ysgrhythyr Sanctaidd
 Write, rit (*wrote*, *written*) *v*, ysgrifenu, ysgrifo, llythyru. To write your name, tori neu ysgrifenu eich enw
 Writer, ri'tür *n*, ysgrifenydd, ysgrifydd
 Writhe, riTH *v*, nydd-droi, dirdynu, dirgamu, gwyrddynu

Writhle, riTH'l *v*, crychu, rychu
 Writing, ri'ting *n*, ysgrifen; ysgrifeniad.
 Writing-desk, ysgrifenfwrdd. Writing-master, ysgrifdysgwawdr. Writing-paper, papyr ysgrifenu
 Written, rit'n *pp.*—Write [crin
 Wrizzled, riz'ld *a*, crychlyd, gwiwedig,
 Wrong, rong *a*, cyfeiliornus, cam: *n*, cam, camwri, bai, cyfeiliorn: *vt*, gwneyd cam, niweidio, drygu. Wrong-doer, camweddwr, gwneuthurwr cam, troseddwr. Wrong-doing, trosedd, camwedd. Wrong-headed, pengam. Wrong-timed, anamserol. You are wrong, yr ydych yn camsynied. It is you are in the wrong, arnoch chi mae'r bai [weddwr
 Wronger, rong'ür *n*, niweidiwr, cam-
 Wrongful, rong'fwl *a*, anghyfiawn, cam, beius, camweddus, cyfeiliornus
 Wrote, röt *pt.*—Write
 Wroth, roth *a*, dig, digllawn, digofus
 Wrought, röt *pt* & *pp.*—Work (*arferedig yn fynych yn yr Alban*).
 Wrought-iron, haiarn morthwylidieg
 Wrung, rung *pt* & *pp.*—Wring
 Wry, ri' *a*, cam, hyllgam, gwyrgam: *v*, camu, hyllgamu, gwyrgamu. Wry-necked, gwddfgam
 Wryneck, ri'nek *n*, aderyn o'r enw
 Wryness, ri'nes *n*, gwyrgamedd, gwyr-gemi, gwyrni [mygol
 Wryvern, wi'vürn *n*, draig ddychym-

XANGTI, zang'ti *n*, geudduw y Chineaid
 Xanthic, zan'thik *a*, melynaidd
 Xebec, zi'bek *n*, math o long fechan dri hwyllbren
 Xenium, zi'ni.um (*p xenia, zi'ni.â*) *n*, anrheg arferedig [eithriaid
 Xenodochy, zi.nod'ö.ki *n*, derbynfa dy-
 Xerasia, zi.rä'zhi.â *n*, sychder gwallt
 Xerodes, zi.rö'diz *n*, cornwyd sych
 Xeromirum, zi'r.ö.mi'r'um *n*, eli sychol
 Xerophagy, zi.rö'fä.ji *n*, ymborth sych
 Xerophthalmi, zi.rop'thal.mi *n*, sych-gochni llygaid, sychgibddellni, sych bilen
 Xerotes, zi.rö'tiz *n*, sychder y corff
 Xiphias, zi'f'as *n*, cleddbysg; cleddseren [aeth
 Xylography, zi.log'rä.ff *n*, coedgerfiad-
 Xylophagous, zi.lof'ä.gus *a*, coedfwytaol
 Xyster, zi's'tür *n*, crafell llawfeddyg
 Xystus, zi's'tus *n*, rhodfa, rhodle, oriel

Y.

YACHT, yot *n*, dyfrlong, tlysfad, ystafellfad, bad ystafello
 Yager, yä'gür *n*, marchog, marchfilwr
 Yahoo, yä'hw *n*, dyn gwyllt
 Yak, yak *n*, bual, ych gwyllt
 Yam, yam *n*, gwreiddyn tramor
 Yama, yä'mä *n*, geudduw Hindwaidd
 Yankee, yang'ki *n*, Sais Americaidd, Iancyn, Ianc (*p* Iancwys)
 Yankeeism, yang'ki.zim *n*, ieithwedd neu arferiad yr Iancwys
 Yap, yap *n*, ci bach, cian: *vi*, cyfarth
 Yard, yärd *n*, llath, llathen, gwialen; llathaid; hwyll-lath; buarth, cadlas. Corn-yard, ydlan. Cow-yard, buarth. Flail-yard, gwial ffust. Yard-arm, braich y drawslath. Yard-wand, Yardstick, llathfesurai, llathwialen [us
 Yare, yê'r *a*, hylaw, parod, hoew, awydd-
 Yarely, yê'r'li *ad*, yn fedrus
 Yarn, yärn *n*, edaf, edau, edafedd. Yarn-beam, carfan gwëydd. To spin a yarn, adrodd chwedl
 Yarr, yär *vi*, chwyrnu, ysgyrnygu
 Yarrish, yar'ish *a*, sych-arwaidd ei flas
 Yarrow, yar'ö *n*, llysiâu'r gwaedlin,
 Yate, yät *n*, iet [milddail, gwilfrai
 Yaw, yô *vi*, mymsgwyddo: *n*, clefri
 Yawl, yôl *n*, bad mawr, mawrgwch: *vi*, gwaeddi, bloeddi, llefain [oerleisiad
 Yawling, yô'ling *n*, bloedd, bloeddiad,

- Yawn, yôn *vi*, dylyfu gên, agor ceg: *n*, ystwyrad, dylyfiad gên [wisgo
 Yclad, y'klad' *a*, gwisgedig, wedi ei
 Ycleped, i.klept' *a*, enwedig, galwedig
 Ye, yî *pn*, chwi, chwychwi. Ye also, chwithau [Yes
 Yea, yâ *ad*, iê, do, felly y mae, yn wir.—
 Yean, yîn *vi*, bwrw oen [ei fwrw
 Yeanling, yî'ling *n*, oeyn, oen newydd
 Year, yîr *n*, blwydd, blwyddyn, blynedd. Last year, llynedd. This year, eleni, yleni. Anomalistic year, blwyddyn afreolus, yn cynnwys 365d. 6a. 14' 1". Intercalary year, blwyddyn ymsangol, yn cynnwys 384 diwrnod. Julian year, blwyddyn Iwl Caesar, yn cynnwys 365½ diwrnod. Leap year, blwyddyn naid. Lunar year, blwyddyn leuadol, yn cynnwys 354 diwrnod. Sidereal year, blwyddyn seryddol, yn cynnwys 365d. 6a. 9' 11". Solar year, blwyddyn heulog, yn cynnwys 365d. 5a. 48' 48". In years, hen, oedranus [blwydd
 Yearling, yîr'ling *n*, blwyddiad, llwdn
 Yearly, yîr'li' *a*, blwyddol, blyneddol: *ad*, bob blwyddyn, yn flyneddol
 Yearn, yûrn *vi*, tosturdeimlo, dwys-gydymdeimlo, gofidio, teimlo yn anesmwyth [berem, ewyn
 Yeast, yist *n*, swyf, swyfi, berman, burym,
 Yeasty, yis'tf' *a*, ewynol, swyfol, ewynog,
 Yelk, yelk *n*.—Yolk [beremog
 Yell, yel *n*, oergri, oernad, oerlef, ud: *vi*, oerleisio, oergriô, ubain, udo, drygnad
 Yellow, yel'ô *a*, melyn. Yellow-bunting, Yellow-hammer, melyn yr eithin, y penfelyn. Pale yellow, melynwyn. To make yellow, melyn [felyn
 Yellowish, yel'ô.ish *a*, melynnaidd, lled
 Yellowness, yel'ô.nes *n*, melynî, melyn-der [anifeiliaid
 Yellows, yel'ôz *np*, y melynî, clefyd ar
 Yelp, yelp *vi*, cyfarth, gogyfarth
 Yeoman, yô'man *n*, gwr eang, rhydd-ddeiliad; gosgorddwr, milwr
 Yeomanry, yô'man.rî *n*, gwrengiaid, y gwfr eang
 Yerk, yûrk *v*, tindafu, gwingo: *n*, gwing
 Yes, yes *ad*, iê, do, felly mae, oes. Did you see him? Yes; no: A welsoch chwi ef? Do; naddo. Do you see him? Yes; no: A ydych chwi yn ei weled? Ydwyf; nac ydwyf. Shall you see him? Yes; no: A welwch chwi ef? Gwnaf; na wnaf. Is this the man? Yes; no: Ai hwn yw'r dyn? Iê, iê hwn; nage
 Yesterday, yes'tûr.dâ *n*, doe: *ad*, ddoe. The day before yesterday, echdoe
 Yesternight, yes'tûr.nît *n*, neithwyr: *ad*, neithwyr
 Yet, yet *c* & *ad*, er hyny, eto, hagen, er hyny oll; unwaith eto; hyd yma
 Yew, yw' *n*, yw, ywen, pren yw
 Yewen, yw'en *a*, ywenol, fel yw
 Yex, yeks *n*, yr ig: *vi*, igio, igian, ucheneidio, ocheneidio
 Yield, yild *v*, gildio, ymroddi, ymostwng rhoddi i fyny, rhoddi; cynnyrchu
 Yielding, yil'ding *a*, yn dwyn; yn caniatâu, ymroddgar [millti
 Yojan, yô'jan *n*, mesur Indiaidd o bun
 Yoke, yök *n*, iau, gwarog, gwedd: *v* ieuo, gwarogi. Yoke-fellow, cydwedd cydweddog, cydymaith. Yoke of oxen par o ychain, gwedd o ychain
 Yoked, yökt *a*, ieuedig, gweddog
 Yokel, yök'el *n*, taiog
 Yolk, yök *n*, melyn wy
 Yon, yon, Yonder, yon'dûr *a*, draw, acw *ad*, dacw, acw, draw, rhaco
 Yore, yô'r *n*, yr hen amser: *ad*, gyn cynt. In the days of yore, yn yr amser gynt
 You, yw' *pn*, chwi, 'ch; chwychwi. You also, chwithau. You (emphatically) chwychwi. To hear you, i'ch clywe
 Young, yung *a*, ieuanc; tyner. A young bird, cyw [cd.—Your
 Younger, yung'gûr *a*, iau, ieuangacl
 Youngest, yung'gest *a*, ieuangaf, ieuas. —Young [ieuau
 Youngish, yung'ish *a*, ieuangaidd, ll
 Youngling, yung'ling *n*, creadur ieuau
 Youngster, yung'stûr, Younker, yung kûr *n*, ieuengyn, ieuant, llencyn, llan
 Youngsters, bechgynach
 Your, yw'r *pn*, eich, ych, 'ch [eiddo ch
 Yours, yw'rz *pn*, eiddoch, yr eiddoc
 Yourself, yw'r.self' *pn*, eich hun, eich hunan [ain, chwychr
 Yourselves, yw'r.selvz' *pn*, eich hu
 Youth, yw'th *n*, ieuant, ieuanc, dyn ieuanc, llanc, gwerydd; ieuencyd
 Youthful, yw'th'fwl *a*, ieuanc, llencyaid; nwyflawn
 Youthfulness, yw'th'fwl.nes *n*, ieuencyd
 Youthhood, yw'th'hwd *n*, ieuencyd
 Youthly, yw'th'li' *a*, ieuanc, cynnar
 Yttrium, it'ri.um *n*, mettel o'r enw
 Yule, ywl *n*, amser Nadolig. Yn tide, amser Nadolig, amser y gwyli
 Yunix, yunks *n*, aderyn o'r enw
 Yux, yuks *n*, ig, igiad: *v*, igio, igian

Z.

ZACCHO, zak'ö *n*, gwaelod-wadn colofn
 Zaffre, zaf'ür *n*, ffugfwn, ffugfettel
 Zain, zäm *n*, cadflaenor Tyrcaidd
 Zain, zän *n*, cefyl o liw tywyll, difan
 Zany, zä'nî *n*, ysgentyn, cellweiriwr,
 croesan, digrifyn, digrifwas
 Zarnich, zâr'nik *n*, math o sylwedd caled
 Zea, zî *n*, gwenith Indiaidd
 Zeal, zil *n*, aidd, eiddgarwch, sel, eidd-
 igedd, hewyd, dyhewyd, awyddfryd,
 brwdfrydedd, gwresogfryd
 Zealless, zi'les *a*, disel, diaidd, claur
 Zealot, zel'ut *n*, brwdfrydwr, gwynfydwr,
 eiddgeddwr [penboethni
 Zealotism, zel'ot.izm *n*, brwdfrydiaeth;
 Zealotry, zel'ut.rî *n*, brwdfrydiaeth
 Zealous, zel'us *a*, aiddgar, eiddgeddus,
 eiddgar, awyddus, hewydus, gwresog,
 brwdfrydig
 Zealousness, zel'us.nes *n*, awyddfrydedd
 Zebra, zi'brâ *n*, math o asyn gwyllt
 Zebu, zi'bü *n*, ych gwyllt yr India
 Zechin, zi'kin *n*, bath aur gwerth 9s.
 Zedoary, zed'ö.ur.i *n*, math o blauigyn
 Zeekoe, zi'kö *n*, afonfarch [peraroglaidd
 Zeine, zi'in *n*, defnydd gludiog a geir o
 wenith yr India
 Zendavesta, zen.dâ.ves'tâ *n*, llyfr sanct-
 aidd tanaddolwyr Persia
 Zenith, zen'ith *n*, y lle uwch ein pen, y
 pwnc uwch ben
 Zekin, zi'kin *n*, arian bath Indiaidd,
 gwerth o ddeutu 9s.—Zechin
 Zephyr, zef'ür *n*, gwynt y gorllewin;
 mwythawel, tirionchwa
 Zero, zi'r'ö *n*, dirgelnod, goddim, gwag-
 nod (0) [blas
 Zest, zest *n*, croen eurafal; chwaeth,
 Zeta, zi'tâ *n*, llythyren Roeg; ystafell
 Zetetic, zi.tet'ik *a*, ymfyuiadol
 Zengma, züg'mâ *n*, ymgyswllt (dull
 ymadrodd) [fingam-fongam
 Zigzag, zig'zag *a*, troadol, igam-ogam,
 Zimb, zim *n*, math o gacynen wenwyn-
 llyd tramor
 Zimome, zi'möm *n*, glud gwenith
 Zinc, zing *n*, math o adwyn, afryttel
 Zingiber, zin'ji.bür *n*, poethwraidd, sin-
 sir.—Ginger [enw
 Zirconium, zür.kö'ni.um *n*, adwyn o'r
 Zivola, ziv'ö.lâ *n*, aderyn tramor tebyg
 i felyn yr eithin
 Zoanthropy, zö.an'thrö.pî *n*, math o
 wallgofrwydd [lun
 Zoete, zok'l *n*, math o wadn i ddal cerf-

Zodiac, zö'di.ak *n*, sidydd, sidyll, caer
 sidi, caer sidin, caer sidydd. Twelve
 signs of the zodiac, deuddeg arwydd
 y sidydd:—
 Spring Signs, Arwyddion y Gwanwyn:
 ♈ Aries, é'r'i.iz, the Ram, yr Hwrdd
 ♉ Taurus, tó'rus, the Bull, y Tarw
 ♊ Gemini, jem'i.nî, the Twins, y
 Gefeilliad
 Summer Signs, Arwyddion yr Haf:
 ☊ Cancer, kan'sûr, the Crab, y Cranc
 ♌ Leo, lí'ö, the Lion, y Llew
 ♍ Virgo, vûr'gö, the Virgin, y Forwyn
 Autumnal Signs, Arwyddion yr Hydref:
 ♎ Libra, lí'brâ, the Balance, y Fantol
 ♏ Scorpio, skôr'pi.ö, the Scorpion, yr
 Ysgorpiwn, y Sarff
 ♐ Sagittarius, saj.i.tê'r'i.us, the
 Archer, y Saethydd
 Winter Signs, Arwyddion y Gauaf:
 ♑ Capricornus, kap.rî.körn'us, the
 Goat, yr Afr
 ♒ Aquarius, â.kwê'r'i.us, the Water-
 bearer, y Dyfrwr
 ♓ Pisces, pis'is, the Fishes, y Pysg
 Zodiacal, zö.dî'â.kal *a*, perthynol i'r
 sidyll, sidyllol
 Zone, zön *n*, gwregys, cylch, cylchan.
 Frigid zone, y cylch rhewlyd. Tem-
 perate zone, y cylch tymmerus.
 Torrid zone, poethgylch, gwregys
 crasboeth, cylch poeth
 Zoned, zönd *a*, gwregysedig, cylchedig
 Zoographer, zö.og'râ.für *n*, mildraeth-
 ydd, milhanesydd [draethol
 Zoographical, zö.ö.graf'i.kal *a*, mil-
 Zoography, zö.og'râ.fi *n*, mildraeth-
 yddiaeth
 Zoolatry, zö.ol'â.trî *n*, miladdoliaeth
 Zoological, zö.ö.loj'i.kal *a*, milofyddol
 Zoologist, zö.ol'ö.jist *n*, milofydd
 Zoology, zö.ol'ö.ji *n*, mildraeth, mil-
 hanes, milodiaeth, milofyddiaeth
 Zoomorphism, zö.ö.môr'fizm *n*, newid-
 iad dynion i anifeiliaid
 Zoophorous, zö.of'ur.us (*p* zoophori,
 zö.of'ur.i) *n*, milgolofn, atteg-golofn
 i ddal llun anifail [fil
 Zoophyte, zö'ö.fit *n*, mil-lysieuyn, lly-
 Zootomist, zö.ot'ö.mist *n*, milddifynydd
 Zootomy, zö.ot'ö.mî *n*, milddifyniaeth
 Zounds, zûwndz *i*, gair ofer (byrhâd o
 "God's wounds")
 Zufolo, zûf'ö.lö *n*, cerddbibell
 Zygoma, zi.gö'mâ *n*, asgrwn y boch
 Zythepsary, zî.thep'sur.i *n*, darllawdy

LLECHRES O WREIDDIAU GEIRIAU SEISONEG,

YNG NGHYD AG

ENGHREIFFTIAU O'U TARDOLION A'U CYDRYWIAID.

- A**C, S. derwen: acorn, barnacle
 Academia, G. llwyn ger llaw Athen: academian, academic, academy
 Acer, acris, L. llym, irad: acrid, acidity, acrimony, acritude, acetose, acetous
 Achos, G. poen: ache, toothache
 Acidus, L. sur: acid, acidulate, antacid
 Acros, G. blaen: acropolis, acrostic
 Acouo, G. clywed: acoustics, diacoustics
 Acuo, L. llymhau: acumen, acute
 Edes, L. adeilad: edifice, edify
 Equus, L. cyfartal: adequate, equal, equality, equanimity, equator, equidistant, equilibrium, equinox, equipotent, equity, equivalent, iniquity
 Ær, S. cyn: early, ere, erst, or
 Ætas, L. llanw: estuary [vity, primeval
 Ævum, L. oes: age, coeval, ever, long-
 Aer, G. awyr: aerolite, aeronaut, air
 Ager, L. cae: acre, agrarian, agrestic, agriculture, peregrination
 Ago, actus, L. gwneuthur: act, active, actual, actuary, agent, agitate, navigate
 Ago, G. arwain, tywys; Agogos, G. blaenor: demagogue, pedagogue, stragem, synagogue
 Agon, G. ymdrech: agony, antagonist
 Al, ad, A. y, yr: admiral, alcoran, alembic, algebra, alkali, almanac
 Alius, L. arall: alias, alibi, alien
 Aller, F. myned: alley [alicate
 Alp, C. mynydd uchel: alpine, Alps
 Alpha, G. llythyren gyntaf Roeg: alphabet, alphabetical
 Alter, L. arall: adultery, alter, alterative, altercation, alternate, unadulterated
 Altus, L. uchel: altiloquence, altimetry, altitude, alto-relievo, exalt
 Ambar, A. gwefr: amber
 Ambulo, L. rhodio: amble, ambulate, circumambulate, preamble, somnambulist
 Amo, L. caru; Amicus, L. cyfaill: amability, amateur, amatory, amiable, amicable, amity, amorous, amour, enamour, enemy, enmity, inimical
 Amplus, L. mawr: ample, amplify
 An, S. un: a, an, any, atone, atonement once, one, only
 Aner, andros, G. gwr: Alexander, Andrew, androgynal, hexandria
 Angello, G. dwyn newydd: angel, angelic, archangel, evangelist
 Ango, L. cilhau; blino: anger, angry anguish, anxiety, anxious
 Angulus, L. ongl: angle, angular, quadrangle, rectangle, triangle
 Anima, L. bywyd: animal, animalcule animate, inanimate, transanimate
 Animus, L. meddwl: animadvert, animosity, equanimity, magnanimous pusillanimous, unanimous
 Annulus, L. modrwy: annular, annule
 Annus, L. blwyddyn: annals, anniversary, annual, annuity, biennial, millennium, perennial, septennial
 Anthos, G. blodeuyn: anthology, chrysanthemum, polyanthus
 Anthropos, G. dyn: anthropology, anthropophagi, lycanthropy, misanthrope, philanthropic, zoanthropy
 Antiquus, L. hen: ancestor, ancestry, ancient, antic, antiquarian, antiquate, antique, antiquity [April, over
 Aperio, L. agor: aperient, aperture
 Appello, L. galw: appeal, appellan, appellate, appellation, appellative
 Apprehendo, L. gafaehu; Apprendre, I. dysgu: apprehend, apprentice
 Aptus, L. cymhwys, iawn: adapt, aptitude, inept, unapt
 Aqua, L. dwfr: aquafortis, aquati aqueduct, aqueous, terraqueous
 Arbitr, L. canolwr: arbiter, arbitrator, arbitrate, arbitration
 Arbor, L. coeden: arborescent, arbour
 Arche, G. dechreu, rheol, llywodraeth: anarchy, archbishop, heptarchy, monarch, patriarch, tetrarch, tetrarchat
 Arctos, G. arth, y gogledd: antarctic, arctic, Arcturus [arcuate
 Arcus, L. bwa: arc, arcade, arch, archer
 Ardeo, L. llosgi: ardent, ardour, arso
 Arena, L. tywod: arenaceous

- Aristos, G. ardderchocaf: aristocracy
 Arithmos, G. rhif: arithmetic, logarithm
 Arma, L. arfau: armada, armament, armour, arms, army, disarm
 Aro, L. aredig: arable, aration
 Ars, L. celfyddyd: art, artifice, artificial, artist, artistic, inert [articulation
 Artus, L. cymmal: article, articulate
 Asper, L. garw: asperity, exasperate
 Astron, G. seren: asterisk, astrology, astronomy, astrotheology, disaster
 Athletes, G. ymafaelwr: athlete, athletic
 Attono, L. tarann: astonished (thunderstruck), astound
 Audio, L. clywed: audible, audience, audit, auditor, auditory, inaudible
 Augeo, auctus, L. cynnyddu: auction, augment, author, authority, authorize
 Auris, L. clust: auricular, aurist, ear
 Autos, G. hunan: autobiography, autocrat, autograph, automaton, autopsy
 Auxilium, L. cymorth: auxiliary
 Avant, F. o flaen: advance, advantage, advantageous, van, vantage
 Bacchus, L. duw meddwdod: bacchanal, bacchanalian, debauch, debauchee
 Bannan, S. llosgi: brand, brimstone, brindled, brown, brunt, burn
 Bëtan, S. ffrwyno: bit (genfa)
 Bëgh, Ir. bywyd: usquebagh
 Ballo, G. taflu: emblem, embolus, hyperbole, problem, symbol [wolfsbane
 Bana, S. angeu: bane, baneful, henbane
 Bando, L. cyhoeddiad: contraband
 Barba, L. barf: barb, barbed, barbel, barber [baric, barbarity, barbarous
 Barbarus, L. tramor: barbarian, barbarous
 Baste, Sw. taro: baste
 Bast, T. rhisgl: bass
 Bearn, S. plentyn: bairn, barnacle
 Bëtan, S. curo: abate, bate, beat
 Bëatus, L. gwynfydedig: beatific, beatification, beatify, beatitude
 Beau, belle, F. teg, hardd: beau, beauty, belle, belles-lettres, embellish
 Bëcher, Ge. cwpan: beaker, pitcher
 Bëgh, Ga. bychan: fillibeg
 Bëlgan, D. perthynu: belong
 Bëlegeren, D. gwarachae: beleaguer
 Bëllum, L. rhyfel: belligerent, bellipotent, rebel, rebellion, rebellious
 Bëne, L. yn dda: benedict, benefactor, beneficent, benefit, benevolent
 Bëon, S. bod: be, being
 Bëorgan, S. amddiffyn: borough, burgh, burgher, burghmote, Edinburgh
 Bëcorht, S. dysglæ: Albert, Ethelbert
 Beta, G. ail lythyren Roeg: alphabet
 Bibo, L. yfed: bib, bibber, bibulous, imbibe, winebibber [beckon
 Bicnian, S. amneidio: beacon, beck, Bidan, S. aros: abide, bide
 Biddan, S. gorchymymyn: bid, forbid
 Bilaikan, Go. gwawdio: bilk
 Bios, G. bywyd: amphibious, biography
 Bis, L. dwywaith: bicipital, bicornous, bigamy, binary, biped, biscuit, bisect, bissextile, bisulcous, bivalve, combine
 Blac, S. gwelwlas: bleach
 Blaer, D. penddiŷyn: blear
 Blæsan, S. chwythu: blast, bloom, blossom, blow, bluster
 Blëtan, S. brefu: blatant, bleat
 Blanc, F. gwyn: blanch, Blanche, blank, Bois, F. coed: buoy [blanket
 Bonus, L. da: bounteous, bounty
 Bot, S. boddlondeb, iawn: boot, bootless
 Bozza, I. chwyddad: botch
 Brachium, L. braich: brace, bracelet, bracket, branch, embrace
 Braza, P. marworyn: Brazil
 Brevis, L. byr: abbreviate, abridge, breviary, brevier, brevity, brief
 Brucan, S. defnyddio: broke, broker
 Buan, S. coleddu: boor, neighbour
 Bube, Ge. bachgen: booby
 Buan, S. plygu: bay, bight, bough, bow, elbow, embay
 Bunke, Go. crug: bunch
 Bunna, Ir. teisen: bun [glar.—Beorgan
 Burh, S. ty; Bourg, S. tref: burgess, burgess
 Cadas, Ga. cotwm: caddis
 Cado, L. cwympto: accident, cadence, cascade, casual, coincide, decay, incident, occasion, occident
 Cædo, cæsus, L. tori; lladd: circumcise, concise, decide, deicide, excise, incision, incisor, matricide, parricide, regicide, suicide, tyrannicide
 Calculus, L. gröyn: calculate
 Caleo, L. gwresogi: calefy, calenture, calid, caloric, calorific, scald
 Calos, G. hardd: caligraphy, calisthenics
 Calupto, G. gorchuddio: Apocalypse
 Cam, C. cam: kimbo
 Campian, S. ymladd: champion
 Candeo, L. llosgi: candid, candidate, candle, chandelier, incendiary, incense
 Canto, L. canu: cant, canticle, chant, descant
 Capio, captus, L. cymmeryd: accept, anticipate, capacity, captive, conceit, deception, except, perceptible, receptacle, susceptible

- Caput, L. pen: cape, capital, capitulation, capitol, captain, chapter, decapitate, precipice, precipitate, recapitulate
- Carbo, L. glo: carbon, carbonaceous, carbonate, carbonic, carbuncle
- Caro, carnis, L. cnawd: carnage, carnal, carnelian, carnival, carnivorous, caruncle, charnel-house, incarnate
- Carus, L. anwyl: caress, cherish
- Castigo, L. ceryddu: castigate, chasten, chastise [incest, incestuous]
- Castus, L. pur, diwair: chaste, chastity
- Cattivo, I. caethwas; dyhiryn: caitiff
- Cavus, L. cawgog: cave, cavern, cavity, concave, excavate
- Ceaster, cester, S. caer, dinas gaerog: Chester, Colchester, Doncaster, Dorchester, Exeter, Gloucester, Lancaster, Leicester, Manchester, Worcester
- Cedo, L. rhoddi i fyny: antecedent, cede, cession, concede, decease, excess, incessant, intercede, proceed, recede, secede, succeed, success, successive
- Ceipian, S. prynu: chaffer, chap, chapman, cheap, Chepstow, chop
- Censeo, L. barnu: censor, censorious, censurable, censure
- Centrum, L. canol: centre, centrifugal, centripetal, concentration, concentric, eccentric, heliocentric
- Centum, L. cant: cent, centifolious, centuple, centurion, century
- Ceurl, S. gwladwr: carle, churl
- Ceowan, S. cnoi: chew, cud
- Cera, L. cwyr: cerate, cere, cerecloth, cerumen, sincere, sincerity
- Cerno, cretus, L. gwahaniaethu: discern, decree, discern, discreet, excrement, excrete, secret, secretary, secrete
- Certus, L. sicr: ascertain, certain, certainty, certificate, certify, incertitude
- Charis, G. gras, cariad: charitable, charity, eucharist, grace.—Gratia
- Charta, L. papyr: cartoon, cartridge, chart, charter, Magna Charta
- Cheir, G. llaw: chirography, chirolgy, chiromony, chirurgion, surgeon
- Chole, G. geri: choler, cholera, colic, melancholy
- Christos, G. eneiniedig: antichrist, chrism, Christ, Christendom, Christian
- Chronos, G. amser: anachronism, chronic, chronicle, chronology, chronometer, isochronal, synchronal
- Chufa, Sp. gwagfost: huff
- Circus, L. cylch: circle, circuit, circuitous, circular, circulate, circus, semicircle
- Cito, L. galw: cite, citation, excit excitement, incite, recite, resuscitate
- Civis, L. dinesydd: citizen, city, civil, civilian, civility, civilize
- Claidhamh, Ga. cleddyf: claymore
- Clamo, L. gwaeddi: acclamation, claim, clamour, exclaim, proclaim, reclaim
- Clarus, L. eglur, dysglaer: clarify, clarify, clarionet, claritnde, clear, declaration, declare
- Clauo, L. cau: clause, clausure, cloister, close, closet, conclude, disclose, inclusive, occlude, preclude, recluse
- Clino, L. ymgrymu, plygu: clinic, clinch, elension, decline, incline, recline
- Clivus, L. llethr: acclivity, cliff, clivity, proclivity
- Cnafa, S. bachgen: knave
- Cognosco, L. gwybod: cognizable, cognizant, recognizance, recognize
- Colo, L. llafurio: colony, cultivate, culture, horticulture, ruricolist
- Comes, L. cydymaith: concomitant, constable, count, county, viscount
- Commodus, L. cyflëus: commodio commodity, incommode
- Communis, L. cyffredin: common, communicate, community, excommunicate, incommunicative
- Copia, L. llawnder: copious, cornucopia
- Cor, L. calon: accord, concord, cord, courage, discord, encourage, record
- Cornu, L. corn: corn (oddfyn), corn, corneous, cornigerous, cornute, cornuto, unicorn
- Corpus, L. corff: corps, corpse, corporeal, corpulent, incorporate
- Cosmos, G. byd: cosmogony, cosmography, cosmopolite, microcosm
- Couvrir, F. gorchuddio: cover, cover, covert, coverture, curfew [tinant]
- Crass, L. y fory: crastination, procrastinate
- Cratos, G. llywodraeth: aristocrat, autocrat, democrat, democracy, gynecocracy, theocracy
- Credo, L. credu: accredit, crede, credentials, credible, credit, credits, creditor, credulity, credulous, credit, discreditable, incredible
- Creo, L. creu: create, creation, creature, procreant, recreate, recreation
- Cresco, L. cynnyddu: concrete, crescent, decrease, excrescence, increase
- Crimen, L. camwedd: crime, criminal, criminate, criminatory, recriminate
- Crites, G. barnwr: crisis, critere, critic, hypercritic, hypocrite

- Crux**, L. croes: cross, crucible, crucifix, cruciform, crusade, excruciate
Cubo, L. ymblygu, gorwedd: accoucher, concubine, couch, cubation, incubation, incubus, incumbent, recumbent, succumb [encyclopædia
Cuclos, G. cylch: circle, cycle, cycloid,
Cuerpo, Sp. y corff: querpo
Culpa, L. bai: culpable, exculpate, exculpatory, inculpate
Cunnan, S. gwybod; Cunnian, S. chwylio allan: can, conner, cunning, ken
Cura, L. gofal: accurate, care, curator, cure, curious, proctor, procuration, procure, secure, sinecure
Curro, L. rhedeg: career, concur, conrant, course, courser, current, curriele, cursory, excursion, incur, occur, precursor, recur, succour, transcur
Curvus, L. cam: curvature, curve, curvilinear, recurvovous
Cwellan, S. lladd: kill, quail, quell
Cwethan, S. llafaru: quoth
Cwysan, S. gwasgu: quash, squeeze
Cyn, S. hil: kin, kind, kindred, mankind
Cyth, S. perthynas: kit, kith
Dæg, S. dydd: daisy (day's eye), dawn, day [demoniac, pandemonium
Daimon, G. ysbryd: cacodemon, demon,
Damnum, L. colled, niwed: condemn, damage, damn, damnation, damnatory, indemnify, indemnity, uncondemned
Daska, Sw. taro: dash
Daubjan, Go. taenellu: dab [thaw
Deawian, S. llaethu: bedew, dew, dough,
Debeo, debitum, L. bod mewn dyled: debit, debt, debtor, indebted
Deca, G. deg: decade, decagon, decalogue
Decem, L. deg: December, decemvirate, decennial, decimal, decimate, Decimus, Decima, duodecimal
Decor, L. prydfferthwch: decorate, decorum, dedecorous, indecorous
Degen, Ge. cleddyf: dudgeon
Demam, S. barnu: deem, deemster, doom
Demos, G. pobl: democrat, Demosthenes, endemic, epidemic, pandemic
Dendron, G. pren: dendrology, rhododendron
Dens, L. dant; Odontes, G. dannedd: dent, dental, dentated, dentist, edentated, indent, indenture, trident
Densus, L. tew: condensation, condense, dense, density
Deor, S. anifail gwyllt: deer
Dens, L. duw: deicide, deify, deism, deist, deity, deodand
Dia, Sw. godro: dairy
Dico, L. dywedyd: contradict, dictate, diction, dictionary, ditto, ditty, edict, indict, interdict, jurisdiction, malediction, predict, valedictory, verdict
Dies, L. diwrnod: day, dial, diary, diurnal, meridian, noctidial.—Dæg
Digitus, L. bys: digit, digitalis, digitate
Dignus, L. teilwng: condign, deign, dignify, dignity, disdain, indignation
Dingler, Da. siglhongian: dangle
Dipfel, D. pig llym: dibble
Disc, S. dysgl: desk, disc, dish
Didasco, G. Disco; L. dysgu: didactic, disciple, disciplinarian, discipline, undisciplined
Divido, L. rhanu: divide, dividend, division, individual, indivisible
Divus, L. duw: divine, divinity
Do, datus, L. rhoddi: addition, data, date, dative, edition, editor
Doceo, doctus, L. dysgu, hyfforddi: docile, docility, doctor, doctrine, document, indoctrinate [matic, dogmatist
Dogma, G. athrawiaeth: dogma, dog-Dok, Go. lle dwfn: dock
Doleo, L. gofidio: condole, dole, doleful, dolor, dolorous, indolent
Dominus, L. arglwydd; Domina, L. arglwyddes: dam, dame, dominant, domineer, don, duenna, madam, madonna, predominant, predominate
Domus, L. ty: dome, domestic, domesticate, domicile [doff, don
Don, S. gosod, gwneuthur: deed, do,
Dono, L. rhoddi: donation, pardon
Dormio, L. cysgu: dormant, dormitive, dormitory, dormouse
Dorsum, L. cefn: dorsal, endorse
Doser, Da. achosi cwsg: doze
Doxa, G. barn, clod: doxology, heterodox, orthodox, paradox, stereodox
Draalen, D. llercian: drawl
Drabba, Sw. taro: drub
Dreogan, S. gweithio: drudge
Drigan, S. sychu: drought, drug, dry
Driusan, Go. cwympto: drizzle
Dromos, G. rhedegfa: dromedary, hippodrome, syndrome
Druilen, D. pendrymu: droil
Ducken, Ge. ymgrymu: duck
Duco, L. tywys; Dux, L. tywysydd: adduce, aqueduct, conduce, duke, educate, induce, induct, produce, seduce
Dugan, S. talu: doughty [viaduct
Dumm, Ge. dwl: dump [Snowdon
Dun, S. bryn: Downs, Huntingdon,

Dunamis, G. gallu: dynamics, dynasty	Fadan, S. trefnu: fad, fiddle-faddl
Duo, L. dau: deuce, double, doubt, dual,	figdet, [falco]
dubious, ducat, duel, duet, duodecimal,	Falco, L. hebog: falcated, falchior
duplicate, duplicity, duumvirate, in-	Fallo, L. llithro: fallacious, fallibl
dubitable, redouble	false, infallible, refel
Durus, L. caled: durable, durance, dure,	Fama, L. gair, son: defame, fame, fi
during, endure, indure, indurate, ob-	mous, infamous, infamy
Düster, Ge. tywyll: dusk [durate]	Fanum, L. teml: fanatic, fane, profane
Dwæler, Da. aros: dwell	Faran, S. myned: fare, farewell, ferr
Dwinan, S. gwywo: dwindle	fieldfare, ford, thoroughfare, wayfari
Dyne, S. ystwâr: din, dun	Fatnus, L. ffol: fatuity, ignis fatuu
Dyppan, S. trochi: deep, dip, dive	infatuate, infatuation [fu]
E a, eas, S. dwfr: Anglesey, eddy, island	Febris, L. twymyn: febrile, fever, febr
Ead, S. meddiant: Edward, Edwin	Felix, L. dedwydd: felicitate, felicit
Eage, S. llygad: Egbert, eye, eyelet	Fels, Ge. craig: fell [infelictor
Eald, S. hen: alderman, eld, elder, old	Femina, L. benyw: effeminacy, effem
Ebrius, L. meddw: ebriety, inebriate,	inate, female, feminine
sobriety	Fendo, L. taro: defend, fence, fende
Edo, L. bwyta: eat, edible, esculent	inoffensive, offend, offence
Ego, L. myfi: egotism, egotist	Feoh, S. gwerth: fee
Eicon, G. delw: iconoclasm, iconoclast,	Feorm, S. ymborth; farm
iconolator [clويد, spheroid]	Feorth, S. pedwerydd: farthing, fourt
Eidos, G. llun, dull: caleidoscope, cy-	Fero, L. cludo: circumference, confi
Elne, S. Ulna, L. braich: elbow, ell	defer, differ, fertile, infer, laniferot
Emo, L. prynu: exempt, peremptory,	offer, prefer, refer, somniferous, suffi
ransom, redeem, redemption	transfer [ferrugino
Esse, L. bod; Ens, entis, L. peth mewn	Ferrum, L. haiarn: farrier, ferreot
bod: absent, entity, essence, essential,	Ferveo, L. berwi: effervescent, fervenc
interest, potent, present, quintessence.	fervent, fervid, fervour
Onta, G. peth mewn bod: ontology	Festus, L. llawen: feast, festal, festiv
Eo, itum, L. myned: ambition, exit,	Fian, S. casâu: feud, fie, fiend, foe
initial, initiate, iterate, obit, obituary,	Fibra, L. edefyn: fibre, fibrous
perish, reiterate, transit	Fido, L. ymddiried: affiance, confic
Eorl, S. dewryn: earl	confidence, defy, diffident, faith, feal
Eremos, G. anial: eremite, hermit	fidelity, infidel, nullifidian, perfid
Ergon, G. gweithred: surgeon, en-	solifidian, undefied
ergy, georgic, liturgy, metallurgy,	Filius, L. mab: affiliate, filial, filly
surgeon, theurgy [earth]	Filleadh, Ga. plyg: fillibeg
Erian, S. aredig: ear (twysen), earing,	Finis, L. diwedd: confine, define, de
Erro, L. crwydro: aberrance, aberration,	nite, definition, final, fine, fini
err, errant, erratic, errata, error	finite, infinite, infinitive, unfinished
Escupir, Sp. tafu allan: scupper	Fingo, fictus, L. llunio: effigy, fei
Eu, G. da, yn dda: eulogy, euphony,	feint, fiction, figment, figure
eurhythmy, euthanasia [ment, expert]	Firmus, L. cadarn: affirm, affirmati
Experior, L. profi: experience, experi-	confirm, confirmation, firm, infirm
F abula, L. ffug-chwedl: confabulate,	Fiscus, L. trysorfa: confiscate, fiscal
fable, fabulist, fabulous, fib	Fixus, L. sefydledig: affix, cruci
Facies, L. gwyneb: efface, face, facial,	effigy, figure, fixture, prefix, transfi
fashion, feature, superficial, surface	Flabbe, D. llipddarn: flabby
Facilis, L. hawdd: difficult, facile, fa-	Flagan, Ic. rhanu: flag
cilitate, facility, faculty	Flagro, L. flamio: conflagration,
Facio, factum, L. gwneuthur: affair,	flagate, deflagation, flagrant
affect, benefactor, certify, crucify, de-	Flamma, L. gwenflam: flame, inflar
efficient, edify, efficacy, fact, factious,	Flecto, flexus, L. plygu: circumfl
factor, factotum, feat, feature, infect,	deflect, flexible, flexure, genuflecti
malefactor, manufactory, perfect, sac-	inflect, reflect, reflex
rifice, satisfy, simplify, verify	Fliessen, Ge. dylifo: flush

- Fligo, flictus, L. curo: afflict, conflict, inflict, inflictive, profligate
- Fliotr, Ic, cyflym: fleet, flit
- Flo, flatus, L. chwythu: blow, flatulent, flute, inflate, inflation, perflate
- Flos, floris, L. blodeuyn: deflour, efflorescence, floral, floret, floricultural, florid, florist, flour, flourish, flower
- Fluo, fluxum, L. lifo: afflux, confluent, conflux, flow, fluctuate, fluent, fluency, fluid, flux, fluxion, influence, influx, reflux, superfluity, superfluous
- Fodio, fossum, L. cloddio: fosse, fossil
- Folium, L. dalen: exfoliate, foil, foliage, folio, portfolio, trefoil
- Fon, S. gafaclu: fang, finger
- Foppen, Ge. gwawdio: fob, fub
- Forma, L. llun: conform, deform, form, formal, formula, inform, multiform, nonconformity, perform, reform, transform, uniform
- Forth, S. allan: forth, further, furthermore, furthermore
- Fortis, L. cryf: comfort, effort, enforce, force, fort, fortify, fortitude, fortress
- Fracht, Ge. llwyth: freight, freight
- Frango, fractus, L. tori: fraction, fracture, fragile, fragment, frail, infringe, irrefragable, ossifrage, refract, refractory, refrangible, saxifrage
- Frater, L. Frere, F. Bruder, Ge. Broder, Sw. & Da. brawd; Bru, Ga. bru, croth: brother, fraternal, fraternity, fratireon, S. caru: friend [cide, friar
- Frician, S. neidio; Frisch, Ge. bywiog: freak, frisk, frog
- Frigus, frigoris, L. oerfel: frigid, frigidity, refrigerant, refrigerate
- Frons, frontis, L. talcen; affront, confront, front, frontispiece, frontlet
- Fructu, L. mwynhan: fructiferous, fructify, fruit, fruitfulness, fruition
- Fugio, L. ffoi: centrifugal, fugacious, fugitive, functionary, perfunctory, refuge, refugee, subterfuge
- Fugol, S. aderyn: fowl, fowler [some
- Fulian, S. halogi: defile, filth, foul, fullilian, S. gwynu: fuller
- Fundo, fusus, L. tywallt: confound, confuse, diffuse, effuse, fund, funnel, fuse, fusible, fusion, infuse, refund, refuse, suffuse, transfuse, transfusion
- Fundus, L. gwaelod: founder, foundry, fundamental, profound, unfounded
- Fungor, L. cyflawnu: defunct, function
- Fys, S. tân: Fire
- Fysan, S. dyfrysiu: fuss
- Gabban, S. gwatwar: gabble, gibberish, jabber, jibe
- Galan, S. canu: nightingale
- Gamba, I. jamb, F. coes: gambade, gambol, gammon
- Gamos, G. piodyas: amalgamate, bigamy, monogamy, polygamy, trigamy
- Gan, gangan, S. myned: forego, gang, gangway, go, gone, undergo [rant
- Garantir, F. gwarantu: guarantee, ward
- Garder, F. cadw: guard, guardian, ward, warden, wardrobe
- Gartur, Go. rhwymyn: garter [tronomy
- Gaster, G. cylla: epigastric, gastric, gas
- Ge, G. daiar: apogee, geodæsia, geography, geology, geometry, geonics, georgic, perigee [garden, yard
- Geard, S. caeadle: haggard (ydlan), Geier, Ge. fwlwtur, cudyll: ger falcon, gier eagle [tinous, gelid, jelly
- Gelu, L. rhew: congeal, gelatine, gelatine
- Genea, G. genedigaeth: genealogy, generation, Genesis, hydrogen, nitrogen, oxygen [geneous
- Genos, G. rhyw: heterogeneous, homo-
- Genus, generis, L. rhyw; Gens, gentis, L. cenedl: degenerate, engender, gender, general, generalize, generate, generic, genial, genital, genteel, Gentile, gentle, genuine, genus, regenerate
- Geotan, S. tywallt: gush, gutter
- Gerefa, S. llywydd: portreeve, reeve, sheriff [germ, germinate
- Germen, L. blaguryn: cousin-german,
- Gero, gestus, L. dwyn: belligerent, congestion, digestion, exaggerate, gesticulate, gesture, lanigerous, suggestion, undigested, vicegerent
- Ghod, Pe. duw, delw: pagoda
- Giessen, Ge. arllwys: gush
- Gigas, L. cawr: giant, gigantic
- Gigno, genitus, L. cenedlu: generation, genitive, genins, indigenous, ingenious, primogeniture, progenitor, regenerate
- Gil, Ic. hollt: gill (tagell pysgodyn)
- Ginosko, G. Cnawan, S. gwybod: gnostic, gnosticism, know, prognostic
- Gisper, Da. dylyfu gen: gasp
- Giuncata, I. caws hufen: junket
- Glanz, Ge. dysgleirdeb: glance
- Globus, L. cronell: conglobate, globe, globular, globule
- Glotta, glossa, G. tafod: duoglot, epiglottis, gloss, glossary, polyglot
- Glupho, G. cerfio: hieroglyphic, triglyph
- Gluten, L. glud: agglutinate, glue, glutinous

- God, S. da: God, godwit, good, gospel
 Gonia, G. congl: decagon, diagonal, heptagon, hexagon, octagon, orthogon, pentagon, polygon, tetragon, trigon, trigonometry
 Gorge, F. gwddf: disgorge, gorge
 Gorst, S. eithin: gooseberry, gorse
 Grador, gressus, L. rhoi cam; gradus, L. camre: aggress, congress, degraude, degree, digress, egress, gradation, grade, gradual, graduate, ingress, progress, retrograde, transgress
 Graf, Ge. iarll: landgrave [groove
 Grafan, S. cloddio: engrave, grave,
 Grandis, L. mawr: aggrandise, grand, grandee, grandeur, grandfather, grandiloquent
 Granum, L. gronyn o yd: grain, granary, grange, granite, granivorous, granular, granulate, pomegranate
 Grapho, G. ysgrifenu; Gramma, grammatos, G. ysgrif: anagram, autograph, bibliography, biography, brachygraphy, caligraphy, chirography, cosmography, diagram, digraph, epigram, graphic, grammar, grammatical, lithography, monogram, orthography, paragraph, stenography, topography, typographer, xylography.—Grafan
 Gratia, L. gras: congratulate, grace, gratuitous, ingratiate
 Gratus, L. diolchgar: grateful, gratitude, ingrate, ingratitude
 Gravis, L. pwysig: grave, gravidity, gravitation, gravity, grief, grieve
 Grenian, S. tyfu: grain (lin)
 Great, S. llwch; Gratter, F. crafu: grate, grit
 Grex, gregis, L. praidd: aggregate, congregate, egregious, gregarious, segregate [nasium, gymnastic
 Gumnos, G. noeth: gymnasiarch, gym-
 Gune, G. benyw: androgynal, gynecocracy, misogyny, polygyny
Habe, Ge. nwyddau: haberdasher
 Habeo, habitus, L. Avoir, F. meddiannu: avoirdupois, cohabit, exhibit, habit, habitation, habitual, have, inhabit, inhibit, prohibit
 Haccan, S. Hacher, F. hacio: hack, hash, hatch (cerfio), hatchet
 Had, S. sefyllfa: godhead, knighthood, manhood
 Hæreo, hæsus, L. glynu: adhere, adhesion, cohere, cohesive, hesitate, inherent
 Hæres, hæredis, L. etifedd: heir, hereditary, heritage, inherit, inheritance
 Hafoc, S. hebog: havoc, hawk
 Haima, G. gwaed: emeralds, hemorrhage, hemorrhoid
 Halo, L. anadlu: anhelation, anhelos, exhalation, exhale, inhale
 Hals, G. Sal, L. Sel, F. Sale, It. Sal. Ge. halen: salify, saline, salt, salteri saltpetre
 Hals, S. gwddf: halter
 Ham, S. trigfa: Durham, Hampstead hamlet, Wrexham
 Hangian, S. hongian: hang, hing Stonehenge, unhinge
 Harke, Ge. rhacan: harrow
 Hauch, Ge. anadl: hawk (poeri)
 Haurio, haustus, L. tynu: exhaust, exhaustion, inexhaustible
 Hedra, G. sedd: cathedral, octahedron
 Helios, G. haul: aphelion, heliac: heliocentric, heliotrope, parhelic perihelion [mer
 Hemera, G. diwrnod: ephemeral, eph
 Hepta, G. saith: heptagon, heptarchy
 Heteros, G. arall: heteroclitite, heterodox, heterogeneous [hexangul
 Hex, G. chwech: hexagon, hexamet
 Hieros, G. sanctaidd: hierarchy, hieroglyphic, hierography
 Hippos, G. march: hippocentaur, hippodrome, hippogriff, hippopotamus
 Philip, Philippa, philippic
 Histeme, G. gosod: aposteme, system
 Hlidan, S. cuddio: eye-lid, lid
 Höcker, Ge. erwmach: hunch
 Hodos, G. ffordd: episode, Exod method, Methodist, period, synod
 Hof, S. ty: hovel [anom
 Homalos, G. rheolaidd: anomalis
 Homo, L. dyn; Humanus, L. dynol: homicide, human, humane, humanity
 Homos, G. yr un: homœopathy, homogeneous, homologous, homonymic homophonous, homotonous
 Hora, L. & G. awr: horal, horary, roscoe, hour [rizon, horizon
 Horos, G. terfyn, cyffin: aphorism,
 Horreo, L. dychrynu: abhor, abhorrence, horrible, horrid, horror
 Hortor, L. annog: dehort, exhort, in-tative, hortatory
 Hortus, L. garrd: horticulture, orchard
 Hospes, hospitis, L. gwestai: hospitable, hospital, host (llettywr), hostelry, hotel, ostler [hosti
 Hostis, L. gelyn: host (llu), host
 Hreopan, S. llefain: croup
 Hucke, Ge. cefn: hawk (gwica), huck

- Hudor, G. dwfr: dropsy, hydra, hydraulics, hydrogen, hydromel, hydrometer, hydrophobia, hydrostatics
- Humeo, L. bod yn wlyb: humid, humidity, humour
- Humus, humilis, L. y llawr: exhume, humble, humiliate, humility, inhume
- Hund, S. ci: hound, hunt [posthumous
- Hunskur, Ic. brwnt, gwael: hunks
- Hurra, Go. gyru: hurl, hurry
- Huschen, Ge. curo: hunch
- Hweorfan, S. troi: warp
- Icthus, G. pysgodyn: ichthyology
- Idios, G. priodol: idiom, idiosyncrasy, idiot, idioticon, idiotism
- Ignis, L. tân: igneous, ignis fatuus, ignite, ignition, ignivomous
- Imago, L. delw: image, imagery, imagine, imagination
- Impero, L. gorchymyn: emperor, empire, imperative, imperial, imperious, umpire [incentive
- Incensus, L. cynneddig: censor, incense
- Indico, indicatus, L. dangos: index, indicate, indicative
- Inferus, L. isel: inferior, inferiority, infernal [initiative
- Initium, L. dechreuad: initial, initiate
- Insula, L. ynys: insular, insulate, island, isle, peninsula, peninsular [integrity
- Integer, L. cyfan: integer, integral
- Intus, intra, L. mewn: interior, internal, intimate, intrinsic
- Ira, L. digofaint: irascible, ire, irritate
- Iso, G. cyfartal: isochronal, isosceles, isothermal [itinerary, itinerate
- Iter, L. taith: itineracy, itinerant
- Iterum, L. eto: iterant, iterate, reiterate
- Jaceo, L. gorwedd: adjacent, circumjacent, interjacent, jacent, subjacent
- Jacio, jectus, L. taflu: abject, adjective, conjecture, deject, ejaculation, eject, inject, interjection, jaculate, object, project, projectile, reject, subject
- Jaune, F. melyn: jaundice, John Doree
- Jour, F. dydd: adjourn, journal, journey, journeyman, sojourn
- Judex, L. barnwr; Judico, L. barnu: adjudge, judge, judicature, judicial, judicious, prejudge, prejudice
- Jugum, L. iau: conjugal, conjugate, jugal, jugular, subjugate, yoke
- Jungo, junctus, L. cyssylltu: adjoin, adjunct, conjunction, disjunctive, join, joiner, joint, jointly, junction, juncture, subjoin, subjunctive
- Jurk, D. twyg: jerkin
- Juro, L. tyngu; Jus, L. cyfraith, cyf-iawnder: abjure, adjure, conjure, injury, jurat, juridical, jurisdiction, jurisprudence, jurist, juror, jury, justice, justify, perjure, perjury
- Juvenis, L. ieuanc: Evan, junior, juvenile, young
- Keras, G. corn: monoceros, rhinoceros
- Kermes, A. math o bryf llywio: crimson [mist, chemistry
- Kimia, A. dewiniaeth: alchemy, che-Kind, D. plentyn: chincough, kidnap
- Knappen, D. gwringain: kidnap, knap, knapsack
- Labor, L. gwaith: elaborate, laboratory, laborious, labour
- Labor, lapsus, L. llithro: collapse, elapse, lapse, relapse, sublapsarian, supralapsarian [lactescent, lactiferous
- Lac, lactis, L. llaeth: lactary, lacteal, Lacnian, S. iachäu: leech (meddyg)
- Læccan, S. gafaelyd: latch, leech (geloden) [loadstone
- Lædan, S. tywys: lead, load, loadstar
- Lambano, G. cymmeryd: astrolabe, syllabication, syllable, syllabus [Nicolas
- Laos, G. pobl: laic, laity, lay (lleygol), Lapis, lapidis, L. careg: dilapidate, lapidary, lapidist, lapideous
- Latris, G. gwasanaethwr: demonolatry, iconolater, idolater, idolatry, pyrolatry
- Latus, L. cludedig: ablative, collate, elate, relate, translate
- Latus, L. llydan: latitude, latitudinarian
- Latus, lateris, L. ochr: collateral, equilateral, lateral, quadrilateral
- Laube, Ge. gwasgodfa: lobby
- Laus, laudis, L. clod; Laudo, L. canmol: laud, laudable, laudanum, laudatory
- Lavo, L. golchi: laundry, lave, lotion
- Laxo, L. llaesu: lax, laxative, laxity
- Leas, S. gau: leasing [prolix, relax
- Leegan, S. gosod: acknowledge, allay, knowledge, lay, ledge, ledger
- Lego, L. anfon, cymmynu: allege, delegate, legacy, legate
- Lego, lectus, L. dewis, darllen: colleague, college, collect, dialect, diligence, eclectic, elect, elegance, eligible, intellect, intelligent, lecture, legible, lesson, neglect, predilection, recollect, sacrilege, select
- Lemper, Da. pylgu: limber, limp
- Leng, S. hyd: length, linger
- Lenis, L. meddal: lenient, lenify, lenitive, lenity [sy, prolepsis
- Lepsis, G. gafaeliad: catalepsy, epilep-

- Leute, Ge. pobl: lout
 Levo, L. codi; Levis, L. ysgrafn; elevate, leaven, lever, levity, levy, lift, relieve
 Lex, legis, L. Loi, F. deddf; Licitus, L. cyfreithlawn: illicit, law, legal, legist, legitimate, license, licentiate, licit
 Lexis, G. geiriad: lexicography, lexicology, lexicon
 Liber, L. rhydd: deliberate, deliver, liberal, liberate, libertine, liberty, livery
 Liber, L. rhisgl, llyfr: libel, libellous
 Lic, S. tebyg: frolic, like [library
 Ligo, L. rhwymo: allegiance, league, liable, liege, ligament, oblige, religion
 Lim, S. aelod: limb, limp
 Limes, limitis, L. terfyn: illimitable, limit, limitary, limitation, unlimited
 Linea, L. llinyn: curvilinear, delineate, interline, line, lineage, lineal, linear
 Lingua, L. tafod: bilingual, language, lingo, linguacious, linguist, sublingual
 Linguo, lictus, L. ymadael â: delinquent, dereliction, oblique, relic, relict, relinquish [seed, lint
 Linum, L. llin: lawn, line, linen, lin-
 Liqueo, L. toddi: colliquate, liquefy, liqueur, liquid, liquidate, liquor
 Lit, S. llong: lighter, lighterman
 Litera, L. llythyren, ysgrifen: alliteration, illiterate, letter, literal, literary, literature, obliterate
 Lithos, G. careg: aerolite, chrysolite, litharge, lithography, lithomancy, lithotropic, lithotomy, triliton
 Locus, L. lle: collocation, dislocate, local, locality, locate, locomotion
 Logos, G. gair, traethawd: analogy, apologue, apology, catalogue, chronology, dialogue, etymology, eulogize, geology, logic, mineralogy, philology, syllogism, tautology, theology, zoology
 Longus, L. hir: elongate, long, longevity, longitude, oblong, prolong
 Loopen, D. rhedeg: gantlope, interlope
 Loquor, locutus, L. llafaru: allocution, circumlocution, colloquial, elocution, eloquent, loquacity, obloquy, soliloquy, stultiloquence, ventriloquist
 Lucos, G. blaidd: lycanthropy [luctant
 Luctor, L. ymdrechu: reluctance, re-
 Ludo, lusus, L. chwareu: allude, col-
 lusive, delude, delusive, elude, illusion, interlude, ludicrous, prelude
 Lumen, L. goleuni: illumine, illumine, luminary, luminous
 Luna, L. lleuad: lunacy, lunar, lunatic, lunation, lunette, sublunary
 Luo, L. golchi: abluent, abluion
 alluvium, antediluvian, dilute, diluvial
 pollute [paralysi
 Lusus, G. llaesiad: analysis, palsy
 Lustrum, L. glanhâd: illustrate, illus-
 trious, lustrate, lustration, lustre
 Lux, lucis, L. goleuni: elucidate, lucent
 lucid, pellucid, translucent
 Lyft, S. awyr: aloft, loft, lofty
 Lysin, S. echel men: lynch-pin
 Mænana, S. meddwl: mean, mind
 Magan, S. medru: main, may, might
 Magister, L. meistr: magisterial, ma-
 gistrate, master, mastery
 Magnus, L. mawr: magnanimity, mag-
 nificent, magnifico, magnify, magni-
 quence, magnitude, main
 Major, L. mwy: majesty, major, major-
 ity, mayor [mar
 Malleus, L. morthwyl: malleable, malle
 Malus, L. drwg: malady, malapert, ma-
 content, malefactor, malevolent, ma-
 lice, malignant, malpractice, maltrea-
 malversation
 Mamma, L. bron: mamma, mammali
 mammiferous, mammillary
 Mando, L. gorchymmyn: command
 commend, demand, mandamus, ma-
 date, recommend, remand
 Maneo, L. aros: immanent, mans
 mansion, permanent, remain, remain
 Mania, G. cynddaredd: bibliomani-
 mania, maniac, monomania
 Manteia, G. prophwydoliaeth: aeroma-
 cy, geomancy, gyromancy, lithomanc
 necromancy, pyromancy
 Manus, L. Main, F. llaw: emancipat
 maintain, manacle, manage, manip-
 ulation, manual, manufacture, man-
 mit, manure, manuscript, portmanteau
 Mare, L. môr: marine, mariner, ma-
 itime, mermaid, submarine, tran-
 marine, ultramarine [tal, mar
 Maritus, L. gwr priod: marriage, mar-
 itage
 Martur, G. tyst: martyr, martyrdom
 martyrology, protomartyr [masculi
 Masculus, L. gwryw: emasculate, ma-
 scule
 Mase, S. trobwll: amaze, maze
 Mater, L. mam: maternal, matricid
 matriculate, matrimonial, matrimo-
 nial, matrix, matron
 Mathema, G. gwyddoriaeth: mathem-
 atics, opsimathy, philomath
 Maturus, L. addfed: immature, mat-
 rate, mature, maturity, premature
 Mechanao, G. dyfeisio; Machina, L. pe-
 iant: mechanics, mechanism, mach-

- Medeor, L. iachâu: irremediable, medical, medicine, remedial, remedy
- Medius, L. canol: immediate, intermediate, mediator, mediocrity, mediterranean, medium, mezzotinto
- Megas, G. mawr: megalapolis, megalasaurus, megalonyx, megatherium
- Mel, mellis, L. mêl: hydromel, mellifluent, mellifluous, oxymel
- Melan, G. du: melancholy
- Melior, L. gwell: ameliorate, amelioration, meliorate, melioration
- Melos, G. cerdd: melo-drama, melodious, melody, Philomel
- Memor, L. cofus: commemorate, memento, memoir, memorable, memorandum, memorial, memory, remember
- Menarah, A. llusern: minaret [dacity
- Mendax, L. gau: mendacious, mend
- Mengan, S. cymmysgu: among, amongst, mingle, mongrel
- Mens, mentis, L. y meddwl: dementate, mental, vehement
- Mensis, L. mis: menstrual, menstruum
- Mensura, L. mesur: commensurate, dimensions, immense, measure, mensuration. Metan, S. mesuro: mete, meter.—Metron
- Mereo, meritus, L. haeddu: demerit, merit, meritorious, unmerited
- Mergo, mersus, L. trochi: demersion, emergency, immerse, immersion, submerge, merge, submersion
- Merx, mercis, L. nwyddau masnach: commerce, market, mart, mercantile, mercenary, mercer, mercery, merchandize, merchant [litan
- Meter, G. mam: metropolis, metropo-
- Metron, G. mesur: barometer, diameter, gasometer, geometry, hexameter, hydrometer, hygrometer, metre, metrical, pentameter, perimeter, symmetry, trigonometry [mate
- Metsian, S. porthi: meat, mess, mess-
- Micros, G. bychan: microcosm, micro-meter, microscope
- Migro, L. newid trigfan, mudo: emigrate, immigrate, migrate, migration, migratory, transmigration
- Miles, militis, L. milwr: militant, military, militate, militia
- Mille, L. mil: mile, millennium, milleped, millesimal, million, millionaire
- Mimos, G. dynwardydd: mime, mimic, mimographer, pantomime
- Mineo, L. crogi: eminent, imminent, prominence, prominent, supereminent
- Minister, L. gweinydd: administer, administrator, minister, ministry
- Minuo, minutus, L. lleihau: diminish, diminution, diminutive, miniature, minion, minor, minority, minus, minute, minutiae
- Mirc, S. tywyllwch: mirky
- Mirus, mirabilis, L. rhyfedd: admirable, admire, marvel, marvellous, miracle, miraculous, mirific, mirror
- Misceo, mixtus, L. mysgu, cymmysgu: admixture, mingle, miscellany, miscible, mix, mixture, permision, per-mixtion, promiscuous
- Miseo, G. casâu: misanthrope, misanthropic, misogamy, misogyny
- Miser, L. truan: commiserate, miser, miserable, misery
- Mitto, missus, L. anfon: admissible, admit, commissary, commit, committee, dismiss, emissary, intermit, messenger, missile, mission, missionary, missive, mittinus, omit, permit, premise, promise, remit, submissive, submit, surmise, transmit
- Mneme, G. cof: amnesty, mnemonics
- Modus, L. modd, mesur: accommodate, commodious, commodity, immodest, incommode, modal, mode, model, moderate, modern, modest, modesty, modify, modish, modulate, module, modus, mood, remodel
- Mola, L. maen melin: emolument, im-molate, molar
- Mollis, L. meddal: emollescent, emollient, mollient, mollify
- Moneo, L. rhybuddio: admonish, monitor, monument, premonitory, sub-notation, summon, summons
- Monos, G. unig: monad, monandria, monarch, monastery, monastic, monk, monoceros, monochord, monocular, monody, monogram, monopoly, mon-optote, monosyllabic
- Mons, L. mynydd: dismount, mound, mountain, mountebank, promontory, surmount, tramontane, ultramontane
- Monstro, monstratus, L. dangos: demonstrate, remonstrate
- Montare, I. esgyn: mountebank
- Morbus, L. clefyd: cholera morbus, morbid, morbific
- Mordeo, morsus, L. cnoi: mordacious, morsel, remorse, remorseless
- More, Ga. mawr: claymore
- Morphe, G. llun: amorphous, metamor-phose, metamorphosis, zoomorphism

- Mors, mortis, L. anheu: immortal, mortal, mortality, mortgage, mortiferous, mortify, mortmain, mortuary.
 Meurtre, F. llofruddiaeth: murder
 Mos, moris, L. modd, arfer: demoralize, moral, morality, moralizer
 Motto, I. Mot, F. gair: motto
 Moveo, motus, L. symmud: commotion, emotion, locomotive, mob, mobile, motive, move, moveable, movement, remote, removal
 Mucus, L. llysnafedd: mucid, mucilage, mucous, muculent, mucus
 Multus, L. llawer: multiform, multiple, multiply, multitude
 Mundus, L. y byd: antemundane, mundane, ultramundane
 Munio, munitus, L. cryfhau: ammunition, muniment, munition
 Munus, muneris, L. rhodd, swydd: communion, community, unity, municipal, munificent, remunerate
 Murus, L. mur: contramure, immure, intermural, murage, mural
 Musa, L. cân: amuse, muse, muses, museum, music, musical
 Muthos, G. ffugchwedl: myth, mythic, mythology, mythological
 Muto, L. newid: commute, immutable, mutable, mutation, transmute, permutation
 Mynet, S. arian: mint, monetary, money
Nascor, natus, L. cael ei eni: agnation, cognate, connascence, connate, innate, nascent, natal, nation, national, native, nativity, subnascent
 Natura, L. natur: connatural, natural, nature, naturalist, naturalize, preternatural, supernatural
 Naus, G. Navis, L. llong; Nauta, L. morwr; Nato, L. nofio: aeronaut, circumnavigate, natant, nausea, nauseate, nautical, nautilus, naval, navigable, navigate, navy
 Neah, S. agos: neighbour, nigh
 Necros, G. marw: necrology, necromancy, necropolis, necrosis
 Necto, nexus, L. clymu: annex, annexation, connect, connection
 Nefas, L. drygioni: nefarious
 Nego, negatus, L. gwadu: abnegate, deny, negation, negative, renegade
 Neos, G. newydd: Naples, neology, neophyte, neoteric [Polynesia
 Nesos, G. ynys: Chersonese, Peloponese,
 Neuron, G. llinyn: erve, nerve, nervous, neuralgia, neurosis
 Neuter, L. nid y naill na'r llall: neuter, neutral, neutrality, neutralize
 Nicken, Ge. penogwyddo: nick [grescer
 Niger, L. du: denigrate, negro, Niger, n
 Noceo, L. Nuire, F. niweidio: innocuous, innocuous, noisome, noxious, nuisance, obnoxious
 Nomen, L. enw: cognomen, denominate, ignominy, multinomial, nominal, nominate, noun, pronoun
 Nomos, G. cyfraith: anomy, antinomias, astronomy, Deuteronomy, economy
 Non, L. ni, nid: nonconformist, nondescript, nonentity, nonsense.—Ne, i Go. Na, S. nid, nag e: nay, neither, never, no, none, not
 Nord, S. gogledd: Norfolk, north, northern, Norwich [enormous, norm
 Norma, L. rheol, cynllun: enormity
 Nosco, notus, L. gwybod, Nota, L. nô annotation, cognizance, connote, dnote, ignoble, know, noble, notary, notation, note, notice, notion, notorious, recognize, recognize, noitre—Cognosco
 Novem, L. naw: November
 Novus, L. Neow, S. Neuf, F. newyd innovate, new, novel, novelty, novitiate, renew, renovate
 Nox, noctis, L. nos: equinox, noctambulist, noctidial, noctiferous, nocturnal [nubile, nupti
 Nubo, nuptum, L. priodi: connubi
 Nudus, L. noeth: denude, nudity
 Nullus, L. dim: annul, disannul, nullify, nullifidian, nullity
 Numerus, L. rhif: enumerate, innumerable, number, numeral, numeric, outnumber, supernumerary
 Nummus, L. arian bath: nummery
 Nuntio, L. mynegu: announce, announce, enunciate, nuncio, nunciative, pronounce, renounce
 Nutrio, nutritus, L. maethu: nourish, nurse, nutrient, nutriment, nutritive, nutritive, nursery, nurture
 Nux, L. cneuen: nuciferous, nucleus
 Nyther, S. i lawr: beneath, underneath
Obedio (ob audio), L. clust ymwan Obéir, F. ufuddhau: obedience, obedi- sance, obey [oblivi
 Oblivio, oblivionis, L. anghof: oblivion
 Octo, L. wyth: octagon, octahedron, octangular, octave, octavo, October
 Oculus, L. llygad: inoculate, ocellate, ocelot, ocular, oculist.—Oog

- de, G. pryddest: comedy, melody, monody, ode, parody, prosody, psalmody, rhapsody, tragedy
- dor, L. arogl: inodorous, odoriferous, odorous, odour [riod, synod]
- dos, G. ffordd: Exodus, method, pediculus, G. ty: church, diocese, economy, kirk, œcumenical, parish, parochial
- idos, G. llun: conoid, cycloid, ovoid, rhomboid, spheroid
- lea, L. olewyydden: oil, olive
- ligos, G. ychydig: oligarchy
- malos, G. tebyg, rheolaidd: anomalous, anomalous, anomaly
- mnis, L. oll: omnibus, omnifarious, omnific, omnipotent, omnipresent, omniscience, omnivorous
- oma, G. enw: anonymous, homonymous, metonymy, name, onomancy, onomatope, paronymous, patronymic, pseudonymous, synonymous
- mus, L. llwyth: exonerate, onerous
- og, D. llygad: ogle
- phis, G. sarff: ophiophagous, ophites
- phthalmos, G. llygad: ophthalmia, ophthalmic [opinion]
- pinor, L. tybied: opine, opiniative, opto, L. dewis: adopt, optative, option
- ptomai, G. gweled: autops, catoptrics, dioptrics, myope, myopy, optics, synopsis
- pus, operis, L. gweithred: co-operate, opera, operate, operative, operose
- rao, G. gweled: cosmorama, diorama, panorama [ocular, orbit]
- rbis, L. cylch: exorbitant, orb, orbifold, ordinis, L. trefn: disorder, extraordinary, inordinate, ordain, order, ordinance, ordinary, ordnance, primordial, subordinate [organize]
- riganon, G. peiriant: organ, organic, rigo, L. dechreuad; Orior, ortus, L. codi: aboriginal, aborigines, abortive, orient, oriental, origin, original, originate, ortive
- rnis, ornithos, G. aderyn: ornithology
- rno, L. trwsio: adorn, ornament, ornate, suborn
- rthos, G. iawn: orthodox, orthoepy, orthogon, orthography
- s, oris, L. geneu; Oro, L. llafaru: adore, inexorable, oracl, oral, oration, orator, oratorio, orifice, orison, ostiary, oration
- s, L. asgwrn: osselet, osseous, ossicle, ossification, ossifrage, ospray
- steon, G. asgwrn: ostealgia, osteology
- Uair, F. clywed: oyer, oyes [logy]
- Ouranos, G. nef: ouranography, uranovum, L. wy: oval, ovary, oviform, oviparous, ovoid
- Oxus, G. llym, sur: oxalic, oxygen, oxyhydrogen, oxymel, oxyphony
- Pagos, G., Pagus, L. pentref; Pays, F. gwlad: pagan, paganism, peasant
- Paideia, G. addysg: cyclopædia
- Paille, F. gwellt: paillasse, pallet
- Pais, paidos, G. bachgen: pedagogue, pedobaptism [palatine]
- Palatium, L. llys, plas: palace, palatial, Palatum, L. gorchfant: palatal, palate, unpalatable
- Pallium, L. hugan: pall, palliative
- Palpo, L. cyffwrdd: palpable, palpitate
- Pambere, I. bara a diod: pamper
- Pando, passus, L. taenu: compass, expand, expanse, pace, pandiculation, pass, passage, past, surpass, trespass
- Papas, G. tad: papa, papal, papist, pope
- Papilla, L. tethen: pap, papillary, pappy
- Par, L. cyfartal: compare, comparison, compeer, disparage, disparity, nonpareil, parity, peer, peerless
- Pareo, L. ymddangos: apparent, apparition, apparitor, appear, transparent
- Pario, L. cenedlu: oviparous, parent, puerperal, viviparous
- Parler, F. llafaru: parlance, parley, parliament, parlour, parole
- Paro, L. parotoi: impair, preparation, prepare, repair
- Pars, partis, L. rhan: apart, bipartite, compartment, coparcener, depart, department, impart, parse, part, partake, partial, participate, participle, particle, particular, partition, partizan, party, tripartite
- Pas, pan, pantos, G. oll: panacea, pandect, pandemonium, panegyric, pantly, panorama, pantheon, pantology, pantometer [tor, pasture, repast]
- Pasco, L. porthi, pesgi: antepast, pas-
- Pateo, G. cerdded: path, patrol, peripatetic [patent]
- Pateo, G. bod yn agored: patefaction, Pater, G. Pater, L. tad; Patria, L. gwlad: expatriate, parricide, paternal, patriarch, patrician, patrimony, patriot, patronymic
- Pathos, G. feimlad: antipathy, apathy, pathetic, pathology, pathos, sympathy
- Patior, L. goddef: compassion, impassible, impassioned, impatience, passible, passion, passive, patient

- Pauper, L. tlawd: impoverish, pauper, pauperism, pauperize, poor, poverty
- Pax, pacis, L. heddwch: appease, pacific, pacify, peace, peaceable
- Pecco, L. pechu: impeccable, peccadillo, peccant, peccavi
- Pectus, pectoris, L. mynwes: expectorate, parapet, pectoral
- Pecus, L. gwartheg; Pecunia, L. arian; Peculium, L. meddiannau: peculate, peculiar, pecuniary
- Pellis, L. croen anifail: felt, pelisse, pell, pelt, surplice
- Pello, pulsus, L. gyru: compel, dispel, expel, expulsion, impel, propel, pulse, repeal, repel, repulse
- Pendeo, L. crogi: append, appendage, appendix, depend, impend, independent, pendant, pending, pendulum, perpendicular, propensity, suspend
- Pendo, pensus, L. pwyso, talu: compendium, compensate, dispensary, dispense, expend, expense, pension, pensive, prepense, recompense, suspense
- Pene, L. braidd: antepenultimate, peninsula, penultimate, penumbra
- Penetro, penetratus, L. trydyllu: impenetrable, penetrate, penetration
- Penna, L. plufen, aden: bipennated, impennous, pen, pennate
- Pente, G. pump: pentacapsular, pentachord, pentagon, pentahedrous, pentameter, Pentateuch, pentecost
- Penuria, L. eisieu: penurious, penuriousness, penury
- Peptos, G. berwedig, treuliedig: dyspepsia, eupepsy, heptic [periculou]s
- Periculum, L. perygl: peril, perilous
- Persona, L. person: impersonal, person, personal, personality, personify
- Pes, pedis, L. troed: biped, expedite, impede, pedal, pedestal, pedestrian, pedicle, pediment, quadruped
- Pestis, L. pla: fester, pest, pester, pestiferous, pestilence
- Petalon, G. gwullddeilen: apetalous, bipetalous, monopetalous, petal, poly-petalous
- Peto, petitus, L. ceisio: appetence, appetite, centripetal, compete, impetuous, impetus, petition, repeat
- Petra, G. craig: Peter, petrification, petrify, petroleum, saltpetre
- Pflug, Gē. aradr: fluke
- Phago, G. bwyta: anthropophagi, œsophagus, phagedena, sarcophagus, sarcophagy
- Phaino, G. dangos; Phantaza, G. periymddangos: diaphanous, epiphany, fancy, fantastic, phantasm, phanton phenomenon, sycophant [rise]
- Pharash, H. gwahanu: pharisaical, pharisee
- Pharmacōn, G. meddygiaeth: pharmacology, pharmacopœia, pharmacy
- Phemi, G. dywedyd: emphasis, prophesy
- Phero, phoreo, G. dyfod, achosi: diaphoretic, metaphor, periphery, phorbic, phosphorus
- Philos, G. carwr: Philadelphia, philanthropist, Philip, philology, philomath, philosophy, philter, Theophilus
- Phleo, G. llifo; Phleps, G. gwythïe: fleam, phlebotomy, phleme
- Phobos, G. ofn: hydrophobia
- Phone, G. llais: antiphone, cacophonous, euphony, phonetic, phonics, phonography, symphony
- Phos, photos, G. goleuni: phosphorus, photography, photometer
- Phrasis, G. geiriad: antiphrasis, metaphor, paraphrase, periphrasis, phraseology
- Phren, phrenos, G. meddwl: frantic, frenzy, phrenetic, phrenology, phrenology
- Phthongos, G. swm: apothegm, diphthong, triphthong
- Phusis, G. natur: metaphysics, physiology, physiognomy, physiology
- Phuton, G. llysieuyn: phytivorous, phytology, zoophyte
- Pingo, pictus, L. lliwio: depict, pictorial, Picts, picture, picturesque, pigment
- Piobaireachd, Ga. pib-gerud: pibroch
- Pisces, L. pysgodyn: piscary, piscatorial, piscivorous
- Pius, L. duwiol: impiety, pious, pity
- Placeo, L. Plaire, F. boddioni: complicity, complacent, complaisance, complaisant, displeasure, displeasure, pleasant, please, pleasure, unpleasant
- Placo, L. dystewi: placable, placid
- Planao, G. crwydro: planet
- Planta, L. planigyn: displant, implanter, plant, plantation, replant, supply, transplant [plaus]
- Plaudo, L. canmol: applaud, plaud
- Plebs, L. gwerin: plebeian
- Pleo, pletus, L. llenwi: accomplish, complement, complete, replete, supplement, supply [perplex, sin]
- Plecto, plexus, L. nydd-droi: compact, plecter
- Plenus, L. llawn: plenary, plenipotentiary, plenitude, plenty, plenum, plenish

- Plico, plicatus, L. plygu: apply, complicate, comply, duplicate, duplicity, explicit, implicate, pliable, reply, suppliant, surplice (?), treble, triple
- Plihtan, S. gwystlo: plight, plot
- Ploro, L. achwyn: deplore, explore, implore
- Pluma, L. plufen: deplume, plume
- Plumbum, L. plwm: plumb, plumbago, plumber, plummet
- Plus, pluris, L. mwyl: nonplus, overplus, pluperfect, plural, surplus, surplusage
- Pneuma, G. awyr, anadl: pneumatic, pneumatology [poke, pouch]
- Poche, F. cwd: poach, pock, pocket,
- Pœna, L. poenedigaeth: penal, penance, penitent, repentant, subpœna
- Poieo, G. gwneuthur: epopee, pharmacopeia, poesy, poet, prosopopœia
- Polemos, G. rhyfel: polemic
- Poleo, G. gwerthu: biblioplist, monopoly, pharmacoplist
- Polio, politus, L. caboli: polish, polisher
- Polis, G. dinas; Polites, G. dinesydd: Adrianople, Constantinople, cosmopolite, metropolis, metropolitan, Naples, police, policy, polite, politics, polity
- Polus, G. llawer: polygarchy, polygon, polyhedron, polypus, polysyllable
- Pondus, L. pwys: ponder, ponderous, pound, preponderate
- Pono, positus, L. gosod: appose, apposite, apposition, component, compose, compost, compound, deponent, depose, dépôt, dispose, exposition, impose, interpose, position, post, preposition, propose, repository, suppose
- Populus, L. pobl: people, populace, popular, populous, public, publication, publicity, publish
- Porphura, G. Purpureus, L. Pourpre, F. porphor: porphyry, purple
- Porto, L. dwyn; Porta, L. drws, porth: comport, deport, department, export, import, important, port, portable, portal, porter, portfolio, port-hole, portico, report, support, transport
- Posse, L. Pouvoir, F. gallu; Potens, L. galluog: omnipotent, possible, potent, potential, power, puissant
- Post, L. gwedi: postdiluvian, posterior, posterity, postern, postillion, postpone, postscript, preposterous
- Postulo, postulatus, L. gofyn: expostulate, postulate, postulation
- Potamus, G. afon: hippopotamus, Mesopotamia, potamology
- Poto, L. yfed: computation, potable, potion, potulent, symposium
- Pous, podos, G. troed: antipodes, podagra, polypus, tetrapod, tripod
- Præda, L. ysglyfaeth: depredation, predal, predatory, prey [prank, prink]
- Prangen, Ge. rhodresu, prancio: prance,
- Prasso, pratto, G. gwneuthur: practical, practice, pragmatic
- Precor, L. gweddïo: deprecate, imprecate, pray, precarious
- Pregnans, L. bechiog: impregn, impregnate, pregnant
- Prehendo, L. gafaelyd: apprehensive, comprehend, reprehend
- Premo, pressum, L. gwasgu: compress, depress, express, impress, imprint, press, pressure, print
- Presbus, G. hen; Presbuteros, G. hennadur: presbyter, presbyterian
- Pretium, L. pris: appraise, appreciate, depreciate, price, prize
- Primus, princeps, L. cyntaf: premier, primary, primeval, primitive, primness, primordial, primrose, prince, principal, principality, principle, prior, priority, pristine
- Privo, L. cymmeryd ymaith; Privus, L. priod: deprive, privacy, private, privateer, privative, privilege, privy
- Probo, probatus, L. Profian; S. profi: approbation, approve, disprove, improve, probable, probation, probe, probity, proof, prove, reprobatation, reprove [probrious]
- Probum, L. gwarthrudd: exprobate, op-
- Proles, L. epil: prolific [pagate]
- Propago, L. eginyn: propaganda, pro-
- Prope, L. agos; Proximus, L. nesaf: approach, approximate, propinquity, proximity, reproach
- Proprius, L. addas, priod: appropriate, inappropriate, proper, property, propriety
- Protos, G. cyntaf: prothonotary, protocol, protomartyr, prototype
- Prudens, L. call: jurisprudence, prudence, prudential [ter, psaltery]
- Psallo, G. canu: psalm, psalmody, psal-
- Pseudos, G. celwydd: pseudoapostle, pseudodox, pseudograph
- Psuche, G. enaid: metempsychosis, psychology, psychomaney
- Pubes, L. manflew: puberty, pubescent
- Pudeo, L. bod â chywilydd arno: impudent, pudency, pudicity, repudiate
- Puer, L. bachgen: puerile, puerperal

- Pugil, L. ymladdwr: pugil, pugilist
 Pugno, L. ymladd; Pugna, L. dwrn: impugn, oppugn, propugn, pugnacious, repugnance [pullulate
 Pullus, L. cyw: poult, poultry, pullet,
 Pulvis, L. pylor: powder, pulverize
 Pungo, punctus, L. symbylu: appoint, compunction, expunge, poignancy, point, punch (tyllu), punctual, punctuation, puncture, pungent
 Pupus, L. bachgenyn: pup, pupil, puppet, puppy
 Pur, G. tân: empyreal, empyrosis, pyre, pyramid, pyrite, pyrolatry, pyrometer, pyrosis, pyrotechny, pyrotic
 Purgo, purgatus, L. glanhau: expurgate, purgatory, purge
 Purus, L. pur: pure, purify, puritan
 Puto, putatus, L. meddylied: account, amputate, compute, count, depute, deputy, discount, dispute, impute, recount, reputation, repute
 Putris, L. pwdr: putrefaction, putrefy, putrescent, putrid, putridity
 Pyndan, S. cau i mewn: pen, pin, pound (ffald)
 Quero, quæsitus, L. gofyn, ceisio: acquire, conquer, conquest, exquisite, inquest, inquire, inquisition, perquisite, query, quest, question, quiz, require
 Qualis, L. cyfryw ag: disqualify, qualify, quality [quantity, quantum
 Quantus, L. pa gymmaint: aliquant,
 Quatio, quassus, L. siglo: concussion, conquassate, discuss, percussion, quash
 Quatuor, L. pedwar: quadrant, quadrangle, quadratic, quadrature, quadrille, quadrimonial, quadripartite, quadriphyllous, quadrivial, quadruped, quadruple, quart, quarter
 Quer, Ge. croes: queer [querulous
 Queror, L. cwyno: quarrel, quarrelsome,
 Quiebro, Sp. crychiad tôn: quaver
 Quies, quietis, L. gorphwysdra: acquiesce, disquiet, quiescent, quiet, quietude, requiem, requite
 Quinque, L. pump: quincunx, quinquagesima, quinquennial, quintuple
 Quot, L. pa nifer; aliquot, quota, quotidian, quotient
 Rabies, L. cynddeiriogrwydd: rabid
 Radius, L. paladr: array, irradiate, radiance, radiate, radius, ray
 Radix, L. gwreiddyn: eradicate, racy, radical, radicle, radish
 Rado, rasmus, L. crafu: abrade, erase, rase, rasher, razor, razure
 Ræpan, S. rhwymo: rope
 Ramus, L. cangen: ramage, ramification, ramify, ramous
 Rapiro, raptus, L. crapio: rapacious, rapacity, rape, rapid, rapine, rapt, rapture, ravage, raven, ravenous, ravish [rarefy, rarity
 Rarus, L. teneu: rare, rarefaction,
 Rath, S. cynnar: rather
 Ratus, L. sefydledig; Ratio, L. rheswm: irrational, rate, ratification, ratify, ratiocination, ration, rational, rationale, reason, unreasonable
 Raucus, L. cryg: crow, rook. "*Crow and Rook are originally the same word, with a transposition of letters. For oo was doubtless pronounced as o in poke; now if you pronounce crow, crow, crow, several times, it will be the same sound as roke, roke, roke.*"—Richardson.
 Rego, rectus, L. llywio; Rex, L. Roi, F. brenin: correct, corrigible, direct, erect, interregnum, pomeroy, realm, rectangular, rectify, rectilinear, rector, regal, regale, regent, regency, regicide, regimen, regiment, regnant, regular, regulation, reign, right, royal, viceroy
 Reifeln, Ge. rhychu: rife
 Rein, S. glân: rinse
 Reod, rude, S. coch: red, ruddle, ruddy
 Repo, L. ymlusgo: obreption, repent (ymlusgol), reptile, surreptitious
 Res, L. peth: real, reality, realize
 Rete, L. rhwyd: reticle, reticulate, reticule, retiform, retina
 Rheo, G. llyfo: catarrh, diarrhœa, hemorrhage, hemorrhoids
 Rhetor, G. areithiwr: rhetoric
 Rhin, G. trwyn: rhinalgia, rhinoceros
 Rhuthmos, G. disgynsain: rhyme
 Ric, S. llywodraeth: bishopric [rhythr
 Rideo, L. chwerrhyn: deride, derision derisive, ridicule, ridiculous, risible
 Rigeo, L. bod yn oer, sythu: rigid, rigidity, rigorous, rigour
 Rigo, L. dyfrhau: irrigate, irriguous
 Rivus, L. afon: corrivation, derive, rival river, rivulet
 Robur, L. derwen: corroborate, corroborative, roborant, roboreous, robust
 Rodo, L. cnoi: arrode, corrode, corrosion, erode, rodent, rodentia
 Rogo, rogatus, L. gofyn: abrogate, derogatory, interrogate, prorogue, rogation, supererogation, surrogate
 Ros, roris, L. gwllith: rosal, roration

Rosa, L. rhosyn: rosary, rose, roseate, roset, rosette, rosy [rote, rotund	Sceptomai, G. edrych: sceptic
Rota, L. olwyn: roast, rotate, rotation,	Scethan, S. niweidio: scathless
Rover, Da. ysbeilio: rove, rover	Schema, G. cynllun: scheme
Ruber, L. coch: erubescense, robin, rubicund, rubify, rubious, rubric, ruby	Schizo, G. rhanu: schism, schismatic
Rudis, L. anaddysgedig: erudite, rude, rudiment, rudimental	Schlich, Ge. hoced: sleight
Ruga, L. crych: corrugate, rugose	Schlicht, Ge. llyfn: sleek, slight
Rumen, L. cil: ruminare	Schlottern, Ge. hongian: slattern
Rumpo, ruptus, L. tori: abrupt, bankrupt, corrupt, disrupt, eruption, interrupt, rupture [rustic	Schola, L. Schole, G. ysgol: scholar, scholastic, school
Rus, ruris, L. gwlad: rural, ruricolist,	Schrumpf, Ge. crychedig: shrimp
Sacer, L. sanctaidd: consecrate, desecrate, execrate, sacerdotal, sacrament, sacred, sacrifice, sacrilege, sacristan, sexton	Schuin, D. lledf: askance, squint
Saeck, Sw. sach: hassock, sack	Scindo, scissus, L. tori: abscission, rescind, scissible, scissors, scissure
Sagax, L. call: presage, sagacity, sage	Scio, scitus, L. gwybod: conscience, conscious, nescience, omniscient, prescience, science, scientific, unconscious-
Salio, saltum, L. neidio: assail, assault, consul, consult, counsel, desultory, exult, insult, salient, sally, salmon, saltation, saltatory, saltinbanco, somersault, somerset	Scir, S. sir: sheriff, shire, shrieval [able
Salus, salutis, L. diogelwch: salubrious, salutary, salute	Sciran, S. tori: plough-share, scar, score, share, shear, shears, sheer
Salvus, L. diogel: safe, safety, safeguard, salvable, salvation, salve, salvo, saviour	Scopeo, G. edrych: bishop, episcopal, helioscope, horoscope, microscope, tele-
Sanctus, L. sanctaidd: saint, sanctify, sanctimonious, sanction, sanctify	Screopan, S. crafu: scrap, scrape [scope
Sanguis, L. gwaed: consanguinity, sanguinary, sanguine, sanguineous, sanguisuge	Scribo, scriptus, L. ysgrifenu: ascribe, circumscribe, conscript, describe, postscript, prescribe, rescript, scribble, scribe, scripture, scrivener, subscribe, superscribe, transcribe
Sanus, L. iach: insane, insanity, sanable, sanative, sanatorium, sane, sanitary, sanity	Scrutor, scrutatus, L. chwilio: inscrutable, scrutator, scrutinize, scrutiny
Sapio, L. archwaethu, bod yn ddoeth: insipid, sapid, sapience, sapient, sapor, saporific, savour, savoury	Scufan, S. gwthio: scuff, scuffle, shove, shovel, shuffle
Sapo, L. sebon: saponaceous, soap	Scutum, L. tarian: escutcheon, esquire, scutage, scutcheon, scutiform
Sarx, sarkos, G. cnawd: anasarca, sarcasm, sarcoline, sarcology, sarcophagus, sarcotic	Seaxan, S. Sais: Essex, Middlesex, Sussex, Wessex
Satis, L. digon: dissatisfy, insatiable, sate, satiate, satiety, satisfaction, satisfy, saturate	Secar, S. ceisio: beseech, forsake, seek
Scafan, S. crafu: scavenger, shave	Seco, sectus, L. tori: bisect, dissect, insect, intersect, secant, sect, section, sector, segment, trisect, venesection
Scando, L. dringo: ascend, ascension, condescend, descend, scan, transcend	Sedeo, sessum, L. eistedd: assess, assiduity, assize, consider, insidious, preside, president, reseat, reside, seat, sedan, sedate, sedentary, sediment, see, session, subside, supersede
Scarpa, I. llethr: counterscarp	Semen, L. had: conseminate, disseminate, seminal, seminary, seminific
Sceadan, S. rhanu: scatter, scot (tâl)	Senex, L. hen; Senior, L. henach: seignior, senate, senile, senior
Sceapan, S. llunio: landscape, shape, ship, shop, worship	Sentio, sensus, L. teimlo, meddylid: assent, consent, dissent, insensate, nonsense, resent, scent, sensation, sense, sensitive, sensorium, sensual, sentence, sentient, sentiment, sentinel
Scelos, G. coes: isosceles	Seothan, S. berwi: seethe, sod, suds
Scotian, S. saethu: overshot, scud, shoot, shout, shuttle, upshot	Sepo, G. llygru: antiseptic, septic
	Septem, L. saith: septangular, September, septennial, septuagint, seven

Sepultus, L. claddedig: sepulchral, sepulchre, sepulture	Somnus, L. cwsgr: somnambulist, somniferous
Sequor, secutus, L. dilyn: consecutive, consequence, execute, obsequies, persecute, prosecute, prosecutor, sequel, sequence, subsequent	Sonus, L. swn, sain: altisonant, consonant, dissonant, resound, sonnet, sonorous, sound, unison
Sero, L. gosod: assert, desert, exert, insert, intersert, series, sermon	Sophos, G. call; Sophia, G. doethineb: pansophical, philosopher, Sophia, sophist, sophisticate
Servio, ufuddhau: serf, servant, serve, service, servile, servitor	Sopor, L. cwsgr: soporate, soporific
Servo, servatus, L. cadw: conserve, observation, observe, preserve, reserve	Sorbeo, L. llyncu: absorb, absorption, resorb [ment, consort, resort, sort
Sex, L. chwech: bissextile, sexagesima, sexennial, sextant, sextuple, six	Sors, sortis, L. cyfran: assort, assort
Sharaba, A. yfed: syrup	Soth, S. gwir: forsooth, sooth, soothsay
Sharbat, Pe. surfedd: sherbet	Spao, G. tynu: spagyrist, spasm, spasmodic [disperse, interspers
Shurbon, A. yfed: shrub [cative, siccity	Spargo, sparsus, L. gwasgaru: asperse
Sicco, L. sychu: dessicate, siccate, sic-	Specio, spectus, L. gweled: despise, inspect, perspective, prospect, prospective, retrospect, special, species, specimen, specious, spectacles, spectator, spectre, speculate, suspect
Sidus, L. seren: sidereal, sidereal	Spell, S. chwedl: gospel, spell
Signum, L. arwydd; Signo, L. nodi: assign, consign, design, ensign, insignia, resign, signal, signalize, signature, significant, signify, subsign	Sperma, G. had: sperm, spermaceti
Silex, L. callestr: silex, silicify, silicious	Spero, speratus, L. gobeithio: despair, desperado, desperate
Similis, L. tebyg: assimilate, dissemble, dissimulate, facsimile, similar, simile, simulate, simulation	Sphaira, G. pelen: atmosphere, hemisphere, planisphere, sphere, spherule
Simul, L. ar yr un pryd: assemble, assembly, simultaneous	Spiro, L. anadlu: aspire, conspire, conspire, dispirit, expire, inspire, inspire, respiration, respire, spirit, inspire, transpire [splendid, splendour
Sine, L. heb: sincere, sinecure	Splendeo, L. dysgleirio: resplendescere, sponus, L. addaw: correspond, respond, response, responsible, sponsor, spouse [spontaneous
Singulus, L. unigol: single, singular	Sponte, L. o hono ei hun: spontaneously
Sinus, L. dwyfron, morgilfach: insinuate, sinuosity, sinuous, sinus	Spuma, L. ewyn: despumate, spume
Sisto, L. aros: assist, consist, desist, exist, insist, persist, resist, subsist	Stall, S. lle: forestal, instal, pedestal, stall [hypostasy, metastasis
Situs, L. sefyllfa: site, situate, situation	Stasis, G. sefydliad: apostasy, ecstacy
Slacian, S. bod yn araf; Slak, Da. molwaden: slack, slug, sluggish	Stede, S. sefyllfa: roadstead, stead
Slefan, S. cuddio: sleeve, sleeveless	Stello, G. anfon: apostle, diastole, epistle, peristaltic, systole
Slegan, S. lladd: onslaught, slaughter	Stenos, G. cul, bychan: stenography
Slof, D. esgeulus: sloven [slay	Steorfan, S. trengu: starve
Slordig, D. brwnt: slur	Stepan, S. codi: steep, step [ty
Snican, S. ymlusgo: snake, sneak	Stereos, G. cyfan: stereometry, stereo
Socius, L. cydymaith: associate, associate, social, society, unsociable	Sterno, stratus, L. rhoi i lawr: consternation, prostrate, stratum, stratify
Sol, L. haul: insolation, parasol, solar, solstice.—Helios [solid, solidify	Stichos, G. pennill: acrostic, distich, hemistich, tetrastich
Solidus, L. dyysgog: consolidate, solder	Stigan, S. esgyn: stage, stairs, stirrup, story (llofft)
Solor, L. dyddanu: consolatory, console, disconsolate, solace	Stilla, L. dyferyn: distil, instil, still
Solum, L. llawr: soil, subsoil	Stirps, L. gwreiddyn: extirpate
Solus, L. unig: desolate, sole, solifidian, soliloquy, solitude, solo	Stimulus, L. yspardyn: stimulant, stimulate, stimulus
Solve, solutus, L. rhyddhau: absolve, dissolve, insolvent, irresolute, resolution, resolve, solution, solve, solvent	
Soma, G. corff: somatic, somatology	

- stinguo, L. diffodd: distinct, distinguish, extinct, extinguish, instinct
 sto, statum, L. sefyll: armistice, arrest, circumstance, constant, constitute, distance, establish, estate, extant, instant, institute, interstice, obstacle, rest, restive, solstice, stable, stamen, stand, standard, state, stationer, statue, stature, statute, substance, substantiate, substantive, substitute, superstition, transubstantiation
 stow, S. lle: bestow, Chepstow, stow
 stratos, G. byddin: stratagem
 streccan, S. estyn: straight, stretch
 stringo, strictus, L. dirdynu, rhwymo: astringent, constrain, constrictor, distract, district, restrain, restriction, strain, strait, strict, stricture, stringent
 strophe, G. troad: anastrophe, antistrophe, apostrophe, catastrophe, strophe, strophos
 struo, structus, L. adeiladu: construct, construe, destroy, destruction, instruct, obstruct, obstruction, structure, superstructure
 stupeo, L. bod yn hurt: stupe, stupendous, stupid, stupify, stupor
 suadeo, suatum, L. cynghori: dissuade, persuade, suasion, suasive
 sudo, L. chwysu: desudation, exsude, exude, sudation, sudorific, transude
 sugo, suctus, L. sugno: sanguisuge, succulent, suck, suckle, suction, sugescent [summary, summit
 Summus, L. uchaf: consummate, sum
 Sumo, L. cymmeryd: assume, consume, presume, resume, sumptuous
 suo, L. gwnio: souter, suture
 sur, S. sur: sorrel, sour, surly
 surdus, L. byddar: absurd, surd
 surgo, surrectum, L. ymgyfodi: insurgent, resurrection, source, surge
 suth, S. deheu: south, southern
 swart, S. du: swart, swarthy
 swifan, S. chwyrellu: swivel
 Syllan, S. rhoddi, gwerthu: handsel, sale, sell
 Tabula, L. astell, bwrdd: contabulate, tablature, table, tablet [taciturnity
 Taceo, L. tewi: reticent, tacit, taciturn
 Tailler, F. tori: detail, entail, retail, tailor, tally
 Talis, L. y cyfryw: retaliate
 Tango, tactus, L. cyffwrdd: attach, attain, contact, contagion, contagious, contiguous, contingent, integrity, tactile, tangent, tangible
 Tapeto, I. teisban: carpet, tapis
 Taphos, G. bedd: cenotaph, epitaph
 Taranto, I. tref yn Italy: tarantula
 Tardus, L. araf: retard, tardigrade, tardy [tactics
 Tasso, G. trefnu: ataxy, eutaxy, syntax
 Tauros, G. Taurus, L. Taureau, F. tarw: centaur, centaury, minotaur
 Tautos, G. yr un: tautology, tautophony
 Techne, G. celfyddyd: pantehnicon, polytechnic, pyrotechny, technical
 Tego, tectus, L. cuddio: detect, integument, protect, protectorate. Tuile, F. priddlech: tile
 Tele, G. pell: telegraph, telescope
 Temno, G. tori: anatomy, atom, epitome, lithotomy, phlebotomy
 Temno, L. dirmygu: contemn, contempt, contemptible, contemptuous
 Tempero, L. tymmeru: attemper, disemper, temperate, temper, temperament, temperate, temperature
 Tempus, temporis, L. amser: contemporary, extempore, temporal, temporary, temporize, tense
 Tendo, tentus, L. dirdynu: attend, attentive, distend, extend, extensive, intend, ostensible, ostentation, portend, subtend, superintend, tend, tendon, tense (tyn), tent
 Teneo, tentum, L. dal: abstain, contain, content, continent, continue, detain, entertain, lieutenant, obtain, pertain, pertinent, retain, retinue, sustain, tenable, tenaceous, tenant, tendril, tenelement, tenet, tenon, tenor
 Tener, L. tyner: intenerate, tender
 Tento, L. cynnyg, profi: attempt, tempt
 Tenuis, L. main: attenuate, extenuate, tennifolious, tenuity
 Teogan, S. tynu: team, tight, tough
 Teotha, S. degfed: tithe [tow, tug
 Tepeo, L. bod yn dwym: tepid, tepify
 Terminus, L. diwedd: conterminous, determine, exterminate, interminable, term, terminal, terminate, terminus
 Tero, tritus, L. rhwbio: attrition, contrite, detriment, triturate
 Terra, L. y ddaiar: country, disinter, inter, mediterranean, subterranean, terrace, terraqueous, terrestrial, terrier, terrigenous, territory
 Terreo, L. ofni: deter, terrible, terrific, terrify, terror
 Testis, L. tyst: attest, contest, detest, intestate, protest, test, testament, testate, testator, testify, testimony

- Tetra, G. pedwar: tessellate, tetragon, tetrahedral, tetrarch, tetrastic
- Texo, textus, L. gweu: context, pre-text, text, textile, texture. Tissu, F. cymhlethwe; tissue [theatric
- Theomai, G. edrych ar: amphitheatre, Thema, G. sefyllfa: theme [theory
- Theoreo, G. edrych: theorem, theoretic, Theos, G. duw: atheist, pantheon, polytheism, theocracy, theogony, theology, theomachy, theomancy, tritheist
- Thermos, G. twym: isothermal, thermogen, thermometer
- Thincan, S. ymddangos: methinks, think
- Thing, S. peth, achos: hustings, nothing, thing [thirl, thrill
- Thirlian, S. trydyllu: drill, nostril, Thræl, S. caethwas: disenthral, enthral, Thringan, S. gwasgu: throng [thrall
- Thweor, S. yn groes: athwart, thwart
- Timeo, L. ofni: intimidate, timid, timidity, timorous [taint, tinge
- Tingo, L. trochi, lliwio: attain, stain, Titheme, G. gosod; Thesis, G. gosodiad: anathema, antithesis, epithet, hypothesis, parenthesis, synthesis, theme
- Titillo, L. gogleisio: tickle, titillate
- Titulus, L. enw, enwad: disentitle, entitle, title, titular
- Toile, F. lliain: toilet
- Tolero, L. goddef: intolerable, intolerance, tolerant, tolerate
- Tollo, L. dyrchafu: attolent, extol
- Tonos, G. tonus, L. tôn: baritone, monotony, tone, tune
- Tooi, D. addurn: toy [pian
- Topos, G. lle: topic, topography, utotorno, L. troi: contour, tornado, tour, tourniquet
- Torpeo, L. merwino: torpedo, torpent, torpid, torpor, torporfic
- Torqueo, tortus, L. nydd-droi: distort, extort, intort, retort, torment, tortoise, tortuous, torture [torrid, torridity
- Torreo, tostus, L. crasu: toast, torrefy, Totus, L. Tout, F. y cyfan: factotum, surtout, total [cal, toxicology
- Toxicon, G. gwenwyn: intoxicate, toxitrado, L. rhoddi i fyny, bradychu: tradition, traditional, traitor, treason
- Traho, tractus, L. tynu; Tracto, L. tynu, traethu ar: abstract, attract, contract, detract, distract, entreat, extract, maltreat, portrait, portray, protract, subtract, subtrahend, trace, tract, tractate, trade, trail, train, trait, treat. Dragan, S. tynu: drag, draggle, draw
- Treis, G. Tres, L. Threo, thri, S. Tro F. Tre, I. Sw. & Da. tri: riding (to thing), treble, trefoil, trey, triang trident, triennial, trifid, trifling, trigonometry, trinity, trio, triphthor triplet, trisect, triune, trivial
- Trekker Da. tynu: trigger
- Tremo, L. siglo: tremble, tremendor tremor, tremulous [trust, tru
- Treowian, S. credu: troth, trow, tru
- Trepido, L. crynu; intrepid, trepidati
- Trepo, G. troi: heliotrope, trope, trop
- Thriambos, G. Triumphus, L. Triomphi F. gorfoledd: triumph, trump, trump
- Tribulan, S. Troubler, F. blino: trouble, troublesome, untroubled
- Tribuo, L. rhoddi: attribute, contribute distribute, retribution, retributive tributary, tribute [bu
- Tribus, L. tylwyth: tribe, tribunal, t
- Tricæ, L. rhwystr: extricate, inextricable, intricate, intrigue
- Trouver, F. cael: contrive, irretrieve, retrieve, trover
- Trudo, trusus, L. gwthio: abstruse, crude, extrude, intrude, obtrude, p
- trude, retrude, trusion, unobtrusive
- Truncus, L. toredig; Tronçon, F. llac bren: trounce, truncate, trunche trunk (cyff)
- Tuber, L. chwyddiad: protuberant, tuber, tubercle, tubercular, tuberose
- Tubus, L. pib: tube, tubular, tubuliform, tubulous
- Tueor, tutus, L. amddiffyn, edrych, sy ar: intuitive, tuition, tutelar, tutor
- Tumeo, L. chwyddo: contumacy, contumely, tomb, tumefy, tumid, tumo tump, tumult, tumulus [tuse, ref
- Tundo, tusum, L. curo: contusion, Tupos, G. Typus, L. cysgodlyn: archetype, prototype, stereotyp type, typify, typography
- Turba, L. tyrfa: disturb, imperturbal perturbate, turbid, turbulent
- Turris, L. tŵr: turret. Tor, S. tower
- Twa, twegen, S. dau: between, betwixt twain, twenty, twibil, twice, twilig twill, twin, twine, twirl, twist, two
- Tynan, S. caeru: Knighton, town
- Uber, L. ffrwythlawn: exuberant, uberous, uberty
- Ubi, L. pa le: ubiquitary, ubiquity
- Uisge, Ir. dwfr: usquebagh, whis Axe, Esk, Exe, Ouse, Usk, Wye (afydd), Aix-la-Chapelle (Aqua, S. dw

- Ultra, L. tu hwnt i; Uterior, L. pellach; Ultimus, L. pellaf: penultimate, ulterior, ultimate, ultimatum, ultra-liberal
- Umbrā, L. cysgod: adumbrate, inumbrate, obumbrate, penumbra, umbrage, umbrageous, umbrella
- Unda, L. ton: abound, abundant, inundate, redound, redundant, undulation
- Unctio, unctus, L. eneinio: anoint, ointment, unction, unctuous, unguent
- Unus, L. un: triune, unanimous, unicorn, uniform, union, unique, unisonant, unitarian, unity, universal, universe, university
- Urbs, L. dinas: suburban, suburbs, urban, urbane, urbanity
- Urina, L. lleisw: diuretic, ischury, strangury, ureter, urethra, urinal, urine, uroscopy
- Uro, ustus, L. llosgi: adustion, combustible, combustion, exustion, incombustible, ustion [utter, uttermost
- Ut, S. i maes: out, outer, utmost, tor, L. defnyddio; Usus, L. defnydd: abuse, disuse, inutile, peruse, usage, use, usual, usufruct, usury, utensil, utility
- Uxor, L. gwraig briod: uxorious
- Vacca, L. Vache, F. buwch: vaccary, vaccinate, vaccine
- Vacuo, vacatum, L. bod yn wag: evacuate, vacant, vacate, vacuity, vacuum
- Vado, L. myned: evade, evasion, invade, pervade, vade-mecum, wade
- Vagor, L. crwydro: evagation, extravagant, vagabond, vagary, vagrant, vague
- Valeo, L. bod yn iach: avail, convalescent, countervail, equivalent, invalid, invalidate, prevail, prevalent, valedictory, valetudinarian, valiant, valid, valour, valuation, value
- Vallum, L. gwrthglawdd: circumvallation, contravallation, interval, wall
- Vanus, L. gwag, ofer: evanescent, evanid, evanish, vain, vanish, vanity
- Vapor, L. anwedd: evaporate, vapour
- Vapulo, L. cael ei guro: vapulation, wallop, whip
- Varico, L. bongamu: divaricate, prevaricate, prevarication
- Variatus, L. gwahanol: invariable, variable, variegate, variety, vary
- Vas, L. llestr: extravasated, vascular, vase, vessel
- Vastus, L. difrodi; Vastus, L. eang: devastate, devastation, vast, waste
- Vates, L. prophwyd: vatican, vaticide, vaticinate
- Veho, vectus, L. cludo: convex, convey, inveigh, vection, vehicle, veterinary
- Vello, velsus, L. tynu: convulse, convulsion, revel, revulsion, vellicate
- Velo, L. gorchuddio: develop, envelope, reveal, revelation, veil, veliferous
- Vena, L. gwythien: extravenate, vein, venal, venesection, venous
- Vendo, L. gwerthu: venal (cyflogadwy), vend, vender, vendible, vendor, vendue
- Venenum, L. gwenyn: envenom, veneficial, venenate, venom
- Veneror, L. addoli: venerable, venerate
- Venia, L. maddeuant: venial
- Venio, ventum, L. dyfod: advene, advent, adventure, avenue, circumvent, convene, convenient, convent, covenant, event, intervene, invent, peradventure, prevent, revenue, venture
- Venor, L. hela: venary, venatic, venation, venery (helwriaeth), venison
- Venter, L. bol: eventerate, venter, ventral, ventricle, ventriiloquist
- Ventus, L. gwynt: ventilate, subventaneous, vent, ventiduct, ventilation, ventosity. Wind, S. Vinds, Go. gwynt: Weban, Ge. chwythn: wind, windpipe
- Venus, L. Gwener, duwies cariad: anti-venereal, venereal, venery (cydgnawd)
- Verbero, L. taro: reverberation, verberate
- Verbum, L. gair: adverb, proverb, verb, verbal, verbatim, verbiage, verbosity
- Vereor, L. ofni, parchu: irreverent, reverere, reverend, verecund
- Vergo, L. tueddu tua: converge, convergent, diverge, verge
- Vermis, L. pryfyn: vermicelli, vermicular, vermiform, vermifuge, vermilion, vermin, vermivorous. Wyrn, S. pryfyn; worm, wormwood
- Verto, versus, L. troi: adverse, advert, advertise, animadvert, averse, aversion, avert, controversy, controvert, conversion, converse, convert, divers, diverse, divert, divorce, evert, inadvertence, introvert, invert, irreversible, malversation, obverse, pervert, reverse, revert, subvert, transverse, traverse, universe, versatile, verse, versicle, versify, version, vertebra, vertex, vertigo, vortex
- Verus, L. Vrai, F. gwir: aver, average, veracity, verdict, verify, verily, verisimilar, verity, very [vesicle, vesicular
- Vesica, L. chwysigen: vesicant, vesicate,

- Vestigium, L. ol: investigate, vestige
 Vestis, L. gwisg: divest, invest, investiture, travesty, vest, vestry, vesture
 Vetus, L. hen: inveterate, veteran
 Via, L. Voie, F. Weg, S. flordd: convoy, deviate, obviate, obvious, pervious, previous, quadrivial, trifle, trivial, viaduct, viatic, viaticum, voyage, way, waylay, wayward
 Vicinus L. cymmydog: vicinage, vicinity
 Vicis, L. cyfnewidiad: vicar, vicarious, vice-admiral, vice-chancellor, vice-gerent, viceroi, vicissitude, viscount
 Video, visum, L. gweled: devise, envy, evidence, evident, inviduous, invisible, provide, providence, provision, prudence, purvey, revise, supervise, survey, vide, videlicet, visage, visible, vision, visionary, visit, visor, vista, visual.
 Vue, F. golygfa: review, view
 Viduo, L. difeddu: vidual, viduity.
 Widew, S. gwraig weddw: widow, widower, widowhood
 Vigor, L. cryfder: invigorate, vigorous
 Vilis, L. gwael: revile, vile, vilify
 Villa, L. gwlaty; Ville, F. tref: villa, village, villain, villany, villatic
 Villus, L. blew: velvet, velveteen, villose, villous
 Vinco, victus, L. Vaincre, F. gorchfygu: convict, convince, evince, invincible, province, vanquish, victim, victor
 Vindex, L. amddiffynwr: avenge, revenge, vengeance, vengeful, vindicate, vindictive
 Vinum, L. gwin: vine, vinegar, vineyard, vintage, vintner, wine
 Violo, L. niweidio: inviolable, unviolated, violate, violent
 Vir, L. gwr: decemvir, triumvirate, virago, viril, virility. Virtus, L. rhinwedd: virtue
 Virus, L. gwenwyn: virulence, virus
 Viscum, L. glud: viscid, viscosity, viscosity, viscous [ate, viscera
 Viscus, visceris, L. perfeddyn: eviscer-
 Vita, L. bywyd: aquavita, vital, vitality
 Vitium, L. drygedd, bai: vice, vitiate.
 —Vito
 Vito, L. gochelyd: evitate, inevitable
 Vitrum, L. gwydr: vitreous, vitrification, vitrify, vitriol
 Vitulus, L. Veau, F. llo: veal, vellum, vituline:
 Vivo, victum, L. byw: convivial, revive, survive, victuals, vivacity, vivacious, vivid, vivify, viviparous
 Voco, vocatus, L. galw; Vox, L. llai: advocate, avouch, convoke, equivocata equivocate, invoke, provoke, revoke univocal, vocabulary, vocal, vocatio vocative, voice, vouch, vouchsafe, vow
 Volo, L. dymuno: benevolence, malvolent, volition, voluntary, volunteer
 Volo, L. ehedeg: volant, volatile, v lery, volitation, volley [voluptuos
 Voluptas, L. hyfrydweh: voluptuar
 Volvo, volutus, L. treiglo: convolv convolvulus, devolve, evolve, involv revolve, voluble, volume, volute
 Voro, L. difa: devour, graminivoro granivorous, herbivorous, piscivoro vermivorous, voracious
 Voveo, votus, L. addunedu: advowse avow, devote, devout, disavow, vota vote, votive, vow
 Vulcanus, L. duw tân: volcanic, vulcano, vulcanian, vulcanize [vulg
 Vulgus, L. gwerin: divulge, vulg
 Vulnus, vulneris, L. clwyf: involu able, vulnerable, vulnerary
 Wæpen, S. arf: wapentake, weapon
 Wanian, S. pallu: wan, wane, wa
 Wealdan, S. llywio: wield [wellspr
 Weallan, S. tarddu: Holywell, w
 Weardean, S. gwylio: award, gua guardian, reward, ward, warden
 Welig, S. cyfoethog: commonweal weal, wealth, wealthy
 Wenden, S. myned: wander, wend, w
 Weorpan, S. tafu: mouldwarp, warp
 Wesan, S. bod: was, were
 Wiht, S. peth, creadur: aught, godv naught, naughty, not, whit, wight
 Wild, S. & D. Vild, Sw. & D, gwy wild, wilder, wilderness
 Witan, S. gwybod: weet, wis, wise, v witness, wot, unwittingly
 Wolcen, S. cwmwl: welkin
 Wregan, S. cyhuddo: arraign, bewra
 Wringan, S. nydd-droi: wrangle, wren wring, wrong, wrung
 Writhan, S. torchi: awry, wrea wreath, writhe, wry
 Wyr, S. llysiennyn: liverwort, lousew spearwort, starwort, stonewort, w
 Xalapa, Sp. gwlad yn Mexico: jal
 Xeros, G. sych: xerasia, xero- xerophagy
 Xulon, G. coed: xylography
 Ziemen, Ge. gweddu: seem, unsee
 Zistan, Pe. digroeni: zest
 Zoon, G. anifail: zoolatry, zoology, omorphism, zoophyte, zootomy

ENWAU PRIODOL YSGRYTHYROL SEISONEG
A'U CYNANIAD.

pâth, fat, êre, met, mâ-rîue, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;
ôre; lâte, lîne, nô, mûte; she, zh=z äzûre; thin, THIS; j=dzh.

AARON, ê'ron	Achsah, ak'sâ	Ahiahud, â.hî'hud
Abagtha, â.bag'thâ	Adadah, ad'â.dâ	Ahijah, â.hî'jâ
Abana, ab'â.nâ	Adadrimmon, ä.dad'rim.on	Ahikam, â.hî'kam
Abarim, ab'â.rim	Adah, ä'dâ	Ahilud, â.hî'lud
Abdeel, Abdiel, ab'dî.el	Adaiah, ad.ä.r'â	Ahimaaz, â.him'ä.az
Abednego, â.bed'nî.gö	Adalia, ad.â.lî'â	Abiman, â.hî'man
Abel, ä'bel	Adam, ad'am	Ahimelech, â.bim'î.lek
Abelbethmaachab, ä . bel- beth.mä'ä.kâ	Adamah, ad'â.mâ	Ahimoth, â.hî'moth
Abelmaim, ä.bel.mä'im [lâ	Adami, ad'â.mî	Ahinadab, â.hin'â.dab
Abelmeholah, ä.bel.mî.hö'-	Abdeel, ad'bi.el	Ahinoam, â.hin'ö.am
Abelmizraim, ä.bel.miz'râ-	Adiel, ä'dî.el	Ahio, â.hî'ö
Abia, â.bî'â [im	Adina, ad'î.nâ	Ahira, â.hî'r'â
Abialbon, ä.bî.al'bon	Adithaim, ad.î.thä'im	Ahisamach, â.his'â.mak
Abiasaph, â.bî'â.saf	Adlai, ad'lâ.î	Ahishabar, ä.hish'â.hâr
Abiathar, â.bî'â.thâr	Admatha, ad'mâ.thâ	Ahishar, â.hî'shar
Abidah, ab'î.dâ	Adonebezek, â.don.î.bî'zek	Ahithophel, ä.hith'ö.fel
Abiel, ä'bî.el	Adonijah, ad.ö.nî'jâ	Ahitub, â.hî'tub
Abiezer, ab.î.f'zûr	Adonikam, ad.ö.nî'kam	Ahlai, ä'lai
Abiezrite, ab.î.ez'rît	Adoniram, ad.ö.nî'r'am	Ahoah, â.hö'â
Abigail, ab'î.gäl	Adonezedek, â.don.î.zî'dek	Aholah, â.hö'lâ
Abihail, ab.î.hä'il	Adoraim, ad.ö.rä'im	Aholiab, â.hö'li.ab
Abihu, â.bî'hü	Adoram, ä.dö'r'am	Aholibab, â.hol'î.bâ
Abihud, ä.bî'hud	Adrammelech, â.dram'î.lek	Aholibamah, ä.hö.lib'â.mâ
Abijah, â.bî'jâ	Adramyttium, ad.râ.mit'-	Ahumai, â.hü'mä.î
Abilene, ab.î.lî'nî	Adria, ä'drî.â [yum	Ahuzam, â.hü'zam
Abimael, â.bim'ä.el	Adriel, ä'drî.el	Ai, ä'î
Abimelech, â.bim'î.lek	Adullam, â.dul'am	Aiah, ä.r'â
Abinadab, â.bin'â.dab	Adummim, â.dum'im	Aiath, ä'î.ath
Abinoam, â.bin'ö.am	Æneas, î'nî.as	Aijah, ä.î'jâ
Abiram, â.bî'r'am	Agabus, ag'â.bus	Aijaeth, ä'jâ.leth
Abishag, ab'î.shag	Agag, ä'gag	Aijalon, ä'jâ.lon
Abishai, â.bish'ä.î	Agar, ä'gâr	Ain, ä'in
Abishalom, â.bish'â.lom	Agarenes, ag.â.rînz'	Ajalon, aj'â.lon
Abishua, ab.î.shü'â	Agee, ag'î	Åkrabbim, ak.rab'im
Abishur, ab'î.shûr	Agrippa, â.grip'â	Alammelech, â.lan'î.lek
Abital, ab'î.tal	Agur, ä'gûr	Alamoth, al'â.moth
Abitub, ab'î.tub	Ahab, ä'hab	Alemoth, â.lî'moth
Abiud, â.bî'ud	Aharah, â.har'â	Alexander, al.eks.an'dûr
Abraham, ä'brâ.ham	Aharhel, â.har'el	Alexandria, al.eks.an'drî.â
Absalom, ab'sâ.lom	Ahasai, ä.haz'ä.î	Aliah, â.lî'â
Aceldama, â.sel'dâ.mâ	Ahasbai, â.haz'bä.î	Allonbachuth, al.on.bak'-
Achaia, â.kä'yâ	Ahasuerus, â.haz.ü.î'r'us	Almodad, al.mö'dad [huth
Achaicus, â.kä'î.kus	Ahava, â.hä'vâ	Almondiblathaim, al.mon- dib.lâ.thä'im
Achan, ä'kan	Ahaz, ä'haz	Alpheus, al.fî'us
Achim, ä'kim	Ahaziah, ä.hâ.zî'â	Altaschith, al.tas'kith
Achmetha, ak'mî.thâ	Ahiah, â.hî'â	Alush, ä'lush
Achor, ä'kôr	Ahiam, â.hî'am	Amalek, am'â.lek
	Ahiezer, ä.hî.î'zûr	

Amalekites, â.mal'i.kîts	Arab, ar'ab	Ashkelon, ash'ki.lon
Amana, am'â.nâ	Arabah, ar'â.bâ	Ashkenaz, ash'ki.naz
Amariah, am.â.rî'â	Arabia, â.râ'bi.â	Ashpenaz, ash'pi.naz
Amasa, â.mâ'sâ	Arad, êr'ad	Ashriel, ash'ri.el
Amasai, â.mas'â.i	Aram, êr'am	Ashtaroth, ash'tâ.roth
Amasiah, am.â.sî'â	Aramitess, êr'am.i.tes	Ashtemoth, ash'ti.moth
Amashai, â.mash'â.i	Ararat, ar'â.rat	Ashterathite, ash'ti.rath.i
Amaziah, am.â.zî'â	Araunah, â.rô'nâ	Ashtroeth, ash'tô.reth
Aminadab, â.min'â.dab	Arbathite, âr'bath.ît	Ashureth, â.shû'ath
Amittai, â.mit'â	Archelaus, âr.ki.lâ'us	Ashurites, ash'ûr.îts
Ammiel, am'i.el	Archevites, âr'ki.vîts	Asia, â'shâ
Ammihud, a.mî'hud	Archi, âr'kî [roth	Asiel, â'si.el
Amminadab, a.min'â.dab	Archiataroth, âr.ki.at'â-	Askelon, as'ki.lon
Ammishaddai, a.mî.shad'-	Archippus, âr.kip'us	Aznapper, as.nap'ûr
â.i	Archites, âr'kîts	Aspatha, as'pâ.thâ
Ammizabad, a.miz'â.bad	Arcturus, ârk.tû'r'us	Asriel, az'ri.el
Ammonite, am'on.ît	Arelî, â.rî'lî	Assalimoth, a.sal'i.moth
Amon, â'mon	Areopagite, ar.i.op'â.jît	Assanias, as.â.nî'as
Amorites, am'ô.rîts	Areopagns, ar.i.op'â.gus	Asshur, ash'ûr
Amphipolis, am.fip'ô.lis	Aretas, â.rî'tas	Asshurim, ashû'r'im
Amplias, am'pli.as	Aridai, â.rid'â.i	Assyria, â.sir'î.â
Amraphel, am'râ.fel	Aridatha, â.rid'â.thâ	Astaroth, as'tâ.roth
Anah, â'nâ	Arieh, â.rî'î	Asyncritus, â.sin'krî.tus
Anaharath, an.â.hêr'ath	Ariel, êr'î.el	Atad, â'tad
Anaiah, an.â.î'â	Arimathea, ar.i.mâ.thî'â	Atarah, at'â.râ [ad'
Anak, â'nak	Arioch, êr'î.ok	Ataroth-Addar, at'â.rotl
Anakim, an'â.kim	Arisai, â.ris'â.i	Athach, â'thak
Anamim, an'â.mim	Aristarchus, ar.is.târ'kus	Athaiab, ath.â.î'â
Anammelech, â.nam'î.lek	Aristobulus, ar.is.tô.bû'lus	Athens, ath'enz
Anani, â.nâ'nî	Armageddon, âr.mâ.ged'on	Athenians, â.thî'nî.anz
Ananias, an.â.nî'as	Armenia, âr.mî'nî.â	Athlai, ath'lâ
Anath, â'nath	Armishadai, âr.mî.shad'â.i	Attai, at'â
Anathoth, an'â.thoth	Armoni, âr.mô'nî	Attalia, at.â.lî'â
Andronicus, an.drô.nî'kus	Ârodi, ar'ô.dî	Augustus, ô.gus'tus
Aner, â'ner	Aroer, ar'ô.ûr	Auranitis, ô.râ.nî'tis
Anethothite, an'î.thoth.ît	Arphad, âr'fad	Ava, â'vâ
Aniam, â'nî.am	Arphaxad, âr.faks'ad	Aven, â'ven
Antioch, an'tî.ok	Artaxerxes, âr.taks.ûrks'îz	Avim, â'vim
Antipas, an'tî.pas	Artemas, âr'tî.mas	Avites, â'vîts
Antipatris, an.tip'â.tris	Aruboth, ar'û.both	Azaliah, az.â.lî'â
Anthothijah, an.tô.thî'jâ	Arumah, â.rûw'mâ	Azaniah, az.â.nî'â
Antothite, an'toth.ît	Arvadites, âr'vad.îts	Azarael, a.zâ.râ'el
Apelles, a.pel'iz [kîts	Asa, â'sâ	Azariah, az.â.rî'â
Apharsachites, â.fâr'sâ-	Asahel, as'â.hel	Azaziah, az.â.zî'â
Apharsathchites, â.fâr'-	Asahiah, as.â.hî'â	Azekah, â.zî'kâ
sath.kîts	Asaiah, as.â.î'â	Aziel, â'zi.el
Apharsites, â.fâr'sîts	Asaph, â'saf	Aziza, â.zî'zâ
Aphek, â'fek	Azarelah, as.â.rî'lâ	Azmaveth, az'mâ.veth
Aphekah, â.fî'kâ	Ascalon, as'kâ.lon	Aznoth-Tabor, az.noth-t
Aphiah, â.fî'â	Asenath, as'î.nath	Azor, â'zôr [b
Aphses, af'sîz	Ashabiah, ash.â.bî'â	Azotus, â.zô'tus
Apollonia, ap.o.lö'nî.â	Ashbea, ash'bi.â	Azriel, az'ri.el
Apollo, â.pol'os	Ashchenas, ash'ki.naz	Azrikam, az'ri.kam
Apollyou, â.pol'yon	Ashdod, ash'dod	Azubah, â.zü'bâ
Apphia, af'î.â	Ashdothite, ash'doth.ît	Azur, â'zûr
Appii Forum, ap'î.î fô'r'um	Asher, ash'ûr	Azuran, az'ûr.an
Aquila, ak'wil.â	Ashima, ash'î.mâ	Azzah, az'â

Baal, bä'al	Bedeiah, bed.i.'ä	Betheden, beth.i.'den
Baalah, bä'al.ä [ür]	Beeliada, bi.el.'ä.dä	Bethel, beth'el
Baalathbeer, bä.al.ath.bi'	Beelzebub, bi.el.'zi.bub	Bethemek, beth.i'mek
Baalberith, bä.al.bi'r'ith	Beer, bi'ur	Bether, bi'thür
Baalhamon, bä.al.ham'on	Beera, Beerah, bi.'r'ä	Bethesda, beth.ez'dä
Baalhanan, bä.al.han'an	Beeri, bi.'r'i [röi]	Bethezel, beth.i'zel
Baalhazor, bä.al.hä'zör	Beerlahairoi, bi.ur.lä.hä'i-	Bethgader, beth.gä'dür
Baalim, bä'al.im	Beeroth, bi.'r'oth	Bethgamul, beth.gä'mul
Baalmeon, bä.al.mí'on	Beerothite, bi.'r'oth.it	Beth-haccere, beth.hak'-
Baalpeor, bä.al.pí'ör [zim]	Beersheba, bi.ür.shi'bä	si.rem
Baalperazim, bä.al.pí'r'-ä	Bechtera, bi.esh'ti.rä	Beth-haran, beth.hê'r'an
Baalshalisha, bä.al.shal'i-	Behemoth, bi'hi.moth	Beth-hoglah, beth.hog'lä
shä	Belial, bi'lí.al	Beth-horon, beth-hö'r'on
Baalzebub, bä.al.zi'bub	Belshazar, bel.shaz'ar	Bethjesimoth, beth.jes'i-
Baalzephon, bä.al.zi'fon	Belteshazzar, bel.ti.shaz'ar	moth
Baanah, bä.ä.nä	Benaiah, ben.ä'ä	Bethlebaoth, beth.leb'ä.oth
Baara, bä.ä.rä	Benammi, ben.am'i	Bethlehem, beth'li.hem [it
Baaseiah, bä.ä.sí'ä	Beneberak, ben.eb'i.rak	Bethlehemite, beth'li.hem-
Baasha, bä.ä.shä	Benejaakan, ben.i.jä'ä.kan	Bethmaachah, beth.mä'ä-
Babel, bä'bel	Benhadad, ben.hä'dad	kä [kä.both
Babylon, bab'ilon	Benhail, ben.hä'il	Bethmarcaboth, beth.mär'-
Babylonians, bab.i.lö'ní.anz	Benhanan, ben.hä'nän	Bethmeon, beth.mí'on
Baca, bä'kä [al'on]	Benjamite, ben.jä.mit	Bethnimra, beth.nim'rä
Bachuth-Allon, bak'uth-	Beninu, ben'i.nü	Bethpalet, beth.pä'let
Bahurim, bä.hü'r'im	Benoni, ben.ö'ní	Bethpazzez, beth.paz'ez
Bajith, bä'jith	Benzoheth, ben.zö'heth	Bethpeor, beth.pí'or
Bakbakar, bak.bak'ar	Berachah, ber.ä.kä	Bethfage, beth'fä.ji
Bakbukiah, bak.buk.i'ä	Berachiah, ber.ä.kí'ä	Bethphelet, beth'fi.let
Balaam, bä'lam	Beraiah, ber.ä.'ä	Bethrapha, beth'rä.fä
Baladan, bal.ä.dan	Berea, bi.rí'ä	Bethrebod, beth'ri.bob
Balak, Balac, bä'lak	Berechiah, ber.i.kí'ä	Bethsaida, beth.sä'i.da
Bamah, bä'mä	Beriah, bi.rí'ä	Bethshan, beth'shan
Bamothbaal, bä.moth.bä'al	Berith, bi'r'ith	Bethshean, beth.shí'an
Barabbas, ba.rab'as	Bernice, bü.r.ní'si	Bethshemesh, beth'shi-
Barachel, bar.ä.kel	Berodach, bi.rö'dak	mesh
Barachias, bar.ä.kí'as	Berothah, bi.rö'thâ	Bethshittah, beth.shit'ä
Barak, bê'r'ak	Berothai, ber.ö.thä	Bethsura, beth.sü'r'ä
Barhumite, bâr.hü'mit	Besodeiah, bes.ö.dí'ä	Bethtappuah, beth.tap'ü.ä
Bariah, bä.rí'ä	Besor, bi'zor	Bethuel, bi.thü'el
Barjesus, bâr.jí'sus	Bethabara, beth.ab.ä.rä	Bethul, bi'thul
Barjona, bâr.jö'na	Bethanath, beth.ä.nath	Bethzur, beth'zür
Barabas, bâr.nä.bas	Bethanath, beth.ä.noth	Betonim, bet.ö.nim
Barsabas, bar.sä.bas [mü]	Bethany, beth.ä.ní	Beulah, bi.ü'lä
Bartholomew, bar.thol'ö.	Betharabah, beth.ar.ä.bä	Bezai, bi'zä
Bartimeus, bâr.ti.mí'us	Betharam, beth.ê'r'am	Bezaleel, bi.zal'i.el
Baruch, bê'r'uk	Betharbel, beth.är'bel	Bezek, bi'zek
Barzillai, bâr.zil.ä.i	Bethaven, beth.ä'ven [veth]	Bichri, bik'ri
Bashan, bä'shan	Bethazmaveth, beth.az'mä-	Bigthana, big'thâ.nä
Bashemath, bash'i.math	Bethbaalmeon, beth.bä.al-	Bigvai, big'vä.i
Bathrabbim, bath.rab'im	mí'on	Bileam, bil'i.am
Bathsheba, bath.shi'bä	Bethbara, beth.bê'r'ä	Bilgai, bil'gä.i
Bathshua, bath.shü.ä	Bethbasi, beth'bä.sí	Binea, bin'i.ä
Bavai, bav.ä.i	Bethbirei, beth.bir'i.i	Binnui, bin'ü.i
Bealoth, bi'ä.loth	Bethcar, beth'kär	Birzavith, bü'r'zä.vith
Bebai, beb.ä.i	Bethdagon, beth.dä'gon	Bithiah, bi.thí'ä
Becher, bi'kur	Bethdiblathaim, beth.dib-	Bithron, bith'ron
Bechorath, bi.kö'r'ath	lä.thä'im	Bithynia, bi.thin'yä

Bizjothjah, biz.joth'já	Chenaanah, kí.ná'âná	Crispus, kris'pus
Blastus, blas'tus	Chenani, ken'âní	Cushan, kú'shan
Boanerges, bö.â.nûr'jis	Chenaniah, ken.â.ní'â	Cushi, kú'shí
Boaz, bö'az	Chepharhaamonai, kí.fâr-hâ.am'ô.ná	Cuthah, kuth'â
Bocheru, bok'í.rü	Chephirah, kí.fír'â	Cyprus, sí'prus
Bochim, bö'kim	Cheran, kí'r'an	Cyrene, sí.rí'ní
Booz, bö'oz	Cherethims, ker'eth.imz	Cyrenius, sí.rí'ní.us
Bosor, bö'sôr	Cherethites, ker'eth.its	Cyrus, sí'r'us
Bozez, bö'zez	Cherith, kí'r'ith	Dabareh, dab'â.rí
Bozrah, boz'râ	Cherub, kí'r'ub (dinas)	Dabbasheth, dab'â.sheth
Bukkiah, bu.kí'â	Chesalon, kes'â.lon	Daberath, dab'í.rath
Bul, bul	Chesed, kí'sed	Dagon, dá'gon
Buzi, bú'zî	Chesulloth, kí.sul'oth	Dalaiah, dal.â.í'â [t]
Buzite, buz'ít	Chezib, kí'zib	Dalmanutha, dal.mâ.nú
Cabul, kâ'bul	Chidon, kí'don	Dalmatia, dal.mâ'shâ
Cades, kâ'dez	Chileab, kí'l'ab	Damaris, dam'â.ris
Cæsar, sí'zâr	Chilion, kí'lí.on	Damascenes, dam.â.sinz'
Cæsarea, sí.zâ.rí'â	Chilmad, kí'l'mad	Damascus, dá.mas'kus
Caiaphas, kâ'â.fas	Chimham, kí'm'ham	Daniel, dan'yel
Cain, kân	Chinnereth, kí'n'í.reth	Danites, dan'its
Cain, kâ'in (dinas)	Chios, kí'os	Danjaan, dan.jâ'an
Cainan, kâ'in.an	Chisleu, kí'z'lü	Darius, dá.rí'us
Calah, kâ'lâ	Chislon, kí'z'lon	Dathan, dá'than
Caleb, kâ'leb	Chislothtabor, kí.z.loth.tä'-	Debir, dí'bur
Calneh, kal'ní	Chittim, kí't'im [bor	Deborah, deb'ô.râ
Calvary, kal'vá.rí	Chloe, kló'í	Decapolis, dí.kap'ô.lis
Cana, kâ'nâ	Chorashan, kö.râ'shan	Dedan, dí'dan
Canaan, kâ'nâ.an, kâ'nan	Chorazin, kö.râ'zin	Dedanim, ded'â.nim
Canaanites, kâ'nâ.an.its	Chozeba, kö.zí'bâ	Dehavites, dí.hä'vits
Candace, kan.dä'sí	Chub, kub	Delaiiah, del.â.í'â
Capernaum, kâ.pûr'nâ.um	Chushanrishathaim, kush-an.rish.â.thä'im	Delilah, del'í.lâ
Capthorim, kaf'tô.rim	Chuza, kü'zâ	Demas, dí'mas
Cappadocia, kap.â.dô'shâ	Cilicia, sí.lish'â	Demetrius, dí.mí'trí.us
Carchemish, kâr'kí.mish	Cinnereth, sí'n'ur.eth	Derbe, dûr'bi
Carmel, kâr'mel	Clauda, kló'dâ	Deuel, dí.ü'el [
Carmelite, kâr'mel.ít	Claudia, kló'dí.â	Denteronomy, dü.tu.ron
Carnaim, kâr'nâ.im	Claudius, kló'dí.us	Diana, dí.an'â
Carsbena, kâr.shí'nâ	Clement, klem'ent	Diblainim, dib'lâ.im
Casiphia, kâ.sif'í.â	Cleopas, kí'ô.pas	Diblath, dib'lath
Caslubim, kaz'lü.him	Cleophas, kí'ô.fas	Dibon, dí'bon
Cedron, sí'dron	Cnidus, ní'dus	Dibri, dib'rí
Cenchrea, ken.krí'â	Colhozeth, kol.hö'zeth	Dibzahab, dib'zâ.hab
Cephas, sí'fas	Colosse, kö.los'í	Didymus, dí'dí.mus
Cesarea, sí.zâ.rí'â	Colossians, kö.losh'an	Dilean, dí'lí.an
Chalcol, kal'kol	Conaniah, kö.nâ.ní'â	Dimonah, dí.mö'nâ
Chaldea, kal.dí'â	Coniah, kö.ní'â	Dinab, dí'nâ
Chaldeans, kal.dí'an	Coos, kö'os	Dinaite, dí'nâ.ít
Chaldees, kal.díz'	Core, kö'r'í	Dinhabah, dí'nä.bâ
Charashim, kar'â.shim	Corinth, kor'inth	Dionysius, dí.ö.nish'us
Charchemish, kâr'kí.mish	Corinthians, kö.rin'thí.an	Diotrephes, dí.öt.rí.fiz
Charran, kar'an	Cornelius, kôr.ní'lí.us	Dishan, dí'shan
Chebar, kí'bâr [mûr	Cosam, kö'sam	Dizahab, diz'â.hab
Chedorlaomer, ked.ôr.lä'ö-	Crescens, kres'enz	Dodai, dö'dä.í
Chelal, kí'lal	Cretans, krí'tanz	Dodanim, dod'â.nim
Chelubai, kí.lü'bâ	Crete, krít	Dodavah, dod'â.vâ
Chemarims, kem'â.rimz		Doeg, dö'eg
Chemosh, kí'mosh		Dothan, dö'than

Orusilla, dr'w.sil'â	Elisabeth, i.liz'â.beth	Ephraim, i'frä.im
Dumah, dü'mâ	Elisæus, el.i.sí'us	Ephraimites, i'frä.im.its
Dara, dü'r'â	Elisha, i.lí'shâ	Ephratah, ef'râ.tâ
Ebal, í'bal	Elishah, i.lí'shâ	Ephron, í'fron
Ebedmelech, i.bed'mí.lek	Elishama, i.lish'â.mâ	Epicureans, ep.i.kü.rí'anz
Ebenezer, eb.en.í'zür	Elishaphat, i.lish'â.fat	Eranites, í'r'an.itz
Eber, í'bur	Elishheba, i.lish'i.bâ	Erastus, i.ras'tus
Ebiasaph, i.bí'â.saf	Elishua, el.i.shü'â	Erech, í'rèk
Ebronah, í.brö'nâ	Eliud, i.lí'ud	Esaias, í.zä'as
Ecclesiastes, ek.lez.i.as'tíz	Elizaphan, i.liz'â.fan	Esarhaddon, i.sâr.had'on
Eden, í'den	Elizur, i.lí'zür	Esau, í'sô
Edom, í'dum	Elkanah, el.kä'nâ	Esek, í'sek
Edomite, í'dum.it	Elkoshite, el'kosh.it	Eshbaal, esh'bä.al
Edrei, ed'ri.í	Ellasar, el'â.sâr	Eshcol, esh'kol
Eglah, eg'lâ	Elmodam, el.mö'dam	Eshean, í'shí.an
Eglaim, eg'lâ.im	Elnaam, el'nâ.am	Eshek, í'shek
Ehi, í'hí	Elnathan, el'nâ.than	Eshtaol, esh'tä.ol
Ehud, í'hud	Eloi, el.ö'í	Eshtaulites, esh'tôl.its
Ekron, ek'run	Elonbeth-hanan, i.lon.beth-	Eshtemoa, esh.tem'ö.â
Ekronites, ek'run.its	hâ'nan	Eshtemoh, esh'ti.mö
Elah, í'lâ	Eloth, í'loth	Esli, ez'lí
Elam, í'lâm	Elpaal, el'pä.al	Esrom, ez'rom
Elasah, el'â.sâ	Elpalet, el'pä.let	Esther, es'tûr
Elath, í'lath	Eltekeh, el'ti.kí	Etam, í'tam
Elbethel, el.beth'el	Eltekon, el'ti.kon	Etham, í'tham
Eldaah, el.dä'â	Eltolad, el.tö'lad	Ethanim, eth'â.nim
Elealeh, i.li.ä'lí	Elul, í'lul	Ethbaal, eth'bä.al
Eleasah, i.li.ä'sâ	Eluzai, i.lü'zä.í	Ethur, í'thûr
Eleazar, i.li.ä'zür	Elymas, el'i.mas	Ethiopia, i.thí.ö'pí.â
Elohe, el.el.ö'hí	Elzabad, el'zâ.bad	Eubulous, ü.bü'tus
Elnahan, el.hä'nan	Elzaphan, el.zä'fan	Eunice, ü.ní'sí
Eli, í'lí	Emims, í'mimz	Euodias, ü.ö'dí.as
Eliab, i.lí'ab	Emmanuel, e.man'ü.el	Eutychus, ü'ti.kus
Eliada, i.lí'â.dâ	Emmaus, e.mä'us	Ezekias, ez.i.kí'as
Eliabba, i.lí'â.bâ	Eneas, í'ni.as	Ezekiel, i.zí'ki.el
Eliakim, i.lí'â.kim	Englaim, en.eg.lä'im	Ezel, í'zel
Ehali, i.lí'â.lí	Engannim, en.gan'im	Eziongeber, i.zí.on.gí'bûr
Elias, í'lí'as	Engedi, en.gí'dí	Ezra, ez'râ
Eliasaph, i.lí'â.saf	Enhaddah, en.had'â	Ezrahite, ez'râ.hít
Eliashib, i.lí'â.shib	Enhakkore, en.hak'ö.rí	Felix, fi'liks
Eliathah, i.lí'â.thâ	Enhazor, en.hä'zôr	Festus, fes'tus
Elidad, i.lí'dad	Enmishpat, en.mish'pat	Fortunatus, fôr.tü.nä'tus
Eliel, í'lí.el	Enoch, í'nok	Gaal, gä'al
Elienai, i.li.i.nä'í	Enrimmon, en.rim'on	Gaash, gä'ash
Eliezer, i.li.í'zür	Enrogel, en.rö'gel	Gaba, gä'bâ
Elihaba, i.lí'hâ.bâ	Enshemesh, en'shí.mesh	Gabai, gab'ä.í
Elihoreph, el.i.hö'r'ef	Entappuah, en.tap'ü.â	Gabatha, gab'â.thâ
Elihu, i.lí'hü	Epaphras, ep'â.fras [tus	Gabriel, gä'brí.el
Elijah, i.lí'já	Epaphroditus, i.paf.rö.dí'	Gadarenes, gad.â.rínz'
Elika, el'í.kâ	Epenetus, i.pí'ní.tus	Gaddiel, gad'í.el
Elim, í'lim	Ephah, í'fâ	Gadites, gad'its
Elimelech, i.lim'í.lek	Ephal, í'fal	Gaius, gä'í.us
Elicenai, i.li.í'nä.í	Epher, í'phûr [im	Galatia, gâ.lä'shâ
Eliphai, el'í.fal	Ephesdammim, i.fez.dam'-	Galatians, gâ.lä'shanz
Eliphalet, i.lif'â.let	Ephesians, i.fí'zhanz	Galeed, gal'í.ed
Eliphaz, el'í.faz	Ephesus, ef'í.sus	Galilee, gal'í.li
Eliphelet, i.lif'í.let	Ephphatha, ef'â.thâ	Gallio, gal'í.ö

Gamaliel, gâ.mâ'li.el	Golgotha, gol'gö.tha	Hananiah, han.â.ni'âh
Gammadims, gam'â.dimz	Gohath, gö.li'ath	Hanes, hä'nis
Gareb, gêr'eb	Gomer, gö'mûr	Haniel, han'i.el
Gath, gath	Gomorra, gö.mor'â	Hannathon, han'nâ.thon
Gaza, gâ'zâ	Goshen, gö'shen	Hanoch, hä'nok
Gebal, gi'bal	Gozan, gö'zan	Hanum, hä'num
Gebim, gi'bim	Grecia, gri'shâ	Haphraim, haf'râ.im
Gedaliah, ged.â.li'â	Gudgodah, gud'gö.dah	Haradah, har'â.dâ
Geder, gi'dûr	Guni, gü'ni	Haran, hê'r'an
Gederab, gi.di'r'â	Gurbaal, gûr.bâ'al [rî	Hararite, har'ar.it
Gederite, ged'i.rît	Haahashtari, hä.â.hash'tâ-	Harbonah, har.bö'nâ
Gederoth, gi.di'r'oth [im	Habaiah, hä.bâ'â	Hareph, hê'r'ef
Gederothaim, ged.i.roth.â'	Habakkuk, hab'ak.uk	Hareth, hê'r'eth
Gedor, gi'dôr	Habazinia, hab.â.zi.ni'â	Harhaiah, här.hâ.i'â
Gehazi, gi.hü'zi	Habor, hä'bôr	Harim, hê'r'im
Geliloth, gel'i.loth	Hachaliah, hak.â.li'â	Harnepher, här'ni.fûr
Gemalli, gi.mal'i	Hachilah, hak'i.lâ	Harod, hê'r'od
Gemariah, gem.â.rî'â	Hachmoni, hak'mö.ni	Haroe, har'ö.i
Gennesaret, gen.nez'â.ret	Hadad, hä'dad	Harorite, har'ö.rît
Genubath, ge.nü'bath	Hadadezer, had.ad.i'zûr	Haroseth, har'ö.sheth
Gera, gi'r'â	Hadar, hä'dâr	Harumaph, här.rw'maf
Gergesenes, gûr'gi.sinz	Hadarezer, had.â.rî'zûr	Haruphite, här.w'fît
Gerizim, ger'i.zim	Hadashah, had'â.shâ	Haruz, hê'r'uz
Gershon, gûr'shom	Hadassah, hä.das'â	Hasadiah, has.â.dî'â
Gershon, gûr'shon	Hadid, hä'did	Hashabiah, hash.â.bi'â
Geshem, gi'shem	Hadlai, had'lâ.i	Hashabnah, hash'ab.nâ
Geshur, gi'shûr	Hadoram, hä.dôr'am	Hashbadana, hash.bad
Geshuri, gesh'û.rî	Hadrach, hä'drak	Hashem, hä'shem [
Gether, gi'thur	Hagab, hä'gab	Hashmonah, hash'mö.n
Gethsemane, geth.sem'â.ni	Hagabah, hag'â.bâ	Hashub, hä'shub
Geuel, gi.ü'el	Hagar, hä'gâr	Hashubah, hash'ü.bâ
Gezer, gi'zûr	Hagarenes, hä.gâr.inz'	Hassenaah, has.i.nâ'â
Giah, gi'â	Haggai, hag'ä.i	Hasshub, hash'ub
Gibbethon, gib'i.thon	Haggeri, hag'i.rî	Hatach, hä'tak
Gibeah, gib'i.â	Haggiah, ha.gi'â	Hathath, hä'thath
Gibeon, gib'i.on	Hai, hä'i	Hatita, hat'i.tâ
Giblites, gib'lits	Hakkatan, hak'â.tan	Hattipha, hat'i.fâ
Giddalti, gi.dal'ti	Hakupha, hak'ü.fâ	Hauran, hô'ran
Gideon, gid'i.on	Halak, hä'lak	Havilah, hav'i.lâ
Gideoni, gid.i.ö'ni	Hali, hä'li	Havothjair, hä.voth.jä'i
Gidom, gi'dom	Halohesh, hä.lö'hesh	Hazeael, haz'ü.el
Gihon, gi'hon	Haman, hä'man	Hazai, haz.â.i'â
Gilalai, gil'â.lâ	Hamath, hä'math [thâ	Hazaraddah, hä.zâr.ad'
Gilboa, gi'l'bö.â	Hammedatha, ha.med'â-	Hazarhatticon, hä.zâr.h
Gilead, gil'i.ad	Hammoleketh, ha.mol'i-	ikon [v
Gilgal, gil'gal	keth [dôr	Hazarmaveth, hä.zâr.n
Giloh, gi'lö	Hammoth-dor, ham'oth-	Hazarsusah, hä.zâr.sü'
Gilonite, gi'lon.it	Hamonah, ham'ö.nâ	Hazeluponi, hä.zel.el.p
GINATH, gi'nath	Hamongog, hä'mon.gog	Hazerim, hä.zi'r'im
Ginnetho, gin'i.thö	Hamor, hä'môr	Hazeroth, haz'i.roth
Girgashite, gûr'gash.it	Hamuel, hä.mü'el	Hazozontamar, haz.i.z
Gittah-hepher, git.â.hi'fûr	Hamul, hä'mul	Haziel, hä'zi.el [tä'
Gittaim, git'ä.im	Hamutal, hä.mü'tal	Hazor, hä'zôr
Gittites, git'its	Hanameel, hä.nam'i.el	Heber, hi'bûr
Gizonite, gi'zon.it	Hanan, hä'nan	Hebron, hi'bron
Goath, gö'ath	Hananeel, hä.nau'i.el	Hegai, heg'ä.i
Golan, gö'lan	Hanani, han'â.ni	Hege, hi'ji

Ielam, hi'l'am	Huram, hü'r'am	Izharite, iz'har.it
Ieldai, hel'dä.i	Hushah, hü'shâ	Izrahiah, iz.râ.hi'â
Ielekites, hi'lek.its	Hushai, hü'shâ	Izraiah, iz.râ.i'â
Ielep, hi'lef	Hushathite, hü'shath.it	Jaakobah, jä.ak'ö.bâ
Ieli, hi'li	Hymenæus, hi.men.i'us	Jaala, jä.ä'lâ
Ielkai, hel'kä.i	Ibleam, ib'li.am	Jaalam, jä.ä'l'am
Ielkath - hazzurim, hel'- kath-haz'zü.rim	Ibneiah, ib.ni'â	Jaanaï, jä.ä.nä [gim
Ieman, hi'm'an	Ibnijah, ib.ni'jä	Jaareozim, jä.ar.i.or'i-
Iena, hi'nâ	Ichabod, ik'â.bod	Jaasau, jä.ä.sô
Ienadad, hen'â.dad	Iconium, i.kö'ni.um	Jaasaniah, jä.az.â.ni'â
Iefer, hi'für	Idalah, id'â.lâ	Jaazer, jä.ä.zür
Iephzibah, hef'zi.bâ	Iduel, id'ü.el	Jaaziah, jä.ä.zi'â
Ieres, hi'r'iz	Idumea, i.dü.mi'â	Jaaziel, jä.ä.zi'el
Iermogenes, hür.moj'i.niz	Igdaliah, ig.dä.li'â	Jabez, jä'bez
Iermonite, hür'mon.it	Igeal, ig'i.al	Jabin, jä'bin
Ierod, her'od	Iim, i'im	Jabneel, jab'ni.el
Ierodians, hi.rö'di.anz	Ijeabarim, i.ji.ab'ar.im	Jabneh, jab'ni
Ierodias, hi.rö'di.as	Ilai, i'lâ	Jachin, jä'kin
Iezekiah, hez.i.ki'â	Ilyricum, i.lir'i.kum	Jacob, jä'kub
Iezion, hi'zi.on	Immanuel, i.man'ü.el	Jael, jä'el
Iezir, hi'zir	India, in'di.â	Jagur, jä'gür
Iezrai, hez.rä.i	Iphedeiah, if.i.di'â	Jahaz, jä'haz
Iezronite, hez'ron.it	Ira, i'r'â	Jahazah, jä.hä.zâ
Iiddai, hid'ä.i	Irijah, i.r'i.jâ	Jahaziah, jä.hä.zi'â
Iiddekel, hid'i.kel	Irnahash, ür'nâ.hash	Jahaziel, jä.hä.zi.el
Iiel, hi'el	Iron, i'r'on	Jahleel, jä'li.el
Iierapolis, hi.i.rap'ö.lis	Irpeel, ür'pi.el	Jahzeel, jä'zi.el
Iiggaion, hi.gä'on	Irshemesh, ür'shi.mesh	Jahzerah, jä'si.râ
Iilkiah, hil.ki'â	Isaac, i'zak	Jahziel, jä.zi.el
Iiram, hi'r'am	Isaiah, i.zä'â	Jair, jä'ür
Izkijah, hiz.ki'jä	Iscariot, is.kar'lot	Jairus, jä.i'r'us
Iittites, hit'its	Ishbibenob, ish.bi.bi'nob	Jakeh, jä'ki
Iivites, hi'vits	Ishbosheth, ish'bö.sheth	Jambres, jam'briz
Iobah, hö'bâ	Ishi, i'shi	Jamin, jä'min
Iodaiah, hod.ä.i'â	Ishijah, i.sbi'jä	Jamlech, jam'lek
Iodaviah, hod.ä.vi'â	Ishmael, ish'mä.el	Jannes, jan'iz
Iodiah, hö.di'â	Ishmaiah, ish.mä.i'â	Janoah, jä.nö'â
Ioglah, hog'lâ	Ishod, i'shod	Japheth, jä'feth
Ioham, hö'ham	Ishuah, ish'ü.â	Japhia, jä.fi'â
Iolofernes, hol.ö.für'niz	Ishuai, ish'ü.ä	Japhleti, jä'fi.ti
Iophni, hof'ni	Ismachiah, iz.mä.ki'â	Jared, jä'r'ed
Ioram, hö'r'am	Ismaliah, iz.mä.i'â	Jaresiah, jä.r.i.si'â
Ioreb, hö'r'eb [gad	Israel, iz.rä.el	Jarha, jä'hâ
Iorhagidgad, hör.hä.gid'-	Israelite, iz.rä.el.it	Jarib, jä'r'ib
Iori, hö'r'i	Issachar, is'â.kâr	Jarmuth, jä'r'muth
Iorims, hö'r'imz	Isui, is'ü.i	Jaroah, jä.rö'â
Iorites, hö'r'its	Ithai, ith'ä.i	Jasher, jä'shür
Ioronaim, hor.ö.nä'im	Ithamar, ith'â.mâr	Jashobean, jä.shö'bi.am
Ioronites, hor'ö.nits	Ithiel, ith'i.el	Jashub, jä'shub
Iosea, hö.si'â	Ithra, ith'râ	Jashubi, jäsh'ü.bi
Ioshaiah, hosh.ä.i'â	Ithran, ith'ran	Jasiel, jä'si.el
Ioshama, hosh'â.mâ	Ithream, ith'ri.am	Jason, jä'son
Ioshea, hö.shi'â	Ithrites, ith'rīts	Jathniel, jäth'ni.el
Iothir, hö'thür	Ittahkazim, it.â.kä'zim	Javan, jä'van
Iopham, hü'fam	Ittai, it'ä.i	Jazer, jä'zur
Iurai, hü'r'ä	Iturea, i.tü.ri'â	Jearim, jä.ä.rim
	Ivah, i'vâ	Jeaterai, jä.at'i.râ

Jeberechiah, jî.ber.i.k'â	Jeremy, jer'i.mî	Jonathan, jon'â.than
Jebus, jî'bus	Jeriah, jî.rî'â	Jorai, jô'r'â.i
Jebusites, jeb'û.zîts	Jeribai, jer'i.bâ	Joram, jô'r'am
Jecamiah, jek.â.mî'â	Jericho, jer'i.kô	Jorim, jô'r'im
Jecholiah, jek.ô.lî'â	Jeriel, jî.rî'el	Jorkoam, jô'r'kô.am
Jeconiah, jek.ô.nî'â	Jerijah, jî.rî'jâ	Josabad, jos'â.bad
Jedaiah, jî.dâ.rî'â	Jerimoth, jer'i.moth	Josaphat, jos'â.fat
Jediael, jî.dî'â.el	Jerioth, jer'i.oth	Jose, jô'si
Jedidah, jed'i.dâ	Jeroboam, jer.ô.bô'am	Joses, jô'sez
Jedidiah, jed.i.dî'â	Jeroham, jer'ô.ham	Joshaviah, josh.â.vî'â [st
Jeduthun, jed'û.thun	Jerub, jî'r'ub [sheth	Joshbekasha, josh.bek'â
Jeezer, jî.i'zûr [hâ.dû'thâ	Jerubbesheth, jî.rub'î-	Joshua, josh'û.â
Jegarsahadutha, jî.gâr.sâ-	Jeruel, jer'û.el	Josiah, jô.sî'â
Jahalelel, jî.hal'i.lel	Jerusalem, jî.rû'sâ.lem	Josibiah, jos.i.bî'â
Jehaziel, jî.hâ'zi.el	Jesaiah, jî.sâ'â	Josphiah, jos.i.fî'â
Jehdeiah, jî.dî'â	Jesbaiah, jesh.â.rî'â	Jotbathah, jot'bâ.thâ
Jehezkeel, jî.hez'î.kel	Jeshanah, jesh'â.nâ	Jozabad, joz'â.bad
Jehiah, jî.hî'â	Jesharelah, jesh.â.rî'lâ	Jozachar, joz'â.kâr
Jehieli, jî.hî'lî	Jeshebeab, jesh.eb'î.ab	Jozadak, joz'â.dak
Jehizkiah, jî.hiz.kî'â	Jeshimon, jesh'î.mon	Jubal, jû'bal
Jehoadah, jî.hô'â.dâ	Jeshishai, jî.shish'â.î	Jucal, jû'kal
Jehoad-dan, jî.hô.ad'an	Jeshohaiah, jesh.ô.hâ.rî'â	Judæa, jü.dî'â
Jehoabaz, jî.hô'â.haz	Jeshua, jesh'û.â	Judah, jü.dâ
Jeoash, jî.hô'ash	Jeshurun, jesh'û.run	Julia, jü'li.â
Jehohanan, jî.hô'hâ.nau	Jesimiel, jî.sim'î.el	Junia, jü'ni.â [s
Jehoiachim, jî.hô'i'â.kim	Jesui, jî'sü.î	Jushabhesed, jü.shab'î
Jehoiachin, jî.hô'i'â.kin	JESUS, jî'zuz	Kabzeel, kab'zi.el
Jehoiadah, jî.hô'i'â.dâ	Jetheth, jî'theth	Kadeshbarnea, kâ.des
Jehonadab, jî.hon'â.dab	Jethro, jî'thrô	bâr'ni.â
Jehonathan, jî.hon'â.than	Jeuel, jî'û.el	Kadmiel, kad'mi.el
Jehoram, jî.hô'r'am	Jeus, jî'uz	Kadmonites, kad'mon.î
Jehoshaphat, jî.hosh'â.fat	Jeush, jî'ush	Kallai, kal'â.î
Jehosheba, jî.hosh'î.bâ	Jezebel, jez'î.bel	Kareah, kâ.rî'â
Jehoshuah, jî.hosh'û.â	Jezer, jî'zûr	Karkaa, kâr.kâ'â
JEHOVAH, jî.hô'vâ	Jeziab, jî.zî'â	Kedar, kî'dâr
—jireh, jî'r'î	Jeziel, jî'zi.el	Kedemoth, ked'î.moth
—nissi, nis'î	Jeziah, jez.lî'â	Kedesh, kî'desh
—shalom, shâlom	Jezrahiah, jez.râ.hî'â	Khelathah, kî.hel'â.th
—tsidkenu, tsid'ki.nû	Jezreel, jez'ri.el	Keilah, kî'lâ
Jehozabad, jî.hoz'â.bad	Jiphthahel, jif'thâ.hel	Kelaiah, kî.lâ.rî'â
Jehu, jî'hû	Joab, jô'ab	Kelita, kel'î.tâ
Jehubbah, jî.hub'â	Joahaz, jô'â.haz	Kemuel, kem'û.el
Jehud, jî'hud	Joakim, jô'â.kim	Kenath, kî'nath
Jehudi, jî.hü'dî	Joash, jô'ash	Kenaz, kî'naz
Jehudijah, jî'hü.dî'jâ	Joatham, jô'â.tham	Kenite, kî'uit
Jehush, jî'hush	Jochebed, jok'î.bed	Kenizzites, ken'iz.îts
Jeiel, jî.i'el	Joelah, jô.i'lâ	Kerenhappuch, ker.en.l
Jekabzeel, jî.kab'zi.el	Jogbehah, jog'bi.hâ	Kerioth, ker'î.oth [t
Jekamiah, jek.â.mî'â	Johanan, jô.hâ'nân	Keros, kî'r'os
Jekuthiel, jî.kü'thi.el	John, jon	Keturah, kî.tû'r'â
Jemimah, jî.mî'mâ	Joiada, jô.i'â.dâ	Kezia, kî.zî'â
Jemuel, jem'û.el	Joiakim, jô.i'â.kim	Kibroth-hattaavah, kî-
Jephthah, jef'thâ	Joiarib, jô.i'â.rib	roth-ha.tâ'â.vâ
Jephunneh, jî.fun'î	Jokdiam, jok'dî.am	Kibzaim, kib'zâ.im [1a
Jerah, jî'r'â	Jokmeam, jok'mî.am	Kirharaseth, kîr.har-
Jeremiah, jer.î.mî'â	Joktheel, jok'thi.el	Kirharesh, kîr.hê'r'es
Jeremoth, jer'î.moth	Jonadab, jon'â.dab	Kirheres, kîr.hî'r'ez

Kiriathaim, kir.i.â.thä'im	Maadai, mä'ä.dü	Masrekah, maz'ri.kâ
Kirjathaim, kûr.jâ.thä'im	Maadiah, mä.â.dí'â	Matred, mä'tred
Kirjatharba, kûr.jath.âr'bâ	Maalehacrabbim, mä.al.i-	Matri, mä'tri
Kirjath-huzoth, kûr.jath-	ak.rab'im	Mattanah, mat'an.â
hü'zoth [san'â	Maarath, mä'â.rath	Mattaniah, mat.â.ní'â
Kirjathsannah, kûr.jath-	Maaseiah, mä.â.sí'â	Mattatha, mat'â.thâ
Kirjathsepher, kûr.jath.sí'-	Maasia, mä.â.sí'â	Mattathias, mat.â.thí'as
Kiriioth, kir'i.oth [fûr	Maath, mä'ath	Mattenai, mat.i.nä'i
Kishi, kish'i	Macedonia, mâ.sí.dó'ni.â	Matthan, math'an
Kishion, kish'i.on	Machbanai, mak'bâ.nâ	Matthat, math'at
Kishon, kí'shon	Machbenah, mak'bi.nâ	Matthew, math'ü
Kohath, kô'hath	Machir, mä'kûr [hä	Matthias, ma.thí'as
Kolaiah, kol.ä.í'â	Machnadebai, mak.nâ.dí'-	Mattithiah, mat.i.thí'â
Korah, kô'r'â	Machpelah, mak.pí'lâ	Mazzaroth, ma.zê'r'oth
Korathite, kô'r'ath.ít	Madaí, mad'ä.i	Mearah, mi.ê'r'â
Kore, kô'r'i	Madmenah, mad.mí'nâ	Mebunnai, mi.bun'â
Kushaiah, kush.ä.í'â	Magdala, mag'dâ.lâ	Mecherathite, mek'i.rath.ít
Laadah, lä.â.dâ	Magdalen, mag'dâ.len	Medalah, med'â.lâ
Laban, lä'ban	Magdiel, mag'di.el	Medan, mí'dan
Lachish, lä'kish	Magog, mä'gog	Medeba, med'i.bâ
Laish, lä'ish	Magormissabib, mä.gôr-	Media, mí'di.â
Lamech, lä'mek	mis'â.bib	Megiddo, mí.gid'ö
Laodicea, lä.ö.dí.sí'â	Mahalah, mä'hâ.lâ	Mehali, mi.hä'li
Lapidoth, lap'i.doth	Mahalaliel, mâ.hal'â.li.el	Mehetabel, mi.het'â.bel
Lasea, lä.sí'â	Mahali, mä'hâ.li	Mehida, mi.hí'dâ
Lasha, lä'shâ	Mahanaim, mä.hâ.nä'im	Meholah, mi.hö'lâ
Lasharon, lä.shê'r'on	Mahaneh, mä'hâ.ní	Mehujael, mi.hü'jä.el
Lazarus, laz'â.rus	Mahanehdan, mä.han'i.dan	Mehuman, mi.hü'man
Leah, lí'â	Maharai, mâ.har'ä.i	Mejarkon, mi.jâr'kon
Leannoth, lí'an.oth	Mahavite, mä'hâ.vít	Mekonah, mek'ö.nâ
Lebanon, leb'â.non	Mahaziah, mä.hâ.zí'â	Melchi, mel'kí
Lebaoth, leb'â.oth	Mahaziah, mä.hâ.zí.oth	Melchiel, mel'ki.el
Lebbæus, le.bí'us	Mahershalahashbaz, mä-	Melchisedec, mel.kiz'i.dek
Lebona, lí.bö'na	hür.shal.al.hash'baz	Melchishua, mel.kí.shü'â
Lecah, lí'ká	Makheloth, mak.hí'loth	Melea, mí'li.â
Lehabim, lí'hâ.bim	Makkedah, ma.kí'dâ	Melech, mí'lek
Lemuel, lem'ü.el	Malachi, mal'â.kí	Melicu, mel'i.kü
Leshem, lí'shem	Malchiah, mal.kí'â	Melita, mel'i.tâ
Letushim, lí.tü'shim	Malchiel, mal'ki.el	Memucan, mí.mü'kan
Leummim, lí.um'im	Malchijah, mal.kí'já	Menahem, men'â.hem
Leviticus, lí.vit'i.kus	Malchiram, mal.kí'r'am	Meonothai, mí.on'ö.thâ
Libya, lib'yâ	Malchus, mal'kus	Mephaath, mef'â.ath
Linus, lí'nus	Maleleel, mä.li.lí'e!	Mephibosheth, mí.fib'ö-
Loammi, lö.am'i	Mallothi, mal'ö.thí	Merab, mí'r'ab [sheth
Lodebar, lod'i.bâr	Manaen, man'â.en	Meraiah, mer.ä.í'â
Loruhamah, lö.rw'hâ.mâ	Manahath, man'â.hath [íts	Meraioth, mí.rä'oth
Lucius, lö'shus	Manahethites, mä.nä'heth-	Merari, mer'â.rí
Ludim, lö'dim	Manasseh, mä.nas'sí	Merathaim, mer.â.thä'im
Luhith, lö'hith	Manoah, mä.nö'â	Mered, mí'r'ed
Lycaonia, lí.kâ.ö'ni.â	Maonites, mä'on.its	Meremoth, mer'i.moth
Lycia, lísh'â	Marah, mê'r'â	Meres, mí'r'iz
Lydia, líd'yâ	Maralah, mar'â.lâ	Meribah, mer'i.bâ
Lysanias, lí.sä'ní.as	Maranatha, mar.an.ath'â	Meribbaal, mí.rib'â.al
Lysias, lís'ias	Maresshah, mä.rí'shâ	Merodach, mí.rö'dak
Lystra, lís'trâ	Maroth, mê'r'oth	Merom, mí'r'om
Maachah, mä.â.kâ	Marsena, már.sí'na	Meronothite, mí.ron'ö.thít
Maachathi, mä.ak'â.thí	Maschil, mas'kil	Meroz, mí'r'oz

Mesech, mî'sek	Moseroth, mö.sîr'oth	Nekoda, nî.kö'dâ
Meshach, mî'shak [mî'â	Moses, mö'ziz	Nemuel, nem.ü'el
Meshelemiah, mish.el.i-	Myra, mîr'â	Nepheg, nî'feg
Meshezabeel, mesh.ez'â.bil	Naam, nä'am	Nepnish, nî'fish
Meshillemith, mesh.i.li'-	Naamah, nä'â.mâ	Nephishesim, nî.fish'i.sim
Meshobab, mî.shö'bab [mith	Naaman, nä'â.man [thîts	Nephtalim, nef'tâ.lim
Meshullam, mî.shul'am	Naamathites, nä'â.mâ-	Nephtoah, nef'tö.â
Meshullemeth, mî.shul'i-	Naarai, nä'â.râ	Nephusim, nî.fü'sim
meth	Naashon, nä.ash'on	Nereus, nîr'i.us
Mesobaite, mes'ö.bä.ît	Nabal, nä'bal	Nergalsharezer, nûr'gal-
Mesopotamia, mes.ö.pö.tä'-	Naboth, nä'both	shâ.rî.zûr
mî.â [am'â	Nachor, nä'kôr	Neriah, nî.rî'â
Methegammah, mî.theg-	Nadab, nä'dab	Nethaneel, nî.than'î.el
Methusael, mî.thü'sä.el	Nababi, nä'hâ.bî	Nethaniah, neth.â.nî'â
Methuselah, mî.thü'sî.lâ	Nahaliel, nä.hä'li.el	Nethinims, neth'i.nimz
Meunim, mî.ü'nim	Nahamani, nä.ham'â.nî	Nitophah, nî.tö'fâ
Mezahab, mez'â.hab	Naharai, nä.har'â.i	Netophathite, nî.tof'â.thî
Micah, mî'kâ	Nahath, nä'hath	Neziah, nî.zî'â
Micaiah, mî.kä'â	Nahor, nä'hôr	Nicanor, nî.kä'nor
Michael, mî'kü.el	Nahum, nä'hum	Nicodemus, nik.ö.dî'mus
Michah, mî'kâ	Nain, nä'in	Nicolaitanes, nik.ö.lä'i.tän
Michaiah, mî.kä'â	Naioth, nä'oth	Nicolas, nik'ö.las
Michal, mî'kal	Naomi, nä'ö.mî	Nicopolis, nî.kop'ö.lis
Michmash, mik'mash	Naphish, nä'fish	Niger, nî'jûr
Michmethah, mik'mî.thâ	Naphtali, naf'tâ.li	Nineveh, nin'î.vî
Michri, mik'rî	Naphtuhim, naf'tü.him	Nisroch, niz'rok
Midian, mid'yan	Narcissus, nâr.sis'us	Noadiah, nö.â.dî'â
Migdalel, mig'dal.el	Nathan, nä'than	Noah, nö'â, Noe, nö'î
Migdalgad, mig'dal.gad	Nathanael, nä.than'ä.el	Nogah, nö'gâ
Migron, mig'ron	Naum, nä'um	Nymphas, nim'fas
Mijamin, mij'â.min	Nave, nä'vî	Obadiah, ob.â.dî'â
Milalai, mil.ä.lä'î	Nazarene, naz.â.rîn'	Obededom, ö'bed.i.dom
Miletus, mî.lî'tus	Nazareth, naz'â.reth	Oboth, ö'both
Miniamin, mî.nî'â.min	Nazarite, naz'â.rîth	Ocran, ok'ran
Miriam, mir'î.am	Neah, nî'â	Olivet, ol'î.vet
Mishael, mish'ä.el	Neapolis, nî.ap'ö.lis	Olympas, ö.lim'pas
Misheal, mî'shî.al	Neariah, nî.â.rî'â	Onan, ö'nan
Mishraites, mish'rä.îts	Nebai, neb'â.i	Onesimus, ö.nes'î.mus
Mispereth, miz'pî.reth	Nebaioth, nî.bä'oth	Onesiphorus, on.î.sif'ö.ru
Misrephothmaim, miz.rî-	Nebajoth, nî.bä'joth	Ophel, ö'fel
foth.mä'im	Neballat, nî.bal'at	Ophir, ö'fûr
Mithredath, mith'ri.dath	Nebo, nî'bö [kad.nez'âr	Ophrah, of'râ
Mitylene, mit.î.lî'nî	Nebuchadnezzar, neb.ü-	Oreb, ö'r'eb
Mizar, mîzâr	Nebuchadrezzar, neb.ü-	Orion, ö'rî'on
Mizpeh, miz'pî	kad.rez'âr [don'ö.sör	Osec, ö'sî
Mizraim, miz'rä.im	Nebuchodonosor, neb.ü.kö-	Oshea, ö.shî'â
Mnason, nä'son	Nebushasban, neb.ü.shaz'-	Othni, oth'nî
Moab, mö'ab	ban [dan	Othniel, oth'nî.el
Moladah, mol'â.dâ	Nebuzaradan, neb.ü.zar'â-	Ozias, ö.zî'as
Molech, mö'lech	Necho, nî'kö	Paarai, pä'â.râ
Moloch, mö'lok	Neginoth, neg'î.noth	Padanaram, pä.dan.êr'ar
Morasthite, mö'r'as.thîth	Nehelamite, nî.bel'â.mîth	Padon, pä'don
Mordecai, môr'dî.kä	Nehemiah, nî.bî.mî'â	Pagiel, pä'jî.el
Moreh, mö'rî	Nehiloth, nî'bil.oth	Pai, pä'î
Moresethb, mor'esh.eth	Nehum, nî'hum	Palal, pä'lal
Moriah, mö.rî'â	Nehushtan, nî.hush'tan	Palestina, pal.es.tî'nâ
Mosera, mö.sîr'â	Neiel, nî'î.el	Palluites, pal'ü.îts

Paltiel, pal'ti.el	Philologus, fi.lol'ö.gus	Reaiah, ri.ä.i'â
Pamphylia, pam.fil'i.â	Phinehas, fin'i.has	Rebekah, ri.bek'â
Paran, pêr'an	Phlegon, fl'gon	Rechab, ri'kab
Parmashta, pâr.mash'tâ	Phrygia, frij'i.â	Reelaiah, ri.el.ä'â
Parmenas, pâ'r.mi.nas	Phurah, fü'r'â	Regemmelech, ri.ge.mi'lek
Parosh, pê'r'osh [dâ.thâ	Phygellus, fi.jel'us	Rehabiah, ri.hâ.bi'â
Parshandatha, pâr.shan'	Pibeseth, p'bi.seth	Rehob, ri'hob
Parthians, pâ'r'thi.anz	Pihahiroth, pi.hâ.hi'r'oth	Rehoboam, ri.hö.bö'am
Paruah, par'ü.â	Pilate, pi'lät	Rehoboth, ri.hö'both
Parvaim, pâr.vä'im	Pinon, pi'non	Rei, ri'i
Pasdamim, paz.dam'im	Pirathon, pi'r.ä.thon	Rekem, ri'kem
Paseah, pâ'si.â	Pisidia, pi.sid'i.â	Remaliah, rem.â.li'â
Pashur, pash'ür	Pison, pi'son	Remeth, ri'meth
Patara, pat'â.râ	Pithom, pi'thom	Remmon-methoar, rem'on-mi.thö'är
Pathros, path'ros	Pochereth, pok'i.reth	Rephael, ri.fä'el
Pathrusim, path.rw'sim	Pontius, pon'shus	Rephaiah, ref.ä.i'â
Patrobas, pat'rö.bas	Poratha, por'ä.thâ	Rephaim, ref'ä.im
Pau, pâ'ü	Porcius, pôr'shus	Rephidim, ref'i.dim
Paul, pôl	Potiphar, pot'i.fâr	Resen, ri'zen
Pedahel, ped'â.hel	Potipherah, pô.tif'i.râ	Reu, ri'ü
Pedahzur, ped'â.zûr	Prochorus, prok'ö.rus	Reuben, rw'ben
Pedaiah, ped.ä'â	Pua, Puah, pü'â	Reuel, ri.ü'el
Pekah, pi'kâ	Publius, publi.us	Reumah, rw'mâ
Pekahiah, pek.â.hi'â	Pudens, pü'denz	Rezeph, ri'zef
Pelaiah, pel.ä.i'â	Puhites, pü'hits	Rezia, ri.zi'â
Pelaliah, pel.â.li'â	Pul, pul	Rezin, ri'zin
Peleth, pi'leth	Punites, pü'nits	Rezon, ri'zon
Pelonite, pel'ö.nit	Punon, pü'non	Rhegium, ri'ji.um
Peniel, pi.ni'el	Purim, pü'r'im	Rhesa, ri'sâ
Peninnah, pi.nin'â	Put, put; Phut, fut	Rhoda, rö'dâ
Penuel, pi.nü'el	Puteoli, pü.ti'ö.li	Ribai, ri'bâ
Perazim, per'â.zim	Ptolemais, tol.i.mä'is	Riblah, rib'lâ [iz
Perese, pi'r'esh	Quartus, kwôr'tus	Rimmonpares, rim.on.pê'r'
Perez, pi'r'ez	Raamah, rä.ä.mâ	Riphat, ri'fath
Perezuzzah, pi'r.ez.uz'â	Raamiah, rä.ä.mi'â	Rogelim, rö.gi'lim [zûr
Pergamos, pür'gâ.mos	Raamses, rä.am'ses	Romantiezzer, rö.mam.ti'i'
Perida, pi.ri'dâ	Rabboni, ra.bö'ni	Rufus, rw'fus
Perizzites, per'iz.its	Rabsaris, rab'sâ.ris	Sabachthani, sä.bak.thä'ni
Persia, pür'shâ	Rabshakeh, rab'shâ.ki	Sabaoth, sä.bä'oth
Peruda, pi.rw'dâ	Raca, rä'kä	Sabeans, sä.bi'anz
Peshahiah, pesh.â.hi'â	Rachab, rä'kab	Sabtechah, sab'ti.kâ
Peshuel, pi.shü.el	Rachal, rä'kal	Sadoc, sä'dok
Peulthai, pi.ul'thâ	Rachel, rä'tshel	Sala, Salah, sä'lâ
Phanuel, fâ.nü'el	Raddai, rad'ä.i	Salamis, sal'â.mis
Pharaoh, fê'r'ö	Ragau, rä'gô	Salathiel, sä.lä'thi.el
Phares, Pharez, fê'r'iz	Raguel, rag'ü.el	Salem, sä'lem
Pharpar, fâr'pâr	Rahab, rä'hab	Salmone, sal.mö'ni
Phaseah, fä'si.â	Rama, Ramah, rä'mâ	Salome, sä.lö'mi
Phebe, fi'bi	Ramathaim-zophim, ram-â.thä'im-zö'fim	Samaria, sä.mê'r'i.â
Phenice, fi.ni'si	Ramathite, rä'math.it	Samaritans, sä.mar'i.tanz
Philadelphia, fil.â.del'fi.â	Ramathlehi, rä.math.li'hi	Samgarnebo, sam.gâr.ni'bö
Philemon, fi.li'mon	Rameses, ram'i.sez	Samos, sä'mos [shâ
Philetus, fi.li'tus	Ramiah, rä.mi'â	Samothracia, sam.ö.thrä'
Philistia, fi.lis'ti.â	Ramoth, rä'moth	Samson, sam'sun
Philippi, fi.lip'i	Rapha, rä'phâ	Samuel, sam'ü.el
Philistim, fi.lis'tim	Raphu, rä'fü	Sanballat, san.bal'at
Philistine, fi.lis'tin		

TAC pâth, fat, êre, met, mǎ-rine, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tǔw=too, tǔwk=took;

Sapphira, sâ.fîr'â	Shecaniah, shek.â.nî'â	Shunammite, shu'nam.it
Sara, sêr'â, Sarai, sêr'â.i	Shechem, shî'kem	Shunem, shû'nem
Saraiah, sar.â.y'â	Shelanites, shî'lan.its	Shunites, shû'nits
Sarepta, sâ.rep'tâ	Shelemiah, shel.f.mî'â	Shuphamite, shû'fam.it
Sarsechim, sâr.sî'kim	Sheleph, shî'lef	Shushan, shû'san
Saruch, sêr'uk	Shelomi, shel'ô.mî	Shuthalites, shû'thal.its
Saul, sôl	Shelumiel, shi.lû'mî.el	Shuthelah, shû'thî.lâ
Sceva, sî'vâ	Shemaah, shem'â.â	Sibbechai, sib'î.kâ
Scythian, sith'i.an	Shemariah, shem.â.rî'â	Sibboleth, sib'ô.leth
Seba, sî'bâ	Shemeber, shem'î.bûr	Sibraim, sib'râ.im
Secacah, sek'â.kâ	Shemida, shî.mî'dâ	Sichem, sî'kem
Sechu, sî'kû	Sheminith, shem'î.nith	Sidon, sî'don
Secundus, sî.kun'dus	Shemiramoth, shî.mir'â	Sihon, sî'hon
Seir, sî'ûr	Shemuel, shî'mû.el [moth	Sihor, sî'hôr
Seirath, sî.r'ath	Shenir, shî'nûr	Silas, sî'las
Sela-hammahlekoth, sî'lâ-ham.â.lî'koth	Shephuphan, shî.fû'fan	Silo, sî'lo
Seleucia, sî.lû'sha	Sherah, shî'r'â	Siloam, sî.lô'am
Semachiah, sem.â.kî'â	Sherebiah, sher.î.bî'â	Simeon, sim'î.un
Semei, sem'î.i	Sheshai, shî'shâ	Simon, sî'mun
Senaah, sen.â'â	Sheshbazzar, shesh.baz'âr	Sinai, sî'nâ.î
Senir, sî'nûr	Shetharboznai, shî.thâr-Sheva, shî'vâ [boz'nâ.î	Sinim, sî'nim
Sennacherib, se.nak'î.rib	Shibarim, shib'â.rim	Sion, sî'on
Seorim, sî.ô'rîm	Shibboleth, shib'ô.leth	Sippai, sip'â
Sephar, sî'fâr	Shichron, shî'kron	Sirion, sir'î.on
Sepharad, sef'â.rad	Shiggaion, shî.gâ'on	Sisamai, sis.am'â.î
Sepharvaim, sef.âr.vâ'im	Shigionoth, shig.y'ô.noth	Sisera, sis'î.râ
Sepharvites, sî'fâr.vîts	Shihorlibnath, shî.hôr.lib'-Shiim, shî.y'îm [nath	Smyrna, smûr'nâ
Serah, sî'r'â	Shiloah, shî.lô'â	Socoh, sô'kô
Seraian, ser.â.y'â	Shiloni, shî.lô'nî	Sodom, sod'om
Shaalbim, shâ.al'bim	Shimea, shim'î.â	Sodoma, sod'ô.mâ
Shaalbonite, shâ.al'bô.nî't	Shimeam, shim'î.am	Solomon, sol'ô.mon
Shaaph, shâ'af	Shimei, shim'î.î	Sopater, sop'â.tûr
Shaaraim, shâ.â.râ'im	Shimeon, shim'î.on	Sosipater, sô.sip'â.tûr
Shaashgaz, shâ.ash'gaz	Shimi, shî'mî	Sosthenes, sos'thî.nîz
Shabbethai, shâ.beth.â.î	Shimite, shim'î't	Sotai, sô'tâ.î
Shachiah, shak'î.â	Shimon, shî'mon	Stachys, stâ'kis
Shadrach, shâ'drak	Shimron-meron, shim'ron-Shinar, shî'nâr [mî'r'on	Stephanas, stef'â.nas
Shage, shâ'gî	Shiphî, shî'fî	Stephen, sti'vn [no
Shahazimah, shâ.haz'î.mâ	Shisha, shî'shâ	Succothbenoth, suk.otb.b
Shalisha, shal'î.shâ	Shishak, shî'shak	Suchathites, sû'kath.its
Shalmai, shal'mâ.î [zûr	Shitrai, shî'râ.î	Sukkiims, suk'î.imz
Shalmaneser, shal.mâ.nî'-Shamariah, sham.â.rî'â	Shoa, shô'â	Susanchites, sū'zan.kîts
Shammai, sham'â.î	Shoback, shô'bak	Sychar, sî'kâr
Shaphan, shâ'fan	Shobai, shô'bâ.î	Sychem, sî'kem
Shaphat, shâ'fat	Shochoh, shô'kô	Syene, sî'yî'nî
Sharaim, shar'â.im	Shophun, shô'fan	Syntyche, syn'tî.kî
Sharon, shê'r'on	Shoshannimeduth, shô-shan.nim.f'duth	Syracuse, sir'â.kûs
Sharuhén, shâ.rw'hen	Shua, Shuah, shû'â	Syria, sir'î.â [nish'
Shaul, shâ'ul	Shual, shû'al	Syrophenician, sî'r.ô.:
Shaveh, shâ'vî	Shubael, shû.bâ'el	Taanach, tâ'â.nak
Shealtiel, shî'al.tî.el	Shuhamites, shû'ham.its	Tabbaath, tab'â.oth
Shearjashub, shî.âr.jâ'shub	Shulamite, shû'lam.it	Tabéal, tab'î.al
Sheba, shî'bâ	Shumathites, shû'math.its	Taberah, tab'î.râ
Shebaniah, sheb.â.nî'â		Tabitha, tab'î.thâ
Shebucl, sheb'û.el		Tabor, tâ'bôr
		Tabrimon, tab'ri.mon
		Tachmonite, tak'mô.nî't

Tahan, tä'han	Tirshatha, tür'shâ.thâ	Zartanah, zâr'tâ.nâ
Tahapanes, tâ.hap'â.nîz	Titus, tî'tus	Zatthu, zath'ü
Tahpenes, tâ'pî.nis [sbî	Tobiah, tö.bî'â	Zebadiah, zeb.â.dî'â
Tahtimhodshî, tâ'tim.hod-	Togarmah, tö.gâr'mâ	Zebah, zî'bâ
Talitha-cumi, tal'i.tha-	Tohu, tö'hü	Zebedee, zeb'î.dî
Talmal, tal'mä [cü'mî	Toi, tö'i	Zeboiim, zî.bôi'im
Tanhumeth tan'hü.meth	Tolmai, tol'mä.î	Zeboim, zê.bôi'm
Tanis, tä'nis	Tophet, tö'fet	Zebudah, zî.bü'dâ
Taphath, tä'fath	Tou, tö'ü	Zebulun, zeb'ü.lun
Tappnah, tap'ü.â	Trachonitis, trak.ö.nî'tis	Zebul, zî'bul
Taralah, tar.â.lâ	Troas, trö'as	Zechariah, zek.â.rî'â
Tarea, të'rî.â	Trogyllium, trö.gil'i.um	Zedekiah, zed.î.kî'â
Tarpelites, târ'pel.its	Trophimus, trof'i.mus	Zelophead, zî.lö'fi.ad
Tarshish, târ'shish	Tryphena, trî.fî'nâ	Zemaraim, zem.â.rä'im
Tatnai, tat'nä.î	Tryphosa, trî.fö'sâ	Zemarite, zem'â.rît
Tebaliah, teb.â.lî'â	Tubal, tü'bal	Zemira, zî.mî'r'â
Tehaphnehes, ti.haf.nî'hîz	Tychicus, tik'i.kus	Zephaniah, zef.â.nî'â
Tehinnah, ti.hin'â	Tyranus, ti.ran'us	Zephath, zî'fath
Tekel, tí'kel	Tyre, tí'r	Zephatha, zef'â.thâ
Tekoah, tí.kö'â	Ucal, ü'kal	Zephi, zî'fî
Tekoites, tí.kö'its	Uel, ü'el	Zephon, zî'fon
Telabib, tel'â.bih	Ulai, ü.lä.î	Zephonites, zef'on.its
Telaim, tel'ä.im	Upharsin, ü.fâr'sin	Zerahiah, zer.â.hî'â
Telassar, ti.las'âr	Uphaz, ü'faz	Zered, zî'r'ed
Telharesha, tel.hâ.rî'shâ	Urbane, ür'bän	Zereda, zer'î.dâ
Telharsa, tel.hâr'sâ	Uri, ü'r'î	Zeredathah, zî.red'â.thâ
Telmelah, tel.m'î.lâ	Uriah, ü.rî'â	Zererath, zer'î.rath
Teman, tí'man	Uriel, ü'r'î.el	Zeresh, zî'r'esh
Temani, tem'â.nî	Urijah, ü.rî'jâ	Zeruah, zî.rw'â
Temanite, tí'man.ît	Uthai, ü'thâ.î	Zerubbabel, zî.rub'â.bel
Temeni, tem'î.nî	Uzai, ü'zä.î	Zeruiah, zer.ü.î'â
Terah, tí'r'â	Uzal, ü'zal	Zibeon, zib'î.on
Tertius, tür'shus	Uzzen, uz'en	Zibiah, zib.î'â
Tertullus, tür.tul'us	Uzziah, u.zî'â	Zichri, zik'rî
Thaddæus, tha.dî'us	Uzziel, u.zî'el	Zidkijah, zid.kî'jâ
Thahash, thä'hash	Vajezatha, vä.jez'â.thâ	Zidon, zî'don
Thara, thê'r'â	Vashti, vash'tî	Zidonians, zî.dö'nî.anz
Thebez, thî'bez	Vophsi, vof'sî	Ziklag, zik'lag
Thelesar, thî.las'âr	Zaanaim, zä.â.nä'im	Zilthai, zil'thâ
Theophilus, thi.of'î.us	Zaanannim, zä.â.nan'im	Zion, zî'on
Thessalonians, thes.â.lö'nî-	Zabdiel, zab'dî.el	Ziphah, zî'fâ
anz [kâ	Zabulon, zab'ü.lon	Ziphion, zif'î.on
Thessalonica, thes.â.lö.nî'-	Zaccai, zak'ä.î	Ziphites, zif'its
Theudas, thü'das	Zaccheus, za.kî'us	Ziphron, zî'fron
Thimnathah, thim'nâ.thâ	Zachariah, zak.â.rî'â	Zipporah, zî.pö'r'â
Thyatira, thî.â.tî'r'â	Zadok, zä'dok	Zithri, zith'rî
Tiberias, ti.bî'r'î.as	Zalmonah, zal.mö'nâ	Zoan, zö'an
Tiglath Pileser, tig'lath	Zalmunna, zal.mun'â [imz	Zoar, zö'âr
Tigris, tí'gris [pî.lî'zür	Zamzummims, zam.zum'-	Zoba, Zobah, zö'bâ
Timæus, tí.mî'us	Zanoah, zâ.nö'â	Zobebah, zö.bî'bâ
Timnath, tim'nath	Zaphnath-paaneah, zaf-	Zoheleth, zö.hî'leth
Timotheus, tí.mö'thî.us	nath-pä.â.nî'â	Zophar, zö'fâr [î.â
Timothy, tim'ö.thî	Zareathites, zê'rî.ath.its	Zorah, zö'r'â; Zoreah, zö'r'-
Tiphсах, tif'sâ	Zared, zê'r'ed	Zorobabel, zö.rob'â.bel
Tirathites, tí'r'ath.its	Zarephath, zar'î.fath	Zuriel, zü'r'î.el
Tirhanah, tür.hä'nâ	Zaretan, zar'î.tan [shü'hâr	Zurishaddai, zü'r.î.shad'ä.î
Tiria, tí'rî.â	Zarethshahar, zê'r.eth-	Zuzims, zü'zimz

GEOGRAPHICAL PROPER NAMES.

ENWAU DAIARYDDOL PRIODOL.

DEV pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tŵ=too, tŵk=took;	
Abergavenny, ab.ûr.gâ.ven'i, Abergefni, Y Fenni	Caledonia, kal.i.dö'nî.â, yr Alban
Adrianople, ad'ri.an.ö.pl, Caer Adrian	Cambria, kam'brî.â, Cymru
Adriatic Sea, ad.ri.at'ik si, Môr Adria	Cambridge, kãm'brij, Caergrawnt
Africa, af'ri.kâ, Affrig, Affrica	Canary Isles, kâ.nêr'i îlz, Ynysodd Dedwydd
Alexandria, al.eks.an'drî.â, Alecsandria	Canterbury, kan'tûr.ber.i, Caergaint
Alnwick, an'ik, Anwig	Cape of Good Hope, kâp ov g'wd höp, Penryn Gobaith Da
Alps, alps, Alpau, Mynnau	Capernaum, kâ.pûr'nâ.um, Capernäum
America, â.mer'i.kâ, America, Amerig. United States of America, Taleithiau Cyfunol, Unol Daleithiau America	Cardiff, kâr'dif, Caerdydd
Anglesey, ang'gl.sî, Mon, Sir Fon, Ynys Apennines, ap'en.înz, Penwynion [Fon	Cardigan, kâr'dî.gan, Aberteifi. Cardi- ganshire, Sir Aberteifi, Ceredigion
Athens, ath'enz, Athen, Athenia	Carlisle, kâr.lîl', Caerliwelydd
Atlantic Ocean, at.lan'tik ö'shun, Môr Atlantig, Môr Werydd	Carmarthen, kâr.mâr'then, Caerfyr- ddin. Carmarthenshire, Sir Gaer- fyrddin, Sir Gaer
Australasia, ôs.tral.â.shâ, Awstralasia	Carnarvon, kâr.nâr'vun, Caernarfon. Carnarvonshire, Sir Gaernarfon
Australia, ôs.trâ'li.â, Awstralia	Carthage, kâr'thâj, Carthag
Austria, ôs'trî.â, Awstria	Caspian Sea, kas'pi.an.sî, Môr Caspiaidd
Baltic Sea, bâl'tîk.sî, Môr Llychlyn	Castleton, kas'l.tun, Cas Bach
Barbary, bâr'bar.i, Barbari	Chepstow, tshép'stö, Casgwent
Bardsey, bârd'sî, Enlli, Ynys Enlli	Chester, tshes'tûr, Caerlleon, Caer Lleon Gawr [Gaer
Barmouth, bâr'muth, Abermaw	Cheshire, tshesh'îr, Sir Gaerlleon, Sir
Bath, bâth, Caerfaddon, Baddon, Badwn	Chichester, tshitsh'es.tûr, Caerfyddau. Caergai
Beaumaris, bö.mor'is, Biwmares	Chirk, tshûrk, Castell y Waen, Eglwys y Waen [gorur
Bedford, bed'fö'rd, Rhydwyly	Cirencester, sis'is.tûr, Caergeri, Caer-
Berenicia, ber.i.nish'â, Brynaich	Cologne, kö.lön', Cwlen
Berwick, ber'ik, Berwig [Esgob	Constantinople, kon.stan.tî.nö'pl, Caer- gystenyen
Bishop's Castle, bish'ups kas'l, Tref	Conway, kon'wâ, Aberconwy, Conwy. Caergyffyn
Black Sea, blak si, Môr Du, Môr Ewcsin	Cornwall, kôrn'wul, Cernyw [y Fox
Brecon, brek'un, Aberhonddu. Brecon- shire, Sir neu Swydd Frycheiniog.	Cowbridge, kûw'brij, Pont Faen, Pont
Breconshire Beacons, Banau Brychein- iog. [Fychan	Crickhowel, krik.hö'el, Crughywel
Bretagne, bre.tâing', Llydaw, Prydain	Danube, dan'ub, Donwy, Donaw
Bridgend, brij.end', Penybont ar Ogwyr, Penybont ar Ogwyd	Dead Sea, ded sî, Môr Marw, Môr Sodor
Bristol, bris'tul, Caerodor, Bryste, Brysto. Bristol Channel, Môr Hafren	Dee, di, Dyfrdwy, Dwrddy
Britain, brit'ân, Prydain, Ynys Wen	Deira, dêr'â, Deifr
British Channel, brit'ish tshan'el, Môr Udd	Demetia, di.mî'shâ, Dyfed (siroedd Caerfyrddin, Aberteifi, a Phenfro)
Briton Ferry, brit'un fer'i, Llansawel	Denbigh, den'bi, Dinbych. Denbighshire Sir Ddinbych
Brittany, brit'â.nî, Llydaw, Prydain	Devil's Bridge, dev'lz brij, Pont au Fynach, Pont y Gwr Drwg
Bromfield, brom'fild, Maelor [Fychan	
Burgundy, bûr'gun.dî, Burgwyn	
Builth, bîlth, Llanfair ym Muallt	
Caerleon, kâr.lî'un, Caerlleon ar Wysg	

Devon, dev'n, Dyfnaint
 Dordogne, dōr.dōn', Dordwyn
 Dublin, dub'lin, Duly'n
 Durham, dur'am, Deifr, Dewyr
 Edinburgh, ed'in.būrg, ed'in.bur.ō,
 Eiddin, Edyn, Castell y Morwynion
 Egypt, i'jipt, yr Aipt
 Emerald Isle, em'ur.ald il, Ynys Werdd,
 Iwerddon
 England, ing'gland, Lloegr
 English Channel, ing'glish tshan'el,
 Môr Udd
 Euphrates, ū.frā'tiz, Ewphrates
 Europe, ū.rōp, Ewrop, Ewropa
 Euxine, ūks'in, Môr Du, Môr Ewecin
 Exeter, eks'ī.tur, Caerwysg
 Fishguard, fish'gārd, Abergwaen
 Flint, flint, Fflint, Tegeingl
 France, frans, Ffrainc
 Friburg, frī'būrg, Ffreibwrg
 Gascony, gas'kō.nī, Gwasgwyn
 Gaul, gōl, Galia, Gal, Gwāl, Ffrainc
 German Ocean, jūr'man ō'shun, Môr
 Tawch, Môr yr Almaen
 Germany, jūr'mā.nī, Almaen, Sermania,
 gwlad yr Ellmyn
 Glamorgan, glā.môr'gan, Morganwg.
 Glamorganshire, Sir Forganwg
 Glastonbury, glas'tūn.bēr.ī, Ynys
 Afallach, Ynys Wydrin, Aberglasdon
 Gloucester, glos'tūr, Caerloew
 Gower, gūw'ūr, Gwŷr
 Greece, grīs, Groeg
 Halgston, halg'stun, Halchdin
 Harleigh, hār'lā, Harlech, Caer Collwyn
 Haverfordwest, hav.ūr.fō'rd.west', Hwl-
 ffordd, Caeralun
 Hay, hā, y Gelli [Heledd
 Hebrides, heb'ri.diz, Heledd, Ynysoedd
 Hereford her'ī.fō'rd, Henffordd, Caer-
 ffawydd, Herefordshire, Sir Henffordd
 Hibernia, hī.būr'nī.ā, Iwerddon
 Holland, hol'and, Isalmaen
 Holyhead, hol.ī.hed', Caergybi
 Holywell, hol'ī.wel, Treffynnon
 Humber, hum'būr, Hymyr
 Iceland, is'land, Ynys yr Ia
 Ilston, ils'tun, Llanilltud
 Indian Ocean, in'dī.an ō'shun, Môr India
 Ireland, īr'land, Iwerddon, Gwerddon,
 Ynys Werdd
 Isle of Man, il ov man, Manaw
 Isle of Wight, il ov wīt, Ynys Wyth
 Italy, it'ā.ī, Eidal, Itali [salem
 Jerusalem, jī.rw'sā.lem, Ierwsalem, Caer-
 Jordan, jōr dan, Iorddonen
 Kent, kent, Caint

Kidwelly, kid'wel.ī, Cydweli
 Knighton, nī'tn, Tref y Clawdd
 Lampeter, lam'pī.tūr, Llanbedr
 Lamphey, lam'fī, Llanffydd
 Lancaster, lang'kas.tūr, Caerwerydd
 Langum, lang'gum, Llangwm
 Lantwit Major, lant'wit mā'jūr, Llan-
 illtud Fawr
 Laugharne, lārn, Llacharn, Talacharn
 Leicester, les'tūr, Caerleirion, Caerlyr
 Leominster, lem'stūr, Llanllieni
 Lincoln, ling'kun, Caerlwydgoed
 Liverpool, liv'ūr.pwl, Llynlleifiad, Ller-
 pwl
 Llandaff, lan'daf, Llandaf
 Llandilo, lan.dī'lō, Llandeilo
 Llandoverly, lan.duv'ur.ī, Llanyddyfri
 Llanelly, lan.el'ī, Llanelli
 Land's End, landz end, Pen Tir Lloegr
 London, lun'dun, Llundain, Caerludd
 Loughor, luch'ūr, Caslychwyr
 Ludgate, lud'gāt, Porth Lludd
 Ludlow, lud'lō, Llwydlo
 Manchester, man'tshes.tūr, Manceinion
 Maridunum, mē.r.ī.dū'num, Caerfyrddin
 Mediterranean Sea, med.ī.te.rā'nī.an sī,
 Môr y Canoldir, Môr Ynnhir
 Merionethshire, mer.ī.on'eth.shī'r, Meir-
 ionydd, Sir Feirionydd
 Milford, mil'fō'rd, Aberdaugleddyf,
 Abercleddu, Abercleddyf
 Missouri, mi.sw'r'ī, Misswri
 Mold, möld, y Wyddgrug
 Monmouth, mun'muth, Mynwy, Aber-
 mynwy, Trefynwy. Monmouthshire,
 Sir Fynwy, Gwent. Monmouthshire
 dialect, Gwenhwyseg. Monmonth-
 shire men, Gwenhwys, Gwenhwyson
 Monnow, mon'ō, yr afon Mynwy
 Montgomery, mont.gum'ur.ī, Trefaldwyn.
 Montgomeryshire, Sir Drefaldwyn
 Morriston, mor'is.tun, Treforus
 Nantwich, nant'wītsh, yr Heledd Wen
 Narberth, nār'bārth, Arberth
 Neath, nīth, Castell Nedd
 Netherlands, netn'ūr.landz, Iseldiroedd,
 Isdiroedd
 Newborough, nū'bur.ō, Niwbwrch, Rhos-
 fair, Rhoshir
 Newcastle, nū.kas'l, Castell Newydd,
 Newcastle Emlyn, Castell Newydd yn
 Emlyn; Dinas Emlyn, Trefhedyn.
 Newcastle on Tyne, Castell Newydd
 ar Dain
 Newport, nū'pō'rt (Monmouthshire),
 Casnewydd; (Pembrokeshire) Tref-
 draeth

pâth, fat, êre, met, mâ-rîne, pin, ôrb, on, cûrve, cut, tû=too, tûk=too;
 SAX òre, lâte, lîne, nô, mûte; she, zh=z âzûre; thin, this; j=dzh. YOR

Newquay, nû.kí', Cai Newydd
 Newtown, nû.tûwn', Tref Newydd
 Nice, nîs, Nicæa, nî.sí'a, Nicaia
 Norfolk, nôr'fuk, Norffôlc
 Northop, nôrth'op, Llanceurgain
 Northwich, nôrth'wîthsh, yr Heledd Ddn
 Norway, nôr'wâ, Llychlyn
 Norwich, nor'ij, Caergynan
 Nottingham, not'ing.ham, Dinobant
 Orkney Islands, ôrk'nî'landz, Ynysoedd
 Erch
 Oswestry, oz'west.rî, Croesoswallt
 Oxford, oks'fô'rd, Rhydychain, Caer-
 wysog
 Pacific Ocean, pâ.sif'ik ô'shun, Môr
 Tawel, Môr Tawelog
 Painscastle, pânz'kas.l, Castell Paen
 Pemblemere, pem'bl.mî'r, Llyn Tegid
 Pembroke, pem'bruk, Penfro. Pem-
 brokeshire, Sir Benfro
 Plynylmon, plin.lim'un, Pumlumon
 Poland, pô'land, Pwyl
 Portmadoc, pô'rt.mad'uk, Porth Madog
 Presteign, pres.tân', Llanandras
 Prussia, prush'â, Prwssia
 Pyrenees, pir'î.nîz, Barwynion
 Radnor, rad'nûr, Maesyfed. Radnor-
 shire, Sir Faesyfed
 Red Sea, red sí, Môr Coch, Môr Rhudd
 Rhayder, râ'dûr, Rhaiadr Gwy
 Rochester, rotsh'es.tûr, Caergraig
 Rome, rôm, Rhufain
 Russia, rush'â, Rhwssia
 St. Asaph, sânt ä'saf, Llanelwy
 St. David's, sânt dâ'vidz, Ty Ddewi,
 Mynyw
 St. Dogmell's, sânt dog'melz, Llan-
 dudoch
 Salisbury, sôlz'ber.î, Caergaradog, Caer-
 sallog
 Savoy, sâ.vôi', Safwy
 Saxony, saks'ô.nî, Sacsoni
 Scandinavia, skan.dî.nâ'vi.â, Dulychlyn

Scotland, skot'land, Alban, Isgoed Cel-
 yddon, Ysgwydir, Brynach, Ysgotlanc
 Sea of Azof, sí ov ä'zof, Môr Asoff
 Severn, sev'ûrn, Hafren
 Shrewsbury, shrûwz'ber.î, Amwythig
 Mwythig, Pengwern Bowis
 Shropshire, shrop'shî'r, Sir Amwythig
 Siluria, sî.lû'r'î.â, Essyllwg
 Snowdon, snô'dn, y Wyddfa, Eryri
 Somersetshire, sum'ûr.set.shî'r, Gwla
 Spain, spân, Yspañ, Hispañ [yr Hæ
 Stonehenge, stôn.henj', Côr Gawr
 Strata Florida, strâ'tâ flor'î.dâ, Ystra
 Fflur
 Swansea, swôn'zî, Abertawy [c
 Tenby, ten'bi, Tinbych, Tinbych y Pysg
 Thames, temz, Tafwys, Tafwysg, Tain
 Towy, tûw'î, Tywi
 Treacastle, trî.kas'l, Trefcastell
 Tremadock, trî.mad'uk, Tremadog
 Troy, trôî, Caerdroia, Troia
 Turkey, tûr'kî, Twrci
 Tyne, tîn, Tain [yr Wys
 Usk, usk, Brynbuga. The river Us
 Venice, ven'is, Gweneth, Gwenethi
 Venis
 Wales, wâlz, Cymru. North Wal
 Cymru Ogleddol, Gwynedd, Gwy
 dud, Gwyndawd. South Wales, D
 eudir Cymru, Deheubarth. Diale
 of North Wales, Gwyndodeg, Gwy
 dodiaith. Dialect of South Wal
 Deheubartheg, Deheubarthiaith'
 Warwick, wor'ik, Caerwair, Caerwyt
 elin
 Welshpool, welsh.pûl', Trallwng
 Winchester, win'tshes.tûr, Caerwyt
 Worcester, wûs'tûr, Caerwrangon
 Wrexham, rek'sam, Gwrecsam
 Wye, wî, Gwy
 York, yôrk, Caerefrog, Efrog. N
 York, Efrog Newydd; Dinas Efr
 Newydd; Talaeth Efrog Newydd

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG.

A

DICTIONARY

OF THE

WELSH LANGUAGE.

WITH

ENGLISH SYNONYMES AND EXPLANATIONS.

BY

WILLIAM SPURRELL.

[SECOND EDITION.]

CARMARTHEN: WILLIAM SPURRELL.

MDCCCLIX.

SPURRELL, PRINTER, KING-STREET, CARMARTHEN.

ADVERTISEMENT TO THE SECOND EDITION.

THE Volume now offered to the public, though of smaller size than the Edition which preceded it, not only contains several hundred additional lines, but, by the omission of derivatives obviously deducible from simple words retained, has been made to comprehend within its pages a vast number of useful terms, the meaning of which could not be readily gathered from others of the same root. Many words, too, of established authority, are included, which have been overlooked in the Welsh Dictionaries hitherto published.

The Work has undergone careful and thorough revision, and has been assimilated in its orthography and in the genders and plurals of nouns to "Llythraeth yr Iaith Gymraeg," by the Rev. D. Silvan Evans, to whom this Edition is much indebted, and whose comprehensive little manual is the most complete and satisfactory attempt to settle the vexed question of Welsh orthography.

W. S.

Carmarthen, September, 1859.

ABBREVIATIONS—TALFYRIADAU.

<i>a</i> ...	...	adjective	...	...	...	ansoddair, enw gwan.
<i>ac</i> ...	...	adjective common gender	...	...	...	ansoddair o'r rhyw gyffredin.
<i>ad</i> ...	...	adverb	...	...	...	gorair, rhagferf.
<i>af</i> ...	...	adjective feminine	...	...	...	ansoddair benywol.
<i>am</i> ...	...	adjective masculine	...	...	...	ansoddair gwrywol.
<i>c</i> ...	...	conjunction	...	...	...	cyssylltiad.
<i>cn</i> ...	...	collective noun	...	...	...	sylweddair cynnulliadol.
<i>def</i> ...	...	defective	...	...	...	diffygiol.
<i>f</i> ...	...	feminine	...	...	...	benywol.
<i>imper</i> ...	...	imperative	...	...	...	gorchymynol.
<i>i</i> ...	...	interjection	...	...	...	ebychiad, cyfryngair.
<i>m</i> ...	...	masculine	...	...	...	gwrywol.
<i>n</i> ...	...	noun masculine	...	...	...	sylweddair gwrywol.
<i>nc</i> ...	...	noun common gender	...	...	...	sylweddair o'r rhyw gyffredin.
<i>nf</i> ...	...	noun feminine	...	...	...	sylweddair benywol.
<i>np</i> ...	...	noun plural	...	...	...	sylweddair lluosog.
<i>p</i> ...	...	plural	...	...	...	liuosog.
<i>pn</i> ...	...	pronoun	...	...	...	rhagenw.
<i>pr</i> ...	...	preposition	...	...	...	arddodiad.
<i>px</i> ...	...	prefix	...	...	...	blaenddawd.
<i>s</i> ...	...	singular	...	...	...	unig, unigol.
<i>r</i> ...	...	verb...	...	...	...	perwyddiad, berf.
<i>vi</i> ...	...	verb intransitive, or neuter	...	...	...	perwyddiad canolig.
<i>vt</i> ...	...	verb transitive, or active	...	...	...	perwyddiad gweithredol.
N.W.	...	North Wales	...	...	...	Gwynedd.
S.W.	...	South Wales...	...	...	...	Deheubarth.
=	...	synonymous with	...	...	...	cyfystyr â.

The word following this mark (=) is preferable to that before it, being either more correct or more commonly used.

The plural terminations are marked with a hyphen when they are *added* to the singular word, and with a comma when the singular termination is *changed*.

The singular form is given after some plurals between parentheses.

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG.

A

DICTIONARY

OF THE

WELSH LANGUAGE,

EXPLAINED IN ENGLISH.

ABA

ABS

A, an interrogative adverb. "A roddaist ti gryfder i farch?" "Hast thou given to the horse strength?" Au affirmative adverb. "Efe a lawenycha yn ei gryfder." "He rejoiceth in his strength." There is no corresponding word in English

A, Ac c, and. In general, a is used before consonants, and ac before vowels. Hwyr a bore, late and early. Pell ac agos, far and near

Ag c, as. Yn gystal a, as well as.

(â), Ag pr, with. A, with a circumflex accent, is used before consonants; ag before vowels

(ä) v, will go=Aiff

pn, who, which, that; he who; what.

A fyno Duw a fydd, what God wills, will be

i, oh, ah

pz. Implies intensity; as *athrist*, from *trist*; *achrwam*, from *crwm*

b, Ap n, son. Llywelyn ab Iorwerth.

Bowen, Beynon, Powel, Parri, Prys, are contractions of ab Owain, ab Einion, ab Hywel, ab Harri, ab Rhys.

Ab sometimes becomes amalgamated with the following word, when that word begins with m; as, Amheredydd,

Anheirig=ab Meredydd, ab Meirig

(âb), Epa -od n, ape, monkey

pad -au n, abbot

pad-aeth -au nf, abbacy, abbotship

pades -au nf, abess

fall -oedd n, failing, defect, want

fallu v, to fail, to perish

fallwr, wyr n, defaulter [marigold

fan, ebyn n, din, tumult, uproar; corn

Abar -au n, carcase, dead body

Abatty, tai n, abbey

Aber -oedd, ebyr n, confluence or junction of water; the fall of a river into another, or into the sea; port, harbour

Aberth -au, ebyrth n, sacrifice, oblation

Aberthiad n, sacrificing, immolation

Aberthu v, to sacrifice, to offer up

Aberthwr, wyr n, one who sacrifices

Aberu v, to disembugue, to flow into

Abl a, able, sufficient, powerful; wealthy

Abledd n, ability, power, sufficiency

Abo -aid, Abod -au n, carcase, carrion

Abraidd ad, scarcely, hardly

Abred -au n, the state of evil, through which the soul had to pass in her progress towards perfection and bliss, according to the bardic theology. Cylch yr abred, Treigl yr abred, the circle of transmigration

Abrediad n, transmigration

Abredol a, pertaining to the evil state of transmigration; transmigrant, transmigratory. Abredolion, those who pass through the stages of transmigration or metempsychosis

Abredu v, to pass through the circle of evil, to transmigrate

Abrywsg a, unwieldy; heavy; drunk

Abrywsgiad n, making drunk

Abrywsgl a, huge, vast, immense

Abrywsgo v, to inebriate

Absen nf, slander, detraction; absence

Absennol a, absent

Absennoli v, to absent

Absenu v, to speak ill of the absent; to slander, to backbite, to asperse

Absenw -au m, detraction, slander

- Absenwr, wyr *n*, backbiter; absentee
 Abwy -on *n*, carcase, carrion
 Abwyd -od *n*, bait; fodder
 Abwyd *np* (-yn *n*), worms; earthworms.
 Abwydyn *y* cefn, the spinal cord
 Abwydiad *n*, baiting, foddering
 Abwydo *v*, to bait, to feed
 Abwydwr, wyr *n*, one who baits
 Abyrgof -ion *n*, short memory
 Abyrgofiad *n*, forgetting
 Abyrgofio *v*, to forget
 Abyrgofus *a*, forgetful, negligent
 Ac *c*, and. See *A*
 Acadfydd *ad*, perchance, perhaps
 Acatoedd *ad*, possibly, likely
 Acen, Acan, acenion *nf*, accent
 Acenawl *a*, enunciative
 Aceniad *n*, accentuation
 Acennod -au *nf*, accent mark
 Acenu *v*, to accent, to sound
 Acenyddiaeth *nf*, accentuation
 Acw *ad*, there, at that place, yonder
 Ach -au *nf*, stem, pedigree; fluid, liquid
 Ach *pr*, near to, by, at
 Achadw *v*, to preserve, to keep
 Achain *a*, very precious
 Achan -ion *nf*, hymn, chant
 Achaniad *nf*, chanting
 Achanu *v*, to hymn, to chant
 Achar *a*, affectionate; amiable
 Achas *a*, very hateful, odious
 Achel -ion *nf*, lurch, retreat
 Achen *nf*, lineage; coat of arms
 Aches -oedd *nf*, effluence; the mind;
 Achfen -oedd *nf*, the groin [spume
 Achfre -on *nf*, shelter, shade
 Achlais, leisiau *n*, weal, stripe
 Achlân *ad*, altogether, entirely, wholly
 Achles -oedd *nf*, succour, refuge: *m*, man-
 ure, compost
 Achlesol *a*, succouring [manure
 Achlesu *v*, to succour, to cherish; to
 Achleswr, wyr, Achlesydd -ion *n*, suc-
 courer, one who succours
 Achlod -au -ydd *n*, disgrace. Achlod
 iti! shame upon thee!
 Achlud -oedd *n*, covert, obscurity
 Achludiad *n*, concealing; concealment
 Achludo *v*, to obscure, to hide
 Achludol *a*, obscuring
 Achludd -ion *n*, obstruction, stoppage
 Achluddiad *n*, impeding
 Achluddo *v*, to obstruct, to impede
 Achluddol *a*, obstructive
 Achlŷst *n*, hearing
 Achlwm *v*, to knot, to tie [opportunity
 Achlysuro -on *n*, cause, motive; occasion,
- Achlysuro *v*, to occasion, to cause
 Achlysurolo *a*, occasional, incidental
 Achlyw *n*, hearing
 Achofydd -ion *n*, herald; genealogist
 Achofyddiaeth *nf*, heraldry
 Achol *a*, genealogical
 Achor *a*, encircled; choral
 Achos -ion *n*, cause; case. Acho-
 dybryd, foul crime
 Achosadwy *a*, effectible
 Achosedigol *a*, effectuate
 Achosi *v*, to cause; to occasion
 Achosol *a*, efficient, effectual; causativ
 Achosoldeb *n*, effectiveness
 Achre -on *nf*, covert, covering
 Achred -ion *nf*, credibility, pledge, oat
 Achrediad *n*, pledging of faith
 Achredu *v*, to pledge by faith
 Achref *a*, suppliant, craving
 Achrefiad *n*, supplication
 Achrefol *a*, mendicant; suppliant
 Achrefu *v*, to crave, to supplicate
 Achrefwr, wyr *n*, mendicant, supplicat
 Achres -i *nf*, row, rank; pedigree-roll
 Achretor -iaid *n*, creditor
 Achreth -au *n*, trembling. Achreth
 cryd, fit of the ague
 Achrethiad *n*, shivering
 Achrethu *v*, to shiver, to tremble
 Achrwm *am*, crooked or bent: *f*, achro
 Achrwym -au *n*, restraint
 Achrwys *n*, increase, plenty
 Achryf *am*, strong, potent, powerful
 Achu, Achubaid *v*, to save, to secure
 Achub *v*, to save, to secure, to prote
 Achub y blaen, to get foremost.
 chub yr adeg, to be in time
 Achubadwy *a*, salvable
 Achubiad *n*, saving
 Achubiaeth *n*, securing, saving
 Achubol *a*, saving; delivering
 Achubwr, wyr, Achubydd -ion *n*, savic
 Achudd -ion *n*, seclusion
 Achul *a*, narrow; lean, squalid
 Achwaed *n*, consanguinity
 Achwaen *ad*, presently, anon
 Achwaeth *n*, sourness, staleness [war
 Achwaneg *a*, more, additional = Yc
 Achwanegiad *n*, augmentation
 Achwanegol *a*, augmentative
 Achwanegu *v*, to increase = Ychwan
 Achwedd -au *n*, tale, report
 Achwedd *nf*, descent, kindred
 Achwerig *a*, playful, dallying; slow
 Achweryd -au *n*, diversion
 Achwng *a*, very near, hard by
 Achwlwm, achylymau *n*, tie; perple

Achwmwl, achmylau <i>n</i> , thick darkness	Adarwr, wyr <i>n</i> , fowler
Achwr -wyr <i>n</i> , genealogist	Adarwriaeth <i>nf</i> , fowling
Achwre -au <i>n</i> , shelter, screen	Adaryddiaeth <i>nf</i> , ornithology
Achwyn -ion <i>n</i> , complaint [lament	Adaw <i>v</i> , to glide off; to fly; to leave
Achwyn <i>v</i> , to complain, to murmur, to	Adbarotoi <i>v</i> , to reprepare [ing
Achwynedigaeth -au <i>n</i> , accusation	Adbawr, borion <i>n</i> , second chewing; leav-
Achwynedigol <i>a</i> , accusatory	Adbenawd, odion <i>n</i> , subdivision
Achwynol <i>a</i> , plaintive, complaining	Adbenodi <i>v</i> , to subdivide; to reappoint
Achwyngar <i>a</i> , querulous	Adbenu <i>v</i> , to reassign
Achwyngarwch <i>n</i> , querulousness	Adberchenogi <i>v</i> , to repossess
Achwyniad <i>n</i> , complaining	Adblan -oedd <i>n</i> , second setting [ellite
Achwyniaeth -au <i>nf</i> , accusation	Adblaned -au <i>nf</i> , secondary planet, sat-
Achwynwr, wyr <i>n</i> , complainer; murmur-	Adblaniad <i>n</i> , transplanting
er; complainant; plaintiff	Adblanu <i>v</i> , to transplant, to replant
Achwys -on <i>n</i> , cause, motive	Adblyg -ion <i>n</i> , second fold
Achydd -ion <i>n</i> , genealogist	Adblygadwy <i>a</i> , reduplicable
Achyddiaeth <i>nf</i> , genealogy	Adblygedd <i>n</i> , recurvity
Achys <i>a</i> , cruel; desperate	Adblygiad <i>n</i> , recurvation
Ad <i>px</i> , re-, second, again	Adblygu <i>v</i> , to fold back, to reduplicate
Adaddaw <i>v</i> , to promise again	Adborion <i>np</i> , leavings [proof
Adaddewid -ion <i>nf</i> , second promise	Adbrawf, brofion <i>n</i> , second taste or
Adaerwch <i>n</i> , importunity	Adbrofi <i>v</i> , to taste or prove again
Adain, adeiniau <i>nf</i> , wing; bird	Adbryniad <i>n</i> , buying again
Adaf, edyf <i>nf</i> , pinion, wing	Adbryinol <i>a</i> , redeeming
Adafael -ion <i>n</i> , distraint	Adbrynu <i>v</i> , to repurchase, to redeem
Adafaela <i>v</i> , to distraint	Adbrynwr, wyr <i>n</i> , repurchaser
Adafaeliad <i>n</i> , distraining	Adchwa -oedd <i>nf</i> , contrary blast
Adail, adeiliau <i>nf</i> , building	Adchwaeth -ion <i>n</i> , relish; twang
Adalw <i>v</i> , to recall; to revoke	Adchwanegadwy <i>a</i> , reaugmentative
Adalwad <i>n</i> , recalling; revocation	Adchwanegiad <i>n</i> , reaugmentation
Adammeg -ion <i>nf</i> , enigma, riddle	Adchwanegol <i>a</i> , reaugmenting
Adan, edyn <i>nf</i> , fin; wing; spoke	Adchwanegu <i>v</i> , to reaugment
Adanadl <i>n</i> , respiration	Adchwedl -au <i>nf</i> , report, rumour
Adanadliad <i>n</i> , respiring, breathing again	Adchwedledd <i>n</i> , rumouring
Adanadlu <i>v</i> , to respire, to breath again	Adchwedlu <i>v</i> , to rumour
Adanerch -ion <i>n</i> , second greeting	Adchwel -ion <i>nf</i> , return
Adanerch <i>v</i> , to resalute	Adchweladwy <i>a</i> , returnable
Adanerchiad <i>n</i> , resaluting	Adchweliad <i>n</i> , returning
Adanfôn <i>v</i> , to send again	Adchwelog <i>a</i> , returning
Adanfoniad <i>n</i> , sending again	Adchwelyd <i>v</i> , to return back
Adar <i>np</i> (aderyn <i>n</i>), birds, fowls. Adar	Adchwil -ion <i>m</i> , research
duon, blackbirds. Adar gwyrain,	Adchwilio <i>v</i> , to research
barnacles. Adar y bwn, bitterns.	Adchwillwr, wyr <i>n</i> , researcher
Adar y corff, screech-owls Adar y	Adchwyl <i>n</i> , turn back
drudwy, starlings. Adar y llwch	Adchwyladwy <i>a</i> , revolvable
gwin, mythological birds so called.	Adchwyliad <i>nf</i> , revolving
Adar y to, sparrows	Adchwylo <i>v</i> , to revolve
Adara <i>v</i> , to go a fowling	Ad-dalu <i>v</i> , to repay, to pay back;
Adarol <i>a</i> , relating to birds	to retaliate, to requite
Adardy, dai <i>n</i> , aviary, bird-cage	Ad-dderbyn <i>v</i> , to receive back
Adarddelw <i>v</i> , to reassert	Ad-dderbyniad <i>n</i> , receiving back
Adarddelwad <i>n</i> , reassertion	Adef, edyf <i>nf</i> , mansion
Adaren -od <i>nf</i> , female bird	Adeg -au <i>nf</i> , opportunity, season. Adeg
Adargi, gwn <i>n</i> , setting dog, spaniel	y lloer, the wane of the moon
Adargoel -ion <i>nf</i> , augury	Adegino <i>v</i> , to bud again
Adargop -od <i>n</i> , spider	Adeilad -au <i>n</i> , building, constructing
Adargopwe -au <i>nf</i> , spider's web	Adeilad -au <i>nf</i> , building, edifice

Adeiladaeth *nf*, edification
 Adeiladol *a*, edifying
 Adeiladu *v*, to build, to edify, to erect
 Adeiladwr, *wyr*, Adeiladydd -ion *n*,
 builder, architect
 Adeiledig *a*, built; wattled
 Adeilior -iaid *n*, edile
 Adeilo *v*, to construct, to build; to inter-
 weave; to wattle [architect
 Adeilwr, *wyr*, Adeilydd -ion *n*, builder,
 Adeilyddiaeth *nf*, architecture
 Adeinio *v*, to wing, to use wings
 Adeiniog *a*, winged; feathered
 Adeiniol *a*, relating to wings
 Adeiriad *n*, tautology, repetition [tory
 Adeiriadol *a*, tautological, circumlocu-
 Adeiriadu *v*, to use tautology
 Adeirio *v*, to repeat words
 Adeiriog *a*, tautological
 Adeiriogi *v*, to use tautology
 Aden -ydd, *edyn nf*, wing, pinion
 Adenedig *a*, regenerated, born again
 Adenedigaeth *nf*, regeneration
 Adeni *v*, to regenerate
 Adennill *v*, to regain, to get back
 Adennilliad *n*, regaining
 Adenog *a*, having wings
 Adenw -au *n*, second name; adnoun
 Adenwad *n*, naming again
 Adenwi *v*, to name again
 Aderyn, *adar n*, bird, fowl. See Adar
 Adethol -ion *n*, refuse; leaving
 Adfach -au *n*, the beard of a dart
 Adfachiad *n*, barbing
 Adfachog *a*, barbed, bearded
 Adfachu *v*, to barb; to rehook
 Adfai, *feiau n*, double crime
 Adfail, *feilion, feiliau n*, decay, ruin
 Adfan, *edfyn n*, foreigner
 Adfan -au *nf*, retreat, secluded place
 Adfan -au *n*, secondary point, stage, or
 position; advanced division. Adfan
 cyunydd, the second stage of the moon's
 increase; the second quarter. Adfan
 cil, the second stage in the moon's
 wane; the fourth or last quarter
 Adfanach -od *n*, recluse
 Adfanig -ion *n*, minin (in music)
 Adfant -au *nf*, hair lip; *m*, pilgrim
 Adfaon *np*, the mob or rabble
 Adfarch, *feirch n*, gelding
 Adfarn *nf*, reversed judgement
 Adfarniad *n*, rejudging
 Adfarnu *v*, to rejudge, to reverse judge-
 Adfath *n*, recoinage [ment
 Adfathiad *n*; recoinage
 Adfathu *v*, to recoin, to coin again

Adfeddyddio *v*, to rebaptize
 Adfeddyddiwr, *wyr n*, anabaptist
 Adfeddiannu *v*, to repossess
 Adfeddiant, *iannau n*, repossession
 Adfeddwl, *yliau n*, second thought
 Adfeddyliad *n*, recollection
 Adfeddylied *v*, to recollect, to remember
 Adfeiad *n*, recrimination
 Adfeiliad *n*, decaying, decay, ruin [ering
 Adfeileidig *a*, decayed, in ruins, mould-
 Adfeilio *v*, to decay, to moulder; to fade
 Adfeiliog *a*, decaying, mouldering; in
 ruin
 Adfio *v*, to recriminate, to blame again
 Adfeiw, *wyr n*, recriminator
 Adfel, *edfy n*, stranger, refugee
 Adfer -ion *n*, what is restored
 Adferadwy *a*, restorable, recoverable
 Adferedig *a*, restored; returned
 Adferedigaeth *nf*, restoration
 Adferiad *n*, restoring, restoration
 Adferol *a*, restorative
 Adferth *n*, comfort
 Adferthiad *n*, comforting
 Adferthol *a*, comforting, cheering
 Adferthu *v*, to comfort; to recreate
 Adferu *v*, to restore; to return
 Adferwr, *wyr n*, restorer
 Adferyd *v*, to make restitution, to restor
 Adfesuro *v*, to measure over again
 Adfin -ion *n*, back edge
 Adfrain *a*, unornamental
 Adflaguro *v*, to bud again
 Adffas -au *n*, insipidity of taste; twar
 Adffin *a*, fatigued or weary again
 Adffino *v*, to irritate, to tire again
 Adffith -ion *n*, second milk
 Adffitho *v*, to yield second milk [sor
 Adfflodau *np* (adffloeden *n*), second blo
 Adfflodeuad *n*, reffloration, reblossomin
 Adfflodeuo *v*, to refflourish, to reblossom
 Adffloedenog *a*, refflorescent
 Adffod *n*, second being; *v*, to re-exist
 Adffraenar -au *n*, second fallow
 Adffrawd, *frodau nf*, reversed judgemen
 Adffryd -au *n*, second intention; anima
 Adffrydol *a*, animadvertive [versi
 Adffrydu *v*, to animadvert
 Adffudd -iau *n*, damage, loss
 Adffuddiog *a*, unprofitable
 Adffwl, *fyhaid n*, gelded bull
 Adffwriad *n*, recasting
 Adffwrw *v*, to cast again
 Adffwynhau *v*, to re-enjoy
 Adffyn *n*, adversity; misery, distress
 Adffydig, *Adffydus a*, distressed, wretcl
 Adffydiog *a*, in adversity; miserable

Adfydd <i>ad</i> , perhaps, it may be	Adgof -ion <i>n</i> , remembrance [remind
Adfyddin -oedd <i>nf</i> , corps of reserve	Adgofio <i>v</i> , to recollect, to remember; to
Adfyfyrdod -au <i>n</i> , reconsideration	Adgoffa -on <i>n</i> , recalling to mind
Adfyfyrio <i>v</i> , to reconsider, to think over	Adgoffa, Adgoffâu <i>v</i> , to recall to mind
Adfyfyriion <i>np</i> , reflections	Adgor -au, edgyr <i>n</i> , team
Adfynegiad <i>n</i> , redeclaring	Adgordd -au <i>n</i> , second circle or retinue
Adfynegu <i>v</i> , to declare again	Adgori <i>v</i> , to return; to prepare the team
Adfyru <i>v</i> , to curtail again	Adgrychyn -au <i>n</i> , semiquaver
Adfyw -oedd <i>n</i> , fallow	Adgryfhau <i>v</i> , to reinvigorate
Adfyw <i>a</i> , half-alive; half-dead	Adgrynoi <i>v</i> , to collect again
Adfywhau <i>v</i> , to reanimate	Adguddio <i>v</i> , to reconceal, to hide again
Adfywiad <i>n</i> , revival; reanimating	Adgur -ion <i>n</i> , repulse, rebut
Adfywiant, iannau <i>n</i> , reanimation	Adguriad <i>a</i> , repercussion
Adfywio <i>v</i> , to revive, to restore to life	Adguro <i>v</i> , to repel, to strike back
Adfywiocâu <i>v</i> , to reinvigorate	Adgyddiad <i>n</i> , relapsing
Adfywiogi <i>v</i> , to reanimate, revive	Adgwymp <i>n</i> , fall back, relapse
Adffugio <i>v</i> , to disguise anew	Adgwympo <i>v</i> , to relapse
Adffurfio <i>v</i> , to re-form; to repair	Adgydio <i>v</i> , to rejoin, to reunite
Adffurfiwr, wyr <i>n</i> , re-former	Adgyfansoddi <i>v</i> , to recompose
Adffynu <i>v</i> , to prosper again	Adgyfanu, Adgyfâu <i>v</i> , to reintegrate
Adgadarnhau <i>v</i> , to refortify	Adgyfarch <i>v</i> , to resalute
Adgadw <i>v</i> , to keep again	Adgyflawnu <i>v</i> , to complete anew
Adgais, geisiau <i>n</i> , second attempt	Adgyflêu <i>v</i> , to replace
Adgam <i>a</i> , recurvous	Adgyfnerthion <i>np</i> , reinforcements
Adgan -au <i>nf</i> , episode	Adgyfnerthu <i>v</i> , to reinforce
Adganu <i>v</i> , to describe; to form an episode	Adgyfodi <i>v</i> , to rise again; to raise again
Adganwr, wyr <i>n</i> , describer	Adgyfodiad <i>n</i> , resurrection
Adgas <i>a</i> , odious, disagreeable, hateful	Adgyffroad <i>n</i> , resuscitation
Adgasglu <i>v</i> , to collect again	Adgyffroi <i>v</i> , to excite again; resuscitate
Adgasrwydd <i>n</i> , odiousness, hatredfulness	Adgylchiad <i>n</i> , revolution
Adgasu <i>v</i> , to act disagreeably	Adgyllaeth <i>n</i> , longing
Adgeiniad, iaid <i>n</i> , a chanter	Adgyimmeradwy <i>a</i> , resumable
Adgeisio <i>v</i> , to seek again	Adgyimmeriad <i>n</i> , reassumption
Adgemi <i>n</i> , recurvation	Adgyymodi <i>v</i> , to reconcile
Adgen -oedd <i>n</i> , growth, produce	Adgynneu <i>v</i> , to rekindle, to light again
Adgenedledig <i>a</i> , regenerated	Adgynnychioli <i>v</i> , to represent another
Adgenedliad <i>n</i> , regeneration	Adgynnyrchu <i>v</i> , to represent
Adgenedlu <i>v</i> , to regenerate	Adgynnull <i>v</i> , to collect again
Adgerydd -on <i>n</i> , reprimand	Adgynnulledig <i>a</i> , recollected
Adgeryddadwy <i>a</i> , reprehensible	Adgynnyrchu <i>v</i> , to reproduce
Adgeryddiad <i>n</i> , reprimand	Adgyrch -au <i>n</i> , recourse [joining
Adgeryddol <i>a</i> , reprehensive	Adgysswllt, sylltiau <i>n</i> , rejunction, re-
Adgeryddu <i>v</i> , to reprimand	Adgyssylltu <i>v</i> , to reunite, to join again
Adgip -iau <i>n</i> , resnatch; reprise	Adgywain <i>v</i> , to carry back
Adgipio <i>v</i> , to snatch back	Adgyweirio <i>v</i> , to refit, to repair, to mend
Adglaf <i>a</i> , relapsed to sickness	Adgyweiriol <i>a</i> , reparative, restorative
Adglefychu <i>v</i> , to relapse	Adgyweiriolion <i>np</i> , restoratives
Adglwyfo <i>v</i> , to wound anew	Adgyweiriwr, wyr <i>n</i> , repairer, mender
Adglymiad <i>n</i> , renodation	Adgyweirio <i>v</i> , to make exact again
Adglymu <i>v</i> , to tie again	Adhaeriad <i>n</i> , reassertion
Adgnithio <i>v</i> , to retouch	Adheddychu <i>v</i> , to repacify
Adgno -an <i>n</i> , second chewing, cud. Ad-	Adholi <i>v</i> , to re-examine, to question again
gno cydwybod, remorse	Adboni <i>v</i> , to reassert
Adgnofa, fcydd <i>nf</i> , rechewing; remorse	Adiad, iaid <i>n</i> , drake, mallard
Adgnoi <i>v</i> , to chew the cud, to ruminate	Adiaith, ieithoedd <i>nf</i> , dialect
Adgodi <i>v</i> , to raise again; to rise again	Adian <i>n</i> , stranger, refugee
Adgodiad <i>n</i> , resurrection=Adgyfodiad	Adian, adienoedd <i>cn</i> , progeny, offspring

Adladd -au <i>n</i>, second crop, lattermath Adladd <i>v</i>, to kill again Adlaes <i>a</i>, trailing, draggling; limp Adlais, leisiau <i>n</i>, reverberation, echo Adlam -au <i>n</i>, back step; home Adlamiad <i>nf</i>, stepping back Adlamu <i>v</i>, to step back; to rebound Adlamwr, wyr <i>n</i>, one returning from Adlan -au <i>nf</i>, hall, palace [abroad Adlaw -iaid <i>n</i>, secondary thing. Ad- lawiaid, the rabble; compound metres Adlaw <i>a</i>, secondary; mean Adlef <i>nf</i>, resonance, echo Adlefiariad <i>n</i>, peroration; reiteration Adlefaru <i>v</i>, to perorate; to reiterate Adlehâd <i>n</i>, reposition Adlehau <i>v</i>, to replace Adleisio <i>v</i>, to resound Adlenwi <i>v</i>, to fill again, to refill Adles -au <i>n</i>, that is not a benefit Adlewychu <i>v</i>, to reflect light Adlipryn -au <i>n</i>, fribble, weak one Adlif -au <i>n</i>, reflux, ebb tide Adlifeiriant, iaint <i>n</i>, refluxence Adlifeirio <i>v</i>, to reflow, to flood again Adlifiant, adlifiannau <i>n</i>, reflowing Adlifo <i>v</i>, to flow back, to reflow Adlithro <i>v</i>, to slide back Adliw -iau <i>n</i>, varnish, retint Adlo -i <i>n</i>, chafe; anger, hatred Adloddi <i>v</i>, to grow after cutting Adloes <i>nf</i>, reiterated pang Adloewi <i>v</i>, to brighten again Adlog <i>n</i>, compound interest Adloni <i>v</i>, to cherish again; to refresh Adlonyddu <i>v</i>, to assuage or quiet again Adlosgi <i>v</i>, to burn again Adlun -iau <i>n</i>, copy Adlunio <i>v</i>, to re-form, to copy Adlusgo <i>v</i>, to drag back Adlwch, <i>n</i>, incinerated state Adlwg, adlygon <i>n</i>, retrospect; object Adlychwedd <i>n</i>, incineration Adlychweddu <i>v</i>, to incinerate Adlyfnhau <i>v</i>, to repolish; to level again Adlygu <i>v</i>, to take a retrospect Adlythyr -au -on <i>n</i>, rescript Adnabod <i>v</i>, to recognize, to know, to be acquainted with: <i>n</i>, recognition, knowledge, acquaintance Adnabodaeth <i>nf</i>, cognizance Adnabodiad <i>n</i>, recognizing Adnabodus <i>a</i>, knowing Adnabyddedig <i>a</i>, acquainted; known Adnabyddiad <i>n</i>, recognition [zance Adnabyddiaeth <i>nf</i>, knowledge, cogni- Adnabyddol <i>a</i>, recognizing	Adnabyddus <i>a</i>, knowing, known Adnabyddwr, wyr <i>n</i>, recognizer Adnadd -ion <i>n</i>, chip; shaving Adnaid, neidiau <i>nf</i>, rebound Adnain, neiniau <i>nf</i>, echo of a scream Adnair, neiriau <i>n</i>, an attendant Adnant, ednynt <i>n</i>, crying again Adnäu <i>v</i>, to iterate a call Adnaw <i>v</i>, to keep to one's self, to possess Adnawdd, noddau <i>n</i>, resource Adnawf, nofion <i>n</i>, swimming back Adne -au <i>n</i>, custody Adnerth -oedd <i>n</i>, reinforcement Adnerthu <i>v</i>, to reinforce Adnes -au <i>n</i>, guarding, succour Adneu -oedd <i>n</i>, deposit, pledge Adneuad <i>n</i>, pledging Adnewyddiad <i>n</i>, renovation, renewal Adnewyddu <i>v</i>, to renovate, to renew Adnewyddwr, wyr <i>n</i>, renovator Adnod -au <i>nf</i>, verse; sentence Adnodi <i>v</i>, to divide into verses Adnofio <i>v</i>, to swim back Adnydd -au <i>n</i>, gate post Adoew -au <i>n</i>, spur Adofidio <i>v</i>, to grieve or vex again Adofidiol <i>a</i>, reafflicting Adofwyad <i>n</i>, revisiting Adofwywr, wyr <i>n</i>, revisitor Adofyn <i>v</i>, to ask again, to reclaim Adohebu <i>v</i>, to respond Adolrhain <i>v</i>, to retrace; to reach again Adolwch, ychau <i>n</i>, intreaty, prayer Adolwg, Adolwyn <i>v</i>, to intreat, to b seech, to beg, to pray Adolygiad <i>n</i>, reviewing; review Adolygu <i>v</i>, to review [view Adolygwr, wyr, Adolygydd -ion <i>n</i>, r Adon, edyn, -au <i>n</i>, sovereign lord Adorth <i>a</i>, diligent, studious Adran -au <i>nf</i>, subdivision; comma Adranu <i>v</i>, subdivide [divid Adranwr, wyr, Adranydd -ion <i>n</i>, su Adre <i>v</i>, to please; to enjoy Adred -ion <i>n</i>, recourse Adredeg <i>v</i>, to run back, to recur Adrediad <i>n</i>, recurrence Adref <i>ad</i>, homewards, home Adrefu <i>v</i>, to return home Adrif -au <i>n</i>, second reckoning Adrifiad <i>n</i>, counting again, recountin Adrifo <i>v</i>, to recount, to reckon again Adrifwr, wyr <i>n</i>, recounter Adrin -ion <i>nf</i>, secret repeated Adrodd <i>v</i>, to relate, to recount, to narr Adroddi <i>v</i>, to return a gift, to give ba Adroddiad <i>n</i>, narration; giving back

Adroddol *a*, declaratory: *n*, predicate
 Adroddwr, wyr *n*, relater
 Adrop -od *n*, spider
 Adrywym -au *n*, restraining
 Adrywmo *v*, to rebind
 Adrybudd -ion *n*, second warning
 Adrybuddio *v*, to warn again
 Adrysedd *n*, second excess
 Adryw -iau *n*, secondary species
 Adrywedd -au *n*, scent, trace
 Adrywio *v*, to degenerate
 Adsaf -ion *nf*, second standing
 Adsain, seiniau *nf*, echo; sound
 Adsefydlu *v*, to re-establish
 Adseiflanu *v*, to found anew
 Adseinio *v*, to resound, to echo
 Adseiniol *a*, resounding, resonant
 Adson *v*, to rumour again
 Adsywl *n*, second observation
 Adsylwi *v*, to view again, to observe again
 Adsyllu *v*, to glance at again
 Adsynwyo *v*, to recover the senses
 Adunedig *a*, reunited, rejoined
 Aduno *v*, to rejoin; to agree again
 Adurddedig *a*, reordained
 Adurddiad *n*, reordination
 Adurddo *v*, to honour again; to reor-
 Adurddol *a*, reordinative [dain
 Adwaen *v*, to recognize; to know
 Adwaeniad *n*, recognition
 Adwaenig *a*, recognizable; known
 Adwair, weiriau *n*, hay of the second crop
 Adwaith, weitbiau *n*, work begun anew
 Adwanhau *v*, to enfeeble again
 Adwanychu *v*, to re-enfeeble; to relapse
 Adwedyd *v*, to say again, to repeat
 Adwedd *nf*, renewed state; one's original
 place or state
 Adweddu *v*, to reinstate
 Adweiriad *n*, repairing
 Adweirio *v*, to repair=Adgyweirio
 Adwel -ion *n*, re-perception
 Adwel -oedd *n*, stranger
 Adweled *v*, to see again
 Adwelediad *n*, seeing again
 Adwern -ydd *nf*, withered growth
 Adwern *n*, too low a price; retail
 Adwerthu *v*, to re-sell; to depreciate
 Adwerthwr, wyr *n*, retailer; depreciator
 Adwerydd -on *n*, second spring: *nf*,
 luckless maid, prude
 Adwirio *v*, to certify again
 Adwiriwr, wyr *n*, one that recertifies
 Adwisg -oedd *nf*, disarray, undress
 Adwledd -au *nf*, slender meal
 Adwneyd *v*, to undo=Dadwneyd
 Adwnio *v*, to double-stitch

Adwr -wyr *n*, coward; slave
 Adwriaeth *n*, cowardice, slavery
 Adwrygio *v*, to re-invigorate
 Adwy -au *nf*, breach; pass
 Adwydd *n*, fallow ground
 Adwyog *a*, full of gaps or breaches
 Adwyn -au *n*, metal
 Adwynig *a*, metallic; glittering
 Adwynol *a*, metallic
 Adwyo *v*, to make gaps
 Adwyr *a*, recurvose, bent back
 Adwyr *v*, to recurve, to bend back
 Adwryriad *n*, recurvation
 Adwys -ion *nf*, second summons
 Adwysio *v*, to reassemble
 Adwyth -au *n*, blast; mischief
 Adwythol *a*, blasting; destructive
 Adwythig *a*, apt to blast; destructive
 Adwythus *a*, blasting, blighting; des-
 Adyl *n*, breath [tructive
 Adymanerch *v*, to re-salute mutually
 Adymchweliad *n*, returning again
 Adymddrychiad *n*, mutual reflection
 of objects
 Adymgasglu *v*, to reassemble mutually
 Adymgymmeriad *n*, mutual reassump-
 tion; epanalepsis
 Adymgymmodi *v*, to reconcile mutually
 Adymgynnull *v*, to reassemble mutually
 Adymlid *v*, to pursue again
 Adymluniad *n*, mutually forming anew
 Adymrithio *v*, to appear again
 Adymweled *v*, to revisit
 Adymmyr *n*, temperate weather
 Adyn -ion *n*, wretch, miserable
 Adyru *v*, to drive back
 Adysgrif -au *nf*, copy, transcript, rescript
 Adysgrifen *nf*, copy, transcript
 Adysgrifenu *v*, to transcribe, to copy
 Adysgrifenuwr, wyr *n*, transcriber
 Adysgrifo *v*, to copy, to transcribe
 Adystwytho *v*, to make pliant again
 Adystyriad *n*, reconsideration
 Add *px*. Intensifies the sense of words
 Addail *np*, tender leaves; salad
 Addanc -od, eddync *n*, crocodile, alligator
 Addant *n*, longing
 Addas *a*, meet, suitable, proper
 Addasair, eiriau *n*, epithet
 Addasiad *n*, suiting, fitting, adapting
 Addasol *a*, befitting; convenient
 Addasrwydd *n*, suitability
 Addasu *v*, to suit, to adapt, to fit [fitter
 Addaswr, wyr *n*, proper or a fit person;
 Addaw -on *n*, promise: *v*, to promise
 Addawd, addodau *n*, repository. Wy
 addawd, a nest-egg

Addaweb -ion *nf*, promissory note
 Addawiad *n*, promising
 Addawl, olion *n*, worship
 Addäwr, ddawyr, Addawydd -ion *n*,
 Addef -au *nf*, dwelling [promiser
 Addef *v*, to acknowledge, to own
 Addefedig *a*, confessed
 Addefedigol *a*, confessional
 Addefiad *n*, confession, acknowledgement
 Addefawd *n*, confession
 Addefol *a*, confessing
 Addefwr, wyr *n*, confessor
 Addewid -ion *nf*, promise
 Addewidiol *a*, promissory
 Addfain *a*, slender, delicate
 Addfed *a*, ripe, mature
 Addfededd, Addfedrwydd, Addfedwch
n, ripeness; maturity
 Addfediad *n*, ripening
 Addfedu *v*, to ripen, to mature
 Addfeinus *a*, of a slender frame
 Addfwyn *a*, gentle, meek, mild, kindly
 Addfwynder, Addfwyndod *n*, gentleness,
 Addiad *n*, longing, desire [meekness
 Addiai, icion *nc*, stranger
 Addiant *n*, longing, regret
 Addiaw *v*, to make an effort
 Addibyn -ion *n*, dependant
 Addien *a*, faultless; beauteous
 Addig *a*, jealous; angry
 Addigor -ion *n*, jealous one
 Addnaid, neidiau *n*, refuge, retreat
 Addoed *n*, set time; hap
 Addoedi *v*, to defer, to delay, to postpone;
 to loiter; to prorogue
 Addoediad *n*, putting off time, delay,
 respiting; postponement; prorogation
 Addoedwr, wyr *n*, one who loiters
 Addoer *a*, frigid, chilly, cool
 Addoeredigaeth *n*, refrigeration
 Addoeri *v*, to refrigerate
 Addoeriannol *a*, refrigeratory
 Addoeriant, iannau *n*, chillness
 Addoerllaith *a*, moistly cold
 Addoladwy *a*, adorable
 Addoldy, dai *n*, house or place of worship;
 chapel; meeting-house
 Addoledigaeth *nf*, adoration
 Addolfa, fëydd *nf*, place of worship
 Addolgar *a*, devotionally inclined
 Addoli *v*, to worship, to adore
 Addoliad *n*, worshiping; worship
 Addoliadol *a*, devotional
 Addoliaeth *nf*, worship
 Addoliant *n*, worship, adoration
 Addolwr, wyr *n*, worshiper
 Addon *np*, fruit; offspring

Addonwy -on *cn*, progeny, offspring
 Addu *v*, to go, to proceed
 Addng -on *n*, intention, purpose
 Adduned -au *nf*, vow; desire
 Addunedu *v*, to make a vow
 Addunedydd -ion *n*, vower
 Adduniad *n*, vowing; wishing
 Adduno *v*, to vow; to make a wish
 Addunol *a*, votive; wishing
 Addunwr, wyr *n*, one that makes a vow
 Addurn -au *n*, ornament
 Addurneg *nf*, ornament of speech
 Addurniad *n*, adornment, decoration
 Addurniaeth *nf*, ornature
 Addurno *v*, to ornament, to decorate
 Addurnol *a*, ornamental
 Addurnoldeb *n*, ornateness [beautif
 Addurnwr, wyr *n*, one that adorns
 Addwg, eddyg *n*, taking away
 Addwyd -au *n*, imposthume
 Addwyn -au *n*, virtue; honesty
 Addwyn *a*, virtuous; honest
 Addwynder *n*, virtue; honesty
 Addwyndod *n*, virtuous state
 Addwynfryd *n*, virtuous mind
 Addwyno *v*, to make virtuous
 Addwynryw -iau *n*, good sort or specie
 Addwyr *a*, inclining, bending
 Addygiad *n*, a bringing onward; educa
 tion, instruction, tuition
 Addygyd *v*, to bring or carry on
 Addysg, *nf*, instruction, learning, edu
 cation; moral. Cân addysg, Cerd
 addysg, didactic poem
 Addysgfa, faoedd, fëydd *nf*, seminary
 Addysgiad *n*, instructing
 Addysgiadol *a*, didactic, instructive
 Addysgiaeth *nf*, education, teaching,
 tuition, instruction
 Addysgol *a*, instructive [ca
 Addysgu *v*, to instruct, to teach, to edu
 cator, teacher, educator
 Addysgwr, wyr, Addysgydd -ion *n*, in
 Addysgwyh *a*, well-educated; accom
 plished; polished
 Aed *n*, going; proceeding
 Aedd -ion *n*, noise, din, clamour
 Aedd *a*, noisy, loud, clamorous
 Aeddal *a*, steady, firm
 Aeg *nf*, language; expression
 Ael -iau *nf*, jut out; brow; skirt. A
 ael, nigh, near to
 Ael, eilion *nf*, litter; brood
 Aelaw *n*, produce; wealth
 Aelaw *a*, productive; precious
 Aeldrem *nf*, leering
 Aeldrwm *a*, heavy-browed, frowning

Aelddu *a*, blackbrowed
 Aele, Aeleu *a*, woeful, sad, piteous
 Aeleu *n*, dolor, grief, woe
 Aeled *n*, ailment
 Aelfawr *a*, big-browed
 Aelgerth, eilgyrth *nf*, the cheekbone
 Aelgeth -i *nf* = Aelgerth
 Aelhog *a*, browed, full-browed
 Aelod -au *nc*, limb, member; consociate
 Aelodaeth, Aelodiaeth *nf*, membership
 Aelodfain *a*, slender-limbed
 Aelodfawr *a*, large-limbed; bony, burly
 Aelodi *v*, to form a member; to enrol
 Aelodiad *n*, forming a member; member-
 Aelodog *a*, limbed; large-limbed [ship
 Aelwyd -ydd *nf*, hearth; family
 Aelwydaid, deidiau *nf*, hearthful
 Aelwydd *a*, prosperous, successful
 Aelr -au *nf*, slaughter; battle, conflict
 Aelr -od *n*, heir
 Aelrawd, odau *nf*, slaughtering
 Aelrodri *v*, to march to battle
 Aeres -au *nf*, heiress
 Aelrfa -oedd *nf*, slaughter; battle-field
 Aelrfab, feibion *n*, son of slaughter
 Aelrog, Aerol *a*, slaughtering
 Aeron *np*, fruit of trees; fruits
 Aeru *v*, to slaughter
 Aelrwr, wyr *n*, slaughterer; warrior
 Aelrwy -on *n*, collar; torques; band
 Aelrwyad *n*, collaring
 Aelrwyll -ion *n*, demon of battle
 Aelrwyo *v*, to put on a collar
 Aelrwyog *a*, wearing a collar
 Aelrwyol *a*, like a collar
 Aelrwywr, wyr *n*, collar-maker [cliff
 Aelr -au *nf*, flat body; target; wing; bird;
 Aelrdalch *a*, broken-shielded
 Aelrel *n*, verjuice, vinegar
 Aelserw *nf*, plank
 Aelser -ion *n*, targeteer
 Aelrth, eith, eithion *n*, point, prickle; gorse,
 furze; shock; painful sensation
 Aelrth *v*, he went; he is gone
 Aelrthawl *a*, poignant, pungent
 Aelrthiad *n*, smarting
 Aelrthlawn *a*, poignant, painful
 Aelrthlyd *a*, pungent, vexing, shocking
 Aelrthnen *nf*, aspen, poplar
 Aelrthus *a*, pungent; grievous, shocking
 Aelrthwellt *n*, lattermath
 Aelrthwlad -on *n*, outlaw; exile
 Aelrthwladu *v*, to banish; to outlaw
 Aelrthwydd *n* (-en *nf*), aspen wood
 Aelr *n*, progress, going on [less, not
 Aelr *pf*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-,
 Aelrfach -au *n*, grapple, holdfast

Afaeth *n*, blandishment
 Afagddu *nf*, utter darkness; hell
 Afaith, eithiau *n*, neighbour
 Afal -au *n*, apple. Afal Adda, Adam's
 apple; the black briony. Afal Awst,
 St. James's apple. Afal daiar, birth-
 wort. Afal dreiniog, Afal meiwyn,
 thorn apple. Afal euraid, orange. Afal
 gronynawg, pomegranate. Afal helyg,
 bitter sweeting. Afal melynhir, lemon.
 Afal minswyn, jennetting. Afal pea-
 tus, peach. Afal per, cultivated apple.
 Afal pig y golomen, pigeon's bill. Afal
 pryd y gwr, cat-head. Afal sur, crab.
 Afal tindoll, Afal tinegored, medlar.
 Afal y ddaiar, sow-bread. Afal y
 marchog, nonpareil
 Afaleua *v*, to gather apples
 Afalenog *a*, full of apples
 Afalwydd *np* (en *nf*), apple-trees
 Afall, efill *nf*, apple-tree
 Afallach *nf*, orchard
 Afallen *nf*, apple-tree
 Afallwydd *np* (-en *nf*), apple-trees
 Afallwyn -i *n*, apple-grove, orchard
 Afan *np* (-en *nf*), raspberries
 Afan *a*, high, loud
 Afanllwyn -i *n*, raspberry-bush
 Afanc -od, efyne *n*, crocodile
 Afanwydd *np* (-en *nf*), raspberry-brake
 Afar *n*, grief, sadness; longing
 Afarn -au *n*, bribery
 Afdrwyth *n*, strangury
 Afell -au *nf*, bosom [wholesome
 Afiach *a*, unwell, unhealthy, sickly; un-
 Afiachus *a*, sickly, ailing; unwholesome
 Afiaeth, Afiaith *n*, blandishment
 Afiaith, ieithoedd *nf*, solecism [disease
 Afiechyd -on *n*, indisposition, disorder
 Afieithus *a*, bland, pleasant
 Afafar -oedd *n*, loss of speech: *a*, dumb
 Afafaredd *n*, dumbness
 Afafarwch *n*, lack of utterance
 Afan *a*, unclean, polluted, foul
 Afanhau *v*, to pollute
 Afariaidd *a*, ungentle
 Afathr *a*, without polish
 Afathraidd, Afathraid *a*, unpolished
 Afawen *a*, not merry; cheerless; dismal
 Aflehau *v*, to displace
 Afleddid *n*, uncleanness, pollution
 Aflenog *a*, illiterate
 Aflenogaeth *nf*, want of learning
 Afêr *a*, untidy, slovenly
 Aferw *a*, slovenly, untidy
 Afes -oedd *n*, disadvantage; hurt
 Afesol *a*, disadvantageous, unprofitable

Aflesoldeb <i>n</i> , disadvantageousness	Afreol <i>nf</i> , disorder
Aflesrwydd <i>n</i> , disadvantage	Afreolaeth <i>nf</i> , irregularity, disorder
Aflesu <i>v</i> , to damage, to hurt	Afreolaidd <i>a</i> , irregular
Aflettygar <i>a</i> , inhospitable	Afreoledd <i>n</i> , irregularity
Aflëu <i>v</i> , to put out of place	Afreolus <i>a</i> , irregular; unruly
Afloew <i>a</i> , not clear, turbid; opaque	Afrif <i>a</i> , numberless, innumerable
Aflonder <i>n</i> , uncheerfulness	Afrifad <i>n</i> , innumerableness
Aflonydd <i>a</i> , unquiet, restless	Afrifed <i>a</i> , innumerable; surpassing
Aflonyddiad <i>n</i> , molestation	Afrifo <i>v</i> , to miscuit, to miscalculate
Aflonyddu <i>v</i> , to disquiet, to molest	Afrillad <i>np</i> (-en <i>nf</i>), consecrated waft
Aflonyddwch <i>n</i> , disquietude	Afrugl <i>a</i> , faltering
Aflonyddwr, wyr <i>n</i> , molester, disturber	Afrull <i>a</i> , niggardly, illiberal
Aflun -iau <i>n</i> , caricature	Afrwydd <i>a</i> , difficult, not easy
Aflun <i>a</i> , void of form, shapeless	Afrwydd -ion <i>n</i> , difficulty
Afluniad <i>n</i> , deforming	Afrwydd-deb <i>n</i> , unpropitiousness
Afluniaidd <i>a</i> , deformed, shapeless	Afrwyddiad <i>n</i> , obstruction
Aflunieiddio <i>v</i> , to disfigure, to deform	Afrwyddo <i>v</i> , to obstruct, to hinder
Aflunio <i>v</i> , to deform, to misshape	Afrwyddol <i>a</i> , unpropitious
Aflwydd <i>n</i> , misfortune	Afrwym <i>a</i> , unbound, untied; loose
Aflwyddiannol, Aflwyddiannus <i>a</i> , un-	Afryn <i>a</i> , unsubstantial
prosperous, unlucky, unfortunate	Afrys <i>a</i> , void of haste, tardy
Aflwyddiant <i>n</i> , misfortune	Afrysedd <i>n</i> , slowness, tardiness
Aflwyddo <i>v</i> , to miscarry	Afryttel <i>n</i> , zinc
Aflwyddog <i>a</i> , unfortunate, adverse	Afryw <i>a</i> , unnatural; ungenial
Aflwyddol <i>a</i> , unprosperous	Afrywiad <i>n</i> , degeneration
Aflwyr <i>a</i> , incomplete	Afrywiaeth -au <i>nf</i> , degeneracy
Aflwys <i>a</i> , unhallowed	Afrywiedig <i>a</i> , degenerated; degenerate
Aflynder <i>n</i> , ruggedness	Afrywio <i>v</i> , to degenerate
Aflym <i>a</i> , not sharp, blunt	Afrywiog <i>a</i> , unkindly, harsh
Aflynder <i>n</i> , want of sharpness, bluntness	Afrywiogi <i>v</i> , to grow kindly
Aflywodraeth <i>nf</i> , misrule, misgovern-	Afrywiogrwydd <i>n</i> , degeneracy, harshn
Afrywodraethus <i>a</i> , un governable [ment	Afrywiogyn <i>n</i> , surly fellow
Afn <i>n</i> , boldness, temerity	Afrywiol <i>a</i> , degenerate
Afnaws <i>a</i> , uncandid	Afu -au <i>n</i> , the liver [livergr
Afneued <i>n</i> , indifference	Afuad <i>n</i> , liver distemper in sheep; 1
Afon -ydd <i>nf</i> , river	Afuol <i>a</i> , hepatic
Afonfarch, feirch <i>n</i> , hippopotamus	Afwch <i>n</i> , sharpness; keenness
Afonig <i>nf</i> , rivulet, small stream	Afwy <i>a</i> , sharp, keen; ardent
Afonog <i>a</i> , having rivers	Afwyn -au <i>nf</i> , the rein of a bridle
Afonol <i>a</i> , like a river; fluvial	Affaith, eithiau <i>n</i> , effect; disposition
Afr <i>n</i> , flowing principle	Affan <i>n</i> , conflict, uproar
Afrad -au <i>n</i> , want of thrift, waste	Affeithio <i>v</i> , to effect
Afradiad <i>n</i> , lavishing, squandering	Affeithiol <i>a</i> , accessory
Afradlawn <i>a</i> , extravagant, prodigal	Afflau <i>n</i> , hold, grasp, grip
Afradlondeb, Afradlonedd <i>n</i> , prodigality,	Affwys -au <i>n</i> , precipice; bottomless
extravagance, waste	Affwys <i>a</i> , steep; bottomless
Afradloni <i>v</i> , to lavish wastefully	Ag <i>nf</i> , opening, cleft
Afradu <i>v</i> , to lavish, to squander	Ag <i>c</i> , as. Used before vowels. See
Afradwy <i>a</i> , prodigal, lavish	Ag <i>pr</i> . See A
Afraid <i>a</i> , unnecessary, needless	Agal <i>cn</i> , spoils of war
Afraid, reidiau <i>n</i> , what is unnecessary	Agalen <i>nf</i> , whetstone
Afraslawn <i>a</i> , graceless; nefarious	Agarw <i>a</i> , rough, rugged
Afrddwl <i>a</i> , solicitous; pensive	Agatfydd <i>ad</i> , peradventure
Afrdwyth -i <i>n</i> , passion, impulse	Agde <i>a</i> , expanding; generating
Afrdwytho <i>v</i> , to anger, to enrage	Agen -au <i>nf</i> , cleft, chink, chop
Afrdwythol <i>a</i> , impassioned	Agenaidd <i>a</i> , like a cleft
Afreidiol <i>a</i> , unnecessary, needless	Agendor -au <i>n</i> , yawning gulf; gulf

Ageniad *n*, cleaving, chopping
 Agenig *nf*, small cleft
 Agenog *a*, full of clefts; leaky
 Aghenu *v*, to split, to crack
 Ager, Agerdd *n*, steam, vapour
 Agerddol *a*, steaming, reeking
 Agerfa, fëydd *nf*, a vent
 Agerfad, Agerddfad, -au *n*, steamboat
 Agerlong, Agerddlong, -au *nf*, steamer,
 Ageru *v*, to cast a steam [steamship
 Agerw *n*, vapour, exhalation
 Aglenwi *v*, to calk
 Agolch -ion *n*, slop, hog-wash; lotion
 Agor -au *n*, opening, aperture
 Agor, Agoryd *v*, to open, to expand
 Agorad *n*, opening
 Agored *a*, open, expanded
 Agorfa -oedd *nf*, opening, orifice
 Agori *v*, to open, to expand
 Agoriad *n*, opening; key
 Agoriadol *a*, aperient, opening
 Agoriawdr, iodron *m*, opener
 Agorol *a*, opening, expanding
 Agorwr, wyr *n*, opener
 Agos *a*, proximate, near, nigh
 Agosäu *v*, to approximate, to draw near
 Agosi *v*, to approximate; to approach
 Agosiad *n*, approximation
 Agosrwydd *n*, nearness, proximity
 Agro *a*, very heavy; pensive
 Agwedd -au *nf*, form; condition
 Agweddadwy *a*, modifiable
 Agweddi, iau *n*, dowry, jointure
 Agweddiad *n*, modification
 Agweddiol *a*, relating to a dowry
 Agweddol *a*, habitual
 Agweddoldeb *n*, habituality
 Agweddu *v*, to form, to modify
 Agwrdd *a*, potent, stout, robust
 Agwyddor, orion *nf*, rudiment
 Agwyr *a*, awry, askew
 Ang *a*, open, broad: *n*, capacity
 Angad *nf*, grasp of the hand
 Angar *nf*, the abyss; hell
 Angawd *n*, capacity; contents
 Angder *n*, capaciousness, largeness
 Angdde *a*, spacious, capacious
 Angel, ylion, engyl *n*, angel. Angel
 ystor, recording angel; evangelist
 Angell, engyll *nf*, pinion; fore leg
 Angen -ion *n*, destitution, want; need
 Angen -ion *nf*, necessity, need, want
 Angenad *n*, extreme unction
 Angenan *nf*, extreme unction
 Angendod *n*, necessitude
 Angeniad *a*, necessitating
 Angenog *a*, necessitous

Angenoctyd *n*, necessitude, want
 Angenrhaid, rheidiau *n*, necessity
 Angenrhaid *a*, necessary
 Angenrheidio *v*, to necessitate
 Angenrheidol *a*, necessary, needful
 Angenu *v*, to necessitate
 Angenus *a*, necessitous, needy, destitute
 Angerdd *n*, steam; heat; strength; dis-
 position; spirits
 Angerddol *a*, vehement, intense
 Angerddoldeb *n*, vehemence, intensity
 Angeu -od *n*, death
 Angeuo *v*, to render deadly
 Angeuol *a*, deadly, mortal, dying
 Angeuoldeb *n*, mortality
 Anghadarn *a*, unpowerful, weak
 Anghadredd *n*, impotence
 Anghaeriad *n*, dismantling
 Anghaeth *a*, unconfined, free
 Anghaffaeliad *n*, nonattainment
 Anghaledu *v*, to make inobdurate
 Anghaloni *v*, to dishearten [dent
 Anghall *a*, indiscreet, unwise, improvi-
 Anghalledd *n*, indiscretion, imprudence
 Anghanmoli *v*, to discommend
 Anghar *a*, unlovely
 Angharad *a*, forlorn
 Angharant, ennydd *n*, discordance
 Anghariad *n*, disaffection
 Angharu *v*, to cease to love
 Angharuaidd *a*, unlovely
 Anghauad *a*, unshut, unclosed
 Anghawr *a*, illiberal
 Anghefnoctyd *n*, discouragement
 Anghefnogi *v*, to discourage
 Anghel *a*, uncovered, not hid
 Angheledig *a*, unconcealed
 Anghelfydd *a*, unskilful
 Anghelfyddyd *n*, unskilfulness
 Anghelu *v*, to reveal, to disclose
 Anghenedledig *a*, ungenerated
 Anghenfigenus *a*, unenvious
 Anghenfil -od *n*, monster
 Angheniatäu *v*, to disallow
 Angherdded -ion *n*, wandering out of
 the way; misfortune
 Angherydd -on *n*, impunity
 Anghes -au *nf*, stranger: *a*, strange
 Anghaugant *a*, uncertain
 Anghladd *a*, unburied
 Anghlaer *a*, not bright, not clear
 Anghlau *a*, insincere
 Anghlod -ydd *n*, dispraise, dishonour
 Anghlyd *a*, not warm; uncomfortable
 Anghoel -ion *nf*, disbelief, void of credit
 Anghoelgar *a*, disbelieving, incredulous
 Anghoelio *v*, to disbelieve, to discredit

Anghof -ion *n*, forgetfulness, oblivion
 Anghofio *v*, to forget
 Anghofraith, reithiau *nf*, amnesty
 Anghofus *a*, forgetful, oblivious
 Anghorffol *a*, incorporeal
 Anghosp *a*, without punishment
 Anghraif *a*, void of sharpness
 Anghraifft, anghreifftiau *nf*, a pattern,
 example=Enghraifft
 Anghred *nf*, unbelief, infidelity
 Anghred *a*, unbelieving, infidel. Gwlad
 anghred, a country out of Christendom
 Anghredadwy *a*, incredible
 Anghredadyn -ion *n*, unbeliever, infidel
 Anghrediniaeth *nf*, unbelief, infidelity
 Anghredu *v*, to disbelieve
 Anghrefydd *nf*, irreligion
 Anghrefyddol *a*, irreligious
 Anghreiffio *v*, to reprove
 Anghreiffioli *v*, to exemplify
 Anghrist -iau *n*, antichrist
 Anghroew *a*, inarticulate
 Anghrwm *am*, not bent: *f*, anghrom
 Anghrwn *am*, not round: *f*, anghron
 Anghrybwyll *a*, without a hint
 Anghryno *a*, incompact
 Anghrynoded *n*, incompactness
 Anghudd, Anghuddiedig *a*, unhidden
 Anghuedd *n*, unloveliness
 Anghweithach *ad*, much less
 Anghwaneg *a*, additional=Ychwaneg
 Anghwanegiad *n*, augmentation
 Anghwanegol *a*, augmentative
 Anghwanegu *v*, to augment
 Anghwbl *a*, incomplete
 Anghwbledd *n*, incompleteness
 Anghwl *a*, harmless, blameless
 Anghychwyniad *n*, immobility
 Anghydbarth *a*, disproportionate
 Anghydbwys *a*, unequal in weight
 Anghydfod *n*, disagreement
 Anghydfodol *a*, disagreeing
 Anghydyddiaeth *nf*, variance
 Anghydyddus *a*, discordant
 Anghydfurfiad *n*, nonconforming
 Anghydfurfiaeth *nf*, nonconformity
 Anghydfurfio *v*, to dissent; to refuse
 to conform
 Anghydfurfiol *a*, nonconforming
 Anghydfurfiwr, wyr *n*, nonconformist
 Anghygerdd *nf*, discordance
 Anghydalais *a*, in consonant
 Anghydlyniad *n*, discontinuity
 Anghydnabod *a*, void of acquaintance
 Anghydnabyddol *a*, unrecognizing
 Anghydnabyddus *a*, unacquainted
 Anghydnaws *a*, unsocial; inhuman

Anghydoddef *a*, intolerant, overbearing
 Anghydol *a*, incontiguous
 Anghydranu *v*, to disproportionate
 Anghydrad *a*, not concurring
 Anghydsaf *a*, not standing together
 Anghydsafol *a*, inconsistent
 Anghydsail *a*, incompatible
 Anghydsain *a*, dissonant
 Anghydsynio *v*, to dissent, to disagree
 Anghydsyniol *a*, dissenting
 Anghydwag *a*, incompressive
 Anghydwedd *a*, void of conformity
 Anghydweddiad *n*, inconformity
 Anghydweddol *a*, incongruous, inconsis-
 tent, unaccordant
 Anghydwychod *a*, not conscientious
 Anghyfa *a*, imperfect, incomplete
 Anghyfadwasg *a*, unfit, unsuitable [
 Anghyfadwasol *a*, incongruous; unseen
 Anghyfadwasu *v*, to make unmeet
 Anghyfaddef *a*, unconfessed
 Anghyfael *a*, unsociable
 Anghyfafagos *a*, uncontiguous
 Anghyfamser *a*, inopportune
 Anghyfamserol *a*, unseasonable
 Anghyfan *a*, incomplete
 Anghyfanedd *a*, uninhabited, desert
 Anghyfaneddffa -oedd *nf*, desolate pla-
 ce
 Anghyfaneddle -oedd *n*, desert
 desolate place [lati
 Anghyfanedd-dra *n*, desolateness, des
 Anghyfaneddol *a*, depopulating; dese
 Anghyfaneddrrwydd *n*, desolation
 Anghyfaneddu *v*, to depopulate
 Anghyfanrif -au *n*, fraction
 Anghyfansawdd *a*, decomposite
 Anghyfansoddi *v*, to decompose
 Anghyfarach *n*, surreption
 Anghyfarchol *a*, surreptitious
 Anghyfarchu *v*, to act under hand
 Anghyfarchwyl *a*, improvident
 Anghyfartal *a*, disproportionate
 Anghyfartaledd *n*, disproportion
 Anghyfartalu *v*, to disproportionate
 Anghyfarwydd *a*, unacquainted, igno-
 rant, unskilful
 Anghyfatebol *a*, not corresponding
 Anghyfat *a*, dissimilar [kindr
 Anghyfatrach *a*, without affinity
 Anghyfeiliorn *a*, unerring
 Anghyfeillgar *a*, unfriendly, unsociab
 Anghyfeiriad *n*, indirection
 Anghyfeisor *a*, unparallelled
 Anghyfer *a*, not opposite
 Anghyfiaith *a*, of a strange tongue
 Anghyfiawn *a*, unrighteous, unjust
 Anghyfiawnder *n*, injustice, iniquity

Anghyfiawnhaol *a*, unjustifying
 Anghyfiawnu *v*, to make unjust
 Anghyfieithiad *n*, mistranslation
 Anghyfieud *n*, disjunction
 Anghyfladd *a*, incongruous
 Anghyflafan *a*, without violence
 Anghyflafar *a*, inconsonant
 Anghyflawn *a*, incomplete, imperfect
 Anghyflawnder *n*, incompleteness
 Anghyfle *n*, want of opportunity
 Anghyfleud *n*, displacing
 Anghyflëus *a*, inconvenient
 Anghyfleusdra *n*, inconvenience
 Anghyflw *a*, of different colours
 Anghyflog *a*, without wages
 Anghyfludd *a*, unrestrained
 Anghyfluniad *n*, disconformity
 Anghyflunio, *v*, to disconform
 Anghyflwg *a*, unenlightened
 Anghyflwydd *a*, unprosperous
 Anghyflwyth *a*, of unequal pressure
 Anghyflym *a*, not quick
 Anghyflys *a*, not courtly, rude
 Anghyfnerth -oedd *n*, impotence
 Anghyfnerthu *v*, to enfeeble
 Anghyfnewidiad *n*, immutability
 Anghyfnewidiol *a*, unchangeable, im-
 mutable, changeless
 Anghyfnifer *a*, of unequal number
 Anghyfnod *a*, inopportune
 Anghyfoelr *a*, not parallel
 Anghyfodli *v*, to make of unequal rhymes
 Anghyfodol *a*, not rising
 Anghyfoed *a*, of unequal ages
 Anghyfoes *a*, not contemporary
 Anghyfoeth *a*, without wealth
 Anghyfogwydd *a*, unbiassed
 Anghyfor *a*, without overflow
 Anghyfradd *a*, of unequal degree
 Anghyfraid *a*, insufficient
 Anghyfraith, reithiau *nf*, what is con-
 trary to law; illegality; transgression
 Anghyfranol *a*, incommunicative
 Anghyfrawd *a*, inconcurrent
 Anghyfrben *a*, incomplete
 Anghyfrdan *a*, incongruous
 Anghyfrdelid *a*, unexcelled
 Anghyfrdo *a*, imperfect
 Anghyfrdwyth *a*, unelastic
 Anghyfredol *a*, inconcurrent
 Anghyfreidol *a*, unnecessary, needless
 Anghyfreithgar *a*, unlitigious
 Anghyfreithiol *a*, unlawful, illegal
 Anghyfreithlawn *a*, unlawful, illegal
 Anghyfreithloni *v*, to make null
 Anghyfres *a*, disorderly
 Anghyfrestru *v*, to disarray

Anghyfrgoll *a*, uncondemned
 Anghyfrif *a*, unnumbered
 Anghyfrin *a*, without mystery
 Anghyfrith *a*, without semblance
 Anghyfrodeddu *v*, to untwine
 Anghyfroddol *a*, uncontributive
 Anghyfwng *a*, immediate
 Anghyfrwydd *a*, inexpeditious
 Anghyfrwys *a*, uncurring
 Anghyfrwyngiad *n*, non-intervention
 Anghyfrymus *a*, of unequal strength
 Anghyfrysedd *a*, inexcessive
 Anghyfryw *a*, uncongenial
 Anghyfundod *n*, disagreement, disunion
 Anghyfunhyd *a*, of unequal length
 Anghyfurdd *a*, of unequal rank
 Anghyfuwch *a*, unequal in height
 Anghyfwedd *a*, incompatible
 Anghyfwerth *a*, inequivalent
 Anghyfwlch *a*, incongruous
 Anghyfyng *a*, unstrained
 Anghyfyys *a*, incorrosive
 Anghyfystlys *a*, uncollateral
 Anghyfystyr *a*, of different import
 Anghyffelyb *a*, dissimilar, unlike
 Anghyffred *a*, uncomprehended [rare
 Anghyffredin *a*, uncommon, unusual;
 Anghyffro *a*, immovable
 Anghyffwrdd *a*, incontiguous
 Anghyngel -ion *n*, monster
 Anghynghanedd -ion *n*, inconsonancy
 Anghynglho *a*, inconclusive
 Anghynghorus *a*, unadvised
 Anghynglyn *a*, unconjoined
 Anghyngwasg *a*, uncompressed
 Anghyngwedd *a*, incongruous
 Anghyngyd *a*, undilatory
 Anghyhafal *a*, unlike, dissimilar
 Anghyhoedd *a*, not public; private
 Anghyhuddol *a*, unaccused
 Anghyhyd *a*, of unequal length
 Anghyhyrddol *a*, unopposing
 Anghyhyrol *a*, unmuscular
 Anghylch *a*, without a circle
 Anghylus *a*, irreprehensible
 Anghymdeithas *nf*, unsociableness
 Anghymhar *a*, matchless, peerless
 Anghymhelliad *n*, non-compulsion
 Anghymhen *a*, inelegant
 Anghymhleth *a*, uncomplicated
 Anghymhlyg *a*, unintermixed
 Anghymhlyg *a*, uncomplicated
 Anghymhorthus *a*, uncontributory
 Anghymhwyl *a*, irrational [unfit
 Anghymhwys *a*, improper, unsuitable,
 Anghymmaint *a*, not so large
 Anghymmual *a*, jointless; unjointed

Anghymmth <i>a</i> , dissimilar, different	Anghysteg <i>a</i> , untroubled
Anghymmedr <i>a</i> , disproportioned: <i>n</i> , disproportion	Anghystlynol <i>a</i> , unallied
Anghymmedrol <i>a</i> , immoderate	Anghystuddiol <i>a</i> , untormenting, un-
Anghymmedroldeb <i>n</i> , immoderation	Anghystwyol <i>a</i> , unchastizing [afflicting
Anghymmeradwy <i>a</i> , unacceptable	Anghysur -on <i>n</i> , comfortlessness
Anghymmes <i>a</i> , inordinate	Anghytton <i>v</i> , to be discordant
Anghymmesur <i>a</i> , unproportioned	Anghytttrai <i>a</i> , void of kindred
Anghymmodiad <i>n</i> , disagreeing	Anghyttrefiadu <i>v</i> , to undomiciliate
Anghymmodlawn <i>a</i> , implacable	Anghytttrigiant <i>n</i> , unneighbourliness
Anghymmodlonedd <i>n</i> , implacability	Anghyttro -ion <i>n</i> , inconversion
Anghymmon <i>a</i> , unstable; untidy	Anghyttueddu <i>v</i> , not to converge
Anghymmraint <i>a</i> , of unequal right	Anghytûn, Anghytun <i>a</i> , discordant
Anghymmrodedd <i>n</i> , irreconciliation	Anghytuno <i>v</i> , to disagree, to differ
Anghymmwynas <i>nf</i> , unkindness, inci- vility	Anghyttyn <i>a</i> , not drawing together disagreeing, inconcurrent
Anghymmydogol <i>a</i> , unneighbourly	Anghyttynu <i>v</i> , to draw contrariwise
Anghymmyyn <i>a</i> , intestate	Anghythruddol <i>a</i> , unperturbed
Anghymmyredd <i>a</i> , unacceptableness	Anghywair <i>a</i> , inaccurate; discordant
Anghymmysg <i>a</i> , unmingled, unmixed	Anghyweithas <i>a</i> , untoward
Anghymwl <i>a</i> , unclouded, cloudless	Anghywerth <i>a</i> , unequivalent
Anghyndyn <i>a</i> , inobstinate	Anghywylydd <i>a</i> , shameless [les
Anghynddrychol <i>a</i> , unrepresented	Anghywir <i>a</i> , inaccurate; unjust; faith
Anghynenid <i>a</i> , uncongenial	Anghywlad -on <i>n</i> , absentee
Anghynhebyg <i>a</i> , dissimilar, unlike	Anghywrain, Anghywraint <i>a</i> , unskilfu
Anghynhenol <i>a</i> , uncontentious	Anghyweinrwydd <i>n</i> , unskilfulness
Anghynhes <i>a</i> , uncomfortable [flecting	Anghywrys <i>a</i> , uncontentious
Anghynhyrfiol <i>a</i> , undisturbing; una-	Angladd -au <i>n</i> , funeral, burial, burying
Anghynnar <i>a</i> , not early, late	Anglas -au <i>n</i> , gleaming blade, cutlass
Anghynnedd <i>a</i> , void of quality	Anglawdd, angloddiau <i>n</i> , cemetery
Anghynnefin <i>a</i> , unusual, unaccustomed	Anglef -au <i>nf</i> , hollow noise; yell
Anghynnefod <i>a</i> , uncustomary	Angnawd <i>a</i> , unusual
Anghynnifer <i>a</i> , of unequal number	Angol <i>a</i> , capacious
Anghynnif, unfrugal; inaccurate	Angor -ion, -au <i>n</i> , anchor
Anghynniweiriol <i>a</i> , not frequenting	Angordreth -i <i>nf</i> , anchorage duty
Anghynnorthwy <i>a</i> , unassisted, unaided	Angorfa -oedd <i>nf</i> , anchorage
Anghynnrychol <i>a</i> , not present	Angori <i>v</i> , to anchor
Anghynnnull <i>a</i> , uncollective	Angoriad <i>n</i> , anchoring
Anghynnwys <i>a</i> , incontinent	Angorol <i>a</i> , grappling; anchoring
Anghynnyrch <i>a</i> , void of increase, un- productive	Angraddol <i>a</i> , ungraduated
Anghynnyred <i>a</i> , unresorted [dowed	Angreddfol <i>a</i> , degenerating
Anghynnysgaeth <i>a</i> , unportioned, unen-	Angreidiol <i>a</i> , unscorching
Anghyrchedig <i>a</i> , unapproached, unre-	Angryd <i>a</i> , trembling, shivering
Anghyrchiol <i>a</i> , unrecurrent [sorted	Angu <i>v</i> , to contain, hold, or comprize
Anghyrhaeddiad <i>n</i> , non-attainment	Anguriol <i>a</i> , poignant, grievous, painful
Anghyrrieth <i>a</i> , unsparing	Angylaidd <i>a</i> , angelical, angelic
Anghysbell <i>a</i> , out of the way; remote	Angyles -au <i>nf</i> , female angel; goddess
Anghysgodi <i>v</i> , unshelter	Angyiliaeth <i>nf</i> , angelic state
Anghysgog <i>a</i> , motionless	Aha <i>i</i> , of exulting, or of rejoicing
Anghyssain <i>a</i> , dissonant	Ai <i>ad</i> , is it? what? Ai iê? is it so?
Anghyssefin <i>a</i> , not primitive,	Ai <i>c</i> , or; either
Anghyssefta, inopportune [inconsistent	Aie <i>ad</i> , is it so?
Anghysson <i>a</i> , inharmonious; irregular;	Aich, eichiau <i>nf</i> , scream, roar
Anghyssylltiad <i>n</i> , disjunction	Aid, eidiau <i>n</i> , living principle; life
Anghystadledd <i>n</i> , disproportion	Aidd, eiddion <i>n</i> , zeal, ardency
Anghystal <i>a</i> , unequivalent, not so good	Aig, eigion, eigion <i>nf</i> , female, the wom the sea, the ocean, the deep; shoal
	Ail, eiliau <i>n</i> , a second; wadding. Mo

- fran ail Tegid, Morfran the son of Tegid [ail, by turns
 Ail *a*, second; like. Bob yn ail, Ail ac
 Ail *px*, re-, agam, second
 Ailadrodd *v*, to recapitulate, to repeat
 Ailadroddiad *n*, recapitulation; repetition [birth
 Ailenedigaeth *nf*, regeneration; second
 Aileni *v*, to be born again; to regenerate
 Ailfedyddiwr, wyr *n*, anabaptist
 Ailgymeriad *n*, re-assumption
 Ailyngyrch -au *n*, recurring; epanalepsis
 Aill *a*, other. Mab aill, an adopted son
 Aill, eillion *n*, tenant; bondsman; servant
 Aillt, eilltion *n*=Aill
 Aillt *a*, other. Mab aillt=Mab aill
 Ain *n*, spreading, extension
 Ainc, einciau *n*, desire, craving
 Air, eiriau *n*, brightness, lucidity
 Airos *n*. See Eiros [want
 Ais *np* (eisen *nf*), laths; the ribs: *n*,
 Ais *a*, wanting, destitute
 Aith *cn* (eithin *n*), furze, gorse
 Al -oedd *nf*, litter; product
 Al, eloedd, elod *n*, appellation given to
 intelligent beings
 Al *px*, superlative, very, most
 Alaeth *n*, wailing, moan, grief
 Alaethiad *n*, moaning, wailing, grieving
 Alaethol *a*, wailing, doleful
 Alaethu *v*, to wail, to grieve, to moan
 Alaethus *a*, mournful, doleful
 Alaf -oedd *n*, produce; wealth
 Alaf *a*, expert, dexterous
 Alafedd *n*, produce; wealth
 Alafon *nf*, centre, middle
 Alan -od *n*, breath; animal
 Alan *n*, tussilago (in botany). Alan
 mawr, butter-burr. Alan bychan,
 colt's-foot
 Alanan *n*, asarabacca
 Alanedd *n*, respiration
 Alanu *v*, to respire, to breathe
 Alar -oedd *n*, surfeit, loathing
 Alarch -od, elyrch, eleirch *n*, swan
 Alarchen -au *nf*, cygnet, young swan
 Alarches -au *nf*, female swan
 Alariad *n*, surfeiting; loathing
 Alarm *nf*, great shout, alarum
 Alaru *v*, surfeit; loathe
 Alaswy *a*, slaughtering
 Alaw -on, music; instrumental music
 Alaw, elyw *n*, lily; water lily. Alaw
 crewyll, lily of the valley. Alaw
 diosgo, water aloe, water soldier.
 Alaw y dwfr, water lily. Alaw gerddi.
 white lily. Alaw lleiaf, frogbit
- Alawon, Alawen, -au *nf*, tune
 Alban -au *m*, cardinal point. Alban
 arthan, winter solstice. Alban eilir,
 vernal equinox. Alban hefin, sum-
 mer solstice. Alban elfed, autumnal
 equinox
 Albrys, iau *n*, cross-bow
 Alcan *n*, white metal; tin
 Alch -au *nf*, grate, gridiron
 Alches -au *nf*, grated hole; window
 Alfarch -au *n*, spasm, stitch
 Alferyll, -iaid *n*, alchemist
 Algar -od *n*, reindeer
 Alis *n*, the lowest point; hell
 Aliw -oedd *n*, the saliva, spittle
 Almarchu *v*, to strip off the leaves
 Almari, iau *n*, cupboard
 Almonwydd *np* (-en *nf*), almond-trees
 Almyg *a*, highly revered; very courteous
 Almynag, egion *n*, almanac
 Aloewydd *np* (-en *nf*), lign-aloë, sebeston
 Alon *n*, the principle of harmony
 Alor, orion *n*, plate; receptacle
 Alp -au *n*, craggy rock; an alp
 Alsantaeth *nf*, hierarchy
 Alsawdd, soddion *n*, algebra
 Alsoddeg *nf*, algebra
 Alsoddol *a*, algebraical, algebraic
 Alu *v*, to bring forth
 Alwar -au *n*, purse
 Alwybaill *n*, calomel
 Alwyn *a*, very white: *n*, albumen
 Alwysen -au *nf*, alms, charity
 All -oedd *n*, another: *a*, other
 Allaid *a*, foreign; barbarous
 Allair, eirian *n*, paraphrase
 Allan *ad*, out, without. Allan o law, off
 Allanfa, fëydd *nf*, egress, exit [hand
 Allanol *a*, outward, exterior
 Allardd *a*, unseemly, hideous
 Allborthi *v*, to export
 Allborthiad *n*, exportation
 Alleg -ion *nf*, allegory
 Allegiad *n*, allegorizing
 Allegol *a*, allegorical
 Allegu *v*, to allegorize
 Alleiriad *n*, paraphrasing; paraphrase
 Alleirio *v*, to paraphrase
 Allfori *v*, to export
 Allforiad *n*, exportation, export [exiled
 Allfro -fröydd *nf*, another country: *a*,
 Allfryd -au *n*, savage disposition
 Allman, ellmyn *n*, stranger
 Allmor, myr *n*, secluded spot, dale
 Allog *n*, alum
 Allogi *v*, to aluminate
 Allor -au *nf*, altar

Allt, <i>ellydd nf</i>, the side of a hill; woody cliff; tract of woodland; a wood=Gallt Allta -on <i>n</i>, foreigner, alien Alltra <i>pr</i>, beyond, on the further side Alltraw -on <i>n</i>, sponsor Alltrawd, <i>trodion n</i>, foreigner Alltrem -iau <i>nf</i>, wild stare Alltremio <i>v</i>, to stare wildly Alltrodiaeth <i>nf</i>, banishment, exile Alltrodio <i>v</i>, to estrange, to banish Alltud -ion <i>n</i>, one of another country, alien; exile: <i>f</i>, alltudes Alltud <i>a</i>, of another land, foreign Alltudaeth, Alltudiaeth <i>nf</i>, banishment exile, transportation Alltudedd <i>n</i>, banishment, exile Alltudes -au <i>nf</i>, alien; exile Alltudo, Alltudio <i>v</i>, to exile, to transport; to alienate Alltudocäu <i>v</i>, to exile, to banish Alltudog <i>a</i>, exiled, alienated Alltudol <i>a</i>, banishing, exile Alltudryw <i>a</i>, heterogeneous Alltudwr, <i>wyr n</i>, one who exiles Alltwf <i>a</i>, of foreign growth, exotic. Alltyfion, exotics Allwaith, <i>weithiau n</i>, another time Allwedd -au, -i <i>nf</i>, key. Allwedd costrel, bottle screw, corkscrew Allwest -i <i>n</i>, public feast; grass Allwlad, <i>wledydd</i>, -oedd <i>nf</i>, another Allwladu <i>v</i>, to exile, to banish [country Allwy <i>v</i>, empty, shed Allwydd -au <i>n</i>, key. Allwyddau Mair, ash-keys Allwyddor -ion <i>n</i>, treasurer Allwyn <i>n</i>, sorrow, grief, pensiveness Allwynig <i>a</i>, sorrowful, pensive, sad Allwynin <i>a</i>, sorrowful, pensive Allwyr <i>a</i>, complete, quite Allwys <i>v</i>, to pour, to empty Am <i>pr</i>, round, about. Am danaf, am danat, am dano, am dani, am danom, am danoch, am danynt, about me, thee, him, her, &c. Am <i>c</i>, for, because Am <i>px</i>, circum-, amphi-, about, around Amad <i>a</i>, bordering all round Amadfyw <i>a</i>, alive on all sides Amadlaes <i>a</i>, drawing, sluggish Amadrwy -on <i>n</i>, trail Amaerwy -on <i>n</i>, fringe, skirt Amaerwyo <i>v</i>, to fringe Amaerwyog <i>a</i>, fringed Amaeth, <i>emeith n</i>, husbandman. A- maeth-aradr, ploughman Amaethiad <i>n</i>, husbandry	Amaethiaeth <i>nf</i>, husbandry Amaethol <i>a</i>, relating to husbandry Amaethon -iaid <i>n</i>, agriculturist Amaethu <i>v</i>, to farm; to cultivate, to till Amaethwr, <i>wyr</i>, Amaethydd -ion <i>n</i>, farmer, agriculturist Amaethwriaeth, Amaethyddiaeth <i>ny</i>, agriculture, farming, tillage Amaethyddol <i>a</i>, agricultural Amafael, Amfaelyd <i>v</i>, to wrestle Amair, <i>eiriau n</i>, circumlocution, peri Aman -au <i>nf</i>, stable [phrasi Amar -oedd <i>n</i>, noise round about Amarfog <i>a</i>, armed on all sides Amarwain <i>v</i>, to lead about Ambais, <i>beisiau nf</i>, safeguard, riding dress, habit Ambawr, Ambor, <i>borion n</i>, greensward pasture. Cylch ambawr, greensward circle, in the mysteries of the bardic Gorsedd; called also Cylch Gorsed and Cylch Gwyngil. Bwyd ambor luncheon taken by shepherds out in the fields; also, in South Wales, a afternoon luncheon, corresponding with the <i>cynnwysfwyd</i> of North Wales Ambedogion <i>np</i>, amphipodes Ambeiriannu <i>v</i>, to defend on all sides Ambell <i>a</i>, some, few, scarce Ambellenig <i>a</i>, one here and there; spar Amboeri <i>v</i>, to spit about [ing; solitar Amboethi <i>v</i>, to heat all about Ambor -ion <i>n</i>, greensward; pasture Amborthi <i>v</i>, to bear or carry about Ambrynu <i>v</i>, to purchase, to buy Ambwl <i>am</i>, blunt all round Ambwyll <i>n</i>, excuse Ambwyad <i>n</i>, beating round Amtylu <i>v</i>, to blunt all round Amcan -ion <i>n</i>, purpose, intent; guess Ar amcan, at a venture, at random Amcandyb -iau <i>nf</i>, hypothesis Amcaniad <i>n</i>, purposing Amcaniaeth <i>nf</i>, conjecture; purpose Amcanol <i>a</i>, intentional; conjectural Amcansail, <i>seiliau nf</i>, hypothesis Amcanu <i>v</i>, to purpose; to guess Amcanus <i>a</i>, inventive Amcanwr, <i>wyr n</i>, designer; inventor Amchwaen, <i>chweiniau nf</i>, chance, accident, casualty Amchwareufa -oedd <i>nf</i>, amphitheatre Amchwyl -ion <i>nf</i>, circumvolution Amdaerawd, <i>odau n</i>, importunity Amdan <i>nf</i>, trivet Amdawd, <i>dodau n</i>, raiment, dress

Amde -on *n*, covering, vesture
 Amdeithiog *a*, itinerant; wandering
 Amdlawd *a*, very wretched or poor
 Amdo *n*, shroud, winding sheet
 Amdöedig *a*, shrouded, enveloped
 Amdoi *v*, to enwrap, to shroud
 Amdorch, dyrch *nf*, encircling wreath,
 clasper, tendril
 Amdorchi *v*, to clasp about; to wreath
 Amdori *v*, to amputate; to cut round
 Amdowellt *n*, lyme-grass
 Amdrai *a*, diminished all round
 Amdrall, dreillion *n*, circumvolution
 Amdramwy *v*, to wander about
 Amdraul, dreulion *n*, corrosion
 Amdrechu *v*, to strive, to endeavour
 Amdreigladd *n*, circumrotation
 Amdreiglo *v*, to revolve; to rotate
 Amdreillio *v*, to circumvolve
 Amdremu *v*, to gaze about
 Amdrist *a*, surrounded with grief
 Amdroad *n*, circulation
 Amdroch *af*, spraying about
 Amdroi *v*, to revolve, to turn round
 Amdrom *af*, heavy with young
 Amdromi *v*, to become pregnant
 Amdrosi *v*, to circumduct
 Amdruthio *v*, to fawn to all
 Amdrwch *am*, broken on all sides
 Amdrwch, drychau *n*, apocope
 Amdrwm *am*, heavy on all sides
 Amdrws -ion *n*, wrapper
 Amdrychiad *n*, amputation
 Amdrychu *v*, to amputate
 Amdrymder -au *n*, heaviness
 Amdrymu *v*, to grow heavy
 Amdryni, on *n*, strength on all sides
 Amdrywanu *v*, to pierce round
 Amduo *v*, to incline to all sides
 Amdwll *a*, full of holes, perforated
 Amdwyo *v*, to trim all round
 Amdyfiön *np*, exogens
 Amdyfu *v*, to grow about
 Amdyllu *v*, to pierce on all sides
 Amdyrddu *v*, to noise about
 Amdyru *v* to heap about
 Amdywallt *v*, to pour around
 Amdywynu *v*, to shine around
 Amdywys *v*, to lead round
 Amdywysiad *n*, leading round
 Amddadlu *v*, to converse; to debate
 Amddal *v*, to have respect
 Amddifad *a*, destitute; orphan
 Amddifad, faid *nc*, orphan
 Amddifadu *v*, to make destitute or as
 an orphan; to bereave, to deprive of
 Amddifedi *n*, orphanage; privation

Amddiffwys *a*, steep on all sides
 Amddiffyn *v*, to defend, to protect; to
 Amddiffyn -ion *n*, defence [fortify
 Amddiffynadwy *a*, defensible
 Amddiffynblaid, bleidiau *nf*, defendant
 Amddiffyuedig *a*, defended, fortified
 Amddiffynfa, fëydd *nf*, stronghold, for-
 tification, fortress, place of defence
 Amddiffyniad *n*, protection; fortification
 Amddiffynu *v*, to defend=Amddiffyn
 Amddiffynwr, wyr *n*, defender, protector
 Amddigonawd *n*, sufficiency about
 Amddrych *a*, showy on all sides
 Amddrychfa -oedd *nf*, amphitheatre
 Amddwl *a*, gloomy all round
 Amddychwel -ion *nf*, polyptote
 Amddychweliad *n*, reverting from on all
 Amddyfru *v*, to irrigate, to water [sides
 Amddyfrwys *a*, watery on all sides
 Amddyfrwys -on *n*, watery place
 Amddyrnu *v*, to beat about with the fists
 Amddystrwch *a*, mangled about
 Amelfogion, Amelfeniaid *np*, amphibia
 Amesgud *a*, quick on all sides
 Ameth -ion *n*, failure
 Amfachiad *n*, grappling or hooking round
 Amfachu *v*, to clasp or twine about
 Amfar -oedd *n*, wrath on all sides
 Amfordwyad *n*, circumnavigation [round
 Amfordwyo *v*, to circumnavigate, to sail
 Amfordwywr, wyr *n*, circumnavigator
 Amfrwys *a*, branching about; ambrosial
 Amfylchu *v*, to notch about
 Amgadarnhau *v*, to strengthen round
 Amgadr *a*, mighty, potent
 Amgaer -au *nf*, fortification
 Amgaerfa, fëydd *nf*, fortified place
 Amgaeru *v*, to immure, to wall round,
 Amgall *a*, circumspect, wary [to fortify
 Amgan *nf*, minstrelsy
 Amgant *n*, environ: *a*, around
 Amgarn -au, *n*, ferrule
 Amgaru *v*, to doat, to fondle
 Amgau *v*, to shut round, to hem in
 Amguedig *a*, hemmed in, enclosed
 Amged -au *nf*, general benefit
 Amgeiniad, iaid *n*, minstrel
 Amgeledd *n*, succour; solicitude
 Amgeleddiad *n*, succouring, cherishing
 Amgeleddol *a*, succouring
 Amgeleddu *v*, to succour, to cherish; to
 take care of; to foster
 Amgeleddus *a*, succouring; fostering
 Amgeleddwr, wyr *n*, succourer
 Amgelog *a*, circumspect
 Amgelwch *n*, solicitude
 Amgell *a*, having many cells

Amgellog *a*, many-celled
 Amgen *ad*, otherwise; also; better. Nid amgen, that is to say, namely, to wit, that is
 Amgenach *ad*, rather; better
 Amgenaeth *n*, difference
 Amgenair, eiriau *n*, paraphrase
 Amgeneirio *v*, to paraphrase
 Amgeniad -au *n*, parallax (in astronomy); variation
 Amgenu *v*, to vary, to alter [lence
 Amgerth *n*, intensity, vehemence, vio-
 Amglawdd, oddiau *n*, entrenchment
 Amgledru *v*, to rail round, to impale
 Amgludo *v*, to carry about
 Amglwm, glymau *n*, clasp
 Amglymu *v*, to clasp about
 Amglywed *v*, to apprehend
 Amgneifio *v*, to clip or shear round
 Amnoi *v*, to corrode, to bite round
 Amgoch *a*, red all round
 Amgodiad *n*, resurrection
 Amgoed *a*, surrounded by wood
 Amgor *n*, surrounding border
 Amgorn, gyrn *n*, circling horn; the outer horn
 Amgorni *v*, to enwrap, to envelope
 Amgrain, greiniau *n*, rolling about, wallow. Yn ei amgrain, prostrate
 Amgreinio *v*, to roll about, to wallow
 Amgrwm *am*, convex: *f*, amgrom
 Amgrwn *am*, globular: *f*, amgron
 Amgud, Amgudyn -au *n*, lock or ringlet of hair, curly lock
 Amgudd -ion *n*, treasure
 Amguddio *v*, to hide on all sides
 Amguedd *n*, rarity, curiosity
 Amgueddfa, fÿydd *nf*, museum
 Amgueddgell -oedd *nf*, museum
 Amgwyn -ion *n*, the herb tarragon
 Amgyff -ion *n*, support on all sides
 Amgyffrawd, rodau *n*, inagination
 Amgyffred -ion *n*, comprehension
 Amgyffred *v*, to comprehend
 Amgyffrediad *n*, comprehension
 Amgyffredol *a*, comprehending
 Amgyroi *v*, to agitate all round, or on
 Amgyffryn *n*, trembling about [every side
 Amgyffrynu *v*, to agitate about
 Amgylch -oedd -ion -au *n*, circuit; environ. Oddi amgylch, O amgylch.
 round about, about, around. Amgylchion geiriau, circumlocution
 Amgylch *a*, round about, surrounding
 Amgylchedd *n*, circumference
 Amgylchiad -au *n*, surrounding; circumstance: position

Amgylchiadol *a*, circumscribing; surrounding; circumstantial
 Amgylchiaith, ieithoedd *nf*, periphras
 Amgylchu *v*, to surround. Acen an gylchedig, Tôn amgylchedig, ei cumflex accent
 Amgylchwedl -au *nf*, circumlocution
 Amgylchyn *n*, circumferentor
 Amgylchyniad *n*, encompassing
 Amgylchynol *a*, encompassing, surrounding, circumambient
 Amgylchynu *v*, to encompass, to surround; to circumscribe
 Amgylchynwr, wyr *n*, circumscriber one who encompasses
 Amgynniweirio *v*, to hover round
 Amgynnull *v*, to collect together
 Amgynnulliad *n*, collecting about
 Amgyrfod *a*, curveting
 Amgyrhaedd *n*, extent, range, compass
 Amgyrhaedd *v*, to extend on all sides to expand, to extend
 Amgyrhaeddiad *n*, expansion
 Amgyrhaeddu *v*, to extend about
 Amgyrswain *v*, to carry round
 Amhad *cn*, mixed seed
 Amhad *a*, sown every side
 Amhafal *a*, parallel
 Amherawdr, odron *n*, emperor
 Amherawdwr, wyr *n*, emperor
 Amherodraeth -au *nf*, empire
 Amherodres -au *nf*, empress
 Amhir *a*, lengthened around
 Amhwedd *v*, to entreat
 Amhwedd *n*, entreaty
 Amias *nf*, sensation around
 Amig -ion *n*, greediness
 Aml *a*, frequent; many; plentiful: often, oft, frequently
 Amlaes *a*, trailing all round
 Amlaeth *n*, mixed walk
 Amlaethai, eion *n*, milkwort
 Amlafn *n*, lock scutcheon
 Amlan *a*, of various fashions
 Amlaw -iau *nf*, glove, gauntlet
 Ambriodas *nf*, polygamy
 Amlder, Amdra *n*, frequency; plenty abundance
 Amldroed -ion *n*, polyped
 Amlddeiliog, Amlddaenog *a*, polypulous, many-leaved
 Amlddull *a*, multiform
 Amldduw -iaid, Amldduwiad, iaid, polytheist
 Amldduwiaeth *nf*, polytheism
 Amlddiad *n*, expansion
 Amledd *n*, abundance: store

- Amleiriog *a*, verbose, wordy, multiloquent, talkative
 Amlen -i *nf*, cover, envelope, wrapper
 Amlenu *v*, to envelope, to cover
 Amlenw *a*, multinomial
 Amlenwi *v*, to fill around
 Amlew *a*, devouring on all sides
 Amlewychu *v*, to shine about
 Amhâd *n*, increasing
 Amlhau *v*, to make or become plentiful, to increase, to multiply
 Amliaith, Amlieithog *a*, polyglot
 Amlifad *n*, flowing round
 Amlifeiriad *n*, circumfluence
 Amlifo *v*, to flow about
 Amlinell *nf*, outline, contour [gated
 Amliw -iau *n*, stain: *a*, stained; varie-
 Amlwiad *n*, variegated staining
 Amlwiog *a*, motley-coloured, variegated
 Amlochrog *a*, multilateral, many-sided
 Amlosgi *v*, to burn round
 Ambran, Ambranog *a*, having many parts
 Amryw *a*, multifarious
 Amlsill, Amlsillog *a*, polysyllabic
 Amlun *a*, of various forms; ranged in
 Amluniad *n*, conformation [forms
 Amlwedd *a*, of many forms
 Amlwg *a*, apparent, evident, plain, obvious, manifest; visible, conspicuous
 Amlwg, lygion *n*, appearance
 Amlwreicaeth *nf*, polygamy
 Amlyfu *v*, to lick over
 Amlygadwy *a*, demonstrable
 Amlygder *n*, conspicuousness
 Amlygedig *a*, manifested
 Amlygedd *n*, apparentness
 Amlygiad *n*, manifestation
 Amlygiadol *a*, explanatory
 Amlygol *a*, demonstrative
 Amlygrwydd *n*, obviousness
 Amlygu *v*, to manifest; to explain
 Amlygyn *n*, illustrator; exemplar
 Amlym *a*, sharp on all sides
 Amlyniad *n*, adhesion round
 Amlynu *v*, to adhere around
 Ammaeth -au *n*, dainty
 Ammarchifaen, feini *n*, horseblock
 Ammeg -ion *nf*, sentence, saying; para-
 Ammeuthu *v*, to make dainty [ble
 Ammeuthyn -ion *n*, dainty
 Ammeuthyn *a*, dainty, delicate
 Amnhall *a*, unailing
 Amnhar *a*, out of repair
 Amnharch *n*, disrespect; dishonour
 Amnharchu, Amnherchi *v*, to dishonour, to disrespect
 Amnharchus *a*, disrespected
 Ammharod *a*, unprepared, unready
 Ammharotoawl *a*, unpreparatory
 Ammbarthedd *n*, indivisibility
 Ammbarthredol *a*, unsystematical
 Ammhech *a*, sinless, immaculate
 Ammhreffedd *n*, unhandsomeness
 Ammhcriannedd *n*, inorganization
 Ammhethiol *a*, unprospective
 Ammhell *a*, unremote, near
 Ammhendod, *n*, indecision
 Ammhennodol *a*, indefinite; vague
 Ammherchenogi *v*, to unappropriate
 Ammherthynasol *a*, unappertaining
 Ammherthynu *v*, to make irrelevant
 Ammhetrus *a*, indubious, without hesitation=Dibetrus
 Ammheu -on *n*, doubt, hesitation
 Ammheu *v*, to doubt, to hesitate; to suspect
 Ammheuaeth *nf*, dubitation, doubt
 Ammheuwad *n*, doubting
 Ammheugar *a*, scrupulous; sceptic
 Ammheugarwch *n*, scepticism
 Ammheuel *a*, doubtful
 Ammhëus *a*, doubting, ambiguous
 Ammhëusrwydd *n*, doubtfulness
 Ammheuwyr, wyr *n*, doubter; sceptic
 Ammhlant, Ammhlantadwy *a*, childless, barren
 Ammhleidgar, Ammhleidiol *a*, impartial
 Ammhleidgarwch *n*, impartiality
 Ammhlethol *a*, uncomplicated
 Ammhhlithaw *v*, to decompose
 Ammhlygu *v*, to endouble, to infold
 Ammhorth *n*, misfortune; disgrace; want of support
 Ammhorthol *a*, un-supporting
 Ammhosiabl *a*, impossible
 Ammhreiddiog *a*, not predatory
 Ammhreswyl *a*, uninhabited
 Ammhridiant *n*, inextinction
 Ammhriod *a*, unmarried [unfit
 Ammhriodol *a*, inappropriate, improper,
 Ammhrofiadol *a*, unprobationary; in-
 Ammhrudd *a*, insedate [periened
 Ammhrydlwyd *n*, fleabane
 Ammhryderus *a*, unanxious, void of care
 Ammhrydferth *a*, inelegant; ugly
 Ammhrydlawn *a*, unseasonable, inopportune, untimely
 Ammhrydus *a*, uncomely, unseemly
 Ammhryleu *n*, utterance
 Ammhrysyr *a*, not diligent [luted
 Ammhur *a*, impure, foul, vitiated; pol-
 Ammhurdeb, Ammhuredd *n*, impurity; pollution
 Ammhwyll -ion *n*, indiscretion; insanity

Amhhwyllo <i>v</i> , to lose one's senses [sane	Amp <i>n</i> , calmness, serenity
Amhwylllog <i>a</i> , unwary, indiscreet; in-	Ampwy <i>a</i> , calm, gentle, pleasant
Amhwynt <i>m</i> , indisposition, illness	Amrafael -ion <i>n</i> , contention
Amhwybr <i>a</i> , impotent; not brave	Amrafaelgar <i>a</i> , contentious
Amminiog <i>a</i> , abutting upon; bordering.	Amrafaeliad <i>n</i> , bickering
Amminogion, borderers. Amminiog-	Amrafaelio <i>v</i> , to contend, to strive
au, borders, frontiers	Amrafaelus <i>a</i> , contentious
Ammlasus <i>a</i> , insipid, tasteless	Amrain <i>n</i> , the pennywort
Ammrain, mreiniau <i>n</i> , dishonour	Amran -au <i>nf</i> , circular division
Ammri <i>m</i> , want of privilege	Amraniad <i>n</i> , dividing round
Ammrwd <i>a</i> , unheated; unboiled; raw	Amrant -au <i>n</i> , the eye-lid; instant
Ammlaen <i>n</i> , fore-part	Amrant-hun <i>n</i> , short sleep, dose, nap
Ammod -au <i>nf</i> , contract, covenant, con-	Amrant-huno <i>v</i> , to slumber, to sleep
dition. Ammodau, terms, conditions	Amrantu <i>v</i> , to wink, to blink
Ammodi <i>v</i> , to make a condition	Amranu <i>v</i> , to divide round
Ammodiad <i>n</i> , contracting	Amrauwen <i>nf</i> , whitewort, wild cham-
Ammodol <i>a</i> , conditional	mile. Amrauwen Helen Lueddo
Ammodoldeb <i>n</i> , conditionality [ment	spicknel, bald-money, meu
Ammodrwym -au <i>n</i> , lease; bond, agree-	Amrawd, roddion <i>n</i> , discourse
Ammodwr, wyr <i>n</i> , contracting party	Amred -ion <i>nf</i> , circular motion
Ammoethyn -ion <i>n</i> , dainty	Amredeg <i>v</i> , to run round
Ammor -au <i>n</i> , placidity. Blodau am-	Amrediad <i>n</i> , running round
mor, amaranth	Amredol <i>a</i> , circumambient [to fei
Ammori <i>v</i> , to become placid [honour	Amredu <i>v</i> , to imitate; to counterfeit
Ammrain <i>n</i> , breach of privilege; dis-	Amrentyn <i>n</i> , close of the eye; doze
Ammrrawd, oddion <i>n</i> , circumlocution	Amrith <i>a</i> , of various aspects
Ammreinio <i>v</i> , to violate privilege; to	Amrithder -an <i>n</i> , variety
dishonour	Amrithio <i>v</i> , to variegate, to diversify
Ammreinio <i>a</i> , unprivileged	Amrod <i>nf</i> , circumvolution
Ammwlech, mylchau <i>n</i> , opportunity	Amrodi <i>v</i> , to circumvolve
Ammwlech <i>a</i> , having no breach or gap	Amrodol <i>a</i> , circumvoluntary
Ammwyth -on <i>n</i> , carousal	Amroddi <i>v</i> , to give around
Amuad <i>a</i> , guarding on all sides	Amrosffil -od <i>n</i> , megatherium
Annaid, neidiau <i>nf</i> , beck, nod	Amrosgo <i>a</i> , unwieldy, vast
Amnawdd <i>a</i> , defending on all sides	Amrosgöedd <i>n</i> , unwieldiness
Amneidio <i>v</i> , to beckon	Amrosgoew <i>a</i> , in various directions
Amner -au <i>n</i> , purse	Amrwrth <i>a</i> , yawning all round
Amnerydd -on <i>n</i> , purser	Amrwygiad <i>n</i> , tearing round
Amnhêdd <i>v</i> , to crave, to beg	Amrwy. n <i>n</i> , bandage round
Amnheddu <i>v</i> , to intreat much	Amrwy. n <i>v</i> , to bind about
Amnhwyth <i>a</i> , elastic on all sides	Amrwys <i>a</i> , ambrosial: <i>n</i> , ambrosia
Amnifer -oedd <i>n</i> , odd number	Amrwysol <i>a</i> , ambrosial
Amniferedd <i>n</i> , imparity [numerable	Amryallu <i>a</i> , multipotent
Amniferog <i>a</i> , uneven in number; in-	Amrydreigl <i>a</i> , heterocline
Amnod -au <i>n</i> , mark around	Amrydwl <i>a</i> , porous, perforated
Amnoddi <i>v</i> , to guard around	Amrydyb -ian <i>n</i> , paradox
Amnoeth <i>a</i> , naked all round [strip	Amryddarn <i>a</i> , of various pieces
Amnoethi <i>v</i> , to denude, to denude, to	Amryddawn <i>a</i> , versatile
Amnwyth <i>n</i> , pleasantry	Amryddoniaeth <i>nf</i> , versatility
Amnyddu <i>v</i> , to twine about [fee	Amryddull <i>a</i> , multiform
Amobrwy <i>n</i> , commutation fee; virgin	Amrydduwiath <i>nf</i> , polytheism
Amobrwo <i>v</i> , to commute	Amryfal <i>a</i> , diverse, sundry, manifold
Amogor -au <i>nf</i> , shelter around	Amryfaledd <i>n</i> , diversity
Amollid -au <i>nf</i> , cheering warmth	Amryfaliad <i>n</i> , diversifying
Amorchudd -ion <i>n</i> , cover around	Amryfalu <i>v</i> , to diversify, to vary
Amorchuddiad <i>n</i> , overwhelming	Amryfath <i>a</i> , multifarious, miscellane
Amosgre -on <i>n</i> , opportunity	Amryfeiliad <i>n</i> , variation

Amryfeiliant, annau *n*, diversity
 Amryfeilryw *a*, heterogeneous
 Amryfiad *n*, excess
 Amryfodd *a*, of various modes
 Amryfol *a*, haughty, arrogant
 Amryfoldeb *n*, excess; arrogance
 Amryfu *v*, to commit excess; to err
 Amryfus *a*, arrogant; erroneous, faulty
 Amryfusedd *n*, error, mistake, oversight
 Amryfuseddu *v*, to fall out, to err
 Amryfiwyd -ydd *n*, variety of viands
 Amryfflau *a*, very great, huge
 Amrygant *n*, circling rim
 Amrygar *a*, loved on all sides
 Amrygoll -ion *n*, loss in every way
 Amrygur -on *n*, pain in every way; concussion
 Amrygwýdd *n*, a fall every way
 Amrygwyn -ion *n*, great tribulation
 Amryholt *a*, multitudinous
 Amrylais *a*, of divers sounds
 Amrylaw *a*, of various hands
 Amrylawr *a*, of several floors. Ty am-
 rylawr, a house of several stories
 Amrylef *a*, of many tones
 Amryliw *a*, of various colours
 Amryliwiog *a*, of many colours
 Amrylon *a*, pleased various ways
 Amrylun *a*, of various forms
 Amrylys -iau *n*, mixed herbage
 Amrynerth *a*, multipotent
 Amryochr *n*, polygon
 Amryochrog *a*, polygonal
 Amrysain *a*, of different sounds
 Amrysedd *n*, excess on all sides
 Amrysill *a*, polysyllabic
 Amryson *n*, contention, strife
 Amryson *v*, to content, to quarrel
 Amrysongar *a*, contentious
 Amrysongarwch *n*, contentiousness
 Amrysoniad *n*, contention
 Amrysonol *a*, contending
 Amryw *a*, divers, sundry, various, several.
 Amrywion, miscellanies, varieties
 Amrywaith, weithiau *n*, variegated work
 Amrywedd *a*, of various aspects
 Amrywelt *cn*, mixed herbage
 Amrywerth *a*, differing in value or worth
 Amrywiad *n*, diversification
 Amrywiaeth *n*, variety, diversity
 Amrywiaethu *v*, to diversify
 Amrywiaith, ieithoedd *nf*, dialect
 Amrywio *v*, to diversify; to vary, to differ
 Amrywiog *a*, having variety, diversified
 Amrywiogaeth *nf*, intermixture
 Amrywiol *a*, miscellaneous; several
 Amrywiolaeth *nf*, diversity, variety

Amrywioli *v*, to diversify, to vary
 Amsang *n*, treading about
 Amsathr *n*, treading about. Amsathr
 dynion, the footsteps of men. Lle
 amsathr, a place trodden on every side
 Amsathru *v*, to tread about
 Amseinio *v*, to reverberate
 Amser -oedd -au *n*, time; season
 Amsergyff -ion *n*, era, epoch
 Amseriad *n*, timing, dating
 Amseriadur -on *n*, time-piece
 Amserlyfr -au *n*, chronicle
 Amsernod -au *n*, era, epoch, point of time
 Amserol *a*, timely, seasonable; temporal
 Amseroldeb *n*, seasonableness
 Amseroli *v*, to make seasonable or
 Amseroni, iau *n*, almanac [timely
 Amseronydd -ion almanac-maker
 Amseru *v*, to time, to fix a time; to date
 Amserydd -ion *n*, chronologist
 Amseryddiaeth *nf*, chronology
 Amseryddol *a*, chronological
 Amsud *n*, appropriate quality
 Amug *v*, to defend, to protect
 Amwain *v*, to lead about
 Amwallt *a*, encircled with hair
 Amwasg -oedd *n*, compression
 Amwasgu *v*, to compress, to press around
 Amwe -oedd *nf*, selvage, skirting
 Amwedd -au *nf*, conformity; style
 Amweddi *nf*, solemn prayer
 Amweddu *v*, to make conformable
 Amwel *a*, circumspect, wary
 Amweled *v*, to be circumspect
 Amwes -au *n*, enjoyment
 Amwesu *v*, to take enjoyment
 Amweu *v*, to make a selvage
 Amwg, ygon *n*, defence, security
 Amwib -iau *nf*, circular course
 Amwibon -iaid *nf*, amphisbœna
 Amwisg -oedd *nf*, envelope; shroud,
 winding sheet; upper garment
 Amwisgo *v*, to enwrap, to shroud
 Amwiw *a*, excellent all ways
 Amwregysu *v*, to begird; to surround
 Amws, emys *n*, stallion, steed
 Amwyd *np* (yn *n*), earth-worms
 Amwydyn *n*, earth-worm
 Amwydd *cn*, frame
 Amwyll *a*, gloomy all around
 Amwyllt *a*, wild in all directions
 Amwyn *v*, to defend, to guard
 Amwys *a*, witty; equivocal, ambiguous
 Amwysedd *n*, ambiguity
 Amwysiad *n*, punning
 Amwyth *n*, wrath; ferocity
 Amwytho *v*, to push fiercely

- Amyd *n*, mixed corn. Bara amyd, mixed
 Amygiad *n*, giving refuge [bread
 Amygu *v*, to defend, to guard
 Amyn *c*, unless, except, but
 Amynedd *n*, patience, forbearance
 Amyneddgar, Amyneddus *a*, patient,
 forbearing, long-suffering
 Amyneddgarwch *n*, long-suffering
 Amyriad *n*, intermeddling
 Amyru *v*, to interfere
 Amysgar -oedd *cn*, entrails, bowels
 An (ân) *nf*, element, principle, material
 An *px*, un-, dis-, mis-, im-, in-, il-, ir-,
 Anach -au *nf*, impediment [-less, not
 Anad *a*, especial, peculiar. Yn anad
 dim, above all things; especially
 Anadl -au *nf*, breath. Diffyg anadl,
 shortness of breath; asthma, dyspnoea
 Anadlfyr *a*, having short breath: asth-
 Anadliad *n*, respiration [matic
 Anadlog *a*, breathing, respiring
 Anadlu *v*, to breathe, to respire
 Anadlyn *n*, single breathing
 Anadnabod *n*, want of recognition
 Anadnabyddus *a*, unacquainted, un-
 known
 Anaddas *a*, unmeet, unseemly, improper,
 unfit, unsuitable, inappropriate
 Anaddasu *v*, to disqualify
 Anaddefiad *n*, disallowance
 Anadffed *a*, unripe, immature
 Anaddurn -au *n*, disarray, undress
 Anaddwyn *a*, inelegant
 Anaddwyno *v*, to make nelegant or
 unfit; to disqualify; to attain
 Anaddysg *n*, lack of education
 Anaele *a*, terrific, direful
 Anaf -au *n*, blemish, defect; wound
 Anafael *a*, void of hold
 Anafiad *n*, blemishing
 Anafod *n*, ailment; boil, sore
 Ana'n *v*, to blemish, to maim
 Anafus *a*, maimed; blemished; monstrous
 Anagwedd *nf*, want of form
 Anagweddus *a*, unseemly
 Ananghofus *a*, unforgetting
 Anair, eiriau *n*, ill report, infamy; re-
 proach, disgrace
 Anal -au *nf*, breath, respiration=Anadl
 Analiad *n*, respiring
 Analu *v*, to breathe, to respire
 Analwedig *a*, uncalled
 Analledig *a*, impossible
 Anallu -oedd *n*, inability; impotency
 Analluadwy *a*, impossible
 Analluedigaeth *nf*, impotency
 Analiuedd *n*, impotency
 Anallno *v*, to render impotent
 Analluog *a*, unable; impossible
 Analluogi *v*, to disenable, to incapaci-
 tate; to disable
 Analluogrwydd *n*, inability
 Analluoldeb *n*, impossibility
 Anambell *ad*, scarce; seldom
 Anamgyffred -oedd *n*, incomprehension
 Anaml *a*, infrequent; scarce
 Anamllder *n*, infrequency
 Anamlwg *n*, not manifest, indistinct
 Anamlygiad *a*, indistinction
 Anammheuaeth *nf*, indubitation
 Ananmodol *a*, unconditional
 Anamryfus *a*, not liable to error
 Anamser -oedd *n*, unfit time
 Anamserol *a*, untimely, unseasonable
 Anamseru *v*, to render untimely
 Anamynedd *n*, impatience
 Anamyneddgar *a*, impatient
 Ananian -au *f*, lack of nature
 Ananianol *a*, unnatural
 Ananianoldeb *n*, unnaturalness
 Anant *np*, harmonies; muses
 Ananwyl *a*, unendearing
 Anaradwy *a*, unarable
 Anaraf *a*, not slow, expeditious
 Anaralliad *n*, inalienation
 Anaraul *a*, not calm; not serene
 Anarbed, Anarbedol *a*, unsparing
 Anarcholladwy *a*, unvulnerable
 Anardymmer *n*, indisposition
 Anarfer -ion *nf*, want of use
 Anarferol *a*, unaccustomed, unusual, ex-
 traordinary, uncommon
 Anaferu *v*, to disuse
 Anarfog *a*, unarmed
 Anarhoes *a*, unen-ptied
 Anarwydd *a*, without a sign
 Anatebol *a*, unanswerable
 Anattaliadwy *a*, unrestrainable [moi
 Anau *np*, elementary principles of ha
 Anaw -on *n*, poetic genius; songster
 Anawdurdodi *v*, to revoke authority
 Anawel *n*, vocal music
 Anawell *nf*, inciter of harmony
 Anawenydd *a*, void of genius
 Ancr *n*, anchoret. Fal yr ancr, like
 hermit; honest, sincere
 Ancres -au *nf*, anchoress
 Anewyn -ion *n*, dainty; desert
 Ancwynai, eion *n*, epicure
 Anchwant *n*, inappetency
 Anchwardd *a*, void of laughter
 Anchwiliadwy *a*, unsearchable
 Anchwith *a*, not sinister
 Andaw *v*, to listen, to hear

- Andawgar *a*, wistful, attentive
 Andawiad *n*, listening
 Andras -iaid *n*, enemy; Satan, the devil
 Andred *n*, untrodden spot
 Andwyo *v*, to disorder, to ruin
 Andwyol *a*, disordering, ruining, harm-
 aneang *a*, unspacious, unample [ful
 Anebrwydd *a*, not quick, dilatory
 Anefidar *a*, remorseless
 Anefidarus *a*, unrelenting, unrepenting
 Anefidfeiriol *a*, impenitent
 Anefidfeirwch *n*, impenitence
 Anefmyg *a*, unhallowed
 Anefmyzedd *n*, irreverence
 Anefwaint *n*, amaranth
 Aneffethiol *a*, ineffectual, inefficacious
 Aneglur *a*, indistinct, not clear
 Aneglurdeb *n*, indistinctness
 Aneglwng *n*, void of splendour
 Anegni *n*, inertia
 Anegrwan *a*, unfeeble, potent
 Aneiddil *a*, unslander; nervous
 Aneilun -od *n*, phantom
 Aneirian *a*, ungainly, unseemly
 Aneirif *a*, innumerable, numberless
 Aneirifedd *n*, innumerableness; infi-
 Aneirio *v*, to slander [nite number
 Aneiriol *a*, slanderous, defamatory
 Aneirioes *a*, void of splendour
 Aneiw *a*, gainless; destitute
 Aneiyf *a*, void of music
 Aneiwog *a*, unrenowned, ignoble
 Aneiwogi *v*, to make ignoble
 Aneofn, Aneon *a*, not bold, timid
 Anerch -ion *n*, salute, address
 Anerch *v*, to salute, to greet, to address
 Anercheb -ion *nf*, address
 Anerchiad *n*, salutation, address
 Anerchol *a*, gratulatory
 Anerchwr, wyr *n*, complimenter
 Anerfai *a*, faultless, blameless
 Aneugarad *n*, inseparability
 Anegor *a*, without deliverance
 Anegorol *a*, irremediable; incurable;
 inexorable; inextricable; inevitable;
 insuperable, unsurmountable; intoler-
 Anesgud *a*, not quick [able
 Aneiswyth *a*, uneasy, restless
 Aneiswythder *n*, uneasiness
 Aneiswytho *v*, to make uneasy
 Aneiswythyd *n*, uneasiness
 Aneuog *a*, unguilty, guiltless
 Anewig *a*, melodious, tuneful
 Anewyllysgar *a*, unwilling
 Anfab, feibion *n*, infant: *a*, childish
 Anfad *a*, naughty, villainous
 Anfadu *n*, to become naughty
 Anfadus *a*, iniquitous, impious
 Anfaddenant *n*, unforgivingness
 Anfael *a*, profitless, gainless
 Anfaleh *a*, void of pride, humble
 Anfanwl *a*, inaccurate
 Anfarwaint *n*, amaranth
 Anfarwol *a*, immortal, deathless
 Anfarwoldeb *n*, immortality
 Anfas *a*, not shallow; deep
 Anfedrus *a*, unskilful, bungling
 Anfedrusedd *n*, unskilfulness
 Anfeddylgar *a*, thoughtless
 Anfeidredd *n*, immensity, infinity
 Anfeidrol *a*, infinite, immense
 Anfeilus *a*, not sweet, insipid
 Anferth *a*, without beauty, unsightly
 Anferthedd *n*, unsightliness
 Anferthlun -ian *n*, caricature
 Anferthol *a*, unsightly, monstrous
 Anferthwch *n*, unsightliness
 Anfesuri *n*, immensity
 Anfethiant, nau *n*, infallibility
 Anfethlig *a*, unembarrassed
 Anflas *n*, insipidity, tastelessness
 Anflasus *a*, tasteless, insipid, unsavoury
 Anflys -ion *n*, inappetency
 Anfodd -ion *n*, displeasure. Gwnenthur
 anfodd ar un, to ravish. O anfodd,
 against one's will, unwillingly
 Anfoddedig *a*, displeased
 Anfoddgar *a*, displeasing
 Anfoddhad *n*, displeasing [disoblige
 Anfoddhau, Anfoddio *v*, to displease, to
 Anfoddlawn *a*, discontented
 Anfoddlondeb *n*, discontentedness
 Anfoddlongar *a*, unsatisfactory; dis-
 satisfied, discontented
 Anfoddloni *v*, to discontent, to dis-
 satisfy, to displease, to offend; to be
 offended or displeased
 Anfoddlonus *a*, discontented
 Anfoddog *a*, dissatisfied; fretful
 Anfoddogi *v*, to discontent, to displease
 Anfoes -au *nf*, immorality; rudeness
 Anfoesgar, Anfoesog *a*, unmannerly,
 rude, ill-bred
 Anfoesgarwch *n*, rudeness, incivility
 Anfoesol *a*, immoral
 Anfoesoldeb *n*, immorality
 Anfoethus *a*, not dainty
 Anfoliant, annau *n*, disparagement
 Anfon *v*, to send; to transmit, to despatch
 Anfon *a*, missive, sending
 Anfonadwy *a*, that may be sent
 Anfonedd *a*, without nobility
 Anfoneddig *a*, ignoble, ungentle
 Anfoniad *n*, mission: transmission

Anfonog <i>a</i> , missionary.	Anfonogion, missionaries	hap ei fam, bastard. Dywedyd ei hap a'i anhap, Adrodd ei hap a'i anhap, to relate one's adventures
Anfonol <i>a</i> , missive; missionary		Anhapus <i>a</i> , unfortunate, unlucky
Anfrait <i>n</i> , want of privilege		Anhardd <i>a</i> , not handsome; unseemly
Anfreiniad <i>n</i> , disfranchisement		Anharddwch <i>n</i> , uncomeliness [indecent]
Anfreinio <i>v</i> , to disfranchise=Difreinio		Anhatru <i>v</i> , to uncover
Anfreiniog <i>a</i> , unprivileged		Anhaw <i>a</i> , immature, unripe
Anf-i -on <i>n</i> , disrespect, disesteem; tuberosus moschatel		Anhawdd <i>a</i> , uneasy, difficult
Anfucheddol <i>a</i> , immoral, depraved		Anhawddfyd <i>n</i> , unhappiness
Anfucheddoldeb <i>n</i> , immorality, want of moral conduct		Anhawddgar <i>a</i> , unamiable
Anfudd <i>a</i> , unprofitable=Difudd		Anhawddgoll <i>a</i> , not easily lost
Anfuddiant, annau <i>n</i> , disadvantage		Anhawl, holion <i>nf</i> , nonsuit
Anfuddiol <i>a</i> , unprofitable, profitless		Anhawnt <i>n</i> , indisposition
Anfuddioldeb <i>n</i> , unprofitableness		Anhawr <i>a</i> , unindulgent
Anfwyn <i>a</i> , unkind, uncivil, ungentle		Anhawsder <i>n</i> , difficulty
Anfwynder <i>n</i> , unkindness		Anhebgor <i>a</i> , indispensable
Anfwynhau <i>v</i> , to rob of enjoyment		Anhebgor -au -ion <i>n</i> , what is indispensable; requisite
Anfwyth <i>a</i> , not tender, harsh		Anhebgorol <i>a</i> , indispensable
Anfyfyrdod <i>n</i> , unstudiousness		Anheddog <i>a</i> , unapacific
Anfyged <i>n</i> , disgrace		Anheddychlawr <i>a</i> , unpeaceful
Anfyn <i>a</i> , ungentle, morose		Anheddychol <i>a</i> , unapacificatory
Anfyniad <i>n</i> , nolition		Anhefelig <i>a</i> , unimitative
Anfynog <i>a</i> , ungentle		Anhefelwch <i>n</i> , unimitableness [slow]
Anfynych <i>a</i> , unfrequent, seldom		Anheini, Anheini <i>a</i> , listless, sluggish
Anfywiog <i>a</i> , inanimate, lifeless		Anhelaeth <i>a</i> , unspacious, confined
Anfywiol <i>a</i> , unanimating		Anhelbulus <i>a</i> , not teased or perplexed with business or cares
Anfaeth <i>a</i> , not mellow		Anhelynt <i>a</i> , unemployed
Anffawd, odau -ion <i>nf</i> , misfortune		Anhepwedd <i>a</i> , needless
Anffel <i>a</i> , not cunning, unwily		Anhewyd <i>a</i> , not in earnest
Anffodiog, Anffodus <i>a</i> , unfortunate		Anhewydd <i>a</i> , immature
Anffrwythlawn <i>a</i> , unfruitful, barren		Anhidlaid <i>a</i> , undistilled; unstrained
Anffurfio <i>v</i> , to disfigure, to deform		Anhiliog <i>a</i> , unprolific: <i>n</i> , barrenwort
Anffyddlawn <i>a</i> , unfaithful, faithless		Anhiriant <i>a</i> , undilatory
Anffyddlondeb <i>n</i> , unfaithfulness		Anhocedus <i>a</i> , undeceitful
Anffyniant, annau <i>n</i> , adversity		Anhoddiaid <i>n</i> , undefeasibility
Anhad <i>a</i> , peevish, fretful		Anhoedd <i>a</i> , unobscure
Anhadledd <i>n</i> , incorruption		Anhoenus <i>a</i> , unlively, sluggish
Anhaddef <i>a</i> , homeless		Anhoewder <i>n</i> , unsprightliness
Anhaeddiannol, Anhaeddol <i>a</i> , undeserving, unmeritorious, unworthy		Anhoff <i>a</i> , unamiable; disgusting
Anhaeddiant, annau <i>n</i> , demerit		Anholiadol, Anholedigol <i>a</i> , uninterrogatory
Anhael <i>a</i> , illiberal; mean, stingy		Anholtlog <i>a</i> , unclef, unsplit [to]
Anhaelioni <i>n</i> , illiberality; niggardliness		Anhonedig <i>a</i> , unasserted
Anhaeredd <i>n</i> , inassertion		Anhorol <i>a</i> , unindulgent
Anhagreb -ion <i>nf</i> , charientism		Anhortiol <i>a</i> , unchiding
Anhagredd <i>n</i> , indeformity		Anhualu <i>v</i> , to unfetter
Anhail <i>a</i> , without service		Anhudol <i>a</i> , unalluring, unenticing
Anhaint <i>a</i> , undiseased		Anhuddo <i>v</i> , to uncover, to expose, Anhuddol <i>a</i> , unobscuring [disclosed]
Anhalar <i>a</i> , unenlivened		Anhuenig <i>a</i> , not sunny, gloomy
Anhalog <i>a</i> , undefiled; pure		Anhulio <i>v</i> , to develop, to uncover
Anhalt <i>a</i> , not salt		Anhun <i>n</i> , wakefulness, sleeplessness
Anhambwyilog <i>a</i> , unpremeditated		Anhunanol <i>a</i> , unselfish, disinterested
Anhanesol <i>a</i> , unhistorical		Anhunedd <i>n</i> , wakefulness; trouble
Anhanfod <i>a</i> , nonexistent		Anhwyl <i>n</i> , indisposition; sickness
Anhap -ion <i>n</i> , mischance, mishap.	An-	

Anhwyllo <i>v.</i> , to distract, to derange	Anhyflin <i>a.</i> , indefatigable
Anhwylus <i>a.</i> , out of order; unwell, sick, ailing; inconvenient	Anhyfodd <i>a.</i> , implacable
Anhwylusdod <i>n.</i> , obstruction	Anhyfoes <i>a.</i> , unmannerly
Anhy, Anhyf <i>a.</i> , not bold, bashful, shy	Anhyfraw <i>a.</i> , not easily scared
Anhyall <i>a.</i> , impossible, infeasible	Anhyfreg <i>a.</i> , infrangible
Anhyalled <i>n.</i> , impossibility	Anhyfriw <i>a.</i> , infrangible
Anhyar <i>a.</i> , not easily ploughed	Anhyfryd <i>a.</i> , unpleasant
Anhyawdledd <i>n.</i> , ineloquence	Anhyfud <i>a.</i> , immovable
Anhyball <i>a.</i> , indefectible; infallible	Anhyffawd <i>a.</i> , unfortunate
Anhybarch <i>a.</i> , unworthy of respect	Anhyffer <i>a.</i> , incongealable
Anhybarthedd <i>n.</i> , indivisibility	Anhyffordd <i>a.</i> , impassable; uninformed
Anhybech <i>a.</i> , impeccable, sinless	Anhyffirwyn <i>a.</i> , not easily bridled
Anhyblyg <i>a.</i> , inflexible, stiff, rigid	Anhygael <i>a.</i> , unattainable
Anhyboen <i>a.</i> , impassible	Anhygall <i>a.</i> , unwary
Anhyborth <i>a.</i> , unassisting	Anhygar <i>a.</i> , unamiable, unlovely
Anhybrawf <i>a.</i> , undemonstrable	Anhygas <i>a.</i> , execrable
Anhybwyll <i>a.</i> , imprudent	Anhygawdd <i>a.</i> , not easily offended
Anhychwal <i>a.</i> , indispersible	Anhygedd <i>a.</i> , illiberal, stingy
Anhychwant <i>a.</i> , uncoveting	Anhyglod <i>a.</i> , illaudable; infamous
Anhydaen <i>a.</i> , inexpansive	Anhyglud <i>a.</i> , not portable
Anhydaith <i>a.</i> , untraversable	Anhyglust <i>a.</i> , not of quick ear
Anhydawdd <i>a.</i> , indissolvable	Anhyglwyf <i>a.</i> , invulnerable
Anhydeiml <i>a.</i> , impalpable	Anhyglyw <i>a.</i> , inaudible
Anhyder <i>n.</i> , distrust; diffidence	Anhygoel <i>a.</i> , incredible
Anhydor <i>a.</i> , unfrangible, not fragile	Anhygof <i>a.</i> , immemorable
Anhydraeth <i>a.</i> , unutterable	Anhygoill <i>a.</i> , not easily lost
Anhydraidd <i>a.</i> , impenetrable	Anhygosp <i>a.</i> , incorrigible
Anhydraul <i>a.</i> , indigestible	Anhygred <i>a.</i> , incredible
Anhydrefn <i>a.</i> , not easily arranged	Anhygryn <i>a.</i> , not apt to tremble
Anhydreigl <i>a.</i> , undeclinable	Anhygudd <i>a.</i> , not easily hidden
Anhydrig <i>a.</i> , uninhabitable	Anhygwyl <i>a.</i> , irreprehensible
Anhydrin <i>a.</i> , unmanageable	Anhygwyp <i>a.</i> , unapt to fall
Anhydro <i>a.</i> , unconvertible	Anhygwyn <i>a.</i> , unapt to complain
Anhydrwch <i>a.</i> , irrefrangible	Anhygyrch <i>a.</i> , unaccessible
Anhydwyll <i>a.</i> , undeceivable	Anhylladd <i>a.</i> , not easily cut off
Anhydwyth <i>a.</i> , unelastic	Anhyllanw <i>a.</i> , insatiable, not easily filled
Anhydyb <i>a.</i> , inconceivable	Anhyllar <i>a.</i> , not easily tired
Anhydyn <i>a.</i> , intractable	Anhyllaw <i>a.</i> , unhandy, inexpert
Anhyddadl <i>a.</i> , indisputable	Anhyled <i>a.</i> , inexpansive
Anhyddal <i>a.</i> , not easily held	Anhyles <i>a.</i> , unbeneficial
Anhyddawn <i>a.</i> , not easily gifted	Anhyllith <i>a.</i> , untractable
Anhyddring <i>a.</i> , not to be climbed	Anhyllon <i>a.</i> , uncheerful, dismal
Anhyddwyn <i>a.</i> , unbearable, unsufferable	Anhyllosg <i>a.</i> , incombustible
Anhyddyn <i>a.</i> , unfrequented by man	Anhylludd <i>a.</i> , unopposable
Anhyddydg <i>a.</i> , indocible; unteachable;	Anhyllun <i>a.</i> , not easily formed
Anhyedd <i>n.</i> , want of courage [unversed]	Anhyllwgr <i>a.</i> , incorruptible
Anhyfaeth <i>a.</i> , not easily nursed	Anhyllwydd <i>a.</i> , unprosperous
Anhyfai <i>a.</i> , irreprehensible	Anhyllys <i>a.</i> , unrejectable
Anhyfal <i>a.</i> , not pulverizable	Anhyllaws <i>a.</i> , unaffable; untoward
Anhyfarn <i>a.</i> , injudicious	Anhyllnod <i>a.</i> , unnotable, common-place
Anhyfawl <i>a.</i> , illaudable, uncommendable	Anhyllan <i>a.</i> , indivisible
Anhyfedr <i>a.</i> , inexperienced, unskilful	Anhyllrew <i>a.</i> , not easily frozen
Anhyfeidr <i>a.</i> , immeasurable	Anhyllrif <i>a.</i> , uncountable
Anhyfel <i>a.</i> , unlike, dissimilar	Anhyllrodd <i>a.</i> , unbountiful
Anhyferw <i>a.</i> , undecoctible	Anhyllrus <i>a.</i> , not apt to start
Anhyfeth <i>a.</i> , infallible, not readily failing	Anhyllrwydd <i>a.</i> , unfeasible, uneasy
	Anhyllrwyg <i>a.</i> , illacerable, not easily rent

Anhyrwym <i>a</i> , not easily bound	Anlladedd <i>n</i> , wantonness
Anhysbys <i>a</i> , unmanifest; ignorant of;	Anlladrwydd <i>n</i> , lasciviousness, lust,
Anhyserch <i>a</i> , unamiable	Anlladu <i>v</i> , to grow wanton [wantonness
Anhysom <i>a</i> , undeceivable	Anlladwst <i>nf</i> , venereal disease, syphilis
Anhyson <i>a</i> , unutterable	Anllai <i>ad</i> , nevertheless
Anhysyn <i>a</i> , imperceptible	Anllariaidd <i>a</i> , ungentle
Anhywaith <i>a</i> , untractable	Anllathraidd <i>a</i> , not resplendent
Anhywan <i>a</i> , invulnerable	Anllathrudd <i>a</i> , chaste; unviolated
Anhywedd <i>a</i> , untoward	Anllawch <i>a</i> , unprotected
Anhywel <i>a</i> , unobscure	Anllawd <i>a</i> , not craving
Anhywell <i>a</i> , irremediable	Anllawdineb <i>n</i> , uncravingness
Anhywerth <i>a</i> , inestimable; unsalable	Anllawdd <i>a</i> , rich, precious
Anhywest <i>a</i> , inhospitable	Anllenydd <i>a</i> , illiterate, unlearned
Anhywyw <i>a</i> , unfading	Anllenydd <i>n</i> , illiterateness
Aniach <i>a</i> , unwell, indisposed	Anlles <i>a</i> , void of benefit
Aniachol <i>a</i> , unsalutary	Anllesg <i>a</i> , unfeeble, vigorous
Aniaeth <i>nf</i> , temperament; nature	Anllesol <i>a</i> , disadvantageous=Aflesol
Anial -oedd <i>n</i> , desert, wilderness	Anllettygar <i>a</i> , inhospitable
Anial, Anialog <i>a</i> , desert, wild, uncul-	Anlliw -iau <i>n</i> , stain
Anialfa -oedd <i>nf</i> , wilderness [tivated	Anlliw <i>a</i> , colourless
Anialfan -au <i>nf</i> , wilderness, desert	Anlliwgar <i>a</i> , ill-looking
Anialu <i>v</i> , to desolate, to lay waste	Anlloedd <i>np</i> , riches, means
Anialus <i>a</i> , of a desert aspect	Anlloeddi <i>v</i> , to squander
Anialwch <i>n</i> , wilderness, desert	Anlloeddog <i>a</i> , affluent, rich
Anian -au <i>nf</i> , nature; instinct; genius	Anllofi <i>v</i> , to handle, to reach
Anianaeth <i>nf</i> , physics	Anllofiad <i>n</i> , handling
Anianawd, odau <i>n</i> , temperament; phys-	Anllosgadwy <i>a</i> , incombustible
Aniander <i>n</i> , naturalness [iology	Anllosgedig <i>a</i> , unburnt; unignited
Aniandraw <i>n</i> , physiology	Anlloeddig <i>a</i> , unfatigued
Anianddysg <i>nf</i> , physiology	Anlluosog <i>a</i> , infrequent, not numerous
Anianeg <i>nf</i> , physics	Anllwyddiant, annau <i>n</i> , misfortune
Anianodol <i>a</i> , physiological	Anllwythedig <i>a</i> , unburdened
Anianol <i>a</i> , natural; wonderful	Anllygradwy <i>a</i> , incorruptible
Anianolaeth <i>n</i> , natural property	Anllygredigaeth <i>nf</i> , incorruption
Anianolder <i>n</i> , natural right or condition	Anllygredd <i>n</i> , incorruption
Aniant <i>np</i> , vocal harmonies; poets	Anllythyreg <i>nf</i> , bad grammar; wrong
Anianu <i>v</i> , to render natural	orthography
Anianydd -ion <i>n</i> , naturalist	Anllythyrenog, Anllythyrog <i>a</i> , illiterate
Anianyddiaeth <i>nf</i> , natural philosophy,	Anllywodraeth <i>nf</i> , anarchy [trovertib
Anianyddol <i>a</i> , physical [physics	Anniadleuadwy <i>a</i> , incontestable, incor-
Aniawn <i>a</i> , improper, unjust	Annarbodaeth <i>nf</i> , improvisation
Aniawnder <i>n</i> , impropriety	Annarbylliad <i>n</i> , impersuasion
Anifail, feiliaid <i>n</i> , animal	Annarhod <i>a</i> , endless, infinite
Anifeiliaid <i>a</i> , brutish, bestial	Annarllenol <i>a</i> , illegible, unreadable
Anifeileiddio <i>v</i> , to imbrute, to brutalize	Annarmerthedd <i>n</i> , unpreparedness
Anifeillhau <i>v</i> , to brutalize	Annarostyngiad <i>n</i> , insubjection
Anifeilig <i>a</i> , animal, animalish	Annarpar <i>a</i> , unprepared
Aniolaid <i>a</i> , unpraised	Annattodol <i>a</i> , inexplicable
Anlan <i>a</i> , not clean, impure, unclean	Annattodiad <i>n</i> , insolubility
Anlanwaith <i>a</i> , uncleanly	Annattro <i>a</i> , not recurrent
Anlanweithdra <i>n</i> , uncleanliness	Anuawd <i>v</i> , to reproach
Anlew <i>a</i> , not brave; clever	Annawn, noniau <i>n</i> , ill-luck, misfortune
Anlewder, Anlewdid <i>n</i> , cowardice, dastardliness, want of courage	Anneall <i>n</i> , lack of understanding
Anloew <i>a</i> , not bright, not lucid	Anneall <i>a</i> , unintelligent; ignorant
Anllad <i>a</i> , wanton, lascivious	Annechreuol <i>a</i> , without beginning
Anlladaidd <i>a</i> , apt to be wanton	Annedwydd <i>a</i> , unhappy, luckless
	Annedwyddwch <i>n</i> , unhappiness

Annedd -au *nf*, dwelling, residence
 Annedd *f*, lawless: *nf*, disorder
 Anneddfa, fëydd, fäu *nf*, dwelling-place
 Anneddfolder *n*, immorality
 Anneddiad *n*, residing, residence
 Anneddle -oedd *n*, dwelling-place
 Anneddu *v*, to dwell, to reside
 Annefnyddiol *a*, unsubstantial, useless
 Annefod -au *nf*, lack of ceremony
 Annefodol *a*, unceremonial
 Anneffro *a*, unawake
 Annehender *n*, indexterity
 Anneilio *v*, to drop leaves
 Anneillduoldeb *n*, inseparability
 Anneiryd *a*, irrelevant
 Anneisyfol *a*, unrequesting
 Annel -au *nf*, tension: prop; a gin. Rhoi
 gwaew ar annel, to couch a lance
 Anneliad *n*, stretching; aiming
 Annelog *a*, on the bend; bent; aiming
 Annelu *v*, to bend; to stretch; to aim
 Annelwig *a*, shapeless, unformed. An-
 nelwig ddefnydd, embryo, fœtus
 Anner, neirod *nf*, heifer
 Annerbynioldeb *n*, unacceptableness
 Annerth *n*, impotence
 Annestl *a*, indelicate; inelegant
 Annestledd *n*, indelicacy; inelegance
 Annewisol *a*, ineligible; undesirable
 Annewr *a*, irresolute; coward
 Annhaeniad *n*, inexpansion
 Annhaerni *n*, lack of importunity
 Annhangnefedd *n*, want of peace
 Annhalmedd *n*, non-impression
 Annhanadwy *a*, unignitable
 Annhaw *a*, unsilent, untacit
 Annhawel *a*, not calm, unsilent
 Annhebyg *a*, unlike, dissimilar
 Annhebygol *a*, improbable, unlikely
 Annheg *a*, unfair
 Annhegwch *n*, unfairness
 Annheilwug *a*, unworthy
 Annheimlad *n*, apathy, insensibility
 Annheithig *a*, void of faculties
 Annhelaid *a*, incompact; ungraceful
 Anneleidiw *a*, ungraceful. Cyflafan
 anneleidiw, a horrid catastrophe
 Annheredd *n*, impurity
 Annherfyn *a*, boundless, infinite
 Annherfynol *a*, infinitive; infinite,
 boundless; endless. Modd annher-
 fynol, infinitive mood
 Annherfysgol *a*, untumultuous
 Annherwyn *a*, not fervent
 Annhesog *a*, void of sunheat
 Annheuluog *a*, undomestic
 Annhiriog *a*, void of land

Annhirion *a*, ungentle; cruel
 Annhlysi *n*, inelegance
 Annho *a*, void of covering
 Annhoddadwy *σ*, insoluble
 Annholiad *n*, indination
 Annholladwy *a*, indeductable
 Annhoradwy *a*, inirangible: irrefragable
 Annhoraeth *a*, void of produce
 Annhostedd *n*, inseverity
 Annhosturi *n*, want of pity
 Annhosturiol *a*, unpitying
 Annhrachwantus *a*, uncovetous
 Annhraethadwy *a*, inexpressible
 Annhraethol *a*, inexpressive, ineffable
 Annhrafodol *a*, unbustling
 Annhrafierthus *a*, free from trouble
 Annhrallodus *a*, unafflicting
 Annhracedig *a*, unannihilated
 Annhras *a*, void of kindred
 Annhras *a*, without a guide
 Annhred *a*, unresorted; solitary
 Annhrefig *a*, non-resident
 Annhrefn -au *nf*, disorder, confusion
 Annhrefnu *v*, to disorder, to disarrange
 Annhrefnus *a*, disorderly
 Annhreiddiol *a*, unpenetrating
 Annhreisig *a*, inoppressive
 Annhremygol *a*, un-despising
 Annhrethadwy *a*, untaxable
 Annbreuliedig *a*, unconsumed
 Annhrigiant *n*, non-residence
 Annhrugarog *a*, unmerciful, merciless
 Annhruthiol *a*, unfulsome
 Annhrwsiadus *a*, not dressy
 Annhrwyadl *a*, not thorough or complete
 Annhrwydded *a*, unlicensed
 Annhrybelid *a*, ineloquent
 Annhryloew *a*, untransparent
 Annhrywanadwy *a*, impenetrable
 Annhuddo *v*, to uncover
 Annhuddol *a*, impartial
 Annhnullu *v*, to undeck
 Annhwng *a*, non-juring
 Annhwylllo *v*, to undeceive
 Annhwyllodrus *a*, candid, honest
 Annhwyysgol *a*, unaccumulating
 Annhwythol *a*, unelastic
 Annhyciannus *a*, unauspicious
 Annhyciant *n*, unprosperity, nonsuccess
 Annhynged -ion *nf*, misfortune
 Annhyngedfen -oedd *nf*, misfortune
 Annhyngwr, wyr *n*, nonjuror
 Annhymnerus *a*, intemperate
 Annhymmig *a*, premature, unseasonable
 Annhymmoraidd *a*, unseasonable
 Annhymmoredrwydd *n*, inclemency
 Annhyner *a*, unkindly, harsh

- Annhywyll *a*, inobscure
 Annŷangol *a*, unescaped [revenge
 Annŷal, Annŷaledd *n*, being without
 Annŷaledig *a*, unrevenged
 Annŷareb *a*, not a maxim or adage
 Annŷarebol, Annŷarebus *a*, unproverbial
 Annŷau *a*, uncertain, dubious
 Annŷasp, Annŷaspad *a*, without shouts
 Annŷaspedain *v*, to cease from shouting
 or screaming
 Annibecl *a*, not sinless
 Annibellt *a*, not imcompact
 Anniblog *a* unskirted
 Annibyniad, iaid *n*, independent
 Annibyniaeth *nf*, independence
 Annibynol *a*, independent
 Annibynwr, wyr *n*, independent
 Annicra *a*, unsatiated [cere
 Annichellgar *a*, guileless; candid; sin-
 Annichon, Annichonadwy *a*, impossible
 Annichonedd *n*, impossibility
 Anniddig *a*, uncontented; peevish
 Anniddigrwydd *n*, peevishness
 Anniddos *a*, not secured from wet
 Anniddynol *a*, indefeasible
 Annŷelwig *a*, uncondemned
 Annŷell *a*, unhandsome
 Annŷen *a*, uncertain, dubious
 Annŷeurwydd *n*, uncertainty
 Annŷfædd *n*, undestructiveness
 Annŷfai *a*, not blameless
 Annŷfant *n*, perennity [able
 Annŷfaol *a*, unconsuming; unconsum-
 Annŷfeiriol *a*, innumerable
 Annŷflan, Annŷflanol *a*, unfading; per-
 Annŷflanadwy *a*, inmarcescible [petual
 Annŷflanu *v*, to cease disappearing; not
 Annŷflas *a*, not tasteless [to fade away
 Annŷfrif *a*, unseated
 Annŷfro *a*, unbanished
 Annŷfrodol *a*, undilapidating
 Annŷffeithiol *a*, undesolating
 Annŷffer, Annŷfferiog *a*, unprotecting
 Annŷfflais *a*, insecure
 Annŷfoddadwy *a*, unquenchable
 Annŷffred *a*, defenceless
 Annŷffygadwy *a*, indefectible
 Annŷgiol *a*, unoffending
 Annŷgonedd *n*, unsufficiency
 Annŷgrifol *n*, unamusing
 Annŷleadwy *a*, indelible
 Annŷlynol *a*, inconsequent
 Annŷllys *a*, uncertain, not sure
 Annŷllyn *a*, inelegant
 Annŷllynu *v*, to make inelegant
 Annŷlodgar *a*, not given to drink
 Annŷlofal *a*, not careless
 Annŷiog *a*, unsllothful, not idle
 Annŷiogel *a*, unsecure, unsafe
 Annŷiol, Annŷioledig *a*, unobliterated
 Annŷiolchgar *a*, ungrateful, unthankful
 Annŷiolor *a*, unexterminating
 Annŷiog *a*, not disarrayed
 Annŷirgel *a*, unconcealed, not secret
 Annŷiriol *a*, unimpulsive
 Annŷirnygol *a*, undespicable
 Annŷirradiad *n*, inapprehension
 Annŷirper *a*, unnecessary
 Annŷirprwyol *a*, unsupplying [nency
 Annŷirwest *nf*, Annŷirwestwch *n*, inabsti
 Annŷirwyol *a*, not liable to penalty
 Annŷiryw *a*, undegenerate
 Annŷisberod *a*, undispersed
 Annŷisborth *a*, unconsumptive
 Annŷisbwyll *a*, not indiscreet
 Annŷisgynol *a*, undescending
 Annŷistrywiol *a*, undestructive
 Annŷiwair *a*, unchaste, incontinent
 Annŷiwallus *a*, unsatiating
 Annŷiwedd *a*, endless, infinite
 Annŷiweirdeb *n*, incontinence
 Annŷiwyd *a*, not diligent, indolent
 Annŷiwyg *n*, bad habit; disorder
 Annŷiwygiol *a*, unreforming
 Annŷiwylledig *a*, uncultivated
 Annŷiwyn *a*, inviolate
 Annod -au *n*, stop, delay; suspension
 Annod, Annodi *v*, to suspend, to delay
 Annod y gyfraith, to make void a su
 Annoeth *a*, unwise, imprudent
 Annoethineb *n*, indiscretion
 Annofi *v*, to become refractory [mer
 Annog *v*, to incite; to exhort: *n*, incite
 Annogaeth *nf*, admonition, exhortation
 Annogiad *n*, inciting; incitement
 Annognedd *n*, incompetence
 Annogol, Annogus *a*, inciting
 Annolurus *a*, unpainful [talente
 Annoniog *a*, giftless, ungifted, no
 Annos *n*, driving, chasing
 Annos *v*, to drive, to chase, to incite
 Annosbarth *a*, unclassed; indistinct
 Annull *a*, void of form [indiscreet
 Annuw *a*, atheistic; faithless
 Annuw -iaid, Annuwiad, iaid *m*, athei
 Annuwiaeth *nf*, atheism
 Annuwiol *a*, ungodly, godless
 Annuwioldeb *n*, ungodliness
 Annwfn, Annwn *n*, the lowest state in th
 circle of transmigration (according to
 the bardic doctrine of metempsy
 chosis); the lowest point of existenc
 lowest hell; hell; the bottomless pi
 the great abyss; the deep; the low

regions; the state, or receptacle of the dead	Annysgymmod <i>n</i> , discordance
Annwyd <i>n</i> , cold, chilliness. Cael yr annwyd, Dal yr annwyd, to catch cold. Mae wedi cael annwyd, he has caught cold. Twymyn annwyd, influenza	Annystaw <i>a</i> , not silent
Annwydaidd <i>a</i> , chilly	Annyundeb <i>n</i> , disagreement
Annwydedd <i>n</i> , chilliness	Annyuno <i>v</i> , to disagree
Annwydo <i>v</i> , to get chilly	Annywalder <i>n</i> , want of ferocity
Annwydog <i>a</i> , cold, chilly	Annywedadwy <i>a</i> , unspeakable
Annwyf <i>n</i> , ennui: <i>a</i> , listless	Annyweddiäeth <i>nf</i> , celibacy
Annwyn <i>a</i> , unkind; surly	Annyweddog <i>a</i> , unconjugal
Annwys <i>a</i> , unpressed; incompact	Annywyllyniog <i>a</i> , uncultivated
Annyben <i>a</i> , endless; untidy, slovenly; slow, dilatory; purposeless, confused	Anobaith <i>n</i> , despair
Annybendod <i>n</i> , endlessness; tediousness; slovenliness, untidiness	Anobeithiad <i>n</i> , desperation
Amybenol <i>a</i> , inconclusive	Anobeithio <i>v</i> , to despair
Annyblyg <i>a</i> , unfolded	Anobeithiol <i>a</i> , hopeless, despairing
Annybryd <i>a</i> , not dismal	Anobeithlawn <i>a</i> , unhopeful
Annychryn <i>a</i> , fearless, undismayed	Anober -ion <i>n</i> , trifle
Annychweladwy <i>a</i> , irreversible	Anoberi <i>n</i> , mere nothing
Annychymmygol <i>a</i> , unimaginary	Anobrwy <i>a</i> , unrequited, unrewarded
Annyddan <i>a</i> , comfortless, unhappy	Anobryn <i>a</i> , void of reward or desert
Annyfal <i>a</i> , indolent, lazy, heedless	Anobryll a, improvident
Annyfnig <i>a</i> , unusual, uncommon	Anochel, Anocheladwy <i>a</i> , unavoidable,
Annyfodadwy <i>a</i> , inaccessible	Anodidog <i>a</i> , unexcelling [inevitable]
Annyfrol <i>a</i> , not watery	Anodinebus <i>a</i> , unadulterous
Annyfyn <i>a</i> , unsummoned, uncited	Anodoriant, annau <i>n</i> , non-interruption
Annygnad <i>n</i> , being unafflicted	Anodrig <i>a</i> , undilatory
Annygywydd <i>a</i> , without chance	Anoddefadwy <i>a</i> , insufferable
Annygylchynol <i>a</i> , uncircumscribing	Anoddefol <i>a</i> , intolerable
Annygymmodol <i>a</i> , unconciliatory	Anoddeu -on <i>n</i> , unintentional act
Annygyrchedig <i>a</i> , unapproached, unre-	Anoddyfn, Anoddyn -au <i>n</i> , abyss; the deep Dwfr anoddyfn, very deep water
Annyheuraid <i>n</i> , inassertion [sorted]	Anoeth -au <i>n</i> , incomprehensibility; difficult action or adventure
Annyhewyd <i>n</i> , want of devotion	Anofal <i>a</i> , careless; imprudent
Annyhuddiant <i>n</i> , implacability	Anofidiol <i>a</i> , untroubled
Annyled -ion <i>nf</i> , that is not due; pretended debt	Anofnog, Anofnus <i>a</i> , fearless
Annyledus <i>a</i> , unincumbent; undue	Anofwyedig <i>a</i> , unvisited
Annylyedog <i>a</i> , not having claim	Anofyddol <i>a</i> undisciplinatory; unphilosophical; unscientific
Annymchweladwy <i>a</i> , not returnable	Anofynol <i>a</i> , uninquisitive; unnecessary
Annymunol <i>a</i> , undesirable	Anoganol <i>a</i> , unsatirical
Annynog <i>a</i> , unmanly, coward	Anogawn <i>a</i> , insatiate
Annydol <i>a</i> , unhuman; cruel	Anogonol <i>a</i> , inglorious
Annynsawd <i>a</i> , impersonality	Anogwydd <i>n</i> , disinclined
Annynsodol <i>a</i> , impersonal	Anogyfio <i>v</i> , to make unequal
Annywaredol <i>a</i> , unimitative	Anogyfred <i>a</i> , of unequal pace
Annyoddefadwy <i>a</i> , unsufferable	Anohebol <i>a</i> , uncorresponding
Annyryswch <i>n</i> , perplexity	Anoleithiog <i>a</i> , of no slight havoc
Annysheidiol <i>a</i> , unintermitting	Anolesg <i>a</i> , unenfeebled
Annysbendod, dodau <i>n</i> . inconclusive-	Anoleu <i>a</i> , undistinct; gloomy, dusky
Annysbwylliant <i>n</i> , irrationality [ness]	Anolo <i>a</i> , ineffectual; void
Annysg <i>n</i> , lack of learning	Anolrhain <i>a</i> , trackless [be traced]
Annysgedig <i>a</i> , unlearned, untaught	Anolrheinadwy <i>a</i> , unsearchable; not to
Annysglaer <i>a</i> , not bright	Anolud, Anoludog <i>a</i> , poor, destitute of
Annysgwyliad <i>n</i> , inexpectation	Anoluddiol <i>a</i> , unobstructed [wealth]
	Anolwg <i>a</i> , sightless, eyeless
	Anolygiadol <i>a</i> , unspeculative
	Anolygus <i>a</i> , unsightly
	Anollyngedig <i>a</i> , unloosened

Anommeð *a*, without refusal
 Anorbwyllig *a*, not frantic
 Anorchafus *a*, unexalted
 Anorchestol *a*, unexcelling
 Anorchfygol *a*, unconquerable, invinci-
 Anorchuddio *v*, to uncover [ble
 Anorchwylog *a*, unemployed
 Anorddwyol *a*, inoppressive
 Anoresgynadwy *a*, unconquerable
 Anorfod *a*, unsurmounted; invincible
 Anoriog *a*, unfickle; sedate
 Anormeiliad *n*, inoppression
 Anormesol *a*, unmolesting
 Anorphen *a*, endless, infinite; unfinished
 Anorphennod -au *nf*, hyphen
 Anorphenol *a*, imperfect; uncompleted.
 Amser anorphenol, imperfect tense
 Anorphwyllog *a*, undistracted
 Anorphwys *a*, restless, unquiet
 Anorsafol *a*, instationary
 Anorseiddiog *a*, unседentary
 Anorthöus, Anorthoawl *a*, unsheltering
 Anorthrechol *a*, unsubduing
 Anorthrymiad *n*, inoppression
 Anorweddol *a*, unrecumbent
 Anosgeddig *a*, uncomely, unsightly
 Anosgo *a*, unstarting; undaunted
 Anosodedig *a*, undeиposed
 Anosteg *a*, unsilent, unquiet
 Anostyngol *a*, unsubjected
 Anras *n*, gracelessness; mischief; the
 evil principle
 Anraslawn, Anrasol *a*, graceless; ne-
 farious, impious=Diras
 Anrhadlawn *a*, ungracious
 Anrhagder *n*, non-resistance
 Anrhagddarbodus *a*, unforeseeing
 Anrhagddarpar *a*, unprepared
 Anrhagflaenol *a*, unanticipating
 Anrhaghanfodol *a*, not pre-existent
 Anrhagluniaethol *a*, not providential
 Anrhagorol *a*, not excelling
 Anrhagrithiol *a*, not hypocritical
 Anrhaith, rheithiau *nf*, pillage; prey,
 spoil; distress. Anrhaith gribddail,
 a total confiscation. Anrhaith oddef,
 confiscation of movables
 Anrhanog *a*, unparticipating
 Anrhed *a*, positive, determined, obstinate
 Anrhedu *v*, to oppose, to stay
 Anrheg -ion *nf*, present, gift
 Anrhegiad *n*, presenting
 Anrhegol *a*, presenting
 Anrhegn *v*, to present, to give
 Anrheidiol *a*, not necessary
 Anrheidus *a*, not necessitous
 Anrheithgar *a*, depredatory

Anrheithi *n*, uncontrouled state
 Anrheithiad *n*, depredation
 Anrheithio *v*, to prey, to spoil
 Anrheithiol *a*, depredating
 Anrheithiwr, wyr *n*, desolator
 Anrheithoddef *n*, in the Welsh laws, or
 liable to have his property confiscate
 on account of having been four
 guilty of robbery, murder, &c.
 Anrhiinol *a*, unmysterious
 Anrhinwedd *n*, want of virtue
 Anrhithio *v*, to disappear
 Anrhodresol *a*, unostentatious
 Anrhoddedig *a*, unbestowed
 Anrhull *a*, not lavish or free
 Anrhusog *a*, not apt to start
 Anrhwydd *a*, not free, difficult
 Anrhwygadwy *a*, illacerable; illacera
 Anrhwyn *a*, unbound, untied
 Anrhwysog *a*, unvigorous
 Anrhwysgol *a*, unswaying
 Anrhwylstrus *a*, unobstructive
 Anrhyal *n*, breed
 Anrhybuddiedig *a*, unforwarned
 Anrhydedd -au *n*, honour; precedenc
 Anrhydeddiad *n*, honouring, payi
 respect
 Anrhydeddocäu *v*, to honour, to reve
 Anrhydeddol *a*, honouring
 Anrhydeddu *v*, to honour
 Anrhydeddus *a*, honourable. Gwir
 rhydeddus, right honourable
 Anrhyddedig *a*, unliberated
 Anrhyddid *a*, void of liberty
 Anrhyddog *a*, unsuperfluous
 Anrhyfeddol *a*, not marvellous
 Anrhyfygus *a*, unpresuming
 Anrhythedig *a*, undistended
 Ansadrwydd *n*, instability
 Ansafadwy *a*, unstable, unfixed; fiel
 Ansangedig *a*, untrampled
 Ansail *a*, baseless
 Ansalw *a*, not vile or mean
 Ansarddol *a*, unchiding
 Ansarlhäus *a*, uninsulting
 Ansarig *a*, not froward or surly
 Ansathredig *a*, utrodden
 Ansawd, sodion, sodau *nc*, being, per
 Ansawdd, soddau, soddion *n* and *nf*, c
 dition, state; quality. Ansawdd d
 weiniol, accidental quality, adjecti
 Ansefydlog *a*, unstationary; fickle
 Anseibiant *n*, want of leisure
 Anseiliedig *a*, unfounded
 Anseiniol *a*, unresounding
 Anseirchiog *a*, unharnessed
 Anseithug *a*, unfrustrated

Ansenol *a*, unrebuked
 Anserch *n*, want of love; hatred
 Anserchog *a*, void of love
 Anserchogi *v*, to become loveless
 Anserchu *vi*, to cease loving
 Anserfyll *a*, not crazy [mute
 Ansiaradus *a*, not loquacious; silent,
 Ansigladwy *a*, firm, unshakable, stead-
 Ansodi *v*, to personify [fast
 Ansodiad *n*, personification
 Ansodol *a*, personal
 Ansodoldeb *n*, personality
 Ansodwedd -au *nf*, prosopopeia
 Ansoddadwy *a*, qualifiable
 Ansoddair, eiriau *n*, adjective
 Ansoddi *v*, to endow with quality; to
 Ansoddiad *n*, qualification [qualify
 Ansoddol *a*, component; qualifying
 Ansongar *a*, undeceiving
 Ansoniarus *a*, not sonorous
 Ansoariant *n*, lack of pleasure
 Ansyberw *a*, uncourteous
 Ansyberwyd *n*, incivility
 Ansylyw *n*, inadvertence
 Ansylyweddol *a*, unsubstantial
 Ansymudoldeb *n*, immobility
 Ansyniad *n*, inadvertency
 Ansynwyr *n*, want of sense, nonsense
 Ansythiol *a*, not apt to fall
 Anterth *n*, the forenoon
 Antur -ion *n*, attempt; venture
 Antur *ad*, scarcely, hardly
 Anturiaeth *nf*, enterprize, attempt
 Anturio *v*, to venture, to attempt
 Anturiog *a*, enterprizing
 Anturiol *a*, adventurous
 Anu *vi*, to contain, to hold
 Anudon *n*, false oath, perjury
 Anudoniaeth *n*, perjury
 Anudonog *a*, forsworn, perjured
 Anudonol *a*, falsely swearing
 Anufudd *a*, disobedient
 Anufudd-dod *n*, disobedience
 Anufuddgar *a*, disobedient
 Anufuddhau *v*, to disobey
 Anundeb *n*, disunion
 Anuniawn *a*, indirect, not straight
 Anuniandeb *n*, indirectness
 Anuno *v*, to disunite
 Anunol *a*, disagreeing
 Anurddas *n*, dishonour, degradation
 Anurddasol *a*, dishonourable
 Anurddasu *v*, to dishonour; to degrade
 Anurddo *v*, to deprive of orders; to mar
 Anwadadwy *a*, undeniable [ing
 Anwadal *a*, unsteady, inconstant, waver-
 Anwadalder *n*, unsteadiness, fickleness

Anwadalwch *n*, fickleness, inconstancy
 Anwaddodlyd *a*, unfeulent dregless
 Anwaddol, Anwaddolog *a*, dowerless
 Anwael *a*, not vile, not base
 Anwaered *n*, ascent
 Anwaeredd *n*, incontinency
 Anwahaniad *n*, indiscrimination
 Anwahanred *a*, uncharacteristic; indis-
 criminate
 Anwaharddus *a*, unprohibitory
 Anwair *a*, incontinent, unchaste
 Anwaith *n*, inaction
 Anwar *a*, ungentle; arrogant; savage,
 barbarous, incivilized
 Anwaradwyddus *a*, not disgraceful
 Anwardol *a*, not delivering [barbarity
 Anwardd *n*, ungentleness; savageness,
 Anwarthruddol *a*, unignominious
 Anwarthus *a*, shameless
 Anwasanaethol *a*, unserviceable
 Anwasgar *a*, unscattered
 Anwasgodol *a*, unsheltered
 Anwastad *a*, uneven; unsteady, incon-
 stant, unstable, fickle
 Anwatwar *a*, undering
 Anwe -oedd *nf*, woof
 Anwedd *a*, shapeless, formless, mon-
 Anwedd *n*, steam [strous
 Anweddaiidd *a*, unseemly, indecent
 Anweddog *a*, unyoked; unmarried,
 unwedded. Merch anweddog, spinster.
 Mab anweddog, bachelor
 Anweddog -ion *nc*, unmarried person
 Anweddogaeth *nf*, celibacy
 Anweddol *a*, immoderate
 Anweddus *a*, unbeseeming
 Anweinyddol *a*, unconductive
 Anwel *a*, invisible; unseen
 Anweladwy *a*, invisible
 Anweledig *a*, unseen
 Anwelladwy *a*, incorrigible; incurable
 Anwenwynig *a*, unpoisonous
 Anwes *n*, indulgence; peevishness.
 Capel anwes, chapel of ease
 Anwesog *a*, indulgent; peevish
 Anwir *a*, untrue, lying, false; wicked
 Anwir -iaid *n*, wicked one
 Anwiredd -au *n*, untruth; iniquity
 Anwireddol, Anwireddus *a*, iniquitous
 Anwiro *v*, to falsify
 Anwirion *a*, not innocent
 Anwirionedd *n*, untruth
 Anwiw *a*, unworthy; useless
 Anwladaiidd, Anwledig *a*, not rustic
 Anwledychiad *n*, misgovernment
 Anwneuthuradwy *a*, impracticable

Anwogawn <i>a</i> , impotent, infirm	Anwyr <i>a</i> , unoblique, uncurved
Anwr -wyr <i>n</i> , sorry fellow, fribble	Anwyrthiol <i>a</i> , not miraculous
Anwreigaidd <i>a</i> , ineffectuate	Anwysedig <i>a</i> , unsummoned, uncited
Anwresog <i>a</i> , unfervid; not wanton	Anwystledig <i>a</i> , unpledged
Anwrol <i>a</i> , unmanly; cowardly	Anwythol <i>a</i> , not ferocious
Anwroldeb, Anwrollder <i>n</i> , unmanliness, invirility; cowardice	Anwywder <i>n</i> , unfastingness
Anwrteithiol <i>a</i> , uncultivated	Anwywig <i>n</i> , mossy tillæa
Anwrthblaid <i>a</i> , unopposed	Anymadroddus <i>a</i> , not talkative
Anwrthbrawf <i>a</i> , unrefuted	Anymarbed <i>a</i> , incontinent
Anwrthdro <i>a</i> , unrecurrent	Anymarfer <i>a</i> , unaccustomed
Anwrthebol <i>a</i> , unreplying	Anymarfol <i>a</i> , unconfederate
Anwrthgas <i>a</i> , unperverse	Anymaros <i>a</i> , unforbearing
Anwrthgil <i>a</i> , unpreceding	Anymarôs <i>a</i> , impatient
Anwrthladd <i>a</i> , unresisting	Anymatebol <i>a</i> , irresponsible
Anwrthneidiol <i>a</i> , unresilient	Anymattalus <i>a</i> , incontinent
Anwrthneugar <i>a</i> , unrefusing	Anymbleidiol <i>a</i> , impartial
Anwrthnysig <i>a</i> , unrefractory	Anymborthol <i>a</i> , unalimentary
Anwrthodadwy <i>a</i> , unrejectable	Anymbrofol <i>a</i> , unexperimental
Anwrthredol <i>a</i> , unretrograde	Anymchweladwy <i>a</i> , irreversible
Anwrthrydol <i>a</i> , unresisting	Anymdaenol <i>a</i> , inexpansive
Anwrthasafiad <i>n</i> , inopposition	Anymdrechol <i>a</i> , uncontentious
Anwrthun <i>a</i> , undeformed	Anymddibyniaeth <i>nf</i> , independence
Anwrthwynebadwy <i>a</i> , irrefragable, in- disputable, incontrovertible	Anymddibynol <i>a</i> , independent
Anwrthwynebol <i>a</i> , inopposing	Anymddibynwr, wyr <i>n</i> , independent
Anwrysiad <i>n</i> , incontention	Anymddiried <i>n</i> , distrust; mistrust
Anwrywio <i>v</i> , to emasculate	Anymddiried <i>v</i> , to mistrust
Anwybod -au <i>n</i> , ignorance	Anymddygiad <i>n</i> , misdeemeanor
Anwybodaeth <i>nf</i> , ignorance	Anymeiriol <i>a</i> , unisdeprecating
Anwybodus, Anwybodol <i>a</i> , ignorant	Anymgadw <i>a</i> , inabstinent
Anwybodusyn, usion <i>n</i> , ignoramus	Anymgais <i>n</i> , lack of exertion
Anwybyddiaeth <i>nf</i> , unconsciousness	Anamgeledd <i>n</i> , want of cherishing
Anwych <i>a</i> , not brave; infirm	Anymgyfred <i>a</i> , uncoincident
Anwyr <i>a</i> , irresolute, not gallant	Anymgyffred <i>a</i> , incomprehensible
Anwyd -au <i>n</i> , temper; disposition	Anymgyynnol <i>a</i> , incontinent
Anwydaidd <i>a</i> , affecting, disposing	Anymgyynwys <i>a</i> , incontinent
Anwydiad <i>n</i> , disposition	Anymgyrchol <i>a</i> , incongressive
Anwydol <i>a</i> , temperamental	Anymhyrddol <i>a</i> , inconcussive
Anwydd <i>n</i> , steam=Anwedd [dear me	Anymladdgar <i>a</i> , not apt to fight
Anwyl <i>a</i> , beloved, dear. O'r anwyl,	Anymlediad <i>n</i> , inexpansion
Anwylad, Anwylawd <i>n</i> , endearing	Anymliwiol <i>a</i> , not unbraiding
Anwylaeth <i>nf</i> , endearment	Anymlynol <i>a</i> , inadherent
Anwylaidd <i>a</i> , endearing, lovely	Anymniodiad <i>n</i> , immobility
Anwyldeb, Anwylder, Anwyldra, An- wyledd <i>n</i> , belovedness, dearness	Anymofynol <i>a</i> , uninquisitive
Anwylddyn -ion <i>n</i> , sweetheart; favourite	Anymogel <i>a</i> , incautious
Anwylhau <i>v</i> , to endear	Anymorchestiad <i>n</i> , ceasing to emulate
Anwyliaid <i>np</i> , beloved ones	Anymorchudd <i>a</i> , unsecluded
Anwyllo <i>v</i> , to become lovely	Anymranol <i>a</i> , unshismatic
Anwyllyd -on <i>nc</i> , beloved one; sweetheart	Anymrithiol <i>a</i> , undisguising
Anwyllyd <i>n</i> , love, endearment, friendship	Anymroad <i>n</i> , non-resignation
Anwyllyn <i>n</i> , favourite	Anymroddiad <i>n</i> , inapplication
Anwyl <i>a</i> , inobscure, not gloomy	Anymrysonol <i>a</i> , not contentious
Anwyllt <i>a</i> , unwill, not furious	Anymryniad <i>n</i> , inconsideration
Anwymp <i>a</i> , unbeauteous: <i>f</i> , anwemp	Anymuniad <i>n</i> , disunion
Anwyn <i>a</i> , unimpassioned	Anymwad <i>a</i> , unrenounced
	Anymwaredus <i>a</i> , unable to save or
	Anymweddiad <i>n</i> , non-compliance
	Anymwthgar <i>a</i> , inobtrusive

Anymyrgar, Anymyrol, Anymyrus *a*, in-
 officious, not intermeddling
 Anymyrgarwch *n*, inofficiousness
 Anynad *a*, peevish, petulant
 Anynadrydd *n*, petulance
 Anynawd *a*, petulant, fractious
 Anyni *n*, inertia
 Anynsbaith *a*, without circumspection
 Anynsbeiliog *a*, not predatory
 Anynsblynydd *a*, unresplendent
 Anynsborthol *a*, unsustaining
 Anynsbryd -ion *n*, ghost, apparition
 Anynsbrydol *a*, unspiritual
 Anysgogol *a*, unmovable, fixed [ten
 Anymgrifedig, Anymgrifenedig *a*, unwrit-
 Anysgrythyrol *a*, unscriptural
 Anysgyfrith *a*, unfeigned
 Anysgymmod *n*, dissention
 Anystig *a*, unassiduous [ness
 Anystryw *n*, want of cunning, unwili-
 Anystumiad *n*, inflexibility, rigidity
 Anystwyth *a*, unpliant, rigid, inflexible
 Anystwytho *v*, to grow stiff, to stiffen
 Anystyriad *n*, inextention [rashness
 Anystyriaeth *nf*, inconsiderateness;
 Anystyrio *v*, to be inconsiderate
 Anystyriol *a*, inconsiderate, thought-
 less; heedless; rash
 Anystywallt, Anystywell *a*, untoward,
 Apostol -ion *n*, apostle [unmanageable
 Apostoliaeth *nf*, apostleship
 Appél, *n*, appeal=Ympél
 Appelio *v*, to appeal
 Appwyntio *v*, to appoint
 Ar (ár) -oedd *n*, surface; ploughed land
 Ar *nf*, the faculty of speech
 Ar *pr*, on, upon; over. Ar draws, cross-
 wise. Ar i fyny, upwards. Ar i
 waered, downwards. Ar y goreu, at
 best. Ar y lleiaf, rather too little.
 Ar y mwyaf, rather too much. Ar
 gerdded, going on. See Arn
 Ar *pr*, gives intensity to the significa-
 tion of words; very, great, high; arch-
 Arab *a*, joyous, merry; pleasant; witty,
 jocular; droll [tiousness, wit
 Arabedd *n*, jocundity, drollery, face-
 Arabeddiaith *nf*, pleasing discourse; wit
 Arabeddu *v*, to create mirth; to jest
 Arabeddu *a*, facetious; burlesque
 Arabhawl *nf*, trifling action at law
 Arabol *a*, yielding mirth; witty
 Arabwr, wyr *n*, jester, buffoon
 Arad, eryd, Aradr, erydr, ereidr *n*,
 plough. Amaeth aradr, ploughman
 Aradiad *n*, tillage, ploughing
 Aradol *a*, ploughing; arable

Aradu *v*, to plough, to till=Aredig
 Aradwr, wyr *n*, ploughman
 Aradwy *a*, arable: *n*, ploughing [speech
 Araeth, Araith, areithiau *nf*, oration,
 Araf *a*, slow, soft, mild, still. Yn araf
 deg, gently and slowly; by degrees
 Arafaidd *a*, rather slow; gentle, soft
 Arafedd *n*, slowness [come slow
 Arafeiddio *v*, to slacken pace; to be-
 Arafu *v*, to go slower; to moderate
 Arafwch *n*, slowness; mildness
 Arail *a*, attending; managing
 Arail *v*, to attend; to look after; to agree
 Arain *a*, eloquent; witty; pert
 Arall, ereill *a*, another, other [pbrase
 Arallair, eiriau, Aralleiriad -au *n*, para-
 Alleg -au *n*, allegory
 Aralleg *a*, allegorical
 Arallegu *v*, to allegorize [freely
 Aralleirio *v*, to paraphrase; to translate
 Aralliad *n*, alteration; conveyance
 Arallrwydd *n*, alternity
 Arallu *v*, to alter; to invert; to transfer
 Arallus *a*, altering; inverting
 Aramred -ion *n*, perambulation [rent
 Aramredol *a*, ambulatory, circumcur-
 Aran -au *nf*, high place, alp
 Arau *n*, plain falsehood
 Araul *a*, serene; pleasant; sunny
 Araw *v*, to wait, to attend [speech
 Arawd, rodion *nf*, eloquence; oration,
 Arawn, aronau *n*, eloquence; oratory
 Araws *ad*, almost; scarcely
 Arbai, beion *n*, prospect
 Arbais, beisiau *nf*, upper coat; safeguard
 Arbaith, beithiau *n*, perspective
 Arbawr, borion *nf*, kitchen garden
 Arbed, Arbedu *v*, to spare, to save
 Arbedol *a*, sparing, saving
 Arbeiol *a*, prospective
 Arbeithig *a*, perspective; perspicuous
 Arbel -au *nf*, convex form
 Arbellt *n*, what is rounded over
 Arbellus *a*, compact; round
 Arben -iaid -au *n*, sovereign
 Arbenaeith *nf*, sovereignty
 Arbenig, Arbenigol *a*, principal; ex-
 cellent; superior; peculiar; especial
 Arbenigedd, Arbenigrwydd *n*, su-
 premacy, excellency; peculiarity
 Arbenog *a*, principal, supreme
 Arbenol *a*, sovereign, supreme
 Arbenor -ion *n*, principal [greatly
 Arberyglu *v*, to endanger, to hazard
 Arbetrus *a*, very dubious or doubtful
 Arbetruso *v*, to doubt much
 Arblaid, bleidiau *nf*, sect, faction

Arbod <i>n</i> , forecast, foresight	Archre <i>np</i> , raiment, clothes
Arbrain, breiniau <i>n</i> , great banquet	Archreth, erchryth <i>n</i> , shivering
Arbres <i>n</i> , great hurry	Archro <i>np</i> , clothes, dress
Arbrestledd <i>n</i> , witty discourse	Archwa -oedd <i>nf</i> , steam; stench
Arbrinder <i>n</i> , great scarcity	Archwaeth <i>n</i> , savour; taste
Arbrydus <i>a</i> , very comely	Archwaethu <i>v</i> , to taste; to savour
Arbwyll -ion <i>n</i> , reason	Archwaethus <i>a</i> , savoury; tasteful
Arbwyllieb. Arbwyllieg <i>nf</i> , logic	Archwareu -on <i>n</i> , disport, play
Arbylu <i>v</i> , to blunt greatly	Archwyth -iaid <i>n</i> , hound
Arch, eirchion, archau <i>nf</i> , request, petition, demand; command	Archyllu <i>v</i> , to wound=Archolli
Arch, eirch <i>nf</i> , trunk, chest; ark. Arch y cyfammod, the ark of the covenant	Archyth <i>n</i> , eructation, belching
Arch -au <i>n</i> , an arch. Llys yr Archau, Court of Arches. Deon yr Archau, Dean of the Arches	Ardafod -au <i>n</i> , epiglottis
Arch <i>px</i> , chief, topmost, principal, arch-archadw <i>v</i> , to guard carefully	Ardal -oedd <i>nf</i> , border of a country
Archaeiddon -iaid <i>n</i> , archdeacon	marches; region; province
Archafad <i>n</i> , exaltation	Ardalaeth <i>n</i> , marquisate
Achafael <i>v</i> , to exalt, to raise	Ardalm -oedd <i>n</i> , preparation
Archangel, Arangel, ylion <i>n</i> , archangel	Ardalor, orion <i>n</i> , marquis
Archan <i>nf</i> , deprecation	Ardalwr, wyr <i>n</i> , borderer; marquis
Archar <i>a</i> , chiding, rebuking	Ardalydd -ion <i>n</i> , marcher, marquis
Archdeyrn <i>n</i> , monarch [monarchy]	Ardant <i>a</i> , clamorous, tumultuous
Archdeyrnaeth, Archdeyrnogaeth <i>nf</i> ,	Ardawch <i>a</i> , hazy and sultry
Archdeyrnol <i>a</i> , monarchial, monarchial	Ardeb -au <i>n</i> , portrait
Archddiacon -iaid <i>n</i> , archdeacon	Ardebed <i>n</i> , the face [nac]
Archddug -iaid <i>n</i> , archduke	Ardeml -au <i>nf</i> , edifice, building; taber
Archdduges -au <i>nf</i> , archduchess	Amdemlu <i>v</i> , to entertain
Archddugiaeth <i>nf</i> , archdukedom; arch-	Ardochi <i>v</i> , to become hazy
Archddugol <i>a</i> , archducal [duchy]	Ardraws <i>a</i> , transverse, cross
Archeb -ion <i>nf</i> , order	Ardrem -iau <i>nf</i> , prospect
Archedig <i>a</i> , demanded, required	Ardremu <i>v</i> , to behold, to survey
Archedigaeth <i>nf</i> , requisition	Ardremynt <i>n</i> , survey
Archedigol <i>a</i> , imperative	Ardres <i>n</i> , labour, toil; trouble
Archen -au <i>nf</i> , shoe	Ardresol <i>a</i> , laborious, toiling
Archenad <i>n</i> , apparel, clothing, raiment	Ardreth -i <i>nf</i> , chief rate, tax
Archeniad <i>n</i> , putting on shoes	Ardrethol <i>a</i> , rated, taxed
Archenu <i>v</i> , to put on shoes	Ardrethu <i>v</i> , to rate, to tax
Archesgob -ion <i>n</i> , archbishop	Ardud <i>n</i> , bordering land
Archesgobaeth <i>nf</i> , archbishopric	Ardum <i>n</i> , form, image, figure
Archesgobawd, bodau <i>nf</i> , archiepiscopate	Ardumio <i>v</i> , to form; to organize
Archesgobdy, dai <i>n</i> , archbishop's palace	Ardumiol <i>a</i> , forming; organizing
Archfain <i>a</i> , slender-waisted [gron]	Arduym -on <i>n</i> , government; conduct
Archgrwn <i>am</i> , round-bodied: <i>f</i> arch-	Arduwyad, aid <i>n</i> , governor; controller
Archiad <i>n</i> , demanding; charge	Arduwo <i>v</i> , to govern, to manage
Archiagon -iaid <i>n</i> , archdeacon	Ardwyth <i>n</i> , elasticity
Archlawd <i>a</i> , empty-bellied	Ardwytho <i>v</i> , to render elastic
Archlen -au <i>nf</i> , the loin or waist	Ardymmer, Ardymmyr <i>n</i> , temperatur
Archlyfn <i>a</i> , sleek-bodied	Ardymmerol <i>a</i> , temperamental
Archmain <i>n</i> , thrift (in botany)	Ardymmeru <i>v</i> , to temper
Arofferiad, iaid <i>n</i> , high priest	Ardyst -ion <i>n</i> , open witness [ti]
Archoll -ion, erchyll <i>nf</i> , wound, cut	Ardystio <i>v</i> , to certify, to witness; to te
Archolladwy <i>a</i> , vulnerable	Ardystiolaeth <i>nf</i> , protestation [witne
Archolledig <i>a</i> , wounded	Ardystiwr, Ardystwr, wyr <i>n</i> , protestar
Archolli <i>v</i> , to wound, to gash, to cut	Ardywyn -ion <i>n</i> , splendid light
	Ardd <i>n</i> , ploughed land=Ar
	Arddadgan <i>v</i> , to denounce; to procla
	Arddadgudd -iau <i>n</i> , apocalypse
	Arddadlu <i>v</i> , to plead, to debate
	Arddadlwr, wyr <i>n</i> , pleader, advocate

Arddangos *v*, to indicate, to represent
 Arddangosfa -oedd *nf*, exhibition, show
 Arddangosiad *n*, indication; exhibition
 Arddangosol *a*, indicative, exhibitiv
 Arddal, *n*, support, bearing
 Arddal, Arddaly *v*, to support, to bear up
 Arddamchwa -oedd *nf*, overwhelming
 Arddanneddog *a*, gag-toothed
 Arddansawdd, Arddansoddiad *n*, ontolo-
 gy, metaphysics, the science of entities
 Arddansoddol *a*, metaphysical
 Arddant, ddannedd, ddaint *n*, gag-tooth
 Arddawd, ddodion *n*, prefix, adjunct
 Arddawn, ddonian *n*, talent
 Arddedig *a*, tilled, ploughed
 Arddeddfol *a*, institutional
 Arddeddf -au *nf*, institute
 Arddedfod -au *nf*, ceremony
 Arddedfodol *a*, ceremonial [to 20
 Arddegau *np*, teens; numbers from 10
 Arddel, Arddelw, Arddelwi *v*, to claim;
 to assert; to avow
 Arddelw *n*, claim; challenge; assertion
 Arddelwad *n*, averment; avowal
 Ardderch *a*, aloft, exalted
 Ardderchedd *n*, excellence
 Ardderchog *a*, excellent, noble, exalted
 Ardderchogi *v*, to dignify, to ennoble
 Arddiad *n*, ploughing, aration
 Arddigon *n*, superfluity, superabundance
 Arddigoni *v*, to make an excess
 Arddigonol *a*, superabundant, excessive
 Arddisgyn *v*, to befall, to happen
 Arddisum *a*, diminutive, very small
 Arddisumul, Arddisumig *a*, very small
 Arddodi *v*, to prefix; to impose
 Arddodiad, iaid *n*, preposition; prefix
 Arddodiad -au *n*, prefixion, imposition;
 prothesis. Arddodiad dwylaw, the
 imposition of hands
 Arddodol, Arddodedigol *a*, prepositive
 Arddoloch *n*, extreme woe
 Arddoniant, iannau *n*, great endowment
 Arddosbarth *n*, discretion
 Arddrud *a*, intrepid, very bold
 Arddrych -au *nf*, hemisphere
 Arddu *a*, very black or dark
 Arddu *v*, to plough, to till
 Arddufrych *a*, swarthy
 Arddug -iaid *n*, archduke
 Ardduges -au *nf*, archduchess [dom
 Arddugiaeth *nf*, archduchy; archduke-
 Arddull -iau *nf*, form, image; style
 Arddun *a*, sublime; simple
 Ardduniaith *nf*, the sublime [nity
 Ardduniant, iannau *n*, sublimity; dig-
 Ardduno *v*, to dignify; to revere

Arddunog *a*, grand; sublime
 Arddunol *a*, unique; majestic; sublime
 Ardduo *v*, to blacken over [disposition
 Arddwl, ddylion *n*, prevailing passion or
 Arddwll, ddyllion *n*, gloom, lowering
 Arddwr, wyr *n*, ploughman
 Arddwriaeth *nf*, agriculture
 Arddwrn, ddyrnau *n*, wrist
 Arddwy -on *n*, management
 Arddwyad, aid *n*, manager
 Arddwyo *v*, to manage
 Arddwyrain *v*, to be exalted
 Arddwyre *v*, to extol; to elevate
 Arddyar *n*, uproar, outcry
 Arddygraff -ion *nf*, orthography
 Arddygraffol *a*, orthographical
 Arddygraffu *v*, to impress a character;
 to write a correct orthography
 Arddyled -ion *nf*, obligation, duty
 Arddyledog *a*, under obligation
 Arddyledus *a*, highly incumbent
 Arddylyniad *n*, adhesion
 Arddyliest *nf*, veil of darkness, mystery
 Arddymchwelyd *v*, to overwhelm
 Arddymgeisio *v*, to struggle
 Arddymnoddi *v*, to guard safely
 Arddyoresgyn *v*, to cause a conquest
 Arddyorfod *v*, to cause an overthrow
 Arddyrch *a*, uplifted, exalted
 Arddyrchaf *a*, exalting, dignifying
 Arddyrchafad, Arddyrchafael, Ar-
 ddyrchafiaid *n*, advancement
 Arddyrchafiaeth *nf*, supereminence
 Arddyrchafu *v*, to highly exalt
 Arddysbaid, beidiau *n*, discontinuity
 Arddysbwylliad *n*, ratiocination
 Arddysg *n*, classical learning
 Arddysglær *a*, resplendent, splendid
 Arddysgogan *nf*, prognostic
 Arddysgori *v*, to scream violently
 Arddysgwyl *v*, to be in expectation
 Arddysineg -au *nf*, confabulation
 Arddystaw *a*, very silent or calm
 Arddystru *a*, greatly vexed
 Arddystyru *v*, to contemplate
 Arddywal *a*, very ferocious
 Areb -ion *nf*, the faculty of speaking
 Arebol *a*, fluent, witty, smart
 Arebu *v*, to talk wittily
 Arebydd -ion *n*, witty person [tillage
 Aredig *v*, to plough, to till: *n*, ploughing,
 Areilio *v*, to attend, to guard
 Areiliwr, eilwyr *n*, looker after; shepherd
 Areitheb -ion *nf*, part of a sentence;
 Areitheg *nf*, rhetoric [clause; period
 Areithfa *nf*, oratory; pulpit; platform
 Areithio *v*, to harangue, to make a speech

- Areithiol *a*, oratorial, oratorical
 Areithydd -ion *n*, orator
 Areithyddiaeth *nf*, oratory; elocution
 Aren *nf*, kidney. Arebau, reins
 Areiniol *a*, tending to be witty
 Aresgob, Aresgobaeth, Aresgobawd, Aresgobdy, &c. = Archesgob, &c.
 Areuledd *n*, serenity
 Arf, arfau, eirf *nf*, weapon. Arfau bonedd, ensigns armorial; coat armour. Tynu arfau, to blazon arms. Arfau tân, fire-arms. Arfau awch, Arfau miniog, edged instruments; cutlery. Arfau gwynion, white armour
 Arfaeth -au *nf*, design, purpose; decree
 Arfaethol *a*, intentional
 Arfaethu *v*, to design, to purpose [ventive
 Arfaethus *a*, purporting, designing; in-
 Arfaethwr -wyr *n*, designer, inventor
 Arfaid, feidiau *n*, wolf
 Arfaidd *a*, adventurous, daring
 Arfail, feiliau *n*, destruction, ruin
 Arfal *n*, toll for grinding
 Arfanol *a*, impressive
 Arfanu *v*, to impress, to mark
 Arfanwl *a*, very accurate or exact
 Arfarw, feirwon *n*, being dead
 Arfawd, fodau *nf*, stroke of a weapon
 Arfdy, dai *n*, armoury
 Arfedd -ion *n*, design, purpose; use
 Arfedd *v*, to intend; to accustom
 Arfeddog, Arfeddol *a*, purposing
 Arfeddu *v*, to intend; to use
 Arfeddyd *n*, design; usage
 Arfeichio *v*, to give bail; to overburden
 Arfeiddio *v*, to adventure, to dare
 Arfeilio *v*, to decay
 Arfeilyn -ion *n*, sashoon
 Arfel -ion *nf*, design; portraiture. Ysgolion arfel, schools of design
 Arfelu *v*, to draw a likeness; to design
 Arfelydd -ion *n*, delineator
 Arfer -ion *nf*, use, custom; fashion
 Arfer *v*, to use, to accustom
 Arferiad *n*, accustoming
 Arferiad *nf*, use, custom, habit
 Arferol *a*, customary, usual, ordinary
 Arferoldeb *n*, usage, customariness
 Arferu, Arferyd *v*, to use, to inure
 Arfgell -oedd *nf*, armoury
 Arfen -i -au *nf*, heraldic shield
 Arflodeuad *n*, refluorescence
 Arfod *nf*, opportunity, season
 Arfodig *a*, convenient, timely
 Arfodigaeth *n*, opportunity
 Arfodóg *a*, having opportunity
 Arfodol *a*, opportune
 Arfoel *a*, bald-pated
 Arfoelaidd *a*, tending to baldness
 Arfoledd, Arfoelni *n*, baldness
 Arfoeli *v*, to grow bald, to lose one's hair
 Arfog *a*, armed, bearing arms: *n*, hedge
 Arfogaeth *nf*, armour [mustard
 Arfogaethu *v*, to put in arms, to arm
 Arfogai *nc*, the palmer or canker-worm
 Arfogi *v*, to put in arms, to arm
 Arfogion *np*, armed men
 Arfoglwl *nf*, dried skin on a post, with pebbles in it, used to scare cattle
 Arfoledd *n*, exultation, triumph
 Arfoleddu *v*, to exult, to triumph
 Arfoliant, iannau *n*, encomium
 Arfoloch *a*, troublesome, molesting
 Arfoll -au *n*, reception, welcome; contract: promise
 Arfolledigaeth *nf*, reception
 Arfolli *v*, to entertain, to receive; to cor
 Arfor -ion *n*, armed one, soldier [ceiv
 Arfor -oedd *n*, the sea side: *a*, maritime
 Arfordir -oedd *n*, maritime land
 Arfordref -i -ydd *nf*, maritime town
 Arfordwy -on *nf*, maritime region
 Arforol *a*, maritime, seafaring [ti
 Arfrait, freintiau, freiniau *nf*, prerog
 Arfri -oedd *n*, high privilege
 Arfrig -au *n*, top branch: *cn*, tops
 Arfrisg -oedd *n*, track, print
 Arfrith *a*, of variegated surface
 Arfriw -iau *n*, external wound
 Arfrochell *nf*, tempest
 Arfrochi *v*, to rave violently
 Arfrud -iau *n*, chronicle
 Arfrudiaeth *nf*, chronology
 Arfrwynio *v*, to ache greatly
 Arfrych *a*, brindled, freckled
 Arfrythwch *n*, fierce onset
 Arfu *v*, to arm, to put in arms
 Arfwisg -oedd *nf*, armour
 Arfwll, fyllau *n*, great ardency
 Arfysgafu *a*, light-armed
 Arffed -au *nf*, lap; forepart
 Arffedaidd, eidiau *nf*, lapful
 Arffedog -au *nf*, apron
 Arffedog -ion *nc*, fosterer; guardian
 Arffedogaeth *nf*, fosterage
 Arffordd, ffyrdd *nf*, high road
 Arfforddi *v*, to direct the way
 Arfforddol *a*, wayfaring
 Argae -au *n*, stoppage; dam
 Argædigaeth *nf*, obstruction
 Argaeol *a*, astringent
 Argaeu *a*, enslaved, captive
 Argan *a*, very bright

Arganfod *v*, to preceive; to fascinate
 Arganfod *n*, preception; fascination
 Arganylun *v*, to accompany, to follow
 Arganu *v*, to elucidate
 Argau *v*, to enclose, to shut in [chequer
 Argedfa -oedd *nf*, Argedlys -oedd *n*, ex-
 Argedlen -i *nf*, exchequer bill
 Argeisiad -au *n*, experiment
 Argeisio *v*, to endeavour, to try; to seek
 Argeithig *a*, captivated
 Argeithiw *a*, in bondage
 Argel -ion *nf*, sequestered place: *a*, se-
 Argeledd *n*, seclusion [cluded, hidden
 Argelu *v*, to seclude, to secrete, to conceal
 Arglawdd *n*, embankment
 Argledriad, iaidd *n*, protector
 Argledru *v*, to ward, to defend
 Arglod *n*, fame, renown
 Arglodig *a*, famous, renowned
 Argludo *v*, to deport
 Argludd *a*, obscure, gloomy
 Arglywydd -i *n*, lord, master. Yr Ar-
 glwydd Dduw, the Lord God
 Arglywyddes -au *nf*, lady
 Arglywyddiaeth *nf*, dominion; lordship
 Arglywyddiaethu, Arglywyddo *v*, to govern;
 to domineer, to lord it over
 Arglywyddwialen, wiaid *nf*, sceptre
 Arglybod *v*, to get notice
 Arglyw *n*, the sense of hearing
 Arglywed *v*, to hear of
 Argnif *n*, ardent labour
 Argnoi *v*, to chew, to masticate
 Argob -au *nf*, surtout, overcoat
 Argoch *a*, reddening, blushing
 Argochedd *n*, ruddiness
 Argochi *v*, to redden, to blush
 Argoddi *v*, to offend greatly
 Argoed -ydd *nf*, shelter of wood
 Argoel -ion *nf*, omen, token, prognostic
 Argoeli, Argoelio *v*, to portend, to betoken
 Argoelus *a*, ominous, foreboding
 Argof -ion *n*, remembrance; record
 Argofio *v*, to call to memory
 Argoll *nf*, perdition, total loss
 Argolli *v*, to lose; to condemn
 Argoniant *n*, magnificence
 Argor *n*, high circle
 Argosp *n*, public punishment
 Argospi *v*, to punish openly
 Arggrad *n*, glory: *a*, glorious
 Arggraff -ion -au *nf*, impression; print;
 stamp; inscription. Arggraff y ddaiar,
 description of the earth, geography
 Arggraffdy, dai *n*, printing-house or office
 Arggraffedig *a*, impressed, printed
 Arggraffiad *n*, impression; edition

Arggrafflech -au -i *nf*, writing-table; in-
 scribed tablet
 Arggrafflen -i *nf*, print; map
 Arggrafflun -iau *n*, diagram [graphical
 Arggraffol *a*, impressive; printing, typo-
 Arggraffu *v*, to print; to impress; to in-
 Arggraffwaith *n*, typography [scribe
 Arggraffwasg *nf*, printing-press [printer
 Arggraffwr, wyr, Arggraffydd -ion *n*,
 Arggraffyddiaeth *nf*, printer's art, typo-
 Arggraidd, eiddiau *n*, furrowing [graphy
 Arggrain, einiau *n*, trampling
 Arggrap -iau *n*, slight touch
 Argre *nf*, origin, beginning
 Argread *n*, inchoation
 Argred -ion *n*, token, sign
 Argreol *a*, incipient; primeval
 Argreü *v*, to inchoate, to originate
 Argreth, Argredd *n*, predominant passion
 or nature
 Argrown *am*, protuberant: *f* argrom
 Argrown *am*, convex: *f* argron
 Argrydro *v*, to wander about
 Argrych *a*, ruffled or frizzled over
 Argryd -iau *n*, tremulation
 Argryn *a*, tremulous, shivering
 Argu *a*, very precious; lovely
 Argudd -ion *n*, covering, shade
 Argurio *v*, to pain greatly
 Argwl *n*, great crime
 Argwll, gylloedd *n*, heave of the breast
 Argwn, gynau *n*, capital, top
 Argwsg *n*, light sleep
 Argydgam *n*, mimicry
 Argydgamu *v*, to mimic
 Argyfedd -au *n*, carousal
 Argyfenw -au *n*, paronomasia [masy
 Argyfenwad *n*, agnomination; parono-
 Argyfenwi *v*, to use the paronomasia
 Argyffio *v*, to equalize
 Argyffieu *n*, to locate; to place
 Argyfflud *n*, impediment
 Argyffwg *a*, conspicuous
 Argyffnerth -oedd *n*, corroborative
 Argyffnod -au *n*, conjuncture
 Argyffrain *v*, to mangle, to drag
 Argyffran -au *nf*, allotment
 Argyffres -on *n*, portion, dowry
 Argyffres -au *nf*, uniformity; series
 Argyffrin -iau *n*, consciousness
 Argyffrwyddo *v*, to expedite
 Argyffryd *n*, mental exertion
 Argyffrin -iau *n*, abutment
 Argyffrawd, odion *n*, apprehension
 Argyffire -on *n*, capital
 Argyffred *v*, to comprise
 Argynghrair, eiriau *n*, confederacy

- Argynghryn *a*, mutually trembling
 Argynreddf *nf*, congeniality
 Argyngyd -iau *n*, cogitation [vincible
 Argyhoeddadwy *a*, reprehensible; con-
 Argyhoeddi *v*, to reprimand; to convince
 Argyhoeddiad *n*, reprehension; convic-
 Argyhoeddiadol *a*, convincing [tion
 Argyhoeddol *a*, reprehensive; convincing
 Argyhoeddwr, wyr *n*, admonisher
 Argyhuddiad *n*, impeachment
 Argyhuddo *v*, to impeach, to charge
 Argylchedd *n*, alternity
 Argylchol *a*, alternate
 Argyllaeth *n*, ardent desire
 Argyllid *n*, longing; desire
 Argyllig *a*, yearning, longing [press
 Argymhell *v*, to constrain; to force; to
 Argymhenu *v*, to debate, to argue
 Argymhwyll -ion *n*, reasoning
 Argymhwyso *v*, to make equable
 Argymmediw -au *n*, token of respect;
 Argymmeriad *n*, paragoge [compliment
 Argymu *v*, to accord together
 Argynan *n*, clamour
 Argynddelw -au *n*, archetype
 Argynddwl -ylau *n*, characteristic;
 leading impulse
 Argynddylan *n*, remarkable trait or
 Argynddylig *a*, characteristic [character
 Argynfelyn *a*, tipped with yellow or gold
 Argyniad *n*, elevation
 Argynnal *v*, to uphold
 Argynnelw -au *n*, archetype; original
 Argynnelwi *v*, to characterize [trait
 Argynnil *a*, very saving
 Argynnyg -ion *n*, venture
 Argynrith -iau -ion *n*, perception
 Argyrch -ion *n*, assault
 Argyswrw *n*, repudiation
 Argystwy -on *n*, chastizement
 Argythwy -on *n*, astonishment
 Argywaiu *v*, to carry upon [chief
 Argywedd *n*, detriment, damage, mis-
 Argyweddiad *n*, detrimenting
 Argyweddol *a*, detrimental; painful
 Argyweddu *v*, to harm, to hurt
 Argyweithas *nf*, intercourse, examine
 Arhawl, olion *nf*, interrogatory; action
 Arhelfa, fëydd *n*, hunt [at law
 Arhoew *a*, very sprightly
 Arholi *v*, to interrogate, to examine
 Arhudo *v*, to fascinate
 Arhudd -ion *n*, overshadow
 Arhwyliad *n*, progression
 Ariad -au *n*, ploughing, aration
 Ariad, ariaid *n*, reciter; songster
 Ariaith, ieithoedd *nf*, sublime language
 Arial -au *n*, vigour; wantonness
 Ariala *v*, to wanton, to frisk
 Arialu *v*, to invigorate
 Arialus *a*, vigorous, wanton
 Arian *n*, silver: *cn*, silver money, money
 cash. Arian bath, coin, current money
 Arian byw, quicksilver, mercury
 Arian cochion, copper money. Aria
 cor, fairy money. Arian drwg, bas
 coin. Arian gwion, Arian y cor, Aria
 gweirwyr, yellow rattle. Arian gwyr
 ion, Arian gleision, silver money, whit
 money, silver. Arian melynion, gol
 money. Arian rhif, current money
 coin. Arian parod, ready money
 Arian sychion, hard cash
 Ariana *v*, to save or get money
 Arianaid *a*, silvery; silvered over
 Arianaidd *a*, silvery
 Ariandag *n*, silver quinsy; bribery
 Ariandal *n*, payment in money
 Ariandlws, dylsau *n*, silver prize or med
 Ariandlysog *a*, having won prizes
 Ariandy, dai *n*, bank [meda
 Arianel *nf*, silver hue
 Ariangar *a*, loving money; covetous
 Ariangarwch *n*, love of money; avari
 Arianglawdd *n*, silver mine
 Arianiad *nf*, argentation
 Arianlliw *a*, silver-coloured
 Arianllu -oedd *cn*, mercenary host
 Arianllys *n*, meadow rue
 Arianof -iaid *n*, silversmith
 Arianog *n*, monied, wealthy
 Arianol *a*, of a silver quality; pecunia
 Arianrod *nf*, the constellation Coro
 Septentrionalis or Northern Crow
 called also Caer Arianrod [mon
 Arian, ariannoedd *n*, silver; argent;
 Arianu *v*, to silver [changer; bank
 Arianydd -ion, Arianwr, wyr *n*, mon
 Arianwaith *n*, silverwork
 Ariawl *nf*, entreaty
 Arien -oedd *n*, hoarfrost, rime; dew
 Arienog *a*, rimed, hoary
 Aries *nf*, omen, foreboding
 Arioli *v*, to intercede
 Arith *n*, guess, conjecture. Yn ari
 at random, by way of conjecture
 Arlachar *a*, very glittering
 Arlafan *nf*, atrocious deed
 Arlafar *n*, faculty of speech: *a*, pers
 uous in speech
 Arlafariad *n*, enunciation
 Arlain, leiniau *nf*, foremost rank
 Arlais, leisiau *nf*, the temple
 Arlamu *v*, to bound up

Arlan -au *nf*, brink or bank
 Arlanastru *v*, to scatter abroad
 Arlanw *n*, overflowing
 Arlas *a*, tipped with blue
 Arlathru *v*, to polish highly
 Arlaw *a*, contiguous
 Arlawd, Arlawd *n*, pomp, show
 Arlawdd, loddion *n*, flattery
 Arlechu *v*, to seclude, to skulk
 Arlechweidd *nf*, slope of a hill
 Arlediad *n*, extension
 Arlef -au *nf*, exclamation
 Arlefariad *n*, enunciation
 Arlemain *v*, to prance, to bound up
 Arlen -i *nf*, veil; envelopement
 Arlenwi *v*, to overflow; to fill up over
 Arlesgu *v*, to enfeeble
 Arlesiant *n*, great advantage
 Arlesin *a*, clad with verdure
 Arlethrid -ion *n*, coruscation
 Arlethu *v*, to overlay, to crush
 Arliw -iau *n*, glazing; varnish
 Arlochi *v*, to protect safely
 Arloesi, Arlloesi, Arlloes *v*, to empty, to
 Arlog *n*, compound interest [evacuate
 Arloni *v*, to please highly
 Arlosgiad *n*, singeing
 Arlost, Arlost -au *nf*, stock, shaft, or
 Arluched *nf*, radiation [butt
 Arluddiad *n*, interception
 Arluddias *v*, to intercept, to hinder
 Arluddiol *a*, intercipient
 Arlun -iau *n*, portrait, likeness
 Arluniaeth *nf*, prefiguration
 Arluniaethu *v*, to prefigure
 Arluniad *n*, delineation; painting
 Arlunio *v*, to delineate, to pourtray
 Arluo *v*, to obstruct, to hinder
 Arlwg, lygon *n*, view, perspective
 Arlwm *a*, very bare or exposed
 Arlwnc *n*, great indraught
 Arlwrw, lyryau *n*, deposit
 Arlwrw *ad*, towards, forward
 Arlwy -on *n*, provision; mess
 Arlwyant, annau *n*, preparation of food
 Arlwybr -au *n*, track, foot step, path-way
 Arlwydd -i *n*, lord; master=Arglwydd
 Arlwyddes -au *nf*, lady; mistress
 Arlwyddiaeth *nf*, dominion; lordship
 Arlwyddiaethu *v*, to exercise rule
 Arlwyddo *v*, to prosper, to succeed
 Arlwyo *v*, to prepare food, to cook
 Arlwyso *v*, to purge, to cleanse
 Arlwytho *v*, to burden
 Arlwywr -wyr *n*, caterer; cook
 Arlydan *a*, superficial
 Arlyfasu *v*, to adventure

Arlym *a*, very pungent or piercing
 Arlyre *a*, lying along, prostrate
 Arlyriad *n*, prostration
 Arlys -oedd *n*, supreme court
 Arlysenw -au *n*, cognomen
 Arlyw *n*, supreme director
 Arlywel *n*, sensible horizon
 Arlywodraeth *nf*, supreme government
 Arlywydd -ion *n*, president
 Arllad *np* (en *nf*), consecrated wafers
 Arlladlys *cn*, centaury
 Arllwys *v*, to pour out, to empty
 Arlythyriad *n*, superscription
 Arma, mäu *nf*, omen; oracle
 Armäeg -au *nf*, oracular voice
 Armael *n*, second milk
 Armain *v*, to prognosticate
 Armell -au *nf*, hedgehog, urchin
 Arnerth *n*, providing; baking
 Armerth, Armerthu *v*, to provide, to
 prepare; to bake
 Arnes -au *nf*, presage, omen
 Arn *pr*, upon, on (used in composition
 only)=Ar. Arnaf, arnat, arno, arni,
 arnom, arnoch, arnynt, upon me, &c.
 Arnabod *n*, cognition
 Arnod -au *n*, mark, character
 Arnodi *v*, to mark, to note; to annotate
 Arnodiad *n*, annotation
 Arnodydd -ion *nf*, annotator
 Arnodd, arnoddau *nf*, ploughbeam
 Arnoethi *v*, to denudate, to denude
 Arnwyd -au *n*, essential quality
 Arnwyf -au *n*, vigour, spirit
 Arnwyfiad *n*, invigoration
 Arnwyth -on *n*, oddity of character
 Arnyfed, *n*, disposition, habit
 Arnyfel *n*, ardour, temper
 Aro *i*, I pray
 Arobaith, beithiau *n*, earnest expectation
 Arobrid -au *n*, desert, merit
 Arobrwyo *v*, to reward
 Arobryn *n*, desert, merit
 Arodawr, orion *n*, rhetorician
 Aroddef *v*, to endure, to bear, to suffer
 Aroddefiad *n*, passiveness; endurance
 Aroediad *n*, prorogation
 Arofini *v*, to overawe, to terrify
 Arofydd -ion *n*, upper graduate
 Arofynd -ion *n*, intent, design
 Arofynd *v*, to intend, to design
 Aroganu *v*, to portend
 Arogl, Arogledd -au *n*, scent, smell
 Aroglber, Arogleuber *a*, odoriferous
 Aroglarth -au *n*, incense
 Aroglarthu *v*, to burn incense
 Aroglu *v*, to scent; to smell

- Arolo, oedd *n*, shading
 Aroloi *v*, to adumbrate; to cover
 Arolwg, ygon *n*, survey; to superintend
 Arolygiad *n*, surveying; survey
 Arolygu *v*, to survey; to superintend
 Arolygwr, wyr *n*, surveyor; overseer;
 Aroll *n*, cleft, rift, split [superintendent
 Arolli *v*, to split, to lay open
 Aronan *n*, orator
 Arorair, eiriau *n*, adverb
 Aros, *v*, to stay, to wait, to stop, to tarry
 Arosiad *n*, tarrying, staying
 Arosol *a*, tarrying, lingering
 Arostwng *v*, to subject
 Arpar -au *n*, what is in order
 Arparu *v*, to prepare
 Arsaf, -au -ion *n*, station, stand
 Arsafiad *n*, situation
 Arsain, seiniau *nf*, peal [charm
 Arsang *n*, imposition; pressure; instep;
 Arsangu *v*, to tread upon; to press, to
 Arsarig *a*, very preverse [stamp
 Arsathru *v*, to trample upon
 Arsawdd, soddion *n*, square root
 Arsawr, *n*, savour, scent, smell
 Arsedd -au *nf*, high seat, throne
 Arseddiad *n*, sitting; seating
 Arsefydliad *n*, stationing
 Arseibiant *n*, leisure
 Arseinio *v*, to resound, to ring, to peal
 Arselu *v*, to perceive, to descry
 Arserth *a*, very steep or abrupt
 Arsill -au *nf*, particle
 Arsoddiaeth *nf*, square root (as a rule)
 Arsteinio *v*, to reverberate
 Arswl, syllon *n*, prospect, view
 Arswll, syllon *n*, steadfast look
 Arswllt, sylltan *n*, compactness
 Arswn, syniau *n*, great noise
 Arswyd *n*, dread, terror, horror
 Arswydfa -oedd *nf*, place of terrors; hell
 Arswydiad *n*, dreading
 Arswydo *v*, to dread, to be afraid
 Arswydol, Arswydus *a*, fearful, terrible
 Arswydd -au *nf*, ostensible office
 Arswyddog -ion *n*, high officer
 Arswyddogaeth -au *nf*, ostensible office;
 commission
 Arswyn, ion *nf*, felicity; charm
 Arsyberw *a*, very arrogant
 Arsyfyd *a*, instantaneous
 Arsyw *n*, keen look, stare
 Arsywedd -au *n*, substance
 Arsyllfa, fëydd *nf*, observatory
 Arsylliad *n*, observation
 Arsylln *v*, to gaze earnestly
 Arsyn *a*, astonished; stupified
 Arsyth *a*, upright; rigid
 Artaith, teithiau *nf*, torture, torment
 Arteithfa -oedd, fëydd *nf*, place of
 Arteithio *v*, to torture [torture
 Arteithiol *a*, torturing, tormenting
 Arteithydd -ion *n*, torturer
 Arth, eirth, arthod *nc*, bear
 Arthaidd *a*, bear-like
 Arthal *v*, to growl
 Arthan *nc*, what is rough; bear's cub
 Alban arthan, winter solstice
 Arthen *nf*, a young she bear
 Arthes -au *nf*, a she bear
 Arthfar *a*, having a bear's fury
 Arthio *v*, to bark, to growl
 Arthlwg *n*, a baiting
 Arthlygu *v*, to bait, to buffet
 Arthog *a*, bearish, gruff
 Aru *v*, to plough, to till
 Ar uchaf *pr*, over, upon
 Aruchaf *a*, upmost, topmost
 Aruchafad *n*, exaltation
 Aruchedd *n*, upper part, a surface
 Aruchel *a*, very high, lofty; sublime
 Arucho *v*, to exalt, to uplift
 Aruthr, Aruthrol *a*, marvellous, won-
 derful; prodigious; strange; dire
 Aruthredd *n*, amazement
 Aruthro *v*, to wonder
 Aruthroldeb *n*, wonderfulness; awfu
 Arwadu *v*, to deny openly [ne
 Arwaeddi *v*, to exclaim, to shout
 Arwael *a*, very low or vile
 Arwaen, *n*, rupture, rent
 Arwaes *n*, earnest, pledge
 Arwaesaf *n*, support; warranty
 Arwaesawg *a*, having pledge
 Arwaeseb -au *nf*, certificate
 Arwaesgoel -ion *nf*, great seal
 Arwaesogaeth *n*, warranty
 Arwaesu *v*, to warrant, to certify
 Arwaethl *n*, contention
 Arwain *v*, to conduct, to lead, to guid
 Arwaith, weithiau *n*, superstructure
 Arwall -au *n*, omission, neglect
 Arwar *n*, quiescent state
 Arwasg *nf*, pressure, press
 Arwasgodi *v*, to overshadow
 Arwasgu *v*, to overpress [to deri
 Arwawdio *v*, to laud, to praise; to je
 Arwawl *n*, luminary
 Arwe -oedd *nf*, texture; woof
 Arwedd *nf*, carriage
 Arweddawd, odau *n*, conveyance
 Arweddu *v*, to convey, to bear
 Arweiniad *n*, conducting [is
 Arweinidog -ion *n*, chief or prime m

- Arweinidogaeth *nf*, superior service; premiership
 Arweiniol *a*, leading, conducting
 Arweiniwr, wyr, Arweinydd-ion *n*, guide,
 Arweithiad *n*, superstruction [leader
 Arwel *a*, conspicuous, manifest
 Arwelled *v*, to perceive
 Arwellyg -ion *n*, fallacy, defect
 Arwemp *af*, supremely fair: *m* arwemp
 Arwen *af*, white-topped: *m* arwyn
 Arwen -au *nf*, smile, simper
 Arwenu *v*, to sinper
 Arwep -iau *nf*, the visage
 Arwerth *n*, public sale; auction
 Arwerthiant *n*, auction
 Arwerthu *v*, to sell by auction
 Arwest -i *nf*, vocality; vocal music.
 Cerdd arwest, Cân arwest, vocal song;
 vocal music
 Arwestdyn -ion *n*, minstrel
 Arwestr -i *n*, loop; sling; string
 Arwiriant *n*, attestation
 Arwisg -oedd *nf*, upper garment
 Arwisgo *v*, to enrobe, to array
 Arwiw *a*, superexcellent
 Arwniad *n*, quilting
 Arwnio *v*, to quilt
 Arwr, wyr *n*, ploughman
 Arwr, wyr *n*, hero, worthy
 Arwraig, wragedd *nf*, heroine; Amazon
 Arwredd, Arwryd *n*, heroism, bravery,
 Arwron -iaid *n*, hero, worthy [gallantry
 Arwybodus *a*, well-informed
 Arwydd -ion *n*, sign; banner
 Arwydd -i *n*, plough
 Arwyddair, eiriau *n*, motto
 Arwyddfardd, feirdd *n*, herald bard
 Arwyddfarddoniaeth *n*, heraldry
 Arwyddiad *n*, signification
 Arwyddlun -iau *n*, emblem
 Arwyddo *v*, to signify, to imply; to sign
 Arwyddocâu *v*, to signify, to denote
 Arwyddol *a*, implying, emblematic
 Arwyddydd *n*, direction
 Arwyl -ion *nf*, funeral solemnity
 Arwylant, iannau *nf*, obsequies
 Arwylo *v*, to mourn over the dead
 Arwylwisg -oedd *nf*, mourning dress
 Arwyp *am*, supremely fair: *f* arwemp
 Arwyn -iau *n*, violent passion [happy
 Arwyn -ion *n*, bliss: *a*, very white;
 Arwyneb -au, Arwynebedd *n*, surface;
 Arwynebol *a*, superficial [superficies
 Arwyniaeth *n*, consecration
 Arwynt -oedd *n*, scent, savour
 Arwyntian, Arwyntio *v*, to scent about
 Arwyaeth *n*, celebrity
 Arwyrain *nf*, encomiastic hymn
 Arwyrain *v*, to extol, to exalt
 Arwyre *v*, to uprise, to spring up
 Arwyreol *a*, uprising
 Arwyrthiant *n*, glorification
 Arwysio *v*, to cite publicly, to summon
 Arwystl -on *n*, test; pledge
 Arwystlo *v*, to mortgage, to pledge
 Arwystloriaeth *n*, mortgaging
 Arwythedd *n*, ferocity
 Arwythlawn *a*, very wrathful
 Arygledd *n*, eloquence
 Arymchwel, Arymchwelyd *v*, to revert
 Arymchweliad *n*, reversion
 Arymdaith, deithiau *nf*, sojourning
 Arymddwyn *n*, deportment
 Arymgais, geisiau *n*, effort
 Arymgyrch *n*, recurrence
 Arymledu *v*, to expand over
 Arymsawdd, soddion *n*, adjunct
 Arynaig, eigiau *n*, terror, dread
 Arysbaith, beithiau *n*, prospect
 Arysgain *a*, over-sprinkling
 Arysgodig *a*, over-sheltering
 Arysgrif -au -ion *nf*, indorsement
 Arysgwlf, gylfion, *n*, voracity
 Arysgwn *n*, superiority
 Arysteiniad *n*, detonation
 Arystrin -au *n*, commotion
 Arystryw -iau *n*, stratagem
 Arystum -iau *n*, curvature
 Arystyried *v*, to contemplate
 As -au *nf*, plane surface; plane; atom,
 particle, mere nothing
 As *px*, implying separation=Es
 As, an affirmative particle; that is=Ys
 Asach -au *nf*, oath
 Asaf -au *nf*, plane, flat body
 Asafar, efyr *nf*, buckler, shield
 Asafeiriad, iaid *n*, shieldbearer
 Asant, esynt *nf*, plane; target
 Asbant -au *n*, eaves of a building
 Asbri, iau *n*, skill; fancy; trick; mischief
 Asbrïol *a*, full of tricks; fanciful
 Asedd *n*, slicing; gashing
 Asen, Ais, -au *nf*, rib. Asen y frân,
 spare rib of pork
 Asen -od *nf*, she-ass: *m* asyn -od
 Asenig *nf*, young she-ass: *m* asynyn
 Aserw, *nf*, plank, shingle
 Aseth, esyth *nf*, spar, shaft
 Asethu *v*, to stick, to spur, to broach
 Aseu *nf*, the left side: *a*, left=Aswy
 Asg -au *nf*, splinter
 Asgafaeth *n*, prey; game
 Asgafaethu *v*, to prey; to depredate
 Asgai, geion *nf*, cleaver

Asgell, esgyll <i>nf</i> , wing; the vagina of certain animals	Aswys, Aswyso <i>v</i> , to choose
Asgellhaid, heidiau <i>nf</i> , wing-swarm	Asyn -od <i>n</i> , he-ass: <i>f</i> asen -od
Asgellog <i>a</i> , winged	At <i>pr</i> , to; towards; so far as. Ataf, ataf ato, ati, atom, atoch, atynt, to me, &c
Asgellu <i>v</i> , to wing; to fly	At <i>px</i> , back, again, re- In some words, retaining its meaning as : preposition, it signifies <i>to</i> ; as <i>attymu</i> to draw to, to attract
Asgellwaith <i>n</i> , flankwork, flanker	Atddodiad -au <i>n</i> , apposition; appendix
Asgellwrych, ion <i>n</i> , spray	Ateb <i>v</i> , to answer, to reply, to respond
Asgellwynt -oedd <i>n</i> , side-wind	Ateb -ion <i>n</i> , answer, reply, response
Asgen -au <i>nf</i> , harm, damage	Atebol <i>a</i> , responsible, answerable
Asgenol <i>a</i> , pernicious, hurtful	Atgludo <i>v</i> , to import
Asgennu <i>v</i> , to harm, to injure	Atgludiad <i>n</i> , importation
Asgethr -au <i>nf</i> , splinter	Atgludion <i>np</i> , imports
Asgethrog <i>a</i> , splintered, spiked	Atgrymu <i>v</i> , to incurvate, to bend in
Asgethru <i>v</i> , to splinter	Atocedd <i>ad</i> , otherwise
Asglinen <i>nf</i> , stem, lineage	Atolwg <i>ad</i> , I pray, prithee
Asglod -ion <i>np</i> (yn <i>n</i>), chips	Atolwg <i>n</i> , importunity, entreaty
Asglodi <i>v</i> , to cut off chips, to chip	Atolygu <i>v</i> , to importune, to beseech
Asglodioni <i>v</i> , to cut chips	Atoralw <i>v</i> , to call again; to reply
Asgloff <i>a</i> , limping, halting	Attaenu, Attaenellu <i>v</i> , to respere
Asgori <i>v</i> , to separate, to part	Attafael <i>n</i> , distraint, seizure
Asgre -on <i>nf</i> , the heart; the bosom	Attafaela, Attafaelu <i>v</i> , to distraint
Asgri <i>n</i> , tremor, trembling	Attafodog, attafodiog, attafodogion secondary speaker
Asgrwn, esgyrn <i>n</i> , bone	Attai, teion <i>n</i> , vagabond
Asgryneiddio <i>v</i> , to become bone, to ossify	Attai, teithiau <i>nf</i> , return
Asgyrniad <i>n</i> , ossification	Attal -ion <i>nf</i> , stop, hindrance. Att dywedyd, impediment of speech, stammering. Mae attal arno, he stammering.
Asgyrnig <i>a</i> , bony, large-boned	Attal <i>v</i> , to stop, to detain, to withhold
Asgyrnog <i>a</i> , bony, full of bone	Attaliaeth <i>nf</i> , aposiopesis
Asgyrnu <i>v</i> , to ossify	Attaledigaeth -au <i>nf</i> , repayment
Asio <i>v</i> , to join; to solder; to cement	Attalfa, fëydd <i>nf</i> , impediment
Aspygan <i>nf</i> , daisy	Attalgar <i>a</i> , retentive
Assedda, Asseddu <i>v</i> , to seat; to sit down	Attaliahad -au <i>n</i> , stoppage
Asserw <i>a</i> , sparkling, glittering	Attaliaeth <i>nf</i> , impediment, check
Asswyn <i>n</i> , absence; essein	Attaliaith <i>nf</i> , aposiopesis
Asswyno <i>v</i> , to absent; to excuse absence	Attaliedigaeth -au <i>nf</i> , stoppage
Asswynwr, wyr <i>n</i> , absentee	Attaliedydd -ion <i>n</i> , restrainer
Astalch, estylch <i>nf</i> , shield, buckler	Attaliol <i>a</i> , preventive
Astell, estyll -od <i>nf</i> , plank; shingle	Attalmu <i>v</i> , to act upon again
Astellu <i>v</i> , to plank, to board	Attalnod -au <i>nf</i> , stop (in reading)
Astrus <i>a</i> , perplexed, difficult	Attalnodi <i>v</i> , to point, to punctuate
Astrusi <i>n</i> , perplexity, trouble	Attalnodiaeth <i>nf</i> , punctuation
Astud <i>a</i> , studious, diligent, meditative	Attalu <i>v</i> , to repay, to pay back; to requite
Astudfa -oedd <i>nf</i> , a study	Attalwr, wyr <i>n</i> , reimburser
Astudiaeth <i>nf</i> , study, meditation	Attarddiad <i>n</i> , renascence
Astudio <i>v</i> , to study, to cogitate	Attaru <i>v</i> , to strike again
Astudrwydd <i>n</i> , studiousness	Attarw, teirw <i>n</i> , gelded bull
Astyllen <i>nf</i> , plank, board=Estyllen	Attawd, todion <i>n</i> , affix, suffix
Astyllodi <i>v</i> , to plank, to board=Estyllodi	Attawr, torion <i>n</i> , repentance
Astyllenlys -iau <i>n</i> , Astylenes <i>nf</i> , ribwort	Atteg -ion <i>nf</i> , prop, stay
Astyllfa -oedd <i>nf</i> , plank-yard [plaintain	Attegu <i>v</i> , to stay, to uphold, to prop
Astyr -on <i>n</i> , adjunct	Attill -ion <i>n</i> , second conception
Asu <i>v</i> , to join splinters, to unite	
Asur <i>n</i> , blue sky, azure: <i>a</i> , azure	
Asw <i>n</i> , the left: <i>a</i> , left	
Aswelt <i>n</i> , pasture, grass land	
Aswy <i>n</i> , the left: <i>a</i> , left, sinister	
Aswyno <i>v</i> , to beg, to implore, to crave	
Aswys -au <i>n</i> , left side	

Atill -ion *n*, reduplication
 Attod *v*, to put together. Dattod ac
 attod, to unfix and refix [to suffix
 Attodi *v*, to append; to add; to affix,
 Attodiad -au *n*, appendix, supplement,
 Attodiaeth *nf*, addition [addition
 Attoi *v*, to come on again, to return
 Attor -ion *n*, denudation
 Attorchi *v*, to fold back
 Attori *v*, to refract
 Attrais, treisiau *n*, reprisal. Llythrau
 attrais, letters of reprisals
 Attraws *a*, crossing back
 Attref -au *nf*, deserted place
 Attrefiad *n*, depopulation
 Attrefuu *v*, to arrange anew
 Attreg -au *n*, delay, stop; demur
 Attreiddio *v*, to penetrate again
 Attreiglo *v*, to roll again, to roll back
 Attreisio *v*, to make reprisal
 Attrethu *v*, to tax again
 Attro -ion *n*, recurrence; repeat
 Attroi *v*, to return
 Attrosi *v*, to pass over again
 Attrwch, trychion *n*, recision
 Attrws *n*, second dress
 Attrwydd *n*, regress, return
 Attrychu *v*, to cut anew; to refract
 Attudd *n*, second covering
 Attuedd -au *n*, contrary bias
 Attuella *v*, to shade again
 Attum -iau *n*, recurvation
 Attwf, tyfion *n*, second growth
 Attwg, tygion *n*, prospering
 Attwyn *v*, to bring back [tion
 Attwysgiad *n*, Attwysgaeth *nf*, reduc-
 Attwysgo *v*, to subdivide; to reduce
 Attwythiad *n*, leaping back
 Attybiad *n*, reconsideration
 Attyblygu *v*, to reduplicate
 Attychwel *v*, to return again
 Attychwel -ion *n*, falling back
 Attyfiant *n*, regermination
 Attymp *n*, second season
 Attyniad *n*, attraction
 Attynol, Attyniadol *a*, attractive
 Attynu *v*, to attract, to draw to
 Attywallt *v*, to regurgitate
 Attywyn *n*, reflection
 Ath -au *n*, pervading quality; heat
 Athafar *a*, magnificent
 Athalmu *v*, to impress
 Atharddu *v*, to gush violently
 Atharfau *v*, to scatter about
 Athaw *a*, very silent or still
 Athech *a*, skulking, lurking
 Athelaid *a*, very fair or elegant

Atherydd *a*, very vehement
 Athlaw -iaid *n*, foreigner
 Athlwg, lygon *n*, glance
 Athlygu *v*, to glance over; to review
 Athor *a*, broken, fractured, brittle, fragile
 Athori *v*, to fracture, to break
 Athost *a*, pungent, severe
 Athrai *n*, falling away
 Athrais *n*, violence
 Athraw -on *n*, teacher; master; doctor
 Athrawd, rodion *n*, calumny
 Athrawiaeth *nf*, instruction; doctrine
 Athrawiaethu *v*, to indoctrinate, to in-
 Athrawn *n*, ontology [struct
 Athrawu *v*, to instruct
 Athrawus *a*, instructive
 Athrech *a*, vanquishing
 Athrechu *v*, to vanquish, to overcome
 Athref -i *nf*, domain, mansion
 Athrefiad *n*, domestication
 Athrefig *a*, domestic, homely
 Athrefniad -au *n*, regulation *
 Athreiddio *v*, to penetrate
 Athreigl *n*, turning or going round
 Athreiglad -au *n*, revolution
 Athreio *v*, to diminish, to lessen
 Athrem -iau *nf*, glance, look
 Athrewyn *n*, conciliation
 Athrewyn *v*, to conciliate, to pacify
 Athrig *n*, stay, delay
 Athrin *n*, conflict; toil
 Athrist *a*, very sad, pensive, sorrowful
 Athrodi *v*, to calumniate, to defame
 Athrodiaeth *nf*, defamation
 Athrofa -oedd, ffeydd, ffau *nf*, academy
 Athrofaol, Athrofaus *a*, academical
 Athrofaŵr, fawyr *n*, academician
 Athrolith *nf*, philosophy
 Athrolithio *v*, to philosophize
 Athronawl, Athronyddol, Athronïol *a*,
 philosophical
 Athronddysg, Athroni, Athroniaeth *nf*,
 Athru *a*, very pitiful or vile [philosophy
 Athru *v*, to tread, to trample
 Athrugar *a*, pitiful, merciful; vast
 Athrwech *n*, cut through
 Athrwm *a*, very heavy, ponderous
 Athrwt *n*, great noise, tumult
 Athrwydd *a*, very fluent. Athrwydd
 awen, flowing muse
 Athrylith *nf*, intuition; genius; fancy;
 Athrylithedd *n*, discipline [invention
 Athrylithgar *a*, intuitive, ingenious
 Athrywyn -ion *n*, happiness, pacification
 Athrywynu, Athrywyn *v*, to conciliate
 Athu *v*, to go, to proceed=Myned
 Athwll *a*, in holes, ragged

- Athwn *a*, shattered, broken: *f* athon
 Athwr, athyroedd *n*, mound, heap
 Athwyth *n*, elasticity; sparing
 Athyn *a*, very tenacious; cohesive
 Athywyll *a*, tenebrous, gloomy
 Athywyn *n*, spendour
 Athywys *v*, to conduct, to lead, to guide
 Au, euon *n*, the liver=Afu
 Au *v*, to go, to proceed=Myned
 Auad *n*, affection of the liver
 Aul *n*, dung, manure
 Auon *nf*, halfpenny; scruple
 Aur *n*, gold
 Aw -on *n*, fluid; flowing
 Awall -on *n*, lapse; error
 Awch *n*, edge; sharpness; ardency
 Awchlym *am*, sharp-edged: *f* awchlem
 Awchu, Awchlymu *v*, to sharpen, to
 whet, to edge
 Awchus *a*, sharp, keen; greedy
 Awd *nf*, song, lay
 Awd, odiau *n*, season, opportunity
 Awdl, odlau, awdlau *nf*, ode; rhyme
 Awdurdod -au *nf*, authority
 Awdurdodi *v*, to authorize
 Awduriaeth *nf*, authorship
 Awdurrol *a*, authorial; classical
 Awdwl, awdlau *n*, opportunity
 Awdwr, wyr, Awdur -on *n*, author
 Awdd, oddion *n*, participation
 Aweddwfr, Aweddwr *n*, fresh or run-
 ning water
 Awel -on *nf*, gale, breeze, wind
 Awelaidd *a*, like a soft gale
 Awelan *nf*, gale, breeze
 Awelog *n*, breezy, windy
 Awelu *v*, to blow a soft gale
 Awelyn *n*, soft gale, gentle breeze
 Awell -au *nf*, conduit, pipe
 Awelliaeth *nf*, hydraulics
 Awellig *a*, hydraulic [muse
 Awen -au *nf*, genius; fancy; taste; the
 Awen -au *nf*, reign of a bridge; mandi-
 Awenad *n*, slap on the chops [ble
 Awenes -au, Awenyddes -au *nf*, muse
 Awenol *a*, poetical
 Awenu *v*, to smile; to simper
 Awenydd -ion *n*, poet, genius
 Awenyddiaeth *nf*, poetry, poesy
 Awenyddol *a*, poetical
 Awg *n*, keenness; eagerness
 Awgrym -au *n*, sign; beckoning; hint
 Awgrymu *v*, to make signs; to hint
 Awl *n*, primeval light; praise
 Awn *n*, flowing together of atoms or
 particles: *v*, we will go
 Awon *nf*, flow of water; river
 Awr, oriau *nf*, hour. Yn awr, yr awr
 hon, now. Yn awr fach, just now
 Awr ac orig, continually
 Awran *ad*, at present, now
 Awrgylech -au *n*, horary circle
 Awrlais, leisiau *n*, clock, horologe
 Awron *ad*, at present, now
 Awrol *a*, horary; relating to the hour
 Awrwydr -au *n*, hour-glass
 Aws, osiau *n*, defiance; challenge
 Awsafiaeth *nf*, hydrostatics
 Awsafol *a*, hydrostatic
 Awsaidd *a*, ripe; tender, soft
 Awst *n*, the month of August [avidit
 Awydd *n*, ardent or earnest desire
 Awyddfryd *n*, zeal
 Awyddo *v*, to desire earnestly
 Awyddol *a*, desirous; zealous
 Awyddu *v*, to be anxious for, to desire
 Awyddus *a*, desirous, eager
 Awyn, *n*, rein of a bridle
 Awyr -on *nf*, air; the air, the sky
 Awyraid *a*, aerial, airy
 Awyrbwysai, eion *n*, barometer
 Awyrbwysiad *n*, aerostation
 Awyrbwysiaeth *nf*, aerostatics
 Awyrddysg, Awyreg *nf*, aerology
 Awyrell -au *nf*, air vessel; balloon
 Awyren -au -i *nf*, balloon [stoi
 Awyrfaen, feini, fain *n*, aerolite, meteor
 Awyrfeiraeth *nf*, aerometry
 Awyrfeidr -au *n*, aerometer
 Awyrgoel -ion *nf*, aeromancy
 Awyrgylech -au -oedd *n*, atmosphere
 Awyrnen -au *nf*, firmament
 Awyro *v*, to air; to ventilate
 Awyrog *a*, pneumatic; airy
 Awyrogaeth *nf*, pneumatics
 Awyrol *a*, aerial, airy
 Awyrolaeth *nf*, pneumatics
 Awyroldeb *n*, airiness
 Awyrolï *v*, to make or become airy
 Awyru *v*, to air; to ventilate
 Awyrydd -ion *n*, aërologist
 Awyryddiaeth *nf*, aerology, aerograph
 Awys -ion *n*, general invitation; ma-
 riage rites

B

- BA, oedd *n*, being in; immersion
 Ba *pr*, what=Fa
 Baban -od *n*, babe: mutation of Mab
 Bacas, bacsau *nf*, footless stocking
 Bacon *np*, berries: mutation of Macc
 Bacwn *n*, bacon=Cig moch
 Bach -au *n*, hook, grapnel

- Bach *a*, little, small, minute. Bach *y* nyth, the last or youngest of a hatch, brood, or litter
- Bachdro -ion *n*, sharp turn
- Bachdrofa, fäu, fëydd *nf*, labyrinth
- Bachdroi *v*, to turn sharply
- Bachrell -au *nf*, nook, corner; snare
- Bachellu *v*, to grapple; to snare; to hook
- Baches -au *nf*, little darling
- Bachgen, bechgyn *n*, boy, child. Yr hen fachgen, old Nick
- Bachgenaidd *a*, boyish, childish
- Bachgenes -au *nf*, young girl
- Bachgenos *np*, little youngsters
- Bachgenyn *n*, little boy
- Bachiad *n*, hooking, grappling; bending like a hook
- Bachig *a*, smallish, diminutive
- Bachigyn *n*, very small or little thing
- Bachog *a*, hooked, crooked
- Bachol *a*, hooking, grappling
- Bachu *v*, to hook, to hitch, to grapple; to crook; to get into recesses
- Bad -au *n*, boat, ship's boat
- Badaid, eidiau *n*, boatful
- Badwr, wyr *n*, boatman
- Badd -au *n*, bath; bathing-place
- Baddon *n*, bath; bathing-place
- Baedd -od *n*, boar
- Baeddaudd *a*, like a boar
- Baeddgig *n*, boar's flesh, brawn
- Baeddredog *a*, going after the boar
- Baeddu *v*, to beat, to strike, to thump
- Baesg *n*, the rim of a wheel
- Bagad -au *n*, cluster; troop, multitude
- Bagadog *a*, clustered; having pendants
- Bagadu *v*, to cluster, to group
- Bagedyn *n*, small pendant
- Bagell -au *nf*, nook; snare
- Bagl *nf*, crook; crutch. Ffon fagl (*pl* fyn baglau), crutch
- Baglan *nf*, crook; hook
- Baglog *a*, having a crook
- Baglor -iaid -ion *n*, bachelor
- Bagloriaeth *nf*, bachelorship
- Baglu *v*, to hold with a crook; to entangle
- Bagwn *n*, strength, potency
- Bagwy -on *n*, cluster, bunch
- Bagwyo *v*, to cluster
- Bagwyog *a*, clustering
- Bai, beiau *n*, fault; vice; defect [scream
- Baich, beichiau *n*, burden, load; outcry,
- Baid, beidiau *n*, briskness, liveliness
- Baidd, beiddiau *n*, challenge, daring
- Bais *np*, flats, shallows
- Bâl, baloedd *nf*, prominence; peak. Eiry y fâl, the snow of the peak
- Bâl *n*, bundle; bud. Bâl o lin, a ball or bundle of flax
- Bal *a*, having a white mark, spot, or streak on the forehead. Ceffyl bal, (*f* caseg fal), a horse with a white blaze in his forehead
- Bala -on *n*, shoot out, budding; efflux
- Balaen *n*, steel
- Balalwyf *cn* (-en *f*), palm tree
- Balannu *v*, to shoot, to bud
- Balant, annau *n*, shooting, budding
- Balasar *n*, asure, sky-blue
- Balasar -au *n*, ballast
- Balasarnu *v*, to ballast
- Balc -iau *n*, ridge; break in a furrow
- Balciad *n*, breaking of furrows
- Balcio *v*, to break furrows
- Balcio *a*, having ridges
- Balch *a*, proud; superb; towering
- Balchder, Balchedd *n*, pride, pomp
- Balchineb *n*, hauteur; arrogance
- Balchïo *v*, to grow proud
- Baldar *n*, the herb satyrion
- Baldardd *n*, budding
- Baldarddu *v*, to bud, to shoot
- Baldog *a*, short stout person
- Baldordd *n*, babbling, tattling, bother
- Baldorddi *v*, to babble, to tattle
- Baldorddus *a*, babbling, tattling
- Baldorfi *v*, to mutter, to babble
- Balddu *a*, black-visaged
- Balennyn *n*, bud, sprout
- Balgur -on *n*, sprout, germ
- Balhau *v*, to spring up, to bud [horse
- Bali *n*, whiteness in the forehead of a
- Balog *nf*, protection; pinnacle; tongue, flap, valve
- Balog *a*, jutting, flapped; valved
- Balon *a*, contented, at ease
- Balwg *cn*, tufts of flax
- Balwydd *np* (en *nf*), palm-trees [trees
- Balwyf *cn* (-en *nf*), palm wood; palm
- Ball -au *n*, eruption; plague
- Ballasg -au *n*, shell, husk; porcupine
- Ballasgu *v*, to husk, to shell
- Ballaw *v*, to shout, to scream
- Ballaweg -au *nf*, wear net
- Balleg -au *nf*, bow net; purse
- Balleglys -oedd *n*, hanaper
- Ballegrwyd -au *nf*, bow net
- Ballog, ogion *n*, hedgehog, urchin
- Ban -au *n*, prominence; peak; highland; part; branch; strain; drinking horn.
- Banau Brycheiniog, Breconshire
- Beacons. Ban cyngeni, Man cyn geni
- mole, mother's mark
- Ban *a*, lofty, high; loud

- Banad, Banal *np*, the broom
 Banadl *np* (-en *nf*'), the broom. Banadl pigog, butcher's broom. Banadl aur, dyer's broom, dyer's greenweed. Banadlen, broom bush
 Banadlog *a*, full of broom
 Banadlos *np*, sweet-broom, dyer's broom
 Banau *n*, alarm
 Banc -iau *n*, platform; table; bank
 Banc, bencydd *n*, hill; upland, high land; eminence; height
 Bancaw -iau *n*, top tie, tuft
 Bancawio *v*, to tie or whip round the top; to tie or bind about
 Bancr -au *n*, basket [erau, colours
 Baner -au *nf*, banner, flag, ensign. Banbanerflagl -au *nf*, bonfire, blaze
 Banffaglu *v*, to light a bonfire
 Bangaw *a*, compact; fluent
 Bangeibr -au *nf*, minster
 Bangor -au *nf*, upper row; high circle; college; coping; defence
 Bangoren -au *nf*, wattling rod; coping
 Bangori *v*, to cope or bind together; to wattle
 Banhan *v*, to make conspicuous
 Banhweli, hychod *nf*, wild sow
 Baniar, ieri *nf*, banner, flag, ensign
 Banllef -au *nf*, loud shout: *a*, loud-voiced
 Banllefain *v*, to shout, to cry out
 Bannas -an *n*, mat
 Bannod -au *n*, clause; article, name given by some grammarians to the adjective *y* or *yr*
 Bannodi *v*, to make clauses
 Banog *a*, prominent, conspicuous, notable
 Nod banog, article=Bannod. Y chain banog, the mythological oxen of Hu Gadarn: also called Y chain manog
 Banog -ion *nf*, article=Bannod
 Banon *nf*, lofty one, queen
 Bant, bentydd *n*, high place, height
 Bant *a*, prominent, high, lofty, elevated
 Banu *v*, to raise, to erect
 Banw -od *n*, swine, barrow pig
 Banwel -ion *n*, upward look; sky
 Banwes -od *nf*, sow, barrow sow; the fish gilt-head
 Banyn -au *n*, particle
 Bâr, baroedd *n*, ire, fury, wrath; trouble
 Bar, *n*, top, summit; tuft, bunch
 Bar -au *n*, bar, bolt, rail; bar (in a court of justice); bar or sandbank
 Bara *n*, bread. Bara can, Bara gwyn, Bara peillied, wheaten bread. Bara barlys, Bara haidd, barley bread. Bara cri, Bara crai, Bara croew, unleavened bread. Bara planc, griddle cake, plank bread. Bara can y defaid, sea plantain
 Bara can y gog, wood-sorrel. Bara can a llaeth, greater stitchwort. Bara cythraul, devil's bit scabious [wre
 Baran -edd *n*, the countenance; presence
 Baranedd *n*, presence [of soldier:
 Baranres -i *nf*, front rank; rank or file
 Baranu *v*, to front; to present
 Barcer -iaid *n*, tanner
 Barclod -iau *nf*, apron [buzzar
 Barcud -iaid, Barcutan -od *n*, kite
 Bardys *np* (-en *f*'), shrimps
 Bardd, beirdd, beirddion *n*, bard; poet
 Barddaeth *nf*, bardism
 Barddas *nf*, bardism; bardic lore
 Barddawd *n*, bardic science
 Barddawl *a*, bardic; poetic
 Barddawr, orion *n*, bardic genius
 Barddes -au *nf*, female bard, poetess
 Barddgwewll, gycyllau *n*, bard's cowl
 Barddoni *n*, bardic science; poetry
 Barddoneg *nf*, bardic lore; poesy
 Barddoniaeth *nf*, bardism; poetry
 Barddoniaidd *a*, bardic, poetic
 Barddonol *a*, relating to bardism; poetic
 Baren -au *nf*, branch
 Barf -au *nf*, beard; whiskers. Barf: afr, goat's beard. Barf y gwyr he meadow sweet. Barf y gwr he traveller's joy. Barfau'r derw, tr lichen or moss
 Barfle -oedd *n*, crest of a helmet; beav
 Barfog *a*, bearded: *n*, the finfish; tl
 Barfogyn *n*, barbel [lesser wood-ch
 Barfrwyn *np* (-en *nf*'), sea-rushes
 Barfu *v*, to beard
 Barfwr, wyr *n*, barber, shaver
 Bargeinio, Bargena *v*, to bargain, to b
 Bargen -ion *nf*, bargain, contract
 Bargod -ion *n*, jut; skirt; eaves. Ba godiaid, Bargodion, the inhabitants the marches or frontiers. Rhyfel ba god, border war
 Bargodi *v*, to overhang
 Bariaeth *nf*, viciousness
 Baril -au *nf*, barrel, cask
 Barilaid, eidiau *nf*, barrel-ful
 Barilan *nf*, small barrel; anker
 Barilo *v*, to barrel
 Bario *v*, to bar, to bolt
 Barlen -au *nf*, the lap
 Barlin *n*, superior lineage or extracti
 Barlys *n* and *cn*, barley. See Bara
 Barlysa *v*, to gather or collect barl to go about begging for barley
 Barlysen *nf*, Barlysyn *n*, barleycorn

barn -au *nf*, judgement; sentence. Barn
 dremyg, nugatory judgement
 barnedig *a*, judged; condemned, sen-
 barnedigaeth *nf*, judgement [tenced
 barnodydd -ion *n*, judge
 barnol *a*, judging, casting; judicial
 barnu *v*, to judge; to condemn
 barnwr, wyr, Barnydd -ion *n*, judge
 barog -ion *nf*, spur
 barog *a*, ireful, wrathful
 baron -iaid *n*, chief; baron, lord
 barones -au *nf*, baroness
 baroniaeth *n*, barony, baronage
 baronig -ion *n*, baronet
 barth *n*, ground floor, floor
 barthlys *n*, pellitory of the wall
 barug *n*, hoar frost, rime
 barugo *v*, to cast hoar frost
 barus *a*, vicious, mischievous
 barwn -ion *n*, baron
 barwnes -au *nf*, baroness
 barwniaeth *nf*, baronage, barony
 barwnig -iaid *n*, baronet
 baryw *a*, topmost, superior
 barywlen *nf*, outer covering
 bas, beisiau *n*, shallow, shoal
 bas *a*, shallow, low, flat: *p* beision
 basaidd *a*, shallowish [child
 basardd -iaid *n*, bastard; illegitimate
 basarddes -au *nf*, female bastard
 basarddiaeth *nf*, bastardy
 basarddio *v*, to bastardize
 basarddu *v*, to rise from a base origin
 asder *n*, shallowness
 asg *nf*, plaiting, basketwork
 asged -i -au *nf*, basket. Basged cleddyf,
 the guard of a sword
 asgedaid, eidiau *nf*, basketful
 asgedog *a*, having a basket
 asgedol *a*, basketed
 asle -oedd *n*, shallow place, shoal
 asu *v*, to make shallow; to lower
 atel -oedd *n*, drawing a bow; battle
 atelu *v*, to draw a bow; to battle
 ating *n*, paring and burning peat or
 turl. Llosgi bating, to burn turf
 atingen, batingod *nf*, pared turf; sheaf
 of corn threshed; deflowered woman
 atingo, Batio *v*, to pare and burn peat
 or turf; to hoe; to thresh
 ath -au *n*, likeness; emblem; copy; coin.
 Arian bath, coined money, coin, cur-
 rent money
 athdy, dai *n*, mint
 atheiniau *np*, hieroglyphics; medals
 atheinio *v*, to stamp effigies
 atheiniol *a*, medallic; hieroglyphic

Batheinydd -ion *n*, medallist
 Bathell -au *nf*, small coin
 Bathfa -oedd *nf*, mint
 Bathodyn *n*, medal; coin
 Bathofydd -ion *n*, numismatist
 Bathofyddiaeth *nf*, numismatics
 Bathog *a*, having coin, moneyed
 Bathol *a*, coining; coined
 Bathor -ion *n*, dormouse
 Bathu *v*, to coin
 Bau -on *n*, hoof
 Baud *n*, bearer of a saw-pit
 Baul -ion *n*, broad but; tunbelly
 Baw *n*, dirt, mire, dung, filth: *a*, dirty,
 filthy, vile. Baw mwci, burdock
 Bawach *np*, mean dirty wretches
 Bawai, eion *nc*, dirty vile wretch
 Bawaidd *a*, dirty, vile; sordid, mean
 Bawd, bodiau *nf*, thumb. Bawd troed,
 the great toe, big toe. Bawd y me-
 linydd, the fish miller's thumb. Bawd
 car, piece under a drag
 Bawdfedi *v*, to reap in a particular way
 Bawdfys, Bodfys -edd *n*, the thumb
 Bawdle *n*, thumb-stall
 Bawdy, dai *n*, necessary house, privy
 Bawdd *n*, drowning; demersion. Ar
 fawdd, on the point of drowning
 Bawddyn -ion *n*, dirty fellow
 Bawedi *n*, nastiness
 Baweiddio *v*, to grow filthy
 Bawgi, gwn *n*, dirty dog; vile wretch
 Bawlyd *a*, dirty, miry, nasty
 Bawyn, ach *n*, dirty wretch
 Be *c*, mutation of PE, if
 Bechan *af*, little, small: *m* bychan
 Bechan *nf*, little female
 Bechanigen *nf*, tiny female
 Bechgynach *np*, youngsters
 Bechgynos *np*, little boys
 Bechyn *n*, small hook
 Bedlem -od *n*, stroller
 Bedlemes -au *nf*, stroller
 Bedlemydd -ion *n*, vagabond
 Bedlemydd *n*, vagabond, stroller
 Bedw *np* (-en *nf*), birch: *nf*, birch-grove
 Bedwen *nf*, birch tree. Bedwen
 chwewr, hemp agrimony. Y fedw, Y
 fedwerw, Llwyn bedw, the birch grove.
 Bedweni *np*, birch grove
 Bedwerw -i *nf*, birch grove
 Bedwin *a*, birchen, of birch
 Bedwlwyn -i *n*, birch grove [firmation
 Bedydd *n*, baptism. Bedydd esgob, con-
 Bedyddfa, fäu *nf*, baptistry
 Bedyddfan -au, *nf*, font
 Bedyddiad -au *n*, baptizing; baptism

- Bedyddio *v*, to baptize, to christen
 Bedyddiol *a*, baptismal
 Bedyddiwr, wyr *n*, baptist
 Bedyssawd *n*, the universe
 Bedd -au -i *n*, grave, sepulchre, tomb
 Beddadail, eiliau *nf*, sepulchral monu-
 Beddaid, eidiau *n*, graveful [ment
 Beddargraff -ion *n*, epitaph
 Beddargraffiad -au *n*, epitaph
 Beddfaen, feini *n*, tombstone
 Beddgor -au *n*, mausoleum
 Beddlech -i -au *nf*, gravestone
 Beddlith -iau *n*, epitaph
 Beddol *a*, sepulchral
 Begegyr -on *n*, drone, hummer
 Beichio *v*, to bawl; to load, to burden
 Beichiog *a*, burdened; pregnant
 Beichiogi *v*, to conceive; to get with
 child: *n*, conception
 Beidiog *a*, lively, vigorous: *nf*, ever-
 green. Beidiog goch, Beidiog rudd,
 amphibious persicaria. Beidiog las,
 ground-ivy. Beidiog lwyd, mugwort,
 heart's-ease
 Beiddgar *a*, presumptuous
 Beiddio *v*, to presume, to dare
 Beiddiol *n*, presuming, daring
 Beigrî, fâu *n*, great misfortune
 Beili, fâu *n*, outlet; court, yard; mound
 Beilio *v*, to issue forth
 Beio *v*, to blame, to censure
 Beiol *a*, blaming, censuring
 Beiri, fôn *n*, kite
 Beirniad, iaid *n*, judge; umpire; critic
 Beirniadaeth *nf*, criticism
 Beirniadol *a*, critical
 Beirniadu *v*, to judge; to criticize
 Beisdon -au *nf*, sea-brink, beach
 Beisdonell *nf*, plantain shoreweed
 Beisfa -on, Beisfan -au *nf*, shallow place;
 shallow, shoal [shoaly
 Beisfaog *a*, having shoals or shallows;
 Beisfaol *a*, shoaly, shallowy, shelly
 Beisfor -oedd *n*, shallow sea; shallow
 Beisgawn, gonau *n*, stack, mow
 Beisgawnu *v*, to stack corn
 Beisio *v*, to grow shallow
 Beisiol *a*, shallowing
 Beisle -oedd *n*, shallow place, shoal
 Beisleog *a*, having shallow places
 Beius *a*, faulty, blamable, defective
 Beiusrwydd *n*, blamableness
 Beiwr, wyr *n*, blamer, censor
 Bel, byl *n*, tumult; havoc, war
 Bela -on *n*, wolf; the henbane
 Bela *v*, to wrangle; to bicker; to war
 Belach *n*, trouble, molestation
 Bele -od *n*, the marten. Bele y coec
 wood marten. Bele y graig, roc
 Beli *n*, havoc, devastation [marte
 Beliaid *np*, warriors, soldiers
 Belu *v*, to bicker, to brawl
 Belwys *np*, depredators
 Belys *np*, material for thatching
 Belvsen *nf*, bundle of thatch
 Bell *a*, compact, firm, close
 Bellach *ad*, further; at length; now
 Bêl *nf*, active or living principle=Mi
 Ben -i *nf*, cart, wain=Men
 Benaid, eidiau *nf*, cartful, cart-load
 Bendigaidd, Bendigedig *a*, blessed
 Bendigeidlys *n*, common avens
 Bendigo *v*, to bless [mamau, fairi
 Bendith -ion *nf*, blessing. Bendith
 Bendithio *v*, to bless
 Benen *nf*, young female; bird
 Benthg *n*, loan; what is lent or be
 rowed. Rhoi benthg, to lend
 Benthgca, Benthgycio, Benthgycio *v*,
 borrow; to lend
 Benyn *n*, wain, cart
 Benyw -od -aid *nf*, woman, female
 Benywaidd *a*, feminine
 Benywen *nf*, little female
 Benywetach *np*, little gossips
 Benywol *a*, feminine, female
 Bêr, berau *nf*, lance, pike; spit
 Ber, bêrau *nf*, shank, leg
 Ber *af*, short, brief, scanty: *m* byr
 Bera -on *n*, pyramid, stack
 Beraes *nf*, short shield
 Beraî, eion *n*, turn-spit, jack
 Beran *nf*, little spit; broach
 Berasgell, esgyll *nf*, the penguin
 Berdas, dys *n*, shrimp
 Berdroell -au *nf*, jack-wheel
 Berdysyn *n*, shrimp: *nf* bardysen
 Berddig *a*, bardic, poetical
 Berf -au *nf*, verb
 Berfa, fâu *nf*, barrow
 Berfain *a*, slender-shanked
 Berfäydd -ion *n*, barrow-man
 Berfäyddes -au *nf*, barrow-woman
 Bergam *a*, bow-legged
 Beri -fôn *n*, kite
 Bernais, eisiau *nf*, varnish; cover
 Beriau, ieuau *nf*, short yoke
 Berllysg -au *nf*, truncheon
 Beroes -au *nf*, short life: *a*, shortliv
 Berrwy -on *n*, fetter
 Berth -on *n*, perfection, beauty
 Berth *a*, fair, pleasant, rich
 Berthaidd *a*, well favoured
 Berthedd *n*, endowment; riches

Berthfa, fäu, Berthfan -au *nf*, fair or rich spot; beauty-spot
 Berthog *a*, endowed; wealthy
 Berthogi *v*, to endow
 Berthu *v*, to beautify; to enrich
 Berthyd *n*, ornament; jewel
 Berthyll *a*, enriched; elegant
 Beru *v*, to spike, to spit
 Bèru *v*, to drop, to ooze
 Berw -on *n*, boiling, ebullition
 Berw, Berwr, Berwy *cn*, cresses. Berwy'r dwfr, water cress. —'r fagwyr, wall cress. —'r fam, flixweed. —'r Ffrengig, —yr ardd, garden cress. —'r gauaf, winter cress. —'r yr iâr, knot-grass, —'r moch, swine-cress. —'r Tahesin, orpine, livelong
 Berwad -au *n*, boiling, decoction
 Berwedydd -ion *n*, boiler
 Berwedd *n*, boiling state
 Berweddu *v*, to brew
 Berwi *v*, to boil; to bubble; to effervesce
 Berwol, Berwog *a*, boiling, bubbling
 Berwyd *n*, ebullition
 Berwydydd -ion *n*, brewer
 Berwydd -ion *n*, boiler; brewer
 Berwydda *v*, to brew
 Berwyddfa, fëydd *nf*, brewery
 Beryn -on *n*, kite
 Beryn *n*, candytuft
 Beryryn *n*, annual cress rocket [phy
 Berysgrifen *nf*, stenography, brachygraph
 Beryw, Berywydd *cn*, juniper=Meryw
 Bet *nf*, hatred, grudge. Dal bet, to bear ill will; to be angry. Nid oes dim ond y fet rhyngddynt, there is no love lost between them
 Bettws, tysau *n*, secluded or sheltered spot; subordinate church or religious house; chapel. It forms the names of several churches in the Principality.
 O fryn i fettws, from hill to dale
 betys *cn* (-en *nf*), beet=Melged
 Beth, a mutation of Peth: used contractedly for Pa beth, what thing,
 Beudag -au *nf*, the larynx [what
 Beudail *n*, cowdung
 Beudy, dai, dyau *n*, cow-house
 Beunos *ad*, nightly, every night
 Beunydd, Peunydd *ad*, daily, every day
 Bewyd *n*, filthiness, dirtiness
 Bi *v*, will be, there shall be=Bydd
 Biera *v*, to fight, to bicker
 Bid *v*, let it be, be it=Bydded, Boed
 Bid -au *n*, quickest hedge. Mutation of
 idan *nf*, twig: *n*, sorry fellow [Mid
 idio *v*, to set a hedge

Bidog -au *nf*, hanger; bayonet
 Bidogan *nf*, Bidogyn *n*, dagger; poniard
 Bidogi *v*, to stab, to bayonet
 Bidoglys, Bidawglys *n*, water lobelia
 Bidogwr, wyr *n*, bayoneteer; cut-throat
 Bidwal *n*, encampment
 Bidwoseb -au *n*, visiting
 Bieting -au *n*=Bating
 Bing -au *n*, the alley between two rows
 Bilwg, ygau *n*, billhook
 Bilain, einiaid *n*, tenant in villanage;
 Bileinllu *cn*, mob, rabble [villain
 Bileindref -i *nf*, farm held in villanage, or by servile tenure
 Bir *n*, beer
 Biswail *n*, dung or droppings of cattle; dung; stale. Cleddyf biswail, the milt
 Bisweilio *v*, to drop dung; to stale
 Bisweilyn *n*, cow-dung
 Bitolws *n*, bull
 Biw *np*, kine, cattle
 Biwlith *n*, cow-wheat
 Blaen *a*, fore, foremost, first; leading. Blaenaf, first, foremost
 Blaen *n*, point; extremity, end; top; former or foremost part; priority, precedence. Blaeniaid, leaders. Blaeniaid ac olliaid, leaders and followers; van and rear. Blaenau, extremities; the borders of a country; the furthest and more mountainous parts of a country. Blaenau Lloegr, the borders or frontiers of England; the marches. Blaenau afonydd, the sources of rivers. Blaenion, the best, chief, or principal part. Blaenion llaeth, the first milk (in milking.) Blaenion eu nerth, the chief of their strength. Blaen cleddyf, the point of a sword. Blaen ac ol, first and last; fore and aft; before and after. Ym mlaen, Yn y blaen; forward, on. Yn ol ac ym mlaen, backward and forward. Ym mlaen llaw, beforehand. Ac felly ym mlaen, Ac felly yn y blaen, and so forth, etc. Rhag blaen, before; forward; off hand. Dos rhag dy flaen, go straight forward. O flaen, before; in the presence of. O'r blaen, formerly, previously. Y nos o'r blaen, the previous night. Achub y blaen, to get first or foremost. Blaen newydd, the new moon. Blaen yr iwrc'h, perennial mercury. Blaen y conyn ar y mêl, common agrimony. Blaen y gwaew, lesser spearwort
 Blaenafiaeth *nf*, primacy; precedence

- Blaenanedig *a*, first-born
 Blaendardd *n*, first budding
 Blaendocri *v*, to beard wool
 Blaendori *v*, to cut the end
 Blaendrwch, drychion *n*, aphæresis
 Blaendrwyth -au *n*, prime solvent
 Blaenddawd, odiaid *n*, prefix
 Blaenddodiad -au *n*, prefixing
 Blaeneudir -oedd *n*, bordering land
 Blaenfain *a*, sharp-pointed
 Blaefed *a*, antecedent
 Blaenffrwyth -au *n*, first-fruit
 Blaengar *a*, apt to be foremost
 Blaengeiniad, iaid *n*, precentor
 Blaengis -ion *n*, first blow
 Blaengnaif, gneifion *n*, bearding of wool
 Blaengnwd, gnydau *n*, first crop
 Blaenhogi *v*, to sharpen the point
 Blaenllaeth *n*, first milk
 Blaenllaw *a*, beforehand; forward
 Blaenllaw *nf*, first-hand
 Blaenllyn *a*, sharp-pointed
 Blaenol *a*, foremost, primary
 Blaenor -iaid *n*, leader, chief
 Blaenori *v*, to precede; to lead
 Blaenoriad *n*, preceding; priority
 Blaenoriaeth *nf*, antecedence; precedence
 Blaenorol *a*, antecedent, previous
 Blaenred, Blaenredol *a*, precurrent
 Blaenred -ion *n*, the foremost
 Blaenrediad *n*, precurring
 Blaenreda *v*, to forerun; to precede
 Blaenu *v*, to point; to outrun; to precede
 Blaenwedd -au *n*, summit [horizon
 Blaenwel -ion *n*, the furthest sight;
 Blagur -on *cn*, sprouts, buds; young
 sprigs
 Blaguro *v*, to sprout, to bud; to flourish
 Blagurol, Blagurog *a*, sprouting, bud-
 ding; flourishing
 Blaguryn *n*, sprout, bud
 Blai, bleion *n*, ravager; wolf [the visage
 Blaidd, bleiddiaid, bleiddiau *n*, wolf;
 Blan *n*, splendour; light
 Blanc, blainc *n*, young horse
 Blanu *v*, to cast a splendour
 Blas -au *n*, taste, savour, relish. Clywed
 blas, to taste; to relish
 Blasaidd *a*, having some taste
 Blasciddio *v*, to give a taste
 Blaslyn -au -oedd *n*, sauce
 Blasu *v*, to taste; to relish
 Blasus *a*, relishing, savoury
 Blasuso *v*, to give a relish
 Blaw -on *n*, effusion, flow
 Blawd, blodion *n*, bloom; meal, flour.
 Blawd llif, saw-dust
 Blawdd, bloddion *n*, activity; tumult
 Blawdd *a*, active, quick, ready
 Blawn *n*, essence, fat, oily principle
 Blawr, Blawrwyn *a*, like nitre; hoary
 of a whitish grey
 Blawr *n*, nitre; salts; grey colour; rim
 Blawrgoch *n*, russet: *a*, russet [hoar
 Blawrio *v*, to generate nitre; to becom
 Ble -on *n*, plain, open field
 Bledd *n*, ravage; spoil
 Bleiddadwy *a*, ravening
 Bleiddast, eist, Bleiddiaist, ieist *nf*, wol
 Bleidd-dag *n*, wolfbane [bite
 Bleidd-drem *n*, small bugloss
 Bleiddgi, gwn *n*, wolf-dog
 Bleiddian, iain *n*, young wolf
 Bleiddig *a*, like a wolf
 Bleiddychfa *nf*, the visage
 Bleiddyd *n*, depredator
 Bleiddyn -ion *n*, wolf's cub
 Bleiddynedd *n*, cadaverous aspect
 Bleiniad, iaid *n*, leader; ear of corn
 Blew *np* (-yn *n*), hairs; hair; fur: r
 hair of the head, which is Gwallt
 Blewach, Blewiach *np*, tender hair
 down [c
 Blewycyn *n*, hairy little fellow: *f* ble
 Blewgeirch *cn*, bristle-pointed oats
 Blewio *v*, to grow to hair [mull
 Blewog *a*, hairy; shaggy: *nf*, gr
 Blewogi *v*, to grow hairy or shaggy
 Blewogrwydd *n*, hairiness
 Blewyn *n*, a hair; blade of grass
 Blewynog *nf*, mouse-ear hawkweed
 Bliant, aint *n*, fine linen, cambric
 Blif -au -ion *n*, catapulta
 Blifai, eion *n*, projectile
 Blifio *v*, to cast from an engine
 Blifwr, wyr *n*, artilleryman
 Blifyn *n*, bullet, ball, projectile
 Bling -ion *n*, flaying, stripping
 Blingo *v*, to flay, to skin, to excoriate
 Blin *a*, tired, weary; troublesome
 Blincwra *n*, blister
 Blinder -au *n*, trouble; fatigue
 Blinderog, Blinderus *a*, fatigued, tir
 tiresome; troublesome, painful
 Blinfyd *n*, tribulation
 Blino *v*, to trouble, to tire; to be fatig
 Blisg *cn*, shells; husks
 Blisgo *v*, to shell, to husk
 Blisgyn *n*, shell; husk
 Blith -ion *n*, milk: *a*, milch. Gwart
 blithion, Da blithion, milch cows
 Blithog *a*, giving milk, milch
 Bliw, Bliwlys, Bliwyn *n*, spurge-oliv
 Blochas *nf*, box=Blwch

- Blodau *np* (blodeuyn *n*), flowers. — 'r breinin, peony. — 'r frân, meadow lychnis. — cenin y brain, blue bells. — 'r gog, cuckoo flower. — 'r gwynt, anemone. — Mihangel, Calathian violet. — 'r Pasc, pasque flower. — ymenyn, butter-cups
- Bloden *nf*, flower, floweret: *m* blodyn
- Blodeuad *n*, flowering, blooming
- Blodeuaf *a*, floriferous
- Blodeugerdd -i *n*, anthology
- Blodeulyd *a*, flowered; mouldy
- Blodeuo *v*, to flower, to flourish, to bloom
- Blodeuog *a*, flowery, bloomy; flourishing
- Blodeuol *a*, flowering
- Blodeuwedd *nf*, epithet for the owl
- Blodeuwydd *np* (-en *nf*), flowering shrubs or trees
- Blodeuyn *n*, flower. See Blodau
- Blodfresych *np* (-en *nf*), cauliflowers
- Blodio *v*, to make meal
- Blodiog *a*, farinaceous
- Blodionos *np*, flowerets
- Blodionyn *n*, floweret: *f* blodionen
- Blodiwr, wyr *n*, meal-man
- Blodon *n*, flower, blossom
- Blodwaith *n*, meal-dust
- Blodwraig, wragedd *nf*, meal-woman
- Blodwy *a*, farinaceous; mellow
- Blodwyad *n*, growing mealy
- Blodyn *n*, flower, floweret: *f* bloden
- Bloddest -au *nf*, rejoicing; applause
- Bloddestu *v*, to make rejoicing
- Bloddd -iau *nf*, shout, outcry
- Blodddfawr *a*, vociferous, shouting
- Blodddgar *a*, apt to vociferate [ing
- Blodddian *v*, to keep shouting or bawling
- Blodddio *v*, to shout, to vociferate
- Blodddiol *a*, shouting, bawling
- Blodddiwr, bloeddwy *n*, shouter
- Blöen *nf*, floweret, blossom
- Blöenol, Blöynuol *a*, blossoming, blooming, blowing as flowers
- Blöenu *v*, to blossom, to bloom
- Blöesg *a*, lisping; faltering; not speaking
- Blöesgedd, Blöesgni *n*, lisping [ing plain
- Blöesgi *v*, to lisp, to falter
- Blöesgwr, wyr, Blöesgyn *n*, lisper
- Blöffi, Blöffied *v*, to jumble, to mingle
- Blöng *af*, blunt, surly, crabbed: *m* blwng
- Blöng *n*, lard, grease. Blöneg y derw, oak-leather. Blöneg y ddaiar, red-berried briony
- Blöneg *nf*, the leaf or caul that covers the stomach: *m* blönegyn
- Blöta *v*, to meal; to beg meal
- Blötai, eion *nc*, beggar of meal
- Bloteiaeth *nf*, meal, begging meal
- Blotty, tai *n*, meal-house
- Bloth -ion *nf*, blast, puff
- Blothach *nf*, fat woman
- Blowmon -iaid *n*, blackmoor, negro
- Blöyn -au *n*, blossom
- Blöynu *v*, to blossom, to flower
- Blwch, blychau *n*, box
- Blwng, blyngau *n*, angry look: *am*, surly, frowning, angry, crabbed: *f* blong
- Blwydd -i -au *nf*, year, twelvemonth
- Blwyddiad, iaid *n*, yearling; annual flower, &c. [almanac
- Blwyddiadur -on *n*, annual; year-book,
- Blwyddol *a*, annual, yearly
- Blwyddyn -edd *nf*, year. Blwyddyn naid, leap year
- Blychaid, eidiau *n*, box-full
- Blychu *v*, to put in a box
- Blychyn *n*, little box
- Blydd *a*, sappy; soft, tender
- Blyddiad *n*, rising of sap
- Blyngder *n*, ruffled temper
- Blyngchau *v*, to grow angry or surly
- Blyngu *v*, to ruffle; to frown
- Blynedd, blynyddoedd, blynyddau *nf*, year, twelvemonth
- Blynyddol *a*, annual, yearly
- Blys -iau *n*, longing, craving; lust
- Blysgar *a*, craving; hankering
- Blysig *a*, voluptuous, lustful
- Blysigrwydd *n*, voluptuousness
- Blysiog *v*, to long, to lust
- Blysiog *np*, dainties, niceties
- Blythach *n*, fat paunch
- Blythai, eion *nc*, guzzle-gut
- Blythar, eiriau *n*, belch, eructation
- Blythario *v*, to belch, to eructate [bo!
- Bo *v*, may be: *n*, bugbear, scarecrow: *i*,
- Boesach *n*, vaunting, boast
- Boesachu *v*, to vaunt, to boast, to brag
- Boesachus *a*, vaunting, boasting
- Boch -au *nf*, cheek; chap
- Bochaid -eidiau *nf*, chap-full
- Bochdew *a*, fat-cheeked [tooth
- Bochddant, ddaint, ddannedd *n*, eye-
- Bochgern -au *nf*, jole
- Bochgernaid *n*, chap-full
- Bochglug *a*, blubber-cheeked
- Bochio *v*, to munch
- Bochlaes *a*, flabby-cheeked
- Bochlwyd *a*, pale-cheeked
- Bochlwyth -i *n*, chap-full
- Bochlwytho *v*, to stuff greedily, to gobble
- Bochog *a*, blubber-cheeked
- Bod *v*, to be, to exist
- Bod -au *n*, being, living being; residence

Bod -ion, Boda -od *n*, mountain kite
 Bodfys -edd *n*, the thumb
 Bodlawn, Bodlon, &c.=Boddlawn, &c.
 Bodo *nf*, aunt (in fond language)
 Bodofyddiaeth *nf*, ontology
 Bodol *a*, being, existing
 Bodoliaeth, Bodolaeth *nf*, existence
 Bodoldeb *n*, existence
 Bodrwy -au *nf*, ring=Modrwy
 Bodrwywr, wyr *n*, ring-maker
 Bodrydaf -au *n*, resort; hive
 Bodd -ion *n*, will, good will, consent
 Bodda -od-*n*, the red-shank=Troedgoch
 Boddfa -oedd *nf*, drowning-place
 Boddgar *a*, easily pleased
 Boddgarwch *n*, contentedness
 Boddhaol *a*, pleasing, satisfactory
 Boddhau *v*, to please, to satisfy
 Boddi *v*, to drown; to be drowned; to inundate
 Boddineb *n*, contentment
 Boddio *v*, to please, to satisfy
 Boddlawn, Boddlon *a*, contented; willing
 Boddlondeb *n*, contentment
 Boddlonedigol *n*, satisfactory
 Boddlongar *a*, contented [tent
 Boddloni *v*, to satisfy, to please, to con-
 Boddlonol *a*, tending to please
 Boddlonrwydd *n*, contentedness
 Boddlonus *a*, satisfied, contented
 Boddog, Boddol *a*, pleased, contented,
 Boddus *a*, pleasing, agreeable [willing
 Bogail, eihau *n* and *nf*, navel; nave.
 Bogail y Forwyn, Bogail Gwener,
 common navelwort
 Bogail, geiliaid *nf*, vowel
 Bogeilaidd, Bogeiliaidd *a*, umbilical
 Bogeilchwydd *n*, swelling of the navel
 Bogeilgen *n*, umbilicated liverwort
 Bogeil-lys *n*, navelwort [knob
 Boglwm, glymau, Boglyn -au *n*, boss,
 Boglynon *cn*, eryngo. Boglynon arfor,
 sea eryngo, sea holly
 Boglynu *v*, to boss; to bubble
 Boglynwaith *n*, embossment
 Bogwn, ynau *n*, might, potency
 Bogynog *a*, mighty, potent
 Bol -iau, Bola *n*, belly, paunch; stomach
 Bolaid, eidiau *n*, bellyful
 Bolch, bylehau *nf*, gap; notch
 Bolch *a*, having a gap, notched
 Bolchwydd *n*, swelling of the belly;
 pregnancy; swaggering
 Bolchwyddo *v*, to swell the belly
 Boldesa, Boldesu *v*, to bask in the sun
 Boldyn *a*, tight-bellied, full-bellied
 Bolera *v*, to guzzle, to sponge

Bolerai, eion *n*, guzzler
 Bolgan -au *nf*, budget, pouch
 Bolgi, gwn *n*, greedygut, glutton
 Bolglwm, ymau *n*, boss; tuft
 Bolgdogion *np*, marsupialia
 Bolgwd *n*, paunch-belly
 Bolheulo *v*, to bask in the sun
 Bolio *v*, to belly, to gorge
 Boliog *a*, big-bellied [tatio
 Boloch *n*, disquietude, trouble, moles
 Bolol -ion *n*, bugbear, goblin
 Bohrwth *a*, gluttonous, greedy
 Bolrwm *a*, costive, bound
 Bolrwymedd *n*, costiveness
 Bolrwyimo *v*, to make costive
 Bolrwymyn -au *n*, belly-band
 Bolrythi *n*, greediness
 Bolrythu *v*, to gormandize
 Bolwag *a*, empty-bellied [in the bell
 Bolwst, ystiau *nf*, hernia; chollic; pai
 Bolwynnt *nf*, flatulency; wind chollic
 Boly *n*, belly, paunch=Bol, Bola
 Bolysothach *n*, mixed language, jargo
 Bolysteg *a*, having hernia
 Bolystyn *n*, hernia, rupture
 Bollt -au, byllt *nf*, bolt, dart, spar
 Bolltaid, eidiau *nf*, bolting; stalk
 Bolltiad *n*, bolting, darting
 Bon -au -ion *n*, stem, base; stock. Y
 bon, Boniad, the hindmost ox in
 plough or team. Bon y gler, the
 lowest class of minstrel
 Bonad, eidiau *n*, basement
 Bonbren -i *n*, harness stretcher
 Boncath -od, -au *n*, buzzard
 Bonclust -iau *n*, box on the ear
 Bonclustio *v*, to box the ear
 Boneyff -ion -iau *n*, stump, trunk, sto
 Bondew *a*, thick-legged, squabby
 Bondid -au *nf*, plough-chain
 Bondo *cn*, eaves, first thatch
 Bonedd *n*, descent, stock, nobleness
 birth, lineage, pedigree: *cn*, gent
 nobility. Dwyn plant ar fonedd,
 give children a liberal education
 Boneddes -au *nf*, lady=Boneddiges
 Boneddig *a*, noble; genteel, gent
 manly. Gwr boneddig, gentleman
 Gwraig foneddig, lady. Mab bo
 eddig, young gentleman. Merch fo
 eddig, young lady; lady. Boneddi
 ion, gentlemen; gentry
 Boneddigiaeth *nf*, gentility
 Boneddigaid *a*, noble; genteel
 Boneddiges -au *nf*, lady
 Boneddu *v*, to ennoble
 Boneddwr, wyr *n*, gentleman

Bonfras *a*, thick-legged; clumsy
 Bonffagl &c. *nf*=Banffagl, &c.
 Bongam *a*, bandy-legged
 Bongamu *v*, to waddle
 Bongemi *n*, bandy-legged state
 Bonglerwch *n*, clumsiness, awkwardness
 Bonglwm, glymau *n*, knob on the end
 Boniad, iaid *n*, the aft ox in a team
 Bonllef *nf*=Banllef
 Bonllost -au *nf*, the tail, genital
 Bonog *a*, stemmed, stalked; thick-
 Bonsang -au *nf*, base; layer [shanked
 Bonsyg -au *nf*, plough-chain
 Bontin -au *nf*, buttock, rump
 Bontinog *a*, large-buttocked [stem
 Bonyn-au, Bonwn, ynau *n*, stump, stock,
 Bor -au *n*, focus; centre of a circle
 Bord -ydd -au *nf*, table, board (S. W.)
 =Bwrdd (N. W.) Bord gron, round
 Bordaid, eidiau *nf*, tableful [table
 Bore, Boreu, -au *n*, morn, dawn: *a*, early
 Boregwaith, Boreugwaith *n*, morning
 time, a certain morning
 Boreuddydd, Boredydd, -iau *n*, day-
 spring, break of day, morning
 Boreuedd *n*, earliness
 Boreufwyd, Borefwyd, -ydd *n*, breakfast
 Boreuo *v*, to become morning, to become
 Boreuol *a*, dawning, morning, early [day
 Bost -iau *n*, boast, bragging
 Bostio *v*, to boast, to brag
 Bot -iau *n*, round body
 Botas -au, Botasen *nf*, buskin; boot
 Botaswr, wyr *n*, bootmaker
 Botwm, ymau *n*, boss; button
 Botymog *a*, bossed; buttoned
 Botymu *v*, to boss; to button
 Both -au *nf*, nave of a wheel; boss
 Bothell -i *nf*, rotundity; bottle; blister
 Bothog *a*, rotund
 Brac *a*, frank, free, open; boastful
 Brad -au *n*, treachery, treason; perfidy;
 Bradbwl, byllau *n*, trap pit [plot
 Bradfwriad -au *n*, sedition
 Bradfwriadu *v*, to plot sedition
 Bradgyfarfod *n*, ague continuing but
 one day; ephemera
 Bradog, Bradol, Bradus *a*, treacherous,
 reasonable, traitorous; deceiving
 Bradu *v*, to commit treason; to plot
 Bradw *a*, mouldering, fretting away
 Bradwch, ychau *n*, treachery, proditio
 Bradwr, wyr *n*, traitor, betrayer
 Bradwriaeth -au *nf*, traitorous act, trea-
 son, treachery
 Bradwrus *a*, traitorous
 Bradwy -on *n*, break off; blemish

Bradwy *v*, to crumble off
 Bradychol, Bradychus *a*, betraying
 Bradychu *v*, to betray
 Bradyn -ion *n*, prodigal
 Bradyniaeth *nf*, prodigality
 Braen -ion *n*, rot, corruption
 Braen *a*, rotten, corrupt
 Braenar -au *n*, fallow, ploughed land
 Braenaru *v*, to fallow
 Braendail, Braendir -oedd *n*, land ma-
 nured by cattle feeding on it
 Braenedigol *a*, putrefactive
 Braenedd *n*, putridity, rottenness
 Braenllyd *a*, putrid; mouldy
 Braenllydedd *n*, mouldiness
 Braenu *v*, to putrify, to rot
 Brag *n*, sprouting; malt
 Bragad *cn*, offspring; the van guard
 Bragal *v*, to vociferate
 Bragas -iaid *n*, slim fellow; long strider
 Bragaldian, Bragaldio *v*, to jabber, to
 babble, to gabble, to prate, to bother
 Bragdy, dai *n*, malt-house
 Bragio *v*, to issue, to branch; to brag
 Bragod -ion *n*, sprouting; compound;
 bragget; liquor so called [ment
 Bragodi *v*, to be active, to stir; to fer-
 Bragodlyn -oedd -au *n*, bragget liquor
 Bragodyn *cn*, sprout, germ
 Bragu, Brago *v*, to make malt; to malt
 Bragur -on *n*, sprout, germ
 Braguro *v*, to sprout out, to germinate
 Bragwair, weiriau *n*, viviparous grasses;
 sort of marsh-bent
 Bragwr, wyr, Bragydd -ion *n*, maltster
 Brai, breion *n*, that is broken out
 Braich, breichiau *nf*, arm; branch; verse
 Braidd *a*, near: *ad*, just, hardly, scarce-
 ly; nearly, almost
 Brail *cn*, the rose
 Braint, breintiau, breiniau *nf*, privilege,
 right; prerogative; dignity [with child
 Braisg *a*, gross, thick, large; pregnant,
 Braith *af*, variegated, motley: *m* brith
 Braith *n*=Praith
 Bral -au *n*, rag, shred. Brenin y bralau,
 tatterdemalion. Bral o ddyn, Brelyn
 o ddyn, ragged fellow
 Bralgi, gwn *n*, ragged fellow
 Bralog *a*, ragged, tattered; hairbrained
 Bram -au *nf*, short puff
 Brân, brain *nf*, crow; bridge of a fiddle
 Bran *n*, bran, husk
 Branaid *a*, like a crow
 Branel -au *n*, the piece of timber which
 holds the mouldboard of the old
 Welsh plough; big rustic fellow

- Branes *np*, flight of crows
 Branos *np*, young crows
 Bras -au *n*, cross-bow
 Bras *a*, gross, large, thick; fat; coarse.
 Bras yr yd, Aderyn bras yr yd, Bras y
 ddrutan, bunting
 Brasäu *v*, to grow gross or fat
 Brasbwyth -au *n*, basting stitch
 Brasder *n*, grossness, fatness; fat
 Brasderog *a*, fat; greasy
 Brasliain, lieiniau *n*, coarse linen
 Braslun -iau *n*, rough-cast, sketch
 Brasnaddu *v*, to rough-hew
 Brasu *v*, to make gross or rough
 Brasweithio *v*, to rough-work
 Brat -iau *n*, clout, piece, rag; pinafore
 Bratiog *a*, clouted, ragged
 Brath -au *n*, stab; sting; bite
 Brathlys *n*, pimpernel
 Brathol *a*, stabbing; biting
 Brathu *v*, to stab; to sting; to bite
 Brau *a*, brittle, frail; frangible, fragile
 Braw, Bräwch *n*, terror, dread, fright
 Brawd, brodyr *n*, brother; fellow; friar.
 Brawd yng nghyfraith, brother in law
 Brawd -au *nf*, judgement, verdict. Dydd
 brawd, day of judgement
 Brawdfa -on *n*, judgement-seat
 Brawdfaeth -i *n*, brother-fostering
 Brawdfaethu *v*, to foster as a brother
 Brawdgarwch *n*, brotherly love
 Brawdio *v*, to give judgement [cide
 Brawdliadd, Brawdliaddiad, -au *n*, fratri-
 Brawdle -oedd *nf*, judgement-seat
 Brawdleiddiad, iaid *n*, a fratricide, bro-
 ther-slayer
 Brawdol *a*, brotherly, fraternal
 Brawdoldeb *n*, brotherliness
 Brawdoliaeth -au *nf*, fraternity [ship
 Brawdoriaeth *nf*, brotherhood; fellow-
 Brawdwr, wyr *n*, judge
 Brawddeg -au *nf*, sentence
 Brawddegol *a*, sentential
 Brawl, broliau *n*, boast [vegetable soil
 Brawn *n*, produce. Brawn y ddaiar,
 Brawychol, Brawychus *a*, terrifying,
 terrific, frightful
 Brawychu *v*, to terrify, to affright
 Bre -on *nf*, peak, mount, hill
 Brebwl, byliaid *n*, blockhead
 Breccan -au *nf*, rug, coverlid
 Breccini *n*, despumation
 Breci, iau *n*, wort, sweet wort
 Brech -au *nf*, eruption, pox. — fawr,
 venereal disease. — goch, the
 measles — las, confluent small pox.
 — wen, the small pox. — y cwn,

- mange. — y fuwch, cow pox. — y
 Iuddewon, leprosy. — y moch, swin-
 pox. — yr ier, chicken pox.
 Brech *af*, brindled, freckled: *m* brych
 Brechdan -au *nf*, slice of bread and butte
 Brechlyd, Brechog *a*, having eruption
 or pox; pocky
 Brechlys *n*, common chickweed
 Bredych *n*, prodition
 Bref -au *nf*, lowing; bleating
 Brefai, Breflys *n*, pennyroyal
 Brefan -au *nf*, lump of butter
 Brefant, annau *n*, the windpipe. Af
 brefant, top of the windpipe
 Brefer *a*, vociferous, loud, shrill
 Brefiad, Breferad, -au *n*, bellowing
 Brefu *v*, to low, to bellow; to bleat
 Breg -au *n*, rupture, fissure
 Bregedd *n*, fragility, frailty
 Bregol *a*, fragile, brittle
 Bregu *v*, to become fragile
 Bregus, Brecus *a*, broken, fractious
 Bregyn *n*, grain of malt
 Breiad, iaid *n*, topping; rippling
 Breian -au *nf*, lump; rippling of wat
 Breichaid, eidiau *nf*, armful
 Breichdlws, dlysau *nf*, bracelet
 Breicheidio *v*, to embrace
 Breichell -au *nf*, sleeve
 Breichio *v*, to use the arms
 Breichiol *a*, brachial
 Breichled, Breichrwy, Breichledr, -
nf, bracelet
 Breichlwytho *v*, to carry a greater loa
 in one's arms than a person co
 veniently can
 Breichrwyo *v*, to put on bracelets
 Breichrwyol *a*, armillary
 Breiddfyw *a*, scarcely alive
 Breiddgof *a*, scarcely remembered
 Breing *np*, the commonalty
 Breila, Breilw, -on *cn*, rose; wild rose
 Breindir, Breinttir, -oedd *n*, allodi
 land
 Breinfa -oedd *nf*, palatinate
 Breinfawr *a*, highly privileged
 Breiniarll, ierll *n*, count palatine
 Breiniarlaeth *nf*, palatinate [chi
 Breinio *v*, to give privilege, to enfr
 Breiniog *a*, privileged, enfranchised
 Breiniol *a*, privileged, free
 Breiniolaeth -au *nf*, enfranchisement
 Breinioli *v*, to enfranchise
 Breintlen, Breinlen, -i *n*, charter
 Breintlys, Breinllys, -oedd *n*, prerogati
 court
 Breintlythyr -au *n*, letters-patent

- Breishlâd, Breisgiad *n*, becoming large or bulky; thickening [or bulky
Breisghau, Breisgio *v*, to become large
Breisgion *np*, tow, oakum; refuse
Breithell -au *nf*, what is of varied texture; caul; conflict. Breithell yr ymenydd, membrane enclosing the brain, dura mater
Breithgan -au *nf*, macaronic poem
Breith-hin *nf*, broken weather
Breith-hinon *nf*, interval of fair weather
Breithred -ion, Breithrwy -on *nf*, conflict
Brellyn *n*, small rag or shred. See Bral
Bremain *a*, puffing
Bremian *v*, to puff
Bren *n*, supremacy
Brenig *np* (-en *nf*), limpets
Brenin -oedd *n*, king, sovereign. Brenin cyfeddach, king of good fellows. Brenin pen beirdd, herald king at arms
Breninaidd *a*, kingly, king-like
Breninbysg -od *np*, the ling fish
Brenindod -au *n*, royalty [augurate
Brenindodi *v*, to confer royalty; to in-
Brenindy, dai *n*, king's house or palace
Brenines -au *nf*, queen
Breninesol *a*, belonging to a queen
Breninfraint, freintiau, freiniau *n*, royal privilege or prerogative
Breniniaeth -au *nf*, kingdom
Breninllys -oedd *n*, king's court
Breninllys -iau *n*, basil. — dof, great basil. — gwyllt, wild basil
Breninol *a*, kingly, royal, regal
Breninoli *v*, to royalize
Breninwisg -oedd *nf*, royal robe
Bresych *np* (-en *nf*), cabbages
Bresychu *v*, to crumple
Bretyn *n*, little rag
Brethyn -au *n*, woollen cloth. Brethyn dinesig, superfine cloth. Brethyn deuled, broadcloth
Brethyniaeth *nf*, woollen drapery
Brethynol *a*, of cloth
Brethynwr, wyr, Brethynydd -ion *n*, woollen draper
Brëu *v*, to low; to bleat
Breuad, aid *n*, cannibal; grave-worm
Breuan, ain *nf*, carrion crow
Breuan -au *nf*, handmill. Breuan dinfoel, the lesser handmill
Breuandy, dai *n*, mill-house
Breuanllif -au *nf*, grindstone
Brenant, annau *n*, windpipe
Breuanu *v*, to bray, to pound
Breuawd *n*, brittleness, frailty
Breubys -ion *cn* (-yn *n*), bit, crumb
Breuder *n*, brittleness, frailty
Breuddil -au *n*, grinder
Breuddilo *v*, to grind
Breuddwyd -ion *n*, dream. Breuddwyd o ddyd, dreamer, mope, moping fellow
Breuddwydio *v*, to dream
Breuddwydiol *a*, dreaming
Breuddwydiwr, wyr *n*, dreamer
Breufer *a*, sonorous; lowing
Breulif *a*, brittle-edged
Breuo *v*, to grow brittle
Breuol *a*, brittle, frail
Breuolaeth, Breuolder *n*, brittleness
Brëyr -on *n*, baron
Brëyrdir -oedd *n*, baron-land
Brëyres -au *nf*, baroness
Brëyriaeth -au *nf*, baronage
Brëyrllys -oedd *n*, court-baron
Brëyrol *a*, baronial
Bri -au *n*, dignity, honour; rank
Briad -au *n*, dignifying
Brial *cn*, grass of Parnassus
Briallu *np* (brialen *nf*), primroses. Briallu Mair disawr, oxlip, great cowslip. Briallu Mair sawyrus, cowslip, paigle
Bricyll *np* (-en *nf*), apricots
Bricyllwydd *np* (-en *nf*), apricot-trees
Brid -iau *n*, eruption; the scab
Brido *v*, to break out, to erupt
Bridol *a*, eruptive, scabby
Briduw *n*, warranty, earnest
Bridd -iau *n*, springing forward
Brig *n*, top, summit: *cn* -au, tops (as of trees and plants); top-branches; twigs; the hair. Brig pren, the top of a tree, or the upper branches.
Brigau coed, the branches or tops of trees. Brigau'r twynau, yellow bed-straw. Ym mrig y nos, Ym mrig yr hwy, in the dusk. Codi ym mrig un, to attack a person
Brigant, annau *n*, summit; Highlander
Brigbori *v*, to browse, to nibble
Brigdori *v*, to top, to prune
Brigddyrru *v*, to thresh out the top
Briger -au *cn*, tuft; hair of the head.
Briger blodeuyn, capillaments of a flower. — Gwener, — Gweno, true maidenhair
Brigeraidd, Brigerol *a*, capillary
Brigfain *a*, pointed, acuminate
Brigfeinio *v*, to point, to sharpen
Brigfrig *ad*, top to top; at loggerheads; in a scuffle
Brigladd *v*, to lop the tops [sprays
Briglas *a*, having blue (or dark green)

- Briglwyd *a*, hoary-headed
 Briglwydo *v*, to grow hoary
 Brigo *v*, to top; to flourish
 Brigog *a*, having tops; branchy; flourish
 Brigol *a*, shooting up; branching [ing
 Brigwellt *n*, hairgrass
 Brigwlydd *cn*, water starwort
 Brigwn, ynau *n*, andirons
 Brigwyn *a*, white-topped: *f* brigwen
 Brigyn *n*, top branch, twig
 Brigynol *a*, branching out
 Brigystod -au *nf*, the top row
 Bril, Brilyn *n*, clout, rag
 Brilwm, lymiaid *n*, bare or naked one
 Bril-lys -iau *n*, bastard pimpernel, small
 Brio *v*, to dignify, to honour [chaffweed
 Briol *a*, dignifying; honorary
 Brisg -ion *n*, track, trace
 Briso *v*, to track, to trace [*f*braith
 Brith *a*, mixed, motley, pied, speckled:
 Brithawd *n*, variegation
 Brithawdl, odlau *nf*, mixed rhyme
 Brithdwyn *n*, sort of caudle
 Britheg *nf*, chequered daffodil
 Brithedd *n*, variegation
 Brithgi, gwn *n*, mongrel dog
 Brithgoch *a*, variegated with red
 Brithiaith, ieithoedd *nf*, mixed lan-
 guage; patois
 Brithlas *a*, dappled grey
 Brithlen -i *nf*, arras
 Britho *v*, to variegate; to dapple; to
 speckle; to break (as milk in churn-
 ing)
 Brithodli *v*, to use mixed rhyme
 Brithog *a*, variegated, dappled
 Brithog *nf*, fricassee, fritter; custard
 Brithol *a*, variegating
 Brithred -ion *n*, confusion, turmoil
 Brithryw *a*, heterogeneous
 Brithwlaw *n*, drizzling rain
 Brithwr, wyr *n*, one having his skin
 stained; one wearing a particoloured
 dress; Pict
 Brithwy -on *n*, confusion
 Brithwyn *a*, motley-white
 Brithyd *n*, mixed corn, meslin. Bara
 brithyd, meslin bread
 Brithyll -od -iaid *n*, trout. Brithyll *y*
 dom, prickle-back, stickle-back
 Brithyn *n*, macaroni
 Briw -iau *n*, wound, cut; matter, pus.
 Briw *y* march, common vervain
 Briw *a*, broken; brayed
 Briwant, annau *n*, broken state
 Briwdoni *v*, to break the surface
 Briwddail *np*, herbage

- Briweg *cn*, stonecrop. Briweg *y* ceryg
 English stonecrop
 Briwennig *a*, shattered, broken
 Briwfara *n*, broken bread
 Briwiaith, ieithoedd *nf*, jargon
 Briwion *np* (-yn *n*), fragments
 Briwioni *v*, to crumble; to pulverize
 Briwlys *n*, woundwort. Briwlys tew-
 banog, downy woundwort. Briwly-
 y taiog, marsh woundwort
 Briwo *v*, to break; to crumble; to cut
 to wound; to hurt; to be hurt
 Briwod *n*, driven snow
 Briwsion *np* (-yn *n*), crumbs, fragment
 Briwsioni *v*, to crumble
 Briw-wlaw *n*, drizzling rain
 Briwwydd *np*, dry brush-wood
 Briwydd *nf*, bedstraw. Briwydd wen
 smooth heath bedstraw. Briwyd-
 felen, yellow bedstraw
 Briwys -ion *cn*, small crumb
 Bro, bröydd *nf*, inhabited land; countr.
 Broaidd *a*, rural, country-like; pleasan
 Broawl *a*, like cultivated land
 Broc *a*, of a mixed colour; roan; grizzled
n, mixed colour; roan colour. Ceffy
 broc, roan horse. Dafad froc, Dafa
 frogla, grizzled sheep
 Brocen -au *nf*, the breast, the bosom
 Broch -ion *n*, din, tumult; badger: *ny*
 froth, foam; wrath
 Brochell -au *nf*, tempest
 Brochi *v*, to chafe, to fume; to bluster
 Brochus *a*, fuming; blustering
 Brodedd *n*, fraternity
 Brodio *v*, to embroider, to darn
 Brodiog *a*, embroidered, darned [pai
 Brodir -oedd *nf*, cultivated land; cham
 Brodor -ion *n*, member of society; nativ
 Brodordy, dai *n*, collegiate house
 Brodoriaid -au *n*, fraternization
 Brodoriaeth -au *nf*, fraternity
 Brodoriol *a*, federative
 Brodorol *a*, native
 Brodre *n*, social intercourse
 Brodyr *np* (brawd *n*), brothers, brethren
 Brodyrde *n*, fellowship
 Brodyriol *a*, fraternal
 Broddeg -au *nf* = Brawddeg
 Broddosbarth *nf*, chorography
 Broes -au *n*, a small pointed piece of
 wood. — edafedd, — gwlan, yar
 slipper, yarn stick = Pric edafedd
 — canwyllau, candle slipper
 Broga -od *n*, frog. Griff *y* broga, frog
 spawn
 Brogla *a*, grizzled, grisled. See Broc

Bröig *a*, pleasant as a vale [ing
 Broi, Broled *n*, boast, bragging; vaunt-
 Broiaidd, Broilig *a*, luxuriant, fertile
 Brolian, Brolio *v*, to brag, to vaunt
 Broiwydd *n*, patriotism
 Bron -au *nf*, breast, pap: -ydd, breast
 of a hill. Bron alarch, cuttle-fish
 bone. Ger bron, in presence of, be-
 fore. Ym mron, almost
 Bron *ad*, almost, nearly, on the point of
 Brona *v*, to give the breast
 Bronaidd *a*, swelling as a breast
 Bronallt, eltydd *nf*, smooth declivity
 Brondor -au *nf*, breastplate
 Bronddu *a*, black-breasted. Bronddu
 y twynau, plover
 Broneg -au *nf*, breastplate
 Bronfoll -au *n*, stomacher [thrush
 Bronfraith *a*, mottled-breasted: *nf*,
 Brongengl -au *nf*, breast-leather
 Bronglwm, glymau *n*, breast-knot
 Brongul *a*, narrow-chested
 Bronguli *n*, narrowness of the chest
 Bronheilin *a*, free-hearted
 Bronig *nf*, little pap
 Bronisel *a*, low-chested
 Bronllian, lliciniau *nf*, breast-cloth
 Bronllydan *a*, broad-chested
 Bronog *a*, full-breasted
 Bronrhain *a*, high-breasted [redbreast
 Bronrhuddog, Bronrhuddyn, -od *n*, the
 Bront *af*, filthy, dirty; surly: *m* brwnt
 Bronten -od *nf*, dirty wench
 Bronuchel *a*, high-chested
 Bronwala *n*, contentment
 Bronwedd -au *nf*, the bosom
 Bronwen *a*, white-breasted: *nf*, weasel
 Bronwerth *nf*, borage. — y wiber,
 viper's bugloss
 Bronwst *nf*, pain of the breast
 Bronwyn *a*, white-breasted: *f* bronwen
 Bronwys, Bronwst *n*, pilewort
 Broth -au *nf*, stir, tumult=Brwth
 Bru *n*, the womb; the belly [ine
 Bruawl *a*, belonging to the womb; uter-
 Brud -iau *n*, chronicle; surmise; con-
 Brudai, eion *n*, chronicler [jecture
 Brudiaeth *nf*, chronology [prophecy
 Brudio *v*, to record; to surmise; to
 Brudiol *a*, chronological [wizard
 Brudiwr, wyr *n*, chronicler; diviner,
 Brut -iau *n*, chronicle. — y tywys-
 ogion, chronicle of the princes
 Brwch, brychion *n*, ferment, stir
 Brwchan *n*, candle, thin flummery
 Brwd *a*, hot, warm; acrid
 Brwdfrydig *a*, zealous

Brwg, brygau *n*, growth; brake
 Brwmstan *n*, brimstone [bront
 Brwnt *am*, foul, nasty, dirty; surly: *f*
 Brwth, brythau *n*, stir, tumult
 Brwyd -au *n*, brooch; braid; broidering
 frame. Brwydau, braids of a loom
 Brwyd *a*, full of holes; torn, rent
 Brwyden *nf*, the reeds of a loom
 Brwydo *v*, to make interstices; to em-
 Brwydr -au *nf*, battle, conflict [broider
 Brwydrin -au *nf*, combating
 Brwydro *v*, to battle, to fight in war
 Brwyrdol *a*, battling, fighting
 Brwydwaith *n*, embroidery [broiderer
 Brwydweithydd, Brwydydd -ion *n*, em-
 Brwyn -ion *n*, pricking; smarting
 Brwyn *np* (-en *nf*), rushes. Brwynen
 afon, the middle stream of a river.
 Brwynen ffordd, the trodden part of
 a road
 Brwynddail *np*, spiderwort
 Brwyneg *nf*, a place where rushes grow
 Brwynfryd *n*, anxious mind
 Brwyniad, iaidd *n*, smelt; sparring
 Brwyno *v*, to gather rushes; to prick;
 Brwynog *a*, having rushes [to throb
 Brwys *a*, luxuriant, fertile
 Brwysedd *n*, luxuriance
 Brwysg *a*, unwieldy; drunk
 Brwysgedlys *n*, coriander
 Brwysgedd *n*, unwieldiness; inebriety
 Brwysgo *v*, to become drunk
 Brwysgol *a*, unwieldy; drunk
 Brwyso *v*, to grow luxuriantly
 Bry *a*, high: *ad*, upwards, above
 Brycan -au *n*, rug=Brean
 Brycell -au *nf*, covert, brake
 Brych -au *n*, rough covering; the after-
 birth of a cow: *a* (*f* brech), brindled,
 freckled
 Brychan *n*, brindled covering; plaid
 Brychau *np* (euynd *n*), motes, flue
 Brychell -iaid *n*, trout
 Brychen -au *nf*, bubbling spring
 Brycheulyd *a*, full of dirty spots
 Brycheno *v*, to pick; to maculate
 Brycheuog *a*, spotted
 Brycheuyn *n*, mote; hair: *p* brychau
 Brychiad, iaidd *n*, salmon trout
 Brychni *n*, freckledness; freckles
 Brychlyd, Brychog *a*, brindled, freckled
 Brychu *v*, to brindle, to freckle
 Brychwyn *a*, of a brindled white
 Brychyn *n*, speckled one
 Brychynu *v*, to speckle
 Bryd *n*, impulse; mind, thought
 Brydai, eion *n*, a heating iron, heater

Brydaint, Brydaniaeth <i>n</i> , inflammation	Brythwch <i>n</i> , tumult, brawl
Brydian <i>v</i> , to inflame; to throb	Brythwy -on <i>n</i> , tumult, uproar
Brydiannol <i>a</i> , simmering; heating	Brythyn <i>n</i> , stir, brawl; Briton
Brydiannu <i>v</i> , to simmer; to throb	Bryw <i>n</i> , vigour, briskness
Brydiannus <i>a</i> , heating; throbbing	Bryw <i>a</i> , vigorous, brisk, wanton
Brydiant, iannau <i>n</i> , heating; throbbing	Brywder <i>n</i> , vigorousness
Brydio <i>v</i> , to heat, to inflame; to throb	Brywes <i>n</i> , bread steeped in broth or po
Brydiog <i>a</i> , heated; throbbing	Brywio <i>v</i> , to invigorate [liquor]
Brydiol <i>a</i> , of a heating quality	Brywiog <i>a</i> , vigorous, lively
Brydlawn <i>a</i> , resolute, intent	Brywiol <i>a</i> , invigorative
Brydlonedd <i>n</i> , resoluteness	Brywus <i>a</i> , vigorous; wanton
Brydd <i>a</i> , feeble, weak, sickly	Brywusder <i>n</i> , wantonness
Bryddon <i>n</i> , feebleness, debility	Bu -on <i>n</i> , a being: <i>f</i> , cow
Bryddoneg -au <i>nf</i> , babbling, jargon	Bu <i>v</i> , was, it came to pass
Brygai, eion <i>n</i> , what overgrows	Buach <i>n</i> , churl, clown
Brygain <i>a</i> , luxuriant; rank	Buachu <i>v</i> , to act churlishly
Brygaint <i>n</i> , luxuriance [talk foolishly]	Bual, ail <i>n</i> , buffalo, bison; bugle
Brygawthan <i>v</i> , to babble or prate, to	Bualgen -au <i>n</i> , buffalo hide; buff-leather
Brygawthen <i>nf</i> , rigmorole, prattle	Bualgorn, gyrn <i>n</i> , bugle horn
Brygawthwr, wyr <i>n</i> , babbler	Buan <i>a</i> , swift, nimble, fast, quick, flee
Brygu <i>v</i> , to grow out, to overspread	Buander, Buanedd <i>n</i> , swiftness, speed
Bryn -iau <i>n</i> , hill, mount	Buandroed <i>a</i> , swift-footed [velocity]
Bryfn, brynnau <i>n</i> , grudge, malice	Buanocäu <i>v</i> , to acquire speed
Brynach, aich <i>n</i> , highland region	Buanog <i>a</i> , full of swiftness
Bryncyn -au <i>n</i> , clod; little hillock	Buanol <i>a</i> , accelerative
Bryncynog <i>a</i> , full of clods; uneven	Buanol <i>a</i> , of swift course
Bryncynu <i>v</i> , to break clods	Buarth -au <i>n</i> , cattle yard; fold; yard
Bryniol <i>v</i> , to be heaping	Buarthfa, fëydd <i>nf</i> , folding-place
Bryniog <i>a</i> , full of hills, hilly	Buartho, Buarthu <i>v</i> , to shut in a fold
Brynti, Bryntni <i>n</i> , filthiness, dirtiness	Buarthog <i>a</i> , folded, penned
Brys -iau <i>n</i> , quickness, haste	Buch <i>nf</i> , life
Brysebyr -on, Brysfynag, fyneig <i>n</i> , tele-	Buch, Buchod <i>np</i> , cattle, kine
Brysfyneg -ion <i>nf</i> , telegram [graph]	Buchedd -au <i>nf</i> , course of life; morali
Brysg <i>a</i> , quick, nimble, brisk	Bucheddocäu, Bucheddu <i>v</i> , to lead a l
Brysgar <i>a</i> , quickening; hasty	Bucheddol <i>a</i> , living; moral. Yma
Brysglud -ion <i>n</i> , a diligence; express	roddion bucheddol, moral or practic
Brysgyll -au <i>n</i> , truncheon [carriage]	discourses
Brysiol <i>v</i> , to hasten	Bucheddoldeb <i>n</i> , morality
Brysiol <i>a</i> , hastening, hurrying	Bucheddogaeth <i>nf</i> , course of life; life
Brysllythyr -au <i>n</i> , dispatch	Buches -au <i>nf</i> , milking fold. Buch
Brysyll -au <i>n</i> , truncheon	ddefaid, fold for milking sheep
Brytwn <i>n</i> , Briton; field southernwood	Buchio <i>v</i> , to low, to bellow; to cry
Brythai, eion <i>n</i> , rioter	Budr <i>a</i> , dirty, nasty, filthy, foul, vile
Brythain <i>a</i> , riotous, bawling	Budrehwil, Budrehwilen, -od, <i>nf</i> wa
Brythaint <i>n</i> , riot, tumult	newt; lizard [nastiness, fi
Brythar, Brytheiriad <i>n</i> , eructation	Budredd, Budreddi <i>n</i> , filthiness, d
Brythawd, odau <i>n</i> , riot, disturbance	Budreddu <i>v</i> , to defile, to soil
Brytheirio <i>v</i> , to belch, to eructate	Budrhaol <i>a</i> , defiling, polluting
Brythol <i>a</i> , turbulent, riotous [<i>s</i> , Briton]	Budrhau <i>v</i> , to defile, to soil, to pollut
Brython -iaid <i>np</i> , a tribe of Britons:	Budriaith <i>nf</i> , obscene speech foul l.
Brythoneg, Brythonaeg <i>nf</i> , the Brython	Budro <i>v</i> , to dirty, to soil [gu
speech; British language	Budrog <i>a</i> , abounding with dirt
Brythonig <i>a</i> , relating to the tribe of	Budrogen -od <i>nf</i> , filthy wench
Brython, or their language	Budrogi <i>v</i> , to make filthy
Brythred -ion <i>nf</i> , conflict	Budrol <i>a</i> , dirtying, soiling
Brythu <i>v</i> , to quarrel, to brawl	Budd -ion <i>n</i> , profit, gain [bitt
Brythus <i>a</i> , turbulent, brawling	Buddai, eion <i>nf</i> , churn: <i>n</i> , gainer; *

- Buddel, Buddelw, Buddeilw, -ydd *n*,
cowhouse post
- Buddfawr *a*, advantageous
- Buddiant *n*, advantage, gain
- Buddio *v*, to profit, to avail
- Buddiol *a*, profitable; beneficial
- Buddioldeb *n*, profitableness
- Buddioli *v*, to make profitable
- Buddred -ion *nf*, advantage, profit
- Buddug -ion *nf*; victorious one; goddess
of victory; Boadicea
- Buddugo *v*, to triumph; to gain advan-
tage; to obtain victory
- Buddugol *a*, victorious, triumphant
- Buddugoliaeth *nf*, victory
- Buddugoliaethu *v*, to be victorious
- Buddugoliaethus, Buddugoliaethol *a*,
victorious, triumphant [victor
- Buddugwr, Buddugoliaethwr, wyr, *n*,
- Buelin *a*, of a buffalo's horn: *n*, bugle
- Bugad *n*, confused noise
- Bugadu *v*, to threaten, to vaunt
- Bugail, eiliaid, Bugeiliwr, wyr, Bugeil-
ydd -ion *n*, shepherd, herdsman
- Bugeila, Bugeilio *v*, to tend a flock.
- Bugeila brain, to scare away crows.
- Bugeila plant, to take care of children
- Bugeilaidd, Bugeiliaidd, Bugeiliol *a*,
pastoral
- Bugeileg -ion, Bugeilgerdd -i *nf*, bucolic,
pastoral poem, eclogue
- Bugeiles, Bugeilies, Bugeilyddes, -au
nf, shepherdess
- Bugeilffon, ffyn *nf*, shepherd's crook
- Bugeilgan -au *nf*, pastoral song
- Bugeilgi, gwn *n*, shepherd's dog
- Bugeiliaeth -au *nf*, pastoral care
- Bugeilwriaeth -au *nf*, pastoral office
- Buglawdd *n*, earth turned up by a bull
- Bugloddi, Bugloddio *v*, to turn up the
Bugraffiad -au *n*, biography [ground
- Bugraffydd -ion *n*, biographer
- Bugraffyddiaeth -au *nf*, biography
- Bugunad -au *n*, bellowing; roar [to roar
- Bugunad, Buguned, Buguno *v*, to bellow,
- Buguuwr, wyr *n*, one who roars
- Bul -ion *n*, seed-vessel of some plants;
- Buladd *n*, water hemlock [hull
- Bulwg *n*, cockle-weed, corn-rose. Bul-
wg Rhufain, coriander of Rome. Bul-
wg Ffrengig, poppy
- Bumustl *n*, oxbane; hemlock
- Bun *nf*, woman, maiden; fair one [lion
- Buna -on *n*, ten hundred thousand, mil-
- Bunnywen -od *nf*, goddess; nymph
- Bur -ion *n*, violence, rage
- Burgyn -ion *n*, carcase, carrion
- Burgynio *v*, to mangle to death; to
make a dead carcase of
- Burgyniol *a*, cadaverous
- Buria *n*, carcase, carrion
- Burth -on *n*, violent thrust [away
- Burthio *v*, to repulse, to repel; to chase
- Burwy -on *n*, cow fetter
- Bury, on *n*, carnivorous bird
- Burym *n*, barm, yeast; froth
- Burymu *v*, to froth; to ferment
- Bus -au *nf*, the human lip
- Bustach, tych, -iaid *n*, bullock; steer
- Bustachu *v*, to buffet about; to beat;
to wrangle [ddaiar, centaur
- Bustl -au *n*, gall, bile; cholera. Bustl *y*
- Bustlaidd *a*, like gall; bitter as gall
- Bustlo *v*, to yield gall
- Buwch, Buw, -od *nf*, cow. Y fuwch
goch gota, lady-cow, lady-bird
- Bŷin *n*, bullock
- Bw -on *n*, threat; terror; bugbear
- Bw *i*, of threatening
- Bwa, bwä *n*, bow; arch
- Bwäd, adau *n*, bowing, bowering
- Bwä *v*, to bend like a bow; to arch
- Bwbach -od *n*, bugbear, goblin; scare-
crow. Bwbach dallan, blindman's buff
- Bwbaches -au *nf*, she-goblin
- Bwbachog *a*, abounding with hobgob-
lins; terrifying
- Bwbachu *v*, to scare; to buffet
- Bwbachus *a*, easily scared
- Bwbechni *n*, bestiality
- Bwcai, eion *n*, maggot
- Bwei, iöd *n*, hobgoblin, bugbear
- Bwel, byclau *n*, buckle
- Bwled, Bwledr, -au *nf*, buckler
- Bwch, bychod *n*, buck. Bwch gafr, he-
Bwg -au *n*, hobgoblin [goat
- Bwgan -od *n*, bugbear, hobgoblin
- Bwgwl, bygylau *n*, threat, menace
- Bwgwth, bygythion *n*, threat, menace
- Bwgwth, *v*, to threaten; to scare=By-
gwth, Bygythio
- Bwng *n*, orifice, bung
- Bwngler -iaid *n*, bungler, botcher
- Bwhwman *v*, to waver: *n*, fluctuation
- Bwl, bylau *n*, round hollow body. Bwl
cart, the nave of a cart wheel
- Bwla -on *n*, bull; gale [budget
- Bwlan -od *nf*, straw vessel to hold corn;
- Bwlch, bylchau *n*, gap; defile; notch
- Bwlch *a*, broken, notched. Bwlch yn
y wefus, hair-lip
- Bwlg -au, bylgau *n*, bulky round body
- Bwlgan -au *nf*, straw corn vessel;
- Bwltys *n*, yellow water-lily [budget

Bwlgw *n*, the threatening attitude of a
 Bwmbwr *n*, murmur, roar [bull
 Bwmp, bympiau *n*, hollow sound. A-
 deryn y bwmp, Aderyn y bwn, bittern.
 Chwil y bwmp, Chwilen y bwmp,
 black beetle
 Bwn, byniaid *n*, the bittern
 Bwn, bynau *n*, spear-head
 Bwr -au *n*, entrenchment; embankment
 Bwra *n*, croft by a house [bankment
 Bwrch, byrchau *n*, rampart, wall; em-
 Bwrtais, deisiaid *n*, burgess
 Bwrdeisdref -i -ydd *nf*, borough town
 Bwrdeisiaeth *nf*, municipalism, munici-
 Bwrdd, byrddau *n*, table; board [pality
 Bwrgais, geisiaid *n*, burgess
 Bwriad -au *n*, casting; design, pur-
 pose, intent [designed
 Bwriadol *a*, purposing or intending;
 Bwriadu *v*, to purpose, to intend, to
 design; to resolve; to devise
 Bwriadus *a*, purposing [bubbling
 Bwrlwm, lymau *n*, bubble; gurgling,
 Bwrlymol *a*, gurgling
 Bwrlymu *v*, to gurgle, to bubble
 Bwrn, byrnau *n*, truss, heap, load
 Bwrnel -i *n*, bundle, pack
 Bwrw *n*, cast, throw; woof. Haiarn
 bwrw, cast iron
 Bwrw *v*, to cast, to throw; to imagine;
 to calculate; to strike; to rain. —
 amcan, to guess. — eira, to snow.
 — ergyd, to give a blow. — ewyn,
 to foam. — gwlaw, to rain. Nid wyf
 yn bwrw mo i ol, I take no notice of
 it; I do not care for it
 Bwsg, bysgau *n*, grafting-tool
 Bwt, bytiau *n*, hole, button-hole; dung-
 cart; basket placed in a stream to
 catch fish
 Bwtias -au *cn*, pair of boots. Bwtias y
 gog, Botas y gog, Botasen y gog,
 wild hyacinth
 Bwth, bythod *n*, hut, booth, cot
 Bwthyn -od *n*, small cabin, hut
 Bwyd -ydd *n*, meat, food, victuals. —
 y barcud, — y boda, — y llyffaint, —
 ellyllon, agaric, toadstool, fungus.
 — yr hwyaid, duckweed. — a llyn,
 — a diod, meat and drink. — y
 moch, haws. — y gwew, wood sorrel
 Bwydiar -au *nf*, voider
 Bwydiog *a*, gluttonous
 Bwydlys -iau *n*, salad
 Bwydo *v*, to feed, to give food
 Bwydwr, wyr *n*, feeder
 Bwyell, eill *nf*, axe, hatchet

Bwyellan, Bwyellig *nf*, small hatchet
 Bwyellawd, odau *nf*, stroke or cut with
 a hatchet
 Bwyellgaib, geibiau *nf*, pick-axe
 Bwygilydd, *ad*, severally; mutually
 Bwyllwrw, yriau *n*, provisions for a
 Bwyst *a*, savage, ferocious [journey
 Bwyst -ion *n*, wildness, ferocity
 Bwystfil -od *n*, wild beast; beast
 Bwystflaidd *a*, beastly, brutish
 Bwystlawn *a*, voracious, devouring
 Bwystnon *n*, cattle pestilence, murrain
 Bwystus *a*, brutal, ferocious
 Bwyta *v*, to eat, to take food
 Bwytâd *n*, eating
 Bwytdawy *a*, eatable, edible
 Bwytai, eion *n*, greedy eater
 Bwytal *n*, victuals, viands
 Bwytaol *a*, eating; eatable
 Bwytdawr, awyr *n*, eater
 Bwytdig *a*, given to eating
 Bwyteigrwydd *n*, gluttony
 Bwyty, tai *n*, pantry, buttery
 Bych -od *n*, wretched being
 Bychaidd *a*, like a buck
 Bychan *a*, little, small: *f* bechan
 Bychander, Bychandra, Bychanedd
 littleness, diminutiveness
 Bychanig *a*, diminutive: *f* bechani
 Bychanigion, diminutives
 Bychanigo *v*, to disparage [nute thir
 Bychanigyn *n*, very little, small, or m
 Bychanu *v*, to lessen; to slight, to di-
 parage, to depreciate [agiu
 Bychanus *a*, tending to lessen; dispa-
 Bychod *n*, small matter
 Bychodedd *n*, small quantity
 Bychodog *a*, destitute
 Bychydg *a*, trifling, very little
 Bychgyr -on *n*, drone
 Byd -oedd *n*, the world; the univers
 state; life. Mawr byd, very gre
 vastly big, vast, huge. Gwyn ei fy
 happy or blessed is he
 Bydaf -au *n*, nest of wild bees
 Bydan *n*, little world, microcosm; peri
 of the world
 Bydgarwch *n*, love of the world
 Bydiaeth *nf*, livelihood
 Bydiaethol *a*, of a course of life
 Bydiant, iannau *n*, a living
 Bydio *v*, to pass a life, to live
 Bydiog *a*, having life. *f*, evergre
 Bydiog las, ground-ivy, gill. By
 iog lwyd, mugwort
 Bydiogi *v*, to bring to the world; to
 as a midwife

Bydol *a*, worldly, secular, mundane
 Bydoldeb *n*, worldliness
 Bydolddyn -ion *n*, worldling
 Bydraith, eithiau *nf*, law of the world
 Bydu *v*, to give existence
 Bydwr, wyr *n*, accoucheur
 Bydwraig, wragedd *nf*, midwife
 Bydyssawd *n*, the universe [will be
 Bydd -ion *n*, tie, keeping together: *v*,
 Byddag -au *nf*, snare, springe
 Byddagl -au *nf*, snare, trap
 Byddaglu *v*, to ensnare, to trap
 Byddair, eiriau *nf*, ambushade [sons
 Byddar *a*, deaf. Byddariaid, deaf per-
 Byddardod, Byddardra, Byddarwch,
 Bydderi *n*, deafness
 Byddarllys *n*, the house-leek
 Byddaru *v*, to deafen, to stun
 Byddin -oedd *nf*, band or troop; army.
 Y fyddin, the army
 Byddino *v*, to embattle, to set in array
 Byddinol *a*, embattling
 Byddon *nf*, agrimony. Byddon chwerw,
 hemp-agrimony
 Byddu *v*, to be; to exist
 Bygant, aint *n*, scarer; bailiff
 Bygant *n*, small coin; trifle
 Bygegyr -on *n*, drone bee
 Bygel -ydd *n*, bugbear, scarecrow, hob-
 goblin. — nos, phantom, hobgoblin.
 See Bugail [tually
 Bygilydd, Bwygilydd *ad*, severally; mu-
 Bygwl, ylan, *n*, threat, intimidation
 Bygwl, Bygylu *v*, to threaten, to menace
 Bygwth, ythion *n*, threat, menace
 Bygwth, *v*, to threaten, to intimidate,
 to menace
 Bygwydd -au *n*, hobgoblin
 Bygylus *a*, intimidating, scaring
 Bygythio *v*, to threaten, to menace
 Bygythiol *a*, threatening, menacing
 Byl -au *n* and *nf*, brim, edge. Hyd y
 fyl, to the brim
 Bylchog *a*, breached; notched
 Bylchu *v*, to make a notch, to breach
 Byle -on *n*, box, trunk
 Byliad *n*, edging
 Byr *a*, short, brief; abrupt: *f* ber.
 Ar fyr, shortly; in short
 Byrhau *v*, to shorten, to abridge
 Byrbryd -iau *n*, luncheon
 Byrbwyll *a*, thoughtless, giddy, rash
 Byrbwylldra, Byrbwylledd *n*, thought-
 lessness, rashness
 Byrder, Byrdra *n*, shortness. Ar fyr-
 byrdon *nf*, bass (in music) [der, shortly
 byrdraith, dreithiau *nf*, brachylogy

Byrddwn *n*, bass (in music)
 Byrfwch, fychod *n*, badger; hairy, little
 fellow
 Byrfwch *a*, hairy, shaggy; rough
 Byrfyfyfyr *a*, impromptu
 Byrfys -edd *n*, the little finger
 Byrhoedledd *n*, shortness of life
 Byrhwc, hychod *n*, badger
 Byriad -au *n*, arm [logy
 Byriaith, ieithoedd *nf*, laconism, brachy-
 Byriau, ieuau *nf*, short plough yoke
 Byriuwys *np*, oxen in a short yoke
 Byrllawio *a*, having a short hand;
 without means. Hael byrllawio,
 liberal without means
 Byrlysg -au *n*, truncheon
 Byrnaid, neidiau *n*, truss, bundle
 Byrniao *v*, to truss, to bundle
 Bys -edd *n*, finger; the hand of a clock
 or watch. — troed, toe. — bach,
 little finger. — blaen, fore finger. — y
 fodrwy, ring finger. Bawdfys, thumb.
 Canolfys, middle finger. Bysedd y
 cwn, — cochion, — ellyllon, foxglove.
 — yr iâr, wild radish
 Bysaid, eidiau *n*, as much as can be
 Bysio *v*, to finger [held on the finger
 Bysiog, Byseddog *a*, fingered
 Bysle -oedd *n*, finger-stall
 Byson -au *nf*, finger-ring; ring
 Bystwn *n*, whitlow
 Byswain, weimiau *nf*, thimble
 Byswellt *n*, cock's foot grass
 Byth *n*, eternity: *ad*, for ever; ever,
 always; never. — bythoedd, for ever
 and ever. — a hefyd, ever and anon
 Bythddeiliog *a*, evergreen
 Bytheirio *v*, to belch, to eructate
 Bytheuad, iaid *n*, hound
 Bythenades -au, Bytheuadast, eist *nf*,
 hound-bitch
 Bytheuadgi, gwn *n*, hound-dog
 Bythfyw *a*, ever-living
 Bythol, Bythig *a*, eternal, perpetual
 Bytholrwydd *n*, everlastingness
 Byw *v*, to live, to exist. Yn byw, living,
 existing [alive
 Byw *a*, alive, living, quick. Yn fyw,
 Bywed *n*, core of fruit; pith
 Bywedyn *n*, core; pith
 Byweiddio *v*, to animate
 Bywfyth *a*, everliving: *nf*, the house-
 leek. Y fywfyth leiaf, biting stone-
 crop; wall-pepper
 Bywgraffiad -au *n*, biography
 Bywiawdwr, wyr *n*, giver of life
 Bywhâd, Bywiad -au *n*, vivification

Bywhau *v*, to animate, to enliven
 Bywhäus, Bywhaol *a*, animating, en-
 livening, quickening
 Bywi *np*, earth-nuts
 Bywiocäu *v*, to vivify, to animate
 Bywiog *a*, lively, vigorous, vivacious
 Bywiogi *v*, to animate, to revive
 Bywiol *a*, living, animate: *p* bywolion
 Bywion *np* (-*yn n*), emmets, ants
 Bywlys *n*, stonecrop
 Bywoliaeth, Bywoliaeth, -*au nf*, liveli-
 hood; living. Bywoliaeth eglwysig,
 benefice, living
 Bywull *np* (-*yn n*), buds, grafts, scions.
 Bywullyn llydanddail, orpine, livelong
 Bywullu, Bywullio *v*, to bud; to graft
 Bywyd -*au n*, life; existence
 Bywydog *nf*, stonecrop
 Bywydol *a*, relating to life; animated
 Bywyn -*au n*, pulp of fruit; the soft
 part of anything. — bara, the crumb
 of bread. — carn ceffyl, the tender
 or soft part of a horse's hoof, the frog
 Bywynaidd *a*, like a pulp, pulpy
 Bywyneiddio *v*, to grow to a pulp
 Bywynog *a*, having pulp, pulpy

C.

CAAD (cäad) *n*, getting, having
 Cab -*au n*, booth made with rods set in
 the ground and tied at the top; cot,
 booth
 Caban -*au n*, booth, cabin
 Cabidwl *n*, consistory, chapter; chapter-
 house; confusion, medley
 Cabidyldy, dai *n*, chapterhouse, convo-
 cation-house
 Cabidylio *v*, to rummage, to tumble
 about; to throw into disorder
 Cabl -*au n*, blasphemy, curse; detrac-
 tion, calumny, slander
 Cablaidd *a*, blasphemous; calumnious
 Cablair, eiriau *n*, calumny
 Cabledd, Cablawd -*au n*, blasphemy
 Cablu *v*, to blaspheme; to disparage
 Cablwr, wyr *n*, blasphemers; detractor
 Cablyd *n*, blasphemy. Dydd Iau Cabl-
 yd, Maundy Thursday
 Cabol, Caboledig *a*, polished, bright
 Cabolfaen, feini *n*, polishing-stone
 Caboli *v*, to polish; to smooth
 Cabrawd *n*, rusticity
 Cabrotai, eion *n*, rustic, boor
 Cacamwci *ca*, the great burdock. Ca-
 camwei lleiaf, small burdock
 Caewn *np* (cacynen *nf*), hornets; wasps

Cach *n*, ordure, dung, soil
 Cachan *n*, coward, poltroon
 Cachgi, gwn *n*, coward
 Cad -*au nf*, battle; war; army, host.
 Cad a brwydr, Cad ac ymladd, battle
 and tumult. Cad Gamlan, the battle
 of Camlan; a great throng mixed to-
 gether; great medley
 Cadach -*au*, Cadachan *n*, kerchief, clout;
 swaddling-clothes
 Cadafael *n*, simpleton, dunce
 Cadafarth *n*, corn marigold
 Cadafwy -*on nf*, conflict
 Cadair, eiriau *nf*, chair, seat; cradle
 Cadair ymadrodd, pulpit
 Cadar, cedyr *nf*, defence, shield
 Cadarn *a*, powerful; strong: *p* cedyrn
 Cadarnder, Cadarnweh *n*, potency, stout-
 ness, strength, mightiness
 Cadarnhau *v*, to strengthen, to fortify
 Cadas -*au n*, brocade
 Cadbais, beisiau *nf*, coat of mail
 Cadben -*iaid n*, captain
 Cadbenaeth -*au nf*, captainship
 Cadberth -*i nf*, thorny brake
 Caddblyg -*ion n*, complication; symploe
 Caddwll, byllau *n*, ambuscade
 Caddwyll *n*, generalship
 Cadbyd *n*, the peril of war
 Cadechyn *n*, clout, rag
 Cadeirdraw -*on n*, professor
 Cadeirfardd, feirdd *n*, graduated bard
 Cadeirio *v*, to chair; to spread; to till
 Cadeiriog *a*, chaired; graduated; spread
 ing. Coed cadeiriog, spreading trees
 Athraw cadeiriog, professor
 Cadeiriol *a*, chaired; cathedral
 Cadeithi *np*, inherent qualities
 Cadell -*au nf*, defence, shield [in
 Cadellig, Cadelling *a*, protecting, shield
 Cader -*au nf*, hill-fort, fortress, strong
 hold. Cader buweh, cow's udder
 Cadernid *n*, strength
 Cadfa -*on nf*, place of battle; troop
 Cadfarch, feirch *n*, war-horse [gan
 Cadfel -*oedd n*, war, warfare
 Cadfiled *n*, the march of battle
 Cadfliad, iaidd *n*, general, marshal
 Cadflaen -*ion n*, the van of battle
 Cadfridog -*ion n*, general
 Cadfudd, Cadfuddiant, iannau *n*, troph
 Cadganu *v*, to forswear, to abjure
 Cadgi, gwn *n*, dog of war; mastiff
 Cadgor -*au n*, solemn festival; fast
 Cadgordd -*au n*, troop of soldiers
 Cadgorn, gyn *n*, horn of battle
 Cadgun *n*, the stay of battle

Cadgyrch -au <i>n</i> , military expedition; invasion	Caddugol <i>a</i> , gloomy, obscure
Cadgyrchu <i>v</i> , to march to battle; to make an expedition; to invade	Cae -au <i>n</i> , inclosure; hedge; field
Cadlan -au <i>nf</i> , field of battle	Caead -au <i>n</i> , cover, lid: <i>a</i> , inclosed, shut.
Cadlanc -iau <i>n</i> , cadet	Caeadlen -i -au <i>nf</i> , curtain [closed
Cadlas -au, lesydd <i>n</i> , close, croft, yard; butt; dance, merrymaking	Caeadn, <i>v</i> , to inclose; to close; to cover; to bind (a book)
Cadlong -au <i>nf</i> , ship of war [quarters	Cael <i>v</i> , to have; to obtain, to get, to attain; to find; to enjoy
Cadllys -oedd <i>nf</i> , intrenchment; head	Caen -au <i>nf</i> , surface; peel
Cadlyw, Cadlywydd -ion <i>n</i> , commander of an army; field marshal	Caened <i>nf</i> , sprinkling; hoariness
Cadnaw -on, Cadno -aid <i>n</i> , fox	Caenen -au <i>nf</i> , covering; layer
Cadnões, Cadnawes, -au <i>nf</i> , she-fox	Caenenu <i>v</i> , to incrustate, to coat
Cadofyddiaeth <i>nf</i> , military tactics	Caenu <i>v</i> , to incrust, to coat over
Cadoffer <i>cn</i> , artillery	Caeg <i>a</i> , inclosed; wreathed
Cadol <i>a</i> , relating to war or battle	Caerol <i>a</i> , tending to close
Cadr, <i>a</i> , strong, stout, mighty	Caeror -au <i>n</i> , sheep-fold
Cadraith, eithiau <i>nf</i> , military discipline	Caer -au <i>nf</i> , wall; fort; city. Caer Gwydion, milky way. Mae yr haul dan ei gaerau, the sun has set
Cadrawd <i>n</i> , range of battle	Caerog <i>a</i> , fenced, fortified, walled. Brethyn caerog, kersey-woven cloth. Coron gaerog, mural crown
Cadredd <i>n</i> , might, fortitude	Caeru <i>v</i> , to wall, to fortify
Cadres -i <i>nf</i> , line of battle. Llong y gadres, ship of the line	Caerwaith <i>n</i> , fortification [close
Cadrwch <i>n</i> , fortitude	Caeth <i>a</i> , bond; bound; strait; confined,
Cadseirch <i>nf</i> , war-harness	Caeth -ion <i>n</i> , bondman, slave
Cadu <i>v</i> , to battle, to conflict, to fight	Caethder <i>n</i> , restriction; stringency
Cadw <i>v</i> , to keep, to preserve; to save; to stay; to abide: <i>n</i> , flock, herd	Caethes -au <i>nf</i> , bondwoman, female
Cadwad -au <i>n</i> , keeping [lactery	Caethfab, feibion <i>n</i> , bondman [slave
Cadwadog -ion <i>nf</i> , preservative; phy-	Caethfasnach, <i>nf</i> , slave trade
Cadwadol <i>a</i> , preservative; conservative	Caethforwyn -ion <i>nf</i> , bondwoman
Cadwaith <i>n</i> , action, battle	Caethfyd <i>n</i> , state of slavery
Cadwedigaeth <i>nf</i> , preservation; custody	Caethglud -ion <i>nf</i> , captive
Cadwedigol <i>a</i> , preservative; saving	Caethgludo <i>n</i> , to carry captive
Cadweidiaeth <i>nf</i> , preservation	Caethiant <i>n</i> , confinement
Cadweini <i>n</i> , knight-service	Caethiwed <i>n</i> , slavery, bondage
Cadweinydd -ion <i>n</i> , aid-de-camp	Caethiwo <i>v</i> , to confine, to enslave
Cadwen -i, <i>nf</i> , chain, bandage	Caethiwo <i>a</i> , confining, enslaving
Cadwent, ennoedd <i>nf</i> , field of battle	Caethlong -au <i>nf</i> , slave ship, slaver
Cadwfa, fëydd <i>n</i> , reservoir	Caethlwne <i>n</i> , difficult swallowing
Cadwr, cedwyr <i>n</i> , warrior	Caethu <i>v</i> , to confine, to enslave
Cadwraeth <i>nf</i> , preservation	Caethwas, weision <i>n</i> , bondman [slavery
Cadwraidd <i>n</i> , radiation of sinews. Cadwraidd y llaw, the back of the hand	Caethwasanaeth, Caethwasaeht <i>n</i> ,
Cadwriaethol <i>a</i> , conservative	Caf -au <i>n</i> , void; hold; cave: <i>v</i> , I shall
Cadwy -au <i>n</i> , covering, rug	Cafad <i>n</i> , hollow; holding [have
Cadwydd <i>np</i> , brake	Cafael <i>v</i> , to hold; to get; to grasp
Cadwyn -au -i <i>n</i> , chain, bond	Cafael <i>n</i> , attainment
Cadwynedigaeth <i>nf</i> , catenation	Cafaeth <i>n</i> , taking hold
Cadwyno <i>v</i> , to chain	Cafell -au <i>nf</i> , cell, chancel
Cadwynodli <i>v</i> , to rhyme alternately	Cafn -au <i>n</i> , trough; canoe, boat
Cadwynog <i>a</i> , chained, in chains	Cafnbeithyn -au <i>nc</i> , gutter-tiles
Cadwynol <i>a</i> , chaining	Cafnu, Cafnio <i>v</i> , to scoop, to hollow out
Cadwynor -ion <i>n</i> , binder in chains	Cafod -au -ydd <i>nf</i> , shower=Cawod
Cadymbaid, beidiau <i>n</i> , truce	Cafodi <i>v</i> , to shower=Cawodi
Caddug <i>n</i> , obscurity; mist, fog	Caff -iau <i>n</i> , grasp, grapple; a sort of
Caddugo <i>v</i> , to obscure, to darken	dung-fork with the prongs set nearly at right angles with the handle

- Caffad, Caffaeliad, Caffawd *n*, getting
 Caffael *v*, to get, to obtain=Cael
 hold of, acquirement, acquisition
 Caffell -au *nf*, grasper; valve
 Caffio *v*, to throw the arms about; to
 catch; to overreach; to cheat
 Cafftion *np*, refuse of soft or woolly
 substances; refuse
 Cagl -au *n*, sheep-dung; mire; daggled
 Caglog *a*, bedaggled, daggled
 Caglu, Caglo *v*, to bedaggled, to bespatter
 Cang -au *nf*, branch, bough
 Cangen -au *nf*, branch; nymph
 Cangenog *a*, having branches; knotty
 Cangenog *v*, to branch out, to ramify
 Canghell -au *nf*, a chancel
 Canghellog *a*, having a chancel
 Canghellor -ion, Canghellwr, wyr,
 Canghellydd -ion, *n*, chancellor
 Canghelloriaeth, Canghellwriaeth,
 Canghellyddiaeth *nf*, chancellorship
 Cai, ceion *n*, concrete, mass
 Caib, ceibiau *nf*, mattock, hoe
 Caing, ceingiau *nf*, branch, bough=Caine
 Cail, ceiliau *nf*, fold, sheep-fold
 Caill, ceilliau *nf*, testicle. Ceillian'r ci,
 orchis, cullions
 Cain *a*, clear, bright, fair, beautiful
 Caine, ceinciau *nf*, branch, bough;
 strand; song, lay, strain, tune. Corff
 y gainc, the burden of a song. Caine
 o gerdd, a tune in music. Rhaff
 dair caine, a rope composed of three
 strands. Caine o fôr, an arm of the
 sea
 Caineirian *n*, the herb twayblade
 Caint, ceintiau, *n*, plain, field; conflict
 Cair, ceirion *cn*, berries
 Cal -ion, Cala -on, Calaf -on *nf*, stalk,
 reed, stem. Calaf y gethlydd, wake
 Calafaudd *a*, like a reed [robin
 Calafog *a*, having a reed
 Calan -au *n*, the first day of every
 month. Y Calan, Dydd Calan, New-
 year's-day. Calan gauaf, Allhallow-
 tide, Allsaints. Calan Mai, Calan-
 mai, May-day; the beginning of
 Calaniadur -on *n*, calendar [summer
 Calch *n*, lime; enamel for armour
 Calchaid, eidiau *n*, coat of enamel
 Calchaidd *a*, calcareous
 Calchdo *n*, enamel covering
 Calchlasar *a*, of blue enamel
 Calchog *a*, calcareous, limed
 Calchu, Calcho *v*, to lime; to enamel.
 Calchu tir, Calcho tir, to manure
 land with lime
 Calchwr, wyr *n*, lime-burner
 Caldrist *nf*, helleborine. Caldrist y
 banadl, broom-rape
 Caled *a*, hard; hardy; severe
 Caled -ion *n*, hardness; hardship
 Caleden *nf*, corn in the skin
 Caledi *n*, hardness; hardship
 Caledrwydd, Caledwch *n*, hardness; ob-
 Caledu *v*, to harden [durac
 Calfyn *n*, stalk, reed
 Calen -au *nf*, whetstone, lump; print
 Calenig *n*, new year's gift; Christma
 box
 Caliwlyn y mêl *n*, common agrimony
 Calon -au *nf*, heart; centre. Calon
 gwir, the very truth [braver
 Calondid, Calonogrwydd *n*, heartiness
 Calonog *a*, hearty; valiant; courageou
 Calonogi *v*, to hearten up, to encourag
 Call *a*, prudent, wise; cunning, sly
 Callder, Calledd *n*, prudence, circum-
 spection; discreetness
 Called *np*, thistle stalks
 Callestr, cellystr *nf*, pyrites, flint
 Callestren *nf*, flint
 Callestrig, Callestrol *a*, flinty, of flint
 Callineb *n*, prudence, discretion, circum-
 spection
 Callod *np*, fungi; agaric. Callod
 coed, fungi of trees. Callod y derv
 lungwort
 Callodr *np*, stalks of thistles, and th
 like; the lichen: *s* callodryn: *f* cal
 odren
 Callor -au *n*, cauldron
 Calloraid, eidiau *n*, cauldron-full
 Callu *v*, to be circumspect
 Callus *a*, apt to be discreet
 Cam -au *n*, injury, wrong; step, strid
 or pace. Cael cam, to be wronge
 Cam neu gymhwys, right or wrong
 hit or miss
 Cam *a*, crooked, wry; wrong; one-eyed
 Camalwad *n*, miscalling
 Camamean -ion *n*, false notion
 Camamseriad -au *n*, parachronism
 Camamseru *v*, to misdate
 Caman -au *nf*, way, path
 Camarfer -ion *nf*, misusage
 Camas -au *nf*, parade, walk
 Cambren -i *n*, crooked stick; swingl
 tree; horizontal piece of timber f
 hanging meat [vatu
 Camder, Camedd *n*, crookedness; cu
 Camdriniaeth *nf*, mismanagement
 Camdroi *v*, to pervert, to distort
 Camdwy -on *n*, iniquity; misrule

Camdybiad -au *n*, misconception
 Camddeall *v*, to misunderstand
 Camddirnad *v*, to misapprehend
 Camddodi *v*, to misplace
 Cameg -au *nf*, felly of a wheel
 Camell -od *nf*, she camel: *m* camyll
 Camen -au *nf*, curve, wheel
 Camenw -au *n*, misnomer
 Camenwad -au *n*, misnaming; misnomer
 Camfa, fcydd *nf*, stile, step
 Camfarnu *v*, to misjudge
 Camfeddiannu *v*, to usurp
 Camfeddylio *v*, to misconceive
 Camgoel -ion, Camgred -au *nf*, heresy
 Camgwl *n*, penalty, fine
 Camgyfrif *v*, to misreckon, to miscount
 Camgylus *a*, blameworthy, culpable
 Camgymeriad *n*, mistake
 Camgymmeryd *v*, to mistake, to err
 Camlad, Camlod *n*, camelot, camelot
 Camlas -au, lesydd *nf*, trench, ditch, canal
 Camlehau, Camgyflëu *v*, to misplace
 Camlwrw, lyryau *n*, fine for injury
 Camlywodraeth *nf*, misgovernment
 Cammarch, meirch *n*, camel
 Cammawn, Cammon, monau *nf*, conflict; combat; tournament
 Cammin *n*, peregrine falcon
 Cammined *nf*, iris, fleur de lis [exercise
 Cammonfa -oedd, *nf*, parade for military
 Camog -ion *nf*, felly of a wheel: *n*, a sort of salmon; oppressor
 Camoresgyn *v*, to usurp
 Camosod *v*, to misplace
 Camp -au *n*, circle; feat; game; trick; manners; virtue, quality; prize
 Campfa -on *nf*, place for games
 Campio *v*, to strive at games [terly
 Campus *a*, excellent, surpassing, masterpiece
 Campwri *n*, masterpiece
 Camraw -iau *nf*, shovel
 Camre, camrau *n*, pace, step
 Camreoli *v*, to misgovern, to misrule
 Camri *n*, chamomile. Camri'r cŵn, stinking may-weed or chamomile
 Camrifo *v*, to miscout, to miscalculate
 Camrwyg *n*, tyranny
 Camsyniad *n*, misconception, mistake
 Camsynied *v*, to misconceive, to mistake
 Camu *v*, to bow, to bend
 Camwedd -au *n*, iniquity, transgression
 Camweddog, Camweddus *a*, iniquitous
 Camwedu *v*, to transgress
 Camweithred -oedd *n*, misdeed
 Camwri, Camwy -on *n*, perversion, abuse
 Camwyr *a*, obliquely bending

Camyll -od *n*, male camel: *f* camell
 Camymddwyn *v*, to misconduct one's
 Camymddygiad *n*, misconduct [self
 Camystum -iau *n*, distortion
 Camystyr -on *n*, wrong sense
 Camystyriaeth *nf*, misconstruction
 Camystyried *v*, to misapprehend
 Cân, canau *nf*, song, poem, lay, strain.
 Ar gân, in verse, metrically. Cân
 gwarth, Cân sathr, satire. Caneuon,
 songs of various sorts
 Can *a*, hundred=Cant
 Can *pr*, with, by, of: *c*, because, for,
 since, as. See Gan
 Can *n*, brightness; whiteness; flour: *a*,
 Cànad *n*, bleaching [white
 Cànaid *nf*, luminary; sun; moon
 Canawd *n*, descanting
 Canbost, byst *n*, prop, baluster
 Canclwm, Canclawdd *n*, knotgrass
 Canclwyf *nf*, the money wort
 Canclymig *nf*, sand strapwort
 Cancr *n*, canker; cancer
 Candryll *a*, all to pieces
 Canewin *nf*, orpine, livelong
 Canfed *a*, hundredth: *n*, century
 Canfod *v*, to behold, to perceive, to see
 Canfys -edd *n*, the ring finger
 Canhaul *n*, pellitory of the wall
 Canhebrwng, bryngau *n*, funeral
 Caniad -au *nf*, song, poem
 Caniad *n*, singing; crowing. Caniad y
 ceiliog, cock-crowing
 Cànid *n*, license; consent
 Cànidaeth *nf*, science of song; music; versification
 Cànidu *v*, to permit, to consent=Cant
 Cànidiadur -iaid *n*, singer [iatâu
 Cànidiad *n*, permission, consent
 Cànidiadol *a*, permissive
 Cànidiadu *v*, to permit, to consent
 Cànidydd, Cànidydd, -ion *n*, singer
 Canlid *n*, inveteracy
 Canlyn *v*, to follow, to pursue
 Canlyniad *n*, following; consequence
 Canlyniadol *a*, following; consequential
 Canlynol *a*, following
 Canlynwr, wyr *n*, follower
 Canllaidd, Canllaith *a*, calm and mild
 Canllaw -iau *nf*, support, balustrade
 Canllawiaeth *nf*, supportation
 Canmawl, Canmol *v*, to commend
 Canmhlyg *a*, hundred-fold=Cantplyg
 Canmlwyddiant *n*, centenary
 Canmoladwy *v*, commendable
 Canmoliad, Canmoliant *n*, Canmoliaeth
nf, commendation

- Canmoliaethol *a*, commendatory
 Cannerth -oedd *n*, assistance, aid
 Cannerthol *a*, co-operating
 Cannerthu *v*, to co-operate, to aid
 Cannorth *n*, succour, assistance, help,
 aid=Cynnorth
 Cannorthwy *n*, assistance [aid
 Cannorthwyo *v*, to succour, to help, to
 Cannorthwyol *a*, subsidiary, auxilliary
 Cannu *v*, to contain
 Cannwriad, iaidd *n*, centumvir
 Cannwriaeth *nf*, centumvirate
 Cannwynol *a*, congenial
 Canol -au *n*, middle, centre; umpire
 Canolaidd *a*, middling; central
 Canolbarth -au *n*, middle point or region
 Canoldir -oedd *n*, inland region. Môr
 y Canoldir, the Mediterranean sea
 Canolfio, Canolfowal *a*, centrifugal
 Canolgais, Canolgyrch *a*, centripetal
 Canoli *v*, to centre
 Canoliad, iaidd *n*, what is central
 Canolig *a*, middling; ordinary; mean
 Yn ganolig iawn, very poorly or
 unwell
 Canolog *a*, middlemost, central
 Canolydd -ion *n*, middle man
 Canon -au *nf*, song; rule, canon
 Canonwr, wyr *n*, canonist
 Canor -ion *n*, singer, songster
 Canpen, Canpeniog *a*, hundred-headed
 Canplyg *a*, hundred-fold
 Canrain, reinion *nf*, train of followers
 Canrawd, rodion *n*, convolution
 Canre -on *nf*, concurrence; pursuit
 Canred -ion *nf*, concurrence; pursuit
 Canreg -ion *nf*, endowment
 Canri *nf*, centaur. Canri felen eiddil,
 least gentianella
 Canrif -au -oedd *n* and *nf*, century
 Canryg *n*, rye-flour
 Cant -au *n*, orb, rim or verge of a circle
 Cant, cannoedd, -oedd *n*, hundred
 Cantafod *n*, peltitory of the wall
 Cantel -au *n*, rim of a circle
 Cantell -au *nf*, rim, verge
 Cantor -ion *n*, singer
 Cantores -au *nf*, songstress
 Cantref -i -ydd *n*, canton, hundred
 Cantro *a*, centuple
 Cantroed *n*, centipede: *a*, centipedal.
 Neidr gantroed, centipede
 Cantwn *a*, all to shivers
 Cantwr, wyr *n*, singer, songster
 Cantwraig *nf*, songstress, singer
 Canu *v*, to sing; to play music: to crow.
 — cloch, to ring a bell. — corn, to
 blow a horn. — yn iach, to bid far
 well. — telyn, to play the harp
 Canu -on -au *n*, song
 Canu *v*, to bleach, to whiten
 Canuan *nf*, sonnet=Canig
 Canwaith *a* and *nf*, hundred times
 Canwelw *a*, whitish, pale
 Canwr, wyr *n*, singer
 Canwr, wyr *n*, bleacher
 Canwraeth *nf*, company of a 100 mer
 Canwraidd *a*, hundred-rooted: *nf*, wh
 has a hundred roots. — las, ground
 ivy. — lwyd, mugwort
 Canwraig, wragedd *nf*, songstress
 Canwriad, iaidd *n*, centurion
 Canwriadaeth *nf*, centurion's office
 Canwy -on *n*, bright white; splendou
 Canwyl -on *n*, horse's mask
 Canwyll -au *nf*, candle. — llyge
 pupil of the eye. — yr adar, gre
 mullein. — gorff, corpse candle
 Canwyllarn -au, erni, Canwyllbren
 -au *n*, candlestick, candleholder
 Canwyllwr, wyr, Canwylllydd -ion
 chandler, dealer in candles
 Canwyllyr -ion *n*, chandelier
 Canwyr *n*, plane; indentation in t
 ears of beasts
 Canwyro *v*, to plane; to mark bea
 by cutting the ear [plai
 Canwrydd -ion, Canwyrwr, wyr
 Canydd -ion *n*, singer [mu
 Canyddiaeth *nf*, the art of singin
 Canymdaith, deithion *n*, companion
 Canymdeithiad *n*, concomitance
 Canymdeithio, Canymdaith *v*, to acco
 Canymdeithiol *a*, accompanying [pa
 Canymdeithydd -ion *n*, fellow-travell
 Canymdo -ion *n*, convoy
 Canymdoi *v*, to convoy
 Canys *c*, because, for; since
 Cap -iau *n*, cap, hood [canonical c
 Capan -au *n*, cap; lintel. Capan c
 Capel -i -au -ydd *n*, chapel; place
 divine worship
 Capio *v*, to cap; to cringe
 Capwrn, yrniaid, Caprwn, yniaid, Ca
 wllt, ylltiaid, *n*, capon, gelded coo
 Car, ceir *n*, raft; frame; drag. Car
 ên, the jawbone
 Câr, ceraint *n*, friend; relation
 Car *pr*, on, by, at=Cer, Ger
 Carad *n*, endearment
 Caradwy *a*, amiable, lovely
 Carai, eiau, eion *nf*, lace, thong
 Càraid, eidiau *n*, drag-full
 Caran -au *nf*, crown of the head

Carant, ceraint *n*, relation, kin
 Carbwl *a*, clumsy; awkward
 Carc *n*, care, solicitude
 Carcus *a*, solicitous, anxious, careful
 Carchar -au *n*, prison; restraint; fetters.
 Carchar dwr, ischury, dysury
 Carcharedigaeth *nf*, Carchariad *n*, imprisonment, incarceration, carceration
 Carcharor -ion *n*, prisoner
 Carcharu *v*, to imprison; to restrain;
 Cardial *n*, pure manure [to fetter
 Cardod -au *nf*, charity, alms
 Cardodi *v*, to give charity or alms
 Cardodol *a*, charitable
 Cardota *v*, to go a begging, to beg
 Cardotai, eion *nc*, beggar
 Cardoteiaeth *nf*, mendicity
 Cardoteiol, Cardotëig *a*, mendicant
 Cardotty, tai *n*, almshouse
 Cardotyn *n*, beggar
 Dardydwyn *n*, the youngest of a brood
 or litter: *f* cardydwen
 Jardd, ceirdd *n*, exile; disgrace
 Jarddagl -au *n*, skirt
 Jarddawd, odau *n*, banishment
 Jardden -au *nf*, thicket, brake [ing
 Jarddenin *a*, outcast; wandering, stroll-
 Jarddenyn *n*, exile; wanderer
 Jarddotai, eion *nc*, stroller
 Jarddu *v*, to exile, to banish
 Jaredig *a*, beloved, dear; loving; kind
 Jaredigo *v*, to caress; to endear
 Jaredigol *n*, caressing, loving
 Jaredigrwydd *n*, kindness
 Jareg, ceryg *nf*, stone. — lefain, —
 lafar, echo stone. — dân, flint. — nadd,
 freestone. Ceryg haiarn, iron stone,
 ore of iron
 Jaregl -au *n*, chalice, cup
 Jaregog *a*, full of stones, stony
 Jaregol *a*, petrifactive
 Jaregos *np*, pebbles, small stones
 Jaregu *v*, to petrify, to become stone
 Jarenydd *n*, kindness; kindred
 Jares -au *nf*, female friend, kinswoman
 Jarfael -au *nf*, trap
 Jarfael *v*, to entrap, to ensnare
 Jarfan -au *nf*, supporter; binder; stead;
 beam; rail; row; ridge
 Jarfen -i *nf*, cup, bowl
 Jarfil -od *n*, beast used for drawing
 Jarfyl -od *n*, the auk [gage
 Jargychwyn *v*, to move bag and bag-
 Jariad *n*, love; affection
 Jariad -au -on *nc*, lover, sweetheart
 Jariadaidd *a*, lovely, amiable
 Jariades -au, Cariadferch *nf*, mistress

Cariadog *a*, having love [caressing
 Cariadol, Cariadus *a*, loving, endearing,
 Cario *v*, to carry, to bear. Cario'r dydd,
 to win the day
 Carlam -au *n*, prance, gallop
 Carlamog *a*, prancing, galloping
 Carlamu *v*, to prance, to gallop
 Carlwm, lymod *n*, ermine, stoat
 Carn -au *n*, hoof; hilt, haft, handle. —
 yr ebol, tussillago, colt's foot. — yr
 ebol y gerddi, asarabacca. — yr ebol
 y môr, sea-bindweed
 Carn -au *nf*, heap, heap of stones; cairn,
 tumulus=Carnedd
 Carn *a*, notorious, arrant
 Carnaflog *a*, cloven-footed
 Carnbwl *a*, clumsy, bungling
 Carnedd -au *nf*, heap; cairn, tumulus;
 heap of stones; groundsel
 Carneddog *a*, having stone heaps
 Carneddu *v*, to heap up stones
 Carnen *nf*, heap; wild sow
 Carnewin -edd *nf*, fore part of a claw
 Carnfilain *a*, very savage [shoe-sole
 Carnial *n*, beating with hoofs; foot-sole;
 Carnialwch *n*, sandal
 Carnog *a*, having a hoof, hoofed
 Carnol *a*, hoofed, hoofed-like. Carnol-
 ion, Carnogion, hoofed animals
 Carnu *v*, to heap, to pile up
 Carnwyd -on *n*, hoofed animal; horse
 Carodog *a*, having charity
 Carodol *a*, exciting amity
 Carodor -ion *n*, friendly one; Quaker
 Carodyn *n*, lover; friend
 Carol -au *n*, love song; carol; song
 Caroli *v*, to sing love songs; to carol
 Carp -iau *n*, clout, rag
 Carpio *v*, to tear to rags
 Carpiog *a*, ragged, tattered
 Cart, ceirt *n*, cart, wain [tref, at home
 Cartref -i -ydd *n*, home, abode. Gar-
 Cartrefaidd, Cartrefig, Cartrefol *a*,
 domestic, homely. Rhyfel cartrefol,
 civil war
 Cartrefeiddrwydd *n*, homeliness
 Cartrefe -oedd *n*, homestead
 Cartrefu -oedd *n*, militia, trainbands
 Cartrefu *v*, to stay at home [scouring
 Carth -ion *n*, hemp; tow, oakum; off-
 Carthai, eion *n*, cathartic, drastic
 Carthben *n*, candle-wick
 Carthbren -i *n*, plough-staff
 Cartheig *nf*, nipplewort
 Carthen -i *nf*, sheet of coarse cloth;
 winnowing sheet
 Carthglwyd -i *nf*, dung-barrow

- Carthion *np*, offscouring; excrements; refuse [purge]
 Carthlyn -oedd *n*, cathartic, drastic
 Carthol *a*, hempen; scouring; cathartic
 Carthu *v*, to scour, to cleanse, to purge; to clean out [caru, lover
 Caru *v*, to love; to like; to court. Gwr
 Caruaidd *a*, loving, endearing
 Carueiddio *v*, to endear
 Carueiddwch *n*, endearingness
 Carw, ceirw *n*, hart, stag. Carw'r
 dwfr, water spider
 Carwden -i *nf*, hanging withe; back chain, ridge band; blank gawky
 Carwiwrch, iyrchod *n*, roebuck
 Carwyls, Carlyls *n*, hartwort
 Carwr, wyr *n*, lover, wooer
 Cas *a*, hateful, odious, disagreeable: *n*, enmity, hatred, envy. — gan arddwr, rest-harrow. — gan bladurwr, mat-grass. — gan fursen, hemp. — gan gythraul, common vervain
 Casai, eion *nc*, hater, foe
 Casaol, Casäus *a*, hateful, odious
 Casäu *v*, to hate, to detest, to abhor; to be disgusted at or with
 Casäwr, wyr *n*, hater
 Casbeth -au *n*, hateful or disgusting thing; nuisance
 Casedd *n*, hatred, enmity
 Caseg, cesygnf, mare. — eira, large snowball. — fagu, — rwys, — rewys, brood mare. — fedi, harvest queen. — forter, hod. — y ddryghin, fieldfare. — y wanwyn, woodpecker
 Casgl -ion *n*, collection, heap
 Casgledigol *a*, collective
 Casgliad *n*, collection; inference
 Casgliadol *a*, collective; illative
 Casglu *v*, to collect, to gather, to heap together; to infer
 Casglwr, wyr *n*, collector, gatherer
 Casineb *n*, hatred, enmity
 Casmal *np*, ornaments
 Casnach *np*, nap of cloth; flocks
 Casnar *n*, indignation
 Casnod *np* (-yn *nf*), flocks of wool
 Casnori *v*, to persecute
 Casogen *nf*, hateful one [demean
 Cast -iau *n*, trick. Castiau hug, leger-
 Castan -au *nf*, chesnut
 Castanwydd *np* (-en *nf*), chesnut trees
 Castell, cestyll *n*, castle, fortress
 Castellu *v*, to spread round; to fortify
 Castio *v*, to play tricks
 Castiog *a*, full of tricks [tion
 Castr, cestr *n*, horse's organ of genera-
 Casul -au *n*, chasuble; cloak
 Caswenwyn *n*, devil's bit scabious
 Cat -iau *n*, bit, piece, fragment. T
 yn gatiâu, to break in or to pieces
 Catai, eion *n*, cutter; swing club
 Catäu *v*, to combat, to bicker [biel
 Cateia *v*, to throw a swing club;
 Cateri, Caterw *np* (-en *nf*), spread
 Catffwl, ffyliaid *n*, wiseacre [or
 Catrawd, trodau *nf*, regiment
 Catrodawl *a*, regimental
 Catrodi *v*, to form into regiments
 Catteyrn -edd -oedd *n*, war-king; gen
 alissimo of a federal army, or combi
 expedition; commander-in-chief
 Catwrdd, yrddod *n*, numskull
 Catyrfa -oedd *nf*, army; 100,000
 Cath -od -au *nf*, cat. — bali,
 balug, the glossy-coated cat, a fe
 animal mentioned in the Triads.
 eithin, hare. — fôr, ray, skate.
 goed, wild cat. Gwrcath, he-cat
 Cathaidd *a*, like a cat, feline
 Cathderica, Catherica *v*, to caterwa
 Cathdericai, eion *nc*, caterwauler
 Cathderig *n* and *a*, caterwauling
 Cathefn -au *nf*, battle array
 Cathes -au *nf*, she-cat
 Cathewrach *v*, to irritate; to molest
 Cathl -au *nf*, melody, hymn
 Cathlu *v*, to sing, to hymn
 Cau *v*, to shut, to inclose; to cover
 Cau, ceuoedd *n*, hollow, vacuum
 Cau *a*, hollow; shut, inclosed
 Cauad *n*, shutting, inclosing: *v*, to s
 to close: *a*, shut, inclosed, close
 Cauadfrig *a*, shady, close-branched
 Cauedig *a*, shnt, close, inclosed
 Cauedigaeth *nf*, shutting [c
 Caul, ceulion *n*, maw; rennet; c
 Caw -iau *n*, band, wrapper. Bardd
 graduated bard. Câr caw, rela
 in the ninth degree. Cawiau, s
 dling bands
 Cawad -au *nf*, shower=Cawod
 Cawei, iod *nf*, jackdaw [vex
 Cawdd, coddion *n*, displeasure; offe
 Cawell, cewyll *n*, hamper, basket. C
 ell saethau, quiver
 Cawellaid, eidiau *n*, hamper-full
 Cawellan *nf*, Cawellyn *n*, small ha
 Cawellu *v*, to hamper; to stuff
 Cawg -ian *n*, basin, bowl
 Cawgaid, eidiau *n*, basinful
 Cawgyn *n*, small basin
 Cawiad *n*, binding round
 Cawl *n*, pottage; broth, gruel; h

podge. — cig, meat broth. — dwr, broth without meat; water gruel. — laeth, oatmeal and milk, milk porridge. — pys, pea soup
awl *cn* (-en *nf*), cabbage. — Ffrenig, French colewort. — gwyllt, mild colewort. — y môr, — y graig, sea-cabbage
awlai, eion *nc*, feeder on pottage
awlio *v*, to mix disorderly
awn *np* (-en *nf*), reeds, stalks; reed grass. Cawnen, burreed. Cawnen ddu, mat-grass
awna *v*, to gather reeds
awod -ydd -au *nf*, shower. — ar goed, blast on trees. — o haul, short interval of sunshine. — o wynt, blast of wind
awodi *v*, to shower
awr, cawri, cewri *n*, giant; mighty man
awraidd *a*, gigantic; mighty
awrchwil -od *nf*, bullehafer [puissance
awrdeb, Cawredd *n*, munificence, might,
awres -au *nf*, female giant, giantess
awrfarch, feirch *n*, camel
awrfil -od *n*, elephant
awrnaid, neidiau *nf*, great leap
aws *n* and *cn*, cheese; curd. — llyffant, agaric. — llyffant draenog, hedgehog mushroom
awsa *v*, to gather cheese
awsai, eion *nc*, cheese-collector
awsaidd *a*, cheese-like; curdled
awsdy, dai *n*, cheese-house
awsellt -au *n*, cheese-vat
awselltu *v*, to put cheese in a vat
awsio *v*, to turn to cheese
awsion *np*, curds, curdings
awslestr -i *n*, cheese-mould
awsnur *n*, casein
awswag -au *nf*, cheese-press
awswr, wyr *n*, cheesemonger
abr, ceibr *nf*, rafter
abystr -au *n*, tether, halter. Llwyth y cebystr, crackhemp
ecr *n*, Cecaeth *nf*, brawl, wrangling
ecrai, eion *nc*, wrangler, brawler
ecraidd *a*, apt to wrangle, captious
ecren -od *nf*, shrew, scold
ecri *n*, snappishness, wrangling
ecru *v*, to wrangle, to bicker
ecrus *a*, snappish, quarrelsome
ecryn *n*, wrangler, brawler [lock
ecys *np* (-en *nf*), hollow stalks; hemlock
ecysaidd *a*, tubulous; like hemlock
ed -ion *nf*, favour, gift, relief
edaflen -i *nf*, napkin
eden -au *nf*, shaggy hair, nap

Cedenog *a*, shaggy, hairy
Cedenu *v*, to make shaggy
Cedfawr *a*, beneficent; lavish
Cedig *a*, munificent, bounteous
Cedor -au *nf*, hair of pubescence. Cedowrach, Cedor y wrach, burdock, bur
Cedorfa *nf*, the bottom of the abdomen
Cedorwydd *cn*, giant fennel
Cedowydd, Cedowys *cn*, the fleabane
Cedr *cn*, cedar. Coed cedr, cedar trees
Cedrwydd *np* (-en *nf*), cedar trees, cedar-wood, cedars
Cedrwydd *a*, liberal, bountiful [cedrine
Cedrwyddain, Cedrwyddin *a*, of cedar,
Cedrwys *a*, munificent; lavish
Cedu *v*, to confer a favour or gift
Cedwid *n*, custody, possession
Cedwidydd -ion *n*, possessor
Cedyrn *np*, strong or mighty ones
Cedys *np* (-en *nf*), faggots, bundles
Ceddw, Cedw *n*, mustard. Cedw gwyllt, charlock [cefn, behind
Cefn -au *n*, back; ridge; second. Tu
Cefnaint *n*, middle part. Cefnaint nos, dead of night
Cefnant, aint *n*, support; great-great-
Cefnbant *a*, saddle-backed [grandchild
Cefnbeithyn -au *cn*, ridge tiles
Cefndedyn *n*, the mesentery [cousin
Cefnder, dyr, Cefnderw, dyrw *n*, first
Cefndwn *a*, broken-backed
Cefnddryll -iau *n*, chine
Cefnwr -au *nf*, gently-rising hill
Cefnur -oedd *n*, the main sea, ocean
Cefngrwba *a*, hunch-backed
Cefngrwca *a*, crook-backed
Cefngrwm *a*, hump-backed
Cefnhwrgw *a*, hunch-backed
Cefnllif *n*, high flood, deluge, torrent
Cefnoctyd *n*, support, encouragement
Cefnog *a*, backed; courageous; hearty
Cefnogaeth *nf*, backing, encouragement
Cefnogi *v*, to back, to encourage
Cefnogol, Cefnogaethol *a*, encouraging
Cefnraff -au *nf*, backband, ridgeband.
Rhoi cefnraff i un, to give one a stroke across the back
Cefnu *v*, to back; to turn the back
Cefnwyden, Cefnwden -i *nf*, ridge-band
Ceffyl -au *n*, horse, steed. — adara, — adarwr, — brethyn, — cynfas, stalking-horse
Ceg -au *nf*, throat; mouth; an opening
Cegaid, eidiau *nf*, mouthful
Cegddu *n*, the hake fish
Cegid *np* (-en *nf*), the hemlock: *nf*, the witwall. Cegiden y dwr, horse-

- bane. — fenyw, cow-parsley. — wen, sweet cicely
- Ceginiaeth *nf*, cookery
- Ceginwr, wyr *n*, cook, kitchener
- Cegio *v*, to mouth; to choke
- Cegol *a*, of a mouth, mouthed; guttural
- Cegrwth *a*, wide-mouthed
- Cegrythu *v*, to open the mouth widely
- Cegu *v*, to mouth; to glut [hemlock]
- Cegyr *cn*, hemlock. — mawr, water
- Cengl -au *nf*, band; girth; hank
- Cenglieddyd -ion, Cenglwr-wyr *n*, reeler
- Cenglog *a*, reeled; in hanks
- Cenglu *v*, to hank; to girth; to wind
- Cenglyn -ion *n*, bandage
- Ceian *nf*, pink
- Ceibio *v*, to use a hoe or mattock; to hoe
- Ceibiwr, wyr *n*, worker with the mattock; common labourer; fumbler
- Ceibrad *n*, fastening together
- Ceibren -i *nf*, rafter
- Ceidwad, aid *n*, keeper, preserver, saviour: *nf*, sage, salvia
- Ceidwadaeth *nf*, preservation
- Ceidwades -au *nf*, conservatrix
- Ceidwadol *a*, preservative, conservative
- Ceingel, yl *n*, hank; girth
- Ceingell, *nf*, Ceingyll, -au *n*, reel to twist
- Ceingliadur -on *n*, winding-reel [ropes]
- Ceinglo *v*, to hank; to girth
- Ceingoreth -au *nf*, seton
- Ceilfrait, freintiau *n*, foldage
- Ceilio *v*, to fold cattle
- Ceilio -od *n*, cock, male bird. — aradr, the bridle of a plough. — coed, cock pheasant. — du, heath cock, the black game. — gwynt, weathercock. — mwyalch, the male ousel, blackbird. — neidr, basilisk. — rhedyn, grasshopper
- Ceilioes -au *nf*, hen: used only in a metaphorical sense, and applied chiefly to women. Mae hi yn un geilioes, she is in good health and high spirits
- Ceilioi *v*, to tread (as fowls)
- Ceiliogiar, ieir *nf*, hermaphrodite fowl;
- Ceilioi-gwydd -au *n*, gander [crowing hen]
- Ceilioi-gyn *n*, cockerel
- Ceilys *n*, pink=Ceian
- Ceilys *np* (-yn *n*), ninepins. Chwareu ceilys, to play at ninepins
- Ceimiad, iaid *n*, wanderer, pilgrim
- Ceimle -oedd *n*, plain; common
- Ceimmen *nf*, whirler
- Ceimmenen *nf*, winnowing-sheet
- Ceimmiad, iaid, Ceimryn *n*, striver in
- Ceimmio *v*, to strive in games [games
- Ceimwch, ychaid *n*, lobster. — Man — coch, crawfish
- Ceinach, ych *nf*, hare
- Ceincedd *n*, branching, ramification
- Ceincio *v*, to branch out, to ramify
- Ceincio, Ceinciol *a*, full of branches
- Ceinder *n*, elegance; beauty
- Ceinfalch *a*, ostentatious
- Ceinfawl *n*, panegyric
- Ceinfod *n*, state of bliss
- Ceinfole *v*, to panegyricize
- Ceiniaid *n*, circumspection, perception
- Ceiniaid, iaid *n*, singer, chanter
- Cei niades -au *nf*, chantress
- Cei niadu *v*, to look warily
- Cei niadur -iaid *n*, singer, songster
- Cei niio *v*, to survey; to perceive
- Cei nioca *v*, to collect money, as by bribe to gather pence; to beg
- Cei niog -au *nf*, penny
- Cei nioglys *n*, moneywort
- Cei niogwerth -au *nf*, pennyworth
- Cei niion *np*, ornaments, jewels; beauties
- Cei niionydd -ion *n*, jeweller
- Cei nilly *nf*, sharp or clear sight. — goch, sparrow hawk
- Cei nmyg *a*, splendid, honourable
- Cei nmyged -au *nf*, reverence
- Cei nmygu *v*, to revere, to respect
- Cei nmynnu *v*, to receive splendidly
- Cei nrad -au *n*, splendid gift
- Cei ntach -au *nf*, brawl, scuffle
- Cei ntachu *v*, to brawl, to scuffle
- Cei nwen *af*, splendidly white
- Cei rch, *n* and *cn*, oats, oat
- Cei rchen *nf*, Ceirchyn *n*, grain of oat
- Cei rchwellt *n*, oatgrass
- Cei riad, iaid *n*, bearer
- Cei rios *np* (-en *nf*), cherries
- Cei rniad, iaid *n*, hoofed animal
- Cei sbwl, byliaid *n*, catchpole, bailiff
- Cei siad, iaid *n*, extortioner; bailiff; tax
- Cei siad *n*, seeking; trying [gather]
- Cei siedydd -ion *n*, one who seeks, seeker
- Cei sio *v*, to seek; to attempt, to endeavour
- Cei siwr, wyr *n*, one who seeks [v]
- Cei thialedd *n*, slavery, bondage
- Cei thio *v*, to confine=Caethu
- Cel *a*, hid, concealed
- Cel -ydd *n*, shelter, hiding; corpse
- Celach -od *nc*, fribble
- Celaig, eigion *n*, secluded one; stag
- Celain *nf*, carcass
- Celan -edd *nf*, dead body [n]
- Celanedd -au *nf*, heap of carcasses; c.
- Celaneddog *a*, strewn with the dead
- Celaneddu *v*, to make a carnage

Celc *n*, concealment; wile
 Celcu *v*, to conceal, to secrete
 Celcyn *n*, dissembler
 Celcyniaeth *nf*, dissimulation
 Celch *a*, round, encircling
 Celdy, dai *n*, arbour, bower
 Celedigaeth *nf*, concealment
 Celefeurydd *cn*, stubble
 Celefrad, Celyfrad *n*, refuge for criminal
 Celf -au *nf*, art; mystery; craft. Celf
 a gwyddor, art and science
 Celfan -au *nf*, place of retreat
 Celfi *np* (celiyn *n*), tools, instruments;
 furniture; trifles. — min, edged tools
 Celfydd *a*, artificial; skilful
 Celfyddawd, odion *nf*, art, skill
 Celfyddgar *a*, ingenious; scientific
 Celfyddu *v*, to use ingenuity [ful
 Celfyddus *a*, technical; ingenious, skil-
 Celfyddyd -au *nf*, art; skill; craft
 Celfyddydol *a*, artificial
 Celfif -i *n*, stock, pillar
 Celffain *a*, stiff, rigid
 Celffaint, einiau *n*, stock, stump
 Celffeinio *v*, to dry up, to grow stiff
 Deli *n*, the secret one; the Deity
 Delt, ceilt *n*, covert, shelter
 Deltiad, iaid *n*, dweller in coverts; Celt
 Delu *v*, to hide; to conceal
 Delwrn, yrnau *n*, bucket, pail
 Delwydd -au *n*, lie, falsehood
 Delwyddo *v*, to lie; to confound
 Delwyddog *a*, given to lying
 Delwyddus *a*, lying; shameful
 Delwyddwr, wyr *n*, liar
 Delydd -on *n*, sheltered place; bower
 Delyn *np* (-en *nf*), the holly. —
 Mair, — Ffrainc, knee-holly, butcher's
 broom
 Delyneg, Celynog *nf*, holly grove
 Delynog *a*, having holly
 Delyrnaid, eidiau *n*, tubful [bour
 Delli -oedd -au *nf*, cell, closet; grove; ar-
 Dellaig, eigion *n*, stag, hart
 Dellowg *a*, abounding with cells
 Delli, Iau *nf*, grove; bower
 Delliwig -oedd *nf*, forest; grove
 Dellt -au *nf*, flint stone [sarcasm
 Dellowair, weiriau *n*, joke; hint. — du,
 Dellowair, Cellweirio *v*, to joke, to jest
 Dellowgar, Cellweiriol, Cellweirus *a*,
 joking, jocose, jocular, jesting
 Dlemi *n*, crookedness, wryness [circus
 Demmaes, meusydd *n*, circle for games;
 Demyw -ion *n*, male salmon
 Den *pr*, with, in possession of: *c*, for;
 because, forasmuch=Can, Gan

Cen *cn*, skin, peel, scales; lichen, liver-
 wort. Cen y ceryg, leprous liverwort
 Cenad -au -on *nf*, mission; permission,
 leave; messenger; ambassador; mis-
 sionary [mission
 Cenadaeth, Cenadiaeth *nf*, embassy,
 Cenadiad *n*, mission; permission
 Cenadol *a*,missive; permissive; mis-
 Cenadu *v*, to permit; to send [sionary
 Cenadwr, wyr *n*, messenger; missionary
 Cenadwri, Cenadwriaeth *nf*, mission,
 embassy
 Cenal -edd *nf*, tribe, clan, nation
 Cenatäu *v*=Caniatäu
 Cenaw -on *n*, offspring; cub, whelp;
 scion. Cenawon cŷll, hazel catkins
 Cenawes -au *nf*, she-cub
 Cenedl -oedd *nf*, nation, kindred, tribe;
 gender; sort; species. Y Cenedloedd,
 the Gentiles
 Cenedlaeth *nf*, generation
 Cenedlaethol *a*, national
 Cenedledigol *a*, generative
 Cenedlgarwch *n*, nationality
 Cenedliad *n*, procreation, generation
 Cenedlig *a*, national; gentile; pagan
 Cenedlog *a*, having a family
 Cenedlol *a*, of a family
 Cenedlor -ion *n*, progenitor
 Cenedlu *v*, to beget, to generate
 Cenel -au *nf*, tribe, nation=Cenedl
 Ceneu *n*, cub, whelp
 Cenfaint, feiniau *n*, progeny; herd
 Cenfigen -au *nf*, envy, malice
 Cenfigenol, Cenfigenus, Cenfigenllyd *a*,
 envying, envious, spiteful
 Cenfigenu *v*, to envy, to grudge
 Cencil -od *n*, perfect beast
 Cenig *nf*, sonnet=Canig
 Cenin *np* (-en *nf*), leeks. — ewinog,
 garlic. — y brain, wild hyacinth.
 — y gwinwydd, — Pedr, daffodil
 Cenio *v*, to perceive, to survey
 Cenllif *n*, high flood, torrent=Cefallif
 Cenllusg *cn*, stormy shower; hailstones;
 Cenog *a*, scaly, scurfy [hail
 Cenu *v*, to scale; to scurf
 Cêr *cn* (ceryn *n*), tools; furniture
 Cer *p*, near, close by=Ger
 Ceraint *np*, relatives, kindred
 Cerbyd -au *n*, chariot, coach
 Cerbydres -i *nf*, railway train
 Cerch, cyrch *n*, rising up, setting up
 Cerchafael -ion *n*, exaltation
 Cerchafu *v*, to uplift, to exalt
 Cerdin *np*, (S. W.)=Cerdin
 Cerdd -i *nf*, art; craft; art of poetry;

- piece of poetry or of music; song; poem. — anerch, epistolary poem; poetical epistle. — dafod, vocal song; vocal music. — dannau, instrumental music. — draith, recitative poetry. — hanes, epic poem=Hanesgerdd. — hawl ac ateb, poem in the form of a dialogue. — hud a lledrith, dramatic poem
- Cerdded *v*, to walk; to go; to travel.
 Cerdded tai, to go about begging
 Cerddedi *n*, going; pace
 Cerddediad *n*, walking, going; pace
 Cerddedor -ion *n*, sojourner
 Cerddedores -au *nf*, female traveller
 Cerddeddrydd *n*, peregrination
 Cerddedwr, wyr *n*, walker
 Cerddenin *a*, wayfaring, wandering
 Cerddgar *a*, harmonious, musical
 Cerddin *np* (-en *nf*), quicken trees, mountain ash. Cerddinen ddof, true service tree. — wen, white beam tree. — wyllt, wild service tree
 Cerddoliad, iaid *n*, harmonizer
 Cerddor -ion *n*, artist; singer, musician
 Cerddores -au *nf*, female musician
 Cerddoriaeth *nf*, the science of singing; music; minstrelsy
 Cerddorol *a*, musical
 Cerddwriaeth *nf*, the art of poetry; music
 Cerf -au *n*, method; art; trade
 Cerfiad *n*, carving; sculpture; figuring
 Cerfiadaeth *nf*, carving; sculpture
 Cerfio *v*, to form; to model; to carve
 Cerflun -iau *n*, piece of sculpture; statue
 Cerfyll -oedd *n*, sculpture; statue
 Cerhynt -iau *n*, current [medlar trees
 Ceri *np* (cerien *nf*), medlars; kernels; the
 Ceriach *np*, small tools; trifles
 Cerlyn *n*, miser, hunks, churl
 Cern -au *nf*, side of the head; the jaw
 Cernhep -iau *nf*, buffet or blow on the cheek [jawing
 Cerniad *n*, turning the side of the head;
 Cernial *v*, to go cheek by jowl
 Cernio *v*, to turn the jaw
 Cernod -iau *nf*, blow on the cheek
 Cernodio *v*, to buffet or beat the head
 Cerpyn *n*, clout, rag
 Cert -i *nf*, cart
 Certaid, eidiau *nf*, cart-load
 Certiad *n*, carting
 Certwyn -i *nf*, cart, wain
 Certh *a*, evident; imminent
 Certhedd, Cethrwydd *n*, imminence
 Cerwyd -on *n*, stag, hart
 Cerwyn -i *nf*, mashing-tub
- Cerwynaid, eidiau *nf*, tubful
 Cerydd -on *n*, correction, chastizement
 Ceryddedigaeth *nf*, chastizement
 Ceryddiad *n*, correction, rebuke
 Ceryddol *a*, castigatory, correctional
 Ceryddu *v*, to correct, to chastize; to rebuke, to reprove
 Ceryddus *a*, improving
 Ceryddwr, wyr *n*, chastizer
 Ceryglyd, Cerygog *a*, stony
 Cerygos *np*, pebbles, small stones
 Ceryn, cêr *n*, tool; surly chap
 Ces -i *nf*, point of divergency
 Cesail, eiliau *nf*, arm pit; bosom
 Cesair *np* (cesairy *n*), hailstones
 Ceseilaid, eidiau *nf*, armful
 Ceseiliad *n*, taking in the arms
 Ceseilwrn, yrnau *n*, burden that may be taken under the arm
 Ceseirio *v*, to shower hail
 Cest -au *nf*, receptacle; paunch; narrow mouthed basket
 Cestog *a*, round-bellied; swelled out
 Cestu *v*, to swell out the belly
 Cestyn *n*, little sly trick
 Ceten *nf*, little cabinet
 Cetenin *a*, curious, precious
 Cetog *nf*, satchel, bag
 Cetyn *n*, piece, bit, scrap; pipe. — diogel, good bit; considerable portion
 Er ys cetyn, a while ago
 Cethal *a*, terrible, awful
 Cethern *np*, fiends, furies
 Cethin *a*, dun, dusky; ugly, hideous
 Cethinen *nf*, swarthy one
 Cethino *v*, to make dusky; to make ugly; to become ugly or hideous
 Cethledd *n*, melody, singing
 Cethlyd *n*, melody of birds [cuckoo
 Cethlydd -ion *n*, singer, warbler: *nf*, t
 Cethr -i *n*, spike, nail
 Cethrai, eion *n*, driver, hammer
 Cethrain *v*, to drive, to urge; to drive the plough; to drive oxen
 Cethrawl *a*, pricking
 Cethren *nf*, spike, nail
 Cethreor -ion, Cethreinwr, wyr *n*, driver
 Cethrëu *v*, to drive onwards
 Cethrin *a*, piercing; horrid
 Cethror, -ion *n*, pike
 Cethru *v*, to drive in, to pierce
 Cethrwr, wyr *n*, one who drives in
 Cethw *n*, mustard
 Cenad *n*, excavation
 Ceubal -au *n*, ferry-boat, skiff
 Ceubalfa *nf*, ferrying place
 Ceubren -i *n*, hollow tree

Ceubwll, byllau *n*, pit, hollow pit
 Cendod -au *n*, hollowness; belly, paunch,
 inward parts; the bosom
 Cenedig *a*, hollowed, excavated
 Ceuedd, Ceudeb *n*, hollowness, concavity
 Ceufa -oedd *nf*, gulph, abyss
 Ceufad -au *n*, canoe
 Ceufaes, fen-ydd *n*, park
 Ceufawr *a*, yawning
 Ceuffordd, fflyrdd *n*, tunnei
 Ceugant *n*, vacuity; infinity
 Ceugant *a*, certain, sure
 Ceulad *n*, coagulation
 Ceulaidd *a*, like curds
 Ceulan -au, lenydd *nf*, hollow bank or
 Ceuled *n*, rennet [side of a river
 Ceuleden *n*, curd
 Ceulfraen *n*, crumbling cheese-curds
 Ceulfraenn *v*, to make cheese
 Ceulo *v*, to coagulate, to curdle
 Ceulon *n*, cheese-rennet, galium verum
 Ceulor -au *n*, curdling-tray
 Ceunant, nentydd *n*, ravine, brook
 Ceuo *v*, to excavate; to make hollow
 Ceulol *a*, inclosing; hollow
 Cewig *a*, shackled, fettered
 Cewyn -au *n*, band; napkin; shred [fish
 Ci, cŵn *n*, dog; holdfast. Ci coeg, dog-
 Ciaidd *a*, dog-like, dogged; cruel, brutal
 Cib -au *n*, cup; seed vessel; husk: *nf*,
 Cibaid, eidiau *n*, cupful [brim
 Cibo *v*, to raise the rim; to knit the
 Cibog *a*, having a cup or shell [brow
 Cibddall *a*, purblind, dim sighted
 Cibddar *a*, vehement
 Cibddu *a*, swarthy, dusky, dark
 Cibedrych *v*, to glance over
 Cibellyn, Cibellys *n*, chive garlic
 Cibglawr, gloriau *n*, trap door
 Cibli, ion *nf*, favourite thing; toast;
 Cibno -au *nf*, bowl, cup [trump card
 Cibog *n*, panic-grass
 Cibwst *nf*, chilblains, kibes
 Cibyn *n*, cup; follicle; half a bushel.
 Cibyn wy, eggshell
 Cibynaid, neidiau *n*, half a bushelful
 Cibynog *a*, having a shell
 Cica *v*, to hunt for flesh
 Cikai, eion *nc*, feeder on flesh
 Ciewr, wyr *n*, footman
 Cid -iau *n*, havoc, destruction
 Cidwm, ymod *n*, voracious beast; wolf:
 Cidws, ysod *nf*, greedy one [f cidymes
 Cidysen, cidysod *nf*, kid; faggot
 Cieiddio *v*, to grow dogged or cruel
 Cig *n*, flesh; flesh-meat. — bras, —
 gwyn, — tew, fat meat. — Cig coch,

lean meat. — dafad, — llwddn, —
 myharan, mutton. — dannedd, gums.
 — eidion, beef. — Iuddew, asafoe-
 tida. — llo, veal. — moch, pork,
 bacon. — marw, proud flesh
 Cigaid *a*, like flesh
 Cigdy, dai *n*, shamble; butcher's shop
 Cigfa -oedd *nf*, shamble; meat-market
 Cigfach -au *n*, flesh-hook
 Cigfran, frain *nf*, raven, carrion crow
 Cigfreinin *a*, ravenous
 Cigladd *n*, carrion
 Cigliw *a*, flesh-coloured
 Ciglyd *a*, like flesh
 Cignoeth *a*, grinning, snarling; caustic
 Cigo *v*, to grow fleshy
 Cigog *a*, full of flesh
 Cigol *a*, of flesh, sarcoptic [clutch
 Cigwain, einiau *nf*, flesh-fork; spear;
 Cigweinio *v*, to clutch
 Cigwr, wyr, Cigydd -ion *n*, butcher
 Cigyddes -au *nf*, female butcher [trade
 Cigyddiaeth *nf*, butchery; butcher's
 Cigyddio *v*, to butcher; to slaughter
 Cigysol *a*, carnivorous. Cigysolion,
 carnivora
 Cingroen *nf*, stinking mushroom
 Cil -iau, -ion *n*, back; recess, corner;
 retreat, flight. Cnoi cil, to chew
 the cud. Cil y lleuad, wane of the
 moon
 Cilecyn -ion -os *n*, fragment
 Cilchweryn -au *n*, gland
 Cildant, dannau *n*, alto harp-string
 Cildrem, Cildremu *v*, to leer
 Cildro -ion *n*, turn back
 Cildroi *v*, to turn backward
 Cildyn, Cildynog *a*, obstinate, stubborn
 Cildynu *v*, to pull back; to be obstinate
 Ciddant, ddannedd, ddaint *n*, jaw-tooth
 Ciledrych *v*, to look aside
 Cilegored *a*, partly open, ajar
 Cilegori *v*, to partly open
 Ciler -i -au *nf*, butter-tray
 Cilfach -au *nf*, nook; creek, bay
 Cilfin -iau *n*, brow, edge, margin, brink
 Cilfyrn *v*, to curtail, to abridge
 Ciltfed -au *nf*, brow; leer
 Cilgain *n*, asphodel
 Cilgant -au *n*, crescent
 Cilgi, gwn *n*, cowardly dog; coward
 Cilgiedd *n*, cowardice
 Cilgwithio *v*, to drive back; to push
 Cilio *v*, to retreat, to withdraw, to go
 out of the way; to put to flight
 Ciliorni *v*, to scare back

Cilolwg, ygon *nf*, sly look, leer
 Cilolygu *v*, to leer
 Cilwen -au *nf*, half smile
 Cilwenu *v*, to simper, to smile
 Cilwg, ygon *n*, frown
 Cin -ion *n*, surface; cuticle
 Ciniach *np* (ciniechyn *n*), shreds, snips
 Ciniachu *v*, to cut in shreds
 Ciniaw, Ciniaw, ciniawau *n*, dinner
 Ciniawa *v*, to dine
 Cinionen *nf*, thin sheet or covering
 Cinmael -au *nf*, retreat, covert
 Cinwgl, yglau *n*, entangling
 Cinyglog *a*, entangled
 Cinyon -ion *n*, shred, snip
 Cinyniach *np*, shreds, snips
 Cinynio *v*, to shred, to mangle
 Ciog *n*, burdock
 Cip -ion *n*, quick pull or snatch; glance.
 Cip y coed, tiled liverwort
 Cipdrem -iau *nf*, quick glance
 Cipedrych *v*, to glance
 Cipen *nf*, grapnel
 Cipgais *n*, scrambling
 Cipgar *a*, snatching; captious
 Cipiad, iaid *n*, bulldog
 Cipio *v*, to snatch; to whisk away
 Cipiol *a*, snatching; whisking off
 Cipiwr, wyr *n*, snatcher
 Cipod, Cipolwg *nf*, glance
 Cippill -ion *n*, dry stump
 Cippysg -od *cn*, the carp
 Ciprys -au *n*, scramble; brawl
 Ciprysgar *a*, given to brawling
 Ciprysu *v*, to scramble; to bicker
 Cir -ion *n*, bounty, boon, benefit
 Ciriad *n*, beneficence
 Cirio *v*, to cherish; to pity
 Ciriolaeth *nf*, munificence
 Ciro *cn*, dogrose, heptree
 Cis -ion *n*, slap, pat, blow
 Cisio *v*, to slap, to strike
 Cist -iau *nf*, chest, coffer, box
 Cistan -au *nf*, small chest, cabinet
 Cistanwr, wyr *n*, cabinetmaker
 Cistbridd *n*, potter's clay
 Cistfaen, feini *n*, a British monument,
 consisting of four flat stones placed
 at right angles, with a fifth on top.
 Cistfaen=Cistfaen
 Cistwely -au *n*, press-bed
 Cittrach *n*, conflict
 Cittrachu *v*, to fight
 Ciw *a*, clever; trim, neat
 Ciwdod -au *n*, tribe, clan, nation
 Ciwed *cn*, rabble, mob; crew
 Cladd -au *n*, trench; pit; a pool where

fish shed; a place where anything is
 hid or buried; digging
 Cladde -au *n*, chimney-piece [terment
 Claddigaeth *nf*, burying, burial, in-
 Claddfa, fëydd *nf*, burying-place, ce-
 metery; place where fish spawn
 Claddogof -au *nf*, catacomb
 Claddu *v*, to dig a pit; to bury, to inter;
 to deposit spawn
 Claer *a*, clear, bright, shining
 Claerder *n*, clearness, brightness
 Claerllys *n*, water pimpernel
 Claes, cleision *n*, haft end of a blade.
 Claes Mair, wild English clary
 Claf *a*, sick, ill, poorly, diseased
 Claf, cleision *n*, sick person; patient
 Clafaid, Clafus *n*, sickly, ailing
 Clafdy, dai *n*, hospital, infirmary
 Clafur, clefrion *n*, scurf; leprosy
 Clafurdy, dai *n*, lazaretto
 Clafurgen *n*, leprous liverwort
 Clafurlyd *a*, leprous; mangy
 Clafurllys -iau *n*, scabious. Clafurllys
 mawr, elecampane
 Clafuru *v*, to grow leprous
 Clafu *v*, to sicken, to fall ill
 Clai, cleiau *n*, clay; marl
 Clai, cleigion *nf*, whirlpool [volume
 Clai, cleingiau, cleingion *nf*, folding
 Clain, cleiniau *n*, prostrate, grovelling
 Clairch, cleirchion *n*, decrepit one [stat
 Clais, cleisiau *n*, stripe; bruise, mark
 rivulet; ditch, trench; field scabious
 Maen clais, marble
 Clamp, Clap, -iau *n*, mass, lump
 Clamp o ddyn, big lusty man
 Clap *n*, clack; gossip, talebearing
 Clappi, gwn *n*, talebearer
 Clapian *v*, to carry tales; to gossip
 Clapio *v*, to make a lump
 Clapiog *a*, lumpy, in lumps
 Clas -au *n*, space; plat; region
 Clasdri -oedd *n*, glebe land
 Clasg *n*, heap, collection, pile
 Clasgor -au *n*, college
 Clasgu *v*, to gather or heap together
 Clasor -au *n*, enclosure; cloister
 Clasordy, dai *n*, cloister-house
 Claswydd *np* (-en *nf*), the elm
 Clau *a*, incessant; quick, fast; even
 temperate; sincere
 Clauar *a*, temperate, mild; lukewarm
 Clauarder, Clauaredd, Clauarineb
 mildness, temperateness [pepp
 Clauarllys *n*, biting stonecrop, wal
 Clauaru *v*, to make or become mild
 Clawd, clodion *n*, shingle; patch

- Clawdd, cloddiau *n*, ditch, dike, pit; quarry; fence, hedge; embankment
 Clawr, cloriau *n*, surface; cover
 Claws, cloydd *n*, close, yard, court;
 Cleb -ion *n*, driveller [cloister
 Clebar *n*, silly talk or clack
 Clebarddus *a*, clacking, babbling
 Clebren *nf*, prattling gossip
 Clec -ion *nf*, crack, smack; gossip
 Cleca *v*, to clack; to gossip
 Clecai, eiod, eion *nf*, clacker; gossip
 Clecëig *a*, prattling, gossiping
 Cleciad *n*, cracking [to chatter
 Clecian *v*, to crack; to smack; to snap;
 Clea *af*, sheltering, warm: *m* clyd
 Cledr -au, Cledren *nf*, flat body; shingle:
 stave; rail. Cledr y ddwyfron, the
 breastbone. — llaw, the palm of the
 hand. Cledr-ffordd, railway
 Cledro *v*, to beat soundly
 Cledrog *a*, shingled, railed
 Cledru *v*, to rail; to pale
 Cledrwy -on *nf*, lattice-work
 Cledd -au *n*, rest; the left; north; sword
 Cleddu *n*, sword; blade=Cleddyf
 Cleddiwig *nf*, quarry, mine
 Cleddlaw *nf*, left hand
 Cleddog, Cleddyfog *a*, bearing a sword
 Cleddyf -au *n*, sword, blade. Cleddyf
 Bleddyn, the spleen
 Cleddyfain *v*, to cut with a sword
 Cleddyfaint *n*, rage of swords [sword
 Cleddyfal, Cleddyfawd *n*, stroke of a
 Cleddyfys, Cleddys *n*, burreed
 Cleddyfwr, wyr, Cleddyfydd -ion *n*,
 swordsman
 Cleddyfyddiaeth *nf*, the use of the sword
 Clefri *n*, the leprosy. — dyfrllyd, water
 farcy. — mawr, farcy
 Clefryd *n*, eruptive disease
 Clefryn *n*, sheep's bit, sheep's scabious
 Clefweh, Clefni *n*, disease, ailment, sick-
 Clefyca *a*, valetudinary [ness, illness
 Clefygian *v*, to be sickly
 Clefyghyd *a*, valetudinary, ailing
 Clefychu *v*, to fall sick
 Clefyd -au -on *n*, sickness, disease,
 complaint, disorder; fever (N.W.). —
 drwg, — poeth, — trythyll, venereal
 disease. — melyn, jaundice. — y
 brenin, scrofula. — y cymmalau, gout.
 — y ddueg, spleen. — y gŵiau, rheuma-
 tism; nervous disorder. — y gwaed,
 dysentery. — y môr, sea-sickness
 Cleg -ion *n*, hard mass or lump
 Clegar, Clegr, Clegyr *v*, to clack, to
 cackle; to tattle; to crackle
 Clegyr, Clegr -au *n*, rock, cliff
 Clegyrog *a*, rocky, rugged
 Cleiad, aid, Cleiaden *nf*, a casing; peat;
 cowdung dried for fuel
 Cleiog *a*, abounding with clay, clayey
 Cleibwll, byllau *n*, clay pit
 Cleidir -oedd *n*, clay land
 Cleid *nf*, rotten or soft stone
 Cleifaen, fain, feini *n*, shale
 Cleigio *v*, to dip, to immerge, to plunge
 Cleilyd *a*, clayey, clayish
 Cleinio *v*, to lay prostrate; to procreate
 Cleio *v*, to become clay
 Cleiriach *n*, decrepit one
 Cleisen *nf*, bruise [to dawn
 Cleisio *v*, to streak, to mark, to bruise;
 Cleisiog *a*, streaked; bruised
 Clem -iau *nf*, slice; thin piece
 Clemio *v*, to slice; to piece
 Clep -iau *nf*, clack, clap; crag
 Clepai, eion *nf*, a babbling gossip
 Clepian, Clepio *v*, to clack, to babble,
 to gossip; to prate; to carry tales
 Cler *cn*, itinerant minstrels
 Cler *np* (-en *nf*), gad-flies. Cleren, the
 rattles in the throat
 Clera *v*, to stroll as minstrels
 Clerig *a*, clerical
 Clerigwr, wyr *n*, clergyman
 Clerwr, wyr *n*, itinerant minstrel
 Clerwriaeth *nf*, minstrelsy
 Cleudeb *n*, evenness, equanimity
 Cleuder, Cleufrydedd *n*, sincerity
 Cleufryd *a*, sincere
 Clewt -iau *n*, clatter; scolding
 Clewtian *v*, to clatter, to scold
 Clicied -au *nf*, latch, catch. — gën,
 jawbone
 Cliciedu *v*, to fasten with a latch
 Climach -od *n*, slim tall fellow
 Clin *n*, spark, sparkle
 Clindarddach *n*, crackling noise
 Clip *n*, -au precipice, crag; snap, catch
 Clïpan *n*, sturdy beggar
 Clir *a*, clear
 Clïw *a*, compact; clever; pert
 Clo -ion -iau *n*, knob; close; lock
 Cload *n*, closing; locking
 Clob -au *n*, knob, boss
 Clöben *nf*, large or fat female
 Clöbyn *n*, large lump; bouncer
 Clocian *v*, to cluck as a hen
 Cloch, clych, clychau *nf*, bell. Cloch
 y dwfr, bubble. — maban, snow-
 drop. — ymadrodd, nvula. — yr
 eos, harebells. Un o'r gloch, Un ar
 gloch, one o'clock

- Clochaidd *a*, sonorous, noisy [ing]
 Clochdar, Clochdardd *n*, clucking; chirp-
 Clochdar *v*, to cluck; to chirp
 Clochdarddain *v*, to cluck [tower
 Clochdy, dai *n*, steeple, belfry, clock-
 Clochi *v*, to rise in bubbles, to bubble
 Clochydd -ion *n*, bellman; sexton; er-
 roneously, but commonly, a parish
 clerk [commendation
 Clod -au -ydd *nf* and *n*, praise, fame,
 Clodadwy *a*, laudable, commendable
 Clodfawr *a*, celebrated, famous
 Clodforedd *n*, celebrity, renown
 Clodfori *v*, to celebrate, to extol
 Clodforus *a*, commendable; praising
 Clodiad *n*, praising
 Clodiaeth *nf*, celebrity, fame
 Clodus *a*, extolling, praising
 Clodwiw *a*, commendable [fame
 Clodymgais, Clodymgeisio *v*, to seek
 Cloddio *v*, to dig, to delve; to trench;
 to embank; to make fences or hedges
 Cloddiog *a*, trenched, embanked
 Cloddiwr, wyr *n*, ditcher; common la-
 Cloe *a*, swift, brisk, dexterous [bourer
 Clöedig *a*, closed; locked
 Clöen -au *nf*, boss, stud
 Cloer -au *n*, locker; niche
 Cloeren -au *n*, small window
 Clöfen -au *nf*, knot or point of ramifi-
 cation in trees; branch
 Clöfenog *a*, branching
 Clöfenu *v*, to branch, to sprig
 Clöff *a*, lame, limping, halt
 Clöffi *v*, to lame, to grow lame, to halt
 Clöffni, Clöffi *n*, lameness, limping
 Clöffrwym -au *n*, fetter. — *y* cythraul,
 — *y* mwci, great bindweed
 Clöffrwywo *v*, to fetter
 Clög -au *n*, large stone; cloak
 Clögan -au *nf*, large stone
 Clögor -au *n*, protuberance
 Clögoren *nf*, bubble
 Clögorenu *v*, to bubble
 Clögwrn, yrnan *n*, crag, rock
 Clögwyn -i -au *n*, precipice
 Clögwynog *a*, full of precipices
 Clögn -au *n*, cloak, mantle
 Clögyrnach *n*, what is craggy; a metre
 Clögyrnog *a*, craggy, rocky [so called
 Clöi *v*, to close; to shut; to lock
 Clöig -ion *nf*, hasp, hitch: *np*, bundles
 of straw for thatching
 Clöigen, clöig *nf*, what is tied at the end;
 whisk of straw for thatching
 Clöigyn *n*, hasp, hitch
 Clöigynu *v*, to hitch

- Cloi -iau *nf*, pate, skull
 Clolian *v*, to prate, to gabble [gor
 Clönc -iau *nf*, hollow sound, clang, clan-
 Clöncian, Clöncio *v*, to clank, to clash
 Clöncwy -au *n*, addle egg
 Clöpa, clöpanau *nf*, noddle; knob; club
 Clöpen *nf*, noddle; jolt-head
 Clör *np*, earth nuts. — *y* brain, white
 saxifrage. — *y* moch, truffle
 Clören -au *nf*, rump, tail [lance
 Clorian -au *n* and *nf*, pair of scales; ba-
 Clorianu *v*, to balance, to weigh
 Clorio *v*, to put on a cover; to cover with
 Clöriog *a*, having a cover or lid [a lid
 Clöron *np* (-en *nf*), potatoes
 Clöryn *n*, small cover or lid
 Clös *af*, compact, neat, tidy: *m* clws
 Clös -ydd *n* = Claws
 Clös -au, Clösyn *n*, pair of breeches
 Clöwyn *n*, knob, boss; bile
 Clöyn -au *n*, boss, knob; the eyeball.
 Clöyn ia, Clö ia, iciele
 Clöyniad *n*, embossing
 Clöynog *a*, embossed, studded
 Clöynu *v*, to emboss, to stud
 Clud -au *nf*, any sort of carriage: *n*
 Cludadwy *a*, portable [luggage
 Cludai, eion *nf*, carriage, coach
 Cludair, eiriau *nf*, heap, pile
 Cludeirio *v*, to heap, to pile [veyance
 Cludfa -oedd *nf*, carrying place; con-
 Cludiad *n*, bearing; carriage, conveyance
 Cludo *v*, to carry, to convey; to heap
 Cludres -i *nf*, railway train, train
 Cludwair, weiriau *nf*, deposit, heap, pil-
 Cludwr, wyr, Cludydd -ion *n*, porter
 Cluddio *v*, to overwhelm [carriage
 Clug -ion *n*, a mass; the mumps
 Clugiar, ieir *nf*, partridge
 Clugio *v*, to squat; to perch
 Clul -iau *n*, passing-bell
 Clun -iau *nf*, hip, haunch. O glun
 glun, step by step, slowly. Wrth e
 glun, by his side
 Clunhecian *v*, to limp
 Clunhecian *n*, springhalt
 Clunlaes *a*, hipshot, limping
 Clunwst *nf*, the sciatica
 Cluro *v*, to rub; to whisk
 Clust -iau *nf*, ear; handle. — arad
 the bridle of a plough. — *yr* art
 wood sanicle. — *yr* asen, con
 livergreen. — *yr* ewig, spurge laurel
 — *y* fuwch, — *y* tarw, great mullein
 — llygoden, mouse-ear chickweed
 — *yr* Iudew, Clustian'r ysgaw, Jew
 ear. Clustiau'r dderw, tree lungwe

- Clusten *nf*, auricle [listen closely
 Clustfeinio *v*, to prick up the ears; to
 Clustgyfaddefiad *n*, auricular confession
 Clustiog *a*, having ears, eared
 Clustlipa *a*, flap-eared
 Clustog -au *nf*, cushion, pillow. —
 Fair, thrift, gilliflower
 Clustogen *nf*, small cushion
 Clustogi *v*, to cushion
 Clusttlys, tlysau *n*, ear-ring
 Clustweini *v*, to prompt
 Clwc -ion *n*, clucking
 Clwc *a*, tender, soft to the touch; broken-
 sounded; addle. Wy clwc, addle egg
 Clwciau *v*, to utter indistinct sounds;
 Clwch, clychod *n*, crag [to cluck
 Clwg, clygau *n*, large stone, crag
 Clwm, clymau *n*, knot, tie
 Clwpa -od *n*, knob; club; dolt
 Clws *am*, compact, neat, trim: *f* clos
 Clwt, clytiau *n*, piece, patch, clout
 Clwtyn *n*, small patch, rag, clout [gate
 Clwyd -au -i *nf*, plaited work, hurdle,
 Clwyden -i *nf*, hurdle; flake
 Clwydo *v*, to wattle, to hurdle; to roost
 Clwyf -au *n*, wound; disease. Clwyf
 penau, mumps. — y brenin, the
 king's evil, scrofula. — y march-
 ogion, piles, hemorrhoids
 Clwyfiad *n*, wounding; sickening
 Clwyfiant *n*, sickness, disorder
 Clwyfo *v*, to wound; to sicken
 Clwyfol *a*, wounding; sickening
 Clwyfus *a*, wounded; sick
 Clwys -au *n*, close, inclosure
 Clwysdy, dai *n*, cloister-house
 Cly -on *n*, gravitation to a point
 Clybod *n*, the hearing: *v*, to hear=
 Clyw, Clywed [bodigion, acoustics
 Clybodig *a*, relative to hearing. Cly-
 Clybodigaeth *nf*, the hearing
 Clyd *a*, sheltering; comfortable: *f* cled
 Clydach -au *nf*, sheltered glade
 Clydfan -au *nf*, shelter
 Clydo *v*, to render comfortable [state
 Clydrwydd *n*, comfortableness, sheltered
 Clydwr *n*, shelter, refuge
 Clymog *a*, knotty, entangled
 Clymog, Clymlys *n*, knotgrass. Clym-
 ogyu troellog, whorled knotgrass
 Clymu *v*, to knot, to tie
 Clyn -oedd *n*, brake, thicket
 Clynog, *a*, abounding with brakes
 Clyn *np* (-yn *n*), hornets, gad-flies=Cler
 Clys -ion, Clysyr -on *n*, impulse, motive
 Clytio *v*, to patch, to piece
 Clytiog *a*, patched; ragged
- Clytwaith *n*, patch-work
 Clyw *n*, the sense of hearing
 Clywed *v*, to hear; to have sensation;
 to perceive by any of the senses except
 the sight: *n*, the hearing. — ar
 galon, to feel disposed or inclined.
 — arogl, to smell. — blas, to taste.
 — dolur, — poen, to feel pain. —
 llais, to hear a voice
 Clywedig *a*, that is heard, audible
 Clywedigaeth *nf*, the sense of hearing
 Clywiadur -iaid *n*, auditor
 Cna -oedd *n*, knob, door button
 Cnaif, cneifion *n*, crop, shearing
 Cnap -iau *n*, knob; button
 Cnapan, Cnapan, -au *nf*, knob; bowl
 Cnapio *v*, to form knobs
 Cnapiog *a*, knobbed; bumpy
 Cnau *np* (cneuen *nf*), nuts. See Cneuen
 Cnawd *n*, human flesh
 Cnawd *a*, congenial; habitual=Gnawd
 Cnawdiad, Cnawdoliad *n*, Cnawdoliaeth
nf, incarnation
 Cnawdio, Cnawdoli *v*, to incarnate
 Cnawdol *a*, carnal, fleshly
 Cnec -ion -iau *nf*, crash, snap, jar
 Cnecian *v*, to crash, to jar
 Cnecni *n*, jarring, snapping
 Cnecu *v*, to jar, to wrangle
 Cnecus *a*, jarring, wrangling
 Cneifdy, dai *n*, shearing-house
 Cneifio *v*, to shear, to clip
 Cneifion *np*, clippings, flocks
 Cnes -au *nf*, deposit; prey
 Cneua *v*, to go a nutting [almond
 Cneuen, cnau *nf*, nut. Cneuen Groeg,
 Cneuo *v*, to become nuts
 Cnewull *np* (-yn *n*), kernels
 Cnewullu *v*, to become a kernel
 Cnic -au *n*, slight rap, snap
 Cnicell -au *nf*, smacker, snapper; pecker
 Cnif, Cniff, -ion *n*, toil, pain, trouble
 Cnifio, Cniffio *v*, to toil; to molest
 Cnill -iau *n*, passing-bell
 Cnipws *n*, filip of the finger
 Cnith -ion *n*, soft touch or tap
 Cnithio *v*, to tap, to twitch; to nibble
 Cniw -ian *n*, pack, group
 Cno -ion *n*, bite, chewing
 Cnoc -iau *n*, rap, knock, stroke
 Cnocell -au *nf*, sudden stroke. — y coed,
 the woodpecker. — o dywydd gwlyb,
 interval of wet weather
 Cnocellu *v*, to rap; to peck
 Cnocio *v*, to knock, to beat
 Cnod -au *nf*, crop; growth
 Cnodig *a*, fleshy; fat

- Cnodol *a*, congenial
 Cnofa, fÿydd *nf*, gnawing, griping. —
 cydwybod, remorse
 Cnofain *v*, to gnaw incessantly
 Cnoi *v*, to gnaw, to chew, to bite, to
 masticate
 Cnol -iau *nf*, round mass; hillock, knoll
 Cnu -au *n*, fleece=Cnuf
 Cnuch -ion *n*, junction, joint
 Cnud -oedd *n*, group, pack
 Cnuf -iau *n*, fleece
 Cnul -iau *n*, passing-bell, knell=Cnill
 Cnuwch -iau *n*, bundle, bush
 Cnwb, cnybiau *n*, bunch, knob
 Cnwc, cnyciau *n*, hump, lump; hillock
 Cnwd, cnydau *n*, produce; crop; cover-
 Cnwff, cnyffiau *n*, lump, hunch [ing
 Cnwpa *n*, knob; club. Ffon gnwpa,
 Cnwyf *n*, mashing. [pastoral staff
 Cnycio *v*, to form into knobs
 Cnyciog *a*, having bumps; full of tumps
 Cnycyn *n*, bump; small hillock
 Cnydfawr *a*, fructiferous, productive
 Cnydio *v*, to yield increase, to produce
 Cnydiol *a*, fructiferous [a crop
 Cnyw -ion *n*, autumn pig; badger
 Co *nf*, rotundity; concavity
 Cob -iau *n*, thumb; embankment
 Cob, còbau *nf*, tuft; spider
 Còb, còbau *nf*, cloak; coat; cope. Còb
 aradr *n*, tie-bow of a plough
 Coban -au *nf*, mantle; coat
 Cobio *v*, to tuft; to thump
 Coblyn *n*, thumper; pecker; sprite,
 goblin. Ar gefn ei goblyn, in very
 bad humour. — y coed, woodpecker
 Cobyn -au *n*, tuft, bunch
 Cocas -au *nf*, cog of a wheel
 Cocos, Cocs *np* (cocsen *nf*), cockles;
 cogs of a wheel. Bywion cocs, cockles
 out of the shells
 Cocr *n*, coaxing, fondling
 Cocraeth *nf*, fondling
 Cocri *v*, to fondle, to indulge
 Cocw *n*, hard mass, lump
 Cocwy *n*, matured egg
 Cocwy *v*, to impregnate eggs; to tread
 Coch *a*, red; ruddy; *n*, red. Y goch
 gam, Robin goch, redbreast
 Cochder *n*, redness
 Cochddu *a*, of a reddish black
 Cochem -au *nf*, ruby
 Cochfelyn *a*, copper-coloured
 Cochgangen *nf*, chub-fish
 Cochi *v*, to redden; to blush
 Cochiad, iaid *n*, grouse, red game
 Cochl -au *n*, mantle, cloak
 Cochlas *a*, reddish blue, purple
 Cochlini *n*, redness; ruddiness
 Cochrudd *a*, crimson, ruddy [cochwen
 Cochwyn *am*, reddish white; pink: *f*
 Cod -au *nf*, bag, pouch; budget
 Codaid, eidiau *nf*, bagful, purseful
 Coden -au *nf*, bag, pouch; husk. —
 hyred, — eurych, — euraid, puffball
 Codenog *a*, having bags or pods
 Codenn *v*, to bag; to blister
 Codgen -au *nf*, blister
 Codi, Cyfodi *v*, to rise; to raise, to lift
 Codiad *n*, rising; raising [to swell up
 Codog *a*, having bags; rich: *nf*, sainfoin
 Codowydd *n*, ploughman's spikenard
 Codwrth *n*, bladder campion [donnu
 Codwarth *n*, deadly night shade, bella
 Codwm, dymau *n*, fall, tumble. Ym
 aslyd codwm, to wrestle
 Codymu *v*, to fall, to tumble; to wrestl
 Codymwr, wyr *n*, tumbler; wrestler
 Codywasg *n*, mithridate mustard
 Codded -au *nf*, vexation, offence
 Coddeidio *v*, to vex; to straiten
 Codi *v*, to vex; to chide
 Coddiant *n*, vexation; trouble
 Coddyn -au *n*, privy, stool
 Coed -ydd *cn*, wood, trees. — ced
 Coeda *v*, to gather wood [cedar tree
 Coeden *nf*, standing tree, tree
 Coedgae -au *n*, live fence [woode
 Coedog, Coediog *a*, having trees, wood;
 Coedel *a*, of the woods; wooden
 Coedrwym, Coedgwlm *n*, black brion
 Coedwal -au *nf*, wood covert
 Coedwig -oedd *nf*, wood, forest
 Coedwrych -oedd *n*, quickset
 Coedwyrdd *n*, wintergreen
 Coedwys *np*, people of the woods
 Coeg *a*, empty; vain; saucy; sterile; sill
 Coegathraw -on *n*, pedant [foolis
 Coeghwedl -au *n* and *nf*, empty tale
 Coegdyb -iau *n* and *nf*, whim, whimse
 idle conceit
 Coegddall *a*, half blind, purblind
 Coegddellni *n*, purblindness
 Coegedd *n*, emptiness; silliness
 Coegen -od *nf*, vain wench; coquette
 Coegenaidd *a*, coquettish
 Coegfalch *a*, conceitedly proud
 Coegfeddyg -on *n*, quack doctor, qua
 Coegfeddyginiaeth *nf*, quackery
 Coegfolach *n*, vain boasting
 Coegfran, frafn *nf*, jackdaw
 Coegfrwnt *a*, obscene
 Coegio *v*, to make void; to trick;
 Coeglofft -ydd *nf*, garret [prete:

Coegni *n*, sauciness; emptiness
 Coegsiarad -ach *n*, empty talk
 Coegylfinhir -iaid *n*, the whimbrel
 Coegymddangosiad *n*, false appearance
 Coegymffrost -iau *n*, vain boasting
 Coegyn -od *n*, conceited fellow, coxcomb
 Coegynaid *a*, coxcomical
 Coel -ion *nf*, omen; belief, trust
 Coelbrawf, brofion *n*, presumptive proof
 Coelbren -i -au *n*, record or letter stick;
 ballot stick; lot; alphabet. — *y*
 beirdd, bardic alphabet. — *y* myn-
 eich, monkish alphabet
 Coelcerth -i *nf*, signal of alarm; bonfire
 Coeledigaeth *nf*, credibility
 Coeledd *n*, credibility; belief
 Coelfain, feiniau *nf*, glad tidings; omen
 stone, stone of testimony
 Coelferth -au *nf*, good fortune
 Coelgar *a*, credulous, apt to believe
 Coelgarwch *n*, credulousness
 Coelgrefydd -au *nf*, superstition [stitions
 Coelgrefyddol, Coelgrefyddus *a*, super-
 Coelgyfaredd -ion *nf*, cure by charms
 Coelig, Coelin *a*, ominous, portentous
 Coelio *v*, to believe, to credit, to trust
 Coeliwr, wyr *n*, one that gives credit
 Coelres -i *nf*, row of records; beads;
 Coes -an *nf*, leg, shank; handle [trifles
 Coesarn -au *nf*, defence for the legs
 Coesed *a*, raised or made light. Bara
 coesed, manchet bread
 Coesgam *a*, bandy-legged
 Coesgyn -ion *n*, Coesgen -au *nf*, bone
 of the leg, shank
 Coeshir *a*, long-legged, long-shanked
 Coesnoeth *a*, bare-legged
 Coesog *a*, legged, shanked
 Coesol *a*, belonging to the leg, crural
 Coeswisg -oedd *nf*, covering for the leg;
 Coeta *v*, to gather wood [greave
 Coetan, Coeten, -au *nf*, quoit
 Coetrych -au *n*, grafting stock
 Coeth *a*, ardent; pure, purified; fine;
 refined; pert
 Coethed -ion *n*, stimulant; refiner
 Coethi *v*, to stimulate; to refine; to
 prate, to talk pertly; to bark
 Coethol *a*, stimulating; refining
 Coethyn -ion *n*, puritan
 Coethyndod *n*, puritanism
 Cof -ion *n*, memory; retention. Myned
 dros gof un, to escape one's memory
 Cofeb -ion *nf*, memorandum, memorial
 Cofen -au *nf*, memorial [recorder
 Cofiadur -iaid -on *n*, remembrancer;
 Cofiadwy *a*, memorable; recordable

Cofiaeth *nf*, memorial, record
 Cofiair *v*, to call often to mind
 Cofiant, iaint, iannau *n*, commemora-
 tion; memoir
 Cofiedigaeth *nf*, remembrance
 Cofiedydd -ion, Cofiaidwr, wyr *n*, re-
 membrancer; recorder
 Cofio *v*, to remember, to recollect
 Cofl -au *nf*, the embrace; the bosom
 Coflaid, eidiau *nf*, what is embraced;
 armsful; bosom friend; darling
 Cofleidio *v*, to fold in the arms; to em-
 brace, to hug [gister; record
 Coflyfr -au *n*, memorandum book; re-
 Coflys -oedd *n*, court of record
 Cofnod -au *n*, memorandum, minute
 Cofnodi *v*, to record, to register
 Cofres -i *nf*, list, catalogue
 Cofrestr, -i *nf*, register, catalogue, list
 Cofrestru *v*, to register [gistrar
 Cofrestrwr, wyr, Cofrestrydd -ion *n*, re-
 Cofrodd -ion *nf*, keepsake
 Cofus *a*, memorable; mindful
 Cofweini *v*, to prompt
 Cofwyl -iau *nf*, memorial festival
 Cof -ion *n*, hollow trunk; belly
 Coffa *v*, to remember; to bring to one's
 Coffa -on *n*, memory; memorial [mind
 Coffad *n*, remembering
 Coffadwriaeth *nf*, remembrance, memory
 Coffaid, eidiau *n*, bellyful
 Coffäu *v*, to remember, to record; to
 remind; to commemorate
 Coffäwr, wyr *n*, remembrancer
 Coffir -au *n*, coffer, trunk, chest
 Coffryn *n*, little coffer
 Cofft -au *n*, hollow body; belly
 Cofftio *v*, to gorge, to quaff
 Cog -au *nf*, cuckoo: *nc*, cook
 Cogail, eiliau *n*, distaff; truncheon
 Cogan *nf*, bowl, cup, bason
 Cogeilaid, eidiau *n*, distaff-full
 Coges -au *nf*, female cook: *m* cogydd
 Cogor *n*, chattering: *v*, to chatter, to
 Cograch *v*, to chatter, to chat [chat
 Cogwrn, yrnau *n*, knob; crab; egg-shell;
 shell; limpet
 Cogyl -au *n*, cudgel, club
 Congl -au *nf*, corner, angle
 Conglfaen, fain, feini *n*, corner stone
 Conglog *a*, angular, cornered [of corn
 Col -ion *n*, peak, summit; sting; beard
 Cól, colau *n*, foetus, embryo
 Cola *n*, point, sting; beard of corn, awn
 Colaeth Coledd *n*, nursing; cherishing
 Coleddu, Coledd *v*, to cherish; to indulge
 Coleg -au *n*, college

Coler -i <i>n</i> , collar. Coleru <i>v</i> , to collar	Cop -au <i>n</i> , top, summit [the hea
Colfach -au <i>n</i> , hinge. Colfachu <i>v</i> , to	Copa, äu <i>nf</i> , top, tuft, crest; crown
Colfen -i <i>nf</i> , bough, branch [hinge	Copinod -au <i>n</i> , information, intelligenc
Coliant <i>n</i> , Colsaid, seidiau <i>nf</i> , the part	Copog <i>a</i> , tufted, crested, high-topped
of a scythe, and similar instruments,	Copyn -au <i>n</i> , tuft; spider
that is let into the handle	Côr, corau <i>n</i> and <i>nf</i> , circle; stall, cri
Colias -au <i>nf</i> , pain of a sting	college; choir
Coliog <i>a</i> , having a sting; bearded	Cor -od <i>n</i> , point; dwarf; spider: <i>px</i> , sma
Colion <i>np</i> , beard of corn	little, lesser, dwarf
Colof -au <i>n</i> , stem; prop; pillar	Corach -od <i>n</i> , dwarf, pigmy
Colofn -au <i>nf</i> , column, pillar, support	Corafon -ydd <i>nf</i> , rivulet
Colomen -od <i>nf</i> , dove, pigeon	Còraidd <i>a</i> , dwarfish, pigmean
Colomendy, dai <i>n</i> , pigeon-house	Corawd, odion <i>n</i> , lavishness
Colon -au <i>nf</i> , peak, point; prop	Corawg <i>a</i> , lavish, liberal
Colp -au <i>n</i> , pointed spar; dart	Corawl <i>a</i> , circling, rounding; choral
Colpes -au <i>nf</i> , pointed wedge	Corbed -au <i>n</i> , corbel; jutting out
Coludd -ion <i>nc</i> (-yn <i>n</i>), the bowels	Corbedw <i>np</i> , the last of a brood
Coluddlys <i>cn</i> , pennyroyal	Corbedwyn <i>n</i> , darling: <i>f</i> corbedwen
Coluddyn <i>n</i> , gut, bowel	Corbenfras <i>n</i> , haddock
Colwydd <i>np</i> , neck bones, scrags of venison	Corberth -i <i>nf</i> , dwarf bush
Colwyn -au <i>n</i> , bantling, cub	Corbwl, byllau <i>n</i> , puddle
Colwynes -au, Colwynwraig, wragedd	Corbwyll -ion <i>n</i> , slight hint
<i>nf</i> , midwife [to prattle	Corbwylo <i>v</i> , to hint, to suggest = Cr
Colwyno <i>v</i> , to act as midwife; to fondle,	Corbwyo <i>v</i> , to domineer [bw
Colwynwr, wyr <i>n</i> , accoucheur, man-	Corc <i>a</i> , compact, neat, smart
Colwynyddiaeth <i>nf</i> , midwifery [midwife	Corcen -od <i>nf</i> , smart girl
Colyn -au <i>nf</i> , pivot; sting	Cord, cyrd <i>n</i> , twist; cord
Colynog <i>a</i> , having a pivot or sting	Cordedd <i>n</i> , twisted state
Colynu <i>v</i> , to sting	Cordeddu <i>v</i> , to twist, to twine
Coll <i>n</i> , loss, damage	Corden -i <i>nf</i> , rope, string
Coll, cŷll <i>cn</i> (collen <i>nf</i>), hazel wood	Cordref -i ydd <i>nf</i> , hamlet, village
Collborth, byrth <i>n</i> , the gate of perdition	Cordwal <i>n</i> , Cordova leather
Collddyn -ion <i>n</i> , condemned one; convict	Cordd -ion <i>n</i> , circle; tribe
Colled -ion <i>nf</i> & <i>n</i> , loss, damage	Cordderw <i>np</i> (-en <i>nf</i>), dwarf oaks
Colledaint <i>n</i> , misfortune, loss	Corddi <i>v</i> , to churn; to turn; to agita
Colledigaeth <i>nf</i> , perdition, loss	Corddlan -au <i>nf</i> , fold; cemetery
Colledu <i>v</i> , to occasion loss	Corddyn -au <i>n</i> , pivot; the rim of a
Colledus <i>a</i> , losing, damaging	Cored -au <i>nf</i> , wear, dam [or ba
Collen, cŷll <i>nf</i> , sapling; hazel	Coredu <i>v</i> , to form a wear; to wear,
Collfarn -au <i>nf</i> , condemning sentence;	Coredd <i>n</i> , turning; aberration [d
condemnation; conviction	Coreddu <i>v</i> , to circulate
Collfarnu <i>v</i> , to condemn; to convict	Coreddus <i>a</i> , circling, rotatory
Colli <i>v</i> , to lose; to spill; to be lost	Corelw -on <i>n</i> , reel, dance
Collwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), hazel wood	Corelwest -i <i>nf</i> , ball, dance
Collwyn -i <i>n</i> , hazel grove	Corelwi <i>v</i> , to dance; to skip about
Com -ion <i>n</i> , curve; circle	Coren, Cores <i>nf</i> , female dwarf
Comio <i>v</i> , to go round; to converse	Corf, cyrf, &c = Corff, &c.
Comp -ion <i>nf</i> , circle	Corfais <i>np</i> , ribs of the body
Compawd, odau <i>n</i> , compass	Corfan -au <i>n</i> , metrical foot. — crwn
Con -au <i>n</i> , peak, cone	cydbwys, — hir, spondee. — cr
Conach <i>n</i> and <i>a</i> , upstart [mutter	disgynedig, dactyl. — crych dyr
Conach <i>v</i> , to grumble, to murmur, to	afedig, anapest. — dyrchafedig,
Coned <i>n</i> , towering; pride	talgrwn, iambus. — rhywiog,
Conedd <i>n</i> , pomp, pride, glory	chee. — trwm, tribrach
Conell -au <i>nf</i> , tail, rump	Corfran, frafn <i>nf</i> , jackdaw
Cono <i>n</i> , pert upstart, smart fellow	Corfryn -iau <i>n</i> , hillock
Conyn <i>n</i> , stalk; point; sting; stump	Corff, cyrff <i>n</i> , body; corpse; social b

Corff <i>v</i> , to body; to take into the body; to taste	Coroni <i>v</i> , to crown
Corffilyn <i>n</i> , small thing, corpuscle, atom	Coronig <i>nf</i> , coronet
Corfflan -au <i>nf</i> , burying place	Coronllys <i>n</i> , peony
Corffog <i>a</i> , bodied, corpulent	Coronog <i>a</i> , having a crown, crowned
Corffol <i>a</i> , bodied, corporeal	Cors -ydd <i>nf</i> , bog, fen
Corffolaeth <i>nf</i> , personality; whole	Corsen -au, cyrs <i>nf</i> , bog plant, reed
Corffolaethu <i>v</i> , to personify	Corsenog <i>a</i> , full of reeds, reedy
Corffor -oedd <i>n</i> , body	Corswig, Corswigen <i>nf</i> , guelder rose
Corfforaeth <i>nf</i> , corporation	Cort, cyrt <i>n</i> , cord, rope
Corffori <i>v</i> , to form into a body; to incorporate	Corwalch, welch <i>n</i> , sparrow-hawk
Corfforol <i>a</i> , corporeal, corporal [porate	Corwg, ygau <i>n</i> , trunk, carcase
Jorgan -au <i>nf</i> , chant	Corwgl, yglau <i>n</i> , coracle
Jorganu <i>v</i> , to chant	Corwynt -oedd <i>n</i> , whirlwind
Jorgeinwch, mychiaid <i>n</i> , prawn	Coryn -au <i>n</i> , crown of the head
Jorgeiniad, iaid <i>n</i> , chorister, chanter	Cöryn -od <i>n</i> , dwarf, pigmy; spider
Jorgi, gwn <i>n</i> , cur dog, cur	Corynfoel <i>a</i> , baldpated; having the crown shorn: <i>n</i> , shaveling
Jorhedydd -ion <i>n</i> , the titlark	Corynrwy -on <i>n</i> , diadem
Jorhwyad, aid <i>nf</i> , teal [contract	Corynu <i>v</i> , to shave the crown
Jori <i>v</i> , to stint the growth; to shrink, to	Corysgwr, gyrion <i>n</i> , radiation
Joriaith <i>nf</i> , jocular language; jest, ban-	Cos, Cosfa, fëydd <i>nf</i> , itching
Joriar, ieir <i>nf</i> , partridge [ter	Cosfa, fëydd <i>nf</i> , beating, thrashing.
Jorig <i>nf</i> , little dwarf	Rhoi cosfa <i>i</i> , to belabour, to thrash
Jorlan -au <i>nf</i> , sheep fold, pen	Cosgordd -ion <i>nf</i> , retinue
Jorlanaid, eidiau <i>nf</i> , fold-full	Cosi <i>v</i> , to scratch; to itch
Jorlanu <i>v</i> , to fold, to pen	Cosp -au <i>nf</i> , punishment, chastizement
Jorlong -au <i>nf</i> , small ship, smack	Cospad, Cospiad <i>n</i> , punishing, chastizing
Jorlöyn -od <i>n</i> , small butterfly	Cospadwy <i>a</i> , punishable
Jorlyn -au <i>n</i> , small pool	Cospedigaeth <i>nf</i> , punishment
Jorn, cyrn <i>n</i> , horn; trumpet, clarion;	Cospedigol <i>a</i> , castigatory, retributive
corn; anything projecting. Corn	Cospi <i>v</i> , to punish, to chastize
chwyth, — y geg, trachea, windpipe.	Cospol <i>a</i> , castigatory; penal
— pori, gullet. — mwg, chimney	Cospwr, wyr, Cospydd -ion, Cospadur
ornaid, eidiau <i>n</i> , horn-full	-iaid <i>n</i> , one who punishes
ornant, nentydd <i>n</i> , brook, rill	Cost -au <i>nf</i> , cost, charge: <i>n</i> , coast
ornbig -au <i>n</i> , sea-pike	Costio, Costi <i>v</i> , to expend; to cost
ornboer -ion <i>n</i> , phlegm [wing	Costiol <i>a</i> , relating to cost
ornchwigl, Cornchwiglen, -od <i>nf</i> , lap-	Costog <i>a</i> , surly; morose
ornel -au -i <i>n</i> , corner, angle	Costogi <i>v</i> , to grow surly
ornellog <i>a</i> , cornered, angular	Costrel -au <i>nf</i> , bottle, jar, flaggon
ornelu <i>v</i> , to make a corner	Costrelaid, eidiau <i>nf</i> , jarful
ornelyn <i>n</i> , little nook	Costrelan <i>nf</i> , phial, jar
orni <i>v</i> , to grow horny; to roll	Costreleg <i>nf</i> , small jar, bottle
ornicell -au <i>nf</i> , reed pipe; plover	Costrelu <i>v</i> , to put in a jar or bottle
ornicyll -od <i>n</i> , plover, lapwing: <i>f</i> cor-	Costus <i>a</i> , chargeable; dear, expensive
ornicylla <i>v</i> , to wheel round [nicell	Cosyn <i>n</i> , single cheese: <i>p</i> caws
ornig <i>nf</i> , little horn; whirling	Cot -iau <i>nf</i> , short tail, crop
ornio <i>v</i> , to horn, to butt	Cota <i>af</i> , short, cropped; bobtailed; squabby: <i>m</i> cwta
orniog <i>a</i> , horned; turreted	Coten -au <i>nf</i> , little tail
ornor -ion <i>n</i> , leader [tilence	Cotwm, tymau <i>n</i> , wool in locks; cotton
ornwyd -ydd <i>n</i> , boil, imposthume; pes-	Cotymog <i>a</i> , in locks; ermined
ornwydol <i>a</i> , pestilential	Cotyn -iaid <i>n</i> , one having bags, miser
ornyn <i>n</i> , little roll, cone; pert one	Coth -au <i>n</i> , ejection
orodyn <i>n</i> , lavisher	Cothi <i>v</i> , to squirt out, to eject
oroli <i>v</i> , to reel, to dance	Cothiad <i>n</i> , squirting out, ejection
oron -au <i>nf</i> , crown, diadem	Cothyn -au <i>n</i> , privy, jakes
oronedigaeth <i>nf</i> , coronation	

Cowydd, &c=Cywydd, &c.
 Cowyll -ion *n*, veil of secrecy; marriage
 Cowyllu *v*, to envelope [gift
 Cowyn *n*, plague, pestilence
 Cowynog *a*, full of boils
 Crab *n*, wrinkle, shrinking [scrape
 Crabinio *v*, to grapple; to scramble; to
 Crach *np* (-en *nf*), scabs; itch; mange
 Crach *a*, scabby; mangy; dwarf; petty,
 Crachenu *v*, to form a scab [puny
 Crachfardd, feirdd *n*, doggrel rhymester
 Crachfeddw *a*, half-drunk
 Crachfeddyg -on *n*, quack-doctor
 Crachlyd, Crachog *a*, scabby; mangy
 Crad -au *n*, ardeny; vigour
 Craell *nf*, arid quality [garlic
 Craff *cn*, claws; garlic. — y gerddi,
 Crafangaid, eidiau *nf*, gripe; handful
 Crafangio, Crafangu *v*, to claw, to gripe
 Crafang, angau *nf*, claw; crab fish
 Crafell -au -i *nf*, scraper; slice; blade
 Crafellu *v*, to use a slice; to scrape
 Crafen -au *nf*, flake; crust
 Craffion *np*, scrapings; shavings
 Crafflech -au *nf*, stone shard
 Crafu *v*, to scrape; to scratch: *n*, the itch
 Craff -au *n*, clasp; cramp; hold
 Craff *a*, securing; safe; quick, keen
 Craffaint *n*, steadfastness
 Craffder, Craffineb *n*, keenness; skill
 Craffinio *v*, to scarify
 Craffol -ion *n*, graver; style, writing pen
 Craffu *v*, to secure hold; to ken
 Craffus *a*, penetrating, piercing, keen
 Craffwr, wyr *n*, perceiver
 Crag -au *n*, hard crust, coating
 Cragen, cregyn *nf*, shell; callosity
 Cragenaidd, Cragenog *a*, crustaceous;
 having a shell
 Crangen -au *nf*, a wen
 Crangenog *a*, full of wens
 Crai *n*, heat; potency; the heart; the
 eye of a needle; the hole in the handle
 (of a weapon)
 Crai *a*, vivid; fervid; fresh. Bara crai,
 unleavened bread
 Craid, creidion *n*, vehemency; force
 Craidd, creiddiau *n*, centre; the heart
 Craiff *a*, merciful, forgiving
 Craiff, creiffiau *nf*, print, inscription
 Craig, creigiau *nf*, rock, crag
 Crain, creinion *n*, prostrate state
 Crain *a*, prostrate; tumbling
 Crair, creiriau *n*, token, relic
 Craith, creithian *nf*, scar, cicatrice
 Cram *n*, incrustation
 Cramen -au *nf*, scab over a sore; scab

Crameniad *n*, scabbing
 Cramenu *v*, to scab over [fritt
 Crammwyth *np* (-en *nf*), pancak
 Cranc -od *n*, crab; cancer
 Crap -iau *n*, grapnel, catch
 Crapiedydd -ion *n*, grappler
 Crapio *v*, to grapple; to snatch
 Crapiog *a*, grappling
 Cras, creision *n*, what is parched; to
 Cras *a*, parched, dry, arid; saucy, severe
 Crasboeth *a*, arid; pungent
 Crasiant, dannau *n*, sharp note
 Crasder *n*, aridity; sauciness
 Crasferiog *a*, malapert, saucy, pert
 Crasfa, feydd *nf*, sound beating
 Crasgalaf *cn*, the herb flavin
 Crasgnoi *v*, to cranch
 Crasineb *n*, parchedness
 Crasodyn *a*, kiln-dried. Bara cr
 odyn, bread made of corn dried in
 kiln
 Crasol *a*, parching, drying
 Crasu *v*, to parch, to roast, to bake;
 Craswr, wyr *n*, parcher, dryer [to
 Crasyd *cn*, parched corn
 Crau *n*, gore, blood
 Craw -on *n*, hovel; pig-stye
 Crawlco, Crawlciann *v*, to croak; to k
 Crawl *n*, coating, surface
 Crawn -au *nf*, crust
 Crawnog *a*, crusted, crusty
 Crawn *n*, collection; matter, pus
 Crawnau *v*, to collect; to form pus
 gather, to suppurate
 Crawlol *a*, collecting; purulent
 Crawl *n*, heap, huddle
 Cre *n*, combining cause; principle; v
 prevades; a cry
 Cread -au *n*, creation; the universe
 Creadigaeth *nf*, creation
 Creadol, Creadigol *a*, creating, plas
 Creadur -iaid *n*, creature
 Creaduriaeth *nf*, system of creation
 Creawd *n*, formation, creation [cr
 Creawdwr, wyr, Creawdydd -ion *n*,
 Crebach -od *n*, what is shrunk
 Crebach *a*, shrunk, withered
 Crebwyll -ion *n*, invention, fancy
 Crec, Creciad *n*, chirping
 Creciau *v*, to chirp, to chatter
 Creciar, ieir *nf*, hen landrail
 Crech -an *nf*, shriek=Ysgrêch
 Crech *af*, rough, rugged; curled m
 Crechiad *n*, shrieking out [c
 Crechian *v*, to shriek; to crash
 Crechol *a*, shrieking, screaming
 Crechwen -au *nf*, shrill or loud lat

Crechwenu <i>v</i> , to laugh out	[heron]	Creider <i>n</i> , freshness, purity	
Crechydd -ion <i>n</i> , one who screams;		Creiddfoawl <i>a</i> , centrifugal	
Credd -au <i>nf</i> , belief, faith; religion;		Creiddgeisiol <i>a</i> , centripetal	
Christendom. Cyn Cred, before the		Creiddineb <i>n</i> , pervasiveness	
Christian era		Creiddio <i>v</i> , to pervade, to intrmit	
Creddad <i>n</i> , believing		Creiddiol <i>a</i> , pervasive, penetrative	
Creddadyn -ion <i>n</i> , believer		Creiddyn -au <i>n</i> , what juts into; point	
Creddadyniaeth <i>nf</i> , believing		Creifion <i>np</i> , scrapings	
Credded <i>n</i> , belief; credibility		Creiffiant <i>n</i> , forgiveness	
Creddin <i>a</i> , believing; credulous		Creighalen <i>n</i> , salpetre, nitre	
Creddiniaeth <i>nf</i> , belief		Creigio <i>v</i> , to grow rocky	
Creddo -au <i>n</i> , creed, belief		Creigiog <i>a</i> , rocky, craggy	
Creddol <i>a</i> , believing, crediting		Creigiol <i>a</i> , apt to be rocky	[shore
Credu <i>v</i> , to believe; to credit; to per-		Creiglan -au, lenydd <i>nf</i> , rocky or shelvy	
suaide one's self		Creilwng <i>np</i> (creilygen <i>nf</i>), charred furze	
Creduis <i>a</i> , inducing belief		Creilygu <i>v</i> , to burn furze	
Creduwr, wyr <i>n</i> , believer		Creinio <i>v</i> , to wallow; to lie down	
Credd -au <i>n</i> , temper; purpose		Creiniol <i>a</i> , wallowing, rolling	
reddiad <i>n</i> , temperament		Creio <i>v</i> , to freshen; to brisken	
reddol <i>a</i> , temperamental		Creirhâd <i>n</i> , swearing by relics	
reddu <i>v</i> , to dispose		Creirhan <i>v</i> , to swear by relics	
rëedig <i>a</i> , created, formed		Creirfa -oedd <i>nf</i> , place for relics; reli-	
rëedigaeth <i>nf</i> =Creadigaeth		quary; museum	
ref <i>af</i> , strong, powerful: <i>m</i> cryf		Creiries -au <i>nf</i> , jewel; a beauty	
ref -ion <i>nf</i> , cry, scream		Creirwy -on <i>nf</i> , jewel, gem	
refadur -iau <i>nf</i> , the dura mater		Creisier -au <i>n</i> , furnace	
refiad <i>n</i> , craving, suing		Creisierydd -ion <i>n</i> , calciner	
refol <i>a</i> , craving, imploring		Creision <i>np</i> (-en <i>nf</i>), calcined matter;	
refu <i>v</i> , to cry; to crave, to implore		dross of any thing burnt; cinders	
refydd -au <i>nf</i> , religion, devotion		Creisioni <i>v</i> , to calcine	
refyddu, Crefyddu <i>v</i> , to profess reli-		Creithen -au <i>nf</i> , cicatrice, scar	
gion; to perform religious duties; to		Creithio <i>v</i> , to cicatrize	
act religiously, to be devout		Creithiog <i>a</i> , full of scars	
refyddol, Crefyddus <i>a</i> , devout, religious.		Cremog, Crempog, -au <i>nf</i> , pancake	
Crefyddolion, religionists		Cremogen, Crempogen <i>nf</i> , pancake	
refyddoldeb <i>n</i> , religiousness		Crencyn <i>n</i> , small crab	
refyddoliaeth <i>nf</i> , religionism		Crepa -od <i>n</i> , crabbed dwarf	
refyddwr, wyr <i>n</i> , religious man		Crepian <i>v</i> , to creep, to hobble	
refit -au <i>nf</i> , handicraft; trade		Crepianog <i>a</i> , creeping: <i>nf</i> , the creeper	
refftwr, wyr <i>n</i> , handicraftsman, me-		Crepog <i>a</i> , shrunk, withered	
chanic, artist, tradesman		Cres <i>n</i> , hardening by heat	
reffyn -au <i>n</i> , brace, clasp		Cres <i>a</i> , parching, arid	
reffynu <i>v</i> , to brace, to plate		Creriad <i>n</i> , inflammation	
reg <i>af</i> , hoarse, of rough voice: <i>m</i> cryg		Crest <i>cn</i> , scurf; crust; scum; dregs	
regen -au <i>nf</i> , earthen vessel		Cresten <i>nf</i> , crusted surface; crust	
regenu <i>v</i> , to make pottery		Crestennu <i>v</i> , to gather scurf	
regenydd -ion <i>n</i> , potter		Crestog <i>a</i> , being crusted over, scurfy	
reglais, leisiau <i>n</i> , hoarse voice		Crestol <i>a</i> , apt to incrustate	
reglyd <i>a</i> , apt to be hoarse		Crestu <i>v</i> , to incrustate	
regu <i>v</i> , to become hoarse=Crygu		Cresu <i>v</i> , to parch, to scorch	
regyna <i>v</i> , to gather shells		Creth -au <i>n</i> , disposition; purpose	
regynog <i>a</i> , having shells		Crethiad <i>n</i> , temperament	
regynol <i>a</i> , testaceous		Crethyll <i>n</i> , propensity	
regynydd -ion <i>n</i> , conchologist		Creu <i>v</i> , to give existence, to create	
regynyddiaeth <i>nf</i> , conchology		Crëu <i>v</i> , to cry; to crave; to kaw	
regyr -on <i>n</i> , screamer; heron		Creuan -au <i>nf</i> , the cranium	
reiad <i>n</i> , freshening		Creuder <i>n</i> , goriness; cruelty	

Creulawn <i>a</i>, bloody, cruel Creuled <i>af</i>, drenched in gore: <i>m</i> crenlyd Creulonaeth, Crenlondeb <i>n</i>, cruelty Creuloni <i>v</i>, to wax cruel Creulys <i>n</i>, groundsel Creuol <i>a</i>, gory, bloody Creuolder <i>n</i>, goriness Crew -ion <i>n</i>, shout, outcry Crewcian <i>v</i>, to caw; to croak Crëwr, crewyr <i>n</i>, creator, former Crewt -iau <i>n</i>, faint cry Crewtian, Crewtio <i>v</i>, to whine, to pule Crewtiol <i>a</i>, whining, puling Crewtyn <i>n</i>, little whiner [corn Crewyn <i>n</i>, crop; rick; the last load of Crëydd -ion, Crëyr -od <i>n</i>, heron; gad-fly. Crëyr glas, stork; heron Crëyrfa -oedd <i>nf</i>, heronry Crëyryn <i>n</i>, gad-fly Cri -au <i>n</i>, cry, clamour Cri <i>a</i>, rough, rude; raw; fresh. Bara cri, unleavened bread Criad <i>n</i>, crying, bawling Crib -au <i>nf</i>, comb; crest; summit Cribach -au <i>n</i>, hay-hook Cribarth -au, eirth <i>nf</i>, ridged hill Cribddail <i>nf</i>, extortion; rapine Cribddeilio <i>v</i>, to deal hardly, to extort Cribddeiliwr, wyr <i>n</i>, extortioner Cribell -au <i>nf</i>, cock's comb; yellow rattle Cribiad <i>n</i>, combing Cribin -au <i>nf</i>, hay rake, rake Cribinio <i>v</i>, to rake Cribiniwr, wyr <i>n</i>, raker Cribion <i>np</i>, combings Cribo <i>v</i>, to comb, to card Cribog <i>a</i>, indented; crested Cribwr, wyr <i>n</i>, comber, carder Cribyn -au <i>n</i>, crest, top; rake Cricell -od <i>nf</i>, cricket Cricellu <i>v</i>, to chirp, to chatter Criciad, criciaid, Criciedyn <i>n</i>, cricket Criciedydd -ion <i>n</i>, creaker Crif -iau <i>n</i>, row of notches; notch Crifed -au <i>nf</i>, notch; engraving Crifedel -au <i>nf</i>, public reaping Crifell -au <i>nf</i>, notcher, graver Crifelliad <i>n</i>, engraving Crifellu <i>v</i>, to notch, to engrave Crifiad <i>n</i>, notching, engraving Crig -ion <i>n</i>, crack Crigl -au <i>n</i>, trace, vestige Criglyn -au <i>n</i>, vestige Crigyll <i>n</i>, ravine; creek Crim -ion <i>nf</i>, ridge Crimeidio <i>v</i>, to crimp Crimell -au <i>nf</i>, sharp ridge	Crimog -au <i>nf</i>, shiu; greave Crimogio <i>v</i>, to shin; to play at kick Crimp -iau <i>n</i>, sharp ridge [sh Crimpio <i>v</i>, to crimp Crimprew <i>n</i>, sharp frost Crin <i>a</i>, brittle, fragile; dry and brit Crinad <i>n</i>, growing brittle [nigg Crinder <i>n</i>, brittleness Crinell -au <i>nf</i>, what is clung; crack Crinelliad <i>n</i>, crepitation Crinellu <i>v</i>, to dry up; to crack Crinllys <i>cn</i>, the violet Crino <i>v</i>, to wax brittle; to cling Crintach <i>a</i>, niggardly, stingy [wi Crintachu <i>v</i>, to grow niggardly Crinwas, weis <i>n</i>, niggard. Mab y c was, miser Crinwydd <i>cn</i>, dry brushwood Crio <i>v</i>, to cry; to clamour: to weep Crip -iau <i>n</i>, scratch; notch Cripian <i>v</i>, to keep scratching Cripio <i>v</i>, to scratch, to claw Cripiof <i>a</i>, having scratches Cripiof <i>a</i>, scratching, clawing Cris -iau -ion <i>n</i>, scale, hard crust Crisbilio <i>v</i>, to scale, to peel Crisial -au, Crisiant, iannau <i>n</i>, cry Crisialaidd <i>a</i>, crystalline Crisialiad <i>n</i>, crystallization Crisialu, Crisiannu <i>v</i>, to crystalliz Crisiannaidd <i>a</i>, crystalline Crisp -ion <i>n</i>, crisp coating Crispin <i>a</i>, crumpling, crisp Crispinio <i>v</i>, to crisp, to dry CRIST -iau <i>n</i>, Christ, Messiah. Gristiau, false Christs Cristian, &c=Crision, &c. Crision -iaid <i>n</i>, Christian Crisionog, Cristianus <i>a</i>, Chri Crisionogion, Christians Crisionogaeth <i>nf</i>, Christianity Crisionogaidd <i>a</i>, Christian-like Crisionoges -au <i>nf</i>, female Christ Crisionogi <i>v</i>, to Christianize; to come Christian Crisionogol <i>a</i>, Christianly Crisionogrwydd <i>n</i>, Christianity Cro -ion <i>n</i>, round, curve Crob -ion <i>nf</i>, round hunch Croca <i>af</i>, crooked, tortuous: <i>m</i> c Crocäu <i>v</i>, to make crooked=Crw Croch <i>a</i>, rough, forcible; eager; Crochan -au <i>n</i>, boiler, pot Crochanaid, eidiau <i>n</i>, potful Crochenu <i>v</i>, to make pottery Crochenydd -ion <i>n</i>, potter Crochenyn <i>n</i>, little pot

rochi *v*, to wax rough, fierce, or loud
 rochlais, leisiau *n*, rough or loud voice
 rochlef -au, Crochwaedd *nf*, shrill
 shout, scream, shriek
 rochlefaian, Crochleisio, Crochwaeddi
v, to scream, to vociferate
 roeg -ion *nf*, closing; cover
 roen, crwyn *n*, skin, hide
 roenen -au *nf*, cuticle: *m* croenyn
 roengrychu *v*, to wrinkle a skin
 roeni *v*, to skin, to skin over
 roenllwm *am*, callow, naked: *f* croen-
 roenog *a*, having a skin [llom
 roenol *a*, cutaneous
 roenyn *n*, thin skin, cuticle
 roes -au *nf*, cross; crucifix; affliction,
 adversity: *n*, transept
 roes *a*, cross, transverse
 roesan -iaid *n*, buffoon
 roesanaeth *nf*, buffoonery
 roesaren *nf*, ribaldry, farce
 roesaw *n*, welcome: *v*, to welcome
 roesawd, od, -au *n*, crusade
 roesawgar *a*, hospitable
 roesawl *a*, transversal, crossing
 roesawu *v*, to welcome
 roesawus *a*, hospitable
 roesdroi *v*, to contort
 roesdynu *v*, to contend
 roesen -od *nf*, coquette, jilt
 roesffon, ffyn *nf*, cross-staff
 roesffordd, ffyrdd *nf*, cross-road
 roesgad -au *nf*, crusade
 roesgynganedd -ion *nf*, alliterative
 roeshoeliad *n*, crucifixion [consonacy
 roeshoelio *v*, to crucify
 roesi *v*, to cross, to put across
 roesig *nf*, little cross
 roesineb *n*, crossness; adversity
 roeslath -au *nf*, purlin
 roew *a*, clear; brisk; fresh. Bara
 roew, unleavened bread
 roewder *a*, clearness; freshness
 roewi *v*, to freshen
 roewineb *n*, freshness
 rofen -i *nf*, crust=Crawen. Yr hen
 rofen! the withered old hag
 roeg -an *nf*, cross; crucifix
 roeg *a*, hanging, pendant, overhanging
 roegadwy *a*, that may be hung or hanged
 roegbren -i *n*, gallows, gibbet
 roegbris -iau *n*, exorbitant price
 rogedyf *nf*, the dropwort
 rogell -oedd *nf*, safe; place to hang
 roeat in
 rogen -au *nf*, gill; jaw; shell
 rogi *v*, to hang, to suspend

Croglath -au *nf*, springe, a gin
 Croglen -i *nf*, hanging, curtain
 Croglith -iau *n*, the mass of the cross.
 Dydd Gwener y Croglith, Good Fri-
 day
 Crogwedd -au *nf*, crucifix
 Crogwr, wyr *n*, hangman
 Crogwydd *n*, cross, crucifix
 Crogyn *n*, one fit for hanging
 Cronglwyd -i *nf*, roof hurdle; roof
 Crom *af*, bending, bowed: *m* crwm
 Crombeithyn -au *nc* (-en *nf*), crest tiles
 Cromen -au *nf*, dome, cupola
 Cromfach -au *nf*, crotchet
 Cronglwyd -i *n*, thatch hurdle
 Cromil, Crombil, -iau *nf*, the craw, crop,
 or gorge of a bird [*nf*, craw-full
 Cromilaid, eidiau, Crombilaid, eidiau
 Cromlech -au *nf*, incumbent flag; stone
 of covenant—Druidical relie
 Cron *af*, round, circular: *m* crwn
 Cronbleth -au *nf*, bobbin
 Crondoddaid *nf*, navelwort
 Cronell -au *nf*, sphere, globe
 Cronellog *a*, globular
 Cronellu *v*, to glomerate
 Cronen -au *nf*, globe, sphere
 Cronfa, fëydd *nf*, receptacle; reservoir;
 a dam; collection
 Croni *v*, to hoard; to dam
 Cronici -au *nf*, chronicle
 Cropa -od *nf*, crop, craw
 Cropiad *n*, creeping
 Cropian *v*, to creep, to crawl
 Cropiedydd -ion *n*, creeper
 Crotawg *a*, plump, round
 Croten -od, Crotres -au -i *nf*, little girl
 Crotio *v*, to make or become plump
 Crotyn *n*=Crwtyn
 Croth -au *nf*, bulge; womb
 Crothell, crythyll *nf*, bulge; bansticle
 Crothog *a*, gibbous; big-bellied
 Crowyn *n*, round paunch; hamper; bow
 Croyw=Croew [net
 Cru *n*, hollow rotundity
 Crub -ion *n*, swelling out
 Crud -ion *n*, cover, case
 Crudr -on *n*, covering; armour
 Crug -iau *n*, heap, tump; barrow; stack
 Crugdardd *n*, pustule
 Crugdarddu *v*, to break out in pustules
 Crugio *v*, to heap; to swell
 Crugiog *a*, having heaps
 Cruglwyth -au *n*, heap, pile
 Cruglwytho *v*, to heap, to pile up; to
 Crugnyth -od *n*, hovel, hut [overload
 Crugo *v*, to vex, to plague

- Crugyll -au *n*, place of tumps
 Crugyn -au *n*, small heap
 Crugynu *v*, to pile, to heap
 Crugynog *a*, full of tumps
 Crul -iau *n*, paunch, belly
 Crw -on *n*, curve, round
 Crwb, crybau *n*, round hunch
 Crwbach, crybachau *n*, hook, crook
 Crwban, crybanod *n*, tortoise
 Crwc, cryciau *n*, bucket, pail
 Crwca *am*, crooked, bowed, bent: *f* croca
 Crweäu *v*, to bow, to curve
 Crwewd *n*, round squat
 Crwd *n*, round lump
 Crwdd *n*, stretch round
 Crwg, crygau *n*, crook, hook
 Crwm *a*, bending; concave: *f* crom
 Crwmach, crymachau *n*, convexity
 Crwn *a*, round, circular: *f* cron
 Crwt -iau *n*, crust
 Crwt, crytiaid *n*, boy, lad, chap
 Crwtyn *n*, little boy or chap
 Crwth, crythau *n*, anything swelling
 out; bulge; trunk; belly; crowd;
 violin, fiddle
 Crwybr -au *n*, scum; honeycomb
 Crwydr -au *n*, wandering
 Crwydrai, eion *nc*, vagabond
 Crwydredigaeth *nf*, vagrancy
 Crwydri *n*, vagrancy, strolling
 Crwydriad, iaid, Crwydryn *n*, vagabond,
 vagrant, stroller [grant
 Crwydrol *a*, wandering, strolling, va-
 Crwynllys *n*, the gentian
 Crwynwr, wyr *n*, skinner
 Crwys *np*, crosses: *s* croes
 Crwys -au *nf*, cross=Croes
 Crwysedd *n*, contention
 Crwysgad -au *nf*, crusade
 Crybwch *a*, shrunk, crinkled
 Crybwyll -ion *n*, hint; idea
 Crybwyll, Crybwylo *v*, to hint, to men-
 tion, to allude to, to intimate
 Crybwyll *nf*, paralepsis
 Crybychiad *n*, shrinking, wrinkling
 Crybychol *a*, shrinking, wrinkling
 Crybychu *v*, shrink, to wrinkle
 Crycydu *v*, to squat down
 Crych -ion *n*, wrinkle; ripple
 Crych *a*, wrinkled; rumped; rippling
 Crychedd *n*, roughness, curliness
 Crychiad *n*, wrinkling; shake in music
 Crychiant *n*, curliness
 Crychias *nf*, rough boiling. Berwi yn
 grychias, to boil bubblingly
 Crychlais, leisiau *n*, broken voice; qua-
 Crychlam -au *n*, caper [ver
- Crychlaniad *n*, capering
 Crychnaid, neidiau *nf*, skip
 Crychneidio *v*, to skip, to frisk
 Crychni *n*, curliness
 Crychnod -au *n*, quaver
 Crychrawn *a*, frizzly-haired
 Crychu *v*, to ruffle; to ripple
 Crychydd -ion *n*, ruffler; heron
 Crychyn -au *n*, quaver
 Cryd -iau *n*, shaking; fever; ag-
 cradle. — cymmalau, rheumati-
 — a mwyth, ague, intermittent fe-
 Crydian *v*, to keep shivering
 Crydio *v*, to shiver, to quake
 Crydiol, Crydus *a*, shivering, quak-
 tremulous, trembling
 Crydu *v*, to shiver, to tremble, to sh-
 Crydwelt *n*, quaking grass
 Crydwst *nf*, shivering fit [cob
 Crydd -ion *n*, shoemaker, cordwai
 Cryddaniaeth, Cryddiaeth *nf*, s-
 making, shoemaker's trade
 Cryddu *v*, to stretch round
 Cryf *a*, compact; strong, mighty: *f*
 Cryfder, Cryfdra *n*, strength, migh-
 Cryfhau *v*, to strengthen; to get st-
 Cryfhäus, Cryfhaol *a*, strengthener;
 invigorating; restorative, tonic
 Cryg, Crygedd *n*, hoarseness
 Cryg *a*, rough, harsh, hoarse: *f* cr-
 Crygeidwen *nf*, the galaxy
 Crygen *nf*, fit of hoarseness
 Crygi, Crygni *n*, roughness, hoars-
 Cryglus *np*, cranberries
 Cryglyd *a*, apt to be hoarse; hoars-
 Crygu *v*, to make or become hoars-
 Crygwst *nf*, croup
 Crygyn *n*, fit of hoarseness
 Crymain *a*, flexuous, flexile.
 Crymaint *n*, flexion
 Crymal -au *n*, buttock, crupper
 Cryman -au *n*, reaping-hook, sick
 Crymaniad *n*, bending
 Crymanu *v*, to use a sickle
 Crymder, Crymedd *n*, bend, curve
 Crymdwyn -au *n*, tumulus [fl
 Crymfach -au *n*, crotchet=Crom
 Crymol *a*, bowing, curving, conve-
 Crymu *v*, to bow, to curve
 Crÿn *n*, shake, quake
 Crÿn *a*, shaking, quaking. Daiar
 earthquake
 Cryn *a*, middling, indifferent
 Crynach *n*, shiver, shudder
 Crynachol *a*, shuddering
 Crynachu *v*, to shudder
 Crynder, Crynedd *n*, rotundity,

Cryndod *n*, shivering, shudder
 Cryndro *a*, round (not angular); curved
 Crynedigaeth *nf*, tremulation
 Crynfa, fëydd *nf*, trembling fit
 Crynfaen, fain, feini *n*, pebble
 Crynflchu *v*, to indent in curves
 Crynhâd *n*, rounding
 Crynhau *v*, to conglomerate
 Cryniad *n*, trembling
 Cryno *a*, compact, trim, neat, tidy
 Crynoad *n*, compendium, summary;
 making tidy or trim
 Crynoawl, Crynôus *a*, gathering together
 Crynodeb *n*, compactness; compendium;
 Crynoi *v*, to collect together [sketch]
 Crynog -au *nf*, eight bushel measure.
 — ymherodrol, imperial quarter
 Crynol *a*, shaking, trembling
 Crynswth, Crynswdd *n*, mass, whole
 Crynsypio *v*, to conglomerate
 Crynu *v*, to tremble, to quake
 Crynwas, weis *n*, sorry fellow
 Crynwr, wyr *n*, trembler, one who
 quakes; Quaker [roots
 Crynwraidd *np* (wreiddyn *n*), bulbous
 rys -au *n*, shirt, shift; haste, velocity
 rysbais, beisiau *nf*, waistcoat, jacket
 rysfad -au *n*, bishop's confirmation
 rysia, Crytio *v*, to hasten, to speed
 rysiol *a*, hastening, speeding
 ryslain, leiniau *n*, shirt bosom
 rytiaid *n*, growing plump
 rythedd *n*, gibbosity
 rythog *a*, gibbous; bulky
 rythor -ion -iaid *n*, fiddler
 rythu *v*, to swell out, to bulge
 rythyn *n*, small box; small fiddle
 ryw -ion *n*, slice; bow net; wicker
 rywyn *n*, slice; coulter [basket
 u *a*, amiable, beloved. Tad cu, grand-
 u *n*, approximation [father
 uaid *a*, loving, affectionate
 uain *a*, lovely, amiable, affectionate
 uaint *n*, affection; amity
 uall, cueill *n*, dangerous idiot
 uall *a*, stupid, oafish, ignorant; fierce,
 uan -od *nf*, owl; rock owl [savage
 ub -au *n*, mass, heap; cube
 ubol *a*, aggregate; cubical
 uch -iau *n*, knitting of the brow; frown
 uchio *v*, to knit the brow, to frown
 uchiog, Cuchiol *a*, frowning, angry
 ud -ion *n*, celerity; flight; falco genus
 udeb *n*, affection, amity
 udyll -od *n*, sparrow-hawk=Curyll
 udyn -au *n*, lock, as of hair
 udyog *a*, having flowing locks

Cudd -ion *n*, gloom; hiding
 Cudd *a*, hidden, concealed
 Cuddamcan -ion *n*, intrigue
 Cuddan -od *nf*, wood-pigeon
 Cudded -au *nf*, concealment
 Cuddfa, fëydd *nf*, hiding-place; hoard
 Cuddiadan *a*, clandestine; private
 Cuddiedigaeth *nf*, concealment
 Cuddigl -au *n*, private room; retreat
 Cuddio *v*, to hide, to conceal
 Cuddiog, Cuddiol *a*, hiding, concealing,
 Cuddon -od *nf*, wood-pigeon [lurking
 Cuedd *n*, affection, fondness
 Cueddaint *n*, affection, amity
 Cueddol *a*, affectionate, loving
 Cueddu *v*, to render loving
 Cuelli *n*, stupidity; ferocity, savageness
 Cufydd -au *n*, cubit; half a yard
 Cul -ion *n*, narrowness; the lean
 Cul *a*, narrow, strait; lean [isthmus
 Culdir -oedd *n*, narrow strip of land,
 Culfain *a*, strait and small
 Culfor -oedd *n*, narrow sea, strait
 Culhâd *n*, narrowing
 Culhau *v*, to narrow; to grow lean
 Culder, Culi, Culni *n*, narrowness; lean-
 Culo *v*, to narrow, to straiten [ness
 Culwydd *a*, love-prospering
 Cun -iaid *n*, leader, chief
 Cun *a*, attractive; lovely=Cu
 Cunar -au *nf*, sow; breeding sow
 Cunell -au *nf*, phalanx
 Cuniad -iaid *n*, leader, chief
 Cunnellt *np*, weapons of war
 Cunnog, Cunnach, -au *nf*, milk-pail
 Cunnogaid, eidiau *nf*, pailful
 Cunnogi *v*, to put in a pail
 Cunnogyn *n*, piggin
 Cuol *a*, loving, affectionate
 Cur -iau *n*, anxiety; stroke; throbbing
 pain; affliction; cure; care, charge
 Curad -iaid *n*, curate
 Curadiaeth *nf*, curacy
 Curas -au *nf*, cuirass
 Curfa, fëydd *nf*, beating; throb
 Curio *v*, to pine, to vex; to waste
 Curiol *a*, pining, vexing, wasting
 Curioldeb *n*, vexation
 Curo *v*, to beat; to strike; to throb
 Curwlaw *n*, heavy rain
 Curyll -od *n*, sparrow-hawk; kestrel;
 Cusan -au *n*, kiss [falcon
 Cusaniad *n*, kissing
 Cusann, Cuso *v*, to kiss
 Cnt -iau *n*, hovel, shed, sty. — moch,
 Cuthan -od *nf*, wood-pigeon [pig-sty
 Cuwch -iau *n*, knitting of the brow

- Cwng *n*, frown=Cuwch
 Cŵwr, cuwyr *n*, wooer, lover
 Cw *n*, concavity; lettuce
 Cw *ad*, wherefrom, whence
 Cwar -au, Cwer -i *n*, share-beam
 Cwb, cybau *n*, concavity; kennel; cot
 Cwbl *a*, all, whole, total, entire
 Cwbl *n*, whole, total
 Cwbledd *n*, entireness
 Cwblhâd *n*, fulfilling, fulfilment
 Cwblhau *v*, to fulfil, to finish
 Cwew, Cwewg *nf*, cuckoo=Cog
 Cwewll, cyeyllau *n*, hood, cowl
 Cwch, cychod *n*, round concavity; boat; hive; crown of a hat
 Cwd, cydau *n*, pouch; bag. Cwd y gwenwyn, a very peevish person
 Cwdd *n*, cavity; shelter
 Cwdd *ad*, whence, where
 Cwddechwydd *n*, night-fall, even
 Cwddedu *v*, to hem round
 Cwddu *v*, to turn up, to shelter
 Cwddyn *n*, shelter
 Cweryl -on *n*, strife, quarrel
 Cwerylu *v*, to quarrel
 Cwf *n*, rising over
 Cwfl -au *n*, hood, cowl
 Cwflen -au *nf*, cap; jockey-cap; hat
 Cwg *n*, rising; jet; knob
 Cwgn, cygnau *n*, knot; knuckle
 Cwhwfan, *n*, waving; panting
 Cwhwfau *v*, to wave; to pant=Cwhwfan
 Cwl -ion *n*, flagging; fault; a box for raising coals
 Cwla *a*, faltering, languid, ailing
 Cwlas -au *n*, apartment, compartment in a building
 Cwlbren -i *n*, bludgeon
 Cwlff, cylffau *n*, shapeless piece; lump
 Cwlio *v*, to make faulty
 Cwlm, cylmau *n*=Cwlwm
 Cwlwm, cylymau *n*, knot, tie [mony
 Cwlyn *n*, what droops. — y mêl, agri-
 Cwll, cyllau *n*, separation; stomach
 Cwlltyr, cylltyrau, Cwlltr, cylltrau *n*, coulter
 Cwm, cymau, cymydd, cymoedd *n*, hollow between two hills, dale, dingle
 Cwman -od *n*, kive, tub; rump
 Cwmarch -au *n*, deep dingle
 Cwmmwd, cymmydau *n*, subdivision of a hundred, comnot
 Cwmp *n*, round; circle
 Cwmpas -oedd -an *n*, compass
 Cwmpasol *a*, compassing
 Cwmpasu *v*, to compass, to surround
 Cwmpawd, odau *n*, compass
- Cwmwl, cymylau *n*, cloud
 Cŵn *np*, dogs: *s*, ei
 Cwn *n*, top, summit, apex
 Cwnad *n*, rising, elevation
 Cwnawl *a*, rising, elevating
 Cwndid -au *n*, song
 Cwndidwr, wyr *n*, song-writer
 Cwning -od *nf*, rabbit, coney
 Cwningen *nf*, rabbit: *p* cwningod
 Cwnsallt *n*, cloak, robe
 Cwnsyllt -au *n*, anvil
 Cwnu *v*, to arise, to rise; to raise, lift; to support=Codi
 Cwnwg *n*, summit; apex
 Cwpan -au *n*, cup, bowl
 Cwpanaid, eidiau *n*, cupful; dry measure equal to about a gallon
 Cwpl -au *n*, couple, coupling; principal rafter; chevron. Cyplau, principala
 Cwpla *v*=Cwblhau
 Cwplws, cyplysau *n*, coupling
 Cwppwrdd, cyppyrdau *n*, cupboard
 Cŵr, cyroedd *n*, circle; skin
 Cwr, cyrau *n*, limit, border; corner
 Cwrach -au *n*, book, volume
 Cwran -au *nf*, buskin, boot
 Cwranog *a*, buskined, booted
 Cwrc, cyrcau *n*, rotundity; stooping
 Cwrcwd, cyrcydau *n*, stooping; squatt
 Cwrddwal *n*, Cordova leather=Cordw
 Cwrdd *v*, to meet; to touch=Cyfarf
 Cyffwrdd, Cyhwrdd
 Cwrdd, cyrddau *n*, meeting. Ty cwr meeting-house
 Cwrel -au *n*, coral=Gwylar
 Cwrf, cyrfau *n*, trunk, body; curve
 Cwrian *v*, to squat, to cower
 Cwrlid -au *n*, coverlid [k
 Cwrn, cynau *n*, spire; pile; sta
 Cwrnaid, eidiau *n*, curveting
 Cwrpus *a*, apt to be ill or sick; ail sickly [y
 Cwrt, cyrtiau *n*, mound; down; co
 Cwrw *n*, ale, strong beer. Dail y cw laurel
 Cwrwf, cyryfau *n*, ale, strong beer, s
 Cwrwg, cyrygau *n*, frame; carcass; l
 Cwrwgl, cyryglau *n*, coracle
 Cwrwm *n*, bowing; bending
 Cwsg *n*, sleep; state of rest; slumb
 Cwsgbar *a*, somniferous, soporific; i
 Cwst *n*, toil, drudgery [c
 Cwsr *n*, refuse
 Cwt, cytiau *n*, roundness; cot, nf, rump, tail, skirt
 Cwta *am*, short; abrupt; bobtaile
 Cwtâu *v*, to shorten, to curtail [

Cwtiad, iaid *n*, plover
 Cwtiar, ieir *nf*, coot, water rail
 Cwtog *a*, bobtailed, squabby: *nf*, squab
 Cwtoges -au *nf*, short squab
 Cwtogi *v*, to shorten, to curtail
 Cwtws, cytsau *n*, lot: *nf*, scut, short-
 Cwtyn *n*, plover [tail
 Cwtyn *n*, tuck (in a garment)
 Cwtysyn *n*, lot, ticket
 Cwth *n*, throw off [tum
 Cwthr, cythrau *n*, the fundament, rec-
 Cwthwn *n*, graust, squall
 Cwybr -au *n*=Crwybr
 Cwyd *n*, stir, agitation: *v*, rise; will rise
 Cwydd *n*, fall, lapse
 Cwyddol *a*, falling; ruinous
 Cwymp -au *n*, fall, tumble
 Cwympawd, odau *n*, falling; case (in
 Cwympiad *n*, falling [grammar)
 Cwympo *v*, to fall; to fell
 Cwympol *a*, falling; declining
 Cwyn -ion *n*, complaint; plaint, suit
 Cwynfan -au *n*, lamentation
 Cwynfan, Cwynfanu *v*, to complain, to
 bewail, to bemoan, to lament
 Cwynfanus, *a*, complaining, grieving
 Cwyno, Cwynofain *v*, to complain; to
 lament, to bewail
 Cwynofaint *n*, wailing
 Cwynol *a*, complaining
 Cwynos -au *n*, supper
 Cwynosa *v*, to eat supper, to sup
 Cwynwr, wyr *n*, complainer; complain-
 ant, plaintiff
 Cwyr *n*, wax; gum
 Cwyrmaid *a*, waxed. Cwyrmaid *a*, waxy
 Cwyreli *n*, cerate, salve
 Cwyren -au *nf*, cake of wax
 Cwyrmaid *n*, waxing
 Cwyro -v, to cover with wax
 Cwyrol *a*, of a waxy quality
 Cwyros *cn*, cornel tree
 Cwys -au -i *nf*, furrow; the strip of
 soil turned up by the plough
 Cwysed -i *nf*, gore, gusset
 Cwysiad *n*, furrowing
 Cwysig *nf*, small furrow
 Cwyso *v*, to furrow; to plough
 Cwysol *a*, furrowing
 Cy *px*, jointly, together, mutually, co-,
 col-, com-, con-, cor-==Cyd, Cyf,
 Cym, Cyn, Cys, Cyt
 Cybol *a*, holding, grasping
 Cybolfa *nf*, hodgepodge, medley
 Cyboli *v*, to blend, to mix; to make a
 hodgepodge or medley
 Cybydd -ion *n*, miser, niggard

Cybydd-dod, Cybydd-dra *n*, Cybydd-
 iaeth *nf*, avarice, covetousness
 Cybyddes -au *nf*, female miser, covet-
 Cybyddiad *n*, coveting [ous woman
 Cybyddlyd, Cybyddol, Cybyddus *a*, co-
 veting, greedy, miserly, avaricious
 Cybyddu *v*, to act miserly
 Cyewallt -iaid *n*, cuckold
 Cyeyllog *a*, hooded, cowled
 Cyeyllu *v*, to wear a hood
 Cyeyllyn *n*, chaperon
 Cychaid, eidiau *n*, boatful; hiveful
 Cychawl *a*, boat-like; hive-like
 Cychedd *n*, concavity
 Cychiad *n*, covering; hiving
 Cychu *v*, to cover; to hive
 Cychwant *n*, mutual desire
 Cychwardd *n*, laughing together
 Cychwedl -au *nf*, whisper; tale
 Cychwedlu *v*, to whisper
 Cychwlyn *n*, agrimony
 Cychwn *n*, mutual rising
 Cychwnfa, fäu *nf*, setting off, start
 Cychwniad, Cychwyniad *n*, mutual
 rising; commencement; setting off
 Cychwnu *v*, to set off; to begin; to start
 Cychwyfan -au *nf*, hovering; rocking
 Cychwyfan *v*, to hover; to rock
 Cychwyfiad *n*, coagitation [move
 Cychwyn *v*, to stir; to set off: *n*, stir,
 Cychwynfa, fäu *nf*, setting off; origi-
 nation, beginning; start
 Cyd *n*, junction; coupling: *a*, joint,
 united, common: *ad*, whilst, as long
 as: *c*, forasmuch; since
 Cyd *px*=Cy
 Cyd *a*, as long=Cyhyd
 Cyda *pr*, with; in addition to=Gyda
 Cydaddoli *v*, to worship together
 Cydaflen *nf*, tall gawky
 Cydaid, eidiau *n*, bagful
 Cydair *a*, unanimous
 Cydamserol *a*, contemporary
 Cydan *n*, small bag; wallet
 Cydanian *a*, connatural
 Cydawl *nf*, conclamation
 Cydbell *a*, equidistant
 Cydblaid, bleidiau *nf*, confederate
 Cydbwys *a*, of equal weight
 Cydbwyso *v*, to equipoise
 Cydchwant -au *n*, concupiscence
 Cydchwyf *n*, mutual agitation
 Cyd-deimlad *n*, sympathy, commiseration,
 fellow-feeling=Cytteimlad
 Cyd-deimlo *v*, to sympathize, to com-
 Cyd-dynu *v*, to concur [miserate
 Cyd-ddwyn *v*, to concur; to bear

- Cydeffaieth, ffeithiau *nf*, coefficienty
 Cydenw -au *n*, namesake
 Cydenwad *n*, agnominaton
 Cydestyniad *n*, coextension
 Cydetifedd -ion *n*, coheir
 Cydfa -on, fŷydd *nf*, convention
 Cydfaethiad *n*, connutrition
 Cydfagu *v*, to rear together
 Cydfantoli *v*, to equalize, to equipoise
 Cydfaol *a*, synodical
 Cydfeddiannu *v*, to possess jointly
 Cydfil -od *n*, the third stage in the bardic circle of transmiration, succeeding *Obryn*, and followed by *Dyn-dod*, or state of humanity
 Cydfloedd *nf*, conclamation
 Cydfod -au *n*, coexistence; concord, agreement: *v*, to agree, to accord
 Cydfodd *n*, concord, agreement
 Cydfrad -au *n*, conspiracy, plot
 Cydfrawdoliaeth *nf*, confraternity
 Cydfwriad -au *n*, mutual purpose
 Cydfydiant *n*, coexistence
 Cydfydriad *n*, commensuration
 Cydfynediant *n*, concomitancy
 Cydfirydiant *n*, confluence
 Cydffurfio *v*, to conform
 Cydgadwyno *v*, to concatenate
 Cydgam *n*, dalliance; delay
 Cydgamu *v*, to step together; to attend
 Cydgan -au *nf*, chorus; concert
 Cydganu *v*, to sing in concert
 Cydgar, geraint *n*, correlative
 Cydgarennnydd *n*, consanguinity
 Cydgeisio *v*, to compete
 Cydgerdd -i -au *nf*, symphony; concert
 Cydgerddediad *n*, concomitance
 Cydgeulo *v*, to concoagulate
 Cydglymiad *n*, alligation
 Cydgor -iau *n*, united choir. Wythnos y Cydgorian, Ember Week
 Cydgorffoli *v*, concorporate
 Cydgywniad *n*, condolence [incide
 Cydgyfarfod *v*, to meet together; to co-
 Cydgyfartal *a*, coequal
 Cydgyfathrach -au *nf*, association
 Cydgynghorfa -äü -oedd *nf*, congress
 Cydgylchiad *n*, convolution
 Cydgyrchu *v*, to assemble together
 Cydgyrhaeddiad *n*, coextention
 Cydgyssoni *v*, to harmonize together
 Cydhanfod *n*, coexistence: *v*, to coexist
 Cydiad *n*, joining together; junction, coupling; biting; laying hold
 Cydiaith *a*, of one language
 Cydieuad *n*, conjugation [gate
 Cydieuo *v*, to yoke together; to conju-
- Cydio *v*, to join; to couple; to bite; to take hold
 Cydlais, leisiau *n*, consonance
 Cydlawenhau *v*, to congratulate
 Cydlechu *v*, to hide or shelter together
 Cydlef -au *nf*, joint shout
 Cydlefaru *v*, to speak together
 Cydlehan *v*, to collocate
 Cydles *n*, mutual advantage
 Cydlif -au, Cydli *n*, conflux
 Cydlynid *n*, cohesion
 Cydnabod *n*, acquaintance; recognition
v, to acknowledge; to own
 Cydnabyddiaeth *nf*, acquaintance
 Cydnabyddus *a*, acquainted together
 Cydnad -au *nf*, conclamation [exper
 Cydnaws *a*, connatural
 Cydnerth -oedd *n*, equipolence: *a*, wel
 Cydnesu *v*, to approach mutually [se
 Cydnewid *v*, to interchange
 Cydoddef -ion *n*, sympathy
 Cydoed -ion *n*; contemporary
 Cydoes, Cydoed *a*, coeval=Cyfoes
 Cydoesi *v*, to contemporize
 Cydofal -on *n*, mutual care
 Cydol *a*, complete, whole
 Cydolg *a*, universal; catholic. Cyd-oligion, Catholics
 Cydradd *a*, of equal degree, equal
 Cydraddoldeb *n*, equality
 Cydraid, reidiau *n*, mutual want
 Cydran -au *nf*, joint share
 Cydrawd -iau *n*, concurrence
 Cydred *a*, concurrent
 Cydrino *v*, to dispute together
 Cydroddi *v*, to give or bestow mutually
 Cydrwymo *v*, to bind together
 Cydryw -iau *nc*, hermaphrodite
 Cydryw *a*, homogeneous
 Cydrywiaeth *nf*, homogeneity
 Cydsain, seiniau *nf*, consonancy, rhyth
 Cydsain, seniaid *nf*, consonant
 Cydsefyll *v*, to stand together
 Cydseinio *v*, to sound together; to accor
 Cydser -au *n* & *cn*, constellation
 Cydserch *n*, mutual love
 Cydseryddiad -au *n*, constellation
 Cydsiarad *n*, confabulation
 Cydsoriant *n*, mutual offence
 Cydsylweddiad *n*, consubstantiation
 Cydsylltiad *n*, conjunction [conser
 Cydsyniad *n*, unanimity, agreement
 Cydsynied, Cydsynio *v*, to agree, acquiesce, to consent
 Cydu *v*, to bag, to pouch
 Cydun *a*, accordant, united
 Cydundeub *n*, unity, union

Cyduno *v*, to unite, to agree
 Cydwaed *a*, consanguineous
 Cydwaeddiad *n*, conclamation
 Cydwas, weision *n*, fellow servant
 Cydwe -oedd *nf*, contexture
 Cydwedd -au, Cydweddog -ion *nc*, yoke-fellow, associate, partner; consort; husband or wife. Brenines gydwedd, Brenines gydweddog, queen consort. Y Tywysog Cydweddog, y Tywysog Cydwedd, the Prince Consort
 Cydweddog *a*, conjugal
 Cydweddu *v*, to accord, to agree
 Cydweinidog -ion *n*, fellow servant or
 Cydweithio *v*, to co-operate [minister
 Cydwelydd -ion *n*, associate
 Cydwerth *n*, equivalent: *a*, equivalent
 Cydweu *v*, to interweave
 Cydwlad, wledydd *nf*, common country; united state: *a*, of the same country
 Cydwr, wyr *n*, party-man
 Cydwybod -au *nf*, conscience
 Cydwybodol *a*, conscientious
 Cydwynebiad *n*, confronting
 Cydwyssiad *n*, convocation
 Cydyfed *v*, to drink together
 Cydymaith, eithion *n*, companion
 Cydymattal *v*, to abstain mutually
 Cydymdaith, deithion *n*, companion
 Cydymdeimlad *n*, mutual sympathy
 Cydymdeithas -au *nf*, company
 Cydymdrafodi *v*, to strive mutually
 Cydymddiried *n*, mutual trust
 Cydymddwyn *v*, to bear mutually
 Cydymeithas -au *nf*, society
 Cydymeithasu *v*, to consociate
 Cydymgilio *v*, to recede mutually
 Cydymgyrch *n*, concurrence
 Cydymholi *v*, to inquire mutually
 Cydymliw *v*, to reproach one another
 Cydymoddef *v*, to bear mutually
 Cydymranu *v*, to secede to together
 Cydymroddi *v*, to yield mutually
 Cydymroi *v*, to resign together
 Cydymryson -au *n*, mutual strife; *v*, to contend together
 Cydymuno *v*, to unite or join together
 Cydymweddu *v*, to conform mutually
 Cydyn *n*, little bag, pouch
 Cydyru *v*, to drive together
 Cyf *px*=Cy, Cyd
 Cyfa *a*, whole=Cyfan
 Cyfab *a*, in fôal [tony
 Cyfacan, cenion, Cyfacen -ion *nf*, mono-
 Cyfacenu *v*, to speak in one tone
 Cyfachludd *n*, concealment
 Cyfadeg -au *nf*, unity of time

Cyfadgan -au, Cyfadgen -au *nf*, proverb
 Cyfadnabod *n*, acknowledgement
 Cyfadref *a*, domestic, familiar
 Cyfadrodd -ion *n*, conversation
 Cyfaddas *a*, convenient, meet, suitable
 Cyfaddasu *v*, to render fit, to adapt
 Cyfaddaw *v*, to promise mutually, to compromise
 Cyfaddawd, odau *n*, compromise
 Cyfaddef *v*, to confess, to acknowledge
 Cyfaddefid -ion *nf*, mutual promise
 Cyfael -ion *nf*, associate
 Cyfael *a*, of the same party
 Cyfaeru *v*, to conflict
 Cyfaeth *a*, nurtured together
 Cyfaethiad *n*, connutrition
 Cyfager *n*, collection of vapour or steam
 Cyfagos *a*, contiguous, near, proximate
 Cyfagosäu, Cyfagosi *v*, to approximate
 Cyfagu *v*, to nurse together [phoresis
 Cyfagwedd -au *nf*, conformity; sym-
 Cyfagweddiad *n*, conformation
 Cyfagweddu *v*, to conform
 Cyfagwy *a*, clustered together
 Cyfaill, eillion, Cyfaillt, eillion *n*, friend
 Cyfaint, einnoedd *n*, convent
 Cyfais *a*, collateral
 Cyfal *a*, similar, like
 Cyfaledd -au *n*, analogy
 Cyfalhau *v*, to liken, to resemble
 Cyfalw *v*, to call together
 Cyfall *a*, matched, joined
 Cyfalläu *v*, to match, to connect
 Cyfallu -oedd *n*, coefficient
 Cyfallwy *a*, coefficient, efficient
 Cyfammod -au *n*, covenant, contract
 Cyfammodi *v*, to make a covenant; to bargain
 Cyfamryson -au *n*, competition
 Cyfamser -oedd *n*, interim, mean time
 Cyfamserol *a*, opportune
 Cyfamseru *v*, to make opportune
 Cyfamwg, Cyfamwyn *v*, to protect mutually [Cyfanion, integers
 Cyfan *a*, entire, complete: *n*, the whole.
 Cyfander, Cyfanedd *n*, entireness
 Cyfandir -oedd *n*, continent
 Cyfandroed *a*, web-footed
 Cyfanerch -ion *n*, congratulation
 Cyfanfor -oedd *n*, main sea, ocean
 Cyfaniad *n*, making whole
 Cafanian -au *nf*, unity of nature
 Cyfanlloer -au *nf*, full moon
 Cyfannedd -au *nf*, inhabited place: *a*, inhabited; domestic
 Cyfanneddol *a*, domestic; inhabited
 Cyfanneddrwydd *n*, domestic life

- Cyfanneddu *v*, to inhabit, to dwell
 Cyfannod, Cyfanod, -au *nf*, full stop
 Cyfannogi *v*, to excite mutually
 Cyfanol *a*, integral, entire
 Cyfanrif -au *n*, integer, whole number
 Cyfanrwydd *n*, entireness, entirety
 Cyfansawdd *a*, composite, compound
 Cyfansoddi *v*, to compose, to put together
 Cyfansoddiad *n*, composition
 Cyfansoddol *a*, compositive [positor
 Cyfansoddwr, *wyr n*, composer; com-
 Cyfanswm, *symiau n*, sum total, a-
 mount, total, the whole
 Cyfanu *v*, to make whole
 Cyfanwaith *n*, complete work; whole
 Cyfanwerthwr, *wyr*, Cyfanwerthydd
 -ion *n*, wholesale dealer
 Cyfar, *eiriau n*, joint ploughing; acre
 Cyfarail, *eiliau n*, joint guarding
 Cyfaran *a*, confronted
 Cyfarch *n*, address, greeting: *v*, to
 address, to greet, to salute
 Cyfarchafu *v*, to exalt together
 Cyfarchedigol *a*, congratulatory
 Cyfarchiad *n*, greeting
 Cyfarchol *a*, complimentary
 Cyfarchwel -au *n*, reproach
 Cyfarchwyl -au *n*, survey, watching
 Cyfarchwyliaeth *nf*, surveyorship
 Cyfarddu *v*, to plough together
 Cyfarddun *a*, simple; sublime [mation
 Cyfardduniad *n*, simplification; subli-
 Cyfaredd -ion *nf*, charm; nostrum
 Cyfareddu *v*, to cure by charm; to en-
 Cyfaretri *n*, joint ploughing [chant
 Cyfarf, *eirf nf*, combat, conflict
 Cyfarfaeth -au *nf*, unity of design
 Cyfarfaethu *v*, to concur in design
 Cyfarfan -au *nf*, opposite place: *a*,
 fronting, facing, opposing
 Cyfarfod *v*, to meet, to assemble
 Cyfarfod -ydd -au *n*, meeting, assem-
 bly. Ty cyfarfod, meeting-house
 Cyfarfog *a*, mutually armed
 Cyfargod -ion *n*, eaves, skirt
 Cyfariaith, *ieithoedd nf*, conversation
 Cyfariol *n*, liveliness, gaiety
 Cyfaros *v*, to continue, to remain
 Cyfarosol *a*, resident, residing [atus
 Cyfarpar -ion -au *n*, preparation; appar-
 Cyfarparol *a*, preparatory
 Cyfarsang -au *nf*, trampling
 Cyfarsangol *a*, trampling
 Cyfarsangu *v*, to vanquish, to subdue
 Cyfartal *a*, proportional, equal
 Cyfartalai, *eion nc*, standard
 Cyfartaledd *n*, proportionateness
 Cyfartaliad *n*, equation
 Cyfartalu *v*, to proportionate, to equalize
 Cyfartelig *a*, equable, equal; steady
 Cyfarth *v*, to bark, to yelp: *n*, barking
 Cyfarthfa, *fäu nf*, baiting with dogs
 Cyfarthfa, *fëydd nf*, junction of hills
 Cyfarthiad *n*, barking
 Cyfaru *v*, to plough together
 Cyfarwain *v*, conduct; to introduce
 Cyfarwaith *n*, conflict
 Cyfarwar *a*, soothing, calming
 Cyfarwas *n*, contention
 Cyfarwel -ion *n*, prospect
 Cyfarws -au *nf*, present, reward; pen-
 Cyfarwyd -ion *n*, controversy [sion
 Cyfarwydd *a*, skilful; acquainted
 Cyfarwydd -ion *n*, wizard: *nf*, glow-
 Cyfarwyddiad *n*, direction [worm
 Cyfarwyddiadur -on *n*, director, directory
 Cyfarwyddo *v*, to direct, to guide; to
 inform, to instruct
 Cyfarwyddol *a*, directing, guiding
 Cyfarwyddwr, *wyr n*, guide, director
 Cyfarwyddyd *n*, direction, instruction;
 experience; guide
 Cyfarwyneb *a*, right against, opposite
 Cyfarwynebol *a*, confronting
 Cyfarwynebu *v*, to confront
 Cyfarwyre -on *nf*, consurrection
 Cyfarwys -au *nf*, present, gift; pension
 Cyfarwysiad *n*, presenting; pensioning
 Cyfarwysu *v*, to present; to pension
 Cyfarwysog *a*, pensioned: *nc*, pensioner
 Cyfarystlys *a*, sideways; in profile
 Cyfastellu *v*, to lay boards
 Cyfateb *v*, to correspond
 Cyfatebiad *n*, corresponding, mutually
 answering; correspondence
 Cyfatebiaeth *nf*, correspondence; ana-
 Cyfatebol *a*, corresponding [logy
 Cyfattal *a*, obstructive. Tywydd cyf-
 attal, broken or unsettled weather
 Cyfattal *v*, to restrain mutually
 Cyfattaliad *n*, repression
 Cyfatteg *v*, to uphold jointly
 Cyfattyngu *v*, to attract mutually
 Cyfathrach -au *nf*, affinity, kin, alliance
 Cyfathrachu *v*, to join alliance; to join
 in matrimony; to ally
 Cyfäu *v*, to make whole
 Cyfawd *n*, rising, getting up
 Cyfawr, *orau n*, whole; fulness
 Cyfdaeru *v*, to contend together
 Cyfdderbyn *v*, to receive jointly
 Cyfddull -iau *n*, conformity
 Cyfddulliad *n*, configuration
 Cyfddwyre *v*, to uplift jointly

Cyddydd -ian <i>n</i> , the day spring, dawn	Cyferddawn, ddoniau <i>n</i> , virtue, efficacy
Cyfebol <i>a</i> , big with foal, in foal	Cyferddoniad <i>n</i> , giving a virtue
Cyfebr <i>a</i> , in foal=Cyfab	Cyfergyd -ion <i>n</i> , concussion
Cyfebriad <i>n</i> , gestation	Cyfergydio <i>v</i> , to strike together
Cyfebru <i>v</i> , to gestate, to go with young; to get in foal	Cyfergyr -oedd <i>n</i> , rencounter
Cyfebrwydd <i>n</i> , foal in embryo	Cyfergyru <i>v</i> , to assail, to assault
Cyfechni <i>n</i> , joint security	Cyferlyn <i>v</i> , to pursue together
Cyfechwyn -ion <i>n</i> , joint loan	Cyferthi <i>n</i> , sanctity, holiness
Cyfedliw -ian <i>n</i> , mutual reproach	Cyferthu <i>v</i> , to consecrate, to sanctify
Cyfedd -au <i>n</i> , comotation	Cyferthwch <i>n</i> , panting together
Cyfeddach <i>nf</i> , banquet, festivity; car-	Cyferthychain <i>v</i> , to pant together
Cyfeigydd -au <i>n</i> , pickaxe [ousal	Cyferwen -au <i>nf</i> , flattering smile
Cyfeiaeth <i>n</i> , turmoil, trouble	Cyferwennu <i>v</i> , to flatter
Cyfeidduned -au <i>nf</i> , mutual wish	Cyferwyr <i>n</i> , iniquity
Cyfeidduno <i>v</i> , to wish mutually	Cyferyd <i>n</i> , opposite place
Cyfeidd <i>n</i> , tribulation, trouble	Cyfesgar -aint <i>n</i> , mutual foe
Cyfeiliad <i>n</i> , compilation	Cyfetol <i>v</i> , to constitute; to depute
Cyfeilio <i>v</i> , to compile, to construct	Cyfhogi <i>v</i> , to sharpen together
Cyfeiliorn <i>n</i> , deviation, error	Cyfhwrdd, &c=Cyffwrdd, &c.
Cyfeiliornad <i>n</i> , going astray	Cyfiachyddiaeth <i>nf</i> , etymology
Cyfeiliorni <i>v</i> , to deviate, to err, to stray	Cyfiaith, ieihoedd <i>nf</i> , vernacular speech;
Cyfeiliornus <i>a</i> , devious, erring, erroneous	<i>a</i> , of the same language. Cyfieithion,
Cyfeiliornwr, wyr <i>n</i> , wanderer, rover, rambler; one who errs	translations
Cyfeiliw <i>a</i> , of the same colour	Cyfiawn <i>a</i> , just, righteous, equitable
Cyfeillach -au <i>nf</i> , friendship; fellowship	Cyfiawnder -au <i>n</i> , justice, equity
Cyfeillgar <i>a</i> , friendly, sociable	Cyfiawnedd <i>n</i> , justness
Cyfeilles -au <i>nf</i> , female friend	Cyfiawnhâd <i>n</i> , justification
Cyfeillio <i>v</i> , to associate	Cyfiawnhau <i>v</i> , to justify
Cyfeiniol <i>a</i> , conventual	Cyfiawniad <i>n</i> , rectifying, justification
Cyfeireb -ion <i>nf</i> , directive note, rubric	Cyfiawnu <i>v</i> , to justify; to rectify
Cyfeirgi, gwn <i>n</i> , pointer, setting-dog	Cyfieithiad, Cyfieithad, -au <i>n</i> , translation
Cyfeiriad <i>n</i> , direction [tory	Cyfieithu <i>v</i> , to translate
Cyfeiriadur -on <i>n</i> , director, guide, direc-	Cyfieithydd -ion, Cyfieithwr, wyr <i>n</i> ,
Cyfeirio <i>v</i> , to direct; to refer; to make	translator, interpreter
Cyfeiriol <i>a</i> , directing, leading [towards	Cyfieud <i>n</i> , conjugation
Cyfeirnod -au <i>nf</i> , note of reference	Cyfieuo <i>v</i> , to conjugate, to yoke together
Cyfeiryd <i>v</i> , to direct, to lead	Cyfiaw <i>a</i> , equal, similar
Cyfeisieu <i>n</i> , mutual want	Cyfiow <i>v</i> , to make equable
Cyfeisor -ion <i>n</i> , match, fellow	Cyfladd, Cyfladdol <i>a</i> , coincident, fitting
Cyfeisor <i>a</i> , collateral; equal	Cyfladd <i>v</i> , to coincide
Cyfeistedd -au <i>n</i> , the breech	Cyfladdiad <i>n</i> , coincidence
Cyfeisteddfod -au <i>nf</i> , committee, congress, convention [together	Cyflafan -au <i>nf</i> , heinous deed, crime; massacre; hairweed
Cyfeistyddio <i>v</i> , to make to sit in order	Cyflafanu <i>v</i> , to massacre
Cyfeithrin <i>v</i> , to nurse together	Cyflafar <i>a</i> , mutually noisy
Cyfelin -au <i>nf</i> , cubit; half a yard	Cyflafaredd <i>nf</i> , parley; arbitration
Cyfelinaid, eidiau <i>nf</i> , cubit length	Cyflafaru <i>v</i> , to parley
Cyfenw -au <i>n</i> , surname	Cyflaid, eidiau <i>nf</i> , the arms-full
Cyfenwi <i>v</i> , to surname [opposite	Cyflaith <i>n</i> , confaction
Cyfer <i>n</i> , opposite situation. Ar gyfer,	Cyflam <i>a</i> , attendant
Cyferbyn <i>a</i> , opposite, fronting	Cyflawn <i>n</i> , complement
Cyferbyniad <i>n</i> , contraposition	Cyflawn <i>a</i> , complete, full, perfect
Cyferbyniad, iaid <i>n</i> , opponent, antagonist	Cyflawnder, Cyflawnedd <i>n</i> , complete-ness; plenitude, fulness
Cyferbynu, Cyferbynied <i>v</i> , to set in opposition; to contrast; to counteract	Cyflawnu <i>v</i> , to make complete, to fulfil
	Cyfle -oedd <i>n</i> , opportunity; place
	Cyflechu <i>v</i> , to skulk together

Cyffed *a*, of equal breadth
 Cyffediad *n*, coextension
 Cyffledu *v*, to coextend
 Cyfflef *a*, concordant in voice
 Cyfflefain *v*, to shout together
 Cyfflegr -au *n*, gun, cannon
 Cyfflegriad *n*, cannonading
 Cyfflegru *v*, to fire a gun, to cannonade
 Cyfflehu *v*, collocate=Cyflëu
 Cyffleidio *v*, to embrace=Coffleidio
 Cyfflenwad *n*, repletion, supply, supple-
 Cyfflenwi *v*, to fulfil [ment
 Cyffles *n*, mutual benefit
 Cyfflesäu, Cyfflesu *v*, to benefit mutually
 Cyfflesfa -oedd *nf*, club
 Cyfflëu *v*, to collocate; to put, to place
 Cyffleuer *a*, of equal lustre
 Cyfflëus *a*, convenient, suitable
 Cyffleusdra, Cyffleusdod *n*, convenience
 Cyfflewych *a*, of equal light
 Cyfflewyn *n*, reflection
 Cyfflin, Cyfflinell, -au *nf*, parallel line.
 Cyfflinau, Cyfflinellau, parallels
 Cyfflino *v*, to contort
 Cyffliwio *v*, to tint alike
 Cyfflo *a*, big with calf, in calf
 Cyffloca *v*, to take hire
 Cyfflochi *v*, to harbour equally
 Cyfflog -au *n*, wages, salary, stipend
 Cyfflogi *v*, to hire; to bind; to engage in
 service
 Cyfflogwas, weision *n*, hired servant
 Cyffludwad *n*, reducing to ashes
 Cyffludd -ion *n*, impediment: *v*, to ob-
 Cyffluddiad *n*, impeding [struct
 Cyffluedd *n*, mutual warfare
 Cyfflun *a*, of the same form
 Cyfflunedd *n*, uniformity
 Cyffluniaeth *n*, ratio of food
 Cyfflunio *v*, to form alike; to organize
 Cyfflüyddiaeth *nf*, joint warfare
 Cyffw -on *n*, mutual oath
 Cyffwch, lychau *n*, falling together
 Cyffwng, lygau *n*, mutual view
 Cyffwng *a*, swallowing up
 Cyffwnc *n*, fasting
 Cyffwr, lyrau *n*, condition, state. —
 enwadol, nominative case. — gwrth-
 ddrychol, objective case. — medd-
 iannol, possessive case
 Cyffwydd *n*, prosperity
 Cyffwyddo *v*, to prosper
 Cyffwyn -ion *n*, that is presented.
 Llythyr cyffwyn, epistle dedicatory
 Cyffwyniad *n*, presentation; dedication
 Cyffwyno *v*, to send; to address; to
 dedicate; to present

Cyffwyr *a*, total, utter, complete
 Cyffwyrder *n*, totality, completeness
 Cyffwys *a*, sanctified, holy
 Cyffwysedd *n*, sanctity
 Cyffwyth -au *n*, compressure
 Cyffwytho *v*, to compress
 Cyffychu *v*, to yield; to begin to be un-
 well; to begin to be in labour
 Cyffychwyr *n*, twilight
 Cyfflyfr -au *n*, volume, tome
 Cyfflym *a*, swift, quick, nimble; keen
 Cyfflynder *n*, swiftness, speed, nimble
 Cyfflymiad *n*, acceleration [nes
 Cyfflymu *v*, to accelerate
 Cyfflyn *a*, mutually adhering
 Cyfflyniad *n*, agglutination
 Cyfflyniadol *a*, conjunctive
 Cyfflynu *v*, to agglutinate, to coadhere
 Cyfflys *a*, courtly, courtlike
 Cyfflywodraeth *nf*, federal government
 Cyffnaith, neithion *n*, troth, pledge
 Cyffnaws *a*, of the same quality
 Cyffneithio *v*, to betroth
 Cyffnerth -oedd *n*, support
 Cyffnerthedd *n*, compactness
 Cyffnerthi *n*, steadiness [men
 Cyffnerthiad *n*, confirmation; enforce
 Cyffnerthu *v*, to confirm, to corroborate
 to aid, to enforce
 Cyffnesâd, Cyffnesiad *n*, approximation
 Cyffnesaf *a*, next, nearest
 Cyffnesafedd *n*, contiguity
 Cyffnesafiad, iaidd *n*, next of kin
 Cyffnesäu, Cyffnesu *v*, to approximate
 Cyffnewid, Cyffnewidiad *n*, Cyffnewid
 iaeth *nf*, change, exchange, alteratio
 Cyffnewid, Cyffnewidio *v*, to exchange, t
 Cyffnewidial *v*, to reciprocate [commut
 Cyffnewidiog, Cyffnewidiol *n*, alternate
 being by turns; reciprocal; changeabl
 Cyffnewidoldeb *n*, commutability
 Cyffnewidiwr, wyr *n*, chapman
 Cyffnifer -oedd *n*, even number
 Cyffnifer *a*, of even number
 Cyffnither -oedd *nf*, female cousin
 Cyffnod -au *n*, conjuncture; period
 Cyffnodial *n*, connotation
 Cyffnodol *a*, periodical. Cyffnodolior
 periodicals
 Cyffnos -au *n*, evening twilight
 Cyffnosi *v*, to become night
 Cyffnydd *a*, intertwined: *n*, dodder
 Cyffnyddu *v*, to twine together
 Cyffochredd *n*, parallelism
 Cyffochrog *v*, collateral, parallel, equilib
 Cyffod *n*, tarrying, abiding [ter:
 Cyffododyn *n*, what is movable

Cyfoden -au *nf*, pimple
 Cyfodi *v*, to arise, to get up; to raise
 Cyfodiad *n*, rising up, resurrection
 Cyfodli *v*, to rhyme
 Cyfodd *a*, content, satisfied
 Cyfoddiad *n*, contenting
 Cyfoddiant *n*, complacency
 Cyfoed *a*, coeval, contemporary
 Cyfoedydd -ion *n*, contemporary
 Cyfoen *a*, big with lamb=Cymmwyn
 Cyfoes *a*, coetaneous, coeval [power
 Cyfoeth -au *n*, opulence; riches; wealth;
 Cyfoethog *a*, rich, wealthy; powerful
 Cyfoethogi *v*, to enrich; to become
 rich or wealthy
 Cyfog -ion, Cyfoglyn -oedd *n*, vomit,
 Cyfogi *v*, to vomit, to cast up [emetic
 Cyfoglys *n*, asarabacca
 Cyfogwydd *n*, convergency
 Cyfongl -au *nf*, right angle [angular
 Cyfongl, Cyfonglog *a*, rectangular; equi-
 Cyfoli *v*, to praise together
 Cyfoliant *n*, universal praise
 Cyfolwg, olygon *nf*, synopsis
 Cyfoll *a*, integral; complete
 Cyfor -au *n*, confine, border
 Cyfor *a*, even with an edge
 Cyforddwy -on *nf*, expedition
 Cyforddwy *n* synecdoche
 Cyforddyl *n*, plaudit, applause
 Cyfore *a*, even with the morn
 Cyforio *v*, to fill up to the brim
 Cyfosod *v*, to place together, or in con-
 Cyfosodiad *n*, synthesis [nection
 Cyfosodol *a*, synthetical
 Cyfrad *n*, conspiracy, plot
 Cyfradu *v*, to conspire, to plot
 Cyfradd *a*, of equal degree
 Cyfrae, reiau *n*, chain, leash, brace
 Cyfragod -au *n*, ambushade
 Cyfragod *v*, to lie in wait
 Cyfrang -au *nf*, rencounter [together
 Cyfrangu *v*, to come in contact, to meet
 Cyfrang, reidiau *n*, competency; needful
 possession: *a*, necessary, needful
 Cyfraith, reithiau *nf*, law, statute
 Cyfran -au *nf*, portion, share; rate
 Cyfranai, eion *nc*, participle [cative
 Cyfranedigol *a*, contributive, communi-
 Cyfraniad *n*, contribution; participle
 Cyfraniadol *a*, participial
 Cyfranog -ion *nc*, participation
 Cyfranog, Cyfranol *a*, participant
 Cyfranogi *v*, to participate [partake
 Cyfranu *v*, to contribute; to impart; to
 Cyfranwr, wyr *n*, sharer, divider
 Cyfrau *np*, ornaments

Cyfrben *a*, complete, perfect
 Cyfrbeniad *n*, consummation, completion
 Cyfrbenu *v*, to consummate
 Cyfrbwyll *a*, of sound mind
 Cyfrdal -ion *n*, equivalence, value
 Cyfrdan *n*, variance, discord
 Cyfrdelaid, Cyfrdelid *a*, all graceful
 Cyfrdo *a*, complete, whole
 Cyfrdost *a*, very vigorous
 Cyfrdwy *cn*, oak fern
 Cyfrdwyth *a*, very elastic
 Cyfrdy, dai *n*, assembly-house
 Cyfrddawn, ddoniau *n*, virtue
 Cyfred *a*, of equal speed or course
 Cyfredeg *v*, to concur, to run together
 Cyfrediad, iaid *n*, gerund
 Cyfrediad -au *n*, concurrence, coinci-
 Cyfredlin -au *nf*, parallel line [dence
 Cyfref *a*, of equal thickness
 Cyfreidiad *n*, necessity
 Cyfreidiol *a*, necessary, requisite
 Cyfreithgar *a*, litigious
 Cyfreithiad *n*, litigation
 Cyfreithio *v*, to litigate, to go to law
 Cyfreithiol *a*, legal, lawful
 Cyfreithiwr, wyr *n*, lawyer, attorney;
 Cyfreithlawn *a*, lawful [litigant
 Cyfreithlondeb *n*, legality
 Cyfreithloni *v*, to legalize
 Cyfrenin *a*, mutually sharing
 Cyfres -i *nf*, series [gether
 Cyfrestru *v*, to interweave; to range to-
 Cyfrgoll *nf*, perdition, loss
 Cyfrgollu *v*, to lose utterly
 Cyfri *n*, equality of rank or dignity
 Cyfrif -on *n*, account, reckoning, Gwneu-
 thur mawr gyfrif o, to highly esteem
 Cyfrif *v*, to count, to reckon
 Cyfrifiad *n*, counting
 Cyfriffyfr -au *n*, account-book
 Cyfrifol *a*, of account; reputed
 Cyfrill -iau *nf*, parallel row [gether
 Cyfrillio, *v*, to set in rows; to range to-
 Cyfrin *a*, privy; conscious. Cyfrin
 gynghor, the privy council
 Cyfrinach -au *nf*, secret
 Cyfrinachol *a*, private, secret [ate
 Cyfrinachu *v*, to talk secrets; to associ-
 Cyfrinfa -oedd, fäu *nf*, place of privacy;
 lodge (as of Free-masons, &c.)
 Cyfriniaeth *nf*, mystery
 Cyfrinio, Cyfrino *v*, to mysteize
 Cyfriniol, Cyfrinol *a*, mysterious, mystic
 Cyfrith -ion *n*, image; pretence
 Cyfrithio *v*, to appear, to seem
 Cyfrodedd *n*, concurrent state: *a*, com-
 bined, twisted together; regular

Cyfroddiad <i>n</i> , twining, entwining	Cyfweddiad <i>n</i> , comparison
Cyfrodeddu <i>v</i> , to twine together, to twist	Cyfweddu <i>v</i> , to resemble
Cyfradol <i>a</i> , concurrent	Cyfwerth <i>a</i> , of equal value [distan
Cyfroddiad <i>n</i> , contribution	Cyfwng, yngau <i>n</i> , intervention; spac
Cyfröl -au <i>nf</i> , volume, tome	Cyfwlch <i>a</i> , intersecant; suitable
Cyfrugliad <i>n</i> , confrication [view	Cyfwriad <i>n</i> , joint projection
Cyfrweh, rychau <i>n</i> , conjunction; inter-	Cyfwriadu <i>v</i> , to plan together
Cyfrwng, ryngau <i>n</i> , interval; channel,	Cyfwrw <i>v</i> , to cast together
medium [saddle	Cyfwyl <i>n</i> , presence
Cyfrwy -au <i>n</i> , saddle. — untuog, side-	Cyfwyneb <i>a</i> , face to face
Cyfrwydd <i>a</i> , expeditious	Cyfwynebiad <i>n</i> , confrontation [togeth
Cyfrwyddo <i>v</i> , to expedite, to facilitate	Cyfwyrain <i>a</i> , rising together: <i>v</i> , to ri
Cyfrwyddol <i>a</i> , facilitating	Cyfyd <i>v</i> , will rise (from Cyfod)
Cyfrwyddydd <i>n</i> , expedition, facility,	Cyfyng <i>a</i> , narrow, strait, close
Cyfrwymiad <i>n</i> , constriction	Cyfyng-gynghor -ion <i>n</i> , perplexity
Cyfrwymo <i>v</i> , to bind together	mind; difficulty; distress
Cyfrwymyn -au <i>n</i> , bracer, bandage	Cyfyngder <i>n</i> , narrowness; distress
Cyfrwyo <i>v</i> , to saddle	Cyfyngiad <i>n</i> , narrowing
Cyfrwys <i>a</i> , cunning, subtle, sly, crafty	Cyfyngu <i>v</i> , to narrow, to close
Cyfrwysdra, Cyfrwysder <i>n</i> , craftiness	Cyfyl <i>n</i> , contiguity: <i>a</i> , contiguous
Cyfrychol <i>a</i> , conjunctive	Cyfymborth <i>n</i> , joint messing
Cyfryd <i>n</i> , unanimity: <i>a</i> , unanimous	Cyfymbwyll -ion <i>n</i> , mutual reasonir
Cyfrydd <i>a</i> , altogether free	conversation, dialogue
Cyfryddid <i>n</i> , liberty, precinct	Cyfymbwys <i>n</i> , correspondence of part
Cyfryngdod -au <i>n</i> , mediation	Cyfymdrechiad <i>n</i> , mutual striving
Cyfryngiad <i>n</i> , mediating; conjunction	Cyfymgloi <i>v</i> , to interjoin [attracti
Cyfryngol <i>a</i> , intermediate; mediatorial	Cyfymgyrch, Cyfymgyrchiad <i>n</i> , mutu
Cyfryngu <i>v</i> , to intercede; to mediate	Cyfymliw <i>v</i> , to reproach mutually
Cyfryngwr, wyr <i>n</i> , mediator, interces-	Cyfymlyn <i>a</i> , mutually adherent; mut
sor, umpire	ally pursuing
Cyfrym <i>n</i> , equality of force: <i>a</i> , of do.	Cyfymran <i>a</i> , equally sharing
Cyfrys <i>a</i> , apt to rush together	Cyfymrediad <i>n</i> , conjugation
Cyfrysedd <i>n</i> , contention	Cyfymredu <i>v</i> , to conjugate
Cyfryw <i>a</i> , homogeneous; like, such	Cyfylder, dyr <i>n</i> , second cousin
Cyfrwyriad <i>n</i> , assimilation	Cyfs <i>n</i> , mutual consuming
Cyfrwriaeth <i>nf</i> , homogeneity	Cyfsgrif, Cyfsgrifen, -au <i>nf</i> , co
Cyfrwyiol <i>a</i> , homogeneous	Cyfysiad <i>n</i> , corrosion [apogra
Cyfu <i>v</i> , to accord, to unite [simple	Cyfystlys <i>a</i> , equilateral
Cyfun <i>a</i> , agreeing, accordant; equal;	Cyfystrawd, trodau <i>n</i> , saddle [synony
Cyfunawd <i>n</i> , accordance	Cyfystyr <i>a</i> , synonymous. Cyfystyr
Cyfundeb <i>n</i> , unity, union; association	Cyfysu <i>v</i> , to consume, to corrode
Cyfundod -au <i>n</i> , concord, unity; con-	Cyif -ion <i>n</i> , stock, stem, stump; blo
nexion	— cenedl, stock of a tribe or nati
Cyfundraith, dreithiau <i>nf</i> , system	— cler, butt of ridicule. Cyffion cy
Cyfundrefn -au <i>nf</i> , system	in, frame-stocks; the stocks form
Cyfuniad <i>n</i> , combination	the frame of the ancient <i>Peithyn</i>
Cyfuno <i>v</i> , to accord, to combine	in which the lettered staves w
Cyfunrhyw <i>a</i> , homogeneous; similar,	inserted
Cyfunwedd <i>a</i> , uniform; like [like	Cyffraith, ffraithiau <i>n</i> , confection; pick
Cyfurdd <i>a</i> , of equal rank	Cyffawd <i>n</i> , pleasure
Cyfurddo <i>v</i> , to make equal in rank	Cyffeithiad <i>n</i> , confection [di
Cyfurddor -ion <i>n</i> , compeer	Cyffeithio <i>v</i> , to preserve; to pickle;
Cyfuwch <i>a</i> , of equal height, as high	Cyffelyb <i>a</i> , like, similar
Cyfwasg <i>a</i> , being compressed	Cyffelybiaeth <i>nf</i> , similitude, compari
Cyfwasgiad <i>n</i> , compression	Cyffelybiaethu <i>v</i> , to make a simile
Cyfwasgu <i>v</i> , to compress, to squeeze	Cyffelybu <i>v</i> , to compare
Cyfwedd -au <i>nf</i> , resemblance [together	Cyffer -i <i>n</i> , confection, drug, nostrur

Cyfferiaeth *nf*, the art or business of an apothecary or druggist [shop
 Cyfferifa, Cyfferfa, -oedd *n*, apothecary's
 Cyfferiwr, iŵyr *n*, apothecary; druggist
 Cyffies -ion *nf*, confession
 Cyffesiad *n*, confessing
 Cyffesu *v*, to confess; to own
 Cyffin -iau *n*, confine, limit, bound, bor-
 Cyffini *n*, confine [der, frontier
 Cyffiniad *n*, abutment
 Cyffiniden *nf*, spider
 Cyffinio *v*, to bound, to limit
 Cyffio *v*, to benumb, to become stiff
 Cyffiol *a*, benumbing; stupifying
 Cyfflyd *a*, benumbed
 Cyfföden -od *nf*, concubine
 Cyffödiad *n*, jointly prospering
 Cyffrawd *n*, impulse, motion
 Cyffre -oedd *nf*, pervasion
 Cyffred -ion *n*, comprehension; whole.
 Trwy gyffred einioes, through life
 Cyffred *v*, to comprehend
 Cyffrediad *n*, comprehension
 Cyffredin *a*, common, general, universal.
 Y cyffredin, the public, commonalty
 Cyffredinder *n*, universality
 Cyffrediniaeth *nf*, generality
 Cyffredino, Cyffredinoli *v*, to generalize
 Cyffredinol *a*, universal, general
 Cyffreuad *n*, communication
 Cyffro -au *n*, concussion, agitation;
 motion, stir, excitement: *v*, to move,
 to excite, to agitate
 Cyffroawl, Cyffröus *a*, moving, affecting
 Cyffröedigaeth *nf*, agitation
 Cyffroi *v*, to move, to excite, to disturb,
 to agitate, to trouble
 Cyffröydd -ion *n*, stimulant; disturber
 Cyffrwy -on *n*, mutual aid,
 Cyffrwyo *v*, to conduce
 Cyffryd -ion *n*, protection
 Cyffrydio *v*, to agitate; to be agitated,
 disturbed, or excited
 Cyffryn -au *n*, agitation, shock
 Cyffurfio *v*, to configure
 Cyffwrdd *v*, to meet, to come in contact,
 to touch: *n*, meeting, contact
 Cyffyloca *v*, to catch woodcocks
 Cyffyllog -od *n*, woodcock
 Cyffyr -iau *n*, substance, matter
 Cyffyrddiad *n*, contact, touching
 Cygly *n*, sense of hearing
 Cyglyu *v*, to hearken
 Cygnoi *v*, to consume
 Cyngan -au *nf*, speech, discourse
 Cynghad -au *nf*, concourse [together
 Cynghadwyno *v*, to concatenate, to chain

Cynghaf -au *n*, clinging together; the
 Cynghafan *n*, goose-grass [burdock
 Cynghafu *v*, to cling together
 Cynghall *a*, very cunning or wise
 Cynghallen *nf*, enchantress [nant
 Cynghan -au *nf*, consonance: *a*, conso-
 Cynghanedd -ion -au *nf*, consonance.
 Cynghaneddion, harmonizing letters.
 Cynghaneddau, concordant sounds
 Cynghaneddu, Cynghanu *v*, to harmo-
 nize by consonancy, to harmonize
 Cynghanlyn *v*, to follow in company
 Cynghant -au *n*, mutual circle
 Cyngharant, ngheraint *n*, correlative
 Cyngharu *v*, to love mutually
 Cynghas *n*, mutual hatred
 Cynghau *v*, to close together [dock
 Cynghaw *n*, entangling; perplexity; bur-
 Cynghaws -au *n*, issue at law, suit;
 advocate, counsel
 Cynghawsaeth *nf*, pleadings
 Cynghawsedd *n*, law process
 Cynghel -ion *n*, privacy: *a*, private,
 Cynghelu *v*, to conceal [concealed
 Cyngherdd -i *nf*, concert
 Cyngherth *a*, overspreading; imminent
 Cyngherthu *v*, to overspread
 Cynghusedd *n*, lawsuit
 Cynghlo -ion *n*, deduction, corollary
 Cynghloi *v*, to lock together
 Cynghlwm, nghlymau *n*, connection
 Cynghlwyf -au *n*, contagion
 Cynghlwyfol *a*, contagious [glomerate
 Cynghlymu *v*, to tie together; to con-
 Cynghlog -ion *n*, complicate metre, so
 Cynghogi *v*, to complicate [called
 Cyngholli *v*, to lose altogether; to cast
 to perdition
 Cynghor -ion *n*, counsel, advice
 Cynghor -au *n*, council [chamber
 Cynghorfa, fäu *nf*, council; council-
 Cynghorfynt, Cynghorfynt *n*, malice,
 Cynghorfyndol *a*, malicious [envy
 Cynghorfyntu *v*, to bear malice
 Cynghori *v*, to counsel, to advise
 Cynghorol *a*, counselling
 Cynghorus *a*, considerate, wary
 Cynghorwr, wyr *n*, counsellor; adviser
 Cynghraff *a*, altogether keen
 Cynghraiff *n*, commiseration
 Cynghrain *a*, lying together
 Cynghrair, nghreiriau *n*, compact, alli-
 ance, treaty, covenant, truce
 Cynghreiriad, iaidd *n*, ally
 Cynghreirio *v*, to enter into treaty
 Cynghroes *a*, interseant
 Cynghroesi *v*, to intersect

- Cynghrwm *a*, convex: *f* cynghrom
 Cynghrwn *a*, spherical: *f* cynghron
 Cynghryn *a*, mutually trembling
 Cynghudd *a*, concealed together
 Cynghwll, nghyllau *n*, top of the stomach; the cud
 Cynghwydd *n*, mutual falling
 Cynghwyn -ion *n*, condolence [cry]
 Cynghwys -au *nf*, rabbit-work (in join-
 Cynghyd -ion *n*, conjuncture, convention
 Cynghylla *n*, top of the stomach; the cud
 Cynghywair *a*, in complete order
 Cynglan, nglenydd *nf*, parallel bank
 Cynglinio *v*, to kneel together
 Cynglyn *a*, conjoined, coupled
 Cyn gobrwy -on *n*, mutual reward
 Cyn goddef *v*, to suffer mutually
 Cyn gofal -on *n*, mutual care
 Cyn gofvy -on *n*, mutual visit [gether]
 Cyn gogyddo *v*, to bend or incline to
 Cyn gorchest -ion *nf*, mutual emulation
 Cyn gorchudd *a*, totally obscured [or feat
 Cyn gorfod -au *n*, joint victory
 Cyn gorfoledd *n*, joint rejoicing
 Cyn gormes -ion *nf*, mutual molestation
 Cyn gosodiad *n*, constitution
 Cyn gre -oedd *nf*, aggregate
 Cyn greawd *n*, aggregation
 Cyn greddf -au *nf*, intuition; instinct
 Cyn gres -i *nf*, commixion, compound
 Cyn grod -au *nf*, winding-reel
 Cyn gwarchadw *n*, possession
 Cyn wasg -au *n*, compression
 Cyn wasgedd *n*, compressibility
 Cyn wastad *a*, uniformly even
 Cyn wedd -au *nf*, conformity
 Cyn weini *v*, to serve mutually
 Cyn werth *a*, equivalent
 Cyn werthu *v*, to barter, to exchange
 Cyn wrys *n*, contention
 Cyn wydd *n*, mutual presence
 Cyn wys -ion *nf*, mutual citation
 Cyn wyl -on *n*, mutual pledge
 Cyn yd *n*, cogitation; purpose; hesita-
 Cyhafal *a*, similar, like [tion
 Cyhafalhau *v*, to compare
 Cyhoedd *a*, public; notorious: *n*, the public. Ar gyhoedd, publicly, openly
 Cyhoeddi *v*, to publish, to announce
 Cyhoeddiad *n*, publication; announce-
 Cyhoeddwr, wyr *n*, publisher [ment
 Cyhudd -ion *n*, impeachment
 Cyhudded -au *nf*, accusation, charge
 Cyhuddiad *n*, accusation, impeachment
 Cyhuddo *v*, to impeach, to accuse, to charge
 Cyhuddol *a*, impeaching, accusative
 Cyhuddwr, wyr *n*, accuser, informer
 prosecutor
 Cyhwrd, &c=Cyffwrdd, &c.
 Cyhŷd. Cyhyd *a*, so long, as long, equal length: *ad*, as, since
 Cyhydedd -au *nf*, quantity (of a syllable); metre, verse, stich
 Cyhydedd -au *n*, coextension; equation the equator or equinoctial line
 Cyhydeddu, Cyhydu *v*, to coextend
 Cyhydiad *n*, coextension
 Cyhydlin -au *n*, equinoctial line
 Cyhydno -au *n*, equinox
 Cyhydreg *nf*, mutual strife
 Cyhydreg *v*, to contend
 Cyhydriad *n*, contention
 Cyhydru *v*, to strive together, to contend
 Cyhynt *a*, concomitant
 Cyhyr -au *n*, muscle; tendon; sinew
 Cyhyraeth *nf*, muscular system: skeleton; spectre-funeral; wraith
 Cyhyrddu *v*, to touch=Cyffwrdd
 Cyhyredd *n*, muscularity
 Cyhyrog *a*, abounding with muscle
 Cyhyrwech *n*, brawniness [brawn
 Cyhyryn *n*, piece of flesh or muscle
 Cyhysed *nf*, Cyhysedd *n*, contention
 Cyl -ion *n*, concavity; kiln
 Cylafaredd -au *nf*, parley; arbitration
 Cylafareddu *v*, to conciliate, to arbitrate
 Cylafareddus *a*, conciliatory
 Cylch -au -oedd *n*, circle; zone; cycl round: circuit; rim; hoop
 Cyleh *pr*, about, round; concernin *pr*, circum-, around, about
 Cylchdaith, deithiau *nf*, revolution circuit, orbit
 Cylchdroad -au *n*, revolution
 Cylchdroi *v*, to circumsolve, to revolve
 Cylched -au *nf*, circumference
 Cylchedlen -i *nf*, curtain
 Cylchedydd -ion *n*, circumferentor
 Cylchedd -au *n*, circumference
 Cylchen -au *nf*, circuit, compass
 Cylchfrith *a*, ring-streaked
 Cylchgrawn, gronau *n*, magazine
 Cylchig *nf*, circle, small circle
 Cylchlifant *n*, circumfluency
 Cylchlwybr -au *n*, orbit
 Cylchlythyr -au *n*, circular
 Cylchog *a*, circled, hooped [round
 Cylchol *a*, circular; periodical; st
 Cylchrediad *n*, circulation
 Cylchru *v*, to encircle, to hoop
 Cylchwyl -on *nf*, circle; shield
 Cylchwyl -ion *nf*, anniversary
 Cylchyn *n*, circle; round

Cylchynawl *a*, circling, surrounding
 Cylchynu *v*, to compass, to encircle
 Cylfar -au *n*, collegiate hall
 Cylion *np* (-en *nf*, -yn *n*), flies, gnats.
 Cylion Paradwys, Spanish flies, cantharides
 Cylor *np*, earth nuts
 Cylus *a*, culpable, faulty [knot
 Cylymu, Cylmu *v*, to tie, to fasten, to
 Cylvn -od *n*, kiln, furnace
 Cylla -on *n*, maw, stomach
 Cyllaeth *n*, sorrow, grief, melancholy
 Cyllaig, eigiau *n*, stag in season
 Cyllell, yll *nf*, cutter, knife. Cyllell
 gam, Twca cam, scooping-knife
 Cyllellawd *nf*, cut with a knife
 Cyllellu *v*, to cut with a knife
 Cyllen -au *nf*, cutter, chopper
 Cyllestr -au *nf*, fire-stone, flint
 Cyllestrig *a*, like flint
 Cyllestrog *a*, of flint, flinty
 Cyllid -au *n*, revenue, income, tax
 Cyllideb -au *nf*, budget [nf
 Cyllidlys -oedd *n*, exchequer=Cyllidfa
 Cyllido *v*, to pay a tax [gatherer
 Cyllidwr, wyr, Cyllidydd -ion *n*, tax-
 Cyllig *a*, parting, dividing
 Cylliso *n*, burying-cloth, shroud
 Cyllor -ion *n*=Cwlltyr
 Cyllu *v*, to make a parting
 Cym *px*, with=Cy, Cyd, Cyf, Cys
 Cyma *ad*, here, lo here
 Cymdaith, deithiau *nf*, company
 Cymdaith, deithion *n*, companion
 Cymdeithas -au *nf*, society, association
 Cymdeithasfa -oedd *nf*, association
 Cymdeithasiad *n*, associating, associa-
 Cymdeithasol *a*, sociable, social [tion
 Cymdeithasu, Cymdeithio, Cymdeith-
 iogi *v*, to associate
 Cymdeithwr, wyr, Cymdeithydd -ion
n, one who journeys with another;
 companion, associate
 Cymhar, mheiriad, -iaid -ion *nc*, partner
 Cymhares -au *nf*, partner
 Cymhariaeth *nf*, comparison, simile
 Cymharol *a*, paired, coupled; compara-
 Cymharu *v*, to pair; to compare [tive
 Cymhelri *n*, perturbation, trouble
 Cymhell -ion *n*, compulsion [force
 Cymhell *v*, to compel; to instigate; to
 Cymhellai, eion *nc*, spur, stimulus
 Cymhelliad *n*, compulsion
 Cymhen *a*, eloquent; pert; tidy, compact,
 in good order. Nid wyf dipyn
 gymhenach, I am not a bit the better
 Cymhendod *n*, eloquence; tidiness

Cymheniad *n*, adorning, trimming
 Cymhenu *v*, to set off, to adorn; to trim
 Cymhercyn *a*, tottering, infirm, feeble;
 Cymherchen *a*, jointly owning [lame
 Cymherfedd -ion *n*, centre: *a*, central
 Cymherthynas -au *nf*, correspondence
 Cymhibau *np*, the windpipe and liver;
 hemorrhage
 Cymblanfa -oedd *nf*, plantation, nursery
 Cymhlegid *n*, concern: *pp*, because of
 Cymhleth *a*, twisted together
 Cymhlethiad *n*, intertexture [weave
 Cymhlethu *v*, to twist together; to inter-
 Cymhlith *a*, blended together
 Cymhlithiad *n*, commixion
 Cymblitho *v*, to blend, to mix together
 Cymhlyg *a*, complex
 Cymhlygiad *n*, complication
 Cymhlygiaeth *nf*, complexity
 Cymhlygu *v*, to complicate
 Cymhorth -au *n*, assistance, aid, help
 Cymhorth *v*, to assist, to aid, to help
 Cymhorthiad *n*, succouring
 Cymhorthol *a*, succouring
 Cymhraf *a*, of equal thickness
 Cymhrai *nf*, family, society
 Cymhryder *n*, anxiety
 Cymhwy -au -on *n*, affliction
 Cymhwyll -ion *n*, reason; discourse
 Cymhwyllad *n*, reasoning, arguing
 Cymhwylo *v*, to reason; to mention
 Cymhwyo *v*, to afflict, to vex
 Cymhwys *a*, of equal weight; suitable,
 proper, fit, meet, convenient
 Cymhwysiad *n*, adjustment; application
 Cymhwyso *v*, to adapt; to apply; to ad-
 Cymmaeth *a*, jointly nourished [just
 Cymmaethlu *n*, family
 Cymmaint, Cymmmain *a*, of equal big-
 ness, quantity, or number; as much
 Cymmâl -au *n*, joint, articulation of limbs
 Cymmalog *a*, jointed, knotty; clumsy
 Cymmalu *v*, to form joints
 Cymmalwst *nf*, gout
 Cymmân *a*, complete, perfect
 Cymmanfa -oedd *nf*, assembly
 Cymmaran *a*, confronted
 Cymmâth *a*, of equal sort
 Cymmâthiad *n*, assortment
 Cymmâthu *v*, to assort
 Cymmaws *a*, complacent
 Cymmed -au *nf*, hedge-stile
 Cymmediw -au *n*, compliment; present
 Cymmedr -oedd *n*, proportion: *a*, fit
 Cymmedredd *n*, proportionateness
 Cymmedriad *n*, proportioning
 Cymmedrol *a*, proportionable; moderate

- Cymmedrolaeth *nf*, proportionality
 Cymmedroldeb *n*, proportionateness; moderation; temperance
 Cymmedroli *v*, to proportion
 Cymmedru *v*, to quadrate, to proportion
 Cymmeinio *v*, to equalize [tionate]
 Cymmeiniol *a*, equalizing
 Cymmeintioli *n*, equal bulk
 Cymmer -au *n*, junction, confluence
 Cymmeradwy *a*, acceptable
 Cymmeradwyaeth *nf*, recommendation
 Cymmeradwyo *v*, to make acceptable or suitable; to recommend
 Cymmeradwyoldeb *n*, acceptableness
 Cymmeredigaeath, Cymmeriaeth *nf*, acceptance; reputation
 Cymmeriad *n*, acceptance; reputation,
 Cymmerwi *v*, to concoct [character
 Cymmeryd *v*, to take, to accept, to receive
 Cymmes -au *n*, mediocrity [ceive
 Cymmesur *a*, suitable, proper, proportionate, proportional
 Cymmesuriad *n*, commensuration
 Cymmesuro *v*, to proportion; to render meet or proper
 Cymmesurol *a*, commensurate
 Cymmichdan *v*, to squeal out
 Cymmid *a*, jointly darting
 Cymminad *n*, contact
 Cymminded -au *nf*, conjuncture
 Cymmindedd *n*, conflict, battle
 Cymminog *a*, bordering
 Cymmllawdd *a*, mutually active
 Cymmle -oedd *n*, common field
 Cymmod -au *n*, concord, peace; atonement; reconciliation
 Cymmod *v*, to be conciliated; to agree
 Cymmodi *v*, to reconcile
 Cymmodiad *n*, conciliation
 Cymmodloni *v*, to make contented
 Cymmodog -ion *n*=Cymmydog
 Cymmodol *a*, reconciling; atoning
 Cymmodroddi *v*, to appease, to pacify
 Cymmon *a*, compact; regular
 Cymmondeb *n*, compactness
 Cymmones -au *nf*, mistress
 Cymmoni *v*, to make compact
 Cymmrad -au *n*, conspiracy
 Cymmradw *a*, perishable
 Cymmraint *a*, of equal right
 Cymmraw *n*, consternation
 Cymmrawd, mrodyr *n*, consociate, fellow
 Cymmrawd -au *nf*, equity [low
 Cymmrawd *n*, discourse
 Cymmrawu *v*, to terrify
 Cymmri *a*, of equal honour
 Cymmriw -iau *n*, contusion
 Cymmriwel -au *nf*, a mortar
 Cymmrodedd *n*, conciliation
 Cymmrodeddu *v*, to conciliate; to render accordant
 Cymmrodial *n*, consociation
 Cymmrodial *v*, to consociate
 Cymmrodor -ion *n*, consociate, fellow
 Cymmrodoriaeth *nf*, confraternity
 Cymnrwd *n*, mortar, plaster
 Cymmrwys *a*, very luxuriant
 Cymnrwysg *a*, overbearing
 Cymnyrdu *v*, to plaster
 Cymnyrys *a*, altogether hasty
 Cymmun -au *n*, communion [io
 Cymmundeb, Cymmuniad *n*, communion
 Cymmuno *v*, to communicate, to take the sacrament
 Cymmwd, mydau *n*, commot=Cwmw
 Cymnwedd -au *n*, jesting
 Cymnwyn *a*, big with lamb=Cyfoen
 Cymnwyn *a*, jointly enjoyed
 Cymnwynas -au *nf*, kindness, good turn
 Cymnwynasgar *a*, obliging, kind
 Cymnwynasu *v*, to act kindly
 Cymmythach *n*, flattery
 Cymmydaeth *nf*, vicinage, vicinity
 Cymmydai, eion *nc*, neighbour
 Cymmydeithio *v*, to neighbour, to be
 Cymmydog -ion *n*, neighbour [near
 Cymmydogaeth -au *nf*, neighbourhood
 Cymmydoges -au *nf*, neighbour
 Cymmydogol *a*, neighbourly
 Cymmydu *v*, consociate
 Cymmyg -ion *n*, fancy; enigma
 Cymmyn -ion *n*, bequest. Llythycymmyn, will, testament
 Cymmyn -au *n*, excision; cut [mei
 Cymmynaeth *nf*, bequeathing; testament
 Cymmynai, eion *nf*, felling-hatchet: *n*
 Cymmynediwr -au *n*, behest [testate
 Cymmynedd *n*, excision
 Cymmyniad *n*, hewing off; bequeathir
 Cymmynu *v*, to hew, to fell; to bequeath
 Cymmynwr, wyr *n*, bequeather; bewer
 Cymmyr *n*, confidence [*n*, estimate
 Cymmyraeth -au *nf*, Cymmyredd -
 Cymmyru *v*, to confide; to esteem
 Cymmysg -ion *n*, mixture: *a*, compound, mixed
 Cymmysgedd *n*, commixture; mixture
 Cymmysgiad *n*, mixing, compounding
 Cymmysgu *v*, to compound, to mix
 Cymraeg *nf*, Welsh language
 Cymraes -au *nf*, Welshwoman
 Cymreig *a*, Welsh
 Cymreigaidd, Cymreigiol *a*, Welshified
 Cymreigeiddio *v*, to become Welshified

- Cymreiges -au *nf*, Welsh-speaking woman, Welshwoman
 Cymreigiaeth *nf*, Wallicism, Welsh idiom
 Cymreigio *v*, to translate into Welsh
 Cymreigydd -ion, Cymreigwr, wyr *n*, Welsh critic, one skilled in Welsh
 Cymro *n*, Welshman: *p* Cymry
 Cymru *nf*, Wales, Cambria [brian
 Cymruain *a*, relating to Wales, Cam-
 Cymry *np*, Welshmen: *s* Cymro
 Cymu *v*, to close together
 Cymwedd -au *nf*, connection
 Cymweddiad *n*, connection
 Cymwedu *v*, to connect
 Cymwl, ylau *n*, cloud=Cwmwl
 Cymyliad *n*, clouding
 Cymylog *a*, cloudy, gloomy
 Cymylu *v*, to cloud over
 Cyn *n*, foremost part, chief: *a*, first, chief: *pr*, before: *ad*, before: *c*, sooner than: *px*, before, prior, pre-
 Cyn *px*=Cy, Cyd, Cym, Cys
 Cŷn, cynion *n*, wedge, chisel
 Cyna *v*, to follow dogs
 Cynaber -oedd, ebyr *n*, head of a stream
 Cynad *n*, rising, ascent
 Cynag *ad*, soever
 Cynäig *a*, apt to follow dogs [word
 Cynair, eiriau *n*, etymon, root, primitive
 Cynallu -oedd *n*, first power
 Cynamser -oedd *n*, antiquity
 Cynan -au *n*, faculty of speech
 Cynaniad *n*, pronunciation, pronouncing, enunciation
 Cynaniadol, Cynaniaethol, Cynanol *a*, pronouncing
 Cynaniaeth *nf*, pronunciation
 Cynanu *v*, to speak, to pronounce
 Cynaraeth, eithiau *nf*, prolegomena
 Cynarawd, odion *nf*, exordium
 Cynarch, eirchion *nf*, prerequisite
 Cynarchwaeth -au *n*, foretaste
 Cynarddelw *v*, to affirm beforehand
 Cynarfaeth -au *nf*, premeditation
 Cynarfaethu *v*, to premeditate; to design beforehand; to predestinate
 Cynarfer -ion *nf*, original usage
 Cynauaf -au *n*, harvest; autumn
 Cynauafa, Cynauafu *v*, to harvest
 Cynbechod -au *n*, original sin [tyn
 Cynblant *np*, the first-born: *s* cynblen-
 Cynbrawf, brofion *n*, rudiment; first attempt or trial
 Cynbryd -iau *n*, prototype
 Cynbwyll -ion *n*, forethought
 Cyndad -au *n*, first parent, patriarch
 Cyn-daeth -au *n*, first essence
 Cyndaïd, deidiau *n*, ancestor
 Cyndardd -ion *n*, first issue
 Cyndawd *n*, antecedence
 Cyndeyrn -edd -oedd *n*, sovereign prince
 Cyndwf, dyfion *n*, first growth
 Cyndy, dai *n*, dog-house, kennel
 Cyndyn *a*, stubborn, perverse
 Cyndyniog *a*, contumacious [tiousness
 Cyndynrwydd *n*, stubbornness, conten-
 Cynddangosiad *n*, premonstrating
 Cynddail *np*, the first leaves
 Cynddar *n*, giddiness in the head
 Cynddarbod *v*, to preconceive; to use foresight [sight
 Cynddarbodaeth *nf*, pre-conception; fore-
 Cynddaredd *nf*, madness, distraction, fury, rage; rabies
 Cynddawd, ddodiaid, ddodion *n*, prefix
 Cynddeall *v*, to preconceive
 Cynddeddf -au *nf*, original law; instinct
 Cynddefod -au *nf*, precept, primitive usage
 Cynddefnydd -iau *n*, original matter
 Cynddeiriog, Cynddeirus *a*, rabid, mad; furious, outrageous
 Cynddeiriogi *v*, to madden, to enrage
 Cynddeiriogrwydd *n*, rage, fury, madness, fierceness
 Cynddelw -au *n*, archetype
 Cynddethol, Cynddewis *v*, to pre-elect
 Cynddirnad *n*, presumise
 Cynddodiad, iaïd *n*, preposition, prefix
 Cynddodiad -au *n*, preposing, preposition
 Cynddosbarth -au *n*, premonstration
 Cynddrwg *a*, as bad
 Cynddrych -au *n*, object
 Cynddrychol, Cynddrychiol *a*, present
 Cynddrygedd *n*, mischief
 Cynddull -iau *n*, first form
 Cynddulliad *n*, prefiguration
 Cynddwl, ddylau *n*, first idea
 Cynddydd -iau *n*, break of day
 Cynddyledd *n*, premonition [learning
 Cynddysg *n*, primitive lore; ancient
 Cynechwydd *n*, the first of evening
 Cyneica *v*, to go after dogs
 Cyneifiad, iaïd *n*, predecessor
 Cyneiriadur -on, Cyneirlyfr -au *n*, etymological dictionary, etymologicon
 Cynell -au *nf*, dog-kennel
 Cynenid *a*, primogeneal
 Cynenidedd *n*, primogeniture
 Cynenwad *n*, prenomination
 Cynesgor *n*, first delivery
 Cynethol *v*, to pre-elect
 Cynfab, feibion *n*, firstborn son
 Cynfalant *np*, first budding

- Cynfam -au *nf*, first mother
 Cynfaran *n*, presence
 Cynfardd, feirdd *n*, primitive bard; one of the earlier bards
 Cynfas -au *nf*, sheet of cloth=Cynfasen
 Cynfas -au *n*, canvas, coarse cloth
 Cynfebyd *n*, early youth
 Cynfedydd *n*, first baptism
 Cynfedd -ion *n*, original bias
 Cynfeddiant, iannau *n*, prepossession
 Cynferth *a*, first in beauty
 Cynferthlyr -on *n*, protomartyr
 Cynfigen -au *nf*, envy=Cenfigen
 Cynfil -od *n*, monster; strife
 Cynflaen -ion *n*, first point
 Cynflas *n*, foretaste
 Cynflith -ion *n*, first milk
 Cynflithed *n*, forthcoming of milk
 Cynfod -au *n*, pre-existence
 Cynfodawl *a*, pre-existent
 Cynfrait, freintiau *nf*, prerogative
 Cynfrith *a*, of variegated front
 Cynfro, fröydd *nf*, first country
 Cynfrodor -ion *n*, original inhabitant.
 Cynfrodorion, aborigines
 Cynfrwydr -au *nf*, front of battle
 Cynfyd -oedd *n*, primitive world; antediluvian world
 Cynfyl *n*, native place
 Cynffon -au *nf*, tail, rump [viley
 Cynffoni *v*, to form a tail; to follow ser-
 Cynffonog *a*, having a tail. Seren gynffonog, Seren gynffon, comet
 Cynffrwyth -au *n*, first fruit
 Cynhafad *a*, spreading; dilatory
 Cynhaid, heidiau *nf*, first swarm
 Cynhanfod *n*, pre-existence
 Cynhasedd *n*, mutual bond
 Cynhebyg *a*, alike, similar
 Cynhebygol *a*, comparative, similar
 Cynhebygu *v*, to compare
 Cynhen -au *nf*, contention, strife
 Cynhenid *a*, inbred, natural
 Cynhenllyd, Cynhenol, Cynhenus *a*, contentious, quarrelsome [wrangle
 Cynhenu *v*, to contend, to quarrel, to
 Cynhes *a*, warm; cheering, comfortable
 Cynhesiad *n*, warming
 Cynhesrwydd *n*, warmth
 Cynhesu *v*, to warm; to grow warm
 Cynheulu -oedd *n*, joint family
 Cynhewi *v*, to keep silence
 Cynhewydd *n*, early maturity
 Cynholi *v*, to pre-examine
 Cynhraw -ion *n*, similar form
 Cynhrawiad *n*, conformation
 Cynhrwyawl *a*, all-prevading
 Cynhugl -au *n*, plaited work
 Cynhwrf, nhyrfoedd *n*, commotion, stir; trouble; disturbance
 Cynhwyth *a*, all-elastic
 Cynhyrriad *n*, agitating, agitation
 Cynhyrfu *v*, to move; to stir up; to convulse, to agitate
 Cynhyrwyll *a*, altogether dark
 Cyni *n*, anguish, anxiety
 Cyniad, iaid *n*, principal
 Cyniant *n*, priority; precedence
 Cynio *v*, to wedge; to chisel
 Cyniol *a*, cuneiform, wedge-shaped
 Cynllaeth *n*, first milk
 Cynllaith, lleithion *n*, humidity
 Cynlliw -iau *n*, primitive colour
 Cynlllog -au *n*, common interest
 Cynllun -iau *n*, pattern, model; scheme
 Cynllunio *v*, to model; to scheme
 Cynllwst, llystau *n*, dog-kennel
 Cynllwyd *a*, hoary-headed [the evil one
 Cynllwyn -ion *n*, waylaying, ambush
 Cynllwynfa, fëydd *nf*, ambush, ambush
 Cynllwynig *a*, wicked; devilish [cade
 Cynllwyno *v*, to waylay; to lie in am-
 Cynllyfan -au *n*, leash, slip [bush
 Cynllyfanu *v*, to leash hounds
 Cynmygd -au *nf*, invention
 Cynndagan -au *n*, prediction
 Cynnadl -au *nf*, converse, colloquy
 Cynnadledd -au *nf*, colloquy, conference
 Cynnadliad *n*, conversing
 Cynnal *v*, to sustain, to bear; to main-
 Cynnaliad *n*, supporting [tail
 Cynnalïaeth *nf*, maintenance, support
 Cynnar *a*, early, timely, soon
 Cynnarparu *v*, to predispose, to prepare
 Cynnaru *v*, to be early
 Cynnarwch *n*, earliness
 Cynnawn, noniau *n*, leading trait
 Cynnaws -au *n*, ruling passion
 Cynne *n*, ignition, burning
 Cynneall *n*, preconception
 Cynnebrwydd *a*, equally quick
 Cynnechreu *n*, first origin
 Cynneddf -au *nf*, disposition, quality
 Cynneddfol *a*, habitual [instinct
 Cynneddfu *v*, to habituate
 Cynnefin *a*, accustomed, inured
 Cynnefindra *n*, inurement
 Cynnefiniad *n*, accustoming
 Cynnefino *v*, to accustom, to inure
 Cynnefydd -iau *n*, first matter
 Cynnefod -au *nf*, custom, usage
 Cynnefodi *v*, to habituate
 Cynnefodig *a*, accustomed
 Cynneiliad, iaid *n*, upholder

Cynneiliaeth *nf*, maintenance
 Cynneilwad, aid *n*, original
 Cynneilydd -ion *n*, supporter
 Cynneiriog, &c = Cynddeiriog, &c.
 Cynnelw -au *n*, pattern
 Cynnerth -oedd *n*, first power [now
 Cynneu *ad*, ere now, a while ago, just
 Cynneu *v*, to kindle, to fire, to light:
n, burning, ignition
 Cynnewis *n*, pre-election
 Cynnehefig *a*, principal
 Cynnerheryn -ion *n*, the preterit
 Cynnerherynu *v*, to predetermine
 Cynnholi *v*, to prescind
 Cynnhorf -oedd *nf*, van of an army
 Cynnhrig *a*, first inhabited, aboriginal
 Cynnhwf *n*, first growth
 Cynniebryd *n*, frustration
 Cynnif -ion *nf*, conflict, toil
 Cynnifer *a*, of equal number, as many
 Cynniferedd *n*, even number
 Cynniferedd -ion *n*, quotient
 Cynnifiad, iaid *n*, confictor [saving
 Cynnil *a*, skilful; thrifty, economical,
 Cynnilad *n*, using skill; saving
 Cynnilddeb, Cynniledd *n*, accuracy; fru-
 gality, savingness, economy, thrift
 Cynnilo *v*, to use skill; to save, to be
 thrifty, to economize
 Cynniwair, weirion *nf*, hovering about
 Cynniweirfa -on *nf*, place of resort
 Cynniweirio *v*, to hover about, to resort
 Cynniweirio *a*, hovering, resorting
 Cynnod -au *n*, prime mark [izing
 Cynnodiad *n*, prime mark; character-
 Cynnodiad *n*, Cynnodiaeth *nf*, addition
 Cynnor -au *n*, entrance, porch, outer
 Cynnor -ion *n*, chief one [door
 Cynnordy, dai *n*, court-house
 Cynnorth, Cynnorthwy *n*, succour, aid
 Cynnorthwoyo *v*, to support; to main-
 tain; to succour, to help, to assist
 Cynnorthwyol *a*, auxiliary [men
 Cynnrych -au *n*, object, example, speci-
 Cynnrychiad *n*, exhibition
 Cynnrychiol, Cynnrychol *a*, present,
 Cynnrychioddeb *n*, presence [presential
 Cynnrychioli *v*, to represent
 Cynnrychiolwr, wyr, Cynnrychiolydd
 -ion *n*, representative
 Cynnud *cn*, firewood, fuel
 Cynnull, Cynnulliad *n*, collection
 Cynnull *v*, to collect, to gather
 Cynnulleidfa -oedd -on *nf*, assembly,
 congregation
 Cynnullfan -au *nf*, place of assembling;
 Cynnuta *v*, to gather fuel [depository

Cynnwill *nf*, clear sky; season
 Cynnwyn *n*, first produce, first fruits
 Cynnwynol *a*, natural
 Cynnwyrain *v*, to lift in front
 Cynnwyre *n*, first rising up; levee
 Cynnwyre *v*, to ascend
 Cynnwys, Cynnwyso *v*, to contain, to
 comprise, to comprehend; to admit of
 Cynnwys -ion *n*, admission, leave
 Cynnwys *a*, compact, close, compendious
 Cynnwysder *n*, compactness
 Cynnwyseb -ion *nf*, table of contents
 Cynnwysfawr *a*, comprehensive
 Cynnwysfwyd -ydd *n*, repast taken be-
 tween dinner and supper (N.W.)
 Cynnwysiad *n*, contents; epitome; inclu-
 sion; making compact; admission
 Cynnwyth -ion *n*, whim [sical
 Cynnwythig *a*, of an odd whim, whim-
 Cynnydd *n*, increase, growth
 Cynnyddeb -ion, Cynnyddiaith *nf*, aux-
 Cynnyddiad *n*, increasing [esis
 Cynnyddol *a*, increasing
 Cynnyddu *v*, to increase, to augment
 Cynnyg -ion *n*, offer; attempt; to move
 Cynnyg *v*, to offer, to tender; to attempt
 Cynnygiad *n*, proposition; motion
 Cynnygiol *a*, tendering
 Cynnygydd -ion *n*, one who proposes
 Cynnyllu *v*, to clear up
 Cynnyrech -ion *cn*, produce, increase
 Cynnyrechiad *n*, production
 Cynnyrechiol *a*, productive
 Cynnyrechioldeb *n*, productiveness
 Cynnyrechioli *v*, to make productive; to
 become productive
 Cynnyrchu *v*, to produce, to increase
 Cynnyred *n*, frequenting
 Cynnyred *v*, to frequent, to visit often;
 Cynnysg *n*, first instruction [to milk
 Cynnysgaeth *nf*, portion, fortune
 Cynnysgaethiad *n*, endowment, settling
 a fortune [dow, to endue
 Cynnysgaethu, Cynnysgaeddu *v*, to en-
 Cynoes -oedd -au *nf*, first age, antiquity
 Cynoesol *a*, primeval
 Cynog -ion *n*, superior, chief
 Cynol *a*, apt to rise; prime
 Cynon -iaid *n*, principal; canon
 Cynor -ion *n*, huntsman; dog-trainer =
 Cynos *np*, little dogs, puppies [Cynydd
 Cynosod -au *n*, onset, attack
 Cynosod *v*, to place before; to attack
 Cynrabad *n*, state of plenty
 Cynradd -au *nf*, primary degree
 Cynraid, reidiau *n*, prerequisite
 Cynrain, reinion *n*, origin; kindred

- Cynraith, reithiau *nf*, precept
 Cynran -au *nf*, primary part
 Cynreidiad *n*, predestination
 Cynrenin *a*, first sharing
 Cynrif -au *n*, prime number
 Cynrith -iau *n*, first perception
 Cynron *np* (-yn *n*), maggots; worms
 Cynroni *v*, to breed maggots
 Cynronllyd *a*, breeding maggots, mag-
 Cynrysedd *n*, superfluity [gotty
 Cynryw -iau *n*, essence
 Cynrywiaeth *n*, origination
 Cynsail, sciliau *nf*, rudiment; proposi-
 tion; subplinth
 Cynsefydlu *v*, to predetermine
 Cynseilio *v*, to premise
 Cynsylw *n*, prescience
 Cynsylwi *v*, to foresee
 Cynsymmudiad *n*, first action
 Cynsyniad *n*, presumise
 Cynt *a*, first, earliest, prime: *ad*, for-
 merly, lately, before; sooner
 Cynta *ad*, behold, lo here
 Cyntaf *a*, first, earliest; chief; swift-
 Cyntafanedig *a*, firstborn [est, fleetest
 Cyntafenid *a*, primogenial
 Cynfair *n*, prognostic; sign
 Cyntanedig *a*, primogenial, firstborn
 Cyntanedigaeth *n*, primogeniture
 Cyntedd -au *n*, entry, porch
 Cynteddfa, fân *nf*, entry, entrance
 Cyntefig *a*, primary, primitive. Cynt-
 efigion, primitives
 Cyntefigaeth, Cyntefigiaeth *nf*, primi-
 Cyntefigiad *n*, origination [tive state
 Cyntefin *n*, the first of May. — dydd,
 early morn. — haf, the first day of
 Cyntefin *a*, amphibious [summer
 Cyntefyn -od *n*, amphibious animal
 Cyntëig *a*, prime, primal=Cyntefig
 Cyntenid *a*, primogenial
 Cynt-haid *nf*, swarm of virgin bees
 Cynt-hun *n*, first sleep; nap
 Cyntor -ion *n*, principal
 Cyntor -au *n*, porch, doorway, entrance
 Cynu *v*, to arise, to rise up
 Cynwaith, weithiau *nf*, first action
 Cynwan -au *nf*, first opening
 Cynwaneg -au *nf*, first course
 Cynwarchad *n*, preoccupation
 Cynwarchae *n*, foreclosure
 Cynwas, weision *n*, chief minister
 Cynwawl *n*, primeval light
 Cynwawr *nf*, first dawn
 Cynwe -oedd *nf*, end of web
 Cynwedd -au *nf*, first appearance
 Cynweld *n*, foresight: *v*, to foresee
 Cynwyd -ion *n*, primary mischief
 Cynwyd *a*, evil; destructive
 Cynwyl *a*, bashful, modest
 Cynwyledd *n*, bashfulness, modesty
 Cynyd, Cynydo *v*, to rise, to arise
 Cynydd -ion *n*, huntsman
 Cynyddiaeth *n*, huntsmanship
 Cynysgrif, Cynysgrifen, -au *nf*, origina-
 writing or manuscript; first copy
 Cyplysnod -au *nf*, hyphen
 Cyplys *v*, to couple or join together
 Cyraf *n*, deletion; forgiveness
 Cyrafol, Cyrafon *np*, service berries
 Cyrafu *v*, to obliterate
 Cyraith, reithiau *nf*, law of fate
 Cyrawel *np* (-en *nf*), berries
 Cyrawol *np*, service berries
 Cyrbibion *np* (cyrbihyn *n*), dribblets
 Cyrbwyll, &c=Crybwyll, &c.
 Cyrydu *v*, to squat, to cower
 Cyrch -au *n*, centre, goal; inroad; a
 tack, assault; gravity
 Cyrchafael *n*, uplifting. Dydd Ia
 Cyrchafael, Ascension Thursday
 Cyrchell -au *nf*, circle; deferent
 Cyrchfa -oedd, fân *nf*, resort
 Cyrchiad *n*, drawing together
 Cyrchle -oedd *n*, place of resort
 Cyrchnaid, neidiau *nf*, bound about
 Cyrchu *v*, to approach; to set on;
 fetch; to go; to gravitate. — alla
 to rush or sally out
 Cyrchwyledd *n*, diffidence, modesty
 Cyrchyd -on *n*, circuit, rim
 Cyrchyn *a*, surrounding
 Cyrchynad *n*, resorting
 Cyrchyniol *a*, approaching
 Cyrchyuu *v*, to resort, to visit
 Cyrddydd *v*, to meet=Cwrdd, Cyfarfo
 Cyreithiad *n*, forgiving [ne
 Cyreifiant *n*, deletion; pardon, forgiv
 Cyrfaidd, Cyrfol *a*, rotund, circling
 Cyrfawd *n*, curveting, curvet
 Cyrfdy, dai *n*, alehouse, tavern
 Cyrfeu -au *nf*, curve
 Cyrfin -au *nf*, frame
 Cyrfa *a*, that is a frame; constructe
 Cyffion cyrfin, *see* Cyff
 Cyrfino *v*, to frame, to construct, to p
 together [invent
 Cyrfinydd -ion *n*, framer, constructe
 Cyrfydd -ion *n*, ale-brewer
 Cyrffyll -od *n*, trunk; bust
 Cyrhaedd *n*, reach, extent
 Cyrhaedd, Cyrhaeddu, Cyrhaeddyd
 to attain, to reach; to arrive
 Cyrhaeddadwy *a*, attainable

Cyrhaeddiad *n*, reaching
 Cyrhaeddol *a*, reaching
 Cyrid *n*, carnal intercourse
 Cyrio *v*, to skirt; to rim
 Cyriogi *v*, to set a border
 Cyrnad *n*, blowing a horn
 Cyrnaid, neidiau *nf*, bound, curvet
 Cyrneidio *v*, to prance, to bound
 Cynnen -au *nf*, cone; stack
 Cynneu *v*, to pile up
 Cymicyll -od *n*, cornuto, cuckold
 Cynrig *a*, corneous, horned
 Cynrio *v*, to project as a horn; to pile up, to stack
 Cynriog *a*, horny, horned
 Cynriogyn *n*, piggin
 Cyrriith *a*, sordid; saving [frugality
 Cyrriith, Cyrriithrwydd *n*, niggardliness;
 Cys *px*=Cy, Cyd, Cyf, Cym
 Cysbeidiad *n*, concession
 Cysbell *n*, propinquity: *a*, close together, compact
 Cysbelliad *n*, concentration
 Cysbellu *v*, to concentrate
 Cysbellus *a*, concentric
 Cysbod -au *n*, coexistence
 Cysborthi *v*, to contribute
 Cysbwy -on *n*, combat
 Cysbwyll -ion *n*, consideration
 Cysbwylliad *n*, ratiocination
 Cysbwyllio *v*, to reason
 Cysbwyllus *a*, argumentative
 Cysbwys *n*, equipoise [depository
 Cysdawd, dodau *n*, putting together;
 Cysdodi *v*, to place together, to deposit
 Cysgadurwydd *n*, drowsiness
 Cysgadur -iaid *n*, one who sleeps, sleeper
 Cysgaid *n*, quiescence; sleep
 Cysgfa -oedd *nf*, numbness
 Cysgiad *n*, sleeping [cotic
 Cysgiadol *a*, soporific, somniferous, narcotic
 Cysgiadyr *n*, opiate; nightshade, poppy
 Cysglyd *a*, sleepy, drowsy
 Cysglys, Cysgnur *n*, opium, morphia
 Cysglyn *n*, laudanum, tincture of opium
 Cysgod -au -ion *n*, shadow; shelter
 Cysgodfa, fŷydd *nf*, shady place
 Cysgodi *v*, to shadow, to shelter
 Cysgodig *a*, umbrageous [tering
 Cysgodog, Cysgodol *a*, shadowy, sheltering
 Cysgog -ion *n*, concussion, shake
 Cysgogawl *a*, concussive
 Cysgogi *v*, to strike together
 Cysgogiad *n*, concussion
 Cysgolion *np*, narcotics
 Cysgrwydd *n*, sleepiness [numbed
 Cysgu *n*, to sleep; to benumb; to be

Cysgwal -au *nf*, dormitory, bed
 Cysiad *n*, somnolence
 Cysitheriaeth *nf*, permutation
 Cyslafen -i *nf*, linnet
 Cysmeriad, iaidd *n*, customer
 Cysmeriaeth *nf*, custom
 Cysni, Cysoldeb *n*, drowsiness
 Cysoli *v*, to set to sleep
 Cyssawdd, soddion *n*, compound
 Cyssaf *nf*, mutual standing
 Cyssafiad *n*, standing together
 Cyssail, seiliau *nf*; constituent part
 Cyssain, seiniau *nf*, consonancy: *a*, consonant, of the same sound
 Cyssain, seiniaid *nf*, consonant
 Cyssawd, sodau *n*, affix, suffix; system
 Cyssedd -au *nf*, sitting together; committee
 Cyssefin *a*, primary, primitive, original
 Cyssefiniad *n*, making original
 Cyssefino *v*, to originate
 Cyssefylliad *n*, standing together
 Cyssegr *a*, sacred
 Cyssegr -oedd -au *n*, sacred place, sanctuary
 Cyssegriad *n*, consecration [tuary
 Cyssegrladrad *n*, sacrilege
 Cyssegrol *a*, consecrated
 Cyssegru *v*, to consecrate, to devote
 Cysseigio *v*, to mess together
 Cysseiliad *n*, constitution
 Cysseiniad, seiniaid *nf*, consonant
 Cysseinio *v*, to sound together
 Cysseliad -au *n*, syllabus
 Cyssellt *n*, opportunity
 Cyssewyr *n*, fragrant
 Cysodi *v*, to compose, to constitute
 Cysdodol *a*, compositive, combining
 Cysdodoldeb *n*, compositiveness
 Cysdodwr, wyr, Cysdodydd -ion *n*, composer; compositor
 Cysdodyr -on *n*, composing-stick
 Cysdodi *v*, to combine, to blend; to compose [sistent
 Cysson *a*, concordant, harmonious, consistent
 Cyssondeb *n*, concordance, harmony; agreement, consistency; analogy
 Cyssoni *v*, to make consonant, to harmonize
 Cysswllt, sylltau *n*, junction
 Cyswr *n*, contempt: *a*, scornful
 Cyswy -on *n*, regulation
 Cyswyn -ion *n*, acknowledgement.
 Gair cysswyn, motto [tard
 Cyswynfab, feibion *n*, love-child, bastard
 Cyswyno *v*, to confide mutually; to
 Cyswyo *v*, to regulate [acknowledge
 Cyspsychiad *n*, constipation

- Cyssychu *v*, to constipate
 Cyssyl -ion *n*, counsel, advice
 Cyssyliad *n*, consultation
 Cyssylwedd *n*, joint substance
 Cyssylweddiad *n*, consubstantiation
 Cyssylweddu *v*, to unite substances
 Cyssylltiad -au *n*, conjoining, joining, adjunction; connection [mar
 Cyssylltiad, iaid *n*, conjunction, in gram-
 Cyssylltu *v*, to conjoin, to join, to unite
 Cyssynio *v*, to consent=Cydsynio
 Cyssyrn *v*, to become sullen
 Cystadl *a*, disputable; equal
 Cystadlaeth *nf*, competition
 Cystadleuaeth *nf*, competition
 Cystadliad *n*, mutual disputing
 Cystadlu *v*, to vie; to debate
 Cystal *a*, equivalent, equal, as good: *ad*, so well, as well
 Cystawcci, cwn *n*, mastiff
 Cystedlydd -ion *n*, competitor
 Cysteg -au *n*, toil, trouble, grief
 Cystegiad *n*, toiling
 Cystegu *v*, to toil; to afflict
 Cystig *a*, severe, austere, harsh
 Cystled *a* & *ad*=Cystal
 Cystlwn, lynau *n*, kindred, affinity
 Cystlynan *nf*, family stock [alliance
 Cystlyned *nf*, Cystlynedd *n*, kindred;
 Cystlynu *v*, to form connection, to join
 Cystog *a*, toiling, laborious [in alliance
 Cystoges -au *nf*, drudge
 Cystogi *v*, to toil, to drudge
 Cystraw -ion *n*, concord; criticism
 Cystrawen -i *nf*, syntax
 Cystrawenu *v*, to construct
 Cystrawiad *n*, construction
 Cystrawiaeth *nf*, construction; syntax
 Cystrawiedydd -ion *n*, grammarian;
 philologist; constructionist
 Cystrawu *v*, to construct
 Cystrig *n*, cohabiting
 Cystrigo *v*, to cohabit=Cytrigo
 Cystrin -ion *n*, secrecy
 Cystudd -iau *n*, affliction, grief, trouble
 Cystuddiedydd -ion *n*, afflicter, tor-
 mentor
 Cystuddio *v*, to afflict, to trouble
 Cystuddiol *a*, afflicting
 Cystwy -on *n*, chastisement
 Cystwyo *v*, to chastize, to castigate
 Cystwyol *a*, castigatory
 Cysu *v*, to assuage; to sleep
 Cysur -on *n*, comfort, consolation
 Cysuriad *n*, comforting
 Cysuro *v*, to comfort, to console
 Cysurool *a*, comforting, cheering

- Cysurus *a*, comfortable, consolatory
 Cysymdaith, deithiau *nf*, accompani-
 Cytiad *n*, abbreviation [mer
 Cytio *v*, to abbreviate
 Cyttaenu *v*, to spread together
 Cytthalu *v*, to pay at the same time
 Cyttharddu *v*, to spring, bud, or grow
 at the same time
 Cyttharo *v*, to strike together
 Cytthawdd *n*, melting together
 Cytteimlad -au *n*, fellow feeling, con-
 miseration, sympathy
 Cytteimlo *v*, to sympathize
 Cytteithio *v*, to travel together
 Cytteithiwr, wyr *n*, fellow traveller
 Cytterfynol *a*, having the same limits
 Cytterfynu *v*, to end together
 Cytterfysg -oedd *n*, united disturban-
 Cytthoddi *v*, to melt together
 Cytthoddol *a*, fusible together
 Cytthosturi *n*, mutual sorrow or sadne-
 Cytthosturio *v*, to grieve together
 Cythraethu *v*, to recite together [par
 Cythrafferthu *v*, to toil or labour in con-
 Cythrais, treisian *n*, joint oppression
 Cythramgwyddo *v*, to stumble together
 Cythramwy *n*, travelling together
 Cythramwy *v*, to go about in company
 Cytthrefn -au *nf*, system
 Cytthrefnu *v*, to order or regulate joint
 Cytthreiddio *v*, to pass through togeth-
 Cytthreisio *v*, to jointly oppress
 Cytthreisiwr, wyr *n*, leagued tyrant
 Cytthreulio *v*, to consume, waste,
 spend in company
 Cythrigiant *n*, cohabitation
 Cythtrigo *v*, to dwell together, to cohab-
 Cythtrugarhaol *a*, commiserating
 Cythtrugarhau *v*, to sympathize, to cor-
 miserate
 Cytthuedd *n*, mutual inclination
 Cytthueddol *a*, converging
 Cytthwyll *n*, joint fraud; collusion
 Cytthwylo *v*, to cheat each other; to co-
 Cytthwytho *v*, to spring together [lu
 Cytthyb -iau *n*, uniformity of opinion
 Cytthybied, Cytthybio, *v*, to agree in se-
 Cytthyfu *v*, to grow together [time
 Cytthyngu *v*, to swear together; to co-
 Cytthyn *a*, accordant, concurring [spi
 Cytthynu *v*, to pull together; to concu-
 Cytthynwr, wyr *n*, one who pulls wi-
 another; one who assents
 Cytthywllt *v*, to pour out together
 Cytthywys *v*, to conduct together
 Cytthyn, Cytthyn *a*, of one accord, unan-
 imous, coincident

- ytundeb *n*, unanimity, agreement [cide
 ytuno *v*, to agree, to consent, to coin-
 ytunwr, wyr *n*, one who agrees, non-
 dissentient
 ythiad *n*, casting off
 ythlwg *n*, fasting, fast
 ythraul, threuliaid *n*, the devil, Satan,
 demon. Cyryg y cythraul, meteoric
 stones
 ythreuliaeth *nf*, the rule or the wor-
 ship of the devil
 ythreulig *a*, devilish. Cythreuligion,
 ythriad *n*, excretion [demoniacs
 ythrol *a*, adverse
 ythru *v*, to eject, to cast off
 ythrudd -ion *n*, perturbation
 ythruddedigaeth *nf*, perturbed state
 ythruddiad *n*, perturbing, ruffling,
 disquieting, provocation
 ythruddo *v*, to provoke; to agitate
 ythrwfl *n*, row, disturbance, rout
 ythyblu, Cythryblu *v*, to disturb
 ythrym -ion *n*, instant
 ythrymedd *n*, instant
 ythrymol *a*, instantaneous
 ythu *v*, to eject, to expel, to cast off
 ythwy -on *n*, expulsion
 yun *a*, united, accordant
 yuniad *n*, uniting
 yuno *v*, to unite, to accord
 yw -ion *n*, young bird, chick. The
 young of almost all animals are so
 called in North Wales
 ywaethlu *v*, to contend [corn
 ywain *v*, to convey; to carry or load
 ywair, weiriau *n*, connection, order;
 key in music; rennet
 ywair *a*, accordant, orderly
 ywaith, weithiau *n*, joint effect
 ywala *n*, fellow: *a*, like
 ywall -au *n*, misfortune
 ywanu *v*, to divide, to open
 ywarch *n*, hemp, flax
 ywarchlen -i *nf*, canvas covering
 ywarsang -au *nf*, tread over
 ywarsangol *a*, subjecting
 ywarsangu *v*, to subject
 ywed *n*, unity of kind
 ywedd -au *nf*, conformation
 yweddol *a*, conformable
 yweddoldeb *n*, conformity
 yweddu *v*, to conform
 yweg *a*, fluctuating; weak
 yweiniad *n*, conveying
 yweirdant, dannau *n*, key-string; key-
 yweirdeb *n*, correctness [note
 yweirgorn, gyryn *n*, tuning-key
 Cyweiriad *n*, correction; tuning
 Cyweirio *v*, to correct, to rectify, to re-
 pair; to tune. — gwely, to make a
 bed. — croen, to dress a skin
 Cyweiriol *a*, corrective
 Cyweithas -au *nf*, society; commerce;
 intercourse: *a*, social
 Cyweithasiad *n*, association
 Cyweithasol *a*, social
 Cyweithasu *v*, to have intercourse; to
 be social together
 Cyweithi *n*, co-operation
 Cyweithio *v*, to co-operate
 Cyweithydd -ion *n*, coefficient; auxil-
 iary; multitude
 Cywely *nc*, bedfellow; consort, partner
 Cywelyes -au *nf*, concubine
 Cywelyog *a*, having a bedfellow
 Cywelyogaeth *nf*, concubinage
 Cywen -od *nf*, young hen [Cyw
 Cywenan, Cywenig *nf*, little pullet=
 Cywer, Cywerdeb *n*, what curdles, ren-
 net=Cywair
 Cywerth *n*, equivalence
 Cywerthol *a*, equivalent
 Cywerthu *v*, to bargain
 Cywerthydd -ion *n*, equivalent
 Cywerthyddu *v*, to estimate
 Cywes -au *nf*, little chicken
 Cywest *n*, connection; conversation
 Cywestu *v*, to consociate
 Cywestwch *n*, cohabitation
 Cywng *a*, near, contiguous
 Cywilydd -ion *n*, shame, disgrace
 Cywilydd-dra *n*, bashfulness [modest
 Cywilyddgar *a*, shameful; bashful;
 Cywilyddio *v*, to shame; to make a-
 shamed; to be ashamed
 Cywilyddus *a*, shameful, scandalous
 Cywir *a*, correct; just; honest, sincere
 Cywirdeb *n*, correctness, integrity
 Cywiriad, iaid *n*, loyalist
 Cywirio *v*, to perfect; to fulfil; to be
 Cywiw *a*, well worthy [sincere
 Cywlad -oedd, wledydd *nf*, bordering
 country; one of the same country
 Cywlad *a*, of the same country
 Cywladu *v*, to naturalize
 Cywladwr, wyr *n*, compatriot
 Cywledd -au *nf*, banquet
 Cywledda, Cywleddu *v*, to feast together
 Cywleidiad *n*, compatriot
 Cywrain *a*, skilful; accurate; curious.
 Cywreinion, curiosities [tuoso
 Cywraint, wreinnion *n*, skilful one, vir-
 Cywreindeb *n*, accuracy
 Cywreinfia -oedd *nf*, museum

Cyweirinio <i>v</i> , to make accurate	Chwalp -iau <i>n</i> , lump, mass
Cyweirinrwydd <i>n</i> , skilfulness, skill; accuracy; curiosity	Chwalpiog <i>a</i> , lumpy, full of lumps
Cywres -au <i>nf</i> , concubine	Chwalu <i>v</i> , to strew, to spread; to ts idly, to babble, to prate
Cywrys, Cywrysedd <i>n</i> , contention	Chwan <i>n</i> , impulse, tendency
Cywryseddu, Cywrysiso <i>v</i> , to contend	Chwaneg <i>a</i> , more: <i>n</i> , greater quantity
Cywyd <i>n</i> , temper; passion	Chwanegion, additions, addenda
Cywydiad <i>n</i> , temperament	Chwanegiad <i>n</i> , addition
Cywydio <i>v</i> , to habituate	Chwanegol <i>a</i> , additional
Cywydd -au <i>n</i> , kind of poem not divided into stanzas; poem	Chwanen, chwain <i>nf</i> , flea
Cywydd <i>n</i> , perception	Chwannog <i>a</i> , desirous, greedy
Cywyddiaeth <i>n</i> , rationality	Chwannogi <i>v</i> , to grow greedy
Cywyddol <i>a</i> , conscious	Chwant -au <i>n</i> , desire, appetite, lu
Cywyll <i>n</i> , culture, tillage	Chwant bwyd, hunger
Cywylliad <i>n</i> , cultivation	Chwanta <i>v</i> , to lust, to covet
Cywyllodraeth <i>nf</i> , husbandry	Chwantach <i>n</i> , desire, lust
Cywyllu, Cywyllio <i>v</i> , to cultivate	Chwantu <i>v</i> , to lust, to covet
Cywyn <i>n</i> , rising, swelling	Chwantus <i>a</i> , lustful, lusting
Cywynad <i>n</i> , rising	Chwap -iau <i>n</i> , sudden stroke: <i>ad</i> ,
Cywynu <i>v</i> , to rise, to mount	Chwapio <i>v</i> , to strike, to slap [stan
Cywyrain, Cywyre <i>v</i> , to rise together	Chwar <i>n</i> , quick rise or puff
Cywystl -on <i>n</i> , mutual pledge	Chwara, eon <i>n</i> , play: <i>v</i> , play=Chwar
Cywystliad <i>n</i> , confederation	Chwardd <i>n</i> , laugh, laughter: <i>v</i> , v
Cywystlo <i>v</i> , to confederate	Chwarddiad <i>n</i> , laughing [lat
Cywystlor -ion <i>n</i> , confederate	Chwarddol <i>a</i> , laughing
Cywyth <i>n</i> , mutual wrath	Chwarddu <i>v</i> , to laugh=Chwerthin
Cywythol <i>a</i> , infuriate	Chwarddus <i>a</i> , apt to laugh

CH.

CHWA -on -oedd <i>nf</i> , blast, puff	Chwareliad <i>n</i> , darting; kerning
Chwad <i>n</i> , gust, jerk	Chwarelu <i>v</i> , to dart; to kern
Chwaedd <i>n</i> , relish, taste=Chwaeth	Chwaren <i>nf</i> , gland; blotch; plag
Chwaeg <i>nf</i> , gust, relish [hap	Chwarenaidd <i>a</i> , like a gland [murr
Chwaen, chwainiau <i>nf</i> , start; chance,	Chwareniad <i>n</i> , kerning
Chwaenu <i>v</i> , to happen	Chwarenog <i>a</i> , full of glands
Chwaer, chworydd <i>nf</i> , sister. Chwaer	Chwarenol <i>a</i> , glandulous, glandular
yng nghyfraith, sister in law	Chwarenu <i>v</i> , to kern; to form blotch
Chwaerol <i>a</i> , like a sister, sisterly	Chwaren <i>n</i> , play, sport: <i>v</i> , to p
Chwaeroliaeth <i>nf</i> , sisterhood	— hud a lledrith, dramatic ent
Chwaeth -oedd <i>n</i> , savour, taste	tainment or performance
Chwaethiad <i>n</i> , tasting	Chwareuad, Chwaread <i>n</i> , playing
Chwaethu <i>v</i> , to savour, to taste	Chwareuaeth <i>nf</i> , diversion
Chwaethus <i>a</i> , sapid, gustful, tasteful	Chwareudy, dai <i>n</i> , Chwareufa -oedd
Chwaf -oedd <i>nf</i> , strong gust	playhouse, theatre
Chwaff -iau <i>n</i> , gust: <i>ad</i> , instantly	Chwareufwrdd, fyrddau <i>n</i> , stage
Chwai <i>a</i> , active, brisk, alert, quick	Chwareugar, Chwareuol, Chwar
Chwain <i>np</i> (chwanen <i>nf</i>), fleas	Chwareus <i>a</i> , playful, blithe, blithso
Chwaith <i>ad</i> , neither	sportive
Chwal <i>n</i> , spreading, scattering	Chwarëydd -ion <i>n</i> , player, actor [tu
Chwal <i>a</i> , loose; friable; soft; spread.	Chwarëyddes -au <i>nf</i> , female player,
Pridd chwal, loose crumbling mould	Chwarëyddiaeth <i>nf</i> , play, the drama
Chwaldod <i>n</i> , idle talk	Chwarf -au <i>nf</i> , whirl, fusee
Chwaldodi <i>v</i> , to talk idly	Chwarian <i>a</i> , placid, slow, soft
Chwalff -au <i>n</i> , shapeless piece, lump,	Chwariena <i>v</i> , to move slowly, to sau
Chwaliad <i>n</i> , scattering [gobbet	Chwarieniad <i>n</i> , sauntering
	Chwarienu <i>v</i> , to become slow

hwarth *n*, laugh, titter
 hwarthol -ion, Chwarthor -au *n*, quar-
 hwarw *n*, sport: *a*, sportive [ter
 hwarwriaeth *nf*, player's art
 hwarwy -on *n*, disport, play
 hwarwyo *v*, to disport
 hwarydd, &c=Chwarëydd, &c.
 hwaw -iau *nf*, blast, puff, breeze
 hwawio *v*, to puff, to blast
 hwe' *a*, six=Chwech
 hwebain *nf*, sextain
 hweban, Chwebanog *a*, consisting of
 six lines, or of six feet. Chweban-
 ogion, hexameters
 hweblwydd *a*, sexennial
 hwech *a*, six, 6
 hwech -au *n*, six, 6, vi.
 hweched, Chweched *a*, sixth
 hwechedran *nf*, sixth part
 hwechedwaith *nf*, sixth time
 hwecheiniog -au *nf*, sixpence
 hwed *n*, expression
 hwedeg *a* & *n*, sixty, 60, lx.=Trigain
 hwedegfed *a*, sixtieth=Trigeinfed
 hwedi *ad*, then: *pr*, after
 hwedi -au *nf*, saying, sentence; fable,
 hwedla *v*, to gossip [story, tale
 hwedlai, eion *nf*, gossip, tattler
 hwedlëig *a*, gossiping
 hwedleua *v*, to gossip
 hwedleuaeth *nf*, colloquy
 hwedlengar, Chwedleuog, Chwedlgar
a, fond of talk, talkative; loquacious;
 gossiping
 hwedleuo *v*, to discourse
 hwedleuo *a*, colloquial
 hwedleuydd -ion *n*, discourser
 hwedliad *n*, fabling
 hwedloniaeth *nf*, mythology
 hwedlonydd -ion, Chwedlonwr, wyr
n, mythologist
 hwedlu *v*, to fable, to fabulize
 hwedlydd -ion *n*, fabulist, fabulator
 hweddl -au *nf*=Chwedl
 hwefr *n*, violence, rage: *a*, severe, vio-
 hwefredd *n*, severity [lent
 hwefriad *n*, raging
 hwefrin *a*, severe, raging
 hwefrol *a*, violent, severe
 hwefror, Chwefrol *n*, February
 hwefru *v*, to act violently
 hweg *a*, sweet, duleet, luscious
 hwegiad *n*, dulcification
 hwegr *nf*, mother in law
 hwegrwn *n*, father in law
 hwegu *v*, to dulcify, to sweeten
 hweder *n*, agility

Chweina *v*, to catch fleas
 Chweiniol *v*, to hop as fleas
 Chweiniog, Chweinllyd *a*, full of fleas,
 breeding fleas
 Chweinllys *cn*, fleabane
 Chweio *v*, to move briskly
 Chweiol *a*, full of agility, agile
 Chweithach *ad*, much less; so much the
 Chwel -ion *nf*, course; turn [less
 Chweledigaeth *nf*, revolution
 Chweliad *n*, rotation
 Chwelidydd -ion *n*, disperser
 Chweliedydd -ion *n*, what rotates
 Chwelog *a*, tending to turn
 Chwelyd *n*, detour
 Chwelyd *v*, to turn over
 Chwelydr -au *n*, rotator; mouldboard
 or turnsoil of a plough
 Chwennych, Chwennychu *v*, to covet,
 Chwennychiad *n*, desiring [to desire
 Chwennychol *a*, desirous
 Chwennycholdeb *n*, the quality of being
 desirable, desirableness, desirability
 Chweochr -au *n*, hexagon
 Chweochrog *a*, six-sided, cubic
 Chweonglog *a*, hexagonal, sexangular
 Chwepyn *n*, sudden pat; instant
 Chwerfan -au *nf*, whirl; fusee
 Chwerfiad *n*, whirling
 Chwerfol *a*, whirling
 Chwerfu *v*, to whirl
 Chwerfysgu *v*, to mix in play
 Chweriad *n*, playing about
 Chwerig *a*, playful; sportive
 Chwern *af*, rapid, violent: *m* chwyrn
 Chwerthin *v*, to laugh: *n*, laughter.
 Chwardd, will laugh. Chwarddais, I
 laughed [bility
 Chwerthinedd *n*, laughableness; risi-
 Chwerthingar, Chwerthiniog, Chwerth-
 iniol *a*, apt to laugh, merry, laughing
 Chwerw *a*, bitter; sharp; severe.
 Chwerwon, bitters
 Chwerwad *n*, making bitter
 Chwerwder *n*, bitterness, sharpness
 Chwerwddyfrlys -iau *n*, cucumber
 Chwerweiddio *v*, to embitter, to imbit-
 ter; to grow bitter [gall
 Chwerwfastledd *n*, bitterness, enmity,
 Chwerwi *v*, to become bitter; to embit-
 ter; to snarl, to growl
 Chwerwlys, Chwerlys *n*, wormwood
 Chwerwol *a*, embittering
 Chwerwyn *n*, bitter snarler
 Chweryn *n*, gland; kernel
 Chwesill *a*, of six syllables [bymtheg
 Chwetheg *n* & *a*, sixteen. 16. xvi.=un ar

- Chwethro *a*, sextuple, sixfold
 Chwëu *v*, to grow sharp
 Chweugain. Chweugaint *n* & *a*, six score; 120 pence, or 10s.
 Chwi -on *n*, swift turn
 Chwi *pn*, you, ye
 Chwiawr, orydd *nf*, fellow; sister
 Chwib -au *nf*, pipe, tube
 Chwiban *nf*, whistle: *v*, to whistle
 Chwibauiad *n*, whistling
 Chwibanlyd *a*, apt to whistle; hissing
 Chwibanog -au *nf*, flageolet; flute.
 — y mynydd, curlew
 Chwibanol *a*, whistling
 Chwibanu *v*, to whistle
 Chwibanydd -ion *n*, whistler; the bull-
 Chwibio *v*, to quaver, to trill [finch
 Chwibiol *a*, trilling
 Chwibl *a*, tart, sour, acid, sharp
 Chwiblad *n*, souring
 Chwiblaidd *a*, somewhat sour
 Chwibleidd, Chwiblyn *n*, sourness, acidi-
 Chwibleian -od *nf*, nymph [ty, acerbity
 Chwiblen *nf*, sour or flat drink
 Chwibol -au *nf*, tube, pipe
 Chwibolog *a*, tubular
 Chwibon -iaid *n*, whistler; stork
 Chwibwrn *n*, giddiness: *a*, giddy, dizzy
 Chwid -ion *n*, quick turn
 Chwido *v*, to quirk, to juggle; to make
 a quick move
 Chwidog *a*, full of quirks
 Chwidog -ion *n*, juggler; conjurer
 Chwidogaeth *nf*, juggling, legerdemain
 Chwidogi *v*, to practise jugglery
 Chwidr *a*, flighty, crazy; giddy
 Chwidredd *n*, flightiness, giddiness
 Chwidro *v*, to move giddily
 Chwidrol *a*, flighty, giddy
 Chwidryn -od *n*, flighty person
 Chwidw -on *n*, juggler, conjurer
 Chwidwen -od *nf*, coquette
 Chwif -iau -ion *nf*, whirl, turn
 Chwifiad, iaid *n*, vagabond
 Chwifio *v*, to fly around, to wander
 Chwifol *a*, whirling; vagrant
 Chwiff -iau *nf*, hiss, whiff, puff
 Chwifio *v*, to hiss, to whiff; to smoke
 Chwiffiol *a*, sibilant; whiffing
 Chwig *n*, whey fermented with sweet
 Chwig *a*, fermented; sour [herbs
 Chwigl *n*, acid, tartar
 Chwiglen -od *nf*, sharp one: *m* chwiglyn
 Chwigws *n*, whey drink: *a*, sour, tart,
 Chwigyn *n*, whey drink [sharp
 Chwil -od *nf*, beetle, chafer
 Chwil *a*, whirling, reeling
 Chwil -ion *nf*, search, scrutiny
 Chwilast, eist *nf*, gadder
 Chwilbawa *v*, to trifle away time un-
 the semblance of doing something
 Chwilboeth *a*, scorching, burning ho
 Chwildarw, deirw *n*, the dragon-fly
 Chwildro -ion *n*, dizzy turn
 Chwildroad *n*, reeling; revolution
 Chwildroi *v*, to turn dizzily
 Chwilen, chwilod *nf*, beetle, chafer
 Chwilena *v*, to pry; to pick
 Chwilenai, eiod *nc*, pilferer
 Chwiler -ion *nf*, Chwileryn *n*, chrysa-
 maggot; wheal, pimple
 Chwilfa, fëydd *nf*, research
 Chwilfriw *a*, shattered, all to pieces
 Chwilfriwio *v*, to shatter, to break
 pieces, to smash
 Chwilfrydedd *n*, curiosity
 Chwilfrydig *a*, curious, inquisitive
 Chwilfwnwg, Chwilfynwg *n*, neck j-
 Chwilgi, gwn *n*, prying dog
 Chwilgorn, gyrn *n*, pivot: *a*, reeling
 Chwiliach *v*, to pry; to pilfer
 Chwiliad *n*, search; inquiry
 Chwiliadol *a*, searching, scrutinizin
 Chwilied *v*, to search, to examine
 Chwiliedydd -ion *n*, searcher
 Chwilio *v*, to search, to seek, to look
 Chwiliog -ion *n*, sorcerer
 Chwiliogaeth *nf*, sorcery
 Chwilioges -au *nf*, sorceress
 Chwiliores -au *nf*, hornet
 Chwilioryn *nf*, maggot
 Chwil-lys -oedd *n*, the inquisition
 Chwilmanta *v*, to pry about [guille
 Chwilog *a*, whirling: -od *n*, the l
 Chwilota *v*, to catch beetles
 Chwilotai, eiod *n*, pryer about
 Chwiltath *v*, to pry about
 Chwim -iau *n*, motion
 Chwimio *v*, to move, to be in motio
 Chwimiol *a*, full of motion; brisk
 Chwiml *n*, quick motion
 Chwimlo *v*, to move briskly; to sti
 Chwimmwth *a*, nimble, speedy, qu
 Chwimythder *n*, nimbleness
 Chwimp -iau *n*, turn; hap
 Chwimpieian -od *nf*, nymph
 Chwimpyn *n*, sharp turn
 Chwin -ion *n*, activity; toil
 Chwinsa, Chwinsang *n*, the evenin
 Chwintan -au *nf*, sort of game
 Chwiogen, chwilogod *nf*, cake, m
 Chwiogl -au *nf*, intrigue, craft
 Chwiori *n*, to turn briskly [quick, st
 Chwip -iau *n*, quick flirt or tur: *a*

Chwipiad <i>v</i> , whipping	[nimble]	Chwyddwydr -au, Chwyddiadur -on <i>n</i> ,
Chwipio <i>v</i> , to whip, to move briskly or		microscope, magnifying glass
Chwipyn <i>n</i> , quick turn: <i>a</i> , quick. <i>Yn</i>		Chwyf -ion <i>n</i> , motion, stir
chwipyn, instantly		Chwyfain <i>a</i> , fluctuating
Chwired -ion <i>nf</i> , quirk; craft		Chwyfan, Chwyfiad <i>n</i> , waving, stirring
Chwiredol <i>a</i> , full of quirks; crafty		Chwyfu <i>v</i> , to stir, to waver
Chwiredu <i>v</i> , to play tricks		Chwyl -ion <i>nf</i> , turn; course; while;
Chwiredus <i>a</i> , sly, deceitful		Chwyldro -ion <i>n</i> , turn; vortex [event
Chwiredyn <i>n</i> , sly one		Chwyldroad -au <i>n</i> , revolution
Chwistl, Chwistlen <i>nf</i> , the shrew		Chwyldroi <i>v</i> , to whirl round
Chwistrell -au <i>nf</i> ; syringe, squirt;		Chwylfa -on <i>nf</i> ; orbit, course
clyster-pipe		Chwylgnoi <i>v</i> , to chew quickly
Chwistrellu <i>v</i> , to syringe; to squirt; to		Chwylgylch -au <i>n</i> , orbit
clyster; to inject		Chwyhad <i>n</i> , rotation
Chwitchwat <i>n</i> , sly pilferer: <i>a</i> , fickle, in-		Chwylo <i>v</i> , to turn, to revolve; to run a
constant, changeable (S.W.)		course; to bustle; to hover
Chwittafad <i>n</i> , small drink	[toward]	Chwylus <i>v</i> , rotative, rotatory
Chwith, Chwithig <i>a</i> , sinister, left; un-		Chwylwib -iau <i>nf</i> , rotatory course
Chwithigrwydd, Chwithrwydd, Chwith-		Chwên <i>n</i> , stir, motion
dod <i>n</i> , strauchness; chagrin, huff;		Chwyn <i>cn</i> , weeds: <i>n</i> , a weed
dismal sensation; insipidity, flatness		Chwynan <i>nf</i> , fly-wheel
Chwitho <i>v</i> , to feel awkward; to be as-		Chwyniad <i>n</i> , weeding
tounded; to be insipid		Chwyno <i>v</i> , to stir about
Chwithrwd <i>n</i> , rustling: <i>v</i> , to rustle		Chwynog <i>a</i> , full of weeds
Chwiw -iau <i>nf</i> , whirl; attack or fit of		Chwynogl -au <i>nf</i> , weeding-hook, hoe
disease. Chwareu chwiw, to play at		Chwynogli, Chwynu <i>v</i> , to grub up weeds
hide and seek		Chwyr <i>n</i> , strong impulse
Chwiwbigo <i>v</i> , to pilfer		Chwyrn <i>n</i> , whirl; snarl
Chwiwdwl, dyllau <i>n</i> , lurking-hole		Chwyrn <i>am</i> , rapid, swift; active; aspi-
Chwiwell -an <i>nf</i> , whirler; the widgeon;		rate: <i>f</i> chwern
the female salmon. Chwiws, widgeons		Chwyrnad <i>n</i> , whirling; snoring
Chwiwgi, gwn <i>n</i> , skulking dog, sneak;		Chwyrndra <i>n</i> , rapidness
Chwiwgi, gwn <i>n</i> , skulking dog, sneak;		Chwyrned <i>n</i> , snarling; wrangling
Chwiwiaid <i>np</i> , the female salmon		Chwyrnell -au <i>nf</i> , whirling
Chwiwian, Chwiwio <i>v</i> , to hunt; to fly		Chwyrnelliad <i>n</i> , whirling; whizzing
about; to pry, to pilfer		Chwyrnellu <i>v</i> , to whirl; to whiz, to
Chwiwladrad <i>n</i> , pilfering, petty theft		move with a whizzing
Chwiwladrata <i>v</i> , to pilfer		Chwyrnfor -oedd <i>n</i> , strong eddy
Chwiwleidr, ladron <i>n</i> , pilferer		Chwyrniad, iaid <i>n</i> , snarler
Chwiws <i>np</i> , widgeons		Chwyrnog <i>a</i> , whirling; snarling
Chwychwi <i>pn</i> , you, yourselves		Chwyrnogl -au <i>nf</i> , rattle
Chwyd <i>n</i> , ejection, vomit. Chwyd awyr,		Chwyrnogli <i>v</i> , to rattle; to whiz
viscous matter, said to drop from		Chwyrnolad <i>v</i> , to snort: <i>n</i> , snorting
meteors		Chwyrnolawd <i>n</i> , snorting
Chwydalen -au <i>nf</i> , blister		Chwyrnores -au <i>nf</i> , hornet
Chwydalu <i>v</i> , to blister		Chwyrnu <i>v</i> , to hum; to whiz; to snort,
Chwydawiath <i>nf</i> , gesticulation		to snarl; to snore
Chwydawydd -ion <i>n</i> , buffoon		Chwys <i>n</i> , sweat, perspiration
Chwydiad <i>n</i> , vomiting		Chwysbair <i>a</i> , sudorific, diaphoretic
Chwydo <i>v</i> , to gesticulate		Chwysdwl, dyllau <i>n</i> , sweat pore
Chwydr, Chwydredd <i>n</i> , ejected matter.		Chwysfa, fëydd <i>nf</i> , sudatory
Chwydredd ser=Chwyd awyr		Chwysiad <i>n</i> , sweating
Chwydu <i>v</i> , to vomit, to spue		Chwysig <i>a</i> , apt to sweat
Chwydus <i>a</i> , apt to vomit		Chwysigen -au <i>nf</i> , blister, bladder
Chwydd, Chwyddi, Chwyddiad <i>n</i> , swell-		Chwysigeniad <i>n</i> , blistering
ing		Chwysigenog <i>a</i> , blistered
Chwyddo <i>v</i> , to swell		Chwysigenu <i>v</i> , to blister
Chwyddol <i>a</i> , apt to swell, swelling		

Chwysigl, Chwysiglen, -au *nf*, blister
 Chwyslyd *a*, apt to perspire
 Chwysog *a*, full of sweat
 Chwysoglen *nf*, the sharp dock
 Chwysol *a*, sweating
 Chwysu *v*, to sweat, to perspire
 Chwyth, Chwythad *n*, blast; breath
 Chwythbren -i *n*, blow-pipe; bellows
 Chwythedd *n*, act of blowing
 Chwythell -au *nf*, whistle
 Chwythelliad *n*, whistling
 Chwythgorn, gyrn *n*, cornet
 Chwythiad *n*, blowing
 Chwythiant *n*, respiration, blowing
 Chwythiedydd -ion *n*, blower
 Chwythig *a*, windy; inflated
 Chwythigell -au, Chwythigen *nf*, bottle
 Chwythlyd *a*, blowing, puffing
 Chwythol *a*, blowing; breathing; pneu-
 Chwythryn *n*, atom [matic
 Chwythu *v*, to blow, to blast
 Chwythwm, ymau *n*, gust, squall

D.

DA -oedd *cn*, what is had; goods; chat-
 tels; stock; cattle
 Da *a*, good, wholesome, well: *ad*, well.
 Däed, so well
 Dabre *v*, come, come hither
 Dabred *v*, to move, to come
 Dabrediad *n*, passing on
 Dabredu *v*, to pass on
 Dacw *ad*, there is, yonder is, see there
 Dad *px*, re-, un-, dis-, back. May be
 prefixed to verbs and their derivatives
 generally, giving them a negative or
 opposite meaning: as,—
 Dadadeilo, to unbuilt. —afaelu, to
 relax, to let go a hold. —angori, to
 disanchor. —annelu, to unstretch.
 —ansoddi, to divest of a quality.
 —arfogi, to disarm. —blanu, to dis-
 plant. —blygu, to unfold. —boeni,
 to divest of pain. —brofi, to disprove.
 —brynu, to repurchase. —bwytho, to
 unstitute. —bynio, to disburden. Dad-
 chwedlu, to recapitulate. —chwerwi,
 to disembitter. —chwilio, to search
 again. —chwimio, to move backward.
 —chwyo, to retrocede. Dad-daenu,
 —drefnu, &c=Dattaenu, &c. Dad-
 ddaiaru, to exhume. —ddal, to desist
 from holding. —ddanfon, to send back.
 —ddeddfu, to annul a law. —ddefodi,
 to abolish a custom. —ddeilio, to shed
 foliage. —dderbyn, to desist from re-

ceiving. —ddewis, to select again
 —ddinasu, to deprive of the privilege
 of a citizen, to disfranchise. —ddir-
 gelu, to bring to light. —ddirprwyo, to
 deprive of authority or agency. —ddod
 to displace. —ddringo, to descend after
 climbing. —ddyblygu, to unfold. —ddy-
 eithro, to familiarize. —ddywedyd,
 unsay. —ebru, to resuscitate. Dad-
 echwyno, to return a loan. —edfry,
 to restore. —edwi, to restore what
 withered. —efryddu, to divest of lam-
 ness. —egnïo, to cease toiling. —egr
 to make brisk what is flat or stal-
 —ennyn, to extinguish. —erbyn,
 receive back. —ergydio, to repel,
 repulse. —esmwytho, to divest of eas-
 —euogi, to clear of guilt. —fachell
 to ungrapple. —fachu, to unhoo
 —faglu, to disentangle. —fagwyo,
 uncluster. —falchio, to cure of pri-
 —farnu, to revoke judgement. —far-
 hau, to resuscitate. —fechnïo, to e-
 onerate bail. —feddiannu, to dispe-
 sess. —feddwi, to soberize. —feich
 to disburden. —feilio, to fall to ru-
 to decay. —feio, to clear of fau-
 —ferthu, to revive. —feru, to resol-
 to dissolve. —flaenu, to blunt a poi-
 —flasu, to divest of taste. —flino,
 rid of fatigue, to refresh. —flisgo,
 cast off a shell. —flodeuo, to di-
 blossoms. —flysio, to divest of longi-
 —foddloni, to dissatisfy. —fori, to i-
 port. —fraenu, to rid of putridi-
 —freinio, to disfranchise. —frïo,
 dishonour. —frochi, to unruffle. Da-
 frythu, to quell a tumult. —fydda
 to cure of deafness. —ffrydio, to fl-
 back. —gadwyno, to unchain. Da-
 gaenu, to take off the surface. —gae
 to dismantle, or to reduce a fortificati-
 —gaethu, to disinthal. —garcha
 to disincarcerate, to free from pris-
 —garegu, to unpetrify. —gladdu,
 disinter. —gloi, to unlock. —gro-
 to remove the skin or bark; to skin
 decorticate. —groni, to undam. Da-
 grychu, to rid of roughness; to
 wrinkle. —grymu, to unbend. —gu-
 io, to reveal, to disclose, to disco-
 —gydio, to disjoin, to depopul-
 —gyfanneddu, to leave off inhabit-
 —gyfartalu, to disproportion. —
 rodeddu, to untwine. —gylehu, to
 circle. —gymmalu, to disjoint, to
 locate. —gymmysgu, to divest

mixture. —gysgodi, to unshelter. Dad-
 gyssoni, to make discord. —gyssylltu,
 to disjoin; to dissolve. —gyweirio, to
 disorganize. —halogi, to rid of pollu-
 tion. —halltu, to rid of saltness.
 —hanfodi, to annihilate. —holi, to re-
 examine. —hualu, to unfetter. Dad-
 uddo, —hulio, to uncover. —huno,
 to rid of sleep, to awake. —ieuo, to
 yoke. —laesu, to tuck up. —lamu,
 to leap back; to rebound. —lehan, to
 displace. —lewygu, to revive. —lidio,
 to rid of anger. —lifo, to flow back.
 —fiwio, to discolour. —ludo, to de-
 lutinate. —lunio, to divest of form.
 —lwytho, to unload. —lygru, to rid
 of corruption. —lythyru, to obliterate.
 —neidio, to leap back; to rebound.
 —nerthu, to rid of strength. —newid,
 to re-exchange. —noddî, to divest of
 refuge, or protection. —nwyfo, to ener-
 gate. —nychu, to rid of agony. Dad-
 yddu, to untwist. —obeithio, to rid
 of hope. —oeri, to divest of cold.
 —ofalu, to divest of care. —ofidio, to
 rid of grief. —ofni, to rid of fear.
 —ogwyddo, to disincline. —oleuo, to
 lunge. —olrhain, to retrace. —olychn,
 to deprecate. —orbwylllo, to rid of
 madness; to recover one's senses. Dad-
 chuddio, to develope, to disclose.
 —oresgyngu, to reconquer. —orfod, to
 overcome again. —ormesu, to cease
 oppressing. —orthrechru, to rid of op-
 pression. —osgli, to strip branches.
 —osod, to displace. —ostegu, to break
 silence. —rangu, to dissatisfy. —ranu,
 to subdivide. —redeg, to run back.
 —reibio, to disenchant. —reiddio, to
 penetrate. —reithio, to divest of law
 of right. —restru, to disarrange.
 —riu, to rid of mystery. —risglo, to
 rip off the bark. —rithio, to disappear.
 —roddi, —roi, to give back. —rwyddo,
 to disentangle. —rwymo, to unbind.
 —rwygo, to divest of sway. —rwystro,
 to disencumber. —ryddhan, to free
 again. —rywio, to divest of kind; to
 generate. —saethu, to shoot back.
 —sangu, to tread back. —sarddu, to
 cease chiding. —sarhan, to rid of of-
 fence. —sathru, to tread again. —sef-
 lu, to rid of stability, to unsettle.
 —seinio, to reverberate. —seirchio, to
 harness. —serchn, to divest of love.
 —sideru, to unfringe. —sori, to divest
 of displeasure. —swyno, to disenchant.

—uno, to disunite. —urddo, to degrade.
 —warchäu, to raise a siege. —wasgodi,
 to unshelter. —wasgu, to unpress.
 —weinio, to unsheathe. —weithio, to
 unwork. —wersyllu, to strike tents.
 —weu, to unweave. —wibio, to reel
 back. —wino, to fail. —wirio, to
 divest of truth. —wisgo, to disarray.
 —wlitho, to dry up dew. —wneyd.
 —wneuthur, to undo. —wnio, to un-
 sew. —wregysu, to ungird. —wreiddio,
 to eradicate. —wrido, to cease blush-
 ing; to divest of blushing. —wrio, to
 emasculate. —wrygio, to enervate.
 —wynebu, to rid of surface. —wyrain,
 —wyre, to reascend, to rise again. Dad-
 wystlo, to unpledge. —ymaddasu, to
 make one's self unfit. —ymattal, to
 cease restraining one's self. —ym-
 bleidio, to separate one's self from party.
 —ymbwylllo, to divest one's self of
 reason. —ymchwel, to overturn. Dad-
 ymdaeru, to cease wrangling. —ym-
 dorchi, to become unfolded. —ym-
 drafferthu, to divest one's self of trouble;
 to be at ease. —ymdrefnu, to disorder
 one's self. —ymdueddu, to divest one's
 self of partiality or bias. —ymdyru,
 to become dispersed. —ymddilladu, to
 address one's self. —ymddyeithro, to make
 one's self known. —ymglymu, to loose
 one's self. —ymgreuloni, to cease being
 cruel. —ymguddio, to discontinue
 hiding one's self. —ymgyssylltu, to
 disconnect one's self. —ymleu, to dis-
 place one's self. —ymloni, to become
 cheerless. —ymnyddu, to become un-
 twisted. —ymorchuddio, to divest one's
 self of covering. —ymrwymo, to dis-
 engage one's self. —ystumio, to divest
 of shape; to unbend

Dadanhudd *n*, disclosure=Dadenhudd

Dadchwaethiad *n*, distasting

Dadchwant -au *n*, disgust

Dadchweliad *n*, retrocession

Dadeni *n*, second birth; renovation

Dadeni *v*, to regenerate; to renovate

Dadenhudd *n*, disclosure

Dadergyd -ion *n*, repulsion

Dadergyriad *n*, retorting

Dadfanïad *n*, emaculation

Dadfawdd *n*, emersion

Dadfeddiant, iannau *n*, dispossession

Dadferiad *n*, restoration

Dadforiad *n*, importation, import

Dadforion *np*, imports

Dadffrydiant *n*, reflux

Dadgan -au <i>n</i> , recital; repetition	Dagreuol <i>a</i> , lachrymal
Dadganiad <i>n</i> , reciting	Dagru <i>v</i> , to shed tears
Dadgeiniad, iaïd <i>n</i> , reciter	Dangos <i>v</i> , to show, to exhibit, to dis-
Dadguddiad <i>n</i> , revelation, apocalypse	cover, to disclose, to make known
Dadgydiad <i>n</i> , disjunction	Dangosadwy <i>a</i> , ostensible
Dadgyfaniad <i>n</i> , disruption	Dangosedigol <i>a</i> , demonstrative
Dadgyfluniad <i>n</i> , divesting of conforma-	Dangoseg -ion <i>nf</i> , index
tion or organization	Dangosfa -oedd <i>nf</i> , show, exhibition
Dadgyssylltiad <i>n</i> , disconnection, dis-	Dangosiad <i>n</i> , shewing
junction; dissolution	Dangosiadol <i>a</i> , demonstrative
Dadhanfoliad <i>n</i> , annihilation	Dangosiadus <i>a</i> , ostentatious
Dadiain <i>n</i> , renovated state	Dangosol <i>a</i> , indicative
Dadl -au <i>nf</i> , debate, controversy, dis-	Dai, deïon <i>n</i> , that causes; the Deity
ussion; dispute; case	Daiar -oedd <i>nf</i> , earth, land, ground
Dadlai, cion <i>nc</i> , disputant	Daiaraidd <i>a</i> , earthy
[thaw	Daiarawd <i>n</i> , interment
Dadlaith <i>n</i> , redissolved state, thaw: <i>v</i> , to	Daiarbellafiant <i>n</i> , apogee
Dadlam -au <i>n</i> , rebound	[ta
Dadlenwad <i>n</i> , depletion	Daiarblant <i>np</i> , children of earth; mo
Dadlew <i>v</i> , to argue, to dispute; to plead	Daiardy, dai <i>n</i> , burrow; dungeon
Dadlew -on <i>n</i> , dispute, debate	Daiarddysg, Daiareg <i>nf</i> , geology
Dadleuad <i>n</i> , disputation	Daiaren <i>nf</i> , the earth
Dadleuwr, wyr <i>n</i> , disputer, controver-	Daiarfochyn, daiarfoch <i>n</i> , badger
tist, controversialist; advocate	Daiarfyd <i>n</i> , terrestrial world
Dadlif -au <i>n</i> , reflux, ebb	Daiargi, gwn <i>n</i> , terrier
Dadlu <i>v</i> , to argue, to debate, to discuss	Daiargoel <i>nf</i> , geomancy
Dadnaid, neidiau <i>nf</i> , rebounding	Daiargryd -ion, Daiargryn, Daiargryn
Dadnaws <i>n</i> , indisposition	fa, fëydd <i>nf</i> , earthquake
Dadran -au <i>nf</i> , subdivision, section	Daiargrych <i>a</i> , earth-seeking
Dadsafiad <i>n</i> , reposition	[uproar
Dadwrdd, yrddau <i>n</i> , noise, stir, bustle,	Daiarhwch, hychod <i>nf</i> , female badger
Dadwrdd, Dadyrddu <i>v</i> , to make a noise,	Daiariad <i>n</i> , grounding; burying
Dadysgrif -au <i>nf</i> , transcript	Daiarlawr, loriau <i>n</i> , ground-floor
[to prate	Daiarlen -i <i>nf</i> , map
Daear, &c=Daiar, &c.	Daiarllyd <i>a</i> , earthy
Daer -oedd <i>n</i> , fixed state: <i>a</i> , slow	Daiarllys -iau <i>n</i> , the peony
Daerawd, odau <i>n</i> , fixing; claiming	Daiarnesafiant <i>n</i> , perigee
Daered -au <i>nf</i> , appurtenance; mortuary;	Daiarog <i>a</i> , terrestrial, earthly, subluna
revenue, income	Daiarogan <i>n</i> , geomancy
Daergri <i>nf</i> , doleful cry	Daiarol <i>a</i> , terrestrial, earthly, terrene
Daeriad <i>n</i> , settling; fixing	Daiaroldeb <i>n</i> , terrestrialness
Daerodi <i>v</i> , to decree, to assign	Daiaroli <i>v</i> , to treat as earthly
Daeru <i>v</i> , to decree, to fix	Daiaru <i>v</i> , to earth; to inter
Daf -oedd <i>n</i> , what is given out; good	Daiarydd -ion <i>n</i> , geographer
Dafad, defaid <i>nf</i> , sheep, ewe	Daiaryddiaeth <i>nf</i> , geography
Dafaden -au <i>nf</i> , wart; schirrus. Da-	Daiaryddol <i>a</i> , geographical
faden wyllt, cancer	Daif, deïfion <i>n</i> , singeing; blast
Dafadenog <i>a</i> , full of warts; schirrous	Daig, deigion <i>n</i> , what is effused; effusi-
Dafadenu <i>v</i> , to grow warty	Dail <i>np</i> (dalen, deilen <i>nf</i>), leaves; t
Dafates -au <i>nf</i> , flock of sheep	Dail, deilliau <i>n</i> , issue; product [lia
Dafn -au, defni <i>n</i> , drop; partiele	Dain <i>a</i> , fine; delicate; pure
Dafniad <i>n</i> , dropping	Daionawl <i>a</i> , tending to good
Dafnog <i>a</i> , having drops	Daionedd <i>n</i> , goodness
Dafnol <i>a</i> , dropping, trickling	Daioni <i>n</i> , goodness; good
Dafnu <i>v</i> , to drop, to trickle	Daionus <i>a</i> , good; beneficial
Dagr -au <i>n</i> , tear, tear-drop	Dair, deiri <i>nf</i> , effusion; song
Dagrau <i>np</i> , tears: <i>s</i> deigrin	Dais, deïson <i>n</i> , desire, wish
Dagreuad <i>n</i> , lachrymation	Daith, deithion <i>n</i> , blaze, flash
Dagreuo <i>v</i> , to cause tears; to shed tears	Dal <i>n</i> , hold, catch; stop

- Dal, Dala, Daly *v*, to hold; to bear; to catch; to detain; to arrest; to last.
 Dal sylw, take notice
 Dâl, deilion *n*, lamina, leaf
 Dalbren -au *n*, holdfast, catch
 Dalen, dail, dalenau *nf*, leaf; lobe
 Daleniad *n*, foliation
 Dalenog *a*, foliaceous, leaved
 Dalenu *v*, to foliate
 Dalfa, fëydd *nf*, hold; capture; arrest
 Daliad *n*, holding; catching; caption
 Daliaden *nf*, support, prop
 Daliedydd -ion *n*, detainer
 Dalus *a*, lasting, durable
 Dalw, Daly *v*=Dal, Dala
 Dalyn -au *n*, holder, supporter; brace
 Dall *a*, blind: *p* deillion
 Dallan *nc*, blind one
 Dalles -au *nf*, blind female
 Dalliad *n*, blinding
 Dallineb *n*, blindness, blind state
 Dallneidr, nadroedd *nf*, blindworm
 Dallt *n*, the understanding: *v*, to understand (N.W.)=Deall
 Dallu *v*, to blind; to grow blind
 Dam *px*, about, around, circum-
 Damaethu *v*, to be husbanding or cultivating [sional]
 Dambell *a*, being here and there, occasional
 Damblygu *v*, to fold round
 Damborthi *v*, to uphold
 Dambrynu *v*, purchase, redeem
 Dambwyo *v*, to beat about
 Damcan -ion *n*, theory [theory]
 Damcaniad -au *n*, Damcaniaeth -au *nf*;
 Damcanu *v*, to contrive, to theorize
 Damchwa -oedd, chwëydd *nf*, overturn; steam; stench
 Damchwaen, chweiniau *nf*, accident
 Damchweinio *v*, to happen, to chance
 Damchwylo *v*, to whirl round
 Damdeithio *v*, to perambulate
 Damdoi *v*, to cover about
 Damdorchi *v*, to wreath about
 amdori *v*, to break round
 amdramwy *v*, to travel about
 amdreiglo *v*, to circumvolve
 amdremio *v*, to look about
 amdroi *v*, to turn round
 amdrosi *v*, to drive about
 andrychu *v*, to amputate
 amdwnng *n*, appraisement
 amdwyo *v*, to castigate
 amdyfu *v*, to grow about
 andyngu *v*, to swear to a thing; to
 undyru *v*, to heap about [appraise]
 amdywys *v*, to lead about

- Damddal *v*, to hold in
 Damddyblygu *v*, to fold about
 Damfachu *v*, to grapple about
 Damfwrw *v*, to cast about
 Damfrydio *v*, to flow about
 Damgaeru *v*, to fortify about, to wall
 Damgenu *v*, to vary [round]
 Damgludo *v*, to carry about
 Damglymu *v*, to tie about
 Damglywed *v*, to feel impulse
 Damgnoi *v*, to fret or eat about
 Damgreinio *v*, to crawl about
 Damgyffredu *v*, to imagine
 Damgyffroi *v*, to agitate
 Damgylchu *v*, to surround
 Damgylchynu *v*, to circumscribe
 Damledu *v*, to expand round
 Damlenwi *v*, to fill round
 Damlewychu *v*, to illumine
 Damlifo *v*, to flow round
 Damlunio *v*, to form
 Damlygu *v*, to elucidate
 Damlynu *v*, to adhere about
 Dammeg -ion *nf*, parable
 Dammegol *a*, allegorical
 Dammegu *v*, to allegorize
 Damnoddi *v*, to protect
 Damnoethi *v*, to expose
 Damnyddu *v*, to twist about
 Damranu *v*, to separate
 Damred -ion *nf*, circulation
 Damredu *v*, to circulate
 Damrithio *v*, to seem
 Damrodi *v*, to wheel round
 Damrwymo *v*, to tie round
 Damryson *v*, to dispute
 Damrywio *v*, to vary [trample]
 Damsang, Damsangu *v*, to tread, to
 Damsathru *v*, to tread round
 Damuno *v*, to desire=Dymuno [hap]
 Damwain, weiniau *nf*, accident, chance,
 Damweiniad *n*, chancing
 Damweiniaeth *nf*, chance
 Damweinio *v*, to happen
 Damweiniol *a*, accidental, casual
 Damwyn -ion *n*, fortune, hap [hind]
 Dâ n, lure, charm. Gafr ddân, doe,
 Dan (mutation of *Tan*) *pr*, under, beneath, underneath, below
 Danad, Danadl *np* (-en *nf*), nettles.
 Danadl-darddiant, nettle-rash
 Danas, Danys *cn*, deer; venison
 Danfon *v*, to send, to convey
 Danfoniad *n*, sending
 Danfonol *a*, missionary
 Danneddiad *n*, dentition
 Danneddog *a*, toothed; jagged

Danneddu <i>v</i> , to teeth; to bite	Darchwyddo <i>v</i> , to swell up
Dannod <i>n</i> , reproach [twit	Darddangos <i>v</i> , to show, to exhibit, to
Dannod <i>v</i> , to reproach, to upbraid; to	Darddifiynu <i>v</i> , to protect [represen
Dannodiad <i>n</i> , reproaching	Darddilyn <i>v</i> , to pursue eagerly
Dannodd <i>nf</i> , toothache, pain in the	Darddisgyn <i>v</i> , to descend
Dannogen <i>nf</i> , the betony [teeth	Darddodi <i>v</i> , to prefix [allowanc
Dansawdd, soddion <i>n</i> , principle	Darddogni <i>v</i> , to proportion, to fix at
Dansoddi <i>v</i> , to form a principle	Darddonio <i>v</i> , to endow [monstrat
Dansoddiad <i>n</i> , abstraction	Darddosbarthu <i>v</i> , to elucidate, to de
Dansoddiaeth <i>nf</i> , metaphysics	Darddringo <i>v</i> , to climb up
Dant, dannedd, daint <i>n</i> , tooth; tine;	Darddullio <i>v</i> , to describe
cog. Boch-ddaint, the eye-teeth.	Darddwyrain <i>v</i> , to soar aloft [heavy
Dannedd blaen, fore-teeth. Dannedd	Darddwysyo <i>v</i> , to make dense, solid, o
malu, grinders, jaw-teeth. Dant y	Darddychrynu <i>v</i> , to intimidate
llew, dandelion	Darddychwel <i>v</i> , to recur
Dantaeth, teithion <i>n</i> , dainty	Darddyfod <i>v</i> , to come to pass
Danteiddiad <i>n</i> , making dainty	Dareb -ion <i>nf</i> , proverb, adage
Danteiddiol, Danteithiol <i>a</i> , dainty	Darebu <i>v</i> , to use a proverb
Danys <i>cn</i> , deer. Bweh danys, Bweh	Daredrych <i>v</i> , to observe
daniog, buck. Gafr danys, Gafr	Daredd <i>n</i> , tumultuous noise
ddân, doe, hind	Daregnïo <i>v</i> , to use great exertion
Dar, as a prefix, has sometimes an in-	Daren <i>n</i> , noise, din
tensive meaning=Ar: sometimes,	Darennynu <i>v</i> , to set on fire
like <i>ar</i> , it corresponds with the Latin	Darestyn <i>v</i> , to extend over
<i>præ</i> ; and sometimes it has a partly	Darfachu <i>v</i> , to grapple over
negative force [=di- <i>ar</i>], as in <i>dar-</i>	Darfaddeu <i>v</i> , to reinit
<i>gwsg</i> , <i>darhuno</i>	Darfalannu <i>v</i> , to bud out
Dâr <i>n</i> , noise, din	Darfanu <i>v</i> , to impress
Dâr, deri <i>nf</i> & <i>n</i> , male oak, oak	Darfathru <i>v</i> , to trample over
Darafal -au <i>n</i> , oak-apple	Darfeddwi <i>v</i> , to intoxicate
Daramnheu <i>v</i> , to hesitate	Darfeilio <i>v</i> , to pile up
Daramred -ion <i>n</i> , circulation	Darfelydd -ion <i>n</i> , imagination
Daramred <i>v</i> , to go about	Darfelyddu <i>v</i> , to imagine
Daramrediad <i>n</i> , circulating	Darferu <i>v</i> , to accustom
Darbenu <i>v</i> , to raise upright; to form	Darfethu <i>v</i> , to miscarry
a perpendicular	Darfenio <i>v</i> , to sharpen, to edge, to wh
Darblygu <i>v</i> , to fold over	Darfod <i>n</i> , ceasing to be, end
Darbod -au <i>n</i> , preparation	Darfod <i>v</i> , to finish, to end, to cease;
Darbod <i>v</i> , to prepare, to provide	happen. A ddarfu i chwi ei weled
Darbodaeth <i>nf</i> , foresight, precaution,	did you see him?
Darbodiad <i>n</i> , preparing [provision	Darfodadwy <i>a</i> , perishable
Darbodol, Darbodus <i>a</i> , precaution, pro-	Darfodedig <i>a</i> , evanescent
vident, prudent, heedful	Darfodedigaeth -au <i>n</i> , being brought
Darbodoldeb <i>n</i> , precaution, circumspec-	an end; consumption, phthisis
tion [person	Darfodiad <i>n</i> , finishing, concluding
Darbodwr, wyr <i>n</i> , prudent or provident	Darfodol <i>a</i> , finishing, ending
Darborthi <i>v</i> , to sustain with food	Darfodoldeb <i>n</i> , transientness, eva
Darbwylliaeth <i>nf</i> , persuasion	Darfoddio <i>v</i> , to make pleased [escen
Darbwylo <i>v</i> , to persuade	Darfoethi <i>v</i> , to nourish
Darbwyo <i>v</i> , to beat continually	Darfoli <i>v</i> , to celebrate
Darbwys -au <i>n</i> , preponderance	Darfolli <i>v</i> , to receive kindly
Darbwysyo <i>v</i> , to preponderate [chefe	Darfradu <i>v</i> , to act treachery
Darehefn <i>ad</i> , once more, again=Tra-	Darfrathu <i>v</i> , to wound, to stab
Darchwantu <i>v</i> , to covet, to desire	Darfreinio <i>v</i> , to dignify
Darchwareu <i>v</i> , to sport about	Darfritho <i>v</i> , to variegate
Darchwennych <i>v</i> , to covet greatly	Darfriwo <i>v</i> , to break, to bruise
Darchwilio <i>v</i> , to pry about	Darfrochi <i>v</i> , to ruffle

Darfrodio *v*, to embroider
 Darfrudio *v*, to prognosticate
 Darfrysisio *v*, to haste, to hasten
 Darfrythu *v*, to raise a tumult
 Darfrydio, *v*, to inflame, to throb
 Darfrywio *v*, to make brisk
 Darfwytho *v*, to blandish
 Darfydio *v*, to exist
 Dargadw *v*, to secure, to preserve
 Dargaenu *v*, to overspread
 Dargaetliu *v*, to restrict, to restrain
 Dargamu *v*, to bend
 Darganfod *v*, to discover
 Darganfyddiad -au *n*, discovery
 Dargantu *v*, to form a rim
 Darganu *v*, to blanch, to bleach
 Dargasglu *v*, to heap, to pile
 Dargau *v*, to envelop
 Dargeisio *v*, to persevere
 Dargelu *v*, to overveil
 Dargestu *v*, to bulge out
 Dargilio *v*, to recede
 Dargipio *v*, to snatch
 Dargledru *v*, to lattice over
 Dargleinio *v*, to crawl
 Dargleisio *v*, to make black and blue
 Darglodi *v*, to be extolling
 Dargludo *v*, to transport
 Dargluddio *v*, to overwhelm
 Darglynu *v*, to knot
 Dargnifio *v*, to toil
 Dargnithio *v*, to pat
 Dargnoi *v*, to keep gnawing
 Dargochi *v*, to redden, to blush
 Dargod -ion *n*, tumour, abscess
 Dargodi *v*, to rise over
 Dargoddi *v*, to oversway
 Dargoelio *v*, to credit partly
 Dargoethi *v*, to purify
 Dargofio *v*, to call to mind
 Dargoffa, Dargoffau *v*, to record, to
 commemorate
 Dargolledu *v*, to cause loss
 Dargolli *v*, to lose
 Dargosi *v*, to scratch
 Dargospi *v*, to castigate
 Dargrafu *v*, to scrape
 Dargraffu *v*, to cause an impression
 Dargrasu *v*, to parch slightly
 Dargredu *v*, to half credit
 Dargroni *v*, to collect
 Dargrothi *v*, to bulge, to swell out
 Dargrwydro *v*, to wander about
 Dargrybwylo *v*, to intimate slightly
 Dargrychu *v*, to make rough
 Dargrynu *v*, to conglomerate
 Dargrysisio *v*, to accelerate

Darguchio *v*, to frown, to knit the brow
 Darguddio *v*, to seclude
 Dargulo *v*, to narrow
 Darguro *v*, to reverberate
 Dargwsg *n*, slumber, light sleep
 Dargwyddo, Dargwympo *v*, to fall
 Dargydio *v*, to join
 Dargyfaddaw *v*, to menace
 Dargyfaddef *v*, to own partly
 Dargyhoeddi *v*, to expose
 Dargylchu, Dargylchynn *v*, to encircle,
 Dargynu *v*, to elevate [to surround
 Dargynnull, Dargynnullo *v*, to heap
 Dargynnwys *v*, to make compact
 Dargynnygio *v*, to offer, to attempt
 Dargynnyddu *v*, to augment
 Dargyrchu *v*, to resort
 Dargyrhaedd *v*, to reach, to extend
 Dargysbellu *v*, to concentrate
 Dargystadlu *v*, to proportion
 Dargysgodi *v*, to adumbrate [asleep
 Dargysgu *v*, to doze; to nod, or fall
 Dargysodi *v*, to combine, to connect
 Dargyssoni *v*, to harmonize
 Dargysylltu *v*, to conjoin
 Dargystuddio *v*, to exorcise
 Dargywain *v*, to convey, to carry
 Darhedeg *v*, to hover, to fly all out
 Darheidio *v*, to swarm
 Darhoni *v*, assert; to dogmatize
 Darhuno *v*, to doze
 Dariad *n*, making a din
 Dariasu *v*, to prevade
 Darladu *v*, to be benevolent; to bless
 Darlafaru *v*, to enunciate
 Darlamu *v*, to hop
 Darlechu *v*, to sculk, to lurk
 Darledu *v*, to expand, to spread
 Darleddfu *v*, to slant, to incline
 Darleisio *v*, to resound, to reverberate
 Darleithio *v*, to make humid
 Darlenwi *v*, to superabound
 Darlesu *v*, to cause benefit
 Darlethru *v*, to slope, to incline
 Darlethu *v*, to overlay
 Darlewychu *v*, to shine
 Darlidio *v*, to inflame
 Darlifo *v*, to flow
 Darlith -iau -oedd *nf*, lecture
 Darlithio *v*, to lecture
 Darlithiwr, wyr *n*, lecturer
 Darliwio *v*, to give a tint
 Darlochi *v*, to give refuge, to shelter
 Darloesi *v*, to empty over
 Darloni *v*, to gladden, to cheer
 Darlosgi *v*, to singe, to scorch
 Darluchio *v*, to sprinkle

Darluddio <i>v</i> , to obstruct	Darsylw, Darsylwad <i>n</i> , observation
Darlunfa -oedd <i>nf</i> , place of drawing	Darsylweddu <i>v</i> , to form elemental prin-
Darlunio <i>v</i> , to portray, to depict, to draw, to delineate, to represent	Darsylwi <i>v</i> , to observe [ciples
Darlunlen -i <i>nf</i> , map	Darsyllu <i>v</i> , to stare, to gaze; to observe
Darlwybro <i>v</i> , to trace	Daru <i>v</i> , to finish, to end
Darlwyddo <i>v</i> , to cause prospering	Daru <i>v</i> , to tinkle, to clank
Darlwytho <i>v</i> , to load	Darwain, weiniau <i>n</i> , ministration
Darlyfnu <i>v</i> , to polish	Darwain <i>v</i> , to lead; to administer
Darlyncu <i>v</i> , to belch, to eructate	Darware -on <i>n</i> , disport, play
Darlynu <i>v</i> , to adhere, to stick	Darwareu <i>v</i> , to disport
Darlythyru <i>v</i> , to superscribe	Darwedd -ion <i>nf</i> , compliancy
Darlwio <i>v</i> , to superintend	Darweddu <i>v</i> , to direct
Darllain, Darlleain <i>v</i> =Darllen	Darweinio <i>v</i> , to lead; to minister
Darllaw <i>n</i> , brewing	Darweithio <i>v</i> , to supererogate
Darllaw <i>v</i> , to pour; to brew; to handle	Darwel, Darweliad <i>n</i> , perception
Darllead <i>n</i> , lecturing	Darweled <i>v</i> , to perceive
Darlleain <i>v</i> , to lecture=Darllen	Darwenu <i>v</i> , to smile
Darllen <i>v</i> , to read, to peruse	Darwib -iau <i>nf</i> , hovering
Darllenydd, Darllëydd, -ion, Darllenwr, wyr <i>n</i> , reader; lecturer	Darwibio <i>v</i> , to hover, to fly about
Darlleo, Darllëu <i>v</i> =Darllen	Darwirio <i>v</i> , to assert
Darllwyrchu <i>v</i> , to illumine	Darwystlo <i>v</i> , to pledge
Darllöfi <i>v</i> , to handle	Darymchwelyd <i>v</i> , to revert
Darmain <i>n</i> , prognostication	Darymdeithio <i>v</i> , to sojourn [deavou
Darmain <i>v</i> , to prognosticate	Daryngeisio <i>v</i> , to make an effort, to en
Darmerth -oedd <i>n</i> , preparation	Darymranu <i>v</i> , to divide
Darmerthu <i>v</i> , to prepare, to provide	Darymred -ion <i>n</i> , excursion; colloqua tion; diarrhoea; looseness, laxness
Darn -au <i>n</i> , piece, fragment, patch	Darymred <i>v</i> , to run; to move about to run out; to frequent
Darnaid, neidiau <i>nf</i> , hop, leap	Darymrithio <i>v</i> , to seem, to appear
Darneidio <i>v</i> , to hop, to vault	Darymroi <i>v</i> , to resign [ple, to trea
Darnio <i>v</i> , to piece, to break in pieces	Darymsangu, Darymsathru <i>v</i> , to tran
Darnod -au <i>n</i> , distinction	Darymsawdd, soddion <i>n</i> , adjunct
Darnodi <i>v</i> , to distinguish; to define	Darystain, einiau <i>n</i> , tinkling; peal
Darnofio <i>v</i> , to swim, to float	Darysteinio <i>v</i> , to tinkle, to ring
Daroddef <i>v</i> , to suffer, to endure	Das -au, deisi <i>nf</i> , stack, rick, mow; hea
Darofyn <i>v</i> , to intimate [tion	Dasgwrn, gyrnau <i>n</i> , cone; rick
Darogan -au <i>nf</i> , prediction, prognostica-	Dasgyrniad, Dasiad <i>n</i> , ricking, stackin
Darogan, Daroganu <i>v</i> , to predict, to foretell, to prognosticate	Dasmal <i>n</i> , gentle touch
Daroganiad <i>n</i> , predicting	Dasmalu <i>v</i> , to touch gently
Darogwyddo <i>v</i> , to incline	Dasol <i>a</i> , cumulated; stacked
Daron, Daronwy <i>n</i> , the thunderer	Dasu <i>v</i> , to stack, to rick
Darostwng <i>n</i> , debasement	Daswl, ylau <i>n</i> , pile; stack
Darostwng, Darostyngu <i>v</i> , to debase; to subdue; to subject	Daswrn, yrnau <i>n</i> , cone; pile
Darpar -ion <i>n</i> , preparation	Dasyliad <i>n</i> , piling up
Darpariaid <i>n</i> , preparing	Dysylu <i>v</i> , to pile, to rick
Darpariaeth, Darparaeth <i>nf</i> , preparation	Dasyrnu <i>v</i> , to heap, to rick
Darparu <i>v</i> , to prepare, to make ready	Dat <i>px</i> =Dad
Darre <i>v</i> , to effuse; to blush	Dattaenu <i>v</i> , to spread out anew
Darstain, steiniau <i>n</i> , tinkling, clanging	Dattaith, teithiau <i>nf</i> , journey back
Darstain, Darsteinio <i>v</i> , to tinkle, to clang, to peal	Dattal -ion <i>n</i> , repayment
Darswydo <i>v</i> , to intimidate, to terrify	Dattalu <i>v</i> , to repay, to reimburse
Darswyddo <i>v</i> , to superintend	Dattanio <i>v</i> , to quench
Darswyno <i>v</i> , to enchant, to charm	Dattaro <i>v</i> , to strike back, to repulse
	Dattardd -ion <i>n</i> , obstructed eruption; checked budding [breaking o'
	Dattarddu <i>v</i> , to cease budding; to cea

Dattarthu <i>v</i> , to clear of vapour	Dawnu <i>v</i> , to gift, to endow
Dattebyg <i>a</i> , unlike, dissimilar	Dawnus <i>a</i> , gifted; virtuous
Datteimlo <i>v</i> , to cease feeling	Dawr <i>v</i> , to care, to regard; to cause care.
Datteithio <i>v</i> , to return, to journey back	Ni'm dawr, I do not care
Datterfynu <i>v</i> , to remove a boundary	De -au <i>n</i> , activity; parting; right side;
Datterfysgu <i>v</i> , to cease rioting	the south=Deheu [right; south
Datterwynu <i>v</i> , to allay heat, to cool	De <i>v</i> , to part; to right: <i>a</i> , separate;
Dattesu <i>v</i> , to cease being sultry	Dead <i>n</i> , parting, separation
Dattirioni <i>v</i> , to become unamiable	Deadell -au -oedd <i>nf</i> , flock, herd
Dattochi <i>v</i> , to dissipate vapour	Deadelliad <i>n</i> , herding
Dattod <i>v</i> , to loosen, to undo, to unloose	Deadellog <i>a</i> , gregarious
Dattodwr, wyr <i>n</i> , one who loosens	Deadellu <i>v</i> , to form a herd
Dattoddi <i>v</i> , to dissolve again	Deaeth <i>nf</i> , separation
Dattoi <i>v</i> , to remove a covering; to un-	Deall <i>n</i> , intellect, understanding
Dattolcio <i>v</i> , to take out dents [roof	Deall <i>v</i> , to understand [ble
Dattoli, Dattolio <i>v</i> , to diminish again	Dealladwy <i>a</i> , intelligible, comprehensi-
Dattorchi <i>v</i> , to unwreath	Dealledigaeth <i>nf</i> , understanding, com-
Dattori <i>v</i> , to break again; to refract	Dealledigol <i>a</i> , intellectual [prehension
Dattraethu <i>v</i> , to recapitulate; to reiter-	Deallgar <i>a</i> , intelligent, wise
Dattrafodi <i>v</i> , to give over toil [ate	Deallgarwch <i>n</i> , intelligence
Dattrafferthu <i>v</i> , to cease being busy	Dealliad, Dealltiad <i>n</i> , understanding
Dattreigl, -ion <i>nf</i> , movement or rolling	Deallol <i>a</i> , intellectual
backwards [of coming back	Deallt <i>n</i> , understanding=Deall
Datramwy -on <i>nf</i> , recurrence; the act	Dealltwr, wyr <i>n</i> , intellectualist
Datramwyo <i>v</i> , to move back	Dealltwri <i>n</i> , intelligence
Dattrefn -au <i>nf</i> , disarrangement	Dealltwriaeth <i>n</i> , understanding, com-
Dattrefnu <i>v</i> , to discompose, to disorder	prehension, intelligence
Dattreiddio <i>v</i> , to penetrate again	Dealltwrus <i>a</i> , intelligent
Dattreiglo <i>v</i> , to roll back	Deallu <i>v</i> , to understand=Deall
Dattro, troion <i>n</i> , turn backwards	Deallus <i>a</i> , intelligent, knowing
Dattroi <i>v</i> , to turn back; to untwist	Deau <i>n</i> , the right side; the south: <i>a</i> ,
Dattrwsio <i>v</i> , to disarray	south; right=Deheu
Dattuddo <i>v</i> , to uncover, to denude	Deawl <i>a</i> , tending to separate
Dattuveddu <i>v</i> , to unbias	Debed <i>v</i> , to go, to depart
Dattwytho <i>v</i> , to deprive of elasticity, to	Dechreu, Dechre <i>n</i> , beginning, origin: <i>v</i> ,
render rigid	to begin, to commence, to originate
Dattyb -iau <i>n</i> , reversed opinion	Dechreuad, Dechread <i>n</i> , beginning,
Dattybio <i>v</i> , to change sentiment	commencement, origination
Dattynhau <i>v</i> , to relax	Dechreuedigaeth <i>nf</i> , commencement
Dattynu <i>v</i> , to pull back	Dechreol, Dechreol <i>a</i> , original, initial,
Dattyru <i>v</i> , to level a heap	primitive
Dattywynu <i>v</i> , to reflect rays	Dedfryd -au <i>nf</i> , restoration; verdict,
Dathl <i>a</i> , celebrated, famous	adjudication, sentence
Dathlud <i>n</i> , celebration	Dedfrydiad <i>n</i> , adjudication
Dathlu <i>v</i> , to celebrate	Dedfrydol <i>a</i> , adjudicating
Dau <i>n</i> & <i>a</i> , two: <i>f</i> dwy. Ein dau, both	Dedfrydu <i>v</i> , to sentence
of us. Eich dau, both of you. Ill	Dedlidio <i>v</i> , to be angry again
dau, Eill dau, both of them	Dedwinedd <i>n</i> , evanescence
Daw -on, Dawf, dofion <i>n</i> , son in law	Dedwino <i>v</i> , to fade away
Daw <i>v</i> , will come	Dedwinoldeb <i>n</i> , liability to fade
Dawd, dodion <i>n</i> , deposit; giving; datum	Dedwydd <i>n</i> , regained knowledge; state
Dawed <i>v</i> , to come=Dyfod	of bliss; felicity
Dawes -au <i>nf</i> , daughter in law=Gwaudd	Dedwydd <i>a</i> , happy; discreet; virtuous
Dawg <i>n</i> , portion, share	Dedwyddiad <i>n</i> , beatification
Dawn, doniau <i>n</i> , gift; virtue; grace	Dedwyddo <i>v</i> , to beatify, to make happy
Dawns -iau <i>n</i> , dance	Dedwyddol, Dedwyddus <i>a</i> , beatific;
Dawnsio <i>v</i> , to dance	blessed, happy

Dedwyddwch, Dedwyddyd <i>n</i> , happiness	Degly <i>v</i> , to harken, to listen
Dedwyn <i>a</i> , calmed of passion	Degol <i>a</i> , decimal. Degolion, decimals
Dedylliad <i>n</i> , suckling; sucking	Degoli <i>v</i> , to decimate, to tithe
Dedyllio <i>v</i> , to suckle, to suck	Degoliad <i>n</i> , decimation
Dedd <i>nf</i> , order, rule	Degoliaeth <i>nf</i> , tithing
Deddf -au <i>nf</i> , statute, ordinance, law	Degplyg <i>a</i> , tenfold
Deddfod -au <i>n</i> , statute, ordination	Degryn <i>n</i> , single drop
Deddfol <i>a</i> , ceremonial	Degryniad <i>n</i> , dropping
Deddfoli <i>v</i> , to make ordinal [giver	Degrynu <i>v</i> , to fall in drops
Deddfroddwr, wyr <i>n</i> , legislator, law-	Degsill <i>a</i> , of ten syllables
Deddfu <i>v</i> , to institute; to enact	Degtant, tannau <i>n</i> , ten-stringed instru
Deddfwr, wyr <i>n</i> , legislator	Degtro <i>a</i> , of ten turns [men
Deddfwriaeth <i>nf</i> , legislature	Degu <i>v</i> , to decimate
Def -ion <i>n</i> , one's own; right	Degwm, ymau <i>n</i> , tenth, tithe
Defeidiog -au <i>nf</i> , sheep-walk	Degymiad <i>n</i> , tithing
Deflys -oedd <i>n</i> , court of common pleas	Degymol <i>a</i> , relating to tithe
Defn <i>n</i> , matter, stuff	Degymu <i>v</i> , to tithe; to take tithe
Defni <i>np</i> , dropping, drops: <i>s</i> dafn	Deng <i>a</i> , ten=Deg
Defniad <i>n</i> , trickling	Dengwaith <i>n</i> & <i>ad</i> , ten times or turns
Defnio <i>v</i> , to drop, to trickle	Dengyn <i>a</i> , clownish, rustic
Defnydd -iau <i>n</i> , element, matter, sub-	Deheu <i>n</i> , south
stance. Gwneuthur defnydd <i>o</i> , to	Deheu <i>a</i> , southern; south; right
make use of	Deheud <i>n</i> , righting; southing
Defnyddgar <i>a</i> , substantial, useful	Deheubarth -au <i>n</i> , south region. De-
Defnyddiad <i>n</i> , substantiality; usefulness	heubarth Cymru, Deheudir Cymr
Defnyddiadu <i>v</i> , to make material	South Wales
Defnyddio <i>v</i> , to prepare matter; to make	Deheuder, Deheudra, Deheuedd, Deheu-
use of, to use	rwydd <i>n</i> , dexterity, expertness
Defnyddiodraeth <i>nf</i> , materialism	Deheudir -oedd <i>n</i> , southern regio
Defnyddiol <i>a</i> , material; useful	Deheudir America, South America
Defnyddioldeb <i>n</i> , materiality; usefulness	Dehenig <i>a</i> , dexterous; dexter; southe
Defnyddu <i>v</i> , to form matter	Deheulaw <i>nf</i> , right hand
Defnyn -au <i>n</i> , drop, particle	Deheno <i>v</i> , to put on the right; to go
Defyniad <i>n</i> , dropping	the south, to south; to use dexterit
Defynnu <i>v</i> , to drop, to trickle	Dehenol <i>a</i> , dexter; southern
Defod -au <i>nf</i> , usage, custom; ceremony	Deheuwynt <i>n</i> , southwind
Defodi <i>v</i> , to fix or institute a custom	Deifiad <i>n</i> , singeing; blasting
Defodiad <i>n</i> , institution [ceremonial	Deifio <i>v</i> , to singe; to blast
Defodol <i>ad</i> , accustomed; customary;	Deifiol <i>a</i> , singeing; blasting
Defodoldeb <i>n</i> , usage	Deifnio <i>v</i> , to nurture [e
Defol <i>a</i> , being in the usage	Deifniog <i>a</i> , nurtured; trained; consti
Deff -ion <i>n</i> , quotient	Deifr <i>n</i> , regimen; verse: <i>np</i> , waters
Definio <i>v</i> , to define	Dyfroedd. See Dwfr
Definiad <i>n</i> , definition	Deifriad <i>n</i> , setting in order
Deffol <i>v</i> , to select, to pick=Dethol	Deifrio <i>v</i> , to put in regimen
Deffoliad <i>n</i> , selection	Deigr <i>n</i> & <i>cn</i> , drop; tear: <i>p</i> dagrau
Deffro <i>a</i> , moving; awake	Deigriad <i>n</i> , weeping
Deffro, Deffroi <i>v</i> , to rouse; to wake	Deigrio <i>v</i> , to shed tears; to trickle
Deffroawl <i>a</i> , tending to awake	Deigrol <i>a</i> , lachrymal
Deffröus <i>a</i> , wakeful; exciting	Deigryn <i>n</i> , drop; tear
Deg <i>a</i> , ten	Deigryniad <i>n</i> , trickling
Deg -au <i>n</i> , ten	Deigrymol <i>a</i> , falling in drops
Degaid, eidiau <i>n</i> , decade, tenth	Deigrynu <i>v</i> , to fall in drops
Degban <i>a</i> , having ten parts	Deigryniad <i>n</i> , emanation
Degeidio <i>v</i> , to form decades	Deigryniol <i>a</i> , emanant
Degfed <i>a</i> & <i>n</i> , tenth	Deigrynu <i>v</i> , to emanate
Degiad <i>n</i> , decimal. Degiadau, decimals	Deilad -on <i>n</i> , tenant; subject

Deilen, dail *nf*, leaf, foil
 Deiliach *np*, mixed leaves
 Deiliad *n*, foliation
 Deiliad, iaid *n*, tenant; subject
 Deiliadaeth *nf*, foliage; tenantry
 Deiliant *n*, foliage, foliation
 Deiliar *a*, foliaceous, leafy
 Deilio *v*, to put out leaves
 Deiliog *a*, bearing leaves, leafy
 Deilw -on *n*, the small of the leg
 Deilliad *n*, proceeding, issuing
 Deillio *v*, to proceed; to flow, to issue
 Deilliol *a*, proceeding; issuing, deriving
 Deincod, Dincod *cn*, teeth on edge
 Deincodyn, Dincodyn *n*, apple seed
 Deiniad *n*, alluring
 Deinio *v*, to allure
 Deinofyddiaeth *nf*, esthetics
 Deintbylor *n*, toothpowder
 Deintgraff -au *n*, instrument for extracting teeth
 Deintgryd *n*, gnashing of teeth
 Peintiad *n*, dentition
 Deintio *v*, to teeth; to bite
 Deintiol *a*, dental. Deintolion, dentals
 Deintlwch *n*, toothpowder
 Deintrod -au *nf*, cogwheel
 Deintws *n*, little tooth
 Deintwst *nf*, toothache
 Deintydd -ion *n*, dentist [things on
 Deintyr -iau *n*, tenter; hook to stretch
 Deiryd *v*, to pertain, to belong; to be
 Deiseb -au *nf*, petition [related
 Deisebu *v*, to petition
 Deisyf -ion *n*, request, entreaty: *v*, to request, to entreat, to beseech
 Deisyfiad *n*, requesting; request
 Deisyfol *a*, beseeching, suppliant
 Deisyfu, Deisyf *v*, to request; to crave, to entreat, to beseech
 Deisyn *n*, hank, skein
 Dêl *n*, progress; approach [neat
 Del *a*, stiff; pert, saucy; smart, pretty,
 Delbren -i *n*, cudgel; log; stick tied to a dog's tail; idle or stupid fellow
 Delder *n*, stiffness; sauciness; prettiness
 Delfaen *n*, delvin, substance found in
 Delfysg -oedd, amalgam [tin mines
 Delfysgu *v*, to amalgamate
 Delff *n*, numskull; churl
 Delffaidd *a*, oafish; stupid; churlish
 Delffeiddio *v*, to stupify; to become
 Delid -au *n*, mineral, metal [stupid
 Delidfaen, fain, feini *n*, mineral
 Delor -au *nf*, the woodpecker
 Delw -au *nf*, image; idol
 Delwad *n*, formation

Delwadol *a*, formative [images
 Delwaddoli *v*, to idolatrize, to worship
 Delwaddoliad *n*, worshiping of idols
 Delwaddoliaeth -au *n*, idolatry
 Delwaddolwr, wyr *n*, idolator, iconolater
 Delwant *n*, imagery
 Delwdorwr, wyr *n*, iconoclast
 Delwedd -au *nf*, resemblance; image
 Delweddu *v*, to portray [a statue
 Delwi *v*, to give a form; to become as
 Dell *n*, slit, cleft
 Delli, Dellni *n*, blindness
 Dellt *np* (-en *nf*), splinters; laths; lat-
 Dellteniad *n*, splintering [tice
 Delltenog *a*, splintered; latticed
 Delltenu *v*, to splinter
 Delltiad *n*, splintering; latticing
 Delltog *a*, in splinters; latticed
 Delltu *v*, to splinter; to lattice, to shiver
 Deml -au *n*, outskirt
 Dengar *a*, alluring, enticing
 Deniad *n*, alluring
 Denol *a*, alluring, enticing
 Denu *v*, to allure, to entice
 Deongli, Deongl *v*, to interpret
 Deongliad *n*, interpretation
 Deonglydd -ion *n*, interpreter
 Deol *n*, exile, banishment
 Deol *v*, to separate; to exile, to banish
 Deolawd *n*, separation
 Deoliad *n*, separation; banishing
 Deon -iaid *n*, distributor; dean
 Deon *np*, visitors, strangers
 Deoniaeth *nf*, deanery
 Deor *n*, hatching, hatch
 Deor *v*, to brood, to hatch
 Deoraid, eidiau *n*, hatched brood
 Deorain *v*, to hatch, to brood
 Deorawd, Deoriad *n*, hatching
 Der *a*, stubborn, froward, sullen
 Dera -on *nf*, fury, fiend, devil; the
 staggers
 Deraidd *a*, apt to be stubborn
 Derbyn *v*, to receive; to admit; to accept. Heb dderbyn wyneb, without respect to persons
 Derbyniad *n*, reception; admission
 Derbyniadwy *a*, receivable; admissible
 Derbyniol *a*, receivable, admissible; accept-
 Derbynioldeb *n*, acceptableness [ceptable
 Derch *a*, elevated, exalted
 Derchafu, &c=Dyrchafu, &c.
 Derdri *n*, obduracy
 Deri *np*, female oak trees: *nf*, oak grove
 Deriad *n*, froward acting
 Derio, Deru *v*, to act frowardly
 Derlewyn -ion *n*, radiance

Derlin *n*, the heart of oak
 Derlwyn -i *n*, oak grove
 Derllydd *a*, poured, effused
 Derllyddiad *n*, depletion
 Derllyddu *v*, to pour out
 Dernyn -au *n*, piece, patch, fragment
 Derw *n*, the male oak, oak trees: *nf*, oak grove
 Derwen, derw, deri *nf*, oak tree, oak
 Derwin *a*, oaken, made of oak
 Derwydd -on *n*, druid
 Derwyddol *a*, druidic, druidical
 Derwyddoni *n*, Derwyddoniaeth *nf*, dru-
 Derwyddiaeth *nf*, druidism [idism
 Des -au *n*, system, order, rule
 Deseb -au *nf*, system
 Desgyn *v*, to ascend, to mount=Esgyn
 Dest *n*, order, trim
 Destl, Destlaidd, Destlus *a*, neat, trim, tidy, spruce; delicate, dainty
 Destliad *n*, putting in trim
 Destlu *v*, to make neat
 Dethol *v*, to select, to pick, to choose
 Dethol, Detholedig *a*, select, choice, chosen. Detholion, selections
 Detholiad *n*, selecting, selection
 Dëu *v*, to come, to arrive
 Deuad *n*, coming, arrival
 Deuawd *n*, duet, duetto
 Deubarth *a*, of two parts: *np*, two parts
 Deubarthiad *n*, bisection
 Deubarthu *v*, to bisect, to divide
 Deuben *np*, two heads; a pair
 Deuben, Deubenog *a*, two-headed
 Deublyg *a*, double
 Deublygiad *n*, doubling
 Deublygiaeth *nf*, duplicate
 Deublygu *v*, to double
 Deudro *np*, two turns: *a*, twice
 Deudroed *np*, two feet
 Deudroediog *a*, bipedal, biped
 Deuddaint *a*, bidental
 Deuddeg *a* & *n*, twelve, 12
 Deuddegfed *a*, twelfth
 Deuddyblyg *a*, twofold, duplicate
 Deueiriog *a*, equivocal
 Deuenwol *a*, binomial
 Deufed *am*, second: *af* dwyfed
 Deufin, Deufiniog *a*, of two edges, two-edged
 Deugain, Deugaint *a* & *n*, forty, 40
 Deugeinfed *a*, fortieth
 Deuhanner *a*, of two halves
 Deulais *a*, of two sounds
 Deulasnur *n*, bichloride
 Deuleisiad, iaid *n*, diphthong
 Deulin *np*, the two knees

Deuliw *np*, two colours; two parties
a, of two colours, bicolor
 Deulun *np*, two forms; a pair: *a*, o
 Deulygeidiog *n*, binocular [two form:
 Deunaw *a* & *n*, eighteen, 18
 Deunydd -iau=Defnydd
 Deuochrog *a*, of two sides, bilateral
 Deuoedd *np*, the twain, the two
 Deul *a*, future, coming; dual
 Deurudd *np*, the cheeks
 Deuryw *np*, two sorts or kind: *a*, of de
 Deutu *np*, two sides; compass. (C
 Dewedd *np*, two forms [ddeutu abou
 Deuwynbog *a*, having two faces; hypo
 critical: *n*, the heart's ease
 Dew *n*, he who wills; the deity
 Dewaint *n*, midnight, dead of night
 Dewid -ion *nf*, promise, vow
 Dewin -ion -iaid *n*, diviner, wizard
 soothsayer, sorcerer
 Dewin *a*, divine, theological
 Dewines -au *nf*, witch, sorceress
 Dewiniaeth *nf*, divination
 Dewinio *v*, to divine
 Dewinydd -ion *n*, theologian=Duwir
 Dewinyddiaeth *nf*, theology [yd
 Dewis -ion *n*, choice. *v*, to choose
 Dewisiad *n*, choosing
 Dewisol *a*, choice, desirable, select
 Dewr *a*, brave, bold, valiant; stout
 Dewr -ion *n*, brave one, hero
 Dewrhau *v*, to grow bold
 Dewrdr, Dewredd *n*, bravery, valour
 Dewryn *n*, pert or brave one
 Di *px*, without, void of, destitute of, no
 having; dis-, il-, im-, in-, ir-, un-
 non-, -less, not. A numerous clas
 of adjectives of negative significati
 is formed by prefixing this particl
 nouns or to other words used as noun
 The following are some of the mo
 important: for others, not included
 the list, the nouns of which they a
 formed must be referred to:—
 Diabred, unprogressive. Diach, ign
 ble. Diachles, unsuccoured. Diachlud
 unobscured. Diachor, being unencircle
 Diachos, without cause, causeless. D
 achris, uncovered, unobscured. Diachu
 not to be saved. Diachudd, unseclude
 Diachwyn, uncomplaining. Diadbry
 without redemption. Diadchwaet
 Diadffas, void of relish. Diadchw
 unrecurrent. Diadeg, inopportune. D
 adfyd, unafflicted, unvexed. Dia
 fyw, void of revival. Diadgof, void
 recollection. Diadlais, void of res

nance. Diadlam, not to be repassed. Diadlif, without a reflux. Diadnabod, unrecognized. Diadnaid, void of resilience. Diadnair, reproachless. Diadred, void of recurrence. Diadrwym, unrestricted. Diadwaith, not to be undone. Diadwedd, void of retrospect. Diadwerth, undepreciated. Diadwyth, innoxious, innocuous. Diaddfed, immature, unripe. Diaddurn, unadorned. Diaddysg, unlearned, illiterate. Diael, without a brow. Diaele, unafflicted, not ailing. Diaeth, without pain. Diafael, without a hold. Diafar, without sorrow. Diaflwydd, void of misfortune. Diaflym, not blunt. Diafrad, without waste. Diafrlwyth, unimpassioned. Diafreol, undisordered. Diafrwydd, unobstructed. Diafwyw, undegenerate. Diagor, without opening. Diagro, undejected. Diagwedd, void of method or form. Diaugen, deathless, immortal. Diaidd, void of zeal, without energy. Diail, without a second, unequalled. Dialenedig, unregenerated. Diaill, not otherwise. Diaillt, matchless, unmatched. Diainc, void of greediness. Dialaeth, void of sorrow. Dialar, not mourning. Dialw, uncalled, unnamed. Diallu, unable, impotent. Diambell, carce. Diamcan, void of design, purposeless. Diamdlawd, not necessitous; abundant. Diamddiffyn, defenceless. Diameth, unailing. Diamgall, not circumpect. Diamgant, unencircled. Diamgeledd, succourless. Diamgelog, uncircumspect. Diamgen, not otherwise. Diamgudd, not enveloped. Diamgyffred, void of comprehension. Diamgylech, unsurrounded. Diamhafal, without parallel, incomparable. Diammheu, inubitable, doubtless. Diammod, unconditional. Diamrafael, uncontentious. Diamrosgo, not unyielding. Diamryson, void of strife. Diamryw, not heterogeneous. Diamwedd, incongruous. Diamvel, uncircumspect. Diamwes, void of enjoyment. Diamwys, unequivocal. Dimynedd, impatient. Dianad, unexceptionable. Dianadl, breathless. Dianaf, without defect, perfect. Dianair, reproachless. Dianerch, ungreeted. Dianerth, not unsightly. Dianfodd, not unailing. Dianfon, without mission, unent. Dianfudd, not unprofitable. Dianlawd, without misfortune. Dianhap, without mischance. Dianhwyl, undisordered. Dianial, not overgrown. Dianian,

unnatural. Diannedd, without a dwelling. Diannel, aimless. Diannod, instantaneous. Diannog, unexcited. Diannywd, unchilled. Dianrhag, giftless. Dianrhydedd, without honour. Diansawd, impersonal. Diantur, without enterprise. Dianndon, not perjured. Dianwadal, unwavering. Dianwes, unindulgent. Dianwylyd, not affectionate. Diarab, not joyous, sad. Diaraf, not dilatory or slow. Diaraul, inclement. Diarbed, unsparing. Diarchar, dauntless. Diarchen, uncovered, unshod. Diarchenad, unclothed. Diarcholl, without a wound, unscathed. Diarchwaeth, tasteless. Diardres, without toil. Diardwy, without sway. Diarddel, claimless: *v*, to disclaim, to repudiate. Diarf, unarmed. Diarfaeth, void of purpose. Diarfer, without usage; unusual. Diarfod, inopportune. Diarffordd, out of the way. Diargae, without obstacle. Diargel, undisguised. Diargraff, unprinted; without impression. Diargyswr, undaunted. Diargywedd, blameless. Diarial, spiritless, faint. Diarloes, exhaustless. Diarludd, unobstructed. Diarlwy, unprovided. Diarmerth, without preparation or provision. Diarnabod, unrecognized. Diarnod, uncharacteristic. Diarobryn, unmerited. Diarofyn, unintentional. Diarogl, without scent, scentless. Diaros, without delay. Diarswyd, dauntless, fearless. Diartaith, without torture. Diarw, not rough or rugged. Diarwais, without earnestness. Diarwedd, without conduct. Diarwel, not conspicuus. Diarwellyg, undefectible. Diarwybod, unknowing, unawares. Diarwydd, without token. Diarymchwel, unreverting. Diarynaig, dauntless. Diabri, without wiles. Diasgell, wingless. Diasgen, unblemished; unhurt. Diasglloff, without lameness. Diasgwrn, without bone. Diastrus, unperplexed. Diasw, not left or awkward. Diatib, unanswered. Diattal, unimpeded, unstopped, incessant. Diattreg, undelayed, unimpeded; direct. Diattro, without reversion. Diathraw, without a teacher. Diathrawd, unendorsed. Diathrin, unused to labour. Diau, true, certain. Diawch, not keen; unapt. Diawgrym, unskilful. Diawr, without doubt. Diaws, unapt. Diawydd, without avidity, not zealous

Dibaid, incessant, unceasing, cease-

less. Dibaith, indistinct. Diball, infal-
 lible; sure. Dibara, not durable; short.
 Dibarch, void of respect. Dibech, sin-
 less, without sin. Dibedrylaw, inexpert.
 Dibelre, without perplexity. Dibellt,
 incompact. Diben, headless, endless.
 Dibenaeth, without a chief or leader.
 Diberchen, unpossessed. Diberfedd,
 without entrails. Diberthynas, irrele-
 vant. Diberygl, without danger. Di-
 betrus, unhesitating, decided. Dibil,
 having no peel. Diblaid, without party.
 Diblant, childless. Dibleth, unplaited.
 Diblisg, without shell or husk. Diblu,
 featherless, unfledged. Diblwyf, hav-
 ing no parish. Diblydd, not mellow
 or soft. Diblyg, without a fold. Dibobl,
 without people, unpopulated. Diboen,
 painless; unwearied. Diboeth, without
 heat. Diborth, helpless, unaided. Di-
 braidd, without flocks. Dibrawf, with-
 out proof. Dibrestl, without prattling.
 Dibreswyl, having no abode. Dibrid,
 priceless. Dibriidd, without earth. Di-
 brin, unscanty, unscarce. Dibrifod, un-
 married, single. Dibris, worthless, value-
 less, of no account. Dibrudd, indiscreet.
 Dibrwy, improvident. Dibryd, inoppor-
 tune. Dibryder, without anxiety. Di-
 bryn, without purchase. Dibrys, without
 haste. Dibrysur, not diligent. Dibuch,
 without desire. Dibur, impure, unre-
 fined = Annhur. Dibwyll, senseless,
 witless. Dibwys, light, not heavy. Di-
 byd, without danger

Dichwant, without desire. Dichwerw,
 not bitter. Dichwith, not awkward.
 Dichwedl, without a word

Didad, fatherless. Didaen, without ex-
 pansion. Didaer, unimportunate. Didal,
 unpaid. Didalch, unfractured. Didalm,
 incessant. Didanc, not tranquil. Di-
 dardd, uneffusive. Didarf, unscared,
 unchased. Didaro, not struck, without a
 blow; unaffected, unconcerned. Didarth,
 without vapour. Didasg, without task
 or job. Didaw, not silent or tacit.
 Didawel, not calm, untranquil. Didawl,
 incessant. unabated. Didech, without
 skulking. Dideimlad, unfeeling, inhu-
 man. Dideithi, imperfect in kind. Didel,
 not stretched. Didelaid, not beautiful.
 Dider, impure, unrefined. Diderfyn,
 boundless, endless, infinite. Diderfysg,
 undisturbed. Didlawd, not poor, or
 destitute. Didole, without a dent.
 Didoll, free of toll, toll-free. Didon,

having the surface removed. Didonfryc
 unfroward. Didor, uninterrupted. Di-
 doraeth, unprofitable; silly and change-
 able; fickle; shiftless; uncontinuing.
 Didorch, unwreathed. Didoriad, ur
 broken. Didost, unsevere. Didostur
 without pity, pitiless, incompassionat
 Didra, without excess. Didrachwan
 without lust. Didrasfn, without chang
 Didrafferth, Didrafod, without bustl
 Didraha, without haughtiness. Didra
 undiminished. Didraill, unrevolv
 Didrain, unagitated; solitary. Didrai
 without oppression. Didralod, witho
 distress. Didrangwydd, unstumbling;
 without offence. Didramwy, unfreque
 ted. Didranc, endless; incessant. D
 dras, without kindred. Didrasere
 without doating. Didraul, wasteles
 inexpensive; without diminution. D
 drawd, without currency. Didrawia
 unimpelled. Didraws, not cross; n
 froward. Didref, without a dwellin
 desert. Didrefn, disordered, irregula
 Didremyg, without contempt. Didre
 without labour. Didreth, free of t
 bute, tax-free. Didro, without a tur
 ing, direct. Didroed, footless; with
 a leg or stand. Didrofa, without
 turning. Didroedd, without trar
 gression. Didru, without misery. I
 drugar, Didrugaredd, un pitying, mer-
 less, pitiless, unmerciful. Didrwe
 not fractious. Didrwn, not heavy, lig
 Didrwt, noiseless, without din. I
 drwydded, unlicensed. Didrydar, wit
 out clamour. Didrythyll, not want
 Didrywedd, without instinct. Diduch:
 without grumbling. Didudd, witho
 covering. Diduedd, impartial, unbiass
 Didwff, without growth. Didwg, unpr
 perous. Didwll, having no hole. Didw
 unfractured, whole. Didwrf, witho
 tumult. Didwy, unarranged. Didwy
 without guile, un deceitful. Didwy
 unelastic. Didy, houseless. Did
 unsuspected. Didymmestl, untemp
 tuous. Didyner, not mild or tend
 Didywyll, not dark, unobscured, in-
 seure. Didywyn, without resplenden

Didda, Diddaioni, void of goodne
 Diddadl, without dispute, undisput
 indisputable. Diddail, leafless, ap
 ous. Diddannod, reproachless. Didd
 bod, improvident. Diddarfod, endle
 perennial. Diddawn, ungifted; gra
 less. Diddawr, unconcerned. Didde

void of understanding, irrational. Diddfydd, unsubstantial; useless. Didderyn, unreceiving. Diddestl, untidy. Diddewis, without choice. Diddial, without revenge. Diddichell, undesigning, guileless. Diddiflan, not evanescent. Diddiffodd, unquenchable. Diddig, unimpassioned, without anger; appeased; contented; unmurmuring. Diddillad, without clothes. Diddin, having or being nothing; worthless. Diddiogi, not lazy. Diddfolch, without thanks; unthankful. Diddirnad, not comprehended. Diddiwedd, endless, infinite. Diddiwyll, uncultivated. Diddolur, unailing; painless. Diddos, without drops. Diddosbarth, unclassified. Diddrwg, void of evil, innocent, harmless. Diddrwg didda, neither good nor bad; indifferent. Didduw, goddess; atheistical. Diddyblyg, undoubted. Diddychryn, fearless, dauntless, unintimidated. Diddyled, out of debt. Diddyrys, not intricate. Diddysg, unlearned, illiterate. Diddyweddi, unjoined; unaffiliated.

Dieching, unstrained. Diechrys, not alarming. Diechwng, not contiguous. Diechyr, inflexible; sturdy. Diedfydd, Diedlaes, without drooping. Diedlid, without anger. Diedliw, reproachless. Diedlym, without pungency. Diedmyg, without reverence. Diedrin, without ostle. Diedrysedd, without superfluity. Diedw, unfaded, unwithered. Dieddaint, compact. Dieddrin, not mysterious. Dieddyl, not inherent. Dieffras, slender. Dieffrydd, unmaimed. Dieffaith, ineffectual. Diegin, having no germ. Dieglur, indistinct. Dieglwg, not manifest. Dieglyd, unwavering. Diegni, without exertion. Diegryn, untrembling. Diegwau, not feeble or weak. Diegweddi, lowerless. Diegwyl, inopportune. Diddil, not slender; not feeble. Dieiddo, without property. Dieilig, unharmonious. Dieimg, without agitation. Dieiriach, without dispute. Dieiriol, without intercession. Dieisien, unnecessary, needless. Dieisor, matchless. Dieithr, without exception. Diehusen, without charity. Diehw, worthless; ignoble. Diehl, unblemished, perfect. Dien, moving with ease, nimble, mettlesome, vigorous; not broken with labour or age; calm; pleasant; certain. Dienaid, inanimate, soulless. Dienbyd, without

peril. Diencil, not receding. Dienig, without activity; sad. Dienllib, irreproachable. Diennill, unprofitable, profitless. Dienw, anonymous, nameless. Diepil, having no issue. Dierbyn, without reception. Diergryd, without trembling. Diergryn, unshaken; fearless. Diergyr, unimpelled. Dierlyd, Dierlyn, unpursued. Dierwin, not rough or harsh. Diesgud, not nimble or active. Dietifedd, without issue, childless, without an heir, heirless. Dieuwyllys, intestate, without a will

Difad, destitute of good. Difaddeu, without remission, unpardoned. Difael, void of profit. Difaeath, without nourishment, unnourished. Difai, blameless, faultless. Difalch, void of pride; humble. Difam, motherless. Difan, spotless, unspotted, immaculate. Difanw, evanescent, perishing. Difanwl, not exact, inexact. Difar, without wrath. Difarf, heedless, shaved. Difariaeth, without mischief. Difarn, void of judgement. Difarw, deathless, immortal. Difas, not shallow. Difaswedd, without levity. Difechni, not having bail, unbailed. Difedr, unskilled, unskilful. Difedydd, unbaptized. Difeddiant, unpossessed, without possession. Difefl, void of reproach. Difeth, infallible, certain. Difin, without edge, edgeless, blunt. Diflaen, without a point. Diflan, without lustre; fading. Diflas, tasteless; disgusting; insipid, disagreeable. Diflin, Diflino, not tired, unwearied, untiring. Diflisg, without shell; unpeeled. Diflodau, destitute of flowers. Diflwg, not sullen. Difoes, void of manners, rude. Difrad, not treacherous. Difradw, not defective. Difraint, unprivileged; unfranchised. Difrau, not fragile or brittle. Difraw, fearless; careless; courageous. Difreg, not frail. Difri, undignified; ignoble. Difrig, not having tops; pruned. Difrisg, without trace, trackless. Difro, exile. Difryd, having no mind; listless. Difrys, not in haste. Difryw, not luxurious. Difuchedd, immoral. Difudd, gainless, not profitable. Difwng, unwavering, steady. Difwlech, breachless. Difwriad, undesigned, without purpose. Difwrw, unprovoked; inconsiderate. Difwryn, unenjoyed; unprofitable; *v.* to spoil. Difydr, without metre. Difyfyr, un contemplated, impromptu.

Difygwł, unintimidated. Difygwith, void of threatening. Difyngial, void of stammering

Diffaeth, unfruitful, barren; uncleared. Diffaith, vile, dishonest, filthy, base. Diffawd, unfortunate, luckless. Difflais, not ravaged. Diffordd, having no road, pathless. Diffirwyn, unbridled. Diffirwyth, fruitless; unprofitable. Diffuant, unfeigned, sincere. Diffur, without perception. Diffyniant, unprosperous

Digabl, uncalumniated. Digae, unenclosed, unfenced. Digaer, unwalled, unfortified. Digaeth, Digaethiwed, unconfined. Digainc, without branches. Digais, not seeking; negligent. Digalon, heartless, dispirited, depressed. Digam, not bent; unperverted. Digamwedd, void of iniquity, faultless. Digamwri, void of iniquity. Digar, not loved; forlorn. Digarad, disregarded; forlorn. Digarc, careless; unanxious. Digarchar, unimprisoned. Digardd, unstigmatized. Digariad, unbeloved; forlorn. Digas, without hatred, unhated. Digid, without treasure. Digeintach, without bickering. Digel, not hidden or secret; open. Digelwydd, free from falsehood, truth-telling. Digellwair, not joking. Digen, without scales or scarf. Digenedl, without a family. Digenfgen, without envy, unenvious. Digeraint, without kindred. Digerdd, artless; songless. Digerth, not imminent. Digerydd, without rebuke, unrebuked. Digib, having no husk. Digig, without flesh, fleshless. Digil, unreceding; firm. Digilwg, without a frown. Daglefyd, free from disease. Digliw, compact; deformed. Diglod, without fame; unrenowned. Diglwyf, uninfected; sane. Diglyw, deaf. Digoddiant, without annoyance. Digoed, without wood or timber. Digoll, without loss or lapse. Digolled, free from loss, safe. Digosp, unpunished. Digost, without expense. Digraid, not passionate. Digrawn, unaccumulated. Digred, unbelieving, infidel. Digribddail, without extortion. Digrintach, not miserly. Digroen, having no skin or crust. Digroniad, unbounded. Digrybwyll, not alluded to. Digrych, unwrinkled, unruffled. Digryn, without trembling. Digu, not affectionate. Digudd, un concealed. Digwl, blameless, faultless. Digwinwl, cloudless, unclouded. Digwsg,

sleepless. Digwydd, Digwypm, without lapse. Digidwybod, unconscionable without conscience. Digyfannedd, no domestic. Digyfedd, without feasting; Digyfludd, unimpeded. Digyflwyn, unattached. Digyfneth, helpless, unaided. Digyfnewid, unchangeable, immutable. Digyfoeth, destitute of wealth. Dgyfraid, wanting necessaries. Digyraith, without law; lawless. Digyfra unparticipated. Digyfrif, of no account. Digyfrwng, not intervening, immediate. Digyfrwydd, unpropitious. Digyfwn immediate, close. Digyfyng, unconfined. Digyffelyb, dissimilar, unparallelled. Dgyffro, undisturbed, unmoved. Dgyngbor, void of council. Digyngwed unassimilating. Digyngyd, inconsiderate. Digymhar, matchless, peerless. Digymhell, unconstrained. Digymhort succourless, helpless. Digymhwyll, irrational. Digymmal, jointless. Dgymmeriad, of no estimation, disreputable. Digymmysg, uncompounded. Dgynhen, not discordant; without dispute or strife. Digynhwrf, unagitated; undisturbed. Digynnaliaeth, without support or maintenance. Digynnedd, without virtue. Digynniwair, unfrequented. Dgynnorthwy, helpless; unaided. Digynnydd, without increase. Digynnyrc unproductive. Digynnyred, unfrequented. Digynnysgaeth, unendowed. Dgyrrith, not mean. Digyssellt, undapted. Digysswllt, disjunctive. Dgystadliad, incomparable, unequalled. Digywair, without order. Digywilyd shameless, impudent, barefaced

Dihaeddiant, unmerited. Dihafarc energetic; courageous. Dihail, without service. Dihain, not epidemic. Dihair without infection. Dihalen, without salt. Dihalog, unpolluted, undefiled. Dihal not salt, not saline. Dihamdden, without leisure. Dihanfod, without existence, nonexistent. Dihap, luckless; unfortunate. Dihawdd, not easy; facile. Dihawl, without claim. Dihawnt, without alacrity. Dihedd, peaceless; discordant. Dihewyd, without zeal. Dihil, without progeny. Dihocce fraudless; sincere. Dihoen, dispirited; cheerless. Dihoff, unamiable, unloved. Dihort, without rebuke. Dihudd, without covering. Dihun, sleepless, awake. Dihwyl, disorderly. Dihyder, without reliance. distrustful, unconfident

Diladrad, without theft. Dilaeth, without milk. Dilafar, not loquacious, mute. Dilawch, without refuge. Dile, without place; extinct. Dilech, not apt to skulk. Diled, without breath. Diledach, not of base origin. Diledfyd, not listless. Dilediaith, free from provincialisms. Diledlef, of unbroken accent. Diledlyth, undejected. Diledrith, void of delusion. Diledryw, undegenerate. Dileddf, unbiassed; direct. Diles, useless; profitless. Dilesg, not weak, unfeeble. Dilew, not skilful or clever. Dilewyrch, unilluminated; not bright or light; gloomy. Dilid, not angry or wrathful. Diliw, colourless. Diludd, unobstructed. Diludded, indefatigable. Dilun, formless; awkward. Dilwgr, undefiled, unpolluted. Dilwrf, uncowardly. Dilwybr, pathless, trackless. Dilwydd, unprosperous. Dilwyth, not having a burden. Dilyfn, not smooth or sleek. Dilygad, eyeless, sightless. Dilyys, unavoidable; certain. Dilyth, not feeble; infallible. Dilywodraeth, anarchial
 Dinag, without exception or refusal. Dinam, unexceptionable. Dinawdd, without protection. Dinerth, impotent; unable, feeble. Dinewid, without change. Dinidr, without delay or hindrance. Diniwed, harmless, innocent. Dinod, of no note or mark. Dinodd, without juice or sap. Dinodded, defenceless. Dinwyf, without liveliness. Dinwyth, innoxious
 Diobaith, without hope, hopeless. Diober, worthless, useless. Diochel, unavoidable. Diodid, not dubious. Diodor, uninterrupted. Dioddef, without suffering. Dioed, without delay. Dioedran, not of age. Dioer, doubtless; erily. Diotal, careless; secure. Difid, without affliction. Diofn, fearless, undaunted. Diogan, reproachless. Digel, unexposed; secure. Diogwydd, inclined. Dioheb, unanswerable. Dihir, without delay. Diol, having no marks, trackless. Diolrhain, uninvestigated. Diolud, without wealth. Diludd, unobstructed. Diolwg, sightless, blind. Diommedd, without refusal. Dirchudd, undisguised; uncovered. Dirchwyl, unemployed. Diorfod, unconstrained. Diorig, unfickle; steady. Diormail, Diormes, unoppressed, un molested. Diorphen, without end, perpetual, constant. Diorphwys, restless.

Diorsaf, unstationary. Diorwag, not trifling. Diorwan, without feebleness. Dioryfig, unpresuming; not curious. Dios, indubitable, doubtless. Diosgryn, unagitated

Diradd, having no degree or rank. Diragfarn, unprejudiced. Diragfwriad, improvident; without predetermination. Diragfyfyr, unpremeditated, impromptu. Diragofal, improvident. Diragor, without excellence. Diragrith, without hypocrisy. Diragwel, without foresight. Diraid, unnecessary, useless. Diras, graceless. Direswm, irrational. Dirinwedd, without virtue. Dirodres, without pomp. Dirwgnach, un murmuring. Dirwym, without restriction. Dirwystr, unobstructed. Dirybudd, without notice. Diryfedd, not marvellous. Diryfyg, unpresumptuous. Dirym, without power; feeble, weak. Diryw, degenerate, debased

Disathr, untrodden, unbeaten. Disefyd, unstaying; sudden. Diseibiant, unindulged; without leisure, leisureless. Diserch, without fondness or affection. Diserfyll, not tottering. Disiarad, without talk; tacit. Disigl, unshaken, firm. Dison, without noise, silent. Disorod, defecate; pure, without dross. Disothach, clear of refuse. Disudd, Disug, juiceless, sapless, not juicy. Disut, out of order; unwell; small. Diswn, without noise. Diswrth, not sluggish. Diswta, not sudden. Diswydd, without office. Diswyn, without charm. Disyched, without thirst. Disyflyd, without motion. Disyfyd, unstaying; sudden. Disylw, heedless, inadvertent. Disylwedd, unsubstantial. Disymmud, immovable. Disyndod, without surprise. Disynwyr, senseless, foolish

Diunon, undoubted, indubitable. Diurddas, without dignity

Diwad, without denial. Diwaddod, without dregs. Diwael, not wretched, vile, or base. Diwaelod, bottomless; without dregs. Diwagedd, without vanity. Diwagl, immovable, firm, stable. Diwahan, indiscriminate. Diwahardd, unforbidden. Diwahodd, uninvited. Diwair, continent, chaste; faithful; loyal. Diwaith, without work. Diwala, unsatisfied; not full. Diwall, not lacking. Diwallt, hairless, bald. Diwarafun, unbegrudged. Diwarth, Diwarthrudd, reproachless. Diwarthaf, without superior.

Diwasanaeth, unserviceable. Diwasgar, undispersed. Diwasgod, without shelter. Diwatwar, without mockery. Diwegi, without vanity. Diweirin, continent, chaste. Diweithred, without deeds or acts. Diwellig, not apt to fail. Diwellt, without grass. Diwen, without smiling. Diweniaith, without flattery. Diwenwyn, not venomous. Diwerth, worthless, valueless. Diwes, immediate; proximate. Diwest, unvisited, visitless. Diwestl, without confusion. Dīwg, not frowning. Diwir, without truth. Diwisg, without covering. Diwlith, dewless. Diwlydd, without vegetation. Dīwni, seamless; not sewed. Diwobrwy, rewardless. Diwosgo, without finching. Diwosgryn, without trembling. Diwraidd, without root, rootless. Diwres, without heat. Dīwrtaith, unameliorated; unmanured. Dīwrth, without opposition. Dīwrthdro, without reverting. Dīwrthdyn, without contention. Dīwrthddadl, without controversy. Dīwrtheb, uncontradicted. Dīwrthladd, unrepugnant. Dīwrthlam, without recurrence. Dīwrthryn, without resistance. Dīwrthwyneb, unopposed. Dīwrthymdrech, irresistible. Dīwryg, infirm; feeble. Dīwrym, seamless, without a seam. Diwybod, unknowing, ignorant. Diwyg, not vitiated. Diwyl, unbashful; impudent. Diwyn, not white or fair. Diwyr, not oblique. Diwyth, without wrath

Diymadferth, inactive; helpless. Diymanerch, ungreeter. Diymarbed, unabstemious. Diymarbod, unprepared. Diymarfer, unaccustomed. Diymattal, unrestrained. Diymchwiliad, uninquisitive. Diymdaro, unable to strive. Diymdro, inflexible. Diymddiried, unconfiding. Diymgais, void of exertion. Diymgel, unsecluding. Diymgudd, unsecluded, unsecluding. Diymgyrch, unapproached. Diymmod, motionless. Diymogel, unguarded. Diymoralw, uninquisitive, unimportant. Diymosgryn, unable to crawl. Diymroad, unresolved. Diymryson, without dispute. Diymsyniad, insensible. Diymwad, undeniable. Diymwan, undefending. Diymwared, irremediable. Diymwasg, uncompressed. Diymwel, unvisiting. Diymwrthladd, unopposing. Diymwrthryn, unresisting. Diymi, without vigour. Diysbryd, spiritless, lifeless. Diysig, unconsuming.

Diysgog, immovable, firm, stable. Diystryw, void of tricks. Diystwng, unsubjected. Diystyr, inconsiderate; unmeaning; unimportant

Diaelodi *v*, to dismember

Diافل -iaid, diefl *n*, devil, Satan

Diافن -au *n*, fainting hot

Diافول, diafliaid *n*, devil, Satan

Diangiad *n*, escaping

Diangol *a*, escaping

Dianc *n*, escape, retreat

Dianc *v*, to escape, to avoid

Dial *n*, vengeance; revenge

Dial *v*, to avenge; to revenge

Dialbren -i *n*, gallows

Dialeddl *n*, vengeance

Dialeddgar *a*, revengeful, vengeful, vir

Dialeddiad *n*, avenging [dictiv

Dialeddol *a*, avenging

Dialeddu, Dialu *v*, to revenge, to aveng

Dialfawr, Dialgar *a*, revengeful

Dialiad *n*, revenging

Dialydd -ion *n*, avenger [vengeanc

Dialyddiaeth, Dialyniaeth *n*, reveng

Diammheuaeth *nf*, certainty

Diammhēus *a*, unsuspecting

Diammodol *a*, unconditional

Diamiaeth *nf*, indisposition

Diarddel, Diarddelwi, Diarddelw *v*, to disclaim, to repudiate

Diareb -ion *nf*, proverb

Diarebol *a*, proverbial

Diarebu *v*, to use adages

Diarebydd -ion *n*, proverbialist

Dias *n*, din, clamour

Dias *v*, to make a clamour

Diasp *nf*, shrill noise, cry

Diaspad -au *nf*, clangor, cry

Diasped *v*, to clang, to clamour

Diaspedain *v*, to resound, to ring

Diasu *v*, to ding, to clamour

Diau *ad*, certainly, surely, truly, indeed

Diawdlyn -oedd *n*, beverage

Diawdlys *n*, the give-ale

Diawdwydd *np* (-en *nf*), bay trees

Diawl -iaid *n*, devil=Diafol

Diawlaid *a*, devilish; hellish

Diawledig *a*, possessed of a devil

Diawles -od -au *nf*, she-devil, fury

Diawlig *a*, devilish, satanic

Diawlio *v*, to call the devil

Dib -ion *n*, fall, depth

Dibl -au *n*, skirt; daggie

Diblah -au *nf*, piston

Dible *np*, skirts; daggles

Dibliad *n*, bedagging [dagg

Diblo *v*, to daggie, to draggle, to b

Diblog *a*, bedaggle
 Diboeni *v*, to put out of pain
 Dibr -au *n*, saddle
 Dibra *v*, to put on a saddle
 Dibrisod *n*, depreciation; disregard
 Dibrisio *v*, to depreciate, to undervalue; to disregard
 Dibybyr *a*, void of energy [precipice
 Dibyn -au *n*, steep, hanging ground,
 Dibynai, eion *n*, pendulum
 Dibyniad *n*, impending
 Dibynog *a*, appendant
 Dibynol *a*, impending; dependent
 Dibynn *v*, to impend, to hang; to depend
 Dibynydd -ion *n*, dependent
 Dicra *a*, puny, squeamish; delicate
 Dicrāwch *n*, squeamishness
 Dichell -ion *nf*, wile, trick
 Dichellgar, Dichellus *a*, wily, crafty,
 Dichelliad *n*, devising [designing
 Dichellu *v*, to use craft [pick
 Dichlyn *a*, assiduous: *v*, to choose, to
 Dichlynder, Dichlynedd *n*, assiduity
 Dichlynu *v*, to choose, to pick
 Dichon *v*, to be able; to be permitted
 by circumstances. Dichon i mi, I may
 Dichonadwy *a*, possible
 Dichoni *v*, to be effectual
 Dichoniad *n*, effectuation
 Dichwain, weiniau *nf*, chance, lot
 Dichwyn, Dichyn, -ion *n*, fragment
 Did -au *nf*, teat; fluency
 Diden -au *nf*, nipple, teat
 Didenog *a*, having teats
 Diderf -oedd *n*, wilderness
 Didi *nf*, nipple, pap
 Didoi *v*, to uncover, to unroof
 Didoi *v*, to pare, to peel the surface
 Didraw *n*, straying
 Ddreftadu *v*, to disinherit
 Didri *n*, perplexity, trouble [borage
 Didrist *a*, undejected: *nf*, the plant
 Didryf -oedd *n*, solitary spot
 Didryfwr, wyr, Didryfydd -ion *n*, hermit
 Didyo *v*, to eject, to unhouse
 Didyr *n*, sorrow, sadness
 Diddigrwydd *n*, freedom from passion
 or anger; contentment
 Diddosben *n*, head-covering, hat
 Diddosfa -oedd *nf*, covert from rain;
 sheltered place
 Diddyfniad *n*, weaning
 Diddyfnu *v*, to wean
 Diddyfnyn *n*, weanling
 Diddym *a*, destitute, void
 Diddymadwy *a*, defeasible
 Diddynder *n*, nothingness

Diddymedig *a*, annulled
 Diddymedigaeth *nf*, abrogation
 Diddymiad *n*, annihilation
 Diddymol *a*, annihilating
 Diddymu *v*, to annihilate; to annul, to
 disannul, to abrogate; to depreciate
 Diebreidiad *n*, frustration
 Diebreidio *v*, to frustrate
 Diebryd, Diebrydiad *n*, frustration
 Diebrydol *a*, obstructive
 Diebrydu *v*, to frustrate
 Dieby *n*, assault, onset
 Diechwith *a*, not awkward
 Diedifar, Diedifarus *a*, impenitent=An-
 Diefflig *a*, devilish [edifarus
 Diefflyn *n*, little devil
 Diengyd, Diengu *v*, to flee, to escape
 Dien *n*, extinction; death
 Dienoed *n*, reprieve, respite
 Dienwaededig *a*, uncircumcised
 Dienwaediad *n*, uncircumcision
 Dienydd -iau *n*, violent death, execution
 Dienyddfa -oedd *nf*=Dienyddle -oedd
 --*n*, place of execution
 Dienyddiad *n*, putting to death
 Dienyddol *a*, life-divesting
 Dienyddu, Dienyddio *v*, to put to death
 Dienyddwr, wyr *n*, executioner
 Diesgeulus *a*, not negligent
 Diesgud *a*, not nimble
 Dietifeddu *v*, to disinherit
 Dienog *a*, guiltless, not guilty
 Dieurwydd *n*, certainty
 Dif -ion *n*, cast off, ejection
 Difa *v*, to consume; to destroy; to de-
 vour; to waste
 Difa *n*, extermination
 Difad *n*, exterminating
 Difalch *a*, void of pride; humble
 Difancoll *nf*, total loss, perdition
 Difaniad *n*, vanishing
 Difant *n*, vanished state
 Difann *v*, to vanish; to fade away, to
 Difanwl *a*, not exact, unexact [decay
 Difeddw *a*, sober, not drunk
 Difeio *v*, to exculpate
 Difeiriad *n*, repenting
 Difenwad *n*, contemning
 Difenwi *v*, to contemn; to call names
 Difiad *n*, annoyance
 Difinyddiaeth *nf*, divinity, theology=
 Duwinyddiaeth
 Difio *v*, to sting; to annoy
 Difio *a*, annoying; wild; untractable
 Diflanedigaeth *nf*, disappearance
 Diflaniad *n*, vanishing
 Diflanol *a*, evanescent

Diffant <i>n</i> , evanescence	Diffrediad <i>n</i> , protection
Diffanu <i>v</i> , to vanish away	Diffreidiad, iaid <i>n</i> , protector
Diffasodod <i>n</i> , disgust; insipidity	Diffreidio <i>v</i> , to protect, to defend
Diffasiad <i>n</i> , disgusting	Diffreidiog -ion <i>n</i> , guardian
Diffasu <i>v</i> , to disgust; to become dis-	Diffurwytho <i>v</i> , to make abortive or barren
Difforwyno <i>v</i> , to constuprate [gusted	to neutralize
Diffur -au <i>n</i> , cast; metre	Diffuryd <i>v</i> , to protect
Diffraisg <i>a</i> , not bulky or large	Diffurwyn <i>n</i> , defence, guard
Diffrawu <i>v</i> , to grow careless	Diffurwys -ydd <i>n</i> , precipice
Diffrawch <i>n</i> , unconcern; fearlessness	Diffuridd -ion <i>n</i> , infidel
Diffregawd <i>n</i> , rebus	Diffur -ion <i>n</i> , defect, failure. Diffur;
Diffreinio <i>v</i> , to disfranchise	ar yr haul, an eclipse of the sun
Diffrif, Diffrifol <i>a</i> , void of trifling; ser-	Diffurig anadl, shortness of breath
ious, earnest, sedate, thoughtful	Cylch y diffurigion, the ecliptic
Diffrifio <i>v</i> , to make or become serious	Diffurigiad <i>n</i> , defection [to fa
Diffrifio <i>v</i> , to abuse; to debase	Diffurigio <i>v</i> , to be defective; to be tired
Diffrod, Diffrawd, frodau <i>n</i> , waste; de-	Diffurigiol <i>a</i> , defective; weary, tired
vastation, desolation; depredation	Diffuryn -ion <i>n</i> , defence, guard
Diffrodaeth <i>nf</i> , extravagance	Diffuryniad <i>n</i> , defending
Diffrodi <i>v</i> , to make havoc, to waste, to	Diffurynol <i>a</i> , defensive
desolate, to devastate	Diffurynu <i>v</i> , to defend, to guard
Diffroi <i>v</i> , to banish, to exile	Dig <i>n</i> , passion, anger, ire, wrath
Diffurwysg <i>a</i> , not inebriated	Dig <i>a</i> , angry, wrathful; displeased
Diffurysheulyd <i>a</i> , immaculate, spotless	Digaeth <i>a</i> , unconfined, unrestrained
Diffurysdaeth <i>nf</i> , inattention	Digalondid <i>n</i> , heartlessness
Diffurdio <i>v</i> , to deprive of gain or profit	Digaloni <i>v</i> , to dishearten
Diffurwyno <i>v</i> , to make unprofitable, to	Digaru <i>v</i> , to cease loving
mar, to spoil; to defile; to sully	Digedenu <i>v</i> , to remove nap from cloth
Diffuryn -ion <i>n</i> , fragment, piece, morsel	Digio <i>v</i> , to offend; to anger; to l
Diffuryniad <i>n</i> , cutting to pieces	Digloff <i>a</i> , not lame or halt [offende
Diffuryniaeth <i>nf</i> , anatomy [to anatomize	Digllawn <i>a</i> , wrathful, angry
Diffurynio <i>v</i> , to carve, to mince; to dissect,	Digllonder, Digllonedd <i>n</i> , wrathfulness
Diffur <i>a</i> , diverting, amusing	Diglloni <i>v</i> , to be displeased [displeasu
Diffurredigaeth <i>nf</i> , amusement, relaxation	Digofaint <i>n</i> , displeasure; anger
Diffurrgar <i>a</i> , tending to divert, amusing	Digollediad <i>n</i> , indemnification
Diffurriad <i>n</i> , diverting, recreation	Digollediant <i>n</i> , insurance [demi
Diffurru <i>v</i> , to divert, to amuse	Digolledu <i>v</i> , to make good a loss, to i
Diffurru <i>a</i> , divertive, amusing	Digon <i>a</i> , enough, sufficient: <i>n</i> , enough
Diffurwch <i>n</i> , diversion, play, amusement	<i>ad</i> , enough
Diffurysgu <i>v</i> , to unmix, to separate	Digonedd <i>n</i> , abundance; sufficiency
Diffur <i>a</i> , lifeless, inanimate	Digoni <i>v</i> , to suffice; to satisfy
Diff -od <i>n</i> , cast, throw, dart	Digonol <i>a</i> , sufficient; sated
Diffaeth, ffleithydd <i>n</i> , wilderness, desert	Digonoldeb <i>n</i> , abundance
Diffaeth <i>a</i> , waste, desert	Digonoli <i>v</i> , to satiate, to satisfy
Diffaethfa, ffydd <i>nf</i> , foul ground	Digor <i>n</i> , habit, passion
Diffaethwch <i>n</i> , wilderness	Digorffori <i>v</i> , to disenbody
Diffawd, ffidion <i>nf</i> , misfortune	Digrain <i>a</i> , wandering, straying
Diffaithder <i>n</i> , foulness	Digrif, Digrifol <i>a</i> , amusing; jocose
Diffaithio <i>v</i> , to lay waste	Digrifedd, Digrifwch <i>n</i> , pleasantry,
Diffur -ion <i>n</i> , defence, guard	musement [==Anghry
Diffurriol <i>a</i> , defensive	Digryno <i>a</i> , incompact; untidy, slover
Diffuru, Diffuryd <i>v</i> , to defend, to guard	Digter <i>n</i> , anger, displeasure
Diffodd <i>n</i> , what is extinct	Digu <i>a</i> , not affectionate
Diffodd, Diffoddi <i>v</i> , to extinguish	Digus <i>a</i> , displeasing, vexatious
Diffoddriad <i>n</i> , extinction	Digyfiuo <i>v</i> , to disjoin; to unyoke
Diffoddyr -on <i>n</i> , extinguisher	Dihatru <i>v</i> , to strip, to undress
Diffred, Diffredu <i>v</i> , to protect	Dihenydd <i>n</i> , he that is without orig

Yr hen Ddihenydd, the Ancient of Days (<i>Dan.</i> vii. 9)	Dimeiwert <i>nf</i> , halfpennyworth
Diheurad, Diheurawd <i>n</i> , apology	Dimwybodyddion <i>np</i> , Knownnothings (an American faction)
Diheureb <i>nf</i> , adage	Din -ion <i>nf</i> , hill fort; fortress; camp
Diheuro <i>v</i> , to apologize	Dinas -oedd <i>nf</i> , city; fortress
Dihoeni <i>v</i> , to grow languid	Dinasfrait, freintiau <i>nf</i> , freedom or privilege of a city
Dil -iau <i>n</i> , structure; texture. Dil mêl, honeycomb	Dinasol <i>a</i> , belonging to a city; municipal
Dilaes <i>a</i> , without trailing or low	Dinasydd -ion, Dinaswr, wyr <i>n</i> =Dines-
Dilain <i>a</i> , worked upon; wasted	Dinerthedd <i>n</i> , impotence [ydd
Dilead <i>n</i> , abolition, deletion	Dinesgob -ion <i>n</i> , metropolitan
Dilechdid <i>n</i> , dialectics	Dinesig <i>a</i> , belonging to a city; civil, civic. Brethyn dinesig, broad cloth
Dilēdigaeth <i>nf</i> , extinction	Dinesydd -ion <i>n</i> , citizen, denizen
Diler -au <i>n</i> , instrument, tool	Dinesyddiaeth <i>nf</i> , municipality
Dilerbren -i <i>n</i> , meting-rod	Dinesyddio <i>v</i> , to denizen, to enfranchise
Dilēu <i>v</i> , to displace; to blot out, to delete; to abolish; to raze; to annul	Dinystr -au <i>n</i> , destruction
Diliad <i>n</i> , operation	Dinystrio <i>v</i> , to destroy
Dilio <i>v</i> , to make accurate. Dilio caeth- iwed, to emancipate from bondage or thraldom	Dinystriol <i>a</i> , destructive
Diliw <i>n</i> , phantom	Diod -ydd <i>nf</i> , drink, beverage; ale
Diluddedu <i>v</i> , to rid of fatigue	Diodgar <i>a</i> , given to drinking
Diluw <i>n</i> , deluge, flood=Dylif	Diodi <i>v</i> , to give drink
Dilwydd <i>nf</i> , the celandine	Diodlestr -i <i>n</i> , drinking-cup
Dilwyn <i>v</i> , to shed, to cast off	Diodlyn -oedd <i>n</i> , beverage
Dilyn, Dilyd <i>v</i> , to follow; to pursue	Diodrydd <i>a</i> , given to drinking
Dilyniad <i>n</i> , following	Diofaled <i>n</i> , carelessness
Dilyniaeth <i>nf</i> , following, pursuit	Diofalu <i>v</i> , to become careless; to make
Dilyinol <i>a</i> , following; consequent	Diofalus <i>a</i> , negligent [secure
Dilyr -ion <i>n</i> , instrument, tool	Diofalwch <i>n</i> , negligence, carlessness
Dilyrbren -i <i>n</i> =Dilerbren	Diofryd <i>n</i> , decision; vow
Dilyrsod <i>n</i> , unavoidableness; certainty	Diofrydiad <i>n</i> , vowing
Dilyrsiad <i>n</i> , making certain	Diofrydog <i>a</i> , devoted; vowed
Dilyrsiant <i>n</i> , uncertainty	Diog <i>a</i> , slothful, sluggish, lazy, slow
Dilyrsiol <i>a</i> , unexceptionable	Diogeled <i>n</i> , security, safety
Dilyrsrwydd <i>n</i> , certitude	Diogeliad <i>n</i> , securing; insurance
Dilysu <i>v</i> , to make unavoidable; to cer-	Diogelu <i>v</i> , to secure, to guard, to insure
Dill -ion <i>n</i> , plait, fold [tify	Diogelwch <i>n</i> , security, safety
Dillad <i>np</i> , clothes, apparel, raiment	Diogelwr, wyr <i>n</i> , one who makes safe; securer, insurer; conservative
Dilladiad <i>n</i> , clothing	Diogi <i>n</i> , idleness, laziness, sloth: <i>v</i> , to grow idle or lazy
Dilladn <i>v</i> , to clothe, to dress	Diogyn <i>n</i> , idler, lazy one, sluggard
Dilladwr, wyr, Dilledydd -ion <i>n</i> , cloth-ier; tailor, habitmaker	Diolch, Diolwch <i>n</i> , thanks; praise
Dilliad <i>n</i> , folding	Diolch <i>v</i> , to give thanks, to thank
Dillni <i>n</i> , smartness; elegance	Diolchgar <i>a</i> , thankful, grateful; obliged
Dillyn -ion <i>n</i> , ornament. Dillynion,	Diolchgarwch <i>n</i> , thanksgiving, gratitude
dillyn <i>a</i> , smart, trim, spruce [beauties	Dioli <i>v</i> , to blot out, to obliterate
dillynder <i>n</i> , smartness, gaiety, neatness	Dioliad <i>n</i> , obliteration
dillynes -au <i>nf</i> , smart female	Dioloi <i>v</i> , to develop
Dim <i>n</i> , nothing; anything; something; everything; trifle. Dim wy, the pel-licle inside an eggshell	Diolwch <i>v</i> , to show gratitude=Diolch
Dim <i>a</i> , no; any	Diorseddu <i>v</i> , to dethrone
Dim <i>ad</i> , in no degree, not at all	Diosg <i>v</i> , to undress; to put off one's
Dimai, eiau <i>nf</i> , halfpenny	Diota <i>v</i> , to tipple [clothes
Dimedd -au <i>n</i> , nothingness	Diotach <i>n</i> , tipping
	Diotty, tai <i>n</i> , ale-house, tipping-house
	Diotwr, wyr <i>n</i> , Diotai, eion <i>nc</i> , tippler, sot
	Dir -iau <i>n</i> , force; certainty

- Dir *a*, of force; certain, sure: *p.c.*, denoting vehemence or excess = Gor, Er
 Dirasrwydd *n*, gracelessness
 Dirboen -au *nf*, extreme pain
 Dirboeni *v*, to excruciate, to torture
 Dirchwant *n*, ardent desire
 Dirchwys *n*, profuse perspiration
 Dirdaen *a*, extremely distended
 Dirdra *n*, outrage
 Dirdyniad -au *n*, tension; convulsing; torture. Dirdyniadau, convulsions
 Dirdynu *v*, to pull extremely; to rack; to torture
 Dirddwys *a*, extremely condensed
 Direb -ion *nf*, common saying, adage
 Direidi *n*, mischievousness
 Direidio *v*, to become unlucky
 Dirfaint *n*, extreme bulk
 Dirfarn -au *nf*, harsh sentence
 Dirfawr *a*, extremely large, very great,
 Dirfod *v*, to be of necessity [immense
 Dirgais, geisiau *n*, extreme effort
 Dirganfod *v*, to look earnestly
 Dirgariad *n*, extreme love
 Dirgel -ion *n*, secret place or thing
 Dirgel *a*, secret, occult
 Dirgeledig *a*, secreted, hidden
 Dirgeledigaeth -au *nf*, mystery
 Dirgeledd -au *n*, secrecy; mystery
 Dirgelfa -on *nf*, secret place
 Dirgel-gynghor -au *n*, privy-council
 Dirgeli *n*, secrecy, privacy
 Dirgelu *v*, to secrete
 Dirgelwch *n*, secrecy
 Dirglwyf -au *n*, extreme aching
 Dirglymu *v*, to tie tightly
 Dirgrynu *v*, to convulse
 Dirgwyn -ion *n*, extreme complaint
 Diriad *n*, iteration; impulse
 Diriaid *a*, mischievous, unlucky
 Dirio *v*, to iterate; to urge, to press
 Diriol *a*, iterating; urgent
 Dirlais, leisiau *n*, emphasis
 Dirmyg *n*, contempt
 Dirmygiad *n*, slighting
 Dirmygol *a*, contemptuous
 Dirmygu *v*, to condemn, to despise [ble
 Dirmygus *a*, contemptuous; contempti-
 Dirnad *n*, discernment, surmise
 Dirnad, Dirnadu *v*, to surmise; to discern, to comprehend
 Dirnadiad *n*, comprehending
 Dirnadwy *a*, comprehensible, discernible
 Dirni *n*, extremity, urgency
 Dirnwy *n*, extreme vivacity
 Diroddef *v*, to suffer greatly
 Dironi *v*, to shed grain
- Dirperiad *n*, meriting
 Dirperu *v*, to deserve, to merit
 Dirprwy -on *n*, supply; substitute
 Dirprwyo *v*, to supply
 Dirprwywr, wyr *n*, one who supplies agent; attorney; commissioner
 Dirus *a*, without starting, unhesitating
 Dirwaedd *nf*, outcry
 Dirwaenu *v*, to dis sever
 Dirwan *a*, extremely weak
 Dirwarthu *v*, to cover
 Dirwasgu *v*, to press extremely, to crush
 Dirwen -au *nf*, broad smile
 Dirwenu *v*, to smile, to laugh
 Dirwest -au *nf*, abstinence, fast
 Dirwestfa, fâu *nf*, fasting, fast
 Dirwestty, tai *n*, temperance-house
 Dirwestu *v*, to abstain, to fast
 Dirwy -on *nf*, penalty, fine
 Dirwyn *n*, violent passion
 Dirwyo *v*, to fine, to amerce, to mulct
 Dirwyol *a*, finable, penal
 Dis *p.c.*, not, un-, -less = Di
 Disbar *a*, without parity; odd
 Disberod *n* & *a*, wandering
 Disborth *a*, without support
 Disbrofi *v*, to disprove
 Disbur *a*, impure, unclean
 Disbwyll *a*, distracted, crazy
 Disefydllu *v*, to rid of stability
 Diserth *a*, not declivous
 Disgar *a*, unloved; inamiable
 Disgaul *a*, uncoagulated
 Disgloff *a*, not lame, not halting
 Disgraff *a*, not apt to discern
 Disgudd *a*, uncovered, unmasked
 Disgwall *a*, without deflection
 Disgwrth *a*, without resistance
 Disgyfrith *a*, uncongenial; harsh
 Disgyn *v*, to descend, to alight
 Disgynfa, fÿydd *nf*, place of descent
 Disgyniad *n*, descending
 Disgynol *a*, descending
 Disgyr *a*, without impulse
 Disiomi, Disomi *v*, to undeceive
 Disiomiant *n*, indeception: *a*, certain
 Disliw *a*, colourless; pale
 Dislyncu *v*, to disgorge
 Dismanu *v*, to disappear
 Diso *ad*, beneath, below
 Disoddi *v*, to trip up the heels
 Disoddi *v*, to cease sinking
 Disoniarus *a*, unsonorous
 Disorodi *v*, to clear of dross
 Dist -iau *n*, joist in a floor
 Distadl *a*, worthless, abject
 Distadl-dd *n*, worthlessness

Distrych *n*, spume, froth
 Distrychu *v*, to spume
 Distryw *n*, destruction, desolation
 Distrywgar *a*, destructive
 Distrywiad *n*, destroying
 Distrywio *v*, to destroy, to demolish
 Distrywiwr, wyr *n*, destroyer, demolisher
 Distyll -ion *n*, dropping; the ebb
 Distylliad *n*, distillation
 Distyllu *v*, to distil
 Diswyddo *v*, to remove from office; to dismiss, to discard
 Disychedu *v*, to allay thirst
 Disymmudedd *n*, immobility
 Disymmwth, Disymmythol *a*, sudden, abrupt, subitaneous
 Disymmythu *v*, to go suddenly
 Ditiad *n*, uttering
 Ditian, Ditianu *v*, to speak, to say, to Ditiu *v*, to utter, to express [question
 Diurddiad *n*, degradation
 Diw -ion *n*, entireness: *a*, total
 Diwadnu *v*, to trip up the heels
 Diwaddodi *v*, to defecate
 Diwaddoli *v*, to disendow
 Diwael *a*, not vile or base
 Diwaelodi *v*, to clear of lees
 Diwag *a*, not empty or vague
 Diwalliad *n*, satiating; providing
 Diwallu *v*, to provide, to supply; to satiate; to divest of want
 Diwarogaeth *nf*, emancipation
 Diwarogi *v*, to emancipate
 Diwarthau *v*, to uncover
 Diwarthu *v*, to clear of reproach
 Diwasgodi *v*, to unshelter [the day
 Diweddydd *n*, the evening; the end of
 Diwedd -ion *n*, end, conclusion, termina-
 Diweddaf *a*, last, latest [tion
 Diweddar *a*, late; modern; tardy, slow.
 Y diweddariaid, the moderns
 Diweddarhan *v*, to make late
 Diweddaru *v*, to become late
 Diweddarwch *n*, lateness
 Diweddglo -ion *n*, conclusion [nation
 Diweddiad *n*, ending, conclusion; termi-
 Diweddol *a*, conclusive [to finish
 Diweddu *v*, to end, to conclude, to close,
 Diweddwyr, wyr *n*, finisher; the last man
 Diweirdeb, Diweirdod *n*, continence
 Diwellau *v*, to cease mending or improv-
 Diwestlu *v*, to rid of confusion [ing
 Diwesu *v*, to approximate
 Diwlith, Diwlydd *nf*, true maidenhair
 Diwregysu *v*, to ungirdle
 Diwreiddiad *n*, eradication
 Diwreiddio *v*, to eradicate

Diwrnod, Diwarnod, -au *n*, day
 Diwrnodol *a*, diurnal
 Diwrnodio *v*, to do a day's work
 Diwyd *a*, assiduous, diligent, industrious
 Diwydiaeth *nf*, assiduity
 Diwydio *v*, to be diligent or industrious
 Diwydrwydd *n*, diligence, industry
 Diwyg -ion *n*, repaired state; attire,
 Diwygiad *n*, reformation, reform [dress
 Diwygiadus *a*, emendatory
 Diwygio *v*, to correct, to amend, to re-
 form, to make better
 Diwygiol *a*, corrective, reformatory
 Diwygiwr, wyr *n*, reformer; corrector
 Diwyledd *n*, impudence
 Diwyll -ion *n*, clearance; culture
 Diwylliad *n*, cultivation
 Diwylliant *n*, culture; worship
 Diwylliaedr, iodron *n*, cultivator
 Diwyllio *v*, to cultivate; to worship
 Diwyllodraeth *nf*, cultivation
 Diwyniad *n*, dirtying
 Diwyno *v*, to sully, to dirty, to soil
 Diystyriaeth *nf*, inconsiderateness
 Diystyru *v*, to disregard; to despise
 Dled -ion *nf*, debt; duty=Dyled
 Do *ad*, yes, yea (in answer to questions
 Dobrau -on *n*, bribe; fee [in past tense)
 Dobrwo *v*, to bribe; to fee
 Dobry *ad*, below, underneath
 Dobynd -au *n*, a measure equal to half a
 Doco *ad*, yonder, lo yonder [pint
 Dodi *v*, to put, to lay, to deposit, to
 place; to give
 Dodiadol, Dodawl *a*, positional, set, laid
 Dodion *np*, data
 Dodrefn -oedd *cn*, furniture
 Dodrefniad *n*, furnishing
 Dodrefniedydd -ion *n*, cabinetmaker
 Dodrefnu *v*, to furnish
 Dodrefnyn *n*, piece of furniture
 Dodw *n*, laying, setting
 Dodwi, Dodwy *v*, to lay, to deposit
 Doddi *v*, to come
 Doe *n*, yesterday: *ad*, yesterday
 Doedyd *v*, to say, to speak=Dywedyd
 Doeth *a*, wise, sage, prudent: -ion *n*,
 Doethder *n*, wisdom [wise man, sage
 Doethi *v*, to show wisdom; to talk pertly
 Doethineb *n*, wisdom; sagacity; discre-
 Doethor -iaid *n*, doctor [tion
 Doethyn *n*, wiseacre
 Dof -od *n*, useful thing, utensil
 Dof *a*, trained; tame, gentle. Dafaden
 Dofaeth *n*, domesticity [ddof, wart
 Dofawd *n*, training
 Dofi *v*, to tame; to break in; to assuage

- Dofn *af*, deep; *m* dwfn
 Dofr -au *n*, trained state
 Dofraeth -au *nf*, usage; domesticity; lodging, quarters
 Dofrawl *a*, domiciliating
 Dofraethiad, Dofriad *n*, domiciliation
 Dofreithio, Dofri *v*, to domiciliate
 Dofydd -ion *n*, one who forms or trains; tamer; the Lord; dominator
 Dofyddiad, iaid *n*, organizer
 Dogn -au *n*, due quantity; share, proportion; dose; enough
 Dognedd *n*, quantity; enough
 Dogni *v*, to proportion; to apportion
 Dognol *a*, proportional
 Dôl, dolydd, dolau *nf*, winding; bow; dale; meander; ring; noose, loop
 Dol *af*, foolish, stupid; *m* dwl
 Dolef -au *nf*, shout; loud noise
 Dolefain *v*, to utter a noise
 Dolen -au *nf*, winding; bow; ring; loop
 Doleniad *n*, looping
 Doleng *a*, ringed, looped; meandrous
 Dolenu *v*, to form a ring; to loop; to
 Dolff -au *n*, curve, bow [meander
 Dolffyn -iaid *n*, dolphin
 Doli *v*, to form a ring or loop
 Doloch *n*, wailing, moan
 Dolog *a*, having windings
 Dolur -iau *n*, ache, pain, sore; grief.
 Dolur rhydd, diarrhœa. Dolur y môr, sea-sickness. Gwneyd dolur i, to hurt
 Dolurio *v*, to pain, to ache, to grieve, to
 Dolurus *a*, painful, sore; grievous [hurt
 Dolwch *n*, adoration
 Dolystain, ysteiniau *n*, trembling noise
 Dolysteinio *v*, to quiver
 Dolystum -iau *n*, curved form
 Dolystumio *v*, to curve
 Dollwng *v*, to let loose
 Dom *n*, dung, dirt, manure
 Dondio *v*, to taunt, to chide
 Donio *v*, to endow, to gift
 Doniog *a*, endowed, gifted
 Doniol *a*, enduing, giving; gifted
 Dor -au *nf*; clausure; door
 Dorfod *v*, to be concerned
 Dorglwyd -i *n*, a covering hurdle
 Dori *v*, to be concerned or interested
 Dorlawd *n*, fondling
 Dorlota *v*, to fondle
 Dorth *n*, covering; limit
 Dos -au *n*, drop, particle
 Dos *v*, do thou go [class: *nf*, system
 Dosbarth -au *n*, discrimination; division;
 Dosbarthedigaeth *nf*, distinction, dis-
 Dosbarthol *a*, distributive [crimination

- Dosbarthu *v*, to distinguish, to discrimi-
 nate, to determine; to divide; to class
 to distribute; to systematize
 Dosbarthus *a*, discrete
 Dosbarthwr, wyr *n*, analyzer; distributor
 Dosben -au *n*, particular
 Dosbeniad *n*, definition
 Dosbenu *v*, to define, to particularize
 Dosi *v*, to drop, to trickle
 Dosog *a*, having drops; spotted
 Dosol *a*, dropping, trickling
 Dosran -au *nf*, division
 Dosraniad *n*, analyzing; analysis
 Dosranu *v*, to analyze; to separate
 Dotiad *n*, confusing [to puzzl
 Dotian, Dotio *v*, to confuse, to put on
 Draen, drain *n*, prickle; thorn
 Draenblu *np*, down feathers
 Draened -au *n*, hedgehog=Draenog
 Draenen, drain *nf*, thorn, thornbush
 Draeneta *v*, to hunt hedgehogs
 Draenglwyd -i *nf*, thorn hurdle
 Draenllwyn -i *n*, thorny brake
 Draenog -od *n*, hedgehog, urchin
 Drag -iau *n*, fragment, piece
 Dragio *v*, to tear in pieces
 Dragiog *a*, having rents
 Dragon -au *n*, leader in war
 Dragwm *n*, scaly coat of animals
 Draig, dreigiau *nf*, dragon; lightning
 Drain *np*, thorns; prickles: *s* draen
 draenen
 Draw *ad*, yonder, at a distance
 Dref -au *nf*, bundle, tie
 Drefa, fiau *nf*, twenty-four sheaves
 Drefion *np*, shivers, shatters, fragment
 Tori yn ddrefion, to break in pieces
 Drefu *v*, to bundle; to thrive
 Dreng *a*, morose, surly
 Drengyn *n*, surly chap
 Dreigio *v*, to lighten without thunde
 or at a distance
 Dreigiol *a*, like a dragon
 Dreinach, Dreiniach *np*, small prickle;
 Dreiniog, Dreiniol *a*, spinous, thorny
 Dreiniog *nf*, the siskin
 Dreinllyd *a*, prickly, thorny
 Dreinos *np*, small prickles
 Drel -iaid *n*, clown; dunce; knave
 Drelaidd *a*, churlish, boorish, clownish
 Drelgi, gwn *n*, churlish dog; disobligi
 fellow; knave
 Drelio *v*, to use low abuse; to treat
 Drelyn *n*, churlish one [busive
 Drem -iau *nf*, slight, look, aspect=Tre
 Dremio *v*, to take a look=Tremio
 Drew -ion *n*, stink, stench

Drewbryf -ed *cn*, bugs
 Drewchwa -oedd *nf*, mephitic
 Drewdod, Drewi *n*, stink, stench, fetor
 Drewg, Drewlys *nf*, the darnel
 Drewgoed *cn*, bean trefoil
 Drewi *v*, to stink
 Drewiant *n*, stinking
 Drewlyd *a*, stinking, fetid
 Drewsawr *n*, fetid smell
 Dring -au *n*, flight of steps
 Dringediad *n*, escalade
 Dringfa, fëydd *nf*, place to climb
 Dringedydd, Dringiedydd, -ion *n*, climber
 Dringiad *n*, climbing
 Dringlyn -au *n*, pendulum
 Dringo, Dringad *v*, to climb [instead of
 Dros (mutation of *Tros*) *pr*, over; for;
 Drud *n*, daring one, hero
 Drud *a*, daring; dear, costly, expensive
 Drudaniaeth *nf*, dearth, scarcity
 Drudiant *n*, frowardness
 Drudwen -od *nf*, starling
 Drudws *np*, starlings
 Drudwst *n*, chattering
 Drudwy *n*, chatter; starling
 Drwg, drygau *n*, evil, mischief
 Drwg *a*, evil, bad, naughty
 Drwg dybio *v*, to suspect
 Drwg weithredwr, wyr *n*, evil-doer,
 malefactor; culprit, felon
 Drws, drysau *n*, door, doorway
 Dry *a*, forward, foremost
 Drych -au *n*, aspect; mirror. Drych
 Gwener, corn bell-flower. Drych
 meirionig, scarecrow
 Drychiannog *a*, sightly
 Drychiannol *a*, prospective
 Drychiant, iannau *n*, prospect
 Drychiolaeth *nf*, apparition, phantom
 Drychioli *v*, to make apparent
 Drychol *a*, relating to aspect
 Drychu *v*, to make apparent
 Drychynog *a*, sightly, comely
 Dryd *n*, economy: *a*, thrifty
 Drydol *a*, economical, frugal
 Drygair *n*, ill report
 Dryganedd *n*, evil disposition
 Dryganiaeth *nf*, mischief, malignity
 Dryganian *nf*, malignity
 Dryganiannu *v*, to fly into a passion
 Drygarfer -ion *nf*, bad custom or habit
 Drygbwyll *a*, irrational: *n*, bad sense
 Drygchwant -au *n*, evil desire [picion
 Drygdyb -iau *n* & *nf*, bad opinion, sus-
 Drygdybio *v*, to think evil of, to suspect
 Drygdybus *a*, apt to think evil, suspicious
 Drygddamwain, weiniau *nf*, mischance

Drygddyn -ion *n*, mischievous person,
 Drygedd *n*, malignity [wicked fellow
 Drygewyllys -iau *n*, ill will
 Drygfoes -au *nf*, ill manners
 Drygfwriad *n*, evil intention
 Drygfyd *n*, adversity
 Dryghin *nf*, bad weather [chief
 Drygioni *n*, wickedness, badness, mis-
 Drygionus *a*, vicious, wicked, bad
 Dryglam -au *n*, mischance
 Drygnad -au *nf*, howl, howling, yell
 Drygnadu *v*, to howl, to yell
 Drygnaws -iau *n*, peevishness
 Drygsawr *n*, bad smell, stench
 Drygu *v*, to hurt, to harm, to damage
 Drygus *a*, tending to evil
 Drygweithred -oedd *nf*, evil deed
 Drygweithredwr, wyr *n*, evil doer, male-
 factor; culprit, felon
 Drygyrferth *n*, wailing
 Dryll -iau *n*, piece, fragment; gun, mus-
 Drylliach *np*, dribblets, snips [ket
 Dryllio *v*, to break in pieces, to shatter
 Drylliog *a*, shattered, broken
 Dryllyn *n*, small piece
 Dryllyniach *np*, dribblets
 Dryntol, Dyrnddol, -au *n*, the ear or
 handle of a cup, pot, or jug
 Dryon *n*, the supreme one
 Drysor -ion *n*, doorkeeper
 Drysores -au *nf*, doorkeeper
 Dryw -od *n*, druid; wren
 Drywol *a*, druidical, druidic [ink
 Du *a*, black, sable; gloomy: *n*, black;
 Duad *n*, blacking; bay in a building;
 length of ploughed land
 Duch *n*, sigh; groan
 Duch law *ad*, overhand, above
 Ducho *ad*, above, upward
 Duchiad, Duchiant *n*, sigh
 Duchio *v*, to sigh, to groan [gloom
 Duder, Duedd *n*, blackness; darkness;
 Dudew *a*, thick and black
 Dueg *nf*, melancholy, spleen
 Dug -iaid *n*, duke
 Duges -au *nf*, duchess
 Dugiaeth -au *nf*, dukedom
 Dugiol *a*, belonging to a duke [bruise
 Duglais, gleisiau *n*, black stripe or
 Duglwyd -i *nf*, the restharrow
 Dul -iau *n*, bang, thump, beat
 Dulas *a*, blackish blue; raven gray
 Dulio *v*, to bang, to thump, to beat, to
 Dulocw *a*, of shining black [knock
 Dulwyd *n*, dusky colour: *a*, dusky
 Dulyn -oedd *n*, black water; melancholy;
 Dulyr *np*, Alexanders [Dublin

Dull -iau <i>n</i> , figure, shape, form, manner; scheme; pattern	Dwned <i>v</i> , to express, to say, to speak
Dulliad <i>n</i> , formation; modification	Dwr <i>n</i> , water; fluid=Dwfr
Dullio <i>v</i> , to form, to shape, to modify	Dwrđ <i>n</i> , chiding; threat
Dullnewid <i>v</i> , to transfigure	Dwrđio <i>v</i> , to chide; to threaten
Dullnewidiad <i>n</i> , transfiguration	Dwrđiol <i>a</i> , chiding
Dullwedd -au <i>nf</i> , style	Dwrđđ, dyrđđau <i>n</i> , rustle, stir
Dundeb <i>n</i> , unity, accordance	Dwrn, dyrnau <i>n</i> , fist
Duno <i>v</i> , to unite, to agree	Dws <i>n</i> , what oozes out
Duo <i>v</i> , to blacken; to darken	Dwsel <i>n</i> , faucet, tap
Dur -iau <i>n</i> , steel	Dwthwn <i>n</i> , juncture; day
Duraidd <i>a</i> , of a steely nature; chalybeate	Dwy -on <i>n</i> , cause; rule, order
Durdeb <i>n</i> , steeliness; solidity	Dwy <i>af</i> & <i>nf</i> , two: <i>m</i> dau
Duren -au <i>nf</i> , steel to strike fire	Dwyadeiniog <i>a</i> , having two wings
Durew <i>n</i> , black frost	Dwyar <i>np</i> , stirrups
Durfin <i>a</i> , dense, close, hard	Dwydon -au <i>nf</i> , diphthong
Durfin <i>a</i> , dense; austere	Dwyddalenog <i>a</i> , bipetalous
Durio, Duro <i>v</i> , to steel; to edge	Dwyeg <i>nf</i> , milt, spleen
Duriol, Durol <i>a</i> , of steel; solid, dense	Dwyen <i>nf</i> the gills
Duryr -au <i>n</i> , beak, snout	Dwyf <i>n</i> , the Self-existent
Duryrog <i>a</i> , beaked, snouted	Dwyfasglog <i>a</i> , bivalve
Duw -iau <i>n</i> , God, the Deity; a god	Dwyfed <i>a</i> , second [ocrac]
Duwdeb, Duwđid <i>n</i> , divinity, godhead	Dwyflywiaeth, Dwyflywodraeth <i>nf</i> , the
Duwđod <i>n</i> , godhead, divinity, deity	Dwyfog <i>nf</i> , the betony
Duwiaeth <i>nf</i> , deism	Dwyfol <i>a</i> , divine, godly
Duwies -au <i>nf</i> , goddess	Dwyfolaeth <i>nf</i> , deification
Duwin <i>a</i> , of divine nature [divinity]	Dwyfolder <i>n</i> , godliness
Duwindeb, Duwineb <i>nf</i> , divine nature,	Dwyfoli <i>v</i> , to deify
Duwinydd -ion <i>n</i> , theologian, divine	Dwyfron <i>np</i> , the breasts. Cledr
Duwinyddiaeth <i>nf</i> , theology, divinity	ddwyfron, the chest
Duwiol <i>a</i> , godly, pious	Dwyfroneg -au <i>nf</i> , breastplate
Duwiolaeth <i>nf</i> , theocracy	Dwyfyddiaeth <i>nf</i> , theology
Duwioldeb <i>n</i> , godliness, piety	Dwyliaw <i>np</i> , the two hands
Duwioli <i>v</i> , to deify	Dwyliw <i>np</i> , two female parties [hand
Duwioliad <i>n</i> , deification	Dwylofaidd, eidiau <i>nf</i> , the full of bot
Duwioliaid <i>np</i> , pietists	Dwylofi <i>v</i> , to stroke with the hands
Dwb -ion <i>n</i> , mortar, cement	Dwyn <i>v</i> , to bear, to carry; to carr
Dwbio <i>v</i> , to daub, to plaster	Dwyn <i>a</i> , agreeable [away; to stea
Dwbiwr, wyr <i>n</i> , plasterer; dauber	Dwyndeб <i>n</i> , pleasantness
Dwbl <i>a</i> , twofold, double=Dyblyg	Dwynol <i>a</i> , pleasing, agreeable
Dwf, dyfydd <i>n</i> , what glides; glider	Dwyr <i>n</i> , the dawn; orient
Dwfn <i>am</i> , deep: <i>f</i> dofn	Dwyrain <i>n</i> , the east: <i>a</i> , east, orient
Dwfr, dyfroedd <i>n</i> , water	Dwyran <i>nf</i> , two shares: <i>a</i> , of 2 shares
Dwg <i>n</i> , bearing; carrying: <i>v</i> , will bear; bear thou. See Dwyn	Dwyre <i>n</i> , bursting to light
Dwgan -od <i>nf</i> , trull, drab	Dwyre, Dwyreain <i>v</i> , to rise to view
Dwl <i>n</i> , reason, judgement	Dwyreinol <i>a</i> , eastern, oriental, orient
Dwl <i>a</i> , blunt; dull; stupid, foolish: <i>f</i> dol	Dwyreinwynt -oedd <i>n</i> , the east wind
Dwlw <i>n</i> , action of the mind	Dwyreol <i>a</i> , ortive, surgent, rising
Dwll <i>n</i> , overspread	Dwys <i>a</i> , dense, heavy, grave; deep
Dwn <i>n</i> , murmur; bass	Dwysder <i>n</i> , density, gravity; importance
Dwn <i>a</i> , dun, dusky, swarthy	Dwysill -au <i>nf</i> , dissyllable
Dwnad <i>n</i> , report, rumour; expression; saying; grammar	Dwyso <i>v</i> , to condense
Dwndriad <i>n</i> , prating	Dwysogaeth <i>nf</i> , condensation
Dwndro <i>v</i> , to prate, to chat; to clamour	Dwysol <i>n</i> , condensing
Dwndwr <i>n</i> , confused noise, clamour	Dwyw <i>n</i> , producing cause
	Dwywaith <i>ad</i> , twice
	Dy <i>px</i> , denoting force and iteration; an
	sometimes, continuance of action

- Dy *pn*, thy, thine
 Dyad *n*, effect, efficacy
 Dyadel *v*, to leave, to suffer
 Dyall *n* & *v*=Deall
 Dyanerch *v*, to dedicate
 Dyar *n*, din, noise, sound
 Dyar *v*, to make a tumult
 Dyarchiad *n*, demanding
 Dyaros *v*, to be tarrying
 Dyban -od *n*, ant, emmet
 Dybarthu *v*, to be separating
 Dyben -ion *n*, conclusion, end
 Dybendod *n*, conclusion
 Dybeniad *n*, concluding
 Dybenol *a*, concluding
 Dybenrwydd *n*, conclusiveness
 Dybenn *v*, to conclude, to finish. Yr
 wyf wedi dybenn, I have done
 Dybleidid *v*, to take a part
 Dyblisgo *v*, to strip off shells or husks
 Dyblyg -ion *n*, double, fold
 Dyblyg *a*, double, folded
 Dyblygiad *n*, doubling, duplication
 Dyblygol *a*, duplicative
 Dyblygu *v*, to double, to fold
 Dyboeri *v*, to spit about
 Dybori *v*, to browse
 Dyborth -ion *n*, support
 Dyborthi *v*, to support, to sustain
 Dybreiddio *v*, to be depredating
 Dybry, Dybryan, -od *nf*, sea-hen
 Dybryd *a*, sad; ugly; horrid
 Dybryder *n*, pensiveness
 Dybryderu *v*, to be sadly musing
 Dybryn *n*, purchase; merit
 Dybrydol *n*, meritorious
 Dybrynu *v*, to get esteem
 Dyburo *v*, to purify
 Dybwylllo *v*, to persuade
 Dybyr *a*, pensive, sad
 Dybyrdod *n*, melancholy
 Dybyrio *v*, to depress
 Dych *n*, groan, sigh
 Dychan -au *nf*, lampoon, satire; jeer
 Dychaniad *n*, lampooning
 Dychanol *a*, lampooning, satirical
 Dychanu *v*, to lampoon, to satirize
 Dychior, Dychiori *v*, to utter sighs
 Dychlaig, leigion *n*, drooping
 Dychlais, leisiau *n*, breaking out
 Dychlam, Dychlamiad *n*, fluttering
 Dychlamol *a*, fluttering; palpitating
 Dychlamu *v*, to flutter; to palpitate
 Dychlud *n*, what is carried
 Dychludo *v*, to carry
 Dychluddo *v*, to inclose
 Dychrain *n*, crawling
 Dychre *nf*, croaking
 Dychrën *v*, to croak
 Dychrymu *v*, to bow
 Dychryn *n*, terror, fright, horror
 Dychrynadwy *a*, terrible, horrible
 Dychryndod *n*, terror
 Dychrynlyd *a*, fearful, terrible, horrible
 Dychrymol *a*, terrifying
 Dychrynu *v*, to frighten, to terrify
 Dychrynwr, wyr *n*, trembler; frightener
 Dychrys *n*, haste, hurry
 Dychrysis *v*, to hurry
 Dychrrio *v*, to be afflicted
 Dychwaen, weiniau *nf*, chance, event
 Dychwaeth, weithiau *n*, relish
 Dychwant -au *n*, appetite
 Dychwardd *n*, laughter
 Dychwedlu *v*, to discourse
 Dychwel -ion *nf*, turn, course
 Dychweladwy *a*, revertible
 Dychweledig *a*, reversed
 Dychwelfa, fëydd *n*, recurrence; return
 Dychweliad *n*, recurring; returning;
 conversion [returns; convert
 Dychwelwr, wyr *n*, one who turns, or
 Dychwelyd *v*, to return
 Dychwydd -au *n*, heaving
 Dychwyl -ion *nf*, revolution
 Dychwysu *v*, to sweat
 Dychyfaer -au *nf*, rencounter
 Dychyfalhau *v*, to assimilate
 Dychyfarfod *v*, to meet
 Dychyfeirio *v*, to come in contact
 Dychyfiad *n*, equalization
 Dychyfuno *v*, to agree
 Dychyffroi *v*, to agitate
 Dychymmyg -ion *n*, invention; riddle,
 Dychymmygol *a*, imaginary [enigma
 Dychymmygu *v*, to devise, to imagine
 Dychymmygwr, wyr *n*, deviser, inventor
 Dychymmysg *n*, commixion
 Dychyrchu *v*, to come on, to resort
 Dyd *i*, hold, avast=Dyt
 Dydach *v*, to skulk, to lurk
 Dydanio *v*, to take fire, to ignite [forth
 Dydarddu *v*, to break out, to spring
 Dydechu *v*, to skulk
 Dydi (mutation of *Tydi*) *pn*, thou, thee
 Dydoledig *a*, segregated; parted, divided
 Dydoleg, Dydolnod, -au *nf*, diuresis
 Dydoli *v*, to segregate, to separate
 Dydoliaeth, *nf*, Dydolian *n*, segregation
 Dydolwr, wyr *n*, separator; divider
 Dydoni *v*, to pare the surface
 Dydori *v*, to break, to be breaking
 Dydreiddio *v*, to penetrate
 Dydrëu *v*, to bore, to pierce

- Dydrwyno *v*, to follow a scent
 Dydwytho *v*, to make elastic
 Dydynu *v*, to attract
 Dydd -iau *n*, day; day-time. Four divisions of the day: bore, morning; anterth, forenoon; nawn, noon; echwydd, evening
 Dyddamwain, weiniau *nf*, casualty
 Dyddan *a*, amusing, alluring; pleasant
 Dyddangar *a*, diverting, amusing
 Dyddaniad *n*, diverting
 Dyddanol *a*, tending to allure or amuse
 Dyddanu *v*, to divert, to amuse; to comfort [comfort, consolation]
 Dyddanwch *n*, diversion; pleasantness;
 Dyddanwr, wyr, Dyddanydd -ion *n*, comforter, consoler; diverter
 Dyddarbod -au *n*, providence
 Dyddarfod *v*, to be ending
 Dyddarnu *v*, to cut in pieces
 Dyddhau *v*, to become day
 Dyddawr *n*, being concerned
 Dyddeisyl *v*, to implore
 Dyddelwi *v*, to be as an image
 Dyddenu *v*, to entice
 Dyddestlu *v*, to decorate [come
 Dyddeued, Dyddawed, Dyddelu *v*, to
 Dyddfu *v*, to grow pale; to faint
 Dyddiad *n*, dating; date
 Dyddiadur -on *n*, diary, journal
 Dyddiant *n*, fixing a day; date
 Dyddigio *v*, to irritate
 Dyddio *v*, to become day; to date
 Dyddiol *a*, daily, diurnal
 Dyddisgyn *v*, to descend, to alight
 Dyddiwr, wyr *n*, daysman
 Dyddlyfr -au *n*, diary, journal; almanac
 Dyddolwch *n*, worship
 Dyddon *n*, blank: *a*, blank
 Dyddonio *v*, to endow
 Dyddordeb *n*, concern, interest
 Dyddorgar *a*, concerned, interested
 Dyddori *v*, to be concerned; to care for
 Dyddoriant *n*, concern, care; anxiety
 Dyddorol, Dyddorus *a*, interesting; en-
 Dyddosbarthu *v*, to analyze [tertaining
 Dyddwyn *v*, to bear; to convey
 Dyddwyrain, Dyddwyre *v*, to rise, to
 Dyddyso *v*, to condense [ascend
 Dyddyfnu *v*, to absorb; to abstract
 Dyddyfru *v*, to water, to irrigate
 Dyddygyd *v*, to convey, to bear
 Dyddymgyrchu *v*, to congregate
 Dyddyrchafu *v*, to elevate
 Dyddyrchu *v*, to rise
 Dyeithr -iaid *n*, stranger
 Dyeithr *a*, excepted; strange
 Dyeithr *c*, except, unless
 Dyeithriad *n*, estrangement
 Dyeithriad, iaid *n*, stranger
 Dyeithro *v*, to estrange
 Dyelw *n*, right
 Dyerbyn *v*, to receive; to oppose
 Dyerchi *v*, to demand
 Dyethol *v*, to select
 Dyeuro *v*, to gild
 Dyfachu *v*, to grapple
 Dyfais, feisiau *nf*, device, invention
 Dyfal -on *n*, simile; riddle [industriou
 Dyfal *a*, incessant; tedious; diligent
 Dyfalder *n*, diligence
 Dyfalgan -au, Dyfalgerdd -i *nf*, de
 scriptive song
 Dyfalhan *v*, to be assiduous
 Dyfaliad *n*, making a simile
 Dyfalu *v*, to make a simile, to liken; t
 guess; to conjecture; to describe
 Dyfarnu *v*, to pass sentence
 Dyfeiliorni *v*, to go wrong
 Dyfeirio *v*, to grow furious
 Dyfeisiad *n*, invention, device
 Dyfeisio *v*, devise, to invent; to guess
 Dyfeithrin *v*, to be nursing
 Dyfelu *v*, to bicker, to brawl
 Dyferiog *a*, dropping; leaky
 Dyferion *np*, drops
 Dyferu *v*, to drop, to drizzle
 Dyferwad *n*, ebullition, effervescence
 Dyferwi *v*, to boil, to effervesce
 Dyferyn -au *n*, single drop
 Dyfervnu *v*, to drizzle
 Dyfeth *n*, failing; nullity
 Dyfetha *v*, to destroy
 Dyfethiad *n*, destroying, destruction
 Dyfethlu *v*, to entangle
 Dyfethwr, wyr *n*, destroyer; waster
 Dyfian *v*, to move slowly
 Dyfinio *v*, to set an edge
 Dyflaenu *v*, to sharpen
 Dyflanu *v*, to illumine
 Dyflisgo *v*, to strip of shell, to shell
 Dyflöen -au *nf*, splinter
 Dyfnad *n*, what is inured
 Dyfnawd *n*, profundity
 Dyfnder -au -oedd *n*, deepness, depth
 Dyfneual *v*, to train up; to be wont
 Dyfnhau *v*, to deepen
 Dyfnu *v*, to suck; to be used
 Dyfod *v*, to come; to be, to come to p
 Dyfodiad *n*, coming, approach
 Dyfodiant *n*, futurity; advent
 Dyfodol *a*, adventitious, coming, futu
 Dyfolio *v*, to guzzle
 Dyfrbwysiant *n*, hydrostatics

Dyfrefu *v*, to bleat, to low
 Dyfrfydrai, eion *n*, hydrometer
 Dyfrgi, gwn *n*, otter
 Dyfrglwyf *n*, dropsy
 Dyfrhâd *n*, irrigation
 Dyfrhau *v*, to irrigate, to water
 Dyfrbynt -oedd *n*, watercourse
 Dyfriad *n*, watering; irrigation
 Dyfriad *n*, dignifying
 Dyfriar, ieir *nf*, water-hen, coot
 Dyfrigo *v*, to top, to prune
 Dyfrïo *v*, to dignify
 Dyfritho *v*, to variegate
 Dyfriwo *v*, to crumble
 Dyfrlan, lenydd *nf*, water brink
 Dyfrle -oedd *n*, bed of a river
 Dyfrllyd *a*, waterish, watery
 Dyfrogan *n*, hydromancy
 Dyfrol *a*, watery, aqueous
 Dyfru *v*, to water, to irrigate
 Dyfrwaint *np*, tetter
 Dyfry *ad*, upward; aloft; above
 Dyfryd *n*, longing: *a*, longing
 Dyfrydaeth *nf*, longing; grief
 Dyfrydio *v*, to heat
 Dyfrydol *a*, longing
 Dyfrydu *v*, to muse; to long
 Dyfrys *n*, haste, speed
 Dyfrysio *v*, to hasten
 Dyfu *v*, to move on; to come
 Dyfastlo *v*, to embitter
 Dyfwrw *v*, to cast out, to eject
 Dyfwyn -ion, Dyfwyni *n*, satisfaction
 Dyfwyno *v*, to satisfy
 Dyfwyta *v*, to eat often
 Dyfyn -au *n*, citation
 Dyfyniad *n*, citation, quotation
 Dyfynnod, Dyfyneb, -au *nf*, quotation,
 mark of quotation
 Dyfynol *a*, citatory
 Dyfynu *v*, to draw to; to cite, to quote
 Dyfwo *v*, to augment
 Dyfyr *v*, to curtail
 Dyfysgi *n*, confusion; chaos
 Dyfysgu *v*, to make confusion
 Dyfrydio *v*, to stream
 Dyfryn -oedd *n*, valley, vale, dale
 Dyffugliad *n*, ventilation
 Dyffusgo *v*, to hurry
 Dyffusto *v*, to beat
 Dygadwy *a*, portable
 Dygamu *v*, to bend
 Dyganre *nf*, concomitance
 Dyganu *v*, to chant
 Dygas *n*, hatred: *a*, hated
 Dygasedd *n*, hatred, enmity
 Dygegu *v*, to mouth, to gargle

Dygelu *v*, to conceal
 Dygen *n*, grudge, malice [deportment
 Dygiad *n*, bearing, carrying; carriage,
 Dygiadus *a*, decorous; trained; accom-
 Dygiannus *a*, conductory [plished
 Dygiant *n*, deportment
 Dygibo *v*, to snatch
 Dygleigio *v*, to sink
 Dygleisio *v*, to make weals
 Dyglist *n*, slime; bitumen
 Dygludo *v*, to waft
 Dygluddo *v*, to hem in
 Dyglyw *n*, hearing
 Dyglywed *v*, to listen, to hear
 Dygn *a*, severe, painful, hard
 Dygnawd *n*, toiling
 Dygnedd *n*, trouble
 Dygniad *n*, toiling
 Dygnoad *n*, mastication
 Dygnoi *v*, to masticate
 Dygnol *a*, toiling, striving
 Dygnu *v*, to toil hard
 Dygnudo *v*, to flock together
 Dygnuo *v*, to bundle up
 Dygochi *v*, to redden, to blush
 Dygoddi *v*, to aggrieve
 Dygofio *v*, to call to mind
 Dygolli *v*, to lose
 Dygosi *v*, to castigate, to punish
 Dygraffu *v*, to impress
 Dygredu *v*, to believe
 Dygreiddio *v*, to impassion
 Dygreinio *v*, to crawl
 Dygrenu *v*, to grasp
 Dygrëu *v*, to create
 Dygroni *v*, accumulate
 Dygrychu *v*, to rumple
 Dygrymu *v*, to bow
 Dygrynoi *v*, to heap
 Dygrynu *v*, to quake
 Dygrysiu *v*, to speed
 Dyguddio *v*, to hide
 Dyguo *v*, to reverberate
 Dygwydd -ion *n*, lapse; hap
 Dygwydd, Dygwyddo *v*, to befall, to
 happen, to occur, to come to pass
 Dygwyddedigaeth *nf*, contingency
 Dygwyddiad *n*, befalling; occurrence,
 accident, casualty
 Dygwyddol *a*, fortuitous, accidental
 Dygympo *v*, to fall
 Dygychwyn *v*, to set off [to take away
 Dygyd *v*, to bear, to convey, to carry;
 Dygydfod *n*, accordance
 Dygyfalhau *v*, to assimilate
 Dygyfarfod *v*, to meet [ing
 Dygyfarth *v*, to bark, to continue bark-

Dygyfarwyddo *v*, to direct
 Dygyfeirio *v*, to meet together
 Dygyfio *v*, to equalize
 Dygyflwyn *v*, to approach
 Dygyfodi *v*, to rise
 Dygyfor *v*, to cause tumult
 Dygyfranc *v*, to deal together
 Dygyfwrw *v*, to cast
 Dygyfysgi *n*, confusion
 Dygyffroi *v*, to agitate
 Dygynweddu *v*, to comply
 Dygyhoeddi *v*, to publish
 Dygylchu *v*, encompass
 Dygylchynu *v*, to circumscribe
 Dygyllaeth *n*, longing
 Dygymbhell *v*, to instigate
 Dygymmeryd *v*, to accept
 Dygymmod *v*, to agree
 Dygymmrodedd *n*, congeniality
 Dygymmynu *v*, to hew, to hack
 Dygymmyredd *n*, estimation
 Dygymmysgu *v*, to mix
 Dygynnal *v*, to uphold
 Dygynnull *v*, to collect
 Dygynnwys *n*, continence
 Dygyntu *v*, to rise over
 Dygyrchu *v*, to assail
 Dygyrhaedd *v*, to attain
 Dygysgodi *v*, to adumbrate
 Dygyngu *v*, to slumber
 Dygystuddio *v*, to afflict
 Dygythruddo *v*, to ruffle, to agitate
 Dygywain *v*, to carry
 Dyhaeddu *v*, to merit
 Dyhaenu *v*, to spread over
 Dyhaeru *v*, to affirm, to assert
 Dyhaith *v*, to merit
 Dyhead *n*, panting
 Dyhebgor *v*, to dispense
 Dyhebu *v*, to respond
 Dyhedeg *v*, to hover
 Dyheiddio *v*, to merit
 Dyheiro *v*, to loiter, to linger
 Dyhenydd *n*, giver of life
 Dyheu *v*, to pant, to puff
 Dyheueg *nf*, sigh; wish
 Dyheuro *v*, to assert
 Dyhewyd -ion *n*, devotion; resolution
 Dyhewydd *n*, maturity; autumn
 Dyhewyn *n*, what is matured
 Dyhidlo *v*, to distil
 Dyhir *a*, loitering; worthless; scoundrel
 Dyhiriant *n*, prolongation
 Dyhirio, Dyhiro *v*, to loiter; to trifle
 Dyhirwch *n*, worthlessness
 Dyhiryn *n*, worthless one; scoundrel
 Dyhoddi *v*, to tranquilize

Dyhoddio *v*, to facilitate
 Dyholi *v*, to investigate
 Dyhudded, Dyhuddiant *n*, consolation
 Dyhuddo *v*, to appease; to cover over
 Dyhynt -iau *nf*, journey
 Dyhyntio *v*, to take a course
 Dyhyspyddu *v*, to drain, to exhaust
 Dyl -ion *n*, due, debt, right
 Dylad *n*, fluxion, flowing
 Dyladwy *a*, suitable, meet, due
 Dylafwch *n*, scratching; itch
 Dylaith, leithiau *n*, dissolution; corpse
 Dylaith *a*, dissolving; fluent
 Dylamu *v*, to skip
 Dylan -au *n*, fluid; ocean
 Dylanwad -au *n*, influence [influence
 Dylanwadu *v*, to influence, to exerci:
 Dylathru *v*, to give a polish
 Dylawch *n*, protection
 Dylechu *v*, to skulk
 Dyled, Dylêd, -ion *nf*, due, right, debt
 Dyledach, Dyletach *np*, small debt
 Dyledgar *a*, dutiful [dribble
 Dyledog *a*, having due; noble. Dyle:
 ogion, proprietors, noblemen
 Dyledoges -au *nf*, noble woman
 Dyledogi *v*, to ennoble
 Dyledsogydd -au *nf*, duty, obligation
 Dyledu *v*, to make due
 Dyledus *a*, obligatory, due
 Dyledwr, wyr *n*, debtor
 Dyleddfiad, iaid *n*, supine (in gramma
 Dylefain *v*, to clamour
 Dylenni *v*, to fill; to influence
 Dyleu *v*, to be obliged
 Dyli, iau *n*, temper, habit
 Dvli *n*, flood=Dylif
 Dÿli, Dylni *n*, dullness, stupidity
 Dylid *n*, obligation, duty
 Dylif -au -ion *n*, flood; *nf*, warp
 Dylifiannu *v*, to flow
 Dylifiant *n*, defluxion
 Dylifo *v*, to flow; to warp
 Dylinio *v*, to kneel
 Dylw -iau *n*, shadow, hue
 Dylo *v*, to own; to be interested; to
 Dylochi *v*, to protect [in duty bou:
 Dylod *n*, shrillness; key of D
 Dylofi *v*, to handle; to stroke with t
 Dylofyn *n*, handful [hand; to all
 Dylor *n*, shrill utterance
 Dylosg *n*, coke; charcoal
 Dylosgi *v*, to calcine, to char
 Dylu *v*, to be obliged, to owe. Dylw
 I ought, I should
 Dyluchio *v*, to be throwing
 Dylndo *v*, to adhere

Dylunio *v*, to delineate
 Dylusg -ion *nf*, what is drifted on shore
 Dylusgo *v*, to hale, to drag [by floods
 Dylw *n*, obligation, duty
 Dylwch *n*, fluid; deluge
 Dylwf, lyfion *n*, bundle, whip
 Dylwr *n*, the hind part: *a*, hindmost
 Dylwyf *n*, fire-wood, fuel
 Dily *v*, to be due; to claim
 Dylyed -ion *nf*, obligation, debt
 Dylyedogi *v*, to render entitled
 Dylyfu *v*, to lick
 Dylymu *v*, to sharpen
 Dylynu *v*, to adhere
 Dylyu *v*, to be on duty
 Dyllu *v*, to overshadow
 Dylluan -od *nf*, owl
 Dyllwng *v*, to let go
 Dyllyr *n*, the abyss
 Dym *px*=Dy-yn
 Dyma *ad*, here, lo here, here is; this is
 Dymborthi *v*, to be mutually aiding; to
 support one's self
 Dymchwel, Dymchwelyd *v*, to overturn
 Dymchweliad *n*, subversion [a plough
 Dymchwelydr -au *n*, the earth-board of
 Dymchwydd *n*, swelling, tumour
 Dymdaenu *v*, to spread
 Dymddadlu *v*, to dispute together
 Dymddenu *v*, to allure
 Dymddwyn *v*, to bear
 Dymestyn *v*, to extend
 Dymfod *v*, to exist
 Dymfoddio *v*, to please one's self
 Dymgadw *v*, to abstain
 Dymgaru *v*, to be mutually loving
 Dymgeisio *v*, to exert
 Dymgelu *v*, to conceal
 Dymgilio *v*, to recede
 Dymgodi *v*, to lift one's self
 Dymgoddi *v*, to vex
 Dymgofio *v*, to remember
 Dymgredu *v*, to trust mutually
 Dymguro *v*, to beat mutually
 Dymgyfarch *v*, to greet
 Dymgyrchu *v*, to resort together
 Dymheddu *v*, to pacify
 Dymhuno *v*, to doze
 Dymnoddi *v*, to take refuge
 Dymnoddef *v*, to suffer
 Dymollwng *v*, to let one's self loose
 Dymranu *v*, to divide
 Dymroddi *v*, to resign
 Dymuniad -au *n*, desiring; wish, desire
 Dymuno *v*, to desire, to wish
 Dymunol *a*, desirable
 Dymwadu *v*, to deny one's self

Dymwared *v*, to deliver, to extricate
 Dymweled *v*, to visit
 Dyn -ion *nc*, man, person
 Dyna *ad*, there, lo there, there is; that is
 Dynan *nc*, little person
 Dyndeb, Dyndid *n*, manhood, manliness
 Dyndod *n*, humanity
 Dyne *n*, effusion; panting
 Dyneol *a*, effusive; shedding
 Dynes -au *nf*, woman, female
 Dynesäu *v*, to approximate
 Dynesiad *n*, accession, approximation
 Dynesu *v*, to draw near
 Dynëu *v*, to effuse; to shed
 Dyingarwch *n*, philanthropy
 Dyingasedd *n*, misanthropy
 Dyniad -on *n*, human being
 Dyniadu *v*, to humanize
 Dyniawed, ieywd *n*, steer, heifer
 Dyniedigaeth *nf*, personification
 Dynionach *np*, frail men, contemptible
 Dynionos *np*, little folks [men
 Dyno *nc*, little person
 Dynodi *v*, to discriminate; to signify
 Dynoethi *v*, to denudate, to denude, to
 bare, to expose
 Dynol *a*, human, of man
 Dynoli *v*, to make human
 Dynoliaeth *nf*, humanity
 Dynolryw *cn*, mankind=Dynol ryw
 Dynos *np*, little people
 Dynsawd, sodion, sodau *n*, person
 Dynsodach *np*, ignoble persons
 Dynsodechyn *n*, insignificant little fellow
 Dynodi *v*, to personify
 Dynsodiant *n*, Dynsodwedd *nf*, personi-
 fication
 Dynwared *v*, to imitate
 Dynwarediad *n*, imitation
 Dynwaredoldeb *n*, imitability
 Dynweddiad *n*, person (in grammar)
 Dynweddiadol *a*, personal
 Dynyddu *v*, to twist
 Dynygu *v*, to thrive
 Dynyn *n*, little man
 Dyochri *v*, to square
 Dyodwf *n*, augmentation
 Dyoddef *v*, to suffer, to abide, to endure
 Dyoddefadwy *a*, sufferable
 Dyoddefaint, Dyoddefiad, Dyoddefiant
n, suffering, passion
 Dyoddefoldeb *n*, capacity to suffer
 Dyoddefwr, wyr *n*, sufferer
 Dyoddefgar, Dyoddefol, Dyoddefus *a*,
 patient, passive
 Dyoedi *v*, to delay
 Dyoerain *v*, to cool
 Dyofalu *v*, to care for

Dyoganu <i>v</i> , to predict	Dyrys <i>a</i> , intricate, entangled
Dyogwyddo <i>v</i> , incline	Dyrysi <i>n</i> , intricacy; brake [ble
Dyol -ion <i>n</i> , track; footstep	Dyrysi <i>np</i> (dyrysiën <i>nf</i>), briars, bran
Dyolaeth <i>nf</i> , tracing	Dyryslwyn <i>n</i> , bramble brake
Dyolaith <i>n</i> , dissolution	Dyrysni <i>n</i> , intricacy
Dyoli <i>v</i> , to follow a track	Dyrysu <i>v</i> , to entangle, to puzzle
Dyolwch <i>n</i> , gratitude; worship	Dyrywio <i>v</i> , to assimilate
Dyollwng <i>v</i> , to let loose	Dys <i>px</i> =Dy-ys
Dyor, Dyoryd <i>v</i> , to frustrate, to obstruct	Dysaethu <i>v</i> , to shoot
Dyoresgynu <i>v</i> , to subjugate	Dysail, seiliau <i>nf</i> , foundation
Dyortod <i>v</i> , to conquer, to overcome	Dysathru <i>v</i> , to tread, to trample
Dyorladau <i>v</i> , to bless	Dysbaddu <i>v</i> , to castrate, to geld
Dyormesu <i>v</i> , to molest	Dysbeidio <i>v</i> , to desist
Dyrag <i>n</i> , progress: <i>pr</i> , before	Dysbeilio <i>v</i> , to unsheath, to brandish
Dyragu <i>v</i> , to precede, to go before	Dysbeinio <i>v</i> , to divest of; to pillage
Dyrain <i>v</i> , to frisk about	Dysbeithio <i>v</i> , to bring to view
Dyrain <i>n</i> , friskiness	Dysbenu <i>v</i> , to determine
Dyranu <i>v</i> , to divide	Dysbleidio <i>v</i> , to take part
Dyrathu <i>v</i> , to rub, to chafe	Dysbleinio <i>v</i> , to radiate
Dyrawr <i>n</i> , impulse: <i>a</i> , urgent	Dysborthi <i>v</i> , to support
Dyrch <i>n</i> , rising; assault	Dysbwyll -ion <i>n</i> , discretion
Dyrchaf -ion <i>n</i> , assault	Dysbwylo <i>v</i> , to reason
Dyrchafael <i>n</i> , ascension	Dysbwyo <i>v</i> , to reverberate
Dyrchafiad, Dyrchiad <i>n</i> , elevation, exal-	Dyseiliad <i>n</i> , founding
Dyrchafiaeth <i>nf</i> , promotion [tation	Dysenu <i>v</i> , to vituperate
Dyrchafol <i>a</i> , elevating	Dyserenu <i>v</i> , to sparkle
Dyrchafu, Dyrchu <i>v</i> , to lift up, to elevate,	Dyserth -au <i>n</i> , desert
to exalt; to advance; to ascend	Dysg <i>nf</i> , learning, erudition
Dyrchiad <i>n</i> , exaltation	Dysgad <i>n</i> , instruction [apprenti
Dyre <i>n</i> , wantonness, lust	Dysgadur -on <i>n</i> , one instructed; pupi
Dyre, Dyred <i>v</i> , to move on; to come	Dysgarthu <i>v</i> , to cleanse
Dyreddeg <i>v</i> , to run to and fro	Dysgawdwr, wyr <i>n</i> , instructor
Dyreidid <i>v</i> , to necessitate	Dysgedig <i>a</i> , learned; instructed
Dyres -ion <i>nf</i> , flight of steps, stairs	Dysgedigol <i>a</i> , instructive
Dyrewi <i>v</i> , to freeze	Dysgeidiaeth <i>nf</i> , learning; instructio
Dyri, iau, Dyrif -au <i>nf</i> , kind of metre	tuition, education
Dyrifiad <i>n</i> , numeration	Dysgethrin <i>a</i> , rough, rude
Dyrillyd <i>a</i> , watery=Dyfrillyd	Dysgeulyd <i>n</i> , coagulation
Dyrillyddu <i>v</i> , to deserve	Dysgiad <i>n</i> , tuition, teaching
Dyrnaid, eidiau <i>n</i> , handful	Dysgl -au <i>nf</i> , dish, platter; plate
Dyrnchwth <i>a</i> , left-handed [or pot	Dysglaid, gleidiau <i>nf</i> , dishful, platefu
Dyrnddol -au <i>nf</i> , handle of a cup, jug,	Dysglain, gleinion <i>n</i> , glare: <i>a</i> , bright
Dyrnfedd -i <i>nf</i> , hand-breadth, hand	Dysglaer <i>a</i> , splendid, glittering, brigh
Dyrnflaidd, fleiddiau <i>n</i> , battle-axe	Dysgleinio <i>v</i> , to glare=Dysgleirio
Dyrnfol, fyl <i>nf</i> , gauntlet	Dysgleirdeb <i>n</i> , splendour, brightness
Dyrnod -iau <i>n</i> , box, cuff, blow	Dysgleirio <i>v</i> , to glitter, to shine
Dyrnu <i>v</i> , to thresh; to box	Dysgleiriol <i>a</i> , shining, bright
Dyrnwr, wyr <i>n</i> , thresher [yield	Dysglöen <i>nf</i> , splinter
Dyrodidi, Dyroi <i>v</i> , to bestow, to give, to	Dysgloffi <i>v</i> , to make lame, to lame
Dyrraith, reithiau <i>nf</i> , fate; jeopardy	Dysglu <i>v</i> , to put in a dish or plate
Dyru <i>v</i> , to impel, to drive	Dysgodres -au <i>nf</i> , tutoress
Dyrwn <i>n</i> , hollow noise	Dysgogan -au <i>nf</i> , prediction
Dyrwyddo <i>v</i> , to accelerate	Dysgogan, Dygoganu <i>v</i> , to predict
Dyrwyn <i>v</i> , to wind, to twist	Dysgogi <i>v</i> , to agitate, to stir
Dyrwyniad <i>n</i> , winding	Dysgol <i>a</i> , instructive
Dyrwynwr, wyr <i>n</i> , one who winds yarn,	Dysgor -au <i>n</i> , tabernacle
Dyrynu <i>v</i> , to wind round [winder	Dysgori <i>v</i> , to shut round

Dysgri, *ion n*, clamour, outcry
 Dysgrifiad *n*, description
 Dysgrifio *v*, to describe
 Dysgriö *v*, to clamour
 Dysgu *v*, to learn; to teach
 Dysgubell -i *nf*, besom; slut
 Dysgwedyd *v*, to recite
 Dysgweinu *v*, to minister
 Dysgwr, *wyr n*, learner; teacher
 Dysgwyl -ion *n*, expectation; watch
 Dysgwyl, Dysgwylö *v*, to expect; to
 Dysgwylgar *a*, watchful [watch
 Dysgwylhad *n*, expectation
 Dysgybl -ion *n*, disciple
 Dysgyblaeth *nf*, discipline
 Dysgyblu *v*, to discipline
 Dysgyfrith *n*, congenial form
 Dysgymmod *n*, agreement
 Dysgymmodi *v*, to concur
 Dysgymmon *n*, combustible
 Dysgyr *n*, scream, cry, wail
 Dysgyrchiad, Dysgyrchiant *n*, gravita-
 tion; gravity
 Dysgyrchu *v*, to gravitate
 Dysgyrio *v*, to scream
 Dysgyrnu *v*, to grin, to snarl
 Dysgywen *a*, splendid, bright
 Dyslyneu *v*, to gulp up
 Dysmegu *v*, to enunciate
 Dysmythu *v*, to vanish, to disappear
 Dyspyddu *v*, to drain; to bale
 Dystain, teiniaid *n*, one who lays things
 Dystaw *a*, silent; calm [in order
 Dystawiad *n*, silencing
 Dystewi *v*, to silence; to calm; to hold
 Dystraw *n*, sneeze [one's peace
 Dystreulio *v*, to rinse
 Dystrewi *v*, to sneeze
 Dystroi *v*, to whirl
 Dystru *n*, pity; concern
 Dysuddo *v*, to sink
 Dysychu *v*, to dry
 Dysylu *v*, to make compact
 Dysyllu *v*, to gaze, to stare
 Dyt *i*, hold, avast, stop
 Dyuno *v*, to unite, to agree
 Dyw -iau *n*, that is; day
 Dywadnu *v*, to take to the heels
 Dywadu *v*, to renounce
 Dywaesu *v*, to warrant
 Dywal *a*, fierce, furious
 Dywalder *n*, fierceness
 Dywalgi, *gwn n*, tiger
 Dywalhau *v*, to grow fierce
 Dywallo *v*, to pour, to shed
 Dywalltrain *v*, to lavish
 Dywanu *v*, to digress

Dywasgaru *v*, to scatter
 Dywasgodi *v*, to shelter
 Dywasgrynu *v*, to tremble
 Dywasgu *v*, to constrict
 Dywawd *v*, to utter, to speak; has said
 Dywededig *a*, said, spoken, uttered
 Dywediad *n*, saying
 Dywedwst *nf*, the mumps
 Dywedyd, Dyweyd *v*, to speak, to say
 Dyweddi, *iaü nc*, espousals, marriage-
 contract; betrothed person; spouse,
 husband or wife
 Dyweddiö *v*, to espouse, to wed; to be-
 Dyweinio *v*, to convey [troth
 Dywellygio *v*, to fail
 Dywennu *v*, to smile
 Dywenydd *n*, pleasure, bliss, happiness
 Dywirio *v*, to verify
 Dywisgo *v*, to dress
 Dywrthebu *v*, to respond
 Dywrthredu *v*, to go adversely
 Dywthio *v*, to protrude
 Dywy -on *n*, vapour; fog [udder
 Dywydd *n*, swelling with milk in the
 Dywyllu *v*, to darken over
 Dywyn *v*, to make fair or white; to bless
 Dywyndeb *n*, blessedness
 Dywyni *n*, blessing
 Dywystlo *v*, to pledge

E.

E *pn*, he, him; it
 E, affirmative adverb. E ddaeth, he,
 she, or it came
 E *px*, gives intensity to signification of
 words, as *eang*, from *ang*; *effraw*,
 from *ffraw*
 Eang *a*, ample, large, commodious, free
 Eangder *n*, amplitude; space
 Eangiad *n*, amplifying
 Eangu *v*, to make ample, to extend
 Eb -ion *nf*, issuing out; utterance
 Eb, Ebu *v*, to say. Eb, Ebe, say, says,
 quoth. Ehai, said
 Ebach -au *nf*, nook, corner
 Ebaeth *n*, nook; cove
 Eban, ebyn *n*, passing by or through
 Ebargofiad, Ebargofiant *n*, forgetting,
 Ebargofio *v*, to forget [oblivion
 Ebargofraith, reithiau *nf*, amnesty
 Ebediw -iau *n*, heriot
 Ebiaith, icithion *nf*, part of a sentence
 Ebill -ion *n*, auger; peg; key of a musi-
 cal instrument
 Ebillen *nf*, gimlet; peg
 Ebillio *v*, to bore, to peg

Ebillwydd <i>cn</i> , wooden pegs or keys; the staves of the ancient <i>Peithynen</i> , on which the letters were cut	Echryslonder <i>n</i> , direfulness
Ebod, Ebodn <i>n</i> , dung; ordure	Echrysloni <i>v</i> , to be direful
Ebodi <i>v</i> , to void dung	Echu <i>v</i> , to go aside, to retire
Ebol -ion <i>n</i> , colt, foal	Echudd <i>n</i> , seclusion
Eboles -au <i>nf</i> , she colt, filly	Echuddio <i>v</i> , to seclude
Ebolgarn <i>n</i> , the colt's-foot	Echur <i>n</i> , anguish, pain
Ebollog <i>a</i> , being with foal, in foal	Echw <i>n</i> , rest, quiescence
Eboludd <i>ad</i> , without delay or hindrance	Echwa <i>v</i> , to ride
Ebr <i>n</i> , egress; utterance	Echwaint <i>n</i> , cessation, rest
Ebran -au <i>n</i> , provender, bait	Echwng <i>a</i> , close, contiguous
Ebranu <i>v</i> , to bait, to fodder	Echwith <i>a</i> , adverse; awkward
Ebreidiad <i>n</i> , passing on	Echwraint <i>n</i> , state of rest
Ebri <i>n</i> , egress; password	Echwydd <i>n</i> , state of stillness; autumn
Ebrifed <i>a</i> , numberless	Echwyn -ion <i>n</i> , loan, hire [e
Ebrill <i>n</i> , month of April	Echwyna <i>v</i> , to borrow
Ebru <i>v</i> , to pass out; to utter, to say	Echwynwr, wyr <i>n</i> , lender or giver of trust; creditor
Ebrwyad, aid <i>n</i> , vicar	Echwyrth <i>a</i> , sottish; dull
Ebrwydd <i>a</i> , quick, hasty, early	Ed <i>n</i> , aptitude; velocity [ya
Ebrwyddo <i>v</i> , to accelerate	Edaf -edd, Edafedd, Edeu <i>nf</i> , threa
Ebrwyddol <i>a</i> , accelerating	Edefyn <i>n</i> , single thread
Ebrydu <i>v</i> , to pass onward	Edfryd <i>n</i> , restoration: <i>v</i> , to restore
Ebryfygu <i>v</i> , to neglect	Edfrydiad <i>n</i> , restoring, restoration
Ebu <i>v</i> , to utter, to speak, to say	Edfudd -ion <i>n</i> , profit, interest
Ebwch <i>n</i> , gasp; sigh	Edfyn -oedd <i>n</i> , casting off; departure
Ebwedd -au <i>nf</i> , dialect	Edfyn <i>v</i> , to go off, to depart
Ebychiad <i>n</i> , sighing, aspiration; gasping	Edfynt <i>n</i> , going from, departure
Ebychiad, iaid <i>n</i> , interjection=Ebychair	Edgyllaeth <i>n</i> , dejection
Ebychu <i>v</i> , to gasp; to sigh; to aspirate	Edifar <i>a</i> , penitent, sorry
Ebyd <i>n</i> , passing off or by	Edifarhâd <i>n</i> , repenting [sor
Ecriad <i>n</i> , being harsh	Edifarhau, Edifaru <i>v</i> , to repent; to
Ech -au <i>nf</i> , what yields or pervades	Edifarus <i>a</i> , penitent, contrite
Echaeth <i>n</i> , seclusion; rest	Edifeiriol <i>a</i> , repenting, repentant
Echain <i>v</i> , to seclude; to rest	Edifeirwch <i>n</i> , repentance, penitence
Echdoe <i>ad</i> , the day before yesterday	Eding <i>n</i> , restriction
Echdywyn <i>n</i> , splendour	Edlaes <i>a</i> , slack, trailing
Echdywynu, Echdywynygu <i>v</i> , to glitter	Edlid -ion <i>n</i> , vexation; irritation
Echel, -au <i>nf</i> , axis, axletree	Edlin, Edling, -ion <i>n</i> , heir apparent
Echen, echyn <i>nf</i> , source; stock; tribe	Edliw <i>n</i> , reproach, upbraiding
Eching <i>n</i> , strait; restraint	Edliwiant <i>n</i> , reproach
Echlys -ion <i>n</i> , motive; occasion	Edliwied, Edliwio <i>v</i> , to reproach
Echlysu <i>v</i> , to cause; to render	Edliwiwr, wyr <i>n</i> , upraider, reproach
Echnos <i>ad</i> , night before last	Edlwg, edlygon <i>n</i> , review, view
Echrê <i>ad</i> , rather, more so	Edlygu <i>v</i> , to review, to view
Echreiddig <i>a</i> , eccentric	Edlyn <i>a</i> , pungent, acute
Echrestr -au <i>nf</i> , register	Edlymu <i>v</i> , to make acute, to sharpen
Echryd <i>n</i> , affright, trembling	Edlynu <i>v</i> , to smear, to daub
Echrydu <i>v</i> , to quake, to shiver	Edmyg, Edmygedd <i>n</i> , reverence, solemnity; admiration
Echrydus <i>a</i> , shocking, horrid	Edmyg <i>a</i> , reverent, solemn
Echryn, Echryniad <i>n</i> , quaking, horror,	Edmygu <i>v</i> , to revere, to honour; to a
Echrymol <i>a</i> , quaking [trepidation	Edn, ednol <i>nc</i> , fowl; bird [m.
Echrynu <i>v</i> , to quake, to tremble	Ednain <i>np</i> , the winged tribe; birds
Echrys <i>n</i> , shock: <i>a</i> , shocking	Ednan <i>nf</i> , winged one, bird
Echrysiad <i>n</i> , shock or horror	Ednarmes <i>nf</i> , augury
Echryslawn, Echrysol <i>a</i> , direful, horrible, horrific, shocking, horrid, dire	Ednog <i>a</i> , having wings, winged
	Ednogaeth <i>nf</i> , ornithology

Ednogion *np*, winged ones
 Ednogyn *n*, fly; gnat
 Ednol *a*, relating to birds
 Ednydd -ion *n*, withe
 Ednyddiad *n*, retortion
 Ednyddu *v*, to writhe back; to retort
 Ednyfed *n*, essence
 Ednyw -iau *n*, essence; spirit
 Ednywed *n*, spiritual state
 Edrif -ion *n*, recounting
 Edrifo *v*, to recount, to number
 Edring -au *nf*, lease, holding
 Edrin -ion *n*, murmuring noise
 Edrino *v*, to reverberate; to echo
 Edrith -iau -ion *n*, simulation
 Edryniad *n*, remurmuring
 Edrwyth *n*, resoivent
 Edrybod *n*, history; recital
 Edrych *v*, to look, to behold; to seem
 Edrych -ion *n*, appearance
 Edrychedigaeth *nf*, appearance
 Edrychiad *n*, looking; vision; sight
 Edryd -au *nf*, resource; stock
 Edryd *v*, to restore; to renew
 Edrydiad *n*, restoration
 Edryf -au *nf*, source; stock; tribe
 Edryfiad *n*, reassuming
 Edryfu *v*, to reassume, to assume
 Edrysedd *n*, superfluity
 Edryw -ion *n*, instinct; scent
 Edrywan -au, Edrywant *n*, tracing by
 Edrywedd *n*, scent [scent
 Edryweddu *v*, to trace by scent
 Edw *a*, fady, faded, withered
 Edwad *n*, fading away
 Edwaint *n*, fading, decay
 Edwedd *nf*, state of decay
 Edwi *v*, to decay, to fade
 Edwica *v*, to extort; to forestal
 Edwin *a*, fading, withering
 Edwiniad *n*, withering, decay
 Edwino *v*, to fade, to decay, to wither
 Edyn *n*, winged one, fowl: *np*, wings
 Edyrn *n*, sovereignty
 Eddain *n*, move, glide
 Eddain *v*, to pass on; to glide onward
 Eddestl -on *n*, fleet one; steed
 Eddewid=Addewid
 Eddi *np*, thrums; fringe
 Eddrin, Eddrino *v*, to whisper
 Eddrin -ion *n*, whispering
 Eddrith -ion *n*, varied appearance
 Eddu *v*, to press on, to go
 Eddwll *a*, covered; submissive
 Eddylder *n*, submission
 Eddyllu *v*, to be humble
 Ef *pn*, he, him; it

Ef *ad*=E
 Efa *v*, to agitate, to move
 Efain *v*, to be moving
 Efain *n*, avens
 Efan *n*, motion; course
 Efe *pn*, he, him; it
 Efengyl -au *nf*, the gospel
 Efengylaidd *a*, evangelical
 Efengyles -au *nf*, female evangelist
 Efengyiliaeth *nf*, evangelism [gospel
 Efengylu *v*, to evangelize; to preach the
 Efengyllydd -ion, Efengylwr, wyr *n*, evan-
 Efel *a*, alike, similar [gelist
 Efelwch, ychion, Efelychiad -au *n*, imita-
 tion, similitude, simile
 Efelychu *v*, to resemble; to liken, to
 compare, to imitate
 Efelly *ad*, in that way; so; thus
 Eflyn -au *n*, atom
 Efnuch, Eunuch, -iaid *n*, eunuch
 Efnyn -au *n*, minute particle, atom
 Efnys *np*, enemies, foes
 Efo *pn*, he, him; it=Efe
 Efo *pr*, along with, with
 Efor *ad*, to-morrow: *n*, do.
 Efrad *n*, treachery; crime
 Efrai *a*, corpulent; big
 Efras *n*, plumpness
 Efr -au *cn* (efryn *n*), tare; darnel
 Efrefu *v*, to low; to bleat
 Efrllid -au *n*, merit, desert
 Efryd -iau -ion *n*, study, meditation
 Efrydu, Efrydio *v*, to meditate, to study
 Efrydwr, wyr, Efrydidd -ion *n*, student
 Efrydd *a*, maimed, disabled, crippled
 Efryddu *v*, to maim, to disable, to cripple
 Efwr, Efyrrlys *n*, cow-parsnip
 Efwrn *n*, spreading out, jut
 Efydd *n*, copper; brass [pan
 Efydden, -au *nf*, Efyddyn -au *n*, copper
 Efyddiad *n*, coppering
 Efyddu *v*, to copper
 Efyntau *pn*, he or him also
 Efyrnig *nf*, yearling goat
 Effaith, effeithiau *nf*, effect [effect
 Effeithio, Effeithiol *v*, to effectuate, to
 Effeithiol *a*, effectual, efficient
 Effeithiolaeth *nf*, effectuation
 Effeithioldeb *n*, efficacy
 Effro, Effraw *a*, awake; vigilant
 Effroi *v*, to rouse, to wake
 Effrom *a*, haughty; stubborn
 Effros *cn*, the euphrasy
 Egalen *nf*, whetstone, hone
 Egfaen, egfain *n*, haw, hawthorn berry
 Egin -au *np* (-yn *n*), germs, shoots,
 blades, sprouts

- Egino *v*, to germinate, to shoot, to sprout
 Eginol *a*, germinant, shooting
 Eglan -oedd -au *nf*, bank; gulf; channel
 Eglog *a*, gaping, yawning
 Eglur *a*, bright, clear; plain; lucid
 Egluradwy *a*, demonstrable, explicable
 Egluraint *n*, splendour
 Eglurdeb *n*, clearness, perspicuity
 Eglurhâd, Egluriad *n*, explanation
 Eglurhau *v*, to explain, to expound
 Eglurhaol, Egluriadol *a*, explanatory
 Egluriador -on *n*, expositor, glossary
 Egluro *v*, to manifest, to explain
 Eglurwr, wyr *n*, illustrator
 Egluryn *n*, exemplar, manifesto
 Eglwg *a*, manifest, lucid=Eglur
 Eglwys -i -ydd -au *nf*, church
 Eglwysiad *n*, churching
 Eglwysig *a*, of a church; ecclesiastical.
 Gwr eglwysig, clergyman, ecclesiastic
 Eglwyso, Eglwysa *v*, to church
 Eglwyswr, wyr, Eglwysydd -ion *n*,
 churchman; clergyman
 Eglyd *a*, hovering; wavering
 Eglyn *n*, the golden saxifrage
 Egni, ion *n*, effort, endeavour
 Egnio *v*, to endeavour, to make an effort
 Egnïol *a*, vigorous, forcible
 Egnïus *a*, impetuous, forcible
 Egor *n*, opening: *v*, to open
 Egored, &c=Agored, &c.
 Egr *a*, sharp, tart; eager; sour; stale
 Egri, Egredd *n*, staleness, acidity
 Egriad *n*, growing stale
 Egrid -iau *n*, oxide
 Egridiad *n*, oxidation
 Egrido *v*, to oxidize, to oxidate
 Egroes *np* (-en *nf*), eglantine berries
 Egru *v*, to grow stale or acid
 Egrufft *n*, spawn of frogs
 Egrufft -ion *n*, griffon
 Egryd, Egryn *n*, trembling
 Egrygi *n*, hoarseness
 Egwal -au *n*, cot, hut
 Egwan *a*, feeble, weak, drooping
 Egwanaeth *nf*, imbecility
 Egwander *n*, feebleness, debility
 Egweddi -iau *n*, dowry
 Egwy -on *n*, plague, pest
 Egwya *v*, to break in blotches
 Egwyd -ydd *nf*, the fetlock
 Egwyddled *n*, small of the leg
 Egwyddor -ion -au *nf*, rudiment; prin-
 ciple; the alphabet
 Egwyddori *v*, to initiate
 Egwyddoriad *n*, initiation
 Egwyddorol *a*, rudimental; alphabetical

- Egwyl -ion *nf*, opportunity
 Egyr -au *n*, acre
 Eng -ion *n*, space: *a*, ample
 Engherdded -ion *n*, sojourning [stanza
 Englyn -ion *n*, metre so called; epigram
 Engu *v*, to set at large, to free, to loose
 to be delivered
 Engur *a*, marvellous, amazing
 Engurio *v*, to marvel, to wonder
 Engwarth, weirth *n*, beach
 Engwawd *n*, panegyric
 Engwth *n*, a push: *a*, sudden
 Engyl *n*, expanding principle, fire
 Engyn *n*, outcast, wretch
 Engyrth *a*, awful, direful
 Ehagru *v*, to make ugly
 Ehed -ion *nf*, flight: *a*, flying
 Ehedeg *v*, to fly, to skim
 Ehedfaen, fain, feini *n*, loadstone
 Ehedfan *v*, to hover, to fly
 Ehediad *n*, flight, flying
 Ehediad, iaid *n*, fowl, bird
 Ehedion *np*, refuse of corn
 Ehedog *a*, having flight, flying
 Ehedol *a*, relating to flight
 Ehedydd -ion *n*, flyer; lark
 Ehedyn *n*, winged creature
 Ehegr *n*, the staggers, disease in horse
 Ehegr *a*, abrupt: *ad*, quickly
 Ehegru *v*, to move rapidly
 Ehelaeth, &c.=Helaeth, &c.
 Ehöeg *a*, green
 Ehdud *a*, flighty, heedless, rash
 Ehdurwydd *n*, rashness
 Ei *pn*, his, him; her; its, it
 Eich *pn*, your
 Eichio *v*, to sound; to cry out
 Eidio *v*, to enliven; to frisk
 Eidiog, Eidiol *a*, lively, vigorous
 Eidiogi *v*, to invigorate, to enliven
 Eidion -au *n*, ox, steer, bullock
 Eidual *cn*, ground-ivy
 Eiddew *cn*, ivy
 Eiddgar *a*, zealous, ardent
 Eiddgarwch *n*, zealousness, zeal, fervor
 Eiddiar *n*, heath, heather, ling
 Eiddig *a*, jealous
 Eiddigedd *n*, jealousy; zeal
 Eiddigeddu, Eiddigo *v*, to grow jealous
 to grow zealous
 Eiddigor *n*, superior
 Eiddigus *a*, jealous; zealous
 Eiddil *a*, slender, small; feeble, weak
 Eiddilb *nf*, diminution; meiosis
 Eiddilhâd *n*, extenuation
 Eiddilhan *r*, to grow slender
 Eiddiliad *n*, extenuation

Eiddilo *v*, to extenuate
 Eiddilwch *n*, slenderness; smallness
 Eiddio *v*, to possess
 Eiddiog *a*, owned: *n*, slave
 Eiddion *np*, personal property
 Eiddiorwg *cn*, ivy=Eiddew
 Eiddo *n*, property, chattels: *pn*, his, &c.
 Eiddof, eiddot, eiddi, eiddo, eiddom,
 eiddoch, eiddynt, mine, thine, his,
 hers, ours, yours, theirs
 Eiddun *a*, desirous, fond
 Eidduned -au *nf*, desire, choice; vow
 Eiddunedu, Eidduno *v*, to desire, to wish,
 to vow; to pray
 Eidduniad *n*, desiring
 Eiddunol *a*, delectable
 Eiddwg, Eiddwng *a*, contiguous, near
 Eiddyganu *v*, to approximate
 Eigiaeth *nf*, teeming state
 Eigan *n*, centre; origin; force
 Eigan *v*, to bring forth; to sob
 Eigio *v*, to generate, to bring forth
 Eigiol *a*, teeming, prolific [the deep
 Eigion -au *n*, middle; abyss, the ocean,
 Eigr -ion *nf*, virgin, maid; nymph
 Eigræth *nf*, virgin state, virginity
 Eigræu *np*, stockings without feet
 Eingio *v*, to expand, to dilate
 Eingion -au *nf*, anvil
 Eilar *n*, second ploughing
 Eilchwyl *ad*, once more, again
 Eilewydd -ion *n*, musician
 Eilfaint *n*, second rate: *a*, do.
 Eilfam -au *nf*, second mother
 Eilfydd *a*, second, like, similar
 Eilfyddu *v*, to imitate
 Eiliad -au *n*, constructing; a second
 Eiliant *n*, constructure
 Eiliasaf *n*, melodious flow
 Eilier -au *n*, the butterfly
 Eilig *a*, apt to glide; playful
 Eilio *v*, to place alternately, to plait, to
 construct; to second
 Eilir -ion *n*, regeneration; spring. Al-
 ban eilir, vernal equinox
 Eiliw -oedd *n*, aspect, figure, hue
 Eiliwed *n*, reproach, shame
 Eiloes *nf*, second age: *ad*, again
 Eilon *n*, music, melody
 Eilon *n*, hart, roebuck
 Eilun -od *n*, image; idol
 Eilun -iau *n*, copy
 Eilunaddolgar *a*, idolatrous
 Eilunaddoli *v*, to worship idols
 Eilunaddoliad *n*, Eilunaddoliaeth *nf*,
 idolatry [of images
 Eilunaddolwr, wyr *n*, idolator, worshiper

Eiluniaeth *nf*, imitation
 Eiluniant *n*, portraiture
 Eilunio *v*, to imitate, to copy
 Eilw *n*, music, melody
 Eilwaith *nf*, second time or turn
 Eilwy -on *n*, musician
 Eilwydd *n*, love meeting
 Eilydd -ion *n*, musician
 Eilyg *n*, melody; delight
 Eilyw *n*, music, melody
 Eilywiant *n*, minstrelsy
 Eill *pn*, their, they=Ill
 Eilldu *n*, outward side
 Eilliedydd -ion *n*, cutter, shaver, barber
 Eillio *v*, to cut off, to shave
 Eilliwr, wyr *n*, shaver, barber
 Ein *pn*, our, us. Einom, Einym, ours
 Einawr *ad*, now, at present
 Einioes *nf*, course of life, life, lifetime
 Einion -au *nf*, anvil=Eingion
 Eira *n*, snow. Bwrw eira, to snow
 Eiras *n*, that glows, burning cinders
 Eirchiad, iaid *n*, one who demands
 Eirchiol *a*, mandatory, commanding
 Eirfydd -ion *n*, blazoner of arms
 Eiriach *v*, to deprecate, to spare
 Eiriachus *a*, deprecatory
 Eirian *a*, splendid, bright, fair
 Eirianedd *n*, splendour
 Eirianol *a*, tending to make fair
 Eirianrod *nf*, the galaxy, the milky way
 Eirianu *v*, to make splendid
 Eirias *a*, burning, glowing, fiery
 Eirias -au *n*, glowing or burning cinder
 Eiriasedd *n*, the state of being glowing
 Eiriasu *v*, to burn fiercely
 Eiriesyn *n*, glowing cinder
 Eirif -ion *n*, number; counting
 Eirifo *v*, to enumerate
 Eirig *a*, splendid, shining, gay
 Eirin *np* (-en *nf*), plums. Eirin Mai,
 Eirin Mair, gooseberries. Eirin gwlan-
 og, peaches
 Eirinwydd *np* (-en *nf*), plum-trees
 Eirio *v*, to brighten
 Eirioes *nf*, purity of life
 Eiriol *v*, to intercede; to intreat
 Eiriolaeth *nf*, Eirioled, Eiriolwch *n*, in-
 tercession; intreaty; prayer
 Eirioli *v*, to intreat; to intercede; to pray
 Eiriolus *a*, persuasive; interceding
 Eiriolwr, wyr, Eiriolydd -ion *n*, inter-
 cessor, mediator
 Eiriolyddiaeth *nf*, mediatorship
 Eirion *np*, ornaments, jewels
 Eirioni *v*, to adorn with jewels
 Eirioni *n*, border; ruffle

Eirionynu <i>v</i> , to fringe; to ruffle	Elech -au <i>nf</i> , slate, flag
Eirlyd <i>a</i> , apt to be snowing, snowy	Elen -od <i>nf</i> , nymph
Eiros <i>n</i> , bright or flame colour; scarlet	Eleni, Elenid <i>ad</i> , this year
Eirosglwyf, Eirosgryd <i>n</i> , scarlet fever	Elest <i>np</i> , flags, sedges [iris
Eirthio <i>v</i> , to growl; to bait	Elestr -on <i>cn</i> (-en <i>nf</i>), flag; fleur de lis;
Eirw, Eirwy, -on <i>n</i> , cataract	Elfaeth <i>nf</i> , constitution [equinox
Eirwlaw <i>n</i> , sleet	Elfed <i>n</i> , autumn. Alban elfed, autumnal
Eiry <i>n</i> , snow=Eira	Elfen -au <i>nf</i> , element; particle
Eiryaidd, Eiryog <i>a</i> , like snow, snowy	Elfenol <i>a</i> , elemental, elementary, con-
Eisen, ais <i>nf</i> , rib; lath	Elfenn <i>v</i> , to constitute [stituent
Eisglwyf -au <i>n</i> , pleurisy	Elfod -an <i>n</i> , intellectual existence; demon
Eisio <i>v</i> , to lathe; to lattice	Elfyd -oedd <i>n</i> , intellectual world
Eisieu <i>n</i> , want, need, lack	Elfydd -au <i>n</i> , elementary principle,
Eisin <i>cn</i> , bran, husk	element; earth, land
Eisinaidd, Eisinllyd, Eisinog <i>a</i> , abound-	Elfyddan -au <i>nf</i> , the earthy globe
ing with bran, husky	Elfydden -au <i>nf</i> , earth; region
Eisiw -on <i>n</i> , want, need, poverty	Elfyddu <i>v</i> , to element
Eisiwed, Eisiwyd <i>n</i> , indigence, want	Elff, eilff <i>n</i> , pure state; demon
Eisiwo <i>v</i> , to become destitute	Elgain <i>a</i> , supremely fair
Eisoes, Eiswys, Eisis <i>ad</i> , likewise; al-	Elgeth -i <i>nf</i> , the chin, the jaw [plaister
Eisor <i>a</i> , equal, similar, like [ready	Eli, eliau, elion <i>n</i> , ointment, salve
Eisorawd <i>n</i> , counterpart	Elin -au <i>nf</i> , angle; elbow
Eisori <i>v</i> , to make similar	Elinodys <i>np</i> , caterpillars
Eissilledd, Eissillydd <i>cn</i> , offspring, issue	Elinog <i>v</i> , to angle; to elbow
Eistedd, Eiste <i>n</i> , sitting; the act of	Elinog <i>a</i> , angular; jointy
sitting: <i>v</i> , to sit, to be seated	Elïo <i>v</i> , to apply salve, to anoint
Eisteddfa -oedd, fäu <i>nf</i> , Eisteddle	Elor -au <i>nf</i> , bier
-oedd <i>n</i> , seat	Elorwydd <i>n</i> , hearse
Eisteddfod -au <i>nf</i> , sitting; session;	Elu <i>v</i> , to move on; to go=Myned
congress of bards or literati	Elus <i>a</i> , bounteous, charitable
Eisteddial <i>v</i> , to sit often [tary	Elusen -au -i <i>nf</i> , bounty, alms
Eisteddig <i>a</i> , accustomed to sit, seden-	Elusendod <i>n</i> , almsgiving
Eisteddol <i>a</i> , sitting, sedentary	Elusendy, dai <i>n</i> , almshouse
Eiswng, yngion <i>n</i> , sob, sigh	Elusengar <i>a</i> , charitable, benevolent
Eithaf <i>a</i> , extreme, farthest, utmost	Elusengarwch <i>n</i> , almsgiving
Eithafed -oedd <i>n</i> , extremity	Eluseni <i>n</i> , bounty, charity
Eithafig <i>a</i> , extreme, ultimate	Elw -oedd <i>n</i> , goods; profit, gain. Y
Eithafoedd <i>np</i> , remotest regions, utter-	fy elw, in my possession
most parts	Elwa <i>v</i> , to gain, to profit; to get wealth
Eithafradd -au <i>nf</i> , superlative degree	Elwant <i>n</i> , profit; lucre [to trad
Eithen <i>nf</i> , prickle or point	Elwch <i>n</i> , shout of joy, joy
Eithin <i>np</i> , furze, gorse. Eithinfw,	Elwi <i>v</i> , to turn to profit, to gain
Eithin <i>a</i> , full of prickles [savine	Elwig <i>a</i> , tending to produce [elwle
Eithinen <i>nf</i> , furze bush	Elwl -od <i>cn</i> , the reins, the kidneys: s
Eithinog <i>a</i> , full of furze	Elydn, Elydr -on <i>n</i> , brass; bell-metal
Eithliw <i>a</i> , full of prickles	Elydraidd <i>a</i> , like brass, brassy
Eithr <i>pr</i> , except; besides: <i>c</i> , but	Elyf <i>a</i> , gliding, smooth
Eithriad, Eithrad, -au <i>n</i> , exception	Elyw <i>n</i> , aloe, juice of aloe
Eithro <i>v</i> , to except; to exclude	Elldael -iau <i>nf</i> , eyebrow
Eithrol <i>a</i> , exceptive; exclusive	Elldraig <i>np</i> (elleigen <i>nf</i>), pears=Gellai
El -od <i>n</i> , intelligence, spirit	Ellain <i>a</i> , radiant; splendid
Elaeth <i>nf</i> , spiritual being	Ellast <i>n</i> , carline thistle
Elaig <i>n</i> , hermit, anchorite	Ellbwyd <i>n</i> , famine, hunger
Elain, einod <i>nf</i> , hind, fawn	Ellmyu <i>np</i> , foreigners; Germans
Elanedd <i>np</i> , intestines	Elltrewen -au <i>nf</i> , gossip; stepmother
Elawch <i>n</i> , indulgence	Ellytffion <i>np</i> , exogens
Elcys <i>np</i> (-en <i>nf</i>), wild geese	Ellytffol <i>a</i> , exogenous

Ellwedd *nf*, outward aspect
 Ellydd *n*, cutting off
 Ellyll -on *n*, elf, goblin, demon
 Ellyldan *n*, ignis fatuus
 Ellylles -au *nf*, she-goblin; she-demon
 Ellylyn *n*, little imp
 Ellyn -od *n*, cutter, razor
 Ellynedd *ad*, last year
 Em -au *nf*, gem, jewel
 Emano *ad*, three days hence
 Emendigaid *a*, cursed
 Emenydd -iau *n*, the brain=Ymenydd
 Emig *nf*, little jewel
 Eminiog -au *nf*, door-post
 Emyrn -au *n*, hymn, chant
 Emynn *v*, to hymn, to chant
 En, an enhancing prefix
 Enaid, eidian *n*, soul; life
 Enaint, einiau *n*, ointment
 Enawel *nf*, hurricane
 Enawr *n*, intelligence
 Enbyd *a*, dangerous, perilous
 Enbydrwydd *n*, peril, danger
 Enbydu *v*, endanger, to hazard
 Enbydus *n*, perilous, dangerous
 Encil -ion *n*, retreat, flight
 Encilio *v*, to retreat; to withdraw
 Encilydd -ion *n*, retreat, seceder
 Encudd -ion *n*, concealment
 Encuddio *v*, to conceal
 Encyd *n*, space; while
 Eachwardd *n*, loud laughter
 Enderig -edd *n*, steer, ox
 Endid -au *n*, entity
 Eddawd *n*, setting mark
 Eddodiant *n*, distinction
 Eddwl, ddylon *n*, the affection or will
 Eneidfadden *n*, one cast for death
 Eneidio *v*, to endue with soul
 Eneidiog *a*, having a soul
 Eneidiol *a*, animated; of the soul; living
 Eneidioli *v*, to animate
 Eneidrwydd *n*, the temples
 Eneinio *v*, to anoint
 Eneiniog *a*, anointed: *n*, the Anointed,
 Eneirchio *v*, to put in armour [Christ
 Ener *n*, intelligence
 Enfawr *a*, very great, huge, immense
 Enfil -od *n*, animal, beast
 Enfyged *nf*, worship, respect, honour
 Enfys, Enfyg, -au *nf*, rainbow; iris
 Enhudded *nf*, envelopment
 Enhuddo *v*, to envelope, to shadow; to
 Enhuddol *a*, enveloping [cover
 Enhued *n*, follower of the chase
 Eni *v*, to exert the soul
 Eniain *n*, temperature

Eniain *a*, very clear; intense
 Enid -iau *nf*, woodlark
 Enig *a*, full of spirits, lively, vigorous
 Eniwaid, Eniwed *n*, damage, harm
 Eniwedu, Eniweidio, Eniwo *v*, to damage
 Eniwoel *a*, hurtful, noxious [libel
 Enllib -ion -iau *n*, slander, calumny,
 Enllibio *v*, to slander, to detract
 Enllibiol *a*, calumnious, libellous
 Enllibiwr, wyr *n*, slanderer, defamer
 Enllibus *a*, calumnious, slanderous
 Enllyn -oedd *n*, anything eaten with
 bread, as butter, cheese, or meat:
opsonium. Enllyn gwyn, butter and
 cheese, as distinguished from meat.
 Bara ac enllyn, bread and what is
 eaten with it
 Enllynu *v*, to moisten food
 Ennill -ion *n*, advantage, gain, profit
 Ennill *v*, to get advantage, to gain
 Ennillgar *a*, advantageous
 Ennyd *n*, while, time, space
 Ennyn *n*, kindling: *v*, to kindle, to burn
 Ennynfa -oedd *nf*, inflammation [tory
 Ennynol *a*, tending to kindle, inflamma-
 Ennynu *v*, to kindle, to inflame
 Enrhy -on *n*, abundance, much
 Enrhyal *n*, breed, increase
 Enrhydedd, &c.=Anrhydedd, &c.
 Enrhyfedd *a*, wonderful, strange
 Enrhyfeddu *v*, to marvel, to wonder
 Enserth *n*, slip: *a*, slippery
 Entraw -on *n*, professor, master
 Entrew -au *n*, sneeze; snort
 Entrewi *v*, to sternutate, to sneeze
 Entrewiad *n*, sternutation
 Entrych, Entyrech *n*, the firmament
 Enw -au *n*, name, appellation. Enw
 cadarn, noun substantive. Enw gwan,
 noun adjective
 Enwad *n*, naming; denomination
 Enwadol *a*, denominative; nominative
 Enwadur -on *n*, nomenclature; diction-
 ary of terms
 Enwaededig *a*, circumcised
 Enwaediad *n*, circumcision
 Enwaedu, Enwaedio *v*, to circumcise
 Enwaered *a*, very low; prone
 Enwai, eion *n*, nominative case
 Enwaid *a*, having a name
 Enwair *a*, full of energy
 Enwaisg *a*, very brisk or gay
 Enwawd *n*, nomination, title
 Enwedig *a*, specified, especial
 Enwedigaeth *nf*, specification
 Enwedigo *v*, to specify, to particularize
 Enwedigol *a*, especial, particular

- Enweirus *a*, energetic
 Enwi *v*, to name, to entitle
 Enwir *a*, very true, perfect
 Enwog *a*, renowned, famous. Enwog-
 ion, celebrated persons, eminent men
 Enwogrwydd *n*, renown, celebrity
 Enwol *a*, nominal, naming. Enwol-
 iaid, Nominalists
 Enwyllt *a*, very wild
 Enwyn *a*, very white. Llaeth enwyn,
 Enycha *i*, behold, lo [buttermilk]
 Enydd *n*, seat of intellect
 Enyfed *n*, energy, vigour
 Eoca *v*, to catch salmon
 Eofn *a*, bold, daring, forward
 Eofnder *n*, confidence, boldness, daring
 Eofneg *nf*, freedom of speech, parrhesia
 Eog -iaid *n*, salmon
 Eogyn *n*, samlet
 Eon, &c.=Eofn, &c.
 Eorth *a*, diligent, assiduous
 Eorthedd *n*, diligence
 Eos -au *nf*, nightingale
 Eosaidd *a*, like a nightingale
 Eosig *nf*, little nightingale
 Epa -od *n*, ape, monkey
 Epil -oedd *cn*, offspring, issue
 Epilgar *a*, prolific, teeming
 Epilio *v*, to bring forth
 Eples *n*, leaven, ferment
 Epynt *n*, ascent, slope
 Er *n*, impulse forward
 Er *pr*, for, because of, in the place of,
 in order to; towards; to; for the
 sake of; since. Erof, erot, erddo,
 erddi, erom, erddoch, erddynt, for me,
 for thee, &c. Er ys dyddiau, days ago
 Er *c*, though, since, notwithstanding
 Er *px*, enhancing the meaning of words
 Eraint *nf*, ball; cup; pear
 Erbarch *n*, respect, deference
 Erbin *n*, the calamint
 Erbwl *a*, very blunt
 Erbylu *v*, to blunt=Pylu
 Erbyn -ion *n*, contrast, opposition
 Erbyn *pr*, against, opposite, by
 Erbyniad *n*, receiving
 Erch *n*, dark brown or dun
 Erch *a*, dusky, dun; dismal; dire
 Erchi *v*, to ask, to demand
 Erchlais, leisiau *n*, dismal noise; wailing
 Erchlas *n* & *a*, raven gray, gray
 Erchliw *n*, dun colour
 Erchryn *a*, agitating, quaking
 Echrynu *v*, to agitate, to shake
 Erchwyn *n*, tradition; side. Erchwyn
 gwely, headstead
 Erchwynedig *a*, transitive
 Erchwyniad *n*, transition, transit
 Erchwynio *v*, to make a transit
 Erchwys *nf*, pack of hounds
 Erchyll *a*, ghastly, horrible, terrible
 Erchyllod *n*, ghastliness
 Erchyllu *v*, to make ghastly
 Erchynu *v*, to uplift
 Erchwynu *v*, to transmigrate
 Erdolygu, Erdolwg *v*, to beseech
 Erdd *n*, impulse, forwardness
 Erdd *pr*, for the sake of, for=Er
 Erddrwyng *a*, confused
 Erddrym *a*, potent, robust
 Erddrymedd *n*, potency
 Erddwyn *v*, to bear away
 Erddygan -au *nf*, euphony; tune
 Erddyganu *v*, to produce melody
 Erddygnu *v*, to toil hard
 Ereill *ap*, other: *np*, others
 Ereinnwng *nf*, pear-orchard
 Eres *a*, marvellous, strange
 Eresi *n*, amazement, wonder
 Erestyn *n*, hurdy-gurdy
 Eresu *v*, to marvel, to wonder
 Erf *n*, briskness: *a*, brisk
 Erfai *a*, brisk, gay, lively
 Erfawr *a*, very great, vast, huge
 Erfid *n*, junction; conflict
 Erfid *v*, to go to loggerheads
 Erfin *np* (-en*nf*), turnips=Maip (N.W.)
 Erflawdd *a*, tumultuous
 Erfyn -ion *n*, request, petition, prayer
 Erfyn -au *n*, weapon; tool
 Erfyn *v*, to ask, to request, to pray, to
 Erfyniad *n*, petition [beg, to petition]
 Erfyniol *a*, supplicatory
 Erfyniwr, wyr *n*, one who solicits or
 Erganu *v*, to celebrate [beg]
 Erglyw *n*, listening
 Erglywed *v*, to listen, to hear
 Ergryd *n*, trembling, dread
 Ergrydiad *n*, tremulation
 Ergrydio *v*, to quake; to cause to quake
 Ergryf *a*, endowed with strength
 Ergryn *n*, terror, horror
 Ergrynawd *n*, trepidation
 Ergryniad *n*, tremulation
 Ergryng *a*, apt to tremble
 Ergrymol *a*, terrifying
 Ergrynu *v*, to tremble
 Ergwydd *n*, tumble, fall
 Ergwyno *v*, to complain
 Ergyd -ion *n*, throw, cast; shot; charge
 stroke; gist, meaning, purport, Er
 gyd yr haul, sun-stroke, *coup de soleil*
 Ergydio *v*, to cast, to shoot

Ergydiol <i>a</i> , propulsive	Erthygl -au <i>nf</i> , article. Erthyglau
Ergydiwr, <i>wyr n</i> , thrower, caster; shot	ffydd, articles of faith
Ergyr -ion <i>n</i> , impulse, thrust	Erthyl -od <i>n</i> , untimely birth, abortion
Ergyrech <i>n</i> , onset, attack	Erthyliad <i>n</i> , abortion, miscarriage
Ergyrchu <i>v</i> , to make onset	Erthylog <i>a</i> , miscarrying, abortive
Ergyrio <i>v</i> , to thrust, to push	Erthylu <i>v</i> , to bring forth out of time, to
Ergyriol <i>a</i> , impulsive	Erthyst <i>n</i> , testimony, test [miscarry
Erhelfa, <i>fäu nf</i> , hunting party	Erw -au <i>nf</i> , slang of land; acre. Erw'r
Eriod <i>ad</i> , from the beginning, ever	gwaed, the field of blood
Eriw -ion <i>n</i> , progress, course	Erwain <i>cn</i> , goat's beard
Erlewin -oedd <i>n</i> , splendour, glare	Erwaint <i>cn</i> , meadow-sweet
Erlid -iau <i>nf</i> , pursuit, chase: <i>v</i> , to	Erwan <i>n</i> , stab, sting
chase, to pursue; to persecute	Erwanu <i>v</i> , to stab, to sting
Erlidfa, <i>fäu nf</i> , pursuit, chase	Erwawd <i>n</i> , panegyric
Erlidigaeth <i>nf</i> , persecution	Erwch <i>n</i> , impulse, drive
Erlidio <i>v</i> , to pursue, to chase [cuting	Erwig <i>n</i> , small plot of land
Erlidiol <i>a</i> , pursuing, chasing; perse-	Erwyd -oedd <i>nf</i> , pole, perch
Erlidiwr, <i>wyr n</i> , pursuer, chaser; per-	Erwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), cooper's staves
Erlif -ion <i>n</i> , great torrent [secutor	Erwydd -au <i>nf</i> , pole, perch
Erlifo <i>v</i> , to stream, to deluge	Erwyll <i>a</i> , gloomy, dusky
Erlyn -ion <i>n</i> , pursuit, chase; prosecution	Erwyn <i>a</i> , very white; splendid
Erlynad <i>n</i> , following; prosecution	Erwyr <i>a</i> , oblique, awry, crooked
Erlyniad, <i>iaid n</i> , pursuer; prosecutor	Erydd -on <i>n</i> , eagle=Eryr
Erlyniaeth <i>nf</i> , prosecution	Eryf -oedd <i>n</i> , impulse, push
Erlynol <i>a</i> , prosecuting	Eryfed <i>n</i> , quaffing
Erlynydd -ion, Erlyniwr, <i>wyr n</i> , prose-	Eryl -oedd <i>nf</i> , watch, look
Erlien -au <i>nf</i> , lamp [cutor	Eryl -od <i>n</i> , eagle. Eryrod, shingles.
Erlyfasu <i>v</i> , to adventure	Eryr y môr, the ospray
Erlyriad, <i>iaid n</i> , the plain	Eryrai <i>nf</i> , the eagle-stone
Ermaes <i>a</i> , external, outward	Eryran <i>nc</i> , young eagle, eaglet
Ermid <i>n</i> , junction; conflict	Eryres -au <i>nf</i> , female eagle
Ermig -ion <i>n</i> , instrument, tool	Eryrfaen, <i>fain n</i> , aetites, eagle-stone
Ermilus <i>a</i> , prowling about	Eryri <i>nf</i> , shingles=Eryrod, Eryr
Ermoed <i>ad</i> , in all my life	Eryrol, Eryraid <i>a</i> , aquiline
Ermyg, Ermygedd <i>n</i> , respect, honour	Erysgwyddiad <i>n</i> , shouldering, jutting
Ermygu <i>v</i> , to adore, to revere	Erysi <i>n</i> , amazement, wonder [out
Ern <i>n</i> , earnest, pledge	Es <i>n</i> , separation; shoot
Ernes -au <i>nf</i> , earnest, pledge	Es <i>pr</i> , since=Er ys
Erniw -ion <i>n</i> , harm, hurt	Esbllydd <i>a</i> , delicate, tender
Erniwed, Erniwiant <i>n</i> , detriment	Esbllydden <i>nf</i> , pippin [explanation
Erniwo <i>v</i> , to harm, to injure	Esboniad <i>n</i> , exposition, commentary;
Erniwol <i>a</i> , detrimental	Esboniadur -on <i>n</i> , expositor, glossary
Erno <i>v</i> , to give earnest	Esbonio, Esboni <i>v</i> , to explain, to expound
Ernwy <i>n</i> , briskness, vivacity	Esg <i>n</i> , what shoots out
Ernych <i>n</i> , that gives anguish	Esgaeth <i>a</i> , void of restraint
Ernychol <i>a</i> , tormenting	Esgaidd <i>a</i> , nimble, brisk=Esgeiddig
Ernychu <i>v</i> , to torment, to vex	Esgair, eiriau <i>nf</i> , shank, leg
Ernyd <i>n</i> , precipice	Esgar -ion <i>n</i> , separation; foe; divorce.
Ertraï, treion <i>n</i> , ebb, ebb tide	Llythyr esgar, bill of divorcement
Erth <i>n</i> , effort, push	Esgarant, esgeraint <i>n</i> , adversary
Erthiad <i>n</i> , exertion	Esgard -ion <i>n</i> , cleft, chap
Erthrwch, thrychion <i>n</i> , rent	Esgarden -au <i>nf</i> , splinter
Erthrychu <i>v</i> , to mangle, to tear, to rend	Esgardio <i>v</i> , to cleave, to splinter
Erthu <i>v</i> , to make effort	Esgardd -ion <i>n</i> , rupture
Erthwch, ychion <i>n</i> , puffing; anguish	Esgardde <i>nf</i> , dispersion
Erthychain <i>v</i> , to puff; to groan	Esgaredd <i>n</i> , Esgaredigaeth <i>nf</i> , separa-
Erthrychiad <i>n</i> , puffing	Esgario <i>v</i> , to separate [tion

- Esgëiddig *a*, moving gracefully, nimble
 Esgeirca *v*, to move the shanks
 Esgëiriog *a*, having shanks
 Esgemydd -au *nf*, bench
 Esgëulus *a*, negligent, heedless, careless
 Esgëulusdod, Esgëulusdra *n*, disregard, negligence, carelessness
 Esgëuluso *v*, to disregard, to neglect
 Esgëuluswr, wyr *n*, neglecter
 Esgid -iau *nf*, shoe
 Esglyw *n*, defence, shelter
 Esglywu *v*, to defend
 Esgob -ion, esgyb *n*, bishop
 Esgobaeth *nf*, bishopric, see, episcopate
 Esgobawd *nf*, diocese
 Esgobdy, dai *n*, bishop's house
 Esgobol *a*, episcopal, diocesan; episcopo-
 Esgobydd -ion *n*, episcopalian [palian
 Esgor *n*, parturition
 Esgor *v*, to bring forth, to be delivered
 Esgordd -ion *cn*, strangers [forth
 Esgori *v*, to quit, to get over; to bring
 Esgorllys *cn*, the birth-wort
 Esgorol, Esgoredigol *a*, parturient
 Esgorwraig, wreigedd *nf*, midwife
 Esgoryd *v*, to part from, to bring forth
 Esgorydd -ion *n*, accoucheur
 Esgud *a*, nimble, flippant, active
 Esgudogyll *n*, woodlark
 Esgus -ion *n*, refraining; excuse
 Esgusawd, odion *n*, excuse, apology
 Esguso, Esgusodi *v*, to make excuse, to excuse
 Esgusodol, Esgusol *a*, excusing, apolo-
 Esgusodydd -ion *n*, apologist [getic
 Esgymmuna *a*, excommunicate, execrable
 Esgymmuniad *n*, excommunication
 Esgymmuno *v*, to excommunicate
 Esgymol *a*, unassociating
 Esgymu *v*, to dissolve society
 Esgyn *v*, to ascend, to rise
 Esgynedigaeth *nf*, ascension
 Esgynfa, fëydd *n*, ascent, rise
 Esgynfaen, fain *n*, horse-block
 Esgyniad *n*, ascension
 Esgyniaith *nf*, climax
 Esgynol *a*, ascending, rising
 Esgyr -oedd *nf*, day's ploughing; acre
 Esgyrndy, dai *n*, bone-house
 Esgyrniad *n*, ossification
 Esgyrniog *a*, bony, scraggy
 Esgyrnol *a*, ossific, osseous
 Esgyrnygu *v*, to grin
 Easing *n*, act of bursting out
 Esiw *a*, in a state of want
 Esiwo *v*, to cause want
 Esiwydd *n*, state of want
 Esiwyddu *v*, to feel want
 Esmwyth *a*, soft, smooth; easy; quiet
 Esmwythâd, Esmwythiad *n*, smoothing
 Esmwythâu, Esmwytho *v*, to smooth
 to ease; to appease; to soften
 Esmwythder *n*, smoothness; ease
 Esmwythyd *n*, state of ease
 Esogryn *nf*, the mumps
 Espyd *np*, guests, strangers
 Essill -ion *cn*, offspring, progeny
 Essilling *n*, origin, source
 Essillydd *cn*, offspring, issue
 Essyllt *nf*, what is fair or open
 Est *n*, state of separation
 Estarddu *v*, to break out, to issue
 Estricio *v*, to bustle; to snatch away
 Estrig *a*, apt to dart away
 Estron -iaid *n*, stranger, foreigner
 Estroneiddio, Estroni *v*, to estrange, to become estranged
 Estrones -au *nf*, female stranger
 Estroniad *n*, estrangement
 Estronol *a*, strange, foreign
 Estrys -iaid *nf*, ostrich
 Estyfiion, Estyfolion *np*, exogens
 Estyflys *cn*, exogens
 Estyfol *a*, exogenous
 Estyll *np* (-en *nf*), staves, shingles
 Estyllodi *v*, to slit into boards
 Estyllu *v*, to do with shingles
 Estyn -ion *n*, extent; grant
 Estyn, Estynu *v*, to extend, to reach or stretch out
 Estyniad *n*, reaching out
 Estynol *a*, extending, stretching out
 Esu *v*, to push away
 Eswyn *n*, fetlock joint
 Esysydd *n*, dwelling
 Esysyth *np*, sharp sticks: *s* aseth
 Esysyth *v*, to drive a stake through
 Etewyn -ion *n*, firebrand
 Etifedd -ion *n*, heir; infant. Etifedd-
 cyn delwad, imperfect fetus. Gwrai-
 etifeddog, woman in childbed
 Etifeddes -au *nf*, heiress
 Etifeddiaeth *nf*, inheritance
 Etifeddog *a*, having a child
 Etifeddol *a*, hereditary
 Etifeddu *v*, to inherit
 Etifeddwely -au *n*, childbed
 Etifiant *n*, heirship
 Etifo *v*, to inherit; to own
 Etifol *a*, hereditary [ad, agia
 Eto, Eton, Etwa, Ewaeth *c*, yet, still
 Ethais *n*, what spreads out
 Ethol *n*, selection, choice: *a*, select, choic
 Ethol *v*, to select, to choose

Etholedig <i>a</i> , chosen, elect. Yr ethol-edigion, the elect	Euron <i>nf</i> , laburnum
Etholedigaeth <i>nf</i> , election [chise	Eurwedd <i>a</i> , of golden hue
Etholfraint, freintiau <i>nf</i> , elective fran-	Eurych -od <i>n</i> , goldsmith; worker in metal; tinker
Etholiad <i>n</i> , choosing; election	Eurychaeth <i>nf</i> , goldsmith's art
Etholydd -ion, Etholwr, wyr <i>n</i> , elector	Eurydd -ion <i>n</i> , goldfiner
Etholyddiaeth <i>nf</i> , electorship, electorate	Euryll -od <i>n</i> , jewel of gold
Ethrefig <i>a</i> , domestic	Euryrn <i>n</i> , golden trinket
Ethrefu <i>v</i> , to domesticate	Ewa -on <i>n</i> , uncle (in fond language)
Ethrewynu <i>v</i> , to conciliate	Ewach <i>n</i> , weakling, fribble
Ethrin <i>n</i> , conflict; toil	Ewaint <i>np</i> , young people
Ethrino <i>v</i> , to conflict	Ewerddon <i>nf</i> , green spot of land; Ireland
Ethryb -oedd <i>n</i> , cause, occasion. O ethryb, because, on account of	Ewi <i>v</i> , to listen, to attend
Ethrychwil -od <i>nf</i> , lizard	Ewiar <i>a</i> , smooth; clear; sleek
Ethrylith -au <i>nf</i> , intuition=Athrylith	Ewig -od <i>nf</i> , hind; deer; doe
Ethrywyllt <i>a</i> , ferocious	Ewin -edd <i>nf</i> , nail, talon, claw
Ethrywyn <i>v</i> , to conciliate	Ewinallt <i>nf</i> , steep cliff
Ethu <i>v</i> , to proceed, to go=Myned	Ewinbil -ion <i>n</i> , agnail, hangnail
Ethw <i>a</i> , of prevailing quality	Ewinbren -i <i>n</i> , tie-beam, girder
Ethy -au <i>nf</i> , spur	Ewinfedd -i <i>nf</i> , nail measure, nail
Eu <i>pn</i> , their, them	Ewingraff <i>a</i> , sharp-clawed
Euad, aid <i>n</i> , speedwell	Ewingrwn <i>a</i> , turned as a nail
Euddon <i>np</i> (-yn <i>n</i>), mites, acari	Ewino <i>v</i> , to use the nails
Euddoni <i>v</i> , to breed mites	Ewinog <i>a</i> , having nails
Engi <i>v</i> , to bawl, to shriek	Ewinor <i>nf</i> , whitlow
Enlon <i>np</i> , excrements, dung	Ewinrew <i>nf</i> , frost-bitten state
Euocäu <i>v</i> , to make guilty	Ewinwasg <i>nf</i> , agnail; whitlow
Euod <i>np</i> , worms in sheep	Ewn <i>a</i> , daring, bold, brave=Eofn
Euog <i>a</i> , guilty; false. Euogion, convicts	Ewybr <i>a</i> , quick, nimble, fleet
Euogbrofi <i>v</i> , to convict; to condemn	Ewybraidd <i>a</i> , of swift nature
Euogbrofiad <i>n</i> , conviction	Ewybredd <i>n</i> , velocity; glancing
Euogfarn -au <i>nf</i> , condemnation	Ewybren <i>nf</i> , the firmament=Wybren
Euogfarnu <i>v</i> , to find guilty, to condemn	Ewybro <i>v</i> , to glance, to dart suddenly
Euon <i>np</i> , bots in horses	Ewydn <i>a</i> , clammy, viscous
Eurafal, Eurfal, -au <i>n</i> , orange; citron	Ewydno <i>v</i> , to grow viscous
Euraidd, Euraid <i>a</i> , golden, of gold	Ewyll <i>n</i> , will, action of mind
Euraint <i>n</i> , what is of gold	Ewylliad <i>n</i> , volition
Eurben <i>n</i> , the fish gilt-head	Ewyllio, Ewyllu <i>v</i> , to exert the will
Eurbibau <i>np</i> , orpiment	Ewyllys -iau -ion <i>n</i> & <i>nf</i> , will, volition; desire; testament
Eurdorch, dyrech <i>nf</i> , wreath of gold	Ewyllysgar <i>a</i> , willing, desirous
Eurdde <i>a</i> , covered with gold	Ewyllysgarwch <i>n</i> , willingness
Eurddrain <i>np</i> , barberry-trees	Ewyllysiwr <i>n</i> , one who wills or wishes
Eurem -au <i>nf</i> , golden jewel	Ewyn -oedd, Ewynedd <i>n</i> , foam, spume,
Eurfaen, fain, feini <i>n</i> , chrysolite; philosopher's stone	Ewyngant <i>n</i> , surge on a beach [froth
Eurfanael <i>np</i> (-en <i>nf</i>), sweet broom	Ewynog <i>a</i> , foamy, frothy
Eurfrodiad <i>n</i> , gold brocade	Ewynu <i>v</i> , to foam, to froth
Eurgain <i>a</i> , of golden brightness	Ewythr -edd <i>n</i> , uncle
Eurgalch <i>n</i> , gold enamel	
Eurgrawn <i>n</i> , gold treasure; treasure	F.
Euriad <i>n</i> , doing with gold	FE (mutation of <i>Me</i>) <i>ad</i> =E
Eurin <i>a</i> , of gold, golden	Fe, Fo <i>pn</i> , he, him=Efe, Efo
Eurinlys <i>n</i> , St. John's wort	Fed (mutation of <i>Med</i>) <i>pr</i> , as far as, to=Hyd
Eurllen, Eurlen, -i <i>nf</i> , arras, kind of stuff	Fel, Fal (mutation of <i>Mal</i>) <i>ad</i> , so, as,
Eurlliw, Eurliw <i>n</i> , gold colour; yellow	Felly, Fellyn, Efelly <i>ad</i> , so, thus [thus
Eurllys <i>n</i> , the orache [arsenic	

Fory, Eforý (mutation of <i>Mory</i>) <i>ad</i> , to-morrow	Ffsgu <i>v</i> , to bind, to tie
Fry (mutation of <i>Bry</i>) <i>ad</i> , above, aloft	Ffat - <i>iau nf</i> , smart blow, pat
Fwltur - <i>iaid</i> (Latin <i>vultur</i>) <i>n</i> , vulture	Ffatio <i>v</i> , to pat; to box
Fy (mutation of <i>My</i>) <i>pn</i> , my	Ffau, ffauau <i>nf</i> , den, cave
Fyny (mutation of <i>Myny</i>) <i>ad</i> , upwards.	Ffaw <i>n</i> , radiancy; glory
Oddi fyny, from above	Ffaw <i>a</i> , radiant; glorious; fair [perit
Fyr, Ffyr <i>cn</i> , fir, pine	Ffawd, ffodion, ffodau <i>nf</i> , fortune, pros
	Ffawg <i>n</i> , delight: <i>a</i> , delightful
	Ffawr, floriau <i>n</i> , running; course [tree
	Ffawwydd <i>np</i> (- <i>en nf</i>), fir-trees, pine
	Ffawydd <i>np</i> (- <i>en nf</i>), beech-trees
	Ffed - <i>ion nf</i> , outside; appearance; de
	meanour: <i>a</i> , outward
	Ffedel - <i>au nf</i> , the front, lap
	Ffedog - <i>au nf</i> , apron
	Ffedogaid, eidiau <i>nf</i> , apronful
	Ffedogi <i>v</i> , to put on an apron
	Ffedon - <i>au nf</i> , what screens, screen
	Ffedonas - <i>au nf</i> , screen; fan
	Ffedo <i>v</i> , to place outward; to expose
	Ffedus <i>a</i> , exposed; manifest
	Ffei <i>i</i> , begone, off, fie
	Ffeigiad <i>n</i> , driving to an extremity
	Ffeinidwydd <i>np</i> (- <i>en nf</i>), pine-trees
	Ffeinig <i>a</i> , conical
	Ffeoio <i>v</i> , to put to shame
	Ffeirio <i>v</i> , to barter, to change
	Ffeithiant <i>n</i> , operation
	Ffeithio <i>v</i> , to effect
	Ffel <i>a</i> , fine; subtle; wily, sly, crafty
	Ffelaig <i>n</i> , source of knowledge; chief
	Ffelder <i>n</i> , subtlety, slyness
	Ffelu <i>v</i> , to act subtly
	Ffen <i>nf</i> , flowing principle, air
	Ffenestr - <i>i nf</i> , window
	Ffenestrog <i>a</i> , having windows
	Ffenestru <i>v</i> , to make windows
	Ffenigl <i>n</i> , the fennel
	Ffêr, fferau <i>nf</i> , the ankle
	Ffêr <i>a</i> , dense, solid, strong
	Ffer <i>n</i> , great cold, chillness, freezing
	Fferdod, Fferdra <i>n</i> , congelation; freezin
	Fferdd <i>a</i> , solid, firm; thick
	Fferf <i>af</i> , solid, firm; thick: <i>m</i> ffyrf
	Fferis <i>nf</i> , steel, fire steel
	Fferllyd <i>a</i> , congealing; chilling
	Fferm - <i>ydd -au nf</i> , farm; dish, mess
	Ffermwr, wyr <i>n</i> , farmer
	Ffern - <i>au nf</i> , the ankle bone
	Fferu <i>v</i> , to concrete; to congeal;
	freeze; to perish with cold
	Fferyll - <i>ion</i> , Fferylliad, iaidd, Fferylly-
	- <i>ion n</i> , metallurgist; artist; chemi
	Fferyllfa, ffeydd <i>nf</i> , laboratory
	Fferylliaeth <i>nf</i> , chemistry
	Fferylltiad, iaidd <i>n</i> , hardwaremen
	Ffes <i>n</i> , subtlety; knowledge

FF.

FFA <i>np</i> (ffäen <i>nf</i>), beans
Ffaced <i>n</i> , curd
Ffad - <i>au nf</i> , disguise, mask
Ffado <i>nf</i> , mite, trifle
Ffadu <i>v</i> , to mask, to feign
Ffadw <i>a</i> , masked, disguised
Ffael - <i>ion nf</i> , failing, fault
Ffaeluo, Ffaelio <i>v</i> to fail, to miss
Ffaeth <i>a</i> , luxuriant, rich; ripe
Ffaethder <i>n</i> , luxuriance
Ffaethiad <i>n</i> , fecundation
Ffaethu <i>v</i> , to make luxuriant
Ffaethus <i>a</i> , luxuriant; mellow
Ffaethuso <i>v</i> , to fecundate
Ffafr - <i>au nf</i> , favour
Ffafriol <i>a</i> favourable
Ffagl - <i>au nf</i> , blaze, flame
Ffaglog <i>a</i> , blazing, flaming
Ffaglu <i>v</i> , to blaze, to flame
Ffagod - <i>au</i> , Ffagoden <i>nf</i> , faggot, bundle
Ffagodi <i>v</i> , to tie in faggots
Ffai <i>n</i> , cessation; forgetting
Ffaig, ffeigiau <i>nf</i> , extremity; stop
Ffaïn, ffeiniau <i>n</i> , cone
Ffair, ffeiriau <i>nf</i> , fair
Ffaith, ffeithiau <i>nf</i> , fact; act
Ffal - <i>au n</i> , closure; heel of a shoe
Ffald - <i>au nf</i> , fold; pinfold, pound
Ffaling - <i>au nf</i> , mantle, cloak
Ffalm <i>a</i> , whirling, twirling
Ffals <i>a</i> , false, deceitful
Ffalst <i>a</i> , cunny, crafty, sly
Ffalsder <i>n</i> , deceitfulness, cunning
Ffalsu <i>v</i> , to deceive, to falsify
Ffall <i>nf</i> , squab: <i>a</i> , squabby
Ffallach - <i>od nc</i> , squabby one
Ffan <i>n</i> , surface, top
Ffanwg <i>n</i> , covered state
Ffanygl <i>n</i> , protection
Ffaon, <i>np</i> , pod fruit; beans
Ffargod - <i>au nf</i> , big paunch
Ffas - <i>au n</i> , ligature, band
Ffsg - <i>au nf</i> , tie; bundle
Ffsgell - <i>au -i nf</i> , bundle, whip
Ffsgellu <i>v</i> , to tie in bundles
Ffsgiad <i>n</i> , ligation, tying

- Ffesawd *n*, craft, subtlety
 Ffesol *a*, of a subtle nature
 Ffest *a*, fast, speedy, quick
 Ffestin *a*, of active nature
 Ffestinio, Ffestu *v*, to hasten, to make [haste
 Ffesu *v*, to penetrate, to ken
 Ffetan -au *nf*, sack, bag; pert girl
 Ffetann *v*, to budget, to bag
 Ffetur *n*, wild oats
 Ffetus *a*, subtle, sly, wily
 Ffetur *n*, pewter
 Ffi=Ffei
 Ffiaidd *a*, loathsome, detestable
 Ffieiddglwyf -au *n*, foul disease
 Ffieiddiad *n*, abomination
 Ffieiddio *v*, to loath, to abominate
 Ffigys *np* (-en *nf*), figs
 Ffigysbren -au *n*, fig-tree
 Ffigyswydd *np* (-en *nf*), fig-trees
 Ffil *n*, scud, quick dart
 Ffilcas *np*, offcasts, old rags
 Ffilog -od *nf*, wing; filly
 Ffiloges -au *nf*, flirting girl
 Fflor -ion *n*, minstrel, fiddler
 Ffloreg *nf*, vain babbling, nonsense
 Fflores -au *nf*, female minstrel
 Ffill -ion *nf*, twist, turn
 Ffllio *v*, to writhe, to twist
 Fflin -iau *nf*, boundary, limit; fine, mulct
 Fflinio *v*, to bound, to limit, to abut
 Ffliniol *a*, bounding, limiting
 Fflinion, Fflinionllyd *a*, abominable, dis-
 gusting, loathsome
 Fflinioni *v*, to be disgusted. Fflinioni ar,
 to be disgusted with, to loathe
 Ffllogen, ffllogod *nf*, coney, rabbit [dish
 Fflol -au *nf*, vial; bowl, cup; platter,
 Fflolaid, eidiau *nf*, bowlful, cupful;
 measure of capacity, in some parts
 equal to about $\frac{1}{3}$ of a bushel
 Fflon *cn*, the digitalis: *a*, crimson
 Fflith *n*, gliding motion
 Fflithell -od *nf*, young salmon
 Fflithlen -i *nf*, what glides, glider
 Fflithlio *v*, to glide; to dart
 Fflaced -au *nf*, flock, bunch
 Fflach -iau *nf*, flash. Fflach o dân, a
 flash of fire
 Fflachio *v*, to flash, to glare
 Fflachiog *a*, flashing, glaring
 Ffladr *a*, doatish; oatfish; flattering
 Ffladru *v*, to doat, to fondle; to flatter
 Fflag -iau *nf*, sedge, flag
 Fflangell -au *nf*, whip, scourge
 Fflangellu *v*, to scourge, to whip
 Fflaim, fleimiau *nf*, lancet, fleam
 Fflair, fleiriau *nf*, puff
 Fflais, fleisiau *n*, break, rent: open
 Fflam -iau -au *nf*, flame, blaze
 Fflameg *nf*, inflammation. Fflameg y
 brefant, bronchitis. Fflameg y llygaid,
 ophthalmia
 Fflamio *v*, to flame, to blaze
 Fflamiol *a*, flaming, blazing
 Fflamlliw *a*, flame-coloured
 Fflamllyd *a*, flamy, flaming
 Fflamwch *n*, flaming state
 Fflamychu *v*, to emit flames
 Fflasg -au *nf*, basket; flask
 Fflasgaid, eidiau *nf*, basketful
 Fflasged -i *nf*, straw vessel, shallow bas-
 Fflau *nf*, spreading out [ket
 Fflaw, floion *nf*, ray, dart; flaw; splinter
 Fflawnt *a*, smart, gay, gaudy
 Ffle *n*, hem round
 Fflech -au *nf*, squeak, squeal
 Ffled -ion *nf*, restraint; refusal
 Ffled *a*, restricted; scarce: *n*, cheat
 Ffleg -au *nf*, squeak, squeal
 Fflegain *a*, squeaking; chuckling
 Ffleimgoed, Fflamgoed *nf*, the spurge
 Ffleimio *v*, to lance
 Ffleirio *v*, to stink
 Ffleiryn *n*, stinkard
 Ffles, fleision *n*, lees, dregs
 Fflew -ion *n*, what keeps in; guard
 Fflicio *v*, to be overcast
 Ffliews *a*, drizzling
 Ffllich -iau *nf*, squeak, squeal
 Ffllichio *v*, to squeak out
 Ffllood *n*, darting, radiation
 Fflloch *af*, abrupt, quick: *m* flwch
 Fflochen -au *nf*, splinter, rift
 Fflochenu *v*, to splinter
 Fflochi *v*, to dart suddenly
 Fflow *a*, radiant, lucid
 Ffloi *v*, to radiate, to beam
 Fflöyn *n*, splinter; shred: *f* flüen
 Fflur -oedd *n*, bright hue; bloom
 Fflureg -au *nf*, prow of a ship
 Ffluro *v*, to seem bright; to bloom
 Ffluwch *n*, bushy hair: *a*, bushy
 Fflwch *a*, rife, full; brisk
 Fflwr *n*, fine meal; flour
 Fflwring -od *n*, florin
 Fflychio *v*, to break out suddenly; to
 apply or exert one's self; to bustle
 Fflo, flight, retreat: *v*, to flee
 Fflood *n*, flight, fleeing, retreating
 Ffloodur -iaid, Fflooduriad, iaidd *n*, fugi-
 Ffload *a*, fugitive, retreating [tive
 Ffloc -au *nf*, fire-place, furnace; focus
 Ffod -au *n*, shank, leg
 Ffodog *a*, thick-shanked

Ffodio <i>v</i> , to prosper, to thrive	Ffothell -au -i <i>nf</i> , blister; wheal
Ffodiog, Ffodiol, Ffodus <i>a</i> , prosperous, lucky, fortunate	Ffothellu <i>v</i> , to blister; to rise in blisters
Ffoddgraff -au <i>n</i> , photograph	Ffraeth <i>a</i> , prompt, fluent; witty; flippancy
Ffoddgraffaeth <i>nf</i> , photography	Ffraethder, Ffraethineb <i>n</i> , fluency, elocution
Ffoddi <i>v</i> , to cast a splendour	Ffraetheb <i>nf</i> , oratory; witty expressions
Fföedigaeth <i>nf</i> , flight	Ffraethebu <i>v</i> , to harangue
Ffoi <i>v</i> , to flee, to retreat	Ffraethoneg <i>nf</i> , elocution
Ffol <i>a</i> , silly, foolish	Ffiral -oedd <i>n</i> , crazy fellow
Ffolcen -od <i>nf</i> , foolish or silly woman	Ffranc -od <i>n</i> , youth, freeman
Ffoledd <i>n</i> , foolishness, folly	Ffranc <i>a</i> , prompt; free, frank
Ffolen -au <i>nf</i> , buttock, haunch	Ffrancon <i>n</i> , beaver
Ffofenig <i>nf</i> , little buttock	Ffrantr <i>n</i> , pewter
Ffofenog <i>a</i> , having large buttocks	Ffrau, ffreuon <i>nf</i> , flux, torrent; gush
Ffoleneu <i>v</i> , to become rotund	Ffrau <i>a</i> , streaming, gushing
Ffoles -au, Ffolog -od <i>nf</i> , silly female	Ffraul, ffreulon <i>n</i> , rippling
Ffoli <i>v</i> , to accuse of folly	Ffraw <i>n</i> , state of motion, bustle
Ffofineb <i>n</i> , foolishness, folly	Ffraw <i>a</i> , full of motion, alert
Ffoll <i>nf</i> , broad squab	Ffrawd, ffrodiau <i>n</i> , commotion, bustle
Ffollach -au <i>nf</i> , squab, waddler	Ffrawdd <i>n</i> , stir, tumult
Ffollach -od, ffellich <i>nf</i> , patten; clog	Ffrawdd <i>a</i> , agitated; prompt
Ffon, ffyn <i>nf</i> , staff; cudgel. Ffon ddwybig, quarter-staff; pitchfork. Ffon daf, sling. Chwareu'r ffon ddwybig, to prevaricate; to play fast and loose	Ffrawdden <i>nf</i> , humour, fancy
Ffonod -iau <i>nf</i> , stroke with a stick, bastinado [with a stick]	Ffrawddenus <i>a</i> , humoursome
Ffonodio, Ffondorio <i>v</i> , to cudgel, to beat	Ffrawddiaid <i>a</i> , full of motion
Ffonwaew, ffynwewyr <i>nf</i> , javelin, halberd	Ffrawddu <i>v</i> , to be full of bustle
Ffor -iau <i>nf</i> , passage; road	Ffrawddun <i>n</i> , commotion
Fforch -au, ffyrch <i>nf</i> , fork; prong	Ffrawddus <i>a</i> , agitated, bustling
Fforchdroed, draed <i>n</i> , cloven foot	Ffrec, Ffreg <i>nf</i> , chatter, gibberish
Fforchi <i>v</i> , to fork [straddling]	Ffregod -au <i>nf</i> , preachment; babble
Fforchog, Fforchol <i>a</i> , forked, bifurcate;	Ffregodi <i>v</i> , to chatter, to talk gibberish
Fforchogi <i>v</i> , to fork; to straddle	Ffreging <i>a</i> , active, of free or full growth
Fforchwain, weiniau <i>nf</i> , rustic cart	French. Llygod Ffreging, rats. Cf Ffreging, walnuts
Ffordd, ffyrdd <i>nf</i> , way, road; passage; distance. Ffordd fawr, highway.	Ffreinig <i>a</i> , free; of free growth
Ffordd haiarn, railway. Lleidr pen ffordd, highwayman	Ffres, Ffresg <i>a</i> , active; pure, fresh
Fforddio, Fforddoli <i>v</i> , to explore a way; to direct or point a way	Ffresio, Ffresgu <i>v</i> , to freshen
Fforddol, Fforddrych <i>a</i> , wayfaring	Ffreulo <i>v</i> , to ripple, to purl
Fforddwydd <i>n</i> , way	Ffreno <i>v</i> , to gush, to spout, to spurt
Fforest -ydd -au <i>nf</i> , forest; park	Ffrenol <i>a</i> , gushing, spouting
Fforestu <i>v</i> , to forest	Ffreutur -iau <i>n</i> , friary
Fforffied -ion <i>nf</i> , forfeit	Ffrew <i>n</i> , state of stillness
Fforffetio, Fforffiedu <i>v</i> , to forfeit	Ffrewyll -au <i>nf</i> , scourge, whip
Fforio <i>v</i> , to explore; to spy or scout	Ffrewyllio, Ffrewyllu <i>v</i> , to whip,
Fforiol <i>a</i> , exploratory	Ffrewylliwr, wyr <i>n</i> , scourger [scourer]
Ffortun -au <i>nf</i> , fortune	Ffrewyn <i>n</i> , quelled state
Ffortunus, Ffortuniol <i>a</i> , fortunate	Ffrewyn <i>v</i> , to quell, to still
Ffos -ydd <i>nf</i> , ditch, trench	Ffridd -iau <i>n</i> , sudden start
Ffosawd <i>n</i> , gash, cut	Ffridd -oedd <i>nf</i> , forest; park
Ffosi <i>v</i> , to trench, to ditch	Ffring -au <i>n</i> , brow, ledge
Ffosp -au <i>nf</i> , breach, gap	Ffril -ion <i>n</i> , trifling thing
Ffoswn <i>n</i> , gasher; sword	Ffrill -ion <i>n</i> , twittering, chattering
	Ffrin -iau <i>n</i> , brow of a cliff
	Ffris -iau <i>n</i> , nap, frieze
	Ffrist -iau <i>n</i> , cube; a die to play with
	Ffristial, Ffristiol <i>n</i> , dice-box
	Ffrit -iau <i>n</i> , quick start or jerk
	Ffriten <i>nf</i> , slight female, little girl

Ffrityn *n*, slight fellow, little chap
 Ffriw -iau *nf*, mien, aspect, phiz
 Ffroch -ion *nf*, fury, rage: *a*, raging
 Ffroell *n*, inflammation
 Ffroen -au *nf*, nostril, nose
 Ffroeni *v*, to snort, to snuff
 Ffroeniol *a*, of the nostril
 Ffroenochi *v*, to turn up the nose; to snort; to disdain [disdainful
 Ffroenochlyd *a*, turning up the nose;
 Ffroenuchel *a*, of a high gait, haughty
 Ffroes -au *nf*, omelet
 Ffrom *a*, fuming; testy, touchy
 Ffromder *n*, testiness
 Ffromffol *a*, passionate, reckless
 Ffromi *v*, to fume: to be in a pet; to be testy, to grow angry
 Ffronc -iau *nf*, cage; hut
 Ffros *n*, quick rise, toss
 Ffrost *n*, vaunt; pomp, ostentation
 Ffrostio *v*, to vaunt to brag, to boast
 Ffrostiwr, wyr *n*, braggart, boaster
 Ffrowyll *n*, outrage, tumult
 Ffrowyllu *v*, to commit outrage
 Ffrowys *a*, turbulent; terrible
 Ffrwch, ffrychion *n*, violent ruption
 Ffrwd, ffrydiau *nf*, stream, torrent
 Ffrwg *n*, violence, outrage
 Ffrwgd *n*, squabble, brawl, fray
 Ffrwm *a*, luxuriant; rank
 Ffrws, ffrysoedd *n*, sudden motion
 Ffrwst *n*, quick emotion; hurry, bustle,
 Ffrwt, ffrytiau *n*, jet, toss, frisk [haste
 Ffrwt *ad*, soon, suddenly; at once;
 Ffrwyd -au *n*, pulsion, impulse [plump
 Ffrwydriad, Ffrwydrad *n*, explosion
 Ffrwydro *v*, to explode
 Ffrwydrol *a*, explosive
 Ffrwyl *n*, mist; drizzling rain
 Ffrwylo *v*, to drizzle
 Ffrwyn -i *nf*, bridle; restraint. Ffrwyn
 ddall, bridle with blinders or blinkers
 Ffrwyno *v*, to bridle, to curb
 Ffrwynol *a*, bridling [violent
 Ffrwys *n*, vehemency: *a*, vehement,
 Ffrwyso *v*, to act ardently
 Ffrwyth -au *n*, fruit; vigour [tion
 Ffrwythiad, Ffrwythiant *n*, fructifica-
 Ffrwythiannu *v*, to fructify [ergetic
 Ffrwythlawn *a*, fruitful; luxuriant; en-
 Ffrwythlondeb, Ffrwythlonder, Ffrwyth-
 lonedd, Ffrwythineb *n*, fruitfulness
 Ffrwythloni *v*, to be fruitful
 Ffrwytho *v*, to fructify, to bear fruit; to invigorate
 Ffrychwyllt *a*, wild, rapid, furious
 Ffrydan *nf*, streamlet

Ffrydio *v*, to stream, to gush
 Ffrydiol *a*, streaming, gushing
 Ffrymio *v*, to grow luxuriant
 Ffryn -iau *n*, quiver, shudder
 Ffrysio *v*, to bustle, to hasten, to hurry
 Ffrysteil -oedd *n*, hurly-burly
 Ffrystellach, Ffystellu *v*, to bustle
 Ffrystio *v*, to hurry off
 Ffrystirol *a*, full of bustle
 Ffu -on *n*, fleeting state: *a*, passing
 Ffuannol, Ffuantus *a*, feigning, dissembling
 Ffuannu *v*, to feign, to dissemble
 Ffuant, annoedd *n*, feint, pretence
 Ffug -ion *n*, feint, disguise, guise
 Ffugeb -ion *nf*, fable, novel
 Ffugenw -au *n*, pseudonym, sobriquet
 Ffugio *v*, to disguise, to dissemble, to pretend; to forge
 Ffugiwr, wyr *n*, dissembler, impostor
 Ffuglo *v*, to inflate
 Ffugr -au *nf*, type, figure
 Ffugryn -au *n*, figure: *f* ffugren
 Ffull -ion *n*, haste, celerity
 Ffullio *v*, to hasten, to bustle
 Ffulliog *a*, full of bustle
 Ffamer -an *n*, chimney; funnel
 Ffan *n*, breath; gasp
 Ffan -oedd *nf*, bundle
 Ffunell *nf*, small bundle
 Ffunen *nf*, lace, fillet; handkerchief
 Ffunenu *v*, to bind, to lace
 Ffunud *n*, figure, manner [gloves
 Ffuon *cn*, what blushes or blooms; fox-
 Ffur *a*, wary, wily, crafty, wise
 Ffured -au *nf*, wily one; ferret
 Ffuredu *v*, to ferret out
 Ffurf -iau *nf*, shape, form, order
 Ffurfafen *nf*, firmament, sky, heaven
 Ffurfeiddio *v*, to frame
 Ffurfio *v*, to form, to shape
 Ffurflwydraeth *nf*, constitution
 Ffurwasanaeth *n*, liturgy
 Ffuro *v*, to act warily
 Ffust -iau *nf*, flail; thresher
 Ffustfa, ffydd *nf*, boxing match; beating
 Ffusto *v*, to beat, to bang, to thresh
 Ffwd *n*, quick motion
 Ffwdan -au *nf*, bustle, hurry, flurry
 Ffwdanu *v*, to be in a flurry
 Ffwdanus *a*, fidgety, flurried
 Ffwg *n*, what is volatile
 Ffwgws *n*, dry leaves; tobacco
 Ffwng, ffyngeodd *n*, fungus
 Ffwl, ffyliaid *n*, blunt one, fool. Ffwl
 y ffair, merry-andrew
 Ffwlach *cn*, refuse; light corn

Ffwlbart -iaid *n*, fitchet, polecat
 Ffwlbri *n*, trash, stuff, refuse, dregs
 Ffwlcyn *n*, foolish or silly fellow; wise-
 Ffwfn *n*, puff; sigh [acre
 Ffwndwr *n*, confusion, hurly-burly,
 bustle, fuss [to spring out
 Ffwnt *n*, what is generated or caused
 Ffwr *n*, divergency; fur: *pr*, off
 Ffwrch, ffyrchod, ffyrchau *n*, fork; the
 junction of the thighs
 Ffwrdd *i*, off, away: *ad*, away
 Ffwrn, ffyrnau *nf*, furnace, oven
 Ffwrnais, eisiau *nf*, furnace
 Ffwrrw, Ffwrrw *n*, soft hair, fur
 Ffwrtiar *n*, squab
 Ffwrtog *nf*, short tail, scut
 Ffwyl -au *n*, stroke; foil
 Ffwyn *n*, hay newly cut
 Ffwynen *nf*, hay bandage
 Ffwynog -ydd, Ffwyneg -au *nf*, meadow
 Ffwyr *nf*, drive; onset
 Ffwyr *v*, to impel, to expel; to assault
 Ffyd *np*, garments, robes
 Ffydd *nf*, faith, reliance
 Ffyddfrawd, frodyr *n*, brother in faith
 Ffyddio *v*, to have faith
 Ffyddiol *a*, relating to faith
 Ffyddlawn *a*, faithful, loyal
 Ffyddlondeb *n*, faithfulness
 Ffyddloni *v*, to be faithful
 Ffyddloniad, -iaid *n*, faithful. Y ffydd-
 loniaid, the faithful
 Ffyngwy *n*, ketchup
 Ffylor *n*, dust, powder
 Ffyll *a*, overgrown; gloomy
 Ffyllio *v*, to overshadow
 Ffyllwydd *np* (-en *nf*), the cypress
 Ffynd *nf*, respiration, breathing
 Ffynegl -au *nf*, furrow
 Ffyneglu *v*, to furrow
 Ffyndel -oedd *nf*, air hole, vent
 Ffyntannus *a*, prospering, successful
 Ffyntiant *n*, prosperity, success
 Ffyndwydd *np* (-en *nf*), fir-trees,
 pine-trees [scource
 Ffynton -au *nf*, fountain, well, spring;
 Ffyntonell -au *nf*, issue; spring
 Ffyntoni *v*, to rise in springs
 Ffyntu *v*, to prosper, to thrive
 Ffyr *cn*, pine, fir
 Ffyrf *am*, thick; firm, steady: *f* fferf
 Ffyrfer, Ffyrffant *n*, thickness, firmness
 Ffyrffau, Ffyrfeiddio, Ffyrffio *v*, to be-
 come firm or thick; to make firm
 Ffyrfling, Ffyrfling, -au -od *nf*, farthing
 Ffyrnig *a*, outrageous, fierce, cruel
 Ffyrnigo *v*, to grow fierce

Ffyrnigwydd *n*, fierceness [m
 Ffyrnigwr, wyr *n*, violent or outrageo
 Ffysg -ion *n*, impetuosity
 Ffysg *a*, hasty, impetuous
 Ffysgio *v*, to hasten
 Ffysgiol, Ffysgiolin *a*, impetuous
 Ffysgiolyn *n*, one of a quick or impet
 ous course; hero

G.

GADAEI. Gadaw, Gadu *v*, to quit,
 leave; to give over; to forsake;
 permit, to let, to allow
 Gadawedigaeth *nf*, act of leaving
 Gadawiad *n*, leaving
 Gaddaw *v*, to promise, to assure=Add
 Gaddewid -ion *nf*, promise=Addewid
 Gafael -ion *nf*, hold, grasp; chord (t
 music). Gafael wyth, octave
 Gafaelfach -au *n*, grappling-hook
 Gafaelgar *a*, apt to hold, grasping
 Gafaelgi, gwn *n*, mastiff
 Gafaeliad *n*, hold; capture
 Gafaeliog *a*, having hold, grasping
 Gafaelu, Gafaelyd *v*, to hold, to gras
 Gafaelus *a*, apt to lay hold, grasping
 Gafll -au, geifl *nf*, fork; the stride [d
 Gafllach -au *n*, fork; the stride; ang
 Gafllachog *a*, forked; waddling; car
 Gafllachu *v*, to fork; to beard [ing a d
 Gafllaw -on *n*, salmon peel
 Gafllaweg -au *nf*, salmon net
 Gafr, geifr, gafrod, geifrod *nf*, goat, s
 goat. Geifr danys, fallow deer
 Gafraidd *a*, like a goat
 Gafren *nf*, little goat
 Gafrewig -od *nf*, gazelle, antelope
 Gafrio *v*, to stack corn; to caper
 Gafrlam -au *n*, capriole, prancing
 Gag -au *nf*, aperture, cleft=Ag
 Gagen -au *nf*, cleft, chink=Agen
 Gagendor -au *n*, yawning gulf, gulf
 Gai *n*, foam, spray, froth
 Gaing, geingau *nf*, wedge; chisel
 Gail, geiliau *n*, the eyelid
 Gair, geiriau *n*, word, saying. G
 dodi, epithet. Gair llanw, explet
 Gair ymllyn, enclitic. Ar y g
 forthwith; all of a sudden
 Gaith, geithoedd *nf*, utterance: *a*, o
 Gal, geli *n*, plain; jail, gaol
 Gal *a*, spread out; clear, fair
 Gal -on *n*, enemy, foe
 Galaeth *nf*, the galaxy, the milky wa
 Galaeth *n*=Alaeth
 Galan -oedd *nf*, dead body, corpse

Galanas -au *nf*, Galanasdra *n*, murder,
Galanasol *a*, murderous [massacre
Galanasu *v*, to murder, to massacre
Galar -au *n*, mourning, grief
Galareb -ion *nf*, threnody; monody
Galargan -au, Galargerdd -i *nf*, monody
Galarloes -au *nf*, pang of grief
Galarnad -au *nf*, lamentation
Galarnadu *v*, to utter moans, to moan
Galarnwyf -au *n*, passion of grief
Galaru *v*, to lament, to mourn
Galarus *a*, mournful, sad, lamentable
Galarwisg -oedd *nf*, mourning-dress
Galawnt *a*, fair, brave, gallant
Galeg *nf*, Gaulish tongue
Galaid, Galiod *np*, people of Gaul
Galon *np* (*gal n*), hostile ones, foes
Galw *v*, to call; to invoke; *n*. call;
vocation [profession
Galwad *n*, calling; vocation: *nf*, calling,
Galwai, eion *n*, vocative case
Galwedig *a*, called, named
Galwedigaeth *nf*, calling, profession
Galwedigol *a*, denominative; vocative
Galwyn -i *n*, gallon, eight pints
Galwys *np*, people of Gaul
Iall *n*, energy; ability=Gallu
Iallad *n*, being able [to be able
Iallael *v*, to be possible; to be of power;
Ialldwymyn -au *nf*, tertian ague
Ialldwyn *n*, the plague
Ialledig, Galledigol *a*, potential
Ialledigaeth *nf*, possibility
Iallmarw *a*, ready to die
Iallofydd -ion *n*, mechanic
Iallofyddol *a*, mechanical
Iallofyddiaeth *nf*, mechanics
Iallt, gelltydd *nf*, ascent; cliff
Ialltofydd -ion *n*, mechanic
Iallu -oedd *n*, power, ability
Iallu *v*, to be able. Gallaf, I can; I may
Ialluad *n*, making able
Ialluadwy *a*, possible, effectible
Ialluedigaeth *nf*, making able
Ialluedigo *v*, to make able
Ialluedd *n*, might, puissance
Ialluo *v*, to give power
Ialluog *a*, powerful, mighty
Ialluogedd *n*, potentiality
Ialluogi *v*, to empower, to enable
Ialluol *a*, energetic, potent
Iallus *a*, powerful, mighty
Iân *nf*, birth; the thrush
Iân -oedd *n*, capacity; mortise
Iân *pr*, with, by. Gan ddywedyd, say-
ing. Gan wreuthur o honot hyn, as
thou hast done this. Mae genyf, I

have. Drwg genyt, thou art sorry.
Cas ganddo, he hates. Gwell ganddi,
she prefers. Da genym, we are glad.
Edifar genych, you repent. Nid oes
ganddynt, they have not
Ganu *v*, to contain, to hold
Gar -au *nf* & *n*, the ham, the shank
Gar *pr*, at, by, nigh, near=Ger
Garan -od *nf*, shank; crane
Garanu *v*, to shank, to shaft
Gardys, Gardas, -au -on *n*, garter
Gardd, gerddi *nf*, garden
Garddu *v*, to make or cultivate a garden
Garddwr, wyr *n*, gardener
Garddwriaeth, Garddoriaeth *nf*, horti-
Garddwy *n*, caraway seed [culture
Gargam *a*, knock-kneed
Garhir *a*, long-shanked
Garllaes *a*, limping, halting
Garleg *np*, the garlic
Garlegan *nf*, head or clove of garlic
Garm -oedd *nf*, shout, outcry
Garmio *v*, to set up a cry, to shout
Garmiog *a*, shouting, bawling
Garsyth *a*, stiff in the ham [inclosure
Garth -au *nf*, buttress; ridge; fold or
Garthan, Garthen, au *nf*, encampment
Garthon *n*, ox goad
Garw, geirw *a*, rough: *n*, what is rough,
torrent; the afterbirth
Garwedd *n*, roughness
Garwelt *n*, coarse grass
Garwen *nf*, virago
Garwhau *v*, to roughen
Gast, geist *nf*, bitch
Gasten *nf*, little bitch
Gau *n*, falsehood, lie
Gau *a*, false, lying
Gauaf -au -oedd *n*, winter
Gauafdy, dai *n*, winter house
Gauafle -oedd *n*, winter quarters
Gauafnos -au *nf*, winter night
Gauafol *a*, wintry, brumal, hibernal
Gauafu *v*, to pass the winter, to winter,
to hibernate
Gaw *n*, sinew, tendon=Gewyn
Gawl, golau *n*, dawn: *a*, holy
Gawr, goriau *nf*, shout, outcry; gray
Gawri *v*, to shout, to bawl
Gawy *a*, sinewy; nervous
Gefail, feiliau *nf*, tongs, pincers; smithy
Gefeilio *v*, to use pincers or tongs
Gefell -iaid -od *nc*, twin: *f* gefelles
Gefyn -au *n*, fetter, gyve
Gefynog *a*, fettered, shackled
Gefynu *v*, to fetter, to shackle
Geian *n*, spray, foam

- Geingio *v*, to drive a wedge; to wedge
 Geilig *a*, hunting, exploring
 Geilwad, waid *n*, caller; driver
 Geirda *n*, good report, faming=Gair da
 Geirdardd, Geirdarddiad *n*, etymology
 Geidro -ion *n*, pun, quibble
 Geirdroi *v*, to pun, to quibble
 Geirddadlu *v*, to cavil
 Geirddoeth, Geirgall *a*, of discreet words
 Geirfa -on *nf*, vocabulary
 Geirgar *a*, verbose, wordy
 Geirgrawn *n*, collection of words
 Geiriad *n*, wording, phraseology
 Geiriadu *v*, to word, to phrase
 Geiriadur -on *n*, dictionary, lexicon
 Geirio *v*, to word, to phrase
 Geiriog, *a*, verbose, wordy
 Geiriol *a*, verbal
 Geiriolaeth *nf*, phraseology
 Geirioli *v*, to use words
 Geiriolus *a*, garrulous, talkative
 Geirlyfr -au *n*, dictionary, lexicon
 Geirlyfryn -au *n*, vocabulary, small dictionary, glossary
 Geirllaes *a*, of drawing words
 Geirllwydd *a*, persuasive
 Geirofyddiaeth *nf*, lexicology, the science of words, philology
 Geirwedd *nf*, Geirweddïad *n*, phraseology; dialect
 Geirwir *a*, of true words, truth-speaking
 Geirydd -ion *n*, worder, speaker; phi-
 Geiryddiaeth *nf*, etymology [logist
 Gel, Gele, Gelen, Geleu, -od *nf*, leech
 Gelach *nc*, sorry fribble
 Geleuan *nf*, small leech
 Geleurudd *a*, crimson-stained
 Geli, ion *n*, shooting out
 Gelin *n*, shoot, sprig
 Geloer *a*, temperately cold
 Gelwain *v*, to be crying out
 Gelwig -oedd *nf*, brushwood
 Gelyn -ion *n*, foe, enemy
 Gelynes -au *nf*, female foe
 Gelyniaeth *nf*, hostility, enmity
 Gelyniaethus *a*, hostile, inimical
 Gelynol *a*, hostile, adverse
 Gelynoldeb *n*, state of war
 Gelyst *np*, sedges, flags
 Gell *a*, of a dun colour
 Gellaig *np* (gelleigen *nf*), pears
 Gellaist, eist *nf*, buck-hound
 Gelleigwin *n*, perry
 Gelleigwydd *np* (-en *nf*), pear-trees
 Gellgi, gwn *n*, buck-hound
 Gellhesg *np*, the corn-sedge
 Gem -au *nf*, gem, jewel
- Gemu *v*, to set with gems
 Gemwaith *n*, jewellery, jewelry
 Gemydd -ion *n*, jeweller
 Gên, genoedd *n*, intellect; soul; life
 Gên, genau *nf*, jaw, chin, mouth
 Genedigaeth *nf*, nativity, birth
 Genedigol *a*, native, natal
 Geneth -od *nf*, girl, daughter
 Genethaidd *a*, girlish, maidish
 Genethan, Genethig *nf*, little maid
 Geneu -au *n*, mouth; pass, opening of
 Geneuaid, eidiau *n*, mouthful [vall
 Geneugoeg -ion *nf*, lizard
 Geneuol *a*, oral, by mouth
 Genfa, fäu *nf*, snaffle, bit
 Gengload *n*, locked jaw
 Geni *v*, to be brought forth, to be born
 Gèni *v*, to be contained
 Genid *n*, nativity, birth
 Genidfrait, freintiau *nf*, birthright
 Genill -ion *n*, offspring, issue
 Genilles -au *nf*, young nymph
 Genogl -au *nf*, the mandible
 Genol *a*, relating to birth
 Genwair, weiriau *nf*, angling-rod
 Genweirio *v*, to angle, to fish
 Genyf, &c. See Gan *pr*.
 Geol -au -ydd *nf*, jail
 Gêr, gerau *n*, utterance; cry
 Ger *pr*, by, at, near, hard by. Ger br-
 bron, Ger gŵydd, Ger wyneb, in t
 presence of, before. Ger llaw, ne
 by; at hand
 Gerag *pr*, in a direction
 Gerain *v*, to squeak, to cry
 Gerfod *n*, presence
 Gerfydd *pr*, in contact with, by
 Geri *n*, cholera, bile, gall. Y geri marw
 the cholera morbus
 Gerïaidd *a*, choleric, bilious
 Gerïol *a*, relating to bile
 Germain *v*, to be wailing; to cry oft
 Gern -au *n*, progenitor in the fifth
 Gerwin *a*, rough, severe [g
 Gerwindeb *n*, roughness
 Gerwino *v*, to roughen
 Gerwinol *a*, rough; horrid
 Geryn -od *n*, one that squeaks. Ger
 hwyad, drake
 Gestwng *v*, to bow, to lower=Gostw
 Geuaddoliad *n*, idolatry
 Geuawd *n*, falsifying
 Geubwyll -ion *n*, false reason
 Geudeb *n*, falsehood, deceit
 Geudy, dai *n*, privy house, jakes
 Geuddadlu *v*, to deceive with words
 Geuddadlwr, wyr *n*, sophist

Jeudduw -iau *n*, false god
 Genedd *n*, falsity, fallacy
 Geuffydd *nf*, false faith
 Geugred -au, Geugrefydd -au *nf*, Geu-
 lith -iau *n*, false faith, heresy
 Geulan -iau *n*, chimera
 Geuo *v*, to falsify, to lie
 Genol *a*, false, deceiving
 Geurith -iau *n*, phantom
 Geuwedd *nf*, illusion
 Gewach -od *n*, glutton
 Gewai, eiod *n*, lean glutton
 Gewyn -au *n*, sinew, tendon
 Gwynog *a*, having sinews
 Gwynol *a*, relating to sinews
 Gi, gïau *nf*, fine fibre, nerve
 Giach -od *nf*, snipe
 Giâr, gieir *nf*, hen (S.W.)=Iâr
 Giâu *np* (gi, gïen *nf*), nerves
 Gid *nf*, she-goat, goat
 Giden *nf*, little goat, kid
 Giën *nf*, single nerve
 Gieuedd *n*, the nervous system
 Gil -ion *n*, yielding; ferment
 Gild -iau *n*, what is produced
 Gildio *v*, to yield, to produce
 Gilydd *np*, mutual selves, each other
 person or thing
 Gin -ion *n*, pelt; thin skin
 Gino *v*, to flay, to strip
 Giog *a*, having nerves
 Giol *a*, relating to the nerves
 Girad *n*, mourning: *a*, piteous
 Giten *nf*, little she-goat
 Gith *n*, cockle
 Glaferio, *v*=Glyferio, &c.
 Glafru *v*, to flatter
 Glai *a*, glistening, smooth
 Glai, gleifiau *n*, crooked sword, glaive
 Glain, gleiniau *n*, what is pure, gem;
 angel, saint. Glain y cefn, the back-
 bone, spine
 Glain *a*, pure, clear; holy [fair
 Glân *a*, pure, clear, clean, holy; beautiful,
 Glan -au, glenydd *nf*, brink, side, shore
 Glanbarol *a*, detergent, cleansing
 Glandeg *a*, comely and fair, beautiful
 Glanhaol *a*, cleansing; purging
 Glanhau *v*, to purify, to cleanse
 Glaniadur -on *n*, pair of snuffers
 Glanio *v*, to go ashore, to land
 Glanwaith, Glanwedd *a*, clean, tidy
 Glanweithdra *n*, cleanliness
 Glanweithus *a*, abstergent
 Glas, gleision *n*, blue; verdancy: *a*, blue;
 pale; gray; verdant, green, fresh.
 Glas y dorlan, kingfisher. Glas y

pared, titmouse. Caseg las, grey
 mare. Glas resaw, cool or indifferent
 reception, sorry or half welcome. Ar
 ei oreu glas, to the utmost of his ability
 Glas *ad*, very, highly, extremely
 Glasan -au, Glasanen *nf*, grayling
 Glasbail *n*, bloom of fruit
 Glaschwerthin *v*, to simper
 Glasdonen *nf*, scarlet oak
 Glasdorch, dyrch *nf*, leveret; cub
 Glasdwr, Glasdwfr, *n*, milk and water
 Glasddydd *n*, dawning day
 Glasen -au *nf*, sapphire [riol
 Glasfaen, fain *n*, blue stone, Roman vit-
 Glasfaran -edd *n*, samlet
 Glasgangen *nf*, grayling
 Glasglwyf *n*, green sickness, chlorosis
 Glasgoch *a*, purple: *n*, purple
 Glasgoludd *np*, the small guts
 Glasgroen, grwyn *n*, cuticle, membrane
 Glashaid, theidiau *nf*, young swarm
 Glasiad *n*, tinging with blue
 Glaslanc -iau *n*, half-grown youth
 Glaslys *n*, the woad
 Glasnur *n*, chloride
 Glasog *nf*, gizzard; liver
 Glasog *a*, blue or livid
 Glasrew *n*, hoar frost
 Glasu *v*, to make blue; to grow pale
 Glaswelw *a*, of a blue paleness
 Glaswellt *cn*, green grass
 Glaswelltyn *n*, blade of green grass
 Glaswen *nf*, simper, smirk
 Glaswenu *v*, to simper
 Glaswst *nf*, chlorosis, green sickness
 Glaswydd *np* (-en *nf*), green saplings
 Glaswyn *am*, bluish, white: *f* glaswen
 Glaswyrdd *a*, bluish, green: *f* glaswerdd
 Glaw *n*, brightness, lucidity
 Glawdd *n*, lustre, splendour
 Gledd -au *n*, the green sward
 Gleiad, aid *nf*, dung dried for fuel
 Gleiaden *nf*, piece of dung for fuel;
 Gleifio *v*, to use a scimitar [casing
 Gleindid *n*, purity; holiness
 Gleindorch, dyrch *nf*, string of beads
 Gleinfaen, feini, fain *n*, alabaster
 Gleiniadur -on *n*, pair of snuffers
 Gleinio *v*, to purify; to hallow; to sanctify
 Gleisiad, iaid, Gleisiedyn *n*, salmon
 Gleisiadeg *nf*, salmon net
 Gleision *np*, clarified whey
 Glendid *n*, purity; fairness, beauty
 Glesid *n*, blueness; paleness
 Glesin *n*, the green sward
 Glesni *n*, blueness; paleness; verdancy;
 the chlorosis, green sickness

- Gleswg *n*, blueness; verdancy
 Glesygen *nf*, green spot
 Glesyn *n*, what is blue
 Glew-ion *n*, resolute man: *a*, persevering;
 brave, stout, valiant, daring; clever
 Glewa *v*, to scrape together
 Glewai *nc*, acute one [bravery
 Glewder, Glewddid, Glewyd *n*, resolution;
 Glin -iau *n*, the knee
 Glingam *a*, knock-kneed
 Glinio *v*, to knee, to kneel
 Gliniogai *n*, cow-wheat
 Glo *n*, coal
 Globwll, byllau *n*, coal pit=Pwll glo
 Gloddest -au *n*, carousal, revelling
 Gloddestu *v*, to carouse, to revel
 Gloddestwr, wyr *n*, reveller, voluptuary
 Glöen *nf*, glower; glow-worm
 Goes -au -ion *nf*, pang; qualm. Goes
 ymadrodd, trope
 Glesi *v*, to cause a pang; to vomit
 Glosesineb, Gleswg *n*, state of anguish
 Glesygiad *n*, swooning [a qualm
 Glesygu *v*, to swoon, to faint, to have
 Glesyn *n*, pang, qualm
 Glesyndod *n*, fainting state [a qualm
 Glesynu *v*, to swoon, to faint, to have
 Gloew *a*, bright, transparent, shining,
 clear [brightness
 Gloewder *n*, clearness, transparency,
 Gloewddu *a*, bright black
 Gloewgoch *a*, bright red
 Gloewi *v*, to clear, to brighten
 Gloewineb *n*, lucidity
 Gloewlys -iau *n*, the euphrasy
 Gloewon *np*, the clear of liquids
 Gloth *af*, voluptuous; greedy, glutton-
 ous, gorging: *m* glwth
 Glothineb *n*, voluptuousness=Glythineb
 Glöyn *n*, burning coal; glow-worm.
 Glöyn byw, butterfly
 Glud -ion *n*, leader, chief
 Glud -ion *n*, glue; birdlime; paste
 Glud *a*, tenacious; diligent [miness
 Gludedd, Gludrwydd *n*, viscosity, clam-
 Gludio *v*, to cement, to glue
 Gludiog, Gludiol *a*, viscous, glutinous
 Gludiogi, Gludioli *v*, to make viscid
 Gludwydd *np* (-en *nf*), lime twigs
 Glwth, glythion *n*, voluptuary; couch:
a, voluptuous, sensual, gluttonous
 Glwthfainc, feinciau *n*, sofa, couch
 Glwyd, Glwys *a*, of fair appearance:
 pure; holy; fair
 Glwysdeb *n*, sanctity, sanctitude
 Glwysfudd -ion *n*, benefice
 Glwyso *v*, to sanctify

- Glwysol *a*, sanctified; pure
 Glyfaen, fain, feini *n*, gypsum
 Glyfoer -ion *n*, drivel, slaver
 Glyfoerio *v*, to slabber, to foam, to frot
 out; to drivel
 Glyfoerllyd *a*, drivelling
 Glyn -oedd *n*, deep vale, glen
 Glÿn *n*, adhesion, sticking: *a*, sticking,
 adherent, cleaving
 Glynol *a*, adhering, sticking; infectiou
 Glynu *v*, to stick; to cling, to adhere
 Glynwr, wyr *n*, adherent, stickler
 Glythedd, Glythi *n*, voluptuousness
 Glythig, Glythog, Glythol *a*, voluptuou
 greedy [sensuality
 Glythineb, Glythni *n*, riotous livin
 Glythinebu, Glythu *v*, to revel, to liv
 sensually, to glut, to gormandize
 Glytbyn *n*, small couch
 Glyw -ion *n*, governor, ruler: *a*, regt
 lating, ruling
 Gnawd, gnodau *n*, habit, custom:
 habitual, usual [geni:
 Gnaws *n*, nature, quality: *a*, natura
 Gne -oedd *n*, hue, tint, complexion
 Gnes *n*, fluttering, hovering
 Gni, ïon *n*, what pervades; shock
 Gniif -ion *n*, pain, anxiety; toil
 Gnis -iau *n*, brandish, flourish
 Gnisiad *n*, brandishing
 Gnod *v*, to habituate
 Gnodig, Gnodol *a*, habitual, commo
 customary, usual
 Gnotai, eion *nc*, token; halo
 Gnotaol *a*, accustomed, usual
 Gnotäu *v*, to accustom
 Gnwth, gnythau *n*, voracity, greed
 Gnythol *a*, voracious, greedy
 Gnythu *v*, to eat greedily, to devour
 Go *ad* & *px*, somewhat, partly, slightl
 Goachal *a*, somewhat puny
 Goafael *n*, feeble hold
 Goair *n*, half-word
 Goarfoel *a*, somewhat bald
 Goarswyd -ion *n*, degree of dread
 Goathrist *a*, somewhat sad
 Goathrod -ion *n*, slight reproach
 Gob -au *nf*, pad, cushion
 Gobaill *n*, coarse flour
 Gobaith, gobeithion *n*, hope, expectati
 Gobant, bentydd *n*, small dingle
 Gobed -au *n*, cob-iron, andiron
 Gobeithgar *a*, hopeful, sanguine
 Gobeithio *v*, to hope, to be in hope
 Gobeithiol, Gobeithus *a*, hoping; relyir
 Gobeithioldeb *n*, hopefulness
 Gobell -au *nf*, pad; saddle

- Gobellu *v*, to put on a pad
 Goben -au *n*, penultima
 Gobenol *a*, penultimate
 Gobenu *v*, to conclude nearly
 Gobenydd -ion -iau *n*, bolster, pillow
 Gobenyddiad *n*, bracketing; penultima
 Gobenyddu *v*, to bracket; to bolster
 Gober -oedd *n*, operation, deed
 Goberol *a*, operative
 Goberu *v*, to operate
 Gobiso *n*, the diabetes
 Goblyg -ion *n*, half double
 Goborthi *v*, to yield sustenance or sup-
 Goborthiant *n*, sustenance [port
 Gobr -au *n*, recompense, fee
 Gobrid *a*, somewhat dear
 Gobrol *a*, compensative
 Gobru *v*, to compensate
 Gobruw -on *n*, reward, fee; bribe
 Gobruwaeth *nf*, act of feeling
 Gobruwedigaeth *nf*, remuneration
 Gobruwo *v*, to reward, to remunerate
 Gobruwyol *a*, rewarding, feeling, requiting
 Gobryn -au *n*, desert, merit
 Gobrydol *a*, meriting
 Gobrynu *v*, to merit, to deserve
 Gobwyll -ion *n*, consideration
 Gobwylllo *v*, to consider
 Gobwyllus *a*, considerate
 Gobwys *a*, tendency to press
 Gobwysiad *n*, gravitation
 Gobwysu *v*, to gravitate
 Gochanu *v*, to lampoon
 Gochel -ion *n*, avoidance; heed
 Gochel *v*, to avoid, to beware, to shun
 Gochelgar *a*, apt to shun; shy; cautious
 Gochelgarwch *n*, circumspection
 Gochellog *a*, avoiding, wary, cautious
 Gochelus *a*, apt to avoid; reserved
 Gochelyd *v*, to avoid, to shun
 Gochrymu *v*, to couch, to bend a little
 Gochrynu *v*, to quake a little
 Gochwaeth *n*, slight taste
 Gochwilio *v*, to search slightly
 Gochwimio *v*, to move slightly
 Gochwith *a*, rather awkward
 Gochwys *n*, degree of sweat
 Gochwyth *n*, slight puff
 God *n*, incontinence; adultery
 Godaran -au *nf*, slight murmur
 Godard -au *nf*, cup
 Godardd -au *n*, slight flow or ooze
 Godarth *n*, slight vapour
 Godawdd, doddion *n*, what is half
 melted or half dissolved
 Godeb *n*, incontinence
 Godebog *a*, incontinent

- Godebyg *a*, slightly similar
 Godech *n*, lurk, skulk
 Godechiad *n*, lurking about
 Godechial *v*, to be lurking
 Godechwr, wyr *n*, skulker, lurker
 Godechwydd *n*, evening
 Godeimlo *v*, to feel slightly
 Godemles *n*, serenity: *a*, serene
 Godid *n*, what is out of order
 Godidog *a*, rare, excellent
 Godidogi *v*, to make excellent
 Godidogrwydd *n*, excellence
 Godineb *n*, adultery, fornication, incon-
 Godinebol *a*, adulterous [tinency
 Godinebu *v*, to commit adultery
 Godinebus *a*, adulterous
 Godinebwr, wyr *n*, adulterer; fornicator
 Godo *n*, the water orchis
 Gododdi *v*, to half dissolve
 Godor -au *n*, rupture
 Godori *v*, to interrupt; to hinder
 Godoriant *n*, interruption
 Godoron *n*, tumultuous noise
 Godowydd *n*, water orchis
 Godre -on *n*, skirt, edge
 Godread *n*, skirting
 Godref -i *nf*, lodgement
 Godrem -ion *nf*, glance; glimmer
 Godremio *v*, look slightly
 Godrig -ion *n*, delay; dwelling
 Godrin *n*, bustle; conflict
 Godro *v*, to milk
 Godrudd *a*, slightly agitated
 Godruw -on *n*, wreath, chain
 Godruwyth *n*, wild beet; melilot
 Goduth -iau *n*, jog trot
 Godwrdd, dyrddau *n*, murmur, din
 Godwrf, dyrfaeu *n*, rustling noise
 Godwyth *n*, slight elasticity
 Gody, dai *n*, shed, outhouse
 Godyrddu *v*, to murmur
 Godyrfu *v*, to rumble, to murmur
 Goddail *np* (ddeilen *nf*), tender leaves
 Goddaith, ddeithiau *n*, burning
 Goddan *np*, shrubs; shrubbery
 Godde -on *n*, design, purpose
 Godde *v*, to design, to intend
 Goddef -ion *n*, sufferance, leave: *v*, to
 bear, to suffer; to permit, to allow
 Goddefaint *n*, sufferance, passion
 Goddefgar *a*, forbearing
 Goddefiad *n*, suffering
 Goddefiaeth *nf*, Goddefiant *n*, sufferance
 Goddefol *a*, suffering, passive
 Goddefus *a*, passive; forbearing
 Goddeg -au *nf*, utterance, speech
 Goddegriad *n*, enunciation

- Goddeithio *v*, to burn up
 Godden -on *n*, intent, design: *v*, to in-
 Goddiff *v*, to fling, to cast [tend
 Goddiwedydd *n*, day of doom
 Goddiwedd -ion *n*, overtaking
 Goddiweddu *v*, to overtake
 Goddiweddwyr, wyr *n*, one who overtakes
 Goddiwes *v*, to come up with
 Goddoli *v*, to enrich, to endow
 Goddodolion *np*, suppositives
 Godduned -au *nf*, vow, pledge
 Godduw -iau *n*, demigod
 Goddwr, wyr *n*, counsellor, adviser
 Goddyar *n*, soft murmur
 Goddyaru *v*, to murmur
 Goddyfod *v*, to come gradually
 Goddyn -au *n*, axis, pivot
 Göen *n*, influence, bias
 GÖer *n*, freshness: *a*, fresh
 Gof -iaid *n*, smith. Gof arian, silver-
 smith. Gof aur, goldsmith. Gof
 gwyn, white smith. Gof du, black-
 smith
 Gofail, eilian *nf*, smithy
 Gofal -on *n*, care, anxiety, charge. Dan
 ei gofal, enceinte
 Gofaledd *n*, solicitude
 Gofalhau *v*, to grow anxious
 Gofalu *v*, to care, to mind, to take care
 Gofalus *a*, careful; solicitous
 Gofalwr, wyr *n*, care-taker, one who
 takes care of
 Gofan, ain, Gofant, aint, *n*, smith; artist
 Gofaniaeth *nf*, smith's craft
 Gofar *n*, wrath, ire, fury
 Gofardd, feirdd *n*, poetaster
 Gofeg -au *nf*, mind; will; affection
 Gofelliant, iaint *n*, solicitude
 Gofer -oedd *n*, Goferen *nf*, rivulet, rill
 Goferini *n*, brookline
 Goferyl *a*, curling, rippling
 Goferu *v*, to effuse slowly, to flow out
 Goferwi *v*, to parboil
 Gofid -iau -ion *n*, affliction, trouble
 Gofidio *v*, to afflict, to grieve
 Gofidiol *a*, afflicting, vexing
 Gofidus *a*, vexatious, grievous
 Goflawd *n*, mill dust
 Goflodi *v*, to sprinkle meal
 Gofod -au *n*, space, room; while
 Gofras *a*, somewhat coarse
 Gofreg -au *n*, frolic, gambol
 Gofri, ion *n*, attribute; glory
 Gofron -ydd *nf*, gently rising hill
 Gofrwy -oedd *n*, what spreads out
 Gofrwyd -au *n*, quirk; maze
 Gofryd *n*, design, purpose
 Gofrys *n*, slight haste
 Gofunad, aid, Gofuned -au *nf*, vow
 wish, promise [wis
 Gofunedu, Gofuno *v*, to make a vow; t
 Gofwr, fyrau *n*, mound, heap
 Gofwy -ion *n*, visit, visitation
 Gofwyaeth -au *nf*, visitation
 Gofwyo *v*, to visit, to see
 Gofwyol *a*, visiting
 Gofydd -ion *n*, artist; smith
 Gofyged -au *nf*, dignified state
 Gofyn -ion *n*, demand, question, query
 Gofyn *v*, to demand, to ask
 Gofynag, egion *nf*, confidence, trust
 Gofynaig, eigion *nf*, request
 Gofynedigaeth *nf*, inquiry
 Gofynedigol *a*, inquisitorial
 Gofyniad *n*, asking; question
 Gofyniaeth *nf*, interrogation
 Gofynnod -au *n*, Gofyneb -ion *nf*, not
 of interrogation
 Gofynol *a*, inquisitive, asking
 Gofysio *v*, to finger gently
 Gofrwd, ffrydiau *nf*, streamlet
 Gog -ion *n*, activity; velocity
 Gogamp -au *nf*, minor game
 Gogan -au *nf*, satire, lampoon
 Goganol *a*, lampooning, satirical
 Goganu *v*, to satirize, to lampoon
 Gogarth -ion *n*, what is cleansing
 Gogawn *n*, plenitude: *a*, plenary: *v*, t
 render plenary
 Gogelu *v*, to eschew
 Gogelyd *v*, to shun, to avoid
 Gogerdd -i *nf*, burlesque
 Gogerdded *n*, gentle pace
 Gogern -au *n*, leer, sly look
 Gogi *v*, to shake, to agitate
 Gogil -ion *n*, small decline
 Gogilio *v*, to recede slightly
 Gogis -ion *n*, gentle slap
 Goglais, gleisiau *n*, slight mark; ticklin,
 Goglais *v*, to tickle
 Goglawd *n*, murmur, hum
 Gogledd *n*, north: *a*, north
 Gogleddol, Gogleddig *a*, northern, boreal
 Gogleddu *v*, to veer northward, to tur
 or go to the north
 Gogleddwawr *nf*, aurora borealis
 Gogleddwr, wyr *n*, northman
 Gogleddwynt -oedd *n*, north wind
 Gogleisio *v*, to tickle
 Gogloff *a*, somewhat limping
 Goglud *n*, dependance, trust, reliance
v, to depend, to rely
 Goglywed *v*, to overhear
 Gognaw *n*, activity: *a*, active

Gognoi *v*, to gnaw slightly
 Gogochi *v*, to give a red hue
 Gogof -au *nf*, cave, cavern, den=Ogof
 Gogoned *a*, glorious, exalted
 Gogonedd *n*, glory, grandeur
 Gogoneddiad, Gogoniad *n*, glorification
 Gogoneddu, Gogoni *v*, to exalt, to glorify, to make glorious
 Gogoneddus, Gogonawl *a*, glorious, grand, exalted
 Gogoniant, iannau *n*, glory; grandeur
 Gogor, orion *n*, fodder
 Gogorio *v*, to fodder
 Gogr -au *n*, sieve=Gwagr
 Gograid, eidiau *n*, sieveful
 Gogrin *a*, somewhat brittle
 Gogrispin *a*, partly crinkled
 Gogrw, wyr, Gogrydd -ion, Gogrynydd -ion *n*, Gogryddes -au *nf*, one who sifts; sieve-maker
 Gogryn, Gogrynu *v*, to sift, to bolt
 Goguddio *v*, to hide partly
 Gogus -ion *n*, dalliance, toying
 Gogusa *v*, to dally, to toy
 Gogusiad *n*, dallying
 Gogusol *a*, dallying, toying; comic
 Gogwy *a*, full of motion
 Gogwydd -ion *n*, obliquity, bent. Ar ei ogwydd, slanting, inclined
 Gogwyddedigaeth *nf*, declination
 Gogwyddiad *n*, inclining, inclination
 Gogwyddo *v*, to incline
 Gogwyddol *a*, inclining
 Gogwyp *n*, stumbling
 Gogydryw *a*, homogeneous
 Gogyfaddaw *v*, to threaten
 Gogyfarch *a*, conspicuous: *v*, to greet, to welcome
 Gogyfartal *a*, coequal; similar
 Gogyfer *a*, opposite. Gogyfer â, in or-gogyfio *v*, to equalize [der to
 Gogyfled *n*, mean breadth
 Gogyfnos *n*, partial twilight
 Gogyfoed *a*, nearly coetaneous
 Gogyfred *a*, nearly concurrent
 Gogyfres *a*, of uniform range
 Gogyfun *a*, partially united
 Gogyfurdd -ion *n*, compeer
 Gogyffrawd *n*, slight impulse
 Gogyffred *n*, slight idea
 Gogyhyd *a*, of equal length
 Gogyloch -au *n*, circumference [cution
 Gogylochiaith *nf*, periphrasis, circumlo-
 Gogymmaint *a*, of equal magnitude or quality, equal
 Gogynnal *v*, to uphold equally
 Gogyrch *n*, tendency to a centre

Gogysgod -ion *n*, phantom
 Goheb -ion *n*, correspondence
 Gohebiad *n*, corresponding
 Gohebiaeth *nf*, correspondence
 Gohebol *a*, corresponding
 Gohebu *v*, to correspond
 Gohebwr, wyr, Gohebydd -ion *n*, corres-Gohen *n*, inclination; bias [pondent
 Gohir -iau *n*, lingering, delay
 Gohiriad *n*, lingering; adjourning, pro-longing, postponement
 Gohiriant *n*, prolongation
 Gohirio *v*, to delay, to stay; to postpone
 Gohiriol *a*, prolonging, delaying, loitering, lingering [lingerer
 Gohiriwr, wyr *n*, prolonger, protractor;
 Gohoetial *v*, to loiter, to linger, to trifle away time
 Gohoew *a*, pretty sprightly
 Gohorian *v*, to act sluggishly
 Gohyd -oedd *n*, mean length
 Goian *n*, the omnipresent
 Gol *n*, covering, vesture
 Golafariad, iaid, Golafarai, eion *nf*, Golafur *n*, exercise [semivowel
 Golaith, leithiau *n*, death; dissolution
 Golaith *v*, to cause dissolution
 Golam -au *n*, hop, skip
 Golas *a*, pale blue, bluish
 Golast, lesti *n*, addition to a vessel (to enlarge it)
 Golch -ion *n*, wash; lie; urine
 Golchan *n*, dish-water; slops
 Golchbren -i *n* (*nf* S.W.), washing beetle, a stick to beat clothes with in washing
 Golchenid *nf*, bruisewort
 Golcheuraid *nf*, the sanicle
 Golchfa *nf*, washing-place
 Golchffon, ffyn *nf*=Golchbren
 Golchi *v*, to wash, to cleanse; to beat
 Golchion *np*, slops, washings; suds
 Golchionach -au *np*, slip-slops
 Golchioni *v*, to make slops
 Golchuries -au *nf*, washerwoman
 Golchwr, wyr, Golchydd -ion *n*, washer
 Golchwraidd *nf*, butterwort
 Golchwraig, wragedd *nf*, washerwoman
 Gold, Golt *cn*, corn marigold
 Goldwyr *n*, the marigold
 Gole *n*, splendour, light=Golen
 Goledu *v*, partly to expand
 Goleddf *n*, slight obliquity
 Goleddfu *v*, to go a little awry
 Golefain *v*, to cry faintly
 Golehan *v*, to illuminate
 Goleithio *v*, to cause dissolution

Golemain *v*, to hobble, to hop
 Goleg *a*, somewhat feeble
 Golen -on *n*, light: *a*, light [luminary
 Goleuad *n*, illumination, lighting, light;
 Golenadol *a*, illuminative
 Goleuannu *v*, to illuminate
 Goleuant *n*, illumination
 Goleuder *n*, light, brightness
 Goleuddal *n*, chandelier
 Goleuddydd *n*, splendid day
 Goleuedigaeth *nf*, enlightening
 Goleuen -od *nf*, glow-worm
 Goleufer *n*, light, splendour
 Goleufynag, eig *n*, explanation
 Geleulawn *a*, refulgent
 Goleuliw -iau *n*, light hue
 Goleulonder *n*, lightsomeness
 Goleulosg *n*, flammation
 Goleune *n*, light tint
 Goleuni *n*, light; splendour
 Goleuo *v*, to light, to illuminate
 Goleuod *np*, glow-worms
 Goleuol *a*, enlightening
 Goleuwel *n*, perspicuity
 Goleuyn *n*, small light
 Golewychu *v*, to shine faintly
 Golf -au *nf*, swallow; gulf
 Golfan -od *nf*, sparrow
 Goliannu *v*, to illuminate
 Goliant *n*, illumination
 Golinio *v*, to elbow
 Golithro *v*, to slip gradually
 Goliw -iau *n*, faint hue or tint
 Golo, öedd *n*, covering; protection
 Golo *v*, to envelope; to protect
 Golochi *v*, to protect
 Golochwyd *n*, retreat
 Golochwyda *v*, to live secluded
 Golochwydol *a*, eremitical
 Golöed *n*, covering; vestment
 Golof -oedd *nf*, cover, shelter
 Golofrudd *a*, ferocious, fierce
 Goloi *v*, to envelope; to protect
 Goloni *v*, to cheer a little
 Golosg -ion *n*, coke: *a*, coked
 Golosgud *n*, what is partly burnt; the
 snuff of a candle; tinder
 Golosgi *v*, to char, to singe, to blast
 Goluch -ion *n*, adoration, worship
 Golucho *v*, to adore, to worship
 Golud -oedd *n*, wealth, riches
 Goludog *a*, wealthy, rich
 Goludog *v*, to make rich, to enrich
 Goludd -ion *n*, slight obstruction
 Goluddio *v*, to obstruct slightly
 Golwch, ychion *n*, adoration, worship
 Golwg, ygon *nf* & *n*, sight, look, view

Golwst, yst *n*, interpreter
 Golwth, ythau *n*, couch, sofa
 Golwybr -au *n*, slight trace, vestige
 Golwyth -ion *n*, collop, chop
 Golwytho *v*, to cut chops
 Golychu *v*, to adore, to worship, to yiel
 Golychwyd *n*, adoration [reverenc
 Golygawd *nf*, view, scene
 Golygfa, fëydd *nf*, scenery, scene; look
 Golygiad *n*, looking; vision [ou
 Golygiadu *v*, to superintend
 Golygiannol *a*, speculative
 Golygiannu *v*, to speculate
 Golygiant, iannau *n*, scenery; spectacl
 Golygol *a*, perspective; visual
 Golygu *v*, to behold, to view; to mean
 Golygus *a*, sightly, comely
 Golygwedd -au *nf*, feature
 Golygwel -ion *n*, specimen
 Golygwr, wyr, Golygydd -ion *n*, over
 seer; editor; supervisor
 Godyn -au *n*, guard of a sword
 Golyrchaid, eidian *n*, boxful
 Gollewin *n*, the rear: *a*, west=Gorllewi
 Gollwng *n*, loosening, dropping asunder
 leak: *v*, to loosen, to let go; to al
 solve; to leak. Gollwng yn angho
 to forget. Gollwng yn rhydd, to fre
 Gollwng gwaed, to bleed
 Gollyngdod *n*, absolution; release
 Gollyngiad *n*, loosening
 Gollyngol *a*, loosening; laxative
 Gomach -au *nf*, shank, shin
 Gommedd *n*, refusal, denial
 Gommedd, Gommeddu *v*, to refuse, t
 Gommeddiad *n*, refusing [den
 Gonaddu *v*, to shave, to plane
 Gonaid, neidian *nf*, hop; hobble
 Gonest *n*, petty errand
 Gonest *a*, honest, sincere
 Gonestrwydd *n*, honesty, sincerity
 Gonofio *v*, to swim partly
 Gôr, goroedd *n*, extreme; opening; rin
 pus; brood: *a*, broody
 Gor *a*, extreme; high: *ad*, extremely
 above: *px*, over-, super-, very, much
 excessive, in a great degree
 Goradain *a*, of great velocity
 Goraddfed *a*, over-ripe
 Goraddwyn *a*, supremely blest
 Goraf *a*, most excellent, best=Goreu
 Goraig, eigiau *nf*, superior scource
 Gorair, eirian *n*, adverb
 Goralw *n*, calling out aloud: *v*, to ca
 Gorall *n*, superior power [out loudl
 Gorallt, ellydd *nf*, overhanging cliff
 Gorallu -oedd *n*, superior power

Goramledd *n*, superabundance
 Goramlu *v*, to superabound
 Goramlwg *a*, very conspicuous
 Gorammheu *n*, excess of doubt
 Goranian *a*, supernatural
 Gorarianu *v*, to silver over
 Gorarw *a*, extremely rough
 Gorasglod *np* (-*yn n*), fine shavings
 Gorasgwn *n*, excrescence
 Gorawen *nf*, transport, joy
 Gorawenu *v*, to be joyous
 Gorbais, beisiau *nf*, upper coat
 Gorbarchu *v*, to overprize, to overesteem
 Gorbell *a*, very distant or far
 Gorben *n*, pre-eminence
 Gorbicrwydd *n*, remorse
 Gorbigo *v*, to prick greatly
 Gorborth *n*, carrying off
 Gorbwyll -*ion n*, intimation
 Gorbwylllo *v*, to hint, to intimate
 Gorbwys *n*, dependence; overweight
 Gorbwyso *v*, to depend, to rest upon; to outweigh, to overweigh sure; fence
 Gorch -*au nf*, what encompasses, encl-
 Gorchadw *v*, to keep strictly
 Gorchaeath *a*, greatly straitened
 Gorchafarwy *n*, overspreading gloom;
 Gorchafedd *n*, supremacy [evening
 Gorchafiaeth *nf*, superiority, supremacy
 Gorchafu *v*, to overcome
 Gorchafus *a*, overcoming
 Gorchaled *a*, extremely hard
 Gorchalledd *n*, conceitedness, extreme
 Gorcham -*au n*, overstride [cunning
 Gorchamu *v*, to overstride
 Gorchan -*au nf*, canon, fundamental song; incantation
 Gorcharfan *nf*, upper jaw, roof of the mouth, palate
 Gorcharfannedd *np*, palate [degree
 Gorchaw -*on n*, descendant in the fifth
 Gorchawn *a*, towering, grand
 Gorcheidwad -*on n*, guardian
 Gorchefn -*aint n*, collateral relation in the seventh degree
 Gorcheiniaid, iaid *n*, enchanter [mancy
 Gorcheiniaeth *nf*, incantation; necro-
 Gorchest -*ion nf*, enigma; question; feat, exploit; excellency
 Gorchestol *a*, excellent; heroic
 Gorchestu *v*, to do a feat
 Gorchfannad *n*, upper jaw
 Gorchfannedd *np*, the palate
 Gorchfant, fannau *n*, upper jaw, palate
 Gorchfantol *a*, palatal. Gorchfantolion,
 Gorchfannolion, palatal consonants
 Gorchfyg *n*, subjection

Gorchfygadwy *a*, vincible
 Gorchfygol *a*, vanquishing, victorious
 Gorchfygu *v*, to overcome, to vanquish, to conquer, to subdue, to defeat
 Gorchfygwr, wyr *n*, vanquisher, subduer, conqueror
 Gorchri *v*, to fence round
 Gorchoddion *np*, potentates
 Gorchordd -*ion n*, supreme circle
 Gorchrain *a*; extremely abject
 Gorchroni *v*, to aggregate greatly
 Gorchrwm *a*, extremely bowing
 Gorchrydu *v*, to shiver much
 Gorchrynu *v*, to quake much [ing
 Gorchudd -*ion n*, envelope, cover, cover-
 Gorchuddio *v*, to cover, to envelope
 Gorchuddiol *a*, enveloping
 Gorchwai *a*, very nimble
 Gorchwant *n*, extreme desire
 Gorchwidr *a*, extremely giddy
 Gorchwil *n*, cautious glance
 Gorchwilio *v*, to look cautiously
 Gorchwim -*iau n*, quick emotion
 Gorchwimio *v*, to twitter
 Gorchwir *n*, clear truth
 Gorchwith *a*, very awkward
 Gorchwiw -*iau nf*, sudden whirl
 Gorchwsg *n*, dead sleep
 Gorchwy -*oedd n*, overwhelming
 Gorchwyd -*oedd n*, excessive vomit
 Gorchwydd *n*, excessive swelling
 Gorchwyf *n*, swift motion [business
 Gorchwyl -*ion n*, employ, labour, work,
 Gorchwylgar *a*, laborious
 Gorchwyllo, Gorchwyllo *v*, to labour, to transact business
 Gorchwyo *v*, to overwhelm
 Gorchwyth *n*, violent gust
 Gorchyfant, fannau *n*, the palate
 Gorchyfarwy *n*, twilight
 Gorchyflym *a*, very nimble
 Gorchyfnai, neiaint *n*, descendant in the eighth degree
 Gorchyfran *nf*, super-proportion
 Gorchyfrif -*on n*, over-reckoning
 Gorchymmaint *ad*, so very great, of more than equal bulk
 Gorchymmyn -*ion n*, command, commandment, precept, order
 Gorchymmyn *v*, to command [manding
 Gorchymmynedigaeath *nf*, act of com-
 Gorchymmyngar *a*, peremptory
 Gorchymmyniad *n*, commanding
 Gorchynan *n*, extreme loquacity
 Gorchythrudd *n*, extreme agitation
 Gordaenu *v*, to overspread
 Gordalu *v*, to overpay

- Gordarddu *v*, to issue greatly
 Gordasg -au *nf*, excessive task
 Gordaw *a*, very silent or tacit
 Gordawel *a*, very serene or calm
 Gordew *a*, excessively thick
 Gordirion *a*, over kind or pleasant
 Gordon -au *nf*, the epidermis, scarf skin
 Gordrethu *v*, to overtax
 Gordrist *a*, extremely pensive or sad
 Gordroi *v*, to turn excessively
 Gordrymhau *v*, to depress much
 Gordudd *n*, outer covering
 Gordudded *nf*, overcover
 Gorduddo *v*, to cover over
 Gordwŵf, dyfion *n*, overgrowth
 Gordwylo *v*, to deceive much
 Gordwyo *v*, to over-rule
 Gordwyth *n*, great elasticity
 Gordyfu *v*, to overgrow
 Gordynu *v*, to pull extremely
 Gordywyll *a*, extremely dark
 Gordd, gyrdd *nf*, impetus; mallet;
 sledge hammer; beetle; churn staff
 Gordd *a*, impetuous, ardent
 Gorddail *np*, exterior leaves
 Gorddal, Gorddaliad *n*, upholding
 Gorddal *v*, to uphold
 Gorddawd *n*, impulse; stroke [tiny
 Gorden -au *nf*, impulse; necessity, des-
 Gorderch -ion, Gorderchad -on *nc*,
 paramour, wooer, adulterer; concu-
 bine, mistress
 Gorderchfun *nf*, concubine
 Gorderchol *a*, wooing; adulterous
 Gorderchu *v*, to gallant [adulterer
 Gorderchwr, wyr *n*, paramour; wooer;
 Gorddestlu *v*, to trim overmuch
 Gorddethol *a*, very select
 Gorddewis *n*, nice choice
 Gorddewr *a*, brave to excess; fool-hardy
 Gorddi *v*, to impel; to thumb
 Gorddial *n*, extreme revenge
 Gorddibed, Gorddibl, -au *n*, outskin
 Gorddibyn -ion *n*, overhanging precipice
 Gorddibynol *a*, overhanging
 Gorddibynu *v*, to overhang
 Gorddichellu *v*, to be over crafty
 Gorddichlyn *a*, over diligent
 Gorddichoni *v*, to be more than able
 Gorddifant, annau *n*, utter deletion, an-
 Gorddifanw *a*, very fleeting [nihilation
 Gorddifwng *a*, extremely firm
 Gorddig *a*, very irritable or angry
 Gorddigon *n*, redundance, superabun-
 dance: *a*, over much, superabundant,
 redundant, superfluous
 Gorddigor *n*, prevailing passion
 Gorddillyn *a*, prim to excess
 Gorddin *n*, impulse
 Gorddinhau, Gorddino *v*, to impel
 Gorddïog *a*, extremely lazy
 Gorddïogi *v*, to be very lazy
 Gorddirwy -on *nf*, excessive fine
 Gorddisgyn *v*, to descend precipitately
 -ion, *n*, steep pitch or descent
 Gorddiwedd, Gorddiwedu, Gorddiwe
v, to overtake, to come upon
 Gorddiwedd -ion *n*, extreme end
 Gorddiwyd *a*, over diligent
 Gorddodi *v*, to place over
 Gorddodo *n*, burrowing
 Gorddodol *a*, positive. Gorddodolion
 Gorddodyn *n*, burrower [positive
 Gorddoeth *a*, over wise, very sapient
 Gorddol *a*, impulsive, driving
 Gorddor -au *nf*, hatch, wicket
 Gorddrud *a*, over daring; very dear
 Gorddrws, ddrysau *n*, wicket; lintel
 Gorddryn *a*, terrific
 Gorddu *a*, of a blackish tinge
 Gordduo *v*, to black over
 Gorddwfn *a*, profound, very deep
 Gorddwfr, ddyfroedd *n*, water brink
 Gorddwy -oedd *n*, impulse; violence
 Gorddwyar *nf*, din of violence
 Gorddwyn *n*, mallet; rammer
 Gorddwyo, Gorddwy *v*, to oppress
 Gorddwyol *a*, oppressive
 Gorddwyrain *v*, to over-exalt
 Gorddwyre *a*, being extremely exalted
 Gorddwyreain *v*, to rise over
 Gorddwys *a*, extremely dense
 Gorddyar *n*, roar: *a*, roaring
 Gorddyaru *v*, to roar
 Gorddyeithr *a*, over strange
 Gorddyfn -oedd *n*, habit, custom
 Gorddyfnaid *v*, to habituate
 Gorddyfnawd *n*, genius
 Gorddyfnder -au *n*, profundity, depth
 Gorddyfniad *n*, habituating
 Gorddyfniad, iaid *n*, one who habituate
 Gorddyfnol *v*, to accustom, to habituate
 Gorddyfno *v*, to come upon, to superver
 Gorddyfodiad *n*, supervision
 Gorddygai, eion *n*, what draws away
 Gorddygan -au *nf*, harmony [abduct
 Gorddygiad *n*, abduction
 Gorddygnu *v*, to over-toil
 Gorddygyd *v*, to superinduce
 Gorddylif -oedd *n*, overflow
 Gorddylifo *v*, to overflow
 Gorddyn -au *n*, boundary
 Gorddynëu *v*, to effuse [exa
 Gorddyrchafu *v*, to over-raise, to ove

Gorddysgwyl *v*, to expect earnestly
 Gorddywal *a*, extremely fierce
 Goreb -ion *n*, response
 Gorebu *v*, to respond
 Gored -au *n*, fishing-wear
 Goredu *v*, to set a wear, to wear
 Gorefras *a*, very plump
 Goregni, ïon *n*, over-exertion
 Goreilid *n*, grievance
 Goreilidio *v*, to aggrieve
 Goreilio *v*, to superstruct
 Goreirian *a*, extremely fair
 Goreiriol *a*, adverbial
 Goreistedd *n*, sitting aloft: *v*, to sit above, to preside
 Goreisteddiad *n*, presiding
 Gorel -au *n*, aperture
 Gorelu *v*, to make an aperture
 Gorelwain *v*, to keep crying
 Gorentrych *a*, supercelestial
 Gorenw -au *n*, surname
 Gorenwi *v*, to surname
 Gorergyd -ion *n*, overshot
 Gorerlid *v*, to pursue eagerly
 Gorerlyn *v*, to follow eagerly
 Gores -au *nf*, waste: *a*, open
 Goresgyn -oedd *n*, coming upon; possession; conquest; lease; *v*, to come into possession, to conquer, to subdue
 Goresgyniad *n*, overcoming; conquering
 Goresgyniaeth *nf*, subjugation, conquest
 Goresgynol *a*, overcoming
 Goresgynu *v*, to overcome, to subjugate
 Goresgynwr, wyr, Goresgynydd -ion *n*, occupant; vanquisher; conqueror; descendant in the fifth degree, grandchild of a grandchild
 Goresiad *n*, laying open
 Gorest -au *nf*, waste: *a*, open, waste
 Gorestwng *v*, to yield homage
 Gorestyngiad, iaid *n*, liege subject
 Gorestyn *n*, over-extension
 Goresymu *v*, to talk familiarly
 Goreth -au *n*, tent of a wound
 Gorethol, Goretholi *v*, to select nicely
 Goreu *a*, best. O'r goreu, very well.
 Goreuon, the best of persons or things
 Gorëu *v*, to make, to create=Gwneuthur
 Gorenad -on *n*, bettering
 Goreuaeth *nf*, optimism
 Goreuant, annau *n*, optiacy
 Goreuo *v*, to make better
 Goreuraid *a*, done with gold, gilt
 Goreuro *v*, to gild
 Gorewi *v*, to freeze slightly
 Gorewydd *n*, bodily vigour
 Gorewyn -oedd *n*, mantling foam

Gorewynu *v*, to foam over
 Gorfainc, feinciau *nf*, supreme seat
 Gorfaint *n*, oversize
 Gorfaith *a*, extremely tedious
 Gorfalch *a*, supercilious
 Gorfau *a*, extremely lofty
 Gorfanael *n*, broom-rape
 Gorfanson *n*, muttering
 Gorfant, fannau *n*, upper mandible
 Gorfantol *n*, overbalance
 Gorfantoli *v*, to overbalance
 Gorfaran *n*, grand front
 Gorfau *a*, extremely shallow
 Gorfawr *a*, extremely great, immense
 Gorfeddu *v*, to possess overmuch
 Gorfeddio *v*, to over-dare
 Gorfelyn *a*, very yellow; yellow-topped
 Gorferw *n*, froth, scum
 Gorferwi *v*, to bubble up
 Gorfethiant *n*, extreme debility
 Gorfethu *v*, to fail completely
 Gorfin -ion *n*, the outer edge; extreme
 Gorflawdd *n*, extreme uproar [edge
 Gorflin *a*, very tiresome
 Gorfloedd -iau *nf*, outcry
 Gorflwch, flychian *n*, gobblet, cup
 Gorflwng *a*, very sullen
 Gorflychaid, eidiau *n*, cupful
 Gorfod -au *n*, impulse; necessity; mastery; victory
 Gorfod *v*, to get superior; to necessitate, to oblige, to be obliged
 Gorfodaeth *nf*, compulsion; victory
 Gorfodedd *n*, ascendancy
 Gorfodog *a*, being compelled
 Gorfodi *v*, to compel, to oblige
 Gorfodogaeth *nf*, obligation [pel
 Gorfodogi *v*, to make obligatory, to compel
 Gorfodol *a*, compulsive
 Gorfoledd -au *n*, triumph; joy; gladness
 Gorfoleddiad *n*, triumphing [greatly
 Gorfoleddu *v*, to triumph, to rejoice
 Gorfoleddus *a*, triumphant; joyful
 Gorfoli *v*, to flatter, to overpraise
 Gorfoliant *n*, adulation, flattery
 Gorforio *v*, to go on the sea
 Gorfras *a*, over gross, over fat
 Gorfrait, freintiau *nf*, superior privilege
 Gorfrau *a*, extremely brittle [lege
 Gorfrau *n*, extreme panic
 Gorfrwd *a*, very ardent
 Gorfryd, Gorfrydedd *n*, magnanimity
 Gorfrydiant *n*, paroxysm
 Gorfrydio *v*, to overheat
 Gorfrydol *a*, magnanimous
 Gorfrys *n*, great haste
 Gorfuan *a*, over quick

- Gorfudd -ion *n*, supreme gain
 Gorfurth *n*, violent thrust
 Gorfyd -oedd *n*, superior world
 Gorfyged -au *nf*, extreme glory
 Gorfygu *v*, to vanquish=Gorchfygu
 Gorfyn -au *n*, rivalry, envy
 Gorfynog, Gorfynig *a*, emulous, envious
 Gorfynt, fynnau *n*, ambition, envy
 Gorfynu *v*, to rival, to envy
 Gorfyny, Gorfynydd *n*, ascent=Gorifyny
 Gorfyw *a*, living beyond
 Gorffai, ffeigiau *nf*, extreme difficulty
 Gorffawd, ffodau, ffodion *nf*, extreme
 Gorffawg *n*, extreme bliss [luck
 Gorfflam -au *nf*, bright flame
 Gorfflemychu *v*, to flame greatly
 Gorffwch *a*, extremely rife
 Gorffwrdd, ffrydiau *nf*, violent torrent
 Gorffwyr *n*, extreme impulse
 Gorffyniant *n*, excess of prosperity
 Gorffysg *n*, extreme speed
 Gorgoch *a*, extremely red
 Gorgoddi *v*, to vex to excess
 Gorgospi *v*, punish to excess
 Gorgred -au *nf*, implicit belief; credulity;
 superstition
 Gorgryd *n*, extreme agitation
 Gorguddio *v*, to cover over
 Gorgyfuwch *a*, superior, higher
 Gorgyffraw *n*, extreme agitation
 Gorgyffred -ion *n*, surmise
 Gorgylch -au -oedd *n*, outer circle
 Gorgylchynu *v*, to surround
 Gorhaedd *n*, overreaching
 Gorhael *a*, over liberal, prodigal
 Gorheb -ion *n*, response
 Gorheddiad *n*, flying above
 Gorhelaeth *a*, over ample
 Gorhenaint *n*, extreme age
 Gorhendad -au *n*, great grandfather
 Gorhendaid, deidiau *n*, great great
 grandfather
 Gorhenfam -au *nf*, great grandmother
 Gorchengaw *n*, ancestor in the fifth de-
 gree [grandmother
 Gorchennain, neiniau *nf*, great great
 Gorchesg *np*, large reeds
 Gorchëwg *a*, malapert, saucy
 Gorchiliog *a*, very prolific
 Gorchiniog -au *nf*, lintel
 Gorchirio *v*, to linger much, to loiter; to
 Gorhoen *nf*, extreme vivacity [adjourn
 Gorhoeni *v*, to exhilarate
 Gorchoff *a*, very delectable or delightful
 Gorcholi *v*, to inquire overmuch, to
 question overmuch
 Gorchoni *v*, to assert overmuch

- Gorhud *n*, extreme illusion
 Gorbudd -ion, Gorbuhl -ion *n*, covering
 Gorbun *nf*, excess of sleep, lethargy
 Gorbudri *n*, over confidence
 Gorbhynod *a*, extremely notable or ri-
 markable
 Gorbhynt -iau *nf*, superior course
 Gori *n*, brooding; suppuration: *v*, to
 brood; to fester, to gather, to sup-
 purate
 Gorian *v*, to keep crying out
 Gorian *v*, to be querulous
 Gorifyny, Gorifynydd *n*, ascent, accliv-
 Gorimyn -au *n*, chink, cleft
 Goris *pr*, inferior to, below: *ad*, beneath
 underneath, under
 Goriselu *v*, to make very low
 Gorisgell *n*, scum of liquor
 Gorith -iau *n*, phantom, illusion
 Gorith *a*, illusive, half-seeming
 Goriw -iau *nf*, genile ascent
 Gorlad -au *n*, supreme grace
 Gorlaes *a*, very low or trailing
 Gorlais, leisiau *n*, shrill tone
 Gorlaith *a*, extremely moist
 Gorlam -au *n*, overskip
 Gorlamu *v*, to overskip
 Gorlanha -i *n*, superpurgation
 Gorlanw *n*, repletion; high tide
 Gorlas *n*, superior blue: *a*, of do.
 Gorlasar *n*, blue enamel
 Gorlasu *v*, to give a blue hue
 Gorlawn *a*, extremely joyful
 Gorlawn *a*, over full, redundant
 Gorlechi *nf*, kind of slate
 Gorledu *v*, to over-expand
 Gorlefain *v*, to cry out aloud
 Gorlenwi *v*, to over-fill
 Gorlesu *v*, to benefit extremely
 Gorlidio *v*, to chafe extremely, to l-
 come wrathful
 Gorlif -ion *n*, upper current
 Gorlifant *n*, flowing over
 Gorlifo *v*, to flow very strongly; to fl-
 Gorlithro *v*, to overslip [abo
 Gorliw -ian *n*, apparent hue
 Gorliwio *v*, to colour over
 Gorloes -au *nf*, murmuring sound; c-
 gan: *a*, murmuring
 Gorloni *v*, to cheer extremely
 Gorlosgi *v*, to over-burn; to burn t
 Gorlosten -i *nf*, earwig [surfa
 Gorludd *n*, extreme depression
 Gorludd *nf*, extreme fatigue
 Gorlwng *a*, extreme indraught
 Gorlwng *a*, extremely bare
 Gorlwybro *v*, to over-trace

Gorlwyddo *v*, to help on
 Gorlwyno *v*, to escort; to convey
 Gorlwyth -i *n*, overload
 Gorlwytho *v*, to overburden
 Gorlyd *a*, broody; suppurative
 Gorlyfnu *v*, to smooth over
 Gorlyna *v*, to tittle to excess
 Gorlyncu *v*, to gorge, to gulp, to swal-
 Gorllad *n*, benediction [low greedily
 Gorlladen, gorllad *nf*, consecrated bread
 Gorllaes *a*, trailing; drooping=Gorlaes
 Gorllaesu *v*, to trail; to drawl
 Gorllanw *n*, high-water, full tide
 Gorllawes *a*, extremely expert
 Gorllawn *a*, over full, replete
 Gorllechu *v*, to skulk much
 Gorllenwi *v*, to over-fill=Gorlenwi
 Gorllewin, Gorllewydd *n*, the west; rear
 Gorllewinol *a*, westerly, occidental
 Gorllif, &c.=Gorlif, &c.
 Gorllwyn *n*, escort
 Gorllyd *a*, suppurative
 Gorllydd -ion *n*, embryo
 Gorllygu *v*, to escort, to guard
 Gorllym *a*, extremely sharp
 Gorm *n*, plenum
 Gormail, cilion *n*, oppression
 Gormant, aint *n*, plenitude
 Gormedd -ion *n*, overrunning
 Gormeilio *v*, to prevail, to predominate;
 to overrun; to oppress
 Gormeisiad, iaidd, Gormesiad, iaidd *n*,
 molester, encroacher [intrusion
 Gormes -ion *n*, oppression; molestation,
 Gormesdeyrn -edd *n*, usurping prince,
 intruding tyrant, despot, tyrant
 Gormeslyn -oedd *n*, plethora
 Gormesol *a*, molesting, intrusive
 Gormesu, *v*, to molest, to intrude
 Gormesydd -ion *n*, molester
 Gormi *v*, to intrude; to pervade
 Gormod -oedd, Gormodd -ion *n*, excess,
 superfluity [perabundance
 Gormododd, Gormodoldeb *n*, excess, su-
 Gormodi *v*, to superabound
 Gormodol *a*, superabundant
 Gormwyth -oedd *n*, rheum, catarrh
 Gormwythig *a*, rheumy, catarrhal
 Gormwytho *v*, to generate rheum
 Gorne -oedd *n*, superior or exterior hue;
 blush [wort
 Gorneth -oedd *n*, superior power; fig-
 Gornethu *v*, to excel in power
 Gornofio *v*, to swim above
 Gornwyf *n*, extreme vivacity
 Goroher -oedd *n*, supererogation
 Goroefni *v*, to fear extremely

Gorol *a*, effectual, successful
 Gorolchi *v*, to wash over
 Gorolygu *v*, to supervise, to oversee
 Goror -au *nf*, confine, border, coast
 Gorphen -ion *n*, conclusion, end, com-
 pletion: *v*, to conclude, to end, to
 finish, to complete; to determine
 Gorphenaf *n*, July
 Gorpheniad *n*, finishing, completion
 Gorphenol *a*, concluding, finishing. Am-
 ser gorphenol, perfect tense
 Gorphwyll -ion *n*, madness; folly
 Gorphwylliad *n*, distracting, distraction
 Gorphwylo *v*, to grow mad
 Gorphwyllus *a*, irrational [rest
 Gorphwys -ion, Gorphwysdra *n*, repose,
 Gorphwys, Gorphwyso *v*, to repose, to
 rest, to take a respite, to leave off
 Gorphwysfa -oedd *nf*, resting-place
 Gorphwysol *a*, quiescent, resting
 Gorsaf -oedd -ion *nf*, station, stand
 Gorsafol *a*, stationary. Brwydr or-
 safol, pitched battle
 Gorsafu *v*, to station; to withstand
 Gorsangu *v*, to over-tread [court of law
 Gorsedd -au *nf*, supreme seat, throne;
 Gorseddafainc, feinciau *nf*, throne
 Gorseddol *a*, relating to session
 Gorseddu *v*, to preside, to throne
 Gorseddwr, wyr *n*, president
 Gorsefyll *v*, to take a stand, to station
 Gorsengu *v*, to over-tread
 Gorselu *v*, to gaze steadfastly
 Gorsing, Gorsin, -au *n*, door post
 Gorsylw *n*, earnest regard
 Gorsyllu *v*, to look steadfastly
 Gorsynu *v*, to amaze greatly
 Gort *n*, sharp spring
 Gortain *v*, to spring sharply
 Gorth *n*, what stands opposite
 Gorthasgu *v*, to over-task
 Gorthaw *n*, taciturnity; patience
 Gorthew *a*, extremely thick or gross
 Gorthir -oedd *n*, upper country
 Gortho *n*, envelope; roof; canopy
 Gorthoi *v*, to cover over
 Gorthorch, thyrch *nf*, torque; collar
 Gorthordd -ion *n*, exile
 Gorthori *v*, to cut over
 Gorthoriant *n*, incision
 Gorthrain *a*, lavish to excess
 Gorthrais, threisiau *n*, extreme violence
 Gorthrech -ion *n*, mastery; victory
 Gorthrechiant *n*, domination
 Gorthrechol *a*, conquering; domineering
 Gorthrechu *v*, to master, to overcome,
 to subdue, to conquer; to oppress

- Gorthrechwr, *wyr n*, conqueror; dominator, oppressor
 Gorthrin -ion *n*, extreme toil
 Gorthroi *v*, to turn over
 Gorthrwech, thrychion *n*, groove
 Gorthrwm *a*, oppressive, very heavy
 Gorthrychiad *n*, grooving
 Gorthrymder, Gorthrymiant *n*, oppression; heaviness; trouble
 Gorthrymu *v*, to oppress
 Gorthrymus *a*, oppressive
 Gorthrymwr, *wyr n*, oppressor
 Gorthwf, thyfion *n*, overgrowth
 Gorthwym, Gorthwymyn *a*, over warm
 Gorthynu *v*, to overstrain
 Gorthywys *n*, generalissimo
 Goru *v*, to cause, to accomplish, to do
 Goruch -ion *n*, supreme: *a*, upper: *ad*, above, over: *px*, super-, preter-, over, above
 Goruchadeilad *n*, superstructure
 Goruchaf *a*, most high, highest
 Goruchafiaeth *nf*, supremacy, promotion; triumph
 Goruchafol *a*, supereminent
 Goruchafu *v*, to exalt over
 Goruchanianol *a*, supernatural
 Goruchanianoldeb *n*, preternaturalness
 Goruchder *n*, superiority; supremacy
 Goruchel *a*, supreme, very high
 Goruchelder *n*, summit
 Goruchelion *n*, meteors
 Goruchelu *v*, to render lofty, to exalt
 Goruchiad *n*, heavenly body; planet
 Goruchiant *n*, supereminence
 Goruchio *v*, to raise supreme
 Goruchiol *a*, supereminent, pre-eminent
 Goruchion *np* (-en *nf*), meteors
 Goruchlyw *n*, lord paramount
 Goruchragor *n*, superexcellence [*ing*]
 Goruchwyliad *n*, supervising, overlook-
 Goruchwyliaeth *nf*, supervision; dispensation; stewardship; agency
 Goruchwylid *v*, to superintend, to oversee, to supervise; to take care of
 Goruchwylwr, *wyr n*, agent, steward
 Gorug *v*, did, did perform, did act; he did, he made. Past tense of Goru
 Gorugo *v*, to accomplish
 Gorun *n*, surge, spray, foam
 Gorurddas -au *nf*, supreme rank
 Goruthro *v*, to amaze exceedingly
 Goruwech *pr*, above, over, superior to
 Gorwaedd *nf*, loud cry
 Gorwael *a*, extremely abject or mean
 Gorwaered *n*, declivity, descent
 Gorwag *a*, vain-glorious, vain, empty
 Gorwagedd -au *n*, vain glory
 Gorwall -au *n*, extreme remissness; extreme fault
 Gorwan *a*, extremely weak
 Gorwancu *v*, to overgorge
 Gorwar *a*, extremely gentle [*worth*]
 Gorwas, weision, Gorwr, *wyr n*, her
 Gorwasgu *v*, to overpress
 Gorwedd *v*, to lie, to recline: *n*, recumbence, posture of lying. *Yn ei o* wedd, lying down
 Gorweddfa -oedd, Gorweddfan -au *n*, place to lie down, resting-place
 Gorweddiad *n*, lying down
 Gorweddiol *n*, concubinage
 Gorweddle -oedd *n* = Gorweddfa
 Gorweddog, Gorweiddiog *a*, bedridden
 Gorweddol *a*, recumbent
 Gorwedi *n*, extreme vanity
 Gorwel -ion *n*, the horizon
 Gorweled *v*, to see over [*gorw*]
 Gorwen *af*, extremely white or fair:
 Gorwennu *v*, to laugh, to grin
 Gorwerthu *v*, to oversell
 Gorwir *a*, quite true
 Gorwired -ion *nf*, hyperbole
 Gorwisg -oedd *nf*, outer garment; cover-
 envelope, wrapper
 Gorwiw *a*, superexcellent
 Gorwlad, wledydd *nf*, bordering count
 Gorwlyb *a*, extremely wet
 Gorwlychu *v*, to over-drench
 Gorwregys -au *n*, bracing girdle
 Gorwr -on *n*, margin, rim
 Gorwych *a*, extremely brave or grand
 Gorwydr *n*, hoar frost
 Gorwydd -ion *n*, summit, top
 Gorwydd -au *n*, courser, steed
 Gorwydd *a*, of easy progress
 Gorwyddawd, odion, *n*, cavalry
 Gorwyddfarch, feirch *n*, managed hor-
 Gorwygo *v*, to tear partly
 Gorwyl *n*, overlooking
 Gorwyllo *v*, to overlook
 Gorwyll *a*, extremely gloomy
 Gorwyllt *a*, frantic, mad, wild
 Gorwym -au *n*, slight bandage
 Gorwymp *am*, extremely fair: *f* gorwen
 Gorwyn *am*, over white: *f* gorwen
 Gorwyr -ion *n*, great grandson
 Gorwyrain *nf*, the theme of praise
 Gorwyres -au *nf*, great grand-daugh-
 Gorwys -ion *nf*, public summons
 Gorwyth *n*, extreme ire
 Gorymboeni, *v*, to over-fatigue one's
 Gorymborth *n*, excess of food
 Gorymchwal *n*, over-spreading one's

iorymchwel -ion *nf*, conversion
 iorymchwyllo *v*, to be subverted
 iorymdaenu *v*, to overspread one's self
 iorymdaith, deithiau *nf*, procession;
 perambulation
 iorymdaith, Gorymdeithio *v*, to sojourn
 iorymdeithydd -ion *n*, one who travels
 much; wayfaring man
 iorymddwyn *n*, embolism, insertion,
 intercalation. Dyddiau gorymddwyn,
 intercalary days
 iorymddygiad *n*, abduction
 iorymegniad *n*, over-exertion, over-toil-
 iorymyl -on *n*, extreme edge [ing
 iorymyru *v*, to over-pursue
 ioryn -od *n*, pimple, wheal
 iorynog *a*, having pimples or blains
 iorynys -oedd *nf*, peninsula
 iorysgwr *n*, yoke
 iorysgwydd *n*, jutting over
 iorysu *v*, to consume extremely
 ioryw -iau *n*, degenerate kind: *v*, he
 did=Gwnaeth
 iorywio *v*, to degenerate
 osaig, seigiau *n*, slight meal
 osail, seiliau *n*, groundwork; sole;
 subject (of a verb)
 osathru *v*, to tread slightly
 osbaith *a*, polished, glittering
 osbarth -au *n*, distinct part
 osbarth *pr*, toward
 osbenu *v*, to particularize
 osborthi *v*, to support slightly
 osbwylllo *v*, to decide partly
 oseb -ion *nf*, gift, handsel
 osefyll *v*, to stand slightly
 osefילו *v*, to found; to lay a foundation
 osel -ion *n*, peep, glance
 osenu *v*, to chide or rebuke slightly
 oser *np* (-en *nf*), asteroids
 osgedd -au *n*, figure, shape
 osgeddiad *n*, shaping
 osgeddig *a*, shapely, comely
 osgel -ion *n*, gloom: *a*, gloomy
 osgelu *v*, to half-conceal
 osgil *n*, half-retreat
 osglwm, glymau *n*, tent fastening
 osglymu *v*, to tie slightly
 osgo *n*, obliquity, slope. Ar osgo,
 osgoi *v*, to go aside, to avoid [sloping
 osgordd -ion *nf*, retinue, train. Seren
 osgordd, Lleuad osgordd, satellite
 osgorddi *v*, to form a retinue
 osgorddllu -oedd *n*, body guard
 osgrain *a*, partly crawling
 osgred -ion *nf*, faint belief
 osgrynu *v*, to cause quaking

Gosgudd *a*, skulking, lurking
 Gosgymmon *n*, combustible; fuel
 Goslef -au -oedd *nf*, organ of utterance;
 tone, note; the throat
 Gosmeithio *v*, to yield aliment
 Gosod -au *n*, placing; statute, ordinance;
 position; onset
 Gosod *v*, to put, to set, to lay, to place
 Gosodedigaeth *nf*, proposition, ordinance
 Gosodi *v*, to set, to put, to lay
 Gosodiad *n*, placing; position; estab-
 lishing; proposition
 Gosodol *a*, positional; statute
 Gosog -od *n*, goshawk
 Goson -ion *n*, intimation, rumour
 Goson *v*, to intimate slightly
 Gosonial *v*, to be whispering
 Gosori *v*, to be half offended
 Gosoriant *n*, slight offence [evensong
 Gosper -au *n*, evening; evening prayer,
 Gosranu *v*, to divide partly
 Gosteg -ion *nf*, silence, attention; pub-
 lishing; address; invocation; pre-
 lude. Ar osteg, in public hearing.
 Gostegion priodas, bans of matri-
 mony
 Gostegu *v*, to silence, to still
 Gostegwr, wyr *n*, the crier of a court,
 who commands silence; silencer
 Gostrodyr -iau *n*, pannel, packsaddle
 Gostwng *v*, to lower, to bring down; to
 humble, to abase [bled, abased
 Gostyngedig *a*, lowered; humble; hum-
 Gostyngeddio *v*, to become abased, to
 become humble
 Gostyngeddrrwydd *n*, humility, lowliness
 Gostyngu *v*, to lower, to abase, to humble
 Gostyngwr, wyr, Gostyngydd -ion *n*, one
 who abases, inclines, lowers, or hum-
 Goswydd -au *nf*, petty office [bles
 Goswyn -ion *nf*, slight charm
 Gosymaith, ymeithion *n*, support, food
 Gosymdaith, deithion *n*, provision, sup-
 port [vide sustenance
 Gosymdeithio, Gosymeithio *v*, to pro-
 Gosymmud *n*, slight move: *v*, to move a
 Gosymu *v*, to warble [little
 Gosymwy *a*, warbling, trilling
 Gosyn *a*, half amazed
 Gosynio *v*, to consider
 Gosyrthio *v*, to totter
 Got *n*, incontinence
 Gotio *v*, to commit adultery
 Gotoew -on *n*, spur
 Goth *n*, repulsion; pride [proudly
 Gotli *v*, to scorn, to be proud, to act
 Gowaered *n*, declivity, slope, descent

- Gowanu *v*, to divide; to gash
 Gowel *a*, transparent, clear
 Gowelw *n*, somewhat pale
 Gowenu *v*, to half smile
 Gower -au *n*, croft, close
 Göwni *n*, basting stitch
 Gowregysu *v*, to gird slackly
 Gowrid *n*, slight blush
 Göwrthodi *v*, to half reject
 Gowybod *v*, to know partly
 Gowych *a*, somewhat brave
 Gÿfyed *n*, slight sipping
 Göynys -oedd *nf*, peninsula
 Göysu *v*, to half consume
 Gra *n*, nap, frieze of cloth
 Grab -oedd *n*, cluster, exuberance
 Graban -au *nf*, vineyard
 Graban *cn*, corn marigold
 Grabin *a*, clasping; scrambling
 Grabinio *v*, to scramble
 Gradell, gredyll *nf*, circular plate of cast iron to bake bread or cake upon; bake-stone; griddle; grate=Greidell (N.W.)
 Gradd -au *nf*, degree, rank, state, quality
 Graddeb -ion *nf*, climax
 Gradeddigaeth *nf*, graduation
 Graddeg -au *nf*, scale
 Graddiad *n*, graduation
 Graddiaith *nf*, climax
 Graddiannu *v*, to graduate
 Graddiant, iannau *n*, graduation
 Graddineb *n*, graduality
 Graddio, Graddogi, Graddoli *v*, to confer rank, to graduate
 Graddog *a*, graduated: -ion *n*, graduate;
 Graddol *a*, progressive [*nf*, scale
 Gradorr -ion *n*, graduate
 Grae *n*, what is asperate, sharp, or rough
 Graen *n*, asperity; grief; grain, gloss
 Graen *a*, asperate; grievous
 Graender *n*, poignancy
 Graenon *np*, gravelly particles
 Graenu *v*, to make rough
 Graenus *a*, glossy
 Graf *np*, the garlic=Craf
 Grafel, grefyl *n*, lubber; ruffian
 Grai, greioedd *n*, blight, blast
 Graian *cn* (greienyn *n*), gravel, coarse
 Graiander *n*, granulosity [sand
 Graianen *nf*, grain
 Graianol, Graiandde, Graianllyd *a*, gravelly, gritty
 Graianu *v*, to granulate
 Graid, greidiau *n*, sun heat; ardency
 Graid *a*, ardent, vehement
 Grain, greinion *nf*, socket; ring
 Gramadeg -au *n*, grammar
 Gramadegol *a*, grammatical
 Gramadegwr, wyr, Gramadegydd -ion
 grammarian
 Gran -au *n*, the cheekbone; eyelid
 Gran *a*, precipitous, shelvy
 Grân *n*, grain, gloss, lustre
 Granwg *n*, side of the face
 Granygre *n*, the visage
 Gras -au *n*, grace
 Graslawn *a*, full of grace, gracious
 Grasel, Graselol, Grasel *a*, gracious
 Graselau *np*, graces=Graselau
 Grawn *np* (gronyn *n*), berries; grain
 roe of fish. Grawn Corinth, curran
 Grawnafal -au *n*, pomegranate
 Grawnwin *np*, grapes
 Grawh *n*, plunge
 Grawthu *v*, to plunge
 Grawys *n*, festival; Lent=Garawys
 Gre -on *nf*, flock, herd; stud
 Gread *n*, herding, flocking
 Greal -on *n*, aggregate of elements; cod
 collection; magazine, miscellany
 Grealu *v*, to aggregate elements
 Greant *n*, aggregate; collection; code
 Greawd *n*, aggregate
 Greddf -au *nf*, nature; instinct; disposi
 Greddfiad *n*, habituating [ti
 Greddfol *a*, habitual, natural
 Greddfu *v*, to habituate
 Greff -ion *nf*, sneer; irony
 Greffiad *n*, sneering
 Greg *n*, cackle, cackling
 Greiad *n*, singeing, blasting
 Greian -au *nf*, what gives heat; the s
 Greidell -i *nf*, griddle. See Gradell
 Greidio *v*, to scorch, to singe
 Greidiol *a*, scorching, blasting
 Greidyll -au *n*, griddle, grid-iron
 Greienyn, graian *n*, grain of gravel
 Greinio *v*, to form a ring
 Greinyn *n*, ear-ring; pendant
 Greio *v*, to singe, to blast
 Greiol *a*, singeing, blasting
 Greilyn -au *n*, drinking-pool
 Grem -iau *n*, crash; gnash
 Gremio *v*, to crash; to gnash
 Gren -i *nf*, large earthen vessel
 Greolen *nf*, briony plant
 Greor -ion *n*, flock, herd
 Gresaw -on *n*, welcome=Croesaw
 Gresawiad *n*, welcoming
 Gresawu *v*, to welcome
 Gresi *n*, pity, compassion
 Gresyn *n*, pity; misery: *a*, piteous
 Gresyndod *n*, pitifulness
 Gresyngar *a*, compassionate

Gresyni *n*, piteousness
 Gresynol *a*, deplorable, pitiable
 Gresynu *v*, to commiserate
 Gresynus *a*, miserable, pitiful
 Grëu *v*, to aggregate
 Grewys *n*, herd; stud
 Grriddfan -au *n*, groan, moan
 Grriddfan *v*, to groan
 Grriff, Griffit, -oedd *n*, frog spawn
 Grriffyll *n*, frog spawn
 Grrig *n*, low rustle
 Grrigwd *n*, rustling
 Grrill -iau *n*, creak, chirp
 Grrill *a*, creaking, chirping
 Grrillnoi *v*, to cranch
 Grrillian *v*, to keep creaking
 Grrilliedydd -ion *n*, cricket
 Grrillio *v*, to creak, to crash; to chirp
 Grrö *np* (gröyn *n*), pebbles: *nf*, ridge
 of pebbles, formed by the sea
 Grröeg *nf*, the Greek language, Greek;
 Grronell -au *nf*, hard roe of fish [Greece
 Grronellu *v*, to generate roe
 Grronyn -au *n*, grain, particle
 Grronyniad *n*, granulation
 Grronynog *a*, having grains
 Grronynol *a*, granular
 Grronynu *v*, to granulate
 Grrual *n*, pebble, single pebble
 Grrual *n*, gruel, porridge
 Grrualu *v*, to turn to gruel
 Grrud *n*, grain of stone, grit
 Grrudd -iau *nf*, cheek bone; cheek
 Grruff, Grruffit, -ion *n*, what is fierce,
 Grrug -oedd *n*, heath, ling [griffin
 Grrugiad, iaid *n*, emmet
 Grrugiar, ieir *nf*, moor-hen, grouse
 Grrugion *np* (-yn *n*), emmets, ants
 Grruglwyn -i *n*, sweet broom
 Grrugo *v*, to gather heath
 Grrugog *a*, full of heath
 Grrut *n*, grit; fossil
 Grrutio *v*, to lay on grit
 Grrwgach *v*, to rumble
 Grrwgn *n*, broken rumbling
 Grrwgnach *v*, to grumble
 Grrwng *n*, grunt; rumbling noise
 Grrwm *n*, murmur; growl
 Grrwn, grynau *n*, ridge in a field
 Grrwn *n*, trembling noise, cooing
 Grrwnach *n*, grumbling=Grwgnach
 Grrwnan *n*, hum; purring; cooing
 Grrwnan *v*, to hum, to drone
 Grrwniad *n*, droning
 Grrwys *np* (-en *nf*), wild gooseberries
 Grrwyswydd *np* (-en *nf*), gooseberry-
 trees, gooseberry-bushes

Grwyth *n*, murmur
 Grwytho *v*, to murmur
 Gryd -iau *n*, scream; war-whoop
 Grydian, Grydio *v*, to scream, to whoop
 Grydiant *n*, screaming out
 Grydwst *n*, murmur
 Gryg -oedd *n*, harshness, roughness
 Gryglys *np*, heath berries [grunt
 Gryngian, Gryngio *v*, to be grunting, to
 Grym -oedd *n*, force, energy: *a*, powerful
 Grymial, Grymiala *v*, to mutter, to
 make a murmur
 Grymialog, Grymialus *a*, muttering
 Grymian *v*, to drone; to grunt
 Grymiannu, Grymio *v*, to make potent
 or energetic, to strengthen, to give
 energy
 Grymiant *n*, potency, energy
 Grymus *a*, powerful, strong, nervous
 Grymusder *n*, potency
 Grynio *v*, to form or lay ridges
 Gryw *nf*, Greek
 Gubain *v*, to hold, to moan
 Gwach -au *nf*, hole; cavity
 Gwachell, gwechyll *nf*, skewer; knit-
 Gwachella *v*, to skewer [ting needle
 Gwachul *a*, lean, lank; feeble
 Gwad *n*, denial, disowning
 Gwadaeth, eithi *n*, spout, cock, the
 spout of a flour mill
 Gwadal *a*, staunch, firm
 Gwadaliad *n*, staunching
 Gwadalv *v*, to make staunch
 Gwadalwch *n*, staunchness
 Gwadiad *n*, denying
 Gwadn, Gwaddn, -au *n*, base, sole
 Gwadnu *v*, to sole; to foot it
 Gwadol *a*, denying, negative
 Gwadu *v*, to deny; to disown
 Gwadd -od *nf*, mole
 Gwaddeg -au *nf*, spout; scuttle
 Gwaddod -ion *n*, sediment, lees
 Gwaddodi *v*, to cast a sediment
 Gwaddodlyd *a*, feculent, dreggy
 Gwaddol -ion *n*, portion; money
 Gwaddoli *v*, to dower, to portion
 Gwaddolog *a*, dowered. Brenines wa-
 ddolog, queen dowager
 Gwaddotwr, wyr, Gwaddwr, wyr *n*,
 Gwae -oedd *n*, woe [molecatcher
 Gwaed *n*, blood, gore. Gwaed cyn
 delwad, foetus, embryo in the womb.
 Curiad y gwaed, pulse
 Gwaedboer *n*, blood-spitting
 Gwaedffrau *nf*, blood-spilling
 Gwaedgi, gwn *n*, bloodhound
 Gwaedglais, leisiau *n*, blood stripe

Gwaedgoll <i>n</i> , bloodshed	Gwaes -ydd <i>n</i> , pledge; deposit
Gwaedgrawn <i>n</i> , pus, matter	Gwaesaf -oedd <i>n</i> , pledge; deposit: war rant; deposition
Gwaedguriant <i>n</i> , pulse	Gwaesafol <i>a</i> , deponent
Gwaediad <i>n</i> , bleeding, phlebotomy	Gwaesafu <i>v</i> , to pledge; to insure
Gwaedlawn <i>a</i> , whole blood	Gwaesol <i>a</i> , earnest; warranting
Gwaedled <i>af</i> , bloody, blood-stained	Gwaesu <i>v</i> , to pledge; to deposit; to paw
Gwaedlif, Gwaedlin, -oedd <i>n</i> , bloody flux, dysentery, issue of blood	Gwaeth, Gwaethach <i>a</i> , worse, more bad
Gwaedlyd <i>a</i> , bloody, sanguinary; cruel	Gwaethaf <i>a</i> , worst, most bad. Gwaeth: y modd, so much the worse, I am sorry to say, to make things worse
Gwaedlydu <i>v</i> , to stain with blood	Gwaethäu <i>v</i> , to grow worse, to impair
Gwaedlys <i>n</i> , blood-wort; centinody	Gwaetherwydd <i>i</i> , alas
Gwaedneu <i>n</i> , blood issue	Gwaethliad <i>n</i> , struggling
Gwaedog <i>a</i> , abounding with blood	Gwaethu <i>v</i> , to make worse
Gwædogaeth <i>nf</i> , sanguinity	Gwaethwaeth <i>ad</i> , worse and worse
Gwaedogen <i>nf</i> , blood pudding, black pudding	Gwaethwg <i>n</i> , impaired state
Gwaedogi, Gwaedoli <i>v</i> , sanguify	Gwaethygiad <i>n</i> , impairing [wor-]
Gwaedol <i>a</i> , sanguineous, of blood	Gwaethygu <i>v</i> , to impair; to becom
Gwaedoliaeth <i>nf</i> , kindred by blood, consanguinity	Gwaew, gwaewyr <i>n</i> , pang, pain, agon spasm: <i>nf</i> , spear, lance
Gwaedrawd <i>n</i> , course of blood	Gwaewffon, ffyn <i>nf</i> , javelin
Gwaedu <i>v</i> , to bleed, to let blood	Gwag <i>n</i> , void, vacuum
Gwaedd <i>nf</i> , cry, shout	Gwag <i>a</i> , void, empty, vacant
Gwaeddau <i>n</i> , bawler	Gwagder <i>n</i> , emptiness
Gwaeddfan <i>a</i> , loud shouting	Gwagedd -au <i>n</i> , emptiness; vanity
Gwaeddfawr <i>a</i> , heinous, crying	Gwageddu <i>v</i> , to act vainly
Gwaeddgreg <i>a</i> , hoarse shouting	Gwagelog <i>a</i> , circumspect, wary
Gwaeddi <i>v</i> , to cry, to shout	Gwagelu <i>v</i> , to act cautiously
Gwaeddol <i>a</i> , crying, shouting	Gwagelyd <i>v</i> , to shun, to avoid
Gwaeddolef -au <i>n</i> , cry of woe	Gwagfa, fëydd <i>nf</i> , vacuum
Gwaeddolef -au <i>nf</i> , exclamation	Gwagfalch <i>a</i> , vainglorious
Gwaefyd <i>n</i> , state of woe	Gwagfolach <i>n</i> , vain boasting
Gwæg <i>nf</i> , fibula; clasp	Gwaghau, Gwagio <i>v</i> , to make a void
Gwægu <i>v</i> , to buckle; to clasp	Gwagiad <i>n</i> , making void
Gwael <i>a</i> , low, base, vile; poorly	Gwagiaith <i>nf</i> , vain prattle
Gwaelder, Gwaeledd, Gwaelni <i>n</i> , vile- ness; misery; wretchedness	Gwagl <i>n</i> , wagging, instability
Gwaeleddu <i>v</i> , to make wretched	Gwaglais, leisiau <i>n</i> , hollow voice
Gwaelod -ion <i>n</i> , bottom, base; dregs, bottoms, lees [produce dregs]	Gwagle -oedd <i>n</i> , empty place, space, v
Gwaelodi <i>v</i> , to bottom, to settle, or to	Gwaglog <i>a</i> , unsteady, wagging
Gwaelu <i>v</i> , to grow low or poor; to be- Gwaelu <i>v</i> , to make vile [come faint	Gwaglwylf <i>cn</i> (-en <i>nf</i>), the linden
Gwæll, gwëyll, Gwæll, gweill <i>nf</i> , skewer, broach; knitting-needle; spindle.	Gwagnod -au <i>n</i> , cipher, naught, 0, z
Gwæll neidr, dragon-fly	Gwagogoniant <i>n</i> , vain glory
Gwællu <i>v</i> , to skewer, to broach	Gwagorchest -ion <i>nf</i> , ostentatious sk
Gwaen, gweunydd <i>nf</i> , plain, meadow	Gwagorfoledd <i>n</i> , vain triumph, boasti
Gwaened <i>a</i> , headlong; furious	Gwagr, Gogr, -au <i>n</i> , sieve; riddle
Gwaent <i>n</i> , full view	Gwagraid, eidiau <i>n</i> , sieveful
Gwaenu <i>v</i> , to put in view	Gwagrwr, wyr <i>n</i> , sievemaker
Gwaenyd <i>v</i> , to go headlong	Gwagymffrost <i>n</i> , rodomontade, swagg
Gwaer <i>n</i> , downward look; simplicity	Gwagymgais <i>n</i> , vain attempt [i]
Gwaer <i>a</i> , simple; rustic, clownish	Gwang <i>nf</i> , greed, voracity=Gwanc
Gwaered -ydd <i>n</i> , descent, slope	Gwangen, gwangod <i>nf</i> , the shad fish
Gwaeredu <i>v</i> , to tend downward	Gwangiad, iaid <i>n</i> , the sewin fish
Gwaerol <i>a</i> , simple; rustic	Gwahan <i>n</i> , separation; difference: separate, distinct. Ar wahan, se- rately, apart, by themselves
	Gwahanai, eion <i>n</i> , genitive case

Gwahanblyg -ion *n*, the diaphora
 Gwahanedigaethydd -ion *n*, the genitive
 Gwahanfod -au *n*, individual [case
 Gwahanglaf *a*, leprous. Gwahangleif-
 Gwahanglwyf *n*, leprosy [ion, lepers
 Gwahanglwyfus *a*, leprous
 Gwahaniadol *a*, disjunctive [distinction
 Gwahaniaeth *n*, separation; difference,
 Gwahaniaethol *a*, disjunctive [nate
 Gwahaniaethu *v*, to differ; to discrimi-
 Gwahanlen -i *nf*, separation veil
 Gwahannod -au *n* & *nf*, colon
 Gwahannodiad *n*, Gwahannodiaeth *nf*,
 punctuation
 Gwahanol *a*, separating; different.
 Cleision gwahanol, lepers
 Gwahanoldeb *n*, separateness
 Gwahanoli *v*, to make distinct
 Gwahanran -au *nf*, paragraph
 Gwahanred -ion *nf*, discrimination
 Gwahanredol *a*, discriminating
 Gwahanredu *v*, to distinguish
 Gwahansang -au *nf*, parenthesis
 Gwahansangiad *n*, interposition
 Gwahansangol *a*, parenthetical
 Gwahansangu *v*, to interpose [guish
 Gwahanu *v*, to divide, to part; to distin-
 Gwahardd, Gwaharddu *v*, to prohibit,
 to forbid
 Gwahardd -oedd *n*, prohibition
 Gwaharddeb -ion *nf*, injunction
 Gwaharddol *a*, prohibitory
 Gwahu *n*, exhaustion
 Gwahenu *v*, to exhaust, to empty
 Gwahenydd -ion *n*, one who pours out
 Gwahodd, ion, Gwahoddiad -au *n*, bidd-
 ing, invitation
 Gwahodd, Gwahoddi *v*, to invite, to bid
 Gwahoddwr, wyr *n*, inviter
 Gwail, gweilion *n*, what is over or spare
 Gwain, gweiniau *nf*, what serves or sup-
 ports: carriage; sheath, scabbard
 Gwain, Gwaint *a*, smart, neat, brisk
 Gwair, gweiriau *n*, hay
 Gwair *a*, fresh, sprouting; ardent
 Gwaig *n*, briskness; vigour
 Gwaig *a*, brisk, lively
 Gwaith, gweithiau *n*, act, action; work.
 Gweithiau, works, manufactories
 Gwaith, gweithiau *nf*, course, turn, time
 Gwaith *c*, because that, since
 Gwâl, gwala *nf*, couch; inhabited re-
 gion; plat; fallow. Gwâl ysgyfarnog,
 hare's form
 Gwal -iau, gwelydd *nf*, wall, rampart
 Gwala *nf*, fullness, sufficiency
 Gwalabr -au *nf*, pathway

Gwalad *n*, arrangement, order
 Gwaladr, gwelydr *n*, ruler, sovereign
 Gwaladru *v*, to arrange, to order
 Gwalaeth *n*, grief, sorrow=Galaeth
 Gwalaethu *v*, to grieve
 Gwalas -au *nf*, couch; low land
 Gwalbant *n*, the top of a wall of a
 building where the beams rest
 Gwalc -iau *nf*, turn up; fence work;
 battlement, parapet, rail; cock of a hat
 Gwalcio *v*, to turn up, to cock [tled
 Gwalciog *a*, turned up, cocked; embat-
 Gwalch, gweilch *n*, what soars; hawk;
 hero; fellow
 Gwalches -au *nf*, female hawk
 Gwalchu *v*, to soar aloft
 Gwalchwr, wyr *n*, falconer
 Gwalchwriaeth, Gwalchyddiaeth *nf*,
 Gwald -iau *n*, hem; welt [falconry
 Gwaldas -au *nf*, strengthening welt
 Gwaldon -au *nf*, raised bank
 Gwaldu *v*, to welt, to hem
 Gwales -au *nf*, couch; region
 Gwalfa, fâu *nf*, layer, stratum
 Gwaling -au *n*, litter, brood
 Gwalio *v*, to wall, to fence
 Gwaltes, eisiau *nf*, welt of a shoe
 Gwalteisio *v*, to form a welt
 Gwalwys *np*, the Gauls=Galwys
 Gwaly -on *n*, capacity, inside
 Gwalyo *v*, to make full [negligence
 Gwall -au *n*, defect, neglect, want;
 Gwallawd *n*, failure, mistake
 Gwallawiad *n*, pouring out
 Gwallbwyll *n*, irrationality, defect of
 Gwalldan -au *n*, wildfire [reason
 Gwallfarn -au *nf*, faulty judgement
 Gwallgam -au *n*, false step
 Gwallgof *n*, distraction, madness
 Gwallgof, Gwallgofus *a*, mad, distracted,
 insane, deranged [asylum
 Gwallgofdy, dai *n*, madhouse, lunatic
 Gwallgofi *v*, to become distracted, de-
 deranged, or insane
 Gwallgofiaid *np*, lunatics, madmen
 Gwallo *v*, to pour, to empty
 Gwallofaint *n*, defection, failing
 Gwallofi *v*, to pour out
 Gwallofiad, iaid *n*, tapster
 Gwallog *a*, defective, faulty
 Gwallogair *n*, error in pleading
 Gwallt *n* & *cn* (-yn *n*), hair of the head
 Gwalltiad *n*, growing of hair
 Gwalltog *a*, having hair, haired
 Gwalltu *v*, to grow hair [erroneous
 Gwallus *a*, negligent, faulty, defective;
 Gwallusdra *n*, negligence

Gwallwg, ygion *n*, defection
 Gwallygfa, fŷydd *nf*, imperfection
 Gwallygiad *n*, making faulty
 Gwallygus *a*, defective, fallible
 Gwammal *a*, wavering, fickle, unstable
 Gwammaldra *n*, inconstancy, fickleness, instability, capriciousness
 Gwammaliad *n*, wavering
 Gwammalu *v*, to waver
 Gwân, gwanau *n*, thrust, stab, prick
 Gwan *a*, weak, feeble, faint: *p* gweinion
 Gwan, gweiniad *nc*, weak person, weak-
 Gwanaf -au *nf*, layer, stratum; row [ling
 Gwanafu *v*, to place in layers
 Gwanar *n*, leader: *a*, leading; forward
 Gwanas -au *nf*, jut; prop; shank; clasp;
 Gwanasu *v*, to prop; to clasp [hook
 Gwanc -iau *nf*, basket; greed, voracity,
 Gwancio *v*, to gorge, to glut [greediness
 Gwancus *a*, voracious, greedy
 Gwander -au *n*, weakness, debility
 Gwaneg -au *nf*, gait; drift; haunch;
 Gwanegiad *n*, drifting [surge
 Gwanegu *v*, to rise in waves
 Gwanffyddio *v*, to mistrust
 Gwangelon *a*, weak-hearted
 Gwangoelio *v*, to distrust
 Gwanhau *v*, to weaken
 Gwanobeithio *v*, to despond
 Gwanol *a*, stabbing, pricking
 Gwant -au *n*, butt, mark
 Gwantan *a*, fickle; wanton
 Gwantu *v*, to sever; to thrust
 Gwanu *v*, to pierce, to thrust, to stab
 Gwanwyn *n*, the spring
 Gwanychiad *n*, debilitating; debility
 Gwanychu *v*, to debilitate, to weaken
 Gwâr *a*, placid, gentle, tame
 Gwar -au *nf*, the nape of the neck
 Gwara, eon *n*, fencing; play, game: *v*,
 to fence; to play
 Gwaradwydd *n*, reproach [age
 Gwaradwyddo *v*, to disgrace, to dispar-
 Gwaradwyddus *a*, scandalous, disgrace-
 Gwarafun *n*, restraint; grudge [ful
 Gwarafun, Gwarafuno *v*, to begrudge;
 to forbid, to prohibit
 Gwarafuniad *n*, begrudging
 Gwaranred -ion *nf*, guarantee
 Gwaranredu *v*, to guarantee
 Gwarant -au *nf*, security, warrant
 Gwarantol *a*, warranting
 Gwarantu *v*, to warrant, to certify
 Gwarbin -au *n*, bow-pin of a yoke
 Gwarcen *nf*, top of the back
 Gwarchad, Gwarchadw *n*, guarding: *v*,
 to ward; to watch

Gwarchae -oedd *n*, blocking up; siege
v, to block up; to besiege
 Gwarchaead *n*, besieging
 Gwarchan -au *nf*, incantation [besiege
 Gwarchâu, Gwarchau *v*, to confine, to
 Gwarchawdwr, wyr *n*, one who guards
 warden, conservator
 Gwarchdwr, dyrau *n*, watch tower
 Gwarched *v*, to ward, to watch
 Gwarcheidiol *a*, conservatory
 Gwarcheidioldeb *n*, conservation
 Gwarcheidwad, aid *n*, guardian
 Gwarcheidwadaeth *nf*, guardianship
 Gwarchen -au *nf*, surface [men
 Gwarchglawdd, gloddiau *n*, intrench
 Gwarchiad *n*, covering up
 Gwarchlys -iau *n*, castor oil plant
 Gwarchod *n*, guarding in: *v*, to lool
 after, to watch, to ward
 Gwarchodaeth *nf*, wardship
 Gwarchodi *v*, to ward, to watch
 Gwarchodlu, Gwarchawdlu, -oedd *nc*
 Gward *n*, guard, ward [garriso
 Gwarder *n*, placidness
 Gwardwydd *n*, scandal=Gwaradwydd
 Gwardd -ion *n*, prohibition: *v*, to forbid
 Gwarddiad *n*, prohibiting
 Gwarddol *a*, interdictory, prohibitory
 Gwarddrws, ddrysau *n*, lintel of a door
 Gwarddu *v*, to prohibit=Gwahardd
 Gware *v*, to play, to sport=Chwareu
 Gwared *v*, to deliver, to redeem
 Gwared -ion *n*, release, deliverance, re-
 demption; remedy; afterbirth
 Gwarediad *n*, delivering, redeeming
 Gwarediant *n*, deliverance
 Gwaredig *a*, delivered, redeemed [some
 Gwaredigion *np*, the redeemed or ran
 Gwaredigol *a*, redemptory
 Gwaredol *a*, redeeming, saving
 Gwaredoldeb *n*, redeemed state
 Gwaredred *nf*, refuge; emancipation
 Gwaredydd -ion, Gwaredwr, wyr *n*, de-
 liverer, redeemer [nes
 Gwaredd *n*, placidity, mildness, gentle
 Gwareddogi *v*, render mild
 Gwareddol *a*, humanizing
 Gwareddio *v*, to make gentle, to tame
 to humanize, to civilize
 Gwareu -on *n*, play, sport; game=
 Gwarffoniad *n*, trouncing [Chwareu
 Gwargaled *a*, stiffnecked, obstinate
 Gwargam *a*, having a stooping
 Gwargemi *n*, stoop in the back
 Gwarged -ion *nf*, surplus; leavings
 Gwargrwm *a*, round shouldered
 Gwargrwth *a*, hunch-backed

Gwargrymu *v*, to stoop the back
 Gwarhâd *nf*, making tame
 Gwarhau *v*, to tame, to make gentle
 Gwarineb *n*, gentleness [burse
 Gwario *v*, to expend, to spend, to dis-
 Gwarlost, Gwarog, -au *nf*, the bar part
 Gwarogaeth *nf*, homage [of a yoke
 Gwarogi *v*, to subjugate
 Gwarogiad *n*, subjugating
 Gwarsangiad *n*, trampling
 Gwarsyth *a*, stiffnecked
 Gwarsythni *n*, stiffneckedness
 Gwart *n*, guard, ward
 Gwartiad *n*, guarding
 Gwartu *v*, to guard, to ward
 Gwarth *n*, reproach, shame, disgrace
 Gwartha *v*, to asperse, to reproach
 Gwarthâd *n*, disparaging
 Gwarthâed *n*, aspersion
 Gwarthaf -ion *n*, summit, surface. Dyfod
 ar warthaf, to assail, to come upon
 Gwarthaf -au *nf*, stirrup
 Gwarthafu *v*, to put on a stirrup
 Gwarthafu *v*, to go upon; to ride
 Gwarthal -ion *n*, thing to boot; agio
 Gwarthan *nf*, covert, shelter
 Gwarthäu *v*, to asperse
 Gwartheg *np*, horned cattle
 Gwartheygydd -ion *n*, cattle-dealer
 Gwarther -au *n*, cavalier
 Gwarthfa -oedd *nf*, the private part
 Gwarthfael *nf*, mean advantage
 Gwarthfor -oedd *n*, surf of the sea
 Gwarthiad *n*, aspersion
 Gwarthle -oedd *n*, the privities
 Gwarthlef -au *nf*, calumny
 Gwarthol -ion *nf*, stirrup
 Gwarthor -ion *n*, quadrature, quarter
 Gwarthrudd -iau *n*, disgrace, contumely
 Gwarthruddo *v*, to scandalize, to dis-
 Gwarthruddiol *a*, scandalizing [parage
 Gwarthu *v*, to asperse, to degrade
 Gwarthus *a*, shameful, disgraceful
 Gwarwch *n*, gentleness
 Gwarwg, ygau *n*, stoop, bend
 Gwarwy -on *n*, pleasure; play
 Gwary *n*, bow of yoke
 Gwas, gweision *n*, youth; servant.
 Gwas y dryw, titmouse. Gwas y
 gog, hedge sparrow. Gwas y neidr,
 dragonfly. Yr hen was, the devil
 Gwasaeth *n*, attendance, service
 Gwasaethu *v*, to minister
 Gwasaid *a*, servantlike, servile
 Gwasan *nc*, youth; page
 Gwasanaeth *n*, service
 Gwasanaethgar *a*, serviceable

Gwasanaethiad *n*, serving
 Gwasanaethol *a*, ministering
 Gwasanaethu *v*, to serve
 Gwasanaethwr, wyr, Gwasanaethydd
 -ion *n*, servant, man-servant
 Gwasanaethwraig, wragedd, Gwasan-
 aethyddes -au *nf*, maid-servant
 Gwasant -au *n*, ministrations
 Gwasarn -au *n*, foundation; what is
 strewed; litter; booty
 Gwasarniad *n*, strewing
 Gwasarnu *v*, to strew, to litter
 Gwasel -au *n*, glance, sight, aim
 Gwasg, gweisg, -oedd, -au *nf*, press,
 waist; pressure
 Gwasgar -ion *n*, dispersion: *a*, scattered.
 Ar wasgar, scattered abroad, dispersed
 Gwasgarawd *n*, dispersion
 Gwasgaredd, Gwasgaroldeb *n*, the quali-
 ty of being dispersed
 Gwasgarfa -oedd *nf*, scene of scattering
 or dispersion
 Gwasgariad *n*, scattering
 Gwasgarog *a*, being scattered
 Gwasgarol *a*, scattering [perse
 Gwasgaru, Gwasgar *v*, to scatter, to dis-
 Gwasgfa, fëydd, -on *nf*, pressure; pang;
 Gwasgiad *n*, pressing [fit
 Gwasgod -ion *n*, shelter, covert
 Gwasgod -au *nf*, waistcoat
 Gwasgodfa -on *nf*, covert; bower
 Gwasgodi *v*, to shelter, to shade
 Gwasgodlen -i *nf*, awning
 Gwasgodol *a*, sheltering
 Gwasgodwydd *n*, bower, arbour
 Gwasgol *a*, pressing, squeezing
 Gwasgrwym -au, *n*, bandage. Gwasg-
 rwymau, stays
 Gwasgu *v*, to press, to squeeze
 Gwasgwyn, gweisgwyn *n*, gentle rise
 Gwasgwynfarch, feirch *n*, managed horse
 Gwasod *a*, tufty (as a cow)
 Gwasodi *v*, to be tufty
 Gwasodrwydd *n*, tuftiness
 Gwasol *a*, ministering, serving
 Gwastad -oedd *n*, level, plain
 Gwastad *a*, level, plain, smooth; steady;
 constant. Yn wastad, always, for
 ever
 Gwastadedd *n*, evenness, level [place
 Gwastadfa, Gwastadle, -oedd *n*, level
 Gwastadfod -au *nf*, constant state
 Gwastadiad *n*, levelling
 Gwastadol *a*, uniform; continued, con-
 tinual. Yn wastadol, continually,
 always
 Gwastadoldeb *n*, continuity

Gwastadrwydd *n*, evenness
 Gwastadu *v*, to make level
 Gwastata *v*, to be steady or even
 Gwastatäu *v*, to level, to smooth; to make even; to rest; to be composed
 Gwastraff -ion *n*, waste, prodigality
 Gwastraffu *v*, to squander, to waste
 Gwastraffwr, wyr *n*, prodigal or wasteful man, waster
 Gwastrawd, trodion *n*, groom, equerry
 Gwastrin -ion *n*, servitude, toil
 Gwastrodedd *n*, office of a groom
 Gwastrodi *v*, to serve as a groom
 Gwasu *v*, to make a servant
 Gwatwar -oedd *n*, mockery, jest
 Gwatwar *v*, to mock, to deride, to ridicule
 Gwatwaredigaeth *nf*, derision [cule
 Gwatwareg *nf*, sarcasm, irony
 Gwatwargar *a*, derisive, sarcastic
 Gwarwargerdd -i *nf*, irony, satire, lampoon
 Gwatwariaith *nf*, irony [poon
 Gwatwaru *v*, to mock, to jest, to deride
 Gwatwarus *a*, mocking, sarcastic, or deriding [satirist
 Gwatwarwr, wyr *n*, mocker, scoffer;
 Gwatwor, &c.=Gwatwar
 Gwau, gweuoedd *n*, weaving; knitting; *v*, to weave; to knit
 Gwaudd, gweuddau *nf*, daughter-in-law
 Gwawch *nf*, loud scream
 Gwawd -iau *n*, panegyric; irony, jeer
 Gwawdgar *a*, fond of praise; apt to jeer
 Gwawdio *v*, to panegyricize; to jeer; to mock
 Gwawdodyn *n*, metre so called [mock
 Gwawdus *a*, encomiastic; jeering, ironical, mocking
 Gwawdydd -ion *n*, panegyrist; mocker
 Gwawl *n*, light, radiance
 Gwawn *n*, the gossamer
 Gwawr *n*, hero, worthy
 Gwawr -oedd *nf*, dawn, day-break; hue
 Gwawrio *v*, to dawn
 Gwb *n*, moan, doleful cry
 Gwd *n*, wind, twist, turn
 Gwden -i, gwdyn *nf*, withe; coil
 Gwdeniad *n*, withing
 Gwdenu *v*, to twist a withe
 Gwdd *n*, what twists or turns
 Gwddi, iod *n*, hedging-bill
 Gwddor -au *nf*, wooden bridge
 Gwddf, gyddfau, Gwddwg, Gwddw *n*, the neck, throat
 Gwdawgen *nf*, neckcloth
 Gwe -oedd *nf*, web, web of cloth
 Gwe *px*=Go, Gwa, Gwo
 Gwead *n*, weaving; knitting [weaver
 Gweadur -iaid, Gweawdr, odron *n*,

Gweb -au *nf*, visage; phiz
 Gwecry *a*, vapid, feeble, flimsy
 Gwech *af*, brave; fine, gay; *m* gwych
 Gwed *n*, utterance; saying
 Gwedi, Gwedy *pr*, after, later than: *ad* after, afterwards. Gwedi myned gone. Mae wedi bod, has been
 Gweddiad *n*, saying
 Gwedn, *af*, tough, tenacious; *m* gwydn
 Gwedol *a*, relating to speech
 Gwedresi *nf*, lizard
 Gwedyd *v*, to say, to speak
 Gwedyn *ad*, afterwards
 Gwedd -au *nf*, aspect, form; yoke; team
 Gweddaidd *a*, orderly, appropriate, suitable, decent, becoming
 Gweddeidd-dra *n*, orderliness, propriety
 Gweddeiddgar *a*, orderly, decent
 Gweddeiddio *v*, to make decent
 Gweddi, iau *nf*, prayer, supplication
 Gweddiad *n*, praying
 Gweddiad *n*, conforming
 Gweddiant *n*, conformity
 Gweddig *a*, seemly, decent
 Gweddil -ion *n*, remnant; leavings
 Gweddilloy *v*, to leave remnants
 Gweddillyn *n*, small remnant
 Gweddiö *v*, to pray, to supplicate
 Gweddiwr, iwywr *n*, supplicator, suppliant, petitioner
 Gweddllys -iau *n*, herb woad
 Gweddnod -au *nf*, feature
 Gweddog *a*, connected, yoked
 Gweddol *a*, orderly; reasonable, moderate, pretty well
 Gweddloldeb *n*, orderliness
 Gweddoli *v*, to render orderly
 Gweddu *v*, to render orderly; to yoke to wed; to become, to suit, to besit
 Gweddas *a*, orderly; seemly; fitting
 Gweddustra *n*, orderliness
 Gwedduwiad *n*, making orderly
 Gwedduso *v*, to render orderly or fit
 Gweddw *a*, fit for connection; single widow. Gwraig weddw, widow
 Merch weddw, unmarried woman
 spinster. Hen ferch weddw, old maid. Mab gweddw, bachelor, singleman. Maneg weddw, odd glove
 Ych gweddw, ox deprived of a fellow
 Gweddwad *n*, rendering or becoming single or widowed
 Gweddwodod *n*, single state; widowhood
 Gweddwv *v*, to render single
 Gweddyg -au *n*, shoe-last
 Gweff -au *nf*, chop, snout, lip

Gweflaid, eidiau *nf*, chopful
 Gweflo *v*, to lick; to cry; to snivel
 Gweflod -iau *n*, dash on the chops
 Gweflodio *v*, to dash the chops
 Gweflog *a*, blubber-lipped
 Gwefr -au *n*, amber
 Gwefraidd, Gwefrol *a*, of the nature of
 amber; electric. Hysbysai gwefrol,
 electric telegraph
 Gwefreiddio *v*, to electrify
 Gwefru *v*, to do with amber
 Gwefus -au *nf*, the human lip
 Gwefusglec -iau *nf*, smack of the lip
 Gwefusiad *n*, touching the lip
 Gwefuso *v*, to touch lips
 Gwefusog *a*, having lips
 Gwefusol *a*, labial, of the lip. Gwefus-
 olion, labials
 Gweg *n*, totter, wagging
 Gwegi *n*, vanity, levity
 Gwegian *v*, to keep tottering
 Gwegil -au *nf*, the nape of the neck
 Gwegilio *v*, to turn the back
 Gwegilsyth *a*, stiffnecked
 Gwegio *v*, to totter, to wag
 Gwegiol *a*, tottering, wagging
 Gweglyd *a*, tottering, feeble
 Gwegriad *n*, searcing, sifting
 Gwegru *v*, to searce, to sift
 Gwegrwr, wyr, Gwegrydd -ion *n*, sifter;
 sieve-maker
 Gwegryn *n*, searcing, sifting
 Gwegryniad *n*, searcing
 Gwegrynu, Gwegryn *v*, to searce, to sift
 Gwengyn *n*, the sewin fish
 Gwehelyth -au *nf*, lineage; tribe
 Gwehil *nf*, imperfect fruit
 Gwehilio *v*, to yield refuse
 Gwehilion *np*, refuse, trash, outcasts.
 Gwehilion y bobl, refuse of society,
 scum of the earth
 Gwehiloni *v*, to yield refuse
 Gwehyn -ion *n*, exhaustion
 Gwehyn *a*, pouring, shedding
 Gwehynai, eion *n*, exhauster
 Gwehyniad *n*, effusion
 Gwehynol *a*, effusing, pouring
 Gwehynu *v*, to effuse, to pour
 Gweilchydd -ion *n*, falconer
 Gweilgi, foedd *nf*, torrent; ocean
 Gweilging -oedd *n*, beam, bar, perch
 Gweili *n*, spare, surplusage
 Gweilig *a*, being over, spare
 Gweiling *n*, pale brass, brass
 Gweilw *n*, spare, surplus
 Gweilydd -ion *n*, sparer; absolver
 Gweini *n*, service, servitude

Gweini *v*, to attend, to minister, to serve
 Gweiniad *n*, serving; sheathing
 Gweiniant *n*, ministration
 Gweiniid *n*, attendance; service
 Gweinidog -ion *n*, minister; servant
 Gweinidoga *v*, to perform service, to
 minister
 Gweinidogaeth *nf*, ministry, service
 Gweinidogaethu *v*, to minister
 Gweinidoges -au *nf*, maid-servant
 Gweinidogi *v*, to minister, to serve
 Gweinidogol *a*, ministrant
 Gweinif *n*, ministration
 Gweinifiad, iaid *n*, one who serves
 Gweinig *a*, ministrant, serving
 Gweinigio *v*, to minister
 Gweinigiol *a*, ministrant
 Gweinio *v*, to put in a sheath, to sheathe
 Gweiniol *a*, ministrant; sheathing
 Gweinydd -ion *n*, attendant; servitor
 Gweinyddes -au *nf*, female attendant
 Gweinyddferch -ed *nf*, serving-woman
 Gweinyddiad *n*, ministering
 Gweinyddiadu *v*, to minister
 Gweinyddiaeth *nf*, ministry [wait
 Gweinyddu *v*, to minister; to attend, to
 Gweinyddol *a*, ministering
 Gweirdir -oedd *n*, hay land [meadow
 Gweirglawdd, gloddian *nf*, hay-field,
 Gweirio *v*, to make or become hay
 Gweirynd *n*, blade of hay
 Gweisgen -au *nf*, press, stamp
 Gweisgi *a*, alert, brisk, gay. Cnau
 gweisgi, ripe nuts, slipshell nuts
 Gweisgio *v*, to slip out; to make brisk
 Gweisgion *np*, husks, shells
 Gweisgioni *v*, to husk; to crumble
 Gweisionain *np*, tiny striplings
 Gweitio *v*, to wait
 Gweithdy, dai *n*, workhouse; workshop
 Gweithfa, fëydd *nf*, manufactory
 Gweithfaol *a*, manufacturing
 Gweithfuddig *a*, victorious
 Gweithgar *a*, industrious; laborious
 Gweithian *ad*, now
 Gweithian *ad*, sometimes, at times
 Gweithiedydd -ion *n*, operator
 Gweithio *v*, to work, to operate, to labour
 Gweithiol *a*, working
 Gweithiwr, wyr *n*, workman, labourer
 Gweithle -oedd *n*, workshop
 Gweithon *ad*, at present, now
 Gweithred -oedd *nf*, action, act, deed
 Gweithredai, eion *n*, operator
 Gweithrediad *n*, working, operation
 Gweithrediadu, Gweithrediannu *v*, to
 Gweithrediant *n*, operation [operate

- Gweithredol *a*, operative, active
 Gweithredu *v*, to operate, to act, to work
 Gweithredwr, wyr *n*, worker
 Gwel *n*, the sight or vision
 Gweladwy *a*, what may be seen, visible
 Gwelameg *nf*, hawk in the eye
 Gwelchyn *n*, pert little fellow
 Gwelch *v*, to see; to perceive; to observe: *n*, sight, vision
 Gwelediad *n*, seeing, perception
 Gwelediant *n*, vision, perception
 Gweledig *a*, being seen, visible
 Gweledigaeth *nf*, a vision; apparition
 Gweledydd -ion *n*, spectator, seer
 Gweilgin *n*, tong; hitch
 Gweli, fâu *n*, wound; calumny
 Gweling -au *nf*, clear space; lawn
 Gwelïo *v*, to lay open; to wound
 Gwelw *a*, pale: *n*, pale hue
 Gwelwad *n*, making pale
 Gwelwder *n*, paleness
 Gwelwi *v*, to grow pale
 Gwelwlas *a*, pale blue; pale
 Gwely -au *n*, bed, couch; plat; tribe
 Gwelyawd *n*, lying-in
 Gwelyd -on *n*, opening; wound
 Gwelydd -on *n*, bed; stock of a family
 Gwelyddaint *n*, state of repose
 Gwelyddu *v*, to take repose
 Gwelyddyn *n*, repository
 Gwelyf -au *n*, couch, bed
 Gwelyfod *n*, lying-in
 Gwelyfodi *v*, to lie in
 Gwelyg -au *n*, wine-press
 Gwelygordd -au *nf*, kindred, tribe
 Gwelyo *v*, to put in bed, to bed
 Gwelyog *a*, bedded, having a bed; here-
 Gwell *a*, better [ditary
 Gwella *v*, to better, to mend, to improve
 Gwellâd *n*, bettering, improvement
 Gwellaif, lleifiann *n*, shears, scissors
 Gwellâu *v*, to better, to improve
 Gwellleifio *v*, to cut with shears
 Gwelliad *n*, bettering, improvement
 Gwelliannu *v*, to better, to amend
 Gwelliant *n*, amendment
 Gwellig *a*, improving, mending
 Gwelling *n*, benediction
 Gwellineb *n*, improvement
 Gwellt *cn*, grass; sward; straw
 Gwelltio *v*, to turn to straw
 Gwelltog *a*, grassy; having straw
 Gwelltorio *v*, to cover with grass
 Gwelltyn: *n*, blade of grass; a straw:
 f gwellten
 Gwellwell *ad*, better and better
 Gwellynio *v*, to improve
- Gwemp *af*, fair, gay, splendid: *m* gwymp
 Gwempl -au *nf*, wimple, veil
 Gwên, gwenau *nf*, smile, simper
 Gwen *af*, white, fair, beautiful: *m* gwyn
 Gwen *nf*, fair one, beauty
 Gwenan *nf*, blister on the skin
 Gwenci, iöd *nf*, stoat, weazel
 Gwendid -au *n*, weakness, frailty.
 Gwendid y lleuad, the wane of the
 moon. Mae gwendid ar y lleuad, the
 moon is in the wane
 Gwenddydd *nf*, the morning star
 Gwener *nf*, what yields bliss; Venus
 Dydd Gwener, Friday. Gwenerau
 Fridays
 Gwenfa, fâu *nf*, curb of a bridle
 Gwenhwys, Gwenhwyson *np*, men of
 Gwent or Monmouthshire
 Gwenhwyseg *nf*, Monmouthshire dialect
 the Silurian
 Gweniath *nf*, bland speech; flattery
 Gweneithio, Gweneitho *v*, to flatter
 Gweneithus *a*, apt to flatter
 Gwenith -oedd -au *n* & *cn*, wheat [wheat
 Gwenithen *nf*, Gwenithyn *n*, grain of
 Gwenithfaen, fain, feini *n*, granite
 Gwennol -iaid *nf*, swallow; shuttle
 Gweno *nf*, the evening star
 Gwelol *a*, smiling, pleasing
 Gwent -oedd *nf*, fair or open region. A
 name for Monmouthshire
 Gwentas -au *nf*, high shoe, buskin
 Gwenu *v*, to smile, to simper
 Gwenwisg -oedd *nf*, surplice
 Gwewyn *n*, venom, poison
 Gwewyndra *n*, venomousness; fretful-
 Gwewynig *a*, poisonous [ness
 Gwewyullyd, Gwewynol *a*, poisonous
 venomous; peevish, fretful
 Gwewyno *v*, to poison; to be peevish
 to fret
 Gwewyn *n*, felicity, happiness, bliss
 Gwewyndfa -oedd *nf*, the place of bliss
 Gwewyndiad *n*, making happy
 Gwewydu *v*, to felicitate
 Gwewyddiad *n*, felicity
 Gwewyddol *a*, felicitous; amusing
 Gwewyn *np* (-en *nf*), bees. Gwaith y
 gwewyn, checquer work
 Gwewynlle -oedd *n*, place for bees
 Gwewynllestr -i *n*, beehive
 Gwewynog *a*, abounding with bees
 Gweol *a*, relating to weaving, textile
 Gwep -au *nf*, visage, phiz
 Gwepia, Gwepa *nf*, the visage or look
 Gwepio *v*, to make a long face
 Gwêr *n*, shade

Gwer *n*, tallow, suet
 Gwerchyr -iau *n*, cover, lid
 Gwerchyrio *v*, to cover with a lid
 Gwerdd *af*, green, verdant: *m* gwyredd
 Gwerddem -au, Gwerdden *nf*, emerald
 Gwerddon -au *nf*, green spot, mead
 Gwerddonell *nf*, wild clary
 Gwerddyr *nf*, the sharebone
 Gweren -i *nf*, cake of tallow
 Gwerf -au *nf*, verb
 Gwerin *cn*, the multitude; the common
 Gwerin *a*, vulgar; universal [people
 Gwerinaid *n*, becoming general
 Gweriniaeth *nf*, democracy
 Gweriniaethol *a*, democratic
 Gwerinlywodraeth -au *nf*, democracy,
 democratic government
 Gwerino *v*, to make or become prevalent
 or common
 Gwerinol *a*, universal; vulgar
 Gwerinos *cn*, the rabble, the mob
 Gwerinwr, wyr, Gweriniaethwr, wyr *n*,
 democrat; democratist
 Gwerlas -au *nf*, green meadow
 Gwerlin *n*, pure descent
 Gwern -ydd *nf*, swamp; mead; alder
 grove: *np*, alder-trees
 Gwernen -i *nf*, alder-tree; mast of a ship
 Gwerol *a*, tallowy; like suet
 Gwers -i *nf*, space, while; verse. Gwers
 tra gwers, alternately
 Gwersa *v*, to tattle, to gossip
 Gwersig *nf*, short lesson
 Gwersigl -au *nf*, versicle
 Gwersyll, Gwersyllt, -oedd *n*, encamp-
 ment, camp; garrison
 Gwersyllfa -oedd *nf*, site of a camp
 Gwersylliad *n*, encamping, castramen-
 Gwersyllu *v*, to encamp [tation
 Gwerth *n*, value, price; sale
 Gwerthadwy *a*, salable, vendable
 Gwerthedigaeth *nf*, sale, vendition
 Gwerthefin *a*, sovereigu
 Gwerthfawr *a*, valuable, precious
 Gwerthfawredd *n*, preciousness
 Gwerthfawrog *a*, precious. Gwerth-
 fawrocaf, most precious
 Gwerthiad *n*, selling, vending
 Gwerthiant *n*, price; vendition
 Gwerthiog *a*, precious, valuable
 Gwerthu *v*, to sell; to traffic
 Gwerthyd -au *nf*, spindle, axis
 Gwerthydaid, eidiau *nf*, spindleful
 Gwerthydu *v*, to put on a spindle
 Gwerthyr -oedd *n*, fortification, fort
 Gweru *v*, to generate tallow
 Gweryd -au *n*, sward; manure; moss

Gwerydre, rau *nf*, cultivated land; in-
 habited region; landscape
 Gwerydu *v*, to sward; to grow moss;
 to till; to manure
 Gwerydwedd *nf*, the face of the earth
 Gwerydd -on *n*, spring; youth
 Gweryddol *a*, tending to spring
 Gweryddu *v*, to spring; to wanton
 Gweryn -od *n*, worm; bot
 Gweryru *v*, to neigh
 Gwes, gwys *n*, what is moving
 Gwesgrydd *n*, circumrotation
 Gwesgryn *n*, agitation
 Gwesgrynu *v*, to cause agitation
 Gwesawd *n*, departure
 Gwest -i -au *nf*, visit; entertainment
 Gwesta *v*, to go visiting
 Gwestach *n*, the state of being a guest
 Gwestai, eion *nc*, visitor, guest
 Gwesteaid, Gwestiad *n*, visiting about
 Gwesteiaeth *nf*, act of visiting
 Gwestfa, fäu *nf*, lodging; entertainment
 Gwestfil -od *n*, prowling animal
 Gwestifiant, iaint *n*, visitor, guest
 Gwestl -au *n*, hurly-burly, riot
 Gwestle -oedd *n*, place of entertainment,
 lodging-house
 Gwestledd *n*, tumultuous, state
 Gwestlog *a*, riotous, tumultuous
 Gwestlu *v*, to raise a tumult
 Gwestr -au *nf*, hitch, noose
 Gwestty, tai *n*, inn, hotel
 Gwestu *v*, to lodge; to entertain
 Gwestwng *n*, going down
 Gwestyngu *v*, to decline=Gostwng
 Gwesu *v*, to depart, to go out
 Gwesyn *n*, youth; page
 Gwesyndod *n*, servility
 Gwethl *n*, start, spring
 Gwethlu *v*, to start, to spring
 Gweu *v*, to weave; to knit
 Gweuad *n*, weaving; knitting
 Gweunblu *np* (-en *nf*), meadow-down
 Gweundir -oedd *n*, meadow-land
 Gweuol *a*, weaving; knitting
 Gweurydd -on *n*, slave
 Gwëus -au *nf*=Gwefus
 Gwew *n*, purgency; smart
 Gwewyr *n*, pain, anguish
 Gwewyrlys *n*, anise-seed
 Gweyd *v*, to say, to speak
 Gwëydd -ion *n*, weaver
 Gwëyddes -au *nf*, female weaver
 Gwëyddiaeth *nf*, weaver's trade
 Gwg, gygon *n*, frown; glance
 Gwi *n*, sudden emotion, glee
 Gwial, gwial *np*, rods, twigs

Gwiala *v*, to gather twigs
 Gwialen -i, gwial *nf*, rod; perch
 Gwialenaid, eidiau *nf*, length of a rod
 Gwialenffust -iau *nf*, flail-yard
 Gwialenod -iau *nf*, stroke of a rod, stripe
 Gwialenodio *v*, to beat with a rod
 Gwialffust -iau *nf*, flail-yard
 Gwib -iau *nf*, serpentine course; range;
 drive: *a*, wandering. Seren wib,
 wandering star; comet
 Gwibad *n*, ranging about
 Gwibdde *nf*, darting about
 Gwiber -od *nf*, serpent; viper
 Gwibfa -oedd *nf*, wandering course
 Gwibhwyllo *v*, to cruise
 Gwibiad, iaid *n*, stroller, vagrant
 Gwibio *v*, to rove, to gad, to wander
 Gwibiol *a*, erratic, wandering
 Gwibli *n*, gadding, vagrancy
 Gwiblo *v*, to fly or gad about
 Gwiblong -au *nf*, cruiser
 Gwiblu -oedd *nc*, band of vagrants
 Gwibwrn, yrnau *n*, whirling eddy
 Gwica *v*, to hawk or cry about
 Gwiced -au *nf*, wicket, gate
 Gwicer -ion *n*, hawker, pedlar
 Gwich -iau *nf*, crash; squeak
 Gwichad *n*, squeaking
 Gwichell -od *nf*, creaker, squeaker
 Gwichiad, iaid, Gwichiedyn *n*, perri-
 winkle, sea snail
 Gwichian, Gwichial *v*, to keep squeak-
 ing or squealing
 Gwichio *v*, to creak; to squeak; to squeal
 Gwichydd -ion, Gwichyll, Gwichyn, -od
 Gwid *n*, quick whirl *n*, fitchet
 Gwidd *a*, dried, withered
 Gwiddan -od, Gwiddanes -au *nf*, hag;
 Gwiddiant *n*, withering [witch
 Gwiddon -od *nf*, witch, hag
 Gwiddon *np*, rotted particles; mites
 Gwiddoni *v*, to dry rot; to breed mites
 Gwiddonog *a*, having mites
 Gwif -ion -iau *n*, lever, crow-bar
 Gwirf -an *n* & *nf*, wire, wires: *s* gwifren
 Gwirfwym -au *n*, fulcrum
 Gwig -oedd *nf*, nook, cove, lodge; open-
 ing in a wood; a wood
 Gwigfa -oedd *nf*, cove, retreat
 Gwing -au *nf*, wriggle, wince; wink
 Gwinged *n*, wriggling; wantonness
 Gwingiad *n*, wriggling; wincing
 Gwingo *v*, to wriggle; to wince; to wink
 Gwingog, Gwingol *a*, wriggling; wink-
 Gwingwr, wyr *n*, struggler; wincer [ing
 Gwil *n*, shunning, avoiding
 Gwilfrai *n*, badger; herb yarrow

Gwilff -od *nf*, epithet for a mare
 Gwilhersu *n*, romping
 Gwilhersu *v*, to romp about
 Gwilhobain *v*, to be galloping
 Gwiliad *n*, taking care
 Gwiliadwraeth *nf*, bewareing
 Gwilied *v*, to take care, to guard
 Gwilio *v*, to take care, to beware
 Gwilog *a*, full of starts; *nf*, mare
 Gwilri *n*, wanton squeal [squeal
 Gwilrin *n*, squeal of ecstacy: *v*, t
 Gwilwst *nf*, epithet for a mare
 Gwill -ion *n*, strayer, vagabond
 Gwilliad, iaid *n*, vagrant; lurker
 Gwilliades -au *nf*, female stroller
 Gwin -oedd *n*, wine
 Gwina *v*, to tipple wine
 Gwinaeth *nf*, vintage
 Gwinaethu *v*, to gather the vintage
 Gwinc -od *nf*, the chaffinch
 Gwinegr *n*, vinegar
 Gwineu *a*, bay, auburn
 Gwineuo *v*, to turn to a bay colour
 Gwingafn -au *n*, wine-press
 Gwinien *nf*, vine-tree, vine
 Gwiniolen *nf*, maple-tree
 Gwiniolwydd *np* (-en *nf*), maple-trees
 Gwinllan -oedd -au *nf*, vineyard; plan
 Gwinol *a*, of wine, vinous [tatio
 Gwinrawn *np*, vine grapes
 Gwingsang, Gwinwasg, -au *nf*, wine-pres
 Gwinwr, wyr, Gwinydd -ion *n*, vintner
 Gwinwryf -au -oedd *n*, wine-press
 Gwinydd *np* (-en *nf*), vines
 Gwipal, eiod *nf*, sparrow-hawk
 Gwir -oedd *n*, truth; purity; justice
 Gwir *a*, true, just, right; pure [ethe
 Gwiredd -au *n*, verity, truth
 Gwireddol *a*, veritable
 Gwireddoli *v*, to realize
 Gwireddu *v*, to verify
 Gwirf -ion *n*, alcohol
 Gwirfodd *n*, good will, consent; conten
 Gwirfoddeb -au *nf*, voluntary (in music
 Gwirfoddol *a*, voluntary; wilful
 Gwirfoddoldeb *n*, voluntariness
 Gwiriad *n*, verifying
 Gwiriadwy *a*, verifiable
 Gwiriant *n*, verification
 Gwiriedigaeth *nf*, verification
 Gwiriedigaethu *v*, to verify
 Gwirin *a*, of pure or true nature
 Gwirineb *n*, verity, truth
 Gwirio *v*, to verify, to assert
 Gwiriol *a*, verifying; positive
 Gwirion *a*, truly right; innocent; weak
 minded: -iaid *n*, innocent; idiot

- Gwiriondeb *n*, innocence; ignorance
 Gwirionedd -au *n*, truth, verity
 Gwirioneddiad *n*, verification
 Gwirioneddu *v*, to verify
 Gwirioneddus *a*, verifying
 Gwirioni *v*, to become an innocent or idiot; to grow foolish, to dote
 Gwirioniad, iaid *n*, innocent
 Gwirionyn *n*, simpleton
 Gwirod -au -ydd *n* & *nf*, spiritous liquor; liquor; wassail
 Gwirodu *v*, to serve spirits or liquor
 Gwirodol *a*, spiritous
 Gwirotia *v*, to tipple liquors
 Gwirotai, eion *nc*, dram-drinker
 Gwirotty, tai *n*, ginshop, dramshop
 Gwisg -oedd *nf*, garment, dress
 Gwisgad, Gwisgiad, Gwisgogaeth *n*, dressing; wearing. Gwisgad, dress, Gwisgi, a=Gwisgi [apparel
 Gwisgo, Gwisgiadu *v*, to dress, to put on; to apparel
 Gwiw *a*, apt; fit, meet, worthy [ness
 Gwiwdeb, Gwiwdod *n*, fitness; worthi-
 Gwiwell -od *nf*, widgeon, female salmon
 Gwiwer -od *n*, squirrel
 Gwiwsain, seiniau *nf*, euphony
 Gwiwydd *np* (-eu *nf*), poplar-trees
 Gwlad, gwledydd, -oedd *nf*, country, region. Gwlad ac eglwys, church and state
 Gwladaidd *a*, country-like, rustic
 Gwladeiddio *v*, to rusticate; to be bash-
 Gwladeidrydd *n*, rusticity [ful
 Gwladgar, Gwladgarol *a*, patriotic
 Gwladgarwch *n*, patriotism
 Gwladgarwr, wyr *n*, patriot
 Gwladlywiad *n*, Gwladlywiaeth *nf*, state policy
 Gwladogi, Gwladoli *v*, to rusticate
 Gwladol *a*, of a country; civil
 Gwladwch *n*, common weal
 Gwladweinydd -ion *n*, statesman
 Gwladwr, wyr *n*, countryman; patriot
 Gwladwriaeth *nf*, government, state
 Gwladychfa -oedd *nf*, settlement, colony
 Gwladychiad *n*, governing
 Gwladychu *v*, to reign; to inhabit; to settle, to colonize
 Gwlaidd *a*, having moisture; mild
 Gwlan -oedd *n*, wool
 Gwlana *v*, to gather wool
 Gwlanen -i, gwlenyn *nf*, flannel
 Gwlaniach *np*, downy hairs
 Gwlanog *a*, having wool, woolly
 Gwlaw -oedd *n*, rain. Bwrw gwlaw, to
 Gwlawio *v*, to rain [rain
- Gwlawiol *a*, relating to rain
 Gwlawlen -i *nf*, umbrella
 Gwlawlyd *a*, apt to rain, rainy
 Gwlawog *a*, of rain, rainy
 Gwlawogydd *np*, rains
 Gwleb *af*, wet, moist: *m* gwlyb
 Gwledig *a*, countrified, rustic, rural; supreme
 Gwledigo *v*, to rusticate, to rule
 Gwledwch *n*, dominion
 Gwledychfa -oedd *nf*, settlement, colony
 Gwledd -au -oedd *nf*, banquet, feast
 Gwledda *v*, to carouse, to feast
 Gwleddiad *n*, carousing
 Gwleddog *a*, having a feast
 Gwleddol *a*, festival, festive [tics
 Gwleidiadaeth, Gwleidyddiaeth *nf*, poli-
 Gwleidiadol, Gwleidyddol *a*, political
 Gwleidiadur -iaid *n*, politician
 Gwleiddiad -on *n*, one of a country; carousing
 Gwlf, gylfon *n*, channel, notch
 Gwlith -oedd *n*, dew, dew-fall
 Gwlithen -i *nf*, blister; the dew-snail
 Gwlithfalwen, falwod *nf*, dew-snail
 Gwlithiad *n*, falling of dew
 Gwlitho *v*, to cast a dew, to dew
 Gwlithog *a*, having dew, dewy
 Gwlithwlaw *n*, small or drizzling rain
 Gwlithyn *n*, dewdrop: *p* gwlioths
 Gwllw -on *n*, channel, notch
 Gwlyb *a*, liquid, wet, moist [victuals
 Gwlyb -ion *n*, liquid, moisture; spoon
 Gwlybanaeth *n*, humidity, moisture
 Gwlybhâd *n*, humefaction
 Gwlybhau *v*, to humectate
 Gwlybiad, Gwybiant, Gwlychiad *n*, wet-ting; humectation
 Gwlyborllyd *a*, humid, moist, wet
 Gwlybu *v*, to wet, to moisten
 Gwlybwr, yrau, yron *n*, liquid
 Gwlybyrog *a*, humid, rainy
 Gwlych *n*, moisture, humidity
 Gwlychu *v*, to wet, to moisten
 Gwlydd -ion *cn*, soft stems of plant
 Gwlydd *a*, mild, tender, soft, gentle
 Gwlyddhâd, Gwlyddiad *n*, mollifying
 Gwlyddhau *v*, to mollify, to soften
 Gwn, gynau *n*, charger, bowl; gun
 Gwu *v*, I know, present tense of Gwybod
 Gwn, gynau *n*, gown, loose robe
 Gwnaeth *v*, past tense of Gwneuthur
 Gwneddyd, Gwnelyd, Gwneuthyd = Gwneuthur
 Gwneuthur, Gwneyd *v*, to do, to execute, to perform, to make
 Gwni *n*, stitch, sewing

Gwnïad <i>n</i> , sewing, stitching	Gwrddu <i>v</i> , to render ardent
Gwnïador -iau <i>nf</i> ; thimble	Gwrddyn <i>n</i> , dart; javelin
Gwnïadydd, Gwnïedydd, -ion <i>n</i> , stitcher	Gwrechyn <i>n</i> , crabbed fellow
Gwnïadyddes -au <i>nf</i> , seamstress	Gwregys -au <i>n</i> , girdle, zone
Gwnïadyddiaeth <i>nf</i> , the business of a seamstress, dressmaking	Gwregysiad <i>n</i> , girdling
Gwnïo <i>v</i> , to sew, to stitch	Gwregysol <i>a</i> , having a girdle
Gwo <i>px</i> , often used for Go	Gwregysu <i>v</i> , to girdle, to gird
Gwobr -au <i>nf</i> & <i>n</i> , reward, fee	Gwreng -od <i>n</i> , plebeian; yeoman: <i>c</i> the common people
Gwp -iau <i>n</i> , head and neck of a bird	Gwrengaidd <i>a</i> , plebeian, boorish
Gwr, gwŷr <i>n</i> , man, person; husband.	Gwrengyn <i>n</i> , surly clown
Gwr priod, gwr gwreigiog, gwr gwraig, married man, husband. Y gwr drwg, the evil one; the devil	Gwreica <i>v</i> , to take a wife [ter
Gwra <i>v</i> , to take a husband	Gwreigdra <i>n</i> , fondness of women, adu
Gwrab -od <i>n</i> , monkey, ape	Gwreichion <i>np</i> (-en <i>nf</i>), emanation sparks
Gwrach -od <i>nf</i> , hag, old woman, witch	Gwreichioni <i>v</i> , to sparkle, to scintillat
Gwrachaidd <i>a</i> , like an old hag	Gwreichionog <i>a</i> , full of sparks
Gwrachan -od <i>nc</i> , little creature	Gwreichionol <i>a</i> , sparkling
Gwrachanes -au <i>nf</i> , little old woman	Gwreiddiadur -on <i>n</i> , etymologicon
Gwrachastell -od <i>nf</i> , off-board of a plough	Gwreiddio <i>v</i> , to root, to originate
Gwracheiddio <i>v</i> , to grow haggish	Gwreiddiog <i>a</i> , having roots, rooted
Gwrachell -od <i>nf</i> , puny dwarf	Gwreiddiol <i>a</i> , radical; rooted; origina
Gwrachen -od <i>nf</i> , crabbed dwarf	Gwreiddioldeb <i>n</i> , radicalness; originali
Gwrachi <i>n</i> , anility; puniness	Gwreiddionos <i>np</i> , radicles: <i>s</i> gwreid-
Gwrachïo <i>v</i> , to become a hag; to grow	Gweiddrudd <i>nf</i> , the madder [ion]
Gwrachïod <i>np</i> , old women [decrepit	Gwreiddyn, gwreiddiau <i>n</i> , root
Gwradwydd <i>n</i> , reproach, scandal=	Gwreigdda <i>nf</i> , good-woman, goody
Gwaradwydd	Gwreigen <i>nf</i> , little woman
Gwradwyddiad <i>n</i> , scandalizing	Gwreigeiddio <i>v</i> , to become effeminate
Gwradwyddo <i>v</i> , to scandalize, to disgrace, to put to shame	Gwreighau <i>v</i> , to grow a woman
Gwradwyddus <i>a</i> , scandalous, disgrace-	Gwreigiaidd <i>a</i> , female; matronly
Gwradd <i>n</i> , quantity [ful	Gwreigiog <i>a</i> , having a wife
Gwraddiad <i>n</i> , aggregation	Gwreigiol <i>a</i> , feminine
Gwraddu <i>v</i> , to aggregate, to heap	Gwreignith -od <i>nf</i> , little woman
Gwrag <i>n</i> , what curves off; bracer	Gwreindod, Gwreinaud <i>n</i> , virility
Gwragen -i <i>nf</i> , rib of a tilt or basket	Gwreinen <i>nf</i> , ringworm: <i>m</i> gwreiny
Gwragenu <i>v</i> , to rib; to curve	Gwres <i>n</i> , heat, warmth
Gwraich, gwreichion <i>n</i> , sparkle	Gwresfynag, fyneig <i>n</i> , thermometer
Gwraid <i>n</i> , what is ardent; flush [roots	Gwresiad <i>n</i> , rendering hot
Gwraidd, gwreiddiau <i>cn</i> (gwreiddyn <i>n</i>),	Gwresog <i>a</i> , warm; fervent, hearty; h
Gwraig, gwragedd <i>nf</i> , woman; wife.	Gwresogi <i>v</i> , to become or make hot
Gwraig briod, gwraig wriog, married woman, wife. Gwraig foneddig, lady	Gwresol <i>a</i> , of a heating quality
Gwrageddos <i>np</i> , gossips; silly women	Gwresu <i>v</i> , to fill with heat
Gwraint <i>np</i> , worms in the skin; tetters	Gwrferch -ed, Gwrforwyn -ion <i>nf</i> , vira
Gwrandaw, Gwrandaw <i>v</i> , to hearken, to	Gwrgi, gwn <i>n</i> , cannibal
Gwrandawiad <i>n</i> , listening [listen	Gwrhau <i>v</i> , to become manly; to
Gwrandawus <i>a</i> , attentive	Gwrhewri <i>n</i> , jocularity [homa
Gwrcath -od <i>n</i> , a he-cat	Gwrhewrus <i>a</i> , full of jokes
Gwrcatha <i>v</i> , to caterwaul	Gwrhëwg <i>a</i> , extremely playful
Gwrcathaint <i>n</i> , caterwauling	Gwrhëwgr <i>n</i> , aptness to be jocular
Gwrch <i>n</i> , what is upon or over	Gwrhyd -oedd <i>n</i> , fathom, six feet
Gwrda, gwyrda <i>n</i> , man of note	Gwrhydri <i>n</i> , heroism, bravery
Gwrdaeth <i>n</i> , manliness	Gwrhydu <i>v</i> , to fathom
Gwrdd <i>a</i> , stout; ardent, vehement	Gwriaeth <i>nf</i> , man's estate
	Gwrial <i>n</i> , combating
	Gwrial <i>v</i> , to play the man
	Gwrid <i>n</i> , blush; flush

}wridgoch *a*, florid, ruddy, red
 }wrido *v*, to blush
 }wridog *a*, having a blush, blushing
 }wridogi *v*, to become ruddy
 }wring -oedd *n*, snap; crackle
 }wringain *v*, to snap; to crackle
 }wringell -au *nf*, snapping; slice
 }wringelliad *n*, snapping
 }wringellu *v*, to snap; to slice
 }wriog *a*, having a husband
 }wriogaeth *nf*, homage
 }wriogaethu *v*, to do homage
 }writh *n*, what is apparent
 }wrn *n*, dusky hue, dun: *a*, dusky,
 }wrnder *n*, duskiness [dun: *af* gorin
 }wrmlas *n*, sea-green
 }wrnu *v*, to make dusky
 }wrn, gyrnau *n*, cone; urn; vessel
 tapering upwards
 }wrnerth *n*, the speedwell
 }wrol *a*, manly; valiant, brave
 }wrolaeth *nf*, manhood; fortitude
 }wroldeb *n*, manliness, courage; virility
 }wrolfryd *n*, magnanimity
 }wrolgamp -au *nf*, manly feat
 }wroli *v*, to become manly
 }wrolwych *a*, brave, manly
 }wron -iaid *n*, worthy, hero [manure
 }wrtaeth, teithion *n*, what improves;
 }wrteithiad *n*, manuring
 }wrteithio *v*, to manure; to refresh; to
 cultivate; to improve
 }wrteithiol *a*, meliorating, improving
 }wrth -oedd *n*, opposition, contrast
 }wrth *px*, counter-, contra-, anti-, re-,
 with-, adverse, against
 }wrth *pr*, against, opposite to, by
 }wrthachos -ion *n*, contrary cause
 }wrthachwyn -ion *n*, counter complaint
 }wrthadrodd -ion *n*, counter recital
 }wrthaddysg *n*, heresy
 }wrthagwedd -au *nf*, counter form
 }wrthaing *nf*, wedge
 }wrthair, eiriau *n*, antiphrasis; protest
 }wrthalh *v*, to recall
 }wrthallu -oedd *n*, opposing power
 }wrthamcan -ion *n*, counter project
 }wrthanfon *v*, to send adversely
 }wrthanian *nf*, contrary nature
 }wrthannog -ion *n*, dehortation
 }wrthansawdd, soddion *n*, contrary
 }wrtharddelw *n*, counter claim [quality
 }wrtharfawd, odau *nf*, counter stroke
 }wrtharwain *v*, to lead back
 }wrthateb -ion *n*, replication
 }wrthattal -ion *n*, counter stop
 }wrthawel -on *nf*, adverse gale

}wrthban -au *n*, blanket
 }wrthbanu *v*, to double-mill
 }wrthben -au *n*, counter-head; rivet
 }wrthblaid, bleidiau *nf*, adverse party
 }wrthblyg -ion *n*, duplicate
 }wrthbrawf, brofion *n*, refutation
 }wrthbryn *n*, counter-buying
 }wrthbwys -au *n*, counterpoise
 }wrthbwyth -au *n*, retaliation
 }wrthchwyl -ion *nf*, counter course
 }wrthchwyth *n*, counter blast
 }wrthdaith, deithiau *nf*, counter march
 }wrthdal -ion *n*, counter payment
 }wrthdaro *v*, to repel, to repulse
 }wrthdir -oedd *n*, upland, high land
 }wrthdor -ion *n*, refraction
 }wrthdrafad -au *nf*, contravention
 }wrthdramwy -on *n*, retrogradation
 }wrthdrig *n*, counter residence
 }wrthdrigolion *np*, antœci
 }wrthdrin *n*, contravention
 }wrthdro -ion *n*, turn back, retort
 }wrthdroedion, }wrthdroediaid, }wrth-
 droedogion *np*, the antipodes
 }wrthdwng *n*, contrary oath, counter
 swearing
 }wrthdwyth *n*, springing back; elas-
 }wrthdyn *n*, reluctance [ticity
 }wrthdynn *v*, to pull adversely
 }wrthdyst -ion *n*, counter evidence
 }wrthdywyn *n*, reflection of light
 }wrthddadl -au *nf*, controversy
 }wrthddadlenwr, wyr *n*, controvertist;
 an opposing pleader, antagonist
 }wrthddangos *n*, contra-indication
 }wrthddal *n*, with-holding
 }wrthddeddfiad, iaid *n*, antinomian
 }wrthddrych -au *n*, object
 }wrthddrychiad, iaid *n*, assign; heir
 }wrthddysg *n*, heresy
 }wrthddywedyd *v*, to contradict
 }wrthddywediad *n*, contradiction
 }wrtheb -ion *n*, objection
 }wrthedrych *n*, retrospect
 }wrthegni, ïon *n*, reaction
 }wrtheiriad *n*, antiphrasis
 }wrthenwad *n*, antinomasia
 }wrthergyd -ion *n*, repulse
 }wrthern -i *n*, relation in the seventh
 degree of affinity
 }wrthfach -au *n*, the beard of a dart
 }wrthfarn -au *nf*, adverse judgement
 }wrthfechni, ïon *n*, counter security
 }wrthfeiad *n*, recrimination
 }wrthfin -ion *n*, counter edge
 }wrthfodd -ion *n*, displeasure
 }wrthfrad -au *n*, counter plot

Gwrthfraenol <i>a</i> , antiseptic	Gwrthnysig <i>a</i> , refractory; stubborn
Gwrthlur -iau <i>n</i> , contramure	Gwrtho <i>v</i> , to withstand [dicat
Gwrthwriad <i>n</i> , casting back	Gwrthod <i>v</i> , to refuse, to reject, to ab
Gwrthgas <i>a</i> , perverse, froward	Gwrthod <i>n</i> , refusal, rejection
Gwrthgefn -au <i>n</i> , support	Gwrthodiad <i>n</i> , rejection
Gwrthgerdd <i>n</i> , retrograde course	Gwrthol <i>a</i> , adverse, contrary
Gwrthgerydd <i>n</i> , recrimination	Gwrtholwg <i>nf</i> , retrospect
Gwrthgil -ion <i>n</i> , receding, revolt	Gwrtholygu <i>v</i> , to take a restrospect; t
Gwrthgiliad <i>n</i> , receding, going back; revolting, backsliding; apostacy	look contrarily
Gwrthgilio <i>v</i> , to recede; to revolt; to apostatize, to backslide	Gwrthosod <i>v</i> , to place in opposition
Gwrthgiliwr, wyr <i>n</i> , backslider; seceder; apostate	Gwrthosodiad <i>n</i> , placing in opposition opposition
Gwrthgis -ion <i>n</i> , retort, rebuff	Gwrthran -au <i>nf</i> , counter share
Gwrthglafroliion <i>np</i> , antiscorbutics	Gwrthrawd, rodion <i>nf</i> , hostile army
Gwrthglawdd, gloddiau <i>n</i> , contravala-	Gwrthred -ion <i>nf</i> , recurrence
Gwrthgloch <i>nf</i> , resounding, echo [tion	Gwrthreithiad, iaid <i>n</i> , antinomian
Gwrthgred <i>nf</i> , counter belief	Gwrthres -i <i>nf</i> , adverse row
Gwrthgri <i>n</i> , counter clamour	Gwrthrif -au <i>n</i> , counter reckoning
Gwrthgrist -iau <i>n</i> , antichrist	Gwrthrimyn -au -od <i>n</i> , pair of pincere
Gwrthgrych <i>a</i> , crossgrained	Gwrthriith -ion <i>n</i> , reflected object
Gwrthgur <i>n</i> , counter stroke	Gwrthrod -au <i>nf</i> , counter-wheel
Gwrthgwymp <i>n</i> , apostacy, falling away	Gwrthrodiad <i>n</i> , retrocession
Gwrthgwyn -ion <i>n</i> , counter complaint	Gwrthrodd -ion <i>nf</i> , counter gift
Gwrthgyfarch <i>n</i> , rencounter	Gwrthrywyl -au <i>n</i> , counter impulsion
Gwrthgyfer <i>n</i> , contrast	Gwrthrywim -au <i>n</i> , counter bond
Gwrthgyfle -oedd <i>n</i> , counter position	Gwrthryd -au <i>n</i> , adverse course
Gwrthgyfnewid -iau -ion <i>n</i> , counter change	Gwrthryfel -oedd <i>n</i> , rebellion; mutiny
Gwrthgynghor -ion <i>n</i> , dehortation	Gwrthryfela, Gwrthryfelo <i>v</i> , to rebel
Gwrthgyhudded <i>nf</i> , recrimination	Gwrthryfelgar <i>a</i> , rebellious; mutinou
Gwrthgylch -au <i>n</i> , counter circle	Gwrthryfelgarwch <i>n</i> , rebelliousness
Gwrthgynllwyn -ion <i>n</i> , counter plot	Gwrthryfelwr, wyr <i>n</i> , rebel
Gwrthgynnol <i>n</i> , counter support	Gwrthrym -iau <i>n</i> , contrary energy
Gwrth-hawl, holion <i>nf</i> , counter plea	Gwrthryn -ion <i>n</i> , oppugnancy
Gwrth-hoel -ion <i>nf</i> , plug; rivet	Gwrthryw -iau <i>n</i> , contrary kind
Gwrthiad <i>n</i> , opposing	Gwrthsaf -ion <i>n</i> , opposition
Gwrthiaith <i>nf</i> , contradiction	Gwrthsain, seiniau <i>nf</i> , counter sound
Gwrthias -au <i>nf</i> , counter shock	Gwrthsefyll <i>v</i> , to withstand, to resist
Gwrthio <i>v</i> , to oppose, to resist	Gwrthsur <i>a</i> , anticid
Gwrthladd <i>n</i> , resistance: <i>v</i> , to resist	Gwrthsyniad <i>n</i> , counter design
Gwrthlais, leisiau <i>n</i> , counter sound	Gwrthun <i>a</i> , ugly, unseemly, illfavoure
Gwrthlam -au <i>n</i> , counter step	Gwrthuni <i>n</i> , deformity, ugliness [abst
Gwrthlef -au <i>nf</i> , cry against	Gwrthwad <i>n</i> , counter denial
Gwrthlewyh <i>n</i> , reflected light	Gwrthwahan <i>n</i> , counter division
Gwrthlif -oedd <i>n</i> , counter current	Gwrthwaith <i>n</i> , retroaction
Gwrthlun -iau <i>n</i> , antitype	Gwrthwal -iau <i>nf</i> , contramure
Gwrthlyngyriion <i>np</i> , anthelmintics	Gwrthwan <i>nf</i> , contravention
Gwrthlys <i>n</i> , repugnance; colt's foot	Gwrthwe -oedd <i>nf</i> , lining
Gwrthlyw <i>n</i> , counter guide	Gwrthwead <i>n</i> , counter weaving
Gwrthnaid, neidiau <i>nf</i> , leap backwards	Gwrthwediad <i>n</i> , contradiction
Gwrthnaws <i>n</i> , antipathy, dislike	Gwrthwedd -au <i>nf</i> , contrast
Gwrthnerth -oedd <i>n</i> , counter power	Gwrthwel -ion <i>n</i> , retrospect
Gwrthneu -on <i>n</i> , objection; protest	Gwrthwenwyn <i>n</i> , counter poison; an
Gwrthnewid -iau <i>n</i> , counter change	Gwrthwrwst <i>a</i> , antispasmodic [d
Gwrthnod -au <i>n</i> , counter mark	Gwrthwyneb <i>n</i> , contrariety; nausea
	Gwrthwynebadwy <i>a</i> , that may be
	posed, resistible [tat
	Gwrthwynebiad <i>n</i> , opposition, confr

- Iwrthwynebrwydd *n*, opposedness; opposition; nauseousness
 Iwrthwynebu *v*, to resist, to oppose; to confront
 Iwrthwynebus *a*, tending to turn against; disgusting, nauseous; adverse
 Iwrthwynebwr, wyr *n*, opposer, adversary, opponent
 Iwrthwynt -oedd *n*, adverse wind
 Iwrthymdrech -ion *n*, oppugnancy
 Iwrthymdyn *v*, to contend against
 Iwrthymddadlu *v*, to dispute [against
 Iwrthymegnïo *v*, to exert one's self against
 Iwrthymladd *n*, oppugnancy
 Iwrthyni *n*, counter energy
 Iwrthysgrif -au *nf*, rescript
 Iwrwraig, wragedd *nf*, hermaphrodite
 Iwrwst *nf*, the cramp
 Iwrych -oedd *nf*, hedge-row; bristles
 Iwrychell -oedd *nf*, thicket, brake; brush; hedge-sparrow
 Iwrychu *v*, to make a hedge-row; to
 iwrychyn *n*, hedge-row; bristle [bristle
 Iwryd -ion *n*, manliness
 Iwryd -ion *nf*, chain
 Iwrydd -au *n*, wreath
 Iwryddol *a*, wreathing
 Iwryddu *v*, to wreath; to twine
 Iwryf -au -oedd *n*, spring; press
 Iwryfio *v*, to press
 Iwryfiwr, wyr *n*, one who presses,
 Iwryg -ion *n*, energy, vigour [pressman
 Iwrygiant *n*, vigour
 Iwrygio *v*, to grow vigorous or energetic; to invigorate
 Iwrygiol *a*, invigorating
 Iwrym -iau *n*, seam; weal
 Iwrymio *v*, to seam
 Iwrymseirch *np*, harness
 Iwrys -oedd *n*, ardency, violence
 Iwrysedd *n*, fervidity, violence
 Iwrysg *np* (-en *nf*), boughs, branches
 Iwrysgio *v*, to put out boughs
 Iwryso *v*, to strive ardently
 Iwryw -od -aid *n*, male
 Iwryw *a*, masculine, of the male kind,
 Iwrywgydiwr, wyr *n*, Sodomite [male
 Iwst, gystion *nf*, humour; malady
 Iwth *n*, push, thrust
 Iwthgar *a*, apt to push, press, impel
 Iwthio *v*, to push, to thrust
 Iwthiol *a*, pushing, thrusting
 Iwthrym *n*, impulsive force
 Iwthwynt -oedd *n*, squall of wind
 Iwull *cn*, flowerets, flowers
 Iwullio *v*, to bloom, to blossom
 Iwy -on *n*, fluid, liquid, water
 Gwyach -od *nf*, water-fowl; grebe
 Gwyal -au *nf*, goal; the temple
 Gwyalen, Gwyalfan -au *nf*, goal, mark
 Gwyar *n*, gore, congealed blood
 Gwyban -od *nf*, any sort of fly
 Gwybed *np* (-yn *n*), gnats, flies
 Gwybedydd -ion *n*, one who knows; Gnostic
 Gwybod -au *n*, knowledge, science.
 Gwybodau a chelfyddydau, sciences and arts
 Gwybod *v*, to know, to perceive
 Gwybodaeth *nf*, knowledge
 Gwybodol *a*, knowing
 Gwybodus *a*, knowing, being informed
 Gwybren -au *nf*, ether; the sky
 Gwybro *v*, to grow subtle
 Gwybrol *a*, ethereal, aerial
 Gwybyddiad -au *n*, being conscious: -iaid *n*, one who is conscious
 Gwybyddiaeth *nf*, consciousness; knowledge
 Gwybyddol *a*, conscious; knowing [ledge
 Gwybyddu *v*, to be conscious; to inform
 Gwybyddus *a*, conscious, acquainted
 Gwych *a*, gallant, brave; gaudy, gay; healthy: *f* gwech. Bych wych, farewell
 Gwychder *n*, gallantry; pomp
 Gwykli *n*, wax, scum of honey
 Gwychlais, leisiau *n*, squeaking voice
 Gwychr *a*, valiant, brave
 Gwychu *v*, to make gallant; to adorn
 Gwychydd -ion *n*, hero, worthy
 Gwyd -iau *n*, passion, vice, sin
 Gwydio *v*, to become vicious
 Gwydiol *a*, vicious, wicked
 Gwydn *a*, tough, tenacious, viscid
 Gwydnedd *n*, toughness, tenacity
 Gwydnhau *v*, to become tough
 Gwydr -au *n*, glass; drinking-glass
 Gwydraid *n*, glassful
 Gwydraidd, Gwydrin *a*, vitreous, glassy
 Gwydro *v*, to do with glass
 Gwydrogi *v*, to turn to glass
 Gwydrol *a*, vitreous, glassy
 Gwydroli *v*, to vitrify, to turn to glass
 Gwydrwr, wyr *n*, glazier
 Gwydryn -au *n*, drinking-glass
 Gwydus *a*, of a stubborn bent, vicious
 Gwýdd *n*, presence
 Gwýdd *a*, overgrown; wild
 Gwýdd, gwyddau *nf*, goose
 Gwýdd *n*, knowledge
 Gwýdd *np* (-en *nf*), trees: *n*, frame of wood, loom; plough
 Gwyddan -od *nf*, sylvan, satyr
 Gwyddanes -au *nf*, wood nymph

Gwyddawd <i>n</i> , knowledge	Gwyl <i>a</i> , festival. Dyddf gwyl, holiday
Gwyddbwyll <i>nf</i> , game of chess	Gwyl mabsant, parish wake
Gwyddel -od <i>n</i> , Gwyddelian, Irishman	Gwylad <i>n</i> , beholding; watching
Gwyddeli <i>np</i> , bushes, brakes	Gwylad <i>v</i> , to watch, to sit up
Gwyddelig <i>a</i> , sylvan; savage; Irish	Gwylaeth <i>n</i> , the lettuce
Gwydden -i <i>nf</i> , standing tree	Gwylan -od <i>nf</i> , gull, sea mew
Gwydderbyn <i>pr</i> , in front of	Gwyler <i>n</i> , the coral
Gwyddfa, fäü, fëydd <i>nf</i> , tumulus, tomb; monument. Yr Wyddfa, Snowdon	Gwylech <i>n</i> , semblance
Gwyddfaol <i>a</i> , monumental	Gwylechu <i>v</i> , to seem
Gwyddfarch, feirch <i>n</i> , epithet for a ship	Gwylder, Gwyledd <i>n</i> , bashfulness
Gwyddfid <i>n</i> , the woodbine	Gwyled <i>v</i> , to behold, to see=Gweled
Gwyddfil -od <i>n</i> , wild animal	Gwylfa, fëydd <i>nf</i> , watching-place
Gwyddfoch <i>np</i> (-yn <i>n</i>), wild swine	Gwylfan -au <i>nf</i> , sentry place
Gwyddfod <i>n</i> , presence	Gwyladur -iaid, Gwylwiwr, wyr, Gwy ydd -ion <i>n</i> , watchman, sentinel
Gwyddfodol <i>a</i> , present	Gwyladwraeth <i>nf</i> , the office or duty of a watchman; watch (of the night)
Gwyddgi, gwn <i>n</i> , wild dog; fox	Gwyladwrus <i>a</i> , watchful, vigilant
Gwyddhwch, hychod <i>nf</i> , wild sow	Gwylled, Gwyllo <i>v</i> , to watch; to expect
Gwyddi <i>n</i> , quickset hedge	Gwylledydd -ion <i>n</i> , sentinel, watchman
Gwyddiad <i>n</i> , knowing, cognition	Gwylmabsanta <i>v</i> , to keep wakes
Gwyddiadu <i>v</i> , to be versed in	Gwynos -au <i>nf</i> , wake night
Gwyddiant <i>n</i> , science, knowledge	Gwylnosi <i>v</i> , to keep vigils
Gwyddif -au <i>n</i> , hedging-bill	Gwylo <i>v</i> , to be bashful; to weep
Gwydding -od <i>n</i> , quickset hedge	Gwylog -od <i>nf</i> , the guillemot
Gwyddlan -au <i>nf</i> , plantation of trees	Gwyllys -iau <i>n</i> , the licorice plant
Gwyddle -oedd <i>n</i> , woody place	Gwyll -ion, Gwyllon <i>n</i> , gloom, darkness, gloomy, dark, dusky. Gwyllo shades, ghosts, goblins, hobgoblins
Gwyddlwn, lydnod <i>n</i> , wild beast	Gwyl <i>nf</i> , witch, hag; nightmare
Gwyddlwyn -i <i>n</i> , the pimpernel	Gwylledd <i>n</i> , gloom, duskiness
Gwyddol <i>a</i> , scientific	Gwylt -oedd <i>n</i> , wild, wilderness
Gwyddoniadur -on <i>n</i> , cyclopædia	Gwylt <i>a</i> , wild, savage; rapid. Dafad gwylt, cancer, schirrus
Gwyddoniaeth <i>nf</i> , mathematics, mathematics [mathematician]	Gwyltfil -od <i>n</i> , wild animal
Gwyddonwr, wyr, Gwyddonydd -ion <i>n</i> ,	Gwyltineb <i>n</i> , wildness; rage
Gwyddon -iaid <i>n</i> , philosopher	Gwyltio <i>v</i> , to make wild; to rage
Gwyddoni <i>v</i> , to philosophize	Gwyllyn -ion <i>n</i> , culture; aration
Gwyddonol <i>a</i> , philosophical	Gwyllynio <i>v</i> , to culture
Gwyddor -ion -au <i>nf</i> , rudiment, science	Gwyllys -iau -ion <i>n</i> & <i>nf</i> , the will; desire
Gwyddori <i>v</i> , to form a rudiment	Gwyllysgar <i>a</i> , willing; tractable [sincere]
Gwyddoriaeth <i>nf</i> , science [scientific]	Gwyllysged -au <i>nf</i> , legacy
Gwyddorig, Gwyddorol <i>a</i> , rudimental,	Gwyllysisio <i>v</i> , to will; to desire
Gwyddwal, weli <i>nf</i> , thicket [ness]	Gwyllysiol <i>a</i> , willing; desirous
Gwyddwig -iau -oedd <i>nf</i> , woody fast-	Gwyllysu <i>v</i> , to will; to desire
Gwyddwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), the honey suckle	Gwymon <i>n</i> , sea weed, water weed
Gwyf -on <i>n</i> , what yields or extends	Gwympe <i>a</i> , smart, trim; fair: <i>f</i> gwem
Gwyfarch, feirch <i>n</i> , hippopotamus	Gwympedd <i>n</i> , smartness
Gwyfen <i>nf</i> , moth, worm	Gwyn <i>a</i> , white; fair; blessed: <i>f</i> gwem
Gwyfenog <i>a</i> , having moths	Gwyn ei fyd, happy is he
Gwyfo <i>v</i> , to run out or flat	Gwyn <i>n</i> , rage; smart; lust
Gwyfon <i>np</i> , gooseberries	Gwynad <i>n</i> , smarting
Gwyfyn -od <i>n</i> , moth, worm	Gwynaeth <i>n</i> , felicity; bliss
Gwyg <i>cn</i> , what is flaccid; vetch	Gwynaf <i>n</i> , fretful state
Gwyghys <i>np</i> (-en <i>nf</i>), the chit-peas	Gwynafog <i>a</i> , peevish, vicious
Gwyglyd <i>a</i> , flaccid; void of energy	Gwynafu <i>v</i> , to act frowardly
Gwygl <i>a</i> , flaccid; sultry	Gwynaint <i>n</i> , the highest heaven, the
Gwyl <i>a</i> , modest, bashful	
Gwyl -iau <i>nf</i> , holiday; festival	

Gwynblwm <i>n</i> , white lead	[empyrean	Gwyntyll -au <i>nf</i> , ventilator, fan
Gwynder, Gwyndra <i>n</i> , whiteness		Gwyntylliad <i>n</i> , ventilation
Gwyndod <i>n</i> , felicity, bliss		Gwyntyllio <i>v</i> , to ventilate
Gwyndraw <i>n</i> , stupor; numbness		Gwyntyrol <i>a</i> , carminative
Gwyndwn <i>n</i> , lay land; lay hay		Gwynu <i>v</i> , to whiten, to bleach
Gwynddas <i>a</i> , peevish, fretful		Gwynwg <i>n</i> , whiteness
Gwynddasu <i>v</i> , to act peevishly		Gwynwy <i>n</i> , white of egg
Gwyneb -au <i>n</i> , face, visage.	Derbyn	Gwynwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), woodbines
wyneb, to have respect to persons		Gwynygio <i>v</i> , to glitter, to glare
Gwynebedd <i>n</i> , superficies		Gwŷr <i>n</i> , pure element; ether; freshness;
Gwynebiad <i>n</i> , facing		green tinge [pure; lively
Gwyneblasu <i>v</i> , to turn pale		Gwŷr, Gwyras <i>a</i> , fresh, vigorous; verdant;
Gwyneblun -iau <i>n</i> , front view, façade		Gwŷr <i>np</i> , men: <i>s</i> gwr
Gwynebol <i>a</i> , facing, fronting		Gwŷr <i>a</i> , oblique, sloping: <i>v</i> , he knows
Gwynebu <i>v</i> , to face, to front		Gwŷrad <i>n</i> , making awry
Gwynebwarth <i>n</i> , shame of face: a fine		Gwyræth, Gwyrant <i>n</i> , sublimation
so called in the Welsh laws [matism		Gwyrain <i>np</i> , barnacles
Gwyneg -au <i>nf</i> , throb; spasm; rheu-		Gwyrain <i>v</i> , to sublimate
Gwynegiad <i>n</i> , throbbing; aching		Gwyrch <i>n</i> , overtopping
Gwynegol <i>a</i> , throbbing; spasmodic		Gwyrdra <i>n</i> , freshness
Gwynegu <i>v</i> , to throb; to ache		Gwyrdro -ion <i>n</i> , perversion
Gwyneithu <i>v</i> , to consecrate		Gwyrdroi <i>v</i> , to pervert
Gwynfa -oedd <i>nf</i> , paradise		Gwyrdynu <i>v</i> , to draw obliquely
Gwynfryd <i>n</i> , happy mind		Gwyrdđ <i>a</i> , green: <i>n</i> , green: <i>f</i> gwerdd
Gwynfyd <i>n</i> , felicity, happiness		Gwyrdđedd <i>n</i> , greenness
Gwynfydedig <i>a</i> , blessed, happy		Gwyrdđfaen, feini <i>n</i> , emerald
Gwynfydiad <i>n</i> , becoming fanatic		Gwyrdđiad <i>n</i> , making green
Gwynfydu <i>v</i> , to become frantic; to be-		Gwyrdđias <i>a</i> , greenish blue, bluish green
come fanatic		Gwyrdđon -au <i>n</i> , verdant plat
Gwyngalch <i>a</i> , being whitewashed		Gwyrdđu <i>v</i> , to make green
Gwyngalchiad <i>n</i> , whitewashing		Gwyredd, Gwyrni <i>n</i> , obliquity; wryness;
Gwyngalchu <i>v</i> , to whitewash		Gwyreinio <i>v</i> , to sublimate [bias
Gwynhâd <i>n</i> , whitening, blanching		Gwyrenig <i>a</i> , luxuriant; lively
Gwynhau <i>v</i> , to become white		Gwyrf <i>a</i> , pure, fresh, not salt: <i>f</i> gwerf
Gwyniad, iaid <i>n</i> , whitening, making white;		Gwyrfedd <i>n</i> , pureness, freshness
whiting (fish)		Gwyrfo <i>v</i> , to freshen
Gwyniaeth <i>n</i> , blessed state		Gwyrgam <i>a</i> , obliquely crooked
Gwynias <i>a</i> , of glowing heat		Gwyrgamu <i>v</i> , to turn awry
Gwyniasu <i>v</i> , to make red hot		Gwyrriaws, Gwyras <i>cn</i> , the privet
Gwyniedyn <i>n</i> , whitening		Gwyrin <i>a</i> , of a fresh nature; chaste
Gwyning <i>n</i> , the sap of timber		Gwyrnos <i>np</i> , ignoble persons
Gwynio <i>v</i> , to throb; to lust		Gwyrren -i <i>nf</i> , garland [cows
Gwynlas <i>a</i> , pale blue, whitish blue		Gwyrni <i>np</i> , bots or wornils, maggots in
Gwynllif <i>n</i> , leucorrhœa, whites, fluor		Gwro <i>v</i> , to swerve, to deviate, to slope,
Gwynnaeth <i>n</i> , flatulency [albus		to decline, to stoop, to bend
Gwynnon <i>np</i> , dry sticks for fuel		Gwyrrol <i>a</i> , slanting, inclining
Gwynod <i>n</i> , hasty pudding		Gwyrth -iau <i>nf</i> , virtue; miracle
Gwynog <i>a</i> , passionate, full of rage		Gwyrthio <i>v</i> , to confer virtue; to make a
Gwynrew <i>n</i> , numbness by cold		miracle
Gwynt -oedd <i>n</i> , wind; breath.	Gwynt	Gwyrthiol <i>a</i> , virtuous; miraculous
yn y cylla, flatulence		Gwyrthioldeb <i>n</i> , virtuousness; miracu-
Gwyntchwydd <i>n</i> , flatulence		lousness
Gwyntell -au <i>nf</i> , a round basket, with-		Gwyrydd -on <i>nc</i> , one that is pure or
out a handle		chaste; bachelor
Gwynt-hollt <i>n</i> , wind-crack		Gwyrŷf -on <i>nc</i> , virgin, maid; bachelor
Gwyntio <i>v</i> , to blow; to ventilate		Gwyrŷf <i>a</i> , fresh, pure, untainted
Gwyntog <i>a</i> , windy, stormy; boisterous		Gwyrŷfodod <i>n</i> , virginity, chastity

- Gwryfydy, dai *n*, nunnery
 Gwryryfol *a*, virginal, maiden [fresh
 Gwryryfu *v*, to make or become pure or
 Gwryryng *np*, maggots, warts, bots
 Gwys *cn*, people; peopled region
 Gwys *n*, profundity: *a*, deep
 Gwys, gwysion *nf*, notice; summons
 Gwysedig *a*, cited, summoned
 Gwysfil -od *n*, gregarious animal
 Gwysg -oedd *n*, gravity; stream
 Gwysg *a*, precipitate, headlong
 Gwysgawd -ion *n*, precipitation
 Gwysgi *n*, tendency to a level
 Gwysgio *v*, to precipitate
 Gwysgiol *a*, precipitant
 Gwysgion *n*, pottage, porridge
 Gwysigen -au *nf*, blister, bladder
 Gwysio, Gwysio *v*, to summon, to cite
 Gwysiol *a*, summoning
 Gwyslythyr -au *n*, writ of citation
 Gwyst -ion *n*, what is shrunk or low
 Gwystl -on *n*, pledge; hostage
 Gwystledigaeth *nf*, the act of pledging
 Gwystleidiaeth *nf*, pledging; mortgaging
 Gwystlu *v*, to pledge, to pawn
 Gwystlwr, wyr *n*, pawner, pledger
 Gwystno *v*, to become dry, to wither
 Gwystyn *a*, withered, dried
 Gwyth -i *nf*, channel; drain; vein
 Gwyth *n*, wrath, indignation
 Gwythad *n*, irritation, chafing
 Gwythaint *n*, bird of wrath
 Gwythawd *n*, irritation
 Gwythen -au *nf*, duct, vein
 Gwythenog *a*, having veins
 Gwythenol *a*, venal, of veins
 Gwythien -au *nf*, vein, blood-vessel
 Gwythi *n*, muscle, muscular flesh
 Gwythi *np*, veins; muscles
 Gwythig *a*, infuriate, wrathful
 Gwythlawn *a*, wrathful, furious [ness
 Gwythlondeb *n*, wrathfulness, furious-
 Gwythloni *v*, to grow wrathful or furious
 Gwytho *v*, to irritate; to throb [raging
 Gwythog, Gwythol *a*, wrathful, angry,
 Gwythred -ion *nf*, channel of a stream
 Gwythreden -au *nf*, rivulet
 Gwythwr, wyr *n*, angry man
 Gwyw *a*, withered, faded; feeble
 Gwywder *n*, faded or withered state
 Gwywel *n*, withered vegetation
 Gwywo *v*, to wither, to fade
 Gwywol *a*, tending to wither
 Gybain *v*, to wail, to moan
 Gybol *a*, wailing, moaning
 Gyda, Gydag *pr* (mutation of *Cyda*),
 with; in contact with

- Gyferbyn *pr*, over against; opposite
 Gygiad *n*, glancing; frowning, lookin
 Gygol *a*, glancing; frowning [griml
 Gygu *v*, to glance; to frown
 Gygu *a*, frowning; grim, glum
 Gylf -au, Gylfant, fannau *n*, bill, beak
 Gylfgragen, gregyn *nf*, scollop-shell
 Gylfin -od *n*, bill, beak
 Gylfinbraff *n*, the cross-beak
 Gylfingam *a*, hook-beaked
 Gylfingroes *n*, the cross-beak
 Gylfinhir *n*, the curlew
 Gylfinog *nf*, daffodil
 Gylfog *a*, having a beak
 Gylyf -au *n*, sickle, reaping-hook
 Gyllyngu *v*, to loosen, to relax=Gollwr
 Gynaid, eidiau *n*, cupful
 Gyndwll, dyllau *n*, port-hole
 Gynell *nf*, close gown
 Gynfad -au *n*, gunboat
 Gynneu *ad*, a little while ago
 Gynog *a*, wearing a gown. Gynogio
 gownsmen
 Gynt *ad*, formerly, of yore, of late
 Gÿnydd -ion, Gÿnwr, wyr *n*, gunner'
 Gyr -oedd *n*, drive; impulse; onse
 attack; drove
 Gyrawd *n*, driving; impulsion
 Gyrrdu *v*, to act vehemently
 Gyrrdwynt -oedd *n*, hurricane, tornad
 Gyrfa, fÿydd *nf*, drive; course
 Gyrfarch, feirch *n*, race-horse
 Gyrfferth -au *n*, breathing out
 Gyrfferthu *v*, to breathe out
 Gyrfÿydd -ion *n*, driver; racer
 Gyrynt -iau *n*, current
 Gyriad *n*, driving; racing
 Gyriedydd -ion, Gyrwr, wyr *n*, driv
 Gyrn *a*, imperious; supreme [rac
 Gyrol *a*, driving; impulsive
 Gyrrth -iau *n*, touch; dash; hit; push
 Gyrrthio *v*, to touch; to push
 Gyrrthiol *a*, coming in contact
 Gyru *v*, to drive; to race; to send,
 convey; to despatch
 Gyrrwynt -oedd *n*, tornado, hurricane
 Gysp *n*, staggers; black beetle
 Gysplys *n*, water hemlock, dropwort
 Gyst *a*, humid, moist, damp
 Gystlys *n*, tansy
 Gystwng *v*, to lower=Gostwng
 Gystog *a*, distempered, diseased
 Gystu *v*, to grow diseased
 Gyth -ion *n*, murmur
 Gythiad *n*, murmuring, grumbling
 Gythol *a*, murmuring, grumbling
 Gythu *v*, to murmur, to grumble

H.

Ha *i*, ha! hey day! hey: Ha ha! ha ha!
 Hab *n*, chance, luck, fortune. Pa hab,
 why, for what cause
 Hac -iau *nf*, cut, notch, hack
 Hacio *v*, to hack, to cut
 Had -au *cn* (-en *nf*), seed
 Had *a*, easily yielding; pliant
 Hadadfer *n*, harvest season
 Hadaidd *a*, like seed, seedy
 Hadiad *n*, semination
 Hadl *a*, rotten, corrupt
 Hadlaidd *a*, somewhat corrupt
 Hadledd *n*, rottenness, corruption
 Hadlestr -i *n*, seed-vessel
 Hadlif *n*, gonorrhœa, spermatorrhœa,
 Hadlog *a*, corrupted, decayed [gleet
 Hadlu *v*, to decay; to corrupt
 Hadlyd *a*, rotten, corrupted
 Hadog *a*, having seed, seedy
 Hadogol *a*, semnifical
 Hadol *a*, seminal, of seed
 Hadolaeth *nf*, seminality
 Hados *np*, small seeds; seedlings; atoms
 Hadred *n*, gonorrhœa [of life
 Hadu *v*, to seed, to run to seed
 Hadwr, wyr *n*, seedsman; sower
 Hadyd *cn*, seed corn
 Haddef -au *nf*, dwelling, home
 Haddefu *v*, to inhabit, to dwell
 Haddfa, fÿydd *nf*, dwelling, abode
 Haech -ydd *nf*, skirt; hem
 Haedd -ion *nf*, reach; merit
 Haeddedigaeth *nf*, desert, merit
 Haeddedigol *a*, meritorious
 Haeddel -i *nf*, plough handle. Yr
 Haeddel, Charles's Wain
 Haeddiad *n*, reaching; meriting
 Haeddiant *n*, attainment; merit
 Haeddol, Haeddiannol *a*, meritorious
 Haeddu *v*, to reach; to merit; to attain
 Hael -ion -on *n*, liberal one
 Hael *a*, generous, liberal
 Haelder, Haelioni, Hæledd *n*, liberality,
 munificence, generosity, bounty
 Haelionus *a*, apt to be liberal, generous,
 munificent, bountiful
 Haels *np* (-en *nf*), shot
 Haelu *v*, to become liberal
 Haen -au *nf*, stratum, layer; fold
 Haenu *v*, to put in layers
 Haer *a*, positive; stubborn
 Haer -au *nf*, assertion, positiveness
 Haerriad *n*, being positive; assertion
 Haerriannu *v*, to vindicate
 Haeriant *n*, affirmation; vindication

Haerllug *a*, importunate; saucy, impu-
 Haerllugo *v*, to urge obstinately [dent
 Haerol *a*, affirmative; positive
 Haeru, Haero *v*, to affirm, to insist
 Haf -au *n*, summer
 Hafaidd *a*, like summer, estival
 Hafal *a*, like, similar; equal
 Hafarch *a*, listless; restive
 Hafdy, dai *n*, summer-house
 Hafin *n*, summer season
 Hafug *n*, abundance: *a*, uberous
 Hafugo *a*, to make uberous
 Hafn -au *n*, haven, port, harbour, safe
 station for ships
 Hafnai, eiod *nf*, slattern, slut
 Hafnen *nf*, slattern, trollop
 Hafnol *a*, slatternly, sluttish
 Hafod -au *nf*, summer dwelling; dairy
 Hafodi *v*, to reside in a summer dwelling
 Hafodwr, wyr, Hafotwr, wyr *n*, dairy-
 Hafog *n*, waste, havoc [man
 Hafog *a*, abundant; common
 Hafogi *v*, to commit havoc
 Hafol *a*, of summer; estival
 Hafota *v*, to pass the summer
 Hafotty, tai *n*, dairy-house; summer
 residence
 Hafr -od *nf*, slattern; gelded goat
 Hafrog *a*, slatternly: *nf* -od, trollop
 Hafren -od *nf*, trollop, strumpet; the
 Hafru *v*, to render sluggish [Severn
 Hafu *v*, to become summer
 Haff -iau *n*, snatch, catch
 Haffio *v*, to snatch, to seize
 Hagen *c*, yet, nevertheless: *ad*, after all,
 Hagr *a*, ugly, unseemly [stiff
 Hagrhu, Hagrau *v*, to make ugly; to
 become ugly
 Hagriad, Hagrhad *n*, rendering ugly
 Hagrwh, Hagredd *n*, ugliness
 Hai *n*, excitation, haste
 Hai *v*, quick, make haste, do. Hai how,
 heigh oh! alas! Hai hwchw, hallo,
 murder!
 Haiach *n*, Haiachen *nf*, instant, moment
 Haiach, Haiachen *ad*, instantaneously;
 almost, most
 Haiarn, heiyrn, heieirn *n*, iron
 Haiarndde *a*, teeming with iron
 Haiarnddu *a* & *n*, iron-black
 Haiarnllyd *a*, ferruginous
 Haiarnol *a*, of iron quality
 Haiarnu *v*, to do with iron
 Haiarnwaith *n*, ironmongery
 Haiarnwedd *nf*, iron hue
 Haiarnwr, wyr, Haiarnydd -ion *n*, iron-
 monger, a dealer in iron

- Haib, heibiau *nf*, superabundance; group
 Haid, heidiau *nf*, swarm, throng, flock
 Haidd, heiddiau *n* & *cn*, barley [drift
 Haif, heifiau, heifion *nf*, overwhelming;
 Haig, heigiau *nf*, shoal, multitude
 Hail, heiliau *nf*, ratio; bounty; service
 Hain, heiniau, heinion *nf*, what spreads
 through; swarm; infection
 Haint, heintiau *n*, infection; disease,
 sickness. Haint annwyd, influenza.
 Haint dygwydd, epilepsy. Haint llŷn,
 glynol, neu ymdaenol, epidemic.
 Haint y gŷau, palsy. Haint y nodau,
 the plague
 Hair *a*, tedious, dilatory, long
 Hais *n*, what is full of points
 Haith *n*, aptness to reach [marsh
 Hal -ion -oedd *n*, essential salt; salt
 Hal *a*, saline, salt; alkaline
 Halaeth *n*, saturation; fulness
 Halan *n*, salt (in chemistry)
 Halant *n*, plenum; saturation
 Hald *n*, jolt, jerk; rough trot
 Haldian *v*, to jolt; to jog
 Haledd *n*, plenum; saturation
 Halen *n*, salt. Crwth halen, salt box
 Halenai *n*, salt-cellar
 Halenaidd *a*, of a salt quality
 Halenog *a*, abounding in salt
 Halenu *v*, to turn to salt
 Halenwr, wyr *n*, salt-merchant
 Haliad *n*, impregnation
 Haliw *n*, saliva, spittle
 Haliwio *v*, to salivate
 Halog *a*, saturated with salt; contami-
 nated; polluted, defiled
 Halogedig *a*, contaminated, polluted
 Halogedigaeth *nf*, contamination
 Halogi *v*, to defile; to corrupt, to pro-
 fane, to pollute
 Haloglw *n*, profane oath
 Halogrwydd *n*, pollution
 Halogwr, wyr *n*, defiler, profaner
 Hallt *a*, salt, saline; severe. Talu yn
 hallt, to pay dearly
 Halltaidd *a*, somewhat salt
 Halltedd *n*, salineness, saltiness
 Halltineb, Halltmi *n*, saltiness
 Halltol *a*, of a saline tendency
 Halltu *v*, to salt, to make salt
 Halltwr, wyr, Halltydd -ion *n*, salter
 Ham *n*, cause, circumstance. Pa ham,
 for what cause, why
 Hambwyll -ion *n*, reflection
 Hambwylliad *n*, consideration, reflection
 Hambwylo *v*, to consider, to reflect
 Hamdden *nf*, leisure, respite
 Hamddenol *a*, being at leisure, leisure
 Hamddennu *v*, to make or take respite
 Han *n*, what proceeds from; emanatio
 Han *a*, produced; separated
 Han *pr*, from, out of. O hano, o han
 &c. = O hono. See O
 Hanaeth *nf*, procedure
 Hanawd *n*, derivation
 Hanbwyll -ion *n*, consideration
 Hanbwylo *v*, to consider
 Hanbwylllog, Hanbwyllus *a*, considerat
 Handden *n*, being attractive
 Handdeniad *n*, attraction
 Handdenol *a*, attractive
 Handdennu *v*, to derive attraction
 Handdyfod *v*, to be, to become
 Hanedig *a*, derived, descended. Har
 edigion, derivatives
 Hanedigaeth *nf*, derivation
 Hanes -ion *nf* & *n*, history; account
 story, tale; relation
 Hanesai, eion *n*, historiographer
 Hanesgerdd -i, Hanesgan -au *nf*, epi
 Hanesiad *n*, narration [poet
 Hanesiaeth *nf*, naration, history
 Hanesol *a*, historical, narrative
 Hanesu *v*, to narrate [ia
 Haneswr, wyr, Hanesydd -ion *n*, histor
 Hanesyddiaeth *nf*, historiography; his
 tory (in the abstract)
 Hanesyn -au *n*, anecdote; story, tale
 Hanfod *n*, existence, being: *v*, to becom
 existent; to proceed; to exist
 Hanfodiad *n*, existing
 Hanfodog *a*, having origin
 Hanfodol *a*, existent; essential
 Hanfodoldeb, Hanfodoldd *n*, hypostasi
 Hanfodoli *v*, to become existent
 Haniad *n*, proceeding
 Hanner *n*, moiety, half: *a*, half
 Hannercyn *n*, instant, moment
 Hannereg *nf*, moiety; half share c
 part; fitch; half an acre
 Hannergwn, gryniion *n*, hemisphere: c
 half round [semicircula
 Hannergyloch -au *n*, semicircle: c
 Hannerob -au *nf*, fitch of bacon
 Hannerog *a*, halving
 Hannerol *a*, relating to half
 Hannersain, seiniau *nf*, semitone
 Hanneru *v*, to halve; to divide in two
 Hanred -ion *nf*, parting off; recession
 Hanredoli *v*, to render separate
 Hanredoliaeth *nf*, separate state
 Hanu *v*, to proceed, to be derived
 Hap -iau *nf*, luck, chance, fortune
 Hapio *v*, to happen

Hapiol *a*, happening, eventual
 Hapus *a*, happening; happy
 Hapusrwydd *n*, happiness
 Har *n*, aptness to over-top
 Hardd *a*, handsome, beautiful, comely
 Harddedd, Harddineb, Harddwch *n*,
 handsomeness, beauty
 Harddiad *n*, rendering comely
 Harddu *v*, to grow finely; to adorn; to
 Haredd *n*, calmness; peace [beautify
 Hariad *n*, appeasing
 Hariannu *v*, to render calm
 Hariant *u*, quietness
 Harl *n*, jangling, wrangling
 Harlach *n*, jangling
 Harlu *v*, to jangle, to wrangle
 Harnais, eisiau *n*, harness, trappings
 Harneisio *v*, to harness
 Hatling -au -od *nf*, mite, half a farthing
 Hatriad *n*, covering
 Hatru *v*, to cover, to dress
 Hau *v*, to sow
 Haul, heuliau *n*, the sun
 Hauwr, wyr *n*, sower
 Haw -od *n*, ass
 Hawcaid, eidiau *nf*, hodful
 Hawd *n*, whisk, sweep
 Hawdd *a*, easy, facile, feasible
 Hawddammawr *n*, welcome
 Hawddammori *v*, to welcome
 Hawddfod *n*, happy state
 Hawddfryd *n*, ease of mind
 Hawddfryd *n*, pleasure, happiness; pros-
 Hawddgar *a*, lovely, amiable [perity
 Hawddgarwch *n*, amiableness
 Hawddineb *n*, facility, easiness
 Hawes -od *nf*, female ass
 Hawg, hogion *n*, fulness; perfection;
 space; while; age; hod
 Hawg *ad*, awhile, for some time
 Hawiad *n*, become full; ripening; be-
 coming sluggish or inactive [right
 Hawl -iau, holion *nf*, demand; claim;
 Hawlblaid, bleidiau *nf* & *cn*, plaintiff
 Hawlfainc, feinciau *nf*, tribunal
 Hawlwr, wyr *n*, claimant, plaintiff
 Hawn *a*, eager; brisk; active
 Hawni *n*, eagerness; alacrity: *cn*, flue
 Hawniad *n*, doing over slightly [liness
 Hawnid *n*, eagerness; briskness; live-
 Hawnt -iau *n*, alacrity; liveliness
 Hawntio *v*, to encourage
 Hawntus *a*, full of alacrity
 Hawnu *v*, to run over slightly
 Hawr, horion *n*, spread, stretch
 Hawru *v*, to spread, to dilate
 Haws *n*, ease: *a*, easier

Hawsder, Hawsdra, Hawsineb *n*, feasi-
 bleness, practicability [tion
 Head *n*, sowing; scattering; dissemina-
 Heawd, odau *n*, spreading; drifting
 Heb -ion *n*, pass; utterance, expression
 Heb *pr*, without, void of. Heb law,
 without, besides. Hebof, Hebot, Heb-
 ddo, Hebddi, &c., without me, &c.
 Heb *ad*, without, beside, by
 Hebgor -au -ion *n*, being dispensed
 Hebgor, Hebgori *v*, to put aside, to
 dispense with
 Hebgoradwy *a*, dispensable
 Hebgoriad *n*, dispensing with
 Hebiad *n*, uttering, utterance
 Heboca *v*, to hunt with a hawk, to hawk
 Hebog -au *nc*, hawk, falcon
 Heboglys -iau *n*, the hawkweed
 Hebogydd -ion *n*, hawker, falconer
 Hebogyddiaeth *nf*, hawking
 Hebogyn *n*, young hawk, lanneret
 Hebol *a*, uttering, oral
 Hebraeg *nf*, Hebrew, the Hebrew tongue
 Hebred *n*=Abred
 Hebredu *v*, to go or traverse in the evil
 circle, to transmigrate
 Hebreig *a*, Hebrew, Hebraic
 Hebrwng *n*, mission, sending: *v*, to go
 on with, to send, to accompany
 Hebryngol *a*, missive, sending
 Hebryngu *v*, to go on with, to send
 Hebryngydd -ion *n*, conductor
 Hebu *v*, to utter, to speak=Ebua
 Heciad *n*, hopping [hop on one foot
 Hecyn *v*, to halt, to limp, to hop; to
 Hecyn *n*, small notch
 Hecynu *v*, to make a notch
 Hed -iau *nf*, flight; hat
 Hedeg *n*, flight, flying: *v*, to fly
 Hedegog *a*, having flight, flying, volant,
 soaring; lofty; aspiring
 Hedegol *a*, flying, volant
 Hedfan *v*, to fly; to hover
 Hediand *n*, the act of flying
 Hedin, Hedinol *a*, flying, volant, volatile
 Hediniaid *n*, volatilization
 Hedion *np*, light corn; chaff
 Hedlam -au *n*, flying skip
 Hednaid, neidiau *nf*, flying leap
 Hedwr, wyr, Hedydd -ion *n*, one that
 flies. Hedydd, the lark
 Hedyn *n*, single seed: *f* haden
 Hedd *n*, tranquility, peace
 Heddaberth -au *n*, peace-offering
 Heddgeidwad, waid *n*, constable, police
 Heddlu *cn*, constabulary force [officer
 Heddog *a*, tranquil, calm

Heddswyddog -ion *n*, peace-officer
 Heddu *v*, to tranquilize
 Heddu *a*, pacific, tranquil, peaceful
 Heddus *v*, to make pacific
 Heddwas, weision *n*, policeman, constable
 Heddwch *n*, peace, quietness, tranquility
 Heddy *n*, this day, the present day: *ad*,
 on this day, to-day (S.W.)=Heddyw
 Heddychawd *n*, pacification
 Heddychiadol *a*, pacificatory
 Heddychiadu *v*, to render pacific
 Heddychlawn *a*, peaceful, peaceable
 Heddychlonddeb *n*, peacefulness
 Heddychlioni *v*, to make peaceful
 Heddychol, Heddychus *a*, peaceable
 Heddycholdeb *n*, peaceableness, tran-
 quility
 Heddychu *v*, to pacify, to appease
 Heddychwyr, wyr *n*, peacemaker
 Heddynad -on, Heddyngnad, aid *n*,
 justice of the peace
 Heddyw *n*, this day: *ad*, to-day
 Hefal *a*, like, similar
 Hefeliad *n*, making similar
 Hefelig *a*, having similitude
 Hefelwch *n*, similitude
 Hefelychiad *n*, likening, imitation
 Hefelychu *v*, to imitate, to liken, to
 compare=Efelychu
 Hefelydd *a*, equal; like, similar
 Hefelyddu *v*, to imitate
 Hefin *a*, estival, relating to summer.
 Alban hefin, summer solstice
 Hefrin *a*, spreading; incompact
 Hefyd *c*, in addition; also, likewise
 Hefys -au *n*, smock, shift
 Hegab -au *nf*, grasshopper
 Hegl -au *nf*, limb, shank
 Heglog *a*, having limbs
 Heiad *n*, impelling [by you
 Heibio *ad*, by, beside, aside. Heibioch,
 Heidio *v*, to swarm, to throng, to block
 Heidiog *a*, having swarms [ing
 Heidiol *a*, swarming, flocking, throng-
 Heidden *nf*, Heiddyn *n*, barleycorn, grain
 of barley
 Heiddio *v*, to obtain; to merit
 Heiddiol *a*, meritorious=Haeddol
 Heiddyd *n*, attainment, merit
 Heigio *v*, to yield abundantly, to shoal
 Heigriol *a*, yielding in shoals
 Heilgorn, gym *n*, drinking-horn
 Heilin *a*, bounteous, generous
 Heilio *a*, to deal out, to serve
 Heilydd -ion *n*, one who serves, waiter
 Heilyddiaeth, Heilyniaeth *nf*, the office
 of a waiter

Heilyn -ion *n*, waiter, servitor
 Heilyr -ion -on *n*, waiter, tray
 Heini, Heini *a*, lively, cheerful, brisk
 Heiniar *n*, crop, produce [to swar
 Heinio *v*, to pervade, to make all aliv
 Heiniog *a*, being pervaded; teeming
 Heintddwyn *a*, pestiferous; infectious
 Heintfan -au *nf*, plague spot
 Heintfanol *a*, petechial
 Heintio *v*, to cause contagion
 Heintiog, Heintiol *a*, contagious, in-
 fectious, epidemic
 Heintnod -au *n*, pestilence
 Heintnodol *a*, pestilential
 Heintus, Heinnus *a*, contagious, ep-
 demic, pestilential
 Heinydd *n*, seat of life. See Henydd
 Heislan -od *nf*, hatchel, instrument
 Heislanu *v*, to hatchel flax [beat fl
 Heistain, einiau *nf*, what whets scyth
 Heisyllt -au *nf*, flax hatchel
 Heisylltu *v*, to hatchel flax
 Hêl, heloedd *nf*, holme; dale
 Hel -ion *n*, gathering; aggregate: *v*,
 gather, to hunt
 Hel *v*, to send; to drive
 Hela *v*, to gather; to hunt
 Hêla *v*, to drive; to send; to spend
 Helaeth *a*, ample, extensive; abundan
 Helaethder *n*, spaciousness [amplitu
 Helaethiad, Helaethiant *n*, amplificatio
 Helaethrwydd *n*, amplenness; abundan
 ample stock
 Helaethu *v*, to enlarge, to amplify
 Helaethwych *a*, abundant, sumptuous
 Helbul -on *n*, perplexity, trouble
 Helbuo *v*, to be full of care or trouble
 Helbulus *a*, full of perplexity or trou
 Helcu *v*, to pry carefully
 Heldrin -oedd *n*, business; bustle
 Heledd -au *nf*, place to make salt
 Helfa, fêydd *nf*, aggregate; hunt
 Helfion, ffyn *nf*, hunting-pole
 Helgaeth *n*, grime; soot
 Helgi, gwn *n*, hunting-dog
 Helgig *n*, venison, flesh of the chase
 Helgorn, gym *n*, hunting-horn
 Helgur *n*, trouble; bustle
 Helgyd *v*, to pry carefully
 Helhynt -iau *nf*=Helynt
 Heli *n*, brine, salt water
 Heliad *n*, gathering, collecting; hunti
 Heliad *n*, making of brine
 Heliedig *a*, gathered; hunted
 Helio *v*, to season with brine
 Helm -ydd -i *nf*, stack, rick; helmet
 Helmu *v*, to form a rick

Helogan <i>nf</i> , celery	Henw -au <i>n</i> , name, appellative=Euw,
Helw <i>n</i> , possession, ownership. Ar ei helw, in his possession	Henwedigol <i>a</i> , nominative [&c.
Helwi <i>v</i> , to have possession	Henwr, wyr <i>n</i> , old man
Helwr, Heliwr, wyr <i>n</i> , gatherer; hunt- er, huntsman, venator	Henwrach -od <i>nf</i> , old woman
Helwriaeth <i>nf</i> , huntsmanship	Heol -ydd <i>nf</i> , street; road. Heol y gwynt, the milky way
Helw <i>n</i> , gathering; hunt: <i>v</i> , to gather; to hunt [chase	Heolan -au <i>nf</i> , lane, alley
Helyddiaeth <i>nf</i> , the business of the	Heori <i>v</i> , to anchor
Helyg <i>np</i> (-en <i>nf</i>), willows, salix	Hep-hun <i>nf</i> , slumber
Helyglys <i>n</i> , the willow herb	Hep-huno <i>v</i> , to slumber
Helynt -ion -iau -oedd <i>nf</i> , course; con- dition; business	Hep-hynt -iau <i>n</i> , whim; reverie
Helyntio <i>v</i> , to go on a course	Hepian <i>n</i> , nod; slumber
Helyth <i>nf</i> , family stock	Hepian <i>v</i> , to keep nodding; to doze
Hell <i>af</i> , ugly, unsightly: <i>m</i> hyll	Hepio <i>v</i> , to nod; to slumber
Hellgre <i>nf</i> , ugly hag; scold	Heples <i>n</i> , ferment, leaven
Helltni <i>n</i> , saltness, brininess	Hepwedd -au <i>nf</i> , attribute
Hem -iau <i>nf</i> , hem, border	Her -iau <i>nf</i> , push; challenge
Hemio <i>v</i> , to hem, to border	Herawd <i>n</i> , defiance, challenge
Hen -ion <i>n</i> , age, antiquity: <i>a</i> , old	Herc -iau <i>nf</i> , reach out; jerk. Herc a cham a naid, hop, skip, and jump
Henad <i>n</i> , becoming old	Herciad <i>n</i> , reaching, jerking
Henadur -iaid, Henaduriad, iaid <i>n</i> , elder; presbyterian [ianism	Hercian <i>v</i> , to keep jerking; to hop or
Henaduriaeth <i>nf</i> , eldership; presbyter-	Herciant <i>n</i> , reaching out [one leg
Henadurol <i>a</i> , presbyterian	Hercu, Hercyd <i>v</i> , to reach, to fetch
Henaf <i>a</i> , most ancient, oldest, eldest	Hercyn <i>n</i> , reach out; jerk
Henafgwyr, wyr <i>n</i> , elderly person, old man	Herddyll <i>a</i> , handsome
Henafiad, iaid <i>n</i> , ancestor	Hergloff <i>a</i> , limping, halting
Henafiaeth <i>nf</i> , antiquity, archaeology	Hergod <i>n</i> , push, thrust
Henafion <i>np</i> , antiquities	Hergwd, Hergyd -ion <i>n</i> , shove
Henafol <i>a</i> , ancient, antique	Hergydio <i>v</i> , to shove away
Henaint <i>n</i> , old age, senility	Heri <i>n</i> , jerk; limp
Hendad -au <i>n</i> , grandfather	Herio <i>v</i> , to challenge, to provoke
Hendaid, deidiau <i>n</i> , great grandfather	Herlod -au <i>n</i> , stripling, lad
Hender <i>n</i> , antiquity, age	Herlodes -i <i>nf</i> , damsel, girl
Hendref -i -ydd <i>nf</i> , established habita- tion; winter dwelling	Herlotyn <i>n</i> , mere stripling [herald
Henddyn -ion <i>n</i> , aged person	Herodr -on, Herod -ion <i>n</i> , ambassador;
Henefydd -ion <i>n</i> , elder, senator; antiquary	Herodraeth <i>nf</i> , embassy; heraldry
Henefyddiaeth <i>nf</i> , eldership	Herodri <i>v</i> , to go on embassy
Heneiddio <i>v</i> , to grow old	Herodrig <i>a</i> , heraldic
Heneidrrwydd <i>n</i> , agedness	Hers <i>n</i> , sharp push; flout
Henfab, feibion <i>n</i> , old bachelor	Hersi <i>n</i> , scouting, flouting
Henfam -au <i>nf</i> , grandmother	Hersio <i>v</i> , to scout, to pack off
Henferch -ed <i>nf</i> , old maid	Herw <i>n</i> , flight; scouting
Henfon <i>nf</i> , breeding cow	Herwa <i>v</i> , to scout, to hurry
Hengof -ion <i>n</i> , old tradition	Herwad <i>n</i> , scouting, prowling
Henieithad <i>n</i> , archaism	Herwm <i>n</i> , the gloss of dressed leather
Henllydan <i>n</i> , the plaintain	Herwr, wyr <i>n</i> , scout, prowler, fugitive;
Hennain, neiniau <i>nf</i> , great grandmother	Herwriaeth <i>nf</i> , vagrancy [outlaw
Heno <i>nf</i> , this night: <i>ad</i> , to night	Herwth <i>nf</i> , the rectum
Henoed <i>n</i> , old age, decline of age	Herwydd <i>n</i> , cause, occasion. Herwydd, O herwydd, because of, on account of, for
Henu <i>v</i> , to grow old or aged	Hesg <i>np</i> (-en <i>nf</i>), sedges
Henur -iaid <i>n</i> , elder, ancient	Hesglif -iau <i>nf</i> , whipsaw
Henuriad, iaid <i>n</i> , elder, senator	Hesgyn -au <i>n</i> , sieve, riddle
	Hesor -au <i>nf</i> , hassock, pad

- Hesp *af*, dried up, dry, barren: *m* hysp
Hespen -au *nf*, hasp
Hespin -od *nf*, yearling ewe
Hespinhwch, hychod *nf*, young sow
Hesprwn, yrniaid *n*, a young sheep
Hestor -au *nf*, two-bushel measure
Hestoraid, eidian *nf*, the full of two
Het -iau *nf*, hat; garland [bushels
Hetiwr, wyr *n*, hatter
Hetys *n*, short space, instant
Heuad *n*, sowing, semination
Heulawd *n*, the sun's shining
Heulen *nf*, partial sunshine
Heulfynag, eig *n*, sundial
Heuliad *n*, sunning
Heuliadu *v*, to give a sunning
Heulo *v*, to shine as the sun
Heulog *a*, sunny, sunshiny
Heulor -au -ydd *n*, half door
Heulorsaf -ion *nf*, solstice
Heulrawd *n*, the ecliptic
Heulrod -au *nf*, parasol; cap
Heulwen *nf*, the sunshine
Heulyd *n*, sunshine, sun-heat
Heuslau *np* (-leuen *nf*), sheep-lice
Heuso *v*, to protect
Hensor -ion *n*, herdsmen
Heusori *v*, to tend herds
Hew *n*, call of defiance, challenge
Hewcri, Hewgrach *n*, pertness
Hewiad *n*, hectoring
Hewrach *n*, squabble
Hewyd -on *n*, passion; zeal
Hewydu *a*, passionate; zealous
Hewydd *n*, maturity
Hewyn *n*, what is mature
Hi *pr*, she, her; it
Hic -ion *nf*, snap; trick
Hiced -ion *nf*, trick, cheat
Hicell -i *nf*, long handled bill
Hicio *v*, to snap; to trick
Hid *a*, distilling; shedding, pouring
Hid -au *nf*, strainer, colander
Hidlad *n*, distilling, dropping
Hidlaid *a*, distilling, dropping
Hidlion *np*, droppings
Hidlo *v*, to distil, to run
Hif -ion *n*, skin, surface
Hifio *v*, to peel off the skin
Hifyn *n*, strip of skin
Hiff -iau *n*, flake; drift
Hiffiant, iaint *n*, drift; foam
Hiffio *v*, to cast flakes; to drift
Hiffiol *a*, flaking; drifting
Hiffi -au *n*, gush, spirt
Hiffilaid, Hiffio *v*, to gush, to spirt
Hiffyn *n*, flake; drift
- Hil -ion *nf* & *cn*, fragment; emanatio
produce; issue; progeny, race, o
Hilen *nf*, bearing female [spru
Hiliant *n*, issue, progeny
Hilig *a*, procreative: *n*, issue
Hilio *v*, to yield, to bring forth, to pr
Hiliog *a*, having issue [du
Hiliogaeth *nf*, offspring, issue
Hiliogi *v*, to render prolific
Hilus *a*, being in particles or pieces
Hilyn *n*, particle, emanation
Hin *nf*, weather; temperature
Hindda *nf*, fair weather
Hinedd *n*, state of weather
Hinfynag, fyneig *n*, barometer
Hiniog -au *nf*, door-frame; sill
Hino *v*, to change in the weather
Hionon *nf*, serene weather
Hinoni *v*, to become serene
Hinsawdd, soddau *n*, climate
Hip -iau *n*, sudden tap
Hipio *v*, to tap, to tip
Hir *a*, long; tedious; dilatory
Hiraeth *n*, longing; regret. Mae hi
aeth arnaf, I regret; I long
Hiraethiad *n*, longing
Hiraethlawn *a*, full of regret
Hiraethlondeb *n*, state of longing
Hiraethog, Hiraethol, Hiraethus
longing; regretting
Hirbell *a*, very far, distant
Hirbyll *n*, deliberate caution, long co
Hirchwedl -au *nf*, long story [siderit
Hirder *n*, length; longitude
Hirdrig *a*, of long tarrying
Hirddydd -iau *n*, long day
Hirell, Hiriell *n*, beam of light; angel
Hirfain *a*, long and slender
Hirfaith *a*, long; tedious
Hirfod *n*, long abiding
Hirfryd *a*, of even mind
Hirglust *a*, long-eared
Hirglwyf *n*, long sickness
Hirglyw *a*, being long-eared [hirgr
Hirgrwn *n*, cylinder: *am*, cylindrical:
Hirgul *a*, long and narrow
Hirgwyn -ion *n*, long complaint
Hirgyloch -oedd -au *n*, ellipse
Hirhan *v*, to lengthen
Hirheglyn, heglod *n*, long-legged spid
Hirhoedledd *n*, longevity
Hirhoedlog *a*, long-lived
Hirian *n*, tall lank person
Hiriannu *v*, to prolong
Hiriant *n*, length, delay
Hirio *v*, to lengthen
Hirlidio *v*, to bear anger long

Hirnos -au *nf*, long night
 Hirnych *n*, long affliction
 Hiroddef *n*, long suffering
 Hiroed *n*, long waiting
 Hirsain, seiniau *nf*, long sound
 Hirsain, Hirseinio *a*, having long sound;
 Hirwlydd *n*, the maidenhair [long
 Hitrwm *n*, fribble
 Hityn *n*, ragamuffin
 Hithau *pr*, she also, her also
 Ho *n*, exclamation; call; *i*, halloa! oh!
 Hôb, hobau, Hobaid, eidiau *n*, measure
 Hob -au *n*, swine [of capacity
 Hobelu *v*, to hop, to hobble
 Hobyn *n*, deal at cards
 Hoc *nf*, scythe to cut brambles
 Hoced -ion *nf*, cheat, deceit, juggle
 Hocedu *v*, to cheat, to trick
 Hocedwr, wyr *n*, cheat, tricster, rogue;
 one who plays tricks
 Hocrell -od *nf*, girl, wench
 Hocys *np*, mallows, althæa
 Hoch *nf*, hawking of phlegm
 Hochi *v*, to throw up phlegm
 Hodi *cn*, wild shrubs, brakes
 Hodi *v*, to shoot, to ear
 Hoddio *v*, to facilitate
 Hoe -on -au *nf*, rest; respite
 Hoëana *v*, to take respite
 Hoed *n*, delay; regret
 Hoeden -od *nf*, flirt, coquette, hoiden
 Hoedl -au *nf*, duration of life, life
 Hoedli *v*, to lead a life
 Hoedlog *a*, having life, lived
 Hoeg *nf* & *a*, green
 Hoel -ion *nf*, nail, spike
 Hoelen *nf*, single nail, nail
 Hoelio *v*, to nail, to drive nails
 Hoeliwr, wyr *n*, nailer [complexion
 Hoen *nf*, good plight; liveliness; hue,
 Hoeni *v*, to grow blithe
 Hoenus *a*, blithesome, joyous
 Hoenwedd *nf*, blithe aspect
 Hoeyn -au *n*, hair; gin, trap; slip
 Hoeynu *v*, to set a springe
 Hoetian *v*, to suspend; to dandle
 Hoeth *a*, exposed, naked
 Hoew *a*, alert, sprightly, lively, gay
 Hoewal *nf*, slowly-flowing water, dead
 water in a river; eddy; the middle
 stream of a sea or river: *a*, quiet,
 calm, unmoved; whirling, eddying
 Hoewalu *v*, to form eddies
 Hoewan *a*, weak, feeble
 Hoewdeb, Hoewder *n*, sprightliness
 Hoewgall *a*, quick witted
 Hoewgred *a*, of ready belief

Hoewi *v*, to become sprightly
 Hoewrym *a*, of quick energy
 Hoewserch *n*, lively affection
 Hof *nf*, what hangs or hovers
 Hofian *v*, to hover, to fluctuate; to sus-
 pend
 Hofio *v*, to hover; to suspend [pend
 Hoff *a*, loved, beloved, lovely, dear
 Hoffaidd *a*, tending to be lovely
 Hoffaint *n*, fondness; delight; love
 Hoffder *n*, fondness; delight
 Hoffdyn -ion *n*, cuckold
 Hoffi *v*, to delight in, to love
 Hog *n*, sharpening, whet
 Hogal *nf*, whetstone; strop
 Hogalen *nf*, whetstone; strop
 Hogen -od *nf*, girl, damsel
 Hogenig *nf*, little damsel
 Hogfaen, feini *n*, hone, whetstone
 Hogi *v*, to sharpen, to whet, to edge
 Hogl -oedd, Hogldy, dai *n*, hovel, shed
 Hoglanc -iau *n*, stripling, youth
 Hogyn -od, hogiau *n*, stripling, lad
 Hong *nf*, hang, dangle
 Hongian *v*, to hang, to dangle
 Hoi *n*, call of attention
 Hoiad *n*, calling attention
 Hoian *v*, to call attention
 Hol *n*, fetch, bringing to
 Hol *v*, to fetch, to go for
 Holadwy *a*, cognizable
 Holawd *n*, cognizance
 Holedigaeth *nf*, examination
 Holedigol *a*, interrogative
 Holfainc, feinciau *nf*, tribunal
 Holgar *a*, inquisitive
 Holi *v*, to question, to inquire, to inter-
 rogate, to examine, to catechize
 Holiad *n*, interrogation; question
 Holiadol *a*, catechetical; interrogative
 Holiant *n*, cognizance
 Holiedydd -ion, Holwr, wyr *n*, interro-
 gator; examiner
 Holio *v*, to separate
 Holp *n*, loop-hole, loop=Olp
 Holnod -au *nf*, note of interrogation (?)
 Holwyddoreg -au *nf*, catechism
 Holwyddori *v*, to catechize
 Holl *a*, all, whole, every one
 Hollallu -oedd *n*, all power, omnipotence
 Hollalluog *a*, omnipotent, almighty.
 Yr Hollalluog, the Almighty
 Hollalluogaeth *nf*, Hollalluogrwydd *n*,
 omnipotence
 Hollboeth -ion *n*, holocaust
 Hollbresennol *a*, omnipresent, ubiquitous
 Hollbresennoldeb, Hollbresennolrwydd *n*,
 omnipresence, ubiquity

- Hólldoeth *a*, allwise
 Hollfath *a*, omnifarious, of all kinds
 Hollfyd *n*, the universe
 Hollgreol *a*, omnific
 Hollgyfoethog *a*, possessing all things; almighty, all-powerful
 Holliach *a*, perfectly well: *m*, allheal; mistletoe
 Hollol *a*, total, whole, entire, complete
 Hollyrw, Hollyrwiol *a*, omnigenous
 Hollt -au *nf*, slit, cleft, fissure
 Hollti *v*, to slit, to cleave, to split, to
 Holltog *a*, full of slits or rifts: [rift
 Hollwybod *n*, Hollwybodaeth *nf*, omni-
 science [a, omniscient
 Hollwybodol, Hollwybodus, Hollwybodog
 Hollwyddol *a*, omnipresent [sence
 Hollwydd, Hollwyddoldeb *n*, omnipre-
 Hóllysol, Hóllyglyfiol *a*, omnivorous
 Hon *af*, this: *m* hwn. Hon acw, that,
 at a distance: *m* hwn-acw. Hon yma,
 this, which is here. Hon yna, that,
 which is there
 Hona *af*, that (in sight): *m* hwna
 Honaid *a*, evident, well-known, eca-
 Honawd, Honiad *n*, affirmation
 Honawl *a*, positive, affirmative
 Honc -iau *nf*, shake, wagging [spicuous
 Honcen -od *nf*, waddling female
 Honcian, Honcio, Honco *v*, to waggle,
 to stagger, to totter; to jolt
 Honfas -au *nf*, chopping knife
 Honffest -i *nf*, tunic, vest
 Honi *v*, to manifest; to proclaim; to
 object; to insist; to assert
 Honiannol *a*, affirmative
 Honiant *n*, affirmation, assertion
 Hòno *af*, that (absent): *m* hwnw
 Honof, honot, hono, honi, honom, hon-
 och, honynt. See O
 Honos *n*, gawky; the ling
 Honsel -au *nf*, hanel
 Hopran -au *nf*, mill hopper
 Hopranu *v*, to put in a hopper
 Hor -od *cn*, swine lice
 Horen, horod *nf*, fat lazy one; swine-
 Horgest *nf*, fat paunch [louse
 Hort -iau *n*, reproach, calumny
 Hortio *v*, to reproach, to detract
 Hortiol *a*, reproaching
 Hortr -au *n*, stick, billet, spar
 Horyn *n*, lazy lump; *f* horen
 Hosan -au *nf*, hose, stocking
 Hosanwr, wyr *n*, hosier
 Hotan -au *nf*, hood, cap
 Hotyn -au *n*, what covers as a cap
 How *i*, heigh ho! alas!
 Hoyw *a*, alert, sprightly=Hoew
 Hu *n*, what is apt to pervade
 Hu *a*, apt to pervade: bold. See Hy
 Huad, aid *n*, hound
 Huadgi, gwn *n*, hound dog
 Huail *n*, vicegerent
 Hual -au *n*, fetter, gyve, shackle
 Hualog *a*, having fetters, shackled
 Hualu *v*, to fetter, to shackle
 Huan *nf*, Phoebus, the sun
 Huanaw *n*, aptitude for harmony
 Huanaw *a*, harmonic; poetical
 Hucan -od *nf*, cob, sea fowl
 Huch -ion *nf*, thin skin, film
 Huchen -au *nf*, film, pellicle
 Hucho *v*, to skin over
 Hud -ion *n*, illusion, charm
 Hudedd, Hudiad *n*, allurement, allar-
 ing, deceiving
 Hudo *v*, to allure, to beguile, to entice
 to deceive [deceptiv
 Hudol, Hudolawl *a*, alluring, enticing
 Hudoldeb *n*, illusiveness
 Hudoles -au *nf*, deceiver, sorceress: *n*
 Hudoli *v*, to render illusive [hude
 Hudoliaeth *nf*, allurement
 Hudoliaethu *v*, to use deception
 Hudwalch, welch *n*, lure bird, decoy
 Hudwg *n*, bugbear, scarecrow
 Hudwy *n*, phantom; mirage
 Hudd -ion *n*, covert, shade
 Hudd *a*, dusky, dark, gloomy
 Huddiannu *v*, to overspread
 Huddiant *n*, shading over
 Huddig *a*, tending to be dusky
 Huddo *v*, to cover, to shade
 Huddol *a*, covering, shading
 Huddygl *n*, soot
 Huddyglyd *a*, fuliginous, sooty
 Huenig *a*, encircling
 Hwænydd *n*, what enireles
 Hufen *n*, cream
 Hufenaidd *a*, like cream; creamy
 Hufenu *v*, to gather or form cream
 Hufio *v*, to mantle over
 Hufyll *a*, humble, submissive
 Hufyllodod *n*, humility
 Hug -au *nf*, loose coat; cloak; gown
 Hugan -au *nf*, loose coat, coat; cloak
 Hugwd *n*, spectre, bugbear
 Hul -oedd *n*, cover, coverlet
 Hulier -au *n*, cover, lid
 Huling -au *n*, coverlet, rug
 Hulio *v*, to spread over, to deck
 Huliwr, wyr *n*, decker
 Hult, Hultan *n*, dolt, moper
 Hulyn *n*, coverlet, quilt

Hum -iau *n*, bat, racket
 Human, Humog -au *nf*, bat, racket.
 Pel human, Pel humog, tennis-ball
 Hun -au *nf*, sleep, slumber, nap
 Hun *n* & *np*, self, one's self; selves
 Hunan, ain *n*, self: *px*, self-
 Hunander, Hunanedd *n*, selfishness
 Hunandwyll *n*, self-deception
 Hunandyb -iau *n*, self-conceit
 Hunandyst *n*, self-evidence
 Hunanddoeth *a*, self-wise
 Hunanfarn *nf*, self-condemnation
 Hunanfawl *n*, self-applause, self-praise
 Hunanfod -au *nf*, self-existence
 Hunanfodd *n*, self-pleasure
 Hunanfudd *n*, self-interest
 Hunangar *a*, selfish
 Hunangariad *n*, self-love
 Hunan-gyfiawn *a*, self-righteous
 Hunanhanfod *n*, self-existence
 Hunanhyder *n*, self-confidence
 Hunaniad *n*, becoming selfish
 Hunaniaeth *nf*, self; egotism; identity
 Hunanladd, Hunanladdiad *n*, suicide.
 self-murder
 Hunanleiddiad, iaid *n*, self-murderer.
 Hunanles *n*, self-interest [suicide
 Hunanol *a*, relating to self; selfish
 Hunanoldeb *n*, selfishness
 Hunanrediad *n*, self-motion
 Hunanrith *n*, self-evidence
 Hunanryw -iau *n*, homogeny
 Hunanryw *a*, homogeneous
 Hunansaf *n*, self-standing
 Hunanu *v*, to egotize
 Hunanymwad *n*, self-denial
 Hunanysol *a*, self-devouring
 Hundy, dai *n*, dormitory
 Hunddwyn *a*, soporific, somniferous.
 somnific; sleep-depriving
 Hunedd *n*, somnolence, drowsiness
 Hunell -au *nf*, short sleep, nap
 Hunfa, fcydd *nf*, dormitory
 Hunglwyf -au *n*, lethargy
 Hunllef *nf*, the nightmare
 Huno *v*, to sleep, to slumber
 Hunog *a*, sleepy, drowsy
 Hunyn *n*, nap, doze
 Huon *n*, epithet for the Deity
 Hupynt *n*, brunt; shock; push; metre
 Hur -iau *n*, wages, hire [so called
 Huren -od *nf*, prostitute, harlot
 Hurio, Huria *v*, to hire, to take hire or
 Huriw, wyr *n*, hirer [wages
 Hurt *n*, block: *a*, stupid
 Hurtan *nc*, blockhead
 Hurtio *v*, to stupify; to stun

Hurtiol *a*, stupefactive, stupefying
 Hurtynd -od *n*, blockhead, dolt
 Hurtr -au *n*, boarded floor
 Hurth -od *n*, block; dolt: *a*, dull, stupid
 Hurthgen -od *n*, blockhead, stupe
 Hurthio *v*, to stupify
 Hust *n*, buzzing noise; hush
 Hustiad *n*, making a buzz [whisper
 Husting *v*, to buzz, to whisper: *n*, buzz,
 Hutan -od *n*, oaf; the dotterel
 Hutyn *n*, stupid fellow
 Huw *n*, lullaby, lulla
 Hüysgain *a*, apt to scatter
 Hüysgwn *a*, apt to ascend
 Hüysgwr *a*, aptly energetic
 Hw *n*, hoot, halloo
 Hwa *v*, to hoot, to halloo: *i*, gee
 Hwala *nf*, halloo, cry
 Hwan -od *nf*, hooter; owl
 Hwb *n*, push; effort; lift. Hwb a cham
 a naid, hop, skip, and jump
 Hwbiad *n*, pushing forward
 Hwbian *v*, to be pushing on
 Hwca, Hwced *a*, hooked, turned
 Hweli, hychod *nf*, sow, swine
 Hwchw *n*, shout, cry, scream
 Hwd *n*, take off or away
 Hwda *n*, take off, taking
 Hwda, Hwde *v*, imper, take, accept
 Hwdan *n*, reach to take
 Hwdwg *n*, bugbear, bug
 Hwdwl *n*, what is stark mad
 Hwf -od *n*, hood, cowl
 Hwfan *n*, rising over
 Hwfan, Hwfanu *v*, to rise over
 Hwff, hffion *n*, lump
 Hwg *n*, hook, bend
 Hwgdw *n*, dunce, dolt
 Hwhw *n*, hooting of an owl
 Hwi *v*, to halloo
 Hwman *n*, wavering motion
 Hwn *am*, this: *f* hon. Hwn acw, that
 yonder, or at a distance: *f* hon acw.
 Hwn yma, this, which is here: *f* hon
 yma. Hwn yna, that, which is here
 Hwna *am*, that (in sight): *f* hona
 Hwnt *a*, outward; foreign; other, con-
 trary. Tu hwnt i, beyond
 Hwnt *ad*, at a distance, yonder; be-
 yond; away, aside
 Hwntian *v*, to vibrate; to waggle
 Hwnw *am*, that (absent): *f* hono
 Hwp *n*, effort, push
 Hwpio *v*, to push
 Hwpiol *a*, pushing
 Hwr *n*, taking off, taking
 Hwra, Hwre *v*, imper, accept, take

- Hwrdd, hyrddau *n*, push, thrust; butt; [onset
 Hwrdd, hyrddod *n*, ram
 Hwre, hwriwch *v* (defective), take, ac-
 Hwrwg *n*, lump, hunch [cept
 Hws *n*, covering, housing
 Hwsiad *n*, putting on a cover
 Hwsmon, hwsmyrn *n*, husbandman
 Hwsmonaeth *nf*, husbandry, tillage
 Hwstr *a*, froward; morose
 Hwstredd *n*, frowardness
 Hwt *n*, taking off: *v*, off, away
 Hwta *n*, taking off, taking
 Hwtio *v*, to push off; to hoot
 Hwy *pr*, they, them. Hwy eu hunain,
 they themselves
 Hwy *a*, longer. Yn hwy, any more
 Hwyad, aid *nf*, duck
 Hwyaden *nf*, duck: *p* hwyaid
 Hwyddell -od *nf*, female salmon
 Hwyedig *a*, lengthened, elongated
 Hwyedydd -ion *n*, male hawk
 Hwyfell -od *nf*, female salmon
 Hwyfyd *n*, long existence
 Hwyhau *v*, to lengthen, to elongate
 Hwyl -iau *nf*, course; plight, state, con-
 dition, disposition; humour; sail.
 Dwyn hwyl, to assault
 Hwylbren -i, Hwyliar, eri *n*, mast
 Hwylfa, fÿydd *nf*, course; lane
 Hwyllo *v*, to set in course; to butt; to
 prepare; to sail; to direct, to order
 Hwyllog *a*, having course; being under
 Hwylus *a*, orderly; prosperous [sail
 Hwyluso *v*, to facilitate
 Hwylusod *n*, facility
 Hwyn -ion *n*, long hair; a gin
 Hwyno *v*, to lay a springe
 Hwynt *pn*, them, they
 Hwyltau *pn*, they likewise, them also
 Hwyltau-hwy *pn*, they, they themselves
 Hwynyn -au *n*, long slip; hair; a gin
 Hwyr *n*, lateness; the evening: *a*, slow,
 tedious; late, tardy
 Hwyrach *a*, slower; later: *ad*, perad-
 venture, perhaps
 Hwyrder, Hwyrredd *n*, tardiness, late-
 Hwyrdrwm *a*, sluggish, drowsy [ness
 Hwyrddig *a*, slow to anger, long-suffer-
 Hwyrddysg *a*, slow to learn [ing
 Hwyrfryd *a*, of slow disposition
 Hwyrfrydig *a*, slowly disposed
 Hwyrgoel *a*, slow of belief, incredulous
 Hwyrgyrch *a*, of slow approach
 Hwyrhau *v*, to become late
 Hwyrlied *a*, slow to anger, forbearing
 Hwyrnaws *a*, of slow disposition
 Hwyrrol *a*, relating to evening

- Hwyrwan *a*, slow and feeble
 Hwyrwar *a*, slow and gentle
 Hwyrweddog *a*, forbearing
 Hwys -au *nf*, draught; load
 Hwysg -au *n*, sweep; ravage
 Hwysgo *v*, to sweep away
 Hwysgynt *nf*, sweeping course
 Hwysyo *v*, to heap together
 Hwyst *n*, dart, glance
 Hwystin *n*, dart forward
 Hwylthau *pn*, they likewise, them too
 Hy *a*, apt; bold, audacious. *px*, imply-
 ing enhancement, intensity, excess
 apt to, easy, worthy of; -ble; eu=(Gr.
 Hyadlais *a*, apt to resound
 Hyall *a*, possible, effectible, feasible
 Hyalledd *n*, possibility
 Hyar *a*, apt to resound; vocal
 Hyarwaes *a*, ready to assist
 Hyarwar *a*, soothing; calm
 Hyawdl *a*, eloquent, fluent
 Hyawlledd *n*, eloquence, fluency
 Hyb *n*, getting forward; getting fore-
 most; recovery
 Hyball *a*, fallible, defectible
 Hyballedd *n*, fallibility
 Hybar *a*, apt to provide
 Hybarch *a*, venerable, revered
 Hybarth *a*, easily parted, divisible
 Hybell *a*, far-ranging; distant
 Hyblaid *a*, apt to take a part
 Hybleth *a*, apt to weave or twine
 Hyblith *a*, easily mixing
 Hyblyg *a*, easily doubled, flexible
 Hyboen *a*, susceptible of pain
 Hyboeth *a*, easily heated
 Hybol *a*, recovering; saving
 Hyborth *a*, easily supported: portable
 Hybrawf *a*, demonstrable
 Hybred *a*, liable to transmigrate
 Hybryn *a*, easily bought
 Hybu *v*, to get foremost; to recover
 Hybwyll *a*, discreet, prudent, rational
 Hybwys *a*, aptly pressing
 Hychan *nf*, little sow
 Hychfryd *n*, stubborn mind
 Hychgryg *n*, quinsy
 Hychian *v*, to grunt as a sow
 Hychig *nf*, little or young sow
 Hychio *v*, to thrust, to push
 Hychwal *a*, dissipatable
 Hychwant *a*, lustful
 Hychwardd *a*, apt to laugh
 Hychwil *a*, apt to pry about
 Hychwyth *a*, apt to blow
 Hyd -oedd -iau *n*, length; continu-
 ity. Ar hyd, during, along

Hyd <i>pr</i> , to, unto; as far as: <i>ad</i> , till, to the time that; while; along, over.	Hyddewis <i>a</i> , aptly selecting
Hyd yn oed, even to, even, in as much as. Hydof, over me. Hyd-ddo, over him	Hyddfref <i>n</i> , rutting of deer; rutting [season
Hydag <i>a</i> , apt to choke	Hyddgant <i>n</i> , herd of deer
Hydaith <i>a</i> , apt to travel	Hyddgen <i>n</i> , skin of a stag
Hydal <i>a</i> , apt to pay, payable	Hyddgi, gwn <i>n</i> , buckhound
Hydal <i>a</i> , apt to interrupt	Hyddig <i>a</i> , irritable, irascible
Hydardd <i>a</i> , apt to break out	Hyddof <i>a</i> , tamable, docile
Hydarf <i>a</i> , easily scared	Hyddring <i>a</i> , easily climbed
Hydarth <i>a</i> , apt to exhale	Hyddrwyg <i>a</i> , apt to be bad
Hydaw <i>a</i> , apt to be silent [melt	Hyddwyn <i>a</i> , easily carried
Hydawdd <i>a</i> , dissolvable, soluble, apt to	Hyddysg <i>a</i> , teachable, docible; well [versed
Hydedd <i>n</i> , longitude, length	Hyf <i>a</i> , bold, daring; confident=Hy
Hydeg <i>a</i> , tending to be fair	Hyfaeth <i>a</i> , nourishable
Hyder <i>n</i> , confidence, trust, reliance	Hyfagl <i>a</i> , apt to entangle
Hyderiad <i>n</i> , confiding, relying	Hyfai <i>a</i> , culpable, faulty
Hyderu <i>v</i> , to confide, to rely, to trust	Hyfarn <i>a</i> , ready to condemn; censorious
Hyderus <i>a</i> , confident, trusting	Hyfawl <i>a</i> , laudable, praiseworthy
Hydgyllen <i>nf</i> , the brisket	Hyfdra, Hyfder <i>n</i> , boldness; audacity
Hydiad <i>n</i> , lengthening	Hyfed <i>a</i> , ready for reaping
Hydlath -au <i>nf</i> , part of the ancient	Hyfedr <i>a</i> , expert, skilful, clever
<i>Peithynen</i> , being the longitudinal bar or stave, on which the letters were cut, and which was fixed in the <i>troslathau</i> , or cross bars forming the frame	Hyferw <i>a</i> , easily boiled
Hydor <i>a</i> , breaking easily, brittle, fragile	Hyfeth <i>a</i> , fallible; perishable
Hydr <i>a</i> , bold, daring	Hyfhau <i>v</i> , to become bold
Hydrach <i>a</i> , rather=Hytrach	Hyfloedd <i>a</i> , apt to shout
Hydraeth <i>a</i> , aptly recited, effable	Hyfodd <i>a</i> , easily pleased
Hydraidd <i>a</i> , penetrable	Hyfoes <i>a</i> , of easy manners
Hydras <i>a</i> , apt to oppress	Hyfir -od <i>n</i> , gelded goat
Hydranc <i>a</i> , apt to perish	Hyfraw <i>a</i> , easily awed or terrified
Hydras <i>a</i> , of notable kindred	Hyfrawd <i>a</i> , of apt judgement
Hydraul <i>a</i> , easily consumed	Hyfrdra <i>n</i> , boldness; audacity
Hydraw <i>a</i> , easily instructed	Hyfriw <i>a</i> , apt to break, fragile, brittle
Hydred -ion <i>n</i> , longitude	Hyfro <i>a</i> , of accessible country
Hydredol <i>a</i> , longitudinal	Hyfrwd <i>a</i> , being easily heated
Hydref -au <i>n</i> , autumn; October	Hyfryd <i>a</i> , cheerful, delightful, pleasant, fine. Hyfrydion, pleasures
Hydrefn <i>a</i> , well-ordered, orderly	Hyfrydedd <i>n</i> , delightfulness
Hydrefol <i>a</i> , autumnal	Hyfrydlais, leisiau <i>n</i> , pleasing voice
Hydrwst <i>a</i> , apt to be noisy	Hyfrydu <i>v</i> , to make cheerful
Hydrwyllt <i>a</i> , bold and wild	Hyfrydwech <i>n</i> , delightfulness
Hydwedd <i>nf</i> , longitudinal aspect	Hyfrys <i>a</i> , hasty, expeditious
Hydwf <i>a</i> , apt to grow; thriving; lux-	Hyff -ion <i>n</i> , drive; drift
Hydwg <i>a</i> , prosperous, lucky [uriant	Hyffagl <i>a</i> , apt to flame
Hydwn <i>a</i> , easily broken, fragile	Hyffawd <i>a</i> , aptly prospering
Hydwrf <i>a</i> , apt to be tumultuous	Hyffio <i>v</i> , to drive on; to drift
Hydwyll <i>a</i> , easily deceived	Hyfflam <i>a</i> , apt to flame
Hydwyth <i>a</i> , elastic, supple; nimble	Hyfflyn <i>n</i> , particle; shred
Hydyn <i>a</i> , easily drawn, tractable	Hyffio <i>a</i> , capable of retreating
Hydd -od <i>n</i> , stag, red deer	Hyffordd <i>a</i> , apt to make way; dexterous
Hyddadl <i>a</i> , disputable	Hyfforddi, Hyfforddio <i>v</i> , to direct, to train up, to instruct, to guide, to show
Hyddail <i>a</i> , apt to bear leaves	Hyfforddiad <i>n</i> , forwarding, instruction
Hyddawn <i>a</i> , apt to give; liberal	Hyfforddiant <i>n</i> , direction
Hyddes -od -au <i>nf</i> , hind, red deer	Hyfforddus <i>a</i> , expert, dexterous, well
Hyddestl <i>a</i> , apt to be nice	Hygadw <i>a</i> , easily preserved [instructed
	Hygael <i>a</i> , easily attainable, obtainable
	Hygais <i>a</i> , aptly attempting

- Hygant *n*, community
 Hygar *a*, amiable, lovely
 Hygardd *a*, reproachable
 Hygarth *a*, easily cleansed out
 Hygas *a*, detestable, hateful
 Hyged *a*, ready of gift, liberal, bounte-
 Hygel *a*, easily hidden, concealed [ous
 Hyglod *a*, susceptible of praise; cele-
 Hyglust *a*, of a ready ear [brated
 Hyglwyf *a*, easily wounded
 Hyglyw *a*, easily heard, audible
 Hygoel *a*, credible, credulous
 Hygof *a*, easily remembered, memorable
 Hygoll *a*, easily lost, apt to lose
 Hygosp *a*, punishable, corrigible
 Hygred *a*, credible, apt to believe
 Hygryn *a*, easily shaken, trembling
 Hygudd *a*, easily hiding
 Hygwsg *a*, easily sleeping
 Hygwyp *a*, easily falling
 Hygwyn *a*, apt to complain
 Hygylch *a*, apt to surround
 Hyladd *a*, easily cut off
 Hylafar *a*, ready of speech, voluble
 Hylais *a*, of free or ready voice
 Hylam *a*, of a nimble step
 Hylar *a*, easily satiated
 Hylaw *a*, dexterous, handy, expert
 Hylawn *a*, apt to be full, ample
 Hyled *a*, aptly spreading
 Hylef *a*, of free or ready voice
 Hyles *a*, apt to benefit, beneficial
 Hylid *a*, apt to be angry, irascible
 Hylif *a*, apt to flow; voluble; liquid
 Hylif -au *n*, fluid, liquid
 Hylon *a*, apt to be cheerful, merry
 Hylun *a*, easily formed
 Hylwgr *a*, corruptible
 Hylwydd *a*, prosperous, fortunate
 Hylwyddo *v*, to prosper, to succeed
 Hyllys *a*, being easily rejected
 Hylm, gloomy, hideous, wild: *f* hell
 Hylldod, Hylldra *n*, hideousness, ugly-
 Hylldraw *n*, wild dismay [ness, wildness
 Hylldrawu *v*, to dismay
 Hylldrem -iau *nf*, grim aspect
 Hylldremio *v*, to look wildly
 Hylldrech *af*, hideous: *m* hylldrych
 Hylldryg *a*, frightfully hoarse
 Hyllu *v*, to make ugly; to dismay
 Hyn *a*, this; these. Hyn acw, that
 much, that yonder or at a distance.
 Hyn yma, this, which is here. Hyn
 yna, that, which is here
 Hyn *np*, ancestry, ancestors [Henach
 Hyn *a*, elder, senior, older=Hynach,
 Hyna *a*, that, that much

- Hynach *a*, older=Henach
 Hynaf, aif *n*, ancestor, elder; *a*, oldest
 Hynafedd *n*, seniority, eldership
 Hynafiad, iaid *n*, ancestor, elder
 Hynafiaeth, *nf*, antiquity, archaeology
 Hynafiaethol, Hynafiannol *a*, artiquar-
 ian, archaeological
 Hynafiaethydd -ion *n*, antiquary
 Hynafiant *n*, archaeology
 Hynafol *a*, ancient, archaic
 Hynaint *n*, seniority
 Hynawdd *a*, aptly protecting
 Hynaws *a*, good-natured, kind
 Hynawsedd *n*, good nature
 Hynedd *n*, agedness, oldness
 Hynedydd -ion *n*, senior; antiquary
 Hynnerth *a*, endowed with strength
 Hyni *pr*, until, by the time that
 Hynod *a*, notable, remarkable
 Hynodi *v*, to make remarkable or nota-
 Hynodiaeth *nf*, notable action [bl
 Hynodol *a*, tending to be notable
 Hynodrwydd *n*, notableness
 Hynoeth *a*, apt to make naked
 Hynt -iau *nf*, way, course, journey
 expedition; freak, whim
 Hyntiad *n*, going off abruptly
 Hynwyf *a*, amorous, wanton
 Hyny *a*, that (not present); those
 Hyr -iau *n*, shock, push; snarl; defiance
 Hyran *a*, aptly parted, divisible
 Hyranedd *n*, divisibility
 Hyrdd *n*, sudden shock: *a*, eager
 Hyrddawd *n*, impulse, push; butting
 Hyrddiant *n*, impulse
 Hyrddol *a*, impulsive, pushing
 Hyrddu *v*, to ram; to push, to impe-
 to butt; to make assault
 Hyrddwynt -oedd *n*, hurricane
 Hyrddyn *n*, the fish mullet
 Hyred *a*, apt to run, easily running
 Hyriad *n*, giving a shock or push
 Hyrif *a*, easily numbered
 Hyrmer *n*, jolt-head
 Hyn -oedd *nf*, what is round an-
 smooth, holm, haugh
 Hyrodd *a*, aply giving, liberal
 Hyrwym *a*, easily bound, astringent
 Hyrwysg *a*, of a free career
 Hys -iau *n*, snarl; setting on
 Hysaf *a*, apt to stand, steady
 Hysain *a*, easily sounding, sonorous
 Hysathr *a*, easily trodden
 Hysbys *a*, manifest, evident. Dyn hys
 Hysbysai, eion *n*, index [bys, conjur
 Hysbyseb *n*, information
 Hysbysiad *n*, advertizement, informatio

Hysbysiaeth *nf*, information, intelligence; advertizement
 Hysbysrwydd *n*, intelligence
 Hysbysu *v*, to acquaint, to advertize, to inform, to announce, to declare
 Hysbyswr, wyr, Hysbysydd -ion *n*, one who makes evident or announces; advertizer; certifier
 Hysgyr -ion *n*, stave; splinter
 Hysiad *n*, snarling; setting on
 Hysian, Hysio *v*, to snarl; to set on
 Hysigl *a*, easily shaking
 Hysn *a*, apt to make a noise, noisy
 Hysp *am*, dry, dried up; barren: *f* hesp
 Hyspu *v*, to render dry, to be dried
 Hyspyddiad *n*, exhausting; drainage
 Hyspyddu *v*, to exhaust, to drain
 Hyswy -od *nf*, housewife [rather
 Hytrach *a*, more forward. Yn hytrach,
 Hyttir -oedd *nf*, the length of a ridge
 Hytynt *n*, course, journey [in a field
 Hywad *a*, deniable
 Hywain *a*, aptly ministering
 Hywaith *a*, ready at work, dexterous
 Hywall *a*, liable to fail, fallible
 Hywan *a*, penetrable
 Hywar *a*, manageable
 Hywedd *a*, conformable
 Hyweddian *n*, conforming
 Hyweddiant *n*, tractableness [or docile
 Hyweddu *v*, to render tractable, gentle,
 Hywel *a*, conspicuous, evident, obvious
 Hywell *a*, remediable
 Hywen *a*, easily smiling
 Hywerth *a*, vendible, salable
 Hywir *a*, truthful
 Hywiw *a*, apt to excel
 Hywredd *n*, manliness
 Hywydd *a*, apt to perceive
 Hywyl *a*, easily perceived, obvious
 Hywys *a*, convenable
 Hywystl *a*, easily pledged

I.

I *pr*, to; into; towards; for; in order to.
 I mi, I mi, I ti, I ti, Iddo, Iddi, I ni,
 I ni, I chwi, Iddynt, to me, &c. I'w,
 to his, to her, to its, to their. I fyny,
 upward, up. I lawr, I waered, down,
 downward. I gyd, altogether; the
 whole. I mewn, into; within
 I pu, I, me
 Ia *n*, ice. Clöyn ia, Cloch ia, iciele
 Iä (ia) *ad*, yes, yea=Ië, ïe
 Iach *a*, sane, sound, whole. Canu yn
 iach, to bid God speed, to bid farewell

Iachâd *n*, healing, curing
 Iachäedigaeth *nf*, act of healing
 Iachaol *a*, of a healing quality
 Iachäu *v*, to cure, to heal; to grow well
 Iachawd *n*, the act of healing
 Iachawdwr, wyr *n*, Saviour
 Iachawdwriaeth *nf*, salvation
 Iachus *a*, healthy, wholesome
 Iachuso *v*, to render healthy
 Iachusol *a*, of a healthy condition
 Iachusrwydd *n*, healthiness
 Iachwydd *n*, saving knowledge
 Iad -au *nf*, pate, skull, cranium
 Iäedd *n*, icy state, iciness
 Iäen -au *nf*, sheet of ice; glacier
 Iäeth *n*, iciness, icy state
 Iang *a*, blunt, rude, boorish
 Iangedd *n*, rudeness; rusticity
 Iangu *v*, to become rude
 Iangwr, wyr *n*, rude one, boor; yeoman
 Iain *a*, icy, very cold
 Iaith, ieithoedd, ieithiau *nf*, language,
 speech, tongue
 Ial -au *nf*, open space or region
 Ial *a*, clear, open, fair
 Ialain *a*, of a clear quality
 Ialant *n*, clearness, lustre
 Ialudd *n*, clearness, fineness
 Ialen -i *nf*, sapling; rod
 Iâr, ieir *nf*, the female of birds, hen
 Iar *pr*, from off, off, from: *nf*, shoulder
 Iarc -iau *nf*, what stretches over
 Iarew *n*, what directs, pilot
 Iardy, dai *n*, hen-coop
 Iarhyd *n*, shoulder-piece
 Iarl, ieirll *n*, earl, lord
 Iarllaeth *nf*, earldom
 Iarlles -au *nf*, earl's lady, countess
 Iarn *pr*, from off, from, off
 Iarnadd *ad*, from off or above
 Iarth, ierthi *nf*, long rod, goad
 Ias -au *nf*, what pervades; nature; dis-
 position; shock; shiver
 Iasaidd *a*, of a pervading tendency
 Iasedd *n*, pervading tendency
 Iasiad *n*, giving a shock; pervasion
 Iasol *a*, pervasive; apt to shock
 Iasu *v*, to pervade with a quality
 Iau, ieuau *n*, liver: *nf*, yoke; a pair of
 oxen: *n*, Jove. Dydd Iau, Thursday
 Iau *a*, junior, younger
 Iawd *n*, season, time
 Iawg *nf*, what is keen or ardent
 Iawl, iolau *n*, the act of glorifying
 Iawn *n*, right; equity; satisfaction; a-
 tonement: *a*, right, equitable, just: *ad*,
 rightly, very: *pw*, ortho-, rect-, right,

- lawnder, lawnedd *n*, rightness, equity,
 lawndda *a*, rightly good [rectitude
 lawnles *n*, right advantage
 lawnol *a*, of a right tendency; atoning
 lawran -au *nf*, right share
 lawnred *nf*, right course
 lawnrith -iau *n*, right appearance
 lawnryw -iau *n*, right kind
 lawnu *v*, to render right
 lawnwedd *nf*, right aspect
 lawnymgais *n*, right pursuit
 lawnygrif -au *nf*, orthography
 Ich -iau *nf*, scream; squeal
 Ichian *v*, to keep screaming
 Ichio *v*, to screech; to squeal
 Id -iau *n*, what is drawn out; point
 Id *pn*, it, indeterminate
 Idio *v*, to acuminate, to point
 Idd *pr*, to, towards; for; into. Gad
 iddo, let him be, let him alone
 Iddas *a*, pungent; subtle
 Iddi, Iddo, Iddynt. See I
 Iddwf *n*, St. Anthony's fire, erysipelas
 Ië (ïe) *ad*, it is so; yes, yea
 Iechyd *n*, health, sanity
 Iechydol *a*, healthful, salutary, of a
 healing quality; sanitary
 Iechydwrïaeth *nf*, salvation
 Ieinder *n*, coolness, freshness
 Ieithadur -on *n*, grammar
 Ieithgarwch *n*, philology
 Ieithiad, Ieithad *n*, phraseology
 Ieithio, Ieitho *v*, to form a phrase
 Ieithiog, Ieithog *a*, having language
 Ieithiogï, Ieithogi *v*, to form a phrase
 Ieithol, Ieithol *a*, relating to speech,
 linguistic, philological
 Ieithus *a*, of ready speech [style
 Ieithwedd -au -ion *nf*, literary style,
 Ieithofydd -ion *n*, philologist
 Ieithofyddiaeth *nf*, science of language,
 philology, linguistics
 Ieithydd -ion *n*, linguist
 Ieithyddiaeth *nf*, philology
 Ieithyddu *v*, to form speech, to philolo-
 gerthi *nf*, driving rod, goad [gize
 Iesin *a*, radiant, glorious; fair
 Iesinder *n*, radiancy; gairishness
 Iesino *v*, to radiate; to be fair; to ren-
 IESU *n*, Jesus [der fair
 Iet -au *nf*, turnpike gate; gate
 Ieuf, Ieuangaf *a*, youngest
 Ieuangaidd *a*, somewhat young
 Ieuanc, ainc *n*, youth: *a*, young
 Ieuant, aint *n*, youth; infant
 Ieuencyd *n*, minority, youth
 Ieugen -od *nf*, ferret
- Ieno *v*, to yoke, to couple, to join
 Ienol *a*, being yoked or joined
 Iewan *n*, cry, scream
 Iewin *a*, clamorous, noisy
 Iewydd -on *n*, yoke collar
 Ifanc, Iefanc *a*, young=Ieuanc
 Ig -ion -iau *nf*, yexing; hiccup; sob
 Igian *v*, to be sobbing
 Igio *v*, to sigh, to sob
 Igiol *a*, sighing, sobbing
 Ing -oedd *n*, strait, difficulty
 Ing *a*, strait, narrow, confined
 Ingder *n*, straitness, closeness
 Ingol *a*, tending to straiten; distressing
 Il -ion *nf*, what is in motion; ferment
 Iliad *n*, fermentation, working
 Ilio *v*, to ferment, to work
 Ilir -ion *n*, butterfly=Eilier, Eilir
 Ill *pn*, their, they, used for the most part,
 with two and three. Ill dau, they
 both. Ill tri, Ill trioedd, they three
 Imp -iau *n*, scion, shoot, sprout
 Impio *v*, to germinate; to graft
 Impiol *a*, germinating, shooting, or
 Impog *n*, osculation, kiss [sprouting
 Imprith -iau *n*, sporule, spore
 Impronos *np* (impronyn *n*), sporides:
 Imprithos *np* (imprithyn *n*), sporidiola:
 Impyn -au *n*, scion, shoot
 Indeg *a*, sublimate; raving mad
 Ini. See I
 Iniawn *a*, strait, direct; even=Un-
 iawn, &c. [seal, signet
 Insel, -iau, Insail, seiliau *nf*, mark;
 Inselio, Inseilio *v*, to mark; to seal
 Io *i*, well a-day, lack a-day
 Ioed *n*, time past; ever
 Iolad *n*, worshipping, adoring
 Iolaeth *nf*, adoration, worship
 Iolaethu *v*, to worship, to adore
 Iolch *n*, act of devotion
 Iolchi *v*, to act devoutly
 Ioldy, dai *n*, conventicle
 Ioli *v*, to praise; to worship
 Iolwch *n*, grateful praise
 Iolychu *v*, to worship, to revere
 Iolyn *n*, wiseacre: *f*ïolen
 ION *n*, first cause, the Lord
 Ionawr *n*, January
 IOR *n*, the Eternal, the Lord
 Iorn *n*, burst, thrust
 Iorni *v*, to burst through
 Iorth *n*, continuity: *a*, continual
 Iorthi *v*, to be continual
 Iorthol *a*, incessant; diligent
 Iorthryn *n*, assiduity
 Ir *a*, juicy; fresh, green; raw

Irad *n*, pungency, rage: *a*, pungent; grievous; rueful
 Iradedd *n*, grievousness
 Iradu *v*, to render afflicting
 Iradus *a*, rueful, afflicting
 Irai *nc*, sharp point; goad
 Iraid *n*, unctuous matter; grease
 Iraidd, Irain *a*, juicy, sappy, fresh, full of juice; luxuriant [ing stupor
 Irdangol *a*, stupifying, amazing, causing
 Irdangu *v*, to stupify; to amaze [ing
 Irhâd *n*, growing juicy or fresh; anoint-
 Irhau *v*, to grow juicy
 Irdanc *n*, stupor; amazement
 Irdod *n*, succulency; freshness; rawness
 Irdra, Irder *n*, juiciness; freshness
 Ireidiad *n*, anointing, greasing
 Ireidlyd *a*, of a greasy quality
 Ireiddio *v*, to make or become juicy
 Ireiddlyd *a*, of a juicy quality
 Iriannu *v*, to render luxuriant
 Iriant *n*, luxuriance, verdancy
 Irias *a*, of a fresh verdancy
 Irlasu *v*, to become verdant
 Irlési *n*, fresh verdancy
 Irlawn *a*, ireful, wrathful, angry
 Irlonedd *n*, irefulness, wrath, anger
 Iro *v*, to anoint, to grease
 Irwedd *nf*, fresh or green appearance
 Irwellt *n*, fresh or green grass
 Irwr, wyr *n*, one who greases
 Is *a*, low; under; inferior; lower: *pr*, below, under, inferior to: *px*, sub-, under-. Is law, below
 Isâd *n*, rendering low
 Isaf, Iselaf *a*, lowest
 Isafiad, iaid *n*, inferior
 Isalaw *n*, base (in music)
 Isamer -iaid *n*, armour-bearer, esquire
 Isarn -au *nf*, pole-axe
 Isathraw -on *n*, under-master, usher
 Isäu *v*, to lower, to abase
 Isder *n*, lowness; meanness
 Isel *a*, low; base; humble; depressed
 Iselaid *a*, somewhat low or humble
 Iselder *n*, lowness; humility. Iselder-
 au, lowermost parts
 Iseldrem -iau *nf*, low look
 Iselfryd *a*, humble-minded
 Iselgraff *a*, cunning, tricky
 Iselgreg *a*, softly rumbling
 Iselgyngian *v*, to make a low noise
 Iselhâd, Iseliad *n*, lowering, depressing
 Iselhau *v*, to make low; to depress
 Iselni *n*, lowness, abjectness [grade
 Iselradd -au *nf*, low degree: *a*, of a low
 Iselraith *nf*, petty jury

Iseln *v*, to lower, to abase, to depress
 Isgal *n*, froth, scum, foam
 Isgell *n*, broth, soup, pottage; brine
 Isgwmpedydd -ion *n*, sublapsarian
 Isiarll, ieirll *n*, viscount
 Islinellu *v*, to underscore, to underline
 Isoer, Isoerol *a*, sublunary [place
 Iso *pr*, below, beneath: *ad*, in a lower
 Isod *ad*, in a lower place, below, beneath
 Isradd -au *nf*, inferior degree
 Isweithio *v*, to underwork
 Iswerth *n*, undersale
 Iti. See I
 Ith -ion *n*, particle, grain; corn
 Ithfaen, feini, fain *n*, granite
 Ithfeinin, Ithfeinig *a*, granitic
 Iuddeu -on *n*, Jew
 Iuddeuaid *a*, Jewish, Judaical
 Iuddeuaidio *v*, to Judaize
 Iuddeues -au *nf*, Jewess
 Iuddeuiaeth, Iuddeuwaeth *nf*, Judaism
 Iuddewig *a*, pertaining to the Jews,
 I'w. See I [Jewish
 Iwbwb *n*, cry, shout
 Iwerddon *nf*, green place; Ireland, Erin
 Iwin *n*, frantic one
 Iwin *a*, outrageous, frantic, mad
 Iwrch, iyrchod, iyrech, iyrchwys *n*, roe-
 Iwrchw -on *n*, roebuck [buck
 Iwrth *pr*, by, in opposition
 Iyrchell -od *nf*, young roe
 Iyrches -od *nf*, roe, species of deer
 Iyrchyn *n*, young roebuck

LL.

LLAB -iau *n*, slip; stripe; stroke, strip
 Llabed -au *nf*, label; flap; appendix
 Llabi, iöd *n*, stripling; looby
 Llabies -od *nf*, strapping wench
 Llabio *v*, to slap, to strap
 Llabwst, ystiau *n*, lank gawky
 Llabyddio *v*, to strike or kill with stones,
 to stone to death, to stone
 Llabystryn *n*, lank gawky: *f*llabystren
 Llac *a*, slack, loose, lax
 Llac -iau *n*, quicksand
 Llaca *n*, slop, mire, mud, dirt, slime
 Llacâd *n*, slackening, loosing
 Llacael *a*, relaxing, drooping
 Llacäu *v*, to slacken; to relax
 Llacawd *n*, slack state
 Llacio *v*, to slacken, to relax
 Llaciol *a*, slackening, relaxing
 Llacrwydd *n*, slackness, laxity
 Lacw *ad*, there, yonder, at a distance
 Llach -iau *nf*, ray; slap; blade

- Llachar *a*, gleaming, glittering
 Llachau *np*, gleams; lightnings
 Llachbren -au *n*, cudgel
 Llachdwm *n*, tub, open shallow vessel
 Llachffon, ffyn *nf*, cudgel, baton
 Llachio *v*, to slap; to cudgel, to beat
 Llachiwr, wyr *n*, cudgeller
 Llad -au *n*, favour; gift; blessing
 Lladaeth *nf*, conferring of favours
 Lldai, eion *nc*, bearer of favours
 Lladin *nf*, the Latin language
 Lladiniaeth *nf*, Latinity
 Lladinio *v*, to Latinize
 Lladinydd -ion *n*, Latinist
 Lladmer -iaid, Lladmerydd -ion *n*, interpreter, translator
 Lladmeriaeth *nf*, translation
 Lladol *a*, gracious, beneficent
 Lladrad -au *n*, theft, robbery; stealth
 Lladradaidd *a*, thievish. Yn lladradaidd, by stealth
 Lladraidd *a*, thievish; sly
 Lladrata *v*, to thieve, to steal
 Lladrataeth *nf*, act of thieving
 Lladrates -au *nf*, female thief
 Lladratiad *n*, thieving
 Lladratwr, wyr *n*, thief, stealer
 Lladron *np* (lleidr *n*), thieves, robbers
 Lladronach *np*, petty thieves, pilferers,
 Lladronaidd *a*, thievish, pilfering [prigs
 Lladrones -od -au *nf*, female thief
 Lladroni *v*, to become thieves [fering
 Lladronllyd, Lladronig *a*, thievish, pil-
 Lladu *v*, to confer a favour, to bless
 Lladd *v*, to kill, to murder, to slay;
 to cut. Lladd gwair, to mow hay
 Lladdedig *a*, cut off; killed. Lladdedigion *a* chlwyfedigion, killed and wounded
 Lladdedigaeth *nf*, cutting off; killing
 Lladdfa, ffydd *nf*, cutting off; slaughter
 Lladdiad *n*, cutting off; killing
 Lladdwr, wyr *n*, killer, slayer
 Lladdwriaeth *nf*, butchery
 Llae *n*, expanse, spreading
 Llaer -au *n*, rippling; reflux
 Llaeru *v*, to ebb; to grow shallow
 Llaes *a*, loose, slack, lax; trailing; low
 Llaesawd *n*, what is loose; litter
 Llaesder *n*, laxness; trailing
 Llaesiad *n*, drooping; trailing
 Llaesodr -au *n*, what is laid as litter
 Llaesu *v*, to slacken, to loosen, to trail
 Llaeth *n*, milk. Llaeth enwyn, butter milk. Llaeth tor, beestings, the first milk after calving
 Llaetha *v*, to collect milk
 Llaethdwn *n*, lay land
 Llaethedd *n*, milkiness
 Llaethfwyd -ydd *n*, milk diet
 Llaethlo, loi *n*, suckling calf
 Llaethlyd *a*, milky, yielding milk
 Llaethog *a*, abounding in milk
 Llaethogi *v*, to abound with milk
 Llaethol *a*, lacteal; milky
 Llaethon *n*, the milt of fish
 Llaethu *v*, to turn to milk
 Llaethygen *nf*, lettuce
 Llaethysgall *np* (-en *nf*), sow thistle
 Llafan -au *n*, what bears impression
 evil, mischief; strand
 Llafanad, aid *n*, intellect, sense
 Llafanedd *n*, the power of intellect
 Llafaniad *n*, forming in the mind
 Llafanog *nf*, hairweed, crowsilk
 Llafanol *a*, intellectual
 Llafanu *v*, to form in the mind [voic
 Llafar -au *n*, utterance, speech; sound
 Llafar *a*, vocal; loud; resounding
 Llafarai. eion *nc*, vowel
 Llafarawd *n*, pronunciation
 Llafarbwys -au *n*, emphasis
 Llafarddull -iau *n*, mode of expression
 dialect, idiom
 Llafaredigaeth *nf*, pronunciation
 Llafarganu *v*, to sing; to chant; to re
 Llafariad *n*, pronunciation [joic
 Llafariad. iaid *nf*, vowel
 Llafariaeth *nf*, orthoepy; pronunciatio
 Llafarlais, leisiau *n*, clear tone
 Llafarog -ion *nf*, vowel
 Llafarol *a*, enunciative
 Llafarsain, seiniau *nf*, vocal sound
 Llafaru *v*, to speak, to pronounce
 Llafarus *a*, loquacious
 Llafarweh *n*, loquacity [dialect, idio
 Llafarwedd -au *nf*, mode of speaking
 Llafarwr, wyr, Llafarydd -ion *n*, enu
 ciator; speaker; preacher
 Llafasu *v* = Llyfasu, &c.
 Llaferydd *n*, utterance, speech
 Llafn -au *n*, blade; flake
 Llafnawr *np*, blades, spears
 Llafnes -od *nf*, strapping girl, a bla
 of a woman
 Llafnu *v*, to blade; to flake; to flatter
 Llafon -au *n*, lamina; flake
 Llafr -au *n*, spread; breech
 Llafren -od *nf*, large buttocked woma
 Llafru *v*, to spread out; to breech
 Llafrwyn *np* (-en *nf*), bullrushes
 Llafur *n*, labour; tillage: *cn*, corn (S.W
 Llafuriau, crops. Tir llafur, araf
 land

- Llafureg -ion *nf*, poem on agriculture.
 Llafuregion, georgics
 Llafuriaeth *nf*, labouring
 Llafurio *v*, to labour, to toil, to take
 Llafurus *n*, laborious, toilsome [pains
 Llafurwaith *n*, Llafurwriaeth *nf*, hus-
 Lag *a*, slack, loose; sluggish [bandry
 Llagad -au *n*, plash full of rushes
 Llai, lleion *n*, mud; raven gray
 Llai *a*, smaller, less; *ad*, in a smaller
 Llaib, lleibiau *n*, sup, lap [degree
 Llaid, lleidiau *n*, clay, mire, grime
 Llaidd *a*, mild; smooth, soft
 Llaif, lleifiau *n*, shear; shave
 Llaig, lleigiau *n*, bubble on water
 Llaing, lleingiau *n*, what closes; clasp
 Llain, lleiniau *nf*, patch, piece; long
 slip; blade
 Llair *n*, what droops; satiety
 Llais, lleisiau *n*, voice; sound
 Llaith *a*, damp, moist; pliant
 Llaith *n*, humid state; death
 Llall, lleill *a*, other, another
 Llalog -au *nc*, twin
 Llalogan *nc*, fellow twin
 Llalogen *nf*, twin sister
 Llallu *v*, to alternate [chance
 Llam -au *n*, stride, skip; step; hap,
 Llamdwyo *v*, to convey, to carry
 Llamfa, fŷydd *nf*, stepping-place, stile
 Llamfŷorch, ffŷrch *nf*, stile
 Llamidydd -ion *n*, vaulter; porpoise
 Llamidyddiaeth *nf*, tumbling
 Llamog *a*, having a stride
 Llamog -au *nf*, stile
 Llamol *a*, striding; stepping
 Llamre *nf*, skip, bounce: *a*, curvetting
 Llamsach *v*, to jump, to hop, to skip, to
 Llamu *v*, to stride; to step [caper
 Llamwr, wyr *n*, one who strides or steps
 Llan -au *nf*, area; yard; church
 Llanastr -au *n*, strewed place; confusion.
 Yn llanastr, Ar lanastr, in confusion,
 confusedly
 Llanastriad *n*, strewing
 Llanastrol *a*, strewing
 Llanastru *v*, to scatter, to strew
 Llanc -iau *n*, youth, lad, youngster
 Llances -au -i *nf*, young woman, lass
 Llancesig *nf*, tiny girl
 Llandref -i -ydd *nf*, church village
 Llaned *a*, of a clear surface
 Llanerch -i -au -ydd, llenyrch *n*, clear
 area, clear patch; glade; plain
 Llanerchu *v*, to lay in patches
 Llant -au *n*, enclosed plat, as a cockpit
 Llanw *n*, fullness; influx; tide
 Llanw *v*, to fill; to flow in
 Llanwed *n*, influx; tide
 Llar *n*, what spreads; what is soft
 Llariaidd *a*, mild, meek, gentle
 Llariain *a*, full of mildness
 Llarieidd -dra *n*, meekness, gentleness
 Llarieiddio, Llareiddio *v*, to meliorate, to
 make gentle; to become calm
 Llarp -iau *n*, shred, clout. Yn llarpiau,
 Yn llaprau, torn in pieces, in shreds
 Llarpio *v*, to rend, to tear to rags
 Llarpiog *a*, tattered, ragged
 Llaru *v*, to satiate, to cloy
 Llarwch *n*, state of ease, mildness
 Llarwydd *np* (-en *nf*), larch
 Llary *a*, placid, gentle, meek
 Llarychu *v*, to soften
 Llaryydd *n*, mildness, suavity
 Llaryeiddio, Llaryo *v*, to grow or render
 Llas *n*, incrustation; blue [mild
 Llas *v*, was killed=Lladdwyd
 Llasar *n*, blue; azure
 Llasarn -au *n*, pavement; flooring of
 stones rammed dry
 Llasarniad *n*, paving
 Llasarnu *v*, to pave; to floor
 Llasarnwr, wyr *n*, pavier
 Llasog -au *nf*, streamer
 Llast -au *n*, receptacle, vessel
 Llaswy *n*, bluish tint
 Llaswyr *n*, aerial freshness; psalter
 Llaswyr *v*, to take an airing
 Llatai, eion *nc*, love messenger
 Llateiaeth *nf*, love message
 Llateies -au *nf*, love messenger
 Latwm *n*, latten; brass
 Llath -au *nf*, rod, staff; yard
 Llathaid, eidiau, Llathenaid, eidiau *nf*,
 yard length, yard
 Llathen -i *nf*, rod; yard
 Llathenu *v*, to measure a yard
 Llathlud -ion *n*, seduction, enticement
 Llathludiad *n*, inveigling, seducing
 Llathludo *v*, to seduce, to entice
 Llathr *a*, glossy, glittering, smooth
 Llathraid *a*, glittering, polished
 Llathraidd *a*, smooth; of fine growth;
 free from knots. Coed llathraidd,
 tall trees of fine growth; stately trees
 Llathreiddio *v*, to make or become glit-
 tering, glaring, or glossy
 Llathrol *a*, glittering, glaring
 Llathru *v*, to make glossy, to polish;
 to glitter, to shine
 Llathrudd *n*, Llathruddiaeth *nf*, stupra-
 Llathruddiad *n*, stuprating [tion
 Llathruddo *v*, to stuprate, to deflower

- Llathrwydd *np* (-en *nf*), poplars
 Llathryd *n*, violence; rape
 Llathrydo *v*, to violate, to force
 Llathrydd -ion *n*, polisher, glosser
 Llâu *v*, to lay open, to slay
 Llau *np* (lleuen *nf*), lice
 Llaw, dwylaw, -iau *nf*, hand
 Llaweaeth *nf*, act of handling
 Llawagor *n*, the culerage
 Llawagor *a*, open-handed, liberal
 Llawaid, eidiau *nf*, handful
 Llawaid *a*, handy, dexterous
 Llawarwain *n*, manuduction: *v*, to manu-
 Llawban *n*, felt, felt cloth [duct
 Llawborth *n*, feeding by hand
 Llawcio *v*, to gulp, to gorge; to be in a
 craving state
 Llawch *n*, protection, guard
 Llawch *v*, will fondle (future tense of
 Llawchwith *a*, left-handed [Llochí)
 Llawd *n*, what shoots out; lad
 Llawd *a*, tending forward; craving, lewd
 Llawdaro *n*, hot-cockles
 Llawdlws *a*, neat-handed: *f* llawdlos
 Llawdr, llodrau *n*, trowsers
 Llawdryfer -au *nf*, hand harpoon
 Llawdwn *a*, maimed in the hand
 Llawdywys *n*, manuduction: *v*, to manu-
 Llawdd *n*, pleasure, delight [duct
 Llawdd *a*, delectable, solacing
 Llawddeheu *a*, right-handed
 Llawddewiniaeth *nf*, palmistry, chiro-
 Llawddog *a*, yielding pleasure [mancy
 Llawddryll -iau *n*, pistol
 Llawddu *v*, to delight, to sooth
 Llawedrog *a*, shattered
 Llawegen -au *nf*, gauntlet
 Lawen *a*, merry, joyful, glad
 Lawenhau *v*, to gladden, to rejoice
 Lawenu *v*, to rejoice, to be glad; to
 Lawenwch *n*, merriment [gladden
 Lawenychol *a*, gladdening
 Lawenychu *v*, to rejoice; to gladden
 Lawenydd *n*, gladness, mirth
 Lawer -oedd *n*, large quantity or num-
 ber; many. Lawer iawn, great many
 Lawer *a*, many; much; several
 Laweredd *n*, multitude
 Lawes, llewys *nf*, outskirt; sleeve
 Lawesan *nf*, kind of play
 Lawesog *a*, having outskirts or sleeves
 Laweth -au *nf*, handful, gripe; whisk;
 ringlet
 Lawf, llofan *nf*, the palm of the hand
 Lawfaeth *a*, fed by hand
 Lawfeddyg -on *n*, surgeon, chirurgeon
 Lawfeddyginiaeth *nf*, surgery
 Lawfoled -au *nf*, handkerchief
 Lawforwyn -ion *nf*, handmaid
 Lawfreninⁿ *n*, the play of questions and
 commands
 Lawfwyell, eill *nf*, small hatchet
 Lawffon, ffyn *nf*, walking-stick
 Lawg -iau *nf*, swallow, gulp
 Lawgaeth *a*, of restrained hand; nig.
 Lawgair *n*, plighted troth [gardly
 Lawgallor -au *n*, saucepan
 Lawgar *a*, free-handed, liberal
 Lawgauad *a*, close-fisted, stingy
 Lawgelyddyd -au *nf*, handicraft
 Lawgell -au *nf*, pocket
 Lawgist -iau *nf*, hand chest
 Lawhair *a*, long-handed; lavish
 Lawhual -au *n*, manacle, handcuff, gyve
 Lawio *v*, to hand, to handle
 Lawiog *a*, having hands, handed
 Lawlaw *ad*, hand to hand
 Lawllain, lleiniau *n*, towel, napkin
 Lawlif -iau *nf*, hand-saw
 Lawn *a*, full, complete, replete. O lawr
 i lonaid, from full moon to full moon
 Lawnad *n*, making full
 Lawnaeth *nf*, repletion
 Lawnall, Lawnallu *n*, plenipotence
 Lawnalluog *a* & *n*, plenipotentiary
 Lawnder, Lawndid, Lawndra *n*, pleni-
 tude, abundance, fulness
 Lawnfryd *n*, full purpose
 Lawnhwa *n*, nonplus [full moon
 Lawnllenad, Lawlloer, Lawlluned, *nf*
 Lawnt -au *nf*, smooth hill, lawn
 Lawnwedd -au *nf*, full form
 Lawr, lloriau *n*, floor; area; ground
 Lawr dyrnu, threshing-floor
 Lawrfardd, feirdd *n*, poetaster
 Lawrig *n*, the herb perriwinkle
 Lawrodd -ion *nf*, handgift, handsel
 Lawrudd -ion *n*, murderer=Llofrudd
 Lawrudd *a*, having a red hand
 Lawruddiaeth *nf*, bloodshed, murder
 Lawrwydd *np*, Lawryf *cn* (-en *nf*), th-
 Lawryd *n*, dejection, sadness [laure
 Lawrydd *a*, of unchecked hand; libera
 Laws *a*, alert, brisk, ready
 Lawwaith *n*, manufacture
 Law-wst *nf*, gout in the hand
 Lawysgrif, Lawysgrifen, -au *nf*, manu
 Lle -oedd *n*, place; stead, room [scrip
 Lle *ad*, where, at what place
 Lead *n*, lecturing, reading; position
 Leadur -iaid, Lleawdr, odron *n*, reader
 Llein *n*, to read, to lecture [lecture
 Leb *n*, pale yellow hue
 Leban -od *n*, bank form

- Llebanes -au *nf*, ghastly woman
 Llebliw -iau *n*, pale yellow hue
 Llecawd *n*, flagging state
 Lleciad *n*, lagging, flagging
 Llecin *n*, second wort (in brewing)
 Llecyn -au *n*, place, spot
 Llech -i -au *nf*, flat stone, flag, slate;
 tablet; sculking. Llech eira, chilblain
 Llechau *np*, rickets
 Llechen *nf*, flag, slate
 Llechfa, fëydd *nf*, sculk, covert
 Llechfan -au *nf*, sculking-place
 Llechfod -au *n*, sculking state
 Llechgi, gwn *n*, sculking dog
 Llechiad *n*, sculking; laying flat
 Llechog *a*, flagged; sculking, hiding
 Llechres -i *nf*, catalogue, list
 Llechu *v*, to sculk; to flag; to shelter
 Llechwedd -i *nf*, flat aspect; side of the
 head; steep or shelving of a hill; slope
 Llechweddu *v*, to slope, to slant, to in-
 Lechwen -au *nf*, inclining gesture [cline
 Llechwr, wyr *n*, sculker
 Llechwrus *a*, sculking, lurking
 Lled -au *n*, breadth, width. Lled y pen,
 wide open
 Lled *a*, broader, wider=Lletach
 Lled *ad*, in part, half, partly, almost:
px, par-, partly, half
 Lledach -au *nf*, mean descent
 Lledachwyn *v*, to half-complain
 Lledaenu *v*, to make broad; to spread
 Lledagored *a*, half open, ajar [abroad
 Lledan *n*, breadth; flounder
 Lledau *np*, flatfish, flounders
 Lledaniad *n*, expanding
 Lledanu *v*, to make broad
 Lledbai *a*, awry; unsteady
 Lledbeidd *n*, deflexure
 Lledben *n*, flat head; numskull
 Lledbrofi *v*, to partly taste or try
 Lledbwyll -ion *n*, half reason
 Lledchwelan *nf*, what is half open,
 rifted, or divided
 Lledechwyrth *a*, half stupified
 Lledenw -au *n*, antonomasia
 Llederw *n*, overgrowth of the liver
 Lledewig *a*, partly oozing
 Lledewigwst *nf*, hemorrhoids
 Lledfan, Lledfen *a*, sprawling
 Lledfarw *a*, partly or half dead
 Lledfeddod *a*, fatuous, stupid
 Lledfegin *a*, half reared; half domesti-
 cated or tamed
 Lledfegino *v*, to domesticate
 Lledfegyn -od *n*, partly domesticated
 animal; weakling
 Lledferwi *v*, to parboil
 Lledfryd *n*, listlessness
 Lledfrydig, Lledfrydog *a*, listless
 Lledfyw *a*, half alive, almost dead
 Lledffer *a*, half strong; half savage
 Lledgawdd *n*, half affront
 Lledgilio *v*, to recede partly
 Lledglywed *v*, to hear partly
 Lledgoel -ion *nf*, slight belief
 Lledgofio *v*, to partly remember
 Lledgynt *n*, report, rumour
 Lledhynt -iau *nf*, intent, purpose
 Llediad *n*, making broad
 Llediaith, ieithoedd *nf*, corrupt speech,
 provincialism, dialect, patois
 Lledled *a*, widely spreading
 Lledlef -au *nf*, imperfect utterance
 Lledlun -iau *n*, low relief, basso relievo
 Lledlw -on *n*, vain swearing
 Llednais *a*, elegant, nice, neat
 Llednoeth *a*, half naked
 Lledoer *a*, half cold, lukewarm
 Lledol *n*, the rear
 Lledol *a*, relating to breadth
 Lledr *n*, leather
 Lledrach *np*, pieces of old leather
 Lledrad, &c=Lladrad, &c.
 Lledran -au *nf*, half part or share
 Lledred -ion *n*, latitude; broadness
 Lledriad *n*, doing with leather
 Lledrin *a*, of leather, leathern
 Lledrith -ion *n*, illusion, disguise
 Lledrithiant *n*, illusion, disguise
 Lledrithio *v*, to appear illusively
 Lledrwr, wyr *n*, manufacturer of leather;
 leatherseller; currier
 Lledryn, lledrach *n*, little piece of leather
 Lledryw -iau *n*, mongrel kind [kind
 Lledryw, Lledrywiog *a*, of degenerate
 Lledrywio, Lledrywiogi *v*, to degenerate
 Lledrywiogedd *n*, degeneracy
 Lledrywiol *a*, degenerating
 Lledu *v*, to widen, to expand, to open
 Lledw *n*, what is contracted; enjoyment
 Lledw *a*, contracted, narrow
 Lledwad -au *nf*, ladle
 Lledwedd -au *nf*, latitude; broadside
 Lledwig *n*, slight frown
 Lledwig *a*, of a soft quality. Lledwigod,
 worms, creepers
 Lledwigen *nf*, creeping thing
 Lledwigyn -od *n*, creeper, worm
 Lledwr, wyr *n*, spreader
 Lledwydd *cn* (-en *nf*), imperfect timber,
 or timber not good in kind
 Lledwyneb -au *n*, superficies; page
 Lledymyl -au *n*, border near the edge

- Lledd *a*, flat, plain, oblique
 Lleddf *a*, declining, oblique; flat; soft;
 Lleddfad *n*, warping; drooping [placid
 Lleddfbetryal -au *n*, rhombus
 Lleddfu *v*, to warp; to flatten; to soften,
 to assuage [a mild nature
 Lledy *a*, inclining, drooping; flat; of
 Llef -au *nf*, voice; cry
 Llefad *n*, crying out
 Llefain *v*, to cry aloud; to cry; to weep
 Llefain *n*, loud cry; shout
 Llefar *n*, utterance, voice
 Llefarwr, wyr, Llefarydd -ion *n*, speaker
 Llefaru *v*, to utter, to speak=Llafaru
 Llefeni *v*, to cry exultingly
 Lleferydd *n*, utterance, voice
 Llesiad *n*, crying out; enunciation
 Llesiadol *a*, enunciative; vocative
 Llesn *af*, even, smooth, sleek: *m* llyfn
 Llesyn *n*, blade, slab
 Llesod -au *n*, state; situation
 Llefog *a*, shouting, squalling
 Llefr *af*, coward, timid, faint: *m* llwfr
 Llefrin *a*, of a spreading nature
 Llefrith *n*, sweet milk
 Llefrithen *nf*, sty on the eye
 Leg -au *nf*, what whips round; clasp
 Lega *n*, one who lags
 Llegach -od *n*, sluggish one
 Llegai, eion *nc*, sluggish one
 Llegest -od *n*, lobster
 Legu *v*, to flag, to lag
 Legus *a*, apt to flag, sluggish. Yn
 llefus, presently
 Llegynt *n*, oppression
 Llegyrn -od -edd *n*, dwarf
 Lleng -oedd *nf*, legion, host
 Llengol *a*, legionary, of a legion
 Llehâd *n*, placing; location
 Lleiaf *a*, least, smallest
 Lleiafaeth *nf*, Lleiafiant *n*, minority
 Lleiafrif, Lleirif, -au *n*, smaller number,
 Lleian -od *nf*, nun; titmouse [minority
 Lleianaeth *nf*, the life of a nun
 Lleiandy, dai, *n*, nunnery
 Lleianu *v*, to take the veil, to become a
 Lleianyn *n*, wren [nun
 Lleibio *v*, to lap, to lick
 Lleibiol *a*, lapping, lambent
 Lleibiwr, wyr *n*, lapper
 Lleidio *v*, to turn to clay
 Lleidiog *a*, lutulent, muddy, dirty
 Lleidr, lladron *n*, thief, robber. Lleidr
 pen ffordd, highwayman, freebooter
 Lleidryn *n*, petty thief: *p* lladronach
 Lleiddawd *n*, sluggish state
 Lleiddiad, iaid *n*, slayer

- Lleiedigol *a*, diminutive
 Lleisio *v*, to cut, to reap
 Lleigio *v*, to flag; to sculk
 Lleigus *a*, flagging; drooping. Yn
 lleigus, by and by
 Lleihâd *n*, diminution
 Lleihau *v*, to lessen, to diminish
 Lleilai *ad*, less and less
 Lleill *ap*, other; the rest: *s* llall
 Lleilldu *n*, contrary side
 Lleinell -au *nf*, narrow slip
 Lleinio *v*, to blade; to shred
 Lleinu *n*, dark blue marble
 Lleipio *v*, to lap, to lick
 Lleipr *a*, flaccid, flabby; feeble
 Lleipro *v*, to droop, to flag, to turn flabby
 Lleipro -od *nf*, lamprey
 Lleirfryd *n*, lively mind
 Lleirwyd *n*, fine for adultery
 Lleisio *v*, to sound, to utter; to bawl
 Lleisiol *a*, belonging to the voice
 Lleisiwr, wyr *n*, bawler, squaller
 Lleisw *n*, lixivium, lye; urine [damping
 Lleithad, Lleithawd *n*, turning humid,
 Lleithban -od *n*, milt, soft roe of fish
 Lleithder, Lleithdra, Lleithneb *n*, humi-
 dity, dampness, moisture
 Lleithiannu *v*, to cause dissolution
 Lleithiant *n*, dank state
 Lleithiar *a*, apt to dissolve
 Lleithig *nf*, bench; throne
 Lleith-bin *nf*, humid weather
 Lleithio *v*, to moisten
 Lleithion *np*, moistures, liquids
 Lleithyd *a*, apt to be damp
 Lleithon *n*, milt of fish
 Lleithrid *n*, flash, gleam
 Llelo *n*, dolt, blockhead
 Lem *af*, sharp, pungent: *m* llym
 Lemain *v*, to hop, to skip, to leap
 Lemidydd -ion *n*, bouncer; porpoise
 Lemysten -od *nf*, sparrow-hawk
 Llên *nf*, literature, erudition. Llên y
 werin, folklore. Gwr llên, clergyman
 Llen -i *nf*, veil, curtain, hangings. Ller
 gel, Llen gudd, veil, covering
 Llen cyn *n*, stripling, lad
 Llengig *nf*, the diaphragm, midriff
 Tor llengig, hernia, rupture
 Lleniad *n*, veiling over
 Llenlath -au *nf*, curtain rod
 Llenllian *n*, sheeting, sheets; sheet [ec
 Llenog, Llenol *a*, literate, literary, learn-
 Llenogion, Llenoriaid, Llenorion, Llen-
 yddion *np*, literati, learned persons
 Llenor -ion -iaid *n*, literary man, *littér.*
 Llenoriaeth *nf*, literature [olom

- Llenorol, Llenyddol *a*, literary
 Llenu *v*. to veil, to envelope
 Llenwad *n*, filling; flowing
 Llenwi *v*, to fill; to flow in
 Llenydd -ion *n*, scholar; clerk
 Llenyddiaeth *nf*, literature
 Lleol *a*, local
 Lleoldeb *n*, locality, localness
 Llepian *v*, to keep lapping
 Llepio *v*, to lap, to lick up
 Llepiol *a*, lapping, licking
 Ller *n*, nicety; satiety: *cn*, cockle, dar-
 Llerc -iau *nf*, frisk; loitering [nel
 Llercian *v*, to lurk about; to loiter
 Llercyn -od *n*, loiterer, lurker
 Llercyna *v*, to keep loitering
 Lleren, ller *nf*, cockle, darnel
 Llerf *a*, subtle; sharp, acerb. acid
 Llerpyn *n*, shred, rag
 Llerpyna *v*, to shred, to tear to rags
 Llerth *n*, frenzy: *a*, frantic
 Llerthu *v*, to turn frantic
 Lleru *v*, to be nice
 Llerw *a*, nice, delicate; squeamish
 Lleryn *n*, weakling: *p* llerach [tage
 Lles *n*, benefit, profit, good, use, advan-
 Llesâd *n*, advantage, profiting
 Llesâu *v*, to benefit, to confer or derive
 advantage
 Llesg *a*, feeble, faint; sluggish
 Llesgâu *v*, to debilitate, to weaken
 Llesgedd *n*, debility; sluggishness
 Llesgen *nf*, sluggish fit
 Llesgu *v*, to debilitate, to weaken
 Llesiad *n*, benefiting, benefit
 Llesiannol *a*, advantageous, profitable
 Llesiannu *v*, to make beneficial
 Llesiant, iannau *n*, benefit, advantage
 Llesio *v*, to profit, to benefit
 Llesmair, meiriau *n*, fainting fit
 Llesmeirio *v*, to swoon, to faint
 Llesol *a*, advantageous, profitable
 Llestair, eiriau *n*, obstruction, let
 Llestairio *v*, to obstruct, to hinder
 Llestairiol *a*, obstructing
 Llestairiwr, wyr *n*, obstructer, hinderer
 Llestr -i *n*, vessel; matrix. Llestri
 pridd, Llestri priddion, earthenware
 Llestraid, eidiau *n*, vesselful; two and
 a half bushel measure
 Llestru *v*, to put in a vessel
 Llestryn *n*, small vessel
 Llesu *v*, to benefit, to do good
 Lleswyr *n*, aërial freshness
 Lleswyrâ *v*, to take airing
 Lletrog -au *nf*, flat cake, cake
 Llettem, Llettam, -au *nf*, wedge

- Llettemio *v*, to wedge, to drive in a
 Llettring -au *nf*, ladder [wedge
 Lletrod *n*, traversing
 Lletrodi *v*, to traverse over
 Lletty, tai, tyau *n*, lodging; inn
 Llettya *v*, to lodge, to put up, to quarter
 Llettyaeth *nf*, act of lodging
 Llettygar *a*, hospitable
 Llettygarwch *n*, hospitality
 Llettywr, wyr *n*, lodger
 Lletwed -i, Lletwad -au *nf*, ladle, large
 Lletynt -iau *n*, intent, purpose [spoon
 Lleth *a*, flabby, drooping; flattened
 Llethen -au *nf*, wafer
 Llethgrwn *a*, spheroidal, oblate: *f* lleth-
 Llethol *a*, flattening; overlaying [gron
 Llethr -au -i *nf*, slope, declivity
 Llethriad *n*, sloping down
 Llethrid -ion *n*, flash, gleam
 Llethridiant *n*, coruscation
 Llethrido *v*, to flash, to gleam
 Llethrol *a*, declivous, pensile
 Llethru *v*, to slope down, to incline
 Llethu *v*, to flatten; to overlay
 Llêu *v*, to explain, to lecture
 Llêu *v*, to place, to set, to lay
 Lleuad -au *nf*, the moon
 Lleuadglaf *a*, moon-sick, lunatic
 Lleuadiad *n*, lunation
 Lleuadol *a*, lunar, lunny
 Lleudid *n*, splendour, brightness
 Lleuen, Lleuan, llau *nf*, louse
 Lleuer -au *n*, light; splendour
 Lleuerol *a*, illuminating
 Lleuera *v*, to shine, to glitter
 Lleuerwg *n*, luminous state
 Lleuerydd -ion *n*, luminary
 Lleufer -au *n*, light; splendour
 Lleuferu *v*, to illuminate, to shine
 Lleuog *a*, lousy, full of lice
 Llew -od *n*, lion. Dant-y llew, dandelion
 Llewa *v*, to devour, to swallow, to take
 Llewad *n*, devouring, swallowing [food
 Llewen -au *nf*, point to which anything
 verges; focus
 Llewenydd -ion *n*, verging point; west
 Llewes -au *nf*, lioness, she-lion
 Llewîn *a*, occident, western=Gorllew-
 Llewino *v*, to go westward [inol
 Llewînal *a*, western, occident
 Llewych *n*, brightness=Llewyrch
 Llewychad *n*, reflecting of light, shining
 Llewylg -on *n*, swoon, trance. Llewylg
 yr iâr, henbane. Llewylg-belen, hys-
 teric ball
 Llewylgol *a*, swooning, fainting
 Llewylgu *v*, to swoon, to faint

Llewyn -au *n*, radiating point; the west; gleam; the orach
 Llewynydd -ion *n*, the occident, west
 Llewyr -oedd *n*, radiance, splendour
 Llewyrch *n*, brightness; reflection of light; complexion
 Llewyrchiant *n*, illumination [to shine
 Llewyrchu, Lllewyr *v*, to reflect light,
 Llewyrchus *a*, lightsome, luminous
 Llewyrn -au *n*, meteor, ignis fatuus
 Llewyrnu *v*, to produce meteors
 Llewyrrol *a*, radiant, sparkling, glittering
 Llēyddiaeth *nf*, literature
 Lleyg -ion, Lleygwr, wyr *n*, layman
 Lleyn -oedd *n*, low strip of land
 Lleynlys -iau *n*, scurvy grass
 Lli -on *n*, flux, flood, stream
 Lliad *n*, flooding, streaming
 Lliain, Llian, einiau *n*, linen cloth, linen; towel, napkin. Llieiniau, linen drapery. Nadd lliain, linin
 Lliant *n*, torrent, stream
 Llias *n*, parted state [ceed from; to kill
 Lliasu *v*, to part off, to separate; to pro-
 Llib *n*, flaccid state
 Llibin *a*, flaccid, limber, soft, drooping
 Llibinio *v*, to turn flaccid
 Llibyn -od *n*, lank one, fribble
 Llid *n*, wrath, anger, indignation
 Llidiart, Llidiard, -au *nf*, gate, hurdle
 Llidio *v*, to inflame; to enrage; to be
 Llidiog *a*, wrathful; inflamed [angry
 Llidiogi *v*, to become inflamed
 Llidiogrwydd *n*, wrathfulness, indignation
 [inflamed
 Llidus *a*, inclined to anger, wrathful;
 Llieingig *nf*, the diaphragm, the midriff
 Llieiniad *n*, putting on linen
 Llieiniog *a*, wearing linen [draper
 Llieiniwr, Llieinwerthwr, wyr *n*, linen-
 Llieinnaddion, *np*, Llieinrwd *n*, lint
 Lleinwisg -oedd *nf*, linen garment
 Llif -on -au *n*, flood, deluge
 Llif -iau *nf*, saw. Blawd llif, sawdust
 Llifad *n*, fluxion, flowing
 Llifaid *a*, ground, whetted
 Llifedigaeth *nf*, the act of grinding
 Llifeiriant, aint *n*, inundation
 Llifeirio *v*, to overflow, to inundate
 Llifant *n*, defluxion, flow
 Llifio *v*, to saw, to cut with a saw
 Llifon *np*, sawdust; filings
 Llifwr, wyr *n*, sawyer
 Llifio *v*, to flow, to stream
 Llifio *v*, to saw; to file; to grind
 Llifol *a*, flowing, streaming
 Llifweli, iau *nf*, issue

Llifwydd *np* (-en *nf*), boards, planks
 Llill -od *nf*, epithet for a goat
 Llillen *nf*, young goat
 Llimp *a*, sleek, glossy
 Llimpryn *n*, spoon-meat
 Llimpro *v*, to sup, to sip
 Lin *n*, fibre; the grain of wood; flax.
 Had llin, linseed
 Llin -au *n*, line, string: *nf*, line, streak
 Llinar *a*, of a smooth nature
 Llinariad *n*, assuaging, soothing
 Llinarol *a*, soothing, anodyne, assuaging
 Llinarolion *np*, anodynes
 Llinaru *v*, to assuage, to soothe
 Llingdag *n*, strangling; thrush in child-
 Llingdagu *v*, to strangle [dred
 Llingdagwr, wyr *n*, strangler
 Lindro *n*, the dodder
 Lindrys *cn*, caterpillars
 Llinell -au *nf*, line; streak
 Llinelliad *n*, making of lines
 Llinellu *v*, to draw lines, to line
 Llinen *nf*, splinter; fibre
 Llinglwm *n*, the dodder
 Llinhad -au *cn*, linseed, flax-seed
 Llinhesg *cn*, water starwort
 Llinon *nf*, grain of ash; spear
 Llinos -od *nf*, linnet; pretty woman
 Llinos y dwfr, duckweed
 Llinosen *nf*, little linnet
 Llinwydd *cn*, the liverwort=Llinwisg
 Llinyn -au -on *n*, line, string
 Llinynog *a*, having strings
 Llinynu *v*, to line, to string
 Llipa *a*, flaccid, flabby, limp
 Llipan *n*, limp or glib one
 Llipanu *v*, to make glib
 Llipäu *v*, to grow flabby
 Llipryn -od *n*, what flags; fribble
 Lliprynu *v*, to render flaccid
 Llith -iau *n*, lure, bait; mash: -iau
 -oedd *nf*, lesson, lecture
 Llithiant *n*, allectation; allurements
 Llithio *v*, to draw to, to attract, to en-
 tice, to allure; to bait; to lecture
 Llithiogi *v*, to render alluring
 Llithiol *a*, allective, alluring
 Llithr -au *n*, glide, slip; lapse
 Llithred -au *nf*, glide, slip
 Llithren -au *nf*, slur (in music)
 Llithriad *n*, gliding, slipping
 Llithriant *n*, lubricity
 Llithrico *v*, to lubricate
 Llithrig *a*, sliding, slippery; fluent
 Llithrigder *n*, slipperiness [cat-
 Llithrigo *v*, to make slippery, to lubri-
 Llithrigrwydd *n*, slipperiness; fluency

Llithro *v*, to glide, to slip
 Llithrol *a*, gliding, slipping
 Lliw -iau *n*, colour; figure. Lliw glas,
 indigo. Lliw coch, madder
 Lliwadwy *a*, colourable
 Lliwgar *a*, of good colour
 Lliwiant *n*, stain; reproach
 Lliwied *v*, to stain; to reproach
 Lliwio *v*, to colour, to dye; to blush
 Lliwiog *a*, having a colour
 Lliwlys *n*, dyeing plant; woad
 Lliwis *a*, of good colour
 Lliwydd -ion *n*, colourer, dyer
 Lliwyddiaeth *nf*, the art of dyeing
 Llo -i -iau *n*, calf
 Llob -au *n*, dolt, blockhead
 Lloc -iau *n*, mound; dam; fold
 Llocio *v*, to pen, to fold
 Llocust -iaid *n*, locust
 Lloches -au *nf*, refuge, hiding place
 Llochi *v*, to harbour; to fondle
 Llochiad, iaid *n*, encourager, harbourer
 Llochwes -au *nf*, covert, refuge
 Llochwyd *n*, secret covert
 Llochwyta *v*, to lurk, to hide
 Llod *n*, forcible utterance
 Llodedd *n*, state of craving
 Lloddes -au -i *nf*, girl, wench
 Llodi *v*, to reach out; to crave
 Llodig *a*, craving; brimming
 Llodigo *v*, to be in a craving state
 Llodineb *n*, lewdness, lust
 Llodrau *np*, trowsers, breeches
 Llodri *v*, to put on breeches
 Llodro *v*, to breech; to bedaggle
 Llodrog *a*, having breeches [maker
 Llodrwr, wyr, Llodrydd -ion *n*, breeches-
 Llodryn *n*, pair of breeches or trowsers
 Llodw *a*, spirting, squirting
 Llodwedd -i *nf*, mite, farthing
 Llodwy *n*, spirt, squirt
 Lloddi *v*, to solace, to soothe
 Lloedd *n*, abundance
 Lloer -au *nf*, the moon
 Lloeran, Lloeren -au -i *nf*, lunette; spot
 Lloercen -od *nf*, moon-calf, dolt
 Lloerenu *v*, to form spots
 Lloergan *n*, moonshine
 Lloergant -au *n*, the orb of the moon
 Lloeriad *n*, lunation
 Lloerig *a*, lunatic, crazy: *n*, lunatic
 Lloerigen *nf*, female lunatic
 Lloerigo *v*, to become lunatic
 Lloerigyn *n*, male lunatic
 Lloerni *n*, the moon's influence
 Lloerol *a*, lunar, lunary
 Lloes -au -ion *nf*, sigh, pang

Lloesedd *n*, languishment
 Lloesi *v*, to eject; to sigh, to groan
 Llof -au *n*, excrescence; polypus
 Llofelu *v*, to coax, to stroke
 Llofen -au *nf*, the fish burbot
 Llofenan *nf*, the burbot
 Llofi *v*, to handle; to bestow; to give
 Llofion *nf*, pickings, cullings
 Lloffen -au *nf*, the palm, the grasp
 Llofenan -od *nf*, weasel
 Llofres -au *nf*, branching of the ribs
 Llofrudd -ion *n*, murderer; remains
 Llofruddiaeth *nf*, murder, manslaughter
 Llofruddio *v*, to murder
 Llofyn, Llofn, -au *n*, whip, braid
 Llofynog, Llofnog *a*, having a whip
 Lloffa *v*, to glean
 Lloffiad *n*, gleanings
 Lloffion *np*, gleanings [rood-loft
 Lloffit -ydd *nf*, loft. Lloffit y grog, the
 Lloffwr, wyr *n*, gleaner
 Lloffyn -au *n*, bundle of gleanings [hire
 Llog -au *n*, compact; benefit; interest;
 Llogail, eiliau *n*, bracer; fence; crib; pen
 Llogawd, odau *nf*, space parted off;
 closet, cupboard; drawer; chancel
 Llogeilwydd *cn*, the eaves beam
 Llogell -au -i *nf*, partition; closet;
 drawer; pocket
 Llogellaid, eidiau *nf*, pocketful
 Llogellu *v*, to put up; to pocket
 Llogfarch, feirch *n*, hackney horse, hack
 Llogi *v*, to covenant; to hire; to lend
 Llogol *a*, relating to interest or hire
 Llogwrn, yrnod *n*, pigmy, dwarf
 Llogwydd *n*, chancel
 Llong -au *nf*, ship, vessel
 Llongan *nf*, small ship, smack [ships
 Llongborth, byrth, -au *nf*, harbour for
 Llongdor *n*, shipwreck [wreck
 Llongdoriad, Llongddylliad *n*, ship-
 Llongi *v*, to go on board ship, to embark
 Llongiadaeth *nf*, navigation
 Llongiadu *v*, to navigate
 Llonglwyth -i *n*, ship load, cargo
 Llonsaer, seiri *n*, shipwright, shipcar-
 penter, shipbuilder
 Llonsaeriaeth, Llonsaerniaeth *nf*, the
 art of shipbuilding
 Llongwr, wyr *n*, sailor, mariner [tion
 Llongwriaeth *nf*, seamanship; naviga-
 Llongwrio *v*, to work or navigate a ship
 Lloll *nf*, foolish talk, tattle
 Llolian, Llolio *v*, to babble, to prattle
 Llodyn *n*, babbler, tattler: *f* llölen
 Llom *af*, bare, naked, exposed: *m* llwm
 Llomen *nf*, naked female

- Llomi *v*, to make bare
 Llon *a*, cheerful, glad, pleased; jolly
 Llonaid *n*, fulness, fill, -ful. Llonaid llaw,
 Llonaid *a*, apt to be cheerful [handful
 Llonc *nf*, gulp, swallow
 Llonder, Llonedd *n*, cheerfulness, joy
 Loneiddio *v*, to render cheerful
 Lloni *v*, to solace, to gladden
 Lloniant, Llonwch *n*, inward pleasure
 Llonychu *v*, to make cheerful
 Llonydd *a*, at ease, at rest, quiet. Bydd-
 wch lonydd, be quiet
 Llonyddol *a*, tending to quiet
 Llonyddu *v*, to quiet, to appease, to calm
 Llonyddus *a*, of a quiet nature
 Llonyddwch *n*, quietness, quiet
 Llop -au *nf*, buskin; boot
 Llopan -au *nf*, sort of high shoe
 Llopanu *v*, to wear buskins
 Llopanwr, wyr *n*, buskin-maker
 Llor *n*, what bulges out; bulb
 Lloraid, eidiau *n*, floorful
 Llorf -au *nf*, pillar; shank [a harp
 Llorfdant, daunau *n*, the bass string of
 Llorio *v*, to lay a floor, to floor
 Lloriog *a*, floored; grovelling
 Llorion *np*, sweepings; bottoms
 Llorlen -i *nf*, floor-cloth; carpet
 Llorp -au *nf*, side beam; shank; shaft
 Llorpog *a*, having a side beam
 Llorwedd *a*, horizontal
 Llorwydd *np* (-en *nf*), laurel trees
 Llos *n*, what tends to consume: *a*,
 burning
 Llosg *n*, burn; heat; inflammation: *a*,
 burning. Llosg eira, chilblains.
 Llosg cylla, heartburn. Mynydd
 llosg, volcano, burning mountain
 Llosgaberth -au *n*, burnt sacrifice
 Llosgach *n*, unnatural lust, incest
 Llosgadwy *a*, combustible
 Llosged *n*, what is burnt
 Llosgedd *n*, state of burning
 Llosgen -i *nf*, blister (in pharmacy)
 Llosgfaen *n*, brimstone, sulphur
 Llosgfal -oedd *n*, burning mountain
 Llosgi *v*, to burn, to be burning, to
 scorch; to smart
 Llosgol *a*, burning, ignitive
 Llosgrach *np*, scabs of itch
 Llosgwannus *a*, wanton
 Llosgwanrwydd *n*, wantonness
 Llosgwrn, yrnau *n*, tail
 Llosgwy -on *n*, lava
 Llosgwydr -au *n*, burning-glass
 Llosgwynt -oedd *n*, scorching blast; si-
 llosgyrnog *a*, having a tail [moon
- Llosnur *n*, phosphorus
 Llost -au *nf*, dart; sting; tail
 Llosten -i *nf*, tail; genitals
 Llostio *v*, to form a tail
 Llostlydan, ain *n*, spattle-tail, beaver:
a, broad-tailed
 Llostodyn *n*, metre so called
 Llostruddyn -od *n*, bird called red-tail
 Llu -oedd *n*, throng; host, army
 Lluad *n*, thronging
 Lluadu, Lluo *v*, to throng, to flock
 Lluan *nf*, what glitters with light
 Lluanu *v*, to reflect light
 Lluarth -au *nf*, encampment
 Lluarthu *v*, to form a camp
 Lluch *n*, throw; glance
 Lluch *a*, darting; flashing
 Lluched *np* (-en *nf*), gleams, lightnings
 Llucheden *nf*, flash of lightning; fit of
 Lluchedeniad *n*, flashing [fever
 Lluchedenol *a*, gleaming, coruscant
 Lluchedenu *v*, to gleam, to flash, to
 Lluchediad *n*, coruscation [coruscate
 Lluchedol *a*, flashing
 Lluchedu *v*, to gleam, to flash
 Lluchedyn *n*, gleam, flash
 Lluchfa, fëydd *nf*, drift; throw
 Lluchfryd *a*, of ardent passion
 Lluchfrys *a*, of ardent haste
 Lluchio *v*, to throw, to fling, to pelt; to
 Lluchiol *a*, throwing, flinging [drift
 Lluchlam -au *n*, darting stride
 Lluchochr *n*, the coral
 Lluchwaew, weywyr *nf*, javelin, dart
 Lluchwres *n*, ardent heat
 Lluchynt *n*, violent onset [of ashes
 Lludlyd *a*, of the nature of ashes; full
 Lludw *n*, burnt remains, ashes. Dydd
 Mercher y Lludw, Ash-Wednesday
 Lludwad *n*, reducing to ashes
 Lludwlys -iau *n*, fleawort
 Lludwog, Lludlyd *a*, full of ashes
 Lludd -ion *n*, obstacle, hindrance, let
 Lludded -ion *nf*, obstruction; burden;
 Lluddediad *n*, defatigation [fatigue
 Lluddedig *a*, oppressed, fatigued
 Lluddedigaeth *nf*, fatigue; burden
 Lluddedu *v*, to fatigue; to be weary
 Lluddiannu *v*, to form an obstacle
 Lluddiant *n*, prevention, hindrance;
 obstruction, let
 Lluddias, Lluddio *v*, to obstruct; to
 Lluedd *n*, warfare, hostility [hinder
 Lluedda *v*, to carry on war, to wage war
 Llueddog *a*, having a host
 Llueddwr, wyr *n*, one who assembles
 an army; warrior

Lluest -au <i>n</i> , encampment; cottage,	Lluosogai, eion <i>n</i> , multiplicand
Lluestai, eion <i>nc</i> , campaigner [booth	Lluosogi <i>v</i> , to multiply
Lluestfa, fëydd <i>nf</i> , encampment	Lluosogwr, wyr <i>n</i> , multiplier
Lluestty, tai <i>n</i> , tent; cottage, hut	Llur -ion <i>n</i> , livid hue; gloom
Lluestv, to encamp	Llurgyn -oedd <i>n</i> , carcase, carrion
Lluestwr, wyr <i>n</i> , one who encamps,	Llurgynio <i>v</i> , to mangle, to mutilate
pitcher of tents	Llurig -au <i>nf</i> , coat of mail, armour
Llug -ion <i>n</i> , gleam; blotch	Llurigo <i>v</i> , to wear mail or armour
Llug <i>a</i> , tending to appear, partly seem-	Llurio <i>v</i> , to make livid
ing; dawning: <i>ad</i> , partly, in part,	Llurs -od <i>nf</i> , razorbill
Llugain <i>a</i> , teeming with light [half	Llus, Llusi <i>np</i> (-en <i>nf</i>), bilberries. Llus
Llugan <i>nc</i> , glare, glitter	duon bach, whortleberries
Lluganiad, Llugeiniad, Llugiant <i>n</i> , glit-	Llusern -au <i>n</i> , lantern, lamp
tering; polishing	Llulg -ion <i>n</i> , draught, drag
Lluganol <i>a</i> , tending to glitter	Llusgen <i>nf</i> , one that crawls along
Lluganu, Llugeinio <i>v</i> , to glitter; to pol-	Llusgenol <i>a</i> , creeping, dragging, drawing
Llugas <i>nf</i> , dawning of light [ish	Llusgenu <i>v</i> , to drag heavily
Llugdwym <i>a</i> , lukewarm	Llusgiad <i>n</i> , dragging, lugging
Llugdwymo <i>v</i> , to half heat	Llusgo <i>v</i> , to drag, to hale
Llugenydd -ion <i>n</i> , polisher	Lluswydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), bilberry shrubs
Llugfryd <i>a</i> , of lukewarm mind	Lluwch <i>n</i> , motes, dust, spray; drift
Llugiad <i>n</i> , breaking out, dawning	Lluwchio <i>v</i> , to dust; to spray; to drift;
Lluglawn <i>a</i> , full of light	to raise flue or motes
Llugorn, gyrn <i>n</i> , clarion, trumpet	Lluwchiol <i>a</i> , dusty; drifting; spraying
Llugyn <i>n</i> , beam of light	Llÿydd <i>n</i> , warfare, battle array
Llum <i>n</i> , what shoots to a point	Llÿydda <i>v</i> , to wage war [hostility
Lluman -au <i>n</i> , banner, standard, ensign	Llÿyddiaeth <i>nf</i> , Llÿyddiant <i>n</i> , warfare,
Llunanwr, wyr, Llunanydd -ion <i>n</i> ,	Llÿyddogi <i>v</i> , to make warlike
standard-bearer; ensign	Llÿyddol <i>a</i> , military, warring
Llumon -au <i>n</i> , beacon; chimney	Llÿyddu <i>v</i> , to wage war
Llun -iau <i>n</i> , form, shape, figure. Dydd	Llÿyddwr, wyr <i>n</i> , soldier, warrior
Llun, Monday	Llw -on, llyon <i>n</i> , exclamation; oath
Lluniadol <i>a</i> , formative	Llwch, Llychion <i>n</i> , dust, powder [beast
Lluniadu <i>v</i> , to form, to shape	Llwdn, llydnod <i>n</i> , young of animals,
Lluniaeth <i>n</i> , formation; design; support;	Llwf, llyfion <i>n</i> , exclamation; oath
providence; provisions, sustenance	Llwfr, llyfrion <i>a</i> , timid, cowardly, sot-
Lluniaethu <i>v</i> , to put in form; to pro-	tish: <i>n</i> , timid one, coward
vide sustenance	Llwff, llyffion <i>n</i> , jerk, hop, hobble
Lluniaidd <i>a</i> , shapely, well formed	Llwg, llygon <i>n</i> , what is bright; what is
Lluniannu <i>v</i> , to modify	livid; blotch; the scurvy
Lluniant <i>n</i> , formation	Llwg <i>a</i> , apt to break out; livid
Lluniauwr -au <i>n</i> , rule	Llwgr, llygrion <i>n</i> , galling, fretting;
Lluniedydd -ion <i>n</i> , delineator; artist	damage; corruption [f]lloim
Llunio <i>v</i> , to form, to shape; to figure	Llwrm <i>a</i> , bare, exposed; destitute, poor:
Lluniodri <i>v</i> , to organize	Llwinbren -au <i>n</i> , kiln spar=Llymbren
Lluniol <i>a</i> , formative, forming	Llwnc, Llwng <i>n</i> , gulp, swallow; the
Llunwedd -au <i>nf</i> , figure; modification	gullet
Llunweddu <i>v</i> , to figure; to modify	Llwpai, eiod <i>nf</i> , sow
Lluosbarth <i>a</i> , of many parts	Llwrf <i>a</i> , apt to go off; timid=Llwfr
Lluosdroed <i>a</i> , many-footed	Llwrw <i>n</i> , direction, tendency: <i>a</i> , preci-
Lluosedd <i>n</i> , multiplicity	pitant: forward: <i>pr</i> , towards: <i>ad</i> ,
Lluosenw <i>a</i> , multinominal	towards
Lluosgib <i>a</i> , multicapsular	Llwrwg <i>n</i> , dross, dregs, sediment
Lluosi <i>v</i> , to multiply	Llwry <i>n</i> , what is towards; provision:
Lluosog <i>a</i> , multitudinous, abundant,	<i>a</i> , precipitant; forward: <i>pr</i> , towards:
numerous; plural [tion	<i>ad</i> , towards, straightway
Lluosogaeth, Lluosiaeth <i>nf</i> , multiplica-	Llws, llyson <i>n</i> , what shoots off; slime

Llwt <i>n</i> , what parts off; tail; kennel	Llwynoges -au <i>nf</i> , bitch fox, vixen
Llwtrach <i>cn</i> , slimy matter	Llwynogwydd <i>nf</i> , bergander
Llwth, llythion <i>n</i> , glibness; gulp; greed	Llwynogyn <i>n</i> , young fox, fox's cnd
Llwth <i>a</i> , glib, slippery; greedy	Llwynwst <i>nf</i> , lumbago
Llwy -au <i>nf</i> , spoon; spatle	Llwyo <i>v</i> , to use a spoon [altogether]
Llwyaid, eidiau, Llwyaraid, eidiau <i>nf</i> , spoonful	Llwyr <i>a</i> , utter, clean: <i>ad</i> , quite, totally
Llwyar, erau <i>nf</i> , spoon, shovel	Llwyrbryn <i>n</i> , full purchase
Llwyarn, erni <i>nf</i> , trowel, spatle	Llwyrdeb, Llwyredd <i>n</i> , completeness
Llwyaru <i>v</i> , to spoon, to shovel	Llwyrdda <i>a</i> , completely good [entireness]
Llwybr -au <i>n</i> , path, track. Llwybr Llaethog, the Milky Way, Galaxy	Llwyrdwrwg <i>a</i> , completely bad
Llwybraidd <i>a</i> , serving as a path	Llwyrles <i>n</i> , universal benefit
Llwybreidd <i>n</i> , passableness	Llwyrwad <i>n</i> , complete denial
Llwybreiddio <i>v</i> , to make passable	Llwyrwaith <i>n</i> , complete work
Llwybro <i>v</i> , to go a course	Llwyrwys -ion <i>nf</i> , general summons
Llwybrol <i>a</i> , belonging to a path	convocation, diet
Llwyd <i>a</i> , brown; gray. Papyr llwyd, brown paper. Llwyd y baw, Llwyd y gwrych, hedge sparrow	Llwys <i>a</i> , clear, clean; pure, holy
Llwydedd <i>n</i> , grayness; mouldiness	Llwys -edd <i>n</i> , purity; sanctitude
Llwydgoch <i>n</i> , rasset colour: <i>a</i> , of do.	Llwysiad <i>n</i> , purging; hallowing
Llwydiad <i>n</i> , making gray [poppy]	Llwyso <i>v</i> , to clear; to sanctify
Llwydlas <i>a</i> , grayish blue: <i>n</i> , horned	Llwsyg <i>a</i> , cleanly; hallowed
Llwydni, Llwydi <i>n</i> , grayness; mouldiness [turn mouldy]	Llwyth -au <i>n</i> , tribe
Llwydo <i>v</i> , to turn gray; to brown; to Llwydrew <i>n</i> , hoar frost	Llwyth -i <i>n</i> , load, burden
Llwydrewi <i>v</i> , to cast hoar frost	Llwythiad <i>n</i> , burdening, loading
Llwydwyn <i>a</i> , drab colour, grayish white	Llwytho <i>v</i> , to burden, to load
Llwydd <i>n</i> , success, prosperity	Llwythog <i>a</i> , burdened, loaded
Llwyddgar <i>a</i> , prosperous, lucky	Llwythol <i>a</i> , burdening, loading
Llwyddiannol <i>a</i> , prospering	Llyad <i>n</i> , licking, lick; slap
Llwyddiannu <i>v</i> , to prosper	Llyarth -au <i>nf</i> , gentle rise, slope
Llwyddiannus <i>a</i> , fortunate [or lucky]	Llych <i>n</i> , what is flat; squat, sculk
Llwyddiannuso <i>v</i> , to make prosperous	Llychiannu <i>v</i> , to pulverize
Llwyddiant, iannau <i>n</i> , success, prosperity	Llychiant <i>n</i> , powdering
Llwyddineb <i>n</i> , prosperity	Llychineb <i>n</i> , dustiness [powd]
Llwyddo <i>v</i> , to succeed, to prosper	Llychio <i>v</i> , to reduce to dust; to dust;
Llwyddol, Llwyddus <i>a</i> , prosperous, lucky	Llychiog, Llychlyd <i>a</i> , dusty, full of du
Llwyeidio <i>v</i> , to take a spoonful	Llychlydo <i>v</i> , to render dusty
Llwyf, Llwyfan -au <i>nf</i> , form, frame; loft, platform: <i>cn</i> , elm	Llychlyn -oedd <i>n</i> , gulf; brooklime
Llwyfanen, Llwyfen, -au <i>nf</i> , the elm	Llychol <i>a</i> , squatting, cowering, scull ing; flattening
Llwyfo <i>v</i> , to make a platform	Llychu <i>v</i> , to squat, to cower
Llwyg -au -od <i>n</i> , turn round; mite	Llychw <i>a</i> , of a dusty quality
Llwygiant <i>n</i> , turning; maze	Llychwin <i>a</i> , dusty; blotted; soiled
Llwygo <i>v</i> , to turn round; to be in a maze; to be restive	Llychwino <i>v</i> , to make or become dust; to become of a dusky hue; to tarnis to soil
Llwygol <i>a</i> , being mazed; restive	Llychwyr -on <i>n</i> , decline of light; tw
Llwyn -i <i>n</i> , grove; bush	Llychyn <i>n</i> , particle of dust [lig]
Llwyn -au <i>nf</i> , the loin	Llyd -oedd <i>n</i> , breadth, extent=Lled
Llwynhidl <i>n</i> , the ribwort	Llydan <i>a</i> , broad, wide, spacious
Llwynin <i>a</i> , of the grove	Llydander, Llydandra, <i>n</i> , broadnes
Llwyno <i>v</i> , to become a grove	breadth, latitude
Llwynog -od <i>n</i> , fox	Llydandroed <i>a</i> , broad-footed
Llwynogaidd <i>a</i> , like a fox, foxy	Llydanddail <i>a</i> , broad-leaved
	Llydanedd <i>n</i> , broadness, width
	Llydaniad <i>n</i> , dilation; diffusion
	Llydanu <i>v</i> , to expand, to dilate; to c
	Llydiad <i>n</i> , expanding [ffu
	Llydmiad <i>n</i> , casting of young

Llydnig <i>nf</i>, small animal Llydnu <i>v</i>, to bring forth, to foal Llydynn <i>n</i>, little animal Llydu <i>v</i>, to expand, to dilate=Lledu Llydw <i>n</i>, abundance, enjoyment Llydd <i>a</i>, diffused, expanded Llyddo <i>v</i>, to diffuse, to pour Llyddus <i>a</i>, diffusive, pouring Llyerw <i>a</i>, subtle, delicate, fine=Llerw Llyest -oedd <i>n</i>, polypus Llyf -ion <i>n</i>, stretch out; licking Llyfan -au <i>nf</i>, string, rope Llyfanog <i>nf</i>, the liverwort=Llinwydd Llyfantws <i>n</i>, burst-cow fly Llyfanu <i>v</i>, to string, to bind Llyfanwst <i>nf</i>, disease in cattle Llyfas -au <i>nf</i>, venture, attempt [suming Llyfasol <i>a</i>, venturesome, daring; pre- Llyfasu <i>v</i>, to venture, to attempt, to presume, to dare Llyfeb -ion <i>nf</i>, juration, swearing Llyfelod <i>np</i>, tumours Llyfelfu <i>v</i>, to devise, to guess; to level Llyfelyn <i>n</i>, sty on the eye Llyfen -au -i <i>nf</i>, the loin=Llwyn <i>f</i> Llyfenol <i>a</i>, relating to the loin, lumbar Llyferth -ion <i>n</i>, stretched state; fatigue Llyferthedd <i>n</i>, wearisomeness, state of Llyferthiant <i>n</i>, defatigation [fatigue Llyferthin <i>a</i>, exhausted, wearied [ing Llyferthol, Llyferthus <i>a</i>, wearisome, tir- Llyferthu <i>v</i>, to fatigue; to be wearied Llyfi <i>n</i>, what is slimy; snivel Llyfio <i>v</i>, to snivel Llyfiol <i>a</i>, snivelling [llefn Llyfn <i>am</i>, smooth, sleek, even, level: <i>f</i> Llyfnder <i>n</i>, smoothness, sleekness Llyfnhâd, Llyfniad <i>n</i>, making smooth Llyfnhau <i>v</i>, to smooth; to level; to polish Llyfnu <i>v</i>, to smooth, to make level; to Llyfol <i>a</i>, lambative, licking [harrow Llyfr -au <i>n</i>, book. Llyfr sol, music book Llyfr <i>n</i>, what drags, the heel of a drag Llyfran -au <i>nc</i>, little book, pamphlet Llyfrder <i>n</i>, cowardliness Llyfrfa -oedd <i>nf</i>, Llyfrdy, dai <i>n</i>, library Llyfrgell -oedd <i>nf</i>, library, bookcase Llyfrgi, gwn <i>n</i>, coward, poltroon [jected Llyfrhau <i>v</i>, to render timid; to be de- Llyfrith <i>a</i>, eruptive; pimpled Llyfrithen <i>nf</i>, pimple; sty Llyfrithiad <i>n</i>, eruption Llyfritho <i>v</i>, to break out as a rash Llyfrithol <i>a</i>, eruptive Llyfrol <i>a</i>, relating to books [ography Llyfroniaeth, Llyfroyddiaeth <i>nf</i>, bibli- Llyfrothen -od <i>nf</i>, gudgeon	Llyfrv <i>v</i>, to put in a book, to book Llyfrwerthwr, wyr, Llyfrwerthydd -ion <i>n</i>, bookseller Llyfrwr, wyr <i>n</i>, bookman, librarian Llyfryddiaeth <i>nf</i>, bibliography Llyfryn -au <i>n</i>, little book, pamphlet Llyfu <i>v</i>, to lick with the tongue Llyffan -od -iaid, Llyffant, aint -od <i>n</i>, what hops; frog; toad. Llyffan du, toad Llyffiantu, Llyffanu <i>v</i>, to hop as a frog Llyffeth <i>nf</i>, spring up; hop Llyffethar, eiriau <i>nf</i>, fetter; clog; fetlock Llyffetheirio <i>v</i>, to shackle; to fetter Llyffethr, Llyffethyr -on <i>n</i>, the fetlock- Llyg -od <i>n</i>, mouse; shrew [joint Llygad, aid -au <i>n</i>, eye Llygadawl <i>a</i>, dull-sighted Llygad-ddu, Llygeittu <i>a</i>, black-eyed Llygaden <i>nf</i>, glance of light Llygadfrith <i>a</i>, wall-eyed Llygadgall <i>a</i>, squinting outwardly Llygadgam <i>a</i>, of winking eye Llygadgamu <i>v</i>, to wink the eye Llygadglaf <i>a</i>, having a sore eye Llygadgoch <i>a</i>, red-eyed, blear-eyed Llygadgoll <i>a</i>, having lost an eye Llygadgraff <i>a</i>, keen-eyed, sharp-sighted Llygadlas <i>a</i>, blue-eyed [playful eye Llygadlon <i>a</i>, having a merry eye, of a Llygadlym <i>a</i>, keen-eyed, sharp-eyed Llygadog <i>a</i>, having an eye; sharp-eyed Llygadol <i>a</i>, belonging to the eye, oph- Llygadronca <i>a</i>, hollow-eyed [thalmic Llygadrudd <i>a</i>, having a red eye Llygadydd <i>a</i>, loose-eyed; felonious Llygadyrthiad <i>n</i>, staring, gazing Llygadyrthu <i>v</i>, to stare, to gaze Llygadwib <i>a</i>, of a roving eye Llygadwyr <i>a</i>, squint-eyed, gimlet-eyed Llygaeron <i>np</i>, cranberries, bogberries Llygas <i>nf</i>, splendour, shining light Llygedyn, Llygeidyn, -au <i>n</i>, glance of Llygeidiog <i>a</i>, having eyes [light Llygeirin <i>np</i>, bogberries Llygliw <i>n</i>, mouse colour: <i>a</i>, of do. Llygo <i>v</i>, to cast a splendour Llygol <i>a</i>, brightning; livid Llygoden, llygod <i>nf</i>, mouse. Llygod Ffrenig, Llygod mawr, rats Llygota, yrn <i>n</i>, lamp, lantern Llygota <i>v</i>, to catch mice Llygotwr, wyr <i>n</i>, mouse-catcher; rat- catcher; mouser: <i>f</i> llygotwraig Llygrad <i>n</i>, corrupting, spoiling Llygradwy <i>a</i>, corruptible Llygrawd <i>n</i>, adulteration

- Llygredig *a*, corrupted, corrupt, depraved, damaged
 Llygredigaeth *nf*, corruption
 Llygredd *n*, corruptness, depravity
 Llygriad *n*, corrupting
 Llygrol *a*, corruptive, damaging
 Llygroldeb *n*, corruptibility
 Llygru *v*, to corrupt; to gall
 Llygrwr, wyr *n*, corrupter, spoiler, de-
 Llygu *v*, to break out; to spot [praver
 Llygwyn *n*, the herb orach
 Llynges -au *nf*, fleet, navy
 Llyngesog *a*, having a fleet: *n* -ion,
 Llyngesol *a*, relating to a fleet [admiral
 Llyngesor -ion *n*, admiral
 Llyngesu *v*, to form a fleet [miral
 Llyngeswr, wyr, Llyngesydd -ion *n*, ad-
 Llyngyr *np* (-en *nf*), worms, maw-
 worms [f]lem
 Llym *a*, sharp, keen, acute, penetrating:
 Llyma *v*, *imper*, lo here, behold
 Llymaid, eidiau *n*, sup, sip, drop
 Llyman -od *n*, naked one
 Llymant *n*, prying about [magic tricks
 Llymanta *v*, to pry about; to perform
 Llymarch, llymeirch *n*, oyster
 Llymder, Llymedd *n*, sharpness, keen-
 ness; severity [destitution
 Llymder, Llymdra *n*, bareness, poverty,
 Llymdost *a*, acrimonious, severe
 Llyndro *a*, angular
 Llymedras -au *nf*, whetstone
 Llymeidfwyd *n*, spoon meat
 Llymeidio *v*, to sup, to sip
 Llymeitai, eion, Llymeitiwr, wyr *n*,
 bibber, one who sips continually;
 tippler [sip; to tipple
 Llymeitia, Llymeitian, Llymeitio *v*, to
 Llymes *nf*, one who is bare
 Llymesg, Llymest *a*, bare; unsaddled
 Llymgi, gwn *n*, sorry dog
 Llymglwm, glynau *n*, hard knot
 Llymgoes *a*, bare-legged
 Llymbau *v*, to make keen, to sharpen;
 to make bare
 Llymhun *nf*, fainting fit
 Llymhuno *v*, to faint away
 Llymin *a*, of a sharp quality
 Llyminog *a*, keen, intense
 Llymio *v*, to make bare
 Llymnoeth *a*, stark naked
 Llymriaid *np* (llymriën *nf*), sand eels
 Llymriëitia *v*, to catch sand eels
 Llymrig *a*, crude, raw, harsh [rawness
 Llymrigedd *n*, harshness, crudeness,
 Llymru, Llymruwd *n*, wash-brew; flum-
 mery, sour oatmeal boiled and jellied
 Llymsi *a*, sluggish, spiritless; flimsy
 Llymu *v*, to sharpen, to whet
 Llymun *a*, bare, naked
 Llymus *a*, of a sharp quality
 Llymwas, weision *n*, sharper
 Llymwydd *np* (-en *nf*), kiln spars
 Llymyn *n*, Llyman *nc*, bare one; sorry
 fellow
 Llymysten -od *nf*, sparrow-hawk
 Llymystryn *n*, lank figure
 Llyn -oedd -au *n*, lake. Yn llyn, thus
 Llŷn *a*, proceeding; contagious
 Llŷna *v*, to tipple, to booze
 Llŷna *v*, *imper*, lo there, behold
 Llŷnan *nf*, particle; proceed
 Llŷnclyn -oedd *n*, vortex, gulf
 Llŷncoes *n*, spavin
 Llŷncoel *a*, tending to swallow
 Llŷncu *v*, to swallow, to gulp
 Llŷnedd *nf*, the preceding year
 Llŷneiddio *v*, to liquify
 Llŷngranc -od *n*, a wen
 Llŷnio *v*, to form a pool
 Llŷniog *a*, having pools
 Llŷnmeirch *n*, glanders
 Llŷnol, Llŷnorog *a*, liquid; humoural
 full of humours
 Llŷnor -od, Llŷnoryn *n*, pustule, abscess
 Llŷnori *v*, to imposthume, to form
 Llŷnoriad *n*, imposthumation [pustul
 Llŷnu *v*, to spread contagion
 Llŷnw *n*, collection of liquid
 Llŷnwyn -au *n*, puddle, plash
 Llŷnywn *n*, forming of humours; plagu
 Llŷvo *v*, to reach out; to liek
 Llŷvol *a*, lambative, licking [shore; se
 Llŷr -ion *n*, duct, course; udder; brink
 Llŷre *a*, gliding, streaming
 Llŷren *nf*, Llŷriad, -iaid *n*, water-plantai
 Llŷry -on *nf*, what glides or stretch
 out; stream: -od *n*, tortoise [alon
 Llŷryad, aid *n*, what glides or creep
 Llŷryo *v*, to glide on the stream
 Llŷs -oedd *n*, court, hall, palace; slime
 Llŷsaidd *a*, court-like, courtly [refuse
 Llŷsau *np* (llysieuyn *n*), herbs, plants=
 Llŷsblant *np*, step-children [Llysia
 Llŷschwaer, chwiorydd *nf*, step-sister
 Llŷsdad -au *n*, step-father
 Llŷsdy, dai *n*, court-house, guild-hall
 Llŷseiddio *v*, to render courtly
 Llŷsenw -au *n*, cognomen; nickname
 Llŷsenwi *v*, to give a surname or cog
 nomen; to nickname
 Llŷsewyn *n*=Llysiuyn (S.W.)
 Llŷsfab, feibion *n*, step-son
 Llŷsfam -au *nf*, step-mother

Llyserch -ed *nf*, step-daughter
 Llysfil -od *n*, zoophyte
 Llysfrawd, frodyr *n*, step-brother
 Llysfwyd *n*, loathing of food
 Llysg -on *n*, rod, wand
 Llysgbren -au -i *n*, billet, stick
 Llysgenad -au -on, *nc*, Llysgenadwr, *wyr*
n, ambassador
 Llysgenadaeth *nf*, embassy; diplomacy
 Llysgenadol *a*, diplomatic; ambassa-
 dorial
 Llysiad, Llysiant *n*, setting aside, ex-
 ception; rejection, refusal
 Llysiau *np* (llysieuyn *n*), herbs, plants
 Llysieu *v*, to collect plants
 Llysieuath *nf*, botany
 Llysieu dy, dai *n*, conservatory
 Llysieuedd *n*, herbaceousness
 Llysieu lyfr -au *n*, herbal
 Llysieu *v*, to produce plants
 Llysieuol *n*, relating to plants, botanical
 Llysieuwr, *wyr*, Llysieu ydd -ion *n*,
 botanist; herbalist
 Llysieuyn, llysiau *n*, plant, herb
 Llysiol *a*, separating; rejecting
 Llysl yn -oedd *n*, mucilage
 Llysnaf *n*, running of snivel
 Llysnafedd *n*, snivel, mucus
 Llysnafol *a*, snivelly, mucous
 Llysnafu *v*, to snivel
 Llysofydd -ion *n*, botanist
 Llysofyddiaeth *nf*, science of herbs,
 Llysol *a*, belonging to a court [botany
 Llyst *n*, vessel to hold liquor
 Llystyn -au *n*, recess, lodgement
 Llysu *v*, to part off; to loath; to reject,
 to refuse; to disallow
 Llysw *n*, glutinous matter
 Llyswen -od, llyswod *nf*, eel. Llyswen,
 bendoll, lamprey
 Llyswena *v*, to catch eels
 Llytrod *n*, filth, garbage
 Llytroda *v*, to collect filth
 Llytrodedd *n*, filthiness
 Llytrodiaid *n*, breeding of filth
 Llytrodol *a*, breeding filth
 Llyth *a*, flat; flaccid, soft; base
 Llythi *np*, flounders, flatfish
 Llythiad *n*, rendering flaccid
 Llythiant *n*, flaccidity, debility, feeble-
 ness; softness
 Llythien *nf*, flounder, flatfish [tendency
 Llythol, Llythus *a*, flaccid, of a flaccid
 Llythrod *cn*, rubbish, garbage
 Llythyn *n*, weakling
 Llythyr *n*, engraved character; letter,
 epistle. Yn llawu llythyr, distinctly

Llythyr *cn*, letters (of the alphabet)
 Llythyraeth *nf*, orthography
 Llythyrdref -i *nf*, post-town
 Llythyrdy, dai *n*, post-office
 Llythyrdysg *n*, knowledge of letters
 Llythyredigaeth *nf*, lettering, cutting of
 letters
 Llythyreg -au *nf*, grammar; the science
 of written language; orthography
 Llythyregai, eion *nc*, grammarist
 Llythyregol *a*, grammatical
 Llythyren -au *nf*, letter; type
 Llythyreniaeth *nf*, orthography
 Llythyrenol *a*, literal
 Llythyrenu *v*, to letter; to spell
 Llythyrenydd -ion *n*, type-founder
 Llythyryfa -oedd *nf*, post-office
 Llythyrglud -ion *n*, mail coach
 Llythyrgod -au *nf*, letterbag, mail
 Llythyriant *n*, literature
 Llythyrog *a*, of letters, literary, lettered.
 Llythyrogiol, literates
 Llythyrol *a*, literal; literate, literary
 Llythyru *v*, to letter; to spell
 Llythyrydd -ion *n*, letter-writer
 Llythyryn -au *n*, billet, note
 Llyo *v*, to lick with the tongue
 Llyw -iau *n*, ruler; rudder. Llyw
 morthwyl, the back of a hammer
 Llywaeth *nf*, guidance, rearing
 Llywed, Llywed u *v*, to rule, to guide
 Llywed iad *n*, ruling; steering
 Llywed ydd -ion *n*, director; pilot
 Llywed yddes -au *nf*, governess
 Llywed yddiaeth *nf*, directorship; go-
 vernance; pilotage
 Llywel -ion *n*, horizon
 Llyweli *n*, the limit of vision
 Llywelu *v*, to form an horizon
 Llywenydd *n*, western horizon
 Llyweth -au, Llywethan *nf*, muscle;
 handful; ringlet
 Llywethog *a*, muscular, brawny; in ring-
 Llywethol *a*, muscular [lets
 Llywethu *v*, to become muscular
 Llywiadaeth *nf*, guidance, direction
 Llywiadol *a*, directive, steering, direct-
 Llywiadu *v*, to direct, to rule [ing
 Llywiadur -iaid *n*, director, ruler
 Llywiadures -au *nf*, governess
 Llywiaduriaeth *nf*, directorship, govern-
 Llywiaeth *nf*, guidance, rule [ance
 Llywiannol *a*, directive
 Llywiannu *v*, to direct, to rule
 Llywiant *n*, direction, rule
 Llywiawd *n*, governance
 Llywiawdwr, *wyr* *n*, governor

Llywiawdraeth *nf*, governorship
 Llywiedigaeth *nf*, governance
 Llywiedydd -ion *n*, governor
 Llywiedyddes -au *nf*, governess
 Llywiedyddiaeth *nf*, directorship, go-
 Llywiedyddol *a*, directorial [vernorsnip
 Llywio, Llywiedu *v*, to rule, to direct;
 to steer
 Llywiodres, Llywodres, -au *nf*, governess
 Llywiog, Llywiol *a*, having guidance,
 directing, guiding
 Llywion *np*, flying particles
 Llywiwr, llywyr *n*, steersman
 Llywodraeth *nf*, government
 Llywodraethol *a*, governing, ruling
 Llywodraethu *v*, to govern, to rule, to
 direct
 Llywodraethwr, wyr *n*, governor, ruler
 Llywy *a*, of passing beauty
 Llywydd -ion *n*, director; president
 Llywyddes -au *nf*, female president
 Llywyddiaeth *nf*, presidency
 Llywyddol *a*, presidential [side
 Llywyddu *v*, to act as president, to pre-
 Llywyn *n*, the extreme of light; the west
 Llywynol *a*, occidental, west
 Llywynydd *n*, occident, west

M.

Ma -oedd *nf*, place, spot, space; state:
 used in composition, the derivatives
 having commonly two plurals, as porfa,
 porfaoedd or porföydd
 Mab, meibion, meib *n*, male; boy; son
 Mabaidd *a*, boyish, childlike
 Maban -od *n*, babe, baby
 Mabanaidd *a*, babyish, childish
 Mabandod *n*, childhood, infancy
 Mabaneiddio *v*, to become a baby
 Mabanoed *n*, childhood
 Mabanu *v*, to make or become as a baby
 Mabddall *a*, blind from birth
 Mabddysg *n*, infantile tuition; accident
 Mabgainc, geinciau *nf*, shoot; sucker
 Mabgar *a*, fond of children
 Mabgath -od *nc*, kitten
 Mabgoll *nf*, the poppy
 Mabgorn, mebgryn *n*, core of a horn
 Mabiliaeth *nf*, childhood, infancy
 Mabiliaethu *v*, to treat as a child
 Mabiliaith *nf*, childish prattling
 Mabin *a*, juvenile, youthful
 Mabineiddio *v*, to make as a child
 Mabinog *a*, juvenile, infantine
 Mabinogi, ogion *n*, infancy; juvenile
 tale; romance

Mablan -au *nf*, burying place
 Mabliw -iau *n*, reflected hue
 Mablygad, aid *n*, the pupil of the eye
 Mabmaeth -od *n*, foster-son
 Maboed *n*, Mabolaeth *nf*, childhood, in-
 fancy; minority
 Mabol *a*, like a child; filial
 Mabolgamp -au *nf*, juvenile game
 Mabolh *v*, to become as a child
 Mabon -iaid *n*, youth; hero
 Mabsant -au *n*, patron saint
 Mabsanta *v*, to canonize
 Mabradd -au *nf*, bachelor's degree
 Mabwraig, wragedd *nf*, virago; scold
 Mabwys *n*, adoption of a son
 Mabwysiad *n*, affiliating; adoption
 Mabwysiadol *a*, relating to the adop-
 tion of a child, adoptive
 Mabwysio, Mabwyso, Mabwysiadu *v*, to
 adopt a son, to affiliate; to adopt
 Macai, eiod *nc*, maggot, grub
 Maceiad, aid *n*, maggot, grub
 Macon *np*, berries=Bacon
 Macrell, mecryll, Macrellyn *n*, mackere
 Macsu *v*, to brew (S.W.) = Darllav
 (N.W.) [brewer-woman
 Macswr, wyr *n*, brewer. Macswraig
 Macwy -aid *n*, youth, boy, youngster
 Mach, meichiau *n*, security, surety, bai
 Machdaith, deithiau *nf*, dam, embank
 Machiad *n*, making secure [men
 Machlud *n*, setting, going down
 Machludiad *n*, setting
 Machludo, Machlud *v*, to be obscured
 to set, to go down
 Machwy -on *n*, bay, inlet
 Mad -ioedd *nf*, what proceeds; reptile
 good, benefit. Y fad felen, basilisk
 Mad *a*, good, beneficial
 Madalch *n*, agaric, toadstool, fungus
 Madalchaidd *a*, viscous, viscid
 Madalchu *v*, to produce agaric
 Madarch *n*, agaric, toadstool; cork
 Madarchaidd *a*, tough like agaric
 Madarchen *nf*, agaric
 Madarchu *v*, to produce agaric
 Mad-ddall -od *nf*, blind-worm
 Madedd *n*, benefit, goodness
 Maden *nf*, she-fox, vixen
 Madfall -od, feillod *nf*, newt, eft
 Madfelen *nf*, the knapweed
 Madgall -od *nf*, lizard, newt
 Madiad *n*, benenitng
 Madiain *a*, beneficent, bounteous
 Madog *a*, tending forward, goodly
 Madog -od *n*, fox, reynard
 Madol *a*, tending to advance, goodly

Madraidd *a*, tending to fester
 Madreddog *a*, putrescent; addled
 Madreddol *a*, putrefactive
 Madreddu *v*, to generate pus, to putrefy
 Madroedd *np*, putrid bodies
 Madron *np*, collection of humours
 Madrondod *n*, dizziness
 Madroni *v*, to make or become dizzy
 Madru *v*, to putrefy, to fester
 Madrudd -ion *n*, marrow
 Madruddo *v*, to form or become marrow
 Madruddog *a*, having marrow
 Madruddyn *n*, marrow. Madruddyn y
 cefn, spinal marrow, spinal cord
 Madrwy -od *nf*, newt, eft
 Madryn *n*, epithet for a fox, reynard
 Madu *v*, to render productive
 Madw *a*, tending to benefit
 Madws *n*, fullness of time
 Madyn *n*, epithet for a fox; reynard
 Madywydd *n*, the sweetgale [to let go
 Maddeu *v*, to remit, to pardon, to forgive;
 Maddeuant *n*, remission, pardon, for-
 giveness [giving
 Maddeugar *a*, disposed to remit, for-
 Maddeuol *a*, remitting, forgiving
 Maddeuwr, wyr *n*, forgiver, pardoner;
 liberator
 Mae *v*, is, are; there is, there are
 Maedd *n*, buffet, banging about
 Maeddgen -ion *nf*, buffet on the head;
 Maeddol *a*, buffetting, banging [beating
 Maeddu *v*, to buffet, to bang
 Mael, meillion *nf*, gain, profit, advantage;
 what is worked: *n*, iron, steel
 Maela *v*, to seek for profit
 Maelan -au *nf*, shop
 Maeldref -i *nf*, market town
 Maeldoll -au *nf*, the tariff
 Maelera *v*, to traffic, to trade
 Maeleriad, Maeliad *n*, trafficking
 Maeleriaeth *nf*, traffic, trade
 Maelfa -oedd *nf*, mart, market; shop
 Maelged -ion *nf*, tribute; toll
 Maelgi, gwn *n*, the angel fish
 Maeliant *n*, advantage, gain
 Maelier -on *n*, trafficker
 Maelieres -au *nf*, chapwoman
 Maelierwr, wyr *n*, merchant
 Maelio *v*, to profit, to gain, to trade
 Maelor -au, -oedd *nf*, mart, market
 Maelota *v*, to gain by traffic
 Maelotai, eion *nc*, retailer
 Maelwr, wyr *n*, retailer, shopkeeper
 Maen, meini, main *n*, stone. Maen ehed.
 Maenan *nf*, cob, soft stone [loadstone
 Maendo -ion *n*, stone covering;

Maendrychiad *n*, lithotomy
 Maeneiddiad *n*, lapidification
 Maenfan -au *nf*, the bezel of a ring
 Maenfedd -au -i *n*, stone supulchre
 Maenglawdd, gloddiau *n*, stone quarry
 Maenol *a*, of stone, stony
 Maenol -au *nf*, dale, manor
 Maenor -au *nf*; manor, district
 Maensaer, seiri *n*, stone mason
 Maenu *v*, to turn to stone; to petrify;
 Maenydd -ion *n*, lapidary [to stone
 Maer, meiri, -od *n*, steward; mayor: *f*
 Maerdref -i *nf*, dairy hamlet [maeres
 Maerdy, dai *n*, dairy house
 Maeres, Maerones, -au *nf*, dairy-woman
 Maeronaeth *nf*, dairy farming
 Maeroni *n*, dairy husbandry [man
 Maeronydd -ion, Maeronwr, wyr *n*, dairy-
 Maes, meusydd *n*, open field, plain,
 field. I maes, out, from within. Colli'r
 maes, to be vanquished
 Maes *ad*, out, from within
 Maesa *v*, to turn out; to evacuate
 Maesdir -oedd *n*, champaign land
 Maesiad *n*, taking of the field
 Maeslywydd -ion *n*, fieldmarshal
 Maesol *a*, belonging to the field, cham-
 Maessyng *v*, to trample about [paign
 Maeth -ion *n*, nurture; fosterage
 Maethu *v*, to nourish; to foster
 Maethawd *n*, cherishing
 Maethdad -au *n*, foster-father
 Maethen *nf*, pampered one
 Maethfab, feibion *n*, foster-son
 Maethfam -au *nf*, foster-mother
 Maethferch -ed *nf*, foster-daughter
 Maethiad *n*, nourishing
 Maethiannus *a*, nutrimental, nutritious
 Maethiant, iannau *n*, nourishment
 Maethid *n*, nurture, feeding
 Maethidiol *a*, nutrimental
 Maethineb *n*, nourishment
 Maethol *a*, nurturing; fostering
 Maethran *nf*, mess company
 Maethu *v*, to nourish, to foster, to cher-
 Maethus *a*, alimentary, nutritive [ish
 Mafon *np* (-en *nf*), raspberries
 Mafonwydd *np* (-en *nf*), raspberry
 Mag *nf*, act of nursing, nurture [bushes
 Magad *n*, brood; multitude
 Magaden *nf*, nursling
 Magawd *n*, nurturing [supports fire
 Magdan *n*, combustible, tinder, what
 Magddu *nf*, fountain of blackness
 Magfa, feydd *nf*, nursing place, nursery
 Magi *n*, principle of generation, breeding
 Magiad *n*, breeding, rearing

- Magiaid *np*, worms, grubs
 Magien, iod *nf*, worm, glow-worm
 Magl -au *nf*, snare, gin, springe; mesh of a net; web on the eye [ing
 Magledigaeth *nf*, entanglement; mesh-
 Maglen *nf*, springe, gin; mesh
 Maglog *a*, entangled, snared
 Maglu *v*, to snare, to mesh, to entangle
 Magnel -au *n*, gun, cannon
 Magnelfa, fëydd *nf*, battery
 Magodorth *n*, suppression
 Magol *a*, nursing, breeding
 Magon *np*, berries; clusters
 Magu *v*, to breed; to rear; to nurse; to
 Magwriaeth *nf*, nourishment [bring up
 Magwy -on *n*, cluster, bunch
 Magwyad *n*, clustering
 Magwyr -ydd *nf*, wall; enclosure
 Magwyren *nf*, wall of a building
 Magwyriad *n*, raising of a wall
 Magwyro *v*, to wall; to enclose
 Mai *n*, month of May; field; *c*, that
 Maid *n*, what separates or limits
 Maidd *n*, whey; curds and whey
 Maig, meigion *nf*, sudden turn, hap
 Mail, meiliau *nf*, bowl, basin
 Main *a*, fine, slender, thin. Main y cefn,
 Y main gefn, small of the back.
 Main y goes, small of the leg
 Mainc, meinciau *nf*, bench, seat [tity
 Maint *n*, size, magnitude, bigness, quan-
 Maintioli *n*, size, bigness
 Maip *np* (meipen *nf*), turnips (N.W.)
 =Erfin (S.W.)
 Mais, meisiau *nf*, device, contrivance
 Maith *a*, ample; tedious, long
 Mal *a*, trivial, small; light; *ad*, as; like,
 so; in the same manner as
 Mâl *n*, what extends; what is produced:
 bounty; what is ground
 Mâl *a*, ductile; smooth, glib
 Malaith, leithion *n*, chilblain
 Maldod *n*, levity; dalliance; fondness;
 delight [with levity
 Maldodi *v*, to dally, to fondle, to act,
 Maldodus *a*, apt to dally
 Maledd *n*, dalliance; dotage
 Maleithr, Malerth *n*, blain; kibe
 Malen *nf*, what is of iron; shield; one
 accustomed to violence; Bellona
 Malhau *v*, to make similar
 Maliad *n*, bruising, grinding
 Malpai *c*, as if it were [to foam
 Malu *v*, to bruise, to grind. Malu ewyn,
 Malur -ion *n*, what is reduced small:
 mole hill. Malurion, fragments, broken
 particles, debris
 Maluria *n*, mole-hill
 Malurio *v*, to pound; to moulder
 Maluriol *a*, mouldering
 Malwod *np* (-en *nf*), snail. Malwoder
 dawdd, Malwen dawdd, slug
 Mall *nf*, want of energy; softness; sod-
 den state; malady; evil; blast. Y
 Fall, Belial
 Mallaint, Mallowd *n*, malaxation
 Malldan -au *n*, slow fire; ignis fatuus
 Malldod *n*, softness; wantonness; insi-
 pidity; blast [hee
 Malldorch, melldyrch *nf*, kibe on th
 Malldraul *n*, bad digestion, indigestion
 Malledigaeth *nf*, malaxation
 Malledd *n*, soft state; blasted state
 Mallgno *n*, gnawing pain [wantonnes
 Mallgorn, gyrn *n*, core of a horn
 Mallgyrch *nf*, pandæmonium
 Mallon *n*, fiend
 Mallryg *n*, ergot of rye
 Mallt *n*, evil principle; fiend
 Mallu *v*, to seethe; to blast
 Malhus *a*, sodden; blasted
 Mallwaew, wewyr *n*, dull pain
 Mam -au *nf*, mother, dam. Mam gu
 grandmother. Mam wen, stepmother
 Mamaeth *nf*, motherhood
 Mamai *nf*, the birthwort
 Mamaidd *a*, motherly
 Mamdref -i -ydd *nf*, chief town
 Mamddinas -oedd *nf*, metropolis
 Mamedd *nf*, motherhood
 Mameglwys -i *nf*, mother-church, ca-
 thedral church
 Mameiddio *v*, to become motherly
 Mamen *nf*, little mother
 Mames -au -od *nf*, mother with the fir-
 Mammaeth -od *nf*, nurse [youn
 Mammaethiad *n*, nursing
 Mammaethu *v*, to nurse
 Mamog *a*, being a mother
 Mamog -iaid *nf*, dam, ewe
 Mamogaeth *nf*, maternity
 Mamogi *v*, to become a mother
 Mamogiad, iaid *nf*, ewe with young
 Mamoliaeth *nf*, maternity
 Mamolrwydd *n*, motherliness
 Mamwch *n*, maternal fondness
 Mamwydd -au *nf*, brood goose
 Mamwst *nf*, hysterics, hysteria
 Mamwys *nf*, maternity
 Mamwythen -i *nf*, the crural vein
 Mamychu *v*, to fondle as a mother
 Mamystog *a*, hysterical
 Man -au *nf* & *n*, space, place, spot
 Mân *a*, small, little, fine, petty

Manad *nf*, mass, lump
 Manaid, eidiau *nf*, contents of a mould;
 Manarfau *np*, small arms [lump; print
 Manawd *n*, making a space, location
 Manawyd -ydd *n*, staff of a banner
 Manbaill *n*, fine flour
 Manbeth -au *n*, small thing; trifle
 Manblu *np*, down, feathers
 Mandon *nf*, dandruff; woodroof
 Mandwyn *n*, scrofula, king's evil
 Mandwynog *a*, strumous, scrofulous
 Mandwynol *a*, strumatic
 Manddail *np*, small leaves
 Manddarlun -iau *n*, miniature drawing
 Manddarn -au *n*, small piece, little bit
 Manddellt *np*, fine splittings
 Manddos *np*, small droppings
 Manddrain *np*, small thorns [gun
 Manddryll -iau *n*, small piece; small
 Manddyledlys -oedd *n*, small debts court,
 county court
 Maned -i *nf*, hand basket
 Maneg, menyg *nf*, glove; gauntlet.
 Menyg ellyllon, foxglove
 Maneilio *v*, to plait fine work
 Manfrith *a*, finely variegated
 Manfritho *v*, to stripe finely
 Manfriw *a*, finely crumbled
 Mangaled *a*, of a hard grasp
 Mangan *n*, fine white flour
 Mangaw *n*, delicate work
 Mangawiau *np*, trifles, toys
 Mangerddd *v*, to take short steps
 Mangoed *np*, brushwood, shrubs
 Mangor -au *n*, membrane
 Mangre *nf*, recess; place; tangle
 Manhau *v*, to make small or fine
 Manhedion *np*, flying motes
 Maniad *n*, placiig, spotting
 Manion *np*, small things; scraps; trifles;
 empty grains among corn
 Manleidr, ladron *n*, petty thief
 Manlo *n*, small coals, culm
 Manllwyn *n*, mutton flesh
 Manod *n*, small or fine snow
 Manog *a*, having space; spotted
 Manogen *nf*, speckled one
 Manol *a*, local; spotting
 Manol *a*, delicate; accurate, exact, mi-
 nute, particular, fine=Manwl
 Manoli *v*, to make nice
 Manolog *n*, small coal
 Manon *nf*, paragon of beauty
 Manrinion *np*, trifling charms
 Manro *cn*, small pebbles
 Manswyddau *np*, petty offices
 Mant -au *n*, mandible, mouth

Mantach *n*, toothless jaw: *a*, toothless
 Mantachu *v*, to expose the jaw
 Mantai, eion *nc*, mumblers
 Mantais, teision *nf*, advantage
 Manteisio *v*, to take advantage, to profit
 Manteisiol *a*, advantageous
 Mantell, mentyll *nf*, mantle, cloak
 Mantellu *v*, to mantle
 Mantol -ion *nf*, balance. Arwydd y
 Fantol, Libra
 Mantoli *v*, to turn scales; to balance
 Manu *v*, to reduce, to make small or fine
 Manu *v*, to make a space, to spot; to
 Manus *cn*, husk of corn, chaff [impress
 Manw *a*, of subtle quality
 Manwedd *nf*, subtle texture
 Manweddun *v*, to render fine
 Manwerthwr, wyr *n*, retailer
 Manwg, Manwgl *n*, spottedness; pimples
 Manwl *a*, accurate; nice; careful=
 Manwlaw *n*, small rain [Manol
 Manwy *a*, fine; rare; subtle
 Manwydd *np* (-en *nf*), brushwood, shrubs
 Manwyedd *n*, exility, fineness
 Manwyn *n*, the king's evil, scrofula.
 Manwynau, Manwynion, strumæ
 Manwynog *a*, strumous
 Manwyo *v*, to refine, to subtilize
 Manwythi *np* (ien *nf*), capillary veins
 Manyd *cn*, small grain of corn
 Manyglion *np*, small particles or spots;
 empty grains of corn
 Manyglog *nf*, the bitter-sweet
 Manyledd *n*, exactness, nicety, exacti-
 Manyliant *n*, refinement [tude
 Manylrwydd *n*, exactness, minuteness
 Manylu *v*, to render or become accurate
 Manylweh *n*, accuracy, nicety
 Maon *np*, people, multitude; inhabi-
 tancy; subjects [mop
 Mapwl *n*, knob on the middle of a thing;
 Maran -au *n*, holm, strand; spawning;
 alluvium salmon
 Marc -iau *n*, impression, mark
 Marcio *v*, to mark, to observe
 March, meirch *n*, horse, stallion
 Marchalan *n*, elecampane [jackass
 Marchasyn -od *n*, he-ass, male ass,
 Marchäu *v*, to ride a horse
 Marchbren -au *n*, main beam
 Marchdaran -au *nf*, loud thunder clap
 Marchdy, dai *n*, stable
 Marchfaen, feini *n*, horse block
 Marchfiaren, fieri *nf*, white briar [ant
 Marchforgrug *np* (-yn *n*), large winged
 Marchforion *np* (-en *nf*), winged ants
 Marchgäu *v*, to ride=Marchocäu

- Marchgen *n*, horse's skin
 Marchgod -au *nf*, saddle bag
 Marchiad *n*, horsing
 Marchlan -au *nf*, stable
 Marchlu -oedd *cn*, cavalry, horse soldiers
 Marchnad -oedd *nf*, market, mart
 Marchnadfa -oedd *nf*, market-place
 Marchnadiad, Marchnatâd *n*, marketing
 Marchnadol *a*, of a market, marketable
 Marchnadu, Marchnata *v*, to market, to buy at market [market-man
 Marchnadydd -ion, Marchnatwr, wyr *n*,
 Marchnatty, tai *n*, market-house
 Marchocâu *v*, to ride a horse
 Marchog -ion *n*, knight; horseman; rider; jug. Haint y marchogion, Clwyf y marchogion, hemorrhoids
 Marchogaeth *nf*, horsemanship
 Marchogaeth *v*, to ride [ship
 Marchogaethu *v*, to practice horsemanship
 Marchoges -au *nf*, riding woman; female chevalier [diers
 Marchoglu -oedd *cn*, cavalry, horse soldiers
 Marchogwisg -oedd *nf*, riding-habit
 Marchogwr, wyr *n*, rider, horseman
 Marchol *a*, belonging to a horse, equine
 Marchon *cn*, the male ash
 Marchonen *nf*, male ash-tree
 Marchrawd, rodion *nf*, troop of horse
 Marchredyn *np* (-en *nf*), the polypody
 Marchridyll -iau *n*, sifter, skreen
 Marchwas, weision, Marchwr, wyr *n*, horseman
 Marchwiall *np* (wialen *nf*), saplings
 Marchwraint *np*, tethers
 Marchwreinyn *n*, tether
 Marchwriaeth *nf*, jockeyship
 Marchwrio *v*, to ride, to jockey
 Marchwys *cn*, cavalry
 Marchysgall *np* (-en *nf*), spear thistle
 Mardon *nf*, dead skin, scurf
 Margan *nf*, goddess feigned to conduct a soul on parting from the body
 Marian -au *n*, holm, strand; alluvium
 Mariandir -oedd *n*, holm land; alluvial
 Marianedd *n*, holm; alluvium [soil
 Marl *n*, rich clay, marl
 Marliad *n*, marling
 Marm *n*, dead earth; chalk
 Marmor *n*, chalky earth; marble
 Marmoraidd *a*, like marble
 Marmorï *v*, to form marble
 Marsianda *v*, to carry on commerce
 Marsiandiaeth *nf*, merchandize
 Marsiandwr, wyr *n*, merchant
 Marth *n*, what is flat, plain, or open; sadness; what is sure

- Marw, meirw *n*, the dead; mortality
 Marw *v*, to die, to become dead
 Marw, *a*, dead; deceased; mortal
 Marwaidd *a*, deadish; lifeless
 Marwdon *nf*, scurf, dandruff
 Marwdy, dai *n*, escheat by death
 Marwdyst *n*, dead evidence
 Marwdywarchen *nf*, death-cloak
 Marwddwfr, ddyfroedd *n*, dead water
 Marwddydd -iau *n*, mortal day
 Marwedd *n*, deadness [mortify
 Marweiddio *v*, to deaden, to benumb; to
 Marweiddiol *a*, deadening, mortifying
 Marwerydd *n*, delirium, distraction
 Marwerydd y meddwon, delirium tremens
 Marwgoel -ion *nf*, death omen
 Marwgwsg *n*, lethargy; dormouse
 Marwhaint, heintiau *n*, mortal disease
 Marwhaol *a*, mortifying, deadening
 Marwhaw *v*, to deaden, to mortify
 Marwhun -au *nf*, death sleep; trance
 Marwlanw *n*, turn of a tide, high tide
 Marwnad -au *nf*, death cry; elegy
 Marwnadu *v*, to mourn the dead
 Marwol *a*, deadly, mortal
 Marwolaeth *nf*, death; decease; mor
 Marwolaethu *v*, to put to death [talit
 Marwoldeb *n*, mortality
 Marwoli *v*, to deaden, to grow dead
 Marwolus *a*, of a dead nature
 Marwor *np* (-yn *n*), burning cinders
 Marwydos *np*, embers [ember
 Marwysgafn *nf*, death-bed song
 Marwysgar *n*, death parting
 Mas -au *nf*, swoon; ecstasy
 Masaidd *a*, tending to faint
 Masarn *cn* (-en *nf*), sycamore; maple
 Masawd *n*, swooning, fainting
 Masg -au *nf*, mesh, net-work, lattice
 Masgiad *n*, reticulation, netting
 Masgl -au *nf*, mesh: *cn*, shells; pods
 Masglog *a*, reticulated; podded
 Masglu *v*, to reticulate; to pod
 Masgol *a*, reticulated, meshed
 Masgu *v*, to reticulate, to lattice
 Masnach -au *nf*, business, concern, trade
 Masnachu *v*, to do business, to trade
 Masnachwr, wyr *n*, tradesman, dealer, chapman, merchant
 Masu *v*, to swoon, to faint
 Masw, Maswy *a*, fluttering; wanton
 sportive; soft; light; languishing
 Maswedd *n*, languor; levity; wantonness
 Masweddiad *n*, wantoning
 Masweddol *a*, languishing; wanton
 Masweddu *v*, to languish; to wanton

- Mat -iau *n*, mat, plaited work
 Maten, matau *nf*=Batingen
 Mater -ion *n*, matter, subject
 Matog -au *nf*, mattock, hoe
 Matras -au *n*, mattress; matting
 Matrasu *v*, to form a mattress
 Math -au *n*, sort, kind
 Mathr *n*, strew, spread
 Mathrach, Mathriad *n*, trampling down
 Mathru *v*, to trample down, to tread
 Mau *pr*, my, my own. Mau fi, my own
 Maw *a*, expanding; indulgent
 Mawaid, eidiau *nf*, both hands full
 Mawl *n*, praise, worship
 Mawlhau *v*, to praise, to extol
 Mawn *cn* (-en *nf*), peat, turf
 Mawnbwl, byllau *n*, peat-pit
 Mawndir -oedd *n*, peat land
 Mawnog -ydd *nf*, peat pit: *a*, having
 Mawr *a*, great, large, big [peat
 Mawrair, eiriau *n*, boasting word
 Mawrdeg *a*, magnificent, grand
 Mawrder, Mawdrda *n*, greatness
 Mawrdda *n*, great good; welcome
 Mawrddrwg, ddrygan *n*, great evil
 Mawredd *n*, greatness, grandeur, ma-
 Mawreddiad *n*, magnifying [jesty
 Mawreddog, Mawreddus *a*, magnificent,
 grand, majestic
 Mawreddu *v*, to magnify, to exalt
 Mawrfaith *a*, far-extending
 Mawrfalch *a*, greatly proud
 Mawrfryd *n*, magnanimity [mous
 Mawrfrydig, Mawrfrydus *a*, magnani-
 Mawrfrydu *v*, to grow magnanimous
 Mawrhau *v*, to magnify, to enlarge
 Mawrhydi *n*, majesty
 Mawrhydig *a*, majestic, grand
 Mawrio *v*, to magnify, to enlarge
 Mawrth *n*, Mars; March. Dydd Mawrth,
 Tuesday. Mawrth Ynyd, Shrove
 Tuesday. Mis Mawrth, the month of
 Mawrwerth *n*, preciousness [March
 Mawrwyd *a*, magnificent, gorgeous,
 Mawrygiad *n*, magnifying [grand
 Mawrygol *a*, magnificent
 Mawrygu *v*, to magnify
 Mawrygwr, wyr *n*, magnifier
 Maws *n*, delight, melody
 Maws *a*, pleasant, grateful
 Mawsedd *n*, delectableness
 Mawsiant *n*, delectation
 Mawsu *v*, to delight, to gratify
 Me *pr*, he, him=Fe
 Me *ad*=E, Fe
 Mebai *cn*, infant, youth
 Mebain *a*, youthful, juvenile

- Mebaint *n*, youthfulness
 Mebin *a*, infantile, youthful
 Mebyd *n*, infancy, childhood
 Mebydd -ion *n*, bachelor
 Mebyn *n*, male infant
 Mechdeyrn -edd *n*, viceroy, regent; lord
 Mechni, ion *n*, surety, bail
 Mechniaeth *n*, suretyship
 Mechniaethu *v*, to act as bail
 Mechniwr, wyr, Mechniyydd -ion *n*,
 surety, bail [middle
 Med *nf*, what is extended or full; centre;
 Med *pr*, to, unto; to the; as far as
 Medel -au *nf*, reaping; reaping party
 Medelwas, weision, Medelwr, wyr *n*,
 reaper
 Medi *n*, reaping; the month of Septem-
 ber: *v*, to reap, to cut corn
 Medr *n*, skill to effect, knowledge
 Medraeth *nf*, expertness, skill
 Medrawd *n*, accomplishment
 Medrol *a*, accomplishing
 Medroldeb *n*, capability
 Medroli *v*, to render capable
 Medru *v*, to exert skill; to know how
 to do; to be able; to aim. Medraf, I can
 Medrus *a*, able to effect, expert; skilful
 Medrusedd, Medrusrwydd *n*, expertness
 Medryd *v*, to be able to do; to aim
 Medd *n*, centre of motion; what causes
 a turning; utterance; mead; what is
 possessed
 Medd *v* (*defective*), says
 Meddal *a*, soft, mollient, tender
 Meddalai *nc*, what softens; mallows
 Meddaldar, Meddalwch *n*, softness; mild-
 ness [mollify
 Meddalhau, Meddalu *v*, to soften, to
 Meddedigaeth *nf*, possession
 Meddedigol *a*, possessory
 Meddf *a*, soft, mild, mollient
 Meddfu *v*, to become mild
 Meddiannedigaeth *nf*, possession
 Meddiannedigol *a*, possessory
 Meddiannol *a*, possessing, possessive
 Meddiannu *v*, to possess, to own
 Meddiannwr, wyr, Meddiannydd -ion *n*,
 possessor; owner
 Meddiant, iannan *n*, possession
 Meddlys *cn*, intoxicating herbs
 Meddu *v*, to possess; to be able
 Meddw *a*, drunk, intoxicated. Medd-
 won, drunkards, drunken persons
 Meddwdod *n*, intoxicating
 Meddwdod *n*, drunkenness, intoxication
 Meddwi *v*, to intoxicate
 Meddwl, yllau *n*, thought, mind

- Meddwl *v*, to think, to mind; to intend
 Meddwol *a*, intoxicating
 Meddwyn *n*, drunkard
 Meddyd *v*, to say, to express
 Meddyg -on *n*, doctor, physician
 Meddyges -au *nf*, doctress; violet
 Meddygfyf -edd *n*, ring finger
 Meddygiad *n*, doctoring
 Meddygin *a*, curative, medicinal
 Meddyginiaeth *nf*, medicine; physic
 Meddyginiaethol *a*, medicinal, belonging to healing
 Meddyginiaethu *v*, to cure, to remedy
 Meddyglyn -oedd *n*, hydromel; mead
 Meddygol *a*, medicinal
 Meddygu *v*, to doctor, to heal, to cure
 Meddygyn *n*, what heals; the violet
 Meddyldrych -au *n*, idea
 Meddyleg *nf*, mental philosophy
 Meddylfryd *n*, affection
 Meddylgar *a*, mindful, musing
 Meddyliad *n*, thinking
 Meddylio, Meddylied *v*, to mind, to think
 Meddyliol *a*, mental, intellectual
 Meddylrith -iau *n*, idea
 Mefl -au *n*, disgrace, scandal
 Mefsthiant *n*, disgraceful defect
 Meflhau *v*, to pollute; to disgrace
 Mefliad *n*, polluting; disgracing
 Mefu *v*, to pollute; to disgrace
 Mefus *np* (-en *nf*), strawberries
 Meg *nf*, utterance, expression; fetter
 Megai, eion *cn*, the glow-worm
 Megiad *n*, utterance, expression
 Megidydd -ion *n*, one who nourishes
 Megin -au *nf*, pair of bellows
 Megino *v*, to work bellows; to blow
 Megyn *n*, nursing
 Megys *c*, as, so as, like as
 Mehefin *n*, the month of June
 Mehin *n*, fat, fat flesh, grease
 Mehinen *nf*, leaf of fat
 Mehino *v*, to become greasy
 Mehinog *a*, having grease
 Meia *v*, to take the field
 Meiad *n*, taking the field
 Meibionain, Meibionos *np*, little children
 Meichai, eion *nc*, surety, bail
 Meichio *v*, to bail, to be bail or surety
 Meichiog *a*, having surety [lane
 Meidr -on *n*, measure, rule; limit: *nf*,
 Meio *v*, to make a campaign
 Meidradydd, Meidratur, -on *n*, metre
 Meidraeth *nf*, measurement
 Meidriad, iaid *n*, one who is able to effect or accomplish
 Meidro *v*, to limit, to mete
 Meidrofydd -ion *n*, geometrician
 Meidrofyddiaeth *nf*, geometry
 Meidrofyddol *a*, geometrical [hending
 Meidrol *a*, limitable, finite, comprehensive
 Meidroldeb *n*, comprehensiveness, capacity, finiteness
 Meidrolï *v*, to bring within measure
 Meidroniaeth *nf*, geometry
 Meidyn *n*, point: moment=Meityn
 Meiddiad *n*, curdling
 Meiddion *np*, curds and whey
 Meiddioni *v*, to turn to curds
 Meiddlyd *a*, wheyey, curdled
 Meiddlyn -oedd *n*, whey drink
 Meiddog *a*, abounding with whey
 Meifon *np* (-en *nf*), raspberries=Mafor
 Meigen -au *nf*, recess, nook
 Meigiad *n*, turning suddenly; happening
 Meigro *v*, to startle, to start
 Meigryn *n*, startle; vertigo
 Meilaïd, eidiau *nf*, bowlful
 Meiliannu *v*, to uphold
 Meiliant *n*, upholding
 Meilierydd -ion *n*, the skylark
 Meilio *v*, to hold up; to put in a bowl to raise with a bowl
 Meiliorn *n*, transgression
 Meiliorni *v*, to transgress
 Meilon *np*, powder, flour [come dus
 Meiloni *v*, to reduce to powder; to be
 Meilwn, ynau *n*, the small of the leg
 Meilyn -au *n*, loop, eye
 Meilyndoreh, dyrch *nf*, sashoon
 Meillion *np* (-en *nf*), clover, trefoil
 Meillioni *v*, to yield trefoil
 Meillionog *a*, having trefoil or clover
 Meincio *v*, to fix benches
 Meinder *n*, exility, fineness
 Meindwf *a*, of slender growth
 Meinfor -oedd *n*, narrow sea, strait
 Meingan *nf*, delicate fair one
 Meinhau *v*, to make fine or slender
 Meinales *nf*, delicate thing
 Meinin *a*, of stone, stony
 Meinir *nf*, one of delicate growth
 Meinllais *n*, shrill voice: treble (in music)
 Meinllais *a*, shrill-voiced; fine-toned
 Meinllin *n*, fine linen
 Meinoles *nf*, delicate thing
 Meinus *a*, delicate, nice, fine
 Meinwar *a*, delicate and gentle
 Meinwedd *nf*, delicate aspect
 Meinwen *nf*, one delicately fair
 Meinwyr *a*, delicately chaste
 Meinyn *n*, lump of stone
 Meipen, maip *nf*, turnup
 Meiriol *a*, dissolving, thawing

Meiriolad *n*, thawing
 Meirioli *v*, to dissolve, to thaw
 Meirion *n*, tender; dairyman
 Meiriones -au *nf*, dairymaid; mistress
 Meirioni *n*, superintendence
 Meirwys -od *nf*, the ousel
 Meirydd -ion *n*, steward; mayor
 Meis *c*=Megys
 Meisgyn -od *n*, moth
 Meisio *v*, to devise, to invent
 Meisiol *a*, devising, inventive [master
 Meistr -iaid -i, Meistrad -oedd *n*, lord.
 Meistres -au -i -od *nf*, mistress
 Meistresan -od *nf*, miss; damsel
 Meistrol *a*, masterly, master
 Meistrolaeth *nf*, mastery
 Meistrolaethu *v*, to get the mastery
 Meistrolaidd *a*, masterly
 Meistrolï *v*, to sway as master
 Meityn *n*, point, space; moment. Er
 ys meityn, good while since
 Meithdra, Meithni *n*, tediousness
 Meithio *v*, to make tedious
 Meithiw *a*, extensive, tedious
 Meithrin -ion *n*, nurture, nursing
 Meithrin *v*, to nourish, to nurture
 Meithrinfa -oedd *nf*, seminary, nursery
 Meithriniad *n*, nurturing
 Mêl *n*, honey. Dil mêl, honeycomb
 Mela *v*, to gather honey
 Melawd *n*, sweetness. Melodion, melo-
 Meldardd *a*, mellifluous [dies
 Melen *af*, yellow; tawny: *m* melyn
 Melengu *nf*, the woad
 Melenog *nf*, linnet
 Melenydd *nf*, the hawk-weed
 Melfed *n*, velvet; gloss
 Melfoch *np* (-yn *n*), honey swine, bears
 Melgawod -au -ydd *nf*, the honey-dew
 Melged -ion *nf*, tribute of honey
 Melgorn, gyrn *n*, cell of honeycomb
 Meilin -au *nf*, mill. Melin eithin,
 gorse machine
 Melina *v*, to go to mill
 Melino *v*, to grind in a mill
 Melinydd -ion *n*, miller
 Melog *a*, having honey: *nf*, honeysuckle
 Melus *a*, sweet
 Melusder, Melusdra *n*, sweetness
 Melusiannu *v*, to dulcify, to sweeten
 Melusiant *n*, dulcification
 Melusig *a*, fond of sweets
 Meluso, Melusu *v*, to make as honey; to
 Melusol *a*, sweetening [sweeten
 Melwioges *nf*, snail
 Melwlith *n*, the honey-dew
 Melyen *nf*, snail

Melyn *am*, yellow: *f* melen: *n*, yellow.
 Melyn yr eithin, yellowhammer.
 Melyn wy, the yolk of an egg
 Melynder, Melyndra *n*, yellowness
 Melynddu *a*, tawny
 Melynell *nf*, yellow hue
 Melynfaen *n*, brimstone, sulphur
 Melyngoch *a*, yellow red, orange
 Melyni *n*, yellowness; jaundice
 Melynlas *a*, yellowish blue, greenish
 Melynllwyd *a*, yellowish brown
 Melynllys *n*, the celandine
 Melynog -ion *n*, mulatto; linnet
 Melynu *v*, to make yellow
 Melynwyr *n*, the yolk of an egg
 Melynwyrn *a*, yellowish white
 Melli, Mellni *n*, insipidity; blight
 Mellt *np* (-en *nf*), lightnings, thunder-
 Mellteniad *n*, flashing lightning [bolts
 Melltenu *v*, to flash lightning
 Melltigaid, Melltgedig *a*, -accursed,
 Melltigo *v*, to curse [cursed
 Melltith -ion *nf*, curse, malediction
 Melltithio *v*, to curse
 Melltithiol *a*, blasphemous
 Melltithiwr, wyr *n*, curser, blasphemer
 Melltog *a*, full of lightning
 Memrwn, rynau *n*, parchment; vellum
 Mên *n*, active principle
 Men -i *nf*, wain, cart
 Menaid, eidiau *nf*, cart load
 Menestr -i *n*, cup-bearer
 Menestru *v*, to serve, to wait
 Meni *n*, carting, cartage
 Meniad *n*, carrying in a cart
 Mensaer, seiri *n*, cartwright
 Mentyn *n*, thin small lip
 Menu *v*, to impress
 Menw *n*, intellect, mind
 Menwedig *a*, intellectual; blessed
 Menwi *v*, to make intellectual
 Menwin, Menwol *a*, intelligent
 Menwyd *n*, intellect: blessedness
 Menwydedd *n*, intellectualness, state of
 happiness
 Menwydig *a*, intelligent; blessed
 Menwydo *v*, to render intellectual
 Menwydol, Menwydus *a*, intelligent
 Menwyn *n*, talent, skill
 Menyð *ad*, to the place where
 Menyn *n*, small spot
 Menyynu *v*, to imprint, to dot
 Menyw -od -aid *nf*, woman=Benyw
 Mer *n*, what is dropped off or parted;
 particle; drop; what is still; what is
 Mer -ion *n*, marrow [received
 Meraidd *a*, like marrow

Merch -ed <i>nf</i> , girl, daughter, woman	Mesig <i>a</i> , that may be chewed
Merchaid <i>a</i> , feminine, female	Mesigo <i>v</i> , to masticate, to chew
Merchedd <i>n</i> , womanhood [Wednesday	Mest <i>n</i> , portion of food
Mercher <i>n</i> , Mercury. Dydd Mercher,	Mesur -au <i>n</i> , measure; rule; metre
Mercheta <i>v</i> , to go a wenching	Mesur, Mesuro <i>v</i> , to allot a share; to
Merchetach, Merchetos <i>np</i> , mean or	measure, to mete
silly young women	Mesuredigaeth <i>nf</i> , measurement
Merchetwr, wyr <i>n</i> , wench	Mesureg <i>nf</i> , mensuration
Merchin <i>a</i> , towering, rising	Mesuriaeth <i>nf</i> , mensuration
Merchyn <i>n</i> , little horse	Mesuriant <i>n</i> , measurement
Merddrain <i>np</i> , dog briars	Mesurydd -ion <i>n</i> , measurer
Merddwfr, ddyfroedd, Merddwr <i>n</i> , stag-	Mesyryd <i>n</i> , autumn
Mered <i>n</i> , drop [nant water	Metel <i>nf</i> & <i>n</i> , metal; mettle
Meredig <i>a</i> , stupid; stupified; flat, tor-	Meteln <i>v</i> , to turn to metal
pid, dull	Metelydd -ion <i>n</i> , metallurgist
Mereiddio <i>v</i> , to become marrow	Metelyddiaeth <i>nf</i> , metallurgy
Merf <i>a</i> , insipid, tasteless, flat	Meth -ion <i>n</i> , miss; abortion
Merfdra <i>n</i> , insipidity, flatness	Methdal -ion <i>n</i> , nonpayment, default
Merfu <i>v</i> , to become insipid	Methedigaeth <i>nf</i> , failure; error
Merhelyg <i>np</i> (-en <i>nf</i>), yellow willows	Methenw -au <i>n</i> , misnomer
Meriad <i>n</i> , dropping down	Methiad <i>n</i> , failing, missing
Merin -iau <i>n</i> , dropping, trickling, effusion	Methiannu <i>v</i> , to become failing
Merino <i>v</i> , to fall in drops	Methiannus <i>a</i> , of a fallible nature
Merinol <i>a</i> , dropping, distilling	Methiant <i>n</i> , failure, decay
Merion <i>np</i> , droppings, drippings	Methineb <i>n</i> , failure, missing
Merl -od, Merlyn -od <i>n</i> , pony, nag: <i>f</i>	Methledd <i>n</i> , embarrassment
Merllyd <i>a</i> , insipid, tasteless [merlen	Methlu <i>v</i> , to entangle [perish
Merllyn -au <i>n</i> , stagnant pool	Methu <i>v</i> , to fail, to miss; to decay, to
Merllys -iau <i>n</i> , asparagus	Methwr, wyr <i>n</i> , failer, misser
Merog <i>a</i> , having marrow	Meudwy -aid -od <i>n</i> , hermit
Merol <i>a</i> , dropping, distilling	Meudwyaeth <i>nf</i> , hermit's life
Merolaeth <i>nf</i> , flatness; mustiness	Meudwyes -au <i>nf</i> , hermitess
Meroli <i>v</i> , to grow flat; to damp	Meudwyfan, Meudwyfod, -au <i>nf</i> , hermi-
Meronen <i>nf</i> , tail; trail	Meudwyo <i>v</i> , to live a hermit [tage
Merth, Merthi <i>n</i> , exhausted state	Meuedd <i>n</i> , self-possession
Merthu <i>v</i> , to exhaust, to wear out	Mew <i>n</i> , mew, cat's cry
Merthyr -on -i <i>n</i> , martyr	Mewiad <i>n</i> , mewing
Merthyaeth <i>nf</i> , martyrology [tyrdom	Mewian, Mewial <i>v</i> , to keep mewing
Merthyrdod <i>n</i> , Merthyrolaeth <i>nf</i> , mar-	Mewn <i>pr</i> , within, in
Merthyru <i>v</i> , to martyr; to tear, to rack	Mewnol <i>a</i> , inward, internal
Meru <i>v</i> , to droop; to drop	Mewyd, Mewydedd <i>n</i> , idleness, laziness
Merw <i>a</i> , flaccid; flat; insipid	Mewyda <i>v</i> , to idle, to lounge
Merwin, Merwindod, Merwinedd <i>n</i> , tor-	Mewydu <i>a</i> , of an idle habit
pidity, numbness	Mi <i>pr</i> , I, me
Merwinad, Merwinawd <i>n</i> , benumbing	Miar, Miaren, mieri <i>nf</i> , bramble, briar
Merwino <i>v</i> , to benumb	Mic -ion <i>nf</i> , hoot; spite, pique
Merwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), mulberry-trees	Micas <i>n</i> , sop, steeped bread
Merwys -od <i>n</i> , ousel; blackbird	Micio <i>v</i> , to hoot; to spite
Merydd <i>n</i> , what is flaccid or sluggish;	Micws <i>n</i> , spray or froth
plash; sluggard; sea sedge	Mich <i>nf</i> , squeal, squeak
Meryn <i>n</i> , drop, particle	Michdan <i>v</i> , to squeal
Meryswydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), medlar-trees	Mid -iau <i>n</i> , shallow tub; list for combat
Meryw <i>cn</i> , the juniper	Midiad <i>n</i> , hemming in
Mes <i>np</i> (-en <i>nf</i>), acorns	Midlan -au <i>nf</i> , enclosed area or list
Mesa <i>v</i> , to gather acorns	Midd <i>n</i> , enclosed place or pit
Mesfaint, freintiau <i>nf</i> , Mesobr <i>n</i> , pan-	Middi <i>n</i> , pit in a river
Mesglyn <i>n</i> , shell, hull [nage	Mieri <i>np</i> (miaren <i>nf</i>), brambles, briars

- Mierinllwyn -i *n*, bramble bush
 Mig -ion *nf*, hoot; spite, malice
 Migen -au *nf*, bog; fistulous ulcer
 Migiad *n*, hooting; spitting
 Mign -oedd *n*, bog, quagmire
 Mignen -i *nf*, bog, quagmire
 Mignio *v*, to become boggy
 Migus *a*, hooting; malicious
 Migusedd *n*, spitefulness
 Migwern -ydd *nf*, boggy meadow
 Migwrn, yrnau *n*, knuckle; the ankle
 Migwyn *n*, white moss on bogs
 Migymguddio *v*, to play hide and seek
 Migyrrnog *a*, large knuckled
 Migyrrnu *v*, to form a knuckle
 Mil -od *n*, animal, beast, brute
 Mil -oedd *nf*, thousand, 1000
 Milaid *a*, of an animal nature
 Milaidd *a*, like a beast; brutish
 Milain, einiaid *n*, brute; villain
 Milain *a*, brutish; cruel, fierce
 Milast, eist *nf*, greyhound bitch
 Milcerdd *n*, milleped
 Mildraeth *n*, zoology
 Mildraethawd *n*, zoological essay
 Milddail *nf*, the yarrow
 Miled *n*, wild animal
 Miled *n*, brutishness
 Mileiddio *v*, to brutalize
 Mileingar *a*, ferocious, fierce
 Mileinig *a*, brutish, ferocious
 Mileinio *v*, to grow fierce
 Milfed *a*, thousandth
 Milfedol *a*, millesimal
 Milfedran -au *nf*, thousandth part
 Milfeddyg -on *n*, veterinary surgeon
 Milfeddygol *a*, veterinary
 Milfil -oedd *nf*, million, 1,000,000
 Milflwydd *a*, millennial
 Milflwyddiant *n*, millennium
 Milfyd, Milfyw *nf*, the figwort
 Milgi, gwn *n*, the greyhound
 Milhanes *nf*, zoology
 Miliwn, iynau *nf*, million, 1,000,000
 Milionyn *n*, animalcule. Milionos, ani-
 malcules, animalcula
 Milfa, Milodfa, -oedd *nf*, menagerie
 Milodiaeth *nf*, zoology, zoography
 Milofydd -ion *n*, zoologist
 Milofyddiaeth *nf*, zoology
 Milplyg *a*, thousand fold
 Milred -ion *nf*, milleped
 Milrith -iau -ion *n*, foetus, embryo
 Milrym *n*, the woodsage
 Milwaith *ad*, thousand times
 Milwr, wyr, Milor -ion *n*, warrior
 Milwraidd *a*, warrior-like; military

- Milwri *n*, warfare, hostility
 Milwriad, iaid *n*, colonel
 Milwriaeth *nf*, warfare
 Milwrio *v*, to carry on war
 Milwrus, Milwraidd *a*, warlike, militant
 Milwydd *n*, the camomile
 Milyn *n*, little animal
 Mill *cn* (-yn *n*, -ynen *nf*), the violet
 Milltir -oedd *nf*, mile
 Millyn *n*, violet
 Min -ion *n*, edge; brink; lip
 Mincoca *v*, to pop the lips
 Mincog *n*, pop of the lips
 Mindag *nf*, the lampas
 Mindlws *a*, fine-mouthed: *f* mindlos
 Mined *n*, edging, edge
 Minedd *n*, sharpness, the edge
 Minfel *n*, the herb yarrow
 Minfelus *a*, sweet-mouthed
 Minfin *a*, edge to edge, lip to lip
 Minflys *n*, daintiness of mouth
 Minfysig *a*, dainty-mouthed
 Minfwlch *n*, hare-lip
 Minfylchog *a*, hare-lipped
 Minffug *a*, of deceitful lip
 Mingam *a*, wry-mouthed
 Mingamiad *n*, turning a mouth
 Mingamu *v*, to make a grimace
 Mingrach *a*, scabby-mouthed
 Mingras *a*, saucy-mouthed
 Mingrwn *a*, of a round mouth
 Minial *v*, to move the lips
 Minialedd *n*, motion of the lips
 Minio *v*, to edge, to sharpen
 Minio *a*, having an edge, edged
 Minllym *a*, sharpe-edged; keen
 Minnau *pr*, me also; I, then
 Myntai *nf*, great number, company, host
 Miod *np*, fritters; manchets
 Mir *n*, what is fair; the visage: *a*, fair
 Mirach *n*, good quality, virtue
 Mirain *a*, of fair aspect, comely
 Mire *n*, the aspect or visage [beauty
 Mireindod, Mireinwch *n*, comeliness,
 Mireiniad, Miriad *n*, making comely,
 rendering comely
 Miriannu *v*, to render comely
 Miriant *n*, beauty of aspect
 Mis -oedd *n*, month. Mis yr afaeth,
 the honey moon
 Misol *a*, monthly. Misolion, monthlies
 Misglen, misgl, misglod *nf*, muscle,
 kind of shell fish
 Misglwyf *n*, the menses
 Misglwyfus *a*, menstruous
 Misgwaith *n*, month's space
 Misyriad, iaid *n*, what is a month old

- Mit -iau *n*, shallow vessel
 Mo *pn*, it; him, he
 Mo *pr*, of, concerning, more of. Mo
 Moc *n*, mock, mimicry [honof, &c.
 Mocio *v*, to mock, to mimic
 Moch *np* (-yn *n*), swine, pigs, hogs
 Moch *a*, ready; swift; quick; early
 Mochaidd *a*, like swine, hoggish
 Mocheiddio *v*, to to grow hoggish
 Mochi *v*, to wallow as swine
 Mochyn, moch, *n*, pig, swine, hog
 Mochynaidd *a*, like a hog; nasty
 Mochyria *v*, to grunt
 Mod -au *n*, circle; turn; enclosure
 Modbren -au *n*, stirring-stick
 Modfedd -i *nf*, inch
 Modfeddu *v*, to mete an inch
 Modrwy -au *nf*, ring
 Modrwyfil -od *n*, lizard; eft
 Modrwyig, Modrwyen *nf*, annulet
 Modrwoy *v*, to form a ring
 Modrwyog *a*, in ringlets
 Modrwyol *a*, annulary; curly
 Modrwywr, wyr *n*, dealer in rings
 Modryb -edd *nf*, aunt; dame
 Modrydaf -au *n*, standard; stock of bees
 Modur -iaid *n*, protector, sovereign
 Modd -ion *n*, mode, form, way, means.
 Modau, moods (in grammar)
 Moddiant, iannau *n*, means; form
 Moddio *v*, to bring to a form
 Moddus *a*, mannerly; decent
 Moel -ydd *nf*, pile; conical hill
 Moel *a*, bare; bald; hornless; polled.
 Buwch foel, cow without horns
 Moelcen *nf*, bald pate
 Moelder, Moeledd *n*, bareness; baldness
 Moeldes *n*, clear sunshine
 Moeldesota, Moelystota *v*, to frisk from
 Moelddwrn, ddyrnau *n*, naked fist [heat
 Moelddyrnfedd *nf*, handbreath
 Moelffon, ffyn *nf*, spatula
 Moeli *v*, to pile; to make or become bald
 Moelni *n*, bareness; baldness
 Moelron -iaid *n*, sea calf, seal
 Moelyn *n*, bald-pated one
 Moes -au *nf*, civility, behaviour, manner
 Moesaddysg, Moesddysg *nf*, science of
 Moesog *a*, mannerly, courteous [ethics
 Moesol *a*, moral, ethical
 Moesolaeth *nf*, Moesoldeb *n*, morality
 Moesoli *v*, to become moral
 Moeth -au *n*, delicacy, nicety
 Moethen *nf*, dainty one
 Moethi *v*, to treat nicely
 Moethineb, Moethusdra *n*, blandishment
 Moethol, Moethus *a*, delicate, dainty
- Moethyn -ion *n*, luxurious person
 Mogfa *nf*, asthma
 Mogi *v*, to stifle; to smother
 Moi *v*, to throw out; to foal
 Mol *n*, concretion; gum
 Molach *n*, slight praise
 Molad *n*, commendation
 Moladwy *a*, commendable, praiseworthy
 Molafon *n*, porphyry
 Molaid *a*, full of particles
 Molawd *n*, commendation, praise
 Mold -iau *nf*, mold; *n*, knead
 Moldio *v*, to mould; to knead
 Moled -au *nf*, muffler; kerchief
 Moledd *n*, praise, eulogy; worship
 Molglafaidd *a*, gummy and heavy (for
 want of sleep)
 Moli *v*, praise; to adore
 Moliannol *a*, commendatory
 Moliannu *v*, to praise, to laud
 Moliannus *a*, commendable, adorable
 Moliant *n*, praise, adoration
 Moloch *n*, tumult, uproar
 Molog *a*, full of humour; gummy. Y
 frech folog, the small pox
 Molud *n*, panegyric, eulogy
 Molwyn *n*, foam
 Moll *af*, sultry, close: *m* mwll
 Mollriad *n*, strething round
 Mollt, myllt, Mollwyn -od *n*, mutton;
 Mon *nf*, what is isolated; point [wether
 Mones -od *nf*, sulky female
 Monig *a*, sulky, sullen
 Monoch *np* (-en *nf*), entrails, guts
 Monof *pr*, of me. See Mo
 Monwent -oedd -ydd -au *nf*, churchyard,
 &c.=Mynwent, &c. [wes, &c.
 Monwes -au *nf*, the bosom, &c.=Myn-
 Monyn *n*, sulky person: *f* mones
 Mop -iau, Mopa, Moppren -i *n*, mop
 Môr, moroedd, myr *n*, the sea
 Mor -oedd *n*, what moves; time
 Mor *ad*, how, so, as; how much
 Mora *n*, motion of the sea
 Morach *n*, emotion; joy
 Moradar *np*, sea fowls
 Moran -edd *n*, whale
 Morawd *n*, seafaring, voyage
 Morben -au *n*, promontory
 Morbryf -ed *n*, sea animal
 Morbysg -od *cn*, sea fish
 Morchwain, chwanen *np*, insects on the
 sea shore, sand-hoppers
 Mordaith, deithiau *nf*, voyage
 Mordir -oedd *n*, maritime land
 Mordon, ddnau *nf*, sea breaker
 Mordrai *n*, ebb of the sea

Mordwy -on *n*, seafaring
 Mordwyaeth *nf*, navigation
 Mordwyn -au *n*, ant hill
 Mordwyo *v*, to go by sea
 Mordwyol *a*, seafaring; sailing
 Mordwys *n*, waving corn
 Mordwywr, wyr *n*, mariner
 Mordwydd *n*, sweet-gale
 Mordwyys *cn*, hart's-tongue seaweed
 Morddanadl *np*, horehound [graphy
 Morddarluniad, Morddyluniad *n*, hydro-
 Morddraenog -od *n*, the sea urchin, e-
 Morddwr *n*, estuary of the sea [chinus
 Morddwyd -ydd *nf*, the thigh
 Moreb -ion *n*, ebb tide of the sea
 Moreryr -od *n*, ospray
 Morfa, fëydd *n*, sea brink; marsh
 Morfalwen, falwod *nf*, sea snail
 Morfan -au *n*, sea shore, strand
 Morfar *n*, rage of the sea
 Morfarch, feirch *n*, sea horse; whale
 Morfil -od *n*, sea animal, whale
 Morfin -ion *n*, sea brink
 Morflaidd, fleiddiau *n*, shark
 Morfochyn *n*, grampus; porpoise
 Morforwyn -ion *nf*, mermaid
 Morfran, frain *nf*, cormorant
 Morfrwyn *np* (-en *nf*), sea rushes
 Morfuwch -od *nf*, walrus, morse, manatee
 Morgad -au *nf*, sea fight
 Morgainc, geinciau *nf*, arm or branch
 of the sea, gulf
 Morgamlas -au *nf*, estuary
 Morgant *n*, sea brink
 Morgaseg, gesyg *nf*, sea breaker
 Morgath -od *nf*, skate, ray
 Morgelyn *np* (-en *nf*), the eryngo
 Morgerwyn -i *nf*, sea gulf
 Morgi, gwn *n*, dog fish; shark
 Morgranc -od *n*, crab fish
 Morgrug *np* (-yn *n*), ants
 Morgudyn *n*, the polypus [fish
 Morgyllell, yll *nf*, the calamary, cuttle-
 Morgymmlawdd *n*, sea raging
 Morhaig, heigiau *nf*, shoal of sea fish
 Morhedydd *n*, sea lark
 Morhesg *np*, the sea sedge
 Morhocys *np*, marsh mallows
 Morhwch, hychod *nf*, grampus
 Morio *v*, to live at sea; to sail
 Morionen, morion *nf*, ant, emmet
 Moriwr, wyr *n*, seaman, sailor
 Morladrad -au *n*, piracy
 Morlan -au *nf*, sea brink, beach
 Morlas *n*, sea-green colour: *a*, sea-green
 Morleidr, ladron *n*, pirate, corsair
 Morlen -i, Morlun -iau *n*, chart

Morlo -i *n*, sea calf, seal
 Morlwch *n*, sea spray
 Morlwyau *np*, scurvy grass
 Morlyffiant, aint *n*, the frog fish
 Morlyswen -od *nf*, conger eel
 Mornant, nentydd *n*, sea inlet [serpent
 Morneidr, nadroedd *nf*, sea snake, sea
 Mornodwydd -au *nf*, needle fish
 Moron *np* (-yn *nf*), carrots
 Morsarff, seirff *nf*, sea serpent
 Mortais, teisiau *nf*, mortise
 Morthwyl -ion *n*, hammer
 Morthwyllo *v*, to hammer, to beat
 Morwaneg -au *nf*, sea wave
 Morwennol -iaid *nf*, sea swallow
 Morwerydd *n*, the sea shore
 Morwiail *np*, grass wrack
 Morwiber -od *nf*, the aquatic viper
 Morwr, wyr *n*, sailor, mariner
 Morwriaeth *nf*, seamanship, navigation
 Morwyf -ion *n*, bubble
 Morwyn -ion *nf*, maid, virgin
 Morwynaidd, Morwynain *a*, maidenly,
 Morwyndod *n*, virginity [virgin
 Morwynig *nf*, little maid
 Morwynol *a*, of a virgin [maid
 Morwynwraig, wreigedd *nf*, betrothed
 Morwys *np*, bubbles, babblings
 Morwysiad, iaid *n*, bubbling
 Mory -od *nf*, morrow, to-morrow
 Moryd -au *nf*, inlet of sea water
 Morymdaith, deithiau *nf*, voyage
 Mu -on *nf*, bulk, mass
 Much *n*, sable, gloom
 Muchiad *n*, growing sable
 Muchudd *n*, jet black; jet
 Mud *n*, remove; mew
 Mud *a*, dumb, mute, speechless
 Mudai, eion *nc*, remover, mover
 Mudallu -oedd *n*, mechanical power
 Mudan -od *n*, mute, dumb one [ness
 Mudaniaeth *nf*, mute state, speechless-
 Mudanes -od, Mudes -od *nf*, female mute
 Mudfa -oedd, fëydd *nf*, removal
 Mndiad, -iau *n*, removing, movement
 Mudliw *n*, motley colour
 Mudo *v*, to remove, to move
 Mudol *a*, moving, movable
 Mudsain, seiniaid *nf*, mute letter
 Mudw *n*, what is on the move
 Mudwg *n*, state of removing
 Mul -od *n*, mule
 Mul *a*, bashful, modest, simple
 Muldra *n*, bashfulness
 Mules -au *nf*, she-mule
 Mulfran, frain *nf*, cormorant
 Mulyn *n*, little mule

- Mun -au *nf*, what forms; hand
 Munaid, eidiau *nf*, handful
 Muned *nf*, epithet for a hand
 Muneidio *v*, to give handfuls
 Muner -oedd *n*, upholder, director
 Munerawd *n*, maintenance
 Muneru *v*, to uphold; to rule
 Munud -iau *n*, gesture; nod
 Munudio *v*, to make gestures
 Mur -iau *n*, wall
 Mur *a*, firm, fixed, established
 Murdd *n*, foundation, base
 Murddyn -od *n*, shell of a building; ruins
 Murio *v*, to fix; to wall [walls
 Muriwr, wyr *n*, wall-builder; maker of
 Murlysiau *np* (ieuy *n*), pelitory of the
 wall
 Murdwrn *n*, murder; hidden murder
 Murnio *v*, to murder; to harm
 Murniol *a*, annoying, harming [assassin
 Murniwr, wyr *n*, one who lies in wait;
 Mursen -od *nf*, coquette; prude
 Mursendod *n*, coquetry, prudery
 Mursenu *v*, to act the coquette
 Mursyn -od *n*, coxcomb, fop
 Murwll *n*, wallflower; gillyflower
 Musgrell *a*, slow; sluggish
 Musgrelli, Musgrellni *n*, helplessness
 Mwcen *nc*, cloud of fog
 Mwci, iod *n*, fog; sprite
 Mwch *a*, hasty, quick, swift = Mòch
 Mwchio *v*, to hasten; to be quick
 Mwchliad *n*, jumbling
 Mwd, mydau *n*, arch, ceiling
 Mwdran *n*, washbrew; gruel
 Mwdwl, mydylau *n*, stack, cock
 Mwdd, myddi *n*, arch, vault; luck
 Mwg *n*, smoke, fume
 Mwgan *n*, cloud of smoke
 Mwgwd, mygydau *n*, blind, mask. — y
 dall, — yr ieir, blind man's buff
 Mwg, myngau *n*, mane
 Mwgial *v*, to speak gutturally
 Mwgial *n*, muttering
 Mwl, mwld *n*, concretion, lump
 Mwl *n*, chaff and broken straw on a
 floor, after threshing
 Mwlwch, Mwlwg *n*, refuse, sweepings
 Mwll *am*, close, warm, sultry: *f* moll
 Mwn, mynau *n*, neck
 Mwn *n*, particle; mine, ore
 Mwnai *cn*, money, coin
 Mwndill -iau *nf*, spatule; stirrer
 Mwndlws, dlysau *n*, neck ornament
 Mwndorch, dyrch *nf*, neck collar
 Mwndwll, dyllau *n*, shaft (of a mine)
 Mwnglawdd, gloddion *n*, mine

- Mwngloddio *v*, to mine
 Mwnofydd -ion *n*, mineralogist
 Mwnofyddiaeth *nf*, mineralogy
 Mwnt, mynnau *n*, mound; mount; hun-
 dred thousand, 100,000
 Mwnwgl, mynygl, -au *n*, neck; swivel
 Mwnws *cn*, particles; dross
 Mwrl *n*, crumbling stone: *a*, crumbling
 Mwrllwch *n*, fog, vapour [warm
 Mwrn *n*, sultry weather: *a*, sultry, close,
 Mwrndra *n*, sultriness
 Mwrno *v*, to become sultry
 Mws *n*, what shoots out; effluvia: *a*, of
 strong scent, rank, stinking
 Mws *n*, moscus, musk
 Mwstardd *n*, mustard
 Mwswg, Mwswn *n*, moss
 Mwsvgl, Mwsogl *n*, moss
 Mwth *a*, rapid, fleet, nimble
 Mwy *a*, additional; more; larger: *ad*.
 Mwyach *a*, more: *ad*, more [more, again
 Mwyad, Mwyhâd *n*, increasing, aug-
 menting, augmentation
 Mwyadu *v*, to augment, to increase
 Mwyadur -on *n*, microscope
 Mwyafiaeth *nf*, Mwyafiant *n*, majority
 Mwyafrif -au *n*, greater number, majority
 Mwyaid *np*, consecrated wafers
 Mwyalch -od, Mwyalchen *nf*, ouzel,
 blackbird
 Mwyar *np*, clustered berries; black-
 Mwyara *v*, to gather berries [berries
 Mwyaren, mwyar *nf*, single berry
 Mwyd *n*, what is soaked or steeped
 Mwydion *np* (-yn *n*), soft parts; crumbs
 Mwydioni *v*, to become crumbly [pith
 Mwydle -oedd *n*, the fetlock
 Mwydo *v*, to soak, to moisten [dampening
 Mwydol *a*, soaking, moistening, steeping
 Mwyedigaeth *nf*, augmentation
 Mwyedigo *v*, to augment
 Mwyeri *np*, briars, brambles
 Mwyfwy *ad*, more and more
 Mwygl *a*, tepid, warm, sultry
 Mwygledd *n*, tepidity; sultriness
 Mwyglen -od *nf*, wanton wench; harlot
 Mwyglo *v*, to warm; to grow sultry
 Mwyhau *v*, to augment, to enlarge
 Mwyll *a*, emollient, tender
 Mwyn *n*, enjoyment, use; sake. E1
 mwyn, for the sake of, in order to
 Mwyn *a*, kind, gentle, mild
 Mwynaid *a*, tender, pleasing
 Mwynas -au *nf*, kindness, favour
 Mwynasu *v*, to do kindness
 Mwynder, Mwynedd *n*, kindness, ten-
 Mwyneidd -dra *n*, tenderness

Mwneiddio *v*, to become kind, tender, or pleasing [derness]
 Mwynen *nf*, pleasing or kind one
 Mwynfawr *a*, greatly courteous
 Mwynhâd *n*, enjoying, enjoyment
 Mwynhau *v*, to enjoy, to possess
 Mwyniannu *v*, to enjoy
 Mwyniant, iannau *n*, enjoyment, use
 Mwynlan *a*, courteously fair
 Mwyrif -au *n*, greater number, majority
 Mwys -au *n*, what comprehends; what has double meaning; pun; ambiguity: *nf*, hamper; five score of herrings
 Mwys *a*, ambiguous; witty; elegant
 Mwysair, eiriau *n*, punning word, pun
 Mwyssel -i *n*, bushel
 Mwyth -au *n*, fever; ague. Mwythau, dainties; indulgence
 Mwythach *n*, pampered state
 Mwythedd, Mwythiant *n*, emolliency, softness, blandishment
 Mwythiad *n*, mollifying
 Mwythig *a*, puffed up, bloated
 Mwytho *v*, to puff; to mollify
 Mwythol *a*, emollient
 Mwythus *a*, sleek; delicate, nice
 Mwythusdra *n*, pampered state
 Mwythusiad *n*, pampering
 My *pr*, my. Inflected to FŶ. Fy hun, Fy hunan, myself, me
 Mychedyn -au *n*, sunbeam
 Mychiad, iaid *n*, swineherd
 Mychol *a*, of rapid motion
 Myd *n*, example, pattern
 Mydaidd *a*, like an arch, arched
 Mydedd *n*, archedness; curvature
 Mydiad *n*, cameration
 Mydr -au *n*, metre, verse
 Mydraeth *nf*, versification
 Mydrwr, wyr *n*, versifier
 Mydryddiaeth *nf*, versification
 Mydryddu, Mydru *v*, to versify
 Mydu *v*, to arch, to vault
 Mydum -iau *n*, gesture; mimicry
 Mydw *n*, aptitude; fluency
 Mydwal *a*, apt to proceed
 Mydwaledd *n*, fluent speech
 Mydylu *v*, to stack, to cock
 Myddi, iau *nf*, hogshead
 Myfi *pr*, I, me, myself
 Myfiaeth *nf*, egotism
 Myfinnau *pn*, I or me likewise
 Myfio *v*, to egotize
 Myfyr -ion *n*, muse, study
 Myfyr *a*, musing, pensive
 Myfyrdod, Myfyriad, Myfyriant *n*, Myfyriaeth *nf*, contemplation, cogitation

Myfyrdodol, Myfyrgar *a*, contemplative
 Myfyrgell -oedd *nf*, study
 Myfyriadol *a*, contemplative
 Myfyriannu *v*, to cogitate
 Myfyrio *v*, to contemplate, to study
 Myfyriol *a*, contemplative
 Myfyrioldeb *n*, contemplativeness
 Myfyriwr, wyr *n*, contemplator, speculator; student
 Myg *a*, holy, sacred, solemn; reverential; honoured, revered
 Myg -ion *n*, solemnity, sanctitude
 Mygawd *n*, suffocation
 Mygdarth *n*, vapour, fog; fumigation
 Mygdarthu *v*, to burn incense
 Myged -au *nf*, respect, reverence
 Myged *a*, respected, solemn
 Mygedorth -au *nf*, funeral pile
 Mygfa, fëydd *nf*, suffocation
 Mygfaen, feini *n*, brimstone
 Myglyd *a*, apt to smoke, smoky
 Myglys *n*, tobacco
 Mygod-darth *n*, exhalation
 Mygodfa -oedd *nf*, asthma
 Mygodorth *nf*, flatulency
 Mygol *a*, fumous, smoking
 Mygr, Mygrol *a*, majestic, glorious
 Mygredd *n*, grandeur, majesty
 Mygru *v*, to render majestic or grand
 Mygu *v*, to smoke; to stifle
 Myngen *nf*, the crest of a horse; mane
 Myngial *n*, guttural speaking
 Myngial, Myngialu *v*, to speak gutturally
 Mynglyd *a*, being of the throat
 Myngog *a*, having a mane
 Myhar *n*, male sheep, ram
 Myharan, heryn *n*, wether; ram
 Myldardd *n*, what is in grains; porphyry
 Myllu *v*, to grow sultry
 Mympwy -on *n*, opinion; humour; whim
 Mympwyaeth *nf*, opinionation
 Mympwyo *v*, to opine
 Mympwyol *a*, opinionative; whimsical
 Mymryn -au *n*, atom
 Myn -oedd *n*, will, desire, mind
 Myn -od *n*, kid, young goat
 Myn *pr*, by the will of, by
 Mynach -od, myneich *n*, monk; post
 Mynachaeth *nf*, monachism
 Mynachdy, dai *n*, monastery, convent
 Mynaches -au *nf*, nun, recluse
 Mynachlog -ydd *nf*, monastery, convent
 Mynachol *a*, monkish, monachal [recital
 Mynag -on, eig, egiôn *n* & *nf*, report,
 Mynan *nc*, young kid
 Mynas -au *nf*, menace, threat
 Mynawyd -au *n*, awl

Mynçi, ïau, Myneyn -au <i>n</i> , hame, part of a horse collar	Mynyn <i>n</i> , young kid
Myncog <i>n</i> , heath, ling	Myr <i>a</i> , essential; pure; holy
Mynechdid -au <i>nf</i> , monastery	Myr <i>np</i> , seas (<i>s môr</i>); emmets
Myned <i>v</i> , to go, to set out	Myraeth <i>nf</i> , essence, purity
Myncdfa -oedd, fëydd <i>nf</i> , entrance; de-	Myrdwyn -au <i>n</i> , ant-hill
Mynediad <i>n</i> , going; departing [parture	Myrdd -oedd <i>n</i> , myriad, ten thousand, 10,000; infinity
Mynedwy <i>n</i> , running water	Myrddiwn, ynnau <i>nf</i> , myriad; 100,000
Mynegadwy <i>a</i> , expressible	Myred <i>n</i> , what is essential
Mynegai, eion <i>nc</i> , index; exponent	Myredd <i>n</i> , essential state
Mynegair, eiriau <i>n</i> , concordance	Myriad <i>n</i> , making pure
Mynegfa -oedd <i>nf</i> , catalogue	Myrierid <i>np</i> (-en <i>nf</i>), pearls
Mynegfys -edd <i>n</i> , fore-finger	Myrion <i>np</i> (-en <i>nf</i>), ants, emmets
Mynegiadol <i>a</i> , declaratory	Myrindra <i>n</i> , sultriness
Mynegiaeth <i>nf</i> , recital	Myrnio <i>v</i> , to become sultry [Coed myrt
Mynegiant <i>n</i> , declaration	Myrtwydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), myrtle-trees=
Myneginiaeth <i>nf</i> , expression [cative	Myrwyrydd <i>n</i> , delirium=Marwerydd
Mynegol <i>a</i> , expressive, declaring; indi-	Myrydd <i>np</i> , sea-reed, sea-matweed
Mynegres -au -i <i>nf</i> , list, catalogue; index	Mysangu <i>v</i> , to trample
Mynegu <i>v</i> , to express, to relate, to de-	Mysg <i>n</i> , the middle, the midst. Ym
clare, to report, to inform	mysg, Ar fysg, I fysg, among
Myniant <i>n</i> , volition; willing	Mysgaid <i>a</i> , compound; mixed
Myniar, ieir <i>nf</i> , snipe	Mysgedd <i>n</i> , compound state
Mynogaeth <i>nf</i> , urbanity	Mysgi <i>n</i> , confusion, tumult
Mynor -ion <i>n</i> , marble	Mysgol <i>a</i> , compounding
Mynoren <i>nf</i> , a marble	Mysgu <i>v</i> , to mix, to mingle
Mynori <i>v</i> , to become marble	Mysorig <i>a</i> , yielding a stench
Mynta -oedd <i>n</i> , million, 1,000,000	Myswrn, yrnau <i>n</i> , edged instrument
Myntai, eioedd <i>nf</i> , multitude, host	Myswynog -au -ydd <i>nf</i> , farrow cow
Mynteio <i>v</i> , to congregate	Mysygan -au <i>nf</i> , soft expression
Myntumio <i>v</i> , to maintain	Mysygandod <i>n</i> , soft speech; indulgence
Mynu <i>v</i> , to exercise the will; to attain;	Mysygann <i>v</i> , to talk fondly
to seek; to will	Mysyglu <i>v</i> , to gather moss
Mynud -iau <i>n</i> , what is courteous	Mythdra <i>n</i> , swiftness, velocity
Mynud <i>a</i> , courteous; social	Mythl -ion <i>n</i> , infected state; canker
Mynudedd <i>n</i> , courteousness	Mythliad <i>n</i> , cankering
Mynudyn <i>n</i> , deportment	Mythlu <i>v</i> , to pervade; to canker
Mynw <i>n</i> , person, body	Mythu <i>v</i> , to give swiftness
Mynwair, weir <i>nf</i> , harness collar	Myw -ion <i>n</i> , what has activity; ant
Mywed <i>nf</i> , fellowship, society	Mywion <i>np</i> (yn <i>n</i> , -en <i>nf</i>), ants, emmets
Mynwen -au <i>nf</i> , sepulchre	Mywyn, Mywynt <i>n</i> , pith
Mynwennol <i>a</i> , monumental	Mywynog <i>a</i> , having pith
Mynwent -au -ydd -i <i>nf</i> , churchyard;	
Mynwes -au <i>nf</i> , the bosom [sepulchre	
Mynwesol <i>a</i> , of the bosom. Cyfaill	
mynwesol, bosom friend	
Mynwesu <i>v</i> , to bosom, to put in the	
bosom; to embrace, to cherish	
Mynych <i>a</i> , frequent, often	
Mynychiad <i>n</i> , frequenting; repetition	
Mynychu <i>v</i> , to frequent; to repeat	
Mynyd -au, Mynydyn <i>n</i> & <i>nf</i> , minute;	
moment, instant	
Mynydd -oedd -au <i>n</i> , mountain	
Mynyddig, Mynyddog <i>a</i> , mountainous	
Mynyglog <i>nf</i> , the quinsy	
Mynyglwisg -oedd <i>nf</i> , neckcloth	

N.

NA *c*, nor, neither; than: *ad*, no; not; that not. Na ddo, no, not done, not happened; I did not

Nabl -au *n*, psaltery

Nabod *n*, cognizance [acquainted

Nabod *v*, to know, to recognize, to get

Nabodaeth *nf*, cognizance [nizance

Nabodiad, Nabyddiad, *n*, knowing, cog-

Nabyddu *v*, to recognize, to know

Nac *ad*, no, not; *c*, nor, neither. Nac

oes, there is not

Naca *v*, to make a denial

Nacâd *n*, refusal, denial
 Nacaol *a*, refusing; negative
 Nacân *v*, to refuse, to deny
 Nad -au *nf*, shrill cry; clamour
 Nad, Na, Nas *ad*, not, that not
 Nadael *v*, to hinder, to stop
 Nadiad *n*, hindering
 Nadu *v*, to cry out, to howl
 Nadd -ion *n*, what is wrought or chipped
 Naddol *a*, hewing, chipping
 Naddial *v*, to keep chipping
 Naddiant *n*, Naddiaeth *nf*, wrought state
 Naddon *np*, chippings; lint
 Naddu *v*, to hew, to chip, to cut
 Naf, neifion *n*, creator, Lord
 Nafiad *n*, operation
 Nag *n*, negative; denial: *c*, than. Nag e,
 not that, not so; no, nay
 Nagu *v*, to deny; to hinder
 Nai, neiaint *n*, nephew
 Naid, neidiau *nf*, jump; refuge
 Naill *a*, one or other, one: *c*, either, other
 Nain, neiniau, neinoedd *nf*, grandmother
 Nais, neisiau *n*, band, tie
 Nais *a*, nice, fine, delicate
 Naith, neithion *n*, what is passed; troth
 Nam -au *n*, mark, maim, fault; exception
 Nam, Named *pr*, but, since, except
 Namu *v*, to blemish; to except
 Namyn *n*, exception: *pr*, except, but
 Nan *ad*, now; well; yes; what
 Nant, nentydd, nannau *n*, brook; dingle;
 Nar -edd *n*, dwarf; puny thing [ravine
 Nareiddio *v*, to become dwarfish
 Naru *v*, to become a dwarf
 Nas, Na, Nad *ad*, not, that not
 Natur -iau *nf*, nature
 Naturiaeth *nf*, nature [*n*, naturalist
 Naturiaethwr, wyr, Naturiaethydd -ion
 Naturiol *a*, natural
 Naw *n*, nine: *a*, nine, 9
 Nawd *nf*, nature; character
 Nawd *ad*, effectually, easily
 Nawdeg *a*, ninety = Deg a phedwar ugain
 Nawdd, noddau *n*, refuge, protection;
 patronage; support; sanction
 Nawddogaeth *nf*, patronage; protection
 Nawf, nofion *n*, swim; the swim or
 wind bladder of a fish
 Nawfed, Nawed *a*, ninth
 Nawn, nonan *n*, meridian, noon
 Nawdol *a*, meridional, noon [meridional
 Nawnu *v*, to uphold; to be noon, to be
 Naws -au *nf*, nature, disposition. Ni
 wn i naws, I know nothing
 Naws *a*, genial; kind; soft
 Nawsedd *n*, temperature

Nawseiddio *v*, to render genial, kind,
 or temperate
 Nawsiannol, Nawseiddiol *a*, tempera-
 Nawsiant *n*, temperament [mental
 Nawsineb *n*, temperament [ooze
 Nawsio *v*, to temper; to pervade; to
 Nawsol *a*, temperate, genial
 Nawsoldeb *n*, temperature
 Nawsoli *v*, to temper; to soften
 Nawswyllt *a*, of wild temper, passionate
 Nawter, Nawtur *nf*, nature, quality
 Ne *n*, state of going; hue
 Ne *c*, or, otherwise, either = Neu
 Nead *n*, opening to let out [body
 Neb, Nebawd *n*, nobody; somebody; any-
 Neb *a*, any; some; none
 Nebdyn, Nebun *n*, any person, any one;
 somebody; no person, nobody
 Neble *n*, any place; no place
 Nedd, nydd *nf*, what turns; dingle: *np*,
 Neddai, Neddyf *nf*, adze, tool [nits
 Neddair *nf*, grasp of the hand; adze
 Nef -oedd *nf*, heaven
 Nefol *a*, heavenly, celestial
 Nefoldeb *n*, heavenliness
 Nefolfryd, Nefolfrydig *a*, heavenly-
 Nefoli *v*, to become heavenly [minded
 Nefoliaeth *nf*, heavenly state
 Nefoliannu *v*, to celestify
 Nefoliant *n*, celestification
 Nefwy *n*, heavenly state
 Nefyd *n*, performance [not possible
 Neg -ion *n*, what is not open; what is
 Neges -au *nf*, errand, message
 Negesa, Negeseua *v*, to go on errands;
 to negotiate
 Negesai, eion *nc*, Negeseuwr, Negeswr,
 wyr, Negesydd -ion *n*, one who goes
 errands, messenger, errand-man; com-
 missionaire
 Negesiaeth *nf*, Negesiant *n*, commission
 Negesog *a*, having an errand: *nc*, mes-
 Negesol *a*, relating to errands [senger
 Negesyddiaeth *nf*, message; business of
 a messenger; business
 Negio *v*, to render impossible, to disable
 Negydd -ion *n*, denier, refuser; negative
 Negyddiad *n*, negation, denying
 Negyddol *a*, negative, refusing [negative
 Negyf -ion *n*, negation, denial, refusal;
 Neidio *v*, to leap; to jump; to throb
 Neidiol *a*, leaping; throbbing
 Neidr, nadroedd, nadredd *nf*, snake,
 adder. Gwas y neidr, the dragon-fly
 Neidrlllys *n*, snakewort
 Neidrydd -au *n*, the temple
 Neifion *n*, creating powers; Neptune

- Neigarwch *n*, nepotism
 Neillawr *ad*, at another time
 Neilldu *n*, other side, one side
 Neillduaeth *nf*, reservation
 Neillduedd *n*, separateness
 Neillduo *v*, to go aside; to put aside;
 to separate, to set apart
 Neillduol *a*, separate, distinct; particu-
 lar, peculiar, special. Cyfreithiau
 neillduol, by-laws
 Neillduolaeth *nf*, discrimination
 Neillduoldeb *n*, discriminateness
 Neillduoli *v*, to render distinct
 Neillio, Neilliogi *v*, to diversify
 Neilliogaeth *nf*, variation
 Neina *nf*, grandmamma
 Neirthiad *n*, strengthener
 Neisiad -au *n*, kerchief, handkerchief
 Neisio *v*, to trim up nicely
 Neitio *v*, to leap, to jump=Neidio.
 Neitiwr y gwair, grasshopper
 Neithdar *n*, nectar
 Neithdaraidd, Neithderin *a*, nectarean
 Neithio *v*, to complete; to confirm; to pass
 Neithiol *a*, past [feast, bidding
 Neithior -au *nf*, completion; marriage
 Neithiori *v*, to keep a marriage feast
 Neithr *pr*, except=Eithr
 Neithwyr *n*, the evening past, last night
 Nemawr *n*, few in number: *ad*, hardly,
 Nemo *pn-pr*, except of me [scarcely
 Nen -oedd *nf*, ceiling, vault; roof, top;
 the heavens; canopy. Nen ty, cock-
 loft, garret
 Nenawr, orau *nf*, upper story; garret
 Nenbren -i *n*, roof beam
 Nenfwd, fydan *n*, ceiling, arch
 Neniad *n*, ceiling, vaulting
 Neniari -oedd *nf*, roof beam
 Nennig *nf*, small brook, streamlet
 Neppell *ad*, at no distance
 Ner -edd, nyr *n*, the Lord
 Nerth -oedd *n*, might, power. Nerth
 ei draed, full speed. Nerth ei geg,
 as loud as he can bawl
 Nerthedd *n*, potency, strength
 Nerthfawr *a*, of great power
 Nerthiad *n*, strengthening
 Nerthiannol *a*, strengthening
 Nerthiannu *v*, to make potent
 Nerthiant *n*, strengthening
 Nerthineb *n*, efficaciousness
 Nerthog, Nerthol *a*, powerful, potent
 Nerthogi, Nertholi, Nerthu *v*, to make
 powerfu, to strengthen
 Nerthus *a*, efficacious, potent
 Nerthwch *n*, potency, energy

- Neryn *n*, child of old age
 Nes *n*, proximate state
 Nes *a*, proximate; nearer
 Nes *ad*, until, before that
 Nesâd, *n*, Nasedigaeth, *nf*, Nesiad, Nes-
 iant *n*, approximation, drawing near
 Nesaol *a*, approximating
 Nesäu, Nesiannu *v*, to approximate, to
 approach, to draw near
 Neseffin -ion *n*, neighbour
 Neseffiad, iaid *n*, relative
 Nesnes *ad*, nearer and nearer
 Nesrwydd *n*, nearness, proximity
 Nest *n*, what is compact or close
 Nester -i *n*, cupboard
 Nestig *a*, compact
 Nesu *v*, to approximate
 Neu *v*, to pant; to wish or to pant for
 Neu *c*, or [earnestly
 Neuadd -au *nf*, hall, large room
 Neud *ad*, not; is it not; verily it is
 Neued *nf*, panting; longing
 Neufedd *n*, wealth, riches
 Neur, Neus=Neud
 Newid -iau *n*, change; bargain
 Newid *v*, to change, to alter
 Newidfa -oedd *nf*, exchange [alter
 Newidiannol *a*, tending to change or to
 Newidiannu *v*, to produce change
 Newidiant *n*, act of changing
 Newidio *v*, to change, to alter [able
 Newidiol *a*, changing, mutable, change-
 Newidioldeb *n*, changeableness
 Newidwriaeth *nf*, commerce, barter
 Newitty, tai *n*, exchange
 Newydd -ion *n*, what is new, news
 Newydd *a*, new, novel; fresh. Papyr
 newydd, newspaper
 Newydd-dra *n*, newness, novelty
 Newyddiad, Newyddiant *n*, making new
 Newyddiadol *a*, of a new quality
 Newyddiadur -on *n*, newspaper
 Newyddiaduriaeth *nf*, journalism
 Newyddian -od *nc*, novice
 Newyddu *v*, to make new
 Newyddyr -on, Newyddor -ion *n*, news-
 Newyn *n*, hunger; famine [paper
 Newyndra *n*, hungry state
 Newynllyd, Newynog, Newynol *a*, hun-
 gry, starving, famishing
 Newynogaeth *nf*, famishment
 Newynu *v*, to famish, to starve
 Nhw, Nhwyr *pn*, they, them
 Nhwytnau *pn*, they likewise
 Ni *pn*, we, us
 Ni, Nid, Nis *ad*, not
 Nidr -au *n*, impediment; delay

Nidredd, Nidri *n*, entanglement; per-
 Nidro *v*, to entangle [plexity
 Nif *n*, specific number
 Nifer -oedd -i *n*, number; host
 Niferai, eion *nc*, numerator
 Niferedd *n*, numerousness
 Niferiad *n*, numbering
 Niferiaeth *nf*, Niferiant *n*, numeration
 Niferiannu *v*, to enumerate
 Niferog *a*, numerous
 Niferogi *v*, to make numerous
 Niferol *a*, numerical, numeral
 Niferu *v*, to number
 Niferydd -ion *n*, numberist
 Nifwl *n*, mist, cloud
 Nig -ion *n*, what is straitened
 Nigio *v*, to straiten; to narrow
 Nill -ion *n*, poppy
 Nillai, eion *nc*, sickle
 Ninnau *pn*, we also, us too
 Nis, Ni, Nid *ad*, not
 Nith -oedd *nf*, niece
 Nithiant *n*, purifying
 Nithio *v*, to winnow
 Nithlen -i *nf*, winnowing-sheet
 Niwed, eidiau *n*, harm, damage, detri-
 ment, injury, hurt
 Niweidiannol *a*, of a noxious quality
 Niweidiannu *v*, to make a hurt
 Niweidiant *n*, harming [hurt
 Niweidio *v*, to injure, to damage, to
 Niweidiol *a*, hurtful, noxious, detrimen-
 tal, injurious
 Niweidioldeb *n*, noxiousness
 Niwl -oedd *n*, mist, fog
 Niwlach *np*, scattered clouds
 Niwlen *nf*, small mist, cloud
 Niwlo *v*, to become misty
 Niwlog *a*, covered with mist
 No *n*, what stops or keeps in
 No, Nog *c*, than=Na, Nag
 Noc=Nac
 Nod -au *n* & *nf*, token, mark. Haint y
 nodau, the plague. Hyd yn nod, even,
 up to the mark=Hyd yn oed
 Nodach *np*, miscellaneous notices; sun-
 dry articles [bazaar
 Nodachfa, fëydd *nf*, Nodachdy, dai *n*,
 Nodadwy *a*, remarkable, notable
 Nodeb -au *nf*, characteristic
 Nodedig *a*, marked, noted
 Noden -i *nf*, thread, yarn
 Nodi *v*, to mark, to note
 Nodiadol, Nodiannol *n*, characteristic
 Nodiadu, Nodiannu *v*, to characterize
 Nodiant *n*, notation, noting
 Nodog *a*, having a mark

Nodol *a*, marked, notable [character
 Nodwedd -au -ion *nf*, characteristic,
 Nodweddian *n*, characterizing; discrimi-
 nation; character; characteristic
 Nodweddu *v*, to characterize
 Nodwydd -au *nf*, needle
 Nodyn -au *n*, note; mark, sign
 Nodd -ion *n*, moisture; juice, sap
 Nodded *nf*, refuge, protection [ary
 Noddfa, fâu, fëydd *nf*, asylum, sanctu-
 Noddi *v*, to give refuge, to protect
 Noddiant *n*, protection, refuge
 Noddlyd *a*, juicy, full of sap
 Noddlydrwydd *n*, juiciness
 Noddlydu *v*, to become juicy
 Noddwr, wyr *n*, protector
 Noddyn -au *n*, abyss [ing trough
 Noe -au *nf*, platter, dish, tray; knead-
 Noeaid, eidiau *nf*, platterful
 Noeth *a*, naked, bare, exposed [ness
 Noethder, Noethedd *n*, nakedness, bare-
 Noethi, Noethiannu *v*, to make bare, to
 bare, to denude
 Noethiannol *a*, denuding
 Noethiant *n*, denudation
 Noethlun -iau *n*, a nudity
 Noethlyman *nc*, stark-naked one
 Noethlymun *a*, stark-naked
 Noethni *n*, nakedness, bareness
 Nof -ion *n*, what moves or flows
 Nofiaeth *nf*, art of swimming
 Nofiadol *a*, swimming
 Nofiadoldeb *n*, buoyancy
 Nofiadur -on *n*, what causes to swim;
 wind bladder of a fish [mer
 Nofiedydd -ion, Nofiwyr, wyr *n*, swim-
 Nofio *v*, to swim; to float; to cause to
 Nog *n*, stop; restive state swim
 Nog *c*, than=Nag
 Nogio *v*, to stop; to be restive
 Noglyd *a*, restive
 Nol *v*, to fetch, to bring
 Non, nõnau *nf*, stream, current
 Nos -au *nf*, night. Min nos, eve
 Nosi *v*, to become night
 Nosig *nf*, night time, night
 Nosol *a*, nocturnal, nightly [night
 Nosen *nf*, night time, certain night, one
 Noswaith, weithiau *nf*, certain night
 Noswyl -ian *nf*, evening tide, vigil
 Noswyllo *v*, to leave work at eve; to
 watch: to keep vigils
 Nudd *n*, fog, mist
 Nuddo *v*, to become foggy
 Nug -ion *n*, quiver, ripple
 Nugiad *n*, quivering; rippling
 Nur -ion *n*, pure body; essence

- Nwf *n*, what is pure: *a*, holy, pure
 Nwy -on *n*, gas; spirit
 Nwyd -au *n*, passion; bias; whim, trick
 Nwydedd *n*, habit of freaks
 Nwydo *v*, to have a whim or bias
 Nwydol, Nwydus *a*, whimsical, full of tricks; passionate
 Nwydwyllt *a*, harebrained; passionate
 Nwydd -au *n*, essence; substance; effects. Nwyddau, goods, merchandize.
 Nwyddau haiarn, ironmongery. Per nwyddau, grocery
 Nwyddo *v*, to make substantial
 Nwyddol *a*, substantial, material
 Nwyf -au *n*, pervading element; vivacity, energy, vigour
 Nwyfiannu *v*, to cheer the spirits
 Nwyfiant *n*, brightness; vigour
 Nwyfo *v*, to enliven, to grow lively
 Nwyfre -oedd *n*, firmament, atmosphere
 Nwyfus, Nwyfol *a*, full of spirits; wanton [spirits
 Nwyfuso *v*, to become wanton; full of
 Nwyol *a*, gaseous
 Nwyth -au *n*, bent; whim, prank
 Nwythas -au *nf*, eccentricity, oddity
 Nwythus *a*, full of whims, freaky
 Nych *n*, languishing, pining
 Nycha *i*, behold, lo, see
 Nychdod *n*, languishment; consumption
 Nychlyd *a*, pining; painful
 Nychol *a*, languishing, pining
 Nychu *v*, to languish, to pine, to vex
 Nydwydd -au *nf*, broach; needle
 Nydwyddes -au *nf*, needlewoman
 Nydd -ion *n*, spin, twist
 Nyddol *a*, spinning, twisting
 Nyddu *v*, to spin, to twist
 Nyddwedd *nf*, size of yarn in spinning
 Nyf *cn*, snow
 Nyfed *nf*, pure or holy nature
 Nyfel *n*, subtle element, ether
 Nyni *pn*, we, us
 Nyninnau *np*, we or us likewise
 Nyth -od -au *nf*, nest
 Nythaid, eidiau *nf*, nestful
 Nythfa -oedd *nf*, nesting-place
 Nythgyw -ion *n*, nestling
 Nythu *v*, to nest, to nestle; to make a
 Nyw -iau *n*, vivacity; vigour [nest

O.

- O *n*, what goes or proceeds
 O *pr*, from; of, out of; by. O blegid, because, for. O braidd, hardly, scarcely.
 O ddeutu, on both sides, about. O

- honof, O honof, O hono (*m*), O boni (*f*), O honom, O honoch, O honynt, from, of, or out of me, thee, him, &c (Hono *af*, that: *m* hwnw). See Oddi
 O *c*, if=Os, Od
 O *pn*, it; he; she
 O *i*, oh, alas
 Obry *ad*, beneath, below
 Obryn -au *n*, the second stage in *Abred*, or the circle of transmigraton, intermediate between *Annon* and *Cydfil*
 Oc *pr*, from; out of; before
 Oco *ad*, yonder, at a distance=Acw
 Oer *n*, Oeraeth *nf*, usury; profit
 Ocredd *n*, usuriousness
 Oeri *n*, usury; profit, gain
 Oeri *v*, to practice usury
 Ocriad *n*, dealing in usury
 Octid *n*, time of youth
 Och, Ocha *i*, oh, alas, woe
 Ochain *v*, to be uttering groans
 Ochan, ochenion *nf*, groan, moan; woe
 Ochenaid, eidiau *nf*, sigh
 Ocheneidio *v*, to sigh
 Ocheneidiol *a*, sighing
 Ochi *v*, to utter sighs
 Ochr -au *nf*, side, edge, rim
 Ochredd *n*, laterality; side
 Ochri *v*, to side; to make a ledge
 Ochrog *a*, having sides, sided
 Ochrol *a*, belonging to a side, lateral
 Od (*ôd*) *n*, snow
 Od *a*, notable; excellent; odd
 Od *c*, if=O, Os
 Odfa -on, fëydd *nf*, opportunity; meeting
 Odi *v*, to snow
 Odiad *n*, falling of snow
 Odiaeth *n*, what is notable, rarity
 Odiaeth, Odiaethol *a*, peculiar, notable.
 Odiaethu *v*, to render notable [odd
 Odid *n*, peculiarity, rarity
 Odid *ad*, probably; rarely
 Odl -au *nf*, rhyme; ode
 Odli *v*, to make rhyme; to rhyme
 Odlog *a*, rhythmetical; rhymed
 Odlyd *a*, nivous, snowy
 Odwlaw *n*, sleet
 Odydd -ion *n*, Oddfellow
 Odyddiaeth *nf*, Oddfellowship
 Odyn -au *nf*, kiln
 Odynaid, eidiau *nf*, kilnful
 Odyndy, dai *n*, kiln house
 Odd *pr*, from, out of=Oddi
 Oddf -au *n*, excrescence; knob; wen
 Oddfi *v*, to boss; to grow knobbed
 Oddfogi *v*, to become knobbed or full of
 Oddfyn -au *n*, knob, knur [knots

Oddi *pr*, out of, from. — acw, from yonder. — allan, on the outside. — am, — amgylch, from round. — ar, from off; from, of; above. — eithr, except, unless; on the exterior. — faes, — maes, from without. — fewn, — mewn, from within. — fry, — fyny, from above. — gan, from the possession of. — gerth, except; beside. — gylch, from about. — hwnt, from beyond. — lawr, — obry, from below. — rhwng, from between. — isod, from below, from beneath. — tros, from over, from beyond. — uchod, — uwch, Odd uwch, from above. — waered, from below. — wrth, from by, from. — yma, hence, from this place. — yna, — yno, thence, from that place

Oed -au *n*, process of time; time to come; set time; age. Blwydd oed, year old. Hyd yn oed, even

Oedfa -on, fŷydd *nf*, set time; meeting; occasion, opportunity=Odfa

Oedi *v*, to delay

Oediad *n*, setting a time; delaying

Oediog *a*, of long time; aged

Oedog *a*, full of delay; adult. Oedogion, adults

Oedol *a*, procrastinating

Oedran -au *n*, time of life; age, full age

Oedranu *v*, to grow aged

Oedranus *a*, aged, stricken in years

Oedrw, wyr *n*, delayer, loiterer

Oedd *v*, was, did exist

Oen, wyn *n*, lamb

Oenaidd *a*, like a lamb

Oenan *nc*, lambkin

Oenes -au *nf*, ewe-lamb

Oenig *nf*, little ewe-lamb

Oenol *a*, belonging to a lamb

Oenyn *n*, lambkin, little lamb

Oer *a*, cold, frigid; repulsive

Oeraidd *a*, somewhat cold, chilly

Oerdra, Oerder *n*, coldness, frigidity

Oerfa, fŷydd *nf*, cool place

Oerfel -ion *n*, cold air or weather; cold

Oergri, grŷau *nf*, dismal cry

Oergryd *n*, shivering fit

Oergwyp *n*, dismal fall

Oeri *v*, to cool, to chill; to become cold

Oerlais, leisiau *n*, dismal voice

Oerle -oedd *n*, cool or cold place

Oerlef -au *n*, dismal moan

Oerllyd *a*, of cold quality; chilly

Oernad -au *nf*, dismal howl

Oernadu *v*, to howl

Oerni *n*, coldness, chillness

Oerol *a*, of a cooling nature

Oerwaedd *nf*, dismal cry

Oerwedd *nf*, chilling aspect

Oerwylb *a*, cold and wet

Oerwynt -oedd *n*, cold wind

Oeryn *n*, cold person

Oes -oedd -au *nf*, age, period of life. Yn oes oesocdd, for ever and ever

Oes *v*, there is; is there?

Oesbarth *n*, period of existence

Oesdaith *nf*, course of life

Oesdraul *a*, life-consuming

Oesdru *n*, misery of life

Oesfyr *a*, shortlived: *f*oesfer

Oesgwyn *a*, complaining of life

Oesi *v*, to pass through life; to live

Oesiad *n*, passing through life, existing

Oesog *a*, aged, in years, old

Oesol *a*, relating to age, aged. Y bryn-iau oesol, the everlasting hills

Oesran -au *nf*, assigned period of life

Oesred *nf*, course of existence

Oestad *a*, constant=Gwastad, &c.

Oeth *a*, intense, pungent, harsh

Oethi *v*, to render intense

Of *cn*, atoms: particles; notes

Of *a*, elementary; crude; raw; insipid

Ofaidd *a*, raw; insipid

Ofawd *n*, making crude; mouldering

Ofedd *n*, elementary state; crudeness

Ofer *a*, waste; vain; useless; idle

Ofera *v*, to waste; to act idly

Oferawl *n*, empty praise [ture

Oferdraul, dreulion *nf*, useless expendi-

Oferddyn -ion, Oferwas, weision *n*, dissipated man, spendthrift, worthless fellow

Oferedd *n*, frivolity; dissipation

Ofergais *nf*, fruitless attempt

Ofergoel -ion *nf*, superstition

Oferiaith *nf*, useless idle talk

Oferwaith *n*, useless work

Oferwr, wyr *n*, idler

Oferymgais *n*, idle attempt

Ofiad *n*, decomposing; mouldering

Ofiannu *v*, to render friable

Ofiannu *n*, reducing to atoms

Oflyd *a*, decomposing, jumbled; insipid

Ofn -au *n*, fear, dread, timidity. Tyngu ofn un, to swear the peace against one

Ofnadwy *a*, terrible, frightful

Ofnedd *n*, fearfulness

Ofnhau *v*, to become fearful [intimidate

Ofni *v*, to fear, to dread; to terrify, to

Ofnid *n*, terror, dread, fear

Ofnog, Ofnus *a*, fearful, timorous

- Ofnol *a*, tending to frighten
 Ofnusrwydd *n*, fearfulness
 Ofydd -ion *n*, philosopher; scientific man; ovate
 Ofyddiaeth *nf*, philosophy; science
 Ofyddfardd, feirdd *n*, scientific bard
 Ofyddol *a*, philosophical; scientific
 Offeiriad, iaid *n*, priest, clergyman
 Offeiriadaeth *nf*, priesthood
 Offeiriadol *a*, priestly, sacerdotal
 Offeiriadu *v*, to minister
 Offeiriant, iaint *n*, sacrifice
 Offeiriedyn *n*, priestling
 Offer *np*, implements, tools; gear. Offer awch, cutlery. Offer cerdd, musical instruments
 Offeren -au *nf*, sacred service; the mass. Offeren-grys, surplice worn at mass
 Offerena *v*, to celebrate mass
 Offerenol *a*, relating to the mass
 Offerenu *v*, to perform mass
 Offeriannol, Offerynol *a*, instrumental
 Offeriannu *v*, to act as agent
 Offeriant *n*, instrumentality
 Offerol *a*, instrumental
 Offeru *v*, to equip, to furnish; to shackle
 Offeryn -au *n*, instrument, tool
 Offerwm *v*, to offer=Offerymu
 Offerwm, ymau *n*, offering, sacrifice
 Offerymiad *n*, sacrificing
 Offerymu *v*, to offer, to sacrifice
 Og -au *nf*, what is full of motion or life; youth; harrow
 Og *a*, apt to move; youthful
 Ogaid *nf*, stroke of a harrow
 Oged -au -i *nf*, harrow
 Ogedu *v*, to use a harrow=Llyfnu
 Ogfaen, fain *n*, hip, fruit of the dog-rose
 Ogi *v*, to use the harrow, to harrow
 Ogof -an, fëydd *nf*, cave, cavern; den
 Ogofog *a*, full of caves, cavernous
 Ongl -au *nf*, corner, angle
 Ongli *v*, to make angular
 Onglog *a*, having angles, angular
 Onglyr -on *n*, quadrant
 O hanaf, O honof. See O
 Oi *v*, to proceed; to come forward
 Oi *i*, well, very well
 Oiad *n*, attending; waiting; listening
 Oian *n*, listening; waiting
 Oianu, Oio *v*, to listen; to wait
 Ol -ion -au -iaid *m*, mark, trace, track: *a*, hindmost, posterior. Olion, remains, leavings, refuse. Olan, marks, impressions, footsteps. Oliaid, those that are behind, or in the rear; the rear. Blaeniaid ac oliaid, leaders and followers; van and rear. Yn ol, according to; ago, back, past, after. Bod yn ol to be behind or backward; to be wanting; to fall short. Olaf, last
 Olafiad, iaid *n*, successor. Olafiaid, pos-
 Olafiaeth *nf*, successorship [terity
 Olbrain *n*, the herb crowfoot
 Ole -oedd *nf*, ravine
 Olew -on *n*, oil, unction
 Olewwydd *np* (-en *nf*), olive-trees
 Oli *v*, to go last; to be last
 Oliannaeth *nf*, succession
 Oliannol *a*, successive
 Oliannu *v*, to form a track; to succeed
 Oliant *n*, succession; tracing
 Oliedydd -ion *n*, pricker (in hunting)
 Olifaid *np*, olives, olive-berries
 Olifant *n*, ivory
 Olp -au *n*, puncture; eyelet-hole
 Olrhain *n*, search after; scrutiny: *v*, to trace; to search
 Olrhe *n*, following a track
 Olrhead, aid *n*, heagle
 Olrheawd *n*, scrutiny
 Olrheinadwy *a*, scrutible; traceable
 Olrheinio *v*, to scrutinize; to trace out
 Olrheinwr, wyr *n*, tracer, scrutinizer
 Olw *n*, trace, track, mark
 Olwyn -ion *nf*, wheel, trundle
 Olwyno *v*, to wheel
 Olwynog *a*, having wheels, wheeled
 Olynol *a*, following: *ad*, successively
 Olysgrif, Olysgriften, -au *nf*, postscript
 Olyniaeth *nf*, succession
 Olynu *v*, to succeed
 Olynwr, wyr, Olynwydd -ion *n*, successor
 Oll *a*, all, whole, every one
 Oll *px*, all-, omni- =Holl
 On, yn *nf*, ash=Onen
 Onc -od *nf*, what is headlong; oaf
 Onco *pn*, that, that there
 Ond *c*, but, only: *pr*, except, but
 Onen, yn *nf*, ash, ash-tree
 Oni, Onid, Onis *ad*, not? is it not? *c*, if not, unless; except, until. Onid *e*, otherwise, else; if not so; is it not so?
 Onol *a*, belonging to the ash
 Onwydd *np* (-en *nf*), ash-trees
 Or (ôr) oroeidd *nf*, limit; margin, brim
 Or *c*, if=Os, O, Od
 Orch -au *nf*, limit; rim; border
 Ordeinio *v*, to ordain
 Ordinhâd, hadau *nf*, ordinance
 Orfynag, eig *n*, timepiece
 Orgraff -au *nf*, orthography
 Ori *v*, to utter, to send out; to puff
 Oriadur -iau *nf*, watch, timepiece

Oriain *v*, to puff, to pant
 Orian *nf*, utterance; panting
 Oriawr, orau *nf*, watch
 Oriel -au *n*, porch, gallery
 Orig *nf*, little while. Orig fach, one
 Origyn *n*, short space [short hour
 Oriog *a*, having fits, fickle
 Oriol *a*, belonging to the hour, horal
 Orlais, leisiau *n*, clock
 Orn -au *n*. start; push; threat; fear
 Ornedigaeth *nf*, threatening
 Ornedd *n*, threatening state
 Ornest -au *nf*, tilting, combat, duel
 Ornestwr, wyr *n*, champion, dueller
 Orni *v*, to start, to threaten
 Orofan *nf*, jubilation; joy: *v*, to shout
 Os, O, Od *c*, if [in triumph
 Osai *n*, sweet juice; cider
 Osg *n*, what tends from or out
 Osgatfydd *ad*, peradventure=Ysgatfydd
 Osged -au *nf*, laver, bason
 Osgl -au *n*, Osglen *nf*, branch; twig
 Osglawd *n*, ramification
 Osgli *v*, to branch out; to shoot
 Osglog *a*, branchy, branching
 Osgo *n*, obliquity, slope. Ar osgo, ob-
 Osgoad *n*, starting aside [liquely
 Osgöedd *n*, obliquity; starting
 Osgoi *v*, to go aslant; to start; to evade
 Osgoilvd *a*, apt to start aside; coy
 Osgyd -au *n*, laver, bason
 Osio *v*, to offer to do, to essay, to dare
 Osp -ion, ysp *nc*, guest, visitor
 Ospi *v*, to come as a visitor
 Ostid *nf*, epithet for a shield
 Ostl -oedd *nf*, open place; inn
 Ostri, Ostlys *n*, display of hospitality
 Osw *n*, what runs onward; steed
 Oswydd *np*, war-horses; cavalry [haps
 Osyd *ad*, if so be; peradventure, per-
 Ow *n*, breathing out; moan: *i*, alas! oh!

P.

PA *a*, what. Pa beth, what thing, what.
 Pa bryd, what time, when. Pa bynag,
 whatever. Pa fodd, how. Pa ham,
 why, wherefore. Pa le, what place,
 where. Pa wedd, in what manner
 Pab -au *n*, father, pope
 Pabaidd *a*, papal; popish
 Pabell, pebyll *nf*, tent; tabernacle
 Pabelliad *n*, fixing a tent
 Pabellu *v*, to pitch a tent, to tabernacle
 Pabi *n*, the poppy
 Pabiol *a*, papaverous
 Pabir *np*, rushes; rush candles

Pabl -au *n*, vigour, energy
 Pablaidd *a*, active; nervous
 Pabledd *n*, activity; vigour
 Pablu *v*, to invigorate
 Pabwyr *n*, wick, candle-wick
 Pabwyr *np* (-en *nf*; -yn *n*), rushes
 Pabwyr *v*, to gather rushes
 Pabyrog *a*, full of rushes; full of wick
 Pabydd -ion *n*, papist, Roman Catholic
 Pabyddiaeth *nf*, popery
 Pabyddol *a*, papistical, popish [tains
 Pad *n*, what keeps together; what con-
 Padell -i, pedyll *nf*, pan
 Padellaid, eidiau *nf*, panful
 Padellan, Padellig *nf*, little pan
 Padelleg *nf*, the knee-pan
 Padellu *v*, to form a pan
 Pader -au *n*, Paternoster, the Lord's
 Prayer. Paderau, beads
 Pae *n*, constraint; panting
 Paeled -au *nf*, spread, plaster; scull-cap
 Paen=Paun
 Paent *n*, paint; colour
 Paentio *v*, to paint
 Paeol -au *n*, pail; pot
 Paetu *ad*, on every side=Peutu
 Paeth *n*, concurrence, agreement
 Paff -iau *n*, lump; hulk
 Paffio *v*, to lump; to thump, to box
 Pang -au *n*, convulsion, pang; fit
 Pango *v*, to have a convulsion or a
 Pangol *a*, convulsive [fainting fit
 Pangu *v*, to convulse
 Pai *n*, what is objective
 Paid *n*, cessation, quiet
 Paill, peillion *cn*, farina, flour
 Pain *cn*, bloom; fine dust; farina
 Pair, peiriau *n*, instrumentality; cause;
 boiler; cauldron
 Pais, peisiau *nf*, coat; petticoat. Pais
 arfau, coat of arms
 Paisg *n*, coating; pod
 Paith, peithion, peithiau *n*, glance;
 prospect; scene
 Pal -au *nf*, spread; ray; spade
 Pal -od *n*, the puffin [ing out
 Palad -on *n*, radiating, beaming, shoot-
 Paladr, pelydr *n*, ray; beam; shaft;
 stem; stalk; axis
 Paladrog *a*, having a shaft
 Paladrwm *v*, to beam, to shaft; to bole
 Paladrwym -au *n*, flail joint
 Paladu *v*, to beam, to radiate
 Palalwyf *nf*, the lime-tree
 Palas -au *n*, palace
 Paled -au *nf*, shaft; javelin
 Paledrydd -ion *n*, maker of darts

- Paledu *v*, to cast a dart [palm
 Palf -au *nf*, flat end of a shaft; paw;
 Palfaid, eidiau *nf*, stroke of a palm
 Palfais, eisiau *nf*, shoulder-blade, the
 Palfalu *v*, to grope about [shoulder
 Palfod -au *nf*, stroke of a paw
 Palfog *a*, pawed; having a palm
 Palfre -od *nf*, palfrey, nag
 Palfu *v*, to grope gently; to paw
 Palff -au *n*, broad or square figure.
 Palff o ddyd, square-built man
 Palffrai, eioð *nf*, palfrey
 Pali *n*, glossy surface; satin
 Palis -au *n*, pale, wainscot; the steep of
 Paliso *v*, to pale, to wainscot [a rock
 Palisog *a*, paled, wainscoted
 Pahn *n*, spread; flag
 Palmant -au *n*, pavement
 Pahnantu *v*, to lay a paving, to pave
 Palmidwydd, Palmwydd *np* (-en *nf*),
 Palor -ion *n*, delver, digger [palm-trees
 Palores -au *nf*, chongh, daw
 Palu *v*, to delve, to dig
 Pall *n*, loss of energy; miss, failure;
 nought; neglect
 Pall -au *n*, mantle; pavilion
 Palladwy *a*, fallible; perishable
 Pallder, Pallod *n*, fallibility; failed
 state; failure, abortiveness
 Pallen *nf*, coverlet, quilt
 Palliant *n*, failure; neglect
 Pallu *v*, to fail; to cease; to neglect
 Pam *ad*, wherefore? why?
 Pan -au *n*, pan, bowl, cup
 Pan *n*, fulling, milking. Melin ban,
 fulling-mill, fullery
 Pân *n*, down, fur; nap
 Pan *ad*, when, whence, since [ther
 Panan *n*, what involves or works toge-
 Pand *ad*, what but, not
 Pandy, dai *n*, fulling-mill
 Paned *ad*, when, at which time
 Paneg, penyg *nf*, gut, entrail
 Panel -i *n*, thick platting of straw;
 cushion of a packsaddle
 Panelog *a*, plaited; panelled
 Panelu *v*, to plait, to mat, to panel
 Panfa, fëydd *nf*, fulling; banging
 Panfas *nf*, plaited straw, mat, partition
 of plaited straw: *np*, parsnips. Pan-
 nas y dwfr, water parsnips
 Pannu *v*, to hem in; to make a depres-
 sion; to cause a panic
 Pannwl, ylau *n*, dimple; dingle
 Pannyledd *n*, concavity
 Pannylu *v*, to cause a sinking [low place
 Pant -au, pentydd *a*, depression, hollow,

- Pantog *a*, having a hollow or concavity
 Pantu *v*, to sink in; to form a hollow;
 to indent; to dimple [shrink
 Panu *v*, to fur; to full; to bang; to
 Panwaen, weunydd *nf*, peat moss
 Panwr, wyr *nf*, fuller; banger
 Panwriaeth *nf*, trade of a fuller
 Papyr -au *n*, paper. Papyr newydd,
 newspaper
 Papyrfrwyn *np* (-en *nf*), papyri (*s pa-
 pyrus*), used in ancient Egypt as paper
 Papyrol *a*, consisting of paper
 Papyryn *n*, piece of paper
 Par -au *n*, state of readiness; pair
 Par -au *n*, cause; germ; spear
 Para *v*, to continue, to last, to endure
 Parabl -au *n*, speech; discourse
 Parad *n*, causation, causing
 Paradwy *a*, causable, effectible
 Paradwo *v*, to effect
 Paradwys *nf*, paradise. Cyllion parad-
 wys, Spanish flies, cantharides
 Paraeth *nf*, causation, cause
 Paraethu *v*, to render causative
 Parc -iau -au *n*, enclosure; park
 Parcio *v*, to enclose, to hedge in
 Parch *n*, respect, reverence
 Parchadwy *a*, respectable
 Parchedig *a*, respected; reverend
 Parchedigaeth *nf*, reverence
 Parchell, perchyll *n*, little pig
 Parchlawn *a*, respectful
 Parchlonder *n*, respectfulness
 Parchu *v*, to respect, to revere, to have
 regard for, to esteem, to reverence
 Parchus *a*, respectful; respectable
 Parchusedd *n*, respectableness
 Pardwn, dynau *n*, pardon
 Pardynu *v*, to pardon, to forgive
 Parddu *n*, fire-black, smut
 Pardduo *v*, to smut, to grow smutty
 Pared, parwydydd *n*, partition wall, wall
 Paredlys *n*, peltitory of the wall
 Parfaes, eisiau *nf*, epithet for a shield
 Parfyg *n*, the herb henbane
 Parhad *n*, continuance, duration
 Parhaol *n*, continuing, lasting [tinue
 Parhau *v*, to persevere: to last; to con-
 Parhäus *a*, constant, of long continuance
 Pari *n*, drove, flock
 Pariad *n*, causing; bidding
 Parlas -au *n*, green plat of ground
 Parlaur, lorau *n*, parlour
 Parliant *n*, interlocution
 Parlio *v*, to discourse; to argue
 Parlys *n*, palsy. Parlys mud, apoplexy
 Parlysu *v*, to paralyze

Parod *a*, ready, prepared; prompt
 Parodi *v*, to make ready, to prepare=
 Parotoi
 Parodiaeth *nf*, Parodiant *n*, preparation
 Parodol *a*, preparatory, preparing
 Parodoldeb, Parodrwydd, Parodedd *n*,
 preparedness, readiness
 Parol *a*, causing, creative
 Parotoawl *a*, preparatory, preparing
 Parotöedd *n*, preparedness
 Parotoi *v*, to prepare, to get ready
 Parsel -au *n*, what is aimed at, butt
 Parth -au *n*, part; division; region
 Parthadwy *a*, discriminable, divisible
 Parthed -oedd *n*, division
 Parthedigaeth *nf*, discrimination
 Parthedigol *a*, discriminative
 Parthedd *n*, divided state
 Parthgymeriad *n*, participle
 Parthiannol *a*, discriminative
 Parthiannu *v*, to discriminate, to divide
 Parthiant *n*, division, sharing [ing
 Parthol *a*, discriminate; parting, divid-
 Parthred -ion *n*, distinction; party
 Parthrediad, Parthrediant *n*, discrimi-
 Parthredu *v*, to discriminate [nation
 Parthredus *a*, discriminating [divide
 Parthu *v*, to partition, to separate, to
 Parthyd *n*, distinction; characteristic
 Paru *v*, to put in continuity; to pair
 Parwar *a*, silent; calm; still
 Parwg, ygoedd *n*, enclosed field, park
 Parwyd -ydd *n*, Parwyden -au *nf*, par-
 Parwydo *v*, to make a partition [tition
 Parwydd -iaid *n*, verb
 Parwyddiad, iaid *n*, verb=Perwyddiad
 Parydd -ion *n*, causer, procurator
 Pas *n*, exit; cough; hooping cough
 Pasc *n*, the festival of Easter, the Pass-
 over. Pasc Bychan, Low Sunday
 Pasg *n*, feeding, fattening
 Pasgedig *a*, fatted, fattened
 Pasgiad *n*, the act of fattening
 Pasgnawd *n*, tendency to fatten
 Pasio *v*, to expel; to pass
 Pastwn, tynau *n*, long staff, pole; baton
 Pastynu *v*, to beat with a staff
 Pathawr *ad*, what matters it
 Pathew -od *n*, the dormouse
 Pau, penoedd *nf*, inhabited region,
 Paun, peunod *n*, peacock [country
 Paw *n*, what extends round
 Pawan *nc*, spreader; peacock
 Pawb *pn*, everybody, all persons. all
 Pawd, podau *nf*, what stretches out;
 Pawen -au *nf*, paw; claw; hoof [shank
 Pawenu *v*, to use the paw

Pawgen -au *nf*, sock for a foot
 Pawl, polion *n*, pole, stake
 Pawr, porion *n*, pasture; grazing: *v*,
 will graze; will devour
 Pe *c*, if, though
 Pebra *v*, to keep chattering
 Pebraeth *n*, chattering
 Pebre *n*, chatter, chat
 Pebyll *np*, tents, pavillions: *s* pabell
 Pebyll -au *n*, tent, pavilion
 Pebyllio *v*, to pitch tents
 Pecaïd, eidiau *n*, bushel (S.W.)
 Pech *n*, sin
 Pechaberth -au *n*, sin-offering
 Pechadur -iaid *n*, sinner
 Pechaduri, Pechadurusrwydd *n*, sinful-
 Pechaduriaeth *nf*, sinful state [ness
 Pechadurus *a*, sinful, wicked
 Pechod -au *n*, sin, evil act
 Pechu *v*, to commit sin, to sin
 Ped -ion *n*, what bears onward, foot
 Ped, Pe, Pes *c*, if, though
 Pedair *af*, four: *m* pedwar
 Pedeiran -au *nf*, one-fourth, quarter
 Pedest *n*, motion of the feet
 Pedestr -on *n*, pedestrian
 Pedestres -au *nf*, female walker
 Pedestrig *n*, walking pace
 Pedestrol *a*, foot-travelling
 Pedestru *v*, to travel on foot
 Pedi *n*, round way of asking: *v*, to
 crave indirectly
 Pedol -au *nf*, pedal, shoe (as of a horse)
 Pedoli *v*, to shoe
 Pedolog *a*, shod (as a horse)
 Pedrain, einau *nf*, buttock; crupper
 Pedreindor *n*, crupper cover
 Pedrog *a*, of a square form
 Pedrogl, Pedrongl, -au *n*, quadrangle,
 square: *a*, square
 Pedroglawd *n*, quadrating
 Pedrogledd *n*, quadrature
 Pedrogli, Pedrongli, Pedrori, Pedru *v*,
 to form a square, to quadrate, to square
 Pedroglyn -au *n*, quadrate
 Pedronglog *a*, quadrangular
 Pedror -au *n*, quadrangle, square
 Pedrus, &c.=Petrus, &c.
 Pedrwg *n*, quadrature; perfect state
 Pedrwl, yglon *n*, what is perfect; model
 Pedryad *n*, quadrating, squaring
 Pedryael -oedd *nf*, what has four skirts;
 Pedrybed -ion *n*, quadruped [square
 Pedrychwal *a*, four ways of spreading
 Pedrychwelyd *v*, to spread four ways
 Pedryd -on *n*, quadrate, square
 Pedrydan *n*, what spreads four ways

- Pedrydant *n*, quadrate state
 Pedrydu *v*, to quadrate
 Pedrydydd *n*, fourth day of a week
 Pedryfal -au *n* & *a*, square
 Pedryfan -oedd *n*, quarry; quarter
 Pedryfanu *v*, to form quarters, to quarter
 Pedrygan *n*, what is contained between four; pinch between the three fingers and the thumb [the thumb
 Pedryging *n*, pinch of three fingers and
 Pedrylaw *n*, square used by artizans
 Pedryled *n*, square superficies
 Pedrylef -au *n*, perfect voice
 Pedryliw -iau *n*, perfect colour
 Pedrylun -iau *n*, perfect figure
 Pedryo *v*, to make of four parts [square
 Pedryoli, Pedryori *v*, to quadrate, to
 Pedryor -ion *n*, quadrate, square
 Pedryran -au *nf*, a quadrant
 Pedrysawdd, soddion *n*, a square root
 Pedw *n*, what is complete, a square
 Pedwar *am*, four: *f* pedair [thing
 Pedwaran -au *nc*, fourth, quartern, far-
 Pedwarcarn *np*, four hoofs: *a*, four-
 hoofed
 Pedwarcarnog, Pedwarcarnol *a*, four-
 footed, having four hoofs. Pedwar-
 carnolion, quadrupeds
 Pedwarcarnu *v*, to gallop
 Pedwardull *n*, quadriform
 Pedwardybylg -ion *n*, quadruplicate
 Pedwaredd *af*, fourth: *m* pedwerydd
 Pedwariad, iaidd *n*, quaternion
 Pedwariannu *v*, to make up of four
 Pedwariant *n*, quaterny
 Pedwarochrol *a*, quadrilateral
 Pedwarplyg *a*, four-fold
 Pedwartroed -ion *n*, quadruped [footed
 Pedwartroediog, Pedwartroedol *a*, four-
 Pedwerydd *am*, fourth: *f* pedwaredd
 Pedyd *np*, infantry
 Pedd -au *n*, foot=*Ped*, Troed
 Peddestr -on *n*=*Pedestr*, &c.
 Peddyd, Peddytos *np*, infantry
 Pefr *a*, fair, beautiful, fine, pretty, smart
 Pefredd *n*, radiancy; gairishness
 Pefren -od *nf*, smart little female, belle
 Pefri *n*, splendour; gairishness
 Pefrin *a* radiant, gairish
 Pefrol *a*, radiating; full of gaiety
 Pefru *v*, to radiate; to smarten
 Pefrwydd *np* (-en *nf*), spruce
 Pefryn -od *n*, smart beau
 Pefwch, Pefychdod *n*, dilation; effusion
 Pefychu *v*, to dilate; to gush, to puff
 Peg -au *n*, agent of expansion; eight
 bushel measure. quarter
 Pegaid, eidiau *n*, contents of a quarter
 Pegor -au *n*, pivot; pert one
 Pegori *v*, to form a pivot or axis
 Pegwn, ynau *n*, pivot, pole, axis. Pe-
 gwn y gogledd, north pole
 Pegwr, yrion *n*, pivot, axis
 Pegynol *a*, belonging to an axis, polar
 Pegynu *v*, to form a pivot or axis
 Pei *c*, if it were, if it should be
 Peidio *v*, to cease, to leave off. Peidiwch,
 Peilio *v*, to spread out; to radiate [don't
 Peillged -ion *nf*, tribute of flour
 Peillied *n*, bolted meal, flour
 Peillio *v*, to bolt, to searce
 Peillion *np*, fine flour, powder
 Peinio *v*, to yield bloom or farina
 Peio, Peiodi *v*, to render objective
 Peiol *a*, objective; perceptive
 Peiraid, eidiau *nf*, cauldronful
 Peiran -oedd *nf*, necessary
 Peiriad *n*, causer; cause [organic
 Peiriannol *a*, instrumental; organized,
 Peiriannoli *v*, to render causative
 Peiriannu *v*, to put in a state to act;
 to organize; to harness
 Peiriannwr, wyr, Peiriannydd -ion *n*,
 engineer; organizer; harnesser
 Peiriant, iannau *n*, instrument, machine,
 Peiriennyn *n*, instrument [engine; tool
 Peirwyddiad, iaidd *n*, verb=*Perwyddiad*
 Peisgwyn *n*, the great white poplar
 Peisgyrch -au *n*, crinoline
 Peiswyn *n*, chaff
 Peithas -au *nf*, scout, scout boat
 Peithiant *n*, laying open; scouting
 Peithin, Peithiw *a*, being open or plain
 Peithio *v*, to lay open; to scout
 Peithiog, Peithig *a*, open, desert, waste
 Peithwg *n*, open space; hunting-ground
 Peithwydd *np*, the slay, or the reeds of a
 loom
 Peithyn -au *n* & *cn* (-en *nf*), what is
 open; open surface; tile, slate; sheet,
 page; slay of a loom; cog
 Peithyndo *n*, tiled roof
 Peithynden *nf*, the ancient bardic writing
 frame, consisting of the *ebillwydd*, or
 staves, on which the letters were cut,
 and the *pillwydd*, or supporters, in
 which the end of the staves were
 fixed
 Pel -au -i *nf*, moving body; ball
 Pela -on *n*, what hovers; titmouse
 Peled *nf*, ball, bullet
 Peledu *v*, to throw a ball
 Peleidal *n*, pushing of spears
 Peleidiant *n*, radiation

Peleïdrio *v*, to radiate = Pelydru
 Pelen -i *nf*, little ball; bullet; pill
 Pelenu *v*, to form into a ball
 Pelgip -au *nf*, racket for a ball
 Pelid *n*, radiancy, splendour
 Pelio *v*, to ray, to brandish
 Pelre *n*, turmoil, bustle; billiards
 Pelu *v*, to throw a ball; to ball
 Pelwr, wyr *n*, ball-player
 Pelyd *np*, stockings without feet
 Pelydr -on -au *np*, rays, beams
 Pelydrog *a*, radiant, gleaming
 Pelydru *v*, to radiate, to gleam
 Pelydryn *n*, ray, beam
 Pell *a*, distant, remote, far
 Pellád *n*, removing to a distance
 Pelläu *v*, to put far off; to go far off
 Pellder, Pelldra *n*, remoteness, distance
 Pelldrem -iau *nf*, far view
 Pelldremiant *n*, far viewing
 Pellddrych -au, Pellwelyr -on *n*, tele-
 scope, spyng-glass
 Pellebrol, Pellebyrol *a*, telegraphic
 Pellebru *v*, to telegraph
 Pellebyr -on *n*, telegraph. — trydan,
 — trydanol, electric telegraph
 Pellen -au -i *nf*, round mass, ball
 Pellenaidd *a*, like a ball
 Pellenig *a*, of distant range, far, remote
 Pellenigrwydd *n*, remoteness
 Pellenu *v*, to form into a ball
 Pellfyntag, eig *n*, telegraph
 Pellfyneg -ion *nf*, telegram [telegraphy
 Pellfynegiaeth, Pellebraeth, -au *nf*,
 Pell *n*, what is external; surface
 Pelltu *v*, to form a surface
 Pellu, Pellynu *v*, to remove far off
 Pellus *a*, surrounding; compact
 Pellynig *a*, far-extending
 Pen -au *n*, head; chief; end
 Pên *a*, head, chief, supreme
 Penadur -iaid *n*, supreme, sovereign
 Penadur -on *n*, sovereign, coin
 Penaduriaeth *nf*, supremacy [chief
 Penaeth *nf*, supremacy: *n*, principal,
 Penaethu *v*, to act as a chief
 Penaf *a*, chief, principal, most eminent
 Penafiaeth *nf*, pre-eminence
 Penagored *a*, open at the top
 Penaig *n*, sovereign, chief
 Penant, aint *n*, supremacy; sway
 Penardd, eirdd *nf*, projection of a hill
 Penarth, eirth *nf*, promontory
 P'enaür *n*, the yellow hammer
 Penbaladr *a*, particular; general, uni-
 versal [gerheads
 Penben *ad*, with heads together; at log-

Penbleth *nf*, distraction of head
 Penboeth *a*, hot-headed: *nf*, the culerage
 Penbwl *a*, blunt-headed, thick-headed,
 stupid
 Penbwl, Penbwla, Penbyliad, penbyl-
 iaid *n*, blockhead, dullard; tadpole
 Penbyledd *n*, blockishness, stupidity
 Pencais, ceisiaid *n*, receiver general
 Penceirddiad, iaid *n*, chief singer [song
 Penceirddiaeth *nf*, office of a chief of
 Penceisiad, iaid *n*, chief collector
 Pencenedd -oedd *n*, chief of a family
 Penceredd, iaid *n*, master of song
 Pencî, cwn *n*, the dog-fish
 Penciwodod -iaid *n*, generalissimo
 Penclwm, clymau *n*, knot at the end
 Pencnaw -iau *n*, receiving end of a joint
 Pencyfeistedd *n*, high court
 Pencynghor -iaid *n*, chief counsellor
 Pencynnydd -ion *n*, chief huntsman
 Penchwiban *a*, light-headed, giddy
 Penchwibandod *n*, capriciousness
 Penchwibanu *v*, to become hare-brained
 Pendant *a*, express; arbitrary
 Pendefig, Pendeddig, -ion *n*, grandee,
 nobleman, peer, chieftain
 Pendefigaeth *nf*, aristocracy, peerage
 Pendefiges -au *nf*, lady of quality, peeress
 Penderfyniad *n*, conclusion, determina-
 Penderfynu *v*, to determine [tion
 Pendew *a*, thick-headed; stupid. Hwyad
 bendew, loggerhead duck
 Pendifadu *v*, to distract
 Pendifaddeu *a*, indispensable, special
 Pendist -iau *n*, piazza, colonnade
 Pendodaeth *nf*, superiority
 Pendodi *v*, to render peculiar
 Pendodol *a*, discriminative [turvy
 Pendraffollach *ad*, heels over head, topsy-
 Pendramwnwgl *a*, headlong
 Pendraphen *a*, huddled; confused
 Pendrawn *a*, giddy-headed
 Pendreigl *v*, to roll the head about
 Pendrist *a*, having a drooping head, sad
 Pendro *nf*, vertigo; staggers
 Pendroi *v*, to become giddy
 Pendronod *n*, giddy-headedness
 Pendroni *v*, to be hare-brained
 Pendrwm *am*, heavy-headed, top-heavy:
f pendrom
 Pendrymu *v*, to grow top heavy
 Pendwmpian *v*, to be nodding
 Penddar *nf*, Pendeddredd *n*, vertigo;
 giddiness of the head
 Pendeddiad *n*, growing giddy
 Pendeddaru *v*, to grow giddy headed
 Pendeddig *nf*, inflamed tumour, bile

- Penddu *n*, the bird blackcap; marsh
 Penddŷyn -od *n*, botch, bile [cudweed
 Penelin -au *n* & *nf*; top of the elbow; the
 Penelino *v*, to elbow [elbow
 Penes -au *nf*, lady of high rank
 Peureyn *n*, goldfinch; yellow hammer
 Penfaddeu *a*, specially forfeited
 Penfain *a*, having a pointed head or top;
 Penfas *a*, shallow-pated; stupid [copped
 Penfeddal *a*, soft-headed; simple
 Penfeddw *a*, giddy-headed
 Penfelyn *am*, yellow-headed: *f* penfelen.
 Y penfelyn, the yellow hammer
 Penfoel *a*, bare-headed; bald-headed
 Penfras *a*, fat-headed: *n*, the cod-fish
 Penffest *a*, headstrong; obstinate
 Penffestin -ion *nf*, helmet
 Penffestr -au *n*, head-stall; collar; halter
 Penffietur *a*, headstrong; stubborn
 Penfflurwch *a*, bushy-headed
 Penffrŷyn -au *n*, head-stall, muzzle;
 Pengadarn *a*, strong-headed [halter
 Pengaled *a*, hard-headed: *nf*, knapweed
 Pengam *a*, having the head turned; ob-
 stinate, perverse, headstrong
 Pengamrwydd *n*, wryness of the head;
 perverseness, obstinacy
 Pengauad *a*, closed at the top
 Pengernyn *n*, the gurnard
 Penglog -au *nf*, skull, noddle
 Pengloi *v*, to close the end
 Penglwm, glymau *n*, knot at the end
 Penglymu *v*, to tie at the end; to settle,
 to decide, to set at rest
 Pengoch *a*, red-headed: *nf*, knotgrass
 Pengoll *a*, having the end lost
 Pengrach *a*, scabby-headed
 Pengrest *a*, scurfy-headed
 Pengroes *a*, having the end crossed
 Pengrwn *am*, round-headed: *f* pengron
 Pengrych *ac*, rough or curly headed: *f*
 pengrech
 Pengryniad, iaid *n*, round-head
 Penguwch -iau *n*, cap, bonnet
 Penhaiarn -od *n*, the gurnard
 Penhwutian *v*, to be tottering
 Penhwyad, aid *n*, the pike or jack
 Penhynaif, hynfeion *n*, supreme elder
 Peniadur -iaid *n*, principal; top
 Penial *n*, capital; chief; helmet
 Peniant *n*, capitation
 Penig *nf*, nip, nib, nibble
 Penlas *a*, blue-headed: *nf*, the knotgrass
 Penlin -iau *nf*, top of the knee, knee
 Penlinio *v*, to kneel down
 Penlŷon *n*, blackcap; titmouse
 Penllad *n*, supreme good
 Penlle *n*, head-stead; numskull
 Penlliain, lleiniau *n*, head-cloth
 Penllorcan *n*, jolt-head
 Penllwyd *a*, gray-headed: *n*, grayling
 Penllwydi, Penllwydni *n*, grayness of
 the head
 Penllyw -iau *n*, chief leader; the stone
 next to a corner
 Penllywiawdwr, wyr *n*, general
 Penllywodraeth *nf*, supreme government
 Penllywydd -ion *n*, sovereign
 Penllywyddiaeth *nf*, sovereignty
 Pennill -ion *n*, verse, stanza
 Pennilliach *np*, trifling verses
 Pennillio *v*, to form stanzas
 Pennod -au *nf*, chapter
 Pennoeth *a*, bare-headed
 Penod, Penawd *n*, conclusion, end, close
 Penodi *v*, to specify, to assign, to appoint
 Penodol *a*, particular, especial; definite,
 Penodoldeb *n*, definitiveness [specific
 Penodoli *v*, to render definitive
 Penol *a*, capital, principal
 Penon -au *nf*, pennant, flag
 Penor -au *n*, headpiece; muzzle, head-
 Penpryd *n*, visage, aspect [stall
 Penre *nf*, hair-lace, fillet
 Penrhaith, rheithiau *n*, what has chief
 right, the chief of the law
 Penrheithiant *n*, sovereignty [joram
 Penrudd *a*, ruddy-headed: *nf*, wild ma-
 Penrwym -au *n*, head-band; muzzle
 Penrydd *a*, loose-headed; loose-ended;
 licentious, profligate
 Penryn -oedd -au *n*, promontory, cape
 Pensach *nf*, the mumps
 Pensaer, seiri *n*, chief architect
 Pensag *n*, the hop-plant, hops
 Pensedd -au *nf*, supreme seat
 Pensel -au *n*, grand standard
 Penswyddog -ion *n*, chief officer
 Pensiyrdan *a*, light-headed, stunned
 Pensiyrdandod *n*, craziness [stun
 Pensiyrdanu *v*, to craze the head; to
 Pentan -au *n*, fire back, hob: *a*, made at
 the hearth, homespun, homemade
 Penteulu -oedd *n*, head of a family
 Pentewyn -ion *n*, firebrand
 Penteyrn -edd -oedd *n*, chief prince
 Pentir -oedd *n*, headland; land steward
 Pentref -i -ydd *n*, village
 Pentrefaeth *nf*, villagery
 Pentwr, tyrau *n*, raised heap, heap
 Penty, tai *n*, penthouse, shed [mulate
 Pentyru *v*, to heap, to amass, to accu-
 Pentyrysog -ion *n*, supreme prince
 Pennu *v*, to predominate; to specify

- Penwag *a*, empty-headed
 Penwag, weig *n*, herring
 Penwan *a*, weak-headed
 Penwar -au *n*, head-stall; muzzle
 Penwendid *n*, weakness of the head
 Penwisg -oedd *nf*, head-dress
 Penwn, ynau *n*, banner, standard
 Penwyn *am*, white headed: *n*, bald
 buzzard: *af* penwen
 Penwyni *n*, whiteness of head
 Penyd *n*, atonement, penance
 Penydiad *n*, doing penance
 Penydiol *a*, atoning, expiatory
 Penygen *nf*, paunch, gut
 Penygu *v*, to render peculiar
 Penyn *n*, capital (in architecture)
 Penynad -od *n*, chief-justice
 Penysgafn *a*, light-headed
 Pepra *v*, to keep chattering
 Pepraeth *n*, chattering, babbling
 Pepru *v*, to chatter, to prate
 Per *np*, pears, pear-trees; sweet fruit
 Per *a*, delicious, sweet, luscious
 Per -au *nf*, spit=Bêr
 Peran -au *nf*, pear
 Perarogl -au *nf*, perfume, aroma
 Perarogledd *n*, perfumery
 Perarogli *v*, to perfume
 Peraroglus *a*, odorous, fragrant
 Perc *a*, compact, trim: *n*, perch
 Perced *nf*, wrapper; bow net
 Percell -oedd *nf*, store, magazine
 Percu *v*, to trim, to smarten
 Percus *a*, trim, smart
 Perchen -oedd, Perchenog -ion *n*, owner,
 possessor. Pob perchen anadl, every
 living being
 Perchenogaeth *nf*, ownership [session
 Perchenogaethu *v*, to give or take pos-
 Perchenogi *v*, to possess, to own
 Perchi *v*, to respect, to revere
 Perdra *n*, deliciousness, sweetness
 Pereiddio *v*, to dulcify; to sweeten
 Pereiddlais, leisiau *n*, pleasant voice,
 sweet sound: *a*, sweet-voiced
 Pererin -ion *n*, pilgrim
 Pererindod *n*, pilgrimage
 Pererinio *v*, to peregrinate
 Perfagl *nf*, the herb periwinkle
 Perfedd -ion -au *n*, centre: *cn*, inwards;
 Perffaith *a*, perfect, complete [entrails
 Perffieithdra, Perffieithrwydd *n*, perfec-
 Perffieithio *v*, to perfect [tion
 Perging *n*, skreen, settle: *a*, skreening,
 sheltering
 Perhau *v*, to become delicious [to bid
 Peri *n*, causation, cause: *v*, to cause;
- Peiriadur -on *n*, causer, cause
 Peiriant *n*, causation
 Perig *a*, extreme; perilous
 Perigl *a*, dangerous [treme unction
 Periglo *v*, to make extreme; to give ex-
 Periglor -ion *n*, priest, incumbent
 Perlais, leisiau *n*, Perlef -au *nf*, melo-
 dious voice: *a*, sweet-voiced
 Perloes -ion *nf*, rapture, ecstasy
 Perlysiau *np*, aromatic herbs; spices
 Perllan -au *nf*, orchard. Coch y ber-
 llan, redstart; bullfinch
 Perllys *cn*, sweet herbs; parsley
 Peron *n*, cause; the Lord
 Peror -ion *n*, melodist, musician
 Peroriad *n*, producing of melody; play-
 ing of music
 Peroriaeth *nf*, melody; music; idle talk
 Peroriaethu *v*, to make a melody
 Peroriant *n*, practice of music
 Perorio *v*, to practise music
 Persain, seiniau *nf*, euphony: *a*, euphon-
 Pert *a*, smart, spruce, pert [ious
 Pertedd *n*, smartness, pertness
 Pertu *v*, to smarten, to trim [perten
 Pertyn -od *n*, smart little fellow: *f*
 Perth -i *nf*, bush; brake
 Perthen *nf*, bush
 Perthgae -au *n*, quickset hedge
 Perthyn -oedd *n*, what is appropriate
 Perthyn *v*, to appertain, to belong
 Perthynad *n*, appertaining
 Perthynas -au *nf*, relation; relative;
 appurtenance
 Perthynasol *a*, appropriate; relative
 Perthynasoli, Perthynasu *v*, to render
 appropriate
 Perthynedigaeth *nf*, appropriation
 Perthynol *a*, pertaining, relative, be-
 Perthynoldeb *n*, relativeness [longing
 Perthynoli *v*, to render appropriate
 Perthynu *v*, to appertain, to belong
 Perthynus *a*, appropriate, relative
 Pern *v*, to cause; to effect; to bid; to
 Perwg, ygon *n*, hurdy-gurdy [maintain
 Perwr, wyr *n*, causer; one who orders
 Perwraidd *n*, liquorice root
 Perwy *n*, perry
 Perwydd *np* (-en *nf*), pear-trees
 Perwyddiad, iaid *n*, verb
 Perwyl -ion *n*, occasion, purpose, affair
 Perwylus *a*, eventual, incidental
 Perydd -ion *n*, causer, causer
 Peryf *n*, causer; sovereign
 Perygl -on *n*, danger, peril
 Perygledd *n*, danger
 Peryglu *r*, to run into danger

- Peryglus *a*, dangerous, perilous
 Pes *c*, if=Pe, Ped
 Pesgu *v*, to feed, to fatten; to grow fat
 Pestodi *v*, to bustle about
 Peswch *n*, cough: *v*, to cough (S.W.)
 Pesychlyd *a*, troubled with cough
 Pesychlys *n*, the coltsfoot
 Pesychu *v*, to force out, to cough
 Petrus *a*, apt to start; hesitating: *np*,
 partridges: *s* petrusen
 Petrusad *n*, hesitating, doubting
 Petrusder *n*, hesitation, doubt
 Petrusen *nf*, startler; partridge
 Petrusi *n*, startling; hesitation
 Petruso *v*, to startle; to hesitate
 Petrusol *a*, startling; hesitating
 Petryael, Petryal, -au *n*, square: *a*, square
 Peth -au *n*, thing; something; quantity,
 part; some. Beth, Pa beth, what
 Pethan -od *n*, little thing; babe
 Pethyn, pethach *n*, little thing
 Penad, Peuant *n*, panting; pausing
 Peuawr *a*, hourly: *ad*, hourly
 Peues -oedd *nf*, place of rest; country
 Peufer *a*, whining; neighing
 Peuferu *v*, to whine; to neigh
 Peunes -od *nf*, peahen; fine girl
 Peunoeth *a*, nocturnal, nightly
 Peunos, Peunosol *a*, nocturnal, nightly
 Peunydd, Peunyddiol *a*, diurnal: *ad*,
 daily [to pause, to hesitate
 Peuo *v*, to spread out; to pant, to puff;
 Peul *a*, panting; pausing
 Peusyth *n*, dovetail (in joinery)
 Peutu *ad*, on each side, on both sides
 Pi -od *nf*, state of being in; pie, magpie
 Pia *nf*, pie, magpie
 Piant *n*, possession, ownership
 Piau *v*, to own, to possess
 Pib -au *nf*, pipe; tube; lax
 Pibell -i -au -ion *nf*, pipe, tube, duct;
 musical pipe. Pibellion, channels
 Pibellog *a*, having a pipe
 Pibellu *v*, to pipe; to form a pipe
 Pibellwr, wyr, Pibellydd -ion *n*, pipe
 Piben -i *nf*, pipe, duct, flue [man, piper
 Pibglwyf *n*, fistula
 Pibgnau *np* (gnenen *nf*), chesnuts
 Pibld *a*, apt to squirt, squirting
 Piblys *n*, the flixweed
 Pibo *v*, to pipe; to squirt
 Pibol *a*, piping; squirting
 Pibonwy *cn*, icicles [to bud
 Pibori *n*, piping; budding: *v*, to pipe;
 Piborig *a*, piping; budding
 Pibydd -ion *n*, piper, pipe player
 Pibyddiaeth *nf*, pipe-playing
- Picell -au *nf*, dart, javelin
 Picellai, eion *nc*, dart thrower
 Picellu *v*, to throw a dart
 Picffon, ffyn *nf*, pike-staff
 Piefforch, ffyrch *nf*, pitchfork
 Picio *v*, to dart, to fly suddenly
 Picwd, ydau *n*, the prickled dog, the
 Picyn -au *n*, piggin, noggin [hound-fish
 Picynaid, eidiau *n*, pigginful
 Pid *n*, tapering point
 Piff -iau *n*, puff, sudden blast
 Piffio *v*, to puff, to whiff [pip
 Pig -au *nf*, point, pike, nip; bill, beak;
 Pigawglys, Pigoglys *cn*, spinach
 Pigfain *a*, sharp-pointed
 Pigfan *n*, mark of point
 Pigfanu *v*, to puncture [to point
 Pigfeinio *v*, to acuminate, to sharpen,
 Pigion *np*, pickings; selections
 Pigl *n*, the herb hound's-tongue
 Piglas, Piglwyd *a*, pale-visaged. Ed-
 rych yn biglas, to look blue
 Pigo *v*, to prick, to peck, to pick; to
 Pigoden *nf*, prickle; shrew [choose
 Pigog *a*, pointed, full of points, prickly
 Pigoga *nf*, spinach
 Pigwlaw *n*, spitting of rain
 Pigwn, ynau *n*, cone; beacon; turret
 Pigwrda *n*, sort of play
 Pigwrn, yrnau *n*, pinnacle, spire
 Pigws *nf*, small or narrow point; small
 nook or corner
 Pigyn *n*, stitch; pleurisy
 Pigyrnu *v*, to spire, to bristle up
 Pil -iau *n*, what hovers; serjeant; peel;
 Pila -on *n*, finch [creek, estuary
 Pilai, eion *nc*, moth, butterfly
 Pilaid *a*, transient, frail; mean
 Pilau -od *nf*, sparrow-hawk
 Pilcod *np* (-yn *n*), minnows
 Pilcota *v*, to catch minnows
 Pildin *nf*, gall by riding
 Pilen -au *nf*, cuticle, rind; fringe
 Pilenu *v*, to form a cuticle
 Piler -au -i *n*, pillar, column
 Pilergraig, greigiau *nf*, basalt rock
 basalt [pillars
 Pileru *v*, to build upon pillars, to erect
 Piliad, Piliant *n*, paring, peeling
 Pilig *n*, vessel of bark; laver
 Pilio *v*, to peel, to pare, to strip
 Pilion *np* (-en *nf*), peelings, strippings
 Pilo *n*, rod of an apparitor [film
 Pilus *a*, transient, frail; mean
 Pilwrn, yrnau *n*, dart
 Pilyn -an *n*, tegument; garment; clout
 pillion; side-saddle

Pilynu *v*, to put on a vesture
 Pyls -au *n*, robe, pelisse
 Pill -ion *n*, pivot; shaft; stem, stock; tong; goal; stronghold; frame; heater
 Pillgorn, gyrn *n*, the neck joint
 Pillgyn -ion *n*, plug, stopple
 Pillwydd *np* (-en *nf*), dead standing trees; the frame of the ancient *Peithynen*, being the cross bars, or supporters, in which the ends of the keys or staves were inserted
 Pilyln *n*, small stem; peg
 Pin -au *n*, pin; stile, pen
 Pin *cn*, the pine, fir
 Pinc, Pincyn *n*, sprig; chaffinch
 Pinc *a*, smart, brisk; gay; fine
 Pincen -od *nf*, sprig; spray
 Pincio *v*, to cover with sprigs
 Piniwn, ynau *n*, gable end, pine-end
 Pinwydd *np* (-en *nf*), pine-trees
 Pinygl -au *n*, pinnacle, turret
 Pinyglu *v*, to form a pinnacle
 Pioden, piod, Piogen, Piog -od *nf*, magpie, pie. Piogen *y coed*, jay
 Pipian, Pipianu *v*, to pipe, to pule
 Piple *nf*, diarrhoea, lax
 Piser -i *n*, jug, pitcher, can
 Pisg *np*, blisters, bladders, pods
 Pisgen *nf*, wheat; linden
 Pisgenu *v*, to blister; to pod
 Pisglwyf *n*, diabetes
 Pisgwrn, yrnod *n*, pimple, wheal
 Pisgwydd *np* (-en *nf*), linden-trees
 Pisgyrnu *v*, to break out in pimples
 Pistyll -oedd *n*, spout; cataract
 Pistyllio *v*, to spout out
 Piswydd *np* (-en *nf*), the spindle-trees
 Pitan *nc*, teat, nipple
 Pitw *a*, minute, petty
 Pith -ion *n*, what is granulated
 Pithell -od *nf*, the shard fish
 Piw -od *n*, dug, udder
 Pla, pläu *n*, the plague
 Plad -iau *n*, flat piece; plate
 Pladren *nf*, one who flaunts
 Pladres -i *nf*, flaunting woman
 Pladur -iau *nf*, scythe
 Pladuro *v*, to use a scythe
 Pladurwr, wyr *n*, mower
 Plaid, pleidiau *nf*, side, party; faction; sect; partition
 Plân, planoedd *n*, plane
 Plân *n*, plane-tree [tion
 Plan -oedd *n*, ray; scion, shoot; planta-
 Planad -au *n*, shooting off; meteor
 Planac -iau *n*, plank, board
 Planed -au *nf*, shooting body; planet

Planfa, fëydd, Planigfa -oedd *nf*, plan-
 Planiad *n*, shooting; planting [tation
 Planigyn, planigion *n*, plant, shoot, vege-
 Planol *a*, shooting; planting [table
 Plant *np* (plentyn *n*), offspring, children
 Plantach, Plantos *np*, little children
 Plantog *a*, having children
 Planu *v*, to shoot off; to plant
 Plas -au *n*, hall, palace
 Plastr -au *n*, plaster, daub
 Plastriad *n*, plastering
 Pläu *v*, to infect with a plague
 Pledren -i *nf*, bladder
 Pledru *v*, to stretch out
 Pledryn -au *n*, slang, slip
 Pleiden -i *nf*, hurdle, wattling
 Pleidgar *a*, factious, partial
 Pleidgarwch *n*, partiality, partisanship
 Pleidiad *n*, siding with; partisanship
 Pleidio *v*, to take a part, to side with
 Pleidiol *a*, adherent; belonging to a party; partial
 Pleidlais, leisiau *nf*, vote, suffrage
 Pleidfeisio *v*, to vote
 Pleidydd -ion *n*, partisan
 Pleiniad *n*, radiation
 Plent -ydd *nf*, ray; slide
 Plentyn, plant *n*, child, baby
 Plentydd *a*, childish, babyish
 Plenydd *n*, radiance; display
 Pleth -i -au *nf*, plait, braid
 Plethbin -au *n*, bobbin
 Plethol *a*, plaiting, wreathing
 Plethu *v*, to plait, to wreath
 Plicio *v*, to pluck, to peel, to strip
 Plig *n*, plucking off, peeling
 Pling *n*, stripping off
 Plingo *v*, to flay, to strip off
 Plisg *cn* (-yn *n*), shells, husks, pods
 Plisgo *v*, to shell, to husk
 Plith *n*, state of being blended. Ym mhlith, among
 Plitho *v*, to blend, to be blended or mixed together
 Ploc -iau, Plocyn -au *n*, block, plug
 Plu *np* (-en *nf*), feathers, down
 Pluad, Plufiad *n*, feathering, fledging
 Plucan *n*, soft feathers, down
 Pludd, &c. = Plydd, &c.
 Plueni *v*, to plume; to fledge [feathers
 Pluf *np* (-en *nf*, -yn *n*), plumage,
 Plufio, Pluo *v*, to plume; to deplume
 Plufol *a*, feathering, pluming
 Pluog, Plufog *a*, feathered, fledged
 Plw *n*, what spreads out
 Plwc *n*, space, while; deal [troubled
 Plwca *n*, spread; splash: *a*, muddy,

- Plwng *n*, plunge, splash
 Plwln *n*, lead
 Plwyf -au -i *n*, community; parish
 Plwyfogaeth *nf*, parish jurisdiction;
 parish settlement
 Plwyfogi *v*, to settle in a parish
 Plwyfol, *a*, parochial
 Plwyfoli *v*, to render parochial
 Plwyfolion, Plwyfogion *np*, parishioners
 Plwyn -iau *n*, maturity; puberty
 Plwyno *v*, to have signs of puberty
 Plydd *a*, delicate; limber, pliant; soft
 Plyddhau *v*, to render pliant or soft
 Plyddo *v*, to soften; to grow limber
 Plyg -ion *n*, double, fold
 Plygain, geiniau *n*, early morn, dawn;
 Plygaint *n*, dawn, day-spring [matins
 Plygeiniol *a*, dawning; matin
 Plygiad *n*, doubling, folding
 Plygiant *n*, duplication
 Plygiedydd -ion *n*, tweezers
 Plygol *a*, doubling, folding; bending
 Plygu *v*, to double, to fold, to bend, to
 Plym *n*, what agonizes [stoop
 Plymen -au -i *nf*, plummet; flake
 Plymio *v*, to leaden, to plumb
 Plymnwyd -au *nf*, struggle, conflict
 Plymol *a*, agonizing, writhing
 Plymu *v*, to cover with lead [greater
 Po *c*, if, by how much. Po mwyaf, the
 Pob *a*, each, every. Bob yn un, one by
 Pob *n*, bake: *a*, baked [one
 Poban -au *nf*, oven; roaster
 Pobdy, dai *n*, bakehouse; oven
 Pobi *v*, to bake; to roast; to toast
 Pobiant *n*, baking, batch
 Pobl -oedd *cn*, people
 Poblach *np*, low or common people
 Pobli *v*, to people, to colonize
 Poblog *a*, peopled, populous
 Poblogaeth *nf*, populousness; population
 Poblogi *v*, to make populous, to people
 Poburias -au *nf*, baking-woman
 Pobydd -ion, Pobur *n*, baker
 Pobyddiaeth *nf*, art of baking
 Poca, Poca, Pocyn *n*, smack; kiss
 Pod *n*, what is taken in
 Podi *v*, to take in, to comprehend
 Podr *af*, rotten, putrid: *m* pwdr
 Poen -au *nf*, pain, torment, agony
 Poenedigaeth *nf*, tormenting
 Poeni *v*, to pain; to suffer pain
 Poenofaint *n*, punishment
 Poenol *a*, tormenting, paining
 Poenus *a*, paining, painful; toiling
 Poenydio *v*, to torture, to torment
 Poer -ion *n*, spittle, saliva
 Poerai *n*, bastard pellitory
 Poergarthol *a*, expectorant. Poergarth-
 olion, expectorants
 Poeri *v*, to spit, to expectorate
 Poeriant *n*, salivation
 Poerlys *cn*, bastard pellitory
 Poerol *a*, spitting, salivary
 Poeryn *n*, spitter; sycophant, flatterer
 Poes -au *n*, state of being
 Poesi *v*, to be existing
 Poeth *a*, hot, scorching, fiery
 Poethder, Poethni *n*, hotness, heat
 Poethi *v*, to heat, to be heated
 Poethiad, Poethiant *n*, heating
 Poethol *a*, heating, burning
 Poethwg *n*, torridity, aridity
 Poethwy *n*, the razorbill
 Poethwyn *n*, burning passion
 Poethwynt -oedd *n*, horrible tempest:
 blast; typhoon
 Polio *v*, to fix a pole
 Polion *np* (pawl, polyn *n*), stakes, poles
 Polioni *v*, to set poles; to empale
 Pon *n*, what is puffed or blistered
 Pona, Ponag *c*, if not; should it not?
 Ponar *nf*, puff, pod [unless, except
 Pone -iau *nf*, hillock, tump
 Poncen *nf*, Ponevn *n*, small hillock
 Poncei *v*, to swell, to puff, to heave
 Pond *ad*, is it not? what else?
 Poni, Ponid *ad*, what not? is it not?
 Ponio *v*, to swell, to puff
 Pont -ydd, pynt *nf*, arch, bridge. Pont
 yr ysgwydd, the collar-bone
 Pontbren -i *n*, wooden bridge
 Poplys *np* (-en *nf*), poplar-trees
 Por, pyr *n*, supreme lord
 Porch -oedd *n*, pig, swine
 Porchell, perchyll, Porchellan, Porchell-
 yn *n*, young pig, little pig
 Porchellu *v*, to bring forth pigs
 Porfa, fcydd *n*, pasture, grass
 Porfâd *n*, pasturing
 Porfadir -oedd *n*, pasture-ground
 Porfâu, Porfelu, Poriannu *v*, to depas
 Porfel -oedd *n*, pasture, grass [tur
 Porfelydd -ion *n*, pasturer
 Porffor *a* & *n*, purple
 Pori *v*, to graze, to browse; to eat
 Poriadaeth *nf*, agistment
 Poriant *n*, pasturage, browsing
 Poriol *a*, pasturing, grazing
 Portreid *n*, pattern, sampler, model
 Porth, pyrth *n*, aid, help, second; wha
 bears; sustenance; gate, gateway
 carriage: *nf*, ferry; port
 Portha *v*, to afford aid or help

Porthfa, fÿydd *nf*; Porthle -oedd *n*, carrying-place; port
 Porthi, Porthiadu *v*, to aid, to support; to feed; to bear, to convey. Porthi'r gwasanaeth, to respond (in church)
 Porthianna, Porthiannu *v*, to provide
 Porthiannus *a*, having support [support
 Porthiant, Porthid *n*, support, succour, assistance
 Porthladd -oedd -au *n*, port, harbour
 Porthloedd *n*, means of support
 Porthlys *n*, porte-mote
 Porthmon, myn *n*, purveyor, drover
 Porthmona *v*, to act as a drover
 Porthmonaeth *nf*, purveyance
 Porthog -au *nf*; portcullis
 Porthol *a*, aiding, supporting
 Portholdeb *n*, supported state
 Portholi *v*, to render supporting
 Porthor -ion *n*, porter, doorkeeper
 Porthordy. dai *n*, porter's lodge
 Porthorddwy *n*, aiding of violence
 Porthori *v*, to act as porter
 Porthoriaeth *nf*, porter's office
 Porthwr, wyr *n*, provider; feeder; porter
 Porthwy *n*, assistance, support
 Porthwys -ion *n*, ferryman
 Pos *n*, growth, increase
 Posel *n*, curdled milk, posset
 Posfardd, feirdd *n*, preceptive bard
 Posiar, ieir *nf*, fattened hen
 Posio *v*, to examine, to pose
 Posned -au *n*, squat; skillet; saucepan
 Post, pyst *n*, post, pillar
 Postio *v*, to put up a post; to put up on
 Pot -iau *n*, pot [a post
 Potel -i *nf*; bottle; truss
 Potelu *v*, to bottle; to truss
 Poten -i *nf*; paunch; pudding
 Potenig *nf*; little paunch
 Potenog *a*, having a paunch
 Potenu *v*, to form a paunch
 Potes *n*, pottage, broth, soup
 Potio *v*, to pot; to tipple
 Poth *n*, what bulges out; boss
 Pothan *n*, bump, boss; cub
 Pothell -au -i *nf*; wheal, blister
 Pothellog *a*, puffy; blistered
 Pothellu *v*, to puff; to blister
 Pothon *n*, boss; cub
 Powys *n*, state of rest
 Prad *n*, gentle spread; rub
 Praff *a*, ample; thick round
 Praffder *n*, thickness round
 Praffu *v*, to thicken in compass
 Praidd, preiddiau *n* & *cn*, flock, herd; booty, prey

Prain, preiniau *n*, feast, banquet
 Praith, preithiau *n*, act, deed; practice
 Pranc -iau *n*, frolic, prank
 Prancio *v*, to play a prank, to caper
 Pratio *v*, to stroke, to coax
 Praw -on *n*, essay, trial, proof
 Prawf, profion *n*, essay, trial, proof
 Prawen *nf*, essay; cast (in play)
 Prawfaen, feini *n*, touchstone
 Pred *n*, stray; migration
 Preg *n*, greet, greeting
 Pregawthen *nf*, preachment
 Pregeth -au *nf*, sermon
 Pregethiad *n*, preaching
 Pregethu *v*, to preach
 Pregethwr, wyr *n*, preacher
 Pregethwriaeth *nf*, homiletics
 Preidio *v*, to migrate
 Preiddin *a*, gregarious; rapacious, of prey [to predate
 Preiddio *v*, to herd, to collect a herd;
 Preiddwal *nf*, resort of a herd
 Preinio *v*, to carouse
 Preithig *a*, belonging to practice
 Preithio *v*, to practise
 Prelad -iaid *n*, prelate, bishop
 Pren -au -iau *n*, tree, timber; wood
 Prenfol -au *n*, wooden chest
 Prenial *n*, coffer, shrine
 Prenio *v*, to timber; to bar
 Prenol -au *n*, busk of stays
 Prensauer, seiri *n*, carpenter
 Pres -i *n*, what is quick, sharp, or smart; haste; brushwood; fuel; anything strewed; crib; place of resort; brass
 Pres *a*, quick, hasty; busy; sharp; overrunning; frequent: present
 Preseb -au *n*, crib, stall
 Presel -au -i *n*, place overrun; brake
 Preselu *v*, to be overrun or foul
 Preselyn *n*, brake, thicket
 Presen *nf*, the present; this life
 Presennol *a*, imminent; present
 Presennoldeb *n*, presence
 Presennu *v*, to make present
 Present *n*, present state
 Presol *n*, imminent; quick
 Prest *n*, quickness, smartness
 Prest *a*, ready, quick; soon
 Prestl *a*, ready, smart, fluent
 Prestlaidd *a*, apt to prattle
 Presu *v*, to hasten; to frequent
 Preswyl *n*, being present or ready; tarrying; habitation
 Preswylfa, fÿydd *nf*, place of residence
 Preswylfod *nf*, dwelling-place
 Preswyliaeth *nf*, habitation

- Preswylio *v*, to fix an abode
 Preswyliog *a*, having resort
 Preswylydd -ion *n*, inhabitant
 Pri -on *n*, origin, what is primitive
 Pric -iau *n*, stick; broach
 Prid *n*, price, value; ransom: *a*, valuable, precious, dear
 Pridian *n*, ransoming
 Pridio *v*, to set a price; to ransom
 Pridiol *a*, equivalent; redeeming
 Pridioldeb *n*, equivalence
 Pridwerth *n*, price of ransom
 Pridd -ion *n*, mould, earth, soil. Llestri pridd, earthenware [clod
 Priddell -au -i *nf*, mass of earth, tile;
 Priddellog *a*, consisting of masses of earth; glebous
 Priddellydd -ion *n*, tile maker
 Pridden -i *nf*, earthen vessel
 Priddfaen, feini *n*, brick; burnt tile
 Priddgalch *n*, calcareous earth
 Priddgyst *n*, potter's clay
 Priddin *a*, of earth, earthen
 Priddlestri *np*, earthenware utensils
 Priddlyd *a*, mixed with earth
 Priddlydu *v*, to become earthy
 Priddo *v*, to cover; to cover with earth; to become earth
 Priddol *a*, of mould, of earth
 Priddred *n*, earthy state
 Priddyn *n*, what is formed of earth
 Prif *a*, prime, principal, chief. Prif ddinas, metropolis
 Prifachos -ion *n*, primary cause
 Prifansawdd, suddion *n*, primary quality
 Prifder *n*, primeness; origin [bard
 Prif-fardd, feirdd *n*, chief or primitive
 Prif-ffordd, ffyrdd *nf*, high road, high-
 Prifio *v*, to thrive, to grow up [way
 Priflad *n*, supreme blessing
 Prifles *n*, chief good
 Priflys -oedd *n*, supreme court
 Prifnawd *n*, original habit
 Prifnod -au *n*, prime point; epoch
 Prifoed *n*, primitive age
 Prifran -au *nf*, primary division
 Prifred *n*, primary course
 Prifsymmudai *nc*, prime mover
 Prifwyd *n*, chief sin
 Prifysgol -ion *nf*, university
 Prill -ion -iau *n*, little brook, rill
 Prin *a*, scarce, rare, scant, spare: *ad*, scarcely, barely, hardly
 Prinder, Prindra *n*, scarcity, want
 Prinhau *v*, to make or grow scarce
 Print -iau *n*, what forms a notch; print
 Printio *v*, to imprint, to print
 Prinwydd *np* (-en *nf*), scarlet oak
 Priod *a*, appropriate; proper, fit; owned married [consort
 Priod *nc*, married person, husband, wife
 Priodadwy *a*, marriageable
 Priodas -au *nf*; marriage, wedding
 Priodasgerdd -i *nf*, epithalamium
 Priodasol *a*, matrimonial
 Priodfab, Priodasfab, feibion *n*, bridegroom
 Priodferch, Priodasferch, -ed *nf*, bride
 Priodi *v*, to marry, to espouse
 Priodol *a*, proper, appropriate; married
 Priodoldeb, Priodolder *n*, appropriate-ness, propriety
 Priodolodd -au *nf*, attribute
 Priodoli *v*, to appropriate, to attribute
 Priodoliaeth *nf*, attribute, property
 Priodoliaethu *v*, to attribute
 Priodor -ion *n*, proprietor; native
 Priodori *v*, to be a proprietor
 Priodoriaeth *nf*, proprietorship
 Prion *np* (-yn *n*), origination; imps
 Pris -iau *n*, price, value, rate
 Priso *v*, to value, to price; to prize
 Pro *n*, what is across or against
 Probwyllau *np* (probwyll *n*), transverse bars of a plough handle
 Proc -iau *n*, thrust, stab
 Procio *v*, to thrust, to stab; to poke
 Procyr -on *n*, poker
 Proest -iau *n*, counterchange
 Profadwy *a*, provable, essayable
 Profedigaeth *nf*, probation; temptation
 Profi *v*, to prove; to taste
 Profiad *n*, proving; probation; tasting essay; experience
 Profiadol *a*, probationary; experimental
 Profiant *n*, probation
 Proflen -i *nf*, proof-sheet
 Proffes -au *nf*, profession, vow
 Proffesor -iaid *n*, professor
 Proffesur *v*, to profess, to vow
 Proffeswr, wyr *n*, professor
 Prophwyd -i *n*, prophet
 Prophwydo *v*, to prophesy
 Prophwydol *a*, prophetic
 Prophwydoliaeth *nf*, prophecy
 Pru *n*, what tends forward
 Prudd *a*, prudent; serious; sad
 Prudd-der, Pruddineb *n*, seriousness
 Pruddhau *v*, to become serious
 Prws *n*, state of bustle
 Prwst *n*, bustle, turmoil
 Prwy -on *n*, what reaches forward; agent
 Prwyadur -iaid *n*, commissioner
 Prwys *n*, tendency to protrude

Prwysg, Prwysgl <i>n</i> , what is impending or surmounting	Pryn <i>n</i> , take; purchase; merit: <i>a</i> , bought, purchased
Prwyso <i>v</i> , to protrude	Pryned <i>n</i> , what takes hold; hand
Prwyst <i>n</i> , what causes anxiety	Prynedigaeth <i>nf</i> , redemption
Prwysti <i>n</i> , anxiety, solicitude	Pryngar <i>a</i> , inclined to purchase
Prwystl <i>a</i> , tumultuous, bustling	Prymol <i>a</i> , purchasing, buying [deem
Prwystlo <i>v</i> , to bustle, to agitate	Prynu <i>v</i> , to take hold; to buy; to re-
Pry -oedd <i>n</i> , produce, food, victuals	Prynwyr, wyr, Pryniawdwr, wyr, Pryniawdr, odron <i>n</i> , buyer, purchaser, redeemer
Pryd -iau <i>n</i> , period, season, time; meal time; meal; aspect	Prys -oedd <i>n</i> , covert, brushwood
Pryd <i>ad</i> , seeing that, as it is, whilst;	Prysedd <i>n</i> , place of resort [of resort
Pryder <i>n</i> , anxiety, solicitude [when	Pryseddfa -on, Pryseddfod -au <i>nf</i> , place
Pryderi <i>n</i> , anxiety, deep thought	Pryseddu <i>v</i> , to resort; to dwell
Pryderol, Pryderus <i>a</i> , anxious, solicitous; provident; thoughtful	Prysel -au <i>n</i> , covert, brake
Pryderu <i>v</i> , to be anxious	Pryselu <i>v</i> , to become braky
Prydfardd, feirdd <i>n</i> , recording bard	Prysg -au <i>n</i> , what is over; brushwood
Prydfawr <i>a</i> , magnificent, grand	Prysgl -au <i>n</i> , copse; brushwood
Prydferth <i>a</i> , handsome, comely, beautiful	Prysgliach <i>np</i> , stunted trees
Prydferthedd, Prydferthwch <i>n</i> , comeliness	Prysglwyn -i <i>n</i> , copse
Prydferthu <i>v</i> , to render comely [ness	Prysgoed, Prysgwydd <i>np</i> , brushwood
Prydiaith <i>nf</i> , poetical language	Prysgyll <i>n</i> , hazel copse
Prydio <i>v</i> , to fix a season	Prystell <i>nf</i> , tumult, uproar
Prydiol <i>a</i> , timely, seasonable	Prystellach <i>v</i> , to raise an uproar
Prydlaeth <i>n</i> , milk drawn at one time	Prysu <i>v</i> , to form a resort or covert
Prydlaun <i>a</i> , seasonable, opportune	Prysur <i>a</i> , busy, diligent; serious
Prydlonder <i>a</i> , seasonableness	Prysurdeb, Prysurwch <i>n</i> , assiduity; haste; state of haste
Prydlonhau <i>v</i> , to become seasonable	Prysurow <i>v</i> , to make haste, to hasten
Prydnawn -au <i>n</i> , the afternoon [dinner	Puch -ion <i>n</i> , sigh; grunt
Prydnawnbryd -iau, Prydnawnfŷyd <i>n</i> ,	Puchiant <i>n</i> , sighing; earnest desire
Prydnawngwaith <i>n</i> , one afternoon	Pucho <i>v</i> , to sigh; to pant; to long; to desire
Prydnawnol <i>a</i> , of or for the afternoon;	Pul -on <i>n</i> , what tends to straiten
Prydred <i>n</i> , chronology [evening	Pum <i>a</i> , five
Prydu <i>v</i> , to delineate; to poetize	Pumbys <i>a</i> , five-fingered
Prydus <i>a</i> , comely; seasonable	Pumcanfed <i>a</i> , five hundredth
Prydydd -ion <i>n</i> , poet; delineator	Pumcanmil <i>n</i> , five hundred thousand
Prydyddes -au <i>nf</i> , poetess	Pumcant <i>n</i> , five hundred, 500
Prydyddiaeth <i>nf</i> , poetry	Pumdalen <i>nf</i> , cinquefoil: <i>a</i> , five-leaved
Prydyddol <i>a</i> , poetic, poetical	Pumdeg <i>a</i> & <i>n</i> , fifty, 50 = Deg a deugain
Prydyddu <i>v</i> , to compose poetry	Pumdegfed <i>a</i> , fiftieth
Prydd -ion <i>n</i> , what is productive; dale	Pumlyfr <i>n</i> , the Pentateuch
Pryddest -au <i>nf</i> , poem; poetics; metre	Pummed <i>a</i> , fifth
Pryddestawd <i>n</i> , poetical composition	Pummil <i>n</i> , five thousand, 5000
Pryddestu <i>v</i> , to compose metrically	Pumnalen <i>nf</i> , cinquefoil
Pryddhau <i>v</i> , to become luxuriant or teeming	Pumochr -au <i>n</i> & <i>a</i> , pentagon
Pryddineb <i>n</i> , luxuriance [worm	Pump -au <i>n</i> , five, 5
Pryf -ed <i>n</i> , what is generated; vermin;	Pumplyg <i>a</i> , quintuple, fivefold
Pryfad, aid <i>n</i> , animal; vermin	Punran <i>a</i> , quinquepartite
Pryfedu <i>v</i> , to breed worms	Pumsill <i>a</i> , of five syllables
Pryfeta <i>v</i> , to hunt vermin	Pumtant <i>n</i> , pentachord
Pryfig <i>a</i> , having worms	Pumtro <i>a</i> , of five turns or times
Pryfyn <i>n</i> , worm	Pumwaith <i>ad</i> , five times
Pryfflau <i>n</i> , spreading out; radiation	Pun <i>n</i> , what is equal or even: <i>a</i> , equal, equivalent [twenty shillings
Pryffwn <i>a</i> , excellent, superior	Punt, punnoedd, punnau <i>nf</i> , pound,
Pryffwnt <i>n</i> , source of spreading; centre;	
Pryleu <i>n</i> , fluent utterance [principal	

- Pur *n*, what is pure: *a*, pure
 Pur *ad*, essentially; very
 Purdan *n*, purgatory
 Purdeb, Puredd *n*, purity; sincerity
 Puredigaeth *nf*, purification
 Puredigol *a*, purificatory
 Pureiddio *v*, to render pure
 Puren -au *nf*, sifting-screen
 Puriannol *a*, purificative
 Puriannu *v*, to purify
 Puriant *n*, purifying
 Purion *ad*, purely; very well
 Purlan *a*, purely clean
 Puro *v*, to purify, to cleanse
 Purol *a*, purifying, cleansing
 Putain, ciniad *nf*, whore, harlot
 Puteindra *n*, whoredom, concubinage
 Puteindy, dai *n*, bawdy-house
 Puteinig *a*, whorish, adulterous
 Puteinio *v*, to go a whoring; to commit
 Puteiniol *a*, meretricious [fornication]
 Puteiniwr, wyr *n*, whoremonger
 Pw *i*, pugh! tush! pshaw
 Pwca -od *n*, hobgoblin; fiend
 Pwci, fod *n*, hobgoblin, goblin
 Pwd *n*, rot; rot in sheep; sullens
 Pwdr *n*, rotten, corrupt: *f* podr
 Pwdu *v*, to pout, to be sullen
 Pwff, pyffiau *n*, puff, sharp blast
 Pwffio *v*, to come in puffs
 Pwg *n*, what pushes or swells out
 Pwng, pyngau *n*, cluster; crop
 Pwnga *n*, gathering; wheal
 Pwngo *v*, to team; to cluster
 Pwngol *a*, teeming; clustering
 Pwl *m*, blunt, obtuse; dull: *f* pol
 Pwl, pylau *n*, fit, attack, paroxysm
 Pwll, pyllau *n*, pool; puddle
 Pwmp *n*, round mass, lump
 Pwmpio *v*, to thump, to bang
 Pwmplo *v*, to boss, to knob
 Pwmplog *a*, bossed, knobbed
 Pwn, pynau *n*, pack; burden
 Pwne, pynciau *n*, point, subject; note
 Pwnio *v*, to burden; to bang
 Pwnt *n*, aggregate; reservoir
 Pwr *n*, what extends; worm
 Pwrcas -au *n*, purchase
 Pwrcasu *v*, to purchase, to buy
 Pwsach *n*, loud outcry
 Pwt, pytiau *n*, any short thing
 Pwtan, Pwtog *nf*, squat female
 Pwtian *v*, to keep poking
 Pwtio *v*, to push, to poke
 Pwtwn *n*, liquor; whiskey
 Pwtyn *n*, short round body
 Pwy -on *n*, beat; butt
 Pwy *ad*, in advanced position
 Pwy *pn*, who. Pwy bynag, whoever
 Pwyadur -on *n*, pestle
 Pwyll -ion *n*, impulse; reason, sense, wit, discretion. Gan bywill, gently, carefully, by degrees
 Pwyll *a*, impelling, forward
 Pwyllad -oedd *n*, impulse; reason
 Pwyllgor -au *n*, committee
 Pwyllig *a*, rational; discreet
 Pwyllineb *n*, rationality
 Pwylo *v*, to reason; to consider
 Pwylllog, Pwyllus *a*, rational, considerate
 Pwyniad -au *n*, Pwyned *nf*, spike, skewer
 Pwynt -iau *n*, point; plight
 Pwyntel -i *n*, pencil; brush
 Pwyntio *v*, to point; to perfect; to fatten
 Pwyntl -au *n*, pointed end
 Pwyo *v*, to beat, to batter, to pound
 Pwyol *a*, beating, battering
 Pwys -au *n*, state of rest; weight; pound
 Pwysel -i *n*, bushel [weight]
 Pwysfawr *a*, weighty, momentous
 Pwysi *n*, weight, heaviness
 Pwysig *a*, pressing; weighty
 Pwyso *v*, to press, to weigh
 Pwyth -au -on *n*, point; stitch; gift at a bidding. Talu pwyth, to retaliate
 Pwytho *v*, to thrust in; to stitch
 Py *a*, what=P^a. Py rag, wherefore,
 Pybl *n*, energy, vigour
 Pyblu *v*, to invigorate [why]
 Pybyr *a*, strenuous, stout, vigorous
 Pybyru *a*, to take courage
 Pybyrwrch *n*, stoutness, vigour
 Pyd *a*, dangerous
 Pyd -iau -oedd *n*, pit; snare; danger
 Pydew -au *n*, well; spring; pit
 Pydol *a*, snaring; perilous
 Pydoldeb *n*, dangerousness
 Pydredd *n*, rottenness, putridity
 Pydru *v*, to rot, to putrify
 Pydd *n*, state of running
 Pyddu *v*, to run or spread out
 Pyg *n*, pitch, rosin of pine
 Pygliain, lleiniau *n*, pitch plaster
 Pygliw -iau *n*, pitch colour
 Pyglys *n*, the wild fennel
 Pygu, Pygu *v*, to cover with pitch
 Pygyydd *np* (-en *nf*), pine-trees
 Pyngu *v*, to team, to cluster
 Pyledd, Pyli *n*, bluntness; dullness
 Pylgain, Pylgaint *n*, dawn of day; matins
 Pylongl -au *nf*, obtuse angle
 Pylor -ion *n*, dust, powder
 Pylori *v*, to powder, to pulverize
 Pyloryn *n*, grain of powder

Pylu *v*, to blunt; to grow dull
 Pyllu *v*, to pit; to form into a pit
 Pymtheg *a* & *n*, fifteen, 15
 Pymthegfed *a*, fifteenth [nos
 Pymthegnos -au *nf*, fortnight=Pythef-
 Pyna, Pynag *ad*, otherwise: *a*, soever
 Pynas -au *nf*, tribe, nation
 Pyncio *v*, to note: to descant
 Pynciol *a*, noting; descanting
 Pynfarh, teirch *n*, pack-horse; dam
 Pyno *v* to burden, to load
 Pyniol *a*, burdening, loading
 Pynoreg, Pynoreg, -au *nf*, pack-saddle
 Pynori, Pynori *v*, to put on a load
 Pyr *ca*, what spires: fir: *ad*, forward.
 Pŷr *np*, lords: *s* por [toward
 Pyrehwyn, Pyrgwyn *n*, crest of a helmet
 Pyrdwyo *v*, to point forward [or plume
 Pyrwydd *np* (-en *nf*), spruce
 Pys *np* (-en *nf*), pease, pulse
 Pysg -od *ca*, fish: *s*, pysgodyn
 Pysglud *n*, isinglass, ichthyocol
 Pysgodfa -oedd *nf*, fishery
 Pysgodlyn -oedd -au *n*, fishpond
 Pysgodyn, pysgod *n*, single fish
 Pysgol *a*, piscatory, of fish
 Pysgota *v*, to fish, to angle
 Pysgotwr, Pysgodwr, wyr *n*, fisherman
 Pysgydd -ion *n*, ichthyologist
 Pysgyddiaeth *nf*, ichthyology
 Pystylad *n*, restless motion
 Pystyled *v*, to be agog: to caper
 Pystylwyn -au *n*, saddle crupper
 Pyth -oedd *n*, period; world: *ad*, ever,
 Pythefnos -au *nf*, fortnight [never
 Pythol *a*, for ever, eternal=Bythol
 Python *n*, system of the world
 Pythori *v*, to be anxious
 Pyw -ion *n*, member, limb
 Pyw *a*, in order; complete; perfect

R.

RHAB *n*, force; control, constraint
 Rhabu *v*, to control, to check [spine
 Rhac -au *n*, what is opposite; wrest;
 Rhac *pr*, before, from; for=Rhag
 Rhaca -on *nf*, spectacle, show: *n*, rake.
 Rhacai, eion, Rhacau -au *n*, rake
 Rhacau *v*, to rake, to scrape
 Rhaciant *n*, advancement
 Rhacio *v*, to come forward
 Rhaco, Rhacw *ad*, yonder, there
 Rhactal -au *n*, frontlet, frontpiece
 Rhach *n*, what is forced out
 Rhad -au *n*, grace, favour
 Rhad *a*, free; gratuitous; cheap

Rhadawr *a*, gracious; virtuous
 Rhadferth *a*, beneficent
 Rhadferthwch *n*, beneficence
 Rhadforedd *n*, graciousness
 Rhadlawn *a*, gracious, kind; serene
 Rhadlonaeth *nf*, Rhadlondeb *n*, gra-
 Rhadloni *v*, to be gracious [ciousness
 Rhadrodd -ion *nf*, free gift
 Rhadu *v*, to render free
 Rhadwehyn *a*, grace-diffusing
 Rhadd *n*, advance going on
 Rhac, rheiau *nf*, constraint; battle
 Rhael *n*, beni, inclination
 Rhat *n*, spread, diffusion
 Rhafnwydd *np* (-en *nf*), buckthorns
 Rhafol *np*, service-tree berries
 Rhafon *np*, berries growing in clusters;
 service-tree berries
 Rhafu *v*, to spread, to diffuse
 Rhaff -au, Rhaffan *nf*, rope, cord
 Rhaffio *v*, to rope, to make a rope
 Rhag -ion *n*, front, van; entrance
 Rhag *pr*, before, against; from; lest:
px, pre-, fore-, ante-, before. Rhag
 yna, thenceforward. Rhag yno, thence-
 forth. Rhag may be prefixed to verbs
 and their derivatives generally, as:—
 Rhagachub, to get foremost. —ad-
 rodd, to relate beforehand, to rehearse.
 —agori, to open before. —agweddu, to
 preform. —alw, to call beforehand.
 —ammheu, to doubt beforehand. —au-
 fon, to send before. —arfaethu, to pre-
 destinate, to predispose. —arganfod,
 to foresee. —arwain, to lead before.
 —ateb, to reply beforehand. —attal,
 to withhold. —barodi, —barotoi, to
 prepare before. —benodi, to predeter-
 mine. —brofi, to foretaste. —brynu,
 to forestal. —bwyso, to weigh before.
 —chwedlu, to prologue. —chwilio, to
 search before. —debygu, to presuppose.
 —deimlo, to feel beforehand. —der-
 fynu, to predetermine. —drefnu, to
 preordain. —dybio, to preconceive.
 —ddangos, to premonstrate. —ddar-
 bodi, to provide before. —ddarlunio,
 to prefigure. —ddarmerthu, to prepare
 beforehand. —ddarparu, to furnish
 before. —ddeall, to understand before.
 —dderbyn, to receive before. —ddewis,
 to choose beforehand, to pre-elect. —
 ddiogelu, to secure beforehand. —ddir-
 nad, to presumise. —ddodi, to prepose,
 to prefix. —ddyddio, to antedate. —
 ddywedyd, to foretel; to gainsay. —
 edrych, to look before. —erchi, to prere-

quire. Rhagetholi, to pre-elect. —farnu, to prejudice. —flaenu, to precede, to go before. —foddio, to please beforehand. —fyfyrio, to premeditate. —fyned, to go before. —fynegu, to pre-nunciate. —fyrhan, to foreshorten. —ganfod, to foresee. —gludo, to heap before or in front. —glywed, to hear before. —haeddu, to premerit. —holi, to examine before. —lamu, to step before. —lefain, to proclaim. —lewychu, to illume before. —lunio, to preform; to provide. —nodi, to mark before. —noethi, to mark bare before. —osod, to set before. —redeg, to forerun, to precede. —reithio, to deliberate. —rithio, to dissimulate. —ruthro, to rush forward. —rwymo, to bind before. —rwystro, to preclude. —rybuddio, to forewarn, to premonish. —sefydlu, to pre-establish. —sylwi, to remark beforehand. —syllu, to look forward. —synied, to premeditate. —weini, to serve before. —welcd, to foresee. —werthu, to sell previously. —wirio, to certify before. —wybod, to foreknow. —ymegnio, to pre-exert one's self. —ymgais, to attempt beforehand. —ymguddio, to hide one's self beforehand. —ymlid, to pursue before. —ymorchestu, to exert one's self beforehand. —ymrodli, to pre-resign. —ymrwymo, to bind one's self beforehand. —ystunio, to mould into form beforehand. —ystyrio, to precogitate
 Rhagadail, eiliau *nf*, out-building
 Rhagadrodd -ion *n*, preface
 Rhagaddewid -ion *nf*, previous promise
 Rhagaddfed *a*, precocious
 Rhagafael -ion *n*, previous hold
 Rhagangen -ion *nf*, prior necessity
 Rhagair, eiriau *n*, leading word
 Rhagamcan -ion *n*, prenotion
 Rhagammod -au *nf*, previous agreement
 Rhagamnaid, neidiau *nf*, previous signal
 Rhagamser -oedd -au *n*, previous time
 Rhagansawdd, soddion *n*, prior quality
 Rhagaraeth, areithiau *nf*, preface; prolegomena
 Rhagarawd, odion *nf*, exordium
 Rhagarchwaeth -au *n*, foretaste
 Rhagarfaeth -au *nf*, predestination
 Rhagarfog *a*, forearmed
 Rhagargoel -ion *nf*, foretoken
 Rhagarian *n*, earnest money
 Rhagarlwy -on *n*, prepared food
 Rhagarnawdd *nf*, plough tail

Rhagarawd *n*, previous dread
 Rhagarwedd *nf*, predisposition
 Rhagarwydd -ion *nf*, prognostic; symp-
 Rhagateb -ion *n*, prior answer [tom
 Rhagattal *n*, withholding
 Rhagawd, odion *n*, going before; going
 against; opposition
 Rhagawd *v*, to go before; to stop
 Rhagawdl, odlau *nf*, leading rhyme
 Rhagawl *a*, opposite, opposing
 Rhagbenaeth -iaid *n*, vicegerent
 Rhagborth, byrth *n*, outer gate
 Rhagbryder *n*, precaution
 Rhagchwaeth *n*, foretaste
 Rhagchwareu -on *n*, prelude
 Rhagchwegr -au *nf*, grandmother-in-law
 Rhagchwegrwn *n*, grandfather-in-law
 Rhagdal -ion *n*, payment beforehand
 Rhager *n*, advanced post
 Rhagdestyn -au *n*, preliminary theme
 Rhagdraethawd, odau *n*, prolegomena
 Rhagdy, dai *n*, outhouse
 Rhagdyb -iau *nf*, conceit
 Rhagdyn *n*, fore-draught
 Rhagdyst -ion *n*, prior witness [tooth
 Rhagddant, ddannedd, ddaint *n*, fore-
 Rhagddarlun -iau *n*, prefiguration
 Rhagddarn -au *n*, fore-piece
 Rhagddawd, ddodion, ddodau *n*, prefix
 Rhagddawn, ddoniau *n*, previous gift
 Rhagddelw -au *nf*, prototype
 Rhagddewis -au *nf*, previous choice
 Rhagddirnad *n*, presurmise
 Rhagddodiad, iaid *n*, preposition, prefix
 Rhagddodiad -au *n*, preceding position;
 prefixing, affixing
 Rhagddrws, ddrysau *n*, outer door
 Rhagddyehymmyg -ion *n*, presupposal
 Rhagddyled -ion *nf*, prior debt
 Rhagddyweddiad *n*, gainsaying, contra-
 Rhagenw -au *n*, pronoun [diction
 Rhagenwol *a*, pronominal
 Rhagfarn -au *nf*, prejudice
 Rhagfed *a*, foremost, anterior
 Rhagfeddiant, iannau *n*, preoccupation
 Rhagfeddyliad *n*, precogitation
 Rhagflas *n*, foretaste
 Rhagfod *n*, prior existence
 Rhagfoel *a*, bald before
 Rhagfaint, freintiau *nf*, prerogative
 Rhagfrawd, frodau *nf*, prejudication
 Rhagfur -iau *n*, contramure
 Rhagfwriad *n*, forecasting
 Rhagfyr *n*, December
 Rhagffysg *n*, forward haste
 Rhaggaer -au *nf*, advance work
 Rhagglod -au -ydd *nf*, former fame

Rhaggymeriad <i>n.</i> , prolepsis	Rhang <i>nf.</i> , content; fulfilment
Rhaghanfod <i>n.</i> , pre-existence	Rhangu <i>v.</i> , to fulfil; to satisfy
Rhagial <i>v.</i> , to controvert	Rhaha, Rhahawd <i>n.</i> , forcing; impulse
Rhaglafar <i>a.</i> , prolocutory	Rhai <i>np.</i> , few: <i>a.</i> , some
Rhaglaw -iaid <i>n.</i> , deputy; lieutenant	Rhaiad <i>n.</i> , radiation
Rhaglawn <i>n.</i> , first filling in	Rhaiadr, rheieidr, -au <i>nf.</i> , cataract
Rhaglith -iau -oedd <i>n.</i> , prelection, preface	Rhaiadru <i>v.</i> , to spout out
Rhaglofydd -ion <i>n.</i> , vicegerent	Rhaiadu <i>v.</i> , to radiate, to ray
Rhagluniaeth <i>nf.</i> , providence	Rhaib, rheibiau <i>nf.</i> , snatch; greed
Rhagluniaethol <i>a.</i> , providential	Rhaid, rheidiau <i>n.</i> , need, necessity
Rhaglyd <i>n.</i> , forecast; providence	Rhaid <i>a.</i> , needful, necessary
Rhaglym <i>a.</i> , sharp-fronted	Rhaidid, rheiddiau <i>nf.</i> , ray; spear
Rhaglys -oedd <i>n.</i> , court leet	Rhaien <i>nf.</i> , ray, skate
Rhaglyw -iaid <i>n.</i> , deputy governor; pre-	Rhail, rheiliau <i>nc.</i> , rail; paddlestaff: <i>s</i>
Rhaglywiaeth <i>nf.</i> , prefecture	Rhain <i>cn.</i> , lances, spears
Rhagneuadd -au <i>nf.</i> , anteroom	Rhain <i>a.</i> , tending forward
Rhagodfa -on <i>nf.</i> , ambushade	Rhaint <i>n.</i> , what is pervasive
Rhagodi <i>v.</i> , to get before	Rhaith, rheithiau <i>nf.</i> , right; law; jury
Rhagofal -on <i>n.</i> , precaution	Rhal -oedd <i>n.</i> , character, disposition
Rhagolwg, ygon <i>n.</i> , prospect; foresight	Rhalu <i>v.</i> , to characterize
Rhagor -ion -au <i>n.</i> , superiority; differ-	Rhamant -au <i>nf.</i> , token; metaphor; ro-
Rhagorddwyn <i>a.</i> , excellent	Rhamant <i>a.</i> , exalting; romantic
Rhagorfraint, freintiau <i>nf.</i> , prerogative	Rhamanta <i>v.</i> , to use hyperbole
Rhagorgamp -au <i>nf.</i> , superior feat	Rhamantol, Rhamantus <i>a.</i> , romantic
Rhagori <i>v.</i> , to excel, to surpass	Rhamp <i>n.</i> , running out
Rhagoriaeth, Rhagorian <i>n.</i> , excellence;	Rhamu <i>v.</i> , to rise; to soar
Rhagorineb <i>n.</i> , superiority	Rhan -au <i>nf.</i> , part, share, portion, di-
Rhagorol <i>a.</i> , superior, excellent	vision, section. Mewn rhan, partly
Rhagoroldeb <i>n.</i> , excellence	Rhan <i>ad.</i> , on the part of; because
Rhagraith, reithiau <i>nf.</i> , deliberation	Rhane <i>n.</i> , desire, craving: <i>a.</i> , content;
Rhagred -ion <i>nf.</i> , prior course	satisfactory
Rhagrediad <i>n.</i> , forerunning	Rhancol <i>a.</i> , craving, wanting
Rhagrith -ion <i>n.</i> , hypocrisy	Rhancodd <i>n.</i> , satisfaction
Rhagrithiant <i>n.</i> , simulation	Rhancoddiaeth <i>n.</i> , enjoyment
Rhagrithiwr, wyr <i>n.</i> , dissimulator, hypo-	Rhancu <i>v.</i> , to crave, to want
Rhagsail, seiliau <i>nf.</i> , prior foundation	Rhandir -oedd <i>nf.</i> , region; shareland;
Rhagsain, seiniau <i>nf.</i> , leading sound	Rhandy, dai <i>n.</i> , house-room
Rhagu <i>v.</i> , to get before; to oppose	Rhanedigaeth <i>nf.</i> , distribution
Rhagwahan <i>n.</i> , leading division; term	Rhanedigol <i>a.</i> , distributive
in prosody	Rhangymmeriad <i>n.</i> , participle
Rhagwahannod -au <i>n</i> & <i>nf.</i> , semicolon	Rhanu <i>v.</i> , to part, to divide
Rhagwan, Rhagwant, -au <i>n.</i> , leading	Rhasg <i>nf.</i> , slice, shave
division	Rhasgl -au <i>nf.</i> , slicer; draw-knife
Rhagwas, weision <i>n.</i> , deputy servant	Rhasglio <i>v.</i> , to use a slicer
Rhagwedd -au <i>nf.</i> , presence	Rhath <i>n.</i> , cleared spot; plain
Rhagwisg -oedd <i>nf.</i> , foregarment	Rhathell -au <i>nf.</i> , rasp, rough file
Rhagwn <i>n.</i> , scarecrow	Rhathellu <i>v.</i> , to use a rasp, to rasp
Rhagwybodaeth <i>nf.</i> , foreknowledge	Rhathiad <i>n.</i> , rubbing off
Rhagwyneb <i>a.</i> , forthcoming: <i>pr.</i> , in pre-	Rhathlyn -oedd -au <i>n.</i> , embrocation
Rhagwys -iau <i>nf.</i> , premonition	Rhau, rheuau <i>nf.</i> , band, chain
[sence of	Rhaw -iau, rhoſiau <i>nf.</i> , shovel, spade
Rhagymadrodd -ion <i>n.</i> , preface	Rhawaid, eidiau <i>nf.</i> , shovelful
Rhagymddwyn <i>n.</i> , prolepsis	Rhawbal -au <i>nf.</i> , iron-edged shovel
Rhagynys -oedd <i>nf.</i> , adjacent isle	Rhawbalar <i>nf.</i> , delving-spade
Rhagyrrwedd -au <i>nf.</i> , threatening aspect	Rhawch <i>n.</i> , what is extreme
Rhagysgrif -au <i>nf.</i> , prescript	Rhawd -au <i>nf.</i> , course, route; crowd
Rhagystafell -oedd <i>nf.</i> , antechamber	Rhawden <i>nf.</i> , footstep, path
Rhagystawd, ystedion <i>nf.</i> , foremost layer	

- Rhawdd *n*, what is clear
 Rhawel *n*, what is clustered
 Rhawffon. *fyn nf*, shovel handle
 Rhawg *ad*, for a long while
 Rhawio *v*, to shovel
 Rhawlech -i *nf*, slice, shovel
 Rhawn *cn*, coarse long hair; horse-hair.
 Rhawn yr ebol, stonewort
 Rhawnu *v*, to grow to long hair
 Rhawnyn *n*, single hair
 Rhawol *n*, cluster, bunch
 Rhawr, rhorau *nf*; roar, loud noise
 Rhawter *nf*, tumultuous rout
 Rhawtio *v*, to hurry on
 Rhawth *n*, greed: *a*, greedy
 Rhe -on *nf*, swift motion, run
 Rhe *a*, fleet, speedy; active
 Rhead *nf*, running; currency
 Rheadu *v*, to cause a running
 Rhean *nf*, streamlet, rill
 Rheawl *a*, running, current
 Rheb *n*, run by, going off
 Rhebydd -ion *n*, desolator
 Rhecio *v*, to hackney [ravages
 Rhechdor, dyr *n*, what breaks out or
 Rhed -ion *nf*, course, race, run
 Rhedain *v*, to keep running
 Rhedant, aint *n*, courser, racer
 Rhedeg *nf*, run: *a*, running
 Rhedeg, Rhedu *v*, to run, to race
 Rhedegfa, fëydd *nf*, race-course; race
 Rhedegfarch, feirch *n*, race-horse
 Rhedegiad *n*, running, race
 Rhedegog *a*, running, current
 Rhedegwr, wyr, Rhedegydd -ion, Rhed-
 ydd -ion *n*, runner, racer
 Rhedfa, fëydd *nf*, course, run
 Rhedgyr *n*, long snout
 Rhediad *n*, running
 Rhediant *n*, currency: course
 Rhedol *a*, current, running
 Rhednsiad, iaid *n*, wanderer
 Rhedwas, weision *n*, running footman
 Rhedweli, ſau *nf*, artery
 Rhedyn *np* (-en *nf*), fern
 Rhedyna *v*, to gather fern
 Rhedynach, Rhedyniach *np*, small strag-
 gling fern
 Rhedyneg *nf*, fern brake
 Rhedynog *a*, abounding with fern
 Rhedynos -ydd *cn*, small fern brake
 Rhedd -au *n*, joint, articulation
 Rheddiad *n*, jointing
 Rhef -au *nf*, bundle: *a*, bundled; thick
 Rhefdd *n*, thickness about
 Rhefiant *n*, thickness, bulk
 Rheffog *a*, blubbery, puffy
 Rhefog -au *nf*, bandage, band
 Rhefol *a*, thickening; aggregating
 Rhefr -au *n*, anus, rectum; fundament
 Rhefrog *a*, large-bottomed
 Rhefrolch -ion *n*, clyster, enema
 Rhefrwym *n*, costiveness: *a*, costive
 Rhefu *v*, to thicken round
 Rheffyn -au *n*, small rope
 Rheg -ion *nf*, gift, donation
 Rheg -au *nf*, curse, imprecation
 Rhegain *v*, to keep muttering
 Rheged *nf*, liberality, bounty
 Rhegen -od *nf*, screaker; quail
 Rhegfa, fëydd *nf*, curse; malediction
 Rheglyd *a*, given to cursing
 Rhegu *v*, to consign; to curse
 Rheng -oedd *nf*, row, rank
 Rhengiad *n*, setting in a row
 Rheian -au *nf*, streak, stripe
 Rheianu *v*, to streak, to stripe
 Rheibes -au *nf*, witch, charmer
 Rheibiadaeth *nf*, witchery
 Rheibiadu *v*, to fascinate, to bewitch
 Rheibiadus *a*, fascinating; rapacious
 Rheibiath *nf*, rapacity; witchery
 Rheibiant *n*, forcible possessing
 Rheibio *v*, to seize, to catch; to capti-
 vate, to bewitch, to fascinate
 Rheibiol *a*, seizing; bewitching
 Rheibioldeb *n*, seized state [fascinator
 Rheibiwr, wyr *n*, spoiler; depredator;
 Rheibus *a*, rapacious, greedy; of prey
 Rheidded *n*, necessity, want
 Rheidiannu *v*, to necessitate
 Rheidiant *n*, necessity, need
 Rheidio *v*, to necessitate, to need
 Rheidiol *a*, necessary, needful
 Rheidioldeb *n*, necessariness
 Rheidioli *v*, to render needful
 Rheidus *a*, necessitous, needy
 Rheidusni *n*, neediness, need
 Rheiduso *v*, to render needy
 Rheidusyn, rheidusion *n*, pauper
 Rheiddin *a*, radiating; profuse
 Rheiddio *v*, to radiate: to dart [ating
 Rheiddiol *a*, gleaming; darting; radi-
 Rheiddogion *np*, radiata, radiaries
 Rheiddyn *n*, dart, glance
 Rheilen, rheiliau *nf*, single rail
 Rheilffordd, ffyrdd *nf*, railway, railroad
 Rheinio *v*, to throw a lance
 Rheio *v*, to radiate, to gleam
 Rheithbrawf, brofion *n*, trial by jury
 Rheitheg *nf*, canon of speech; rhetoric
 Rheithfawr *a*, greatly just
 Rheithiad *n*, regulation
 Rheithiadol *a*, canonical

Rheithiadur -on *n*, regulator; canon
 Rheithio *v*, to fix a law, to regulate
 Rheithiol *a*, established as law
 Rheithioreg *nf*, rhetoric
 Rheithiwr, wyr *n*, jurymen
 Rheithlyfr -au *n*, code
 Rheithor -iaid *n*, rector
 Rheithysgrif -au *nf*, bill (in Parliament)
 Rhelyw *n*, trail; residue, the rest
 Rhem *n*, what runs out
 Rhemiad *n*, running out
 Rhemiad *n*, muttering, murmur
 Rhemmwth *n*, gorbelly; glutton
 Rbemog *nf*, swelling paunch
 Rhemp *nf*, excess; frenzy: *a*, bewitched,
 Rhempiad *n*, infatuation [crazy]
 Rhempian *v*, to snatch greedily
 Rhempio *v*, to run to excess
 Rhên *n*, the supreme, the Lord
 Rhen *nf*, brook, rivulet
 Rhenc -iau *nf*, row, rank
 Rhencio *v*, to place in a row
 Rhent -i *n*, income; rent
 Rhentu *v*, to get income; to rent
 Rheol -au *nf*, rule, order
 Rheolaeth, Rheoledigaeth *nf*, regulation
 Rheolaidd *a*, orderly, regular
 Rheoli *v*, to order, to sway, to rule
 Rheolus *a*, orderly, regular
 Rheolwr, wyr *n*, one who orders; ruler
 Rhes -i -au *nf*, row, rank
 Rhesel -i, Rhestl -au *n*, rack, grate
 Rheselu *v*, to form a rack
 Rhesio *v*, to set in a row, to range
 Rhestog -au *nf*, plaited work; mat
 Rhestr -i *nf*, array, order, rank; list
 Rhestredigaeth *nf*, arrangement
 Rhestrig *nf*, row, range
 Rhestrog *a*, rowed; plaited, matted
 Rhestrol *a*, ordinal; arrayed
 Rhestru *v*, to range; to marshal
 Rhesu *v*, to place in a row, to range
 Rheswm, ymau *n*, reason, sense
 Rhesymeg *nf*, logic
 Rhesymol *a*, rational; tolerable
 Rhesymoldeb *n*, rationality
 Rhesymoliaeth *nf*, rationalism
 Rhesymolig *a*, rationalistic
 Rhesymolwr, wyr, Rhesymoliad, iaid *n*,
 rationalist
 Rhesymu *v*, to reason, to argue
 Rhethr -au, Rhethren *nf*, lance, pike
 Rhëu *v*, to run about; to move
 Rheudd *n*, activity, agility
 Rheuffed *n*, affluence, plenty
 Rhew -oedd *n*, what is slippery; frost
 Rhewi *v*, to freeze; to be freezing

Rhewin -au *n*, downfall, ruin
 Rhewino *v*, to ruin, to destroy
 Rhewlyd, Rhewlyd *a*, frosty, freezing
 Rhewydd *n*, wantonness; lust: *a*, wanton;
 lustful
 Rhewogydd *np*, frosts
 Rhewyddu *v*, to satisfy lust
 Rhewyn -au *n*, drain, gutter
 Rhewys *a*, wanting, lusting
 Rhi -au -on *n*, what is specific; chief
 Rhiiaidd *a*, notable, pre-eminent
 Rhiâl *nf*, original lineage: *a*, noble
 Rhialtwch, Rhialltwch *n*, splendour,
 pomp, state
 Rhiallu -oedd *n*, one hundred thousand
 Rhiân -edd -od, Rhiain *nf*, dame, lady
 Rhiánaidd *a*, feminine; female
 Rhianon *nf*, goddess, nymph
 Rhiant, aint *nc*, parent, source
 Rhico *v*, to tear, to rend (=Rhwygo);
 to brag, to boast
 Rhiol *a*, noble, royal
 Rhib -ion *n*; streak; dribblet
 Rhibib -au *nf*, reed pipe; hautboy
 Rhibin -iau *n*, scanty row, streak
 Rhibio *v*, to streak; to dribble
 Rhic -iau *n*, notch; groove
 Rhicio *v*, to notch; to groove
 Rhiciol *a*, notching; grooving
 Rhid -iau *n*, drain; semen
 Rhidens *np*, fringes
 Rhidio *v*, to drain; to secrete
 Rhidyll -iau *n*, riddle, sieve
 Rhidyllio *v*, to riddle, to sift
 Rhidys -au *n*, drain; rill
 Rhidyso *v*, to flow dribblingly
 Rhidd -iau *n*, centre; obstacle
 Rhiddio *v*, to centre; to repel
 Rhiedd *n*, governance
 Rhieddu *v*, to act as a chief
 Rhičinaeth *nf*, parentage
 Rhičinaol *a*, feminine
 Rhieni *np*, ancestry, parents
 Rhičinaol *a*, parental
 Rhies -au *nf*, dame, lady
 Rhif -au *n*, number; what divides
 Rhifeb -ion *nf*, figure, numeral
 Rhifedi *n*, number
 Rhifedi *np*, numbers: *s* rhifed
 Rhifedigaeth *nf*, Rhifiant *n*, numeration
 Rhifedydd -ion, Rhifedydd -ion *n*, nu-
 merator [arithmetic]
 Rhifedyddiaeth *nf*, art of numbering,
 Rhifedd *n*, numerousness
 Rhifiad *n*, numbering, counting
 Rhifiannol *a*, numerary
 Rhifiannu *v*, to numerate

Rhifog <i>a</i> , numerous, many	Rhis -iau <i>n</i> , what is broken into points
Rhifnod -au <i>nf</i> & <i>n</i> , numeral	Rhisellt -i <i>nf</i> , grater, rasp
Rhifnodiad <i>n</i> , numeration	Rhisgen -au <i>nf</i> , dish or bowl of bark
Rhifnodol <i>a</i> , numerical, numeral	Rhisgl, Rhisg <i>cn</i> , bark, coat, rind
Rhifo, Rhifnodi <i>v</i> , to numerate, to number, to count, to reckon	Rhisglo, Rhisgo <i>v</i> , to bark, to strip of
Rhifol <i>a</i> , numeral, numerical	Rhisglog <i>a</i> , having bark [bark, to peel
Rhifydddeg, Rhifyddiaeth <i>nf</i> , arithmetic	Rhisglyn, Rhisgyn <i>n</i> , piece of bark
Rhifyn -au <i>n</i> , single number, number	Rhit <i>n</i> , tendency forward
Rhiff -iau <i>n</i> , what divides or parts	Rhith -iau <i>n</i> , guise, appearance, semblance; embryo, germ
Rhiff <i>n</i> , what is divided, rift	Rhithedd <i>n</i> , apparentness
Rhig -au <i>n</i> , notch, groove; the pillory	Rhithiant <i>n</i> , appearance
Rhign -au <i>n</i> , notch, groove	Rhithio <i>v</i> , to appear, to seem
Rhignedd <i>n</i> , notched part	Rhithiol <i>a</i> , appearing, seeming, apparent
Rhigo <i>v</i> , to notch, to groove	Rhithiogaeth <i>nf</i> , appearance
Rhigod -au <i>n</i> , pillory	Rhithiogi <i>v</i> , to give appearance
Rhigol -au <i>nf</i> , groove; trench	Rhithyn <i>n</i> , small particle, atom
Rhigoli <i>v</i> , to groove; to trench	Rhiw -iau <i>nf</i> , drift; ascent, acclivity,
Rhigolydd -ion <i>n</i> , groove plane	Rho <i>n</i> , what is put off; gift [slope
Rhigwm, ymau <i>n</i> , long row; rote; rhyme	Rhoc <i>n</i> , rocking, shake
Rhigymu <i>v</i> , to say by rote; to rhyme, to versify	Rhocas <i>n</i> , lad, youth
Rhigymwr, wyr <i>n</i> , rhymster	Rhocian <i>v</i> , to keep rocking
Rhing <i>n</i> , creak, clink	Rhocos <i>np</i> , broken particles
Rhingwar <i>n</i> , clamp	Rhoch <i>nf</i> , grunt, groan
Rhingyll -od <i>n</i> , serjeant; beadle; bailiff	Rhochain, Rhochian <i>v</i> , to keep grunting
Rhingyllaeth <i>nf</i> , serjeantship	Rhochan, Rhochiad <i>n</i> , grunting
Rhil -ion <i>n</i> , interstice	Rhochi <i>v</i> , to grunt, to growl [orbit
Rhill -iau <i>nf</i> , row; trench; drill	Rhod -au <i>nf</i> , orb; wheel; the ecliptic,
Rhillio <i>v</i> , to row; to drill	Rhodell -au <i>nf</i> , whirl, spindle
Rhim -iau <i>n</i> , rim, edge	Rhodellu <i>v</i> , to whirl
Rhimio <i>v</i> , to rim, to edge	Rhoden <i>nf</i> , switch, whip
Rhimp -iau <i>n</i> , rim, extremity	Rhodfa, fëydd <i>nf</i> , course; corridor; walk
Rhimpyn -au <i>n</i> , extremity; rhyme	Rhodian, Rhodiana, Rhodiana <i>v</i> , to stroll
Rhimyn -au <i>n</i> , rim, edge	Rhodianai <i>nf</i> , gadding gossip [about
Rhimynu <i>v</i> , to form a rim	Rhodiennol <i>a</i> , ambulatory
Rhin -iau -ion <i>nf</i> , what pervades; channel; virtue; secret; charm	Rhodio <i>v</i> , to walk about; to walk; to
Rhinc -iau <i>nf</i> , creak; gnash; quail	Rhodl -au <i>nf</i> , paddle, scull [traverse
Rhincian, Rhincio <i>v</i> , to creak; to gnash	Rhodle -oedd <i>nf</i> , course, range
Rhinciol <i>a</i> , creaking; clacking	Rhodli <i>v</i> , to paddle, to scull
Rhincyn <i>n</i> , creak, clink, gnash; clack	Rhodol <i>a</i> , wheeling; wandering
Rhinfawr <i>a</i> , greatly endowed	Rhodre <i>nf</i> , career, course
Rhino <i>v</i> , to endure with a virtue; to use	Rhodres <i>n</i> , ostentation, pomp [pompous
Rhiniol <i>a</i> , mysterious, secret [mystery	Rhodresgar, Rhodresol <i>a</i> , ostentatious,
Rhinou <i>nf</i> , pattern of virtue	Rhodreswr, wyr <i>n</i> , boaster; swaggerer
Rhint -iau <i>n</i> , notch, groove	Rhodwedd -i <i>nf</i> , orbit, course
Rhintach <i>a</i> , notched, grooved, jagged	Rhodwydd <i>n</i> , open course
Rhinwedd -au <i>nf</i> , virtue; mystery	Rhodd -ion <i>nf</i> , gift, present
Rhinweddol <i>a</i> , virtuous	Rhoddedigaeth <i>nf</i> , donation
Rhinweddoldeb <i>n</i> , virtuousness	Rhoddi <i>v</i> , to give, to bestow
Rhinwedd <i>v</i> , to give a virtue	Rhoddiannol <i>a</i> , donative
Rhioli <i>v</i> , to manage, to rule	Rhoddiant <i>n</i> , donation
Rhip -iau <i>n</i> , over-skip; instrument to	Rhoddol <i>a</i> , giving, bestowing
Rhipai <i>n</i> , hatchel [whet scythes	Rhoddwyr, wyr <i>n</i> , giver, bestower, donor
Rhipio, Rhipo <i>v</i> , to pass or skip over; to whet (scythes)	Rhofio <i>v</i> , to shovel = Rhawio
	Rhogl -au <i>n</i> , scent, odour, smell
	Rhogledd <i>n</i> , scentedness

Rhogli *v*, to scent, to smell
 Rhoi *v*, to give, to bestow; to put
 Rhol -iau *nf*, roll, cylinder
 Rholbren -i -au *n*, rolling-pin
 Rholen *nf*, roll, roller
 Rholian, Rholio *v*, to roll, to turn round
 Rholyu *n*, roll, roller; chub
 Rhon -iau *nf*, tail; pike, lance
 Rhonc -iau *nf*, sinking
 Rhonc *a*, sonorous, hollow-sounding
 Rhonca *a*, sinking
 Rhoncian *v*, to sink, to become hollow
 Rhonell -od *nf*, tail; hair of a tail
 Rhonellog *a*, having a tail
 Rhonos *np*, small broken particles
 Rhont -iau *nf*, frisk, gambol
 Rhonten *nf*, merry frisker: *m* rhontyn
 Rhos -ydd *nf*, moor, waste or coarse
 Rhos *np* (-yn *n*), roses [highland
 Rhosdir -oedd *n*, moorland
 Rhoslyd *a*, moory
 Rhosp -au *n*, whim, trick; doggerel
 Rhospai *nc*, doggerel rhymster
 Rhost *a*, dried, browned over, roasted
 Rhostio *v*, to brown over, to roast
 Rhostog -ion *n*, the plover
 Rhosyn -au *n*, rose: *f* rhosen
 Rhoth *af*, loose; hollow: *m* rhwth
 Rhu *n*, loud utterance, roar
 Rhoad -on *n*, roaring; loquacity
 Rhoadol *a*, roaring, blustering
 Rhoadu *v*, to make a roaring
 Rhoadwy, Rhuain *a*, roaring; blustering
 Rhuch *n*, film; husk
 Rhuchen *nf*, coat, film, husk; jerkin
 Rhuchion *np* (-yn *n*), husks; films
 Rhuchioni *v*, to clear of husks
 Rhud *n*, rue
 Rhudd *n*, ruddy hue; crimson
 Rhuddain *a*, crimson
 Rhudded *n*, red streak; path
 Rhuddel *n*, ruddy hue; glow
 Rhuddeli, ion *n*, red salve
 Rhuddell -au *nf*, ruddle, red ochre to
 mark sheep; rubric
 Rhuddellen *nf*, one of a ruddy hue
 Rhuddellu *v*, to stain with crimson
 Rhuddem -au *nf*, ruby; garnet
 Rhudden -au *nf*, red streak; ruby
 Rhuddfa, fëydd, Rhuddfan -au *nf*,
 parched spot
 Rhuddfaog *a*, crimson-stained
 Rhuddfelyn *a*, orange yellow: *f* rhudd-
 Rhuddgoch *a*, pink red [felen
 Rhuddin *n*, heart of timber
 Rhuddion *np*, husks
 Rhuddlas *a*, crimson blue

Rhuddlwyd *a*, russet colour
 Rhuddo *v*, to make crimson
 Rhuddog -ion *n*, the redbreast
 Rhuddos *np*, marigold
 Rhuddwern *np*, bird cherry-trees
 Rhuddygl *n*, the raddish
 Rhueinell -au *nf*, clarion
 Rhuf *n*, what breaks out; flush
 Rhufell -od *nf*, the fish roach
 Rhufon *n*, reddened one; warrior
 Rhug *n*, what has breaks or points
 Rhugl *a*, free, ready; fluent; rife
 Rhugledd *n*, quick motion; fluency
 Rhuglen -i *nf*, drum; brush
 Rhuglroen, grwyn *n*, rattle made of
 dry skin with stones in it
 Rhugliad, Rhuglad *n*, friction; clearance
 Rhuglo *v*, to clear, to smooth, to rub
 Rhull *a*, rife; frank; rash, hasty
 Rhullder, Rhulledd *n*, frankness; rash-
 Rhumen *nf*, paunch [ness
 Rhummwth *n*, greedy-gut
 Rhumog *a*, rotund: *nf*, paunch
 Rhun *n*, lavish one
 Rhuo *v*, to roar; to talk loudly
 Rhuol *a*, roaring; loquacious
 Rhuon *n*, ravager; warrior
 Rhus -oedd *n*, start, recoil; reynard
 Rhusgar *a*, apt to start; restive
 Rhuso, Rhusio *v*, to start; to hesitate
 Rhusol *a*, starting; hesitating
 Rhuth *n*, breaking out or from; rush
 Rhuthr -au *n*, rush, assault; attack;
 sally; good while
 Rhuthro *v*, to rush; to assault; to sally
 Rhuthrol *a*, rushing; assailing
 Rhuwch -ion *n*, Rhuwchen *nf*, exterior
 Rhwb *n*, rub, chafe [coat; rug
 Rhwbio, Rhwbian *v*, to rub, to chafe
 Rhwch *n*, what is rough; grunt
 Rhwchial *n*, grunting, grunt
 Rhwchial, Rhwchiala *v*, to grunt
 Rhwchiol *a*, grunting
 Rhwchws *n*, ray, skate
 Rhwd *n*, sediment; smut; rust; oxide
 Rhwdog *a*, covered with rust
 Rhwf *n*, what swells or puffs out
 Rhwg *n*, what projects; rub
 Rhwgn, rhygnau *n*, rub, friction
 Rhwng *n*, intermediacy: *pr*, between,
 Rhwmp *n*, borer, auger [among
 Rhwnc *n*, snort, snore; rattle
 Rhwnen *nf*, single pear
 Rhwnsi *n*, rough coated horse
 Rhwnt *n*, what covers over
 Rhwynn *np*, (-en *nf*) pears
 Rhws *nf*, cultivated region

- Rhwsg *n*, what is large or rank
 Rhwtio *v*, to corrode; to fret
 Rhwtion, Rhytion *np*, particles rubbed off; dregs
 Rhwtioni *v*, to produce dregs
 Rhwtws *np*, broken parts; dregs
 Rhwth *a*, wide, gaping, yawning; apart
 f rthoth [much, utterly
 Rhwy *n*, excess, superfluity: *ad*, too
 Rhwyad *n*, producing excess
 Rhwych *nf*, what extends
 Rhwyd -au *nf*, net, snare
 Rhwyden -i *nf*, small net; caul
 Rhwydiad *n*, reticulation
 Rhwydo *v*, to net, to ensnare; to reticu-
 Rhwydog *a*, reticulated, netted [late
 Rhwydronell -i *nf*, lace; a gin
 Rhwydd *a*, free, easy; tolerable
 Rhwydd-deb, Rhwydded, Rhwyddiant,
 Rhwyddineb *n*, facility; success, easi-
 ness, free state
 Rhwyddhan *v*, to facilitate
 Rhwyddlwyn *n*, the speedwell
 Rhwyddoli *v*, to facilitate
 Rhwyddyndod *n*, unrestrainedness
 Rhwyddynu *v*, to facilitate
 Rhwyf *n*, ambition; ruler: -au *nf*, oar
 Rhwyfadain *nf*, directing fin
 Rhwyfadur -iaid *n*, dictator
 Rhwyfain *v*, to be swaying [to lead
 Rhwyfan *n*, impulse; sway: *v*, to sway;
 Rhwyfaniad, Rhwyfiant *n*, domination
 Rhwyfanu *v*, to dominate
 Rhwyfanus *a*, imperious
 Rhwyfenydd -ion *n*, one who sways
 Rhwyflong -au *nf*, galley
 Rhwyfo *v*, to sway; to row
 Rhwyfol *a*, swaying; rowing
 Rhwyfolaeth *nf*, dictatorship
 Rhwyfoldeb *n*, state of sway
 Rhwyfus *a*, apt to sway; haughty
 Rhwyg -au *nf*, rent, rupture
 Rhwygo *v*, to rend, to tear
 Rhwygol *a*, rending, tearing
 Rhwyl -on *n*, ring-fence; paddock
 Rhwyll -au *nf*, interstice, fret work;
 aperture, hole; casement
 Rhwylo *v*, to form interstices
 Rhwyllog *a*, fretted; cross-barred; grated
 Rhwym -au *n*, bond, tie [fastened
 Rhwym, Rhwymedig *a*, bound, tied,
 Rhwymedigaeth *nf*, restriction; obliga-
 Rhwymedigol *a*, restrictive [tion
 Rhwymedd *n*, restraint; bondage
 Rhwymiant *n*, restriction
 Rhwymo *v*, to bind, to tie
 Rhwymol *a*, binding; astringent
 Rhwymyn -au *n*, band; swathe
 Rhwynynu *v*, to swaddle
 Rhwyn -au *n*, wind, twist
 Rhwyno *v*, to wind round
 Rhwyol *a*, excessive, superfluous
 Rhwyoli *v*, to render excessive [riance
 Rhwys -au *n*, vigour; wantonness; luxu-
 Rhwysedd *n*, vigorousness
 Rhwysg -au *n*, career; sway; pomp
 Rhwysglo *v*, to run headlong
 Rhwysglyd *a*, froward, restive
 Rhwysgo *v*, to run a course; to sway
 Rhwysgol *a*, swaying; risking
 Rhwysiad, Rhwysiant *n*, invigoration
 Rhwysog, Rhwysol *a*, vigorous, luxuriant
 Rhwysogi *v*, to luxuriate
 Rhwysoldeb *n*, vigour
 Rhwysoli *v*, to invigorate
 Rhwystr -au *n*, hindrance, obstruction
 Rhwystri, Rhwystrusi *n*, hindrance, let
 Rhwystro *v*, to hinder, to obstruct
 Rhwystrol *a*, hindering; preventive
 Rhwyth -au *n*, what pervades; juice
 Rhwytho *n*, to pervade, to ooze [ooze
 Rhwythol *a*, tending to pervade or to
 Rhy -on *n*, excess, superfluity
 Rhy *ad* & *px*, over, too much, very
 Rhyadaw *v*, to leave utterly
 Rhyaddaw *v*, to promise over-much
 Rhyal -oedd *n*, procreation
 Rhyalu *v*, to procreate
 Rhyall *n*, superior power: *a*, invincible
 Rhyanfon *v*, to send fully
 Rhybarch *n*, extreme regard
 Rhybed -ion *n*, clinched state, rivet
 Rhybedio *v*, to clinch; to rivet
 Rhyborthi *v*, to support fully
 Rhybrynu *v*, to purchase fully
 Rhybuch *n*, earnest longing
 Rhybucho *v*, to long greatly
 Rhybudd -ion *n*, notice, warning, caution
 Rhybuddio *v*, to give notice, to admonish
 Rhybuddiol *a*, warning, monitory
 Rhyburo *v*, to purify fully
 Rhybwyso *v*, to outweigh, to outweigh
 Rhybwyth *n*, retort: overpay
 Rhych -au -iau *n*, & *nf*, trench, furrow
 Rhychio, Rhychu *v*, to trench, to furrow
 Rhychwant -au *n*, span length; span
 Rhychwantu *v*, to span
 Rhychwardd *n*, excessive laughter
 Rhychware *n*, excess of play
 Rhyd -au -iau *nf*, course; ford
 Rhydaenu *v*, to spread greatly
 Rhydaf *n*, overspreading
 Rhydain *nf*, young deer, fawn
 Rhydalur *v*, to overpay

Rhydarf *n.*, excessive rout
 Rhydeddu *v.* to render supreme
 Rhyderig *a.*, barren (as to breeding)
 Rhydid *n.*, liberated state, freedom=
 Rhydio *v.*, to ford, to pass [Rhyddid
 Rhydle -oedd *n.*, fording-place
 Rhydlyd *a.*, apt to rust, rusty
 Rhydni *n.*, rustiness, rust
 Rhydoi *v.*, to overspread
 Rhydollt *n.*, sawdust
 Rhydres *n.*, arrogance
 Rhydresol *a.*, supercilious
 Rhydu *v.*, to rust, to grow rusty
 Rhydveli, iau *nf.*, artery
 Rhydwl *n.*, exuberance
 Rhydwnng *n.*, anathema
 Rhydyllu *v.*, to perforate
 Rhydyn *a.*, overstrained
 Rhydd *a.*, at large; free; liberal: *n.*,
 liberty, freedom
 Rhyddaflu *v.*, to dispute overmuch
 Rhyddail *np.*, second leaves
 Rhydded *n.*, state of liberty
 Rhyddedog *a.*, enlarged, exempted; liberal
 Rhyddedogi *v.*, to set at liberty
 Rhyddewyllys, Rhyddwyllys *n.*, free will
 Rhyddfrydig *a.*, liberal, generous
 Rhyddhaol *a.*, loosening, freeing; laxa-
 tive, aperient
 Rhyddhau *v.*, to free, to liberate
 Rhyddiaith *nf.*, free language; prose
 Rhyddiant *n.*, relaxation, liberation
 Rhyddid, Rhydd-did *n.*, liberty
 Rhyddieithol *a.*, prosaic, in prose
 Rhyddineb *n.*, freedom, facility
 Rhyddodi *v.*, to superinduce
 Rhyddogni *v.*, to over-supply
 Rhyddonio *v.*, to gift greatly
 Rhyddrent -i *n.*, gavelkind
 Rhyddyrchafu *v.*, to over exalt
 Rhyerchi *v.*, to ask earnestly
 Rhyf -ion *n.*, puffing out, pride; berry.
 Rhyfion, currants
 Rhyfael *nf.*, excessive gain
 Rhyfai, feiau *n.*, extreme fault
 Rhyfai *n.*, prepossession
 Rhyfaint *n.*, excess of quantity
 Rhyfalu *v.*, to grind extremely
 Rhyfanu *v.*, to impress
 Rhyfarnu *v.*, to pre-judge
 Rhyfawrth *n.*, March wind
 Rhyfedd *a.*, surprising, wonderful, strange
 Rhyfeddeb *nf.*, admiration
 Rhyfeddod -au *n.*, surprise, wonder
 Rhyfeddol *a.*, surprising, wonderful
 Rhyfeddu *v.*, to wonder, to be surprised
 Rhyfel -oedd *n.*, war, warfare

Rhyfela, Rhyfelu *v.*, to wage war, to war
 Rhyfelawd *n.*, campaign
 Rhyfelgar *a.*, apt to war, warlike
 Rhyfelog *a.*, belligerent, warring
 Rhyferad *n.*, drivelling
 Rhyferthin *n.*, violent gust
 Rhyferthwy *n.*, torrent, tempest
 Rhyferwi *v.*, to over-boil
 Rhyfiad *n.*, arrogating
 Rhyfoddog *a.*, over-indulged
 Rhyfoli *v.*, to praise; to flatter
 Rhyforiad *n.*, scrambling
 Rhyfrys *n.*, precipitancy
 Rhyfwydd *np.* (-en *nf.*), currant-trees
 Rhyfyg *n.*, presumption, insolence
 Rhyfygol *a.*, presuming, insolent
 Rhyfygu *v.*, to presume
 Rhyfygus *a.*, presumptuous
 Rhyfle *n.*, verge, margin
 Rhyg -au *n* & *cn.*, rye
 Rhygaru *v.*, to love to excess
 Rhygen *nf.*, grain of rye
 Rhyglydd -ion -on -au *n.*, desert, merit
 Rhyglyddiannus *a.*, meritorious
 Rhyglyddiant, iannau *n.*, desert, merit
 Rhyglyddu *v.*, to deserve, to merit.
 Rhyglyddu bodd, to please
 Rhygnell -au *nf.*, whipsaw
 Rhygnen -aith *nf.*, rasp, file
 Rhygnol *a.*, rubbing; scoring
 Rhygnu *v.*, to rub; to hack
 Rhygoel -ion *nf.*, superstition
 Rhygoll *nf.*, extreme loss
 Rhygu *a.*, over-fond
 Rhygwelw *n.*, rye-grass
 Rhygyng -au *n.*, ambling pace
 Rhygyngyn *nf.*, rattle in the throat
 Rhygyngu *v.*, to amble
 Rhyngad, Rhyngdod *n.*, intervention
 Rhyngol *a.*, intervening
 Rhyngsang -au *nf.*, diacope (in rhetoric)
 Rhyngu *v.*, to intervene; to mediate,
 Rhyngu bodd, to please
 Rhylanu *v.*, to overstep
 Rhylawn *a.*, redundant, too full
 Rhyll -an -on *n.*, rift, cleft
 Rhyll *n.*, what stretches round
 Rhyll *n.*, rhyuoedd *n.*, emotion; shiver; in-
 stant; cape
 Rhyll *n.*, small quantity; shiver; quake
 Rhyll *n.*, shivering; terrible
 Rhyllaig *a.*, tremulous, shivering
 Rhylawd *n.*, agitation; moment; while;
 small quantity
 Rhynciad *n.*, rattling, gurgling
 Rhyncian *v.*, to rattle, to gurgle, to guggle
 Rhyndod *n.*, shivering

Rhyned <i>nf</i> , small space, small quantity	Sadio <i>v</i> , to make firm
Rhynedd <i>n</i> , shiveringness	Sadrwydd <i>n</i> , firmness, steadiness
Rhyni <i>n</i> , agitation; shivering	Sadwrn, yrnau <i>n</i> , Saturn; Saturday
Rhynio <i>v</i> , to pervade; to have instinct; to agitate	Dydd Sadwrn, Saturday
Rhynion <i>np</i> , shelled oats; grits, groats	Sadyrnolion <i>np</i> , saturnalia
Rhynlyd <i>a</i> , apt to shiver, chilly	Sae <i>n</i> , say, stuff so called
Rhyodres <i>n</i> , ostentation [difficulty	Saer, seiri <i>n</i> , wright, artisan, carpenter
Rhys -oedd <i>n</i> , extreme ardency; rush;	Saeriant <i>n</i> , architecture
Rhysaeth <i>n</i> , putting in a course; strait-	Saerni <i>n</i> , wright's work
Rhysedd <i>n</i> , excess, superfluity [ening	Saerniaeth <i>nf</i> , architecture
Rhysedda <i>v</i> , to rush onward	Saerniaidd <i>a</i> , workmanlike
Rhyselu <i>v</i> , to look stedfastly	Saerniol <i>a</i> , architectural
Rhysfa, fëydd <i>nf</i> , course; rush	Saerol <i>a</i> , mechanical, of a wright
Rhysgiad <i>n</i> , overgrowing	Saernio, Saeru <i>v</i> , to work as a wright
Rhysgwydd <i>n</i> , succour, help	Saeth -au <i>nf</i> , arrow, dart
Rhysio <i>v</i> , to rush; to straiten	Saethawd <i>n</i> , the act of shooting
Rhysod <i>np</i> (-yn <i>n</i>), burning embers	Saethflew <i>cn</i> , coarse hairs in fur
Rhysol <i>a</i> , rushing; overrunning	Saethol <i>a</i> , shooting; ejecting
Rhysu <i>v</i> , to rush; to entangle	Saethu <i>v</i> , to shoot; to dart; to eject
Rhyswr, wyr <i>n</i> , savage; combatant	Saethwraidd <i>n</i> , arrowroot
Rhyswydd <i>np</i> (-en <i>nf</i>), privet wood	Saethyd <i>n</i> , shooting; darting
Rhysyn, Rhysodyn <i>n</i> , burning ember	Saethydd -ion <i>n</i> , shooter, archer
Rhytion <i>np</i> =Rhwtion	Saethyddiaeth <i>nf</i> , archery
Rhythfol <i>n</i> , glutton	Saethytiad <i>n</i> , darting about
Rhythgnawd <i>n</i> , bloated flesh	Saethytol <i>a</i> , frolicsome
Rhythni <i>n</i> , gaping state	Saf -ion <i>nf</i> , fixed state; stand [durable
Rhython <i>np</i> , cockles	Safadwy <i>a</i> , able to stand, stable;
Rhythu <i>v</i> , to stretch out; to gape	Safaeth <i>nf</i> , the act of standing
Rhyw -iau <i>n</i> , sort: <i>nf</i> ; sex: <i>a</i> , some	Safedig <i>a</i> , established, fixed
Rhyw <i>a</i> , genial, natural	Safedigol <i>a</i> , having power to stand
Rhyweled <i>v</i> , to foresee	Safedd <i>n</i> , fixed state, stationariness
Rhywfaint <i>n</i> , some quantity, some	Safiad <i>n</i> , standing; stature
Rhywfan, Rhywle <i>ad</i> , somewhere	Safiadol <i>a</i> , stationary
Rhywiaeth <i>nf</i> , distinction of kind	Safle -oedd <i>n</i> , standing-place, stand;
Rhywiog <i>a</i> , kindly, genial	Safn -au <i>nf</i> , jaw, chap, chop [station
Rhywiogaethol <i>a</i> , generical	Safnaid, eidiau <i>nf</i> , chapful, chopful
Rhywiogi <i>v</i> , to render or become genial	Safniad <i>n</i> , jawing, mouthing
Rhywiogrwydd <i>n</i> , geniality	Safnol <i>a</i> , relating to the jaw
Rhywogaeth, Rhywiogaeth <i>nf</i> , species,	Safnrwth <i>a</i> , open-jawed
Rhywys <i>a</i> , over ardent [sort, kind	Safol <i>a</i> , standing, stationary
Rhywun <i>n</i> , somebody, some one	Safon -au <i>nf</i> , standard
Rhywynt -oedd <i>n</i> , hurricane	Safwerthydd -ion <i>n</i> , stationer

S.

SACH -au <i>nf</i> , sack. Sach diawl, demo-	Saffwrn <i>n</i> , savour, odour
Sachaid, eidiau, <i>nf</i> , sackful [niac	Saffr, Saffrwm, Saffrwn <i>n</i> , saffron, cro-
Sachell -au <i>nf</i> , small sack, bag, satchel	Saffwn <i>n</i> , beam, shaft [cus
Sachellu <i>v</i> , to bag; to stuff	Saffwy -on <i>nf</i> , pike, lance
Sachlen -i <i>nf</i> , Sachliain, lieiniau <i>n</i> , sackcloth	Saffwyo <i>v</i> , to use a pike
Sachu <i>v</i> , to put in a sack	Sag <i>n</i> , squeeze of the chaps
Sachwisg -oedd <i>nf</i> , clothing of sackcloth	Sagiad <i>n</i> , squeezing in the chaps
Sad <i>a</i> , firm, steady; discreet	Sagio <i>v</i> , to squeeze in the chaps; to
Sadell -i <i>nf</i> , dorser, packsaddle	Sagmwrnio <i>v</i> , to strangle [stifle
Sadellu <i>v</i> , to put on a dorser	Sang -au <i>nf</i> , tread; trample
	Sangedigaeth <i>nf</i> , the act of treading
	Sangu <i>v</i> , to tread; to trample
	Sai <i>n</i> , what is still or at rest
	Saib, seibiau <i>n</i> , leisure; sedateness
	Saib <i>a</i> , quiet; sedate; studious

- Said, seidiu *nf*, haft; the part inserted in the hilt
- Saig, seigiau *nf*, mess, meal
- Sail, seilliau *nf*, base, foundation
- Saim, seimiau *n*, grease
- Sain, seiniau *nf*, sound, tone
- Saith *a & n*, seven, 7
- Sal *n*, pass; plight; cast off
- Sal *a*, cast off; frail; poor; ill
- Salaidd *a*, somewhat frail or ill
- Saldra *n*, frailty; poorness; illness
- Salhau *v*, to grow frail or ill
- Salm -au *nf*, psalm [ugly
- Salw *a*, despicable, vile, sorry, debased;
- Salwder *n*, frailty; vileness
- Salwhau *v*, to grow despicable
- Salwin *a*, contemptible, vile
- Salwineb *n*, contemptibleness
- Salwino *v*, to render vile
- Sallt -au *n*, an exterior state
- Salltiad *n*, going out; sallying
- Salltring -au *n*, snuffers
- San *n*, maze: *a*, wary; amazed
- Sanct, Sanctaidd *a*, holy
- Sancteiddhâd, Sancteiddiad *n*, sanctifi-
- Sancteiddio *v*, to sanctify [cation
- Sancteiddiol *a*, sanctifying; holy
- Sancteiddrwydd *n*, holiness, sanctity
- Sanedigaeth *nf*, amazement
- Sant, saint, seintiau *nc*, saint
- Sant, Santaidd, &c.=Sanct, &c.
- Santes -au *nf*, female saint
- Sanu *v*, to gaze; to amaze
- Sar *n*, rage; insult, offence
- Sarch, seirch, *n*, piece of harness
- Sard -iau *n*, rebuke, rebuff
- Sardio *v*, to rebuff, to chide
- Sardiol *a*, rebuking, chiding
- Sardd *n*, what is recumbent
- Sarddan *nf*, creeping thing
- Sarff, seirff *nf*, serpent. Sarff gapanog, cobra di capello, hooded snake. Sarff gynffondrwrst, rattle snake
- Sarffol *a*, like a serpent
- Sarffwydd *np* (-en *nf*), service-trees
- Sarhâd, hadau *n*, insulting, insult
- Sarhâed *nf*, affront, reproach, offence
- Sarhaol *a*, insulting, abusive
- Sarhau *v*, to insult, to affront
- Sarhäus *a*, insulting, offensive
- Sarhausrwydd *n*, offensiveness
- Sarid *n*, overplus
- Sarig, Sarug *a*, surly, stern, dogged
- Sarigedd, Sarigrwydd *n*, surliness
- Sarigo *v*, to grow surly
- Sarigyn *n*, surly fellow
- Sarn -au *nf*, causeway; paving
- Sarnu *v*, to strew; to lay a path
- Sarth -oedd *nf*, reptile; scorpion; hedgehog; sarcasm
- Sarthu *v*, creep along
- Satan, Sathan, -iaid *n*, adversary; Satan
- Sathr *n*, trampling: *a*, trampling
- Sathredig *a*, trodden, trampled. Iaith sathredig, ordinary speech, familiar language, colloquialism
- Sathru, Sathryd *v*, to tread, to trample
- Saw *n*, what hems in; stop
- Sawch *n*, heap, load
- Sawchu *v*, to heap up, to load
- Sawd, sodion *n*, drift, plight, extremity, verge; siege; warfare; base; seat
- Sawdio *v*, to tend, to verge
- Sawdl, sodlau *nf*, heel
- Sawdol *a*, verging; limiting
- Sawdr, Sawdyr *n*, verge, juncture; solder
- Sawdrio *v*, to join; to solder
- Sawdwr, Sawdiwr, wyr *n*, borderer, Sawdwriaeth *nf*, soldiery [soldier
- Sawdwriol *a*, soldierly
- Sawdd, suddion *n*, depth; sink; plunge; root; power
- Sawell -i *nf*, smoke hole, chimney
- Sawf *n*, what stops or stands
- Sawl *pn & a*, many; such; those; that
- Sawr, Sawyr, -oedd *n*, savour, taste; odour, scent
- Sawrio, Sawyrio *v*, to savour, to taste
- Sawrus, Sawyrus *a*, savory; odorous
- Saws *n*, sauce
- Se -on *nf*, what is fixed; a star
- Se *ad*, as stated, to wit, so=Sef
- Sead *n*, stating, fixing
- Sebach *a*, confined, straitened; shrill
- Sebon *n*, soap
- Seboni *v*, to soap; to lather
- Sebonol *a*, saponaceous, soapy
- Secu *v*, to stuff, to cram
- Sech *af*, dry, dried, parched: *m* Sych
- Sedr *a*, firm, steady
- Sedd -au *nf*, motionless state; a seat
- Sedda *v*, to sit habitually
- Seddob -au *nf*, sofa
- Seddoldeb *n*, sedentariness
- Seddu *v*, to seat; to be seated
- Sef *c*, that is to say; namely, to wit: *a*, certain, being true
- Sefnig *nf*, the gullet, the swallow
- Sefnigol *a*, guttural. Sefnigolion, guttural consonants, gutturals
- Sefyd *v*, to stand; to stop still=Sefyll
- Sefydedig *a*, stationed, settled, established
- Sefydlog *a*, standing; stationary [lished
- Sefydlu *v*, to establish, to settle, to fix

- Sefydlyn -au *n*, stagnant water
 Sefyll *v*, to stand; to stop
 Sefyll -oedd *n*, standing, position
 Sefyllfa -oedd *nf*, standing-place, situation; condition, state, station
 Sefyllfod -au *nf*, station, situation
 Sefyllian *v*, to stand often, to loiter
 Sefylliant *n*, stationing
 Sefyllio *v*, to station
 Sefylliog *a*, apt to stand
 Segan -au *nf*, covering, cloak
 Segiad *n*, enveloping
 Segru *v*, to secrete, to put apart
 Segur *a*, untroubled; idle [loiter
 Segura *v*, to pursue ease, to idle, to
 Segurdod *n*, leisure; idleness
 Seguriad *n*, taking leisure
 Segurilyd *a*, apt to be idle, lazy
 Seguryd *n*, idleness, leisure
 Sengu *v*, to tread, to trample
 Seibiad *n*, standing at leisure
 Seibiant *n*, leisure, respite
 Seidyn *n*, the part of a tool that is inserted in a haft
 Seigen *nf*, little mess, meal
 Seigio *v*, to take a mess
 Seigiwr, wyr *n*, messer
 Seilddar, dderi *nf*, main beam
 Seilddor -au *nf*, threshold, sill
 Seiler -i, *nf*, basement, cellar
 Seilfaen, feini *n*, foundation stone
 Seiliant *n*, foundation
 Seilio *v*, to lay a foundation; to found
 Seiliog *a*, having foundation
 Seilwaith *n*, ground-work
 Seilydd -ion *n*, founder
 Seimio *v*, to grease over
 Seimiol, Seimlyd *a*, of a greasy quality
 Seinfawr *a*, sonorous, loud
 Seinglawr, gloriau *n*, sounding-board
 Seiniant *n*, making a sound
 Seinio *v*, to sound, to resound
 Seiniol *a*, sounding; toned
 Seintio *v*, to canonize
 Seintiol *a*, hallowed; saintly
 Seintiolaeth *nf*, sanctitude
 Seirch *np*, equipage; harness, trappings
 Seirchio *v*, to harness
 Seirian *a*, sparkling, glittering
 Seiriann *v*, to sparkle
 Seithdant, danau *n*, heptachord
 Seithfed *a*, seventh
 Seithongl -au *nf*, septangle: *a*, septan-
 Seithug *a*, futile, fruitless [gular
 Seithugiant *n*, frustration
 Seithugio *v*, to make futile, to frustrate
 Sel -ion *n*, espying; distant view
 Sel *nf*, zeal
 Sel -iau *nf*, seal
 Seld -au *nf*, dresser, sideboard
 Selder *n*, keen-sightedness
 Seldrem -au *nf*, prospect; perspicuity;
 Seldremio *v*, to range [range, layer
 Seliah, Seliant *n*, espying; perception
 Selsig -od *nf*, pudding; sausage
 Selu *v*, to spy, to gaze
 Selus *a*, perspicacious, keen
 Selw *n*, gaze, beholding
 Sellt, *n*, limit, border
 Selltu *v*, to explore, to seek
 Seml *af*, simple: *m* Syml
 Sen -au *nf*, stigma, taunt
 Senedd, Seneddr, -au *nf*, senate; parliament; synod
 Seneddol *a*, senatorial, parliamentary
 Seneddu *v*, to form a senate
 Senol *a*, taunting, scoffing
 Sensigl -on *n*, daisy
 Senu, *v*, to taunt; to chide
 Senw -au *n*, stigma, reproach
 Senwad *n*, stigmatizing
 Senyllt -iaid *n*, seneschal
 Sêr -oedd *n*, bill, or bill-hook
 Ser *np*, stars: *s*, seren
 Serbysg -od *cn*, starfish
 Serch *n*, regard or love, affection: *pr*,
 with respect to, notwithstanding
 Serchog *a*, loving, amorous
 Serchogi *v*, to render fond
 Sercholdeb *n*, amorousness
 Serchu *v*, to be affected; to love
 Seren, ser *nf*, star; spangle; chandelier
 Serenig -ion *nf*, an asterisk
 Serenog *a*, starry
 Serenol *a*, sparkling as a star
 Serenu *v*, to sparkle
 Serenwyl -iau *nf*, Epiphany
 Serf *a*, whirling; dizzy, giddy
 Serfanol *a*, a startling; staring
 Serfanu *v*; to startle; to stare
 Serfiad *n*, startling; dizzying
 Serfyll *a*, unsteady; shattered
 Serfylliad *n*, shattering [studded
 Serig, Serigl *a*, starred, spangled;
 Serigliad *n*, bespangling
 Serio, Sefrio *v*, to sear
 Serliw *n*, starlight
 Serlo *n*, star-glow; sparkling
 Serofydd -ion *n*, astronomer
 Serofyddiaeth *nf*, astronomy
 Serofyddol *a*, astronomical
 Serog *a*, having stars, starry
 Seroliaeth *nf*, Seron *n*, the starry system
 Seroni *v*, to systemize the stars

Seronydd -ion *n*, astronomer [clivity
 Serth -oedd *nf*, tendency; steep, de-
 Serth *a*, steep, precipitous; obscene
 Serthan *nf*, precipice, cliff
 Serthedd, Serthi *n*, steepness: obscenity
 Serthiant *n*, precipitancy, steepness
 Serthol, Serthus *a*, precipitous, de-
 clivous; obscene
 Serthu *v*, to make steep; to grow steep;
 to talk or act obscenely
 Serw *a*, sparkling, glittering
 Serydd -ion, Seryddwr, wyr *n*, astrono-
 Seryddiaeth *nf*, astronomy [mer
 Seryddol *a*, astronomical
 Sew -ion, gravy; juice; jelly
 Sewyd -ion *n*, diffusion of stars
 Si, *n*, hiss, whizz, buzz; rumour
 Siaced -i *nf*, jacket, coat
 Siâd, siadu *nf*, the top of the skull, pate
 Siad *n*, hissing; buzzing
 Siar *n*, articulate sound
 Siarad *n*, talking, talk
 Siarad, Siared *v*, to speak, to talk
 Siaradach *n*, idle babbling [ative
 Siaradgar *a*, garrulous, prating, talk-
 Siaradol *a*, talking, speaking
 Siaradu *v*, to make a talking
 Siaradus *a*, talkative, garrulous, talking
 Siars *nf*, charge, command
 Siarsio *v*, to charge
 Sias -au *nf*, bout, turn, course
 Siaspi *n*, shoeing-horn
 Sibol *np* (-en *nf*), young onions
 Sibr -au *n*, sauce
 Sibro *n*, to do with sauce
 Sibrwd *n*, soft murmur; whisper: *v*, to
 whisper; to murmur
 Sibwl *np* (sibylen *nf*), young onions
 Siciad, Siciant *n*, steeping
 Sicio *v*, to steep, to soak
 Sicion *np*, steepings, washings
 Siel -au *n*, shekel
 Sier *a*, sure, certain; fast
 Sierwydd *n*, certainty, assurance
 Sid *n*, winding, round
 Sidan -au -ion *n*, silk, satin
 Sidana *v*, collect silk
 Sidanaidd *a*, like silk, silky
 Sidanblu *np*, down, feathers
 Sidanbryf -ed *n*, silkworm
 Sidanen *nf*, what is silken
 Sidanion *np*, silk-mercery [mercier
 Sidanwr, wyr, Sidanydd -ion *n*, silk
 Sidell -i *nf*, winder; whirl; rim of a
 wheel; fly wheel
 Sidellu *v*, to whirl round
 Sidellydd -ion *n*, winder

Sider -ion *n*, what twirls; fringe
 Sidera *v*, to form twirls
 Sideru *v*, to twirl; to fringe
 Sidi *nf*, state of revolving. Caer
 sidi, the zodiac
 Sidin *a*, winding, revolving
 Sidydd -ion *n*, the zodiac, the ecliptic.
 Denddeg arwydd y Sidydd, the 12
 signs of the zodiac
 Sidyll -au *n*, whirl, twirl; rim
 Siff *n*, intermitting noise
 Siffir *n*, rustle; murmur
 Siffro *v*, to rustle, to murmur
 Siffrawd *n*, soft rustling: *v*, to rustle
 Sig *n*, shatter, bruise
 Sigl -ion *n*, shake, stir
 Siglaethan *nf*, ply of swinging
 Sigledd *n*, rocking state [bog
 Siglen -ydd *nf*, swing; quag, quagmire,
 Siglo *v*, to shake, to rock
 Sigo *v*, to shock, to bruise, to sprain
 Sil -ion -od *cn*, issue; seedling; spawn;
 fry; hulling of grain
 Silen *nf*, seedling; single fry: *m* silyn
 Sili *n*, state of teeming, shoaling
 Siliant *n*, spawning; hulling of corn
 Silied *n*, what is produced; hulled corn
 Silio *v*, to spawn; to hull grain
 Silod *np* (-yn *n*), seedlings; spawn; fry
 Silodi *v*, to issue seedlings
 Silyn *n*, seedling; fry
 Sill, Sillaf, -au *nf*, syllable [syllable
 Silleb -au *nf*, element of speech,
 Sillebiaeth, Silliadaeth, Sillyddiaeth *nf*,
 syllabic system, spelling
 Sillebu, Silladu *v*, to spell
 Sillgoll -au *nf*, apostrophe
 Silliadur -on *n*, spelling-book [syllables
 Sillio *v*, to arrange parts; to form
 Sillt -au *nf*, element; syllable
 Silltaf -au *nf*, syllable=Sill, Sillaf
 Siltiad *n*, joining of elements
 Sim -od *n*, what is flippant or light
 Simach -od *n*, monkey, ape
 Simdde -au *nf*, chimney
 Simer *n*, levity; frisk
 Simera *v*, to frisk, to dally
 Simp *n*, fickle state; flutter
 Simpl, Simsan *a*, fluttering; tottering;
 apt to fall
 Simplo *v*, to flutter; to totter
 Sin *n*, surface; alms
 Sindal *n*, fine linen, cambric
 Sindw *n*, scoria, cinders
 Sinid *n*, surface, scam
 Sinidr *n*, scoria, dross
 Sinidro *v*, to form dross

- Sinio *v*, to reduce to scoria
 Sinsir *n*, ginger
 Sio *v*, to hiss, to whiz
 Siob, Sioba *nf*, tuft, crest, tassel
 Siobo *n*, tuft; sprinkler
 Siobyn *n*, small tuft
 Sioch -au *nf*, what is bushy
 Siochi *v*, to make bushy
 Siol *a*, hissing, whizzing
 Siol -au *sf*, skull, pate
 Siom -au *n*, void; disappointment
 Siomgar *a*, apt to disappoint
 Siomi *v*, to disappoint
 Siomiant *n*, disappointment
 Sionc *a*, brisk, nimble, smart; flippant
 Sioncedd *n*, briskness
 Sionci *v*, to become brisk
 Sipian, Sipio *v*, to sip
 Sipyn *n*, single sip, sip
 Sir -oedd *nf*, shire, county
 Sir *nf*, cheer, solace, comfort
 Sireyn -au *n*, jerkin
 Sirig *n*, silk
 Sirian *cn* (-en *nf*), cherries
 Sirio *v*, to cheer, to solace
 Siriol *a*, cheering, solacing, cheerful
 Sirioldeb *n*, cheerfulness
 Sirioli *v*, to make cheerful
 Sis *n*, low sound, whisper
 Sisial *n*, whisper, gossip: *v*, to whisper
 Sisiala, Sisialu *v*, to whisper, to mutter
 Sitell -i *nf*, whisk round
 Sitellu, Sitio *v*, to whirl, to whisk
 Sitrachog *a*, jagged, shredded
 Sitrachu *v*, to jag, to shred
 Siw *n*, hiss, hush, buzz
 Siwen -od *nf*, the mermaid: *m*, siwyn
 Siwmp -au *nf*, coat
 Sob -au *nf*, tuft, bunch, mass
 Soba, Soban, *nf*, small tuft or bunch
 Sobr *a*, temperate, sound in mind, sober
 Sobrwydd *n*, sobriety, temperance
 Socan, Socas *nf*, wallower; fieldfare
 Socyn *n*, pig; little hedgehog
 Soch -au *nf*, sink, drain
 Nodi *v*, to constitute, to fix
 Sodli *v*, to heel; to trip the heel
 Sodlog *a*, having a heel
 Sodol *a*, tending to fix or settle
 Sodwedd -au *nf*, characteristic
 Soddedigaeth *nf*, act of sinking
 Soddi *v*, to sink, to submerge
 Soddol *a*, sinking; plunging
 Soddwr, wyr *n*, sinker [draff
 Soeg *n*, grains of malt after brewing,
 Soegen *nf*, swaggy female
 Soegi *v*, to steep; to slabber

- Soeglyd *a*, puffed by steeping
 Sofl -ydd *n*, standing stubble
 Sofliar -ieir *nf*, quail
 Soflwydd -au *nf*, stubble goose
 Sog *nf*, wallowing, spreading
 Soga *a*, wallowing; slovenly
 Som -au *nf*, disappointment=Siom, &c.
 Son *n*, report, rumour, mentioning
 Sonial *n*, continued noise: *v*, to keep
 talking, to chatter, to prate
 Sonio *v*, to noise, to report, to talk
 Soniol *a*, noising, reporting
 Soniwr, wyr *n*, mentioner; talker
 Sopen -i *nf*, mass squeezed together
 Sopenu *v*, to bundle, to truss
 Sopiad *n*, bundling, trussing
 Sor *n*, chafed state; sullenness: *a*, sul-
 len, sulky, angry, harsh
 Sori *v*, to chafe; to offend; to sulk; to
 be displeased
 Soriant *n*, sullenness; offence, displea-
 Sorllyd *a*, apt to grow sullen [sure
 Sorod *np*, dregs, dross
 Sorodi *v*, to yield dregs [swrth
 Sorth *af*, sudden; fell; slothful: *m*
 Soth *n*, what is on the outside
 Sothach *cn*, refuse, dross
 Sothachu *v*, to cast refuse
 Su *n*, what pervades; buzz
 Suad *n*, buzzing; lulling
 Sucan *n*, steeping; small beer; wash-
 brew, gruel, caudle, flummery
 Sud *n*, exterior; shape; plight
 Sudd -ion *n*, what pervades; juice, sap
 Suddas *n*, sinking, immersion
 Suddgloch, glychau *nf*, diving-bell
 Suddiant *n*, pervasion of moisture
 Suddo *v*, to sink in, to sink; to ooze
 Suddol *a*, pervading; sinking
 Sug -ion *n*, suck; juice, sap
 Sugaethan *n*, caudle; poultice, cata-
 Suger *n*, extracted juice; cider [plasm
 Sugiad *n*, becoming juicy
 Suglîain, einiau *n*, drawing plaster
 Sugnbeiriant, iannau *n*, pump
 Sugnbib -au *nf*, syringe
 Sugndraeth -au *n*, quicksand
 Sugnedydd -ion *n*, sucker; pump
 Sugno *v*, to suck, to imbibe
 Sugnol *a*, sucking, imbibing
 Sugolaeth *n*, succulence
 Sugoli *v*, to render succulent
 Sugr -on *n*, extracted juice; sugar
 Sugro *v*, to sugar, to sweeten
 Sugrol *a*, saccharine; sugary
 Sul -iau *n*, the sun; Sunday. Dydd
 Sulgwyn *n*, Whitsuntide [Sul, Sunday

Sun -iau *n*, magnitude, size; sun
 Sumio *v*, to deduce the size
 Sumiol *a*, relating to size
 Suo *v*, to buzz; to lull, to hush
 Sur -ion *n*, acid: *a*, acid; stale
 Suran, ain *nf*, sour plant, sorrel
 Surdoes *n*, leaven
 Surdoesi *v*, to leaven
 Surfedd -au *n*, syrup
 Surian, iain *nf*, cherry [staleness
 Surni, Surder, Suredd, Suri *n*, sourness;
 Suro *v*, to sour; to turn sour
 Suryn *n*, anything acid; acid
 Sut *n*, manner, shape; plight. Pa sut,
 Sutio *v*, to adapt, to suit [how
 Süwr, suwyr *n*, one who hushes
 Sw *n*, what remains; what is on
 Swb *n*, pressed heap; bundle
 Swba *n*, small bundle
 Swbach *n*, what is shrunken up
 Swbachu *v*, to shrink up
 Swci *n*, what is soaked [share
 Swch, sychau, sychod *nf*, snout; plough-
 Swchio *v*, to search with the snout
 Swd *n*, manner, shape; plight
 Swdd *n*, frame work; frame
 Swdden -i *nf*, beam, raft
 Swf *n*, spot, space
 Swg *n*, soak, imbibing
 Swga *a*, soaked; slovenly, nasty
 Swgan -od *nf*, slut, slattern
 Swgiad *n*, soaking, drenching
 Swglyd *a*, nasty, dirty
 Swl *n*, flat space; ground; soil
 Swll -oedd *n*, scene, prospect
 Swllt, sylltau *n*, treasure; shilling
 Swm, symiau *n*, sum
 Swmbwl, symbylau, Swmwl, symylau *n*,
 Swmer -au *n*, supporter, beam [goad
 Swmeru *v*, to prop up
 Swn, syniau *n*, noise, sound
 Swnio *v*, to noise, to sound
 Swp, sypiau *n*, pressed mass; cluster
 Swr *n*, what is surly or sullen: *a*, surly,
 sullen, sulky
 Swrn, syrnau *n*, small space; little, some-
 Swrnach *n*, snarl, grin [what; fetlock
 Swrth *am*, sudden; falling, fell, un-
 wieldy; slothful; drowsy: *f* sorth
 Swrthlyd *a*, apt to be drowsy
 Swrthyn *n*, clumsy one
 Swrw *a*, surly, sullen; snarling
 Swrwd *np*, shreds; dross; fragments
 Swt, sytiau *n* = Swd
 Swta *n*, what is volatile; soot
 Swtan, ain *n*, whiting (fish)
 Swtrach *ca*, dross, dregs

Swtrws *np*, bruised mass
 Swth *n*, frame; pile
 Swy *n*, what is on or over
 Swyd *n*, what extends over; dread
 Swydlawn *a*, awful, dreadful
 Swydo *v*, to intimidate
 Swydd -au *nf*, employ, office, duty, ser-
 vice; suit: -i *nf*, shire, county
 Swyddfa, fÿydd *nf*, place of business,
 office
 Swyddog *a*, having office: -ion *n*, officer
 Swyddogaeth *nf*, office, duty; commis-
 Swyddogi *v*, to hold office [sion
 Swyddweithrediad *n*, function
 Swyddwr, wyr *n*, officer, official
 Swyf -au *n*, scum; yeast; suet
 Swyfedd *n*, what is scummed; suet
 Swyfen *nf*, Swyfi *n*, scum, froth, top
 Swyfo *v*, to cast a scum; to yield suet
 Swylo *v*, to save, to put by
 Swyn -ion *n*, preservative; charm; magic
 Swyna *v*, to deal in charms, to enchant
 Swyngyfaredd -ion *nf*, amulet; witch-
 craft [witch
 Swyno *v*, to preserve; to charm, to be-
 Swynogl -au *nf*, amulet, charm
 Swynogli *v*, to fascinate [sing
 Swynol *a*, preservative; charming; bles-
 Swynwr, wyr, Swynydd -ion *n*, dealer
 in amulets or charms, magician,
 wizard, enchanter
 Swyso *v*, to give emotion
 Sy *n*, star: *v*, is. exists [cent
 Syber *a*, elevated; generous; sober; de-
 Syberwyd *n*, stateliness; highmindedness
 Sybid *n*, what is all in a heap [decency
 Sybidyn *n*, sorry fellow: *f* sybidan
 Sybwb *n*, rumple
 Sybwbio *v*, to rumple
 Sybwill, byllau *n*, puddle, plash
 Sybwrn, byrn *n*, bundle, pack
 Sybwydd *np* (-en *nf*), pines, fir-trees
 Sybyrnio *v*, to bundle, to pack up
 Sybyrnyn *n*, small bundle
 Sych *n*, drought: *am*, dry: *f* sech
 Sychbilen -au *nf*, dry film
 Sychder *n*, dryness, drought
 Sychdir -oedd *n*, dry land
 Syched *n*, drought, thirst. Mae syched
 arnaf, I thirst, I am thirsty
 Sychedig *a*, thirsty, dry
 Sychedol *a*, causing thirst
 Sychedu *v*, to thirst, to be thirsty
 Sych-hin *nf*, dry weather
 Sychiant *n*, desiccation
 Sychu *v*, to dry, to wipe dry: to wipe
 Sychwydd *np*, dry weed, fuel

- Sydyn *a*, abrupt, sudden
 Sydynrwydd *n*, suddenness, abruptness
 Sydd. Sy *v*, is, exists
 Syddyn -au -od *n*, dwelling, tenement
 Syddynu *v*, to hold a farm
 Syfa -oedd *n*, riddle, sieve
 Syfag -au *nf*, what spreads out
 Syfaldod *n*, fickleness
 Syfi *np* (ien *nf*), strawberries
 Syfiad *n*, stirring
 Svyd *v*, to stir, to move
 Syfniad *n*, making firm
 Syfnol *a*, of a firm quality [traction
 Syfrdan, Syfrdandod *n*, giddiness, dis-
 Syfrdan *a*, giddy, stupified, stunned
 Syfrdanu *v*, to make giddy, to stun
 Syfru *v*, to render severe
 Syfyd *n*, what forms a space
 Syfl *n*, tendency to move
 Syg -iau *nf*, chain, trace
 Sygan *nf*, whisper, mutter
 Syganol *a*, whispering
 Syganu *v*, to whisper, to mutter
 Sygn -au -oedd *nf*, circle; sign
 Sygog *nf*, shove, move
 Sygogi *v*, to shove; to fidget
 Syl -iau *nf*, surface, ground; base
 Sylch -au *nf*, furrow
 Sylchdan -au *n*, wheel plough
 Sylfa -ou, Sylfan -au *nf*, foundation
 Sylfaen, feini *n*, foundation stone
 Sylfaenu *v*, to lay a foundation, to found
 Sylfaenwr, wyr, Sylfaenydd -ion *n*,
 Sylfon -au *n*, ground, subject [founder
 Sylgyngan *v*, to mutter
 Sylu *v*, to form a base
 Sylw *n*, view; remark: notice
 Sylwad -au *n*, observation, remark;
 regarding; noticing
 Sylwedd -au *n*, substance, matter
 Sylweddair, eiriau *n*, substantive, noun
 Sylweddol, Sylweddus *a*, substantial,
 Sylweddoli *v*, to make substantial [real
 Sylweddoliaeth *nf*, materialism
 Sylwedu *v*, to make of substance
 Sylwi *v*, to observe, to regard, to notice
 Syll -ion *n*, view; gaze, stare
 Syllbeiriant, iannau *n*, optical instru-
 Sullyd, dai *n*, shop [ment
 Sullydrych -au *n*, telescope
 Sylliant *n*, observation
 Syllio *v*, to observe; to gaze
 Syllt *n*, what is fair or clear; look
 Sylltiad *n*, making clear
 Sylltly, tai *n*, treasury, exchequer
 Syllu *v*, to observe; to gaze
 Sullywg *n*, open prospect
 Syllwr, wyr *n*, spectator
 Syllwydr -au *n*, spying-glass
 Syn -iau *n*, what is whole: *a*, whole,
 integral. Symion, integrals
 Symaeth *n*, complete state
 Symbal -au *n*, cymbal
 Symbyla, Symbylio, Symlu *v*, to point;
 to prick, to goad
 Symiant *n*, comprehension
 Symio *v*, to comprehend; to sum up
 Syml *ac*, simple: *f* seml
 Symledd, Symlant *n*, simpleness, sim-
 Symlogen -od *n*, simple girl [plicity
 Symlyn -od *n*, simpleton: *f* symlen
 Symnerth *n*, simple power
 Symmud -ion *n*, motion: *v*, to move
 Symmudo *v*, to move, to remove
 Symmudfa, fcydd *nf*, transition
 Symmudiad *n*, moving, movement
 Symmudoldeb *n*, movableness
 Symmwith *a*, interrupted
 Symmythu *v*, to interrupt
 Symol *a*, integral; middling
 Symu *v*, to render integral
 Symwl *np* (symylen *nf*), cowslips
 Symwy *a*, ample; prominent
 Symylu *v* to goad, to prick
 Syn *a*, sensible; concerned; amazed: *n*,
 feeling, perception
 Syndod *n*, Synedigaeth *nf*, amazement,
 Synedigol *a*, sensitive [astonishment
 Syniad *n*, sensation, feeling; notion
 Syniadol *a*, sensitive
 Syniant *n*, sentiment
 Synied *v*, to consider, to suppose, to
 think, to believe
 Synigliad *n*, stimulation
 Synio *v*, to feel; to be sensible; to con-
 Syniol *a*, sensible, perceptive [sider
 Syniolaeth *nf*, perceptivity
 Synioldeb *n*, perceptibility [amazed
 Synu *v*, to observe steadfastly: to be
 Synwyr -au *n*, sense, meaning; sentence
 Synwyrdeb -au *nf*, sentence
 Synwyrdd, Synwyrdeb *n*, rationality
 Synwyrgar *a*, sententious
 Synwryad *n*, gathering of sense
 Synwryol *a*, sensible, rational
 Synwryoldeb *n*, sensibleness
 Sypio *v*, to squeeze together
 Sypyn -au *n*, small bundle, pack
 Sypynio *v*, to pack, to bundle
 Syr *n*, master, lord; sir
 Syr *np*, star=Ser
 Syrch *n*, striking against; affection
 Syre *n*, sirrah
 Syrnu *ad*, partly, rather, half

Syrniad *n*, forming into parts
 Syrth -oedd *n*, fall; chance, lot; bias; sort; offals
 Syrthfa, fëydd *nf*, fallen state
 Syrthiant *n*, propensity
 Syrthio *v*, to fall, to tumble
 Syrthiol *a*, falling, tumbling
 Syrthni *n*, listlessness, sloth, inertia
 Syth *n*, stiff or rigid state; size; starch: *ac*, stiff, rigid, erect: *f* seth
 Sythder *n*, stiffness; erectness
 Sythi, ion *n*, what stiffens; beam
 Sythlud *n*, starch
 Sytho *v*, to stiffen; to size
 Sythol *a*, tending to stiffen
 Sytholdeb *n*, stiffening tendency
 Sythu *v*, to stiffen; to make or become
 Syw *a*, regular, trim, smart [erect
 Sywdeb *n*, staidness, trimness
 Sywed, Sywedigaeth *nf*, astronomy
 Sywedydd -ion *n*, astronomer
 Sywedyddol *a*, astronomical
 Sywidw *nf*, the titmouse [dissipate
 Sywino *v*, to turn or use continually; to
 Sywio *v*, to make uniform, to put in trim
 Sywydd -on *n*, star knowledge
 Sywyddo *v*, to astrologize
 Sywyddol *a*, astrological

T.

TAB *n*, spread; surface
 Tabar, tebyr *n*, tabard
 Tabwrdd, yrddau *n*, tabour, drum
 Tabyrddu *v*, to play on the tabour
 Tacl -au *n*, instrument, tool; tackle
 Taclu *v*, to deck, to trim, to patch
 Taclus *a*, neat, tidy, complete
 Taclusder, Taclusrwydd *n*, orderliness
 Tacluso *v*, to put in trim, to smarten
 Tachwedd *n*, November
 Tad -au *n*, father. Tad bedydd, god-father. Tad cu, grandfather. Tad gwyn, stepfather. Tad yng nghyfraith, father-in-law
 Tadaeth *nf*, fatherhood
 Tadaeth -od *n*, foster-father
 Tadog -ion *n*, patron: *a*, patronal
 Tadogaeth *nf*, paternity. Tadogaeth geiriau, etymology
 Tadol *a*, fatherly, paternal
 Tadoli *v*, to become fatherly
 Tadoliaeth *nf*, fatherhood
 Tady *a*, paternal; tutelar
 Taen -ion *nf*, spreading; sprinkling
 Taenadwy *n*, expansible
 Taenawd *a*, expansion

Taenell -au *nf*, thin spreading
 Taenellwr, wyr, Taenellydd -ion *n*,
 Taenellu *v*, to sprinkle [sprinkler
 Taenu *v*, to spread, to expand
 Taer *a*, eager, ardent, urgent
 Taerder, Taeriant, Taerni *n*, importunity
 Taerol *a*, apt to be urgent
 Taeru *v*, to insist; to contend
 Taethiad *n*, fertilizing
 Taf, teifion *n*, what is spread, flat space
 Tafad *n*, spreading; dilation
 Tafar *n*, what spreads out [cricket ball
 Tafarch *n*, cricket bat. Pel dafarch,
 Tafarn -au, tefyryn, Tafarndy, dai, *n*,
 tavern, inn, public-house
 Tafarnwr, wyr *n*, innkeeper, host
 Tafarth *n*, what is dilated
 Tafell -i *nf*, slice
 Tafellan *nf*, small slice
 Tafellu *v*, to spread; to slice
 Tafll -au *n*, cast. Ffon dafll, sling
 Tafllan, eni *nf*, balance, scales
 Taflawd, odydd *nf*, roof; loft. Taflod
 y geneu, palate
 Tafledigaeth *nf*, the act of throwing
 Tafledydd -ion *n*, thrower; slinger
 Tafllen -au *nf*, tablet, table of figures
 Tafllenu *v*, to tabulate
 Tafloidi *v*, to interject, to cast
 Taflodol *a*, interjective
 Tafllrwyd -au *nf*, casting-net
 Tafllu *v*, to throw, to fling
 Tafod -au *n*, tongue; clapper. Tafod y gloch, bell-clapper. Gollwng tafodar, to abuse, to scold
 Tafodi *v*, to tongue; to scold
 Tafodiaith, ieithoedd *nf*, dialect
 Tafodlefyrydd *n*, saying by rote
 Tafodrwym *a*, tongue-tied [flippant
 Tafodrydd *a*, loose-tongued; garrulous,
 Tafol *np* (-en *nf*), dock plants
 Tafol -au *nf*, scales, balance
 Tafu *v*, to overspread, to spread
 Tag -ion *n*, clogged state; strangle
 Tagell, tegyll, -au *nf*, barb; double chin; dewlap; wattle [wattled
 Tagellog *a*, having a double chin;
 Tagellu *v*, to form a double chin
 Tagfa, fëydd *nf*, choking, strangling
 Tagfagl -au *nf*, springe, a gin
 Tagu *v*, to choke; to strangle
 Tagwyg *n*, tufted vetch
 Tangnefedd *n*, tranquility, peace
 Tangnefeddu *v*, to tranquilize
 Tangnefeddus *a*, tranquil, peaceful
 Tai *np* (ty *n*), houses
 Taid, teidian *n*, grandfather

- Tail *n*, soil; manure; muck
 Taiog *a*, rustic: -ion *n*, vassal; boor
 Taioges *nf*, rustic female
 Taiogi *v*, to become rustic
 Taiogol *a*, relating to a vassal
 Taiogrwydd *n*, boorishness
 Taiogyn *n*, rude fellow
 Tair *af*, three: *m tri*
 Tairth, teirthion *n*, ague fit
 Taith, teithiau *nf*, journey, voyage
 Tal -oedd *n*, front; forehead: *a*, high, tall
 Tâl, talion *nf*, payment; reward; value
 Taladwy *a*, payable, due
 Talaeth, eithiau *nf*, province; dependent territory or state
 Talais *n*, empannelled jury
 Talaith, eithiau *nf*, frontlet; diadem
 Talar -au *nf*, headland in a field
 Talawdr, odron *n*, payer, disburser
 Talben -oedd *n*, standard value
 Talcen -au -i *n*, front, forehead. Talcen, ty, gable-end or pine-end of a house
 Talch, telchion *n*, fragment; grist
 Talchu *v*, to break in pieces
 Taldra *n*, tallness, loftiness
 Talddrws, ddrysau *n*, front door
 Taledigaeth *nf*, remuneration, payment
 Taledigol *a*, remunerative [recompense
 Taleithlig -ion *nf*, fillet, bandlet
 Taleithiog *a*, wearing a diadem
 Talfa, feydd *nf*, pediment, projection
 Talfainc, feinciau *nf*, front form; throne
 Talfoel *a*, bald-fronted
 Tal fyr *a*, short-fronted; brief
 Tal fyreb -ion *nf*, Tal fyrnod -au *n*, abbreviation [ation, abridgement
 Tal fyriad *n*, Tal fyredigaeth *nf*, abbrevi-
 Tal fyru *v*, to foreshorten, to abridge
 Talgaine, geinciau *nf*, brow-antler
 Talgell -oedd *nf*, pantry, buttery
 Talgrib -au *nf*, front-board of a spinning wheel [talgron
 Talgrwn *a*, precipitate; inflective: *f*
 Talgrych *a*, rough-fronted
 Talgryfa, hard-fronted, brazen: *f* talgref
 Talgrynu *v*, to inflect
 Talgudyn -au *n*, fore-lock; love-lock
 Taliad -au *n*, paying; payment. Tali-
 iadau, disbursements, expenditure
 Talm -au -oedd *n*, impression; space, while; range; small quantity
 Talmu *v*, to be abrupt; to impress; to make brief; to interrupt
 Talp -iau *n*, mass, lump, piece
 Talpen -i *nf*, knoll, knob
 Talpentan *n*, fire-back
 Talpio *v*, to form lumps

- Talpiog *a*, in lumps, lumpy
 Talrwn, rynau *n*, head ridge in a field
 Talu *v*, to pay; to disburse; to requite
 Talwsg -oedd *nf*, head-dress
 Talwrn, yrnau *n*, what projects; cornice; area, plat of ground
 Tall *n*, spreading out or over [bite
 Tam -au, Tamaid, eidiau *n*, morsel, bit;
 Tameidio *v*, to take a bite
 Tameidyn *n*, small bit
 Tamig -ion *n*, small morsel
 Tamigo *v*, to nibble, to nip
 Tampog *nf*, fit of passion
 Tampr -au *n*, taper, torch
 Tampru *v*, to burn a torch [pelas
 Tân, tanau *n*, fire. Tân iddwf, erysi-
 Tan *pr*, to, till, as far; under. Am danaf, am danat, am dano, &c., about me, of me, &c. Tan gauu, singing
 Tanbaid *a*, violent, vehement
 Tanbeiriant, iannau *n*, fire-engine
 Tanchwa -oedd *nf*, firedamp
 Tanchwydd *n*, inflamed swelling
 Tandod *n*, ignition [ground
 Tanddaiarol *a*, subterraneous, under-
 Tandde *n*, inflammation
 Tanddewiniaeth *nf*, pyromancy
 Tanddygiad *n*, subduction
 Tanen *nf*, spark of fire: *m tenyn*
 Tanfa, feydd *nf*, explosion; firedamp
 Tanfaen, feini *n*, firestone
 Tanfer *n*, fiery violence
 Tanfre *n*, conflagration
 Tanfflamu *v*, to flame with fire
 Tanfflon, ffyn *nf*, fire-poker
 Tangloddio *v*, to undermine
 Taniadu *v*, to make a firing
 Tanio *v*, to fire, to put on fire; to set
 Tanlli *a*, ignifluous: span new [fire to
 Tanlliw *a*, flame-coloured
 Tanllwyth -i *n*, blazing fire
 Tanllyd *a*, full of fire, fiery
 Tannorth *n*, substitute
 Tannu *v*, to stretch; to throb
 Tanodd *pr*, under, beneath
 Tanogan *n*, pyromancy
 Tanrew *n*, nipping frost
 Tansangu *v*, to under-tread
 Tansawdd, soddion *n*, submersion
 Tansoddi *v*, to submerge
 Tant, tannau *n*, stretch; start; spasm, throb; whim; flight; chord, string.
 Tant telyn, harp string, catgut
 Tantiad *n*, starting; stringing
 Tantor -ion *n*, player on a stringed instrument, musician
 Tauu *v*, to expand; to spread=Taeuu

Tanwedd, Tanwy *n*, sort of ignis fatuus, supposed to portend the death of the person on whose land it falls
 Tanwyd *n*, breaking out of fire
 Tanwydin *a*, meteoric
 Tanwydr -au *n*, burning-glass
 Tanwydyn *n*, meteor
 Tanwydd *cn*, fire wood, fuel
 Tanysgrifiad *n*, subscription
 Tanysgrifiwr, wyr *n*, subscriber
 Tanysgrifo *v*, to underwrite, to subscribe
 Tap -iau *n*, ledge; heel-piece
 Tapig *nf*, small step or ledge [making
 Taplas -au *n*, gambol; dance; merry-
 Taplasa, Taplasu *v*, to gambol; to dance
 Tapyn -au *n*, small ledge or step
 Tar *n*, shock, impulse
 Tarad *n*, pervasion; flavour
 Taradr, terydr *n*, piercer, auger
 Taradru *v*, to pierce, to bore
 Taran -au *nf*, shock; thunder
 Taranol *a*, thundering [*n*, the thunderer
 Taranwr, wyr, Taranydd -ion, Taranon
 Taraw *v*, to strike=Taro
 Tarawiad -au *n*, stroke; striking. Tarawiad amrant, Tarawiad llygad, the twinkling of an eye
 Tardd -ion *n*, breaking out, issue, vent,
 Tarddain *v*, to keep oozing [flow; sprout
 Tarddell -i *nf*, issue; spring
 Tarddellu *v*, to issue, to gush
 Tarddeni *nf*, the mouth of any issue
 Tarddiad *n*, springing; source; derivation
 Tarddiadol *a*, effusive, eruptive; deriva-
 Tarddiant, iannau *n*, emanation [tive
 Tarddol *a*, issuing, springing [issue
 Tarddu *v*, to break out; to spring; to
 Tarddwraint *cn*, tethers [worm
 Tarddwreinyd *n*, Tarddwreinen *nf*, ring-
 Tarell -au *nf*, issue; spring
 Taren -i *nf*, spot; tump, knoll
 Tarenu *v*, to form a tump
 Tarf -oedd *n*, driving; dispersion
 Tarfgryd *n*, the plant feverfew
 Tarfhutan -od *n*, scarecrow
 Tarflyd *a*, easily scared; skittish
 Tarfu *v*, to expel; to scare
 Targ *n*, percussion, clash
 Targed -i *nf*, clasher; target
 Tarian -au *nf*, clasher; shield
 Tarianu *v*, to use a shield, to shield
 Tario *v*, to tarry, to abide
 Tarlais, leisiau *n*, piercing
 Tarleisio *v*, to clash
 Tarlwnc *n*, eructation
 Tarlyncu *v*, to eructate, to belch
 Tarn -au *n*, wipe; drying up

Tarnu *v*, to absorb
 Taro, Taraw *v*, to strike; to affect
 Tarodwll, dyllau *n*, punch hole
 Tarth -oedd *n*, vapour, exhalation
 Tarthain *v*, to keep exhaling
 Tarthedigaeth *nf*, evaporation
 Tartlyd *a*, vaporous; foggy
 Tarthog *n*, having vapour
 Tarthol *a*, exhaling vapour
 Tarthu *v*, to exhale; to evaporate
 Tarw, teirw *n*, bull
 Tarwain *v*, to gush; to flutter
 Tarwden, Taroden *nf*, ringworm
 Tarwedd *n*, pervasion; ferment
 Tarweddiad *n*, fermentation
 Tarweddu *v*, to ferment
 Tarwhaid, heidiau *nf*, second swarm
 Tas -au *n*, what binds; fascia: *nf*, rick, stack. Tas wair, hayrick
 Tasel -i *n*, sash; fringe; tassel
 Taselu *v*, to fringe; to tassel
 Tasg -au *nf*, bond; job; task
 Tasegell -i, tesgyll *nf*, bandlet, bunch, whisk; closet, pantry
 Tasegellu *v*, to form a whisk
 Tasgu *v*, to job, to task; to start.
 Tasgu ar, to press or urge upon
 Tasio *v*, to combine; to bundle
 Tau *v*, to stretch out; to be still
 Tau *pr*, thy, thine
 Taw *n*, rest, quiet, silence: *a*, still, quiet, silent: *c*, that
 Tawch -ion *n*, vapour, haze, fog: *a*, hazy,
 Tawchlyd *a*, hazy, sultry [foggy
 Tawd *n*, spreading, distension
 Tawdd, toddion *n*, dissolved state
 Tawdd *a*, melted, dissolved
 Tawddlestr -i *n*, melting-pot
 Tawed *n*, state of silence
 Tawedogrwydd *n*, taciturnity
 Tawedwst *a*, murmuring
 Tawel *a*, calm, serene, silent, quiet
 Tawelu *v*, to calm; to grow calm
 Tawelwch *n*, calmness, serenity
 Tawf *n*, extended state
 Tawg *nf*, what is lengthened
 Tawiad *n*, growing silent [ting off
 Tawl, tolion *n*, casting off, throw, cut-
 Tawlfwrdd, fyrddau *n*, draught-board
 Tawlfion, ffyn *nf*, throwing staff, sling
 Tawlnerth -oedd *n*, projectile force
 Tawlyrm -iau *n*, projectile power
 Tawlu *v*, to cast off, to throw=Tafllu
 Tawr, torion *n*, covering, surface
 Te *n*, tea
 Teb -au *n*, type, character
 Tebed *n*, prospect, spectacle

- Tebedu *v*, to render prospective
 Tebyg *a*, similar, like, likely
 Tebygiaeth *nf*, comparison [likeness
 Tebygiant, Tebygoldeb *n*, similitude,
 Tebygol *a*, likely, probable
 Tebygoli *v*, to make like
 Tebygolrwydd *n*, likelihood
 Tebygu *v*, to liken
 Tecäu *v*, to make fair; to beautify
 Teclyn *n*, instrument, tool
 Tech *n*, sculk, lurk
 Techial, Techu *v*, to sculk, to lurk
 Tedu *v*, to stretch, to distend
 Tedd -au *n*, display; row, range
 Teddiad *n*, displaying
 Teddyf -au *n*, socket, hollow
 Tefu *v*, to spread; to become spread
 Teg *a*, clear; fair; beautiful; fine
 Tegan -au *n*, bauble, toy; jewel
 Teghan *v*, to make fair = Tecäu
 Tegid, Tegwech *n*, fairness, beauty
 Tegolch -au *n*, cosmetic
 Tegwedd *a*, of fair appearance, comely
 Tegwel *a*, of fair aspect
 Tegychu *v*, to embellish
 Teng *a*, tough, tenacious
 Tengl -au *nf*, girth, girt
 Tenglu *v*, to tie with a girth
 Teilchion *np*, fragments
 Teilfforch, ffyrch *nf*, dung-fork
 Teilig *a*, enveloping, covering
 Teilwir, wyr, teilwriaid *n*, tailor
 Teilo *v*, to spread manure, to manure
 Teilwng *a*, worthy, deserving; deserved
 Teilyngdod *n*, worthiness, merit
 Teilyngu *v*, to merit; to vouchsafe
 Teimlad, Teimlawd *n*, sensation, feeling
 Teimladedd, Teimladrwydd *n*, feeling-
 Teimladwy *a*, sensible, feeling [ness
 Teimlo *v*, to feel, to be sensible
 Teios *np*, cottages, cots
 Teirthion *nf*, agree fit, agree
 Teisban *nf*, origin; over-spread, quilt;
 hassock. Teisban y ddwyffroen, the
 cartilage between the nostrils. Rhyfel
 teisban, intestine war
 Teisen -au -i *nf*, cake
 Teisenan *nf*, little cake
 Teisenu *v*, to form a cake
 Teithdrwydded -au *nf*, passport
 Teithfyntai, teion *nf*, caravan
 Teithi *cn*, faculties, characteristics.
 Teithi gwraig, the catamenia
 Teithiannol *a*, itinerary
 Teithiannu *v*, to go a journey
 Teithiant *n*, journeying
 Teithlig *a*, characteristic

- Teithio *v*, to travel, to journey
 Teithiol, Teithiog *a*, journeying
 Teithiwr, wyr, Teithydd -ion *n*, traveller
 Tel, tēlau *n*, stricture; straight line;
 warp: *a*, stretched; prompt
 Tēl, teli, telion *n*, regulator; measure of
 capacity, five bushels, eight bushels:
a, regular; compact; fair
 Telaid *a*, beautiful, graceful
 Telan -au *nf*, harp = Telyn
 Telawd *n*, the act of stretching
 Telc *n*, crimped state, shrinking
 Telcu *v*, to shrink, to crimp
 Telyhn *n*, broken piece
 Teledigrwydd *n*, handsomeness
 Telediw *a*, compact; comely
 Telediwrrwydd *n*, comeliness
 Teleiddio *v*, to practise minstrelsy
 Teleiddyn -ion *n*, minstrel
 Teleinio *v*, to play the harp
 Teler -au *n*, stretcher, frame. Telerau,
 terms, conditions
 Telgorn, gyrn *n*, hautboy
 Telgwn *n*, crimpling
 Telgwn *n*, rebounding; staggering
 Telgyngu *v*, to crimple
 Telgyngu *v*, to rebound; to stagger
 Tēli *n*, exactness; art
 Teliad *n*, making smooth or exact
 Tēlid *n*, compact frame
 Tēlio *v*, to practise an art
 Tēlio *v*, to tighten
 Tēlio *v*, to make accordant or elegant
 Telm -au *nf*, Telmyn *n*, gimcrack;
 trap; springe; toy
 Telma *v*, to play with toys
 Telmu *v*, to form a toy; to snare
 Telor -ion *n*, warbler; goldfinch
 Telori *v*, to warble; to quaver
 Telpyn *n*, little lump
 Telpynu *v*, to form lumps
 Tēlu *v*, to strain; to make compact
 Telyn -au *nf*, harp; side of a carcass
 Telyneg -ion *nf*, lyric poem. Telyn-
 Telyniad *n*, harping [egion, lyrics
 Telynor -ion, Telynwr, wyr *n*, harpist,
 harper: *f* telynores -au
 Telynorio, Telynori *v*, to play a harp
 Tellu *v*, to stretch over
 Tellwedd *nf*, oblivion; release; amnesty
 Tellweddiad *n*, consigning to oblivion;
 giving a release
 Temig -au *n*, particle; portion
 Teml -au *nf*, place of sitting; temple
 Temlu *v*, to form a seat
 Teneu *a*, thin; rarified; lean
 Teneuder, Teneudra *n*, thinness; tenuity

Teneuhâd, Teneuad *n*, attenuation
 Teneuhau, Teneuo *v*, to attenuate
 Tenewyn -au *n*, flank
 Tenlli *n*, linsey-woolsey
 Tennyn -au *n*, cord; halter [strained
 Tent *n*, what is strained: *a*, tightly
 Tepyn -au *n*, small ledge or step
 Ter *n*, aptness to pervade
 Têr *a*, clear, refined, pure, fine
 Terc -iau *n*, jerk, jolt
 Terch -au *nf*, loop, noose
 Terchog *a*, having a loop
 Terchu *v*, to loop, to noose
 Teredigaeth *nf*, clarification
 Teredd *n*, clarified state
 Terfyn -au *n*, extremity, limit, bound;
 Terfynedigaeth *nf*, determination [end
 Terfynfa -oedd *nf*, boundary line; ter-
 Terfynfylch -oedd *n*, horizon [minus
 Terfynol *a*, terminating, final
 Terfynoldeb *n*, finiteness
 Terfynu *v*, to limit; to end
 Terfysg -oedd -au *n*, tumult, disturbance
 Terfysgedd *n*, tumultuousness [tuous
 Terfysglyd, Terfysgol *a*, riotous, tumul-
 Terfysgu *v*, to raise a tumult or riot
 Teriad *n*, irritation
 Terica *v*, to irritate; to rut
 Têrig *a*, ardent; violent; harsh
 Terig *a*, rutting
 Terigiad *n*, making ardent
 Term -au *n*, crisis; term; booze
 Termio *v*, to fix a term; to tipple
 Termudo *v*, to grow silent
 Termud *a*, taciturn
 Tern *a*, ardent, vehement
 Terniad *n*, moving ardently
 Terog *a*, ardent; greedy
 Terogen -od *nf*, female miser
 Terogi *v*, to be full of avidity
 Terol *a*, clarifying, refining
 Teru *v*, to clear, to refine, to clarify
 Teru, Teri *v*, to pout, to sulk
 Terwyn *a*, ardent, fervent
 Terwynder *n*, vehemency
 Terwynu *v*, to grow ardent
 Terydd *a*, ardent; nimble
 Teryg *n*, what is clotted; crust
 Teryll *a*, piercing, keen
 Teryllu *v*, to look ardently
 Tes *n*, sunshine, warmth, heat
 Tesach *n*, heat; wantonness
 Tesaint *n*, teeming with heat
 Tesiad *n*, dispensing heat
 Tesog *a*, sunny, hot, close, sultry
 Testyn -au *n*, theme, subject, text
 Testyno *v*, to set a theme

Teth -au *nf*, teat, dug, pap [woodbine
 Tethan *nf*, small teat. Tethau'r gaseg,
 Tethog *a*, having teats. Tethogion,
 Tethu *v*, to grow a teat [mammalia
 Teulu -oedd *n*, family; tribe
 Teuluath *nf*, domestic economy
 Teuluaidd *a*, domestic, familiar
 Teuluedd *n*, familiarity
 Teuluieiddio *v*, to domesticate
 Teuluieiddrwydd *n*, hospitality
 Teulüwriaeth *nf*, domestic order
 Teulüyddes -au *nf*, housewife
 Tew *a*, thick, fat, plump
 Tewder, Tewdra *n*, thickness; fatness
 Tewdws *a*, thickly collected
 Tewhau *v*, to thicken, to fatten
 Tewi *v*, to keep silent; to hold one's
 Tewlyd *a*, apt to grow thick [peace
 Tewychiant *n*, spissitude, thickness
 Tewychu *v*, to thicken
 Teyrn -ion *n*, firebrand
 Teyrn -edd -oedd *n*, sovereign, king
 Teyrnas -oedd *nf*, kingdom
 Teyrnasiaeth *nf*, reign
 Teyrnasol *a*, of a kingdom; regnant
 Teyrnasu *v*, to reign
 Teyrnedd *n*, monarchy
 Teyrnes -au *nf*, queen
 Teyrnged -ion -au *nf*, tribute
 Teyrnogaeth *nf*, kingly office
 Teyrnoldeb *n*, regality
 Teyrnwialen, wial *nf*, sceptre
 Ti *pn*, thou, thee
 Tib -ion, Tic -ion *n*, particle, bit
 Ticiad *n*, forming particles
 Ticial *v*, to drain in drops
 Ticyn -au *n*, particle, scrap
 Tid -au *nf*, draught chain, chain
 Tidmwy -au *n*, tether, tie
 Tidmwyad *n*, tethering
 Tido *v*, to chain
 Ting *n*, crinkle; tingle
 Tingo *v*, to crinkle; to finch; to tingle
 Til -ion *n*, minute particle
 Tiliad, iaid *n*, very small fly
 Tim -ion *n*, little scrap
 Timyn -au *n*, little bit; scrap
 Tin -au -ion *nf*, tail, bottom
 Tinbais, beisiau *nf*, petticoat
 Tinben *ad*, tail to head
 Tinc -iau -ion *n*, tink, tinkle [tinker
 Tincerdd -iaid *n*, the tail of a craft;
 Tincial, Tincian *v*, to tinkle; to drain
 Tincio *v*, to tink, to ring
 Tincion *np*, last drawn milk
 Tindaflu *v*, to throw the tail, to wince
 Tindew *a*, fat-buttocked

- Tindin *ad*, tail to tail
 Tindopio *v*, to flounce
 Tindrapphen *ad*, topsy turvy
 Tindro -ion *n*, turn of the tail
 Tindroed *n*, the didapper, dabchick
 Tindrwm *a*, heavy-tailed: *f* tindrom
 Tinfoel *a*, bare-tailed
 Tingloff *a*, hipshot
 Tingoch *a*, red-tailed: *n*, the redstart
 Tingrach *a*, scabby-tailed
 Tinlethu *v*, to overlay
 Tinllwm *am* (*f* tinllom), Tinnoeth *a*.
 Tino *v*, to form a tail [barebottomed]
 Tinpen -i *nf*, hassock
 Tinrwth *a* (*f* tinroth), Tinwyg *a*, open-
 Tinsigl *n*, the wagtail [tailed]
 Tip -iau *n*, particle, bit
 Tipyn -au *n*, little piece, bit
 Tipynu *v*, to part into bits
 Tir -oedd *n*, land, earth, ground
 Tiraeth *n*, continuation
 Tirdriniad *n*, dressing of land
 Tirddiwyll *n*, agriculture
 Tirf *a*, fresh, luxuriant; lively
 Tirfdra *n*, freshness; richness
 Tirfhau *v*, to freshen; to enrich
 Tiriadu *v*, to make a landing
 Tirio *v*, to land; to turn the ground
 Tiriog *a*, having land, landed
 Tiriogaeth *nf*, landed estate, territory
 Tiriogi *v*, to possess land
 Tiriol *a*, terreous, earthy
 Tiriön *n*, familiar spot
 Tirion *a*, pleasant, genial, lovely, tender
 Tiriondeb, Tirionwch *n*, pleasantness
 Tirioni *v*, to render pleasant; to become
 pleasant
 Tirionus *a*, pleasing, delighting
 Tiro *v*, to extend in continuity
 Tis -ion *n*, sneeze, sternutation
 Tisian, Tisio *v*, to sneeze, to sternutate
 Titen *nf*, Titiad, iaid *n*, small fly
 Titr *n*, whirl; metre so called
 Titw *nf*, puss, cat (in fond language)
 Tithau *pn*, thou or thee also, thyself
 Tlawd *a*, poor, indigent, needy: *pl* tloadion
 Tlodi *n*, poverty, want
 Tlos *nf*, pretty, fair, handsome: *m* tlws
 Tlosen *nf*, pretty female
 Tlotty, tai *n*, poorhouse, workhouse
 Tlws *am*, pretty, beautiful: *f* tlos
 Tlws, tlysau *n*, jewel, gem
 Tlysedd *n*, prettiness, beauty
 Tlysu *v*, to render pretty
 Tlyswn *n*, pretty thing, jewel, trinket
 To -ion -au *n*, covering; roof; generation
 Toad *n*, covering; roofing
 Tob *n*, summit, top=Top
 Tobren -i *n*, thatcher's dibber
 Tobyn *n*, summit, apex [presently]
 Toc *n*, cap, hat, bonnet: *ad*, instantly,
 Toci *n*, what is cut out; share
 Tocio *v*, to clip, to dock
 Tocyn -au -od *n*, short piece; ticket;
 pack. Tocyn o blant, pack of children
 Tocynu *v*, to ticket; to draw lots
 Tochi *v*, to soak; to grow hazy
 Todi *v*, to construct; to join
 Toddaid *n*, what is melting; metre
 Toddi *v*, to melt, to dissolve. Toddi
 dyled, to liquidate a debt
 Toddiant *n*, solution, melting
 Toddion *np*, meltings; drippings
 Toddol *a*, dissolving, melting
 Töed *n*, covering; roofing
 Töedig *a*, covered; roofed
 Toes *n*, dough, paste of bread
 Toeseg *nf*, kneading-trough
 Toesi *v*, to make dough
 Toesyn -au *n*, lump of dough
 Tofi *v*, to draw out in a range
 Togi *v*, to elongate, to extend
 Toi *v*, to cover over; to roof; to thatch
 Tolach *v*, to meddle, to play, to dally:
n, meddling, playing, dalliance
 Tolc -iau *n*, dent or impression by
 punching or striking [crease
 Tolcio *v*, to cause a sink, to dent, to
 Tolch -au, Tolchen -i *nf*, coagulated
 Tolchenu *v*, to form a clod [mass, clod
 Tolchiad *n*, forming clods
 Tolfaen, feini *n*, omen stone
 Tolgorn *n*, trump, clarion
 Toli *v*, to curtail; to spare; to deal out
 Toliant *n*, privation; sparing
 Tolio *v*, to diminish; to spare
 Tolnod -au *nf*, apostrophe (')
 Tolws *n*, what roars; roarer
 Toll -au *nf*, fraction; toll
 Tollly, dai *n*, custom house
 Tollfa, fÿydd *nf*, tolling-place
 Toli *v*, to take from; to toll
 Tolliant *n*, toll, custom
 Tom -ydd *n*, mound; heap of dirt; dung
 Tomen -i *nf*, mound; dunghill
 Tomi *v*, to make a heap; to dung
 Tomlyd *a*, covered with dung [lay land
 Ton -iau *nf*, surface; sward; peel; skin;
 Ton, tônau *nf*, breaker, wave
 Tôn, tonau *nf*, tone, accent; tune
 Tonc -iau *nf*, tink; ring, clash
 Toncio, Toncian *v*, to tinkle, to ring
 Tonen -i -au *nf*, coating; cuticle; bog
 Tôni *v*, to form a skin; to pare

Toniad <i>n</i> , making a tone	Torment <i>n</i> , press round; conflict
Tòniad <i>n</i> , skinning, paring	Tormi <i>v</i> , to assemble round
Toniar <i>nf</i> , plank, shingle	Tornod -au <i>nf</i> , comma (,)
Toniar, ieri <i>nf</i> , breaker, wave	Torog <i>a</i> , having a prominence; big-bellied, applied to sows, dogs, and cats
Tònog <i>a</i> , turbulent, boisterous; froward	Torogen -od, Toroges -au <i>nf</i> , Torogyn <i>n</i> , big-bellied one
Tòdol <i>a</i> , breaking in waves	Toron -au <i>nf</i> , plat; decking out; cloak,
Tonyddiaeth <i>nf</i> , tonation, prosody	Tòron -au <i>n</i> , cut [mantle]
Top -iau <i>n</i> , top; stopple	Toronaeth <i>nf</i> , decking out
Topi <i>v</i> , to butt, to gore with the horns	Toroni <i>v</i> , to deck out; to mantle
Topio <i>v</i> , to top, to crest; to stop up	Toronog <i>a</i> , decked, mantled
Topyn -au <i>n</i> , top; topple	Torp <i>n</i> , round mass, lump
Topynu <i>v</i> , to form a top	Torpell -i -au <i>nf</i> , lump; clod; dumpling
Tor -ion <i>n</i> , break, rupture, cut: -au <i>nf</i> , bulge; belly; boss	Torpwth <i>n</i> , short squab
Tôr <i>n</i> , mantle; cope	Tors -au <i>nf</i> , covering; shelter
Toraeth, eithiau <i>n</i> , produce; store	Torsed -i <i>nf</i> , coverlet, rug
Torben -au <i>n</i> , guillotine	Torsi <i>v</i> , to cover over
Torbwt, bytiaid <i>n</i> , turbot	Torstain <i>a</i> , bulging, gorbellied
Torch, tyrch <i>nf</i> , wreath; coil	Torsyth <i>a</i> , stiff-stomached [swagger]
Torchi <i>v</i> , to wreath; to coil	Torsythu <i>v</i> , to stiffen out the belly; to
Torchog <i>a</i> , wreathed; coiled	Torth -au <i>nf</i> , loaf
Torchol <i>a</i> , wreathing, coiling	Torthi <i>v</i> , to cake; to settle
Torchwr, wyr <i>n</i> , twister; coiler	Torymryd -iau <i>n</i> , breakfast
Tordaen, Tordain <i>v</i> , to loll, to lounge	Tòryn -au <i>n</i> , cut=Tòron
Tordyn <i>a</i> , tight-bellied	Toryn -iau <i>n</i> , mantle, cloak
Tordd <i>nf</i> , murmur, din	Tos -au <i>n</i> , quick jerk, toss
Torádi <i>v</i> , to murmur, to make a din	Tosio <i>v</i> , to jerk, to toss
Tored <i>n</i> , what expands: <i>a</i> , vast	Tost <i>a</i> , severe, harsh, violent; sore
Toredwynt -oedd <i>n</i> , whirlwind	Tostedd, Toster <i>n</i> , severity; stranguary
Toreithio <i>v</i> , to yield increase [teeming]	Tostfrwyn <i>np</i> (-en <i>nf</i>), sea rushes
Toreithiog, Toreithus <i>a</i> , abundant, full,	Tosti <i>v</i> , to rack, to torture
Torf -oedd <i>nf</i> , crowd; troop; host, multitude	Tostur <i>n</i> , misery, severe plight: <i>a</i> , severe
Torfa, fýydd <i>nf</i> , host; thousand millions	Tosturhau <i>v</i> , to commiserate=Tosturio
Torfagl <i>nf</i> , the eye-bright	Tosturi, Tosturiant <i>n</i> , Tosturiaeth <i>nf</i> , compassion; pity
Torfi <i>v</i> , to collect a host	Tosturio <i>v</i> , to take pity
Torfog <i>a</i> , having a host [tilate]	Tosturiol <i>a</i> , compassionate
Torfynglu <i>v</i> , to break the neck; to murder	Tosturus <i>a</i> , pitiful, piteous
Torged -ion <i>n</i> , bankrupt	Töwr, towyr <i>n</i> , one who forms a covering or roof, thatcher, tiler, slater
Torgedaeth <i>nf</i> , bankruptcy	Tra <i>n</i> , extreme, excess; turn: <i>ad</i> , over; very; whilst: <i>px</i> , over, very, extreme
Torgedlys -oedd <i>n</i> , bankruptcy court	Traberwi <i>v</i> , to over-boil
Torgeg -au <i>n</i> , cut-throat	Trabloedd <i>nf</i> , great outcry
Torgeingl -au <i>nf</i> , girth, girt	Trabludd -ion <i>n</i> , trouble; turmoil
Torgest -i <i>nf</i> , hernia, rupture	Trabluddio <i>v</i> , to trouble
Torgestu <i>v</i> , to form a hernia, to rupture	Trabluddiol <i>a</i> , troublous, troubled
Torgoch <i>a</i> , red-bellied: <i>n</i> , char	Trach <i>pr</i> , beyond, beside; at
Torgochiad, iaid <i>n</i> , char fish	Trachaer -au <i>nf</i> , advanced wall
Tori <i>v</i> , to break, to cut, to fracture	Trachas <i>n</i> , extreme hatred
Toriad, Toriant <i>n</i> , breaking, fracture	Trachefn <i>ad</i> , behind; again; afterwards
Torlan -au, lenydd <i>nf</i> , broken bank	Trachoddi <i>v</i> , to vex extremely
Torlla -od <i>nf</i> , slattern, slut	Trachrynn <i>v</i> , to shake extremely
Torllwyd, Torllwydog <i>nf</i> , the wild tansy	Trachruedd <i>n</i> , over fondness
Torllwyth -i <i>nf</i> & <i>cn</i> , litter	Trachuro <i>v</i> , to beat extremely [ousness]
Tormach <i>n</i> , forfeit of bail	Trachwant -au <i>n</i> , cupidity; lust, covet-
Tormaen <i>n</i> , the saxifrage	
Tormaint <i>n</i> , surrounding host	
Tormennu <i>v</i> , to press round	

Trachwanta, Trachwantu <i>v</i> , to desire extremely; to covet	Trafferthol, Trafferthus <i>a</i> , bustling
Trachwres <i>n</i> , extreme heat	Trafferthu <i>v</i> , to bustle, to toil, to trouble
Trachwyllt <i>a</i> , excessively wild	Traffiad <i>n</i> , spreading, strewing
Trachywed <i>a</i> , very uniform	Traffu <i>v</i> , to strew, to scatter
Trad <i>n</i> , what spreads out	Traffwyr <i>n</i> , violent assault
Tradilyn <i>v</i> , to follow to excess	Traffysg <i>n</i> , extreme hurry
Tradwy <i>n</i> , third day to come: <i>ad</i> , three days hence	Trag <i>ad</i> , beyond; beside
Tradynol <i>a</i> , superhuman	Tragor -ion <i>n</i> , superabundance
Tradd <i>n</i> , extreme motion	Tragori <i>v</i> , to transcend [dency
Traddawd <i>n</i> , delivery over	Tragoriaeth <i>nf</i> , Tragoriant <i>n</i> , transcen-
Traddodi <i>v</i> , to deliver over	Tragoroldeb <i>n</i> , superexcellence
Traddodiad <i>n</i> , tradition [to purge	Tragoruchder <i>n</i> , supereminence
Traddu <i>v</i> , to move violently, to scour,	Tragwerth <i>n</i> , overvalue
Traddygiad <i>n</i> , transferring	Tragwiv <i>a</i> , most excellent
Traddygyd <i>v</i> , to transfer	Tragwres <i>n</i> , extreme heat
Traed <i>np</i> (troed <i>n</i> & <i>nf</i>), feet	Tragyfyth <i>n</i> , beyond this world, eternal
Traeth -au <i>n</i> , tract; sand, beach	Tragyfythoes <i>ad</i> , eternally
Traethadur -iaid <i>n</i> , one who treats	Tragywydd, Tragwyddol, Tragwyddol,
Traethawd, odau <i>n</i> , treatise, essay	Tragyfythol <i>a</i> , everlasting [ternity
Traetheg <i>nf</i> , declamation	Tragywddoldeb, Tragwyddoldeb <i>n</i> , e-
Traethell -i, Traethen -i <i>nf</i> , sand bank	Tragwyddoli, Tragwyddoli <i>v</i> , to eter-
Traethodydd -ion <i>n</i> , essayist	nize, to immortalize
Traethodyn <i>n</i> , kind of verse; tract	Trang -au <i>n</i> , cessation; decease
Traethu <i>v</i> , to relate; to treat	Traha <i>n</i> , presumption
Traf <i>n</i> , strain; stir; scour	Trahäu <i>v</i> , to become arrogant
Trafael -ion <i>nf</i> , extreme effort; travail	Trahäus <i>a</i> , arrogant, haughty
Trafaelu, Trafaelio <i>v</i> , to travail, to toil; to travel	Trahauser <i>n</i> , presumption
Trafaes -oedd <i>n</i> , stir, bustle; pains	Trai <i>n</i> , decrease; ebb tide
Trafel -au <i>n</i> , press; hatchel	Traian <i>n</i> , one-third, the third part
Traflwnc, lyncan <i>n</i> , draught; guzzle,	Traill, treillion <i>n</i> , trail, draught, turn
Traflwncu <i>v</i> , to guzzle, to gulp [gulp	Train, treinion <i>n</i> , stroll, stray, strew
Trafn -au <i>n</i> , stir, bustle, range, rotation	Trais, treisiau <i>n</i> , rapine, ravishment;
Trafnid <i>n</i> , range; turn, change; com-	rape; oppression, force
merce, exchange	Traith, treithion <i>n</i> , expression, treatise
Trafnidaeth <i>nf</i> , commerce, business	Tralod -ion -au <i>n</i> , adversity, affliction
Trafnidio <i>v</i> , to exchange, to transact	Tralodi <i>v</i> , to afflict, to vex
Trafnidiol <i>a</i> , commercial [business	Tralodol, Tralodus <i>a</i> , afflicting, vexing
Trafnig <i>a</i> , mutable, declinable	Trallwyddiant <i>n</i> , excess of prosperity
Trafnoddwr, wyr <i>n</i> , consul	Trallwytho <i>v</i> , to overload
Trafnoldeb <i>n</i> , mutableness	Tramaint <i>n</i> , immensity; <i>a</i> , immense
Trafnu <i>v</i> , to range; to revolve	Tramglwydd <i>n</i> , stumble
Trafod -au <i>nf</i> & <i>n</i> , stirring, bustle;	Tramglwyddo <i>v</i> , to stumble
commerce, trade, business	Tramgwydd -ion <i>n</i> , downfall; offence
Trafod, Trafodi <i>v</i> , to stir, to bustle, to	Tramgwyddo <i>v</i> , to stumble; to offend
strive, to intermeddle; to quarrel	Tramgwyddol <i>a</i> , stumbling; offensive
Trafodaeth <i>nf</i> , act of stirring, bustling,	Tramoli <i>v</i> , to praise to excess
intermeddling; transaction	Tramor <i>a</i> , transmarine; foreign
Trafodus <i>a</i> , stirring, bustling	Tramori <i>v</i> , to pass over sea
Trafolio <i>v</i> , to gormandize	Tramp -au <i>n</i> , ramble, stray
Trafu <i>v</i> , to stir; to scour	Trampio <i>v</i> , to ramble
Traff <i>n</i> , strewing, scattering	Tramwy, Tramwyad <i>n</i> , going about
Traffaith, ffeithiau <i>n</i> , plot, scheme	Tramwy, Tramwyo <i>v</i> , to go about
Traffeithus <i>a</i> , plotting [trouble	Tramwyol <i>a</i> , traversing
Trafferth -ion <i>nf</i> , business, toil, bustle,	Trân <i>n</i> , space, stretch, district
	Tran <i>ad</i> , partly, rather, considerably
	Tranc <i>n</i> , cessation; end
	Tranced -i <i>nf</i> , cup with a handle

Trancedig <i>a</i> , perishing; ended. <i>Y</i> trancedig, the deceased	Trawsineb <i>n</i> , adverseness
Trancell -au <i>nf</i> , single draught	Trawslath -au <i>nf</i> , transverse beam
Trancoel <i>a</i> , perishing; ending	Trawslead <i>n</i> , translocation
Trancu <i>v</i> , to perish, to die	Trawslusgo <i>v</i> , to trail across
Trania <i>n</i> , field of battle [following]	Trawsni <i>n</i> , adverseness, perverseness, frowardness
Tranoeth <i>ad</i> , on the morrow: <i>n</i> , the day	Trawsosodi <i>v</i> , to transpose
Tranwyd -au <i>n</i> , extreme passion	Trawsrwym -au <i>n</i> , cross band
Traoedi <i>v</i> , to delay extremely	Trawsrywiad <i>n</i> , crossing of breeds
Traoesiad <i>n</i> , superannuation	Trawssylweddiad <i>n</i> , transubstantiation
Traofni <i>v</i> , to fear extremely	Trawssylweddu <i>v</i> , to transubstantiate
Traphlith <i>ad</i> , in a confused state	Trawssymmud <i>v</i> , to transpose
Tras -au <i>nf</i> , kindred, affinity, relation-	Trawst -iau <i>n</i> , transom, rafter
Trasereh <i>n</i> , dotage, fondness [ship]	Trawstio <i>v</i> , to lay a rafter
Traserth <i>a</i> , extremely steep	Trawsu <i>v</i> , to cross, to grow adverse
Trasgl -au <i>n</i> , rake	Trawswch, sych <i>nf</i> , whisker; mustache
Trasu <i>v</i> , to form kindred	Trawsymddwyn <i>n</i> , metaphor
Trathyn <i>a</i> , very or extremely tight	Tre <i>nf</i> , resort, homestead, home, hamlet, town (used chiefly in composition)
Trathyru <i>v</i> , to over-heap [expense]	Trec -iau <i>n</i> & <i>cn</i> , implement, harness;
Traul, treulion <i>nf</i> , wear, waste, cost,	Treciad <i>n</i> , furnishing [gear]
Traw -ion <i>n</i> , progress; lead; education:	Trecyn <i>n</i> , implement; tool
<i>ad</i> , beyond, yonder	Trech <i>a</i> , superior; passing
Trawaeth <i>nf</i> , circumstance	Trechedd <i>n</i> , superiority
Trawd, trodion <i>n</i> , course; journey; tran-	Trechol <i>a</i> , overcoming
Trawd n, transit; pass [sit]	Trechru <i>v</i> , to overpower
Trawdysg <i>nf</i> , doctrine; dogma	Trechwr, wyr <i>n</i> , vanquisher
Trawd n, advancement	Tred -i <i>nf</i> , resort; hamlet
Trawdig <i>a</i> , disciplined	Tredd -au <i>nf</i> , crop, growth; corn; tax
Trawdigaeth <i>nf</i> , discipline	Tref -i -ydd <i>nf</i> , homestead, hamlet, town
Trawenu <i>v</i> , to pass over	Trefa, fëydd <i>nf</i> , resort, dwelling
Trawiad <i>n</i> , surpassing; rearing, educat-	Trefad <i>nf</i> , domicile, dwelling
Trawiadu <i>v</i> , to educate [ing]	Trefan -au <i>nf</i> , small hamlet
Trawiadur -iaid <i>n</i> , instructor	Trefedig <i>a</i> , inhabited, colonized. Tref-
Trawien -ydd <i>nf</i> , defile, pass	edigion, colonists
Trawn <i>n</i> , what is over [across]	Trefedigaeth -au <i>nf</i> , colony, settlement
Traws -ion <i>n</i> , traverse, cross. <i>Ar</i> draws,	Trefgordd -au <i>nf</i> , township
Traws <i>a</i> , adverse, cross, froward, severe;	Trefiant <i>n</i> , inhabitancy
Trawsagori <i>v</i> , to open across [wicked]	Trefig <i>a</i> , homely, domestic
Trawsamcan -ion <i>n</i> , cross purpose	Treflys -oedd <i>n</i> , court leet
Trawsbwyth -au <i>n</i> , cross stitch	Trefni -au <i>nf</i> , system, order, method
Trawser <i>n</i> , adverseness	Trefnau <i>np</i> , utensils, implements
Trawsdeyrn -oedd -edd <i>n</i> , usurper	Trefnedigaeth <i>nf</i> , adjustment
Trawsdoriad <i>n</i> , cross-cutting	Trefniad <i>n</i> , ordering, arranging
Trawsdynu <i>v</i> , to pull adversely	Trefniant <i>n</i> , system, regulation
Trawsddodi <i>v</i> , to transpose	Trefnid -au <i>n</i> , arrangement
Trawsedd <i>n</i> , refractoriness	Trefnidaeth <i>nf</i> , management
Trawselfeniad <i>n</i> , transubstantiation	Trefnidedd <i>n</i> , economy
Trawsenw -au <i>n</i> , metonymy	Trefnido <i>v</i> , to manage
Trawsfeddiant, feddiannau, Trawsfraint,	Trefnidol <i>a</i> , economical
freintiau <i>n</i> , usurpation	Trefnol <i>a</i> , orderly, systematic
Trawsfudo <i>v</i> , to emigrate	Trefnoldeb <i>n</i> , orderliness [dispose]
Trawsgan -au <i>nf</i> , satire	Trefnu <i>v</i> , to order, to put in order, to
Trawsganu <i>v</i> , to satirize	Trefnus <i>a</i> , orderly, decent, tidy, me-
Trawsgludo <i>v</i> , transport	Trefnusder <i>n</i> , orderliness [thodical]
Trawsglwm, glymau <i>n</i> , cross knot, node	Trefnydd -ion <i>n</i> , one who orders, man-
Trawsglwyddo <i>v</i> , to transport	ager; economist; Methodist
Trawsiad <i>n</i> , putting across	

- Trefnyddiaeth *nf*, economy; Methodism
 Trefnyddio *v*, to methodize
 Trefol *a*, relating to home or town
 Trefred *nf*, homestead [heritance
 Trefstâd, Trefstadaeth *nf*, patrimony, in-
 Trefstadog *a*, having patrimony: *n* -ion,
 Trefstadol *a*, patrimonial [heir
 Trefstadu *v*, to form a patrimony
 Trefu *v*, to make a home
 Trengholiad *n*, coroner's inquest
 Trengholwr, wyr, Trengholydd -ion *n*,
 Trengol *a*, perishing, vanishing [coroner
 Trengreithwyr *nf*, coroner's jury
 Trengu *v*, to end, to expire
 Treidio *v*, to course, to range
 Treiddiadwy *a*, penetrable
 Treiddio *v*, to penetrate
 Treiddiol *a*, penetrating
 Treiddioldeb *n*, penetrability
 Treiddyn -au *n*, projecting ridge
 Treigl, treiglion *n*, turn, revolution
 Treiglad *n*, revolving; strolling; inflec-
 Treigliant *n*, revolution; strolling [tion
 Treiglddym -ion *n*, wanderer
 Treigled *n*, revolving, rolling
 Treigledigaeth *nf*, revolution
 Treiglo *v*, to turn, to circulate; to roll;
 to stroll, to wander; to traverse, to
 migrate; to trickle: Treiglo gair, to
 decline a word
 Treiglwaith *ad*, once on a time
 Treillio *v*, to troll, to dredge
 Treilliwr, wyr *n*, troller, dredger
 Treinio *v*, to stray; to scatter
 Treiniol *a*, straying; strewing
 Treio *v*, to decrease, to ebb
 Treisglo *v*, to clatter
 Treisiad, iaidd *n*, forcer: *nf*, heifer
 Treisiaeth *nf*, ravishment
 Treisiant *n*, oppression, foe
 Treisig *a*, apt to ravish; tragic
 Treisio *v*, to force, to ravish, to oppress
 Treisioledeb *n*, oppressiveness
 Treisiwr, wyr, Treisydd -ion *n*, forcer,
 ravisher, oppressor
 Treithio *v*, to treat, to discourse
 Trem -iauw *nf*, sight, look, aspect [ment
 Trembeiriant, iannau *n*, optical instru-
 Tremfa -oedd, fëydd *nf*, observatory
 Tremiadur -on *n*, telescope
 Tremiannu *v*, to cast a look
 Tremiant, iannau *n*, appearance
 Tremid *n*, appearance
 Tremidydd -ion *n*, observer
 Tremio, Tremu *v*, to look, to observe, to
 Tremiol *a*, looking, observing [gaze
 Treiniwr, wyr *n*, looker
 Tremofydd -ion *n*, optician
 Tremofyddiaeth *nf*, optics
 Tremwydr -au *n*, telescope
 Tremyd *n*, state of being seen
 Tremydiad, iaidd *n*, apparition
 Tremydd -ion *n*, observer
 Tremyddiaeth *nf*, science of optics
 Tremygu *v*, to contemn
 Tremygus *a*, contemptuous
 Tremyn, Tremynt *n*, look, view, glance
 Tremynfa -oedd *nf*, watchtower
 Tremyngar *a*, observant, keen
 Tremyniad, iaidd *n*, phantom; boar
 Tremynu *v*, to look; to seem
 Tremynydd -ion *n*, explorer
 Tren *n*, force, rapidity: *a*, impetuous,
 Trenig *a*, impetuous, furious [strenuous
 Trenllif *n*, rapid torrent
 Trent *n*, force, rapidity
 Trenu *v*, to act rapidly
 Treusdeb *n*, impetuosity
 Treynydd *ad*, two days hence, the day
 after to-morrow
 Tres -i *nf*, toil; stroke; trace, chain
 Tresgl *n*, the tormentil
 Tresglen *nf*, thrush (bird)
 Trestl -au *n*, frame; trestle
 Trestlu *v*, to put on a frame; to put on
 a trestle; to frame
 Tresu *v*, to put on a trace
 Treth -i *nf*, tax; crop, growth
 Trethol *a*, tributary, taxed
 Trethu *v*, to tax, to rate
 Treulfawr *a*, expensive
 Treulgar *a*, prodigal, profuse
 Treuliad *n*, consuming; digestion
 Treulio *v*, to consume; to digest
 Trew *n*, the act of sneezing
 Trew *v*, to sternutate, to sneeze
 Trewflwch, flychau *n*, snuffbox
 Trewlwch *n*, snuff
 Trewydd *n*, push forward
 Trewyn *n*, persuasion
 Trewynol *a*, persuasive
 Trewynu *v*, to persuade, to conciliate
 Trewynwr, wyr *n*, persuader
 Tri *am*, three: *f* tair: *n*, three. Tri
 ar bymtheg, eighteen. Tri ar ddeg,
 thirteen. Tri ugain, sixty=Trigain
 Triad *n*, forming into three; triad
 Triannol *a*, tertian, triadic
 Trianu *v*, to tertiate
 Triban -au *n*, triplet (metre)
 Tribaniaeth *nf*, triplicity
 Tribanu *v*, to triplicate
 Tribedd -i *nf*, tripod, trivet
 Trichanmil *n*, three hundred thousand

Trichant <i>n</i> , three hundred, 300	Trochwr, wyr, Trochydd -ion <i>n</i> , one who dips, dipper; diver; Anabaptist
Tridant <i>n</i> , trident	Trodi <i>v</i> , to make a transit
Trideg <i>a</i> , thirty, 30 = Deg ar hugain	Trodwen -od <i>nf</i> , starling; stare
Tridiau <i>np</i> , three days' space	Trodwi <i>v</i> , to make a transit, to progress
Tridyblyg <i>a</i> , threefold	Troed, traed <i>n</i> & <i>nf</i> , foot
Trig <i>n</i> , stay, fixed state	Troedfedd -i <i>nf</i> , foot measure
Trigad <i>n</i> , staying, tarrying	Troedgall <i>a</i> , club-footed
Trigadiad, iaid <i>n</i> , sojourner	Troedgam <i>a</i> , wry-footed
Trigain <i>a</i> & <i>n</i> , sixty, 60	Tröedig <i>a</i> , turned, converted
Trigeinfed <i>a</i> , sixtieth	Tröedigaeth <i>nf</i> , conversion
Trigfa, fëydd, Trigfan -au <i>nf</i> , dwelling-place, residence, abode	Troedio <i>v</i> , to foot, to pace; to tread
Trigfanu <i>v</i> , to form a dwelling	Troediog <i>a</i> , footed: <i>n</i> , footman
Trigiannol <i>a</i> , residuary	Troedlas, Troedlath, -au <i>nf</i> , treadle, foot board
Trigiannu <i>v</i> , to reside	Troedle -oedd <i>n</i> , trodden place
Trigiant <i>n</i> , residence	Troedlen -i <i>nf</i> , foot board
Trigle -oedd <i>n</i> , dwelling-place	Troedlydan <i>a</i> , broad-footed
Trigo <i>v</i> , to stay; to dwell; to die	Troednoeth <i>a</i> , bare-footed
Trigol <i>a</i> , tarrying; dwelling	Troedogi <i>v</i> , to fether
Trin -oedd <i>nf</i> , management; bustle; trouble; action, battle	Troedraw -iau <i>nf</i> , foot spade
Trin <i>v</i> , to meddle; to manage; to treat; to labour at; to quarrel	Troedrudd <i>nf</i> , crane's bill
Trindod -au <i>nf</i> , trinity	Troedsang -au <i>nf</i> , low hedge
Trindodiaeth <i>nf</i> , trinitarianism	Troell -au <i>nf</i> , whirl; wheel; reel; pulley; windlass; screw; trope
Trindodol <i>a</i> , trinitarian	Troellen -i <i>nf</i> , whirl, twirl
Trindodydd -ion <i>n</i> , trinitarian [relling]	Troellhoel -ion <i>nf</i> , screw nail, male
Triniad <i>n</i> , meddling; managing; quar-	Troelli <i>v</i> , to whirl; to reel [screw
Triniaeth <i>nf</i> , management; treatment	Troellog <i>a</i> , having a wheel
Triniol <i>a</i> , managing	Troellyph -au <i>n</i> , screw groove, female
Trino, Trinio <i>v</i> , to manage	Troellwaith <i>n</i> , wheelwork [screw
Trinogaeth <i>nf</i> , management	Troellwr, wyr <i>n</i> , turner
Trioedd <i>np</i> , triads	Troellymadrodd -ion <i>n</i> , tropology
Trioli <i>v</i> , to tertiate	Tröen <i>nf</i> , twirl; turn; while
Trip -ian <i>n</i> , trip, slip	Troetys -au <i>n</i> , snare, gin
Tripa <i>cn</i> , the bowels, intestines	Troeth <i>n</i> , wash; lie; urine
Tripian <i>v</i> , to keep tripping	Troethbar, Troethbarol <i>a</i> , diuretic
Tripio <i>v</i> , to trip, to stumble	Troethif <i>n</i> , diabetes
Trist <i>a</i> , pensive, sorrowful, sad	Trofa, fëydd <i>nf</i> , turn; tropic; glance
Tristän <i>v</i> , to grow sorrowful	Trofäeg, Trofeg, -au <i>nf</i> , trope
Tristlawn <i>a</i> , sorrowful, rueful, doleful	Trofan -au <i>nf</i> , tropic
Tristwch, Tristyd <i>n</i> , sadness, sorrow	Trofäu <i>v</i> , to make a turn
Trithro <i>a</i> , of three turns	Torfäus <i>a</i> , flexuous, tortuous; perverse
Trithroed <i>a</i> , three-footed	Trofiad, Trofiant <i>n</i> , transition; clause
Triunawd <i>n</i> , trinity	Trofol <i>a</i> , tending forward
Triundod <i>nf</i> , trinity in unity	Trohidl <i>n</i> , rope twister
Tro -ion <i>n</i> , turn; time; lax	Troi <i>v</i> , to turn, to revolve; to convert
Troad <i>n</i> , turning; flexion; conversion	Troiad <i>n</i> , turning = Troad
Troawl <i>a</i> , turning, revolving	Trol -iau <i>nf</i> , cylinder, roll; cart
Trobwll, byllau <i>n</i> , whirlpool	Trolaidd <i>a</i> , cylindrical
Troch -ion <i>nf</i> , spray; lave	Trolen <i>nf</i> , roundlet
Trochfa, fëydd <i>nf</i> , bathing-place	Trolian, Trolio <i>v</i> , to roll, to trundle
Trochi <i>v</i> , to immerse, to dip, to plunge, to bathe; to soil, to dirty	Trolyn -au <i>n</i> , roller; chub
Trochion <i>np</i> , splashings; suds	Trom <i>af</i> , heavy, weighty; sad: <i>m</i> trwm
Trochioni <i>v</i> , to raise a lather	Tron -au <i>nf</i> , circle; throne
Trochol <i>a</i> , bathing, immersing	Troni <i>v</i> , to render superior [ference
	Troni <i>v</i> , to form a periphery or circum-

- Trôs *n*, transverse bar; lock
 Tros *pr*, over, for, instead of. Trosaf, trosot, trosti, trosom, trosoch, tros-tynt, over me, thee, &c. Da dros ben, exceedingly good
 Trosedd, Troseddiad, -au *n*, transgression
 Troseddol *a*, transgressing
 Troseddu *v*, to transgress, to offend
 Troseddwr, wyr *n*, offender, transgressor
 Trosel -i *n*, plaited fence
 Trosenwad *n*, transnomination
 Trosfa, fëydd *nf*, turning-place
 Trosfynediad *n*, metabasis
 Trosgl *af*, clumsy, awkward: *m* trwsgl
 Trosgludo *v*, to transport
 Trosglwyddiad *n*, transferring; passage
 Trosglwyddo *v*, to transfer
 Trosglwyddol *a*, transferring
 Trosi *v*, to turn out; to move onward; to move about; to transfer
 Troslath -au *nf*, cross beam or bar, part of the ancient *Peithymen*, being the stock or frame in which the ends of the staves were inserted
 Trosodd *pr*, over; beyond: *ad*, on the other side
 Trosol -ion *n*, lever; bar
 Trosolwaew *nf*, lever beam
 Trosolwydd *n*, handspike [der pole
 Trostan -au, Trosten -i *nf*, long slender
 Trostr -au *n*, slider
 Troterth -od *n*, trotter
 Trotial, Trotian *v*, to keep trotting
 Trotio *v*, to go on a trot
 Trotiwr, wyr *n*, one who trots
 Troth *n*, what tends through
 Troth *pr*, from side to side
 Trothi *n*, passing through
 Trothwy -on *n*, threshold
 Trowynt -oedd *n*, whirlwind
 Tru *n*, outcast state: *a*, wretched
 Truan *a*, wretched, miserable. Truan bach, poor little thing. Treiniaid, wretches
 Truander, Truanedd *n*, wretchedness
 Truanen, Truanes *nf*, poor wretch, wretched female
 Truanu *v*, to commiserate
 Truedd *n*, wretchedness
 Trueiniad, iaid *n*, wretched one
 Trueinio *v*, to become wretched
 Trueni *n*, wretchedness; pity
 Truenus *a*, wretchedness, piteous
 Truenusedd *n*, piteousness
 Trugar *a*, compassionate
 Trugaredd -au *nf*, mercy; pity
 Trugareddfa *nf*, mercy-seat
 Trugareddol *a*, commiserating, merci-
 Trugarhâd *n*, commiseration [ful
 Trugarhau *v*, to commiserate, to have
 Trugarog *a*, merciful, pitying [mercy
 Trugarogrwydd *n*, mercifulness
 Trul -iau *n*, drilling-tool
 Trulio *v*, to drill a hole
 Trull *n*, store; store of liquor
 Trulliad, iaid *n*, butler
 Trulliaedaeth *nf*, butlership
 Trullio *v*, to draw liquor
 Trum -iau *n*, ridge, back
 Truman, ain *nc*, ridge, cope
 Trumbeithyn *np* (-en *nf*), ridge tiles
 Trumbren -i *n*, keel
 Trumiad *n*, ridging; coping
 Trumiog *a*, ridged, coped
 Trus *n*, ward, guard
 Trusi *n*, what is a guard
 Trusiad, iaid *n*, ward, bulwark
 Trusio *v*, to guard, to ward
 Truth *n*, flattery, wheedling, fawning
 Truthad *n*, wheedling
 Truthan, ain *nc*, wheedler
 Truthiad, iaid *n*, sycophant, flatterer
 Truthio *v*, to wheedle, to flatter
 Trw *n*, whirl; pervasion
 Trw *pr*, through, by=Trwy
 Trwb *n*, what is rubbed
 Trwe, tryeion *n*, turn; truck
 Trwea -od *n*, bowl, cup
 Trwel, tryclau *n*, trundle; truckle
 Trwch, trychion *n*, cut; section; thick-
 Trwd *n*, what is pervading [ness
 Trwl, trylau *n*, pack, cushion, couch
 Trwlian, Trwlio *v*, to roll together, to bundle, to roll
 Trwlyn *n*, squabby thing
 Trwm *am*, heavy, weighty; sad: *f* trom
 Trwn, trynion *n*, circle
 Trwnc *n*, urine, lye, stale
 Trwodd *ad*, through
 Trwpa *n*, tub, hod; trollop
 Trws -oedd *n*, covering, dress
 Trwsa, ëydd *n*, packet, truss
 Trwsgl *a*, clumsy, bungling: *f* trosgl
 Trwsglyn *n*, bungler
 Trwsiad *n*, dressing; dress
 Trwsiadu *v*, to clothe, to dress
 Trwsiadus *a*, dressed, decked, well-
 Trwsio *v*, to dress, to deck [dressed
 Trwst, trystau *n*, noise, rustling; thun-
 Trwstan *a*, clumsy; unlucky [der
 Trwstaneiddio *v*, to become clumsy
 Trwstaneiddiuch. Trwstanwch *n*, clumsiness, awkwardness
 Trwth, trythion *n*, what tends to expand

- Trwy -on *n*, pass through
 Trwy *pr*, through; by; by means of
 Trwyad *n*, permeation
 Trwyadl *a*, alert, smart, lively; thorough, complete [ness
 Trwyadledd *n*, sprightliness; thorough-
 Trwyadlu *v*, to act alertly
 Trwyd *n*, bursting through
 Trwydo *v*, to burst through
 Trwydol *a*, bursting, penetrating
 Trwydd *n*, passing through; bore
 Trwydd *pr*, through; by; by means of
 Trwydded -au *nf*, pass, passport, license; fare; reception
 Trwyddedog *a*, having license
 Trwyddedogaeth *nf*, freedom of passing
 Trwyddedogi *v*, to give free passage
 Trwyddedu *v*, to pass freely; to license
 Trwyddedwr, wyr *n*, passer
 Trwyddew *n*, piercer, borer
 Trwyddo *v*, to pass through; to bore
 Trwyddydd -au *n*, pass; license; fare
 Trwyll -an *nf*, swivel; ring
 Trwylllo *v*, to swivel; to troll
 Trwyn -au *n*, nose, snout, nozzle; point
 Trwyngornfil -od *n*, rhinoceros
 Trwynlwech *n*, snuff
 Trwynol *a*, nasal. Trwynolion, nasal consonants, nasals
 Trwynswch *n*, tip of the nose
 Trwyo *pr*, through: *ad*, through
 Trwyogaeth *nf*, pervasion
 Trwyogi *v*, to make pervasive [urine
 Trwyth -i *n*, solvent, lye; decoction;
 Trwythbair *a*, diuretic
 Trwythlif *n*, diabetes
 Trwytho *v*, to steep in lye
 Trwythi *n*, menstruum; lye
 Try *n*, aptness to pass through or over
 Tryad *n*, pervasion
 Tryal -au *n*, homestead
 Tryarlais *a*, of stunning voice
 Tryawch *n*, magnetism
 Tryb -oedd *n*, blended state
 Trybaeddu *v*, to wallow; to daub
 Trybed -au *n*, support; brand iron
 Trybedd -i *nf*, support; trivet
 Trybeddu *v*, to set firmly
 Trybelid *a*, perspicuous, clear
 Trybest *n*, commotion, bustle
 Trybestu *v*, to bluster, to bustle
 Tryblith *n*, chaos
 Tryboethi *v*, to heat through
 Trybola *n*, mixture; wallowing
 Tryboli *v*, to huddle; to wallow
 Trybwyll *a*, of piercing mind
 Trybylog *a*, dull
 Trycio *v*, to flag, to fail; to drag
 Trych *n*, opening; scope
 Trycheb *nf*, tnesis
 Trychfa, fcydd *nf*, place that is cut
 Trychfil -od *n*, insect
 Trychgyff -ion *n*, chopping-block
 Trychiad, iaid *n*, cutter, lopper
 Trychineb *n*, disaster, calamity
 Trychinebus *a*, disastrous, calamitous
 Trychion *np* (-yn *n*), cuttings, shreds
 Trychni *n*, disaster, mishap
 Trycholdeb *n*, mangled state
 Trychu *v*, to cut, to cut into, to truncate
 Trychwys *n*, thorough sweat
 Trychyn *n*, small cut
 Trydan *n*, electric fluid, electricity
 Trydaniaeth *n*, electricity
 Trydanol *a*, electric, electrical
 Trydanu *v*, to electrify
 Trydar *n*, chirp; din; *v*, to chirp
 Trydaru *v*, to chatter; to din; to chirp
 Trydedd, Tryde *af*, third: *m* trydydd,
 Trydiad *n*, pervasion [trydy
 Trydon *nf*, agrimony
 Trydon *a*, thoroughly toned
 Trydwan *ad*, four days hence
 Trydydd *am*, third: *f* trydedd
 Trydd *n*, what is through
 Tryddydd *n*, passage through
 Tryf *n*, what is pervasive
 Tryfal -au *n*, triangle
 Tryfalu *v*, to form a triangle
 Tryfer -i *nf*, harpoon, spear
 Tryferu *v*, to harpoon
 Tryfesur -au *n*, diameter
 Tryfol *n*, what is all belly
 Tryfolio *v*, to gormandize
 Tryfrith *a*, thoroughly mixed; swarming; teeming
 Tryfiritho *v*, to chequer, to variegate, to diversify; to be swarming
 Tryfrwyd *a*, interweaving
 Trylais, leisiau *n*, thorough voice
 Trylef -au *nf*, thorough utterance
 Trylen *n*, thorough learning: *a*, thoroughly learned
 Tryles *n*, thorough benefit
 Trylifo *v*, to flow through
 Trylith *n*, thorough training
 Tryliw -iau *n*, pervading colour
 Tryloes -au *nf*, pervading pang
 Tryloew *a*, transparent [roughly burnt
 Trylosg *n*, thorough ignition: *a*, thorough
 Trylwyn *a*, very ready or perfect
 Trylym *a*, thoroughly keen
 Trym *a*, compact, trim
 Trymder, Trymedd *n*, heaviness

- Trymfryd *n*, sadness of mind
 Trymgwsg *n*, dead sleep
 Trymhau *v*, to make heavy
 Trymiad, Trymhâd *n*, making heavy
 Trymluog *a*, flagging
 Trymwydd *np* (-en *nf*), spruce
 Trymysg *n*, confusion
 Tryn -i *n*, ardency; fierceness
 Tryn *a*, ardent, fierce, stern
 Trynaws *n*, pervading quality
 Trynedd *n*, ardency; fierceness
 Trynerth *n*, thorough strength
 Trynodd *n*, pervading juice
 Trynwyd *n*, pervading emotion
 Tryred *nf*, run through [rough-bred
 Tryryw -iau *n*, perfect kind: *a*, tho-
 Trysain, seiniau *nf*, perfect sound
 Trysawd *n*, thorough-base
 Trysawdd, suddion *n*, cube root
 Trysgledd *n*, awkwardness
 Trysor -au *n*, treasure
 Trysorfa, fÿydd *nf*, treasury
 Trysori *v*, to treasure
 Trysorwr, wyr, Trysorydd -ion *n*, trea-
 Trystan *n*, blusterer [surer
 Trystian *v*, to keep clattering
 Trystio *v*, to bluster, to clatter, to rustle
 Trythgwd, gydau *n*, satchel
 Trythu *v*, to swell out
 Trythyll *a*, voluptuous
 Trythyllu *v*, to follow pleasure
 Trythyllwch *n*, enjoyment
 Tryw *n*, what pervades; what is con-
 stant; trace; truth; agrimony
 Tryw *a*, universal; constant [stabbed
 Trywan *n*, thrust, stab: *a*, pierced,
 Trywanu *v*, to tranfix; to stab, to pierce
 Trywar *a*, thoroughly tame
 Trywedd *n*, trace by scent
 Trywel *a*, perspicuous
 Trywio *v*, to pervade
 Trywydd *n*, trace, scent
 Trywyddu *v*, to trace by scent
 Trywyllt *a*, thoroughly wild
 Trywyn *a*, thoroughly happy
 Trywyngar *a*, conciliatory
 Tu -oedd *n*, side; region; part. Tu
 allan, Tu faes, Tu maes, on the out-
 side. Tu fewn, Tu mewn, inside.
 Tu hwnt, on the other side; beyond
 Tua, Tuag *ad*, in a direction to;
 towards; about. Tuag at, towards
 Tuch *n*, grunt, groan
 Tuchan *n*, grumbling: *v*, to grumble, to
 Tuchanid *n*, grumbling [groan
 Tuchanllyd *a*, apt to groan or grumble
 Tuchanol *a*, grunting, grumbling
- Tuchanwr, wyr *n*, grumbler, groaner,
 grunter; murmurer
 Tud -oedd *n*, surface; region; land
 Tudalen -au *n*, side of a leaf; page
 Tudfach -au *n*, stilt
 Tudlath -au *nf*, meting-rod
 Tudlen -i -au *nf*, map
 Tudwed, Tudwedd *nf*, sword, sod
 Tudd -ion *n*, shade; gloom; vapour
 Tudded -au *nf*, covering, vesture
 Tuddedu *v*, to put on a vest
 Tuddedyn *n*, garment
 Tuddo *v*, to envelope
 Tuedd -au *n*, region, district coast: *nf*,
 tendency, bias, inclination
 Tueddol *a*, inclining, conducive; apt
 Tueddoldeb *n*, inclinedness
 Tueddoli *v*, to render partial
 Tueddu *v*, to incline, to bias, to tend
 Tueddwr, wyr *n*, one who inclines
 Tuell -i *nf*, covert; cover
 Tufewnol *a*, internal, inward
 Tugel -ion *n*, ballot
 Tugelu *v*, to vote by ballot
 Tul -ion *n*, envelope; shroud
 Tuliad *n*, shrouding
 Tum -iau *n*, bend, turn
 Tumiad *n*, forming a bend
 Tumon *nf*, hender; spine
 Tumonogion *np*, vertebrates, vertebrata
 Tun *n*, what pervades
 Tunad *n*, pervading
 Tur *n*, reverse, turn up
 Turio *v*, to reverse; to turn up
 Turn *n*, turn: *a*, round
 Turnen -i *nf*, whirl; turning-wheel;
 shaft of a wheel
 Turnio *v*, to turn, to do turnery
 Turnwr, wyr *n*, turner
 Turs -iau *n*, snout, chops
 Tursyn *n*, long snout
 Turtur -od *nf*, turtle dove
 Tus *n*, what is wrapped; whip
 Tusw, wau, won *n*, whip, bunch
 Tuswad *n*, making a whip
 Tuth -iau *n*, trot; trudge
 Tuthio *v*, to trot; to trudge
 Tw *n*, rising up; drive; sway
 Twa *v*, to drive, to urge on
 Twb -iau *n*, round lump
 Twba, twbâu *n*, tub
 Twc -ion *n*, cut, clip, chip
 Twca -od *n*, sort of a knife
 Twcio *v*, to clip, to dock
 Twdd *n*, what pokes or juts out
 Twddf, tyddfau *n*, poke; punch
 Tweg -au *nf*, lock of hair

Twf *n*, growth; increase
 Twff *n*, rise, lift; tuft
 Twg *n*, prosperity, luck
 Twng *n*, lot, plight; oath
 Twl, tylau *n*, what is rounded; tuft
 Twlc, tylcau, tylciau *n*, cot, hovel, sty
 Twlch, tylchau *n*, tump, knoll
 Twlffyn *n*, squab, chub; *f* twlffen
 Twlo, *n*, bulk; booth, hut
 Twll, tyllau *n*, hole; pit; dimple. Twll
 mwn, mine shaft. Twll y llygad, the
 socket of the eye
 Twmffed -i *n*, funnel
 Twmp, tympiau *n*, tump, mound
 Twmpau *nf*, bulky one
 Twmpath -au *n*, tump; bush
 Twmpathu *v*, to form tumps
 Twmpethyn *n*, small tump
 Twmpian *v*, to drop, to nod
 Twn-ion *n*, fracture; splint: *a*, fractured:
 Twnc *n*, deposit, pledge [*f* ton
 Twniad *n*, fracturing
 Twnrif -au *n*, fractional number
 Tŵr, tyrau *n*, tower
 Twr, tyrau *n*, heap, pile
 Twra *n*, aggregate, mass
 Twrch, tyrchod *n*, burrower; hog; mole
 Twrd, tyrdau *n*, shallow tub
 Twred -au *n*, pile; turret; tub [clap
 Twrf, tyrfau *n*, stir, tumult, turmoil,
 Twrio *v*, to raise or throw up, to heap
 Twrlla -od *n*, mountain mouse
 Twrllach -au *n*, round lump
 Twrn, tyrnau *n*, round, turn
 Twrnel -i *n*, tub, vat
 Tws *n*, extreme; outlet
 Twsel -i *nf*, tap, faucet
 Twt *n*, what is complete: *a*, complete,
 neat, smart. Gwas twt, factotum
 Twtach *n*, hard breathing
 Twti *n*, intermitted state
 Twtial *v*, to intermit; to loiter
 Twtio *v*, to make neat
 Twtnais *a*, altogether neat
 Twy *n*, check, stop, restraint
 Twyg -au *nf*, garment; toga
 Twygo *v*, to cover, to wrap
 Twyll *n*, deceit, fraud
 Twylleb *nf*, sophistry
 Twyllo *v*, to deceive
 Twyllodrus *a*, deceitful, false
 Twyllofaint *n*, circumvention
 Twyllofydd -ion *n*, sophist
 Twyllresymiad *n*, sophistry
 Twym, Twymn *n*, heat; flush: *a*, warm,
 hot, sultry [ness, warmth
 Twymdra, Twymedd, Twynder *n*, warm-

Twymdwyr *a*, lukewarm
 Twymfwydo *v*, to foment
 Twymnol *a*, warming
 Twymo, Twymno *v*, to warm, to heat
 Twymyn -on -au *n*, heat; fever. Twymyn
 annwyd, influenza. Twymyn
 doben, mumps. Twymyn felen, yellow
 fever. Twymyn fraenol, typhus or
 putrid fever. Twymyn goch, scarlet
 fever. Twymyn nychlyd, nervous fever.
 Twymyn wely, miscarriage
 Twyn -au *n*, hillock; bush; headland,
 Twynen -ydd *nf*, sand-hill [promontory
 Twynyn *n*, tump; bush
 Twyo *v*, to hem in; to check
 Twyr *a*, agitated; torrid
 Twys -au *n*, top, tuft
 Twys *np*, ears of corn
 Twysen -i -au *nf*, ear of corn
 Twyseniad *n*, spring; earing
 Twysenol *a*, spring; earing
 Twysenu *v*, to spire; to ear
 Twysg *n* & *nf*, mass, quantity
 Twysged, Twysgen *nf*, mass, quantity
 Twysgo *v*, to amass; to get to a head
 Twysiad *n*, tufting, spiring
 Twyth -ion *n*, elasticity; celerity
 Twythad, Twythiad *n*, bounding, spring-
 Twythiant *n*, resiliency [ing
 Twythig *a*, elastic; rising
 Twytho *v*, to spring, to bound
 Twythus *a*, tending to spring
 Ty, tai, teiau, tyau *n*, house. Teios,
 cots, cottages, small houses
 Tyaeth *n*, householding
 Tyaid, eidiau *n*, houseful
 Tyb -iau *nf* & *n*, opinion, notion
 Tybgar *a*, opinionated [suspect
 Tybied, Tybio *v*, to suppose, to think, to
 Tybiol *a*, supposing, suspecting
 Tyblunio *v*, to form in the mind, to
 Tybus *a*, suspecting, suspicious [imagine
 Tybygoliaeth *nf*, supposition
 Tybygu *v*, to imagine
 Tyciannu *v*, to cause success
 Tyciannus *a*, prosperous
 Tyciant *n*, prosperity, success
 Tycio *v*, to prosper, to succeed
 Tyciol *a*, prospering
 Tyd *n*, what is continuous; space
 Tydain *n*, Titan; the sun
 Tydi *pn*, thou, thyself
 Tydithau *pn*, thou too, thyself also
 Tyddfa *v*, to poke; to jut
 Tyddiad *n*, spreading out
 Tyddyn -od -au *n*, farm; tenement
 Tyfiannu *v*, to vegetate

- Tyfiant *n*, vegetation, growth
 Tyfol *a*, growing; vegetating. Tyfol-
 ion, vegetables
 Tyfu *v*, to grow, to vegetate
 Tygio *v*, to prosper, to succeed
 Tynged -ion -au *nf*, destiny, fate, luck
 Tyngedfen -au *nf*, destiny, fate
 Tyngedfenu *v*, to predestinate
 Tyngediad *n*, adjuration
 Tyngedu *v*, to adjure
 Tyngiad, Tyngad *n*, swearing
 Tyngnaith *nf*, sanctuary
 Tyngu *v*, to pledge, to swear
 Tylad *n*, making smooth
 Tylath -au *nf*, house beam, purlin, r
 Tyle -au *n*, acclivity, steep, ascent after
 Tyliuo *v*, to knead dough
 Tylu -oedd *n*, household = Teulu
 Tyluedd *n*, domesticity; society
 Tylwyth -au *n*, household; family
 Tylwytho *v*, to form a family
 Tylwythog *a*, having a family
 Tyllgrug *n*, chink by drought
 Tylllog *a*, having holes, perforated
 Tyllu *v*, to bore, to make a hole, to per-
 forate, to pierce
 Tym *n*, aptness to enlarge; space
 Tymner -au *nf*, temperament
 Tymmerol *a*, temperamental
 Tymneredd *n*, temperature
 Tymneru *v*, to temper
 Tymnerus *a*, temperate
 Tymmerusedd *n*, temperateness
 Tymnestl -oedd *nf*, tempest, storm
 Tymnestlog, Tymnestlus *a*, tempes-
 tuous, stormy, boisterous
 Tymnestlu *v*, to storm, to be boisterous
 Tymmig *a*, ample, full time
 Tymmig -ion *n*, prickle, twitch
 Tymmigiad *n*, prickling
 Tymmor -au *n*, season, time
 Tymmoraidd, *a*, seasonable
 Tymmoreiddiuch, Tymmoroldeb *n*,
 seasonableness; comfortableness
 Tymmori *v*, to make or fix a season
 Tymmorol *a*, temporal
 Tymmyr *n*, temporality
 Tymmyriad *n*, tempering
 Tymp *a*, enlargement; bringing forth,
 birth; time, season
 Tympan -au *nf*, drum; timbrel
 Tyn *n*, pull, stretch
 Tyn *ac*, tight, stretched; stubborn: *f* ten
 Tynchwydd *n*, tumour
 Tynder, Tyndra *n*, tightness; rigidity;
 Tyndir -oedd *n*, lay land [straitness
 Tyndrec -iau *n* & *cn*, draught gear
 Tynedigaeth *nf*, attraction
 Tynedigol *a*, attractive
 Tynell -i *nf*, barrel, tun; ton
 Tynellaid, eidiau *nf*, contents of a tun
 Tynellu *v*, to fill a tun
 Tyner, Tynerus *a*, tender, lenient, mild
 Tyneriant *n*, emolition
 Tyneru *v*, to make tender, to soften
 Tynerwch, Tyneredd *n*, tenderness
 Tynfa, fëydd *nf*, draught, pull
 Tynfach -au *n*, harpoon, grapnel
 Tynfad -au *n*, tug-boat
 Tynfaen, feini *n*, loadstone
 Tynfarch, feirch *n*, draught horse
 Tynhau *v*, to lighten, to strain
 Tyniad *n*, pulling, draught
 Tyniar -oedd *nf*, bubble
 Tyniedydd -ion *n*, extractor
 Tynlath *nf*, draught tree
 Tyno *n*, plat, green, dale
 Tynrwyd -au *nf*, drag-net
 Tynrwydd *n*, tightness, rigidity
 Tynu *v*, to draw, to pull
 Tynwydd *n*, direction; intelligence
 Tynwyddo *v*, to direct, to guide
 Tynwyddol *a*, inductive [tion
 Tynwyddyd -au *n*, intelligence; induc-
 Tyrechaidd *a*, hoggish, hog-like
 Tyrches -od -au *nf*, spayed sow
 Tyrchu *v*, to burrow, to turn
 Tyrchwyr, wyr *n*, molecatcher
 Tyrchyn *n*, little hog
 Tyrddain *v*, to be blustering
 Tyrddan, Tyrddiad *n*, blustering
 Tyrddu *v*, to bluster, to storm
 Tyrfa, faoedd *nf*, multitude, host
 Tyrfain *v*, to be blustering
 Tyrfhau *v*, to shrink together
 Tyrfu *v*, to rise up; to turn up; to
 contract, to shrink
 Tyru *v*, to heap, to amass
 Tyrwn, ynod *n*, sand bank
 Tysmwy -on *n*, throb, trembling
 Tysmwyad *n*, throbbing, palpitation
 Tysmwyo *v*, to palpitate
 Tyst -ion *n*, evidence, witness
 Tystiant, iaint *n*, evidence
 Tystio *v*, to testify
 Tystiol *a*, testifying
 Tystiolaeth *nf*, testimony
 Tystiolaethol *a*, testimonial
 Tystiolaethu *v*, to testify
 Tysyn *n*, yarn-ball bottom
 Tytmwy -au *n*, clasp, buckle
 Tytmwyo *v*, to clasp, to buckle
 Tywallt *v*, to pour, to spill
 Tywalltiad *n*, pouring out

Tywalltol *a*, pouring, shedding
 Tywarch, eirch *cn*, sod, clod, turf
 Tywarchen -i *nf*, element; sod, turf
 Tywarchu *v*, to form a sod, to sward
 Tywas, weision *n*, house servant
 Tywel -i *n*, cloth, towel [tywyll
 Tywell *af*, dark, obscure, dusky: *ac*
 Tywio *v*, to spread about
 Tywod -ydd *n* & *cn*, sand
 Tywodi *v*, to form sand
 Tywodlyd *a*, full of sand, sandy
 Tywodog *a*, having sand
 Tywodol *a*, arenaceous, sandy
 Tywodwlydd *cn*, sandwort
 Tywodyn *n*, a grain of sand
 Tywota *v*, to gather sand
 Tywu *v*, to spread about
 Tywydd *n*, the weather
 Tywyll *n*, dusk, gloom: *ac*, dark, ob-
 scure, dusky: *f* tywell
 Tywyllawd *n*, obscurity
 Tywyllu *v*, to darken, to obscure
 Tywyllwch, Tywyllwg *n*, darkness
 Tywyn -au *n*, spread, ray; strand
 Tywynedigaeth *nf*, radiancy
 Tywynol *a*, radiant, shining
 Tywynu *v*, to radiate, to shine
 Tywynwg *n*, radiancy, splendour
 Tywynygu *v*, to illuminate [to guide
 Tywys *n*, leading, guidance: *v*, to lead,
 Tywysel -i *nf*, plug, stopple, stopper
 Tywysg *n*, procession
 Tywysgo *v*, to proceed
 Tywysog -ion *n*, leader; prince
 Tywysogaeth *nf*, principality; leading
 Tywysoges -au *nf*, princess
 Tywysogol *a*, princely
 Tywysol *a*, leading, guiding
 Tywysydd -ion, Tywyswr, wyr *n*, a
 man who leads, leader

U.

UB *n*, what is high; howl; cry
 Ubain *n*, howling, moaning: *v*, to howl,
 Uban *n*, howling, bellowing [to moan
 Uch -ion *nf*, what breaks out; a sigh
 Uch *a*, being over; upper; higher: *pr*,
 above, over: *ad*, above
 Uchad *n*, rising over
 Uchaf *a*, upmost, uppermost, highest
 Uchafael *n*, ascension
 Uchafed *a*, being over, upper
 Uchafedd *n*, loftiness, height
 Uchafiad *n*, rising over
 Uchafiaeth *nf*, supremacy
 Uchanian *nf*, superior nature

Uchanianaeth *nf*, metaphysics
 Uchanianol *a*, supernatural
 Ucharn -edd -au *nf*, the ankle
 Uchder, Uchedd *n*, height, highness,
 loftiness, altitude; top
 Uchedu *v*, to elevate, to soar
 Uchedydd -ion *n*, soarer; lark
 Uchel *a*, high, lofty, towering
 Uchelawg, Uchelawr *n*, mistletoe [tion
 Uchelder, Ucheledd *n*, loftiness, eleva-
 Ucheldrem -iau *nf*, haughty look
 Ucheldydb -iau *n* & *nf*, high opinion
 Uchelfa, fëydd, Uchelfan -au *nf*, high
 place [sul
 Uchelfaer, feiri *n*, high constable; con-
 Uchelfaerioniaeth *nf*, consulship
 Uchelfal, Uchelfan, Uchelfar *n*, the
 Uchelfryd *a*, high-minded [mistletoe
 Ucheliant *n*, elevation
 Uchelraith, reithiau *nf*, grand jury
 Uchelryw -iau *n*, superior kind
 Uchelsaf *nf*, high standing; high relief
 Uchelsantaeth *nf*, hierarchy
 Uchelu *v*, to make high, to heighten
 Uchelwr, wyr *n*, freeholder, gentleman
 Uchelwyl -iau *nf*, high festival
 Uchelydd -ion *n*, superior
 Uchellawr *n*, the mistletoe
 Uchenaid, eidiau *nf*, sigh
 Ucheneidiol *a*, sighing; aspirate
 Ucheneidio *v*, to sigh
 Ucher -au *n*, gloom; evening
 Ucherddaw *n*, eventide
 Uchergydd -ion *n*, lofty shock
 Ucherwest -au *nf*, soirée
 Ucherwyl -iau *nf*, vesper
 Uchiad *n*, heightening
 Ucho, Uchod *ad*, above
 Ud *n*, howl, yell; blast
 Udfa, fëydd *nf*, howling, yelling
 Udfil -od *n*, hyæna
 Udgan *nf*, sound of a trumpet
 Udganu *v*, to sound a trumpet
 Udgorn, gyrn *n*, trumpet
 Udiad *n*, howling, yelling
 Udlais, leisiau *n*, howling noise
 Udlef -au *nf*, howling voice
 Udain, Udo *v*, to howl, to yell
 Udol *a*, howling, yelling
 Udon *n*, solemn cry
 Udoni *v*, to imprecate
 Udoniaeth *nf*, imprecation
 Udd *n*, chief, lord
 Uddyf *a*, humble, obedient=Ufudd
 Uf, *n*, what is over or spread
 Ufelai *nc*, oxygen
 Ufelaidd *a*, sulphurous

- Ufelawd, odion *n*, sulphate
 Ufeliar *n*, sulphur
 Ufelig *a*, sulphuric. Sur ufelig, sulphuric acid
 Ufelu *v*, to generate fire or oxygen
 Ufelyddiad *n*, ignition
 Ufelyddiaeth *nf*, pyrotechny
 Ufelyn *n*, element of fire
 Ufell *af*, humble, obsequious: *m* ufyll
 Ufellod *n*, obsequiousness
 Ufudd *a*, humble, obedient
 Ufudd-dod *n*, obedience
 Ufuddgar *a*, obsequious, meek
 Ufuddhau *v*, to obey, to be humble
 Ufuddiant *n*, humbling
 Ufuddoldeb *n*, humbleness
 Ufullder *n*, humility, meekness
 Ufyll *am*, humble: *f* ufell
 Uffarn -au *nf*, the ankle
 Uffern *nf*, hell, hades
 Uffernol *a*, infernal, hellish
 Ug *n*, what is enveloping
 Ugain, ugeiniau *a* & *n*, twenty. Un ar hugain, twenty-one
 Ugaint, ugeinniau *n*, twenty
 Ugeinfed *a*, twentieth
 Ugeinplyg *a*, twenty-fold
 Ul *n*, what is humid; closeness: *a*, damp, close, muggy
 Ulai *nc*, hydrogen
 Uliar *n*, phlegmatic habit
 Ulo *v*, to damp; to smother; to become close or muggy; to heat with dampness
 Ulw, *cn* (ulwyn *n*), ashes, cinders
 Ulwin, Ulwig *a*, carbonic
 Ulyf *n*, the remains of anything burnt;
 Ulyfig *a*, carbonic [carbon
 Ull *n*, what is abrupt or quick
 Ulliad *n*, sudden driving [oaf
 Ullta, Ulltach *n*, crazy one, fickle one,
 Un -au *nc*, individual, one
 Un *a*, one; identical, same: *px*, one, same, mono-. Un ar bymtheg, sixteen. Un ar ddeg, eleven
 Unad, Uniad *n*, making one, union
 Unben -iaid, byn, Unbeniad, iaidd *n*, monarch
 Unbenaeth *nf*, monarchy [arch
 Unbenaethol, Unbenaidd, Unbenig, Unbenol *a*, monarchical, monarchical
 Unbriodas *nf*, monogamy
 Uncorn, cyrn *n*, unicorn
 Undad *a*, of the same father
 Undeb, Under, Undod, Uned, -au *n*, unity; union; concord; simpleness
 Undeg *a*, eleven, 11=Un ar ddeg [ian
 Undodiad, iaidd, Undodwr, wyr *n*, Unitar-

- Undodiaeth *nf*, Unitarianism
 Undon *a*, monotonous
 Undras *a*, of the same kindred
 Undull *a*, of the same form
 Undwf *a*, of the same growth
 Uddalenog *a*, monopetalous
 Unfaint *n*, unity of size
 Unfed *a*, first. Unfed ar ddeg, eleventh
 Unfrait *a*, of equal rank
 Unfryd *a*, of one mind
 Ungor *a*, of one turn or twist
 Uniad *n*, uniting, union
 Uniaith *a*, of one language, monoglot
 Uniant *n*, unity, union [just, perfect
 Uniawn *a*, direct, straight; upright;
 Unig *a*, sole, only, lonely; singular [tude
 Unigedd, Unigrwydd *n*, loneliness, soli-
 Unigol *a*, single, singular; disunited
 Unigoldeb, Unigolrwydd *n*, singularity
 Unigoli *v*, to make singular [titude
 Uniondeb, Unionder *n*, straightness; rec-
 Uniongred *nf*, orthodoxy: *a*, orthodox
 Uniongyrch, Uniongyrchol *a*, of direct course; immediate, direct
 Unioni *v*, to straighten
 Unioniad *n*, straitening
 Unionred *a*, of direct course
 Unionsyth *a*, quite erect; perpendicular
 Unllaw *a*, single-handed
 Unlle, Unman *n*, one place: *ad*, any-
 Unlled *a*, of one breadth [where
 Unllef *a*, of the same sound
 Unlliw *a*, of one colour
 Unllygeidiog *a*, monocular, one-eyed
 Unmodd *a*, of the same mode
 Unnaws *a*, of the same temper
 Unnerth *a*, of equal power
 Uno *v*, to unite; to accord; to join
 Unodli *v*, to agree in rhyme
 Unoed *a*, of the same age
 Unol *a*, uniting; united; accordant
 Unoldeb *n*, Unoliaeth *nf*, Unoliant *n*, identity, unity, oneness
 Unoli *v*, to become as one
 Unplyg *a*, of one fold; folio
 Unrhwy *a*, of the same kind; same; any
 Unsain *nf*, unison: *a*, of the same sound
 Unsawd *a*, of the same state
 Unsill *a*, of one syllable
 Unswydd *a*, of one purpose. Yn unswydd, on purpose, purposely
 Untri *n*, three united in one [turn
 Untro *n*, what is of one turn: *a*, of one
 Untroed *n*, one foot: *a*, one-footed
 Untu *n*, one side: *a*, one-sided
 Unwaith *nf*, one time: *ad*, once [manner
 Unwedd *a*, similar: *ad*, in the same

Unwynebog *a*, of one face
 Unyd *n*, continuity: *a*, continual, like
 Ur *n*, what is essential or pure
 Urdd -au *nf*, sacred order; rank
 Urddas -au *nf*, dignity; holy order
 Urddasog *a*, having orders. Urddasog-
 ion, dignitaries
 Urddasol *a*, sacred; dignified
 Urddas *v*, to dignify; to confer orders
 Urddawd *n*, ordaining
 Urddedigaeth *nf*, ordination
 Urddeiniad *n*, dignification
 Urdden *nf*, pure intellect
 Urddiad *n*, dignifying; ordination
 Urddin *a*, dignified, exalted
 Urddineb, Urddoldeb *n*, dignified state
 Urddo, Urddoli *v*, to dignify; to ordain
 Urddol *a*, dignified, exalted
 Urddon *n*, hyssop-leaved loose-strife
 Urddoni *v*, to exalt; to honour
 Urddoniant *n*, exaltation
 Urddun *n*, exalted state
 Urdduniad *n*, dignifying
 Urddwisg -oedd *nf*, robe of state
 Urddyn *n*, dignified one
 Uriad, iaid *n*, exalted one; elder
 Us -ion *n*, what is external; chaff
 Us *a*, trifling, light, frail
 Usion *np* (usyn *n*), husks, chaff
 Usioni *v*, to yield chaff
 Uslyd *a*, full of chaff or husks
 Usog *a*, having husks or chaff
 Ust *n*, silence; hush: *in*, hush!
 Ustio *v*, to hush; to hiss
 Ustus -iaid *n*, justice, magistrate
 Uthredd *n*, astonishment
 Uthro *v*, to astonish
 Uthrol *a*, astonishing, amazing
 Uthroldeb *n*, awfulness
 Uwch *a*, higher: *pr*, above, over
 Uwchder *n*, height=Uchder
 Uwchel *a*, lofty; eminent=Uchel
 Uwd *n*, hasty pudding; pap
 Uwdaidd *a*, like hasty pudding
 Uwdfys -edd *n*, nursing-finger

W.

WAB *n*, slap, stroke; check
 Wabio *v*, to slap, to bang
 Wb *n*, the state of being expelled
 Wb *i*, out, avaunt, ho!
 Wbain *v*, to keep howling
 Wbwb *i*, (denoting anxiety)
 Wch *n*, expansion
 Wchw *i*, denoting distress
 Wd *n*, what is extreme or spread out

Wedi, Wedy *pr*, after (mutation of
 GWEDI)
 Wedi, Wedyn *ad*, afterwards, then
 Weithian, Weithion *ad*, now, at length
 Weithian *ad*, sometimes, occasionally,
 now and then
 Wel *c*, so, well; now
 Wela, Wele *i*, look, behold, lo
 Wf *n*, flowing, gliding, running
 Wff *n*, motion from or out of
 Wffit *n*, push off, flight: *i*, fie, for shame
 Wfftio *v*, to cry fie
 Wg *n*, overspreading; outside
 Wi *i*, hey; heydey; oh
 Wih *n*, the whinnying of a horse
 Winc -od *nf*, the chaffinch
 Winwyn *np* (-yn *n*), onions. Winwyn
 y môr, squills. Winwyn gwyllt, Win-
 wyn y cŵn, crow garlic
 Wl *n*, what is subtle or fine
 Wll, yllod *n*, fragment, fraction [low
 Wm, Wmp *n*, covert, shade; void; hol-
 Wnc, Wng *a*, close, near, hard by: *pr*,
 near to, nigh: *ad*, here
 Wnco *pr*, that one distant [stand still
 Wo *n*, stop: *v* (to a horse), stop, wo,
 Wp *n*, state of being out or up
 Wr *n*, state of being on or at
 Wrch *n*, what is high or round
 Wrdd, Wrth *n*, contact, touch; impulse
 Wrth *pr*, close to; by; with. Wrthyf,
 wrthyt, wrtho, wrthi, wrthym, wrth-
 ych, wrthynt, by me, &c.; to me, &c.
 Ws *n*, action; effort; ardour
 Wsg *n*, what separates
 Wst *n*, thrust, push; gust
 Wsw -od *n*, what is energetic; steed
 Wt *n*, what is extreme or out
 Wtr *cn*, light grain of corn
 Wtre, rēydd *nf*, lane, bye-road
 Wittres -au *nf*, revel, carousal
 Wittresol *a*, revelling, carousing
 Wittresu *v*, to revel, to carouse
 Wth *n*, what expands
 Wy -au *n*, what is produced; egg
 Wybr -au *nf*, firmament; sky
 Wybraeth *nf*, aerology
 Wybraidd *a*, atmospherical, aerial
 Wybreiddio *v*, to become as air
 Wyhren -i *nf*, firmament, atmosphere
 Wybrenol, Wybrol *a*, firmamental
 Wybrgoel *nf*, aeromancy
 Wybriad, iaid *n*, what exists in air
 Wybrliw -iau *n*, cerulean hue
 Wybro *v*, to form air; to go into air;
 to soar in the air
 Wyd *v*, thou art=Wyt

Wyf <i>v</i> , I am	Ych, Ydych <i>v</i> , you are
Wyl <i>n</i> , flow, gush; wall	Ycha <i>in</i> , lo, behold, see
Wylo <i>v</i> , to wail, to weep	Ychad <i>n</i> , coming in view
Wylof, <i>n</i> , Wylofaeth <i>nf</i> , wailing, weeping	Ychadaf <i>ad</i> , thus most plainly
Wylofus <i>a</i> , wailing; doleful	Ychwaen <i>ad</i> , peradventure
Wyn (wyn) <i>np</i> , lambs; <i>s</i> oen	Ychwaith <i>c</i> , neither, not so
Wyneb -au <i>n</i> , face, visage	Ychwaneg <i>ad</i> , more: <i>a</i> , more
Wynebpryd <i>n</i> , countenance	Ychwanegiad <i>n</i> , augmenting, addition
Wynebu <i>a</i> , to face, to front	Ychwanegol <i>a</i> , augmentative, additional
Wynos <i>np</i> , lambkins. [<i>f</i> wyres	Ychwanegu <i>v</i> , to augment, to add
Wyr (wyr) -ion <i>n</i> , grandchild, grandson:	Ychwarddu <i>v</i> , to cause laughter
Wyrain <i>a</i> , spreading, extending	Ychwarian <i>ad</i> , in a gentle way
Wyre <i>nf</i> , spreading, expanse	Ychwerig <i>a</i> , playful
Wyro <i>v</i> , to distend, to reach out	Ychwinsa <i>ad</i> , immediately
Wys <i>n</i> , aptitude for motion	Ychydig -ion <i>n</i> , little; few
Wysg <i>n</i> , tendency forward; bias; pre- sence; current; course, stream	Ychydig <i>a</i> , little; few: <i>ad</i> , little
Wysg <i>ad</i> , in a forward direction	Ychydigder <i>n</i> , littleness
Wyt <i>v</i> , thou art	Ychydigyn <i>n</i> , very little
Wyth <i>a</i> , eight, 8	Yd -au <i>n</i> & <i>cn</i> , corn. Yd meddw, darnel
Wythban <i>a</i> , of eight parts	Yd <i>ad</i> (before a consonant), it; that; that it
Wythdeg, Wythddeg <i>a</i> , eighty, 80= Pedwar ugain	Ydbys <i>np</i> (-en <i>nf</i>), vetches, chit-peas
Wythdro <i>a</i> , of eight turns	Yden <i>nf</i> . Ydyn <i>n</i> , grain of corn
Wythdroed <i>a</i> , having eight feet	Ydfaes, feusydd <i>n</i> , corn-field
Wythfed <i>a</i> , eighth	Ydfran, frafn <i>nf</i> , rook, crow
Wythgant <i>n</i> , eight hundred, 800	Ydfwyd <i>n</i> , corn food [oats
Wythnos -au <i>nf</i> , week. Wythnos <i>i</i> heddyw, this day week	Ydgeirch <i>np</i> (-en <i>nf</i> , -yn <i>n</i>), cultivated
Wythnosi <i>v</i> , to form a week	Ydgist -iau <i>nf</i> , corn-bin
Wythnosol <i>a</i> , weekly	Ydgordd -au <i>nf</i> , corn-yard
Wythochr <i>n</i> , octagon: <i>a</i> , octagonal	Ydi <i>v</i> , is, he is, &c., is he, &c.=Ydyw
Wythol <i>a</i> , belonging to eight	Ydig <i>n</i> , cockle
Wythor <i>a</i> , of eight borders	Ydlan -au -oedd <i>nf</i> , corn-yard, haggard
Wythplyg <i>a</i> , of eight folds, octavo, 8vo	Ydoedd <i>v</i> , was=Oedd
Wythran <i>a</i> , of eight shares or parts	Ydoes <i>v</i> =Oes
Wythryw <i>a</i> , of eight kinds	Ydog <i>a</i> , abounding with corn

Y.

Y, Yr <i>a</i> , the. <i>Y</i> before a consonant (as <i>y bennod</i>); <i>yr</i> before a vowel (as <i>yr adnod</i>); <i>r</i> after a vowel termination which takes a consonant for euphony (as <i>gyda'r bennod a'r adnod</i>); <i>r</i> may also be used between a vowel and a consonant (as <i>yr adnod neu'r ben- nod</i>)	Ydyw <i>v</i> , he is. See Ydwyf
Y, Yr <i>ad</i> , a particle used before some verbs, and having no English equi- valent. <i>Y mae</i> , there is. <i>Yr oedd</i> , there was. <i>Er lleied y bo</i> , however small it may be. <i>Felly y gwnaethant y tro nesaf</i> , so they did the next time	Ydd (before a vowel)= <i>Y, Yr ad</i>
Yb <i>n</i> , state of being over, up, or out	Yf <i>n</i> , liquid, moisture
Ybain <i>v</i> , to make a howling	Yfadwy <i>a</i> , drinkable, potable [sottish
Ych, ychain <i>n</i> , ox	Yfed <i>v</i> , to drink; to tipple: <i>n</i> , drinking;
	Yfedgar, Yfgar <i>a</i> , given to tippling,
	Yfedr <i>n</i> , drinking habit [tippling
	Yfetri <i>v</i> , to drink often
	Yfiad <i>n</i> , drinking; imbibing
	Yfol <i>a</i> , drinking; imbibing
	Yff <i>n</i> , tendency out or from
	Yfflo <i>v</i> , to break; to shiver [pieces
	Yfflon <i>np</i> (yfflyn <i>n</i>), shatters, shivers,
	Yg <i>n</i> , open or void state
	Yng <i>n</i> , what is close upon; bare touch;
	Yng <i>pr</i> , (mutation of <i>yn</i>) [slight hint
	Yngan <i>v</i> , to intimate; to utter

Yngnad -on <i>n</i> , judge; magistrate, justice	Ymarfer -ion <i>nf</i> , practice, exercise
Yngneidiaeth <i>nf</i> , judge's office	Ymarferiad <i>n</i> , practising; habit
Yl <i>n</i> , what pervades or moves	Ymarferu, Ymarfer <i>v</i> , to practise
Yleni <i>ad</i> , this year=Eleni	Ymarllwys <i>n</i> , self-emptying
Yll <i>n</i> , what tends to part	Ymaroi <i>v</i> , to bear with
Ylliad <i>n</i> , rippling, dividing	Ymaröus <i>a</i> , long suffering
Yllt <i>n</i> , rip, rent, parting	Ymarweddiad <i>n</i> , behaviour, conduct
Ylltryd <i>n</i> , vagabond	Ymateb -ion <i>n</i> , mutual answer
Ylltyd <i>n</i> , ripper; plough	Ymattal <i>n</i> , self-restraint: <i>v</i> , to restrain one's self
Yllyr -on <i>n</i> , mole	Ymattreg <i>nf</i> , mutual pause
Ym <i>px</i> , reflects the action expressed by the word to which it is prefixed, on the actor; as LLOSGI, to burn; YMLLOSGI, to burn one's self; CYFIAWNHAD, justification; YMGYFIAWNHAD, self-justification. It also denotes reciprocity of action; as CYDIO, to take hold of; YMGYDIO, to take hold of each other. For the meaning of terms with this prefix, not inserted here, see the words from which they are formed	Ymbaffio <i>v</i> , to box mutually, to fight
Ym <i>pr</i> , (mutation of YN)	Ymbalfalu <i>v</i> , to be groping
Ym, My, Fy <i>pn</i> , my, me	Ymballu <i>v</i> , to fall into error
Ym (<i>ym</i>) <i>v</i> , we are=Ydym	Ymbarlio <i>v</i> , to talk together
Yma <i>ad</i> , here, in this place	Ymbarotoad <i>n</i> , self-preparation
Ymachlud <i>n</i> , enveloping [ing]	Ymbelläu <i>v</i> , to render one's self distant to withdraw one's self, to retire
Ymachlud, Ymachludo <i>v</i> , to be obscured	Ymbesgu <i>v</i> , to fatten one's self
Ymachludd <i>v</i> , to become obscured	Ymbil <i>v</i> , to implore, to crave
Ymachub <i>v</i> , to save one's self	Ymbincio <i>v</i> , to trim one's self
Ymadael <i>v</i> , to forsake, to part, to leave	Ymbleidio <i>v</i> , to confederate
Ymadau <i>v</i> , to forsake, to quit	Ymboeni <i>v</i> , to pain one's self
Ymadawol <i>a</i> , parting. Pregeth ymadawol, farewell sermon	Ymbrawf, brofion <i>n</i> , experience
Ymadferth <i>n</i> , self-exertion	Ymbryn <i>n</i> , self-redemption
Ymadgudd <i>n</i> , self-revealing	Ymburo <i>v</i> , to purify one's self
Ymadiabod <i>n</i> , self-knowledge	Ymbwyll -ion <i>n</i> , consideration
Ymadnewyddu <i>v</i> , to renovate one's self	Ymbwys <i>n</i> , self-pressure
Ymadrodd -ion <i>n</i> , discourse; speech; sentence: <i>v</i> , to speak, to discourse	Ymbwyth <i>n</i> , competition
Ymadroddi <i>v</i> , to speak, to talk, to commune, to discourse	Ymbyncio <i>v</i> , to discourse, to converse
Ymadroddwr, wyr <i>n</i> , speaker, discourser	Ymchwedleua <i>v</i> , to chat together
Ymadwedd <i>n</i> , self-returning	Ymchwel -ion <i>nf</i> , return, reverse
Ymaddaw <i>v</i> , to promise mutually [gle]	Ymchweliad <i>n</i> , returning
Ymafael -ion, Ymaflyd <i>n</i> , wrestle, struggle	Ymchwelyd <i>v</i> , to return
Ymafael, Ymaflyd <i>v</i> , to lay hold; to Ymagori <i>v</i> , to open one's self [wrestle]	Ymchwyyddo <i>v</i> , to swell one's self
Ymagwedd <i>nf</i> , self-conformity	Ymdaclu <i>v</i> , to trim one's self
Ymaith <i>ad</i> , away, hence, avaunt	Ymdaenu <i>v</i> , to self-expand, to spread one's self
Ymalw <i>v</i> , to call mutually	Ymdaeru <i>v</i> , to dispute together
Yman <i>ad</i> , here, in this place=Yma	Ymdaith, deithiau <i>nf</i> , journey, voyage
Ymannog <i>n</i> , mutual excitement; self-excitement; <i>v</i> , to excite mutually	Ymdaith <i>v</i> , to journey, to travel
Ymannos <i>ad</i> , night before last	Ymdaro <i>v</i> , to strike mutually; to shift
Ymarbed <i>n</i> , mutual refraining; saving one's self: <i>v</i> , to save one's self	Ymdawr <i>n</i> , anxious care [for one's self]
	Ymdecäu <i>v</i> , to make one's self fair or
	Ymdeimlo <i>v</i> , to feel one's self [fine]
	Ymdeithio <i>v</i> , to travel, to journey
	Ymdeithiwr, wyr, Ymdeithydd -ion <i>n</i> , passenger, traveller
	Ymderfynu <i>v</i> , to limit mutually [ther]
	Ymderfysgu <i>v</i> , to raise a tumult together
	Ymdesach <i>n</i> , wanton dalliance
	Ymdesu <i>v</i> , to bask one's self in the sun
	Ymduro <i>v</i> , to bask one's self
	Ymdoddi <i>v</i> , to become dissolved
	Ymdopi <i>v</i> , to shift for one's self
	Ymdrafodi <i>v</i> , to bestir one's self; to strive together

Ymdrafferthu <i>v</i> , to busy one's self	Ymddiofidio <i>v</i> , to divest one's self of affliction, sorrow, or trouble
Ymdrech -ion <i>n</i> & <i>nf</i> , mutual struggle; exertion; contest	Ymddiogelu <i>v</i> , to secure one's self
Ymdrechu <i>v</i> , to strive mutually; to exert one's self; to endeavour	Ymddiogi <i>v</i> , to become lazy [fidence]
Ymdrechfa -oedd <i>nf</i> , place of contest; contest, struggle, effort	Ymddiried <i>v</i> , to confide, to trust: <i>n</i> , confidence
Ymdrechgar <i>a</i> , exerting one's self, energetic, active	Ymddiserchu <i>v</i> , to divest one's self of affection [bearing]
Ymdreiglo <i>v</i> , to roll one's self [one's self]	Ymddwyn <i>n</i> , department; gestation, Ymddwyn <i>v</i> , to comport, to behave; to bear; to conceive
Ymdrin <i>n</i> , mutual striving: <i>v</i> , to busy	Ymddychrynn <i>v</i> , to frighten one's self
Ymdrochi <i>v</i> , to bathe one's self	Ymddychwelyd <i>v</i> , to turn one's self back
Ymdroi <i>v</i> , to be delaying, to loiter	Ymddydoli <i>v</i> , to separate one's self
Ymdrybaeddu <i>v</i> , to wallow, to welter	Ymddyddan -ion <i>n</i> , conversation
Ymdrythyllwch <i>n</i> , self-enjoyment	Ymddyddan <i>v</i> , to converse
Ymdueddu <i>v</i> , to self-incline	Ymddyieithro <i>v</i> , to estrange one's self
Ymdwymo <i>v</i> , to warm one's self	Ymddyfaln <i>v</i> , to imagine in one's self
Ymdynu <i>v</i> , to pull mutually; to contend together	Ymddyfetha <i>v</i> , to destroy one's self, to destroy mutually
Ymddadwreiddio <i>v</i> , to be eradicated; to self-eradicate	Ymddyfolio <i>v</i> , to be self-gorging
Ymddangos <i>v</i> , to appear, to seem	Ymddygiad <i>n</i> , behaviour
Ymddangosiad <i>n</i> , appearance	Ymddyrchafu <i>v</i> , to uplift one's self
Ymddantu <i>v</i> , to snarl, to show the teeth; to bite each other	Ymddyrywyn <i>n</i> , self-winding
Ymddarostwng <i>n</i> , self-debasement	Ymddyrysu <i>v</i> , to self-entangle
Ymddeffroad <i>n</i> , self-waking	Ymmedliw <i>n</i> , mutual reproach
Ymddial <i>v</i> , to revenge, to be revenged	Ymegluro <i>v</i> , to self-manifest
Ymddiānc <i>n</i> , self-escape [depend]	Ymegniaeth <i>nf</i> , effort, exertion
Ymddibynu <i>v</i> , to hang by or upon; to Ymddiēnyddu <i>v</i> , to make away with one's self; to commit suicide	Ymegnio <i>v</i> , to exert one's self
Ymddiēnyddwr, wyr <i>n</i> , suicide, self-murderer [orphans]	Ymeillio <i>v</i> , to shave one's self
Ymddifad <i>a</i> , forlorn, orphan. Amddifaid,	Ymelwa <i>v</i> , to employ one's self in traf-
Ymddiflanu <i>v</i> , to cause one's self to vanish [fatigue]	Ymenydd -au <i>n</i> , the brain [ficking]
Ymddiffino <i>v</i> , to divest one's self of	Ymenyn <i>n</i> , butter
Ymddifregu <i>v</i> , to divest one's self of frailty [enjoyment]	Ymepilio <i>v</i> , to self-produce
Ymddifwyno <i>v</i> , to divest one's self of	Ymerbyn <i>v</i> , to be in apposition
Ymddifyru <i>v</i> , to divert or amuse one's self	Ymerlid <i>v</i> , to be pursuing
Ymddifyn <i>v</i> , to defend one's self: <i>n</i> , self-defence. Amddifyn, to defend another	Ymesmwytho <i>v</i> , to make one's self easy
Ymddifyniad <i>n</i> , defending one's self	Ymestyn <i>v</i> , to stretch one's self
Ymddigaloni <i>v</i> , to become disheartened	Ymethol <i>v</i> , to elect one's self
Ymddigoni <i>v</i> , to self-suffice [friends]	Ymewino <i>v</i> , to fasten one's nails
Ymddigyfeillio <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfalchïo <i>v</i> , to pride one's self
Ymddigyfoethi <i>v</i> , to divest one's self of wealth [covering]	Ymfawrhau <i>v</i> , to magnify one's self
Ymddihatru <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfino <i>v</i> , to tire one's self
Ymddihoeni <i>v</i> , to divest one's self of vivacity [cheerfulness]	Ymfoddhau, Ymfoddio <i>v</i> , to please or content one's self
Ymddiloni <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfoddloni <i>v</i> , to acquiesce
Ymddiodi <i>v</i> , to supply one's self with drink [care]	Ymfrasau <i>v</i> , to fatten one's self
Ymddiofalu <i>v</i> , to divest one's self of	Ymfudo <i>v</i> , to emigrate
	Ymfudwr, wyr <i>n</i> , emigrant
	Ymfwynhau <i>v</i> , to enjoy one's self
	Ymfywhau <i>v</i> , to enliven one's self
	Ymfrost <i>n</i> , self-vaunting
	Ymgadarnhau <i>v</i> , to strengthen one's self
	Ymgadw <i>v</i> , to refrain, to forbear
	Ymgais, geisiau <i>n</i> & <i>nf</i> , effort, attempt
	Ymgaledu <i>v</i> , to harden one's self
	Ymgasglu <i>v</i> , to collect one's self
	Ymgau <i>v</i> , to shut one's self

- Ymgeintach *v*, to bicker
 Ymgeisio *v*, to make effort
 Ymgeledd, &c.=Amgeledd, &c.
 Ymgenfigenu *v*, to envy mutually
 Ymgeryddu *v*, to rebuke one's self
 Ymgloddori *v*, to exalt one's self in fame
 Ymglymu *v*, to bind one's self
 Ymglywed *v*, to feel one's self
 Ymgnoi *v*, to keep gnawing
 Ymgori *v*, to raise one's self
 Ymgofleidio *v*, to embrace mutually
 Ymgom-ion *n*, conversation
 Ymgomio *v*, to converse, to soliloquize
 Ymgrafu *v*, to scratch one's self
 Ymgredu *v*, to believe mutually; to pledge mutually
 Ymgreinio *v*, to roll one's self
 Ymgreuloni *v*, to fill one's self with cruelty, to become cruel [ware
 Ymgroesi *v*, to cross one's self; to be-
 Ymgrogi *v*, to hang one's self
 Ymgryfhau *v*, to fortify one's self
 Ymgrymu *v*, to prostrate one's self
 Ymguddio *v*, to hide one's self [tually
 Ymgusanu *v*, to kiss one another mu-
 Ymgydio *v*, to lay hold mutually; to join
 Ymgyfammodi *v*, to join one's self in mutual covenant
 Ymgyfarfod *v*, to come together, to meet
 Ymgyfarfod -au -ydd *n*, meeting, inter-
 view, coming together [to vie
 Ymgyfartalu *v*, to make one's self equal;
 Ymgyfarwyddo *v*, to acquaint one's self
 Ymgyfeillach -au *nf*, mutual friendship
 Ymgyfiawnhau *v*, to justify one's self
 Ymgyfiawnu *v*, to complete one's self
 Ymgyflogi *v*, to hire one's self
 Ymgyflwyno *v*, to devote one's self
 Ymgyfnewidiad *n*, mutual interchanging
 Ymgyfodi *v*, to raise one's self
 Ymgyfranogi *v*, to render one's self par-
 ticipating [go to law
 Ymgyfreithio *v*, to litigate mutually; to
 Ymgyfrifiad *n*, self-estimation
 Ymgyfrwyddo *v*, to haste, to hurry one's
 Ymgyfuno *v*, to unite one's self [self
 Ymgyfyngu *v*, to straighten one's self
 Ymgyfiwrdd *n*, meeting together: *v*, to
 meet together, to touch, to come in
 contact
 Ymgyngori *v*, to consult [self
 Ymgymdeithasu *v*, to associate one's
 Ymgymhell *v*, to urge one's self; to
 urge mutually
 Ymgymhwyso *v*, to render one's self
 proper, to fit one's self
 Ymgymmedroli *v*, to moderate one's self

- Ymgymmysgu *v*, to mix one's self
 Ymgyndynu *v*, to act with mutual
 stubbornness
 Ymgynddeiriogi *v*, to madden one's self
 Ymgynhenu *v*, to employ one's self in
 wrangling [to warm mutually
 Ymgynhesu *v*, to make one's self warm;
 Ymgynhyrfu *v*, to disturb one's self
 Ymgynnal *n*, self-support: *v*, to support
 one's self
 Ymgynnefino *v*, to accustom one's self
 Ymgynnulliad *n*, self-collecting; mu-
 tual collecting [tempt
 Ymgynnyg *v*, to offer one's self; to at-
 Ymgynrchu *v*, to approach mutually; to
 assault or assail each other
 Ymgyrhaedd *v*, to reach one's self
 Ymgystadlu *v*, to make one's self equal
 Ymgysgodi *v*, to shelter one's self; to
 shelter each other
 Ymgysylltu *v*, to conjoin one's self; to
 connect mutually
 Ymgysuro *v*, to comfort one's self; to
 comfort each other
 Ymgyweirio *v*, put one's self in order
 Ymgywilyddio *v*, to shame one's self;
 to shame each other
 Ymhaeru *v*, to assert one's self
 Ymhagru *v*, to deform one's self
 Ymhalogi *v*, to defile one's self
 Ymharddu *v*, to adorn one's self
 Ymheddychu *v*, to pacify one's self; to
 pacify each other
 Ymhel *v*, to be meddling [enlarge
 Ymhelaethu *v*, to amplify one's self; to
 Ymheneiddio *v*, to make one's self seem
 old; to become old
 Ymherawdr, odron *n*, emperor
 Ymherawdwr, wyr *n*, emperor
 Ymhercyd *v*, to apprehend
 Ymherodraeth -au *nf*, empire
 Ymherodres -au *nf*, empress
 Ymherodrol *a*, imperial
 Ymhoewi *v*, to enliven one's self
 Ymhoffi *v*, to take delight, to be pleased.
 Ymhoffodd ynof, he had a favour
 unto me, he took pleasure in me
 Ymholi *v*, to be questioning; to inquire
 Ymhoni *v*, to assert one's self
 Ymhŵedd *n*, great craving: *v*, to be-
 seech, to implore, to crave
 Ymhyfrydu *v*, to delight one's self
 Ymiachu *v*, to heal one's self
 Ymladd -au *n*, combat, battle
 Ymladd *v*, to fight, to combat
 Ymládd *v*, to kill one's self
 Ymlaesu *v*, to be drooping

- Ymlanhau *v*, to clean one's self
 Ymlawenhau *v*, to gladden one's self
 Ymlechu *v*, to secrete one's self
 Ymledu *v*, to expand one's self
 Ymlefaru *v*, to be talking
 Ymleihau *v*, to lessen one's self
 Ymlenwi *v*, to fill one's self
 Ymlid -iau *n*, pursuit, chase: *v*, to pursue, to chase
 Ymlithro *v*, to slip
 Ymliw *n*, reproach: *v*, to expostulate
 Ymloni *v*, to cheer one's self
 Ymlonyddu *v*, to appease one's self
 Ymloggi *v*, to burn one's self
 Ymlunio *v*, to form one's self
 Ymluosogi *v*, to increase, to become multiplied
 Ymlusgo *v*, to drag one's self
 Ymlwybran *v*, to be creeping
 Ymlwytho *v*, to burden one's self
 Ymlygru *v*, to corrupt one's self
 Ymlyn *n*, cohesion, adherence
 Ymlyniad, iaid *n*, adherent
 Ymlynu *v*, to adhere together
 Ymlysiad *n*, self-discarding
 Ymlythu *v*, to gorge one's self
 Ymnaod *v*, to be acquainted
 Ymnaâu *v*, to refuse one's self
 Ymneillduad *n*, self-secession
 Ymneillduaeth *nf*, dissent [dissent
 Ymneillduo *v*, to separate one's self; to
 Ymneillduol *a*, dissenting [paratist
 Ymneilldŵr, duwyr *n*, dissenter, se-
 Ymnerthu *v*, to strengthen one's self
 Ymnesâu *v*, to approach; to draw one's
 Ymnoddwr, wyr *n*, refugee [self near
 Ymnoethi *v*, to denude one's self
 Ymnoffio *v*, to swim of one's self, to float
 Ymochelyd *v*, to beware
 Ymofidio *v*, to afflict one's self [inquire
 Ymofyn *v*, to be inquiring, to ask, to
 Ymofyngar *a*, inquisitive
 Ymofynial *n*, inquiring, inquiry
 Ymofynydd -ion *n*, inquirer
 Ymogelyd *v*, to beware, to avoid
 Ymogoneddu *v*, to glorify one's self
 Ymogwyddo *v*, to be inclined [to bathe
 Ymolchi, Ymolch *v*, to wash one's self;
 Ymollwng *v*, to drop one's self; to give
 Ymorolw *v*, to inquire; to invoke [way
 Ymorchestu *v*, to emulate
 Ymorfoleddu *v*, to exult in one's self
 Ymorfod *n*, self-conquest
 Ymorol *v*, to inquire; to beseech
 Ymorphwys *v*, to rest one's self; to depend [with retinue
 Ymosgorddi *v*, to surround one's self

- Ymosod *v*, to place one's self. Ymosod
 ar, to attack, to assail, to assault
 Ymostwng *n*, self-debasement: *v*, to stoop, to debase or humble one's self; to submit, to yield
 Ympryd -iau *n*, fast, fasting
 Ymprydio *v*, to fast
 Ymrafael -ion *n*, contention, variance
 Ymrafaelio *v*, to contend
 Ymran -au *nf*, schism, sect
 Ymranu *v*, to part one's self
 Ymresymu *v*, to converse
 Ymrithio *v*, to shew one's self
 Ymroddi, Ymroi *v*, to resign one's self; to submit; to exert one's self
 Ymruglo *v*, to trail one's self
 Ymrwygo *v*, to tear one's self
 Ymrwymo *v*, to bind one's self
 Ymryson -au *n*, contention, dispute
 Ymryson *v*, to contend, to dispute
 Ymrysonfa, fŷydd *nf*, provocation; con-
 Ymrysonwr, wyr *n*, contender [test
 Ymsathru *v*, to tread mutually
 Ymsefydlu *v*, to fix one's self; to settle
 Ymserchu *v*, to be doating
 Ymsoddi *v*, to sink one's self; to sink
 Ymson -ion *n*, soliloquy
 Ymson *v*, to soliloquize
 Ymsymmud *n*, self-motion: *v*, move
 Ymunioni *v*, to straighten one's self; to become straight
 Ymwadu *v*, to deny one's self
 Ymwaedu *v*, to bleed one's self
 Ymwahanu *v*, to separate one's self
 Ymwallgofi *v*, to distract one's self
 Ymwared *v*, to deliver one's self; to avert mutually
 Ymwarthu *v*, to disgrace one's self
 Ymwasgaru *v*, to be self-scattering; to become scattered [together
 Ymwasgu *v*, to press one's self; to press
 Ymwastâu *v*, to make one's self even
 Ymweled *v*, to visit [or fixed
 Ymweliad *n*, visitation
 Ymwelläu *v*, to better one's self
 Ymwerthu *v*, to sell one's self
 Ymwrthod *v*, to abstain
 Ymwrthodiad *n*, abstinence. Llwyrr ymwrthodiad, total abstinence, teetotalism [mutually
 Ymwrthio *v*, to push one's self; to push
 Ymwychu *v*, to adorn one's self
 Ymwylltio *v*, to make one's self wild; to get in a passion
 Ymygd *n*, tipping
 Ymyl -au -on *n*, side, edge, brink
 Ymylu *v*, to edge, to rim

- Ymyraeth *nf*, intermeddling
 Ymyru, Ymyryd *v*, to intermeddle
 Ymysgario *v*, to separate one's self; to miscarry
 Ymysgarcoedd *np*, the bowels, entrails
 Ymysgogydd -ion *n*, automaton
 Ymysgwyd *v*, to shake one's self
 Yn *np* (onen *nf*), ash-trees
 Yn *pr*, in, at, into; for. Yng nghyd â, together with. Yng nghylch, about, round. Ym mhlith, amidst, amongst. Ym mron, nearly, almost
 Yn, a particle used before verbs, adjectives, and nouns, which has no corresponding English word. Yn bod, being, existing. Yn myned, going. Yn darllen, reading. Yn fawr, great; greatly. Yn llawn, full; fully. Ym mhell, far, at a distance. Coronwyd ef yn frenin, he was crowned king. Cymmerwyd ef yn garcharor, he was taken prisoner [now, lo!
 Yna *ad*, there, in that place; then; there
 Ynad -on *n*, judge; justice; magistrate
 Ynadaeth *nf*, the office of a judge
 Ynaeth *ad*, thereafter, then
 Ynfer -ion *n*, influx
 Ynyfd *a*, furious, mad; foolish; rash. Ynyfydion, foolish persons
 Ynyfdrwydd *n*, foolishness, folly
 Ynyfydu *v*, to rave; to be mad [lum
 Ynyfytty, tai *n*, madhouse, lunatic asylum
 Ynnill *v*, to gain, to win=Ennill
 Yno *ad*, there, then, at that place
 Ynt *v*, are, they are=Ydynt
 Yntau *pr*, he too, him also
 Ynte, Yntef *ad*, otherwise, then
 Ynyd -oedd *n*, incipiency; shrovetide
 Ynys -oedd *nf*, island, isle
 Yr *a*, the (before vowels.) See Y
 Ys *n*, ardency; consuming
 Ys *v*, is, hath a being, exists=Ydys
 Ys, an expletive. Erys dyddiau, a good while ago. Ys truan o ddyw wyf fi, O wretched man that I am
 Ys *c*, as. Ys dywed y Sais, as the Englishman says
 Ysbach -au *n*, grapple, claw
 Ysbaddu *v*, to exhaust; to geld; to spay
 Ysbagu *v*, to claw, to clutch
 Ysbaid *n*, cessation; space
 Ysbail, beilian *nf*, spoil, prey
 Ysbaith *nf*, prospect, scene
 Ysbâr, beri *nf*, spear, lance
 Ysbardyn *n*, spur
 Ysbardyno *v*, to spur
 Ysbarth *n*, separation
 Ysbarthu *v*, to separate
 Ysbeidio *v*, to intermit
 Ysbeilio *v*, to spoil
 Ysbeinwydd *np* (-en *nf*), box-trees
 Ysbeiorad *n*, exploration
 Ysbeithell *nf*, spectacle
 Ysbelwi *v*, to gall, to fret
 Ysbennydd *n*, overwhelming
 Ysbicell -au *nf*, dart, bolt
 Ysbicella *v*, to throw a dart
 Ysbienddrych -au *n*, spying-glass, telescope
 Ysbig -au *nf*, spike; spine [scope
 Ysbigo *v*, to spike, to prick
 Ysbigod -au *nf*, spindle; spiggot
 Ysbigoglys *cn*, spinage
 Ysbil -ion *n*, dribblet, mite
 Ysbincvn *n*, finch
 Ysbinglairch, gleirchion *n*, bridegroom
 Ysbinog *nf*, the quinsy
 Ysbïo *v*, to spy
 Ysblan *a*, bright, splendid
 Ysblynydd *n*, splendour: *a*, splendid
 Ysbodol -au *nf*, slice; spatle
 Ysbonc -iau *nf*, jerk; smack
 Ysboncio *v*, to smack; to jet, to jerk
 Ysborion *np*, refuse of fodder
 Ysborth -ion *n*, sustenance
 Ysborthen -i *nf*, basket, pannier
 Ysborthi *v*, to support
 Ysborthiant *n*, sustenance
 Ysbryd -ion -oedd *n*, spirit, ghost
 Ysbrydiaeth *nf*, spirituality
 Ysbrydol *a*, spiritual, ghostly
 Ysbrydoldeb *n*, spiritualness
 Ysbrydoli *v*, to spiritualize; to inspire
 Ysbrydoliaeth *nf*, inspiration
 Ysbwng, Ysbwrn *n*, sponge
 Ysbwynwydd *np* (-en *nf*), rosemary-
 Ysbwysiad *n*, impression [trees
 Ysbydd *n*, jut or run out
 Ysbyddad *n*, hawthorn
 Ysbysu *v*, to specify, to show
 Ysdillio *v*, to plait, to fold
 Ysdwrio *v*, to chide; to threaten
 Ysdyferu *v*, to distil, to drop
 Ysennyd *n*, space, while
 Ysfa, fÿydd, *nf*, consumed spot; itching; sheep walk
 Ysfa -au *nf*, itching; biting
 Ysgadan *np* (enyn *n*), herrings
 Ysgadrn -au *nf*, squadron
 Ysgaen -au *nf*, sprinkling, spreading
 Ysgaenu *v*, to sprinkle
 Ysgafael *n*, capture, prey
 Ysgafn *a*, light, not heavy; fickle; volatile; long (as to quantity). Marw ysgafn, deathbed song

- Ysgafn *n*, light body; stack
 Ysgafnder *n*, lightness
 Ysgafnhau, Ysgafnu *v*, to lighten
 Ysgaffell -au *nf*, ledge, rim, brow; scaffold
 Ysgaffellu *v*, to form a ledge; to scaffold
 Ysgaid *n*, sprinkling
 Ysgainc, geinciau *nf*, branch; skein
 Ysgall *np* (-en *nf*), the thistle. Ysgallen y blaidd, spear thistle. — ddu, black chameleon thistle. — ddraenwen, common carline thistle. — Fair, — fraith, — wen, milk thistle. — fendigaid, blessed thistle. — foglynog, sea eryngo. — fwyth, melancholy thistle. — ganpen, field eryngo. — gotynog, cotton thistle. — y moch, common sowthistle
 Ysgallog *a*, full of thistles
 Ysgâr, ysgarau *nf*, share
 Ysgar -ion *n*, divorce. Llythyr ysgar, bill of divorce
 Ysgar *v*, to part, to cast off
 Ysgarant, geiraint *n*, adversary
 Ysgaredigaeth *nf*, separation
 Ysgariad *n*, separating, divorce
 Ysgariaeth *nf*, separation
 Ysgario *v*, to separate, to divorce
 Ysgarlad *n*, scarlet
 Ysgarm -oedd *nf*, outcry
 Ysgarmain *v*, to cry out
 Ysgarmes -au *nf*, shouting
 Ysgarth -ion *n*, offscouring, excretion
 Ysgarthu *v*, to purge out, to excrete
 Ysgatfydd *ad*, perhaps, peradventure
 Ysgaw *cn* (-en *nf*), elder wood, the elder. Ysgaw bendigaid, — y ddaiar, dwarf elder, danewort
 Ysgawl *a*, vehement, active
 Ysgawn *n*, light body; light
 Ysgecu *v*, to bicker, to brawl
 Ysgeler *a*, atrocious, nefarious
 Ysgelerdra *n*, atrociousness, villany
 Ysgen *n*, morphew, dandriff
 Ysgentyn *n*, caperer, buffoon
 Ysgerbwd, bydau *n*, skeleton, carcase
 Ysgeth -au *nf*, spear, lance
 Ysgethru *v*, to iterate, to repeat
 Ysgi, giöd *n*, cutting off; parer; bat
 Ysgïen *nf*, slicer; scimitar; turner's lathe; tall woman
 Ysgîl, ysgiliau *n*, recess, nook
 Ysgilio *v*, to set behind
 Ysgin -au *nf*, skin robe, pelisse
 Ysgip -iau *n*, quick snatch
 Ysgipio *v*, to snatch away or off
 Ysgipiol *a*, snatching
 Ysgiw -ion *nf*, screen, settle: *n*, third
 Ysgiwio *v*, to screen, to shelter [cousin
 Ysglawring, Ysglawring *n*, glue, cement
 Ysglawringo *v*, to glue
 Ysglem -iau *nf*, slice, sliver
 Ysglemio *v*, to slice, to sliver
 Ysglen -oedd *nf*, sex, kind
 Ysglenol *a*, sexual
 Ysglent -iau *nf*, slide; drift
 Ysglin -ion *n*, knob, knot
 Ysglinen *nf*, knob, knot
 Ysglino *v*, to form a knob
 Ysglöen *nf*, damsel, maid, maiden
 Ysglofen -au *nf*, slip, spray
 Ysglyf -ion *n*, what seeks for prey
 Ysglyfaeth *nf*, depredation; prey, spoil
 Ysglyfaethu *v*, to depredate, to spoil, to prey on, to ravage
 Ysglyfaethus *a*, predatory, rapacious
 Ysglyfiad, iaid *n*, depredator
 Ysglyfio *v*, to depredate, to prey on
 Ysglymu *v*, to form a knot
 Ysgoad *n*, starting aside
 Ysgoegyn -od *n*; coxcomb
 Ysgog -ion *n*, quick motion, stir
 Ysgogi *v*, to wag, to stir, to shake
 Ysgogrym -oedd *n*, momentum
 Ysgogyn -oedd *n*, flutterer, fop, coxcomb
 Ysgol -ion *nf*, school
 Ysgol -ion *nf*, peak; ladder. Ysgol Fair, common centaur
 Ysgolfaer, feiri *n*, proctor
 Ysgolhaig, heigion *n*, scholar
 Ysgolheigodod *n*, scholarship
 Ysgolheigiaeth *nf*, schooling
 Ysgolheigio *v*, to school
 Ysgoliad *n*, schooling
 Ysgolp -iau *n*, spar
 Ysgor -au *nf*, rampart, bulwark
 Ysgorfa, féydd *nf*, place of defence
 Ysgori *v*, to encircle, to hem, to entrench
 Ysgornio *v*, to scorn, to slight
 Ysgorpionllys -iau *n*, scorpion-grass, mouse-ear
 Ysgortio *v*, to thunder; to explode
 Ysgorwg *n*, what forms a screen
 Ysgoth *n*, purge, voidance
 Ysgothfa, féydd *nf*, privy-house
 Ysgrad *n*, what is rigid or stiff
 Ysgräell, Ysgräen *nf*, the sea-swallow
 Ysgraf -ion, *n*, what scrapes off
 Ysgrafell -i *nf*, scraper; rasp; curry-
 Ysgrafellu *v*, to rasp, to scrape [comb
 Ysgrafu *v*, to scrape, to grate
 Ysgraff -au *nf*, ferry-boat, ferry
 Ysgraffinio *v*, to scarify
 Ysraglach *cn*, rag-tag and bobtail, mob

Ysgrain *n*, what is crawling
 Ysgrawen -i *nf*, hard crust
 Ysgrêch, grechau *nf*, scream, shriek.
 Ysgrêch y coed, jay
 Ysgrechain, Ysgrechian *v*, to keep
 screaming, to shriek
 Ysgrerio *v*, to scream, to shriek
 Ysgrechog *nf*, jay
 Ysgrepan -au *nf*, wallet, scrip
 Ysgri, grïon *nf*, shriek, scream
 Ysgrif -au -ion *nf*, notch; writing
 Ysgrifell -au *nf*, writing-pen, pen
 Ysgrifen -au *nf*, a piece of writing.
 Ysgrifen fedd, epitaph
 Ysgrifeniad *n*, writing
 Ysgrifenu *v*, to write, to pen [cretary
 Ysgrifenydd -ion *n*, scribe, writer, se-
 Ysgriflyfr -au *n*, codex, manuscript
 Ysgrifnod -au *nf*, note (of a bank, &c.)
 Ysgrifo *v*, to notch; to write; to scribe
 Ysgrifwas, weision *n*, clerk, scrivener
 Ysgrin -au *nf*, skreen
 Ysgrogell -i *nf*, draw-bridge [brute
 Ysgrubliad, iaïd, Ysgrubl -od *n*, beast,
 Ysgrûd, ysgrudion *nf*, frame; skeleton
 Ysgrûd, ysgrydion *n*, carcase
 Ysgrwth *n*, heap, bulk
 Ysgryd -ion *n*, shiver, shake
 Ysgrydiad *n*, shivering
 Ysgrythyr -au *nf*, the scripture
 Ysgrythyrol *a*, scriptural
 Ysgub -au *nf*, sheaf; besom
 Ysgubell -i *nf*, whisk; besom; broom
 Ysgubion *np*, sweepings
 Ysgubo *v*, to whisk; to sweep
 Ysgubor -iau *nf*, barn
 Ysguborio *v*, to put in barn
 Ysgûth *n*, scud; whisk
 Ysguthan -od *nf*, ringdove; wood-pigeon
 Ysguthell -od *nf*, scudder
 Ysguthiad *n*, scudding
 Ysgw *n*, guard, care; refuge
 Ysgwad *n*, guarding
 Ysgwâeth *n*, guardianship
 Ysgwaetheroedd *ad*, more the pity
 Ysgwð *n*, push; jet; stile
 Ysgwdiad *n*, pushing on
 Ysgwfl, ysgyflon *n*, grapple, snatch
 Ysgwthr, gythron *n*, cut out; lop
 Ysgwyd *n*, shake, flutter
 Ysgwyd *v*, to shake, to flutter
 Ysgwyd -au *nf*, shield; target
 Ysgwydfa *nf*, shake; toss
 Ysgwydo *v*, to use a shield
 Ysgwydwas, weision *n*, shieldbearer
 Ysgwydd -au *nf*, shoulder. Pont yr
 ysgwydd, clavicle, collar-bone

Ysgwyddo *v*, to shoulder, to joust
 Ysgwyf *n*, sprinkle; scum
 Ysgydwad *n*, agitation
 Ysgyfaint *nf*, lungs; strangles
 Ysgyfar -au *nf*, ear
 Ysgyfarn -au *nf*, ear of a beast
 Ysgyfarnog -od *nf*, hare
 Ysgyfeinio *v*, to form lungs; to have the
 strangles
 Ysgyfeiniog *a*, pulmonary
 Ysgyfeinwst *n*, phthisis, decline, pulmo-
 nary consumption
 Ysgyniad *n*, ascending=Esgyniad
 Ysgyrion *np*, staves, splinters
 Ysgyrioni *v*, to shiver; to stave
 Ysgyrnwg *n*, snarl, grin [to snarl
 Ysgyrnygu *v*, to gnash with the teeth,
 Ysgythr -au *n*, fang, tusk
 Ysgythr-ddant, ddannedd *n*, fang
 Ysgythrog *a*, fanged. Mynydd ys-
 gythrog, peaked craggy mountain
 Ysgythru *v*, to lop; to carve; to prune
 Ysiad *n*, consuming
 Ysiant *n*, consumption
 Ysid *ad*, there is; it may be
 Ysig *a*, fretting; corroding
 Ysigo *v*, to fret; to inflame
 Yslac *a*, distinct, loose, slack
 Yslacio, Yslacû *v*, to slacken
 Yslaif, leifiau *nf*, slash
 Yslapiad *n*, slapping
 Yslath -au *nf*, rod, perch
 Ysled -i *nf*, drag, dray
 Ysledden -i *nf*, drag cart
 Yslepan -au *nf*, trap, a gin
 Yslipan *n*, glibness; burnish
 Yslipanu *v*, to burnish [comical
 Ysmala *a*, fickle; humorous, droll, funny,
 Ysmicio *v*, to blink; to ogle
 Ysmot -iau *n*, patch, spot
 Ysmotyng, ysmotiau *n*, spot
 Ysmwcan *n*, puff of fog
 Ysniid -au *nf*, snout; snipe
 Ysniten *nf*, drop at the nose
 Ysnoden -i *nf*, fillet, lace, band, ribbon.
 Ysnoden y môr, sea weeds
 Ysnodenig *nf*, handlet
 Ysnodenu *v*, to fillet
 Ysol *a*, consuming; corrosive
 Ysoldeb *n*, consuming state
 Ysptyty, tai, *n*, hospital
 Yssig *a*, shattered, bruised
 Yssigodod *n*, contusion
 Yssigo *v*, to bruise, to shatter, to crush;
 Ystac -iau *n*, heap, stack [to quell
 Ystaca *n*, standard; five and a half
 bushels

- Ystacio *v.* to pile, to heap, to stack
 Ystâd, ystadau *nf*, state, condition
 Ystadaeth *nf*, statistics
 Ystadeg -au *nf*, statistics
 Ystadegol *a*, statistical [pectable
 Ystadius *a*, of a position or repute, res-
 Ystaen *n*, stain; tin: *a*, stained
 Ystaeniad *n*, staining; tinning
 Ystafell -oedd *nf*, chamber, room
 Ystafello *a*, having a room
 Ystafellu *v.* to form a room
 Ystafellydd -ion *n*, chamberlain
 Ystafellyddes -au *nf*, chambermaid
 Ystagu *v.* to suffocate, to choke
 Ystang -au *nf*, perch in measure
 Ystalu *v.* to form a stock
 Ystalwyn -i *n*, stallion
 Ystanc -iau *n*, holdfast, bracket, wooden
 hook. Ystanc ceffyl, horse-block
 Ystancio *v.* to stanch; to bracket
 Ystarn -au *nf*, packsaddle, saddle
 Ystarnu *v.* to put on a packsaddle
 Ystarnwr, wyr *n*, saddler
 Ystefaig *nf*, the palate
 Ysteinio *v.* to cause a spread
 Ystel -ion *n*, what stretches out
 Ystela -iau *nf*, lurk; loiter
 Ystelciad *n*, lurking; loitering
 Ystelcian *v.* to lurk; to loiter
 Ystelff -od *n*, blockhead
 Ystelffu *v.* to render rigid
 Ysteliad *n*, straining out
 Ystem *nf*, base, stem
 Ystên, enau *nf*, jug, ewer, decanter
 Yster -ion *n*, what is ardent
 Ysteraig *a*, ardent
 Ystercian *v.* to be jerking
 Ystercio *v.* to jerk out
 Ysterlewyn *n*, radiation
 Ystern, tyrn *n*, what is ardent
 Ystern *a*, of ardent tendency
 Ysteru *v.* to render ardent
 Ystid, tidau *nf*, what forms a wreath
 Ystido *v.* to form a wreath
 Ystig *a*, strenuous, persevering
 Ystigl -au *nf*, stile
 Ystigo *v.* to act strenuously
 Ystigrwydd *n*, assiduity, diligence
 Ystinos *n*, asbestos
 Ystle *n*, flight, retreat; kindred
 Ystlen -i *nf*, sex, kind
 Ystlenol *a*, sexual, kindred
 Ystlom *n*, excrement, ordure
 Ystlomi *v.* to void ordure
 Ystlum -od *n*, bat
 Ystlwn *n*, connection, kind
 Ystlwyd *a*, of a hoary hue
 Ystlwyn -i *n*, luxuriant grove
 Ystlyned *nf*, society; kindred
 Ystlyniol *a*, being associated
 Ystlynn *v.* to associate
 Ystlyns -au *nf*, side, flank
 Ystlysgam *a*, lop-sided
 Ystlysol *a*, lateral, sided
 Ystlysu *v.* to go to one side
 Ystlyswedd -au *nf*, profile
 Ystod -ion *nf*, course; layer; swathe
 Ystodi *v.* to dispose a course, range,
 layer, or swathe
 Ystofen *nf*, warping-tray
 Ystofi *v.* to range, to warp; to tame; to
 bestow, to give, to present
 Ystôl, tolion, tolau *nf*, stool
 Ystola *nf*, scarf, stole
 Ystolc -iau *n*, punched hollow
 Ystolciad *n*, butting
 Ystolcian *v.* to keep butting
 Ystoncyn -au *n*, stump of a tree
 Ystôr, torau *n*, bulk; store; stock;
 Ystor -au *n*, rosin, resin [quantity
 Ystordy, dai *n*, storehouse, warehouse
 Ystordyn *n*, trigger (in bowling); mark
 to jump from
 Ystori, iau *nf*, history; story, tale
 Ystori *v.* to cover with resin
 Ystorio *v.* to store up
 Ystorio *v.* to tell a story
 Ystorm -ydd -oedd *nf*, tempest, storm
 Ystormus *a*, tempestuous
 Ystrad -au *n*, flat, vale, dale
 Ystraff *nf*, what strews about
 Ystraffol *a*, strewing; wasteful
 Ystraffu *v.* to strew, to waste
 Ystraig, treigiau *n*, buckle, clasp
 Ystraigl, treiglion *n*, turn, detour
 Ystrail, treillion *n*, what is trailed, mat
 Ystrain *nf*, tribe, crew, breed
 Ystram, ystremydd *nf*, frame
 Ystranc -iau *nf*, trick, wile
 Ystrancio *v.* to play tricks, to prank
 Ystrancus *a*, apt to play tricks
 Ystraul *nf*, what is consumed
 Ystraw -on *n*, what is matured
 Ystrawd, trodion *n*, course, transit
 Ystrawu *v.* to educate; to mature
 Ystre -on *nf*, course, range
 Ystred -i *nf*, village, hamlet
 Ystref -i *nf*, what forms a dwelling
 Ystrefu *v.* to form a dwelling
 Ystreiglo *v.* to turn, to roll
 Ystreillach, Ystreilliad *n*, trundling
 Ystreillio *v.* to trundle
 Ystrem -iau *nf*, what is made to appear;
 magic; exposed place

- Ystremio *v*, to make, to seem [charm
 Ystremp -iau *nf*, dash, stroke; trick;
 Ystrempio *v*, to dash; to bewitch
 Ystres -i *nf*, wreath, chain
 Ystresu *v*, to wreath, to chain
 Ystrew *n*, sneeze; snort
 Ystrewi *v*, to sternutate, to sneeze
 Ystrewlwch *n*, snuff
 Ystrewlys *n*, sneeze-wort
 Ystrin *v*, to cause strife
 Ystrodyr -iau *nf*, the framework of a
 saddle, packsaddle
 Ystrodwm *n*, roundabout
 Ystrwy *n*, what passes through
 Ystrwyo *v*, to pass, to form a passage
 Ystrwyth *n*, what is pervasive
 Ystrwytho *v*, to saturate
 Ystrych *n*, what forms a scope; scope
 Ystrychu *v*, to form a scope
 Ystrÿd, trydoedd *nf*, way, street
 Ystrydeb *n*, stereotype
 Ystrydebu *v*, to stereotype
 Ystrym -oedd *n*, main stream or cur-
 rent; channel
 Ystryw -iau *n*, subtlety, craftiness,
 cunning, finessè, stratagem, trick
 Ystrywgar *a*, crafty, wily
 Ystrywio *v*, to use craft
 Ystrywiol *a*, plotting, devising
 Ystum -iau *n*, bend, curve; shape,
 fashion, gait. Derbyn ystum, to re-
 ceive a turn, (hunting phrase)
 Ystumgar *a*, shapely, well-formed
 Ystumio *v*, to form, to fashion, to bend,
 Ystumiol *a*, pliable, sinuous [to turn
 Ystun *n*, what is irritating
 Ystuno *v*, to irritate; to instigate
 Ystwc, ystyciau *n*, bucket; shock
 Ystwff *n*, lift
 Ystwffwl, ystyffyllau *n*, stock, holdfast,
 staple; the knocker of a door
 Ystwng *n*, putting down
 Ystwng *v*, to put down, to depress
 Ystwr, ystyriau *n*, stir, noise
 Ystwrïo *v*, to bustle, to stir
 Ystwy -on *n*, stop, check
 Ystwyll *n*, Epiphany. Dydd Ystwyll,
 Twelfth Day
 Ystwyo *v*, to check, to restrain
 Ystwyr *n*, what stretches out
 Ystwyrain *v*, to be stretching
 Ystwyrïad *n*, stretching
 Ystwyth *a*, flexible, pliant, supple, limp,
 Ystwythder *n*, flexibility [limber
 Ystwytho *v*, to make flexible or pliant
 Ystycaid, eidiau *n*, bucketful
 Ystyccyll *n*, signal
- Ystyfnig *a*, obstinate, stubborn [ness
 Ystyfnigrwydd *n*, obstinacy, stubborn-
 Ystyffernach *np*, utensils
 Ystyffyllog *a*, having stocks
 Ystyffylu *v*, to stock, to log
 Ystyl *n*, cause of activity
 Ystyr -on *n*, sense, meaning, import
 Ystyrgar *a*, considerate, contemplative,
 meditative, thoughtful, reflective
 Ystyriaeth *nf*, consideration
 Ystyriaethu *v*, to use consideration or
 Ystyriant *n*, consideration [reflection
 Ystyried, Ystyrio *v*, to consider, to reflect,
 Ystyriol *a*, considerate [to regard
 Ystyrioldeb *n*, considerateness
 Ystyrmant -au *n*, jew's-harp; trump
 Ystyw *n*, settlement
 Ystywanu *v*, to belabour
 Ystywaws *nf*, pair of stays
 Ystywell *a*, steady, manageable
 Ystywellu *v*, to make steady
 Ysu *v*, to hanker, to itch, to eat; to
 corrode; to consume, to devour
 Yswadan -au *nf*, stroke, flap
 Yswail, ysweilion *n*, what ejects
 Yswain, ysweiniaid *n*, esquire, page;
 Yswatio *v*, to squat [armour bearer
 Yswbwb *n*, hubbub
 Ysybwïo *v*, to rumble
 Ysweiliad *n*, brawling, croaking
 Ysweilydd -ion *n*, brawler, croaker
 Ysweiniad, iaïd *n*, esquire, page
 Yswid *n*, what turns quickly
 Yswidw, Yswigw *nf*, the titmouse
 Yswil *a*, bashful, timid, shy
 Yswilder *n*, bashfulness
 Yswilio *v*, to be ashamed
 Yswireb -au *nf*, policy of insurance
 Yswiriant *n*, insurance
 Yswirio *v*, to insure, to assure
 Yswitian *v*, to chirp, to make a small
 Yswitio *v*, to chirp, to twitter [noise
 Yswr, wyr *n*, consumer
 Yswyddden *nf*, privet-tree
 Yswymbren -i *n*, quiver
 Yswyr *n*, what dawns, the east
 Yswyth *n*, what pervades
 Yswythbysg *cn*, the torpedo
 Yswytho *v*, to pervade
 Ysyn *n*, firebrand
 Ysyr, Ysolyr, -on *n*, caustic
 Ysyaeth *ad*, more the pity
 Yth *pr*, thee, thy
 Yw, Ydyw *v*, is, it is
 Yw *cn*, the yew
 Ywen *nf*, single yew-tree
 Ywydd *np*, yew-trees

ENWAU DAIARYDDOL PRIODOL.

GEOGRAPHICAL PROPER NAMES.

CAE	CAS	GWE
Aberconwy, Conway	Caerefrog, York	Caslychwyr, Loughor
Aberddaugleddyf, Aber- cleddeu, Abercleddyf, Milford	Caerfaddon, Bath	Casnewydd, Newport, Monmouthshire
Abergefni, y Fenni, Aber- gavenny	Caerfyddau, Chichester	Castell Nedd, Neath [tle
Abergwaen, Fishguard	Caerfyrddin, Carmarthen.	Castell Newydd, Newcas-
Aberhonddu, Brecon	Sir Gaerfyrddin, Car- marthenshire	Castell Paen, Painscastle
Abermaw, Barmouth	Caergai, Chichester	Castell y Morwynion, an old name for Edinburgh
Abermynwy, Monmouth	Caergaint, Canterbury	Castell y Waen, Chirk
Abertawy, Swansea	Caergaradog, Salisbury	Ceredigion, Cardiganshire
Aberteifi, Cardigan. Sir	Caergeri, Caergorun, Cir- encester	Cernyw, Cornwall
Aberteifi, Cardiganshire	Caergraig, Rochester	Conwy, Conway
Affrica, Afrig, Africa	Caergrawnt, Cambridge	Croesoswallt, Oswestry
Aipht, Egypt	Caergybi, Holyhead	Crughywel, Crickhowel
Alban, Scotland	Caergyffin, Conway	Cwlen, Cologne
Almaen, Germany	Caergynan, Norwich	Cydweli, Kidwelly
Alpau, Alps	Caergystenyn, Constan- tinople	Cymru, Wales
America, Amerig, America	Caerleirion, Leicester	Dehendir Cymru, Deheu- barth, South Wales
Amwythig, Shrewsbury.	Caerliwelydd, Carlisle	Deifr, Deira
Sir Anwythig, Shrop-	Caerloew, Gloucester	Dinbych, Denbigh. Sir
Anwig, Alnwick [shire	Caerludd, London	Ddinbych, Denbighsh.
Arberth, Narberth	Caerlwydgoed, Lincoln	Donwy, Donaw, Danube
Atlantig, Atlantic	Caerlyr, Leicester	Dordwyn, Dordogne
Athen, Athens	Caerlleon, Chester. Sir	Dulychlyn, Scandinavia
Awstraliasia, Australasia	Gaerlleon, Cheshire	Dulyn, Dublin
Australia, Australia	Caerlleon ar Wysg, Caer- leon	Dyfed, Demetia (Carmar- thenshire, Cardigan- shire, and Pembroke- shire)
Awstria, Austria	Caernarfon, Carnarvon. Sir	Dyfnaint, Devon
Baddon, Badwn, Bath	Gaernarfon, Carnarvon- shire	Dyfrdwy, Dee
Banau Brycheiniog, Bre- conshire Beacons	Caerodor, Bristol	Eglwys y Waen, Chirk
Barwynion, Pyrenees	Caersalem, Jerusalem	Eidal, Italy
Berwig, Berwick	Caersallog, Salisbury	Enlli, the Island Bardsey
Biwmares, Beaumaris	Caerwair, Warwick	Eryri, Snowdon
Brycheiniog, Brecknock.	Caerwerydd, Lancaster	Essyllwg, Siluria
Sir Frycheiniog, Brecon-	Caerwrangon, Worcester	Ewphrates, Euphrates
Brynaich, Berenicia [shire	Caerwynt, Winchester	Ewrop, Europe
Brynbuga, Usk	Caerwysg, Exeter	Fflint, Flint
Bryste, Bristol	Caerwysog=Rhydychain	Ffrainc, France
Burgwyn, Burgundy	Caerwythelin, Warwick	Ffreibwrg, Friburg
Caer Adrian, Adrianople	Cai Newydd, Newquay	Groeg, Greece
Caeralun, Haverfordwest	Capernäum, Capernaum	Gwasgwyn, Gascony
Caerdydd, Cardiff	Carthag, Carthage	Gwent, Monmouthshire
Caerdroia, Troy	Cas Bach, Castleton	Gwerddon=Iwerddon
Caerefrog Newydd, New York	Casgwent, Chepstow	

Gwlad yr Haf, Somersetshire	Misswri, Missouri	Prwssia, Prussia
Gwresam, Wrexham	Mon, Sir Fon, Anglesey	Prydain, Britain
Gwy, Wye	Môr Adria, Adriatic Sea	Prydain Fechan, Brittany
Gwyndud, Gwyndawd=Gwynedd	Môr Asoff, Sea of Azof	Pumlumon, Plynlymon
Gwynedd, North Wales	Môr Caspiaidd, Caspian Sea	Pwyl, Poland
Gŵyr, Gower	Môr Coch, Red Sea	Rhosfair, Rhoshir, Newborough=Niwbwrch
Hafren, the Severn	Môr Du, Môr Ewcsin, Black or Euxine Sea	Rhufain, Rome
Halchdin, Halgston	Morganwg, Glamorgan.	Rhwssia, Russia
Henffordd, Hereford	Sir Forganwg, Glamorganshire [nel	Rhydwyly, Bedford
Hispaen=Yspaen	Môr Hafren, Bristol Channel	Rhydychain, Oxford
Hwlffordd, Haverfordwest	Môr India, Indian Ocean	Safwy, Savoy
Iorddonen, Jordan	Môr Llychlyn, Baltic Sea	Sermania=Almaen
Isalmaen, Holland	Môr Marw, Môr Sodom, Dead Sea	Tafwys, Tafwysg, Thames
Iseldiroedd, Isldiroedd, Netherlands	Môr Tawch, German Ocean	Tain, Tyne; Thames
Ital=Eidal	Môr Tawel, Pacific Ocean	Taleithiau Cyfunol America, United States of America
Iwerddon, Ireland	Môr Udd, British Channel	Tinbych, Tinbych y Pysgod, Tenby
Llacharn, Laugharne	Môr Werydd, Môr Atlantig, Atlantic Ocean	Trallwng, Welshpool
Llanandras, Presteign	Môr y Canoldir, Môr Ynnhir, Mediterranean Sea	Trefaldwyn, Montgomery. Sir Drefaldwyn, Montgomeryshire
Llanbedr, Lampeter	Mynau, Alps	Trefdraeth, Newport, Pem.
Llandaf, Landaff	Mynwy, Monnow; Monmouth. Sir Fynwy, Monmouthshire	Trefesgob, Bishop's Castle
Llandeilo, Landilo	Mynyw, St. David's	Tref Newydd, Newtown
Llandudoch, St. Dogmell's	Nicaia, Nice, Nicæa	Treforus, Morriston
Llanelwy, St. Asaph	Ninefeh, Nineveh	Tref y Clawdd, Knighton
Llanelli, Llanelly	Norffole, Norfolk	Trefynwy, Monmouth
Llaneurgain, Northop	Penfro, Pembroke. Sir Benfro, Pembrokeshire	Treffynnon, Holywell
Llanfair ymMuallt, Builth	Pen Tir Lloegr, Land's End	Twrci, Turkey
Llanffydd, Lamphey	Penwynion, Apenines	Ty Ddewi, St. David's
Llanilltud, Ilston	Pen y Bont ar Ogwyr, Bridgend [Bridge	Tywi, Towy
Llanilltud Fawr, Lantwit Major	Pont ar Fynach, Devil's Pont Faen, Cowbridge	Unol Daleithiau, the United States
Llanymddyfri, Llandoverly	Pont y Fon, Cowbridge	Y Gelli, Hay
Llansawel, Briton Ferry	Pont y Gwr Drwg, Devil's Bridge	Ynys Fon, Anglesey
Llerpwell, Liverpool	Porth Lludd, Ludgate	Ynys Wen, Britain
Lloegr, England	Porth Madog, Portmadoc	Ynys Werdd, Ireland, the Emerald Isle
Llundain, London	Powys, division of ancient Wales, including part of Cheshire, Shropshire, Montgomery, Radnor, Denbigh, and Flint	Ynys yr Ia, Iceland
Llwydlo, Ludlow		Yr Heledd Ddu, Northwich
Llychlyn, Norway		Yr Heledd Wen, Nantwich
Llydaw, Brittany, Bretagne		Yr Wysg, the Usk
Llynlleifiad, Liverpool		Ysgotland=Alban
Llyn Tegid, Pemblemere		Yspaen, Spain
Maelor, Bromfield		Ystrad Fflur, Strata Florida
Maesyfed, Radnor. Sir Faesyfed, Radnorshire		Y Wyddfa, Snowdon
Manaw, Isle of Man		Y Wyddgrug, Mold
Manceinion, Manchester		
Meirionydd, Sir Feirionydd, Merionethshire		

LLYFRAU CYMREIG

CYHOEDDEDIG AC AR WERTH GAN

WILLIAM SPURRELL, CAERFYRDDIN.

*Anfonir gwerth Swllt neu ragor o'r Llyfrau hyn yn ddiraul trwy'r
Llythyrdy, ar dderbyniad tâl am danynt.*

[NEWYDD EU CYHOEDDI.]

Spurrell's English-Welsh Pronouncing Dictionary.

GEIRIADUR CYNANIAETHOL SEISONEG A CHYMRAEG,
yng nghyd â Sylwadau Rhagarweiniol ar Seiniau Egwyddorol yr Iaith
Seisoneg, Llechres o'i Gwreidderiau, a Geirfa o Enwau Priodol Ys-
grythyrol. Gan WILLIAM SPURRELL. Ail Argraffiad, 5s. lliain.

Spurrell's Welsh-English Dictionary.

GEIRIADUR CYMRAEG A SEISONEG. Gan WILLIAM
SPURRELL. Ail Argraffiad, 3s. 6c. lliain.

The Double Volume.

Y GEIRIADUR DYBLYG, sef y Geiriadur Cynaniaethol a'r
Geiriadur Cymraeg a Seisoneg uchod yn un Gyfrol, 8s. lliain; 10s. croen
llo.

Mae'r Gweithiau uchod wedi cael eu hadolygu yn ofalus, ac er eu bod yn
cael eu gwerthu am ond ychydig ragor na hanner pris yr argraffiadau cyntaf,
y maent yn cynnwys tua 6000 o EIRIAU YCHWANEGOL. Rhoddir sain
pob gair Seisoneg a chenedl y sylweddeiriau Cymreig trwyddynt, a bydd yr
orgraff a fabwysiedir yn ddefnyddiol iawn tuag at ddiddymu'r petrusder
sydd yn cael ei achosi gan y cyfundrefnau gwrthwynebol mewn arfer ym
mhlith ysgrifenywyr Cymreig. Attodwyd Rhestr o fwy na 2000 o Enwau
Ysgrythyrol Seisoneg yng nghyd â'u cynaniad. Y Geiriadur Dyblyg (8s.)
yw y rhataf, y llawnaf, a'r goreu o'r holl law-eiriaduron sydd wedi cael eu
cyhoeddi.

Spurrell's Grammar of the Welsh Language.

GRAMADEG O IAITH Y CYMRU. Gan WILLIAM SPURRELL,
Ail Argraffiad. Lliain, 3s.

[NEWYDD EI GYHOEDDI.]

Llythraeth yr Iaith Gymraeg.

GAN D. SILVAN EVANS. LLIAIN, 2s.

Ergyd ac amcan y llyfr hwn ydyw, nid cynnyg unrhyw gyllun newydd
ar iawn ysgrifenu'r Gymraeg, ond cyfuno'r gwahanol ddulliau sydd eisoes
mewn arferiad; ac felly gwneuthur un gyfundrefn gysson, sylfaenedig ar
ansawdd yr iaith, a chyfaledd ieithoedd ereill, yn lle y cynmysgedd mawr
sydd wedi anurddo ein llenoriaeth o'r oesoedd boreuaf hyd y pryd hwn. Nid
y bwriad yn gymmaint yw *dadlu'r* pwnc o lythraeth, gan fod hyn wedi
ei wneuthur drosodd a throsodd drachefn; ond yn hytrach gosod i lawr
ychydig o hyfforddiadau syml er cynnorthwy y sawl a chwennychont ddilyn
rhyw drefniant rheolaidd, yn lle ymbalfalu yn y benbleth sydd yn hanfod
yn ein plith.

Pregethau Ymarferol (65),

A draddodwyd i Gynulleidfaoedd Gwledig. Gan ddiweddar Weinidog perthynol i Eglwys Loegr. Lliain, 9s.

Gwirionedd y Grefydd Gristionogol. Gan Hugo Grotius.

A Gyfieithwyd gan EDWARD SAMUEL. Y trydydd Argraffiad, gyda Chrybwyllion am yr Awdwr a'r Cyfieithydd. Gan D. SILVAN EVANS. Pris Dau Swllt.

Y Ffydd Ddiffuant.

Sef HANES Y FFYDD GRISTIONOGOL A'I RHINWEDD.

Gan CHARLES EDWARDS. Argraffiad Newydd. Gyda Nodiadau Eglurhaol, gan y Parch. W. EDMUNDS. Lliain, 5s.

Drych y Prif Oesoedd.

GAN THEOPHILUS EVANS. Argraffiad Newydd a chyflawn.

Yng nghyd â Rhagaraeth gan yr Hybarch John Williams, A.C., Archddiacon Ceredigion; a "Gair am yr Awdwr a'i Waith," gan y Parch. W. EDMUNDS. 2s. 6c.

Mae yr *Idiom* Gymreig ynddo, yn wir felly; a chyda golwg ar *Idiom*, hwn ddylai fod y *Text Book*.—*Haul*. Y mae yr hanesion a ddygir ger bron yn bachu sylw pob un sydd yn meddu calon Cymro, o ba enw bynag y byddo.—*Y Drysorfa*.

Gweledigaethau y Bardd Cwsg.

Gan ELIS WYNNE. Argraffiad Newydd, gyda Nodiadau Eglurhaol, gan D. SILVAN EVANS. 1s. 6c.

Diau y bydd yr argraffiad hwn bellach yn safon.—*Amserau*. This is decidedly one of the books which should be placed in the hands of Welsh Students at our public Seminaries; for a work exhibiting a more nervous style, or a more idiomatic phraseology, it would be impossible to meet with.—*Archæologia Cambrensis*.

Gwaith Prydyddawl Edward Richard,

O Ystradmeurig, yu Sir Aberteifi. Argraffiad newydd, wedi ei ddiwygio. 4d.

Gems of English Verse, with Translations into Welsh.

TLYSAU BARDDONIAETH SEISNIG, wedi eu Cyfieithu i'r Gymraeg. 1s. 6c.; Lliain hardd, 2s. 6c.

Tlws odiaeth, yn wir, o ran ei olwg allanol. Digon tlws o ran argraffwaith a rhwymiad i'w osod ym mysg glyson ein cymmydogion y Seison. Ni ddygwyddodd i ni eto weled un llyfr wedi ei gyhoeddi yng Nghymru yn dlysach na'r gyfrol fechan hon, os mor dlws.—*Amserau*.

Y Cyfarwyddwr Meddygol Teuluaidd;

Yn cynnwys Hyfforddiadau i'w dilyn mewn Achosion o Glefyd neu Ddamwain, yng nghyd â Rhestr o'r Meddyginiaethau Goreu, eu Natur a'r Dognau, a'r ffordd i'w gweinyddu. 3s.; Hanner rhwym croen llo, 4s.

Mae'r llyfr hwn yn diwallu diffyg mawr a hanfodai ym mhlith trigolion y Dywysogaeth, sef eisieu'r Cyfarwyddiadau goreu i'w dilyn gyda golwg ar Glefydau. Mae'r hyfforddiadau wedi eu gosod i lawr yn eithaf eglur, ac enwau y Meddyginiaethau a'r Doluriau wedi eu rhoddi yn Seisoneg, Lladin, a Chymraeg.

Yr ydym yn sicr na chafodd y Cymry llyfr meddyginiaeth mor llawn a hwn o'r blaen. Tybiem nad oes eisieu arall i wneyd unrhyw ddydd yn feddyg iddo ei hun a'i deulu, wrth unrhyw achos o angenrheidrwydd disyfyd,—*Eurgrawn Wcsteyaidd*.

Y Meddyg Rhad:

NEU LAW-LYFR IECHYD. Yn cynnwys eglurhâd o'r egwyddorion a reoleiddiant y cyfansoddiad dynol, a chyfarwyddiadau hyrwydd i gadw Iechyd; yng nghyd ag hyfforddiadau pa fodd i ymddwyn mewn Achosion Dygwyddiadol a Disymmwth. Dan Nawdd y Gwir Anrhydeddus IARLL POWIS. 8c.

Mae y llyfr yn ddestlus a chynnwysfawr am bris bychan.—*Seren Gomer*. Nid ei dlysnï argraffyddol yw ei unig ragoriaeth.—*Bedyddiwr*. Mae yn cynnwys llawer o wybodaeth ar brif elfenau a defnyddiau iechyd y corff dynol.—*Seren Gomer*.

Awyriad Aneddau

(Ventilation of Dwellings): neu Eglurhad Darluniadol o'r berthynas rhwng Anadlu Awyr Bur a mwynhau Iechyd. Dan Nawdd y Gwir Barchedig CONNOP THIRLWALL, Arglwydd Esgob Ty Ddewi. Gan W. SPURRELL. Ail Argraffiad, 2c.

Great good would be effected if a copy were put into the hands of every cottager in the principality.—*Carmarthen Journal*. Well worthy of prompt purchase and attentive perusal.—*Welshman*.

Y Ffermwr:

Neu Hyfforddiadau yn Egwyddorion Amaethyddiaeth, yng nghyd â Chyfarwyddiadau er Gwellâu Clefydau Anifeiliaid. 1s. 6c.

Ought to be, as we trust it will, in the hands of every Welsh farmer.—*Carmarthen Journal*. Llawer gwirionedd pwysig ynddo.—*Cymro*. Yr ydym yn dywedyd ar ein gair, na ddylai un ffermwr yng Nghymru fod hebddo.—*Haul*.

LLYFRAU YSGOL.

Y CATECISM BYRAF. A Gyflwynwyd gan y Gymmanfa o Dduwinyddion i'r ddau Dy o Barliament, yng nghyd â Phrofiadau Ysgrythyrol. Hanner lliain, 6c.

THE PARABLES OF OUR LORD AND SAVIOUR JESUS CHRIST (Duoglot). Dammegion ein Harglwydd a'n Hiachawdwr Iesu Grist. Cymraeg a Saesoneg ochr yn ochr. 2c.

ARWEINYDD I ADDYSG, yng nghyd â Chatecism yr Eglwys, neu Gatecism Dr. Watts. 6c.

ARWEINYDD I ADDYSG. 3c.

Y SEREN DDYDD: sef Casgliad o Hymnau o waith y diweddar Barchedig W. Williams, Pantycelyn, ac ereill. 3c.

YR UDGORN ARIAN: sef Casgliad o Hymnau o waith y diweddar Barchedig W. Williams, Pantycelyn. 1c.

Y DELYN AUR: sef Casgliad o Hymnau o waith y diweddar Barchedig W. Williams, Pantycelyn, ac ereill. 1c.

LLYFR I DDECHREU DYSGU DARLLEN. 1c.

CATECISM YR EGLWYS, yng nghyd â Chatecism Ysgrythyrol, gan Dr. Watts, a phethau buddiol ereill. 1c.

WELSH AND ENGLISH PRIMER, containing Easy Lessons in both Languages. 3c.

THE RAILROAD TO LEARNING, a First Book for Children, arranged on a plan exhibiting important Analogies in English Spelling and Pronunciation. 4d.

THE CHILD'S BOOK TO BEGIN WITH. 1d.

THE PARENT'S BEST GIFT. 1d.

Carmarthen and its Neighbourhood.

Notes Topographical and Historical. By WILLIAM SPURRELL.
3s. 9d., post-free.

BESIDES being a Practical Guide to the stranger, the book is a repository for numerous matters of interest connected with the ancient Metropolis of Wales, and contains in an Appendix, a copy of the INSCRIPTIONS ON ALL THE MONUMENTS IN THE SEVERAL CHURCHES AND CHAPELS IN THE PARISH, a LIST OF THE MAYORS of the Borough from 1400, with numerous CHRONOLOGICAL MEMORANDA, &c., &c.

INTRODUCTION—History and Antiquities—Civil and Social Condition—Streets.—Churches and Chapels:—St. Peter's Church—St. David's Church—Llanllwch Church—English Wesleyan Chapel—Welsh Wesleyan Chapel—Lammas-street Chapel—Union-street Chapel—Elim Chapel—Water-street Chapel—Zion Chapel—The Tabernacle—Priory-street Chapel—The Unitarian Chapel—The Roman Catholic Chapel.—Other Public Buildings:—The Shire Hall—Carmarthen Public Rooms—The Carmarthen County and Borough Infirmary—The County Gaol—The Market-place and Slaughterhouse—Picton's Monument—Welsh Fusiliers' Monument—Nott's Monument.—Educational Establishments:—The Training College—Carmarthen Endowed Schools—The Presbyterian College—The Charity Schools.—Views of the Town.—Walks, Country Strolls, and Excursions:—The Parade—Picton Terrace—The Five Fields—The Bulwark—Cwm-oernant—Penlan Hill—The Cemetery—Mount Pleasant—Llangunnon Hill—The Pond Side—Abergwili—Merlin's Hill—Kidwelly—Llanstephan and the Ferry Side—Pendine—Conwil—Grongar Hill—Dynevor—Llanarthney—Careg Cenen Castle.—Communication with other Towns—The "Oldest Inhabitant"—The Bidding. APPENDIX.—Inscriptions, &c., &c.

With this book in hand, the tourist may venture alone to explore the land round the ancient city; and if he would thoroughly learn the character of the native dwellers therein, he has but to master the 'Gramadeg o Iaith y Cymry,'—by the same author, which we have already commended as a simplified introduction to the Welsh language.—*Athenæum*, March, 2, 1861.

The Advantages of Literary and Scientific Institutions for all Classes.

A Lecture Delivered at the Town Hall, Carmarthen, December 11th, 1849.
By CONNOP THIRLWALL, D.D., Lord Bishop of St. David's. 1s.

The Desirableness of a University for Wales.

Together with a Plan proposed for its Establishment and Sustentance. By
B. T. WILLIAMS. 8vo., 1s.

Spurrell's Almanac for 100 Years.

Showing the day of the week, on which any Day falls, in any Month, in any
Year of the present Century. 3d.

Sabbath Reading :

A Lecture Delivered at Zion Chapel, Carmarthen, April 25th, 1855. By
the Rev. W. WILLIAMS, Wesleyan Minister. 6d.

Books from this List to the value of One Shilling sent FREE BY POST
on receipt of cash to the amount of the published price.*

How many -
how much -
money

Pa vant
Pa vant ho arian
Pui -

Who

What do you call that in Welsh

Beth udach [?] uir gallod u Beth ana
what dozen in ~~welsh~~ name ~~is~~ that one
in currency

Give me ~~meat~~ flesh.

derro ymer

Branch ymer

geek

water. Door.

Fire Tan

Sea. mor

Big Mawr -

Bread Narra -

Cheese Casg

Wine Cwrw

drink deod

